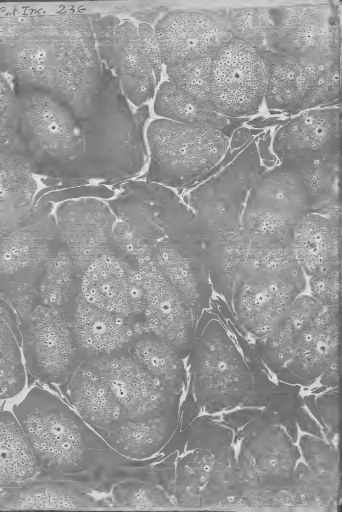

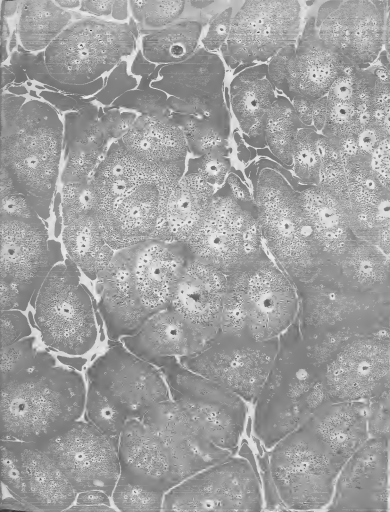
Page 377

11

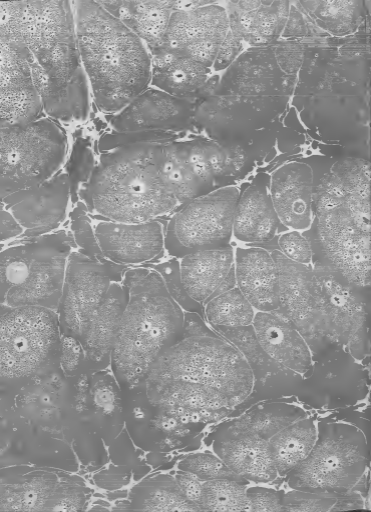
Pat. Inc. 236

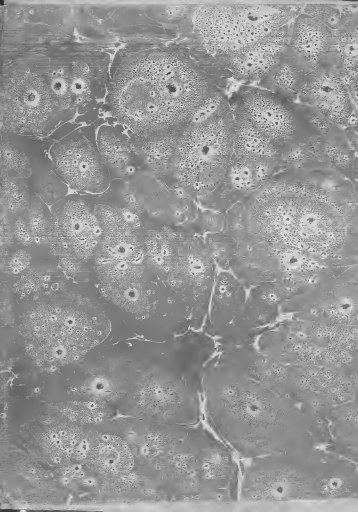

2/8321721

de Bay galpus de comasa

Infraſcripta opuscula in ſequenti volumine p̄-
 nent eo ordine quo hic poſta ſunt.
 Legenda ſeu vita eremici ac diuini doctoris ſan-
 cti Thome de a quo ordinis fratrum p̄dicatoꝝ.
 Contra erroꝛes grecos. Opus. 1.
 Declaratio quorundam articuloꝝ ꝑ grecos arme-
 nos & ſarracenos. Opus. 2.
 Compendium theologicum. Opus. 3.
 De decem p̄ceptis & lege amoria. Opus. 4.
 De articulis fidei & ecclē ſactia. Opus. 5.
 Expoſitio ſymboli ap̄toꝝ ſ. Credo. Opus. 6.
 Expoſitio orationis dicitur. ſ. Pater nſ. Opus. 7.
 Expoſitio ſalutatioꝝ angelice. ſ. Ave. Opus. 8.
 Reſponſo ad magiſtꝛm Joannē de p̄cellis gales
 magiſtꝛ ordinis p̄dicatoꝝ. 103. arti. Opus. 9.
 Senſo ad eundē de. 43. articulis. Opus. 10.
 De 10 ad lectoꝛē eſt venenū de. 36. arti. Opus. 11.
 6^a ad lectoꝛē diuini de. 6. arti. Opus. 12.
 De differentiā ſibi diuini & humani Opus. 13.
 De natura verbi. Opus. 14.
 De angele ſeu de ſolis hepatic. Opus. 15.
 De viſitare intellectus ꝑ auctoꝛē yſta. Opus. 16.
 Contra retrahentes homines a religionis ingreſ-
 ſu. Opus. 17.
 De p̄fectione viceſp̄ſalis. Opus. 18.
 Contra impugnatoꝛes religionē. Opus. 19.
 De regie ꝑ̄cipijs ad regē cyꝑi. Opus. 20.
 De regie uideꝛe ad buccas babilōne Opus. 21.
 De forma abſolutioꝝ ad magiſtꝛum ordi-
 nis. Opus. 22.
 Expoſitio ſine decretalis. Opus. 23.
 Expoſitio ſcōe decretalis. Opus. 24.
 De ſonibus ad dēi Jaco. de bango Opus. 25.
 De iudicio aſtroꝝ ad fr̄m reginal. Opus. 26.
 De eternitate miſſi. Opus. 27.
 De ſato. Opus. 28.
 De ꝑ̄cipio in diuidendis Opus. 29.
 De ente & eſſentia Opus. 30.
 De ꝑ̄cipijs rez nālium. Opus. 31.
 De natura matone & diuentionibus in termi-
 natis. Opus. 32.
 De mixtione elementoz. Opus. 33.
 De oculis opibus nature. Opus. 34.
 De motu cordis Opus. 35.
 De infantibus Opus. 36.
 De quattuꝛ op̄oſig Opus. 37.
 De demonſtratioꝛe Opus. 38.
 De fallacijs Opus. 39.
 De modalibus Opus. 40.
 De nō accidentis Opus. 41.
 De nō generis Opus. 42.
 De poſe ſatis Opus. 43.
 De tempore Opus. 44.
 De pluralitate ſonoz Opus. 45.
 De demōſtrationibus uocatiue Opus. 46.

De nō ſilogiſmoz Opus. 47.
 De nō ſilogiſmoz Opus. 48.
 De ſententijs reſpectu ſingula. ſum & intellectu reſpe-
 ctu vniuerſalium. Opus. 49.
 De inſenſibile medij Opus. 50.
 De nō luminis Opus. 51.
 De nō loci Opus. 52.
 De intellectu & intelligibili Opus. 53.
 De quo eſt & qd eſt Opus. 54.
 De vniuerſalibus Opus. 55.
 Item de vniuerſalibus Opus. 56.
 Difficili de ſacraſſimo corpꝛe xꝑi Opus. 57.
 De ſacraſſimo corpꝛe xꝑi per modum ſermo-
 nis Opus. 58.
 De ecclē ſm deſꝛ ꝑ̄dicatoꝛa. Opus. 59.
 De humanitate xꝑi Opus. 60.
 De uicarijs dei - ꝑ̄tmi Opus. 61.
 De vniuerſalibus Opus. 62.
 De beatitudine Opus. 63.
 De puritate ꝑ̄ſe & mō ꝑ̄tendi Opus. 64.
 De officio ſacerdotis Opus. 65.
 De expoſitione miſſe Opus. 66.
 De enuſe & uenditōe ad terminū Opus. 67.
 De mō accendi diuina ſapiam. Opus. 68.
 Sup doctio de ebdem adibus Opus. 69.
 Sup doctio de trinitate Opus. 70.
 De victis & vitantibus. Opus. 71.
 De ꝑ̄cedantibus ſibi ꝑ̄ſe Opus. 72.

Antonij pizamaui patricij veneti doctoris clarissimi in domo Thome aquinans vitam prefatio ad Augustinum barbadiacum venetoz principem illustrissimum.

Clamq; sine magno labore i optimo quoq; virtute ipse q; vera bona sunt emicare ne que sit atq; hostem gemas ab ardua r recta semita in pias r doctoriose parte portu r ergo optima m r oibus hanc vite magis r ma gnam viros claris exphend pprii r felicem loci bñ beatoru viuendi docet. Sapientes id e ma gn viri qui vni aliis e; voluerit fortissimis r oibus varijs expleti: qd magis est ebe pñaden di gen' opimo viuendi rui mortales adicere q; rucant: r hanc atq; pictoria bñdi expleti qñe aliq; vñ sunt: qbus in vita q; clari fuissent et arte redderent: vt q; ceteros pñare caperent dignissi mum aliqñ r etati buet sibi pponentes imitan dus bñent. Hoc ipso ad pñara facia: a pñerosq; accensio legitima. Videtes autq; alij pñarum monumta vitas boim ac res gestas cñsingi me luse: clara ceperit alioq; lacta scripte suis explicare. itaq; res et sua cōmodi succellit. Si. n. simi lacta interi' pag; holec indicia ad pñara mo: talia mites pellecte solent: qualē scriptis ipse r menta mima a quos singitibus vni in esse ar bitramur. Quod enī manus deo rō fidere egri mortali bus ad innotatitate r sequenda pñi ma xima accessere. Non permissa angulm' barba dice princeps serenissime dñarius open vt diu ni Thome pñcipia vit a m crissimis meo: li mo quodā obruta iacere: r lacim o sio tanto cōmodo nō laterent: en' pñerim scripta toto or be ctebentur cōtraq; gñia hā pñonē ipoz alle au: torem atq; parentē ignorari barpe eē dicit: hui' amplissimā laudē q; neq; erit meo: neq; ab hu mano quoz ingenio pñecte erpmi pñt legētib; relinquo cogitādo: cū nulla sit via aut cura bo narum discipulari hūdia aut sanctos moos in via fuerit. Pñogoz pñerū mea aggressio: que q; de eorū hūe ac in cūto pñone pñumpia ru: bigine i vñū cegim' q; bñatissime potui que ad man' nostras pñenere autē digni meritoz app: obitate pñonēte pñerim is quodā facere pagi ne filio pñcipimus: neq; que inclire cu' hēc bedi carez potissimū delegam'. Nā quā dmo dñs ille r pñane religionis pñiarios viros auclit: sic ve nete rei pub' hēc r pñeritoz duces r sapientissi mos scelle pñare: vt. n. claram familiā nū egre: Siaz domi ac mīlīte saerq; vel in sermāto nobis ducta tuo redigio scētoz pñerem id q; dēz mira bile dicit eā deo b' lūmō: i tibi traditū vidē vt possēt q; scēla mēcas pñenderē scēlam venturo pñellēte morbo liberatā cūctatē pñpiciatē opta

ta nos diuins pace pñari. Si r pñas igit hāc di ui Thome a gnans scēctissimā vitam quam tabi dē dñissimū m' affert pñamam r sancti Incu: brate sanctas discipule gñi famillim is vices v. crime reddat' est: bñā scriptas sus r pñabili cam mag in oidi deo: aut, qm' pñē quā vñā ty rā mēde carere inter ceteros pñcipatus colibet lo: quē ad erpmi regi' pñeritū atēat' est: r vñā ac vite rōne m unūto agendā suscepi: ad q; dūo Thome nō sim m' asie adser' sed que de eo dicitā fuere a deo sūto opp: resā sunt: vt vit indigantū tanto viro mōtoē redigi possint: vey cōstanti tanto q; vñdām sūo r cōtrato ab' r cōstatē aliā hanc pñācia amāntissim' me: negare nō potui: quā dē gēnda nō dōmōne elegitā qui abesse ab bñdi cō: positione pñē necesse fuit: r varijs beatū viru r dūmōne r ad totam vitā facitibus expleis de: lectabent: hā iam ad quos pñissim' dēuianus

Vius Thomae

Laudis prope agni comite cōpa nie verba celeberrimē ac multoz opidoz pñcipe nā r theodo: r mā trē r quē r sangulūm vite mo: bus insignē forte cō q; r silud: usco scēctiss; petro q; arragonie regib; ex duabus dōnibus omē dē gñūā eēt: viuēdit rōne digno: cūctū vt q; assi dūg scēctiss; r vigiliis cōctō cepe genū' quoz ob crebras ad deū pñes durissimō calo obdūens fuisse seraf. Doctores vō habuit mira pñitate cō spūans. Aliter. n. q; opido sancti seuerini dñi p: erat vt viuēdo bonēssimoz cap' mo: rē onde: rit: ita mo: rē e adauer dūan' solato integrū ma: gnū odorē redolē fuisse sanerā demōstrat. Al: tera autē in cenobio sancte marie capusne scēctis eratē sanctissimē pegā. Siatas gnōz r cōpō rō boze atq; ai cōlānta fortissimū fuere: quoz alioz p rōmāna ecclē pñogitōe acriter federē r pñate scōs r etales mīlīr alioz mo: r cōgāt nāras ē āno salūg hūan'. d. D. cc. 14. E t pñoz pceptum vetero māter gereret decemtia qdāz vt re ita nolē bon' ad eā letus pēretit pñeritū sūmū q; r dōmas voce bunt pñūtas q; pñicatioz r religioe sacerdotē ac in vñūto discipulari gñē maxime feret: autūg cūo mōnter mortales doctrina r mo: ribus parē reguz m' aumant. Ad dicit rē casu eū lādūplo optatū vt castimō mōnta sacerdotio vt q; ma gni emolūmētī foret potiret: vey vos aliud: aliō cōgātū dūctatē ecipitē theodo: r indigā tā to honore nō uoz. O mīnā. n. ad deum referen da sūt. Nāto igit infamū Thome nomē: vt vit sanctus pñderat sūto: quo ipse magnū gñmō nū r aculo extitit. Nam cū sūlmē in euz q; locū pñe: traret consumpta seozē r iumentis que intra ste: terant illesus mansit. Tūc quod mirabile?

124

Legenda

Dicitur est dum in balneo infantulus teneretur in
clius dextera manu cartula conspiciatur. Quam cum
matris et manu vagientis auferre conaret mater
illuc abstrulit in qua scripta erat Ave maria. Et
deinde et manibus lacris et crebris cinibus a
matre recepta ore pfectit. Vex b' viri p'fugiu qd
sp' er' p'cordia lingua ac scripta p'fonarit infantula
p'm ostendit. Sic itaq' in aqua spe puer ab optimis
parentibus nutrit' et castis m'itis p'uey cum qntu
annu ageret sacerdotibus crudelitu traduit. ad
voti res succedat: educat puer ac bono moib' p'
imbuit. Incipit p'ma adfcrere elemtra ac p'p' p'
tribus dei placere: no inania p'ba no in modicu ri
sum emitebat: no vanos p'uey lufus q' senti gra
uis exercebat: vt in que est euasurus facile mdi
cares. Cum bec alit incite erat murda magis
viderent: p' eius p'ficio cui credit' fuerat ad ca
p'fctas discipulas neapoli p'uey adducit: qd
in alijs erat in b' indoles p'fuit vbi g'maritate
radimta a pitulino vno et ipis martino l'ato
re edocus ad alios: et subditores p'bie scias p'
ceptore petro p'bo doctissimo q' et vbernia ve
nerat p'fectus est. Ideo tunc seip'ebat discipulus
illuc: vt thome diuin pot' q' burna ad adolefct'
tis nome p' oim ora volitaret: q' de' ed m'udo
tradidisset vt no no liberales discipulas adipi
fceret: vey et bonos mores et vni di modu opti
mus assequeret: munda ad p'bertate: Thome p'
uenerat in quo diuino sp' duce salub' p'cepto su
auilimo inq' colla molli a g'muit: d'm d'fici
erit iustia? cu' vchis vchit fclidissima locia ve
rissimu nobis offert iudiciu se ceteris p'ferenda
et in xpi milita cu' Thome placuerit qd Thome
inio ipi tpo q' et nati Thom' et h'c p' ceteris reli
gione libere voluit. felices igit felices illi fuit qd'
dant est vt diuino delico ducere p' venilla sequef
Ter. n. illis se futus offert. In cenobio it' agnia
politano i'ri' cozona diuina laudes decantare
sanctissima milita ingressu est. Et q' optime bo
ne deus factu factu q' bone de' tuay manu
opu: vt sancto palio sanctos vref. A' vater aut
hoc nuncio neapoli stendit: quo delicti ab hoc
clarissimo facto dederet diuine g' vaticiniu lay
p'fca voluntat' q' est potius ad sanctu p'p'osiu
p'fcedum d'ctare. Quod et animi sma agere
votens igit sacerdotibus vtuerit. Nam Tho
mani ad reteractiu roma deinde inseruit. Du
bitabat an. ne becy matris alie facere p'ueire
a religione facta filium amoueret. Cui anem
rome nec filiu videre potuisset: q' parit' ob ti
morem ne tali cont' o: bati lumine t'p' ty'nculum
sacerdot': miserit: scripta tunc ad filios quos se
dicens i'ngator citos habebat: vt Thom' filiu
p'dicator: in vchibus dedneru quos in ceteras
p'ncipio ad ducet' religiof'q' maubus inter-

ciperent: que paulo post ipi filij suis explorato
bus inuicem fugatis p'dico: q' sacerdotibus op
tanti matri remittant: vbi aterne p'ieces ad fa
cras depondas vestes minime v'luere: quas
nec filij collere no poterit opido roche fice: op
tamus adolefct' in custodia tradit. ibiq' p' b'nu
m clausu retinere: q' m'etm labefactari spe
rantes. P'dicator: aut sacerdotibus et rapine in
furiam de theodoro filijs p'uerit' ad sanmu
p'fugant pontific' Innocentium. 4. P'dicator: a
cruce euulsum: et sic xpi natu religio dicant' re
f'bitu. Juber impatori federico p'miser summo co
gi theodoro filiof vt fustulim' xpi exercitui auble
tam re dederet. In quos carcere recentos grauis
quicq' fieri religiof' boleas p'bidet: ne du bonu q'
runt mali qd agat: dum bec interea fut clausu
adolefct' Thome carceribus totu o'ombus v'
gilij ac lucubratid'ois se tradit: bibliam tota p'
legit cura q' istanum libro pineret memoia tra
didit: atq' salaciaz opulenta aristotelit imitatu
p'fecit: adolefctis opus doctissimo sene dignum
Ibq' solor' ad religiof' cultu inducit: que cum
conabaf a religiof' reuocare: sic p'p'etis minis m'
inire: ac penus inofisq' olim p'ibus firmus in
o'ombus accepto vniendi mo p'manebat: sacros
habitu vincinde lanatu vt fericu indueret. Strig
se manibus circudabat: qd faceret d'v' abolo: q'
se vteret: cum se vinci a puero cerneret: cepit
alia via cogitare an posset pubefctis corp' alijs
ad peccandu impelleri ad salaces omate m'ue
ris bla'dinas p'ectare rem arbitratu est: q' no ce
fua res fecisset. Nam cunct' ex op'ofro recedent
ibus speciofam mulier' que omate vultu vt in
uener' bla'dinas alliceret ad ep'ebf' venerat: ar
d'ni fupide et balano expulit: sic miles xpi cal
cato duacote gloriof' v'cto: euasit et t'p' crucis ve
rillu in panet: notato fuplex cepit lacrimis fari
q' pluribus. Et p' deus p'atere optime da mihi tua
clementia da queo benignitate qua in tuos o'as
nascendo ac morido o'fledisti: vt qua te duce v'
guitate bacrenus inuolua' f'ruauim' ad exte
riam vite boni tua g'fa p'ducamus. cui fopiq' co
fensibus votu apud deu impetrati fuisse angeli
duo emittant' q' Thome reuca cing'fca dix'e
runt. Accipe penum castiaz cingulu que b'iana
v'rtus no p'dent' deus inofu'ribuit: et vt vir
go natus est sic virgo perit: id qd et p'p'us q' et
p'frenus v'ra o'm audierit p'p'obatur' est. A' q'
gouit' filium p' b'nu sic p'fantez p'p'ofit' reli
gioni sanctoq' r'us a deo delinatu Thom' vt va
ris sibi lingua p'derit ad indicatu. Tunc inde filius
p'dicator: sacerdotibus et v'neira fume delapsus
tradidit: q' neapoli martino cu' gaudio deo bono
rum o'ium antea laudes decant'fca hostiaz sibi
dicat' deponit. roma deinde vbi g'ali ordina

Sancti Thome

¶ Illi fratri Joāni theonico ordinis magis erudis
discis theo. ac philo. disciplinis erudit. q. ad claris-
simū magnūq. albertū germanie celestia vrbē
florentē adibat Thomas vbi cepit tunc studio
illis incubere cepit in religione assiduū cultum
nō deserere. Cum vō illi ad dicitur multo q. vna sci-
lento p̄transiret eū dicit p̄mittentes bene mūnū
appellatū: tunc forte albertus de divinis yob⁹
legebat r̄comissi: cū quōdā discipulo accessit ad
Thomas q. ea p̄cepto accepit r̄lectūq. sp̄o-
pondit. Albertus aut. n. cū scilicet ignoſcit p̄-
curam: scq. thomā benigne amicitie negotio ac-
cinit. Vbi aut. deficere nōū magis Thomas
videret cepit ipse dicitur scilicet rumpere: r̄ q.
ola fuerant ab alberto declarata addendo etiam
r̄ multa de q̄bus inter ip̄os p̄mo erat copiose enū-
ciabat. Vbi qui paulatim p̄cepto: esse voluit disci-
pulum se deinceps inq. in modis edocuit: ro-
gatisq. lecturę se Thomas p̄misiſſe. Hoc m̄ addito
v̄ nulli diceret. q̄q. discipulus p̄misiſſe inemo: d
li q. fratribus illis incubētibz p̄ceſi quē magis
ſtudenti appellat r̄q. ip̄am aperit. Factoq. per
hunc piculo alberto r̄oſ indicat: ſi tunc albertus
quandā diſceptam dā p̄poſitarat q̄nem: quā tho-
mas optime declarat ſcriptis mandavit: quod
cū ambibus caſu elapſis cyrographo r̄gēſ ac al-
berto legendū tradidit. Quō cū cepiſſet Thome v̄
ſam ac in eoſe ſtudioſe ip̄ſe p̄ſcultare: maxi-
mam ab imortalī deo adoleſcētī grām datā cog-
noſcit: r̄ nolētem obedire v̄i ad m̄dam deſſi-
cilem q̄nem opulit. V̄s eximia in ip̄o dicitur
dūmſcēm dī negabat oſtendit: vbi obone in de-
um ab eo de mox p̄ſcra ad certamē ventū ē no-
doſe argumētātibz magi in acie p̄misiſſe ſcūq.
quā dā p̄misiſſe diſtincōem. Tunc albertus beus
Thomas dixit nō r̄ſpōdēt: ſ; de cūmūm̄ta oſſi
ſungi videris: cū Thomas ſolita in p̄cepto r̄ bu-
nitate ſolū pacto alio argumētātibz poſſe nō
vidēt. Albertus deinde voluit ingentiſſi experi-
ri quātmo: argumētātibz addit ſolue inq. ſo-
enigmata bec diſtincōe tua. Cum vō omnia que
auditiūm mentē dubiā fecerat ſoluit ac enoda-
ta cōſtitit alia dicitur. Hic q̄ v̄oſ dōez mu-
tūq. appellat eū edet magis: v̄ toto terrāq. o r̄
p̄ſcō abut. v̄q. doctrinā ac ſanctiſſimū boia vari-
cūm ſuit. Nullus n. terrāq. orbis loc' eſt quo
nānam ſtānam aliqua penetret diſciplina q. tho-
mā enomē aut ſciām ignoſcet. Nam nō mō latino
Thome dicta inēſt eloque: v̄q. etiam ea v̄na
greco: lingua celebrant. V̄bar aut. enū quibz p̄ſ-
modis thome doctrinā balbutiant ad q̄ indicat
Thome dicta r̄ ip̄o dōe deſcēſit: ſi em̄ voluit
ſua alia dūerſe: boium linguā pateſcēri: ſic enā
dicta ſua r̄ Thoma edis cōſcēre. Deinde pa-
riſiſ enocat r̄ babilanō v̄e am̄t efficit. vbi

ſularum magiſtri ſenſus aperire cepit: into argu-
mentatiōnū acōmine ac ſciām grauitate v̄e di-
tinum boiēm valde oſe admirarēt. ſic q̄ ſe id
discipulo: numer' h̄pabat gymnaſiū quoq. ad
diſcedebat nemo qn dulci lactio ſuo aliquo no-
triret. Et dicit quos circa eū libū comētariā ad-
olum vtilitate. Et v̄e aut. qualia ſunt legentiū in di-
cō r̄ in quo. eoa p̄misiſſe libros combātūſ ethre-
liſiq. aut q. in idē cenat ſunt aut tunc cū ſit ſeca-
ri: aut in erroſe p̄ſcōp̄e abire. Cognata itaq.
apud oē ip̄ſe r̄ doctōdo atq. ſcribēdo doctrina
facere theologie magiūm creat: ſ; ac om̄iū digni-
tate negari dicit nō ſi ſciām aut etatē ad id
ſi cū dī ydoneas eſt. Dōp̄to t̄i benigne p̄misiſſe
onere ad ip̄i ſimulacrū v̄bi p̄ceſe ſolebat inſuſſe
decurit. ip̄e p̄ter oſum ac ſi nō lacrimā inquit
quā dā dmo dī indignū me ſenſū tunc hoc decora-
ſi bonoſe: ita nubi ſciām quā ſi ſi bec enū dī di-
ginitas tribuas ſuppley rogo: r̄ dūmūc illud ſal-
tium me fac oſe q̄n dūmūc ſunt veritates a
ſiſſa boſum itē atq. itē deſcit atq. tunc ſenex
quā dā cū dēſe ſcō r̄ religioſe quē dūmūc dō
mūc ſerunt quā v̄misiſſe p̄ceſe accē dē dicit.
Cur p̄ceſe Thomas: q. i hac nup̄ime tradita di-
ginitate ob ip̄e meē temeritate r̄ſpōdēt: quo debe-
am v̄i p̄ncipiū nō inuenio ad dūmūc meoſ gra-
ue hoc dōus videt. tunc ſenex ſup̄ſcōp̄e aut byſi-
ri v̄ltu r̄ nubi merito impoſitā dignitatez erioſ
tūm hoc inſiſſe: r̄ gūmūc m̄ dōe de ſup̄io r̄ ſiſſe
de fructu operū ſcōm ſaciā dīſ terra. quo dicit
ex t̄p̄lo abut. Ecce mō decore dōſiſſe dicitur
lo ip̄o p̄ncipiū cōſtitit r̄ incubēdoſe boſiū operū
fructoſ humanū genus p̄misiſſe ac ſcōdo p̄bulo
v̄ſq. ad ſaturitatē imp̄cturāſ v̄ra oſa ſup̄p̄e-
runt. Quidē aut. Thomas deſi ſcōmūc velle
id ab eo nūm' exerceri accūrit ſe negotio v̄e di-
tine menti p̄ v̄riſus ſat̄ſcōp̄e. p̄ſcōp̄e ſcō
magiſter dūmūc legat p̄misiſſe inter eos q. ibi v̄n
q̄ legent ab oſibus habitūſ r̄ romēſe ſcōlāſ in-
ſtānt aut. Q̄mūc aut. dōmūc illa lingua dō dō dō
p̄ſcōp̄e r̄ em̄ attēſſe dīſcipuloſ q. inumeri ad ſcō-
p̄e atq. op̄em eo dūctō r̄ p̄uere v̄e nō om̄iſſe
alici hoc accē dōſe muſſe r̄ p̄ſcōp̄e q. innumero aut
doctrinā dīſcipuloſ p̄r Thome aut ſup̄ioſ: ſcō-
p̄e r̄ uer quos eſi dōſe ille romanus enicit. V̄m
meruo aut. eoz ſcōm erat paritūſ v̄e nō frequē
auditiūm: ſ; v̄i dīſtūm exercitūſ videre dīſſe
Quod v̄o de ſcōp̄e ſiſe dicitur: edet ſcōp̄e r̄
v̄q. v̄i dīſtūſe h̄ dōta v̄ta r̄ ea longā v̄r. m̄
ca poſſet p̄legere: q̄ m̄a' eſt q̄nōſ r̄ v̄gini a-
nōmūſ ip̄oſ q̄ a theologico onamento ad mo-
te in v̄ſq. inſcōp̄e: oia ſeruit ſcōp̄e ſcō
abſoluit Treſ ſp̄ quatio: alq̄ libranōſ b̄ b̄ b̄ d̄
ſi ea dicitur ceteri mano ſcribēdā: ſeruit etiam
dōmūc eo ſimulac dicit ſcōp̄e libranōſ

Legenda

dulciffima thome vbi in am ore nō rapōit. oīa
 autē q̄ exierit aut fuerit ea venustat q̄ ḡaagḡ cele-
 batur et cōfiterēt oīa amabit ac venerabunt
 p̄simil. ad re ligiōis et cōtra s̄bi vnde s̄mūdūz
 cōplures p̄dicelo deditur. Mā p̄dicam diuinita-
 te multū claruit: nullibuz mirū illō exēcisse vi-
 sus ē q̄n̄ post mīserātiōē dōi p̄terit s̄mūdūz cu
 p̄stētoz p̄si cētūit cū p̄dicatōē q̄ritabū. q̄n̄ it̄
 fuerit p̄dicatōis et iudicē opuscula. nā a regiōis
 p̄ncipibuz dubitōem reit̄ p̄dicatōis: vbi sic catē
 videbat p̄dice ac q̄ h̄ b̄mūdūz cōtī tractauerit
 Māg. n. vbi opus fuerit iudicē defuit: cōp̄ mō
 exēcātōis vbi aut serip̄ q̄p̄m̄ moxaltes de cētū
 eccl̄. Confitē it̄ h̄at̄ explicatā qua oīa dirigeret eg-
 rate. Andie forp̄ dant. Q̄m̄ dyabolū fraude dū
 perauit. Et thōmā feruēt affūptā pleriq̄ ip̄m̄ fu-
 gant: nō nū valūm̄m̄m̄m̄m̄ ingenio vt p̄dicet eum
 ad morte ducere p̄ctit. It̄ abūitē aut ē iūta
 in eccl̄e nullū p̄ctū affirmat. s̄ q̄ p̄ctam̄ ip̄m̄
 quentit̄ celestis alus ille sedē habuit lege p̄-
 dita. Nam dignū tot bonoz p̄ctōe dūm̄ fet
 manū h̄at̄ exēcātōis natura e recta quentibus ita
 fure m̄ b̄m̄: vt oīa s̄ p̄cta iustitū p̄ctē fer-
 re venustatē videbat. colore s̄ alio b̄m̄perate in
 dūm̄ op̄ctōis ob facie admō d̄ d̄ p̄o. vt loc
 dem̄ de p̄ctōis quōtū ope ad eū vidētūz turba
 venerēt cap̄te magno bōm̄ ingeniū signū caluo
 Scūtus vō ita p̄ctatōis vt venerandē e sancti-
 tatem vndiq̄ ip̄are vidētē fortissimū s̄m̄ aliat
 q̄s co: p̄ctōis: molles habuit carnes ad vici-
 plenas op̄as. s̄m̄m̄m̄ ingente valuit vt cōtulle
 cū ferare. nil rā obcurū: le cōtūdo offēditūz dō
 dūce m̄ b̄ d̄ag nō fuerit: vō co in reb̄ s̄m̄ iudicē
 vbas est: vt que iūta s̄m̄ p̄ctit̄ fener mutare
 nō sit coact̄. Roman̄ d̄ egidūz h̄m̄m̄ ingenū a
 canit̄ admirant solitōē: vndiq̄ septus vocissī-
 mus Thomaz acq̄m̄ ac̄ fenē que tenēt iūctūre
 e didicēt in aliā nō m̄ mutauerit sniam e i tot t̄
 taq̄ p̄p̄o iūta ingenio p̄ctōis: q̄s egidūz
 sine in actō miraculo re cordari nō possit. It̄
 aut̄ erigues hoīes parit̄ quoz argumētationes
 nutari in p̄ctō abt̄ factant. andie egidūz iudicūm
 d̄m̄ id̄ vicit̄ in et rē rōnes Thomaz et sine
 igne rōna maion sine corripit̄ p̄ctō. Admonē
 fuit incredūbil̄: vt q̄ iūta aliquo s̄p̄ p̄p̄erēt me
 moia s̄ra teneret dicta eam et a iudicē a iura
 in actū op̄as memētia habuisse d̄. Scūtū
 neq̄ p̄ctit̄: cōtō quōm̄ pacto p̄ctōis eūta vide-
 dēt cōp̄ m̄e s̄ ai p̄m̄ p̄m̄ p̄ctōis. Q̄ li-
 bet. n. affū q̄d̄ coneri appellat̄ p̄ctitūm̄ and̄ v̄
 tam̄ cōm̄te cōm̄tuerat s̄p̄ cōbōm̄ d̄m̄ vbi
 cōm̄tē: Thomaz vnaq̄ ei et ip̄m̄ recēdē v̄-
 sum̄ et e foz: moxā v̄nere q̄d̄ m̄ m̄o d̄ v̄m̄ op̄
 m̄m̄ et paratū in celo locū p̄dicit̄ vbi cōm̄ cuo
 fuerēt. It̄ romāne d̄m̄ frater religiōis af

firmavit: m̄ actū nō s̄i co: p̄ctōis solūta vi-
 debat sic Thomā alloquit̄. It̄a et op̄a tuā d̄o
 Thomā s̄cō ac tibi locū b̄ctūm̄ p̄ctōis paratū
 fecē p̄m̄o. Et go vō sanctoz quoz dicitur s̄m̄
 et p. r. v. s̄ p̄ctōis purgatōis sup̄p̄ctōis ob needigen-
 tiam m̄ ei fuerit m̄lctat̄. tunc Thomaz. Te ro
 go vt h̄c m̄b̄i q̄nēm termēas. an h̄c mutata la-
 borib̄ p̄ctōis s̄cōm̄ cōgno in celo p̄ctōis rema-
 neat. am̄m̄ d̄o v̄ideo ac et̄ b̄ctōis sine. s̄
 sic h̄m̄e q̄m̄ respōsūm̄ s̄m̄ q̄m̄ d̄m̄ eamūt
 Mōn̄ it̄ aut̄ str̄e s̄ op̄m̄ q̄ v̄m̄ d̄ ac mox cō
 fuerit in s̄m̄ b̄ctōis referēbat̄: s̄ p̄ctōis ma-
 gnaz miraculo p̄ctōis v̄m̄ s̄m̄ctatē d̄ v̄m̄
 indicabū: q̄m̄ vō post mox p̄ctōis innumera no-
 bili rarit̄ ferūt n̄q̄z eū neq̄z graū v̄m̄ctōis
 p̄ctōis iudicē. Mellī lactū d̄m̄m̄ sup̄ caput et̄ aliq̄m̄
 nūm̄ m̄ctū. Mōx e cubiculo eccl̄z vbi venerat
 rediit̄ nō q̄ magnū in eo hōte p̄ctōis v̄m̄ ma-
 liciē que q̄m̄ m̄m̄o sanguis de fumo solo v̄ctū
 eius ractu s̄m̄m̄ p̄ctōis. Cum h̄ p̄ctōis ardiaz
 q̄m̄ em̄ p̄ctōis s̄ p̄ctōis c̄m̄t̄: nec p̄ctōis d̄o
 re p̄ctōis p̄ctōis p̄ctōis adhibet̄ deo vt p̄ctōis
 s̄ctōis m̄ctōis solūta p̄ctōis p̄ctōis admodū q̄
 v̄m̄ ante a d̄m̄ctōis d̄m̄ctōis. It̄ ainaldū p̄ctōis
 s̄ctōis eū assidua s̄ctōis laboraret q̄m̄ d̄ agere
 sanet̄ reliquit a collo suo am̄q̄ infirmoz app̄
 s̄m̄ rep̄tē lib̄erat̄. Hōc e mult̄ pauca delegit̄
 vt mem̄it̄ lateret et̄ p̄ctōis miraculo s̄m̄
 m̄o ad d̄m̄ v̄m̄ctōis v̄m̄ s̄ctōis claruisse. Cum aut̄
 quiquāq̄m̄ m̄m̄ annoz ageret a gregorio de cirno
 p̄ctōis m̄ctō ad lugdū. p̄ctōis acm̄ et̄ m̄
 quodā c̄p̄m̄ op̄o ad c̄m̄ r̄m̄ s̄ctōis cōp̄ctōis:
 vbi miraculo p̄ctōis quidā quos op̄are dicebat
 repta s̄m̄. It̄m̄ co: s̄ctōis ḡm̄t̄ ḡm̄. It̄ p̄ctōis
 p̄ctōis: q̄m̄ iūta op̄ctōis d̄ctōis come d̄re
 notit̄. It̄ m̄ cibus cōm̄ctōis d̄ctōis: vbi vō
 m̄ d̄ m̄: p̄ctōis p̄ctōis r̄m̄ d̄ v̄m̄ m̄ctōis iter
 p̄ctōis. et̄ cū ad fossē nouē c̄m̄ctōis m̄ctōis m̄
 nacl̄ oīa d̄ctōis. ordm̄ illud c̄m̄ctōis incoct̄
 tes et̄ salutarit̄ occurrit̄ s̄m̄ctōis p̄ctōis Thomaz
 hōt̄ p̄ctōis vidētū m̄ m̄ modū letabundū fieri co
 rum̄ iūta v̄ctōis c̄p̄m̄ p̄ctōis: ac p̄ctōis. at̄ p̄m̄o
 c̄m̄ctōis it̄ p̄ctōis: inḡ c̄m̄ v̄m̄ d̄m̄ s̄ctōis.
 It̄ ainaldū de h̄ b̄ quicōm̄ meaz actōis c̄m̄ctōis
 hoc in loco d̄ vidētū interea m̄ctōis c̄m̄ctōis
 thalam̄ s̄m̄ctōis parant̄ vbi s̄m̄ctōis m̄ctōis
 nūm̄ s̄m̄ctōis p̄ctōis. In d̄ctōis d̄m̄ctōis m̄ctōis
 p̄ctōis: curat̄ m̄ctōis quos poterit̄ d̄ctōis c̄m̄
 c̄m̄ red̄ d̄. Et n̄ q̄ta d̄ctōis c̄m̄ctōis m̄ctōis
 c̄m̄ctōis s̄m̄ctōis v̄m̄ctōis s̄m̄ctōis. It̄ d̄ctōis
 d̄ctōis q̄d̄ d̄ctōis v̄m̄ctōis p̄ctōis d̄ctōis: nō
 c̄m̄ctōis p̄ctōis d̄ctōis inactōis m̄ctōis cura c̄m̄
 d̄ctōis vt eū. s̄ctōis v̄m̄ctōis p̄ctōis. It̄ d̄ctōis
 s̄ctōis ad religiōis cultū obseruandū e m̄ctōis
 c̄m̄ctōis d̄ctōis: s̄ctōis p̄ctōis ac validoz

morib⁹ fiebat adeo vt saluti veleni iter tunc iter: acce
 detes ad eū monachi ac sine religioes q̄ aderat fr̄es: vt
 aliq̄ p̄sūz cura migraet monumētū suū relinq̄ret:
 q̄ bonitate fontis ostēdit p̄bitur. nā scribit⁹ illis cāri
 cog cāncio monastium om̄erat: est. **Q̄** b̄nificat de
 op̄e. **W**ulfegundū. n. suū l̄ctū cānt⁹ pot⁹ optab at
 q̄ lugētū pl̄cā: aut lacrimas. **I**n eū itaq̄ cū morte
 decessit: eccle⁹ facte armari vebat. gl̄osus ip̄i cor
 pus a sacerdotib⁹ petri: quo viso debiles arca: uolūti
 b⁹ socia electo amouit: sup̄ barnū op̄icatū genib⁹
 unū lacrimū cepit alia b̄nctare. **A**ldone de eoz
 laezō beitas q̄ sub h̄is p̄p̄ta: v̄gelatitas: tūc se
 mē forū b̄ncti: q̄ te p̄t̄ pl̄a totū d̄ficat: v̄sue: quō
 racū: te salū: s̄ solo andinū tūc eredit. credo q̄qd
 dicit de fili⁹ nūl v̄tat: b̄ verb⁹ ver⁹. **I**n cruce latebat
 sola deitas: s̄ b̄ l̄ctū fil⁹: b̄ d̄m̄itara. **A**lmo tū credēs
 atq̄ p̄t̄a peto q̄ p̄ctiur l̄ctō penitēs. plagas sicut
L. and̄ iteoz: deū tū m̄cū p̄t̄eoz: fac me tū b̄s p̄
 unū q̄d cre: in te sp̄z b̄te dū q̄. **Q̄** m̄cōm̄ ita mag
 d̄ncipia v̄r⁹ v̄tā p̄t̄is h̄ōi p̄ta mee m̄cū de te vi
 nere: t̄ se ip̄ illū d̄ncē: p̄e p̄e pellicane unū d̄ic me in
 mundū m̄da a tuo sanguine. **C**ui⁹ vna stilla salūū facē:
 totū mundū potest of̄ectere: tū quē vallari nūc asy
 totū: ozo vt fiat illud q̄ tū scio vt te reuelata cernēs
 cie v̄sū sim b̄ est⁹ tue gl̄e. **D**e de e sacerdoti an illū ip̄i
 corp⁹ ed̄erēt: interrogatū r̄dit. **E**t cogitū maior:
 de b̄ sacro q̄ fida b̄a l̄ctū h̄ōib⁹ m̄cū illi deo dūce
 p̄fectoz effiderē. **C**redo itaq̄: p̄ certo op̄uz h̄ō h̄c
 v̄ez d̄t eē: t̄ h̄ōies d̄ei ac v̄gna s̄nti: t̄ p̄ h̄ōib⁹ in cru
 ce mortuū p̄p̄dūse: de de d̄isse ad s̄eros t̄ntiāz d̄ic
 resurrexisse vt s̄ōz s̄ēp̄e ac d̄ei eccle⁹ p̄t̄ent: tenuis
 postea voce effusus tot⁹ in lacrimas talia loq̄bat. **T**e
 p̄ssime p̄e mee p̄cū d̄ēp̄tē d̄ic oie nūc affimā v̄nre
 ac inerte p̄grinātes op̄mū d̄ucē: **C**ui⁹ ego ardēns
 amoz tuo v̄gillō m̄cū lacn̄ctatōb⁹ studijsq̄z maris
 declaratū docui atq̄ scriptant. **D**ocūna d̄ic quo
 ad p̄m̄: neq̄z tu opposita doctrine et oie v̄nōz. tūo
 emanarūt. **E**t q̄ d̄t̄ erroris fuit ignoantia effluit. **I**d
 neq̄ p̄m̄ ista t̄co: v̄ez sacre romane eccle⁹ cōm̄ḡ
 d̄itōy d̄ic: oie m̄e quādam odū p̄ctari t̄rado m̄ca sic
 cia s̄ēta. **Q̄** b̄ h̄ōi b̄o fuisse atq̄ iocūdū: erat sp̄eta
 cūlū p̄ssimū d̄cū in sc̄nū corp⁹ gredi cernē: tūc p̄an
 taro ta rez q̄d sp̄cū p̄m̄ sempit⁹ co h̄i: sp̄i d̄nū ḡo
 s̄ssimū corp⁹ p̄ic ac deozte oie s̄ncipit: **I**llicq̄z sacri
 oles v̄nctōe a sacerdotib⁹: v̄cniā p̄rebat si doctrina cū
 ip̄is aut carit̄ate v̄bz op̄⁹ s̄cū d̄nū assulūz. **R**ogabatq̄
 v̄t i b̄nis officio sui mentinisset. **K**ursus atq̄z itez
 lacrimabat oē cū talē parētē d̄nū ac d̄ucē at corp⁹ p̄le
 m̄ erip̄i cernerēt s̄oz circū sacerdotib⁹ deo poss̄ d̄cā
 rantib⁹ claudē cepit paulatim oculos: h̄y aniq̄z facie q̄s̄
 etaboz: reges p̄cēt̄ agētozq̄z comitatu d̄ib̄ntoz: cor
 p̄oie cincha sp̄s̄ in celi illi p̄p̄m̄ locū em̄cūt. **D**ie
 āno d̄ncē n̄ziuntat. **Q**. cclxxv. die. 7. martii. **B** s̄l̄
 s̄m̄ d̄na q̄m̄: cū quō h̄ic oculus recedere p̄ct̄ uenire:
 cū tāto t̄p̄e t̄o labozū b⁹ s̄elaz oiz ac s̄ntāz op̄acta s̄ru
 es op̄ta tā b̄ncti fuerit solata. **D**ies mortuū laezō d̄:
 q̄ d̄m̄te op̄e facie v̄t aut regna maḡa poterūt si d̄f

cipline ciete ac soltas ip̄a d̄m̄i: **T**uira boiem p̄are nō
 v̄lēt: nō e⁹ d̄oleo felicitarē q̄ feticūm̄ p̄m̄ l̄ctā: q̄
 bonitā: de ploro iactatō: s̄ta oib⁹ d̄ec fuerit d̄ōib⁹:
 et scripta l̄ctare iocoz offidra. **Q**. n. ab̄ntia d̄m̄z
 ḡm̄u v̄p̄i p̄ta solat. **Q**uia d̄ec faciam⁹. **Q**ū i s̄ōz
 d̄m̄tū d̄e lacrimis habemas loquere non liceat. fuisse
 sc̄o quoz aliquoz q̄ h̄aroli d̄ono neap̄olitani regis ne
 carū v̄cno arguerēt. nā s̄bz: v̄cno egra solū nā effi
 cere. **Q**uamut. n. d̄c s̄bz ob̄curā fama. illā alia pl̄a
 riā ad̄at: s̄ suoz nobilitatē vidisse d̄ h̄c sc̄l̄m̄ū ex
 tū: ab̄ntē aliquoz d̄. nā sc̄dōz q̄dā in t̄p̄io cenobiz
 illū effūdē s̄cēs erga d̄cū q̄ p̄m̄ agētoz p̄ozno gl̄o
 s̄o alia l̄ctab⁹ vidisse et celo quoz sc̄l̄as de de d̄
 res t̄rtū sup̄ v̄cū m̄d̄al̄erū p̄ōitā fouētēs ac v̄sū
 oēs celi p̄t̄ affirmant. **A**lber. v. mag⁹ germanic
 colū v̄bz t̄c̄ incolō q̄ d̄ic. **L**. obserat vt p̄m̄io la
 crimā cepit. **D**ixitq̄. **L**. aquas s̄m̄ m̄⁹ eccle⁹ lumē
 atq̄ h̄ōie c̄pirant. s̄nt q̄d h̄c albert⁹ a fucis on
 us⁹ t̄ d̄ncipiam oib⁹ t̄ q̄ b̄clicite s̄p̄ appellat: t̄ p̄
 op̄m̄io monb⁹ referēt. **P**roteritati aut̄ m̄uere s̄r̄
 q̄ q̄ m̄cū p̄m̄tū: q̄b⁹ ceteroz p̄l̄are p̄p̄t̄eticos.
L. excepto iudicāz ratip̄ōncēz ep̄m̄z im̄io p̄ōnt⁹
 copiosissime ab̄d̄it̄ p̄ s̄ib̄usq̄ s̄m̄ ab̄ eo poss̄ s̄m̄ vt li
 ber⁹ religioz atq̄ scriptoz incūbē renūcē celestoz.
Decrogenari⁹ tadē p̄dicatoz p̄m̄io s̄r̄oz eoz r̄ta
 ordēū āno d̄ncē salū. m. cccxv. vitā s̄m̄itū. s̄r̄e q̄dā
 p̄m̄ ānū mag⁹ mag⁹ sc̄taz vt cū fact⁹ s̄p̄ sc̄m̄ ex̄ solo
 sp̄a v̄tē. **L**. vidit mag⁹ d̄ncipioz nūero i sc̄olis ḡm̄f
 d̄ā legēte: p̄m̄ p̄m̄ ap̄m̄ s̄ōz comatū eas ingredi.
Alpl̄oz ingre s̄m̄ vidēbat. **L**. et solio v̄tē d̄ncē: cū
 p̄m̄ i n̄q̄. p̄legē l̄ōnē. **A**. **L**. habu ne sc̄l̄m̄ p̄le
 c̄p̄m̄ mag⁹ v̄tā i n̄as: **D**ncē m̄d̄it cognūū s̄cū m̄
 tabū āl̄gō igno s̄cēt p̄. **D**ē d̄ m̄ anū ap̄ b̄cā t̄m̄ica
 e ludo. **L**. e d̄m̄tū i ḡo: eoz te p̄d̄cā v̄bz res d̄uz p̄cēt̄
 b̄ōis noticiā. **Q**ū d̄c vidit t̄c̄ p̄l̄e. **L**. postea acc
 pit. s̄m̄ p̄cētā ip̄s̄ celestiaz s̄r̄oz d̄ d̄e ad s̄s̄e
 noue cenobiz turba occurrit: p̄m̄io p̄ncipēs atq̄ nobi
 les d̄ncē quē aut generis p̄p̄m̄tū aut v̄ri sc̄l̄m̄ū
 nouē p̄d̄uxerat. **L**. d̄m̄tū se d̄ncē vt sc̄l̄m̄ū cadē
 ut vidē aut r̄gēre possunt: q̄b⁹ in eas edes ad s̄r̄gēz
 turbe oculos dep̄alcedōz d̄eduxerāt. alter v̄ctē d̄ncē
 d̄it: calceos alter amonet oliaz: fr̄ōdib⁹ p̄rangit a l̄j
 sine amulz quib̄dā. **D**ec oia ad v̄nctatē d̄cēz c̄rēntē
Segron d̄ncē p̄m̄itū q̄o d̄ncē i l̄gōre v̄cārāt
 aff̄cē turba s̄m̄ anū. **Q**. d̄ncē sacerdotē occit̄ arē d̄m̄i⁹
 passus in t̄p̄tā occurrit ac. **L**. p̄p̄ v̄sū cōp̄oz c̄r̄nt.
 n̄ta p̄cētā irrōntē alā quō v̄m̄e solēbat. **L**. eḡrre
 ad sc̄nū corp⁹ r̄upto s̄r̄o p̄sugāz ab̄q̄z appar̄cī m̄o
 b̄o m̄orta l̄ra h̄no v̄cū p̄m̄tū. **E** p̄legē ad officio
 sac̄y corp⁹ in eccle⁹ sac̄ario sub ap̄tōna basilica rep̄ōi
 tur d̄ncē m̄m̄ozca sepulchra c̄r̄ntat. v̄m̄tū d̄ncē
 d̄ncē od̄ere q̄m̄ d̄ncē thome gl̄az tribuit. **V**. **A**lbertus
 b̄nct̄ sacerdos p̄dicatoz optim⁹ **S**ig. atq̄z tho. m̄ a
 ym̄ a luce coruscātes sup̄ v̄gōis ar̄a s̄tates v̄gillōz co
 gnoūt. quoz at̄ ep̄i on̄am̄to fulgebāt. **A**l⁹ v̄t aurē
 in capita colonāz gēstābar. sac̄r̄q̄z p̄dicatoz am̄ctū

Legenda

genus petri in pectore etiam magni scilicet fulgentissimi in oculis: ipsi colli duo totosque serpebant alter auro argito alter colucebatur pars amicti q̄ scilicet scapulas tegere vel hinc alia quibus palio alba serunt p̄dicatores nuntio in cubant cōdote. Desine mirari alberte theaugustinus in nos venim? vtriusq̄ scilicet glia thomas hic p̄dicat? p̄ faciat. Ego sum aug. xp̄iane doctor eccle. hic vero q̄ p̄p̄is cernis luminib? Erbo mas agnas hinc? q̄ aplos melior est p̄dicat? dicit p̄mā et sacra dei ecclesiarū labor? v̄rissima doctna illustravit? q̄ cernis q̄mā id copiosissime iudicat. Mā in pectore monile recet q̄d habuit iudicā augē dā ecclesie mōre significat. Ceterūq̄ aut gēne innumera ip̄ scripta decantat. Ip̄m enī gloria letamur h̄ ep̄ali p̄lo dignitate v̄rginitate et v̄ncor ab ip̄o. Hinc diei glia optimo deo agere albertū reliquē. Kaineri? Yacerdo p̄dicator thomā dextra oculū sinistro maiore hinc vadit. Dicitur. Hinc q̄m cernis? Kaineri in oculis meis dñam indi car glia q̄ h̄o noticiā ampli ois p̄fectoris ea et quā vos in m̄do h̄re potest. Hinc atq̄ alijs miraculis cū plurib? s̄llimū nomine thome v̄ndiq̄ celebrabat. Quo ille q̄ fosse noue ferat quem abbatē appellat v̄nto m̄do estu fructuabat cogitās v̄bi scilicet cadaver posset abire dēre. Uerebat. n. ne p̄dicato? famula sp̄rata a p̄dicatō filio venia id an ferret. Et as id ad edicā dñi thep̄m ip̄m apostat. Alio facto q̄ gē inerat? abba? vebemēter a thoma curam in tēp̄tate ip̄m corp? dēferri. Argo glo eovbi laterat inde odor et fluō infēctas m̄dachs ad cū locū coegit. Eo. n. malōm nulla fragrantit aro mata. Neq̄ obis p̄fecta in tēp̄tate matia venerati one glia q̄ corp? referit. Cui v̄ctō et s̄a oia integra erit dñi? si fuerat sepulture n̄ adit? Sā v̄o et ip̄s si cernō q̄dā in eismōdo frōnē n̄ p̄dicatōm eripit. De iustit mediatib? sapiam et lingua et v̄d̄ter iudicium itaq̄ solū officio pacto marmoree s̄m corp? sepulture tradit. Dñi? etia q̄ et n̄berere reges et matū n̄i odo? red ois cernit? aser? ac veneratide eniō d̄it. P̄ost it̄ q̄mā odo? d̄nō? sp̄atū theodora feco? vt sibi ex s̄llimū corp? ma? euulsi? tra dēre abba? e ip̄erant. Argo sepulture loco odo? iteq̄ marimi p̄p̄erit. Accēpta q̄mā v̄mā diligētia decepta a theodora custodi. Hinc p̄dicatō? p̄fecta s̄llimū? ceno bis salerant? i colētib? tradit cū p̄er matū n̄i odo? grāde et miraculū v̄ d̄it. Mā sacerdos q̄dā oblatrūb? n̄q̄l a r̄ba scitū? ērogat. Ob id id in regni iudicē caput sup̄ h̄ credibile sit: ac tremore magno q̄a uat? bus? s̄c man? r̄gū liberat?. Demicē d̄it q̄ odo? ad h̄ v̄s q̄ p̄o n̄ōmō s̄ d̄no auzo p̄p̄atū n̄ō m̄ n̄an? v̄la v̄p̄ h̄ glia? coepio b̄acten? cūta f̄erant. C. D̄pe p̄ctus m̄ō et v̄ s̄llimū bus? hois et p̄acta r̄q̄ n̄r aculo b̄ta s̄ng et mul? et p̄e l̄mū aliq̄ en̄ ar? ac q̄ d̄nōno gēnā p̄ v̄ d̄mōnōē v̄m c̄nter et tua sanctissime thoma v̄bi opus est n̄nōg saluam. C. Petrus quidam de bala pipernis cum ad sepulchrum thome cogens adnectis esset supplex accitatus liberatur. C. Jleudensis pipernis cum a ipsa

ambobus oculis capta esset cubit egrotans in mis p̄zibus lacrimans oculorum sanatus est per getem a thoma simulat exorauit. C. Jacobus etas capuanus neapolitanus miles nobilis martirū in oculis ictu aliquo dolore sentias vultu super sancti thomā apposito sine ois fractus videndo percipit. C. Daniel pipernis p̄dicator sacerdos licet p̄ces thomā et celis audire cogno uat cum brachium d̄nūm detentam ac thome sepul croas iam inberentem potuit ererere. C. Petrus quidam carolus in sila a missis pene sensibus cogens est. C. Nicolaus filius thomā a monte iuxta thome sepulcrum lateris dolore curatur. C. Marthe us de leone pipernis a subita adeo pressio d̄no rum abundantia vt in bellis impedito sibi innotens conficere cogitaret ab h̄m̄scendō periculo lenatus benignatē s̄i v̄ri odo? cognouit. C. Alex. d̄ra pig mentis anus q̄dam matio in lacertis dolore liberata cum diuini thomā p̄oretur v̄la dicit. C. Joannes capuan? de fommio cum manū dolore s̄b odo? thome oleo aduocato rep̄te san? appuit. C. In abo dora muliere d̄mana q̄ nimis auro dolore vexabat idē miraculū ab oib? p̄tū. C. Abcet? d̄ rerama idē sepulchre magna t̄gōs veneratide a thoma et ḡrandi n̄clanus euat. C. Petr? grassus neapolitan? miles ac m̄dachs q̄dā fosse noue iuxta s̄i thomā a lacertoy acerbissimis doloribus liberatū v̄it s̄nt. C. Pucez quidā q̄drimū tumidas ac lenatus costas v̄tra s̄llitū naturē modis h̄it a thoma m̄ne p̄ces s̄ndē effat memerie. C. Joānē d̄ adalemo pipernis bar tholomei s̄ermd̄nū et s̄mōnē de sciam fosse n̄ne m̄dachs p̄ctes a s̄u. a apot: marib? thomā libant. C. Ba tholomei capuan? eodē cū s̄llitū m̄do s̄ meret liberatus est. C. Thonias? paginay pipernis raymenis q̄dā et ac ob? de palcha m̄dachs s̄llitū pipernis q̄dam raymā d̄ barata de terracina nobis h̄s cesan? de bona thome sancti auzo sp̄rat o a d̄ner s̄i s̄ebib? curi sanitate s̄be vendicat. C. Stephana de rocha sicca eius ydrops angere optatū sibi a thoma amittū sentit. C. Jacob? mareluet? agumistumoz leatno s̄m̄nē m̄ra culū let abūdas affurmit. C. Scriba q̄dā pipernis et puella q̄dā b̄n̄cio eodē gl̄ ant cū agumis dolore curat p̄cesserūt. C. In paralitice quoq̄ thome ip̄s glia curat. Mā roman? iacob? h̄ s̄llimū sancti b̄n̄? s̄llitū p̄ctis a latere capua? i celum v̄d̄isse attestat? est. C. Leonardus pipernis monachus palium quā sancti miraculis n̄ credēdo acquisierat erozem apud d̄n̄ thome thomā de ploras sanus redit. C. In marian muliere quā d̄ā decem annis palis pressam idē miraculū v̄dit est. C. Petrus francic? pipernis sanatus timore terrore mentis iam contractis que l̄p̄ona d̄scerat op̄a tione sanitate p̄shnā a sancto votis accepit. C. Pampet quidam homo in thomā v̄ctis neuus ty b̄is ac eritibus robur percipit. Mā a namitate ad id v̄s q̄ tempus n̄m̄cum et d̄clilitate curā mouere nunquam petierat. C. Mediens quidam ac boety

Sancti thome

ad terracina thome begnieſt precantus marmo
reſus eſt nuntius thome podagre morbo liberari cō
uulner. **C** Thome ſua ſancti ioannis a monte pig
ni incola vult thome a gule in meſentide cuiſi mialio
liberata granaſ egru immenſas. **C** Thome ſiſus qui
dam pipermentis auentis cum purreda lepta & ele
phantina teneretur ad ſancti viri tumulum ſe contul
it vbi dicitus a noctibus compluribus vitas duxit
Cingit ſopor & artus ligati eſſent roemiam ſanctus ſe
admit loquent. Quidnas a iue pene? Cui egrotus
Abbae dicit egrotum liberari. Tunc ſurge & ſanus
eſto thomaſ dicit. Quod ipſum eſt peccatus eſt ſomno
veram eſſe vt audierat percipiōſ mirabilia hec de
cauſano abut. **C** Thomeſ de mammo ſanctum vul
nus peccibus in dūum hunc effuſis leticia cōperit.

C Datheſ capſarius & gregorius citas pigituſtes
ſanos ſiſtus a ſancti tumulo amocurū quoy aler raf
et maria excreabat. aler vero dies a nocte in ſom
noſ periculis morbi genuſ dicebat. **C** Ioannes de
theodonio ſumme rapus ad peſſum roca peractus
clamaſ. Thomaſ ſancti auxilium meoſti aſſeras ſa
tum a periculo maris oſcipuit. **C** Iacobus mona
chus turbato celo in itinere ceſſaſſe copioſam ac ingē
grandiemi venitoſing turbus perſecta erga tho
mam quadeſ affirmatiſſe literis traditur. Aum quo
qſ dum melibus ceterisqſ terre fructibus timent
toſe nouſ ſacerdotes factis ſolemni pompa ſupplicā
tiſ & dce immenſas ac thome diſerptas vobes
cauſiſſe. **C** Nec aliſ & alia innumera miracula viri
ſanctitatem copioſe declarant. Que enarrare cuncta
ingenij imbecillitas ac ſermonis vetar inopia. Om
nia bus cum languibus qui humanum peſſum genuſ
vexare auxilio ſancti batus liberati aliqſ exiſtere. Cre
uit adeo batus ſanctitatis nomen vt eſt dicitur atqſ
longinquos regionibus homines ad ad eſſentū domo
pſiſſerant. **C** Predicatorum ideo frater aduoca
to provinciali concilio Catalimo de Thoco & Ro
berto deuocantio eundem ſacerdotibus religioſis
& magne auctoſitatis hominibus negotijs impoſiſſe
vt ad pontificem maximum ioannem vigeſimūſ cū
dam thomoni tunc conuocanti ſupplicatū accer
derent & quendaſ modus deus ipſe glorioſus thomas
ſanctum eſſe vobis deſic eccleſia ſeſe approbas
Audito pontifex nuncio factus laudar. Deinde Um
berto archiepiſcopo neapolitano. Angeloy epiſco
po viterbuſi ac pāndulſo ſabelion ipſius ſcribe man
dāt vt vitam mores obitum & que miraculo thome
ipſius ſeruar velut perpendere. Nam ſi ca ſancti
tatem indam perciperet que omnium oſa conclamā
bant velle thomam in ſanctos referre affirmant.
Magis poſtea diligentiſſe queſtora ipſi vt ponti
fex iſſeret omnia thome ſeruarant. Vbi autem ac
cepit pontifex & artum thome miraculo ſuiſſe eoa
plura ab inſanſ ipſo puero vire & ſeni viſo tandem
& mentoſ prodigia atqſ miracula eſſiſſiſſe a queſ
toribus comperit eſſe. Thomam aquinſtam cariſ

ſimum doctorem eccleſie lumen in ſanctum appo
bant. Et natalis domum anno. MD. CCC. die. ii.
July. Lampadibus ac cereis ardentibus & ornata pē
pa omnibus leticie ac honoris ſignis adhibito ipſe ioh
nes pontifex maximus. Cardinalium & inſiſt pſiſſiſ
cunctisqſ clericis letantibus iuber ab omnibus chri
ſtians aquinſtam thomam p ſancti haberi & ma
xima veneratiōe vt alios quos deus ſanctos pſiſſat
cum eoa pſiſſat ac ſanctum ſum conſeſſionis catho
lago aſſerit & nomen martiri & dicitur ſeſi diem ſa
tut ab omnibusqſ dieuſ tale imperat celebrari & per
annum & quadraginta dies apoſtolica auctoſitate ad
Thome ſepulchrum accerentem a peccatis quemqſ
aboluit vt ipſius auctoſita nota apoſtolica ſigis ſi
muta aſſeratur. Agebatur tunc nonus & quadrageſ
mus annus quo thomas in iſozababulo reſicis celeſti
bus pſiſſerantur minucibus. Sanctiſſimum vero
corpus tunc ſoſſe noue templo vbi reſoſitum ſuerat
celebrabatur. Cuius deinde caput a ſacerdotibus ſol
ſenoy piperuſiſſimo traditur. Quod ab ipſo ma
ximo diligentiſſe ac veneratione cuſtodit adeo vt oſe
dicitur nemini niſi quadringenti armati aſſerent. ſon
dotum poſtea comes & bonoſitatis nomine reliquum
corpus ab eius tumulo ad fundum opidum demu
lit quod accer erat ab ipſius piperuſiſſimo Ludo
uico ſcolate regi thome genere propinquo nummo
rum pſiſſe traditum fore. Idem autē glorioſum hoc
eadem fundum palatio tegitur. Comitis mater
aliſſiſqſ orcaſtantibus mulieribus ſe uery thome
corpus eſſe indicant. Comitis pſiſſe frater vna
cum equo bumo pſiſſerant a propinqua morte voto
reddendi cadaveris ad ſeſe noue eius tumulum li
beratur. Ceterum deinde perſoluit & vna cum abba
te & monacho quodam comes ille in ſeremibus aliſ
ſancti corpus ſerri ſoſſe noue eonobis abſcediſſit. Do
tus autem abbae atqſ monacho illo corpus idem
comes ipſe etiam ad eius oppidum retulit. Datres
poſtea comitis decent anuoy ſpacio tranſacto tho
mas ſeſe alloquitur. Non debita veneratione corpus
meum a tuo ſilio cuſtoditur. Data deinde luce comi
ti re pſiſſe facta in ediculum quendam ſanctum cada
ver deſerri iuber. Cuius eandem iterum thomas an
no claſſo talia loquitur. Pſiſſum meum eſt corpus
vbi ſerari conueniens eſt. Cognouit tunc comes il
le thomam ſanctum velle a ſuis potius qſ ab alie
nis cuſtodiri. Sanctum ideo corpus predicatorem
fratribus cuſtodientiſſe tradit. Quod inſiſſerant pſi
dicatoris eonobis emma veneratione local. Sed vo
lut ſanctus a ſuis ſe receptus eſſe latere nemine ſi
mundo itaqſ pſiſſerant ſacerdotiſ pſiſſe & ebrifiſi
cruſi ſi mulierum propoſ vobis indutus atqſ vſa
reſi vultu ſe emiſſe pſiſſit vt meng quoy dubia cer
titudine firmaretur. Cum hoc aſſerantur in
ſoſſe noue monachos perueniſſe iuſſe inſe
mſiſſerant. Egre enim taliter ſacerdotes alios emiſſio
eſſe bonum inſiſſerant. ſiſſiſſe hoc ad ipſoy abbae

doctore celsici. De oratione sancti dilectus. v. **M**ir
fella hunc magistri hruade bncem promptis do
cturae laude. Sectaturo. l. ij.

Mirum itaq; pater nobili a thoma sig voca
n sora scubi vanitate p dicitur ordi
ne est ingressus. Qui postea a fratrib; car
ualibus rapitur & qñ per bienniu turis custodiae
mācipat. Aliq; nec manus nec vādinijs possit ab
ordina. pposito renouat per spm puelle ad eus
inreda et a fibnertere querit alium innocē. Qui
mor de igne rāone arripit sūg gelincē ignite li
bidinis extra camerā effugiat. Et sacro signo
crucis in osone se hōmūter pternēs cū tēdy
mie a deo sibi dari petij ppetue ptnētie castita
rem. Qñ in modū mor orantū duo igeli a sine
vrat dicit et illū a dño epandius sese demētus
Qui s'pē circa renes stringit; hoc dicitur. Et
ge e dei te cingim; cingulo castitatis qd nullaten
distinet. Cuius muneri adeo fut efficac gra ve
exsic nullū pcutis sentent amulū venerec vt
lopratis. Et. A pī pia tractos dōlcedine mōdi lin
quēp bar tū bene. Pngi foris r apus de ordi
ne vrat pūsis pulsa libidine. v. Orat pūsis cruce
mirific a renes cingit mām pgrica. pugil. l. ij

Et vndem cogitāte pūde a mane sua q
deberet impleri in sūto q sibi fuerit dūm
pmsstrati ne videret nō rā uenens p san
tū q dei puidētū ipognare ipsa pmittente per
fratres ordina ad ordmē est rediit. Et est unū
itaq; ordm cepit nō legemur sūdo intendere vt
lit apū argumēto spūalia mella colligēt vt no
tpe mellis. sūnderet eloqa doctrinā. Tāto eti
am gaudio in oēptādo replebat mēs et q
plures dum in secreto loco ad ordm deū totū spūm
suam collegisset vltis est stare totaliter cleuā
a terra nullū pūsis int' corporeo sūcimitō. Et.
Dala suscitāna q pē plante dulciter corp
in
quebat infirma. Sedo sū sūz mirabiliter. v. Mul
to pūsis salus subditō leuabar in rapm gaudio
Seas. Nōta. Deo. In. ij. noct. an. A mūna
dei gratie vūctō qd vno miraculū pūstere sup
bia nūq pūstū sūmū. Et. Aluocāt. an. p: e
ce cur ar locū se bō paciētē et oia veltū sangui
ne fluent. ps. Verba. an. Deeta candē emic. t
sūpōz dāz infolūz que in hūe iudicā beati tho
me transit. ps. Die dō. v. mū. l. iij.

Ueniens aīr sanens dei legere disputare
q scribere vel dicare voluit pūis ad oīo
mū secretam accessit locum. Ex quo sur
gens ita in pmpū inueniebat q scriberet vel di
ctaret qñ in libro dūdicat. Nā vt sociofo fra
tre reginaldo secreto reuelant: secreto qd dū vi
tū seruari voluit sciam sū nō tās hūano ingenio
et studio q oīoīs suffragio diuina ppetrauit. Vñ
qñ aliter moyses merito dicit pōz de aqua insi
dane vmutatis et ppeie nātūtag eductio: qz d e

aqñm nobili ppagine ac spēctabili pgenie or
tus mirō mō quā p pharaonis filiū mari eccle
redidit vberit eccēstia hūe dūscipline ac luce
dine sapientie mūit. Et. De excelis sene sapie
sed thome iūstidē copū canō sūmē dare scle: qui
sūceptū redidit gratū dā fluente sūne perie.
Rigat rotū scōis ecclesiā. v. Qui dicitur scōis fa
cundia celsa clara firma sūsa. Rigat. l. v.

Re doctorum cum quādā nocte obem iustite
re dei apli petrus et pauli ipm de tectū dū
bio scribere ephērice iustitē. Alia vi
ce beatus alia mater dei vgo maria et apparuit
et ipm de sūe vite et scle integrate certitēauit. Ad
dūling q cogit delibērate p ipās a deo petinisset
impetrāur et a manne q non mutaret itarū sup
ordinis. Credidit aut q beato vrgo ei dē singularē
illū saplā a sūto sūo ipetrāur. Altera quoq; v
ce cum apud me apolam in ecclesia beatus oar
ter vltis est sanctus pater a terra qñ dūm; cubiq
cleuari. Sup quo frat q beo sēbat aduobis audi
uit ab imagine crucifixi ad quā puerus scōis do
ctos osabat p̄tari clarē vltū vōcē. Vñ sūp sūstū de
methoma. Quā ergo recepit p̄no labore mer
ce dē. Vñ dū scōis doctor. Dne nō alii mū tēp
mercedē accepit. Et. Vltis doctor: cur s'ō nō an
gelos tū p̄tentiō petr' p̄mū vūent ebieqno
Dei mater mūlet alloquū. v. Sicutus a terra
cernit crucifixi ei cello qd dē. Deo. l. lectio. vi.

Um aut ce mādato dūi gregoris pape. t
beat' doctor: tres ad dēllū genitū trā
iens per cipānū exiit ligūre tra vt pene
totaliter pderet appetitū. Trāsdūq; circa in ota
sētū fōsse noce cāseriens ordm mū ar' de
note a monachis ad p̄dētū monasteriū declina
uit. Cepit aut' de die in die languis mēscere et
nec se sanctus doctor a doct' vna sūctus sapientie
se poterat cōtinere. Rogat' nēq; a monachis
expositū eis cantica cāteq; vt in cāntū ecclesi
glorie trāstret studū ecclesiāstice discipline. Re
cidit aut' vt quēdā stella ad modū comete tribus
dieb; ante doctoris obitū sū mensurati videret
nr. Que cū ignozaret qd significaret dum appa
ruit ordit p̄tari doctoris trāstū dūm cessauit. nā
scōthoma d' eicēste sicca dēstet. Et. Sydnus mī
sūm thome de luptis nouo signo dūm mune
ris. Nūc celsū de monstret cetera. Vlt' b' vira
doctrina tris. v. Quā excelis quēz ceh fēdit it
p̄clarus quē sicte indēst. Nōe. Nōta. Verbo
In. iij. noct. an. Iustite vite firmo vādīt r rēna
ce' estare: reuelatē dno nouit pati sūia. ps. Dne
qs. an. Commūta hūc largitur deoq; virtuosus
meritū illic sēchert victor glōsio. Et. Die i. vir.
an. Sydnus de nūbe trahit: de scuo hōs eūctur:
a depe de carne rollat: dū thomas a celo reddūtur.

Uonum. ps. Lectio. vi.
Uit aut sclytrāstū' et' āno dēi. Ad. cclxx

liff. vste vero sic ano gnã gefino lchoante. Tãc
 flig cu frater reginald p dicitis tale testimoniu
 bñit veritati. Ego frequenter s nũc pfectione et ge
 neralit audire s ipm sic puz semp iuciu sã puctus
 gnãqz anoz qz nũqz sic carnis sensu ptagiũ nec ali
 cuõ mortuõs criminã i volũtatẽ pferũt. Wõ defue
 rit ita signa mirãda: s̄ sci doctores i dicarẽt epuz
 s eternẽ felicitatẽ p̄p̄gnarẽt ingressũ. Wã qdã frat
 dnoce? vidit in femina in boca transũtũm scũ do
 ctore i schola legẽtẽ s bñi pauli ap̄m ad ipm in
 trãtẽ. A quo dẽ scũs thomas peteret an in cplis
 suis veg bñillet itellecũ rãdã q sic: qũz qd vult
 in coage p̄t bñe. Et adiecit. Uolo vt venias me
 cũ s dicit et ad locũ in quo clariorẽ bẽbis de colõ
 itellẽm. Uidẽ abaz qũ ipm q capã et addicẽt. Tãc
 p̄dicẽt frater bec vidẽs bõitẽ cepit clamaẽt dicens
 succurrite sc̄e succurrite: qz frat thomas tollit a
 nosũ. Ad cuiõ lanosũ frẽs excitatũ s docto fratre
 iustidũs seriẽ audidẽs: si uenerit q e adẽ hora qua
 dicitũs visio scã fuit: sc̄is doctoz et hac luce m̄gra
 ur. Et sic quẽ bñe meruit sic iustidũs vti et hac
 vitã: tã frer bñit ad celestẽ glãm p̄ductozẽ s. v̄.
 Scholãs thome pauli igredũt: sacra sũt fãsi ius
 sc̄ia dignẽ rãdẽ q rapit trãbit. Vir celestis ad
 eclũ p̄ma. v̄. Clamo: frater thomas emittitur do
 ctõ: noier a nobis tollit. Vir. Lec. v̄ij.

p An se puluerũ sc̄l thome immisit mona
 chũ q sc̄i doctoz corpũ p̄p̄ũs iustis q frater
 p̄dicatores ab eis auferẽt s p̄ferrẽz
 qz doctoz sc̄i m̄dãnerãt sũ corpũ ad frẽs sui
 ordĩne apud neapolim cõgrogũtẽ depositari: qz
 sub deposito fuerãt ibi p̄mãdãtũ sicut publicũ do
 ctũ iustim post lapsũ p̄p̄s de uocẽ sanctũ corpũ
 lenãt es ad locũ alũ trãslulerẽt. Dup quo p̄to: p̄
 dicti monasteriũ ascõ thoma graniter reptẽdus
 menãs dñe vltidũs iudicũ m̄dãnt facz corpũ
 in loco p̄simo collocari. Ergo itaqz sepulchro tan
 ta fragãt odore s hinc itas emansãt qz toetũ clau
 strũ mira iuuãtãt replicãt vñ nõ videtẽr panis
 fẽ deficiãt cozũ sepulchra s̄ m̄ltõz aromãtũm
 apotheca. s̄ dũsc̄elato ar doctoz cozpe viderũt
 ipm ius grũ in orbẽ m̄dẽbis babũtãqz in cõdõs in
 capã sepulchri tunicãz p̄tẽ tẽmptũt s ex odo
 cozũs odoriferũ suãũt itẽ reddidit. r̄. v̄. Viri . i.
 gĩa dno fũit miraclo dũ odorũ fragrantia mira
 vit certumũ. Qui nũc p̄ndicãtũ vult abspũ pu
 cãũ. v̄. Hic sp̄ã gĩa iustãto m̄cõ oculo celsã no
 uũt m̄lũtã eclũ doctũ opaculo. Vm. Lec. ix.

Vlt m̄nõz p̄dignũ sc̄i sũ dñe deco
 m uũ. Dõgẽ iusticã nõ uũt liberãt dno
 mactãlũs p̄ uerũs dẽrũ iustõz: qz op
 tatã bñicãz cecep̄tẽ inẽtẽ sc̄l sũ. Hic ẽ s̄clitõ
 n̄ sc̄elõ qz ù religioũs v̄r s̄ dnoũ frãt albore
 s̄ bẽnũ dũ v̄itẽ ad alare beate v̄gnũ cũ lãchri
 m̄: s̄ carẽt vigilãtũ in orõne apparũtẽ due v̄se
 rãdẽ qz õne in sp̄ã dõcẽ mirãtũ adẽnãtẽ v̄nãtũ

p̄nũcãli bñũ alia libũ cõdõs p̄dicatoz coronã
 aureã bñe i capite itẽrã lapidibõ p̄cõsã. Hic bar
 qz circa collã duos aureolos q̄tõtozẽ vñã argẽu
 eclã s̄ alũ aureã. In p̄ccatore v̄o gẽllãbat magnũm
 lapidẽ p̄cõsũ qz sp̄ã dõcẽ mirãbilẽ plẽs ex se emũt
 rẽs radios totã ecclũã illũstrãbat. In capã r̄ẽ idũ
 r̄ẽ erat inferrẽ crãt lapidẽ p̄cõsũ qz tonũ. Tunica
 v̄o s̄ scapularẽ cadore maro sp̄ã dẽbant. Que frat
 admãrõs audidit illã in p̄nũcãli bñũ dicitẽ sibi.
 Ergo sũ angũ. m̄lũsã ad te v̄ m̄dã arẽ r̄ipũ ḡiã fra
 trũ thome de auũno qz hie meõũ eclũ. Hic in glã
 eclũs s̄z v̄gnãtũ aureola me p̄cõlũt s̄ ego ipm
 in p̄nũcãlũs ordĩne dignãtẽ. Et hie dicit̄ abo
 dũp̄aruerũt. v̄. Dertũ gẽllãs cũ roãz dupliet car
 pã gãm s̄o nãrãtã crẽmẽ et m̄dũ fulgõzĩ celõẽ lãt
 emũsã m̄ũdo dũstãdã. Ang. fr̄ hie loqz. v̄. Tho.
 m̄bũ parẽt̄ iglã v̄gnãtũ p̄hã m̄dũcia. ang. gl. ang.
 In lau. ant. Adẽt dũcietũẽ quõ thomas doctõz
 iudẽ v̄r cũs celli curẽ bina coronã p̄dĩt. M̄.
 Aurũ sub fra regis s̄ lacerna sũb modicã: s̄ v̄õ dõĩ
 crẽmẽ miraculoz radio. ant. Alima m̄r ecclũã r̄p̄
 s̄idãtã sangule sc̄p̄tra p̄cõlũtã grãdã nouã. Docto
 r̄is lumĩc. an. p̄õ cõũs v̄t demõũtũ cõõ liberãtũr
 rapũt m̄rõs iustũz v̄itẽ r̄estaurãt. an. Lumõ: ga
 le pellãt lep̄tõsũ m̄dãtã ecce lumẽ reddidit: s̄ au
 do gressũ dũt. Cap. Elegit. Hymanus.

I Alima m̄r ecclũã thome sc̄elũt cũũ qz p̄ue
 nit ad gaudũqz v̄bi vite meritas s̄ hie de
 alis. Lau. v̄. Iustĩ germãtũ. Ad bñ. ant. Hicõz
 carnis flore mundicẽ vigor v̄itẽ fructũ iusticẽ
 sp̄ã dõcẽ v̄bi dono sc̄le tẽ decõzãt̄ itãtẽ in acie tẽ co
 ronãt in statu glũ. Ad. iij. cap. Elegit. ad. vi. ca.

Hic tãqz iustõs m̄tũtẽtõ qz sapie sue s̄ pallũ
 faciet dũc̄qũmã dõcine et cõllãdãbũt m̄
 tũsãpãz et s̄ v̄s i sc̄imũ dẽctõũ. Ad. ix. capim.

Etãtũ qũs aũcẽdebat me iustã supã quã
 sine sc̄ẽdẽ dũdĩci s̄ sine iustã cõcõ s̄ bon
 nẽstãt̄ illũ? ù abscõdo. ad. v̄. an. s̄ dũmã
 tũ doctõz ecclũẽ v̄gnãtũ flõzõs m̄dũcia trĩsp̄ũp̄ẽ
 optata carie sc̄l thoma largũ gaudia. per ocũ. ad
 bñ. ant. Colãndẽt r̄p̄õ r̄er glũe qz p̄thomas lamẽ
 ecclẽ m̄dũĩ replet doctrina grã. v̄. R̄igle m̄dẽr
 Ad. v̄. an. Dũthoma lumõ s̄ glã p̄dicatoz eclũ
 nis nos trãfferãt adẽ celestã p̄fessõ: sacra pulũs. v̄
 dẽlarãd.

I In sc̄õlo sc̄i . i. de agno ad m̄lũsã offitũũ

I In medio ecclẽ apũt os eiõ s̄ plõũt eũ
 dũõ sp̄ã sapie s̄ itellecũ p̄hõla glũ idũt eũ
 v̄. Iocũdũtã et emũtãtẽ tẽ bẽnũtãũt
 sup eũ. Vñã. Vñã. et ecl. Dio. Dẽõ qz ecclũs m̄
 beãtũ thome p̄fessõũs iustũ m̄rã erũdĩtõẽ clarĩcã
 cã s̄ sanctã opãtãdẽ sc̄clũdũs: da nobis qũmũs qz
 doctũ itellecãtã p̄ficere: s̄ qũ egĩt iustãtẽ cõ
 plẽ. per dñm. Ep̄la. Lectõ libũ sapie. Sapie
 v̄itẽ. c. Op̄tãũ s̄ dũt̄ illũ iustũ sentẽũ iustõũũ
 s̄ v̄ent in me sp̄ã sapie. Et p̄põũtũ ùã r̄egũõ s̄ se
 dũs s̄ dũmãs m̄bũ etẽ dẽrũ cõpãtẽ illũ. Hic

sancti thome

cōparari illi lapidē p̄ciōsi quō dē arge in cōpariōe
illī arena est cōgrua: ⁊ t̄q̄al iusti extimabāt argē
tū in sp̄pecta illī. ⁊ quō salūtē ⁊ sp̄m̄ d̄ictē tam
cōpōis p̄ luce habere illū q̄m̄ in extinguitē? In
mē illī. Venerēs aut̄ m̄ba oīa bona parē cū illa
ē in numerabilita bonēficia p̄ manū illī. ⁊ Et letat̄
sum in d̄ibus q̄m̄ scēdēbat me illa sapia ⁊ igno-
rabat̄ q̄m̄ olim bonoz in arer est. Quā sine scēde
videt̄ s̄ sine munda cōico ⁊ bonēfariē illī nō ab-
scōdo. Inimū enī t̄bēfariē t̄l hōib⁹ quo q̄m̄ sint
gr̄upes facti sunt amicitie dei. ⁊. Quō m̄li me
dicabit sapias: lingua enī loquet̄ iudiciū. ⁊. Lex
dei enī in corde ip̄i: ⁊ nō sup̄pleat̄ur̄ gressus ei⁹
Intra septuagēsim̄ tr̄act⁹. Quasi stella matutina
in medio nebule: ⁊ q̄m̄ luna plēa in d̄ob̄t̄ibus ⁊ q̄m̄
sol̄ resurgēs sic illē ⁊ resur̄t̄ lē p̄lo dei. ⁊. Quasi arch-
ch̄ resurgēs l̄ter nebulas ḡiet̄ q̄m̄ hōi rosas ⁊ die
b⁹ veritas. ⁊. Quasi lila q̄m̄ fr̄āctū aq̄ ⁊ q̄m̄ rosas
redolēt in d̄ob̄t̄ētas. ⁊. Quasi ignis cōfūgēs: ⁊
t̄m̄ ardēs in ignē. ⁊. Quasi v̄as aurifodū d̄na
t̄l ol lapide p̄ciōso est septuagēsim̄ ⁊ ⁊. ⁊. Quā
doct̄m̄ illū flores corona duplici op̄atū d̄ne ad
beati thoma rogat̄ supplicā. De q̄ntia. Ad est
pl̄ar̄ triūphāḡ soner̄ leta modulāḡ vorē laus ec-
clesie. Hōm̄ d̄m̄ ubiq̄ p̄llat̄ cer⁹ ⁊ p̄llat̄ cā
m̄ficientē. L̄us enī cūctis ḡn̄ib⁹ extat̄ t̄i sp̄itū
p̄dicatōib⁹. ⁊. V̄isitare q̄nta q̄nta n̄m̄ ⁊ m̄noe s̄
cūctis cū factis doct̄oib⁹. De illūtri agnoz̄ l̄r-
p̄. p̄dit̄ l̄r doct̄oz. ⁊. Doct̄o: inclē. De c̄ob̄t̄
fons oroz: sol̄ l̄bar̄ h̄c̄ q̄m̄ hōi: floz̄ x̄po l̄r. ⁊. We
ut̄ l̄r a p̄p̄t̄a v̄go doct̄o: ⁊ ad l̄ra sp̄ritual̄ flāmie
fl̄ḡ m̄ l̄de l̄ta cūctā cenē ad l̄ra m̄ro b̄i or
d̄e. O q̄m̄ par⁹ adoleuit̄ puer sc̄m̄ cū quo creuit̄ mē
f̄ Inocētia. H̄c̄ d̄m̄ ad l̄ra sp̄itū s̄ q̄m̄ ḡuit̄ ab
ei⁹ flāma vite v̄l t̄c̄ ⁊ legit̄ m̄rē purā quā s̄ḡit
ordini v̄lci. m̄dā carnē hōi⁹ fregit̄ sic t̄m̄p̄
v̄ctoz: egr̄ cū cozoa sp̄itū. Ad p̄ctū sc̄itāḡ s̄a
gr̄at̄ hōi v̄p̄tāḡ est mercede v̄cti. Hōm̄ in un⁹
tr̄ūphoz p̄ncip̄s ap̄loḡ videt̄ ⁊ alloḡ. Dei m̄f
h̄c̄ asat̄ cruciat̄ p̄olat̄ d̄ mercedis p̄mo. l̄b̄v̄i
re ei m̄strat̄ stella m̄ct̄ p̄ctat̄ b̄v̄te p̄ct̄o. l̄
ignē: ubi l̄ct̄i d̄oct̄o: re q̄m̄ l̄r ar̄ p̄d̄. v̄bi fi-
d̄ es sp̄i cedat̄ sp̄es l̄ḡare l̄ ardor̄ l̄m̄r̄i. H̄m̄
capit̄ sic de ceñt̄ doct̄o: sc̄to ⁊ p̄ct̄at̄ p̄d̄i s̄b̄
de p̄ct̄o. h̄c̄ n̄one s̄ exp̄t̄ illūstrat̄ q̄m̄ n̄ofet̄ d̄
ei⁹ p̄posito. Est p̄dicat̄oz edī reddēt̄ v̄t̄ b̄d̄i the-
sauri t̄i iudiciū. H̄m̄ ubet̄ sic p̄ct̄i b̄ v̄ban⁹ ⁊
sic credi v̄re scripti p̄ct̄i. s̄ h̄v̄eas ad m̄d̄at̄
cōp̄t̄ l̄r sic don̄. t̄m̄ in th̄olo s̄ m̄strat̄. Ubi deo
q̄m̄ fr̄āctū q̄m̄ accepti fr̄āctū h̄m̄ fr̄eb̄is et
f̄luz. H̄c̄ t̄e doct̄o: Inocent̄ ⁊ sc̄o de supplic̄m̄
ap̄nd̄ reḡ ḡt̄e. Et ad illā v̄ct̄m̄ d̄ct̄ v̄t̄ l̄ quā
flāma de valle miserie. V̄m̄. E. u. ḡ. l̄. De q̄ntia
flāma flāct̄: cū ḡt̄i s̄m̄ m̄strat̄. Q̄nt. s̄. ca.
H̄m̄ l̄. s̄. d̄. l̄. Uob̄ est sal̄ter. Q̄m̄ si s̄l̄ ena
t̄ur̄: quo sal̄ter̄: Ad n̄b̄lā v̄al̄ v̄l̄ra: n̄b̄

ut m̄strat̄ foras ⁊ p̄nt̄et̄ ab hōib⁹. Hōi est l̄uz
m̄d̄i. H̄c̄ p̄ct̄a abscōdi s̄m̄ p̄ct̄a: neq̄
acōd̄it̄ lucernā ⁊ p̄nt̄et̄ eā s̄m̄ odio s̄ s̄p̄ c̄d̄ela
b̄v̄t̄ l̄uceat̄ t̄p̄ q̄ l̄o mo s̄t̄. ⁊ De l̄uceat̄ v̄t̄
cōrā hōib⁹: ⁊. H̄m̄ p̄nt̄et̄ q̄m̄ v̄t̄ sol̄ l̄eḡ s̄
ad ip̄l̄. Am̄t̄ ḡp̄e dico v̄t̄: donec t̄r̄at̄e ad eccl̄i ⁊ s̄ra
l̄ota v̄m̄ aur̄ v̄t̄ ap̄et̄ n̄ p̄ct̄ib̄ a lege donec oīa
s̄t̄. Quā q̄ sol̄ t̄r̄ v̄m̄ de m̄d̄at̄ illū m̄m̄io:
de cur̄t̄ sic hōies m̄m̄io: ⁊ vocab̄t̄ in reḡno celoꝝ
Quā l̄t̄ fecerit ⁊ docerit. H̄c̄ magn⁹ vocab̄t̄ in
reḡno celoꝝ. Offerto. H̄m̄ t̄m̄m̄: ⁊ unia me cū
ip̄o ⁊ in moic meo p̄ct̄at̄ ab eo em̄o. Secreta
p̄ct̄at̄ h̄c̄ s̄m̄ n̄al d̄e mem̄o n̄al recōf̄er̄ de q̄
cim⁹ v̄t̄ q̄m̄ n̄b̄ in b̄t̄ thome p̄f̄essioz tua solēnt̄
t̄e d̄ef̄er̄m̄ Inocent̄is sic accepti q̄ c̄d̄it̄. p̄ct̄a.
⁊ quā s̄ sal̄ter̄ noz̄ b̄t̄i s̄mp̄ v̄b̄as ḡt̄as agē
d̄ie sancte p̄t̄ oīp̄os em̄e de⁹ c̄m̄e luocēf̄e
⁊ v̄m̄ b̄t̄i p̄o. doct̄o: s̄ atq̄ p̄f̄essioz tua solēnt̄
deuot̄e p̄cip̄a celebrare. De c̄m̄ v̄t̄e atq̄
de car̄ne integritate fr̄uct⁹ in eccl̄ia tua efficiat̄ q̄
celestis sapie munere nos repleat̄. H̄c̄ n̄p̄e ḡnt̄
nob̄ illūstr̄m̄ p̄p̄t̄at̄ atq̄ ap̄t̄oz ⁊ p̄b̄oz doct̄o: n̄
refert̄ d̄na ar̄ b̄n̄a sapia s̄c̄i q̄m̄ illūstrat̄ eru-
dit̄: carnē cū s̄m̄ b̄l̄d̄it̄is mand̄z cū v̄t̄is de-
monē cū s̄m̄ inf̄id̄is oib⁹ mirabilis sapia sup̄ant̄.
⁊ s̄ct̄s ⁊ incl̄t̄ doct̄o: q̄ s̄m̄ v̄m̄er̄os doct̄o: n̄
roze destruit̄ ⁊ orthod̄oxā f̄id̄es firm̄iss̄ p̄ct̄is
p̄ct̄at̄ ac de f̄nd̄t̄. H̄m̄ doct̄o: n̄a tā p̄ct̄o v̄t̄
tate p̄ct̄at̄ v̄t̄ q̄ t̄m̄e a v̄t̄at̄ ac recte f̄id̄et̄
m̄te d̄m̄ as̄t̄ n̄m̄ f̄id̄et̄ h̄c̄: q̄ c̄ā impugnat̄ sp̄
b̄t̄i s̄t̄ de v̄t̄at̄ suscip̄e. ⁊ c̄er̄ā s̄cl̄ar̄iss̄m̄ ar̄
q̄ ex c̄d̄it̄ illūstr̄m̄ doct̄o: n̄a cū v̄t̄at̄ p̄ct̄o: ḡl̄o-
siss̄m̄ p̄ct̄o: p̄ct̄o: n̄ apl̄i t̄m̄ ⁊ incl̄t̄a p̄ct̄o: m̄r̄ia
cū s̄m̄o d̄o n̄o iēsu x̄po p̄ m̄d̄i sal̄ter̄ cruci-
to ⁊ v̄t̄is atq̄ ap̄t̄a eccl̄ia t̄ct̄m̄ om̄i p̄b̄t̄ v̄-
t̄at̄. ⁊ sapie incl̄t̄iss̄m̄ sp̄ct̄us v̄t̄e eccl̄e h̄m̄
m̄ p̄ct̄o: n̄ d̄cl̄at̄: l̄ignē ac l̄nc̄is igno: n̄
tenc̄ b̄as p̄ct̄o: n̄: d̄ct̄o: n̄ l̄nc̄at̄ s̄c̄e clar̄itate
de m̄strat̄. ⁊ s̄c̄l̄ā p̄ct̄o: n̄ m̄ ⁊ in aut̄n̄ā n̄m̄
d̄i h̄t̄ tenc̄ b̄as illūstrat̄. L̄ct̄e igit̄r eccl̄ia n̄a
de n̄oū b̄n̄o: l̄r̄i ur̄id̄at̄ sp̄ct̄o: n̄ p̄ct̄o: n̄
sac̄r̄at̄o: l̄r̄i l̄m̄is illūstrat̄ s̄l̄ḡo: n̄ l̄oc̄d̄
⁊ p̄ct̄at̄. Reliḡiozoz deuot̄o p̄ct̄o: n̄
turbā p̄ct̄at̄ am̄t̄ē ad s̄t̄d̄ia inuenē p̄ct̄o:
n̄o t̄p̄ct̄o: n̄ s̄c̄e d̄ct̄o: n̄ illū. ⁊. De s̄m̄ d̄ct̄o:
p̄ct̄o: n̄ singulari p̄ct̄o: n̄ d̄ct̄o: n̄ s̄ m̄d̄a
ta d̄ct̄o: n̄ t̄p̄ct̄o: n̄ p̄ct̄o: n̄. p̄ct̄o: n̄
s̄c̄l̄ā doct̄o: n̄ h̄c̄ aḡn̄at̄ bonoz ⁊ gl̄a
bod̄ie m̄strat̄ t̄e s̄c̄l̄ā p̄ct̄o: n̄ ⁊ ḡt̄at̄ ac laud̄i hōi
a m̄ imolam⁹. Et id̄ c̄ō angel̄o: n̄. C̄o. De q̄
q̄nt̄ā t̄e tradidit̄ m̄bi ecce alia ḡt̄at̄
sum: euge bene bone ⁊ fidelis q̄i p̄ct̄o: n̄
f̄id̄e s̄p̄ m̄strat̄ t̄e p̄ct̄o: n̄ m̄tra m̄ p̄ct̄o: n̄
p̄ct̄o: n̄. H̄c̄ t̄e n̄ h̄c̄ v̄t̄e c̄o: l̄a t̄e n̄ h̄c̄
t̄e suffragio v̄t̄e roborē t̄e v̄t̄e ac p̄ct̄o: n̄

officium

opatiōis exercēdit. Per dōm nīm fēlmū rēp̄ eē.
 C. Explicat missa de beato thoma de aquino ordinis
 predicatorum de beato thoma ac sanctissimo.

C. Incipit officium.

In translatione beati thome de aquino in patria
 ves. sup. ps. an. O. Is fēlx mater italia noui solis
 emra raduzo q̄ dōmē effecta galia solis hūmō
 a depta pilliūz. or̄ solosa fēla in agnala tibi red
 dit̄ per cūe gaudū. ps. Lau. pu. cū ceteris. cap.
 Credi de fratua s̄ d̄ cognate tua s̄ de do
 me p̄ia tui r̄ veni i frā quā mōstrāuerō tibi
 faciē q̄e in gēte magis s̄ bēdica tibi s̄ in magni
 cabo nomen tuum. vs. Joseph. Idem. dupler. ar.

Uperna mater inclita notis exulta gau
 ds q̄nbi plebs hec subdita letis offert
 fēcōdja. Clausum thesaur̄ gratie: vbi an̄ p̄cul
 reperit̄ quē iam in orbis facie cuncta patentem
 aperit. T̄ beaur̄ dūne quē edidit̄ odo clar̄ dōi
 clādē v̄banas reddidit̄ beate voto supplicij. Co
 lendam in occiduis strāmit̄is mundi partibus
 vbi signis affiduis succurrit̄ inuocantibus. Sol so
 leni celi se quis dūm thomas ab italia tibi tholo
 sa vebunt̄ quo peccata gallia. T̄ ternis regi glori
 az letis canam̄ vocibus qui nobis p̄ceter v̄banis
 beati thome p̄cib̄. V̄. V̄. D̄. a. p. Id. M.
 ant. Nona tibi mater ecclesia gemmas cū leticie
 cūmō om̄i leta p̄dida v̄delināsi sperne curē
 nunc per orbem clara p̄dija dignā p̄munt̄ cele
 stis glorie. D̄. anto.

Eus qui beati thome cōfessoris tui glorie
 sani translationē nobis tribuis irradiare
 miracula ecclesie tuā eius d̄sum̄ anto
 p̄dijā cūmō salutaris nō dēhni siluare. Do
 ctrina. per. Id. matu. iusta. Letet̄ plebs f̄dclū
 em̄lēs nouo iubilo: Thomā ad patris gremiū
 r̄ clator̄ dicit̄ tumulo. Idem.

Ubar celoy p̄dāns p̄strat̄ em̄lperius
 per solis iter gradū h̄s s̄dne perit̄ bēp̄er
 ut. Cū onente oritur decus s̄ lux campā
 nite: in tholosa condit̄ iustras oīa b̄sp̄aue. Cū
 d̄e parer̄ oīa cū sum̄p̄t̄ v̄te p̄sonū. Ille doctor
 it̄ alius sū leḡ: b̄p̄tū. V̄lā p̄fundens gratiā
 diuina virtut̄ corp̄: salūis efficacīā dat̄ in cōbi
 omni generi. V̄lā claudōs reddidit̄ gressū lepro
 soly m̄diciā: v̄tē red̄dūtur in om̄i m̄chi quo
 q̄ leticie. Eternore. In nocturno. an. Jam dudū
 lū ab̄condit̄ a fulgē t̄p̄s radis s̄ gēna ter
 re adita effertur oīz p̄dijū. ps. B̄. a. an. Cō
 pus q̄ d̄iū lauit̄ in terracne loculo miranda si
 gnū claruit̄ post̄ in tholose p̄nilo. ps. B̄. a. an.
 Decurrit̄ sacro corp̄i clarus s̄ turbe populi:
 cōgaudeb̄ itō m̄m̄s cuncti grandes s̄ paruuli
 p̄s̄l. Domine quid. Lectio. i.

Autem in deo dilectissimi s̄ sp̄sali locū
 d̄tare letatur: q̄ dōm beati thome ioe

acquino tholosa gloriosa recobitur: optati gaudij
 leticia r̄conatur. Magna numerum ordinis p̄
 dicatorū est altat̄ a locidat̄ cū thesaur̄ sui in aīe
 nō retenti in p̄p̄tas diuina r̄p̄eant. Cū. 1. 1. 1.
 gōrps sp̄sio. 1. annis. t̄rv. ab em̄lēs doctoris se
 lici transit̄ venerabile corp̄ i p̄ in terracna cū
 p̄ante in Saiterio solenne cōfectorē ordinis s̄
 deposito laquillet̄ diuina desupe inspectat̄ e iustī
 cia ad ip̄m p̄dicatōr̄ ordinē est̄ redūct̄. vs. Ecce
 non̄ seus doctor̄ d̄m̄ terre p̄dāns it̄ magnit̄ā su
 moy r̄igans orbē celis. D̄. est̄ thomas lū do
 ctor̄ inlucrus d̄m̄t̄. v. H̄c est̄ potas bebro
 r̄ s̄ber clar̄ s̄ b̄ celoz sub beata reddidit̄. D̄. 1. 1.

De aīe t̄p̄e d̄iūna dispositōe optero ver
 b̄ ḡte anno d̄i. M. ccc. xlv. quā d̄i castro
 p̄perno potentia fretus: cui ad fōndas i p̄
 nūciaias quas gerebat̄ cū p̄p̄ie non sup̄terere
 facultates cogit̄ aut̄ e rapu facti corp̄i p̄p̄ane
 q̄ illud vendidit̄: r̄ponēdo vel p̄ignō faciliē
 gas sibi coacernare diuinas. Cognauit̄ nec perfe
 cit̄: q̄ nescit̄ d̄m̄na iustias subd̄m̄ p̄stare faci
 non̄ nec de s̄ōy reliquīs sanguineas nutrire d̄f
 cōdjas. Sed nō lanit̄ it̄ seua p̄p̄banas v̄rū
 inclūt̄ de fundoy cōmūb̄ virtutib̄ non̄ ceat̄
 r̄ noie. vs. gaudet sacra religio que sp̄ohata carā
 it̄ p̄na thesaur̄o p̄p̄o d̄m̄ doctoris quem̄ ala
 it̄ p̄fecit̄ in studio. V̄lper ossa r̄habuit̄. v. R̄ est̄
 tara de p̄mo tumulo s̄ recepta cūm̄ cordis iubi
 lo. V̄lper. Lectio. i.

In cogitamina scelerata finēns: diuino
 d̄rect̄ ingenio aīte ip̄s̄ monasterij ab
 bare cū venerabili fundē e p̄o sacri corp̄
 mis̄ra bili fr̄grāta reddēns de loco v̄bi face
 bat̄ assip̄t̄ s̄ in cūitate: s̄doy cū p̄ple d̄s̄ erat̄
 in p̄p̄o palatio bonoficē collocauit̄ tam̄ facio
 sum̄ thesaur̄ ab̄ in cursu r̄apoy s̄d̄ diligēti
 custodia seruata. Interim nobilit̄im̄is d̄nāp̄ sa
 cobe videlicet̄ matri comitis bonozati s̄ m̄i ep̄i
 fundentis iusta r̄ becam sacri corp̄i vigilātib̄
 s̄ mutuo p̄rētib̄ an̄ q̄ ibi ab̄ eis venerabiliter
 custodiebat̄ sacri thome de aquino v̄p̄ corp̄i
 erit̄er s̄fams doctor̄ e r̄bea p̄gredis̄: h̄c
 lucy p̄mbulās in habitu sui ordinis ac in eas le
 ra facie immens aperta se cis ostēfione mōstrant̄
 moyas in locū v̄nd̄ e r̄erat̄ se locuat̄. vs. Cō
 p̄ datur in s̄fō corp̄i t̄p̄s cuī grandē miserit̄y
 r̄ferant̄ oculū ceteris s̄ d̄gnat̄ scribēs officij
 dono doctor̄ d̄m̄i m̄m̄ens. v. V̄ā per v̄banū
 opus indicat̄. e per v̄banū ordinē reddidit̄. D̄. o.
 D̄. o. D̄. o. In s̄cōd̄o noct. an. Cēlū h̄m̄e glori
 ficat̄ t̄p̄o ias fr̄m̄ē quē terra m̄rificat̄ h̄m̄s af
 fluentē. an. V̄lā v̄te tam̄ crep̄t̄ v̄m̄ reddidit̄
 s̄lū s̄ inter hostes p̄ccatum tūā s̄ernat̄ d̄m̄i. an.
 De v̄m̄ d̄sp̄ēdo unat̄ innocētē d̄nānt̄ s̄p̄s
 do silnāz impleantem. L. 1. i.

Egesta volat in publicū: ad serenissimū ledouicum regem sicilie fama hec re pte pōncim. In pluribus collectis epif et militibus e sacre pagine doctorib⁹ eos ad p̄sacrum comitū deliniant per regno suo corpus sacra e s̄siniū largiretur: eo p̄siniū regnante super illi re quoq; eadem s̄p̄s clarissima fuerat regim. I. e comitum agnōq;. Non annuit comes regi in dignū et illi m̄do p̄optiam patriastanco spoliare thesoro. Octobris aut̄ iram regiū illud ad locū vnde tulerat reportauit. Postmodū vero ad s̄ces fratru p̄dicatō et cōmōtus ad p̄dicatō mo nasteriū simulata necessitate perrexit. Et captata diuinitus oportunitate sacrum doctoris corpus in suam ciuitatē fundoy iterum reportauit. **H.** Corpus sacrum dum terre tollitur frateris mētem p̄p̄itit dubitō sed mox ei vey assensum per doctoris patens alloquū. Nam hoc corpus qd vobis reditur vestrū inquit est thome p̄p̄itū. **V.** Doctor: astanto fratrem alloquitur: cōmū res certa panditur. **Flam. Lectio. v.**

Iunt hec nota venerabili patri fratri be lio p̄dicatoy ordinis tunc magistro viro siquidem integerrimo ac magno zelū: qui tunc rome erat vbi vrbano. v. cum sua cura re fidebat. Idē igit̄ captata diuinitus comitū honoratōq; etiā tunc rome p̄o cōsilio quiddā aderat ab eodem sacrum corp⁹ iusta e supplicii postulati one penitit. Et audiat̄ aīe comes bonoaus de uoti patri affectu: e sancti doctoris corpus fra trum p̄dicatoy ordinis irremediabili resitūde cō cessit. Igitur collocatum est sacrum corpus in con uentu siuidenti ordinis p̄dicatoy. anno do minū. **M. ccc. lxxviij.** Idus februarij p̄nificatus vrbani quinti anno septimo. **H.** Langol̄ p̄sul in egro corpe mor̄ audito letis et quib⁹ votum p̄ mitit̄ ino p̄ctore assumunt sacris solēnis spe cōstanti de sancti munere. **V.** **Hic saluus p̄ctō gaudis se cōmēdat̄ eius p̄sidijs. Spe cōstanti**

Cum autem sanctum doctoris **L. vi.** corpus ordini redderetur frater rainū dno locus p̄fati magistri valde amia batur dubitans an illud esset verum corpus sancti thome. Cum igitur huiusmodi recogitans tris per ecclesiam de bōbasset diuinitus cōmē coram cruce in medio ecclesie posita se p̄sinitit ve hementer afflicto. Et ecce subito inopinata mē no leticia insurgente leuauit oculos ad crucem: e vidit sanctum doctorē in p̄dicatoyam habū lera facie ac pulchra specie in aera eleuatus inter se e imaginē crucis: se lecto vultu inmentē **Quis vobis aseries** adeo cum consolata est vt oīne dubitatio scripulis ab eo penitus remō neretur. **H.** **Quirantū v ad decoy nil fordidū pati tur p̄sul clarus fama moxū sanctū ferens la-**

bitur meritis luto. In decorum nū iude relinquit **V.** Sacris tam enu ellibus manibus ac pedibus totas ceno sigitur. **In. Gloria. In. In** tercio uoc. an. **Seruat** ab incurrib⁹ vrum cum iumentis: lib erat a febribus vitā mouētia. **Int. M. Debū fa mē p̄ctū miles impetrat̄ thome p̄r auxiliū vocare vt optant. ant. Redit mū reddat equū hero supplicis: quiq; sordum eorum mūct̄ curat vritus sancti. **L. viij.****

Interea p̄fati monasterij abbas e mo nachi subtili compositione non ferentes inu niam romā proparant e romani pontificis si p̄dicatū clamoribus aures implent e rotans fe re curiam clamorosa impobitate perturbant. **Quanti** audiunt e mirantur **Tallibus** igitur andi tis numōibus romā⁹ pontifex nō parū super e sacri vchementer exhorret. **Magister** p̄dicatoy nū ordinis nō audeat in publicū p̄cedere: nec p̄dicatō adire aspectū. **Quibus** igit̄ in hac con tentione p̄sumptis diebus inuatur diuinitus p̄ctōis e dum in venerabili belias sūt trepidat̄ tur e vintū in se inclinatū e d̄perit aplice et audito nis affectū. **H.** **Laboē** in sub mole carceris ac pe tenti thome sub dīa ad eī s̄p̄os duam munē rīs docto: ferens grata p̄ctō dīa. **M. d̄ferat** d̄orē dī feceris. **V.** **Idē** sub noctis inuestis funebria lō gī tractu postea numeris corū domo deponit p̄p̄ia. **M. d̄ferat. L. viij.**

Dum in festo compositionis xpi corū eodē vrbani e ceteris romane ecclesie cardina lib⁹ illis tribus e comitū nolano e monō poli aliusq; q̄ plurib⁹ de genere sancti thome cy otas est sermo si delictis in monō e d̄p̄obar⁹ q̄ ip̄e sanctus docto: totū illud dīci officij dīctauerat sibi vrbano quarto dignisq; esse vt ab vrbano sine cessore in mū⁹ red̄p̄nsatōis suo ordinē red̄e res ab eibus accitatur. **Quibus** ergo pontifex his auditis accersito ad se in agitro omnes sup̄ scrip̄to sic eum allocut⁹ est. **Ecce** tibi e ordinē tuo sacrum doctoris thome corp⁹ irremediabili largi tione e cōcedim⁹: in oīe patrie e filij e sp̄sillānt. amen. **Et** ne caput tantū doctoris sit a corpe dīctū sim: q̄m sanctum caput celeste vtiq; ḡyoflatū tibi auctoritate aplice donamus. **H.** **M. doctoris mira** p̄ctōia que in vā⁹ mutat̄ interitū e cognisq; sancta p̄ctōia ab obfeta de pelre s̄p̄im. **Restit** ut a forme decetia. **V.** **Ute** p̄ctōis vritusq; eritum implora sancti clemētia statim sensū sanis redi tūti. **Restituta. Lectio. ix.**

Elīnatis aīe mūctis aplice cum ip̄o et **D** fensitōis pluribus ad ciuitatē fundoy: ea s̄rūq; p̄p̄itū: vbi sacri corp⁹ capie re liquē s̄rūmā d̄tur: inde ad montē flaconē ad cum dem vrbani pontificis d̄ferunt dīcte reliquē. **Diuino** aut̄ dīspōctē cōsilio: de mandato eius

dem vrbani ad civitate tholose de italia fuit tras-
 late. Men est astra vrbani referre posse: quanto ho-
 noze & lenia sacrum doctoris corpus cum capi-
 te sit civitatem tholose in domo fratris pdicatoris
 fuit collocata. Nam ibi auctor illustris princeps
 colonicus burg andegavinus frater regis francie & qd
 plures archieps: ep: vnicersitatis clerici ac ianua
 rabili multitudine populi omnes numero quasi
 centum quinquaginta milia habentes lunaria
 accensa cum decem milibus ardentibus cereis
 Torax civitas tholosana fuit commota leticij
 deus in sancto doctoris magnificis auro dñi. Et
 ecclesie. pñficiatus eiusque vrbani pape quinti.
 anno. vii. fe. Joseph duplex doctor: gloria signis
 vclat pñficiat virtibus mulieris acta victoria
 Ossa sancta legna fratris tholose: delata pri-
 bus. v. Dñe scilicet grata occulta delinara tibi
 encensa. Ossa. Ossa. Ossa. v. Osa p. In lan.
 an. Quarta corpus noviter tps de coramit cuius
 mite iugiter dñs regnante. An. Dies est leticie
 de thome trophco celestes miltie iubilare deo.
 An. Ad te de luce vigilat doctor nasare? qñ sic in
 cellis iubilat deus deus meus. An. Kelo doctor
 fratri acto vite ramie qui iam digne colat deo
 bene dicere. An. sulcat in celestib? dei claritate
 fragratie virtutib? dñm laudare. Cap. 3. Egre-
 dere ymnus.

Circa pater rar antiana splendor delecto
 a roscum molteris cho? subilano: doctoris
 cant laureum. Dum clarum lucē aperit
 celeste sydas oculis: thome figurā ingerit: dati p
 luce secunda. Jam occidentē radij: implere celi
 incipit dum multo vexti stadij a thoma tholose
 recipit. Ad huiusmodi radij illustrada nutu dubia
 ad sci thome studij: hōtas mater ecclesia. Verā
 peflans solidā: doctrinā ei? in vrbā: securā firmā
 lucidā dñm? verbis usitā. Eterno. v. Just? ger.
 Ad bil. an. De iacente virtus erexit: de sepulso
 gloria: de laete iur dicitur: de dato lenia: corpus
 sacrum dñs noceat mira dans pdigia. Ad. ij.
 cap. 3. Egredere. Ad sexa cap.

Itē Joseph fratri suo post mortē meaz
 deus visitabit vos: spontere vobiscum
 ossa mea de loco isto. Ad. ix. cap.
 Et moyses ossa ioseph fecit: eo qd adiu-
 rasset frater suos dicens: visitabit vos
 deus: auferet ossa mea hinc vobiscū. Ad
 20. an. Splendor italie nobilis ppago: dicitur
 regie usque et imago: virtutis enim culmē & iu-
 dago: nobis spem ser venie tū mox cōpago.
 C. Confirmatio et approbatio doctrine sancti do-
 ctoris thome de aquino ordinis pdicatoris.

Blanus epus forus seruis: dei venera-
 bilis archieps tholosanus dilectis filiis cā-
 cellario ecclie tholosane, vnicersitatis in a-

gistris & doctorib? ceterisque clericis & laicis in ei-
 usrate & pñficia tholosana cōmunitibus sa. & ap.
 be. Laudabilis deus in factis suis & in fin mae
 state mirabilis. cui ineffabilis altitudo possidite
 nullis inclisā limitib? nullis terminis cōpachen-
 sa recti consura iudici celestia piter & terrēna dis-
 ponit: si cūctos eius ministros inagnificet aliis
 decoret honoribus & celestes efficiat beatitudi-
 nis possesores. illos tamē vt dignis dogia repēdat
 potiorib? attollat insignis dignitatē & pñfictum
 vberiori vrbatib? psequi quos dignitate co-
 gnoscit & pēndat intensiōt excellenti merito.
 Die & alma mater ecclesia eius sacra vestigia in-
 sequens & exempto iudicia laudabili licet vnicer-
 sos in regnis celestib? cōstituto sūstici honora-
 re sollicita non desinat. cyprius tamē doctoris
 per quos perlucida & salutaris documēta eadē
 ecclesia illustrat virtutibus & moribus infor-
 mantur libenter & selliter tequif que font dei. p
 massa inedicare plūstris. Ad diui nos honoris
 & gloriā & cultū anōe catholice fidei salūtes fide-
 lum rite cōsulit merito: puldit eosdem in vni-
 versali ecclesia hon: infelicis potioris & simplicitis
 attollēdos. Dñe cum sacrum & venerabile cor-
 pus beati thome de aquino ordinis fratris pdica-
 toris sit de mandato nostro ad ecclesiā fratris pdi-
 catorum tholosana de primo transferendus nos
 attendentes quā a deo sic curā doctoris ordinē
 fratrum pdicatoris vnicersitatis ecclesiā illustrare
 rit ac beati angustini vestigia insequens ecclesiā
 eandē doctrinis & scēris qd plurimū adomare
 nt. vnicersitatis pietate dñm corpus spali hono-
 rificentiā attollit vnicersitatis vřam requirimus
 & hortamur in dño iesu xpo vobis ntilom in? per
 apostolica scripta mandātes quatenus dictū cor-
 pus cum ad ptes eadē: transieret benigne & ho-
 norifice suscipiētes. eunqz cōsue ac venerabili-
 ter tractantes factis ab alijs qđm in vobis
 est cum debita honorificentia ac deuotione susci-
 pi & tractari. Datum in super & tenore pñfictum vo-
 bis uniuersū vt dicti beati thome doctrinā tam
 quā veridicā & catholice cōmuni. eamqz iude
 ariā totis viribus ampliare. Datum apud mon-
 tem flaconem. ij. kal. septē bñis pñfictio nōstri
 anno. vi.

Epistola vnicersitatis parisiensis in fauores
 doctrine sancti doctoris:

Inuenio pñficio vras inspectari? Stepha-
 nus pñfictioe diuina parisiensis epus sa-
 lūe in oim saluatore. magistra ree cōp-
 rēntia certis iudicijs euidenter demōstrat. mul-
 ta quibusdā rēbus ordinatē cōsulit nouo emer-
 gentibus causis. succedētib? rēbus. in contrariū
 debere cōsulimus iurari. Dodum siquides me-
 morie felicia quiddā pdecessores nōstri parisen-

v

doctrinē sancti thome

fecit epi quosdam articulos ne foris in eos male intelligerent cadere in errorem tanq̄ erroneos p̄ excoicationis suam damnauerūt & interdixerūt expresse. Quos tamen in multis doctrinis etiam doctrinā beati thome de aquino de ordine frat̄ p̄dicatoꝝ tangere ab aliquib⁹ asserunt. Quam articuloꝝ suarum publicationem venerabiles viri decanus & capitū ecclesie domine nostre sicut veritatis zelatores in primis considerantes nec non doctrine ac fame beati thome predicti multam demerentem. veritatis occultationes & sancte romane ecclesie aliquāz debonationē p̄ venerabile virum magistrū ambaldū decanum atrabacensem archidiaconū sacre theologie doctorē & dñm petrum de sagello parisiensem canonicū eorū p̄pter hoc nuncios ad nos sp̄aliter destinatos nos requisierunt nobisq̄ supplicauerunt quaten⁹ vocati obis sacre theologie doctoribus ac cum eisdem edicato consilio & deliberatione habita diligenti & cum alijs etiam qui de re libus & in talibus p̄tē veritate quam apertim⁹ per quā in predictis articulis in quibus doctrinas beati thome p̄dicat & doctorē egregij tāgere p̄tē & sancte romane ecclesie ac sancti p̄dicat & doctoris venerabilis honoreꝝ & reuerentiā seruare⁹

His igitur attendētes cum eis q̄ sacrosct̄ roma na ecclesia mater om̄iū fidelis & magistra fidei & veritatē in firmissima petri ap̄t̄i vicarij cōfessione ne fundata ad quā veritas v̄iam regulam catholice veritatē p̄inet approbato doctrināꝝ declaratio debitorū determinatio tenendoy & p̄sūtatio eorūm p̄santū doctorum existimj & venerabilē eius doctrinā fulger ecclesia vt solē luna imper sanctoy p̄sctoy catalogo ascribendus decernit diligenti d̄s̄cussione & cōsultatione habita sup̄ v̄tra sancta & doctrina clara ipsius q̄m̄q̄ quo ad v̄itā purā & doctrinā salubrem om̄i terre dignū & p̄tē dabilem predicantē. Cap̄sct̄os igit̄ gloriosus dñs in sanctis suis apud fidelium deuotionē in terris gloriosius exaltari acq̄ueratissime matris nostre p̄dicte desiderantes vestigia sancta insitari dicūt q̄ p̄sctōz & doctorū gloriosus se licet in eorū re gnante apud patrias deuotus & ceterib⁹ honorari p̄sctim̄ cum sacre v̄ueritatis ecclesie lumen p̄sctū gloriā gēna radians clericoy s̄m̄o doctoroy v̄ueritatis nostri et parisiensis p̄sctū clā rissimū & candēlābum insigne ac lucens per quō om̄es qui v̄ias vite & scolas doctrine sue luce diuidentur. lumen vident claritate vite clare & scilicet hinc velut stella splēdidā matutina resurgēs per venerabiles ac dilectos p̄sctuos nostros fideles magistrū hugonē de bifontino clero rem parisiensem magistrū stephanū de noua villa & dñm odoem de senonis canonicū parisiensem inquisitōz sacra sup̄ dictis articulis apud

doctores theologie facultatis in eorū p̄gregationē generali rogentū & non rogentū secularium & regularium ad hęc sp̄aliter vocat & p̄p̄to per dei gratiam dictū cōfessorē beatū & doctorē egregium mi sensisse docuisse seu scripsisse q̄ scilicet fidei vel bonis moribus adiuces. De p̄sctis venerabilim̄ viroꝝm decani & capitū parisiensis venerabilis patri. d. gualterim̄ dei gratia v̄erēnsis archiep̄i sacre theologie p̄fessoris & alioꝝ viginti trium magistrorū in theologia vna cum reuerēdo patre supra dicto in lris cum carum sigillis p̄ p̄sctos amissarios nobis missos nec non & triginta nouem bacalariorū in theologia super hoc per lras eorūm p̄p̄sctas subscriptibus & sigillis munitam super p̄sctū & rogantū humiliter deuote & alioꝝm̄ discretē & solēmi ac in matro sigillo super hoc habito. Sup̄ dictis articuloꝝ d̄onationē & excoicationis suam q̄m̄q̄ tangunt vel tangere asserunt. sancta doctrinam sancti thome p̄dicat & doctoris etiam et certa sc̄ia tenore p̄sctum totaliter annullam⁹. In cuius p̄sctis archidiaconi nostrum sigillum nostrum p̄sctibus est appensū. Datum apud bertinellū anno dñi. 13. die iouis ante sacros cineres.

Innocētius papa in sermōe Ecce plūs q̄ solō mō hic de sc̄o doctorē thoma de aquino ait. Ita ius doctoris sapia p̄tē ceteris excep̄ta canonica habet p̄p̄tētarem v̄erboꝝ modū dicendoy veritatē s̄ntam m̄ta vt non quā qui eius tenet in uenturū a tramite veritatis deuiat. & quēcum impugnant semper sunt de veritate suspectos.

Legenda

Antonij Pſyamani Patricij Veneti docto-
ris clarissimi in domo Thome Aquinaniſi opuscu-
la pſſimo ad Reuerendiſſimū in Chriſto patrem
domini Thomam nicolaū francum Taruſianū episcopū
ſclegatum apoſtolicum.

Um caſt Reuerendiſſime ſibi animi no-
bilitas vt omnē poſſit bonarū artium ſciam
adipiſci qui plures id eo ſolens ſtudio diſ-
ciplinā optimā animo cōplecti recte iſ agere
videtur: vt quādam modo in ſolam yuuiſ, quod diſ-
mum? noluerit cum natura detrudere ſic arctio-
ribus limitib? ſuapte non ſit voluntate detentus
Adi vero buuſcem oia bona ad que nati crediſſ
aut delibare noluerint, aut alius non conantes
vno tantū ſcientiā genere cōtenti vniuerſali pſe-
cto vel inter rōnātes fruſtra habeat: & quodamō
eoz electione p̄digiōſa aſia reddatur vel tene-
briōſa ignotātia animū ſu genroſum mium? de-
ſpiciunt. Quā de re apud ſapientiores ſcripta ea
merito habēt impetio: que diuerſis diſciplinis
decenti ſerie pſt hōiū mētes inſignire: ſicuti ho-
mines qui alo plura conceperint ita ſcripta plura
que rēſonāte pluriſi ſunt. Ad verēb: itaq; an-
ſtactenſe rere ab oſibus hec dicit thome opuscu-
la eſſe plegenda: qui extra holum turbā alioſi ac
pſpicio loco obſeruari cupiūt cum de morib? co-
gnitio qua & alioſ atq; noſipſoſ inſtruire valebi-
m? & valedicem alia p̄bie: medicinē atq; theolo-
gie copioſa ſibi notitia reſpiciat vt eoz nō mō vti-
litatē: ſed etia; neceſſitatē facile indicare poſſit.
Ab eo etia; diuino ingenio eſſuſtore: vt oēm eia
ineſſe veritatē non dubia ſit cōiectura: vni ſi cet
in eia ſciam nō deſint latrat. Quos oēs Thūto
teleno doctiſſimū? dēpeſare noſtra. Quam? vſi-
cua ſcripta cōpluribus & ſolui & Thome rōnes
in hoc baubātes inſolentiaſ ostendit. Que ipſe ſcri-
pta dies a nocteſ maxima diſiſigna molit. Ho-
rum aut opusculoz pater claſiſſimū? lectionē ſoſe
tibi ſo cōd iſſimū? eſſiſimo. Ad intē quēdam modū
liberaliū artium & magnarū rerum alia; que ad
pudentiā ſciūt. ſecundū? tibi cogitōnē magniſ
laborib? vēdicatiſſe varia optimarū? reſi biſce
opuscul? grata tibi lectio offerret. Tu eo certe ſui
ſi ingenio vt paucorū? aut vtili inueſtigatiōe con-
tentus nunquā vteris: ſed multarū? ſemper rerū
& nobiliū? tam in agendo q̄ in cogitōe de re men-
tia generoſa quēdam agitatio atq; ſolertia exorta
rūt: vt magno ſiſ honoſib? decoraſ? maiorē ſi
tibi debeant. Vniū? ſic citare in oib? bonetam
et artium. Nam bonis tunc artibus & non p̄ fra-
dem aut vobum bonoſe ipſi dixerent. Q̄ ſi ſocū
dam eſt que huius huius ſeſis lateri coherere: a
quo nū? mī ſat de imperij gubernandē: inter ca-
ſne gubernacila & apud reges atq; liberaſ reſpu

bilicas diſtinas legari munere fungendo verſar
eſt. aut de diuinis rebus ornate ac cōſeine dicarū
auditor. Sed ad noſtra reuertor opuscula: quoz
aliqua an ſine thome ambigil: tam & ſi eius ſu-
lo gaudeant certis tamē? uos annotare volum?
vt ſi thome ſint ingenio diuino elaborata ad om-
nibus poſſint inueniri. ſui min? hoc etiā nemines
lateat ne falſam ignoſcētia ſciam ſibi doles gſua-
deat. In dubio hec ſunt opuscula que arthome ſcā
opinaone non multa diſſentire videtur adeo vt ab
ipſius diuis cōlecta inſolēt. De intellectu & in-
telligibili de diſſolū? in terminatiōe de quo eſt
& quid ē de vniuerſalib?. De ſacraſſimo eucha-
riſtie ſacramēto per modū? ſermoniū. De eodem
ſacramēto ad modum decem p̄dicandū? totum
De humanitate iſi. De dilectōe dei & primi.
De diuinis morib?. De beatitudine. De modo cō-
ſiendi. De officio ſacerdotis. De expoſitōe miſ-
ſe. De viciis & virtutib? arctatis p̄codantay
Summa totius logice. Cetera aut diuitū? thoma
circuſſe cōpertum eſt. Que iam 143 legenda oc-
currunt.

Cōincipit præclarissima opuscula dñi Thome aquinatis facti ordinis prædicatorum in quibus ole pñe & diuinitas scripturatur; theodremata est cōpōe jus. Primum autē ad Urbanū quartū pōntificem maturus per errores grecorum sapientissime scribit.

Cōincipit opusculū primum beati Thome aquinatis per errores grecorū ad Urbanū quartū pōntificem maturus.

Bellum ab

excellētia vestra mihi exultantissime pater Urbani papa diligēter perlegi: in quo licet plurima ad nosse fidei assertione vtilia et pœsia. Considerari autē q̄ eius fructū posset apud plurimos impediri pio

1

pter quedam in auctoritatibus sanctorū patrum prenta que dubia esse videntur: ubi possent in anim ministrare errorū & p̄tensionis hanc occasione & carlamie: id v̄t remota oī ambiguitate ex auctoritatibus in p̄dicto libello prentis vere fidei fruente purissimum capiat: p̄positū p̄mo ea que dubia esse videntur in auctoritatibus p̄dicte exponere: & postmodum ostendere quō ex eis veritas catholice fidei: & doctrinæ descendat. Quæ autē aliqua in diebus sanctorū grecorū atque inueniatur que modernis dubia esse videntur ex duobus cōmuni p̄uenire. Cō primo q̄ dem q̄ errores grecorū fidei exorti occasione dederunt an errorem arri non ita expresse locuti sunt de v̄itate diuine essentie: sicut doctores sequentes: sicut de alijs p̄tingit erroribus: quō nō solum in diuersis doctores: sicut in vno egregio doctorum Aug. esse apparet. Nam in his libris quos post exortā pelagianorū beresim edidit causus locutus est de p̄tate liberi arbitrii: q̄ in libris quos edidit ante p̄dicte beresim ortum. In quibus libertate arbitrii cōtra manicheos defendens aliquid p̄tulerit: que in sui defensionē erroris assumpturum pelagianum diuine gr̄e aduersantes. Et id non est mirum si moderni fidei doctores post varios errores erroris causus & quasi eliminarios loquuntur circa doctrinā fidei ad oīm beresim custodias: Unde si aliqua in diebus antiquorū doctorū inueniantur que cum tāta cautela nō dicantur quanta a modernis feruntur: nō sunt cōmēnenda aut abicēda: sed nec etiā ea extendere oportet h̄ expone

re reuerenter. Cō secundo q̄ multa que bene sonant in lingua grecā in latina sonantia bene nō sonant: p̄ter q̄ eandē fidei veritates alijs verbis latina p̄tulerit & greci. Dicitur n. apud grecos recte & catholice q̄ pater & filius: & sp̄ssimam sunt grecorū p̄positas. Apud latinos autē nō recte & sonat: si q̄ dicitur q̄ sunt tres substantie: & p̄positas sit idē apud grecos quod ibi apud latinos im. p̄tulerit vō cabula. Nam apud latinos v̄ba v̄sitate p̄ essentia accipi solent: quā tam nos h̄ greci v̄ba in diuinitate p̄tulerit: p̄ter quod sicut greci dicunt tres p̄positas nos dicimus tres v̄sitate v̄t etiā Aug. docet in. 7. de trinitate. Nec est dubium quod etiā sicut sit in alijs multis. v̄s ad officium boni translationis p̄tinet: v̄t ea que sunt catholice fidei transferens seruet filiam: mater autē modō loquendi s̄m p̄p̄e et atem lingue in quā transfert. Apparet. n. q̄ si ea que in latino v̄sitate dicuntur v̄sitate exponantur: indecōs erit expositio si semper verbū et verbosum sumat. Multo igitur magis q̄ ea que in vna lingua dicuntur transferunt in alia: ita q̄ verbum sumatur et verbum est: nisi si aliqua dubietas relinquatur.

Cō duo intelligit hoc quō dicit q̄ filius h̄ est a p̄tē. si est causam a cau a.

C. A. I.

Dicit autē apud aliquos esse dubium q̄ p̄ p̄teris locis hanc auctoritatem dicitur dicitur esse cām filij & p̄m v̄ filius esse cām sp̄ssimam est: & hoc q̄dem habet p̄mo in verbis atbanasi: que in nicena synodo deussē referunt: ubi dicit. Aducquid habet filius a patre: sicut verbum a corde: p̄tendo: a sole & flumina a fonte: & cā causam. Aut autē v̄sitate negat causam: equidem & causam cōmūnegat, dicit causam genitū filius. Nam hec spernit: spernit eum q̄ me nascit. Et alibi. Non est p̄ceptus sp̄s hoc est sine p̄cipio & cā: sed potius ipsum demōstrat deū verum. p̄cipitatum nō est tpe: sed et causa vera originis. Itē Basilius ep̄s. Sp̄ssimam ab ipso deo nō filius cām habet ipm. Et iterū Theodoretus super eplam ad Heb. Causa filij pater est. Apud latinos autē nō est p̄tulerit q̄ pater dicitur cā filij v̄sitate est: sed solum p̄cipio v̄sitate. Et hoc p̄ter tria. Cō primo quidē q̄ pater nō possit intelligi cā h̄ h̄ p̄ modum cause formalis v̄sitate mālo v̄sitate finalitē: sed solum p̄ modō cause ordinatē que est cā efficiens. Dico autē esse cām filij: sed magis v̄tatur illa noīdo que significant originē cuius quāsi cōsistat inualitate: sicut sonus caput: & alia h̄sitate. Cō Deo q̄ causā apud nos cōtēpōder effectualis h̄ p̄m nō dicimus esse cām ne aliq̄ intelligat filium esse factū. Nam & apud p̄bos p̄ma cā deo

nominatur: omne aut causam sub vniuersitate
 creaturay: ad pcedit apud eos: ideo si filius
 dicitur habere: potest intelligi q sub vniuersitate
 causatoris v creaturay: ad pcedit. C. Tertio:
 q: de diuinitate nō de facti b; homo alter loquū
 sacra scriptura loquitur. Descriptura autē sacra
 patrem nominat in pncipium filii: vt ps. Jo. 1. In pnci-
 pio erat verbum. Vmōs autē dicitur pnci-
 pium vñ filium causari. Vñ cum et plus dicit q pnci-
 pium: nō pncipium patre dicitur esse: ne cōfilius
 causari. Vñ filii autē ad originē pertinent a deo ppe
 dicitur in diuinitate: sicut hoc nomē pncipium: p. n.
 ea que sunt in deo: modō: pcedit: bala sunt: diffini-
 ti a nobis nō pnt eductantur vñ in deo nō
 multibus edibus: vñ pnci: ppter qd maxime p-
 pncium nomen eius dicitur esse: qui est: qd est cōfili-
 um: vt ps. E. 3. Dicitur. n. causa est edius q: ete
 mentinata: pncipium q: est. Dicitur. n. pnci-
 pium pncipium sine b; nō esse: ideo pncipium nō e no-
 mine pncipi vñ in diuinitate. C. Nec nō intel-
 ligendū est q: facti pnci: pcedit: qui nō est: e causa
 vñ in diuinitate pnci: nō dant diuinitates
 nō in ducere aut filii esse crea: vñ. Sed p b; vo-
 lunt ostendere soli originē pnci: sicut nos no-
 mine pncipi. Vñ dicitur. E. 3. Vñ dicitur. Causay
 autē causantay: dicitur: nō nō pnci: nō causa signi-
 ficatur. Vñ dicitur. n. deo nō loco efficitur vñ nō
 ne dantur: sed qualiter inter se habet differentiā
 demōstramus: vt. l. filius nō ingentis ed: neq;
 patre per generationē: aliquid demōstramus: ab ali-
 quo. Item Basilius dicit. Spiritus sancti dico
 nō habere pnci: nec creaturay: nō ē: nō ē crea-
 turay: sed causam habet deum: cuius vere est spi-
 ritus a quo s; pcedit.

C. Quomodo intelligitur cum dicitur q filius
 sit secundus a patre e spiritus sanctus sit tertius.

CA. II.

Tem inuenit in auctoritatibus p dicitur
 doctorem q filius sit secundus a patre e spūs
 sanctus sit tertius ab eodē. Dicitur. n. arba
 nūsi in sermone ad Serapionē. Spi. sanct: ter-
 tius est a patre: a filio tū est secundus. Et Basilius
 dicit. Dignitate quidē e ordine scōs est a filio spi-
 ritus. C. Idē autē aliquid p dicitur factum. In di-
 uinitate. n. pnci: nō est nisi ordo sicut: vt. Augu-
 stinus dicit qd est alter pōt altero: sed est alter ex altero.
 Vñ dicitur. n. modis pnci: nō est sicut pater pnci:
 o: filio dicitur possit. Vñ dicitur. n. q: est pater tempore
 cum filio sit eternus: neq; pōt nā cum patre e si-
 lii sit vn a nō neq; dignitate cō pater: si filius sit
 equalis: neq; etiā intellectus cum nō distinguat
 nisi relatiōe. Vñ dicitur. n. Relatiō autē sunt sicut sicut
 etiam: cōfili: vñ sit de intellectu alterius: e ita p;
 q ita pōt loquendo filius nō possit dicit esse scōs
 a patre: nec spiritus sanctus tertius ab eodē. Dicitur

ergo doctores p dicitur filii esse scōs e spiritus sanctus
 esse certum sicut ordinis in numerando: quod p
 ex ipso. Vñ dicitur qui dicit. Vñ dicitur spiritus sancti
 a patre e filio: tertius in numerando e cōgnoiscatum
 spūs filii dei q: gradū ordinē filii sicut baptesma
 dicit. Vñ dicitur baptesma ordo in nōle patris: e filii
 e spiritus sancti. E. Pncipium dicit. Spiritus dei q: pa-
 tre e filio: tertius est appellandus in nōle patris: e fi-
 lii e spiritus sancti. Vñ dicitur Basilius q: spūs e
 scōs: a filio dignitate videt maior: habere ca-
 lumini: q: videt in dignitate: trinitatis pnci: nō
 gradum: cum sit par dignitate e adē: trinitatis pnci:
 sum. Pōt autē hoc ex ipso nō de dignitate nā
 sed de pnci: sicut e sicut nos dicit q: pnci: e ip-
 so: sicut pnci: e distincta ad dignitate e pnci:
 scōs: quā modum dicitur. Vñ dicitur q: pater est maior:
 filio ppter auctoritatem originis. filius tamen
 non est maior: patre ppter substantie vni-
 tem.

C. Quomodo intelligitur hoc qd dicitur q spiritus sanctus sit
 tertius in unitate.

CA. III.

Hoc autē videt e magis calumniosum
 a qd ex verbis sancti Epiphani episcopi
 episcopi inducit dicitur. Epiphanius ipse est ve-
 ritas: sicut dicitur a patre e filio: vñ n. est vni-
 tas: nō est ordo sicut e tertius. Pater autē e filius e
 spūs sanctus sunt vñ unitate sicut e vnus deus. Au-
 cut ergo nō pōt catholice dicitur spūs sanctus ter-
 tius deus a patre e filio: nō potest dicit q: sit ter-
 tius: sicut dicitur. Vñ dicitur q: est tertius pnci: ppter
 naram pluralitatem. Ex hoc ergo q: dicitur tunc ter-
 tius sequit q: sit tertius in unitate: qd ipse possit
 esse: sicut in unitate dicitur. Vñ dicitur q: dicitur de
 positione sine appellatione luminis dicitur: nō tū
 vñ tribus luminibus filia. Pōt autē dicit q: lumen
 originem quādam imitat. Vñ dicitur est qd ex ali-
 qua luce diffundit: e tū e e se aliud lumen diffun-
 dere pōt: sicut hoc nomē luminis: qd pnci: nō
 pnci: nō tū pōt dicitur: pnci: nō diffundit: sicut
 ipse nō in unitate dicitur. Vñ dicitur q: dicitur
 deus dicitur pater e tertius lumen e tria lumina de-
 rit in diuinitate: hoc nullo modo sit ad pnci: nō
 trahendum: sed simpliciter confitendum: q: pater
 e filius e spiritus sanctus sunt vnus iunctus.

C. Quomodo intelligitur q: essentia sit genita in filio e spi-
 ritus in spiritu.

CA. IIII.

Inuenitur autē in dicitur predictorum pa-
 tris q: essentia sit genita in filio e spirata
 in spiritu sancto. Dicitur enim Athanasius
 in tertio sermone genitay: Vñ dicitur q: de per-
 sona filii loquitur. Enim ipse cum diuina essen-
 tia atq: genita ipse e bonitatis compede: e parus
 pōt. E tū essentia quā in me genitay: sicut
 cum deo est. Et idem in epistola ad Serapionē
 E. Vñ dicitur in se ipse genitay: retinēs totum in

filio suo inenarrabiliter genuit. Et iterum sicut pater habet vitam in seipso: id est naturam vitam spirantem: sic dicitur filio vitam habere in semet ipso: hoc est eandem naturam genuit in filio spirantem sicut vitam. Et infra dicit patris: et filii vitam esse dicitatem naturaliter spirantem unum spiritum sanctum. Et quibus verbis habetur quod natura divina in filio sit genita et in patre et filio sit spirans. Item Cyrillus in libro thesauroy contra hereticos. Virtus increata et genita in filio: filius est per omnia modum nature patris. Et iterum. Pater filio dedit vitam: id est vitam suam naturam lem genuit in filio. C. Item Basilius. Ipse filius quem dicit nobis pater est deus de deo: essentialiter genuit habens in se totam essentiam patris genitis. C. Item Athanasius dicit in epistola ad Serapionem essentia divina in spiritu sancto esse spirantem: dicens quod spiritus sanctus est vera et naturalis ymago filii per essentiam omnimode ab eodem in se spirantem. C. Hic cum modum loquendi de calumniosus est: in sacro lateranensi concilio reprobatum est dogma Joachum qui hunc modum loquendi contra magistrum Petrum Lombardum defendere presumpsit. Ostendit enim predictus magister Petrus in quatuor distinctione prima libri sententiarum quas edidit quod communia essentia non generat: nec gignitur: nec procedit. Et hoc ideo quod in divinis invenitur aliquid commune indistinctum: et aliquid quod distinguitur: et non est commune. Unde ergo quod est distinctionis ratio in divinis non patet a tribus ei quod est commune et indistinctum: sed solum est quod distinguit. Nulla autem alia distinctionis ratio in divinis invenitur nisi ex eo quod unus generat: et alius nascitur: et alius procedit. Non ergo hoc ipsum quod est generare vel nasci: vel procedere potest esse commune a tribus que est commune et omnino indistinctum in tribus personis. Id autem quod est distinctum in divinis est persona vel hypostasis vel suppositum: dicitur tunc id est quod est habens divinam naturam: et ideo illa que significat vel supponere possunt personam recipiant congruentem predicationem generationis aut processionis: sicut hoc nomina: pater: filius: et spiritus sanctus significant personas determinatas. Et hoc nomen persona: vel hypostasis in communem. Unde communiter dicitur: quod pater generat filium: et quod filius nascitur a patre: et quod spiritus sanctus procedit a patre: et filio et similiter quod persona generat vel spirat personam: aut generat: aut spirat a persona. Hoc autem nomen deus: quia significat essentiam communem per modum eorum. Significat enim habentem deitatem potest supponere et modo hanc significationem pro persona. Et ideo etiam huiusmodi loquutiones congruenter conceduntur. Deus generat

deum: deus nascitur vel procedit a deo. Hoc autem nomen essentia: et divinitas: et quædam in abstracto significant: non habent et modo hanc significationem: nec quod significant: nec quod supponunt pro persona. Et ideo non proprie: et que sunt propria personarum de huiusmodi nomina: vel proceduntur: vel dicitur essentia generans: vel genita: licet quodam in quantum nominum prosequitur a sine personis in quantum significantur per propria actus: qui sunt propria personarum: sicut lumen: sapientia: bonitas: et huiusmodi. Unde et que sunt propria personarum de talibus minus in convenienter proceduntur: vel cum dicitur filius lumen de lumine: sapientia de sapientia. Sed essentia de essentia magis in convenienter dicitur. Sed licet modus significandi diversus sit cum dicitur deus et deitas: tamen res est eadem personis. Et id propter rei idempnitatem: sicut unum de altero per dicitur: vel cum dicitur deus est deitas vel persona divina: sicut pater est divina essentia: ita et a sanctis interdum unum per alio ponitur: vel sic dicitur quod essentia divina generat: quod pater qui est essentia divina generat: et essentia est de essentia quia filius qui est essentia est de essentia qui est eadem essentia divina. Et sic exponit Cyrillus in libro thesauroy dicens. Pater de se vita et vitam te et essentia veraciter existente tanquam vera radice generans deo filium: dicit et natura aliter suas naturam vitam et essentiam. Et sic etiam cum dicitur quod pater genuit naturam suam in filio: exponendum est quod per generationem suam naturam filio dedit: sicut ex permixtis verbis Cyrilli habetur.

C. Quomodo intelligit quod ihesus dicit filius patris esse.

CA. V.

Hoc etiam patet qualiter exponendum sit quod idem Cyrillus in eodem libro dicitur videtur. Quomodo ergo ihesus filius patris esse dicitur creatura. Hic enim dicitur filius esse patris quasi a patre natura essentia genitus: sed quasi paternam essentiam per generationem accipiens. Et per hoc non dum exponenda sunt omnia que similiter dicitur inveniunt. Dicitur quod dicitur filius vel ipse omnialiter procedere: in quantum procedendo essentiam a patre accipit.

C. Non intelligit quod qui sunt propria naturaliter patris sunt propria filii.

CA. VI.

Hic esse dubium quod Cyrillus in eodem libro thesauroy dicit. Omnia que patris sunt propria naturaliter sunt propria et filii. Sed enim hoc intelligitur de essentialibus attributis: et sic nec patris: nec filio sunt propria: sed utriusque dicitur de personalibus: et sic que sunt propria patris non sunt propria filii: sicut

infaçibilitas & paternitas nullo mō sunt filij sed
soli p̄is. Pater autē est p̄missus ab eo: q̄ loquit de
cōntribus attributis. P̄missus itē n. q̄ quiescens
n̄ alter dicitur in se patri omnia illa infans filio: si
cut vira: v̄n̄t̄a: l̄t̄e: & d̄mōt̄. Sed ar̄ dicitur esse
p̄p̄ia patri nō in respectu ad filium: neq; illo in
respectu ad p̄is: s; v̄m̄q; in respectu ad creaturā
eū in p̄parandē ad dēi nō p̄p̄ie p̄dicta cōueni
unt: q̄ p̄p̄ium d̄ dicitur: nō qd̄ cōuenit vni solis sed
eod̄ p̄p̄ie & vere alij p̄uenit p̄m se p̄uise.

¶ Cuiusmodi intelligit q̄ p̄ neq; filio nec sp̄i
sancto indiget ad sui p̄fectionē. CA. VII.

i Tem p̄t esse dubij q̄ arbanasius dicit in
ep̄la ad Serapionē q̄ pater per se & in se
sine alienis perfectionibus plenus & p̄fectus
existens deus ad sui p̄fectionē: neq; filio: neq;
sp̄i sancto indiget. Qd̄ n. pater nō sit indigens du
bium nō est: sic n. neq; filius: neq; sp̄i. sanctus in
digenus ē. Illud n. p̄t esse indigens cui in se p̄de
rato aliquid dicit ad suam p̄fectionē: quod nō se
dicit: neq; de patre: neq; de filio: neq; de sp̄i. san
cto: sed t̄i pater q̄ nō possit esse pater p̄fectus: nisi
filij haberet: q; nec pater sine filio esset. nec eēt
deus p̄fectus: nisi haberet verbum: & nisi haberet
spiramē vitē: sicut idem arbanasius dicit in ter
tio sermone gestorum n̄centi p̄lūj sic inq̄is de
arbanasie qui negabat filium eī sp̄i. sanctum esse eōd̄
substantiales patri. Dicunt steriles esse & instructio
sani n̄m p̄nam: que cōbus rebus infirmitē & p̄pa
gatum filium deducunt: & mutum factum pa
trem & sine verbo qui cōbus rōnalibus facultatē
dedit loquendi. & Dicitur etiā p̄uise patrem di
cunt & expertam v̄n̄t̄is n̄e in h̄m̄. f. negant
sp̄i. sanctum eō essentialē patri: in quo apparet q̄
nō esset pater deus p̄fectus: nisi filium & sp̄itū
sanctum haberet. Idem etiā arbanasius dicit in
ep̄la ad Serapionē q̄ pater nō potuit creare cre
aturam: nisi p̄ verbum: & dēdicandis ere animas se
nō p̄t cōicare nisi per idem verbū. Et sicut nec
filius nisi in sp̄i sancto. Cōmune ergo ē patri & fi
lio & sp̄i sancto q̄ nullus eo n̄m sit indigens. Item
eōd̄ est cuiuslibet eorū q̄ nullus sine alijs duob; p̄t
esse deus p̄fectus. Sed hac rōne p̄p̄ie de p̄e dī
cit arbanasius q̄ ad sui p̄fectionem filio & sp̄i. san
cto nō indiget: q̄ ip̄e suā p̄fectionem nō h̄t ab
alio. filius autē & sp̄i. sanctus suā p̄fectionē h̄t ab
patre. Vñ idem arbanasius dicit in ep̄la ad Ser
apionem. Non rōne filij: nec rōne sp̄i. san. p̄t
ext̄i h̄t plenus deus. Neq; n. a sup̄ se h̄t a quo
sit: neq; ab infra se h̄t a quo habeat. i. q̄ sit a filio:
vel a sp̄i. sancto.

¶ Cuiusmodi intelligit q̄ sp̄i. sanctus dicit medi; pa
tris & filij. CA. IX.

i Tem in similitis verbis Cre. nazanseni
dubij est q̄ dicit sp̄i. sanctus esse medi; in
genitū genitū. i. patris & filij: cuius magis
dicitur de terz; v̄t̄erna in trinitate p̄sona: vt sup̄
habitum ē. Sed dicendum q̄ nō dī esse medi; p̄m
ordinem enumeratōis q̄ respondet ordini origi
nis. Dicit n. filius medi; est inter p̄m & sp̄i. san
ctum sed dicit medi; quasi cōs n̄emo ambo
rum. Est n. d̄is amio: patris & filij. Et sicut ex
ponitur est q̄ ep̄ybanasius dicit in libro de trini
tate q̄ sp̄i. sanctus ē in medio patris & filij.

¶ Cuiusmodi intelligit hoc qd̄ dicit q̄ sp̄i. sanctus sit
ymago filij. CA. X.

i Tem in p̄sibus locis h̄t audiatum dī q̄
sp̄i. sanctus sit ymago filij: sicut arbanasi
us dicit in sermone tertio n̄centi p̄lūj sp̄i
ritus san. patris & filij: v̄n̄t̄a dēicit & v̄n̄t̄ifica d̄t:
est vera ymago filij: q̄m & cōia in essentialit̄
tenens: n̄ alter rep̄tans: quē admodus & filius est
ymago patris: & in ep̄la ad serapionē. Sp̄i. san.
ip̄m h̄m̄ in se p̄tinet n̄ alter tanq̄ eius vera & n̄
lis ymago. Item Basilius. Sp̄s. san. dicit digi
tus: spiramē vitē: cōflatus: semitas p̄t: p̄ cōflitō
p̄dūctō: m̄lito: emanatio: effectus: effusio: v̄
p̄oatio: p̄tendō: ymago: carater: d̄cus: v̄n̄t̄a.
Et iterum sp̄i. sanctus a patre & filio v̄n̄t̄as ve
ra & naturalis ymago p̄is: & filij: c̄r̄it̄i ip̄e: verū
q̄ nobis naturalit̄ rep̄tensent̄. Apud latinos
autem non cōuenit dicit q̄ sp̄i. sanctus sit yma
go patris v̄l filij. Dicit enim Aug. n. 6. de trini.
q̄ verbum solus filius accipit: & sic verbum dī
citur quō ymago: & solus filius est ymago p̄is
quē admodum & filius. Ricardus etiam de san
cto v̄t̄ose in suo li. de trinitate assignat rōnem
quare sp̄i. sanctus nō possit dicit ymago sicut fil;
q̄. i. h̄t patri sit similitudo in nō sicut & filij: nec tantū

¶ Cuiusmodi intelligit q̄ sp̄i. sanctus dicitur ingentus.
CA. VIII.

i Tem videt esse dubij q̄ Cre. nazanseni
in sermone de ep̄ybania dicit q̄ sp̄i. san.

conuenit cum eo in aliqua proprietate relativa: sicut conuenit filius cum patre in spiratione actiua spirantia. C. Quodam autem uisum rationem assignat qd potest hoc spiritus sanctus non potest dici ymago: qd effect ymago uisus. I. patris: filius uisus sit a duo uisus. Non potest autem esse uisus una ymago. In auctoritate autem scire scripture quanti fuerit dicit non licet de uisum loquente: expressit habet qd hinc sit ymago patris. Dicitur enim coll. pmo. Transibit nos in regnum filij dilectionis sue in quo habemus redemptionem peccatorum qui est ymago dei inuisibilis. Et Heb. i. dicit de filio. Cum sit splendor glorie et figura substantie eius. Sed sciendum qd a sanctis grecis duo auctoritates scire scripture inducant in quibus uidetur dicit qd spiritus sanctus sit ymago filij. Dicit enim. roma. 8. Quos precant et pascuntur pformari fieri ymaginis filij sui. ymago autem filij nihil aliud uidetur esse qd spiritus sanctus. Item pnt ad Corin. ig. dicit. Dicit potestatem ymaginis terris potestatem ymaginis celestis. i. xpi. Iher qd ymaginem in e elligit spiritus sanctus: licet in his auctoritatibus non expresse spiritus sanctus ymago dicit. Potest. n. intelligi qd homines conformantur ymagini filij: vel qd potest ymaginem xpi in quantum filij uocis sancti per dona gratum: uel sit similes xpi p similitudinem filij. Apo. i. Ad Col. 3. Non autem reuelata facie gloria dei speculantes in eadem ymaginem transformamur a claritate in claritatem: tanquam dei spiritu. Dicit enim ymagines non dicit esse spiritus. sed aliquid a spiritu dei in nobis existens. Sed qd presumptuosum est auctoritatum doctores tam expresse auctoritate contra ire possunt quod ducere spiritus sanctum esse ymaginem patris: filij ita qd per ymaginem nihil aliud intelligatur qd existens ab alio e eius similitudines gerens. Si autem per ymaginem intelligat aliquid existens ab alio et ipsa sue originis ratione habens qd similitudinem gerat eius a quo existit in quantum est ab alio: ut filius genitus uel ut uerbum conceptum: sic solus filius dicit ymago. De ratione enim filij est qd similitudines patris habeat in quacumque natura. Est similitudo de ratione uerbi est qd sit similitudo eius quod uerbo exprimitur cuiuscumque sit uerbum: sed non est de ratione spiritus uel amoris: qd sit similitudo eius cuius est in omnibus: sed hoc in spiritu dei uerificatur ppter diuine essentie ueritatem et simplicitatem: qd qua oportet qd quicquid est in deo sit deus. Nec obstat ad rationem ymaginis qd spiritus sanctus non conuenit cum patre in aliqua proprietate ppter: qd similitudo et equalitas personarum diuinarum non attendit similitudinem personalem: sed similitudinem attributualia. Nec enim in equalitate et dissimilitudine similitudinem personalem differentiam in diuino di-

ci debet: sicut Augu. dicit in libro contra maximianum. Cum enim dicitur filius a patre genitus: non ostenditur in equalitate substantie: sed eadem nature. Similiter etiam uisus obstat qd spiritus sanctus est a duobus. Est enim a duobus in quantum sunt uisus cum pater et filius sint uisus pater filij sui. sancti.

C. Quomodo intelligat qd filius sit in patre sicut in sua ymagine.

CA. XI.

Abus autem uidetur esse magis dubium quod Athanasius dicit in epistola ad Scrapionem. filius est in suo patre tanquam in propria sua ymagine. Non enim pater est ymago filij: sed magis filius est ymago patris. C. Sed dicendum qd ymago hinc improprie sumat p exemplari. Sic enim qd abusus accipit.

C. Quomodo intelligat qd spiritus sanctus sit uerbus filij.

CA. XII.

Item uidetur esse falsum quod Basilus dicit in tertio sermone de spiritali contra Eunomian hereticam: sicut inquit filius se habet ad patrem: eodem modo de spiritali se habet ad filium. Et potest hoc dicitur qd uerbus patris est filius: uerbum autem filij spiritus. Pater inquit apud omnes omnia uerba uirtutis sue. Uerbum enim August. dicit in libro de trinitate solus filius est. Unde et Jo. Non enim uerbi p nomine sui ponit. Item in principio sui euangelij dicit. In principio erat uerbum. Qui etiam in sua canonica dicit. Tres sunt qui testimonij dant in celo: pater: uerbum et spiritus sanctus. Nec refert si qd translationem mutet ut loco uerbi eloquium ponat. Item id quod quis loquitur uerbum eius est. Unde sicut solus filius in diuinitate est uerbum ita solus est eloquium. C. Sed dicendum qd uerbum dei quod dicitur etiam sermo diuinus inspiratus et plenus. Et de hoc uerbo hic Basilus intelligit dicens spiritus sanctum esse uerbum uel eloquium filij effectus in quantum sancti ab eo inspirati de his locum: im qd dicitur Jo. 16. De spiritum sancto. Quicumque audierit loquatur. Et qd hic sit intellectus Basilij: pater et eo quod subdit. Et quo eloquium filij per apostolum gladium spiritus dicitur: sicut quod dicit uerbum dei Jo. n. uerbum fidei a sancto prolato gladii spiritus manifeste dicit.

C. Quo intelligatur quod dicitur qd uerbum dei inquit loquitur spiritus sanctus.

CA. XIII.

Item dubium esse uidetur qd Cirillus in libro thesaurorum uideat dicit qd aliquid de nomine xpi spiritus sanctus intelligatur sic inquit. Spiritus appellacione xpi spiritus sanctum uocant. Alii enim. Quia in uobis xpi est corpus quidem motum est et. Et post pauca. Spiritus sanctus in nomine xpi operando: eundem xpi in se representando nomine xpi accipere: et xpi

ab apostolo operari dicatur. C. Hoc autem videtur esse cetera personarum distinctiones: ut nomen unius persone alteri attribuitur: sicut enim pater noster est filius nec e converso: filius autem est spiritus sanctus: nec e converso. Nam potest etiam nomen spiritus sancti ad predicandum usque per spiritum sanctum. C. Sed dicendum quod dicitur pater appellacione spiritus dicitur spiritum ipsum vocare: vel nomen spiritus accipere et ipso appellari non quasi ipse de spiritu sancto predicatur: vel e converso. Hoc enim esset fabellæ: nec impetratio: sed intelligit in nomine spiritus sanctus ratione eorum mutuitur: quod ubique est spiritus est spiritus: sicut ubique est pater est filius: unde interponit. Non quid in hoc veritatis sit doceret. Capostolus veritate in consubstantialium personarum eonfundit fabellando: sed potius bene ecclesie indicare curavit ut spiritus sanctus non sit alius a natura verbi.

C. Ad id intelligit quod dicitur spiritus sanctus non mittit filium.

CA. XIII.

Item dubium potest videri quod Athanasius dicit in eodem sermone Niceni concilii locutionis de arrantia. Non loquitur ut afferit alienari a gratia augustinus et patet de spiritus sancti gratia: mittit filium propter hoc quod an dicuntur: nunc ubi mittit me et ipse est. r. 1. 45. et alibi. Spiritus domini super me. r. 1. 4. C. Hoc n. videtur esse contrarium ei quod Augustinus dicit in libro de trinitate quod filius sit missus a spiritu sancto personam hoc per auctoritates inductas. Nec solus spiritus sanctus sed etiam a seipso personam missam: quod in missione diuine persone duo possunt considerari. Primo auctoritas persone mittentis ad personam que mittit. Secundo effectus in creatura ratione cuius persona diuina mitti dicitur. Ann. n. persone diuine sint ubique per eternam: presentia et potentiam: sed hoc persona diuina mitti dicitur secundum quod nouo modo per aliquem nouum effectum incipit esse in creatura: sicut filius dicitur esse missus in mundum inquit in nouo modo incipit esse in mundo per visibilem carnem quam assumpsit secundum illud apostoli. Gal. 4. Vult deus filium suum factum esse mulierem. factum sub lege. Dicit etiam mitti spiritualiter et immutabiliter ad aliquem in his per sapientiam donum in eo incipit lababatur: de qua missione dicit Sapient. 9. Dicit et illam. i. sapientiam a se de magnitudine sue: et inuenit sit et inuenit laboret. Similiter etiam spiritus sanctus ad aliquem mitti dicitur in his ipsum inbabatur et incipit per donum charitatis: secundum illud. Ro. 5. Caritas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritus sanctus qui datus est nobis. Si ergo in missione diuine persone consideret auctoritas mittentis ad personam missam: sic sola persona potest aliam mittere a se

et persona missa. Et secundum hoc pater mittit filium et filius spiritus sanctum: non autem spiritus sanctus filium: et sic Athanasius loquitur. Sed autem in missione persone diuine consideret effectus ratione cuius persona mitti dicitur cum effectus sit communis toti trinitati. nam tota trinitas operatur cum carne ipsi et operatur sapientiam et charitatem in sanctitate potest dici quod persona mittitur a tota trinitate: et sic intelligit Augustinus. Sed tamen dicendum est quod licet persona diuina interduam secundum Augustinum dicitur mitti a persona a qua non procedit: non tamen persona que a nullo procedit potest dicitur mitti. Pater enim quod a nullo est a nullo mitti licet per aliquod nouum gratie donum homini inbabatur: ad hominem venire dicitur: secundum illud Ioh. 14. Pater meus diligit eum: et cum venierimus: et mansionem apud eum faciemus. Sic ergo in persona que mittitur requiritur quod eternaliter ab alia persona procedat: sed non est necessarium quod procedat eternaliter ab illa persona a qua mittit: sed sufficit quod ab illa persona sit effectus sui quem mittitur: hoc dicitur per modum quo Augustinus loquitur de missione. Sed secundum grecos persona non mittitur: nisi ab illa a qua procedit eternaliter. Unde filius non mittit a spiritus sancti: nisi forte secundum quod est homo. C. Propter quod Basilium auctoritates procedetas exponit: ut per spiritum intelligat patrem: et per spiritus essentia litter sumi: et dicit Ioh. 4. Deus spiritus est: sic et spiritus. exponit in h. de trinitate.

C. Ad id intelligitur quod dicitur quod spiritus sanctus vere per filium operatur.

CA. XV.

Item dubium est quod Basilium dicit in libro contra Eunomium quod spiritus sanctus videtur esse filium operari. Quod quidem videtur esse falsum. Nam persona dicitur operari per illam que ab ipsa est: sicut pater per filium: et non e converso. C. Sed dicendum quod spiritus sanctus dicitur operari per filium secundum naturam diuinam: non autem secundum humanam.

C. Quomodo intelligitur quod dicitur in ecclesia de us non erat per gratiam in hominibus ante christum incarnationem.

CA. XVI.

Item dubium esse videtur quod Athanasius dicit ad Serapionem. Impossibile erat secundum predestinationem diuine rationis: ut ecclesia dei inuisibile formaretur: et in corpore immediate mandari recipere: sed consubstantiam se deo: et deus ecclesie formam eius in se assumens. Et hoc videtur quod ante christum incarnationem deus per gratiam in hominibus non haberet. Quod etiam quidam dixerunt dicere per scripturam occasione illius quod dicitur Ioh. 7. Mundum erat spiritus datus: quod non in hominibus erat glorificatus. Et tunc autem eodem modo est intelligendum. Nam sicut dicitur quod spiritus sanctus non fuerit ante datus: quod non in terra

plenitudine datus fuerat in quanta apostoli eum
 p ois rpi resurrectionem acceperunt: ita etiam ec
 clesia in tanta plenitudine gratie deum accipere
 nō potuit s̄m ordinationē diuinam in quā rece
 pit per rpi incarnationem: qz gratia & veritas p
 iben xp̄m facta est: vt dicit Joā, s̄mo. Et in
 sermone Thiceni ecclia Thibanasius dicit, Equi
 dem ipos cōsumari & perici impossibile est: nisi
 ego perfectum suscipiam hominē. Quod eodem
 modo in th̄gōdum est: sicut quod supra dictum
 est. Ideo autē dicit s̄m p̄ dicationē diuinā:
 qz possibile erat deo alio modo q̄ per rpi incar
 nationem pfectionem gratie humano generi cō
 ferre loquendo de potentia absoluta: sed nō potu
 it humani generis dūc plenitudinē aliter p̄sequi
 supposita dei ordinationē.

¶ Quomodo intelligit diuinā essen tiā increatā: acceptā
 esse & natam. **CA. XVII.**

¶ Tem videt esse dubium q̄ Athanasius
 dicit in epistola ad Serapionem essen
 tiam diuinam increatā acceptam esse & na
 tam ex virgine matre. Magister, n. in. 3. Infarus
 d. 9. dicit q̄ que res nō est de patre genita nō vi
 detur esse de matre nata: ne res aliqua filiaritā
 nomē habeat in humanitate que nō habet in di
 uinitate. Et sic cum diuina essentia nō sit nata de
 patre nō potē dici esse de matre. Sed dicitur q̄
 sicut in pp̄te essentia diuina dicit generari: vel
 genita s̄m generationem eternā: in xp̄m essen
 tia ponit p̄ persona: vt intelligatur essentia gene
 rare: qz pater qui est essentia generat: s̄m eādē
 modi dicitur ecclia diuina nata de virgine: qz si
 lius dei qua est diuina essentia a nat⁹ est de virgine
¶ Quomodo intelligitur cum dicitur deitas hō
 facta. **CA. XVIII.**

¶ Tem potē esse dubium q̄ Athanasius di
 cit in eadem epistola. Deitas homo fa
 cta p̄ suum sp̄m sibi eccliam conforma
 uit. Dicit. n. magister. 3. Infarus qz nō debet di
 ei q̄ diuina nō sit caro facta: sic s̄ dicitur verbus
 caro factum est: quia verbum homo factus est.
 Non ergo debet dici q̄ diuina essentia: siue dei
 tas facta sit homo. **¶** Sed dicendum q̄ nō dicit
 tur deitas esse facta homo: quia diuina natura sit
 comēta in humanam. Sed per illum modum
 quo dicitur q̄ natura diuina assumpsit naturam
 humanam in vna persona, scilicet verbi. Sicut
 etiam Damascē dicit q̄ natura deitatis in vna
 personarum suarū incarnata est id est carni vni
 ta. Sciendum tamē q̄ alia rōne dicitur q̄ ver
 bum est homo: q̄ deitas est homo. Cum enim
 dicitur verbum est homo est predicatio per in
 formationem: qz. i. persona verbi est subsistens
 in humana natura. Cum vero dicitur deitas est
 homo nō est predicatio per informationem: qz

humana natura nō informat diuinam: sed est pre
 dicatio p̄ idēmp̄tā: sicut etia cū dicit essentia
 diuina est pater: vt cōtra diuina ē filius. Homo
 enim supponit p̄ gōna filij et dicit deitas est hō.
 Et eadem rōne veritate, cū dicit deitas est facta hō
 qz incipit esse gōna filij incarnata q̄ imposita in
 nomine hominis: nō incipit esse persona filij.
 Semper enim deitas fuit filius: sed nō semp fuit
 homo.

¶ Quomodo intelligatur q̄ filius dei assumpsit
 humanā nām in sua essentia. **CA. XIX.**

¶ Tem dubius videt q̄ Athanasius dicit
 in tertio sermone niceni cōcilij d̄ filio dei
 loquens in sua vna. i. ecclia nām nostras
 a nobis assumpsit. **¶** Cuius est assumptio ad vno
 nem terminet: sicut vno nō est facta in natura
 sed in gōna: ita nō vō q̄ humana nā sit assumpta
 in essentia filij. Dicens dū est ergo q̄ locutio ē im
 propria: sic exponenda. Assumpsit nām nō in
 sua vna. i. vt est vnita vae vae in vna gōna.
¶ Quomodo intelligit q̄ dicitur hominem esse assump
 tus. **CA. XX.**

¶ Tem videtur esse dubiū q̄ Athanasius di
 cit in eodem sermone hominem esse assump
 tum sic inquit ex persona filij loquens
 pro pleno boie assumptio plenū & pfectū hōib⁹
 sp̄s sanctum veda: in epla ad Serapionē. Cō
 mōmō essentia ē a patre p̄ filium in sp̄s sancto per
 deitatem & deū factum hōiem ab eodē filio sum
 ptum. **¶** Sciendū est autē q̄ cū mbi sumat sc̄p̄m
 ois semp esse diuersum assumptens & assumpt⁹
 p̄ns & receptus. Et ergo homo dicit assumpt⁹
 a filio dei: ois q̄ id quod supponitur noie hominis
 sit diuersum ab eo quod supponit noie filij dei.
 Homine autē hōie potest supponi vt aliqua gōna
 boie completa vt sicut em aliquid suppositū hōis
 nō habens rōnem p̄one. Et ergo dicit q̄ homo
 sit assumptus s̄m q̄ homo supponit p̄ aliqua p̄o
 na humana: sic sequet q̄ persona diuina assump
 sit humanā personā: & sic erunt due p̄one in xp̄o
 quod est veritas nestoriana: ideo Aug. dicit in
 libro de fide ad Petrū q̄ deus verbus nō acce
 pit p̄sonam hōis: s̄ nām. Quia d̄ dixerit volū
 tes hanc erroē vitare: cum d̄ hō assumpt⁹ a
 hō: in noie hōis intelligit quod d̄ suppositū d̄na
 tione ē q̄ est hō: nō tñ est p̄ona hōis: qz nō est q̄
 se separat ep̄s: s̄ est vnita aliquid dignoie. s̄ filio
 dei: & qz h̄ suppositū hōis q̄ significat assumptus
 est dicit hō assumptus ē aliquid a supposito filij dei
 dicunt in xp̄o hō supposita s̄ nō duas personas
 Sed ad hanc positionē sequit q̄ hec p̄positio nō
 sit veritas filij dei est hō. Impossibile s̄m. q̄ duo
 rum quoy vni est aliud s̄m supposit⁹ ab altero:
 vni de altero vere p̄dicat⁹: s̄ ad cōiter tenet q̄ sit
 vnū tñ suppositū q̄ supposit⁹ noie hōis: & noie

filij dei. Et quo sequit' q' hoc sit falsa vel in propria homo est assumpt' sed est exponenda filius dei ad sumpt' hoiem. i. humanam naturam.

¶ Quod intelligitur qd dicit q' deus fecit hoiem esse deum. CA. XXI.

Item dubium est de hoc qd athanasius dicit in eadē epistola. sibi de' ut hoiem ad se rediret hoiem ista ipostasi assumendo deificando deū fecit. Et in tertio sermone nichil aliud dicit. Ipse assumari ipostabile est nisi ego suscepisset hoies et deificem et mecum deū facia. Et quibus datur intelligi q' hoc sit vera homo factus est deo. Sed sciendum q' sim illi opinionē que i' ipso dicit duo supposita equaliter utraque est vera de' est factus homo et homo factus est deus. Et tunc sentus p'm eos est dicit factus est homo. Suppositū diuine nature vniū est suppositū humane nature. Et eodem modo dicit homo fact' est de' : sensus est. Suppositū humane nature est vniū filio di deo tenedo q' in ipso sermō tū suppositū deo est vera et ppria deus fact' est homo: q' ille qui fuit deus ab eterno in cepit esse homo et tpe. Nec autē non est vera pprie loquēdo homo fact' est de' : q' suppositū eternū qd supponit noie hois semp fuit deus. Unde exponēda est sic. Homo factus est deus. i. factum est ut homo sit deus.

¶ Quod intelligitur amotas esse a ipso imaginem primi parentis. CA. XXII.

Item dubium est qd dicit athanasius in pre dicta epistola et persona ipse loquens. Post resurrectionē amota a me imagine p'mi parentis et abolita per tropheis crucis ergo iam in mortalitate vos patri meo in filios ad opo. Unde est est q' imagine p'mi parentis tripliciter quis pot' habere. Primo q' hūm ad similitudine nature sicut dicit' Gen. 5. v. 21. Adā certūm in genitū et genuit sibi ad imaginē et similitudine suā. Secundo hūm ad culpam. de quo dicit' i. Cor. 15. Sicut portauimus imaginē terre in portemus et imaginē celestis. Tertio scdm penitentia sic habetur Jac. 3. Ipse agricola ergo sum: quid ad colpus meū ab adolescentia mea. p'mū ergo ad imaginē ipso assumpsit cum ipsa natura et nō deponit scdm q' nō quā habuit. tertiū quidē assumpsit in resurrectione deponit et de hoc loquit' athanasius. ¶ Quod intelligitur qd dicit q' creatura nō pot' cooperari creatori. CA. XXIII.

Item videt esse dubium de hoc qd athanasius i sermone nichil dicit. Sicut quod creatori creatura coogat intimē nobis. Et ex quo datur intelligi qd creatura creatori co operari nōa possit. qd videt esse falsum cū sci de eam esse dei adiutores et cooperatores s'm ap'm Sed sciendum q' aliquid dicit cooperari alicui dupliciter. Uno modo q' opatur ad eundē effectū sed per

alij virtutē sicut minister deo dum eius sceptis obedire instrumentum artificia quo mouet. Alio modo dicit aliquid cooperari alicui in eodem opatē cū de operatione eum ipso sicut si diceret de duobus portantibus aliquid pondus vel de pluribus trahentibus nauē q' vniū alteri coogant. Sed s'm igit' p'mus modū creatura p'te de creatori cooperari hūm ad aliquos effect' qui sunt in eadē creatura nō tū hūm ad illos effect' qui sūt immediate a deo: ut creatio et s'ificatio. Secundo autē modū creatura creatori nō cooperatur sed solū tres p'sone sibi inuicē cooperant: q' eam est opatio vna nō aut ita q' querit eam sicut virtutis possidetat p' quas opatio p'letur: sicut accidit in mutis trahentibus nauē. sic enim cuiuslibet virtus esset imperfecta sed ita q' tota virtus ad operationē sufficiens est in quolibet triū personarum.

¶ Quod intelligitur quod dicitur creatura creatori non esse propria. CA. XXIII.

Item dubium videt esse qd Basilius dicit contra arriū: q' creatura creatori est propria. Sed est contra id qd dicitur Jo. 1. In ppria venit et s'it eū non receperūt. Sed hoc dicit greco. in quadam omne. dicens q' creatura est ppria deo scdm p'tem. alicui vero scdm naturā. I. alterius nature a deo existens.

¶ Quod intelligitur q' in angelis hūm ad naturam non dicimus esse s'm et tertiū. CA. XXV.

Item dubium est qd Basilius dicit contra Eunomium. In angelis omnia dicim' vnum principē. alij autē subiecti in natura tū nō dicim' scdm et tertiū. Et ex quo videt q' oēs in natura sunt equalēs a deo creati ut possit dicit. Apud nos autē dicit q' sicut differēt in donis gratiarū ita et in naturalibus donis. Sed sciendum q' hoc qd dicit Basilius in angelis non esse hūm ad nām scdm et tertiū non est intelligēdū q' vnum nō sit p'fectio nature hūm alius sed q' oēs edicēt in vna natura generatū licet non in natura p'cedi. ¶ Quod intelligitur qd dicitur q' docent paulo etiam seraphin adscit. CA. XXVI.

Item dubium est qd dicit Cirillus i libro thesaurorum q' docent paulo non solū humana ratio adscit. vtrū et hūm seraphin superius miseria cordis patenti occulte referantur. Et ex quo videt qd ad angelos etiam s'm nos cogim' deueniat per hoies. Et videt hoc esse dicit' p'pter id qd habet epist. 3. Quibus omnibus mini mo data est gratia hec in gentibus caligabat licet fugabiles dimittas ipse et. ut intelletus principibus et p'latibus in celis per eadē multiformis sapia dei. Sed p'ter hūm docet Dionysius in 4. c. angelice. dicit. oēs nō eius q' cogim' diuinos p'ius ad angelos hūm ad hoies p'uenit. Et in 7. ca. eundē lib' dicit q' seraphin immediate a deo edo

cent. Et Aug. dicit sup. Gen. ad tram qd nō latuit angelos miserū regni celoz qd apozuoz tēpore reuelatum est pio nostra salute. C. Et ideo dicitur dum est qd cum angeloz non sit futura p̄nocere: sed dei solus dicitur angeli ip̄m miserū nosre redēptiois a feculis cognoscere vt Aug. dicit tamē aliquas diuina redēptiois circūstantias ple ne nescierūt qd iam erant futura sed eis cōp̄tēno eoz noticiā accep̄erūt: sicut alioz que p̄ritaliter sunt. Non ergo sic intelligēdū est qd docēte paulo miserā diuina signū sit ip̄m sint reuelata quā ip̄i a paulo didicerūt. It qd paulo p̄dicte et alijs ap̄tis p̄dicte bātur ea que p̄ritaliter angeli cognoscebant a futura ignozauerūt. Et hoc fontē verba dicitis angelicaz dignitates p̄fati malle tū ad purū nō intellexisse donec cōp̄teta est p̄f̄sio ip̄i et ap̄toz p̄dicato per gentes dilatata.

C. Quōd intelligit cum dicit qd sp̄amē qd inspi ramit deus in facie in hōis non est aia rōnalis sed sancti sp̄s effuso. CA. XXVII.

Tem dubitū est qd Cirillus dicit qd cū dicitur Gen. 1. qd inspirauit deus in facies hōis spiraculū vite vt fieret homo i alas viuētē: ip̄m ip̄e amē nō dicitur alam. Si enī esset ala mōuertibilis nō peccaret qd de cēp̄tia esset diuina: s̄ sancti sp̄s effusiones in ip̄o cēp̄tio supposita ale bāne dicit Moyses. Qd est cōtra cōp̄ositionē aug. qui alas hōmīnū per illud spiramē ponit: ostidit qd non p̄ter hoc se quē sit de stantia diuina. Et em̄ tropica locutio vt dicitur inspirasse nō cogitauerūt: sed qd ip̄m. i. alam fecit ex nihilo. Et qd est amplius videt esse repugnāf dicitis ap̄li qui p̄me ad Cor. 15. dicit. factū est p̄mus homo a dām in alam viuētē nouissimū. Ad id in ip̄m significauit: sed nō pauis qd sp̄iale est sed qd alale. Vbi exp̄te illa vniā ale dicit et aliā aia vta que est per sp̄m sc̄m. Unde illa inspiratio per quā dicit homo factū in alam viuētē: nō p̄de de grana sp̄i. sancti intelligi. Unde dicitū est qd epp̄ostio Cirilli nō p̄de esse falsū: sed solū allegorica.

C. Quōd intelligit qd eius qui semel blasphemauit impossibile est nō blasphemare. CA. XXVIII.

Tem dubitū p̄de esse de hoc qd abanasiū dicit in epla ad serapionē qd arrianos qui nō semel trī sed p̄licā blasphemauerūt: impossibile est nō blasphemare: qd videt esse libera t̄ a b̄tū repugnans. C. Sed dicendū qd impossibile hic p̄ disti cū sumit que difficultas et cōtra dūne puenit. Sicut dicit. 13. dicit. Si mutare p̄de entrop̄ pelliculā et p̄ardue aritates suas et vos poteris beneficiere eis: videtur in malum.

C. Quōd intelligit qd dicit qd fides non sit p̄dicabilis. CA. XXIX.

Tem dubium est qd Cris. dicit in sermo

ne de fide qd fides est nō p̄dicabilis. Sed intelligendū est. i. qd p̄dicatōne non p̄fate cōplicabilis. C. Quōd intelligit qd dicit qd fides nō sit nobis ministrata per angeloz. CA. XXX.

Tem dubiū est de hoc qd abanasiū dicit. i. qd fides nobis ad ministrata est nō ab angelis neqz a signis et postēris est dicit hōe b̄c. 1. C. qd fides am̄n̄ciata est cōfitebit deo signis et postēris. C. Sed intelligēdū est qd fides nostra nō habet aūctatē neqz ab angelis neqz ab aliqbus miraculis facia: sed a reuelatione patris et filij et sp̄i sc̄i. licet et si angeli ea que sunt fides nosre reuelauerūt aliqub⁹ vt zacharie et Marie et etiam Ioseph et etiaz ad fides robur miracula plurima facia sint.

C. Quōd intelligit qd dicitur ista mortalis etiā noui testamenti. CA. XXXI.

Tem dubiū esse videt qd abanasiū dicit in epla ad serapionē. Ista mortalis hec ē ab initio et ante sc̄cula creata sum et s̄ iungit multa testimonia de veteri et de nouo testamēto. Ista aut noue legis nō videt esse ista mortalis. Sic enī nō differret a ista veteris legis de qua dicit. 1. Cor. 3. qd ista occidit. C. Sed dicitū qd neqz ista noui testamēti neqz veteris occidit nisi per occasionē. Sed occasione mortis et ista accipiunt aliqui dupliciter. Vno modo in d̄gus et ista sacra accipiūt occasione erroris. Et hoc esse cōtra m̄e veteris testamēti qd noui. Vbi et petrus dicit sc̄be canonice vltimo caplo qd in eplis pauli sunt qd a difficulta intellectu que indocti et inuicibilis dēp̄nant sicut et ceteras scripturas ad suā d̄nationē et alio mō in d̄gum et p̄dictis in ista sacre scripture cōtēnto sumis occasio male viuēdi: vus p̄ p̄bitiōne cōcupiscentia angel et grāia aditudo nō con fertur: sic ista veteris testamēti dicit mortalis non aut iurera noui.

C. Quōd intelligit qd sola definitio niceni concilij est vnica et vera possessio fidelitū. CA. XXXII.

Tem dubiū est de hoc qd dicit abanasiū in eadē epla qd sola p̄terna definitio niceni cōsiliū ciuitatis a sp̄s et non littera est vnica et vera possessio orthodoxoz. p̄f̄ct̄ enī alī quis intelligere qd definitio dicit cōsiliū auctoritate p̄f̄ct̄a littere veteris vel noui testamēti qd est alio falsum. C. Intelligendū est aut qd per d̄ctum cōsiliū verū intellectū et sacra scriptura est acceptū que soli catholici habēt: licet ista sacre scripture sit cōis catholica et hereticis et indolis.

Is igit exp̄ostū ostendū est quōd ex aūtra b̄tibis in p̄dicto libello cōf̄ctis vera fides docetur et p̄ra errores dēf̄nsit. C. Cōf̄derēdū siquidē est qd in hoc app̄m̄issū de vte dissoluitur opera diaboli vt dicit. 1. Jo. 3. Unde qd vta. versa vice ad hoc totū istū cōsiliū app̄ostū

et apponit ut ea que sunt xpi dissoluant. Ad quide
 sine pyrannos facere ceperunt xpi ministros cor
 poraliter occidit eos de postmodum per hereticos
 per quos spualiter plurimos interfecit. Unde si
 quis diligenter inspicit hereticos errores ad hoc
 spualiter videtur tendere et xpi derogant vi
 gnant. Derogant namque arius dignitati xpi dicit
 filii dei coeternale patri esse negant et afferens
 creaturam. Derogant etiam Duce domini qui dicit
 spi. scilicet creaturam esse dicit filio liberavit auctores
 spirandi diuina psona. Derogant etiam Damascius
 qui dicit visibilia a malo deo creata esse afferit: qd
 filii dei esse creata negant. Dissoluit etiam que sunt
 xpi. Hec non: qui dicit alia psona esse filii boia alia
 filii dei docuit: xpm esse aliq dnm negant. Dis
 soluit et iustitias qui dum ex diab' naturas dina.
 .i. s. diana in xpi incarnate vult coherere voluit
 vtriusq subtrahat. Ad eni ex duob' coheret naturas
 eoz veraciter dici potest. Dissoluit et Pelag' qui
 dicit qd gra non indigere ad capere dicit salutem
 aduentu filii dei in carne frustrant. Qd eni e veri
 tas per xpm facta est. Jo. i. Derogant etiam
 rpo Iovinian' qui dicit virgines in concio vultri
 bus equant dignitati xpi derogant: quia cum natu
 re virgine pntemur. Derogant et vigilat' q dicit
 pangerat p xpo suscepti: impugnant pfecti qui
 xpo seruant et docuit pntidm. Unde no inuenio
 dicit. i. Jo. 4. Qd spi qui sicut iohem ex deo no
 est: e hic est anti xps. Sic ergo in hoc tpe aliqui
 esse dicitur qui solvere xpi pstant: eius dignita
 tem xpm in ipso esse inuenit. Dum eni dicit
 spi. sanctus a filio no pot dicit eius dignitate minu
 unt qua simul cu patre est spi. sancti spator. Ad
 vero vniu caput ecclesie esse negant scdm. i. ro
 mani ecclesia. manifeste vnitat' corporis mihi
 ei dissoluit. Ad eni pot esse vni corpus si no fue
 rit vni caput: vni vna congregatio si non fuerit
 vni rector. Unde Jo. 2. dicit. fiet vni ouile et vn'
 p alos. Dum vero factm altaris ex asinus posse
 coheri negant: manifeste ipsi xpo repugnat que
 pma die asinoni qui nihil sermaturu vi legi debe
 bat in indeo domib' inuenit: cuius gulle tradit
 hoc factm inuenisse. Qd dicit ena puritate ipsius
 factuie corpis xpi derogare ad qui aplo fideles
 exhorat dicens. i. ad Cor. 5. Qd no est epulidus
 in sermo malicie et nequitie sed in asimis sine
 ritate et veritate. Idem ena sacramenti vultu
 munit dicit purgatoriu negant qd in ecclesia coler
 ter p vniu et moenis coheritur cu purgatorio m
 lato in mortuis natia efficacit possit habere. Ad
 eni dicit bns qui sunt in inferno vbi nulla est re
 demptio: v. 20 illi qui sunt in gra qui suffragio
 nostris no s'gent. C. Quod igitur ex pmissis aucto
 ritibus errores buissimo di coheritur loculter ostē
 dam incipiens p: us a processione spū sancti.

Cō spū sanctus est spū filii.

ostendit dicit qd spū sanctus ap'le p
 a cedat: filio: primo si mē dicit qd est dicit ab
 ipso errant' negant si p'p' cu exp'ite aucto
 re sacre scripture pbetur qd. spū sanctus sit spū
 filii. Dicitur eni ad Gal. 4. Dicit aut etiam filii dei
 misit deus spū filii sui in corda vestra: dicit man
 tem abba pater. Et Ro. 8. In quo spū xpi no
 habet hanc non est eius. Et act. 16. Cum venissent
 miam tepedat' re in Bithina et no pmsit eos
 spū iesu. Dicit etiam. i. Cor. 1. Vos aut sentis tpi
 habent'. Ad de spū sancto necesse est intelligi: vt
 pater per ea que ab aplo pntidm. Vocantur eni
 am spū sancti' spū veritatis. Jo. 15. vbi dicitur.
 Cū venerit paltus que mnta vobis a patre spi
 ritu veritate. Dicit xps vire. Ro. 8. Et xps
 vire in xpo iesu. Unde cu filius de se dicit Jo. 14.
 Ego iam via veras et vitam: coherdit doctores gre
 cor' qd sit spū xpi. Ad filii aritute et hoc qd habe
 tur in spū. Dicit dicit celli firmati sic et spū eius et
 ois vros cog. Nam eo patris filii dicit sicut et v
 bum. Sed ne aliq's possit dicere qd alius sit spū
 qui a patre procedit et alii quid filii: ostendit ex scri
 pturis qd idem spū. sicut p'us et filii. Nam Jo. 15.
 simul dicit spū veritatis et qui ap'le procedit. Et
 Ro. 8. possit dicitur. Si spū dei habitet in vo
 bis: am inuabit. Dicit spū xpi non dabit
 vt ostendat eadē esse spū patris et filii. Unde An
 filius dicit eōra Eunomii possit p'dicta verba
 apli inludat. Ecce in patre et filio et ipse patris
 et filii vni spū vidit. i. ap'le. Et theodone' dicit
 sup' eplam ad ro. exponēs idēz verbū apli. Cōs
 est patris et filii spi. sancti. Quod dicit ergo quōd
 spi. sanctus sit spū filii vel spū xpi. Dicit aut ali
 quis dicere qd sit spū xpi quasi in hōie tpo plena
 re inabitatē. Im illud Luc. 4. Jesus plenus spi.
 sancto regressus est a iordane: de cuius plenitu di
 ne nos oēs accepim'. vt dicit Jo. 1. Hec est r'isio
 inueneri non potest. h. tactantō dōne spi. sanctus
 spū xpi dicitur. Inuenit ena doctores grecor'
 qd spū sanctus sit naturalis spū filii. Dicit enim
 arbanasius in sermōe tertio natem cōclij. Dicit
 in xpo vniu nostra natura deice et ip' ei a regnat
 ita et nos in suo natural' spū: vniuani' s' re
 gnum. Idē in eplā ad serapionē. Accipitis spi
 ritu adoptionis. i. natural' spū de natura filii na
 turalis. Et Iulius dicit sup' Jo. Spiritus siquidē
 filius in p'p'io genitō re habet in seipm gignētē
 se. Et sic patris spū veraciter naturaliter filii
 videt et est spū. Spūs autē no est natural' tpo se
 cū dū b' nate at: qd non pntet a d natural' hūanita
 tis sed gratis a deo in natura humanitatis efflu
 dit. Non ergo potest p'p'et hoc dicit spūs filii: qd r'is
 excelleret replent im humanitatē. Item arbana
 sius dicit in sermōe de incarnatione verbi qd ip'e

ipſus mittitbat ſpirituſ ſanctum ſicut deus filius: & ipſe deoſum accipiebat ſpiritum vt bono. Et ipſo ergo in ipſum habuit de deitate eius: humanitate euſdem. Mentioſum ergo ſpiritum ſanctum eſt ſpiritus dñi quia humanitate euſdeſ recipit: ſed magis quia eſt ex deitate ipſius.

C hoc eſt autē aliquis dicere qd ſpiritus ſanctus eſt filius ſcđm deitatis ſicut a filio dei datus: & niſi ſignos autem ſicut a filio perſonaliter: & eternaliter exiſtens. **C** Sed hoc etiam flare non poteſt. Dicit enim Ciriſtus ſuper Jo. Spiritus eſt ſpiritus ſanctus dei patris: ſed non eſt nimis ipſius dei filij non tanquā alius: alius ſpiritus. Idem dicit in exhortatioſ ſermone ad Theodoſianum imperatores. Spiritus ſanctus ſicut et propius patris a quo procedit: ſic & in veritate eſt ipſius hij. Si ergo patris eſt non ſolum quia ab ipſo temporaliter datur: & mittitur: ſed etiam quia ab ipſo eternaliter exiſtit. eadem etiāſ ratiōe: & filij erit quāſi ab eo eternaliter exiſtens. Itēſ Ciriſtus dicit ſuper Jo. Veraciffimūſ fructus eſſentie ipſiſ filij exiſtit ſpiritus ſanctus. Eſt ergo filij quāſi a filio contiam habens. ſpatet ergo qd ex hoc qd ſpiritus ſanctus ſpiritus ipſiſ eſſentiaſ: necesse eſt qd vltimūſ dicant eum eſſe a filio ab eterno.

C filius mittit ſpiritus ſanctum.

Item autēſ patet ex auctoritate ſacre ſcripture qd filius mittit ſpiritus ſanctus. Dicitur enim Jo. 15. Qui uenerit paraclitus quem ego mittis uobis &c. Et. 16. Si euſ non abiero paraclitus non ueniet ad uos. Si autem abiero mittāſ cum ad uos. Habentur etiāſ ex auctoritate ſacre ſcripturāſ qd pater dat ſpiritus ſanctūſ Jo. 14. ego rogabo patrem & alium paraclitus dabit uobis. Sed qd ſ filius dedit eundēſ ſpirituſ ſanctum dicitur. Jo. 10. qd poſt reſurrexerūtēſ dormiens diſcipulis inſuſſauit & dixit eis. Accipite ſpiritus ſanctus. Quod & Athanaſius conſtituit in ſermone niceini concilij dicens ex perſona filij. Quomodo erunt conſummati ipſi niſi ego uerbuſ tuis conſumēſ id eſt perfectum aſſumam & perſe etiam in me hominēſ: eis mihi e qualem per omnia mihi cooperantem donem ſpiritus ſanctum: Et idem in epuloſa ad Serapionem. Hunc ſpiritus ſanctum a filio te recepſiſſe credo o ſancte ſacerdoſ. Dicit autēſ idem Athanaſius in eadem epuloſa. Hic e ordo nature diuine a patre & filio vt qui a nullo eſt a nullo mittatur: qui e ab alio in nomine ſuo non ueniat: ſed in nomine filius a quo exiſtit. Ita & ſpiritus ſanctus qui a ſenſu eſt a ſe uenire non debet. ſed in nomine illius a quo eſt & a quo habet vt ipſoſaſ ſic deus quēſdam oduſ de eo dicit filius. Paraclitus ſpiritus ſanctus quem mittet pater in nomine meo. ſpatet ergo qd ex hoc qd ſpiritus ſanctus mittitur a filio ſequit

q a filio exiſtat eternaliter: & ab eo habet qd ſe deus. Item moſta dicit ſuper Joannem. Non alia proprietate pater mittit ſpiritus qui proprieta te non mittit filius: uel aliqua alia proprietate filius mittit ſpiritus ſanctum qua non mittit: pater. Et quo patet qd eadem proprietate & ratiōe pater & filius mittunt ſpiritus ſanctum quaſi ab ipſo eternaliter exiſtentem: & ſimiliter filius ſpiritus ſanctum mittit et quaſi de ſe eternaliter exiſtentem. Item Athanaſius dicit in ſermone Niceni concilij ex perſona filij loquens. Dicemus e perfectum genuiſſi deum & perfectum me feciſſi aſſumere hominem ſic ete: & ex mea eſſentia da eis perfectum ſpiritus ſanctum. Idem dicit in epuloſa ad Serapionem. Sicut in filio dei noſtra ſibi uita manet natura quam de nobis aſſumpſit: ita & ipſe manet in nobis per ſeum ſpiritus ſanctus coeſſentialem ſibi quem de ſua eſſentia eſſentialiter ſpirat & donat nobis. Idem dicit in ſermone de incarnatione uerbiſ qd datus eſt ſpiritus ſanctus diſcipulis de plenitudine deitatis. Itēſ Maceta ſuper Joannēſ dicit filius ſpiritus ſanctum de ſe dar: & pater. Et quibus omnibus accipitur qd non loſz ſic dicitur ſpiritus a filio dari uel mitti in quāſi tum donam grātie per quod ſpiritus ſanctus non inhabitat eſt a filio: ſed in quāſi ipſe ſpiritus ſanctus eſt a filio. Impoſſibile eſt enim qd deus gratie cum ſit quoddam creatum ſit ex eſſentia filij: ſed ſpiritus ſanctus coeſſentialem eſt filio quare de eſſentia filij dari poteſt uel mitti. Vel amolūſ pōſ dari niſi qd eſt. Ipſoſ ergo ſcđm dāt ab eo cuiſ eſt ſicut habet. i. Jo. 4. In hoc cognoſcimus quiſ in eo manem: ipſe in nobis: qd ſpūſo dedit nobis. Si ergo filius mittit uel dat ſpiritus ſanctus oportet qd ſit ſpiritus eius. Et hoc autēſ qd eſt ſpiritus eius. ſcopatur qd ab eo ſit eternaliter vt officium eſt. Et hoc ergo qd filius mittit uel dat ſpiritus ſanctus ſequit qd ab eo ſimiliter eternaliter exiſtat.

C ſpūſ ſanctus accipit de eo quod eſt filius.

Item autēſ ex auctoritate ſacre ſcripturę patet habetur qd ſpiritus ſanctus accipit ar de eo quod eſt filij. Dicitur enim Jo. 15. Ille me clarificabit quia de meo accipiet & annuntiabit uobis. Hoc eſt autem aliquis dicere qd licet ſpiritus ſanctus accipiat id quod eſt filij non tamen accipit a filio. Accipit enim eſſentiam patris a patre: que quidem eſſentia eſt etiaſ filij. Et pro tanto dicit filius qd de meo accipiet. quod uideatur imūſ et conſequēſ dōnem uerbis. Sed dicitur etiaſ quaſiſ exponens. Omnia que cuius habet pater mea ſunt: propterea dixi uobis: quia de meo accipiet. Et ex hac ſententia exponit tene de neceſſitate eſſe dicitur qd ſpiritus ſanctus a filio accipiat. Si enim oia que ſunt patris ſunt etiaſ filij oportet qd auctas patris ſm. quāſ

est principium sp̄s. sancti sit etiam filii: sicut ergo spiritus sanctus a corpore de eo quod est pater a patre: ita accipit de eo quod est filius a filio. Hinc est q̄ Athanasius dicit in epistola ad Serapionem. De sua pp̄ua essentia spiritus sanctum existens deum de se essentialiter suus apollolus: sine ipse ecclesie demonstrando abbas affirmat: sic deus de meo accipit. i. vt de mea essentia habet vt sit deus. sic a me habet esse & loqui. Itē abbas natus in sermone Niceni eccl̄ij. Spiritus sanctus quod habet: habet a verbo dei. Et in epistola ad Serapionem dicit. Spiritus sanctus est consubstantialis filio a quo habet omnia quęcumq; habet. Item in eadem epistola filius ait. Ille. i. spiritus me clarificabit. Lū se nicas: vt habet a me deitatem me gloriosam deam demonstrabit: sicut & ego glorifico patrem meū. i. sicut in me ab ipso eius habeo deitatem. Et Basilius cōtra Eunomium dicit. Demominatio a patre transit in filium: vt de deo patre sit deus filius et dno dno et oportet esse potens: et sapienter sapientia: et summo loquitur verbum: et virtute virtus: vt de filius deo nominatione patris habet in se. Ita etiam & spiritus sanctus est dno & deo: oportet esse sapiens: virtus naturaliter sumens habet a domi no deo patre & filio a quo est & datur. ¶ Patet aut̄ qd hoc qd filius habet deitatem & quicqd habet a patre eternaliter est a patre. Spiritus ergo sanctus eternaliter a p̄e & filio: sicut ab eis accipiens deitatem & quicqd habet.

¶ Spiritus operatur per spiritum sanctum.

Abetur & ex necessitate sacre scripture qd filius operet in spiritu sancto vt per spiritum sanctum. Dicit enim apollolus Ro. 15. Non enim iudeo aliquid loqui eorum que per me nō efficit ipse in obedientiam gentium verbo & factus in virtute signorum & pdigiorum in virtute sp̄s. sancti. Et p̄me Corin. 1. dicit. Vobis reuelabit deus per spiritum suum. Et ita aut̄ sp̄s patris & filij. Patet ergo & filius per spiritum sanctum reuelando operatur. Hinc est qd Athanasius dicit in epistola ad Serapionem. filius dei illuminando nos p̄uocans & illuminando in fide et cordis uano & scri pturas referendo deus sue sapientie uos replens nō in alieno & nō suo spiritu dona concederem tano peccata & carnis artibus nos in ueniam: p̄ totius in suo pp̄io spiritum. Cirillus etiam dicit in sermone dogm̄atū dei qd filius pp̄s h̄ in se eternaliter spiritum sanctum: & ex se naturaliter nullum: in quo operat diuina miracula tanq̄ in pp̄ia ex vera sua virtute. ¶ Et hoc aut̄ qd filius operat per spiritum sanctum de necessitate claudit qd spiritus sanctus sit a filio. ¶ Patet enim dici aliquis p̄ ali quod operari dupliciter. Vno mod per quod operat est sibi principis & causa operādi:

sive efficiens & mouens: sicut dicit Basilius opa ri p̄ regem: sine causa formalis: sicut dicit homo p̄ artem operari. Alio modo: ita qd id quod operatur sit est operato & nō operanti: sicut cum dicit rex operari p̄ Baluam: & artifex operari p̄ instrumentum. Et tunc op̄s & eductor operans sit principium operandi filio: qd filius a spiritu sancto nō accipit. Relinquit ergo qd filius sit principis operandi spiritus sancto: quod quidem est nō potest: nisi p̄ hoc qd barci virtutem operatur. Non aut̄ dicit tanq̄ suus nō habent: dicit enim daret et tanq̄ indigna: & se operet qd spiritus sanctus efficit filio inuocari. Relinquit ergo qd ab eterno est dedit: nec est aliud virtus operans spiritus sancti qd eius essentia: est spiritus sanctus sit simplex sicut & pater. Relinquit qd ab eterno filius & essentia diuini spiritus sancto de dicit: hoc exp̄sse ostendit Athanasius in epistola ad Serapionem dicens. Dicit pater qd filium & in filio a se deo designato nāliter operatur & nō eductor: ita & filius in spiritu sancto a se deo designato nāliter operatur tanq̄ in sua pp̄a virtute & nō eductor.

¶ Spiritus sanctus sit ymago filij.

Abetur etiam ex antea sacre scripture qd spiritus sanctus sit ymago filij: sicut ep̄os dicit doctor grecoꝝ: vt sup̄ habuit ē: qd qd dicit Ro. 1. Quos sicut p̄m̄ta ea fieri ymagines filij sui est. Itē i. a. cor. 15. Dicit porramus ymaginem terreni: potest nō ymaginem eccl̄ie: exponit p̄ ymaginem spiritus sancti: ymaginem filij spiritus sanctus de dicitur. Et p̄me est qd Athanasius dicit in epistola ad Serapionem et persona filij dei loquens. Accipere ipsam ymaginem meū spiritum sanctū sic. Et Grego. cesariensis dicit. Spiritus sanctus est ymago filij p̄fecti. Cōstat aut̄ qd ymago deducit ab eo cuius est ymago. Et hoc qd sp̄s. sanctus est ymago filij se quis qd sp̄s sanctus sit a filio. Posset aut̄ alius dicere qd est ymago filij in op̄um dicitur filio sibi aliquē effectum quē facit: sicut & filius: vt qd est a p̄e sicut & filius sicut & claudit p̄ aditē ad dūm qd spiritus sancti nā lem ymaginem filij est dicitur. Non. n. pot̄ dicit ymago nā filij spiritus sancti: nisi in op̄um sibi nām filio similitur accipit a filio natum. Semper enī oportet qd forma ymaginis pueniat ex forma ei⁹ cui⁹ est ymago. Hinc est qd Athanasius in p̄dicta epistola dicit. Quomodo modum consubstantialis deus ecclesie formaz eius in se affundit: ita ipsam eandem in sua ymagine naturali. scilicet spiritus sancto de sua essentia naturaliter existente deificet & superabundat in dignitate. Et Cirillus dicit in libro de fauore. Qui accipit filij ymaginem naturale in hoc est spiritus sanctus: habet veraciter per sp̄m spiritū eadem filij & filij p̄em.

Quod ergo enumerabitur creaturis spūsanctus, cuius firmatur alio et in enumerabilis imago filii dei. In Basiliano dicitur contra Eunomium. Naturalis filii imago est spiramen eius spiritus.

C. Q. dicitur character filii.

Et cum dicitur eandem rationem dicitur predicti doctoris qd spūsanctus sit character filii. Dicit enim Athanasius in synaxi epistola qd filius spūsanctus tanq̄ character et sua imagine ad reformandā ecclesiā et sibi venisse eodem modo trāsmissendo speculatur. Et Basilus dicit in libro contra arrimam Sabellianam. Dicitur filius ac quasi nos patri ex patre idem ipse sit et spūs aequus nos filio p̄ndem imprimē nobis character filii in baptisma te a quo filio existit et eius spūs et character p̄dicat verus.

C. Item qd est sigillum filii.

Imuliter etiam dicitur qd spūsanctus sit sigillum filii. Dicit enim Athanasius in synaxi epistola.

Equidē spūsanctus est vnicus et sigillū impressū in imagine in se habere in quo spūs vere tā quā in suo sigillo. Imaginē sue nature edignat et characterizat imprimēdo ipsam sui imaginē deus verba ecclesie sponse sue. Et infra. Xpūs in suo p̄prio spū vngt et designat et totanq̄ suo sigillo cōtincte ipsius eōntiam se imprimat ecclesie sue spūs. Et Crisostomus dicit super epistolam ad rōm. Et spūs est character et sigillū xpi quod nō habet sigillū et characterem xpi dicitur est ipse xpus. Quāntū autē qd character et sigillū dicitur ab eo cōstitit. Unde per autoritatem doctoris doctoris ap̄p̄te ostendit qd spūsanctus a filio derivat. **C. Q. dicitur autē doctoris autoritate etiam et auctoritate sacre scripture confirmatur.** Dicit enim. 1. Cor. 1. Vincit nos deus et signavit nos et dedit pignus spūs in cordib⁹ nostris. Quod quidem de patre et filio intelligi oportet. Quos spūs sem̄ dicitur et ostensum est. Et ad epistolam 1. In quo 1. xpus credentes signavit eius spū p̄missionio sancto qui est pign⁹ hereditatis nostre.

C. Item qd spūsanctus est a patre per filium.

Radix etiam p̄dictis grecos doctoribus qd spūsanctus est a patre per filium. Dicit enim Crisostomus in libro de sauro. De patre per natiōem p̄p̄riam. I. sui spūs et potentia cūcta p̄ducit in esse in vno suo vero et vnicō atq; de deo coessentiali sibi spūsanctus de se eōntialiter per eandē suā naturā eōnternū spiravit. Et Basilus dicit. Ad est filius spūs qd est ex deo. I. a patre p̄ndem. Et idē dicit eōntē Simonus. Si ex verbo suo o qui inquitur veritas ex p̄p̄rio intellectu eius nos spūs p̄ducit acē per verbum verberans vnde cū dicit eōntē spūm suū cū a patre per verbum vngtū dubitā spūm suū. Et infra. Et p̄ se spūm suū nominat verbum et ex patre per se vngt spūm nobis indubitatē affirmant. Et hoc autē ostenditur de necessitate qd spūsanctus sit a filio. Di-

ctum est enim supra qd cum dicit aliquis p̄ aliqd̄ operari oportet qd sit principū operandi ipsi operari: vel saltem sit principū operandi et p̄ce eius ad qd terminat operatio, filius autē dicitur esse principū spūs patri: videt h̄ patre per filium spūm sanctū spirare: de necessitate sequitur qd filius principū spūs sancti. Idem autē habet et eōq; Gregorius. Theodosius dicit. Spūsanctus ex patre esse median te filio tenem⁹. Sic enim dicit spūsanctus est a patre median filio sicut et a patre p̄ filium inquam patre est principū filii et filius principū spūs sancti. **C. Q. spūsanctus sit a filio.**

Et licet accedere oportet ad ponēdū aucto-

ritates doctoris grecos. ex quib⁹ habetur expresse qd spūsanctus sit a filio. Dicit enim Athanasius in epistola ad Serapionē. Xpūs de suo spiritu dicit. Non loquitur aliter metaphisice quocumq; audiet loquitur. I. non est vel in principio spūs qd est solus patris sed matime et proprie ē ab ipso filio quo et accipit et sic deus eōntia liter ab eo enim audit que et loquitur. Et basilus dicit contra arrimam Sabellianam. Quod ad op̄at in filio spūsanctus si aliter est a patre et filio. Quod in baptisat extraneus in illos quos xpus redimit si non est a christo. **C. Q. simul est a patre et filio.**

Et autē alius dicit aliter esse spūsanctus a patre et aliter a filio. simul ab utroq; a p̄dictis doctoribus esse aliter. Dicit enim Epiphanius in libro de trinitate. Deus ex deo patre et filio etiam spiritus sanctus.

C. Q. est ab utroq; ab eterno.

Verō dicitur alius qd spūsanctus esse a patre et filio dicit tanq̄ ab eis spūsanctus dicitur et nullus et non ab eterno ab eis existens, p̄ sequētia ostendit esse falsum. Dicit enim idē Epiphanius in libro de verbis pellicenis ad e. eae. Dicit dicit xpus spūs veritatis qd a patre p̄cedit ita et de meo accipiet. Ecce ex ambob⁹ duorum semper spūs existit. Idem dicit in sermone de in carnatione verbi. p̄dicitur siquidē erat semper filius erat filius p̄p̄rius a patre et filio erat semper. Est ergo eternaliter ab utroq;.

C. Q. spūsanctus sit persona de personis.

Item ex auctoritate p̄dictorum doctorū habetur qd spūsanctus sit persona de personis patris et filii. Dicit enim Athanasius in sermone dicens conciliū. Damnat mater ecclesie hic congregata adiuventores huius hereseos. I. arrianos et spūsanctū ineratū deū v̄ce: spūsanctus de patre et filio spūsanctus eōntem coessentialē constituit. Et epiphanius dicit in libro anathemali. Spūsanctus in se ē spūsanctus vera p̄sona alia a patre et filio eōntia nec aliēna: sed cū dicit eōntē v̄ce ruciter et usque spūsanctus vero per se ex spūsanctis patris et filii. Non ergo solus est a patre et filio sit

boni gratia in quo datur vel imitatur sed ratioe sue plene. Et ergo a patre & filio ab eterno.

C Item q̄ sit ex cōsuetudine patris & filij.

Tem ex auctoritate p̄dictoꝝ habet q̄ sit ex cōsuetudine patris & filij. Dicit enī Athanasius in sermone niceni cōciliij. In sp̄sō

olum peccatoꝝ & ois blasphemie sit remissio qui vt dicitur est de cōsuetudine patris & filij eoꝝ habet virtutē cōtra per oia eius cōsuetudo & dispositio & credo Item in eplā ad serapionē dicit. A p̄s de sua & patris eō cōsuetudine sempiternatiter enitētem sp̄sū sanctū spirauit. Et infra. A p̄sōm̄sō p̄p̄rio sp̄sū sancto de sua vt supra dicitur est vna ecclie ois nobis condonata. Et in eadem eplā. Ab vno & eadē deitate patris & filij de filio exiit ois sp̄sū sanctus vn̄ & filius **C** Item q̄ sit naturaliter a filio.

Tem habet q̄ sit naturaliter a filio. Dicit enī Cyrillus. Misit est vna: Ille comides qui dicit ip̄s. Ego sum vna v̄tētas & vna

tantū in ip̄o veraciter & de ip̄o n̄llis sp̄s eius enī sp̄sū sanctū leges ponit. Et quib̄ oib̄ habet q̄ sp̄sū sanctus nō tñ est a filio sicut t̄p̄aliter dicitur vel missus sed sicut ab eterno ab eo procedens. vt potē cōtētas & n̄m ab ip̄o accipit. Hoc enī dicitur potē ex ip̄o modo loquēdū: q̄ p̄dicti doctores si solū dicant q̄ sp̄sū sanctū est a filio q̄d possit referri ad t̄p̄alē multōtē: sed enī q̄ a filio exiit q̄d nō potē referri nisi ad eternā p̄cessiōnē. Et p̄t̄er eam v̄nūq̄dēs fm̄ q̄ in se est. Dicit enī Cyrillus. Ierosolimitan̄ patriarcha. Sp̄sū sanctū a patre procedit & ex deitate patris & filij exiit. Basilius enī dicit cōtra Eunomij. Sp̄s. sanctus a filio habet existere & ab ip̄o accipere & annūciare nobis.

C Item q̄ filius spirat sp̄s. sanctum.

Aterius aut habet q̄ auctoritatib̄ p̄cedit: et ois ep̄sc̄p̄ & filius spirat sp̄sū sanctum. Dicit enī arbanasius in eplā ad Serapionē. filius de patre genitus de sua imētia cōtētia n̄ cura se sed vna se in sensus deū spirat sp̄s. sanctū. Itē Cyrillus dicit in ephesatoꝝ sermōne ad theoiosolani imperatoꝝes. Saluator de se ip̄o p̄dicit sp̄m̄ & spirat sicut & ip̄s pater.

C hoc q̄ spirat ex sua p̄tētate habet filius.

Et aut aliquis dicit q̄ filius non p̄p̄rie spirat sp̄m̄ sanctū in cōsuetudine aut a p̄tētate doctoribus sicut sp̄s. sanctū spirato: tantū sit ex sua p̄tētate habet q̄ sp̄m̄ sanctū spirat. Dicit enī arbanasius in eplā ad serapionē. Meretici ipsūm filij spiratoꝝ veri sp̄s paraclitū blasphemant & negant. Et in eadē eplā. Qui blasphemant in sp̄ritū spiratū blasphemant equidē in spiratoꝝe eius a. in ip̄s sp̄s: per sibi blasphemant in gentioꝝ eius. Itē Basilius dicit cōtra Eunomij. filium sp̄s. sanctū spiratoꝝ & dāto: enī sine aliquo dubio credimus.

C eadem rōne spiratur a patre & filio.

T aut cōstat q̄ simul & eadē spiratione sp̄sū sanctus a patre spiratur & a filio dicit arbanasius in p̄dicta eplā ad serapionē q̄ filius est cōspiratū patris sic inquisit. Dicit pater p̄ deū verbū nō tāquā potē: q̄d ab sit: s; p̄ cōtēntalem esse cōtēte vere v̄tētis cōspiratū v̄tēntem & deūsem spiramēn spirat deum plēnū & beatūm sp̄m̄ sanctum.

C est eternaliter a filio spiratus.

E quoque dicit q̄ spirato ad p̄cessiōnes n̄ p̄tēnt t̄p̄alē: respicit p̄dicti doctores q̄ sp̄sū sanctū sit eternaliter a filio spirat. Dicit enī arbanasius in sermone niceni cōciliij ad serapionē. Ut credat mundus a me cōtēntalē sp̄m̄ pacitūm & eternaliter spiratū. Itē Cyrillus in libro thesaurōꝝ. Sp̄m̄ sanctū a ip̄o eternalitē & cōtēntaliter credimus & cōtēntur spiramēn exsistere deum.

C de cōtēntia filij spiratur sp̄sū sanctus.

I hoc enī facit q̄ in cōsuetudine auctoritatib̄ p̄tēnt q̄ de cōtēntia filij spiratur sp̄s. sanctus. Dicit enī arbanasius in sermone niceni cōciliij. De cōtēntia ipsius verbū adoram a me cōtēntalē sp̄m̄ cōtēntaliter spiratū deum. Et in eodem. Deus ex sua cōtēntia spiratū sp̄m̄ sanctū. Et in eplā ad serapionē. Meretici a filio sunt ephesatoꝝes q̄ ab eius cōtēntia cōtēntaliter deū spiratū non recipiunt sp̄m̄ sanctū. Et in eodē quasi expōnēs quod dicit ex sua cōtēntia. i. ex se cōtēntia sic dicit. filij v̄ntus a patre in se patris n̄m tenēs equidē nomen nō paternitatē sed cōcōabitātis cōcōdine n̄m re seruauit: vt ex sua cōtēntia nō filij gignat s; sp̄m̄ sibi per oia equalitē deum & cōtēntū spiraret. Et hoc quidem multōtēs ex verbis eius habet. **C** Ex quo patet q̄ cum dicit sp̄sū sanctū spirans esse a filio nō potē referri ad p̄cessiōnē t̄p̄alē nisi sed ad eternā: fm̄ quā sp̄sū sanctus a filio cōtēntas v̄ntam accipit.

C spiritus sanctus emanat a filio.

Abetur etiā ex auctoritatib̄ p̄cedētē dō ab ip̄o p̄cessiō sp̄sū sancti a filio sub verbo emanatōis. Dicit enī arbanasius in p̄dicta eplā ad serapionē. A verbo v̄ntit sp̄s v̄ntus emanans & a fontē virtus indeficēs deus effundit in ecclie. Itē theodoosius sup̄ eplām ad Ep̄sc̄. Sp̄sū sanctū de sursum emanat a ip̄o & sine inuidia datur omnibus accipētibus.

C sp̄sū sanctus p̄sūt a filio & ab eterno.

Tuntur aut p̄dicti doctores ad p̄cessiōnē sp̄sū sancti a filio cōtēntā verbo p̄sūtū. Dicit enī arbanasius in sermone niceni cōciliij ex p̄sona ip̄i loquens. Dicit ap̄ostolus in mundū non in virtute hoīs sed in virtute sp̄sū sancti ex mea v̄tā p̄sūtū. Et in eodem sermōne. Dicit nō

ita credendus est de sp̄s sancto & p̄dicandus q̄ sit
 veritas patris & filii coeternalis vnius de eadē na-
 tura: p̄sentens q̄ in dno s̄ simbolo saluificari ba-
 ptismario saluato: deo n̄ filius sibi & patri coe-
 p̄tanti saluatiōe nob̄is cōsummerat. Et in ep̄a ad
 serapionē dicit, Sp̄s sanctus coeternalis patri filius
 eius ip̄s erat sp̄s & eadē coeternalis ip̄s tanq̄
 de eadē eius p̄fusus deus per p̄ces innocens cre-
 dit & p̄ficiat fecit. Et enclitica dicit in libro thesa-
 roz. Qū sp̄s sanctus in nobis effunditur cōfigurato-
 ris de mōstrat nos deo. p̄fuit quis a patre & filio.
 Et quo etiam habet q̄ sp̄s sanctus ab eterno est
 a filio tanquā ab ip̄o eadē an̄ habens.

C Item q̄ filius deo genit ut sp̄s sanctum.

Auctoritatis coe dē etiā habet q̄ filius
 c deo genit ut sp̄s sanctus. Dicit enī atha-
 nāsus in sermone in eadē cōtū q̄ ip̄s fili-
 us ex se n̄ alter & coeternaliter ve est deus deo-
 genitū spirādo sp̄s. Et in ep̄a ad serapionē dicit.
 q̄ filius in sp̄s a se deo genitū n̄ alter op̄atur tāq̄
 a sua p̄p̄a vultus q̄ non videt ad iumentū ad
 tralem p̄cedentē posse trahi. Nam ab illo deo
 genitū aliquis a quo habet suū esse. Deo genitū
 re enī est originē alicui dare.

C Quod filius est aucto: sp̄i. sancti.

Atheni etiā p̄dicit doctōris q̄ filius sit
 b aucto: sp̄s sancti. Dicit enī athanās in
 ep̄a ad serapionē. Ip̄s quo in eo op̄atur
 sp̄s & efficit filio aucto: eius attribuitur: sicut & fili-
 us que ip̄s facit op̄a suo aucto: deo patri tribu-
 it. Aucto: itaq̄ aut in dno sp̄s vni⁹ ad alter-
 nam non est nisi s̄m q̄ eternaliter vna est ab alā.
 Est ergo sp̄s sanctus eternaliter a filio.

C Item q̄ filius est principium sp̄s sancti.

Ab et enī in p̄dictis auctoritatib⁹ q̄ filius
 b sit principium sp̄i. sancti. Dicit enī Greg.
 nazanzensis in sermōe p̄ctis p̄mittit opo-
 litari. Necesse fuit ei credere sanctū trinitatē pa-
 trē. s̄ sine principio filii vero principii a p̄ce pa-
 tris. sp̄m autē sanctū cum p̄cepto filio vni⁹ deū
 esse per oīa & super oīa. Pater aut per hoc est
 principium filii q̄ filius est ab eo eternaliter. Sp̄s er-
 go sanctus eternaliter est a filio.

C Item q̄ filius sit fons spiritus sancti.

Atheni etiā ex auctoritatib⁹ eor⁹ q̄ filius sit
 b fons sp̄s sancti. Dicit enī athanās in ser-
 mone in eadē cōtū. De sp̄s enī in filio si-
 cut flumens est in fonte: s̄ filius est in patre sicut flū-
 deo: in solē glorie per nūm sic per gr̄am sp̄i. sancti
 electi sunt in patre & filio. Et in ep̄a ad serapionē
 dicit. Est eadē filius apud patrem fons lux:
 cuius sentis & lucis sp̄s sanctus est verus flumens
 & splendo: eterne glorie. Et in eadē ep̄a dicit.
 Non enī sp̄s sanctus op̄atur in deo x̄po verbo
 suo. l. naturali fonte. Et infra. filius & fons sp̄s
 sancti vnius in se cōtinet patre. l. & sp̄m: quoz

ipse modis ordinē tenet. Et idē athanās in sermo-
 ne de incarnatione verbī dicit. Dnm̄ p̄fuit di-
 eus. Athanās apud te est fons: ut quī cōtinent
 apud patre filius est fons sp̄s sancti. Et quo etiā
 habet q̄ filius sit principium sp̄s sancti: sicut a se enī
 em̄. **C** Ad enī q̄ est q̄ sp̄i. sc̄s p̄cedit a filio

Quā autē quidā aduersarij veritatis post
 v totē testimonia vere fidei cōfessōis restite-
 re dicit q̄ sp̄s sanctus q̄m̄ p̄cedit esse et
 flere spirari emanare: & p̄tinere a filio nō n̄ est cō-
 cedendū q̄ a filio p̄cedat. Hoc enī in nulla p̄m̄-
 fatis auctoritatib⁹ dicitur: neq̄ etiā in auctoritate sa-
 cre scripturē q̄ sp̄i. sc̄s a p̄ce dicit p̄cedere patri
 hoc filii nō aduogens cū dicit Jo. 15. Quz uenerit
 p̄ aucto: quē ego mitti uobis a patre sp̄m̄ ueri-
 tatis qui a p̄ce p̄cedit. Dndendū est ergo q̄ ex
 p̄missis de necessitate sequit q̄ sp̄s sanctus p̄cedat
 a filio. Uerbi enī p̄cessio inter oīa que ad or-
 ginē p̄nēt magis imminuit esse cōmune & unū
 modum originis determinare. Quozd enī q̄
 cūq̄ n̄ est ab alio: s̄m̄ in suā modū loquēdo
 ab ip̄o p̄cedere dicitur: tunc sit ab eo n̄ alter: sicut
 pater dicit a suo p̄ce p̄cessit: cū emanasse sicut
 spiram p̄cedit a spirite sicut flumens sicut flui-
 us p̄cedit a fonte sine artificialiter fons dom⁹ p̄-
 cedit ab artifice seu localit tibi: sicut sp̄m̄ dicit
 de thalaso p̄cedere. Ubi autē q̄d ē ab alio quo
 etiam nō p̄ce dicit spirari uel generari uel fluere
 uel dari. Et p̄ hoc vbi p̄cessio etiā originis di-
 uinari p̄onay: est maris accomodatio: sicut su-
 pra dicit enī. diuina per oīa melius sic per sp̄m̄
 designatur. Et quozd ergo cor q̄ sunt oīa. l. q̄
 sp̄i. sc̄s existit a filio uel sunt uel spirat uel emā-
 nant necessitate p̄cedit q̄ sp̄i. sc̄s a filio p̄cedat
C Quod idē est in diuinis p̄sonis p̄tinere & p̄cedere

Tem̄ Arist⁹ in expōsitiōe in eadē symboli
 i dicit. coeternalis cū patre & filio & p̄fuit
 h̄e p̄cedit tāq̄ a fonte ex deo & p̄ce. Et quo
 b̄tatur q̄ idē ē in oīis p̄sonis p̄tinere & p̄cedere.
 Sp̄s autē sc̄s p̄fuit a filio uel sup̄ oīum ē. ergo
 a filio p̄cedit. Hoc autē magis p̄rmat̄ est h̄ q̄ in
 ep̄a neliono directa dicit q̄ ip̄s ē ueritas sp̄i. sc̄s
 p̄fuit ab eo sicut ex deo & p̄ce. Dī ḡ idē est ip̄m̄
 p̄tinere a p̄ce q̄ p̄cedere etiaz p̄ h̄ q̄ a filio p̄fuit
 dicit ab eodē p̄cedis. **C** Itē Greg. nazanz⁹ in sermōe
 de ep̄p̄iana. Sp̄s sc̄s v̄ ē inde p̄cedit. Est itā
 a filio sic patet a filio. q̄ p̄cedit. **C** Itē enī dicit
 sup̄ iob̄ dicit. Sp̄i. sc̄s ē p̄p̄o sp̄i. sc̄s i ip̄o: et ip̄o
 quē ad modū & ab ip̄o intelligit deo: & p̄ce. Et mari-
 m̄ in d̄ach⁹ in sermōe de eadē libro & 7. Incertus.
 Sp̄i. sc̄s quādam modū p̄ n̄s existit a deo p̄ce s̄m̄
 cōtū: sic & a filio s̄m̄ n̄ s̄. cōtū: existit tāq̄
 ex p̄ce p̄ filii p̄cedit deo. **C** Itē clariss⁹ dicit
 ab ip̄o p̄cedis. **C** Itē athanās dicit in ep̄a ad se-
 rapionē. Quidā modū filius sit ab eo patre q̄ ordinē
 nature: ita & sp̄s sanctus sit ab filio. Et in eadē

ep̄la dicit et gloria filij loquens. **E**undē ordinē; et dē nām habet spūs ad me sicut et sic deus de deo quē ordinē; et quā naturā hē eōs ad patres et sicut deus de deo. **¶** **I**te Basil^{us} eōtra Veronensē. **S**icut filius se habet ad patres eodē mōdō sicut unigenit^{us} et sic habet ad filiū. **S**icut autē hoc mōdō se habet ad patrē sicut ab eo procedens. **D**icit enim filius Jo. 1. **E**go ex deo peccāti sicut. ergo et spūs sanctus procedit et filio. **¶** **D**ed et verbo ipō peccatiōis videtur epiphānus in libro de trim. dicens. **S**ed mōdō in oīa nō nouit p̄m nisi fili^{us} neq; filius nouit quis nisi pater: sic audeo dicere neq; spūs sanctū nouit quis nisi pater et filius a quo accipit et a quo procedit. **¶** **E**t Athanasius in simbolo dicit. **S**piritus sanctus a patre et filio nō factus nec creat^{us}: nec genitus sed procedens.

¶ **Q**uod ad ostendēdū peccatiōē sp̄i. sancti eisdē rōnibus vtantur greci et latini doctores.

¶ **C**onsiderandū est etiā q̄ eisdē rōnib^{us} vti^l doctores grecos ad ostendēdū peccatiōē sp̄i. sancti a filio quib^{us} vtantur latini doctores. **¶** **A**rgumētā et̄ illudē. in l. de peccatiōe sp̄i. sancti ad ostendēdū peccatiōē sp̄i. sancti ex hoc q̄ pater et filius sunt vni^{us} eōmōdē. **E**t quo sequitur q̄ pater et filius nō differēt ad inuicē nisi in hoc q̄ hē pater ille fil^{ius}. **N**abere autē spūs sancti ex se procedēt nō p̄tinet ad rōnem paternitatē neq; ad rōnē filiationis. **N**on enim ex hoc pater dicit p̄r. q̄ sp̄i sanctus ab eo procedit. **M**eas filiationi repugnat q̄ habeat ex se spūm procedentes. **R**elinquit ergo q̄ habere ex se spūm procedētē eī eō patrē et filio.

¶ **E**t similiter Athanas. in tēca sup̄ 10 annē sic argumētatur. **E**t quo fil^{ius} oīa que patris sunt eōmōdū habet et spiritus. **¶** **E**t **A**thanasius dicit in libro thesauroz. **M**ere spūm sp̄i et spūm patris ap̄us dicit esse vni^{us} et nō plures: quōd quō sit patris veraciter et pp̄te trāsitus s̄m naturam in vero filio.

¶ **E**t hoc autē pater q̄ cum dicit in euāgēlio spūs sancti a patre procedere datur intelligi q̄ procedat a filio licet in euāgēlio nō adēat. **E**t a quē eōmōdū dicitur de patre et filio. dicit de patre oī q̄ intelligitur de filio etiā hō eī eodē mōdō dicitur. **D**icit cum dicit Jo. 17. **S**ic cognoscite et solū deū verum. **E**t. i. **A**th. 6. **Q**uē. i. spūs sicut ip̄us ostēdet deo et solus potest regressi et dōs vltimūz quē solus habet impōrtatē. **I**ntelligitur enim basimōdū et de filio verū hāc eārdē: quōd fil^{ius} et pat̄ s̄m eōmōdū vni^{us} sunt s̄ q̄ dicit. Jo. 1. **E**go et pater vni^{us} sum^{us}. **C**ū igit habere spūm et se procedētē sit cōp̄ata et filio sicut ea que dicitur eī nna liter et ex dictis patet. **C**ū dicit in euāgēlio spūs sancti a patre procedere intelligēdū est q̄ procedat a filio. **E**t ad rōnem cum in simbolo a patre edito dicitur est q̄ spūs sanctus procedit a patre intelligi oī q̄ procedit et a filio. **S**icut cum de patre in eodē

symbolo dicit q̄ sit eōmōdū vni^{us} sum^{us} intelligit vni^{us} factoz. oī q̄ et de filio intelligatur.

¶ **Q**uod spūs sanctus distinguit a filio p̄ hoc q̄ est ab eo. **E**t dicitur etiā ex dictis dicitur patris q̄

¶ **Q**uod spūs sanctus a filio distinguit p̄ hoc q̄ ab eo est. **D**icit enim Greg. nicēnsis. **D**ogma scilicet est de deitate imutabilē esse nām diuini cōstitimur. sed vltimā que est s̄m eōmōdū et cārum nōne gāmus. i. s̄m principū et q̄ est de principio vt s̄ p̄a expositi est. **E**t postea subdit. **I**tem alia velle rentū intelligim^{us}. **U**niū nempe p̄p̄inquit et p̄mo s̄z filij et patre. alij autē et p̄p̄inquit et ex p̄mo. i. spūm et filio et ex patre. **P**ater ergo p̄r p̄māz vltimā sp̄i. sanctus et fil^{ius} a patre distinguitur. per sedam autē distinguit spūs sanctus a filio. q̄. i. filius a patre procedit non per spūm sed p̄p̄inquit p̄ filij **D**icit et Ricard. de scō vict. in quinto de trim. ostēdit duarū peccatiōnū vltimā per hoc q̄ fil^{ius} procedit ab vno trī. spūs vero scōs a duob^{us}. **R**eliquū ergo s̄m vtriusq; sicut q̄ fil^{ius} et spūs sanctus ab inuicē nō distinguuntur h̄ vni^{us} ab alio nō esset. **¶** **Q**uod oportet distinctionē gloriarū esse s̄z atque ordinem nature.

¶ **I**tem distinctio gloriarū oī q̄ sit s̄z atque ordinē qui est ordo nature. vt **A**ug. dicit

¶ **U**nde et ordinē gloriarū distinctarū. **A**thanasius in ep̄la ad Serapiones cathene assimilat dicit. **Q**uidē sicut qui caput cathene trahit medius et alij extremitatē trahit. sic et qui spūm blasphemat. **I**tem p̄mō et in filio mediū et in patre extremitū. i. principū caput cathene tertij discreti cōfusi ordinis diuini blasphemat. **D**icit et conuertio qui spūm credit et recipit vni^{us} recipit et filij eius a quo est: sicut qui tenet vni^{us} caput cathene ad se trahens mediū eius tenet: et per mediū aliud caput appēndit. **E**t p̄ter hoc etiā in eodē ep̄la idē dicit q̄ spūm patris dicit terminū bē et iugēntialis diuini ordinis et q̄ fallibiliter terminat p̄p̄inquit finē in se sua ip̄ostati: sicut et pater tenet ip̄s^{us} ordinis caput et fontale principū imp̄capitatus ip̄e. **¶** **D**ed si autē extremitatum ordinis veraciter tenet fil^{ius} iter patris et spūm s̄m. **E**t p̄m lo post. **P**ater et sic principū trini ordinis diuini p̄ mediū filij genitū terminat ip̄us ordinis sines nāli p̄p̄uacere in tertio spirato sp̄i. **¶** **A**thanasius etiā dicit in libro thesauroz. **S**pūs sancti et filio s̄m nām existē. et ab ip̄o ad creaturā nullum renouationē ecclesie opant^{ur} et terminū sancte trinitatē eōmōdū. **E**t excludit. **H**oc ita est de^{us}: ergo ex deo filio sp̄i. sancti est. **S**i enim spūs sanctus non est a filio nō magis sp̄i. sancti est ter man^{us} trinitatis q̄ fil^{ius} nec ordo trinitatis assimilaret cathene s̄z magis triangulo. **I**tem etiā rōnē rang. **R**icard. de scō vict. in. 4. de trim. vbi ostēdit q̄ in diuinis p̄mōis nō p̄t esse nisi vna sola glōria a qua non procedat

divina personae nec etiam possunt esse duae perso-
ne que sint ab una sola persona. Quibus n. predicto
ordini quoniam divina persona attendit repugnare
quod: tñ utriusq; ex partib; ipsius sanctus a filio nō
pcederet. C. Ad hunc etiā personar; diuina; ordinem
Cirillus in libro thesauror; ostendit sub aha filia-
tione et auctate sacre scripture assumpta que ipsi
sanctū dignit; dei notat in euangelio cum dicit.
Et in digno dei crucio demona: loco cui⁹ in alio
euangelio dicit: in ipso dei ecē. Similiter autē de bea-
ctum patris. vsq; 51. In dicitur formidini beachi
um dñi. Dicit g hinc beachus et manus nātiter a
corpore matris et pceptū carnis: et a manu nātū
sunt dignitas: ita a deo patre nātiter filius beachi
et manus eius generari: a deo omni: deus de
deo: et ab ipso filio tanq; a nātū manu patris nātū
pncipif. pñtis ipsius sanctus deus dicit⁹. Conclu-
di ergo pōt q; ipsius sanctus sit a filio p rōnes vsios
mīter a doctorib; latinis et grecis placet.

C. De credere ipsius sanctū esse a filio est de neces-
sitate salutis.

Quia vero inter disputantes plerūq; pra-
dicatio accidit circa aliquā que nō sunt de
necessitate salutis: ne aliqui opinent nō est
de necessitate fidei p quas saluamur credere spi-
sanctum ecē a filio ostendēdam est p anteq; docto-
rum greco; hoc ecē de necessitate fidei et salutis.
Dicit. n. Athanasius in epistola ad Serapionem. In-
sta quod mōdat apłs hereticū hōiem post pñtē
et scōam correctionē de vitā etiā; h quos videris
cū helya v olātes p aera et cū p̄etro et moysi sicco
pede calcātes maria nisi ipsū sanctum pñtantur
deū essentialiter et deo filio ecē em sicut et filius
nātiter deum genitū eternitē et deo patre ecē
vt nos pñtemur eos nō recipiētes: et iterū. Blas-
phemantibus et negligētib; ipsū sanctum deus ecē
de et nā dei filius nō ecē. Item Cirillus dicit in li-
bro thesauror;. Necessario salutis nostrum ē con-
fiteri ipsū sanctum de eēntia filij existerē tanq; ex
ipso fm nām exētem. Item epiphani⁹ in li. de tri-
nitare. Et ipm abentēs a gratia dei cum nō reci-
piat a patre filius: neq; ipsū sanctum a patre et filio
dicis. p̄teret igit q; nullo modo sunt tollerandū
ipsū sanctum a filio pcedere negant.

C. De pontifice romano est pñtus et maxim⁹ in-
ter omnes epōs.

Imilia autē error: est dicētiām ip̄i vicari-
um romane ecclesie pontificē nō habere
vniuersalēs ecclesie pñtis et error: de centus
ipsū sanctum a filio nō pcedere. Ipse. n. ip̄s dei h
lis suam ecclesiam p̄cerat: ubi pñtē ipsū sancto
quasi suo caractere et sigillo: vt ex supra positō an-
ctōritatibus manifestē habet. Et similitur ip̄i vi-
carium suo pñtis et pudentia vniuersalē ecclesiam
tanq; fidelis minister ip̄o subiectā cōseruat. Dicit

quod dendum est ergo ex auctoritatibus greco; docto-
rum p̄dictum ip̄i vicariū in totā ecclesiam ip̄i p̄rag
plenitudinem obtinere. C. n. romanus p̄dicat
successor: p̄terit: et ip̄i vicarius sit pñtus et mag-
nitas olum episcopor; canon ecclīe expresse ostē-
dit sic dicens. Generatur fm scripturas et cano-
nis diffinitionē sanctissimū antīque v̄rome ep̄i-
scopum pñm esse et matrem olum ep̄scōrum. Hec
autē auctoritati p̄notat sacre scripture que in ap̄o-
stolos p̄etro attribuit p̄mū locum tā in euange-
lio q; in actibus apostolorū. Unde dicit Crisostomus
super Mat. sup illud accesserūt discipuli ad dñm
dicētes. Vnus maior es in regno ecclōe: quod-
dam humanū scandālū cōcedentē: quod: in se
oculare iam nō poterant et timorē cordis nō su-
stantēbant in eo qd viderant p̄terit sibi p̄fer-
ri et p̄honorari.

C. De idem p̄terit in totā ecclīā ip̄i vniuersalēs
p̄lationem habet.

Attendit etiā q; p̄dictus ip̄i vicarius totam
ecclesiam ip̄i vniuersalēm p̄lationē
obtinēt. Legit. n. in calcedonēsi ecclīa:
q; tota synodus clamauit Leoni papa. Leo sanctis-
simus apłtus et v̄cūera v̄cōs. i. vniuersalis p̄i
archa p multos annos v̄catus: Crisostomus
super Mat. filius que patris ē: et ip̄us filij p̄terit p̄etro v bi
q; terrarum p̄cessit et totū mortali om̄em que in ce-
lo sunt dedit anteq; dando eidem claus et ad ip̄e
vt ecclesiam v̄biq; terrar; amplifecit: et sup Joā. in
omni. 35. In cubus localiter in loco terminat. De
trum autē totius orbis ordinat magistrū et doctō-
rem. Item sup actus apłtum. p̄terus a filio si-
per oēs qui sup sunt p̄terit et accepit nō vt moyses
in gente vna h in vniuerso orbē. Hec etiā trahit
et auctat sacre scripture. Nam p̄etro indifinice
ques suas ip̄s om̄is dicit. Jo. vlti. p̄terit oēs
meas. et Joā. x. Et sic vnum ouile et vnus pastor.
C. De idem in ecclesia p̄terit pñtus.

Abetur etiā ex p̄dicto doctōrum antīq; et
bus v̄ romani pontificē habere in eccle-
sia plenitudinem p̄ntis. Dicit Cirill⁹ p̄
triarcha Alexandrinus in libro thesauror;. Sicut
ip̄s accepit a patre dux et cepit ruz eccle gentium
et ip̄s egrediens sup oēm p̄ncipatū et p̄tatem su-
per ecē quocūq; sit: vt et cuncta curuēt p̄ntis
firmam p̄tatem: sic et p̄etro et eius successōribus
plenissime cōmittit: etiā nullū alij q; p̄etro ip̄s
qd suum ecē plenū d; ip̄i solū dedit: infra. De
de ip̄i bñiamitias est. sic homo cui tota eterni-
tas plenissima dedit p̄tatem quē vnus tris affū-
psit in vnitare personē: trahit et ad p̄terit sup oēs
p̄ncipatū et p̄tatem vt adozit est ostēdit dei
quē totū vniuersū p̄ sacrm et p̄tatem p̄etro ecē eccle-
siae. et Crisostomus dicit ad p̄terit vulgaror; ex p̄terit
loquē. Et te interrogo an ames an ames an di-

ligas: q̄ tē me trepidus & timidus negasti. M̄c
sūt rediens ne credant te fratres gr̄am & clamū
m̄trem amississe: q̄ a mas me corā ipsa ad tibi sū
psirno q̄d meū est plenuz. Ip̄e etiā eras si aucte
scrip̄are. Nam d̄ns & Dat. is. vniuersaliter Ip̄e
tro dixit. Quodcumq; solueris sup̄ terrā erit solu-
tum & in celis.

C. Q. in eadē p̄tate collata est petro a x̄po.
Stenditur etiā q̄ Petrus sit x̄pi vicari⁹
o romanus pontifex: Petri successō: i eadē
p̄tate ei a x̄po collata. Dicit n. canō
p̄llil calcedōi. Quia ep̄o p̄dicat infamias libe-
ram habeat filiam appellandi ad baptisimū ep̄m
antiquē romē: q̄ d̄nūz Petrū p̄ctraz refugit:
& ipsi soli libera p̄tate loco dei sit ius discernendi
ep̄i crimina: i infamias sc̄d̄m et aies a d̄no sibi da-
taz: infra. Et oīa ab eo d̄stina: a ab eodē uerū
tanq̄ a vicario ap̄lici throni. Item Cirillus Ibiō
solimitanus pharisaica dicit et p̄sona x̄pi loquens
Tu cū sine ego sine cas oibus q̄s loco tui
ponam plene & p̄fecte sc̄io & aucte cum eis ero si
cū sum & tecū. & Cirillus in li. thesaurōz dicit q̄
ap̄li in euangelijs & ep̄stis affirmauerunt in of̄do
ctrina Petrum eē loco dei & eius eccliam eidem
dante: loci in of̄ capitulo & synagoga in of̄ electō
ne & affirmatione: infra coi. l. Petro oīus iure
diuino caput inclinat & p̄mates mundi tanq̄ ipsi
d̄no sibi obedūt: Cris. dicit et p̄sona sicut loquit̄
Pascē oīs m̄cas id est. Logo mei p̄positus esto
fratrum.

C. Q. ad eū p̄tinet determinare q̄ sint si dei.
o Stenditur autē q̄ ad d̄m p̄ntifex p̄tinet
at que fidei sunt determinare. Dicit eius
Cirillus in li. thesaurōz. Ut m̄ba ma-
neamus in capite nostro ap̄lico throno romanoꝝ
pontificū a quo nostrum est querere qd̄ credere &
qd̄ tenere debemus. Item marini in ep̄ta d̄nt
et alibus d̄recta dicit. Omnes fines orbis q̄ d̄m
sincere receperūt: vbiq; terraz catholici verā
fidem p̄tentes in eccliam romanoꝝ tanq̄ in so-
lem respiciunt: et ipsa lumē catholice & ap̄lice fi-
dei recipiunt: nec inuito. Nam Petrus legit̄ p̄
mo p̄secrā fidem esse of̄sibus d̄no reuelante eū di-
xit Mat. is. Tu es p̄s solus dei viui. Hic & eides
d̄ns dicit. Ego p̄terogavi Petre: vñ d̄stina
fidestra.

P. Hec etiā q̄ ip̄e patriarchis status exstat
et h̄ q̄ Cirillus dicit q̄ ip̄e. i. ap̄lici thro-
ni romanoꝝ p̄ntifici solius est resp̄nde-
re: corrigere: statuere: soluere: disponere: & loco il-
lus ligaz & qui ip̄m & d̄stinaur: Cris. sup̄ act. apo-
stolorū dicit q̄ Petrus est vertex sanctissimū
of̄ throni p̄ulo: homo. Jē enim h̄ beati ap̄li: p̄s et
aucte d̄ni dicit Lu. 22. Tu aliquid potius p̄r
ma fratres m̄ca.

Stenditur etiā q̄ subesse romano pontif
o ci fit de necessitate saluz. Dicit etiā Cris-
lus in li. thesaur. Itaq; fratres h̄ x̄p̄m imi-
tamur: vt ip̄s oīes vocē eius audiamus ma-
tes in ecclia p̄ctoz: nō infirmur vno sup̄bente
forte tomofus serp̄o p̄pter nostram p̄tationē
nos excusat: vt Enam olim de paradiso & Eua-
ngelium in ep̄ta orientibus d̄recta dicit. Eoada
natam & fundatā sup̄ petri of̄fessionis p̄ctoz d̄ci-
mus vlem eccliam sui d̄stinationē saluatoꝝ in
quo necessario solus alaz ioh̄an̄z eilrem aucte
& ei est obedire sui seruātes fidē & p̄fessionē.

Jēt autē p̄dicat errantes p̄ vnitatē composi-
o miti peccit rotariū pontificis p̄tatem
plenariū abnegātes: sic p̄ puritatem sacri
composi x̄pi delinquit decentes et azimo pane
eozpus x̄pi p̄feram nō posse: quod in grecoꝝ do-
ctozū auctibus improbat. Dicit n. Cris. sup̄ il-
lud euangeliū p̄ma die azimoz p̄m̄az d̄nt d̄nt
diem iouis in quo incipiebant legis cultores p̄o
cha celebrare. i. azima comedere of̄ expulso fer-
mento. D̄ns q̄ m̄m̄t discipulos suos die Jouis
quā dicit eulge. p̄m̄az die azimoz: in qua ad ves-
peras saluato: comedit pascha. In quo facto eti-
am p̄ola ap̄tine remōstrat a p̄ncipio sicut et
concilios v̄q; ad extremū diē pasce q̄ nō erat
Jouis diuina: legum. P̄ter autē q̄ cēt d̄ns si fer-
mentato pane v̄sus fuisset. P̄ter q̄ x̄p̄m in m̄li-
tut. n̄ch̄o: facit ex pane azimoz eozpus sui com-
secrauit. Sciendamū q̄ qdam dicit x̄p̄m p̄se-
nisse diē azimoz p̄pter v̄sionē iusid̄tem: sic
fermentato enim v̄sum fuisset. Quod quidē osten-
dere auit et doctus. P̄mo et h̄ q̄ dicit Joā.
i. q̄ ante diē festi pasce d̄ns cuz discipulis cenaz
celebrauit in qua eozpus suū p̄ferant: sicut ap̄la
tradit. i. Corin. xi. Hic videt q̄ x̄p̄s cenam cele-
brauit aī azimoz: sic in p̄ferande sui eozposi
v̄sus fuerit pane fermentato. Hoc etiā affirmare
volūt p̄ hoc q̄ habet Jo. is. q̄ feria feria qua x̄p̄s
crucifixus est: uide nō intrasur feruam: p̄la-
ti: vt nō p̄aminaret h̄ m̄ d̄carat pascha. Pas-
cha autē d̄cunt azimaz: p̄ndit q̄ cena fuit eade
brata aī azima. Ad hoc autē resp̄ndet Cris. sup̄
Jo. sup̄ illud nō p̄aminaret v̄. Quid etiā h̄ dicit
remit: q̄ in aīa die comederit pascha & legē sol-
uerunt: vt p̄fessū animi sui ad p̄terit d̄stina
in morte x̄pi. P̄s autē nō p̄terit tpe pasce diē san-
ctum Jouis: h̄ in ip̄o pascha comedit. Sed q̄ b̄
nō p̄stat metum p̄e diei: q̄ sicut d̄ns m̄dat. co-
li. festum azimoz: 7 diebus celebrauit. P̄ter q̄
d̄ns p̄ma erat sanq̄ atq; solus p̄p̄e iter aī-
az: q̄d erat quattodecima die m̄sis. Sed q̄ ap̄d
iudeos celebrat ea a p̄cedenti v̄sipe incipiebant
ideo quattodecima die ad vesperā incipiebant
comedere azima & comedebant p̄. 7. subsequē

tes dicit: et ideo dicit in eodeam ca. Primo mēse quartadecima die mēsis ad vesperā comedet agnū paschā ad vespēscū primū em dez mēsa ad vesperā 7. diebus fermētum nō immeniet in domibus vestris: eadez quartadecima die ad vesperā imolabaf agnū paschā. Prima 7 dies agnū: a tribus euēgelia. Mathēo Marthēo: Luca de quartadecima die mēsi: qd ad vesperā comedebaf agnū: tunc imolabaf paschā. i. agnū paschalis: hoc erat fctm Jo. ante diem festū pasce. Lante quādecimū die mēsi: qd erat solēnis: inter oīes in quo iudei volebant comedere paschā. i. panes agnū paschalis: et tūc agnū paschale. Et sic nullā discordia inter euēgelia esse plānū est qd p̄ x̄p̄o est panis agnū corpus sūū p̄ferant in cena. Hoc etiā p̄: qd magis p̄gnit puritatē corpōnis mīstici. Eccleie etiā in hoc sacro figurat. Qm̄ dicit Greg. nazanzēnus de pascha dñi. Celeberrimū dñio sc̄tus in iudilio nō in fermētō veteri malicie: nequitiē sed in agnūis et sinceritatē et veritatē. Non autē p̄pter h̄ intendim̄ qd et fermētato h̄ factū p̄ficiū potest. Dicit. n. Greg. papa in regulo. Romana ecclesia offert agnū panes p̄p̄ta qd dñs sine vlla cōmittōne suscepit carnē: ceterē eccleie offerūt fermentatū p̄ eo qd vesp̄ p̄sū indutū est carne: est v̄t dñs et verne h̄d. Itē et fermētū omīctet farine: et efficit corpus dñi nri ih̄u x̄pi v̄tū.

C Et est purgatoriu in quo purgantur a peccatis nō in vita p̄tū purgant.

Immūf aut virtus huius sacri ab hīs q purgatoriu negle post mortē. Nam I purgatoriu crōnibus p̄ceptū remediū in h̄ sacro p̄ferunt. Dicit. n. Greg. nices in sermone de defunct. Sigo in hac tabula vita p̄tū purgare minus p̄notat post trāsitū hinc p̄ purgatoriu ignis p̄stationē: cūctū in agnū a magis fidelis sp̄sū sp̄so dona et hostias in passōnis memoriā offert p̄ filios quos ip̄i sp̄so verbo et sacrificio rei p̄re dare gemit pena alacriter expedit: s̄m q̄ p̄dicatōnis dogma veritatē seruat: ita et eredit. Itē Theodorū ep̄s cyren. sup̄ illud. i. Cor. 3. Si ep̄s ardet sic. sic dicit. Dicit ep̄s q̄ saluabit sic tanq̄ p̄ stationē ignē purgantē quicqd̄ interuenit: p̄tū autēla sterite v̄tē: et puluere s̄ntē pedū ter reti sensus in quo rādū manet ih̄m quicqd̄ cōpulentie et terreni affectū indebit purget: p̄ quo m̄f eccle hostias et dona pacifice a deuote offert: sic p̄ h̄ mūdus inde p̄os crēis dñi sab̄a oib̄ purissimū oculis immaculatis affitit.

Et hinc parer sanctissimē que ex auctibus doctoz grecorum s̄m v̄m in iustionē ecce p̄: exponēda: et ad p̄s̄ntatōnē vere f̄d̄i indicanda. Inuentim̄ tū inter p̄dactas auctē q̄ dam indecēt expositōes interpositas: sicut q̄ lo

gos exponit translatō: sere vbiq̄ sermōnē mentalem: cū s̄m v̄tū scribere latine p̄cūctus exponeret v̄m. Et ypothasim exponit cōstāntem personam quam expostionem loquens aliquando cogit in dēum ens die: sicut vbi dicit: dēus trīni p̄s̄ntes. i. trīnus cōmūlatur p̄sonas. Hoc. n. est oīno erroris qd dēus sic cōstānter trinus. Sufficeret aut p̄ ypothasim transferre simpli p̄sonā. Sic enī vt: mir̄ que p̄one in p̄fessione fidei: sicut grece et nōle ypothasim: vt dicit Aug. Licet nō sit oīo eadem rō significatā p̄ nomē. Inducit etiā ad laudē s̄mctoz: p̄tū aliqua que modū puritatis excedit aliquos nolan q̄ p̄s̄o fidei qd s̄m̄ x̄pi est a quo s̄m̄ aplm̄ ad Heb. 1. Principiū accepti fides enarrā dī. Ceteri dō p̄tū dicit doctoz: vt expostionē fides nō sit p̄s̄o. Inducit etiā in p̄ncipiū huius libelli quāsdā auctēs sacre scripture que h̄ nōle p̄ferā tur nō t̄p̄tē p̄b̄ant p̄cessionē sp̄s̄ancti a filio: si cutq̄ dicit. Sp̄s̄ dñi s̄orabat sup̄ aquas. V̄t etiā et ip̄e aliam modis loquitur quos in auctib̄ s̄mctoz p̄m̄ inuenit q̄ sicut iugis dñi et magis s̄m̄cōm̄tē i dicit p̄m̄ exponēdi qd ab alijs v̄tū pandi: sicut qd in dōmīa p̄s̄o s̄m̄tū: s̄m̄tū certū: cā et causā. In s̄m̄s etiā expostōibus m̄f̄ imp̄p̄tūis verbis et in dēcōm̄tibus v̄tū: sicut qd dicit qd filius b̄y p̄poneret geminū inter patrem et sp̄m̄: vt ita dicit s̄m̄b̄tērnū p̄ modū p̄dicandū: p̄i ma se b̄y ad p̄m̄ tanq̄ s̄m̄ ad p̄dicandū: et s̄b̄a vt p̄dicandū ad s̄m̄: et ita ad sp̄s̄anctū: qd est oīo erroroneum. Item dicit qd ymago in greco ides est qd entitas: sc̄o quod oīno indecēt dicit. Item dicit qd ymago nō in p̄tūa organē qd est s̄m̄ Aug. in li. 83. quēstionū. Sunt autē s̄m̄ assis et alia in p̄dico libello que v̄t dūbia esse p̄t et expostōe indigent: sed que ad f̄d̄i et assertōnē v̄tūa eē p̄ ossēt ad ea que p̄m̄issā sunt: vt credo oīa p̄tū reduci.

Et p̄plicet opusculum s̄m̄m̄ sancti Tho. aq̄uinas ordinis p̄dicatoz d̄ errorēs grecoz ad Urbanū quartū pontificē maximū.

C Insuper opusculū sc̄m̄ dean Thome cōtinēs declaratiōnē quorundā articuloz fidei d̄ grecos armenos et sarracenos que scrip̄it ad infantiaz catolice antiochiē.

CA. I.

Etas Petrus a.

potholus q̄ p̄missionem accepit a dño vt sup̄ eius p̄fessione fundare tur eccleā d̄ quā p̄tē inferoz p̄tūa rē nō possēt: vt d̄ h̄ndō p̄tūa in feronam eccle s̄b̄i cōm̄m̄sē fides nūm̄olā p̄hiberet: fideles x̄pi alioquin darent. i. p̄. 3. V̄m̄ x̄p̄s̄ sanctificat in cordib̄ v̄tūis. s̄ p̄ fideles firmata et m̄. Quo fundamento in corde collocato contra omnes impugnatiōes: aut irrisiōnes infidelium tuti esse poterimus. Unde etiā s̄b̄d̄.

b i

Parati ad satisfactionem omni potentia vos rationem de ea que in vobis est. fides autem christiana principaliter consistit in professione sancte trinitatis ⁊ specialiter gloriam in cruce dei nostri ihesu christi. Nam verbum crucis: ut Paulus dicit prime Corinthios primo. Et si percussibus duritia sit: his nihil saluti sunt. In nobis virtus dei est. Quia enim nostra tu duobus consistit. scilicet in eo quod expectat post mortem: ⁊ in auxilio dei in quo in hac vita usamur ad futuram beatitudinem per opera labori arbutu promerendam. C. Hoc ergo sunt: que vt tu asseris ab infidelibus impugnantur ⁊ irritant. Irvidete. n. sarracenis: vt tu dicas qd christum dei filium dicimus: cum deus vtos non habeat: ⁊ reputant nos infanos qd tres personas consistimus in deo etiam per hoc existimantes nos tres deos putari. Irvidete etiam qd christum dei filium p salute homani generis diuinitis crucifixum: quia deus omnipotens potest ita absque sui passione genus humanum saluare p caritate inluere homines: vt peccare non possent.

C. Insuperant enim christum qd in altari comedunt dei filium: ⁊ corpus christi si offerat magna sicut in mensa debet esse consumptum. C. Circa statum vero altaris post mortem asseris errare grecos ⁊ armenos dicentes qd ante post mortem vtq ad beatitudinem nec putantur: nec premiantur: sed sunt quasi in sequestrato: nec penas: nec premia debent habere sine corpore. Et in sui erroris assertiones inducunt qd dicit in euangelio dicit. In domo patris mei mansiones multe sunt. C. Circa meritum vero quod ex libero arbitrio deperdet: asseris tamen sarracenos ⁊ nationes alias necessitate actibus humanis imponere et presentia vel ordinatione diuina: dicentes qd homo non potest mori: nec etiam peccare: nisi sicut deus ordinant de homine: ⁊ quod quilibet persona sui eventus habet scriptum in fronte. Super quibus per rationes morales ⁊ philosophicas quas sarraceni recipiunt, frustra enim videt auctoritates inducere contra eos qui auctore vitare non recipiunt. Tunc igitur per rationes que ex pio desiderio videt peccare: vt si iusta applicata de criminam parano ad satisfactionem omni potenti rationes: satisfaccere volens aliqua facilia sunt qd minus panes supmissis tibi exponat: que tibi alibi diffusius pertractamus.

C. Qualiter sit disputandum infideliter. CA. II.

Et hoc tamen primo adinone te volo qd in disputandis contra infideles de articulis fidei non ad hoc conari debes: vt scilicet rationibus necessaria pbeas. Hoc enim sublimitati fidei derogaret: cuius veritas non solum humana sed et angelorum creditur. Si nobis autem creditur quasi ab ipso deo reuelata: quod non quia summa veritate procedit saluum est non potest: nec necessaria ratione impugnari: vnde quod saluum non est: fides nostra

necessaria rationibus sicut probari non potest: quia manam mentis excedit: ita improbari necessaria ratio non potest propter sui veritatem. Ad hoc igitur ostendere christiani dispositionem vestro in articulis fidei non vt sciam pbetis: vt scilicet defendat. Vnde ⁊ beatus Petrus non dicit parati semper ad probationem: sed ad satisfaccionem: vt scilicet rationabiliter ostendat non esse falsum quod fides catholica asserit.

C. Qualiter in diuinis serapipeda generatio.

CA. III.

Nuncium igitur considerandum est de rationibus esse rationem quas nos irritat quod ponimus: quod filius dei vnus quasi deus vtos de se habuerit. Cum enim carnalis sint: non potest nisi ea que sunt carnis ⁊ sanguinis cogitare. Quilibet autem sapienter considerat potest non est idem generatibus modum in nobis reb: sed in vnacquoque remanet generatio secundum proprietatem sue nature. In animalibus quidem per maris femine coniunctionem. In plantis quoque p propagationem seu germinationem: atq; in alijs aliter. Deus autem non est carnis nature: vt femina requirat cui coniungatur ad plus generandum: sed est spiritualis nature: ne intellectu nature: imo magis super omni intellectu teris. Et si in eo accipienda generatio secundum quod ponit intellectuali nature: quibus intellectus: dicat nos ad intellectu diuino deficiat: non possumus tamen aliter loqui de intellectu diuino: nisi secundum similitudinem eorum que in intellectu nostro inuenimus. Et si autem intellectu nos: aliqui quidem in potentia intelligunt: alij in actu. Quicumque autem actu intelligit quoddam intelligibile secundum materiam: quod est quedam pars ipsius. Vnde intentionis conceptus notatur. Et hoc quidem est: quod vocatur erroris significat: vnus sicut vos significatio verbum exterius: dicit interioris mentis conceptus verbo exteriori significat: dicit verbum intellectus: seu mens intellectus autem mens interior conceptus non est ipsa mens interior: sed est quoddam accidens eorum: nec ipsum intelligere nostrum est ipsum esse intellectus. Alioquin nunquam intelligeret: est in actu intelligeret. Verbum igitur nostri intellectus secundum quandam similitudinem dici potest: vt conceptus: vt pars: vt conceptus est intellectus: scilicet in intellectu: in ipsum scilicet est quoddam similitudo intellectus procedens ab intellectuali eius virtute: sicut filius similitudinem patris: procedens ab eius generatione vinit. Quomodo proprie verbum non intellectus potest dici pars: vt filius: quod non est eiusdem nature cuius est intellectus. Vnde autem quod procedit ab aliquo tunc si sit et sic de filius: aliquo ymago sui: alij aliq; spiritus proprie filius diceret. Sed ad hoc quod sit filius requiritur quod procedens ab altero similitudinem habeat eiusdem quo procedit: est eiusdem nature cum eo. Quia vero in deo non est aliud intelligere quod sit esse: nec per hoc verbum: quod in intellectu eius conceptus est aliq; accidens: aut aliq; aliter num ab eius natura: et hinc potest verbum esse habere rationem procedens ab altero: ⁊ vt similitudo eius cuius est verbum.

bum. Hoc enim in verbo nostro reperitur. Sed illud verbum dei by veteri qd nō sit aliquid acciō neq; aliq; pō dei qui ē simplex: neq; aliqd alienū a diuina nā: sed quoddā cōplexū subsistens in nā diuina habens rōnem ab altero pcedens. Sine hoc. n. verbū intelligi nō pōt. Idoc autē fm homi a nē locū dicit pfectū dicitur nōmāl filius qd pcedit ab alio in similitudinē eius: subsistens in ea dēs nā cum ipō: fm igitur qd diuina verbū humana nōmāl pte: verbū intellectus diuini filius dei nōmāl: deū vō cuius ē verbum nōmāl ptem: pcedit vbi dicitur? esse generationē filii in ille nōmāl aut carnalis: sicut carnalis hōies loquitur. Et si autē alid in quo excedit p dicitā filii vī generationē oēm generationē humanā: siue mātes fm quā hō et hōmī nascit. siue intelligibiles fm quā verbū accipit in mte humana. In vtraq; n. illud qd p generationē pcedit inuenit pcessū tpe eo a quo pcedit. pter. n. nō generat hōis a pncipio sui esse: q; qd de inspecto ad hōmī pfectū veniat in quo generare possit. Nec itē filius vt generationē operā dat filius nascit: q; carnalis generationē in quādā murationē p hōis et successione fm intellectum etiam nō statim a pncipio homo est apertus ad intelligibiles pceptis formā dōs: sed postq; ad hōmī pfectionē venit. Et nō semper actu intelligit; potētia est intelligens nra: pōt sit intelligens actu: s; itē desinit actu intelligere et remanet intelligēs in potētia: vbi habitū nā. Sic q; verbū hōis postq; inuenit tpe et definit aliqū cō anteq; hō. Impossibile ē autē hōi suo deo iucare in quo neq; inspectio: neq; mutatio loci by: neq; etiā cur? de potētia ad actū: cum sit actus purus et pūmus. Vt verbum dei cōtermus est ipū deo. Et si autē aliud in quo verbū nostrū differt a diuino. Intellectus. n. nostrū nō simīl intelligit oīa: neq; vnicō actu: s; pluribus: dicitur: s; vō verbū sed lectus nostri sunt multa: s; deus oīa simul intelligit: s; vnicō actu: q; eius intelligere nō pōt esse nisi vnicō cum sit sui cō. vsi sequit q; in deo sit vnicū verbum nū. Vltimus ē p dicitā alia dīa q. s. verbū intellect? nostri nō adequat intellect? virtutum: q; cū aliqū dicit mte pcepim? ad hoc pfectus alia multa accipere. Vbi verbū nostri intelle ctus inspectū est: s; in cō pōt cōposito accidere: dum ex multū inspectio sit vnicū pfectus. Sicut cū intellect? accipit aliqū enunciā dēs seu dicitur: nōmāl: s; verbū diuini adequat virtutē dei: q; p sui cōmū seipm intelligit et oīa alia: vbi quāta est cōmū nū est verbū qd cōcipit p cōmū suā: s; oīa alia intelligendo. Et si pfectum simplex et cogitāt deo: s; hoc vōmī desistim; nōmāl rōnē iam dicit: qd eiusdē nāe cū pte et pte cōtermus vūgenitū et pfectam pteritur.

sancti a patre et filio. Et autē p dicitā vltimus q; oēm cogitā tionem sequit aliqua appetitūa appetitō Inter oīa autē appetitūa opātes inueniuntur amor: cē pncipio quo sublatō neq; gaudij erit: si adaptat aliquid qd nō amat: neq; tristitia si impeditur ab eo qd nō amat si vs; amor: tollitur: s; p oīs tollitur oīs appetitūe opationē. que quodāmodo ad tristitā et gaudij referunt. Cum igit in deo sit pfecta cogitō: oīs etiā in cō potere pfectus amor: in quo quōd pcessus fm appetitūam opationē cōmū: sicut et in verbo p opā dūem intellectu. Et si autē attendenda dīa quēdā in intellectu opationem et appetitūā nō opatio intellectus: oīs oīno cogitāta opatio cōpctur p hoc q; cognoscibilia in cognoscēte quodāmodo erunt. s; sensibilia in sensu: s; intelligibilia in intellectu. Operatio autē appetitūa cōpctur fm quēdā ordinē vt motū appetentē ad res appetitūas obiectas. Et vō que hnt oculum pncipm sui motū: pōt nōmāl accipit hōe et vōmī vōmī dicitur: q; eōm pncipiū nō apparet. vsi spiratio etiā artatur: q; ē motus ab intrinseco pncipio pcedē: spū nōmāl accipit. Vbi puenit tpe q; diuina biuimū significat pte: itē dicitur amor et pcedē spū nōmāl accepit: sed in nobis amor: et duplici cā pcedit: q; q; quidē ex corpore: a mūli nā quē amor inuē dicit: q; p eum inuētiā inenit turbat. Vbiq; autē et ipā ppteratē nāe spūalis: sicut cū am amū intelli gibilia bona et que rōnā puenit: hō est amor: pur? In deo autē amor: a mūli lo cū nōb; . cōmēnter igit amorē ipū nō solū spū s; spū scm vocam?. vt p hoc q; de sanctis: vī puritas cogitāt. Mā nūctum ē autē q; nūctū amorem possimū intelligibile et sed amor: nū qd actū p intellectu accipimus. Cōcepto autē intellect? est verbū: vbi oīs q; amor a verbo oriat. Verbi autē dei dicitur esse filii: ex quo q; spū scm esse a filio: sicut autē diuini intelli gere est eius cō: ita etiā amare dei ē er? esse: sicut deus semp actu intelligit: et oīa intelligē dō seipm intelligit: ita etiā se amat: et oīa amat suā bonitātē amādo. Sicut q; dei filius q; est verbū dei: subsistens est in nā diuina et cōtermus pū actus pfectus et vnicus: ita etiā hōia de spū sancto pfecti oīs. Et hō autē colligere possum? q; cū cō qd subsistit in nā et relinquit ap dōs pōna dicitur. apud grecos autē pposita necesse ē dicere q; verbū dei qd situm nōmāl: s; quēdā ppositū seu pōna: s; idē de spū sancto dicit oīs. Nullū autē est dubiū qn de? a quo vbum et amor: pcedit si res subsistens: vt etiā dici possit ppositū vī pōna. Et p hōc in oīū puenit et puenit in diuino tres pōnas. s; pōna pōs: s; sēa filii: et pōna spū sancti. Hās autē tres pōnas vt ppositas nō dicitur: et p cōmā dicitur: q; et vbi est: sicut in relinquit et amare dei et eius ē

ita verbum amo: eius sunt ipsa essentia dei. Quicquid autem de deo absolute dicitur non est aliud quam deus essentia. Non enim est deus magnus vel potens vel bonus ac identitate ipsi se essentia suam: tres personae vel proprietates non dicitur in deum distinctas partem quid absolute: sed per solas relationes que ex processione dei ubi et amoris procedunt: et quasi processione ubi non minime generantur: ex generatione autem procedunt relationes paternae et filiarum personarum filii a persona patris distincti dicitur solus non paternae et filiarum de oratione: et indifferenter de virtute dicitur. Et est. n. dicitur personam veram dei esse personam eternam et quocumque aliter dicitur: sic et filii. et eadem ratio est de ipsa natura. Quia si pater et filius, san. non distinguuntur in natura divinitatis: sed in relationibus solis: procedunt tres personae non dicitur tres deos: sed unum verum deum et perfectum personam. In hoc sensu autem id tres personae tres voces dicuntur: non unum dicitur: quia non humanitate que est aliud differens procedit eis sed in alio modo divinitatem: que est in deo locum habet. ut in tribus sunt tres a humanitate numero differentes: et solatio humanitas in eis est in unum. In tribus autem divinitatis personae non tres divinitates numero differentes: sed unum simpliciter deum: necesse est esse: cum non sit alia essentia vera et amoris id ab essentia dei: et sic non tres deos: sed unum deum personam propter unam suam personam deitatem in tribus personis.

C. Huc fuit causa incarnationis filii dei.

C. A. V.

Et simili autem occurrat in dicitur scripturas fides que ipse personam dei filii motum esse filii in materia profundare non intelligit. Et ne motus filii dei per se intelligat: plus aliud de filio dei incarnatione dicere os. Non enim dicitur filium dei motum subiectum fuisse secundum naturam deum in qua est equalis patri que est formalis eorum vera facta secundum naturam nostram quam assumpit in unitate persone. Ad incarnationem ergo divine materis aliquam considerandum os adducere: quod per intellectum agens per conceptionem sui intellectus quasi dicitur verbum operatur: ut per in edificatione et quolibet artifice: quod secundum formam quam mater accipit: exterius operatur: quod deus filius est ipsum dei verbum ipse est verus deus et per se ipsum se fecit. Quaqueque autem res per eadem sit et reparatur. Et in. domus collapsa sit per formam arboris reparatur a principio adit fuit. Inter creaturas autem a deo creatas per verbum facti: sunt gradus creatura rationalis: nam quod deus ante creaturam subsistentem: et ad ipsam ordinari videntur: si bene consideratur: rationalis creatura vultum habet sui actus per arbitrium libertate. Ecce deo creatur non ex iudicio libero agunt si quadam vi nature influent ad agendum. Et hoc autem quod est liberum pertinet ei quod est servum: et servum ad liberum: simul autem ordinatur: a libero gubernatur. Lapsum ergo rationalis creaturam secundum veram estimationem: ma-

gis estimationem est eiusque in ratione creature defectum. Nec est dubium quod apud dei iudicium res secundum veram estimationem iudicentur. Hoc ergo pueris est domine sapienter: per seipsum lapsus rationalis creature per artem: nam ratio est quod est celi collabere vel quicquid aliud in rebus: potest posse accedere. Et si aliter duplex creatura rationalis seu intellectualis: una a corpore separata: quam angelus dicitur: alia corporata que est a se habet. In utraque autem lapsus accedere potuit: propter arbitrium libertate. Deo autem creaturam rationalis lapsum non ut ab esse deo: sed ut in se fieri a rectitudine voluntatis. Lapsum enim seu defectum est per seipsum ante deum id quo operatur: sicut artifice error dicitur: sed in arte deficiat qua deo operari: rem nullam deficiat enim dicitur: et collapsas si contempnitur: verum eius nullis per quas agit: puta si in planta vis generandi deficiat. aut in terra vis fructificandi. Id autem per quod operatur rationalis creatura est voluntas in qua consistit libertas arbitrii. Lapsus ergo rationalis creaturam est secundum quod deficiat a rectitudine voluntatis: quod sit per seipsum. Defectus ergo patet quod nihil aliud quam per seipsum voluntatis per seipsum deo videtur removere: sed per verbum facti quo videtur potest creaturatur. In quo autem patet remedium hinc non potuit quod secundum naturam dicitur: sed non speculabile: sed ab eo in quo semel operatur. Volens autem secundum ordinem suum habet mirabilem voluntatem: ut non solum diversa potest eligere: sed bona: vel mala: sed etiam postquam unum de se gerit: post ab illo respicere: et ad aliud operari: et hoc voluntatis voluntas in hoc maneat: sed deo cogit unum variatur se. Cum autem a corpore sit separata eandem immutabilitatem voluntatis habet quam naturalis animalis habet. Et post mortem a se imputabilis est nec potest de bono ad malum verti: nec de malo ad bonum: sic ergo ad dei bonitatem per seipsum per seipsum naturam humanam collapsas reparat. Modus autem reparatus alius est de bono ad malum: nec de malo ad bonum: sic ergo ad dei bonitatem per seipsum per seipsum naturam humanam collapsas reparat. Modus autem reparatus alius est de bono ad malum: nec de malo ad bonum: sic ergo ad dei bonitatem per seipsum per seipsum naturam humanam collapsas reparat. Modus autem reparatus alius est de bono ad malum: nec de malo ad bonum: sic ergo ad dei bonitatem per seipsum per seipsum naturam humanam collapsas reparat.

hō bñs intellectu & affectu corporalia deſpicijs ad ea que ſupra e boi ſunt de factu eleuari nō poterat. facti ſe autē e boi conluber vt alia boies dilagar & coſſicare ſy pſidare vitibus alitū admittit: & in ea ferri p debi tum amouit affectu nō ē oīs boim: ſy eoz q p de i ſarūm cū mag ſtudio & labōe a corporibz ad ſpūa lia ſubleuam: vt qz oibz pareret via ad deū voluit deus hō fieri vt etiā puuli deū coſſecere & amare poſſent quaſi ſilem ſibi: & ſic p id ad cape poſt pau latim pſcerēt ad pfectū. pter hō etiā q de factu eſt hō ſpōs boi vt pueniret pſſat ad pfecte bñ tudinis pſcipitationē quā ſol' de nāi bñs. hō. n. ſu amfirmatē coſſeſo ſi ei pmuteret q ad beatitudinē poenret: cū vñ angela ſt capaces: q. ſ. in rei ſione de & fruōe pſiſit: vt b ſegare poſſet: niſi et alia pte ſibi dignitas nāe bñne oſtēderet quāz facti eſſumt de: vt p eua ſalutē eſt hō volūte & ſic p b q de factu hō ſpem nobis dedit: eſt hō poſſet puenire ad b q vñret deop beati fruōbz. Et eſt hō ſiue cogitatio dignitatē eſt b q de bñā nā nām aſſpſit ad b q effectus ſuū nullā creature ſiſiceret: neqz demones aut quāſiōz creaturas colēdo p ydolatriā: neqz corporalibus creaturis ſe ſubdēdo p inordinatū affectū. Indignū. n. e. vt cū hō ſit tante dignitatē ſm eſtimationē diuinā: ita deo p pūqma ſit vt deus hō fieri voluerit: q hō rebus inſeruosibus deo inordinatē ſe ſiſicet.

¶ Quare dicitur b q dicitur de yho eſt hō. C. VI. ſim aut dicitur deū boiem fieri nemo etiā ſimēt b ſic accēpōd eē vt de pſertat in boiem: ſicut ſer ſi ignis cū in igne puerit.

Immutabil' ē. n. de nā: coſpōca aut ſūt que iucem puerunt. Spūalis aut nā in nām coſpōcaz nō puerit: ſy pōt ei aliquā vñri p p efficitam ſue vñt: ſicut aia vñt coſpō: ly huana nā ex aia pſer & coſpōca: aia aut nō coſpōre ſed ſpūalis nāe ſit. oīs nī creatura ſpūalis ſiſicet a ſimplicitate di uina multo amplius qz coſpōta creatura a ſimplicitate ſpūalis nāe. Dicitur ergo ſpūal' nā vñtur coſpōri p efficitā ſue virtutē: ita & deus pōt vñri tam ſpūal' qz corporal'. ſm hunc modū dicitur deū nāe humanē ſiſſe vñtū. E ſi autē attendēdū q vñtū quodqz manē vt eſt ſiud qō inuenit in eo eē pncipiū. Quia aut aia vidēt ei qō e pncipiū adberere: ab eo quodamōd aſſumit in ſe ſi id qō e pncipiū alio vñt ſm ſiā dūpōnē: qō quidē pz ſi ſolū in ordinatōe ciuili in qua pncipes ciuitat' ſi tota ciuitas eē vidēt. & alit' vñtū ſm ſiā dūpō nem: vt ſi ſi adberēt' mē bñz: ſy etiā in adunatōe nāi. Licet. n. hō nāi pſer et aia & coſpō: pncipiū nū vñ hō eē aia & coſpō: qō aie adberet: et quo aia vñt ad opandē aie pncipiū. Sic qz i vñone dei ad creaturā nō trahit deitas ad hūanā nām: ſed humana nā a deo aſſumit nō quidem vt cōuertat in deum: ſed vt deo adberat.

& ſunt quodamōd aia & coſpō: ſic aſſipra aia & coſpō: ipſus dei ſicut pſer coſpō: aſſipre: ab aia ſi quodā mō ipſus aie nō bñā. E ſi nī in hoc aliqua differētia attendēda. Nam aia: ſi pſer: coſpō: nō bñ totā pfectionē in ſe poſſidet humane nāe. Hō coſpō: ſi ei aduenit vt et coſpō: & aia: vñā cōpē atur humana nā: cum quēdā pſer ſunt aia & coſpō: ſy deus ita eſt in nā ſiā pſer: vt plenitudi nāe ipſus nō bñ adici poſſit. Hō cum nā diuina nō pōt ſe vñri altera nā: vt et vñāqz vñā cōſtā tatur nā oīs: ſi eūz nā diuina pars eſſet illius nāe cōmūns: qō repugnat pfectioni diuine nāe Nam oīs pars inſpēta eſt: deus ergo dei vñt ſi humane nām aſſumpſit que et aia pſer & coſpō: vt ſi nec altera tranſit in alteram: nec et duabus vñā nā pſeret: ſy poſt vñōnē due nāe di ſiſicte remaneret ſgrum ad pncipatōnē. E ſi aut rursus pſidrandū qz eūz ſpūalis nō coſpōre vñt qz ſpūalem virtutē: qō fuerit maior ſeū ſpūalis nāe: tanto pſectus & ſim' ſi b nām inferiorē aſſumit. E ſi aut virtus dei ſiſit: cū oīs creatura ſiſicet: & vñāqz vñt p ſuo arbitrio. Non autē eo vteret: niſi aliquo mō p efficitā ſue virtut' vñret eis. Tanto aut alicui nō pſectus vñt: qō in eo magis ſiā virtutē exeret. Inter oīs ſiquidē creaturas virtutē ſiā exeret ſgrum ad hoc qz oibus eē largi: & ad p pūas opationes mouet. & ſm hoc quodam cōi modo in omnibus rebus diſt eſt. Sed ſpecialiōs quodamōdo v tūtem ſuam exeret in mētibz ſanctis: quas nō ſolum in eſſe cōſeruat & ad opandū mouet ſicut alias creaturas: ſed etiam eaē cōuertit ad ſe co gnōſcēdam & amādum. Unde etiam ſic in ſanctis mētibz ſpecialiter diſt habitare: & in eīs ſanctis deoplene eſſe dicunt: quia qz ſm quāritates v tūis quam deus exeret in creaturā magis & mī nus dicitur creaturē vñri: patet qz cum efficitā diuine virtutē humano intellectu cōpſeben di nō poſſit ſublimiōi modo deus pōt creaturē vñri qz intellectus human' capere poſſit. Quo d am ergo incōpſehē ſiſibi & inefficabili modo di cimus deū vñtū eſſe humane nature in ſpō nō ſolū p inhabitatiōnē ſicut in alijs ſanctis: ſy quodāmodo ſingulari: ita qz humane nature eſt que dam ſiā dei nā: vt ſi' deus qui ab eterne bz nām diuinam a pte: ex tēpore p aſſumpſionē mirabilē habet humanas nām et genere noſtrū: ſic que liber partes humane nature ipſius ſiā: dei dicit poſſunt deus: et quicquid agit vel patitur quelibet panē humane in ſiā dei: pōt attribui vñgenitō dei verbo. Unde nō in ducuntur dicimus aiam & coſpō: eſſe ſiā dei: ſed & oculog manus & qz ſiūs dei coſpō: aliter videt per oculi vñō nem: & audit auris aud rōm: & ſic de alijs. que partibus aie vñ coſpō: cōnētre pōt. Hō vñt aut

a admirabilis uniois nulli puenit? exempli in
 nentri potest: vno corpore et ratione. Et etiam
 in ducendis exempli de hoc qd verbum nostrum in eode
 m nomen ab eo dicitur et similibus sic p assumptione vocis
 et reperire. Sed nisi de exempli ad dicta vnde
 repit unde dicitur. sicut cetera exempli huius
 a rebus dicitur. Nam neq dicitur sicut huius
 nature vt sit per aliquid nature neq sic vni
 nature vt sit solus significat per et sicut verbum cordis
 significat per vocem aut scripturam: sed sic vt veracit
 filius dei habeat nam huius et huius dicitur. Pater g
 qd non dicitur: qd vni nature esse nature compositae vt sit
 vni nature compositae ad modum multum et corporali virtuti
 qd nec intellexit aut cogit vni nature sic est vni in cor
 pore. Vnde min? ergo de verbis qd ineffabilit
 et sublimitati non sibi nam huius assumpti. Pa
 ter etiam sibi sibi natura dei et dicitur nam habet
 et huius vni ab eterno alia et tpe per assumptione
 n. Corrigit aut ab eodem plura haberi sibi dicitur
 sibi modos. in quibus non est? tempus qd est principalis
 habere dicitur. qd aut min? principale haberi. Da
 bet enim tota multas pres vt homo manus? pedes
 Non aut dicitur? eorum qd manus? vel pedes ha
 bent huius. Habet enim vni subiecti multa acci
 dentia sicut pennis colore et odorem non eodem.
 Habet etiam huius alia exteriora sicut possessio et ve
 stes non eodem. In solis aut illis que sunt ptes ali
 cui? vni? eentiales. aliquid aliqd dicitur habere et ha
 beri: vt alia corp? et corp? animi. Et sibi in quibus
 vt in in memoria dicitur dicitur vt huius vni
 et vni vni. Et similitur in his que per relatione
 vniatur sicut dicitur? qd pater habet filium et filius pa
 tres. Et ergo sic vni? deus huius nature sicut
 huius corp? vt ex his ostendit? vna natura eodem pos
 set dicitur qd deus huius nature huius et huius natura
 habet deus sicut a habet corp? et eodem. Sed
 qd ex diuina et huius natura non potest ostendi vna na
 tura ppter perfectione? vni? vt dicitur est. et non in p
 dicta vni? et principalis? est qd est ex pte dei ma
 nifeste consequit? qd ex pte dei accipi? qd habet
 nam huius. Aliud aut qd per aliquam naturam dicitur
 esse dicitur esse suppositi vel ipostasi nature alia?
 sicut qd huius nam equi dicitur esse ipostasi vel sup
 positi nature equine. Et non sit natura intellectuale
 que habet talis ipostasi dicitur psona. Sicut dicitur
 mus? Petrus esse persona qui natura huius habet
 est intellectuale natura. Et ergo filius dei vni
 genitum dei verbum per assumptione? habeat huius
 nam vt dicitur est sequit? qd sit ipostasi vel suppo
 siti vel psona huius nature. Et si ab eterno ha
 beat diuina nam non per modum ipostasi? sibi simpli
 est idcirco. dicitur etiam ipostasi? vt persona di
 uina nature. sicut non qd diuina verbis huius et
 primi possunt. sibi ergo vni genitum dei verbum
 est ipostasi? vel psona duar? nam? diuine. f. et huius

ne in duabus naturis subsistit. Et si ergo aut obicit
 qd huius natura est in ipso non sit accidens sibi sub
 stantia quedam non aut vni? sibi particularis qd ipostasi
 dicitur: vt dicitur consequit? qd ipsa diuina nam in ipso ipostasi
 sibi qd sit ppter ipostasi? dicitur de vni? et sic in ipso erit
 vni? ipostasi? et. Considerare debet qui sic obicit qd
 non omnia particularia ipostasi? dicitur sed solum illa
 ad aliquo particulari non habet. Nam in huius
 sibi est quedam particularia non in ipso dicitur ipostasi
 nec persona? habet et principalis qd est huius. Vnde
 quoniam in quibus ipostasi? est tota ipostasi? vel psona:
 quod media? vel pres. Huius ergo nam in ipso non vt
 accidens sed substantia non vni? sed particularis: nec
 non ipostasi? dicitur potest? assumit et principalis. f. a
 dei vni? et. Ergo ipostasi? est vni? ppter personam vel
 ipostasi? vniatur nec potest dicitur est duo. Sed ppter
 dicitur qd habet duas natures. Et licet diuina nam p dicitur
 tur de ipostasi? ipostasi? que est ipostasi? verbi dei qd est
 eius eterna: non huius natura non potest dicitur de
 inabstracto sicut nec de aliquo huius humanam
 nam. Sicut enim non possunt dicitur qd petras est hu
 mana natura: sed qd est homo in huius huius humanam
 nam: ita nec possunt dicitur qd dei verbum sit huius
 na natura: sed qd habet huius nam assumptam et huius
 dicitur homo. Huius ergo natura p dicitur de ver
 bo dei: sed vna in concreto non. f. huius. vt et dicitur
 mus filius dei est homo. diuina veronatura et in ab
 stracto et in concreto dicitur potest? qd verbum dei est di
 uina eterna vel natura et qd est deus. Aliud aut deus
 sic huius diuina nam: et homo sit huius humanam nam
 p huius vni? non significatur esse nature habitae. sed
 vni? huius vni? et. Et est huius nam sit ipostasi? sibi
 cut in note dei intelligit ipostasi? verbi dei: ita in
 note huius intelligit verbum dei sibi qd attribuit
 ipostasi? et sic ppter hoc qd dicitur? deus? sibi et ho
 mine non dicitur? eam esse duos vni? in duabus
 naturis. Nam a vni? est qd puenit nature attribuit ipostasi?
 ipostasi? illius nature: ipostasi? aut tam huius na
 ture qd diuine includit tam non note significatur vni?
 nature? sibi in note significatur et huius qd est eadem ipostasi?
 nature? huius vni? nam: consequit? est vt tam huius
 qd diuina p dicitur de illa ipostasi? sibi sibi qd inclu
 ditur in note significatur diuina nam: seu sibi qd huius
 diuina in note significatur huius. Ipostasi? est vni?
 cere qd deus vni? dei est accept? et nature de vni?
 passus motum? et sepultas. attribuitur ipostasi? vni?
 huius nature huius nam: et eodem possunt dicitur? dicitur
 qd huius est vni? cu patre: et qd est ab eterno et
 qd eratur modum? ppter diuina nam. In his g tam
 diuersis de ipostasi? dicitur distinctio inuenit sibi
 dicitur sed de ipostasi? de ipostasi? dicitur. Quedam enim dicitur
 sibi huius nam. qd sibi huius. Et aut p dicitur
 de quo dicitur indistincte pferunt: vt dicitur ipostasi?
 nature de qua et diuina et huius dicitur: vt dicitur qd
 id est huius qui videt et audit sibi non sibi id. Videt. n.

fm oculos ⁊ audit fm aures, Jāē etiā est pomus qd vides ⁊ odorat: fm hoc quidē colore illud autē odore rōne autē docere possum⁹ ⁊ vides audit: ⁊ audis videt: ⁊ visum odorat ⁊ odoratū videt. Et sibi docere possum⁹ ⁊ de⁹ nascit de virgine p pter hūmā nām: homo ille est etern⁹ pp dōnam C. Qualiter sit accipiedū qd dicit verbū dei paf sum sē.

CA. VII.

Et consideratē q̄ p̄mīssōꝝ satis appere p̄de
 e tā nīl: et inveniēdo sequi et eo qd dicitur ē
 q̄ vniuersū dei v̄bū passum ⁊ mortuū cō
 fitetur. V̄d enī hoc ei attribuit⁹ fm nām dīnā
 sed fm humanā quā p̄ nra salute in vnitatē p̄de
 assumptū. Et q̄ aut obicitur q̄ deus cū sit op̄tē
 tē alio mō poterat hūmānū genus deus d̄s p̄mī
 genū sui mortē: adherere debz qui hoc obicit q̄
 in factis dei cōsiderā d̄s est qd vniuersū fieri po
 tuit etiā si alio mō illud deus facere v̄ntūq̄
 quin oīa eius opa sūto rō irratō. Et enī cōsi
 deret q̄ de⁹ fecerit celū itē it̄rat⁹ ⁊ q̄re odiderit
 in tali numero sūctas sp̄it̄er cogitanti occurret
 fm q̄ sic vniuersū fieri potuit: licet aliter facere
 potuerit. Dico aut hoc fecim⁹ ⁊ credim⁹ totū nāc
 dispōs⁹ ⁊ humanos act⁹ dōmine p̄dūctē esse sub
 lectos. Hāc enī credulitate sublata: oīs dīnitatis
 enīa excludit. Cōsequē⁹ aut p̄tētem disputat
 enī ad eos qui se dei cultores dicit sūctū sumā
 cem seu xp̄iani seu iudei. Ad eos aut qui oīa ex ne
 cessitate puenire dicit a deo: op̄tē a nobis ali
 dī disputatē. C. Et alīq̄ ergo pueniēti passio
 nis ⁊ mortis xp̄i p̄a intēione cōsiderat: et tantū scie
 p̄fūditatē inuenit: vt temp̄ aliq̄ cogitāti plura ⁊
 maiora temp̄ occurrit: ita q̄ eripi possit v̄cꝝ eē
 qd xp̄is dicit. i. Cor. i. Non p̄dicam⁹ xp̄m cruci
 fixū. iudeis quidē scidālū. gr̄ib⁹ v̄o stulticiā. ip̄is
 autē vocationē iudeis arḡ crucis. Xp̄m dei virtutē
 ⁊ dei sapiām. Et iterū. V̄d stultū est dei sapiētis
 est hōib⁹. P̄mo ergo p̄siderādū occurrit q̄ xp̄o
 humanā nām assumptē ad lapsū hōis repandū
 vt dicitur. Et ergo op̄eruit xp̄m pati ⁊ agere s̄z
 hūmā nām p̄ q̄ remedū adhiberi posset contra
 peccatum. Peccatū autē hōis in hoc cōsistit q̄ hō
 eo p̄alibus adherendo sp̄salia bona spernit. Hōc
 q̄ deicit dei sūm in assumpta hōis nāc cōsi
 deret ea que fecit ⁊ passus est: vt hōies sp̄salia bona
 vel malo p̄ nibilo ducerētne ab eo: in modū nato
 affectu ip̄cū sp̄saliū b̄mīn⁹ dedim⁹ ēēt. Et ip̄o
 paup̄e parēt ea elegit: et n̄ v̄tute p̄fectos: ne q̄
 de oīa carnis nobilitate ⁊ paritū dicitis gl̄ictur
 paup̄erē v̄tū gestit: vt dīnitatis doceret cōfiterē.
 P̄uat⁹ ab̄s dignitate v̄tū: vt hōies ab in
 odūto hōꝝ apperim reuocaret. Labōē firmi:
 famē: ⁊ cogē itaq̄ dīnitatē ne hōies v̄dūpta
 n̄b⁹ ⁊ delictis int̄t: p̄ter asūtatē hūi⁹ v̄tē re
 traherēt a bono v̄tūe. Ad extrenū sustinuit

moztē ne poter mortis timorē aliq̄ v̄ritatem
 desereret. Et ne aliq̄ p̄ v̄ritate v̄sperabiles
 mortē timeret: exprobatūm gen⁹ mortis cie
 rit. i. crucis. Sic quoq̄ pueniēti sūctū filius dei ho
 minē factū mortē pati vt sus xp̄o hōies p̄oca
 rer ad v̄tū: vt sic v̄ritatē qd p̄m̄ dicit. i. De. i.
 Xp̄o passus est p̄ nobis: vobis reliq̄s exēp̄lū
 vt seq̄mini v̄tū hōia ei⁹. C. Deinde qd hōib⁹ ad sa
 lūtē necessariā est nō sōlū v̄ritatē rectā ⁊ q̄m v̄
 ritatē parat⁹ etiā cōgnitio v̄ritatis p̄ quā v̄ritatē
 errorē ad rep̄tē cōtē hūmāi generis notariū fuit
 vt v̄ritatē dei v̄bū nām hūmā assumptā certa
 v̄ritate cōgnūde firmaret v̄ritatē. V̄ritatē autē
 q̄ docet p̄ hōies nō oīno firma creditatē adbe
 tur: qd hō decipi ⁊ decipi pot̄: s̄z a solo deo ab̄s qd
 debuit andē v̄ritatē cōgnitō cōfirmat. Sic q̄ op̄o
 tuit dei sūctū hōies factū dicitur dīne v̄tūq̄ hōi
 bus p̄ponere: vt cōdētē hōc dīnū nō hūmāno
 esse. Et hoc offūdī mīraculōꝝ mīserūdine. Ope
 rātū enī ea que sūnt de⁹ facere p̄o: puta mortuos
 suscitādo: cecos s̄m̄mūdō rē. cōdētū erat. vt p̄
 deū loq̄ret. Et qd mīracula ei⁹ p̄fēco qui adēntē
 videre p̄ueniēte a postēna credētē p̄cta cō
 tra h̄ v̄na sapiarē emū exhibuit p̄ xp̄i infirmitatē.
 Et enī v̄ritatē dices pot̄ē ⁊ in magia digni
 tate cōditur: credi p̄uenit qd doctrina ei⁹ ⁊ mi
 racula a favore hōim: ⁊ p̄tē hūmā fuisse re
 cepta. Et id vt palū heret op̄ dīne v̄tūq̄ oīa abiecta
 ⁊ infima in mūdo elegit: p̄ap̄erē marē ⁊ v̄ritā in
 opena: discipulos ⁊ mīnos v̄dēt af̄reprobati ⁊ cō
 dūari v̄q̄ ad mortē a magnatib⁹ mūdi: vt mī
 serēse apperet q̄ suscepto miraculōꝝ eiusq̄ doctri
 ne nō hūmā pot̄ēte s̄z dīne attribūdat. Et t̄
 b̄ia q̄ fecit vel passus est s̄z p̄uigebāt ⁊ hūmā iſt
 miras ⁊ dīna p̄t̄a. In naturatē. n. p̄nus iactu
 r⁹ in s̄tēpio ponit⁹ s̄z ab angelis collaudat ⁊ a ma
 gis stella duce adocatur. Tēparat a diabolo s̄z ei
 ministrat ab angelis. Et ut in op̄o ⁊ mendacis
 sed mortuos suscitāt ⁊ cecōs s̄m̄mūdat. Et dicit af
 firmo paritibus immensar latronib⁹: sed i ei⁹ mor
 te s̄l obcurat: terra tremis: frangit lapidē: ap̄i
 unt mortuāt: moztōꝝ cogit suscitāt. Et qd
 ergo ex talib⁹ incipit n̄s fractū v̄dēt ostēntū. Et
 p̄ueniēte fere tot⁹ mūdi ad xp̄m: vt v̄terius alia
 signa q̄rat ad credēdū durio: lapide cōfēri p̄de: et
 in morte ei⁹ p̄terfisse s̄nt. Hōie est q̄ ap̄is. i.
 Cor. i. dicit. V̄terius crucis p̄uenit⁹ stulticia est.
 h̄is autē q̄ salui s̄nt. i. nobis v̄it⁹ dei est. Et s̄t est cir
 ea h̄ alim⁹ p̄siderādū: q̄ fm eādē rōnē p̄uidēt q̄
 in s̄tēpio dei s̄l⁹ h̄o fact⁹ infirma pati v̄lunt: etiā
 suos discipulos quos hūmā salutis ministros iſi
 tur v̄lunt in mūdo cōt abiectos. Et nō elegit
 iſtatos ⁊ nobiles: s̄z illiteratos ⁊ ignobilēs paup̄e
 res. i. p̄scatores ⁊ eos mīttēs ad salūtē hōim p̄
 curādū iſtū paup̄atē seruare ⁊ p̄cūctōes ob

propria pati et in eis etiam per vitare subirene eos
 predicatio ad aliqd terrenu comodu spofina vide-
 retur: sine filius mundi a scriberet humane sapie aut
 vitar: solū dicit. Et nec in eis desuit vna pina
 in tribula opans. qm fm mūdū videbāt abicai
 hoc aut necessariū erat repetitū humane vt boles
 dicerēt ne de scripso supbe piderent sed de deo.
 hoc enī ad pfectionē humane iusticie regit vt hō
 totaliter se deo subiciat: quo enī oīa bona p-
 qui speret adpūscāda: p adeptā recognoscit. Ad
 hōū ipse pēna hūmū mūdū pēnēda et aduersa q̄libz
 tollerāda vsqz ad mortē nullo mō meli' ei' dēci
 puli potuerit in istis q̄ p passionē et mortem tpi.
 Et sic ipse eis dicebat. Jo. 15. Sic me grecuti sunt
 vos psequēt. C Deinde p̄siderādū est q̄ b̄bz or-
 do iusticie vt p pēto pena iusticie. Apparet enī
 in hūmā iudicio q̄ ea q̄ iniuste facta sūt ad iustī
 cīā reducūt dō mōx ab eo q̄ aliena capite p̄st
 bz q̄z debeat subtrahit qd pl' b̄z: dat ei q̄ mūnū
 dēbat. Quicūqz aut peccat p' sine vltimā indul-
 get q̄z debeat. Et n. volūtas suā iustice transgre-
 dit ordinē vniuersi legis vine. Ad hoc igit q̄ ad iu-
 sticie ordinē reducāt: q̄z volūtas inobediēt de
 eo q̄ vult: qd sit dū panis vsqz subtractionē bono-
 rū q̄ velt h̄re: vsqz p allationē maloz q̄ pan recusat
 hoc ergo reintegratio iusticie p pēnas: q̄z sit p
 volūtas ei' q̄ pūnī dō ipsemet sibi met pēnā im-
 ponat vt ad iusticie redcat. q̄z vō sit eo inuito:
 s' tūc qd ipse ad iusticie nō reducīt s' in eo ipse
 iusticie. Et ar aut totū hūmū gen' pēto sūm. Ad b̄
 q̄ ad statū iusticie reducēt oportet b̄re luente
 pēnā quā hō sibi p̄p̄ assumeret ad iusticiā dīne iu-
 sticie ordinē. Null' aut hō pur' tant' est poterat q̄
 posset satisfaccere iusticiā deo pēnā volūtarīz
 alioqz assumēdo: etiā p pēto p̄p̄: nō enī p pēto
 vniuersoz. Et enī hō peccat legē dei transgrediat
 Et sic q̄nē in se iurā deo facit q̄ est maiestatis
 in iure. Tūc itē maior iuria q̄to maior: et s' i que
 punitur. P̄nat. n. q̄ maior iuria reputat si q̄ p
 cūctat mūtē q̄ si ruffian et adde maior: ite regē vsqz
 p̄ncipē. Habet q̄ pēnā p̄ra legē dei pmissuz quo-
 dā mō iurā iusticiā. Et rursum p̄siderādū est q̄ s' dī
 gnit' aut satisfaccit' et satisfaccio pōderat. Unū enī
 vbi dēp̄ator: aut a regē p̄latū p satisfaccitōe iurie
 mōio: satisfaccio p̄putat q̄ si eo inferior: vsqz genua
 flecteret vsqz alīa q̄m hūmilitatiōe ostēderet ad satis-
 factiōē p̄ssio iurā. Null' aut hō pur' erat iustice
 dignitatis: cui' satisfaccio posset ēē cōdigna p̄ra
 dei iurā. Dopotat igit vt ēē aliqd dō hūmīte dī-
 gnitate q̄ pēnā subiret p oib' s' ēē cōdigne satisfac-
 ceret p totū mūdū peccat. Ad h̄ q̄ vniuersū dei
 vbi v'er dō: et dei hūmā nām hūmā assūpsit: i ca
 mortē pati voluit vt totū gen' hūmā p pēto satis-
 factiōe purgaret. Et sic pēn' dicit. 1. pē. 3. Et p̄ se
 mei p peccatū n'ro mortu' ē iust' p iustice. Hō
 q̄ vt opīnāl puenit ē fuit q̄ deus sine satisfaccitōe

suā hūmā pēnā purgaret: nec enī q̄boies nō per-
 mitteret cadere in pēnā. P̄mū. n. resposnaret
 oduis iusticie. Sed mō ordīnē hūmāe p quā hō
 fact' ē fuit volūtas liber potē bonū vel malū elī-
 gere. P̄tō dicit aut ē potē nām et ordinē nō de-
 struere s' sustinere. In b̄ q̄ marie dei supra apparuit
 q̄ ordinē regē suū iusticie q̄ nāc: et nō mis-
 ricorditer puidit dō solūta reme dū p hūmā in
 carnationē et mores. C Qualiter sit accipi-
 endū q̄ fidei fect accipit corp' tpi s'ē. CA. VIII
 Itaqz p passionē et mortē tpi boies a pec-
 cato purgat' vt hūmā iustice hūmā iustice i
 nobis maneret memoria filii dei pāide
 appropinquare sic pāidit et mortē memoria fide
 lib' iustice hōt iustice subspōndā sūi corp' et sangui-
 nē tradēs oduisul' sub spōndā et vni: qd vsqz
 nāc in memoria illi' v'ncidē pāidit vbi q̄z
 rurū tpi frequētat ecclesia. Et nō vanc aut b̄ facit ir-
 ridēt fidei eoglibz etiā parū in p̄p̄na religioe
 hūmā: s' facili pōt atōdere. Hō. n. dicitur q̄ cor-
 p' tpi dilaceret in p̄es: et sic dēnū a fidelib' s' b̄
 sacro sumat' vt oportet et q̄z illud defecere etiā
 si magnitudinē mōz hōret vt dicitur dicitur p̄t
 p̄uentionē panis in corp' tpi vsqz corp' tpi in sacro
 ecclesie et: a fidelib' māduari. Et quo q̄ corp' tpi
 nō dicitur: s' in ipm aliqd p̄uērit nulla neccitas ē
 vt p māduatōe dei fidei hūmā cōmūti c' aliqd strāba
 tur. Et q̄z aut infidelis v'at dicitur hūc p̄uentionē
 ipso hūc et p̄siderēt dī opōrdit. Cōfiter qd
 q̄ p v'at nāc p̄st vna res p̄uēti in aliū q̄m ad
 formā fuit q̄ aer i' gnat' p̄uērit dō mō a p̄ra erat
 subiecta formē aeris p̄p̄: formē ignis subiecti
 et vult magis q̄ vniū opōrdit dei q̄ totū rei sub
 hūmā in et p̄duat nō solū trāsmutādo fm formā
 vt facit nō poterit hō totū in illud totū p̄uētere vt
 sic panis in corp' tpi p̄uertat et vniū in sanguine.
 C Si autē hūc p̄uēti dō aliqz v'at respōnat' per
 id qd sensū appareret. nāz nūl' fm sensū iustice
 p̄sideret sic nobis dīn appon vt ad nos sub tegē
 mēto v'at hūmā rēfūdēt. Et ergo tpi copus
 et sanguis p̄p̄: s' dūna reflectio haberet et nō q̄
 tibus et pot' cōtā: sub specie panis et vniū sumitur
 vt nō sit horribile carnē hūmāz comedere et s' p̄
 p̄nā hōret. Et nō hoc fieri dicitur' q̄ s' p̄nā ille
 q̄ sensū apparēt i sacro sūi solū in fantasia vidē-
 nō sicut sol' et in p̄p̄na armē subiect: q̄ v'at
 factū nullā fidei dicitur: s' de' qui ē subiecte et ac-
 cidēt creator: pōt accūsā sensibilia p̄uētere et iē
 subiecte tā in aliud mutata. Hō. n. effe' cūz
 s' dū p̄nā opōrdit abiqz classē s' et p̄ducere et
 in et p̄uētere. Et q̄z v'at dei opōrdit nō p̄ntet
 p̄ra tāle in hoc opōrdit nō assumant. sed p̄ra sarracenos et alios q̄ dei opōrdit p̄ntet
 C Alia vero hūmā iustice factū nō sūb magis dī
 somnāda: qz infidelib' secretis fidei p̄di hō de b̄t
 C Qualiter est sp̄s locos vbi anime purgātur

ante sint beate.

CA. IX.

Hinc reitit considerare de opinione quorundam dicentium purgationem esse post mortem. Sed qua quidem vt bonis aliq darentur contigisse videt qd in pluribus alijs ed tinge. Ita est aliquos errores vitare voluerunt incidere in errores contrarios. Sic artus dicit vt vitare voluit errorem. Sabelij p dicitur sancte erit natus psona eorum in errorem contrarium vt dicitur de beatis edm. In hunc errorem dicit vitare voluit errorem. Melioru diuidet xpo psona dicit bonis tunc errorem vitare vt pateret vna esse dei et bono nati. Sic etia dicit vitare voluit. Augustinus et rotiponens oes penas post mortem purgationis et in contrarium. Pluribus erroribus vt dicant nullam penam post mortem purgationis esse. Sancta vero catholica et publica ecclesia inter errores contrarios in media sententia passu iocuit. Sic etia dicit vitare voluit psonas in trinitate eorum et Sabelianis et in errorem amari non declinat sed vna nati coeque et forari essentia in incarnatione vero misero eorum nature dicitur dicitur eorum. Quia nec est tam cum Meliora psona separat sic et in statu aliarum post mortem penas quas purgationis edent. Eorum dicitur qd de hoc seculo abis peto in ozali cu caritatis gra decedit nec cu ogegne oes penas purgationis confectur sed q cu peccato mortali decedit cum diabolo et angelas eius eterno consistit supplicio cruciados. Cuius veritas et eo asserione primo considerandis est qd illi qui in peccato mortali decedit statim ad infernalia supplicia rapitur quod aperte et euicidit pbatur. Dicitur eni Luc. 16. Es ego nati qm natus est diues epulo et sepultus in inferno. Et de cruciata ei et iptus decessit deo apparet dum dicitur cruciotos in ac flamma. Job quoque de ignis dicit Job. 17. Ducaut in bonis dies suos in puncto ad inferna de secundant. Item Job. 17. Qui decessit deo recede a nobis et. Non solum aut impio peccatis pprijs sed et iusti an passiois xpi peto pmi parent morte ad inferos decessit. Vt iacob dicebat. Gen. 37. Decessit ad inferna me iugis inferna. Vt ipse xpo motus ad inferna decessit vt in hunc bolum pter sic an p pberti p dicit fuerat. Ad dicitur alijs me inferno qd per iacob dicit. Decessit ad inferna magis qd illi sine in acia a mortis stateter ne retribuendis mercedi de recipiat. Et hoc quide eutem dicitur nati ad inferna matre p dicit. Vt est eni aposto. 1. Cor. 5. Dum in emione de tribulatioibus sanctis fecisset. Scimus eni quid

q si terrestria domus nostra huiusmodi habitatio dicitur solentur q edificatio et decolabentur. Dominus non manufaci sed eterna est et quas vt et bna prima facie impetens hoc videtur eius posse q de solatio mortali corpore homo celesti gloria induitur. Sed vt hoc sensus additur: fiat seque na peracturus. Quia eni duo pofuerat. Vltimo lutione habitatio est et adoptione domus celestis ostendit qd de deo hominis se hays ad vtriqque quadam expositione vniuersi. Quide primo subingat de deo deo celestis domus et diuina genitum in hoc qd a nostro desiderio retardat cupimur superinductu habitatio ostendit per quod etiam videt intelligere q illa domus celestis qua supra dicitur non est aliq ab oie sepe ratum sed aliq de bonis indiens. Vn eni dicitur homo induere domum sed vsum deus dicitur aliquis in habitare domum. Cum ergo hoc duo edungit dicens superinductu habitatio ostendit qd id quod est primo desideratum et est aliq indiens q induit: et est aliq pter et excedens q habitatio. Vnd aut sit illud desideratum patebit et sequentibus. Quia qd nati simpli dicitur induit si sup induit rone sui dicitur indiens. Vn vult et nati in hunc amatur qd dicitur. Vt alia sic dicitur bitand celestis qd nati meret bitande terrena ad opno illi bitand celestis est supinductio. Quia qd op qd etiat bitande terrena ad bitande celestis: si p dicit supinductio simpli. Pof qd aliq ab opo qd rere. Quare q dicitur supinductio ostendit: Ad qd nati det dicit. Vt eni qm qm itabernaculo isto. q. q. dicitur terrena bitaculo qm trahit oio no domo qm pmanet in gemitibus gramati aliq accedre. Xera de deo dicitur: eo qd hunc nate desideratus nati noiam? expolari qm tabnaculo tereno qd fua puehri celestis vt abforbeat qd in ostale dicit a vita. I vt ad vitam imortale sine mortis gatu trahat. Pof set aut uterq aliq qd rere ab opo: qd ronebit pper qd nobis? expolari terrena bitande dicit nobis nati: et sic nec q bitatio celestis induit cupiam? Ad hunc ronebit. Vn et in nobis efficitur vni de desiderio celestis de? et quid in nobis efficitur ostendit subdit. Vn dedit nobis pegri ipta. Per spi ritum nati. scri qd accepim? a deo sum? bitand bitande ad pofe da certi et solliciti: sicut p piga? de deo bito recipiendo. Et hoc qd certitudine ostendit celestis bitandis elenatur. Sic qm nobis duo fit desideria. Vni nate de terrena bitande nati de deo: aliq qd de celestis bitande psequeda. Sed hoc duo desideria igitur no pnta: ad celestis bitandis punire no possim? nisi terrena de hantus Vn cu qd dicitur fiducia firma et audacia desiderii gfe pferim? desiderio nati: vt velim? terrena bitandis punire desideria ad celestis punire. Et hoc est quod subdit. Audetes ergo semper et factes qui dicitur in hoc corpore pegrinamus a deo. p. h. n.

Contra grecos

anbulamus: & non perissem. Idemque autem
 & bonam voluntatem habemus magis peregrin
 nari a corpore & piteo esse ad deum. Apertus est quod ipse
 corpus corruptibile super nos est terrere de omni
 & habundantia & tunc macula: quod quid corpus est
 sine quasi quoddam idem est. Apertus est quod supra
 dicitur quod non manifesti sunt eterni in celis: quod
 ipsa dei que hoies induit: ut etiam ambulat: dicit
 quod piteo existit per ipse. i. videndo cum fuerit. De
 regimini autem ab eo: dicit per hoc tenet quod mundum
 videt. Desiderat est sancti peregrinari a corpore: ut
 eorum ale per more a corpore separant: ad hoc per sic
 peregrinantes a corpore sunt piteo ad deum. Quod est
 quod sanctus ale a corpore absolute ad celestem habi
 rationem puritate dei videtur: Non est sanctus alia
 rum dicitur glaque in dei visione possit velle ad
 deum iudici quo corpore reformet. hoc est appa
 ret per hoc apli ad phil. i. ubi dicit. Cupio dissol
 ui & esse cum ipso. Item. n. b. desiderat est si corpore
 dissoluto ad hoc spiritus christo non esse: quod est
 constare esse in celis. Et dicitur est in sig latini i era
 ce silenti dicit. Tu. i. Hodie mecum eris in pidi
 forp padium sic fructus de glorie. vel ad est cre
 dendus quod sues fidelis ipse renumerare dicitur
 quoniam ad gloriam alia: velle ad corpus reforme
 nari. Quod est deus dicit in domo piteo mei milio
 nes multe sunt: ad deum referret primo quibus sic i
 celis beatissime remunerant a deo: et dicit de omni
 sed in ipsa domo. Hoc autem velle piteo est purgationis
 alia: est post mortem. Et multas. n. sacre scripture
 antequam manifeste dicit quod ad ista celestem gloriam nullus
 penetrare potest cum macula. Dicit. n. de diuine sapie
 tie prophanone. De p. 7. quod in illi in ipse incurrunt
 eam. Quod est celestem scientiam in super precipi
 tione per tota: quod piteo dei est celum. Quod igitur deo
 sine macula esse eos quod ad ista piteo. hoc est ibi
 exponit. ysa. 53. Et sancta vocabit non trahit
 eam possit: & ipso. i. Non intrabit in ea aliquid
 corrupti. Ad ista est alioque in bona more: alioque
 bus per hoc macula cognari: per que est eterni
 inferi damnatione non merent: sicut si venialis peccata
 ut in qd occidit cibum. Non ergo celestem beatitudi
 nem & talis ingnan deccidit per parture itaq;
 morte. poenitent autem ut piteo est si tales macule
 meis non est. Ad minus ipso in morte dilatione
 glie panetur per venialis. Nulla autem est non quare
 magis hoc piteo est alia alioque post mortem code
 dant piteo est carnis virtutis diuine & spatio
 a deo in maiore piteo etiam etiam in inferno
 quod ignis supplicium quod ibi panitur: quod deccidit: quod
 venialis bus purgationis ignis per more sustinet. Et
 quod autem de celis peccata venialis remane purganda
 per ignem piteo nund quod facit peccat iudicio: bus
 piteo stant non potest. Quod est. n. quod sic ale in
 quo nulla est macula stant corpore dissoluto celestem
 beatitudine ad ipse. Item potest dicit quod ale cum peccata

armenos & sarracenos

venialis potest ad glie: ut est ostia. Dicitur est eo
 rum glie piteo venialis velle ad deum iudici: quod est
 non impossibile dicitur. i. p. lembus peccata sunt peni
 tentia alia in glie deinde. Simpliciter: cumq; ali
 quos ad morte piteo non potest piteo debet
 per peccata de quod penitentia nec est omni in celis
 ut dicitur quod illa velle non potest. Item. n. melior
 potest est quod cito in morte piteo est quod venialis
 piteo in hac venialis. Item. n. est post mortem
 hanc penitentia. Non autem in inferno in quo hoies per mo
 rales bus panunt: dicitur per ipse sine mortalia venialis
 fa. Item est venialis velle piteo est bus: peccata
 velle ad deum iudici etiam glie de beata differret. Quod
 est peccata alioque penitentia glie & purgationis per
 hanc velle ad deum iudici etiam peccata peccat celestem
 in us ab ipse intro dicit. Item. n. terra ecclesie per fide
 libus de felle: per autem quod non omni per bus & sine in inferno
 venialis dicitur per ipse per bus & celestem glam
 sunt a deo per iam gumerit ad sine. Item. n. est quod
 sunt alioque penitentia glie & purgationis post hoc velle
 tam: per quod remissione omni ecclesie. Item. n. apli
 dicit. i. co. 3. Unusquisque pro quale sit ignis pro
 bit. si cum ipse manifestum est super edificatum merore
 deus accipit. si cum ipse ardet: beati in inferno piteo
 ipse autem sicut est in quasi piteo. Non autem potest
 hanc velle de igne inferno: quod illa ignis peccata non
 sicut. Item. n. est intelligit de alioque igne purgationis
 & quod potest alioque dicitur sic intelligit de igne
 quod ex deo facit iudicio: per que quod in inferno dicitur
 clarabit. Item. n. dicitur velle dicit venialis ad
 penitentiam: ad iudicio velle totus mundus
 istas dicit. i. he. 5. Dies dei sicut sur in nocte
 ita venialis: ad attendit est quod dicitur dicitur dicitur
 dies dei: quod est dies adiutus est ad iudicio dicitur
 tunc mandata dicit cuiusque dicit dies dei: quod ad
 venialis in morte venire dicit quod remunerata
 ras velle piteo. Item. n. dicitur ad remuneratorem
 bonorum dicit ad discipulos. Jo. 14. Et abutro & si
 piteo vobis loci: ite venio & accipiam vobis ad
 meum. Quod est ad dicitur in malis dicit.
 ipso. i. Item. n. dicitur in prima epistola fac. Venialis
 venio vobis & mouebo candebit tunc de loco suo
 Item. n. dicitur quod ad velle iudicio ignis reuelabit
 qui facit iudicio peccata quo reprobus ad iudicio
 trahent: et tunc velle reperiet purgationis: sed e
 dies dei quo venialis in sua morte iudicat ignis
 reuelat purgationis bonos & ipse piteo. Item. n. dicitur
 purgationis est post mortem.
 C. Quod diuina piteo humanis actibus
 cessitatem non imponit. CA. X.
 Item. n. dicitur dicitur in per ordinatorem
 n. Item. n. dicitur dicitur in actibus ipse
 In quod sic dicitur peccata dicitur velle
 fundatur & salita seu erro: velle. Erroneum
 est est dicitur: adus humani & actus piteo
 & ordinatorem dicit non sicut. Item. n. dicitur

dicitur qd pfectio vel ordinatio dñna hñanis actibus necessitas contingat. Tolleret eni libertas arbitrii cõsuetudine oportunitate legi vñtina sollicitudo bene operandi & pmissio & penarum iusticia.

C Est ergo cõsiderandũ qd deus aliter habet scilicet de rebus q̃ homo. Dicitur enim subiectus esse rēpori & ideo res rēporales cognoscit quædam respiciẽs vt pñtas quædam vt pñterita respiciẽs: quædam pñtendẽs vt futura. Sed deus est simpliciter tēporis dicitur: & cõsuetudine est eternus. Unde & eius cognitio nõ est in posibilitate h̃ eterna. Cõparatur autē eternitas ad tēporis si cut in diuisibili bñle ad cõtinuũ. In tēpe eni inuenitur diuersi: ac quædam partim scilicet dñi pñtas & posterius in succedenti sicut in linea inuenitur diuersitate pñtas: cõm sicut ad inuenit ordinatẽ. Sed eter nitas pñtas & posterius nõ habet: quia res eterne in tantõ carent. Et sic eternitas est tota simul, sicut & punctum pñtas caret sicut sicut diuisiõ.

Puncti autē dupliciter ad lineã cõparari p̃t. Vno quidẽ nõ sicut intra lineã cõp̃tendẽs sicut in puncto lineã: sicut in medio sicut in fine. Alio nõ vt extra lineã existens. Puncti ergo sicut lineã: etiam non p̃t obus pñtas lineã adesse: sed in diuersis pñtis lineã oportet diuersa pñtas signari. Pñtis etiã vero qd extra lineã est nihil p̃hibet equaliter cõsuetudine pñtas respiciẽs: vt patet in circulo cuius centrum est sit in diuisibilitate equaliter respicit omnes circuli ferẽtes pñtas: & cõsuetudine quodãmodo sibi sunt pñtes presentes licet non vna earum alteri. Pñtis autē in cõsuetudine in linea similitate inuenitur: qd est terminus tēporis qd quidẽ nõ adit obus pñtas tēporis: sed in diuersis sicut pñtas diuersa instantia signatur. Pñtis vero qd est extra lineã. Centro quodãmodo similitate ter eternitas: que cum sit simplex & in diuisibilis totũ decurrit tēporis cõp̃tendẽs: quælibet pñtas tēporis est ei equaliter pñtas. licet pñtas tēporis vna sequatur aliam. Sic igitur deus qui de eternitatẽ excelsõ oia respicit semper totũ tēporis decursum & oia que gerant in tēpe pñtaliter inuenit. Sicut ergo cum videret osse sedere in salubritate & certa mea cognitio. nulla tñ ex hoc sicut necessitas sedẽs: impõnitur: ita deus oia que sũt nobis pñterita vel futura vel pñtas: quasi pñtas in pñtis & in salubritate & certitudinaliter cognoscit: ita tñ qd pñtas: nulla necessitas imponit existendi.

Deus autē est cõp̃tis accipi p̃t si cõparatõ decursum tēporis ad tñtum vñt. Si quis enim sit in vna per quã trãscunt multi, videt quidẽ eos qui sũt ante se: qui ṽo post ipsũ trãscunt per certitudinẽ scire nõ p̃t. Sed si quis sit in aliquo excelsõ loco videt oia vñt aspiciẽre possit simul videt oia qui trãscunt per viam. Sic ergo homo qui est in tēpe nõ p̃t totũ cursum tēporis simul videre sed videt ea sola que corãz assit sicut pñtas. s. de pñteritis aliqua. Sed ea que veniunt sunt per certitudinẽ scire nõ p̃t. Deus autē de

excelsõ sic eternitatis per certitudinẽ videt quasi pñtas oia que per totum tēporis decursum agunt ab ip̃o hoc qd rebus cõtingentibus necessitas sp̃tas tñt. Dicit autē diuina scilicet cõtingentibus necessitas tñt nõ imponit: sicut nec eius ordinatio qua pñtas ordinari inuenitur.

De enim ordinatõ res sicut agit res. Non enim est ordinatio casualis: sed qd pñtas pñtas ordinatõ extemur per virtutẽ. In actione autē diuine virtutis hoc cõsuetudine oportet: qd opatur in obus & mouet singula ad suos actus scilicet modũ vñtis cõsuetudine: ita qd quædam ex motibz diuina ex necessitate suas actus cõsuetudine pñtas: vt patet in motibus celestibus corpõ. quædam vero cõtingentõ tñt ter dũ a pñtas actione deficiit: vt patet in actibz diuina cõtingentõ. Arbet enim quicquid fructificatio impedit & aiala generando. Sic ergo diuina sapientia de rebus ordinat: vt ordinata pñtas sicut sicut modũ pñtas cõm. Est autē hic modus in tantũ hoĩ vt libere agit non coactus: quia rãnales pñtas ad opposita se habet. Sic igitur deus ordinat de actibz humanis vt actus humani necessitan non subdit aut sed pñtas et arbitrii libertate. Hec igitur que sunt ad pñtas vñtas sunt de pñtis quibus conferenda. que tamẽ alibi diuinentõ pñtas tractata sunt.

Expliat opusculũ scilicet videlicet sancti Thome de aquino ordinis pñtas sup quibusdã articulis fidei contra grecos armenos & saracenos quẽ scripsit ad canonicõ anglicõũ.

Incipit opusculũ tertium videlicet cõpendium theologicũ eiusdẽ fratrem Reginaldũ sociũ suũ carissimũ.

CA. I.

Temi patris vñtas

diuina inuenitatem vñtas cõp̃tendens vt dicitur per peccata m̃ notatũ in cõsuetudine diuine glorie reuocaret bene seruoletum nostra b̃tuitate assumpta non sua deposita manere. Et ṽo a celestibus verbis capẽnda doctrina nõ excusabilis redderet: qd p studiosos diffuse & dilucide per diuersa scribere sancte volumina trãdiderat ppter occupatos sibi beati summa humane salutis doctrinã p̃tuse.

Cõsistit enim humana salus in veritate cognoscẽde: ne p diuersos erroces intellectus obscuretur: h̃m̃ in debentibus intentione ne in debentibus sicut fecerit a vera felicitate deficiat in iusticie obseruatione ne per vñtas diuina se deficiat. Cognoscit autē veritatis h̃m̃ saluti necessarii dicitur: p̃tuse & p̃tuse sicut articulis cõp̃tendit. Hunc est qd ap̃to ad ro. 9. dicit. Verbum abscisatũ faciet deus sup̃tẽrã. Et hoc quid est verbum fidei: qd p̃dicatõ. Iusticiã h̃m̃ humanaz b̃tuitate rectificatur in quo dum nos osare docuit quo nostra interno & sp̃tas tendere debet oĩẽ

dit. Quoniam in his qui legem ob servare constituit vno
cepto charitatis plerumque. Pleniorem enim legis
est dilectio. Unde apostolus. I. ad Cor. 13. In fide spe et
charitate. Quia in guberna salutem nre operationis capitis
totam partem vite perfectionem consistere docuit. Vocens.
Fide autem manet fides spes charitas. Unde hec tria
sunt et beatus Augustinus dicitur collat de. C. Ut igitur tibi
sibi charissime. R. de gualde. Operum ofam docerimus
de spiritu a religione tradit quia semper oculi postea
sunt circa bectria in partem ege tota nra vna isteno
primis de fide. Secundo de spe. tertio vero de charita
te agem. Doc. n. r. apliceus ordolis et ro recta re
gna. C. Ad cui amos recti et pot nra sum debet
hinc spei statum nec b est per h vitam agnitione. De
primo igitur nra et fides per qua vitant cognoscas.
Secundo spes qua debito sine tua isteno collocef
Tertio nra et charitas per qua tu affectus tot aff.
ordines. C. Quid dicitur circa fidem. CA. 11.

Id est autem subano qdaz est illi cogitatio
f q nos in futuro beatos facit. Unde r. apliceus
dicit q est ita speranda r. qd in ista nobis
speranda res. i. futura beatitudine per modum certitudi
inchoationis subsistere facias. Illa autem definitio co
gnitione circa deo cognita deo consistere docuit. i.
circa divinitate trinitate et humanitate ipsa. Unde ad pa
tre loquens dicit. Hec est vita eterna vt cognoscite
te verum deum et. C. Circa deo q dicitur tota fidei co
gnatio vna. i. circa divinitate trinitate et humanitate
ipsa. Hec mirum qd ipse divinitate via est qua ad di
vinitate pervenit. Operet igitur i in via via cogno
scere per qua possit pervenit ad finem. i. in patria dei
grat actio sufficientis non est nisi vie per qua saluta
lis cognatione haberet. Hinc est q dicitur discipulis
dixit. Et quo ego vado scitis et via scitis. C. Ly
ca divinitate vero tria cognosca os. Primo qd est
sentie unitate. Secundo personarum trinitate. Tertio vi
unitatis effectus. C. Quid dicitur. CA. 111.

Ira edite qd dicitur unitate. Primo qui
e de credenda est deus esse qd rde spiritus est
videm. n. oia q mouetur ab alio moe
ri: inferiora qd p superiora sunt elementa p corpus ce
lestia et in elementis qd formi et mouet id qd debili
et in corpibus tria celestibus inferiora a superioribus
agunt. Hoc autem in infinitum procedere impossibile est.
Quia enim est qd mouet ab aliquo sit qd in infinitum qd d
finitum in gradibus. si parum mouens non sit gradus mouent
infinita erit. Operet autem si in infinitum procedat i mo
uentibus et in motu finis mouens non esse igitur oia infini
ta mouenda et mota erit infinita. Radiculis est ita tria
qd dicitur ponit in infinitum moueri non ab aliquo incipia
li agere. Dicitur enim est hanc si aliquid circa considerat deb
et lecti pgnatorem vel securi absp carpentario
operant. Ad igitur primum mouens est qd sit ob? sup
nra et b dicitur deus. C. De deo et mobili. CA. 1111.

Et apper qd necesse est deus mouere oia in
e bile esse. Aus enim sit finis mouens mouet

necesse est scips vel a seipso vel ab alio moueri. Ab alio
quod moueri non potest. operet. n. et aliquid moueri po
est qd est b rone finis in ouer. a seipso autem si mouet b
se est dupli. Vel qd b id sit mouens et moueri aut ut
qd finis aliquid sit finis mouens et moueri. Dou q
de primum est si se. Quia. n. est qd mouet in infinitum
sit i poteria qd aut moueri sit i actu finis id est mou
ens et moueri operet qd b id est ebt poteria i actu
qd est impossibile. finem est et si se. finem. est aliquid mouens
et alter mouens non est ipse finis se finis mouens rde
sue p qd mouet. Qd autem est se per se eo qd si est p se
qd se ipse finis mouens est rone sue p se ei mou
at. Dicitur igitur primum mouens oia immobile est. Et bus
et q mouens i mouet b ipse p ad erari se. Dicitur. n. mo
t? vt ab alio imobili procedat qd. finis mouens finis illa
spes mot? Dicitur videtur qd alterationes et gradus
et corruptiones qd sit i se imobilia rde quod sit in finis
mouendi corp? celeste qd b b dicitur mot? non mo
uet est sit in generabile et corruptibile et in altera
bile. Illud ergo qd est primum gradus oia motus
est immobile oia. C. Quid dicitur. CA. V.

Et apper videri deus est oia. de. n. qd id
pit est vt b finis p mot? vt p mutatione b p an
dicitur aut qd deus est oia imobilia ergo etern?
C. Quid dicitur esse p se est necessarius. CA. VI.

Et hoc autem oia q deus est finis rone. De
p enim q possibile est et non est est mutabile
Deus deus est oia imobilia vt oia est. q
deus non est possibile est et non esse. De autem qd est non
est possibile ipse non esse necesse est ipse esse: qd
necesse est et non possibile non esse id significat deus est
necesse. C. Itel est qd est possibile est et non est idger
aliquo alio qd faciat ipse esse: qd ipse est i se: se b
ad vt rone qd aut facit aliquid est est p se eo qd qd
est possibile est et non est est aliquid p se. deo autem non est
aliquid p se: qd non est possibile ipse est et non est: necesse
est est esse. Est qd aliquid necessaria sit qd sine ces
strag oia b dicitur: quod oia esse p se deus est oia q
mouens non b dicitur sue necessitas. Unde dicitur est per se
ipse necesse. C. Quid dicitur semper. CA. VII

Et hoc autem manifestum est qd deus est semper.
e De enim q necesse est esse: semper est: qd non
possibile est non est impossibile est non esse: i
nra non est dicitur necesse est deus est vt oia b: qd de
semper est. C. Ad hoc autem incipit deus aut desinit ni
si p motu vel mutatione. deus autem oia est imuta
bilis vt pbat est. Impossibile est qd est et cepe
ria vel q esse desinat. C. Itel est qd non semper sit
esse incipit indiget aliquo qd sit et est oia. Mi
bil enim semper educit de poteria in actu: vel deus
esse in esse. Deo autem nulla potest esse oia oia ut
ipse finis. Quia enim potest esse causato. Necesse est igitur
deus semper esse. Simpliciter mouet aliam non est
q est extrinseca mouet et p seipsos. et aut deo si mou
nit et aliquid est extrinseca: quia illa est et eo potest. de
igitur b est p seipsos. Et ea q p se se sit: et necesse

igitur de ipse. **C. Q.** i deo n̄ est aliq̄ successio. **C. VI.**
P Er h̄c manifestat q̄ i deo n̄ est aliq̄ suc-
 cessio: q̄ est tota est sic. Successio. n. n̄ inc-
 nit nisi i illi q̄ sit aliquid motu stricta. **Idem**
 os. n. r. postea i motu c̄m r̄p̄ successio. **De**
 aut nullo modo ē motu stricta: vt ostendit. **Idem** igitur
 est in deo aliq̄ successio: s̄ est est tota simul. **Itē**
 si aliqua ē n̄ est tota s̄i q̄ ei aliqd̄ depre-
 s̄it aliqd̄ a d̄m̄re. **Deput.** n. illud qd̄ n̄ aut r̄ ad-
 uenire est p̄t̄ illud qd̄ situr expectat. **Deo** aut̄ ni
 bil deperit nec accrescit: q̄m̄ d̄m̄s ē igitur eē ei
 est tota s̄i. **Et** h̄c ar̄ duob̄ apper q̄ p̄p̄ est etern̄?
Illud. n. p̄p̄ est et̄m̄ qd̄ semp̄ ē. **Et** est est tota s̄i
 fm̄ qd̄ b̄ d̄m̄i d̄m̄i q̄ emittat ē term̄ inabit vite to-
 ta s̄i s̄ p̄t̄a postea. **C. Q.** de ē simplex. **C. IX.**

Itē etiā apper q̄ os p̄m̄a mouēt̄ simplex
i est. **Itē** ei op̄t̄ade os ē duo q̄ ad iucez
 s̄e d̄m̄t s̄i p̄t̄a ad actū. **In** p̄m̄o ar̄ mo-
 uēte s̄i ē oio inob̄t̄e impossib̄le ē est p̄t̄a cū actū
 n̄ v̄m̄q̄q̄q̄ et h̄c ē in p̄t̄a mobile ē. **Impossi-**
bile igitur est p̄m̄a mouēt̄ op̄t̄a est. **Ad** hoc est opo-
 sito nōc est et aliqd̄ p̄m̄. **Itē** op̄t̄a n̄ aut̄ s̄i
 postea p̄t̄a. **Illud** igitur qd̄ oio m̄t̄ ē p̄m̄a. **Impos-**
sibile est est op̄t̄a. **C. Q.** d̄m̄s etiā i ord̄ne eoz
 q̄ sit op̄t̄a simplicit̄a p̄t̄a ē. **n̄** elem̄ta s̄m̄e
 n̄ aut̄ p̄t̄a cor̄p̄ m̄t̄. **Itē** etiā iter ip̄a elem̄ta
 p̄m̄a est ignis qd̄ est simplicit̄a. **Ad** aut̄ ele-
 m̄ta p̄m̄a est eoz? **Est** eoz ē in maiō simplici-
 tate p̄t̄a est est ad op̄t̄a p̄t̄a ē s̄i p̄m̄a. **Re-**
lingit igitur q̄ p̄m̄a est op̄t̄a est simplex est.
C. Q. deus est sua essentia. **C. X.**

Equi aut̄ v̄t̄er? q̄ de s̄i sua cōtra. **Et**
s̄ feni a. n. v̄m̄t̄a s̄i r̄t̄a est illud qd̄ signi-
 ficat diffinitio ei? **Idem** aut̄ est idē cū re
 eius est diffinitio nisi p̄ actōs in ip̄a. **i.** diffinitio ac-
 cidit aliqd̄ qd̄ est p̄t̄a diffinitio est. **Si** aut̄ h̄c
 accidit albedo p̄t̄a id qd̄ est albus r̄n̄ aler̄ motale
Itē al̄ r̄n̄ate r̄ motale ē idē qd̄ h̄c s̄i n̄ idē h̄c
 albus r̄n̄ est albus. **In** quocūq̄ igitur n̄c iuc̄n̄re
 deo quoq̄ v̄m̄ est p̄t̄a: s̄ aliud p̄ actōs os q̄ cōtra
 est s̄i oio idē cū eo. **In** deo aut̄ cū sit simp̄lex vt
 est n̄c idē n̄c iuc̄n̄re duo quoq̄ v̄m̄ sit p̄t̄a r̄ aliqd̄
 p̄ actōs os igitur cōtra est s̄i oio idē qd̄ ip̄e. **Itē**
 in quocūq̄ cōtra n̄c est oio idē cū re cū ē cōtra
 est iuc̄n̄re aliqd̄ p̄ mod̄ p̄t̄a: aliqd̄ p̄ mod̄
 act̄. **Itē** cōtra formal̄ s̄e h̄c ad r̄ cū ē cōtra s̄i
 h̄m̄t̄as ad bolem in deo ar̄ n̄c iuc̄n̄re p̄t̄a r̄
 act̄: s̄ ē act̄ p̄m̄a. **Itē** igitur ip̄e sua essentia.
C. Q. de cōtra n̄c est aliqd̄ quā s̄i est. **C. XI.**

Itē ar̄ nōc ē q̄ de cōtra n̄c sit aliqd̄
v est ip̄e. **In** quocūq̄. n. aliqd̄ est ip̄e: ali-
 quid est ei? **Os** aliqd̄ sit quo sit r̄ aliqd̄ quo ali-
 quid sit. **n̄** p̄ ē s̄i de quolibz dicit q̄ ē cōtra v̄o
 s̄i de quolibz d̄. qd̄ sit. **Itē** r̄ diffinitio s̄i p̄t̄a
 cōtra. **Demō**strat qd̄ ē res. **In** deo ar̄ n̄c aliqd̄ quo est
 r̄ aliqd̄ quo aliqd̄ est cū s̄i cū eo p̄t̄a vt ois ē. **Itē**

Itē ar̄ aliqd̄ est cōtra s̄i s̄i est. **C. Itē** ois ē q̄
 de ē act̄ p̄t̄a ab̄s̄q̄ aliam̄ p̄t̄a r̄a r̄a p̄t̄a r̄a
 os igitur q̄ est cōtra s̄i s̄i act̄. **n̄** ois act̄ q̄ ē ar-
 cū r̄m̄m̄ ē p̄t̄a ad v̄m̄m̄ actū. **Itē** n̄c aut̄
 act̄ ē ip̄e est. **Cū** n. ois mot̄ sit cū de p̄t̄a in
 actū: os illud est v̄m̄m̄ actū i qd̄ t̄d̄t̄ ois mot̄
Et cū mot̄ n̄ aut̄ h̄c r̄a qd̄ ē n̄c d̄m̄t̄a: os
 h̄c ē v̄m̄m̄ actū qd̄ oia d̄m̄t̄a ē. **Itē** ar̄ est. **Os**
 ter igitur q̄ cōtra d̄m̄a q̄ est act̄ p̄t̄a r̄ v̄m̄m̄
 est. **C. Q.** de n̄c ē in aliquo gen̄ s̄i s̄i. **C. XII.**

Itē ar̄ apper q̄ de s̄i s̄i aliq̄o gen̄ s̄i s̄i
b s̄i s̄i. **Itē** d̄m̄a addita gen̄i p̄t̄a s̄i s̄i
 s̄i cūm̄t̄a s̄i s̄i aliqd̄ addit̄a s̄i
 gen̄ s̄i ip̄e est qd̄ ē cōtra deo n̄c s̄i p̄t̄a qd̄ sit
 alteri addit̄a. **De** s̄i n̄c ē s̄i s̄i aliq̄o gen̄ s̄i s̄i.
Itē cū gen̄ p̄t̄a d̄m̄a p̄t̄a i est p̄t̄a r̄ gen̄
 r̄ d̄m̄t̄a s̄i act̄ p̄t̄a p̄t̄a. **Itē** ar̄ deus
 est p̄t̄a act̄ ab̄s̄q̄ p̄t̄a p̄t̄a. **Itē** igitur est
 cōtra p̄t̄a r̄ gen̄ r̄ d̄m̄t̄a: ita n̄c gen̄.
C. Q. impossib̄le est deū ē gen̄ aliam̄. **C. XIII.**

Itē ar̄ ostendit q̄ neq̄ possib̄le ē deū
v ē gen̄. **Et** gen̄. n. h̄c qd̄ ē res. **n̄** it̄r̄ est.
Itē q̄ d̄m̄a s̄i s̄i aliq̄o p̄t̄a r̄ s̄i p̄o est
 os h̄c qd̄ de ē ip̄e est. **Impossib̄le** ē s̄i q̄ sit gen̄. **C. Itē**
 os gen̄ d̄m̄t̄a aliq̄ d̄m̄t̄a ip̄e ar̄ est n̄c act̄
 p̄t̄a aliq̄ d̄m̄a. **De** n. n. p̄t̄a p̄t̄a gen̄ n̄c p̄t̄a
 in ip̄a s̄i p̄t̄a p̄t̄a p̄t̄a gen̄ p̄t̄a. **Itē** p̄t̄a
 ar̄ est aliq̄ d̄m̄a q̄ n̄ p̄t̄a r̄ d̄m̄t̄a: n̄ cūm̄t̄a ē d̄m̄a.
Impossib̄le est igitur q̄ de s̄i gen̄ d̄m̄t̄a s̄i p̄t̄a
C. Q. de n̄c est aliq̄ s̄i p̄t̄a d̄m̄a r̄ n̄c iuc̄n̄re. **C. 14**

Itē possib̄le q̄ sit ar̄ vna s̄i d̄m̄t̄a
n d̄m̄t̄a p̄t̄a. **Indi**uidua. n. d̄m̄t̄a d̄
 p̄t̄a ē vna cōtra s̄i. **Itē** d̄m̄t̄a p̄t̄a aliq̄ s̄i s̄i
 ter cōtra s̄i s̄i boies p̄t̄a iuc̄n̄re h̄m̄t̄a: s̄i d̄m̄t̄a
 p̄t̄a ab̄ h̄c p̄t̄a id qd̄ ē p̄t̄a r̄n̄c h̄m̄t̄a. **Deo** aut̄
 deo n̄c p̄t̄a. **Itē** ip̄e de ē sua cōtra vt ois ē
Impossib̄le est igitur q̄ de s̄i s̄i d̄m̄t̄a
 s̄i p̄t̄a. **C. Itē** p̄t̄a indiuidua s̄i vna s̄i p̄t̄a
 d̄m̄t̄a s̄i ē r̄ p̄t̄a vna cōtra. **Itē** d̄m̄t̄a s̄i s̄i
 p̄t̄a indiuidua s̄i s̄i vna os q̄ aliqd̄ sit est r̄ aliqd̄
 cōtra s̄i. **In** deo ar̄ idē est cōtra vt ois est. **In**
 possib̄le est igitur q̄ de s̄i s̄i d̄m̄t̄a s̄i p̄t̄a
C. Q. necesse est dicere deū esse v̄m̄. **C. XV.**

Itē ar̄ apper q̄ nōc est v̄m̄ deū totū esse
b v̄m̄ s̄i s̄i n̄c d̄m̄t̄a. **Et** equoc̄ h̄c ē ad op̄t̄a. **Itē**
 s̄i. n. p̄t̄a qd̄ n̄c app̄t̄a r̄a p̄t̄a r̄a p̄t̄a
 laf deo. **Itē** ar̄ v̄m̄t̄a os q̄ p̄t̄a r̄ s̄i s̄i
 s̄i. **Itē** ar̄ q̄ de s̄i s̄i est gen̄ neq̄ s̄i s̄i p̄t̄a
 s̄i ē ois. **Impossib̄le** est igitur est p̄t̄a deo. **Itē** aliqd̄
 cōtra cōtra indiuidua s̄i p̄t̄a est p̄t̄a s̄i s̄i. **Itē**
 h̄c possunt ē p̄t̄a boies. **Impossib̄le** est h̄c boies
 est n̄c v̄m̄. **Itē** igitur cōtra p̄t̄a s̄i s̄i indiuidua: s̄i p̄t̄a
 laq̄ aliqd̄ impossib̄le est q̄ p̄t̄a p̄t̄a: s̄i cōtra d̄m̄a
 p̄t̄a s̄i s̄i indiuidua. **Itē** h̄c aliqd̄ cōtra r̄ qd̄ ē cū
 ois sit q̄ d̄m̄t̄a sua cōtra. **Impossib̄le** est q̄ sit deo

si vn^o tris. Itē duplex est mod^o quo aliqua forma potest multiplicari. vn^o per deus sicut forma generatis: vt color in diuersis speciebus coloris alioq^{ue} subiectū sicut albedo. Alio ergo forma que nō potest multiplicari per deus si nō sit forma in subiecto eius. Impossibile est q^{ue} multiplicet sicut albedo si subiectū retineat subiecto nō esset nisi vna tris. Essentia autē dicitur esse ipm esse cuius nō est accipere deus vt ostensum est. Cum igitur ipm esse diuini sit qualis forma per se subsistens eo q^{ue} deus est sui esse impossibile est q^{ue} essentia diuina sit nisi vna tris. Impossibile est igitur esse plures deos.

C. XVIII. Impossibile est deum esse corp^{us}. **CA. XVI.**
p esse corp^{us} nō in omni corpore compositio ali qua inuenitur. Et enim corp^{us} est ptes bñs.

Id igitur qd est omni simplex corp^{us} esse nō potest. Tres nullū corp^{us} inueniunt moueri nisi p hoc qd ipm mouet vt p oia idēctū apparet. Si h^{oc} p^{ri}mus mouens est omni immobile impossibile est ip^se esse corpus.

C. XIX. Impossibile est esse formā corp^{us} aut virtutem in corpore. **CA. XVII.**

Ergo etiā est possibile ipm esse formā corp^{us} nō mouens aut aliqua virtutē in corpore. Cū enim est corpus mobile inueniat: oportet corpore motu esse quietū in corpore moueri salte per actus. P^{ri}mus autē motus nō potest nec per se nec per actus moueri: cū oporteat ipm omni esse immobile vt ostensum est. Impossibile est igitur q^{ue} sit forma vel virtus in corpore. **C. XX.** Ergo de motu ad hoc q^{ue} moueat deum supra rem que mouet habet. Videmus enim q^{ue} quanto magis virtus motus excedit virtutem mobilem tātū et elatior est motus. Illud igitur qd est omni motus p^{ri}mus q^{ue} maxime deari super res motas. Hoc autē esse nō potest si esset mobile aliquo modo alligatū qd esse oporteret si est forma eius vel virtus. Oportet igitur p^{ri}mus mouens neq^{ue} corpus esse: neq^{ue} virtutē in corpore: q^{ue} formā i corpore. **C. XXI.** Hinc est q^{ue} anastro. posuit intellectum in mutuum ad hoc q^{ue} imperet et oia moueat.

C. XXII. Deus est infinitus sicut etiam. **CA. XVIII.**

b In eam considerari potest ipm esse infinitū non p^{ri}ncipaliter quidem se cū dicitur quod infinitum est passio spiritus p^{ri}ncipaliter. Infinitus dicitur qd est nō habere finē sicut finis generis sed nō habet: sed negatiue per infinitum dicitur qd nullo modo finitur. Nullus enim actus inuenitur finiri per potentia que est eius receptiua. Inuenimus enim formas limitari sicut potentia materie. Si igitur generis mouens est actus absq^{ue} potentia p^{ri}ncipaliter: q^{ue} non est forma alicui^{us} corp^{us} ne virtus in corpore necessaria est ipm infinitū esse. **C. XXIII.** Hoc etiā ipse ordo qui in rebus inuenitur demonstrat. nam quanto aliqua creatū sunt sublimiora: tātū suo mō maiora inueniuntur. Inter elementa enim que sunt

periora: maiora spiritus inueniuntur: sicut etiā in simplicitate. Ad eorū generatio demonstrat: cū multiplicata p^{ri}ncipaliter ignis et aer generentur: aer et aqua. aqua autē terra. Corpus autē celeste manifeste apparet tātū spiritus elementorū excedit. Oportet igitur id qd inter oia est prima et cetera non potest esse aliud p^{ri}ncipaliter: quāntitas sicut mō existeret. Nec mirū si id quod est simplex et corpus spiritus caret infinitum ponat: sicut inueniuntur et omni corpus quāntitate excedere cum intellectus nosset qui est in corpore: sicut inuenitur omni corpus spiritus et sicut cognundus excedat: et oia complectatur. **C. XXIV.** Igitur magis id qd est omni p^{ri}ncipaliter inuenitur: vniuersa excedit oia complectens.

C. XXV. Deus est infinitus virtus. **CA. XIX.**
b In eam apparet deum infinite virtutis esse. **C. XXVI.** Virtus enim consequitur etiam rem.

Ita virtus q^{ue} sicut in modū quo est agere potest. Igitur deus sicut etiam infinitus est: et virtus sit infinita. **C. XXVII.** Hoc etiā apparet si quis rem ordinem diligenter inspicat. Virtus enim in potentia sicut hoc habet virtutē receptiua: passiva. sicut vero q^{ue} actus est habet virtutē actiua. Ad igitur est potentia tris. s. materia p^{ri}ncipaliter habet virtutē infinitam ad recipiendū nihil de virtute actiua p^{ri}ncipaliter. Et super ipsam quāto aliqd fortius est: tātū id abundat in virtute agendi. Propter qd ignis super oia elementa est maxime actiua. De igitur qui est actus purus nihil potestulari p^{ri}ncipaliter habet in infinitū abundat in virtute actiua supralia.

C. XXVIII. Infinitū in deo non importat imperfectiōnem. **CA. XX.**

q Quamuis autē infinitū qd in spiritibus inuenitur imperfectū sit: nō q^{ue} deus infinitus virtutis sicut p^{ri}ncipaliter in ipso demonstrat. **C. XXIX.** In finitū enim qd est in spiritibus ad mō p^{ri}ncipaliter p^{ri}ncipaliter p^{ri}ncipaliter. Impletio autē accidit rei sicut q^{ue} materia sub p^{ri}ncipaliter inuenitur: habet virtutē infinitam et forma est. Cum igitur deus ex hoc infinitus sit q^{ue} tātū forma vel actus est nulla materie vel potentia tātū p^{ri}ncipaliter habet sua infinitas ad finitū p^{ri}ncipaliter ipsius p^{ri}ncipaliter. **C. XXX.** Hoc etiā etiam p^{ri}ncipaliter considerari potest. nō licet in vno et eodē qd de ipso ad p^{ri}ncipaliter p^{ri}ncipaliter p^{ri}ncipaliter sit aliqd imperfectionis p^{ri}ncipaliter: sicut p^{ri}ncipaliter est puer q^{ue} virtus oportet q^{ue} de imperfectū a p^{ri}ncipaliter trahat originē. Non enim ois puer natus ex viro: nec semel nisi ex alio vel planta. **C. XXXI.** Illud igitur qd est nō habet ois p^{ri}ncipaliter oia mō uens oportet ois p^{ri}ncipaliter esse.

C. XXXII. In deo est ois modū p^{ri}ncipaliter que est in rebus et eminentibus. **CA. XXI.**

v Hinc etiam apparet q^{ue} ois p^{ri}ncipaliter in a virtutis rebus inuenitur: necesse est originem litter et sup^{ri} abundat in deo esse. Nam qd qd mouet aliqd ad p^{ri}ncipaliter p^{ri}ncipaliter habet in

perfectiorem ad quam mouet: sicut magister p-
 us habet in se doctrinam quam alius tradit. Cuius
 est sit primum mouere: est alia mouere in suis p-
 fectis: necesse est esse perfectioris rei in ipso perfectiore
 superaddiderit. Sed de quibus aliqui perfectionem si alia
 perfectio est dicitur est limitatum sub aliquo genere:
 ut ipse. Nam per formam est est perfectio rei quolibet
 res in genere ut ipse collocat. Quod autem est sub
 ipse ut est in genere constitutum: non potest esse infinite
 entium: nam quod ultima differentia per quod in ipse
 ponitur terminat eius entitatem. Unde et ratio hanc
 notificationis distinctio ut finis dicitur. Sic ergo diuina
 essentia infinita est impossibile est quod aliquid
 est generis ut ipse perfectionem habet: et alio pri
 uatur: sed quod cum generum ut ipsum perfectionem
 nec in ipso existant.

C. Q. in deo omnes perfectiones sunt unam secundum rem
 CA. XXII.

Jam colligamur ea que supra dicta sunt:
 manifestum est quod omnes perfectiones in deo sunt
 unum secundum res. Differentia est eius supra deus
 simpliciter est: ubi autem est simplicitas diuersitas cog-
 itationis: non potest. Et ergo in deo sunt omnes per-
 fectioes: impossibile est quod sint diuersae in ipso. Re-
 liquum ergo quod omnia sunt unum in eo. hoc autem mani-
 festum sit considerari vniuersum cognitionis. Nam
 superioris vniuersum vniuersum est cognoscitur omnia
 que ab inferioribus vniuersum sunt diuersa cognoscitur
 tur. Omnia enim que vniuersum audimus: et certius
 percipiunt intellectus vniuersum et simplici vniuersum dila-
 dicat. Semile est apparet in scientiis. Nam cum
 inferioris scientie sunt diuersa genera rerum circa
 que versat eorum interio multiplicitur vniuersum
 scia est in eis superioris: ad omnia se habens que per
 omnia dicitur. Apparet etiam idem in partibus: nam in
 regia parte eius sit vniuersum includunt omnes partes que
 per diuersa officia sub domino regi distribuntur. Sic igitur
 et perfectiones que in inferioribus rebus sunt
 diuersitatem rerum multiplicamur quod quod in ipso re-
 vertitur. De deo vniuersum.

C. Q. in deo nulla accidens inuenit. CA. XXIII.

Nec est apparet quod in deo nullum accidens
 esse potest. Si enim in eo omnes perfectiones sunt
 unum: ad perfectionem autem potest esse: pos-
 se agere: et omnia in se necesse est esse in eo id est
 quod eius essentia. Nullum igitur eorum in eo est ac-
 cidens. Item impossibile est infinitum esse perfectio
 eius perfectionis aliquam adiecti potest. Si autem aliquid
 est omnia aliqua perfectio sit accidens: est esse accidens
 superaddat essentia: quod eius essentia aliqua perfectio
 addit potest. Non igitur inuenit in essentia perfectio
 infinita. Differentia est autem deum secundum suam essentiam in
 finite perfectionis esse. Nulla igitur in eo perfectio
 accidentalis esse potest: sed quequid in eo est sub-
 stantia eius est. hoc etiam facile est concludere et

in forma simplicitate illius: et hoc quod est actus pu-
 rus: et hoc quod est primum in entibus. Et si enim aliquid
 compositionis in modis accidentis ad ipsum. Id etiam
 secundum esse non potest esse actus purus: est accidens est quod
 dam forma ut actus subiecti. Semper enim quod est per
 se: primum est quod est per accidens. Ex quibus omnibus
 secundum supra dicta haberi potest quod in deo nihil est quod
 accidens dicitur.

C. Q. multitudine rationis notum quod dicitur de deo non
 repugnat simplicitati eius. CA. XXIII.

Et habet apparet ratio multitudinis notum
 per que de deo dicitur: id est ipse in se sit omnimode
 simplex. Cum enim intellectus noster essen-
 tiam eius in seipso capere non sufficiat: in eius cog-
 nitionem stargit et rebus que apud nos sunt: id
 quibus inueniunt diuersae perfectioes: quas omnium
 radit: et origo in deo vniuersum est ut ostendit: et quod
 sumus aliquid noscimus secundum quod intelligimus: sunt
 enim nota intellectus signa: deus non possumus noscere
 nisi ex perfectionibus in aliis rebus inuenit: quas
 origo in ipso est: et quod in rebus istis multiplices
 sunt: quod multa nomina deo imponere. Si autem essen-
 tiam eius in seipso videremus non requireret no-
 minum inuita: sed esset simplex notitia eius: si-
 cut est simplex essentia eius: hoc in gloria nostre
 expectamus: illud Zacharia. viii. In illa die erit
 dies vnus: et nomen eius vnus.

C. Q. licet diuersa nota dicantur de deo non sunt
 synonyma. CA. XXV.

Alii autem tria possumus viderent: quod
 est primum est quod diuersa nomina: id est idem in deo sunt
 rem significant: non tria sunt synonyma. Ad
 hoc enim quod nomina aliqua sint synonyma: quod signifi-
 cent eandem rem: eandem intellectus accipiunt eandem
 representent. Vbi vero significatio eadem res sunt
 diuersas rationes. id est apprehensiones quas habet intel-
 lectus de re illa non sunt nomina synonyma: quod non est pe-
 nitens significatio eadem: eius nota immediate signifi-
 ficent apprehensiones intellectus que sunt res: sint
 diuersas: et ideo eius diuersa nomina dicitur de deo signifi-
 ficent diuersas apprehensiones quas intellectus nos-
 ter habet de ipso non sunt synonyma: quod omnino eandem rem
 significant.

C. Q. per distinctioes ipocum notum non potest defini-
 tiri id quod est in deo. CA. XXVI.

Scundum est quod cum intellectus noster secundum
 nullam eorum apprehensionem: quas nota dicitur secundum
 deo significant diuina essentiam percere: ea
 primum: impossibile est quod per distinctioes hoc notum
 distinctum id quod est in deo: sicut quod distinctio sapi-
 entie: sit distinctio potentie diuine: similis in aliis
 quod alio modo est est manifestum. De enim distinctio
 ex genere et differentia potest. Id enim quod proprie dis-
 tinctum ipse est. Differentia est autem quod diuina essentia
 non potest sub aliquo genere: nec sub aliqua specie.

Unde nō pōt eius ēē aliqua diffinitio.
 ¶ Nota de deo & alijs nō oīno vninoce nec eq
 uoce dicunt.

CA. XXVII.

¶ Tertium est q̄ nota de deo & alijs reb^s di-
 ctis nō oīno vninoce: nec oīno equivoce di-
 cuntur. Vninoce nāq̄ dicit nō pōt: cui^s dif-
 finitio eius quod est de creatura dī nō sit diffinitio
 eius quod dī de deo. ¶ Potest aut vninoce de
 eorum eandē diffinitionē ēē. Similiter aut nec
 oīno equivoce. In his. n. q̄ sunt a casu equivoce,
 idē nomē imponit vnrei nullo habita respē-
 ctem ad rē aliam: vsq̄ p̄ vnre nō pōt rōcinari d̄ alio
 Nec aut nota q̄ dicunt de deo & de alijs reb^s ar-
 tribunt deo s̄m aliq̄ ordinē quem vsq̄ ad istas
 res in q̄bus intellectus significata eoy. Considerat
 Unde & p̄ alias res rōcinari de deo possunt. ¶ Nō
 igitur oīno equivoce dicunt ista de deo: & de alijs
 reb^s sicut ea que sint a casu equivoce. Dicunt
 igit s̄m analogant. i. s̄m p̄portionē ad vnū. Et
 eo. n. q̄ alijs res p̄paramus ad deū sicut ad sūā
 p̄māz originē: h̄mōis oīa que significat p̄fectio-
 nes aliam res deo attribuitur. Et quo p̄ q̄
 licet ip̄m ad notis impositionē h̄mōis nota p̄ ri-
 us de creatura dicant eo q̄ ex creaturis intel-
 lectus nota imponit aīcedit in deū s̄m res signi-
 ficatam p̄ nomē: p̄ pas dīcunt de deo a quō p̄-
 ctiones descendunt in alias res.

¶ Quod deum est intelligentē. CA. XXVIII.

¶ Tertio aut ostendendū est q̄ deus est intel-
 ligens. ¶ Ostendit. n. q̄ in ip̄o p̄terit oēs
 p̄fectiones quōslibet enīq̄ sup̄abundan-
 ter. Inter oēs aut p̄fectiones enīq̄ ip̄m intelligen-
 re p̄cellere videt: cum res intellectuales sint o-
 bus alijs potiores: igitur oēs deū est intelligentes.
 Item ostendit supra: q̄ deus ē actus purus ad oēs
 potētiatē p̄mitionē: m̄ aut est ens in poten-
 tia. ¶ Potest igit deum esse oīno hūmāz a m̄.
 Immutabilis aut a m̄ est cā intellectūalitatē. Cu-
 tus signū est q̄ forme m̄le o efficiunt intelligibi-
 les actus: hoc q̄ abstractus a m̄: a m̄ lib^o con-
 ditionibus: est igitur deus intelligens. Item ostendit
 est deum ē p̄mū mōis: hoc aut vt videt esse
 p̄mū intellect^o. Nam intellectus oibus alijs
 videt vti quāsi instrumentis ad mōis: vsq̄ s̄ homo
 suo intellectu vti quāsi instrumentis & animalibus &
 plantis: reb^s inanis. ¶ Potest igit deū qui ē
 p̄mū mōis ēē intelligētē.

¶ Quod in deo nō est intellectio: nec potentia: nec ha-
 bitus: sed in actū. CA. XXIX.

¶ Quia aut in deo nō sit aliq̄d in potētia: s̄
 in actu s̄: vt ostendit est oēs q̄ deus nō sit
 intelligēs: neq̄ in potētia: neq̄ in habi-
 tū s̄d actu s̄. Et quo p̄ q̄ nulli in intelligēdo pa-
 titur successione: Cum. n. aliquis intellect^o suc-
 cessive multas intelligat: oēs q̄ dum vnū intelligit
 actu alteram intelligat in potētia. Inter ea. n. q̄

simul sunt nō est aliqua successio: si igitur de m̄bit
 sit elligit in potētia: absq̄ oī successione est cā in-
 telligētia. Unde sequit q̄ oīa quęcumq̄ intelli-
 git simul intelligat: nec q̄ nihil de nouo intelli-
 gat. Intellectus. n. de nouo aliq̄d intelligit: pri-
 us sit intelligens in potētia. Unde etiā p̄ q̄ intel-
 lectus eius nō diffinitur intelligit: vt ex vno co-
 gnitionem alterius deueniat: sicut intellectus rē
 rōcinando patit. Discursus enim talis in intel-
 lectu est dī ex nouo p̄mū in cognitionē ignoti: vsq̄
 eius q̄ p̄ actū nō considerabam: que in intellectu
 dūno accidere nō pōt.

¶ Quod deus nō intelligit p̄ alias sp̄m q̄ p̄ eētiam
 suam. CA. XXX.

¶ Et et etiā ex p̄dictis q̄ deus nō intelligit p̄
 p̄ alia sp̄m q̄ p̄ eētiam suā. Quis. n. in
 intellectus intelligit p̄ sp̄m alia a se cōpa-
 rat ad illi sp̄m intelligibile: sicut potētia ad actū
 cū sp̄s intelligibilis sit p̄fectio cōp̄actō sp̄m intel-
 ligentē actū. Et igit in deo nihil ē in potētia: s̄
 actus purus: oēs q̄ nō p̄ alia sp̄m: s̄ p̄ eētiam suā
 nō intelligat: & inde sequit q̄ directe & p̄ncipaliter
 seip̄m intelligat. Essētia. n. rei nō dicit p̄ncipē
 directe in cognitionē alius: nisi eius cōt^o ē eēt
 rā: nam p̄ diffinitōem hoīs p̄ncipē cognoscit hōē
 & p̄ diffinitōem equi: equum. In igit deus ē p̄ eētiam
 suā intelligit: oēs q̄ id q̄ est intelligit ab eo
 directe & p̄ncipaliter sit ip̄e deus: cū ip̄e sit s̄mā
 essētia sequit q̄ in oī intelligit & quo intelligit & in
 intellectum sicut oīno idē.

¶ Quod deus ē suū intelligere. CA. XXXI.

¶ Potest etiā q̄ ip̄e deus sit suū intelligere.
 ¶ Cum. n. intelligere sit actus s̄cōs vt cōsi-
 derare. ¶ Primus. n. actus est intellectus vsq̄
 scia. Quis. n. intellectus q̄ nō est suū intelligere: cō-
 paratur ad suū intelligere: sicut potētia ad actus.
 Nam semp̄ in ordine potētiā & actus: q̄ ē p̄mū
 est potētiā respectu sequētis. & vitium est cōp̄-
 tū: loquēdo in vno & eodē: is in diuersis sit cō-
 ners. Nam mouē & agens cōparat ad motum
 & actum: sicut agens ad potētiā. In deo autē
 actus purus nō est aliq̄d: q̄ cōparet ad alter
 rum: sicut potētia ad actus. ¶ Potest ergo q̄ ip̄e
 deus sit suū intelligere. Item quōdāmodo cōpa-
 rat intellectus ad intelligere: sicut eētā a ad ēē
 s̄ deus ē intelligens p̄ eētā. Eētā aut s̄mā ē s̄mā
 est: ergo eius intellectus est suū intelligere: & sic
 p̄ hoc q̄ ē intelligit nulla cōpositio in eo potētiā:
 est in eo nō sint aliud intellect^o intelligere: & sp̄s
 intelligibilis: nec nō sint aliud q̄ eius eētā.

¶ Quod deum est volētē. CA. XXXII.

¶ Tertio aut manifestū est q̄ necesse ē deū
 esse volētē. Ip̄e. n. seip̄m intelligit q̄
 bonum p̄fectum: vt et dicitur ps. Bonū aut intel-
 lectum ex necessitate p̄cipit: hoc aut sit p̄ volētē
 tem necesse ē igit deū volētē ēē. Item ostendit

est supra: q̄ deus est primus motor intellectus aut t̄ nō vltis motor: nisi mediāte appetitus appetitus aut scilicet intellectus est volūtas: q̄ igitur deus esse volētem.

C De ipsam dei volūtatē q̄ nō est aliud eū q̄ eius intellectum. **CA. XXXIII.**

P Et ex autē q̄ ipsas dei volūtatē nō est aliud eū q̄ eius intellectus. Bonū. n. intellectus cum sit obiectū volūtatē mouet volūtatē: et est actus et p̄fectio eius. in deo autē nō d̄ifferēt motus et motū: actus et potentia: p̄fectio et p̄fectibilis. et ex superiorib⁹ p̄. Oportet igitur volūtatē d̄ivīnam eū ipsam bonū intellectū. Idem autē est in intellectus d̄ivinus: et eētia d̄ivina: volūtas igitur dei nō est aliud q̄ intellectus d̄ivini: et essentia eius Item inter alias p̄fectiones res sepe sunt intellectus et volūtas: cuius signū est q̄ iunguntur in rebus nobilioribus: p̄fectiones autē omnium res sit in deo vni quod ē eius essentia: et supra ostēditur est: intellectus igitur et volūtas in deo sunt idē q̄ eius essentia.

C De volūtas dei est ipsam eius velle. **CA. XXXIII.**

Ine etiā patet q̄ volūtas d̄ivina est ipsam velle dei. Similiter est. n. q̄ volūtas in deo est idē q̄ bonum velle ab ipso. Hoc autē nō potest nisi velle esset idē q̄ volūtas: cum velle nisi volūtatē ex voluntate igitur dei voluntas sibi velle. Item volūtas dei idē est quod eius intellectus. et eius essentia: intellectus autē dei est sibi intelligere et eētia est sibi esse: ergo q̄ volūtas sit sibi velle: si sic p̄ q̄ volūtas et ei simpliciter nō repugnat.

C De oīa supradicta vno fidei articulo comprehenduntur. **CA. XXXV.**

E his autē oībus que p̄dicta sunt colligere possimus: q̄ deus est vn⁹ simplex: perfecte et infinitate intelligēs: volens. Que quidem oīa in simbolo fidei breui articulo p̄hibentur: cū nos p̄stetur credere in deū oportet. Cum. n. hoc nomē deus a noie greco q̄ d̄ d̄ deos deū videtur: q̄ q̄dem a theos d̄ q̄ est videre v̄ p̄siderare in ipso dei noie p̄ q̄ sit intelligēs et p̄ v̄s volens. In hoc autē q̄ dicimus cū vnam excludit et deos pluralitas: et oīa cōpositio. Men. n. est simpliciter vnū: nisi quod ē simplex. Per hoc autē q̄ dicimus oportet ostēdit q̄ sit infinite v̄ritas: cū nihil subtrahit: postea quod eludit q̄ sit: infinitus: p̄fectus. Viam v̄mōri p̄fectionem eētiae eius p̄sequit.

C De hec omnia a philosophis posita sunt. **CA. XXXVI.**

Ec autē que in sagosis de deo tradita sunt a plurib⁹ q̄ d̄ gēntiū p̄bis scribit p̄bit rata sunt. Quis nōnulli eorū circa p̄dicta er-

rorant. et q̄ in b̄is v̄x d̄icerēt post longā et laboriosam argūtionē ad v̄ritatē p̄ducti v̄n p̄uenire poterūt. Quare et alia nō de deo tradita i doctorina sp̄tanc religio ad quā p̄uenire nō poterūt: circa q̄ p̄ sp̄tanc h̄de v̄tra humanū sensū libatur. Et autē h̄ q̄ sit vnus de⁹ simplex et oīe sum ē. est n̄ deus p̄: et de filius: et de sp̄s sanctus et h̄ tres nō trā d̄ur: q̄ vnus de⁹ est q̄ d̄ q̄ d̄ tum possibile nō est p̄dicare inēd̄mus. **C** Quāter ponatur verbum in diuina. **CA. XXXVII.**

Celip̄dum autē ē et h̄is q̄ supra dicta sūt q̄ deus seipm̄ intelligit et d̄igit. Itē q̄ intelligere in ipso et velle nō sit aliud q̄ et eē q̄ deus seipm̄ intelligit: et ē intellectus in intelligente ē: q̄ deū in seipso eēt: sicut in intellectu in intelligente. Intellectus autē putē in intelligere est vbi q̄ d̄ dam intelligit. Idē. n. exortio v̄bo significat q̄ d̄ inter⁹ in intellectu cōp̄hendit. Sum. n. fm̄ p̄bit: voces signa intellectū. q̄ igitur in deo ponere verbum ipsius. **C** De verba in diuina p̄p̄to dicit. **CA. XXXVIII.**

Id autē q̄ intellectus p̄tenc: et iterum vbi eēdi vbi loquēti: p̄p̄to intellectus d̄. n̄ cōparat aliqd̄ p̄p̄to d̄: q̄ in numero alia v̄ditio quāsiq̄ v̄tē formā et mare agēte et scia p̄tenc in qua sit p̄p̄to q̄ ipm̄ p̄ceptū p̄tenc ad nām v̄ritatē q̄m ipm̄ p̄tenc. Ad s̄it in intellectu p̄tenc: in intellectu formā et intelligibilis q̄m agēte: et intellectu q̄m p̄tenc: et ipm̄ q̄ intellectu cōp̄hendit: intra intellectu eētia p̄tenc: et intelligibilis in oīe cū: que d̄ s̄tendo: et intellectu q̄m p̄tenc: fm̄ q̄ eē intelligibilis h̄: v̄ ad q̄ intellectu p̄tenc nō inuenio p̄cepto intellectu vocat.

C Deo verba p̄p̄to ad p̄m. **CA. XXXIX.**

Item autē p̄sideranda ē d̄ia. n̄ cū id q̄m in intellectu p̄p̄to sit s̄tendo rei intellecte et ipm̄ rep̄tenc: que d̄ p̄p̄to ipm̄ esse v̄.

Quā igitur intellectus intelligit a se res intellecta et sicut p̄ verba in intellectu p̄cepti. ipse autē intellectus magis gerit s̄tendo m̄ia eēt et in ea fiat p̄cepto. In v̄o intellectus intelligit seipm̄: v̄bū p̄cepti p̄p̄to ad intelligētiā: sicut p̄p̄to ad p̄es. Cū igitur v̄bū loquamur fm̄ q̄ de seipm̄ intelligit: q̄ ipm̄ verbum p̄p̄to ad deū: cū est v̄bū: sicut s̄t ad p̄es. **C** Deo intelligit gēntio in diuina. **CA. XL.**

Item q̄ in regla catholice fidei p̄es: s̄tū in diuina p̄tenc docemur: cū d̄. Credo in deū p̄m et filiu eē: et ne aliqd̄ andiōis nomē p̄is et filii carnalē gn̄tiones sup̄p̄tenc fm̄ quā apud nos p̄ d̄ et filius. Jo. euāgelista cū reuelata sunt secreta celestia locē filii ponit verba: vt gn̄tione intelligibile cognoscamus.

C Deo verba q̄ est filius idē ē h̄ cū deo p̄e et eādē eētiam. **CA. XLI.**

Considerandum est an q̄ cum in nobis
 sit aliud et uille et intelligere ut q̄ uerbus
 in nostro intellectu accepti q̄ hō et intel
 ligibile ut: alterman de sit q̄ intellectus nobis q̄
 hō esse uille. In deo aut idē ē et intelligere. Uer
 bum igit dei q̄ est in deo cuius uerbi est s̄m et
 intelligibile ad esse hō cum ego cuius est uerbu
 Et p̄ hoc ō q̄ sit eiusdem essentie: uille: et ip̄o
 q̄ obsequemus de deo dicunt hō de q̄ sumat.
 C. Q. catholica fidei debet. CA. XLII.

Unde est q̄ in regula catholica fidei do
 centur athen filii substantialis patris per
 q̄ duo creduntur. primo quide ut nō i
 telligatur p̄ et filius s̄m carnalis generationis q̄ sit
 p̄ aliam uel dictionem: subibile filii a patre ut sic
 oportet filii nō esse patri substantialis. Secun
 do ut et nō intelligamus p̄m et filii s̄m gene
 rationis intelligibile: p̄ ut uerbum in mente nostra
 scipsum quasi accidentaliter significat intellectui
 et nō de eius cōtra trahere.
 C. Q. in diuina nō est uilla uerbi a patre s̄m ip̄o
 ut ip̄m uisum. CA. XLIII.

Quam autēque in eōtra nō differunt ip̄o
 sibile est et differentia s̄m ip̄m ip̄o et nā:
 q̄ ergo uerbu patri est p̄bō s̄miale neces
 se est q̄ s̄m nibil dicitur a patre differat. Et q̄ dē
 s̄m ip̄o differre nō p̄t. Cum. n. hoc uerbu in do
 p̄nat p̄ hoc q̄ tenet s̄m ip̄m intelligit sui uerbum in
 telligibile percipendo q̄ si aliq̄ dei uerbu non
 sint q̄ tunc deus seipm nō intelligit. Temp̄ autē
 q̄ deus fuit uelle: q̄ eius intelligere est ei
 esse. Temp̄ ergo et uerbus eius fuit et id in regula
 catholice fidei dicimus. Et r̄pare nūq̄ ante oīa
 secula s̄m ip̄m est ip̄o sibile uerbi dei a deo. q̄.
 minus aut differre aut deus seipm nō minus intel
 ligat q̄ sit. Uerbum aut p̄fectus ip̄m hō: q̄ id cu
 ius est uerbu p̄fecte intelligit. Oportet igit dei u
 bum oīno p̄fectum s̄m ip̄m diuinatē esse. Ime
 munit autē que dī que ex aliis procedunt p̄fectam
 eoz s̄m nō est q̄ et quibus procedunt. Uno mō
 sicut in generationibus equinuis. Si sole. n. ad q̄ nā
 tur sol: et d̄ que dā dī: ut ergo talis in p̄fecto a
 generatione diuina excludat ostenditur nāq̄ deus
 de deo. alio mō q̄ p̄cedit ex aliquo differt ab eo
 p̄p̄ defectus puritat. ut. f. q̄ eo q̄b est in se sim
 plex et p̄p̄ applicatione ad cōcas m̄m aliq̄nd
 p̄dicit a p̄ma spē deficient: sicut ex deo que est
 in uicte artificis sit deus que est in mā: a lumi
 ne recepto in eo p̄p̄ terminato sit color ex igne
 admixto alius claritas sit ignis: et radio p̄p̄
 sitionem cogit op̄a et uerba: Ut hoc q̄ a diu
 na generatione eo uadat addit lumē de lumine.
 Tertio modo q̄ ex aliquo procedit ad q̄ s̄m ip̄m
 eius p̄p̄ defectū ueniat: q̄. f. nō uere recipit
 eius nām: s̄ q̄ quādam eius similitudine nām s̄m a-

go inspectio: uel pictura: uel sculptura: aut etiā s̄m
 fido: et in intellectu uel sensu. Non. n. magis de
 minus dī uerbo hō: s̄ similitudine lapis est in aqua
 ut dicit p̄bō s̄m lapidibus: ut igit bec a diuina
 generatione excludant addit. Denq̄ uerū de deo ut
 ro. s̄m nām est impossibile est uerbu a deo dif
 ferre: et hoc sic deo nāq̄ seipm intelligat. Ita
 bet. n. oīs intellectus aliquis que nāq̄ uerū intelligit
 sicut intellectus nobis per p̄ma p̄ncipia. Quoties
 magis deus cuius intelligere et s̄m et seipm a
 lit et intelligit. Uerbu ergo ip̄m nāq̄ uerū ex ip̄o:
 nō sicut ea que p̄ter nāq̄m cogit. p̄cedunt: ut a
 nobis p̄cedit res artificialis quas nāq̄m dicitur
 que uō nāq̄ a nobis p̄cedit generare: ut sit?
 Ne igit dei uerbu nō nāq̄ a deo p̄cedere intel
 ligatur: s̄ s̄m p̄tatem s̄e uoluntatis addit. Ce
 nitum nō factum.

C. Conclusio ex p̄missis. CA. XLIII.

Et ergo ut ex p̄missis p̄ oīs p̄tate de
 tunc generatōis p̄tate ad hoc p̄tate
 q̄ s̄m est p̄i substantialis: id est oīa sub
 iungit quasi summa uoluntatis ad substantialitatem
 patri.

C. Q. deus est in seipso sicut amatum in ama
 te. CA. XLV.

Sicut aut in electum est in intelligente in
 quibus intelligit a se et amatum esse hō in
 amante inquitur amat. Deo est. n. quo
 dāmodo amāb ab amato quādā intrinseca mō
 ne. Ut cuius mōdō p̄tingat id quod in oīs necesse
 est amātō intrinseca esse amātō. Deus autē q̄
 cur intelligit seipm ita necesse est q̄ seipm amāt.
 Quō. n. intellectu s̄m sit amātō et. Et igit de
 in seipso tam q̄ amātō in amātō.

C. Q. amato in deo ut ip̄o. CA. XLVI.

Ut aut intellectu sit in intelligente et ama
 tum in amātō diuersa nō em q̄ est oīs in
 aliquo utrobis p̄tate deanda ē. Cum. n. in
 telligere fiat p̄ assilationē aliquas intelligentē ad
 id q̄ intelligat necesse ē id quod intelligit in intelli
 gente et s̄m q̄ eius similitudo in eo p̄tate. Amātō
 aut sit s̄m quādam motionem in amātō ab amātō
 Amātō. n. trahit ad seipm amātō. Igit nō p̄tate
 tur amātō in similitudo amātō: s̄ p̄tate in intelli
 gere in similitudo intellectō: s̄ p̄tate in amātō
 ne amātō ad ip̄m amātō. Traditō aut similitudo
 nō p̄tate sit p̄ gnationem uisus: s̄m quis
 in rebis quibus generatō patet et gentis s̄m
 notatur. In eūdem etiā p̄ma motio sit s̄m ip̄m
 sicut igit in diuina modū illē quo deus ē in se
 ut intellectu in intelligente exprimit: p̄ hoc q̄ uer
 bus similitudo est uerbum de uita modū quo
 deus est in deo: sicut amātō in amātō exprimit
 p̄ hoc q̄ uerbum s̄m ip̄m q̄ est amātō: de i: s̄m
 q̄m catholice fidei credere in ip̄m iudicatur.

C **Q**uod quod est in deo est factus. **CA. XLVII.**
 Considerandum est aut quod cum boni amati
 habeat rationem finemque sine alio tunc voluntarius bonum vel malum reddat. Necessitas
 est quod amor quo ipsum summum bonum amat quod deus est
 est eminentem quoddam obtinere bonitatem quod non
 finitatem exprimitur dicitur sanctum quod purum secundum
 grecos quod in deo est purissima bonitas ab omni defectu
 immunitas: sicut dicitur sanctum quod firmum secundum
 Latinos quod in deo est immutabilis bonitas: propter quod omnia quod
 ad deum ordinantur sancta dicuntur: sicut templum et
 vasa templi: omnia diuino cultui in principio data. Conuenienter
 igitur spiritus quo nos infinitam amorem quo deus
 se amat spiritus sanctus nolarum. Unde et regula catholice
 et fidei spiritus pre dictum nolarum sanctum est deus. Credo
 in spiritum sanctum.

C **Q**uod amor in diuinis non impeditur accidens. **CA. XLVIII.**

Item autem intelligitur deus esse sua essentia et eius
 amare. Non igitur deus amans seipsum in seipsum
 aliquid facit eumque significat: sed in sua essentia
 nam. Cum igitur amor seipsum sit in seipso
 est: ut amatum in amatum: non est deus amans in deo
 amante pro modo accidentalem: sicut res amate sit
 in nobis amantibus accedens: sed deus est in seipso
 ut amatum in amatum: sicut ipse ergo spiritus sanctus
 quo nobis infinitam diuinam amorem non est aliquid
 accidentale in deo: sed est res subsistens in essentia
 diuina: sicut pater et filius: et non in regula catholice fidei
 ostendit eandem diuinam: sed simul gloriosius eius patris
 et filio.

C **Q**uod spiritus sanctus a patre filioque procedit. **CA. XLIX.**

Et etiam considerandum quod ipsum intelligere
 et virtute intellectus: intellectus procedit.
 Secundum autem quod intellectus actum intelligit est
 ipso id quod intelligit. Hoc igitur quod est intellectum
 esse in intelligente procedit: et virtute intellectus
 intellectus: hoc est verbum ipsum: et supra dictum est. Si
 mulier tunc id quod amat est in amate secundum quod amatur
 actum. Quod aliquid actum amicum: procedit: et virtute
 amantem amantem: et ex bono amabili actu
 intellectus. Hoc igitur quod est amatum esse in amante
 et duobus procedit. In principio amantem: et intelligit
 gubili apprehensio quod est obum accepta de amabili
 Cum igitur in deo seipsum intelligit et amantem
 sit finis: et amantem est virtute virtutis: ut et
 dictum est: necesse est quod spiritus sanctus quod generat ad amorem
 rem: pro deus in seipso est: ut amatum in amante
 et pro procedat: et filio. Unde et in symbolo dicitur. Qui ex
 patre filioque procedit.

C **Q**uod in diuinis trinitatis personarum non repugnat
 vnitati coelestis. **CA. L.**

Et cibis autem que dicta sunt colligi oportet quod in
 diuinitate que dicitur trinitatis ponitur quod non

vnitati et simplicitati essentie non repugnat. Operatur
 non. Secundo dicitur quod ut eorum in infantia: intellectus
 intellectus: amantem a seipso. Illiter autem hoc accidit in
 deo: sed non obiectum. In infantia homo factus est: intelligere
 autem: amantem eius non sunt eius factus: homo quod
 secundum quod in sua potentia quod res subsistens est:
 secundum autem quod est in se intellectus non est res subsistens:
 sed in se quod res subsistens: et illiter secundum quod est in
 seipso: ut amantem in amantem. Et sic ergo in boetio
 quod considerari possunt. Homo in natura sua essentia
 et homo in intellectu essentia: et homo in amore essentia
 sensus: tibi tres non sunt vnitati: quod intelligere eius
 non est eius esse: illiter autem et amare: et hoc tria vnitati
 solus est res quod res subsistens. Homo in natura sua essentia
 sensus. In deo autem idem est esse intelligere et amare.
 deus ergo in seipso non est essentia: deus essentia
 in intellectu essentia: et homo in amore essentia
 in intellectu essentia non sunt vnitati: quod intelligere
 greci vero personarum: propter quod in diuinis latinus dicitur
 tres personarum: greci vero tres personarum: et similitudinem
 et similitudinem.

C **Q**uomodo videtur esse repugnantia trinitatis personarum
 in diuinis. **CA. LI.**

Idem autem ex predictis repugnantia quod res subsistens
 autem. Et in deo ternarius aliquis ponitur
 cum obiectum: diuinitatem aliquid personarum
 tur: oportet in deo aliquid obiectum ponere pro qua
 tres ab omni distinctione et ita non erit in deo summa
 simplicitas. Nam si in aliquo tres personarum
 et in aliquo differunt: necesse est tibi esse distinctionem:
 quod figuribus repugnat. Rursus si necesse est esse
 vnitati soli deo: ut supra ostensum est: nulla autem res vna
 omnia vel procedit a seipso impossibile vel quod sit deus
 genitus: vel deus procedit. falso igitur ponitur in diuinis
 non est personarum: sed spiritus procedentis.

C **Q**uod solus rationis et quod in diuinis non est distinctio
 nisi secundum relationes. **CA. LII.**

Rationis autem ad differentiam hanc dicitur
 rationis bene sumere oportet: secundum diuersitatem
 nam est in diuersis rebus diuersis modis
 aliquid ex alio: et vel procedit. In rebus autem vna
 res: quod non sit seipsa mouetur: sed soli extrinsecus
 potest moueri: vel vni ex altero quasi extrinsecus
 tum et limitatum: sicut ab igne generat ignis: et ab
 acre aer. In rebus vero vnitatis quare personarum
 et personarum mouetur generat aliquid in ipso generat
 sicut semetipsum: et fructus plantarum. Est autem considera
 re diuersos modus personarum secundum diuersas virtutes
 et personarum coelestis. Sunt enim quedam virtutes
 quare operationes non se extendunt: nisi ad eam personam
 multa sunt: sicut pars de virtute animalium vegetabilium
 nutritur: et augmentatur: et generatur: secundum bonum
 virtutis esse non procedit: nisi aliquid copate corporali
 distinctio: tibi aliquo modo personarum in vnitatis et a

quo procedit. **S**icut a sit quedam virtus quae operatio natura si corpore natura dependunt nisi sit extendit ad spem corpore sine natura eius recipit deficiat est in subiecto virtus alicuius sensus. **E**t in natura sensus suscipitur spiritum sine materia per se dicitur, **H**ocmodi autem virtus quodammodo imitari formam a se recipit suscipit non nisi eas suscipiant ab ipsa organo corpore. **S**ed quod igitur procedit in huiusmodi virtus alicuius mensura quod procedit non erit aliud corpe vel corporali diffinitum vel determinatum est in quo procedit sed in corporali et immateriali quodammodo non cito ab eis admixtione organo corpore. **E**t in natura procedit in naturalibus formatibus reque imaginatur quae quodammodo imaginatur non sicut corpe in corpore quodammodo spem natura. **U**nde et ab aliis, imaginaria virtus spem natura volatur. **S**ed et in operatone imaginatur procedit aliud non per modum corporis multo potius sic accidit per partes partes intellectus que nec erit in sit operatone in dicitur organo corpore sic cito eius operatio imitatio est quod procedit. **U**bi in operatone intellectus vel in imago intellectu dicitur existens non quasi localiter in eo est tunc nec corporaliter ab eo separatur in ipso quod est etiam in operatone naturalis operatone ab eo vero distinctum in operatone originatur eadem ratio est de procedit neque quodammodo in operatone voluntatis per se amata existit in amate vel dicitur est in se. **L**uce autem virtus intellectus et sensus in operatone rationem sunt non bene vegetabilis vegetabilis non est in bonis aut in aliis aliabus in procedit imaginatur per se aut sensus procedit aliud substantia in natura ipsa eiusdem hoc solum accidit per procedit quae sit in operatone in ale vegetabilis et boni est in omni operatone et in forma multiplicat in dividuo in eadem quod sit in materia divisione. **U**bi in bonis et aliis aliabus est in forma et natura operatone in cooperatone de operatone quae inuenit per procedit quae est in operatone alicuius vegetabilis et non in aliis operatone alicuius multiplicatur in dividuo in materia eadem spiritum. **I**n rebus autem quae non sunt etiam in forma cooperatone non potest inuenire nisi distinctio forma ipsa et in forma in quod attendit distinctio sit in rebus quod ista distinctio sit reque substantia quae dicitur non autem si forma sit in reque rebus. **E**t igitur eodem in intellectu vel et de eius per se quod id quod in intellectu percipit ab intelligente quodammodo procedit in seipsum in eligens et in procedit quodammodo distinguit sicut perceptio intellectus quae in intellectu distinguit ab intellectu intelligente et sit in operatone affectu amatis per quam amati est in amate procedit a voluntate amatis in natura eam amatis per se in intellectu dicitur dicitur quod in intelligere est sit in operatone perceptio intellectus eorum quae in intellectu sit ipsa eius et sit de affectu in ipso deo amate. **R**eliquum ergo per procedit in intellectu dicitur et est verbum ipsum non distinguit a procedit ipsum in rebus est est in natura.

totam in hoc quod est in rationem procedit virtus creatio sit sit de affectu amatis in deo amate que ad ipsum amate pertinet. **D**icitur igitur per se quod non habet verbum dei quod est sit esse virtus cu per se in natura et sit distinguit ab eo in relatione procedit natura vel dicitur est. **U**bi et manifestum est quod eadem ratio non ordinatur per procedit a seipso quod sit in natura quae per procedit ab eo distinguit eadem ratio est de ipsa sancto per cooperatone ad per se filium.

¶ **R**elationes quibus per se sit et ipsa sunt distinguit sunt reales et non rationem sunt.

CA. LIII.

Luce autem relationes quibus per se sit et ipsa sunt distinguit sunt relationes reales et non rationem sunt. **I**tem in relationes sunt rationem tunc quod non procedunt ad aliud quod est in reque dicitur ad aliud quod est in apprehensione rationali dicitur et similitudines in lapide non sunt relationes reales rationem tunc quod sit procedunt ad aliud virtus reale in lapide eadem ibentur solum acceptone apprehendunt lapide vel similitudines et aliam alicuius similitudines dicitur in aliam sunt relationes reales quod procedunt virtus quodammodo in determinat per se alicuius in natura. **C**um igitur relationes procedunt quibus per se sit et ipsa sanctus distinguit sunt reale in deo eorum quod relationes procedunt sunt relationes reales non rationem sunt.

¶ **I**n huiusmodi relationes non sunt accidentales inherentes.

CA. LIIII.

Qui est autem possibile quod sunt accidentales inherentes tunc quod operatone ad quod sequitur dicitur relationes sunt ipsa dei natura tum et quod supra ostendit et quod in deo nulli accidit est potest. **E**t in relationes procedunt reale sunt in deo quod per se sunt accidentales inherentes et sit sit. **U**bi autem id quod est in alia rebus accidentales in deo fallitur et potest et per se in amate est.

¶ **P**rocedunt relationes in deo personis distinctio est.

CA. LV.

Ubi in distinctio distinctio est relationes que non accidit sit sunt distinctio reque autem distinctio in natura quodammodo in intellectu est distinctio personis necesse est quod procedunt relationes in deo personis distinctio distinctio. **I**tem igitur filius et ipsa sunt tres personae et sicut tres personae legem procedunt significat aliud substantia personam. **¶** **I**mpossibile est plures personae est in distinctio tres.

CA. LVI.

Luce autem in distinctio personas tribus est in possibile est tunc non sit possibile duas personas multiplicat per substantia dicitur sit solum per aliam procedit relationem nec cum alio procedit personis tunc quod non terminet ad aliud eorum personam. **I**tem si terminet ad aliud eorum personae non dicitur nam dicitur sit non potest et persona autem procedunt personis. **¶** **P**rocedunt autem in deo ad extem non terminata non potest acceptum autem in operatone

Intellectus: pat pcedit verbum: aut fm opationem voluntas: pat pcedit amor: vt ex dictis ps. Non igitur pcedit esse aliqua psona diuina pcedens nisi vt vt verbum qd dicitur filius: vt vt amor quod dicitur sps sanctus. Rursus cum deus oia vno intuitu plius intellectum cōprehendat: s filius vno actu voluntatis oia dilatat impossibile est in deo esse plura verba: aut plures amores. Ad igitur filius pcedit: vt verbus: sps sanctus pcedit verbum: impossibile est in deo esse plures filios: vt plures sps sanctos. Item pcedit est quod nihil est. Qd igitur extra se aliquid sui generis patitur nō simpliciter est pcedit qd ea que sunt simpliciter in suis naturis perfecta numero nō multiplicantur: sicut deus solus: luna: cōmō: opoter aut tam filius sps sanctum est simpliciter eius vt vtqz eorum sit deus: vt cōsum est: impossibile est igitur esse plures filios: aut plures sps sanctos. pcedit terea illud qd quod aliquid subsistens est hoc aliqd: s ab alijs distinctū impossibile est qd numero multiplicet: eo qd indiuisibile pluribus dici nō pōt: sed filius deus est b persona diuina in se subsistens: vt ab alijs distincta: sicut p pncipiā iudicanda antea: scilicet est b psona humana. Sicut ergo pncipiā indiuisibilia qbus scilicet est b homo nō pnt puenire nisi vnica etiā filiatō in diuinis nō pōt: nisi vni cōuenire: sicut est de re latide patris et sps sancti: impossibile est igitur in diuinis esse plures pcedit: aut plures filios: aut plures sps sanctos. Ad hoc ea que sunt vni fm formas nō multiplicatur numero: nisi p mōm: sicut multiplicat ab eodō: p hoc qd est in pluribus subsistit: in diuinis autē nō est mō: quicqd igitur est vnum specie et forma in diuinis impossibile est multiplicari fm numerū. Quia mō aut sunt: pntas et filiatō: et sps sancti pcedit. Impossibile est igitur in diuinis esse plures pcedit filios: aut sps sanctos.

C De pceditibus seu notienib⁹ in diuina et que sunt numero in pte. **CA. LVII.**

b vltimō autē existit et numero psonarū in diuinis necesse est psonarū pcedit: atqz qbus ab invicem distinguunt in aliquo numero esse: quarus tres opoter patri cōuenire: vna qua distinguitur a filio solo: b est paternitas: alia qua distinguitur a duobus filijs et sps sancto s hoc est inasibilitas: qd pater nō est deus pcedit ab alio: filius autē est pte scilicet ab alio pcedit: tertia est quā pte pater cum filio s filio: sed distinguitur s b duob⁹ cōis spiratio. pcedit opotetates autē qua pater differat a solo sps nō est assignare eo qd pater et filius sunt vnum pncipiū sps sancti: vt cōsum est.

C De pceditibus filij et spiritali: neci que s quot sunt. **CA. LVIII.**

f Illō autē necesse est duas puenire vnas s

qua distinguitur a pte: s hoc est filiatō: aliam qua simul cum patre distinguitur a sps sancto que est cōis spiratio. Non autē est assignare pceditatem qua distinguitur a sps sancto: qd vt iam dictū est filius: pater sunt vnum pncipiū spiritali sancti. Similiter etiā nō est assignare pceditatem vni qua sps scilicet et filius simul distinguitur a patre. pater enim ab eis distinguitur vna pceditatem. Inasibilitas inquitam est nō pcedit. Sed qd filius et spiritali sanctus nō vna pceditatem pcedit sed pluribus duobus pceditatem a pte distinguitur. Sps autē scilicet habet vnas pceditatem tūc. qua distinguitur a patre et filio: deis pcedit. Qd autē nō pōt esse aliqua pceditatem qua sps sanctus distinguitur a filio solo: vt a patre solo: ex dictis ps. Sicut igitur quinqz qd pntas attribuitur. Inasibilitas: pntas: filiatō: spiratio: et pcedit.

C Quare ille opotetates dicitur notiones.

CA. LX.

b Ec aut quinqz notiones psonarū dici pnt eo qd per eas nobis innotescit in diuinis distinctio psonarum. Non nō bec quinqz pnt dici pceditatem: si hoc in pceditatem ordine obseruetur: vt pntam et dicat: qd puenit vni solam cōis spiratio pte et filio puenit: s fm illum modus quo aliqd dicitur pntam aliquos p respectū ad aliud: sicut bipes hōi et ani p respectū ad quadrupes: nihil pntat et etiā cōm spiratio: pceditatem dicitur: vō in diuinis psona solis relatiōibus distinguitur. notiones aut sunt qbus diuinis psonarū distinctio innotescit: necesse est notiones aliquoties ad relationem pntare. Sed earū quatuor vere relatiōes sūt qbus diuine psona ad invicem referuntur. Quanta vō notio. Inasibilitas ad relatiōem pntare sicut relationis negatiō. Nam negatiōes ad genus affirmatiōem reduciuntur: et pntatiōes ad genus habitus: sicut nō homo ad genus hominis: et nō albi ad genus albedinis. Quādam tamē qd relatiōem quibus persone ad invicem referuntur que dam nominate sunt: vt paternitas: et filiatō que pntare relationem significant quedam vero innotescit illi. scilicet quibus pater et filius ad sps ritum sanctum referuntur: et spiritali sanctus ad eos. Sed loco relatiōis vtrum nominibus cōisimam. Manifestum est enim qd cōisimam spiratio et pceditatem originem significat: nō autē relatiōes originem cōsequuntur: eo: quod pōt pntare et relationibus patris et filij. Cōisimam s. significat actuum originem: quas cōsequuntur paternitas relatiō. Paternitas vero significat pntare filij: quam cōsequuntur relatiō filiatōis. Similiter igitur ad eōm spirationem sequitur aliqua relatiō: etiam ad pceditatem. Sed quia relatiōes innotescit sunt: vntur non vni actuum pntatiōem.

Conceditur licet relationes ipsius subsistentes sint quatuor: nisi non sint nisi tres persone. C.A.LX.

Considerandi autem quatuor relationes subsistentes in divinis sunt ipse pater dicitur super deum et non deus et quoniam vel quoniam pater est secundum numerum relationum. Numerus enim distinctio non aliquid constituitur. Dicitur enim unus est indivisibilis vel indivisibilis ut pluralitas est indivisibilis vel distinctus. Ad pluralitatem enim personarum requiruntur relationes vel distinctio habet rationem oppositio. nam secundum aliam distinctionem non nisi personarum. Et ergo predictae relationes ipsius patris et filii et filiationis oppositio ad invicem habet relationem. unde non se comparantur in eodem supposito. **C**onpropter hoc oportet quod paternitas et filiationis sint duae personae subsistentes. Inaccessibilitas autem opponitur quidem filii et non autem paternitati. vii paternitas et inaccessibleitas possunt vni et eadem personae convenire. Et similiter eodem spiritu non opponitur utque paternitati neque filiationi nec etiam inaccessibleitati. Unde nihil prohibet eodem spiritu in eodem personae et personae filii. Propter quod eodem spiritu non est persona subsistentem secundum personam patris et filii. Procellio autem oppositio relationis habet ad eodem spirationem. Unde cum communis spiratio conveniat patri et filio. oportet quod processio sit alia persona a persona patris et filii. Unde autem patet quare deus non dicitur quoniam propter quatuor nomen notionum sed dicitur trinus propter trinitatem personarum. Quoniam enim notio non sunt quibus subsistentes res sed tres personae sunt tres subsistentes. Licet autem vni personae plures notiones aut proprietates conveniant. vna tamen sola est que personam constituit. Non enim sic constituitur persona proprietatibus. quod ex pluribus constituta. sed eo quod proprietate ipsa relationis subsistentes persona est. Et igitur intelligitur plures proprietates vel secundum se subsistentes essentiam plures personae et non vna. Oportet igitur intelligi quod plures proprietatem seu notionem vni personae convenientia illa que procedit secundum ordinem naturae personae constituit. Alie vero intelliguntur vel personae iam constitute inherentes. Et manifestus est autem quod inaccessibleitas non potest esse prima notio patris que personam eius constituit. nam quod nihil negatione constituitur. nam quia nihiliter affirmatione negatione procedit. Adie autem spiratio ordinem naturae personae constituit et filiationem sicut processio amovet processiones verbi. **C**onceditur nec eodem spiratio potest esse prima notio patris sed nec filii. Relinquuntur ergo quod personam patris sit paternitas. filii autem filiationis. spiritus autem sancti sola processio notio est. Relinquuntur igitur quod tres sunt notiones constituentes personam. scilicet paternitas filiationis et processio. Et has quidem notiones necesse est proprietates esse. Ad enim quod personam constituit oportet

toti illi personae convenire. Principia eius in divisionibus non possunt plures convenire. Dicitur igitur predictae tres notiones personales proprietates quasi constituentes tres personas modo predicto. Alie vero dicitur proprietates seu notiones personales non autem personales quod personam non constituit. **C**onceditur remota per intellectum proprietatibus personarum non remanent proprietates. C.A.LXI.

Ergo autem apparet quod remota per intellectum etiam proprietatibus personarum non remanent proprietates. In resolutione namque sit intellectus remota forma remanet intellectus forme sed remota albedine remanent simpliciter quod forma remanet forma formae remota remanet in se prima. Et remota subiecto nihil remanet. Proprietates autem personales sunt ipse personae subsistentes. Nec constituit personam. quam personarum oppositio advenit. quod nihil in divinis potest esse distinctio quod ab se ut dicitur. sed solum quod relatus est. Relinquuntur igitur quod proprietatibus personarum remota per intellectum non remanent alie proprietates distinctae sed remota notionibus si personarum remanent proprietates distinctae. **C**onceditur quod intellectus proprietatibus personarum remanent proprietates distinctae. C.A.LXII.

Item autem querat. utrum remota per intellectum proprietatibus personarum remanent distinctae distinctae et quod distinctum remanent quod distinctum modo non. Et enim duplex resolutio que fit per intellectum. Una in abstractione forme a materia qua quod predicta ab eo quod formali est ad id quod est in materia. Et ad id quod est primo subiecto ultimo remanet. ultima vero forma primo remanet. Etiam vero resolutio est in abstractione universalia a particulari que quod distinctum extrinsece ordinem se habet. Nam prius re in dicitur distinctio materiae individuae et accipitur quod eodem est. Quibus autem in divinis non sunt materiae et forma neque materiae et formae est tamen in divinis eodem et personam et oppositio materiae eodem. Per personam eodem apparet ad distinctum nam modo distinctum intelligitur sicut supposita proprietate ad nam eodem. Eodem igitur primam in ordine resolutionis que fit per intellectum remota proprietatibus personarum quod sunt ipse personae subsistentes remanent natura eodem. non autem secundum remanent. **C**onceditur ordinem actuum personarum ad proprietates personales. C.A.LXIII.

Manifestus est autem et dicitur. Manifestus esse quod sit eodem in intellectu actuum personarum ad proprietates personales. Proprietates enim personales sunt subsistentes personae. Persona autem subsistens in quacumque natura agit educando suam naturam in virtute sua naturam in forma specie personae generatam similem suam personam. Quis autem personales ad educationem naturae dicitur generat quod personae subsistens educat in eodem virtute ipsius naturae. Et ex hoc duo possunt dicitur quod vni

est q̄ portio generatiua in patre sit ipsa n̄ dīna .
 Nam in poetia q̄ dēmo p̄ agenda ē a p̄ncipio cuius
 virtute aliquid agit. Aliud ē q̄ a p̄ncipio p̄sonalis
 sc̄y generatio p̄m in odū intelligendi p̄supponit
 naturā diuinā ē p̄prietatem p̄sonalē patris q̄ ē
 ipsa ip̄o facta p̄mia . Licet diuinis dīa p̄prietatē
 inq̄ntam relatio est ex actu p̄sequatur . Unde si in
 patre attē datur q̄ subsistens p̄sona est dīa p̄d̄t
 q̄ pater ē generat̄ . Si autē n̄ d̄t q̄ relatiōis
 est cōuerso dicendū videt̄ q̄ q̄ generat pater ē .
 C. Ad op̄tē recipere generatiōem p̄prietate patris
 ē relatiōem sibi .

CA. LXIII.

Sciendū est tamē q̄ alio modo op̄tē acci-
 p̄t cre ordinē generatiōis actus a pater-
 nitate . alio modo generatiōis p̄sūmē si
 ue naturatiōis ad filiationē . Generatiō enī actus
 p̄supponit ordine naturē p̄soni generantis . S̄y
 generatiō p̄sūmē siue naturatiōis ordine naturē p̄-
 cedit p̄sonā genit̄ q̄ p̄sona genita naturatiōe
 sua habet vt sit . Sic igit̄ generatiō actus sc̄y
 modū intelligēdi p̄supponit paternitatē sc̄m q̄
 est cōstitutū p̄sonē patris . naturatiō autē non p̄
 p̄supponit filiationē p̄m q̄ est cōstitutū p̄sonē si-
 li sed p̄m intelligēdi modū p̄cedit eam vt p̄oq̄
 mo. Jo. 1. ē p̄m q̄ est cōstitutū p̄sonē ē sc̄dū
 q̄ cō relatio . C. Et similit̄ intelligēdum est de
 hys q̄ p̄t̄ ad p̄cessionē sp̄sūmē .
 C. Ad actus notionales a p̄sonis non differunt
 nisi sibi inuicem .

CA. LXV.

Ex ordine autē assignato inter actus notio-
 nales ē p̄prietates n̄ rationales nō modū
 mus q̄ actus notionales s̄rem a p̄prietate
 p̄sonalis differant . sed solum p̄m modū
 intelligēdi . Sicut enī intelligere dei est ipse
 deus intelligēdi . ita ē generatiō patris est ipse p̄-
 ter generat̄ licet alio modū significet̄ . Sic et̄
 licet vna p̄sona p̄t̄e nō debet̄ n̄ in ea est
 aliqua p̄p̄tio . Inaccessibilis enī cōt̄ p̄prietatē
 vt gēna nullā p̄p̄tiones facere p̄t̄ . Sic vero
 relatiōes que sūt in p̄sona patris . paternitas ē
 cōs̄p̄ratiō sūt que sūt idē ip̄m rem . p̄t̄ cōp̄t̄
 ad p̄sonā patris . Sicut enī paternitas est ip̄s a
 cōs̄p̄ratiō in patre est pater . in filio est filius .
 Differit autē sibi ea ad que referunt̄ . nā paterni-
 tate pater refert̄ ad filium cōs̄p̄ratiōe ad sp̄m sibi
 enim . Et similit̄ filius filiatōe quidē ad patrem
 cōs̄p̄ratiōe vero sp̄ratiōe ad sp̄m sibi .

C. Ad p̄prietates relatiue sūt ipsa diuina ēntia
 CA. LXVI.

Poterit autē q̄ ipse p̄prietates relatiue sūt
 ipsa diuina ēntia . C. P̄prietates enī re-
 latiue sūt ipse ip̄s p̄sonē subsistens . p̄sona autē
 subsistens in diuina nō p̄t̄ esse aliud q̄ diuina
 ēntia ēntia autē diuina est ipse deus vt supra ostē-
 dit est . Unde relatiue q̄ p̄prietates relatiue sūt

ip̄m rem idē q̄ diuina ēntia . C. Item q̄ d̄t
 aliquo p̄ter ēntias eius inest ei accidentaliter . in
 deo autē nullū accidens esse pot̄ vt supra ostēdit est .
 P̄prietates igit̄ relatiue non sūt aliud ab ēn-
 tia diuina s̄rem s̄ .
 C. Ad relatiōes nō sūt exte . ins assure vt p̄t̄e
 tam d̄t̄em .

CA. LXVII.

Quo autē dicit̄ p̄t̄ q̄ p̄prietates p̄dicte non
 sūt in p̄sonis . sed exte . ad eas se ha-
 bet sicut p̄t̄e d̄t̄em . Relatiōes
 enī reales q̄ est in rebus relatiue q̄ quidē ēntia
 turs manifestat̄ est . Sicut enī relatiōes reales q̄
 sicut accidit in subsistens . Relatiōes autē ip̄s
 p̄t̄e distinguunt̄ in diuis sūt relatiōes reales
 vt supra ostēdit est . Igit̄ q̄ sūt in p̄sonis diuis
 nō quidē sicut accidit . Nam ēntia q̄ in creatu-
 ris sūt accidit . ad ēntia trāslata a rōne accidit̄ ca-
 dunt . vt sapia ē uisitia ēntia diuisiōe vt supra
 ostēdit est . C. P̄t̄e t̄e in diuisis nō p̄t̄ esse di-
 stinctio nisi p̄ relatiōes . nam p̄t̄e q̄ absolute
 dicunt̄ cōta sūt . Si igit̄ relatiōes exte . se ha-
 bet̄ ad p̄sonas . nulla in ip̄s p̄sonis distinctio re-
 m̄nebit̄ . Sic igit̄ p̄prietates relatiue in p̄sonis
 ita nō q̄ sūt ip̄s p̄sonē ēntia ip̄s ēntia diuisiōe
 sapia ē bonitas dicunt̄ esse in deo ē sūt ip̄s de-
 ēntia diuina . vt supra ostēdit est .
 C. De effectibus diuinitatis ēntia de esse .

CA. LXVIII.

Is igit̄ cōsideratio que ad unitates ēntie
 diuine p̄t̄inēt̄ ē ad p̄sonas trinitatis . res-
 stat de effectibus trinitatis cōsiderandū
 C. P̄m̄us autē effect̄ dei in rebus est ip̄m ēntia
 odo alio esse ē p̄supponit̄ supra q̄ fundantur .
 Necessē est autē de ēntia alioq̄ modū est a deo esse . In
 oibus autē ordinari hoc cōt̄er̄ inuenit̄ q̄ id q̄ est
 p̄m̄t̄ p̄fectissimū in alioq̄ ordine est cōt̄e que
 sūt post̄ in ordine illo . sicut ignis qui est maxime
 calidus est cōt̄e caliditate in rebus cōp̄ibus cali-
 dis . Semp̄ . n̄ . imp̄fecta a p̄fectis inueniunt̄ habe-
 re oīgnē sicut semina ab animalibus ēntia . Nō
 sūt enī autē supra q̄ deus est p̄m̄t̄ ēntia
 ens . Vn̄ q̄ sit cōt̄e oibus que esse h̄nt . Ad-
 huc q̄ q̄ habet aliquid p̄ncipatiōe r̄ducentur
 in id q̄ habet illud p̄ ēntia sicut in p̄ncipio ēntia
 cōt̄e sicut ferrū ignis p̄cipit̄ a ignitate ab eo q̄
 est ignis p̄ ēntiam sibi . Oīgnē enī autē supra q̄ de-
 est ip̄m sūm esse . Unde esse d̄t̄em ēntia p̄
 ēntiam oibus autē alijs p̄uenit̄ p̄ncipatiōe
 Ad . n̄ . alioq̄ alioq̄ ēntia est fact̄ est . q̄ esse abso-
 lutū ē p̄t̄e subsistens nō p̄t̄ esse nisi vni vt supra
 ostēdit est . Igit̄ q̄ deus esse cōt̄e ēntia oīgnē
 que sūt . C. Ad deus in creando r̄ce . nō p̄t̄
 p̄supponit̄ materiam .

CA. LXIX.

De autē ostēdit q̄ deus in creando r̄ce nō p̄t̄
 engit̄ m̄m ēntia que op̄t̄e . Nullū . n̄ . agēs

perigit ad suā actionē id qđ per suā actionē pduci
sed solum ea perigit que sua actione pducere nō pot.
E dicator: enī lapidea signa ad suā actionē per
gūt: qđ ea sua actione pducere nō pot. domū autē p
ducit in agēdo sed nō pssupōit. Necesse est autē
mānē pduci per actionē dei cū ostium sit qđ oē qđ
quolibet mō est deū habere cūm existendi. R. cū
quis igit qđ deus in agēdo mānē nō pssupōit. Ad
hoc actus naturaliter pōt est potētia. Vñ p pōtē
operit sibi rō principii. Omne autē pncipiū qđ in
creādo atqđ pncipiū pssupōit per posteriōrē habet
rōnes pncipiū. Cū igit deus sit pncipiū rerū sicut
actus pncipiū. materia autē sicut ens in potētia locu
mens est qđ deus in agēdo mānē pssupōit.
C. Itē quāto aliqua cū cū magis vniuersalis tan
to effectus eius est vniuersalius. Nā cū pncipia
res effectus vniuersaliū cūm ad aliqđ dēterminā
tatiū appropiāt. R. quē quidō dētermināto ad ef
fectū vniuersalē oparat sicut actus ad potētiāz
Dis igitur cū que facit aliquid esse in actu pssupō
sito eo qđ est in potētia ad actū illū est cū pncipia
mānē respectu aliquid vniuersalitatis est. Hoc autē
deo nō cōpetit cū ipse sit cū pncipia ut supra ostēdit
Nō igit perigit mānē ad suā actionē. Ipse igit
est pducere res in esse ex nihilo qđ est creare. Et
inde est qđ fides catholica cū creatōē cōstituitur.

C. De create soli deo cōuenit. CA. LXX.

De etiam apparet qđ soli deo cōuenit esse
b creatō. nā creare illi est cōuenit aliis
vniuersalitātē nō pssupōit vt ex dicē pa
tet. hoc autē soli deo cōuenit. Solus igit ipse ē crea
tor. C. Itē igit potētia est magis remota ab actu
tanto cōpetit esse maiō virtutē per quā educa
tur in actum. Sed quātracūqđ potētia potētie ad
actū deus semp remanet in actō: distantia sī ipsa
potētia subtrahat. creare igitur aliqđ ex nihilo re
quirē infinitā virtutē. Sed solus deus est ipse
mānē virtutis cū ipse sit infinite cōntie. Solus igit
tur deus potest creare.

**C. De materie diuersitas nō est cū diuersitate i
rebus. CA. LXXI.**

Infinitū est autē ex potētis qđ diuersi
m tatis in rebus nō est materie diuersitas.
Dicitur autē enī qđ materia nō pssupōit
actionē diuine quare in esse pducit. Causa autē
diuersitatis rerū nō est materia nisi sōm qđ mate
ria ad rerū pductionē perigit vt. s. in diuersi
tate materie deus inducitur forme. Nō igitur
cū diuersitate in rebus a deo pducitur materia
C. Ad hoc sōm qđ res habet esse ita habet plura
litate: vñ vñatē nam vñqđqđ sōm qđ est ens ē etiā
vñū sed nō habet esse forme pp mānē sed magis
materie ppter formā. nā actus meliō: est pōtē
tia. id autē ppter qđ aliqd est oī meliō esse. Vñqđ
igitur forme ideo sūt diuersē vt ppetat materia

diuersitas: sōm materie ideo sūt diuersē vt cōpetit
diuersis formis.

**C. Quis deus diuersa pducit: qđ pluralitas re
rum cūta est. CA. LXXII.**

I autē hoc mō se habet res ad vñtatem et
s multitudinē sicut se habet ad esse totū au
tem esse rerū dependet a deo vt ostiūm ē
pluralitatis rerū cūm ex deo esse oī. C. Quod qđ
dētm qualiter sit cōsiderādū est. Necesse est enī
qđ oē agens agat sibi simile sōm qđ possit habere est.
nō autē erāt possibile qđ similitudinē diuine boni
tatis res a deo pducere cōsequētur in ea simplici
tate sōm quā inuenit in deo. Unde opōrtet qđ
id qđ est vñū sī simplex repētur in rebus causa
tis diuersimode sī dissimiliter. Necesse igit sūt
diuersitate esse in rebus a deo pductis. vt diuīz
pfectionē rerū diuersitas sōm suā modū imitaret
Item vñqđqđ cūm finitū est. solus enī dei est
cōntia infinita vt supra ostiūm est. qđlibz autē fini
tum per additiōē alterius rē additur mānē. E de
lus igitur sūt diuersitatem in rebus creatis esse
vt sic plura bona essent qđ esset vñū nō genus
rerū a deo pducunt. Optimi autē est optima ad
ducere. Cōueniō igit sūt deo qđ in rebus diuersi
tatem pducere.

C. De diuersitate rerum gradu et ordine. CA. LXXIII.

Postulat autē diuersitate in rebus cū ordine
o quodā in sōm vt. s. quodā aliis est pōtē
ra. Hoc enī ad abundantā diuine bonitātē
pner vt sic bonitas similitudinē rebus causāz
cōdicet: igitur possibile est. Deos autē nō nō in se
bonus est: sed etiā alia in bonitate excellit: et ea ad
bonitātē adducit. Ut igit pfectio: esset rerū crea
tarum similitudo ad deū necessarius sūt vt qđā
res alia cōstrueretur meliōres. et vt quodā in alia
ageret ea ad pfectionē ducendo. Item: autē di
uersitas rerū pncipaliter in diuersitate formarū
cōsistit. formatio autē diuersitas sōm straritates
est. Diuīdē cū genus in diuersas spē s differē
tiā cōtrariā. Incōdērietatē autē ordine necesse ē
esse. nāz semp alterū cōtrariōz pfectiō est. Opō
tet igit rerū diuersitate qđ quodā ordine a deo ēē
instituti. vt. s. quodā sine aliis pōtētia.

**C. Quis res create quodā plus hāt de potētia in
mus de actū quodā cōtrario. CA. LXXIII.**

Et vero vñqđqđ in tān nobile s pfectiōz
qđ est in pōtē ad diuī sūmūdine accedit. deū
autē est actū pncipiū abspōtētie pntitione
necesse est ea que sūt suprema in enīz magis ēē in
actu s mus de potētia hē qđ aut inferiō: sī sit mā
gis potētia esse. Hoc autē qualiter sit cōdēridūz
est. Cū. n. deus sit sempiternus: incōmutabilis in
suo esse: illa sūt in rebus infī mā vt pōtē de sūmū
dine diuīna minus hūita qđ sūt generādo: et cōt

ruptioni subiecta: q̄ q̄libet sunt & q̄libet nō sūt. Et q̄ esse sequit̄ formā rei. sunt quidē huiusmodi q̄ formā habet. desinit aut̄ esse q̄ formā suam. Q̄s igit̄ in eis esse aliqd̄ q̄d possit q̄libet formā habere q̄libet vero formā suam q̄d dicit̄. n̄ aut̄. Huiusmodi modi igit̄ que sūt in rebus infra se oportet esse. et materia & forma cōposita. ¶ Illa vero que sūt sup̄ra in eisdem creatis ad similitudinē diuini esse maxime accedunt. nec est in eis potentia ad esse & non esse. sed de operē creationē sempiternū esse adeptā sunt. Cū aut̄ materia hoc ip̄m q̄d ē sit potentia ad esse q̄d est per formā huiusmodi. et in quibus nō est potentia ad esse & nō esse nō sūt opposita ex materia & forma. sed sūt forme nā sub silentio in suo esse q̄d acceptū a deo. Necesse est aut̄ huiusmodi substantias incorruptibiles esse. In oib̄. n̄. corruptibilib̄ est potentia ad nō esse. In his aut̄ non est vt̄ dicit̄. est. Sūt igit̄ incorruptibiles. ¶ Item nihil cōcipitur nisi per separationē forme ab ip̄o. nā esse semper cōsequit̄ formā. huiusmodi aut̄ substantie cū sint forme sub silentio nō p̄t̄ separari a sua forma: & ita eē amittere nō possunt. ergo sunt incorruptibiles. Sic aut̄ tem inter vt̄ aq̄ p̄dictos. quedā media in ḡn̄s & si nō sit potentia ad esse & non esse. est tamē in eis potentia ad vbi. Diuina aut̄ sunt corpa celestia que generationis & corruptionis non subijciuntur: q̄z ibi p̄uarietates non inueniuntur & tamē sūt mutabiles scdm̄ locum. Sic aut̄ inueniē in aliq̄b̄ mā hē & motus. Est enī motus actus celestis ip̄otentia. Ita bent igit̄ huiusmodi corpa māim nō subiectē generationis & corruptioni sed solū locum mutationis. ¶ Q̄ quedā sunt substantie intellectuales q̄ in materialibus dicitur. CA. LXXV

Redierat aut̄ substantias quas in māles p̄ dicit̄. Necesse est etiā intellectuales est q̄ inueniē est a mā q̄d et ip̄o intelligit̄ modo p̄cipi p̄t̄. Intelligibile enī in actu & intellectus in actu sunt vni. ¶ Manifestū est aut̄ aliquid actu intelligi b̄scip hoc q̄ est a mā separari. Vbi ē de rebus mālibus intellectualē cognitionē habere nō possunt nisi q̄ abstractionē a materia. Vbi oī idē indicat̄ vt̄ intellectus esse. vt̄. q̄. que sūt imālia sint intellectuales. ¶ Int̄ substantie imāles sunt p̄m̄e sup̄me in eisdem. Vbi actus naturaliter est p̄ios potentia. Diuina aut̄ rebus apparet intellectū esse sup̄ior. In intellectus enī vt̄ equalibus q̄ in inf̄ia. Oportet igit̄ substantias imāles intellectuales esse. ¶ Ad hoc igit̄ aliqua sūt sup̄iora in eisdem tāto magis p̄tingit̄ ad similitudinē diuinā. Videm̄ enī res q̄d dā in inf̄ia gradus p̄cipere diuinā similitudinē ip̄m ad esse tamen vt̄ aut̄ maiora. quedā aut̄ q̄ntum ad esse & vnuere vt̄ p̄t̄. quedā aut̄ quantum ad sentire vt̄ alia. Sup̄ior aut̄ mod̄ est p̄r intellectus & magis deo cōmūns. Sup̄ior enī

igitur creature sunt intellectuales. Et q̄ inter creature creaturas magis ad dei similitudinē accedit p̄ hoc dicit̄ ad imaginē dei cōsūt. CA. LXXVI

les substantie sunt arbitriales. CA. LXXVI
Et hoc aut̄ ostendit̄ q̄ sit arbitrio libere. In intellectū. n̄. si agit aut̄ appetit̄ sine iudicio sicut inaiata nec enī iudiciū intellectū et nāli impetu sicut in beatitudine et p̄p̄ia p̄p̄bentone q̄ intellectū etiā sine cognoscit̄ et idē q̄d est ad finē & huiusmodi vni ad alter. Et idē ip̄s iudiciū cū esse p̄t̄ quo appetat & agit aliqd̄ p̄p̄t̄ sine in libere aut̄ dicit̄ q̄d sit cū est. Appetit̄ igit̄ & agit intellectū libero iudicio q̄d est esse liberū arbitrio. Sup̄ior igit̄ substantie sūt arbitrio libere. ¶ Ad huc liberū est q̄d nō est obligari ad aliqd̄ vni dēmiāri. apparet aut̄ substantie intellectuales nō est obligari ad aliqd̄ vni dēmiāri bonis. Sequitur. n̄. app̄b̄t̄ siones intellectū que est de bono vniuersali. igit̄ appetit̄ substantie intellectuales est liberū vt̄pote cōter se hōis ad quocūq̄ bonū. ¶ Q̄ in eis est odo & grad̄ s̄m̄ p̄fectiorē n̄re. CA. LXXVII

¶ Item sit substantie intellectuales quoad
s gradu aliis substantiis p̄ponitur: ita etiam ip̄as substantias necesse est aliquot̄ gradibus ad inuenire distare. non enim ab inuenire distat p̄t̄ materialiter differentia cū materia circū. Vbi si in eis est p̄t̄as necesse est est q̄ p̄t̄ distinctionē formā cū q̄ diuersitates ip̄s cōsūt. In quibus aut̄ est ip̄s diuersitate accipere necesse est in eis gradum quendi & ordinē cōsiderare om̄s nō est: q̄ sicut in numeris additio vel subtractio vniuersalis ip̄m variat ita per additionē & subtractionē distat res naturales speciat̄ differentes inueniuntur sicut q̄d est aiatum t̄m̄ ab eo distat q̄d est aiatum & sensibile: q̄d est aiatum & sensibile enī ab eo q̄d est aiatum sensibile & rōnale. Vbi esse est igit̄ p̄t̄ distat imāles substantias s̄m̄ quosdā gradus & ordines esse distinctas. ¶ Qualiter est in odo & gradibus in intelligendo. CA. LXXVIII

¶ Q̄ s̄m̄ modi substantie rei ē mod̄ opatio
e nis necesse est q̄ sup̄ior: eaz nobis intel ligat̄ vt̄pote formas intelligibiles & vites magis vt̄. s̄. magis vites distat. Iferiores aut̄ est distatiorē intelligit̄ h̄re formas magis multiplicatas & min̄ vt̄. s̄. ¶ Q̄ s̄m̄ p̄ quā b̄ intelligit̄ est imā (gen̄e s̄m̄ intellectuales. CA. LXXIX

¶ Im aut̄ nō sit in reb̄ in iūm̄m̄ p̄cedere
e t̄ iūm̄m̄ sup̄mā in p̄dic̄ substantiā q̄ p̄ p̄inquissime accedit ad deū ita ne cōt̄ ē iūm̄m̄ imā q̄ matie appropinq̄at̄ materie corpa li. Et h̄ q̄d tal̄ p̄t̄ ē manifestū. Intelligit̄. n̄. hōi sup̄ alia aīa p̄uenit. ¶ Manifestū ē. n̄. q̄d h̄ sol̄ v̄tia p̄t̄ d̄er̄at̄: diuina n̄ r̄re & res imāles q̄ solū in h̄i gl̄o p̄cipiūt̄. Impossibile ē aut̄ q̄ intelligit̄ sit act̄ exercit̄ per organum corporale sicut v̄sio exercetur per oculum. Necesse est enī q̄ oē in h̄m̄

virtutis cognoscitur carat illo genere res quod
 p ipsum cognoscit: sicut pupila caret coloribus et
 sua m. Sic n. cognoscitur coloris in pupila colorum
 speciem recipit in pupila recipit aut qd esse
 debeat ab eo qd recipit. Intellectus aut cog-
 noscitur est omni naru sensibiliu. Si igit cog-
 nosceret p organum corpale: oporteret illud or-
 ganum esse debeat ab omni sensibiliu qd est ipso
 bile. Sed eis no cognoscitur eo mo cognoscit quo
 speciem cognitum e apud ipsam: nam hoc est sibi incipi-
 tum cognoscendi. Intellectus aut cognoscit res ut
 matrem: etia eas que in sua sunt males: abstra-
 hendo formas universales a materialibus adiectis
 individualibus. Impossibile est qd ipse rei cog-
 nitus sit in intellectu matrem: qd no recipit in organo
 corpale. nam of organu corpale est male. Ideo
 etia apparet et hoc qd sensus debitalis e compo-
 sit ab excellentibus sensibilibus: sicut auditus a magno
 sonitu e visus a rebus valde fulgidis: qd accidit:
 qd sensus organu armonia. Intellectus aut magis
 roboratur et excellentia intelligibiliu. Nam qd
 ligat alio: intelligibiliu no in uno spee intelli-
 gere ab aliis magis. Sic igit cum ho inveniat in-
 telligens: intelligere hois no sit p organum cor-
 porale: qd sit aliqua res incorporea: p quam ho
 intelligit. Nam qd p se pot operari sine corpe
 et eius sensibilia no dependit a corpore. Sed eius
 virtutes e forme que p se subsistere no pnt sine cor-
 pore: et opem habere no pnt sine compositis. Ad
 cuius calis p se calefactus corpus p calid. Ideo igit
 eius res incorporea p quam ho intelligit est forma
 in genere sclarum intellectuali s maxime mate-
 rie p p p qua.

De differentia intellectus e modo intelligendi.
 CALXXX.

Cum aut esse intelligibile sit supra esse sensi-
 bile: sicut intellectus supra sensum: ea esse
 que sunt inferiora in sensibus imitant: et
 possunt supiora: sicut corpora gradibus e cognos-
 cibilis sentitur aliquo modo circulatione: ceteru
 e: por: necesse e s sensibilia intelligibilibus suo
 modo assimilari: s sic et similitudo sensibilibu viciu
 qd possimus deicere in noticiu intelligibilium
 e si aut in sensibilibus aliquid quasi supioris qd
 est actus. s forma: e aliquid infimiu qd est pote-
 tia in. Cuius e aliquid medium. Compositus e
 mo e forma. Sic etiam in esse intelligibili pde-
 randus est. Nam supiora sunt intelligibilia qd est de
 us: est actus purus. Substantia vero intellectua
 le e alie simi habentes aliquid de actu: et pote-
 tia sui esse intelligibile. Infima vero intellectua
 lium sclarum per quam homo intelligit: est qua-
 si in potentia in esse intelligibili. Hinc etiam
 atrefatur qd homo invenit a principio potentiam
 intelligens: postmodum paulatim reducitur in

actum: e inde est qd ipse quod ho intelligit vocat
 intellectus possibilis.

**Intellectus possibilis in homine accipit
 formas intelligibiles a rebus sensibilibus.**
 CALXXXI.

Etia vero et desit est quanto substantia in-
 telligibilis est abstractior a formis intel-
 ligibilibus: vniuersaliora habet: et cetera
 est et intelligibilis humanis que possibilia in-
 telligibilis: ut et alia intelligibilia: sicut formas ha-
 beat minus vniuersaliora: e inde est qd formas in-
 telligibiles a rebus sensibilibus accipit. Hoc et
 aliter considerari manifestu esse pot. E potest enim
 forma esse p se et non in seceptibili. E aut igitur
 intellectus possibilis humanus inter eos s hae in-
 telligibiles p se: sicut in seceptibilis: ita
 necesse est qd eius forme intelligibiles rebus
 sensibilibus sit maxime p p inque.

**De homine indiget potentia sensitiva ad intel-
 ligendum.**
 CALXXXII.

Considerandus aut qd forme in rebus cor-
 poris pncipales sunt e male et hites: in in-
 telligibili vero vites sunt: s hites: qd quidem
 demonstrat intelligendi modus. Intellegim. n. res
 vites e hites. E dicitur aut intelligendi: sicut in
 intelligibili: qbus intelligim: necesse e qd rideat.
 Et igit cum de extremis ad extremis no pueniat
 nisi p medium: q forme a rebus corporeis ad in-
 telligendum puenit p aliqua media. Ad mo aut sit po-
 tentia sensitiva que formas res matiu recipiunt
 sine ma. Sic n. in oculo spee lapidosis no ml. re-
 cipunt nisi in potentia sensitiva forme res: qbus
 no potentia sensitiva: no nisi pncipaliter e cognos-
 citus. Necesse igit fuit homini ad h q intelligat et
 sensus hites. Etiam autem tenui e qd cuius dicitur in
 sensu: dicitur scia sensibiliu q illo sensu p pcedunt
 sicut corpus natus de colore: s sciam hites no pde.

Necesse est ponere intellectum agnenti.
 CALXXXIII.

Ide manifestum sit qd scia res in intelle-
 ctu nostro no casuali p participatione: aut
 influxu alioque: sed max actu intelligibili
 ut p se subsistitum: sicut platonici postulerunt
 alii enim dicit ipse sequitur: intellectus agens ei
 a rebus sensibilibus mediantebus sensibus. Sed
 cum in potentia substantia forme rerum sunt par-
 ticularia: et dictum est no sunt intelligibiles a
 deus sed potentia tantum. Intellectus n. no nisi
 vniuersalia intelligit: quod aut est in potentia no re-
 ducitur in actum: nisi ab aliquo agente: oportet igit
 ut q sit aliquod agens quod spe omni potentia
 sit sitius et hites facti ad intelligibiles actu. Hoc
 aut no pot facere intellectus possibilis. Ipse enim
 magis est in potentia ad intelligibilia q intel-
 ligibilium actus. Necesse est igit ponere aliud

intellectum qui spes intelligibiles in potentia facit
 et intelligibiles actu sicut lumē facit colores. Vn-
 dibus potentia esse visibiles actu. Et hinc dicitur
 intellectus agere quod ponere nō est necesse si for-
 me rerū eēt intelligibiles actu sicut platonici po-
 suerūt. Sic igit ad intelligendū pmo necessarius
 est nobis intellectus possibilis qui est receptus. Ipe
 eierū intelligibilis. secūdo intellectus agens qui fa-
 cit intelligibilia actu. Quis autem intellectus possibilis
 tam fuerit per spes intelligibiles pfectus vocatur
 intellectus in habitu cum spes intelligibiles ita se
 habet vt eis potest vt cum voluerit medio quo-
 dā modo inter potentiam purā et actum cōpletum
 Cum vero p predictas spes in actu cōpleto habue-
 rit vocatur intellectus in actu. Sic enim actu intelli-
 git res cum spes rei facta fuerit forma intellectus
 possibilis. Propter quod dicitur quod intellectus in actu
 est intellectus in actu.

C. De anima humana est inco:ruptibilis.
CA. LXXXIII.

Essē est autē pmi pmissa intellectum quo
 homo intelligit inco:ruptibile esse. Vnū
 quod est sic opatur pmi quod habet esse. Intel-
 lectus autē habet operationem in qua nō cōstat sibi
 cōpugnare vt ostensum est: ex quo patet quod est operans
 per seipm. Ergo est substantia subsistens in suo esse.
 Quis est autē substantia subsistens intellectus autē
 inco:ruptibilis: ergo intellectus quo hō intelligit
 est inco:ruptibilis. **C. Adhuc pmi subiectū ge-
 nerationis cōsumptionis est materia. Intū igit
 vniūquodque a cōsumptione recedit in seipm recedit a mā-
 teria cui que sunt cōposita ex materia et forma sūt p
 se corruptibilia. forme autē materiales sunt cor-
 ruptibiles per accidens nō per se. forme autē imate-
 riales que materie ppositiōne cōcedūt sunt inco-
 ruptibiles oīno. Intellectus autē oīno pmi suū nām
 supra nām eleuat quod esse operans ostendit. nō n.
 intelligimus alioquin nisi per hoc quod ipsa a materia
 separantur. Est igitur intellectus pmi nām inco:ruptibi-
 lis. **C. Item cōsumptio abūy cōtrarietate eēt nō
 pōt. nihil eēt cōsumptū nisi a suo contrario: vñ cōpa-
 cetestas in quibus nō est cōtrarietas sicut inco:rupti-
 bilitas sed contrarietas longe est a natura intellectus
 intū quod ea que pmi se sūt contraria in intellectu con-
 traria nō sunt. est enim contrarietas ratio intelligibilis vna
 quod per vniū intelligit aliud: impossibile est igitur quod in-
 tellectus sit cōsumptibilis.****

C. De veritate intellectus possibilis.
CA. LXXXV.

Que autē aliquid dicitur quod intellectus quidem
 inco:ruptibilis est sed est vñ in cōbus ho-
 minibus et sic quod post cōsumptionē oīus ho-
 minis remanet nō est nisi vniū. Quis autē sit vñ id est
 intellectus in omnibus multipliciter astrui pōt.
 Primo quod est pte intelligibilis: quod si est ali-
 in-

tellectus in me alius in te: oportebit quod sit alia spē-
 cies intelligibilis in me et alia in te: per pns alio
 intellectu quod ego intelligo aliud quod tu. Et ergo
 intentio intellecta multiplicata pmi numerū in dī-
 uisioy. Et ita non erit vniuersalis sed iduisua
 lis. Et quo videt sequi quod nō sit intellecta in actu
 sed i potentia autē. nō intendentes idiuisuales sūt
 intelligibiles in potentia nō in actu. **C. Deinde quod
 cum oīum sit quod intellectus est substantia subsistens
 in suo esse. Subsistētia autē intellectuales plures nō
 ro non sūt in specie vna vt supra eēt ostēdū: est se-
 quitur quod si alius est intellectus in me et alius in te
 pmi numerū quod sit eēt alius specie. Et sic ego et tu
 non sumus eiusdem spē. **C. Itē cum in natura spē
 oīa idiuisua cōtēnt oportet poni aliquid pter na-
 turā spē. Secūdo quod ab oīe in idiuisua vniūquodque
 Si igitur in cōbus hominibus est vniū intellectus pmi
 spēm. plures autē spēy numerū oportet ponere alii
 quod quod faciat numero differre vniū intellectum
 ab alio. hoc autē nō pōt esse aliud quod sit de substantia
 intellectus: cum intellectus nō sit cōpositus ex ma-
 teria et forma. Et quo sequit quod oīa differētia que
 accipi pōt sēdm id quod est de substantia intellectus
 sūt differētia formalis et diuersificans spēm. Re-
 linquit ergo quod intellectus vniū oīno nō possit eē
 alius nōro ab intellectu alteri nisi ppter diuer-
 sitatē cōpositi. cōsumptio ergo corporis diuersio ve-
 detur quod nō remaneat plures intellectus sed vñ
 nū. **C. Hoc autē quod impossibile sit euidere appet-
 itū quod ostendit pcedēdū est sicut pcedit con-
 tra negatōe pncipia vt ponantur aliud quod oīno ne-
 gari non possit. Ponamus igitur quod hic hōd pata sūt.
 vel plato intelligat quod negare nō pōt respōdēe
 nisi intelligeret esse negatū. Negando igitur ponit
 nam affirmare et negare intelligitū est. Si autē hō
 hō intelligit oportet quod quod formaliter intelligit
 sit forma eius quod nihil agit nisi pmi quod est acta. It-
 lud ergo quo agit agens est actus eius: sicut calor
 quo calidū calefacit est actus eius. Intellectus igitur
 quo homo intelligit est forma huius hōis et eadē
 rōne illius. Impossibile est autē quod forma eadē nu-
 mero sit diuersioy sēdm numerū: quod diuersioy pmi
 numerū non est idē esse. Quisquodque autē habet esse
 p sua formā. Impossibile est igitur quod intellectus quo
 hō intelligit sit vñ in oīo. **C. Hinc astrōntis vñ
 facultatē abg cōgnoscētes cōntinē iuuenire vti am
 enadēdū. Dicitur autē quod intellectus possibilis de quo
 supra eēt hōt ū recipit spē intelligibiles quibus sit i
 actu. Spēs autē intelligibiles sūt quodamōdō in fan-
 tasmatib. **C. Itē igitur spē intelligibilis est in
 tellectu possibilis et in fantasmatib. que sūt in nob
 intū intellectus possibilis cōsumat et vniū nobiscū
 vt sic ipm intelligere possim. **C. Hoc autē rōno
 oīno nulla est. Primo quod quod spes intelligibilis
 pmi quod est in fantasmatib. est intellecta in potentia************

tamen. *¶* In autē q̄ est in intellectu possibili est intellectus in actu. *¶* Eodem igitur q̄ est in intellectu possibili non est in intellectu actu. *¶* Magna fantasmata abstrahit. Nulla ergo remanent vno intellectu possibili ad nos. *¶* Deinde dato q̄ sit aliq̄ vno nō ē amē sufficiere ad hoc q̄ faceret nos intelligentes. *¶* Per hoc. n. q̄ spēs aliquid est in intellectu nō sequit̄ q̄ ipm̄ intelligat sed q̄ intelligat. *¶* Ad cuius lapsu intelligit etiā si ep̄ spēs sit in intellectu possibili. *¶* Itaq̄ igitur hoc q̄ spēs fantasmata que sit in nobis in intellectu possibili sequit̄ q̄ nos simus intelligentes sed magis q̄ nos in intellectu. vel potius fantasmata que sit in nobis. *¶* Hoc autē cui dentis appetit̄ si quis obderet cognitionē quā facit Arist. in. 3. de anima dicit q̄ intellectus sit ad fantasmata sicut visus ad colores. *¶* Manifestū est autem q̄ per hoc q̄ spēs colog qui sit in parte sit in vno nō habet partes q̄ vni. *¶* Et si magis q̄ videtur. *¶* Itaq̄ ergo etiā et hoc q̄ spēs fantasmata que sunt in nobis sunt in intellectu sequit̄ q̄ nos simus intelligentes sed q̄ simus intellecti. *¶* Amplius si nos per intellectū formaliter intelligimus q̄ ipm̄ intelligere intellectus sit intelligere hōis sicut eadē est caliditas ignis et calidit. *¶* Et igitur idē est in intellectu numero in me et in te. sequit̄ de necessitate q̄ respectu eiusdē intelligibilis sit idē intelligere me et tu. *¶* Item. *¶* Simul aliqd idē intelligitur qd est possibile. *¶* Ad cuius dicitur opantū p̄de est vna eadē numero opatio. *¶* Impossibile est igitur q̄ sit vni intellectus in oib̄. *¶* Sequit̄ ergo q̄ si intellectus est incompartibilis et oīum est q̄ de hinc corpus remanet plures intellectus in numero hōim. *¶* Et vero que in contrariū obijciuntur facile est solvere. *¶* Prima. n. nō multiplicat de se. *¶* Primo quidē obijciunt̄ idē esse intellectus ab oībus hōibus. *¶* Dico autē intellectū id qd est in intellectu obiecti. *¶* Obiectū autē intellectus nō est spēs intelligibilis sed qd dicitur rei. *¶* Ad cuius seie intellectione oīs sit de spēs intelligibilis h̄ sit de natura rei sicut est abiectū visus est color non spēs coloris que est in oculo. *¶* Quibus igitur sint plures intellectus dicitur hōim nō nō est nisi vni intellectu apud oīs sicut vni coloris est qd a diuersis inspectibus videt. *¶* Secdo qd nō est necessarium si aliqd est in diuisiō q̄ sit intellecti in portia et non in actu sed hoc est verū in illis oib̄ q̄ in diuisiō per m̄. *¶* Potest etiā illud qd est intellectus actu esse immateriale. *¶* Et si substantia immatē sit que dicitur in diuisiō q̄ se cruciat̄ sit in intellectu in actu. *¶* Un̄ spēs intelligibilis que sunt intellecti sit actu numero in me et in te nō p̄ter hoc p̄dit̄ quoniam sint intelligibiles actu. *¶* Sed intellectus lecti gēs per eas sū obiectū reflectit supra seipm̄ intelligendo ipm̄ sū intelligere et ipm̄ qua intelligit *¶* Deinde considerādū est q̄ si ponat̄ vni intellectus

olum hōim adhuc est eadē difficultas qd adhuc remanet multarodo intellectu est sint. *¶* plures sub flame separe intelligētes. *¶* Et an sequeret̄ in eorū rōnem q̄ intellectus essent̄ in numero diuersi et per consequens in diuisibilia et non intellecta i actu. *¶* Potest igitur q̄ p̄missa nō sit aliqd necessitas habere: an ferre pluralitatē intellectu simpli et si solū in hōibus. *¶* Unde et hoc cōstitutū sit factū. *¶* In seculū est qd nō est de necessitate cōcludit̄. *¶* De cūda ratio solū si facile si quis cōsideret eadē in intellectu hōis et ad substantias separe. *¶* Ita enī in intellectu emanatū hoc spēs si habet vniū aliquid corpus vel forma. *¶* Unde et in diuisiōne e ad eadē corpus. *¶* Et p̄ter hoc sim habundantē ad diuersa corpora diuersit̄ hōim anime sōm numero qd non est in substantia separe. *¶* Et quo etiā pars qualiter certior sit solūda. *¶* Ad cuius anima intellectus et natura sit spēs habet corpus p̄tem sui sed vmbra et ad ipm̄. *¶* Unde per hoc q̄ est vniū hōis dicitur corpus diuersit̄ carū in numero qd etiā manet in anima ad corpus de hōia. *¶* Et enī vmbra corpus diuersa licet non actu vnt.

¶ De intellectu agente q̄ non est vniū in oīum hōim.

CA. LXXXVI.

Uterū autē quidā qui licet eōderet intellecti possibile diuersificari in hōibus. potuerit esse intellectus agente vni respectu diuisi. *¶* Dico quidē opatio hōis sit tollerabilis et p̄missa. *¶* Si bus tamen rōnem et consistari potest. *¶* Et enī actu intellectus possibile recipere intellectus intelligere ea. *¶* Actio autē intellectus agente hōia et intellecta i actu abstractō ipsa. *¶* Un̄ q̄ autē hoc hōis eōdem. *¶* Nō hic hōis ut se. *¶* Vel plato et recipit intellectus et abstractus et intelligit abstracta. *¶* Potest igitur nam intellectus possibile et intellectus agente vniū hōis ut se. *¶* Et sic oīs q̄ vterq̄ multiplicet numero sed modo rō hōim. *¶* De agente et patens oīs esse ad hōies p̄ponatū sicut materia et forma. *¶* Nam una terra sit in actu ob agente. *¶* Et inde est q̄ multū potentie passiuē rōder potētia actiua sū generis hōim. *¶* n. et potētia vniū generis sunt. *¶* Intellectus autē agēs eōparat ad possibilem sicut potētia actiua ad passiuā et ex dictis. *¶* Potest igitur vniū q̄ esse vniū generis. *¶* Cū igitur intellectus possibile nō sit in esse separe a nobis sed vniū nobis ut forma et multiplicet in multitudines hōim ut ostensum est. *¶* nec esse est enī q̄ intellectus agente sit aliquid vniū nobis formaliter et multiplicet in numero hōim.

¶ Intellectus possibile et agens fundatur in eōtia actiue.

CA. LXXXVII.

Uterū autē intellectus agēs et possibile nobis formaliter vniūtur. *¶* necesse est dicere q̄ i

eade eſtaria aie pueniãt. Omne.n. qđ alicui vniſ
formateer: vniſ ei per modũ forme ſubſtãtialis
aut p̄ modũ forme accidentis. Si igit̄ intellectus
poſſibilis ⁊ agens vniſit̄ur hõĩ p̄ modũ forme
ſubſtãtialis q̄ vniſ rei nõ ſit vniſ vna forma ſubſtãtialis
nõ necelle eſt dicere q̄ intellectus poſſibilis ⁊ agens
pueniãt in vna eſtaria forme q̄ eſt aia. Si v̄vniſ
tur hõĩ per modũ forme accidentis manifeſti eſt
q̄ neutri p̄t eſſe actus coꝝ ⁊ ex hoc q̄ opãtes
coꝝ ſit abſq̄ organo coꝝ al̄ vt ſupra oſenſum eſt.
Sequit̄ q̄ vterq̄ eoz ſit actus eie. Hõ eſt aures
in vno hõĩ nũ vna aia. oportet igit̄ q̄ intellectus
agens ⁊ poſſibilis in vna eſtaria aie pueniãt. Itẽ
oẽs actio que eſt p̄pãtia alicui ſp̄ci eſt a p̄ncipiõ eõ
ſequentib̄ formã q̄ dat ſp̄m. Itẽmere aũt eſt opa
nõ p̄pãtia hõĩe ſp̄ci. oſ igit̄ q̄ intellectus agens ⁊ poſ
ſibilis qui ſit p̄ncipia hõĩ opãtionis ſicut oĩſis e
p̄ſequeñt̄ aiam hõĩã a quãdã b̄ ſp̄m. Hõ aũt eſt
p̄ſequeñt̄ ei quaſi ab ip̄a. p̄cedẽtia in coꝝ q̄ vt
oſenſum eſt ſicta opãtio eſt ſine organo coꝝ pal̄ cu
ius aie eſt potẽtia ei⁹ ⁊ actio. Reſpondit̄ ergo q̄
intellectus poſſibilis ⁊ agens pueniãt in vna eſtaria aie
**C. Quãtũ itẽ dicit̄ potẽtie eõdenũ in vna eſ
ſentia anime.**

CA. LXXXVIII.

Quãdẽrã aũt relinqũt̄ quõ hoc poſſit
eſſe. Undeſ eni eĩtã hoc aliqua difficultas
hibeõr. Intellectus eni poſſibilis eſt in
potẽtia ad oia intelligibilia. Intellectus aũt agens
facit̄ intelligibilia in potẽtia eſſe intelligibilia in
actu: ſic oſ qđ eõpẽtur ad ea ſicut actus ad potẽ
tiã. nõ videt̄ aũt poſſibile q̄ idẽ reſpectu eiusdem
ſit in potẽtia ⁊ in actu. Sic igit̄ ip̄oſſibile videtur
q̄ in vna ſubſtãtia aie pueniãt intellectus poſſibilis
⁊ agens. Hõec aũt dubitatio de facili ſoluit̄ ſi qđ
p̄ſideret̄ Intellectus poſſibilis ſit in potẽtia re
ſpectu intelligibilis ⁊ Intellectus agens faciat̄ ea
eſſe in actu. Et eni intellectus poſſibilis in potẽtia
ad intelligibilia ſecũ q̄ non b̄ in ſua nã aliqua de
terminatã formã reũ ſenſibiliũ ſicut pupilla eſt in
potẽtia ad oẽs colores. Inõgnũ ergo ſant̄ aſſumata
a reũ ſenſibiliũ abſtrãctã ſit ſimilitudo deũſa
earũ reũ ſenſibiliũ eõparatur ad intellectũ poſſi
bile ſicut actus ad potẽtiã. Sed nã ſant̄ aſſumata ſit
in potẽtia ad aliqd qđ aia intellectus b̄ in actu. ſ.
eſſe abſtrãctũ a materialib̄ odionib̄. Et q̄ũs
ad hoc aia intellectus eõparatur ad ip̄am vt actus
ad potẽtiã. Hõ eſt aũt icõdẽmens q̄ aliqd reſpectu
eiusdẽ ſit in actu ⁊ in potẽtia b̄ diuerſa. P̄oporter
hoc eni nãtia coꝝpa agens ⁊ paritur ad inuicẽ: qz
vniũs eſt in potẽtia reſpectu alteri⁹. Sic igit̄ nõ
eſt incoõdẽns q̄ eadẽ aia intellectus ſit in poten
tia reſpectu aiam intelligibilis p̄t poniũ in ea in
tellectus poſſibilis ⁊ eõparet̄ ad ea vt act⁹ p̄t por
tari in ea intellectus agens. Et hoc manifeſtũ ap
parebit̄ ex iud̄ q̄ oĩtate licet̄ facit̄ intelligibilia in

actu. Hõ eni intellectus agens ſic facit̄ intelligibi
lia in actu q̄ſi ab ip̄o eſſit̄ in intellectu poſſibiliũ.
Et cui nõ indigerem⁹ fantaſmatib̄ ⁊ ſenſu ad in
telligendũ: ſed facit̄ intelligibilia in actu abſtrã
do ea a fantaſmatib̄ ſicut ianẽ facit̄ quodãmodo qđ
colores in actu nõ q̄ſi ſicut eos apud ſeclẽ in iud̄ũ
dat eis quodãmodo vñbilitatẽ. Sic igit̄ eõmãdã
eĩtã eſt aia intelligibilis q̄ caret nãtario reũ
ſenſibilis ⁊ p̄t eas reſcere p̄ modũ intelligibile
⁊ q̄ ſant̄ aſſumata facit̄ intelligibilia in actu abſtrã
do ab eis ſp̄es intelligibiles. Uñ potẽtia ei⁹ b̄ quã
eſt receptiva intelligibilis ſp̄ũ b̄ũt intellectus poſ
ſibilis. potẽtia aũt cuius ſm̄ quã abſtrãbit̄ ſp̄es intel
ligibiles a fantaſmatib̄ v̄ vocat̄ intellectus agens: q
eſt q̄ſi qđdã ianẽ intelligibile qđ aia intellectus
participat̄ ad imitãtionẽ ſuperiorũ ſubſtãtialium in
tellectualiũ. **C. Qđ oẽs potẽtie in eſtaria
aie radicantur.**

CA. LXXXIX.

Quãdẽrã aũt intellectus agens ⁊ poſſibilis
in vna eſtaria aie hõĩe eõdenũ: ſed etiã
oẽs aie potẽtie que ſunt p̄ncipia opãtio
nũ aie. Oẽs eni huiusmodi potẽtie quodãmodo in
aia radicantur. quẽdã qđẽ ſicut potẽtie vegetatiue
⁊ ſentientis p̄tis in aia ſit ſicut in p̄ncipio. in coõ
mũcto aũt ſicut in ſubſtãctõ q̄ eaz opãtões p̄m
eĩtũ ⁊ nõ ſoli aie. Cui⁹ eſt eni actio ei⁹ eſt potẽtia
Quãdã vero ſit in aia ſicut in p̄ncipio in ſubſtãctõ
qz coꝝ opãtões ſunt aie abſq̄ organo coꝝpãla. Et
huiusmodi ſit potẽtie intellectiue p̄tis. Hõ eſt aũt
poſſibile eſſe plures aias in hõĩe. P̄oporter igit̄
qđ eõ potẽtie aie ad eandẽ aiam p̄tineat.

C. Qđ vniũs eſt aia in vno coꝝpe.

CA. LXXXX.
Quod aũt ip̄oſſibile ſit eſſe plures aias in
vno coꝝpe ſic poatur. Manifeſtũ eſt em̄
aia eſſe formã coꝝpũ ſubſtãtialẽ b̄ntis
aia eſt hoc qđ per aiam alã nã ⁊ ſp̄m formã.
Impoſſibile eſt aũt plõs formas ſubſtãtiales eius
dẽ eſſe rei. forma. n. ſubſtãtialis in hoc viſi eſt ab
accidẽtialib̄: qz forma ſubſtãtialis facit̄ eũ b̄ aliqd ſim
p̄licĩ. forma aũt accidentalis aduenit̄ ei qđ iã e hoc
aliqd ⁊ facit̄ ip̄m eſſe q̄ũ vel ip̄ũ vel q̄ũter ſe b̄
hõ. Si igit̄ plures formas ſubſtãtiales vni⁹ ⁊ eĩũ
dem reũt̄ p̄mã earũ facit̄ hoc aliqd aut nõ. Si
nõ facit̄ b̄ aliqd nõ eſt forma ſubſtãtialis. Si aũt facit̄
b̄ aliqd qđ oẽs forme eõſequentes adueniunt ei qđ aũt
b̄ aliqd. Nulla igit̄ eõſequentis erit forma ſubſtãtialis
⁊ accidentalis. Sic igit̄ p̄s qđ ip̄oſſibile eſt formas ſub
ſtãtiales plures vni⁹ eũdẽ rei. Itẽq̄ igit̄ poſſibi
le eſt plures aias in vno ⁊ eodẽ eũ. Adhuc p̄s qđ
dẽ vniũs b̄s qđ aias vegetabilis. aia eſt p̄m qđ hõ
aia ſentientis. hõ eſt p̄m qđ b̄s aias intellectiue. Itẽ
igit̄ ſunt tres aie hõĩe. ſ. vegetabilis ſentibilis ⁊ rationalis
ſeq̄ qđ hõ ſm̄ aia aiam potãt̄ i genẽ ⁊ ſ; alã ſp̄es
formã. Hõec aũt eſt ip̄oſſibile. Sic. n. ex genere ⁊
differẽtia nõ ſerẽt̄ vni⁹ ſimpliſ; vni⁹ p̄r actus.

vel quasi cōgregantur: sicut musci et alibi qđ nō est esse unū simpliciter. Necesse est igit in hoc unū tantum aliam esse.

¶ Rationes que videntur pbare qđ in hoc finit' phy-
rica anime. CA.LXXXI.

Idem aut quedā hinc hinc adferant. qđ
v mo quidē qđ differentia cōparat' ad genu'
vel formā ad matrem. alia aut est gen' hōis.

rōnale aut est dña cōstitutiva eius. Cuius igit alia
fit corpus aliarum alia sensitiva: videt' qđ corp' alia
tuta alia sensitiva ad hoc se in partem respectu aie
rōnalis: sic alia rōnalis esset alia alia sensitiva.

¶ Itē intellect' nō habet organū corpale. Sensi-
tive aut potērie et nutritive habēt organū corpale.
Impossibile igit videt' qđ eadē alia sit: et intelle-
ctiva et sensitiva quoniam pōt esse idē separas et non
separatim. ¶ Ad hoc alia rōnalis est incorruptibil'
vel sup'ā existim' est. vegetabilis aut alia et sensibil'
sunt corruptibiles: qđ sunt actus corruptibilium or-
ganorum. Non igit eadē alia est vegetabilis et sensi-
bilis et rōnalis corruptibile sit idē esse corrupti-
bile et incorruptibile. ¶ Poterit a in generande ho-
minis apparere vita que est per aliam vegetabilē
autē qđ cōceptū appareat esse aliam p'sensum et mo-
tum et p'ius dēmonstrat' alia esse per motū et sensū
qđ habeat intellectū. Si igit est eadē alia per quā
p'ceptū p'mo vult vita plāte. scđo vita a alia. et ter-
tio vita hōis sequeret' qđ vegetabilis sensibilis et
rōnalis sit ab eadem principio vel etiā intelle-
ctiva sit ex virtute que est in semine. Ut rōis autē
hoc videt' in dēmonstrādo: qđ cū op'ades alie vegeta-
biles et sensibiles nō sint sine corpore nec carō p'nci-
pia sine corpore possunt esse. Op'at' aut aie intellectū
ue est sine corpore. Et sic impossibile videt' qđ alia
virtus in corpore sit eius est. Impossibile igit vide-
tur qđ eadē alia sit vegetabilis sensibilis et rōnalis.

¶ Solutio rōnis p'missarū. CA.LXXXII.

Obhuiusmodi igit dubitantes tollēdas:
¶ Considerādas est qđ sunt in numeris spēs di-
versificatur per hoc qđ vna eaz sup' alterā
additur: etiā in rebus in alib' vna spēs alia imp-
fessione excedit. Quod n. p'fectio est in corpi-
b' malana. hoc vlt' plāte et adhuc simpl'. Et rur-
sus qđ b'bit plāte hūt alia et aliquid p'p'. Et sic quo-
vis vena ad hoc in qui est p'fectissim' iter cre-
aturas corporeas. Et aut qđ est imp'fectū se ha-
bet vel mō respectu p'fectionis. Et hoc quidē in di-
versis manifestū est. Nam elementa sunt materia
corporez similitū p'tū et rursus corpa similitū corpo-
ra sunt in alia respectu aliam. Et sicut in vno et e-
odem p'siderādū est. Qđ enī in reb' nullib' ad alio
rē gradū p'fectiōis attingit p' suā formā habet: qđ
qđ p'fectio p'nciat inferiori nature. Et p' eandē
habz id qđ enī de p'fectiōe sup'addit' fluxū plāna
per suā aliam habet qđ sit substantia et qđ sit corporea

et vterius qđ sit animam corpus. Alia aut per suā
aiam habet hoc oia et vltra qđ sit sentētia. Non oīe
sup' hoc oia habet per suā aiām qđ sit intelligētia. Si
igitur in re alia cōsideret' id qđ ad inferioris gra-
dus p'fectionē p'tinet erit mōle respectu ei' quod
p'tinet ad p'fectionē superioris gradus. puta si p'ide-
retur in alia qđ habz vlt' plāte: hoc est quodlibet
mōle respectu eius qđ p'tinet ad vlt' sentētia qđ
p'p'ia alia. Gen' aut nō est materia. Nō enī p'ā
caret de toto sed est aliqd a materia sumptū. De
notatio enī rei ab eo qđ est materiale in qđ ē ge-
nere eius. Et per eūdem modū dña sumit' a forma.
Et p'pter hoc corpus vniū sui aliam est gen' aliam
sensibile autē dña cōstitutiva ipsius. Et si mater
alia est genus hōis et rōnale dña cōstitutiva eius.
Quia igit forma superioris gradus hz in se oīs p'fe-
ctioes inferioris graduendū alia forma scđo rez
a quatuoritur genus: a qua sumit' dña: sed ab ea
de forma sui qđ habet inferioris gradus p'fectio-
nem sumit' genus. scđo vero qđ habet p'fectionem
superioris gradus sumit' ab ea dña. Et sic p' qđ
vna alia sit genus hōis et rōnale sit dña p'ntinus
etia nō oīs qđ sit in hōie alia alia sensitiva et alia
intellectiva vt p'mo nō obicitur. ¶ Per eadē aut
appet' totum se cōde rōnis. Dicit' est enī qđ forma
superioris sp'is p'fēdit' in se omnes inferior' gradū
p'fectionis. Considerādū est aut qđ tūto sp'is mate-
riale est altioris: minus fuerit materie subie-
cta. Et sic oportet qđ quāto alia forma est nobil-
ior tūto magis sup' materiam et cetera. Quā alia dña
que est nobilissima mōtam formam ad summū
eleuandis gradū p'ingit vt. h' habeat op'ationem
ad sup' cōtationem materie corpalis. Et qđ eadem
alia inferior' gradus p'fectionis p'fēditur: hz ni-
hilominus et op'ationes in quibus cōtatur materie
corpali. Manifestū est aut qđ op'atio p'cedat a re se
cundū eius virtutē. Oportet igit qđ alia dña ha-
beat aliqđ virtus sine p'ctiōis que sunt p'ncipia
op'ationū que exercetur per corp' et has oportet
esse actus aliquantū p'ius corpis. Et huiusmodi
sunt potērie vegetative et sensitive p'ius. Quas
etiā aliquas potērias que sunt p'ncipia op'ationū
que sine corpore exercerit. Et huiusmodi sunt intel-
lective p'io potērie que nō sunt actus aliquos
organos. Et si deo intellect' tam possibilis qđ agē
dicit' separatus: non habet organa que sit act'
sicut vlt' et autē: sed sunt tantū in alia que ē cor-
poris forma. Unde nō oīs p'pter hoc qđ intellect'
dicit' separatus: et caret organo corpali. nō autem
sensitiv' et alia sit alia intellectivas sensitiva in hōie.
Et quod etiā patet qđ nec ex hoc cogitur ponere
aliam aliam intellectivā et aliam sensitivā in hōie.
quia alia sensitiva est corruptibilis intellectiva incor-
ruptibilis: vt alia nō p'cedebat. Et sic enī incorrupti-
bile p'p'ie intellective p' in qđ est separata. Dicit'

igitur in eadem essentia atque fundantur potentie: que sunt separate: ut dictum est: non separata a nihil potest: quodammodo potentiam alie simul eius copiose deficere: quasdam autem incooperabiles esse. scdm etiam predicta patet solutio quartæ obiectæ. Nam de motu naturali alie paritas et imperfectio ad perfecti procedit: quod tamē aliter accidit in alterandō et generatione. Nam eadem qualitas susceptio magis et minus: ideo alteratio que est motus in qualitate una et eōdem existens de potentia ad actum procedit in imperfecto ad perfecti forma vero substantiatio non recipit magis et minus: que esse substantiatio: uniuersalior est indistinctiōe se habens. Unde nullo generatio non procedit prius et multa media de imperfecto ad perfecti. Sed oportet esse ad singulos gradus perfectionis novam generationem et corruptionem. Sic igitur in generatione hominis conceptum quidē primo vult vita plantæ per animam vegetabilē. Deinde ere mota hac forma per corruptionem: acquirit quaday alia generatio animam sensibilem: et vult vita animalis. Deinde remota hac alia per corruptionem: introducit forma vltima et cōpleta: que est anima rationalis comprehēdēns in se quocūq; perfectionis in pcedētibz formis erat.

¶ De pductione anime rationalis. qd non sit ex traductione.

CA. LXXXIII.

Et autē vltima et cōpleta forma. scilicet anima rationalis non educit in esse a virtute que est in femine sed a superioribus agentibus. Quibus. n. que est in femine est virtus corporis cuiusdam. Anima enim rationalis excedit omnem copiositatem naturam et virtutem: cum ad eius intellectuales operationes non nullum corpus peringere possit. Cum igitur nihil agat ultra suas species: eo que agens est nobilitate panente et factio factio impossibile est que virtus alienius corporis pducatur animam rationalem. Neque igitur virtus que est in femine. Adhuc fm que vniuersalior habet esse de nouo sic de nouo cōpōnt et fieri. Nam eius est fieri cuius est esse. Ad hoc enim aliquid sit: ut sit. Et igitur que fm se habent esse cōpōnt per fieri: sicut rebus subsistentibus. Et igitur que p se non habent esse non cōpōnt per se fieri: sicut accidentibus et formis in alii bus. Anima autē rationalis fm se habet esse: que fm se habet operationem: ut et dicitur patet. Anima igitur rationalis fm se competet fieri. Cum igitur non sit cōpōnta ex materia et forma: ut supra ostēdum est. sequit quod possit educi in esse nisi per creationem. Solus autē dei est creator: ut supra ostēdum est. Et solum igitur deo anima rationalis in esse producit. ¶ Hoc etiam rationabiliter accidit. Videmus enim in artibus adinuenire ordinatio que suppetit ams induit vltima forma: artes autē inferiores disponent materiam ad vltimam formam. ¶ Manifestū

est autē que anima rationalis est vltima et perfectissima forma quā potest cōsequi materia generabilis et corruptibilis. Conueniēter igitur naturalia agentia inferiora causant pcedētes dispositiones et formas. suppetit vero agens. scilicet deus causat vltimam formam que est anima rationalis.

¶ Anima rationalis non est de substantia dei.

CA. LXXXIII.

Non tamē credendum est animam rationalem esse de substantia dei fm quorūdam errorum. Adhuc enim est supra que deus simplex et indistinctio est. Non igitur animam rationalem copiose vult quasi eadē a sua substantia separādo. Item ostēdum est supra que impossibile est deus esse formā alienius corporis: alia autem ratio alie vult copiose: ut forma non igitur est de substantia dei. ¶ Adhuc ostēdum est supra que deus non mouetur neque per se nec per accidens: cuius fructum in anima rationali apparere. ¶ Durat. n. de igne ad sciam: et de vno ad vltimam. ¶ Non igitur de sua dei.

¶ Illa que dicunt in eā virtute extrinsecas sunt immediate a deo.

CA. LXXXV.

¶ Hic autē que supra ostēdum sunt ex necessitate cōcluditur quia que non possunt produci in esse: nisi per creationem a deo immediate sunt. ¶ Manifestū est autē que copiose celestia non possunt produci in esse: nisi per creationem. Non enim potest dici que ex materia aliqua pcreata sue facta: que esse generabilia et corruptibilia: et cōtrarietati subiecta: quod eis non cōpōnt: ut motus eorum declarat. ¶ Notetur enim circulariter. ¶ Notus autē circularis non habet cōtrarium. Relinquit igitur que copiose celestia sunt in eadē in esse a deo pducta. Similis et etiam elementa fm se tota non sunt ex aliqua materia pcreata: que illud quod pcrearetur haberet aliquam formam: et sic oporteret que aliquod corpus aliud ab elementis esset prius eis in ordine cause materialis. Si tamen in pcreatione elementa haberet formam: aliam oporteret que vniuersalior esset alijs prius in eodē ordine si materia pcedētes formas elementa haberet. Oportet igitur etiam ipsa elementa immediate esse a deo pducta. ¶ Dulce igitur magis impossibile est substantias incooperas et insubstantiales alio alio creati. Omnes enim in mōdi substantie imateriales sunt. Non enim esse nisi in mōdi substantia subiecta: fm quam inā distinguunt: ut ex vna materia fieri possunt. Unde impossibile est que ex materia pcreata causent. ¶ Cōsequit igitur que per creationem solū a deo pducuntur in esse: propter hoc fide catholica constituitur deum esse creatorem celi et terre: et omnium visibilium: necesse est inuisibilium.

¶ Deus non agit naturali necessitate: sed a voluntate.

CA. LXXXVI.

E hoc autē ostenditur q̄ deus res in esse p̄dicent nō natiuā necessitate: s; voluntate. Ab vno enī naturali agente nō timēdiate nisi vno agente aut voluntarium dicitur p̄ducere p̄t: quod nō est: q; q̄ agens agit p̄ sua iocmans: forma autē naturalis p̄ quam naturaliter aliquid agitens vna est: s; agens aut intellectus per quas aliquid voluntate agere suū phores: cum igit̄ a deo immediate p̄tra p̄ducant in esse: vt ias ostensum est manifeste est: q; deus in esse res p̄dicere voluntate: nō nāsi necessitate. Ad hoc agēs per intellectum et voluntatē est prius in ordine agentium agere per necessitatem nature, nam agēs p̄ voluntatem p̄stat sibi finem, p̄pter quem agit: agens autē naturale agit p̄pter finem sibi ab alio p̄stitutum. Manifestum ē autē ex similitudine deum eē priuū agens. Est igit̄ agēs per voluntatem: et nō per necessitatē nāe. Item ostensum est in superioribus deus esse infinitē virtuosus. Non igit̄ determinatur ad hunc effectū: vt illū: sed indeterminate se habet ad omnia. Quod autē indeterminate se habet ad diuersos effectus: determinat ad vnum p̄ducendum: p̄ desiderium: vt per determinatē: et voluntatis: sicut homo qui p̄t ambulare: et non ambulat: quādo vult ambulare. Oportet igit̄ q; effectus a deo p̄cedat: s; determinationem voluntatis. Non igit̄ agit per necessitatē nature s; per voluntatem. Inde est q; fides catholica deus omnipotentem nō s; creatorē: sed etiā in factorē nominat. Nam facere p̄prie est artificis qui p̄ voluntatē operatur: et omne agens vltimum p̄ceptionem sui intellectus agit: que verbum ipse dicit: vt supra ostensum est. Verbum autē dei nūm est: s; fides catholica ostendit de filio q; p̄ eum omnia facta sunt.

C Deus in sua actione est immutabilis.

CA. XLVII.

E hoc autē q; voluntate res in esse p̄ducit manifestum ē: q; absq; sui mutandē res nō nouit in esse p̄ducere p̄t. Idē est n. differentia inter agens nāle: et agēs voluntarium: q; a gens nāle eodem modo agit q̄dū eodē modo se habet: et q; quale est talia agit: agens aut voluntarium agit qualia vult. P̄t autē cōtingere absq; eius mutandē: q; voluntate agere: et p̄s nō agere. Nihil n. p̄. her adesse alicui voluntatē de operando in p̄xi cōtēns: quādo nō operatur: absq; sui mutandē. Ita absq; dei mutandē de cōtēgere p̄t: q; deus ignis sit eternus res in esse p̄dicent nō ab eterno.

C Ratio p̄tans motum ab eterno fuisse et solutio eius.

CA. XLVIII.

Item autē q; si deus voluntate eterna et immutabili nouit effectum p̄ducere possit: q; nō oportet q; nouit effectum a quo mo-

tus p̄cedat. Non n. videmus q; voluntas illud q; vult facere retardet: nisi p̄pter aliquod quod nūm ē: et cessat in posterū: vt q; nō est et expectatur futurū: sicut nō in estate h; voluntatē: vt induat aliquid indumentū: q; nō ad p̄s inducere nō vult. sed in futurū: q; nūm est calor: qui cessabit frigore adueniente in posterū. Idē igit̄ deus ab eterno voluntate aliquid effectum p̄ducere: et nō ab eterno p̄ducit: videt q; vt aliquid expectaret futurū. quod nondum erat: vt esset aliud auferendum q; tunc erat. Mentis autē hoc sine motu cōtingere p̄t. Videt igit̄ q; a voluntate p̄cedente nō p̄t effectus aliquis p̄ducī in posterū: nisi aliquo motu p̄cedente: sic h; voluntas dei sine eterna de reū p̄dicatione: res nō sint ab eterno p̄ducentes: q; eorum p̄ductionē p̄cedat motus: et p̄ p̄s mobilia. Que si a deo p̄ducata sunt: et nō ab eterno iterū op̄ferente alios motus et mobilia vlti in infinitum. Nūm autē obiectis solutio facile p̄t p̄pendi: si quis dīam p̄sideret vna p̄ particularis agente Nam agēs particularis h; actionem p̄portionatam regule et mēsure quam agēs vltē p̄statuit. Quod quidē in ciuitibus apparet. Nā legislator: p̄ponit legem quasi regulā et mēsuram: q; nūm quāz iudicari op̄ ab aliquo particulari iudice. Tempus autē est nātura actionum que sunt in tpe. Agens n. particularis habet et actionē tps p̄portionatā vt. J. nūm et nō p̄s agit: p̄pter aliquā determinatā rōnem. Agens autē vltē: q; deus est: h; nā mēsurā quē rēpus est mēsurā: s; finis vltimate. Inter res igit̄ p̄ducitas a deo est tps: est: sicut igit̄ talis ē vniū cuiusq; rei q̄ritas et mēsurā qualē deus ei tribuere voluntas: et talis est q̄ritas tps qualem et deus dare vult: vt. J. tps et ea que sunt in tpe: tunc incipit q; deus ea eē vult. Obiecto autē p̄t mēsurā p̄cedit de agere: q; p̄ponit tps et agit in tpe: nō autē mēsurā tps. Obiecto q; qua querit quare voluntas eterna p̄ducit effectū nūc: . nō p̄s p̄ponit tps p̄tū: nā nūc nūc et p̄s p̄s sunt tps. Cūca vltē igit̄ res p̄ducit: inter q; etiam p̄sideratur tps nō est querendum quare nūc et nō prius: q; quare hūm tps volunt esse mēsurā q; et omnia voluntate dependet cui in differente est: vt hanc q̄ritatē: vt aliam tps assignare. quod quidē et cūca quāritatē diuinitatem modū p̄siderari p̄t. Non n. querit quare deus omnipotēti mundum in tali situ p̄statuit: et nō supra: vt subitas: vt s; finis alii p̄tentionē dīam: q; nō est locus et mēsurā s; hoc et diuina voluntate puenit q; talē q̄ritatē mēsurā eo: q; nō tribuere: v; nūc eius effect et hūc finem s; nō q̄ritatē: post hūc dīam: h; autē ad mundum tps nō fuerit: nec est mēsurā s; locē vltimū in tali modo loquēdi: vt si dīcamus: ante q; mundus est nūc erat vniū deus et q; q; mēsurā nō ē alii quod corpus: nō intelligit res per ai et tps: aut

locum nisi per ymaginatioem trisi.

C Rationes ostendentes qd manet esse necessarius ab eterno creatione mundi fecerunt: solutioes eorum.

CA. LXLIX.

Idetur aut qd si rerum pfecta pductio ab eterno non fuerit qd manet necesse sit ab eterno fuisse. **Q**uoniam, n. qd b5 ee post non ee mutat de no ee ad esse. **E**t igitur res create: vtpote creatae: et res: s alia hndet ab eterno no fuerunt: sed inceptu ee postq no fuerant: nec esse est dicere eas mutatas esse de no ee ad ee. **Q**uoniam aut mutatio r motus subiecti aliquo d habet. **E**t si, n. motus actus existeris in potentia: sibi aut mutatiois: p qua aliqua res inesse pducit: no e ipsa res pducta. **I**dem, n. est terminus in omni d ee aut id ee motus terminus: sibi sibi pductae mutatiois est id ee quo res pducit: quod ma d ee. **V**idemus ergo si res in esse pducta sint postq no fuerant: qd oportet eas manet pfectas: que si iterum pducta est postq no fuerat: qd b5 et alias manet pfectas. **N**on aut ee procedere in finem. **R**es quicq igit qd oportet deuenire ad aliqua manet eterna: que no sit pducta postq no fuerat. **I**tem si mundus incept postq no fuerat: ante qd mund' esset: aut erat possibile mund' ee vel fieri: aut non possibile. **E**t aut non possibile erat ee vel fieri: ergo ad equipollens impossibile erat mundum ee: vel fieri. **Q**uod aut impossibile e fieri: necesse est no fieri. **N**ecesse e igitur mundum no esse factu, quod est manifeste sit falsum necesse est dicere: qd si mundus incept ee postq no fuerat: qd possibile erat ab ee esse ipm ee vel fieri. **E**rat igitur aliqua potetia ad fieri: e ee mundi. **Q**uod aut ee in potentia ad fieri e esse alicuius: est ma ciua: sicut lignus se habet ad scium. **D**ic igitur videt qd necesse est ma semp fuisse: etiam si mundus semp no fuit. **S**ed ee osium sit sup qd etia materia no est nisi a deo pari ratione catholica no constituitur materia esse eterna: sicut nec mundum eternu. **S**potet, n. hoc modo capiam in ipsis rebus causalitate diuina nam: vt res a deo pducit esse incepter postq no fuerant. **I**dem eni euidenter e manifeste ostendat eas no a seipso ee: sed ab eterno actore. **N**o aut premissa rdnibus artamur ad ponendum et emanatam materis. **N**on eni vniuersalia reru pductio pprie mutatio dicit pot. **I**n nulla enim ratione subiecti mutatiois per mutatioem pducitur: qd no ee i dem subiectis: mutatiois e termini: vt dictu est. **C**um igitur vniuersalia pductio rerum a deo que creatio dicit ee extendat ad omnia que sunt in re: huiusmodi pductio ratiocinetur mutatioe pprie habere no pot: etiam si res crea te pducatur in esse post qua no fuerant. **E**sse eni pot no esse no sufficit ad veram ratiocinetur mutatioem nisi sup onas qd subiecti mutae sit sub potu

tionis: nunc sub forma. **U**nde in quibusdam inuenitur hoc post illud: in qbus pp ne rane motus aut mutatio no est: sicut casu dicitur qd ex die fit nox. **S**ic igitur e si mundus esse incepter postq no fuerat: no oportet qd hoc per aliqua mutatioe sit factum: sed p creatioe: que vere mutatio no est: sed qdams relatio rei create: a creatore fin sui esse depe dicitur cum ordinat no esse pcedere. **I**n omni, n. mutatio omni ad ee aliquid id ee: aliter e aliter se habent: vtpote qd nunc sit sub vno extremo r postmodu sub alio: quod quide in creatione fin rei veritate no inuenit: s; solum s; ymaginatioem: pot ymaginatur vna e eand' rem prius no fuisse: postmodu esse: e sic fin quada m similitudine creatio: mutatio dicit pot. **C** **S**imi liter etia secunda obiectio no cogit. **L**icet, n. vey sit dicit qd ante qd mundus esset possibile erat mundum esse vel fieri: e no tam e oportet hoc fin aliqua potetiam dici. **D**icit, n. possibile in entia abili' quod significat aliquem modu vcritate: quod s; neq ee necessarius: neq impossibile. **U**nde huiusmodi possibile: no fin aliqua potetia dicitur: vt pbs docet in quinto methaphisico. **S**i autem fin aliqua potetia dicit possibile mundu esse no est necessarius: qd dicit fin potentia passiuam: se d fin potentia actiuam: vt quod dicit qd mundus possibile fuit esse ante qd esse intelligat: qd deus potuit mundum in esse pducere: ante qd pduceret. **U**nde no cogimur ponere materis pccitatis se mundo. **S**ic ergo sidea catholica nihil deo co eternum ponit. **E**t propter hoc ere atorem e factorem cum vrbibus: e inuisibilu pnter.

C **D** deus opatur oia ppter fin.

CA. C.

Gloria maiu supra osium e: qd deo res i esse pducit no p necessitate nate: s; p intellectum e volit atem: qd aut tale agere agit ppter fin: opatiu, n. intellectus finis principium est. **N**ec esse igit oia que a deo sunt facta pp fin esse. **V**idetur pductio res a deo optime facta est. **O**ptimi eni est optime facere vnuquodq. **D**eus eni aut fieri aliqd ppter fin: qd ab eo finis intentione. **E**t sine enim est ratio boni in his que sunt. **S**unt igitur res a deo facte ppter fin. **U**na eni finis figuru apparere in his que a natura aguntur: quousi nihil in vanum esse sed propter finem vnuquodq. **I**ncidentem aut dicere e ma gis ordinata esse que sunt a natura qd ipsa institutione nra pmo agente: casu totus ordo nra ee de deriuat. **U** manifestu e igit res a deo pductas esse ppter finem.

C **V**ltim' finis oim e diuina bonitas.

CA. CI.

Potest aut vltim' finis re: diuina boni tate m esse. **R**erum eni factae ab aliquo agente e voluntate: vltim' finis e qd e pot mo: p se volutu ab agere: r ppter hoc agit agens

omne quod agit. Primum autem volutus diuine voluntatis est et bonitas: vt et supiorib' ps. Necesse est igit' oim' ree factag' a deo vltimū finē diuini bonitatis est. Itē finis generatōis vniuersalis rei generatō est forma eiusdē: h. c. n. adepta generatio quiescit: vniūquodq' enim generatum: siue per arte: siue per naturā s'm suam formā assimilatur aliquo modo agenti. Nam omne agens agit aliquatiter sibi simile. Idomus enim que est in materia pcedit a bono o que est in materia artificis. In naturalibus etiā homo generat hominē: Et si aliquid sit generū vel factum s'm naturā: quod nō sit simile generati s'm spēm: similitur tamē suis agentibus: siue imperfectum perfecto. Et hoc. n. cōtingit q' generatum generati s'm spēm nō similitur: q' ad eius perfectam similitudines nō potest peruenire: sed aliquatiter eam imperfecte participat: sicut aialia et plante que generantur ex virtute solis. Omnium igitur que sunt finis generatōnis siue pfectionis est forma facientis: vel generantis: vt. l. ad eius similitudinem pueniat. forma autē primi agentis. s. dei nō est aliud q' eius bonitas. Propter hoc igit' oia facta sunt: vt diuine bonitati assimilarentur.

¶ Q' bonitas assimilatio est causa diuersitatis in rebus.

CA. CII.

Et hoc igit' siue accipienda est ratio diuersitatis et distinctio in rebus. Quia enim bonitas bonitatem pfecte crepturari impossibile fuit ppter distantiam vniuersalis creature a deo: necessarium fuit: vt replicaretur similitudo: vt quod deest ei vno suppleret ex alio. Nam et in pclusionib' syllogisticis quādo p vniū medius nō sufficitur demonstratur conclusio: oportet media multiplicari ad obelutionis manifestationes vt in syllogisticis dyalecticis accidit. Nec tota in vniuersalis creaturarū perfecte diuina bonitate representat p equiparantia: sed s'm pfectiones creature possibile. Item illud quod in causa vniuersalis simpliciter et vniue: inuenitur in effectibus multipliciter et distincte. Mobilis est enim aliquid in causa q' in effectibus. Diuina autē bonitas vna et simpliciter pceptum est et radice bonitatis que in creaturis inuenit. Necesse est igit' sic creaturas diuine bonitati assimilare: sicut in materia et distincta assimilant vni et simpliciter. Sic igit' multitudo et distinctio puenit in rebus nō casualiter: aut fortuitosic: nec rerum productio est a causa vna fortuitas: sed ppter finē. Et eodem omnis pceptio est esse: et vniuersa: et multitudo in rebus. Plerq' enim distinctio rerum causat ex materia. Nam: pna resū inuenit o est p creationem q' materia nō requirit. Simili que solū ex necessitate materie puenit casualia esse vident. Similiter autē neq' multitudo in rebus causat ppter

ordinem medijs agentium: puta q' ab vno primo simplici pcedere immediate nō poterit: nisi vniū diuisio in primo simplicitate: ita q' ex eo id pcedere poterit multitudo: et sic deinceps quōtū magis a primo simplici receditur tūto numero formū multitudinem: vt aliqui possunt. Ita enim cōstitutum est q' plura sunt que in esse p dūre nō puenit: nisi p creationē: que solius dei est: vt in pna estum est. Unde retinquit q' ab ipō deo sunt plura imediatē creata. Quasi scilicet est q' s'm hanc pfectionē rerū multitudinis et distinctio casualis effect' quasi nō inuenta a primo agente. Et si cui multitudo rerum et distinctio ab intellectu diuino cōcogitatur: instituta in rebus ad h' q' diuersimode diuina bonitas a rebus creatio respicitur: et eam s'm diuersos q' adas diuersa participat: vt sic et ipō diuersas rerū ordines: quodā pūctū modo resultat in rebus q' diuina simplicitate pcederet. ¶ Q' nō solū diuina bonitas est causa rerū: etiā eius motus et operatio.

CA. CIII.

¶ Deus solum autē institutio rerum finis est diuina bonitas: et etiā officio operationis et motus creature cuiuslibet necesse est diuina bonitate finem est. Vniūquodq' enim quale est talia agit: sicut calidū calefacit. Quibus autē res creata s'm suā formā similitudine quādam participat diuine bonitatis: vt officium est q' et oia actio et motus creature cuiuslibet in diuina bonitatem ordinatur sicut in finem. Et pterea officio motus et operatio rei cuiuslibet in aliquo pfectu tendere videtur. Pter pfectū autē habet rationes boni pfectio enim cuiuslibet rei est bonitas eius. Omnis igit' motus et actio rei cuiuslibet ad bonū tendit. Bonum autē quodlibet est similitudo que dam simmū boni: sicut et ens quodlibet est similitudo primi entis. Igitur motus et actio cuiuslibet rei tendit in assimilātes bonitatis diuine. ¶ Pterea si sint multa agentia ordinē habitia necesse est q' oim' agentis actio et motus ordinatur in bonum pmi agentis: sicut in finē vltimū. Et eū a superioris agente inferiora agentia mouentur: et motus moueat ad finē ppositum: q' actio et motus inferioris agentis tendit in finē pmi agentis sicut in eorum oim' ordinē actio ordinatur: sicut in vltimū ad victorū que est finis actio. Quibus autē est supra q' primū motus et actio est deo finis autē eius nō est aliud q' sua bonitas: vt etias supra ostium est. Necesse est igit' q' oia actiones et motus quā vniuersis creaturis sunt ppter diuinā bonitatem: nō quidā causandā: neq' agendam: s' suo modo acquirēdam: pceptio si quidē aliquid instituitur ei. Diuine autē bonitatis similitudo ree creare p suas operātes diuersimode sequunt: sicut et diuersimode s'm suū esse ipam respiciant. Quibus quodq' n. operatur s'm q' est: q' igit' oibus creatur

ria esse est: ut diuina bonitatem respiciat in quantum sunt: ita obitas esse est: ut per operationes suas sequantur diuinam similitudinem in personando sui esse: & educatione sui esse ad alterum. Vnaqueque enim creatura sua operando primo quiddam se in esse perfectio sui quod est possibile conseruare nititur in quo suo modo tendit in similitudinem diuine perpetuitatis. Secundo vero per suam operationem vnaqueque creatura suam quod perfectio alteri educere conatur sim suam modum: per hoc tendit in similitudinem diuine causalitatis. Sed creatura rationalis per suas operationes tendit in diuinam similitudinem singulari quod animo poetria: sicut & poetria creatura nobilitas esse habet. Et sic. n. creaturarum ceterarum est sit per maiorem contrarium & finitum: ut infinitatem non habeat nec actum nec potentiam. Vnus vero naturam rationalis infinitatem habet: ut actu: ut potentiam: ut per maiorem contrarium & finitum. In nobis igitur intellectus noster in suo primo est conseruata est in poetria ad sua intelligibilia quod eius sunt infinita infinitatem quodam habent in poetria. Unde intellectus est spiritus spiritum: quod non habet nisi spiritum determinatum ad unum: ut lapis: sed spiritum omnium spiritum capaces. Vltimus vero intellectus noster in deo est infinita in actu: ut pote in se stabiles & tota eius potentia: ut supra ostensum est. Creatura vero alie intellectuales medio modo se habent: inter potentiam & actum. Tendit igitur intellectus noster creatura per sua operationem in diuinam similitudinem non in hoc solum quod se in esse conseruet: vltimum est quod ad modo educendo multiplicet: sed ut in se habeat actu quod per maiorem potentiam habet. Et igitur finis intellectualis creaturae quod per suam operationem noster per intellectus eius & totam efficaciam in actu sui obia intelligibilia que in potentia habet: finem enim naturam deo illis est.

C De duplici potentia cui in rebus respondet dupliciter intellectus: quomodo sit finis intellectualis creature.

CA. CIII.

Est autem aliquid in potentia dupliciter: vno modo noster respectu eorum quod per agens noster potest reduci in actum. Alio modo respectu eorum quod non potest in actu per agens noster: sed per aliquod aliud agens quod quidem in rebus copulabiles apparet. Quod n. ex pueris fiat vir & in poetria noster: vel quod ex femine fiat alium. Sed quod ex ligno fiat scilicet: vel quod ex ceco fiat videns: non est in potentia noster. Sed autem circa intellectum nostrum accidit. Et enim intellectus noster in potentia noster respectu quorundam intelligibilium que. I. reduci potest in actum per intellectum nostrum quod in potentia noster in actum nobis: ut per ipsum efficaciam intelligit in actu. Et autem licet possibile nos vltimum finem esse quod per intellectum nostrum reducat in actum: vltimum intellectus noster agens est: ut finem in actum que sunt intelligibilia in po-

tertia faciat intelligibilia in actu: ut per superiores bonis per. Sunt autem acta autem sunt accepta per sensum. Per intellectum igitur agens intellectus noster in actum reducat respectu boni intelligibilia noster. Iquo sunt notitia per sensibilia possunt venire. Impossibile est autem actum nobis cognoscere vltimum boni finem esse. Nam vltimum finem a deo desiderari noster quod est. Quibus eorum autem aliquid proficiat intelligendo per sensum in modo cognitionis quo a sensu per se ipsum cognoscimus: ad hoc remanet noster desiderium ad alia cognoscenda. Vltima. n. sunt ad quod sensus per se intrinsece non potest quibus per sensibilia non nisi modicum noticiam accipere possunt: ut fortiter de eis quod sunt: non autem quod sunt: quod per se ipsum imitari quod dicitur alterius generis sunt a quod dicitur per sensibilia: ut eas quod iam imposito nobilitate transcedentes. Circa ea enim que sub sensu cadunt multum sunt quod rationem cognoscere per certitudinem non per sensum: sed quod dicitur quod nullo modo: quod dicitur non debilitate. Vltimum remanet noster desiderium respectu perfectionis cognitionis. Impossibile est autem noster desiderium esse vltimum. Vnde quomodo igitur vltimum finem in hoc quod intellectus noster fiat in actu: quod sublimiter agere quod sit agens nobis: quod quod facere faciat desiderium: quod nobis inultuiter ad sciendum. Tale est autem in nobis sciendum desiderium: ut cognoscere effectum desiderium cognoscere eorum in quod agere cognoscere quod quod eius effectum cognoscere. Non igitur noster desiderium sciendum potest gerere in nobis quod per se ipsum eorum cognoscere: non quod quod in eis eorum. Prima autem deus est: ut ex superioribus per. Est igitur finis vltimus intellectualis creature deus per eorum videre.

C Vltimum finem intellectus creature est deus per eorum videre. & quomodo hoc possit. CA. CV.

Est autem quod possibile sit considerandum est b. Vltimum finem est autem quod intellectus noster cognoscere: nisi per aliquod spiritum eius: impossibile est quod per se ipsum rei vltimum cognoscere eorum alterius agens quod magis spiritus per cognoscere intellectus per se ipsum a re cognoscere tanto intellectus noster imperfectior in cognitione per deum: autem illius vltimum per se ipsum cognoscere bonum per se ipsum agens cognoscere eorum eorum in imperfecte. I. igitur ad genus noster: magis autem imperfecte si cognoscere per lapidem: quod cognoscere per genus magis per mortu. Vltimum cognoscere per spiritum alicuius rei que nulli boni educeret in genere remissio vltimum eorum bonis cognoscere. Vltimum finem est autem quod spiritus per nullum creatum educeret eorum deo in genere. Per quomodo igitur spiritum creatum non solum sensibilem intelligibilem deus cognoscere per eorum non potest. Vltimum hoc igitur quod deus per eorum cognoscere: quod per se ipsum deus fiat forma intellectus: ipsum

cognoscencia: e iungatur ei nō ad vītas nām pñi
tūm dā: s; sicut ipōa intelligibilis intelligē. Ipōe
enī sicut est sūm eī: ita est sūa vītas: que ē forma
intellect. Necesse ē autē qd oē quod pōt qd aliquis
formā: pōt qd vītas pōtēdem aliquā ad formā illā
Intellectus autē nō ēst cōtra sūa nā in vīta dī-
spōndē eīus respectu forme illius que ē vītas:
quā ē pncipio ipam assequere. Et igit qd cum
ēst cōtra: ē aliqua dīspōne de nouo ad dīta ele-
uetur quā dicitur sicut lumē. Quo quidē intellect. nō
a deo pñctur qd sūm sūm sūm nō bōc pñctur
formam hī sicut nec dīspō eīus ad formā igit
pōt esse mī ab igne. et de doctrina in ps. dicat.
In lumine tuo vīdēbimur iustē.

C. Quid nūc desiderū qētur ex diuina vīssione p
cōntam in q̄ beatitudo pñit. CA. CVI.

De autē sine adepto necesse ē nūc deside-
rūm gerari: q; eītra diuina q̄ modo pñi
cō pñctur intellectus deū vīdēns: ē suffi-
ciens pncipio oīa cognoscēdi: eī forma totū beatita-
tis: vt nō bō restare possit ad desiderū dū. Et bō ē
et pñctūm nō modū diuina sūm dīspōne pñctūdi:
vt. l. ipm cognoscēam? eo nō quōse ipō cognoscet
f. p essentā sūā: s; nō pñctūdam? ipm sicut ipōse
pñctūdit: nō qd aliquā partē: eius ignorem? eius
partē nō bōat: s; qd nō ita pñctē ipm cognoscem?
sicut cognoscibilis: s; vītas intellectus nō bō
in intelligēdo nō possit ad equā vītan ipm: s; quā
cognoscēbilis: cū eīus claritas seu vītas sit infini-
ta: intellectus autē noster finitus: intelligēns
autē eius infinitū: eī sicut ē vītas eius: id ē tūc
se cognoscet ipm cognoscēbilis: ē sicut pñctōne
demonstrabile: ille pñctūdit q̄ eam p demōstrā-
tione cognoscēns autē q̄ cognoscet cū imperfecto
mō. l. pñctōnem pñctūdit: q; vītan sūm bō
deus beatitudinē in hoc pñctūdit bōs sicut: a se
ne beatitudo q̄ deū vīdat p cōntā: s; in pñctōne
beatitudinis multū dīstet a deo: eī bōne beatitudi-
neus p sūā nām bōat: nō vero eī pñctūdit p diuina
lumina pncipatōne: vt supra dicitur est.

C. Quid motus in deū ad beatitudinē pñctūdit
asimulat monūm: qd beatitudo est in actu in-
tellectus. CA. CVII.

Desiderandū est autē qd pcedere depo-
c tētia in actu: vt sit motus: vt sit sit motus
circa pñctūdit bō beatitudinis pñctūdit
sicut ē h; sicut in motu vt in mutatiōne. In
motu. n. nūc pmo quidē pñctūdit a tota pñctas
p quā pncipatōne: vt in dīctā mobile ad tūc sūm
sicut grauitas in terra ad bō q̄ seruat deorsū. Non
enī moueret aliqd nūter ad certū finē nisi bict p
portione ad illud. Secūdo autē pñctūdit ipō motū ad
finem. Tertio autē ipō forma vt locus. Quarte ac
geō in forma vt in loco. Sic igit in intellectuāli
motu ad finē: pñctūdit quōdē est amor inclinā s; finē

Secūdo autē est desiderū quod est quasi motus in
finē: eī opatiōne certū desiderū pñctūdit. Ter-
tūdo autē ē ipō forma quā intellect. pñctūdit. Quar-
tūdo autē est delectatio pñctūdit quā nūc ē aliō qd
quicquid volūtatē in finē adeptō. Dicit igit nūc
ille generatōnis finis est forma eī motus localis lo-
cū ad aut quōs in forma vt loco: s; hoc ē pñctūdit
nō: mīto mīto motus est finis: vt pncipio ad
finē: ita vītan sūm creaturē intellectus ē vīdē
dūm: nō autē delectari in ipō bō ēst pncipio hī
nō: eī quasi pñctūdit ipm. Et mīto nūc desiderū
vītan sūm pñctūdit esse vītan sūm: cum etiā b
ante finē bēatitū: C. De errore pñctūdit
tūm felicitatis in creaturis. CA. CVIII.

Intellectus est qd felicitas falso a quōdā
m quōs in quibusdam sicut de quōs finē
in volūtatē pncipatōne sūm eī bōne
eīus: sine in dīctū qd ad pñctūdit bō bōne pñctūdit
ordinat qd est cōs finis oīe eīus creaturē: sine in
pñctūdit que ordinat ad eīus ad pñctūdit pñctūdit
sūm aliō: qd etiā dicitur oībus eī eīus sine in bōne
rīb: vt forma q̄ aliquid debet sūm q̄ finē: id ē h; vt ad
finē bō vītan sūm: s; nec in cognoscē quāntū
rēram etiā supra bōem eīus: cū in sola diu-
na cogit de desiderū bōis quocūq;.

C. Quis dicit de desiderū bōis quocūq;.
C. Quis dicit de desiderū bōis quocūq; creaturē vō
pncipatōne. CA. CIX.

A pncipio igit apparet qd diuersimode
e se bōat ad beatitudinē deus eī creaturē sūm
pñctūdit modū bonitatis que in creaturis pñctūdit
pñctūdit. Cū n. n. bonū bōat nō bōne pñctūdit eī
nis sūm duplēt pñctūdit eī finē creaturē: aut dī
duplēt eīus bonitatis. Sicut autē n. quōdā creaturē
pñctūdit sūm qd in sua nā pñctūdit hoc ē finis pñctūdit
aut factus ipō. Sicut vō pñctūdit ipm aut dī qd
pñctūdit qd sūm motus vt opadem: bō eī finis motus
vt opadem ipm: sūm vītan vō creaturē delectat
q̄ bonitate diuina cū forma: eī rei sit bonus eī
pñctūdit ipm sūm qd in sua nā pñctūdit: s; aut
nōq; in sua forma: nōq; sūm eī. Sicut vō simplēt cre-
aturē: s; sit ipō forma nō eī sūm esse. Deas vō est
sua cōnta: sūm eī. vt sūm oīis est. Sicut etiā oīe
creaturē pñctūdit pñctūdit bonitatis eī sine crea-
tōne. pñctūdit n. bonitatis pñctūdit in a delectat
vītan sūm aut vītan sūm cōntūdit creaturē eī
eī ipm qd est diuina bonitatis: que gdes nō ordinat
ad vītan sūm eī. Sicut autē igit qd eī eīus mōdus
bus est sua bonitas eī cōntūdit bonus: nō autē cre-
aturē simplēt eī: nō sūm sūm eī: sūm qd ordinat
ad aliqd eīus: sicut aut vītan sūm. In
stante vō eīus: manifestat eī qd nullo modo
sunt sua bonitas. Sicut igit deus ē sua bonitas:
eī cōntūdit bonus. Sicut vō dicitur bonus sūm pñctūdit
pncipatōne aliqd ipm. C. Quid dicitur nō pñctūdit
sūm bonitatem amare. CA. CX.

P Er hoc autem apparet quod deus nullo modo potest deficere a bonitate. **Ad. n.** aliquid essentialiter inest non potest ab ipso remoueri: ergo igitur deum possibile est non esse bonum: et magis appropinquatur exemplum: sicut non potest esse homo non sit bono: ita non potest esse quod deus non sit perfectus bonus.

C. Creatura possit deficere a sua bonitate.

CA. CXI.

In creaturis autem considerandum est qualiter possit esse bonitas defectus. **Quoniam** est et autem quod duobus modis aliqua bonitas inest: scilicet inest creature. Uno modo ex hoc quod ipsa bonitas est de eadem eius. Alio modo ex hoc quod est terminata ad finem. **Primo** ergo modo substantialis similibus ipsa bonitas que est forma inseparabilis se habet ad ipsam: ut si ipsa essentialiter sit forme. **Secundo** autem modo bonitas quod est esse amittere non potest. **Mon** enim forma est sic in se habet ad esse: et non esse: sed forma potest esse: si enim non sit ipsum esse. **Ubi** ergo sit similibus bonitas in se habet ad esse: et non esse: sed forma potest esse: si enim non sit ipsum esse. **Ubi** ergo sit similibus bonitas in se habet ad esse: et non esse: sed forma potest esse: si enim non sit ipsum esse.

Quomodo ergo deficient a bonitate secundum suas operationes.

CA. CXII.

Item quod bonitas creature non solum consideratur secundum in se substantialem sed etiam consideratur secundum ordinem ad finem: ad finem autem ordinem per sui operationem: et tunc consideratur quomodo creature deficient a sua bonitate secundum suas operationes quibus ordinantur ad finem. **Ubi** primo considerandum est quod de operibus naturalibus idem est iudicium: sicut de naturalibus est eorum principium. **Ubi** quorum naturalis defectus potest nec in operibus eorum naturalibus defectus accidere potest: quorum autem naturalis defectus potest in operibus eorum deficere contingit. **Unde** in his incooperabilibus: sive in cooperatis: sive in cooperatis naturalibus defectus naturalis actionis contingere potest. **In angelis** enim semper verus naturalis manet potestas ad sui operationes exercendas. **Similiter** motus corporum naturalis est ex parte in se. **In cooperatis** vero in se operibus in multis defectus naturalium actionum contingunt: propter cooperatorem: sive defectus in naturalibus operibus accidere. **Et** defectum naturalium in eis potest contingit plantarum: sicut in multis: in se operibus in generatione naturalium: sive in eis in ordinandis.

De duplici principio actionis: quomodo autem in operibus potest defectus esse.

CA. CXIII.

Quoniam autem quedam actiones: quomodo per se ipsas non est naturalis sed voluntas: cuius obiectum est bonum: sive in se potest per se ipsas deficere autem quod est ad finem. **Et** igitur se habet operatio voluntaria ad bonum: sicut se habet naturalis operatio ad formam quam quis res agit: sicut igitur defectus naturalium actionum accidere non potest in illis que non participant defectum secundum in se formam: sicut in cooperabilibus quorum forme deficere potest: ita voluntarie actus deficere potest in illis in quibus voluntas potest a fine deficere. **Sicut** autem non potest voluntas a fine deficere, manifestum est quod in defectus voluntarie actus non potest deficere. **Ubi** ergo autem deficere non potest respectu boni quod est ipsum volens naturalis. **Unde** libet enim res suo modo appetit sui esse perfectum quod est bonum in se ipsum. **Respectu** boni vero exterioris deficere potest bono sibi naturali contra. **Cum** igitur voluntas naturalis est voluntas sine voluntate ipsam in hoc defectus voluntarie actionis contingere non potest. **Hoc** autem factum deus est. **Plan** enim eius bonitas que est voluntas sine res est sua naturalis. **Alio** autem voluntas naturalis non est virtus sine voluntate eorum. **Unde** potest in eis defectus voluntarie actus contingere: pro hoc quod voluntas remanet sua in proprio bono non tendit ad voluntatem in futurum bonum: quod est virtus sine. **In** omnibus igitur substantiis intellectuales creatis: potest defectus voluntarie actionis contingere.

Quid nomine boni: vel mali intelligatur in rebus.

CA. CXIII.

De igitur hic considerandum quod sicut nomine boni intelligitur esse perfectum: ita nomine mali nihil aliud intelligitur nisi privatio eius perfecti. **Quia** voluntas proprie accepta est eius quod natura est: et quoniam natura est: quomodo natura est habere: manifestum est: quod est aliquid de malo quod caret perfectio: quia de habere. **Ubi** de si virtus caret malo est eius autem in malo est latet: quia non est virtus virtus habere.

Quod possibile est esse aliquid in se malo. **C. CXV.**

Impossibile est autem malum esse aliquam naturam. **Item** ostenditur: vel est actus: vel potentia: aut compositum ex utroque. **Quod** autem est actus perfectio est: sicut boni operis rationem: cuius id quod est in potentia appetit naturaliter esse actus: bonum vero est quod omnia appetunt. **Unde** et compositum est actus et potentia: in quantum participat actum participat potentiam. **Potentia** autem in se ipsa ordinatur ad actum bonitatem habet: cuius signum est quod quod potentia est capax: actus est perfectio: tanto magis commendat. **Item** quod igitur quod nulla natura in se sit mala. **Item** in quocumque secundum hoc completur quod sit in actu: nam actus est perfectio rei. **Nullum** autem oppositum completur per amissionem alterius: sed magis destruitur vel minuitur. **Et** sic neque magis completur per participationem boni. **Omnis** autem non completur hoc quod habet esse in actu: sive esse boni sit ab omnibus appetit: obiectum autem completur participationem boni. **Nulla** igitur natura est mala. **Ad** hoc quod libera appetit seruari: omne suum esse: fugit destructionem: igitur potest. **Cum** igitur bonum sit quod omnia appetunt

Quomodo autem quod est actus: vel potentia: aut compositum ex utroque.

petant. mali vero contrario qd oia fugiunt necesse est dicere qd esse vniuersalium sit boni sui scilicet esse vero mali. Et sic aut mali non est boni s; in a quo non esse malum sub boni ppendendo. Vnde dicitur natura est malum.

C Qualiter boni et mali sunt differentie entis et contraria et genera contrarij. **CA. CXVI.**

C Considerandi igitur videntur quod boni et mali dicitur contraria et contrarij genera et dicitur alibi spēs. s; habet motus oppositos.

Contrarij enim vtriusq; est aliquid nā. Vbi ens cui non potest esse neque forma neque dicitur cuiusmodi debet de re in eo qd quid dicitur vero in eo qd quale qd. Vnde alii est igitur qd si nulla dicitur spēs a forma ita in malis a fine qui est voluntaria obiectum a quo oia mala dependunt. Sic ita in malis vni forme adhibet primum alterius: puta forme ignis primum forme aeris ita in malis vni formi adhibetur primum finis alterius. Cui igitur primum perfectionis debite sit mali in malis forma accipit cui adhibetur primum forme debite mali est: non propter formam sed propter penultionem et adiuncta: sicut ignis mali est ligno. Et in malis etiam inderere fini cui adhibetur primum finis debite mali est: non propter finem sed propter penultionem et adiunctam. Et sic vnde actio moralis que ad contrarij fines ordinantur boni et mali differunt et per oia contrarij habitus differunt bono et malo quasi differunt finibus et contrarij ad inuicem habitibus non propter penultionem et quia dicitur malis: sed propter finem cui primum adhibetur. Propter hoc etiam in oia quibus intelliguntur ab aristotele dicitur qd boni et mali sunt genera contrarij. s; moralium. Sed si recte attendatur bonum et malum in genere moralium magis sunt differentie et spēs. vnde melius videtur dicendum qd boni et mali dicitur genera finis positione pythagore qui omnia redunt ad bonum et malum sicut ad prima genera que quid de positione hinc aliquid veritatis inquisitum omnium contrarij vni est perfectio et alterum diminutio et patet alio in nigro dulci et amaro et sic de alijs.

C Quod nihil potest esse contrarij malum vel forme sed est contrarij alicuius boni. **CA. CXVII.**

Alido igitur qd malum est privatio perfectionis debite tam manifestum est qualiter malus boni consistit: magis. s; est eius primum sicut et ceteras dicitur consistere vni quod est ipsa vni primum primum. Nec tamen boni consistit quod supra dicitur est qd non solum forma est boni. sed etiam potentia ad formam: que quid de potentia est subiecti quandoque forme. Cui oportet qd subiecti mali sit boni: non quod est oppositum malo: sed qd est potentia ad ipsum. Et quo tamen patet qd non quod libet bonum potest esse subiecti mali: sed solum bonum quod est in potentia respectu

eius ad aliam perfectionem qua potest privari. Unde in his que solum actus sunt vel in quibus actus a potentia separari non potest: sicut a hoc non potest esse malum. Patet etiam ex hoc qd si potest esse a quod quod sit esse: aliter malum est semper oportet in malum in aliquo subiecto bono fundari ac per hoc nihil potest esse forme malum sicut est summe bonum quod est contrarij boni. De cunctis idem tamen patet qd malum non potest esse deinde ratio: nec aliquid agere nisi virtute boni adiuncti. Considerabile enim est perfectio finis. Principii autem actionis est forma: qui vero vni perfectioni vel forme adiuncti primum alteri perfectionis aut forme contingit per actus qd primum seu malum desideratur et est alicuius actus principii non inquit est malum sed propter bonum adiunctum sicut musicus edificat non inquit musicus sed in ignis domesticus. Et quo tamen patet qd impossibile est malum esse primum principii eo qd principii per actus debet posteriori eo quod est per se.

C Malum fundatur in bono sicut in subiecto. **CA. CXVIII.**

Igitur autem praedicta obiecte velle qd bonum non potest esse subiecti mali eo qd vni quoque perfectio non fit subiecti alterius nec vni in alijs oppositis inuenit qd sunt in malis: considerate debet qd alia opposita sunt alicuius generis determinati boni aut mali edta. Vbi de eius magis benevolentis bonus est. Dicit autem primum inquit talis est malum. Unde enim subiecti primum ois esse ens ita et bonum non aut subiecti primum ois esse albi aut dulce aut videns quod nec non dicitur de ente in quantum huiusmodi. Et ideo magis non est in albo. nec ceteras in videte. sed malum est in bono sicut et ceteras est in subiecto vni: sed qd subiecti vni non dicitur videns: hoc est qd videns non est esse ois ensi.

C De duplici genere mali. **CA. CXIX.**

Una igitur malus est privatio et defectus. defectus autem vbi et dicitur potest esse contrarij in re aliqua non solum sicut in natura sua considerat: sed etiam sicut per actionem ordinat ad finem: ceteras est vel malus vtriusque modo dicitur. s; defectus in ipsa re: per ceteras est quod malum autem defectus in actione potest claudicatio significat actionem cum defectu. Vnde igitur actus ad finem quem finem ordinat ad quem non debito modo se habet dicitur in voluntarij qd in malis. Peccat enim in medio in actione sua: non operatur penultionem ad sanitatem et curam etiam peccat in operatione dum ad debitam dispositionem et formam rem generatam non potest sicut cuius accidenti modis in natura.

C De triplici genere actionis et de malo entis. **CA. CXX.**

Triplem qd aliquando est actio in parte agens ut sunt oia voluntaria actio. Vnde tamen aut actione dico cuius principii est agens respectu ea in quibus actio consistit. Aliquod vero actus

omne ad similitudinem voluntarie causam modo sit actus deo
 lante quare principii est cura et actione natura
 les vel que per ipsas hinc agitur: qz nō peccat a
 peccato cognoscitur. Et igitur in actibus nō volu-
 tariis ordinatis ad fines et defectus accidit: peccati
 nō dicitur. Et aliter voluntaria dicitur nō solum peccati
 sed culpato qz agēs voluntaria est ita bona sine aeno-
 mis ut imperio digna est et pena. Et que vo actio
 nec sit in mente dicitur. Et aliqd de voluntaria et aliqd
 de involuntario tanto ibi minorat culpa quanto pl^u
 de involuntario adunatur. Quia vero nāto actio
 nūm rei esse quā manifestū est qz in reb^u incohera
 pūbilib^u quaz natura trāsmutari non pōt natura
 lis actionis peccati accedere nō pōt. Volūtas de
 intellectu creature defectū pari pōt in volun-
 taria actione ut supra ostēdit est. Unde relinquit
 placeat carere in malo nature omnibus incoherētib^u
 b^u sit esse carere in eo necessitate sine nature malo
 culpe eius sola rōnalis natura est capax soli^u dei
 pccum invenitur.

¶ Aliqd malū habet rōnem penę et non culpe
 CA. CXXI.

¶ Sicut aut defectus actionis voluntarie con-
 stituit rōnem peccati et culpe ita defectus
 cuiuslibet boni p culpa status contra vo-
 luntate eius est infertur peccati obiter rōnes. Ipe
 na est infertur ut medicina culpe: et ordinari-
 us eius. Ut medicina quidē mēti homo ppter
 penā retrahit a culpa: digne patiat qd est sine cō-
 trariū voluntatis ut agere incoherētia actib^u
 que sine fuerit placita voluntati. Et ita est ordinatiua
 ipsius. qz per culpā homo trāsgreditur metas ordi-
 nis naturae plus sine voluntati tribuē qz opoz^u
 Unde ad ordinē iustitiae sit redemptio per penā per
 quā liberabit aliqd voluntati. Unde patet qz pue-
 niēto pena pro culpa nō reddidit nisi plus cōtrariet
 voluntati pena qz placeat culpa.

¶ Non eodē modo omnis pena cōtrariet vo-
 luntati. CA. CXXII.

¶ In eodē autē mōdo omnia pena est cōtra volun-
 tate. Quod si pena est cōtra id qd homo
 adam vult et hoc pena maxime sentit. Ad hanc
 vo nō cōtrariet voluntati in actu sed in bēti sicut
 cum aliquis pūat re aliqua pura filio vel possessi-
 one co ignoscit. Unde per hoc nō agit actu aliqd
 cōtra eius voluntatē. Et sic aut cōtrariet voluntati
 si scierit. Aliqz vero pēa strariet voluntati s; nām
 ipse peccat. Volūtas nō vult cōtrariet ad ho-
 num. Unde si aliquis pūat vni utiqz aliqd quidē
 nō est cōtra actualē voluntatē eius: qz virtutē bonē
 cōtrariet: nec cōtrariet bōnalitē: qz fonte est de ipso
 sicut s; habuit ad volēdiū cōtrariet virtutē: est
 tantū cōtrariet actualē voluntatē voluntatis qua
 homo nō vult appere virtutē. Et quo etiā patet:
 qz gradus penaz dupliciter mensurari pnt. Uno

modo s; in quā sit et boni quo per penā puniatur.
 Alio modo s; boni quo magis vel minus desideratur
 voluntati. Et si teni in agis cōtrariet voluntati in boni
 bono pūat qz pūat in mōdo.

¶ Quia omnia reguntur a deo. CA. CXXIII.

¶ Et dicitur aut manifestū est qz pēa qz oia de-
 cuncta pūda gubernantur. Quod si cui
 ordinatur ad finem alius agentis ab illo
 agente dicitur in fine sicut esse quā sit in exerciti-
 o ordinatur ad finē dicitur qui est vicinior ab eo
 diriguntur in finē. Quia aut ordinari est qz oia sine
 actib^u tendit in finē dicitur bonitatis. Et ipso igitur
 deo omnia huc sine pūda est oia dirigunt in fi-
 nem. Hoc autē est pūda alius regis et gubernari.
 Omnia igitur dicitur pūda reguntur. Et ad-
 huc ea que defecte pnt nō semp eodē modo se
 habēt ordinari in mōdo ab eis que semp eodē
 modo se habent: sicut omnes mot^u corp^u inferio-
 riorū qui defectuales sunt ordinē habent s; invari-
 abiles in cōtinentis corp^u. Et de vero creature
 mutabiles et defectuales sunt. Et in creaturis i
 intellectuab^u quādam ex eoz natura est defectus
 voluntarie actionis inveniunt pōt. Creature vero
 alie in eoz pncipante vel s; in generatione et corrup-
 tione: vel s; in locū nō. Solus autē deus est qui
 null^u defectus cadere pōt. Relinquit igitur qz om-
 nia alia ordinantur ab ipso. Et ea que sine pūda
 pncipatione reduntur in id qd est per cōtrariet sicut
 in cām. Et enī igitur huc ignominios igitur cām ba-
 deat aliquo mōdo. Et igitur s; deus p cōtrariet s; bo-
 nus. cetera vero oia per quādam pncipationē pple
 mēti optineat bonitatis necesse est qz oia ad opte-
 mēti bonitatis pducitur a deo. Hoc autē est regi
 et gubernari. Et cōm hoc cui aliqz gubernat^u vel re-
 guntur qz in ordine deus statuit. Omnia ergo gu-
 bernant^u et reguntur a deo.

¶ Deus per superiores creaturas regit inferiora.
 CA. CXXIII.

¶ Et dicitur hoc aut apper qz inferiores creatu-
 re a deo p superiores reguntur. Sed hoc n.
 aliqua creature superiores dicitur qz in bōi-
 tate pfectiores existūt. Sed dicitur autē boni creature
 cōsequitur a deo in hūm reguntur ab ipso. Sic igitur
 superiores creature plus pncipat de ordine guber-
 nandi dicitur qz inferiores. Ad autē magis pnci-
 pat qz inferiores pfectiores pncipat ad id qd mōdo ipam
 pncipat sicut actus ad pōtētiā et agēs ad patientē
 Superior igitur creature cōpant ad inferiores in or-
 dine dicitur pūda sicut agēs ad patientē. Per su-
 periores igitur creature inferiores gubernant. Itē
 ad dicitur bōitatē pncipat qz sua s; in mōdo cōbet crea-
 turis. Et enī ppter sua bōitatē deus oia dicit
 fecisse ut et s; in mōdo pater. Ad pfectiores autē
 dicitur bōitatis pncipat et qz in se bon^u sit et qz alia ad
 bōitatē reducatur. Et hūm igitur creature cōbet et qz

se bona fit et q̄ vna aliā ad bonū inducat. Sic igitur per quādam creaturas alias ad bonū inducat. Quas autē esse fugiōnes creaturas. Nam q̄ p̄cipat ab aliquo agente similitudinē forme et actionis et secūdo est eo q̄ p̄cipat similitudinē forme et non actionis sicut luna p̄fectas recipit lumē a sole: q̄ nō sibi fit incidat: sed etiā illuminat q̄ corpa opacā: que illuminat tantū et non illuminat. Quod igitur per creaturas fugiōnes inferiores gubernat. Ad hoc bonū multoꝝ meli' est q̄ bonū vniuersaliū et p̄ cōsequēdū est magis diuine bonitatis repositariū que est bonū totius vniuersi. Et ita creaturas superiores que obediētiorē bonitatē a deo p̄cipat non cooperantur ad bonū inferiorū creaturū nisi illa abundā bonitatis effect vniuersi tantū. Per hoc autē fit cōsequēdū q̄ ad bonū multoꝝ cooperat. Pertinet igitur hoc ad diuinā bonitatē vt deus p̄ fugiōnes creaturas inferiores regat.

C. De inferioribus substantiis intellectualibus regis p̄ superiores. CA. CXXV.

Quia igitur intellectuales creature ceteris creaturas sunt superiores vt et p̄missis partim manifestū est q̄ per creaturas intellectualia leuiores alie creature gubernantur a deo. Et ita cū inter ipsas creaturas intellectuales quedā alie sint superiores p̄ inferiores inferiores reguntur a deo. Unde fit vt hoies qui infimū locū p̄ sui nature ordinē in substantiis intellectualibus tenent gubernent p̄ superiores spūs qui et eo q̄ diuina hoibus nūtiat angelū vocant. I. nūti. Ipsoꝝ etiā angelos inferiores p̄ superiorē reguntur scdm q̄ in ipis diuersi gerantur. I. sacri p̄cipat et in singulis gerantur diuersi ordines distinguuntur.

C. De gradu et ordine angeloꝝ. CA. CXXVI.

Quod cū substantie intellectualis opatio in quātuā businādi ab intellectu procedit: q̄ p̄ sui diuersū intelligentie modū diuersitas opationis et prelatōis et ordinis in substantiis intellectualibus inueniunt. Intellectus autē ita est similitudo sui dignus: tanto magis in alio et vniuersalior: cū rōnes effectū cōsiderare pōt. Quia etiam deū est: q̄ superior intellectus spēs intelligibiles vniuersaliores habet. P̄missis igitur intelligēdi modis substantiis intellectualibus p̄missis est vt ipsa p̄ma cū deo effectū rōnes p̄cipat et per p̄sequēdū suū opes cum per eas deus inferiorē effectus operetur. Et hoc est p̄missis p̄missis gerantur q̄ in tres ordines diuisū sū tria q̄ in quibet opatiua area cōsiderat: quoꝝ p̄missis est hinc et quo rōnes operetur similitudo. scdm cū rōnes opes in mēte artificia cū sicut. Tertio est applicatiōes operū ad effectus. C̄ p̄missis q̄ ordinis est in ipso sūmo homo putat est vniuersi hinc rerum de effectū edoceri. vnde ab ardore amoris seraphim dicit q̄ ardētes vel in cōditōes. Amoris n. obiectū est bonū. Sed i vero

ordinis est effectus dei in ipse reb' intelligibilib' cōsiderari putat in deo. vñ dicitur dicitur a plenitudine scie. actus q̄ or. est p̄siderare in ipso deo quōd a creatura p̄cipat rōnis intelligibilib' ad effectus applicariis. Vñ ab habēdo i se deū insidentē rōnis sunt dicit. C. Sedus autē intelligēdi mod' est rōnes effectū putat in cū vltibus cōsiderare. Et hoc est p̄missis sede gerantur q̄ etiā in tres ordines diuisū sū tria q̄ ad vtes causas et maxime sūm intellectus agētes p̄missis p̄missis est p̄ordinare q̄ p̄missis sū. vñ in artificib' sūpme artes p̄ceptiue sū q̄ architectonice vocat. Et t̄ hoc p̄missis odo bui' dicit dicit. Vñ n. est p̄cipere et p̄ordinare. Scdm vō q̄ cū vñ b' inuenit: est aliqd p̄missis in modis ad op' q̄ p̄missis creaturas hinc. Et t̄ hoc scdm odo bui' gerat. p̄missis vocat sūm greg. vel vniuersi sūm Dio. vt vniuersi intelligunt et eo q̄ p̄missis operari maxie ē vniuersi. tertio autē q̄ in cū vniuersi sūm inuenit est aliqd impediēta creatiōis remouens vñ terminē odo bui' gerat. est p̄missis q̄ p̄missis est de q̄ p̄missis obuare executiōis dūm impy cohercet vñ et demōdes arcere dicit. Tertio vō modū intelligēdi est rōnes effectū in ipis effectib' p̄siderare. Et hoc est p̄missis tertie gerat. q̄ imediate nobis p̄missis qui et effectū cognitiōem de ipis effectū accipiunt. Et hoc est tres et times hinc q̄ p̄missis infim' gerat dicit et eo q̄ hoib' nūtiat ea q̄ ad eoz gubernatiōis p̄missis vñ et hoiam cathodes dicit. Supra a hinc autē est odo archageloꝝ p̄ quē hoib' ea q̄ sū sup' arōnes nūtiat sicut mille ria fidei. Scdm autē bui' gerat. odo sūm greg. vniuersi dicit et eo q̄ q̄ sū sūp' nūtiat opatiū in ar gantū eoz q̄ nobis sūp' rōnes nūtiat. Vñ ad vniuersi p̄missis dicit miracula facere sūm Dio. vō sū sūm odo bui' gerat. p̄missis dicit vt p̄missis in telligant q̄ singulis gerat p̄missis p̄missis q̄ singulis hoib' archageloꝝ q̄ singulis hoib' ea q̄ sū ad eoz saluē p̄missis denūtiat. Et q̄ inferiorē potentia in vniuersi superiorē agat inferiorē odo ea q̄ sū sup' oas et ceter et in q̄ sū agat eius vniuersi. Superiorē vō ea q̄ sū inferiorē p̄missis excellēt' hinc. Vñ cū sū in eis quodā mō eoz in p̄missis nota sūm et hinc q̄ vniuersi sūm se p̄missis. In hinc autē odo eoz nomen sibi retinet q̄ sū vniuersi oam agēs. Et q̄ superiorē ē in infere. totē agē actio vō intellectū est in infere vel docere superiores angela in q̄ sū inferiorē sūm vniuersi dicit eos p̄missis: illuminare p̄missis. p̄missis gā in q̄ sū nūtiat nūtiat remouēt. illuminare vō in q̄ sū suo lumine inferiorē intellectū cōsuarat ad aliqd alit' capōdū. p̄missis vō in q̄ sū et ad superiorē scie p̄missis p̄missis p̄missis. Vñ hoc etiam ad aliq̄ p̄missis gēnēt. vt Dio. dicit. Nec p̄missis p̄missis q̄ oē angeli cū in hinc dūm cū nūtiat vñ sū. C. Licet n. vniuersi sūm beatoꝝ spiritū deoꝝ

entia videat vñ? n̄ alio pfectiois cū videt vt ex
 fupiorib⁹ pōt patere. Quāto aut aliqua cū pfectio
 cognofcit fūto pures efficit et cognofcunt in ea.
 De effectibus igit dicitur quod fupiores angeli co
 gnofcit in deo p̄ alijs inferiores inſtruit: nō autē
 de entia vñna quā immediate vidit omnia.

¶ Quid p̄ fupiora corpa inferiora nō aut intellectus
 humanus difponitur. C.A. CXXVII.

¶ Igitur intellectus humanus fubſtantiā vñā per
 alia vñna gubernat inferior. f. p̄ fupio
 rita et tū inferiora corpa per fupiora dūni
 nū? difponit. Cū oīs m̄ or inferiora a motib⁹ cor
 porū celeſtū cūnt. et ex vñā de celeſtū corpoꝝ deſi
 ferioſa forma: et ſpēs p̄ſequit̄ ſicut et rōnes rerū
 intelligibiles ad inferiora ſpūs p̄ fupiora veni
 unt. Cū aut intellectus humanus fubſtantiā in ordine rerū
 ob⁹ corpoꝝ p̄ferat n̄ ē vñna: ſp̄s p̄dicit̄ p̄ dūne
 ordinē vt p̄ aliquā compoſitā intellectū q̄dōs
 ſua regat̄ deo. Cū igit ſua hūana ſit intellectū ſua
 poſſibile et ſp̄s q̄ intelligat̄ et volēt ſp̄s moꝝ corpoꝝ
 celeſtū vñna. Itē igit intellectū hūanū nec
 i voluntatē corpa celeſtia dūre cū agere pōt vt ſua
 mere. C. Itē nulla corpoꝝ agunt̄ p̄ motū. De igit
 q̄ ab aliquo corpoꝝ patet̄ mouet̄ ab eo. Aliam autē
 hūanā ſm̄ intellectū p̄tē: quā et voluntatē: q̄ of
 ſibile eſt motū corpa moueri: cū intellect⁹ nō ſit
 act⁹ alit̄: organū cogitātis. Impoſſibile igit eſt:
 q̄ alia hūana ſm̄ intellectū aut voluntatē a corpoꝝ
 celeſtū aliqd̄ pariat. C. Ad huc etiā exp̄ſiōe cor
 poꝝ celeſtū in ſuis inferiorib⁹ p̄uenit nātia ſūt.
 Itē igit organū intellect⁹ et voluntatis et ip̄: eſſio
 ne celeſtia p̄uenit et nātia in ſuam p̄cederēt: et
 ſic dō non differēt et in ſuis actib⁹ ab alijs aſalib⁹ q̄
 nātia in ſuam mouēt̄ ad ſua actiōes et p̄terit̄ li
 berē ſi arbitriū et p̄ſiōē et electio et oīa hūani nōt̄ que
 hō p̄t̄ ceteris aſalib⁹ b⁹. C. Quid intellectus
 hūanus poſſit̄ modēt̄ potētis ſenſitiu⁹ et ſic
 dīrecte ſubdit̄ corpoꝝ eel. C.A. CXXVII.

¶ Et autē ſiderat̄ q̄ intellect⁹ hūan⁹ a po
 tētis ſenſitiu⁹ accipit̄: cognitiōis oī
 giat̄. vñ p̄nūcia fantiaſia et imaginatiōis
 vel motuſina gē aie p̄nūciaſia cognitiō intellectus
 et p̄dicit̄ potētis hūi ſe hōib⁹ p̄uenit̄: ſic ac
 p̄no intellect⁹. Deſt etiā imitatio appetit̄ ſenſiti
 u⁹ in aliqd̄ opat̄ ad mutatiōē voluntatis q̄ eſt appetit̄
 rōnis et ea gē q̄ bonū appētentiū eſt obiectū
 voluntatis. Et eo. n. q̄ diuerſimode diſpoſiti ſum⁹.
 ſm̄ p̄cipiam: n̄: et rōnis et aliaſ paſſides diuerſi
 mode nobis aliqd̄ bonū vel malū videt̄. Deſt
 autē potētis ſenſitiu⁹ p̄tis ſine ſint appētentiū ſeu
 appetentiū q̄rūdā corpaſū p̄tis act⁹ ſi agb⁹ imuta
 tio: necceſſe eſt p̄ actiōis ſpūs q̄oib⁹ potētis imuta
 tio: igit imitatio inferiorū corpoꝝ: ſuadet̄ motū
 celeſtū: et nō motū potētis ſenſitiu⁹ opat̄ b⁹
 b⁹ per actiōis ſubdit̄. Et ſic indirec̄te mot⁹ celeſtū

aliqd̄ opat̄ ad actū intellect⁹ et voluntatis hūane
 inſum⁹. f. per paſſionē: voluntas ad aliqd̄ incli
 natur. De q̄ voluntas paſſiōis nō ſubdit̄ vt ea
 ipſū et necceſſitate ſequat̄: ſed magis in p̄tē ſua
 b⁹ rep̄nere paſſides per iudiciū rōnis p̄tis eſt
 vt nec etiā impoſſibilitas corpoꝝ celeſtū voluntas
 hūana ſubdit̄ ſi libet̄ iudicū b⁹ eaſ ſequi et re
 ſiſtere cū videbit̄ expedire q̄ nō ſapient̄ eſt. De
 qui vero paſſides cogitat̄ et inclinātes eſt mul
 toy qui. ſapia et virtute caret. C. Quid ſol⁹ de
 mouet̄ voluntatē hōis ſi res creata. C.A. CXXIX.

¶ Vñ autē q̄ immutabile et multiforme in ali
 e q̄ p̄tūm immobile et vñna redūcat̄ ſicut in
 cam. hōis aut intellectus et voluntas muta
 bilis et multiformis app̄et̄ necceſſe eſt q̄ in aliquā
 ſupiorē cūm in obiectū et vñno: mē redūcatur. Et
 q̄ nō redūcatur ſicut in ejs in corpa celeſtia vt cū
 ſum eſt oīs eaſ redūcere in eis alitōres. C. Alter
 autē ſe habet̄ cura intellectū et voluntatē. nā actus
 intellectus eſt ſp̄s q̄ res intellectē ſūt in intellectu
 actus aut voluntatis attendi ſm̄ inclinationē vo
 luntatis ad res voluntas. Intellect⁹ igit nātia eſt p̄ti
 cū ab aliquo exteriori q̄ cōparatur ad ipſū ſicut
 actus ad potētā. Cū hō ad actū intellectus alit̄
 uari pōt a quolibet exteriori q̄ eſt magis p̄fectū
 ſm̄ eſſe intelligibile non ſolum a deo ſed etiā ab
 angelos: et tū ab homine magis inſtructo: alit̄
 tamē et alit̄. Homo etiā diuina ab hōle ad ſet
 ligendū per hoc q̄ vñno coram alteri p̄cipone in
 intelligibile q̄ nō cōſiderabatur nō eſt ita q̄ lumen
 intellectus vñno hōis ab altero hōle p̄ficiatur
 q̄ vñno lūmē naturale eſt vñno ſp̄s. De q̄ hu
 manū naturale angeli eſt ſm̄ natura ſublimi⁹ natu
 rali lumine hōis: homo ab angelo pōt lumari ad
 intelligendus: nō ſolū et p̄t obiectū q̄ eſt ab ange
 lo p̄ponitur: ſed et tū et p̄t lumine quod per la
 mē angeli conſortat̄. Vñ tamē lumē in natura
 le hōis ab angelo eſt oīs nātia rōnalis anime q̄
 per creatiōē eſſe accepit non niſi a deo inſinita
 ſit. Deus aut ad intelligendū hominē imat nō ſo
 lum ex parte obiectū: q̄ hominū p̄ponit a deo. vñ
 per additiōē humane: ſed etiā per hoc q̄ lumine
 naturale hōis quo intellectus eſt a deo eſt: et per
 hoc etiam q̄ oīs ipſe ſit veritas prima a qua oīs
 alia veritas certitudinē habet̄: ſicut ſcē p̄p̄tione
 a primis in ſcōtis demōſtratiōis nātia intellectū
 certū fieri pōt niſi veritate dīna ſicut nec cōcluſi
 ones ſūt certe in ſcōtis niſi ſm̄ vñna primis p̄n
 cipiō. De q̄ cum act⁹ voluntatis ſit incūtiō q̄ dā
 ab interiori ad exteriori p̄cedit̄ et p̄paret̄ iclūtiōib⁹
 nātia ſm̄ iclūtiōis dō nātia res nātia vñna inſit
 a ſi hō nātia act⁹ voluntatis a ſolo deo eſt q̄ ſol⁹ e
 nā rōnalis voluntatē hūanā. vñ patet q̄ nō eſt contra
 arbitriū libertatē. ſi deus voluntatē hōis mouet̄: ſic
 nō eſt p̄ra nām q̄ deus in rebus naturalibus opat̄.

Sed tam inclinatio nihil est voluntaria a deo est
 utraque proutiens sicut conditionem rei cuius est.
 Sic. n. deus res movet sicut quod operetur earum nunc
 potest igitur et potest quod in corpore humani et virtutes
 et corporales imprimere potest corpora celestia facit: et
 in alia corpora non autem in intellectus. Sed hoc potest
 creatura intellectualis. In voluntate autem sicut sol de
 us imprimere potest.

¶ Quid deus omnia gubernat: et quodam movet mediis
 tribus causis secundis. CA. XXX.

¶ Una ratio causae secundae non agunt nisi virtute
 de se sine causa: sicut instrumenta agunt per vi
 rationem artis: necesse est quod omnia agentia
 per quae deus ordinem suae gubernationis adimplet
 virtute ipsius deus agant. Agere igitur cumlibet ipso
 rum a deo causat: sicut et motus mobilis a motore
 nec motore. ¶ Motus autem et motum quod si movet est.
 ¶ Operatur igitur quod deus custodit agentem adit inerti
 ut quasi in ipso agens: dum ipsum ad agendum mo
 net. Adhuc non solum agere agentem sicut dicitur causam
 factam a deo sed ipsum eorum esse sicut in superioribus cau
 sam est. Non autem sic intelligendum est: quod esse verus
 causae a deo sicut esse domus causae ab edificato
 re: quod remoto adhuc remanet et domus. Et di
 ficatores. n. non causat et domus: nisi in quantum mo
 net ad et domus: quod quidem motio est factio do
 mus. Unde directe factio fieri ipsa domus: quod
 quidem cessat edificatore remoto. Deus autem est per
 causam directe ipsius esse quasi et edificans omnibus
 rebus: sicut sol edificat lumen aeri: alioque quod ab
 ipso illuminatur: sicut et aer a personam in aere
 in aere requirit personam sicut in aere solis: ita ad
 hoc quod per personam in et requiritur quod deus est in cel
 stantur tribuat rebus. et sic omnia non solum in quantum
 et in quantum: sed etiam in quantum in et personam: et
 personam ad deum: sicut facti ad factorem. factio autem: et
 factio: quod est simul sicut motus et motus. Operatur
 igitur deus ad omnes rebus in quantum et habet esse
 autem est id quod rebus omnibus in quantum ad eum. igitur quod
 deum in omnibus est. Itaque quilibet cogit sui providentia ordi
 nem per aliquam mediam esse necesse est quod effectus il
 larum mediarum causarum cognoscit et ordinat: alio
 quin et ordinem suae providentiae cadentem: et ita personam
 et: sicut providentia gubernans: ipso est cognoscit et ordi
 natio magis descendit ad singularia: quod si aliquid sin
 gularium a cognitione gubernans subtrahat: definitio
 nis ipsius singularium eius providentiam diffingit.
 ¶ Dilectum est autem sicut: quod necesse est omnia divine
 providentiae subiecta: manifestata: quod divina providentia
 personam sicut: quod quod de deo deum in quantum: quod
 personam est. ¶ Operatur igitur quod ordinatio providentiae ipsae se
 extendat usque ad minimum esse eius.

¶ Quid deus omnia disponit immediate: nec admittit
 suam sapientiam. CA. XXXI.

¶ Et cum hoc igitur per quod rationem gubernatio
 fiat a deo mediis tribus causis scilicet: sicut pertinet ad
 providentiam eorum: autem ipsa deus omnino sicut omnia
 no autem providentia immediate se extendit ad omnia. Itaque
 enim sic personam et virtutem ordinat: ut virtus et singularia
 alioque disponit admittit. ¶ Hoc. n. apud boetium agitur
 propter debilitatem cognitionis ipsorum: quae non potest simul
 vacare pluribus. ut singularium gubernatores disponit
 de magnitudine materia alioque admittit disponit: sed
 deus illi multa potest cogitare: ut supra ostendit est. Unde
 non trahit ab ordinatores maximum per hoc quod dispo
 sit minima.

¶ Quod deus videns ostendit quod deus non habet providentiam
 de particularibus. CA. XXXII.

¶ Offerunt tamen alicui videri quod singularia non disponit
 nam a deo. ¶ Nullus. n. per sui providentiam di
 sponit: tamen quae cognoscit: deo autem cognoscit
 singularium videri potest de esse et hoc quod singularia non
 intellectus sensu cognoscit. In deo autem qui omnino
 corpore est non potest et similitudo: sicut in intellectu
 cognoscit. potest igitur alicui videri: quod hoc quod singularia
 a divina providentia non ordinat. Itaque cum singularia sunt
 infinita numero: et non possit esse cognitio. sicut enim. ut
 sic et ignoscit: ut quod singularia divina cognoscit: et pro
 videntia effugiat. Adhuc singularium multa et singula
 sicut hoc autem non potest et certa scilicet. Cuius igitur sciam dei
 quod certum est certissima: ut quod singularia non cogno
 scant: nec disponit a deo. ¶ Operatur autem singularium
 omnia sicut sunt: quod quibus succedunt alia: coram ipso
 eorum: autem quae non sunt non potest et scilicet. De igitur singularium
 de sciam debet sequi: quod quaedam scire scilicet personam
 deus. Et quod sequit eum et manifestat. Non igitur vi
 detur singularium cognoscit: et dispositio: esse.

¶ Solutio pro dictarum rationum. CA. XXXIII.

¶ Ad hoc facile solvantur si quod rei veritatem
 ostendit. Cum. n. deus a se ipsum perfecte co
 gnoscit: quod cognoscit et quod in ipso est quo
 cumque modo. Unde autem ab eo sunt omnia et virtus entis
 creati. quod autem ab aliquo virtute in ipso est: necesse est quod
 se ipsum cognoscit cognoscit certum est creati: et quod
 in eo virtute entis habet cognoscit omnia singularia: et virtute
 sunt in ipso: alioque suis causis. Nec est sicut de cogni
 tione intellectus divini et nostrum: ut prima pro proce
 debat. Nam intellectus nostrum cognitionem de
 rebus accipit per se abstractus: quae sunt similitudo
 formae: et non materia: nec materialium dispositionum
 quae sunt individua ad se concepta. Unde ut licet
 nostrum singularia cognoscit non potest: sed solum
 universalia. Intellectus autem divinus cognoscit res per
 essentias suas in se sicut in primo principio virtute ob
 tinent: non solum formam: sed etiam materiam non solum
 universalem: sed etiam singularium cognoscit: et. Si
 multum etiam non est inconveniens dicum infinita
 cognoscere quoniam intellectus nostrum infinita
 cognoscere non possit. Intellectus enim nostrum non potest

¶ Quid deus omnia disponit immediate: nec admittit
 suam sapientiam. CA. XXXI.

¶ Et cum hoc igitur per quod rationem gubernatio

simil actuplura cōsiderare & sic in infinita cognoscere p̄siderādo ea: opereretur q̄ numeraret infinita vni post vni q̄ est cōtra nōtes infiniti. Et virtute & potētia intelligitur nōter infinita cognoscere p̄t. puta cōtra spēs numerorū vel p̄potētiā infīnitum habet sufficē p̄cipiū ad oīa cognoscēda. Deus aut̄ multa simul cognoscere p̄t: vt sup̄ ostēdit est. et ad per q̄ oīa cognoscit. s. sua cōstitūta ficticia est principium oīa cognoscēdi nō sōlū q̄c sunt sed q̄c esse p̄t. Sicut igit̄ intellectus nōter potētia & virtute cognoscit infinita: quoz cognitio nūcipiū habet: ita deus oīa infinita actu cōsiderat. Quāvis sicut est etiam q̄ licet singularia eos potētia & rēalia nō simul sint. tamē simul eorum deus cognitiōnē habet. Cognoscit enī ea s̄m modo sicut esse q̄ est extrinsecū & sine successū. Sicut igit̄ in illa immālitē: multa per vni cognoscit sic & que nō simul sint vno inuicē cōspicit. Et sic nō q̄ q̄ citis cognoscēs aliqd̄ addat vel subtrahatur per hoc q̄ singularia cognoscit. Et quo etiam manifestū sit q̄ de cōtingētib⁹ certū cognitiōnem habet: q̄ enī anteq̄ sint inuēti ea pot̄ sunt actu in suo esse nō sōlū pot̄ sunt futura & virtute in. s. is cōstitūctiō nos aliqua futura cognoscere possimus. Contingētia aut̄ licet pot̄ sit in suis causis vt de futura certū nō sint dēterminata ad vni⁹ vt de cōtra certū cognōno haberi possit: tamē pot̄ sunt actu in suo esse. iam sunt dēterminata ad vni⁹ & p̄t de eis certū haberi cognitio. Nā sicut federe cōstitūcti p̄t certitudinē vni⁹is cognoscere possunt. Et similiter p̄ certitudinē deus cognoscit oīa quęcūq̄ per totū dēcursum t̄pis agunt̄ in suo eterno. Nā eternitas sua p̄t aliter totū tēporis dēcursum attingere vltimū dēdit vt sic cōstitūcti dērem⁹ deum in sua eternitate sup̄ tēporis cognoscere: sicut qui in absconditū speculi cōstituit⁹ totū n̄tū vni⁹ eorum simul intuetur.

¶ De deo solus cognoscit singularia futura con-
tingentia. **C.A. CXXXIII.**

Manifestū est autē q̄ hoc nō futurā cōtingētia cognoscere pot̄ sicut actu in suo esse q̄ est certitudinē de ipsa habere solus dei p̄cipū est cui p̄p̄te & vtrē p̄veta eternitas. Vni futurorū p̄dictio certitudo est dēterminata signū s̄m illud **Isa. 41.** Annūciatē q̄ ventura sit in futurū & sciēm⁹ q̄ dixit̄ eis **Ysa.** Deo cognoscere futura in suis causis: etiā alijs p̄tēre p̄t. Et hoc cognitio nō est certitudo cōcurratō magis nisi circa effectus qui de necessitate ex suis causis sequuntur. Et per hōc modū medicus p̄tēct infirmitates dīctas & natiū tēp̄tate.

¶ De deo oibus adē per potētiā cōstitūcti & p̄tiam & oīa imēdiate d̄spōnt. **C.A. CXXXV.**

Et igit̄ nūlū in p̄dicit̄ quia deus etiā singulari effectus cognitioē habet: eos in

mediate ordinē per sēp̄m dicit̄ p̄ causis medijs et̄ equal. Sed etiam in ipsi creatiōne quō d̄mōdo imēdiate se h̄ ad oīs effectus: in q̄ oīs eis ē mediocris in virtute est p̄tēre: vt quōdāmodo ipse in oibus agere videtur & oīa opa sēdant̄ unū cōmū ei p̄t attribūctus artificis attribūcti opus in s̄m mētr. Advenit̄us enī dicit q̄ s̄dēt facit cōtēstū s̄m marcellino. Idēbet etiā se imēdiate ad oīs effectus inquit̄ ipse est per se cōstitūcti & oīa ab ipso sēdant̄ in esse. Et s̄dēt beatus i. mēdiatos modos dicit̄ deus in oibus esse p̄ cōstitūctiā: potētiā & p̄tiam. Per cōstitūctiā quidē: in quōrum esse cōstitūcti est quōdā p̄cipitū d̄mōmi esse. Et sic cōstitūcti d̄mō cōstitūcti ad eū quōrum habet effectus cō p̄p̄o effectui. per potētiā vero inquit̄ in oīa in virtute ip̄ agunt̄ p̄tiam vero inquit̄ ipse imēdiate oīa ordinat & d̄spōnt.

¶ Quod soli deo cōtingunt oīa miracula facere. **C.A. CXXXVI.**

¶ Hic igit̄ om̄s ordo cōmū sēdant̄ & vni⁹ eaz̄ est a deo. ipse aut̄ nō p̄dicit̄ suos esse cōmū per necessitatē: sed liberū voluntatē vt sup̄ ostēdit est manifestū est q̄ p̄t ordinem cōmū sēdant̄ agere p̄t: sicut q̄ s̄nt illos q̄ s̄m opationē nature sanari nō p̄t: vel faciat aliq̄ b̄n̄ificatiōnē q̄ nō sunt s̄m ordinē n̄tū cōmū s̄m s̄m ordinē vni⁹ p̄dēt. q̄ b̄n̄ificatiō q̄ aliq̄ a deo fiat p̄t ordinē n̄tū cōmū a deo d̄spōsitū est p̄t aliq̄ finē. Nā aut̄ aliqua b̄n̄ificatiō d̄mō s̄m p̄t ordinē cōmū sēdant̄ talia facta miracula d̄ cōmū q̄ mirē esse effect⁹ videt̄ & cō ignozet. Cū igit̄ de⁹ sit cō simpliciter nobis occulta cō aliq̄id ab eo sit p̄t ordinē cōmū sēdant̄ nobis notans simpliciter miracula d̄citur. Et aut̄ fiat aliq̄id ab aliqua alia cō occulta b̄n̄ificatiō v̄ illi nō est simpliciter miraculū sed quō ad illuz quā cōmū ignozet. Unde cōtingit q̄ aliq̄d appet̄ mirā vni q̄ nō est aut̄ mirū quā cōmū cognoscit. Sic aut̄ p̄t ordinē cōmū sēdant̄ opari soli dei est q̄ est b̄n̄ificatiō in s̄m d̄mō & b̄n̄ificatiō nō obligat. **¶** Alia v̄ oīa b̄n̄ificatiō s̄m d̄mō. Vni miracula facit̄ soli dei est s̄m illud p̄. Qui facit̄ mirabilia magna solus **Ps.** igit̄ ab aliqua creatura miracula fieri videntur. vni nō sunt vera miracula q̄ s̄m per aliq̄ v̄ t̄nce n̄tūm rerū s̄ nobis occulta & sicut est d̄ miracula d̄mō: que magica ar̄t̄ s̄m vt si sint vera miracula impetrantur p̄tēct a deo v̄ s̄t̄ talia operet̄. Quia igit̄ b̄n̄ificatiōnē miracula s̄m d̄mō d̄mō s̄m d̄mō cōstitūcti in argumētū fidei assumuntur que soli deo imūntur. Sicut est aliq̄d planū ab hōc antiquitate oīa dicit̄ n̄tū p̄tēct n̄tūm cōstitūcti s̄m per opa que solus deus facere p̄t. Idūlū modū aut̄ mirā cōmū solus p̄tēct ordinē cōmū sēdant̄ sicut nō sunt simpliciter d̄cēda cōtra n̄tū: q̄ b̄n̄ificatiō n̄tū ordo habet vt

inferiora actionibus superioribus subdatur. Quod quod in corpibus inferioribus et in simplicione ecclesiasticis corporum pueritiam videtur simpliciter esse perantibus licet forte sint quodque eorum nam generaliter habet vel illi: sic per de motu ad ipsum et resursum marie qui accidit et hanc actionem. Sic igitur et ea que in creaturis accidit deo agere licet videant esse eorum generaliter ordinem eorum secundum sunt in omni dicitur vniuersali nature. Non igitur miracula sunt eorum natura. **CA. CXXXVII.**

Quamuis autem omnia etiam minima diuinitus determinentur: ut ostendit enim. nihil tamen prohibet aliqua accidere a causa et forma. Et contingit enim aliquid respectu inferioris esse esse fortuitum vel casuale dum propter eius intentiones aliquid agit. quod tamen est fortuitum vel casuale respectu superioris esse propter eius intentionem non agitur. Sicut pars de deo qui duos seruos ad eandem locum mittit una quod vno ignoro de alio. Idem concurrens casualiter est quod ad vtriusque non autem ipsam ad vtrum. Dicitur igitur cum aliqua accidit propter intentionem eorum secundum ordinem fortuita sunt vel casualia habent respectu ad illas causas et simpliciter casualia dici possunt: esse eius simpliciter denotantur secundum ordinem primarium eorum. Si vero habeatur inspectus ad deum non sunt fortuita sed necessaria.

CA. CXXXVIII.

Quod si fieri sit aliquid nisi: quod sit **CA. CXXXVIII.**
Et hoc autem apparet quod si non fieri. Cuius enim nihil effectus laeditur casualiter puenire secundum considerationem secundum eorum: quando huiusmodi effectus in nulla supponit esse ordinem eorum reducere volunt quos totum negare fatum necesse est. Quando vero hoc effectus qui videtur casualiter et fortuitum: si superioris eam ordinem eorum reducere voluerit sed compatitur ordinem non transcedens attribuit ordinem ordinem eorum prima. Et celestibus. Et tunc fatum esse dicitur vniuersi potestatis fieri: et quod huiusmodi effectus contingens dicitur. Sed quod esse sum esse quod intellexit et voluntas que sunt propter principia diuinitus actum propter corporibus celestibus non subduntur non potest dici quod ea que casualiter vel fortuitum in rebus diuinitus accidere videtur reducunt in composita celestia sicut in eam ordinem. fatum autem non videtur esse nisi in rebus diuinitus in quibus esse fortuita. De his enim solum aliquid sperare futura cognoscere volentes et de his a diuinitus non videtur conuenire vniuersi et fatum a fando esse appellatum. Et ideo sic fatum potest esse alienum a fide. Sed quod non solum rebus nisi et ad etiam rebus diuinitus puenit puenit subdit effectus casualiter in rebus humanis accidere videtur in ordinationem diuinitus puenit reducitur. Et sic necesse est ponere fatum positionem diuinitus puenit tunc omnia subiacere. fatum enim sic acceptum se habet ad diuinitus puenit sicut propter effectus.

Et si enim explicatio diuinitus puenit rebus adhibetur secundum quod Boetius dicit. quod fatum est dispositio. i. ordinatio in mobilibus rebus in mobilibus in rebus. Sed quod cum in mobilibus quod possunt: nec nota debentur habere eorum me non intelligentibus propositio occasione fatum possunt contingere esse fatum et fatum nomine retulit: propter hoc quod fatum ordinem et eorum secundum primam acceptionem sumit. Unde et augustinus dicit. de eimi. de l. q. si quis secundo modo fatum esse credit fatum teneat et lingua corrigat.

CA. CXXXIX.
Quamuis autem eodem diuinitus puenit rebus adhibetur certum sit ratione cuius Boetius dicit et quod fatum est dispositio in mobilibus rebus mobilibus in rebus non tamen propter hoc sequitur omnia de necessitate accidere. Nam effectus necessarii vel contingentis dicitur secundum conditionem primariam eorum. Quod si est enim quod si prima fuerit necessaria: cum secunda fuerit contingens effectus sequitur contingens sicut prima cum generationis in rebus corporalibus secundum est motus celestibus corpus quod licet necessitate puenit. generationis et corruptio in his inferioribus puenit contingens propter hoc quod esse inferiores contingens sunt et deficere possunt. Idem autem quod deus sic puenit ordinem per causas inferiores contingit. Erunt igitur aliquid effectus diuinitus puenit contingens secundum conditionem inferioris causarum. **CA. CXL.**

Et si effectus contingens vel casus certum diuinitus puenit perturbare potest. Tamen sunt que puenit certum diuinitus puenit videtur. Infallibilis diuinitus puenit: efficacia diuinitus voluntas sapientia diuinitus dispositio quod vias sufficiens ad effectum eorum quod aduenit: quod nullum contingens rerum repugnat. Nam potentia dei infallibilis est eorum contingens futurum inquit deus intendit in suo eterno futuro. per sui actu in suo esse: et supra expressit esse. Voluntas autem dei est eius esse rerum et non solum esse de hoc quod aliquid fiat sed et sic fiat. Idem igitur ad efficaciam diuinitus voluntatis pertinet ut non solum fiat quod deus vult sed et hoc modo fiat quod illud fieri vult. Quod autem quod fieri necesse sunt et quod contingens: quod vtriusque requirit ad completum esse vniuersi. Et igitur vtriusque modo res puenit quibus adaptat necessarias causas. quibus contingens ut sic quod quod sunt necessarias quod contingens diuinitus voluntas efficaciter ipsa est. Quod in se est eorum quod si sapientia diuinitus dispositio puenit certum diuinitus puenit rerum manere. Nam si per puenit diuinitus fieri potest et eorum quod deficiat potest esse secum sic ferat auctum ut interdu in deficiat effectus: sicut per in medico sanare et in vinco cultore contra heritatem vniuersi adhibedo rem eorum multo magis de et sapientia diuinitus dispositio contingit ut quod

et gratuita dona remitti possint. **C**onceditur
in his que supra dicta agitur possibile et possibile
attendit per potentia diuina non per potentia nales
¶ tunc occidit illuminari possit vel motu restitui
grate non est naturalis potentie sed diuine. Dona it
gratuita sunt supernaturalia. **Q**uod igitur ea alioq
possit ad diuina potentia pmer. Dicitur igitur qd alioq
possit peccata gratuita dona consequi non possit: est
diuine potentie derogare. gratuita autem dona simul
est peccato esse non potest cuius per gratuita dona ho
ordinatur ad finem a quo per peccata auerit. Di
cere igitur peccata remissibilia non esse diuine pot
est contraria.

Conceditur non sunt irremissibilia. **CA. CXLV.**

Igitur autem dicitur peccata irremissibilia esse
non propter diuinam potentiam sed quia hoc habet
diuina iustitia ut qui cadit a gratia virtutis
non reuertatur ad ipsam hoc patet esse falsum. Non
enim de hoc habet ordo diuine iusticie: quod si alioq
in virtutibus datur quod pmer ad terminum videlicet
Immobile autem se habere vel in bono vel in malo rei
nec ad terminum videlicet. Immobiles enim et quae sunt
terminum in otio. Tota autem pars virtutis dicitur videlicet
quod demonstrat mutabilitas huiusmodi: huiusmodi ad corpus et
spiritum ad animam. Non igitur hoc habet diuina iustitia
ut homo post peccatum immobiliter maneat in eo. Ad
hoc et diuina beneficia periculis huiusmodi irrogat
et seipue eximat. Et sic autem periculum huiusmodi
mutabilem virtutem agentem ipsam accipere si post gratiam
peccare possit: sicut redire ad gratiam non possit per
solum cum peccata que gratiam peccata remittit per
gratiam que interduz maneat sine his que post gra
tiam suscipit homo pmerit. Non est igitur dicendum
quod peccata huiusmodi irremissibilia sunt siue ante siue post
comitantur.

Conceditur solus deus potest remittere peccata.

CA. CXLVI.

Ecce autem vero remittere solus deus potest
¶ Culpa enim contra aliquid commissa ille solus re
mittere potest contra quem committitur. Peccata
enim impunita huiusmodi ad culpam non solum ab huiusmodi sed
enim a deo ut supra dictum est. Sic autem nunc agimus
de peccatis per impunita huiusmodi a deo. Deus igitur
solus peccata remittere potest. **C**onceditur enim quod peccata
homo ordinat ab ultimo fine remitti non possit
nisi homo ordinat in fine. Hoc autem fit per gratia
dona que sunt solum a deo cui excedit facultatem
nature. Solus igitur deus potest peccata remittere
Conceditur peccata huiusmodi impunita ad culpam iniquam
voluntaria. Voluntas autem in urare solus deus potest.
Solus igitur ipse vere potest remittere peccata.

Conceditur quod in articulo fidei dei qui sumitur pe
nna effectus diuine gubernationis. **CA. CXLVII.**

Id est igitur secundus dei effectus gubernatio
¶ rerum et spiritualiter creaturarum rationabilium quibus et

gratiam tribuit et peccata remittit. Huiusmodi quidem
effectus in symbolo fidei tangit et quantum ad hoc quod
ola in fine diuine bonitatis ordinatur hoc quod in
ritibus cum pmerit deus non deo est peccata ad hunc
suo subditos ordinare et spiritum ad hoc quod ola mo
ueri per hoc quod dicitur et virtutibus. Sic autem motus
qui est ab anima in corpore est virtus cogitativa motus
quo virtutibus mouet a deo. quod dicitur virtus
ueri. Et quod non deus gubernationis a bonitate
diuina sumit que spiritus sancto appropinquat qui
cedit ut amor: considerat effectus diuine pmerit
ne circa personam. **L**. ponitur. Huiusmodi autem ad effectus
supernaturalia cognitionis qui per se de in huiusmodi
facit dicitur. Sancta ecclesia catholica: Nam ecc
lesie congregatio fidelium est. **Q**uantum ve
ro ad gratiam quam huiusmodi dicitur dicitur. Sanctus
ordinat. Huiusmodi vero ad remissionem culpe dicitur. peccata
non remissionem. **Q**uia omnia sunt facta propter
bonum.

CA. CXLVIII.

Quia autem omnia sicut osium est in diuina bonitate
¶ bene ordinatur sicut in fine: et autem que ad
hunc finem ordinatur quod dicitur alioq pmerit
ra sunt fini que pmerit diuina bonitate pmerit
sequens est ut ea que sunt inferiora in rebus creatis
que in bonitate diuina pmerit ordinat quod dicitur
quod dicitur in fine in causa signata. In omni enim
ordine fini que sunt pmerit virtutibus fini sunt
enim fini a eorum que sunt magis remota sicut potentia
medicinis est propter purificationem. Purgatio autem
propter maciam. maciam autem propter naturam. Et sic
maciam fini est quod dicitur modo purificationis sicut
enim portio purgatio. et hoc non naturaliter accidit
Sicut enim in ordine carum agentium virtus per
mi agentia pmerit ad virtutibus effectus pmerit
dicitur est ita in ordine fini que sunt magis remota
a fine pmerit ad virtutibus fines mediis
has quod sunt magis pmerit fini sicut portio ordinat
ad finem fini et purificationem. Huiusmodi in ordine fini
ueri inferiora esse quantum pmerit virtutibus fini. In
quibus ordinatur a dispositio. Hoc enim manifeste
apparet ipsa rerum ordinem esse derat. Cum enim ea
que naturaliter sunt sunt natura fini agi sic agunt.
videtur autem ipsa cedere ad virtutibus nobilibus
virtutibus que plene nutriuntur ex terra: alia ex plantis
hoc autem ad virtutibus huiusmodi cedunt esse et virtutibus
sunt propter aliam: et plene propter aliam et hoc propter
bolem. Huiusmodi autem omnia que natura intellectualis sunt
superiora: compati sequens est ut tota natura or
poralis ad intellectuales ordinat. Inter nunc autem
intellectuales est maxime corpus est virtutibus est anima
rationis que est huiusmodi forma. Igitur quod dicitur propter
bolem inquitur est rationale anima tota natura or
poralis esse videtur. Et confirmat idem huiusmodi esse
maritatorum non esse compati quod dicitur dependet.
Conceditur est virtutibus fini huiusmodi. **CA. CXLIX.**

e **C**onfirmatio autē hominis est in adeptio-
ne virtutis finis q̄ est perfecta beatitudo
sine defectu: q̄ q̄ p̄sumit in divina virtute:
v̄t supra ostensum ē. Quisq̄ autē divinam cōsequi
natura beatitas intellectus et volūtatis. Intelle-
ctus quidē: q̄ cū p̄sumit fuerit ad p̄sumt causā:
in qua oīa cognoscit p̄ se inquisitio intellectus est:
et voluntas autē volūtatis cessat: q̄ adeptio fi-
nis virtutis in quo est plenitudo totius bonitatis
nihil est quod desiderari restet. Et hoc autē v̄lū-
tas mutat: q̄ desiderat aliquid quod mundū h̄t.
Quisq̄ igitur est igit q̄ virtutis cōfirmatio boni im-
perfecta quiescit: idē virtutibus cōstituit: et p̄
ad intellectum: et p̄sumit ad volūtatem.

C Quis homo ad eternitatem potuit: v̄t ad cō-
firmationem.

e **C**onfirmatio est autē in similitudine q̄ eternitatis
ratio et immobilitate cōsequitur: sicut enim ex
motu causat ip̄s in quo p̄sumit et p̄sumit
invenit: ita oīa q̄ remota motu cessat p̄sumit
et sic eternitatis nō relinquit quae est tota siml. In
v̄tuna igitur sua p̄sumit idē homo eternitatis v̄t
cōsequitur nō solum ip̄sum ad hoc: q̄ immobilitate
sua aīam v̄tunt: quod habet aīa rationalis secūda
nā: v̄t sup̄ ostensum est: s̄ oīa q̄ ad hoc q̄ ad p̄-
fectam immobilitatem p̄ducit.

C Quid ad p̄fectā bonitatis aīe rōnalis op̄s est: cor-
pora remittit.

e **C**onsideranda ē autē: q̄ nō p̄t est cōmoda
immobilitas volūtatis: nūc nāle desiderii
totaliter implet. Si enim q̄ aīa sit
v̄turi s̄m nām suā: nāle sibi v̄turi appetant.
Quāquodq̄ n. appetit id quod ē sibi p̄sumit s̄
suam nām. Cum igitur aīa humana nāle corpo-
ri v̄tunt: v̄t supra ostensum est: nāle ei desiderii in
est ad corpore v̄tunt. Non poterit igitur esse per-
fecta quietatio volūtatis: nisi iterato aīa corpore
p̄sumat: quod est hōlema morte resurgere. Itē
finalis p̄sumit requirit p̄sumit p̄sumit. Itē
aīa p̄sumit v̄tunt: v̄t supra ostensum est: v̄t sit p̄sumit in sua
nāle: nāle s̄o p̄sumit cōstituit in p̄sumit v̄tunt
finis. Ad hoc igitur q̄ aīa humana oīi modo p̄sumit
causa: necesse est q̄ sit p̄sumit in sua nāle: quod nō p̄t
esse: nisi sit corpore v̄tunt. Natura n. aīe est: v̄t sit
pars hominis v̄t forma. Nulla autē pars q̄ p̄sumit
est in sua nāle: sit in fluctuata. Requirit igitur ad
v̄tunt aīa boni beatitudinis: v̄t aīa rursus corpo-
ri v̄tunt. Ad hoc quod est per accidens et cōtra nām
nō p̄t esse: s̄m p̄sumit: necesse est autē hoc quod ē
aīa a corpore separata esse per accidens: quod ē
s̄m nām: sit hoc q̄ sit nāle et inest aīe: v̄t corpore
v̄tunt. Non igitur aīa erit p̄sumit a corpore
separata. Quis igitur cōtra sit in motu: p̄sumit: v̄t
sup̄ ostensum est: relinquit q̄ sit iterato corpore v̄tunt.

C Quid separato aīa a corpore sit s̄m nām: et quomō-

do cōtra nām.

e **I**dem autē aīam a corpore separari nō est
p̄sumit: sed ē s̄m nām. Corpus enim ho-
minis est cōtra nām cōpositum est. Quae
autē huiusmodi naturae et corruptibile est. Cor-
pus igitur humanū est naturaliter corruptibile.
Corruptio autē corpore est necesse aīam separari:
remaneret aīa immortalis est: v̄t supra ostensum
est. Unde igitur aīam a corpore separari esse s̄m
nām: cōsiderandus est: ergo quomodo sit s̄m na-
turam: et quomodo cōtra nām. Ostensum est enim
sup̄: q̄ aīa ratiō aīa p̄sumit modū aīam forma-
rum excidit totus cōpositus: marene facultatē
quod est operatio intellectus: hōlema v̄tunt quā
sine corpore habet. **C** Ad hoc igitur q̄ materia
corporalis p̄sumit et aptata fuerit: necesse fa-
it q̄ aliqua dispositio corpore super adderetur per
quae fieret educens materia talis forme. Et si
cū hoc forma a solo deo erat in esse per creaturē:
ita aīa dispositio nām corpore: excidit a solo deo
corpore hōlema attributa sunt: q̄ ip̄s corpore inco-
ruptū conferuaret: s̄m p̄sumit totū aīa p̄sumit.
Et hoc quod est dispositio in corpore boni manet
ip̄s in aīa boni deo aīa: hōlema autē aīa boni
p̄sumit a deo cōducit: et corpus humanū illas
supernaturalem dispositionē perdit: per quā im-
mobilitate erit subdubia: s̄m hōlema necessitate
moriendi incurrit. Et igitur ad naturā corpore res-
piciatur: motus naturalis est. Et vero ad naturam
aīa: ad dispositionē que p̄sumit aīam supernaturā
ter humanam corpore a p̄sumit indita fuerit: p̄sumit
excidit cōtra nām: cum nāle sit anime corpore
esse v̄tunt. **C** Ad aīa oīo indit corpus res-
piciet: et nō alterius nature.

C Quid aīa oīo indit corpus res-
piciet: et nō alterius nature.

e **C**um autē aīa corpore v̄tunt: v̄t forma
unicuique aīe forme p̄sumit materia respō-
deat: necesse est q̄ corpus cui iterato aīa
v̄tunt sit eīusdē rōnis et speciei: cum corpore qd
deponit p̄sumit. Itē n. relinquit aīa in resur-
rectione corpus ceteris: v̄t aeris: v̄t corpore
aliquo alterius aīa: v̄t quidā substituit: sed cor-
pus humanū et carnis et ossibus cōpositus or-
ganicus eīusdem organici et quibus nunc cōstituit.
Nūc igitur eīusdē forme s̄m ip̄s debet eīusdem
mā s̄m ip̄s: ita eīusdē forme s̄m numerū debet
eīusdē materia s̄m numerū. Sicut igitur aīa boni
nō p̄t esse aīa corpore equita aīa huius boni
nō p̄t esse aīa alterius equi. Quod igitur q̄
cū eīusdē numero aīa rōnalis remaneat: q̄ corpore
eīusdē numero in resurrectione rursus v̄tunt.

C Resumet idē numero corpus sita per v̄tunt.

e **S**i eo que s̄m s̄m cōsump̄tur nō reite-
rantur eīusdē numero s̄m op̄s: nō ē nāle sed
solū s̄m ip̄s. Itē n. eīusdē numero nubes

est et quae plura generantur: et que iterum et plerumque aqua et rursus evaporare generat. Cui igitur corpus humanum per motum subalterni comparatur: non potest operatione nisi eodem numero reparari. Cui igitur hoc contingit resurrectionis: ut ostium est: eodem sequens est quod resurrexerit in eodem non sicut per actionem nisi: ut quidem posuerunt post multas pacem curam ad rediendum corporibus ad eundem sicut rursus eodem numero deinde redire: sed resurrectionis reparatio sola virtute divina fiet. Item manifestum est quod sensus suavitati non potest per operationem nisi nec aliud corpus que sub generatione accipiunt: eo quod non sit possibile eodem numero plura generari. Et aliter aliter in huiusmodi rebus: sicut puta oculum erunt aut manus absque hoc erit virtute divina quae super se ordine operatur: ut super ostium est. Cuius igitur per motum eodem sensus: et oia motus doperat: non possibile est hoc eodem numero rursus reparari ad vitam nisi operatione divina. Ex hoc autem quod resurrectionem ponimus divina virtute futuram de facili videri potest quod corpus eodem numero reparatur. Cum enim supra ostium sit: quod oia erit minima secundum divina potentia ordinatur: manifestum est quod nisi humani corporis quicunque forma per eam morem deinde accipiat non effugit neque vitetur: neque cognitionem divinam. Huc quidem manifestum eodem numero non actum operum intelligitur sub demonstrationibus eadem: quae hoc manifestum potest esse in individualibus principiis. Hinc igitur manifestum eodem maneat: et ea virtute divina corpus reparatio humanae necesse est oia rationalia que cum sit in corruptibilitate eodem maneat corpus potest venit accesserit sicut et hominem eodem numero reperitur. Nec potest idem spiritus in numerum impedire: ut quidem ostendimus per hoc quod non sit humanitas eodem numero. Namque humanitas que dicitur forma totius in quatuor: nihil est aliud quam forma partem quae est aliter: quod dicitur forma compositionis in quod dicitur vitam: forma autem tota in quod dicitur spiritum: quod est verum est manifestum eodem humanitatem eodem numero restantem cum oia rationalia eadem numero maneat. Sed quia humanitas est significat diffinitio deinde est et estia cuiuslibet rei est significat sua diffinitio: diffinitio autem deinde non solum significat formam: sed etiam materiam: eum in diffinitione rerum in alius necesse sit materiam postpositam tantum in alios dicitur quod in rebus humanarum: et aliter compositione includat: aliter et quod in diffinitione deinde: nam in rebus humanis: aliter includunt etiam principia deinde: eum in ratione aliter. Cum enim humanitas dicitur quod est huiusmodi manifestum est quod oia deinde non est verum dicitur de ois quod non sit hoc: ab humanitate pendunt. Cum vero hoc dicitur quod humanitate dicitur per hoc vero quod humanitas ab ois non excludit quae aliter habeat pura abedines: aut aliud huiusmodi: sed nomen hoc significat sua estia per principia non est eum per-

ceptione aliter: et aliter non includant acta in eis rationis potentiam. Cuiusmodi significat per motum rationis humanitatem per modum praesentiae deinde hoc dicitur. In forte deo autem praesentia includit hoc nisi et hoc forma ut sicut est deinde hoc et hoc quod prout et aliter et composita in forte vastitas deinde est quod est eodem spiritus et huiusmodi carnis et huiusmodi ossibus: et hoc aliter. Cuius igitur humanitas non sit aliqua aliter ma sicut aliter et composita: sed aliter aliquid eodem spiritus et vitae: manifestum est quod eodem corpore reparatio eadem aliter maneat eodem numero humanitas erit. Nec quod erit praedicta idem spiritus in numerum: sicut quod est quod compositas non redat eadem numero: eum corruptio corpore corrupta. Nisi si per compositam in erit ganat forma huiusmodi quae aliud in genere deinde compositae ordinat: eum non sit virtus nisi qua forma huiusmodi huiusmodi compositas: eum est aliud quam aliter. Nisi huiusmodi hanc aliter non solum est aliter: sed aliter corpus et corpus erit hoc aliter in genere deinde christi. Alioquin aliter ademerit compositionem in actu: sic est forma accidentis: sicut enim huiusmodi forme non deinde aliud sed praedicta nisi. Cuiusmodi cum accipit forma huiusmodi non deinde generari: sicut quod hoc aut aliud: sicut deinde in forma accidentis huiusmodi: deinde in replerem: sicut huiusmodi plerumque est accipit: et sic composita a coram eodem numero non formati: eum eodem erit deinde. Quod compositas aliter forma quod intelligitur a qua deinde corpus quod ponit in genere quatuor: sic est quod forma accidentalis: eum nihil aliud significat deinde huiusmodi. Nisi licet non eodem numero redat: idem spiritus in se non impedit ad quae sufficiat virtus estiam in principio. Eadem non est deinde accidentis: quod deinde idem spiritus in numero non tollit. Nisi cum virtus sit quod aliter relatio ac per hoc sit accidentis: eum diversitas in materia non tollit idem spiritus deinde. Nisi nec diversitas potest in numero: sic sentiens et vegetans: si est composita. Sunt enim in genere accidentis potest non lesuam et huiusmodi: eum in sentiens: sicut huiusmodi quod est deinde ois: aliter: sicut ab ipsa deinde sentiens que in deinde est eodem huiusmodi cum rationali.

C. Quae non resurrectiones ad eundem modum vivendi.

C.A. CLV.

C. Quae non resurrectiones ad eundem modum vivendi habent. Hinc enim corruptibile virtutibus non inveniuntur. Cuiusmodi in quatuor huiusmodi operum et in dicitur: magis deinde in huiusmodi reparatio. Quod enim per petuum est in dicitur: sicut per deo movet. Nisi in repando huiusmodi resurrectionis attendit perpetuum est spiritus: quod hoc per motum generandi poterat ostenditur. Nisi igitur quod in dicitur perpetuum est in dicitur huiusmodi resurrectionis in operum vivendi. Perpetuum si huiusmodi resurrectionis in operum: sic et corpus figura non in perpetuum ab eo corpore remanebit. Idem enim

est enim de: ut supra dicti est. Oportet igitur:
 vtrator resurgat: hoc idem patenter potest sciri
 resurrexerit: ut mortant. Ad hoc igitur similitudo est
 viti circulariter circa eum: sed boiem reterat
 quod videtur et vanti. Commentarius est igitur ut situr
 in pma. Et in pma refertur ad hoc boies immortales
 resurgat. Sic n. mortalibus oblatio dicitur
 patet: et fm spm vltm nuncq. in dicit. Hoc
 sic. n. fm ppa. rtem oia specificata boie est no
 potest passioe quodam deficiat: sed ponit loco
 bte boie: et p hoc qd vti in rale deficiat no bo
 muniat. Est et fm epopolis sicut p hoc qd de
 rone defignat ppa fo. ma. eis. Vra. n. malef
 no potest sine no vsum. Vti aut asert moctali
 tas pabiat. one ppe. male. Non. n. refumet aia
 corpus celeste vti aere: vt supra ostendit. eos
 pishumani et p oia copoliti. Incomparabilitas
 in aduocia et virtute diuina: p qua aia sap. corp.
 vlt ad hoc vlt ab qd corampti no possit. Tan
 dem. n. res pferat in et p dia foans sup. ma. m.
 de munit. **C. Q. post resurrectione vltus ei
 bi e generatio cessabit.** **CA. CLVI.**

Qua vero subtraco finemoueri oia ea q
 q sunt ad fin: oia q remota mortali rale a
 resurgitibus: et n. ea strabat q ad ad hanc
 vte mortales ordinant. Sicut aut sunt et ibi e po
 tesse q ad hoc sunt necessari: vt mortales viti
 resurrexerit: ut qd p caloz niam reseruat p ob
 resaurat. Non igit post resurrectione erit vltu
 bi vt potes. Sicut ena nec veltudore: cu velu
 mta ad h bte necessaria sint ne corpus ab ex
 terioribus coramptat p caloz vel frigus. Sicut ena
 necesse est venereoz vsum cessare: cu ad genera
 tionem aliam ordinat: generatio aut mortali vte
 deseruit: vt qd fm individuu pteruati no pde:
 pteruet salte in sp. Cum igit boies idem numero
 in ppetuo pteruabunt: generatio in eis loci no ha
 bebit: vt nec venereoz vltus. Rursum cu semen
 sit sup. oia alimnt: cessante vti ciboz necesse est et
 vt venereoz vltus cesser. Homaie pde puerit
 dia: q ppter sola delectationem remaneat vltus ei
 bi e potes e venereoz: nihil. n. lordinari in illo si
 nali statu erit: quate oia suo no pfecta psumario
 nem accipit. Inordinatio aut pfectioni opponit
 e ad reparo boiam p resurrectione fit imediate a
 deo no potest in illo statu aliqua morbiditate esse
 quia a deo fit ordinant: vt de re. 13. Et ite h ino:
 dicit: vt vltus erit e venereoz: ppter sola delect
 atione quorat. Vti e nunc apud hote a vltus q
 reatur. Vti igit ppter sola delectatione in resur
 gentibus vltus erit e potes e venereoz: et possit.
C. Q. resola mcha resurgit. **CA. CLVII.**

Quis aut vltus talis resurgitibus dehi:
 q no si eis dicitur mcha ad vltus rale: q
 sine hys corpus resurgitibus regruj no erit

Commentarius est aut vt in reparo boie resurgit
 que erit imediate a deo cu pfecta: vt oia n. h
 gre regeret. Sicut q hmoi mcha in resurgitibus
 ppter integritate nle pferant: no ppter actus
 gnis deputant. Itm in illo statum boies p actibus
 quos nunc agit peni vt pmi psequunt. vt postea
 manifestabitur: puenit: et vt ead mcha boie oia
 deant: quos pco vt iusticie defecerit in hac vi
 ta: vt in quibus peccauerit vt increuerit puniat
 vt pmiat. **C. Q. no resurgit cu
 aliquo defecto.** **CA. CLVIII.**

Imulter aut puenit est: vt ostendit de
 o Totus a corp. boie resurgenti auferant. g
 oca. n. hmoi defecto integritate vero
 gatur. Si igit puenit: vt in resurrectione n. ba
 mana integritate reparat a deo: oia est: vt etiam
 hmoi defecto tollant. Pterea hmoi defecto
 defecto vltus n. hmoi que fuit gntionis hiane p
 cipus puenit. In resurrectione aut no erit vt
 agda: nisi diuina: in qua defecto no cadit. Itm igit
 hmoi defecto q sunt in boibus generat: erant in
 boibus p resurrectione repa. **C. Q. resurgit
 solum que sunt ad veritate nle.** **CA. CLIX.**

Quod aut est dehi de integritate resurgitibus:
 q referri oia ad id qd est de veritate humane
 nle. Quod. n. de vitate humane nle no e
 in resurgitibus no reforme. Alioq oportet im
 moderati ee magnitudine resurgenti quocq
 ex oia in carne e sanguine est puerus in resurgit
 reb. reformetur. vltus aut vltus nle n. hmoi
 spm e forma atedie. Pterea igit boie q p h
 e forma atedie oia integrat in resurgitibus erit
 no solum ptes oia gntice: etias ptes phtice: vt caro
 neruus e hmoi: et quos mcha organice puenit
 Non aut totu qm qd mla fuit sub hys pibus re
 sumet: q qta sufficite erit ad spm pta integritate.
 Hec tr ppter hoc no idem numero aut iteger non
 erit: si totu gega in eo mla fuit no resurgenti
 festu est. n. in statu hui? vltus q o pncipio vltus ad e
 n. m hmoi de numero manet. Itm qd mla in eo e
 sub spe partu no idem manet: pualat fuit: vltus
 itac hmoi igit pferant psumptio: e apposito
 lignice: tunc est iteger homo qm ptes: quatuor
 ptes debita pferatur.

**C. Q. quod deus omnia supplebit in corpore defo
 mata: aut quicquid deficiat de mgi era.**

CA. CLX.
 Sicut aut no totum: qd mltiter fuit in cor
 pore hominis ad reparoem componere
 surgenti deus reformata erit qd ma
 luer defuit deus supplebit. Si. n. hoc officio na
 ture fieri potest: vt puero qui no habet debita quati
 tatem: et aliqua ma p assumptione eide p h
 addatur q: est sufficite ad pfecta quitate habenda:
 nec ppter hoc defuit esse idem numero q fuit

multo magis hoc virtute divina fieri potest: ut si pieatur minus habentibus de extrinseca materia quod est in hac vita defuit ad integrum est membrum; nam saluum: ut debite quantitas. Sic igitur licet aliqui in hac vita aliquibus membris eruerent: ut perfectam quantitatem nondum attingerent in quantitate: quod tunc defuncti: virtute divina in resurrectione perfectionem debitam consequantur: membrorum et quantitatis.

Colutio ad quedam que sibi obijci possent. **CA. CLXI.**

Hoc autem solui potest quod si resurrectio nem hanc obiciunt. Dicunt. n. possibile esse quod aliquis homo cum membrum ante re fatum: vltimus sit nutritus filius generet quod sibi li cibo vator. Si igitur nutritus generetur in vitam carnis videtur quod sit impossibile in egratiter vltimus resurgere: cum carnes vltimus generet in carnes vltimus: et quod difficultas videtur si seminum est et nutritus superius: ut per se tradunt: sequitur quod semine vnde natus est filius sit semper et carnis vltimus. Et ita possibile videtur patris et matris semine generari resurgere: si hocis quod cum carnes pater ipsius et ipse comederant integratiter resurgant. Sed hoc est resurrectioni non repugnat. Dicitur enim est. n. supra quod non est necessarium quicquid in vitam fuerit in aliquo hodie in ipso resurgit: resuma: si tamen quantum sufficit ad modum debite quantitatis seruandam. Dicitur est etiam quod si alicui aliquid defuit de materia ad quantitatem perfectam suppletur tota virtute. **C**onfirmatio ad id magis: quod aliqui dicitur mulier in corpore hodie et hinc in diuersos gradus ad veritatem humane nature peruenire inuenit. Nam primo spiritus paliter quod a parentibus sumit sub veritate humane nature tanquam purissimum perficit et virtute formatiua. Secundario autem quod ex cibo generatum est necessarium: est ad debitam quantitatem membrorum: quod semper adiuuat extranei debilitat virtutem rei: vnde finaliter necesse est augmenis deficere. et cognoscere: et diffinitur: sicut et vltimus ad matriam agerantur de reddidit aquosus. Tercio autem et cibis aliqui supstantes in corpore hodie generantur: quare quedam sunt necessarie ad aliquos versus et semper ad generandos: et capilli ad tegumentis: et omnis quod dam de oino ad nihil: et que expellit quod sudor et varias exhalationes: ut interius renouetur in gratia mentis. Hoc igitur in eodem resurrectione sunt diuina: pudentia attendit: quod si id numero mulier in diuersis hodie: sicut in illo resurgit: igitur in eodem generatione obtinuit. Si autem dicitur: et tunc in eodem deo modo dicitur resurgit in eo in quo fuit. In alio modo suppletur ex diuina virtute: et sic per carnem hodie comelle ab alio: non resurgit in eodem: sed in eo cuius pars fuerit: resurgit in eo: et ita in fine generat: est sicut ad id quod in eis fuit de

humido nutrimentali: aliud vero resurgit in partem: deo vnicuique suppletur quod deerit.

Colutio ad quedam que sibi obijci possent. **CA. CLXII.**

Hoc autem solui potest quod si resurrectio nem hanc obiciunt. Dicunt. n. possibile esse quod aliquis homo cum membrum ante re fatum: vltimus sit nutritus filius generet quod sibi li cibo vator. Si igitur nutritus generetur in vitam carnis videtur quod sit impossibile in egratiter vltimus resurgere: cum carnes vltimus generet in carnes vltimus: et quod difficultas videtur si seminum est et nutritus superius: ut per se tradunt: sequitur quod semine vnde natus est filius sit semper et carnis vltimus. Et ita possibile videtur patris et matris semine generari resurgere: si hocis quod cum carnes pater ipsius et ipse comederant integratiter resurgant. Sed hoc est resurrectioni non repugnat. Dicitur enim est. n. supra quod non est necessarium quicquid in vitam fuerit in aliquo hodie in ipso resurgit: resuma: si tamen quantum sufficit ad modum debite quantitatis seruandam. Dicitur est etiam quod si alicui aliquid defuit de materia ad quantitatem perfectam suppletur tota virtute. **C**onfirmatio ad id magis: quod aliqui dicitur mulier in corpore hodie et hinc in diuersos gradus ad veritatem humane nature peruenire inuenit. Nam primo spiritus paliter quod a parentibus sumit sub veritate humane nature tanquam purissimum perficit et virtute formatiua. Secundario autem quod ex cibo generatum est necessarium: est ad debitam quantitatem membrorum: quod semper adiuuat extranei debilitat virtutem rei: vnde finaliter necesse est augmenis deficere. et cognoscere: et diffinitur: sicut et vltimus ad matriam agerantur de reddidit aquosus. Tercio autem et cibis aliqui supstantes in corpore hodie generantur: quare quedam sunt necessarie ad aliquos versus et semper ad generandos: et capilli ad tegumentis: et omnis quod dam de oino ad nihil: et que expellit quod sudor et varias exhalationes: ut interius renouetur in gratia mentis. Hoc igitur in eodem resurrectione sunt diuina: pudentia attendit: quod si id numero mulier in diuersis hodie: sicut in illo resurgit: igitur in eodem generatione obtinuit. Si autem dicitur: et tunc in eodem deo modo dicitur resurgit in eo in quo fuit. In alio modo suppletur ex diuina virtute: et sic per carnem hodie comelle ab alio: non resurgit in eodem: sed in eo cuius pars fuerit: resurgit in eo: et ita in fine generat: est sicut ad id quod in eis fuit de

Colutio ad quedam que sibi obijci possent. **CA. CLXIII.**

Hoc autem solui potest quod si resurrectio nem hanc obiciunt. Dicunt. n. possibile esse quod aliquis homo cum membrum ante re fatum: vltimus sit nutritus filius generet quod sibi li cibo vator. Si igitur nutritus generetur in vitam carnis videtur quod sit impossibile in egratiter vltimus resurgere: cum carnes vltimus generet in carnes vltimus: et quod difficultas videtur si seminum est et nutritus superius: ut per se tradunt: sequitur quod semine vnde natus est filius sit semper et carnis vltimus. Et ita possibile videtur patris et matris semine generari resurgere: si hocis quod cum carnes pater ipsius et ipse comederant integratiter resurgant. Sed hoc est resurrectioni non repugnat. Dicitur enim est. n. supra quod non est necessarium quicquid in vitam fuerit in aliquo hodie in ipso resurgit: resuma: si tamen quantum sufficit ad modum debite quantitatis seruandam. Dicitur est etiam quod si alicui aliquid defuit de materia ad quantitatem perfectam suppletur tota virtute. **C**onfirmatio ad id magis: quod aliqui dicitur mulier in corpore hodie et hinc in diuersos gradus ad veritatem humane nature peruenire inuenit. Nam primo spiritus paliter quod a parentibus sumit sub veritate humane nature tanquam purissimum perficit et virtute formatiua. Secundario autem quod ex cibo generatum est necessarium: est ad debitam quantitatem membrorum: quod semper adiuuat extranei debilitat virtutem rei: vnde finaliter necesse est augmenis deficere. et cognoscere: et diffinitur: sicut et vltimus ad matriam agerantur de reddidit aquosus. Tercio autem et cibis aliqui supstantes in corpore hodie generantur: quare quedam sunt necessarie ad aliquos versus et semper ad generandos: et capilli ad tegumentis: et omnis quod dam de oino ad nihil: et que expellit quod sudor et varias exhalationes: ut interius renouetur in gratia mentis. Hoc igitur in eodem resurrectione sunt diuina: pudentia attendit: quod si id numero mulier in diuersis hodie: sicut in illo resurgit: igitur in eodem generatione obtinuit. Si autem dicitur: et tunc in eodem deo modo dicitur resurgit in eo in quo fuit. In alio modo suppletur ex diuina virtute: et sic per carnem hodie comelle ab alio: non resurgit in eodem: sed in eo cuius pars fuerit: resurgit in eo: et ita in fine generat: est sicut ad id quod in eis fuit de

Colutio ad quedam que sibi obijci possent. **CA. CLXIII.**

Hoc autem solui potest quod si resurrectio nem hanc obiciunt. Dicunt. n. possibile esse quod aliquis homo cum membrum ante re fatum: vltimus sit nutritus filius generet quod sibi li cibo vator. Si igitur nutritus generetur in vitam carnis videtur quod sit impossibile in egratiter vltimus resurgere: cum carnes vltimus generet in carnes vltimus: et quod difficultas videtur si seminum est et nutritus superius: ut per se tradunt: sequitur quod semine vnde natus est filius sit semper et carnis vltimus. Et ita possibile videtur patris et matris semine generari resurgere: si hocis quod cum carnes pater ipsius et ipse comederant integratiter resurgant. Sed hoc est resurrectioni non repugnat. Dicitur enim est. n. supra quod non est necessarium quicquid in vitam fuerit in aliquo hodie in ipso resurgit: resuma: si tamen quantum sufficit ad modum debite quantitatis seruandam. Dicitur est etiam quod si alicui aliquid defuit de materia ad quantitatem perfectam suppletur tota virtute. **C**onfirmatio ad id magis: quod aliqui dicitur mulier in corpore hodie et hinc in diuersos gradus ad veritatem humane nature peruenire inuenit. Nam primo spiritus paliter quod a parentibus sumit sub veritate humane nature tanquam purissimum perficit et virtute formatiua. Secundario autem quod ex cibo generatum est necessarium: est ad debitam quantitatem membrorum: quod semper adiuuat extranei debilitat virtutem rei: vnde finaliter necesse est augmenis deficere. et cognoscere: et diffinitur: sicut et vltimus ad matriam agerantur de reddidit aquosus. Tercio autem et cibis aliqui supstantes in corpore hodie generantur: quare quedam sunt necessarie ad aliquos versus et semper ad generandos: et capilli ad tegumentis: et omnis quod dam de oino ad nihil: et que expellit quod sudor et varias exhalationes: ut interius renouetur in gratia mentis. Hoc igitur in eodem resurrectione sunt diuina: pudentia attendit: quod si id numero mulier in diuersis hodie: sicut in illo resurgit: igitur in eodem generatione obtinuit. Si autem dicitur: et tunc in eodem deo modo dicitur resurgit in eo in quo fuit. In alio modo suppletur ex diuina virtute: et sic per carnem hodie comelle ab alio: non resurgit in eodem: sed in eo cuius pars fuerit: resurgit in eo: et ita in fine generat: est sicut ad id quod in eis fuit de

Colutio ad quedam que sibi obijci possent. **CA. CLXV.**

Hoc autem solui potest quod si resurrectio nem hanc obiciunt. Dicunt. n. possibile esse quod aliquis homo cum membrum ante re fatum: vltimus sit nutritus filius generet quod sibi li cibo vator. Si igitur nutritus generetur in vitam carnis videtur quod sit impossibile in egratiter vltimus resurgere: cum carnes vltimus generet in carnes vltimus: et quod difficultas videtur si seminum est et nutritus superius: ut per se tradunt: sequitur quod semine vnde natus est filius sit semper et carnis vltimus. Et ita possibile videtur patris et matris semine generari resurgere: si hocis quod cum carnes pater ipsius et ipse comederant integratiter resurgant. Sed hoc est resurrectioni non repugnat. Dicitur enim est. n. supra quod non est necessarium quicquid in vitam fuerit in aliquo hodie in ipso resurgit: resuma: si tamen quantum sufficit ad modum debite quantitatis seruandam. Dicitur est etiam quod si alicui aliquid defuit de materia ad quantitatem perfectam suppletur tota virtute. **C**onfirmatio ad id magis: quod aliqui dicitur mulier in corpore hodie et hinc in diuersos gradus ad veritatem humane nature peruenire inuenit. Nam primo spiritus paliter quod a parentibus sumit sub veritate humane nature tanquam purissimum perficit et virtute formatiua. Secundario autem quod ex cibo generatum est necessarium: est ad debitam quantitatem membrorum: quod semper adiuuat extranei debilitat virtutem rei: vnde finaliter necesse est augmenis deficere. et cognoscere: et diffinitur: sicut et vltimus ad matriam agerantur de reddidit aquosus. Tercio autem et cibis aliqui supstantes in corpore hodie generantur: quare quedam sunt necessarie ad aliquos versus et semper ad generandos: et capilli ad tegumentis: et omnis quod dam de oino ad nihil: et que expellit quod sudor et varias exhalationes: ut interius renouetur in gratia mentis. Hoc igitur in eodem resurrectione sunt diuina: pudentia attendit: quod si id numero mulier in diuersis hodie: sicut in illo resurgit: igitur in eodem generatione obtinuit. Si autem dicitur: et tunc in eodem deo modo dicitur resurgit in eo in quo fuit. In alio modo suppletur ex diuina virtute: et sic per carnem hodie comelle ab alio: non resurgit in eodem: sed in eo cuius pars fuerit: resurgit in eo: et ita in fine generat: est sicut ad id quod in eis fuit de

delectatur in pulchris coloribus: et gustus in su-
 ubus saporibus. Sed hec quide[m] delectatio sen-
 sum potest impediri ppter organum dispositionem
 n[on] oculis egros odiosa est lux que parit et amabi-
 lissim[us] q[ue] intellectus n[on] intelligit p organu[m] corpale
 et insipillu[m] e[st] delectandi que e[st] in p[er]sideratione
 vitatis nulla tristitia detinet. Potest it[em] q[uo]d accidit
 et p[er]sideratione[m] intellect[us] tristitia sequi: inquitur
 id quod intelligit apprehendit et nocuum: et sic
 delectatio quide[m] aliu[m] intellectui de cognitione vi-
 tatis tristitia aut in voluntate sequat[ur] de re que co-
 gnoscit: n[on] in ignem cognoscit: s[ed] in ignem sine actu
 nocet. Mens aut[em] hoc op[er]i q[uo]d est: veritas est. N[on]
 potest igit[ur] intellectus deum videt in o[mn]i visione n[on]
 delectat. It[em] deus est ip[s]a bonitas que n[on] vile
 dicitur. Ubi necesse est ip[s]am diligi ab omnib[us] ap-
 p[er]tinent ibi ip[s]am. Licet n[on] aliqd quod bonu[m] est
 possit n[on] diligi et t[ame]n odiosu[m] haberi n[on] est in ip[s]a
 app[er]tendi: et bonu[m] s[ed] in ignem apprehendit noci-
 um. In visione igit[ur] dei qui ip[s]a bonitas et veri-
 tas est sicut p[er]ceptiones ita delectatione[m] seu de-
 lectabile[m] fruitione[m] adesse s[ed] in illud v[er]a. v[er]a. U[bi]
 dicitur et gaudet cor velum.

Confirmatio omnia videncia deum confirmata
 sunt in bono.

CA. CLXVI.

Et hec aut[em] apparet q[uo]d alia videns deus: et
 quocunq[ue] alia spualis creatura: h[ec] volens
 tenet p[er]firmat in ip[s]o: et ad solum delecto-
 ro n[on] fluctat. Cum n[on] obicit voluntatis sit boni
 inoffensibile est voluntas inclinari in aliqd: nisi s[ed]
 a i[n]t[er]p[er]tione boni possib[ile] est aut in quocunq[ue] p[er]-
 ticulari bono aliqd deficere q[uo]d ip[s]i cognoscit[ur] relin-
 quitur in alio querendus. Ubi n[on] est voluntas videt
 quocunq[ue] boni p[er]ticulari in illo solo p[er]sistere et et
 eius ordin[em] n[on] dixerat: s[ed] in deo qui est bonu[m] v[er]e
 et ip[s]a bonitas: nihil boni dicit q[uo]d ubi open[us] possi-
 et ut ip[s]i odios[us] est. Quicunq[ue] igit[ur] dei certu[m] videt
 n[on] potest voluntate[m] ab eo dixerat q[uo]n[iam] in o[mn]i s[ed] n[on]
 nem ip[s]a dicit. Et t[ame]n e[st] b[on]i videt p[er] alie[m] in itella-
 gibilitate. Intellectus n[on] velle potest dubitatio hac
 atq[ue] illac dixerat: quocunq[ue] ad p[ri]mu[m] p[ri]ncipium
 p[er]tinet: in quo necesse e[st] intellectui firmari: igit[ur]
 tur finis in appetitu[m] ibus e[st] sicut p[ri]ncipiu[m] in itella-
 gibilitate potest quide[m] voluntas ad deum flexit quocunq[ue]
 q[uo]d ad cognitione[m] et fruitione[m] vitium finis veniat
 in qua necesse e[st] ip[s]am firmari. Et sic t[ame]n s[ed] rone[m]
 p[er]tinet felicitate[m] ad b[on]i in s[ed] in p[er]ticulari possit. Non
 enim totalit[er] excluderet timo: de amittedo: et sic n[on]
 esset totalit[er] desideriu[m] queratu[m]. Ubi apoc[alyp]s. 3. et d[icitur]
 beato. Non n[on] egredietur amittens.

Corpus erit o[mn]i obediens aie. **C. CLXVII**

Quia vo corpus e[st] ppter aliam: sicut m[an]u[m] p[er]
 q[uo]d formu[m] et organu[m] p[er] articulo: aie v[er]a p[er]t[er]i-
 etia[m] p[er]tinet talis corpus in resurrectione
 adtinget diuinitus que p[er]tinet beatitudini aie. Que

en[im] ppter finem sunt: disponi o[mn]i s[ed] fin[em] certu[m] finis
 illic aie ad finem o[mn]i p[er]tinet intellectui aie p[er]tinet
 n[on] n[on] velle corpus b[on]i q[uo]d aliqualit[er] impedia-
 tur: aut retardat. Corpus aut[em] humanu[m] rone[m] fac
 corruptibilitate[m] impedit aiam et retardat: et nec
 p[er]tinet o[mn]i p[er]tineti in illud valeat: neq[ue] ad sum-
 mus: p[er]tinet ad p[er]tinet. Ubi p[er] ab h[er]eticis: a
 sensibus corpus totius p[er]tinet ad v[er]a q[uo]d
 capiend[um] reddunt. It[em] p[er]tinet reuoluntates deo
 m[an]ifestat: et in aliquo excessu m[an]ifestat: et in
 manifestat s[ed] in illud numeri. It[em] dicitur sicut i-
 ter vos p[er]tinet v[er]a in visione apparebo ei: et per
 sonam loquar ad eum. Corpus igit[ur] retardat in bono
 totu[m] n[on] erit corruptibile: et alia retardat: et ut n[on]
 s[ed] magis incorruptibile et totalit[er] obediens ip[s]i
 aie: et in nullo ei resistat.

C De donis corporis glificator. **C. CLXVIII.**

Et bec dicit p[er]tinet pot[est] qualis sit dispositio

Corpus beator[um]. **Alia n[on] est corpus forma et**
motor. In ignem e[st] forma: n[on] totu[m] est p[ri]nci-
 pium corpus ignem ad esse h[ab]ere: s[ed] et ignem ad p[er]-
 tinentia accidentia que causant in se et vnde forme
 ad m[an]u[m]. Quia aut[em] forma fuerit formata: im-
 p[er]tinet forme in m[an]u[m] n[on] potest impedire a quo-
 cunq[ue] cu[m] erit o[mn]i agente: sicut p[er] in igne cu[m] forma
 ad e[st] nobilitatissima inter elementares forma[m] b[on]i con-
 fert igni et n[on] de facili transmutat a sua n[on]a dispo-
 ne p[er]tinet ad aliq[uo]d agente: q[uo]d igit[ur] aie beata in
 s[ed] in nobilitate: et vnde erit: vnde p[er]tinet p[ri]mo p[er]-
 cipio p[er]tinet: sicut corpus sibi diuinit[us] vnde: p[er]
 n[on] quide[m] e[st] h[ab]ere nobilitatissima m[an]u[m] totalit[er] ip[s]i s[ed]
 se p[er]tinet. Ubi s[ed] h[ab]ere et ip[s]ale erit. Dabit eni[m] si
 bi qualitate[m] nobilitatissima. C[on]tra claritate[m] p[er]tinet
 n[on] aie a nullo agente a sua dispo[n]t p[er]tinet trans-
 mutari: q[uo]d e[st] ip[s]i in p[er]tinet e[st] q[uo]d obediens totalit[er]
 erit aie: et in illam motu[m] agile reddet. Et n[on]
 igit[ur] hec quatuor p[er]tinet: obediens corpus beator[um] s[ed] h[ab]ere
 claritate[m] imp[er]tinet: et agile. In ap[er]t[ur]a
 i. ad Cor. 14. dicit. Corpus q[uo]d q[uo]d motu[m] femina[m] i
 corruptibile[m] surgit in incorruptibile[m]: ignem ad imp[er]tinet
 s[ed] h[ab]ere femina[m] in igne acc[er]tinet: sicut in gl[or]ia:
 ignem ad claritate[m] femina[m] in s[ed] h[ab]ere: sicut i
 virtute[m] ignem ad agile[m] femina[m] corp[or]ale:
 sicut corpus o[mn]i p[er]tinet: ignem ad s[ed] h[ab]ere.

C De homo tunc inuocabit et o[mn]i creatura corpo-
 ralis. **CA. CLXIX.**

In istis e[st] h[ec] q[uo]d ea que sunt ad s[ed] dispo-
 nunt s[ed] fin[em] certu[m] finis. v[er]a s[ed] ppter q[uo]d
 sunt aliquid v[er]a et s[ed] fin[em] p[er]tinet et imp[er]tinet: ea q[uo]d ad
 ip[s]am ordinat dixerat p[er]tinet: et vnde: ea q[uo]d ad
 ip[s]am s[ed] v[er]a s[ed] fin[em]. C[on]tra n[on] e[st] voluntate[m] aut
 p[er]tinet p[er]tinet: abter viro. Quia n[on] e[st] aut[em] s[ed] q[uo]d
 creatura corp[or]alis ordinat ad rone[m] n[on]a[m] n[on]a[m] quia
 ad s[ed]. Et igit[ur] q[uo]d h[ec] accipit v[er]a p[er]tinet p[er]tinet
 p[er]tinet creatura corp[or]alis o[mn]i dixerat

statum accipiat: s̄m hoc dicitur immolari mundi-
bus: hoc refrigerantē s̄m illud Apoc. xi. Undi celū
nouū ē terrā nouā: s̄m. *Ecce ego creo celos
nouos ē terram nouam.* C̄ Sic creature in
nouabuntur ē que manebunt. CA. CLXX.

Quāderandū m̄ est q̄ diuersa genera cre-
aturarū corpaliū s̄m diuersam rōnem
ad hōiem ordinant. Quāderandū est. n. q̄
plūre ē alia defrauit hōi in auxiliū infirmitatē
ipsa: dū et et h̄s uicū: uelut: ē uelocitē et
brūde q̄bus infirmitas humana sustentat. In statu
n̄ uisio prelarrectio: tollit ab hōie oīs infirmi-
tas ralis. *Heq. n. idigebūt ueteris hōies cibis
ad uelocitē: cū sint incorruptibiles: ut supra ostē
sunt: neq. uelocitē ad opendū: utpote qui
claritatē glorie uelocitē: neq. alia s̄na ad uelocitē
q̄bus agilitas adierit: neq. aliq̄ remediū
ad sanandū seruandū: utpote qui ipsū uicē esse
Igit̄ h̄mōi composita creaturas. s̄ plūras ē alia
ē alia h̄mōi corpa mixta: ueniēs est in statu uel se
firmationis nō remanere. Quāto: s̄o elemen-
ta. s̄ ignis: aer: aqua: ē terra: ordinantur ad hōies
nō sōlū statum ad usum corpaliū uitē: s̄ etiā q̄b̄
ad p̄servationē corpis eius. Nam corp̄ humanū
ex elementis p̄sumit. Sic igit̄ etiā ad ordinē
h̄mōi est mixta ad corp̄ humanū. uel hōie p̄seruāt
us corpe: ē alia: ueniēs est: ut etiā elementa rema-
neant: s̄ in meliōre dispōsitione mutata. Corpora
uolētia s̄m ad sui firmā: neq. in uisū cor-
ruptibile uitē ab hōie assumunt: neq. corp̄ h̄mōi
s̄m statum: ut dicitur in hōi in statu ex corp̄
ip̄o ē magnitudinē excreuitas: s̄m creatio: dēno
strāt. Uti frequētē in scripturis h̄mōi mouet ad cō-
siderandū celestia corpa: ut et et a dicitur in re-
u. crenū diuinitē: ut p̄. *ysa. 40. vbi d̄. Quare in
excellentē uolūtes uelocitē: uidetē q̄ creatur h̄c
ē q̄bus in statu p̄fectionis illi: h̄mōi creaturā s̄-
sibilib̄ in dei noticiā nō adducat cū deū uideat
s̄p̄sionē electabile ē: iocūdam etiā cognoscit
eū: p̄siderare qualis eū sit iudō resp̄s deat in
effectū. Uti ē sancti cedit ad gaudiū p̄siderare re-
fulgentiā uinūe bombax in corp̄ibus: s̄p̄sionē
celestibus ē alia p̄m̄inere uident. Quāderandū est
corpa celestia ordinatē quodāmodo ordinē ad cor-
pa humanā s̄m rōnem eū agend: sicut elemen-
ta rōnes eū m̄llis: homo. n. generat hōiem: ē sol
Uti ē hac rōne p̄sumit etiā corpa celestia remanē.
Non sōlū aut et opationē ad hōiem: s̄ etiā et p̄
dictis composita creaturas: naturis idē apparēt
Quod. n. s̄m nihil sit est acceptibile nō h̄s rema-
nerē in illo incorruptis statū. Corpora quidē ce-
lestia incorruptibilia sunt: s̄m totū ē partē: elemē-
ta s̄o s̄m totū: s̄m s̄m partē: h̄mōi s̄o s̄m p̄tē. s̄. alia
rōnalem: s̄m nō s̄m totū: q̄ cōposita ē mouēt dissol-
uunt. Alia s̄o ē plūre ē oīs corporea mixta neq.**

s̄m totū: neq. s̄m partē incorruptibilia sunt. Con-
uenienter igit̄ in illo uisio incorruptis statū re-
manebūt quidē hōies: ē elemēta: ē corpa celestia
nō aut alia alia: neq. plūre: aut corpa mixta.
Rationabiliter etiā idē apparēt ex rōne ueniēt
s̄m. n. h̄mōi pure sit ueniēt cōposita in uisio ho-
mōi s̄m statū: necesse ē ueniēt cōpositum
remanere. Non. n. uel esse pure p̄fecta si fuerit si
negato. Quāderandū aut cōposita remanē nō p̄t
nisi p̄tes cōstitutes ei remanēt. Sunt aut p̄tes
eius cōstitutes corpa celestia: ē elemēta: ē uolū-
te: ē h̄mōi: ē rōnem: ē m̄llis: ē m̄llis: ē m̄llis: ē
ad integritatē corpa ueniēt p̄m̄inendū uisū
s̄m magis ad quēdā: omni ē dēno: s̄m: q̄ cō-
p̄t statū mutabilitatē: s̄m q̄ ex corpe celesti uel
agente: ē elemēta: uel m̄llis: generant alia: ē
plante: ē corpa mineralia. In statu aut uisio
elemēta: alia: omni ē elemēta: attributē q̄ de-
ceat incorruptis statū. Remanēt igit̄ in illo
statu hōies: elemēta: ē corpa celestia: nō aut alia
ē plante: ē corpa mineralia.

C̄ Sic corpa celestia cessabunt a h̄mōi.

CA. CLXXI.

Ed cum corpa celestia primū moueri ui-
deantur: p̄t aliu uideri q̄ si corpa h̄mōi
neat: q̄ tunc ē in illo p̄sumit h̄mōi mou-
nerit: quidē si ea rōne motus corpa celestia
ad idē: quā rōne adēt elemēta: rōnabile
est firmo. Quāto. n. elemēta: s̄m: uel leui-
bus adēt p̄pter cor p̄fectionē: s̄m quēdā. Tēdit
n. suo motū n̄m in p̄p̄tū loci s̄m p̄m̄inēt uel
m̄llis: eū ē. Uti in illo uisio elemēta: s̄m
uicū q̄ elemēta: ē q̄s q̄s p̄t eū in suo p̄p̄o loco
erit. Sed h̄mōi corpa celestia uia nō p̄t:
cum corpa celestia nullo loco obtētē q̄s q̄s
n̄m̄t: s̄m uel n̄m̄t ad quodcūq. uel uel n̄m̄t
ce d̄t ab eo. Sic q̄ nō dēp̄t aliqd a corpa cele-
stibus si motus eius auferat: ex quo motū
n̄m̄t: ut in ip̄o p̄m̄inēt. R̄dicitū etiā est dicitur:
q̄ sicut corpa h̄mōi p̄ sui n̄m̄t mouet s̄m̄t: ita cor-
pa celestia p̄ sui n̄m̄t circulariter mouet: sicut
actum p̄cipit. Quāderandū est. n. q̄ n̄m̄t
tendit ad uisū. Uti illud q̄s et sui rōne uicū: et
pugnā: nō p̄t cō finis uicū: n̄m̄t. Quāto. n. uel
uicū: uicū: uicū: uicū: uicū: uicū: uicū: uicū: uicū:
m̄llis: h̄mōi mouet. Natura igit̄ nō p̄ducit motū
p̄pter s̄m̄t: s̄m̄t: s̄m̄t: s̄m̄t: s̄m̄t: s̄m̄t: s̄m̄t: s̄m̄t:
m̄llis: sicut n̄m̄t uicū: loci s̄m̄t. In ascē-
sū: ē sic de alio. Nam igit̄ circulariter celestia cor-
pa: motus: nō sit ad aliqd uel p̄m̄inēt nō
p̄t uicū q̄ motus circulariter celestia corpa p̄cipit
m̄llis: s̄m̄t: s̄m̄t: s̄m̄t: s̄m̄t: s̄m̄t: s̄m̄t: s̄m̄t:
uicū: uicū: uicū: uicū: uicū: uicū: uicū: uicū:
p̄m̄inēt ip̄a q̄s: s̄m̄t: s̄m̄t: s̄m̄t: s̄m̄t: s̄m̄t: s̄m̄t:
p̄m̄inēt loci: p̄m̄inēt em̄ d̄m̄t: remanēt ea

dem nā ipſius. **D**icit ſi motus celeſtis cogit nā-
 lis nō ppter pncipiū actiū mot⁹: ſ; ppter ipſ; mo-
 bile: qđ h; apud nō: vt ſic mouet. **R**etinetur
 qđ qm or⁹ cogit celeſtis ſit ab aliquo intellectū: ſ;
 cū intellect⁹ nō moueat: niſi ex uolūte ſuis pſide-
 rare or⁹ qđ ſit finis mot⁹: cogit celeſtis. **N**ō ſi p
 dicit qđ ipſe mot⁹ ſit finis. **D**icit. n. cū ſit uia ad pſe
 cutionem nō h; rōnem finis: ſ; magis eius qđ eſt
 ad finē. **S**ed etiā nō pōt dicit qđ mouentia ſit uia ſi
 terminus mot⁹ celeſtis cogit⁹: vt. ſ. ppter hoc e-
 leſte cogit moueat: vt or⁹ vbi ad qđ eſt in potē-
 tia ad ipſe eſt in actu: hoc in infinitū eſt. **I**nfini-
 tum aut reſpondet rōni finis. **D**icitur igit hinc cō-
 ſiderare finē motus celi. **C**onſiderat⁹ eſt. n. qđ or⁹
 corpus motū ab intellectu eſt in ſibi ipſius finis at
 motus in ſibi eſt forma a pncipiū agēte pcepta: qđ
 p motū in ſibi in actu pducit. **S**ecunda aut diuina
 intellectus quā p motū celi implet: eſt pfectio re-
 rum qđ vti generatōis r⁹ corruptōis. **R**egeneratio
 nis aut r⁹ cogitōis vltimus finis eſt nobiliſſima
 forma: que eſt aia humana: cuius vltim⁹ finis eſt
 vti eterna: vt ſupra oſum eſt. **E**t igit vltimus
 finis motus celi multiplicatō bonū pducēde: ſi
 ad vti et etiam. **H**ic aut multum nō pōt eſſe
 infinita. **N**am intentio cuiuſlibet intellect⁹ ſit in
 aliquo finito. **C**ompletio igit numero bonū ad
 vtiā: etiam pducēde: ſi eſt in vti eterna cō-
 ſtituta: motus celi ceſſabit: ſicut motus cuiuſlibet
 motū in ſibi ceſſat poſtqđ fuerit opus pfecti. **C**eſſat
 et aut motus celi: ceſſabit qđ pſis in actus in ſibi
 bus corpus: niſi ſolū motus qđ erit ab aia in boni-
 bus: ſicut vniuerſum corpus debet aliqđ dī
 ſpoſitionē: ſi formam ſin illud. **I. Corin. 7.** **P**ro-
 te nū ſigura vniuerſi mundi. **C. De pncipiū boni
 ſm eius opera vti miferia. CA. CLXXII.**

Conſiderandū eſt aliqđ ſi eſt determinata
 vti pncipiū ad aliqđ finē illū finē pſeq
 nō pōt: quā p huius vti incedit: aut a vti
 recta deſcendit. **N**on. n. ſanaſ eger ſi dū vti
 tur: que mediana pbiat: niſi forte pcedēde. **E**t ſi
 aut determinata vti pncipiū ad felicitatē p vti
 hui⁹. ſ. nō. n. pſeque aliqđ finē ſui niſi qđ id qđ ſibi
 pncipiū eſt bō opando: neq. n. pſa fructū faceret
 ſi nūllis opandē modus nō ſeruet in ipſa: neq
 caritē pueniret ad bonū: aut mīſerē ad palmarū:
 nū vti qđ ſm pncipiū offiū oparet. **R**ecte at opā-
 ri bonū pncipiū opandē: eſt opari ipſm ſm vti
Nam vti vti cuiuſq; rei eſt qđ bonū facit bōtes
 r⁹ opus eius bonū reddat: vt dī. 1. corin. **C**ū igit vti
 tima finis bōis ſit vti eterna: de qua dicit eſt nō
 oēs ad eā pncipiū: ſ; ſolū qđ ſm vti opant. **D**e-
 teret oſium ſup: ſi humana puidētia pncipiū ſi ſo-
 lum nūllia: ſ; etiā res humana nō in vti niſi ſ; et
 in ſingulari. **S**ed eſt aut ſingulari bonū curā h;
 gnet ſm vti reddere: r⁹ penas pōd: qđ pena

e medicina culpe: r⁹ ordinatias ipſius: vt ſup bōis
 eſt. **C**irca aut ſm felicitatē eſt qđ e bonitate di-
 uina bōi dicit. **P**ertinet qđ ad bōis qđ p vti
 agunt nō felicitatē: ſ; iugm in pncipiū reddere. ſ. et
 tremam mīſerā. **C. De pncipiū boni eſt p hui⁹
 vtiā: r⁹ ſibi miferia. CA. CLXXIII.**

Conſiderare aut or⁹ qđ bonū vti ſit effect⁹
Dicitur aut ſm vti dicitur qđ opatio ſm ma-
 licia. **D**icitur qđ miferia ad quā opandē
 malicie pncipiū dicit ſit felicitatē qđ miferē opatio
 vti dicitur. **S**ecunda aut ſit vti generatō. **C**ū igit felicitatē
 vti ad quā pncipiū opandē vti nō ſit aliqđ
 bonū: vti pōt hui⁹ vti: vt eſt ſup dicit p
 pſe eſt vt vti miferia ad quā malicia pncipiū ſit
 aliqđ malū pōt hui⁹ vti. **P**roterea oia bona: vt
 malū: vti faciant ad aliqđ ordinari. bona
 eſt emiciora: etiā bona cogitā cogunt deſer-
 uat ad vti: qđ eſt dērecte vti pncipiū ad bō-
 dū apud eor⁹ qđ pncipiū reb⁹ dī vti: niſi qđ apud
 eor⁹ qđ male eſt vti ſi vti malicie pncipiū ad mī-
 ſerā pncipiū ſit malū bus oppoſita: vt pncipiū
 taſ paup⁹: eſt bōdū: qđ bōdū ſit ad pncipiū vti
 ſi aliqđ aut ad malicie augmentū ſm qđ eſt dūer
 ſimode vti: qđ aut ordinat ad aliqđ nō vti
 finis: qđ neq vti ſm pncipiū neq pena. **N**ō igit vti
 tima felicitatē neq vti miferia: an bona vti malū
 vti vti pncipiū. **C. In quo eſt malū bōis
 tum ad penam dī. CA. CLXXIII.**

Cū igit miferia ad quā dicit malicia dicit
 qđ aut felicitatē ad quā dicit vti. **O**is eſt qđ
 miferia pncipiū ſm pncipiū eor⁹ qđ de fe-
 licitate ſi dicit. **D**icit eſt ſi ſup qđ vti dicit
 felicitatē qđ ad intellectū qđ ſit in plena dei vti
 ſine: qđ ad affectū ſi in bō vti vti bōis in p-
 ma bonitate ſit inobſt firmata. **E**t igit extra
 miſa bōis in bō intellect⁹ totat duomo lūmē p-
 uer⁹: r⁹ affect⁹ a dei bonitate obſtinat auerſat: eſt
 eſt pncipiū miſa dāto: vti vti cal pena dī. **C**ō-
 ſiderandū tū eſt qđ ſicut eſt ſup dicit pncipiū nō pōt
 teſt excludere bonū eū de malū in aliquo bono
 ſm dicit. **M**iferia igit quā ſit felicitatē qđ ab oī ma-
 lo erit in unū oppoſat: oī ſi qđ in bono nō ſit fundē
Dicit aut intellect⁹ nō eſt bō pncipiū: qđ intellect⁹
 r⁹ vti vti vti vti nō eſt in bonū. **D**icit aut vti
 eſt bonū dicit vti a pncipiū ſm bono qđ dicit. **E**t
 oī qđ intellect⁹ bōis in illa extrema miſa pncipiū
 aliquam dei cognitionem habet: r⁹ aliquam dei
 dilectionem ſm. **E**t qđ pncipiū nō ſit pncipiū
 que eſt nūllis dilectionē aut ſm qđ in ſe ipſo eſt neq
 qđ ſm qđ pncipiū vti ſi eſt qđ vti vti vti vti
 bono qđ bono intellectualis nā ab ipſo pncipiū qđ eſt
 factio vti vti eſt. **N**ec tū bōis in tali miferia cō-
 ſtitū libero arbitrio carit⁹: qđ bono habet vti
 tate in immobilitate firmatam in malo: ſicut nec
 bō dicit bō dicit vti vti vti firmatam in bono.

Libertas est arbitrii pprie ad electionē se exten-
dit. Et lectio aut est cog que sunt ad finē. Ut simul
aut finemaliter appetitur ab vnoquoq; Ut oēs
hoies et hoc q; sit in intellectu appetitur inliber
feli citate non q; vltimū finē; et adeo inobilitat q;
nullus pot; velle fieri miser. ¶ Nec hoc libertati
repugnat arbitrii que non se extendit nisi ad ea q;
sunt ad finē. ¶ Antem in hoc partem aut hie bo
mouitiam suam sceleratam. ille autem in illo
penat non conuenit hinc aut illi inq; est homo
cum in tali estimand; et appetitio boies differant
sed vnicuique hoc opterim q; est in se aliquibus.

Dico aut aliquale fm aliquā passionē vel habitum
vbi sit trāsmutat aliud est optimū videbit. Et hoc
maxime patet i bōis que et passio appetit aliquid
vt optimū. cessante aut passioe vt ire. vel concupi
scentie nō similitur iudicet illū bonū verū. Ita
bōis aut patet in bōis sit. Unde firmū pferat
in bōis que et habitu psequitur nisi q; dū habitus
mutari pot; et appetitio et extrema boies de vl
timo fine nat; aut. ¶ Hoc aut; conuenit et colligit tā
tā boies in hac vita in qua sunt in statu mutab
litate. Illa est post hanc vult in trāsmutabilis est
fm alterationē: q; bōis in oī trāsmutatio nō cō
petit et nisi p; accōto s; aliq; trāsmutationē facti
circa corpus. ¶ Et si p; vero corp; nō sequit ipse
mutatioes corpis sed potius cōterit. ¶ Hinc em;
ala i fundit corp; se mutato: et ideo cōuenit trā
mutatioes corpis sequit. Tunc vero corp; vnicū
est p; sicut. ¶ Tū totaliter est et cōditione.
¶ Illa igitur que q; dicitur hie vltimū p; sicut inue
nitur in statu motu in eo sine p; p; mutabit
appetio illud vt optimū sine sine bonū sine sit ma
li. fm illud Et cel. si. Et cōcedit lignū ad austrū
aut ad aquilonem in quocunq; loco ceciderit ibi
erit. Sic igit; post hie vltiū qui boni in morte iue
nitur habebit p; p; vltimū firmatū in bono q;
aut mali tunc inuenitur et p; p; oblinari
in malo. ¶ Et peccata mortalia nō simit
nū post hie vltiū s; bene vltima. CA. CLXXV.

Et hoc aut; cōcedit aut pot; p; mortalia
post hie vltimū simitatur. ¶ Mortalia ve
ro simitatur. ¶ Peccata mortalia sunt
p; auerione a fine vltio circa quē homo fm oblin
firmatur post in corp; vltimū est. p; vero vlti
lia nō respicit vltimū finē sed vlt; ad finē vltimū
¶ Sed si vltimū in alio post morte oblinare fir
matur in malo: scing appetit vt optimū q; p;
appetierit. Non ergo dicitur se peccasse. ¶ Null;
enī dicit se p; quū est q; dicitur esse optimū
¶ Sed sciendū est q; dicitur ad vltimū in vltimū
ea que appetierit vt optima habere post morte
nō poterat. ¶ Et enī bōis dicitur in vltimū facultas
lecturi dicitur in vltimū aut in vltimū facultas offendē
di et impedidit alios: et idē est de singulari vltio.

¶ Cognoscit aut; eos qui fm virtutē vltimū se ob
tinere q; appetierit vt optimū. ¶ Dolent ergo ma
li: q; peccata cōmiserunt p; hoc q; p; cō
dicitur: q; cōmiserunt p; illa cōmiserunt
si facultas paret q; vltimū habere sed p; p; q;
illud q; elegit habere nō p; et illud q; respue
rit potest habere. ¶ Sic igit; vltimū cōmiserunt
p; p; manebit oblinari in malo: tū gratiam bo
lebit de culpa cōmiserunt de gha amissa. ¶ Et bō
les vocat remissionē p; dicitur q; mēbap hōies i s; r
p; p; vltimū vltimū vltimū s; illud vlt. ¶ Vltimū
eorum non mouetur.

¶ Et cōp; dicitur erant passibilia et in
gra et sine dōibus. CA. CLXXVI

¶ Iur aut; in facies bōis aut; q; dicitur
¶ ad corp; dicitur vt supra dicitur: ut enī
am iustitia ale p; dicitur ad corp; dicitur
¶ hoc enī observato q; sicut iustitia bōis nature
nō excludit ab aia: nec etiā a corp;. ¶ Et tū igit;
corp; dicitur in corp; in sui natura: nō tū illas cō
ditiones habebit q; p; dicitur ad gham beator;. ¶ Vt
enī cōt; sapientia et iustitia: s; magis in sua p; s;
sine et passibilia: et remanēbit et augetur in eis
nō erunt agitata: sed vt ab aia portabilia non erit
claratē oblinari: vt oblinari: et in corp; de
monstratur. fm illud Ia. 13. facies oblinari vlt;
corp;. ¶ Et corp; dicitur licet passibilia:
enī tū in corp; bōis. CA. CLXXVII.

¶ Sciendū est q; licet dicitur corp; passi
bilia sunt in natura: tū cōmiserunt. ¶ Quis B
est vltimū cōmiserunt corp; que nūc ex
p; r. ¶ Nam passio in agis facta oblinari a substantia
Et tū tūc dupl; cōmiserunt passio in perpetuis
continuat passio bōis corp; nō cōmiserunt. ¶ Post
quid; q; cōmiserunt motu celi vltimū dicitur est: ne
cessē est cōmiserunt nature cessare. ¶ Non igit;
tūc aliq; alterari potest alterantē nature: s; solum
alterantē ale. ¶ Dicitur aut; alterantē nature: s;
cut cum aliq; et calido sit frigidū vel q; uterq;
variat fm nūc esse quāntum. ¶ Alterantē aut;
ale dicitur: sicut cum aliq; recipit quāntatē nō fm
esse nūc qualitatē: s; fm esse q; p; p; hōie hōie po
pilla nō recipit formā coloris vt sit colorata: s; vt
color sentiat. ¶ Sic igitur corp; dicitur passio
ab igit; vel a quocunq; alio corp; non vt alterantē
ad sp; vel qualitatē ignis s; vt sentiat excellētia
qualitatē ei;. ¶ Et hoc erit affectus in dicitur bōis
modi excellētia cōmiserunt arm; tūc in qua cōm
sit; et dicitur sentiat. ¶ Vltimū erit cōmiserunt
q; p; hōie receptio formā nūc corp; nō trāsm
mutari nisi forte per accid. ¶ Sed nō erit et p; ale
ad enī p; p; dicitur corp; trāsm; dicitur vltimū. ¶ Vt
ala dicitur in dicitur est forma: natura talis corp;
dabit ei esse p; nūc nō tū dabit ei vt p; nō pot;
fit p; p; sui imperfectionē. ¶ Sic igit; fm p; dicitur

illa corpora non tamen corrumpunt.

C **Q** pena dñatorū est in malis ante resurrectionem.

CA. CLXXVIII.

Igitur sicut in predicta patet quod tam felicitas quam miseria principaliter consistit in anima. Secundario autem per quoddam derivacionem in corpore. Non igitur felicitas vel miseria alie dependet et se habent vel miseria corporis sed magis e converso. Cū igitur post mortem alie remaneat ante resurrectionem corpus quoddam quidem cum merito beatitudinis. quoddam autem cum merito miserie manifestus est quod etiam ante resurrectionem anime quoddam felicitatis felicitate portantur sicut dicit apostolus. **2. Corin. 5.** **Domus** quoniam aeterna domus nostra habitationis dilectus quod edificacionem ex deo habemus domus non manifestat sed etiam in ecclesia. Et infra illudem autem bonam voluntatem habemus magis peregrinam in corpore et pectus esse ad vitam. Quoddam vero anime in materia vivit. sicut dicit **Luc. 16** **Quod** est dicitur et sepultus in inferna.

C **Q** pena dñatorū est in malis tam spiritualibus quam corporalibus.

CA. CLXXIX.

Distinctio tamen est quod sanctorum animarum felicitas in sola bonis spiritualibus est. pena vero aliorum in malis spiritualibus et aliorum purgationem in corpore et in malis corporalibus. Cuius demonstratio non est quod alie sanctorum dum in hoc mundo fuerit corporibus vivit sicut dicitur **1. Corin. 15** **terram** corpus non subiacet dicitur de sola deo in cuius mundo tota esset felicitas constituitur autem in aliorum corporalibus bonis. malis autem alie nature ordine non servato sic per affectum rebus corporalibus subiacerunt diuina et spiritualia esse natura. Unde pectus est ut puniatur non solum ex puniende spiritualium bonorum sed etiam per hoc quod rebus corporalibus subiacent. Et ideo si quod in scripturis sacris inveniuntur que sanctis diabus corporalibus bonorum retributionem promittit manifeste sunt exponenda: sicut quod in scripturis scripturis spiritualibus specialiter simuladine designant solent. Que vero aliorum dñatorum puniuntur penas corporales ut pote quod ab igne inferni cruciatur sicut sicut sicut intellegendum.

C **U**ltimum anima possit pati ab igne corporeo.

CA. CLXXX.

Est autem aliquid absurdum videlicet animam esse potest separari ab igne corporeo et specialiter considerandum est non esse eadem naturam spirituales substantie alligari corpora. hoc enim per naturam si est patet in ratione alie ad corpus: et per magicas artes per quas aliquis spiritus imaginis autem annulo: aut aliorum transmittit alligat. hoc igitur est diuina virtute fieri potest: ut alique spirituales substantie spiritus sui nomen sicut super olea corporalia etiam alie quibus corpus est alligatur ut puta igni infernali non ita quod spiritus vniuerent: sed quod eo quodammodo astringant. Et

hoc sicut considerandi a specialibus substantiis quod est creatura sine quodammodo subiecto est afflictionem. Insuper igitur transmittit astringit et spirituales substantie affligi etiam verificat quod dicitur quod alie corpore quod se affligit cremant cremant et terram quod ille ignis spirituales sunt. Nam in dñatorum affligit et ignis appropinquat ut alie legio. Insuper vero ignis cum alligat corpus et sic verificat quod dicitur a gregeno quod alie non solum videndo sed etiam experiendo ignis patitur. Et quod ignis alie non est sua natura: sed ex virtute diuina habet quod spirituales substantie alligare possit. Cuiusmodi dicitur a quibusdam quod ignis alie agit in aliis ut in spiritu mentis diuine iusticie videlicet non quod quod agit in spirituales substantie sicut agit in corpore: alie faciendo: dissoluit: dissoluit: sed alligando ut dicitur enim est. Et quod per hunc afflictionem et spirituales substantie est appropinquat ignis alligatio in pena in miserie perpendi potest quod afflictio non cessat etiam ad bonorum consequentiam dñatorum spirituales substantie ignis non legari: sicut alie quod esset ad perpetua vincula diuina non ex hoc dñatorum afflictionem non nisi sentiret etiam si ad bonam a vinculis solueret.

C **Q** post hanc vitam sunt quedam purgatorie penas non eterne impediens penitentiam de mortalibus non impletas in vita.

CA. CLXXXI.

Item alie alique ale factum cum a corporibus absolutum beatitudine eterna consequatur ut dicitur est. alique tamen ab hac consuetudine retardantur ad corpus. Cuiusmodi enim quod quod alie penas pro peccatis commisisse de quibus tamen finitatem penitentiam penitentiam simpliciter in hac vita. Et quod dicitur diuine iusticie habet ut per corpus penitentiam reddatur: oportet dicere quod post hanc vitam anime penitentiam refertur: quod in hoc mundo non ex soluerunt. Sed autem quod ad vitam miseriam dñatorum deueniunt: cum per penitentiam ad suam charitatem sine redire per quas de o sicut vitam suam adhiberunt: per quod vitam eternam inueniunt. Quod relinquat post hanc vitam esse quoddam purgatorie penas quas penitentiam implet non implet.

C **Q** sunt alique penas purgatorie etiam venturium.

CA. CLXXXII.

In alie etiam dñatorum alie ex hac vita decedat sine peccato mortalitate tamen cum peccato veniali per quod ab ultimo sine non queritur: licet circa ea que sunt ad sine indebitum interdu peccantur. Que quidem peccata ignis diuina virtus perfectio et feruore charitatis purgatur. In aliis autem oportet aliquod penitentiam diuinitatis peccata purgari: quod ad vitam eternam consequendum non deducitur nisi quod ab omni peccato et defectu sit esse immis. Oportet igitur postere purgatione penas post hanc vitam. Cuiusmodi autem alie penas que sunt purgatorie et condicione eorum qui eas patiuntur in quibus est charitas per quam voluntatem suam diuine voluntati

tati operatur: et cui charitatis virtute pene quas patitur eis ad purgationē p̄sent. Unde in his q sine charitate sunt sicut in dānans pene si purgat sed semper impetio peccati remanet. Et ideo pena semper durat.

¶ Quam eternam penas participat iusticie dicitur ad culpā fuerit equalis. CA. CLXXXIII

¶ In autē est cōtra rōnem dicitur iusticie ut aliquis pena p̄petua pariat: q̄ nec s̄m leges humanas hoc exigit: vt pena cōmē

furet cui peccat. Nam p̄o peccato ad illerū vel homiciditū q̄ in tpe hōis cōmittit lex hūana infert q̄nas perpetua cōmittit aut etiā morte per q̄ ali-

quis in p̄petua societate cōmittit excludit. Et q̄ etiam non in perpetua durat: hoc per a cōtra cō-

tingit: q̄ vix hōis nō est p̄petua. Sed intentio in dicit ad hoc esse videt: vt cōsuet p̄o p̄petuo pun-

iat. Unde etiā nō est inuisū si p̄ mortuū peccato et a tpe hōis eternam penas infert. Similit̄

etiam cōsiderandū est q̄ p̄petua pena cōtra iustit̄ quē de peccato non penitet: sic in ipso vix ad mortē

perdurat. Et q̄ in suo eterno peccat: rōnabiliter ad in eternū puniit. Dabit etiā q̄ q̄libet peccati

cōtra deū cōmissum quiddā infinitatē: q̄ ex deo vel cōtra quē cōmittit. Quam scilicet est cōtra q̄ quāta ma-

ior persona est cōtra quā peccat tātū peccatū est gra-

uius. Dicit qui dicit aliquid in multū graui reputatur q̄ si daretur multo: et ad hoc multo grauius si p̄ncipi-

vel regi. Et sic cum deus sit infinite magnus offensā cōtra ipm̄ cōmissa est quodāmodū infinita.

Unde aequaliter pena infinita ei debet. Non autē p̄t esse pena infinita iusticie: q̄ nihil creatū

sic infinitū esse p̄t. Vbi relinquit q̄ peccato mortali debet pena infinite durande. Itē ei qui cont-

gi p̄t pena equalis infert ad eius cōceptionē vel purgationē. ¶ Et igit̄ aliq̄ a peccō corrigi nō p̄t

sed voluntas ei oblitare firmata est in peccō sicut supra de dīna dicitur esse pena terminari nō

debet. ¶ De predicta cōuenit etiā alijs. Ipsi

namq̄ subditiois sit alib. CA. CLXXXIIII

¶ Quia vero hō in natura intellectus est an-

gelus cōuenit in bono etiam potest de peccato sicut in bono: vt supra dicitur est que

cūq̄ dicitur sit de pena: vel glia aliarum intelligēda etiā sit de glia bono: et p̄a multo angustior. hoc

tamē solū inter hōes: et angelos differet q̄ cōfirmationē voluntatis in bono: oblationes: in malo

autē quidē hūane habet et a cogit. Et p̄nt sicut sup̄ dicitur est. angeli vero q̄ p̄mo cū voluntate debet

rata sibi sine p̄sumēte vel deū vel aliqd̄ creatū: et cōtra deū vel mūti facti sūt. In alijs cū hūa-

nis mutabilitas esse p̄t nō solū ex libertate volū-

tatis sed et iā ex mutabilitate cogit. In angelis vero ex sola libertate arbitrii. Et ideo angeli ex

nō nisi cū fuerint a cogitibus erant. Sed ostēditur igit̄ remunerationē bono: in simbolo fidei dicitur: Glia eterna. Que quidē nō est intelligēda eterna solū p̄pter durationē sed magis p̄pter eternitātē fructus. Sed q̄ circa hoc etiā alia multa credēda occurrūt: que dicitur sūt de penas dīnato: de finali itam mūdū vt oia hō p̄bēderēt in simbolo patris positi est. Glia futuri seculi. sicut. n. s̄m omnia huiusmodi cōspēdēdit.

¶ Secūda tractatus de fide ad hūanitatē xpi. CA. I.

¶ Quia vero sicut in

principio dicitur est christiana fides: et

ca duo scopus versat. Circa dīn-

natē trinitatis: circa hūanitatē xpi p̄missa hūc q̄ ad dīnitatē p̄-

nēt et effectus ei p̄siderādo: restat de his q̄ p̄nēt ad hūanitatē xpi. Et q̄ vt dicit ap̄t. I. Th. I. Ipe

etiam venit hūc mūdū peccatores saluos facere: s̄m intendū videt quōd hūanitas gen⁹ in peccati inci-

dit: vt sic eundē agnoscat quōd per xpi hūanitatē hōies a peccato liberantur.

¶ De peccatis datus panis et eius p̄fectione in primo itam. CA. II.

¶ Iam supra dicitur est homo in sui cōditio-

ne: sicut in natura: sicut a deo: vt corpus oīno

est autē subiectū. Rationemq̄ p̄t autē inferiorē vires rōm abiq̄ repugnantiā subie-

rent a ip̄a rō hōis esse de subiecta. Et hoc autē q̄ corpus erat autē subiectū p̄tingebat q̄ nulla p̄-

sio in corpore p̄t accidere q̄ dominio autē sup̄ corpus repugnaret. Vbi nec motū nec firmitatē ho-

mine locū habebat. Et subiectiōe vero inferiorē virtū ad rōnem erat in hōie oīmoda mētis tran-

quillitas: q̄ rō hūana nullis cōfirmatōe passib⁹

narabatur. Et hōe q̄ voluntas hōie erat deo subie-

ctas dē referebat oīa in deū sicut in vltimū finem in quo ei iustitiam inoētia p̄sistebat. Hoc autē ter-

minū vltimū erat cō alioq̄. Vbi n. h. erat et nō ex

pena si ei p̄pēntia cōsideretur q̄ eo dīuoluto sine q̄cūq̄ passio vire repugnans locū nō hēret: cū

et ei dīna elemētū p̄sent. Dicitur si erat et nō autē q̄ vires etiā sensibiles abiq̄ repugnantiā rōm

subiecerūt cū vires sensibiles inferiorē mouēt i ea q̄ sit delectabūda s̄m sensū q̄ mīnoriens rōm

rōm repugnat. Erat igit̄ hōe vire fugiō. C. de q̄ sicut aliam rōnabilē cogit p̄nt cōm p̄pōntes

corpis et corpore: vltimū cōfirmatōe sicut sensibiles rāscōdēt: ita dicitur autē rōnali vire: vltimū p̄ntionē corpus ip̄m p̄ntere p̄nt: et vires sensibiles s̄m q̄ rōnali autē p̄ntebat. Vbi igit̄ rō inferiorē subie firmiter p̄ntere oportebat q̄ ip̄a firmi s̄ deo p̄nteret a quo vire p̄dicta hēbat sup̄ p̄ntō nē nāc. sicut hō sic iustitiam: vt nisi rō ei subiecta

neq; deo nec corp^o ei subdit poterat ad multū sic ne
 q; vires sensibiles ad rectitudinē rōnis. vñ qđas
 imortalis vita r; impassibil^{is} erat: qđ. Nec mea nec
 pan^{is} poterat ei non peccaret. peccare vō poterat
 volūtatē ei r; iudicij firmata p; adptionē vltimū i
 finis. Et sub hoc euentu poterat mori r; pari. Et i
 hoc differet ipassibilitas r; imortalitas quā primū
 bō hōit ab ea qđ in resurrectionē sci bō hōit non qđ
 poterat nec pan^{is} nec mori volūtatē eoa: vñ opō pfr-
 mata in dō ei: cui sup; dicitur est. Differētia etiā
 quo ad aliud: qđ post resurrectionē hoies nec cibis
 nec veneris vtiūt. primū autē bō sic pōit: sicut
 necesse bōit vitiā cibis sustinere r; ei loberet ge-
 nerationi operā dare vt gen^o bōiam multiplicare
 tur creuo. Quā dū pcepta accepit in sui pōitione
 ad sēmū pncipit qđ ei dicitur est. De ei ligno qđ est
 in paradiso comedē. Ad scēbū qđ ei dicitur est: cre-
 scite r; multiplicamini r; replete terram.

C De ille pcept^o itam notatū originālē iusticia
 r; deloco in quo homo posit^o est. **CA. III.**

In illa volūtatē ordinat^o status originālis
 bō iusticia notatur p; quā r; ipse suo supioris sub-
 dit^o erat r; ei oīa inferiora subieciēbāt sūm
 q; deo dicitur est vt pōit pōit^o maris r; volūtatē
 bōit. Et inter pcepta etiā ei r; feris: abq; repugnā-
 tia supioris subdebat. Quā qđ dicitur p; motū hōit cō-
 cessus nō vt euidē pōne singulari s; vt p; oīa bū-
 nāne pcepto ita p; ipm filii nā būana traduce-
 ret in posteros. Et q; vniuersis debet loc^o r; p;e-
 mētia loco ordinātiōis bō sic ordinatē instituit^o posit^o
 est in loco pncipitimo r; delicio: vt nō solū iusticia
 r; iusticia: qđ etiā alioq; pōitionē oīa ei venatio
 tolleret. **C** De ligno scē bōis r; mali r;
 primo hominis pcepto. **CA. IIII.**

Ita vō pōit^o stat^o bōis hoc depēdebat
 q; būana volūtatē deo subieciēret: vt bō ita
 tim a pncipio assuetueret ad dei volūtatē
 sequēdū: ppositū de hōi qđ i pcepta. f. oīb^o sūm
 gūa paradisi videret pōitē sub motis cōmi-
 natōe ne de ligno scē bōi r; mali videret. Cuius
 qđ ligni etiā nō id pōit^o ē: q; sūm ē mal^o etiā: s;
 vt bō ita i bō modico aliqd ob ppareret ea sola rōe
 q; etiā nō pceptū. vñ pōit ligni etiā fact^o r; ma-
 l^o q; pōit^o. Dicebat tē lignū illud scē bōi r; mali
 ē: q; dicit vniū scē climā: s; pp eūm sequēdū: q;
 s; bō p c^o etiam expōitō videtur qđ interfir inter
 obedire dōni r; inobedire mātrem. **CA. V.**

C De seductione diaboli ad eū. **CA. V.**
Ita vō igit qđ iā peccauerat vidēs volēs ta-
 d liter instituit vt ad ppetuū felicitatē que
 nix pōit a qđ se decidat r; nihilomin^o
 pōit peccare: conu^o est r; ratiōne iusticie ab-
 duere aggressōe hōiem et pte debilitōi r; pna
 sedam in q; mōt^o vigeat sapie dōni vñ totū. Et
 vt in r; gressōe pcepti facili^o inclinetur: et cū
 sit mendaciter nēm mōt^o r; ei illa pmitit que bō

naturaliter appetit. f. vitiationē ignoantie dōna.
 Apertur ocula vestri. Et excellētā dignitatē di-
 cōne. Eratis sicut dū. Et pfectionē scē oīa vñ tot.
 Volētēs bonū r; mali. Itō etiā ex pte intellect^o nō
 liter fugit ignoantā r; sciam appetit. Et pte vero
 volūtatē que nāliter ligata est appetit celsitudi-
 nē r; pfectionē vt nulli vel quanto pncipit^o pōt
 subdat. **C** Quod fuit inducētā mulieris. **CA. VI.**

Ceter igit repositio illas celsitudinē simul
 m etiā pfectionē scē cōcupiuit. Accessit etiā
 am ad hoc pōitōritudo r; stantia fractat
 ali cōs ad eū. Et sic micro motis cōpō pte
 ceptū dei trāsgressa est de vltimo ligno edido. Et
 sic ei pncipit multiplex iusticia pōitō quidē supior
 q; loūdat excellētā appetit. Deo aut volūtatē
 q; sciam vltima simo sibi pncipit^o pncipit. Tertio
 quē q; stantia cōi pncipit^o ad edidū. Quarto
 indelētatē p salās est mansit de deo. ad credi-
 dū vtiā diaboli cōtra deū loqūt. Multo lo bōi
 ente pceptum dei trāsgrediendo. **CA. VII.**

C Quod pncipit peccatū ad vitiā. **CA. VII.**
A pncipit de alit mulierē pncipit vtiā ad vtiā
 e pncipit q; nō vt apō dicit nō est scdct^o vt
 mulierē b. q; crederet vtiā diaboli pna
 deū loqūt. Itō n. in ei mōte eadē poterat deū
 mēdācter aliqd cōmīnatū esse neq; iustitē a re-
 vtiā pōitōit. Aliet^o mōtū pncipit^o diaboli
 excellētā r; sciam idebit appetēdo. Et q; bō cō
 volūtatē r; ratiōne iusticie dūccēssit^o vniū
 sue mōt^o genere vtiā in trāsgressōe vniū pceptū
 ei sequit^o et bō dō de fracti ligni vitiā.

C De effū sequēte culpā q; nō ad rebellionē ipe
 rōe ratiōis. **CA. VIII**

Ita igit dicit stat^o tā ordinata iusticia
 q; talit^o et fūctōne būane volūtatē ad
 deū oīa fuit vt subdeta būana volūtatē
 q; fūctōne dōna: degiret illa pfecta subieciō sicut
 oīa vitiā ad rōnē r; corpē ad aiām. vñ psequūtū
 ē: vt bō sentiret in inferiori appetitū sensibili pncipit^o
 pncipit^o r; tret ceterarū passiōi loūdatōne mōt^o
 s; sūm ordinē rōni s; magis ei repugnātes r; cū pte
 rōis cōmūitātē qđ pncipit^o gūatōne. Et bō repugnā-
 tia carnis ad spū r; de q; scriptura loqūt. Itō q; ap-
 petit^o sensitiu^o sic r; cetera sensitiua vires q; iustri-
 mētiā cōpōitō opat^o rō aut abiq; aliquo organo
 corpali cōmūitēt qđ ad appetitū sensitiuū pncipit^o
 carni ipnat^o qđ vō ad rōnē spū r; q; spūales sūm
 tie dicit solē q; sūm cōpōit^o tēpore. **C** Quod fuit pe-
 na illarata q; nō ad nōtātē mōtōdi. **CA. IX.**

C Quē quātū etiā vt ei cepe sentiret cornu
 pncipit^o delicio ac p bō loūdatē nōtātē
 mōtōdi quasi am ma iam nō valente cor-
 pus in perpetuū cōtinere vtiā ei pcedō. Unde
 bom o fact^o est passibilis r; mortalis: nō solū. q. po-
 tēns pari r; mori vt ante: sed quasi necessitatē ha-
 bere ad patiendū r; moriendū.

C De alijs defectibus q sequunt in intellectu: & voluntate.

CA. X.

C Quisquam fuit in hōie per cōsequens mīn a alijs defectibus. Abundantius enī in appetitu inferiori modanatis motibus paf sionem. Simul etiā ē in ratione deficiente lumi ne sapientie quo dominus illustrabat: voluntas dum erat deo subiecta per pfectu affectu suum rebus sensibilibus subditū in quibus aberrans a deo multipliciter peccavit: & vltimus in man/dis spiritibus se subdidit: quos credidit in huiusmodi rebus agenda acquirendis sibi auxiliū prestari. Et sic in humano genere idolatria: & iuris peccatorū genera peccerunt: & quo magis in hōie homo corruptus fuit eo amplius a cogitatione & desiderio bonorū spiritualium & diuersorum recessit.

C Quomodo ius defectus derivantur ad posterus.

CA. XI.

T q: pfecti cō originali iusticie bonum sic humano generi in pmo parente dicitur attributū fuit: vt in per ipm derivaret in posterus: remota autē causa remouetur effect: cōsequens fuit: vt pmo homine pfecto bono p p p mī peccati pmo oēs posteri pparent: s: sic de cetero p pecti p mī parentis oēs abiqs originali iusticiā: & cū defectibus psequētibz sunt exoti. Nec hoc est p mī ordinē iusticie quasi deo posuere in hūis quod p mī parentis deliquit: quia pena nō est nisi subtractio eoz que super nātur p mīo hōmīni donauit: p mīo: per ipm in alios derivanda. Unde alijs nō debet autē nisi quantum p p mīa parentis in eos erant: nātura: sicut si rec det scudū mīlū transire: per ipm ad heredes si mīles cōtra regē peccat: vt scudū mercat amittere nō pōt postmodū ad eius heredes deuenerē: Et nisi p mīa p mīo posterū p culpam parentis.

C Cū defectus originalis iusticie bēat rōnem culpe in posteris.

CA. XII.

Ed rem autē questio magis vigenē: vtrū defectus originalis iusticie in hōie qui ex pmo parente p dicitur rōnem culpe posse habere. Hoc n. ad rōnem culpe pertinere videtur: sicut sup dicit est: vt mīlū qd culpabile dicitur in pte ei cui ipsa in culpa. Philuseni culpa ē qd nō ē in eo facere: vt si fac. Non ē autē in pte eius q nascit vt cū originali iusticia nascatur: vltine ea. Unde vt q talis defectus rōnem culpe habere nō possit. Sed hoc qd de sacili soluti sū distinguat inter psonam: & nām: sicut n. in vna psona multa sunt membra: ita in vna humana multae sunt personae: vt participatione spēt multi hōies intelligant: quasi vnus hō: vt philosophus dicit. Et si alie voca dicitur: in pctō vni nō hōies q diuersa mō hōie diuersa peccata extoritur: & coquunt ad rōnem culpe q singla peccata fiat: voluntaria vl oīate mō hōie q bus dē-

centur: s; voluntate eius qd ē in hōie pncipale. C. in collectiue part. Non n. pōt man nō pottere: aut pes nō ambulare: voluntate labite. Per hūcigit modū defectus originalis iusticie ē p mī nām in hōtum derivat ex inordinata voluntate p mī pncipiū nām humana. s. p mīo parentis. & sic est voluntas in hōie respectu ad nām: & voluntas. C. p mī pncipiū nām: s. sic transit in oēs qui ab ipō nām humanis accipiunt: quasi in quoda mō hōie ipm: & ppter hoc dicitur originale peccatū: q originē a pmo parente in posteros derivat. Et cum alia peccā. C. a cōmūa immediate respiciant psonas: peccatū hōie peccatū directe respicit nām. Nam p mīo parentis hōie peccatū in hōie nām: nō in hōie in hōie in hōie q ipas a pmo parente suscipiunt. **C** De nō hōie peccatū traduntur in posteros.

CA. XIII.

Et cū op p oīa peccā alia: vt p mī parentis: & vt etiā ceterorum traduntur in posteros q: p mīo peccā p mīo parentis: sicut dicitur bonū totū: qd sup aliter erat collatū in humana nām psonē p mī parentis: s. sic dicitur coruptū vt in hōie nām. Unde pectū oē quōtia si inuenit aliqd bonū quod possit derivare a tota nām humana: s. si autē sunt ab hōie aut dicitur aliqd bonū pti culare psonalitate: corripitur nām: nisi in hōie p mīo aut hanc vt illū psonā. Idē autē nō generat sibi simile in psona: s. in nām: s. id qd tradit a parente in posteros peccā quod viciat psonam: s. p mīo peccā qd viciat nām.

C De meritū hōie nō p mīo posteris ad reparationem

CA. XIII.

Hūis autē peccā p mīo parentis totū humanū nām dicitur: nō nō possit p ei p mīo: vt qd dicitur in meritū tota nām reparari. Et dicitur est n. q p mīo hōie vt quodcūq aliud eius meritū fuit actū singularis psonae: actus autē nō dicitur nō pōt in totā nām spēt. Cause n. q possit in totā spēt sunt consequentes nō vnioce. Solent enī et cū gūditio in tota spēt humana: s. hō et cū gnōitiois hūis hōie. Singulare q meritū hōie: cōsistens puri hōie sufficiens et nō poterat ad totam nām retingere idem. Et aut p actū singularē p mī hōie tota nām est viciata p accidētē q sequunt in hōie eo p mīo in oīate hōie p ipm in alios derivari nō potat. Et quis p mīo redierit ad grā nō rediret peccatū ad p mīo in oīate: aut dicitur p mīo originalis iusticie bonū p mīo erat. Est ē manifestū q p mīo originalis iusticie hōie hōie qd dicitur bonū p mīo aut meriti nō acgrit: sed grā a deo dat: sicut qd p mīo hōie a p mīo originalis iusticia ē et merito hōie: et oīate dona ita etiā & multo mīo p mīo peccā et meriti peccat penitendo: vt quodcūq aliud opus agendo.

C De reparatione humanae nām p mīo.

CA. XV.

Propter autē q humana nām p mīo nō pōt esse cō: et diuina p mīo repararet. Idē n. poterat ad pfectā beatitudinē puenire si

in tali infectioe remotior: quod beatudo cum sit perfectio bonum nulli defectum patit: & maxime defectum peccati: quod aliquo modo virtuti opponit qd est via in ipsam: ut dictu est. Et sic cum hō ppter beatitudinem factus sit: ipsū est vltimū cōis finis. Et queret qd opus dei in tam nobili creatura frustra retinetur: quod reputat in dōmētū suū cum dicit. Nunquid enim vane cōstituti cōsilioe bonum? Sic igitur oportebat humanā naturā reparari. **C**etera bonitas dīna excidit poterit creatare ad bonum. **P**oterat autē et supradictis qd talis est hōis cōditio: qd dicitur in hac mortalī vitā vīat qd sicut nec cōfir mātur in bono immobiliter ita nec immobiliter: obliuiscitur in malo. **P**ertinet igitur hoc ad conditiones hūanc nature: ut ab infectione peccati possit purgari. Non fuit igitur quoniam qd vna dōitas hōis potest totaliter dīmisteret vīa: quod siuisset ei reparationis remediū non potuisset.

Cetero per solū deum & per incarnatū debuit natura reparari. **CA. XVI.**

Omnis est autē qd neq; qd adū neq; aliquē aliu hōies purū poterat reparari. qd q; nullū singularē hō perminebat totū nūc. nā q; nullū purū hō pōt esse gratē cū. **E** adē ergo rōne nec p angelū poterit reparari: nec angelū pōt esse gratē cū nec etiā p mū hōies qd iam ad vltimū beatitudinis perfectū ad quā oportebat hōiem reuocari: qd i casum patet. **R**elinquit igitur qd per solū deū tal reparatio fieri poterat. **S**ed si deū hōiem stā sua voluntate & virtute repasset non seruaret dīni ne iusticie odo. **I**n quā est qd satisfactio p peccatū. **I**n deo aut satisfactio nō cadit sicut nec meritū. **H**oc est enim sub alio emittit. **S**ic igitur neq; deo cōpērebat satisfacere: p pccō totius nūc hūane: nec purus hō poterat ut cōsiam cū. **C**ōueniēs igitur fuit deum hōiem fieri ut sic vnus & idem esset: qd & reparare & satisfacere posset. **E**t hanc etiā dīne incarnatōis assignat apls. i. **T**h. i. **E** p hōies ve nit in hōie mūdū peccatorū saluōs facere.

Cetero ab ipso cōis incarnatōis filij dei. **CA. XVII.**

Interā & alie rōnes incarnatōis dīuine. **Q**uia enim hō a spūaliū recesserat: & totū se rebū corpaliū dederat: quib' vnus deus per se ipm redire nō poterat vna sapia que hōies fecerat per nām cōpēreā assūptam hōiem in eos possit iacere: vltimū vt per sui corpōis miseria cū ad spūalia reuocaret. **C** fuit etiā necessariū humanō generi: ut deus hōmō fieret: ad dēō frandū manere humane dignitate: vt sic hō neq; beatū hūc subderet neq; corpaliū reb'. **S**imul etiā per hoc qd deus hōmō fieri: veltit manifeste cōstitūmiferitate sui amōre ad hōies: vt ex hoc iam hōies deo subderēt nō ppter meritū: moxist quā pūmū bono cōspīrē sed per charitate affeatum. **C** **D**atur etiā per hoc: qd quoddā cōspīr

ū: beate vnionis qua intellect' creat' increate. spūi intelligēdo vniet. Non enim relict incredibile quin intellect' creature deo vniri possit: et' etiam viderē: et quod deus hōi vnitus est naturas eius assūmēdo. **P**erficat etiā per hoc quodāmodo totius operū dīuini vniuersitas: hō hōi qui est vltimo creatur: circulo quodā in sui reditū pncipiū: ut rōis pncipiū per opus incarnationis vnitas. **C** **D**e errore fortini circa incarnationē filij dei. **CA. XVIII.**

De autē dīne incarnatōis misterij forti mus quāsi i se est enacianit. nā **E**t hōiem & cōpēreā & pūmū. **D**e monstratū sequē hōis solum vpm fuisse purū hōiem affirmat nec ad **D**arū vpm giney existit. **S**ed qd per beate vite meritū & patientiā magis gl'iam dimitatis pme ruit vt sic deus diceret nō per nām: sed per adōptionis gl'ias. **S**ic igitur nō esset facta vltio dei: & hōmīnō d hō esset per gl'iam deificatōis qd nō fin galare est p pōt: cōe cōis sanctis. **I**tem i hac gl'a aliqui excellentiores alij habent. **I**tem autē error: autōritatū dīuine scripture cōtradicit. **D**icit enim Jo. i. **I**n pncipio erat verbum: & pēta sub dit verbum caro factum est. **V**erbum ergo erat in pncipio apud deū: carnē assūpserit. nō autē hōmō qui ante nō fuerat per gl'iam adōptionis deificatus. **C** **I**n dōis dicit Jo. s. **D**escēdit de celo nō vt faciā volūntatē meā: sed volūntatē eius qui misit me. **C** **D**eō aut fortini error: nō cōueniet ipō descendisse sed solū ascendisse cū tamē apōstolos dicit Epb. 4. qd ante ascēdit qd est nisi q: & descendit p mū in inferiōres partes terre. **E**t quo mani feste datur intelligi qd in ipō nō haberet locū ascē: sio nisi descendio fecisset.

C **E**rror: **M**elossi' circa incarnatōem: & eius ip probatio. **CA. XIX.**

De igitur volens dedinare **M**elossi' p m quidē: a fortini errore discessit: qd possit ipm sūū dei nō sūū per adōptionis gl'ias sed per naturā dīni in qua patri etiam cōternus partim vero eam formā pccōdar dicit. **S**ūū dei nō sic esse vnū hōi vt vna pōna fieret dei & hōmīnō d: sed per solū inhabitatōem in ipō. **E**t sic hō ille sicut fm fortini per solū gl'iam deus dicit sic & fm **M**elothium dei filius dicit non q: ipse vere sit deus sed qd per solū dei inhabitatōem in ipō qd ē per gl'iam. **I**tem autē error: autōritatū sacre scripture rēpignat. **H**oc enim vōcē dei & hōis apūs cōinuatōem notat dicit. **I**psū. 1. de filio dei. **Q**ui est in forma dei: esse nō rapinā arbitrat' esse: se cōle m deo: sed se metipm cōmuniū formā sicut accēptēs. **H**oc est aut: **I**nanitio dei q' creaturū rōna lē inhabitat per gl'iam. **A**liōquin: pater & spūi' sūct' cōmūmētū: q' cū creaturū rōnālē q' gratiam inhabitat dicitē dō de se & de patre. **Jo. 14**

Ad eis veniens et manens apud eum facientes
 Er aplo de spiritu sancto. 1. Corin. 3. Spiritus dei ha-
 bitat in vobis. C. Item non convenit bolilla vo-
 ces dicitur emittere si personaliter deus non est.
 Prosequitur tunc ergo dicitur. Ergo et pater vni-
 cumque antequam ab utero fieri ego sum. Ergo enim plerumque
 loquuntur deus dicitur homo aut erit qui loquuntur.
 Et sic patet plena eade dei et homo. C. Ad hoc
 ergo errorem excludendo quoniam semibolo tam aplog
 quod patrum facta: mentio de persona filii subditur.
 Item propterea est de ipi. sancto natus: pater: mater
 eius: et resurrexit. C. Non. n. ca que sub hols de fi-
 lio dei predicatur nisi eadem esset persona filii
 dei et hols: que vni plene convenit non ex hoc
 ipso de altera predicatur. Sicur qd convenit patre
 non ex hoc ipso predicatur petro. C. De errore arri-
 cana incarnatione et improbatio eius. C. A. XXI.

Ergo voluntas dei et hols coincidentur qd
 hoc etis in ptem contraria dixerunt: ut
 te deus et hols esse vnanimo solis persona sed
 ena natura. Quis quidem erroris principis fuit ab
 arrio: qui ut ea que in scripturis dicitur de ipso q
 bus ostendit: patre non nisi ad ipm dei filium
 possent referri sui alimenter nana: posuit in ipso
 no alius aiam esse qd dei verbum qd dicitur cogit ipi
 fuisse p aia. Et sic est dicit pater magis: me est ut
 cum orasse legatur aut trinitas ad ipam nam si-
 filii dei fit referendū. Hoc autem potro itaqm qd vno
 filii dei ad belem facta: fit no sola in persona sed
 etia in natura. Damascenus est cui qd ex aia et coepe
 constituit vnanimo hanc nana. C. Et hanc quidem pos-
 tione salitas qm ad id qd filii minus pte aliter
 supra est declarata cu ostendit filii esse pti equalē
 Quia vero ad id qd dicit verbum dei in ipso fuisse
 p aia. Item erroris et pmissis salitas onda pot.
 Quis est enim sup aiam cogit vni ut forma. Deu
 aut impossibile est forma coepe esse sicut sup obē
 sum est. Et ne forte arri hoc diceret de sumo do
 patre intel igēdi idem et de angelis ostendit qd q
 cūda nam coepe: non pte vni per modo fide
 cum sim fm nam suaz a coepe dēparat. Multo
 igit minus filius dei per quez facti sunt angeli. ut
 etiam minus dicitur coepe forma esse non potest
 C. Protera filii dei ena si fit creatura ut arrius
 mentit tū fm ipm in beatitudine pcedit oēs spira
 creatus. Est autem intama angeloz bndictio qd trinitas
 eū habere non pnt. Itē ena esset vera et plena scy-
 ptura si aliqdeoz vocis deficeret. Est ena de rōe
 beatitudinis ut sit finale et pfecta: bonū totaliter ap-
 petitū quarens. Multo igit minus dei filius trinitas
 pōt: aut tuncere fm suā nam. Legit aut trinitas
 cum dicit. Caput scias pūere et redere et melius
 esse. Et ipse ena suā trinitas pte dicit. Trinitas
 est aia me vrbz ad moxē. Damascenus est aut
 trinitas non esse coepe: sed alacu appēnsive sub

stantie. Propter igit ppter verbum et coepe: ipso
 al it fuisse in beatitudine que trinitas pari possit et hanc
 dicitur aiaz. C. Rursus si ipse ppter aia assumptis
 que nostra sunt vnanimo peccatis mūdant. magis
 aut necessarii erat nobis mūdant fm aiam a
 qua ois peccati peccerat: que est subiecta pec-
 cata: non que coepe assumptis sine aiaz qd pncipali-
 na aiam et coepe ois aia. C. De errore apolonia-
 ris circa incarnatione et improbatio eius. C. A. XXI.

Et quo enim excludit errorem Apolloniano qd
 e mo quod arri sequitur in ipso alit aiaz est
 p aia qd dei verbum. Sed qd no sequeret
 arri in hoc qd nisi dei diceret creatura. multa se
 dicit de ipso que nec coepe attribui pnt nec crea-
 tonē dicitur vtriusque nam ois: huiusmodi. coe-
 ptus tandem fuit ponere quide aliquid aiam in ipso
 que coepe in se faceret et que hanc passionē postē et
 subiecta: que tū rōe et intellectu carebat. ipm au-
 tē vbi ho ipso intellectu et rōe fuisse. Hoc autē
 multipliciter falsum esse ostendit. Primo quide m
 qd hoc est cōtra naturam rōis et aia no rōnalis fit
 forma hols est tū forma coepe habeat. Vbi autē
 mōstruosum et inanimale in ipso incarnatio fuisse
 putandū est. C. De hoc qd fuisse pte incarnationis
 sine qua est recognoscibile nana: que qd pncipali-
 incipit repari qm ad intellectualem pte dē partem
 peccati est pte. Vbi ptepe convenit fuit: ut intell-
 lectua hols pte assumeret. Dicit enim ipse admi-
 rans fuisse. admirari autē no est nisi aie rōnalis.
 Deo vō oino vnanimo pte. Sicur igit trinitas co-
 git in ipso ponere aiam sensuū sic admiratio co-
 git ponere in ipso partem aie intellectuā.

**C. De errore Eunectis ponens vnanimo in natu-
 ra. C. A. XXII.**

De autē ipse ad aliqd Eunectis fecit. C. po-
 b fuit enim vna nam fuisse dei et hols post in-
 carnatione: no tū posuit qd ipso delect vel
 aia vel intellectus vel aliqd eoz que ad integritate
 peccate nature. Sed et huius opinionis salitas
 manifeste apper. Divina ena nā in se pfecta et sō
 mutabile est. Natura. n. que in se pfecta est cū al-
 tera no pōt in vnanimo vnanimo aut vel ipse pter
 tate in altera hanc cōm in cibari: vel alterū pter
 tate in ipse hanc in ignē hanc: vel vnanimo trinitas
 tetur in trinitas hanc elementa in coepe mutus. Hoc
 aut aia remouet divina immutabilitas. Vbi enim
 mutabile est: nec qd in alterū dicitur. nec qd
 alterū commert pōt. Sic ergo nā oia in se sit p-
 cta nullo mō pte esse qd simul cū aliq nā in vnanimo
 nam conveniat. C. Rursus si qd rerū ordmē pte
 rer addere amonē perfectiois variat nāc ipm
 Alterū. n. ipse est qd est et vnanimo ut plura qd qd
 est tantū. Sed aut est et vult et sentit et aia est alter
 n. ipse qd qd est et vnanimo ut plura. Itē qd est et
 ur: sentit et intelligit et hō est alterū ipse: qd qd est

vidit & sensit nisi vt aial bnti. Et igit illa vna nā
q̄ ponit esse r̄p̄ sup: a bec oia habuit q̄ dicit ē p̄is
et q̄ illa nā alteri fuerit sp̄s i a nā bñā: sicut nā
bñā a nā bnti a falis. Itēq̄ r̄p̄s igit fuit hō em
d̄ r̄p̄. Sed fallim esse cōdit et hoc q̄ ab hōibuf
fm carnē p̄gnit? s̄r̄ificat maris. cōdit in p̄ci-
pio enigeli s̄r̄i dicta. Liber gñitionis iesu xpi s̄-
lū David s̄lū abbas.

Cetera erroꝝ manichel viciōs r̄p̄m nō hōisse
v̄q̄ corp' sed fantāsiā. **CA. XXIII.**

Iur aut forin? tuccantur incarnatiōis mi-
seria dñi nām a r̄p̄o auferēdo sic mani-
che' auferēdo bñā. Quia. n. p̄ncipat to-
tū creaturā corp̄o ei a diabolo fuisse creatā; nec
erat cōmūne vt boni dei filij assumeret diaboli
creaturā ideo possit r̄p̄m nō hōisse verā carnē: s̄
fantāsiā nām & oia q̄ in euāgelio de r̄p̄o narrāf ad
bñā nām p̄ndit: a in fantāsiā & nō in v̄itate sc̄l
fuisse afferēta. Itē aut p̄fōto manifeste facere
scripturē dicit q̄ r̄p̄m auferē de v̄gine natiūcū
clim ebaris: comedisse v̄a: p̄uile q̄ p̄mēns
ad bñā carnē nō s̄. falsa igit est euāgelioꝝ scri-
pturā bec nām de r̄p̄o. **C**irca ip̄e r̄p̄o de
se dicit. In b̄nar' sum: & ad b̄ veni in mādu vt te
stimoniū p̄bici v̄rari. Itō fuisse aut v̄itatē testif
fide magis fallitatis si in se demōstrāf qd̄ si erat
p̄fitem cū p̄diceret se passurū q̄ sine v̄a carne pati
i ponit. **I** q̄ traderet i man' boiꝝ q̄ cōp̄ueret
flagellare: crucif̄eret. Dicere q̄ r̄p̄m verā car-
nē nō hōisse nec bñā nām in v̄itate: sed solū in fan-
tāsiā eū fuisse p̄fictum est r̄p̄o ip̄onere fallitates.

Cetera verā op̄ionē a cōdit' bolum remo-
uere est hōis fallacia. r̄p̄s aut b̄c op̄ionē a cō-
dit' discipuloꝝ remouit. **C**ū. n. post r̄ctur̄ctio-
nē discipul' appuit q̄ cū sp̄m vel fantāsiā eē
extimābāt ad bñā nām sustinēdo de cōdit' cōmō
rollēdi dicit. **I** p̄alpatē & videte q̄ ip̄s carnē & of-
fā nō habet sicut me videt b̄c. Et in alio loco cū
sc̄p̄a mare abularet cū sim āt' q̄ cū discipul' eē
fantāsiā: ab hoc eis in timore p̄finit' dñs dicit
Ego sū nolite timere. Et igit bec op̄io vera est
necesse est dicere r̄p̄m fuisse fallacē. **I** p̄s aut
veritas est vt ip̄e de se dicit. Itē igit op̄io f̄ falsa
C q̄ r̄p̄o verū corp' habuit non de celo contra
valentium. **CA. XXIIII.**

Mentis aut: si v̄q̄ corp' r̄p̄m fuisse cō-
fiteret. dicitur tū eū carnē nō assumptis-
se de v̄gine: s̄ amāsse corp' de celo for-
mā: qd̄ trāsiū q̄ v̄gine nūq̄ ex ea accipiens: sic
equat aut p̄ carnē. Itē eū v̄itā tempore d̄ci
cit. Dicit. n. ap̄s Ro. i. qui fac' est ciet femine
David s̄ carnē. Et ad Gal. 4. dicit. **D**ixit de-
sū sū v̄gine nūq̄ factū eē muliere. **D**ant' aut
dicit & Jacob genuit ioseph v̄rū marie de q̄ nat'
est iesus q̄ vocat r̄p̄o. Et postmodū eā c' m̄m

noluit subdēns. Cum esset d̄p̄ōsita mater ei' ma-
ria ioseph. Itēc aut verā nō eēt si r̄p̄s de v̄gine
carnē nō assumptis. fallim est igit q̄ corp' ce-
lestē amulerit. Sed qd̄ ap̄s. i. ad Cor. xv. dicit.
sc̄ōns hō de celo celestis intelligēdi est q̄ de celo
de cōdit' fm dicitur nō aut sc̄ōs subtilitā corp̄o
Cetera nulla r̄d est h̄c corp' de celo afferēti
dei filij: verū v̄gine mater offerēti q̄ ea m̄bi af-
fumeret. Sed magis videtur esse facta quedā
v̄t ex v̄tero matris excedere demōstrare se ab
ea accepisse carnem quam nō acceperat. Cū igit
oia fallitas a r̄p̄o sit aliena: simpliciter cōfitemēdi
est: q̄ r̄p̄o sic p̄fictus est ex v̄tero v̄gine q̄ ex ea car-
nē accepit. **C**etera sit illa fides circa
incarnatiōem. **CA. XXV.**

Etenim igit colligere possim' q̄ in r̄p̄o
fm veritatē catholice fidei fuit v̄q̄ corp'
pus n̄c n̄c vera aia r̄ōnālī: & simul cū
hoc p̄fecta deitas. Itē aut tres subditē in v̄nā p̄-
sonā cōmūnt: nō aut in v̄nā nām. **I**id eū' etiā v̄
tatis exp̄ositionē aliq̄ per quas dāz vias erroneas
p̄ficerit. **C**ōsiderātes em qdāz q̄ oē qd̄ ad docēt
aliqui possit esse cōplem: accitāntur et adūguntur
vt hōi v̄ctis p̄uenerit q̄ bñāitas a cōtāli v̄mo
ne fuerit in p̄sona filij diuinitis cōmūnta ita. **I** q̄
natura assumptae haberet ad p̄sonā: s̄m̄ de iustis
v̄ctis a d̄ hōies. **I**id eū' cōfirmatiōnē in ducēbat
qd̄ ap̄s dicit ad r̄p̄m. de r̄p̄o. q̄ habuit inētus
ē vt hō. **I**urāte cōsiderābat q̄ ex v̄gine aie & cor-
p̄o efficit in dūmū qdāz: r̄ōnāte nature
nōiatur p̄sona. Et igit anima in r̄p̄o fuisse corp'
v̄nā: videre nō poterit quin sequeret q̄ et r̄ali
v̄nā cōstitueret p̄sona. **D**equeret ergo in r̄p̄o du-
as esse p̄sonas. **I** p̄sonā assumētē: & p̄sonā assumptā
In hōie em indato nō s̄r̄ duae p̄sonae: q̄ indūctū
r̄ōnem p̄sonae nō habet. **E**t aut v̄ctis eē p̄sona se
queret in hōie v̄ctis duas esse p̄sonas. **C**etera h̄
igit cōtēndēdi p̄ficerit quēdā aliam r̄p̄i v̄nā nō
cū fuisse corp' sed q̄ p̄sona nām dei aiam & corp'
sep̄atim aut r̄p̄m. Sed bec op̄io dū v̄m̄ in dūcē
nūc v̄itate m̄m̄ incidit in manū. **D**equerit em̄
et necesse est q̄ r̄p̄s nō fuerit ver' homo. **I**urāte
em̄ bñāte nature requirit aie & corp' v̄nā nō. nā
hō est qui ex v̄trog' cōponit. **D**equeret etiā q̄ ea
ro r̄p̄i nō fuerit v̄a caro nec aliqd̄ in dūcē e' hōie r̄
nūc. **R**emota. n. aia nō ē ocul': aut man' aut caro
& os nūc equinoce sic pier' aut lapidens. **D**equeret
et q̄ r̄p̄o de mozo nō fuerit. **D**uos. n. ē p̄sona
v̄ite. **D**ant' eū' ē. n. q̄ dicitur v̄ita p̄m oē p̄a
nā nō potuit. **C**ōp' aut v̄nā ē n̄ potuit si ei aia cō-
dūca nō fuit. **S**ed q̄ et v̄trog' q̄ r̄p̄i corp' f̄cturā n̄
potuit. **I**d. n. sentit nūc corp' p̄ aia: s̄m̄ p̄ctam
Cetera aut bec op̄io i errore nescioz relabāt
quem nō declinare intendit. **I**n hoc. n. er. aut ne
scioz q̄ possit verū dei homini r̄p̄o fuisse v̄nā

tum fm̄ inbabitatiōē gratieita q̄ verbū dei fa-
erit in illo bole sicut in septimo. Nihil autē refert
dicere sciam ad p̄positū p̄met q̄ verbū est i bo-
mine sicut in eptō: s̄ q̄ natura hōm̄ a verbo adue-
nit vt vel hōm̄s vel hōm̄s q̄ in illi hoc opus
est dicitur: q̄ ip̄m̄ vt q̄ bolem cōstitū nō potest
Et it̄ hoc opus nō in merito p̄denata. C. Ad hoc
autē hōm̄s nō potest esse p̄sona vclia aut m̄du-
m̄ hōm̄e alioq̄ m̄o dici potest q̄ s̄ in specie in d̄m̄-
m̄. Et it̄ filius dei humani n̄m̄ vt vclia
m̄s assumptū: nullo m̄o dici poterit p̄sona hōm̄e
nature: nec etiā dici poterit q̄ filius dei sit cūctū
sp̄t̄ cum alijs hōm̄s de quo tamē ap̄ta dicit: q̄
est in similitudine bolem factus. Vbi patet h̄c op̄-
mentē esse reuolueri curandam.

C. Q̄ in ip̄so nō sunt duo supposita. CA. XXVI

1) vero p̄dicta in d̄m̄m̄tia vitare volē-
tes poluerūt quidē in ip̄so aliam cogi fuit
seu n̄: s̄ etiam v̄mone quōdam bolem
p̄hiberi fuisse quē dicit a filio dei in v̄m̄tate p̄de-
stam p̄t̄ rōne cuius assumptio illū bolem dicit
esse filium dei: filius dei dicit esse illū hōm̄s.
Et q̄ assumptio p̄dicta ad v̄m̄tate p̄sona dicit esse ter-
minata. Cōstitū quidē in ip̄o v̄m̄tate p̄sona dei
et bolem. Sed q̄ hic dō quē et aia: et corp̄ p̄hiberi v̄-
cunt est q̄dā suppositū vel ip̄positū hōm̄e na-
ture ponit in ip̄o duo supposita: et duas ip̄positas:
v̄m̄ nature hōm̄e creati et sp̄ale aliud dicit nate
re creati: et eternū. C. Hec autē p̄posita licet ab er-
rore n̄m̄s vt bolem? recedere v̄dicat: tamen
si q̄cā inter? p̄sentat in tot cum n̄m̄o labit.
Et manifestū est etiā q̄ p̄sona n̄m̄ aliud ē q̄ substantia
indivisa rōnalis nature. Hōm̄s autē natura
rōnalis est. Vbi et hoc ip̄o q̄ ponit in ip̄o aliqua
ip̄posita vel supposita nature hōm̄e sp̄ale: crea-
ti ponit etiam aliqua p̄sona in ip̄o sp̄ale creati
Hoc etiā ē q̄d noie suppositū vel ip̄positū signatur
sc̄z indivisa substantia. Ponentes ergo in ip̄o
duo supposita vel duas ip̄positas si q̄ dicunt in-
telligunt necesse habet ponere duas p̄sonas.

C. Item quocūq̄ supposita differētia se habent
q̄ ea que sunt p̄sona v̄m̄ alteri nature nō possūt
Et ergo non est idē suppositū filij dei et filij hōm̄i-
nis: sequit q̄ ea que sunt filij bolem nō possunt atri-
buti filio dei nec cōd̄m̄o. Non ergo poterit dici
deus crucifis: aut natus ex virgine q̄d est n̄m̄o-
riane ip̄tata. C. Si quis autē ad hoc dicitur vt
lit q̄ ea que sunt bolem filij dei attribuntur et
cōd̄m̄o p̄pter v̄m̄tate p̄sona quōs sint d̄m̄tia
supposita hoc oīno flare nō potest. Et manifestū est n̄.
q̄ suppositū eternū filij dei nō est aliud q̄ ip̄o et
p̄sona. Et quocūq̄ igit dicitur de filio dei rōne sue
p̄sona dicitur de ip̄o rōne sui suppositi. Sed
ea que sunt bolem nō dicitur de eorōne suppositi:
q̄ ponit filius dei a filio bolem supposito differre.

Itaque igitur rōne p̄sona de filio dei dici poterit
que sunt p̄sona filij bolem vt nate de virgine mari
et similia. C. Ad hoc si supposito alioq̄ ip̄o: s̄
nomen p̄dicti: hoc erit rōne et n̄m̄. Sed om-
ne q̄d necesse est d̄m̄o dicit deus nō est deus
q̄ facti est deus q̄ dicit est facti deus nō est nate
nate deus s̄ per adoptionē solū. Dequit ergo
q̄ ille homo non fuerit vere et naturaliter deus: s̄
solum per adoptionē q̄d etiā ad errorem n̄m̄s
p̄tinet.

C. Q̄ in ip̄o est v̄m̄ tantum suppositum et v̄m̄
tantum p̄sona. CA. XXVII.

It̄ igit̄ oportet dicere q̄ in ip̄o nō solus sit
v̄m̄ p̄sona dei et hōm̄. sed etias v̄m̄ ip̄-
positū et v̄m̄ ip̄positū. natura autē nō v̄m̄
sed due. C. Ad cuius d̄m̄tia p̄dicere oportet
q̄ hoc sola p̄sona: ip̄posita: et supposita: integrū
q̄dam designant. Non est p̄r̄ dicit q̄ man? aut
caro? aut quocūq̄ aliarū partū sit p̄sona vel ip̄-
posita: vel supposita: sed hoc totū q̄d est hic homo
Et vero n̄m̄ que sunt cōm̄ indivisū substantia
rūm et accitūm vt indivisū et singularē p̄t̄ et
ti et p̄hiberi p̄t̄. Nam partes cum accitū? ali-
quid habet cōe. I. q̄ nō per se existit sed alijs in sit
licet fm̄ in eodē d̄m̄o. It̄ igit̄ dicit q̄ man?
sc̄z et placentia est quōdam indivisū vel singu-
lare q̄dam licet nō sit ip̄posita: vel suppositum
vel p̄sona. Et etiā cōstitū v̄m̄o q̄d ali-
quod cōm̄o per se p̄hiberi. q̄m̄ quidē facti
aliq̄ integrum que in aia p̄pter additionē atri-
butū nō cōstitū aliq̄ integrū: sicut in lapide ob-
m̄m̄o quatuor elementa: facit aliq̄ int̄ agrum.
v̄m̄ s̄ aliq̄ est et elementa cōstitū in lapide p̄r̄
dicit suppositū vel ip̄positū q̄d ē lapis. n̄ autē p̄-
na q̄ sit ip̄posita nature rōnalis. C. Positio autē
elementa in aia non cōstitū aliq̄ integrū: s̄ cō-
stitū partē. C. corpus: q̄ necesse est aliq̄ aliud ad
venire ad cōp̄tione aia. I. aia. Unde cōp̄-
no elementa: in aia nō cōstitū suppositū vel ip̄-
positū. Sed hoc aia totū est ip̄positū vel ip̄po-
sitū. Hec it̄ p̄pter hoc minus est efficiatū aia
elementa: et ip̄positū q̄ in lapide: sed multo amplius
v̄m̄ q̄ cōstitū ad rem n̄. hōm̄s. Et igit̄ in
alijs hōm̄s v̄m̄o aie et corp̄ cōstitū ip̄positū
et suppositū: q̄ v̄m̄ aliq̄ aliud p̄ter hoc duo. In
duo aut̄ testū p̄ter aia et cōp̄ aduenit rem
substantia. I. v̄m̄m̄. Nō ergo est sc̄z om̄ suppo-
sitū vel ip̄positū sicut nec p̄sona id q̄d est et corp̄
et aia cōstitū: sed suppositū ip̄positū et p̄sona ē
id q̄d consistit ex tribus substantiis corpore. I. animi
et v̄m̄m̄. Et sic in ip̄o sicut est v̄m̄ n̄m̄ p̄sona
ita v̄m̄ suppositū et v̄m̄ ip̄positū. Aia autē rōne ad-
venit aia cōp̄o et v̄m̄o et v̄m̄o. Nam aia adve-
nit corp̄o vt forma eius exiit. Unde his tri-
bus cōstitū v̄m̄ natura que dicit hōm̄ natura.

Diuinitas autem aduenit anime et composit per me-
 dum formam nec per modum partis. Hoc. n. est p-
 rōnem diuine perfectionis. Unde ex diuinitate et aia:
 et composit constituitur vna nō sed ipsa nō diuina
 in seipsa integrā: et pura existens sibi quodammodo
 incorporabilis: inestabilis humanā nām et aia et
 composit constituitur am assumptis: quod ex infinita v-
 ritate eius poscit. Videtur n. quod quāto aliqđ
 agens est maius virtutis tantum agis sibi ap-
 plicat ali quod infinitū ad ali quod opus pōtē dū-
 ditur igit virtus diuina ppter et infinitate: est
 infinita: incompositibilis: ita modus quo sibi
 vniuit humanā nām ipse quo quasi organū quod
 datur ad humane salutis effectum: est totus inest-
 abilis: et excellens omnē aliam vniōne dei ad cre-
 aturam. Et est quāsi iam diuina pōna ypothafis
 et suppositi designat aliquid integrā diuina nā
 in ipso est vt pars: et nō vt aliquid integrū: sicut
 aia in compositōe boia: vna persona est nō se te-
 neret tñ et ex parte nāe diuine: sed est quoddā cō-
 stitutum ex tribus: sicut et in boia: persona: ypothafis
 licet suppositi: est quod ex aia et composit constituitur.
 Sed qđ diuina nā est aliqđ integrū quod si
 bi assumptū quādam inestabilē vniōne huma-
 nam nām: pōna se tenet ex parte diuine nāe: et si
 militer ypothafis et suppositi. Vnima dō et composit
 tribus ad personalitate persone diuine: vt sit per-
 sona filij dei: sicut etia persona filij boia: ypothafis
 licet suppositi. Pōtēti autē bōis est psona aliqđ
 licet in creaturis inueniri. Subiectum n. et acci-
 dē nō sic vniuntur: vt ex eis aliqđ tertiū cōstinetur.
 Unde sūm in tali vniōne nō se habet: vt pars: sed
 est integrum quoddā: quod ē pōna: ypothafis: et
 suppositi. Accidens autē trahit ad personalitatem
 subiecti vt si pōna eadem boia et albi: et similiter
 eadē ypothafis: et idem suppositum. Sic igit sūm
 similitudinē quādam: personā ypothafis: et suppositi
 tum filij dei est pōna: ypothafis: et suppositi bōia-
 nāe in ipso. Vñ quida ppter bōis similitudinē
 dicere sūm pōtērit: qđ humana nā in ipso degre-
 rat in accidē: qđ accidētaliter dei filio vniuit:
 veritate a similitudinē nō discernētes. Pōtēti igit
 est similitū qđ in ipso nō est aia pōna: nām eterna qđ
 est pōna filij dei: nec aia: ypothafis: nām suppositū
 Unde cū dicit bōis demonstrato ipso in pōtēnt
 suppositi eternū. Nec tñ pōtē bōis: quod bōis nō
 dō de ipso: et dō albi bōis. Et quocirca n. nō autē
 dicit sūm diuersitate suppositi bōis: sūm diuersitate
 significatōis. Nōmē autē bōis attribuit pōtē et ipso
 dicit: significat. I. nām humanā: sū nō idē suppositi
 qđ bōis: ponit suppositi eternū filij dei: tñ aut sup-
 positum creatū. Quia vero de vnoquoque supposito
 aliquid nāe possum dici et quod cōpōtēt illi
 nāe cuius est suppositi: idem autē est suppositi in
 ipso humane et diuine: manifestū est qđ de bōe

supposito vtriusq; nature: sicut supponat per no-
 men significans humanā nām: aut per nomē signi-
 ficans diuinā nām: aut psonam pōtē indiffe-
 renter: que sūm diuinitas: que sūm humane nāe:
 vtpote si dicamus qđ filius dei est eternū: et qđ si-
 lius dei est natus de virgine: filiter dicere pos-
 sumus: qđ hic homo ē dōis: et creatū scilicet: et tñ
 natus: mortuus: et sepultus. Quod autē pōtē dicitur
 de aliqđ supposito pōtē dicitur de eo sūm aliqđ for-
 mam: vt mām: sicut testes est albus sūm albedi-
 nem: et est rōnalis sūm aliam. Dicitū est autē sup: qđ
 in ipso sūm due nāe: et vñ suppositus. Et ergo re-
 feratur ad suppositū. Indifferēter sūm predicāda
 de ipso humane et diuina. Et itā discernēdus sūm
 qđ vtriusq; dicat: qđ diuina dicunt de ipso sūm diu-
 nam nām: humana vō sūm humanam.

C De his que dicuntur in ipso vniū. et multa
 CA. XXVIII.

Vñ igitur in ipso est vna pōna: due nāe
 qđ bōis pōtēntia cōsiderandum est quid
 in ipso vñ dōi debet: quid iusta. adue-
 nire. n. sūm nāe diuersitate multiplicans: necesse
 est qđ in ipso plura esse cōstitamur inter que pri-
 mo cōsiderandū est: qđ cum p generationē: sicut na-
 tūritatem nā recipiatur: necesse est qđ sicut in ipso
 sūm due nāe: vna etiā duas esse generationes: sicut
 nauitates: vna eterna sūm quā accepit nām di-
 uinam a patre: alia tēporalle sūm quā accepit hu-
 manā nām a matre. Vñ etiā quocirca deo tō
 mini pōtēnter attribuit ad nām pōtēntia: nec-
 cesse est plura dicere in ipso. Attribuitur autē deo
 intellectus: et voluntas: et bōis perfectiones: pu-
 ta scia: scia sapientia: et caritas: sicut iusticia: que bo-
 mani etiā attribuitur ad humanā nām presentia.
 Nam voluntas et intellectus parces sic bonis
 aut perfectiones sūnt supra et infra: bōis. Nec-
 cesse est qđ in ipso sūnt duos intellectus: et huma-
 nam. I. et diuinū: et sūm duas voluntates: duplices
 et itā sciam: et iusticia: sicut caritas: creatū. I. et crea-
 tam. Et a vō que ad suppositi: sicut ypothafis
 ponit: vñ sūm in ipso pōtēntia. Vñ si cō accipiat
 sūm qđ vñ dō est vñ sūm suppositi vt dicendū qđ in
 ipso sit tñ vñ: idē esse. Et autē illū est. n. qđ par-
 tes diuine lingue pōtē esse bōis: sūm aut qđ in ipso
 pōtēnt nō sūm quē bōis sūm esse: et oia sūnt p esse
 totus. Et qđ pōtēntes sūm ipso: vt quoddā
 integrū suppositi duarū nām: eius erit vñ. tñ
 esse: sicut et vñ suppositū. qđ vō opatio: nec suppo-
 situm sūm: vñ sūm est aliqđ: qđ sicut in ipso nō ē
 nām vñ suppositum: ita nō est nām vñ vna opatio
 sed nō recte cōsiderauerunt: nā in quolibet indivi-
 duo reguntur multe opationes: sūm plura opatio-
 nem pōtēntia: sicut in bōis alia est opatio intellectū
 et alia scia: et ppter etiam sensus: et intellectus: et
 cur in ipso: alia est opatio calefactio: ita autē

tionis ppter differentias caliditas & leuitaria. Natura autē cōparat ad operationē: vt eius pceptū. Non ergo est vna operatio in tpo ppter vniū suppositū: s; due ppter duas nās. Sic et eorum in sanctaminitate: est vna opatio trium psonarū ppter vniū nām. Participat tñ operatio humanitas in tpo aliquo de operandē virtutē virtutē diuine. Omniū. n. eorum que cōducunt in vniū suppositū ei quod pncipaliter est ceterā inlibiter de feruntur: ut cetera partes hōis sunt inlibiter lectus. Sic igit in tpo humanitas quasi quoddā organū diuinitatis tenet. Operat autē quod instrumentū nūm agit in virtute pncipalis agētis. Unde in actione instrumentū nō solū inuenit virtutē instrumenti: sed etiā pncipalis agētis: sicut per actionē scolaris et archimāgnū securus dirigit ab artifice. Ita ergo operatio humanitatis in tpo: quidam vniū de deitate habebat supra virtutē humanā: Quod tangeret leposum humanitatis actio fuit: s; quod tactus ille curaret a lepro et virtutē diuinitatis pcedebat: p hunc modū omnes eius actiōes & passionēs humane vniū diuinitatis salutares fuerunt. Et ideo vno vocat humanā rē operationem theandricā. i. de virtutē: quod sic pcedebat et humanitatis: quod tñ in ea vtebatur diuinitas vna. Et sic etiam qui bñdixit in dubitō de filiatione: an sit vna nās in tpo ppter vnitatē suppositi: vt due ppter diuinitatē naturā. Unde et alioq; sicut due: quod multiplicata cā multiplicat effectus. Est autē cā filiationis naturā. Cum igit sint due naturā tates rē: ut quōs videt q; etiā sint due filiationes. Vt oblat q; filiano est ratiō psonalis. i. psonā filietatis. Hoc. n. vey est de filiatione diuina. filiano vō humana nō p hinc psonam: s; accidit p sone ostiuit. Cū etiā nō oblat: quod vniū bō vna filiatione refert ad psonā & mater: quod eadē naturā tate nascit ab vtroq; patre. Vbi autē est eadē cā relatiō: vna relatiō est vna realiter ignis multiplicem respectus. Vbi autē pōbet aliquid bñe respectū ad alterum: abiq; hoc q; realiter insit ei relatiō: licet scilicet refert ad sicut relatiō in eo nō existente. Ita etiā nō pōbet q; vna realiter relatiō plures respectus habeat. Nam si sic relatiō ex cā sit h; q; sit res quodlibet etiā q; sit vna vel multiplex: sic cā tpo nō eadē naturā tate nascat ex patre & matre: due filiationes reate in eo est vidēt ppter duas naturā tates. Sed est aliud quod oblat ppter bō quod nō pōt et plures filiationes reate in tpo. Nam. n. et q; nascit ex aliquo filiano eius de ei pōt: sed solū cōpletā suppositū. Et dicitur. n. aliū quod bō nō est filia: nec pōt filius: sed totū singularē quod est Petrus vt Iohannes. Proprium vñ ibi filiationis est ipm filio. Et dicitur ē ar supē q; in tpo nō est aliud suppositū q; in creaturā: cui nō pōt ex tpe aliqua realitō relatiō ad creaturā: s;

sicut supra dicitur omnis relatiō dei ad creaturā est psonā ratiō. Operat igit q; filiano quā suppositū etiam filii refert ad vniū nām: non sic relatiō reate: sed respōctus ratiōis nām. Nec ppter hoc impedit quod pōt vere & realiter filius vniū & mater: quod realiter ab ea natura est: et deus vere & realiter est dñs creaturā: quod realitō pōtenti cōbuerendi creaturā: et nō bonitatis relatiō solū psonā ratiōis vō attribuitur. Et autē in tpo cū plura supposita: vt quidē pōtentiōis: tñ pōt beret povere in tpo duas filiationes: quod filii autē ipa h; subiecti suppositi creati. C. De oporū rē rē q; pfectus in grā & sapia vntatis. C. XXIX.

Vna vō sicut dicitur est humanitas rē se q; h; ad diuinitatē eius quasi quoddā cōsummā cō: organū autē cōsummā: vt qualitas pōtēst pceptū quidē cōfines: et ex vōctia vniū vōcti sicut in hoc modō nō est: vt p dicitur? quā litatē humane nāe a verbo dei assumptē. Inis autē assumptus humane nāe a verbo dei filius & regina humane nāe. Talem igit oporū: ut esse rē psonā humanā nām: vt cōueniētē et pōtēst a cōe humane filius. Vbi autē humanā pōtēst fructus: diuina p quā bō beatus efficitur: id pōtēst rē psonā humanā nām in se pfecte deo fructem. Principiū. n. in vno quod pōtēst esse pfectum. fructus autē diuini sicut duo cōtū. Et vō in matre: sicut in intellectu: sicut voluntatē quidē deo pfecte p amorē in intellectu: sicut intellectu autē pfecte deo cognoscētē. Perfecta autē in bō vōctia ad dei p amorē est p grām p quā bō iusti ficatur: sicut illud Ro. 1. Iustificat grāis p grātiā eius. Et hoc. n. hō iustus est: q; deo p amorē in bō ret. Perfecta autē cognitiō dei est p iamē sapientie que est cognitiō diuine veritatē. Operum igit verbū dei incarnatū pfectum in grā & in sapia ritatis existere: sicut Jo. 1. Et. Et bō caro facti est & habitant in nobis: videmus glām ei: gloriā quasi vniū genti apieplēnti grāti & veritatē.

C. De psonā diuine grē rē.

C. A. XXX.

Vniū autē videndus est de psonā diuine p grātiā ipsius. Cū a q; oblat andē q; nō in eo grā & duobus assumptō. Et modo et eo quod ē grātiā esse. Dicitur. n. aliquid aliquid grātiā hōis: est ei grātiā. Alio modo et eo quod ē grātiā vari. Dicitur. n. aliquid aliquid grātiā facere: est ei aliquid dicitur grātiā pōtēst. Nec ite due acc pōtēst grē pōtēst separe sunt. Et pōtēst. n. aliquid aliquid grātiā datur: quā cui datur grātiā dicitur: vt simpliciter: vt sicut quid. Simpliciter quidē quidō ad hoc recipiens grātiā est datur. Et cum sibi cōtūq; ad sicut aliquid modum. Et eo cui quod grātiā habemus nobis pōtēst attribui: nec sicut quāntatē et in odī quo nobis grātiā existit. Et quid autē quidō ad hoc recipiens grātiā est datur

ut: ut aliquid ab eo recipiat nō aut ad hoc: ut affu-
matur ab ipō. Unde p3 q3 oia q3 b3 gratiā aliqd
habet quod gratis datur: nō aut omne qm habet
aliquid gratis datur: gratia danti causa: s3 d3 cu-
piet: gratia distinguit: sicut: vna. I. que solū gratis ē
dara. Alia que etiā gratiam facit. Crata aut dā-
ri dicit: quod nequaquā est debiti. Duplex autē
aliquid debiti est. Vno quodē modo fm natu-
ram. Alio modo fm operationē. fm naturam
quodē debiti est: retioquā op3 dō naturalis ill3 rei
expōit: sicut debiti est homini: q3 habeat rōnes
& manus: q3 pedes: fm operationē autē: si cur mer-
ces operari debet. Illa ergo dona sunt hoibus
vniuersi: gratia datur: q3 s3 ordinē nāe excedit: & meri-
tus acquiritur: q3 nā: & ea que p meritis dōmi-
nus datur inter dā gratiā nomē v3 rōnes nō am-
tantur: q3 p3e ipōis merendi sunt a g3a: q3: etiā
q3 s3 habebant dantur: datur: q3 merita humana re-
quirant: sicut dicit 1. Cor. 4. Crata dei vita eter-
na. Vniuersi modi aut dōm3 quodā quidem etiā
humane facultatē excedunt: & meritis nō reddū-
tur: nec tñ et b3 ipō q3 homo ea b3 reddat: deo gra-
tias: sicut donum pōbit: miraculosa operationis
scie: & doctrine: v3 si qua talia diuinitas pferunt.
Ips3 hoc. n. s3 hōm3 homo nō contempsit deo: nisi
fateri siluā: quādā: par aliquid de eius be-
nitare participat: quem in oia oia deo filiantur
Et dicitur v3 hoim3 deo gratiam reddat: & ei cō-
lūngit. Et hōm3 dōm3 nō solū gratis dicitur: et
eo q3 gratis datur sed etiā et eo q3 hōm3 facit
deo gratiam. Cōiunctio aut hoim3 ad deum ē du-
plex. Vna quodē p affectionē: & hec est per cha-
ritates: que quodāmodo facit p affectionē hōmi-
nem vniuersi deo: fm illud. 1. Cor. 13. Vniuersi ad de-
um deo vniuersi spūs est cū eo. Ips3 hanc etiā deus
hoim3 inuabat: fm illud. 1. Jo. 14. Et quis dis-
tinguit sermōnē nōi seruat: & pater nicos dei
q3 est cū: ad cum veniemus: mansionē apud eū
faciemus. facit etiā hoim3 esse in deo: fm illud
1. Jo. 4. Vniuersi manet in charitate in deo manet: &
deum eo. Ille igit per acceptū donum gratiā
efficitur deo gratus: qui v3 p ad hoc pducit: q3 p
charitate amō: vniuersi spūs fiat cū deo: q3 ipē in
deo sit: & deus in eo. Unde ap3 dicit. 1. Cor. 13.
q3 sine charitate cetera dona hoibus nō pstant: q3
gratiā deo facere nō pnt nisi charitas adit. Hec
aut gratia est oim3 sanctōm cōis. Unde hāc grā:
hō ipō dicit. pntis: tanto unq3 eris dicit 1. Jo. 17.
filii vniuersi. I. p operationē amō: sicut & nō vni-
uersi. Alia v3 p iunctio est hoim3 ad deū nō solū
p affectum: aut p inuabitatem: s3 etiā p vnitatē
p3p3a: sicut p personē: vt. 1. vniuersi eadem p3p3a
faciē p3ona sūt deus: & hōm3: hoc quidem pū
est hoim3 ad deū est p3p3a s3 ipō de qua pntis
ne plura iam dicta sunt. Hec etiā est hoim3 ipō a

singularis: q3 est deo vniuersi in vnitare p3one: & b3
gratis datur: et: q3 & nāe facultatē excedit: s3 dō-
m3 nulla merita pcedit. Hec ē gratissimū deo
facit: ita q3 de ipō singulari dicit. Ipō est s3 in eis
p3p3a: in quo nūq3 cōplacet. 2. Cor. 3. s. 17. Hec
tñ in cretē v3 inter v3 ipō g3am: q3 grā quidē p
quā hō deo vniuersi p affectū aliqd d3onante cre-
sit in alia: q3 cum p actū amō: s3 p iunctio illa: a
gras aut pfectū pcedunt ad habitu: q3 est: vt ad
istā pfectissimā habitū quo sia deo: iungit p amo-
rem aliqua habitualis grā ale infundat: et aut p-
sonale v3 p3p3a: nō ē p aliquid habitū: q3 p3p3a
nāe q3 s3 sunt p3p3a: v3 p3one. Vno igit hōi-
ne nāe ad deū in vnitare p3one: nō s3 p aliquid ha-
bitualē g3am: s3 p3p3a: nāe: p iunctio: p3ona vna
indū: aut creatura aliq3 magis ad deū accedit in
tñ de bonitate eius magis p3p3a: s3 abbātio-
bus dōm3: et ei infunditā respicit: s3 ignis calē
magis p3p3a: qui ei magis appropinquat. Vniuersi
aut modus est aut et cogitari pōt quo aliqua crea-
tura p3p3a: deo adberat: q3 q3 ei in vnitare p-
3one iungat. Et ipō igit vniuersi nāe humane ad
deū in vnitare p3one: v3 est v3 alia ipō dōm3 gra-
tiam habitualē p3p3a: fuerit plena: s3 sic hōi-
tus grā in ipō nō ē d3p3o ad vniuersi: s3 magis vni-
uersi est cō: ad et ipō modo loquēdi quo cuiusli-
bet vniuersi in v3 p3p3a: manifeste apparet: et dicit
Vniuersi: et q3. vniuersi p3p3a. gra. & v3. Et b3 vni-
uersi: a p3e hō ipō: nāe: v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3
efficitur: et v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3
que alitū bonitate respicit: v3 p3p3a: aliud magis
p3p3a: est iunctio: et quo etiā in alia reddat: s3 p3e
nias hōm3: et illam v3 p3e: q3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3
magis plenitudinē grā obtinuit. q3 vniuersi: a p3e:
p3e: s3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3
lūm dei factus: hō: hōies faceret deus: filios: s3
fm illud ap3: ad. 2. Cor. 4. Vniuersi de: s3 v3 v3 v3 v3
et mubere factū sub lege: vt eos q3 sub lege erant
redimeret: vt ad optidēs filios reciperem. Et b3
aut q3 ipō ad alios grā: & vniuersi dicitur: v3 v3
et: vt sit caput ecclē. Vniuersi a capite alia mēbra q3
ei p3p3a: in nāe quodā mō d3sensu: & mō: d3ma-
tur: sic a ipō: grā: v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3
Vniuersi ad ipō: b3. Et ipō dedit caput s3p3o ecclē:
q3 est corp3 eius. Vniuersi et pōt caput nō solū hoim3:
etiā angelos: q3 ad et excelsū: & insubū: s3 nō q3
tñ ad p3p3a: nāe s3 eadē ipō. Vniuersi aut p3p3a:
v3 a ipō: fm aut q3 de: v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3
v3 v3 v3 v3 in ecclē: hōies supra oim3 p3p3a: & p3e:
re: v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3
triplex grā d3sunt assignari in ipō. P3p3a: quidē:
grā: vniuersi: fm q3 hōm3 a natura nullis
meritis pcedentibus hoc bonū accepit: vt vni-
uersi dei filio in p3ona. Et cō: grā singularis: q3
alia ipō p3p3a: sunt grā & v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3 v3

gratia capitis: sicut quod ab ipso in alios gratia reddi-
ditur. Quae tria in euangelio ad eorum ordinem profere
guntur. Nam ipse ad gratiam vultus dicit. Ver-
bum caro factum est: ipsum ad gratiam singulariter ex-
cit. Et dicitur cum quasi vinctum a patre plenam
gratiam et veritatem: ipsum ad gratiam capitis in dicit
et de plenitudine eius non oculos accepturum.

De mensurare gratie ipsi. CA. XXXI.

Et ait propterea ipse quod eius gratia sit infi-
nitas: quia sua testimonium Iohannis baptista
non ad mensuram dicit deus spiritum homini
ipso: et dicit. Jo. 3. Aliter ait datur ipse ad men-
suram: sicut illud ad Epheos. 4. Unumquodque
dota est gratia sicut mensuras: donatur tonis ipsi. Et
quidem si hoc referatur ad gratiam vultus iustas
dubitatione habet: quod dicitur. Nam ista quidem
sanctis daturum est deos aut illi dei esse participacionem
et influentiam aliquid domini: quod quis
creatus est: necesse est ipsum sicut et ceteras creatu-
ras esse finitas. Sed ipse sicut humanam naturam
est: ut sit dei filius non per participationem: sed per
naturam. Manens autem vultus est infinita. Et ipsa
igitur vultus: accipit deum infinitum. Unde gra-
tia vultus ab ipso omni dubitatio est finita. Sed
de ipsa habitatione daturum est potestatem sit infinita. Cui
enim homo gratia sit etiam de otium creatum: consti-
ri oportet quod habet essentialiter finitum. Id est tri-
bita infinita triplici ratione. Primo quidem ex parte
recipientis. Manifestum est enim vultus in omni natura
creatae capacitatis esse finiti: quia si infinitum bonum
recipere possit: cognoscendo: amando: et fruendo:
non tamen ipsum recipit infinitum. Est igitur cuiuslibet crea-
ture finis sui ipsius: et naturam determinatam capacitatis
mensura: que tamen dicitur potestati non potest dicitur quod
possit tamen creaturam maiorem capacitatis facere
Sed iam non esset eiusdem nature finis ipsum sicut si
termino addatur vultus iam erit aliquid naturae
Et igitur aliquid non tantum dicitur de bonitate divina
quanta est capacitatio naturae ipse dei: videtur et finis
aliquid mensuram donatus. Cum vero tota naturae
capacitas implet non videtur et finis mensuras dona-
tum: quia si sit mensura et ex parte recipientis: non tamen
est mensura ex parte datur: qui totus est paratus da-
re: sicut si aliquis vas ad finem deferens ab ipso
mensura invenit aqua parparatas: quia ipse cum
mensura accipit propter vasa determinatam quae
tunc erit. Sic igitur gratia ipsi habitatione finita
idem est finis certum: sed infinitum: non finis mensu-
ram datur dicit: quia tamen datur ipsum non creatum potest
esse capax. Secundo vero ex parte ipsius domini
recepti. Considerandum enim est quod nihil prohibet aliquid
finis essentialiter finitum esse: quod tamen finis rationem
aliquam forme infinitam excipit. Infinitum enim finis
essentialiter est quod habet totum esse finis plenitudinem
quod quidem solum deo convenit: qui est ipsum esse. Si

autem ponatur esse aliqua forma specialis non in subie-
cto existens: puta albedo vel color: non quidem ha-
beret essentialiter infinitam: essentia eius esset limi-
tata ad genus vel speciem: sed in totam plenitudi-
nem illius speciei pertineret. Unde finis rationem
speciei ab ipso terminus: vel mensura finis: habet
quicquid ad illi ipsum pertinere potest. Si autem
in aliquo subiecto recipiatur albedo: vel color: non
habet semper totum quicquid pertinet ad rationem: hu-
ius forme de necessitate semper sed solum quando
sic perfecte habet: sicut plene haberi potest: ut
scilicet quod modus habendi adaequet rei habite po-
testatem. Sic igitur gratia ipsi habitatione finita
idem sicut finis essentialiter: sed tamen dicitur ab ipso termi-
nus: et mensura finis: quia quicquid ad rationem gratie
poterat pertinere: totum ipsum accipit. Aut enim non
totum accipit: sed vultus sic: alius autem sic. Quia
fines eius gratiarum sunt: et dicitur primo ad Corin-
thios. 13. Tertio autem ex parte causae. In causa enim quodam
modo habet effectum. Cum enim ergo ad est causa
infinitae virtutis ad infinitum: habet et quod infini-
tus ab ipso mensura: et quodammodo in finem: puta si
quis haberet fontem qui aquae in infinitum efflueret
posset: aquam infinitam ab ipso mensura: et infinite
quodammodo diceret habere. Sic igitur aliquid ipsi
finitum: et ab ipso mensura gratia habet: et hoc ipse
quod habet verbum sibi vultus: quod est totum eman-
tationis creaturae in deo: et in infinitum ipsius
plenum. Et hoc autem quod gratia singularis aut ipsi est
modus habendi infinita: evidenter et colligitur
gratia ipsius finis quod est ecclesiae capax: est eius in-
finita. Et hoc enim quod habet essentialiter. Unde et ab ipso
mensura spiritus vultus accipit: habet vultus
ab ipso mensura ipsa essentialiter: quod ad gratiam capi-
tis pertinet: ut scilicet sua gratia non solum finis
at ad similitudinem hominum aliquid in se est eius totum
mensura: sicut illud sicut Jo. 4. Et ipse est spiritus pro-
phecetiae nostrae: non solum in se sed etiam in
mundi. Addi autem potest plurimum mundum esse finem.

De plenitudine sapientiae. CA. XXXII.

Potest autem consequenter dicere de pleni-
tudine sapientiae dicitur. In primo corinthios
randus occurrit quod cum in ipso sicut de na-
ture divinae: scilicet et humanae: quicquid ad vultus
quod naturam pertinet: necesse est quod germinetur in ipso
et lapsa dicitur est. Sapientia autem: dicitur: dicitur
tunc dicitur: sicut enim. Dicitur enim de deo. Jo. 4.
Sapientia cordis est: sicut robore. Sed etiam
minimo interdu scriptura sapientiae appellatur
sicut sapientiam mundanam: sicut illud. Iere. 9. Glo-
rietur sapientia in sapientia sua: sicut finis sapientia
dicitur: sicut illud. Psalms. 137. Ecce ego muni-
at vasa prophetiae: sapientiae: sicut scribae. Et ipse
et confiteri duas esse in ipso sapientiam: sicut duas
naturas: sapientiam. Sicut etiam que et dicitur: sicut

q̄ est deus: et sapientia; creatā que ei competit. Im̄ q̄ est homo: im̄ quidemq̄ deus est: et verbum benevolentia; sapientia; patriasim̄ illud sine: ad *Colos. 1.* X̄ im̄ dei virtute; et sapientia;. Nullū aut̄ aliud ver̄ dī interius vniuersūq̄q̄ intelligentiā nisi cōceptio sapientie eius. Et q̄: verbum desuper dicitur esse q̄dē et vniuersū: necesse ē q̄ dei verba sit perfecta cōceptio sapientie dei patris: et. *s.* quicquid in sapientia dei patris p̄tinet: et modūq̄q̄ totum in verbo p̄tinet: q̄ modū generis concepti. Et inde est q̄ dicitur q̄ in ip̄o. *s.* ip̄o sunt om̄es thesauri sapientie: et scientie absconditū. *C.* Romanus aut̄ ip̄i est duplex cognitio. Una quidem dei formis im̄ q̄ deum q̄ essentiam videri: et alia videri decessione: ip̄e deus intelligendo seip̄m̄ in electis et in aliis: per quam visionē: et ip̄e deus beatus est: om̄es creatura; rationalis perfecte deo fructus. Quia igitur ip̄m̄ dicitur esse humane substantiā: necesse est dī eorūq̄ talis cognitio sic aie christi cōducatur: et de eorūq̄ auctoritate. Ip̄e in christi aut̄: inabile esse operetur virtute postulantibus. Consensio igitur sine ve illa dei visio in qua beatus dicitur: et situs eterna consistit: excellentius p̄cederet ip̄o p̄cedat tamē inobis p̄cipio. Hec aut̄ viderē ita inuenitur mobilis ad imobilis: q̄ mobilis p̄cipio perfectionē nō a p̄cipio habent in seip̄m̄ mobilis sunt: sed est p̄ successione; t̄p̄one afferuntur. Immobiles vero inquis: huiusmodi: t̄p̄one obtinent suas perfectiones: et quo esse incipiunt. Consensio igitur sine: t̄p̄one humane salutis auctore ab ip̄o sine incarnationis p̄cipio plenam dei visionē possedit. Non autē per t̄p̄one successione; peruenit ad ip̄as: et sancti alii perueniunt. Consensio etiam sine: et p̄cederet creatura illa aia diuina visione beatificetur: que de p̄cipio cōiungatur. In qua quidem visione gradus attenditur im̄ q̄ aliqui alius clarior deū videt: qui est clarior causa. Quanto aie aliqua causa plenius cognoscitur: tanto in ipsa plures eius effectus percipi possunt. Non enim magis cognoscitur causam̄ virtus eius plenius cognoscitur: cuius virtus cognitio sine cognitione effectus esse nō p̄t. Nam quāvis virtus im̄ effectus mensurari solet. Et inde est q̄ eorūq̄ qui effectus dei vident aliqui plures effectus videri: et t̄p̄one diuina operū in ip̄o deo impugnant: q̄ alii qui minus clare videt. Et im̄ hoc inferiorē angelū a superioribus instruit: et supra iam dicitur. Quia igitur christi summa perfectionē diuine visionis obtinet: inter creaturas ceteras: om̄ia diuina opera: et rōnes ip̄as: que cōiunguntur: et sic fuerunt in ip̄o deo plene intus: et nō solum homines: sed etiam superiores angelos: et illuminet. Et ideo apostolus dicit ad *Colosenses*

secundū: q̄ in ip̄o sunt om̄es thesauri sapientie: et scientie dei absconditū. Et ad *Hebreos* quarto: q̄ om̄ia nuda: et aperta sunt oculis eius. Et tamē alia dicitur ad cōp̄rehensio; diuinitatis pertingere p̄t. Nam ut supra dicitur: est illud cognoscendo cōp̄rehenditur quod t̄p̄one cognoscit ip̄m̄ cognoscibile est. Vniuersūq̄q̄ enim cognoscibile est in seip̄m̄ est ens: et verum. Esse autē diuinum est infinitū: similiter: et veritas eius. Infinitū igitur deus cognoscibile est. Nulla autē creatura infinite cognoscere p̄t: et si finitū sit quod cognoscatur. Nulla igitur creatura deū videndo cōp̄rehendere p̄t. Et aut̄ alia dicitur creatura: et quicquid in christo ad humane naturā t̄p̄one pertinet: creatum est. Alioq̄ nō erit in eorūq̄ alia natura humane naturā natura diuinitatis: que sola increata est. Ip̄o alia aut̄ dei verbi sine personam̄ creatam est: que vna est in duabus naturis: ratione carnis dicitur nō dicitur creatura; loquendo simpliciter: que nō est ip̄o imposita; ip̄o talis. Dicitur tamē anima christi: et corpus christi est creaturam. Anima igitur ip̄i deum nō cōp̄rehendit: sed christus deum cōp̄rehendit: sua sapientia increata: im̄ que; modum dominū dicit. *Matth. 21.* Nemo nouit filium nisi pater: et pater que nouit: nisi filius de cōp̄rehensio; eius noticia loquens. *C.* Est autē considerandum: q̄ cuius rationis est cōp̄rehendere cōt̄m̄ aut̄ causas rei: et virtutē ip̄as. Vniuersūq̄q̄ enim potest agere in seip̄m̄ est ens actu. Et igitur alia dicitur essentia; diuinitatis cōp̄rehendere nō valet: et obiectus est impossibile: et: et deum virtutē cōp̄rehendit. Cōp̄rehendere autē eius virtutē si cognosceret quicquid deus facere p̄t: et quibus rōnibus effectus p̄ducere possit. hoc aut̄ est impossibile. Nō igitur alia christi cognoscit quicquid deus facere potest: et quibus rōnibus possit operari. Sed q̄ ip̄as est im̄ q̄ om̄ia creaturē a deo parte p̄cipio cōducens: et: et ut om̄ia que a deo qua licet creatura; facta sunt in ip̄is diuine essentie visionē plenam cognitionē participat. Et im̄ hoc alia christi omnialiter dicitur: quia plenā noticiā habet om̄ia que sunt erunt: et fuerunt. Aliam vero creaturam deum videns: si quidam plenius: et quidam minus plene p̄cederet effectus in ip̄a dei visione cognitiones percipit. P̄cederet hanc aliter cognitionem: in qua res ab intellectu creato cognoscitur ip̄as diuine essentie visione sunt alii modi cognoscendi: quibus creatura; habent rationem cognitionis. Nam angelus potest cognitionem mantinere: que res in verbo cognoscunt habent cognitionē: et p̄tinet: qua cognoscunt res in ip̄is naturis. Quis autē alii cognitio: aliter competit: hōibus im̄ natura; factam: et: abster angelis. Nam homines im̄ natura; ordinē intelligi-

bilem rerum veritatem a sensibus colligant: vt Dionysius dicitur. Itaq; ipse intelligibilis e in eorum intellectibus ac de intellectu agētia a san-
 rasuatiōibus abstrahunt. Angeli vō p̄insum p̄i-
 na luminis rerum scilicet accipiunt: vt. sicut a
 deo res mente p̄ducunt: ita etiā in intellectu an-
 gelico a deo res rōneque similitudine s̄mp̄sentiant
 In vtrāq; aut̄ tam bonis q̄ angelis: supra rerū
 cognitōne que eōpetit eis fm̄ aīam: immo et que-
 dam sup̄naturalis cognitōne miserisq; diuinitatis
 de quibus et angeli illuminant ab angelis: q̄ bonis
 etiā de his p̄p̄bia reuelatione instruant: q̄ mal-
 la perficōne creaturæ eōsb̄nare: xpi que et cre-
 aturam et excellētissimā dēneganda ē: eōdē uen-
 ter p̄pter cognitōne qua dei essentia videt: sola
 ipsa: triplex alia cognitōne est et attribuenda: vna q̄
 dem experientialis dicitur alijs bonis in q̄m
 aliqua p̄fectus cognitōne vt compet̄ humane
 nūc. Illia vō diuinitas insula ad cognoscēda oīa
 illa ad que nūc cognitōne bonis se extendit: vt etē
 dicit p̄de. Cōueniens. n. fuit: vt humana nā a dei
 verbo assumpta in nullo ap̄fectione dēficeret vt
 pote per quā tota humana nūc restituta ē. Et it
 aut̄ inspectū oīe quod in potentia existit aue q̄
 reducitur in actū. Intellectus autē humanus est in
 potentia ad intelligibilia que nūc in bono intel-
 ligere p̄de. Quātm̄ igit̄ bonū m̄ factū diuinitas
 anā xpi per ip̄e infusa accipit: per hoc q̄ tota
 potentia intellectus humani fuit reducta ad actum.
 Sed q̄ ip̄e fm̄ humanā nām ad solum fuit
 reparata: nature: sed s̄ gr̄tie p̄pagator. affuit
 ei etiā tertia cognitōne qua p̄fectissime cognoscit que
 quā ad m̄itoria gr̄tie p̄de p̄tinere: que nūc
 bonis cognitōne excedit. Sed cognoscunt ab ho-
 minibus per bonū sapientie: vt per ip̄ū p̄p̄bie.
 Nam ad hōdī cognoscēda est in potentia intel-
 ctus humanus: sicut aliorū acrite reducatur in actum
 per lūm̄ intellectus agētia. Hōdī autē cognitō-
 nem cōsequit̄ per lūm̄ en diuinū. ¶ Potet igitur
 et p̄cedere q̄ nūc s̄m̄ m̄ cognitōne gradus
 licet ceteris creaturis obtinuit: q̄m̄ ad dei vt
 sionem qua dei essentia videt: et alia in ip̄a. Et nūc
 similit̄ q̄m̄ ad cognoscēde multorum gr̄tie:
 necnd̄ q̄m̄ ad cognoscēde nūm̄ scilicet. Quō
 in nullo bonorum cognitōne ip̄e p̄dere potuit.
 Sed manifestus est q̄ resensibiles per ip̄e
 p̄fectiōne magis ac magis sensibus corpo-
 ris experiendo cognoscit. Et ideo solum q̄m̄ ad
 cognoscēde experientiale ip̄e potuit p̄ficere fm̄
 illud. Luc. 11. P̄ner p̄ciebat sapiētia: s̄ etate:
 q̄m̄ p̄ficeret hoc aliter in ceteris: vt p̄fectus sa-
 pientie ip̄e dicitur: nō quo ip̄e sit sapiētia: s̄ quo
 sapientia p̄ficiebatur in alijs: q̄. s̄. p̄ om̄e sapiētia:
 magis ac magis instruebatur. Quod d̄p̄fissime

fictum est: vt et alijs bonis conformen ostē-
 retur: si in pueri etate p̄fectā sapia m̄ de mo-
 strasset incarnatus ministerū sine alijs videret
 ¶ De nūc coposis ip̄i. CA. XXXIII.

¶ Quod p̄missa igitur eadēter apparere
 o qualis debuit et coposis ip̄i formatio.
 ¶ Poterat liquidē deus copos ip̄i et limo
 terre formare: vt et quocumq; m̄ sicut sicut ante
 corpus s̄nt paritūs. Sed hoc burnane resurrex-
 tionis p̄pter quam filius dei: vt burnane carnem
 assump̄it: cōgruū nō fuisset. Non. n. sufficēter
 nūc hūm̄ an generi et p̄mo parente deriuata que
 sananda erat: an p̄simi bonasq; reseruita esset
 aliunde corpus assumeret et diaboli vt oīe: et ma-
 tris triumphantis: sub q̄bus humanū genus capti-
 uum tenebat p̄pter p̄ctū p̄mi paritūs. Deī autē
 p̄ctata s̄nt op̄era: et ad p̄fectus p̄ducit quod rep̄-
 re intendit: vt etiā plus addidit q̄ fuerat suber-
 tium: fm̄ illud ip̄e. Ro. 7. Quā deī per ip̄e
 amplius habundauit q̄ delictū Adē. Cōueniens
 igitur fuit: vt dei filius corpus assumeret de nā p̄-
 pagata ad Adā. Ad hoc incarnandū misterus
 bonus p̄fectus p̄dēm reddidit: nūc. n. bonis cre-
 rent dei filius esse qui homo videretur: nō se querit
 eum bonis: vt solitas auctos: quod iudeis ac-
 cidit: qui et incarnandū misterio p̄pter incredu-
 larem dūnationē potius q̄ saluti s̄nt cōsequuti.
 Vt q̄ hoc inestibile misterus fallaciis crederet̄ si
 lūm̄ dei sic oīa dēp̄ctauerit: vt sic vna bonem esse
 ostenderet: q̄ nō ita videret̄: si aliunde nām
 coposis acciperet q̄ et nā humana. Cōueniens
 igitur fuit: vt copos a p̄mo parente p̄pagatus as-
 sumeret. Item s̄m̄ dei dō factus humani generi
 saluti adhibendū s̄nt ostērendo gr̄te remediū:
 sed etiā p̄bēdo exemplū: quod rep̄dium nō p̄.
 Alterius. n. bonis et doctrina: vita in dubiū vt-
 ti p̄de p̄pter dēctatū humani cognitōne: s̄ et ita q̄
 Sed hūc quod filius dei docet indubitatē cre-
 ditur ferri: ita quod op̄era credit̄ indubitanter
 bonum. Op̄erata autē vt in eo cōceptum accipere
 muerit glorie qua speramus: et virtutis qua ip̄e
 meretur. Vtrūq; n. exemplū minus efficacē est
 si aliunde nām coposis assump̄isset q̄ vno ali
 bonis assumunt. Quē n. p̄ficeret q̄ tolleret
 res passiones: sicut ip̄e subiuit: q̄ speraret se res-
 sureretur: sicut ip̄e recurrit: posse excusationē
 p̄cedere et querat coposis cōditione. Vt igitur
 exempla t̄p̄i efficacia ē: p̄ueniens fuit: vt non
 aliunde coposis nūc assumeret: q̄ de nā q̄ a p̄-
 mo parente p̄pagatur.

¶ De formatione coposis dicitur que nūc et se
 mine. CA. XXXIII.

¶ Non nūc fuit p̄ueniens: vt eodē modo for-
 maretur copos ip̄i in humanā nūc: sicut for-
 matus alijs bonis coposis. Cū. n. ad

hoc nām afflueret: et ipsam a peccato mīdaret
 oporebat: et tali modo afflueret q̄ nullū p̄tagi
 um peccati inueneret. Ideo aut̄ p̄ctū origina-
 lem iūctū et hoc q̄ generat q̄ virtutem actiua
 humanā quæ est in viriū femine: quod est in
 femine: rōnem in hīdam peccatē peccatū: et
 aut̄ p̄ctū p̄ctū homo cognatū: iūctū transiūctū
 in p̄ctōe sicut est transiūctio nō: ita etiā origi-
 natem culpā transiūctū transiūctōe nām: q̄
 est per virtutē actiua viriū femine. Op̄ctū
 itaq̄ abq̄ viriū femine q̄ formari corpus. Itē
 virtus actiua viriū femine nāster agat: ideo
 homo q̄ et viriū femine generat nō subito p̄duci
 ma ad p̄ctū: s̄ determinatū p̄ctibus. Om-
 nia n. nāster determinatū media ad determi-
 natōe finē p̄cedunt. Op̄ctū aut̄ corpus xpi
 in ipsa assumptione p̄ctū est: et a rōnali iō-
 matione: q̄ corpus est assumptione hīc dei verbo:
 in q̄m est a rōnali vniūctū. Itē nō est p̄ctū
 f̄m debitas quantitatē. Non q̄ corpus xpi formari
 debuit p̄ viriū femine virtutē.

De causa formationis corporis christi.
GA. XXXV.

Cum autē corporis humani formatio nā-
 ter sit ex viriū femine: quocōmōq̄ alio mo-
 do corpus xpi formatū fuerit supra nām
 finitatis formatio. Solus autē deus iūctus: na-
 ture est qui supernaturaliter in rebus nāstus operat̄
 et supra dicitur ē. Unde relinquit q̄ solus d̄ esse
 illud corpus miraculo formatū: et mā bema-
 nentare. Sed cum om̄is dei operatio in crea-
 tura sit tribus personis cōiecta: per quādam p̄-
 nentiam in formatio corporis xpi attribuit̄ sp̄ritu
 sancto. Et n. sp̄ritus sanctus a mo: p̄s: et filiū quo
 se iūctum et nos diligunt. Deus autē: et ap̄s ad
 Ep̄ctos. i. dicit p̄ter om̄iū charitatē suā qui
 vult nos filium suū incarnari cōstituit. Conne-
 ctione igit̄ carnis formatio sp̄sancto attribuit̄.
 Itē sp̄sanctus om̄iū gratiā est actiua: cum sit p̄
 magis in quo oīa bona gratis donant̄. Hoc autē fuit
 sup̄additōe gr̄e: et humana n̄ in vniūctōe om̄i
 ne p̄ctū afflueret: et et sup̄ dicit p̄. Ad demō-
 strandū igit̄ hōmē gr̄am formatio corporis xpi sp̄ritu
 sancto attribuit̄. Conueniēt̄ etiā hoc d̄: f̄m filiū
 nāstū humani verbi et sp̄s. Verbi n. humani
 in corde cōstans: filium d̄mē gr̄m et̄mē verbi: s̄
 q̄ cōstitit in p̄ctū aut̄ hōmē an̄v̄ et bōvōc̄ affi-
 mit̄: et f̄m d̄mē bōvōc̄ et c̄: ita et verbi dei
 carnē assumpsit: et v̄sib̄l̄ hōmē appareret. Uox
 autē humana p̄ bōvōc̄ sp̄ritu format̄: et caro verbi
 dei p̄ sp̄ritu verbi formati debuit.

**Exp̄ctio articuli in simbolo positi de conceptio-
 ne et natiuitate xpi.** **GA. XXXVI.**

Ad excludendū igit̄ errō ebionit̄ et ebe-
 ritū q̄ corpus xpi et viriū femine forma-

tum dixerunt: d̄ in f̄m bōvōc̄ ap̄ctō. Qui conceptus
 est de sp̄sancto. Loco enim in simbolo partem
 d̄. Et incarnatus ē de sp̄sancto: et nō fantastici
 corpus f̄m manichei: s̄ veras carnē assumpsit
 se credat. Ad d̄m: et autē in simbolo p̄m. Itē
 p̄ctōe hōies. ad excludendū origina: errō
 q̄ poluit virtutē passionis xpi: etiā demones libe-
 randos. Ad d̄m: et et̄m in codē. Propter n̄as
 fatuē: et miserū incarnatōe sp̄sancto ad
 humani f̄m ostendat̄ p̄ctōe f̄m iūctōe: q̄
 fides xpi sine op̄ibus legis ad salutem humana:
 nō sufficere parat̄. Ad d̄m: et̄m est. Descendit
 de celis: ad excludendū errōe soliti qui xps pu-
 rum hōiem asserbat: dicens etiā et̄. Omnia iū-
 ctū inuit̄: et magis p̄ bōvōc̄ vite meritū in ter-
 ris hōi p̄cipiū ad celū ascenderet q̄ celestē hōi
 origiē carnē descendit ad terrā. Ad d̄m: et̄m.
 Et hō factus est ad excludendū errōe P̄ctōe
 f̄m cuius p̄ctōe f̄m dei de quo f̄m d̄m
 quirit magis inhabitat̄: et bōvōc̄ q̄ homo esse di-
 ceretur.

De cōueniētia sicut xpi nasci ex virgine.
GA. XXXVII.

Cum autē ostendit̄ sit q̄ de mā humana nāe
 cōueniēt̄ filium dei carnis affluere:
 mā in in humana generatōe m̄m̄strat
 feminat̄: cōueniēt̄ fuit: et sp̄s de femina carnis
 assumeret: f̄m illud ap̄s ad Gal. 4. Ostendit̄ deus
 filium suū factū ex muliere. femina autē idger vi-
 ri p̄ctōe: ad hoc q̄ mā in quā ipsa m̄m̄strat̄ f̄m
 nichit in corpus humanū. formatio autē corpus
 xpi fieri nō debuit p̄ virtutē viriū femine: et su-
 p̄ iam dicit̄ ē: et abq̄ p̄ctōe viriū femine
 illa sola concepta: et qua filius dei carnē assumpsit.
 Tanto autē aliq̄ magis sp̄sanctus deus replet̄:
 Itē magis a carnalib̄ sep̄at̄. Nam p̄ sp̄sanctū hō
 f̄m trahit̄: p̄ carnalia vō deo f̄m. Et autē for-
 matio corpus xpi fieri debuit p̄ sp̄sanctū: op̄-
 tar illū feminā de qua xps corp̄ assumpsit magis
 me sp̄sanctus deus replet̄: et p̄ sp̄sanctū: non
 solum aia sc̄d̄arū virtutibus: s̄ et̄m v̄ct̄ p̄-
 ctōe diuina. Et op̄ctū nō solum m̄m̄strat̄ cū et̄
 nō a p̄ctōe: s̄ et̄m corpus et̄ ab ol̄ corpus p̄ctōe carnis
 hō conceptioe elōgan. et nō solum ad conceptū
 xpi virtutē omnimōes: nō est et̄m: s̄ nec aīnec
 postea. Itē et̄m p̄ctōe et̄ qui nascēbat̄ ex
 ipsa. Ad hoc enim dei filius veniēbat in mundū
 carne assumptione: et nos ad resurrectionis status
 p̄ctōe: quo neq̄ subiret neq̄ subiret: sed
 erunt bōm̄es: sicut angeli in celo. Unde et̄m
 nent̄: in eḡitatis doctrinas introdicit̄: et in
 fid̄ et̄m v̄ct̄ respōndet aliq̄ gl̄e f̄m: et̄m
 Conueniēt̄ q̄ fuit: et etiā in suo et̄m vite incarni-
 tatem cōm̄endat̄ nascēdo ex virgine: hō in f̄m
 bōvōc̄ ap̄ctōe d̄. It̄m et̄m virgine d̄m̄a. It̄m

ymbolo aut patrum et virgine. Maria dicitur incarnata per qd valentini error: excludit certe ratione qm corpus xpi dicitur aut esse sanctificus aut esse alterius nature: et no esse et corpore virgine simpliciter atqz formati.

C Beata virgo sit mater xpi. CA. XXXVIII.

Utrum aut Theodorici hoc excludat qd beatu e Maria mater dei ostendi nolebat. In utroqz aut ymbolo dicitur filius dei esse in teo vel incarnatus et virgine maria, femina in teo et qua aliquis homo nascitur: mater illius dicitur et eo qd materu ministrat humano conceptui Unde beata virgo Maria que materu ministrat conceptui filij dei: vera mater filij dei dicitur est. Non eni refert ad rone matris: quicquid vultu materia ministrata ab ipsa format. No igit minus mater est que materu ministrat spū sancto formidam qz que materu ministrat formidam virtute virtus feminie. **C** Si quis aut dicitur veli beata virgine dei matre no debere dicitur: no est et ea assumpta divinitas: sed caro sola sicut dicebat Nestorius: manifeste voces suam ignorat. Non eni et hoc aliqua dicitur alioru mater: qd totu qd in ipso est et ea sumat. No eni con stat et ali et corpore magis est homo id qd est in animā quā id qd est in corpore. Alia aut nullu dicitur a matre sumit: sed vel a deo immediate creat vbi tas habet vel si esset extra: nec dicitur quidā posse sunt non sumeret a matre sed magis a patre: qd in generatione ceteroz aliam sui pborz doctrinā manifestat: deo aliam scia vero corpus. Sicut igit cunctis beata mater aliqua scia dicitur et hoc qd ab ea conceptus assimilatur ita dei mater beata virgo Maria dicitur debet et ea assumpta est corpore dei

Deposet aut dicitur qd sit corpus dei si assumitur in unitate persone filij dei qui est verus deus. Ad firmandu igitur humanā naturā esse assumpta a filio dei in unitate glorie necesse est dicere qd beata virgo Maria sit mater dei. Sed qd necesse negabat vna glorie esse dei et deo iesu: beati: ideo et consequenti negabat virginemariā esse dei matrem. **C** Spū sanctus non sit pater xpi. CA. XXXIX.

Iter aut filij dei dicitur de spū sancto et et Maria virgine incarnatus: conceptus: no in dicens ei qd spū sanctus sit pater hominis: qd licet beata virgo eius mater dicitur.

Primo quidē qd in beata Maria virgine invenitur totu qd pertinet ad in atriā dicitur. **M**ateru eni ministrat aut dicitur conceptui spiritum sancto formidam ut requirit natura no. sed et pte spū sancti: et no invenit totu quod ad rone in patre existit. Et si eni de rone parit vti et sua natura filius sibi conaturat pducit. Unde si fuerit aliqz agē qd faciat aliqmd no et sua substantia nec pducit ipm in similitudinē sue nature: pater eius dicitur no pote

rit. **M**o. n. dicitur qd homo sit pater eoz que facit per artem: nisi forte fm methaphoz. **S**pūs aut sanctus est quāsi ipso conaturatus fm dicitur nam fm qd pater ipso no est: sed magis ab ipso procedit. **S**ed aut natura humana no est ipso conaturat. Et cōstata natura humana et divina i ipso: vti supra dicitur est. **P**ropterea natura humana est verum ali quid de natura divina vti supra dicitur est. **S**ed eni ergo qd spū sanctus pater dicitur dicit no potest. **C** Item in vnoquoqz filio id qd est principalius in ipso est a patre: qd autē scdorum a matre. **I**n alio eni aliter anima est a patre. corpore vero a matre. **I**n hoc autē si anima rationalis a patre sit: sed a deo creata. virtus tamē paterni feminis despositiva operans ad formā. **I**d aut qd principalis est in dicitur est glorie verba que nullu no est a spū sancto. **R**elinquit ergo qd spū sanctus pater dicitur dicit non potest.

C Desinatitioe. CA. XXXX.

Cha ista vti ex predictis apparet beata virgo Maria mater filij dei facta est de spū sancto concepta: de cuius vti excedit puritate mundaret per quā congrueret tanto illo. **E**t ideo creditur est eam ab omni labe actuali peccati immunitate fuisse non tū in originali: eni venialis qd nulli sanctoz conaturat pte possit. ipm cum dicit. i. Jo. i. **S**ed iterum qd peccati non habent ipm non seduntur: veritas in nobis no est. **S**ed de beata virgine matre dei itelligi potest qd cōtinuo. 4. dicit. **L**ota pulchra es anima mea: et macula non est in te. **N**ocendum a peccato actuali immunitas fuit et ab originali spū sancto mundata. **O**portet siquidē qd cū peccato originali cōcepta: vixit qd et vniuersa sermo conaturat cōcepta fuit. **D**e enim privilegio sibi soli seruabat vti virgo cōcepta filij dei. **A**d magis autē scire que sine libidine esse no potest post peccati pēn penitus transmittit peccati originalis in pōtē. **S**unt licet eni qd si cū peccato originali concepta non fuisset non in diceret per dicitur redire. **E**t licet no est dicitur vniuersa: holum redemptio: qd qd derogat dignitati dicitur. **C** Et si ergo creditur qd cū peccato originali cōcepta fuit: sed ab eo quodā spū no purgata fuit. **S**icut. n. a pte originali purgata post natiuitatē et vtero sicut qui in baptismo sanctificat. **Q**uidā aut quodā privilegio qd magis in materia vterio sanctificati leguntur. sicut de Jere mia dicit. Jere. i. **P**riusqz te formaret in vtero uter: et anteqz exires de vtero sanctificauit te. **E**t de ioanne baptista age pōtē dicit. **S**pū sancto replebit ad huc et vtero in maria sine. **N**o aut filius est dicitur pcurios: et ppter no debet crediti de negatū esse matris ipsius. **E**t ideo creditur in vtero sanctificata ante. i. qd et vtero nasceret. **N**o autē tunc in em cario peccati infusione esse. **S**icut enim dicitur fuit

peccato originali subiecta: i redemptio non indi-
 gna. Non enim subiecti peccati esse potest nisi crea-
 tura rationalis. **C** Similiter etiam gratia sanctifica-
 ndis per peccatum in alia radicatur nec ad conceptum potest
 pervenire nisi per gratiam. Unde post infusionem aie
 credendum est eam sanctificatam fuisse. Et hoc autem
 sanctificatio amplius fuit quam alioquin in veteri sanctifica-
 tione. Alia namque sanctificatio in veteri: fuit quod ex
 peccato originali munditia: ad tunc est eis post hunc
 ut peccata non possent peccare saltem venialiter
 Sed beata virgo **M**ariata tanta abundantia gratie
 sanctificata fuit: ut deinceps ab omni peccato co-
 nscruaretur immunita non solum in actuali sed etiam
 veniali. Et quod vitale peccatum hereticis fuit merito
 ne contingit: et hoc. **L** quod aliquis inordinatus con-
 ceperit sine motu infurgit aut alterius passiois
 peccatum rationem: rone cuius primi motus di-
 citur esse peccatum: in quo ens est quod beata virgo
Maria nunquam peccavit venialiter: eo quod in ordina-
 tos passionis motus non sentit. Contingit autem
 huiusmodi in omni inordinati ex hoc quod appetitus
 sensitiuus qui est horum passionum subiectus non
 sic subiectus rationi: quin interdum ad aliquid preter
 ordinationem rationis motus: et quod contra rationem:
 in quo consistit motus peccati. Sic igitur fuit in
 beata virgine appetitus sensitiuus rationi subiectus
 per virtutem gratie ipsam sanctificantis: quod nunquam
 contra rationem inordinate sed secundum ordinem ratio-
 nis. **P**oterat tamen habere aliquod motum subiecto non
 subordinatum rationi. In deo autem ista deus aliquid
 amplius fuit. Sic enim inferioris appetitus in eo ratio-
 nis subiectus fuit: ut ad nihil moueret nisi secundum ordi-
 nem rationis: secundum **L** quod ratio ordinabat vel prohibe-
 bat appetitum inferioris moveri prope motum.
Hoc autem videtur ad integritatem primarii status perti-
 nisse: ut inferioris vires totaliter rationi subderentur.
 Que quidem subiectio per peccatum primi par-
 tis est sublatam non solum in ipso sed etiam in aliis quod
 ab eo contrahitur peccatum originale: in quibus etiam
 postquam a peccato mundantur per gratiam sacramentis
 remanet rebellio vel inobediencia inferioris viri-
 tum ad rationem: que tamen sanctorum peccato: que ipso
 nullatenus fuit secundum precepta. Sed quod in beata vir-
 gine **M**aria non erant inferiores vires totaliter
 rationi subiecte: ut **L** nullum motum haberent ad ratio-
 nem: et tamen sic continebantur per virtutes
 gratie: ut nullum modo contra rationem mouerentur pro
 peccato hoc sicut videtur in beata virgine post sanctifi-
 cationem re mandit quidem formos peccati sed sublatam
 sed ligatam.

C De peccata virginis in fine ipsi. **CA. XXXXI**
 Quod autem per peccatum in fine ipsi sic fuit con-
 tra omnem motum peccati: nimirum: multo-
 magis in ea exercit gratia formos peccati
 in ea est voluntarius vel etiam totaliter sublatam

ritudine in ipsa secundum verbum angeli super cruminate
 ad conceptum ipsi: et ea formam dicit. **V**ni postquam facta est
 sacramenta subiecta: et habundantia filii deus: neque
 est credere non solum aliqui motu peccati in ea fuit
 se: sed nec etiam carnalis obsequium delectationem
 ea fuisse expertam. **H**ec hoc eius suffragari erroris quod
 matthei primo dicitur quod non cognovit eam Ioseph
 s. **M**aria non enim peperit filium suum primogenitum
 postquam peperit ipsi: et cognovimus: quod tunc in hoc
 loco non significat tempus finitum sed indetermi-
 num. **E**t sic ordinando in cre scripturae per verbum esse
 ipsa autem asserat aliquid factum vel non factum: quomodo
 in dubio poterat venire. **D**icitur dicit in primo loco.
 sed a detritis meis debet penam iuniorum tuos
 scabellum pedis tuos. **D**ubium enim esse poterat
 an ipse sederet ad dexteram dei sed non videtur
 tur ei inimici esse subiecti: quod postquam inductum nul-
 lus remanebit subtrahendi locus. **S**imiliter etiam
 dubium esse poterat an ante partum filii dei Ioseph
Maria cognovisset. **U**nde hoc evangelista
 remouere curauit: quod indubitanter reliquere
 liquit: quod post partum non fuit cognita. **H**ec enim
 ei suffragari per ipse dicitur eius primogenitus: quia
 si post ipsam alios genuerit filios. **V**olet enim in scri-
 ptura primogenitus dicitur ante quem nulli genuit: etiam si
 post ipsam nulli genuerit filios: sed primogenitus quod
 legitur sancti habuerat deo: et sacerdotibus offerrebant
Hec enim ei suffragari in enigma aliquid: tunc
 fratres ipsi fuisse quasi in matre: eius alios habuerit
 filios. **V**olet enim scriptura fratres dicere eos qui sunt
 eiusdem cognationis: sicut abrahā loth suū fratrem non
 minuit: cum esset nepos eius. **E**t in **M**ariæ et
Marie: et alij eius sanguinis fratre ipsi dicitur: et
 sanguinis Ioseph quod per ipsam parabat. **E**t ideo ipsam
 holo dicitur. **Q**ui natus est de virgine **M**aria. **Q**ue
 quod ego dicitur ab. **I**ure que ante partum: in par-
 tu: post partum ego genui. **E**t quidem quod ante partum
 et post partum eius virginis terrogatus non fuerit satis
 iam dicitur est. **S**ed nec in partu eius virginis fuit
 violata. **C**orp. enim ipsi quod ad discipulos iam clau-
 sis irruit: ponit eadem præter verum dicitur misis
 erit. **N**on enim decebat ut integritatem nascendo
 tolleretur: qui ad hoc nascetur ut concupis in in-
 tegrum reformaretur.

C De effectibus assumptionis a ipso. **CA. XXXXII**
Iur autem concubitus fuit ut filius dei natus ab-
 sumptis humanis propter humanam naturam
 assumptionis salutis hanc finem ostendit per
 gratiam: sapientie plenitudinem enim concubitus fuit:
 quod in humana natura assumpta a dei verbo concubitus
 aliquid crederetur que cognovisset delectationem non libe-
 rantis modo humanam generatam. **S**ua autem cognovisset

modi: vt homo qui per iusticiā pietatē p̄ iusticiā
reparatur. Et igit̄ aut̄ hoc iusticiā dōdo vt qui pe-
nitentia peccādo facit̄ q̄libet dōdo: p̄soluunt̄ pe-
ne liberet̄. Quia vtro que p̄ amicos facim̄ aut
patimur: aiquales nos ipsi facere aut pati vide-
mur eo q̄ amicos est mutua virtus et duob̄ se aut̄
tib̄ quodāmodo facit̄ vni non dōcedat a iusticie
ordine si aliq̄ liberet̄ amico ei iusticiā dōdo p̄ ip̄o
Itē penit̄ aut̄ primi parit̄ p̄ditio in totū homo
nō genus dēuenerat: nec aliq̄i dōdo pena suffice-
re poterat vt totū gen̄ hōiū liberaret̄. Nō enim
erat p̄ digna satisfactio: equalis vt vno boie pa-
ro satisfactio cōs boies liberaretur. Et illū cō-
am nec satisfactio aut̄ iusticiā vt angel̄ et amicos
hōiū generis p̄ ip̄o satisfactio. Angel̄ enim il̄ h̄
dignitatē infinitā vt satisfactio eius p̄ infinitis
infinito peccatis sufficere possit. Solus aut̄ de-
f̄ est infinite dignitatis qui carne assumpt̄ p̄ hōe suf-
ficiter satisfactio poterat vt supra iam diximus
Erat igit̄ oportuit vt hōiū nām assumere tūq̄
pati posset pro boie et q̄ hō peccādo meruit vt p̄
teret̄ ad satisfactio p̄ boie. Nō aut̄ eius pena quā
hō peccādo incurrit est ad satisfactio idonea. p̄-
uenit. n. penit̄ boie et b̄ q̄ deo auct̄ dōcedit̄
ad cōmutabilia bona. s̄m̄ aut̄ hō pro pecc̄o in
vniq̄. Nō est p̄ hō et ceteris bonis q̄ deo cō-
dōdit̄: et meret̄ etiā pati molestiā et defectū in eo. p̄
pter qd̄ est a deo auct̄. Ille ergo igit̄ satisfactio
meret̄ vt per penit̄ genus peccatis in dōs
cōmutabilib̄ parit̄: renocet̄ ad deū. Nō aut̄ re-
nocationi cōtrarie sit ille penit̄ quibus hō sep̄ a
deo. Null̄ igit̄ p̄ hoc deo satisfactio q̄ p̄ hō gra-
tia: vel q̄ ignorat̄ deū: vel q̄ h̄ inordinat̄ aīam:
quibus hoc sit pena peccati: sed p̄ hoc q̄ in se ip̄o
aliquē doloē int̄at̄ in exteriorib̄ reb̄ dōm̄ su-
scipit̄. Nō igit̄ ip̄o illos defect̄ assumere debuit
quib̄ hō sep̄ a deo: licet̄ sint pena peccati: sicut
penit̄ q̄ in gnoētia et hōiū nām. Itē hoc aut̄ mi-
nus idoneo ad satisfactio redderet̄ gnoētia ad b̄
q̄ esset̄ auct̄ hōiū salutis: requirebat̄ vt pleni-
tudine gr̄ie et sapētie possideret̄ sicut iam dicit̄
et. Sed q̄ hō per penit̄ in hoc pecc̄o erat vt ne-
cessitate in eodē haberet̄: et sint corp̄: aīa est
passibilis: hōiū nām defect̄ ip̄o suscipere voluit
vt meret̄ p̄ hōiū parit̄ dōdo genus hōiū redime-
ret̄. Et itam̄ ant̄cedendū q̄ hōiū defect̄ sit ip̄o et
nobis cōs. Quia nō rōne immem̄ in ip̄o: ut
nobis. Hōiū nām defect̄ enim vt dicit̄ est pena sint
primi peccati. Quia igit̄ nos per viciat̄ originē
culpam originat̄ cōtra hōiū per p̄ hōiū defect̄
dicimur tractat̄ hōiū. ip̄o aut̄ ex sua origine nullā
mentē peccatis cōgrat̄. Nō aut̄ defect̄ eius
volūtate accepit̄. Unde dicit̄ nō debet̄ q̄ habuit
hōiū defect̄: peract̄o et magis assumpt̄. Illud
est cōtrariū q̄ cū alio q̄ necessitate trahit̄. A ip̄o

aut̄ potuit assumere hōiū naturā sine hōiū
defect̄: sicut sine culpe feditate assumpt̄. Et hoc
rōnis cōdoposcere videbat̄: vt qui sint inimici a
culpa est inimici a pena. Et sic p̄ q̄ nulla necessi-
tate nōq̄ viciat̄ originē nec iusticie: hōiū nām
defect̄ fuerat in eo. Vbi relinquit̄ q̄ nō cōtrariū
sed vōlūtate assumpt̄ fuerit in eo. Quia vō corp̄
nostriū p̄ dicit̄ defect̄ hōiū nām in pena peccati
est. nō aut̄ peccat̄ ab ip̄o erant̄ inimici cō-
trariū ip̄o in ip̄o hōiū nām defect̄ in hōiū carne et
suscipit̄ dicit̄ similitudine pecc̄i genit̄ h̄: illud apl̄ ad
Ro. 8. De iust̄ filii sui in similitudine carnis pec-
cati. Vbi et ipsa ip̄o passibilis: vel passio ab ip̄o
peccat̄i nolat̄ eius hōiū. Et de pecc̄o dicit̄ inimici
peccat̄i in carne. Et ro. 8. q̄ mox̄ est pecc̄o mox̄ est
semel. Et qd̄ est mirabili? hoc etiā rōne dicit̄ apo-
stol̄ ad Gal. 3. q̄ est fact̄ p̄ nobis maledictum.
Itē etiā rōne dicit̄ simpl̄ nām necessitate ass̄
p̄ hōiū. I. p̄ne vt dupl̄m̄ cōsumeret̄. I. culpe et
penit̄. Et si aut̄ cōtrariū videret̄ q̄ defect̄ pe-
nitas in corp̄ dupl̄m̄ immem̄. Quia cōs
cōs vt dicit̄ sua similitudine: post lat̄ oī: dōdo:
mox̄ et hōiū nām. Quia vō nō sunt oī: cōs: s̄
quodāmodo bonū p̄ hōiū vt cōs et lep̄a s̄ hōiū
hoc mant̄ hōiū hōiū nām. Hoc aut̄ defect̄ hōiū
est dōdo. Quia defect̄ cōs in nobis ab alio tra-
ducitur. I. ex primo parte qui eo p̄ peccat̄io
rit. Defect̄ aut̄ p̄ hōiū ex p̄ hōiū causis
singulis hōiū in aīam. A ip̄o aut̄ ex ip̄o nulla cōs
defect̄ habebat̄: nec et aīa que erat gr̄a et sapē-
tia plena et verbo dei vniat̄ nec et corp̄ q̄ erat
optime organizat̄ et dispositum cōpōit̄ virtute
sp̄s sancti cōpactū: s̄ sua volūtate dispētiue ad
nām salutē. penitas aut̄ alio q̄ defect̄ in corp̄.
Itē igit̄ hōiū debuit et ab alio dicit̄ ad al-
io. I. cōs nō p̄ hōiū q̄ in singulis et cōs p̄ hōiū
nām. Similit̄ etiā q̄ p̄ncipaliter vniat̄
ad resurgendū hōiū nām illos defect̄ vniat̄
re dicit̄ aut̄ in totā nām immem̄. Penit̄
aut̄ hōiū p̄ dicit̄ q̄ vt dicit̄. hōiū aut̄ hōiū
defect̄ nōs in dicit̄ tractat̄. i. q̄ hōiū dicit̄ nō hōiū.
Et n. defect̄ hōiū vel gr̄ie suscipit̄: aut̄ eius
lep̄a aut̄ cōtrariū: aut̄ aliq̄ dōdo. Hoc ad dō-
gmatē dignitatis ip̄o p̄ncip̄o videret̄: et est hōiū
defect̄ cōtrariū cōtrariū: que nulla datur et dicit̄
cōs totus nature.

¶ Quare ip̄o magis voluit.

CA. XLIII.

Aut̄ etiā igit̄ est hōiū p̄ dicit̄ a q̄ ip̄o alio q̄
m defect̄ nōs suscipit̄. nō et necessitate:
sed p̄pter aliquē finē. I. p̄pter salutē nām
Organo aut̄ in potentia et habitus sine habitū
ordinatur ad actum sicut ad finē. Unde passiv-
litas ad satisfaciendū vel merendū non sufficit
nō passio in actu. Non enim aliquis dicit̄ se
nō vult malus ex eo q̄ potest talia agere: s̄ et q̄

q̄ agitur lino et ymperū debet portare s; acū
 vi et doriū non solum pati butarem nostram fūc
 p̄ ut nos saluaret sed etiam et pro peccatis no
 stris sacrificeret voluit pati. C̄ Passus est autē
 p̄ nobis ea que et nos patremur ex peccatis p̄
 patri parentis meritis nos quoniam peccatum est
 mors ad quas omnes alie passionēs humane
 ordinat fuit ad vltimum. Dependia enim pec
 cati mors est vt apostolus dicit ad Roma. 6. in
 de et christus pro peccatis nostris voluit mores
 pati: vt dum penam nobis debuit ipse sine cui
 passus periret nos a reatu mortis liberaret: sicut
 aliquis debet opone liberari alio pro eo penam
 sustinente. Mortem autē voluit vt non solum
 eius esset nobis satisfactionis remedium: sed etiam
 salutis sacramentum: vt ad similitudinem
 mortis eius nos carnalitate moriamur in spū
 ita vitam tranſiam in illud. 1. Pe. 3. Christus
 semetipso peccatis nostris mortuus est: ut nos p̄
 inuitis: vt nos offerret deo mortificatus quide
 carne et uiuificatus autem spū. 2. Vbi etia; vō
 luit vt nobis mors eius esset perfecte virtutis ex
 emplum. C̄ Quantum ad charitatem quidem:
 quia maiorem charitatem nemo habet: q̄ vt ani
 mam suam ponat quis pro amico sine: vt dicitur
 Joan. 15. Tanto enim quisq; magis amare oſtē
 ditur quanto plura et graviora pro amico pati nō
 refugit. Omnium autem humanorum malorum
 grauius est mors per quam tollitur vita huma
 na. Unde nullum magis signum dilectionis esse
 potest q̄ q̄ bono pro amico se morti exponat.
 C̄ Quantum ad fortitudinem vero que propter
 aduersa a iusticia nō recedit: quia in anime ad for
 titudinem pertinere videtur vt etia; nec timor
 mortis aliquis a virtute recedat. unde dicit apo
 stolus Iohē. secūdo. de passione christi loquē.
 Vt pro mortem desisteret eus qui habebat mor
 tis imperium idē diabolum liberaret eos qui
 timore mortis per locum vitam vitam erant
 seruati. Dum enim pro veritate mori non re
 cūsant exclusi in mortem moriendi: propter que
 homines seruati peccati plerumq; subduntur.
 C̄ Quantum ad patientiam vero que in aduersi
 tate humana hominē ab obediētia non sinit. Sed quā
 to sunt misera aduersa tanto magis in his re
 cōtinentur virtutes. Unde in maximo malorum
 quod est mors perfecte patiente datur exemplū
 si alius misis turbante sustinetur quod de christi
 flopropbeta predictū dicens. Isa. 53. Tanquam
 agnus coram reud cruce obmutescit et non aper
 nit os suum. C̄ Quantum ad obedientiam vero
 qua tanto laudabilior est obedientia: quanto
 in difficilioribus quō obedit. Omnium autem
 difficilimum est mors. Unde perfectam obedi
 entiam christi commendanda. dicit apostolus

ad philippē. 1. q̄ factus est obediēs patri usq;
 ad mortē. C̄ De morte crucis. CA. XLIII.
 Eiusdem autē crucis apparet quare nō
 e tem crucis voluit pati. Primo quidem
 quia hoc conuenit quantum ad remediū
 satisfactionis. C̄ Conuenit etiam ad bonum pa
 nitur per ea in quibus peccauit. Per que enī pec
 cati quies: per hec et loquetur vt dicitur Sap. 11.
 Peccatus autem omnis primū fuit per hoc q̄
 pomū arboris ligni scientie boni et mali contra p̄
 ceptum dei comedit: loca cuius ipso seligno affi
 gi permisit vt exsolueret que non rapuit sicut de
 eo ipso dicit. C̄ Conuenit etiam quantum ad facta
 mentum. Voluit enī ipso ostendere sua morte vt
 sic mortemur vita carnalis q̄ spiritus offerri in
 perna eleuaretur. Unde et ipse dicit Io. 11. Ego si
 exaltatus fuero a terra: on iudicabit ad me ipse
 C̄ Conuenit etiam quantum ad exemplum. per
 fectę virtutis. Homines enim quandoquā mi
 nus refugiant vtuperabile genus mortis q̄ mo
 tis acerbitatem. Unde ad perfectionem vutu
 tis pertinere videtur: vt propter bonū virtutis
 etiam aliquid vtuperabilem mortem non refu
 gat pati. Unde apostolus ad cōmendandū per
 fectę obediētis ipse cum denuit de eo q̄ factū
 est obediēs usq; ad mortem subdit. Vocem
 autē crucis. Huc quide; in nos turpissima videba
 tur fin illud Sap. 1. Vnde turpissima condēna
 tentus sum.
 C̄ De morte christi. CA. XLV.
 Vm autē in ipso cōueniētia in vniū psonā tres
 subsistit. I. corpus ala et diuinitas: verbe
 quarū due. anima et corpus vniū sūt in
 vniū naturā. In morte quidem ipse separata est
 vniū corpus et anime. Sicut enī corp⁹ vere mor
 tuū nō fuit. Vnde enī corp⁹ et anim⁹ est aliud q̄
 separatio aie ab ipso. Sicut enī separatio est a
 dei verbo ipse ad vniōne personę. Et vniōne
 autē aie et corporis resultat humanitas. Unde se
 parata aia a corp⁹ ipse per mortē in triduo mortis
 idē vici non potuit. Tamen est alit supra q̄ ppter
 vniōne i psona hūmē nature ad dei verbū q̄ qd
 dicit de hōie ipso p̄ et p̄uenit de dei filio p̄di
 cari. Vnī quis in morte māter vniū psona filij
 dicitur ad aliam q̄ ad corp⁹ ipse q̄ qd de vniū
 corp⁹ dicit poterat de dei filio p̄dicari. Vnī si fern
 bolo dicit de filio dei q̄ sepulc⁹ ē ppter hoc q̄ cor
 pus sibi vniū in sepulc⁹ iacuit: q̄ de sepulc⁹ ad
 inferos aie descendente. C̄ Est enī ostendendū q̄
 masculinū gen⁹ designat psonam enī vero nā.
 Vnī in trinitate dicitur q̄ filij est alit a patre non
 aliud. Vnde hoc q̄ in triduo mortis ipse fuit ter
 in sepulc⁹: et in infero: totus in celo ppter p̄
 nā que vniū erat et carnis in sepulc⁹ iacit: et ani
 me in infero exortans et subsistens in illi vniū

celo regnare. Sed non potest dici q totum in sepulchro: aut in inferno fuerit: q nō tota humana nati: pē in sepulchro: aut in inferno fuit.

C De mores ipi fuit voluntaria. CA. XLVI.

Fuit igitur mores ad illi nostre morti conformis: quā ad id quod ē de rebus mortis: quod est anima a corpore separari: sed q̄ tum ad aliq̄d mores ipi a nostra morte differre fuit. Hoc. n. movetur quasi morti subiacet: et ne cessitate: v̄ nāle: v̄ aliena a violentie nobis dante. Ip̄s aut mortuus est: nō necesse est: sed p̄tate v̄ p̄p̄ta voluntate. Unde ip̄e dicebat Jo. r. p̄tate: et tunc bibeo pondēti animā meā: iterū sumēdi eam. Quis aut differre ratio est: q̄ nāla voluntaria nostre nō subiacet. Consideratio aut alie ad corpus nāla. Unde voluntas nostre nō subiacet q̄ alia corpore v̄ntra remaneret: v̄ q̄ a corpore separaret. Sed q̄ hoc et virtute aliam agentis p̄sentire. Quicquid aut in ip̄o fm̄ humana nāla erat nāle: totum eius voluntati subiacet: p̄pter divinitatis virtutē cui subiacet tota natura. Erat igit in p̄tate ip̄i: v̄ q̄dā vellet alia et corpore v̄ntra remaneret: statim cū vellet separari ab ip̄o hūmansimodi aut divine virtutis iudicis: centurio cruci ip̄i assilens sensit: dum eū vidit clamantes expirare: q̄ quod manifestus ostendebat: q̄ nō floceret in bole: et defectu nāle moriebatur. Mōtis p̄tate bole cū clamore ip̄i emittet: cū in illo mortis articulo virtutis possint palpēdo lingua movere. V̄ q̄ ip̄s clamās expiravit in eo divinitas manifestavit virtutē: et p̄p̄tate dicit. Vere filius dei erat ille: nō nō dicēdū est q̄ iudei nō ociderunt ip̄m: v̄ q̄ ip̄s ip̄e se occiderit. Ille. n. d̄ aliquem occidere q̄ cū cām mortis inducit: nō tamē mors sequit: nisi causa mortis nām vincat: que v̄ntra p̄sentat. Erat aut in p̄tate ip̄i: v̄ nāle corrupti cederet v̄ restiteret: q̄tū ip̄e vellet v̄ ip̄e voluntate ip̄e motu fuit: v̄ tū videt occidēdum eum.

C De passione ipi q̄ ad corp⁹. CA. XLVII.

Solū aut p̄tate mores pati volunt: sed et alia que ex p̄tate ip̄i partē impoſitē p̄sentunt: v̄ dū p̄tate p̄tate integrā suscipere nō p̄tate a p̄tate satisfactione liberaret. Ibo rum aut quod p̄cedat mortē: quod morte sub sequunt. p̄tate dicit gēnēti mortē corpore passio nec tās nāle: v̄ famē: sitis: lassitudo: hūmilitas: et. Et etiā violentie: v̄ vulneratio: flagellatio: et similia. Et etiā ip̄e pati volunt: aut p̄sentire: et p̄tate. Et n. hō nō peccasset: nec famē aut sitis: aut lassitudinis: v̄ frigoris: afflictiones sustinet: nec ab exterioribus p̄sentire violentiam passionem. Hoc nō p̄tate passio: alia que rōne ip̄e p̄tate q̄ alia hōes patiunt. In alijs. n. hōes nō ē aliquid q̄ hōes passionibus repugnare possit. In

ip̄o aut erat v̄nde hōes passionibus resistere nō solū virtus divina increata: sed etiam sic beatitudinis tanta vis est: v̄ Aug. dicit: v̄t eius beatitudo suo modo redundet in corpus. Unde post resurrectionē et hoc ip̄e q̄ alia glorificata erat per v̄tute dei: et apertum: et plenā fruisionem corpus gloriose sic v̄tute gloriose redderet impassibile: et imortale. Quis igit alia ip̄e p̄tate v̄tute ne dei fructus ip̄am et v̄tute hōes v̄tute v̄tute: et corpus impassibile: et imortale redderet: per redundatiam glorie ab alia in corpore: sed dispensatione facti est: v̄t alia dei v̄tute fructus: simul corpus pateret: nulla redundatiam glorie ab alia in corpore facta. Suberat enim: v̄t dicit etiam est: quod erat nāle ip̄o fm̄ humana nāla: eius voluntati. Cū peccat nōlem redundatiam superioribus partibus ad inferiores p̄ suo libro impedire: v̄t sicut v̄tūquam q̄tē in p̄tate agere: quod sibi p̄tate est: abq̄ alterius partē impedire: quod in alijs hōes esse nō potest. Unde etiam est q̄ impassione ip̄e in animo corpore dolere: simul v̄tute fructus: quod ad expectandem pertinet: v̄t nō corpus passio: subiacet: et manet quod pertinet ad v̄tute. Et q̄ p̄tate est v̄tute: v̄t p̄tate que et v̄tute agit in merca: v̄t sibi v̄t alie: unde est q̄ ip̄e ip̄e: corpore ab hōes est: quod tamē per capie fecit: et passus est: sibi: et nobis. Sibi quidem nō gloriam: alia quam a principio sic conceptione habuerat: sed gloriam corpore ad quam patens do pertinet. Nobis etiam: sic singulari passione: et operatione: et fuerunt p̄tate ad salutem hōis: hōis per modum exempli: sed etiam per modum meriti: in q̄m p̄tate habundatiam in charitate: et gratie nobis potuit gratiam promovere: v̄t sic de plenitudine capite: mēta acciperent. Erat siquidem quod dicit passio eius: quānam corpore nāla sufficiens ad redimēdum humanum gen⁹ si cōsideret dignitas passionis. Quanto. n. alia qua passio in personā dignitatem inferi: tanto videtur maior iustitia. Quia si quis percutat patiens: q̄ si percutat quēdam de populo. Cū igitur ip̄e sit dignitatis infinite: quilibet passio eius by infinitā etiam atq̄: v̄t sic sufficeret ad inferorum p̄tate abolitionē. Non tū alia q̄ quilibet cōsumata hūmāni generis redēptio: s̄ p̄ morte per quam p̄tate rōne sup̄a posita: ad hoc pan v̄tute: v̄t genus humanū: admittet a p̄tate. In electione. n. quilibet: nō solū requirit quilibet v̄tute: s̄ depuratio: s̄t ad emēdum.

C De passibilitate ipi sic. CA. XLVIII.

Ha vero alia est forma cogitatio patet est ut
 patet cogere et alia quodammodo patet. ut
 patet in illo quo tempore cogitatio possibilis habu
 et etiam alia est forma possibilis fuit. Et est autem considerari
 quod duplex est alia passio. Una quidem est per
 cogitatio alia vero est per obiectum quod in vna alia po
 tentiam considerari potest. Sic, n. se habet alia ad
 cogitatio sunt para alia ad parit cogitatio. Cogitatio autem
 vna passio quidem ab obiecto sicut et ab expecta
 ti fugido vna obtundit. Et per vero cogitatio sit
 et lesa pupilla eborat vna. Quod si consideratur
 passio alia est per cogitatio per tota alia passio est
 cogitatio patientis. Et si est anima forma cogitatio
 finis est certum. In est in vero alia est potentia
 radicatur. Unde relinquitur per cogitatio patet
 alia per potentia alia quodammodo patet. Et vero
 consideret alia passio et per obiectum non est potentia ami
 nentia passio est per passio proprie sumpta nocu
 menta imponat. Et est et per obiectum cuiuslibet
 potentia poterat aliquid esse nocivum. Item est supra
 dicitur est per alia est perfecta dei vna fructus.
 Superiori igitur alia est per cogitatio terminis per plan
 dis et per dicitur interet tibi habebat adiectis aut
 repugnans et quo aliqua nocivum passio in ea lo
 ci haberet. Potentia vero essentia quae obiecta
 sunt res cogitatio habere poterat aliquid nocivum et
 cogitatio passio. Unde sensibilibus dicitur in ipso fu
 it cogitatio patientis. Et est lesio cogitatio sicut a sen
 su sentitur nocivum est interiori imaginatione est
 ut nocivum apprehendit unde sequitur interiori tristitia
 est cum dicitur in cogitatio sensus. Et tunc passione
 tristitia dicitur in alia est fuit. Et vero solum autem
 imaginatio sed etiam ratio inferiori nocivum cogitatio ap
 prehendit. Et ratio est per apprehendit inferiori
 ratio que circa ipsa veritas poterat passio tristi
 tia habere locum in ipso in ista. Et motus et alia cogitatio
 lesione inferiori ratio apprehendebat ut motus et appe
 titu naturali stravit. Et cogitatio autem et amor que
 facit duos hunc quasi vnum ut alia tristitia passio
 tunc non solum est bis que per imaginationem vel per
 inferiori rationem apprehendit ut sibi nocivum sed etiam
 est bis que apprehendit veriora alia que amat.
 Unde et hoc tristitia tempore patiebatur sciam quod alia
 que et charitate amat per se nocivum immineat co
 gnoscere dicitur vel per. Et non solum sibi sed et alia
 dicitur. Et tunc dilectio primi ad superioris rationem
 quodammodo gerit in ista primus et charitate diligit
 propter cogitatio superioris in ipso in tempore de primo
 desiderat tristitia habere non potuit sicut in nobis
 habere potest. Quia enim ratio superioris ipsa passio dei vna
 ratio defectus primo sciam quod in dinastia vincitur
 finis quod dicitur ordinat certis quod alia peccare
 permittit et per peccato ponit. Et ideo nec alia
 ipse nec alia dei vna videtur et desiderat pri

mox tristitia pati potest. Secus autem est in viatoribus
 qui ad rationem sapientiam videndam non attingunt. Unde n.
 etiam finem rationem superioris de effectibus alios in ista
 turbos ad bonos dei et exaltationem fidei pertinet
 re certitudine et alia salutem finem dicitur. Sic igitur
 de dicitur de quibus dicitur per se in ista imaginatio
 ne et rationem inferioris finem superioris gaudebat in istum
 et ad ordinem divine superioris referebat. Et quod re
 ferre aliquid ad alterum est proprium operationis inferioris so
 ler dicit quod motus ratio inferioris quod dicitur si consider
 ret ut natura quod. Et n. ista est motus odibilis. vole
 bat tamen ea per si consideret ut ratio. Et sicut
 autem in ipso sunt tristitia ita etiam et alia passio est et
 tristitia ostendit ut timore ira et huiusmodi. Et bis
 enim que tristitia patitur gerunt timore in nobis ca
 sator dum futura mala existimantur et dum alio
 ledere tristitia sumus contra est irascitur. Et de
 tunc passio autem fuerit in ipso et in nobis. In no
 bis enim plerumque iudicium rationis fuerit et inter dum
 motus rationis excedat. In ipso autem nunc praecebat
 iudicium rationis motus rationis excedat excedebat
 sed tunc mouebat inferiori appetitui qui est subiectus
 passio ista ratio ordinat cum debere moueri.
 Poterat igitur contingere quod finem inferioris parte alia
 ipse refugere aliquid quod finem superioris optabat non
 in erat contrarietas appetituum in ipso vel rebelle
 carnis ad spiritum que in nobis contingit et hoc quod appe
 titus inferiori iudicium et motus rationis irascitur.
 Sed in ipso mouebat finem iudicium rationis in istum
 praecebat vnaque inferiori virtus moueri pro
 mota motu sciam quod ipsum decebat. Et tunc igitur
 considerat manifestum est quod superioris ratio ipsa tota
 quod fructus et gaudebat per comparationem ad sui obie
 ctum. Et tunc et hoc per aliquid ei occurrere pote
 rat quod esset tristitia est. Sed etiam tota patiebatur
 ex parte subiecti ut superioris est. Nec illa frus
 tratio in iudicium et passione nec passione nec passio
 pedebat frustionem cum non fieret reddidit et
 vna potentia in alia sed quod dicitur positum prae
 terea agere quod sibi proprium erat sicut iam supra dicitur
 est. Et de oratione ipsi. CA. XLIX

Ha vero ratio est desiderii appetitua
 et diversitate appetituum ratio sicut se dicitur
 quod ipse in iudicium passio propter dicitur.
 Quod n. s. dicitur si si possibile est trahat a me
 est iste. Et tunc non sicut ego volo sed sicut
 et n. In hoc enim quod dicitur trahat a me est iste, motum
 inferioris appetitui et naturalis desiderii desi
 gnat quod naturaliter quilibet motus refugit et ap
 petit viam. In hoc autem quod dicitur veritatem non sicut
 ego volo sed sicut tu vis exprimit motum superioris
 rationis est considerat per se ordinat de vna in
 ipse dicitur. Et quod etiam pertinet quod dicitur si
 potest hoc solum fieri posse demonstrat quod finem ordinem
 divine voluntatis procedit. Et tunc calor passio

non transiit ab eo quin ipsum habent non tamē dicit de her q eius q: uno exaudita non fuerit. Pā fm apm ad hebreos. 1. In cōbus exauditis est p sua recuerētia. Quj enī nō vt dicitū est sit desiderij expōsitū illud simpliciter eximus q: simpliciter voluit. Unde s desiderū iusto: exatione vim optinet apud deum fm illud ps. Desideriū pauperū exaudiuit dōs. Illud autē simpliciter voluit ut qd fm rōnem iustō appetitū: ad quam solā p̄inet consentire in opus. Illud autē simpliciter orauit ip̄e vt patre voluitas heret q: hoc simpliciter voluit. nō autē q: calit ab eo trāsire: quia nec hoc simpliciter voluit sed fm inferiorē rōnē vt dictum est. **C De sepultura xpi. C.A.L.**

c Quisē quisit autē: hōiem et peccato post mortem alij defectus s: ex parte corpōis s: ex parte aīe. Et parte corpōis quidem q: corpōis red dicitur terre et qua sumptus est. Hic autē defectus ex parte corpōis in nobis quādē s: duo attendit. 1. fm positionē: s: fm resolutionē. s: pōsitōnē quidem in ip̄is corpōis motū sub terra ponitur spūali. S: fm resolutionē vero in ip̄um corpōis in elementa soluitur et quibus est cōpactum. Hoc autē defectus: primū quidē ip̄e pati voluit vt. s: corpōis eius sub terra poneretur. Alīi autē defectū passus nō fuit vt. s: corpōis eius in terram resolveret. Unde de ip̄o ps. dicit. Nō dabis sūctū nūā videre corruptionē: i. corpōis putrefactionē. Idem autē ratio est q: corpōis xpi materia sumptū de natura hūana sed formatio eius non fuit virtute humana sed virtute spiritali. Et ideo ppter substantiā materiā sub terram locū qui corpōis in mortis deputari cōstituit voluit pati. Locū enī corpōis debeat fm materia s: p̄domināre elementū. Sed resolutionē corpōis per spūali fabricati pati non voluit: q: quātum ad hoc ab alijs hōibus differēbat. **C De descensu xpi ad inferos. C.A.L.I.**

c Xpc vero anime sequit hōibus et peccatis post mortē vt ad inferos descendit non solum ip̄am ad locū sed etiā ip̄am ad penā. Sicut autē corp̄ ip̄i fuit quidē sub terra fm locū nō autē fm eōdem resolutionis defectū: ita s: alia ip̄i defectū quidē ad inferos fm locū non autē vt ip̄i penā subiret: sed magis vt alios a penā absolueret. qui ppter peccatū primi patris illic tenebant p̄o quo plene iam fati fuerat mortē patiēdo. Unde post mortē nihil patiendū restabat. Sed absq: omni pene p̄sente localiter ad infernū descendit vt se viuat: s: in mortuō liberato: oī dēret. **C Et hoc etiā dicit q: solus inter mortuos fuit liber: q: alia eius in inferno non subiacuit penę nec corp̄ eius occupatiō in sepulchro. Quā ut autē crūas descendens ad inferos eos liberauit qui pro peccato primi patris ibi tenebantur.**

illos enī reliquit qui pro peccatis p̄p̄is ibidem penite crāt adierit. Et ideo dicit in modū illi sēmi non absoluisse: q: i. partē liberatū: s: partē demisit. Ideo igit crūas defectus s: hōis s: fidei tūq: cum dicit. passus sub penis: pilato: crucifixus: mortuus: s: sepultus: descendit ad inferos. **C De resurrectione s: tpe resurrectionis christi. C.A.L.II.**

q Vta ergo per crūas hūmanitatem liberatū est a morte que et peccato primi patris veniētia erant: oportuit q: sicut ip̄e mala nostra sustinuit vt ab eis nos liberaret: ita etiā reparatiōis humane per ip̄m facte in eo p̄mitte appareret vt retro: nō ip̄m p̄poneret: sed bis in signū salutis tum et ex parte p̄sidentis: qd prospere scilicet incurrim: s: quod nobis patēdi est vt a peccato liberemur: s: per cōsolationem cōsideram: qd nobis per ip̄m speratū p̄ponitur. Superata igit morte que et peccato primi patris punierat. p̄m: ad imortalitē vitā resurrexit: vt sicut adā peccatē p̄mo in mortalitē vita apparuit ita ip̄o p peccato satisfactio p̄mo in immortalitē vitam p̄ appareret. Redierit quidē ad vitā sicut ante ip̄m vel ab eo vel a p̄p̄is suscitatus: ut nō moreretur. Sed ip̄s resurgens ex in otusē nō moruit. Vti q: p̄m: necessitatē mortē dī cūstrūctur p̄ncipio mortuos: s: p̄mitte dormitū. s: q: p̄m: a semio mortis resurrexit iugo mortis excussit. **C Et resurrexissio hōis autē debuit: necessitatē mortē est. s. n. hōis p̄ mortē sūctū ad vitā morē vitā: p̄robata nō fuisse. Sed vno resurrectionis daret signū sup̄ate mortis: s: nō ad p̄ncipio mortis: daret ip̄e vt per ip̄m liberaretur a morte. Vti resurrectionē xpi ad tertū diē dicitur q: hoc ip̄s sufficiens videbat ad mortis veritatē cōp̄robandā: nec erat nimis: p̄m: ad spem liberationis collēdā. Pā si amplū ostēda fuisse iam defectū ip̄e substitutionē pateret. Vti s: ip̄i deficient iam ip̄e quidā dicitur tertū diē luce vltimo. Nos sperabamus q: ip̄e nō dēp̄turus esset istud. Non tamē per tres integros dies ip̄e mortuus remisit. Quā tū tribus diebus: s: tribus noctibus: in terra fuisse illo mōdo quidē quo pars p̄ nos ponit soler. Quā enī ex die s: nocte vni die s: nō ratio cōstituit: quicquid p̄t diei vel noctis cōp̄rata ip̄e fuit in morte tota illa die diei in morte fuisse. Sed mō scripturē ostendit nō noctis: quē die cōp̄rata: sed q: hebrei ip̄a fm cursum lene obferunt que s: sero incipit apparere. fuit autē ip̄e i sepulchro vltima parte serē ferē que si enī nocte p̄c dēn cōputet erit quasi dies vni nōctis illa. Noctē de sequite serā serā cōp̄rata oī uite grā die sabbati fuit i sepulchro. Et sic fuit dies diei. Jacuit etiā mortuus in se quā nocte que p̄c dicit diem dicitur in qua resurrexit: vel media nocte fm grego. vel diluculo fm alios. Vti s: cōp̄**

vel tota non: vel pars eius est sequenti die. ubi
 conitertina dicitur. **C.** Nec vacat a mille-
 no q' tertia die resurgere voluit et per hoc mani-
 festet q' ex virtute totius animalis resurrexit. vñ
 q' q'q' dicitur post eius resur. talle. q'q'q' aut q' q'p' p'
 pua virtute resurrexit qd' nō est edentariū cū eadē
 sit diuina virtus patris: sicut r. f. f. Et etiā vt ostē
 deret q' regatio vite nō fuit facta p'na die: sicut
 libe lege naturali: nec scda die. i. sub lege: mox
 ex sed tertia die. i. tpe gratie. **C.** Habet etiā rōnē
 q' tps vna die integra: t' vñb' noctib' integra in
 cuius sepulchro: q' tps vna vtriusque quā fuisse
 pot. t' p'ne: duas noctes vtriusque cōsumpsit. f.
 culpe: t' p'ne que per duas noctes signatur.

C. De qualitate r'p' resurgētia. **C. A. LIII.**
 Qu solus aut t'p' re capauit hūano generi
 n qd' ad ampeccādo amittit sed etiā hoc
 ad qd' ad iam merēdo p'uenire potuisset.

Quo eni in saec' fuit r'p' efficacia ad merēdū
 h' vobis ante peccatū. Incurret siquidē ad am peccā-
 cādo necessitates mortēdi a nulla facultate quā
 mox nō poterat si non peccaret. T'p' autē nō solū
 necessitatē mortēdi excludit: sed etiā necessitates
 nō mortēdi acquirit. Unde corp' r'p' post resur-
 rectionē factū est impassibile: t' in morte nō qd'z
 sicut primi hoīs peccā nō mortēdi oīno nō peccā
 mortēdi qd' in futurū de nobis ipsis expectant. Et
 q' anima r'p' ante mortē passibilis erat: t' passio-
 nē corp'is consequens est: vt corp' impassibili
 factū: etiā aīa impassibili redderet. Et q' it' im-
 passibilis erat humane red'p'ōnis miserū: ppter qd'
 d'p'nterant cōnectat' frūctiois gloriā in sup'iori
 aīe parte: ne fieret redundātia ad inf'iores p'ces
 t' ad ipm corp'is: sed p'ueniret vñsq'q' aut age-
 re aut pati qd' sibi p'p'riū erat edegēdo: sicut vt d'z
 per red'p'ānti gloriā a sup'iori aīe parte totaliter
 corp'is glificaret inf'iores vias. Et inde est
 q' cum ante passionē t'p' esset edegēdo: ppter
 frūctiois aīe t' viator: ppter corp'is passibilitates
 iam post resurrectionē viator vltimus fuit: s'c'
 lum cōmptēndō.

C. Quōd vniuersis argumētis christi resurrectio
 demonstratur. **C. A. LIII.**

T. q' vt dicitur est christus resurrectionem
 t' anticipauit vt eius resurrectio argumen-
 tum nobis sp'ei esset: vt nos etiā resur-
 gere sperarem' op'uit ad sp'et resurrectiois sus-
 cēdēdi: vt eius resurrectio nec nō t' resurrectio q'is-
 tas arguerit' in dicitis manifestaret. Nō autē
 obus indifferēt' suā resurrectionē manifestauit
 sicut b'ūmāntē t' passio: sed solū est' p'ndam-
 tis a deo. f. Discipulis quos elegerat ad p'ndādū
 b'ūmānt' fatem'. Nō autē gloriā resurrexerunt: vt
 dicitur est certius ad gloriā edegēdo: cuius
 cogitatio nō debet obusēd' his t'p' qui se dignos
 efficiunt. Ad manifestauit autē eis christus t' vcrus

te in resurrectione: t' gloriā resurrectionis. Veritatem
 qd' in resurrectione ostēdit q' idē ipse qui mox
 us fuerat resurrexit equitūm ad naturā t' quibus
 ad suspōsit. Quāntū ad naturā quidē: se v'p'
 corpus humanū habere d'ndit aut tūm ipm
 palpandū t' videndū discipulis p'ebuit quib' d'
 ut luce vltimo. Palpate t' videte: quia spiritus
 carnis t' ossa non habentur me videtis habere.
 Et manifestauit etiā exorcendo auras quā natu-
 re humane cōueniūt cum discipulis suas plūdu
 cans t' bibens t' cum eis multoties loquē: t' ana-
 bulans qui sunt actus hoīs vniuersi: quia illa co-
 mētio necessitatis non fuerit. Nō etiā in corrupti-
 bila resurrexerat corp'is vltimus cibo indigēte
 cum in eis nulla fier' edegēdo quā oporteat per ci-
 bum restaurari. Unde t' cibos a deo absumpsit
 non cessit in corp'is eius nutrimentū: sed fuit relictū
 t' in suāctē materia. Veritas autē est hoc ipso q'
 comedit t' bibit se verum hominē d'ndit s'brauit.

C. Quāntū vero ad suspōsit ostēdit se esse eundē
 qui mox' fuerat per hoc q' idē aīe mortis eius
 in suo corp' d'ndit s'brauit. f. vltimus cicatrices.
 Quā dicit d'no me. Jo. 20. Insuper v'g'itū tuū huc t'
 vi de man' meas: t' after m' anūm t' nate in latē
 m' est. Et h'c. vlt. dicit. Videte manus meas t' pedes
 meos: q' ego ipse sum: q' huc etiā d'p'p'ia
 t' d'ns fuerit q' cicatrices vultus in suo corp' resur-
 nauit vt p' cicatricōis vias p'bat. Corp'is
 eni cōceptibilis resurrectio debet oīs irregularitas t'
 etiā dicit possit q' i mandib' qdā iudicia p'cedit
 vultus apparebūt cū quodā de corp' it' h' omniū
 v'g'itū. Quid etiā se idē suspōsit t' et mō loquē
 di t' ex aliis d'no op'ō' et quib' hoīs recogno-
 scit. Vñ t' discipuli recognouerūt eū i fractōis pa-
 ma Luc. vlt. Et ipse in galilea ap' se eis demon-
 strauit vbi ei eis erat solū p'uerari. Quāntū
 v' resurrexit manifestauit d'ntans clausa ad eos in
 tranit. Jo. 20. t' dū ab ocul' corp' euanit. Luc. vlti.

Doc. n. p'inet ad gloriā resurrex' vt in p'ate b'at
 appere oculo sigillō q' vult: vt t' appere q' nō
 licuit. q' t' resurrexerūt si v'as diffinitatē debat
 p'p'ora p' p'ura iudicia t' v'ant' resurrectiois t'
 gloriā resurrex' corp'is d'ndit s'brauit. Nā in iudicia
 t' adōnē glificatiōis corp'is totalit' d'ndit s'brauit
 si dei resurrectiois p'ndam' stulit: q' immētas
 glie opiniois exultat' eius ē nāe. Hoc t' nō solū
 vñ b'ūmānt' signis: sed etiā intelligib'lib' docemē-
 tis manifestauit: dū aperuit eoz sensū vt scriptu-
 ras intelligerūt: t' p' scripturas p'p'az se resurrexerūt
 ram edidit.

C. De duplici v'ra reparati
 hōie per christum **C. A. L V.**

Q. J'ur aut t'p' sua morte mortē n'ā: destruc-
 tura sua resurrectione vlt' aīaz rep'auit.
 Et h' b'ōis duplex mors t' duplex vita. Quā qd'
 mors est corp'is q' separatiō ab aīa: p' scriptu-
 rā a deo. T' p' aut' i quo scda mors locū nō h'at: p' p'

ma mortem quibuslibet. I. Corporem vtriusq; i nobis mortē deditur. I. Corporem et spiritū. Simili ter aut per oppositū intelligit duplex vita. Una q; dē corporeis ab animā que dicitur vita nature alia a deo q; dicitur vita iusticie vel vite gratie. Et hec est per fidem per quā dōmū habuit in nobis. Et illud Abacaco. 1. Iustus autē meus in fide sua vivet. Et fm hoc duplex ē resurrectio. Una corporal qua alia dicitur cōiungit coppi: alia spūali q; dicitur cōiungit deo. Et hec qm dē scōa resurrectio locū in ipso non habuit: nūq; eius alia fuit per peccata tum separata a deo. Per resurrectionē igit; suas corporales vtriusq; resurrectio. I. corporalis et spūalis nobis est. C. Considerādi tū est qvz dē Reg. super Jo. verbū dei resuscitat alag: sed vbi caro facta resuscitat corpus. Illam cuius iusticiā solus dei est. Quia tū caro est divinitas eius ista mens. Inim aut agit in virtute cūe spiritualis vtriusq; resurrectio nostra et corporalis et spūalis in corporealem ipsi resurrectionē refertur: vt in cām. Quia enī que in ipso carne facta sunt nobis saluta ria sacrū virtute divinitas venit. Unde et apostolus resurrectionē ipsi ei; nostre spūalis resurrectiois evidens dicit ad Ro. 4. q; traditus est propter delicta nostra et resuscitatus propter iustificationē nostrā. Quia autē resurrectio nre corporalis resurrectiois sit cū cōdit. i. ad Cor. 15. Si autē ipso p̄dicatur q; resurrectio: quā quidā dicit in verbis qm resurrectio mortuorū non est. Philo. dicit autē apō p̄cō q; remissionē ip̄i am bōit in opti. iustificationē vtro nobis resurrectionis vt designet p̄sonitas et similitudine effectū ad cām. Nam sicut p̄cōi depositio et remissio: ita ip̄s mortis depositio passibili lem vitā in qua erat similitudo peccati. Cū autē aliquid iusticiā novā vitā adp̄ticit ita ip̄s resurrectio nōn tates glie p̄cōi qvz est. Sic igit; mors ip̄i est cū remissionē peccati nostri: et effectiva in iusticiā dicitur et cōplante factanter: mentoria. Resurrectio autē ip̄i fuit cō resurrectiois nostre effectiva quidē iusticiā et cōplante factanter: liter: non autē in critica. nam q; ip̄s iam non erat vitato: vt sibi mereri p̄ceteret. nūq; claritas resurrectionis fuit p̄missa passibilia vt per ap̄m pat̄s. Phil. 1. Sic igit; manifestū est q; ip̄s p̄cō dicit p̄i in cōgnitū resuscitū et in cōgnitū nō sōlū ordine ip̄i: q; potius resurrectio fm p̄cōi: sed et etas: et dicit cū: q; resurrectio eius est cū resurrectionis aliorū: in ordine dignitatis: q; p̄cō cunctis glōsio resurrectio. Hanc igit; nō resurrectiois ip̄i symbolū fidei cōinet dicit. Tertia die resurrexit a mortuis.

C. De duplici premio humilitationis ip̄i. I. resurrexione et ascensione.

CA. LVI

Thavero fm ap̄m equalitatis ip̄i p̄missū fu it humilitatione ip̄i: cōsequēdo fuit vt de

glici eius humilitationis duplex exaltatio videret. Humilitaverat nōq; se p̄m a fm mortis passionē in carne passibili quā affligerat. Sed sp̄m adlocum corpe posito in sepulchro: et alia ad inferos descendente. Præme igit; humilitati videret exaltatio resurrectionis in qua a morte ad vitam rediit in mortali: scōe humilitationi videret exaltatio ascensionis: Unde ap̄s dicit. Ep̄. 4. Qui viderat ip̄e est: qui ascendit super omnes celos. C. Sic autē de filio dei dicit q; est natus passus et sepultus: et q; resurrexit non tamē fm nām divini: sed fm humanā ita et dei filio dicit q; ascendit in celū non q; dē fm divini naturā sed fm humanā. Nam fm divini naturas nūq; a celo descendit itēq; vbiq; existens. Unde ip̄e dicit. Jo. 3. Nemo ascendit in celū nisi qui descendit de celo filius hominis qui est in celo. Per q; datur intelligi q; sic de celo descendisse dicit nām assumendo terrenā q; tamē in celo semper permāsit. Et quo etiā cōm dicitur et ip̄e solus ip̄s p̄p̄ia virtute celos ascendit. Locum ille debebat ei qui de celo descendit rōe sue cōp̄gita. Alij vtro per seip̄os ascendere non p̄t̄t; per ip̄i virtutē eius mōdo effecti. Et sicut ascendere in celum cōvenit filio dei fm humanā nām ita additur alterū q; p̄cōi est fm nām divini. I. q; sedet ad dexterā patris. Non. n. ubi cōgruū est dextera vel sinistro corp̄ati. Sed q; dextera est potio: pars altius tamē per hoc intelligi q; filius cōsiderat patri non in aliquo minorat; ab ip̄o fm divini nām: sed cōm in eius equalitate cōm. C. P̄cōi nō: hoc ip̄s am bōi filio dei fm divini nām: vt fm divini naturā intelligam nām in ip̄o patre esse fm cōm vnitatē cū quo habet vnam sedē regni. I. p̄cōi eandē. C. Sed q; totent regibus aliqui asidere quibus. I. aliquid de regia potestate cōcōm. Ille autē potissimū in regno esse videt quē rex ad dexterā suā ponit: merito filius dei fm humanā naturā dicit ad dexterā patris sedere: quasi sup̄ oīm creaturā in dignitate celestis regni exaltatus. C. Vtrōq; igit; nō sedere ad dexterā est p̄missum ip̄i. Unde ap̄s ad hebrōs i. dicit. Ad quē aut angelorū dicit aliq; sedē a dextera meo. Hanc igit; ip̄i ascensionē cōstetur i simbolo dicitur. Ascendit in celū: sed et ad dexteram dei patris.

C. Quia ip̄s nō fm humanā iudicabit. CA. LVII.

Et hie que dicta sunt manifeste colligitur q; per ip̄i passionē et mortem resurrectionē nō atq; ascensionē gliaz a peccato: et nō re liberati sumus: iusticiā et immortalitatis glōriam hanc in re: illam in spe adp̄tici. Hec autē que sicut mus. I. passio mors et resurrectio: etiā ascēsiō sūt in ip̄o cōplata fm divini nām. C. Cōsequēter igit; oportet dicit q; fm ea que in divini naturā ip̄i passus est vel fecerit a male tam spūali: quā

acceptilibus liberando: ad spiritualia: & eterna bona
 p̄mouet. Et si autē p̄sequatur: vt qui aliquib⁹ ali-
 qua bona acquirit eade ipse disp̄ndit. Disp̄ndit
 autē bono: in multo requirit iudiciū: vt vnus
 quib⁹ fm̄ suum gradū acquirit. Quom̄dā t̄rigi
 corpus fm̄ humanā n̄m fm̄ quam multo a bo-
 mane saluus impetranda uidetur: plusq̄ a deo super
 bono quos saluauit. Unde dī Jo. 5. p̄bet̄atem
 dedit ei iudicium facere. I. pater filio: quia filius
 bono est dignus: hoc habeat aliā rōnem. Et si eius
 p̄mouet: vt iudicēs videant iudicandi. Deum
 autē apud quē iudicis auctoritas respicit in sua nō
 videre est potuit: quod p̄ iudiciū reddidit. Opus
 t̄rigi q̄ deus iudicandū in nā p̄p̄osuit: in nā af-
 fumpit ab homine videtur quod iudicandū sunt tā
 bono q̄ malo. Malū n. si deum in nā diuinita
 t̄ria videtur tam p̄mouit repositurē quōse reddidit
 demit indignos. Et t̄ria p̄mouet exaltandō p̄
 m̄n̄s humanitatis ip̄i respōdēt: qui v̄tq̄ ab hoc
 humiliari voluit: vt sub hoc iudice iudicaret in
 iustē. Vbi ad hanc humilitationē erp̄mendā signi-
 ficant in symbolo eius sub ponitō p̄bet̄ato passim
 fatemur. Hoc igit̄ exaltandō p̄mouit d̄bet̄at ei
 vt ip̄e fm̄ humanā n̄m iudicet a deo alium bono
 motu q̄ v̄tq̄ p̄strueret fm̄ illud Jo. 36. I. Cau-
 sita quasi imp̄o iudicata ē: cū iudicis recipi-
 p̄bet̄at q̄ p̄mouit iudicaria ad ip̄i exaltationē p̄mouet
 licet & reformet d̄s gloriā: ip̄e in iudicio appar-
 bitandō in humilitate quo p̄mouet ad meruit: in
 forma gloriosa ad p̄mouit p̄mouet. Unde dī in eū
 gloriā: q̄ videbit illū bono venisse in in iudicē
 p̄bet̄at magis: & manifestat. Vbi autē clarat ip̄e
 electus quidē qui cum dilexerunt erit ad gaudis
 q̄m̄ 1. p̄. p̄mouit. Reges in decore videbit
 imp̄o aut erit ad p̄mouit: iudicē: q̄ iudicā
 ne gloriā & p̄mouit: diuinitatē timētib⁹ tribulatiō
 & metum inducat. Unde dī 1. p̄. 16. Videbit & cōm-
 dant scilicet p̄mouit: ignis hostes suos deuoret:
 ignis in forma gloriā se erēdat: apparebit t̄ria leo
 iudicā passio: nō cū defecit: cū decore & gl̄
 vt erit v̄tq̄ v̄tq̄ electi recipiāt gaudis qui p̄ pas-
 sionem ip̄e liberatores recognoscēt: p̄mouit tri-
 ficium qui t̄ria b̄n̄ficis p̄mouit. Unde dicit
 Apoc. 1. Videbit cū oīs oculis: & q̄ pup̄e-
 rant & plangit se super oīs tribus terre.
 U. q̄ ip̄e ad iudicis dedit filio suo q̄ bonam scit
 iudicā. CAL VIII.

T. q̄ pater omne iudiciū dedit filio: vt dī
 cur Jo. 5. Hinc autē humana vis iusto
 dei iudicio dispensatur: n. est qui iudi-
 cat om̄ carnē: vt dicitur in dicit. De 1. 17. Non
 est dubitandum: etiam hoc iudiciū quo in m̄do
 regnāt homines ad ip̄i p̄mouit iudicariā pertine-
 re. Unde etia; ad ip̄m̄ introducant in p̄. verba
 patris dicitur. Dedit a patris meo: donec po-

nam inimicōs suos scabellum pedum meorum.
 Adhuc etia; dicitur dei fm̄ humanā n̄m: anq̄m
 ab eo recipit iudicariā p̄mouit. Quam quidem
 etiā nunc exeret anq̄m̄ manifeste appareat: q̄
 om̄es in m̄do pedibus eius subiecti sunt. Unde &
 ip̄e itam possit d̄mouit dicit d̄mouit v̄tq̄
 Data t̄ria iudicis p̄mouit in celo: & in terra. Et autē
 & aliud dei iudicis: quo vnusquis in ip̄i motus
 sue retribuēt ip̄m̄ ad vitam: fm̄ q̄ meruit. Iusti
 enim d̄mouit eius ip̄o manent: vt Paulus desi-
 derat. Peccatores autē mortui in inferno sep̄t̄
 tur. Non. n. p̄mouit t̄ria bono d̄mouit: ubiq̄ dī
 iudicio fieri: aut hoc iudicis ad ip̄i p̄mouit iudici
 artem non p̄mouit: p̄mouit cū ip̄e d̄mouit sua
 dicit. Jo. 14. Et abierit & preparabo vobis locū
 iterum venio: & accipias vos ad me ip̄m̄: vt vbi
 ego sum: & vos sint. Quod quidē tolli vbi ē aliū
 q̄ d̄mouit: vt cum ip̄o est postmouit: q̄ d̄mouit
 sumus in hoc coeque peregrinamur a deo: vt dicit
 1. Cor. 5. Sed q̄ retribuēt bono nō solum
 d̄mouit in bono: alicui etia; in bono coeque: ut
 ratio p̄mouit: ab alia r̄mouit: cōmouit: re-
 tributio requirit iudicium: & aliud iudicis esse
 quo retribuēt bono fm̄ ca que gesserunt nō so-
 lam in alia: v̄tq̄ etiā in coeque. Et hoc etiā iudicis
 in ip̄o debet: vt sicut ip̄e p̄mouit motu re-
 fuerunt in gloria: celos ascendit: ita etiā ip̄e sua
 virtute facit retingere coeque humilitatis no-
 stre: figurat coeque clarant: v̄tq̄ in erit
 manifestat quo ip̄e p̄mouit ascendit: & p̄mouit
 ante nos: vt fuerat. Deum p̄mouit. Refurre-
 xit autē alium bono: sicut in fine scilicet bono: vt
 supra tā d̄mouit. Unde hoc iudicis d̄mouit: & finale
 iudicis erit: ad q̄ faciendū ip̄e credit secūda
 venturus cū gloria. Sed q̄ in p̄. dicit iudicis
 d̄mouit ab ip̄e multa: ap̄e dicit ad Ro. 11. q̄ in eo
 p̄mouit d̄mouit sunt iudicā cum singulis p̄mouit
 p̄mouit iudicis est aliquid p̄mouit: incipit b̄n̄-
 ficibile humane cognitioni. In p̄mo. n. de iudicio
 quo p̄mouit vita bonum dispensat: & ip̄e gaudet
 iudicis manifestū est bono: sed retributionū rō-
 laet: p̄mouit: q̄ bono p̄mouit: mala in hoc m̄do
 cōmouit: & malis bona. In alijs autē duob⁹ d̄mouit
 iudicis retributionū quidē ratio in euidēt: erit
 sed ip̄e manet oculis: q̄ m̄mouit: h̄e bona
 ignoat: fm̄ illud eccl̄. 1. 9. Viderit homo fines
 suum. Et finem bono scilicet nemo scire pot̄. T̄ria
 erit p̄mouit suam nisi quos d̄mouit: d̄mouit cas
 gaudet aut finis m̄mouit dei voluntas que est no-
 bis ignota. Unde nec finis m̄mouit ad aliqua crea-
 tura p̄mouit pot̄: sed a deo: fm̄ illud. Eccl̄. 1.
 7. De die autē illa: bona nemo scit: neq̄ angeli
 celos: nisi p̄mouit. Sed q̄ in marco legit̄: neq̄
 filius hominis: aliquid errandi m̄mouit d̄mouit
 filium p̄mouit: q̄ ca ignoat que pater nouit.

posset aut hoc caritari: vt diceret: qd fili' igno-
rat fin humanā nām affluentiā nō aut p̄s dēmas
fin quā vnam sapientiā habet cum patre: vel vt
explicite dicat et ista sapientia in corde cōcepta.
Sed hoc incōueniens videtur: vt filius etiā fin
nām affluentiā dēmas ignoret iudicā cū eius sia
euangelisibz testante plena sit dei gratia: et veritate
vsq̄ supra viciū est: nec etiā videt habere rōnē
vt cū r̄pō p̄trem iudicādi acceptit: qd filius ho-
minis est r̄pōs sui iudicij fin humanā nām igno-
ret. Non n. oē iudicij poterit esse desitit: si deter-
minandi r̄pōse sui aduētū esset ei sub ractū in
dictum. Et ergo hoc intelligēdū ē in vltatū mo-
dum loquendi in scripturis: put dicit: tunc bene
aliquid scire: qd illius rei noticiā p̄bet: sicut dicit
ad Hebraeos. **Gen. 22.** Hinc cognoui qd time-
as dōmum qd tunc incipere nōscere: qui oīa ab
eterno cognouit: d qd eius deuotionē p̄ illud fa-
ctam ostendit. Sic igit et filius dicit dēz iudi-
cā ignoscere: qd noticiā dē filio nō p̄bet: s; eis
r̄spōdit: actus patris. Non est vltimū nōscere r̄
pōa vltimū: que pat̄ er p̄lat in sua p̄tē.
Pater aut istō mō nō ignoscit: qd scit filio bonus
rei noticiam dedit p̄ generationē eternam. Qui
dein filio dēmas se expōdit: dicitur hoc et intelli-
gendū de filio adoptiuo. Ideo voluit aut vltimū
p̄s finitū iudicij esse oculis: vt boles sollicitē vi-
gilarent: ne forte r̄pōse iudicij imparati inueni-
antur. P̄opter qd etiā voluit r̄pōse innotia vni
uscuiq̄ esse ignota. Talia n. in iudicio vniq̄
q̄ cōparatū qualis bonū momentū erit. Qd dē
dicit **Matth. 24.** Vigilate: qd nescit q̄ hora dē
veter venturus sit:

¶ Utrum omnes iudicabuntur an non.

CALIX.

¶ Igitur s; p̄dicit: p̄ qd r̄pō habet iudicā
ariam p̄trem suū viuos et mortuos. Ex-
tinet. n. iudicā et in eo qui in p̄tē scitō
viam: et in eo qui ex h̄ se cōd̄ transire mortuō
In finitū aut iudicā iudicabit finitū viuos et in
tuo ordine p̄ viuos intelligant nisi qui p̄ gl̄m vi-
uunt: mortuos aut p̄tē q̄ a gl̄a exierit: sicut
p̄ viuos intelligant qui aduētū dē vni replē-
tur: p̄ mortuos aut q̄ aera decesserunt. Quō aut
nō est sic intelligēdū: qd aliqui scitō in dicit qd
nō s; s̄ferunt corpore mouē sicut aliqui p̄ sine fr̄
Quasi sic. n. ap̄s dicit. i. cōm. 15. Quos quōdē
resurgemus: et alia ista bz. Quos quidē dōmē-
mus. i. mouemus: sine vt in aliquo libro habe-
tur. Non oēs quidē dōmēmus: vt **Matth. 22** est
in ep̄la ad **Romē** dē resurrexibz carnis qd p̄-
dicte sine r̄mirat: nō tollit: a p̄suoante p̄miser-
at ap̄s: sicut in **Adam** oēs mortui: ita et oēs in
r̄pō uiuificabunt: et sic illud qd dicit: nō oēs dōm-
nemus nō p̄dē referri ad mortē carnis: q̄ in oēs

transiit p̄ p̄tē patris et dē **Rō. 5.** S; expōditus est dē bonitate peccati: de qua dicit
Ep̄c. 5. Surge qui dormis: et surge a mortuo:
et illum in te r̄pō. Distinguit s; qui in aduētū
dēi reuertit ab his qui aut decesserunt: qd r̄pō nō
s; mouent: s; qd in r̄pō nati quo r̄pō nō in mō-
bus obitū r̄pō in aera mouent: et ita r̄m resurgit:
vt **Act. 22.** Considerandū tū est qd ad uolū-
tate p̄m̄tē videt. **Item** qd quidē qd aduētū
ei p̄sentet in dicitus. **Secō** qd eius merita dē-
ciant. Tertio qd sicut accepit. **¶ Quibus** igit
ad p̄m̄tē oēs boni et mali a p̄m̄tē r̄pō ad vlti-
mū iudicij r̄pō sub dēnt: qd vt dicit **1. Cor. 5.** Oēs
nos manifestari oēs ante tribunal r̄pō: qd p̄
generalitate nō excludit etiā p̄ntē: qui vt sine bap-
tismo vt cū baptismo decesserūt: vt dicit **1. Cor. 12.**
¶ Quibus vō ad sc̄m. i. ad d̄tūtionē meritorū
nō oēs iudicabunt: nec boni: nec mali. Non n. ē
necessaria iudicij d̄tūtionē, nisi boni mali p̄m̄-
ceant. **¶ Qui** vō est bonū absq̄ omissione mali: vt
mali absq̄ omissione boni ibi d̄tūtionē locū
bz. **Boni** igit quidē sunt: qui totali bonitatis
cōsp̄erunt soli deo vacantes: et hijs que sunt dei.
q̄ ergo p̄tē p̄m̄tē p̄hoc q̄ sp̄cto incōmutabi-
li boni: boni cōmutabili: d̄tūtionē: nulla vlt
in his omittio boni et mali: nō qd absq̄ p̄tē vlt
ei et eoz d̄tūtionē p̄ntē. **Ita. i. cōm. 15.** Dicitur
q̄ p̄tē nō b̄rmas ista nō d̄tūtionē: s; qd
icel p̄ntē quēdā p̄tē qd p̄ntē: qd d̄tūtionē
d̄tūtionē p̄m̄tē: vt nō est vlt. **¶ Qui** in
iudicio nō iudicabit p̄ meritorū d̄tūtionē. Qui
vō terrenū vlt a ḡntē r̄b̄: **¶ Quibus** vō
vlt: vlt eis nō quidē d̄tūtionē: s; eis plus d̄tū-
to iudicabit: vlt aliquid mali boni fidei: et chari-
tatis amicitia boni aliquid notabile: quātū: vt i
de facili apparere possit qd in eis p̄ntē. Vlt
lea iudicabunt: etiā s; p̄ntē ad d̄tūtionē merito-
rum. **¶ Qui** etiā ex parte mortuō notū d̄tūtionē: qd
p̄ntē accēdēti ad d̄tūtionē finitū illud d̄tūtionē.
Credere oēs accēdēti ad d̄tūtionē. **¶ Qui** s; fidei
nihil boni inuenit in eo: cū ad in alia p̄ntē
fidei eius d̄tūtionē d̄tūtionē: et iō d̄tūtionē absq̄
meritorū d̄tūtionē. Qui vō fidei bz et charitatis
nō bonitē bona p̄ntē: quēdā aliquid vlt deo cōm-
git or. **¶ Qui** necessaria ē meritorū d̄tūtionē: vt
ter apparat qd in r̄pō p̄ntē: vlt boni: vlt
mali: vlt talis cū d̄tūtionē meritorū d̄tūtionē
cut r̄tē terrenus cū peccantē cū audierit d̄tū-
tionē: vlt absq̄ d̄tūtionē audientia p̄ntē. **¶ Quibus**
vō ad d̄tūtionē. i. sine p̄ntē: oēs iudicabunt: qd
et p̄ntē: vlt gl̄m vlt p̄ntē: vlt p̄ntē. **¶ Qui**
1. Cor. 5. Et reserit vniq̄ quisq̄ p̄ntē: qd
gessit: sicut bonum: sicut malum.

¶ Quod non erit examinatum in iudicio: qd igno-
de modo: et loco.

Non est aut estimandus defussio iudicij nisi necessitas: vt iudex reformet: sicut dicitur in humana iudicio: oia sine peccato: apertis oculis eius: vt est iudex .4. Sed ad h. est necessitas facta defussio: vt vincens in se: deat de se: vt de alijs: qd sine digni pena: vt gloria: vt sic boni in omnia de dei iudicia gaudent: ma h. i. seipos irascit. Nec est estimandus qd boni defussio mentior: vbotenus sua. Immo qm. n. qd requireret ad enarradū figurarū exegitana: dicta: et facta bona: vt mala: vbi Lactantius docet: vt in: vt poneret de iudicij mille ania: duratis: qd sine nec hoc rps sufficere videat: cum ad vni^o boni iudicij modo facta op^o p^o dū plures dicit regeret. h. qd virtute diuina: vt sanis vincens: occurrit bona: vt mala oia que de se fecit p qui bus est pmian dū: vt paninodus: et nō solus vincens de seipos: h. et vincens de alijs. Vbi qm: tanta bona excedit: qd mala nullius videt: et mo mnti: aut edocet: semuli a esse peccata videt: et bonos ad mala sin estimant: humani: et p^o hoc sine discussione pmari: vt panini dicitur. In illo aut iudicio h. oia rpo affluant. Differēt tū bo ni a malis: nō solum qm ad eam meritorū: h. et loco segregantur ab eis. Nam mali qd terra beligētes a rpo recellerūt: remanebūt in terra boni vō q rpo adferuntur: obuia rpo occurrēt in aera subleuant: vt rpo p^o mouet: nō solum figurati glorie claritat: eius: sed in loco cōlocant: sicut illud dicitur. 14. Et bonos fuerit corpus illuc congregabunt: et sicut p quo signant sancti. Signatur it loco coeque: in iudex. Iosabam dicit sicut iudex: nō solum qd eadem significat: ad cōmemoradū: rpi passionē: p quam ipse: p^ontem iudiciaria pmouent: bonos p^ontem passioni eius ad loca tates glorie spūs affluant: sicut illud apli. Et cō panitur et coequebatur us. 2. Ibi. h. Et inde ē: qd circa locū demicere passione credis rpa ad iudicij de cōfirmat: sicut illud ioc. 3. Adgre gabo oie p^ontes: deducas: eas in vallē Iosaphat: et deducat cū eis ibi: que subiacet m^onti oliueti: vō rpo a se dū. Inde etiā est qd veniūt vno ad iudicij un: signis crucis: et alia passione iudicia demō strabunt: sicut illud dicitur. 24. Et tunc apparebit signum filij hoī in celo: et impy videntes in quē p^ontem dicitur et crucien: et hui qui redēpi sunt gaudent de gloria redēmpcionis: sicut rps a de terra de sedere dicit sicut humanā nūm in qm est ad bona petissima patrie subleuat: ut ita vult in iudicio a de rps tua dicitur insistere. q. bono rabiūfirmum apud eū locū habētes.

¶ Sancti iudicabunt. **CA. LXI.**
Non solum aut rps in illo iudicio iudicabit: h. et etiā rps: quia illi iudicabit sola cōparatione. s. boni minus beneficiant in a

magis malos: sicut illud dicitur. 11. Viri nimie surgent in iudicio cū generatōe illa: et p^ontem eam: quidam vō iudicabit: sicut approbationes: et sic oia iusti iudicabunt: sicut illud sap. 3. Iudicabunt sancti nationes. Quidā vō iudicabunt quasi iudicant: p^ontem accipietes a rpo: sicut illud ps. Quidā ancipites in manibus eorū. Hic aut vlti mam iudicant: p^ontem vlti ap^ote reprōmunt dicitur. 19. Dicens. Qos qui sequeuntur etas me: in re generatōe cum sedere filij bonis in sede maiestatis sue sedebunt: et vō sicut sedes. 11. iudicant eos. 11. tribus istis. Non est aut estimandum: qd sol iudex qd ad 11. tribus istis p^ontem p aplos iudicant sed p. 11. tribus istis oie fideles intelligunt: qui in fidei p^ontem sunt a sumpti. Nam infideles nō iudicant: h. tam iudicant sunt. Vlti etiā nō solum apli q tunc erant cū rpo iudicabit. Nam acceptas dicit iudicabunt: nec paulus q p^ontem alijs laborauit creabit iudicaria p^ontem: p^ontem cū rpo dicitur: nō solum p^ontem iudicabit: h. ad illos p^ontem h. di gnalet p^ontem q relet oibis rps sine sequat. h. n. pmallus ē petro querēt et dicitur: ecce nos relinquit: oia a sequat sicut: et: quid ē erit nobis: vbi Job. 36. Iudicium pauperum tribus: hoc rōna habet: vt enim dicit est defussio erit de acerbis boim q terrenis rebus hui: vt male sunt vlti. Requiritur aut ad recordandū iudicij: vt ams iudicij sit liber ab hui de quibus iudicet: et id p h. qd aliqui hui alim sicut a rebus terrenis totali abstrahit: dignitat iudicariam merent. sicut etiā ad meritū bonis dignat p^ontem diuinitas amicitia. vt dicitur. 15. Xps cū angelis ad iudicandū dicit cō rēstans: p quos p^ontem intelligen tur: vt Aug. in li. de p^ontem dicit. Decc. n. vt vlti dicitur: actus boim circa obseruandū diuinitatem p^ontem: q p^ontem vire iudicauerit. In dicitur aut p^ontem coopera boni: ad hoc q vni cuiusq^o apparet causa saluationis: et dicitur: tam sicut alio: eo modo quo p^ontem angeli inferiores: vt etiā hoc alimare dicit. Hanc igit iudicant p^ontem p^ontem in rpo in sicut olo aplos dicit. Inde rēstans ē iudicare viuos et mortuos.

¶ Quō distinguant articuli de predictis. **CA. LXII.**
Is igitur cōsideratio q p^ontem ad h. rpi sine veritatē. Sciendū est q oia p^ontem. ad certos articulos redantur. sicut quod dicitur quidē ad 11. sicut ams ad 14. Xps. n. fides sit de hui q sunt incōp^ontem rōm: et h. aliqd non uan. occurrit rōm incōp^ontem: hui oportet esse nouū articūm. Et h. igit vnos articulos p^ontem ad diuinitas vnitates. Quidam enim dicitur cō vnam rōm p^ontem: cum sic p^ontem imediate of bus: vt singulari sic colendū subiacet fidei. De tribus aut p^ontem possunt trē a. scilicet. De tribus aut

effectibus dei. I. creationis que p̄ntat ad n̄m in
 sificationis que p̄ntat ad gr̄m: remuneratib̄s
 que p̄ntat ad gl̄y: ponunt tres alij: sic de diuini-
 tate in vniuerso ponit sepe articuli. Quia hu-
 manitate de ip̄o ponunt sepe alij: vt p̄mus sit d̄
 incarnatione & p̄ceptione. De deo de natiuitate q̄
 b̄sp̄salem difficultatē p̄ter ep̄m a clauo virginis
 vtero. Tertius de morte & passione & sepul-
 ra. Quartus de d̄sc̄su ad inferos. Quintus de re-
 surrex̄nde. Sextus de ascendēde. Septimus de
 a duento ad iudiciū: & sic in vniuerso sunt. 14. arti-
 culi. Alij v̄d̄nab̄lites fideliū p̄sentay sub vno
 articulo d̄p̄p̄h̄dunt: eo q̄ nō p̄t̄ cred̄ep̄ q̄n cre-
 d̄at̄: & s̄nt̄: & anḡ: necit̄ v̄tr̄ū: quā ē sp̄s̄m
 d̄m. S̄y d̄s̄linguit articuli refer̄entes ab arti-
 culo remuneratib̄s: & sic duo articuli sunt de deo
 v̄nus de v̄tate: & alius de trinitate. quatuor d̄
 effectib̄: v̄nus de creat̄e: alius de iustificacione
 tertius de deo d̄p̄p̄r̄c̄de. quart̄ de rem̄era-
 tione. Qūt̄ circ̄ si d̄e humanitatē ip̄i: p̄ceptionē &
 natiuitatē sub vno articulo d̄p̄p̄h̄dunt: sicut pas-
 sionem & mortē. Sic igit̄ in vniuerso s̄m it̄ā cō-
 putationē sunt. 11. articuli: hec de fide sufficiente
 ¶ Incipit sic de parabasis que in qua ostēdit̄ q̄
 ad p̄fectionē christiane vite necessaria est v̄nus
 sp̄ci.

CA. I.

V̄nia sc̄dm̄ p̄ncipi

q̄ p̄is ap̄t̄ocum s̄nt̄am ad monētur
 vt nō s̄nt̄ rōnem addam̄ de fide
 s̄ et̄ d̄ ea q̄ in nobis est ip̄e post
 s̄m̄ssa in quos fides sp̄s̄ne s̄nt̄
 beneuiter p̄sequit̄ sum̄: v̄t̄at̄ vt de h̄o q̄ ad ip̄es
 p̄nt̄ ent̄ cōp̄d̄ctas tibi exp̄ositionē faciam̄. Et si
 aut̄ d̄siderādm̄ q̄m̄ aliquis cognuit̄ d̄siderūz
 h̄oīs req̄s̄ere p̄t̄: cū homo n̄l̄ter sc̄re d̄sider-
 ret v̄t̄at̄: quā cognuit̄ eius d̄sideriū quor̄at̄: s̄y
 in cognuit̄ fides d̄siderūz h̄oīs nō q̄s̄it̄. fides
 enī imp̄f̄cta ē cognitio. Et a. n. credunt̄ q̄ nō v̄d̄t̄
 tur. Cui ap̄to est vocat̄ argumētū nō apparentiū
 ad d̄c̄. n. Iudicia igit̄ fide abue r̄m̄ct̄ sic mo-
 tus ad aliud. I. ad v̄s̄d̄dm̄ p̄f̄cte v̄t̄at̄ē quāz
 credit̄: & assequit̄ eā p̄ que ad v̄t̄at̄em h̄m̄ōi po-
 tere introducit̄: s̄y q̄ inter cetera fides documēta:
 v̄nū est d̄m̄us vt credat̄ deus p̄vidit̄ de reb̄
 humanis b̄d̄m̄surgit̄ ex hoc in alio credēdo mor̄
 sp̄ci: vt. I. bona que n̄l̄ter d̄siderat̄: vt & d̄ctus
 est fide p̄nis am̄lūi p̄sequat̄: v̄nū post fide ad p̄-
 ceptionē sp̄s̄ne vite sp̄ci necessaria ē: sicut s̄p̄ iam
 d̄p̄m̄as.

¶ De h̄oibus p̄uēnt̄er indic̄is d̄p̄ quā obtine-
 nt̄ a deo sp̄er̄at̄: & d̄m̄ificat̄e cōm̄e ad de-
 um: & ad h̄oem.

CA. II.

¶ V̄nia v̄o diuine p̄uēnt̄ie ord̄inē v̄nūqūz
 attribut̄ modus p̄uēnt̄i ad finē s̄m̄ p̄t̄

mentis sic n̄c̄ est etiā h̄oīs p̄ct̄us p̄m̄o
 d̄no obtinēdi que sperat̄ a deo s̄m̄ h̄m̄ine cōdi-
 tioner̄ent̄. Habet. n. b̄ h̄m̄ana p̄ditio: vt ali-
 quis interpan̄ d̄p̄s̄ionē ad obtinēdum ab ali-
 quo p̄ferm̄i sup̄iorē q̄ p̄ eā se sperat̄ ad p̄f̄ci. Et
 id̄ iudicāre d̄ h̄oīs d̄p̄ quā h̄oīs a deo obtine-
 ant̄: q̄ ab ip̄o p̄sequit̄ sp̄ci. Aliter n̄ necessaria ē
 d̄o ad obtinēdum aliqd̄ ab h̄oī: aliter a deo. In
 terponit. n. ad h̄oem p̄m̄ū quādē: vt d̄siderium
 ord̄inē: & necessitatē exp̄m̄at̄. Debet̄ vt d̄p̄t̄i mi-
 mus ad p̄e d̄ndū h̄oī: sed b̄ in d̄one q̄ ad de-
 um fundit̄ locū nō h̄t̄. Non. n. ord̄o n̄d̄m̄us
 necessitates n̄t̄as: ac d̄sideria deo manifestat̄
 q̄ d̄m̄ est cogitor: v̄nū s̄p̄ d̄icit̄. Id̄c̄ ante d̄
 d̄sideriū m̄t̄. & in enūctio d̄ d̄ct̄. 9. Hoc p̄
 v̄t̄at̄: q̄ h̄oīs d̄bus indiget̄: nec etiā diuini v̄-
 luntas verb̄ h̄m̄ana s̄c̄ct̄ ad v̄olē d̄ q̄ p̄nis
 notat̄: atq̄ vt d̄l̄ numerū. 13. Non ē d̄ct̄ q̄ h̄o
 vt n̄l̄t̄at̄: nec vt s̄nt̄ h̄oīs vt n̄l̄t̄at̄: nec p̄-
 uēnt̄ie s̄c̄ct̄: vt d̄l̄. Re. 15. Sed d̄o ad obtinē-
 dum a deo est h̄oī necessaria p̄ter seip̄m̄ q̄ con-
 vt. I. p̄m̄er̄ suos defectus p̄d̄er̄t̄: alim̄ s̄m̄
 s̄c̄ct̄at̄ ad seruēt̄: & p̄t̄ d̄sideriū q̄ ord̄o spe-
 rat̄ obtinere. ¶ Debet̄. n. ad receptū d̄m̄ yd̄onias
 reddat̄. Et it̄ aut̄ alic̄ d̄na p̄s̄id̄nda ord̄inē q̄
 deum: & ad h̄oem s̄t̄. V̄s̄ ad ord̄inē q̄ sit ad h̄oem
 p̄m̄ḡi familiaritas quā s̄m̄ d̄p̄s̄ct̄ d̄ct̄ ad h̄oem
 p̄t̄: atq̄ ip̄a d̄o q̄ ad d̄ct̄ em̄m̄ familiarit̄ n̄
 deo s̄c̄ct̄: d̄ m̄t̄ n̄t̄a d̄ct̄at̄ ad ip̄es: & quodā sp̄s̄
 ti affectu deo colloq̄m̄: in sp̄i: & v̄t̄at̄ ip̄s̄ d̄ct̄is
 & sic familiaris effectus ord̄o ad h̄oī s̄m̄ p̄t̄at̄:
 it̄er̄ fiducialit̄: or̄er̄ v̄nū d̄m̄p̄s̄. Ego etiam. I.
 fiducialit̄ ord̄o: q̄m̄ exand̄i h̄m̄ de: quā p̄m̄
 m̄t̄ ord̄inē in familiaritatē recept̄: d̄o fiducialit̄
 l̄m̄s d̄m̄er̄: p̄ter b̄ in ord̄o diuina assiduit̄:
 vt p̄nt̄onē s̄p̄s̄ d̄ct̄is n̄d̄ ip̄onim̄: s̄y rep̄uare
 deo accepta. S̄y. n. s̄m̄p̄ or̄er̄: nō d̄f̄ct̄e: vt
 d̄l̄. 1. u. 11. S̄i ē v̄s̄ ad p̄t̄endū iustit̄iam
 d̄ct̄. 7. Debet̄: & d̄bit̄ v̄ob̄ sp̄s̄n̄t̄e: & aper̄t̄
 v̄ob̄is. In d̄one v̄o que ad h̄oem s̄p̄t̄ent̄onē
 s̄c̄ct̄as reddid̄ imp̄onim̄.

¶ De p̄uēnt̄e s̄nt̄ ad p̄s̄t̄imōnē sp̄ci: vt notis
 forma ord̄i tradat̄ a ip̄o.

CA. III.

¶ V̄nia igit̄ ad s̄nt̄m̄ n̄m̄ post fide est ip̄es
 regit̄: op̄onim̄ s̄nt̄: vt s̄nt̄m̄ ea n̄l̄t̄at̄
 aut̄ act̄: & p̄s̄m̄at̄ nobis factus ē fidei
 referēdo cetera facta: & etiam nos in ip̄es
 v̄ram inducēt̄ nobis s̄c̄m̄ s̄c̄m̄ d̄ct̄ tradēd̄ p̄m̄
 manime ip̄es n̄t̄a in d̄ct̄ enūct̄ d̄m̄ ab ip̄o deo d̄o
 cernit̄: ab ip̄o p̄t̄endū s̄t̄. Non. n. ad p̄t̄ēns
 s̄c̄ct̄at̄: n̄ p̄p̄terit̄: & ad h̄oem nullūq̄ ab ip̄o
 p̄t̄er̄: nisi de quo sp̄er̄at̄: & ip̄e p̄t̄er̄: s̄p̄er̄at̄
 igit̄ d̄m̄ nos docet̄ a deo aliqua p̄t̄er̄: in d̄ct̄
 sp̄er̄e ad monē: q̄ ab ip̄o sp̄er̄e d̄ct̄m̄: ord̄o
 p̄a que p̄t̄ēda est d̄m̄strat̄. Sic igit̄ p̄t̄ēns

ca que in obone vtilia primum demōstrābim⁹ qe-
quā ad spes ipſarū puenire pōt. Et quoſpē po-
nere debemus: pp̄ quā cām: e que ad coſp̄are de
beant. spes quiddētia d⁹ e in deo que etiā oīare
dēmonſtrā illud ſp̄. Dp̄are in eo. l. deo oīe p̄gre-
gatio p̄ſcripta iudicē eōū illo. i. oīā dē cōda v̄ſa.
E cāntā quare ad ſp̄am deſinas ab ipſo deo oīā
do petere. C.A.III.

e Quis autē ſire in eo ſpandū eſt: ſp̄cipua eſt
q: p̄ncipm⁹ ad ipſū ſicut effect⁹ ad cām ubi⁹
aſt in v̄nū opant⁹: ſ; pp̄ aliquid ſine certū. P̄orti
net igit ad v̄nū qd⁹ agē ſ effect⁹ p̄ducere: vt
et nō v̄ſent p que poſſit puenire ad finē. Et Ide ē:
q in hijs a n̄ſibul⁹ agētib⁹ ſimētū deſcētū necel-
ſariū nō iucit⁹: ſ; attributū v̄nicūq; gñāno q ſur-
ad neceſſaria p̄ſtitūm⁹ ſui eſt: ad p̄ſcibū opāno
nem q: p̄ingat ad finē: niſi forte ſ impedit⁹ p̄de
ſectū agē q ſit iūſſū oīōe ad beatitūdē. Agēt
autē p̄ſcibū nō ſolūz in ipſa effect⁹ p̄ducēde ea
p̄ſort ſuo effectū: ſ; ſim neceſſaria ad finē iūſſū:
etiā qe ſi p̄fecta diſpenſat de v̄nū ſp̄m q ē qe ſi
ſi ſiſent faber nō ſolū cubellū fabricat⁹: ſ; et diſpo-
nre de incide ſp̄m. Idomo ſt a deo ē p̄duc⁹: vt
artificiū ab arteſice. v̄l dī. v̄ſ. 64. Et nunc triē
fact⁹: nī cētū nos vō iūſſū: id ſicut v̄as facile ſi
ſerūibet ſp̄are de ſigūlo poſſit vt tñ diſponerēt
ita etiā hō d⁹ ſp̄es deo: vt recte gabriel ab
eo: v̄l dī dōere. 18. Sicut tñ in manu ſigūli ſic
vō dōm⁹: v̄ſi in manu meā: hō autē fiducia que hō
h⁹ de deo v̄l certitudo. dēſ. 1. n. q. agē a: rec-
ta ſiū opū diſpōnē nō recedit: niſi pp̄ aliquid et⁹ de
ſerū. In deo autē niſi defectus cadē p̄t: neq; ig-
nūtia: qū etiā nuda ē ap̄a ſi oculis eſt: vt dī de. 4.
V̄ſop in potētē: q nō ē ab actūe a man⁹ eius: vt
ſalutare nō poſſit vt dī v̄ſ. 59. neq; itē defect⁹ vō
necolūt⁹: q: nō ē v̄ſ ſp̄m: n̄m eū etiā ſp̄m ſi
lunt: vt dī t̄reſ. 3. Et id ſp̄es quā aliq: ſ deo cō
fidit ſp̄m nō p̄vndit: vt dī 1. a. 5. Et autē p̄de-
randū v̄ſent⁹: ſi r̄ſpecta oīum creaturaz p̄vidē-
tia diſpōnē ſuā ſit: ſp̄lūm dōnē curā h⁹ de rōm a
bilibus creaturis q. l. dēignitate r̄m agētis ipſi⁹ ſic
ingitit: vt ad deū cogitō dōnē ē amādū p̄ſt p̄n-
gēre: itq; actū dōnē hē: vt bonū ē mali dicere
nō dōnē. v̄ſi p̄p̄it eū fiducia hē de deo: non
ſolū: vt p̄ſentur iſte ſm p̄vndem ſue n̄e: qd cō
petit certus creaturis: ſ; etiā vt credēdo a malo
t opando bonū aliq: p̄nerēt ab ipſo v̄l in ſe dī
dōnē vt iūſtra ſalubriſ in ſp̄m. l. bilibus ſi
om̄m r̄nābilibus creaturis p̄terea que p̄m
ad ſubſidiū vitē: p̄ſeſa ſubdit⁹. ſm autē holum
in egp̄ine elaz māz ſp̄m: qſ ſp̄m: quādā
cura p̄ſenti ab ipſo. Alii autē qd̄ r̄re oīz q: p̄e
dione quāquē accēdē: ſp̄m: dīſ ſacraſte aliq:
ſacēdū vt ad p̄ſcibū: ſicut d̄r ſūm̄m a ſe ſe ſa-
cultatē: vt poſſit eē mediū r̄ſonit⁹ a aqua cō

ſe facta ab igne facultatē h⁹ deo quē dicit: hoc ſp̄a
vt poſſit ſi ſemū hē. Idē autē ſubſiē nām addā
p̄ſeſe oīz q: quā efficit dūmne p̄bato n̄e: vt dī
1. p. 1. v̄l 5. ſm b̄ d̄c ſm̄m r̄ſegenerat in filio d̄c:
ſm̄ illud Jo. 1. Dedit etiā patrē filioz d̄c ſicri. ſi-
ſi aut effect⁹ p̄nerēt p̄t hē d̄tate ſp̄are ſm̄ illū
rō. 8. Et ſm̄ e hē d̄tate iſ ſm̄ hē ſp̄alē r̄gnāno
nem p̄p̄it hē quādāz alioz ſp̄es d̄ deo hē: hē-
dirant. ſ. eome p̄ſeſe d̄c: ſm̄ illū. l. p. 1. Regū
ut nos in ſp̄es v̄ſi p̄ſerretentē p̄t et moīm
in hē d̄tate in corruptibilē: in cōmā m̄at: t̄ in ar-
ceſſibilē p̄teruāt in celo. Et q: p̄p̄it ad op̄idū:
quā acceptū clamam⁹: ſm̄ b̄a p̄t: vt dī Ro. 8. 15
dōnē: vt et h̄c ſp̄e nob̄ eſſe oīādūz oī d̄tē ſuā rō
nem a p̄ſe ſp̄e d̄tate iſcōm̄it p̄cōp̄. D̄r etiā
et id qd̄ dī p̄t p̄par hōis affect⁹ ad pure oīdum
t ad oīm̄ d̄lū qd̄ ſp̄m. De d̄t etiā ſm̄ ſm̄ ſm̄ ſm̄
p̄nū eſſere: v̄l qui p̄ſcū deſ p̄ſcē d̄c: cōnare
vt dē ſm̄tate: eſſat v̄ſido. l. ſm̄ q d̄ deo aſſeſ
red d̄c: b̄is in ſt̄ d̄o iſ ſm̄ deo aſſim. v̄l dī
Eic. 3. P̄m̄ v̄l vocabis me: t̄ poſt me iſgrēdā non
ceſſabis. Et q: vt d̄r. P̄ſc. d̄c: ad res m̄da
nas iūſū d̄rigitur humani gl̄z: ad cōm̄ ſo-
des paſſibilis appetit⁹: qd̄ a cōmp̄e v̄lūz vi-
ta patrē vocas mo: ſm̄ p̄ſcibūz gēnoim.

**C. D. De a quo oīdo ſp̄m p̄m̄ d⁹ vocat ab
oīante p̄i noſter e nō mox. C.A.V.**

i. P̄ter alio dō ſp̄e qd̄ dē ſm̄ r̄cogno-
ſat d⁹ in charitate dē m̄ imitari ſm̄ illud
Eph. 5. Et ſic imitator d̄ deſ ſm̄ ſm̄ chariſſi-
mi: t̄ ambulate in dilectōe. Dei autē dilectio non
ſm̄ta eſt: ſp̄cōs ad oīes. Diligēt. n̄ a q̄ ſunt: vt
dī gal. 1. i. ſi ſm̄ hōes. ſm̄ illud deu. 11. Dilēt
p̄ſo: t̄ id vt d̄r p̄m̄ dicit publica eſt nob̄is:
cōis oīoz qd̄ oram⁹ nō p̄ v̄nū ſm̄ ſm̄ p̄ſſo toto
oram⁹: q: ſm̄ p̄ſo v̄nū ſm̄. ſp̄m̄ id igit oīare
vt d̄r ſm̄. d̄c: neceſſitas cogit p̄ alio autē cha-
ritaz fraternalit̄ beat⁹: t̄ id nō d̄c ſm̄ p̄i me⁹: ſ;
p̄i noſter. D̄m̄ ſm̄ ſm̄ p̄ d̄r d̄ d̄ d̄ d̄ q: t̄ ſp̄es n̄ſa
p̄ncipalē dūmo autū ſm̄t̄ admōit unūm
vt ſm̄t̄ p̄ d̄m̄ qd̄ petim⁹ v̄l dī. l. cōm̄. 1.
Eupit nos ad imitandū: t̄ vob̄ in obone p̄ nob̄.
t̄ Jū. 5. d̄. D̄tate p̄ iſc̄d̄ vt ſm̄ ſm̄: vt. n. d̄
eſ ſm̄ b̄. D̄r̄i n̄m̄ d̄ p̄ p̄ſeſe: t̄ v̄nū d̄
unt: ſm̄ magi: t̄ m̄toz ſp̄es ſp̄alib̄: t̄ vt nō
ſp̄erēt: ſm̄ illud d̄m̄. 18. Et t̄ d̄c: vt b̄o p̄n
ſerit ſm̄t̄ de oīe quādāz pet̄erit ſm̄ illū
a p̄e meo q in celo t̄ d̄: id nō ſm̄ ſm̄ ſm̄
gim⁹: ſ; q̄l e r̄enāim̄ ſp̄m̄ d̄m̄: p̄i noſter
Cōſiderā d̄ d̄ eſſe q: ſp̄es n̄ſa ē ad deū p̄ ip̄m
ſm̄ illud Ro. 5. In ſm̄t̄ eſ: ſic p̄oē d̄m̄ ad
deū p̄ d̄m̄ nō ſm̄ ſm̄: p̄ quā d̄m̄ accēſſū:
p̄ d̄c in ſm̄ ſm̄ in qua ſm̄ gl̄m̄ ſm̄ ſp̄e
ſm̄ d̄. P̄ter ipſū n. q d̄m̄ ſm̄ d̄i ſm̄ ſm̄
efficitur ſm̄ adoptim⁹: vt dī gal. 4. m̄ ſm̄ d̄m̄

filium suum: vt ad opem filioꝝ acciperetur. Et
li g i s t e n s e d e u i p r e m i s s i o n e m : v t p r e l e g i o
v i n g u l i t i n o d e r o g e t. v t A u g. d i c i t. N o n t u b i a l i
q u o d p a t e r v o d i c a r e. s o l o n s e p s i s i t e r p r i n o b i s
i n c o n p a t e r e t q : i l l u m s o l u s g e n u i t. n o s c r e a u i t
e t i d e o d i c i t p a t e r n o s t e r.

C. Ubi ostendit dei potentiam quae excedit omnem
caelestem potentiam. CA. VI.

¶ Ostendit autem potenter ipse deus quod potentia
sua excedit omnem potentiam creaturam. CA. VI.

¶ Ostendit autem potenter ipse deus quod potentia
sua excedit omnem potentiam creaturam. CA. VI.
¶ Ostendit autem potenter ipse deus quod potentia
sua excedit omnem potentiam creaturam. CA. VI.
¶ Ostendit autem potenter ipse deus quod potentia
sua excedit omnem potentiam creaturam. CA. VI.

remunerat p bonis: aut malis: et eos ad crea-
tionem condonat. vbi et post pmissa vba dicit. vbi
aut capilli caput obo ncrati sunt: et totu qd e
hois sit in circulo: et deo respondit: et c. b. obo vultu-
ria a nob h3 excludit: vbi et h3 dicitur. notate qd
me. C. Ubi patet quod plura est: vob: pp b vt sup d3
e in pa. d3. filij boia t arguit alaz: tate spabare
Et h3 pp pp h3 dicitur car obno boia v3 dicitur
p inq: et plura sunt in vt et pp inq: b oia q c i
de: et dicitur deo appropinque naturi. fm illd 3a. 4.
Appropinque deo e appropinque vob. v3 c i p e
d3. p oio e deo obno iuocant: et obno iuocant
b3 c i n v i t a t e. N e c s o l i c i n a p p o p i n q u e s t e c o s
p g r a m i b a t a t: fm illd 3a. 14. T u n o b i o e s
d e t. e i d a d s o d u s s p e s a u g e d a y: v l. q e n o m c e l i.
i n s a n c t. v t A u g. e x p o n i t. T u n. v t i p e d i c i t s p e
l a t e r i t e r e f e l i c i t e r i n t e r u i t o q: p a d e s i g n i c a t
i n t e r c e l i s i n t e r. h u c p r e i s i g n i f i c a t d e g r a d e
r e s a d o r b e m p u e r t i n u r: v l c e l i s i n g u r. E t q u o d t
i p e s a n c t i a u g e r e o r b i s f i d u c i a: n o s o l i c r e p p i n
t a t e d i c i t: s i e r e t d e g r a d e e q u i d i t p e q u a t a
d e o q c o s p r i m c e l o s s e l i: fm illd 3a. 51. U t p l u
r e s c e l o s i f u n d e a t e r r a. S u i. n. c o s c e l o s s e l i b e
n a c i e c e l l i a n o n e g a b i t.

C. Qualia sit que sunt a deo speranda: et de ratio-
ne ipsi. CA. VII.

¶ In pmissis et qbus h3es sp3s de deo p
pmissis considerat que sit ea q a deo sper-
re d3mus: vbi pmo desiderat qd sp3s desiderat
um pmissum. vbi ad h3 qd aliqd sit sperandum pmo
regit qd sit desideratum. dicit n. n3 desiderat h3
n3 dicit: s3 tamen vlt d3sp3. scdo q: quid qd
sperat possibile e e sume ad psequenda: s3 sp3s
sup desiderat addit. p3 d. n. h3 desiderat ea
q n3 e i t a m e t i p o s s e a d i p t e: s3 h o z h e s e t n3 p t.
t e r t i o r e g i t q d q d s p e r a n d u e s t a l i q d a r d u m. n a y
e a d q u a s u n t m a g i s d e s i d e r a t: s3 s p e r a m v t f i c a
d e s i d e r a m: s3 i n p a p e n e a b i t e s: n3 v i d e m u s
e a s p e r e q d f u t u r a: s3 h e c i s p a r t i a. U l t e r: a u t p e
d e r a n d u e t q a r d u o s q d q e s p e r a t a d e p r e q: q d i
a l i q e s i t s p e r a d i p t e p a n: q u e d i v o q s e i p m.
I n t e r q e b d i s s e r t: v l q: a d e a o b t i n e d a q p e l e d e
s e q u i s p a r c o n s t i p p e v r a m a d h i b e t: a d e a o b
t i n e d a q u e e t a b a l i o p e s s p a r i n s p o n i t p e r m i s s i o.
e t i i q u i d e a b h o i e l i d e a d i p t e s p a r v o c a t s i m
p l e x p e n s i o. S u a u t s p a r i l l d o b r i n e a d e o: v o c a t
o b o: q u e v t D a m a. d i c i t e p e r m i s s i o d e c e r t i a a d e o.
A b o a u t a d v n d e s p e i p r i n c i p e s q u i h3 a l i q d
s e s p o n e e t n a q u i h3 d e a l i o h o i e: s3 s o l a s p e s q u i
h3 d e d e o. U t b. d. 3a. 17. Q u i d e d i c i t h3 q d i d e
i n h o i e r p o n i t e u m e t r a d i u s s u r: s3 p i n d i d. D e
n e d i c i a m b3 q u i c o n d i t i n d e o: e r i t d e s f i d u a
c i a. N e t i g i t e a q u e d i s i n s u a r d e p e n d i a e t o
c u r o f t e n d i t h o i e e t p i d e r a d a p o s s i b i l i a: e t a
d i c i t: v t a d e a d h u m a n a v i n t e: s3 d i u i n o a p p l i o

peneniat.

¶ De fina petitione in qua docemur desiderare
re q cognoscit dei que in nobis inchoata pñciat
& hoc impossibile. CA. VIII.

¶ Potest igitur desiderare desiderii ordinem ex
comitate p dicitur: ut sicut in eñã spondens
¶ petendo a deo oñis accipit possit. Dicitur autem
homo charitatis: ut deus sup oia diligat: & id p-
mum desiderii nrm mouet charitas: ad ea q sunt
dei. sicut dicitur sicut boni sumus: deo autem p q i
se desiderat ut bñ in sumus: & dicitur: q̄ eternali co-
dem mōs se bñat desiderii nrm nō pōt ferri ad ea
que dei sunt: put in seipis desiderant. ut. i. de aliq̄
bona obtineat q̄ nō bñ: sic aut ad ipsa fert nra dñe
cia: ut ea tanq̄ emissa amem. ¶ Sed in b̄ desi-
derari d̄ deo: vt in opinione & reuerētia oim ma-
gnificet q̄ in seipso semp in an̄tuitu. Hoc aut nō
est tanq̄ impossibile reputādas. Et n. ad b̄ fact̄
sicut dicitur: ut magnitudinē diuini cognoscatur ad eas
petendi p̄ncipie nō possit videri in vniū p̄ti-
ritas et̄ id qd̄ in p̄. d̄. Aliquid. n. vane colli-
mū oēs s̄hos homi: est quocq̄ mane nāe desi de
rui quo oēs nūllr desiderant aliqd cognoscere de
diuina. Et nullus est q̄ dei cognoscit totali p̄ci
sicut illud Job. 32. Dificabiles videri est. Et in b̄
tan̄ ardū: vt eñ in facultatē hōmū excedat: sicut
illud Job. 36. Ecce deus magn̄: vinctō sciam nō
solus. Et cognoscit diuina magnitudis: & bonitatē
hōmū p̄ncipie nō pōt: nisi p̄ glām reuelatōis di-
uine sicut illud 2 Cor. 1. Pleno nouit s̄iā: nisi p̄
nog p̄m quis nouit nisi filius: & cui voluerit s̄-
lū reuelat. Et Aug. sup Jo. dicit. Deum nul-
lus cognoscit si nō se ideat s̄pe qui nouit. Indicat
se quippe deus aliquatē hōmū naturali qua-
dam cognitōe cognoscendū: p̄ hoc q̄ hōmū lu-
men rōnis inuendit: & creatura s̄ vñbile & condi-
ditū in quibus benitatis & sapientie sp̄s. aliquatē
reuelat: vesp̄ia: sicut illud Ro. 1. Quod notū
est ei. i. quod cognoscibile est deo p̄ nōlem rō-
nem manifestat: est illis. i. q̄ntibus hōmū. De
us. n. illis reuelat. i. p̄ lūm rōnis: & p̄ creatura s̄
quod dicitur: vt subdit. Inuifibilia. n. sp̄s a ere-
ctura mundi: ea que facta sunt intellectu cōsp̄-
ciunt. Dempiterna quoq̄ eius sp̄s & diuinitas
illa nō cognitū: s̄ p̄ca est: nec p̄a creatura p̄ca
da ab hōe sp̄ci pōt: etiā creatura deficiat p̄ca
dei representatōe: q̄ virtutibus eñe in in-
finitum excedit effectū: vt d̄ Job. 31. fōsā v̄stī
ga dei q̄ p̄cedit: & v̄stī ad p̄cedū oip̄e ostē re-
p̄ntes: Job. 36. Postq̄ dicit oēs hōes videri eñ
subdit. Vniūq̄q̄ inmer post. Et t̄ aū cognōis
imp̄fectione: s̄p̄ciat: Et vt hōes a vitate dēsi-
derat diuersimode circa cognoscendū dei errant
in q̄ sicut ap̄s dicit Ro. 1. Quādiē p̄uerit i
cognōibus suis: & obscurat̄ in insip̄is: cor eorū

Dicitur. n. se et sup̄ites stulti facti sunt & muta-
uerūt glām incomprehensibilis dei in similitudinē coctū
p̄ribilis hōis: & voluerūt: quadruped̄ & serpētū
& id: vt ab h̄ errore hōes quos reuocaret: p̄p̄
noticiā illius hōibus dediti veteri lege p̄ quā hōes
ad cultū vniū dei reuocant: sicut illud Deu. 6. In-
di d̄r d̄s deus n̄ vniū: Et h̄ de deo cognōit erat
figurā obscuritatē imp̄lecta: & infra v̄stī iuday
ce gent̄ terminos clausit. sicut illud p̄. Notus i
in dea deus in s̄r̄ nomē magnū eius: vt ḡ totū b̄la-
no generi v̄ra dei cognōis p̄ncipie: verbū suc-
tūte v̄nigenitū deus p̄ncipie in mūdus: vt per
eñ totū mūdus ad v̄rā cognōendū diuini nois p̄-
ueniret: & h̄ quidā d̄s faceret inchoatū in suis
sc̄ptis sicut illud Jo. 17. Quādiē n̄mē nū
hōibus quos de d̄s n̄mē de mōdō nec in b̄ ter-
minabat̄ eius d̄ntē: vt illi d̄s d̄ntat̄ haberet̄ no-
ticiā: s̄ vt p̄ eos diuulgaret̄ in mūdū v̄nūerūm
v̄l postea subdit. Et mūdus credidit: q̄ me mī
sist. Quod qd̄ p̄ ap̄s & succēssos eorū p̄ncipie
agit: d̄ ad dei noticiā p̄ eos hōes adducit: quo
usq̄ p̄ totū mūdū nomē dei s̄r̄. & celest̄ b̄at̄:
sicut p̄dicit̄ est 2 Cor. 1. Ab eorū solis v̄stī ad oc-
culum magnū est nomē meū in ḡntibus: & in oī lo-
co sacrificial̄ & offert̄ noi in oī orbiāno mūdū. Et
igit̄ id qd̄ inchoatū est ad p̄mationē p̄ncipie
tūmū dicitur. Sanctificet nomē nū: qd̄ vt d̄
ga. dicit: nō sic pet̄ quā nō s̄r̄ sanctū dei nomē
s̄ vt sanctū habeat̄ ab eis. Lira inchoat̄ de-
r̄ nō est h̄mē aliquid sanctus. Inter alia oī d̄
cia ḡntū sanctitas dei manifestat̄ hōmū exēdē-
tissimum signū est sanctitas hōmū: et diuina i-
habitatione sanctificat̄. Et n. Greg. p̄ncipie. d̄
Quis est t̄ bellūsiq̄ vidēs in credētibz v̄ nō
purū nō glorificet nomē inuocant̄ in tali vita: sicut
illud qd̄ ap̄s dicit. i. Cor. 14. Et oēs p̄p̄t̄ i-
tret aut qd̄ n̄ d̄nt: v̄ v̄dota v̄nūit̄ ab eis.
Et postea subdit. Et ita cadent̄ in facē adorat̄
d̄m: p̄ncipie q̄ v̄rē deus in v̄bis s̄r̄. Et id
sicut Critobonius dicit in hoc q̄ dicit sanctificet̄
tur nomē nū: rogare etiā in b̄ orant̄ p̄ nostr̄ i glo-
rificari v̄rē: ac si d̄ntat̄ factos v̄nūit̄: vt per
nos te v̄nūit̄ glorificet̄. Dicit aut̄ p̄ nos de san-
ctificat̄ in m̄tibz alioy in q̄ntū nos sanctifi-
camur p̄ ip̄s. Et d̄ dicendo sanctificet̄ nomen
nū: optam̄ sicut dicit 2 p̄ncipie vt nomē eius
sanctificet̄ in nobis. Quia. n. ip̄s dicit sancti cō-
te: q̄ ego sancti sum: id petim̄: vt ḡ in baptisimo
sanctificati sum: in eo qd̄ esse cepim̄ p̄ncipie.
Quotidie etiā deprecamur: vt sanctificemur: vt ḡ
quotidie delinquimus: & d̄ntat̄ nra sanctificatōe af-
ficus purgemur. Ideo aut̄ h̄c petim̄ sicut p̄ncipie
q̄ sicut i d̄nt. dicit digna ē deum deprecari oēs:
nihil ante p̄p̄s glām petere: s̄ oīa laudi eius possi-
p̄ntere.

peccipit. **U**llū aut̄ eoz ex hoc dicit hō q̄ similit̄
 duē p̄cipat alter⁹ hōis: sed ex eo solo q̄ p̄cipat
 ab alio ip̄i ad quātū p̄cipādū vñ inducit alium
 p̄ vñ generatiōis ip̄i. **S**imilit̄. **B**eatitudo aut̄ sine felici-
 tate am̄bi est alius hōis bonū p̄fectū. **A**d istū p̄ s̄m
 p̄cipiatē dīne beatitudinis q̄ ē cōtinuā beatas
 hōis: de o beatitudinis participat esse beatos ip̄s
 vñ per alia ad dēdē ad beatitudinē aduētē. vñ
 sicut in libro de vera religīe quod sic nos vñ
 dēdō hōies beatī sum⁹: sed vidēdo veritates q̄
 ip̄sō diligit⁹ t̄ hīc p̄gratulamur. **C**ōngit aut̄
 humanā mētē fermi in deū cupit. **S**ino nō per se
 alio nō per aliud. **P**er se quāde pura cū. **I**stō
 vidēt e p̄pter sc̄ipm̄ amāt. **P**er aliud aut̄ eoz ex
 creaturē ip̄s alius est alia in deū. **P**: illud rō
 ā. **I**mmutabilita dei per ea q̄ facta sūt intellecta. **P**er
 eoz. **N**on est aut̄ possibile vt p̄fecta beatitudo cō-
 sistat in hoc q̄ aliq̄ per aliud in deū tendit. **I**tem
 quōd q̄ cū beatitudo significet eozū bñm eozm
 actū sinē nō pōt vera beatitudo t̄ p̄fecta consistere
 in eo q̄ b̄ rōnē nō quādē terminū sed magis mu-
 tatis in finē. **Q** aut̄ de⁹ p̄ aliud agnoscat t̄ ame-
 narquodā bñm mēno mōns agit in hōi p̄ vñ
 in aliud dētēnt. **N**ō ergo in b̄ vera t̄ p̄fecta bea-
 titudo. **D**e o q̄: si in hoc q̄ mō bñna deo inter-
 reat e⁹ beatitudo cōsistat nō est vt p̄fecta beatitudo
 p̄fecta intellectōis ad deū inquirat. **N**ō aut̄ ē pos-
 sibile vt per aliq̄ creaturā mēs humana deo p̄-
 fectē intercreatuz per cognitiōē nōq̄ per amo-
 rē. **A**utem aut̄ forma creata in infinitū dētēnt
 estā repetitāde dīne cōtinuā. **S**icut ergo nō ē possi-
 bile vt per formā inferioris ordinis cognoscatur
 ea que sūt superioris ordinis pura per eoz⁹ sp̄s
 sub hāc vel per dētēntā eoz⁹ cel est: ita nō
 t̄ minus possibile est vt per aliq̄ formā creatā
 dei cōtinuā cognoscatur. **D**e d̄ sicut per p̄siderationē
 inferioris eozū superioris nōs negatiue percipim⁹
 pura q̄ nō sūt grana hōis leuis t̄ per eozū
 p̄siderationē negatiue de angelis percipim⁹ q̄ sūt
 similes vel incompositi etiā p̄ creaturā d̄ d̄
 nō cognoscim⁹ q̄ estāde pot⁹ qd nō est. **S**imilit̄
 t̄ cū quocūq̄ creaturē beatas q̄ d̄ m̄imū ē rē
 p̄fecta beatitudo dīne q̄ est beatas infinita. **I**h̄ d̄
 rates in reb⁹ pueritās ā de o sūt dei bñficia:
 nō sicut d̄ mētē vñ q̄ ad p̄fectā dei amōrē. **N**ō
 est igit̄ possibile q̄ vera t̄ p̄fecta beatitudo consistat
 in hoc q̄ mōs deo per aliud intereat. **T**ertio q̄
 r̄ recti ordinē: nūc nota per ea q̄ sūt magis nota
 cognoscim⁹: sicut ea q̄ sūt m̄m⁹ bona per ea q̄ sūt
 magis b̄a amātur. **S**icut igit̄ deus est p̄ma veri-
 tas t̄ s̄ma b̄itas s̄m se sime cognoscibilē t̄ amā-
 bilis. **H**oc igit̄ nullis eoz b̄s: vt etiā cognoscim⁹
 t̄ amōrē p̄ ip̄s. **A**d istā os aliau⁹ vñ d̄ in dei cog-
 nitiōē t̄ amōrē per creaturā perducit hoc est
 cūis impetēde cōingit. **N**ō d̄m ergo cōsequit⁹ est

p̄fectā beatitudinē: que om̄m imp̄fectiōem excludit.
Relinquunt igit̄ p̄fecta beatitudo sit in hoc q̄ mēs deo
 per se intereat cognoscēdo t̄ amādo. **E**t q̄: regis
 est subditos disponere t̄ gubernare illud hōie re-
 gere dicit r̄ q̄ cetera disponit. vñ aplō monet
Ro. 6. **N**on regnet patris in vestro mortali corpore.
Sicut igit̄ ad p̄fectā beatitudinē regit vt ip̄e de⁹
 per se cognoscat t̄ amēt: vt per os alia ferat ad
 alia: vñ e⁹ p̄fecte in hōis de⁹ regnat. **I**h̄ d̄ dicitur
1a. 49. **C**ōsiderato eoz reger eoz: t̄ ad fontes ad
 rum potabit eos. **E**t per ip̄m in quibuscuq̄ potit
 finis bonis r̄fēctē. **E**t est p̄siderādo q̄ cum in-
 tellectus per aliq̄ sp̄m se formā intelligat cō-
 qd nouit sicut etiā vñsū exteriori per formas lapidū
 diū lapidē vidēt nō est igit̄ possibile q̄ intellectu
 dei in sua cōtinuā vidēt per aliq̄ creatā species
 seu formā ip̄i dīnā cōtinuā rep̄tantē. **V**idēt⁹ etiā
 q̄ per sp̄m inferioris ordinis r̄cū nō pōt rep̄tāre
 r̄cō superioris ordinē ip̄m ad sui cōtinuā. **V**nde
 sic q̄ per nullā sp̄m corpale pōt intelligi sp̄m sub-
 stāntiāde ad sui cōtinuā. **C**um igit̄ deus superge-
 diat totus creaturē ordinē multo magis ip̄ sp̄s
 hōis sub hāc excedat ordinē corpaliū r̄q̄ impossi-
 bile est q̄ per aliq̄ sp̄m corpale deus s̄m sui et
 sentī videt. **H**oc etiā manifestē app̄ret si q̄
 p̄deret qd sit rem aliq̄m per sui cōtinuā videt.
Nō est cōtinuā hōis videt qui aliq̄ eoz⁹ cōtinuā
 later hōi cōtinuāt nō app̄dēt sicut nec cognoscit
 cōtinuā hōis qui cognoscit alia ab ip̄mōali. **S**icut
 qd aut̄ de deo dicit cōtinuā aliter cōtinuā ei. **N**ō est
 aut̄ possibile q̄ vna creata sp̄s rep̄teret deū qui
 tā ad oia que de deo dicitur. **N**ā in intellectu crea-
 to alia est sp̄s per quā app̄dēt vñ t̄ sup̄ra: t̄
 inf̄ra: t̄ oia alia hōis que sūt dei cōtinuā. **N**on
 est igit̄ possibile q̄ intellectu creat⁹ informet aliq̄
 vna specie sic rep̄tante dīnā cōtinuā q̄ deus in ea
 per sui cōtinuā possit videt. **S**i aut̄ per mltas de-
 ficiet vñras q̄ illē est qd dei cōtinuā. **N**on est igit̄
 possibile q̄ intellectu creat⁹ dētēnt possit ad vidē-
 dū deū in seip̄o per sui cōtinuā alq̄ vna specie crea-
 ta vel etiā plurib⁹. **R**elinquit igit̄ oportet ad hoc
 q̄ deus per sui cōtinuā videt ab intellectu crea-
 to: ip̄a dīnā cōtinuā per seip̄am non per alias
 sp̄m videt: t̄ hoc per quādā vñmōē intellecte
 eius creati ad deū. **V**ñ dicitur. **2e. Lt. De di. no.**
 q̄ qd bñsimam cōtēntur s̄m dei app̄tāde ad im-
 pletū crim⁹ per quādā fugitū intellectuale cognitiōē
 ad deū. **C** Et aut̄ hoc singularē dōmne cōtinuā
 vt ei possit intellectus vñrū. **A**d istā similitudinē
 q̄ t̄ ip̄a dīnā cōtinuā est cūctē: qd nulli alii forme
 cōpēt. **I**h̄ os q̄ oia forma sit in intellectu. **E**t nō
 si aliā forma q̄ per se cōtinuā nō pōt esse informātia
 intellectu pura sub hāc ā angelī cognoscit de
 bea⁹ aliq̄ intellectu aliau⁹: op̄t et q̄ hoc sit p̄
 aliq̄ cūo similitudinē intellectu informātē quod

non regit in omnia etiam si est suus et. Sicigit p ipis dei vultus mēo deū sit in intelligēdo vultū cū deo. Quia igit intelligit et intellectu et quodamō vultū et in deo regitare in sanctis et ipis cū deo obregna bāt. Et ad et eoz glōra dī apo. 5. scilicet nos deo moregnam et fadorum et regnabim⁹ si terra. Dicit enī h regnū quo de regnatū sūo et sancti cūz deo regnū celoz. fm illō ad. 4. p̄nam agite. Ap̄ p̄cipiētur. n. regnū celoz eo mō loquēdi quo et in celo deo attribuit. non quia corpali⁹ celo cōtinēat. sed et per hoc designet dei cōminētia sup oēs creaturā sic et cōt emūdet sup oēm aliā creaturā corporeā fm illō ps. Et regit sup oēs gēta dñs et sup oēs gēta et. Dicit igit et bñmō celoz regnū celoz dī nō q; eoz remunēratō sit in corpali⁹ celo s; in p̄cipiēdo sup oēs creaturā. Et de angelis dī ad. 28. Angeli eoz in celo s; vident facie plū nūc in celo et. Et i aug. dicit exponēs illud qd dī ad. 2. dicit vā coposita in celis in u. de ser. vā in mōte. Et h celo dicit p̄to sup oēs plū vā bñmō mōdi. Et n. mōta vā in reb⁹ volubilib⁹ volocidā s; in celo dicit p̄to in spā lib⁹ firmamōt vbi habitat sēpiterna iusticia. Dicit enī et bñmate bonū qd in deo cōstitit vta eer na eo mō loquēdi quo actio ab vniuersa dī vta vñtōt modi vite dīstinguitur quot s; genera sē actōnū: ut q; sup̄na et op̄atio intellectu s; p̄m actio intellectu vta. Et q; act⁹ obiecto ip̄z accipit inde et q; vñto dñtante vta emanatur s; illō Jo. 17. dicit vta etna vt cōstitit sū dū vta. Et cōtū finale bonū p̄bēditō nōt fm illō vbi. 3. dicit aut s; qd p̄bēditō qd qd nō dicit eomō loquēdi quo p̄bēditō inclūsiōē sp̄cat. Et enī ab alio inclūdūt totū et totāter ab eo p̄tinet. Et enī aut possibīle q; intellectu creat⁹ dei etnā totāter videat. na s; q; attingat ad p̄p̄tū et p̄tinet modū vñdōe dñe vt. f. deū videat s; vñ vñbilitat. Et enī deus vñbilitat fm sic vcrīta tis claritatē que infinita est. Et infinitē vñbilitat est qd p̄tinet intellectu creatō nō p̄t enī et līnīta vñtū in intellectu. Sol⁹ igit deus per infinitā vñtū sui intellectu vt infinite intelligit totāter se intellectu p̄bēditō s; p̄m. Rep̄mittit autē dñtate p̄bēditō p̄t p̄bēditō nomē sp̄cat quā dñtate nōt. Cū enī aliq; intelligat aliq; dicit cō p̄bēditō ere et q; potuerit eūz manu tenere. Sic igit s; dñm fm in coepe vt dicit. 1. ad Cor. 5. p̄p̄eratur a dño. p̄bēditō enī ambulāt⁹ et nō p̄sp̄m. Et ita in cū tendim⁹ vt in aliq; vñlīs dicit qd p̄sp̄m vñdōm p̄ntialiter cū in nob⁹ vñtū p̄t mēbim⁹. vñ. Can. 3. s; p̄mō q̄z que vñlīs abāta tandē vero cū inmensis dicit. Teni cum nec veniat. Dicit aut p̄dētū finale bo nū sp̄cat et plēnū gaudū. vñ dicit dñs. Jo. 16. pe tate et accipietis vt gaudū vñtū plēnū sit. Non p̄t alē et plēnū gaudū de aliq; creatura s; de so

lo deo: in quo est tota plenitudo bñtāt. vñ et dñs dicit sermo fidelē. Intra in gaudū dñi cui vt. f. de dño mo gaudēas s; illō Job. 22. sup oip̄tēt dei cū s; iusticia. Et q; de p̄p̄tū de se ip̄o gaudēt de et serm⁹ fidelis intrare in gaudū dñi sū. i. in sp̄ intratū gaudū quo dñs et gaudēt fm q; dñs dñs dīstinguit. Luc. 22. p̄mā dī dñs. Ego dīpo nō vobis sicut dīstinguit nisi p̄ter me⁹ regnū vt edat⁹ et bibat⁹ sup mētm mēā regnū meo vñb; in illo finali bono corpali⁹ vñb; iusticia vñ turio corruptibiles iaz effectū: sed per mēlīs signatur refectio gaudū qd by de⁹ de se ip̄o et iusticia de eo. Dicit et plenitudo mē gaudū ant dī nō solum fm rē de q; gaudēt: sed fm dīstinguit gaudū vt. f. rem de q; gaudēt p̄tinet bñt et tot⁹ affectus gaudū per amōt seruit in gaudū dñi. Et amōt oīstū est q; vñtōt dñe etnā mēo creatā p̄na līnīter tenet deū ip̄a et vñto totāter affectū accōdē ad dñm amōt. Et n. vñtōtq; est amāte inq; tū est pulch⁹ et bonū fm dño. de dñ. no. c. 4. p̄p̄bīle est q; deus qui est ip̄a etnā pulchritudo et bonitas abq; amōt videt. Et ideo et p̄t et vñtōt s; p̄t amōt. vñ et greg. dicit sup eoz dñe. Alimōta ignis q; b ardere lebat cū ip̄z que a mat videt in amōt ip̄z p̄t ignēst. Et tō autē manus est gaudū de aliquo p̄nt alī habito ip̄o magis amāt. vnde s; q; illud gaudū s; plēnū nō m̄ p̄t et rei de q; gaudēt s; cūz eripit gaudū. Et h gaudū dñe bñmō dñtante p̄mā m̄. Et i aug. dicit. 1. ad Cor. 5. q; dñm dñtante et vñtate. Et aut vñtōt p̄t dēditō q; de dñs etnā etnā bñtāt p̄t ip̄o ip̄o bñmō etnā dñi. vñ et vñ lo et bonū vt. fm q; dñs dicit moysi. Ero 31. ego eōdā tibi et bonū. p̄t ip̄o ip̄o cō bñtā et bonū bñmō: fm illud sup. 7. Generat nubi oīa bñmō p̄t et illa. Sic igit in illo finali bono vidēdo deū habetm⁹ etnā bonū plēnū sufficienti. vñ et dñi dñi sermo rep̄mittit dñs mat. 24. q; sup oīa bñmō sua p̄tinet cū. Quia tō malū bono opponit. nec esse et vt ad p̄tias oīa boni malū vñ et dñtāt. Et enī p̄ticipatio iustice et imitare nec facie tas iustice adrechesse: vt dicit. 1. Cor. 4. Sic igit in illo finali bono nō solū adert p̄tā s; iusticia bñmō et bonū s; etnā adert p̄tā q̄z et securitas p̄ticipatio etnā malū fm illud p̄t. 1. dñm me an dicit abq; terrore requiescet et abūdāna p̄tinetur terrore maloz sublat. Et s; aut vñtōt q; sit ibi summa cōmodapat. Et n. ip̄dit p̄ticipatio nō vel p̄ticipatio desiderioz iunctio. et dñt dñt rāt hōt q; mūdū vt vel q; aliquo maloz motēstis q; vel patit vel p̄ticipat. Ibi aut nōt iusticia. Et sicut enī in quatuor desiderioz p̄ticipatio dñt et omnia boni. Et sicut etnā oīa materīa etnā et tō: per abūdāna oīa malū. vnde relinq; q; ibi sit p̄ticipatio p̄ticipatio iusticia. dñe et q; dī Jo. 31. De debet popul⁹ in et in pulchritudine pacie q; q; p̄t

Sed considerandum est qd inter legem timoris
 & legem amoris triplex differentia inuenit: & pri-
 mo qd lex timoris facit fines obseruationis seruos
 lex vō amoris facit liberos. *Qui. n. opatur solum
 ex timore operatur modum seru. Qui vō ex amo-
 re p modū liberi arbitrii vti sibi. vti apia. 2. Cor. 3.*
*Qui spūs dñi habet libertatem. Crates. ex amore
 vti sibi operatur. Sed differentia est qd obseruato-
 res pme legis ad bona spūa liberos ducebant. ysa.
 1. Qui volueritis audire me bona terre come-
 detis: s; obseruatores scēe legis in bona celestia
 introducent. *Mat. 19. Si vis ad vitā ingredi s-
 ua mādatur. *Mat. 3. Pnam agite s;.* Terra
 dñi est qd p̄m a gratis. *actū. 15. Cur sēptatis im-
 ponere in gū sup ceruicē nrām: qd hō cogno: neq;
 p̄ca nostrī portare poterit. sc̄da aut̄ leui. 11. 11.
 1. Inquit. n. in eis sicut est: vō in meū. *leue. apo.
 Ro. 6. Vā accepistis spūi seruitutis: itaq; in amo-
 re: s; accepistis spūi adoptionis filiorum.****

¶ *Qui s; iam p̄dictum est quadruplex lex in-
 uenit: & p̄m qd lex nāc quā de hōi in crea-
 tione insuldit. sc̄da lex cōmplexionis. Tertia lex
 scriptur. quarta est lex charitat; & gratia est lex
 spū. Sed manifestū est qd nō oēs pōt sciētia insu-
 dare: & p̄pterea a christo dona est lex beatit; vt ab
 eis possit fieri. & nullus ppter ignorātia possit
 ab eis obseruare: sicut. n. videmus in artificialib;
 qd vniquodq; opus tūc bonū & rectū ē qd regule
 cōgruū sit: enā quodlibet humanū opus rectū
 est & iustū: qd regule diuine & beatitudinis p̄cedat
 qd vō discōdat ab hac regule nō est bonū nec re-
 tum: aut̄ ḡfectus. Ad hoc aut̄ qd actus humani bo-
 ni reddant: qd regule diuine dilectōis p̄cedat
 Sed sciendū qd hoc lex. s. diuini amoris quantum
 efficit hō est valde & desiderabilis. p̄imo causat
 in cōspicū vitā. *Manifestū est. n. qd n̄r amari-
 tum est in amare. & id qui deus diligit spū in se
 b; i. Jo. 4. Qui manet in charitate in deo manet
 & deus in eo. Nam est amoris ē qd amorem in a-
 more trāfformat. Unde si vllū diligim; et ca-
 ducta: vltior insubiles effectum. *Effect. 1. facit
 sunt abhōribiles: sicut que dilectum. Si aut̄ de
 vni diligim; diuini efficitur: qd vt d; i. Cor. 3.
 6. Qui adheret dño vni spūa ē s; sicut illos. vō
 sicut abā est vitā cōposita: deus est vitā infere:
 hoc manifestū est. Tunc. n. vici n̄ corpus qd alij
 vitare qd h; operatione p̄p̄as vitare: qd op̄-
 ratur & in cōf; s; vō recedente cōpū: nec op̄-
 ratur: nec mouet. Sic etiā n̄r alij op̄rat vō
 se speret: qd qd charit; at̄ op̄rat: qd habitar
 eccle in ea. Sibi qd charitate vō nō op̄rat. i. Jo. 3.
 Qui nō diligit manet in morte. Considerandū ē***

n̄r: qd si quis habet omnia bona spūa sancti abs-
 que charitate: nō b; vitam: sicut. n. si qd lingua
 sine sit donum fidei v; quequid sit aliud sine cha-
 ritate vitā nō r̄sibunt. *Di. n. corpus mortū
 indat auro: et lapidibus peccati: sicut. n. dilectio
 mortū manet. Hoc est qd p̄mū qd efficit chari-
 tate. sc̄da qd facit charitas ē diuino mādatur
 obseruantiā. *Greg. P̄mū est dei amor: sc̄do
 Operat. n. magna si est. hō vō opari remittit amo-
 nō est. Vñ manifestū s; qd charitate ē p̄opti-
 tudo implēdi diuina sēpta. Videmus. n. amari-
 tem p̄pter amari magna & difficilia opari. *Jo. 14.
 14. qd diligit me cōseruā me s; seruā. S; p̄-
 siderādū qd qui in mādatur & legē diuine dilectōis
 feruor totū legē impler. Et si aut̄ vult per modū
 vniūm mādatur. Quodam. n. sunt affirmati-
 ua. Et hoc quāq; impler charitat; qd p̄cedit de
 gie que p̄stitit in mādatur est dilectio quam mādatur
 seruā. Quodā vō sunt p̄bitōia. hoc etiam
 impler charitas: qd agit p̄perat vt dicit ap̄s
 i. Corin. 13. Tertii qd facit charitas ē qd est p̄-
 diūm h̄ aduerā. *Isidori. n. charitat; nulla aduer-
 sanō: s; in vltio querit. *Ro. 8. Diligent; &
 cōseruā cōpantur in bonū: sicut enā aduerā &
 difficilia stantia vident amari: sicut & apud n̄r
 in anse vident. Quārtū vō est qd ad sc̄da
 rem p̄ducit. *Solū. n. charitat; habētibus eterna
 beatitudo p̄mittit. *Orilia. n. absq; charitate in-
 sufficiencia sunt. 1. *Thi. 4. In reliquo reposita est
 mibi corona iusticie: quā reddet mibi in illa die
 iustus iudex. Non solus aut̄ mibi s; & b; qui dili-
 gunt aduerā eius. Et sicut dicit solū s; vni
 charitate est & iusticia beatitudinis: & nō s; alij
 quam alij virtut;. *Multi. n. magis abhōrentes
 fuerūt s; ap̄s: s; ipsi in beatitudine oēs alij
 sunt qd est ceterū charitat;. *Pl. n. fuerit p̄mū
 spūa b̄tēficat: dicit ap̄s. ro. 8. Vñ vni b̄tēfi-
 ca est et dñi charitat;: sic patent quattuor qd in
 nobis efficit charitas. Sed p̄ter illa: quodā alij
 efficit que p̄ter mādatur nō sunt. p̄mo. n. efficit
 p̄tōy remissionē. Et b; manifeste videm; et nō
 Di. n. aliqui alij offendit: s; ip̄m p̄tōy in de
 diligit qd dilectio sibi offensā lazar. Sic & de
 us diligit se p̄tōy dimitit. i. p̄. 4. Charitas
 operit multitudines peccatōy: s; dicit op̄t: qd
 deo nō videt: vt p̄mū: s; h; dicit qd op̄t mibi
 iudicē. nō dūmō dicit. p̄uer. 2. qd vniuersa ve-
 lita op̄t charitates: s; m̄te manifestat magis
 lenē cōpū. 1. 7. *Dimissit ei p̄tōy m̄te: &
 s; s; dicit qd vniuersa s; forte dicit op̄t. Et
 sicut qd charitas ad vltima p̄tōy: nō est necessā
 p̄tōy. Sed considerandū: qd nullus vere diligit
 quō nō v̄re p̄mitit. *Quāntū est. n. qd hō m̄-
 ga alij qd diligim; tanto magis dilectio s; ip̄m
 offendim;: & est vni charitat; effect;. *Hic est*************

cordis illuminationē. Sicut enim dicit, Job. 37. Ne impetumur tenebris, frequenter enim neque mea quid agendum vel desiderandum, Sed charitas docet et necessaria ad salutem, Ideo dicitur a Jo. 1. Finis eius docet vos de omnibus. Et si ideo est: quia vbi charitas in spiritibus sanctis qui necesse omnia q. deducit nos in vbi recta si dicit in p̄simo, Ideo dicit ecclesiastica. 1. Qui timet deum diligit illum et illuminabitur corda vestra. I. ad sciendum necessaria ad salutem. C. Ite p̄sicut in bono mine p̄fecti letent. Nulli enim vere gaudium habet nisi eum in charitate. Quicquid enim aliqd. desiderat non gaudet nec letatur nec quietatur: donec illud adipiscatur. Et accidit in rebus talibus q. nō habent appetitum et habitum desierit: et tunc generat. Sed nō sic est in spiritualibus: imo qui deum diligit habet sp̄m. Et ideo animus diligitur et desideratur in bono. Quia enim manifestum est in charitate in deo manet et deus in eo. ut dicitur i. Jo. 4. C. Ite efficit pacem p̄fectam. Accidit enim in rebus temporalibus q. frequenter desideratur sed ipsa habent ad huc alio desiderant nō quietantur vno habito alio appetit. Ita. 57. Cor impugnavit quasi mare feruens qd. quietare nō potest. Ite ibidem. Nō est pax impijs dicit dicit. Sed non sic accidit in charitate circa deum. Qui enim diligit deum pacem p̄fectam habet p̄s. Nam magna diligentibus legem tuam: nō est illis scandalum. Et hoc ideo est q. solus deus sufficit ad unum plendum desiderium nostrum. Deus enim maior est cor de nostro: quod dicit apostolus. Et ideo dicit aug. 1. p̄i mo p̄fecti. scilicet nos tunc ad te et liquidum est cor: novissimum donec requiescat in te p̄s. Qui replet in bono desiderium tuum. C. Ite facit charitas bonos, magis degenat. Deo enim creatur: ipsi et iuncti in a seculi serventur. Quia enim ab ipso sunt facta: sicut artificialia subtrahit artifices. Sed charitas de suo facit liberos et amicos. unde ait dñs ap̄s Jo. 15. Iam nō dicit vos servos sed amicos. Sed nō p̄sent nō servus sed et alij ap̄s qui se servos servabunt. Sed sciendum q. completur et servitute. p̄sima est timor et hoc est p̄sent et nō meritoria. Qui enim aliquid peccato abstinet solum timore penens mereri et hoc solum adhuc est servus, est amicus. Si enim q. par nō timore iusticie sed amore divini nō sicut servus op̄atur sed sicut liber q. vultis erit. Et ideo dicitur Iam nō dicit vos servos. Et quare. Ad hoc dicitur ap̄s Jo. 8. Non enim accepistis sp̄m servitutis sicut in timore: sed accepistis sp̄m adoptionis filiorum. Timor enim non est in charitate sicut dicitur i. Jo. 4. Dicitur enim pena sed charitas dilectionis. Ite charitas facit non solum liberos sed etiam filios et. sicut filij dei nōtemur et simus ut dicitur i. Jo. 3. Tunc enim curamus effici q. iam? sicut adoptionis: q. accipit sibi in hereditate illius. Tunc et charitas accipit nos in hereditate dei: que est vita eterna:

et ut dicitur i. Jo. 3. Ipse spiritus testimonium reddit spiritui nostro quod sumus filij dei. Et autem filij et heredes heredes quidem dei. coheredes autem ipsi. Sap. 5. Ecce quid dixerunt sunt inter filios dei.

Et iam dicitur patet vtilitates charitatis.

e. Potest igitur tam vobis est iudicium laetitudinis etiam acquirere etiam et tunc dicitur. Sed sciendum q. nō a se charitas habere potest imo totius dei est donum. Unde Jo. dicit i. Jo. 4. Nō quatinus dilexerim? deū. sed quia ipse p̄s: sicut legitur nos: valet nō p̄p̄terea ipse nos diligit: q. nos p̄sua dilexerim? cū dicit hoc ipsum q. diligim? cum dicitur in nobis ex dilectione ipsius. Considera dū dicit q. licet oia dona sint a parte summa aliud tamen doni. I. charitatis oia alia dona supercedit. Quia enim alia sine charitate a p̄sfecto habentur: cum charitate vero necessario sp̄s sanctus habetur. ap̄s Jo. 5. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per sp̄m sanctum qui datus est nobis. Sic enim sit domini linguarum sine scilicet sine philosophic ab ipso gratia et sp̄m sancto habetur. Sed licet charitas sit deo nō dicitur ad sp̄m nisi hanc requirit dispositionem et p̄s nostra. Et ideo sciendum q. duo sp̄s ad acquirendam charitatem necessaria sunt: et duo ad augmentum charitatis iam acquisite. Ad acquirendam igitur charitatem p̄s est diligens divini verbi auditio. Et hoc manifestum est satis et his que sunt apud nos. Audientes enim bona de aliquo in eius predicatione accendimur. Sic et dei verba audientes accendimur in amore ipsius p̄s. Ignis eloquii nisi vehemens et servus? dicitur illud. Ite eloquii vbi iustitiam cum. Et p̄p̄terea illi duo vix capere vultu amore etiam dicitur Luc. 14. Vixne cor nostrum ardeat gratia nobis dum loquere? via et aperit ne bis scripturas? Et i. Actu. 2. legit q. p̄dicante Petro sp̄s sanctus in auditores divini vbi incidit. Et hoc frequenter accidit in p̄dicantibus q. qui vno corde accendit p̄p̄ter verbum p̄dicationis ad divinum amorem accenditur. C. Sedem est bonorum cōtinuo cogitatio p̄s. C. Delectat cor meum iustitiam. Et ergo via divini amoris cōsequi medietate bona. Quia enim nimis esset qui divina beneficiis que cōsequitur est pericula etiam que curat et beatitudine que sibi a deo reponitur cogitatio ad divinum amorem non accideret. unde aug. Curus est alius vobis qui et p̄dicatione nostrum impedire filij non vult respiciere. Et vnum illud est qui cogitationes male desinit charitatem: ita hōc est acquirere nostram et p̄sentem. Ut habetur Ita. 1. Dicitur mali cogitatio vestra ab oculis domini. Sap. 1. p̄sentem cogitatio deo separata a deo. C. Dum autem duo que habent charitatem augent. p̄sima est cordis separatio a terrenis. Qui enim p̄fectus in dilectione non potest. Nō nullus valet deus et modum diligere. Et ad ipso magis ab amore ter

renos noster aius elongat tunc magis firmat i bi
 lectione dñi. Vñ aug. dicit in libro. 23. q. 4. Charita
 tate venienti est ipso adspicendo: aut remanendo
 ipsius. Num in actu eius est firmum cupiditas: p
 lectio nulla cupiditas: q: radat obis magis est cu
 puditas. Quia q: ipse charitate nutrire vult infer
 minus dicit cupiditas. Est aut cupiditas amor
 adspicendi aut obtinendi quoslibet. Eñ immo dicit in
 ieris. est de timere: q: solus timere sine amore
 non pot. Et ppter hoc ordinat e fuerit religioes i
 quib: per quas a mudana & conuulsibili? am
 m' trahat & erigat ad dñm qd signat. 1. Quia. i.
 vbi dicit. Resilia sol q: p'uerat in nubilo. Sed
 i' illuc? hñius est i nubilo qd dedit? est terren
 Sed resurget q: a terrenoz amore elongat
 & retrahit. Tunc eni splendet & tñc dñm? amor in
 eo eredit. C. Secūda est firma pfectio in aduer
 sita. Quasi est eni q: qd gratia p eo que diligi
 mus sustinet? amor ipse nō vult in amo eredit.
 Cant. 1. Bque multe. i. tribulatioes multe nō po
 tuerunt extinguere charitatē. Et ideo sancti viri
 qui aduersitates p deo sustinūt magis in eis dicit
 eredit firmatur: sicut artiter illud artificios magis
 diligit in quo plus laborauit. Et tunc est q: fideles
 hñs plures afflictioes p deo sustinūt tñc ma
 gis denatur in amore ipi? Deñ. 7. Multiplica
 te sunt aque. i. tribulatioes & eleuauerūt arcē in
 sublimē. i. ecclesia vel animi viri iust.

C De dilectione dei.

Interrogat ipse ante passionē a legisperit
 qd est maximū & primū mādamū dicit.
 Quia. 11. Diliges dñm deū tuū ex toto
 corde tuo: in tota aia tua & in tota mēte tua. hoc
 est maximū & primū mandātū. Et vere istud ē ma
 ximū & nobili? vñ? inter oia mādata: sicut satis
 manifestū est. In veni oia mādata implētur. Sed
 ad hoc q: istud preceptū dilectiois possit pfecte imple
 ri. istius requirit. Primū est vñoz beneficiorū
 remuneratio: q: oia q: habem? sine aia: siue cop
 sine exteriora habem? a deo. Et ideo o: q: sibi
 vobis? seruam?: & cū diligam? corde pfecto. Mi
 nis eni ingratis qui cogitas alicuius iusticia cū nō
 diligit. Hec recognoscit David dicebat. 1. psal. 79.
 Ina sit oia & q: d manu tua acceptum? de dñm?
 tibi vñ. Et ideo in er' laudē dicit. E. cel. 47. De o
 corde suo laudauit dñm & dilexit deū qui fecit il
 li. C. Secūda est dñe ecclesie cōsideratio. De?
 eni magis est corde nro. 1. Jo. 3. Vñ sit oia corde
 & vñ? ei seruam? ad huc nō sufficiunt. Eccl. 43.
 Cōsidera dñm q: dicit q: potuerit: signalebit
 vñ. Sed cōsidera dñm exaltare illū q: dicit potestis
 Quas? est eni ostendit. C. Tertū est mudanorū
 & terrenoz abdicatio. Quia eni inuāta deo fa
 cit q: aliqd ei adsequat. Ia. 42. Qui similit' seruus
 dñi: Tunc aut alia deo adsequi? q: res ipse &

conuulsibile? simul cū deo diligim?. Et veni et
 no ipso dicit. Propter dicit. Ia. 18. Cogitatu
 rā ē strata ita vt alter decidat & palliū bene? vñ?
 q: egre nō pot. Vñ cor bene? affimulat strato ar
 to & palliū bene? Cor: nō hñmū artū est in respo
 etas ad deū. Vñ q: alia ab eo in corde tuo recepta
 ipm expellit. Ipse eni nō p'uit cōstet in aia sicut
 nec vir in vxore. Et ideo dicit ipse. E. ro. 10. Ego
 sum deus n' ydolat. Hñbil eni vult q: diligim?
 quib? est aut p'it est. C. Quarta est aliqda pec
 caroz vitatio. Null? eni pot diligere deū in pecca
 to cōto. Quia. 6. Nō potestis deo seruire & mā
 mone. vñ si in peccato estis deū nō diligit. Et
 ille diligeat qui dicebat. Ia. 38. Nō dedito qd
 ambulauerim cor me in veritate & in corde pfecto.
 Quia. 18. Regis. 18. Quia. 18. Quia. 18. Quia. 18.
 claudicat in duas p'ces: sicut claudicat nunc huc
 nūc illuc inclinat sic & peccato: nūc peccat & nunc
 deū q'ret nūc. Et ideo dicit. Ios. 1. Cōser
 uamini ad me in toto corde v'stro. C. Sed cōtra
 istud pceptū d' no genera holm peccat. Ili. 1.
 homines q: v'itudo vñ? p'it v'p'ata iuratus aliud
 cōmutat vt v'itū. Sed nō dicit? dñm? q: q
 offendit in vno fact? est oim reus vt dicit. Jac. 1.
 C. Ist' sūt aliquid q: p'it q: dñm? dā nō vt p'it ad bi
 uerios p'fessionē suidit. Et istū nō merent imo
 peccat in hoc deū decipere mēditur: q: dñm? in
 sacro p'mittit. Quia. 1. ad p'mū dicit qd. Im
 p'it est: a deo dimittit p'are vñ. Quia. 1. ad p'm
 ps. Et iudicare corā illo cecida v'etra: q: v: oia sūt
 in cōfessionē et reuelanda.

Im ostium est q: bō se deo dare tenet nūc
 i p'iderādū est qd bō se deo dare debet
 Deo. et. n. bō deo dare q: dicit. i. cor. 13. am
 mentē & sustinēt. Et id dicit mar. 11. Dilige
 domini in deum tuum ex toto corde tuo: & ex to
 ta aia tua: & ex tota mēte tua: & ex tota virtute. i.
 fortitudine tua. C. Secūda est vñ? q: p'eo: hñbil
 hic hñm. Et hñbil tñc vñ? q: oia opa ad te
 trahit. Vñ q: q: bona mala hñm? facta: i. mala
 p'ertānt. Luc. 11. Et dicit. 1. i. mēto nōq: sic
 n'itatu? cop? nō tenet bōm? erit. i. p'gories bonoz
 opm? mox tenet oia erit. Et ppter ea? of ege n'ra
 tēto p'ntēda ē deo ap'it. 1. Cor. 1. Vñ? q: mī
 ducit facit vñ? vel aliud qd facit oia in gl'ia dñi
 facit. Et bō hñm? nō sufficit: imo o: q: ad hñ bona
 volūtas q: d' aiam significat. frequenter est aia
 bō mēto? opaf s' iustitiae cū bona volūtas dicit
 vt si q: furet vt p'icat paupem est qdē recitat
 nō: s' dicit vñ? debet volūtas. vñ nullū ma
 lū bō hñm? factū: erudit. ro. 3. Vñ dicit factū
 m' mala vt veniāt bonaz opoz dñm? iustā est.
 Tūc aut ad est bō volūtas hñm? q: ipsa volūtas
 volūtari dñe peccat qd quotidie p'olulam? v'
 cēra. sūt volūtas tua sūt. Et p'p. Vñ facit vñ?

tas tua de me volum. Et pp b dicit i tota sia tua.
 Ma n. inferiura frequiter p voluntate accepit.
 vt Dec. 7. Et si subtraherit se nō placebit anime
 mee. i. voluntati mee. Et aliqñ ē dōa mētra e do
 na voluntas s; in intellectu quōq; aliqñ potēs habet
 Et ideo tot' intellect' vād' est deo. ap'la. i. Cor.
 1. In captiuitatē re dīctos ad m̄ intellectū in obē
 quā ipi. c. Dm̄. n. in opend' peccat: sed dī volūt
 ipā pōā cogitare frequēt. Cōtra quos d' Jsa. i
 Auserte mālā cogitatioē vrāq; facti multi q; in
 sua sapia cōdēre nolūt sōdī aīent re. Et tales nō
 dāt mētra deo. Cōtra hos d' puer. 3. Me intus
 p adēre tue. C. S; adhuc istud nō fufficit imo to
 tā vntē s; fortitudinē deo dare o. ps. fortitudinē
 mēi ad te custodi. Aliqñ. n. sūt q; fortitudinē suā
 tribuūt ad peccādū s; hoc suā potētiā manifestāt
 Cōtra quos dicit Jsa. 5. Vt q; potēs estis ad bī
 bēdū vinū cē. Aliq; cōdēt peccatū suū vel vntē in
 noctē do pmissi cū deberēt cā cōdēre in subuentē
 do ipi s; puer. 14. Et tue eos q; dicit ad mox' q' ē
 Jgnē ad dīgēdū dēū bānda sū ista deo. s. mētra
 voluntat' mētra fortitudi. C. De dilectōe pmi i

Interrogat' q'bus q' dicit m̄ animā manda
 tā vni interrogandū duas rōndas dedit. Et
 pma sūt diligēs dīm deū tuū de quo dī
 cū est. Secūda vō sūt s; pmissum sicut testim.
 Vbi p' dicit dū est q; qui hoc sernat totā legē s; pter
 ap'la. Ro. 13. p'ntendo legē dilectōe. s; sciendū
 q; ad dilectōnē pmi dūtor nos inducūt. pmo
 dīgn' amor: q' dī dicit. 1. Jo. 4. Et q; dicit
 qm̄ dīgn' deū s; frēm suū odēt mēdīa est. Quā
 est dicit se diligere aliqñ s; suū est' vel et' mētra
 odīo s; mētra. Deo aut' fideles filij s; mētra ipi sū
 m'. ap'la. 1. Cor. 12. Q' d' estis corpus ipi s; mētra
 de mētra. Et id q; odit pmi nō diligit deū. De
 cū dī dīgn' pceptū. Xps enī i recessu suo ter oīs
 alia pcepta b' pceptū dīcē p'ceptū cōmēdat
 dicit. Jo. 15. Quō est pceptū mēi vō diligit inīcē
 ē. Null' n. pcepta dīna sernat q; pmi nō odit. vñ
 ibidē s; signū obstatīe dīne legē dilectio pmi
 vñ oīs Jo. 15. In b' cognoscēt oēs q; dīcē pmi mēi
 estis enī dilectōnē hēntis ad inīcē. Nō dīcē tū sūcī
 tamē mox' nō nī at quo cū dīgn' s; nō s; b' est
 signū dilectōnē hēntis ad inīcē. Et b' dicit Jo.
 recte p'derabat. vñ dīcēbat. 1. Jo. 3. Nō scī m'
 quī trāsit sūm' de morte ad vītā. Et q' q' dī
 ligit' mētra. Quī nō diligit mētra in morte. Ter
 tiū est nō ē dōcatō. Sicut n. dicit eccl. 13. oē alī
 diligit sūmē sibi. Vñ cū oē o' hōies sūmē sūes in nō
 ad inīcē se diligit debēt. Et id odire pmi nō
 sōlū est s' dīgn' legē s; etiā cōtra legē n' ē. C. vñ
 nō cū voluntate p'ccatō. Oīa. n. aliter' alī sūt vñ
 ligā dībitant. hoc. n. ē q' vñ eccl. 15. s; cū cōtra fac
 ps. Particeps ego sū dīm timēdo te cē.
 Iuges p'mi nō sū sicut testim. Vñ d' ē s; p'
 pceptū legē s; cū de dilectōe pmi. Quā aut'

p'mi diligere debeam' iam dicit est. Et dicit
 dū rēlar de mō dilectōis quā quiddā sūm' est dicit
 tur sicut testim. C. Cōtra qd' verbū quinq; p'de
 rare possum' q' in dilectōe pmi sernare de
 beam'. P'mi nō ē q; debem' cū diligere se sicut
 nos: qd' facim' s; p'pter scēm ipm diligit' nō p'
 pter nos. Ideo nō dū q; n' p'p'let est amor quous
 duo n' sūt ven' cert' s; v' v'. P'mi nō ē q' p' vīde.
 Eccl. 5. Et amō' s'c' mētra nō d' p'mandū i die
 necessitatis. Sed certe ille nō est v' amor. De
 sicut. n. de hōie vltimā s; tūc nō dū bonū p'rio
 sed potius bonū vltimā vltimā' nobis. Et s; cū
 ne amor qui est p'pter delectabile s; b' etiā nō ē ve
 ras: q' delectōe delectabili dicit. Et id notare
 bonū p'pter hoc p'p'ial' p'mo s; p'p'ial' bonū sū
 nobis volum'. Tert' amor q' est p' vīde s; ille
 nō est v' v'. Tūc. n. nō diligit' p'mi p' bonū
 nō s'ed p'pter s'c'. C. Scdm' est q; debem' dilige
 re ordinate. vt. s. nō diligit' cū sūp' deam' vel
 dēū dēū s; iusta sicut testim' debet diligere. Cat.
 1. Ordinatur in me charitat'. Nōc ordinē docet
 vñ d'at. 1. dicit. C. Qui amat p'm' aut m' v' p'
 p' q' mētra est me dīgn'. Et q' amat sūm' aut sūm'
 am sup' me nō est me dīgn'. C. Tertū est q; debe
 m' cū diligere efficaciter. Nō. n. te sōlū diligit' s;
 etiā p'curas studiose tibi bona s; vitia mala. Sic
 quosq; debet facere p'mo. 1. Jo. 3. Nō diligit'
 v' hō' neq; linguā s; ope s; vītate. Sed certe illi
 pessimi sūt qui oē diligit' e cōdē noctē de q'bus
 ps. Loq'nt' p' p'c' cū p'mo suo. mala aut' in cor
 dū' eoz. ap'la. Ro. 12. Dilctō sūm' simulatiōe
 C. Quārtū q; debem' cū diligere p'seruat' sicut
 s; te p'seruat' diligit. P'mo. 1. Sicut tpe dī
 ligit' q' a mō' est s; frater in angustia p'p'obaf. s.
 tā tpe aduertat' q; p'p'riat' imo tūc. s; tpe ad
 ueritat' maxime p'bat amīc'. vt dicit ibidē. S;
 sōldū q; quo sūt q; inuē ad amīcū cōsultādū
 p'mo est paciētia. Vñ. n. amīcū' sūctar' rōtas
 vt dicit puer. 15. Scdm' est b'illitas s; causat' p'
 mīa. s; paciētia. puer. 13. Inter p'phos te m' p'argia
 sūt. Quā. n. p'dicat magna de se s; d'p'cat aliq;
 nō pōt defect' illi' p'p'at. C. Quāntū ē q; cū debem'
 diligere m' s; s'ane. vt. s. cū nō diligit' ad pec
 candū q; nec te se debet diligere et deus q; hoc
 amītas. vñ Jo. 15. Mōnet' i dilectōem ea: de q'
 dilectōe d' eccl. 14. Ego m' p' d' hōie dilectōm'

Iuges p'mi nō sū sicut testim. Hoc p'ceptū
 iudex s; p'banfci male intelligēt' credēt'
 q; de' p'peret dīgēdū oīs amīcos s; odīdū sūm
 eos. Et id q; p'mos intelligēt' tū amīcos. Nōc
 it' intellectu mēdū tpe p'p'obare duōs. 2. Dat. 5.
 Diligite m' m'co' v' v' v'. De dū dī q; q' d' p'
 frēm sūū ē i ista sūctā. 1. Jo. 1. Qu' d' frē s; sū
 it' cōtra nō ē. Et it' p'cedū q; d' i b' iūm' d' d' s'
 rietas. Nō sūcti aliq'os odērunt. ps. Perfēcto
 odio odērūt illos cē. Et i cūctis. 1. u. 14. S; q;

non edit patrem suum & matrem etc. Et ideo sciendum est in obus factis nostris facti ipsi debet esse nobis excepta. Deus enim diligit & odit: quod in quolibet hodie deo sunt consideranda. scilicet natura & virtus. Nam ratio quod in obus nostris diligit debet virtus vero odit. Unde si quis vellet boem esse in inferno: odiret eum. Si quis vero vellet ipsum esse bonum: odiret peccatum: quod semper odicendus est. Item, Odium est qui operatur iniquitates etc. Cap. 11. Dilige deum deum que sit & nihil odisti eorum que fecisti. Et ecce ergo quod deus diligit & odit: diligit nos & odit vitium. C. Dicendum est quod homo aliqui sine peccato potest malum facere quod. sic facit malum ut velit bonum: quod deus sic facit. Sicque est homo infirmus qui perit ad bonum qui in sanitate erit malus. Item in a diversitate aliis perit & est bonus: qui in prosperitate erit malus. nota illud. Isa. 18. Vespasio in telicibus dabitur audiam. Item si desideras malum trami deservens ecclesiam: inquam desideras bonum ecclesie per destructionem trami. Unde. 1. ad Thimo. 1. per omnia benedictus deus qui tradidit impio. Et hoc omnes debent velle: non scilicet voluntate sed etiam opere. Unde enim est peccatum suspicere iuste malos. Quia cum deus sit talis in apostolum. Roma. 13. & servat ista dilectionem: quia pena sit aliquando propter castigationem aliqui propter bonum melius ducimus. Et si enim malus bonus vultus ducatur & vita vultus deus. C. Sed scilicet quod non sufficit non velle malum: sed oportet velle bonum. scilicet in damnatione sua & vitam eternam. Quod enim modum quod vult bonum alterius. Unde non generaliter inquitur illi creatura debet propter bonum vite eterne. Alio modo specialiter inquam est amicus vel socius. A generali autem dilectione nullus excluditur. Debet enim quilibet pro quolibet operari: quilibet in necessitate vitam subuenire. Sed non tenentur cum quolibet habere familiaritatem nisi petere veniam: quod tunc est amicus & si refutares haberes odio amicum. vii mat. 6. dicit. Si dimiseritis boves peccata eorum dimittet & pater vester ecclesie delicta vestra. Si autem non dimiseritis boves nec pater vester dimittet vobis peccata vestra. Et in eadem dicitur que penam dicit. Dimittite nobis debita nostra: sicut & nos dimittimus debita vestra.

Diges prima non facit cap. Dixit enim quod super peccata si non parcas veniam postulam: et quod peccabis est si tu cum ad te venias licet non teneas. C. Sed ad hoc ut eas tribas ad te: multo minus inducit. C. Prima est prope dignitatis observatio. Dignitas enim dignitates diversis signa habent. Nullus autem prope dignitatis signa de mutare debet. Inter omnes autem dignitates maior est quod quis sit filius dei. Dignitas autem dignitatis signa est si diligit inimicum. d. dicitur. Diligite inimicos vestros ut fratres filii patris vestri qui in celis est.

Item diligis amicum: non est hoc signum filiius dei. Item. Non publicani & ethnici hoc faciunt. ut dicit d. dicitur. C. Sed et est victorie argumens. Item. hoc naturaliter desiderit: ergo quod vel malum quod qui te offendit ad dilectionem bonitate tua & tunc virtus vel quod alius trahat te ad odium & tunc plus. Ro. 12. Noli vinci a malis: vince bonum bonum. C. Tertia est mansuetudo vultus dicitur. Requirit enim hoc amicum. Ro. 12. Si curiam inimicum: tuus tibi illi si sine potest. Da illi. Hoc enim faciens carbonem ignis congeres super caput tuo. Item. Nulla maior peccatio ad amicum est fuerit amicum. Phil. 1. enim est ita durus quod & dilectio non nobis impeditur: molit tibi rependere: ut dicit ecclesiasticus. Amico fidei nulla est peccatio. Item verb. 16. Cum placuerit deo velle boem inimicum: quos cum duceret ad pacem. C. Quarta est quod hoc peccatum facit illius etiam dicitur. unde de supradictis Jer. 15. Si dixerit in iustis & famul eorum me dicit Greg. quod fecit potius de istis in mentem: quod regnerit pro inimico. Sicut ipse ait Luc. 13. Pater dimittite illis. Sed beatus Stephanus o dicit pro amicum magnam utilitatem fecit ecclesie quod pro inimico ducit. C. Quarta est peccatum iniquum: quia in iustis desiderat debent. Alius enim peccatum nec deus querimus: & deus tribuit nos ad se vel infirmum vel aliquo iustis dicit. Item. 1. Secum vult nisi spiritus. Sic fuit tractus beatus Paulus. Erant in suis quos que perire quere fratres tui dicit. Can. 1. Trabe me possit esse. Hoc autem consequitur si inimicum ad nos trahimur primo remittentes quod ut dicitur. Luc. 6. Eadem mensura qua mensis facitis remetiet vobis. Et ibidem. Dimittite dimittimus. Et d. dicitur. Beati misericordes qui ipsi misericordiam dicitur. Nulla est enim maior misericordia quam offendenti dimittere.

C. De primo precepto loquitur.

Item habet deus alios. Ep. 10. Sicut iam dicitur est tota lex ipsi dependet a gubernare. Charitas autem pendet et dicitur propter quod vult esse de dilectione de ceteris reliqui de beatitudine primi. Et de istis dicitur iam dicitur de. Hic autem sciendum quod deus dicitur legem moysi dedit decepta in duobus tabulis lapideis scripta: quod si tria in prima tabula scripta & quatuor in altera de septem vero scripta in secunda tabula present ad amicum primi. Et ideo totales fundas in duobus preceptis. C. Prima autem quod pertinet ad amicum dei est. Non habebis deos alios. C. Et ad hunc intellexit sol dicit esse antiqui in utriusque preceptum transgrediebatur. Quia cum coleret deum non habebat deos alios. Hoc autem est maximum cum peccatum & horribile. Hic quoque non transgreduntur hoc preceptum esse. scilicet qui duntaxat deos & idololatriam intendunt. Hoc enim scilicet dicitur.

sciendo possunt quin aliquod pactum eius dyabo-
lo dicitur. i. *Gen. 1.* Mole vos fieri socios demo-
norum: et ego ibidem. Non potestis inesse vni
principes eius in iste demonum. Alij cohibent cele-
stia corpora: creditis astra esse deos. *Ench. 13.* Do-
letis i. hinc retro oculos terras descriptauerunt
etideo *Ador. 1.* phabunt iudicis: qd no leuaret oca-
lorem adolentem foles: i. luna: ibidem. *Deu. 4.*
Custodie sollicite alia veltuatae forte eleuatis
oculis ad caeli videas sola: i. luna: et alia astra:
et erroris deceptus addeat eas: i. colas que crea-
uit deus deus tuus in ministris suis: quibus genibus
idem dicit *Deu. 8.* Contra b peccatum peccat
astrologi qd dicunt hoc esse alium rectores: cum
nō ppter b diem facta sint: cuius sola deus rector
est. *Alij* vo colebant infirma elementa. *Isa. 13.*
Alij ignem: aut ipm deos putarent. In quibus et
rotem incidunt boles qd inferosibus male vti-
tur nimis ea diligentes. *Apo. Ephe. 5.* Sicut au-
tus: quod ē ydolog seruitali. *Alij* errātes collebat
boles: vt aures: vt alios: vt serpos: quōd cō-
tingit ex tribus. Primo ex curialitate. *Isa. 13.* Nec
bolectu dolens p̄raperi cito sibi filij fecit yma-
gines: vt illam qui tunc quasi bō mortuus fuerat
nunc tamq̄ deū colere cepit: et plures inter suos
suos sacra: i. sacrificia. Sedq̄ ex adulatione: cui. n.
quidā aliquos quos nō poterūt honorare in p̄-
sencia: aut in absentia: honorare faciendo. i.
eoz ymagines: et colēdo loco eoz. *Isa. 14.* Quem
honorare volēbat fecerūt: vt illi qui ab erat tan-
q̄ p̄tem coherent. Tales sunt quicq̄ diligunt
et venerant boles plūq̄ deum. *Mat. 1.* Qui dili-
git patrem: aut matrem plūq̄ me nō est me dignus.
ps. Nolite p̄fidere in principibus: neq̄ in filiis ho-
minū in quos nō est salus. Tertio ex p̄sumptione
Isa. 14. et p̄sumptiōe fecerunt se vocari deos.
sicut *ps. Iudic. 3.* de *Abudabodonog. Eze. 18.*
Elevatum est cor tuū: dixisti, deus ego sum: et b
faciam: qui plūs suo scitis qd dei p̄ceptis crediti.
Is. n. se p̄ dno colunt. Sequētes. n. delectantes
carnis copus sui p̄ deo colit. *Apo. p̄bi. 3.* Quo-
rum deus venter ē. *Ab. b. 1.* qd dicitur cauerē oz.

On habebat deos alienos s̄. sicut dicitur
n. est. p̄sumi p̄ceptum legis est b: quo p̄bi
benit nō colerentis vnum deū. Et ad b
etiam inducitur qd qd rōnibus. p̄sumā firmatur
et deo dignitate que h̄ aserat: vt deo imago: s̄
aut p̄t videri et p̄ficidine holium. *Calist. n.*
tigitat debet reuerentia. Unde p̄dicit regis ē
qui auserit qd exhibere tenet: hoc quidā deo fa-
ciunt. *Ro. 1.* Contulerunt gl̄iam incorruptibiles
dei in similitudinē ymaginis corruptibiles beie: et b
summe deo b̄sp̄i. *et. r̄. 41.* Cōstiti meā in alte-
ri nō dabo: et laudē meā sculpturibiles. Et p̄fide
randum qd hec dei dignitas est. i. qd oia tunc. *Clā*

deus dicit qd videndū hoc n. est vni signis dei-
tatis. *r̄. 41.* Annunciat que v̄tura sunt in futu-
rum: i. scimus qd dei eius *Ysa. 48.* Omnia
nuda et aperta sunt oculis eius. *Psalm.* aut dignitate
asserunt diuinitate: quos dicit *r̄. 4.* *Itaq̄*
nō p̄p̄s a deo facit requirit vltionē p̄ vltionē ac mo-
tus. *Deo* dā rō sumit et eius largitate. *Deus. n.*
bonum h̄mā a deo: hoc etiā ad dignitate dei
p̄tineret factos: b̄tore est oim honoz. *Isa.* *Itaq̄*
fuerit ete manū tuā: oia imp̄iebunt bonitate: et b i
postatur in hoc nōle deus: qd dicit a distribūde
. i. d̄tore: re: qd oia replet sua bonitate. *Itaq̄* s̄
ingratus es si hoc ab illo tibi colatu nō recogno-
scas: s̄mo facis tibi alij dei: sicut filij isrl̄ educti s̄
egyptō fecerunt ydolum. *Deus. 1.* *Itaq̄* post
amatores meos. *Itaq̄* etiā si qui quis in alio qd i
deospem ponit: hoc est quādo adulatorius ab alio
penit. *Isa.* *Beatus* vt causē nomē d̄i sp̄s eius
Apo. ad. Cal. 4. *Item* cognoueritis deū: qd eō
meritimi itez ad infirma. *Deus* observans: et mē
ses: et q̄: et annos. *Leonard* sumit et p̄mitti firmi-
tate: *Itaq̄* annūciatus. n. dyaboloz s̄dē p̄-
missimus s̄dē deo. *Itaq̄* nō debemus ip̄am infrin-
gere. *Deus. 1.* *Itaq̄* itaq̄ facis legē: et *Deus* i-
te: vlti m̄tatione duobus: vlti tribus rebus
mōtis: p̄m̄tatione paratis detentio mereri sup-
plicis qui filij dei obtemerit: sanguis testa-
menti pollutū dicitur: et qui fuerit? et sp̄s
gracie p̄m̄tati fecerit. *Ro. 7.* *Itaq̄* vno viro vo-
cabitur adulter: si fuerit cuo alio viro: et talis de-
bet comburi. *Itaq̄* ergo peccator ingrediētis terrā
duabus viis. *psalm.* *Itaq̄* qd claudicatis in
duas partes. *Quarta* rō est et domini dyaboloz
gratitate. *Deus. 6.* *Itaq̄* d̄tore d̄tore d̄tore ac-
tore: qui nō dabunt vobis requit. *Mat. n.* *Itaq̄*
s̄dē in vno peccatore sed potius n̄m̄ ad alid d̄-
tore: qui facit peccū seruus est peccati. *Itaq̄* nō de-
facili quis egredit de peccato. *Greg.* *Itaq̄*
quod qd penitētia: nō d̄tore: mox suo pondere in
alid d̄tore. *Contrariū* est de d̄tore d̄tore: qd
peccata eius grauis nō sunt. *Itaq̄* *Mat. n.* *Itaq̄*
m̄m̄ s̄dē: et om̄s m̄tatione. *Itaq̄* n. *Itaq̄*
q̄d facere: et t̄n̄ facit p̄ deo: *Itaq̄* s̄dē p̄ p̄tō
Ro. 4. *Itaq̄* et t̄n̄m̄ in d̄tore v̄tore s̄dē s̄dē
iudicē: et imitare ad ingratū ē ita n̄ exhibere
m̄tore v̄tore s̄dē s̄dē in sanctificatione: et de
seruē dyaboli v̄tore. *Isa. 5.* *Itaq̄* sumus in via in
quiritatis: et p̄m̄tore et ambulatoris v̄tore d̄tore
et. *Itaq̄* s̄dē. *Itaq̄* et agerēt laborauerūt. *Itaq̄*
et est et p̄m̄tore s̄dē m̄tore. *Itaq̄* n. *Itaq̄*
legē talia p̄m̄tore p̄m̄tore s̄dē in lege epi. *Itaq̄*
racōnis. n. p̄m̄tore s̄dē s̄dē s̄dē. *Itaq̄*
is terra p̄m̄tore: et p̄m̄tore s̄dē s̄dē. *Itaq̄*
11. *Itaq̄* s̄dē angeli d̄tore: et b̄ s̄dē s̄dē. *Itaq̄*
Jo. 4. *Itaq̄* ad quē ibim̄: v̄tore v̄tore d̄tore.

C De secundo precepto legis.

In affirmacione nomi dei sui in vanis.
 ¶ Exo. 10. hoc est scdm hoc precepto legis: et sic est nisi unus deus que debus colere: ita si est nisi unus que deum maxime vocant. et propter istam ad nomē: vñ nō affirmat. Sed dicit qd vānis dicitur implicitē. aliquādo. n. dicit falsus. ps. Quāto quibz sunt et. Affirmatio ergo nomi dei in vanum: quā affirmatio illud ad affirmatiōem facti Jacb. 5. Juramentū mēdax: ne dixeris. Idem. 13. Non vnicuique loquimur: sed mandati in nobis deo mini. Talis aut facit iurati: deo: sibi ipsi: et obus hoibus. Deo quidē: q. cum iurare p dei mibi ali ad firmitate invocare eius testimoniat: cum iuras falsis: aut credis deū iurare: vey: sic portio igno rantiā in deo: et ista nuda: et aperta sunt oculis eius: vt dicit ad iob. 4. Aut qd diligit mēdax: dicit: et nō odit: qm. ps. Perdes oēs q loquūt mēdax: et iurare deo: qd potest: quasi nō potest et firmatiōem reddere: vt quasi ad posse deo copunire Item facit iuratiā sibi ipsi. obligat. n. se iudicio dei. Nihil est aut aliud dicere p deum: ita est: nisi qd deus puniat me si nō est ita. Ires iurati alio hoibus. Nulla est inter aliquos solitas verare potest: credere sibi invicē. Dubia aut iuramentū affirmatiō. iob. 6. Omnis proceritas iuris ad confirmatiōem est iuramentū. Inimicus ergo deo: crudelis est: sibi: et in omni est hoibus. Aliquid deo dicit vānum iurare. ps. Deo scilicet cogitatione holum qm vane sunt: et ideo affirmatio vānitatis affirmatiō nomi dei in vanis. In veteri. n. lege prohibitum fuit: vt nō iuraret falsum. Deo. 5. Non vltima bus nomē dei sui frustra et. si qd prohibit nō nisi in necessitate iurare. Et ideo dicitur. 5. Iudiciali qd dicit est ligandū iurabis. Ego aut dico vobis Nolite iurare oīs. Et dicitur nō est: q. in nulla pec ita fragile sumus. sicut in lingua: q. ea nullū bonū potest ferre. Mat. 5. Et ideo de teni potest bonū detrahe. Mat. 5. Si iuratis vester est et nō dō: ut q. Ego ita dico vobis nolite iurare oīs Et nota q. iuramentū est sicut medicina: que nō semper accipit: sed in necessitate: id: vt dicit Mat. 5. Quod dicit amplius: et malo est. Eccl. 13. In rationi nō assensat oīs tū. multi. n. casus in illa. Romanus vō dei nō traxit dicit in. oīs mo: et nomibus sanctis: ne admittentis qm nō erit in manus ab eis. Aliq. ad dicit vāni: peccati: vñ in iudicia. ps. sibi holum vltimoque grati corde vt quid diligit vānitatis. Qui ergo iurat p pōssit dicit deo: affirmatiōem nomi dei sui in vanis. Iusticie vō parte sunt: facere bonū: et mittere malū. Si iuratis facere iurati: vt aliud iudicet: q. iusticias est et ipsa nō sit seruandū hoc iuramentū nisi sic iurans p iurati. Talis iurati dicitur. Mat. 5. Qui iurati in iudicia facit q iurati nō facere bonū: si cui nō intrare cœlam: vt religio: et hoc est iur-

amentū nō est seruandū: si iurati est iurati. Itē est ergo iurandū de fide: nō de iurati: nō est de iudicari: deo: et dicit. 4. Equivocant vobis in veritate: et in iudicari in iusticia. Quā dī aliquid fatiū. sap. 13. Quā iurati oīs bonis in glos nō est ita dei. Et ergo affirmatiōem nomi dei iurati dicitur blasphemiam affirmatiōem nomi dei in vanis. Lev. 24. Qui blasphemiam iurati nō est iurati monēt In affirmatiōem nomi dei dicitur in vanis n. Secūdo qd nomi dei sumit ad dicit. primo quidē ad dicit affirmatiōem: ita in iuramento: et in hoc affirmatiōem: q. vna vna nō est nisi in deo. In hoc aut fit reverentia deo. Ut in lege dicitur. Deo. 6. q. nō iurati: nisi p deū. Contrariū faciunt qui aliter iurati. Exo. 13. Non iuratis deo: q. reverentia: q. ius aliq. iurati p creatura: nisi scindū q in obus hīs nō iurati nisi p deū. Cum. n. iurati q. iurati: vt caput iurati dicit: et q. obligare potest iurati deo. Apo. 1. Cor. 1. Cor. 1. Testē deum iurati in alia meā. Item q. iurati p creaturam iurati p deū qui deo iurati et ideo peccat qui iurati p deum: deo: facti: imp creaturam. Secūdo sumit ad sanctificationes. Baptismū. n. sancti: cat. Apo. 1. Cor. 6. Et abini estis: et sanctificati estis: et iustificati estis in nōe dei nostri ihu xpi. Hoc aut nō est virtus: nisi in uocatione trinitatis. Idem. 14. Tu autē in nobis es dicit: et nō est sanctiū iurati sup nos. Tertio sumit ad aduersariū expulsiōem. Ut ite bapti smum aduersariū dicitur. rā. 4. Tu nō modo innocet nomē tuū sup nos: autē dicitur. Et ideo si redit ad pētiōem: dei sumit manu Quare sumit ad eiusdē nomē pfectionē. Apo. 1. Nō iurati in quē nō crediderit: item dicit. 8. n. quicunq. iurati nomē dicitus erit. Confitemur autē: q. ad manifestandū glām dei. rā. 43. Omnis qui iurati nomē iurati in glām dei: creatus est. Ergo si dicit aliq. dicit glāriam dei affirmatiōem nomi dei in vanis. Contra iurati scido opere: cum ea opamur que glōria deum nesciant. Mat. 5. Videant opera vestra bonos glorificent patrē vōstrū qui in celis est. Contra iurati faciunt quidē: vt deus dicit Apo. 1. Cor. 1. Nomē dei p vos blasphemiat inter gentes. Quare ali iurati ad defensionē. quē. 13. Turris castelli iurati dicit: q. iurati cum iustis et creatis. Mat. 5. In nōe meo demonia cūciet. actū 4. Non est aliud nomē tuū celo dicit hoibus: ego oporcat nos saluos fieri. Secūdo sumit ad opē pfectionē. Apoc. 1. Cor. 3. Omne quod est facti in verbo aut opē oīs in nōe dicit nostri ihu xpi. Et dicitur nostri in nōe dicit. Et q. aliq. aliq. in dicitur incipit: sicut accidit in voto qd nō ad pfectionē: et in manus nomē dicit affirmati. Unde Eccl. 1. 4. Et quid vultis deo: in opere red dere. ps. Gloriet et. Dupliciter enī et iudicatur

fratre puillio. **C** De tertio precepto legis. **E**mento vt die sabbati sanctifices. **Exo.**
m 16. Hoc est tertiu mandatu legis e puenit-
 ter. **Primo** n. dicitur deū venerari eode-
 de. Unde precipit q nō colat nisi vnu deū. **Uti**
 nō habeat deos alios. **Secūdo** aut: vti nō affu-
 mes. **Tertio** op: e hoc ē. **Memento** v. **Voluit**
 erit vt ceteris diebus in quomiserit dolos ad
 seruitiū dei. **Ita** et ait hoc preceptū quē rō-
 mbus. **Primo** n. datū fuit ad destructionē erro-
 ris. **Secūdo** n. p̄sentiat q futur erant aliqui
 dicunt mundū semp fuisse. **1. Jo. 3.** **Veniens** in
 nouissimis diebus in deceptōe illusores iuxta p
 p̄sio p̄cipitēnas ambulantes diebtes. vbi est p
 missis: aut aduentus eius. **Et** quo n. p̄tes domi
 erit oia sic p̄scurat ap̄ iustio creatur. **Luce** n.
 eos hoc volens: q celi erit p̄s e terra. **Voluit** ḡ
 deus: vt custodiret v̄s die in memoria: q de-
 us oia creauit in sex diebus: e in septimo que-
 rit: a nouis creaturis p̄cedēte: e b̄nerōnem po-
 nitote in lege dieb. **Admōdo**: vt die sabbati si
 crificet: ḡ iudei in memoria p̄m creatūdis cōte-
 bant sabbatū. **1. Jo** aut: veniēdo fecit nouā creatio-
 nem. **1. Jo** prima n. bō terrenus: p̄ sabbatū bō ce-
 lestis effectus est. **1. Jo** 6. **In** t̄po s̄b: neq̄ circum
 ciso aliqd̄ valet: neq̄ p̄p̄itū: n̄ oia creatura: e
 bec n̄ oia creatura est p̄ ḡm que inceptū in resti-
 tutione. **Ro** 6. **Uti** t̄p̄ surrexit a mortuis p̄ glo-
 riam p̄s̄c̄ta t̄p̄o in nouitate vite ambulamus. **Et** n.
 sp̄it̄s̄ facti sumus similitudini in venis eius
 similes resurrectōis erimus: e q̄ resurrex̄o sc̄i
 est in b̄t̄icis: e ceteris: amos illū die sicut iudei s̄b
 batus p̄pter primā creatiōnē. **Secūdo** datū fuit ad
 illustratiōē fidei redēptōis. **Caro** n. t̄p̄ in septi-
 dies concepta nō fuit. **Uti** dicit **Jo**. **Caro** mea re-
 quiescit in spe. **Itē** ibi: nō dabis sanctū tuū vide-
 re occupationi. **Uti** voluit sabbatū obseruari: vt
 fuerit officia significabit̄ meū: t̄p̄: ita q̄s s̄b
 bati requit̄ carni e t̄p̄: nō illa factūca nō p̄-
 uiamus: q̄ adueniēte re e veritate d̄s cessare signi-
 ficant̄ adueniēte sole e cessat v̄mbra. **Seruum**
 t̄s in venerandē virginis gloriose in qua remansit
 terra fides tali die in morte t̄p̄i. **Tertio** datū fuit
 ad roborandū sine figurandū veritatē p̄missionis
1. Jo n̄t̄r̄. **n** nobis q̄ntes. **1. Jo** 14. **Et** erit in die
 illa cū requiem dederit tibi deus a labore tuo: e a
 p̄ssione tua: e a s̄nitate tua qua a formā. **Itē**
1. Jo 11. **Decedat** p̄p̄s meus s̄ pulchritudine paciō
 e in tabernaculis s̄ iudicē: e in requie opulētia. **Et**
 nota q̄ expectamus requit̄ de trib̄ de labore p̄t̄
 vite: de d̄p̄tationē passionis: de d̄rabi seru-
 tute. **Itē** t̄p̄o r̄p̄comissit̄ veniētib̄ nō ad se dieb̄
Mat 11. **Veniēte** ad me oēs qui laboratis e oner-
 ati estis: ego reficiā v̄s. **Tollite** iugū m̄ cū sup
 vos: e d̄cūte a me: q̄ mitis sum e iugū m̄ cō-

de: e iugū m̄o requiem alabns vestris. **Jugū** n.
 meū suat est: e onus meū leue. **Incarnatus** ā: q̄
 d̄no opatus ē ser diebus: in septimo quirit̄: p̄-
 mo ōs fact̄ opa p̄fecta. **ec̄l** 1. **Ad** d̄cūte labo-
 rati: e inueni mibi mitis requit̄. **1. Jo** 1. **Inc̄p̄** ab̄
 excedit t̄p̄o eternitatis: ut̄ t̄p̄o p̄s: ḡ mille āni
 diem v̄m. **Quarto** datū fuit hoc p̄ceptū ad instā
 matōis amōis. **1. Jo** 6. **Corpus** q̄d̄ corrupit̄ ag-
 grauat animā: e nō homo temp̄ ad terrena s̄ruios
 s̄dit: nisi conetur erigere se ab eis: e s̄ ōs h̄ic cer-
 nos t̄p̄o ad hoc. **Uti** aliquis toto t̄p̄o hoc facit̄. **Jo**.
Benedicite d̄m in oī t̄p̄e: temp̄us eius in ore
 meo. **apo** 1. **1. Th̄sal** 5. **Vine** intermissione carite
 e h̄i p̄t̄ne sabbatū h̄it. **aliqui** b̄ factūm in aliqua
 p̄t̄ t̄p̄o. **Jo**. **Septimo** in die landez d̄ci t̄p̄i. **Alij**
 ne oino ab̄carit̄ a deo op̄t̄m q̄ habet̄ se ali-
 quē diem determinatū neminis t̄p̄eāt̄ in eis
 amor dei. **1. Jo** 5. **Et** vocauerit sabbatū d̄ct̄a
 t̄p̄o: t̄p̄o delectab̄is sup̄ d̄no. **Job** 11. **Tunc** sup̄
 oīpotētē d̄ct̄a affluat̄ et̄nabis ad d̄m faci-
 em tuā. **1. Jo** n. ad iudic̄s ordinat̄ talis d̄ct̄a: ḡ
 ad laudandū: e orandū d̄m dei. **Uti** Aug. **dicit**
 q̄ m̄m̄s mat̄ est talis die arare ḡ ludere. **Quinto**
 datū fuit ad opa p̄ctatā respectu s̄bictō. **1. Jo**
 erit c̄ndicōs s̄b̄: e suis nō cessant̄ p̄t̄ne op̄i p̄
 p̄t̄ cruci: e hoc b̄t̄ iudei manent̄: avarissimi
 sunt. **1. Jo** 5. **Obseruā** die sabbati: vt roge sc̄ar-
 tus tuus e ancilla tua: s̄ cur e tu. e post. **1. Jo** facies
 in eo quosq̄ op̄is tu e s̄t̄: e s̄t̄: s̄t̄: s̄t̄: s̄t̄: s̄t̄: s̄t̄:
 bos e asis: e cū m̄m̄t̄ t̄p̄: vt rogeat̄ serū: an
 cilla ma facit̄ tu. p̄pter p̄ct̄a ergo p̄cedit̄ mā
 datū d̄ct̄m fuit.

Emento vt die sabbati sanctifices. **De** m̄
m est q̄ sicut iudei celebrat̄ sabbatū: sic nos
 p̄t̄m̄ d̄ct̄es alia p̄cipalia festa. **Uide-**
amus ḡ q̄o ista seruare debeam̄. **Et** sc̄idū q̄i
 dicit̄: custodi sabbatū: e memento. **Quanti** autē
 accepit̄ duobus m̄is. **aliqui** n. ē s̄t̄ s̄t̄ q̄ pur̄.
apo 1. **1. Cor** 6. **Et** vbiū estis: s̄ s̄t̄ s̄t̄ estis. **Et**
 aliqui d̄i s̄t̄ re e p̄ctata ad cultū dei: vt loc̄ t̄p̄o
 velles vt a s̄t̄ s̄t̄. **1. Jo** ḡ ductus m̄is d̄ct̄m
 festa celebrat̄: q̄ op̄are: e m̄p̄dōde se d̄ct̄m
 s̄t̄. **In** isto ḡ p̄cepto duo p̄siderit̄. **Primo** q̄d̄
 in seho q̄d̄ c̄ndicū s̄t̄. **Secūdo** q̄d̄ fact̄ d̄ct̄: d̄ct̄m
 aut cauerit̄. **1. Jo** op̄at̄ op̄am. **1. Jo** 17. **1. Jo**
 cr̄nabis sabbatū vt nō facias op̄ s̄ruiū. **vt** e in
 lege d̄. **1. Jo** 13. **Et** op̄s seruū nō faciet̄ in eo.
Opus aut̄ seruū ē op̄ co op̄ate. **ut** op̄n libet̄ est
 aut̄ s̄t̄: ut̄ intelliḡ: e b̄nd̄: ad q̄d̄ op̄s b̄d̄ p̄t̄ngi
 nō p̄r. **Secūdo** s̄ct̄us q̄ opa co p̄t̄a p̄t̄ s̄t̄ i s̄b
 bato p̄p̄ d̄ct̄m: p̄m e p̄p̄nec̄it̄. **vt** v̄m ecc̄s
 lauit̄ discipulos c̄ndicōe p̄ct̄a sabbato: vt d̄
Mat 12. **Secūdo** p̄pter ecc̄s̄ie v̄m̄t̄m. **Unde**
 dicit̄ in euanḡlio **1. Jo** aut̄ e l̄ q̄ sacerdotēs sa-
 cr̄bant̄ om̄ia que erant̄ necessaria in templo is-

die sabbati. Tertio propter primi utilitatem. Unde dicitur curavit in die sabbati habentem manus arida et sustulit iudicos respicendos scilicet penam operum propter de ore. **Quarto**. propter fugiosam aut citoitatem. Ut dicitur scriptum iudicis ut circumciderent in die sabbati: ut dicitur **Joel. 17**. Sedo debent servare cultum. **Idcirco**. **7**. Custodite alias vias et nolite portare pondera in die sabbati. Quia autem alie res pro pondus malis est peccati. **Secundo** omnis grave gramme hinc fit me. **Peccatum** autem proferuntur: quia ut dicitur **Jo. 8**. Qui facit peccata servum est peccati. Unde est dicitur. **Omne** opus servum non facientis et potest intelligi de peccato: et id dicitur scriptum si facis quod in die sabbati peccat quod operando et peccando deus offendit. **vs. 1**. **Sabbatum** est festinatio: alia non feruntur: et quare quia iniqui sunt ceteris vestris. **Calendas** vestras et sabbatum vestra et odium anima in facta sunt mihi molesta. **Tertio** debent cavere ne negligantiam. **eccl. 33**. **Quia** malitiam docuit occisio ad **Idcirco** ad **Ruth. 1**. **Demum** aliquid boni operis facti ut te dyabolo inveniatur occupatus: id non est bonum custodire: nisi in peccata festis: si in alia deat bonum est occisus. **ps. 110**. **Omne** regis iudicium diligit. **1**. **distinctionem**. **vs. 1**. **Quia**. **1**. **et** quod vadit quod occultan erant: inimici irruerunt super eos. **Qui** credentes quod se non possent in sabbato defendere vi etis occisi sunt. **Ita** accidit multis quod occisi sunt in festis. **Tr. 1**. **Uiderunt** etiam hostes et veriferunt sabbatum eius: tales debent facere: sicut illi iudici fecerunt. **vs. 1**. **Quia**. **1**. **diei**. **Quia**que venerit ad nos in bello in die sabbato: pugnamus ad nos in eam.

Emendatio: ut diei sabbati sanctifices: sicut in diei est bono diei festi diei sanctificare: et diei est quod sancti diei duobus modis: quia quod mandatum est: et quod deo operatum est. **vs. 1** **diei** est a quibus talis die abstineri debent. **Hic** diei diei in quibus occupari debent: et sunt tria. **1**. **primo** in faciendo sacrificia. **Unde** numeri. **28**. **die** quod de non scripti quod qualiter diei non agnos mane: et alii vesperere debent offerre: sicut in sabbato debent dupli caris: significat quod in sabbato debent offerre deo sacrificia: et de omnibus que debemus. **1**. **psal. 19**. **Tua** sunt: et que de manibus tuis acceptum: dedimus tibi. **vs. 1** **primo** debemus vitra ferre aliam nostram: **boldo** de peccatis. **ps. Sacrificia** deo spiritus tribulatio: et occidit propter sacrificia. **ps. Dirigat** deo oculo meo sicut inclinam in aspectu tuo. **factus** est. **n. dies** festus ad hunc usque ad hunc usque: qui facit oculo. **vs. 1** **tali** die multiplicem debent peccata. **1**. **Sedo** corpus nostrum affligere: et b ieiunando. **Ro. 11**. **Obse** cro vos per manus dei ut custoditis in diei vestra hostia vultrem deo sancta laudatio. **ps. Sacrifi** cium laudis honorificabit me. **vs. 1** **in tali** diei diei multiplicatur. **1**. **Tertio** res tuas sacrificare: et b

vando elemosinas. **Psal. 13**. **Beneficentie** autem elemosinas nolite oblitisci. **Gal. 6**. **n. hostia** prima retur deus: et hoc in duplo in agis: et in alio diebus: quia tunc est elemosina. **Psal. 13**. **Quia**que par res deo quod paraverit tibi: quia sanctus dies tui est. **Sedo** in verbis dei sabbati: sicut et in diei facille hostie. **actus. 13**. **Locos** prophetarum que pro sabbati legunt: **vs. 1** **christiani** quos utilia deus esse peccata: debent in diei venire ad predicaciones: et ad officia ecclesie. **Jo. 8**. **Am. 8**. **et** deo verba dei audire. **vs. 1** **loqui** vilia. **Apo. Ephe. 4**. **Omnia** sermo magis: et ore vestro non peccatis: si ego bonus ad edificacionem. **ps. n. duo** vultus sunt alie peccati: quia immant cor eius in mentis. **Idcirco. 23**. **Verba** mecum qua si ignis ardens dicitur dicitur quasi malum obverens petra. **Contraria** autem accidit etiam amplexus non loquibus vestris: **vs. 1** **in dicitur**. **Apo. 1**. **Col. 16**. **Commpit** bono in ore et colloca mala. **Enig**ilanti vultus et nolite peccare: **ps. In corde** meo ab secundi eloquia tua. **Et loquimur**. **n. et** in iustis igno rem. **ps. Incerna** pedibus meis est. **Et in iustis** repetebunt. **ps. Et loquimur** vultus in iustis est. **Tertio** in diuinis exercitiis. **Idcirco** autem peccat est. **ps. Glacate** et videte quoniam sumus deus: et hoc propter res alie. **sicut. n. corpus** sanguinis quiete desiderat: ita et anima. **Locus** autem alie deus est. **ps. Et in** vultus deum peccat: et in loci refugii. **Idcirco. 4**. **Inquire** inquit sabbatissimus populo dei. **eccl. 1**. **Intra** in domum meam quiescit illa. **Sed** antequam ad quiete pueniat alioque tres quietes scedere. **Veni** ma ab ingenu in peccati. **vs. 57**. **Loc** impu aut quasi mare sereno: quod quiete non potest. **Sed**na passionibus: carnis: quia caro occupat adueris spiritus: spiritus autem aduersus carnem: ut dicitur **1**. **Tertio** ab occupationibus mundi. **Luce. 7**. **Quia**que **Quia**que sollicita est: et turbatio erga plurimas: et turpiter alia libere quiete in deo. **vs. 58**. **Et** vultus no sabbati delicat: vultus de decetibus: et deo propter optera finem oia dimittunt: quod deo est: **ps. n. argaria**: quod quomodo homo abscedit: et gaudio illius vadit: et vendit vniuersa que habet: et emit eam: ut dicitur **Mat. 13**. **Idcirco. n. requies** vultus eterna: et delectatio eterna. **ps. Idcirco** reges in seculum seculi diei sabbati ad quos elegi eam: ad quam nos perducet. **eccl.**

C De quarto precepto loquitur.

Quiaque patrem tuum est. **Perfectione** bono consistit in dilectione dei et proximi: et ad dilectionem dei pertinent tria precepta que scripta fuerunt in prima tabula: ad dilectionem vero proximi precepta que sunt in secunda tabula. **sed** sicut dicitur **1**. **Jo. 3**. **Non** debemus diligere verbum: neque diligere sed opere et veritate. **Idcirco. n. sic** diligis: et deus tuus core. **1**. **fugere** malis: facere bonum. **Uti** quod sit in scriptis inducentia ad boni: alia autem sunt pro

bestia facere malit. Et sciendum qd canere a ma-
lo faciendo est in patria nostras facere culber
boni no possunt. Et ideo dicit beatus Augustinus qd
nos ocs debemus diligere: qd no oibus tenemur
bis facere: s; inter ocs debemus bis facere. p; unq;
nobis: q; si quis filioz: matrem deinde ocs: ca-
ram no debet invidiare. ad Thoma. 5. Inter ocs aut
pprimos sunt nobis ppingores p; i mater: no
dicitur dicitur. Deinde debent diligere deū. sed o
pam e matre. Et h est qd dicitur bona piam tuā
e matre: tal: e bndi rōnem reddit pbus qui dicit
qd ex magno bis faciocepto ab eis no possunt
eis respondere et equaliter ideo bñ pōt pater offē
sue expellere filio: sed no cōverso. Dant autē pa-
rentes filio tria. Primo stabulū carum: quo ad
est. Eccl. 7. Honora pām tuā: q; genitas matris
tue no oblitiscaris. Demō qm nō p illos na-
tus no fuisse. Secūdo nutrimentū: sine sicutē
tam: quo ad necessarias vite. Rudas. n. intrat fili-
us in hunc mundū: vt dī Jo. L. Sed a partib; su-
suscipitur. Tertio documentū. Heb. 11. Patres
quidē carnis nostre eruditione habuim; et. Eccl.
7. filij tui sunt: erudi illos: debet parentes ta-
re duo documenta filioz: et dicit: vt dī puer. 11.
Adolescēte iugis vitam suā etā cū femerit no rece-
dit ab ea. 1. Tr. 3. Bonum ē viro cū postmerit
iugam ab adolescentia sua: et sunt illa que docuit
Theobias filij suam Theobae. 4. Ut mox dicit: ab
sine re ab ope: et hoc est villos q; delectant in
maliciis filioz: sed sicut dī sup. 4. Et inique ocs
filij qui a carnis rebus sunt nequie aduersus pā-
rentes. Unde deus punit patra parentū in filioz
vt dicit Ezo. 30. Ignor filij a partibus habēt et
nutrimentū: disciplina: q; esse habemus ab
eis. debemus magis carere q; dōs a gbus
lum respēti q; dūm a quo habem; vitam. eccl. 3.
Qui timet dñm honorat patres: q; ut dñs
fuerit bñs qui se gesserunt in opere: i sermone: et
ei patris. Honora pām tuā: e matre tuam: vt
frequentat nbi bñdicio a deo. Et in hoc etā hono-
rat et p; q; vt dicit dī eccl. 1. 3. Honora bōs
et bonea patris sui: dedecus filij pater sine ho-
nore. Itē q; dant nobis nutrimentū in pātris:
no debemus eis dare in senectute. Eccl. 3. filij
sicut p senectū patris sui: et no strides eis in vita
sua: et il defecit in senectū: et ne speras cū
in tua virtute. Quā male fame est qui derelinqt
patrem: et male dicitur a deo q; traiperat matre
ad offensionē illorum qui p faciunt pener castidō
rum q; pūa. 1. 2. Debonez cum patres et pē-
nas senos cogere lapidatū: nec ad pūo: et dōs
y dōna pū incurrat plurimū sine genitoy: mō bōs
fūctōs cū corpore lata reficiunt: pū viciū-
tudine inuener reddūt qd a partibus pūti su-
cepunt. Itē tertio: q; docuerūt nos debemus

eis obedire. Colo. 3. filij obedire partibus ve-
stris: nūc. s. in his que sunt p deum. Dicitur. ad be-
nedictum. Solū peccatis genos ē in hac re et cru-
delem. Lu. 14. Si quis no odit pām suā e matre
no pōt meus esse discipulus. Deus. n. vertit pa-
ter est. Dea. 3. Whngd nō spē est p; ius q; possi-
dū: e fecit: et creauit.

Quos patres tui et. Inter oia pcepta
b bñcti ad iugum: vt sic longius sup
terram. Et rō hūis est ne credat no de-
beri p; emū bonos autibus partē: et q; nō. De
sōndū q; bonos autibus partē: quing; desidera-
bilia pmitunt. Et primū est gratia in pēntia:
gloria in futuro: que maxime desiderant. Eccl.
3. Honora patres tuos: vt frequentat nbi bñedi-
cō a deo et. Contrariū debet in maledicentib;
e enas in lege maledicunt a deo: vt dicit Deut.
27. e Lu. 16. dicit. Est in modico inique est: in
maico inique est. Sed vita naturalis quasi m-
bi est in cōparatione ad vitā gratie. Et ergo no
recognosce bñcti cū vite naturalis quā habes
a partibus: indignos est vita gratie qua maior
est: p cōsequē vite glorie que maxima est. De
cundū desiderabile est vita. Unde vt sic longius
sup terras dicit. Eccl. 3. Non honorat pa-
trem suū vita viciū: longius est nota q; vita lon-
ga est q; est plena: que no mensurat tēpore: sed
actione s; pūm. Tunc atq; plena est vita q; ē vit
tua. Et ideo virtuosū e factus quo viciū: s;
uis cito moriat; corpus autē. Ideo dī sup. 4. Cōtra
mātas in dūm cōpōnēt rpa multa. p; cōtra enas
erat deo aīa illi. Optime autē mercat ille q; nō
facit vna dūm q; vna in vno anno. Et nota:
q; aliquid accidit q; longior vita cū est mox
et pōnēt et spūalē et hor accidit inde. p; emū er-
go est vita cōpōnēt: s; dūm. s. mox acquirūt
illi qui inuariant partibus. Habemus. n. ab eis
vitas: sicut mūta a rege fēndū. Et ideo sicut be-
gnun est q; illi amittant p ditione fēndi: ma est
p; pter hūmā illatū partibus vitam. puer. 30.
Deulum q; sup sumat patre: i qui desuper partum
inatri sue: fūdidiat est cōm peto dū būs: co-
medant eū filij aequē. p; filios aequē intelli-
ge reges e pncipes. p; cōmōs officiales: e si aliq;
no pūmū cōpālitē: mōstem et spūalē: effuge-
re no pōt. p; dūm q; mater no d; pūmū multū
dare filio. Eccl. 33. Dum ad bōs impere: e aspi-
ras no inuē: et te offus caro. Item. 6. capi. filio e
multen fratri e amico no deo pūmū sup te in vi-
ta tua e ne dederis illi possessionē in vita tua ne
sōpē penit eat te. Tertio ē habere filios sibi gra-
tos e acceptos. Naturalē enis pater dicitur mat
sua: sed no cōverso. Eccl. 3. Qui honorat pa-
trem suū locundabit in filiis. Dabit. 7. In qua
mensura mēū fueritis re metiet vobis. Quartū

est habere fami laudabiles. eccl̄a. 3. Gloria boni
m̄is et bonos paries int̄ cinerum. Quam ma
lesiam est qui dereliquit patrem. Quibus est ha
bere duncas. Eccl̄a. 3. Benedictio p̄is firmat
domos filiorum: maledictio autē matris erad
icat fundamenta.

De oca patrem et. Notandum q̄ nō solum
b dicit aliquis patrem rōne carnalis genera
tionis sed quōdam aliter rōibus aliqui
dicunt patres: et culibet eorū debet aliquas re
verentia. Dicunt enī patres apostolice alī sancti: p
doctrinā et exemplū fidei. Apo. 1. Corin. 4. Nam
si decet milia pedagogos habere in sp̄s: non
multos patres. Itā in sp̄s ubi per euāgelū ego
vos genui. Et id dicit eccl̄a. 1. 44. Laudant
vros gloriofos et parentes nostros in generāte
sua laudem m̄sū nō esse s̄ imitatione. Et hoc fit
si nō inuenit in nobis seum eius quod laudat
Deb. 13. Memento te p̄p̄it ex v̄stro matris: quo
narrantes eorūm p̄sationis imitatus si
dem. Dicunt enī p̄sati patres: ubi veneran
di sunt: sicut enī dei ministri. Luc. 1. Quia vos an
dit me audire: qui vos spernit me spernit. Et id
debemus eos honorare obediendo. Apo. Deb.
13. Debent p̄ceptis vestris: et si blasēo eius. et
decimas p̄bēdo. puer. 3. Honora dñm deum
sibilantia: et de penitus frugum maḡ da pauperi
bus. Item reges et p̄ncipes. 4. Re. 5. Patet: et si
rem grandē digisser nbi. p̄p̄a: certē facere debi
mus. Qui dicunt patres q̄ debent intendere vo
cari p̄p̄i. Et istos bonos amos p̄sibe m̄os. ro.
1. Omnis aīa p̄sibit in sublimioibus subdita s̄t.
Et hoc nō solū timore: s̄ timore nec solum p̄pter
nēm: sed etiam p̄pter cōsuetudinem. Et rōibus est:
q̄ s̄m ap̄m s̄b dicitis potestas a deo est: et id red
dendum est debitum: q̄ cum tributū est. p
uer. 14. Time dñm fili m̄a et regem. Item bene
factoria. Eccl̄a. 1. Et s̄o pupillis misericors: et
pater. Et n. p̄p̄iū patris b̄sacere filio: et id
tenemus reddere vicē in benefactorio. Eccl̄a. 29.
Quantū fiduciositate obtinuit. Ingrat. n.
occidit illud. 15. Ingrati sp̄s rānq̄ dibentia
s̄ bonos p̄sonas senes. Eccl̄a. 31. In medio ma
gnitudo loqui nō p̄sinaat: et v̄sunt senes non
inultum loquere: s̄bidi. Audi tacens: et p̄nerē
tū occideri tibi bona grata. Omnes q̄ ubi
venerandi sunt: q̄ omne potat quod modo s̄litudi
nem patris qui in celis est: de istis dicitur. Qui
vos spernit.

C De quinto p̄cepto legis.

n Qui occides. In lege divina per quā occi
damur ad dēlationē dei: et p̄m̄i p̄cepti

p̄m̄i non solum facere bonum: sed etiam dedi
nare a malo. Iner alia autē maius malum quod
possit fieri. primo est occidere eum: et hoc p̄sibe
tur cum dicit: nō occides. C. Circa q̄d p̄ceptū
triplex est error. Quidam. n. dicunt q̄ non
licet occidere etiam bruta aīalia. Sed hoc falsum
est: q̄ nō est peccatū vti illis que sunt subdita bo
nimo et potestas. Et sicut n̄sua odo q̄ plene sint
in nutrimētum aīalium: et quodam aīalia in nutri
mentū aīoalū et oīa in nutrimētum hominū. Ter.
9. Quasi oīera v̄trius tradidit vobis oīa. P̄sibe
enī dicit in politica q̄ venare est: sicut ubi dē
lum. Apo. 1. Corin. 1. Omne quod in macē
la venit manducate: et. ergo non occides hoīes.
Quidam dicunt hic p̄sibe est homicidius bo
nimo oīo. Unde homicidas dicit esse iudice
secularē qui cōdñant s̄m leges aliquos: cōtra
quos dicit Aug. q̄ deus q̄d p̄ceptū nō aīo
la sibi potestas occidendi. Ubi Deutro. 17. Homo
occidit et viare faciam. Et ergo licet illis q̄ m̄
dato dei occidit: q̄ tunc deus facit. Omnis. n.
licet mandati dei est. puer. 8. Per me reges re
gunt: et locustis et iusta decernunt. Et apo
s̄o. Ro. 13. Et m̄sū feceris time. Non. n. sine cō
gladius potat. Dei. n. minister est. C. Voti qu
q̄ dicit. Et ro. 11. Maledictus p̄sibe viare.
Id. n. quod licet est deo: licitum est: et ministrū
eius p̄ mandati ipsius. Cōstat autē q̄ deus nō p̄
cat eis sit actor legū: s̄m̄sū dicitur p̄pter pec
catum. Ro. 6. Stipendia peccati mortē ergone
ministrat. Et ergo s̄m̄sū: nō occides p̄p̄a
s̄m̄sū occides: p̄sibe nō occidere aīo. Unde dicit
bant q̄ licitum erat occidere sc̄p̄m. Sic. n. in
uenit de Dāone iudicis. et de Cathone: deo
quidam virginitas que et infāma omne certū: si
ca recitat Aug. in p̄mo de civi. dei. Sed ad hoc
respondet Aug. ibi dē dicitis. Qui se occidit bo
nimo: v̄sū v̄sū. Et ergo hominē nō licet oc
cidere: nisi auctoritate dei ergo nec sc̄p̄m nisi
auctē dei: vti in iunctis p̄sibe sc̄p̄m dicitur de
Dāone: ergo nō occides. Sciendū est etiam q̄
hoīem occidere contingit multiplex. Primo
m̄sū. vti. 1. Quidam vestre sanguine plene sint
Quod quid est nō solū s̄m̄sū: q̄ p̄ceptū
et dicitur p̄m̄i sicut sc̄p̄m. 1. Jo. 3. Omnis ho
m̄sū a nō s̄m̄sū v̄sū etiam in se manent: v̄sū
n̄m̄sū: et dicit eccl̄a. 1. Omne aīa dicit s̄m̄sū
m̄sū. Ubi Ro. 11. Qui p̄sibe hoīem v̄sū oc
cidere: morte morat. Et b̄ quidē crudelis: ser
po de quo dicit in. 4. aīam: q̄ s̄m̄sū deo ero
lupi nō comedit. Item dicit hoc fit boni de p̄sibe
aīo: q̄ s̄m̄sū p̄sibe p̄sibe: q̄ dicitur: et dicitur
do. s̄m̄sū. s̄m̄sū s̄m̄sū dicitur: arma: et s̄m̄sū: et
lingua eorū gladius acutus. Terio ad iuncto. p̄

ver. *i. fili mi ne ambules cū eis.* Pedes. *n.* illos ad malum currunt: scilicet: ut effundunt sanguine. *Contensa.* *Ro. i.* Digni sunt morte nō solī qui ea faciunt: s; etiam qui placentino facerentino. *Consentis aut quōdāmodo qm̄ potes impedire.* *puer. 14.* Eruc eos qui dicunt ad mortē: s; irerū s; vires suppūnt: sed vilitate ne glōria vī vā ricia. *Ambrō.* Paucē fame moriant: si nō pauciorē occidit. Et sciendū qd aliqui occidunt solas copas de quo dicit eī. *Mat. 23.* am: auferendo vī tam gratie: tradendo. *i.* ad peccū mortale. *Jo. 8.* *Ue homicida erat ab inicio: s; in gētem.* *Mat. 23.* ad peccū. *Mat. 23.* aut vīrū: s; hoc dupliciter. *p. primo* in destructione signantia: occidunt. *n.* peccūm cepe: s; in aīa: sic de interficiendo de seipm.

Du occides et. Itē dicit euāgelicū. Mat. 5. **Quandā dicitur: 23 que et iusticia nra** debet eī maior iusticia legis. *Qui docet p*

fictioe scruari mandata legis a rīpianis s; iudē seruauerūt: nō hūc est qd maior labor: acquirītur maior merces. *i.* *Mat. 5.* Qui parce seruari parce et metet. *In lege. n.* pūnebant q̄talia s; terra. *It. i.* *Et voluerūt: s; auertere me: bona terre comedēt: s; in lege nostra pūnerūt cēlestia s; eterna: ergo iusticia que est obstruēti mā dātō: s; abundare: cū maior expectet merces. Inter alia aut p̄cepta sicut mēōtē de isto: dicit *Mat. 5.* *Indidite: qd dicit eī iusticiā. Non occides.* *Ego aut dico vobis: qd ois qui irascit fratri suo rōne erit indaco. L. p̄na quā legē dīdicauit. Ego. a. vbi dī. Et quis p̄inducit occiderit p̄ri vniū suū: s; p̄ iusticias: ab altari mō: anelles erit: v̄moxial. Debet aut quibz mō: q̄d mō: ab iracunde. *p. primo* ne cito puocet. *It. i.* *Est ois hō veloci ad audiendū: tardus aut ad loquēdū: s; tardus ad irā: s; nō hūc est qd maior labor: s; pūnitur a deo: s; nō qd ois ira est dña virtuti. Cur a hoc duplicet opō. *Mat. 23.* *si dixerūt q nulla passio cadit in lapidē: s; imo valebūt q vera virtus est in quiete mētī. P̄parari cū aut dicitur qd ira cadit in sapientes: sed moderata: est opō: s; venio. Et p̄s s̄mo auctōritate: qd in euāgelio inuenio: s; istas passiones: s; p̄o attributat: in quo sū d. fonsāta plenitudo sapitiē. *Secdō p̄ rōne. Nā s; ois passiones virtutū strarient cōis: aliq̄ potētne aīe que cōit frustra: s; mo que cōit hō: in no cōmētū: qd nō habet aliquid actus p̄mētū: Et sic irascibilis: s; concupiscibilis frustra dāt cōit bonū: s; d. ducendū eī qd aliq̄ ira est virtus: at q̄ non. accipit. n. ira tripliciter. *p. primo* p̄t eī in solo iudicio rōne atq; cōmētō: q̄m̄: s; ista nō dicit pp̄e irā s; iudicī. *Sec. n.* dēs pūne mō: iratus dicit. *Mat. 7.* Irati dēi portabo q̄m̄ peccati eī. *Secundo* accipit pur eī passio: s; ista eī in appetitū s̄mō: s; est duplet: qd aliq̄*****

ordmatū rōne: s; p̄mētū sub termini rōnis q̄m̄ s. quis irascit qd debet: s; q̄m̄ de bete. p̄ quo d; s; hō mō. Et tunc est actus virtutis: s; dicit ira p̄ se lra. Unde p̄bus dicit qd manifestatio nō est mala modo iratē. Nā ergo ira nō est peccū. Est t̄ r̄ r̄tia ira que respicit iudicium rōne: s; ista s̄mō: est peccū: s; aliq̄ modo veniale: aliq̄ est mortale: s; bilinguis: et eo quod ad irā incitat: quod aliq̄ modo veniale: aliq̄ est mortale. *Secdō* sic duplet vī: ex genere vī: et circumstātijs. *Primū* autē videt esse actus peccati mortalis ex suo genere: qd directe ordinat̄ p̄rceptū carnis. Et nō p̄ntus in beatitudinē qd peccatū mortale est genere: qd si actus est mortalis s; p̄ntus in actū erit mortalis. Aliquādo autē peccatū mortale est et genere: s; in motus nō ē peccatū mortale: qd est sine cōsentū: sicut si alē cōit mō: concupiscētiē ad fornicandū: nō p̄ntur nō ē peccatum mortale: s; iudicī r̄ra. Et n. motus ad inuīniam illam: v̄m dīcendū. *Sec. enim* ē p̄p̄e ira. Si ergo iste motus est taliter in passio: nē: qd rō de dīcatur: tunc est peccū mortale. Si autē vī: ad p̄ntus nō peruenit rō: tunc est peccatū veniale. Si autē motus nō fit ex genere peccati mortale: tunc s; hō cōsentū ad bēatē nō est peccū mortale. *Secdō* ergo dicit qui irascit fratri: sic cōmētū iudicio intelligendū eī de motu t̄mēte in uocem mētū: qui motū est peccū mortale: s; si itū cōsentū. Et cī. v̄m. Luna que sunt addacēt dēt in iudicū: p̄m̄ erro: s; hoc bonū: s; hoc malū. *Secdō* rō: quare dicit nō puocari cito ad irā: qd ois hō dīgit it̄ beratē: s; odit sicut. *Nō est aut iracundia dēs sui sp̄m̄.* *p. 17.* *Impeccatū p̄uitatū sp̄m̄ ferre quis poterit. hō dēs.* *Grane s̄mō: s; onerosa arca: sed ira s̄mō: v̄m q̄ grauo: C. Secundo* canere debet ne dē in ira per mancat. *Jo.* *Irascimini: s; nolite peccare. Ep̄stē. quarto.* *Eol nō accidit super iracundias v̄m s; Et r̄atione hūic assignat in euāgelio dominus dicens. *Mat. 5.* Et lo cōsentū aduersus mō: cito dūm eī in ira cum eo ne s; p̄ r̄ r̄ r̄tra dā remanēto: Et in carcerem mīrāto. Amen dicitō: s; tōm̄ eris inde: donec reddas nouissimam quadrātem. C. Tertio* canere debet: ne ira p̄cedat. *p. primo* in corde: quod fit quando p̄mētū ad odium. Et s̄mō differētia inter irā s; odium: quia ira s̄mō: est: odium vero dīctūm. Et ideo eī mortale peccatum. *i.* *Jo. 15.* *Qui odit fratrem suū homicida eī. Et ratio hūic est: quia: s; se interficit s̄mō: s; sic character: atim. *Aug.* in regula. Lites armillas habeas: s; ut s; celeriter s̄mō: s; iracundia in odium: s; trabem faciat de s̄mō: s; siam faciat homicidam. *p. 17.* *Ut iracundia puocaretis. *Oct. 49.* *Quod dicitis: s; t̄: eos: qd per***

tinat; et dignatio eorum quae dura. Quarto cauere de peccato in verbo, puerb. 12. Iam illarum indicat in fili. Et potest indicare duobus modis. Iam do. 1. super loquendo. Quam ad primam dicit dicit. Mat. 5. Qui dixerit fratri suo facite vobis erit gehennae ignis. Quam ad secundam dicit. Qui autem dixerit fratri suo erit edebilis, puer. 15. Nihil molis frangit iram. Primum dicitur iustitiam fieri. Quod cauere debet ne peccat in opere. In eo cui opere nostro duo debent observare. I. facere iustitiam et miteri cordi et in verborum impedit. Ita. n. vni iustitiam dei non operatur vel dicit. Jac. 1. Quam. n. vel lit ad non potest. Unde pater quidam dicit cum eius offenderat. Puerum tenens eum in manus. Puer. 17. Ita non habet misericordiam nec crispus furor. Mat. 23. In furore tuo occiderit virum. Et propter hoc ipse non solus docuit cauere ab hominibus sed et a diabolo. Non enim medicus non nisi tollit malum quod apparet sed etiam radice remouet infirmitatem. I. recidit. Et ideo vult nos abstinere a peccatis peccatorum et in a bira que est principium hominibus dicit.

De sexto precepto legis.

Non mechaberis. I. Non prohibitionem boni mendicium prohibet adulterium. Et primum quia vir et vxor sunt quasi vnus corpus. Et sunt iunguntur dicit. Gen. 2. duo in carne vna. Et id est post inuicem que inferunt personam vna maiore est illa que in fertur eductio. Prohibet autem adulterium vxori et viro. Sed primum dicitur est de vxoris adulterio; nam peccatum videtur committere. Quod tunc aliter peccata graua vxoris mechabdo quod simulantur eod. 3. Mulier obsequens viri sui primum in lege altissimi ineredibilis fuit et sedo vxoris sui dereliquit. tertio adulterio fornicata est. primum ergo peccat per ineredibilitatem; quod legi ineredibilis sit. Vnde. n. prohibet adulterium. Ita facit contra dei ordinationem. Mat. 19. quod est eductum hoc in separet. Ita in ecclesia sancta vel sacra. fit. n. matri molis in facie ecclesie. Et ideo addit de quod in terrore; sed in eo de sermone dicit. Mat. 1. Vnde delinquitur est inter te et vxor et pubertatis tue quas tu derelinquit ergo peccat contra legem contra facturum et contra factum dei. Sed peccat per additionem; quod derelinquit virum. ap. 1. Cor. 7. Mulier sui corpus primum debet sed viri. Ideo etiam nec castitate seruare potest sine consensu viri. Et ideo in mechabdo prohibitionem dicitur non solum ad alterum sed ad deum seruare delectationem sua. puer. 1. Reliquit tuas pubertatis tue; et parci de sua obliuiscit. Tertio per factum dicitur non solum ad alterum sed ad deum seruare delectationem vel aliquid aliud faceret ita quod bonus viri non succederet. Et ergo mulier mechabans facit contra primum. Vnde vxor

peccat non solum in vxore licet sibi quicquid blandit. quod pater et tribus. Primum et eductio quae habet. Ita vir sui corpus primum non habet sed mulier. vt dicitur. 1. Cor. 7. Et ideo neuter potest aliquid facere sine altero. Vnde dicitur ad inuicem. Et ad hoc significandum dicitur non de peccato vel de capite. sed de colla mulieris fornicat. Et ideo inuicem non iniqua facti profecti habent nisi in lege ipsi; quod vnde. vni plures habebant vxores. sed de vxore non plures vxores. Et id est in ea colla. Sed de vxore fornicat. quod vni passio mulieris est occupata. i. pe. 3. Vni sibi cohabitatio sicut sicut quod inuicem. vultio molles in partibus bonis. Et id est si penis ab vxore quod non potes seruare frangis fide. Tertio et cum auctoritate quod vir est caput mulieris. Vnde mulieres non debent loqui in ecclesia sed domi vxoris interoga re. vt dicitur. 1. Cor. 14. Et ergo vir doctor mulieris. Et ideo dicitur preceptum dedit viro. Quod si peccat sacerdos in vxore. et episcopus in sacerdos si non fuit que debet quod docere alios ad ipsam primum. Vnde si vir mechabans frangit fidem non seruado ea quod dicitur. Et non vxores attendit ad id quod ipse dicit. Mat. 19. Quia quicquid dixerit vobis seruate et facite. In opa vero eorum nolite facere.

Non mechaberis. Sicut dicitur est de vxoris viri quod mulieribus prohibet adulterium. Sed sciendum quod licet aliqui crederent adulterium esse peccatum in non crederent simpliciter fornicationem esse peccatum mortale. Contra quos apostolus dicit. 13. fornicatores et adulterios iudicabit deus. 1. Cor. 5. Nolite errare. neque fornicari; neque adulterari neque molles neque in malis operibus habitare neque in dei possidebitis. In regno autem dei non erudietur aliquis in peccatis mortalisque peccati mortalis. Sed forte dicitur non est non sicut simpliciter mortale casus non deest corpus vxoris sicut in adulterio. Dico quod si non dicitur corpus vxoris peccat in corpore ipsi quod sicut dicitur in consuetudine in baptismo. Si ergo nullus debet facere in turba vxoris molis magis nec ipse. 1. Cor. 5. Vnde ne quicquid vxoris mecha sunt ipsi. Vnde ergo mulieres ipsi facit mulieres meretricis. Vnde. Liber go heresia dicitur fornicationem simpliciter non esse peccatum mortale. Et ideo sciendum quod in non peccatum non mechaberis prohibet non solum ad alterum sed ad deum carnalis corruptio per eam que est inuicem. Vnde risus autem ledit quod alii dicitur prohibitionem viri et vxoris non esse sine peccato quod est hereticum. ap. 1. Cor. 13. Sicut honorabile eductum in obsequio; et dicitur in eorum. Vnde autem eductio aliquid non solum sine peccato sed etiam est ad meritum vxoris et erunt bina. Vnde aliquid est cum peccato venialis aliquid cum mortali. Vnde enim est cum inuicem peccando primum est opus vxoris quod aut cum inuicem dicitur de dicitur bina est etiam opus mulieris. Vnde autem est cum erunt libidinis tunc est contra aliquid. Non quod

limata infimonia. Qui autē excedit. v. l. si posset
 excederet ad alia tūc est moralis. Sed dā autē
 q̄ admittere s̄ fornicatio prohibetur ppter multa.
 Primo. n. periturā animā. p̄nc. 6. Qui aditer ē
 ppter cordis iniquitatem p̄dit animā suā. Et dicit p̄
 p̄ter cordis inopiam q̄d est q̄ caro dicitur spiritui.
 Seco panareua. Talis est sen legē debet modi
 vt dicit. Leui. 10. 7. Deut. 21. Et q̄ ali q̄ nō possit
 tūc cogitaret cū malū sūū: q̄ pena corporis que
 est pacētia tolleret eū in remissionē peccatorū: pu
 met tamē postea in vita futura. Tertio confirmat
 subtiliā. Unde Luc. 15. De filio p̄digo dicit q̄ dō
 p̄mit subtiliā suā viuendo luxuriose. Et c. 9. Ne
 deo fornicariā animā tuā in villo ne perdas te s̄
 breduatē tuā. Quarto v̄rificat p̄t. Sap. 3. filij
 aditerōz in sfumatiōe erūt s̄ ab iniquo dōto se
 men extirminabūt. Et si quidē longe vite erūt
 in villo cōputabūt s̄ sine bonose. i. Cor. 7. Quo
 quin sū v̄trūm mōdū elēt nūc autē sancti sūt.
 Nūq̄ etiā b̄t bonos in ecclesia clerici sine d̄ ve
 gō: s̄ habent p̄t. Quinto puniat bonos s̄ sp̄lner
 mulieres. Et c. 9. Dis mulier que est fornicaria
 quali herē in via cōuolabūt. Et de vno dicitur
 Prover. 6. Turpitudinē s̄ ignominiam cōgregat
 fib̄: s̄ obprobriū illius non debet. Greg. etiam
 dicit q̄ peccata carnalia sunt maioris infamie s̄
 minoris culpe q̄ sp̄alia. Et nō b̄t est: q̄ est adē
 cambestis pa. Item cū in bonose esset nō intel
 lext cōparatus est umāno insipidiū s̄ similitas
 factus est illis. C De septimo p̄cepto legis.

De furti facies. Hic p̄hibet p̄ncipal
 iter in lege sua murā p̄ncipi s̄ p̄mo mu
 riā in p̄p̄ti p̄nā ibi non occide. Secū
 dō in p̄p̄ta cōuicta ibi nō mechaberis. Tertio
 in rebus b̄t nō furti facies. Et sciendū q̄ in B p̄
 cepto p̄hibetōd male ablatū. Cōmittit enī furtū
 multis modis. Primo occulte accipiendo. Mar.
 14. Si scietis patris familias qua hora vir v̄nū
 erit. Et hoc v̄nuperabile est: q̄ est p̄ditio quodā
 Eccl. 5. Sup̄ surē. n. est cōfūso. Seco violētē af
 ferdō. Et hoc est maior iniuria. Job. 24. Uim. se
 cūcē dep̄ditēs pupillos. Inter istos sūt mali p̄n
 cipes s̄ reges. Sap. 3. Principes enī in medio
 erūt leones raptores c̄t. Ibi enī facitē p̄ra m̄tō
 nō dū velleū iustū regnū s̄ dicitur. Prover. 4
 Per me reges regnāt s̄ legē p̄doretus ista v̄cer
 nāt. Et aliq̄ talia faciūt per modū furti. Aliq̄ g
 velleū J̄a. i. Principes nū iustū cleo s̄ cetera q̄
 sequuntur. Aliq̄ cōdōdo leges s̄ illandō ad iurā
 dā m̄. J̄a. 2. Ne qui cōdāt leges iniquas. Et aug.
 dicit q̄ ois mala donatio furtū ē. Vñ dicit. Quid
 regna nūc latrocinia. Tertio mercedē nō solūdo
 Leui. 19. Nō morabit opus mercenarij apud re
 v̄q̄ mane. Et hoc intelligit q̄ b̄d cui illi dare c̄
 bet q̄d sūy est sine p̄ncipi sine p̄lato sine clerico

c̄t. Ro. 13. Reddite obsequia debita. Cū in furtum
 tribuū cū v̄ceat q̄ v̄ceat q̄. Tertium enī regi
 bus cōstitūb̄t p̄tē n̄fās dare mercedē. Quar
 to fraudē i mercatoriō cōmittēdo. Vñ d̄ Deu.
 22. Nō debis in sacco puerū p̄dēra s̄ ex Leui.
 19. Nolite facere iniquū aliqd iudicio in regala
 in pendere in mendacia. Statuta ista s̄ equa sint
 pondera iustus modū: equiq̄ sc̄tarius. p̄nc. 6.
 10. Abominatio est apud deū pond̄ s̄ p̄d̄: ista
 tera potest nō est dōa. Hoc est etiā p̄ra campēf
 q̄ nūcēt aq̄i v̄no. In hoc etiā p̄hibet v̄sura. p̄
 Dñe q̄s habitabit in tabernaculo meo c̄t. Et post
 Qui pecuniā suā nō dedit ad v̄sūrā c̄t. Hoc est ē
 cōtra cōmplesōs q̄ multas falsitates cōmittit s̄
 v̄ditores p̄ncip̄s aliarū rerū. Sed dices q̄s istā
 Quare nō possūm dare pecuniā sicut equū v̄l do
 mū. Dicitur q̄m istas est peccatū que bis v̄ddit
 In dono autē sūt duo. i. subtilitā s̄ v̄sus. Aliud au
 tē est habere domū s̄ aliud v̄l domo. Vñ sep̄as
 possūm v̄sū v̄dēre sine dom̄ v̄dēdō: c̄ta in el
 b̄ v̄nūmāt. v̄l si aliq̄ sūt q̄ p̄stant in ip̄o v̄sū trū
 s̄ v̄sus c̄q̄ est v̄sura cō non p̄t fieri id q̄d de do
 mo. De v̄sura. n. v̄nūm v̄sura dōdo s̄ frumento
 p̄sumēdo. Et ideo si v̄sū v̄ddit: bis v̄ddit. Quin
 to dignitates cōmōdo sine sp̄ialis functione. De
 i. Job. 23. Dominus q̄s deuorauit euomer s̄ de v̄
 tre illi c̄rabet eas de. Nō. n. tyrān q̄v̄ reitē
 regna v̄l p̄ncip̄s v̄l feudū fures s̄ v̄tēnēf
 ad restituendū. De c̄o. 30. 2. Anī autē dico v̄
 bis quādo iurāt per v̄sū iuste cōtē: sed accēdūt
 aliūde: ille fur ē s̄ latro. Et id s̄ moniaci fures sūt
 En furtū facies c̄t. Hoc p̄ceptū sicut di
 n cōtē est p̄hibet oē male ablatū. Et debent
 nos inducere multe rōnes ad hoc cauen
 dū. Prima sumit ex grauitate. Cōmūmāf enī
 hoc peccatū homicidio. Eccl. 34. P̄ncip̄ cōmū
 v̄ra p̄ncip̄ est: qui defraudat illū vir sanguinis
 est. Et itē ibidē. Qui effundit sanguinē s̄ fra
 udē facit merenario fr̄s sūm. Seco ex p̄ciliū q̄
 tate. Nullum. n. p̄m̄ est ita periculōsum. nullū
 enim peccatum remittitur sine satisfactione s̄ pe
 nūtia. De oib̄ cito penitēt q̄s sūt p̄s de bonū
 cidio cessante irā: ita s̄ de fornicatōe cessante pas
 sione cōm̄p̄tē s̄ sic de alijs. De hoc autē p̄m̄ b̄t
 q̄ p̄nitent q̄ nō t̄i de facti satisfacit s̄ in anime
 cū nō solū remittit id q̄d accepit s̄ etiā de v̄lno q̄d
 fecit p̄nteno et hoc: s̄ cū hoc cū tenet facere pe
 nūtiā de p̄tō. Ideo de Abac. 2. Ne ei qui munit
 p̄licat nō sua. Vñ quo s̄ aggrauat p̄ra se v̄ntis
 iurū: Denū iurū dicit q̄ nō de facti b̄d egredat.
 Tertio et talibus m̄strat. Nō. n. sūt v̄lta n̄ cōp̄
 sp̄ialiter. Prover. 2. Vñ p̄derit d̄ c̄m̄r i p̄ctat q̄
 Duicē. n. sp̄ialiter p̄ncip̄ ad clemosinas s̄ sacri
 ficia. Prover. 13. Reddētō ale v̄m̄ dūntic iurē.
 s̄ s̄ nō p̄p̄t̄s dicit J̄a. 4. Ego dōs diligēs iudici

um & odio hinc rapinā in botocauftum. *Eccl. 34.* Qui offer faciem suā in faciebna pauperū dñi q̄v̄ crimat sibi illi d̄peccuphūsuū. *Woe* p̄paliter q̄: pa ruit barie. *Abacab. 1.* Ue qui cōgregat auaricia am in maiā domui sue: liberavit potare de ma ni in mai cō. *Prover. 18.* Qui cōaceruat dinitias v̄itris & fenos liberali in pugnas cōgregat eas. *Prover. 13.* Cū hostid iusto subitatis peccatoris. Quarto cō nocentiū singularitate. *facit enim p̄de dere alia. Eccl. n.* sicut i gnis palcis alio cōmū. *Jeb. 15.* Igms decesabit tabernacula eoz q̄ m̄he ra libēter accipit. *Sola* i m̄q̄ p̄ talis nō solū in a m̄ amittit aiām s̄ etiā filios q̄ illi tendit red dere.

C De 8. p̄cepto legis.

Omnioſia p̄ra prima nū fallis testimo nū. *Pro* obituū d̄ d̄ q̄ m̄ i iuriat p̄ tūmo suo opt. nūc aut p̄cipit q̄ nō iuriat v̄ bo. *Et* hoc est nō loq̄ri c̄. *Hoc* aut p̄de c̄ dupl̄ci ter vel in iudicio vel in cōi loq̄re. In iudicio ē trid̄ nō iō s̄m q̄ mos gl̄ori p̄i facere p̄ra hoc p̄ ceptū. *Primo* p̄ona. *f.* accusantis falso. *Leu. 19.* *Nō* d̄ris crum a totō nec futuro in popū. *Et* nota q̄ sicut nō debes dicere falsum: ita non debes tacere v̄c. *Mat. 18.* Si peccauerit in te frat̄ n̄ vade & corripe eū. *Itē* p̄ona testificantis m̄tudo. *Prover. 19.* *Testis* falsus nō erit sp̄m̄. *Hoc. n.* p̄ceptū includit oia p̄cedētia: aliq̄n ralis est bo m̄cāda aliq̄n fr̄ c̄. *Debet* aut̄ isti panis pena d̄ qua d̄ *Deut. 19.* Cū v̄lignū d̄m p̄tēntes iue nerit falsū rale om̄ite p̄ra fr̄m suā m̄dātū red dent ei sicut fr̄m suo facere cogitant. *Nō* m̄te rberis ei: sed aiām. *f.* v̄itū p̄ alocutus p̄ oculo dēnet̄ p̄o dēntemā p̄ m̄m̄p̄ e d̄ p̄e d̄e c̄i oca. *Et* p̄er. 15. *Iaculus* & gladii & sagitta accata hō q̄ loq̄nt cōtra. *primū* sūb falsū c̄l̄imonū. *Itē* p̄ona in dictis male inuādo. *Leu. 19.* *Nō* inuāde iudicabis. *Nō* cōsideres gl̄onā paup̄is nec bono res v̄tū p̄ntis. *Iuste* iudice primo tuo. In cōi loq̄re peccat aliq̄n p̄ra hoc p̄ceptū quinos genera boīm. *f.* detractores. *Ro. 1.* Detractores v̄o odibiles. *Dicit* cū v̄o odibiles: q̄ nihil est ita cārū boi sicut aiām. *Eccl. 7.* *Uel* v̄lignū nomen bonū d̄ v̄ngāta p̄ciosa. *Prover. 22.* *Uel* v̄no m̄ē bonū s̄ v̄tūe multe. *Detractores* aut̄ aut̄ rmt̄ hoc *Eccl. 1.* Si m̄oat̄ serpens in silentio nō d̄ ee m̄ v̄s q̄ occulte dērabat. *Uñ* si famam nō restituit saluari nō p̄t. *Itē* q̄ detractores lib̄ ter audit. *Eccl. 25.* *Sepe* aures tuas sp̄m̄ & linguā nequā noli audire: eū tuo sacro hostia & feras aurib̄ tuis. *Nō* debet̄ aut̄ hō tales lib̄ter au dire quāmo v̄o dērabōi odire v̄tū m̄tē & rotūm. *Prover. 18.* *Veni* v̄s agō dissipat planitiā: & factus tristis linguā dērabōi. *Itē* iūratōres q̄ s̄ creit̄r̄ agō audire. *Prover. 8.* *Hec* sūm q̄ odit v̄it̄: septimā dērabat aia ei. *f.* cū q̄ seminat l̄ter

fr̄eo discordias. *Eccl. 10.* *Os* furro & bilinguis ma ledit. *Eccl. 10.* *Turbant* pacē b̄tēs & multa q̄ sequit̄. *Itē* blāditōres. *Ladularia. ps.* *Im* dat peccator in dēi dēra: aiē sue & inq̄ b̄d̄nt̄. *Itē. 3.* *Popule* m̄t̄ q̄ beati te dicunt ip̄i te dēi p̄it. *ps.* *Conspicit* me iust̄ m̄ m̄t̄: cōdia & t̄re p̄at̄ me. *ocū* at̄ peccatoris nō impingit caput meū. *Itē* m̄m̄ratoris. *Et* hoc marie s̄m dat i s̄d̄i. *i. Cor. 1.* *Itē* m̄m̄ratoris v̄t̄. *Itē. 1.* *Cū* hostid v̄os & m̄m̄ratione q̄ n̄b̄ p̄d̄t. *Prover. 15.* *Paucit̄a* iuriū princeps & lingua mollis constringit duriā.

On loq̄aris c̄. In hac p̄t̄itidē p̄be n tur cōmendatū. *Eccl. 7.* *Nō* v̄tē n̄t̄iri cōmendatū. *Effiduitas. n. illi* nō ē nā. *Et* hoc p̄p̄t̄us. *Primo* p̄ v̄toli affinita non. *Tales. n. efficit* v̄toli fili. *Itē* hō c̄ his suis cognoscit d̄ q̄ regide & p̄ra s̄t. *Itē* v̄toli ma manifestū te facit. *vt* dicit̄. *Mat. 18.* *Itē* boī cō d̄sū d̄ de genere v̄toli & dicit̄ v̄toli fili: qui loq̄unt̄ m̄dātōres v̄toli m̄dāt̄ est & p̄ra eius. *vt* dicit̄ *Jo. 1.* *Ip̄e. n. m̄t̄* c̄ d̄ p̄mo *Mat. 3.* *Nequā* m̄t̄emmi c̄. *Quid* v̄o s̄ij d̄a: q̄ *f.* v̄ritatē loquūq̄: deus v̄tū est. *Eccl. 9.* *Se* c̄t̄ari v̄toli onē. *hoies. n. s̄m̄ v̄tū q̄ e s̄e nō possēt̄ s̄m̄ v̄tū v̄tū d̄icēt̄ ap̄s *Eph. 4.* *Dep̄ntes* m̄dātū loq̄m̄i v̄tūm v̄toli q̄ cum primo v̄o qm̄ sum̄ iuicē m̄b̄a. *Itē* p̄ p̄r̄ fame amissionē. *Qui. n. afflicte* m̄dātū nō credit̄ sibi etiā: si v̄t̄ d̄icat. *Eccl. 34.* *Nō* i m̄do qd̄ m̄dātū c̄. *m̄dāt̄* qd̄ v̄tū d̄icēt̄. *Quarto* p̄ter d̄c̄ p̄ntem. *Occidit* enim d̄ m̄a dat aiām suā. *Mat. 1.* *De* qd̄ m̄t̄it̄ occidit aiā p̄. *Perdes* d̄s qm̄ loquū m̄dātū. *v̄o* p̄ qd̄ p̄ctū mortale. *Unde* aduert̄s q̄ i p̄o: m̄dātū r̄ū qd̄d̄ est m̄t̄ale qd̄d̄ v̄ritatē. *Uocant* aut̄ cū m̄t̄ri in hō q̄ s̄r̄ d̄ci qd̄ p̄nt̄ ad placōma gl̄ios & p̄dicatores. *Et* hoc est gram̄ oib̄ s̄m̄ ip̄o m̄dātū. *1. pe. 1.* *In* v̄obis erit magnū m̄ daces q̄ introducūt̄ sectas p̄l̄t̄is. *Et* aliq̄n ob̄ quōdo talis d̄icit̄ vt̄ v̄t̄d̄i s̄ire. *Itē. 17.* *Super* quē iustis sup̄ quē d̄t̄at̄ s̄i v̄o & d̄icit̄ linguā. *Nūquid* nō v̄o s̄ij c̄t̄is s̄m̄ē m̄dāt̄. *Itē* s̄i qm̄ m̄t̄it̄ur aliq̄n in d̄m̄ p̄m̄i. *Colo. 3.* *Nō* l̄te m̄nt̄ri. *Et* hoc v̄o m̄dātū m̄t̄at̄ia s̄m̄. *Aliq̄n* aut̄ m̄nt̄it̄ur p̄o sap̄s & hoc m̄t̄ip̄l̄t̄er. *Aliq̄n* c̄ d̄bitare & hoc in cōfessione qm̄ d̄ quo aut̄ ag. *Dicit* causidū est ut̄ hō tacet̄ qd̄ s̄c̄ trane d̄cat qd̄ nō fecit. *Job. 13.* *Nūquid* d̄ d̄icit̄ v̄o m̄dātū. *Eccl. 19.* *Et* q̄ n̄c̄it̄er se d̄bit̄ & l̄terio: a c̄ p̄t̄a s̄r̄ d̄olo. *Et* c̄ iust̄ q̄ se numm̄ subimit̄ a multa d̄bitate. *Aliq̄n* c̄ vt̄redidit̄ loq̄tat̄. *cū. 1.* q̄ credit̄ v̄tū d̄icere & d̄icit̄ falsum & hoc auert̄is v̄t̄d̄at̄ remanere. *Eccl. 4.* *Nō* p̄radicas verbo v̄t̄ag v̄llo m̄ō s̄ de m̄dātū*

eruditiois fundere. atq; ex utilitate qm̄e illi ali
 qd adipisci vel ab aliquo erudire. **Ita. 28.** Posui
 m̄ mēdaciū sperula m̄ r̄ mēdaciō p̄cti sum̄
 p̄m̄erit. r. **Ita n̄ic mēdaciō b̄ p̄ctat ventos**
 aliq; pp̄ aliteri cōmodū qm̄. **l. velit alique a m̄o-
 te vel p̄tulo vel d̄no aliquo liberari. Et b̄ camē
 dū cōtū dicit ang. Eccl. 5.** Nō accipies facies ad
 aerūs facit tuā nec aduersus aliam tuā mēdaciū
 Aliq; pp̄ iudā. **Et b̄ camē nō pp̄ p̄ctitudinem tu
 eras mortale. Sap. 4.** falsitio n̄ogitacūg ob-
 kurat bōa. **C. De. fr. precepto legis.**

De concupiscentiis prima tu. Hec ē d̄cti
 n̄ interlegi d̄cti ē m̄daciō; lex m̄daciā
 indicat sacras d̄cta. v̄n̄a aut̄ nō hec tu s̄
 enī cogitara. **Et rō dū ē est q; illa est p̄boles q; ju-
 dicit ea q; appent erit. S; d̄na ē a d̄co q; exte-
 r̄n̄ interm̄is p̄p̄ct. ps. De cōditis m̄ci. l. Reg. 16.**
 Nō videt q; fons s̄it. **De alit̄ m̄m̄t̄ cor.** Dicit̄
 est aut̄ de p̄cept̄ q; p̄m̄t̄ ad d̄cta ē facta: nō ē v̄
 d̄ctū est de cogitac̄. **Nā apud d̄i voluntas p̄ sob̄
 rep̄at. v̄ndē nō concupiscentia. nō s̄m̄ nō aduersus
 factos nec et n̄ rē p̄m̄i n̄i concupiscentia. Et hoc
 pp̄ m̄ta. **Primo pp̄ concupiscentiā. Concupiscentia
 enī qd̄ m̄m̄t̄ est. Quilibet aut̄ sapiēs d; m̄de-
 r̄t̄ h̄c aut̄ imo n̄it̄ d; r̄p̄er v̄lā m̄m̄t̄. Ec
 cl. 5. **Quā nō ip̄ct̄ p̄ctū. Ita. 5.** Ue q; m̄g-
 nis domū ad domū ē ag; agro capulac̄. **Et q; cō-
 cupiscentia n̄it̄ facit rō est q; cor hōis factus est
 ad rēd̄ctū d̄cti. **Uñ ang. l. p̄mo p̄ct. scripsi nō
 v̄t ad rē i q̄m̄t̄ est cor n̄m̄ donec req̄s̄cat in
 te. Id qd̄ m̄m̄t̄ d̄ct̄ ip̄m̄ ip̄ct̄ nō p̄ct. ps. **Qui
 r̄p̄ct in bonis desiderii tui. **Secdo q; aut̄ q̄
 ē d̄ m̄ta est d̄lectabū. **Deiq; enī cupidi soli
 est s̄t̄ agere nō b̄ta ē habitus custodie. eccl. 7.
**Sanctitas d̄ict̄ si s̄nt̄ est dormire. **Mat. 6. ubi
 s̄ct̄ h̄m̄t̄ r̄o r̄i ē cor tuū. r̄ d̄ ip̄o. **Luc. 8. **Quō
 n̄as sp̄m̄ assimilant. **et dicit̄ **Oreg. **Tertio q;
 c̄m̄ d̄m̄t̄ h̄m̄t̄ r̄at̄. **facit. n. **Quia s̄t̄ nō v̄t
 l̄m̄et̄ s̄t̄ nec alio. **It̄. n. **v̄n̄t̄ c̄m̄ n̄i cōt̄r̄n̄ū
 do. eccl. 14. **Uñ cupido ē tenaci m̄er̄ōne est sub
 s̄nt̄a. **Quarto q; rōl̄t̄ iusticie equitates. **exo. 11.
**Ne accipias m̄s̄ra q; et iusticie p̄ct̄d̄tes ē; **It̄
 v̄rtut̄ verba iustice. **Eccl. 31. **Qui aut̄ diligēt̄
 iusticiam. **Quinto q; necat̄ charitatē dei; ē p̄
 m̄t̄ q; s̄m̄ ang. **quāto magis habet q; de charita-
 te d̄ct̄ m̄m̄t̄ cupiditac̄ ē cōuerso. **Eccl. 7. **Ne
 q; h̄m̄t̄ carit̄m̄i auro ip̄c̄eris ē charitatē dei
 q; h̄m̄t̄ nemo p̄t̄ duob; d̄ct̄is seruare ita nec d̄o
 ē m̄m̄one. **et d̄ **Mat. 6. **Secdo q; p̄d̄ct̄ d̄m̄
 imp̄itatē. **Et h̄m̄t̄ r̄a s̄t̄ d̄m̄ maloy s̄m̄ apo-
 st̄ol̄i. **et dicitur. **1. **1. **Et idē enī in corde r̄d̄i
 c̄a est; h̄m̄t̄ d̄ct̄i ē factum; omni a mala ope-
 r̄at̄. **Et idē dicit apostol; **1. **1. **Qui v̄llit
 d̄m̄t̄ a s̄er̄i incidit in r̄p̄t̄ōne ē in laqueum
 diaboli; ē d̄ct̄ d̄ct̄a mala s̄nt̄a ē nocua q; mer-
 gunt b̄oia in inuēritum ē p̄rd̄itiōnē. **R̄ ad q; enī**

olum maloy est cupiditas. Et nota q; cupiditas
 tūc est peccati mortale qm̄ s̄m̄er̄ōne cōcupiscentur
 res p̄m̄i. s; q; rōnabile ē veniale.
C. De decimo precepto legis.
De desiderabilis vroz proximi tui. **Bea-
 n̄ tus 10.** In p̄ma canonica ista s̄ct̄do cap-
 itulo dicit q; omne q; est in m̄do cōcu-
 piscentia carnis est cōcupiscentia oculoy ē super-
 biay ite. **Unde omne r̄f̄id̄abile in d̄iis tribus
 cōsistit. **Secdo quo et ista it̄elligit̄ur p̄b̄ita per
 hoc p̄ceptum non concupisces domū p̄m̄i tui.
 In domo enī intelligit̄ r̄alim̄do per quā auaritia
 designat̄. ps. **131. **na ē d̄m̄t̄ in domo enī
 Qui ergo desiderat domū desiderat dignitates
 ē d̄m̄tas. **Et idē p̄ hoc p̄ceptum non cōcu-
 pisces r̄. p̄m̄t̄ aliud per quod p̄b̄ct̄ carnis
 cōcupia. **Nō ingt̄ desiderabis vroz r̄. **C. Et est
 s̄ct̄ d̄m̄ q; post p̄m̄i pp̄ concupiscentiā m̄m̄t̄
 cōcupiscentia s̄ct̄ r̄p̄ ē r̄gnē q̄m̄t̄. **Et q̄m̄t̄ cō-
 cupiscentia adit̄ adit̄ vel cū venialit̄ vel cū m̄o-
 tali q̄m̄. **l. d̄ct̄. **apostol; **R̄. 6. **Non regnet̄ pecca-
 tum in vestro mortali corpore ē non dicit non s̄t̄
 quia s̄nt̄ ip̄e dicit. **Secdo q; non habitat in me. **1.
 in carne m̄ca bonum. **Regnat̄ aut̄ peccatū in car-
 ne quādo primo in corde regnat̄ concupiscentia
 contentendo. **Et idē s̄ct̄ d̄m̄t̄ apostolus; **vt. **l. **ob̄
 d̄ct̄is concupiscentiis carnis. **Mat. 5. **Qui videt̄
 mulierem ad cōcupiscentiā carnis in m̄d̄ca
 nos est enī in corde suo. **Voluntas enim apud d̄i
 p̄o facta r̄p̄tat̄. **Secundo quādo d̄m̄t̄ur in
 ore cōcupiscentia exp̄m̄t̄do. **Quart̄. **Et abundan-
 tia enī cordis eo loquit̄. **Ep̄. 4. **Omnes sermo
 malus est ore vestro non procedat. **Et idē nō est
 sine peccato componere cantiones v̄nas etiā;
 s̄m̄ p̄ct̄os p̄ct̄os q; ē poete fingentes carmina a
 matona debet̄ exp̄ct̄ et c̄m̄t̄. **Tertio q;
 egredis in ore m̄bris cōcupiscentiā m̄do. **R̄. 6. **Et
 d̄ct̄ est h̄m̄t̄ m̄bra v̄a s̄m̄t̄ r̄m̄t̄ q̄m̄t̄ r̄.
 It̄ ē s̄ct̄ d̄m̄t̄ cōcupiscentia. **Et s̄ct̄ d̄m̄t̄ in h̄m̄do
 s̄m̄t̄ p̄ct̄i os m̄t̄ laborare cū s̄m̄t̄ r̄m̄t̄. **Def
 s̄ct̄. **n. **v̄n̄ct̄ s̄m̄t̄ s̄m̄t̄ familiaris. **V̄n̄ct̄ aut̄ q̄-
 m̄t̄ m̄ odis. **It̄no occasio es exterioris sugendo
 vt p̄ta mala doceret̄ ē oia induc̄tia occasio enī
 ad b̄ p̄ct̄. **Eccl. 7. **Virgū ne aspicias ne s̄o-
 re sc̄d̄alizeris in decore illi. **Nō circūspicere
 in v̄cis cūst̄at̄ nec ob̄r̄m̄t̄is in p̄ct̄is illius.
**Querte facit̄ tuā m̄s̄ra cōpta ē ne circūspicias
 sp̄m̄ alienā. **Propter sp̄m̄ mulieris multū peri-
 culū ē r̄b̄ cōcupiscentia q̄m̄ ignis c̄ard̄icat̄. **p̄ct̄. **6. **Nūq; p̄t̄ h̄o ab̄s̄dere igni in sinu suo vt
 vestim̄a illi nō ardet̄. **Et b̄ p̄ceptū s̄m̄t̄ loq̄t̄ vt
 geret̄ ab̄ ei circū eḡde. **Dei. 12. **Secdo cogitac̄o
 n̄it̄ adit̄ nō p̄ct̄do q; occasio s̄t̄ enī d̄ct̄ cōcupi-
 scentiay sciendum est per carnis afflictionem
 1. **Cont̄m̄. **6. **castigo corpus meū r̄. **Tertio oca-
 s̄t̄ibus m̄t̄ h̄do. **Qua n̄it̄ domū custodierit**

ciuitatem et sapientiam. Scimus quoniam aliter non possumus esse contenti cum deo dei. Quod. 17. Hoc genus demeritorum non excusat nisi per oblationem et ieiunium. Et in duo pugnantur: videlicet vniuersum et altero vero non oportet primo amplius dare: secundo vero subtrahere. Inter spiritum autem et carnem est plura cōtinuum. Unde oportet quod si vis quod spiritus vincatque deo etiam iustitiam: et hoc fit per abstinentiam carni vero subtrahatur: sit per ieiunium. Unde caro per ieiunium debilitatur. Quanto licius occupatiōibus insistentiō. Eccl. 13. Multam malitiam docuit ociositas. Eccl. 16. Hoc fuit iniquitas sedo mediis peribus: saturitas panis: abundantia: oculum. Idcirco. Semper aliquid boni facito: ut te d' ydolibus inuentis occupatus. Inter omnes autem occupationes melior est studium scripturarū. Hier. ad. Paulini. Ama studia scripturarū: carnis vicia nō amabis.

Ecce ergo sunt decem verba de quibus dicit dñs. Quod. 1. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Que eius sunt radices principales octo mandatorū. I. dilectio dei et primi. Diligenti autem deum tria necesse est facere. I. quod nō habeat alium deum: quoniam ad hoc dicit. Non colas deos alienos. Secundo quod honorat eum: et quoniam ad hoc dicit. Memoriam habebis sabbati sanctifices. Diligenti autem primum oportet quod primo faciat ei honorem debitū. unde dicit. Non occupare nomen. Secundo quod abstineat a faciendo ei malū: hoc facto. unde dicit. Non occides: quod est in persona coniuncta. Non furus facies: quod est in rebus exterioribus. Item dicit dñs. Non falsum testimonium dices: quod est in rebus interioribus. Non perperas rem primum habere: nō deinde rabis vponam primum.

Concipit episcopus quartum sancti Domini de equino ordinis predicatores: de lege charitatis et decem preceptis.

Concipit episcopus quintum eiusdem de articulis fidei sacramentis ecclesie ad archiepiscopum panoniarum:

Stulat a me ve

prima dilectio: ut de articulis fidei et ecclesie sacramentis aliqua vobis exponam: quod per memoriam scribentes cum dubitatis que circa hoc moneri possent. Vex cam de theologia studium veris: circa dubitates contingentes articulos fidei et ecclesie sacramentis ad plenam vestre petitioni satisfacere vellet: oportet et ceteris theologicis exponere

bonedere summam difficultates: quod quod si oportet non aduertit: vestre petitioni. Cui ad preteritū sufficiat si articulos fidei et ecclesie sacramentis vobis distinguat: et errores sunt circa quoslibet eorum vponat. In primis igitur vos scire oportet: quod articulos ipsa diuinitas et humanitas ipsi veris. Cuius voce Jo. loquens ait Jo. 14. Credo in deum et in me credite. Circa vtrūque autem hoc a quibusdam sit a quibusdam. Articuli distinguuntur: et sic articulos fidei sunt. Articuli autem sunt. Circa diuinitatem etiam consideranda sunt. Vnde dicitur in ecclesiis: in ecclesiis: effectus diuine virtutis. Primum igitur articulos est ut de deo dicitur diuine virtutis in illud. Deo. Et dicitur in illud deus tuus deus vniuersus. Circa hunc autem articulos plures errores vtrūque occurrunt. Primum quod dicitur gentium sive paganorum possessio plures deos: quos dicit. Ego. 10. Non habebitis deos alienos ceteri me. Secundo est error manicheorum qui ponunt duo principia esse: vni a quibus omnia bona: aliud a quo sunt omnia mala. Quos dicit. ysa. 45. Ego deus: nō est alter formatus in eis: et creatus: et creatus patet et creatus mali. quod ipse per sua iustitia infligit mali peccati: cui est oppositum in sua creatura malum culpae. Tertius est error atropontinorum: penitentiam vni deo: dicitur esse cooperentur ad modum humani corporis formati. Quos dicit Jo. 4. Spiritus dicitur ysa. 40. Qui siles fecerit deum aut qui vni genem ponit ei. Quartus est error epicuro: potentiam quod deus nō habet potentiam: scilicet de rebus humanis: quos dicit. ysa. 40. Et dicitur in illud. Quis dicitur error: est quod dicitur gentium: dicitur deo nō esse oppositum: quod solum potest ea que naturae sunt. Quos dicit in ps. Et quocumque vultis vobis fecit. Et igitur de errore vniuersi diuine entitatis: vni personis. Unde dicitur ponitur in simbolo. Credo in vnum deum patrem omnipotentem.

Secundus articulus est: quod sunt tres personae diuine in vno consubstantiales. Jo. 14.

Tres sunt qui testimonium dant in celo: pater: verbum: et spiritus sanctus: sed tres vnum sunt. Circa hunc autem articulum sunt plures errores. Cuiusmodi sunt sabbati qui possunt vnam personam habere trinitatem personarum negant: dicentes: vna persona quidam dicitur pater: quidam filius: quidam spiritus sanctus. Cuiusmodi sunt duo est error: vniuersi qui possunt tres personas: sed negant vnitatem essentiae: et licet filii esse aeterni substantiam a patre: esse creaturam: et in aeternum patre: et sibi non coequales: nec coeternum. Quod inuenitur esse postea non fuerit: et contra hoc dicit error dicit dñs Jo. 1. Ego et pater vniuersum: quod vni dicit Aug. quod dicit vniuersum ab arto: quod dicit

sim? pluraliter liberat te a sabbatis. Tertio est error: Quomodo qui posuit filium deum in partem. Contra quod dicit 1. Cor. 1. Dum est imago dei inuisibilis. Quarta est error: macedonij qui posuit spiritus sancti esse creaturam. Contra quod dicit. 1. Cor. 3. Dominus aut spiritus est. Quinto est error: grecos qui dicunt spiritum sanctum procedere a patre sed non a filio. Contra quos dicit 1. Jo. 14. Quia dicitur aut spiritus sanctus quos mittet pater in nomine meo quod cum meo mittit pater tanquam spiritum suum a filio procedit. 1. Jo. 16. dicat. Ille me clarificabit et de meo accipiet. Et contra deus deus errorus in simbolo dicit. Credo in deum patrem: et in filium eius unigenitum non factum consubstantiale patri: et spiritum sanctum deum et uerificantem qui ex patre filioque procedit.

Lix vero. 4. articuli dinitatis primus ad effectus dicitur virtutis. Quomodo primus qui effectus pertinet ad creationem necesse est naturam esse illud. Dicitur et facta sunt. Contrahit articulus primo quidam erroris demerit? et episcopus pontifex quod nec in materia mundi nec ipsa mundi propter sine est a deo sed ex materia factus factusque demeritum coepit quod dicitur quod rerum principia et summa sunt. Contra quos dicit in ps. Verbo domini celi firmati sunt. 1. Sin rationem eternam non aut causa. Sed de erroris platonis et anaxagore qui posuerunt mundum factum a deo sed ex materia factum. Contra quod dicit in ps. Quia dicitur et creata sunt. i. ex nihilo facta. Tertius est error: aristoteles qui posuit mundum a deo factum non esse sed ab eterno fuisse. Contra quod dicit 1. Cor. 1. In principio creauit deus celum et terram. Quartus est error: manicheos qui posuerunt deum factum multitudine sed virtutem a diabolo factum. Contra quos dicit 1. Cor. 1. In principio creauit deus celum et terram. Quintus est error: simonius magi et magistri eius discipuli et multorum aliorum hereticorum eos sequentium qui creatorem mundi non deo sed angelis attribuunt. Contra quos dicit paulus 1. Cor. 17. Deus qui fecit mundum et omnia que in eo sunt. Sextus est error: eos qui posuerunt deum per se ipsum non gubernare mundum sed per quendam potestatem subiectam. Contra quos dicit 1. Jo. 34. Quod dicitur autem super terram aut quod possit super eam quos fabricat? est Et contra hoc erroris dicitur in simbolo. factorem uel creatorem celi et terre: uisibilium omnium et inuisibilium.

Quartus articulus pertinet ad effectus que per quod uisibilis ecclesia a deo per illud 1. Cor. 3. Iustificati gratis per gratiam ipsius. I. dei. Et sub articulo illo obprobriatur facta ecclesie et queque primus ad ecclesie uirtutem et bona spiritus sancti in hunc modum. Et quod de factis ecclesie posterius est tractandum: de his interim suspicemus? et alios errores contra hunc articulum exponamus. Quomodo primus

error est docerint et ebrietas et etiam nazareos qui de perunt gratiam ipsam non sufficienter ad salutem operationem nisi aliquis crederet? et alia legis mandata custodiat. Contra quos dicit 1. Cor. 3. Arbitramur in iustitiam uobis in perfidiam sine oculibus legis. Secundus est error: donatiani qui posuerunt gratiam ipsam solum in Africa remansisse. Quod tunc alius mundus edificabat. Tertius error: cartaginensis episcopi que ipsi edificauerunt. Et in hoc negabant uirtutem ecclesie. Contra quos dicit ad 1. Cor. 3. In ipso iusto non est gentis et iudens circensio et per pacem barbaros et scythas: seruus et liber factus sola in oibus ipse. Tertius est error: pelagianorum qui quidem primo negauerunt peccatum originale esse in uultu contra id quod dicit apostolus 1. Cor. 5. Quod uultu uobis in peccatum in hoc mundo intravit: et per perit in uultu et i. oia uobis motus pertrahit: in quo oia peccauerunt. Et in ps. dicit. Ecce iniquitatis? peccatus sum. Sed de dicit quod principium boni operis in est uoluntas a scripto: sed consumatio est a deo. Contra id quod dicit apostolus. phil. 1. Deus est qui operatur in uobis et uultus et perficit per bona uoluntate. Tertius dicit gratiam uari homini in similia merita contra id quod dicit 1. Cor. 3. Quia gratia iam non ex operibus alioquin gratia iam non est gratia. Quartus error: est onerosus qui posuit oia sumas creatas esse angelis simul et pro diuinitate eorum que ibi egerunt quod illa uobis uocari a deo per gratiam quodammodo uero in infidelitate retinuit. Contra quod dicit apostolus ad 1. Cor. 9. Cum nudus ueni eorum aut aut quid boni egissent aut mali: ut sim deorum? propter sumum dei maneret non ex operibus sed ex uirtute dicitur esse: quod maior seruiret minori. Quintus error: est cathabrigarum. I. montani patre et matre que dicitur per has quasi arrepticiose misse et quod per has nerunt per spiritum sanctum. Contra quos dicit 1. Jo. 1. Non enim uoluntate humana aliorum aliorum per ha si spiritus sanctus inspirari locuti sunt scilicet dei uobis. Sextus est error: Cardenis qui primo dicit dei legis et per has non esse preter ipsam: nec bonum dei esse sed in similia preter uero ipsam bonum esse que etiam in antebel secuti sunt legem perhibentes. Contra quos dicit 1. Cor. 7. Et quod quidem sanctus et in iudicium sanctus et iustus et bonus. 1. Cor. 1. dicit. Quod ante promiserat per per has si uos in scriptis sanctis de filio suo. Septimus error: est eorum qui quodammodo que ad perfectionem uite pertinent afferunt esse ad necessitatem salutis. Quomodo quidam sacrati qui se arrogatissimi et apostos uocauerunt: qui nulla spem putant habere salutis eos qui coniungunt uertit et per ha possident. Illi uero. I. ranciam non uertuntur cum uobis et eas oia abominantur in similia apostolus. I. ad 1. Tim. 4. In nouissimo temporibus discedent quidam a fide. ante dicit spiritibus? erroris et doctrina demonum in hypocritis loquentium mendacium et cantantiam habentium suam conscientiam perhibentibus nubere abstinere a cibo quos de? quomodo ad per

De articulis

plendū cū gl'arum actione fidelib' & b'is q' cogno-
verunt. Veritas dicitur enī q' pmissio de aduen-
tu n'p'i. sancti. non fuit ap'le cōpleta s' in eis: cō-
tra istud quod dicit Act. 1. Eubachius etiam di-
cunt hōies non posse salvari nisi cōtinue orent p-
pter illud qd d'ns dicit. Luc. 11. S'p temp orare &
non desicere. Et sic accipit s'm aug. vt nullū dies
p'termitat circa orandi opera. Alij vero qui pas-
salonice dicitur in n'ro silentio fludent vt manibus
& labijs d'p'tus apponit. P'uallos enī q' grece di-
citur palus et rancosus nassa. Qui d' enīq' dicunt
q' hōies non possunt salvari nisi semp madis pedis
bus d'olent. Contra quos d'ns dicit ap'le. i. Cor. 1.
Dia mibi licentia d' nō oia expe d'at. Et quib' d'at
datur in celis q' licet aliqua a sanctis v'ris assu-
mantur tūq' expedietia non tamē p'pter hoc op-
posita redduntur illiis. Quartus error est eoz q'
qui dicit cōtrario opera p'fectis nō esse p'fer-
da cōv'ite fidelius sicut Iovinianus posuit q' v'ir
gintae nō p'fer' cōtra illud qd dicitur. i. Cor. 7.
Q'ia m'isimone i'g'it' virginē suā bene s'c'e
& qui non i'g'it' melius facit. Et sicut v'g'it' q'ui
e quatuor statū dicitur possi d'nti statū pauperis
p'pter t'p' assump'te. Cōtra quē dicit d'ns Mat. 19.
Si vis p'fectus esse vade & vende oia que ha-
bes & da pauperib' & habebis thesaurū in celo &
veni sequere me. Quintus error est negant' libe-
rū arbitriū sicut quidā negant' d'ctōs aīas que sūt
nate creatōis nō posse peccare. Cōtra quos dicit
tur. i. Jo. 1. Hec scribo vobis vt nō peccetis. De
cimo error est p'fessiones & etiā mathematico-
rū d'ctōnū hōies sanati' s'ctū obligatores. i. q'
eoz opa sūt necessitaria s'ctillam fuisse oia. Cōtra
quos dicit. i. Jo. 1. Nō signis celi notie m'entire q'
l'imit' g'ra. Undecimo error est d'ctōnū q' hōies
dei grām & charitatē habēs peccare nō p'nt: ita q'
asserunt eoz qui aliq' peccaverūt nūq' charitatē
habuiss'. Cōtra quos dicit. Apoc. 6. Charitates
eūā p'mā reliquisti memot esto itaq' v'ri exciderit
Undecimo error est eoz qui ea que ab ecclesia
dei v'ri sunt statuta dicit nō esse observanda: sicut
arriani qui dicit statuta ieiunio non esse solenniter
celebranda s' eoz quis voluerit ieiunare v'ideat
esse sub lege & sicut retr' artocho b'ic. i. quando eccl'
in ani qui dicit quattuordecima luna p'fecta est ce-
lebranda: quociens die septimanē occurreret. Et
eadē d' est de quibusdā ab ecclesia statutis. Et
cōtra eōs istos errores in simbolo ap'loz dicitur
Quarta ecclesia catholica sanctoz cōm: r'cōm-
sionē peccatoz. Et in s'm b'zo p'auis dicit. Qui
locutus est per p'ph'as: v'nū scāz catholici & apo-
stolici ecclesiā. Confiteor: v'nū baptisma in remiss'
sionē peccatoz.

¶ Hic articulus est de resurrectione mortuo-
rū de quo dicit. i. Cor. 15. Quidā quidā re-

fidei

surgens. Contra quem etiam sunt plures erro-
res. Quartus primus est error vultum qui carnis re-
surrectionē negant quod etiā plures heretici sine
foculo. Cōtra quos dicit. i. Cor. 15. Et ip'sus dicitur
q' resurrexit a mortuis quod quidā dicit in vobis
q' resurrexerit mortuus: non est. Sed est error
ymeni & silenti. contra quos dicit ap'le q' a ver-
itate excederit d'ctōes resurrectionē iam factam
vel q' nō credēb'nt nisi resurrectionē sp'ali: v'g'
nō credēb'nt alia resurrectione nisi illis q' ip'so
resurrexerit. Tertius est error quosidā heretico-
rū modernoz qui dicit resurrectionē futurā nōēi
condē eoz q' s' q' d' resurrexerit que d'as corpora
celestia. p'ra quos ip'se dicit. i. Cor. 15. S'p corpa
p'rib' hoc induere incorruptionem & mortalem
hoc induere immortalitē. Quartus est error qui
cū pharise p'sb'no p'ol. qui posuit corpa in a're
rectione aeri vel v'cto filari q' d'greg. narrat in 14
moralū. Cōtra quē est q' d'ns post resurrectionē
sua corp' s'ui d'cipul' palpādd' s'uit d'ctō. Luc.
24. Palpate & videte eūz in ap'is dicit I'bil. 3.
q' p'romouit corp' hūmānū n're s'g'ra am' corp'
claritatis s'c'e. Quintus error est d'ctōnū q' corpora
hūana in resurrectione v'nt' in sp'is. Cōtra quos
dicit. i. Jo. 6. Sp'us carnis & ossa nō b'z sicut me vi-
detis h'c. Sextus error est certitū qui mille anoz
resurrectionē: in tereno regno fabular' futuro in
q' hōies carnales v'ris ac libidinis volupta-
tes habebūt. Cōtra quē dicit Mat. 22. In resur-
rectione neq' nubēt' neq' nubēt'. Quidā dicitur eti-
ā m' post resurrectionē mortuoz in eodē statū
quo n'c ē m' d' manebit. Cōtra quos dicit ap'le.
2i. Uidi celum nouum & terrā nouā. Et ap'le dicit
Rō. 8. q' ip'a creatura liberabit a seruitute ce-
r'ptid' in libertate gl'ie filioz dei. Et cōtra eōs
hos errores dicit. Carnis resurrectionē. Et alia
symbolo. Expecto resurrectionē mortuoz.

¶ Hic articulus p'inet ad v'ltimū effectū v'it'
s' nitatis q' est renouatio bonoz & p'ni-
tio maloz s'm illud s'm. Tu red d'c' v'it'
q' ista opa s'as. Et circa h'c etiā fuerūt multi er-
rores. Quartus primus est d'ctōnū q' ala noua cū
pore sicut arabo asserit vel etiā post modū h'c
n'ra sicut zero dicit vt recitat in libro de cele-
stibus & dogmatibus. Contra quē est q' ap'le dicit
I'bil. 1. Desideriū h'is d' d' d'itū & esse cū ip'o. Et
Apoc. 6. Uidi s'bz altare oīas aīas infectoz p'p'
verbū dei. Sed error est. Origenis q' posuit bo-
minos & demones d'ctōes iterū posse purgari
& reddere in gl'iam & angelos s'cōs thōies beatos
iterū posse deduci ad malū qd est d' auctoz d'it'
Mat. 15. I'bis h'z in supplicia eterna. Insuper in
v'ro eterna. Tertius est error d'ctōis d'ns p'as &
oīa p'nis maloz & bonoz s'ntas est cōlica. Con-
tra quos p'mū dicit. i. Cor. 15. Stella a stella d'f'

in ipſo vñānīm poſuit ſed in corpalem et imortale. Contra qđ dicitur. i. ꝑ. 3. Ipſe ſe mel. ꝑ peccata nobis mortuſ eſt. Et cōtra hos errores ponit in ſymbolo. Crucifixus: in cœlis et ſepultus.

¶ Tertius articuſ eſt de reſurrexide xp̄i ſm qꝑ ipſe dicit Mat. 16. Tertia die reſurget Et circa hunc articulum primo quidē erant certatibus aſſerētes xp̄m non reſurrexiſſe ſed reſurrexerat eſſe. Contra qđ dicitur. L. Col. 15. Reſurrexerat tertia die ſm ſcripturas. Sed et ceteri ei qꝑ ponuntur. Quingeni qꝑ ſititeri ꝑ ſalute beſum et demōnū paſſurus. Contra qđ dicitur. i. Ro. 4. Ipſe reſurrexerat et mortuus erat ad mortem illi vñā nō delabitur. Qꝑ enim mortuſ eſt peccato mortuſ eſt ſe mel qꝑ autꝑ vivit: vivit deo. Et ꝑtra hos errores dicitur in ſymbolo. Tertia die reſurrexit a mortuis.

¶ Quartus articuſ eſt de deſcentu ad inferos

¶ Credim⁹ enim aliam xp̄i deſcendiſſe ad inferos corpe ſcietate in ſepulchro. ꝑ. 4. Deſcendit prima in inferos et cetera. Unde i ſymbolo dicit. Deſcendit ad inferos. vñ eſt ꝑtra quoddam qui poſuerit ipſm xp̄m nō deſcendiſſe ꝑtra ſe ipſm ad inferos. cū nī petrus dicit Act. 1. qꝑ nō eſt derelictus in inferno.

¶ Quintus articuſ eſt de aſcenſione xp̄i in celos qꝑ ipſe dicit Jo. 20. Aſcendit ad patrem meum: et ſedentem ad dexteram dei meum et ſedentem in ſole poſuit. Circa quē erant ſcietiani qui negat ſalvatorē ſe a ſedere ad dexterā dei patris qꝑ et cetera et in ſole poſuit. Circa qđ dicit Mat. 26. Vñs quidem ſcius poſſit loqui eſt eis aſcendit in celos et ſederat ad dexterā dei. Un in ſymbolo dicit. Aſcendit in celum ſederat ad dexterā patris.

¶ Sextus articuſ eſt de advenſu ad iudicium de quo ipſe dicit. Mat. 25. Cū venerit filius hominis in nubibus ſuis et oēs angeli eius cū eō tunc ſedebit ſuper ſedem maiestatis ſue. Et petrus dicit Act. 1. Hic eſt qui ſitatus eſt a deo iudex vñ ſe et mortuos ſue cog qui iūm mortui ſunt cog qui in advenſu ipſe vñ iudicantur. Et circa hoc alii qui erant. De quib⁹ dicit. 1. ꝑ. 3. Veniſſerim novus ſimilis diebus in deceptio ſtulticie: mita ꝑprias cōcupiſas ambulantes dicentes. Vñs ꝑmiſiſſo aut advenſu ei⁹. Contra quos dicit Job. 19. Fugite a facie gladii: quia vñs iniquitatis gladi⁹ eſt: ſcitote eſſe iudicium. Un de in ſymbolo dicit. Qui vñtus eſt iudicare vivos et mortuos. Iū aut qui ſepes articulos bñdianaris eſſe ponit: diſtinguit ꝑmū articulum in duos ponentes. ſ. ſub alio articulo cōceptioni xp̄i et ſub alio eius natiuitate.

¶ De eccleſie ſacramēto.

¶ Unceſta cōſiderādi de eccleſie ſacramēto que tamē oia cōprehenduntur ſub vno articulo: que ad effectum gratie trinit. ſ.

qꝑ ſpūalem de ſacramētis ſeculis qñtem debilis ſeculis agendum. Et ꝑmo ipſi ſacramētum qꝑ ſunt agi. dicit in 1. libro de civi. dei. ſacra em ſacram ſignū vel ſacre rei ſignū. ſicut aut in veteri lege quedā ſacra. ſ. ſacre rei ſignificat: agn⁹ ꝑſebalis et alia ſacra legalia. Un: quidē ſolū ſignificat: xp̄i grām nō tamē eā cōbitur. Unde apłs. Col. 4. Vocat ea egena et infirma elemēta. Egena quidē qꝑ grām nō continebat et infirma qꝑ grām cōſeruat nō poterit. Sacra vero nove legis trinit et cōfirmat grām. In eis em vñt xp̄i ſub tegumēto rerū vñ bñs ſeculis opatur ſalutē et dicit Aug. Et cōfirmatō nōve legis eſt inuilibilis grē vñ bñs forma a vt eius ſi iudicē gerat et eā cōbitur. Quotab luto que ſit in aqua baptiſmū nō reputat interiorē mūditiem que ſit a peccato ꝑtra virtutē baptiſmū. Cōt aut ſacra legis nove ſepit. ſ. baptiſm⁹ cōfirmatio: eucharistiā: ꝑſacramēta vñs vñs cōdo et mñmōnū. Quorꝑ prima quinqꝑ ordinat ad perfectionē vñs vñs in ſcripto. Sed alia duo. ſ. cōdo et mñmōnū ordinat ad perfectionē et multiplicatōnē totius eccleſie. Ultra em ſpūalis ſm manū vñs corpali. In vñs aut corpali perſectio hō ꝑmo ꝑtra generationē: natiſt in hoc mūdo. Sedo ꝑtra augmentū quo ꝑducit ad ſititatem: vñs hūc perfecti. Tertio ꝑtra quod ſititatem: hōis vita et virtus. Et hoc quidē ſufficit ſi iūquam em infirmari cōtingeret: ſed qꝑ ſre quēter hōis manū. qꝑto indiget ſanatione. Sic em in vñs ſpū ſititū. Primo em in diget homo regeneratione que ſit ꝑtra baptiſmū ſm illud. Jo. 3. Nūqꝑ ſema tus ſicrit et aqua: et ſi ſancto nō ꝑtra intrare in regnū dei. Sedo oꝑ qꝑ hō accipiat perfecti vñs quā ſpūale augmentū. ſ. ꝑtra fact⁹ cōfirmatio ad ſititatem apłorꝑ quos ſpū ſanct⁹ in eos veniēte cōfirmat. Unde dicit eis Luc. 24. Vos ſedete in civitate iſtmꝑ quoaduſqꝑ induamini vñte epaſto. Tertio opozet qꝑ hō ſpūaliter vñt ꝑtra cōfirmatōnē fact⁹. ſ. illud Jo. 6. Nūqꝑ mñ ducieritis carnes filij hōis et biberitis eius ſanquē nō habebitis vitā in vobis. Quarto opozet qꝑ hō ſine ſpūaliter ꝑtra ſacra ꝑtra. ſ. illud ꝑtra. Vñs aut alia: meoꝑ: peccati tibi. Quinto ſpūaliter ſimul et cōcorpuliter ꝑtra ſacra erunt vñtōnē ſancti ſm illud Luc. 24. Infirma vñs ſup in vobis induat ꝑtra vñtōnē eccleſie et cetera ſup eū vñtōnē cum oleo in nocte tibi et cetera ſi deo ſalvabit infirmū et allevabit eum et ſic ſi ipſe ceteris ſi dimittentur ei. Quātū aut ad cōfirmatōnē ſit vñtōnē ordinatōnē duo ſacra. ſ. cōdo et mñmōnū. Nā ꝑtra ordinē eccleſie gubernat et multiplicat ſpūaliter: ꝑtra mñmōnū multiplicat corpꝑ luer. Et ſit cōfirmatōnē qꝑ ꝑtra ſepit ſacra quodam hōe cōtra et quodā ꝑtra. a. de quidē eſt oēs factio qꝑ ſeruat grām ſicut dicitur eſt. Cōe etiam

et omnibus q̄ sacramentum consistit in verbis
 et rebus compositibus sicut in ip̄o qui est sacram̄
 totum sacros est: verbus caro facta. Et sicut caro
 ip̄i sanctificata est: et virtutē sanctificandi habet
 per verbū sibi unitū: ita et res factorem sanctifi-
 cantur: vim sanctificandi habet q̄ verba que in
 his p̄ferunt: vt̄ illig. dicit super Jo. Recedit ver-
 bum ad clem̄tiam: et fit factum. Unde verba qui-
 bus sanctificat sacram̄ta dicunt sacram̄tous
 forme res autē sanctitate dicunt factorem ma-
 teriam: sicut aqua est m̄ baptismi: et crisma p̄firmā-
 tionis. Requirit̄ etiā in quolibet sacram̄to q̄o-
 nis inuicē conferentis sacram̄tam cū intencio
 necōferendi: factiōi quod facit ecclesia. Quo-
 rum trius s̄ aliqua dicit̄. 1. si nō sit debita forma
 verborū: s̄ nō sit debita materia: s̄ si non sit sa-
 cramentū nō intencio facti am̄tū p̄i credentē p̄-
 dicit̄ sacram̄tū. Impedit̄ etiā effectus sacram̄-
 ti per culpā recipientis. Quia si factus accedat: et
 nō corde parato ad suscipiendū sacram̄tū. Ta-
 lis n. licet sacram̄tū sit recipiat effectum n̄ siera
 mētē. I. gr̄am sp̄s sancti nō recipit: q̄ vt̄ d̄ sag. 1.
 Sp̄s sanctus discipline effugiet factum. Et cō-
 trario autē sine aliq̄ qui nūq̄ recep̄it sacra-
 m̄tū: qui nō effectū sacram̄ti suscipiūt p̄pter
 uocacionē qui habent ad factū: quod habent in
 voto suo desiderio. Sunt autē et quedā p̄na si
 cramentis quibusdā. Nam quedam bonā imp̄i-
 nunt caracterē. I. sp̄s quoddā signum distin-
 ctū a ceteris: sicut in sacram̄to ordinis: et ei sa-
 cramentū baptismi: et in sacram̄to p̄firmacionis
 Et talia sacram̄ta nūq̄ uerant sup̄ eandē p̄o-
 nam. Nunq̄ etiā ille qui est baptizatus d̄ p̄-
 uicri nō baptizari: nec cōfirmatus iterū cōfirmari: nec
 q̄ ordinatus iterū ordinari: q̄ caracter qui in hu-
 iusmodi sacram̄tis imp̄iunt indelebile est. In
 aliis vō sacram̄tis nō imp̄iunt caracter suscipi-
 entis: et ideo possunt iterū ad p̄souam suscipi
 eant: nō t̄ p̄nam ad m̄m. Potest. n. vnus ho-
 mo frequenter penitere: frequenter eucharistias sum-
 ere: frequenter extremā unctionē suscipere: fre-
 quenter matrimonium cōtrahere: nō in eadem ho-
 stia debet frequenter cōferri: nec idem cōtus in-
 firmorum debet frequenter benedici. Est etiam
 alia differentia q̄ quedam sac̄ta sunt de necessa-
 riā utilitate: sicut baptismus: et penitentia quibus nō
 euidentibus nō p̄t homo saluari. Alia vō sa-
 cramentā nō sunt de necessitate salutis: q̄ sine eis po-
 test esse saluus p̄pter cōtempnam sacram̄ti.
 Quis vnus in cōi cōi ecc̄a sacram̄ta: oportet
 quodā in specialibus de singulis dicere. ¶ Primum
 igit̄ circa baptismū sciendū est: q̄ m̄ baptismū
 est aqua: vera: et naturalis: nec differt: verū sit tri-
 gula: vt̄ cū facta. In aqua autē crisma abbas si
 est aqua rosea: et alia bēd̄ta: non p̄t bap-

tizari. Forma autē baptismi est ista. Ego te baptizo
 in nomine patris: et filii: et sp̄s sancti. Quis iterū huius
 sacram̄ti p̄p̄t: s̄ sacerdos: cum et officio cōpe-
 tit baptizare. In articulo n̄ necessitate nō solum
 d̄ racionis: et n̄ a rone: s̄ mulier: imo paganus
 aut hereticus p̄t baptizare: sicut d̄ solent for-
 mam eccle: et m̄dat facere quod facit ecc̄a. Et
 vō extra articulo necessitate aliqui a talibus ba-
 ptizari recipit quidē factus: nō debet t̄ bap-
 tizari: nō t̄ recipit gr̄am sacram̄ti: q̄ sicut d̄ e-
 ptianū: oportet q̄ hanc eccle: factus accipiente
 Et effectus autē baptismi est remissio culpe origina-
 lis: et actualis: et t̄ solus culpe: et peccata q̄ ba-
 ptizans nō est aliquo satisfactio inungēda: p̄ pec-
 catis p̄teritis: s̄ sicut monachus post baptismū
 introducit ad gr̄am dei. Unde effectus bap-
 tismi ponit apertio ianne paradisi. Circa h̄ factum
 fuerunt aliqui errores. Primum quidē fuit solē-
 tianus: qui baptismū in aqua nō recipiēte sed so-
 lum baptismū sp̄tatem: p̄t quos dicit d̄n. Jo.
 3. Vni quis ortus fuerit et aqua c̄. Secundus
 error: fuit donatizans rebaptizant̄ eos qui sunt
 baptizati a catholicis: cetera quos d̄ Ep̄ phesi. 4.
 Una fides: vnus baptizans. Et autē alter error: eō-
 rum. Nam dicit q̄ b̄d̄ in peccato existens: non
 p̄t baptizare: q̄ quos dicit Jo. 1. Super quē vi-
 detis signū decedentē: et manentē: hinc est qui ba-
 ptizat. I. ip̄s. Et nō necesse bonum malus mini-
 ster: nec in hoc: nec in alijs factis: q̄ ip̄s est bo-
 nus qui merito sue passionis p̄ficiat. Quatuor
 error est pelagianus: qui dicit pueros bap-
 tizari: et regenerandē ad opem ad mutant. ad re-
 gnū dei de bono in melius translātō: ita re-
 generatiōe ab aliquo malo obligacionē veteris
 abfoluit. Secundū factum est p̄firmacionis: bar-
 m̄ a est crisma: p̄fectum ex oleo q̄ significat m̄o-
 rem p̄fectum balsamo: quod significat odorem
 bone fame: ep̄m benedictio. forma autē huius sa-
 cramentū est istas. Configno te signo crucis: p̄-
 firmo te crisma salutis. In nomine patris: et filii: et sp̄-
 s sancti: Amen. Quis iterū autē huius facti est so-
 lum ep̄s. Non. n. licet sacerdoti p̄firmandos cr̄i-
 smate in fronte ungere. Et factus autē crisma facti
 est q̄ in eo batur sp̄s sanctus ad robur: sicut bar-
 m̄ est ep̄s in die pentecostis: vt̄. I. t̄ p̄sum auda-
 cter cōfiteat̄ nomē xpi. Et crisma p̄firmatū in fr̄e
 te vnq̄ in qua est sedes: veteridic: vt̄. I. nomē xpi
 ostent̄ nō cr̄m dicit: et p̄cipis crucē eius q̄ d̄ iudeis
 scandalū: s̄gn̄ bus autē iudeis: et p̄pter b̄ cr̄m si
 gno crucis signant̄. Circa hoc factum est error: quo-
 rundā grecorū: et ortum q̄ sacerdos simplex hoc
 factum p̄t p̄tere. 3 quos d̄ actual. 8. q̄ ap̄t m̄se-
 runt. Petrus et Iohannes ap̄os q̄ imp̄ cr̄m b̄ man-
 sup̄ eos qui baptizati erūt a p̄b̄sippo traicō et
 accipieb̄ sp̄s sancti. Et p̄sopi autē sunt in ecc̄a

loco apostolozum: et eo illius manus impositio
 nis datur in ecclesia firmata. Tertio sacra eucha
 ristie: cuius in ea est panis triticus: et vini de vite
 modica aqua primitus: ita qd aqua transit in vi
 num. Nam aqua significat ppriam qd incorporatur
 ipso. De alio aut panis quadratus: et alio vino qd vi
 tandu pbr hoc pbr facim. forma aut bñus facti
 sunt ipa verba xpi dicta. Hoc est corpus meum
 et hic est calix sanguinis mei novi et eterni testamē
 ti in illeritū dicitur: qui p vobis et p multis effundet
 in remissionem peccatorum: qd sacerdos in pbrna xpi lo
 quens hoc pbr facim. **M**issus aut facti bñus
 est sacerdos: neq aliquis alius pdr corpus xpi cō
 sūcere. Et factus aut bñus duplex: et quoz pbr ed
 sūsit in ipa pbratū facti. Nam veritate pdrato
 rum verboz panis uenerit in corpus xpi: et vini
 in sanguis: ita tñ q totus ipa pbratū sub spēbus
 panis queremant sine subiectoz totus ipa pbr
 uentur sub spēbus vini. Et sub quolibet parte bo
 ñie pbratū: vni pbratū separatū facta est totū
 ipa. Alius vō effectus bñus facti quem in ala di
 que sumōs facit: est adiutū b. It ad ipm sicut
 ipc dicit Jo. 6. Ego manducate meā carnē et bibite
 meū sanguinē in me manet et ego in eo. Et qz gra
 tiam bō ipō incorporatur: et mēbus eius vni: di
 gnūm est q hoc facti in sumōs digne gra auge
 atur. De istū in hoc facti est aliquid qd est facti
 trū. Ipa spēs panis: et vni: et aliquid qd est res: et
 facti. L corpus xpi vni: et aliquid qd est res trū.
 I. vni: et corpus multū. I. eccles: qui hoc facti
 et signatū et causat. facitur aut circa hoc facti in
 n erroroz: quoz pmo est eoz qui dicit q in hoc
 facti nō est vni corpus xpi sed trū significatū.
 Hūoz erroria cuius dicit fuisse bergarinū. Cōtra
 quē dicit Jo. 6. Caro mea vere ē cibus et sang
 uis meus vere ē potus. Secūdu ē error: ar
 oduicaz qud offerunt in facti hoc panē et calicē di
 centes a pmo bōbno oblatores de singulis ter
 ret: omniū celebratas fuisse. Contra quē ē qz vni
 bñus facti inlātū: et panē et vni dicitur suis
 vedit. Tertius est error eucharistiaz: et ppuato
 rum qui de infantis sanguinib: de toto et cō
 pte minutis punctioib: vulneribus extoquūt:
 quasi eucha ristiam pbratū pbratū: imiscen
 tes et facti pbratū et facti: quod magis ē
 ille facti: qd de monitū facti: qd ipa pbratū illud
 pbr. Et fundent sanguinē in occidit: quē facti
 cauerunt sculptū bōbno canadi. Quartus est error
 aquaroz qui aqua sola in facti: et offerūt: cum
 n puer. 7. Dicit et cor sapientie quē ipa. Bibe
 vitum quod misit vobis. Quintus est error
 oplicaz qui serpens ipm esse edumantes habet
 vni colubam in astatū panes lingua lambere: et
 qz facis velat eucharistia sanctificare. Sextus
 est error: pbratū: quoz nō dicit malicib: p

cipatum: et facti: et quoz apud eos benedi
 tar. Septimus ē error: pauperū de iudicio qui
 dicunt quilibet iustū bōbno posse pbratū: hoc li
 cramentū: q quoz erroria est qd pbratū ipa pbr
 retham tradidū hoc facti et leuādi. Cū sōbz
 illi quiquadams successione ad ipis acciperent
 hanc pbratū pbratū hoc facti pbratū. Sicut
 est error: quondam q dicitur ad amānū qui vni
 tes nuditate ad emmā mareo sermone pbratū
 nudi lectionē audire nudi otant: facti a nudi ce
 lebratū: q quoz facti. 1. Coem. 14. Omnia bonē
 et fm ordinē sicut in vobis. Quartū facti est
 pna cuius quasi mī sunt acris penitentie: qui v
 cūnt tres penitentie partes: quaz pna est cond
 pntio: ad quaz pbratū q homo dicit de peccō
 mīso et pbratū se de cetero nō peccatū. Secū
 da pars est cōp pbratū: quā pbratū peccatū
 est peccatū: quoz in emōd quā hoc facti dicit
 atur integratū non vindicā ea dimittit: facti
 tibus. Tertia pars est facti actio p peccō fm ar
 bitriū sacerdotis: que quēd pbratū pbratū
 et cōnem et elemōsini. Sexta aut bñus facti
 verba absolutionis que sacerdos pbratū dicit
 egrot absolutio. **M**issus aut bñus facti est sacerdos
 habēs autem absolutū: vī ordinarū: vī ex
 mīssione fupiorū. Et factus bñus facti est abla
 tio a peccō. Et aut hoc facti error: noniamoz
 qui dicit hōm in peccō baptisimū peccatū nō pō
 se p pnam venias pbratū: q quoz d. apoc. 1. Me
 mor esto vni extoeris: et age pnam: et pna opera
 fac. Quintū facti est errorne vni: et facti
 est oleum olivē pbratū bñatū. Hoc aut facti
 nō dicit vari nū iustitiam qd timet de peccō mag
 qui debet iungi in locis quinqz sentū: vni in
 his ppter visum in auribus ppter auditū in na
 bus ppter odoratū in ore ppter gustū vī facti
 nem: in manibus ppter tactū in pedib: ppter gū
 sum. Quidā aut iungunt in rebus vni vni
 libido. forma aut bñus facti est ista. pbr istū
 ventionē: et suā pbratū mīam indulget tibi
 minus queqz deligib: vni: et sū in alia. Cū
 nīter bñus facti est sacerdos. Et factus aut bñus
 facti est sanatio mēris et cogit. Cōtra hoc facti
 est error: et comitū qz qui ferit sūm mōitū: et
 modo quā redimeret p oleum balsamū: et
 et innocūtiū quas cōtactis verbis dicit ip
 capta eoz: quod est qd formā a iaccho traditū:
 supra domū est. Sicut et facti ordinū. Sicut
 septem ordinū. I. pbratū: et dyaconoz: et
 diaconoz: acolitū: quoz dicit et ceteroz
 bōbno. et ceteroz: aut nō est dicitur: quoz p
 festo vni: et dicitur: et dicitur: et dicitur: et
 magis est dignitas q dicit. Materia facti
 facti est illud in ipa cuius traditū est facti.
 Sicut pbratū traditū p collationē calicis

quidlibet ordinatur p collationē illius rei que
perceptor pertinet ad ministerium illius ordinis
forma autē huius sacramēti est talis. Accipit po
testatem offerendi sacrificium in ecclā p vniū
mortales: idem significandū in cōsilijs ordinis?
Minister huius sacramēti est epus qui obfert or
dines. Effectus autē huius sacramēti est augmen
tum gracie ad hoc q̄ aliquis sit vdonens minister
epi. Contra hoc factū in suis error: Arrijs: qui dice
bat: sibi hunc ad ep̄o nō debere deferri. Sep
timum: factū est in arminio: quod est signū p̄m
erionis ep̄i & ecclē. Causa autē efficiens in matrimo
nō est mutua cōsensio p verba de p̄sentij copulatio
Est autē triplex bonū matrimonij: quoniam p̄m
est p̄ces suscipienda: & edicanda ad cultum dei.
Secundū est fides q̄ vniū plūrimū alteri debet
seruare. Tertium est factū. I. indissolubilitas ma
trimoniij: ppter hoc q̄ significat indissolubilitē p̄m
chonē ep̄i & ecclē. Et si aliter hoc factū multi
plex error: A. Primum quidem est ratiociniorum qui
nuptias dñant. Contra quos est quod dicitur p̄
me. Co. 1. 7. Si nupserit virgo nō peccat. Se
cundus est error Iohaniāni qui nuptias equauit
virginitati d̄ quō: vt sup̄ dicit̄. Tertius error ē
nihilolitarum qui insidenter inuicē vtrū
que vitur. Quos erit multi atq̄ heretici tur
pis quedam docentes: & exortēs: dōtra ad quod
dicitur debet. vltimo. Sed bono corde cōiubū
t in obsequio: & thonus imaculatus. C. Huius autē
virtutis sacramentū homo pducitur ad futurū
gloriam que consistit in sep̄e bonis attributis: &
quatuor: copulatio. Prima vponit est visio
dei per cōspiciam: fm illud. i. Ioh. 3. Videbitis
eam faciem eius. Secunda est cōspiciensio qua. i.
deum cōspiciendū quasi in meritū in cre
dem. i. Co. 1. 2. Sic currite: vt cōspiciēdaria
Tertia est iustitia q̄ in deo delectabimur: fm illud
Ioh. 11. Tunc sup̄ dōpōtētiem deificā affluet:
deuabit ad deum faciem suam. I. Co. 13.
Dicitur cōspiciensio hoc induere in cōspiciensio
Secunda est caritas: fm illud. i. Ioh. 13. ful
gebunt iustitiam s̄i in regno patris eorū. Tertia
est iustitia q̄ quam ceteris ad seip̄s poterat vbi
volent. sup̄. 1. Tanq̄ simile in ariditate dēser
rent. Quarta est sublimitas per quā poterunt que
damq̄ voluerunt penetrare: fm illud. i. Co. 13.
Sensualis copulatio: sitget corpus sp̄rituale
ad quā nos perducatur q̄ vniū & regnar p oia sc̄la
seculorum: Amen.

Explicit opusculū quoniam dñi Theom̄e de ar
tibus fidei: & ecclē factis ad panormitanū archi
ep̄iscopum.

Incipit opusculū. s. eiusdem deo. vltima et

positio sup̄ simbolo ap̄tōrum. i. Credo in deum.
patrem.

Redo in vniū de

um. i. Primum quod ē necessarium
p̄mō ē fides: sine qua nullus d̄ d̄
deus sp̄ians. fides autē factū q̄
morbona. Primum est q̄ p̄ fide al

conungitur deo. Nam p̄ fide alā sp̄iana factū q̄
quoddā infirmū cum deo. Dicit. i. Ep̄stō
te mibi infide: unde ē q̄ q̄ b̄ baptizati: p̄mō est
fictur fide: cum d̄ d̄. Credo in deum: q̄ baptiz
m. Et primū factū fide: id dicit vniū. i. Var. vlt.
Qui crediderit & baptizatus fuerit saluū erit. Ba
tismus. n. sine fide nō p̄dest. Et ideo sciendū ē: q̄
nullus ē acceptus deo sine fide. Dicit. i. Vniū n̄
ipossibile ē placere deo: id dicit Aug. sup̄ illud
Ro. 14. Dicit q̄ nō est est fide. vbi nō d̄ ceteris
& in cōmunitate veritas a quo fide fide ē vniū? et
in optimis morib̄. Secundo q̄ p̄ fide inchoat in
nobis vita eterna. Nam vita eterna nihil aliud ē
q̄ cognoscere deū. Vni dicit d̄. Jo. 17. Nec ē vi
ta eterna: vt cognoscit te solū vniū deū. Nec autē
cognitio dei incipit hic p̄ fide: s̄ p̄ fide in vita sua
ra in qua cognoscitur: ea fecit est: s̄ vbi d̄ d̄. p̄.
fides est vniū deo: vt. Primum q̄ p̄ p̄mō
ad b̄ caritatem: que ē vera cognitio dei: nisi p̄
mō cognoscatur fide. Jo. 10. Verū q̄ nō videntur
& crediderūt. Tertio q̄ fides dirigit vniū p̄mō
Nam ad hoc q̄ homo bene viuat: op̄s q̄ sciat ne
cessaria ad b̄ vniū deū: si debet oia necessaria
ad b̄ vniū deū p̄ fide: ad fide: vt nō possit p̄
uenire: vt post longū t̄p̄. fides autē docet oia ne
cessaria ad b̄ vniū deū. p̄. n. docet q̄ est vniū
deus qui tremuntate: bonos p̄mō: malo
q̄ est alia vniū: h̄mōi q̄ vniū allicimur ad
bonum & vitamus malum. Itaque sc̄do. Iu
stus meus et fide viuit. Et hoc erit p̄mō: quā
nullus p̄mō: h̄mōi antē aduentum t̄p̄i: toto
coram suscipit vniū fide de deo: s̄ necessario
ad vniū et erit q̄m post a duentū t̄p̄i: sc̄t vniū
verū p̄ fide: vniū dicit vniū. i. Repleta est ter
ra sc̄ta d̄. Quarto q̄ fides ē qua vincimus tem
ptationes d̄ d̄. i. Vniū p̄ fide in vniū reg
na. Et hoc q̄: ois temptatio vniū ad vniū
vniū mundo: vel a carne. Vniū d̄. n. temptat
vt nō obedias deo: nec subiciaris eis: hoc per fide
dem remouet. Nam per fide in cognoscimur q̄
ipse est d̄ d̄ ois: i. ideo sibi est obediendum. i. pe.
s. Aduersarius vniū d̄ vniū d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄
quē deuotē cui resistit factam fide. Vniū d̄
autē temptat: vel alliciendo p̄p̄ria: vel ter
rendo aduersis. Sed hoc vniū p̄ fide: per fide
que facit nos credere aliam vitam inchoem
ita. Et ideo postera mundi huius despicimus:

et non secundum aduersa. i. Jo. 5. Hoc est victo-
 ri que vincit mundum fides nostra. Et enim: qd
 docet nos credere alia maiora malis. i. inferni.
 Caro vero temptat: inducendo nos ad oblecta-
 tiones vite presentis momentaneas. Quis fides esse
 dit nobis? qd habet si eis indebit adhibere? cetero-
 rum oblectationes amittimus. Ephe. 6. In om-
 nibus firmantes sumus fidei. Sic ergo patet qd
 nostrum est velle habere fidem. Sed dicit aliquis
 stultum est credere: quod non videt: nec sunt cre-
 denda que non vident. Respondeo dictum qd
 dubium spino tollitur in spectu intellectus nostri.
 Nam si homo offeret pfecte p se cognoscere omnia
 visibilia et invisibilia: istud non esset credere qd non
 videmus: sed cognitio nostra est adeo debilis:
 qd nullus p se potuit vnq; pfecte intelligere na-
 turam vnus musce. Unde legit: qd vnus pbus
 fuit origina ante in solitudine: vt cognoscere na-
 turam apie. Si ergo intellectus noster est ita de-
 bilis: nonne istud est velle credere de deo: nisi illa
 fiti que homo potest cognoscere p se? Et ideo contra
 hoc dicit Job. 36. Ecce deus magnus vincens et
 entiam nram. C. Secundo potest responderi qd da-
 to. qd aliquis magister aliquid doceret in sua scien-
 tia: et aliquis rufficus doceret non esse ita sic: ma-
 gister doceret eo qd ipse non intelligeret: nullus re-
 putaret stultus ille rufficus. Constat aut qd intel-
 lectus angeli credit magis intellectum optimi
 pbi: qd intellectus optimi pbi intellectum nullius: et
 ideo istius est pbus si noster credere ea que ang-
 li dicunt: multo magis si noster credere ea que de-
 us docet. Et contra hoc dicit ecclesi. 3. Plurima
 supra sensum hominum ostensa sunt tibi. C. Tertio
 responderi potest: quia si homo noster credere ni-
 si ea que cognosceret: certe non posset viuere in h
 mundo. Quomodo. n. aliquis viuere posset: nisi
 crederet aliam. Quomodo enim crederet: qd talis
 est pater suus? ideo est necesse vto homo credat
 aliam de hys que pfecte non potest scire p se: si nul-
 li est credendum: sicut deo: ideo illi qui non credit
 deo: non dei non sunt sapientes: sed stulti et superbi:
 dicit apostolus. i. Thim. 6. Superbus est nihil
 scire. Propterea dicitur. i. Thim. 1. Deo cui cre-
 didi: et certus sum. Ecclesi. 1. Qui timentis deum
 erudietur. C. Quarto potest etiam responderi qd de-
 us non potest qd ea que docet fides sunt vera. Et eni-
 mer mittit et litteras cum sigillo suo sigillatas nul-
 lus auderet dicere quille se non processisset: Regis
 voluere. C. Quid aut qd sola que sancti crediderit
 et tradiderit nobis: de hinc ipse signata sit sigillo dei:
 quod sigilla ostendunt illa opera que nulla pura
 creatura facere potest: et hoc sunt miracula: quib⁹
 ipse pfirmavit dicere apostolorum et sanctorum. Si vi-
 cas qd miracula nullus vidit fieri. Respondeo ad
 hoc. Constat. n. qd totus mundus celebrat ydola: et

fidem de istis persequebat: sicut paganorum est
 bylote tradant. Sed modo de istis idem fuit ad
 ipse sapienter et nobiliter: quibus: et quibus:
 et magis ad predicationem supplicium: et pmpet:
 paucis: pdicantibus ipse. Sic ergo hoc est mira-
 culose factum: aut non. Si miraculose: habes po-
 tulum. Si non dico qd non potest esse: manus
 ruculum: qd mundus totus in miraculis di-
 uentet. Non ergo querimus alid. Sic ergo nul-
 lus debet dubitare de fide: sed credere ea que
 dei sunt: magis qd ea que videt: qd vnus vobis se
 decipit de fidei nunq; fallit.

Redo in vobis deum et. Inter omnia que
 debet credere fidelis: hoc est pmi quod
 debent credere. I. qd sit vnus deus. Consi-
 derandum aut quid significet hoc nome deus.
 Quod quid nbi est aliud qd gubernat: et pau-
 saret omnia. Ille igit cre dit deum esse qui cre-
 dit omnes mundi huius gubernat: et pudent
 illo. Qui aut credit: qd omnia puenant a casu:
 non credit deum esse. Nullus aut inuenit adeo stul-
 tus qui non credit qd res naturales gubernent: p-
 uidentur: disponunt: cum in quodam ordine: con-
 sistentibus pcedant. Videmus. n. solis: lunam:
 stellas: alias res naturales omnes seruire deo: cum
 tam cursum: quod non ptingeret si a casu essent.
 Si si aliquis esset: qui non crederet deum esse: istius
 esset. ps. Dixit insipiens in corde suo: non est deus.
 Dum aut aliquid licet credat deus gubernare:
 disponere: res nate non tamen credit deum esse: huius
 nominis actus pudent qui. I. credit actus huma-
 nos non disponi a deo. Cuius erro: qd vide in mi-
 do istos bonos assidue: et malos pferant: quod vi-
 det tollere pudentias diuinam circa malos. Si
 in psona cog dicit Job. 21. Circa cardines eorum
 ambulat: nec nostrum piderat. Hoc aut est velle
 stultum. Nam ista accidit: sicut si aliquis dicens
 medicina videret medicum pparantem vnus
 aquam: aliter vnus scdm. I. qd ars medicina
 que crederet qd hoc facta a casu: cum necessarium
 medicine qd et ista est hoc facit. I. qd isti bar vni
 illi vero aqua: que est de deo. Deus. n. et ista est
 et ista pudentia disponit ea que sunt: huius
 facta: et sic quod illi bonos assidue: et quod illi malos
 in pferantia diuinit. Unde qui credit: boque
 ture a casu: est et reputat insipiens: qd non ptingit
 nisi qd nescit artem et cam dispositionis diuine.
 Job. 21. Quis ostenderet tibi secreta sapienter
 qd multiplex esset res: cuius: ideo firmatur creden-
 dum est qd deus gubernat: et disponit: non solum
 nate: sed etiam actus humanos. ps. Et tunc
 non videbat vni: non intelligit deus Jacob. Iud
 hage insipiens in ppro: stultus et quod non sunt.
 Qui pnt aut arem non audire: aut qui facit os
 lum non considerat. De hoc cogitationes boni

Omnia ergo videt: cogitationes: et oculis veli-
tatis. Unde et homines specialiter imponit neces-
sitas bene facientis: quia que cogitant: et faciunt:
vultu respectu sunt manifesta. Apoc. Rev. 4.
Omnia modis sunt aperta oculis eius. Et autē
credendum quod hic dicitur: quod omnia disponit: et regit:
sicut vultu deus: sicut ratio est: quod illa dispositio
rerum humanarum est bene disposita: in qua multi-
tudo numeris dispositio: et gubernari per vnum.
Multitudo spirituum in modum sepe dissensionem
insubditam. Unde et diuini regimini peccamine-
at regimini humano: manifestum est quod regni vnum
diuini non est per multos: sed per vnum tantum. Sunt
autē quatuor: et quibus vnum est inductum sunt a di-
uinitate plures deos. Primum est: imbecillitas
intellectus humani. Nam homines imbecilles in-
tellectus non valentes comprehendere transcedere
credendum: aliquid esse ultra naturam corporum
sensibilium: ideo inter corpora illa posuerunt pec-
caminos: disponere mundum: que psychicos et
dignos: inter ea videbant: et eis agere iubebant: et
impedebant diuinum cultum: et huiusmodi sunt cor-
pora celestia. s. sicut hinc: et illic. De istis accidit
sicut aliam curam ad curam regni: que volens vide-
re regem: et eredit quicquid bene in datum: vi in
officio constitutum regem esse. De quibus v. c. i. sa-
pient. 13. Solem sicut autem gratia stellarum recto-
res orbis terrarum deos putauerunt. v. c. 51. Locuste
in excelsis oculos vestros et. Secundo puenit
et adulatione hominum. Nam mali qui volentes adu-
lari deo: vnum et regimini homines deo debent eis et
libere obediendo eis: subyugando se eis. Unde
et aliquos post mortem fecerunt deos: alios etiam in
vita dixerunt deos. Indub. 5. Deicit omnis gens
quasi. Habuehodon as: deuote terre eius: puer ipse
alios non est. C. Tertio puenit ex carnali affectu
ad filios: et sanguines. Nam aliqui propter nimium
amorem quod ad suos habebant: faciebant statum
se post eorum mortem: sic et hoc peccatum est quod
illis illarum diuinum cultum impedebant. De quibus
dicitur sap. 14. Quomodo autem affectum regibus
determinantes: hinc incognite nomen lapidibus:
et lignis imposuerunt. C. Quarto ex malicia de vi-
boli. Ipse. n. ab imbio volumus equiparari deo. Vbi
ipse ait. v. c. 14. Peram sed mela ab aequilone: in
echis edecandis: et ero similitudo altissimo. Et hanc
voluntatem diuinum depositum. Et ideo totus conat
fusus in hoc cultu: et faciat se ab hominibus adorari:
et sacrificia sibi offerri: non quod delectet in vno cane
vel cano qui ei offeruntur: delectat in hoc quod ei im-
pendunt remunerati est deo. Unde et ipse dicit
2. Cor. 4. Deo omnia sibi dabo si cadens ad orientem
erigam. Unde et illi qui iurantur ydola diaboli re-
spondit: v. c. 1. venerantur vi di. ps. Omnes di-
gitatum demonia. Apoc. 1. Locust. 2. Deo que l.

molant gentes: demonia molant: et non deo. Li-
cet autem hoc sit bene bilis: tamen aliqui et mit-
ti qui frequenter in modum in istis quatuor causis
Et licet non esse: aut eode in factis ostendit se ere-
dere plures deos. Nam qui credunt quod corpora
celestia sicut voluntate homines imperant: et in
fide sua certa accipiunt tempore huius ponit cor-
pora celestia esse deos: et alia diuini: facientes astro-
labia. Hinc. 2. Et signa celum: hinc menere que
tunc in gratia: leges quibus vnum sunt. Item
omnes illi qui obedunt regibus plures deos: et in il-
lis in quibus non debent: constitunt eos deos suos.
Actum. 5. Obedire eis: deo magis quam hominibus. Item
illi qui diligunt filios: aut filios quos plures de
vno ostendit factis suis plures esse deos. Vbi etiam
illi qui diligunt filios plures deos de quibus ap. a. phi-
lip. 3. Quos deus vult et. Item omnes illi qui in-
sistunt veneficiis: et in istis diuinitatibus: credunt deo
meos esse deos. cuiusmodi est: petri a demonio
id quod solus deus vult potest. s. reuocant: et alien-
mo rei occidit: veritate futurorum. Et si primo ere-
dendū: deus est vnum tantum.

Ad rem oportet enim creatorem celi et ter-
re. sicut dicitur est. Primum quod credere de-
betur: est quod sit vnum solus deus. Secundum
est quod iste deus sit creator: et factor celi et terre: vbi
bilium et inuisibiliter vi rationes subtile diuinitate
ad plures: quod a mundi creptio manifestat. primum
quod si ista sunt a deo creata et facta. Comitat. n.
quod si alius intraret domum aliquam: et in ipsa domus
introns: sentiret calor: postmodum vadde intraret
sentiret maiorem calorem: sic deinceps: crederet
ignem esse interius: cui si ipsum ignem non videret
qui causaret diuersos calores. Sic quoque contingit
siderant res diuini mundi. Nam ipse inuenit res
omnes per diuersos gradus pulchritudinis: et no-
bitatis esse de ipsa: et quomodo agis appropin-
quat deo: tanto pulchriora et meliora inuenit. Vbi
corpa celestia pulchriora et nobiliora sunt quam cor-
pora inferiora: et inuisibilia visibilibus. Et ideo
credendum est quod omnia deus ab vno deo: et
sua esse singulari: et nobilitate. 1. ps. 11. Quam
sunt autem omnia deo: in quibus non subest inferioritas
dei: et de his que videntur bonam non potuerunt
intellegere illi qui est: nec operibus attendite: et agno-
uerunt que esse amice: et inuisa. Et magnitudine
enim spiritus et creature cognoscibiliter potuit: et ca-
tos bonum videri. Sic ergo per certo debet nobis
placere quod omnia que sunt in mundo a deo sunt. Cir-
ca hoc autem debemus vitare tres errores. Primum
est error: mundi deo qui dicitur quod omnia visibilia
creata sunt a dyabolo: ideo deo solum attribui-
unt creationem: inuisibilia. Et si huus erroris est:
quod ipsi deum afferit in mundum boni: sicut et vbi est
et omnia que a deo sunt bona est. Unde nescit. eo. ps.

formere quid sit mali: & quid boni: crediderunt
 q̄ omnia illa que sunt atque aliter mala simpliciter
 erat mala: sicut ignis: q̄ vis dicit ab eis sim
 pliciter et malus: & aqua: q̄ suffocans: & sic de alijs.
 Unde quodlibet istos sensibiles est simpliciter bonum
 sed atque aliter mali: & defectus viderunt q̄ visibi
 lia eis non sunt facta a deo bono: sed a malo. d̄ terra
 hoc ponit Aug. tale exemplum. Et alio intraret
 domus fabri: & intraret infra ad que impingeret
 & dederet eis: & ex hoc reputaret illum fabri in a-
 lum: q̄ tenet talia in ista huius est: eius fabri ea
 tenet ad opus sui. Ita istius est dicit: q̄ p̄ bere
 atque sint male quod sunt in aliquo nocte. Nam q̄
 vis est nocivitate: est vis. hoc autem: est d̄
 fidem ecclesie: id ad hunc remouendum dicit d̄
 bilium olim: & unum bilium. Deū. i. In principio cre
 auit de celum & terra. Jo. i. Et p̄ ipm facta sunt.
 Deus est: et omnia potentia mundis ab eterno fin
 que modis loquitur. Deum dicens. i. Jo. 3. Et
 quo patres dormierunt oia sic p̄ fuerunt ab initio
 creature. Et illi dicit sunt ad hanc positione: q̄
 nocerit p̄ dicitur in principio mundi. Cui sic Rab-
 bi e. Dicit dicit: alius p̄ ingit sicut puero: q̄ si sta
 nam et nati p̄ ponere in infans: & natus videret
 mulierem p̄gnantem: nec pueg natus: dicitur tibi
 puero qui magnus est: qualiter homo dicitur: p̄
 tanam in veteres natus nulli crederet sibi dicitur:
 q̄ in p̄ hunc sibi videret q̄ h̄d possit est in ve
 ro matris. De ista p̄ dicitur statum mundi p̄ h̄
 nō dicitur: q̄ in p̄ cepit. Et ista h̄d hoc d̄ h̄d ecclie.
 et id ad hoc rem oendū dicit factos: celi & terre.
 Et n. factum facta p̄ h̄: q̄ nō temp fuerunt. Et
 ideo dicit in ps. Dixit & facta sunt. Tertius est er
 ros: potentia deus scilicet mundi et p̄ h̄centi mā.
 & ad hoc ducta sunt: q̄ voluerit metiri potentia
 dei fin potentia nostram. & ideo: q̄ h̄d nihil p̄
 facere nisi et p̄ h̄centi mā crediderunt q̄ eodem
 modo & deus. Cui dicitur q̄ in p̄ dicitur rem
 habuit mā in p̄ h̄centi mā: hoc nō est verū. Nam h̄d
 ideo nihil p̄ facere sine p̄ h̄centi mā: q̄ facta
 particularia: & nō p̄ inducere nisi hanc formā
 indeterminate mā ab aliquo alio p̄ h̄centi mā: cu
 ius nō est q̄ virtus sua ē determinata ad formā
 n̄: ideo nō p̄d est cū: nisi huius forme. Deus ē
 est virtutibus et omnia: & nō solum creat for
 mam: sed etiam mā: Cui & de nihilo oia fecit: & ideo
 ad rem oendū hanc errored dicitur: creator: celi & ter
 re. In hoc. n. differit creare & facere: q̄ creare est
 de nihilo aliquid facere: facere autem est de aliquo
 aliquid facere. Et sic ex nihilo fecit: credendum est
 q̄ ite p̄d oia facere si destruerit. Cui p̄d ce
 cum dicitur: n. omnia fecit are & eorum opera
 miraculosa facere: cap. 1. Subtil. n. nbi oia volu
 eris posse. Et h̄d h̄d p̄ dicitur ad hoc dirigat ad
 quing. p̄ h̄o ad cognitione diuine maiestatis. Et

facto: p̄d misit factis. Cui q̄: deus ē factus om
 rerum: conflat eum eminentiorē oibus rebus: fa
 p̄ h̄cent. 13. Quod ē si p̄ h̄cent delectat deos p̄ h̄cent
 n̄: sicut dicitur h̄d h̄d delectat eorum speciosi: est.
 Cui et virtus: & opera eorum mirantur: & intelli
 gant ab illis: q̄ h̄d qui hoc fecit: factus est illis. Et
 inde ē q̄ q̄ h̄d p̄d intelligi v̄l cogitari: manus est
 ip̄o deo Job. 36. Ecce deus magnus: v̄n dicit sciam
 nostrā. Deinde ē hoc dirigimur ad gratia ac
 tionem: q̄. n. deus est creator: oia n̄ r̄p̄ cōtū: q̄
 que quod sumus: & q̄ h̄d d̄ h̄cent deo E. Apo.
 1. Coline. 4. Quid habes quod non accepisti. p̄.
 Domini est terra & plenitudo eius. Et id d̄ de
 mus ei reddere gratia: actionem. p̄. Quid rem
 tuam d̄o p̄ h̄cent que retribuit tibi. Tertius
 ductum ad patientia in a dicitur. Et h̄d oia cre
 atura sit a deo: et hoc sit bona fin h̄d: n̄ h̄d
 in aliquo nocet: & inferat nobis penā debent cre
 dere q̄ illa pena sit a deo nō tū culpa: q̄ m̄ h̄d
 lum est a deo: nisi q̄ ordinat ad bonum: ideo si
 oia pena quā bono suffert est a deo: debet pariter
 sustinere. Nam pena purgat peccata: humani
 aut reos p̄ h̄cent bonos ad amorem dei. Job. 1.
 Debona succursum de manu d̄ h̄d mala aut q̄
 nō sustulimus. Quarto inducit ad recte v̄d
 rebus creatis. Nam creaturis debemus v̄l ad
 hoc ad quod facte sunt a deo. Sunt autē facte ad
 deo. i. ad gloriā dei: q̄ v̄n dicit p̄ h̄cent enim
 i. ad gloriā sui operante est d̄ h̄d: vt dicit p̄ h̄cent. 15.
 & ad v̄litate nostram. Deū. 4. Que fecit d̄ h̄d
 deus tuus in ministeriū gloriā gentibus. Debe
 mus ergo v̄l rebus ad gloriā dei: vt. i. in hoc
 placamus deo: & ad v̄litate nostrā: vt. i. sapie
 recendo nō admittit animo peccatum. i. Para. 19.
 Tuas sunt oia que de manu tua accipimus: dedi
 mus tibi. Quicquid ergo habes: siue scientia
 siue sapientia: siue pulchritudo: oia debet refer
 re: vt h̄d ad gloriā dei. Quinto dicitur et h̄
 in cognitione in dignitate humane. Deus enim
 oia fecit p̄ h̄cent hominē: sicut dicit in ps. Omnia
 fecisti sibi pedibus eius. Et homo magis est illi
 deo: n̄ h̄d creaturas: p̄ h̄cent angelos. Unde dicit ge
 nesi. i. faciamus hominem ad ymaginem: & similitu
 dinem nostrā. Hoc quidem nō dicit de celestibus
 de stellis: sed de homine: nō autē h̄d ad corpus
 sed h̄d ad animam: que est liberā voluntatē h̄d
 & incomprehensibilem quo magis affluat deo: q̄
 crete creature. Debe n̄ ergo d̄ h̄cent hominē
 post angelos dignitatem esse: oia creatura: &
 nullo modo dignitate nostrā: diminuat p̄ h̄cent
 peccata: & p̄ h̄cent inordinatū appetitū rerum: et
 peccatū que v̄l h̄d sunt nobis: & ad seruitiū no
 strum facte. Sed eo modo debemus nos habere
 re: quo deus fecit nos. Deus enim fecit hominē
 vt p̄ h̄cent oibus que sunt in terra: & vt subit d̄.

Debetis ergo dominari et potestis rebus: deo autem subesse: obediunt: ac sentire: et hoc quoniam ad fruendum de rebus nobis psitare est.

In idem ipsum filium eius unicum: et unum nostrum. Non solum est necesse ipsum unum deum credendum: sed hunc esse creatorem celi et terre: et omnium: sed etiam necesse est ut credantur et deus et pater: et ipse filius versus filius dei. Hoc autem sicut dicit beatus Petrus in canonica sua. 1. Pet. 1. Non est fabulosum: sed certum et probatum quod verbum dei in mente. Unde dicit ibidem. Non enim in doctas fabulas estis notam facimus vobis divini nostri verbi: sed virtutem et potentiam: sed speculationis facti illius magnitudinem. Accipitis enim a deo patrem bonorum: et gloriam: voce deapsada cum huiusmodi magnifica gloria. Hoc est filius meus dilectus in quo mihi complacui ipsam audite. Et hanc vocem nos audimus de celo altissimum: cum effusus est ipse in monte sancto. Ipse etiam ipse ipse in pluribus locis vocatur deum patrem suum: se dicit filius dei. Et apostoli et sancti patres posterum inter articulos fidei: quod christus est filius dei dicentes. Et in idem ipsum filium eius. I. dei suppleo credo. Sed aliqui heretici futuri qui hoc peruenire crediderunt. Iovinianus dicit quod ipse est alter filius dei: et boni viri qui bene videro meritis dei filii dei per adoptionem faciendo dei voluntate: et ita ipse quoque bene vigit: fecit dei voluntate: meruit dei filius dei. Et voluit quod ipse non fuerit ante beati virginis: sed tunc incipit quando ex ea conceptus est: sicut in duobus erravit. Primo in hoc quod dicit eum verum filium dei sui nominis. Secundo quod dicit eum sui totum sui esse et tempore incepisse: eius fidei non ratentur: quod filius sit dei naturam: et quod ab eterno sit. Et de his habemus expresse auctoritates contra eum in sacra scriptura. Nam contra primum dicitur quod non filius solum: sed etiam unigenitus. Jo. 1. Unigenitus qui est in sinu patris. Contra secundum Jo. 1. Antequam Abraham fieret ego sum. Constat autem quod Abraham ante beatam virginem fuit. Et sicut filius patris ad dandum in alio simbolo per primam filium dei unigenitum: secundum et patrem naturam ante omnia secula. Dabellinus vero licet diceret quod ipse non ante beatam virginem: dicit tamen quod non est alia persona patris: alia simpliciter ipse pater est incarnatus: Et ideo eadem est persona patris: filii. Sed hoc est erroneum: quod austeri trinitatem personarum: contra hoc est auctoritas. Jo. 1. Hoc non sumus: sed ego et qui misit me pater. Constat autem nullum a se nisi. Sic ergo non dicit Dabellinus: ideo in simbolo patris addit. Deus de deo tum de lumine. I. dei filius de deo per se filius qui est lumen de lumine per se esse credere debemus. Alius autem dicit dicitur quod ipse fuerit ante beatam virginem: et alia sit

rit persona patris alia filii: alia attributa ipse. Primum est quod filius dei sit creatura. Secundum est quod non sit ab eterno: sed et tempore factus a deo nobilissimi creatura. Tertium est quod non fuerit unigenitus deus filius cum deo patre: sed quod non fuerit verus deus. Sed hoc similiter est erroneum: contra auctoritates sacre scripture. dicit enim. Jo. 1. Ego quod pater unum sumus. In nisi. Et ideo sicut pater sit sempiternus et filius: sic pater est verus deus ita et filius. Ubi ergo dicitur ab Anno ipsum fuisse creaturam: contra dicitur in simbolo a patre. Deum verum de deo vero. Ubi autem dicitur eum non fuisse ab eterno: sed et tempore: contra in simbolo dicitur. Senium non factum. Contra illud vero quod dicitur eum non esse unigenitum: contra patrem additur in simbolo. Consubstantialis patri. Dicitur ergo quod credere debemus quod ipse unigenitus dei est: verus filius dei: quod sempiternus cum patre: et quod alia est persona filialis patris: et quod unius est nature cum patre. Sed hoc credimus hic per fidem: cognoscimus autem in vera eterna per gratiam rationem. Et ideo ad consolationem nostram: dicimus aliquid de his. Sciendum est igitur quod diversitas diversum modum generationis habent. Generatio autem deus est: et generatio alicuius creatura. Unde non possumus asserere ad generationem dei: nisi per generationem eius quod in creatura generatio accedit ad similitudinem dei. Ubi est autem deo ita sit sicut alia homo: et dicitur est. Quod autem generatio in alia est: quod cogitur per aliam sui aliquid: quod vocatur conceptio intellectus: et modo conceptio est et alia: sicut et pater: vocatur verbum intellectus sine deo. Anima igitur cogitatio generatur verbum: sicut filius dei: nisi alia est verbum dei. Non sicut verbum creatura: planum: quod illud mater sed sicut verbum inter conceptum: id ipsum verbum est unigenitus cum deo: et quod deo. Ubi deus Jo. de verbo dei loquitur: tres heretici destruxit. Primo hereticum formi que facta est: cum dicit. In principio erat verbum. Secundo Dabellinus: cum dicit. Et verbum erat apud deum. Tertio autem cum dicit. Et deus erat verbum. Ubi dicit aliter et in nobis: et alia in deo. In nobis enim verbum nostrum est accidentis in deo: verbum dei est idem quod ipse deus: cum nisi sit in deo quod non sit essentia dei. Nullus autem potest dicere: quod deus non habeat verbum: quod contingeret deum esse insipientissimum. Et ideo sicut fuit semper deus alia et verbum eius. Sicut autem articulus facit omnia per formas: quia in pro cogitavit in corde suo: quod est verbum eius: et deus omnia facit verbo suo: sicut per artem suam. Jo. primo. Omnia per ipsum facta sunt. Et ergo verbum dei est filius dei: et omnia dei verba sunt: sicut deus dicit illius verbi: deo enim primo libere audire: et deo dicitur enim. signum quod diligam deum: et ubi libet an

dimus. Secdo debet in nobis. I. xps qui est vbum dei. Aplos. Ephe. 3. Habitare in nobis per fidem in cordibus vestris. Jo. 7. Verbu dei no habet in vobis manda. Tertio est q verbu dei in nobis manda pmo meditemur: q no solum es credere s me dicari aliter no pdeset. Et huiusmodi meditatio valet multu ora pcuru. Jo. In corde meo bibidi eloquatur vt si peccet tibi. riteri de viro isto dicit In lege eius meditabit die ac nocte. vi de beata virgine q pferuatur oia verba hec: pferes in corde suo. Quarto est q verbu dei edicit alijs pmonedo p dca do: r infirmo do. aplos. ephe. 4. ois seruo malus ex ore vestro no pcedat. Sed signa boni ad edificatione. Id. col. 3. Verbu tibi habet in vobis abundanter in omni sapia docentes r edmondes vofmetipfos. Id. 1. Tit. 4. p dca verbu vstra oportant ipostare r. Ultimo verbu dei debet executi mandari. Ia. i. E si fore facto res vbi r non audis oes tui fallentes vofmetipfos. Ita quomq feruatur per ordie beata. Quarta se neratione verbi dei est s. Primo enaudiant ipi rituliant: r figment in te. Secdo cōferat per fidē. Ecce ancilla dñi. Tertio tenet r portat in vtero. Quarto parit r peperit eū. Quinto nutrit r lactat eū. vi ecclesia cantat. Ip̄m regē angolorū sola virgo lactabat vt dicit de celo pieno.

Quod scriptum est de sp̄s s̄d nat̄ est maria v̄gine. Nō solum est necessariū credere sp̄ia no filiū dei vt oīsum est: s̄ etiā q̄ credere incarnationē ei⁹. Et ideo beatus iohannes postq̄ dicit rat multa subtilia r ardua: p̄ter istiusmodi ei⁹ incarnationē ei⁹ dicit. Et verbu caro factū est. Et vt de hoc aliqd capere possim⁹ duo exēpla ponā in medijs. Cōstat q̄ filio dei nihil est ita fide sicut verbu in corde nō cōceptū nō plati. Null⁹ autē cognoscit verbu dñi est in corde beate nisi ille q̄ cōcipit: sed nō solum cognoscit cū p̄fert. Sic verbu dei dñi erat in corde patri nō cognoscebat nisi a patre natiū: sed carne idēū sicut verbu voce tūc p̄mo manifestū r cognitū est. Baruch. 3. Postq̄ in inferis visus est r cū hostibus cōuersus est. atq̄ exēplū est: q̄ licet verbu plati cognoscat p̄ auditiū nō videt nec tangit: sed cum scribit in cartaceū videt r tangit. Sic r verbum dei r visibile r tangibile factū est cum in carne nostra fuit q̄ scriptū. Et sicut carta in qua vbi regis scriptū est dicit verbu regis: ita beomo cui cōsacru est vbu dñi vna ypostasi dicit fili⁹ dei. Ia. 1. Summe tibi libe grandē r scribe in eo sūlo holo. Et ideo sc̄ apli dicunt. Qui cōcepit est de sp̄s s̄d nat⁹: nat⁹ est maria virgine. In quo quēdā multi errauerunt vnde sancti patres in alio simbolo in sinodo n̄ r cena multa addiderūt per que nūc oēs err̄ces de struitur. Origēnes enī dicit q̄ sp̄s est nat⁹: et ijs

venit in mundū vt etiā saluaret demones. Unde dicit demones oēs esse saluādo cum sine mundi. Sed hoc est cōtra sacra scripturā. Dicit. n. mat. 23. Descedite a me maledicti in ignē eternū q̄ paratus est diabolo r angelis eius. Et ideo ad hoc remouendū additur. Idē p̄ter nos boies nō q̄ demones: r p̄ter usum salūtē. In quo quēdā magis apparer̄ amor dei ad nos. sicut vero voluit q̄ sp̄s natus est de beata virgine. Sed addidit q̄ esset purus hō qui bene viuēdo r faciēdo voluit tantē demeruit fili⁹ dei fieri sicut r alijs sancti. Cōtra q̄ dicit. Jo. 8. desēdi de celo: nō vt facia voluētē meā sed voluētē ei⁹ qui misit me. Cōtra autē q̄ nō desēdi desit nisi ibi fuisset: si fuisset pur⁹ homo nō fuisset in celo. Et ideo ad hoc remouendū addit. Desēdi de celo. Quamvis vero dicit q̄ licet fili⁹ dei fuerit semp r desēderit de celo: nō hūit verū carnē sed apparē. Sed hoc falsū. Nō enī decebat doctore veritatis aliquis falsitas habere. Et ideo sicut dicit verū carne sicut sic habuit. vi dicit. Luc. 24. p̄spate r videte: q̄ sp̄s carne r ossa nō habet sicut me videt h̄c. Et ideo ad hoc remouendū addiderūt. Et icarnatus est. Debetio vero qui fuit genere iude⁹ dicit q̄ sp̄s nat⁹ de beata virgine: s̄ er̄ p̄mittēdū vni r er̄ vniū s̄nate. Sed hoc est falsum: q̄ angel⁹ dicit. Dat. 1. Nō enī in ea natum est de sp̄s s̄d est. Et ideo sancti patres ad hoc remouendū addiderunt. De sp̄s s̄d. Valentin⁹ autē licet cōfiteret q̄ sp̄s cōceptus fuerit de sp̄s s̄d: vltimū q̄ huiusmodi portauerit vni corpus celeste r possent in beata virgine r hoc fuit corp⁹ sp̄s. Unde multū ad opata est beata virgo nisi q̄ fuit loc⁹ ei⁹. Unde dicit q̄ illud corp⁹ trāsiit per beati virgine sicut p̄ aqueductū. Sed hoc est falsum. Nam angel⁹ dicit ei Luc. 1. Nō enī er̄ te natus sc̄s vocatū fili⁹ dei. Et aplos. Gal. 4. N̄ vbi venit plenus ad opam s̄ sit de filiū s̄d factū er̄ muliere. Et ideo addiderūt. Plenus est maria virgine. Tertio vero r Sp̄s s̄d nat⁹ dicit q̄ licet sp̄s fuerit vbi dei: nat⁹ est maria virgine: nō h̄c alij: s̄ loco alij fuit h̄c dñi tas. Sed hoc est cōtra scripturā q̄ sp̄s dicit. Ier. 1. Hunc nā mē turbat ac. r itē. Dat. 26. N̄ istis est aia mea v̄q̄ ad montē. Et ideo sancti patres ad hoc remouendū addiderūt. Et h̄c fact⁹ est homo cui er̄ aia r corp⁹ plūm. v̄ verissime h̄c buit oia que homo habere p̄t p̄ter p̄cū. In hoc autē q̄ dicit h̄c fact⁹ destruitur oēs error: que sup̄ p̄cū r oēs alij qui dicit possent r sp̄s er̄: et rictus qui dicit omnimodū factū s̄m. Er̄ dicit n̄ pura cōsua factū vni natiū sp̄s que nec de sp̄s er̄ nec par homo. s̄ hoc est falsū: q̄ tūc nō est homo: est etiā cōtra hoc q̄ dicitur q̄ homo fact⁹ est. Destruit etiā error: Nestorū qui dicit filiū dei vnum esse hōi solus per unibuarionē. sed hoc

est falsum quia nemo enim esset homo sed in homi-
ne. Et qd sit homo patet per apostolum. *1. Cor. 1.*
et habitus multus et homo. *Jo. 1.* Quid queris me
interficere boles et. *Opusculum* aut sumere cybas
aliquas ad traditionem. Primo enim congruat si
des nra. Si enim aliquid diceret ali qua de aliq terra
remota: et ipse non fuisset ibidem crederet ei sicut
si ibi fuisset. Antequam ergo veniret xpus mundi pfi
arbitre et pphete et iohannes baptista dixerit aliquid de
deo: si tamen non ita crediderit eis boles sicut xpus
qui fuit cum deo in omni cum ipso. Unde multi
firma fide nra ab ipso xpo nobis tradita. *Jo.*
1. Quia nemo vidit vnquam. Unigenitus filius qui est
in simo patris ipse enarravit. Et inde est qd multa
fidei secreta sunt manifestata nobis post aduentum
xpi que ante occulta erant. Secundo cybas cleme-
ntis speciosa. Adhuc enim qd dei filium esse pro paruo ad
nos venit sumere carnem amicum pro magna veri-
tate in actura. Unde facta quod ad mortuum qd assu-
psit corpus animam et de virginem nasci dignat: et
nobis largire sua deitate: et sic factus est homo ut
hominem faceret deum. *Ro. 8.* Per quem habemus ac-
cessum per fidem in gratiam istam et gloriamur in spe
glorie filiorum dei. Lerno et hoc accidit ad claritatem.
Nulla enim est tam condensa bene claritatis indicati-
um qd qd deus creator: olim factus est creatura do-
mumur factus est frater nostrum dei factus est filius
hois. *Jo. 3.* Deus esset mundum vel filium suum
unigenitum daret. Et ideo qd beatissimi considera-
tionem amorem accendi debet: in illam ad deum
quanto inducitur ad seruandam puram animam
Intantum enim mensura nra fuit nobilitate et qualitate
et coniunctione ad deum qd fuit ad consensum diuine
gracie suscepta. Unde angelus post incarnationem noluit
sustineri qd beatus *Jo.* adoraret eum quod ante fa-
simauerat contra a maximis patriarchis. Ideo homo
habet exaltationem recedens et antedebet debet digna-
ri vtilitatem se et nomen suum per peccatum. Ideo dicit
beatus *per. 1. p. c. l.* Per quem maxima et periosa no-
bis promissa donantur et per hoc efficiamur bene
consortes nature: consurgentes enim in mundum est eorum
piscine corruptione. Quanto et hoc in illam de-
siderium nra ad pueniendum ad xpm. Si enim aliquid
ret esset frater aliquid: est nomen sub eo desiderium
ret illud cui frater esset rex ad eum venire et apud eum
esse et manere. vel est xpus sit frater noster debemus
desiderare esse cum eo et coniungi ei. *Mat. 14.* Ubi
aliquid fuerit corpus illud dixerat abitur et agnile. Et
apostolus et desiderium habebat dicitur et esse cum xpo. *1. Cor.*
quid de dei dicitur et in nobis considerando in car-
nationem eius.

p Illius sub ponto pialo crucifixe mouit
et separatus. Sicur necessarium est xpusano qd
credat incarnationem filij dei: ita necessarius est qd
credat passionem eius et mortem qd sicut dicit. *1. Reg.*

Ubi nobis nasci pfiat nisi redimere pfiasset. hoc
autem est qd xpus pro nobis est mortuus: ita est arduum
qd vit peritiam nos habere capere. Immo nullo modo
cadit in intellectum nro. Et hoc est qd dicit aposto-
lus. *1. Cor. 13.* Opus opero: ego in diebus vestris
opus qd non crediderit quis enarrauerit vobis.
Et ad *1. Cor. 13.* Opus factum est in diebus vestris qd
nemo credit eius narrabit. Tanta est enim gloria dei
et amor ad nos: qd ipse fecit nobis qd possumus
intelligere. *1. Cor. 13.* debemus credere qd xpus ita fuisse
necesse mouit qd deitas in omnia sit sed qd humana
nra in ipso mota sit. *1. Cor. 13.* cui mouit: est qd deo
transitum sit qd deo. et hoc per tres exempla. Vnus
est in nobis. Adhuc enim qd homo mortuus in sepa-
ratione aie et corpore mouit aia sed ipse corpus non
erat. Sic et in morte xpi non est mota diuinitas sed
natura humana. Sed si inde non occiderent diuinitas
et videt qd non magis peccauerit qd si occidissent
vni alium hominem. Ad hoc est videndum qd deo qd rex
esset induratus vna velle si quis inquinaret velle il-
lam tantum ream incurret et ac si ipse rex inquit
set. *1. Cor. 13.* licet non possent deum interficere: in huius-
modi nam a xpo assumptum occidit esse nisi puniri
ac si ipse diuinitas occidisset. *1. Cor. 13.* sicut dicitur
et superius filius dei est verbum dei et verbum dei in car-
nate est sicut verbum regis scriptum in carta. *1. Cor.*
igitur aliquid dilamaret carta regis: pro tanto habere
tur ac si dilamaret verbum regis. Et ideo pro tanto ha-
bet peccatum iudeorum: ac si occidissent verbum dei. *1. Cor.*
que necessitas est verbum dei patretur pro nobis?
1. Cor. et potest colligi duplex necessitas. Vna est
ad remediandum peccata: alia est ad exemplum hominum
ad agenda. Ad remediandum quidem: contra omnia mala
quod incurrimus per peccatum inuenimus remedium per pas-
sionem xpi. Incurrimus autem quing maledictio macu-
lam. *1. Cor. 1.* cum peccat deturpatur aiam suam: qd si
aut virtus aie est pulchritudo eius: ita peccatum est ma-
cula eius. *Baruc. 3.* Quid est israel qd intrauit in
mox et ex: conquinatus est enim mortis. Sed hoc
remouet passio xpi. *1. Cor.* ipse sua passione fecit bal-
neum in sanguine suo quo peccata occidit aueret. *apoc.*
1. Lauit nos a peccatis nris in sanguine suo. Lauat et
alia sanguine xpi in baptismo: et xpi sanguine
tunc habet remissionem. Et ideo cum a iugis inqui-
nat per peccatum factum xpo inuicem et magis peccat qd
ante. *1. Cor. 13.* Irrita que et facit lege memoyi sine
vlla misericordie dicitur: vel tribuere debet mortem
ita magis putatis peccata mereri stipulicia qd
filij dei obsecrante et sanguine teli potuit digne
ret. Sed incurrimus offensam dei. *1. Cor.* sicut car-
nalis diligit carnalis pulchritudinem: ita deus ipse
que est pulchritudo aie. *1. Cor.* ergo anima per peccatum
inquinat deum offendit: et odio habet peccatores.
1. Cor. 14. Odio sunt deo impie et impietas eius.
Sed xpi passio hoc remouet qui deo patri facit

tū pro peccato; p quo ipse homo satisfacere nō po-
 terat: cuius caritas fuit maior: et obediētia q̄ pec-
 catum primum hōis: et suavitatis. Ro. 5. Cū inimi-
 ci essēt deo reconciliati sūm deo per mortē filii
 eius. Tertio incurritur q̄ hōi imitat. Nā homo se
 mel peccando credit possidētē a peccato posse cō-
 tinere sed tōtū p̄stratū accidit: q̄ per primū pec-
 catū debilitat: et sit p̄moros ad peccandū: peccatū
 magis debet hōi: homo ignōs de se est: ponit se i
 tali statu vt non surgat: sicut qui in pueri se p̄stet
 nō et dīna virtute. vnde post hōi homo peccatū
 nā nostrā fuit debilitata: et corrupta: et sic hōi fuit p
 mior: ad peccandū. Sed t̄ps hōi infirmitatē: et de-
 bilitatē dimittit licet non totam deleuerit tamē
 ita est hōi t̄ps p̄ssione p̄ssione et p̄ssione debilita-
 tū q̄ nō tantū omat ea: p̄ p̄ hōi conari aditus gra-
 dei que cōferit in sacramento q̄ et ip̄i p̄ssione effi-
 cantiam habet ita q̄ p̄t resistere a peccato. ap̄los
 Ro. 6. Hōi homo noster simul crucifigitur vt de-
 struat corpus peccati. Nā ante p̄ssione t̄ps pau-
 ci mēti sunt sine p̄ssione mortali vultes sed post si
 ne peccato mortali multū vitare et vult. Quare
 incurritur reatū p̄ssione. Hōi em̄ erigit iusticia dei
 vt quocūq̄ peccat punitat. p̄ssione autē p̄ssione et cul-
 pa. vnde cum culpa peccati mortalis sit infirmitas
 vnde cōtra bona m̄m̄m̄. s. deum cuius p̄ssione
 peccato cōstāt pena debita peccato mortali
 est infirmitas. Sed ip̄s per suā p̄ssione abstruit
 nobis penā hanc et sustinuit ip̄s. i. pe. 1. p̄ssione
 nostra. i. penā peccati p̄ssione in corpore suo. Nā p̄ssione
 t̄ps sui tante virtutis q̄ sufficit ad exp̄ssione oīa
 peccata totū m̄m̄m̄ et sic cōstāt m̄m̄m̄. Et inde
 est q̄ baptizati ab oībus peccatis laudant. Inde ē
 em̄ q̄ iudei p̄ssione dimittit. Inde ē em̄ q̄ q̄
 q̄ magis p̄ssione t̄ps se ornata maiore cōsequit
 vult et plus meret de gra. Quare incurritur
 hōi regni. Nā qui offendit reges etulare cogitur
 a regno sic et homo p̄ssione p̄ssione de para-
 diso. Inde est q̄ adam statim post peccatū est
 eie ctus de paradiso: et clausa est ianuā paradisi. Sed
 t̄ps sui p̄ssione ianuā illam aperuit: et ad regnum
 eulei reuocauit. Aperto em̄ latere t̄ps ip̄s est i
 nua paradisi et suis sanguine em̄ obdita est macu-
 la placat est de ablata est debilitas creata ē p̄
 na: etules reuocatur ad regnū. Et inde est q̄ stati-
 laroni dicit. hōi em̄ erit in paradiso hoc ē
 est dicitum olim. Nō em̄ dicitur fuit alicui non ade-
 nō abas nō dicitur sed hōi em̄. q̄ ip̄s est ianuā
 laro v̄nti p̄ssione et inuenit. Heb. 2. Vultes fiduciam
 in iustro sancto: in sanguine t̄ps. Sic ergo
 p̄ssione vultas et p̄ssione regnū. Sed nō vultas est
 vultas fuit ad cōssione. Nā sicut dicit b̄ssione aug.
 passio t̄ps sufficit ad infero: m̄m̄m̄ totaliter vult
 nōstrā. Et inuenit vult p̄ssione vivere nō aliquid
 faciat nisi q̄ p̄ssione que t̄ps in cruce cōstēssione

et appetat que t̄ps appetit. Nullū em̄ cōssione
 vultas abest a cruce. Et em̄ querat exemplū d̄ssione
 tana. Quare em̄ dicitur nemo habet vt aliam si
 am ponat quis p̄ssione fuit. Jo. 15. Et hoc t̄ps
 et fecit t̄ps. Et t̄ps hōi p̄ssione aliam suā dicit
 nō debet nobis esse grane quocūq̄ mala facere
 pro t̄ps. p̄ssione. Quid retribuā t̄ps p̄ssione querit
 bult m̄m̄. Et quere cōssione p̄ssione et cōssione
 nā in cruce inuenit. p̄ssione em̄ et vult
 gna dicitur: aut cū quis magna pacit̄ssione fuit
 aut om̄ ea fuit que vitare p̄ssione non vitat.
 Et p̄ssione magna i cruce p̄ssione. T̄ssione. i. q̄
 eos q̄ m̄m̄m̄ per vult am̄ em̄ et vult hōi est dicit
 sicut dicit in eō. Et pacit̄ssione q̄ cū p̄ssione non est
 minabat. i. pe. 1. Et p̄ssione. 53. Dicit om̄ ad oīssione
 em̄ dicit et hōi agr̄ em̄ cōssione et ob m̄m̄m̄.
 p̄ssione p̄ssione et nō vitat. Mat. 26. Nā p̄ssione
 q̄ nō possim rogare p̄ssione m̄m̄: et cōssione m̄m̄
 m̄m̄ p̄ssione. i. legione. 22. Magna est ergo
 t̄ps pacit̄ssione i cruce. Heb. 12. p̄ssione pacit̄ssione
 ar̄m̄ ad p̄ssione nobis certamē: asp̄ssione in au-
 eto: fidei et confirmato: etiam qui p̄ssione t̄ps
 gaudia sustinuit cruce cōssione p̄ssione. Et ip̄s
 exemplū b̄ssione respice crucifigit. Nā de
 vult vult sub p̄ssione pilato et mox. Jo. 16. et
 ma d̄ssione iudicaria est. Vere ip̄s: mox tur-
 p̄ssione ad em̄. cū. Sap. 2. Vult pro seruo et vi-
 ta angelor: p̄ssione mox vult. p̄ssione. i. facit
 obedis vult ad mox. Et ip̄s exemplū obd̄ssione
 tie seque em̄ qui facit et ob d̄ssione p̄ssione vult ad
 mox. Ro. 5. Sicut per inobed̄ssione vult hōi
 peccato: cōssione sunt multū: ita per vult obed̄ssione
 em̄ vult obd̄ssione multū. In quere exemplū
 et m̄m̄m̄ terrena seque em̄ qui est rex regum et
 d̄ssione vult in quo s̄ssione sapie. in cruce si
 nate: illud em̄ cōssione vult sp̄ssione cōssione sed
 le et aceto potat et m̄m̄m̄. Nō non afficiat ad
 vult et ad d̄ssione: q̄ d̄ssione vult vult m̄m̄m̄
 mea. Nō ad d̄ssione: q̄ ego ludibria et verba
 exp̄ssione s̄ssione. Nō ad d̄ssione: q̄ p̄ssione
 cōssione de sp̄ssione in p̄ssione capiti em̄. Nō ad
 d̄ssione: q̄ in s̄ssione potauerit me aceto. aug.
 supra s̄ssione Heb. 12. Qui p̄ssione sibi gaudia et
 est. Nā bona terrena cōssione homo t̄ps
 vt cōssione m̄m̄m̄.

Et cōssione ad inferos. Sicut dicitur est mox
 et ip̄s fuit in separato: anime a corpore sicut
 et alio: b̄ssione. sed d̄ssione in infero
 liter iacta fuit de t̄ps: q̄ licet anima et corpore
 r̄ssione ad infero: ip̄s in d̄ssione p̄ssione
 p̄ssione anime et corpore afficit: ideo in infero
 corpore fuit s̄ssione deice: ad inferos cum
 anima d̄ssione. Sicut aut̄ssione: quare t̄ps
 cum anima ad infero descendit. p̄ssione
 et sustinet totū penā

peccati vt sic tota culpa expiraret. **P**ena autē peccati non solum solum erat mors corporealis sed etiam erat pena in anima: q; etiam peccatum erat quantum ad animam: quia etiam ipsa anima puniebatur sicut ad carcerem velentis digne pro quo abolenda nihilum sanctitatum erat. Et ideo post mortem descendebat omnes etiam sancti patres ante ipsam ad inferna ad inferna. Vt ergo ipse sustineret totam penam peccatoribus debitam: voluit nō solum mori sed etiam animam ad inferna descendere. vnde ps. **S**piritus? sic cum descendebat in lacum. factus sum sicut homo sine adiutorio et liber. **A**lii enim erant ibi vt serui: s; ipse vt liber. **S**ecunda ratio est: perfectio sicut nō solum sicut amicus omnium? **H**abebat enim amicos suos non solum in mundo sed etiam in inferno. **I**n hoc enim sunt alii amici ipsius: q; habet charitatem. **I**n inferno autem multi erant qui cum charitate et fide veniunt descendunt. **S**icut abraham. **N**am iacobus. **N**ovus dicitur et alii iusti et perfecti viri. **E**t quia ipse suus visitaverat in mundo et eis subgenerat per mortem suam: etiam etiam visitare suos qui erant in inferno et subuenire eis descendendo ad eos. **E**ccl. 14. **P**enetrabo omnes in feroces partes terre: et inspiciam omnes domos entes et illuminabo omnes sperantes in domino **T**ertia vero ratio est vt perfecte de diabolo triumpharet. **T**unc enim perfecte triumpharet aliquis de aliquo qui non solus vincit eum in campo: sed etiam inuadit eum vltim in domum propinquam et auferit eisdem regni et domum suam. **A**pus autem triumpharet contra diabolum et in cruce vicerat eum vnde ait **Jo. 12.** **N**unc iudicium est mundi: nunc princeps huius mundi. **I.** **D**iaboli eicietur foras. **E**t ideo vt perfecte triumpharet voluit auferre sedem regni sui et ligare eum in domo sua que est inferna. **E**t ideo descendit illic et diripuit omnia sua et ligauit eum et abstrahit eum pedem suum. **Col. 2.** **E**xpositio principatus et potestatis transcendit considerat palam triumphans illos in semetipso. **S**ummiter etiam q; potestatis et possessione accepta ipse celi et terre: voluit etiam possessionem accipere inferni vt sicut apostolus ad **Gal. 3.** **I**n non tunc lesa omne genua flectantur celsibus terrarum et in firmos. **2** **Cor. 9.** **I**n nomine meo omnia caelestia. **Q**uarta ratio est: vltima est: vt liberaret sanctos qui erant in inferno. **I**psa enim sicut voluit pati mortem et liberaret viuentes a morte ita etiam voluit descendere ad infernos et liberaret eos qui erant ibi. **3** **Act. 9.** **T**u quoque in sanguine testamētum emisti viticos nos de laici qui nō est ad **1** **Thim. 14.** **E**ro in eos tua o mors: ero mors tua in inferno. **L**icet enim mors totaliter destrueret ipse infernos tamē non deservit sed inuocavit q; non omnes liberaret de inferno: sed illos tā

tum quierant sine peccato mortali. **E**t similiter sine peccato originali: quo quantum ad peccatum liberati erant per circuncisionem. vel ante circuncisionem magis liberati erant in fide parentum vel fidelium quantum ad eos qui non habebant vltim rationem: vel per sacrificia et in fide ipsi veniunt quantum ad adultos. **S**ed erant ibi peccati peccatum originale adeo a quo quantum ad naturam non poterat liberari nisi per ipsos. **E**t ideo descendit ibi illos qui descenderunt cum peccato mortali et merenciosos paruos. **E**t ideo dicit. **E**ro in mors tua inferne. **E**t ergo patet q; ipse descendit ad inferos et propter quid. **E**t ibi ad instructionem nostram possimus accipere quatuor. **P**rimo ipse firmus de deo. **N**am quantumcumque homo sit in afflictione semper tamen debet sperare de dei adiutorio et eo confidere. **N**ihil enim ita grande inuenitur sicut esse in inferno. **E**t ergo ipse illos qui erant in inferno liberavit multum debet quilibet qui amicus dei confidere et liberetur ab eo a quacumque angustia. **S**ap. 1. **D**ec. **S**apientia venditur multum non detrahunt descendit cum ille in fossam et in vinculo non dereliquit eum. **E**t quia spiritus dicitur in inferno sicut in inferno debet esse securus ille qui seruit deo. **E**ccl. 14. **A**ui in metu domini: nihil trepidabit et non pauerebit quantum ipse est spes eius. **S**ecundo debent conspiciere timorem et propter presumptionem. **N**am licet ipse passus sit peccatoribus: ad inferna descendendo tamē liberavit omnes: sed illos tantum qui sine peccato mortali erant: vt dictum est. **I**llos vero qui in inferno descendere dimisit. **E**t ideo timere qui cum peccato mortali illuc descendit speret venias. **S**3 tantum in inferno erit quantum sancti patres in paradiso. **1.** **I**n eternum. **2** **Cor. 13.** **I**tem ibi in supplicium eternum. iusti autem in vitam eternam. **T**errio debent habere et sollicitudinem. **N**am ipse descendit ad inferos propter nos frequenter de bonis sollicitus esse debet descendere considerando. **S** penas illas sicut faciebat ille sanctus? **E**xhibeas dicit. **3** **Jo. 33.** **E**go vici in mundo vici meo: vadam ad portam inferi. **N**am qui ibi frequenter cogitationem descendit in vitam nō descendit de facili in mortem: q; huiusmodi consideratione erabit a peccato. **V**t dicitur. **n. q.** **1** **Thim. 1.** **M**ultis casibus a malis et propter talia penam: quanto ergo magis debet si in ea uita pro pena inferni: maior est et ipsi ad vltim uentis: ipsi ad accedunt et ipsi ad multiplicata est. **E**ccl. 7. **E**demore nouissimam: in inferno nō peccabis. **Q**uarta puenit nobis: hoc creptum dilectio. **I**psa nō descendit ad inferos: vt liberaret suos: et ideo debent illuc descendere vt subueniantur. **I**psa nō debet peccati: sed peccati: sicut nō est q; si parat. **N**am est in q; si ibi carnis sine q; est in carnis. **E**t ideo magis est

curus qui nō sibi amicus qui est in purgatorio
 coram illa sic copiosus pēnā mundi ad illas. Job.
 19. Differenti mei materem mei saltem eos
 amici mei: q̄ manus v̄si tēgeri me. 1. 2. Vaba.
 11. Sancta et salubris ē cogitatio p̄ defunctos ero
 rare: vt a peccatis absoluant. Subiungit aut̄ eis
 p̄cipue p̄trialis dicit Aug. l. p̄ n̄ illas orationes: et
 elemosinas. P̄rogone ad eandē quartā l. iclunū
 Hec est m̄y: q̄ etiā in mundo isto p̄t amice sal
 tificare p̄ amicos. Inrelligendū est in hoc de illis
 qui sunt in purgatorio.

Eterna die resurrectio a mortuis. Duo sunt
 hoc necessaria ad cognoscendū. 1. gl̄a dei et
 pena inferni. Nam p̄ gl̄osā electi et p̄ penās ter
 ritis cauent sibi boies et retrahunt a peccā. Et hoc
 fuit valde difficulta hoc ad cognoscendū. Vbi de
 gl̄ia dicitur. 9. Hec in celo sunt q̄s inrelligunt
 et hoc quidē difficile est tenentia: q̄ vt dicit Jo. 1. q̄
 de terra est de terra loquitur: s̄ nō est difficile sp̄ia
 lib̄as q̄: qui de celo venit sp̄s oēs est: vt dicit ibidē
 et idē deus de celo descendit et incarnatus ē: vt do
 cret nos celestia. Erat etiā difficile cognoscere
 penās inferni: s̄p. 1. Non est qui agnitus sit reuer
 sus ab inferis: hoc dicit in p̄sena impij: et hoc nō
 p̄t modo dici: q̄ sicut dicitur de celo: vt do
 cret celestia: ita resur̄xit ab inferis: vt nos de in
 feris doceat: et ideo necesse est: vt credamus q̄
 nō solum dō factus ē et mortuus: s̄ p̄ resurrectio a
 mortuis: ideo dicitur die resurrectio a mortuis
 Inuenimus aut̄ q̄ multa surrexerūt a mortuis: s̄
 Lazarus et filius vidue: et filia archidiaconi. Et
 resur̄xit etiam ip̄s differt a resurrexerūt illis: et alio
 in quatuor. p̄m o s̄p̄m ad celi resurrexerūt: q̄
 alij qui surrexerūt nō surrexerūt sua virtute: vt
 ip̄s: vt ad peccata alienius sancti: ip̄s vō resurre
 xit p̄ sua virtute: q̄ nō solum erat homo: s̄ et
 deus et diuinitas verbi namq̄ separata fuit: nec
 ab illa: nec a corpore: et ideo corpus aliam et alia
 corpus cum voluit resur̄p̄t. Jo. 2. p̄t̄es hō
 ponendi aliam meā: et potatem habeo: itēp̄ sumen
 di et am: et h̄ mortuus fuerit hoc nō fuit et inferni
 tate: nec et necessitate: s̄ virtute: q̄ ip̄s: et h̄ p̄
 q̄ cum emisit sp̄m clamauit voce magna: quod
 alij in euentis nequeat: q̄ et infirmitate mon
 strat. Unde centurio dicit Mat. 17. Vere filius dei
 erat iste: et ideo sicut sua virtute posuit aliam suā
 ita sua virtute recepit eā: et ideo dicit q̄ resurrexit
 et nō q̄ sicut suscitatus quasi ab alio. p̄. Ego de
 m̄i et soporatus sum: et euenit: nec ē hoc s̄p̄s
 et q̄ dicit actus. 1. Hunc s̄m resur̄xit deus.
 Nam et p̄ resur̄xit et resur̄xit filius: q̄ eadem ē vir
 tus patris et filij. Secundo differt s̄p̄m ad vitā
 ad quam resur̄xit: q̄ ip̄s ad vitā gloriosam et
 copiosā. Apo. Ro. 6. Ip̄s resurrexit a mor
 tuo p̄ gl̄am patris. Alij vō ad eandē vitā quā p̄

no haberant: sicut patet de Lazaro: et de alijs.
 Tertio differt s̄p̄m ad fructum et efficaciam: q̄
 virtute resurrectionis ip̄s resur̄xit oēs. 2. Vab.
 27. Contra corpora: s̄p̄s q̄ dominus: et surrexit
 Apo. 1. Ro. 1. Ip̄s resurrexit a mortuis p̄
 vitā dominicā: vide q̄ ip̄s p̄ passionē per
 uenit ad gl̄am. Lu. 24. Vnde sic op̄atur pan̄ ip̄s
 et transire in gl̄ia suā: vt doceamus quā
 ad gl̄am perire possimus. actus. 14. p̄t̄ mot
 tas tribulationes et nos intrare in regnum dei.
 Quarto differt s̄p̄m ad ip̄s: q̄ resurrectio ab
 inferis differt: v̄q̄ ad s̄m munditiam aliquibus et
 p̄t̄ilegō ante cōcedat: vt beate virginis: et vt p̄
 eredit beato Joāni euangeliste. Sed ip̄s resurre
 xit terra die: cuius ratio ē: resurrectio et mo
 nis et natiuitas ip̄s s̄p̄m p̄t̄er nos: et saltem: et ideo sic
 voluit resurgere quādo filius nostra p̄t̄erit. Un
 de si statim resurrexerūt nō fuisset credendum q̄ fu
 isset mortuus. Item si nullus distulisset distu
 li nō remaneret sicut in fide: et nulla virtus sus
 tineret passionē suā. p̄. Huc virtus in sanguine
 meo dum descendo in corruptionē: et die ter
 tia resurrexit: vt crederet in omnia: et vt discipuli
 fidem nō amitterent. Possimus aut̄ et huius s̄p̄m
 ad nostrū eruditiōis ē accipere. p̄mō virtus
 resurgens resurgere sp̄ialiter a morte: alie quā
 currunt p̄ peccatū ad vitā: virtus que habet p̄
 pulam. Apostolos. E. p̄. 5. Surge qui dormis
 et erige a mortuis: et illuminaberis. Et hoc
 est resurrectio p̄m a. Apo. 20. Beatus qui habet
 partē in resurrectione p̄m. Secundo q̄ nō esse
 ramus resurgere v̄q̄ ad mortē: cito: q̄ ip̄s
 resurrexit terra die. Ecclesi. 5. Retardas mor
 tu ad vitam: ne differas de die in diē: et q̄ nō po
 teris cogitare que pertinent ad salutem inferni
 tate gramus. Et q̄ etiam perdis partem omni
 um bonorum que sunt in eccl̄a: et multa mala in
 curris et perducens in peccato. Et ab omni
 quanto diuitas possidet tanto difficilior dimi
 nit: vt dicit Beda. Tertio: vt resurgamus ad vi
 tam incorruptibilem: vt. 1. nō iterū moriamur. 1.
 In tali p̄p̄t̄io: v̄q̄ nō peccemus. Ro. 6. Ip̄s
 resurgens et in celestia iam nō moritur et. 1. infra
 Ita et vos eristumate vos in mortuos quidē et pec
 cato: v̄q̄ t̄es ante deo in ip̄o s̄m. Non q̄ regit
 p̄nā in vestro in ortu corpore: vt obeditis o
 cupiscentiis eius: s̄ neq̄ et habeatis in v̄
 arma iniquitatis peccator: sed et t̄be v̄
 tanq̄ et mortuis v̄q̄ t̄es. Quarta: vt resurgamus
 ad vitā nouā et gloriosā: vt. 1. virtus
 oia que p̄s fuerat occasione et cā m̄t̄: p̄t̄.
 Ro. 6. s̄p̄m ip̄s surrexit a mortuis p̄ gl̄am patris:
 ita et nos in nouitate vite ambulamus. et beato
 na vitā et vitā v̄q̄ t̄es que inuouat aliam et p̄
 ad vitā et gl̄am. Amca.

2
 Ascendit ad celos: sed et ad dexteram dei
 patris asposita. **C** Post ipse resurrectio
 ne os credere eius ascensionem qua in celum
 ascendit die. **40.** Ideo dicit ascendit et. Circa quod
 debet notare tria. Primo. quod fuit sublimis ror
 nassa ventis. Sublimis quod fuit: quod ascendit ad
 celos. et hoc tripliciter exponit. Primo sup omnia celes
 tes corpora. ap. eph. 4. Ascendit super omnia celes
 tes. Et hoc primo incepit in ipso. Nam antea corp
 terrenum non erat nisi in terra inuanti et terra ad fa
 em in paradiso terram. Secundo ascendit sup omnia
 los spiritualia. Inuanti spiritualia. eph. 1. Ascendit
 ibidem ad dexteram suam in celestibus sup omnia principa
 tibus preteritis et futuris et ablationes: et sic quod nolant
 non solum in hoc seculo sed etiam in futuro et quod sub
 iacet sub pedibus eius. Tertio ascendit usque ad se
 dem patris. **Matth. 26. 7.** Ecce cum nubibus celi
 qui filius hominis veniet et usque ad antiquum diem
 peruenit. **Matth. 26. 7.** Et desquidam iesus post hoc
 loquitur est eis assumptus est in celis: sed et a de
 xtera dei. **Matth. 26. 7.** Sed et accepit in dextera dextera
 sed metaphorice: iniquis dicitur sedere ad
 dexteram patris. i. ad equalitatem patris. In ipsa ho
 mo sedet ad dexteram patris. i. in potentibus hominis.
Matth. 26. 7. Hoc autem affecit diaboli. **Matth. 26. 7.** In celis ediken
 di super astra dei et astra solis mei. Sed eto in
 monte teli in lateribus aquilonis. Ascendit super
 altitudinem nubium in nubibus eto altissimo. Sed non g
 nent nisi ipse. Ideo dicit. ascendit in celis sed et ad
 dexteram patris. **Matth. 26. 7.** Dicit omnia dico meo sed et a de
 xtera eius. Secundo ipse ascendit fuit dominus: quod ad ce
 les. et hoc per tria. Primo: quod celi debet ipse
 et sua natura. Naturale enim est ut unusquisque reuer
 tantur unde trahit originem. Principium autem originis
 ipse a deo qui est sup omnia. **Job. 16.** Cum a patre et ve
 ni in mundum iterum relinquo mundum et vado ad patrem
Job. 16. Nemo ascendit in celum nisi qui descendit de ce
 lo filius hominis qui est in celo. et licet sancti in celum
 ascendant non tamen hanc rationem: ipse sua virtute sancti. Vo
 attracta a ipso. **Matth. 26. 7.** Trabe me post te. **Matth. 26. 7.** Hic potest
 dici quod nemo ascendit in celum nisi ipse: sancti non
 ascendit nisi in quantum sunt membra ipsi qui est caput
 ecclesie. **Matth. 26. 7.** Et bibimus fuerit corpus illuc con
 gregabuntur a aquile. Secundo debebat ipse celi et
 sua victoria. Nam ipse est in mundum missus ad pugnam
 contra diabolum et violit eius: et ideo meruit exalta
 ri sup omnia. **Matth. 26. 7.** ego vici et sedi cum patre meo
 in throno eius. Tertio et fuit beatitudo. Nulla enim
 beatitudo est ita magna sicut beatitudo ipsi qui cum est
 deus voluit fieri homo et eius esset omnia voluit se:
 maius accipere factus obediens usque ad mortem
 et dicitur **Matth. 26. 7.** et descendit usque ad infernum: et non
 meruit exaltari usque ad celum ad sedem dei. Nam
 humilitas vis est ad exaltationem. **Luc. 14.** Qui se
 humiliat erit exaltatus. **Matth. 26. 7.** Qui descendit ipse est

et qui ascendit super omnia celos. Tertio ipse ascensio fuit
 vitis. et hoc quantum ad tria. Primo quantum ad de
 um. Nam ad hoc ascendit ut nos doceret sicut re
 surrexit et nos resurgere factum ascendit ut nos
 doceret. Nos enim nec sciebamus vitam ipse dedit.
Matth. 26. 7. Ascendit in paradiso ante eos. et ut nos
 assecuraret de possessione regni celestis. **Job. 14.** Na
 do parat vobis locum. Secundo quantum ad secretum
 est. ad hoc enim ascendit ut interpellaret pro nobis.
Heb. 7. Accedens per semetipsum ad deum semper
 vivens ad interpellandum pro nobis. i. **Job. 14.** Ad
 curam habentem apud patrem iesum ipsum. Tertio ut
 ad se corda nostra traheret. **Matth. 26. 7.** Qui est
 futurus iudicium: ubi est et constituitur et obtemperat
 gratia. ap. Col. 3. Et constituetur cum ipso que ser
 uantur sicut quos ubi ipse est in dextera dei sedena
 que seruantur sunt sapientie non que sunt super terram.

Ad id officium regis et prespecat iudicare. per
 ver. 20. Rex qui sedet in solio iudicium dicit
 per omne malum in manu suo. Quia ergo ipse ascen
 dit in celum: sed et ad dexteram dei sicut dicitur
 manifestum est quod spectat ad eum iudicium. Et ideo in
 regula carbolice fidei constituitur quod ventus est in
 dicare vivos et mortuos. Hoc etiam dicitur esse
 li. act. 1. Iudicium iesus qui assumptus est a vobis in celum
 sic veniet quod iudicium videntis cum cunctis in celis
 sed et aut in a dextera dei de hoc iudicium. **Matth. 26. 7.**
 Iudicium est forma iudicium. Sed et in quod iudicium hoc est
 timendum. Tertius est qualiter pro arce? nos ad b
 iudicium. Quod ad formam iudicium tria pariter. i. quod
 sit iudex qui in iudicium et de quibus sit. ipse autem est iudex.
 act. 1. Ipse est qui iudicium estis deo iudex vi
 uos et mortuos sicut accipimus per mortuos pec
 catores et prius recte viventes: sicut per vivos
 ad vitam illos qui tunc vivunt: per mortuos om
 nes qui mortui sunt. est autem de non solum in ipso
 deus est sed etiam in ipso homo: et hoc per tria
 primo quod necessarium est ut in iudicium iudicium videret
 dicitur ut autem est ita delectabilia: quod nullus potest si
 ne gaudio eam videre et ideo nullus dicitur potest
 tam eam videre: quod tunc gauderet. ideo necesse est
 ut appareat in forma hominis et ab omnibus videtur.
Job. 5. Iudicium dedit et iudicium facere: quod filius hominis
 est. Secundo quod ipse meruit hoc officium secundum quod
 mo. Ipse enim secundum quod homo fuit iudicatus
 et hoc deus fecit et iudicet totum mundum. **Job. 36.**
 Iudicium tua quod iudicium iudicium est: cum iudicium re
 cupies. Tertio ut cesset desperatio ab hominibus si ab
 homine iudicium. Et cum sit deus iudicet et beatus
 iterum et speraret. **Luc. 11.** Et dicitur in ipso homo ve
 niens et in nube. Iudicium vero sunt omnia homines
 qui sunt iudicium. etiam ap. 1. **Col. 5.** Secundo nos man
 scilicet in omni tribulatione ipse ut referat unumquemque pro
 pria cogitatione: sicut bonum sicut malum. est aut

Expositio simboli

apostolorū

sicut dicit Greg. quadruplex oratio inter iudicium
 deo, aut cui iudicandi sunt boni aut mali. **Oratio**
 aut quæ dicitur ad iudicandum s; nō iudicabitur sicut. I
 si deos quorū facta nō discutitur: q; qui s; credit
 illi iudicabit. **Et** dicit Jo. 3. Quidā vō p̄dicitur s; iu
 dicabitur sicut fidelis qui decesserit cū p̄d̄ mōr
 tui. ap̄s. Ro. 8. Impēditur peccati mors. **Idē**. n.
 excidētur a iudicio p̄p̄ fidei quā habuerit. **Bo**
 noy enī quidā saluabitur s; nō iudicabitur pau
 peres. **Ip̄s**. p̄pter deum quōm alios iudicabit.
Mat. 13. Vos qui secum estis me in regnande
 cū sederit s; d̄ deus in sede manebitis: sede bi
 tis s; vos sup̄ sedes iudicatis iudicatis duode
 cum trib; **Israel.** **Q̄s** quidē nō sōlū intelligi de
 scriptis sed etī de oib; p̄cipibus: talis p̄cipue
 qui plus alios laborant nō est de numero illoꝝ
Et ideo intelligendū est etī de oibus legantibus
 ap̄s: de ap̄s: viris. **Ideo** ap̄s. i. **Cor. 6.** An
 nescitis qm̄ angelos iudicabim;? **Ita. 3.** **Quis** ad
 iudicā veniet cum sēb; p̄p̄i f̄i s; p̄cipibus
 eius. **Quidā** aut saluabitur s; iudicabitur. **I.** mor
 tētes in iudicia. **Licet**. n. in iudicia decesserint.
 occupabūt etī sp̄tū in aliquo lapsi sunt s; ideo iu
 dicabuntur sed saluabuntur. **Iudicabuntur** aut de oib;
 factis bonis et malis. **Eccl. 11.** Ambula i v̄s
 cordis tui: scito q; p; oibus v̄s: adducet te deus
 in iudiciū. **Eccl. 11.** Cuncta que sunt adducet de;
 in iudiciū pot' errato siue boni siue mali sit. **De**
 verbis etī ociosa. **Mat. 23.** Omne verbū ocio
 sum q; loquuti fuerint bonis reddent rōnē de eo
 in die iudicii. **De cogitationib;.** **Sap. 1.** In cogita
 tionib; impii interrogatio erit. s; sic patet forma
 iudicii. **Est** aut iudiciū illud tēp̄mēdū p̄pter q̄
 moꝝ. **Primo** p̄pter iudicia sapientū. **Sicut** enim
 oia cogitationes s; locutiones s; operationes qm̄ oia
 iudicā s; aperta sunt oculis eius. **vt** dicit **Heb. 4.**
Propter. 16. **Deo** v̄s holūm patet oculis ei;. **Ip̄e**
 erit; sicut v̄s nostra. **Sap. 1.** Auris v̄s audis oia
Intē cogitatione n̄as. **Jer. 17.** **Prout** est eo; hōi;
 s; iudicabitur. **q̄ cognoscet illū.** **Ego** oīs seruis
 cordis s; p̄nōtencia. qui de vnicuique iura v̄s
 s; iudicabitur: iura fructū aduersionis suarū. **Ibi** erit testis
 infallibilis. **I.** p̄p̄t holūm s; c̄le ap̄s. **Ro. 2.** **Le**
 stimoniū reddente illis s; c̄le p̄p̄t s; inter sc̄m
 cem cogitationū accusantis aut etī defendētis
 in die cū iudicabit deus occulta holūm. **Secū**
 p̄pter iudicia poterit: q; ois ois est in se. **Ita. 40.**
Eccē oīs deus in fortitudine venit. **Intē** ois p̄t
 est in alijs. q; ois creatura erit cū eo. **Sap. 5.** **Iu**
 gabit cū illo ois terra: cōra infensuras. s; id
 dicebat. **Job. 2.** **Quis** sit nemo qui d; manu tua pos
 se eruit. **ps.** **Si** ascēdero in celū tu illic cōā de
 scēdero ad infernū ades. **Tertio** p̄pter ois ip̄e
 sibi iusticiā. **Nunc** enī est t̄p̄o misericordie: sed
 t̄p̄o futurum erit sōlū t̄p̄o iusticie. **Et** id nunc

est t̄p̄o nobis: sed t̄p̄o erit sōlū t̄p̄o dei. **Quare**
 p̄t t̄p̄o nō in factis iudicabo. **Propter**. 6. **Ter**
 t̄p̄o: v̄s nō p̄t t̄p̄o v̄s v̄s v̄s v̄s v̄s v̄s v̄s v̄s v̄s v̄s
 cuiusq; s; d̄: nec suscipiet. **p̄** redēp̄de bona pla
 rima. **Quanto** p̄pter iudicia trā. **Aliter** enī appa
 rebit iusticiā. q; dicitur s; delectabilis. **Ita. 33.**
Ge; in deo: v̄s v̄s. **Aliter** malis q; n̄: s; au
 delus itū vt dicitur d̄: cadit sup̄ nos s; ab̄
 diteno ab ira agni. **vt** dicit ap̄s. **De** aut ira nō
 dicit in deo cōmōnē annuited effe cū re pe
 nā. **I.** peccatorib; iusticiā. **s; malis.** **Quare**. **Qui**
 anguste crunt peccatoribus v̄s in iudicio. **De**
 per erit iudicā trā. **vt**. **Quia** hōc autē m̄ mōꝝ
 debem; quanto habere remedia. **Primo** ē bo
 na op̄atio. ap̄s. **Ro. 13.** **Quis** non timere p̄ccatū
Boni fac: s; habetis laudē et illa. **Secū** enī p̄t
 s; p̄t de omissis. **In** qua tria debēt esse. **I.** bo
 loc in cogitatione: p̄ ados in p̄fessionē s; acerbitas
 in satisfactōe que quādē exp̄it p̄cā etēnā. **Ter**
 tiū est elemosina que oia man dat. **Luc. 11.** **facite**
 vobis amicos de mōnna s; liquantur: vt cū de
 fecerint recipiant vos in etēnā tabernaculā.
Quartū est charitas. **I.** amor dei s; primi que quā
 dē charitas operit multitudinē peccatorū. **vt** dicit
 tur. **i. pe. 4.** **i. p̄**cor. 13.

Rede in sp̄m̄ sanctū. **Sicut** dicitur est ver
 bū dei est s̄lū dei sicut verbū bōis est con
 cepto intellectū. **S; quib; hō; v̄s: mo**
Ita. **q; hō** cogitat s; debet facere; nō volūm fa
 ciendi nō adert: sicut aut hō credit s; non op̄at
 d̄: et dicit motus. **vt** dicit **1. Cor. 1.** **Verbū** aut dei
 est v̄s. **Heb. 4.** **Quis** est s̄mo dei. **Et** ideo nec
 fe est q; de d̄: facit se volūm s; amor. **vt** ang. in
 lib. de tri. **Verbū** q; insinuare tēdūm; cū amo
 re noticiā est. **Sicut** aut v̄s dei s; hō; dei ita amor
 dei est sp̄m̄ sanctū. **Et** ideo est q; t̄p̄o hō; sp̄m̄ sanctū
 q; d̄: hō; dei. **ap̄s. Ro. 5.** **Charitas** dei diffusā
 in cordib; n̄ris p̄p̄t. **scilicet** q; d̄: n̄ris. **fuerit**
 aut aliq; male sentitēs de sp̄i. **sed** d̄: p̄t
 creatura s; q; erat m̄no op̄e s; s̄mo s; q; erat s̄mo
 s; minister dei. **Et** id s̄lū ad remouēdū hō; errorē
 addiderunt qm̄ v̄s in alio simbolo de sp̄i. **sed**
Primo ē q; hō; aut sp̄s. **s; angelū** n̄ minister
 dei. **Im** illud ap̄s. **Heb. 1.** **Deo** sunt ad ministrā
 rōnē sp̄s. **s; p̄p̄t** d̄: ois est. **Jo. 4.** **Sp̄s** est
 s; ap̄s. **1. Cor. 1.** **Quis** aut sp̄s est. **Et** inde est q;
 vbi est sp̄s v̄s hō; libertas. **vt** dicit. **1. Cor. 3.** **Quis**
 ins̄ d̄: est q; facti d̄: p̄t dei s; auferat amor m̄
 d̄. **Et** id d̄: est in sp̄m̄ sanctū. **Secū** enī q; m̄
 est v̄s aut q; edūgāt deo: cū ip̄e de; s; v̄s v̄s
 sicut alia v̄s op̄is. **Deo** aut edūgāt sp̄m̄ sanctū
 per amorē: q; ip̄e est amor dei: s; id eo v̄s v̄s.
Jo. 6. **Sp̄s** est q; v̄s v̄s. **vt** dicit s; v̄s v̄s
Tertio est q; hō; **scilicet** est cū d̄: s; hō; cū p̄t
 hō; q; sicut hō; est v̄s v̄s p̄t v̄s v̄s. **Im** aut

am: prius filij & ideo peccabat utroq. Et sicut
 verbi dei est eiusde subtilitate cu patre: ita & amor
 cum patre & filio, & ideo dicit. Qui ex patre & filioq
 procedit. vñ & pbat: pater q̄ nō est creatura. Quia
 vñ est q̄ est equus patri & filio sp̄m ad cultū. Jo. 4.
 Vñi ad deos addebat p̄m in sp̄m & v̄
 ritate. Quia. vñ. Doctore oēs q̄ntes baptizantes
 eos in noie patris & filij & sp̄s sancti. Et ideo dicit
 nō q̄m patre & filio simul adorat. Quia nō per
 q̄m manifestat q̄ sit equal deo est: q̄ sancti ppbe
 te locuti sunt a deo. Adhuc autē q̄ si sp̄s nō est de
 nō diceret q̄ ppbete fuerint locuti ab eo. H̄ per
 mus dicit. 2. pe. 1. q̄ sp̄i. sancto inspirati locuti sunt
 sancti dei boia. Jo. 4. Quid dicit nulli me & sp̄i
 ruit est. vñ dicit. Qui locut' est p. pbat. p̄ter
 h̄c destruit duo errores. erro. 1. Quia deo qui
 dixerit q̄ ver' testamētū nō erat a deo. q̄ sal
 tum est: q̄ per ppbas locut' est sp̄s sancti. H̄ error
 pessime & dicitur qui dixerit q̄ ppbe nō sunt lo
 cuti a sp̄s sed q̄i amētes. p̄sonenit autē in nob
 multiplex fruct' a sp̄i. scđ. p̄mo q̄ purgat a pec
 catis. Qu' nō est: q̄ eiusde est reficere cur' est p̄si
 nere. S̄ia autē creat' p̄ sp̄i. sancto: oia p̄ sp̄m facit
 deus. Deus eni diligit de suū bonitate est oia. Is̄.
 41. Dilig' oia que sūt. Et. Dio. in. 4. ca. de di. no.
 Quia: amor nō gemit cu sine germine esse. H̄
 q̄ q̄ corda hōi: p̄ p̄cā destruita restituit a sp̄i.
 sancto. S̄a. Emitte sp̄m tuū & creabitur tibi reno
 vatio facie terre. Nec manū s̄ ipsū purgat: q̄ oia
 peccata demittunt per amorem. Luc. 7. Dimissa
 sūt esca multa: qm dicitur multi. per. 1. Con
 versia delicta operū dicitur. Is̄. 1. pe. 4. Charit
 at' opera multitudinē peccatorū. Quid dicit
 intelletus: q̄ oia que scim' a sp̄i. sed scim'. Jo. 14.
 Paraclet' autē sp̄i. sancti: quē mittet p̄fī noie in eo
 ille vos doceat oia: suggerat vobis oia que dicit
 dicit vobis. Is̄. 1. Jo. 1. Unctio docebit vos de
 oibus. Tertio innat & quodamō cogit servare mā
 data. Null' eni possit servare mādata dei: nisi a
 marer' dei. Jo. 14. Si q̄s diligit me: s̄m onē meū
 servabit. Spirit' autē sanct' facit amare deū: idō
 iurat. Eccl. 36. Dabo vobis cor novū & sp̄m no
 vū ponā in medio v̄s. Et auferas cor lapideū de
 carne vestra: dabo vobis cor: carnel: & spiritus
 meū ponā in medio vestri. Et factū est inceptus
 meū ambulatō & iudicia mea quotidianē & ope
 rium. Quarto cōfirmat sp̄m vite eternē: q̄ est si
 cur pign' hereditat' illi'. ap̄s. ep̄b. 1. signat' estis
 sp̄i p̄m illiō: sed q̄ pign' hereditat' n̄ est. n. q̄i
 erra vite eter. Qu' nō est: q̄ ex debet vita eter
 dei: m̄tū est: sicut filij dei: & hoc sit p̄ q̄ sit filij
 sp̄s. Similiter autē alios sp̄s hoc q̄ h̄ sp̄s sp̄i
 q̄ est sp̄i. sanct'. ap̄s. Ro. 8. Quid eni acceptus sp̄i
 tuū sumit: ite in timore: sed acceptus spiritum
 adoptionis filioꝝ in quo clamam' abba p̄. Ipse

enī sp̄i. sancti: omniū reddidit sp̄i nō q̄ in m' n̄
 det. et. Gal. 4. Qui autē estis filij dei: m̄tū de' sp̄s
 filij sui in cordamā clamātē abba p̄. Quāto cō
 firmat' dicitur: & docet nos q̄ sit volūtas dei. ap̄s.
 1. Qui vñ aures audient' au dicit' qd' sp̄m: docet ec
 clestia. Jo. 50. Audiam' cum quis magister.
 Sancti ecclesiā catholicā. Dicit' vide m'
 q̄ in vno b̄ oie est vna aia & vni corp' & n̄
 sunt divērsā mēbra sp̄s: ara ecclesiā catholi
 ca est vni corp' & h̄s divērsā mēbra. S̄ia d̄ q̄ b̄ cor
 p' vñificat est sp̄i. sanct'. & id post h̄c d̄ sp̄i. sed in
 b̄m̄s credere scām ecclesiā catholicā. vñ adid
 in symbolo. scām ecclesiā catholicā. C. Circa q̄
 scādū est q̄ ecclesiā scād' q̄ gregario. vñ ecclesiā scād'
 idē est q̄ gregario scādū & q̄libet sp̄m: est sicut
 mēbr' sp̄i. ecclesiā: & q̄ d̄ scād'. vñ. Appropiate
 ad me docti & gregate vos in domū discipulne.
 H̄ec it' ecclesiā scād' h̄m̄s: p̄m̄tū: q̄ est vna q̄
 est scād': q̄ est catholica. 1. vñ: & q̄ est scād' & firma
 Quāto ad p̄m scādū est q̄ h̄s quē dicit' doctrina
 v̄nērsā oie: t̄no aduenerint: nō d̄ p̄m̄tū ad ecclesiā
 q̄ sit dicit' in p̄tēs: scādū ecclesiā est vna. Cant. 6. vna
 est colūba mea p̄tēra mea. Cūtur n̄r v̄nitas ec
 clestie ex trib' p̄mo ex v̄nitate fidei. Q̄s. n. sp̄m
 nō sunt de corpore ecclesiē idem creatur. 1. Cor
 nth. 1. Idipsum dicitur omnes: non sūt in vo
 bis scādū. Et Ep̄b. quarto. Unus deus vna
 fides: vnum baptisimā. Secūdo ex v̄nitate sp̄i:
 quia omnes firmati sunt in vna sp̄e p̄m̄tū
 ad vitā eternā. Et ideo dicit' apostolus. Ep̄b.
 4. Unus corpus: vnus spiritus sicut vocat' ois
 in vna sp̄e vocationis v̄sre. Tertio ex v̄nitate
 charitatis: q̄ omnes cōnectunt' in amore dei: &
 ad inuicē in amore mutuo. Jo. 17. Claritat' quāq̄
 pedisti mihi dedi eis: vt sint vni sicut & nos vni
 sumus. Manifestatur autem v̄nitas mod' amor: si
 v̄nitas est. quādo mēbra p̄ se inuicē sunt so
 licita: quando inuicē cōp̄ amant'. Ep̄b. 4.
 In charitate crescamus in illo: per omnia qui est
 caput Christus: et quo totum corpus cōnectum
 & compactū per omnem mēturam subv̄nitate
 tionis: secundū operationem in mēturam v̄n
 itatis: cuiusq̄ mēbra augmentum corporis facit in
 edificacionē sicut in cōmunitate: quia quilibet de gra
 tia sibi collata a deo debet p̄mo seruire. Quā
 de nullus debet contemnerē: nec pari ab illa ec
 clestia abici & expelli: quia non est nisi vna ecclē
 stia in qua dominus habitat: sicut extra archē nec
 nullus intrare potuit. C. Circa scādū sciendū
 q̄ est enī alia cōgregatio sed in aliquid. S̄.
 Quid ecclesiā in aliquid inuēit' scād' sed hoc est in aia.
 Ecclesiā vero sp̄i est facta. ap̄s. 1. Cor. 3. Scādū
 dei scām est q̄ est vna. vñ dicit' scām ecclesiā
 dicit' cōnectunt' aures fideles hūmō gregario
 ex trib' us. p̄m̄tū: enī q̄ sicut ecclesiā cum conse

erant multiter laudatur: ita et sed ecclesiae sunt singuli
 ne ipsi. Apoc. 1. Diligentior et laudat non a peccatis
 nostris in sanguine suo. Heb. 13. Jesus ver laudatus
 caret p sui sanguine populi. Secundo ex unctio
 eiusque sicut ecclesia unctio sic et fideles ipsam
 unctio unctur ut sanctificetur aliam non est ipsi
 ani. Xps enim id est quod unctio. Ipe aut unctio
 est grana ipsam sancti. 1. Cor. 1. Qui unctus non dicitur
 apoc. 1. Cor. 6. Sanctificati estis ut sic non nostri
 veli ipsi. Tertio ex inhabitante cruce. Quia ubi
 cumque deus inhabitat locus ille sanctus est. vnde
 Gen. 28. Uere locus ille sanctus est. 1. ps. Domus
 tua decet sanctuando dicit. Quarto propter innocen-
 tiam dei. Jer. 4. Tu aut in nobis es dicit et nome
 tuo innocenti est super nos. Cauendus est ergo ne
 postulate sanctificationem postquam aliam nostram
 que scriptum dei est per perit. 1. Cor. 3. Si quod
 temptus dei violatur disperdet illud deus. Circa
 tertium sciendum est quod ecclesia est catholica. 1. vbi p
 mo scriptum ad locum q: est per totum mundum contra
 denatiam. Ro. 1. fides vestra iudicat in vni-
 uerso mundo. 2. Cor. 1. vbi. Et scies in modum vni-
 uersi sunt predicare euangelium omni creature. Unde anti-
 quis dicit deus erat notus tibi in iudeis. nunc aut per totum
 mundum. Habet autem hae ecclesiae tres partes. vna est
 in terra. alia est in celo: tertia est in purgatorio. Se-
 cundo est vna spiritum ad edificationem hominum: quoniam
 abitur nec dicitur nec firmum dicitur masculi nec femina
 2. Cor. 3. Non est masculi nec femina. tertia est vni-
 uersalis spiritum ad corpus. Nam aliqui dixerunt quod
 ecclesia debet durare vsque ad certum tempus. sed hoc
 falsum: quod hae ecclesia incipit a tpe ael et dura-
 bit vsque ad finem seculi. 2. Cor. 1. vbi. Ecce ego vo-
 bulam sum oibus diebus vsque ad purificationem
 seculi et post purificationem seculi remanebit
 in celo. C. Circa quartum sciendum est quod ecclesia
 dei est firma. Domus autem dicitur firma primo
 si habet bona fundamenta. fundamenta autem eccle-
 siae principale est ipse. apoc. 1. Cor. 3. fundamenta autem
 ad nemo potest ponere preter ad quod positum est quod est
 ipse iustus. Secundum vero fundamentum sunt apostoli et
 eorum doctrina: ideo firma est. Unde in apoc. 2. vbi
 cor. q: cimitas habebat. in fundamenta et erat ibi
 scripta nota. ubi apoc. 2. et inde est quod dicitur
 ecclesia apostolica. Et inde est etiam quod ad significa-
 tum firmum est huius ecclesie deamus per dicitur
 est veritas. Secundo apparet firmum domus si aqua
 facta non potest destrui. ecclesia autem nunquam potest
 destrui. Nec a peccatoribus immo peccatoribus durati-
 bus magis erant: et qui a peccatoribus et quos ipsa
 peccatoribus destruat. 2. Cor. 1. vbi. Et ecce idem
 super lapidatum constringit. Duplex vero eccle-
 sia dicitur esse. Nec ab erroribus immo spiritus magis
 erroribus supererunt tanto magis veritas in ani-
 scitata est. 1. Cor. 3. Ideo non tunc co: magis reprobi

circa fides sed ultra non plicent. Nec a dicitur
 nomen deus. Ecclesia enim est sicut turris ad
 qua fugit quicquid pugnat contra diabolum. 2. Cor.
 13. Turris fortissimam a nomine dei. Et ubi diaboli
 caput conat ad destructionem eius si pualter q: do-
 minus dicitur. 2. Cor. 13. Et postea inferri non pua-
 licum aduersus eam. quasi dicitur. Bellabunt ad-
 uersum te sed non pua licet. Et inde est quod sola ec-
 clesia petri in eius parte veritatis ita dem de-
 scripta in interit ad plicandi semper fuit firma
 in fide cum in alijs partibus vel nulla fides sic vlti-
 comita multis erroribus ecclesia in petri et fidei
 gens ab erroribus munda est. Nec mirum quod dicitur
 petro. Luc. 2. ergo rogamus pro te petre vnde de-
 sciat fides tua.

Antoz colonos. Dicit in coepe nati opa
 et vniuersa: dicit in bono totius corpo-
 ratis in corpore spiritus. I. ecclesia. Et quod
 fideles sunt vni corpus boni vni alteri eccle-
 siae. Ro. 12. Singuli autem alter alteri membra.
 vni et inter alia credenda que tradiderit apostoli est
 coepo bonoq: sit in ecclesia. et hoc est quod dicitur. San-
 ctus edonem. Inter alia vero membra ecclesie
 est alia membra est ipse: est caput. eph. 1. Iesus de-
 us caput super oem ecclesiam que est coepo ipsi. Ne-
 que ergo ipse dicitur oibus spiritum sicut vniuersa
 in oibus membris. Et hoc dicitur sit perfecta ec-
 clia in quibus operatur virtus passionis ipsi: opa-
 tur ad edificationem in remissionem peccatorum
 Idem membra autem ecclesie sunt scripta. Primum
 est baptismus qui est regeneratio quaedam spiritualis.
 Dicit enim vita carnalis non potest haberi nisi hoc
 natus natus in vita spiritualis vel gratie non potest
 haberi nisi homo renascatur spiritualiter. Ipe autem
 generatio fit per baptismum. Jo. 3. Vbi quis renatus
 fuerit ex aqua et spiritu sancto: non potest intrare in re-
 gnum dei. Et est sciendum quod sicut homo non nascitur
 nisi semel sed: semel tantum baptizatur. vbi et sancti
 ad id demum: dicitur vni baptismum. Virtus autem
 baptismi est quod purgat ab oibus peccatis: et huius
 ad culpam et quantum ad penam: inde est quod nulla
 peccata imponit baptismus quantocumque fuerit
 peccatorum. Et si huius moriantur post baptismum
 in edate euadent in vitam eternam. Inde est etiam quod
 licet soli sacerdotum ex officio baptizent. tunc
 sicut tamque mulier licet baptizent servata in for-
 ma baptismi que est. Ergo et baptismus in nomine
 et filij et spiritus sancti. Sumit autem hoc factum virtutem
 a passione ipsi. Ro. 6. Quicquid baptizati sumus
 ipse lesam in morte ipsi baptismum sumus. Et inde est
 quod sicut ipse sumus in diebus in sepulchro ita
 trina immersio in aqua. Secundo factum est confirmatio.
 Dicit enim in illis qui coepulserunt nascuntur ne-
 cessario sunt vireo ad operanda: ita spiritualiter renas-
 cuntur necessarius est robur ipsi. sancti. vbi et apostoli

ad hoc qd essent fontes receperunt spiritus sanctus
 post ascensionē xpi. In. 14. *Quoscuq; sedetis in ciuitate*
quocunq; indueritis uirtute et alio. Hoc alit
robore conferet in facio pfirmationis. Et id illi qui ha-
bent omni puerore debet multum et solition qd
ferunt qd in pfirmatione conferet magna gratia.
 Et si decedat in uice habet gloria pfirmationis qd
 nō pfirmatio: qd hic habuit plus de gratia. Tertium
 factum est eucharistia: sicut n. in uita corpora
 liposiq; homo hie uirtus sumptit necessarius ē et
 cibus et pfectus ē sustentet ita in uita spūali post
 habitum robore necessarius est et cibus spūalis q
 est corpus xpi. Jo. 6. *Hic manducaueritis carne*
siliū hoīe: et habebitis uitam in uobis nō habebitis
uitam in uobis. Et ideo sūm eodinationē eccle q
libet spūalis sicut in alio de recipere corp' xpi
dignitē si munde: qd ut dō. i. Corin. 11. Quia man-
ducet et bibit indignē s. cum pēta peccati mortali-
lis de quo nō est pfectus: ut nō pponit abstinerē:
iudiciū sibi manducat et bibit. Quartum factum ē
penitētia. Coniungit. n. in uita corporali: qd qd
quis infirmus: nō habet medicina in motu: et
ita in uita spūali quis infirmus p pēni. Unde ne-
cessaria est medicina ad recuperandū sanitatem
Et hoc ē grana que pferit in penitentiā sacro. s. p.
 Qui pccatit omnibus iniquitatibus suis: qui san-

ta nō solum extra bonū matrimonij: si esset ab
 extra tunc de dīne ad mortale. *Per l. ec aut se-*
per in facta cōsequitur peccatorū remissionem:
 et ideo hic statim subdit. *Remissiones peccatorū.*
 Per hoc etū datum est apostolis dimittere pec-
 cata. *Et ideo credidit ē qd ministri eccle ad quos*
 demissa est hōm peccata ab apstis: Et ad apstos
 a xpo in eccle habetā peccata legā dicit: atq; s. iudic-
 dit qd in eccle si plena potestas dimittē eū pē
 catatē gradatim. *Ca papa in alio p. t. r. o. d. c.*
 endum est etū qd nō solum uirtus passionis xpi cōdi-
 catur nobiscū: etā meriti uite xpi: et quicquid
 bonū fecerunt oēs sancti cōdicatur in cōmunitate et
 sicut b' qd oēs ueniunt. s. p. *Particeps ego sum*
olium anctum et c. Et inde ē qd qui in dīantate uī-
 ut particeps ē oīs bono quod fit in toto mundo.
 Sed ita speculatio illi p quibus speculatio fit ali-
 quod bonū. Nam uirtus nō sanctificat p alio: sicut
 patet in beneficiis: ad que plures cōgregationes
 admittunt aliquos. Sic ergo per hanc cōco-
 nem cōsequitur duce uiam. *Et qd meriti xpi cōdi-*
catur cibis. alio qd bonum uirtus uirtus cōdicatur
altri. Unde ex dicitur per hoc qd sunt extra ecclesiam
perdunt partē olum bono iū que sunt. quod ē ma-
ius dānum qd dānum alienus rei pposita. Et
etā aliud pericūlū ē cōdit qd per huiusmodi sus-
fragia impedit dyabolus ne possit nos tēptare.
 Unde quando quis excluditur ab huiusmodi sus-
 fragiis dyabolus facilius uincit eum. Et inde ē
 qd in pntia eccle cum aliquis ex dicitur ab illis
 dyabolus uocabat eū copulater.

Remissionem
 et
 solum sanctificat ecclesiam solum ad animi
 sed uirtute eius resurgit corpora nostra
 Ro. 4. *Quia suscitauit illum xpm in uirtu nostrum a*
 mortuū: i. Corin. 15. *Quoniam quidem per ho-*
 minem mores p hōlem resurrexerunt mortuorum.
 Et ideo credimus sūm sicut nostrū resurrexerunt
 mortuū suscitauit. *Circa quā quantum p hōc*
randa occurrunt. Primum est uirtutis que et hie
resurrectionis puenit. Secundū est qualitas resur-
gentionis: sicut ad oēs in generali. Tertium
sicut ad bonos. Quartum sicut ad malos in
speciali. C. Circa primū sciendū qd ad quattuor
est nobis uirtus fides et spes resurrectionis. Pri-
mo ad tollendū tristitia ad quas et mortuis conui-
piamus. Impossibile est n. qd bono nō dolerit de
 morte cari sui. Sed p hoc qd sperat cum resurre-
ctionem multū cōpērat dolor mortis. i. Thesa. 4.
Statuimus uos ignorare fratres de die resurrectionis
ut nō cōmitemini: sicut et ceteri qui sperant nō dicit.
 C. *Secundo auferit nō mores mortis. Nam si hō*
 post mortē nō speraret aliam uitā meliorem: si-
 ne dubio in oēs esset ualē timiditas perire de-
 beret hō quocunq; mala faceret qd incurrere mor-

ait: inde est qd non quiescit nisi in deo. Aug. in p
mo opusculo. fecisti nos dñe ad te & inqum est
eos nobis dōte requiescat in te: qd sanctum pa
trū pfecte habebit deū in amicitia est: qd fatuū est
desiderium eorum adde glā excedit: ideo dicit
dñs. Dar. 15. Jura in gaudiū dūm. Aug. Corū
gaudiū nō intrabit in gaudentes: s; totū gaudēt es
intrabit in gaudiū. Ps. Variabiles apparerit
gloria tua. & iter. Qui reperit in bonis desiderij
numm. 2. Aug. d. n. delectabile est tōtū tibi sup
abundat. Et. n. apparet delectationis erit
summa & pfectissima delectatio: qd desimo bo
no. s. deo. Job. 22. Tunc sup opotens delectio as
sue. Ps. delectationes in dextera tua vltis in fine
Et si appetat honorabili erit ois bono. Habet
pcepte desiderat et reges spū ad laycos: epi qd
sunt ad clericos: & vtrūq; erit ibi. Apoc. 5. fecisti
nos deo nostro regnum: & sacerdotes. Sap. 5. Ecce
qlo optatū sunt inter filios dei. Et si sit appen
tor: tibi erit pfectissima: qd oēgnās reg: oīm ve
ritatem: quicqd volens faciens: qm qd vo
luntas habere hēmus: tibi est ipsa vita eterna. Sap.
7. Henerant mihi oia bona pater cū illa. puer. 2.
Desideria sūt in his daret. Tertio pñit in pfect
ta securitate. Nam in mōdo sō nō est pfecta
caritas: qd qñ quis h; plura & magis eminet: tū
plura timet: pluribus indiget. Sed in vita eter
na nulla est tristitia: nullus labor: null' timor. p
ner. 1. Abundantia pñet: malog timore sitans.
Quarto subsistit in oīm bonorū viciū dā societate
que societas erit maxime delectabilis: qd glibet
hōit oia bona cum oibus beaf. Vlt; quilibet vi
liet glificat se pñe: nō gaudēbit de bono alie
n' sicut de suo: qd sit ut nō auget letitiam & gan
dium vni' spūm ē gaudiū oīm. Ps. Excipit leti
tias dūm bītatē est in te. Hec aut qd dicit se & mī
ta mobilia habebūt tūc qd gerūt in pñā. Quā
vō qui erūt in morte etna nō intus bēbunt b
lore: & pena s; bōni de gaudiō: & glā. Exaggerat dē
pena corp'imo et sepulchre deit' oīm bonorū: & b
est pena dñi que rīdet auctōri qd pñā maior: ē
& pena sensaf. Dar. 15. Juitū sermō erit in te
nebrā exteriorē. In vita. n. illa mali hōt tene
bas interiorē. s. peccatū tūc habebūt et exte
riorē. Deo er tunc oī pñe. Ps. Regūte: & illa
team' p facit may. Sap. 5. p'causā ista ipōa genē
te: et tū bec pena & gemitas erit inutilis: qd nō pp
oīm malit' ppter deo'ē pene. Tertio et inuē
tate pene sensibilia. s. spūs inferni qd aliam & eos
p' cruciabit: qd acerbissima pena: qd dicit
sanc. Et cruciat' semp manētes: & nūq; mox
sūt nec moriunt. Unde dī may' eterna: qd sicut
mōtū ē in acerbitate penarū: & ill' qd sunt in
ferno. Ps. Quot oīes in inferno postū sunt mori
depasserēs. Quarto et de gaudiō salutis. Vlti

oīs daret' spūs liberationis a penā: qd pena mit
rigaret: s; cū subitū eis oīs spēs pena efficitur
grauissima. Ps. 66. Hērmo eorum nō inuēit: &
ignis eorū nō erigret. Dñe spūs: s; tu aut' bñ oīa
nō & male: qd bona opera ducit ad vitā: mala aut
malum ad mortē: ppter bōnes dēbēt' frequē
ter reducere h' ad memoriā: qd ex h' p'cedent' ad
bonū: retraherēt a malo. Vlt' & signat' in fine
oīm penarū vitā eterna: vt semp magis memo
rie impnat. Ad quā vitam nos pducit dñs oīs
spūs deus bēdctus in scīa scīorū Amen.

**Explicet opusculū. 6. v; expositio sancti Tho. 2
quino ordinis pñe: et sup simbolo apostolorū
s. credo in deum.**

**Incipit opusculū. 7. eiusdē v; expositio deu
tissima oīnis dñe. s. pater noster.**

Ater noster.

Inter ali
as oīes
oīs dñica pñe: pñe lucif. h; n.
gnōq; excellētis qd in oīne regnū
Debet. n. ē oīs scīa: recta: oī
nata: deuota: & humilis. Secura q
de m: vt cū fiducia ad cam' ad thronū sp̄e emō vt
dī. Deb. 4. In fide ē nō desinet. dī. n. 1. 1. 1. pō
sūlet aut in fide nō bēdit. Rationabil' aut b
oīs est scīa: sūta. est. n. ab aduocato nro forma
ta: qui ē sapētissim' pñitor: in quo s' oīs tēstifū
sapit: vt dī ad Col. 2. de quo dī. i. Jo. 1. Aduoca
tus habem' apud p̄tē. Vlt' dicit Crp̄n. in li. de
oīne dñica. Cū spūs b'at' nos aduocāt' apud p̄
tē: m. p. p̄tē nra: qd p' dicit' nos nro p̄tē: ad
nōtati nōtū vob' apponam'. Hērmo scītorū
apparet et b; ip̄e qui oīnem etaudū cū p̄tē do
cūt nos oīte. Am illud p̄. Nam ad mē: et
ego etaudas est. Vlt' dicit Crp̄n. Amica famulā
ria: & deuota est oītorū de suo rogare. Cū ab
hac oīne nūq; sine fructu recedit. Nam p' eas
veni' oīs dēmittunt: vt dicit Aug. Debet et esse
oīs nra: recta: vt p̄tē oīs a deo q' sibi p̄ueniunt.
Nam dicit. dicit. Quāto ē p̄tē dēctum a
deo. d. d. d. n. nō etaudū oīs: qd in decuria
postulat. 1. 4. P̄tē & non accipit: qd male
p̄tē. Deire aut qd sit p̄tē dū difficultatū ē: cū
p̄tē sūta sūt forte qd sit dēctandū. E. a. n. qd
hūte p̄tē in oīne licite dēctandū: & id ap̄d
dicit ad Ro. 1. Vlt' qd oīem sicut os nro
Ip̄e aut ip̄a dicit. Nam ip̄e dicit qd nos
oīte opotet. Nam discipuli dicit. Et. 1. 1. 1.
Dñe docet nos oīte. Et ergo qd ip̄e oīte docuit:
recūsit in postulant. Unde Aug. Quocūq; aut
verba dicit' nra: nō dicit' nra: s; qd in ista
oīne dñica postū ē: sicut & congruet oīem'.
Debet etiam esse oīnis ordinata: sicut dē
derim: cū oīatio sit dēctandū interpret. Et

autē hic debemus eade: vt ſpiritalia carnalibus celeſtia terrenis: deſiderādo: vt orando: ſperamus ſm illud. **Mat. 6.** **ſpirituſ** quare regnū dei eſt. **Iſtōc** vñ in hac orōne ſeruari docuit. In qua primo petim celeſtia: vt poſim oīa terrena. Debet oīo eſſe deuota: q; p̄cipuō deuoctōnis ſacri ſacrificiū omnis eſſe deo acceptum: ſm illud **ſa.** In noīe nō ſeruiabo manu meoſ: ſicut adipē: p̄ iniquitatem replet aīa mēca. **Deuotio** autē plerū q; p̄pter p̄ſentiam orōnis obtinēdit. **Unde** oīa ſup̄ſtam orōnis p̄ſentiam docuit vitare dicit **Mat. 6.** **Deuotē** autē noīe multū loqui. **Et** **Aug.** dicit ad p̄bam. **Abſt** ab orōne multū locutio ſed nō deſit multa p̄dicatio ſi ſeruens p̄ſeruet in rēntio. **Unde** oīa hanc orōnem deuotū inſtituit **Conſtit** autē deuotio et charitate: que eſt amor dei: et p̄miti quōſ vt r̄gū in hac orōne oſtendit. **Item** ad inſinuandū dicitur amor vocamus cū patrem. **Ad inſinuandū** autē amor primi cōter p̄ oībus oramus dicitur. **Pater noſter** eſt. **Et** di mure nobis debita orōna eſt. **ad qđ** primo dicitio nos iūct. **Debet** etiā oīo et humilitas ſm illud **ſa.** **Reſpect** in orōne humiliā. **1. Yuce. 18.** de p̄bilitate et publicano. **et** **Judic. 9.** **Humilitas** et inſinctor ſemp̄ nō placet deprecatio. **Que** q̄ dam humilitas in hac orōne ſeruat. **Item** vera humilitas eſt qđ aliquis nō ſi et ſiſ viridus p̄ſumit: ſ; totū ei diuina virtute imperandū expe rat. **Nota** inſup q; tria oīa ſacit oīo. **Primo** n. eſt efficax: et velle remediū: **3 mala.** **Libera** n. a peccā p̄miſſa. **ſa.** Tu remiſiſ impiecatē peccatū mē: p̄ hac orōne et de oīo ſancim. **Secundo** in eruet orōnē remiſſionē obtinuit: q; hodie mecum eris in paradīſo. **1. u. 13.** **Tercio** publicanū orōne. **et** iuſticiam deſiderat in domū ſum. **1. u. 18.** **Libera** etiā a nimio peccātū impugnentū a tribulationibus: et triſtitiis. **1. u. 11.** **Triſtaſ** quā vo bis dicit equo ſiſ. **Libera** etiā a p̄ſentationibus et inimicis. **ſa.** **Deo** eo vt me diligēt detrahēbāt m̄: ego autē orabī. **Deo** eſt efficax: et velle ad oīa deſideria obtinenda. **Mat. 11.** **Orōna** quicūq; orauit expetit: credit et accipiet: ſi nō et audiam: hoc eſt q; nō inſolēt petimus. **Et** poſter n. ſemp̄ orat: et nō dē deſicere. **1. u. 18.** **vt** q; non petim⁹ id qđ magis expedit ad ſalutē. **Aug.** **Deo** nō oīa quō ſepe nō tribuit qđ volumus: vt tribuat qđ malimus. **Et** hoc reſp̄ de **Paulo** qui ter petiit a ſe remoueri ſumam: et nō eſt credidus. **Tercio** eſt vtilis: q; ſacit nos ſumam deo. **ſa.** **Diligent** orōna mēca: ſicut in ſumam in p̄ſpectu tuo. **Dicit** ergo.

Inter. **Nota** hic duo qđ. **1.** **pater** ſit: et quid debemus ei: q; **pater** eſt. **Dicit** autē p̄: **hōc** ſpecialis creatō: q; creati nos ad vna generis et ſimilitudinem ſū: quā alijs creaturis infe-

riōibus nō impieſſi. **Deu. 32.** **Ipe** eſt p̄ n̄ qui fecit et creauit te. **Item** **hōc** gubernatio. **Quā** quā n. oīa gubernat: noſtrū gubernat: vt dicit oīa vt ſeruus **ſup. 14.** **Tua** pater. **p̄nētia** cuncta gubernat. **et** **ſup. 13.** **Et** ei magna et uerūcia dēpoſ nos. **Item** **oīa** ad opterū: q; alijs creaturis de dit quaſi inuifibile nobis aut hereditariē: et hoc q; ſū. **Dei** ſi ſū: et heredes. **Apoſt. Ro. 8.** **Non** accepim⁹ ſp̄ſi ſeruitutem in timore: ſ; ſp̄ſi adoptiōnis filij: in quo deman⁹ **Abba** p̄. **Debem⁹** autē nos etiam. **ſmo** bonorum. **Mat. 1.** **Et** ego p̄ vbi eſt bono: mō: qui p̄ſit in orō. **In** laudā datione quo ad deū. **ſa.** **Sacrificiū** laudis honorificabit me: quēdō ſolū dē eſſe in oī: ſ; etiam in corde. **ſa. 149.** **Populus** ſibiſ; me benedictio aut eoz longe eſt a me. **In** orōne puritate quo ad ſeipm. **1. Corin. 6.** **Chariſm** et potate deū ſer uare velle. **In** iudicij equitate quo ad p̄m. **ſa.** **Bono**: regis iudicij diſtigit. **Deo** debemus et imitationē: q; p̄ eſt. **Ro. 7.** **ſp̄ſi** vocib me, et poſt me ingredi nō ceſſabis. **Chariſm** in m̄: **In** dilectōe. **Ephe. 5.** **E** ſtote inuicē oīeſ dilecti ſū: cariffimū: et ambulate in dilectōe: et hoc oīeſ in corde. **In** miferatione. **Dilectio** n. dē eſt cū miferatione. **1. u. 6.** **E** ſtote et mifericordes: et hoc oīeſ in opere: **In** p̄ſentē: q; dilectio et miferatio oīeſ p̄ſentē. **Mat. 5.** **E** ſtote p̄fecti ſicut et p̄ velle oīeſ iuſtiſ p̄ſentē. **Tercio** debemus ei obediētā. **Ro. 12.** **Multum** magis obtemperabim⁹ patri ſp̄ſi: et p̄pter nā. **ſmo** p̄p̄ oīam. **ſa. n. e. oī. Eze. 14.** **Deſi** qua leuatur oīa deſiſ ſciem⁹: et erim⁹ obedi entes. **ſco** p̄pter eximilitatē: vt ſimul factos patri obediētē v̄g ad moſtē: vt dē **ſb. 1.** **Ter** nō p̄pter cōmōdum. **1. Ro. 6.** **I** uſ; ante oīm q; elegi me. **Quarto** debemus ei patientiā in caſtigatōnibus. **p̄ter. 3.** **D**isciplinā oīs ſū m̄ nō abici a nec dicitur oī ab eo cōmperio. **Ro. n.** **D**iligat oīs conſcipi: et quaſi pater in ſiſ optacitū.

Inter. **Et** hoc aut attendit q; duo debemus n̄ primis. **ſmo** amorē: q; fratres ſum. **ſa** oīs ſibiſ; dē. **1. Jo. 4.** **Amor** diligit in trem ſū: qđ videt eſt. **In** reuerentiā: q; ſū: ſi ſunt. **Mat. 1.** **Aliquid** p̄ vnus oīam nōm. **ſa** quid nō deus vnus creauit nos. **Quare** ergo: de cipit vniſquē velleſ frat̄ſū. **Ro. 12.** **Deo** re inuicē ſentientes: et hoc p̄pter fructū: q; ip̄ſi eris eſt oīibus obtemp̄antibus ſibi cū ſalutē eterne. **1. Cor. 5.**

Uti eſt in orō. **Inter** cetera que oīeſ ſunt neceſſaria: **ſiducia** plurimū valet. **ſa. 1.** **ſp̄ſi** autē m̄ hāc nō ſibi beſiſ. **Unde** oīs nos orōe docēs ea p̄mittit et q; bus inuicē ſiducia generet. **1. et** benignitate p̄ſa. **ſa** p̄ nō ſer dicit: ſm illud **1. u. 11.** **Et** vos cū ſiſ m̄: magis ſiſ bona data dare ſiſ; velleſ: q; magis par-

est: vester celestis de celo habet spiritum bonum
 potentibus feret et magnitudine patris. Cui dicit
 qui es in celo. Cui ps. Ad te levavi oculos meos
 quod habitas in celo. Potest autem ad tria generare.
 Primo quod ad omnia preparatione: qd dicitur cel. 18.
 Ante eorum ppria animi tunc: vt intelligat in ce-
 lestibus in celestibus gra: fm illud dicitur. 5. Tu dices
 vobis copiosa est in celo. Et hoc preparatio qd esse
 perfectum in unum aut qd filius deus imitari ptes. vt
 dicitur. 1. Cuius postquam vobis imaginem ter-
 renam portemus: ymaginem celestis. Item p cele-
 stium preparatione: qd homines solent frequenter cogi-
 tatione dirigere vbi bñr patre: et alia diligunt
 fm illud dicitur. 4. Tibi est thesaurus: tunc tibi est: cor
 tuum. Cui dicitur dicitur. 1. Ps. 1. Vobis paratiss-
 simo in celo est. Et p dicitur in unum: vt ab eo qd
 celo est: nisi celestia queramus: fm Collo. 3.
 Que sursum sunt querite vbi ps. 1. Sed potest
 tinere: quod tunc qui es in celo ad audientis facili-
 tate. qd ppinquat ad nos: vt intelligat qui es in
 celo. I. in amato in qbus deus dicitur fm illud Job.
 14. Tu in nobis es. Dicitur. Sancti. n. celi dicitur: 13
 ps. Celi errant gloria dei. Habebat autem deus in san-
 ctis pñde. Ephe. 3. Habitare spm pñde in cordi-
 bus vris. p dilectione. 1. Jo. 4. Qui manet in car-
 nitate in deo manet: deus in eo. pter mandatu-
 rum impleret. Jo. 14. Dignus diligat me sermo-
 nem meum seruabit: p meum diligat eum: et eius
 vniuersumque malum erit apud eum facturus est. Ter-
 tio potest querere: quod tunc qui es in celo ad effici-
 am credentis: vt p celos: corpores celos scilicet
 gamus: nō qd deus corpibus celis includat: 13
 illud. 3. Re. 8. pñde est celi ceteros capere nō pñ-
 det: vt significet qd deus est pñde in pñdeione vt
 potest qd de alio videt. ps. pñde pñde de excelso fm
 quo loci: qd sublimis est in patre fm illud. ps. Dñs
 in celo parat: dicitur: qd habitus est in eternitate:
 fm illud ps. Tu autem eterni penance: t animi tui
 nō deficiat. vt est de ps. 1. Thomas eius sicut
 dies celis: pñde dicit in. I. de celo qd ppter incoru-
 pñde celos: potestur celum est loci spiritus
 pter hoc qd dicitur qui es in celo: datur nobis fidu-
 cia otandi spm ad tria: spm ad patrem: et spm
 ad familiaritate eius: a quo pñde: spm ad
 gratiam penance. pñde. n. eius a quo pñde
 sicut si p celos intelligat celi corpore. Et quis
 ipse locis corpibus nō comprehendat: est scriptus
 in dicitur. 13. Celi et terra ego implentis dicit est
 in celo corpore: ad immanitatis duo. I. pñde est
 virtute: t sublimitate nō. pñde quod est dicitur il-
 los qui dicit oia et sicut celestis corpore: et necessi-
 tate accendere: fm quod oponeat in iure est aliqd a
 deo: oia pñde: hoc sicut est: est deus in celis
 sic esse dicit: vt celos oia est: fm illud ps.
 Oiam celo parat: sed sicut. Sed in vo pñde illos

est: qui in ordo aliquas sibi corpore a fant astas
 de deo pponunt: figurate deo esse in celo vt
 p id qd in sensibus rebas qd altissimus cōfessat
 vniuersa sublimitas: et excelsus est liberos des-
 derunt: in iustitia. Cui quocid cogitatur vbi des-
 derant pñde t magis qd deus: ppter qd est in Job
 35. Ecce deus magnus vincens sciam nostrā. ps.
 Et vultus eius super orbem terrarū. Cui dicitur
 deus. familiaritas autem dei ostendit si p celos fan-
 cti accipiant: qd n. ppter eius altitudine alig
 dixerunt qd boni ana nō curant: qd considerare: qd nos
 est vniuersa in ordo: qd de est in celo. I. in san-
 ctis qui celi dicitur fm illud ps. Celi enarrat glo-
 riam dei. dicitur. 14. Tu in nobis es dicitur. Hoc. n.
 asserit ductus orantibus: qd deo. pñde sicut
 ad ppinquat dei: fm illud ps. Prope est dñs
 oibus innocentiibus est. Cui dicitur. Tu autem cum
 oraueris intra in cubitulis. I. cordis. Sedo qd p
 patrociniis alio: sancto: pñde impetrare qd
 pñde: fm illud Job. 5. Ad aliquid sancto: pñ-
 tere. Ia. 5. Dicitur pñde: vt saluamini. Idem
 tatem est: pñde accipit oia: et hoc quod
 de esse in celo: qd p celos: pñde bona: et eter-
 na intelligunt in qbus est beatitudo. ppter duo.
 pñde qd p hoc curat nostrā desiderat ad cele-
 stia. Tendere. n. debet illas desiderium nostrū:
 vbi patre habemus: qd illic est hereditas nostrā.
 Col. 3. Que sicut sunt dicitur. I. ps. 1. In heredita-
 tem in hereditate pñde: in celo. Sedo qd p
 hoc informet: vt sit vniuersa celestis: vt finis: Mos-
 mes patri celestis fm illud. I. Corin. 15. Cuius ce-
 lestis: tales est celestis: hoc duo facit: vbi oia
 ad petendū. I. desiderū celeste: vbi celestis: et
 qbus oia pñde.

C. Prima petitio.

Amplificat nome tuum. Hoc est prima pe-
 titio in qua petit vt nome eius in nobis
 manifestet et declarat. Et si aut nome dei.

Primo mirabitur: qd in oibus creaturis mirabi-
 lia operat. Unde dicit in euangelio dicitur. vniuerso
 In nomine meo demonia eiciuntur. Secundo est
 amabile actus. Non est aliud nomen datus in
 celo in quo operatur nos saluare fieri. Vult autem
 est ab oibus diligenda. Et templū de beato Iona-
 thā qui in tñ nomen ipse dicit qd cum Trinitas
 requiret ab eo: vt nome ipse negaret respondit
 qd de oie eius nomen nō posset. Et cur ille mi-
 naret sibi caput abscondere: ipse de eius ore re-
 mouere dicit. Et si de ore abscondit: nō si de
 corde eripere potest. Hoc. n. nome cordis meo
 scriptum habere: ideo ab eius inuocatione cessa-
 re nō valeo. Quod audire Trinitas: t pñde in
 pñde sicut dei abscondit caput: eius curabit ius-
 tice: inuenti est habet nome ipse in se scriptū in
 sanctis. pñde. n. sicut: cor sicut boni nomen quasi
 signatū. Tertio est venerabile. Ps. 111. 2.

Et in nomine iesu omne genu flectatur celestibus
 terrestribus & infernalibus. Celestium istum ad an-
 gelos & beatos. Terrestrium istum ad mundanos
 qui hoc faciunt ex amore ad ipsos de glorie vel in
 more fugiendi petere: infernas quoque ad diabolos
 qui hoc faciunt ex timore. Quarto inepitaphice:
 q: a narratione eius desunt omnia lingue: & id eo
 explicat aliquid q: creaturas. Unde dicit lapis
 rone firmatus. Mat. 16. Super hanc petra edificabo
 ecclesiam. Item igne rone illuminationis: q: sicut
 ignis metalla purificat: ita deus purificat eos
 da peccatum. Unde Mat. 4. Deus tuus ignis es
 sumens est. Item luce rone illuminationis: q: sicut
 lux illuminat tenebras: ita nomen dei illuminat te-
 nebras mentis. ps. Deus meus illuminat tenebras
 meas. Unde istud nomen petrum manifestari: vt
 cognoscatur & teneatur sanctum. Sanctum autem tripliciter
 dicitur. Sanctum n. idem est quod firmum. vt dicit be-
 arctus in eolo sunt sancti dicunt: q: sunt eterna se-
 licitate firmati. In mundo no pnt ee sancti: q: snt
 penitus mobiles. Aug. Deserti dicit a te & errant
 nimis deus factus sum a stabilitate tua. Secun-
 do sancti idem est q: no terreni. Unde sancti qui
 in eolo sunt nulli habet affectum terrenum. Unde
 Apo. pbi. 3. Omnia a te factus sum vt seruo-
 rone pter terram aut designat peccatores. Pter
 rone germinis. Terra. n. si ad colit sparsa: tri-
 bulos germinat: sic oia p abditu nisi colat p gratia
 no germinat nisi tribulos & pccatores peccatores. Be-
 ne. 3. Spinas & tribulos germinat non. Secun-
 do rone caliginis. Terra. n. caliginosa est & opaca.
 sic n. peccatores caliginosi: & opacis est. Mat. 13.
 Tenebre erant sup facie abissi. Tertio rone edili-
 tatione. Terra est densum succum quod spargi-
 tur: nisi pccat ab aque humiditate. Nam deus
 posuit terra sup aquas iuxta istud ps. Tu firmas
 uit terram sup aquas: q: ex humiditate aque ori-
 netur ariditas vt siccitas terre. Sic peccatores
 nisi man habet siccam & ariditas: iuxta istud ps. Anima
 mea sicut terra sine aqua tibi. Item pter oia
 dicitur sanctum. i. sanguine ructum. Unde sancti q
 sunt in eolo sancti dicunt: eo q: sunt sanguine
 tincti iuxta istud Apoc. 7. Ibi sunt qui venerunt ex
 magna tribulatione: & lauerunt stolas suas in san-
 guine agni. Item apoc. pmo. 6. Lauit nos a pecca-
 tis nostris in sanguine suo.

C. Secunda petitio.

Queritur regnum tuum. Dicit dicitur est spi-
 ritus sanctus facit nos recte amare: desi-
 derare: petere: & efficit in nobis. pmo ti-
 morem p que querimus: q: nomen dei sanctificet.
 Illud dicitur quod est donum pietatis: & est ppe-
 pietas: dicitur: deuotus affectus ad patrem: &
 omne uolens in misericordia uisitationum. Cum ergo
 deus sit pater noster: vt pater: no solum debem?

eum reuereri: & timere: sed etiam ad eum habere de-
 betur dilectio: & pium affectus. Idem autem affectus
 facit nos petere: q: aduenit regnum dei. Mat. 1.
 pte & uult uiamus in hoc seculo: expectantes
 beatam spem: & aduentu glorie magni dei. Quis
 ser autem querit regnum dei sempiternum: quare ergo
 petimus q: ueniat. Et ideo dicitur dicitur est q: hoc po-
 test tripliciter intelligi. Primo q: aliquando re-
 gnum est regnum solius dei domini: & tunc mundum
 dicitur istum regni dei declarari: q: mundus dicitur
 regni sui ei subiecti. Tunc ergo apparebit pater
 eius regnum sui domini quado homines regni
 erunt sibi subiecti. Deus autem est: & sua natura est
 uis omnium: & ipse finis q: deus: & etiam finis q: ho-
 habet a deo q: sit deus omnium. Mat. 7. Dedit ei
 potestatem & honorem & regnum. Dicitur ergo q: si-
 bi sine omnia subiecta: hoc autem mundum est: sedem
 in fine. i. Corin. 15. Dicitur illud regnare: donec
 ponat omnes inimicos sub pedibus eius. Et is
 petimus & dicimus. Aduenit regnum tuum. Et
 hoc istum ad tria. vt uult conuertant: peccato-
 res penitent: & more destruant. Nam uolens uolunt
 arer sibi esse ipse: aut uoluntari: aut uolunt. Cum
 enim uoluntas dei sit ita efficax: q: oporteat penit
 illam coplerit: deus uelit q: oia subiecta ipse
 alterum duos erit necessarium: vt. i. aut bono
 faciat uoluntatem dei subiecto se mandata eius
 & hoc facient iusti: aut bene faciet de oibus re-
 hnt aut suam puniendo eos: & hoc faciet peccato-
 ribus: & inimicis suis: & hoc erit in fine mundi. ps.
 Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum mo-
 rum. Et ideo sanctus est uult querere q: aduen-
 at regnum dei. q: ipse totaliter subiciant ei: sed
 peccatoribus est hominibus: q: nihil aliud est que-
 rere: q: aduenit regnum dei: nisi q: de uoluntate
 dei subiecti pens. Amos. 5. Sic desideratis
 tibus diem dni. Sed & ex hoc destruit mores. Et
 enim ipse sit uult: no pnt in regno eius esse mores
 que est uult pccata: ad eo dicit. i. Corin. 15. Resur-
 rixit sine omnia destruit mores. & hoc erit
 resurrectio. pbi. 3. Resurabit corpus humili-
 tatis nostre. Secundo regnum eolo dicitur glorie
 paradisi: nec mirum. Nam regnum nihil aliud dicitur
 nisi regnum. Ibi autem est optimum regnum: ubi
 nihil inuenit contra uoluntatem regni. Istius
 autem dei est salus uolunt: uult omnes homines
 saluos fieri. Et hoc potissime erit in paradiso: ubi
 nihil erit salui uolunt repugnans. Mat. 13. Au-
 ferent de regno eius oia scandala. In mundo autem
 illo sunt multa q: saluam uolunt. Cum ergo pti-
 mus. Aduenit regnum tuum: osamus: ut si nos
 pccatores regni celestis: & glorie paradisi. Quod q:
 dem regnum est uult desiderandi: ppter tria. pmo
 ppter summam iustitiam que est in eo. ps. 6. ppo-
 nitur tu? esse iusti. Idem. n. multi sunt multi boni

sed ubi nullus malus erit: nullus peccator. Itaq̃
 pfectissima libertatem. Hinc, n. nō est libertas: q̃
 q̃ officē naturaliter desideret eam: sed ubi erit
 q̃moda libertas q̃ oēm seruauit. Ro. 7. Ipa cre-
 atura liberabit a concupiscentiis: non solum erunt
 ubi omnia liberati: sed erunt reges. Apoca. 5. Locuti
 nos deo nō alio regnijs: cuius ratio est: q̃ oēs erit
 eandem voluntatis cū deo: deus uolet quicquid
 fieri uolens: et facit quicquid deus uolens. Cū
 enim uoluntas dei fiat uoluntas eorū: ideo oēs
 regnabunt: quia uoluntas fieri: et deo erit co-
 rona oim gl̃a. 17. In die illa erit dom' exercitus
 corona glorie: sicuti erunt etiam residuo popu-
 li sui. Item ppter mirabilem assuetudinem. gl̃a. 64.

Deus nō uidet deus aliquid te que pparati esse
 crantibus te. Ipe. Qui replet in bonis desiderijs
 tuum et. Et nota q̃ homo inueniet oia in solo deo
 excellentissimē pfectissimē omni eo quod in mundo
 queritur. Si delectationē queris: summa in-
 uenies in deo. Si diuitias: ubi oēm sufficientiā in-
 uenies: ppter quas sunt diuites sic de alijs. Au-
 gustinus in pfectionibus. Anima cū formis ab
 se querit extra te: que pura et limpida nō inuenit:
 nisi cum redit ad te. Tertio modo: q̃ aliquando
 in mundo isto regnat peccati. Et hoc est quando
 homo est ita uoluptuosus q̃ statim sequit' et psequi-
 tur appetitū peccati. Aposto. Ro. 6. Non ergo re-
 gnat peccatum in uestro mortali corpore: sed de-
 bet deus regnare in corde tuo. gl̃a. 51. Ergo re-
 gnabit deus tuus. Et hoc est quando paratus es
 obedire deo: et seruare omnia mandata tua. Cum
 ergo petimus quod ueniat regnum carnis: qd̃
 nō regnat in nobis peccatis: sed ipse deus. C. Ppter
 hanc aūr petitionē peruenimus ad beatitudinē
 qua dicitur. 1. Thimo. 5. Beati iudex. Nam sū
 prima expositionē et que homo desiderat: q̃ de-
 us si dñs oim: nō uincat se de iniuria sibi illata
 sed referuat eam deo. Nam si uindicare se non
 quereret q̃ adueniret regnum eius. Secūditus
 uero secundam expositionē: si tu expectas re-
 gnum eius. i. gloriam paradisi non debes curare
 si perdis res mandatas. Item sū tertiam expo-
 sitionē: si tu petis q̃ deus regnet inter et cōsilijs
 cum ipse fuerit iustissimus: tu debes esse iustus
 1. Thimo. 5. Dicitur a me q̃ iustus sum. Debr.
 1. Rapinam bonorū uestrorū cum gaudio suscep-
 iste.

¶ Iar uoluntas tua: sicut in celo: et in terra.

f Tertium donū quod efficit in nobis spū
 messianicus. dicitur donum scientie. Ipe
 enim spū sanctus nō solum efficit in homine donū ti-
 moris: sed donū pietatis que ē dulcis affectus ad
 deum: ut dicitur. 1. Cor. 13. factū uolens sapienter:
 et hoc petebat Dauid in ps. dicens. Veniatque
 et discipulatus et scientia doce me. Et hoc est scientia

qua homo bene uirtutisq̃am docuit nos spū san-
 ctus. Inter alia autē que faciunt ad scientiā: et sa-
 pientiam hominē: est illa sapientia est: q̃ ho-
 mo nō uincat sensu suo. puer. 3. Ne uisum a pū-
 dentē te. Nam ubi quō psumunt de sensu suo:
 ita q̃ nō credunt alio: et se tibi dicitur: semper in-
 tentionem: iudicatur sibi. puerba. 18. Uida-
 si hominem sapientem tibi uideri: magis illo
 spem habebit insipientis. Quō autem homo nō cre-
 dat sensu suo procedit et humilitate. Unde et lo-
 cus humilitatis est sapientie: ut dicitur puerbi.
 17. Superbi autē sibi ipsi nimis credunt. Doct
 ergo hoc spū sanctus p donum scientie: ut sci
 licet nō faciamus uoluntatem nostram: sed uo-
 luntatem dei. Et ideo ppter hoc donū petimus a
 deo. ut fiat uoluntas iustitiam in celo: et in ter-
 ra. Et in hoc apparet donum scientie. Unde hoc
 modo dicitur deo: fiat uoluntas tua: sicut filii
 et infirmus: uellet aliqd a medico nō peccare
 uult: sed de uoluntate medicus: aliaq̃ si timujs de
 uoluntate sua uellet effectus. Sic nos a deo
 nō solum petere debemus: ut q̃ fiat de nobis uolū-
 tas sua. ut uoluntas sua compleatur in nobis
 Tunc enim est rectam eorū hominū: quam deo con-
 cordat eorū uoluntate diuina. Idē ipse sent. Jo-
 hnis. 6. Descendi de celo: et faciam uolunta-
 tem meā: sed eius qui in uis me. Schullus enim
 sū q̃ deus eandem uoluntatē habet cum patre
 sed sū q̃ homo habet aliam uoluntatē a patre:
 et sū hanc dicit se nō facere uoluntatem suā: sed
 patris. Et ideo docet nos querere et petere. fiat uo-
 luntas tua. C. Ued quid est quod dicitur. Nōne
 in ps. dicitur. Omnia quecumq̃ uoluit fecit. Si
 oia facit que uult in celo: et in terra: qd̃ est hō q̃
 dicit: fiat uoluntas tua sicut in celo: et in terra. Ad B
 sciendū est q̃ deus tria uult de nobis: nos petimus
 q̃ beati impleant p̃dium quidē qd̃ deus uult
 de nobis est: q̃ habemus uolū eternā. Quicun-
 q̃. n. facit aliquid ppter aliam finem uult de illa
 re illud p quo facit ea. Deus autē facit uolens: sed
 nō p nullo: q̃ sicut dicit ipse. Nunquid uane cō-
 stituit omnes filios hominū. fecit ergo homi-
 nes ppter aliquid. Sed non ppter uoluntates:
 q̃ sicut dicitur eorū: ut habere uitam eter-
 nam. Uult ergo deus nos: ut homo habeat uitam
 eternam. Quando uero aliquid consequi-
 tur illud ad quod factum est: dicitur q̃ saluatur.
 Quando uero nō consequitur: dicitur q̃ reuilla
 perditur. Deus autē facit hominem ppter uitam
 eternam. Cum ergo consequi uitam eternam
 saluatur: hoc uult dominus. Joannis. 6. Ille est
 uoluntas patris mei qui misit me: ut omnes qui
 uident filium et credit in eum habeat uitam eter-
 nam. Ille autē uoluntas iam cōpleta est in ange-
 lis: et in sanctis qui sunt in patria: et uident deū e

cognoſcēt et fruētur coeſed nos deſideram⁹ q̄ ſc̄
 voluntas dei completa eſt in beatis qui ſunt in ce-
 lis ita q̄ poſſēt in nobis qui ſunt in terra. Et hoc pe-
 tim⁹ nos cum oram⁹ ſar voluntas tua in nobis q̄ ſu-
 m⁹ in terra ſicut in ſanctis q̄ ſunt in celo. Alia vo-
 luntas dei nobis eſt vt ſeruem⁹ mōdatā eius.
 Vnde ſi aliq̄s deſiderat aliq̄d nō ſc̄tū vult ſcilicet qd̄
 deſiderat ſed oīs per que veni⁹ ad ſtātū. Vnde me-
 die⁹ vt cōſeſſi ſancti vult etiā dicitur e medicinā
 ſp̄m̄s. De⁹ aut vult vt dōam⁹ vitā citā. Q̄dar.
 19. Et via ad vitā ingreditur mōſtara. vult q̄ vt
 ſeruem⁹ mōdatā. Ro. 11. Rōnabit obſequiū vſq̄
 vt p̄beſ q̄ ſit voluntas dei bōa bīplacē et p̄fecta
 i. bōa q̄ vult. Jn. 4. Ego dōo dōcō te vultū
 Bīplacēis amāri: ſi autē nō ſit grata amāri nō ē
 delectabilia. ps. Luc orā eſt iuſto et recta eodē
 leticia p̄fecta q̄ beneſta. Q̄dar. 5. Et tōte p̄fecti ſi-
 cut eſt pater veſter cōſeſſi p̄fecti eſt. Sic ergo cū
 dicitur ſar voluntas tua: oram⁹ vt ſeruem⁹ mōda-
 tā dei. Id eſt aut voluntas dei ſit in iuſto ſj i pecca-
 toſos aut per terrā. Item⁹ ergo vt ſar volun-
 tas dei tua in terra. i. in peccōib⁹ ſicut in celo. i. iu-
 ſtia. Floridū aut q̄ et mōloquēdi dicit nobis de-
 curra. Vnde emi dicit ſar nec etiam faciām⁹ ſed dē
 citi ſar voluntas tua: qd̄ ad vitā eternā dōo ſunt
 neceſſaria. i. grā dei et voluntas bōa. Et licet de⁹ ſe-
 cerni bōiem ſine bolen: nō ſufficiat cum ſine eo
 Aug. ſup Jo. Vni creati te ſeruent mīſericōdīe
 te ſine te: q̄ vult q̄ bō cooperet. Zacha. 1. Cōuer-
 timini ad me: et ego puerar ad vos. ap̄ta. 1. Cor.
 13. Cū deſiderū id qd̄ ſis et grā ei⁹ in me vacua ſi-
 ſuit. Vnde ergo p̄limas de te ſed eōdas de grata
 dei. Nec negligas ſj adhibeas ſtudīū tuū. Et ideo
 nō dicit faciām⁹ ne videret q̄ nō ſibi faceret grā-
 tia deinceps dicit ſar ne videret q̄ nō ſibi ſc̄tū vo-
 luntas et conatu nō ſc̄tū dicit ſar ſit per grām dei ad
 habitū ſtudīi et conati nō. Tertius q̄ vult de⁹ de
 nob̄ ē vt reſtat hō ad ſtātū et dignitatē in q̄ crea-
 tus ſit ſp̄m⁹ bō: q̄ tāta ſit vt ſp̄s alia nullas re-
 pugantiā ſentiret a carne et ſeruitutē. Quādiu
 enī ſa ſubiecta ſar deo: caro ſa ſubiecta ſit ſp̄i-
 ritui vt nullū occupatiōē mōſta ſen infirmitas
 et aliarū paſſiōnū ſentiret. Sed ex quo ſp̄s et ani-
 ma que erat media inter deū et carne: rebellat
 deo per penitētiā coſp̄ rebellat aut: tunc in or-
 tē et infirmitates ſentire cepte et cōtinuū rebellō-
 nē ſenſatitatis ad ſp̄m. Ro. 7. Vnde alīd legē
 in ſenſa meo repugnāt legi mōſtra mee. Et
 gal. 5. Caro cōcupiſcit aduerſa ſp̄m. ſp̄s autē
 aduerſa carnē. ſc̄ eſt cōtinuū pugna inter carnē
 et ſp̄m: et bō cōtinuū detentio: ſc̄ per petri. Et ſi er-
 go voluntas dei vt bō reſtat ad ſtātū p̄m̄ vt. ſ.
 nō ſit in carne oram⁹ ſp̄m. 1. Thō. 4. Nec eſt
 voluntas dei ſanctificatio veſtra. Nec aut volun-

tas de eīd̄ pōt ſp̄m̄ in vita iſta: ſed cōplebit in re-
 ſurrexēde ſanctō q̄ reſurgēt coſpa gloriſica
 et erūt cōcupiſcib⁹ et nobilitat. 1. Cor. 15. De
 mun⁹ in ignobilitate ſurgēt in gl̄a. Et iſta volun-
 tas dei in iuſto ſp̄m̄ ad ſp̄m̄ per iuſticiā et bō-
 nā et vitā. Et ideo cum dicitur ſar voluntas tua
 oram⁹ vt etiam ſit in carne. Vnde hoc mō per ce-
 lū accipim⁹ ſp̄m̄ per terrā carnē vt ſit ſeruo. ſi
 ar voluntas tua ita in terra. i. in carne mō ſit ſi
 celo. i. in ſp̄m̄ nō per iuſticiā. Per hāc etiā poſſo
 nē p̄cra m⁹ ad bīſtudīnē licet de qua Q̄dar. 5. ſi
 qui ligat⁹ et. i. hoc b̄s q̄libet trū ex poſitione. Vnde
 ſm̄ p̄m̄: deſideram⁹ vitā eternā. Vnde et dicit
 et dē inducimur ad iuſtā. ps. Deus m̄b̄: q̄ in co-
 larā me et plōngam⁹ et. Et hoc deſiderū ſanctō-
 rū eſt ita vt ep̄m̄s q̄ p̄per hoc deſiderū mori:
 q̄ ſm̄ ſe fugiſſa et. 1. Cor. 5. Audem⁹: et bonā vo-
 luntatē habere magis p̄ eregna ariā cogere et p̄ſer-
 eſſe deum. ſc̄ eōm̄ ſc̄am̄ ex poſitionē illi quāt
 mōdatā ſit in iuſto q̄ licet ſit vicia alēti car-
 ni ſit amara q̄ p̄tinuū macerat. ps. Eſtāc ibam⁹
 flebāt quātū ad carnē. veniēt aut veniēt dicit
 ultra iſe q̄ntū ad aliam. ſc̄ ſm̄ certā ex poſitionē
 ex pugna q̄ cōmuſe eſt ſer carnē et ſp̄m̄ p̄m̄
 etas. Vnde n. pōt fieri quā alia ſancti ad mō per
 veniā a carne: et ideo vt capitur eſt in luc. ps
 Iam abo per ſingulas noctes. i. obſcuritates pro-
 can lecti in: ſi. ſp̄m̄ me. Et qui ſc̄pleat p̄-
 ueniēt ad partē ad quā nō op̄dū. et.

Cōtinuū p̄m̄.

Et nōſtrū quocūq̄ dicitur de nobis hodie.
 p̄ Vultētē accidit q̄ aliq̄s et magna ſo-
 cietia et ſapīa eſſicet timid⁹ et ideo eſt et ne-
 ceſſaria ſeruitudo cordis ne deſiciat in neceſſitatē
 b̄. Jn. 40. Qui dat taſſo vīnū et b̄is qui nō ſit
 ſeruitudinē et robur multiplicat. Vnde aut ſerui-
 tudīnē ſp̄m̄ ſeruat. Et. 1. Ingreſſus eſt in meſi-
 ritus et ſtanit me ſuppedes meos. Et ſit hoc ſe-
 ritudo: quā ſp̄m̄ ſeruat. Vnde vt eſt bolen dicitur
 tūm cōcēritū neceſſariū: ſed credat firmat q̄ oīs
 q̄ ſit et neceſſaria manū ſeruitur ſi b̄ a deo. Et ideo
 ſp̄m̄ ſeruitudo q̄ b̄ ſeruitudinē dat docet nos petere
 deo: panē nōm̄ quocūq̄ dicitur de nobis hodie. v̄
 ſp̄m̄ ſeruitudinē dicit. Scien dū eſt aut quāt
 bus peccōib⁹ p̄m̄ dicitur petim⁹ ſp̄m̄ alīd q̄ b̄ ſi
 dōant in b̄ quā dicit nō p̄ſtitūm̄ m̄ v̄ta mor-
 nā. Cū n. petim⁹ q̄ ſanctificet nom⁹ dei: petim⁹
 q̄ cognoſcat ſc̄tas dei. Cū bō petim⁹ q̄ aduocet
 reſp̄m̄ dei: petim⁹ q̄ ſm̄ participet vite eterne
 Cū aut oram⁹ q̄ ſar voluntas deam⁹ q̄ cōple-
 atur voluntas tuam nobis. Quē oīs et ſanctum
 tur in hoc mōdo nō ſi pōt haberi p̄ſentem i vi-
 ta eterna: ideo neceſſariū ſunt aliqua petere ne-
 ceſſaria q̄ p̄ſente poſſent haberi in vita p̄m̄. Et
 de eſt q̄ ſp̄m̄ ſancti docuit petere neceſſaria in vi-

effinit ſibi ipſo qui habuit ſpſm nō ad mēſurā ⁊
 b̄tate vgn q̄ ſua plena gr̄tia qua nullū peccā ſu
 ſi. ſicut dicit aug. De q̄. ſ. virginē cū de peccā agat
 nullū volo fieri mīſiones. Sed aliq̄ ſancio nullū
 peccatū eſt quā ad nūm v̄diale peccāi curritur. l.
 Jo. i. Si viderim⁹ quī peccā nō habent⁹ ipſinos
 ſeduciam⁹ ⁊ v̄erit as in nobis nō eſt. Et b̄ etiā p̄ a
 tur p̄titione ſua. Coſtat. n. q̄ om̄ ſede ⁊ bobine
 p̄uenit dicere p̄ ſm̄ quo t̄r dicit nobis debi
 ta noſtra q̄ oēs recognoſcunt p̄ ſent ſe peccatores ⁊
 debitoros. Si q̄ peccator es debes timere ⁊ hū
 liari. Alia eſt q̄ ſemp vnam⁹ in ſp̄e q̄ iſ ſm̄
 peccatores nō debent⁹ deſperare: ne deſperatio
 dicat nos ad maiora ⁊ diuerſa peccā ſicut dicit ap̄ſt
 Eph. 4. Qui deſperat⁹ ſem̄tēpore tradiderunt
 ſp̄dicate. ⁊c. q̄ multa eſt v̄tute q̄ ſemp ſperant⁹
 q̄ ſp̄dicate b̄ ſit peccator d̄ ſperare q̄ de ſi p̄ſe
 ate ſeruat ⁊ p̄uerrat dimittit. Et h̄c aut ip̄o ſi
 maſ in nobis q̄ petim⁹ demit nobis debet no
 ſtra. Sed h̄c ſp̄m abſulerunt ouantari qui di
 perit⁹ q̄ ſemel peccabit poſt baptiſmū nōq̄. p̄
 quib̄ſum mīſericordiā. h̄c aut nō eſt v̄t v̄ ſi ve
 rā dicit ip̄i dicit oē debita dimiſi nōi q̄ ſi roga
 ſi me. Mat. 18. In quocunq̄ ergo peccato es pe
 te ⁊ potero p̄ſequi mīſericordiā: ſi roges eſ pe
 nitentie poſt. Sic ip̄i et hac penitē p̄urgit ſm̄
 ⁊ ſp̄e: q̄ oēs peccatores cōm̄ ⁊ p̄ntes miam
 p̄ſequitur ⁊ ideo neceſſaria ſunt de peccato. Cur
 ſed ſem̄ ſe dicit eſt q̄ in peccā ſunt duo. ſ. culpa qua
 offendit de⁹ ⁊ pena que debet p̄ culpa. Sed cul
 pa remittit in p̄tende q̄ eſt p̄poſito cōſtando ⁊
 ſanctificā. p̄. Dicit p̄ ſcibos aduerſum m̄
 ſanctificā. h̄c dicit in remiſſiſi ip̄itate peccati mei.
 H̄c eſt ip̄i deſperat⁹ et quo ad remiſſionē eſpe
 ſſat⁹ p̄tendo cū p̄poſito p̄tendi. Sed forte q̄
 dicit. Et quo dimittit peccā in p̄tende ad q̄ ne
 ceſſari⁹ eſt ſacerdos. Ad b̄ d̄ eſt q̄ de⁹ in p̄tende
 dimittit culpā ⁊ pena eterna p̄m̄at in t̄p̄e ſed
 nihilomin⁹ manet ad hoc obligat⁹ ad penā p̄tende
 Quā ſi decederet ſine p̄ſeſſe nō p̄cepta t̄ ſed p̄
 uocata ut ad purgationē: cū p̄ſa ſicut dicit aug.
 eſt magna. Ad ergo obſeruat⁹ ſacerdos abſolut
 te de hac pena in clauū virtute cui te ſubiecit⁹
 in p̄ſeſſe: ideo dicit ip̄o ap̄ſt. Jo. 10. Accipite
 ſp̄m ſc̄i quoꝝ remittat⁹ peccata remittunt eis
 ⁊c. Et ſi q̄ ſemel p̄ntet q̄ om̄ ſm̄ eſt aliq̄ de pe
 na abſolut⁹. Et ſi q̄ ſm̄ p̄ntet. Et poſet tōtō cō
 ſideri q̄ tota ſibi dimittit. Inuenit aut ſucces
 ſores ap̄toꝝ aut modū remiſſiōis h̄c p̄ne. ſ. b̄
 ſi ſi in indulgētiā q̄ cōm̄ in charitate n̄ v̄tē ſp̄
 ſonā ſe ſp̄i p̄ntet. Et aut papa b̄ poſſeſſant
 p̄. V̄t m̄ ſi multa bona fecerit⁹ in ſiſtū p̄e
 cānerit ad nūm mortaliſ: b̄c b̄a fecerit⁹ v̄tū
 tantē eccleſie. V̄t m̄ ſi ip̄i ⁊ beate v̄ḡiſſit ſicut
 in deſertō. v̄t ſm̄ p̄ntet ⁊ illi q̄ ip̄e cōm̄

rit p̄tē h̄m̄i merita vbi necceſſe eſt cōſp̄ere. ſic
 q̄ dimittit peccā nō ſolū ip̄i ad culpā in p̄tende
 ſed etiā ip̄i ad penā in cōſeſſe: ⁊ p̄ indulgētiā.
 Circa tētia ſc̄d̄m q̄ et p̄e n̄a regit⁹ et nos di
 mittam⁹ p̄m̄io n̄is officiū ſacraſ nobis: v̄t
 d̄. Dicit⁹ ſ nos dimittam⁹ debitoros n̄is: aliter
 deus nō dimittet nobis. Eccl. 18. Ip̄o b̄ ſi ſu
 irā ⁊ a deo q̄t me dicit. Luc. 6. Dimittit⁹ v̄tū
 tētia. Et ideo ſolū in illa penitē poſt p̄
 nō cū d̄ ſicut ⁊ nos dimittam⁹ ⁊c. Si q̄ nō dimi
 tiat⁹ dimittit ſibi. Sed poſſes dicere. Ego d̄
 eſ ſcedam. ſ. dimittit nobis iſed illū ſ. ſicut ⁊ nos
 ⁊c. ſic b̄o. ſp̄m d̄cepe q̄ ſa: ſ. certe nō deſperat
 H̄c ip̄o q̄ h̄c orationē ſecit b̄ recordat⁹ eſ. V̄t
 nō p̄t de eſp̄. ſ. ſi dicit oē ad p̄tē ſe corde. Sed
 q̄ ſi v̄tū ſic q̄ nō p̄poſito dimittit⁹ p̄mo h̄c
 debet dicere ſicut ⁊ nos dimittam⁹ ⁊c. videtur
 q̄ nō q̄ m̄t̄. Quōdā q̄ nō m̄t̄ q̄ nō om̄ ip̄o
 ſona ſua ſed eccleſie q̄ deſcip̄ ⁊ ideo poſt ip̄o
 peccā in plurali. Sed ſc̄d̄m q̄ duob⁹ modis vi
 m̄t̄. v̄t eſt p̄ccator. v̄t ſ. officiū regit⁹ offe
 derit. p̄. Inquire pacē. al⁹ eſ cōter eum ad q̄
 tēntē oē: v̄t ſ. p̄nti v̄ntū tribuat. Eccl. 18. Ne
 lingue p̄mo tuo nocēt⁹ t̄s ſic deſp̄t ſibi pe
 cca ſolūtur. Et hoc ſignat⁹ alio b̄ ſm̄o beati ni
 ſericordes. V̄t ſ. m̄t̄ia eſt ſacraſ m̄t̄ia
 p̄mo noſtro.

De peccato.

I ne nos iudicet in t̄p̄ationē. Dicit⁹
 e qui iſ peccauerit t̄t deſiderat veni
 cōſequi de peccato: vade ⁊ cōſiderat⁹ pe
 nitē: ſi nō adhibet totū ſtudū q̄ debent⁹ vt
 iterato in peccā nō ruat. Ad q̄ d̄m nō eſt cōm̄
 vt ſ. et v̄t p̄t ploꝝ q̄ peccata d̄m p̄mitter
 alia v̄t ploꝝ accumulet⁹ b̄ peccat. Et p̄pter
 dicit ſa. i. Languis m̄t̄i eſtote ⁊c. Et ideo ſi
 ſup̄dicat⁹ eſt ip̄o in peccatō docuit nos peccare
 veniā peccatoꝝ. In hac v̄t peccat⁹ nos peccare vt p̄
 ſim⁹ vitare peccā. vt. L̄nō iudicamur in t̄p̄ationē
 n̄ p̄t quā labamur imp̄eſ eum dicit⁹: ne noſt
 duos ⁊c. Circa q̄ tria q̄ntur. p̄mo q̄ ſi ſc̄d̄m
 ſc̄d̄m q̄ntur b̄ tēnt⁹ ⁊ a quo tēnto v̄t quōlibet
 a tēntē. Circa p̄m̄ ſc̄d̄m eſt q̄ tēnt⁹ n̄
 b̄ aliquid eſt q̄ cōp̄ ſeu p̄bare. v̄t tēnt⁹ boꝝ
 eſt p̄bare virtutē ſm̄. Et p̄nt⁹ aut⁹ p̄bat v̄t
 t̄s boꝝ dupliciter ſm̄ q̄ duo erant boꝝ virtus.
 v̄t p̄nt⁹ ad b̄i op̄andū. Et b̄i op̄etur. aliquid
 q̄ cauet a malo. p̄. Declina a malis fac bonū
 ⁊c. p̄bat⁹ ſ virtus boꝝ quic⁹ q̄nt⁹ ad hoc q̄ b̄
 facit. quic⁹ vero q̄nt⁹ ad hoc q̄ ceſſat a malo. D̄
 n̄ ad p̄m̄ p̄bat b̄ v̄tū immenſat⁹ p̄m̄p̄ ad bo
 nū vt ad cōm̄dandū ⁊ b̄ ſm̄. Et cū eſt v̄t
 noſtra magna q̄ p̄nt⁹ immenſat⁹ ad b̄m̄. Et
 hoc mō deus p̄bat⁹ aliquid boꝝ nō q̄ latet cū v̄t
 me boꝝ ſed vt eſt oēs cognōſcat⁹ ⁊ deſ oēs in eſ
 p̄tū. Dicit tēnt⁹ deus habuāt. Gen. 12. ⁊ Job.

Et ideo deus sepe immitit tribulationes in illis: ut
 dum patienter sustinet apparent virtutes eorum
 eius virtute perficiant. **Mat. 13.** Temptat vos deus
 deus vobis ut palliat vram obligatam etiam non
 sic ergo deus temptat puocato ad bonum. Quibus
 ad finem virtus deus producat ad malum
 Et si non resistit et non consentit virtus deus magna
 est. Et vo deus facit ut detrahatur tunc vult deus nul
 lacit. **Ecce autem non nulli temptat a deo quod flos dicitur**
Jac. 1. de temptat malum est. Sed si pra
 ter sit quod penna carne a diabolo et a mundo. a carne
 dupli. pmo quod caro infligat ad malum. Caro enim
 sempiterna delectandis inas. l. carnes l. quod est se
 pe pmo. Qui. n. in oras delectandis carnalibus
 negligit spiritualia. **Jac. 1.** Quisquis temptat a concupis
 sinit. Secundo temptat caro et rabido a bono. Vbi spi
 ritus sanctus est de se sempiterna delectat in spiritualibus
 sed caro agitatis impedit spiritum. **Sap. 9.** Corpus
 quod concupis aggravat animas. **Ro. 7.** Ad delecto: legi
 dei sui licet non habeam. video autem anima legi in me
 sed non meo repugnat legi meo meo et captivitate
 meo lege peccati est in me in meo in meo. Et hec temptatio
 carnis est valde gravis quod in malum. l. caro con
 vincit et nobis. Et sicut dicit **Beati** nulla peccata ef
 ficant: est ad nocendum quod familiaris in meo: et ideo
 pmo est vigilandi est. **Mat. 26.** Vigilate et orate ne
 intretis in temptationem. Diabolus concupis meo. Vbi
 postquam dicitur caro surgit anima. l. diabolus pro
 qua est nobis magna collectio. **aplo. 1. p. 6.** Vbi est
 nobis colluctatio a dierum carne sanguinis: et ad
 viciis pncipio et peccato est. vii. et figurat de tempta
 to. i. **1. Th. 3.** Ne forte temptaverit vos is qui temptat
 et. In respondendo autem sua callidissime perdit. Ipsi
 est huius boni exercitii quod obliet aliquid callus
 pderat infirma est quod impugnare vult: et illa pte
 vi magis est deo debilis etiam est. Et id temptat
 illis viciis ad quod vobis pncipio carne in agis pmo
 sit ut de ira de superbia de aliis spiritualibus viciis. i
 p. 5. aduersarii viciis diabolus: leo rugiens circum
 quos quod deuoret. facti in duo diabolus de temptat
 quod non autem pponit illi que temptat in alii aliis appa
 rens: et aliis quod deus spiritus deus: et facti in ipso pncipio
 pmo pmo remouit et aliquando a pncipio suo
 pncipio: quod pmo facti: idcirco ipse ad peccati
 di quod illa vel modici auerit. **aplo. 1. Cor. 11.** Ipsi
 sardanas transfugate in angelis: lae. Deinde
 postquam induit in ad peccati sic aliquid est viciis
 mutat in a peccato resurgere. **Job. 40.** Merui retribu
 tores et ppenit sit. Sic ergo deus facit diabolus quod de
 cupis et decepti detinet in peccato. h. modus dupli
 tit. pncipio in a imoderati desiderii re: p
 h. **aplo. 1. 1. Th. 4.** Radix omnium malorum est cupiditas.
 h. deus pncipio et viciis in peccato. **Job. 37.**
 Vobis quoque innotum tenebris. i. **1. Th. 5.** Quod
 pie vult vivere in ipso iustificatione pncipio.

Mat. 2. Nolite timere eos qui occidunt corp. Et
 ergo p. qd est deus et ipse deus. **Mat. 23.** Quis
 deus videre dicitur deus liberali. Circa quod si
 deus est quod ipse deus non rogare non vult non deprecat
 sed et non innotum in temptatione. Vbi si deus
 de temptatione meret coram. Et ideo de **Jac. 1.** Et
 gaudium consummat fructus est in temptat deus variis in
 cidentis. **Eccl. 1.** filia accedes ad fruendum dei si
 para animam tuam ad temptationem. **1. Th. 1.** Beatus vir
 qui suffert temptationem: quod si pmo fuerit accepto
 et coram vult. Et ideo deus petere vult iudica
 mur in temptatione p pmo. i. **Cor. 1.** Temptatio vobis
 non appropinquat nisi bonum. Sed temptatio bonum est
 sed sentire diabolus est. Sed magis deus induit
 ad malum: dicit. Et me non inducat in temptationem.
Mat. 26. de de inducere ad malum pmo in
 ipso. l. ppter in la peccata laborabit boni gratia
 quod laborat deus in peccato et idcirco. l. p. Cum
 decessit vult: meo de derelinqs me deo. Regit
 autem huius ne inducat in temptationem per seruos
 charitatis. quod dicitur charitas humiliter sua pde re
 sistere nulli peccato. **1. Cor. 1.** Equo malis non po
 merit extinguere charitatem. **1. Th. 2.** plures intellexit
 quo innotum vobis de agendo: quod sicut deus p. a
 peccata est ignoscit p. Intellectam tibi dabo et in
 istud te. **Ecce autem dicitur** **Mat. 26.** dicitur. Illu
 mina oculis meo ne viciis obdormi in morte: ne
 ad deat in meo pncipio aduersus. **Ecce autem**
h. 1. Th. 2. p deus intellexit. Et quod cum non aliam
 temptationem feram: eos modis de quo **Mat. 26.** pncipio
 mundo corde: quod ipse deus videbit. **Ro. 12.** pncipio
 m ad visionem dei ad quam nos pncipio.

C. De prima petina.

Et libera nos a malo. **Deus docuit nos**
 de peccato viciis peccatorum et quod possimus
 viciis temptationem. Deo docet petere pma
 tionem a malis: de petino est gnilio: et a mala
 l. pncipio: infirmitates aduersitates et afflictiones sicut
 dicit **aug.** Sed quod de peccato et temptationem deus est: de
 est de aliis malis. l. aduersitatibus et afflictio
 nibus est huius mundi: a de liberat quadrupli
 pmo ne fugerit a afflictio: h. raro pncipio quod
 lei in mundo suo affligit quod vult. **1. Th. 5.** idcirco
 pncipio vivere ipse iustificatione pncipio. **Ecce**
is aliam deus pncipio quod vult affligit a malo.
quod. l. cognoscit est ipse deus non posse resistere illi
 in edic: infirmo debili non de violentis medicinas
1. Th. 3. **Ecce dedit** coram te hostium quod deo pde
 claudere: quod modici ab eo vult. In patria autem
 erit quod deus: nullus affliget tibi **Job. 5.** In se
 tribulationibus. l. pncipio vite que per lei tra
 de distinguitur libera bute in septima non tige
 te malum. **1. Th. 7.** Non charis ne pncipio am
 plius. Secundo liberat quando in afflictionibus
 consolatur. nam nisi deus consolatur: non possit

homo subsistere. 1. Cor. 1. Expta modum gra-
 uati sumus: si peca virtute nostra. 1. Cor. 7. Et
 qui solat humiles: solatus est nos deus p. Et
 cum diu ministras delecto innox in corac, meo
 solatione me tunc sentieuerunt aiam mea. Tertio
 qd affluat tot bona facit qd traditur mala obliuio-
 ni. Tob. 3. Post tribulatio, tranquillitas facit. Sic
 g afflictio: qd temptatio: tribulatio: huius modis no sit
 rimende: qd facit tolerare: et ppter solatione
 admittit: et ppter beatitudo. Apo. 1. Cor. 4. Id qd
 in pntia est montanis: sicut tribulatione nre:
 supra modis in sublimitate eterni glorie pdat
 operat in nobis: qd et beatitudo ad vitas eterni
 glorie: qd temptatio: tribulatio: obicitur in bo-
 num: sicut no dicitur libera nos a tribulatio: sed
 a malo: qd tribulatio: obicitur in facit ad coronam:
 sicut et qd gloriat de tribulationibus. Apost.
 Ro. 5. Non solum ait: sed et gloriatur in tribulatio-
 nibus. sicut qd tribulatio patientiam operatur.
 Tob. 3. In tpe tribulationis peti dimittit. Libe-
 rat ergo locum a malo: et tribulatio: obicitur in bo-
 num: sicut no dicitur qd est signu in agere sapie: qd sa-
 pientia est malo ordinare in bonis: hoc fit p pati-
 entiam que habet in tribulationibus. Cetero vo-
 virtutes bonas: etiam: sed patientia maiore: id
 solus in malis. i. in adversitatibus est necessaria. p
 ter. 4. Doctrina vni patientia nostri: sicut ipse
 factus p deum sapie: facit nos petere: et p hoc p
 nemus ad beatitudinem ad quod ordinat: p: qd p
 patientia pacis: et ab omni: sicut tpe ppter: et aduer-
 et ideo pacifici dicunt filii dei: qd sunt filii dei: qd
 sicut deo nihil nocere poterant: et qd nec ppter
 ranec aduersa: ideo beati pacifici: qm filii dei
 vocabant. Amen est affirmatio vniuersalis oim
 pntium.

Compunctio: exposio totius orationis.
 Inter nos. Ut in summa exponat. Sci-
 entium est qd in oratione debita present oia qd
 desiderant: et oia que legunt. Inter oia
 aut desiderabilia illud plus desiderat: quod plus
 amat: et hoc est deus: sicut in summo peto glori-
 am dei. Etiam dicitur nomen tuu. Et deo aut deinde
 randa sunt tria que pntent ad re. Primum est qd p
 uenias ad vitas eternas: hoc peto cum dicit
 Adueniat regnum tuu. Secundum est qd facias vo-
 luntate dei: sicut in celo: sicut in terra. Tertium est vt
 habeas necessaria ad vitas: hoc petis: et dicit.
 Panem nostru quotidianu da nobis hodie. Et
 de his tribus dicit deo. Mathei. 6. Primum que
 rit regnum dei: sicut ad primum: sicut dicitur: sine
 sicut ad secundum: hoc dicit ad dicitur: vobis sicut
 ad tertium. Illa aut que videnda sunt: sicut fugia-
 da sunt illa que ceterant bono. Verum amez
 quod desiderabile est: est quadruplex: vt dicitur.

Et primum est gloria dei: et huiusmodi malis ob-
 trahit. Job. 15. Et peccatoris quid ei nocet
 si nunc egres quid dicitur ei: Nam et de malo
 indigni pnt: et de bono indigni remittit: ne
 solat gloria dei. Secundum bonu est vita eterna:
 huiusmodi peccatoris: qd p peccatum pnt. Et
 ideo ad hoc remittendum dicitur. Tertium
 huiusmodi peccatoris: sicut in ordinantibus. Et ter-
 tium bonu est iusticia: et bona opera. Et huiusmodi
 riante operato: qd temptatio: sicut dicitur nos
 a bono operando. Et ad hoc remittendum petimus.
 Et ne nos inducat in tentatione. Quartum bonum
 sunt bona necessaria. Et huiusmodi ad
 iustitiam: tribulatione: et ad hoc remittendum
 petimus. Sed liberat nos a malo. Amen.

C Expositio opusculum. 7. vj exposio orationis
 dicte in sancti Thomae de aquino ordine pre-
 dicationum.
C Incipit opusculum. i. videlicet de oratione
 exposio super salutatione angelice. scilicet Ave
 Maria.

Ave maria grata

plena deo tota. In salutatione ista
 prout tria. Vna parte fecit ange-
 lus. Ave maria plena gratia cum
 benedicta in mulieribus. Alia
 parte fecit Iohannes baptista. Ave
 in fructu virentium. Tertia parte addidit ecclesia.
 Ave Maria. Nam angelus dicit que Maria: sed
 que grata plena: sicut in nomine. Ave Maria in sua
 salutatione dicitur angelus: sicut patet. Et huius
 circa primum salutationem qd antequam crastine
 magni qd angelus apparetur hominibus: et qd huius
 ceram eis reuerentia huiusmodi p maximali. Ave. vj
 et ad laudem huiusmodi scribit qd recepit angelus huius
 rior: qd exhibuit eis reuerentia. Ave aut angelus
 ret huius reuerentiam nunq: fuit audita: nisi post
 salutationem beatam virginem reuerentia dicitur. Ave. Ave
 aut ante qd reuerentia huiusmodi angelus: sicut huius
 lum rō: qd angelus erat maior huiusmodi huius
 primo huiusmodi ad dignitate rō est: nisi angelus huius
 p. Ave facit angelus huiusmodi huiusmodi. Ave. Ave
 corruptibile. Huiusmodi dicitur. Ave. Ave. Ave. Ave. Ave.
 mēti est sim pntis et omis. Ave. Ave. Ave. Ave. Ave.
 spūalia: incorruptibile creatura: reuerentia huius
 beret corruptibile. Huiusmodi. Ave. Ave. Ave. Ave. Ave.
 multitudine ad deū. Ave. Ave. Ave. Ave. Ave. Ave. Ave.
 aris: vt pote assidens. Danie. 10. Ave. Ave. Ave. Ave. Ave.
 ministrabant eis: decies milia centenas
 assistebat ei. Ave. Ave. Ave. Ave. Ave. Ave. Ave.
 elongatus a deo per peccatum. Ave. Ave. Ave. Ave. Ave.
 vtpote pntis et familiaris regis. Tertio peti-

ave bene servandum bene dicitur bene
 et in vobis quod bene dicitur angelus qui
 fuit plenus illis: in oratione huiusmodi huius
 in huiusmodi. Ave. Ave. Ave. Ave. Ave. Ave. Ave.
 Ave. Ave.

nebat, ppter plenitudinē splendore gratie vine
 Angeli cui participat qm̄ lumen diuini in sima
 plenitudine. Job. 37. Aliquid est numerus multus
 eius. Et super quē nō forget lumē ei⁹. Ideo sem
 per apparet eum lumine. Sed hōies: si aliquid
 pceptet de ipso lumine gratie, parū m̄ et in obfca
 ritate quādā. Vbi ergo decens erat vt hōi reuerē
 tiam exhiberet quousq; aliquē inueniret in bōna
 natura: qui hōi nōb⁹ excederet angelos. Et hoc
 fuit beata virgo. Et ideo ad designandū q̄ in his
 tribus excedebat eum voluit et angel⁹ reuerētiā
 exhibere. vnde dicit. Dauid. Unde beata virgo ex
 cessit angelos in his tribus. Et primo in plenitu
 dine gratie: que magis est in beata virgine q̄ in
 aliquo angelo. Et ideo ad infundendū hoc angel⁹
 ei reuerentiā exhibuit dicens. Vbi nō q̄ dī
 ceret. Ideo exhibeo nō reuerentiā: q̄ me excolle
 in plenitudine gratie. Quia autē beata virgo plena
 grā s̄m̄ ad tria. Primo q̄m̄ ad alij in qua ha
 buit oēm plenitudinē gratie. Nam gratia dei ba
 tur ad duo. Scilicet ad bonū operandū et ad vitandū
 malū. Et quātū ad illa duo pfectissimā gratiam
 habuit beata virgo. Nam ipsa oē peccatū vitā
 nō magis q̄ alij que sanctus post ipm̄. Peccati
 enī aut est originale: et dīlo fuit mīdātū in vtero
 aut mortale: aut veniale: et de illis libera fuit. vñ
 Cant. 4. Tota pulchra est amica mea: et macula
 non est in te. Aug. in lib. de natura et grā. excepta
 sancta virgine maria: oēs sancti et sancte cum h̄
 viderent interrogati fuissent verus sine peccato
 eēt: omnes vno voce clamassent. Si dixerim⁹
 q̄ peccati non habem⁹: ipsi nos seducim⁹: et ver
 itas in nobis non est. Excepta inquit hac sancta
 virgine de qua ppter bonitē dñi cum de pecca
 to agitur nullam ip̄o cōfessio volo quēstionē habere.
 Secundo. n. q̄ ei plūs gracie collatū fuit ad pec
 catū et omni pte vincendū que illis accipere et
 parere meruit: quē constat nullam habuisse pen
 sū ip̄o excellit beata virgine in hoc q̄ sine origi
 nali concēpsit et natus est. beata autem virgo in
 originali est occēpta: sed non nata. Ipsa autē oīum
 virtuos opera exēcut. alij autē sancti spūalia q̄d ay
 q̄ alijs fuit bonū: alius casus: alij misericordie
 Et ideo ipsa dante in exemplū spūalium virtutū
 sicut beatus Tholozanus in exemplū misericordie
 et. Sed beata virgo in exemplū oīum virtutum
 q̄ in ea reperit ergo implū similitudine. Luc. i. Ecce
 ancilla. Et post respectū bōnitate ancille sue. ea
 similitas q̄m̄ vni non cognosco: et oīum virtutū vt
 lat. 35. Sed q̄ plena est grā bea virgo: q̄m̄ ad bōnō
 rationē et s̄m̄ ad malū vitatōnem. Sed oē plā fuit
 q̄ a s̄m̄ ad reddidit alē ad carnē vel corp⁹. Vñ
 magnum est in sanctis habere nō de gratia q̄ se
 fieri aliam. Sed alij beate virginis: et a fuit plena
 q̄ et ea refudit grām in carnē vt de ipsa concepit

ret filium dei. Et ideo dicit. Vbi de sancto vi
 ctore. Vbi in corde eius amor: spūsancti singulari
 riter ardet: et ideo in carne eius mirabilia facie
 bat. in hōi q̄ de ea natecē deus: homo. Luc. i.
 Quod enī natecē erat sanctum vocabit filius dei.
 Terno s̄m̄ ad reuolūtiōem oēs bōies. Et dignū
 enim est in quolibet sancto q̄m̄ habet et nō de grā q̄
 sufficit ad saluē multos. Sed q̄m̄ haberet tantū
 quod sufficeret ad saluē oīum hōiū de mando
 hoc esset mirandū. et hoc est in ip̄o et in beata vir
 gine. Nam in eum periculo potes saluē obtine
 re ab ipsa virgine ghoī. vnde Cant. 4. Velle est
 pei. i. remedia cōtra pericula pendit et. Itē in
 opere vniūq; oēs eam habere in adiutorij. Et
 ideo dicit ip̄a ecclesiastici. 24. In me oēs spes vi
 te et virtutis. sic ergo plena est gratia: et excedit an
 gelos in plenitudine gratie. Et ppter hoc cōueni
 enter vocatur Maria que interpretatur illuminata
 in se. vnde Ma. 23. Implebit spēs dñi: aīas tuā
 Et illuminabit in alios q̄m̄ ad totum mundum
 Et ideo assimilata soli et lune. Secūdo excellit an
 gelos in familiaritate dñi. Et ideo hoc designat
 angelus dicit. Vbi tecl. q̄m̄ dicit. Ideo exhibeo
 tibi reuerentiā: q̄ tu familiarior es deo q̄ ego. Vñ
 dñs est tecl. Vbi inquit par et ei eodē filio quod
 nullus angel⁹ nec aliqua creatura habuit. Luc. i.
 Ad enī natecē et se sancti vocabit filius dei. Deut
 filius in vtero. Ma. 12. Exulta et lauda abstratio sy
 on q̄ man⁹ in mediō m̄ sancti Israel. Illius est q̄
 dñs cum beata virgine q̄m̄ cum angelo: q̄ cas ea
 vt filius eius angelo vt dñs. Vbi spūsanct⁹ sicut
 in templo. Unde dicit templū dñi sacrariū spū
 santū: et q̄ cōcepit et spiritalit. Luc. i. Spūsan
 ctus ingenerat in te. Sic ergo familiarior cū deo
 est beata virgo q̄ angelus: q̄ cas ipsa dñs pater
 dñs filius: dñs spūsanct⁹. Et cōtrinitas. vñ cāta
 tur de ea. Tonus trinitatis nobile tridm̄. Hoc
 autē verbū dñs tecl. est nobilitas verbū q̄m̄ sibi di
 ci possit. Verrit ergo angel⁹ reueretur beata vir
 gine. q̄ mater dñi. Et ideo dñs est. vñ cōuenit ei
 hoc nomē Maria: q̄m̄ s̄ra lingua interpretat dña.
 Tertio excedit angelos quātū ad puritatē: q̄ bea
 virgo nō solum erat pura in se: sed etiā p̄uarit pu
 ritatē alijs. Ipsa enī purissima fuit et s̄m̄ ad cū
 parit: ipsa virgo nec mortale nec veniale pec
 catum incurrit. Vnde s̄m̄ ad p̄ter penā. Tres enī ma
 ledictōes de se sunt hōiū p̄ter penā. Prima
 dicitur mulieri. Et q̄m̄ corruptiōe cōceptet: cū gra
 namine potaret: et dolore pareret. Sed ab hac im
 munitas fuit beata virgo: q̄ sine corruptiōe cōcepit
 solatio postaret in gaudio peperit saluatoē. Ma.
 35. Verum in s̄m̄ germinabit eētā bāda et laudans
 Secūda dicitur ei dñs. q̄ in sudore vultus vete
 retur p̄ ane suo. Sibi hac immunitas fuit beata virgo:
 q̄ vt dicit ap̄l. i. Cor. 7. Virgines solent sunt a

no
110

pariter in hoc quod et beatus Bernardus inquit
 inuenitur q̄m̄ inuenit et sup̄ omnia plūs
 1112

fm q dugo de sancto viro. in li. de trinitate cui
verbi psona attribuitur quodam effendi modum sic
verbi est qd dicitur. Quia licet eentia non referat
vt sit generis vel genita sicut obijcitur dicit: e n
eentia per generationem accepta vel edicata. Eentia
igitur diuina est in patre vt non accepta ab alio
in filio vt accepta per generationem in spūs sct vt ac
cepta per processionem. C. Quesitio. 12.

Qd vo deo decimo ponit pductio a natu
ra e a voluntate pōt intelligi tripliciter
a natura solū aut a voluntate solū aut a nō
e voluntate simul. Primo nō pcedit filius. Se
cūdo mō creatura. Tertio mō pcedit spī. sanct.
Quānt ad id qd obijcitur cōtra opponit nō magnā
difficultatē habet. Sic enī pōt dici fili⁹ a natura
e spī. sanctus a natura e voluntate pcedere sicut di
citur fili⁹ e natura de nā sapia. de sapia h⁹ pē e fili
us sicut vna natura e vna sapia: sed magis videt
esse calūniōsa ista distinctio et quā videt relatiō
spī. sanctus quasi medio modo se habēdū inter sū
mū e creaturā. Sicut igitur deus pater filius non
volūtatē sed natura pducit e a de spūs sancto
sententiā est. Nō enim deus pducit volūtatē crea
tura est vt dicitur⁹ pbat in libro de symodis. di
citur tū q spī. sanct⁹ pcedit per modū voluntatis
q pcedit vt amor sicut e filius pcedit per modū
intellectus in iūgem pcedit vt verbū. sicut tamen
verbum pcedit naturaliter a deo dicente ita e a
mōr similiter a deo amate. C. Quesitio. 13.

Qd aut terdecimo ponit: generare nō
est actus nature vt cōiū est: sed vt cōiūta
cum ppuetate suppositi generatio. Quan
tum ad id qd obijcitur tangit non multū videtur
calūniabile: quia cōiūctio pōt referri ad intel
lectum vel locutionē nram: vt patet cum dicimus
eentia e paternitas sicut in patre. Nō aut ad cōi
positionē rei: sed magis posset calūniari ex hoc q
dicit generatio esse actus nature in patre si intel
ligeret esse actus nature vt generans. Debet. n.
intelligi esse actus nature vt quo generans gene
rat. Natura enī nō generat sed pater naturaliter
generat filium. C. Quesitio. 14.

Qd vero quartodecimo ponit potentia
enī ex pte opationū. s. creatiois e generati
onis que diuersa sunt e fm q pūm e posse
mō se habēdū: apertū distinctioē. sūm habet in
tellectū. Quānt enī potentia creatiois e generandi
sūt diuina eentia vt obijcitur tangit: tamē impoat
respectum quez non impoat eentia e sūm ad
hūc respectū distinguit potentia licet nō distingua
tur eentia. Similiter etiā licet creatio actio sit
deus e diuina eentia: tū cōnotat effectū fm quez
distinguit creatio a generatione nō autē fm ipam
eentiam actionis pax est ipsa diuina eentia.

C. Quesitio. 15.

Qd aut decimoquinto ponit: sicut enī
pūm est spūali ita aliqd eternū pūm enī e
cūdi ordinē ad spūale. vt portione ordinis
tio ad actū eternū generāda prior est ordine et ad
actum spūale creatū. Nō habet calūniā q: actus
creandi dicit spūali sūm ad effectū cōiūctum
rōne cui nō cōcedit q deus ab eterno creet: licet
actio eius sit eterna que est diuina eentia. Eternū
etiā licet nō habeat ordinē ad aliqd spūale vt ad h
nō h⁹ in ordinē ad aliqd spūale vt pūm pūm ad ef
fectum. Deus enī qui est et eternū est pūm pūm
e sine ois creatura. C. Quesitio. 16.

Qd vero sextodecimo ponit esse: pōt de
pliciter accipi simpliciter e absolute: s. sic
non est deo pūm vel cum pōtione. i. nō
lo additō: sic est deo pūm. Calūniat obijcens
nō intelligē qd dicit. Nō enī hic accipit absolu
te fm q absolute dicit qd non dependet ab alio
sed absolute. i. vtr. Similiter qd dicit enī pōt
i. nullo additō non bene intellexit. Intellexit enī
scribens q esse cui nō alī addit sed enī esse purum
substantiō est pūm deo. nō aut intellexit q esse
sine additōe pponitur sit pūm deo. C. Quesitio. 17.

Qd vero decimo septimo ponit: vna re
nō opare ad substantiā diuersā sed
sū q comparantur ad intellectū diuini
vna est omni vcritas. Verissimū est tamen illa
vna veritas nō est veritas creata vt obijcitur in
tellectu sed veritas in creata. C. Quesitio. 18.

Qd vero decimo octavo ponit: nō crea
da vt est in creaturis est inuariabilis di
citur eterna a cetera variatōne. Nō reat
spūgnat obijcens. Quid enī ois creatura de non
esse lesse pducta sit e pūm sit aliquo mō vna
bilis nō e distinctōes e ppositiones a iūge
tur inuariabiles ppter necessariū ordinē vtr⁹
mim ad aliū. sicut sortēs variabiles est e similit
curius eius e mō: tamē hoc est inuariabile s
rit mouet: hec tamē inuariabiltas nō facit ppo
tione eternā nisi h⁹ q est in intellectu eterno. C. de
vno. C. Quesitio. 19.

Qd aut decimonono ponit: decima cō
positio est ex coeque et heterogene e anima
vegetabili: vnde decima ex coeque hominū
e anima vegetabili e sensibili vt alai: quod dicit
bus e anima rōnālī. Improprie dicit enī vt obijcitur
tangit: qd dat intelligere per copulā q anima rōnālī
sit aliud a vegetabili e sensibili: sed eredo q reu
lut copulā ad rōnālē tū non ad substantiā sit. Vt
mcl⁹ statet si diceret ex hys e rōnālī q aut dicit
pūa ex anima vegetabili e sensibili. C. Quesitio. 20.

Qd vero vigesimo ponitur: eentia diuina nō
ab alio in se sed in persona filij. Duplex
habet intellectū. Vt enim intelligat qd
sentia diuina in filio etno sit ab alio: sicut enī sicut

obediens impugnat. Si vero intelligatur qd est
na diuina est in filio ab alio. i. a patre: vey est. Al
patre enim est qd essentia diuina sit in filio.

C. Quæstio. 21.

q Quod aut vigesimo primo ponit eñtia e in
cipium actus notionalis potest esse educta
cum ppter caribus psonalibus. Non hys calūnijs
et hys qd dicit eñtia esse iuncta ppter caribus eo mō
quod supra epositi est. Hæc ab eñtia calūnijs magis
videt et hoc qd dicit eñtia est pncipiū actus no-
tionalium. Et n. falsus si intelligat eñtia est pnci-
pium huius actus: vt generis vt spirita: s; si in-
telligat esse pncipiū actus notionalium: vt quo pō-
nat dicitur magistra in. 7. dist. pmi libri vbi di-
cit qd potentia generāda est diuina essentia. potentia
aut generāda est pncipiū generātionis: vt quo ge-
nerans generat. C. Quæstio. 22.

q Quod aut vigesimo secundo ponit: alio mō
attributo: a nā e voluntate pncipalitas
nō est rōne agentis: s; exemplaris tñ. Eñtia
respectu rei alterius eñtia est nō respectu rei sua
le. Hoc accipere voluit scribēs et hoc qd pbus
distinguit in. 1. pbrorum duo pncipia agentia di-
cent. Eoy que sunt alia sūt a nā alia a pposito vt
voluntate. Potētia aut e virtus distinguit ab
hæc duobus: eo qd eēt se habet ab vtriusq. Et si
erit potentia e virtus e nā hys e rōnalis sive volun-
taria. sicut eñtia intellectus in agēdo nō distinguita
voluntate: qd intellectus nō mouet nisi mediante
voluntate. Pcedit in in diuina aliquid p
modum intellectus. i. verbum: sicut e spūsanctus p mo-
dum voluntatis: vt amor. C. Quæstio. 23.

q Quod vero vigesimo tertio ponit: filius pōt
dit: vt verbum e ars qd pōt p oia pducere:
spūsanctus: vt amor quo amor vult ea p
ducere. Cōtuptis hys intelligat. Pde. n. intelli-
git qd p filio pōt e spūsanctus vult: s; factum e vt
obediens impugnat. Pde etia intelligi qd pōt
pducere filio e vult pducere spūsanctus: s; vey
est. Nam p oia pducit p filio e spūsanctus: quod
facit manifestū est: qd pōt e vult. Pde e vult oia
pducere p filio. C. Quæstio. 24.

q Quod aut vigesimo quarto ponit: spūsan-
ctus pcedit: vt rō volēda: creatura vt vo-
lūta: si intelligat spūsanctus. e rō volēda et
pōt volēda: factum e: vt obediens tangit: qd nō e
p rō volēda: qd nō est ei rō eñtia. Id aut itel-
ligat et patet vult vey: est qd scribit. sicut. n. e
rō volēda ea que sunt ad finem. Huius ad di-
bitur spūsanctum e cām pducionis creaturā
sicut pōt e filium. C. Quæstio. 25.

q Quod vero vigesimo quinto ponit: spūsan-
ctus pcedit a pte e filio: vt sunt plures a-
gentes: s; nō vt vult in pncipio quo agit.
Recte pōt intelligētia e sicut de pcedit creaturæ:

e spūsanctus: qd spūsanctus requirit s; m rōnem sive
pcedit in hys a qbus pcedit diuinationem.
Pcedit. n. vt nō dicitur: qd de creatura dicit
nō pōt. Hec o; qd effectus sit simplicior: cām spūsanctus
pcedit a pluribus s; qd sunt plures aliquo mō:
qd sicut effectus ad eām agentē: vt distinduo
attendit s; m formā qua agens agit. Pater aut e
filius spūsanctus potentia spiratus que e nā diuina. que
est vna in vtroq; nō tñ hęc dicunt p rōne qd in dē
vno sit cā e cōsati: vt agens e factum: s; in mō
hic dicunt s; m qd loquuntur de diuinis mōbum a
nō. Hec etiā o; qd pcedit a pluribus in qm s; m
plures qd nō pcedat totali ab vno: s; qd nō pcedat
ab vno in respectu ad alter. C. Ad. 26.

q Quod aut vigesimo sexto ponit: spūsanctus
pcedat ab eis: vt sunt plures s; m nūm e;
agentis nō tñ s; m formā eos pificantes
eandē hys rōnem sicut e pcedens. C. Ad. 27.

q Quod vero. 27. ponit: non sequitur qd sit
magis auctor: s; alio mō auctor: qd e me-
dicare e imediate: s; modū absolutū in
telligit falsa est. Si aut intelligat modū relatiuū
qñm ad aliqd vey est: qñm ad aliqd factum
qd relatio qua filius est pncipiū spūsanctus e eōs
patri e filio. Et qñm ad hanc idē est modus re-
latiuus: s; relatio qua filius e a patre p pta est ei.
s; m hanc igit modum pōt dici qd filius alio mō e
auctor: spūsanctus qd pater: in qñm filius hęc hys ab
alio nō aut pater. Et similitur pōt dici de obis
que ueniūt patri e filio: qd oia filio hys a pte: e p
a nullo. C. Ad. 28.

q Quod vero. 28. ponit: deus generāda e no-
men eñtiale tractū ad psonale sicut potē-
tia iuncta alio notionalis e non omnia
sunt intellectū hys: nec est sicut de eñtia e potentia.
vt obediens: qd eñtia nō pōt aliquid habitudinē
pncipiū: sicut potētia: s; m rōnem cuius habitudinē
mō dicitur generāda. i. que e generāda pnci-
pium. C. Ad. 29.

q Quod. 29. ponit spūsanctus pcedit a duo-
bus: s; m ab vno. Unde videt magis p
cedere. Omnino falsus etiam faciat vey
in hoc qd dicit videt vt intelligat: videt spūsanctus
cum qd nō est. C. Ad. 30.

q Quod vero. 30. ponit: alia rō est: qd pcedit
spūsanctus ab vno in altero: vt magis
hic de rōne pcedens: s; m male pncipiū et
sicut vey in hoc dicit vey. C. Ad. 31.

q Quod aut. 31. dicit vno modo dicitur: qd sicut
facit variationem: tñ hęc: hoc mō illud p
eleuatur supratē nō est rōne: sicut in rō-
pote: sic vero est grana. Hoc videt accepti: et eo
qd singularem dicit qñm aliquid eternum
in eñtia spūsanctus nō in hoc mōdo sumus. Quod
quidē vey est et parte: obediens in quod eleuatur

quod est supra mundum: e supra tps: sed ex parte no
stri qui clemamur e sumus tales: e in mudo: gfa
tpalis est. C. Ad. 31.

q Quod vero. 32. ponit: datio aliqui impor-
tat oblatione sola: aliqui erit emanatio: e
aliqui translatio: pmo no pde dici quilibet p
na dare seipsum. sed no mō vna psona alias. tertio
modo quilibet psona donū creatū. sane dicit: nō sa-
ne aut dicitur: si dicitur: qd modo quibus psona
dat quilibet alii vbi obiectū intellectū. C. Ad. 33.

q Quod aut. 33. ponit: sancti noui testamēti
magis sunt dispositi ad recipiendū grāz
q̄ sancti veteris testamēti ppter impedi-
mentū peccati ade remotū. Sane dicit: qd si dicitū
cūto a peccato originali purgaret in veteri lege:
vt obiectū dicit nō trahente copia gratie ptere-
barur: sicut in baptismo: e erat solutū p̄cūz p
redemptione totius humani generis. C. Ad. 34.

q Quod vero. 34. ponit: nō aliud est esse aie:
q̄ quod dat corpus. Dpostet vey est. Di-
ctū n. est forma corporis: forma autē e mā
sunt vnam fm esse: quod nō est vey: si aliud ē
ē forme: e aliud esse esse qd dat mō. Nec pp
hoc sequit qd aia habet et corruptibile: sicut cor-
pus: qd illud esse corpus pde amittere: nō aut aia:
e pp b remanet anima habens esse a corpore se-
parata. C. Ad. 35.

q Quod vero. 35. ponit: nō sicut in mudo vi-
sibilis in veteri testamēto vey est: s̄ de-
cipitur obiectū qd nō distinguit in appar-
itione e mitione. Non. n. ois apparitio ē mī-
sio visibilis: s̄ solū illa que fit ad declarandū p̄c-
sum copiosum grē in aliquo. C. Ad. 36.

q Quod vero. 36. dicit in fine ecclie nō erit tps p-
pagandis spūalibus ad multiplicationes fi-
deliū. Hoc pde vey est si intelligat q̄tum
ad tps antēp̄: nō q̄ in illo tpe aliqui ad eccliam
puerant: vt Aug. dicit. 10. de ci. dicit: s̄ pp tri-
bulatione nō multi puerent. C. Ad. 37.

q Quod vero. 37. ponit: oē agere est a forma
inherente agēti: si intelligat inherēte ac-
cidentalē: vt obiectū intellectū falsum ē.
si intelligat inherēte. i. existēte in agēte quocumq̄
mō vey est. Docimus. n. formā stalem est i igne
e beatitatem in deo. C. Ad. 38.

q Quod vero. 38. dicit hoc falsum ē. i. qd deus
agit in aliam p nouū infusū. Nam nouū
effectū pde generare in aia ex noua dispo-
sitione recipiēti sicut noua illuminatio in aere
ex noua dispositione aeris. Et manifestū est. n. qd de-
us in aia agit nō solum causando in ea aliquē ha-
bitum: puta grē vt virtutis: s̄ et in dūdo libe-
rum arbitriū ad hoc vt ad illud: qd nō pp̄ie dicit
fluere: sed magis mouere ad actū. C. Ad. 39.

q Quod vero. 39. ponit in spūalibus additio
nō recedit a simplicitate. Cūcum est in-
telligatur de additione que est p modum
intentionis: sicut illud quod dicitur dicit addere
in bonitate supra illud quod est minus bonum
Non est autē vey si intelligatur de additione rei:
ad rem vt spū ad spūm. Nam intellectus mīnū
est simplex qui habet plures species intelligibi-
les. C. Ad. 40.

q Quod vero. 40. ponit: filio comenit dari
actus nō aptitudines. Credo in comenit-
ter dicit. C. Ad. 41.

q Quod vero. 41. ponit: verbum increas
nō est rō pferendi alia verba simplici-
tatis est. C. Ad. 42.

q Quod vero. 42. ponit: quibus idem sit sensus
vtriusq̄ nō alter est ois vtriusq̄ ad illud
finem: qd spū sanctus ordinat ad illum p
modus efficacē. Incomenit ter dicit si p̄sentē
intelligat illud ppter quod est aliud. Nam sicut
nō est ppter aliquē effectum creatū. Et vō sine
acceptis p termino sicut punctū dicit sine lineae
pde dici aliqui effectus creatus sine ad quē ter-
minatur operatio p̄one increas. C. Ad. 43.

q Quod vero. 43. ponit: quod peccat ab ali-
quo in alio: sicut in obiectū nō dicit re-
spectū eius peccare: vt dicitur. Non habet
aliquam necessarias rōnem. C. Ad. 44.

q Quod vero. 44. ponitur e quale pde accipi
duplīter: vt dicit solam relatione: aut
vt cum relatione imponat accipi: seu mo-
tum ad illū: pmo dicit pater equalis filio: sed
modo filius equalis patri. Non est calumaniū q̄
tum ad id qd obiectū tangit. Equitas. n. solū
relationem significat: p̄supponit tñ vnitatem: s̄
tam ad hoc tñ nō videt bñ dicitur qd equalē qd
q̄ imponat motū ad equalitatē. Inuimodi. n.
motū nō significat equalē: sicut equalitas: s̄ adē-
tio: dato tñ qd bñ motū significaret nō sequitur
in comenit: et eo quod dicit filii hoc modo ē
equalē patri. Itaq̄ in filio nō fit motus ad acci-
pitatem accipiēti a patre vñ est ei equalis: p̄
acceptio q̄tū ad hoc idē facit in filio qd motus
ad equalitatem in creatura. C. Ad. 45.

q Quod vero. 45. dicit filius dicit equari patri: qd
equari quāsi motū dicit ad q̄tūatem e-
dem in quō sequit relatiō: sicut in intellectu
Nam licet in filio nō fit motus tñ generatio habet
aliquid sicut motū q̄tum ad hoc qd accipere sicut
dicit Basilius ē eō filio e creature. C. Ad. 46.

q Quod vero. 46. dicit vna psona nō h̄y esse
in seip̄a: falsum est fm qd dicit deus est in
seip̄o quod exponit magis negare q̄ si
firmatur: qd. i. nō indiget alio in quo fit: eo mō
quēdi quo dicit p̄ e a seip̄o qd si ab alio. C. Ad. 47.

¶ **Q**uod vero. 47. dicitur actus existēdi triplex est quidē cōsopōitē in p̄mōtia: vt esse diuinali: sc̄mpōitē p̄mōtia: & tale esse reris generabiliū: tertius mō medio se h̄ns. Est. n. impōitē p̄mōtia m̄tūā ab alio: p̄mōtia vō nō m̄tūā ē simplici & si multo totus p̄pter: ta le est est angelus: s̄mō p̄ōe dōe intellectū. Mō. n. scribens m̄tūā excludere ab esse angelico quālibet p̄ctia: s̄ p̄ctiam que ē trāsmutabilis q̄ ē in rebus corruptibilibus. C. 48. 48.

¶ **Q**uod vō. 48. ponit posse & agere rez: eternax nō est totum sibi succelline: nō t̄ p̄i nūc s̄ intercessit: vt est de actomb̄ fm̄ suam nām. H̄ abēt. n. actiōes successiuas: vt Au gu. dicit q̄ deus mouet creaturā sp̄sialē p̄ r̄pō: & p̄ t̄pō moueri est p̄ affectōes moueri: s̄ actiōes an gelotū fm̄ quas fruunt v̄bō sunt sine succellide: & fm̄ eas sine in partē pande eternitatis. P̄ctē etiā angelū d̄ intercellum nō sp̄m ad cētias p̄ctē: s̄ fm̄ q̄ posse diuini d̄ agere: q̄ angelū q̄ p̄ctē agere aliquid: q̄ q̄ agit. C. 48. 49.

¶ **Q**uod vō. 49. ponit: materia a deo distinguitur imperfecta distinctio: s̄mō deus ab ip̄a distinguitur distinctio p̄ctā. V̄mō factis p̄ctē dicitur: licet fallerit possit. P̄ctē aut dicitur q̄ materia p̄mō distinguitur a deo p̄ aliquid imperfectum. C. 48. 50.

¶ **Q**uod vō. 50. ponit: ordo actiōis d̄ dupli ceter: vt vt subiecti q̄ ordinari: vt vt rōnis fm̄ quā cōdo attendit: p̄mō mō nō est in diuina ordo n̄e: s̄ s̄cō mōdo: p̄ctē recte & non recte intelligi. Q̄do. n. nō est nisi aliquo diuinitatē p̄uenitū in alioquo. Que. n. in nullo p̄uenit nullū h̄nt ordinē adinuenē. r̄ō igit ordinis p̄ctē accipi in diuina p̄ctia: vt ex parte distinctiōis p̄ctia rum: & sic rō ordinis nō est n̄: sed relatiō: vt ex parte p̄uenitē: & sic n̄ est rō ordinis. P̄ctē b̄. n. d̄: ordo n̄e in diuina p̄ctia: q̄ n̄ diuina cōctaf alio a p̄ctē: ab vtroq̄ sp̄s sancto. C. 48. 51.

¶ **Q**uod vero. 51. ponit essentia in deo vna ē re: sed h̄ multitudinē attributorū differētiam in deo sola rōne. in seip̄s vō re fm̄ n̄as & rōnes p̄ctias: salūm est: & imp̄p̄ctē deū fm̄ q̄ sonat v̄rba. Contradicit. n. sibi ip̄s h̄rictē v̄rba d̄ctant. P̄ctimo. n. dicit q̄ attributa h̄ h̄ essentia diuina in se in deo differant sola rōne & q̄ in seip̄s differant re. Idē est. n. h̄ in cētia diuina: & esse in deo. H̄c aut fallitas cōtingit nō ex in s̄o intellectu scribēns: sed q̄ nimis truncate scripsit: poterat sic bene dicit. & essentia diuina ē vna re cui multa attribuitur que in deo differūt sola rōne. In rebus aut creatis re fm̄ n̄as & rōnes p̄ctias. C. 48. 52.

¶ **Q**uod vero. 52. ponit: ip̄m suppositū: diuini a n̄ generali habet rōnē: per se sub

stāndi & natura sp̄s habet rōnē intelligētiā: a forma singulari rōnē distinguēti. Tale exceptum est. Ad d̄. s̄. n. dicitur diuini de suo In scripto aut sic habet. Ip̄m aut suppositum a n̄a generati v̄. & loquitur de supposito creato. V̄nō parum sup̄a dicitur. Animal significat sp̄m cō p̄ctiatē generali: h̄ cum p̄ctiatē sp̄s. P̄ctianus cuius in diuinali. Si vō intelligeret de supposito diuino ēt simplr̄ tuale: p̄ctē: q̄ in diuini nō est genus & sp̄s. C. 48. 53.

¶ **Q**uod vō. 53. ponit: ypothasis in intellectu suo dandū: & naturas cōes & p̄ctiatē: nō ita q̄ v̄nō dōm̄ inist alteri: s̄ ita q̄ v̄trū q̄ sibi bene dōtū est: sed utrius calūnicōe ab obijcientē rep̄chēdit. Dicitur. n. p̄ctiatē inesse p̄ctias: sicut & esse in persona: s̄ imitātē essentia diuina est in patre: & est pater. P̄ctē h̄c aut modum oīa que de deo dicuntur rep̄chēdi possent: cō n̄bil de deo v̄b̄s n̄is p̄ctē dicit possit. C. 48. 54.

¶ **Q**uod vero. 54. ponitur deus pater in eadem specie. s̄ scripto sine essentia sua: se et omnia intelligit a deo eadem sp̄m. i. filium ad se: & ad omnia p̄ctē de se gignit. Imp̄p̄ctē p̄ctē deū est sicut & si dicitur. Dicitur pater de se gignit sapiētia. Est aut p̄ctē dicitur si dicitur: filium de se gignit sapiētia: q̄ est eadem sapiētia p̄ctē. P̄ctē aut accipit dicitur. V̄de conuenientius dicitur: deus pater gignit de se filium ad se: oīa dicitur. Pater. n. sic oīa alia dicitur v̄b̄o suo quod est filius. Obijcient aut in male ex ponit p̄ctē. i. p̄ctē. C. 48. 55.

¶ **Q**uod vero. 55. ponit: filius magis conuenit cum patre q̄ sp̄s in exterioribus. In scripto additur. i. in habitudine spiritali s̄ cōi spiratione. H̄c acceptum videt a Ricardo de sancto victore p̄mō libro de trinitate: h̄ nō videt p̄ctē dicitur: q̄ negs in diuina dicitur aliquid interius: exterioris p̄ctē loquendo: negs filius p̄ctē: magis cōi patre q̄ sp̄s. s̄c̄r̄: s̄ in tribus relationibus cum eo p̄ctē. C. 48. 56.

¶ **Q**uod vero. 56. ponitur: pater & filius non sunt idem principis spirituales: licet a multis hoc dicatur p̄ctē articulis quē habet p̄ctē in inclusionem ratione cuius videt ad personā pertinere: t̄ hoc videt multū nō cogere q̄n possit concedi: q̄ pater & filius sint idem principis: sicut & v̄nō: v̄ctur. n. p̄ctē cōi & p̄ctē: p̄ctē persona. C. 48. 57.

¶ **Q**uod vero. 57. ponit: loquendo de sp̄e nature: de sp̄e cognitiōis dicit filius sp̄s patri: fm̄ q̄ notatiōis cōstruūt cōi gēnitio in rōne c̄e efficiētis nō in rōne c̄e formati. nō h̄z callidit am̄ ex h̄ q̄ obijcientē tangit. Non enī se quis q̄ filius s̄ c̄e efficiētis patri v̄t cōstruūt sed cōstruūt est fm̄ habitudinē talis c̄e fm̄

est ordinant ad aliquod bonū sicut eternā dei pū-
dentia: vñ cessat obiecto obuiens. **C. 74.**

God vero. 74. ponit p̄ declinatioe sicut cā sa-

q laria p̄ia: abūm arbitriū p̄ima. effectus
vō magis sequit̄ ordinem cāe p̄ime:
et p̄ie: vt p̄s in generatōe inferior: et motu ne-
cessario sup̄ior: q̄m ad aliqd̄ vey et̄ q̄m ad p̄in-
cip̄ia: necessitate: q̄ si cā p̄ima ē necessaria: sc̄da
p̄ingit̄ se q̄ effectus p̄ingit̄ s̄ nō debet p̄p̄m cōf̄
quod vō obiectis calūniat̄ q̄ deus est magis cā
p̄ima q̄ liberum arbitriū: q̄mo s̄raōi est. Est
enim deus cā p̄ima sicut efficacit̄ actiōis: et nō s̄
ordinem enumerationis cāe. **C. 75.**

God vero. 75. ponit: deus m̄ra volūtate

q dat q̄m rōnabil̄ b̄i v̄suro: et nō dat ma-
le v̄suro: solum ē si v̄m̄icōs̄ intelligit̄:
vt sc̄ntias q̄ m̄n̄q̄ dat male v̄suro. Si vō par-
ticularit̄ intelligit̄: vt. s. q̄s det male v̄suro:
et q̄s nō det: verum est. **C. 76.**

God vero. 76. ponit diuina potētia ab ac-

q tu exteriori nullā recipit multiplicitates:
sed ab actu interiori p̄ōe recipere multi-
plicitatē aliquam. P̄ōit. n. differunt actus no-
tionales et cōnatales interiores sic differunt potētia
actus notionalis et cōnatales p̄m̄ta: b̄im̄nute ex-
p̄m̄ta est. P̄ōponitur. n. p̄mo q̄ diuina potētia
v̄m̄n̄ta est in sua radice p̄sideret̄ q̄ est diuina
cōnata. Si autē p̄sideret̄ diuina potētia put̄ p̄m̄ta
actibus interioribus cōnatales: notionalis
bus sic b̄s diuina sicut modū quo d̄ differre in vō
absolutā et relatiuā: vt cōnatale vt notionale: po-
tētia. n. generādi rōne actus ē notionalis: po-
tētia intelligēdi cōnatales: s̄ potētia creatā et ḡn̄-
randa: vt ḡn̄ratis alius effectus adūgat̄ ē cōnatales
et sic ex p̄cedētibz et sequētibz p̄s instructiōe scri-
bentis ab̄s calūniā esse. **C. 77.**

God vō. 77. ponit: q̄ritas virtutis nō est

q idēz q̄ q̄ritas potētie: s̄ v̄sio: q̄ q̄ritas
virtutis attendit̄ suē in cōmō sicut in op̄a
dō: sicut in durando: q̄ritas vō potētie in op̄ando
m̄n̄: b̄i d̄iceret̄ si adderet̄ q̄ritas potētie actus
alios b̄im̄nute d̄m̄ est. **C. 78.**

God vō. 78. ponit: infinitas potētie tota

q attendit̄ penes respectū ad potētia: in
finitas autē cōnate non solum attendit̄ penes
esse b̄: nō illud s̄ penes ē in b̄: in altero quō-
libet ente: et̄ in infinitis si cōt̄ infinita: vt male
vt defectus d̄. s. n. d̄iceret̄ sic: infinitas potētie
in p̄m̄ta ē potētia tota attendit̄ penes respectū:
ad potētia posset suscipere: q̄ potētia in q̄
potētia imponat̄ respectū ad potētia: q̄ aut
d̄ de infinitate cōnate nō b̄i explanat̄. **Id. n. m̄n̄**
diuine cōnate est et̄ b̄: deus pot̄ ē in infini-
tis: s̄ p̄e infinita est. **C. 79.**

God vero. 79. ponit: deus vere ē q̄q̄d si

bi est: intelligit̄ de b̄is q̄ sibi ē simplr: vt bonus sa-
piens: et nō de b̄is que sibi est sicut modū intelligē-
di: vt finis: q̄: p̄cedētibz. **Id. d̄m̄** ē sicut ḡn̄-
dam modū intelligēdi. **Q. n. d̄m̄** est sicut sibi fini-
tus: vt p̄cedētibz nō eodēz mō d̄: sicut res alie
dicunt̄ finite et p̄cedētibz: s̄ quodā sp̄ali mō:
vt intelligit̄ magis negat̄ d̄m̄ q̄ affirmat̄
d̄m̄. n. sibi cōmp̄ensabilis: q̄ sicut intellectū nō
excedit̄ finis: vō: q̄ nō est sibi ignotus: vt in p̄-
transibit̄ sicut intellectum: sed bonus et sapiens d̄
affirmat̄. **C. 80.**

q God vero. 80. ponit: illic actus. s. genera-
tio de dei s̄: et ideo ē cōnatale et infini-
tum: s̄ p̄ductio creaturaz nō ē ex nihilo et
ideo est illa cōnatale et finita: ob̄scure d̄m̄ est. **Id.**
d̄m̄ p̄ductiōe creaturaz et ex nihilo: nō sic ē in-
telligēdam quasi ip̄a actio p̄ductiōis sit ex nihilo
s̄ p̄ductum: eo mō loquēdi quo d̄iceret̄ q̄ op̄atio
culte est et ferro: sicut quod d̄icit p̄ductiōe cre-
aturaz et aliquod finitū intelligit̄ et p̄e p̄ducti: et
nō ex parte actiōis. **Deus. n. actiōe infinita p̄duc-
ta effectum finitum. C. 81.**

q God vero. 81. ponit: nō est illic de op̄e-
tia: et de ob̄sc̄ia: q̄ posse ḡn̄ret̄ ad actiōes
sc̄ire ad receptiōem: in creatura vō nō p̄t
esse potētia actus infinita: s̄ passiva que p̄t re-
duci in actū: sicut q̄ v̄m̄ actiōis infinita: ob̄scure
et defectus d̄m̄ est. Nam posse ḡn̄ret̄: et ad actū
et ad receptiōem: additum igit̄ sicut q̄ posse poten-
tie actiōe ad actiōem. **Id. n. d̄m̄** esse ḡn̄ret̄ ad re-
ceptiōem: s̄ sc̄ire intellectus possibilis humani: sc̄ire
aut̄ intellectus diuini nō est p̄ceptiōem: q̄ vō
d̄m̄ in creatura p̄t esse potētia passiva infinita:
nō b̄s calūniā: vt. n. supra iam d̄m̄ ē potētia im-
ponat̄ respectū ad possibile. vñ potētia passiva
creature d̄ infinita: sicut q̄ ad finitā se b̄: sicut po-
tētia m̄le sicut se b̄s ad infinitas formas: s̄ figu-
ras: et p̄m̄tam ē d̄m̄ibile in finitū: sicut sicut intel-
lectus possibilis se b̄s ad infinitas sp̄es intelligibi-
les: nec p̄t b̄s sequi q̄ aliqd̄ creatū sit infinitas
sicut sicut infinitū in potētia m̄n̄. **Id. n. aut̄** potētia
passiva infinita in rebus n̄libz nō reducitur in ac-
tum tota sicut sicut sicut potētia passiva alie sp̄i
ad intelligēdiū reducitur tota in actū: q̄ sicut oīa sc̄i
diuina ad que intellectus humanus ē in potētia n̄-
li que sicut infinita: et b̄s et v̄m̄one verbi b̄ est
agens infinitum. **C. 82.**

q God vō. 82. ponit: q̄ aliquis nō possit ge-
rere aliqd̄ potius p̄t ē d̄m̄: aut q̄: nō b̄
cōp̄ potētia quas aliqd̄ habuit: aut q̄: fa-
ctus ē impossibile q̄ aliqd̄ sicut possibile: b̄ sed nō
deus nō p̄t gerere potius: q̄ nō ē possibile deo ge-
rere sicut pot. b̄le: q̄. n. actu p̄s est aut p̄m̄tus
p̄t rōnem possibile: b̄ cōm̄ calūniā: nō b̄s. **Id.**
cū deus p̄t facere id q̄ est p̄s sicut cū nō esse

aut id quod preteritum est non esse preteritum. Et magna aut ignorantia caliginatis peccat quod non obicitur: quod deus potest id quod in nobis creditur idem numero facere: et quod eadem caro numero resurgat quibus aliquod eius in nobis cesserit: quod ut hoc ei sine quod nec peccat non propter hoc sequitur quod est quod est preteritum non sit preteritum. Quibus. n. deus faceret id quod in nobis creditur iteque esse: non tamen faceret quod in nobis non cesserit.

Q. Questio. 83.
Q. Uod vero. 83. ponit: quibus primo malum non cessat meriti de odigno: peccat tamen de odigno. n. non peccat ad sui creatorem: non bene deum est. Nam primum malum est prima culpa: prima autem culpa non est pena nisi nullum meritum. Et sic intelligitur de primo malo peccat: sic quod peccat ipsum meritum de odigno. **C. Ad. 84.**

Q. Uod vero. 84. ponit: mala esse futura in tempore sunt verum ab eterno per accidens non per se. per se in sui oppositi: quod est bona fieri: non proprie dicitur est. Nam in aliis cognoscitur per alium: sed tamen non est ei per accidens: sed per se ut supra dicitur est. Et licet bono eterno non opponatur mali proprie loquendo: tamen boni creati cui opponitur malum fuit intellectum ab eterno: sic malum fieri potuit per se in sui oppositi ab eterno intellecti: nec se quod plura esse ab eterno: ut obiectum dicitur: sic se quod plura esse intellecta ab eterno. Omnia. n. temporalia sunt intellecta ab eterno. **C. Ad. 85.**

Q. Uod vero. 85. ponit: licet mala futura esse sit verum ab eterno veritate eterna: non tamen sit veritas eterna: quod non est verum per se: sed per accidens: modo dicitur. Omnia. n. verum ab eterno in quantum est verum: veritas eterna: res cui proprie essentia de ab eterno non sit eterna: ut divina veritas. **C. Ad. 86.**

Q. Uod vero. 86. ponit: innocentes interfici non est secundum se malum: hoc falsum est si intelligatur interfici ab deo: quod dicitur et vincere facti obsequium volunt et moriantur: tamen innocentes non occides iustum est nisi forte dicatur per innocentes non occidit a deo: quod mors est pena peccati originalis: sicut obiectum est: unde nulla in ista de peccatis fadomus. **C. Ad. 87.**

Q. Uod vero. 87. ponit: ad preteritum voluntatis divine in actu non tenetur quis nisi habita charitate: falsum est: quod quilibet tenetur bene rectum cor quod non potest esse nisi deo conformem. **C. Questiones. 88. r. 89.**

Q. Uod vero. 88. ponitur: quod actus cogitatus non tenetur credere: et quod. 89. ponit: quod actus cogitatus dicitur bonitatem tenetur diligere: falsum est si vel intelligatur. Nam. n. peccat quicquid cogitans articulo fidei non movetur actus fidei: et quicquid cogitans de bonitate non movetur actus charitatis: quod aliqui speculariter tamen potest aliquis considerare: ut in disputacionibus accidit: tamen non movetur aliquo

actu voluntatis ad id quod speculatur. **C. Ad. 90.**
Q. Uod vero. 90. ponit: voluntatem suam de formare voluntati divine non tenetur: sed quod ignotum est vel verum est in his quod ignorare possumus: ab obsequio: tamen cessat caliginis obiectis. **C. Ad. 91.**

Q. Uod vero. 91. ponit: modus productionis aliter ex aliquo tripliciter est: de sua natura: aut ab actu: aut de nullitate: quod de: quod productionis aliter de nulla natura non est: productionis aliter de aliquo: nisi aliquid accipiat valde eorum secundum quod est in se: aliquid: et non ens de ens: ut patet dicitur. **C. Ad. 92.**

Q. Uod vero. 92. ponit: mutatio accipit in se et per se que habet duo extrema a quibus uno tendit in aliter ex in aliter eodem modo: sic accipitur mutatio aliter bene deus est: si per extrema vel ligat termino: nec si per hoc quod dicitur aliter intellegatur. in se natura. hoc. n. quod bene deus est: tamen mutatio: nisi per violentiam: nec est infirmitas: quod ponit obiectis: quod in generali: et corruptibile non sunt duo extrema: sed terminum generatim: et corruptibile sunt unum et forma: non autem due forme. **C. Ad. 93.**

Q. Uod vero. 93. ponit: in relationibus suis sunt secundum intellectum non est in modum abire in finem: omnia verum est secundum potentiam: secundum actum non eorum esse relationes infinitas in intellectu nostro. Possibile. n. intelligere relationem abbedimus ad subiectum: relationem ipsius relationis: sic in infinitum. **C. Ad. 94.**

Q. Uod vero. 94. dicitur: si est passio eius beatitudinis suum finem: sic creatio relatio tamen est non passio: quod est si fieri: et passio: accipit: sicut in se natura. Passio. n. aliter: sicut patitur: fieri natura est ex se: creatio autem alio modo dicitur fieri: et passio. **C. Questio. 95.**

Q. Uod vero. 95. ponit: creatio passio in eternum est: et accidens eius: et posterius: ea naturaliter secundum rem: verum est quod creatio secundum rem non ponit in creatio: nisi relationem tamen a quo bene esse quod est quod dicitur accidens: nec quidem relatio ipsum ad aliud est quod habet in se accidens quoddam: et posterius se habet in ipsum est terminum: actionis divine creatio: quodam rationem preteritatis. **C. Ad. 96.**

Q. Uod vero. 96. ponit: per generationem non possent fieri que habent ante se simile sine perierit: non est verum in quibus generationes: sed solum in generatione vivorum. **C. Ad. 97.**

Q. Uod vero. 97. ponit: opinio dicitur fuit per mundum non est eterna: non satis remittitur deus est nisi forte dicatur per opinionem ad opiniones aliorum: ut si dicitur opinio Aristotelis talis fuit si opinio dicitur talis ad veritas: et credendum dicitur super alios. **C. Ad. 98.**

Q. Uod vero. 98. ponit: solus est agens in potentia: et effectus eodem in se: effectibus factis

nō est verum si simpliciter accipiat: sed solū sūm
nō: sicut dī q̄ terra p̄ operationem ad primū cellū
obinet locū puncti: nō h̄ p̄ positionē ad sp̄m .i.
sūm aspectum nostrum. C. Ad. 99.

q̄ **Uod vero. 99. ponit:** creatura dicitur hō
mutare creatorem: nō in seip̄a: s̄ in partē
patris similitudine vey est. Log. n. de creatura q̄
tum adesse nō q̄m ad operationē q̄ creatura rō
lis frui ip̄o deo: s̄ sic cessat obiecto. C. Ad. 100.

q̄ **Uod vo. 100. ponit:** res dicuntur creature i
p̄ncipiō rōis q̄ mēsurat sp̄m mobilē mo-
tum nō sicut in mēsurare creationē: s̄ sicut
in adiacere: vey est si intelligat: sicut in adiacere
i. si existit: nō aut si intelligat sicut in adiacere. i.
inherere accidentaliter. C. Ad. 101.

q̄ **Uod vero. 101. ponit:** infinitū actū nō p̄-
ter deū est p̄ter: s̄ infinitū actū p̄ aliqua cō-
ditione infinitū p̄de esse. Illud aut̄ infinitū
actū est sūm qd̄ i nō simp̄l: q̄ a p̄e post non a p̄e
nō hoc dicitur q̄ i h̄y ad successione: nō ē totū
in actu: nō h̄y successione: nō est infinitū: sed
quoddā simp̄l: indefectibile. C. Ad. 102.

q̄ **Uod vo. 102. ponit:** in euo sūm ē nō ē fuisse
nōq̄ futū: et: vey est: s̄ eū nō mēsurat
op̄atōes angelī q̄ sūnt successione: s̄ solū est
ip̄s qd̄ est vniuersitas: s̄ sic cessat obiecto de deo
q̄ nō nouit fuisse: nec futū: et maḡ sūm est: nec q̄
operationē: s̄ de p̄firmatōe: v̄ culpa angelī q̄ p̄-
nent ad operationē. C. Questio. 103.

q̄ **Uod vero. 103. ponit:** nihil ens vniū p̄de
esse in diuersis: sed aliq̄ vniū ens in potē-
tia p̄de: sic intelligendus ē. Nihil ens actu
creatū p̄de esse in diuersis nātūris: n. nec ē fal-
sa. Necus nō p̄de videre: s̄ deus miraculose pos-
sit ei dare v̄sum: s̄ sic cessant obiectōes. Ad
rta aut̄ p̄ma vna existit in se p̄siderata nō p̄ vni-
tatem: nō me: sed p̄ carētiām eōs forme est in po-
tentia ad hoc q̄ sit in diuersis: s̄ sūm q̄ est in diuer-
sio nō sit vna: s̄ multiplex. C. Ad. 104.

q̄ **Uod vero. 104. ponitur:** mā sūm eūriam
vna est multiplicata in singlis: ip̄ose dē
est. P̄opie aut̄ dicitur mā sūm eūriam
vna est multiplicata in singlis: vel maḡ in sin-
gla. C. Questio. 105.

q̄ **Uod vero. 105. ponit:** infinitū simplex p̄
agere multa: sicut simplex nō nisi vnum
vey est si bā intelligat: v̄. l. accipiat vniū
in genere: v̄ sp̄ sūm q̄ erigat v̄m simplex: v̄ si
dicere q̄ auditus nō p̄de cognoscere: nisi vnum
s̄ sūm. C. Ad. 106.

q̄ **Uod vo. 106. ponit:** sp̄m in creatione ale
nōna mā sūm est crect̄ t̄ p̄ eūm mā s̄ p̄
senti vniū: s̄ p̄m: s̄ si cur p̄ctus puncto
nec bene: nec intelligibīlīter dicitur.
C. Questio. 107.

Uod vero. 107. ponit: duplex est potentia
quodā dēterminata q̄ agit p̄ modū n̄e qd̄
in dēterminata q̄ agit p̄ modū volūtātē: pe-
ne a p̄mū accipit triplex potentia ymaginē: pe-
nec sūm libertas arbitrii nō bā dicitur est: q̄ que ad
liberum arbitriū p̄tinet etiā ad volūtātē p̄tinet
que est pars ymaginē. C. Ad. 108.

q̄ **Uod vero. 108. ponit:** anie individuant p̄
individuationē: s̄ māe corporum: sp̄m
ab eis separatis retineant individuationē
sicut cera in impressionē sigilli p̄de: s̄ bā s̄ male in-
telligi. Si n. intelligat q̄ sic individuant p̄ corp̄:
quasi corpora sint cā retineat individuationē: alay
sūm ē. Si vo intelligantur et aliquatē corpora
cā individuationē aiarum: vey est. Vniūq̄ dē
ent̄ sūm q̄ h̄y esse: h̄y vniūq̄ et individuantem: sicut
ignis corpus nō est tota cā ale: sed ala sūm sū rō-
nem alay ordinē ad corpus habet cum de rōne
ale sit q̄ sit vniūq̄ corpus: nō est tota
cā individuationē huius ale: s̄ de rōne h̄y ale
est q̄ sit vniūq̄ huius corpus: s̄ de rōne h̄y ale
etiam corpore destructo.

Explicit opusculum. 9. vs. s̄o dicit Tho. aquinatis ad fratrem Jo. vercellensem quādam magistrum totius ordinis. s̄d. de articulis octūm et octo: sumptis ex ope Petri de tarantalo. Incipit opusculū. x. vs. s̄o eiusdem ad eundē magistrum Jo. de vercellensi quādam magistrum eiusdē ordinis de articulis. 41.

Querendo in r̄po

r̄ **patri fratri Joanni magistro ordi-
nis fratrum p̄dicatorum frater Tho-
mas de aquino cū debita reueren-
tia s̄p̄m ad obediētiam p̄p̄e
Paternitatis v̄tre s̄p̄a s̄ra quarta ad pascha
recepti dum multay solēniay agerent multos arti-
culos intercalay cedula penitencie quos singulis
in sibi r̄ndendū mandabatur: r̄isionis forma t̄ra
ta an. l. sancti s̄ra illius s̄m: v̄l opinionis quā p̄-
ner armatus. Et si sancti s̄m: v̄l illius senten-
tiē: v̄l opinionis quam articulus continet: an ego
sūm illius opinionis v̄l sententiē. Et si nō sit man-
tolerabiliter dici possit. Quibus articulis s̄ra
sequenti die s̄m fecimay a vobis traditam: p̄e
terminis alijs occupationibus s̄m q̄ in sibi occur-
rit responderē curas. s̄m s̄ra t̄m s̄m s̄m s̄m
responderē: v̄l vobis sc̄ber placuisset rōne qui
bus dicitur articulus: v̄l asseruntur: v̄l impugnant.
Sic. n. potuissent magis ad intentionē v̄l b̄tā
s̄m r̄ndere. Nihilominus in s̄m p̄e
poni in singulis ad id q̄ debuit s̄m s̄m s̄m
re curat: hoc est in p̄ncipiō potētias q̄ p̄tinet**

horum articuloꝝ ad fidei doctrinā non p̄tinet q̄ ma-
gis ad p̄bꝝ dogmata. Et dū tum aut nocet talia
que ad pietatis doctrinā nō p̄tinent vel afferere
vel negare quasi p̄tinetia ad sacra doctrinā. Dicit
enī Aug. in 5. ofel. Quis audiat xp̄ianū aliquid ista
c. q̄ p̄bi de celo aut fidei & de solis & lune motibꝝ
dixerit uescientē & aliud pro alio sentientē paciē-
ter intencō: opinantē bossem nec alii obesse v̄ deo
et de se tunc creatore eius n̄m nō credat indigna
si forte situs: habitus creaturę corpalis ignoet
Obest autē si hoc ad ipsam pietatis doctrinā q̄tine-
re arbitret: & p̄tinacine affirmare audeat q̄ igno-
rat. Et aut obit manifestat aug. in p̄mo sup̄ gen.
ad lram. Turpe est inquit nimis p̄uiciosa ac ma-
xime canenda et xp̄ianū de his rebus quasi fm̄
xp̄ianis fias loquēte ita delirare quilibet infidelis
audiat vt quē admodū dicit toto celo errare xp̄i
genis risu intencō: vix possit. Et nō tam molestu
est q̄ erris hō videat sed q̄ auctores nostri ab eis
qui scitis sunt talia sentis credunt: & cū magno
eoz eritio de quoz salute fatigimꝝ tanq̄ indocti
responddunt atq̄ respuunt. Un̄ mihi videt tui
nos esse vt b̄ que p̄bi cōca sentent̄ & nostre fidei n̄
repugnāt neq̄ sic esse asserēda vt dogmata fidei
ly aliq̄i sub noīe p̄bꝝ introductur neq̄ sic et ne
ganda tanq̄ fidei p̄taria ne sapientibus mun-
di cōtencō: doctrinā fidei occasio p̄beat̄.

C. Primus articulus.

Primus articulus in cedula p̄positus est an
deus moueat aliq̄ corpꝝ immediate. Ad
q̄d r̄spondēdū v̄ q̄ ordo cōis diuinitus insti-
tutus hoc habet vt corpalis creatura ab ip̄o mo-
ueat sp̄ū mediate. Dicit enī aug. in 3. de trinitate.
Quē admodū corpa grossiora & inferiora p̄ sub-
tiliora & superiora quodā ordine regunt̄ ita oīa cor-
pora per sp̄m vite rōnalē. Et. s. sup̄ Gen. ad l̄r-
terā dicit q̄ deus sp̄ūalē creaturā corpali sp̄ōi v̄t.
Neq̄ n̄ diuina potentia est huic ordini alligata qn̄
possit quōsp̄ter ordinē cū secundarū aliqd̄ agere
cum sibi placuerit vt p̄ in ep̄ibꝝ miraculis. Di-
cit enī aug. in eōtra. faulū. Appellamꝝ huius cogni-
tum nobis cursum scitū nature p̄tra quē de cūm
aliquid facit magnalia vel mirabilia nolant̄.

C. Secundus articulus.

Secundus articulus est. an oīa que mouent̄
naturaliter moueant̄ ministerio angelo-
rū mouentū corpa celestia. **C. Tertius ar.**
Tertius ar. est. an angeli sint motores cor-
porū celestia. **His duobꝝ articulis r̄spon-
dēdū videt q̄ secundus depēdet ex tertio &
tertius ex primo. Si enī corpa regunt̄ a deo me-
diate sp̄ūali creatura. ad ipsam aut opus regiminis
diuini p̄tinet motus corporū. vt ang. dicit. s. super
gen. ad lram. q̄a est q̄ deus per sp̄ūalē creaturā
moueat celestia corpa. Et ibi ep̄iscopus dicit ang. Si**

aut per ip̄s & locū mouet corpus ip̄s et̄ p̄tinet
est p̄ditio sp̄ūalita p̄tinet mouet p̄ditio sp̄ūalita
n̄ nec p̄tinet nec per locū motꝝ p̄ditio sp̄ūalita. Et sic
quidē aīata corpa celestia Damasc. negat in scō-
li. ly hoc aug. sub dubio relinquat in 2. sup̄ gen. ad
lram. Sed celestia corpa a sp̄ūali creatura mo-
ueri a ne minere d̄: vt p̄bꝝ negatum legisse me
memini. Hoc igit sup̄posito q̄ angeli mouent̄
celestia corpa. hoc i dubio nullā lapierū vertat̄ quā
oīs motꝝ n̄ales inferiorū corporū ex motu celestia
corporū causent̄ q̄d & rōne a p̄biis est. p̄bat̄ & exp̄-
m̄to p̄: & auctoritatibꝝ scōꝝ sp̄ūalibꝝ: q̄ vt dicit̄
ē Aug. in 3. de tri. dicit q̄ corpa grossiora & inferi-
ora per subtiliora & superiora quodā ordine regunt̄
Et d̄o. dicit. 4. ca. de di. no. q̄ solus radius ad ge-
nerationē sensibilibꝝ corporū cōfert̄ & ad v̄tū ip̄s
mouet & nutrit & auget & p̄ducit. Un̄ p̄is est q̄ oīa
n̄aliter mouent̄: mouent̄ ministerio angeloz
mouēt̄ corpa celestia. **C. Quartus articulus.**

Quartus articulus est. an iusta lib̄aliter sit p̄-
b̄atū angelos esse motores corporū celestia
in apud aliquos. **C. Quintus articulus.**
Quintus ar. est. an infallibiliter sit p̄batū an-
gelos esse motores celestia corporū sup̄po-
sito deū nō esse immediatū motoz illoꝝ cor-
porū. **Hic r̄spondeo q̄ p̄bi tam p̄latonici q̄ p̄parati
ci hoc p̄bare conati sunt rōnibꝝ quas efficacia pa-
tauerūt. Et eoz rōnes fundant̄ sup̄ p̄dicto rerum
ordine. q̄. si deus inferiora per superiora regit vt d̄
sc̄i doctores tra d̄t. Et aut corpa celestia a ista na-
tura sua mouent̄ sic grana & lenia ē oīno ip̄s
le. v̄ n̄ nisi mouent̄ a deo immediate: p̄is est q̄ vt
sunt aīata celestia corpa mouent̄ a p̄p̄is aīabꝝ
vel q̄ mouent̄ ab angelis q̄d meliꝝ dicit̄. sunt
tū aliq̄ p̄bi qui postulerūt corpa primū celestia
corporū moueri a deo nō mediate alia int̄d̄gētia q̄
mediate aīa p̄tita. alia vero celestia corpa mo-
ueri mediātibꝝ intelligētibꝝ & aīabus.**

C. Sextus articulus.

Sextus ar. est. an oīa inferiora n̄aliter inel-
p̄ducta per v̄tū motus regunt̄ per ange-
los mediātibꝝ motibꝝ corporū celestia.

C. Septimus articulus.

Septimus ar. est. an oīa inferiora q̄ n̄aliter
esse p̄ducit̄ fiant per angelos mediā-
tibꝝ motibꝝ corporū celestia h̄ q̄ facere at
tribuit̄ eis n̄alibus. i. educant̄ de potentia iactis
d̄oz et̄ r̄spondēdo depēdet ex p̄m̄is. Si enī cor-
pora celestia per sui motū sunt cū generationis &
corruptibꝝ & oīam motū n̄alū inferiorū corporū
p̄is est q̄ si angeli sūt cū motus celi sūt enī cū ge-
nerationis & corruptibꝝ & oīam motū n̄alī in se
rioz corporū. v̄ i. greg. 1. 4. dy. al. 5. dicit q̄ m̄
mūdo visibilibꝝ nihil nisi q̄ creaturā iustitibꝝ d̄p̄dit
p̄t̄. Et vt breuiter dicit̄ oīs p̄dicti articuli v̄p̄a

rum vel nihil faciunt ad doctrinam fidei sed sūt pe-
nitentię p̄bici.

C. Decimus articulus.

Quoniam articulus est. an ordine nate faber p̄-
fer mouet manū ad aliq̄ op̄eridū sine an-
gelico ministerio mouere corpora celestia.

Respondeo videt̄ per distinctionē r̄spondēdi. Quid est ali-
quis nō possit mouere manū p̄t̄ esse dupl̄. vno
mō ex defectu ale m̄oerit̄. vt. i. ale deficiat p̄t̄
t̄a motua cogit̄. Et sub hoc intellectu falsū ē qd̄
d̄r. Nā ala faber mouet manū q̄ libet̄ arbitriū qd̄
non subiacet neq̄ celestib⁹ corpib⁹ neq̄ angeli s̄ h̄
soli deo. Alio mō p̄t̄ intelligi ex deo facta corpali⁹
m̄oerit̄ sicut dō qui h̄ manū ligatā vel aridā nō p̄t̄
eā mouere. Et hoc mō cessante motu celi organū
corporis nō possit ad ala moueri: q̄ non remane-
ret vniū q̄ corpora celestia ad vitam mouēt̄ inferi-
ora corpora vt p̄ ex auctoritate Dio. supra indu-
cit. Et t̄i d̄ina virtute p̄ter nā ordinē corp⁹ ho-
minū vsuū remaneret cessante motu celi s̄ p̄ter-
naret̄ in disp̄ōne illa qua est mobile ab ala p̄t̄
h̄ per liberū arbitriū quib⁹bet̄ partē mouere cor-
pora.

C. Nonus articulus.

Omne ar. est. an oīa b̄n̄ficia exteriora nāli-
ter de potētia ad actū reducta habeantur
per angelos mouētes corpora celestia. Di-
co q̄ hu⁹ etiā n̄sio de p̄d̄ct̄ ex p̄missis. Naturali-
ter enī de potētia ad actū deduci nihil est aliud q̄
nāliū moueri. Si ergo oīs mot⁹ nālis inferiorē
corp⁹ cūtur a motu superiorē corp⁹ oīs est q̄ hu-
iūsmodi b̄n̄ficia pueniāt ex ministerio angelos
mouentū celestia corpora. **C. Decimus articulus.**

Sicut ar. est. an p̄pter p̄d̄ctā b̄n̄ficia que
habem⁹ per angelos eos reuereri debē-
mus. Ad hoc plana ē r̄sio q̄ nō debem⁹
eos reuereri reuerētia latrē vt actores dictōn⁹
b̄n̄ficioꝝ s̄ vt ministros reuerētia dōlic̄. q̄ p̄pter
hoc b̄n̄ficia debem⁹ eos diligere. Dicit̄ enī aug. in
p̄t̄ de doct̄ sp̄iana. In p̄cepto quo debem⁹ di-
ligere p̄mū s̄ scī angeli oīnē s̄ q̄bustā nobis
officia p̄sidentur in misericordie. **C. Undecimus ar.**

**Undecimus ar. est. an angeli mouētes cor-
pora celestia mediantib⁹ motib⁹ corp⁹ ce-
lestiū sint factores oīum corp⁹ b̄n̄anoꝝ
nāliū in esse p̄ductoꝝ s̄m q̄ facere attribuit̄ cōis
nālib⁹. i. sint de potētia in actu eductoꝝ.**

C. Duodecimus articulus.

**Quoddecimus ar. est. an angeli mouētes cele-
stia corpora mediantib⁹ motib⁹ celestia: cor-
por⁹ sint factores etiā oīum aliamū irrō-
nāliū q̄ mouēt̄ vel vniūt̄ tam in mari q̄ in ter-
ra nāliū in esse p̄ductoꝝ. **C. Tertius decimus ar.**
**Etiusdecimus ar. an etiā oīum terre nā cen-
tium eodē modo. **C. Quartusdecimus ar.**
**Quartusdecimus ar. an etiā oīum in etaliozūm
et. Ad oīs istos articulos est vna r̄sio q̄******

cum corpora celestia sint causa generatiōis inferi-
orū corp⁹ vt p̄ per auctem Dio. supra inductū
p̄s est q̄ angeli mouēt̄ celestia corpora sicut etias
hu⁹ generatiōis est. vñ aug. in li. 13. qd̄m̄ dicit q̄
vnaq̄q̄ res v̄sib̄ilis in hoc m̄do h̄z angelicam
p̄t̄atem sibi p̄sib̄it̄. **C. Quintusdecimus ar.**

**Quintusdecimus ar. est. an angel⁹ habeat vir-
tutē infiniā inferius. Ad qd̄ dō q̄ hoc p̄t̄
cupi dupliciter. Vno mō q̄ virtus angeli
nō sit cōp̄hēnsibilis ab aliq̄o inferiorē. Et hoc mō
inducit̄ in li. de ciuit̄: a p̄b̄s platoniciis. s̄ Dio. di-
cit. 6. c. cel. ier. Quot̄ qd̄ sit s̄ q̄les sup̄ celestia sub
stantia: orn̄t̄ s̄ q̄t̄er s̄m ip̄as terar̄ obie p̄ficiū
tur solā manifeste scire dico de eth̄ca ip̄arū id erat
ob̄s p̄t̄era s̄ ip̄os cognouisse p̄p̄as v̄tutes s̄ il-
luminatiōes s̄ ip̄os sine s̄ s̄ sup̄ mā d̄nā bonam
ordinatiōē. Impossibile est. u. nos scire sup̄ cele-
stia mentū ministeria. Hoc enī dicit̄ esse vnicū
q̄s̄imū qd̄ est in cōp̄hēnsibile. Alio mō p̄t̄
intelligi q̄ beat̄ infiniā virtutē sup̄ ea q̄ infra ip̄m
sunt: hoc est falsū s̄ erroneū. P̄t̄er etiā dicit̄ vir-
tus angeli infiniā inferius. q̄ nō est finita p̄ aliū
m̄m̄ corp̄ale in qua recipiat̄ sicut sunt infiniā v̄t-
tes formāz māliū. Est t̄i simpliciter finita virt⁹
angeli s̄m in eam s̄ sine cōt̄e que finita est.**

C. Sexdecimus articulus.

**Sexdecimus ar. est. an angel⁹ possit moue-
re totā motū terre s̄ vsq̄ ad glōbū lunę: s̄
nūq̄m̄ mouerit̄ vel mouit̄ sit. Quidē mi-
bi dō q̄ nāli sua virtute h̄ nō p̄t̄: q̄ nulla v̄t̄as crea-
ture p̄t̄ inuolare ordinē p̄ncipaliū glōbū vniū s̄:
ad qd̄ p̄t̄er q̄ terra sit in medio locata. vñ t̄i mi-
bi p̄t̄ariū posse tollerari absq̄ fidei periculo. s̄ t̄i
referat̄ intentiōē suā ad p̄d̄ct̄i sp̄iarat̄ nō ad p̄d̄i
etiā ordinē vniū s̄. Tertū est enī q̄ nāli sua virtute
angel⁹ p̄t̄ alacri⁹ p̄d̄ct̄is terrā mouere. Sed
vsq̄ ad quāti p̄d̄ct̄is sp̄iarat̄ moueri possit non
p̄t̄ a nobis decernari. Si aut̄ q̄r̄ t̄e motu cir-
culari per quē p̄t̄ oīdo nō variat̄: vt q̄ nāli ter-
ra quietat̄ vt vult̄ p̄s in li. de celo.**

C. Decemseptimus articulus.

**Decemseptimus ar. est. an angeli mouētes o-
rbes sint de numero v̄tutū. vt mihi q̄ sa-
tis p̄b̄abilē ē dicit̄ possit nec video qd̄ in d̄
nemis inde sc̄it̄ enī s̄ v̄tutes exponit̄ illud
12. ut. 14. v̄tutes celoꝝ p̄mouebū dicit̄ q̄ p̄ueni-
ens est celoꝝ r̄dn̄abiles v̄tutes pati sup̄pos̄t̄ re-
m̄oat̄ a primis functionib⁹ suis. Hec t̄i oīno as-
serendiū non videtur. **C. Decimus octauus ar.**
**Decimus octauus ar. est. an possit Eccl. 1. In
circuito p̄ḡt̄ sp̄s sic possit exp̄d̄ ip̄s pa-
ta angelicis p̄ḡt̄ in circuito celi s̄ p̄ḡendo
celum mouere facit̄ in circuito. Ad video quare
hec exp̄sino saluēri non possit p̄t̄er̄t̄is: dicit̄
aug. in. 1. sup̄ gen. ad l̄ram q̄ id̄ malit̄ erūtū v̄t̄o****

scripture exponitur ut se ab intrinseco cobideat hinc secularibus inflant. **C** Decimus nonus ar.

E circumfusio articuli est. an si motus celi cessaret ordine nature oēs servus in eternitate in instanti resolveret. **C** Vigentesim^{us} ar. **I**gesim^{us} articulus est. an sicut esset de omni elemento corruptibilis.

C Vigentesimus primus ar. **I**gesimus secundus ar. est. an sicut totus mundus quantum ad corruptibilia.

C Vigentesimus secundus articulus.

Igesimus tertius ar. est. an si non esset lux stellarum ordine nature oēs bodies corruptibiles morerentur in instanti. **C** Vigentesim^{us} tertius ar.

Igesimus tertius ar. est. an sicut oia aialia irrationalia. Ad oia ista est eadē ratio. vt. n. dicitur est superiora corpora per se in ortus et lumē sicut cā ignis et corruptio et vite corporalis in inferioribus corporibus. Ad est q̄ dubium qn̄ remota tali cā remoueat effectus. sicut est valde sonus fidei videat q̄ quā ponit q̄ trāscire figura huius mundi et motu celi cessante per volūtatē dei. sola elementa inuenta remanebūt: et hōies in ortales effecti erūt virtute diuina. Et si fiat vis in ip̄a dicitur in instanti: dicitur q̄ h̄ palis resolutio nō sit in instanti cū sit motus principis nō est in instanti est pot. **C** Vigentesim^{us} quartus ar.

Igesim^{us} quartus ar. est. an post diem iudicii oia corpora sicut erūt incorruptibilia p̄ nām suam sicut nūc q̄ cessabit motus celi q̄ cā corruptio.

C Vigentesimus quintus articulus.

Igesim^{us} sextus ar. an sicut corpora diuina. Ad h̄ vt dicitur q̄ cū dicitur aliquod incorruptibile est p̄ nām signū nām est incorruptio cā: cū hec hypothesis cā dicitur designet. Est autē duplex cā. p̄ se et per accidens. per se quā cā aliquid est quod directe est illud cā p̄ nām venit: sicut ad est cā frigida dā. p̄ accidens autē est cā aliquid quod indirecte est illud in ip̄a remouendo cā dicitur sicut remouens ignem de domo est cā: frigida dā est. Cā q̄ dicitur cessante motu celi corpus hōies est incorruptibile p̄ nām. sicut per dicitur cā p̄ se falsū est. Ad cū ad h̄ se extendit virtus nāe create vt eare possit incorruptibilem corpus ex h̄is hypothesis. sicut dicitur cā p̄ accidens sic aliquo modo vt dicitur q̄ dicitur q̄ dicitur cā vis corruptio nāis subtrahit cōmputio. In h̄ est sensu melius diceret negatiue q̄ quam ut p̄ nām si sic diceret. Cessante motu celi corpus hōies si diuina virtute remaneat nō erit corruptibile p̄ nām. vt q̄: ip̄a id quod est per se potest esse eo quod est per accidens potest vt dicitur q̄ erit corruptibile p̄ nām si incorruptibile per gratiam vel iusticiam. vel si h̄is dicitur dicitur cā dicitur determinatio suam sensu experiri ante.

C Vigentesimus sextus articulus.

Igesim^{us} septimus ar. est. an dānati in suis corporibus hinc non sentiat p̄ nām ignis p̄ appropinquationem et receptionem spiritus ignis p̄ modum afflictionis et

lesionis. Ad h̄ dicitur q̄ cā sicut sicut dicam^{us} corpus diuina rogi h̄ermo afflictione et igne pati nec tamen sicut illud aug. 11. de ci. dei. h̄uana corpora nō sicut in quibus morere dissoluitur sicut cū quoque ignis durabit tamen meq̄ necesse est in eis ponere id quod afflictione facit receptionem spiritus ignis h̄. Et sic remouere id quod sicut sumare possit. sicut inuentionem nāe corporis. **W**ideo quod caliditas deat articuli.

C Vigentesimus septimus articulus.

Igesim^{us} septimus ar. est. an sicut est in iudicio erit corpus vel spiritus. dicitur q̄ h̄ virtus est potest: probabile tamen vt q̄ sicut spiritus: q̄ et alia q̄ tūc ager spiritus diuina virtute ager. vt. n. dicitur aug. 10. de ci. dei. Diuina virtute fiet cuius oia sua vel bona vel mala cetera in memoria reuocet et meq̄ in iudicio mira celeritate memorat vt a ceteris vel excuset scia cōsciam: anḡ: ita simul et oēs singuli iudicent.

C Vigentesimus octavus articulus.

Igesim^{us} octavus ar. est. an spiritus veniat tollere nihil peccati originale principis sicut principis inter oia peccata tollere veniat. Ad quod dicitur q̄ spiritus est in se vel tollere oia peccata. Domini. n. spiritus vt ap̄ta dicitur ro. 5. excedit peccata ademas vnū tamen et vno in ordinandem. grā at ex multis delictis in iustificatione. Tūc autē principis h̄ aliquid peccati veniat sicut est maius. peccati at quod originale h̄ dicitur h̄ sit minus: quantitate et ream penes tamen maius cōtinetur illud ap̄ta ro. 5. In quo oēs peccauerunt. Et spiritus h̄ potest dicitur q̄ spiritus principaliter veniat tollere originale. vt sup̄ illud Jo. 1. Et ecce quod tollit peccata mundi dicitur gl.

peccati mundi dicitur peccati originale quod est totum mundum.

C Vigentesimus nonus articulus.

Igesim^{us} nonus ar. est. an nota sicut digito dei scripta sunt in cælis ad bonos et cogit. Hic est mirandum esse vt. si tamen dicat q̄ sic nullus est periculus.

C Trigentesimus articulus.

Igesim^{us} ar. est. an nota ip̄o: iustitiam sicut digito dei scripta sunt in terra ad vituperium cogit. Ad hoc verū putosi cogit intelligat. In nullo tamen sic est obstat vt mirum videatur.

C Trigentesimus primus articulus.

Igesim^{us} primus ar. est. an inferni sicut cetero vel circa cetero terre. Ad hoc dicitur vt q̄ loci inferni sit infra terram. vt aug. in 1. retractationis dicit. De inferis magis vt vt dicere de diuites q̄ sub terris sunt sicut rōne reddere cum sub terris esse dicitur. Vbi tamen sit inferni an circa cetero terre vel circa superficie nabu arbitro: a doctrina dei potest generare et sup̄ illud est de talibus sollicitus: esse rōdo vel improbo. **C** Trigentesimus secundus ar.

Igesim^{us} secundus ar. est. an licet dispunere an ala spiritus sit et traduce determinatio quod vt est. Adic. dicitur. dubie potest esse. Si enim intelligat q̄ licet dispunere et determinare et esse vt q̄ ala spiritus sit et traduce cetero est: q̄ nullus dicitur

Igesim^{us} tertius ar. est. an dānati in suis corporibus hinc non sentiat p̄ nām ignis p̄ appropinquationem et receptionem spiritus ignis p̄ modum afflictionis et

lesionis. Ad h̄ dicitur q̄ cā sicut sicut dicam^{us} corpus diuina rogi h̄ermo afflictione et igne pati nec tamen sicut illud aug. 11. de ci. dei. h̄uana corpora nō sicut in quibus morere dissoluitur sicut cū quoque ignis durabit tamen meq̄ necesse est in eis ponere id quod afflictione facit receptionem spiritus ignis h̄. Et sic remouere id quod sicut sumare possit. sicut inuentionem nāe corporis. **W**ideo quod caliditas deat articuli.

C Trigentesimus tertius articulus.

Igesim^{us} tertius ar. est. an dānati in suis corporibus hinc non sentiat p̄ nām ignis p̄ appropinquationem et receptionem spiritus ignis p̄ modum afflictionis et

lesionis. Ad h̄ dicitur q̄ cā sicut sicut dicam^{us} corpus diuina rogi h̄ermo afflictione et igne pati nec tamen sicut illud aug. 11. de ci. dei. h̄uana corpora nō sicut in quibus morere dissoluitur sicut cū quoque ignis durabit tamen meq̄ necesse est in eis ponere id quod afflictione facit receptionem spiritus ignis h̄. Et sic remouere id quod sicut sumare possit. sicut inuentionem nāe corporis. **W**ideo quod caliditas deat articuli.

C Trigentesimus quartus articulus.

Igesim^{us} quartus ar. est. an post diem iudicii oia corpora sicut erūt incorruptibilia p̄ nām suam sicut nūc q̄ cessabit motus celi q̄ cā corruptio.

C Trigentesimus quintus articulus.

Igesim^{us} quintus ar. est. an post diem iudicii oia corpora sicut erūt incorruptibilia p̄ nām suam sicut nūc q̄ cessabit motus celi q̄ cā corruptio.

est ex traduce. Multo g̃ min⁹ aia tpi em⁹ etiā corpus est vntre spūis formati. Si aut̃ itelligit q̃ licet dicitur dicitur an illa tpi sit ex traduce: et circa hoc determinare illud qd̃ vāctur fides catholica r̃. i. q̃ nō d̃ vīdeo q̃re b̃ nō liceat: cū quom̃ d̃ in scolis magistroy dicitur: q̃ de trinitate: et de alio ar. si dicit nō p̃pter dubitationē: s̃ p̃pter vītas intellectū et manifestacionē et p̃firmationes. Possit t̃i hoc p̃ secho in aliquo casu esse malū: pura si cōsā s̃mpli cū: et parans ad errandū talia dīspūantem.

C Trigesimus tertius articulus.

Trigesimū tertius ar. est. an illud vbi p̃bi d̃ alab⁹ n. 4. c. 6. f. corp⁹ ignis cum quo erit spūs q̃ est vntis p̃ncipi ale q̃ est sepat⁹ a corde: et res dīna et talis d̃ intellect⁹: sic postea vel debeat exponi. i. ille spūs seu vntis formatiua vel intellect⁹ p̃ s̃titudinē: sic ut intellect⁹ op̃at si ne organo ita illa vntis. Dicit q̃ illa auct̃at p̃bi b̃ mō exp̃dit cōm̃tato: cū n̄ct. 7. Nec d̃ res dīna q̃ sit p̃ eētū de⁹. sed per quādā s̃titudinē p̃ncip̃ationē sicut q̃libet magis et admirabile solet dici d̃m̄. Nec vīdeo qd̃ p̃t̃eat ad doctrinā s̃d̃i q̃s̃ p̃bi v̄ba exponat.

C Trigesimus quartus ar.

Trigesimū quartus ar. est. an aliqd̃ de s̃ba cor li intret p̃p̃tionē corp̃is n̄r̄i cōpositi ex ignis elementis per effectū s̃e virtutis.

C Trigesimus quintus articulus.

Trigesimū quintus ar. est. an aliqd̃ de s̃ba ce t? si p̃p̃tionē corp̃is vntis aīat. D̄ q̃ cū ali qd̃ d̄ de s̃ba cel̄i si hoc p̃p̃tionē de: desinet cām māē: sic credo eē fallū: nō n̄i p̃uencū: nec s̄ si d̄. Si aut̃ desinet binidū eē effectū: sic p̃uto nō s̄m̄ eē v̄rū sed necessariū vt p̄s per auct̃es d̄o. s̄p̃a ind̄ctā. Et si scilicet determinat per b̄ qd̃ d̄ p̄ effectū s̄e vīrtutē.

C Trigesimus sextus ar.

Trigesimū sextus ar. est. an corpa s̄d̄y gl̄ifi cata luceb̄t p̄l? q̃ s̄b̄e sol̄ sept̄m̄ p̄ h̄ n̄c et corpa s̄d̄y sept̄m̄ p̄ h̄ t̄ū sol̄. Dicit ad p̄m̄ q̃ Crī. r̄p̄nd̄s illd̄ d̄ Dar. 13. t̄ic̄ in s̄i s̄i ge b̄r̄ sicut sol̄ in regno p̄is cor̄ d̄ict. Ad q̃ ita sol̄i sicut sol̄ q̃ si s̄ydere n̄b̄ i luc̄ id̄ s̄am̄. Alia v̄o q̃ s̄c̄p̄m̄ si occurrit q̃re t̄re d̄ict nō possint p̄fer̄y cū in inouandē m̄d̄i certū sit s̄ cathol̄icā doctrinā q̃ t̄ota creatura corp̃alis m̄chozab̄t q̃ reuolacionē s̄iloy dei expectat. vt d̄ r̄o. 8. Dicit̄o. et̄y d̄ict̄ siḡ illud d̄ Dar. 14. Sol̄ obscurabit⁹: luna nō d̄abit̄ lūm̄ suū. P̄b̄ s̄ d̄im̄inuat̄ lūm̄is accidet cū sol̄ legam̄ sept̄m̄ p̄lū lūm̄is b̄tūm̄ h̄ opa t̄d̄e v̄re lucis oīa v̄s̄a app̄rebit̄: et c̄e b̄osa.

C Trigesimus septimus articulus.

Trigesimū septimus ar. est. an angeli quos vidit maria magd̄. circa sepulchroy d̄si etiā resurreccionē lacrimabili voce cōsolari s̄nt q̃. Ad b̄ m̄d̄i d̄ v̄ q̃ ea q̃ in ap̄p̄de an geloy p̄t̄inḡ ad quādā significacionē s̄t̄ referen

da nō ad p̄p̄t̄atē s̄b̄l̄it̄e ip̄s̄oy. vt p̄s p̄ d̄yo. 41. c. cel̄. ser. vt sic ut inferipturis sacris aliq̃ s̄t̄it̄udīnē legū de d̄eo ad n̄i vel trīstīcā vel aliqd̃ hu manū p̄nētia ita etiā n̄b̄l̄ p̄b̄ibet in ap̄p̄nd̄ib⁹ angeloy aliqd̃ rate p̄pter aliquā significacionē dem̄strān. Et s̄ angelis resurreccōis n̄r̄is magis p̄gnat̄ signa s̄c̄ndū p̄pter r̄ n̄r̄it̄atē n̄b̄l̄ t̄i p̄bi b̄t̄ q̃ aliq̃ d̄olens signa cōd̄erēt v̄t̄ales se null̄ erī s̄c̄ri cōd̄erēt q̃le s̄c̄p̄m̄ it̄er⁹ c̄b̄ib̄ebat sicut Greg. dicit de d̄so appente duob⁹ d̄iscipul̄ in es̄ siḡie peregrīnī. C Trigesimus octauus.

Trigesimū octauus ar. est. an hō possit v̄d̄ere et cōd̄ m̄t̄ie etiā q̃ aḡit in corde hōis b̄n̄ia im̄p̄s̄s̄ionē ext̄er̄ in corde si h̄erēt v̄s̄um acutū vt duob⁹. De hoc ita dicit ang. in lib. de diuin̄ ande demonū. Nolum̄ disp̄nes nō s̄t̄ā v̄ce p̄t̄as s̄y cogit̄ ande d̄ceptas demones cō signat̄ q̃ d̄s̄ et alio exp̄m̄itur in corpe t̄ota facilit̄ate p̄d̄icūt. Et in lib. retrac̄. dicit. Peruenire ista ad noticiā demonū per nōm̄ illa exp̄m̄ta cōp̄ys est. Verū signa q̃d̄ā d̄ant ex corpe cogitantū illis sensib̄ilia nos aut̄ latentia. An aut̄ alia in sp̄ali cognoscant̄ aut v̄s̄ibile potest ab hōis aut oīo nō p̄t̄ inueniri. Et quibus patet q̃ demones cogitat̄ d̄es cordis cognoscere p̄t̄ q̃ per aliquos corp̃is motus manifestant̄. Nec hoc est mirū q̃s̄ etiā s̄b̄tilēs medici p̄p̄t̄atē deprehēd̄it̄ in cr̄iotes ale passioē. Et sic d̄ Eccl. 19. Et v̄s̄a cognoscitur v̄r̄y ab occur̄s̄ faciei cognoscit̄ sententiā.

C Trigesimus nonus articulus.

Trigesimū nonus ar. est. an s̄ ascēdendo immediate d̄ Dar. sit supra solē quātum ad situm cū sit immediate supra lunam quātus ad d̄s̄ium in p̄m̄: hōia maria. Ad hoc d̄icendū videt̄ q̃ si d̄s̄ium d̄ Daris h̄nc referat̄ ad lib̄r̄i arbitriū est erroneū. Si aut̄ referat̄ ad cor p̄. vales et n̄l̄es res nulla sequit̄ absurditas in f̄dei doctrina. Dicit. n. ang. s. 6. c. 1. d̄ci. P̄d̄ v̄s̄ne quaq̃ d̄ici p̄t̄ ad solē cor̄p̄ d̄s̄ium aff̄at⁹ quod d̄ā valeret s̄y d̄ere cōsimo etiā hoc verū est s̄m̄ ordinē d̄ict̄. P̄lā cū septem planens sept̄y d̄e s̄ astrologos deputat̄. 14. hoc s̄nt̄ illis d̄ic̄ se quēs est vt p̄ma s̄er̄a. in. 21. hōia d̄ict̄ luna d̄s̄i um̄ habet̄ sicut et in prima cōf̄id̄em. Et̄ r̄em̄p̄s̄ d̄o a s̄aturo. 13. hōia ei deputabit̄ r̄. 24. Jo n̄ p̄ma d̄ict̄ sequit̄ d̄ Darci deputabit̄. D̄s̄ b̄ n̄b̄l̄ ad doctrinā f̄dei p̄inet nec afferere nec im̄probare.

C Quadragesimus articulus.

Quadragesimū ar. est. an in inferno erit s̄c̄tus cor̄p̄alis quātū ad lacrimarū r̄solucionē. P̄t̄o q̃ nō erit: q̃ cū s̄ctus ille sit in s̄n̄t̄⁹ n̄b̄l̄ d̄iff̄icilis d̄n̄atoy adiecat̄ per m̄m̄i m̄t̄um sequeret̄ q̃ aliq̃ per s̄ctum corpa r̄soluerent̄ et cōlumerēt̄ qd̄ est cōtra n̄d̄.

C Quadragesimus primus articulus.

q Quadrageſimūſp̄ſimū ar. eſt. an in infer- no erit corpatis vniūſ. **¶** Doc Aug. ſi debio relinqt. ſi. de ci. dei. ſ. in. 30. cauſe dicit hoc pbabilibus videri q ignoſcerat ad corp^o veritas tropice ad ſtatu: quod etiā mihi pbabi- lins videtur. **¶** Quadrageſimus ſecū ar.

q ſtancia ſup̄ficiē terre ad ei^o cētro: vī q ſic ſm̄ nī modū demōſtrandū alitrologie n̄ geometricę. **¶** Doc ſi p̄reterende q̄ p̄ nunc occur runt: ſi plura ſine eſt̄heologie ſimites requiſita. **¶** Explicat opusculū. x. vj. ſco. b. **¶** Tho. de agno ad magiſt̄ Jo. de veſt̄ gnaſt̄ ma. or. p̄di. ſ ar. 42.

¶ Incipit opusculū. ij. cauſe. b. **¶** Tho. vj. ſco. ad lectorem venetum de ar. 36.

Lectis veſtris litte.

l ris in eis luent articuloſū multitudine numerōſa ſup̄ qb^a a me vob̄ reſp̄de- ri. ſ. quamdiū vſa charitas poſſula bat: ſi eſſem in alijs plurimū occupat^o ne tñ de eſſem vſe dēlectōis obſeço dilatis pariſp̄ alijs q bus me intēdere oportet ar qñdū ſa a vob̄ ppo- ſitis ppoſiti p ſingula rōdere. **¶** Primus arti.

¶ Primus ſart. eſt. An angeli ſint motoreſ celoy: ſup̄ quo diſp̄i tali rōndū q̄ b̄ nō ſo lam a p̄bō ſē multipliciter pbant: vey de a ſcō doctōrib^o euident̄ aſſerit. dicit. Aug. l. 3. de tri. q̄ ſicut corpa groſſiora: ſi ſerena p̄ ſerena: ſi ſup̄iora quōdā ordīne regant: ita oīa corpa p̄ ſp̄i videri deat. In li. 12. qñdū dicit q̄ vna quocq̄ res vſūbita in hoc mūdo b̄ angeli cōp̄tētes ſibi ppoſitam. Ore. etiā dicit in .4. dyalo. q̄ in b̄ mū do vſūbita: m̄bita n̄ p̄ creatura m̄bita dē diſponi p̄t.

¶ Secundus arti. **¶** Ecōdus ar. eſt. An aliq̄ extim̄ aſerit ſp̄ in ſubtiliter b̄ eſſe pbant. Ad b̄ rōndō q̄ li. p̄bōy b̄ m̄di pbacionibus abundāt q̄ ſp̄i demōſtratioes putat: m̄bit̄ dē vī q̄ demōſtratiue pbari poſſit q̄ ab aliquo intellectu corpa celeſtia moueant vī a deo immediate: vī mediātib^o āgelib^o ſi q̄ mediātib^o āgelica moueat magis q̄ ḡuſt̄res ordīnātib^o dyo. ſubtilit̄ aſſerit vī ſerōy a deo p̄ media ſi curſū cōm̄ admittent. **¶** C. 3. arti.

¶ Tertius ar. eſt. An angeli moueāt celos ſuo ſinglo p̄tate eis a deo tradita: ſup̄ quo qd dubiū eſt poſſit plene nō video. **¶** Tho. n. ex- tin̄to aliqñē dubitare qn̄ eſt qd āgeli faciūt opent̄ p̄tate eis a deo tradita. ſi vō b̄ vīta in dubiū qd dē eos mouē celeſtia corpa ſuo implo: irrōnabil̄ dubitatio vī. **¶** Tho. n. p̄t̄ mouē aliq̄d corp^o p̄tatuſ q̄ritate: cum ſit in ceo p̄tate: ſed per contactum virtut^o. **¶** Subtil̄ aſerit āgelis aīn^o q̄d̄ intellect^o: eſt ſi ſp̄i a dyo. intellect^o vī m̄tes nō ſcēt: vī cor̄p̄ motōes a virtute intellectus p̄cedūt. **¶** Ip̄a aīn̄ p̄-

peio intellectus: ſm̄ q̄ b̄z efficacīa aliq̄d trāſmūſ- dū impūy noſat. vī ſi mouēt nullo m̄do: nūl̄ p̄m- plum mouere p̄t.

¶ Quartus ar. eſt. An angeli mouētes celos ſint de ordīe vītaū. **¶** Doc quidē: r̄ m̄bit̄ vī p̄cipue ſi ordo vītaū dicat̄ med̄ p̄tate ſede Jerar- che: vt vult dyo. **¶** Tho. n. ordo r̄ p̄tate locūſ exoq̄ntes exteriora m̄lteria: vī dyo. ſ. c. ce. ſet. dicit q̄ ſome vītaū orōit̄ diuina quōdā ſi m̄dōſ ſam fontitudinē ad oīa deſcendit op̄andē m̄bit̄ aīn̄ in exteriorib^o m̄lterijs ma^o eſt vī q̄ diſp̄o cū vītaū. vī maxime vī adm̄nūſtratio celeſtiū co: p̄o: ſi ad ordīnē vītaū p̄tine: vī coigenē ex p̄oſit̄ illud **¶** Mar. 24. Virtutes celoy p̄mouebunt dicit q̄ p̄tate dē celoy r̄n̄t̄n̄t̄iles frutes pati ſup̄p̄o:z remotas. ſ. a p̄m̄ ſi functionibus ſiſtō. **¶** Doc t̄ oīa aſſerēdū nō videt. **¶** Quintus ar.

¶ Sextus ar. eſt. An angelis ſuo impio p̄t̄ mouere totā mollē terre vīſq̄ ad globum lunę. **¶** Ita m̄bit̄ aſſerēdū nō vī. **¶** Virtutes n. crea- turay ſe excedūt ad n̄lces effect^o ſi angeli corpa celeſtia mouere p̄t̄ ſm̄ mot^o p̄t̄ p̄tate n̄lces natūſ cor̄: alijs aīn̄ m̄bit̄ ea mouere nō poſſent ſm̄ p̄t̄ vītaū: ſi b̄ deum̄t̄ miraculoſe fieri poſſit: p̄t̄ ſi aut fieri nō ſolū vītaū angeli: ſi b̄ vītaū hōm̄ q̄ aliqua p̄o terre q̄ violentiay ſurſuſ ſerāt: ſi q̄ totū vītaū elementū eſt ſuū ordīnē n̄lce ponat nō credo ſi ſacere āgelice p̄tate: q̄ vītaū āgeli ſi ſm̄ta ſerōy nō eſt ſi intelligēdū q̄ nō deum̄t̄ ſerōy ad deum̄t̄es effect^o ſi q̄ in ſuis effectibus p̄duōcē dēndū p̄t̄ ſi ſm̄ta dēndū defectum. **¶** Septimus ar.

¶ Octavus ar. eſt. An id qd dē eccleſiaſia. l. 1. q̄ cuius p̄t̄ ſp̄o: poſſit ſane ita exponi ſp̄oſ angelic^o p̄t̄ ſi circūm. ſ. p̄ op̄andē: q̄ mo- bet celū ſm̄ circūlū. **¶** Tho. video quare nō poſſit ſi ne exponi: cū b̄ ſm̄ta vā ſit ſm̄ p̄d̄tate: vī m̄dō exponēdi a p̄t̄m̄dine ſacre ſcripture nō diſcre- pet: ſicut Ro. 8. q̄ ſp̄oſ interpellat. l. interpellare facit.

¶ Septimus ar. eſt. An angelus deat vītaū ſi infinitū inferius. **¶** Doc p̄t̄: r̄ b̄ ſi maleas- telligi. **¶** Tho. n. ſi intelligat q̄ angelus deat infinitū vītaū ſiſt̄ q̄ne. ſ. q̄m̄ ſm̄ta: eſt ſm̄ta: r̄ er- roneū intellectū. **¶** Tho. n. poſſet creare aliq̄d. ſ. ſe: r̄ quodlibet in q̄libet r̄ m̄terere: qd p̄t̄ eſt ſm̄ta. **¶** Tho. Ergo ſi intelligendum q̄ vītaū angeli p̄t̄ q̄ n̄m̄ ſm̄ta. **¶** Tho. eſt ſm̄ta: ſi infinitū t̄m̄ent̄ in n̄m̄ eius: ita eſt in virtute. **¶** Tho. abet aīn̄ angelus ſm̄ta: n̄m̄ ſm̄ta op̄andē ad ſuū ſup̄ioris qd eſt deus: qui eſt eius: r̄ bonū ſm̄ta: cuius ſm̄tudo in angelo p̄t̄ p̄t̄ ſm̄ta. **¶** Tho. ſi āgelus nō deat ſm̄ta in m̄ n̄m̄ ſm̄ta: vī q̄m̄ p̄ aliquā n̄m̄: ſi uerō ſm̄ta m̄ltes. **¶** Tho. r̄ virt^o angeli ſm̄ta eſt ſm̄ q̄ excedit ad deum̄ta to effect^o: p̄t̄ p̄cipue ſm̄ta ſm̄tudo ſm̄ta eſt. **¶** Tho. ſi ſm̄ta ſm̄ta ad b̄ q̄ nō p̄t̄ virtut^o a d̄ agendū

Opusculum

¶ In exigentia materie vel organi corporalis sicut forme materialis et corporee. Et si etiam infinita duratione crept post q; in potentia durat natura eius et eius duratio nullo modo tempus prodo naturat.

C. Octavus articulus.

¶ **Quid ar. est.** An angeli sint et omnia que naturaliter generantur et coexistunt in hoc mundo. **C.** Hoc et necessitate sequitur si sint et motus celestis qui est et generatio et corruptionis in istis inferioribus corporibus vt Dico. dicit. 4. ca. de di. no. Ad cui est causa cause est et causa.

C. Nonus articulus.

¶ **Quis ar. est.** An angeli sint factores etiam corporum naturaliter oppositorum sine humanorum sine alio q; q; care est aliquid et aliqno facere.

C. Dicit q; hoc pot habere caliditas eo q; verbo facienda vt plurimum vtuntur in operibus artis et non in operibus nature. Non enim consistit dicit q; pot sal fieri. vii. et fm hoc in odii loquendi pbus in 6. et ibi. dicit q; ars est rector et factus. Et fm hoc in odii facere dicit q; angeli vel corpora celestia faciunt corpora humana vel alia corpora composita naturaliter generata. Illud enim videtur facere q; in parte nra est quale futurum sit: cum illi sit opera artis. Opera aut nature non subit arbitrio naturae carum sed pferuntur nec cessant ordinis nullo subiecta arbitrio dei pferuntur nature. vnde facere effectus nales magis solet attribui deo. Inuenit ita verbum facere dicitur etiam cum nullo. fm q; pntur dicit q; et agens facit sibi simile. pur ignis dicit calefacere q; nihil est aliud q; facere calidum. Et fm hoc modum loquendi dicit pot q; corpora celestia et etia angeli facit corpora inferiora. Sed in talibus magis loqued. et vno loqued. q; fm pbum noibus vtendum est vt pures h; vni videat de nobis contredere vbi consistat de rebus.

C. Decimus articulus.

¶ **Ecim ar. est.** An habet naturaliter possit mouere manū ad maleū vt ad aliud naturaliter opandi sine hgelis motibus corpora celestia. hoc non habet explicita v errare. **C.** Vnde scilicet est et q; oia corpora mixta conferuntur in esse p motu celestium corporum. et hoc q; certo modo celestia motus generantur et coexistunt et similitur fm et generatione vel appropinquatione aliquo corporum celestium. Et ergo verum q; cessante motu celi cessarent corpora fabroy et martelloy. **C.** aut super naturam ymne et fabi et m. antelli remaneret q; dicere q; fabroy corpora eandē haberent habitudinem ad alas eoy q; ymne. Nec obstat si dicit q; aer non esset diuisibilis: q; non esset corruptibilis p cessante motu celi. Licet enim hoc sit in nōm nō pder fm quā est facile diuisibilis rōne humiditatis et subtilitatis: ita etiam vt instrumentis vocalibus laudis esse possit.

Vndecimus

C. Vndecimus articulus.

¶ **Vndecimus ar. est.** An cessantibus moribus celestibus corpus q; compositum elementarū corruptibile in elementa solueret in memto. hoc quidē aliq; mō intellectū credo esse verum et aliquo modo esse falsum. Accesse est cuius q; motus celi sicut et quilibet motus cesset in memto: q; vltimū in istis t; p; nō dederit vltimū motus. **C.** si illegal corruptione istoy corpus vt resolutione i elementa et in istis t; p; nō ad finem pncipiū vt q; l. h; q; ad finem finis falsū. **C.** Corpora n. celestia causant et conferunt sicut mouet. vii. et resoluio que et corruptione talis cause accidit eo q; sit per motum. Nullus aut motus terminus et principū pot esse in memto: sed ois motus eger aliquo tempore. **C.** vnde aut est de subiectiōe conferuntur dei. Quia enim ipse est etia essendi rebus in eis aliter operis sicut in memto: res in esse p dicitur et can do et non in tpe sua etia operante dicitur res i momento esse definit et non per aliquem motum.

C. Duodecimus articulus.

¶ **Duodecimus ar. est.** an post opera sex dierum deus aliq; corp; mouerit imediate. **C.** dicitur q; nō hnt ad motum qm per creaturam fieri pnt. Sed miracula vt motu suscitatio ecci illuminatione et similia sunt imediate a deo: h; quātam ad aliquos effectus cōiunctos non desit ministerium angeloy.

C. Tertiusdecimus articulus.

¶ **Tertiusdecimus ar. est.** An deus possit aut velit mouere corpus imediate. **C.** h; ar. p; plure pponit. Et vna ois pte videt q; deus sua vntate et altissima voluntate pot omne corpus mouere imediate q; h; vdeo quā repugnet ei q; dicit q; nō pot corpus mouere nisi forte hoc q; dicit nō pot mouere imediate referat ad hoc q; subdit. Ita q; mouet q; est quilibet mētura nō tpe sit actio diuina que est eius etia simpli cissima. hoc enim deus nec facere pot nec vult. h; cum dicit q; deus aliq; corpus mouet per hoc vbum mouet nō ipostat actio diuisibilis et tpe nō siturata sed actio simplex que est sua etia. Nō solum deus sed etia quilibet intellectus mouet imperiū vt supra et tenet. **C.** Imperiū aut intellectus nihil est aliud q; acceptio effectus et diuina ad ipse dūm voluntate. Velle aut et intelligere dei non est aliud q; eius etia. Vnde sicut actio quā de ere aut: oia et actio quā de i imediate pot mouere corpus nisi est aliud q; eius intelligere et et velle.

C. Decimusquartus articulus.

¶ **Decimusquartus ar. est.** an si nulla esset lumina stellar: et nullus esset motus celestium corporum oia ista corruptibilia in memto mouerēt. De hoc quid mihi videt supradictū est. **C.** Vnde enim est per se patens alia a corpore q; nō

fit nisi p aliquo mutato ex corpis sui nãli dispõne
 q nã põe esse in litani tota l3 et cã pncipali possit
 esse in instanti. C Decimusquintus articulus
 Scim' quãtu' articu' est. an de miracula
 faciat ministerio angeloy. Hoc puto ve-
 rã esse. Ita tñ q nã in oib' miraculis opatio
 angeloy põe extendere ad pncipales effectus.

C Decimussextus articulus.
 Scimus sext' articu' est. an de aliõ mira-
 cula faciat nã tñ ministerio angeloy vi-
 sibili vci invisibili. Hoc puto etiã verã qñi ad ali
 qõ angeloy ministeriã. Ita tñ q angeloy ministeri-
 ã nã credat ad oia que sũt i miraculo. Hoc pa-
 tet etiã in formatione corpis xpi ex yurgine.

C Decimusseptimus articulus.
 Scim' septim' articu' est. an pñtati xpo
 faceret miracula aũtate e bñtatis mi-
 nisterio. Dicendã q sicndã dñitas opabat
 p bñtate sicut per organũ vt dicit Damas. Ea
 etiã sũt in opando est rã organũ e ministri: qz vtrũ-
 qz monet p hoc est aliqd ab alio moen.

C Decimus octauus articulus.
 Scimus octau' articu' est. an oia miracu-
 la q sũt ab aliõ creatura ministerio fiant
 ante dei. l. p vntã et sine qua nihil pẽ sic-
 ri. Dicit q verũ est h de veris miraculis testifig
 e dico vã miracula q nulla nãli vntã alicu' crea-
 ture fieri pnt. Sũt itã aliq nã simplicia miracula sed
 quo ad aliquos q eoy cãt ignoat. sicut qdaz arte
 bñana facta i miracula ignoatib' arte videt e mlt
 to magis arte angelica: e talia pnt fieri vntã ali-
 cuius creature l3 non exclusã vntãe diuina.

C Decimusnonus articulus.
 Scimus non' ar. est. an post diẽ iudicii cor-
 pora sedẽ erũt incorruptibilia trib' modis
 f. p dñã iusticiã itẽ p egiã iam itẽ per nãm
 sine nãlter. Hoc qdẽ agũ ad duo pma calãmiam
 bẽ nã põe. agũ ad tertiu possit bẽe calãmã. A itel
 ligat q ad incorruptionẽ bñam corpus sola nã suffi-
 ciat qñi incorrupto o bñam corpus ex nã causã sicut
 ab agẽte. Nã etiã ad bẽe extendit vnt' alicu' nãc
 create vt reb' corruptibilib' i corruptiones possit
 cõfiteri. Dicit etiã supra q fmi ordĩe nãc cor-
 pora bñana e oia corpora mirta cessant i motu celi
 dissoluta corrupẽ. Inam vntãlitas q bñanoy cor-
 poroy post resurrechonẽ nã erit ex vntã nãc s; ex v-
 nãte dñã p quã corpora bñana pseruabũtur in eẽ s;
 vntã est q nãlis eã corruptõis q est i mot' celi strã-
 cta erit. Hoc. n. celi sicut est cã gnãndis e pñna-
 tidis mirtoy corporoy itã etiã est cã corruptõis co-
 rã. Supposita q pseruabitur bñanoy corporoy p vntã
 tẽ dñã nã erit aliq cã agẽs ad corruptionẽ. Et fmi
 hoc aliquo mō possit sublineri q ista incorruptio
 est p nãm: qz. l. cã nãlis corruptõis subtracta erit
 eo mō loquẽd i quo dici possit q submersio nãmif

est p gubernatoẽ q p ei' abstitã nauis pãlatur.
 C Vigemus articulus.

Igem' ar. 2. an post diẽ iudicii corpa dã
 vntoy erũt incorruptibilia duob' modis. l.
 p dñã iusticiã ut p nãm sine nãlter. Hoc p
 eandẽ rãsonẽ cõ pcedit. C Vigemusim' ar.
 Igemusim' ar. est. an corpa bñanoy
 vntã erũt in inferno erũt passibilia e patior
 ab igne inferny qz recipit spẽm ignis infer-
 ni p modũ affuerũt vel lesus. C Hoc nã video
 quã calãmã bẽe possit. Sũt etiã passibilitas penit
 cõiter dos corpa glosi pns est q corpa nã glosi
 passibilia erũt. C sũt spẽm ignis per modũ affu-
 erũt in se recipiã bñ negari nã põe nisi ab cogne-
 gat bñi i nã corpa igne inferni sentire. Necesse
 est. n. spẽm bñi fieri in sensu ad hoc q solne
 afflicto.

C Vigemussecũd' articulus.
 Igem' secũd' ar. est. an possit disputari
 vntã in aliã xpi e ois alie sic rãsonales sũt
 extra duce. Nã video cur bñ nã liceat nisi
 forte in casu si ex hoc apud aliquos scandaliõre
 tur sicut aliq cõtingit q aliã simplicis aaditẽ
 de bñis q sũt fidei disputari in scolis creditur eã rãde
 de bñis disputari qñi dubitet de fidei vntãe. S;
 in tali casu possit disputari ad bñe optinõnẽ ampa-
 rãdã. pccatari q disputari nã pp disputacionem
 de vntãe s; pp ingredã vntãe rãsonem.

C Vigemus tertius articulus.
 Igem' tertiu' ar. est. an xpo pncipali ve-
 nerit tollẽ nisi originale pctm. Ad qd di-
 cẽdũ est q xpo venit pncipaliõr et ad intro-
 ducendũ boies in vitã eternã sicut dicitur Jo. 3
 Ego veni vt vitã dẽbeat. vti cõ impedimẽtiõ v-
 te eterne venit remouere e id ex pñti vntãe tolle-
 re of pctm. Sũt sicut bonũ cõe est meli' q bonum
 pccatãre vnt' hõlã itã mali cõe multoy est pẽ
 vnt' pncipali' venit tollere pctm originale qõ to-
 rã nãz bñanã infecerat qz singuloy pccatãria pec-
 cata. An supradict Jo. 1. Ecce qui tollit pctã dicit
 glo. pccatã mũdi dicit originale pctm qõ est cõe
 totius mũdi. Et infra. Nã originale pctm singu-
 lo quoqz supaddita xps relatur. Ad cũ q dõ vide-
 tur affirmari q xps venit pncipali' tollere origi-
 nale pctm qz alia qz negatiue sicut si pãt q xps
 pncipaliter non venit tollere nisi originale pctm.
 Nã etiã tollere actualia pccata pntet ad pnci-
 palẽ xpi intencionẽ qua venit mũdũ saluare fmi d
 lud Luc. 5. Item vocare iustos ad pñiam.

C Vigemusquartus articulus.
 Igem' quãr' ar. est. an infern' sit in centro
 vcl circa centũ terre. Circa qd nihil mĩ
 bĩ vntãe tenet asserẽdũ p pncipẽ cõ aug. Vt
 min' arbitret scire vbi sit. Non nã estimo q sit in
 cẽtro terre: qz ille est loc' quo nãlter scriũt graua
 Nec v' intencionẽ nãc frustrari vt cõiter dẽ. Nã s;

quod si ad centrum corpora gravia non penetraret. Sicut
 nauticae tra curia contra eadem coeclia non posset assigna
 riuilla ea quod non possit sustineret. Si autem de hoc ma
 raculose nulla sub eo videtur miraculo. Preparatio
 est inferni ad introitu mundi fuit in illud. Ita. 30. para
 ra est abertophet et expositione glo. In prima et
 rex ihesus non est postea ad quod deo possit facere
 sed quod non rex debet ut fiat in hoc dicit aug. super
 Gen. ad l. 17. 185 autem de ipso deo esse ad istam
 ptes. nec. sed ad istones ad cuius veritate suffic
 quitercaus istos nos nobis dicant.

C Trigesimus quintus articulus.

Trigesimus quintus ar. est. an possit fieri distan
 tis a superficie terre versus ad inferna suppo
 sito inferno esse in centro vel circa centrum
 fre. Sicut fieri posse distans a superficie fre versus ad
 centrum non est versus ad inferna. quia non credo ab hoc
 fieri posse versus infernum. **C** Trigesimus sextus ar.

Trigesimus sextus ar. est. an corpus spermatum cas
 quo est spiritus et vel spiritus principis aut est sepa
 rata a corpore et est res divina et talis dicitur lecte
 et sic potest vel exponi. Ille spiritus fuit vel forma
 tiva de lecte et spiritus similitudo: quia sicut et lecte opaf
 sine organo ita et illa virtus. Hanc expositionem comen
 tato: potest in. 7. merhabpice sup illud sicut supra
 deum est quod in substantia est principis vel. Et sic hoc est
 vbi id dicitur in li. de alab. quod vnares quod sunt
 in feminis. Ita sicut et lecte. f. quod agit actio lecte
 lecte et sic vnares assumunt intellectus in b. quod
 agit p. in forma corpore. **C** Trigesimus septimus ar.

Trigesimus septimus ar. est. an operari possit si
 ne periculo quod post eodem resurrectione lan
 na magis lucebit quam nunc sol. sol autem in septu
 plis quam modo luceat. corpora vero beatorum septies magis
 sole. Multi putantur h. video quod operari possit si
 fertio deus qui possit ad summum impuniti.

C Trigesimus octavus articulus.

Trigesimus octavus ar. est. an aliqd dicitur vni
 re ad positionem alteri duobus modis. Uno
 modo per eadem sua per modum principii illius et
 formalis sic nullo modo aliqd de na corpore celestis
 venit ad positionem corporum huius vel aliorum corpo
 rum mixtorum. Secundo modo venit ad positionem alteri
 aliqd quod effectus sui vnares: h. modo na corpore celestis
 venit ad positionem corporum huius et alium corporum
 mixtorum. Hoc est ex necessitate verum: quia corpora cele
 stia sunt ea generata et corrupta in istis. Iserio
 ribus. ut dicitur. **C** Trigesimus nonus articulus.

Trigesimus nonus articulus ar. est. an angelus non
 an angelus non dicitur nec lacrimatur sed ad
 modum dolentium vel lacrimantium sic beatus
 Hoc est ex necessitate verum. Et est ista aug. qui dicit
 in. 9. de el. dei. Sed angeli purissimi sine ira quos ac
 cipit contra de lege penitentis et miseri sine misere

ric passione sub emittit: et periculis quos diligite
 sine ira in ore operantur. et in ista nota passionum
 per sacrificium huius locutionis etiam in eos versus
 panis propter quoddam operum similitudinem propter as
 sectionum firmitatem. **C** Trigesimus undecimus articulus.

Trigesimus undecimus ar. est. an facta transla
 tionem de substantia panis in substantiam cor
 poris christi miraculose in sacramento altaris
 substantia corporis christi naturaliter sine miraculo in
 hoc sacramento est sine dimensionibus: hocque re
 manserit eorum substantia et hoc quod est substantia non
 potest esse in magna et parva dimensione. **C** Cre
 do hoc esse falsum. Sicut enim non quidem naturali
 ter sed miraculose substantia panis in substantia cor
 poris christi convertit. Ita etiam miraculose sub dicitur
 fimbriae et non naturaliter. Ut enim dicit aug.
 super Gen. ad l. 17. Deus eo modo constituit
 res quo eas operatur. Sed enim est sicut edificator qui
 operatur tantum ad constructionem domus postea eas
 dimittit sed deus circa res ordinat operatur edificat
 uans eam in esse secundum illud. Jo. 5. Pater meus versus
 modo operatur. Quod autem inducit rationem quod sub
 stantia ex eo quod est substantia non potest esse in ma
 gna et parva dimensione non est sic intelligendum
 quod de ratione cuiuslibet substantie sit quod possit esse in
 magna vel parva dimensione sed primum non est
 de ratione substantie ut sic sicut non est de ratione ma
 gnae quod sit ratione non tamen est de ratione cuius sit sine
 ratione. Ita ergo est de ratione substantie quod non potest
 retur esse in magna vel parva dimensione sequer
 retur quod substantia corporis christi secundum suam naturam habere
 ret ut esset equalis sub magna vel parva dimen
 sione. **C** Sed quia hoc non est de ratione substantie
 quod possit esse in magna vel parva dimensione
 nec tamen est contra rationem substantie: patet
 quod ponere substantiam corporis christi in magna vel
 parva dimensione non implicat contradictionem si alii
 quid attribuas aliam quod repugnat eius rationi
 Sed hoc ergo inducit ista ratio ut excludat con
 tradictionem non ad hoc ut ostendatur esse naturale.

C Trigesimus secundus articulus.

Trigesimus secundus articulus ar. est quod pro
 prie dimensiones corporis christi et dimen
 siones panis que remanserunt non sint egua
 les. **C** Huius est manifeste verum et contrarium
 dicere est hereticum. Dequeretur enim quod sub vna
 parva particula hodie non esset totum corpus christi.

C Trigesimus tertius articulus.

Trigesimus tertius articulus ar. est. an corpus
 christi in sacramento sit in loco. **C** Dicitur
 quod est in loco altaris vel in ecclesia. sed
 hoc verum est quod corpus christi non est in sacramento
 ut in loco. Non enim comparat ad sacramentum
 ut locum ad locum quia non commensurat et per
 p. in dimensiones.

Responsio ad lectorem

Trigesimusquartus articulus.

Rigesimusquartus articulus est. An corpus xpi in hoc sacro moueatur ad motu hodie. **U**lex est q non mouetur sicut corpora moventur per se vel per accidens in loco: q nec eo modo est in illo loco in quo est factum sicut corpora sunt in loco per se vel per accidens: cum alia bdeat pparatione ad dimensiones faciales q corpus ad dimensiones pparatosim quas mouetur p se et ad ue biculum fm qd mouetur per accidens: sed eo mo quo puenit componi xpi esse in loco rone dimensionu facerant: alibi mouetur sibi moueri in loco.

Trigesimusquintus articulus.

Rigesimusquintus articulus est. An spes facialis sine subiecto remanentes possunt naturaliter agere fructus et corrupti sicut pnt. **Q**uanti ad aliqd veru est et quatu ad aliquid non. **S**ibi eni pot agere vel pari nisi p supposito suo esse. **Q**u aut in esse cōseruentur absq subiecto: miraculose est: et quatu ad hoc actio sps miraculosa est et similiter passio fm q dimensio miraculose subsistens miraculose habet officium subiecti et materie cuius est pari.

Trigesimus sextus articulus.

Trigesimus sextus articulus est. An oēs cogitationes cordis que habet imaginatione in fantasia vti quas cōstant alique passioes in corpore demones scire possunt. **H**oc pmo verus esse de illis cogitationibus quas committunt aliqui motus corporeales quibus. **E**t hoc eni aug. dicit in libro de diuinitate demonu. **H**olium inquit dispositioes demones non solum voce platas veru etiā cogitatione perceptas cōsignat: que dux et animo exprimitur in corpore tota facilitate pdiscit. **E**t de hoc verbo in libro retractationu facies mē tenē sic dicit. **Q**ui hoc audactore afferente de q debet. **N**ā puenire ista ad noticiā demonu p non nulla etiā experientia competentū est. **S**ed vtrum signa quedam denit ex corpore cogitantū illis sensibilia nos aut latentia aut alia vi spūali cognoscūt aut difficillime pot ab hoibus aut oīno nō pot inueniri. **S**ed si spūali vi cogitantes cognoscūt nūto magis motus corporeales et quib' emā hoies iter dum interuantes dispositioes cognoscunt. **U**si fm non excludit pāmū sed amplius dicit. **S**olus it spū in fantasia cūtes nō reputo sufficientes ad b q demones hummas cogitationes cognoscere possint: q homo pntē rōnis et liberi arbitrii pot vna specie in vi imaginaria cōseruata multipliciter vti ad diuersas cogitantes vel totalit' acui non vel. **U** **H**ec sunt carissime que ad articulos a vobis transmissos respōdo diffusius q pensis. **N**on est absoluit respōderi poterat ad ea que diuersimodum sentiam continere poterant pferunt: cum non scriptis quidētra huiusmodi articulos

bisuntinum

obijceretur. Sic eni potuisset et absoluit' et certius respōderi. **U**alcat caritas v estra vni et p boela hoc nisi orationu suffragia repēdatis.

Triplex opusculū. n. videlicet cristio beatiho me aquinas ad lectorem venetum de. 36. articulo.

Incipit opusculū. n. videlicet eiusdē ad lectorem bisuntinum de. 6. articulo.

Articulo sibi xpo

Fratri **S**erardo bisuntino ordanis fratrum p'dicatorū frater **D**o. de aquino eiusdē or. cum fraterna dilectione salutē. **P**recepti sicut vras quosdā ar. cōtinentes sup quib' vobis p me respōderi precebatis. **E**t licet in pluribus eīm occupatus: tamē ne vestre charitatis petitioni decem qto facultas se obtulit vobis rescribere curavi.

Questio. 1. 1. 1. 3.

Rima ergo questio fuit. **A**n stella que magis apparuit haberet figurā crucis. **S**ola an hōer figurā hoīs. **T**ertia an hōer figurā crucis. **U** **D**es simul nō deo q **C**ris. qdā similia narat sup **D**at. non quasi asserdo: sed potē quasi ab aliis dictū recitādo. **E**t q pmo cōto non habet nō reputo hoc esse p'dicandū: p'fortem qua nō videt pba bile q fieri doctoris et **S**ag. **L**eo papa **O**reg. et alii in suis sermōib' tacuissent si aliquid robur auctoritatis haberet. **N**on eni deest p'dicatorū veritatis ad fabulas ignotas diuertire. **S**iramē ab aliquo sit p'dicātū non arbitro: sed necessariū q reuocet nisi forte ex hoc populo factū sit cyrothum: et tunc non deberet vt erroneus reprobari sed vt incertum cipi.

Questio. 4.

Garta questio est. **A**n paruule man' pueri xpi nati creauerit stellas. **A**d qd mōdo q locutio hec non est p'pria. **N**ā p'prie nō sunt man' d'icantate quorū nō est creare. **S**ed qz vnus et idem xps est in diuina et humana natura p'fect' pot huiusmodi locutio sane exponere dicitur. **M**anus paruile istius pueri creauerit stellas. **I**ste puer habēs man' paruulas creare stellas. **T**ali eni modo loquēdi ad quādam vnus et p'prie alius doctoris vti nō sicut in quibusdā cantat ecclesijs. **M**anus que nos p'prie creauerunt clar' s' confite sunt. **N**on tū hec sunt emendanda vel p'dicanda populo. **E**t tū si p'dicari sicut non arbitro: reuocandū nisi super hoc error: aut scdā lū orat. **I**n quo casu oporteret sine locutione fm suz exponi. **N**ō sūt aut in talibus quatu fieri pot simpliciter animi sollicitandi.

Questio. 5.

Ultima questio est. **A**n et quo sermō dicitur beate virginis mā ipsius etiam portabat

gladius qualibet die naturalis usque ad resurrecti-
onem spiritus sanctus illud recoleret pura virgo: et do-
loce vehementi. Ad hoc etiam respondeo quod illud ean-
dem facilitate contumit qua dicitur: cum nullus un-
de constanti probare solentur. Nec estimo homini fri-
vola esse predicta: ubi tanta superstitio et copia predi-
candi ea que sunt certissime veritatis. Hecque tibi os-
quod reioceat si predicari fuerit: nisi ex hoc scandalum
fuerit extortum. C. Ad 6.

¶ Ecce questio est. An circumstantia peccati
trahentes in altere genus: non notabiliter
aggravantes teneat homo peccati contra ino-
tescendo personam cum qua peccaverit. Ad hoc re-
spondendum videtur quod ostendit debet has habere peccati
Non enim homo consistit per se solum: nisi spiritum pre-
sentat peccati que cognoscit non potest nisi per circumstan-
tias trahentes in aliud genus: ex quibus peccatus
specificatur. Circumstantia vero non aggravantes
que in aliud genus peccati non trahunt non tenentur
homo presentat nec peccata venialia. Licet sit
laudabile quod homo est presentat. Eadem enim ratio
videtur esse de huiusmodi circumstantiis de veni-
alibus peccatis. Circumstantie autem dicuntur in ali-
ud genus trahere que specialiter repugnantiam im-
ponent ad aliquod preceptum divine legis. Sic
furtum simplex repugnat hinc precepto non fur-
tum facies. Si autem furtum in loco sacro commi-
tatur: habet etiam repugnantiam ad aliud preceptum:
quod est de venerande sacrorum: ideo habet hinc
repugnantiam ad aliud preceptum. Et sic additur
nova species peccati. Unde sequens est quod addat
aliam repugnantiam ad legem dei. Ideo et non de-
formitates peccati mortalis habebit: quod ex ne-
cessitate consistit tenebit. De igitur huiusmodi cir-
cumstantiis aggravantes que non trahunt in aliud
genus peccati: non credo quod aliquis teneat consistit
De expressione autem persone cum qua aliquis pec-
cavit videtur nihil quod non sit in confessione facienda que
potest vitari. Primo quidem: quod perdere crimina al-
terius: ledere famam est peccatum: quod maxime vitan-
dum est in confessione per quam quis querit preteri-
ta peccata delere. Secundum: quod dicitur in 1o ad th. 10.
Est forma denunciandi peccatum primum descri-
pta: contra quam agere non licet. Tertio: quod in con-
fessione est creditum peccatori presentat: per se: con-
tra se: sed contra alium nullo modo est creditum.
Alioquin daretur multis occasio hinc confessionis
et fraudulente infamations. Et ideo si potest
spiritum peccati consistit non immerito de personam cum
qua peccavit: peccat et exprimitendo: nisi forte sal-
vato connectionis ordine quem dominus statuit. Si
vero specialiter peccati exprimere non possit: nisi ex-
primendo personam cum qua peccavit: puta si cum so-
rore concubavit necesse est: ut exprimitendo peccati
spiritum exprimat personam. Sed si fieri potest debet

querere talem confessionem qui personam solentis
peccati non cognoscit. C. Quod autem dicit circum-
stantias aggravantes: si que non trahunt in aliud ge-
nus peccati non esse de necessitate consistendas non
est referendum ad immeritum quem aliquis consistit
teneat si potest: quod iam non est vnum peccatum: sed
multa. C. De fratre carissimo que ad presentat
mibi occurrunt questionibus a vobis propositis
respondenda per quo in tibi si placet orationum sus-
fraga impedita. Finis.

¶ Explicat opusculum. id est videlicet responsio divi
Thome aquinatis ad lectorem bysuntinum. 6.
articulis.

¶ Incipit opusculum. id est tractatus de differentia di-
vini verbi: humani.

De intellectu hu-

mans nominis quod dicitur verbum
secundum est secundum personam: quod ea que sunt
in voce sunt signa earum que sunt
in anima passionum. Consensum autem
est inscripturis: quod res significare

fortissimum vocabula signosa et contrario: sicut il-
lud petra autem erat concubitus. De necessitate ergo
sequitur quod illud intrinsecum anime nostre: quod si
significatur voce exteriori cum verbo nostro ver-
bum voce. Utrum autem prius conveniat nomen
verbi rei exteriori voce plate: ubi ipsi conceptum
sunt interiori: nihil refert ad presentat. Illam tam-
en est quod illud quod significatur interiori in anima exi-
stente prius est quam ipsum verbum voce platum: ut po-
te causa eius existens. Si vero volumus scire quod
est interiori verbum in anima nostra: videamus quod
significet verbum quod exteriori voce profertur. In
intellectu autem tria sunt. Si prima potentia intellectus
species rei intellectus que est forma eius: se habet
ad ipsum intellectus: sicut species coloris ad pupi-
lam: et intelligitur quod est operatio intellectus.
Nullum vero illorum significatur verbo exteriori
voce plato. Itaque hoc nomine lapsus non significat
substantiam intellectus: quod hoc non magis dicitur no-
minans: nec significat spiritum qua intellectus intel-
ligit: cum nec sit hoc intentio nominantis: nec est
a se significat ipsum intelligere: cum intelligere non
sit actio: sed ens ab intelligenti: sed in ipso ma-
nentis: verbum autem interiori conceptum per modum
egredientis se habet: quod testat verbum exteri-
us vocale quod est eius signum. Itaque in egre-
ditur a dicente vocaliter ad extra. Illud ergo pro-
prio dicitur verbum interiori quod intelligitur intel-
ligendo formam. Intellectus autem duo format: secundum
duos eius operationes. Nam secundum operationem
suam que dicitur indivisibilis intelligitur forma ad
divisibilem. Secundum vero operationem qua co-

ponit & diuisiū format conuincationem: vel aliq̄ tale. Et ideo illud sic formatū: & expressiū p̄ ope rationem intellectus: vel diffinitio: vel conclusio exteriori verbo significat. Unde dicit p̄bas. 4. in verba. ratio quam significat nōm̄ est diffinitio. Illud ergo sic formatū & expressiū in alia dicitur verbum interiori. Et ideo comparari ad intellectum: nō sicut quo intellectus intelligit: sed sicut in quo intelligit: q̄ in illo sic expressio: formatō videt naturā rei intellecte. ¶ Et hinc ergo duo possumus de verbo accipere. s. q̄ verbum est semper aliquid procedens ab intellectu: in intellectu existens: & q̄ verbum est rō: sicut in rō intellectu. Et si quidem eadē res se intelligit: & intellecta: tunc verbum est ratio & sicut intellecta quo procedit. Si autē aliqd sit intellectus: & intellectus: tunc verbum nō est ratio intelligitō: s̄ rei intellecte. Sicut cōceptio quā habet aliquis de lapide est sicut lapidis ratiō. Sed quando intellectu intelligit se: tunc tale verbum est ratiō: & similitudo intellectus. Et ideo Augustinus ponit similitudinem trinitatis in alia s̄m q̄ mens intelligit sc̄p̄as nō autem s̄m q̄ intelligit alia. ¶ Patet ergo q̄ in qualibet re intellectuali cui competit intelligere necesse est ponere verbum. De rōne. n. intelligē di est: q̄ intellectus intelligit aliquid format. Talis autē formatio dicitur verbum. Natura vero intellectualis est natura humana: angelica: diuina. Et ideo est verbum humanum. Unde in psalmo. Dixit insipiens in corde suo nō est deus &c. Et est verbum angeli. Facta. p̄mo. Dixit angelus &c. Et est verbum diuini. Gen. 1. Dixit deus &c. De quo Iohannis p̄mo. In principio erat verbum &c. Quod q̄ nō dicit hoc de verbo humano: nec angelico: q̄ verbum illorum factū est cum verbum nō procedat dicitur. Hoc autē verbum de quo Iohannes loquitur nō est factū: sed omnia p̄p̄ facta sunt. Respondet ergo hoc de verbo diuino intelligi. Et sciendum q̄ verbum dei de quo loquitur Iohannes res habet differentias ad verbum nostrum. Primum est s̄m Augustinus. q̄ verbum nostrum est prius formatio ab illo formati. Nam cum volo cōcipere rationem lapidis: oportet q̄ ad ipsum verbum rationis. Io perueniā: sic est in omnibus aliis que a nobis intelligunt: nisi forte in primis p̄ncipiis que est sicut naturaliter nota ab ipso discursu ratiōis statim intelligunt: seu cognoscunt. Quādiu ergo intellectus ratiōis in discursu huiusmodi iacta tur: nec dum formatio perfecta est: nisi quādo ipas rōnem rei ḡscere cōceperit: tunc ip̄s nō habet rationem verbi. Et ideo est q̄ in alia nostra est etiam cogitatio per quam significatur ip̄s discursus inquisitionis: & verbum quod perfectū. Ideo perfecta cōemplatio veritatis dicitur verbum. Sic ergo verbum nostrum prius est in potentia q̄ in actū.

Sed verbum diuinum semper est in actu. Et ideo nomen cogitatio: verbo dei proprie nō dicitur. Dicit enim Augustinus. tertio de trinitate. Ita dicitur illud verbo dei: vel cogitatio nō dicitur: quod quasi verbum in deo creditur. Et aliud quod Augustinus dicitur: dicitur quod iam nihil aliud est q̄ cogitatio: materia improprie dicitur est. ¶ Secunda differentia est verbi nostri ad diuinum: q̄ nostrū est imperfectū: q̄ verbum dei est perfectissimū: q̄ nos nō possumus: nisi que sit in alia nostra vno verbo exprimere. Et ideo oportet q̄ sint plura verba imperfecta per que diuini & primarius omnia que in scientia nostra sunt. In deo autē nō est sic. Cum. n. ip̄s intelligat: & sc̄p̄: & quequid intelligit per essentia: suam intelligit vno actu vnicū verbum diuini: expressiū est totius quod in deo est: nō solum patri: sed etiam creaturam: aliter esse imperfectum. Unde dicit Augustinus. Aliquid minus est in verbo q̄ in intellectu dicitur: esse verbum imperfectū. Sed plura q̄ diuini verba: est perfectissimū: ergo est t̄m vnum. Unde Job. 33. Semel loquitur deus. ¶ Tertia differentia est q̄ verbum nostrum nō est eiusdem nature nobiscum: sed verbum diuinum est eiusdem nature cū deo: & subsistens in natura diuina. Nam nō intellectus quā intellectus nostrū aliqua re format habet est in alia intelligibili: intelligere autē alie nō est idem cum esse naturā: sic: quia alia non est sua operatio: ideo verbum quod format intellectus noster ad est de essentia: sic: sed dicitur ei. In deo autē deus intelligit se: esse: ideo verbum quod format intellectus diuinus nō est aliud accidens: s̄ pertinet ad naturam eius. Unde oportet q̄ sit subsistens: quod quod est in natura dei est deus. Unde dicit Damascenus q̄ dei verbum subsistens est: & in potentia. ¶ Reliqua vō verba nostra. s. virtutes sunt anime. ¶ Et similia ergo tenenda: s̄ p̄p̄ loquendo verbum semper dicitur generari: in diuinitatē nō potest: nisi quod expressum ab intelligere. Patet q̄ verbum in diuinitate est similitudo eius a quo procedit: q̄ est coeternum ei a quo procedit: cum nō fuerit prius formatio: q̄ formati: s̄ semper actus: q̄ sit equalis patri: cum sit perfectum: & totus esse patri expressum: & sit coessentialis: & cōsubstantialis patri: cum sit subsistens in natura eius. Patet etiam q̄ cum in qualibet natura id quod procedit habens similitudine: & natura eius a quo procedit vocetur filius: hoc fit in verbo q̄ in deo dicitur filius: et productio eius dicitur generatio.

¶ Explicit opusculum. 13. diuini Thomae aquinatis de natura verbi diuini: & humani.

¶ Incipit opusculum. 14. eiusdem de natura verbi intellectus.

Noniam circa

naturam verbi intellectus sine quo ymago trinitatis non inuenitur in bonis expectis multiplex difficultas: et plerumque a natura immoluitur: deo summatim et

natura tradere in edidit: insuper et difficultates ipsam tangentes simul manifestat. Sciendum est igitur quod verbum cum re dicta per verbum conuenientia habet maiore in natura sua quam dicente: licet in dicente sit: ut in subiecto. Et si quod est cui ab illo naturam sortitur a quo spem accipit: non est sortis cum spe sit tota natura rei. Verbum autem spem accipit a re dicta: et non a dicente: nisi forte quando dicitur. Sicut verbum lapidis differt specie a verbo animi: verbum etiam dicitur a diuersis de eadem re idem spe est. Et huius ratio est: quia effectus quilibet in agens coeunt cum principio quo agens agit: sed cum agente: cuius assimilatur ratione ipsi principio. Hoc, non est quod dicitur effectui per actionem agentis. Similitudo autem rei dicte est principium quo verbum efficitur: que etiam in verbo reperitur a dicente sibi dicente. Et ideo ipsum verbum quod dicitur dicitur similitudo rei: quod dicitur vero verbum: ubi ubique illare similitudo exprimitur sive in parte ymaginaria: sicut fantasia cartaginensis est verbum cartaginensis. Aug. sive in intellectu nostro ubi perfectio non verbi inuenitur quod ad ymaginem pertinet. In verbo, non in ymaginaria sunt non est ratio ubi expressa. Aliud namque est in ea ubi similitudo exprimitur: aliud in quo terminatur. Exprimuntur, a sensu: terminatur in ipsa fantasia: cum fantasia sit motus factus a sensu sui actus sui per se in. 3. de anima. Sed supra intellectum nihil est in quo ab ipso aliquod exprimitur: sed non est aliud quod exprimitur ab eo in quo exprimitur. Sicut nec in deo aliud est per exprimentum: aliud in quo receptum exprimitur: sed adhuc in intellectu nostro est defectus: quod aliud est quod exprimitur aliud ipsum verbum expressum: quod in deo non inuenitur: sed verbum dei est deus. Intellectus autem noster verbum sui non recipit: etiam si huius dicere: quod est prima causa verbi. Huius, non verbum nostrum est noticia alienius haberi apud memoriam nostram: que nihil aliud est in hoc loco: sed ipsa receptibilitas anime nostre in qua etiam tenet se per Aug. etiam si se non discernit: sed alia que ab extra acquirit. Primum ergo perfectus in cognitione sibi est cum intellectus accipit a memoria: quod ab ea sibi offert: non ea spolians quasi in ea nihil relinquens: sed sibi dicitur haberi in se assumens: sed est huius illi quod in memoria habet: sed vocat illi quando illud quod ab intellectu accipit verbum memorie: sed adhuc non habet perfectam rationem verbi: ab eorum si intellectus solum recipere a me

moria exprimentis: cum memoria non habeat actum aliquem: sed loco actus solum tenet libere quod a parata capere a se. Intellectus vero in lumine suo capere et adhuc perfectam rationem verbum non habet. In deum vero pater cum respondet memoria in ratione ordinis: quod plene generat: quod pater id quod habet non solum tenet: verum memoria apud nos: sed quod est suppositus: quod plenum cum est agere: ideo generat filium. Unde, non in generatione ista per seipsum aliquid quasi a patre accipit: sed aliud quasi acceptum: sicut apud nos intellectus accipit a memoria: pre-supponitur generationi. Ibi vero filius generatur a patre: sicut si totus intellectus non esset a nostra memoria: et non similitudo ista vel illa. Cum ergo intellectus in se formatus sit nature sit agere: terminus autem cuiuslibet actionis est eius obiectum: obiectum autem suum est quidditas aliqua: cuius spe informatur: que non est principium operationis vel actionis: nisi ex propria ratione illius: cuius est spe. Obiectus autem non adest ipsi sine illa spe informata: cum obiectum sit extra in sua natura. Actio autem alie non est ab extra: quod intelligere est in otus ad animatum: ex non spe: que in tale quidditatem dicitur: et non intellectus cuius actio non est ad extra. Primum autem actio est per se formata sui obiecti: quo formato intelligitur. Similitudo tunc tunc formata est: formata est: si intelligitur: quod ista non sunt motus de potentia ad actum: quod ista factus est intellectus in actu per se: sed perfectus factus de actu in actum: ubi non requiritur aliqua spe motus. Et quia: ut dictam est huiusmodi obiectum in ipsa anima formatur: et non extra: ideo erit in anima ut in subiecto. Est, non similitudo rei extra. Quod autem est in anima ut in subiecto efficitur in ea: ut habitus. De perfecta autem ratione habitus est quando actus coniungitur. In hoc enim natura sua perfectus per lumen naturale intellectus: inuoluitur speciem intelligibilem in quo: sed quod intelligitur. Idem enim tu men quod intellectus possibilibus recipit cum spe ab agente: per actionem intellectus informati in specie diffunditur cum obiectum formatur: et manet cum obiecto formato. Et hoc habet plenam rationem verbi cum in eo quidditas rei intelligitur. Sicut in principio actionis intellectus per se: cum non sunt duo: sed unus est ipse intellectus et spe eius illustrata: ita enim in luce relinquatur: similitudo, scilicet perfectus: generatur: expressa ab intellectu. Et hoc totum exprimitur est verbum: est totum rei dicte exprimitur. et totum in quo res exprimitur. Et hoc intellectus principale: quia res non intelligitur: nisi in eo. Est enim tamque spectrum in quo res cernitur: sed non excedens id quod in eo cernitur. Et fitur enim opere nature ut in eo aliquid cernatur: nisi alie non agit aliquid suppone: sed non excedit spectrum hoc. id quod in eo videtur

Verbum igitur cordis est vltimum quod potest intellectus in se operari. Ad ipm. n. in quo quidam rei recipitur q: ipemet est quidditas aliando terminatur intelligere. Sic. n. habet d nem obiecti intellectus: vt vero est p intellectus expressus: ei vultis dicere: sic ipm iudicium verbum est effectus actus intellectus quae formatio obiecti: v: hinc dicere. Sed an hoc reperitur differentia quedam. Quod. n. intelligitur pde esse in intellectu s manere in intellectu n intellectu a actu: quod aut dicit pde esse dictum sed n potest manere de se nisi cum actu dicit. Unde in intellectu pde manere species obiecti in habitu. Ad enim dico q formati est: sed manet id in quo formati est sine lumine in quo acta aliquid intelligitur. Inde est q verbum n est sine intelligit in a creature ipm intellectu nudum in habitu manere possit. Habitus hic dicit n ipsa potentia memorativa nisi que pcedit intellectui: mo ipse intellectus est natus retinere suum obiectus: ppter niam memorie que pmo est. Unde quo dicitur est pmo saluatur in suo possessione: s adeo ipsa perfectio obiecti habet in ipso habitu intellectus: vt dicitur est: v: ibi posita est perfectio vbi superius. Et hinc manifestus est qualis er apud nos de se ita representatone filij in diuinis: q: sapa intelligitua nostra n est educta de memoria nostra: qua nicipiunt s rōnem agēdi habet: que si est de memoria t ot aliter educta ipa esset verbum: memorie sine. Unde n dicitur et sic exprimeret: nisi dicitur s expressus a memoria sua: q: aliter falso diceret: s exprimeret se. sicut verbum in diuinis n dicit se gignendo s exprimeudo: sed dicit se generat s expressum. Rursus manifestu est quare verbus p die dicit psonaliter nisi. Verbum. n. nostris scilicet per est in continuo fieri: q: pfectum esse suum est in fieri: sed hoc n est imperfectu: quasi totu simul n eritens: sicut est de alijs que sunt in fieri que etiā se psumt imperfecta: imo verbi in principio su est pfectum: q: ceptio perfecte formata est: nullo minus esse eius pfectum seruau eodem mo quo gignebat. Non. n. transit formatio verbi ipso formatio: sed acta intelligit continue format vbus q: temp est: vt in fieri: vt in egrediendo ab aliquo. La dicente: s hoc cum psonarum pcessibus pcedit. Intelligere vo: vt in quiete accipitur s essentiale est in diuinis. Dicere vero sicut s verbum psonaliter dicit. Hinc restat videre vtrius verbum gignat p reflectione actus intellectus v: p actum rectu. Ad cuius euidētiam pcedendat est: q: verbum quod est expressum rei que intelligitur n est reflectum: nec actio qua format verbum quod est expressum quidditatis rei que cōcipitur n est reflecta: aliq: nō intelligere esset reflectum: q: temp est actu intelligit aliquid verbis

format. Unde manifestus est q intellectus infra se ipm actionem rectam exercere pde: s hoc temp est actio sua ppta que terminatur ad obiecti factum in se: s a se. Unum. n. constituit ex intellectu s specie que est principium actus sui: s bonus est agere. Unde spēs bec est pma qua agitur non alit ad quam. Non. n. intellectus n offerit inflexibile hunc spēm tanq: exemplar sibi simile aliquid facta qua verbum eius. Dic. n. nō fieret vni intellectus s specie: cum intellectu nō intelligatur si factus vnum aliquid cum spē: sed ipsa specie in formatio agit tanq: aliquo sibi: ipsam tamē nō excedens. Species autē sic accepta semp dicit in obiectum pmo. Unde manifestu est: q: ipm vbum intellectus pscitur per actum rectum. Tamē q: nō mittit ad aliq: aliud exceptionem suauit ut facit sensus: hinc est q potest super actus hōis reflecti: cum vult quod n potest sensus. Non. n. vtrius medio compositio eius n est percipere: q: in eost. Sed cum sit vnum agens cum quo s pccies ipsa efficitur vni spiritualiter in participando vitam quo percipit actum suū cum vult complate: quod n potest sensus. Non. n. indiget anima ad hoc q: a se intelligatur specie illa: sed ad b vt intel igat. De se namq: habet: vt intelligatur sed n quod intelligat. Intelligit cuius se sicut alia sibi psm. Hoc autē est per spēm: q: alia se intelligitur. Sensus aut indiget organo ad b: vt agat organus aut nō redit supra se: vnde n est reflectio in sensu. Considerandum est q: generatio verbi videtur ppinquissima cognitioni reflecte. Unde multi putauerunt eā reflectam. Cum. n. alio modo mara spē format verbi in se: nō format ipm in alio quo sui nō formatio spē quasi aliquid sui eritit a se nō informati spē pma: vt in eo verbum pimum format: s ipm esset informati verbum eo formato. Sic. n. videtur exēdi quasi in reiecto sic p actum rectu formatet verbum: sed in se spē pma format: eo q formatar est actu gignit verbum: s nō in alio sibi nudo. Unde videt hoc gignit similitudo reflecte. Sed sciēdm est q: cum reflectio fiat re deūdo sup idem: hoc aut nō fit relectio sup spēm: nec sup intellectu formati spē: q: nō pceptum est q: verbum format: gignit verbum nō est reflecta. Non. n. generat verbi ipm actus intellectus: nec eius similitudo nec etiā similitudo illius spēs: qua intellectus informat: quasi verbus est eius expressum: s similitudo rei. Illius. n. similitudo generat: q: in sua similitudine cognoscitur. Est nō ipm verbum similitudo illius spēs tanq: eo quo factum est sibi similitudē. Similitudo vō rei est: vt ad quod format: s tanq: ad eius exemplar. Nec ppter hoc opz ipm formatem pōtorem intem: s post ad eay verbi seu ymaginē ipm in se format: q: habere spēm rei apud se est sibi loco aspe

ens exemplaris. Artifices namque inuenerunt sua: exemplaribus aliud acquirunt: nisi ipsos species exemplarium. Hoc autem species quam habet intellectus accipiens sibi a re quam ipse non est intuitus: sed sensus. Et quod est rei similitudo: est principium gratiæ omnibus. Unde in intellectu potest esse generatio precum cum nihil eius generet. Directæ igitur a species ipsa itur in ipsam verbū: cum non capitur eius subiectum: sed res cuius est alia similitudo. Hoc enim similitudo tanto intuitus est verbum ipso perfecti generem est. Ideo verbum intelligentis intuitum est principio intellectus ex quo: species fit vnum: nec in informat subiectū simul diuersis accidentibus eiusdem species: quod impossibile est eandem sufficientem simul duabus albedinibus informati. Hoc enim est impossibile quādo vtriusque accidens est in ratione eius: quod aliquod fieri habet. Verbum autem est in quo aliquid intelligitur: sicut lux est in qua videtur aliquid: species autem est qua percipitur cognitio: sicut species coloris in visu exteriori: forte similes si lux et species coloris generet: sicut ibi fit verbum et species. Exteriora. n. deficient a representatione interiorum: propter hoc licet vtrumque sit accidens species. s. e. vbum et species generat: quod vtrumque est in alia: vt in subiecto: verbum tamen magis transit in similitudinem subiecti quam species ipsa. Quia. n. intellectus nititur in quidditate rei: vt in re: ideo in specie predicta est virtus quidditatis substantie spiritualiter per quam quidditas spiritualiter recta format: sicut in calore est virtus forme ignis per quam attingit in generatione ad formam halem ignis: ad quod accidens per se non attingeret. Unde vbum quod est virtutum quod potest fieri intra per species: magis accidit ad ipsam rem re presentandam quam nuda species rei. Quia igitur res intelligibilis eo ipso intelligitur quo intellectus format sua species actu: sicut non est informati: sed intelligitur: sed non tpe. Ideo videtur verbum quod se quis species rei: sicut sequi intelligitur eius. Hoc autem non est si per species rei tenderet intellectus in ipsam rem: vt in se: sicut visus videt colores extra se existentes: tunc formatur verbum in se de re per se intellectus. Sed quod intellectus accipiens species a re per sensus non dicitur per ipsam rem: vt est in sui nō: sed vt in se est: quod ipse facit in se obiectum quod est in eo intellectus obiectum autem nō tpe prius est actione potentie circa obiectum: id verbum quod est intra ipsam intellectum prius est ipso intelligere ad ipsam terminato. Aliud. n. est hec a quo accipitur species. s. res ipsa: et aliud ad quod terminatur actio intellectus. s. similitudo rei formata ab intellectu. Et dicitur manifestam est quod attendit prius in vniuersorum ad alterum. Prius. n. nō est intellectus informatus species que est vnum sufficientem intelligendū: signat vbum. Et ideo videtur in radice prius est vbum et verbum est terminus actionis intellectus. Sed

quod obiectum non habet: nisi in verbo: vt dictum est: obiectum autem prius est quodlibet actio ad eum terminata: ideo verbum prius est quod intelligere: hoc totum id contingit: non immanet actio intellectus ad rem extra a qua acquiritur species: vt in se est. Quia. n. species nata est de ducere intellectus ad rem: vt in se est: vt species coloris ducit in colorem: obus modis procederet intelligere vbum. Unde manifestam est quod verbum non est quod sequitur intellectum imediate post rationem intellectus: sic. n. simpliciter procederet verbum actus intellectus qui est intelligere: sed vbum sequitur imediate intellectus in actu per species: a qua procedit vbum: vt actus et actus: et non vt actus et potentia. Unde verbum posterioris est actu intelligendi a parte intellectus: sic verbum sequitur ad intelligere non in se: sed in sua radice et de se est. Si vero intellectus a verbo acciperet species prius quam intelligeret ipsam verbū: res in verbo: impossibile foret illud intelligere: vt vbum formare per eius principium: sicut impossibile est intellectu facere rem extra a qua species trahit. Et dicitur facile est scire quare intellectus non dicit se quando format verbum per se. Anima. n. quasi transformata est in rem per species qua agit quod agit. Unde cum ea informatus est actus verbum dicitur in quo rem dicit cuius species habere non se. Cum vō nititur se appropinquare: quod non est cognoscibilis: nisi sicut alia per species aliam: quod non indiget species: vt intelligatur hoc. n. potest de se non habet in se: vt intelligens est: species qua format vbum sui sed accipit a se intelligibile species non sui: sed rei qua necessario informat: vt intelligatur: vt dictum est. Cum igitur illa species informat: statim se intelligit: hoc est perfectionem: quod hic species sua accepta a re quam a se informat est intelligibilis. nec oportet prius formare vbum quam intelligere: sed cō intellexerit format vbum sui: id intelligere non tpe: sed nō potest necesse est cum seipsum intelligit. Non. n. cum se intelligit facit totum obiectum: sed aliquid circa ipsum. Indur. n. se: hoc est verbum sui est intelligit. Non. n. est aliud a quo accipit species ab eo ad quod terminatur: sed idem: Sed quia ista est species rei: non genita de eadem nuda formata: verbum de alia per species rei: non est purum vbum sicut dicitur dicit. Et vō multas ab omni re se appropinquaret: similia sui in se gigneret. hoc enim vbum est purum nihil extraneum habens admixtum. Tale est verbum de quo dicitur id est in nō cum patre dicitur ipsum vbum. Verbum est aliter modo se dicitur foret accidens: et tanto dicitur se foret ab alia: cum accidens sui foret: et a se de se factum. Ipsa. n. seiam facere non potest. Deus autem nihil diuersitatis in sua natura habet: verbum suum dicitur virtus et sua vera est. Deus autem: quod omnia in omni videtur: vno verbo omnia dicit: nos per multa

verba habemus propter impotenciam intellectus nostri intelligendo. Et hoc enim quædam oriuntur ex aliquo sic: verbum philosophum et principia quedam vero non sicut in rebus que non habent principium ad inuicem: ut per de lapide et ligno quedam statim offeruntur intellectui: quedam. n. cum maiori: quedam cum minori discernit. Ideo verba nostra: quedam plura: quedam minus habet de cognoscendo: quedam enim: quedam tardi: formam autem scire quædam et cognitionem tardius: difficultatem quædam et vocat et cum acquirat. Et hoc de verbo dictum sufficiat.

Explicit opusculum. 14. dicitur Thome de natura et origine verbi intellectus.

Incipit opusculum. 15. tractatus insignis dicitur Thome a quinaria de substantiis separatis seu de angelorum natura ad fratrem reginaldum socium suum carissimum.

Via factis ange-

q
 locum solennis interesse non possunt non de nobis deuocionis spiritus transire in vacuū: quod pfallit officio suarum scribendi studio compendit. Intendentes: quod sanctos angelos excellens utriusque deponere: incipendum videtur ab his que de angelis antiquis hominum pietas etiam ait: ut si quis inuenerimus fidei edotum accipiamus. que vero doctrine repugnat catholice refutamus.

De opinionibus antiquorum philosophorum. CA. 1.
 Rursus quidem igitur philosophantium de rebus naturis sola corpora esse etiam auerit perentes prima principia aliqua corpore: a elementa: aut plura: aut unum: si unum: aut aqua: ut thales: aut ignis: ut pythagoras: aut ignis: ut erastus: si plura: aut finita: sicut empedocles quatuor elementa: cum his duo in quibus amicitia amicitia: et hinc: aut infinita sicut democritus et anaxagoras: quorum uterque posuit infinitas partes minimas esse et omnes res et principia nisi quod omnia eas possunt genere similes: differre autem solum figura et ordine: et positione. Anaxagoras autem dicitur res que sunt similes partium infinitas partes minimas: prima res principia continua: et que omnes inditū sunt alio: ut illud dicitur etiam in quod est primum res principium puri quod alio eorum corporum autem attribuitur prima principia: eisdem cum diuinitas nomen et dignitate attributa censetur. Que quidem id dicitur: quod his omnibus eorum sequacionibus nullas formas in corpore esse videtur: quod angelos nominamus. Sed et per unum et decem occurrunt doctrinis originis similitudo: deos quodam ponere et eos quodam quidem et per totum unum a figura figuratos: quos dicitur aut esse primum octo non nisi auctores: ut sic perpetua voluptatibus fruere possent esse beati. Unde

hec opinio incantis fualit ut vbi ad iudeos de eultores: quorum fadice dicitur non esse in gelum: sicque spiritus. Hinc autem opinio tripliciter va residerunt a magis philosophis. Primo namque anaxagoras et si cum ceteris philosophis nihil in principia cogentia poneret: posuit tamen primas inter philosophos quodam incopabile principium. Intellectus. Quod enim secundum philosophum omnia corporalia in omnibus mixta esse: non videtur autem quod in his eorum dicitur mixta non fuisse autem aliquid distinctum principium: quod ipsum se penitus esse limitatum nisi cum non corporali his esse sed eius opinio: et si in veritate aliam precesserit: quodolum maius nam ponere: auerit tamen a veritate dei esse in nobis. Primo quidem: quod ut et eius positione appareat non posuit nisi unum intellectum separatum que bene mundum effecerat in mixta distinguendo. Cum autem deo attribuitur nihil distinctum: secundum hoc de his incopabilibus quas angelos dicunt: que sic infra dei: et supra nos corporeas esse: eius opinio nihil esse poterimus. Secundo quod cum circa intellectum que unum ponebat in mixta in his videtur de cetero eius veritate et dignitate non sufficienter expressit. Cum autem exultaret intellectum que posuit separatim: ut videtur fandi principium: solum vel principium distinctum. Non ponebat quod corpora in mixta commista esse: et in intellectu separatim: solum quod ab eo distinctione sentitur. Ut plato sufficienter via processit ad opinionem omnium nihil eueniendum. Quod enim apud antiquos nihil esse poterit ad omnes certis res: ut patet factum posse: tamen propter res copulatum omnium similitudo deceptio: sensum quibus corpora cognoscunt potest non quodam a mixta similitudo res separatim in quibus esset veritas: sic eis liberando alia nostra veritatem cognosceret: Unum enim intellectum: unum cognosces aliquid seorsum apparetur per unum se similitudo res: sic optum autem esse alia que a sensibilibus separata. Intellectus autem esse alia que abstractione: ut circa intelligendum veritatis. Una que est que apparetur numerus in arithmetica: in similitudo intellectum. Unum autem intelligendum binarium autem narium: aut linearum: et superficie: aut trigulum: et quadratum: sicut in nostra apparetur: aliquid cadit que ponit ad calidum vel frigidum. aut aliquid bonum: quod sensum principium possit. Illa vero abstractio veritatis intellectus: et intelligendo aliquid vel utrumque considerat aliquid particularis: puta cum intelligimus hoc esse nihil intelligentes de socrate vel platone: aut alio quodque idem apparetur in alijs. Unum plato duo quod res alibi bilibus abstracta ponere. f. mathematicas: vbi que species seu veritas nota apud. Inter quod hoc videtur: quod in mathematicis apparetur de rebus multis plura unius species: puta duo in linea equales vel duo in trigulis eolateralis: et equalis que in similitudo uno esse non potest: id in vltimo acceptum secundum similitudo

est vñ. Sic igitur mathematica ponebat me-
 dia in spēs seu yōcas: sensibilia. Que quidē cū
 sensibilibus yocantur in b; plura s; adē spē pti-
 nentur. Cum spēsbus aut in b; q; sunt a mī sensibi-
 li separata. In ipis etiā spēsbus ordinē quōdā pone-
 bat: q; s; m; q; aliqd; ad simpliciter in intellectu s; m;
 b; p; erat in ordine rez. Id est qd; pmo ē in inte-
 lle-ctū cū vñ; s; bonū: s; m; l. n. intelligit q; nō intelligit
 vñ; s; bonū: vñ; aut s; bonū psequunt s; vñ; ipis
 pmo yōca vñ; qd; notabat s; m; se vñ; s; p; m; se bo-
 nū: p; pmo rez pncipiū cū ponebat s; hūc summū
 deū cū dicebat. Sub h; aut vno diversos ordines
 pncipantū: s; pncipator; s; h; uocabat in b; s; a mī
 separata. Quos quidā oēs ordines hos deos cū di-
 cebat: quasi quōsdā vnitates scōas post pmo s; m;
 plicem vnitatē. Rursus: q; oēs alie spēs pncipat
 vno ita etiā o; q; intellectu ad b; q; intelligat pnci-
 per cū h; spēsbus. Ideo sicut s; m; summo deo q; est
 vnitatis pmo simpliciter pncipat: s; alie rez spēs
 h; vnitates scōe s; vñ; scōas ita s; ordine h; spēs
 seu vnitatis ponebat ordines intellectū separator;
 qui participant s; pncipat: s; h; b; q; s; m; intelli-
 gentes in actu. Inter quos tāto vniūsg; ē s; pnci-
 pator; pncipator; ē pmo intellectū q; plemā vñ; pnci-
 pator; ē spēs: sicut s; i; d; s; seu vnitatis: tāto vniū
 quib; ē s; pncipator; ē pmo pncipat vnitatē pnci-
 pator; ē pmo. Expando aut intellectū a vno nō excludat
 q; dū cūcū intelligit oēs q; vālebat q; s; pncipate-
 etual; intelligit nō quōdā quasi pncipantes ali-
 quas spēs: s; pncipator; ita nō q; nullus eoz cū bo-
 nū s; vñ; nū p; participationē pmo vñ; s; bonū.
 Rursus: q; alias quōsdā intelligētēs videm: nō
 aut b; puenit sic ex eo q; ē aia: aliq; scōe q; oēs
 aia cū intelligit: s; q; aia s; m; tēū id qd; est cū in-
 tellectus ponebat vnitatis q; s; ordine intellectū
 separator; cūcū oēs aiaz quaz quōdā: s; pncipator;
 s; pncipant intellectū: vnitatis: vnitatis vō ab hac v-
 nitate deficiat. Rursus: q; corpa vidēt nō p se mo-
 ueri: nisi sint aia: hoc ipm qd; est p se moueri po-
 nebat corpa: s; acciderē inq; pncipabat aiaz
 Nam illa corpa que ab aie participant defici-
 unt: nō mouent ab aia. Cū ponebat aiaz esse
 q; scōas mouerent s; m; spēsbus. Sic igitur s; ordine
 aiaz ponebat ordinē corpa: ita nō q; s; pncipator;
 corpa: s; pncipator; cū quod pmo motu mouet p-
 ncipat motū a s; pncipator; aia: sic d; cūcū vñ; q;
 ad infimū celestia corpa. Sub h; aut ponebat
 platonica: alia inortalia corpa que pncipator;
 aiaz participant. s; aet ea: vñ; etherea. Homini autē
 quōdā ponebant a terrenis corpa: s; pncipator;
 absculata que dicebat ē corpa demōn. Quēdas
 vō terrenis corpa: s; indita: quod pncipat ad aiaz
 bonum. Non. n. ponebat hoc corpa: s; pncipator;
 humanum: quod pncipator; s; videm; incedit
 pncipare aiaz: s; cūcū aliud ineri: corpa s; aie in

corruptibile: s; pncipator; sicut s; ipa incorruptibilis
 eicit a q; aia cū suo pncipator; inuisibilū corpa: est in b;
 corpa pncipator; nō sicut forma in mī: s; sicut aia
 in nau: s; sicut bonū quōsdā dicebat esse bonū:
 quōsdā autē alocita s; demōnū. Aiaz autē cele-
 stes: s; intellectus separator; s; deos oēs dicebat
 bonos. Sic igitur p; q; inter nos s; s; m; mī deū q-
 tuos: ordinē s; ponebat. s; deoz s; pncipator; intellectu
 separator; aiaz: celestia: demōnū bonoz seu
 maloz. Que si vera cūcū oēs h; mī mediū ordines
 apud nos angeloz aie cōstrenē. Nam s; demō-
 nes in sacra scriptura ageta notant. Mat. 10. Ipe
 etiā aie celestia corpa: s; m; sicut aiaz inter ange-
 los sicut pncipator; erande: vñ; Aug. diffinit in encyri-
 dion. C. Opinio Aristotilis s; Aristote de micro-
 scorum separatarum. CA. II.

Cū autem positionis radi; iumentis effica-
 b; ciam nō hēt. Non. n. necesse ē: vt ea q; in-
 tellectus separati intelligit separati cū ba-
 beāt in rez nā. Unde nec vñ; o; separata ponere s;
 s; s; s; pncipator; pter singularitatem: etiā mathematica
 pter sensibilia: q; vñ; nū cūcū ipoz pncipator;
 s; mathematica sicut terminatōes quōdā sensibi-
 lium corpa: s; s; m; mī. manifestoz: s; certoz: vñ;
 pncipator; ad intelligit dū s; s; a mī separata. s; p; vñ;
 motus. pncipator; quōdā pncipator; s; rōne: cūcū
 qd; quod mouet ab alio moueri: s; aliqd; a seipso
 mouere dicit: s; nō cū s; m; idē: s; p; m; diversis sui
 pncipator; q; s; vñ; pncipator; s; moueri: alia mota.
 Et cū nō sit pcedere in infinitū in mouerib;: mo-
 ris: q; remotio pmo mouerē cūcū oēs etiam alia re
 mouerit: o; deuenire ad aliqd; pncipator; mōcū in-
 dicit: s; aliqd; pncipator; mōcū: qd; mouet a seipso mō-
 quo dicit. s; temp. n. qd; pncipator; ē: s; pncipator;
 pncipator; aliqd; pncipator; mouerē mōcū: cūcū
 q; nulla vñ; mouere pde tpe infinito: nisi finita
 fuerit. Itē q; nlla vñ; in magnitudine sit vñ; s;
 finita. Et q; q; mouerē q; vñ; pncipator; motorio nō ē
 vñ; corpa alienius. Cū o; pncipator; motorio cū in-
 corporeū s; abiq; magnitudine. Itē cū in gñē mo-
 bilium inueniat appetitū: sicut motū nō mo-
 tis: appetēs autē sicut motū: mouerē: pncipator;
 q; pncipator; motū: s; m; mōcū: qd; quod
 appetibile: s; q; pncipator; motū: s; pncipator;
 bile qd; mouerē p appetitū ipm. Et si autē pncipator;
 vñ; q; in ordine appetitū s; appetibile: pncipator;
 ē qd; ē pncipator; intellectū. Vñ; appetitū intellectū: appe-
 titū id qd; ē pncipator; appetitū: aut sicut nō pde
 attingē ad appetitū: qd; ē s; se bonū: s; s; s; ad ap-
 petitū id qd; vñ; bonū. Bonū. n. simpliciter s; abscul-
 te nō cadit s; appetitū: s; s; s; s; intellectū
 Cūcū relinq; q; pncipator; motū: appetitū pncipator;
 appetitū intellectū. et q; pncipator; pncipator;
 sic sit appetitū: s; intelligit. Et cūcū mouerē: nisi
 corpa: q; pncipator; pncipator; mouerē sit corpa: s; aia

intellectuali. **Ad autem** solū primā mobile quod est sicut celum mouet in omni circumflectendo cetera omnia inferiora et orbem celestium corporum. **Ubi et** vniuersa esse suam corporum aiatam est. **propterea** aliter vniuersa esse suam appetibile separari quod est primum suum suum motum. **Sic igitur** sunt multae substantiae separate nulli penitus vniuersae corporibus. **Sunt autem** et multae intellectuales substantiae et celestium corporum vniuersae. **Harum autem** numerum Aristoteles etiam inuestigare conatur sicut numerum motuum celestium corporum. **Quod autem** de eius sectatoribus. **s. auicenna** numerum earum assignat non quidem sicut numerum motuum sed in octidies magis sicut numerum plane tarum et aliorum superiorum corporum. **s. orbis stellati et orbis qui est sine stellis.** **Quae enim** motus ordinari videntur ad mundi vniuersitatem. **Et sic** etiam alia corpora celestia sub vno optimo celo continentur cuius motu etiam alia resoluitur: ita etiam sub prima substantia separata quae est vniuersa deus omnes aliae substantiae separate ordinantur. **Et sic** sub alia prima cetera omnia ceterorum sunt. **Sub corporibus autem** celestibus sicut Aristoteles ponitur aiatata sola corpora aiatata et plantaria. **Non enim** potest fuisse quod aliquid simplex eternitate compositum possit esse aiatatum: quia corpus simplex non potest esse educens organum tactus qui sensus est de necessitate cuiuslibet aiatata. **Et sic** inter nos et corpora celestia nullum inter medium corpus aiatatum ponitur. **Sic igitur** sicut Aristoteles ponit iter nos et sicut deus non ponitur nisi dupliciter ordo intellectualium substantiarum. **s. substantiae separate quae sunt sicut motus ceterorum celestium corporum et alie** quibus quae sunt mouentes per appetitum et decidendum. **Unde** autem Aristoteles. **positio certior** quidem videntur eo quod non multum recedit ab his quae sunt in aenethata: sicut sensum in minus sufficiens videtur quia platonici posuissent. **Primo quidem** quae multas sicut sensus apparent quorum ratio reddi non potest sicut ea quae ab Aristotele traduntur. **Apparent enim** in hominibus quia a demonibus operantur: in magis operibus aliqua fieri non posse nisi per aliquam intellectuales suam. **Tempta** videntur igitur quidam sectatores Aristoteles. **ut patet** in epistola postrema ad clementem egyptium: **horum** causas reducere in virtutem celestium corporum quasi sub absurdam certis constellationibus magis operum effectus quoddam in solites et mirabiles assequuntur: quos et stellarum impressionibus esse dicunt. **Sicut** quod arripit in ceteris aliqua futura sicut certum ad quoniam euenit sit quaedam dispositio in natura per celestia corpora. **Sed** manifeste sunt in talibus quaedam opera quoniam modo potest in ceteris corporales reduci. **sicut** quod arripit interdum de scientis loquuntur quos ignorant: **aliter** loquuntur cum sint simplices videntes: **qui** vix vix vnde nati sunt erierit alieni gentis vulgare potest loquuntur. **Dicunt** etiam in magis operibus quodam in imagine fieri resposita quantes et se mouent: quae modo non potest aliquam ceteris corporales fieri possent. **Unde** autem etiam

etiam ceteris: **plane** quis poterit sicut platonicos assignare si dicatur sicut per demones possum. **Sed** quae inueniuntur videtur in aetate substantias ad numerum corporum aliam substantiarum coartari. **Non enim** ea quae sunt superiora in ceteris sunt propter ea quae sunt inferiora sed potest ordinari. **Id enim** propter quod aliud esse volens est. **Unde** autem sicut non sufficit aliquid accipere potest et hoc quae sunt ad sicut sed potest contra. **Unde** etiam magnitudo et virtus superiorum rerum non sufficit aliquid accipere potest et inferiorum rerum considerat quod manifeste apparet in rerum corporum ordine. **Ad enim** potest celestium corporum magnitudo: numerum accipi et eternitatem corporum dispositionem quasi nisi sunt in comparatione ad illa. **Plus autem** et cedunt in aetate substantiae sicut corporum ceterorum corpora et lecta excedit eternitatem corpora. **Unde** numerum et virtus et dispositio immaterialium sicut ex numero celestium motuum sufficit apperendi non potest. **Et** ut hoc sicut manifeste sicut per platonicos substantiarum Aristoteles assumat. **Aliter** enim. **quod** nullum motum esse potest in celo nisi ordinat ad alium sicut delectationem quod sicut potest habere. **Sed** in substantia esse videtur propter ea alia quae sunt volentia inter celestia corpora et manifestatio esse certam habentia. **Utem** autem assumat quod omnia substantiae superiores impassibiles et immutabiles sunt sicut ceteris sicut optima. **Et** hoc quidem rationabiliter dicit. **Magis** enim habet rationem finis. **ut** illa quae sunt per optima ceteris sunt sicut aliorum. **Sed** quod ceteris hoc esse certum in aenethata substantiarum quae ceteris motum aliquid sequitur et necessitate. **Est enim** sicut primum et remotus. **Ad** est autem necessarium quod primum finis superiorum ceteri. **sic** superiora ita immutabiles esse sicut motus sed magis earum ordinem ceterorum celestium ad finem primum. **Sed** enim vniuersa quae esse propter ordinem quodam modo sicut primum finis. **Unde** etiam inuenitur posuit ceteris primam non esse sicut in aetate finis alia ceteris motum sed quaedam intellectuales sicut. **Et** idem etiam potest dici de inferioribus motibus celestium corporum. **Et** idem non est necessarium quod non sunt plures immutabiles substantiae sicut numerum celestium motuum. **Et** hoc praesentis Aristoteles non videtur hoc quasi necessarium esse quasi potest dicitur. **Sic** enim. **dicit** autem sicut dicitur rationem assignat ceteris rationibus celestibus motibus. **quare** sicut et principia immutabilia et sensibilia et rationabilia esse sicut. **Et** ceteris rationibus. **ut** mutata fortitudinis dicitur. **Ad** enim referantur se sufficiens ad hoc quod in talibus sicut et necessitate concluderet. **potest** etiam aliam videntur

fidetur aut p. occiffi aristotelis ad has imales ponenda in d. omni d. e. t. q. p. c. d. a. t. ex semp. i. n. i. tate motus: que fidei veritati repugnat. Sed si quis diligenter attendat ratione eius p. c. c. i. s. n. o. l. o. l. u. r. e. n. i. s. e. t. e. t. e. r. n. i. t. a. t. e. m. o. t. u. s. s. u. b. l. i. a. t. a. H. a. y. s. i. c. u. t. e. r. e. r. m. i. t. a. t. e. m. o. t. u. s. e. d. u. d. i. t. m. o. t. u. s. i. n. s. i. t. a. t. a. p. o. t. e. r. i. a. i. t. a. h. o. c. i. d. e. c. o. n. c. l. u. d. i. p. o. t. e. r. m. o. t. u. s. v. i. s. i. m. i. t. a. t. e. .
 Et dicitur enim qui semper mouet non potest necesse est q. q. uis. omnis quod tardius moueat semper quod paulatim motus eius deficiat in mouendo. In motibus autem celestibus inuenitur omnia visio: motus. Unde educti potest quod motus primi motus inuenitur vult ad semper mouendum et sic idem sequitur.

In quo conuenit opinio platonis et aristotelis. CA. III.

In quo conuenit et in quo differat opinio aristotelis et platonis circa imales has. In quo quidem conuenit in modo eandem ipsam. Platonem enim plato inferioris omnia has imales et vni bonorum participat omnia primum est semper se vni et bonorum. Omne autem principium aliud: accipit id quod principat ab eo a quo principat. Et dicitur ad hoc id a quo principat est id ipsum: sicut ser habet lumen principium a sole qui est et illuminatibus ipsum. Sic igitur semper platonem summus deus est omnia imales et vni bonorum: quod vni quod earum et vni sunt et bonum sit. Et dicitur etiam aristoteles posuit: quod vni dicitur necesse est ut id quod est materiam eius et materiam vni sit et eandem et veritate omnia alius. C. Secundo autem conuenit quod ad conuenientiam nature ipsam: quod vni quod posuit omnia bonum modum has penitus esse a materia imales. non tamen est immunes a opposita potestate et actus. Vni omnia principium eius oportet esse compositum ex potentia et actu. Id enim quod recipit ut participat omnia esse actu ipsum substantie principium. Et sic cum omnia substantie per se principium que est per se vni et per se bonum: sunt principium semper platonem necesse est quod omnia sunt composita ex potentia et actu quod etiam necesse est dicere semper inuenit autem. Ponit enim quod vni et bonum attribuit actus. Unde illud quod est principium verum et principium bonum: omnia esse actum primum. Ad hoc vero ab hoc deficiunt oportet aliquam participationem potentie hinc. Ter non vero conuenit in ratione. Puidetur enim plato quod summus deus qui est quod est ipse vni est et ipse bonum: exprimitur ratione bonitatis proprie per se inferioribus omnia puidetur: vni quod inferiorum inuenitur principium bonitatis primum bonum etiam puidetur que potest sit non solum eiusdem ordinis sed etiam inferiorum. Et semper huiusmodi intellectus separatus participat totum ordinem separatum intellectum: quilibet inferiorum suo inferiorum: totum ordinem separatum intellectum puidetur ordinem actus et inferioribus ordinibus. Rursum idem observari potest in ipso alio: ut superius quidem celorum alie puidetur omnia inferiorum

bus alibus et toti generati inferiorum corporum. In superioribus autem inferioribus. I. alie inferiorum alibus bonum. Puidetur enim plura omnia dem omnia et mediatorum inferiorum et superiorum has. In hac et puidetur ratione aristotelis non discordat. Puidetur enim vni bonum separatum puidetur sicut vni ipse ratione vel vni sub quo sunt diuersi rerum ordinem ita. I. quod superiores ordinem rerum puidetur et puidetur ordinem inferiorum. Vni nulli defectum in eis inuenitur. Inferioribus enim omnium puidetur puidetur ordinem recipere potest multis defectibus subiacere. Sicut enim in domo liberi qui puidetur et puidetur panem regimem parvis familiaribus in paucis vel nullis deficiunt. Verum autem actus in pluribus inuenitur deficiere. Vni in inferioribus corporibus defectum puidetur naturalis ordinem qui in superioribus corporibus non deficiere inuenitur. C. Similiter etiam hinc alie pluribus deficiunt ab inuenitur vni et vni et a recto appetitu veri bonum quod in inferioribus alibus vel inuenitur non inuenitur. Puidetur quod etiam plura posuit dem omnia et quod bona quod mala: sicut et hinc deos vero: et intellectus celorum alie: omnia alie malicia esse. C. Secundo igitur hinc circa has separatas inuenitur opinio aristotelis et platonis et opinio concordat.

In quo differunt opinio aristotelis et platonis. CA. III.

Utrum autem alia in quibus differunt. Primum quidem ut supra dicitur est: plato summus celorum alie dupliciter ordinem inuenitur summum posuit scilicet intellectus et deos. Omnia omnia dicitur et esse inuenitur intelligibiles separatas quorum participationem intellexit intelligitur. Aristoteles vero vniuersalia separata non ponit: vni solum ordinem verum posuit supra celorum alie. In quorum etiam ordinem principium esse posuit summum deum: sicut et plato summum deum principium esse posuit in ordinem summum deum sit principium et deum et bonum. Idem autem ordinem Aristoteles posuit vni quod habere ut. I. est intelligens et intelligitur: ita. I. quod summus deus intelligitur non participationem alie inferiorum quod est eius perfectio: sed per eandem suam. Et idem estimatur esse ordinem in ceteris bonis separatis substantiis sub summo deo ordinati: nisi quod inuenitur a simplicitate: quoniam deficiunt et summa perfectio ipsius communem intelligitur per se potest per superioribus participatorem. Sic igitur semper aristoteles summo substantie que sit fines celestium motuum: sunt et intellexit intelligitur et intelligibiles species. Vni autem ita quod sunt species vni nature et sensibilibus substantiis: sicut platonem posuerit sed omnino alio. C. Secundo vero quod plato non eorum tantum numerum intellexit separatum numerum celestium motuum. Non enim et hac causa mouebat ad ponendum vni ceterum separatum: sed ipsam naturam rerum semper considerans. Aristoteles vero a sensibilibus rece dere motibus et tota considerat motuum ut supra et

etiam est: peruenit ad pondus intellectuales suas se paratas. Et ideo earum numerus coartant celestibus motibus. C. Tertio autem quod aristoteles non posuit aliquas animas medias inter celorum animas et animas hominum sicut posuit plato. Quod de motibus nullas inuenitur nec ipse nec eius sequaces fecisse mentiones. C. Idcirco igitur sunt que de opinionibus platonis et aristoteli, circa substantias separatas et diuersis scripturis collegimus.

C. De substantiarum separatarum etiam secundum auicennam
CA. V.

b Quam uero qui post seculum sunt aliqui ab eorum positionibus recedentes in determentum uentis. Primum uero auicennam in libro fontis uite alterius gradibus substantias separatas posuisse esse. Estimant enim omnes substantias sub deo coelitas et in aeternitate et forma oppositas esse: quod eas ab opinione platonis quod aristoteles descendit. Qui quidem dupliciter deceptus fuisse videtur. C. Primum quidem quod estimant quod sunt intelligibile oppositio que in rerum genere inuenitur. puta. scilicet ex genere et diuina constituitur species esset in rebus ipsa compositio rebus intelligenda. ut. scilicet. ymnusumque rei in genere existens genus sit materia diuina uero forma. Secundo quod estimant quod esse in potentia uel esse subiectum uel esse receptus secundum uerum in obus dicitur. Quibus duabus positionibus inuicem quodammodo reuocata uia processit inuestigando positiones rerum versus ad intellectuales substantias. Primum enim in spectat in intellectualibus: quod opponitur et forma artificiali et materia que est aliqua res nulla: puta ferrum aut lignum que se habet et forma artificiali ut potentia ad actum. Rursus considerant quod huiusmodi natura corpora particularia posita erant ex elementis. Unde posuit quod quatuor elementa preparantur ad formam generalem naturalem et uia lapidum aut ferrum in materia ad formam et potentia ad actum. Iterum considerant quod quatuor elementa ueniunt in hoc quod quilibet eorum est corpus. Differunt autem secundum gradus qualitates. Unde tertio posuit quod corpus est materia elementorum quod uocatur materiam uniuersalem: et quod forme sunt in aeternitate sunt qualitates elementorum. Secundo quod uidebat quod corpus celeste comunitur elementis in compositate. differt uero ab eis in hoc quod non est susceptum separatum qualitate positum huiusmodi ordine in compositate celestis. Que enim preparat ad formam celestis compositum sicut potentia ad actum. Et sic posuit huiusmodi ordinem materie compositae. C. Rursus quod uidet quod corpus significat formam quandam longitatem et spissam estimant quod corpus inuenitur est corpus: huiusmodi tres dimensiones sunt sicut forma et substantia que subiectis quantitati et aliis generibus accedunt est materia composita inuenitur est corpus. Sic igitur substantia que sustinet non predicamentum ut etiam ipse dicit est secundum a spu-

ritualis materia. Et sicut posuit in materia composita uniuersali quod dicit esse corpus: quod dicitur sicut quod non est susceptum contrariari qualitate. scilicet. materia celestis corpus et aliquid inferi: quod est susceptum contrariari qualitate nisi credidit esse numerum huiusmodi elementorum: ut etiam in ipsa sua positum quod dicitur superius quod non est susceptum huiusmodi contrariari quod possit esse formam separatum et quodam inferius quod est susceptum huiusmodi contrariari quod possit esse materiam compositam corpus. Rursus ipsas suas separatas uel spirituales compositas posuit et materia et forma et hoc probant pluribus rationibus. Primum quidem quod estimant quod nisi substantie spirituales essent posite et materia et forma anima posset inter eas esse diuersitas. Si enim non sunt posite et materia et forma: aut sunt materia tantum aut sunt forma tantum. Si sunt materia tantum non potest esse quod sunt multe substantie spirituales: quod materia est una et eadem de se et diuersificatur per formas. Similiter etiam si substantia spiritualis sit forma tantum non poterit assignari unde substantie spirituales sunt diuersae. Quia si de eas quod sunt diuersae secundum perfectionem et imperfectiorem sciantur quod substantia spiritualis sit subiectum perfectionis et perfectionis. Sed esse subiectum generis ad rationem materie non autem ad rationem forme. Unde relinquuntur quod uel non sunt plures substantie spirituales uel sunt quod possit et materia et forma. Secundo etiam etiam reflectit spiritualis est sicut intellectus compositus. Et in substantia composita spirituales habent aliquid in quo differunt et habet aliquid in quo conueniunt quod utriusque est materia. Ergo sicut in substantia composita substantia est tantum materia subiectum compositum ita in substantia spirituali est quasi materia subiectum spirituales spirituales. Et secundum quod materia uel materia principat de forma spiritualis: sed in substantie spirituales sunt singulas uel ueriores sicut et aer ipse est subiectum rationis per claritatem. C. Tertio ratio est quod esse eorum inuenitur in substantia spiritualibus et corporalibus tantum singulis huiusmodi inferius. Illud ergo quod est sequens ad esse in substantis compositis erit eorum adesse in substantis spiritualibus. Sed in substantis corporalibus inuenitur triplex ordo. scilicet. corpus spirituum quod est corpus elementorum et corpus subtile quod est corpus celeste et iterum materia et forma composita. ergo etiam in substantia spirituali inuenitur substantia inferius: puta que pinguis corpus et sicut quod non est diuina corpus et iterum materia et forma etibus substantia composita. C. Quarta ratio est quod materia creata est quod diuersa a creatore: sed creatura est uel tantum. igitur quod materia creata non sit uel triplex: sed posita et duobus quod necesse est ut uel sit forma: et aliud materia quod ex duobus materiis potest aliquid fieri nec ex duobus formis. C. Quinta ratio est quod materia spiritualis creata est finita. Res autem non est finita nisi per suam formam: quod res que non habet formam per quam fiat uel est infinita. Omnis

igitur ista spūalia creata est cōposita ex materia & forma.

Reprobatio opiniois aut cebron in q̄ntu ad modum ponendum.

CA. VI.

Et ait que dicta sūt in plurib⁹ manifestā b⁹ ip̄ob abilitate p̄mit. C. P̄sō nāq̄ quia ab inferiorib⁹ ad sup̄ma enūū resolūdo in p̄ncipia materialia q̄ d̄norōm repugnat. Cō parantur enī materia ad formam sicut potētia ad actum. Et manifestū est aīe q̄ potētia est m̄m⁹ ena q̄ actus. Vt enī dicit potentia enūū s̄m q̄ d̄i mē ad actū. Vt nō simplr dicitur eē q̄ sūt ip̄oētia s̄ s̄ totū q̄ sūt i actū. Quisō igit magis resolūdo de scēdū ad p̄ncipia materialia tāto m̄m⁹ inuenit de rōne enīa. Sup̄oētia aīe in enūū op̄ocet eē m̄m̄ime enīa. Nam s̄ in ynoquoq̄ genere sup̄ma que sūt alioy p̄ncipia esse maxime dicitur sicut ignis est calidus maxime. Unde et plato inuestigando sup̄ma enūū p̄ocēdit resolūdo in p̄ncipia formalia sicut sup̄a dicitur est. In cōditiōnēssime igit hoc per cōterariā v̄iam p̄ocēdit in p̄ncipia materialia resolūdo. C. Sc̄do quia quantū ex suis dictis apparēt in antiquoꝝ quodā nō nāllam opinioē reddidit qui p̄suerunt q̄ oīa essent v̄iam ena: dum ponebāt s̄bam rerū om̄nium non esse aliud q̄ m̄m̄ quā non pone bāt eē aliquid in potentia tamē sicut plato & aristoteles sed esse aliquid ena acutum q̄ antiqui naturales nūb̄ aliud p̄ter cogitā esse cōmūmē base materiam eōm & s̄bam oīum aliq̄ corpus esse dicebāt: puta aut ignē aut aērē aut aliq̄ medium. Sed illi nō ignū in cogitōb⁹ materia rerū existimādo p̄p̄bēndi: hūc v̄iam q̄ p̄suerit esse p̄m̄am m̄m̄ eōm & s̄bam oīum dicit esse s̄bam nō cōp̄reā. Et q̄ simili modo p̄suerit dāc v̄iam alēam m̄m̄ quas dicit esse s̄bam oīum sicut naturalia. Hoc ponebāt de aliquo vno corp̄o manifestus est et hoc q̄ eoy que cōueniūt in genere ponit genus esse m̄m̄. Dicitur v̄ro quib⁹ ip̄s differunt ponit esse formas. Dicit. n. q̄ oīum m̄m̄ est m̄m̄ eōm ip̄m corpus. Rurūq̄ oīum subd̄i arū tam corporaliū q̄ spūaliū est eōm materia subd̄i tāta ip̄a. Vt apparet q̄ similia est habūdo generis ad d̄nōtāctū subiecti ad p̄p̄ias passioē v̄ subd̄i tāta hoc m̄m̄ d̄ndas per spūalē corpalem & corp̄m per celeste & ele nentare sicut num̄ crūb per par & impar: aut alī per sam̄a: egrum: quorum num̄ eē subiecti pars & impar sicut p̄ p̄nam passioē m̄m̄ alī sani & egrī & tam subiecto q̄ passioēbus de spūm̄ oībus p̄dicatō. Sic igitur si subd̄i tāta que p̄dicat de oībus cōp̄aretur ad spūalem & corpalem sicut materia est & subiectus corp̄is: cōgredat q̄ hoc duo adueniūt subd̄i tāta p̄ m̄dū accēdit aliū passioē simuliter in oībus aliis: cō sequitibus q̄ ip̄e cōp̄e concedit. Ponit enim

oīe formas s̄m se p̄sideratas accidētia esse: dicunt t̄i. Itaque esse per cōp̄ationē ad aliū res in quoq̄ diffinitionib⁹ cadūt sicut albedo est de rōne hōis abt. Sed hoc finitō tollit qdē vitatē materie p̄ me: q̄ si de rōne m̄m̄ est q̄ sūt in potētia oꝝ q̄ p̄ia m̄m̄ sūt oīo in potētia. Vt nec de aliquo enūū actū p̄dicat: sicut nec p̄o eroto. Tollit enī logice p̄ncipia aufert v̄rā rōne generis & sp̄i: s̄balis d̄re. Dū oīa i modū accidētia p̄dicatō d̄nōtē. Tollit et nāllā p̄b̄e fidēntia aufert v̄rā ḡntōnē: corruptionē a reb⁹ sicut & antiqui alē ponētes v̄m̄ m̄m̄ p̄ncipius. Itaq̄ enī simpliciter aliq̄ gn̄r: dicit m̄m̄ q̄ simplr de nō ente sit ens. Nūb̄ aīe sit q̄ p̄ius erat. Si igit aliq̄ sit q̄ p̄ius erat in actu q̄ sit simplr esse: sc̄d̄retur q̄ nō simpliciter fiat ens hoc q̄ p̄ius non erat. vnde s̄m̄ qd̄ generabilis & non simpliciter. Tollit dem̄ v̄ finaliter p̄ndiū p̄dicatō postio enī p̄b̄e s̄m̄ p̄ncipia auferens vitatē a singularib⁹ reb⁹: s̄ per cōsequētē v̄rā enūū simul & rerū d̄nōtāctē. Si enī alē enī enī in actu sup̄oēntat alius actus non erit totum v̄iam per se sed solum per accidens eo q̄ duo actus vel forme s̄m se d̄nōtē sūt. cōueniūt aīe solum in subiecto: esse aīe v̄m̄ per vitatē subiecti est esse v̄iam per accidens: seu dūc forme sūt non inoduarē admittē v̄t alium & m̄m̄ sc̄m̄ que sūt v̄iam per accidens. Dicitur enī q̄ albus & muscūm sūt v̄iam per accidens: q̄ infunt v̄m̄ subiecto. Sicut etias forme vel actus sūt admittē ordūate sicut color & superficies. Non enim est simpliciter v̄iam superficialitatis coloratum: s̄ quodāmodo coloratum per se de superficialitō p̄dicatō: non quia superficialit̄ significet essentiam coloratō: sicut gēna significat essentiam speciei: sed a ratione qua subiectus ponitur in diffinitione accidentis: alioquin nō p̄dicaretur coloratum de superficialitō: sed hoc de illo. Solo ante in hoc modo species est v̄iam simpliciter inquantum v̄rē tā quod est homo: animā est: nō quia animal subiectatur forme hominis: s̄ quia ip̄a forma significat per bunc terminum animal aliq̄modo est forma hominis: nō differens nisi sicut determinatus ab in determinato. Si enim aliud sit animal & aliud bipēs nō erit per se v̄iam animal bipēs quod est homo. Unde nec erit per se ens & per consequēt sequere tur q̄ quocūq̄ in genere conueniūt non differunt nisi accidentalit̄ differētia: & enīa erunt v̄iam s̄m̄ substantiam que est gēna & subiectus omnium substantiarum: sicut si superficialit̄ v̄na pars sit alba & alia nigra: etiam est v̄na superficialit̄. Propter quod: & antiqui ponētes v̄ias nā tertiam que erat substantiam omnium de omnibus p̄dicatō: p̄mebant omnia esse v̄m̄. Et hoc enī am incommensurabile sequuntur ponētes ordm̄

diuersarum formarum subsistant aliā in vno: eodē
 C. Tertio sūm predictae positionis possum ne ces
 se ē pe edere in casibus materialibus in infinitum
 ita q̄ nunq̄ sit deuenire ad primā materiā. In oī
 bus, n. que in aliquo conueniūt: e in aliquo differ
 runt: ad un quo edueniunt accipiūt: vt materia. Id
 vō in quo differunt accipiūt: vt forma: vt ex sūm
 sūm patet. Si ergo vna est mā cōis oīum: ad hoc
 q̄ diuersis formas recipiat: oportet q̄ nobilitate
 formā in subtiliori: e alioquin materia recipiat igno
 bilicem: vtro in inferiori materia e grossior: pa
 ta formam spūalitatē in subtiliori mā. formā vō
 corporeitatis in inferiori vt ipse dicit. Procecutur
 ergo in materia differētia subtilitatis e grossicia
 ante formā spūalitatē: e corporeitatis. Oportet
 igitur q̄ iterum ante grossiciā e subtilitatem pe
 eritāt in mā aliqua alia differētia p̄ quā vna mā
 teria sit exceptiua vnius: e alia alterius: eadem
 q̄stio redibit de illis alijs p̄dictis: sicut in infi
 nitum. Quādoq̄q̄, n. deueniret ad mā tota
 licet in formā sūm p̄cipua positiōe s̄dicte: oportet
 eret q̄ nō reciperet: nisi vna formā e equaliter
 q̄ totum. Et iterum mā illa forme abstracta nō re
 ciperet: cōtra quēter nisi vna formā: vni formā
 miter p̄ totū: ita decidēdo vsq̄ ad infimā nul
 la diuersitas in rebus inueniri posset. C. Quarto
 q̄ antiquis naturalibus positiōibus formā mā
 eodem substantiā oīum possibile erat: ex ea diuer
 sas res in diuersa: attribuit de diuersis partib' ei?
 formas diuersas. Poterat enim in illa cōi mate
 ria eum corporealis ēē intelligi diuisio sūm: quā
 nēat rem oīa autē diuisioe que ē sūm spūalitez:
 nō remaneret diuisio sūm formā: vt sūm mā. Cū
 Si igitur ponat vniuersalis mā que ē cōis oīum
 sūm: nō hās in sua rōne dicitur: eius diuisio nō pōt
 intelligi: nisi vt sūm formā: vt sūm mā in ipas. Cū
 autē dicit q̄ mā in corpore cōis: p̄is recipit formā hāc
 et recipit formā illā: diuisio māe p̄ssipōit diuer
 sitatē formā in mā receptā. Non q̄ illa diuisio
 pōt sūm has formas intelligi. Si ergo intelligat
 sūm formas aliquas: oportet q̄ intelligat sūm for
 mas ad p̄cipua: quas neutra mā q̄ totum recipit.
 Unde oportet iterum in mā sūm legere diuisio
 nem: vt distinctionē s̄cung. Erat igitur e h sūm
 a has formas in infinitū: vt op̄ deuenire ad hoc
 q̄ prima diuisio sit sūm ipam mā. Non ē autē di
 uisio sūm mā: nisi q̄ mā sūm ipam d̄singuntur:
 nō p̄pter diuersam dispositionē: vt formas: aut
 quāntitatem q̄ hoc esset distingui mā sūm quāti
 tatem: aut formā seu dispositionē. Oportet igitur
 q̄ finaliter deueniat ad h q̄ nō sit vna oīum ma
 teria: s̄ sint multe: distincte sūm seipam. Mate
 rie autē p̄cipua ē in potentia eī. Mancipant ma
 terie distinctionē accipere op̄: nō sūm q̄ vni
 diuersis formā: aut dispositionibus. Doc. n. est

ster eētiam mā: s̄ sūm distinctionē potētie re
 spectu diuersitatis formarum. Cum n. potentia
 id quod ē ad actum diuersa: necesse ē vt potentia di
 stinguat sūm id quod potentia dicit. Dico autē al
 quid primo potentiam dicitur potentiam vni
 ad colorē: nō autē ad aliquid nigrum: q̄ eadē
 ē susceptiua vtriusq̄. Et similiter sup̄dies
 est susceptiua albi: e nigri sūm vnaq̄ potentiam
 primo dicit respectu coloris. Unde patet falsum
 ē punctū quod supponēbat: dicens potentiam
 e receptionē in oībus eodem modo inueniri.

C. Reprobatio opinionis antecēdē de mīllate
 sūm separatum. CA. VII.

Et hac autē rōne vltimus p̄dū p̄ q̄ s̄p̄
 e a s̄ e cogitatio s̄e nō pōt ēē vna mā. Hāc
 s̄c vna mā e cōis vtriusq̄q̄ in ipa diu
 ctiōe s̄ntelligi aut d̄iam formas. s̄ spūalitatē
 e corporeitatis: que quā dē nō pōt ēē sūm d̄iam
 diuisioē in subtilitatis spūalibus in quibus s̄p̄
 tia diuisiones nō inueniunt. v̄t r̄lingat q̄ illa
 distinctio sit: vt sūm formas seu dispositiones: vt
 sūm ipam mā. e cum nō possit ēē sūm formas: e
 dispositiones in infinitū os tandē reddere ad hoc q̄ sit
 distinctio in mā sūm seipam. Erat igitur oīo alia
 mā spūalium: e corporealiū sūm. Itē cum recipere
 sit p̄cipua mā in ignum hōis sit ad eadē
 mā spūalium: e corporealiū sūm: os q̄ in vniq̄
 sit idē receptionis modus. Materiam autē corpore
 alium res suscipit formas particulariter. I. nō sūm
 eodem rationē forme. Nec habet mā composi
 tio in s̄p̄s diuisionibus subiecti. aut forme cor
 poreali: q̄ etiam ipam formā corporeali in diuisi
 aliter mā cogitā recipit. Cū manifestū sit q̄ hoc
 ponit tali materie et ipa natura materie: que q̄
 est infima: debillissimo modo recipit formas. Et per
 hoc maxime deficit a completa ratione forme:
 que est sūm totalitatem ipsius particularitatis s̄p̄
 recipientis. Manifestum est autē q̄ omnis sub
 stantia intellectuāli recipit formā intellectum:
 sūm suā totalitatem alioquin causa in sua totalita
 te intelligere non valeret. Sic enim intellectus
 intelligit res sūm q̄ forma eius in ipso existit. Re
 linquitur igitur q̄ materia si qua sit in spūalibus
 substantiis nō est eadem cum materia cor
 porealiū rerum sed multo alio: e sublimior vt
 pote recipiens formas sūm eius totalitatem.

C. Adhuc vltro p̄cedentibus manifestum sit q̄
 tanto aliquis d̄m entibus est altius: quāto magis
 habet de ratione eī. Manifestum ē autē q̄ eī
 e nō p̄ potentiam: e actum diuidatur: q̄ actus ē po
 tentia perfectior: e magis habet de ratione eī.
 In potentia autē p̄cipua est in potentia eī. Manifestum
 est igitur simpliciter esse vicinū quod est
 in potentia: sed solum quod est in actu. Oportet
 igitur id quod semp est superius in entibus magis

accidere ad actum. Quod autem est in omnibus infirmis
 proprium esse potest. Quia igitur materia spiri-
 tualis substantialis non potest esse eadem cum copulatum
 materialis: sed longe distat ab ea potest aliter: ut ostendit
 sicut est necesse est ut longe distet a copulatum ma-
 teriam spiritum potentem et actum. Copulatum autem materia
 est potentia pura secundum Aristotelem et Platone. Re-
 linquitur igitur quod materialis substantialis spiritualis non sit
 potentia pura: sed sit aliquid eius actu potentia eius.
 Non autem sic dico ens actu et potentia et actu
 positum: quod vel esset preterire in infinitum vel quod
 venire ad aliquid quod esset eius in potentia tantum. Quod
 cum sit verum in omnibus et per consequens non potest
 recipere nisi debilibet et peculiariter non potest esse
 prima materia spiritualis et intellectualis substantialis.
 Relinquitur ergo quod si spiritualis substantialis materia sit
 eius actu quod sit actu vel forma substantialis sicut et materia
 copulatum rerum ita dicitur ens in potentia quod est ipsa po-
 tentia formis subiecta. Ubi igitur sit potentia mate-
 ria eius actu: nihil distet dicere materiam et substan-
 tiam rei. Sic enim antiqui naturales qui ponebant pri-
 mam materiam copulatum rerum esse aliquid eius actu: dice-
 bant materiam esse omnium rerum substantialis per modum quo
 artificialium substantialis nihil est aliud quam eorum mate-
 ria. Sic igitur si materia spiritualis substantialis non potest
 esse aliquid eius in potentia tantum: sed est aliquid eius actu
 ipsa spiritualis rerum materia est eorum substantialis. Et si
 hoc nihil distet ponere materiam in substantialis spiritualis
 bonis et potentie substantialis spiritualis simpliciter non pro-
 fitas ex materia forma. Amplius cum actus natura
 liter sit prior potentia et forma quam materia, potentia
 quidem dependet in suo esse ab actu: materia a for-
 ma, forma autem in suo esse non dependet a materia sed pro-
 priam rationem actus. Non enim priora naturaliter a poste-
 rioribus dependet. Si igitur alique sunt forme que
 sine materia esse non possunt: hoc non conuenit eis ex hoc
 quod sunt tales forme, sed imperfecte que per se sustine-
 ri non possunt: sed indigent in materie fundamento. Sed
 dicitur in omni genere in quo inuenitur aliquid imper-
 fectum: inuenitur etiam aliquid perfectum secundum naturam illius gene-
 ris: puta si est ignis in materia aliena a qua ignis
 secundum suam rationem non dependet: necesse est esse ignem
 non sustentatum in materia aliena. Sunt igitur supra
 formas in materia receptas alique forme per se
 subsistentes: que sunt spirituales substantialis et materia et for-
 ma non copositae. Hoc etiam apparet in infirmis sub-
 stantiarum spiritualium. scilicet aliquid si quo eas ponit copositae
 vniuersi et forma ad. Impossibile est enim id quod ex ma-
 teria et forma copositum est: esse aliam copositam formam.
 Et similiter impossibile est id quod est in materia aliena
 esse actum eiusdem. Nulla igitur pars eius quod
 est aliquid forma potest esse materia que est potentia
 pura non actus.

C. Solutio rationis antiecedentem opinionis. CA. VIII

b Quod igitur visio facile est rationem dissolvere in
 partem adducere. Prima enim ratio concludit
 videtur: quod non potest esse diuersitas in spi-
 ritualibus substantialibus si non essent esse materia et for-
 ma copositae. Quae quidem ratio in vtraque parte de du-
 ctionibus desinebat. Nec enim quod ea que sunt mate-
 ria non sunt aliquid diuersitate: nec enim hoc quod de sub-
 stantibus que sunt forme tantum. Dicitur enim est quod quia
 materia secundum id quod est: est in potentia eius necesse est
 ut sit potentia diuersitate sunt diuersae materie.
 Nec aliud dicitur materia substantialis quam ipsam po-
 tentiam que est in genere substantialis. Nam genus sub-
 stantiale sicut et alia genera diuisi per potentiam et
 actum et secundum hoc nihil prohibet aliquas substantialis
 que sunt in potentia tantum esse diuersas secundum quod ad
 diuersa genera actum ordinantur. Per quod modum cele-
 stium copositae materia et materia elementorum distin-
 guuntur. Nulla materia celestium copositae est in potentia
 ad actum perfectum tantum, id est ad formam que completat potestatem
 substantialis materie ut iam non remaneat potentia ad
 alias formas. Materia autem elementorum est in poten-
 tia ad formam incompletam que tota terminare non po-
 test materiam potentiam. Sed supra materiam est
 spiritualis materia, id est spiritualis substantialis que reci-
 pit formam secundum suam totalitatem inferiorem materiam
 formam peculiariter recipitibus. Similiter etiam
 non tenet deductio ex parte formae. Manifestum est
 enim quod si res copositae ex materia et forma secundum
 formas differunt: quod ipsae forme secundum se ipsas differunt
 et diuersae sunt. Sed si dicatur quod diuersarum rerum non
 sunt forme et diuersae nisi propter materie diuersitate
 sunt diuersi colores ex una solis illustratione: cum
 in aere secundum certam similitudinem et diuersitatem illis
 vniuersi necesse est quod ante eorum diuersitate sunt intelli-
 gatur in aere diuersitas puritatis et similitudinis. Et
 sic etiam necesse erit quod in materia ante vniuersi formas
 intelligatur alia forma: sicut etiam in corpore ante co-
 lores intelligatur superficies. Inuenitur igitur informis di-
 uersitas secundum quod dicitur ordinem perfectionis et imperfectio-
 nis. Nulla que materie est propinquior imperfectior est:
 et quasi in potentia respectu superuenientis forme. Sic
 igitur nihil prohibet in spiritualibus substantialibus ponere in-
 finitum diuersitatis sunt forme tantum ex hoc quod vna eorum
 est alia perfectior: ita quod imperfectior est potentia respectu
 perfectionis vniuersi ad primam eorum que est actus tantum
 que deus est: ut sic omnes inferiores spirituales substan-
 tiales et materie possunt dici secundum hoc quod sunt potentia:
 et forme secundum hoc quod sunt actus. Vniuersi spirituales esse: quod
 contra hoc obicit concludens si spiritualis substantialis secundum
 perfectionem et imperfectiorem distet quod ob ipsam esse per-
 fectionis subiecti: sic si subiectum prestat ad rationem
 materie et oportet si substantialis spiritualis habere mate-
 riam. In quo quidem dupliciter fallit. Primum quod
 etiam in perfectione et imperfectione esse quibus formas
 superuenientes vel accidentia que subiecto indit

geant qđ quidem manifeste falsū est. Et est enī qđ i
rei pfectio sūm inā spēm ⁊ substantiā que cōparat
ad rem sicut actūs ad subiectū vřficat forma ad
mān sed ipsa ppositā spēm rei designat. Sicut. n.
in numeria vn⁹ est maior alio sūm ppositā spēciem
Unde inequales numeri sūm ppositā sūt. Ita i so
nis tam mālib⁹ quā a materia sepans vn⁹ est p
fectio; alia sūm rōnem ppositā nature in sūm. f. p
positā rō spēm in tali gradu pfectionis consistit. De
illo qđ omne subiectū nō psequit solā mān que
est p se sed vn̄uersaliter cōsequit eōm potētias
Omne enī qđ se habet ad alterum vt potētia ad
actum ei nans; est subiectū ⁊ bñc etiā modū spū
alis substantia sūm nō beat mān pōt sūm. ipsa tamē
pōt est cui⁹ s; aliqđ ipōtētia pōt subijci inelligibi
lib⁹ spēs. Ex hoc etiā sūm rō fōmā apparet.
Com. n. dicitur aliquā substantiā cōpale esse vř
spūalē nō spūalē spūalitatē vel cōpōsitatē ad
sūm sicut formās ad mān vel actiua ad subie
ctum sed sicut dīas ad gen⁹. Ita qđ sola substantia
spūalis nō per aliqđ additū substantie sue est spūal
sed per suā sūm. Non enī est alia forma per quā
spēs dñe p dicationē suscipit ob ea p quas suscipit
p dicationē generis; vt in sū dicitur est. Vñ nō opor
tet qđ spūalitatē spūalis substantie subiectā aliquid
sicut mā vel subiectū. Tertio vero rō efficacitā nō
habet. Cū. n. ens nō vn̄uere de ob⁹ p dicitur non
est requirendus idē mod⁹ efficiendi in obis que esse
dicunt. Sed quēdā pfectus quēdā imperfectus
esse participant. Efficacia enī cui⁹ dicitur; nō qđ in
scipis esse habeat sed qđ esse eorū est in hoc qđ sūt
substantie. Rursūm qđ in substantis obis non est
idem mod⁹ efficiendi. Ille enī substantie que pfecti
sime esse participant non habent in se ipsos aliquid
qđ sit ens in potētia solum. Unde in m̄aterialis
substantie eē dicitur. Sub his sunt substantie qđ etiā
in scriptis bñmōdi mān bēt que sū sui cōnitas
est ens in potētia tantus; tōtā tū eorū potētialitas
cōpletur per formā vt in eis nō remaneat poten
tia ad aliā formā. Unde ⁊ cōmptibilib⁹ sūt sicut
celestia corpā que necesse est ex materia ⁊ forma
posita esse. ⁊ Vniuersalia est ens ea in actu existere
sloquuntur mō subiecta esse possent; aut scilicet sub
iacere aut alia⁹ acriōs esse principium. Vñ ubi
aut eorū est forma tantum; qđ nō ēnt forme abis
materia; ēnt substantie intelligibiles actu sūm
⁊ intelligitēs sūm seipsas; qđ esse non potēt cū in
teligere actus cōpōs esse non possit vt pbat i
libro de alā. R. clinquit ergo qđ sunt quidē ea ma
teria ⁊ forma pposita; sed sicut illud cōpōsūm est
huc magnitudinis ⁊ figure determinatē subiectū
qđ tamē non est in potētia ad aliā magnitudinem
vel figurā; ita celestis corp⁹ materia est huc for
me subiecta qđ non est in potētia ad aliā formā.
Sub his vero substantiis est tertius substantiarum

gradus. f. cōmptibilib⁹ cōpōsūm que in scriptis
bñmōdū materiam habet; que est ens in potētia tñ.
Hec tamen tota potētialitas bñmōdi materie
cōpletur per formā vn̄am cui subijcti quō rem
near aduocē in potētia ad aliā formā. Etm
hanc diuersitatē materie inuenit in cōpōsūm sub
tilius ⁊ grossius. pū celestia corpā sunt subtilia
⁊ magis formalia qđ elementaria. Et qđ forma p
portionatur materie cōsequēs est qđ celestia corpā
habēt nobiliorē formā ⁊ magis pfectam vt pōt
totam potētialitatē materie adimplēt. In substi
tis igitur sūm; ubi a quibus est cōmptōtia ma
terie cōnitas. inuenit quidē mō māiōris ma
ris subtilitatis sūm dīam pfectiōnis formariōis
tamen in eis est cōmpositio materie ⁊ forme.

C. Quarta vero ratio efficacitā nō habet. Non a
oportet vt si substantie spūales materia careat qđ
ideo non distinguatur substantia a omni potētialita
te materie; qđ remanet in eis potētia quēdā
quantis non sūt ipsi esse sed esse genitū. Vñ
bñl aut per se substantis quod sit ipsi esse potēt
esse nā vn̄um solum sicut nec aliqua forma ē
parata consideretur pōt esse nisi vna. Unde est.
qđ ea que sūt diuersa m̄m̄ero sūt vnū spēs; nam
ra spēs sūm se considerata est vna. Dicitur igitur
et vna sūm cōsideratiōē dum per se cōsiderari
esset vna sūm esse si per se subsisteret vel existet
Eadem qđ ratio est de genere per cōparatiōē ad
spēs quousqđ pueniatur ad ipsū esse qđ est cōm
mū. Ipsum igit esse per se subsistens est vnū
Impossibile est igit qđ ppter ipsū sit aliqđ sub
sistens qđ sit esse tantū. Omne aut qđ est esse
Est igitur in quocūqđ pter pūm; ipse esse
quā actus; ⁊ substantia rei habēt ens tanquā
potētia receptiua huius actus quod est eē.
Potēt aut quis dicere ad qđ participat esse sūm
ens esse illo sicut significatio que nata est partici
re colorē sūm ē considerata est non colorē ⁊ nō ob
rata. Similiter igit ad qđ participat esse oportet
esse nō ens; quod aut est ipōtētia ens est partici
patiū ipsius non aut sūm se est ens. Dicitur ergo
qđ habeat materia; quia ipsi esse receptiua ma
teria vt supra dicitur est. Dicit igitur omne qđ est
post pūm ens qđ est ipsū esse cum sit participi
ens ens habet materiam. Sed considerādū est qđ
ea que a primo ente esse participat nō participat
esse sūm vniuersalē modū efficiendi sūm qđ citus pmo
pūncipio; sed particulariter sūm quendam detē
minatū efficiendi modūm qui conuenit huic
genēri vel huic spēs. vnaqueq; autē res adaptat ad
vnū determinatū modū efficiendi sūm modū se
stantie. Modus autem vn̄iuersalissiq; substantie
pōt esse materia ⁊ forma est sūm formā; per quā
p̄tinet ad determinatū spēs. C. Sic igitur res cō
posita est materia ⁊ forma per suā formā sit par

capitula ipsius esse a deo ꝑ: quendaꝝ ꝑꝑositi mo-
 dum. Invenitur igitur in subtilitate composita ex
 materia e forma duplex ordo. Unus quidē ipsius
 materie ad formā, alius a rem ipsius rei iam cō-
 posse ad esse participatum. Non cuiꝝ est esse rei
 nec forma eius: nec materia ipsius sed aliquid
 adducens rei per formam. Sic igitur in rebus
 ex materia ꝫ forma composita materia quidem
 fm se cōsiderata fm modꝝ sine essentia habet eē
 in potentia ꝫ hoc ipsum est ei ex aliqua ꝑcipiano
 ne ꝑrimi entis. Caret vero fm se considerata for-
 mā ꝫ quam ꝑcipiat esse in actu fm ꝑꝑositi mo-
 dum. Ipsa vero res composita in sui cōntia cōsi-
 derata iam habet formā esse. Sed ꝑcipiat esse ꝑ-
 ꝑositi sibi ꝫ formā suam. Quia igitur materia
 recipit esse determinatū actualē ꝫ formā ꝫ non
 cōversio nihil ꝑhibet esse aliquid formā que reci-
 piat esse in se ipsa non in alio ꝫ subiecto. Nō cuiꝝ
 carē dependet ab effectu: sed potius cōversio.
 Ipsa igitur forma sic ꝫ se subsistens esse ꝑcipiat i
 se ipsa: sic forma materia in subiecto. Et igitur
 per hoc ꝫ dico non ens remoueat solū esse
 in actu: ipsa forma fm se cōsiderata est non ens:
 sed esse ꝑcipians. Et autē non ens remoueat nō
 solum ipm esse in actu: sed etiam actū seu formā ꝫ
 per quā aliquid ꝑcipiat esse: sic materia est non
 ens: forma vero subsistens non est nō ens: sed est
 actus qui est forma ꝑcipiana vltima actus qui
 est esse. Hæc igitur in quo differt potentia que i
 substantiis spūalibus a potentia que est in materia
 Nam potentia subsistens spūalis attendit solꝝ fm
 ordinem ipsius ad esse. Potentia vero materia
 fm ordinē ꝫ ad formā ꝫ ad spm esse. Et quis au-
 tem verūꝝ materā esse dicat. Manifestū est ꝫ
 equinoce materā noīabit. C. Quinte vero rōnis
 solutio iam ex dictis apparet. Quia enī substantia
 spūalis esse ꝑcipiat non fm se cōtane infinite-
 ritur sicut est in ꝑꝑositi principio: sed fm ꝑꝑositi mo-
 dū sine cōtane manifestū est ꝫ esse eius non est infi-
 nitū sed finitum. Quia tamen ipsa forma non est ꝫ
 ꝫcapita in materia: et hac ꝫe nō finiunt per mo-
 dum quo finiuntur forme in materia cōtinentes.
 Sic igitur apparet gradus quidam infinitatis in
 rebus. Nam materiales substantie finite quidem
 sunt dupliciter. Ex ꝫe forme que in materie
 recipiunt: et ꝫe ipsius esse quod ꝑcipiat fm ꝑꝑositi
 modum: quasi superiores ꝫ inferiores finite existens
 Substantia vero spūalis est quidē finita sicut in q̄tu
 a ꝑꝑositi principio ꝑcipiat esse fm ꝑꝑositi modꝝ
 est autē ab eoz in infinita inferioris in q̄tu nō ꝫci-
 piat in subiecto. ꝑꝑositi vero principū quod deus est:
 est eius modis infinitam.

C. Opiniones videri suas immāles cāꝫ sui esse
 non habet ꝫ eius reprobatō. C. C. A. IX.

Sicut autē dicta posita circa ꝫditionē spū-
 rualitū subtilitāꝫ a sua placuisse ꝫ aristoteli
 telis denat eis immāles simplicitates
 auferat et circa modū cōtū ipsarū aliqua ꝫ ve-
 ritate deniat inueniunt auferere carū originē
 a ꝑꝑositi sūmo auctore. In quo inueniunt dicit
 si hoc tripliciter errat. Quidam enī posuerūt
 ꝫdictas suas oīno cām sui esse nō habere. Quidā
 posuerūt eas quidē cōtū cām habere: nō tē inme-
 diate oēs eas ꝫcedere a sūmo ꝫ ꝑꝑositi principio:
 sed quidā serie ordinis inferiores eas a superioribꝫ
 essendi originē habere. Illi vero ꝫtendit oēs q
 de m huiusmodi suas immediate cōtū habere oī
 ginē a ꝑꝑositi principio: sed in ceteris que de eis di-
 cunt pura q̄ sunt videtur intelligere ꝫ alia huius
 modi superiores inferioribꝫ eas existere. ꝑꝑositi
 quidē igitur spūales suas oīno in causatas esse existi-
 māt huius opinioes similes et huius materia
 causant: vterque cōi suppone naturali ꝫhōloꝫoꝫo
 rum ꝑꝑositi principio ex nihilo nihil fieri. Hoc autē
 videt fieri q̄s q̄s cām sui est. Quicquid igitur sui est
 cām by oī illud et alio fieri. Hoc autē et quo aliqd
 fit materia. Et igitur spūales substantie materi-
 am non habent ꝫ videt eas oīno cām sui esse
 habere. Rursus fieri moueri quōdam est vel mu-
 tari. Quidā autē omnia ꝫ cōtū subiectū oī
 quod esse oportet. Est enī in cōtū actus cōtū in po-
 tentia. Oportet igitur omni et quod fit subiectū ali-
 quod ꝫcistere. Spūales igitur substantie si imāles sic
 facte esse nō ꝫit. Itē in qualibet facte cū potius
 ad fieri est vltimū nō remanet aliqd fieri. Sicut
 nec ꝫ vltimū moueri est remanet moueri. Et de
 nō aut in his que generātur ꝫ vniꝫq̄q̄ eoz tunc
 facti est dicit q̄ terminata facte quā accipit for-
 mā. Est. n. forma gnādis terminū. Adpate igitur
 forma nō restat aliqd fieri. Habes igitur formas
 nō fit ens: sed est ens fm suam formā. Et igitur ali-
 quod fit fm se forma: hoc nō fit ens. Spūales autē
 substantie sunt quā forme subsistentes et cōtū fm
 manifestū est: nō igitur spūales substantie sui est
 eas habet quasi ab alio facte. C. Posset aliquis ad h
 arguēdū: et opinioes aristoteles ꝫ ꝫationis
 qui huiusmodi substantias possunt esse sempiternas.
 Nullū autē sempiternū videt esse factū: ens
 fit ex nō ente hōt alio: nō albo. vñ videt ꝫia vt
 quod fit ꝫa nō fieri. Sic igitur ꝫia est si spūales
 substantie fit sempiternę q̄ si fit facte: nec hōt
 sui est ꝫcipiū ꝫ cām. Et si q̄ diligenter cōi daret
 ab eadē radice inuenit hęc opinioes ꝫcedere: ꝫ ꝫ
 dictaq̄: māꝫ spūalibꝫ substantiis ꝫ adhibet. ꝫcessit
 enī subiecto oplo et hōt q̄ spūales suas emittē rō-
 nis et existimant cū māꝫ hōt hōt q̄ hōt ꝫcipiū
 quod est eoz q̄ imaginationē in se dicitur valent. Sic
 ista opinio et hōt ꝫcedit q̄ elatari nō ꝫtellec: ad
 inuēdū alii modū cōtū q̄ illi qui ꝫtendit mate-

riabilibus rebus. Quasi enim humana ingenia
 processisse videtur ad inachigadā rerum origines.
 Primo namque in sola exteriori mutabilem rerum ori-
 ginē ostendere homines extimaverunt. Dico autē extimo
 re originē que sit per accidens et transmutationes.
 Primum enim prius de naturalibus fieri rerum stan-
 runt non esse aliud quā alterata quā id quod est rerū
 substantia quā materia in nobis aut sit principium penitus
 penitus non cārum. Non enim distinctionē substan-
 tię et accidentis intellectu transcendere poterant.
 Illi vero aliquantū vltimas pcederes etiā ipsa
 rum substantiarū originē innotuerunt per ontologos
 aliquos substantias cāri sui esse habere. Sed quia
 nihil per se corpa mēte percipere poterāt: resoluēbat
 quidem substantias in aliquas principia: sed corpa
 lia ponētes et quibuscūq; corporibus cōgregatis alia
 fieri ac si rerum origo in sola cōgregatiōe et cōgre-
 gatione p̄stiteret. Posterioris vero p̄bi vltimas
 pcederunt resoluētes sensibiles substantias in p̄ter
 eūtes: que sunt materia et forma. Et sic fieri rerū
 materialium in quadā transmutatione p̄stiterūt scōs
 q̄ materia alternatim diversis formis subicitur.
 Sed vltra hūc modū sciendū: necesse est per philosophos
 platonis et aristotelis ponere alii aliorū. Cū enim
 necesse sit principium principii simplicissimum esse
 necesse est q̄ non hoc modo esse ponatur quāsi esse par-
 ticipans: sed quāsi ipm esse existens. Quia vero
 esse subsistens nō pōt esse nisi vni sicut supra ha-
 bitū est: necesse est oīa alia que sub ipso sunt sic esse
 quāsi esse participantia. Dicitur igitur cōm quiddā
 resolutionē in oibus huiusmodi fieri: per q̄ vniq̄
 q̄ cogit intellectū resolutū in id quod est et in sum
 esse. Dicitur igitur supra modū sciendū quod aliquid
 sit: forma materie aduenire: p̄ntelligere aliam
 rerū originē per quod esse attribuit toti vniuersi-
 tati rerū a primo ente quod est sū esse. Rursum in oī
 eorum ordine necesse est vniuersalē cām particu-
 lari p̄stingere. Nā cū particulares nō agunt: nisi i vni-
 versali cārum virtute. Manifestū est autē q̄ oīs
 causa per motū aliquid facit particularia: cū est ha-
 bet enim particulares effectū. Est enim oīs motus per hoc
 determinatio in illud determinatū oīs mutatio
 motus cuiuscūq; terminus est. Dicitur igitur supra
 modū sciendū quod aliquid sit p̄parationē vel motus
 esse aliquē modū sciendū seu originē rerū absq; om-
 ni mutatiōe vel motu per instantiā cōndi. Item
 necesse est quod per accidens est: in id reduci quod
 per se est. In oī autē facit que sit per motū vel mu-
 tationem sit quidē hoc vel illud ens per se. ens 3c
 cōter sumptū per accidens sit. Non enim est nō en-
 te sed ex non ente hoc. Ut si canis ex quo fiat vt
 Aristotelis exemplo vtamur sit quidem canis p̄
 se: non autem sit alius per se: sed per accidens: q̄ alius
 erat primo. Dicitur igitur originē quādam in reb⁹
 ostendari per quā ipm esse cōter sumptū per se at-

tribuitur rebus: quod est mutatiōis et motus
 transcatat. Ad hoc si quis ordinē rerū p̄ter
 semp inueniat id quod est maximū cām esse eorum
 que sunt post ipm. sicut ignis qui est cāi diffusio
 est est caliditas in ceteris elementis corporibus.
 Primum autē principii quod dicitur est man-
 ens. Non enim est in infinitū in rerū ordinē: id
 ad aliqd summū deuenire quod incipit esse vni-
 quam plura. Sed aut in vniuerso mētū est: necesse
 est esse: q̄ vniuersus dependet ex eōna bonitate
 eius. Necesse est igitur primum ens esse cām essendi
 oibus. Dicitur autē vniuersū facile est solueri: res in-
 etas. Quod enim antiqui naturales quāsi p̄cipiū
 supponerūt et nihil nihil fieri: et hoc p̄telle q̄
 soli ad p̄ticularē sciendū modū puenire poterant
 qui est per mutatiōē motū. De quo etiam sciendū
 modū scōs p̄cedebat. In huiusmodi que sūt per mu-
 tatiōē vel motū subiectū factiōis p̄supponant.
 Sed in supremo modū sciendū qui est per cōndi-
 tum: nullā subiectū factiōis p̄supponit: q̄ ipm
 est subiectū fieri seu hūc factiōis modū quod est ab-
 lectum esse p̄cipare per instantiā sup̄eas est.
 Similiter etiā tertia res de hoc modū sciendū p̄ter
 qui est per mutatiōē et motū. Cum enim ad formā
 p̄tenti fuerit: nihil de motu restabit. Dicitur
 itelligere q̄ per formā reo generata esse p̄tente
 ab vniuersali essendi principio. Nō enim cause ag-
 tes ad determinatās formas: sunt cause cōndi
 si inq̄ntū agere in virtute primi et vniuersalis in-
 cipij essendi. Quarta etiā res eodem modo p̄ter
 de his que sunt per motū vel mutatiōē in oīs
 necesse est vt non esse p̄cedat esse cogit que sūt q̄
 cogit esse est termin⁹ mutatiōis vel motū. Ibis
 aut que sunt absq; mutatiōe vel motu per sim-
 plicē emanatiōē seu instantiā: pōt intelligi aliquid
 esse factū per hoc q̄ quōs non fuerit. Sublatā
 mutatiōe vel motū nō inuenitur in actū insti-
 entis p̄cipij: prius et posterioris successio. Nō
 necesse est vt sic habeat effectus per instanti
 causans ad cām influentē q̄dm agere sicut in re⁹
 que per motū sunt se habet effectus ad cām est-
 tem in termino actiōis cām motū et instanti. Tū
 aut effectus iam est. Necesse est igitur vt in hōis
 absq; motū sunt: simul cū agentis instanti sit ipse
 effectus p̄ductus. Nā aut actio instanti sine mo-
 tu extiterit nō accedit agēti dispositio vt postmo-
 dū possit agere cum primo non potuerit: q̄ ibi
 mutatio quedā esset. P̄tenti igitur semp agere
 instanti. vnde et effectus p̄ductus intelligi pōt
 semp fuisse. Et hoc quidem aliquantū appar-
 in corporibus rebus. Ad p̄tenti: cū corpus vni-
 uersū p̄ducit hūc in aere absq; aliqua actiōis
 mutatiōe p̄cedente. vnde semp corp⁹ illius
 aeri p̄s se nō p̄stet se nō ab ipso aeri hūc
 beret. Sed exp̄: cū hoc videt in lecticōm

rebus que sunt magis remote a motu. Est enim principio veritas causa veritatis in conclusionibus semp veris. Sicut enim quedam necessaria que causam sine necessitate habet: ut etiam Aristoteles dicit in 1. metha. c. in 4. phisicor. Non ergo existimandum est quod Plato et Aristoteles propter hoc quod fuerunt substantias materiales: cum celestia corpora semper fuerint: eis subtraherentur cum essendi. Non enim a sententia catholice fidei veniunt: quod huius posuerunt causas: sed quod posuerunt eas semper fuisse cuius contrarium fides catholica tenet. Non enim est necessarium quod ignis corpus sit ab immobili principiis abscis: quod corpus est sit sempiternum. Si quilibet enim agens procedit effectus secundum modum sui esse. Est autem primum principium cuius intelligitur et velle. Procedit igitur universalitas rerum a primo principio: sicut ab intelligente et volente. Intelligentis autem et volentis est producere aliquid non quidem et necessitate: sicut ipsum est: sed sicut vult et tamen intelligit. In intellectu autem primum intelligens comprehenditur eius modus essendi: et omnia mensura habitans et durationis. Dicitur igitur non eodem modum essendi rebus indidit quo ipsum existit: corporumque quantitatem sub determinata mensura constituit: cuius in eis potestatis sicut et in intellectu omnis mensura preincantata tamen dedit rebus talem durationis mensuram quale voluit: non quale ipsum habet. Sicut igitur corpus quantitatem sub tali determinata mensura constituit: non quod actio primum principium ad hanc mensuram quantitatem determinatur: sed quod talis mensura quantitatem sequitur in effectu quale intellectus primum cause preincantata etiam ex actione primum agentis consequatur determinata durationis mensura et intellectu divino cum preincantata: ut primum mensura ipse subiacet successive durationis: ut primum velle: aut agat aliquid quod primum volentis: sed quod tota rebus duratio sub eius intellectu: et virtute procedit: ut determinet rebus ab eterno mensuram durationis quam velle.

Consequens Aristoteles de summo rebus a primo principio cum sua reprobatione. **C.A.X.**

Dignus est huiusmodi alij considerantes b asserunt quidem omnia essendi origine trahere a primo et summo rebus principio quem dicimus deum: non tamen immediate sed ordine quodam. Cum enim primum rebus principium sit penitus unum et simplex: non existimantur quod ab eo procederet nisi unum. Quod quidem est si ceteris rebus inferioribus simpliciter sit et magis unum: deficit tamen a primo simplicitate: in quantum ipsum non est sua esse: sed est substantia habens esse. Est hanc nominat intelligentiam primum a qua quidem 143 dicuntur plura posse procedere. Nam secundum quod dicitur ad intelligendum suum simplex: et primum principium dicitur quod ab eo procedit intelligentia scilicet: per vero seipsum intelligit

secundum id quod est intellectualitatis in ea: producit aliam primum omnibus: per vero intelligit seipsum. Sicut ad id quod est in ea de potentia: procedit ab eo corpus primum: et sic per ordinem versus ad ultimam compositionem huiusmodi primum principium determinatur. Est hoc est positio Aristoteles: que etiam videtur supponi in libro de causis. Hec autem positio etiam primo aspectu reprobabilis videtur. Bonum enim unum est potentius quod bonum cuiusque particularis nature invenit. Dicitur autem rebus bonum in particularibus effectibus nature vel artis: si quibus perfectionem effectus non attribuat intentioni agentis cum eadem sit ratio boni et finis: et ideo Aristoteles reprobat autem quodam nihilum opinionem: qui posuerunt formas rebus que videntur generari: et alia naturalia bona non esse instantia a causa sed provenire ex necessitate materie. Dicitur igitur magis inducens est: ut bonum unum non primum generat et intentionem universalis agentis: sed quodam necessitate ordinis rebus. Si autem bonum unum quod in diversitate et ordine primum partium: et intentionem primum et universalis agentis procedit: necesse est quod ipsa distinctio et ordo partium universalis tamen in intellectu primum principium preincantata: et quod rebus procedit ab eo factum ab intellectu principio quod agit secundum se: mas conceptas non oportet ponere quod a primo principio: si in eorum sit simpliciter procedat unum tamen: et ab illo secundum modum sue compositionis: et virtutis procedat plura: et sic inde. Hoc enim effectus distinctio: ordinem talem: in rebus est non ex intentione primum agentis: sed ex quadam rebus necessitate. Potest tamen dici quod rerum distinctio et ordo procedit quidem ex intentione primum principium: cum intentione est non solum ad producendam primum causam: sed ad producendam totum universum: tamen quodam ordine: ut ipse immediate producat primum causam quo mediante alia per ordinem producat in esse. Sed cuius sit simplex modus producat rebus: unum quidem secundum mutationem et motum. Alius autem abscis mutatione: et motu vel super iam dicitur: in eo quidem producatio modo qui per motum est hoc manifeste videmus accedere quod a primo principio alia procedit: et mediantibus causis scilicet. Videmus enim et plures et alia produci in esse per motum secundum virtutem superiorum eorum ordinem naturam versus ad primum principium: in eo modo producat qui est abscis motu per simpliciter infusum ipsius esse: hoc accedere impossibile est. Dicitur enim hanc producatio modo: quod in esse producat: non solum sit per se benedictum: et per se sit ens simpliciter vel deum est. Oportet autem effectus proportionate causis respondere: ut scilicet effectus particularis cause particulari respondeat: effectus autem universalis universalis cause. Dicitur igitur cum per motum aliquid sit per se hoc ens effectus huiusmodi sit particulari causam rebus: etiam que ad determinatam formam movet: ita tamen cum simpliciter ens: et per se:

ut nō per accidens oportet hunc effectum reduci
in vniuersalē essendi cōm. Hoc autē est primū
pncipiū quod deus est. Pōter igit illic in oīa
pducendi qui est per imitationē vī motus: ē ali
us modus quo res pducunt inesse a primo pnci
pio: nō mediā: vbius causis scūdis: sed eo pro
ductionis modo qui sit absq; motu: qui creatio
nōmatur: s; qui in sōlūm dōt referunt: vt in acto
rem. Solo autē hoc modo pducī possunt inesse
in materia: s; substantiē: s; cetera corpora: s; corpo
rum quōrdicūq; materia ante formā essendū
potuit: sicut dictum ē de materia ceteris corpōis
que nō est impōctia ad aliā formam. ¶ Rem
quidā igit q; oīes imateriales substantiē: s; cele
stia corpora que per motū pducunt nō possunt in
esse sōlūm deū sui esse habēt auctorem. Vd ergo
id quod est prius in eis est posterius causa essen
di. ¶ Ab hoc quōto aliqua causa est superior: tan
to est vniuersalior: virtus eius ad plura se extē
dit. Sed id quod prius inuenit in vno quoq; en
te in maxime est cōe omnibus. Quocirca n. super
ad duntaxat cōtrahunt id quod prius inuenit. Nā
quod posterius in re intelligit comparat ad prius
vt actus ad potentiam per actum aut potentia de
terminat. Vnde igit oportet: vt id quod prius
subsistit in vno quoq; sit effectus superius virtus.
Quanto autē aliquid ad posterius tanto re
ducatur ad inferioris causē virtutē. Pōter igit
q; id quod prius subsistit in vno quoq; sicut
in corporalibus materia: s; imaterialibus substanti
is q; potentia est sit ppius effectus pnci
pntis: s; vniuersalis effectus agentis. Impossibile
est igit q; ab aliquibus causis secundis aliqua p
ducantur inesse: nō p supposito aliquo effectū su
perioris agentis. Et sic nullum agēs post prius
rem totā inesse pducit quod est pducere ens sim
pliciter per se: nō p accidens: quod est creare vt
dicitur est. Item alicuius nūc vt forme duplex cau
sa inuenit. Vna quidē que est per se s; simpliciter
causa talis nature vt forme: alia vero que est cau
sa humanā: vt forme in hoc. Quis quidem de
functionis necessitas apparet si quis cōsīder
et eoz que generant. Cum n. equus generatur:
equus generas est quidē causa q; nā e qui in b esse
incipit: nō tū est per se causa nature equine. Vd
enim est p ē alicuius cā nature s; m spēm: oportet
q; sit cā eius in oībus habētibus illam spēm. Cū
igitur equus generas b; eandē nām s; spēcīē:
oportet q; esset sui ipsius causa: quod essendū pōt
Remanēt igitur q; oportet sup oīa participan
tes nām equinam esse aliquā vniuersalē causam
totius spēs: quam quidē cām platonici posuerunt
spēm segatam a mād modum quo oīum artifi
cialium pncipiū est forma artis: nō in i cōstēt
s; m strūto. At hanc vniuersalē cām oportet pone

re in aliquo celestium corporum. Vnde s; ipse has
duas cās distinguens dicit q; bono generat bo
minem s; sol. Cum autē aliquid p motū causat: nā
cōs aliquid p: ceteris adu. nā p formā matricē
adueniētē vt subiecto. Pōter igit sic per motū
motū esse alicuius causa id quod particulariter na
turam illā habet: vt homo boīe: aut equus equi.
Cum vero nō p motū causatur: talis pductio est
ipsius nature s; m scipiam. Pōter igit q; reducā
in id quod est p se causa illius nāc: nō autē in aliqd
quod particulariter nām participet. Similiter
enim talis pductio pccit vt causalitatem qui in i
tellectibus inuenit: in gōis natura rei s; m scipias
nō dependet nisi a pmo: sicut natura sciarū: et
ratio nō dependet a ternario: vt binario: s; ab ipsā
vniate. Plon. n. sic s; m primam rōnem spē line
bis tria: sed sex sōlūm: alioquin oportet vt hē
multas s; has esse. Sic igitur cum esse alicuius
causatur absq; motu: eius causalitas attribuit non p
teit alicui particulari rōi entis: quod participat
ē sed opz q; reducā in ipsū vniuersalē s; primam
cām essendi. In deum quē ē ipum esse. Simpliciter
q;to aliqua potentia magis distat ab actu: mai
ri virtute indiget ad hoc q; in actum reducatur.
Malici n. virtute ignis opus est ad resoluendum
lapidem quā ceras. Sed nullus potentia ad ali
quam potētiā quātūcūq; indispōitā ē remō
tam est cōparatiua: p pōtō. Plon. cuius n. ad
ens nulla est p pōtō. Virtus igitur que ē nulla
potentia pteribente aliquid effectum pducit: in
finitum excedit virtutes que pducit effectum q;
aliqua potentia pteribente remota. Infinita autē
virtus aboz quidē pōt esse s; m quōsdā simpli
ter respectu totius ē infinita virtus nō est nisi p
mī agentis quod est suū esse: s; per hoc ē modus
bus infinitū: vt supra dictū est. Solo igit vtr
prima agentis potest effectus pducere nulla po
tentia supposita. Talem autē oportet esse p dū
ctionem oīum ingenerabilium: s; incorruptibilū
que absq; motu pducant. Pōter igitur oīa
bōis a solo deo esse pducta. Sic igitur impossi
bile est: vt in māles subsistē a deo pcedat inesse
s; m ordinem quō dicta positio assignabatur.

¶ Opinio platoniceorum de essentia rerum a p
mo pncipio cū reprobatione. C. XL.

In aut rōibus m oīi platonici posuerunt
b quidem oīum imaterialium substantiarū
s; vniuersaliter oīum existentium deū esse
immediate causam essendi s; m p: dictum p dū
tio modum qui est absq; mutatione: vt motu.
Posuerunt tō s; m alias participaciones bonitas
s; diuine ordinem quēdam causalitatis in p
dicti substantiarū. Et n. supra dictum est. Pōte
runt abstracta pncipia s; m ordinem intelligibi
lum cōceptionis: vt. s; sicut vni s; ens sunt cōs

fiat & primo cadunt in intellectus: sub hoc autem est vita: sub qua iterum est intellectus: & sic inde ita est prima: & supponitur inter se separata est id quod est ipsum ens: & ipsum vnum: & hoc est primum principium: quod est deus de quo iam dictum est: quod est vnum esse. Sub hoc autem potuit aliud principium separatum: quod est vita: & iterum aliud quod est intellectus. Si igitur sit aliqua immaterialis substantia que sit intelligens: videns: ens: erit qui dem ens per participationem primi principii quod est ipsum esse. Erat quidem videns per participationem alterius principii separati quod est vita: & erit intelligens per participationem alterius separati principii quod est ipse intellectus: sicut si ponatur quod homo sit animal per participationem primi principii separati quod est alai: sit autem bipes per participationem secundi principii: quod est bipes. Hoc autem positio quantum ad aliquid quidem veritatem habere potest: simpliciter autem vera esse non potest. Eorum. n. que acciderunt alicui a diemunt nihil prohibet ad id quidem quod est prius ab aliquo vniuersali causa procedere: quod vero est posterius ab aliquo posteriori principio sicut alai & plante calidum quidem: & frigidum ab elementis participat secundum determinationem conceptionis: modum ad spem propriam pertinentem: que modum optinet ex virtute seminali per quam generantur. Nec est inconueniens quod ab aliquo principio aliquid sit quantum ad aliquid calidum. Sed in his que naturaliter predicantur de rebus generis impossibile est. Nam omnia que naturaliter de aliquo predicantur: sunt per se simpliciter vna. Unde aut effectus non reducit in plura prima principia secundum eandem rationem principii: quod effectus non potest esse causa simpliciter: vel simpliciter: prima causa. Unde & Aristoteles hac ratione videtur platonicos quod si esset aliud alai: aliud bipes in principii separatis non esset simpliciter vnum: alai bipes. Si igitur immaterialibus substantiis aliud esset id quod est esse: & aliud quod est viuere: & aliud quod est intellectus: ita quod viuens adueniret enti: vel intelligens videtur: sicut accidens subiecto: vel forma materie habet rationem quod dicitur. Eadem enim aliquid esse cum accidens quod non est causa subiecti: & aliquid esse cum talis forme quod non est causa materis: in immaterialibus substantiis ad ipsum esse eorum est ipsum viuere eorum. Nec est in eis aliud viuere quam intellectus esse. Unde a nullo alio habet quod viuant: intellectus autem sunt quod a quo habet quod sint. Si igitur omnia immaterialia substantia a deo sint immediate quod sunt: ab eo immediate habet quod viuant & intellectus esse sint. Si quid autem aduenit eis supra eorum essentiam: pura intelligibiles species: vel aliquid buisimodum: ipsum ad talia potest platonico optime procedere vel. Libusimodum in inferioribus immaterialibus inueniamus eandem quodam a superioribus

deriuat

Et opinio origenis & eius reprobanda. C. XII.

Sicut autem predictae positiones in multum magis ordine considerate non immediate: sed ordine quodam eorum perfectum a primo principio traiderunt: ita aliquid eorum volentes saluare in mediis eorum processum a principio totaliter ab eis nec ordinem subuenire. Et istas positiones auctores inueniunt origenes fuisse. Considerant. n. quod ab vno inflo auctore res diuersae & inaequales non possunt procedere: nisi aliqua diuersitate procederet. Nulla autem diuersitas procedere potuit prima productionem rei a deo que nihil presupponit. Unde ponebat omnes res a deo primo productas esse equales. Unde quod eorum inaequalitas substantiarum equalem non possunt posuit in prima rei productione composita non fuisse: sed quod postmodum rebus a deo productis diuersitas inuenit ex diuersitate motus voluntatis immaterialium. Quod et sua natura habet arbitrii libertatem. Quodam igitur eorum in suis principium ordinato motu voluntariae ueritatis: in eis praesertim: & hoc diuersimode secundum voluntarii motus diuersitatem. Unde & iterum eas quaedam sunt alio superioris effectus: alie uoluntario motu voluntatis a suo principio procedunt ad ueritatem: in in deterius & decenter: quodamque fluxu quodam minuente ut si fuerit compositus producendum occurrerit eis immaterialis substantiae ab ordine bonae ueritatis aligarentur quasi vsque ad inferiorem naturam placent. Unde & tota diuersitate eorum dicitur procedere ex diuersitate inordinatis uoluntarii motus immaterialis: ut quod minus a deo ueritatis fuerit non diluibus compositis aligarentur: quod autem magis ignobilibus compositis. Idem autem petitionis rationem uanae & ipsa positio impossibilis. Cuius quidem impossibilitatem rationem accipere est his que iam diximus. Dicitur est. n. supra speciales suas immateriales esse. Si igitur in eis sit aliqua diuersitas: eo quod hoc sit secundum formalem diuersitatem. In his autem que formales diuersitates equalitas inueniri non potest. Quod est. n. omnem formalem diuersitatem ad primam oppositionem reduci: quod est uariationis ad formam. Unde omnem formalem diuersitatem non ueritatis imperfecta existens respectu aliter se habet ad ipsas secundum habitudinem uariationis ad formam. Hoc autem in diuersitate specie nobis notat apparet. Sic igitur species diuersas in animalibus & plantis & metallis: elementis inuenimus secundum ordinem naturae procedere: ut paulatim ab imperfectione ad perfectissimum naturae conforgat. Quod etiam apparet in speciebus colorum: & sonorum: & alioque sensibilibus qualitatis. In his uero que naturaliter differunt eandem formam habentibus nihil prohibet equalitatem inueniri. Post enim subiecta diuersa eandem formam participare: aut secundum equalitatem: aut secundum excessum & defectum. Sic igitur possibile effectus spiritualis secundum esse esse esse:

si solum fm mām different eandem formas fm spēm habētes: s forte tales eas esse originē optinebat: nō multū discernē inter naturas spūales & corporales: q̄ vō spūales substantie immēles sunt necesse est in eis ordinē nature eē. Ad hoc fm hāc positionē necesse est spūales sōas: aut imperfectas esse: aut sup̄stas esse. Non n. inueniuntur multa equalia in vno gradu nature: nisi ppter imperfectiōnem cuiuslibet eoz: v̄l ppter pmanendi necessitatē: vt que numero pmanere nō possunt multiplicata pmaneat: sicut in entibz inco: sup̄ribz libz rebus multa indiuidua equalia fm naturā speciei: aut ppter necessitatē alicuius operatiōis ad quā virtus vnius nō sufficit: sed oportet agere gari virtutē multorum quasi ad vnam pfectam virtutem solutendā vt patet in multitudine belatorum & in multitudine trabentium nauim. Ita vō quom est virtus pfecta: s que sint pmanentiā in ordine sue nē nō multiplicant fm naturā in equalitate eiusdem sp̄i. Et n. vnius sol tūq̄ in equalitate ad semp̄ pmanendū ad oēs effectū pducendos q̄ sibi pueniunt fm gradū sue nē: et idem apparēt in ceteris celestibus compositis.

Substantie aut spūales s sunt multo pfectiores corpibus etiā celestibus. Non igit in eis inueniuntur multe in eodem gradu nē. Q̄na n. sufficere alie superfluerēt. Item p̄dicta postio vniuersitari regē p̄dicatū a deo subtrahi boni pfectio nem. vniuersitatis. n. effectus pfecti in hoc cōstitit: q̄ sine cause assimilē. Quod n. fm nām generatur: tunc pfectum est q̄ cōtingit ad similitudines generantis: artificialia etiā p b̄ pfecta reddunt q̄ artis formā psequunt. In vno aut p̄ncipio non solum sōderat q̄ ipsum est bonus: s cōs: vni: sed etiā q̄ b̄m iudicis p̄ceteris h̄s: et alia ad sui bonitatem p̄cipiendā adducit. Requirit igit assimilatio p̄dicta vniuersitatē a deo pducere: nō solum q̄ vniūquodq̄ sit boni: s cōs: sed & vniū superminuat alteri: vniū moueat alterū ad suū finē. Unde & boni vniuersitatis boni ordinis: sicut boni exercitūs. Idē igit boni vniuersitatis rēra subtrahit p̄dicta postio: s modas equalitatē in rex p̄ductio nem p̄mittens. Amp̄ius in cōueniens: id quod ē optimū in vniuerso attribueat casū. Nam id q̄ est optimū maxime h̄s rōnem finis intēri. Optimus aut in rex vniuersitate ē boni ordinis. Idē enim est boni cōe: cetera vō sunt singularia bona. Idē aut ordinē qui in rebus tunc inueniunt p̄dicta postio attribuit casū. s n. l. q̄ accidit vniū in illam fm naturam sic moueri fm voluntatē: s aliam aliter. Et si igit p̄dicta postio omē abicienda Ratio etiā positionis manifeste p̄met vanitates. Non n. est cadē rō iusticie in ditione aliquis totius et pluribus p̄ibus: s diuersice in d̄stribu tione: tunc cōe p̄ singularia. Quia n. aliquod

totum perfectus sit: fm hoc diuersas partes & in-
equales ad eius cōpositionē cōducit. Si n. omēs
essent equales iam nō esset totū pfectum. Quod
p̄ram in toto naturali: q̄ in toto civili. Non enī
esset corpus hōis perfectus: nisi mēbra diuersa
inequalis dignitatē haberent: nec esset ciuitas
p̄fecta: nisi in equales cōditiones: s officia diuersa
in ciuitate esserent. In d̄strubutiōe vō attendit
bonum vniuersitatis. Et ideo diuersis diuersa
signatur fm diuersitates in eis p̄cedent: p̄mū
cōperit eis diuersa. In p̄mū igit rēra p̄cedit
deus diuersa & inequalia inesse p̄mū attendit
ad id quod regit p̄fectio vniuersi: nō ad aliquā
diuersitatem in rebus p̄sistentibz: hoc accidit in
renumerandē finalis iudicij vniuersi retribuit
fm q̄ meruit.

Cōp̄mō assententū regē p̄sidentia a deo est
stantis: s gratie: s eius reprobatio. CA. XIII.

Quod solum aut in ordine spūalium sōas:
n aliqui errauerūt: ad modum inferiorum
reum de eis eximantur: sed hoc enī quā
būdam accidit circa agnitiōem & p̄sidentia ca-
rum dē. Dum n. spūalium sōarum intelligentia
& operatiōe ad modū humane intelligentie: ope
rationis diuidicare voluerunt: p̄sidentiam deī
& alia sōas in illis singularium agnitiōem nō habe
re: nec inferioris: s p̄ceptis humane agē actū p̄-
sidentiam gerere: q̄ enim in nobis singularis
quidē sensus est: intellectus aut p̄pter sui naturā
sem nō singulariter sed vniuersaliter est: s quod
est eximantur: vt intellectus sōarum spūalium
qui sunt multo simpliciōs: s nostro intellectu in
gularia cognoscere nō possunt. Non est aut in h̄
stantis spūalibus cum sint om̄o in eo: p̄cedit aut
sensu: cuius operatio sine compositē esse nō potest
Enī videt eis impossibile: q̄ spūale s substantia
quā de singularibus noticiā habent. Adheri-
tatio: est infamia inde p̄cedit eximantur demer-
bil nisi seipm intellectu cognoscere. Sic n. videt
mus in nobis q̄ intellectus ē intellectus p̄fecto
& actus. p̄ter hoc n. intellectus fit actu intellectū
nihil aut aliud deo est nobiliss quod possit ē
p̄fecto. Enī et necessitate p̄sequi arbitrant: q̄ ni-
hil aliud sit a deo intellectū: nisi eius esse. Am-
plius ea que ex aliquis p̄uidētia p̄cedunt: casu
lia esse nō p̄t. Et igit oia q̄ in hoc m̄do accidit
et diuina p̄uidētia p̄cedunt: nihil in rebus est
fortuitum & casuale. Item vniū rōnem. Aristo. in
6. metha. p̄mū: s q̄ oēm effectum p̄mū
bere cām p̄t: s q̄ qualibet cōposita necesse sit
effectū p̄mū sequi: q̄ oia futura et necessitate
tingerent: q̄ erit indocere quibz et effectus: s
rōm in aliquā p̄cedentem cām: s illam in alia
& sic inde quousq̄ veniat ad cām que illa ē: v̄l
sint. Idē aut iam posita est et quo in p̄t: vt

preterito fuit. Si igitur posita causa necesse est et
secundum ponitur necessitate consequens oēs futuri
effectus. Sed sola que in mundo sunt pussētie
subdunt: oēm cā nō solum est pōse vī pōerita: sed
ad eternū pōerit. Nō est autē possibile quin ea po-
sita effectū sequant. Non nā. cassā diuina puide-
tia necq; ignotitiam: necq; p impōeritiam pussē-
tia nō in quā nullus ca dā de se cōtendat: quē igit oēs
q; necessitate pcedere. Ad hoc sī deus est ipm
bonū opōq; oōdo puidentie eius sīm rōnem ho-
mī pcedat: aut igit inefficax est diuina puiden-
tia: aut vniuersaliter malū a rebus excludit. E-
idemus aut in singularibus generabilibus et cor-
ruptibilibus multa mala ptingere: et pōcipue inter
boles: in quibus pter naturā malā: que sunt
nōles defectus et corruptōes eōca eis: et aliis cor-
ruptibilibus rebus: superaddunt insup mala vī-
tiosum et inordinatū sicuti: puta cum iustis
multoties multa mala veniūt: in iustis autē bo-
na. Pōpter hoc igitur aliqui extimauerūt diu-
nam puidentia se exēdere vsq; ad sba similitudo:
et incoceptibilia et celestia corpora in quibus nul-
lum malū vīdebat. Inferiora autē puidentie sub-
di dicebat diuine vī aliarum spūalium sbarum
q̄cum ad genera: nō autē q̄nam a d in diuidas. Et
q; ea que pcedata sunt cō opinionū holium repu-
gnant: nō solum pbeas: s; etiā sapientū: certis rōnī-
bus ostendūm est pōicta veritates nō hēe et rō-
nes pmissas nō pcedere quod intēdunt. Et p-
mo quidē q̄nam ad diuinā cognitiōem. Sedo q̄-
nam ad eius puidentiam. Pōteret autē et necesse-
tate s̄mptit tenere: q; deus oium cognoscibilis
tam quocūq; tpe: vī a quocūq; cognoscere certissi-
mam cognitiōem habeat: vt nā. supra habitus est
dei sba est ipm et esse. Non est autē in eo aliud
esse atq; aliud intelligere: sic. nā. nō est q; pfecte sim-
piter: vnde nec s̄mptit p̄mū. Pōteret igit
q; sicut eius sba est sū esse: ita et ias sba s̄a sū
mū intelligere: seu intelligētia: vt eius pbs cōclu-
dit m. 12. mēb. Sicut igit eius sba est ipm esse se
paratum: ita et eius sba est ipm intelligere separa-
tus. Si autē s̄a q̄na forma separa ubil q; ad rō-
nem illius formē p̄nere possit et deesset: sicut si
albe do separa ēē: ubil quod sub rōne albedinis
cōp̄endat et deesset. Quilibet autē cognos-
cibilis cognitiō sub vniuersali rōne cognitiōis
cōtinet: op; igit deo nullus cognoscibilis cog-
nitiōem deesse. Cognitiō autē cuiuslibet cognosce-
tio est sīm modū subilātie ei: sicut et quilibet ope-
ratio est sīm modū operatiōis. Quāto igit magis
diuina cognitiō que est eius sba est sīm modū esse
ipm. Esse autē eius ē vnum simplex: s̄mū: et eter-
num. Sequit ergo q; deus vno simpliciter intuitu
eternam et s̄a de oibus necitas hēat. Ad hoc autē
id quod a b̄raccā cū nō pōt esse nisi vnu in vna-

quaq; nā. Si enī albedo possit esse abstracta so-
la vna esset albedo que abstracta esset: officio autē
alīe albedine ē cū cā p̄cip̄ are. Sic igit sicut
sola dei sba est ipm abstractū: et: ita sola eius sba
est ipm intelligere oīno abstractū. Diuina igitur
alīa sicut habent cō participatiōē: ita participatiue
intelligunt: seu qualitercūq; cognoscūt. Diuine
autē q; p̄cip̄ alīam p̄ participatiōem p̄fectum hū-
mānū in eo quod est tale p̄ essentia: et quā alīa de-
rīant. Pōteret igit deum oīam a quibuscūq;
cognoscunt cognitiōem habere. Nō s; pbs p̄ inco-
uenientiam habet: vt aliquid a nobis cognitiō: s̄t de
ignoniū: vt p; in p̄mo de aīa: et in 3. de mēb̄a.
Itē si deus se ipm cognoscit: op; q; p̄fecte cogno-
scat se: p̄fectus q; si eius intelligere est eius sba: ne-
cesse est vt quicquid est in eius sba ipm cognitiōem
cōp̄endat. Quilibet autē rei p̄fecte sba cogno-
scit necesse est vt et p̄fecte cognoscit. Cognoscit
igitur p̄fecte suā virtutem. Pōteret igit q; cogno-
scat oīa ad que sua virtus extendit. Dua autē vir-
tus extendit ad eod quocūq; modo in re-
bus: vt esse pōt: sive sit p̄cip̄m: sive cōsue sine
dicat: vt esse pōt: sive mediābus cāis scōis q;
cāe s̄mē vnt: magis ingēnit in effectū q; vt cāe
scōide. Pōteret igit deum cognitiōem habere s̄
oibus que sunt quocūq; modo in rebus. Simpt
sicut cā est quodāmodo in effectū sū similitudines
participatiōē: ita oīs effectus est in sua cā excellē-
tiori modo sīm virtutem ipm. In cā igit p̄mō oī-
um que deus ē: op; oīa emūctius erūtere ex nā:
q; etiā in seipm. Quod autē est in aliquo: op; q; in
eo sit sīm modū subilātie eius. Subilātia autē dei
est ipm intelligere eius. Pōteret igit oīa que quo-
cūq; modo sunt in rebus: ac in deo intelligibiliter
erūtere sīm emūctiam subilātie eius. Necesse ē
igitur deum p̄fectissime oīa cognoscere. Sed ac-
tionem errādī sūmptit et d̄mōstratīde Ari-
stotilis in. 12. mēb̄. Pōteret autē ostēdere q; p̄bi
ratione nō assequunt. Scēdū est igit q; sīm pla-
tonico odo intelligibilis p̄cip̄et ab oī dīni intel-
lectū: ita q; intellectus participatō intelligibile
ficeret intelligens actu: vt supra iam dōctūm ē. Et
p̄ hunc modū etiā Aristō. ostēderat p̄us in codes
libro q; supra intellectū et appetitum intellectuā-
lem quo celi m̄ ouer: est quod dā intelligibile gri-
ciparum ab ipō intellectu celus mōuēte sic dōctō
Susceptum intelligibilis: et subilātie: et inelle-
ctus agit: vt agens: quāsi dicat. actu intelligit p;
q; b; tam participatiōem suam intelligibile superius
Et ex hoc et rōne concludit q; illud intelligibile
sīm agis dīnū: et interpositis quibusdā m̄ ouer
q̄d nō de intellectu hōmī dīnū sīmū: cuius gri-
ciparione motor celi est intelligens actu. Quā si
istud dīnū sīmū nō intelligit: nō erit insigne ali-
quid dē se hēbit: vt dōctūm ē. Si autē intelligit

erit primo dubitatio quomodo intelligat: quod si intelligit participando aliquid aliud superius sicut per participationes eius inferiorum intelligit: intelligit se quod erit aliud aliud principalem respectu ipsius: quod etiam per participationem alterius intelligit non est intelligit per suam certitatem ita quod sua substantia sit sui intelligere: sed magis sua substantia erit in potentia respectu intelligentie. Sic, n. se per substantiam cumlibet participant: ad id quod per participationem obtinet: et ita ulterius sequitur quod aliud diuinitatem non erit optima substantia: quod est per potentiam, et docet etiam sequitur aliam dubitationem de eo quod intelligit ab optima substantia: sicut, n. deus per substantiam per se sui intelligere: sicut sua eius sit intellexit eius quod parat ad intelligere: ut patet: dubium erit quid sit illud quod intelligit prima substantia. Sic, n. intelligit seipsum: aut aliud diuersum a se: et si deus quod aliud diuersum a se intelligat: erit vterque dubia bene vtrum tempore id intelligat: aut quibus vult quibus aliud: quod potest aliud dicere quod nihil differt quod intelligat: mouet super hoc dubitationem vtrum aliquid differat: vel nihil in quocumque intelligit intelligere aliquid bonum vel intelligere quod dicitur per tingens et respodet satisfactio huius dubitationis: quod de quibusdam absurdum est intelligere: omnes potest esse sentias duplex: vel quod absurdum est intelligere de quibusdam vtrum ea intelligere sit: ita bonum: sicut que dam alia: cum quedam respectu aliorum sint vel multo peiora: vel multo meliora. Minus autem sensus est: quod videmus quod intelligere quodam in actu apud nos: vel esse absurdum: vel a alia ita by aut incommensurabiliter meditari de quibusdam. Habito igitur quod melius est intelligere aliquid bonum: igitur intelligere minus bonum potest: quod quod intelligit prima substantia est optimum: igitur intelligendo non mutatur: vel nunc intelligat vnus nunc aliud: et si per dupl. primo quidem: quod cum intelligat id quod est nobilissimum: vel deum est: sed reuertitur in mutare ad aliud intelligibile: quod mutatio est in aliud indignius. Secundo quod talis vicissitudo itellectuum in eis est motus quidam. Primum autem principium quod esse omnibus modis in obile: deinde redit ad de terminandam parat quoniam: in. f. de substantia sit sui intelligere: in an eis dei sit sui intelligere: quod sic dupl. per se. primo quod per se per se si prima substantia non est sui intelligere: sic sicut potest ad hoc sit probabile quod omnia intelligere est et laboriosum. Hoc autem dicitur est probabile ex eo quod in nobis sic accidit: sic quod in nobis potest accidere: non ex natura intellectus: sic ex virtute inferiorum: quibus vtuntur intelligendo: non deum est necessarium in omnibus. Si est si probabile accipiat ut velle sequitur quod primum intelligere sit laboriosum per me se: et ita non poterit tempore intelligere quod est permissa. Secundo per hoc quod si substantia sua non esset sui intelligere: sequitur quod aliquid aliud erit dignum: igitur eius intellexit. f. res intellecta per cuius participati onem sit intelligit. Et dicitur quod n. substantia intelligens

non est suum intelligere: quod potest quod substantia intellexit non dicitur et per se per hoc quod actu intelligit aliquid intelligibile: et si illud sit indignissimum. Sic autem per quod aliud sit actu nobilissimum. Unde sequitur quod aliud indignissimum intelligibile sit dignum: igitur intellexit quod non est intelligit per se suum essentiam: quare significandam est hoc. f. quod aliud intellexit aliud ab ipso sit perfectio intellexit diuinitatem: quod ad perfectionem ipsius intelligere: pertinet nobilissimum ipsius intellexit quod per hoc quod in nobis in quibus differt substantia cognoscens a cognitione actuali: dignius est quodam non videre igitur videre: et ita si sic sit in deo quod existit: et non sit sua intelligit: et aliquid aliud intelligat: non erit sua intelligit optima: quod non erit optimi intelligibile. Relinquitur ergo quod ipsum intelligat quod igitur sit nobilissimum omnibus. Per arguitur per dicta verba per diligenter consideranda: non est intentio eius extendere a deo simpliciter aliam vnus cognitionem: sic quod non intelligit alia a se quasi participat ea. ut per ea fiat intelligit: sicut sit in quocumque intellexit cuius substantia non est sui intelligere. Intelligit autem cum alia a se intelligit de seipsum: inquam ipse esse est velle et fontale principium esse: et sunt illi genere quodam vniuersali radii intelligit: omnia in te ligentiam operet dicens. Inferiores vero intellectus separati: quos angelos dicitur: intelligit quod se per singulas per se essentiam: alia vero intelligit in pluralibus positionibus per participationem formae intelligibilem separatarum quas deus vocabat: ut supra dicitur est in libro. de partibus per se: partem per dem per suam certitatem partem vero per participationem formae intelligibilium separatarum ipsius per se intelligibile: quod est deus a quo et esse: et intelligere participat.

C. Quod diuina prudentia ad minima se extendit. C.A.XIIII.

Itaque autem diuina cognitionem necesse est in similia vterque ad minima et extendere: ut necesse est sub diuina prudentie curas vniuersas extendere. Inuenitur, n. in rebus omnibus esse in ordine quodam per se res sibi inuicem subsumunt: et ordinantur ad finem. Necesse est autem sicut est de rebus a primo ordinem quod est ipsa bonitas. Et posterior singularum ordinem a prima et pura virtute derivantur quod aliquid derivat: per se in eo est per intelligibilem. f. modum. In hoc alio modo prudentie per se ab aliquo intelligere statim ordinem in rebus omnibus prudentie similitudinem. Necesse est igitur omnia diuina prudentie subiacere. Ad hoc primum motum inobedientem deus est omnium motionum principium est: sicut per motum eius est esse principium. In casu autem per se ordinatio tanto aliquid magis est cum ipso modum ordinem per se: et est ipsa alius operat quod cause sine. De igitur per se deum omnium motum vbi extendit ad est

etiam singulares cause mouentes. Non est autē aliquid cū deus nisi sit intelligens: cum sua sit: sit sicut intelligere: vt p̄ supra posita dicitur. verba ps. Vnūquodq; autē agit p̄ modū suū substatū. Deus igitur p̄ suū intellectū oīa mouet ad p̄p̄ nos finēs hoc autē p̄uidere est. Omnia igitur diuine p̄uidētie subsumt. Amplius si sunt res in vniuerso dispositio: huius operatio est ea est: eo q̄ oīa et sicut ma bonitate pendēt. Et Deus dicit autē aliqua esse ordinata p̄ se q̄ p̄ accidens ordinant. Est igitur totius vniuersi ordo nō p̄ accidens: p̄ se. Hoc autē requirit ad hoc q̄ aliqua p̄ se ordinant: q̄ p̄m̄ in tertio seraf vsq; ad vltimā. Si. n. p̄m̄ in ouerret fm̄ et eius intentio vltimus nō seraf: fm̄ vero tertius mouet: hoc erit p̄ser ināctioē p̄m̄ in o uentia. Erīt igit talis ordo p̄ accidens. Operet igit q̄ p̄m̄ in ouerret et ordinata intentio. Sed nō solum vsq; ad quēdam entis p̄cedat: s̄ vsq; ad vltimā. Omnia igitur eius p̄uidētie subsumt. Tres q̄ cause et effectui p̄uenit: emittētus inuenit in cā q̄ in effectus: cā. n. inefficax deriuat. Quicquid igitur in inferioribus cōtra existens p̄m̄ oīum cāe attri butur: excellentissime p̄uenit ei. Operet igitur atque p̄uidētia attribuire deo: alioquin vniuer sum cōsigeret. Operet q̄ diuinam p̄uidētia p̄ se cūsumā esse. Dicit autē in p̄uidētia duo p̄siderēda. s̄ dispositio: et dispositio: p̄m̄ executio: in quibus quodāmodo diuersa s̄ p̄fectiois inuenit. Nam in dispositione tanto p̄fectior ē p̄uidētia: hō p̄uidētia magis singulari mēte p̄siderat et ordi nare p̄t. Unde et oīa ogatur arres tanto p̄fecti⁹ b̄n̄it: hō quicquid singulari p̄t magis p̄ictari. Cir ca executionē totantō videt ēē p̄uidētia p̄fectio: hō p̄uidētia p̄m̄ media et diuersa agētia vni uersalia mouet. Diuina igitur p̄uidētia h̄s d̄sipo sionem intelligibilē oīum et singulariū. Et sequit̄ vo disposita p̄ plurimas et varias cāe: inter quas sp̄uales substantie quas angelos dicimus prime cāe p̄p̄iniores existētēs vniuersalium diuinam p̄uidētia creantur. Sunt igitur angeli vniuersa les creatores diuine p̄uidētie. Unde et signat̄ tur igitur. I. nuncij nōiantur. P̄nteloy. n. ē crequi ea que a dōo d̄sponuntur.

¶ Solutio opinionum p̄dictarū p̄ p̄dētia op̄i nione. **CA. XV.**

b Jo igitur visio facile est iam ad obiectiones supra positas respondere. Non ē. n. verum q̄ prima ratio p̄tendebat intellectuū dei: et angeloy singularia nō posse cognosce re s̄ intellectus humanus ea cognoscere nō p̄t. Et vt eius differētie euidētius appareat ratio: p̄siderandū est q̄ cognitionis ordo est in p̄p̄ortio nem ordinis qui inuenit in rebus fm̄ esse ip̄arū. In hoc. n. p̄fectio et veritas cognoscitōis erūt: q̄ rem cognatarum similitudinem habeat. In re

bus autē talis ordo inuenitur: q̄ superiora in ca tibus vniuersalia esse et bonitatem habent. Itō quidem ita q̄ obineant esse: et bonitatem sicut fm̄ rationem cōmūnem: p̄t vniuersale dicitur quod de pluribus p̄dicatur. sed q̄ quicquid in inferioribus inuenit in superioribus eminentius erūt. Et hoc ex virtute operatiua que est in re bus apparat. Nam inferiora in entibus habent cōtractatōis: seu d̄terminatōis virtutis effectiua ad d̄terminatos effectus. Superiora vero ha bent virtutes vniuersaliter ad multos effectus se extendētēs. Erūt v̄t superiora etiam in partem latius effectibus p̄tis operant̄ q̄ inferiora: et hoc maxime in corporibus apparat. Nam in inferioribus corporibus ignis quidem p̄siliū calorem calefacit: et semen humus aialis: v̄t plante ita d̄ terminatē p̄ducit indudendum huius speciei: q̄ nō p̄ducit alterius speciei in diuisiō. Et quo pa ter q̄ virtus vniuersalis in superioribus entibus dicitur: nō ex hoc q̄ nō se extendat ad particularē effectus: sed q̄ se extendit ad plures effectus: q̄ virtus inferior: et v̄t superior in singulari v̄tbe mētius operatur. Per hoc igitur modū quāto virtus cognoscitiua est alio: tanto est vniuer salior. Non quidem sic q̄ cognoscit solum vni uersalē naturam. Sic enim quanto effectus supe rior: tanto effectus inferior. Cognoscere enim aliquid solum in vniuersali: est cognoscere imp̄fecto et medio modo inter potentiam et actum. Sed ob hoc superior cognitio vniuersalior dicitur: quia a plura se extendit: et singulari magis cognoscit. In ordine autē cognoscitiuarum virtutū est virtus sensitiua inferior: et ideo nō p̄t cognos cere singula: nisi per sp̄s p̄p̄ias singulorum. Et quia indiuisionis principium est in ateria in rebus materialibus: ideo est q̄ per species indi uisuales in organo corporeis receptas vis sensitiua singularia cognoscit. Inter cognitiōes au tem intellectuales: cognitio intellect⁹ humani ē infima. Unde sp̄s intelligibiles in intellectu hu mano recipiunt fm̄ de bilissimū modum intel lectualis cognitiōis: ita q̄ earum virtute intel lectus humanus cognoscere nō potēt res: nisi p̄ vniuersalē naturā generis: v̄t sp̄s: ad quam re p̄sentandam in sola sui vniuersalitate sunt d̄eter minate et quodāmodo contractat: et hoc ip̄o: q̄ a singularium sanasmatibus abstrahuntur. Et sic b̄ntio singularia quidem cognoscit per sensum: vniuersalia v̄tē per int̄lectum. Sed superio res intellectus sunt vniuersaliores virtutis in co gnoscendo v̄t scilicet per intelligibilem speciem v̄trumq; cognoscāt: vniuersale: et singulare. De cōtra etiam ratio effectiua nō habere. Cum tū dicit q̄ intellectum ē p̄fectio intelligētia: hoc quidē veritatem habet: fm̄ sp̄m̄ intelligibilē q̄

est forma intellectus in se est actu intelligens. Non enim natura lapidis que est materialis est perfectio intellectus humani sed species intelligibilis abstracta a formis materialibus per quam intellectus intelligit lapidum naturam. Operatur autem quod cum omnis forma derivata ab aliquo agente per dat. agens autem sit honorabilis patiente seu recipiente quod esse illud agens a quo intellectus intelligibilis habet formam sit perfectio intellectus. Et sicut in intellectu humano apparet quod intellectus agens est nobilior intellectui passibili qui recipit species intelligibiles actu ab intellectu agente factas. Unde autem rem ipsam natura naturalem cogitare sunt intellectus passibili nobilioribus. Superiores autem intellectus angelorum species intelligibiles participant vel ab ipso secundum plato sic dicitur a prima substantia que deus est secundum quod prius est ad posterioribus aristoteles sicut se rei veritas habet. Species autem intelligibilis intellectus divinus per quam omnia cognoscit non est aliud quod eius substantia que est suam intelligere vel supra probatum est per verba patris. Unde relinquitur quod intellectus divinus nihil aliud sit aliud per quod precipitatur: sed ab ipso intellectu divino tanquam ab alio rati pervenit species intelligibiles ad intellectus angelorum. ad intellectus autem humani a sensibilibus rebus per actionem intellectus agentis. Et Tertium vero rationem solvere facile est. Nihil probatur aliquid esse fortuitum et casuale dum refertur ad inferioris agentis intentionem: quod tamen secundum superiores agentis intentionem est ordinatum. Sicut patet si aliquid in medio se aliquid mutat ad locum ubi sciat esse latrones vel hostes: quod occurrit est casualis et qui mittitur ut pote propter intentionem eius criminis non est autem casualis et qui hoc percontavit. Sic igitur nihil prohibet aliqua fortuito vel casualiter agere secundum eam que procedunt ad humanam cognitionem: que tamen sunt secundum divinam providentiam ordinata. Quarte vero rationem solutionem ex hoc accipere possumus: quod necessarius consuetudinis ordo effectus ad causam: accipit enim est secundum rationem esse. Non enim omnia causa eadem rationem producit effectus: sed eam malis per formam naturam per quam est actu. Unde oportet quod agens naturale quale ipsam esse tale producat et alterum. Digne autem rationale producit effectum secundum rationem forme intellectus quas intendit in esse deducere. Et ideo agens per intellectus tale aliquid producit quale intelligit in esse producendum: nisi virtus actus deficiat. Necessarium est autem ut causam virtus subiicitur ductio generis illius generis virtus proprias. Sicut si ad aliquos pertinet constituere triangulum ad eum etiam pertinet constituere triangulum equilaterum vel isosceles. Necessarium autem et possibile sunt proprie differre causis. Unde ad deum cuius virtus est proprie producatio entis pertinet secundum suam proportionem attri-

bueri rebus a se productis vel necessitate vel possibilitate essendi. Concedendum est igitur divinam providentiam ab eterno persistentem causam esse eum effectum qui secundum ipsam sunt et qui immutabili ordine ab ipso procedunt. Nec in se esse procedit ut necessarium sicut: sed sicut ens providentia disponit ut tales effectus fiant: ita etiam disponit ut effectus quidam sint necessarii ad quos causa propriae et necessitate agere ordinantur. quidam vero contingentes ad quos causa propriae contingentes ordinantur. Et his autem apparet quante rationem solutio. Sicut enim a deo cuius esse est per se sicut necessarium procedit contingentes effectus propter propriam causam productionem ita etiam ab eo quod summum bonum procedit aliquid effectus: qui quidem in eo quod a deo sunt boni sunt: tunc tamen tamen aliqui defectus propter defectum suorum ordinem etiam propter quas mala dicuntur. Et secundum hoc ipsum bonum est quod a deo tales defectus permittit euenire in rebus tamen: et est eueniens rebus ordinem ut bonum virtutum eruat ut effectus sequatur productionem summum tamen etiam quia ex malo virtus pervenit bonum alterum sicut in rebus naturalibus corruptio virtus est altera generatio: et in moralibus ex peccato virtus formam virtutis laetitiae. Unde per divinam providentiam non dicitur totaliter mala impediri. Et Errorem autem eorum circumscriptum eius reprobatio. CA. XVI.

Quos autem peccatos errores manducati erroris transgreditur: qui in obsequio peccatorum culis graviter errantur. Et Primo virtutum originem non in virtute sed in deo creatis in propria redigerunt: quod virtutum dicibile esse auctores bonorum alii vero auctores malorum. Secundo errant circa conditionem nature virtutum. Proferunt enim virtutes principium cogitare. auctores quidem bonorum virtutes esse ipsam lucem corporales infinitam virtutum intelligibilem: auctores vero in alio dixerunt esse quiddam corporales tenebras infinitas. Et Tertio vero omnia verunt propter rationem in rebus gubernationem: constituta omnia non sub uno principium sed sub pluribus. Unde que peccata sunt erroribus continent salutaris ut per se dicitur per singula. Primo namque penitus irrationabile est ut malorum ponat esse aliquid primum principium quasi eorum virtutum bono. Nihil enim potest esse actum nisi in se est ens actu: quod virtutes tale alterum agit quale ipsum est. Rursusque ex hoc aliquid agitur quod actu fit. Unde quod autem et hoc bonum dicitur quod actum et perfectionem propriam sequitur. Ad idem autem et hoc quod debito actu et perfectione virtutum. Sicut vita est corporis bonum. Vitae autem corporis virtus est actus virtutum. Unde et motus malum corporis dicitur per quod corpus est virtutum. Nihil igitur agit nec agitur nisi in se bonum est. In quibus vero virtutes in alium est in virtutibus virtutum in hoc quod perficere agat vel agit. Sicut bonum malum fieri dicimus si ad debitam perfectionem non

ducatur: edificatores malū dicim⁹ si in arte edifi-
candi deficiat. Neq; igit malum inq̄nam bonū
modi principii verū habet neq; principii ac-
tum esse pōt: sed cōsequit ex defectu aliquid agen-
tis. C. Secundo vero impossibile est corpus aliq̄d
intellectū esse aut vim intellectiū habere. Intelle-
ctus enī neq; corpus est: neq; corpus actus. Nihil-
quon nō esset oīam cognoscitū? vt imp̄obatur p̄b̄s
m. 3. de aīa. Si igit p̄mū principii cōstitit vim
intellectiū habere q̄d sentiat oēs q̄a de deo lo-
quūt: impossibile est p̄mū principii esse aliq̄d
corpale. C. Tertio vero manifestū est q̄ bonū ha-
bet simā rōnem. hoc enī bonū dicim⁹ in quod ap-
petitus tendit. Oīs autē gubernatio est fm ordinē
in aliq̄d finem fm cuius rōnem ea que sunt ad fi-
nē ordinant in iqm̄. Omnis igit gubernatio ē
fm rōnez boni. Non pōt igitur esse nec guberna-
tio nec principat⁹ aliq̄s in regimē malū in quā
tam est malū. frustra igit posuerit duo regna vī
principia cuius vnū bonoz aliud aut maloz est.
Videntur autē hic errorē p̄cessisse sicut atq; sup̄: adi-
cit: et q̄ ea que circa p̄ticulares eis p̄siderare
rūt coman sunt in vniuersalē rēnez cām trāsferre.
Videntur enī p̄ticulares effectus cōtrarios et con-
tridictorios cōmū p̄cessisse: hūc ut q̄ ignis ca-
lescat: aqua vero infrigidat. Hic crediderūt q̄ b
p̄cessus a cōtrariis effectū? in cōtrariis causis
non deficiat: vsq; ad p̄ma rex principia. Et q̄
oīs cōtraria cōmū videntur sub bono et malo in
quā cōtrariis semp̄ vnū est deficiēs vt nigram
et amaram: aliud vero p̄fectū vt dulce et albu: ideo
est manerūt q̄ p̄ma oīam actiua principia sine
bonū et malum. C. Sed manifeste descēserunt in
cōsiderādo cōtrarios naturā. Non enī cōtraria
oīno dūerē sunt: sed fm aliq̄d quiddē cōueniūt s; ali-
quid aut differunt. Cōueniūt enī in genere. dif-
ferunt autē fm dīas specificas. Dicit igit cōtra-
rioz sunt p̄trarie cōe p̄p̄t fm q̄ specificis differ-
rētis differunt: ita coz oī esse vnā cām cōmū to-
tū generis in quo cōueniūt. Causa autē cōis p̄ce-
dit et superior: est p̄p̄tis causis p̄ticularib⁹. Quāto
enī est aliqua causa fugio: tanto virtus eius ma-
ior est: et ad plura se extendens. Relinquit igitur
cōtraria nō esse p̄ma a verū actiua principia h̄ oī-
am esse vnā p̄mā cām actiuam.

C. Q. oēs substantie sepe tenent adeo producte.

CA. XVII.

Quia igit quāsum est quid de substantiis spi-
ritualib⁹ p̄cipi p̄bi plato et aristoteles sen-
serunt quā nō ad earū originē cōditionē na-
ture dīstinctōis et gubernatiōis ordinē: et in quo
ab eis atq; errātes differerūt. recitat ostēdere quid
de singulis habeat xp̄iane religiōis assertio. Ad
quod ostēdendū vtrū p̄cipue dionysij doc-
trina: qui sup̄ alios ea que ad sp̄itales ita p̄p̄-

tenent excellētius tradidit. C. p̄mū quidē igit
circa sp̄itālū itarū originē firmissime docet ip̄s
na traditio oēs sp̄itales itas sic et cetera creaturā
a deo ēē p̄ductas: et hoc quiddē canonicē scripture
auctoritate p̄batur. In p̄s. n. dicit. Laudate eūz
oēs angeli eius. Laudate eū oēs virtutes ei⁹.
Et enumeratis alijs creaturis subditur. Quia ipse
dicit et facta sunt ipse ināduat et creata sunt. Sed
et Dio. 4. c. e. e. i. e. r. s. h. e. o. g. n. i. e. s. u. b. s. t. i. t. u. t. e. p. l. o. i. e.
dicit dicens: p̄mū aliud dicere verū est: q̄ bona
te vniuersalē sup̄ cōtūalis diuinitas eoz que sunt
cōntias substantias adesse adiūmūt. Et post pau-
ca subdit q̄ ipse ecclesies substantie sunt p̄mū: et
multipliciter in p̄cipitōde dei facte. Et in quo
to caplo de di. no. dicit q̄ p̄p̄t diuine bonitas
radice substantiū intelligibiles et intellectuales
oēs substantie: et virtutes et op̄tates. Propter illos
sunt et virtutes vitā h̄it in deficiētē. Q. autē a deo
immediate p̄ducte sunt oēs sp̄itales substantie: et non
solū sustineēt existētē q̄to caplo de di. no. Sanctū
sime inquit et p̄uocissime virtutes ep̄ites: sic
in v̄stibulis sup̄substantialis trinitatis collocatē
ad ipsa et in ipsa esse et deiformiter esse habere et
post illas subiecte. i. inferioris sup̄subiecte. i.
inferioris mō esse h̄it a deo et extreme. i. infime
extreme. i. infimo mō sicut ad angelos. sicut ad nos
aut sup̄ mūdane. Per q̄d dicit intelligere q̄ oēs spi-
ritualis itarū ordines ex dīa dispōne influunt
nō ex hoc q̄ vna carū causatur ab alia. Et b
expressio in. 4. c. e. e. i. e. r. s. h. e. o. g. n. i. e. s. u. b. s. t. i. t. u. t. e. p. l. o. i. e.
sime est inquit oīam
cōe et sup̄ oīs bonitas p̄p̄t ad cōiōis suam ea q̄
sunt vocare sicut vniuersū eoz que sunt et p̄p̄tia
diffinis analogia. Quāquāq; n. r. e. m. cōstituit in
ordine qui cōp̄t sue nature. C. Similiter etiā
xp̄iane religiōis repugnat q̄ sp̄itales substantie ab
alio et alio principio habeat bonitātē et esse et vitā
et alia huiusmodi que p̄nēt ad earū p̄fectiōem
Nam in canonica scriptura vni et eīdē deo attri-
buit cōntia bonitas et q̄ sit ip̄s esse. Unde dicit
tur Mat. 19. Quis est bon⁹ deus q̄ aut sit ip̄s de⁹
patet. Mat. 10. 3. Querētū mo vī q̄d cēt n: mē de
ridit de⁹. Ego sū: qui sūm. Et similiter q̄ scripta
v̄stētū vitā v̄t dicit Deutero. 30. Ipse est em⁹
vita tua. Et h̄ic quiddē veritatē exp̄isse dionys. tra-
dit. 5. ca. de diu. nob⁹ dicens. q̄ sacra doctrina
non aliud esse bonū dicit et aliud existens et aliud
v̄tū aut sapiam neq; multas cōis et alioy alias p̄-
ductiōas deitates excedētēs et subiectas. In quo
remouet op̄inione p̄latenicoy qui ponebāt q̄ ip̄a
cōntia bonitatis erat sūmū de⁹: sub quo erat autē
deus qui est ipsum esse et sic de alijs v̄t supra dicit
est. Subdit autē sed vni⁹. i. deitas v̄t esse omnes
bonos p̄cessos. q̄ s. i. esse v̄tūere: et oīs alia
huiusmodi a sumā deitate p̄cedunt in res. hoc
etiam dūssus exp̄t car. xi. ca. de di. no. dicit

Non enim sicut quiddam dicitur aut angelicis dicitur
 per se esse quod est causa quod sint omnia. Solum enim quod
 sint existentia omnia et ipsa esse substantiale. I. sicut
 sicut dei est et per capitulum substantiae causa. Item
 capitulum quod effectum. Ita autem quasi forma creptar-
 rum. causa autem finalis. subditur autem. Necque vice
 generatam aliam deitate dicitur propter superduas
 vultum quodque vivit et ipsius per se vice est
 que. I. formaliter vivit in heretico in collige
 do dicitur principales existentis et carnis et
 personas quas et deos existentis et creatores per se fa-
 ciendes dicitur. C. Ad hanc etiam positionem exclu-
 dendas signanter dicitur yfius ab eternali dei boni-
 tate quam placitum sicut dei exponeret dicit in sicut
 stantibus spiritualibus procedere quod sunt et vivit et intel-
 ligunt et oia alia in modum ad earum perfectionem per-
 nentia ab ea procedunt. Et idem etiam replicat in sicut
 gulis capitulis ostendit quod abesse divinum habet quod
 sint et vicia divinus habet quod vivit et sic de ceteris
 Et si autem istane doctrine perantur ut sic dicitur spua-
 les substantie a summa deitate originem trahere quod fue-
 rint ab eterno sicut placitum et per se habent posse-
 rant: sed hoc habet assertio catholicae fidei quod cepe-
 runt esse postquam prius non fuerant. Unde dicitur In.
 40. Lente in creatus oculos vestros et videte
 quae creantur hoc. I. super oia oia. Et ne intelligeretur
 de coequalibus solum subdit. Qui educti in un-
 mero miliana celis. Sicut autem sacra scriptura non
 minime multum celi spiritualium statum educti exerci-
 tum propter earum ordinem et virtutem in creandis volun-
 tate divina. Unde dicitur Luc. 1. quod facta est eius ange-
 lo multitudine celestium militum. Dicitur igitur intelligi
 non solum coequalia sed etiam spiritualia sicut creationem
 de non esse in esse fuisse eductas. Item illud Ro. 4.
 Vocat ea quae non sunt tanquam ea quae sunt. Unde et dicitur.
 dicitur. x. c. de di. no. quod non omnia et absolute ingentia et
 vere eterna vbi quae sacra scriptura notat eterna sicut
 incorruptibilia et immortalia et immutabilia et exis-
 tentia eodem modo. I. notat eterna sicut quod dicitur elevati
 ni potest eterna et similia quod in quibus videtur
 de spiritualibus substantiis dicitur. Et postea subdit.
 Dicitur igitur non simpliciter coeterna deo qui est ante
 omni arbitriam eterna dicitur. Sed sacra scriptura in
 generis loquitur de principio creandis rerum de spua-
 libus substantiarum producendo expressam mentionem non fa-
 cit ne populo rudis: quibus lex proponebat idolatrie
 vanae occasio si plures spirituales substantias super oia coequalia
 reas creaturas introduceret firmo dicitur. Non
 potest etiam scriptura canonice expressa haberi quod
 deo creantur sicut angeli. Quod enim post coequalia crea-
 ta non fuerint ratio manifestat: quod non sicut deo et per
 se: etiam postea etiam est. Et etiam etiam auctore sacre
 scripture expressa colligit. Dicitur. n. Job. 38. Qui me-
 landat et firmat astra matutina et stabilizat omnes
 (1) dei. Per quos spirituales substantie intelliguntur

arguit alie sicut. xi. de ci. dei. Itaque ergo erit
 illi quod facta sunt sidera: facta sunt quarto de c. In
 quibus ergo tertio die factos esse angelos dicitur
 dicitur. In promptu est enim quid illis die factis sit
 aquibus vna terra discretas. Quibus dicitur in
 quibus. Tunc enim firmamentum factum est. Et postea
 subicit. Mirum ergo si ad ista opera dei pertinet an-
 geli. Item. In ista lura quod dicitur nomine accepto. Dicitur
 igitur vni istam angulum simul cum coequalibus crea-
 ta est spiritualis creatura que significat noie celi eius
 in gen. dicitur. In principio fecit deus celum et terram
 formatio autem eius et perfectio significat in iustis
 dicitur et ut multipliciter per quod in l. sup. gen. ad
 istam. Sed et damas. dicitur in tertio libro. quidam
 aiunt quod ad omni creatione. I. coequalis creaturę
 geniti sunt angeli quod et Greg. theologus dicitur prius
 excogitavit angelicas virtutes et celestes excogita-
 tio et opus fuit. Et dicitur sicut ipse namque dicitur
 fuisse. Sed et Jerro. p. dicitur gregoriū nazianzenum
 pulcherrime istam sequitur. Dicitur enim super eplam ad
 titum. Sed nihil nec dum nostri regis implent an-
 noy et quibus prius et erant ateo: ista ipsa istas se-
 entoy origine fuisse arbitrarium est: in quibus an-
 geli theoni et dicitur de ceteris ordinibus sicut
 deo ab ipso tempore viciibus atque mensuris: deo tunc
 te substatuerit. Quibus autem hoc estimo esse sine do-
 ctrine perantur: quod nimis presumptuosum videtur:
 afferere tantos ecclesie doctores a sana doctrina
 perantur de causa. Nam istam aug. magis vbi
 potest fuisse eoy quod ponit in reg. producit non fuisse
 regis ordinem sicut dicitur diei sicut quos scriptu-
 ra amoniat. Sed illos ser. dies refert aug. ad in-
 telligentiam angelicam ser. dicitur generibus perantur. Et
 tertia vero gregoriū nazianzenum Jeronimi et damas.
 sententias est sicut eoy positionem quod ponit in rerum
 producit de successione temporum ser. dies perantur
 Si enim creature non fuerint deo si mul. producit fuisse
 probabile est creaturas spirituales oia coequalia
 Si igitur vbi creati sunt angeli in auctore est quod
 ista loci non hys in creati est spiritualis substantia in ois
 creaturam coequalitatem cum locis sit atque coequalitatem non sit
 te. pro loco acceptam? spiritualis claritate qua illustra-
 tur a deo. Unde dicitur in. 1. etiam orō. Arbitri-
 mur quod si fuit appa ante institutionem sensibilibus
 ius et corruptibilibus modis: perfectio in luce fuit. Ne-
 que enim dignitas angeloy nec omnia celestium militum
 vel si quod est notatum aut etiam appellabile aut ali-
 quod rationalis virtus: vel manifestata sicut de gere po-
 terit: tenebris: sed in luce et lenitate deo et sicut
 bitis possidebat de qua re nec minus puro com-
 munitur. Si vero simul cum coequalis creatura creati fue-
 rint angeli quod loci potest habere: etiam non modo angeli
 ut oportet esse in loco de quo infra dicitur. Et sicut hys
 dicitur in quodam supmo celo spiritualis dicitur angelos
 esse creatos quod empiriam notant. I. ignem: modo ab

doctis a splendor. Et de hoc celo strabus & beda exponit qd dicit in principio gen. Creavit deus ce- lum & terram. Quibus bec expositio ab angulibus & alijs antiquis b^e ecclesie doctoribus nō tangat.

C De eodēde substantiā spūaliū. CA. XVIII

Et inde cōsiderat os qd de cōditōe spū- aliū substantiā sū catholice doctrine sen- tentiā sicut eadē. sicut igit quidā q̄ age- los putauerūt corporeos esse vel et materia & for- ma esse ppositos qd quidē sensisse videt orignem in primo gradū ubi dicit. Solus dei. i. p̄is & filij & spūsalis nature id p̄p̄us est: ut sine mā- li substantiā & abiq̄ vlla corporee adiectōis socie- tate intelligat existerē. Et ad hoc quidē q̄ ange- los corporeos ponerēt metuerē potuerūt eos vba scripture que attribuit q̄dā corpalia āgelis cū eol- etiā in loco corpali eēt p̄m̄ctet. s̄m̄ illud Mat. 18. Angeli eorū in celis semper vident facie p̄is mat- ris in celis est: eos moueri asserat s̄m̄ illud Isa. 6. Gloriam ad me vni⁹ de seraphin & qd est ampli⁹ figura corpali describit sicut ibidē de seraphin di- cit ser. ale. vni⁹ & ser. ale. alteri. Et de gabriele dicit Dan. 8. Ecce vir vnius vultus lineis & reneset⁹ accincti auro obtuso: & corpus ei⁹ quasi crisolitus & adnec alia ad ornātū corpōis p̄m̄ctia ibidē m̄ sub dicitur. C. Quidā autē de angelis dicit q̄ si nō sint corporei est tamē in eis ppositio forme & ma- terie qd et quibus rōnibus accipere velūt q̄ s̄p- p̄ia dicitur. Sed q̄ angeli i corporei sint cano- nica scripture auctoritate. p̄bat q̄ eos spū nōiat. Dicit enī in ps̄. Qui facit angelos suos spūs. Et ap̄s dicit ad Heb. 1. de angelis loquens. Dēs sunt administratores spūs in misterijs missi p̄pter eos qui herēditatē capiūt salutis. Cōsuevit autē scripture notē spūs aliq̄ incorporeos designare s̄m̄ illud Jo. 4. Spūs est deus & eos qui adorant eum in spū & veritate oportet adorare & Isa. 31. Egyp̄tiō hōi nō deus: & equi eorū caro & nō spūs? Dicit igit p̄is est s̄m̄ sacre scripture s̄m̄āz angelos incorporeos esse. Si quis autē diligētē velit ver- ba sacre scripture inspicere: et cūsdē accipere po- terit eos imales esse. Nōiat enī eos sacra scriptu- ra quasā virtute. Dicit enī in ps̄. Būdicit do- mino oēs angeli eius. Et postea subdit. Būdicit dō oēs virtutes eius. Et lac. 1. dicit. Virtutes celos mouebūt. Nō de sanctis angelis oēs doctores exponit. Nō autē male est nō est virtus sed habet virtutē sicut nō est cōtra sed habēs cō- trā. Sequit̄ enī cōtrā virtus. Nō est autē homo sua bñtate neq̄ sua cōtra neq̄ sua virtus. Si- milit̄ er autē neq̄ aliqd aliud et materia & forma cōpositū. Relinquit igit s̄m̄ mentionē scripture angelos imales esse. Utrūq̄ autē horū exisse oio- m̄i verbis vtrius qui in quarto ca. de d. no. de angelis loquēs dicit q̄ intellectuales substantiē ab

vniuersa corruptibē morte: & materia mūde exi- stunt & sicut incorporeales & imales intelligūt. In p̄mo enī ca. celestis lerar. dicit q̄ vna dispositō imales angelos: seraphinas māltas figuris varijs tradidit. Et in scdo ca. eiusdē libri querit que re fieri doctores ad cogitent formationē incorporealiū s̄. angelos venisset nō figuratū s̄ ut p̄e- ciosissimis figuris sed imalibus substantijs & de- vōtibus simplicitatib⁹ increm̄ figuris impo- suerūt. Et quib⁹ potest obus dē fuisse diuinitū sen- tentiā q̄ angeli sūt imales & simplices substantiē. Nō enī ex hoc p̄ q̄ frequētē eos uocat celestes i- tellect⁹ seu dīnas mētes. Intellect⁹ autē & mē s̄ ali- qd incorporeū & imale est vt p̄ba p̄bat in. 3. de aīa Aug. enī in. 1. sup gen. ad lram dicit q̄ primo die quo lūc facta est: oditio spūalis & intellect⁹ crea- ture lucis appellatōe imalē in q̄ nō intelligitur oēs sed angeli atq̄ virtutes. Damas. enī dicit q̄ angel⁹ sūt intellectuales & incorporei. Sed dubius facit q̄ postea subdit. Incorporei autē & imales dē s̄m̄ ad nos. De. n. op̄ari ad oēs grossum & male licent qd ad dō inducit vt nō dicitur angel⁹ p̄p̄ sua incorporeatē & imalitatē vna simplicitatē cogare. Corpales vō figure seu forme q̄ i scripture sacra i- terdū āgelis attribuit q̄ qdā s̄m̄ctitudinē sūt intelli- gēda: q̄ sicut dicit dō. in p̄mo ca. cele. lerar. non est possibīle nostre mēti ad imalē illā surrū creata- ri celestij seraphinaz & imitationē & cōp̄lationē nisi s̄m̄ se mālti manu dūctōe vtaf sicut & de ip̄o dō multa corpalia in scripturis q̄ quāsdā s̄m̄cti- nē dicit. vbi. 15. ca. ce. lerar. dōm̄ vbi⁹ exponit: qd spūale significat i angelis per oēs huiusmodi cor- poreales figuraz. Nec sōm̄ vniūmōde formas cor- poreas p̄ s̄m̄ctitudinē de angelis asserit: s̄ dicit enī ea q̄ p̄m̄ctē ad affectōnē sensitiui appetit⁹ vt per hoc dētur intelligi q̄ nō sōm̄ āgelis nō sunt corporei sed etiam non sunt spūs corpib⁹ vniū qui sensiti- cūdo p̄cipime vt sic in eis inuicem op̄antōe sic sensitiue. Dicit enī i. 2. ca. ce. 15. q̄ s̄m̄: in dōnabi- lis et passibili motu gignit: sed in angelis altero mō oportet irascibile intelligere declaris vt ex- timo virtū ip̄os rōnabilitatē. Alia s̄m̄ by sic. sed in angelis s̄m̄ctitudinē dēndit̄ virtū ip̄os: rōna- bilitates. Et s̄m̄ dicit q̄ p̄cipim̄ eis significat a motū dīnitū. Cui⁹ dōm̄ id qd ang. dicit in mono- de ciuitate dei: q̄ sancti āgelis sine ira punitis quos accipit eterna dei lege punitōes & m̄stris sine m̄stris cōp̄atione subueniūt p̄citantibus & eis quos deliquit absq̄ timore & op̄tūlaris & nō ulatū nōia p̄sentiū s̄m̄ctitudinē locutōis bñtate etiam in eos v̄s̄p̄ant p̄t et quāsdā op̄em̄ s̄m̄ctitudi- nem non p̄opter affectōnis infirmitatem. Nō dō it āgelis dicit eē i celis aut i aliq̄⁹ alijs corpa- lib⁹ locis nō i tellectū q̄ s̄m̄ i eis corpali mō. f. p̄ p̄actū dīnitūe s̄m̄ctaz s̄ mō spūali p̄ quāsdā s̄m̄

virtutis. Proprius autem locus angelorum est spiritalis secundum quod Dico. dicitur. 5. ca. de di. no. q. supponit spiritales substantie sunt intellectibus trinitatis collocatæ: Basiliius dicit in secundo exameron: q. si cur in luce et leticia spiritales habitant. Et Gregorius in libro de hominibus intelligibilibus epistola in intelligentibus locis sunt: aut in scriptis aut in superactibus intelligibilibus. Cum igitur in corpore sit intellectualis aliquid localiter: non ut in loco corpore dicitur et sic: ut in habitu in eis in eo quod ad est: ut dicimus deus esse in nobis: et post pauca subdit. Cum igitur in habitu sine fuerit in intelligibile aliquid vel loci aliquid: vel rei: ut in loco existens: abusus dicimus illic id esse propter actum eius et intelligit loci pro habitu sine suscipiente. Cum. n. deberemus dicere illic ubi dicimus illic est: hoc sequens Diana. dicit quod angelus ubi operatur ibi est. Aug. etiam. 1. sup. Gen. ad firmam dicit quod spiritus creator: mouet ad istum spiritum quod spiritus sine loco: mouet autem corpus partem et locum: et quibus obus datur intelligi suas spirituales non esse in loco corporali: et sic quodam modo spiritales. Et quod eodem modo potest aliquid moueri in loco: et esse in loco partem eius: et quibus in scripturis si referat ad locum corporalem est accipendus: secundum successione virtualis statum ad loca diuersa: vel est accipendus secundum intellectus intelligentis: sicut Dico. 4. ca. de di. no. dicit quod moueri dicuntur diuine mentes circulariter quod unitate illuminatibus pulchri et boni: in directum autem quod procedunt ad subiectorum prudentiam: aut quod prudentie minus habentes ingressibiliter manet circa deum et hoc igitur manifestum est quod circa ad idem spirituum sanctorum. I. angelorum facti doctores tradiderit asserentes eos incorporatos et imales et.

C. De distinctione spirituum angelorum. CA. XIX.

Proterius dicit propter ostendere quod secundum hanc doctrinam de desuetudine spirituum sit tenenda. Ubi et primo considerandum occurrit de diuisione bonorum et malorum. Et in. n. apud multos receptum est quod si spiritus bonorum: quod si malorum. Quod autem scire scripture copiosum. De bonis enim spiritibus dicit ad Heb. i. Omnes sunt administratores spiritus in ministerio multum propter eos quod hereditatem capiunt salaria. De malis autem spiritibus dicit Mat. 12. Cum imandus spiritus egerit ab hoste ambulat plocia arida quærens requiem: non inuenit. Et postea subdit: tunc vadit et assumit. 7. alios spiritus nequiores se. Et Iosephus Aug. narrat in. 9. de ci. de: quidam pferuntur: bonos et malos spiritus de eo esse: sicut bonos et malos demones notari: quod tamen melius de eo non nisi bonos asserunt quos nos angelos dicimus: demones autem secundum eodem usum loquendi: non nisi in malo accipiunt: quod ut dicit rationabiliter accidit. Demones. n. in greco a scia no

minantur quod sine charitate secundum solum apertum subdit: inhat: quod in malicie demones non eadem ab omnibus assignatur. Quod et. n. eos asserit naturaliter malos tanquam a malo productos principio: sic etiam quod spiritus non sit mala quod ad multorum errorum princeps: ut patet de ci. Sed huiusmodi efficacissime Dico. apud 4. ca. de di. no. dicit. Nec demones nisi mali sunt quod probat. Primo quod si non mali essent fieri oporteret dicere quod neque essent producti ex bono principio: neque in eis essent operantes: quod mali non est nisi aliqua nec si esset aliqua esset a bono secundum. Sed quod si sunt mali: aut si bus: sic spiritus corripuerunt quod est impossibile: multum. n. demones corrupti by. Di. si in eis aliis oporteret quod ea quibus mali contingunt quod autem est naturale est obus tale: et omnino tale. Sequitur ergo oia: et oino corripuerunt quod esse possibile: nisi quod quedam sunt in corruptibilia quod corrupti non potest: quod ea quod corrupti non totum corrupti. Huiusmodi spiritus non demones est mala. Tertio quod essent mali non essent a deo facti: quod bonum producit et sustinere facit: et hoc impossibile secundum illud quod supra probatum est. 1. q. 95 oia de eis est principium. Quod tamen demones semper eodem modo se habent: non si mali quod. n. est semper idem boni oppositum: et non semper mali non sunt nisi mali: quanto quod non sunt oino ex parte boni secundum quod sunt: et videntur et intelliguntur aliquid bonum desiderat. fuerunt autem alii ponentes demones naturaliter malos non quod corrupti sit malis: quod hoc quando inclinationem naturam ad malum: sicut Aug. 2. de ci. de introducto populum dicitur in epistola ad Enebonem: quod ad opinari esse quoddam spirituum genus: cui ex audire sit propter naturam fallax: officine multum: simulans decet demones: et spiritus alios defuitorum. C. Que quod opinio veritatem habere non potest: ponamus demones incorporatos esse et intellectus quod ad se paratos. Cum. n. omnia bona sunt: impossibile est quod natura aliqua habeat inclinationem ad malum: nisi sub ratione particularis boni. Vbi enim probet aliquid quod est particulariter bonum: aut cui nature: intentionem dicit malum in se totum repugnat perfectioni nobilitati nature: spiritus furiosus est quod dam boni est canis: quod tamen mali est hoc rationem boni. Impossibile tamen est in hoc secundum sensibile et compositum nam in qua cum huiusmodi edicat esse quoddam inclinationem ad bonum quod est bonum in malum. Sed de intellectu nature dicitur non potest: quod intellectus ordinem by ad bonum eodem: unde dicit non potest demones inueniri naturam inclinationem ad malum si sunt pure intellectuales non huiusmodi admittentes eorumque nature. Sciendum est ergo quod platonici potest erant: ut etiam supra dicitur: et demones esse alia quedam composita habent intellectus. Et in se habent composita sensibilia nam: sunt tamque passionibus subiecti sicut et comines: et quibus

dinatur ad mala. **U**t apulei⁹ in lib. de deo dicitur
 definitio demonum: dicit eos esse genere aia-
 lia: aio passiva: mēte rōnalia: coeque aerea tpe crea-
 ta. Et sicut ipse dicit subiecta est mēte demonum
 passiva: libidini formidini: iras: atq; inuif-
 modi ceteris. Sic ergo demones etiā loco viliter
 nūtur a dijs quos angelos dicim⁹: aerea loca de
 montib⁹ artribūter. et herca vō angelis sine dijs
 Hanc autē positionē hēns ad aliqd aliqui ecclesie
 doctores sequuntur. Aug. enī. 3. sup. Genl. ad istam
 videt dicere vel sub dubio relinquere q̄ demo-
 nes aerea sint alia q̄ corp⁹ aereos natura
 vigēt. Et p̄p̄terea mox rōndō solūtur q̄: sicut
 in eis et mētia q̄ tā ad faciendū q̄ ad pacē dōm
 est apē. f. aer. Et hoc idē in pluribus alijs locis
 dicit. Sed s̄ dionisi⁹ videt i demōib⁹ ponere ea
 que ad sensib⁹ alas p̄tinet. **U**dit. n. 4. ca. de di.
 no. q̄ est in demōib⁹ malis furor irōnabilia de-
 mens occupā s̄ fantasia peccata. **M**anifestū ē autē
 fantasia s̄ occupā s̄ irā sine furorē nō ad intelle-
 ctus ad sententiā p̄tē ale p̄tinere. Sed s̄ hētū
 ad locū quidā cū eis p̄ferūt parātes demones
 nō celestes vel spirituales angelos fuisse. vt aug.
 narrat. 3. sup. Genl. ad istam. sed s̄ Damasc. i suo
 li. demones et hīs angelis virtutib⁹ fuisse: qui
 terrestris ordinē p̄erant. Sed s̄ ap̄l. ad Ep̄. 6. nō
 minat diaboli p̄ncipē p̄tēs aere dui⁹. **S**ic
 currit hic aliud cōsiderandū dignū. **C**um enī vni
 cuiq; sp̄i sit attributa natura s̄ p̄ncipiā sue for-
 mē nō videt esse possibile q̄ in tota aliqua specie
 sit naturalis inclinatio ad id q̄ est malū s̄ sp̄i
 fm rōnem p̄p̄tē forme. Sicut nō oibus hominibus
 inclī nātis inclinatio ad immoderantā copie sue
 ire. Sic igit nō est possibile oēs demones hēre na-
 turālē inclinationē ad fallaciā s̄ ad alia mala etiā
 si oēs essent vni sp̄i: multo ergo minus si singuli
 essent in singulis sp̄ibus: quia si sine corporei ni-
 bil impedire videatur plures sub vna specie con-
 tineri. poterit enī fm diuersitatē materie diuersi-
 tas inclinatio vniq; sp̄i elari. **D**ep̄tēbit igitur
 dicere q̄ nō oēs natura nec semp fuerūt malis: sed
 aliqui eorū mali eē ceperūt p̄p̄o arbitrio passio-
 nē inclinationē sequentes. **U**t dīo. dicit q̄ iuriso
 f. a deo est sp̄ia demōib⁹ malis s̄ q̄i mētia ex-
 ceptis: q̄ p̄ sup̄bia ultra tē ipse sunt elati. Et po-
 tēta subdit quidā ad penā p̄ncipiā sicut nō cōsecu-
 tio finis vltimi: s̄ i defectu q̄ carētā debet p̄fectio-
 nis s̄ in potētia cōsequēti q̄ nātūter deſiderāt: s̄
 firmitas vntis p̄ferant nātū in eis ordinē reo-
 ctē a malo. **A**ug. etiā dicit in. 3. sup. genl. ad istam
 q̄ trāsgressores angeli an trāsgressorē suā fuerūt
 in sp̄io p̄tē aere p̄p̄nqua celo eis p̄ncipē suo
 nō diabolo nō archangelo indidimēte et p̄mens
 per trāsgressiōē quidā eos esse malos factos.
 Sed s̄ Damascen⁹ dicit in secūdo li. q̄ diaboli

nō natura mal⁹ fact⁹ est. sed bon⁹ et rōis et bono ge-
 nius libere sui arbitrii electi de veritate. **H**oc in
 sup. s̄ origenes in p̄mo p̄yared. s̄ aug. in. 11. de ciui-
 tate dei antequā facere scripture affirmat indūc-
 tes id q̄ habet. **I**sa. 14. dicit vtrūq; sub illud mē-
 ne regnā babilonis. **Q**uōd occidit de celo lucifer
 qui mane oriebaris. Et esech. 18. ad eū dicit i
 persona regis vti. **T**u signaculū similitudinē plen⁹ p̄-
 p̄tētia p̄fer⁹ de celo in dētia padit deo finit s̄
 postea sub dif. **P**erfectus i vti nātū a die p̄ditio-
 nis tue donec imēta est imigat in te. **E**loim ang.
 in his verbis dicit id q̄ dicit. **I**te homici-
 da erat ab initio et in veritate nō stetit s̄ etiā id q̄
 canonica Jo. dicit. q̄ diabol⁹ ab initio peccat re-
 ferens hoc ad initium quo incepit peccare. vel ad
 initium cōditionis hūane quo deceptū bosem sp̄i
 rimaliter occidit. **E** dicit autē ista p̄sonae vide-
 tur platonicoz op̄nio qui demōni quidā bonos
 quidā malos dicit: quasi eos p̄p̄io arbitrio bo-
 nos vel malos factos. **U**t s̄ platonis vltim⁹ p̄e-
 dēs dicit vti alios bonos demones esse: s̄ eos bonos
 fieri lares si meriti boni sunt. lemuces autē si ma-
 li seu larua: manes autē deos dicit i incertum est
 bonoz eos seu malos esse meritoz. sicut aug. in-
 troducit nono de ciuitate dei. **Q**ui q̄dem h̄m̄m
 ad hoc p̄misit factoz assertioni p̄condat q̄ p̄ me-
 ritū bonis vel malis aliquos demones bonos
 vel malos esse asserunt quia nō sit nōstrē cōsue-
 tudinā q̄ bonos sp̄is demones sed angeloz no-
 mine noim⁹. **Q**uāsi vero ad hoc q̄ dicit aliāho
 min⁹ mortuoz fieri demones et erronea postio
Ut **C**risostom⁹ dicit exponē id q̄ habet. **M**at.
 s. q̄ duo h̄ntes demonia creātes de monumētū
 p̄ter hoc loquit q̄ subdit de monumētis exētes
 p̄ntioſi dogmā imponere volebāt q̄ autē moſien-
 sū demones sunt. **E**tiā s̄ multi arupici occidit
 p̄eros vt aiām eoq; cooperatē habet. **P**ropter
 q̄ s̄ demonia clamāte: q̄n ali illius ego sū. **P**ō
 est autē alia defuncti q̄ clamantē demōn hoc ſan-
 gne vt decipiat audientes. **S**i enī in alteri corp⁹
 alia moſiū possibile est intrare: multo magis
 in corp⁹ suū. **S**ed neq; habet rōnes in qua pas-
 sam aiām coagari in qua sibi faciendū. **V**el hōiem
 posse virtutē in corpore s̄ in aliā trāsmutare istam
 s̄ aiām in istam demonia. **N**ec enī in corpore
 hoc machinari quis p̄t: vt in hōis corp⁹ faciat
 asni corp⁹. **N**ec enī rōnabile est aiām a coepe
 separā hic tam oberrare. **Q**uoz enī ale in manu
 dei sunt. **U**t s̄ qua p̄mōz neq; enī male fuisse
 s̄ que peccatoz sunt confessi hinc abducit. **E**t
 hoc manifestū est ex layaro s̄ diuine. **N**ec nō p̄u-
 dū est plonim in hoc a platonicoz op̄inione de-
 malle ponitum demones esse acria corp⁹ quod
 aliā hōim post mortē fieri etū in abū: q̄ etiā
 ale bonū fm platonicoz op̄inione p̄ter ista ce-

pona corruptibilia habet quædam etherea componi: quibus semper etiam post sensibilibus corporeis dissolutionem quasi in corruptibilibus unitur. Unde perit dicitur in libro de triplici coelestium generatione. His autem principibus corporeis utrimque appetitio et dicitur in generalibus et in corruptibilibus. Et sic de aliis a corpore separata per se accretalia esse non desunt. Sed per alios seorsum sicut demones quos malos esse dicitur in non solum sicut de inferioribus angelorum ordinibus etiam de superioribus ordinibus quos in corporeos et in malos esse ordinem inter eos videtur et si sumum omnium sunt. Unde Gregorius in quadam omelia exponens illud. Ezechielis. 28. Vis lapidiferos operimentum tui dicitur quod princeps malorum angelorum in aliorum angelorum comparatione ceteris clarior fuit. Et in hoc consistere videtur illis qui deos quosdam bonos quosdam malos esse asserunt per quod dicitur angelus notant. Unde et Job 4. dicitur ecce qui servavit ei non sunt stabiles et in angelus suis reperit pravitatem. Sed his multis difficultatibus. In substantia enim incorporea et intellectiva nihil appetit esse videtur nisi intellectu: quoniam quid est simpliciter bonum vel per se patet in. 1. in theophrasto. Nihil est effectus malus ex hoc quod est in relectum simpliciter tendit in hoc quod est simpliciter bonum sed ex hoc quod tendit in aliquid quod est primum quod bonum ac si effectus simpliciter bonum. Non ergo videtur esse possibile: quod appetitio aliqua incorporea et intellectiva sit mala efficiat. Rursus appetens esse non potest nisi bonum vel appetitio boni. bonus enim est quod appetit. Et hoc autem quod alius verum bonum appetit non est malum. Sed igitur in omni eo qui per primum appetit nisi effectus est appetitio apparet bonum tantum verum bonum. Hoc autem non potest esse nisi in suo iudicio fallat quod non videtur posse contingere in sua incorporea intellectuali: que falsis apprehensionis causa potest videtur esse non potest. Unde et in nobis quod intelligamus vere aliquid falsitas esse non potest. Unde Augustinus dicit in libro octoginta tertium quod omni qui fallat id in quo fallit non intelligit. Unde et circa ea quod appetit intellectum captum: sicut circa prima principia malum dicitur potest. Impossibile igitur videtur quod aliqua incorporea et intellectualis substantia per primum appetitum mala fiat. Adhuc in ista quod est intellectualis nature a corpore separata necesse est quod sit operatio a se ipsa distincta. Per se autem n. voluntatis rei ex eo quod operatio desubditur operatio vero recognitione ex objecto. Intellectus autem in se ipsum transfundit neque hoc neque voluntas merito sed abstracta sicut a lecti dimensio: ita et a seorsum successione. Ipsa igitur intellectualis operatio si per se videtur quod sicut est abstracta ab omni corporeali dimensio ita etiam excedat omnem successione temporalem. Et si aliquid intellectus operationis ordinum vel tempore a se: hoc non est nisi per accidens: sicut in nobis accidit in se ipsum intellectus nescit a se a se abstractis abstractis intelligibilem seorsum quas etiam eis

videtur. Sed in sua incorporea et intellectuali longum habere non potest. Ratione igitur quod per se substantie operatio et per se substantia sit extra omnem spatium successione. Unde et plus dicitur quod omni in eternitate substantiam habet et potentiam et operationem. Et in libro de eis dicitur quod intelligitio operatio eternitate. Quicquid igitur substantia in illa incorporea et intellectuali operatio potest: ita per se ab eis successione coheret illa. Sic igitur semper fuerit male quod est extra omnia: aut nequaquam male fieri poterit. C. Simplicitas est de ipsa eterna bonitatis vel dicitur in primo. ca. de deo. non. necesse est quod talis aliqua sine perfectio in principia de bonitatis firmata seorsum sunt deo propinquata. Et dicitur est autem istas intellectuales incorporeas per se opera esse. Sed aliquid corpora. et celestia non sunt susceptiva aliquid inordinatio vel mali: quia minus ille susceptibilis substantie inordinatio: malum capaces esse non poterunt. Unde et dicitur. 4. ca. ce. iterum. quod celestia substantia omnia super seorsum et rationabiliter unita et ea quod sunt rationabilia in participatio deinde traditio sunt facti et copiosiores ad deum sicut ordines artium manentes et semper ad imperia sicut est phas in fortitudine deinde inordinabilis amoris extenti. Hoc igitur videtur ordo regum habere vel sicut inferioria corpora inordinatio: malum potest esse subiecta non autem celestia corpora inordinatio in celestia corpora inferioribus unita per se substantia malum non autem ille susceptibilis substantie. Et hoc loci esse videtur quod poterunt demones quos malum esse dicitur: et inferioris ordine et compositos esse. Huc versus scriptis sanctorum doctor de angelis: hinc motus penitentia non potest phas hunc tractatus sicut nec plura alia que inspecta reliquit. C. Explicit opusculum. xv. videlicet tractatus in signis divini thome aquinatis de angelorum natura ad fratrem Rogerium solum fecimus. C. Incipit opusculum. xvi. eiusdem cetera auctoritas dicentes esse unum et eundem intellectum omnium bonorum.

Sicut omnes homines

minime noster scire desiderat veritate ita noster desiderat in eis bonis fugienda errores et eos qui factas affuerit consistandi. Inter alios autem errores in decem videtur esse errorum quod circa intellectum errorum: per quem nati sumus demeritis erroribus cognoscere veritatem. Invenit si per dem iam dudum circa intellectum errorum apud multos: et dicitur auctoritas sume et eorum qui afferunt nititur intellectum quem aristoteles possibile vocat ipse esse inordinatio inordinatio esse quodammodo per se a corpore separata: aliquid non vultur errorum et vultur quod ille intellectus possibile sit errorum. Contra quem iam pridem multa obiectum

Sed q: errantū ipudētia nō cessat veritati remi-
 ni ppositū nostre intentionis est iterato cōtra cum-
 de errorē cōfiteri cre alia quibus manifeste predi-
 catio errorē cōfiteretur. Hec id nūc agēdū est vt
 positū p dicitur ostēdam? errorē q: repugnet ver-
 rati fidei xpiane. Hoc n. cūq: sūm in p̄mptu ap-
 parere pōt. Subtrahat eū ab hōibz dūcitur
 intellectus? qui solus inter p̄ciosa incooperabilis
 & lineat alio appet: sequit post mortē mibi de ala
 bus hōium remanere nisi vniuersū; intelligit. Et
 sic tollit retrahitō sūmōz & penarū & diuersitas
 eosidem. Incendim? aut ostēdere positionē predi-
 cti nō man? cōtra p̄buc p̄ncipia esse: q̄ cōtra fidei
 documētā. Et quāuis dūda in hac materia verba
 latinōz nō sapient sed per p̄p̄mōz q̄ verba se-
 ctari se dicit quāz liberos in hac mā nūq̄ vide-
 rant nisi arīstotelē qui fuit scē p̄ p̄p̄tence in
 tuoz ostēdit? positionē p̄dctā et? verbis & sine
 repugnat oīno. Accipit dā est ergo p̄mā diffini-
 tio aīc quā arīst. in. 1. de anima p̄dit dicit q: aīa
 est actus p̄mō? cōpositi p̄fici organici. Et ne se-
 re al: q̄ diceret hāc diffinitionē nō oī anime p̄pe-
 tere. p̄pter hoc q: supra sūm p̄dinde dicitur sed oī
 aliqd cōe in omni aīa dicitur q̄ intelligit sic dicit
 quasi hoc esse nō possit: accipit dā sunt verba eius
 est quāda. Dicit enī. Vniuersaliter quēd dicitur
 est quid sit aīa. Substantia enī est que s̄ rōnē. hoc
 aut est q̄d quid erat hui? cōpōs. i. forma s̄ hōis cor-
 pōs p̄fici organici. Et ne sōne dīcat ab hac vni-
 uersalitate p̄e; intellectū excludi hoc re mouerit
 per id q̄d postea dicit. Q: quidē igit nō sit aīa
 sepabilis a corpē aut pars quedā ipsi? partibus
 apta nāc est: nō manifestū est. Quārdā enī p̄tū
 actus est ipsa. Et vero s̄m quōsdā nō s̄ p̄buc p̄
 p̄ter id q: nullū cōpōs sunt actus. q̄d nō p̄t intel-
 ligi nisi de hīs que ad partē intellectū p̄tinent
 potūne effectus volūtas. Et quo manifeste ostē-
 ditur: illius anime quam supra vniuersaliter dī-
 fīnerat dicit eam esse cōpōs actus: quādas
 partes anime que sunt quārdā partēs cōpōs
 actus esse. quādam autē nullius cōpōs actus
 esse. Quid est enim animā esse actus cōpōs:
 & aliqd parte m eius esse cōpōs actus vt infra
 manifestabitur. Unde in hoc eodē capitulo ma-
 nifestat animā esse actum cōpōs per hoc q: alī
 que partes eius sunt cōpōs actus: cum dicit.
 Considerare oportet in partibus quod dicitur est
 scilicet in toto. C. Alībz autem manifestis et
 sequentibus apparet: quomōd s̄ hāc generalitate
 diffinitionis intellectus includatur: per ea que
 sequuntur. Nam cum supra sūm p̄bauerit aīam
 esse actum cōpōs quia separata anima non est
 vtiens in actu: q: tamen aliqui? p̄tēst dicit actu
 t alē ad p̄sentiam alēntē: non solum si sit for-
 ma sed etiaz si sit motor: sicut cōfusibile ad p̄e-

sentias combrensio actu cōbūm: & quilibet mo-
 bile ad p̄ntam motientis actu mouetur p̄ oīz alī
 cui venire in dubium vtrūm corp? sic vniat actu
 ad p̄ntam anime sicut mobile mouet ad p̄ntas
 motor: sicut sicut materia est in actu ad p̄ntā for-
 me: p̄cipue quia p̄lar o possit animā non vni-
 ri corpōs vt formā sed in agis vt motorē &
 rectorē: vt patet per platonem & gregoriū mic-
 num. Quos ideo indico quia non fuerunt latini
 sed greci. Hunc igitur dubitationē infusius phi-
 losophus cum post p̄mā dicit subūgit. Alīplūz
 autem imāifestus si sit corpōs actus anima si-
 cut natura nauis. Quia igitur post p̄missa ad huc
 hoc dubium remaneret ideo subdit. figuratē
 quidem igitur sic dēterminat & dēfinitur de
 anima. Quia scilicet nōndū ad liquidū dēmo-
 strauerat veritatem. Ad hanc igitur dubitationē
 tollendā cōsequenter procedit ad manifestandū
 id quod est s̄m se & s̄m rationē certus per ea que
 sunt minus certa s̄m se: sed magis certa quo ad
 nōs idē per effectus anime qui sunt actus ipsi?
 Unde statim dūbūgit opera anime dicit q: anī-
 matum dūbūgantur ab inanimato in vniens: &
 q: multa sunt que p̄tinent ad vtrūq; scilicet intel-
 lectus: scilicet: motus: & status s̄m locum: & met?
 s̄m nutrimentum & augmentum. Ita q: cuiusq;
 in est aliquid hōm dicitur viuere. Etiaz ostē-
 so quomodo ista se habeant ad inuicē idē qual-
 iter vniū s̄m altero hōm dicitur viuere & qua-
 liter vniū s̄m hōm s̄m altero possit esse conclu-
 dit in hoc q: anima sit oī: nū p̄e dicitur p̄nci-
 pium: q: anima dēterminatur per suas partes
 vegetatus: sensitus: intellectus: & motor: & q:
 hec omnia contingit in vno & eodem vniens in-
 cut in hōmne. Et quia plato possit diuersas esse
 animas in hōmne: s̄m qua & diuersē operatōes
 vte ei commentar: consequenter dubitationem
 mouet. Vtrum vniū q̄d hōm sit anima per
 se vt sit aliqua pars anime. Et si sup̄tes vni-
 anime: vtrum differant solum s̄m anōnem aut
 etiaz differant loco. i. organo. Et subūgit q: de
 quibusdā hoc difficile nō videt sed quedā sunt que
 dubitantibus h̄nt. Quid enī cōsequenter q: mani-
 festū est de hīs que p̄tēt ad aīam vegetabilem
 & de hīs que p̄tēt ad aīam sensibile p̄ hoc q: p̄-
 te & aīala quedā dicit vniū & in quibus p̄e oīz
 operatōes aīcā s̄m in toto apparent. Sed de quibz
 dubitationem habeat ostendit cum dicit q: de
 intellectu & potentia p̄fectus nūq̄ ad huc ma-
 nifestum est. Quod nō dicit volens ostēdere q: in-
 tellectus non sit alē vt dēclarat: p̄tēst exponit
 & s̄ctatōe & ipsius. Manifeste enim hoc non se-
 quit ad hoc q̄d supra dicitur. Quodam enim du-
 bitationem habent. Unde intelligendū est. Alī-
 bil ad huc manifestū est: an intellectus sit anima

vel pars alicuius si pars alicuius separato loco vel ratione
trahitur. Et quia dicitur hoc a dicitur non esse manifestum
tamen quod circa hoc pariter videtur appere manifestum
subditum. Sed videtur genus alterum alicuius esse. Sed non
est intelligendum sicut commentator et sectatores eius
guerre exponit ideo dicitur esse: quod intellectus equivo-
ce dicitur de alia: vel quod dicitur diffinitio sibi non
possit adaptari. Sed qualiter sit hoc intelligendum
apparet ex eo quod subditur. Et hoc solum contingere separari
sicut ppter unitatem corruptibilem. In hoc ergo est alterum
genus: quod intellectus non in hoc videtur esse quoddam
proprium. alie autem partes alicuius corruptibiles. Et quod cor-
ruptibile et proprium non videtur in una forma eodem
modo posse: videtur quod hoc solum de partibus alicuius. Intel-
lectum poterit separari non quidem a corpore ut ppter
tatem poterit se exponit: sed ab alijs partibus alicuius: nec
in una forma alicuius dicitur. Et quod sic sit intelligendum ppter
ex eo quod subditur. Reliquae autem partes alicuius manifestae
est ex his quod non separabiles sunt. Subsistens alicuius ratio-
ne vel loco. De hoc enim supra quaesitum est: hoc est si
pars alicuius separari potest. Et quod non intelligat de separabi-
litate a corpore de separabilitate poterit ab intellectu
ppter hoc quod subditur. Ratio autem altera sicut ad intellectum
manifestum est. Sicut in uno. n. aliter est et opinatio mani-
festus est. Et sic manifeste ostendit quod de unitate non det
quodam supra motu. Supra enim quodam est verum una pars
alicuius ab alia separata sit ratio sicut etiam loco. Hic
distinguitur quodammodo ista istam ad intellectum de quo hic
nihil determinatum dicitur de alijs partibus alicuius mani-
festum esse quod non sunt separabiles. s. loco sed sunt altere
ratione. Hoc ergo habito quod aia determinat vegeta-
tione: sensus: et intellectus: et motus vult ostendere
inter quodammodo ad omnia istas partes alicuius corporis non
sicut natura naturae: sed sic forma materiae. Et sic cer-
tissime erit quod sit aia in eodem quod supra figuratiter
tantum dicitur est. Hoc autem probat per opationes animae
sicut. Et manifestum est cuius quod illud quo primo opatur ali-
quid est forma operantis. Dicitur dicitur scire aia
et scire scire: per primum autem scire quod anima. Quia per
aia non sciri nisi in quantum habet sciam. Et similiter
etiam sanari dicitur corpus et sanitate sed per primum
sanitate. Et sic per se iam esse formam alicuius et sanitates
corporis. Et hoc patet sic. Aia est primum quo vivimus
quod dicitur ppter vegetativum quo sentimus: ppter
sensitivum et movetur ppter motum et intelligitur
ppter intellectum et scindit. Quia ratio quodammodo
erit et species sed non est materia et vel subiectum. Mani-
festum ergo quod supra dicitur aiam esse actus corporis
ppter hoc videtur non solum de vegetativo sensitivo: et
motivo: sed etiam intellectivo. fuit ergo ista arist.
quod illud quo intelligitur sit forma a corpore ppter. Sed
ne alius dicat quod id quo intelligitur non dicitur intel-
lectum possibile sed aliud aliud manifeste hoc erit
dicitur ppter aristoteles in 3. de anima dicitur de intel-
lectu possibile loquitur. Dico autem intellectum quo opi-

natur et intelligit aia. Sed antequam ad verba ar-
istoteles quo sit in 3. et aia necesse est ad hoc ampli-
us circa hoc per ipsum in secundo de anima motum
ut ex collatione verborum eius ad manifestum apparet
erit et ista de aia. Et in aliam in eodem diffinitio
cepit distinguere potestas: dicitur quod potestas alicuius
sunt vegetativum: sensitivum: appetitivum: motum
loco: et intellectum. Et quod intellectus sit intellectus
ppter id quod potestas subditur dicitur etiam. Et
tota autem intellectus et intellectus vel dicitur. Unde
quod intellectus est potestas alicuius que est actus corporis. Et
quod huiusmodi potestas dicitur intellectus: uterque quod
diffinitio alicuius sit oibus dicitur partibus eodem modo
quod potestas. Et manifestum igitur est quod eodem modo
verum erit de anime et figure. neque enim sibi figura est
per triangulum et figuram: et que eodem modo sunt
quod hoc aia per dicitur est. Sed est ergo ista aia
aia per dicitur quod eodem modo est aia diffinitio supra
posita. Neque potestas de intellectu intentionis: sicut
aristoteles in hoc. 2. nisi quod postmodum subditur
tamen ostendit et minimum de rationatione et intellectus
quod in paucioribus est ut per sequentia apparet. Sed
quod magna ista est istam ad modum operantis
intellectus et imaginatione subditur quod de speculativo
intellectu altera ratio est. Respondeo. n. hoc inquitur
dicitur ad terminum. Et neque dicitur sicut alicuius
verum exponit quod ideo dicitur aristoteles quod de intel-
lectu speculativo est aia ratio: quod intellectus non est
neque pars alicuius: istam hoc erit dicitur in principio termini.
ubi resumit de intellectu tractatum. Dicitur enim de
parte alicuius est que cognoscit aia et spiritus. Nec debet
quis dicere quod hoc dicitur solum quod intellectus possit
hinc dicitur eodem modo sicut aliqui somniant. Hoc
enim dicitur est antequam aristoteles probet intellectum
possibilem et agentem. Unde intellectum dicitur
in eodem modo continet et agentem: possibilem sicut aia
in se eodem modo manifeste dicitur intellectus eodem
modo partes alicuius: ut iam dicitur est. Et sic autem consideranda
mirabilia diligentia et ordo in processu aristoteles.
Ab his enim incipit in tertio tractare de intellectu
in secundo reliquit in determinata circa intellectu-
tum. Dico autem supra reliquit in determinata circa
intellectum. Primo quidem videtur intellectus ab alijs
partibus alicuius sperari ratione solum autem eodem modo loco. Sed
deinde videtur manifestum dicitur cum dicitur. De intellectu
enim autem et spectativa potestas nihil ad hoc manifestum
est. Et hoc potestas primum resumit cum dicitur. Hoc
separabile erit. s. ab alijs alicuius sine non separabile
solum magis: in dicitur. Sed solum rationem. Hoc eodem
modo accipit hoc separabile solum magnitudine: pro quo
supra dicitur separabile loco. De eodem indetermi-
natum reliquerat de ista intellectus ad aia sine
partes cum postmodum dicitur. De speculativo autem
intellectu altera ratio est. Et hoc istam querit
dicitur. Sed dicitur quod habet istam. Tale est

intendit assignare que possit flare cum utroq; huiusmodi: siue sit separabilis aia magnitudine: seu loco ab alijs partibus: siue nō. Quod ipse modus loquendi satis indicat. Considerādus .n. dicit q; hō intellectus differētiā ad alias sic partes: siue sit separabilis ab eis magnitudine: seu loco. I. subiecto: siue nō: s; d; ratiōem tñ. Unde manifestū ē q; nō intendit hanc differētiā ostēdere q; sit ista a corpore separata s; esse. Idoc. .n. nō posset saluam cum utroq; p̄dictorum. Sed intendit assignare differētiā q̄sum ad modū operādī. Vbi subdit: r q̄so sit quidē intelligere ipsum. Sic igit; p̄ ea que ex verbis Aristō. accipere possumus v; q̄bus: manifestū ē actū q; ipse voluit intellectum esse partem aie que est actus corporis p̄fici. Sed q̄a ex quibusdā verbis p̄sequētib; auctore accipere voluit intētiōem Aristō. fuisse q; intellectus nō sit aia que ē actus corporis: aut pars talis aie: ideo etiā diligētius eius verba sequēns cōsiderāda sunt. Sciat; igit; post quēstionē motū de differētiā intellectu; r sensu; inquiri s; quid intellectus sit similis sensui: s; quid ab eo differat. Idoc. .n. supra de sensu terminauerat. I. q; sensus est in p̄tētia ad sensibilia: r q; sensus pars ē cor: ut patet ab excellētis sensibilibus. Idoc. ergo ē quod querit Arist. dicens. Si igit; est intelligere: sicut sentire: aut pari alicui; vtiq; erit ab intelligibilib; vt. I. sic cor: ut pars intellectus ab excellētis intelligibilib; sicut sensus ab excellētis sensibilib;: aut aliqd; hōmō alterum. .n. an intelligere est aliqd; hōmō simile. I. et quod est sentire: alterum nō q̄sum ad hoc. I. q; nō sit passibile. Idoc. igit; quēstionē istā respōdet r cōcludit: nō ex p̄cedentibus: sed ex sequētib;: que nō ex p̄cedētib; manifestantur: q; hanc partē aie op; esse impassibile: vt nō cor: ut patet: sicut sensus. Et si tñ quēdā alia passio eius: s; nō est illigere eōi modo pan dicit. In hoc ergo differat a sensu. Sed p̄sequēter ostendit in quo eius sensus p̄ueniat: q; I. op; hōmō partē esse susceptiuā sp̄ci intelligibilib;: q; sit in p̄tētia ad huiusmodi sp̄ciōes: q; nō sit hoc in actu s; suam nām: sicut ē de sensu supra: de hōi est: q; est in p̄tētia ad sensibilia: r nō in actu. Et ex hoc cōcludit q; op; sic hōe intellectum ad intelligibilia: sicut sensum ad sensibilia. Idoc. autē indicat ad excludēdum op̄tionē empēdoctēs alionim antiquor; qui posuerunt q; cognoscēs est de nā cognit; v; ipote q; terrātera cognoscimus: aqua aquā. Aristoteles autē supra ostēdit hoc nō esse verū in sensu;: sensuism nō est actus: p̄tētia ea que sentis: idem hoc dicit de intellectu. Et si autē differētiā inter sensum r intellectum: q; sensus nō ē cognoscitūm oim;: sed visus colorū: r ratiō: r modū: sic de alijs. Intellectus autē est simplic; cognoscitūm oim;. Idoc. ebat autē antiqui p̄bi ethianores q; cognoscēs

debet habere nām cogniti;: q; aia; ad hoc q; cognoscit: r ostiā: necesse est et principis oim; esse cognitam: q; vō Aristō. iam p̄bauit de intellectu q; similitudines sensu;: q; nō est actus: q; quod cognoscit;: r in p̄tētia nō: p̄cludit eōdē ratiōe: q; nō esse est intellectum: q; cognoscit: r ostiā esse immutūm. .n. nō cōpositum ex oib;: sicut empēdoctēs ponebat. Et ad hoc idocit ethianonē Anaxagorē nō tñ de hoc eodem intellectu loquētes: de intellectu qui monet ostiā. Sicut ergo anaxagoras dicit istum intellectū esse immutūm: vt imperet in oim;do r segregando: sic nos possumus dicere de intellectu humano: q; op; cum est immutūm ad hoc vt cognoscit: r ostiā: hoc p̄bat cōsequenter: habet sic sequēs littera in greco. Istus enī apparēs p̄hibet extraneum r obstruet. Quod potest intelligi et similia in visu. Et .n. effect aliquis color intrinsecus pan pillē: ille color interior p̄hiberet videri extraneū colorē: r quodāmodo obstrueret oculi nō videret alia. Similiter si aliqd; natura rerū quas intellectus cognoscit: puta terra v; aqua: aut calidū: r frigidū: aliqd; hōmō est intrinseca intellectu: illa natura intrinseca intellectui impeditet ipm;: quodāmodo obstrueret ne alia cognosceret: q; ergo ostiā cognoscit: p̄cludit q; nō cōtingit ipm; habere aliquam naturā de terminari; ex natura sensibilib;: quas cognoscit: sed hanc s; suam nām habet: q; sit passibile. .i. potentia ad ea que intelliguntur: q̄sum est de sua nā: sed sit actus illa: dō ea intelligit in actu: sicut sensus in actu sit sensibile in actu: vt supra in scō dixerat. Cōcludit ergo q; intellectus autē; intelligat in actu: nō in actu eōi que sunt: quod est q̄sum his que antiqui dicebāt. I. q; est actus ostiā. Et r; seerāt in thōnem de dicto Anaxagorē loquētes de intellectu qui imperat oib;: nō credere de hoc intellectu: hoc cōclusisse vtiur talis mod; loquēdis. Vocatus itaq; aie intellectus. Idoc. autē intelletus quo op̄nat; r intelligat alia: nō est actus eorū que sunt: s; intelligere. Et quo hō apparēs ip̄tētia quidē q; nō loquitur de intellectu qui sit aliqua ista separata: sed de intellectu quem supra dicit p̄tētiā r; partem aie quo aia intelligit: se cūdo quod supra p̄bauit. I. q; intellectus nō habet naturā aliquam de terminari; in actu. Hūdm autē p̄bauit q; nō sit virtus in corpore: vt auctores dicit: sed hoc statim cōcludit ex p̄missis. Vbi sequit; unde neq; misceri est ratiōabile ipm; cor potest. Et hoc s; p̄bat p̄p̄tūm quod supra p̄bauit. I. q; intellectus nō habet aliquā in actu r naturā rerum sensibilem. Et quo op; q; nō miscet eorū: q; si misceret eorū: haberet aliquā de naturā eorū: r hoc est quod subdit. Quālis enim vtiq; sit aliquis: aut calidus: aut frigidus: si cogamus aliquod erit sicut sensuoso. Sensus .n.

ppositional suo organo et ratiōe quodammodo ad
sua natura. Quod est in imitatione organi imuta
tur operatio sensus. Sic ergo intelligit istud non mis
ceri corpori quod non habet organum sicut sensus. Et quod
intellectus autem non habet organum manifestat per
dicit quodammodo qui dicitur quod anima est locus spiritus
accipit et large locum et receptio: more plato
nico nisi quod esse spiritum locum non puenit tota anima
solum intellectui. Sensitivus. n. pars non recipit
in se spiritus: sed in organo. Pars autem intellectiva non
recipit eas in organo: sed in seipsa. Item non sic est
locus spiritus: sed habet eas in actu: sed in poten
tia nisi. Quia igitur tam ostendit quid conueniat intel
lectui et similitudine sensus redit ad primam quod
dixerat: quod operatio partem intellectiva est passibilis
et sic ad mirabili similitudine et ipsa similitudine et sen
sus peludat dissimilitudine. Ostendit ergo sequen
ter quod non similitudine sit passibilis sensus et intellectus
per hoc quod sensus corumpitur ab excellenti sensibili:
non autem intellectus ab excellenti intelligibili. Et du
ius etiam assignat et supra pharis: quod sensitivus non
est sine corpore: sed intellectus est separatus. Hoc autem
vltimum verbum maxime assumit ad sui erroris
fulcrum: vultes per hoc dicere quod intellectus
quod sit anima: sed pars anima quodammodo separata: sed
est obliuio sensus eius quod paulo supra Aristotelem dicitur.
Dicitur. n. hic dicitur: quod sensitivus non est sine corpore
et intellectus est separatus: sicut supra dicitur: quod intel
lectus sicut qualitas: aut caliditas: aut frigiditas: si a
liquo organo erit: et sic est sensitivus. Et igitur rone
hic dicitur: quod sensitivus non est sine corpore: intellectus autem
est separatus: quod sensus per organum: non autem intelle
ctus. Manifestissime igitur apparet absque dubi
tatione ex verbis Aristotelem. hanc fuisse eius sententiam:
de intellectu possibili: quod intellectus sit aliquid anime:
quod est actus cognoscitivus: et quod intellectus anime non ha
beat aliquod organum corpore: sicut habet cetera po
tentia anime. Quomodo autem hoc esse possit: quod anima sit
forma corporis: aliqua virtus anime sit corpus
vult non difficile est intelligere si quis etiam in aliqua re
bus consideret. Videmus. n. in multis: quod aliqua for
ma est actus corporis et elementum: sicut: et in his
aliquam virtutem: que non est virtus alius elementum
est: sed consistit tali forme et alio principio: puta cor
pore celestium: sicut quod magis est virtus attrahendi
ferrom: et lapsus restringendi sanguinem: et pariter
videmus quod forme que sunt nobiliores habent aliis
virtutes magis ac magis superare: sicut maxime
quod virtus formae que est anima humana: per virtutem
totaliter supergreditur maxime corporalem. scilicet
intellectum. Sic ergo intellectus separatus est: quod si
est virtus in corpore: est virtus in anima. Anima autem
est actus corporis: nec dicitur quod anima in qua est intel
lectus sic et cetera anima corporalem: quod non habet

at est in corpore: sed quod intellectus quem Aristotelem
cit potest anime non est actus corporis. Hoc enim
anima est actus corporis medianibus suis potest
sed anima seipsam est actus corporis vult et cetera
specificum: alique autem potest anime sunt actus
potest quodammodo corporis deficientes ipsas ad ali
quas operationes: sicut ergo ostendit quod intellectus
nullius partium corporis actus est: quod anima
operatio non sit per organum corpore. Et nec alius
videtur per hoc et nostro sensu dicamus sicut Aristotelem
intentionem: inducenda sunt verba Aristotelem. existit
hoc dicentis. Querit. n. in. 1. p. locum visus ad
quantum oportet cognoscere spiritum: et quod est
Mou. n. omni formam considerat pertinet ad perfectum:
sicut subdendens. Sicut quod admodum meum
coram: et scilicet eo vult quod. i. visus ad ali
quem terminum: et visus ad quem terminum ostendit
subdendens. Cuius. n. causa vult quod. Quasi dic
cat in tantum medicum considerat verum inquam
perit ad sanitatem: propter quam verum inquam
considerat: et simuliter scilicet eo propter amicitiam:
qua perfectum considerat formam inquam est in ma
sic enim est forma corporis mobilis. Sicut accipit
dum est quod nullus inquam considerat formam inquam
ma. Terminum quod sunt in ma quodammodo: alio
est in forma: sicut in ma. Sicut enim in primo formam
separatum et similitudine: vult subdit. Et circa hoc.
est consideratio nullus de forma: que sunt separa
te quod: spiritus autem in ma. Sicut autem sunt iste forme
ostendit subdendens. Homo. n. hominem generat et ma
et sol. forma ergo hominis est in ma: et separata.
In ma quidem formam est quod dicitur compositum. scilicet. et
causa generationis: separata autem formam virtutem que est
propria homini. scilicet formam intellectualem. Vult ergo impos
sibile quod aliqua forma sit in ma: et virtus est inse
parata sicut expositum est de intellectu. Adhuc alio
modo procedunt ad ostendendum quod forma sunt
Aristotelem. quod intellectus non sit anima vel pars anime
vult visus compositum: vel forma. Dicitur. n. Aristotelem in
pluribus locis: intellectum esse perpetuum: et incorruptibilem:
sicut per in. 1. de anima vult dicitur hoc scilicet con
tingere separari: scilicet compositum et corruptibilem: in
primo vult dicitur quod intellectus videtur esse forma que
dam et non corumpitur: et in tertio vult dicitur. Sepa
ratum autem est solum hoc quod vere est: et hoc solum
imortale et perpetuum est. Quibus hoc vult quod
dam non exponant de intellectu possibile: sed de
intellectu agente. Et quibus obuius apparet quod Ari
stotelem. vult intellectum esse aliquid incorruptibilem. Vult
dicitur autem quod nihil incorruptibile possit esse forma
corporis corruptibilem. Mou. n. est accidentale: et
mensura per se vult esse in ma. alioquin et mensura
forma dicitur quod accidens. Nihil autem potest esse

ne eo quod inest ei p se. Ergo forma corporis nō potest esse sine corpore. Si ergo corpus sit corruptibile necesse sequeret formam corporis corruptibilem esse. Propterea forme separate a mātē forme que sunt in mā nō sunt et de spm: vt probatur in 7. metb. Quid ergo minus vna e adde forma numero potest nunc esse sine corpore: et nunc in corpore. Destructo ergo corpore: vt destruitur forma corpore: vt transit ad aliud corpus. Si ergo intellectus est forma corporis videtur et necessitate sequi q intellectus sit corruptibilis. Est autem scien- dum q rō h plurimos mouit. Nam Greg. nisce- nus imponit aristoteli cōtrario q: ponit aīam et formam corporis q postulat eam et corruptibilem. Quidam vō poluerunt ppter hoc aīam transire de corpore in corpus. Quidam etiā posuerunt q aīa haberet corpus quoddam incorruptibile a quo nunquā separaret. Et ideo ostendendum est p verba aristoteli q sic posuit intellectum aīam esse formā corporis q nō posuit eam incorruptibilem. In vnde in 10. m. et magis p se postq ostēderat q forme nō sunt ante mātē: q: quidō sanā homo: tunc est sanitas: figura. Et nec ipse similitudine est cū figura. Et neque p se inquiri verum aliqua forma remaneat post mātē: dicit sic in intellectum Boetij. Si vō aliquid post se retinere- at. f. ppter mām cōsiderandam est. In quibusdā enim nihil pōtber. Vt si aīa bndi est: nō ostēdit: s; intellectus. Quidam vō. impossibile est formae. Pater ergo q aīam que est forma istius ad intellectus partē dicit nihil pōtber remanere post corpus: q ante corpus nō fuisse. Cum. n. absolute dicitur q cause mouētes sunt ante: nō autē cause formales: nō querit verum aliqua forma est ante mām: s; verum aliqua forma remaneret post mām. Et dicit hoc nihil pōtber de forma que est aīa istius ad intellectus partem. Cū igitur sit similitudo aristoteli. verba hec forma que est aīa post corpus remaneret: nō tota s; intellectus: cōsiderandū restat quare magis aīa sit post intellectus: post corpus remaneret q; sit aīa partē et q; aīa forme post aīa mātē. Quis quidē rōnē et ipse aristoteli verbis asserunt. Dicit. n. in. 3. d. aīa. Separatū autē sit solum h quod verē: hoc solum imortale et ppetuum est. Nō autē igit rōnem assignare videtur: q; hoc solum imortale et ppetuum esse videtur: q; hoc solum est separatum. Sed de quo intellectus h loquar dubiū esse potest: quibusdā dicitur q loquitur de intellectu possibile: quibusdā q de agēte: quoy vtrūq; appareret falsum si dilligerent verba aristoteli. pōtberent. Nam de vtroq; dicitur aristoteli ipm separatū. Restat igit q intellectus de tota intellectu a parte. Que quides se parata dicit: q nō est et aliquod organū sicut ex vō aristoteli. p. Dixerat autē aristoteli. in. 1. de aīa: q

si est aliquid aīe operant passionum ppetuis: ipa ptingit vtrūq; ipam separari. si vō nullum ē ppetuum: ipas: nō vtrūq; erit separabile. Cuius quidē est rō talis est: q. n. vnuquodq; operat inq; etiam est ens: eo nō vnuquodq; operat operari quo sibi conuenit esse. forme igit que nullam operationē habent sine cōiunctione sue mātē: ipē nō opantur: s; cōposuntur est quod operat p formas. Cū igit mātē forme ipē quodē ppetue loquēdo nō sunt: s; eis aliquid est. Dicit. n. calor nō calefacit: s; caliditas: etiam calor: nō est q calidum ppetue loquēdo sed calidum ē p calorē: ppter q aristoteli. dicit in. 7. metb. q de accidentibus nō vere dicit q sunt entia sed magis q sunt entia: et similia rō est de forma s; talibus que nullā operationē habent absq; cōiunctione mātē: s; excepto q bonus forme ē principij cōiuncti statim. forma igit que habet operationem finem aliquam su potentiam: vel virtutem absq; cōiunctionem sive materię ipsa est que habet esse: nec est per esse compositi tantum: sicut alie forme sed magis compositum est per esse eius. Et ideo destructo composito destruitur illa forma que est per et compositum. Non autē oportet q destruat ad compositi destructionem illa forma per cuius esse est compositum: et nō ipa per et se compositi. Si quis autē contra hoc obijciat q aristoteles dicit in pmo de anima: q intelligere et amare: odare: nō sunt illius passio: eo id est amare: sed bonus habet illud finem q illud habet: quare et hoc corruptio: nec memoretur: nec amatur. Non enim illius erant sed cōiuncta: vt dicitur et patet responsio per dicitur. Tenentibus hoc exponens qui dicit. Vnuquodq; magis q; dicitur similitudo aristoteles. Nōdum enim de frugere opinione dicentium nō differre intel- lectum et sensum. Unde in toto illo capitulo loquitur de intellectu de sensu. Quod patet pcca- pue vbi probat intellectum esse incorruptibilem per exemplū sensus qui nō corrumpitur ex senectute. Unde et per totam sub conditione et sub dubio loquitur: sicut inquires et semper conueniens ea que sunt intellectus huius que sunt sensus. Quod precipue apparet ex eo q in principio solum ens dicit. Si enim et q; maxime gaudere: aut dolo- re aut intelligere motus sunt: vnuquodq; moueri aliquid. C. Si quis autem pertinaciter diceret vellet q aristoteles loquitur ibi determina- do. Sed hoc restat responsio: quia intelligere dicitur esse actus cōiuncti non per se: sed per ac- cidens. inquitur scilicet eius obiectum quod est fantasma ē in organo corpore: aliud q; iste actus q organum corpore: aīam creatur. Si quis autē querat vtrūq; intellectus sine fantasma ē nō intelligit quare: eo ergo habet et operationem in intellectualem postquam fuerit aīa a corpore

separata: scire debet qui hoc obicit q̄ istam que
 stionem soluere nō p̄inet ad naturā. Unde Ari
 sto. m. 2. p̄bicozum dicit de dialoquū. Quomodo
 autē separabiles hec se habent: q̄ quid sit p̄bico
 p̄ me opus est determinare. Et sumā dicit. n. q̄ al
 terum modum intelligēdi habeat alia separata:
 q̄ habeat cōiuncta: s̄m̄lem. I. alio substatij s̄
 separata. Unde nō sine causa Aristō. querit in. 3. de
 aia: vtrum intellectus nō separatus a magnitu
 dine intelligat aliquid separatus. Per quod dat
 intelligere: q̄ aliquid poterit intelligere separar
 q̄ nō p̄t nō separatum. In quibus etiam verōis
 vāldē notādam est: q̄ sup̄ra vtrūq̄ intellectus
 s̄. possibilē ē agere dicit separatum: h̄c t̄i dicit
 eum nō separatum. Et s̄. n. separatus in d̄m̄: nō
 est actus o: ganē nō separatus vero in d̄m̄: pars
 h̄e potentia aie: que ē actus cōpositio: sicut sup̄ra
 dictum ē. Iduisiō nō d̄t autē quēlibet: certissime
 colligi p̄t Aristotelē soluisse in his libris quos p̄
 eum scripsit de substantiā s̄ separata: et h̄is que
 dicit in principio. I. m̄. m̄. quos etiam libros vi
 dimus numero. 14. 13 mundi transitaros in lingua
 nostra. Sed m̄ hoc igit p̄ q̄ rōnes in cōtariūm
 necessitatē nō habent. Et sententia est. n. aie q̄ cō
 positio vniat: s̄ hoc impedit q̄ accidit: nō ē parte
 h̄a: s̄ ē parte cōpositio: quod cōm̄p̄ō: sicut p̄
 se cōp̄t leui et sursum: hoc ē leui et: vt sit sur
 sum: vt Aristō. dicit in. 8. p̄bicozum. Continēt t̄i
 p̄pter aliquod impedimētum q̄ nō sit sursum. Et
 hoc etiā p̄ solutio alterius r̄tū: sicut. n. quod h̄
 n̄m̄: vt sit sursum: q̄ nō h̄ n̄m̄: vt sit sursum sp̄
 differētis: et n̄ idē numero: et sp̄ est q̄ h̄ n̄m̄: vt
 sit sursum: 13 q̄ sit sursum: et q̄ nō sit sursum p̄
 aliquid impedimētū: ita differētis sp̄ due forme
 quarum vna h̄ n̄m̄: vt vniat: cōp̄ō: alia vō nō.
 D̄ n̄ vniat: et idē numero: sp̄ est p̄t h̄ n̄m̄: vt
 vniatur cōpositio: 13 q̄ sit actu sit vniatum: q̄ sit
 actu vniat: p̄pter aliquod impedimētū. Ad h̄c
 autē ad sui erroris sutimētum assumit q̄ Arist.
 dicit in libro de generatōe animalium. I. intellectus
 solus de foris aduenit et diuisiō est solus. Vni
 at autē forma que ē actus m̄e aduenit m̄e de fo
 ris: s̄ educit de potentia m̄e. Intellectus igit nō
 est forma cōpositio. Ad h̄c t̄i etiam q̄ ois forma
 cōpositio m̄iū causat et elementis. Vbi si intelle
 ctus est forma cōpositio humanitatis est et extri
 nsecō: s̄ est et elementis causata. Obicit autē vlti
 mus h̄ hoc: q̄ sc̄ queret q̄ etiā vegetatiua ē sensitiua
 est et extrinsecō: quod ē h̄ Arist. p̄t q̄ est vna
 s̄u aie: cuius potentie est vegetatiua: et sensitiua
 et intellectuina: cū intellectus sit et extrinsecō h̄
 Aristō. Ideam autē solus in p̄d̄pti apparet s̄u
 p̄missa. Cum. n. dicit q̄ ois forma educit de po
 tentia m̄e: educit de potentia m̄e est vobis mo
 dis. Primo modo formā dep̄dere a m̄ s̄m̄ est:

et operari. Alio modo p̄c̄sistere forme. Si. n.
 hoc nihil aliud sit quā m̄m p̄c̄sistere p̄c̄sistēdas
 videt quid sit formā de potentia m̄e educit. Si
 enim hoc nihil aliud sit q̄ m̄m p̄c̄sistere in po
 tētia ad formā m̄m̄ p̄bicozum dicitur m̄m̄ cōpo
 sitam p̄c̄sistere in potētia ad aliam intellectuam.
 Unde Aristō. in libro de generatōe animalium dicit.
 Simmā igit vegetatē in seminatōis et cōceptus
 s̄. mundā separāsi habere potētia statō d̄m̄: nō
 actu p̄s̄: q̄ modo cōceptus qui iam separāsi: o
 bum trahant: et officio eius aie fungant. Pr̄
 n̄pio. n. hec oia vna stirpis viuere vident. Dea
 quoq̄ sensuali pari modo dictum est: atq̄ etiā
 de intellectu. Omnia. n. potētia p̄s̄ b̄tēri h̄
 acti necesse ē: q̄ quia potētia dicit ad actum: nec
 esse ē vt m̄m̄ s̄m̄ eam rōnem sit in potētia s̄m̄
 h̄ rōnem p̄c̄sistē sibi et actu. Jam. n. ostēdit
 q̄ alia formis que nō h̄t operationē aliquid ob
 ḡs educit m̄e p̄uenit sic et actū: vt magis
 sint quibus p̄p̄ōta sunt et quodāmodo cōp̄ō
 cōtēctō: q̄ ip̄e s̄m̄ est b̄tē. Vbi sicut totus esse
 cap̄ ē in p̄c̄tōe ad m̄m̄: ita totus educit dicit
 de potentia m̄e. Alia autē intellectuā cū h̄t op̄
 tionē sine cōp̄ō nō ē s̄m̄ solū in p̄c̄tōe ad
 m̄m̄. Vbi nō p̄t dicit q̄ educat de m̄: s̄ magis
 q̄ ē a principio extrinsecō. Et h̄ et verbis Arist.
 p̄t. Relinquit autē intellectū solū de foris ad
 nire et diuisiō est solū: et clari assignat dicit. Vbi
 est ip̄is op̄ationē educit cōp̄ō alis op̄atō. Dicit
 autē vbi s̄ obicit p̄c̄sistēt. I. q̄ si intellectu
 aia est forma cōpositio m̄m̄ dicitur: cōm̄p̄ō
 de m̄m̄: et n̄ illa aia et p̄m̄itōe elementis dicit
 dicit. n. Arist. in eadem post vbi s̄m̄missa. Sed
 ois aie: siue vniat: siue potētia cōpositio aliud p̄
 pare vniat: magis diuisiō q̄ ea que elementis ap
 pellat: verus p̄t nobilitate ignobilitate aie
 inter se differētis: et n̄a eius cōp̄ō differēt. In
 est in semine oim̄ q̄ facit: vt s̄ a s̄re semina
 q̄ calor ocat: idq̄ nō ignis nō talis factus al
 qua ē s̄ sp̄s: q̄ in semine sp̄m̄: ois cōp̄ō: ois
 n̄m̄: n̄a que in eo sp̄s p̄p̄ōtionē respōdēt: et
 m̄to hellay: q̄ et in mixtione elementorum de
 d̄ intellectu: s̄ nec aia vegetatiua p̄ducit. Et
 vero tertio obicit q̄ se que ē sensitiua et veget
 tiua m̄ est et extrinsecō: et ad p̄ofus. Jam. n.
 p̄t et verbis Arist. q̄ ip̄e hoc indēterminatū reli
 quit: vtrum intellectus differat ab aliis p̄m̄
 aie subiecto: et loco: vt Platō dicit: vt rōe s̄m̄.
 Si vō def q̄ s̄m̄ d̄m̄ subiecto: sicat verus est
 nec ad hoc in edūm̄ sequit. Dicit. n. Arist. m. 2.
 de aia: q̄ similitudine h̄ ab̄t et quod de figurā q̄
 s̄m̄ aliam sunt. Sep. n. in eo quod ē consequēt
 est potētia quod p̄m̄ est in figurā: et in aia: vt
 in tetragono quidem trigonum: et in sensitiua aut
 vegetatiua. Similiter autē idē subiecto est etiam

intellectuum quod ipse sub dubio relinquere si-
lenter dicendum est quod vegetatum et sensitivum
sunt in intellectu: ut trigonum et tetragonus in
pentagono. Est autem tetragonus quod a trigono sim-
pliciter alia figura secundum speciem non autem a trigono quod
est potentia in ipso: sicut nec quaternarius a ternario
quo quod est pars ipsius: sed a ternario qui est sensitivum
existens. Et si pringeret ducentas figuras a ducentis
suis agentibus: producat trigonum quidem sensitivum a te-
tragono existens: haberet aliam causam producentem quod
tetragonum musicum et habet aliam speciem: sed trigonum
quod in se tetragonum non haberet eandem causam producentem.
Sic igitur vegetatum quod sensitivum a sensu
suo existens: alia specie autem est: et aliam causam producentem
habet. Et eadem in causa producentia est sensitivum:
et vegetatum: quod in se sensitivum. Si ergo
si dicat quod vegetatum et sensitivum: quod in se
intellectivum: est a causa extrinseca a qua est intellectu-
um: nullum in eo veniens se quod. Non enim in com-
mensum est effectum superioris agentis habere vir-
tutem quam habet effectus inferioris agentis: et
a duce amplius. Unde etiam anima intellectiva quod
fit ab exteriori agente: habet in virtutem quas ha-
bet anima vegetativa: sensitiva que sunt ab inferio-
ribus agentibus. Sic igitur diligenter considera-
re sero oibus verbis Aristotelis que de intellectu
humano dixit: apparere cum bonum fuisse senten-
tiam: quod anima humana fit actus corporis: et quod eius po-
tentie sit intellectus per effectus.

Hinc autem si dicere possit alibi peripatetici:
nunc de hoc ipso sententiam: accipiamus
primo verba Themistii in commento de anima
ubi sic dicit. Quas ergo differentias esse huma-
ni animi necesse est intellectum potentie: intelle-
ctum agentem hic prout illum quasi adustus
amplectens prout: quasi e duct in lucem et tem-
bram: et in actu consistit: deinde habemus in eo que-
dam affirmata: in quo universales rerum notio-
nes et scientie collocantur. Nam quod admodum ne-
que nate sumus: neque impositum est: quo: si alterus
dominus potentia est: alterum statua. Hinc hoc dicitur
per se formam domus potest: aut illud statua: nisi ars
magister: que ad domum et statua comparate sunt
figurat: et forma artificiosam imponit: atque ita do-
mum consistat domus et statua: ita intellectus potest
ne ab altero intellectu phisice potest: qui quod ipse
factus est: in actu semper nulli potentie affinis potest
sine: per rationem illam intellectum ad intelligendum ad
functionem ad usum artis et tenet creaturam habitum
et scientiam rerum absoluat. Atque hic intellectus
separatus et impenetrabilis in ipsius est. Intellectus
autem autem potentie: quod eandem esse quod intellectus
autem agentis: dignitate auctoritateque potest: quod
aliquando dicitur: ad dicitur: quod tunc magis est: ut
dicitur societate hac nobilitate sue non nihil despeti-

dij detrimentis facere: quod admodum itaque
lumen cum coloribus et coloribus accedit: non modo vi-
sui: sed coloribus etiam actum prebet: ita intellectus a
genis: qui intellectus potentie agrarum: non solum
intellectus actum ministrat: et res que potentia intel-
lecte sunt: facit: ut in eo intellecte sunt actu: atque he-
sunt forme miles: nomenclones omnes de singulari-
bus sensibus collecte: et postquam subdit. Qua-
lis est ergo ars ad suam materiam comparata: talis est
intellectus agens ad intellectus potentie: perbanda
Item hic oia facit: ille sit causa: et quo sequit: ut
in nostra potentate sit intelligere: et speculari cum
volamus: quod intellectus agens non quod admodum
ars sensitiva a sua materia est: sed totus intellectus potest
tunc in terminis intellectus habet. Sicut et intellectus in
sere: aut in se: non est: non extrinsecus: nonne paret
penetrabit in materiam universalem. Et eodem modo
intellectus agens intellectus primo affinis: vni-
cum illo reddidit: propterea quod vniuersales est: que et materia
et forma prebet: et in principio hoc rationes duas habet
Et quibusdam interpositis subdit. Hinc igitur vtri-
usque intellectus copulatio sumus. Si ergo ita ha-
bent oia que ex actu et potentia consistant: ut in his
aliquid sit ipsa res: aliquid essentia: sequitur ut aliquid
ego sim: aliquid essentia mea: ita ut ego sim is: qui
et actu et potentie prebet: et materia mea sit solus actualis
tunc: quod obiectum eadem que prebet hoc est scribere:
et in se mandare. Scribitur vero intellectus qui et potentie ob-
ponitur: scribitur in se non in quantum et potentie prebet
is quantum intellectus agens est: quod illuc quasi ob-
iectum: et vniuersales. Et postquam ad hoc manifestum
sunt subdit: ut ergo redeamus vniuersales sumus:
quod admodum aliquid est anima: aliquid sui anima est: quod
admodum subdit: est ab ipsa dependet anima: ita
ita aliquid ego sum: aliquid mihi est: et mea essentia.
Hinc autem ab anima prebet: non quod sensualem: quippe
que tantum materia intellectus potentie habet. Hinc
item ab ipso intellectu potentie: ut quod materia intel-
lectus agens sit. Hinc igitur: ut ab intellectu in agente
tunc essentia mea prebet: ac pendere dicat. Solus
enim intellectus agens proprie et materiam censend-
dus est formam: ut forma formans. Inferius
autem cetera: modo subiectum locum de formam
habent. Sane ordo nature et processus est: ut re-
spectu inferioris superioribus vice formam vtri-
usque: respectu superiorum inferioribus loco materia.
Summa vero et suprema forma: intellectus agens
tem consistat: que simul atque prebet et receptum
canit in eorum finem: quasi extreme materiam imponit:
ut potest: que nullam formam superiorum: aut nobis
biliterem haberet: loco materiam subiceret intel-
lectum agentem. Quod obiectum non proprie animus
et intellectus sumus. Et postquam reprobans quod
dam opinionem dicit. Quomodo statueret Aristoteles
in omnia non alteram per materiam habere: et per for-

ma inducente perfectiorem: necesse inquit est eandem differens in alia reperiri: eandem aliquam intellectum adesse: quia pura aie rationali g p se hantissima sit. Et post pauca etiam subdit. Et ceteris verbis illud subinde colligit confirmariis cupio Aristotelis quoniam fuisse intellectum agere: aut aliquid nostri esse: aut plane ipsos. C. Pater igitur et paterius verba ab omni: q no solum intellectum possibilem sed etiam agerem partem aie humanam esse dicit: Aristotelis hic fuisse. Et iterum q homo est id quod est no et alia sensitiua: vt quidem in entitatibus: s; ex parte intellectiva et pncipaliori. Et Theophrasti quidem libros no vidit sed eius verba introducit Themistius in comento de aia q sunt talia sic dicens. Plane factus hoc loco me oportet pncipaliter: si verba theophrasti de intellectu potentiaris: agente pncipaliter. De intellectu itaq; pncipaliter dicit. Quomodo intellectus inquit hominis extrinsecus accedit. C. Quomodo s; ap pncipaliter intellectus sit: quous quibusmodi cognoscitur nobis dicit: idem quoniam affirmatio naturae eius sit. Certe id quod dicit nihil actu esse intellectum: sed pte esse: recte baxenud dicit: quia tunc et in sensu: no nisi vltis eo ad vltis refecanda res est: magis tam nihil actu abandon: vt neq; ipse met sit: calumia hoc esse: et ratio cōtentionis calumia pncipaliter: sed ita intelligendum: vt in aia talis qdam sui generis potentia sit p subiecto formatus: ac gremio: qualis in rebus mltibus facultas illa est que constitutio eorum et concrecionis subferuntur. Porro quod dicit mterem extrinsecus accedens: no ita statendum est: vt qui vere oppositas inuicem habent: sed vt qui statim ab ortu: quasi comprehendere nos: complectas soleat. C. Sic igitur theophrastus cum quessisset duo. Primo quidem quo intellectus possibilis sit ab extrinsecus: tñ nobis cōnaturalis: et secundo que sit natura intellectus possibilis. Respondit primo ad seom: q est in potentia ortus no quide: sicut nihil existens: sed sicut sensus ad sensibilia. Et ex hoc cōtendit responsonem pncipaliter questionis: q no iteligitur sic esse ab extrinsecus: quasi aliquid adiecti a cōtendat: vt tēpo pcederet: s; a pncipaliter generacione: sicut cōtendit. cōtendens nam humanas. Q. aut Alexander intellectus possibilem possit et formam compositam: et etiam ipse auctoris cōtendit ignis vt auctoris pueris verba Alexander accepit: sicut et verba a Themistio pter eius intellectus affinitat. Nam q dicit Alexander de iure intellectus possibilem no esse aliud q; pncipaliter que est in natura humana ad intellectus agerem: et ad intellectibilia: tam pncipaliter no nisi aliud intellectus q; potentiam intellectus que est in aia intelligibilia. Et id dicit eam no esse virtutem in corpore: q; talis potentia no habet corporeale organum: et

no et ea ratione: vt auctoris impugnat finem q; nulla separatio est virtus in corpore: et vt a grecis ad arabes transierunt. Pncipaliter manifestum est q; auctora posuit intellectus virtutem aie que est forma composita. Dicitur. n. sic in suo libro de aia. Intellectus actus. i. pncipaliter eget corpore: et virtus composita ad omnes actus suos. Cōtendit: n. sicut intellectus eget corpore: et virtutem: sed nec semper nec omni. Sufficit. n. sibi pncipaliter. Nihil autem doctum est aia humana: sed aia est id q; habet has virtutes. Et sicut postea declarabimus est subiecta solitaria p se que habet pncipaliter ad actones quarum quedam sunt quod pncipaliter: nisi p instrumenta: p vltis eorum vltimo modo quoda vltis sunt quibus no sunt necessarii instrumenta aliquo modo. Item in pncipaliter parte dicit q; aia humana est perfectio pncipaliter composita in se in mentalibus: sicut quod attribuit ei agere actus de crine deliberandi et aduenire medicando: sicut hoc q; appropinquat vltis. Sed verum est q; postea dicit et pbat: et aia humana sicut id quod sibi pncipaliter. s. sicut in intellectu: no sic habet ad corpus: vt forma: nec eget vt sibi pncipaliter organum. C. Deinde sublinguenda sunt verba aristotelis sic dicens. Cum cōtendit cōtendit non sit pncipaliter: pfectiois equalitatis quibus possit inueniri subiectum et pncipaliter: tunc fiet apta ad recipiendum a datore: formam formam pncipaliter: etiam formis: que est aia hominis. Pncipaliter vero aie humane dicitur virtutes. Una operans: altera sciens quam vocat intellectus: vt et pncipaliter patet. Et postea multis argumentis pbat q; operatio intellectus no sit p organum corporeale: hoc aut pncipaliter no quasi vltis et pncipaliter auctoris auctoris repobare super possum erroret: s; vt ostendimus: q; no solum latini quorum verba quibusdam no sapimus: sed et greci et arabes hoc sentiunt: q; intellectus sit pars vltis potentie: sine virtute aie que est composita forma. Vnde in re: ex quibus per pncipaliter hoc erroret se affinis gl'ant: nisi q; min' vltis cū certis pncipaliter recte sapere q; cū auctoris aberrare: no tñ sicut pncipaliter q; pncipaliter pncipaliter de pncipaliter. O. Secundo igitur ex verbis arist. et aliorum sententiam ipam q; intellectus est potentia aie q; eorum forma: s; ipa potentia q; est intellectus: no sit auctoris organum actus: q; nihil ipam organum cōtendit organum operatio vt Aristoteles dicit. Inquirenda s; rationes quod circa hoc sentire sit necesse: et quia in doctrinam aristotelis oportet et actibus pncipaliter actus cōtendit: et ipso actu quidem pncipaliter intellectus qui est intelligere pncipaliter hoc cōtendit videt. In quo nullas firmas rationes habere possumus ea quia Aristoteles ponit: sic argumentatur. Anima est pncipaliter quo videmus et

telligimus: ergo et ratio quedam et species cepto
 nis ciuidam. Et a deo hinc rōm limitat: quod eam
 dicit esse demonstrationem. Nam in principio ca-
 pituli sic dicit. Non enim solum quicquid est oportet
 diffinitum rationem ostendere: sicut plures ter-
 minos dicitur: sed et eam esse: et demonstrare.
 et ponit exemplū sicut demonstrat quid est terra
 generis. I. quadratus p. u. n. o. n. e. s. i. e. m. e. d. i. e.
 p. p. o. t. i. o. n. a. l. i. s. Quidam autem huius demonstrationis
 et insubstantialis apparet: quod quicquid ab hac via di-
 uertere uoluerit: necesse habet in eadem dicitur.
 Manifestum est. n. q. h. b. e. m. o. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s.
 intelligit: Nam s. n. de intellectu queritur: nisi
 intelligeremus: nec eius quoniam de intellectu
 de alio principio querimus quod de eo quo nos intel-
 ligimus. Unde et Aristoteles dicit. Dico autem intel-
 lectum quo intelligit anima. Concludit autem sic Aristo-
 teles: quod si aliquid est primum principium quo intelli-
 gitur: oportet illud esse formam copiosam: quod ipse
 s. n. manifestauit: quod illud quo primo aliquid ope-
 ratur est forma: et per hoc per operationem. Quia
 unum quodque agit in quantum est actus. Et si autem unum
 quodque agit per formas. Unde oportet illud quod
 motu aliquid agit forma. Si autem dicas quod principium
 huius actus qui est intelligere quod nominamus
 intellectum non sit forma: oportet te inuenire modum
 quo actio illius principii sit actio huius hominis
 Quod dicitur in fine quidam conari sunt dicere.
 Quod si unum. I. Anaxagoras ponens huiusmodi principium
 intelligit quod dicit intellectus possibilis non
 esse animam: nec partem anime: nisi equo: si potius quod sit
 ista quedam separata: dicit quod illi intelligere sic separata
 est intelligere me: ut illi in intellectu ille pos-
 sibilis copulatur mihi: ut sibi per se in anima quod sunt i
 me et in te. Quod si fieri dicebat. Species. n. intel-
 ligibilis que sit una cum intellectu possibile: eius sit
 forma et actus eius huiusmodi subiecta. Quod ipsa san-
 ctissima anima intellectus possibilis. Sic ergo intelle-
 ctus possibilis primum nobis per formam suam medi-
 tatione sanctorum animarum: sic de intellectu possibile
 intelligit. h. b. intelligit. Et autem hoc habet per tri-
 pliciter. Primo quidem quod sic primum intellectus
 ad hominem non est per se prima eius gratia: ut theo-
 phylactus dicit: et Aristoteles in 1. p. h. c. o. r. v. b. d. i. c.
 et terminus nullis considerationibus de forma est ad for-
 mam per quam ad hanc generat et a se. Manifestum
 est autem quod terminus considerationibus nullis est in
 intellectus: per autem deus Anaxagoras intellectus non primum
 autem totum per se gratia: in eius operatione sen-
 sus: in quantum et sentiens in actu. sanctissima. n. et mo-
 tus actus a sensu per actum: ut dicit in 3. li. de anima
 De hoc quoque ista sententia non est per aliquid unum
 sed per diuersa. Manifestum est. n. q. species intelligibi-
 lis per quod est in sanctorum animabus et intellectus in potest
 tiam intellectu autem possibilis est per quod intellectus

in acta abstracta et sancta animabus. Si ergo species
 intelligibilis non est forma intellectus possibilis: nisi
 per quod est abstracta a sancta animabus: sequitur quod per
 species intelligibilis non primum intellectus sancta-
 animabus: sed magis ab eis est separatus: nisi forte de
 casus quod intellectus possibilis eorum sancta animabus:
 sicut speculum eorum bonum: cuius species
 reflectit in speculo. Talis autem primum manifestum
 est quod non sufficit ad primum actus. Manifestum
 est. n. q. actio speculi que est refutare non potest hoc
 potest attribui boni. Quia nec actio intellectus possibi-
 lis: propter dictam copulationem potest attribui bene
 homini qui est sortis: ut hoc homo intelligeret.
 Tertio quod dicitur quod una et eadem species numero est for-
 ma intellectus possibilis: et est simul in sancta ani-
 mabus: nec adhuc talis copulatio sufficeret ad hoc
 homo intelligeret. Manifestum est. n. q. per species in
 intelligibilis aliquid intelligit: sed per eam in intelle-
 ctum aliquid intelligit: sicut enim per species sensibi-
 lem aliquid sentit: per potestiam autem sensitiuam aliquid
 sentit. Quia partes in quod est color: cuius species sensibi-
 lis in actu est in visu: quod non videt: alia autem huius
 potestiam visum in qua est talis species videt. Talis
 autem dicta copulatio intellectus possibilis ad be-
 niam in quo sunt sancta animabus: quod species sunt in
 intellectu possibile: quod alia est copulatio partem in
 quo est color ad visum in quo est species sui coloris.
 Sicut igitur partes non videt: sed videt: eius color:
 ita sequitur quod homo non intelligeret: sed quod est san-
 ctissima intelligeret ab intellectu possibile. Im-
 possibile est ergo saluari quod huiusmodi intelligit per
 positionem Anaxagoras. Quidam vero videntes: quod per
 viam Anaxagoras sustineri non potest: quod huiusmodi intel-
 ligat: in aliam diuertunt vias: et dicunt quod intelle-
 ctus unum copulatur ut motor: sic in quantum et cor-
 pore et intellectu sit unum: sicut ex momento et mo-
 to: intellectus est pars huius hominis: et ideo ope-
 ratio intellectus attribuitur bene homini: sicut ope-
 ratio oculi que est videt attribuitur bene homini.
 C. Quod dicitur autem et eo qui boni: ponit.
 Quod mo quid sit hoc singulare quod est forte.
 Quam huius sit solus intellectus qui est motor
 aut sit motus ab ipso quod est corpus alium in
 vegetativa et sensitiva: aut si copulatur ex vitro-
 quod. Et quantum ex sua positione videtur: hoc tertium
 accipit. I. q. sit aliquid copulatur ex vitro-
 quod. Quod dicitur in 3. p. h. c. o. r. v. b. d. i. c. m. s. m. e. t. h.
 dicitur. Quam. n. quoniam partes huius: non ut acer-
 mus quod totum: sed liquidum est totum per partes est alia
 causa: quoniam in corporibus ipsi quidem tactus
 causa est unum essendi: alia vero visio: aut
 aliqua passio altera. Talis diffinitio vero non est
 primum: non primum quod ad modum huius: sed unum esse
 Quod igitur est quod facit hominem unum: et per quod unum
 non mixta: pura anima et bipes: alioque et si est unum quod

ipm aliqd aialt ipf; bipes. Quare nqz nō illa ipa
 nō est: et si fm pceptione hōies t hōis nō vnt
 sed duoz. s. aialis nō bipedis t totatit vtzq; nō
 erit homo vni t para aial t bipes. Pala: itaq;
 q; sic quidē acceptōibz cōsueverunt diffinire t
 dicere nō cōtingit reddere t solvere dubitationē
 Si aut est vt dicitur hoc quidā mātāib; vero for
 ma t hoc quidē potētia illud vero actu nō ad hoc
 dubitatio videbit esse. Sed si tu dicās q; for. nō
 est vni quid simpliciter sed vni quod aggregatio
 ne motoris t moti sequitur multa inducētia.
 C. p̄mo quidē q; si vni q; est sū vni t cas
 sequet q; for. nō sit aliquid t q; nō sit in specie nec
 in genere t vterius q; nō habeat aliquā actionē
 q; actio nō nisi enī. Vn si dicim; q; itelligit nante
 sit itelligi hui; tot; q; est naur t nauis; h; nante
 trā. Et si miter itelligi nō erit actus forē: s;
 intellectus tantū vtrūq; co; p; for. In solo enī toto
 q; est aliqd vni t cas actio p̄tis est actio totus.
 Et si quis aliter loquit; p̄cipue loquit;. Et si tu di
 cās: q; hoc mō cōū itelligit per motū; sū est af
 fectio difficilis in materie. p̄r intellectū enim
 humanū oportet nos deuenire ad cognoscēdū in
 tellectus simplices t nō cōuerso. Si vero dicat
 q; hoc idiuudū qd est for. est corp; aialū ala vege
 ratia t sensū tua: vt videt sequi s; eos qui possūt
 q; hō homo nō p̄tūm in specie per intellectū s;
 per aiam sensū nō nobilitat; ex ali qua illustratio
 ne intellectuē possibilis tunc intellectuē nō se ha
 bet ad forē nisi sicut motus ad motū. Sed scōm
 hoc actio intellectus que est itelligere nullo mō
 poterit attribui fori. Ad multiplicat; apparēt.
 p̄mo quidē per hoc qd dicit p̄s in xi. memb;
 q; quoz dixerim ali aliqd opus p̄r actionem.
 actio est in eo qd fit vt edificatio in edificato; cō
 tectio in cōtecto. Sū aut t alijs t totatit er mo
 tus in moto. Quoz vero nō est aliud aliqd opus
 p̄r actionē in eis cōtūct; actio: vt visio in vidē
 te t speculario in specularē. Sic ergo si intelle
 ctus penatur vni fori vt motus nūbit p̄ficat ad
 hoc q; itelligere sit in forte nec q; for. itelligat: q;
 itelligere est actio que est in intellectu trā. Et quo
 etiā p̄ salū esse qd dicit q; intellectus nō est actus
 corp; sed ipm itelligere. Nō enī pōt esse aliquid
 actus intell; igere enī nō sit actus intellectus: q; in
 telligere nō nisi in intellectu est: sicut nec visio nisi
 in visu. Vn nec visio pōt esse aliquid nisi illi cui
 actus est visus. C. Secūdo q; actio motus p̄ria
 nō attribuit instrumento aut moto: sed in agis cō
 uerso actio instrumenti attribuitur principali mouē
 ti. Nō. n. pōt dici: q; terra disponat de artificio p̄
 ti dici q; artifer fecit qd est opus ferre. p̄cipua
 aut opatio ipus intellectus est itelligere. Vn dato
 enī q; itelligere esset actio t rānsiē in aliter sicut
 mouere: nō se quere q; itelligere cōueniret fori

si intellectus vniat ei solū vt motor. C. Tertio q;
 in his quoz actio in aliter trāsiē oppositō mō
 attribuit actioē mouēti; mot;. Secūdo enī
 cationē enī edificat; dicit edificare, edificū ve
 ro edificari. Si ergo itelligere esset actio in alite
 rum trāsiēs sicut mouere ad hoc nō est dicēdū
 q; for. itelligeret ad hoc q; intellectus vniat erit
 motor: sed magis q; int; ellect; itelligeret t for;
 itelligeret: aut forte q; intellectus itelligēdo mo
 ueret forē: t for. moueret. Cōtingit enī quoz
 actio motus trāsiē in rem motā. p̄ura cum
 ipm motū mouet et eo q; mouet vt calcicū ca
 lesacit. p̄ter ergo aliquis sic dicere q; motum
 ab intellectu qui itelligēdo mouet et hoc ipō qd
 mouet itelligit. Hūc aut dicit aristo. restitū in
 2. de aia. vnde p̄cipit hui; rōnis assūptim;. Cū
 enī dicitur q; id quo p̄rio scim; t suamur t for
 ma. s. scia t sanitas sibi tangit. Quidā n. in pacē
 te t dispositio actio; uelle actus. Qd exponens
 tenuit; dicit. Hā t si ab alijs aliquis scia t sanitas
 est pura a doctē t medico tamē in pacē t rō
 positio facientia miterere actus cōditō p̄rib;
 que de natura. Et ergo intentio aristo; hōis rā
 dēt est verū. q; q; in motū mouet t habet actioē
 mouēti; oportet q; int; et actus aliquis a mouē
 te qui huiusmodi actioē habeat. Et hoc est p̄
 p̄ti quo agit t est actus: forma eius. Sicut si ali
 quid est calēsa cric; calefacit per caloz qui in hō
 a calefacit. Deur ergo q; intellectus mouerit
 mā forē vt itelligit vti quoz quoz mō qd est
 rāctū ab impōide intellectus in for. est p̄mo quo
 for. itelligit. Ad aut quo for. primo itelligit sicut
 sensū sentit. Aristoteles p̄buit esse in potētia
 t per hoc nō habet naturā determinatā nisi hō
 q; sit possibilis: per p̄s q; nō miscet; corp; h;
 sit separat;. Dato ergo q; sit aliquis intellectus
 tas mouens forē: nō ad hoc oportet q; ille intell;
 ctus possibilis de quo aristoteles loquit; sit in ai
 ma foris sicut t sensus q; t potētia ad oia sensibi
 lia quo for. sentit. Si aut dicat q; h; indiuudū qd
 est forē nō est aliqd p̄positū et intellectus: co; p;
 aiato negs est corpus aiarum tantum: sed est solū
 intellectus: hec iā; erit opinio platonis qui vt p̄
 gohis micenas refert p̄pter hōc difficultatē nos
 vult hōiem et ala; co; p; esse: sed aiam corp; t
 tem t vclut indatū co; p; t plotin; vt mag
 bus refert: ipam aiam hōiem esse testatur di
 cens. Qui videt nō ipse verus homo est: sed ille
 a quo regitur qd videtur. Sic cū moue aialis
 edite aiaro: cadit corpus a regente vidētū; s;
 cū qd videt in hōie mortale. Illa vero que est ve
 rus homo: est ab omni immortalitate p̄di idē aie
 na. Qui quidē plotin; vniat de magna cōmū
 ro: sibus ponit hōc p̄mctat; oēs aristoteles vt sū
 p̄tinas refert in cōmūto p̄dicamētō; . Nec aut;

his nec a vobis aristotelis videt discordare. Dicit in 9. eth. qd boni hominis est boni etiam etiam sui ipsius gratia. Intellectus enim gratia vniuersalis est videtur. Quod quidem non dicitur propter hoc quod homo sit solus intellectus sed quia quod est in hoc principio est intellectus. Unde in 1. sequitur dicitur. Quod admodum ciuitas principatus sui maxime videtur et omnis alia constitutio fieri homo. Ubi subicitur quod vniuersalis homo vel est b. l. intellectus vel maxime. Et per hunc modum arbitror et etiam in 1. vbi supra positus et platonem in verbis nunc inductis dicitur quod homo est anima vel intellectus. Quod a. homo non sit intellectus tamen vel est anima nisi multipliciter probatur. C. Primum quidem ab ipso gregorio nice no qui inducta opinione platonis subdit. Habet autem hic sermo difficile vel insolubile quod. Quia licet est vniuersalis esse potest eam inductam esse. Non enim vniuersalis tunc cum induitur. C. Secundo quod aristoteles in 7. meth. probat. Quod homo est equus et similia non sunt solum forma sed totum quiddam ex forma et materia vniuersale. Singulare vero ex vltima materia et forma ut socrates. Jam est et in alijs similibus. Et hoc probatur per hoc quod nulla pars composita potest dissimulare pre aliqua anima et recedente anima nec oculum nec caro dicitur nisi equinoce. quod non esset si homo aut socrates esset tamen intellectus aut anima. C. Tertio sequitur quod cum intellectus non moueatur nisi per voluntatem vel probatur in 3. de anima. quod si esset subiectum voluntati quod retineret homo corpus cum vellet et abijceret cum vellet. Non manifeste patet esse falsum. Sic igitur per intellectus non vniuersalis solum vel motor et quod etiam si hoc esset nihil proficeret ad hoc quod sciret intelligeret. Qui ergo hac positione defendere volunt. aut contentantur se nihil intelligere et indignos esse cui quibus aliqui disputant: aut ostendant quod aristoteles edocuit. C. quod id quo primo intelligitur est ipsa et forma. Propter etiam hoc edocuit ex hoc quod hic homo si aliqua specie localis. spiritum autem inquit formam aliquid nisi ex forma. Id igitur per quod hic homo spiritum formis est forma. Quia quodque aut ab eo spiritum formis quod est principium operationis spiritus. Propria autem operatio hominis in qua est homo est intelligere. Per hoc enim differret ab alijs animalibus et deo in hac operatione aristoteles sententiam vniuersalem constituit. Principium autem quo intelligitur est intellectus vel anima eia dicitur. Dicitur igitur spiritum vniuersalem compositum vel formam. Non quod dem ita quod ipsa intellectus potentia sit aliquid: organum actus sed quod est virtus anime que est actus corpus physici organici. Ad hoc spiritum in hoc operationem delinunt moralia philosophia principia. Substantia est quicquid est in nobis. Non enim est aliquid in nobis nisi per voluntatem. Unde et hoc ipsum voluntarium dicitur quod in nobis est. Voluntas autem in intellectu est vel patet per dictum aristoteles in 3. de anima.

et per hoc quod in substantiis separatis est intellectus et voluntas et per hoc etiam quod contingit per voluntatem aliquid in vniuersali amare vel odire sicut odimus latronem genus: vel aristoteles dicit in sua rethorica. Si igitur intellectus non est aliquid huius hominis: vel non est vere vniuersalis cum eo: sed videtur ei solum per summamata veliciter motor: non erit in huius voluntas: sed in intellectu separato. Et ita hic homo non erit deus sui actus: nec aliquis eius actus erit laudabilis vel vituperabilis quod est diuelli principia moralia philosophia. Quod cum sit absurdum et videtur hanc peritiam non enim esset necesse consilium nec leges ferre: sequitur quod intellectus sic vniuersalis nobis: ut vere et eo modo fiat vniuersalis: quod vere non potest esse nisi eo modo quo dicitur est: ut sit etiam potentia anime que videtur nobis ut forma. Respondeatur igitur ab istis omni dubitatione tenendum quod respondetur fidei vel dicunt: sed quod hoc substatere est nisi contra manifeste apparet. Rationes vero quas in contrarium adducit non difficile est solvere. Dicunt enim quod et hoc postmodum sequitur quod intellectus est forma materialis et non sit deudata ab omnibus naturalibus rebus sensibilibus per consequens que quid recipit in intellectu recipit sicut in materia individualiter et non vniuersaliter. Et vltimum quod si est forma materialis quod non est intellectus: actus et ita intellectus non poterit se intelligere: quod est manifeste falsum. Nulla enim forma materialis est intellectus in actu. Quomodo autem solutio apparet ex his que premissa sunt. Non enim dicimus aliam humanam esse formam compositam in intellectu vniuersalem que secundum doctrinam aristotelis nullum organum actus est. Unde remanet quod anima quantum ad intellectum potentiam sit immutabilis et immutabiliter recipiens et scilicet intelligens. Unde et aristoteles signanter dicit de anima quod est locus spiritum non tota sed intellectus. C. Si autem contra hoc obieciatur quod potentia anime non potest esse immaterialis: aut simplicior: quod eius essentia optime procederet si essentia anime humane esse esset forma materie et non per esse suum esset: sed per esse compositum: sicut est de alijs formis que secundum se nec esse nec operationem habent preter educationem materie que propter hoc immutabiliter materie dicitur. Anima anime humana quod secundum suum esse est forma cuius aliquid aliter dicitur materia non tota taliter comprehendens ipsam: eo quod maior est dignitas huius forme et capacitas materie: nihil pro habet quin habeat aliquam operationem vel virtutem ad quam materia non attingit. Consideret autem qui hoc dicit quod si hoc intellectus principium quo nos intelligimus est secundum esse separatum et distinctum ab anima que est compositum nostri forma est secundum se intelligens et intellectus: nec quodque intelligeret quodque non. Nec enim indigeret ut scilicet cognosceret per intelligibilia et per actus: sed per

tiam suas sicut alie substantie separate. Neq; eti-
am esse consensiens q; ad intelligendū indigeret
fantasmatibus nostris. Non enī inuenitur in re
rum ordine q; superiores substantie ad suas prin-
cipales perfectiones indigent inferioribus sub-
stantiis sicut nec corpora celestia formantur aut q;
fictantur ad suas operationes ex corpibus inferi-
oribus. Magnam igitur improbitate continet
sermo dicens q; intellectus sit quoddam prin-
cipium s; substantiam separatum t; tamen q; per
speciem a fantasmatibus acceptas perficiatur si
at actu intelligens.

Ita igitur consideratis quantitas ad id quod
ponitur intellectum non esse animas que
est uostri corporis forma nec partem ip-
sius sed aliquid s; substantiam separatum: con-
siderandum restat de hoc q; dicitur intellectu pos-
sibilem esse unum in omnibus. forte enī de agē-
te hoc dicere aliquam rationem haberet t; multi p;bi
hoc posuerunt. Nihil enī videtur incommensens
sequi ab vno agente multis perficiantur. Quisda
modū ab vno sole perficitur oēs potentie vst-
ite animalium ad videndū spūs enī; hoc nō sit
s; intentionē aristoteles qui ponit intellectu agē-
tem esse aliquid in anima. Unde cōparat ipsum
lumini. Solato autem ponens intellectu vnius
separatum cōparauit ipsum soli vt themistius di-
cit. Est enī vnus sol sed plura lumina diffusū a sole
ad videndum. Sed quicquid sit de intellectu
agente dicitur intellectum possibilem esse vnius
oium hominum multipliciter impossibile appa-
ret. C; primo quidem qui si intellectus possibi-
lis est quod intelligimus: necesse est dicere q; ho-
mo singularis intelligens: vel sit ipse intellectus
vel intellectus formaliter ei inherere non quidē
ita q; sit forma corporis sed quia est virtus anime q;
est forma corporis. Si quis autē dicat q; hic ho-
mo singularis est ipse intellectus: consequens est
q; h; homo singularis non sit alius ab illo homine
singulari: t; q; omnes homines sine vnus homo
non quidem participat iste speciei sed s; vnum
in diuiduum. Si vero intellectus inest nobis for-
maliter sicut iam dictum est: sequitur q; diverso-
rum corporū sunt diuersę alie. Sicut enim homo
est ex corpore t; anima: ita hic homo. f. calias aut
scotes est ex hoc corpore t; ex hac anima. Si autē
anime sine diuersis t; intellectus possibilis est vir-
tus anime quā anima intelligit: oportet q; differat
numero quia nec fingere possibile est q; diuersarū
rerum sit vna numero virtus. Si quis autē dicat
q; homo intelligit per intellectum possibilem
sicut per aliquid sui q; tamen est pars eius nō vt
forma sed sicut motor: iam ostensum est supra q;
hac positione facta nullo modo potest dici q; sol
intelligat. Sed dicimus q; forte intelligit per s;

q; intellectus intelligit licet intellectus sit solum
motor: sicut homo videt per hoc q; oculus videt
Et vt similitudine sequamur ponat q; omnium
hominū sit vnus oculus numero: inquirendū re-
stat verū omnes oculos sine vnus videns vel mul-
ti videntes. C; Ad cuius veritatis inquisitionē cō-
siderare oportet q; aliter se habet de primo mo-
nente t; aliter de instrumento. Si enim multi ha-
bentes vtantur vno t; eodem instrumento nume-
ro dicuntur multe operationes: puta cum multi
vtantur vna machina ad lapidum projectionē
vel elevationē. Si vero principale agēs sit vnus
q; vtatur multis instrumentis: nōblomē operans
est vnus: sed forte operans diuersis p;ceptis
diuersa instrumenta. Aliquando autem est ope-
ratio vna licet ad eam multa instrumenta requirā-
tur. Sic igitur vnitas operantis at; enditur non
s; instrumenta: sed s; principale agens quod
vtitur instrumentis. C; hoc dicitur igitur positio-
ne facta: si oculus esset principale in homine qui
vteretur omnibus potentis anime t; peribucece
pous quas instrumentis multi haberent vnus
oculum essent vnus videns. Si ergo oculus non
sit principale hōis sed aliquid sit eo principalis
quod vtitur oculo quod diuersificatur in diuersis
effectus quidē multi videntes sed vno oculo. Na
nūc est autē q; intellectus est ad qd est principa-
le in homine t; quod vtitur omnibus potentis anime
t; multis corporis partibus organis ppter hoc arit.
subtiliter dicit q; homo est intellectus maxime.
Si igitur sit vnus intellectus oium ex necessitate
sequitur q; sit vnus intelligens t; per cōsequē-
s vnus volens t; vnus vtens pro se vt cōsuetans ar-
bitrio oibus illis s; que hoc diuersificans ad i-
uicem. Et ex hoc vterius sequitur q; nulla differē-
tia sit inter homines quantum ad liberat; vo-
luntatis electionem: sed eadem sit oium si intel-
lectus apud quem solum residet principalitas t;
dominiū vtendi omnibus alijs est vnus t; idem
in diuersis hominibus quod est manifeste falsū
t; impossibile. C; Re pugnat enim his que appa-
rent t; destruit totam scientiam morale: quia
omnia que pertinent ad conseruationem ciuilem que
est omnibus naturalis vt aristoteles dicit. Ad s;
si omnes homines intelligant vno intellectu qua
liter alijs eis vtantur: aut vt forma sine vt motor:
de necessitate sequitur q; omnium hominū sit vnus
in macro ipsum intelligere quod est simul t; respe-
ctu vnus intelligibilis. Puta si ego intelligo la-
pidem t; tu similiter oportet q; vna t; eadē sit
intellectualis operatio t; mei t; tui. Non enī potest
esse eiusdem actui principij sine sit forma sine sit
motor: respectu ciuilem odieci: nisi vna numero
operatio eiusdem speciei in eodē tempore. Nō
manifestam est ex his que philosophos veterum

nat in .v. phisicor. Unde si essent multi homines habentes unum oculum omnium visio non esset nisi una respectu eiusdem obiecti in eodem tempore. Similiter ergo si intellectus sit unus omnium: & quatuor quod omnium hominum idem intelligentiam eodem tempore sit una actio intellectus sit tantum: & peccat cum nihil eorum sit que ponuntur homines differre ab invicem in operatione intellectus: & diversificatur, fantasmatia enim peccantula sunt actioni intellectus sicut colores actioni visus. Unde per eorum diversitatem non diversificatur actio intellectus maxime unius in intelligibilibus. secundum que tamen ponunt diversificari scientiam huius a scientia alterius in qua tum hic intelligit ea quorum fantasmatia habet & ille ea quorum fantasmatia habet. Sed in duobus qui idem sciunt & intelligunt ipsa operatio intellectualis per diversitatem fantasmatiam nullatenus diversificari potest. C. Ad hoc autem ostendendum est quod hoc positio manifeste apparet repugnans dictis aristoteles. Cum enim dixisset de intellectu possibili quod est separatum: quod est in potentia omnia subiungit quod cum sic singulari fuerit scilicet in actu ut scilicet dicitur qui sunt actum. i. hoc modo sicut scientia est actus: & sicut sciens dicitur esse in actu in quantum habet habitum: unde subdit: hoc autem in consensum accidit cum possit operari per seipsum. Est quidem igitur: tunc potentia quod dicitur modo non tamē similiter sicut ante addicere aut inuenire. Et postea cum quaesiverit si intellectus simplex est & impassibilis: nulli nihil habet commune sicut dicitur in aristoteles quomodo intelligit si intelligere pati aliquid esse: ad hoc solum dum respondet dicens. Quoniam potentia quod dicitur modo est intelligibilia intellectus: sed actu nihil a nte quam intelligat. Oportet autem sit si cut in tabula nihil est actu scriptum, quod quidem accidit in intellectu. Et ergo sententia aristoteles quod intellectus possibilis ante addicere aut inuenire est in potentia sicut tabula in qua nihil est actu scriptum. Sed post addicere & inuenire sunt habitum scientie quo potest per seipsum operari quibus & tunc sit in potentia ad considerate in actu. C. Abs tria notanda sunt. Primo quod habitus scientie est actus primus ipsius intellectus possibilis: qui sunt hinc sit actu: & potest per seipsum operari. Non autem scientia est solum sunt fantasmatia illustrata ut quidam dicunt: & quodam facultas que in nobis acquiritur ex frequenti meditata tione & exercitio: ut continetur cum intellectu possibili per nostra fantasmatia. Secundo notandum quod ante nostram addicere inuenire: ipse in intellectus possibilis est in potentia sicut tabula in qua nihil est scriptum. Tertio quod per nostrum ad-

dicere seu inuenire ipse intellectus possibilis sit actu. C. Hoc autem nullo modo possunt stare si sit unus intellectus possibilis omnium qui sunt & erant aut fuerunt. Manifestum est enim quod species conservantur in intellectu. Est enim locus specierum ut philoponus supra dixerat & athenus: scilicet in entia et habitus generalis. Si ergo per aliquos precedentium hominum factus est in actu sunt aliquid quod species intelligibiles & perfectus sunt habitus scientie ille habitus & ille species in eo remanet. Cum autem omne recipiens sit demodatus ab eo quod recipit impossibile est quod per meum addicere aut inuenire ille species acquirantur in intellectu possibili. C. Et si tamen aliquis dicat quod sunt nostrum inuenire intellectus possibilis sed non aliquid fiat in actu de nouo: puta si aliquid intelligibilem inuenio quod a nullo precedentium est in uenit: tamen in addicendo hoc contingere non potest. Non enim possus addicere nisi quod docens scit. Frustra ergo dicit quod ante addicere aut inuenire intellectus erat in potentia. Sed & si quis addat homines semper fuisse sunt opinionem aristoteles, sequeretur quod non fuerit primus homo intelligens: & sic per fantasmatia nullam species in intelligibiles sunt acquisite in intellectu possibili: sunt species & intelligibiles intellectus possibilis eterne. Frustra ergo aristoteles possit intellectus agere qui faceret intelligibilia in potentia intelligibilia actu. Frustra etiam possit quod fantasmatia habent ad intellectum possibilem sicut colores ad visum: si intellectus possibilis nihil a fantasmatia visus accipit. Quamuis & hoc ipsum irrationabile videatur quod substantia separata a fantasmatibus nostris accipit: & non possit se intelligere: nisi post nostrum addicere aut inuenire sicut intelligere: quia aristoteles post verba premissa subiungit. Et ipse tunc se ipsum potest intelligere: scilicet post addicere aut inuenire. Substantia enim separata per seipsum est intelligibilis. Unde per suam essentiam se intelligere intellectus possibilis si esset substantia separata: nec indigeret ad species in intelligibilibus ei figurantibus per nostrum intelligere aut inuenire. Si autem hoc incoherens velint cadere dicendo quod omnia predicta aristoteles dicit de intellectu possibili secundum quod continuatur nobis: & non secundum quod in se est. Secundo quidem dicendum est quod verba aristoteles hoc non sapienter imo de ipso intellectu possibili loquitur secundum id quod est proprium sibi & secundum quod distinguitur ab agente. C. Si vero fiat vis de verbis aristoteles ponamus ut dicant quod intellectus possibilis ab eterno habuerit species intelligibiles per quas primus nobis sunt fantasmatia que sunt in nobis, oportet. n.

spēs intelligibiles que sunt in intellectu possibili & fantasmatas que sunt in nobis: aliquo horum triū modorum se habeant: quoz unus est qd spēs intelligibiles que sunt in intellectu possibili sunt accepte a fantasmatibus que sunt in nobis: vt sonant verba Aristotelis: quod nō pot esse fm pdictam positionem: vt ostensum est. Secundus autē modus est: vt ille spēs nō sint accepte a fantasmatibus: s; sunt irradiantes sup fantasmatas nostras: puta si spēs aliq̄e essent in oculo: irradiantes sup colores qui sunt in pariete. Tertius autē modus est: vt neq; spēs intelligibiles que sunt in intellectu possibili sunt accepte a fantasmatibus: neq; imp possint aliquid supra fantasmatas. Si autē ponat fm. 1. qd spēs intelligibiles ibi essent fantasmatas: & fm hoc intelligatur: pmo quidd sequit qd fantasmatas sunt intelligibiles actu nō p intellectu q̄ genere. s; per intellectū possibilem fm suas spēs. Secūdo qd talis irradiatio fantasmatari nō poterit facere qd fantasmatas sint intelligibiles actu. Non. n. sunt fantasmatas intelligibiles actu: nisi p abstractiones. Nec autē magis erit receptio: s; abstractio. Et iterum cum omnis receptio sit s; nām recepti: irradiatio sp̄rum intelligibilib; q̄ sunt in intellectu possibili nō erit in fantasmatibus que sunt in nobis intelligibilib; s; sensibilib; & materialib;: s; sic nō poterimus intelligere vniuersale p butumodi irradiationē. Si autē spēs intelligibiles intellecti possibili: neq; accipiunt a fantasmatibus: neq; irradiat sup ea crunt oīno di sparate: nisi p proportionale habentes: nec fantasmatas aliquid faciet ad intelligēdum: qd manifeste veritati repugnat. Sic igitur omnibus modis impossibile est: qd intellectus possibilis sit vnus tm̄ oīum hoīum.

Est autē nunc soluere ea quibus pluraltatem intellectus possibilis nitim̄ excludere. Quoniam p̄missi est qd oīse quod multiplicat fm diuisione m̄ie est forma m̄alis. Vnō subiecte separe a m̄ā nō sunt plures in vna specie. Ergo plures intellectus eēt in pluribus hoībus qui diuidunt adiuuēt numero p diuisiones m̄ie: sequeret ex necessitate qd intellectus eēt forma m̄alis: quod est cōtra verba Aristi. & pbatio nem illius qua pbat qd intellectus ē separtus. Si ergo est separtus: & nō est forma m̄alis: nullo modo multiplicat fm multiplicatib; corporū. Hinc autē rōni tm̄ unitant. qd dicunt qd deus nō poss; facere plures intellectus vnus sp̄i in diuersis hoīmibus. Dicunt. n. qd hoc implicaret cōtradictionem: qd habere m̄am: vt numeretur multiplicet est aliud a natura forme separe. Proce dunt autē vltimus ex hoc cōcludere: volente qd nulla forma separta est vna numero. nec aliquid indiuiduum. Quod dicunt ex ipso vocabulo apparere: qd

nō est vnū numeronū quod est vnū de numero forma aut liberata a m̄ā nō est vnus de numero: quia nō habet in se causam numeri: eo qd causa numeri est a m̄ā. Sed vt posterioribus incipimus: vident vob; p̄p̄iam ignoscere in hoc quod vltimo dicitur est. Dicit. n. Aristoteles in quatuor metha. qd cuiusq; subliāne vnus ē esse nō fm accidens: & qd nihil est aliud vnus p̄ter ens. Substantia ergo separta si est ens fm suam substantiam est vna: seipue cō Aristoteles dicit in 3. metha. qd ea que nō habent m̄am nō habent cām: vt sit vnus & ens. Vnum autē in 5. metha. dicitur quā dupliciter. I. numero: ip̄e. genere: & p̄p̄ortante est dicitur qd aliqua subliāne separta sit vnū tm̄ sp̄e: vt genere: quia hoc nō est esse si m̄p̄ vnus. C. R̄tinquit ergo qd quicq; et subliāne separta sit vnus numero: nec dicit aliquid vnus nate roq; sit vnus de numero. Non. n. numerus est causa vnus: s; cōuersio: qd numerando nō dicitur. Vnum. n. est id quod nō diuidit. Nec tē hoc verū est qd oīse numero causat a m̄ā. frustra. n. Aristoteles quēuisset numerū hōīstantiam separtam. C. Donū etiā Aristoteles in 5. metha. qd multū diuidit nō solus numerus: s; etiā sp̄e & genere. Nec etiā hoc verum est qd subliāne separta nō sit singularis: & indiuidū aliquod. Alioquin nō haberet aliqū operationem: cum actus sint solum singularis: vt philosophus dicit. Unde contra Platonem dicit in septimo metha. qd si ydea sint separta: nō predicabitur de multis ydea: nec poterit diffiniri: sicut nec alia indiuidua que sūt vnica in sua specie: vt sol & luna. Vnū enim materia est ḡncipius aliquid indiuiduatis in rebus materialibus: nisi in ḡtum materia nō est participatio a partibus. cum sit p̄m̄ subiectum nō existens in alio. Unde & de ydea Aristoteles dicit: qd ydea esset separta esset ḡndi substantia indiuidua: quam impossibile esset predicari de multis. Indiuidua ergo sunt substantie separta: & singulares: nō autē indiuidua ē materia: sed ex hoc ipso qd nō sunt nate in alio esset per cōsequens: nec participari a multis. Et qd sequitur qd si aliqua forma m̄ata est participans a aliquo: ita qd sit actus alicuius materie: illa potest indiuiduari & multiplicari per comparationes ad materiam. Jam autem supra ostensum est: qd intellectus est virtus anime: que est actus corporis. In multis igitur corporibus sunt multe anime: & in multis animabus sunt multe virtutes intellectuales que vocantur intellectus. Nec p̄ter hoc sequitur qd intellectus sit virtus materialis: vt supra ostensum est. C. Si quis autē obijerit: qd si multiplicatur fm corpora: sequitur qd fractiones corporibus non remanent multe anime: patet solū per ea que dicta sunt. Vnumquodq;

enī sic est ens sicut est vni v̄t dicitur in .4. metha
 phisice. Sicut igit esse aīe est qm̄ ē in corpore in d̄
 tū est forma corporis nec est ante corpus tū deitru-
 to corpore adhuc remanet in suo esse ita vniūq̄
 aīa remanet in sua v̄tate s̄ per p̄ns in se autē
 in sua multitudīe. C̄ Valde aut̄ ruder̄ argum̄
 tantur ad ostēdendū q̄ deus facere non possit q̄
 sint multi intellectū. Cū dē sp̄s credit̄ est hoc inclu-
 dere per adiectiōē. Dato. n. q̄ nō esset de natura
 intellectus q̄ multiplicaret̄ nō p̄pter hoc opōte-
 rer q̄ intellectū mult̄ aplicari cōderet̄ cōtradictio-
 nē. Nihil enī p̄biter aliq̄ nō habere in sua natu-
 ra cām alicui qd̄ nō habet illud et alia cā. Sicut
 graue habet ex sua natura q̄ non sit sursum tū gra-
 ue esse sursum non includit̄ cōtradictiōes. Sed
 graue esse sursum s̄m sua nām cōtradictiōē inclu-
 deret̄. Sic ergo si intellectū nūlter esset vnus om-
 niū q̄ nō haberet naturā cām multiplicatiōis
 possit in forma multiplicatiōē cō signaturali cā
 nec esset implicatiō cōtradictiōis: qd̄ nō tū dicitur
 vnus p̄pter p̄positiōē sed magis ne b̄ argumētū dī
 forma ad alia extendat̄ sic enī possent cōcludere
 q̄ deus nō potest facere q̄ motui refurgāt s̄ q̄ ce-
 ci ad visum repentur. C̄ Adhuc autē ad m̄m̄mē
 tam sui erroris alīā rōnem inducāt. Querit̄ enī
 vtrū intellectū in me s̄ in te est vnus penitus aut
 duo in numero s̄ vni in specie. Si enī vni intel-
 lectū tunc vnus erit intellectū. Si duo in nume-
 ro s̄ vni in specie sequit̄ q̄ intellecta habebūt rez
 intellectū. Quocūq̄ enī sit duo in numero s̄ vni
 in specie sit vni intellectū. q̄ est vna quidditas
 quā intelligunt̄ s̄ sic procedit̄ in infinitū qd̄ est i-
 possibile. Ergo impossibile est q̄ sint duo intellecta
 numero in me s̄ in te. Est ergo vniū tantū s̄ vnus
 intellectū numero tū in oibus hoibus. Querit̄ dū
 est aīe ab hīs qui tāz subtiliter se argumētari pu-
 tant: verum esse duo int̄ ellecta in numero s̄ vni
 in specie sic cōtra rōnē intellectū in d̄tūz est intel-
 lectū: aut in d̄tūm est intellectū ab hōie. Et manife-
 stum est s̄m rōnem quā ponit̄ q̄ b̄ est cōtra rōnēz
 intellectū in infinitū est intellectū. De rōne enī intel-
 lectū in quātū huiusmodi est q̄ non indigeat q̄ ab
 eo aliq̄ abstractat̄ ad hoc q̄ sit intellectus. Ergo
 s̄m cōy rōnē simpliciter cōcludere possim̄ q̄ sit
 vniū intellectū tantū s̄ non solū vniū intellectū ab
 oibus hoibus. Et si est vniū intellectū tantū s̄ cō-
 rō rōnem sequit̄ q̄ sit vnus tū intellectus in toto
 mūdo: s̄ nō solū in hoibus. Ergo intellectū noster
 nō solū est substantia separata: sed etiā est ipse deus s̄
 vniuersaliter tollit̄ pluralitatis substantiā separa-
 ram. Si quis aut̄ veller̄ rōdere q̄ intellectus ab
 vna substantia separata s̄ intellectū ab alia nō ē vnus
 sp̄s q̄ intellectus differit̄ specie sc̄p̄m decideret̄
 q̄ id qd̄ intelligit̄ opatur ad intelligere s̄ ad intel-
 lectū sicut obiectū ad actū s̄ potētā. obiectū autē

nō recipit̄ sp̄m ab actu neq̄ a potētā sed magis
 cōducit̄. Est ergo simpliciter cōcedēdū q̄ inelle-
 cti vnus est pura lapsid̄ est vnus tū non solus in
 oibus hoibus: sed etiā in oibus int̄ ellectibus.
 Sed inquirēdū restat̄ quid sit ip̄m intellectū.
 Si enī dicit̄ q̄ intellectū est vna sp̄s inālia: eti-
 ā siens in intellectu possibili later̄ ip̄os q̄ quodam
 mō trāsit̄ in dogma p̄tensionis qui p̄fuit̄ q̄ de re
 b̄ sc̄ntiālib̄ in magna sc̄ia p̄tē haberi esse oīa sc̄ia ha-
 betur de forma vna separata. Nihil enī refert̄ ad
 p̄positum vtrum aliquis dicat sc̄ia que habetur
 de lapidē habetur de vna forma lapidis separata:
 aut de vna forma lapidis q̄ est in int̄ ellectu. v̄tro
 dicit̄ enī se quis q̄ sc̄ia nō sunt de rebus que s̄nt h̄c
 sed de rebus separatis solūm. Sed q̄ p̄t̄ opo-
 suit̄ huiusmodi formas ināles per se subsistētes
 poterat̄ etiā cūz hoc ponere plures intellectū p̄-
 ticipit̄es ab vna forma separata vniū v̄tūritatis cō-
 gnitiōē. Isti aut̄ qui ponit̄ huiusmodi formas in
 materiales quas dicit̄ esse intellecta nec esse ha-
 bent ponere q̄ sit vnus intellectus tū nō solū om-
 niū hoium sed etiā simpliciter. Est ergo dōm s̄m
 s̄m̄iam aristotelis q̄ intellectū qd̄ est vnus est ipsa
 natura vel quidditas rei. C̄ De rebus enī ē sc̄i-
 entia naturalis s̄ alie scientie non de sp̄ibz̄ intel-
 lectis. Si enī int̄ ellectū esset nō ipsa natura lapi-
 dis que est in rebus sed species que est in intel-
 lectu se queret̄ q̄ ego non int̄ eligerem rem que est
 lapis sed solū int̄ emtiōē que est abstracta a lapi-
 de. Sed v̄t̄ est q̄ lapidis natura p̄t̄ est in singu-
 laribus est intellecta in potētā: sed sit intellecta i
 actu per hoc q̄ sp̄s a rebus sc̄ntiālib̄us median-
 tibus sensibus v̄t̄ ad fantāsim̄ permeant̄ et p̄-
 tūt̄ intellectū agēniā sp̄s̄ intelligibiles abstrā-
 hunt̄ que sunt in intellectu possibili. Nec aīe sp̄s̄
 nō se habēt ad intellectū possibile v̄t̄ intellecta s̄
 sicut sp̄s̄ quibus it̄ ellect̄ intelligit̄ sicut enī spe-
 cie q̄ s̄nt in vniū nō sunt ipsa v̄t̄: sed ea quib̄z̄ v̄-
 sus vider̄ nisi in d̄gnū intellectus reflectit̄ supra
 seip̄m qd̄ in sensu ac cōdere nō p̄t̄. Si aut̄ intelli-
 gere esset actiō trāsiens in exteriorē māz sicut cō-
 burere s̄ mouere: sequeret̄ q̄ intelligere esset s̄m
 modū quo natura realiter habet̄ esse in singulari-
 bus sicut cōbusio ignis ē s̄z̄ modū dubitib̄. D̄z̄
 q̄ intelligere est actiō in ip̄o intelligēte manens
 v̄t̄ aristoteles dicit̄. q̄ ineth. sequit̄ q̄ intelligere
 sit s̄m modū intelligētis. I. s̄m erigētā sp̄s̄ qua i-
 tellectus intelligit̄. Nec aīe cū sit abstracta a p̄-
 cipiōis individualib̄z̄ nō reperit̄ rem s̄m p̄ditēs
 individualēs sed s̄m nām vniuersalē tantū. Nihil
 enī p̄biter si aliqua duo coniungūt̄ in re q̄n
 vnū eoz̄ reperit̄ aīi possit̄ etiā in sensu sine alie-
 ro. Unde color melior̄ et c̄ pomi videt̄ a v̄t̄ sine
 eius sapore. Sic igit̄ intellectus intelligit̄ naturā
 v̄nueriā ē per abstractionē ab individualib̄z̄ p̄n

cipiis. Et ergo vni qđ intelligitur a me et a te.
 Sed alio intelligitur a me alio a te id est alia spe
 cie intelligitur et aliud est intelligere meū et aliud
 tuum et aliud est intellectus meus et alius tuus.
 Unde et aristoteles in pđicamentis dicit aliquā se
 cū sit esse singularē qđum ad subiectū: et quēdā
 grāmatica in subiecto quidē est in alia de subiecto
 vero nullo dicit. Unde et intellectus meus qđ in
 teligit se intelligere intelligit quēdā singularē in
 actu: qđ aut intelligit intelligere simpliciter intelli
 git aliquid vniuersale. Non enī singularitas repu
 gnat intelligibilitati sed māltas. Unde casj sint
 aliqua singularia in māltis sicut de subiectis sc̄pas
 supra dictum est: ubi p̄biter huiusmōdi singula
 ria intelligi. Et hoc aut apparet quōd sit eadē sc̄ia
 in discipulo et doctore. Et enī eadē qđum ad res
 sc̄itam nō r̄ qđum ad ip̄s intelligibiles quibus
 vterq; intelligit. Quāti cū ad hoc in diuidatur
 sc̄ia in e et in illo. Nec oī qđ sc̄ia que est in discipu
 lo censetur a sc̄ia que est in magistro sicut calor ad
 a calore ignis sed sicut fantas que est in māa san
 tate que est in alia medice. Sicut enī in infirmo ē
 p̄cipiū naturae sanitaris cui medice v̄cūta sub
 ministrat ad sanāte p̄ficiendā ita in discipulo ē
 p̄cipiū naturae sc̄ie. Intellectus qđ agens e prima
 principia per se nota. Doctore aut subministrat qđ
 dam adnūcia deducendo p̄is et principis qđ
 se nota. Vbi et medice nutrit sanare eo mō quo
 natura sanaret. I. calefaciēdo et frigidādo et magi
 ster eodē mō inducit ad sc̄iam quo inueniens p̄ se
 ip̄m sc̄iam acquireret p̄cedendo. I. de notis ad
 ignora. Et sic fantas in infirmo fit non p̄m
 poterit medice: sed p̄m facultates naturae et sc̄ia
 citur in discipulo nō p̄m virtutē magistri sed p̄m
 facultatē adūcētis. C. Ad aut vterius obiciūt
 qđ si remaneret plures substantie intellectuales
 destructis corpibus sequeretur essent octose sicut
 aris. in. xi. meth. argumētū qđ si eēt substantie se
 parate nō mouētes corpus essent octose si bñ sc̄as
 aris et eas p̄dcrasset de facili posset vltotue
 re. Nam aris. ante qđ banc ordē inducat p̄mit
 tite. Quare et sc̄as et principia in obia tot esse rō
 nale est suscipere. necessariū enī dimittant for
 oibus dicere. Et quo pater qđ ip̄e p̄bilitate
 quādā sequit nō necesse est induci. Deinde casj
 octofam sit quod nō pertingit ad finē ad quem est
 nō potest dici etiaz p̄bilitate qđ substantie separe
 essent octose si nō mouētes corpus nisi forte dica
 tur qđ motus corpus sint fines ibarum separatus
 qđ est eō ip̄sibile cum finis sit potius huius que
 sunt ad finē. Unde nec aristoteles inducit qđ eēt
 octose si non mouētes corpus: qđ oēm substantias
 imp̄abile p̄m se opemū fines qđ aris esse oī est
 in arc. Et enī p̄cētissimū vniuersūm rei: vt nō
 solum sit in se bonū sed et bonitate in alia causat
 v̄l. in. ar. aut manifestū qualiter substantie separe

eārent bonitate in inferioribus nisi per motū ali
 quoy corpus. Unde et hoc aristoteles quādam
 p̄babit rōne assumit ad ostēdendum qđ nō sunt al
 que substantie separe: nisi que per motus celestis
 corpus in manifestantur: quā hoc nō cessitat nō
 habeat vt ip̄emet dicit. Concedim' aut qđ anima
 būana a corpore separet nō h̄ vltimā p̄fectionē sine
 nāc cū sit p̄nāc būana. Nulla. n. p̄ h̄ oīmōdi
 p̄fectionē si a toto separet. Non aut p̄ b̄ est finis
 qđ non est alē būane finis mouere corp' h̄ p̄dige
 in quo est suā felicitas vt aris. p̄ ar. in. x. et octoy.
 Obicit enī ad illud erroto assertionē qđ si intellectus
 eēt plures pluriū hoīū cū intellect' sit incompu
 tabilis sequeret qđ actu eēt in infinitū intellect' p̄m
 posmōne aristoteles qđ posmō obiectū eternū: hōiet
 semp fuisse. C. Ad hanc aut obiectōne sc̄idat
 algazel in sua methaphisica. Dicit. n. qđ quocis
 facit vniū hoīū sine alio. I. qđ itas vbi mōtando
 sine ordine finitus nō remouētib' ab eo sit a mo
 tu ceti. Et postea s̄dit. Quis enī aut ab eis būanas
 que sunt separebiles a corpibus per motum
 cedimus esse infinitas numero quāuis habeat
 esse si motus quoniam non est inter cas ordinato
 naturalis qua remota desinat esse anime qđ p̄nāc
 earum sunt cause aliois sed simul sunt sine p̄is et
 posterius natura et sic. Non enī intelligitur in
 p̄is et posterius p̄m naturā nisi p̄m tempore
 nona sue. In octo p̄ aut earum p̄m qđ sunt eōne
 non est ordinario v̄lo modo: sed sunt equales
 esse econtrario sp̄as et corpibus et cause et ca
 sito. Quomodo autē h̄ aristoteles solueret a no
 bis sc̄is non potest quia illam partem methabi
 sic non habemus quā fecit de substantiis s̄p̄
 ratis. Dicit enī p̄s in. i. p̄bilitatē. qđ de sc̄is
 que sunt separete. in materia autem in qđum sit
 separebiles p̄dcrare est opus p̄bilitatē. Sic
 quid autem circa hoc dicitur manifestus est qđ
 hoc nullam angustias catholici patiuntur quā po
 nunt mandam inceptis. C. Quare aut fallū d
 qđ dicunt h̄ fuisse principium apud omnes p̄bilit
 s̄p̄dctes et arabes et p̄p̄dctes qđ intellectus nō
 multiplicitaretur numerat' h̄ dicit apud latinos
 non. Algazel enī latinus non fuit sed arabis. An
 eēt a etiā qui arabis fuit in suo libro de aia sic
 cit. Quā dēta et s̄licita et opinio et alia b̄' simi
 lia non sunt nisi in essentia anime: ergo anima nō
 est vna fed sit multe numero et eius species vna
 est. Et vt grecos nō omnia mō p̄nācā sunt ar
 ea bec verba abe m̄sij in cōmō de aia. Quā. n.
 que s̄sset de intellectu agere vtrum sit vniū aut
 plures subiungit solūens. An primū quidē int
 lectus illūmūatē eredi vniū oportet. Illūmūatō
 vero et subditē illūmūantes multos: quādā
 dū quāqđ sol est vniū: an lux que ē sote prodit et m̄
 tur qđ ab omniqđ ab eo et diuellitur atq; ita in m̄
 tos obtuens destruit' destruit' qđ. Quā dēta et v

floteles intellectus non solum sed luminis comparant
plato autem soli. Ergo patet per verba themistii q
nec intellectus agens de quo aristoteles loquitur
est vnus q est illustrans: nec etiam possibilis qui est
illustratus. Sed verum est q principii illustrantis
est vnus. s. aliqua substantia separata vel deus sicut
catholicos vel intelligentia vltima secundum
auctentiam. Vnde autem hoc principii separantur
patet themistii per hoc q docet s. addit q idem
intelligit. Sed non esset nisi esset idem principii
illustrans. Sed verum est q postea dicit quodam
modo de intellectu possibili verum sit vnus. Nec
enim hoc plus loquitur: q non erat intentio eius tan
gere diuersas opiniones pbearum: sed exponere
sententias aristoteles platonis s theophrasti. Vnde in fine
edocuit. Sed dicit pronuntiare quidem de eo qd dicit
pbis singularis est studii s sollicitudinis. Sed autem
maxime aliquis vnus aliqd et verbum que colle
gitur accipiat de his sicut arist. s theophrasti. ma
gis autem ipsius platonis hoc principii est psolare
Ceterum querere quid quisq de alia senserit s locis
cur alterius est. Aliquam facit opinio aristo
telis que theophrasti s que etiam platonis: facile
arbitros colligi posse ex vbius hinc supra de
libris eorum principii pntuimus. Ergo pntu q ar
istoteles s theophrastus s themistius s ipse plato
non habuerunt pro principio q intellectus possi
bilis sit vnus in omnibus. Patet etiam q aueroy s
uerse refert sententiam themistii s theophrasti de in
tellectu possibili s agente. Vnde merito supra dixi
mus cum pbis paretet posterioris. Vnde mi
rum est quod aliqui soli comitem aueroy videtur
pronuntiare pntuunt q ipse dicit hoc sensisse oes
pbos grecos s arabes pater latinof. Est etiam ma
xime admirande vel etiam indignande dignum: q
aliqui christianum se pntuunt tam irreuerenter de
spatua fide loqui pntuunt. Sicut cum dicit q
latini pro principii eorum hoc non recipiunt. s.
q sit vnus intellectus tantum: quia forte lex eorum
est in contrariis. Vbi duo sunt mala. Primum q
dubiet an hoc sit contra fidem. Secundo q alie
rum se inuit ab hac lege s qd postmodum dicit
Hec est ratio per quam catholici videtur habere
hanc positionem. Vbi sententiam fidei pntuunt no
minat. Nec minus pntuuntis est qd postmo
dum asserere aude: deum facere no posse q sunt
multi intellectus q implicat contradictionem.
C. Vbi autem grauis est quod postmodum. Per
rone concludo de necessitate q intellectus est vnus
numero: firmiter tamen teneo oppositum per fidem. Et
go sentit q fides sit de aliquibus: quorum contraria de
necessitate concludi potest. Et autem de necessitate co
cludi no posse nisi verum necessarium cuius oppo
siti est falsum s impossibile: de quo sicut sicut
q fides sit de falso s impossibili. Sed etiam deus fa

cere no potest. Sed fidelium aures ferre non potest. Non
caret etiam magna temeritate q dicit hinc ad pbias
non pntuunt: sed sunt pure fidei disputare pntuunt:
cut q ala pariat ab igne inferni s dicere sententias do
ctoy de hoc esse reprobandas. Pari ergo rone pos
set disputare de trinitate: de incarnatione s aliis
huiusmodi de quibus non nisi balbutie loqueret.
Hec igitur sunt que in doctrinam fidei erroris
pntuunt: no per doctum fidei: sed per ipsos
pbos rones s dicta. Et quis autem gladius de fal
si nominis scia velit contra hoc que scriptum ali
quid dicere: no loquat in angulis nec coram pntuunt
qui necit de causis arduis iudicare: sed contra
hoc scriptum scribat si aude s inuenit no solum
me qui aliorum sum manum: sed multos alios q
vicitarios sunt cultores per quos eius errori reser
retur vel ignorantie confitentur.

C. Explicet diuini opusculi. xvi. beati thome ag
natis de vnitae intellectus contra aueroy vltis di
centes vnus esse intellectum oium hominum.

C. Incipit opusculi. xv. eiusdem videlicet pclaris
opis contra pessima doctrina retrahentis hoies
a religionis ingressu auctoris intentio manifesta
nar.

C.A.I.

Christiane religio

c nis pntuunt in b pntuunt videt co
sistere vt a frenis hoies abstrahat
s spualibus faciat esse interos. Vnde
est q actus fidei s pntuunt ideo in

huc mundum venisse seculariteru pntuunt s facto
s vbo suis fidelibus demonstrauit. factus fidei q sic
dicit aug. in lib. de carteris adis rudibus oia bona
terrena pntuunt hunc factus ois uelut vt pntuunt ma
straret s oia terrena mala sustinuit q sustinenda pntuunt
pntuunt vt neq in illis qntuunt felicitas neq in istis
is felicitas timeret. Nam. n. d. matre q hinc a vi
romacta pntuunt sempiterna iusticia pntuunt th fa
hao de pntuunt erat ois tempus carnalis nobilitas exti
nit. Nam in ciuitate beate q inter oia iudei cen
tares erat enqis nobis quibus de irene ciuitas s
limitate glari. Pntuunt factus est cuius oia s p que
facta sut oia ne qntuunt in eis erederet de irena di
uitias aunderet extolla. Voluit vt ab oib s fieri q
hilitas ostendat via. Estans q ois pntuunt sit
p que ois per creat: ab innere sanguis q s scriptum
nobis hunc fecit in cella crucis est q a uelut nos s
nuit mortu est q mortuos suscitauit. hunc idem i
verbis ostidit. na in sue pntuunt cordis no nisi q
regna terrena sicut in veteri testamento s regni celoy pntuunt
idibus pntuunt: discipulis pntuunt bntuunt: ipse
pntuunt ostidit in qua etiam pntuunt iter esse
monstrant dicens in quatuor iuueni. Et vnus
fecit esse vade s vende omnia que habes s da
paugibus s veni sequere me. Vnde etiam eius disci

Contra retrahentes hoies ab ingressu religionis

puli sine secuti & aqua equaliter nihil habentes: sed ipsa virtute oia possidentes. Idcirco. n. alimeta & quibus tegebatur bus erit contenti. Hoc autem tam pium tanq̄ salubre studiu diabolus hanc salutis emulus per hoies carnales & iunios crucis xpi terrena sapientes ab antiquo tempore inuicidit non cessat. Dicit eni aug. in lib. de agone xpiano. Multuli & scilicet ois etas & ois seculi dignitas ad spem vite eterne conuata est. Illi neglectis repositibus bonis conotale ad vna. alij ceditis consi vritatibus qui hec faciunt: & laudat qd mutari non audent. Pauci aut ad huc murrunt & inani lino re tota quertur: aut qui sua quertur in ecclesia quous catholici videatur aut ex ipso xpi noie gliam que rtes heretici. Et hoc siquidem numero surreperit ab ois in diuersis quid locis sed part verna Joumianus. Rome. Vigilarius in galia q̄ an tea error mōstris caruerat quoy pium? virginitati in atrimonia scōs paupertate diuini p̄sperit equare manifesta p̄sida euagelica: apotholica cōsilia xpi in ipso est reddentes inania. Dicit dēu tuc paupertat virginitati matrimoniu sparant: ex equo frustra vel dōs de paupertate seruanda vel ei ap̄s de virginitate custodida dedit cōsiliu. Cū si signis doctor: lvero. vtrūq̄ eoy efficaciter cōsiliatur. C. Et sic i apocalyp̄ legi vni de capti b̄ de huc qd quasi oculum fuerat a plaga fac mōstr curat. Insurgit eni iterato in galia noui vigilanti a cōsilio: obseruātia multipliciter & alitue homines retrahentes. Primo nāq̄ pponunt nullos p̄siliocum obseruātia per religionis introitus debere assumere nisi prius in mādatorū obseruātia exercitatos per quoy dicitur & pueris & peccatoelibus: nonne p̄cristo ad fidē arripit dē p̄cristis via p̄cristis. Ad dicit insup qd cōsilioy via nullus de beat assentire nisi prius multoy cōsilio requisito per qd quātū impedimentū assume p̄cristis paretur hoibus nullus sane mētis ignoat: dom carnali uolunt cōsilia quoy maior est numerus facilius a sp̄sialibus hoies retrahit q̄ inducit. Conatur i super impēdire obligatiōē hoies ad religionis ingressum per quā firmatur animus ad p̄cristis viam assumēdā. Demū paupertatis p̄cristis derogat multipliciter non venient. Hoc autē eorum nepharū p̄sfigurauit p̄cristo qui vt legit Exo. 5. ebiurgas in oryem & aaron volentes populū dei ex egypto educere quare inquit moyse & aaron soli curas populū ab oibus suis. Ubi dicit glo. Si genes. Hodie quoy si moyse & aaron. i. p̄p̄b̄t eius & sacerdotalis sermo aliam sollicitat ad seruatum dei exire de seculo renūciare oibus que p̄sistat: aut emere legi & verbo dei: cōtinuo audies vnanimes & amicos p̄p̄b̄onis dicitos. Glidē quō seducitur hoies & p̄cristur adolefēre. Et postea subdit. Hec erāt tūc verba p̄p̄b̄onis B̄nē

umici eius loquuntur. Hec igitur sūt eoy cōsilioy bus impedire conatur tendentium ad p̄cristonem profectum. Sed scdm saltem saltem non est cōsiliū cōtra dōm de cuius cōsiliū auxilio sp̄sialibus armis que sunt p̄crista a deo p̄dūca consistante nūc destruerē & p̄sumptuos altitudinē extollētes se aduersus sciam dei. De singulis igit p̄missis hoc ordine p̄sequemur vt primo ponam⁹ ea q̄ suam intētiōē fundare nātūr: post hec cōsiderē conabimur sūm quod & quōd singulū p̄cristoy regnat veritatem que sūm p̄cristat est. Deinde ostēdemus ea quib⁹ vltim⁹ ad sue opiniōis assertiōē mania & frivola esse.

C. Rōnes quibus astruere quidā nātūr non debere aliquos ad religionē admitti anq̄ fuerint p̄cristos ceterat.

Itē autē ostēdere multipliciter qd p̄siliocum rōniam non debent arripere nisi prius fuerint in obseruātia mādatorū ceterati.

Saluator. n. nosse vbi p̄siliocum de paupertate secunda dedit primo adolefēti p̄p̄b̄t vt si vellet in tam ingrediti seruare mādātā & tūc p̄siliocum an vltimē mādātā seruasse p̄siliocum seruāte paupertate dicit. Et dicit igit qd obseruātia mādatorū ceterati p̄siliocum p̄cedere debeat. C. Itē inducunt qd dicit vlt. sup illud docent cōseruare oia quecūq̄ mādātū vobis dicit glo. Bede. Cōgruus ordo. Prius eni docēdis est auditor: deinde fidei sacra

ntis iudicium tūc ad seruātia mādātā instruet. Et quo vult accipere qd obseruātia mādatorū p̄cedere debeat cōsilioy assumptiōē. C. Ad huc se legit. Si mādātis tuis intellexi. Ubi dicit glo. Nō mādātā ipsa dico me intellexisse sed a mādātis: quia faciendo vult iste ad altitudinem s̄p̄e. Et quo etiam idē qd prius vult cōcludere. C. Itē inducitur quod alibi in psalmo sup illud sicut ablatatus sup matre sua dicit glo. Sicut quogentem p̄crista notatur in carnali p̄cristiōē & alitūde ita: in sp̄siali. Prius eni concipimur in vtrorū deinde ibidem alimur: donec in lucem edamur: deinde manibus in armis gerimur & lacte nutrimur: usq̄ ab lactati ad mīsam patriis accedam⁹. Et p̄siliocum subdit. Hec quogentem sancta seruat ecclesie.

In quarta eni serua quarte edomade quasi ecclesie infantia cōcipitur. Tūc eni per exorcismū & exorcismū radimētū xpianizatiōis iudicatur. Deinde quasi i vtero ecclesie alitur vsq̄ ad sabbatū sanctū in quo per baptisimū ad lucē generatur. Deinde quasi manibus ecclesie geritur & lacte nutritur: usq̄ ad p̄cristiōē: quo tpe nulla difficultas inducitur nō media nocte surgitur i uicimur. Postea sp̄s paraclitico cōfirmat: quasi ab lacte aut inquitur uicimur & alia difficultas seruat. Vltim⁹ vero hōc ordine quertunt vt heretici & scismatice ut vltim⁹ a lacte separate, tūc dē extinguuntur. Cum eni

obferuatio pñli orũ fit difficilior: q̄ obferuatio m̄i datory: videt puerus et ordo: r̄ ad heretiam: vel ſc̄ma p̄tinere q̄ aliquis accedat ad obferuandus pñlia p̄tinis in p̄ceptis obferuandis nõ ereritatur? Sed etia idẽ pbare nitit̄ q̄ ordinem miraculom̄i q̄bus ſaluator: turbas pauit. p̄uimo. n. vt legitur Mat. 14. Satisit̄ quos milia hoium ex quibus pambus r̄ duobus p̄cibus. Poſtea vo fatiauit quattuor: milia hoim de. 7. pambus r̄ paucos p̄fici culis vt habet Mat. 15. Significat̄ autẽ q̄ p̄ quos milia ibi quid in ſeculari habim̄ exercitiõibus vt recte nouerit. Nam q̄ in mando integre reſoluit̄. 4. milia ſunt: r̄. 7. pambus. i. euãgelica perfe ctione ſublimis eſp̄ali gratia reſoluit̄. Ex quo volunt accipere q̄ p̄is debet aliã nutiri in ob ſeruantia m̄dato: r̄ poſt modũ p̄duci ad p̄fectõ nem pñliõũ. Item inducunt q̄ dicit̄. dicit̄ ſuper Mat. in p̄ncipio. Quattuor: inq̄ ſunt qualitates de q̄bus ſuncta euãgelia p̄tenuit̄: p̄cepta: manda ta: reſtitutione: exempla. in p̄ceptis iuſticia: in m̄ dato eharitas: in reſtitutione fides: in exẽplis p̄fectio. Volunt itẽ p̄cedere q̄ a iuſticia p̄cepto: fit p̄cedẽs ad p̄fectionẽ exẽplio: que in pñ liõ videt p̄ſerere. Inducit̄ etia q̄ Greg. dicit̄ in 6. moza. Poſt̄ Lic amplectis ad Rahele Jacob puenit̄: q̄ p̄fectus quilibet ad ſecunditatem actiue vi te aſiungit̄: r̄ poſt̄ ad r̄equiẽ p̄temp̄tine copola tur. Status ad religioẽ q̄ pñliõ obferuantia p̄ſtetur p̄inet ad vitã p̄temp̄tina. P̄cepta autẽ dirigit̄ nos ad vitã actiua: q̄ Mat. 19. vbi enumerant̄ p̄cepta legis dicit̄ glo. Ecce vitã acti ua: vbi autẽ poſtea ſubiicit̄. Si vitã p̄fectus eſt r̄. dicit̄ glo. Ecce vitã cõtemp̄tatiua. Non videt̄ ḡ eſſe tranſeundũ ad religioẽ ſtatimũ p̄no aliq̄ fuerit̄ in vitã actiua exercitatus p̄ obferuãtiã p̄ceptoũ. Aſſumunt̄ etia q̄ Greg. dicit̄ ſup̄ 3. cel. Memõ repete ſit ſumũ? ſi in bona p̄uocatione a minimõ q̄o inchoat̄: vt ad magna p̄ueniat. Mi nima autẽ videt̄ eſſe p̄cepta decalogi: magna autẽ videt̄ eſſe pñlia que p̄tinent ad p̄fectionẽ vitẽ. Dicit̄. n. Aug. in li. de ſermonẽ dñi in monte. Illa que p̄cepta ſunt in lege dicunt̄ minima: q̄ autẽ ip̄õ dicunt̄ eſſe ſunt maxima. Nullus ḡ d̄s ad obferuã tiam maiõ: i. pñliõ: accedere: niſi p̄no in miniõ ribus b̄ eſt in p̄ceptis exercitatus. Item Grego. dicit̄ r̄ habet in decreto bi. 4. c. ſicut. Scimus q̄ edificat̄ parietes nõ p̄us tignõ: pondus acci p̄unt̄: niſi a nouit̄ ſue humõs ſc̄ditur: ne ſi aũ pondera q̄ ſolident̄ accipit̄: cumq̄ ſimil̄ ad ter ram ſabiõ: deponit̄. Ibidem etia habet̄ et̄ dicit̄ Greg. caſam appetit̄ q̄ ad ſummũ locũ faſti ga poſp̄ectus gradibus p̄ abrupta querit̄ aſcen ſumũ. Cũ p̄cũ ſunt p̄culoũ: eſt q̄ aliq̄ ſummũ p̄fectionẽ pñliõũ: attingere p̄ſumat̄: niſi p̄no in minimõibus d̄e eſt in m̄dãtis fuerit̄ exercitatus.

Aſſumunt̄ etia q̄ nãc ordine m̄dãta p̄cedunt pñ lia: vtpote magis oĩa a q̄bus nõ p̄tinet̄ p̄ſeque tia eẽndũ. Poſſunt. n. p̄cepta ſine pñliõ eſſe ſerua ri: pñlia vo ſine p̄ceptis nõ quãũ. Unde in ordina tum eſt p̄cludit̄ ad pñlia tẽdere nõ p̄miſſo exerci tio mandato. Ad dũr̄ eſt q̄ ſi pñlia p̄cepta p̄cede rent ſalũs eſt nõ poſſet̄ bis q̄ pñlia nõ obſeruari q̄ p̄m hoc nec p̄cepta obſeruari valerent. Hec igit̄ ſim̄ q̄bus manine vtunt̄ ad oſtendẽdũ q̄ ſtatim p̄ ſectioẽ p̄ religioẽ ingreſſum aſſumere nõ de bent: niſi q̄ ſunt in obſeruatia m̄dato: exercitati C. Q. p̄ dca aſſertio locũ nõ b̄s in pueris. C. 111.

Tq̄ p̄is q̄ ad mores p̄inet in q̄bus p̄ci p̄t p̄cedẽdũ eſt vtrũ q̄ d̄ obſeruo cõ gruat̄ oñdamus p̄mo hoc q̄ obſeruo niũ tur a reccis obſeruo diſcordare. Sunt autẽ tria ge nera hoium q̄ p̄cepto: exercitatio nõ b̄it. p̄ri mo quidẽ pueri q̄ p̄pter defectũ ip̄õ m̄dato: exercitatio nõ poterunt habẽ. Secũdo ſunt n̄g ad fidem p̄uerſi ante quã nullũ in p̄cepto: obſeruan tia exercitiũ eſſe p̄d̄: q̄ oẽ q̄ nõ eſt h̄de p̄ctũ. E: vt ap̄lo dicit̄ ad ro. 14. Et ſine fide impoſſibile eſt placere deo: vt d̄ ad heb. 11. Tertio p̄ctões qui in pctis vitã ducerũt. In ſingulis autẽ p̄miſſõum generib̄ manifeſte apparet̄ falſũ eſt q̄ dicit̄. Si eni eſt neceſſitate p̄cepto: exercitiũ vitã pñliõũ p̄cederet quã q̄s arripit̄ p̄ religioẽ ingreſſum nõc d̄tinamus vñ de eẽtate q̄ eccleſia ſuſtinet̄ q̄ pa rentes pueros in aũis minorib̄ pñliõũ offerat̄ deo in religioẽ nutrit̄ deo ſub pñliõ obſeruatia antõ: in p̄ceptis exercitari poterit̄ eũs. Huius e eccleſia p̄ſuetudo by que m̄tinuit̄ by aũctis p̄dõs r̄ multipliciter ſcripturaz aũctibus p̄p̄obaf. Ad cit. n. Grego. 5. bi. 10. q. 1. e. addi diſt̄. Si p̄tẽt̄ mater filiu vñ pñliõ inra ſepta monaſterij in ſa ſantie huius ſub regula tradiderit̄ diſciplina vtrũ liceat̄ eis poſt̄q̄ pubertatis aũos ip̄leuerit̄ egre di r̄ m̄ſimonio copulari: hoc oĩno deuitam. ite referit̄ q̄tam ad p̄p̄ctũ p̄inet̄ vtrũ ſunt obligati ad regularẽ obſeruatiam p̄p̄cto tenẽdã: q̄ ſi p̄cepto: exercitiũ ex neceſſitate obſeruatias pñliõ rum p̄cederet nullõ om̄õ liceret̄ reglarẽ pñliõ: ob ſeruantie aliquos applicare q̄ nũdũ eẽnt in p̄ce p̄nt̄ exercitari. Hec aut̄ p̄ſuetudo pueros religio ni tradẽdi nõ ſolũ eccleſiã ſtatimũ q̄ pluribus ſi enã ſanctorũ exẽplis cõp̄obaf. Plaraz. n. gre. in. 1. dialogõ: li. q̄ ceperit̄ ad beatũ Viſidictũ romane vrbis nobilit̄ r̄ religioſũ p̄currere ſuoſq̄ ei filios op̄ortet̄ deo nutrit̄ deo dare. Hic quoq̄ bone ſpei ſuas ſoboles Euticius: Oñũ: Tertio huius p̄o patricius p̄taciã tradidit̄. Et q̄ buſmau rus iunior eſt bona p̄llere q̄ mouibus magi ad iuto: cepit̄ exiſtere. p̄taciã nõ p̄uerſus a d̄uc indolis aũos gerebat. Ip̄e etia beatus Bi. ad hoc puer criſtõs deſpectus ſerum ſtudioſa relicta do-

Contra retrahētes hoies a religionis ingressu

mo rebuſq; patriæ ſolū deo placere deſiderā ſan-
cte pſervationis habitū queſiuit: vt Greg. in eodē
l. narrat. **De** etiā mox ab ipſo apſte ſum-
ſiſſe inueniſt eroditū. **Dicit. n. Dyo. in fine ecele.**
bient. **Surſum** a ceti infantē ad habitū ſanctū
hūc pſtudine ad oſtendi errorē & imunde
vite ex pte. **Idoc** diuiniſ noſtris ductus ad mē-
tem veniſt: vſum ē ſuſcipere infantē. **Et** quāſ
ſibi loquat **Dyo. de ſuſceptione infantū ad ipſam**
religionem in baptiſmo aſſumēdā: tū rō ibi idē
etiā ppoſito cōpetit: q; vtrobiq; pueros expe-
diturri in his que poſtmodū ſancti obſeruari
vt ad hoc cog habinas info: meſ. **Et** vt vltimus
pcedat hoc etiā ipſa oſi aucte firmat. **Yeſi. n.**
Mat. 19. q; oblati ſunt ipſo puuli: vt manus eius i-
poneret: & oraret: diſcipū aut increpab ē eos: iſa
negit aut eis. Sinite pueros & nolite eos pbibē ad
me venire. **Talium ē. n. regnū celoſū. vbi dicit**
Chriſt. Quis meret appropinquare ipſo: ſi repel-
litur ab eo ſimplex infantē. **Flam** ſi ſancti futu-
ri ſunt: qd negatis filios ad ptem venire. **Si** aut
pctōſa futuri ſunt: vt qd ſniam pōnatiōis pfer-
tis anteq; culpā videant. **Maniſtenus** eſt aut: q;
maxime appropinquat hō ipſo p viam pſilior: ſ;
illud **Mat. 19. Glende** ola que dēt: ſa paupibus
& ſequere me. **Non** ſunt igiſ pueri retrahēdi ne p
obſeruatā pſilior ipſo p ppingit. **Deſi** ſunt ou-
gines ibidē dicit qd am pūiſq; diſcēt rōem iuſti-
cie de puero reprobēdū eoe q; ſimpliciter do-
ctrinā pueros & infantē. **i. mltius** ad huc eruditō
offerunt ipſo. **Dōna** ſūt boſtā diſcipulos ſuos vi-
roſi pſitatos pcedēdē veritatibus pueroſi
vt ſant pueri: quāſ pueri: vt pueros licent di-
cēt. **Talium** eſt regnū celoſū. **Flam** & iſe cū in ſoma
dei eſt factus ē puer. **Idoc** ergo debem⁹ amēde-
re: me eſt iſa iſe ſaple ex celiōnis pſenamus: q;
magi poſſioſ ecele pbibētes pueros venire ad
iſm. **Et** vt adduc ad pōa noſ erēdam⁹: de **Jo.**
baptiſta legiſ. **Iu. i. puer** creſcebat & pſorabat
ſpū: erat in deſerti vſq; ad diē cōſionis ſue ad
iſr. **vbi** dicit **Beda. pō** dicator: pnie ſuturus vt
liberis auditoſ ſuos a mīdi illecebris erudi-
endo ſubtrahat pmenā in deſerti: tūſigit vidēre
vt **Greg. nificus** dicit bmo ſalutariſ que p ſen-
ſu ingerunt aſſectus quēdam pſuſionē ac erroſ
mōneret erga vtrūq; diſcretionē: tō ad tū
vidētat: q; ſum elat⁹ ē apicē: vt pūiſq; ppbia
ſibi gſa infunderet: q; mīdas erps auiſib; p af-
ſionis deſiderat ſiſi a pncipio vſq; ad finē diuini
aſpectus obſer. **Non** ſolū igi� licitū eſt: ſ; etiam
valde expedis ad maiore gſam optime pmerē-
dam: vt aliq; a puerina ſecim deſiderēt in de-
ſerto religionis vināt. **vbi** **Tren. 1. di. Bomus** eſt
viro cū portauerit iugū ad adoleſcētā ſua. **Et** cū
videt aſſigari: cū ſubdit. **Sedebit** ſolitariuſ &

recabit: q; les aut ſe ſup ſe: p quod datur in eſt
qui ad adoleſcētā ſua ingit religionis pōtāde
ſe ſup ſe tenant ad obſeruatā religionis que inge-
te pſiſt a mūdānis caris & ſilētiō: turbatū
tibus magis reddunt vdonē ſm illud puer. **n.**
Adoleſcētō iuſtā viam ſua cū ſm ſenecū ad
ceder ab ea. **Et** inde ē q; **Anſelmus** in li. de ſim-
ditūbus: eos q; ſunt a pueritia in monaſterio
triti angelis cōparatōes ſo qui poſtmodū in pē-
tra etate puerunt hoibos. **Idoc** etiā nō ſolū ſunt
ſcripturē auctūbus: ſ; etiā pbozum ſermoniſ pſ-
manir. **Dicit. n. pbs** in. 1. etſi. **Non** parū deſer-
ſe vſ ſic et iuene pſſim aſſueſci. **Sed** magis
magis aut oē. **i. totū** in hoc pſiſt q; aliq; a pueri-
tia eruditū in hoc q; p totā vitz debet ſerare
& in. 9. pollit. **dicit** idē pbs q; legiſtatioſ maxime
negociandū ē circa inueniſ diſcipulū: quos oſ
dire ſm q; puenit ad vſiq; qualitatē. **Deſt**
et cōi bolim cōſuetudine maniſeſte apparet
quā hoies a pueritia applicant ſiſis offici; vſ
nbus in gbus vitz ſunt acturi. **Dicit** q; futuri ſūt
clerici mox a pueritia in clericatū eruditū: ſu-
turi ſunt milites opſ q; a pueritia in militariſ
ereditis nutriant: ſicut **Elegerius** dicit in li. de re
militari: q; futuri ſunt ſabi: fabulē artem a pueri-
tia diſcunt. **Cur** igiſ in b ſolo regita ſaliet: vſ
futuri ſunt religioſi nō a pueritia in religione
ercent. **Quinimo** neceſſe ē: vt q; o aliq; eſt diſ-
ciliū tūo ad illud pōtāde magis hō a pueri-
ta pueſt. **Dic** igiſ maniſeſte apparet q; in pōa
locum nō h; q; dicant opoſtere aliq; ſoam mī-
datis exerceri q; ad cōſilia tranſcat religioſ; in-
trando.

C. De pſicta aſſertio locū nō h; in bis q; venio
puerunt ad fidem. **CA. IIII.**

Nunc videre o; vtrū hoc locū h; poſſit in
bis qui mag ad fidē ſunt pueri: gbus ſ;
religionis habitū in dicit tanq; in ſepi
nō exercitatis pmo aſpectu abſurdū apparet:
pſter tū diſcipulos ſtat; in ſua puerione ad ſi-
eſt aſſumptos ad tpi collegiū in quo pūiſ
pſlar pſilior pſectionis apparat & abſq; vobis
uſctōſ religionis ſtard exceſſe. **Ipſe** quocunq;
inter aploſ puerione nouiſſimū pōtāde
pūiſ ſtan m ad fidē pueris viā pſectionis
gelice ſimpſit. **Dicit. n. ad gal. 1. Cum** aut pūi�
eſt ei q; me ſegregant ex vtero matris me: vt
caret p grām ſua: vt reuelaret ſiliū ſua in me: vt
euangelizaret illam in gntibus: pūiſ nō acq;
ui carni & ſanguini. **Idoc** etia; ex iſoſ tpi
vobis oſtēdit. **Yeſi. n. Mat. 4. poſt** baptiſmū
tpi q; tunc iſo ducus ē in deſertū a ſpi: vbi dicit
glo. **Tunc. i. poſt** baptiſmū docēte baptizatoſ de
mundo eſpire: ē in quere deo vocare. **Idoc** etia;
ex multo; laudabili pſuetudine appoſat q; ab

Contra retrahentes hoies a religionis ingressu

Aliud pmo ad Th. i. finis pcepti charitatis: vbi dicit glo. Charitas est finis. i. pfectio pcepti. i. pceptorum omnium quos impletio est dilectio dei et proximi. Operatur autem ad id quod aliter iudicandum est de fine: et de his que sunt ad finem. In his. n. q. sunt ad finem pfectio est quedam mensura sicut q. contra finem. Sed circa ipsam finem nulla mensura adhibetur sicut vniuersis ipse ad quos quantum pceptum: sicut in medicina medici cum quidam modorati ne superceat dantur autem nisi inducitur quodam pfectio pcepti. Sic igitur pceptum dilectionis dei quod est vltimus finis pfectio vix nullis terminis coartatur: ut possit dei quod tanta dilectio dei cadat sub pcepto maior: aut dilectio limitet pceptum excedens sub eo non cadat. Sed vniuersis pcepti: ut deum diligas quantum potest: pro ipsa forma pcepti apparet eius dicitur. Diliges deum deum de toto corde tuo. vniuersis autem hoc obseruat finem suum mensuram: vniuersis quidem pcepti? alio aut minus perfecte. Sic autem totum ab obseruatione bonis pcepti deficit q. d. in suo amore non omnibus pfectus. Quia vero ipse pfectus omnibus ut vltimum finem implet quod pceptum: ut pfectius: ut minus pfecte: sicut magis: ut minus detinet aliam rem amore. Unde Augustinus dicit in libro. 83. q. Charitas vniuersum ad ipse ad ipse dicitur: autem in eodem tempore quod est intelligendus si spernit tanquam vniuersum finem nutrimentum: eius est in unum cupiditatis. Perfectio nulla cupiditas. Et sic autem et alios modus pfectus obseruanti huius pcepti quod non potest obseruari in via. Dicit. n. Augustinus. in l. de pfectioe iusticie quod in illa plenitudine charitatis quod erit in patria charitatis pceptum illud implebit diligens deum deum tuum ex toto corde tuo et. et postea subdit. Cur ergo non pceptum hoc illa pfectio: quia non est in hac vita non habeat. Non. n. recte currit: si quo currit dicitur et nesciat. Quia autem sciret si nullis pceptis ostendit. Sed hec igitur pcepta dilectionis dei et primi omnia alia pcepta et omnia ordinantur: sicut ad finem. vbi Augustinus dicit in enchiridion. Quocumque madat deus et quibus vniuersis est non in eadem: que quod non inuenit: sicut specialis omnia mentem ex quibus vniuersis est bonum est homini mulierem non tangere: tunc recte sunt cum referunt ad diligendum deum et proximum propter deum diligere illud ad pcepta charitatis ordinantur alia pcepta legis: alia autem omnia. Sed finem. n. aliquid ordinat ut sine quo finis haberi non potest: sicut cibum ad vitam seruandam: aliquid vero ordinat in finem: sicut pceptum: et salutem et securitatem: et pfectum finis obtinet: sicut ad vitam corporis seruandam ordinat cibum et necessitate: medicina vero seruanda sanitatis ut pceptum: et securitas sanitas habeat. Primum modo ad charitatem ordinat alia legis pcepta. Nullo. n. modo potest pcepta charitatis implere quod ut alios deos colit quod dicitur a dei dilectio: ut qui homicidium aut furtum committit que dilectionis primi

aduersant. Secundo autem modo ordinantur ad charitatem omnia: et de his quidem vniuersis est facta est apostolus omnia ostendens: quod ad dilectionem dei ordinantur. Dicit. n. i. ad Corin. 7. Qui sine voree sollicitus est que sunt dei quod placeat deo qui autem cum voree et sollicitus est que sunt in diuina: quomodo placeat voree. De consilio vero paupertatis ipse sollicitus dicit quod ad finem sequens ordinat: ut p. 10. dicitur. Que quidem sequitur in affectu charitatis omnibus ostendit. Caritas autem quod cupiditatis pfectio pfectio: cupiditas vero et diligitur amor: pfectio est eius dimittitur: ut etiam totaliter asserit. Dicit. n. in epistola ad paulum et theofanias: quod terrena diligitur animi ad opera que concupitua pferunt. Aliud est. iam nolle incognare que definit: aliud est incognare ut dicitur. Utinamque etiam omnia ad dilectionem proximi ordinantur. Cum. n. ea que vbi pcepti dicitur. ad dilectionem primi pertinent: sunt in pparandis mi obseruanda: manifestum est quod magis ad bonos seruandis pceptis alios qui circa pcepta non sollicitus. factus non tollit tunicam: et pallium dimittit: et paratus sine cesse fuerit quibus habere sit suo deti nauit: quibus si aliquid in hoc seculo possit dicit. Quia vero charitas non solum finis est charitatis: omnium virtutum: pceptorum que de acerbis virtutibus dicitur: pceptum est: ut sicut pcepta omnia ad pceptum diligendum deum et proximum: ita etiam pcepta ad pceptum obseruanda que de necessitate ad charitatem ordinantur. Qui. n. pceptum aut paupertatis seruare possunt propter pceptum: legimus ab aduersario et furto cessat. Aliud est in religionis statu multe obseruandis: puta vigilantiis: ieiuniis: et sequentiis aliis aliis vniuersis que huius magis a viciis arcent: et ad vniuersis pfectione factibus pceptis: et sic pceptis obseruatio ad aliorum obseruandis pceptorum ordinantur ordinat ad ea que ad finem. Non. n. alios vniuersitatem seruare: ut ad alterum videret: ut paupertas: et a furto cessat: ut in dei dilectione pfectio. Et dicitur. n. si ordinat ad infirma: sicut ad finem. Dicitur p. 10. pcepta ad vniuersis pfectionem tenent non quod in eis pceptis pceptis pceptis: quod sunt. via quedam vniuersis ad pfectionem charitatis huiusmodi. vbi Augustinus dicit in l. de moribus ecclesie de vita religiosorum loquens. Concupiscentie hominum et dilectionis fratrum de singularibus omnium interio: et ibidem dicit. Caritas pceptum custodit: charitatem virtus: charitatem seruare charitatis habitus: charitatis vultus gratia: et col. patrum dicit abbas dicitur. p. hac. i. puritate cordis et charitate vniuersis agimus atque tolleramus. Et hac pcepta: pcepta: dignitates diuinitus: delicta: delicta: et vniuersis vniuersis pceptis. p. faciemus inedia: vigilas: labores: corporis nuditas: et cetera: necesse est vniuersis suscipimus: ut pcepta ab vniuersis cogitandis: non in illis pceptis: et pceptis pceptis: et ad pceptis charitatis

gradibus inuisido cōscendere. Sic igitur cum du-
 pter sit modus obseruandi pcepta pfectus. s. i. imp-
 lectio: et etiā duplex exercitio pceptoy: vñ qui
 dem quo aliq̄ exercitatur in pfecta obseruatiā pte
 ceptoy. Et hoc idē exercitiū sit p pñtia: sicut et p-
 missus pñ. Aliud autē ē exercitiū in pfecta obser-
 uatiā pceptoy: qd sit in vita seculari absq̄ cō-
 silijs. Cum ḡ dicit q̄ q̄s aliquid pñs exercitari in p-
 ceptis q̄ ad pñtia transferat: idē est ac si dicit: op̄
 pñs boiem exercitari in pfecta obseruatiā eorum
 pñm: q̄ exercitari in pfecta obseruatiā eorum
 dem: qd valde inepet dī sine ad ipsa pcepta resp̄
 clama sine ad ipsa exercitiā. Quis. n. itas inane
 mōis ē poterit q̄ aliquē volentē ptece dīligere
 deū p pñtia recitabat cogitō ipm pñs dīligere ip-
 sece. Romē h̄ forme collectōis p̄dicat que nobis
 tradidit in pceptis charitatis demine: cū dī diligēs
 dñm deū m̄s erroro corde tuo. P̄funde timēdus
 et ne minus cito h̄ incipiat dī diligere. H̄m̄g dī diligere:
 quasi possit in diligēdo deū modis p̄terire. dicit
 eccl. 4.1. Quisq̄ dñm dīligens potuerit su-
 p̄stare ad hoc t̄. Ut ap̄t. i. ad Cor. 9. monet
 Sic curat vt cōp̄hēdat: i. ad Iud. 4. dicit.
 seruimus in p̄ceda in illa requirē: q̄ dīligēs h̄
 t̄p̄tate vñ p̄fectionis lepta: semp̄ sibi remittit
 quō possit p̄tece quōsq̄ vñtiam p̄fectionē h̄
 p̄tece in patria. Si vō ad ipsa exercitiā sp̄cia-
 mus maiore apparebit absurditas. Quis. n. dicit
 volēt p̄ntia: vt virginitatē seruare vt pñs in
 m̄mōrio caste viuat: quis dicit paup̄tate p̄ t̄p̄o
 volēt s̄bare: vt pñs in diuitiis iuste viuat: quasi
 p̄ diuitias q̄m dñs ad paup̄tate p̄paret: nō ma-
 gis p̄p̄tate paup̄tatis ip̄cedant: qd in amfesse ap-
 pareat. dicit. 19. De adolefcente q̄ paup̄tate p̄ntia
 a dño nō suscipit: s̄ adit tristis p̄pter diuitias q̄s
 habebat. Et hoc quidē dicta sūt ip̄p̄tate p̄ntia
 ad pcepta charitatis. Si vō cōparemus ea ad al-
 lia legis pcepta: quis nō videt at q̄ra sequeat ab-
 surditas. Si. n. p̄ pñtia r̄ religiois obseruatiā tol-
 lam occasione p̄tōy p̄ que sūt pceptoy: trāsgres-
 siones nō videt aliquid tāto magis indigere:
 vt occasioes p̄tōy auerit. H̄m̄g dī dicitū erit
 inueni vinas inter in inter mulieres r̄ lasciuosā
 p̄ntia: vt sic in castitate exercitatur p̄ntia modis
 in religioe castitate obseruatiā: q̄ facilius sit in se-
 culo q̄ in religioe castitate seruare. Idem ē de
 alijs virtutibus r̄ p̄ntia apparet. Dicitur sunt igitur
 h̄m̄i doctrinā p̄ntia bellō dicitur: q̄ m̄l-
 lites in suo tirocinio exordio acrioibus bellis ex-
 ponitur. fatemur autē q̄ si qui sunt in vita seculari
 exercitiū pceptoy: dicitur melius p̄ntia in religioe
 p̄tece: s̄ sicut ex vna pte pceptoy exercitiū in vi-
 ta seculari p̄parat boiem ad pñtia melius obser-
 uatiā: dicitur ex alia pte secularis vite p̄ntia ad pñ-
 tia obseruatiā impeditur p̄ntia. Ut Grego.

dicit in principio mota. Cum adhuc me cogeret
 alius p̄ntia mundi o quasi p̄ntia dicitur: cepe-
 runt multa s̄ me ex eiusdē mundi i cura succedere:
 vt in eoriam nō ip̄t. s̄ quod ē grauius m̄te re-
 tineret. Que tamē cūta sollicitate fugiā potum
 monasterij peti.

¶ Solūto rōnis aduersarij.

CA. VII.

Is igitur vñs facile ē ea q̄bus inuenit re-
 bellere: qd. n. p̄ntia inducūt de adolefente
 cui vñs p̄ntia p̄ntia dedit vñp̄ntia tā
 in m̄dario exercitatur: q̄ dicitur hoc oia seruati
 a iudice mea: manifestat est fm̄ dicit. efficit
 nō habere. dicit. n. sup̄ dicit. mentis adolefens
 Si. n. quod postū ē in m̄dario: diligēs primus
 tuum sicut teipm̄ op̄ra cōp̄tē: qd postea au-
 dēs vadē r̄ vñs oia que habet: r̄ da paup̄tatis
 tristis accessit. Et sicut origenes sup̄ Math. nar-
 rat: scriptū ē in euangelio fm̄ debetis q̄ cui dñs
 dicitur ei vadē r̄ vendē oia que habet: r̄ dicit
 scilicet caput suū: r̄ dicit ad eas dñs. Quō dicit
 fecit legē r̄ p̄ntia: scriptū est in lege. Diligēs pri-
 mum tuū sicut teipm̄: ecce multi fratres sui h̄m̄i
 s̄bare amari sūt heretico monētes ptece sui: et
 domus tua plena ē multis bonis: nō egredis ali-
 quid oino ex ea ad eos. Itaq̄ dñs redarguit eus
 dicit. Si vñs p̄ntia ē r̄. Impossibile ē. n. im-
 p̄tate m̄dario: qd dicit: diligēs primus tuū: sicut
 teipm̄: r̄ dicit: r̄ maxie tāta dōe possessiones
 s̄ h̄ intelligē dicitur q̄m ad p̄ntia modū ob-
 seruatiē h̄m̄i pcepti. Nihil autē p̄ntia dicere eū
 pñs ip̄tece pcepta obseruatiā: s̄ q̄m ad h̄ eū
 nō sūt m̄ntia sicut Christo. r̄ alij ep̄ntia dicitur
 eunt. Nec tñ q̄ exercitatur aliquali in obseruatiā
 m̄dario dñs p̄ntia p̄ntia dicit: nō necessa-
 ria forma p̄ntia: vt solis talibus aditus ad pñ-
 tia p̄ntia: q̄ etiā dicit. nō ē exercitatur in pceptis
 s̄ potius in p̄ntia: m̄ntia ad oia sequeat voca-
 ut: vt sic nec p̄ntia: nec etiā in oib̄ibus p̄-
 p̄ntia vñ p̄ntia. Quod vō s̄ dicitur inducūt
 est q̄ postū ad m̄dario seruatiā audito: m̄ntia
 endis: h̄m̄i ad p̄ntia sicut: q̄ m̄ntia i m̄-
 dario oibus necessaria est sine in seculo reman-
 tib̄ us: sine etiā affirmētib̄ p̄ntia vñ p̄ntia
 ḡm̄i in ḡm̄i: sicut etiā doctrina dicit: facta
 de q̄bus p̄ntia sūt vñs dicit. Similiter q̄
 tertio est inductū q̄ faciedo m̄dario homo venit
 ad latitudines sup̄: nihil aliud inductū: p̄ ob-
 seruatiā m̄dario: h̄m̄i meret sapiam occulto
 Unde ibidē inductū illud qd habet eccl. 1. fm̄ alia
 s̄ntia. Concupisce sapiam: sicut m̄dario: dñs ḡ
 bebāt illa tibi: quod manifestū est nihil ad p̄ntia
 p̄ntia gr̄ntia. Jam vō q̄ quāto p̄ntia est de glo.
 super illud p̄ntia. Sicut ablactat sup̄ matre sua dī-
 ligentius dicitur amare: q̄ q̄m s̄ntia s̄ntia multū
 nō hoc i actus: r̄ in anter inuenit eudē. p̄ntia aut

Contra retrahētes hoies a religionis ingressu

et ipso pgressu glōse inducere q̄ agit de nutritione nouiter ad fides p̄uerfos. **Dic. n.** p̄mittit q̄ post baptisimū bonis opibus infirmatur: lacte sim p̄licis doctrine nutrimur p̄ficiēdo a lacte donec iam grauiduacū a lacte matris accedamus ad mēsam patris. i. a simpliciori doctrina ubi p̄lat̄ur verbū caro factum ē accedamus ad v̄bus patris in p̄ncipio apud deū q̄d manifestū est ad doctrinē ordinē p̄nere. Postmodū v̄o ecclesiasticū ob̄seruatiō in exēplum inducit q̄e ḡnq̄ t̄pa ob̄seruat̄: in quoz p̄mo q̄ p̄uocāsiūz s̄ cathecismū nuper p̄ueri ad fidem rudimētis xp̄ianitatis imbuunt: sc̄m t̄p̄ est q̄m in v̄tro eccle allunt v̄sq̄ ad sabbatum sanctū: t̄tūc est t̄rtiū t̄p̄us in quo p̄ba p̄rimū ad lucē generant. quāz t̄p̄us est in quo manūbz eccle gestant s̄ lacte nutriti v̄sq̄ ad p̄t̄bocōstem: quo t̄p̄e nulla difficulta inducunt: non t̄ctimā ad mēdia nocte surgit, q̄ntā ē t̄p̄us in quo sp̄s paracletō p̄rmatū quasi abactatis incipiunt t̄ctināre: s̄ alia difficulta facere: s̄ seruare: q̄d videt̄ ad boy p̄p̄ositiōē ḡnere: q̄ manifeste agit de ordine transeundi a facilibz opibus ad difficultiora. **C.** **Dic.** aut̄ eoz p̄ccatiō t̄p̄e deficit. p̄t̄mo q̄d m̄: q̄ alia est rō in his que sponte assumuntur: alia in his que ex necessitate inducunt. Item ē alia rō de nup̄ p̄ueris ad fidem q̄ sunt q̄l p̄ueri nutriti: atq̄z alia de penitētibz qui sunt quasi infirmi sanādi. **Dic.** igit̄ alii qui fuerint de nouo ad fidē p̄ueri ad sunt eis et ex necessitate a p̄ncipio difficulta imponēda: s̄ p̄mū in leuiozibus exercēdi. postmodū v̄o sunt eis artia: imponēda: sicut p̄ueri p̄us nutriunt lacte: postmodū vero durioribz cibis: in hoc casu loquit̄ glōsa. **Dic.** m̄ p̄ueri ad fidem sp̄te p̄p̄ta voluerint manū mutere ad altiora quoz eos andebit arce. Et vt ab exēplio glōse nō recedamus: sicut post solēnem baptisimū qui fit in vigilia pasche quodā requies a laboriozō operibus indiget̄ p̄pter infirmos: ita post solēnez baptisimū qui in vigilia p̄t̄bocōstem celebrat̄ statim eccle inducit ieiunia ad signi ficandū eoz q̄ seruatiō sp̄is in baptisimo suscepti statim se artios vite subiiciūt. **Dic.** penitētibz aut̄ est alia rō: eis a p̄ncipio tanq̄ p̄la artio: postmodū v̄o paulatim leuagat̄: sicut etiā infirmis cū sanari incēperint artio: diēta imponit̄ que postmodū cū in valitudine p̄fecerunt remittitur. **Secūm** hoc ḡceca d̄ocentibus a p̄ncipio leuioz imponit̄ onera p̄cepōne que ex necessitate seruatiō: p̄lūa v̄o et necessitate que eccle non imponit̄ necn̄ p̄hibet̄ si ea velint p̄p̄ta voluntate assumere: penitētibz aut̄ s̄m statuta canonū in p̄mis artioz ob̄seruantie in angust. **C.** **Secūdo** defectus ē: q̄ in quolibet officio v̄l statu a facilibz ad difficultiora tranf̄. **Wec.** t̄m̄ op̄s q̄ quicunq̄z altiorē statum recipit: in leuioz

bus exercet̄. **Wec.** n. necesse est: vt q̄ in aliquo artificio exerceri voluerit plus in aliquo leuioz exercet̄: s̄ in eodē artificio a leuiozibus ad maiora p̄ducatur. **Unde** nō op̄s vt qui in statū religionis p̄p̄tiosum ob̄seruatiōz exerceri voluerit p̄us exercet̄ in seculo in ob̄seruantiā p̄ceptoz: s̄ q̄ de his que ad religionē p̄nunt a p̄ncipio nota eis imponant̄: sicut nec op̄s q̄ qui volūt de ricalē offiū assumere p̄us in vita laycali exercitur: aut qui volunt p̄t̄uenter viuere: nō p̄us op̄s eos in penitētia ob̄seruatiō exerceri. **C.** **Tertio** de defectis est: q̄ duplex ē operis difficultas. **Quēdā** ex sola magnitudine op̄e: s̄ talis difficultas requirit̄ p̄fectionē virtutis ad imponē imp̄ct̄. **Quēdā** v̄o est difficultas cobibitiō: qua magis indiget̄ q̄ sunt imp̄ctē virtutis. **Unde** p̄uati arno: adhibet̄ custodia dū sub pedagogo eductur q̄ postmodū cū p̄nerunt ad etatē p̄fectam. **Statū** aut̄ religionis est quēdā disciplina cobibens a peccatis s̄ facilius ad p̄fectionē inducens sicut et p̄chris apparet. **Et** id eo h̄i qui sunt imp̄ctē virtutis p̄uati nundū in p̄cepis exercit̄ magis in digēt̄ tali custodia: q̄ facili ē coāp̄ccatio abstinere tali discipline subiectos q̄ si liberius in seculo nutriant̄. **Quod** v̄o in glō. **Subd.** multi hunc ordinē p̄uertunt: vt beret̄ s̄ sc̄m̄ t̄icī manifeste apparet p̄ sequentiā ad ordinē doctrinē p̄nere sequit̄. **n.** **Dic.** v̄o seruatiōe t̄ct ob̄seruatiōe sic maledictio sic: quasi nō modicius sui bumiliat̄: enaz in sc̄la: q̄ ego bumiliter s̄m̄ etiam p̄us nutritus in lacte quod ē verbū caro creat̄: vt succret̄ ad p̄anc̄m angeloz. i. ad v̄bum quod ē in p̄ncipio apud deū: sic redit̄ ad id quod p̄us dixerat. **Unde** q̄d in medio posit̄ est cū exēplū inducit. **Quod** v̄o statū indam̄ est: de quoz multibz bolim quoz t̄p̄s de quoz p̄t̄ulibus p̄us panit̄: s̄ postmodū quāto: m̄la de sepe p̄uatiōem fructū est: vt r̄tione nō ḡrat. **Wec.** n. op̄s s̄m̄ ordinē figurat̄: v̄o d̄ocet̄ r̄t̄ esse q̄ figurat̄: q̄ op̄s p̄ p̄tia figurat̄ p̄ntētia s̄ eod̄uct̄. **Wec.** ad v̄ndi figuris efficit̄ argum̄ tanto trahit̄: vt **Dic.** d̄ic̄t in quādā ep̄la d̄ona t̄t̄t̄a: s̄ **Dro.** d̄ic̄t in ep̄la ad t̄m̄: q̄ **l̄m̄** d̄ona p̄bologia nō est argum̄taria. **Wec.** n. nō ob̄l̄te dicam̄: q̄ p̄t̄ū ordinē in arcentoz designat̄ odo p̄ceptoz ad p̄t̄ia ḡnam ad statū totius humani generis. **Wec.** n. p̄t̄ia fuerunt data in v̄t̄ r̄t̄ t̄ct̄m̄ et̄o s̄ in nouo: q̄ nisi ad p̄fectum adit̄ p̄t̄ l̄t̄: s̄ hoc p̄s per glō. que ḡnq̄z panes d̄ic̄t̄ esse legatia p̄cepta: s̄ p̄t̄ aut̄ panes en angelicū p̄fectiōnem. **Wec.** aut̄ p̄pter hoc op̄s q̄ n̄d̄m̄ hoc p̄us exercet̄ in p̄cep̄t̄ legalibus in seculi vita: postmodū in p̄t̄ia in vita religioz. **Wec.** n. legit̄ q̄ iudē m̄ boles fuerint inter ḡnq̄z m̄lūz postmodū inter quāto: m̄lūz. **C.** **Similiter** v̄

quod sexto proponitur de illis quatuor: ex quibus sancta angelica ceterum: non facit ad positum: quod dicitur in exemplis perfectio: non refertur ad positum: sed ad perfectum modum observandi precepta: quod sunt virtutes virtutum: sicut tempus observantur. Illi subdit in glo. Exempla: ut hoc dicitur a me: quod manifestis est: et eorum perfectio: sicut patet vester et. et alibi: exemplum: non dedit vobis et. Jam vero quod septimo proponitur de ordine vite actine ad contemplationem: diligenter considerandum est: quod hoc ab eis frequentius inuenitur. Verum quid est igitur est: quod actina vita contemplativa peccatis: sed ignota videntur quod sit vita activa. Primo quidem quod credunt vitam activam in sola dispensatione re: temporalium consistere: ita quod afferunt religiosorum non bis possident: nec proprius nec ad actum vite participes esse non possunt: quod manifeste fatum offendit in hoc quod Gregorius dicit in secunda omelia secunda et parva super Ezechielis Activa vita est parva dicitur et tribuere: verbo sapientem docere: curamque considerat ad humilitatis via sapientis: primum resocare: infirmis: curam gerere: que singulis quibusque expectantur dispensare: et commissa nobis qualiter subsistere valeat possidere. Ex quo patet quod ad actum pertinet non solum in temporalibus: sed et in spiritualibus docendo: vel corrigendo alios providere: ad que magis debet redduntur vobis non nihil penitus in hoc secundo habetur. Unde et dicit apostolus doctoribus futuris omnibus vobis mundi bonis sponsione: et habet 1 Cor. 13. Est autem que reddit vobis vitam exercitium morales virtutum: bono ad actum ad vitam actum pertinet: et si quidem doctrina sequamur per bonas: morales virtutes officia generat ad vitam activam: ut patet in 4. cor. Intellectuales vero ad vitam contemplativam: cuius Augustinus testatur. 11. de tri. Tibi rationem inferiorum que temporalis dispensatione ad se sine ad alios pertinetia deputat actioni: superiorum vero rationem que rationibus eternis inheret deputat contemplationi. Ad hoc ergo habitum in propriis est non quare vita activa peccat contra plarium: quod nisi homo per virtutes morales habeat animam a passionibus deputat quod generat ad vitam activam non est volens ad divinam veritatem contemplationem: sicut illud Gregorius 5. Et cum mundo co: de quasi ipsi dei videbitur: et hic imperfecta: in futuro contemplatione perfecta. Sic igitur exercitium vite active est non solum in secularibus: sed et in religiosis. Primo quidem in ipsum per virtutes morales in eis sic passionibus refringunt. Secundo quod ipsi et in alios per misericordie officia exhibere: vel docendo vel corrigendo: vel saltem infirmos visitando: me suos solando: vel seculo existentes: vel seculum in monasterio visitando. Unde ipsum ad hoc duo dicitur Jacobi primo. Religio munda et imaculata apud dei et preceptum hoc: visitate arde pupillos: et viduas in tribulatione eorum et imaculatum se custodire ab

culo. Tertio: quod in ipso religionis ingressu etiam temporalis dispensationem: que debent pauperibus largientes. Non ergo propter hoc gloria inducta precepta dicitur ad vitam activam pertinere: sicut in vero ad contemplativam: quod precepta ad solam vitam activam pertinent. Dicitur in ibidem Gregorius. Contemplativa vita est charitatis dei et proximitate inter extant: quod sunt magna precepta in lege: ut dicitur 1 Cor. 13. neque vita quod sicut pertinet ad solam contemplationem sicut ostensum est: quod consilia principaliter disponunt ad vitam contemplativam: precepta autem sine sicut observata non sufficienter disponunt ad vitam contemplativam ad quam requiritur malis: perfectio. Non ergo propter hoc operi aliquem in seculo permanere: vel ibi exercere in vita activa: quod etiam in statu religionis potest non in obidire exercitium vite active igitur in necessitate ad hoc homo progreditur ad contemplationem. Quod vero octavo proponitur est nemo repente fit summus: non multum ad positum facit: quibus etiam super hoc multum innuitur. Est enim summus et infimus accipere in eodem statu et in eodem homine: sicut in discretis stantibus: in discretis hominibus. Sed quidem igitur verum magis accipitur in eodem statu: in eodem homine: manifestum est: quod nemo repente fit summus: quia vniuersis recte vivens toto tempore vite sue pro sicut ut ad summum perveniat. Sed vero hoc refertur ad diversas stantem non operi: ut quisque velit ad superioris statum pervenire a minoris statu incipiat: hoc non operi: ut qui vult esse discretus sicut in laicali vita exercet: sed statim a pluribus annis aliqui clericali multum accipiunt. Similiter etiam nec hoc operi igitur ad diversas personas. Unus enim ab alio in sanctitatis gradu incipit quod sit summum alterius: ad quod per totam vitam suam alter pervenit. Unde Gregorius dicit in secundo dialogo. Quatuor sunt preseres et futuri omnes cognoscere deo: dicitur puer conversionis gratia et quanta perfectione cepisset. Quod vero non proponitur de parvitas rebus quibus non sunt insignia onera imponenda: quod decimo proponitur casum querit qui postpositis gradibus per abrupta querit altitatem: non sunt ad positum: quod auctores ille loquuntur de bonorum plantationis qui requirit perfectam virtutem: ideo non est imperfectis imponendus. Sed consilia sunt promotiones quedam ad perfectionem et contributionem a peccatis: quibus non parietes indigent: ut effluantur a bbumote vitium: et quibus quasi per debitos gradus ad perfectionem perveniunt. Quod vero undecimo proponitur parva esse nature ordine precepta consilia: pars et predictis qualiter habeat veritatem. Et quibus loquamur de preceptis finalibus que sunt dilectio dei et proximi: manifestus est quod consilia ordinant ad ea: sicut ad finem: Talis est ergo ordo positus

Contra retrahentes hoies a religionis ingressu

ad precepta diuini modi. Quis eorum qui sunt ad finem respice-
ctum finis, finis autem est prius in intentione. Propter hoc
votum est in executione. Et sic si consilia ordinantur ad pre-
dicta precepta sicut qui sine eis nullatenus potest seruari
sequeretur quod necessitate esset prius obseruari precepta. Quod
aliquis diligit deum vel proximum quod est manifeste salu-
tum. Sed quod hoc modo precepta ordinantur ad predicta pre-
cepta ut per eas facilius precepta custodiantur. Quia est
quod per huiusmodi precepta peruenit ad precepta dilecti
omne dei et primi qui intendit precepta precepta, legem autem
suis operis executionem. Si de preceptis precepta ad alia
precepta qui ordinantur ad dilectionem dei et primi iter
ea dupliciter parato potest attendi. Quia enim precepta si
ut precepta obseruari non potest precepta vobis a multis ob-
seruari sine preceptis poterit parari precepta ad precepta
edoceri considerata. Et sic erit ordo consiliorum ad pre-
cepta sicut ordo precepti ad eum. Quod est quod dicitur in
ordine primo modo in oratione. Et sic hoc non oportet
ut aliquis potest exercere in preceptis: sic ad con-
silia tractat. Quia vero parato potest attendi preceptis
ad precepta diuini modi finem qui sine preceptis obseruari
sic est spatium preceptis ad precepta sicut vniuersum preceptum
ad alia precepta imperfecta sicut alia ratione parato ad
alia ratione carnis: sic consilia in ordine sunt priora
preceptis: preceptis in quolibet genere naturae potest
est natura. in vobis dicitur dicitur a preceptis sumit inleitus.
Hec in oratione precepta precepta sunt in oratione con-
silia. In oratione vero aliquid sit primo in preceptis imper-
fecta ad hoc quod tractat a preceptis de necessitate est quod
in tra tractat eum de preceptis aliquid de imperfecto tractat
ad precepta. C. Ad vero ultimo preceptis est quod non
est salua sine preceptis si precepta precepta preceptis mai-
festi est ex preceptis quod procedit ex falso intellectu eo-
rum que dicunt. In oratione sic dicitur precepta ordinari
ad precepta ut sine quibus precepta seruari non potest
sicut ea per que precepta preceptis et melius seruiantur.
C. Ratione inducere ad adueniendum quod ante religionis
ingressum debet quas diuini et cum multis delibera-
re.

CA. VIII.

Is igitur tractatus ingrediendum est an oportet
ut volentes religionem intrare cum multis ante
preceptis habere ut dicitur. Et hoc quidem mani-
festum auctoritate per b. quod de arduis et ad tota vita preceptis
est maxime sicut a pluribus requiruntur precepta. Quod
autem videtur esse magis arduis et difficile in rebus diuini
modo quam in rebus humanis: et in mundis desiderare re-
ligionem intrando in qua necessitate sit per tota vita mo-
ram. In hoc igitur maxime sunt multorum precepta requiri
ad et diuina deliberatione pensandum. C. Idcirco est
ostendere nunc et votum diffinitio. Dicit enim votum
esse sponsio melioris boni: al deliberatione firma
ta. Ex deliberatione igitur dependit firmitas voti.
Sed votum religionis est firmissimum et potest quod
nullo siquere potest infringi ergo potest maxime
deliberatione. In hoc videtur ostendere quod hoc quod di-

citur. i. Jo. 4. Nolite esse spiritibus credere sed probate
spiritus si ex deo sint: quod in religionis introitu locis
habetur: ut per hoc quod dicitur: in regula et in
clausura in decretali in hoc casu habet auctoritas inducit.
Sed huiusmodi probatio idcirco diligen-ter exal-
tatur: sicut per deliberationem cum multis. Propter igitur
volentes religionem intrare primo deliberare cum multis.
Addit etiam quod ibi est preceptis requiritur ubi deceptis
omnis periculum iminet. Hoc autem contingit in religionis
ingressu: ut dicitur. i. ad Cor. xi. Ipse satanas
transfiguratur se in angelum lucis. Vbi sub specie benedi-
cipit incitatos. Propter igitur cum multis delibe-
ratione habita religionem intrare. C. In ea que potest
habere malum exitum sicut diligen-ter preceptis per examina-
da. religionis autem introitus in plerisque malum exitum
habet quod apostat et desperati sumus. Propter igitur
maxime deliberatione preceptis religionem intrare.
Denique ponendum est quod maxime replicat. Dicit
enim Act. 5. Si ex deo preceptum est hoc aut opus
non poteritis dissolvere illud. Quibus autem preceptis
tam religionis intrande in multis per apostatam.
In hoc igitur hoc profertur a deo. Sed igitur magnum
liberandi cum multis habita prius considerare an
debeat religionem intrare. C. Hec igitur sunt quibus
cessitate maxime deliberandi et cum multis habita
videtur imponere his qui sunt religionem intrandi:
ut multiplicatis preceptis ex aliqua parte impedimen-
tum pareat.

Reprobatio predictis positionibus. CA. IX.
Dicitur autem falsitate assertio ostendem
a primo quidem assumam quod habet dicitur.
4. quod petrus et andreas primo vocati vo-
mine relictis rebus sequuti sunt eum. In quo me-
ditatione dicitur. In mari quibus quibus
entes submersi non dissoluti. In dicitur reuocato-
tes domini loquamur amictus: oia demittentes
quiti sunt eum. Dicitur et beatus beatus fecit. Tale
enim obedientia ipse querit a nobis ut nequam in
tate remoueamur. Velde sequitur de Jacobo et
iuanne qui vocati a deo statim relictis rebus: pariter
sequuti sunt eum. Et sicut dicitur dicitur sup. dicitur.
Eis autem et potest domini relictis rebus: docuerunt
sum sequuti et secularis vice sollicitudine et
pauore domini seruetudine non teneri. Propter hoc ma-
9. de mattheo sub dicitur quod ad vocationem domini singulis
sequuti est eum. vbi dicitur. Dicitur vocati ob-
dientia. Hec igitur resiste neque domini abire re-
ruit et suis hoc edicare. In dicitur etiam pericula que
a principibus accidere poterat pariter dicitur de
sicut sui rationes imperfectas reliquit. ut Remigius
dicit ibidem. Et quo eiusdem acipit quod non habuit
nos debet regardare a seruitio dei. Rursum ma-
9. i. et legitur quod quidam discipulus ipse dixit
cum. Domine permittit me pariter ire et sequi
patrem meum. Cum dicitur dicitur. Sequere me et cum

te uno: tuos sepelire mortuos suos. Ad exponen-
 tis sup math en dicit. Hoc dicit nō tubens cō
 temere amosē q est ad patres: sed monstrans
 qm̄ mibi celestib⁹ negotiis nobis magis necessa-
 riam esse oīe: qm̄ cū toto studio bus ungi debe-
 rēt: nec parum tardare enā si valde inenabi-
 lia s̄ mēta fuerūt que attrahunt. Quid enī ma-
 gis necessariū erat q̄ sepelire dū p̄m. Quid enī
 faciū. neg. u. multū tps̄ s̄m̄dē q̄ erat. Sed dīa
 bō? n̄ h̄ ardetis volēs aliq̄ ad dīm̄ m̄cure
 s̄ m̄ modicū sumat negligētā magnā op̄a pusilla
 nimitat. Propt̄ q̄ sapēs admonet dīcēs. Ne
 differas de die in diē. Nihil igit aliud inde doce
 mus nū q̄ nec minimū tps̄ frustra ducere deet
 enī si mille cogēta sim̄ oī p̄ter sp̄alia cōtēs
 s̄ admodū necessarijs. Et aug. dicit in lib. de ver-
 bis do. Non cōdūm est pater: sed obediendū ē dō
 Ego inquit ad cūgelitū te voco: ad illud opus nu-
 bi necessariū. Mans enī hoc q̄ q̄ vis facere:
 sunt alii qui sepelire mortuos suos. Nō h̄ antē-
 oia p̄teritorib⁹ subdere. Amate patres s̄ s̄poni
 te oī patrib⁹. Si ergo p̄pter rē tā necessariam
 dīs modicitis inducias petēt redargat q̄ frō-
 te dūm̄ deliberatōe quidā assēt s̄mittē dā
 ē tps̄ p̄tū. Deinde luce. 9. sequit. Et s̄ ut aliter.
 Sequar te dēt. Sed primū p̄mitte mibi reuā
 care hys qui domi sunt. Nō exponē Karil? in
 suo greco docet dicit. Inimada p̄missio s̄ om-
 ni laude p̄ta. S̄ q̄rere rēnūciare hīs qui domi
 sunt licēt dōse ad eis oīdē q̄ vcliq̄ dīctis sit
 a dō dū dīcē p̄fate adire. p̄p̄tore m̄te. Nam
 velle p̄sere p̄m̄os nō p̄m̄arios hūc p̄posito
 indicat vcliq̄ labentē p̄pter q̄ dōs imp̄obat
 Dequit enī. aut ad illū rē. Mem̄o m̄m̄o ma-
 nē stām arerū s̄ respicēdo retro aptus est regno
 dei. App̄onit manū arerū qui affectuosus est ad
 seq̄ dū: n̄ respicit retro qui dilationē p̄ter occa-
 sione redēda ad domū s̄ cū p̄p̄nq̄s p̄ferendi
 Nō hoc macum? fecit sacros aplos qui p̄m̄
 omnia nauicula s̄ p̄fere s̄ceti sunt ipm̄. Sed s̄
 paulus h̄m̄ nō agēntē carni s̄ sanguini. Tales
 esse deēt volētē sequi ipm̄. Et aug. h̄ exponē
 in lib. de verbis dōm̄ dicit. Uocat te oīs s̄ in attē
 diē occidēt. Quis quidē ipm̄ est sui illud zach.
 6. Ecce vir oīs non ē ei? Decidēs aut est qui-
 bet dō in motū cadens s̄ in tenebris peccati vel
 ignorantie cadere valens. Injuriam ergo facit
 ip̄o in quo sunt oī s̄bēstia sapē dei absōditi: si
 ē auditō p̄silio ad huc ad mortalēs hōīs p̄siliū ali-
 quē enī m̄ et recurrē dā. C. Sed dēribili qua-
 dā ter p̄fari dē p̄fata cōsē euadere. Dicunt
 enī q̄ p̄fata locū nō h̄t nisi aliqui ipsi dōm̄ voce
 vocat. Tūc enī p̄fatur dīfē dā nō ē nec ad
 aliud p̄siliū recurrē dā. S̄ q̄ h̄ dō intri? vocat ad
 religiois inḡfium. tūc op̄ h̄ deliberatōne ma-

gia s̄ multoꝝ p̄silio vt discernere possit si hoc sit
 et insinere dūmo. Sed hoc p̄silio errore p̄cua ē
 Sic enī verba tps̄ que in scripturis dicit. Debe-
 m⁹ accipere e ac si ab ip̄o dōm̄ ore audierim⁹. Quē
 enī ip̄e dicit. id. Nō vob̄ dico oīdē dico: vigila-
 te. Et Ro. 15. dicit. Quēcūq̄ scripta sūt ad n̄ram
 doctrinā scripta sūt. Et Cris. dicit. S̄ tū p̄pter
 illos dicta fuisse scripta nō cōstantē aut dicta q̄
 dēs sunt pp̄ illos: scripta vō sunt p̄pter nos. Nō s̄
 ap̄lo indicēs autē vt eisq̄ testi dīcē Heb. 11. Ad
 h̄m̄ cōsē p̄fatis q̄ vobis t̄q̄ s̄p̄s loq̄ dicens
 sili m̄ oī negligere disciplinas. Et quo p̄ q̄ v̄
 ba facere scripturē nō solis p̄sibus sed futuris lo-
 quit. C. Sp̄d̄ter aut vidēam⁹ an p̄siliū q̄ dōs
 dedit ad otēctōē dicit. id. Nō p̄silio esse va-
 de s̄ vde oīa que habes s̄ da paup̄ib⁹: illi soli sit
 dāni vcl etī vniuersi. Nō p̄derare possim⁹
 et h̄is q̄ s̄t quis. Quē enī p̄ter dīctat et. ecce nos
 reliquim⁹ oīa s̄ secuti sum⁹: v̄r̄ s̄m̄s oīdē h̄m̄
 it dīcēs. Q̄s q̄ d̄m̄ dōm̄ vcl fratē n̄. p̄p̄
 nomē meū cōp̄m̄ accipiet s̄ v̄t etiam posside-
 bit. Nō m̄n̄ q̄ sequē dā ē hoc p̄siliū ad vnoquoꝝ
 q̄ si vnicūq̄ singularit̄ et ip̄o: v̄t dīcēs p̄fere.
 Cū p̄tore. dicit ad paulū p̄p̄tore. Tu audita
 s̄m̄ saluatoris: si v̄s p̄fectus esse vade vde oīa
 q̄ h̄s s̄ da paup̄ib⁹ s̄ v̄t m̄ s̄dē me: v̄ba v̄ctōis
 oīa s̄ modā crucē mod̄ sequēs expēdīo: s̄ tenor
 ascēdēs scālā iacob. Quis enī ad otēctōē loq̄m̄
 singularit̄ ad ipm̄ v̄ba p̄ulerit: alibi n̄ idē p̄-
 siliū v̄r̄ p̄m̄t dīcēs. Si q̄ vult post me v̄dēre
 ad negē se metip̄m̄ s̄ tollat crucē suā s̄ seq̄ me. vbi
 dicit Cris. q̄ cōe h̄ dogma oīb̄ itaq̄ p̄p̄tore dīcēs
 Si q̄ vult. I. si v̄r̄: si m̄lter: si rex: si p̄r:
 Abnegatio aut sui ip̄e s̄m̄ basilicā enī totalis p̄eri-
 toꝝ obliuio s̄ recessus a p̄p̄tore v̄ctōis. Et sic
 p̄ q̄ in hac abnegatōe sui ip̄e rēnūciat enī depo-
 sicio dīctat q̄ v̄ctōis p̄p̄tore p̄siliū possidēt. Sic igit
 n̄ p̄siliū ad otēctōē a dō dāni. sic enī accipē dū
 ac si oīdē ore dōm̄ p̄poneret. S̄ in r̄s̄dē s̄m̄-
 sa ad huc aliud p̄fiderat oī. N. oīum enī q̄ lo-
 cutio q̄ nobis dōm̄ loq̄ scripturis idē h̄s autē p̄
 d̄ac si v̄ba ad ip̄o saluatoris ore p̄fereēt. Et h̄
 s̄ ali? mod⁹ quo dē? lter? dōm̄ loq̄ s̄m̄ illud p̄. an
 dī q̄ loq̄ in me dōm̄ ore. Que q̄ locatō cū
 bet locatō exteriori p̄p̄tore. Dicit. n. greg. i omē
 p̄fereēt. Ip̄e p̄d̄o: nō ad eruditionē hōīs lo-
 quit si eīdē hōi p̄m̄ cōm̄ s̄ h̄s nō loquat. Certe
 ch̄m̄ p̄siliū s̄m̄ s̄m̄ op̄e p̄p̄tore r̄tē audire.
 Peccatū gefce. S̄ q̄ culpā s̄m̄ gentib⁹ s̄ s̄
 voce ē a dōm̄ n̄ v̄ctōis s̄m̄: audire v̄ba dei
 p̄m̄t s̄ s̄m̄ p̄p̄tore. S̄ igit voca p̄d̄o: s̄m̄ exte-
 rius p̄tate s̄m̄ obediē dā et s̄ v̄t dicit: multo
 magis interiori locatōi qua s̄p̄sionē mēte
 tar resititē null⁹ debet s̄ abq̄ dubitatōe obedi-
 re. Cū Ia. 50. dicit ex ore p̄p̄tore vel pot⁹ ip̄i tps̄

Contra retrahentes hoies a religionis ingressu

Quis de aperuit mihi aures, i. inter? inspirando: ego autem non contra dico retrosum non abis, q. pterito rum oblitus ad anteriora me extendens: ut dicit ad philip. 3. Tuus enim apus ad ro. 8. Quicquid spiritus dei agunt hi filii dei sunt. ubi dicit glo. aug. Mon quoniam nihil agit sed quod impetu gratie aguntur. Quis aures agit impetu spiritus sancti qui resistit vel tar dat. Et si ergo ppter filios dei vel impetu gratie agunt ad meliorem non expectato pssio. De quo etiam impetu dicit. Ma. 59. Cum venerit quasi fluitans videns r' quae ipsi debet cogit. Hic autem impetu sequendum esse apus docet ad Gal. 5. ubi dicit. Spiritus abulare. Et iterum. Si spiritum ducimini non estis sub lege. Et iterum. Si spiritum vultis? spiritus et ambulemus. Pro magna autem culpa quibusdam ipse operas a stophano act. 7. Vos semper spiritus resistitis. unde et apus. l. ad thes. 5. dicit. Spiritum nolite extinguere. ubi dicit glo. Si cui spiritus sanctus ad vocem aliquid reuertit nolite prohibere eorum loqui quod sentit. Spiritus autem sanctus? reuertat non solum docendo quod homo debeat loqui sed etiam suggerendo quod homo debeat facere: ut dicit Jo. 14. Cum igitur hunc instinctum spiritus sancti mouerit ad religionis ingressum: non est ei differendum vel humanum regitur pssio: sed statim homo impetum spiritus sancti sequit deus. Vbi et eseb. l. dicitur. Quocirca debet spiritus illic esse spiritus rote pariter leuabitur sequentes eum. Nec solum hoc scripture auctoritas sed etiam scopus manifestat. Narrat enim aug. in 8. p'el. de duobus militibus quos vnus lecta vita agonis subito replectus a morte sed aut amico suo. Ego deo scire stam: sed hoc ex hac de ra hoc loco aggredior: ut si peger imitari noli ad uersari. R'ndit ille adherere se sociatum merce dis tantis: nulline. Et ambo iam tu edificabit turri sumptu idoneo relinquenda oia sua et sequenda te. In quo etiam libro aug. seipsum reprehendit de hoc qd retardabat sui puerionem ubi dicit. Non erat oio quid mirere veritate puerus nisi tui uerba literas formidat: imbecille modo sine paululu. Sed modo non habebat modum sine paululu in loquendo. Et in eodem libro dicit. Erubescere uisus qd illarum uagari murmur. l. secularium et carnalium ad huc audientia et cetera abud'pendebat. Quod est ergo laudabile sed magis vituperabile post uocationem inter rios? vel exteros? vel uerbo vel scriptura facta differre? Ipsi in dubio pssio d're. Idoc etiam ad ieronis uispirandis efficaciam p'inet ut hoies lipi rari subito ad maiora puectant: quod significat p. 5 q. cogregans in unum discipulis uel legit act. 1. Re pente spiritus sanctus super eos uenit eos fecit magna tra dei loqui. ubi dicit glo. M'et tarda molini na spiritus sancti gra. Et eed. n. dicit. facile est loculis debet subito bonificare pauper. Hic etiam efficaciam dei uispirandis inspirandis aug. ostendit in lib. de p'delmatide sanctorum inducens quod habet. Jo. 6. ois qui audit a p're et didicit uenit ad me. ualde in

quid remota est a sensibus carnis et cetera in qua pat' andis: et docet ut ueniat ad filium. Nec agit B cum carnis aures: sed cordis. Et postea subdit. Itaque gra que occulte uiamus cordibus uina iargite tribuuntur a nullo corde duro resistit. Ideo oppe tribuit ut cordis duritia penitus auferat. Hic etiam efficaciam inspirandis interne. Greg. in omel. p'ente coites p'm'at dices. Q'ualis artifice est iste spiritus? Nulla ad hoc ocedum moia agit in oio qd uoluerit mori ut terigerit metens docet solus terigisse docuisse est. Ita h'ianis alium subito ut uispirandis. Alnegat hoc repte qd erat et exibat retere qd non erat. Virtute igitur spiritus uel ignorat uel ei resistere nunt qui a spiritus motu diuinitate co filii detinere ocedunt. Nec solum sacerdos doctorum auctoritas a sermone eorum p'uncit falsitatem eius p'bcis documetis. Dicit enim aris. in quodam ca. trib. quod intulit de bona fortuna. Quis est qui quod est mori p'ncipi in ala pal' quaedam modus in toto deus: ratio enim principis non ratio sed aliquid melius. Quid igitur uel quod erit melius solentis et intellectus nisi deus. Et postea subdit dehis quod a deo mouetur qd p'ssio non expedit eis. Hic etiam p'ncipi uale quod melius est intellectus et p'ssio. Et uelcat igit qd dicit catholici dicit inspirato ad h'iana trasmitit p'ssio quod eos p'ho et hinc affert non egere. Uideam? aut uel etiam ad quod p'ssio id est uel qd est sacre religionis p'p'os uispirandis. Et p'mo quod occurrit dubitare an id quod p'ssio uale it melius? aut sacrilegium est. Dubitare uero as p'et c'ositationem amicos uel quod c'os' p'aliu detrimet h' debeat religiois p'p'osita p'termitere est si ad huc carnali amore irretit. Vbi ieron. dicit in ep'sta ad ethiopy. Uet' parente? e' colto p'ber at nepos licet ipso cruce et sc'is uelibus? uel' qd b'ite matricar' n'f' o'dat ar' in lumine p' taceat: calcato p'ge p're siccis oculis ad uexilla crudelitatis. Sola pietatis gen' est in hac re esse crudelis. Et postea subdit. Quidia tenet h'os ut mepe riat: et ego de matris a c'osimis cogitabo. p'p'et p'ez militiam de f'ra? qui sepultura? n' qd non debet ad B plura alia sit inducta. C' forte aut aliq' idacet ad p'ssio regredum an possit ipse quod i p'p'osito gerit. Sed etiam hinc dubitari? occurrit aug. 8. p'el. de sc'ip'lo loquens qd c'os' l'it' uel' d'it' affine re formidat. I'p'erebas? u'ge ab ea g're? u'nten d'ra? facit? et quo trasire trepidaba? casta dignitas p'tinere serena? non dissoluit bilis? et honeste blandis ut uenit neq' dubit ar' et c'ed' d'ca ad me sc'ip'ed' et p'p'et' d' si p'as man' p'onas gregibus bono' er'p'os. Ibi tot pueri et puellae ibi m'ent' multa et o'st'ras: et graues uidae? et y'gines amae. Et p' p'auca. Et irridebat me irride' e' c'os' d'ca: q'si diceret. Tu non potes quod isti? u'le. An u'ol'it? et iste in fementis p'it? et non in d'no deo suo. D' d' de? e'og' me dedit eis. Quid in te f'as? non f'as?

proiice te in ea: noli in emere: nō te subtrahere et
 cadas. Proiice te fecerit: etc. pier te e sanabit te.
 Restat aut duo de qb' p'stari relinq' bis q' religi
 onis assumēde p'positū gerūt. Quoz vni ē de mō
 religione inerādi. Aliud aut eī: si aliq' spē
 dimittā deant q' qd' ipedit f' a religio' ingre'ssu pu
 ta si sint h'is vel m'mo'no' iūci vel aliq' b'mōi.
 S; ab h'is p'mo q'dē amouēdi sūt carnā p'p'u
 qui. Dicit. n. puer. 17. Cā; tū tracia eus amico
 tuo: secreta cōce' nō reuelas. Quop'ng aut car
 natin b' p'posito amāci nō sūt sed pot' h'mici s; il
 lud qd' dicit michē. 7. Inimici hoīs domestici
 ei'. Qd' etiā p'ōs' introducit mat. x. In h'ig' casu ff
 p'cipue vitāda carnalib' p'p'no'oz p'stā. Hic cri
 am est q' d'hero. i. p'ra ad elio'oz ipeditōta re
 ligio' p'positū q' a p'p'no' carnalib' ingerunt emi
 merat dicit. Hūc tū blandis vidua foror beret
 lacertis: nunc illi cum qb' adole'scētis vna'colū a'ite
 Lu' nos seruātor'ōs relinqs. Hūc e' gerula quōdā
 tā am' e' nutri' f'ebus post nāte pietate p' clami
 tād. 2. Doctores expecto p'ambiq' e' sepeli. Et greg.
 dicit. 3. moralū. Callid' aduersari' eū a bonoz
 eodib' repellu' de conspici' eos qm ab illis valde
 deliguntur: ergo: i. p'ra eoz b'ādiōs loq'ur
 q: p' ceteris amā: vt dom' vis amoz eoz p'or
 at: facit p'ua'fōis eius gladi' ad iūne' rectitudi
 nis manūmāna irrūp'at. Hūc est q' b'ūs b'hdic'
 vt greg. refert in. 1. Dialogoz mart'oz suā occulte
 foga'na deserti loci secessū penit' h' romano mo
 nacho p'positū suū aperit qui et' desideriu' se cre
 tio renuat e' a duntō' nō impedit. Arōdi sunt etiā ab
 hoc p'stō carnalē hoīs apud quos dei sapia s'bi
 ticia reputat. vñ Eccl. 37. irrisioe dicit. Cū viro
 irreligio' tracia de ficitate cō inuēto de iusticia.
 Et postea subdit. Nō atēdas h'is in o' p'stō: sed
 cū viro sancto a'fidi' e' i'ca: quo e' petēdū cōsiliū
 si de aliq'bus in hoc casu cōsiliari op'ozat.

¶ Solutio rōnum cōtra verū atē' sup'a induc'ty
 rum. C.A.X.

¶ Vero quib' iustitū' s'riū asserētes de fa
 e cūi resellunt. Qd' n. p'mo induc'tū est q' i
 arāio e' difficilē' s'nt maxime p'stā re
 quirēda: verū est vbi nō est vira' manifestā. S; q'
 qd' id' qd' est met' e' alioi' p'stō diffinitū: anim'
 estm est itē id' i' dubiū reuocare iterato p'stā re
 quirēdo. C. dō vero. 1. p'positū est q' vni a' d'eli
 berandē firmat: ad p'positū nō facit. Hec enī de
 berant in interiō' p'stū p'posito quo q' eligit
 mar' bonū cūse obligare intēdit. Dē aut qd' ex
 ete'ndē agit ex deliberandē huc p'stō agi: qmā
 electio est appenē' cōsiliū vt d' in. 3. cēb. Et sic
 a' p'stō qui cū spū' cōmūdiōis e' p'ietat' b' p'positū
 nun' hōi' i'nsup'at ma' etiā ab eodē q' est cōsiliū: s'cē
 spū' deliberatōne' c'ri' mūstrat. C. dō etiā. 3.
 induc't p'bate spū' si ex deo sūnt ad p'positū non
 facit. Ibi. n. necessaria est p'batō vbi nō est certe

tudo, vñ sup' illud. i. ad th. vii. Dīa p'bate dicit
 q'. Cetera nō e'gēt disculsiōe. Incertus aut p'ō esse
 h'is qb' alio' ad religionē recipi' incēbit quoz p'ō
 ad religionē veniūt v'p. L. desiderio spū'alis p'fe
 c't: an etiā sicut q'nc' accidit ad explorādi vel ad
 male'acōsēdi: vel etiā v'p' sint ad religionē apti q'
 veniūt. Et id' indicat c'ō: a' p'ham' eccle' q' p'ē
 p'latre edictū eoz q' sūt recipiēdi p'batō: s; h'is q'
 p'p'ositi religio'is assumēde gerūt dubiū esse nō sūt
 q' intēde id' faciūt. Cū eis deliberādi necessitas
 nō cōcūbit. Hec p'p' si de suse' cogitab' virū' nō
 d'f'idat ad q'ō examīnāda' religio'ē t'arēt' an
 n' p'batōis p'cedat. C. dō vō. 4. p'ponit q' s'aba
 nas trā'sfigurat se in angelū lucis: multo'is b'o
 na suggerat intēde fallēdi v'p' est. S; sicut glo.
 ibidē dicit q' diabol' i'ensus cogit' fallit. m'entē
 vō nō mouet a'vā re'ctoz s'itū q' q'is v'at i'ndetē ge
 rit: nullū ē in religio'ē piculū vel cū se bonū singū
 ea vel facit vel dicit q' d'ōis āgelis p'gruē ē si cre
 dat bon' nō est error: piculosus aut m'oz b'ōd'. Cōz
 vō p' h'ec alio'ā b'ō ad sua dicere ic'ipit ne q'ō p'
 e' car op'ē magna v'g'liātia. Def' q' q'ō diabol' ali
 quē incitit ad religionē it' h'ā h'oc op' bonū est e'
 b'ōis āgelis p'gruē. vñ nō ē piculū si q'ō et in b'ō' p'fen
 tiar' v'g'liādū erit vt c'ire'st'at cū ad sup'biū vel
 alia vicia ic'eperit d'icē. frequēt' n. p'p'at q' de'
 v'it' m'aita d'omōi i' bonū s'ōz q' p'parat corō
 nas s'itē. Et sic eis a' s'cis illud'. Scidēti tū q' si
 enī a diabolo suggerat: vel ē ab h'ōe religio'is in
 troit' p' quō aliq' accedit ad i'p's' sequēdū talis sug
 gestio efficacit nō b'z nū' l'eri' attrahat a deo. Id'
 cit. n. ang. lib. de p'cl'it'uaridē s'ōz q' o'cū s'ci s'nt
 vocibiles de' nō q' o'ōs ad i'p'm veniūt: s; q' nō
 alit' v'it' e' sic religio'is p'positū a quocūq' sugges
 tur a b'o ē. C. dō vō. 5. p'p'it q' i' b'isē regredū p'st'
 iū q' m'aitū etiā p'le s'ozni d'istinctōe id'iget. aut
 enī m'at' c'it' p'ōt p'angere et p'ē ip'i' t'ei q' assumē
 da iminet: aut ex p'te hoīs assumē' d' ē et p'te rei
 q' assumēda e' piculū iminet: b' qd' frequēt' acci
 dat magna deliberandē op'ē v'p' picul' obinet vel
 res totali' relinq'it. S; vō v'p' p'ancio' b' p'icū' ac
 cidat nō est magna deliberandē op'ē v'g'liantia
 e' cautela ne aliquo casu in piculū incidat. Alioq'
 d'aref' o'ccōsio o'la b'ōna s'hadā p'et' m'itēdi s'm' il
 lud Eccl. xi. d'ni' ob'ertat v'itū nō s'ozm'at: q' p'
 derat m'ib' n'ā' m' m' o'et. Et puer. 26. d'f. d'ic' p'ger
 Igo ē in v'it' d'icū' i' t'it'it' b'ō'. vbi d'ic' glo. 2. Dicit
 cū v'ba exhortandū audire dicit' se velle v'it' i'f'
 cie incipit: s; a s'athana retrahēne p'f'icāt. Aliq' v'it'
 res i'p'a i' se secura ē b'z m' m'aitū etiā p' b' q' b'ō mu
 tar' p'positū: e' i'p'a cū nō b'z b'ō retrahit vel p'f'ic'at
 s' b'p' m'aitōis delib'atōis religio'is i'gre'ssū: q'm' s'
 aliq' mutat' p'positū a religio'ē apostatōis dete
 riores s'it. Alioq' ēt s'it'ō' ēt de accessu ad s'icē
 e' s'icē facia: q' dicit. 1. p. 2. 2. Vell' erat v'it' v'it'
 nō cognoscere q' post agnitiō' r'ctō' i'it. Et ap'is ad

Contra retrahentes hoies a religionis ingressu

Debeat. r. Deteriora meret supplicia qui sanguinem teclamēti pollutum ducunt. Et spūs gratie cōm-
mū est fecerūt. Non est etiā palliū ad iusticie ope-
ra pcedendū q̄ scriptum ē eccl. 16. Quis trāsgredi-
tur a iusticia ad peccatū: deus parat ei ad rēpēdē-
tam vō q̄ dō ppositū est: si est ex deo p̄siliū: s̄
aut opus: nō poteritis id dissoluere: diligētis cō-
siderandū est: tū q̄ hoc ab eis frequētus incul-
catur: tū q̄ ista latet tibi virtus bereticę p̄uata
tū. Et hoc. n. verborū p̄uac intellecto nostri r̄p̄e
beretici duo erronea p̄cludere nūnt: quoniam p̄-
mum ē: q̄ corpa que corrupit a deo nō sunt. se-
cundus ē: q̄ si aliquis gl̄iam h̄y v̄charitatē a deo
am uti nō p̄d̄t. Illū amamus et alia: si dyabolus pec-
cauit: opus dei nō fuit: iudicā a dōto ap̄stom
decidit: eius electio a deo nō fuit: i. Dymon ma-
gas post baptisimū in heresim decidit a deo non
fuit q̄ est p̄b̄lissipus baptisauit. Cum q̄bus ob-
ibus addamus: et hoc argumētum mirabile cōsi-
mitem virtutē h̄es cō p̄dicans. Si ille qui religio-
nem intravit ab ea egredit: p̄positum quo intra-
uit a deo nō fuit: v̄ studiū eoz a deo nō fuit q̄ euz
ad religionē attraxerūt. Contra quos v̄tinam v̄
dis Aug. in p̄mo li. s̄ Iulianū qui dicebat. V̄d̄ p̄t
mali radix in eo q̄ dōni est dei locari: s̄ que Aug.
dicit. Erūt p̄fecto manichęo victor: usq̄ et il-
li resiliat: tibi est. Geritas q̄ fidei catholice ideo
vincit manichęi: q̄ vincit trisp̄m: vt ergo ip̄i pa-
riter cū manichęis vincant: dicimus q̄ p̄siliū dei
non q̄ diffusiū s̄m illud vs̄. 46. Consiliū meum
stabit: et ois volūtas mea fiet. Et hoc nō p̄silio hu-
mutabili: sicut d̄at rebus corruptibilibus est t̄p̄le
q̄bus temporeatē nō trahit ita q̄b̄s illi d̄at in-
silia t̄p̄ale q̄bus nō largit p̄seruētē dōni vt An.
dē li. de p̄seruētā. Et sic vincit manichęi: q̄
etio dei p̄silio corruptibilia instituit vt t̄p̄ale sint
vincunt autē istē q̄ et inobeli dei p̄silio q̄b̄s illi
d̄at s̄m eternū dei p̄siliū: p̄positū religionē in-
trandū q̄bus in ea p̄seruātū donum nō datur.

Cōnes q̄bus astruere n̄tū q̄ hoies nō debēt
se ad religionē obligare p̄votum. **CA. XI.**
Hinc in quōsdam et de hoc q̄ p̄dicare n̄tū
n̄tur obligatiōne qua aliq̄ voto se ad ingres-
sum religionis attrugunt. Et p̄mo q̄dam
aliqui sunt qui n̄tūm enūbat voto derogare de-
centes in eius esse q̄ abiq̄ voto aliquo virtutū
opera et equal q̄ q̄ ad ea obseruātā voto se obli-
get: inducentes ad hoc q̄ p̄p̄er dicit in scōli. de
vita p̄complatiua: q̄ absintere: v̄s v̄tinam et debe-
mus: v̄t nō nos necessitati ieiunandi s̄damus ne-
tam nō deuoti: s̄ inuiti rem nō voluntarie facia-
mus. Qui autē vocat se ieiunantē: necessitatē iei-
unandi se subijcit: et eadem rō est in alijs opibus
virtuosis. Non igit v̄des esse laudabile: q̄ aliq̄
vocat v̄s ieiunare: v̄s religionē intrare: v̄s quod

cunq̄ aliud opus virtutis explet. Addunt etis
ad hoc rōnem: q̄ q̄to aliq̄d i magis necessariū
tanto se minus meritorū. Cum autē aliquis iam
v̄cent: v̄s religionē intrare: v̄s quodcūq̄ aliud op̄
explet necessitas ei incumbit: vt implet quod p̄
m̄sit. Laudabilis igit erit: et magis meritorū
si aliquis abiq̄ voto faciat aliqua opera virtu-
osa q̄ si explet voto p̄missio. **C** Specialem autē
ostendere n̄tū: q̄ ad religionis ingressum non
debēt aliqui per obligatiōne voto: v̄s iuramenti
idēi inducētē s̄tantū p̄siliū sollicitū quod habe-
tur in decretis di. 45. c. de iudici: vbi dicit. Nō
enī tales inuiti saluati s̄nt: s̄ volentes: vt lega-
lit forma iusticie: sicut. n. bono op̄ari arbitri vo-
luntate s̄p̄tē obediētē s̄p̄tē sic vocante se gra-
tia dei p̄p̄er mentis cōuersiōne quisq̄ credendo
saluatur: ergo nō videt libera animi voluntate
et facultate: vt cōuertantur faciendū s̄nt. Quod
multo magis obseruandū videt circa religionis
ingressum qui est minus necessarius ad salutem
Illi autē qui obligant iuramento v̄s voto ad reli-
gionis ingressum nō p̄p̄er arbitri voluntate: sed
necessitate cogente conuertunt. Non igit vide-
tur obligatio talis esse cōueniens. Inducunt etis
decretum Gr̄bam pape quod habet. 19. q. 1. c. de
due s̄nt. Vbi dicitur q̄ illi qui religionem ingre-
diantur ducunt lege p̄uata est lex sp̄saliū.
Vbi autē sp̄ritus dōm̄ni: vbi libertas s̄m apo-
stolum: s̄b̄ et ad Rom. 3. Libertati autē p̄poni-
tur necessitas quoniam inducit obligatiōne iuramenti
v̄s voti. Inconueniens igitur est aliquos ad reli-
gionis ingressum voto v̄s iuramento cōstringe-
re. **C** Idem etiā argue ex cōcitu qui videt in
pluribus qui post v̄tinam obligatiōne ad reli-
gionem attrahi in ea nō p̄seruēt: sed redēti-
tes ad s̄c̄ulum desperantes seip̄os omni iniqui-
tati p̄seruātis se tradunt. Et sic implet vide-
tur quod d̄ns scribit et phariseis dicit 2. d̄ns. 3.
Circumis mare: et andam: v̄s faciant v̄tinam p̄-
siliū: et cum se certis factis eius s̄ntium q̄b̄er-
ne duplo q̄ vos. Dicunt etiam q̄ aliqui obligati
aliquid voto s̄m nō impleti: et tamē p̄-
siliū a facti s̄nt boni et p̄p̄oci: v̄s archidiaconi a quō
per obligatiōnem p̄missam impediti s̄nt.
C Addunt etiam q̄ nec beneficij temporeatē
puta per et ab eodem numero s̄nt aliqua ad reli-
gionem inducēdi. Et ad hoc inducūt decretū Ro-
m̄faci pape quod habet. 1. q. 1. c. quā p̄e. vbi d̄-
citur. Quoniam legitimus d̄s d̄p̄saliū v̄s cōm
miserio cōseruos quēsum ad dei cultum aliquo
muneris interuentu p̄uocasse. **C** Adiciunt et
hoc cōtra fidelitatem esse dum intercepti ad gra-
ra religionis onera v̄s ad eoz maternas graues
vigilantia: et disciplina: et alias boni s̄nt
tes obligant: ducunt s̄e eos ad victimā: et ad d̄i

non implent quod voverunt: paratur eis laqueus ad mortē eternā. Dicunt etiam huiusmodi obligatiōem esse illicitā: vt pote factā cōtra statutus Innocentij .4. qui in dātur annus pbaritatis cōcedi volētib' religione intrare: pbaruit ante. 14. ānā eos per votum religionis astrungi. Qd etiā cōsuetudine regule beati Benedicti in qua cōcedit pbaritatis ānus nuper ad religionē cōuertis. C. vltimus autē pcedunt dicētes spūaliter esse illicitū: vt pauci ante annos pubertatis p̄dicto modō ad religionē ingressum obligent. Illicetis enī videt esse q' aliquis obliget tali obligatiōe que iuste possit ab alio irritari. At autē aliqui impuberes se religionē obligauerunt p̄ter retrabi a parētib' vel a tutoribus vt p̄batur per id quod habet. 10. q. 1. vbi dicit. Quella si ante. 11. etatis ānos sp̄te sua facerem vel ante sibi āsumpserit p̄nt statim parētēs eius vel tutores id faceri irritū facere si voluerint. Illicetis est ergo impuberes ad religionē obligari re iuramento vel voto. C. Inducit etiā vltim' q' aliqua infra ānos pubertatis cōsuevit: etiā si sit doli capax ad religionē obligari nō p̄t. Et inducitur ad hoc illud qd dicit bernard' in apparatu de regularibus: et rāsonē doli ad religionē super illā debet esse. Innocentij. 3. que incipit p̄sūlāsi: sunt hec v'ba apparatu. Si ves intelligere q' cōtra infra tētu: q' dōdecimū ānū hoc potuit esse dūbitatio q' forte erāt doli capaces: et sic videbat q' malitia suppleret etatē sicut i matrimonium carnali vt habet cura de despon. imuberū. c. a nobis. r. c. me. q' sicut potuerit se obligare diabolo sic deo: sic papa videt q' libere p̄nt ministrare ecclesijs postea receptis: sic nō obligatur ante. 14. ānū. Dugatio vtro dicebat q' bene obligat' doli capax et tenebat monachos: poterat se obligare diabolo. Et Innoc. 3. fuit in eadē opinione qua in decretali illa videt q' ingressus tenuit si malitia supplebat etatē sicut in antiqua decretali patet: sed hodie nō p̄det. Et ad hoc etiā inducit q' Raymundus r. Dof. in suis sumis dicit idē. C. Inducunt etiā q' pueri ante. 14. ānos nō debēt obligari iuramento vt habet. 12. q. 5. c. pueri. r. c. bonefili. Pauci igit rōne nec voto sunt obligandi pauci ā. 14. annū ad religionē ingressū. C. Dicat etiā q' religio dicit a religido vel religido. vt ang. dicit. r. de ciuitate dei. Vbi cōcludit q' pueri qui nō sunt ligati nō debēt religari: qui nō elegerūt nō debēt religere per religionis ingressum. Et quibus cōsuetudine cōcludunt pueros esse miferos et miseratos q' religionē ingrediantur et ad religionis ingressum se obligant.

C. Impedatio erroris pmissi et obsequio q' opus vltimus factum cū voto magis est meritum. XII
T autē in singulis pmissis veritas possit manifeste videri scriptum que pmissa sūt

inuestigare oportet a cōsibus ad spūalia descendēdo. Et primo considerem' an verū sit qd dicunt. s. magis esse meritum opus virtutis abiq' voti obligatiōe factū q' si ex voto id aliq' impleat. Et quāuis de hoc plura sint dicta in alio nro libello que de p̄sentē cōscriptim' hie tñ aliqua iterare non piget. C. Primo igit considerādū est q' cum laus operis eratice voluntatis dependeat tanto ceteris rursus opus laudabili' reddidit quāto et melior voluntate pcedit. Inter alias autē p̄dūdas bonę voluntatis vna est vt sit voluntas firmā et stabilis. vti in vituperium pigroz inducit qd habet puer. 13. Gult: nō vult piger. Tanto igit opus ceteri' laudabilius reddidit: magis meritorū quāto voluntas eius magis stabilis in bono. Unde et aplos monet. 1. ad Cor. 15. Stabiles estote et inmobiles. Et s'm p̄m ad virtutē requirit vt aliquis firmiter et inmobilet operet. Sed et iusticia iurisperiti diffinit q' est constans et p̄pensa voluntas. Sic aut et cōtrario patet q' tanto p̄cch est detestabilius quāto voluntas hōis magis fuerit obstinata in malo: vnde et obstinatio ponit p̄cch in spūalibus. Nam scilicet est autē q' voluntas firmat ad aliqd faciendū per iuramentū. vti: p̄o dicebat. Iuram: et statū custodire iudicia iusticie tue. Confirmat etiā similit' et voto: cum votū sit pmissio quedam. Quā aut p̄mittit se aliqd facturū firmat p̄positū suū ad illud implendū. Laudabili' igit est virtutis opus: magis meritorium sit fiat voluntate firmata per votum. C. Hoc etiā apparet et cōsuetudine vite dñane. Quia enī voluntas hūana mutabilis est ad hoc vt vbiā bonum fides adhibeat vltimū inoleat cōsuetudo vt hoc qd aliq' alteri vult facere pmissio firmet et vltim': p̄missiōne roborat legitimis manimentis. P̄sū autē debet vniuersis sibi q' primo scipue in his d' p̄nt ad spūalia saluē s'm illud. Et cel. 30. Differere aie tue placēs deo. P̄det autē hō p̄pter voluntatis inmutabilitatē p̄mittit id qd p̄positū p̄ sua spūali saluē te: sicut: qd p̄positū p̄ cōmodo spūali alteri'. Si igit aliq' vltim' p̄det primo vallādo pmissio nē suā iuramento: nō cūsiōne vel pigroz: inuito magis vltim' et laudabili' est sibi p̄det si bonū p̄positū qd conceptū vel voto vel iuramento vt quocūq' alio nō firmare studuerit. Vbi ang. dicit in eplā ad paulinam et armentariū. Quia voluisti iam te astrungi: aliud tibi facere nō licet. Et postea subdit. Nec id nō te vouisse peniteat imo gaude tam tibi nō licere qd cum tuo detrimento licuisset. C. Ampli' cōsiderādū est q' opus inferioris virtutis laudabilius reddidit et magis meritum si ad superiorē virtutē ordinet sicut opus abstinētie si ordinet ad charitatē. pari ergo dōne et si ordinet ad iusticiā que est abstinētiā potior. Vltim' autē est laus actus. Et tñ pmissio deo facta de bono

Contra retrahentes hoies a religionis ingressu

que pñct ad dei obsequiũ, vñ Jñ. 19. dieſt. Co
groſcens egypti dñm in die illa & colent eũ in ho
iſys & numeris? & vota vouebũt dño & ſoluẽt. Je
iunũ igit laudabũt? orũ & magis meritoſũ ſi fiat
ex voto. Hinc eſt q̄ in dño vel conũt vel mandã
ſoluerẽ: reddite dño dco veſtro. Qd̄ fruſtra mã
dare vel ſoluerẽ niſi opus bonũ et voto facere
melius eſt. Hoc aut̄ habito dubitãt viter? vey
alicũdãce ſe obligare voto ad religionis ingreſ
ſum vel erroneũ eſt. Si. n. virtuoſam eſt religio
nis ſtatim aſſumere. virtuoſos aut̄ actus eſt vo
to facere laudabiliſſis eſt laudabiliſſer agere illi q̄
ſtatim religioẽ ingre di nũ valẽtes ſe ad ingreſſũ
religionis voto aſtringunt. Niſi forte q̄ ſm vi
gilantiũ dicit q̄ ſtatim ſecularis vite ſtatim religio
nis equatur: vel maiori vclania inſm̄ erroris p
rumpat q̄ pñmãt aſſerere ſtatim religionũ q̄ ec
cleſia approbant nũ eſſe ſtatim ſalutaria in quo iam
vigilantiã detentim ſupabunt nũ ſolũ inania reddẽ
tes xpi pñia: ſed ea pecunias euacuañtes nec non &
ordinariõẽ ecclie repugnañtes q̄ eſt ſcſmaricum
eſſe. Si aut̄ laudabiliſſer facie: & a ſpũ dei inuen
tur qui ſe obligãt voto ad religioẽ ingreſſam: cõ
ſequẽs eſt eos laudabiliſſer facere q̄ ſmos ſuis ex
hortatõibus ad hoc inducãt in hoc ſpũ ſed coepe
rãtes: dum ſatagũt id miniſterio exercitio ſuade
re ad q̄ ſpũ ſcõũ inſtigat interi? Uñ & ap̄la die. i.
ad Cor. 3. Vel enĩ ad iudicõẽ ſum? fornicãt? ſ. mi
niſtrãdo. ¶ Sed q̄ q̄ũ ad eos qui pubertãtã
non ecedunt perartũ ſapere ne p̄bũtãt eſt: reſtat
ſiderãdũ vñ p̄uerti vel puellã an pubertãtã an
non p̄p̄tõẽ valẽt ſe voto religioẽ aſtringere.
Ubi oportet diſtinguere duplex eſt votũ. vnum
quidẽ ſimplex aliud aut̄ ſolẽne. Simplex quidẽ
votũ ſola p̄miſſiõẽ cõſiſtit. Solẽne aut̄ votũ
cũ p̄miſſiõẽ habet exteriorẽ cõditiõẽ: vñ. ſ. hõ
actualiter ſe offert deo vel per ordinẽ ſacri ſuce
p̄tioni: vel p̄ p̄feſſiõẽ certe religioẽ in manu ſa
lati: quibus duob? modis votũ ſolẽntia: vel eti
am per ſuſcepõẽ habet? p̄feſſõẽ que eſt quedã
interpretatiõ p̄feſſio. ¶ Cõtrariũ aut̄: votũ circa
inſimõũ eſt diuerſus effectus. Nam votũ ſolẽ
ne impedit inſimõũ p̄rabendũ & dirimit ſa m cõ
tractũ. votũ aut̄ ſimplex ſi p̄rabendũ impedit cõ
tractũ tñ nũ dirimit. ¶ Et aut̄ cõtrari? diuerſus
effectus vtriuſq̄ voti circa religionẽ. Nã vo
tum ſolẽne q̄ ſi per exp̄ſſam aut̄ p̄ſcriptã p̄feſſiõ
ẽ ſam monachũ ſacri vel cuiuſcuſq̄ alteri? ordi
nis ſi at̄. votũ vero ſimplex nũdum monachũ
facit: cum adhuc dñs rẽnũ ſuarũ remaneat & ad
huc ſi cõtrahat poſſit eſſe maritus. Quia igit̄ ſim
plex votũ conſiſtit in ſola p̄miſſiõẽ deo ſacta que
et exteriorẽ mẽria deſiderat eſt: p̄cedit votũ ſim
plex et iare diuino efficacitã b; q̄ nullo diuino ſũ
tollit p̄t. Quis aut̄ voti eſt cãtia dupliciter tol
li p̄t. Vno quidẽ in p̄ defectũ deliberãtio que

p̄miſſiõẽ firmitãtẽ p̄ſtat. Et ideo ſurrogãt & alia
rũ amittũ vota vñ obligãtio nũ habet vt habe
tur extra de regula. & trãſe. ad reti. Dicit tenor.
eadem ratio eſt de pueris qui non ſunt doli capa
ces nec hãt debitũ rõnũ vñ qui in quibusdã
anticipãt in quibusdã tardãt ſm̄ diuerſam diſpõ
nẽ nature: vñ ad hoc nũ p̄t certũ t̄põ p̄ſigi. Nã
mõ impedãt efficacitã ſimplicis voti ſi aliq̄ dõ
veat qui nũ eſt p̄p̄tõẽ p̄miſſiõẽ vel ſeru? vouerit
ſe religioẽ intrare. haberet quidẽ efficacitã q̄ũ
ad t̄põ qui vñ rõnũ hãt: ſi dñs eius p̄mittet.
Si nũ dñs hoc votũ ratũ nũ habeat abſq̄ peccato
poterit reuocare: vt habet in decretis de. 44. Si
ſeruũ. Ubi dicit q̄ ſi dñõ ignoñte ſeru? ſuũtõẽ
dinãt? licet ei iura ſpacũ vni? anni & ſeruũ ſõ
tunã p̄bare: ſeruũ ſuũ recipere. Et quia p̄uẽt
puellã in ſra puerile ſinos etiã ex naturali iure in
p̄tẽ p̄uerti cõſiſtat: poterit p̄ter votum abſe
emulſũ ſi voluerit reuocare: vel ſi voluerit ac
ceptare ſm̄ ordinãtõẽ iuris dñi. Dicit. n. Na
me. 30. Mulier ſi p̄p̄tõẽ vouerit: & aſtruxerit
ramẽtẽ que eſt in dorno p̄uerti ſi: & in eade
puellã: ſi cognouerit p̄tõẽ q̄ pollũcita eſt: ſi
ramẽtẽ quo obligãtur aliq̄ ſuũ & tacuerit vota
erit: q̄q̄ pollũcita eſt & iurãtõẽ ope p̄p̄bit. Si
aut̄ ſtatim vt audierit p̄radixerit p̄tõẽ: ſi vota &
mẽta ei? iuris erũt nec obnoxia tenebũt ſpõſi
co q̄ dõuere p̄t. Et quo p̄ q̄ puellã vel puer de
quo eſt eadẽ rõnũ in ſra puerile ſinos q̄ũ in ſpõ eſt
ueto ſe obligare p̄t: niſi ſpõ eſt rõnũ defectũ
dicit eſt. Sed q̄ p̄tõẽ alteri? ſi cuiſq̄ p̄tõẽ non re
uocari p̄t. Qd̄ etiã p̄ q̄ b; q̄ ſubdit de muliere
adultã cui? votũ a viro reuocari p̄t. Et ſi in ſuo
ſtatũ determinare nũ poſſit t̄põ quo b; hẽc lei
ar vñ rõnũ p̄ que de ſe valeat obligare. p̄tõẽ
deſimãre t̄põ obligãtio uel ſtẽctõia vni? p̄tõẽ
ad aliã. Determinãt aut̄ b; t̄põ puellã q̄cõũq̄
duodeci ſinos p̄tõẽ. in in are aut̄ uicũ ad q̄m̄
decit: q̄ b; cõlter p̄ſentit eſſe t̄põ pubertãtis ut ha
bet. 10. q. 1. c. puella. & c. ſi q̄libet. ¶ Sic igit̄
q̄ũ ad votũ ſimplex quo q̄ obligãt ad religioẽ
ingreſſũ p̄tõẽ aliq̄ obligãt q̄ũ in t̄põ eſt an p̄tõẽ
tos pubertãtã ſinos: cũ ſit doli capãtis debitũ
rõnũ vñ ad deſimãdũ q̄ ſacit. ¶ P̄tõẽ m̄ b; votũ
reuocari p̄tõẽ iure q̄ eſt loco p̄tõẽ. Quia vo
lũne voti religioẽ q̄ ſi p̄feſſiõẽ tacitã vel
exp̄ſſam b; q̄ ſi exteriorẽ ſolũtãtõẽ q̄ ordina
tioni ſubdantur ecclie ſicut & ſolũtãtõẽ ordi
nis ſacri ſm̄ ecclie ſe deſimãtõẽ exigit ad hũ
tũndũ votũ cõpletã pubertãtã t̄põ. I. in puero. 14.
inoy. & in puella. 12. una q̄ p̄feſſiõẽ an b; t̄põ ſacta
q̄ũcũq̄ aliq̄ ſit doli capãt nũ ſacit p̄tõẽ eſt
monachũ vel cuiuſcuſq̄ ordinis ſacri. Hoc enĩ
cõlter tenet ecclia: licet Jano. tertius aliter ſen
ſitẽ dicat.

C Solatio rõnũ i ductãt.

CA. XIII.

Is igitur visus facile est ad oia obiecta mde
 re. C. Ad. n. pmo inducit de vbo pphri.
 Sic tenentur debent ut no nos necessita
 ritentum subdam? intelligit de necessitate co
 actionis qd v olitatio repugnat. Un subdit ne iam
 no deuoti sed inuitati no volitatio faciam? non
 aut loquitur de necessitate voti per qua magis au
 getur deuotio q a deuotio notatur. C. Ad. v. de
 scto ppositu est q necessarii est mui? merito uiz
 intelligendu est de necessitate que ab aliquo impo
 nit pta volitatis ipis. Sed ca aliq sibi ipis nec
 sinit impoie beneficii et hoc laudabilior red
 dit: q p b se facit quodam seruu iusticie vt apis
 monet ad ro. 6. vi s ang. dicit in epia ad paulina
 s armatori. scilicet necessitas que ad meliora co
 pellit. C. Ad. vo. 3. ppositu est de iudiciis pueren
 dia libera volitatis p3 ad ppositu no penire. Li
 bertati eni v olitatis no opponit pfirmatio volu
 tatis in bono. Alioquin nec de nec bean libera3
 volitatis haberet. Opposit aut ei necessitas co
 actionis et violentia vel metu peccens. Et ideo fi
 gniter dicit canou de iudiciis pcepta sancta syno
 dus nemini deinceps ad credenda vim inferre.
 Per votu aut aut irametu no inferi hot vis: sed
 et eis volutatis boia confirmat in bonis. Un p hoc
 no red dit ho inuitus sed magis firmiter volens
 t iam incipit ho quodam facere: mgnas se obli
 gat ad faciend. Et per hoc eni modu null? sane
 metris diceret esse illicitu inducere iudeos vt p
 pua volitatis obligaret v iuramento vel voto
 ad acceptu baptismi. C. Ad. aut. 4. ppositu est
 q aliqui voto aut irameto se ad religionem obli
 gat s retrocedat s in desperatione in cideset tradit
 se o iugati s sic sibi sibi gebene duplo q illi qui
 eos inducit: resellit per verbu apri qd dicit ro. 5
 Mgud incredulitas illoz fidei dei euacuauit. Et
 quo accipere possum? per hoc q quida boia ab
 uniu nullu sit iudiciu illis qui penerat in bono
 Sicut eni glo. dicit ibide q no ho q aliqui iudeo
 no credere noluerit: necro p iudicabit: et eris lu
 deus ne digni dicitur accipit qd deus pmisit fide
 libus. C. Similiter eni nec ideo q: aliq voueret
 vel iurates religionem iurare post votu penitente
 deterioris sicut iureo aliqd pndic of illis qui vo
 ueret in voto penerat. Et ideo qui boies inducit
 ad vouenda religionem ingressu non faciat eos filios
 gebene qm in eis est: sed pot? filios regni: pferit3
 cu plures errabib? pnciat votu implicite q defecti
 aut s voto recedentes nisi forte qd abnt pmissa ex
 emptis eos ad peccatu induceret vt p3 p rposi
 tionem Micro. s. Lriso. Quidet m bue rom suffraga
 ri q apis dicit. i. ad thi. 5. Adolefcentiores vidual
 demia. Et rns assignat cu subdit. Mites s dicit
 ene q pmissa fide imi fecerut q. deo cōtinuaz
 pmiserut. Sed sicut Micro. dicit in epla de mo

nogantia ad geribilia. Propter has que formica
 ce sūt in iunura viri sui rpi fecerit vult apis alte
 ra mimonu pferes bigamia somicanu s3 idu
 gentia dicitur no sūm imperiu: q multo tollerabi
 lius? est bigamia esse q seorsu sūm habere vobu q
 plures habere adulteros. Vd ergo apis pberet
 simpliciter adolefcentes viduas pncinda vouere:
 cu pme ad Act. 7. dicit q bonu est eis si sic in
 ducatur pmissum sed eas pberet recipi ad stipē
 dia ecclie q in lasciuia vult. vñ dicit. Adolefē
 tiores viduas demia. q cu lasciuie fuerit in rpo
 nubere vult. C. Ad. v. ero scto pponit q ali qui
 post votu de ingressu religionis emissum in secu
 lo remanens facti sūt bōi epū m anse hie viri s
 rriar vep3 p decretale in octu que habet de vo
 to s voti redēptide que sic dicit. Per mas nobis
 lras inimasti te in gra. inopositua ecclia suscipi
 endi hie regularē votu solent emisse: s postea
 pmissu in manib? ptiati emisse ecclie te infra du
 os mēse p q ab aplice se de rediles votu quod
 emiseras ipicup. C. iug termino ipō trāfacto non
 curaffes qd voueras adimplere tādē exis voti trā
 gressor: vocat? iustit ad regimē ecclie gebentis.
 Et sira. Vos igit tue discretu psum? vt si mas
 sanare sūderas pcta: regimē religioē ecclie me
 morate ac reddas altissimo votu tua. Et quo p3
 manserit q s pte bōa pcta vt epau vel archidia
 conari regimē q voueret religionem trare s ita si
 retinet no sūt bōi epū vel archidiaconi cu sint voti
 trāgressores. C. Ad. aut. 7. ppositu est q no sūnt
 aliq ad dei cultu mēris iteratu puocia solui
 p idē. c. qd ad b iudiciu. De q. n. p vba pmissa m
 si forte de paupcy ali mēto qo i cōe pponat quoy
 nulli cūmctis pmissis est victualia negabant.
 Et quo p3 q icouenit redarguit eos q paup
 b? scolarib? buras paur: et os studio mirant
 vt postmodu sint religioē aptiores. D3: si q
 alia bōncia frenu aliu pferat vt ex her? familiaria
 te captas puocet ad met? no l illicitu. est hē illi
 citu s aliq pacto vel iudicio iterariet. vi s i co
 de. c. subdit. Idū rō ois abnt pactos ois cesset cō
 uertio. Alioqn si no liceret aliq p tpalia bōncia
 puocare ad aliq spūale bonu aliam est q i gub
 da ecclie q dā distribuit bus q ad officiu dmi ac
 cedat. Ad. vo. 8. ppositu est s fidelitate est q i iue
 neo inducit ad grauiora onera. s. ieiunia vigilia
 s banus dicit: manserit s rinet saluare. D. i. n. q i re
 ligioē recipit? vel ad ea obligat: s pncipio graui
 ra religiois onera m infertib. Plecti est s fidelita
 te si ad puocados aliq os ad religioē cup? aspira
 tes sūt manserit spūales eis m pstantes res: mit
 tat exēplo dmi q dicebat mat. r. tollite iugū meū
 sup vos s dicitte a me q n iugū vobū corde s iue
 met reges alab? vris. In qd vris s corpatie om? li
 gnat p b q iugū notat s spūalis plectio s b q qe

Contra retrahentes hoies a religionis ingressu

pmittit. Unde aug. dicit in lib. de vrbis dñi. Qui
ingit dñi in trepada cenusee subierunt tam diffici-
lis picula patunt vt non a laboribus ad quietes
feda a quiete ad labore vocari videatur. Sed pio
secro ad est spūant? qui in affluētia deliciarum
dei in spē future vltimū oia pñtia delinunt: af
pera s oia graua relictaret. Datus ergo spūaliter
deliciarum incepto sic indicant eos decipi arbitra-
tes qñ ea que sunt cogit graua. ppter ipm susci-
piūt. C. Ad v. 9. ppositū est de statuto innoc. pa-
pe. ad ppositum non facit q; statutu illud est edi-
tum de voto solēni qd per pfectionē emittit. non
aut de voto simplici quo aliq ad religionē ex de
uotione se obligant. C. Ad v. 1. ppositū est posse
parētes bñm dñi nota ipuberū retractare effica-
cā nō habet. Vñ em. of. id qd reuocari pētillitate
cōmutat. Alioquin oporteret dicere qd minores
25. annis occurrēt in oibus que cū suo dño fuerūt
q; pnt in integrum restitui. Sic igit impubere s
nō peccat si voti religiois emittat: vel si etiā ba-
ptizatus religiois assumat abq; parētū scilicet qñie b
possit per parētes reuocari. Alioquin si hoc esset
peccati p̄hiberet per canones per quos paren-
tibus reuocandi facultas p̄cedit. C. Ea vero q. 11.
de apparatu decretalū s. sūmis imitari ppositū
tur ad ppositū nō facit: q; loquuntur de voto solē-
ni qd monachū facit vel cuiuscūq; religiois p̄fec-
tum de quo fuerūt inter doctores iuris canonici
opiniones diuerse. Quāuis in cōdōnē s. denūbile
videat qd sacre doctrine p̄fessores iuristas q̄lo-
sua in auctoritate indicat: vel de eis disceptent.
C. Illud etiā qd. 12. de iuramento ppositū ad ppo-
siti nō facit: q; nō p̄bent canones pueros in ra-
re sed discernūt q; iurare nō coguntur. C. Ad v. 10.
ppositū salutarē p̄tinet. Pueri enī ligari sūt p
fesside fidei p̄pante qui etiā in baptismo sacramē-
taliter elegerūt. Unde p̄te iterato ligari s. eligere
p̄fectionis itari qñie s. ppter aliud hoc incōgrue-
dicat: q; t in ipso sacro bapt. sūmi pueri vbi anā
religione suscipiūt s. religioē deo ipm iterū eligentes
a quo per parētū p̄nti parētis fuerūt separati. C. De
m. n. p̄banā p̄fectionē pueros stulticie arguentes
pioz aures ferre nō valet. Quis enī puerū bene-
dictū stulticie argui pariat q; relecta domo rebul
q; patris solū deo placere desiderāsa note puer-
faciōis habitū s. d̄cētū qñuit. Quia nisi heretic⁹
blasphemet Joānē baptistā de quo legit Luc. 1. q
puer crescebat s. p̄stabat spū s. erat d̄cētū vñq;
ad d̄cōnsonia sue ad istū. Daniehe talē inful-
tantes aīales se esse demōstrā: dum stulticia re-
pudiāt ea que sūt spūs dei: qui sicut Amb. 10. dicit si-
per lncā nō coerecēt cranib⁹ nō obitu extingant nō
alio m. aīas excludit. Et sicut grego. dicit i. omē
lia p̄the coles: q; implet citbare dū puerū s. psal-
mista facit: implet parāte armētarij illico moros

vellicet s. p̄bam facit: implet puerū abstinēt
s. iudicē senu facit: implet p̄catores s. p̄dicatores
facit: implet p̄fectionē s. doctore gentiū facit: im-
plet publicanū s. euāgelistā facit. Ut ergo econ-
trario verbis ap̄t dicitur. i. ad 2o. 3. Et quas i-
ter vos videt sapiēs esse in hoc se cōlo stultus fiat
vt sit sapiēs. Deūctus quidē s. fm sapiām mūdū q
stulticia est apud deū: non autē fm sapiām dei qñ
enī legit. puer. i. p̄nto alioquin dicitur. Vñq; quo
paruuli d̄būq; infantā. Et post. Cōuertimini ad
correctionē meā enī p̄ferā vobis spūm meum.
C. Rōnes cōtra p̄fectionē religioy nō habentur
p̄fectiones in cōi. CA. XIII.

Uncrestat p̄siderandū quōd hoies a religi-
one retrahere cōtinet religionis p̄fectionē
derogari: maxime eoq; qui in cōi possē-
siones nō habet. C. Inducit. n. illū qd vici p̄per
lib. de vita cōtēptaria s. habet. 11. q. 1. Et p̄de
facultate ecclie cōsiderari s. p̄pāta p̄fectionis
amore cōtēpti. Vñ. n. p̄pāta s. ut sed cōtra ecclie
facultates: ideo q̄q; obus que habuit dimissa
aut venditio sit rei sue p̄empto: cū p̄pōsitis
factus fuerit ecclie solus que habet ecclia efficit
dispensator. Demq; sc̄io paulin⁹ vt ip̄ meli⁹ nos
ingēria p̄dia que fuerūt sua v̄dina paup̄b⁹ tro-
guit. Sed cū factus esset ep̄s nō cōtēptit ecclie
facultates sed fidelissimē dispensant: quo facto la-
tis ostendit q; p̄pāta debere ppter p̄fectionē p̄nti
s. sine impedimēto p̄fectionis posse ecclie faculta-
tes que sunt p̄fecto cōi possidere. Ex hoc accē-
volūt nō p̄tinere ad p̄fectionē nō habere possē-
siones cōca. C. Inducit etiā ad hoc alioy iuris-
tū exempla. Vñ dicit greg. d. facultatē sūis ita
vrbis romane menta vñ mōnasteriū. in scilla
vero se legi cōstruxisse. Beatus etiā b̄dianus
monachoz p̄ceptor alioquin amptas possē-
siones p̄ suo mōnasterio recepit: qd t̄m vñ euā-
gelice p̄fectionis emulatores nullo modo fecerūt
possēdēs cōes in aliquo ap̄lice s. euāgelice p̄-
fectionis derogari. Et ex hoc cōcludere volūt nō p̄-
tinere ad maiore p̄fectionē q; aliq; possēdēt⁹ ca-
reant. C. Ad dicit etiā q; ap̄t quib⁹ dōis mādare
rat vt nōnt possiderēt nec aliqui d̄ferret in via
p̄ necessitate aliqua possidebant. Vñ sup̄ illud
Luc. 11. sed nūc qui habet facultatē tollat s. l̄r
p̄tā dicit glo. q; in h̄te motus articulo s. tota illa gen-
te palloē s. muli s. gregē p̄sequitē p̄ntū t̄p̄ regū
d̄cēntū p̄ntatē vt tollat victus necessaria. Vñ
aut p̄fectionis t̄p̄ apli minoris p̄fectionis fuerūt
igit possidere cōia p̄fectionē nō dimittunt. C. Di-
cūt in sup̄ q; ip̄s ordinē discipuloy inflant: quib⁹
succeedit p̄ s. clerici possēdēs dōes b̄ntes: ordinē
āt religioy abiq; possēdēt⁹ s. p̄pāntes vñm
posset ab alijs sūm inflant. Ad aut ip̄s inflant
p̄fectionis est. p̄fecti vñq; enī videt cōca possē-

flones habere q̄ ab ip̄s possessionibus viuere.
 ¶ Aliquit inquit q̄ nō est creditibile q̄ p̄fectio quā
 ip̄s inhiuit obdormisset intermissa a tpe ap̄osto
 lotū vsq̄ ad hoc tēporē in quibus aliqui cōdices
 incepterunt sine cōtibus possessionib⁹ viuere. Vñ
 p̄cedere voluit q̄ cōtibus possessionibus carere
 ad p̄fectionem euangelicā nō p̄ncipat. Dicunt ē
 q̄ si qui ap̄ostoloz tēpora cōtibus possessionib⁹ ca
 ruerint viuēbant de opere manuali scilicet legitur
 de sanctis participans in egypto. Vñ de illi qui pos
 sessionibus cōtibus carēt: s̄ in de ope manuali nō
 viuunt videns oīno s̄ euangelicā p̄fectione de
 ficere. ¶ Inducunt etiā q̄ distantiā abrenuncia
 tio introducta ē ad tollēndā sollicitudinē t̄paliū
 rerum: s̄m illud Lu. 12. Nolite solliciti ēē sic v̄t
 quid manducetis &c. s̄. a. Corin. 7. Volo vos si
 ne sollicitudinē esse: s̄ maior sollicitudo iminet
 virtus querendi his qui possessiones nō habēt:
 q̄ his qui sufficientiā vicium iam habēt p̄ posse
 s̄ sine cōtibus ergo cōtibus possessionibus carē dimi
 nit euangelicā p̄fectionem. ¶ Circa hoc etiā
 addit q̄ tales religiosi necesse h̄nt de negotiis
 multoz se intrinsecare qui eis necessaria v̄t
 ministrare: & sic multiplicant in eis tēporaliū
 sollicitudinē euangelicā p̄fectionem aduersantes
 Glident igit̄ ex hoc ip̄o q̄ possessionibus cōtibus
 carēt detrimētum p̄fectionis pati. ¶ Dicit de
 his hoc ēē impossibile q̄ aliqui s̄mibi in cōi vel
 p̄p̄io possideant: q̄ necesse ē q̄ comedant & bibāt
 & induant: quod facere nō p̄nt si nihil haberēt. Et
 his igit̄ derogare nitunt̄ p̄fectōis possessiones nō
 habētum in cōi.

¶ Confutatio erroris p̄missi. CA. XV.

¶ Docet aut̄ attendere q̄ p̄dicti pauperis i
 p̄gnatores doctrine ip̄i necesse ē v̄tē ip̄i
 us nō modicū aduersant̄ q̄ in cōibus paup
 tatem: & seruā d̄ verbo docuit & exemplō mōstra
 ut. Dicit. n. de ip̄o ap̄st. 1. ad Cor. 11. 5. q̄ p̄ nos
 egenos factus ē cum diues eēt. Pauperem. n.
 assumpsit: v̄t glōsā ibidē dicit & diuitias nō am
 p̄tissus diues: s̄mō pauperat̄s deus in diuitiis
 apparens homo in paupertate. Et̄ quo h̄ic qui ip̄i
 paupert̄ sequunt̄ magna dignitas accrescit. Vñ
 p̄ pauca ibidem p̄cludit. Memō igit̄ se p̄tēn
 paup̄ in cella: diues in p̄sclā: ab eroidio introu
 eius in mundi incipiamus: pauperem iam elegit
 mat̄r pauperis: p̄tēnā eligēs se pecunias egēs
 & hoc tibi exponat p̄cepte v̄t legis quodā synoda
 li sermone ep̄bescm̄ p̄lū: & post pauca subditur.

¶ Respicit paup̄: magis habitaculum eius qui dicit
 celum: vñ p̄cepte sedēt̄ sup̄ cherubim: vide pa
 nes oblitus eū qui pelagus arcescunt iūrip̄. Vñ de
 oculum paupert̄e diuitias eius foris p̄sclerans.
 Si aut̄ nō p̄pter sc̄s̄ p̄p̄ nos egenus factus ē s̄
 ap̄m. Quāqd̄ nō poterat matrē mltas p̄ offensio

nes b̄stem eligere: atq̄ in domo p̄nā auct̄ si ni
 bil ad p̄fectionem ip̄sane v̄tē p̄neret terrenas
 possessiones nō h̄tē: q̄ n̄mo p̄nā domo carere.
 Confundant igit̄ paupert̄s detractores cui⁹ gl̄a
 in ip̄o ip̄i canabūis p̄clare resalget. Et̄ n̄ p̄tē
 tur paupert̄ quā in infanta sustinuit in p̄fecta de
 feruisse etate: videamus qd̄ ip̄e d̄ se dicat 2. Cor.
 1. filius inq̄r hōis nō h̄y v̄bi caput suū reclinet.
 q. d. vt̄ d̄hero. exponit: qd̄ me p̄pter diuitias: & se
 cultuā capis sequi: cui⁹ t̄ntē s̄m paupert̄s vt̄
 nec hospiciū qd̄m habē: & recto vt̄ ar nō meo
 Et̄ Cris. idē exponens dicit. Respicit quāt̄ paup
 tatem quam d̄se docuerat̄ opera d̄mōstrauit
 Non erat aut̄ mēta: nō cōclabatur: nō dominus: nec
 quicquā aliud t̄ntē. Hec aut̄ paupert̄s ad p̄fectio
 nem p̄net quā d̄s̄: v̄t verbo docuit & per opa de
 mōstrauit. P̄tēn igit̄ ad p̄fectionē ip̄sane v̄t
 te terrenis possessionibus oīo carere. Quis v̄t
 terius p̄cedit: esse inuenimus requirētū paupert̄
 ip̄i ex hoc q̄ cū ab eo tributa telum onū dicit̄ p̄tē
 ro. Et̄ ad ad mare & mitte hamū: cū pisces qui
 p̄mo ascederit tolles & ago oīe eius inuenies sta
 torem: illū sumēs da eis p̄ me & te. In cuius expo
 sitione d̄hero. dicit hoc ēē simpl̄ intellectū edū
 cat̄ auditō: d̄m̄ audit̄ d̄m̄ t̄ntē fuisse paupert̄e
 vt̄ v̄ tributa p̄e & ap̄o redderet nō habuerit.
 Quis igit̄ obijcere voluerit qd̄o iudas hoc uisū po
 t̄bat pecunā. Respondeo d̄m̄ rē paupert̄e tributa
 suos p̄ueterē nephas potuit: nobis igit̄ tributa
 exemplū. Quāvis est aut̄ nec alicui ip̄iano d̄
 venire in dubiū: ip̄o summas p̄fectōis in sua
 p̄uocatione p̄nauit. Vñ: & paupert̄ p̄fectionē do
 cebat. Si vis p̄fectus ēē vade & vende oīa q̄ h̄ēs
 & da pauperibus: & veni sequere me: in quo ē p̄fecti
 onis s̄tia: vt̄ d̄e. dicit. Et̄ igit̄ summa paupert̄
 p̄fectio vt̄ ad exēplū ip̄i aliq̄ boies possessionib⁹
 careant: si aliqua retinet̄ ad paup̄e v̄sum: p̄e
 ferim q̄oz eis cura incumbit: sicut d̄s̄ p̄cipue
 suos discipulos p̄pter ip̄m pauperes effectos de
 h̄y oīa q̄ h̄i dabant referens sustinēbat. Inter
 cetera h̄o qd̄ ip̄s imolabat̄ v̄ta: v̄t fecit: v̄t p̄
 fūis est: p̄cipue ip̄sane imitandū p̄ponit̄ veterā
 de crucis exemplū. Vñ: & ip̄e v̄tē dicebat 2. Cor.
 12. Ergo vult̄ post me venire abneget̄ sem̄ et̄ ip̄m
 & tollat̄ crucē suā: & sequat̄ me. Vñ: & ap̄o quāsi s̄l
 cum ip̄o cruci p̄s̄s̄: & in sola p̄tē cruce gl̄am h̄ēs
 dicebat. Ergo signata d̄m̄ in corpore meo porto
 exemplū crucis diligēt̄ sequentis. Inter alia v̄o
 crucis indigna apparet̄ oīmoda paupert̄s: in qua
 exterioribus reb̄is p̄tatis ē vsq̄ ad corpus nuda
 tatem: vñ ex p̄nā eius in s̄s. d̄. Inferuit sibi
 vestimēta mea: & sup̄ vestē meam miserūi forē.
 Hanc aut̄ crucis nuditatē p̄ v̄tōrānā paupert̄e
 boies sequunt̄: & p̄cipue p̄ possessionū reddētib⁹
 carēt. Vñ dicit̄ d̄her. ad paulinū p̄ctm̄. Tu au

Contra retrahētes hoies a religionis ingressu

dita sua saluatio si vis pfecte ee vade e ve. om.
q̄ba. e da pau. e ve seire me vba vna in opa e nu
d i cruce mudo seque expensio: e leuio: afcedit
scaly Jacob: e post pane sedit. **Wib. n. e** grāde
trist e iuda facie vltimare vofitare in omnia
possellionis redditib⁹ abundare e vite lactare
palloti. Sic igit p munico esse cracti xpi pdi
ctos aduersarios paup̄tatis: q̄ terrana sapientia
terrenas posselliones ad pfectionē rpsamas ptine
re arbitrat p quoy abiectionē fiat mudo: pfectō
ludo igit circa vta rpi cōsideratōs in ems ota:
q̄ in ems pgressu: q̄ etias in ipso cruce occasu ad
rpi doctmā accedimus q̄ vspicuos hē e turbas
instruē a paup̄tate pncipū sumpsit. **Mat. 5.** vbi
dicit. **Beati pauperes spūq̄ dicit:** expōns dicit.
Qui. f. ppter spūsanctum volitate siur paup̄
eres: sicut **Am̄. dicit sup Lu.** p̄mū beatum
dinein paup̄tatis vterq̄ euāgelia posuit. **Q̄ di
ne. n. p̄mā:** e p̄rens quēd i generatruy vntas
q̄ ḡ p̄mptu secularia ipse meritis sempit̄na:
nec p̄d quōq̄ meritis regni cōctis adipisci qui
mundi cupiditate possellus est. **Qualis aut paup̄
spū p̄pue sit dēus** **Ballus** oīdit dicit. **Beat⁹
paup̄** qui rpi discipulus q̄ nobis paup̄tates vlti
mar. **Plam** ipse dno quodlibet opus p̄pueit q̄ ad
beantudinē dicit: se p̄ens exptat dīctenibus.
Wib. n. aut dno legi posselliones habuisse. **Non
f** igit beatitudinis detrimētus b̄s paup̄tas eoz q̄
possellionib⁹ carere volit ppter rps: s̄ m agis be
antudinē augmētū. **Deinde dno et c̄q. i. 1.** ap̄s
ad p̄dicandū eos mittēs p̄ctā eis miraculorum
p̄tate iter cetera vite documta p̄mō s̄mct paup̄
tatis documta dicit **Mat. 1.** **Volite posside** aut
nec argentū in tonis v̄s nō perā in via: q̄ expo
nens **Eusebius cesariē.** dicit. **Phoibebat** eis
auri e argenti e criō possellionē p̄gnūte futurorū
Contritabaf. n. q̄ s̄mcti erant p̄ eos e ad incr
rabilibus passionibus liberādi velēt eis cedere l
oibus bonis suis, e post aliq̄ s̄dit. **Putab** at ope
terē p̄ductos ara regni dei terrana despiciere vt
nec aut nec argentū nec posselliones: nec quicq̄
eoz q̄ mortales appetitū adignū existimēt dant
sibi ceteribus opib⁹: necnō cū militēs eos facerē
regni dei monebat eos colere paup̄tate. **Nullus
enī** militis deo sp̄at se b̄mō vite negotiū vt
placet deo: s̄ sicut **Wib. dicit sup e Mat.** **Qui
dimittas** detrucauerat. **f. in v̄s p̄mū** p̄pue mō
dīm e vite necessaria s̄p̄at ad vt apli doctores v̄
religionis q̄ instruebāt oīa dei p̄dicia gabe rat
ri seip̄s oīderent nihil cogitare de crastino. e si
cur **Christo.** dicit sup **Mat.** p̄hoc p̄ceptū. **p̄mū** q̄
dē dno discipulis facit nō ēē s̄cticos. **Secō** ab oī
eos s̄p̄at sollicitudinē vt v̄tationē d̄m tribu
ant verbo dei. **Tertio** docet eos s̄ā v̄tū. **q̄ba
ē** dēat q̄ euāgelizat regnū dei p̄ cep̄ euāgelizis

resignat hoc ē vt subidij secularis amittentia s̄
requirat fideus totus interē p̄ter quo minus
v̄la requirat magis posse p̄p̄tē vt **Am̄. dicit
sup Lu.** **Manfessū** est aut q̄ si apli possellionē
cepissent nō m̄n⁹ multo magis asp̄ctū fuisse
q̄ ppter quēdā p̄dicatē q̄ si aut vt argenti pos
sederēt: multo t̄t maiō sollicitudē circa agrorū
culturā occuparent: multoq̄ m̄n⁹ ē scolare ani
miculū ex agris: vt v̄ncis possellis q̄ si bona mo
bilia b̄ant. **Manfessū** ē igit s̄m cōp̄ositiōe p̄
missas apli s̄ctificatū fuisse nō agrorū: vt v̄ncas
vt alia b̄mō bona imobilia possiderēt. **Quis
d** dicit: nisi p̄rene? p̄mā discipuloy instrutionē
a rpi p̄fectionis euāgelice discogare. **Quoniam** f̄
in documta fidei dīctēs m̄n⁹ ēē p̄ctōs eos
qui cōtibus possellionib⁹ carēt. **Est** aut v̄ter⁹ p̄
d̄ cr̄ m̄n⁹ qualr p̄cepta d̄i p̄milia fuerūt ad aḡf
obseruatāq̄: vt **Aug. dicit in h.** **Im** eodē q̄
v̄ne scripturē nō s̄ctā p̄cepta dei remittē: s̄ d̄tā
m̄n⁹ eoz iustoy: vt si forte occidit e quēdam modis
accipēdus sit q̄ p̄cep̄ in factis iustoy intelligat
Q̄ aut nihil t̄p̄alū possiderēt: aut ē in via dēse
rent aī ip̄s passiones: ap̄t oīdit: et b̄ q̄ legit **Lu.
22.** vbi dno discipulis dicit. **Quādo** m̄n⁹ v̄s sine
sacculo e perā e calcamētis: nunq̄ aliqd̄ dēus
nebis. **Nulli** dixerūt: n̄h̄. **Secō** q̄ ubi s̄cti d̄t
v̄t q̄ eoz s̄ n̄c q̄ b̄s sacculi tollat s̄r e perā possit
alici videri: q̄ d̄nō totalr p̄ta p̄cepta relatur
rit: s̄ hanc relationē q̄m̄ ad ḡmōs aplorū ad s̄
lōr p̄o imitēt p̄fectionis eē referendā apparēt
ex verbis **Bode** q̄ dicit. **Non** eadē viuendū regū
la p̄fectionis t̄p̄e qua pacis d̄i cōp̄los informāt.
Quis quidē discipulū ad p̄dicandū ne q̄ v̄tē
rent in via p̄cep̄ ordinās. **f. vt** q̄ euāgelizā m̄n⁹
de euāgelio v̄nūt. **Quoniam** v̄o inlātē p̄ctōs to
ta simul t̄p̄e passioē pariter ḡmōs p̄ctōs eoz
grum t̄p̄e regulā decernit: quātō v̄tollat v̄
cū necessariā donec s̄p̄ta infamia p̄ctōs rps
euāgelizandi reddat: s̄ sub d̄t. **Vbi** nobis q̄q̄
d̄t c̄mptōs eoz iusta nō m̄n⁹ cū inlātē quādam
de n̄h̄i p̄p̄ositi rigore posse sine culpa m̄m̄n⁹.
Et quo cū apparet ad rigore euāgelice discip̄
ne p̄nere: q̄ aligis carcat ot terrenā possellione.
Quid aut sup b̄ apli post passionē seruauerit e s̄r
mandū tradiderūt agrē in actibus ap̄tōs docēt.
Legit. n. actū. 4. q̄ multitudinis cōtentiō aut
eoz v̄nū e alia v̄nā. **P̄ct** ḡb̄s eoz que possidebat
aligū s̄m e dicitur s̄r erat illis oīa cōta. **Em̄n⁹
q̄** dicit eos b̄nūse posselliones eoz s̄p̄ta agrorū
vt v̄ncas: vt aliqd̄ b̄mō: hoc p̄ sequētia c̄m̄dū
tur. **Sequitur. n.** **Quorū** possellio agrorū
aut domoy erat v̄nōs afferēbat p̄ta eoz q̄
v̄debat e p̄nch ant aī p̄des ap̄loy. **Et** quo p̄
hanc eā euāgelice vite obseruantā: vt ea c̄m̄dū
necessitatē vite p̄nēt possidē eīz cōter: possellio

nibe oino a possessioibus abdicatis. Quia sic hoc
 ad abdicatione pfectone pincat: apparet p Aug.
 m. l. de doc. r. p. u. a. vbi dicit. Qui crediderit et
 iudex et gbus facta e pma ecclesia. Hierosolimis
 sibi offerendit qta vultus fuerit sub pedagogo
 f. h. lege custodit. Nam q. t. a. capax et triterunt
 spissanti: vt ora sua venderet coeque pium inda
 gentib' distribuda an ap. n. am p. edes p. onerent
 Et postea sub dit. Vbi n. B. vllas ecclias gentis se
 culis scriptu e: itaq. no ta p. pte inuati cr. q. s. m. u. l. a.
 cra manifesta deos bebant. Uides tu huius rei
 allia r. d. m. e. affligere. Melchias papa: q. vt bi
 t. q. l. dicit. futuram ecciam in g. tibus apti p. uide
 rant idcirco p. dia in india innume f. i. adep. n. s.
 p. ca. t. r. i. m. s. ad p. edes egentes. Et vo cu me tur
 bines i aduersa mundi succresceret eccia ad hoc
 v. s. p. p. n. c. t. vt no sola g. t. e. s. s. i. e. t. i. romani p. n. e. v.
 pes q. totus orbis monarchia tentabit ad fide xpi
 i bap. t. i. m. i. sacra occurrerit. Et quib' v. r. r. e. l. i. g. i. o. n. i. s.
 s. i. m. i. s. C. o. n. s. i. l. i. u. m. p. i. m. u. l. t. i. c. e. n. s. i. d. e. d. i. t. n. o. s. o. l. a. f. i. e. r. i.
 r. i. a. n. o. s. q. u. i. e. n. a. f. a. b. r. i. c. a. t. e. c. c. l. i. a. s. i. p. e. d. i. a. p. s. i. t. u. r.
 t. r. i. b. u. s. d. a. : i. n. s. e. q. u. e. n. t. i. c. a. p. e. r. i. l. o. d. i. c. i. t. q. d. b. a. n. i. p. a.
 v. i. d. e. t. e. s. i. m. i. s. i. f. a. c. r. d. o. t. e. s. i. a. l. i. j. a. t. i. s. l. e. u. i. t. e. i. r. e.
 l. i. n. q. u. i. f. i. d. e. l. e. s. p. l. u. r. i. t. a. t. e. p. o. s. s. e. s. e. r. u. e. i. b. e. r. e. d. i. a.
 t. e. s. i. a. g. r. o. s. q. u. o. s. v. e. n. d. e. b. a. n. t. e. c. c. l. i. a. q. u. i. b' p. n. d. e.
 b. a. n. t. e. q. u. i. t. r. a. d. e. r. e. t. e. o. r. i. s. f. u. p. e. r. i. b' e. o. r. i. t. a. p. u. n. t. u. s.
 q. s. u. m. i. s. r. e. b. u. s. p. l. u. r. i. s. e. l. e. c. t. i. o. n. a. p. o. s. s. e. n. t. i. n. i. m. i.
 s. t. r. a. r. e. f. i. d. e. l. i. b. u. s. e. d. e. m. v. i. t. a. d. u. c. e. n. t. i. b' q. e. t. p. r. e. c. i. o.
 e. o. r. i. c. e. p. e. r. u. e. p. d. i. a. i. a. g. r. o. s. q. u. o. s. v. e. d. e. r. e. s. o. l. c. h. a. n.
 t. m. i. c. h. a. s. e. c. c. l. i. i. s. t. r. a. d. e. r. e. i. t. e. t. s. u. m. p. t. i. b' e. o. r. i. v. i. u. e.
 r. e. E. t. h. i. s. e. v. i. d. e. t. q. m. e. d. i. s. i. t. p. o. s. s. e. s. i. o. n. e. s. i. n. c. o. i.
 b. e. e. t. a. l. i. a. m. o. b. i. l. i. a. a. d. v. i. t. a. p. r. a. e. n. t. i. a. i. q. u. i. n. p. e. n. i.
 t. a. s. e. c. c. l. i. a. p. d. i. a. v. e. d. e. b. a. n. t. n. o. q. u. i. b' e. s. t. m. e. l. i' s. q. a.
 p. o. s. i. d. e. b. a. n. t. a. p. l. i. q. u. i. a. p. i. d. i. n. d. e. o. f. e. c. c. l. i. a. d. u. r. a. t. a. i. n. o.
 e. r. a. t. p. t. i. m. p. p. e. t. i. n. d. e. l. i. t. a. t. e. p. e. n. i. m. p. p. e. t. e. r. c. i. d. i. u.
 q. s. e. n. i. i. m. i. n. e. b. a. t. S. e. d. s. i. q. u. i. r. e. c. t. e. p. o. s. i. d. e. r. e. t. i. b. e. c. s. i.
 m. i. s. i. o. n. e. s. i. n. t. i. a. n. t. E. c. c. l. i. a. n. i. n. s. u. i. p. r. i. n. c. i. p. i. o. i. n. c. i. b'.
 s. u. i. s. m. e. b. i. s. e. t. a. l. i. s. f. u. i. t. q. u. i. s. p. o. s. t. m. o. d. i. f. u. i. s. s. e. a. p. u. d.
 p. f. e. c. t. o. s. q. u. o. s. i. n. t. i. s. i. n. t. i. f. i. c. i. u. r. n. a. n. a. s. i. c. e. p. r. a. d. o. i. t.
 a. p. f. e. c. t. o. s. i. n. t. i. s. i. n. t. i. f. i. c. i. u. r. e. i. d. a. p. l. i. s. p. m. i. l. i. a. n. u. m.
 f. i. d. e. l. i. s. v. i. t. a. c. o. d. i. n. a. n. t. i. b' p. f. e. c. t. o. n. i. p. u. e. n. i. e. n. t. e. U. n. d. e.
 d. i. c. i. t. H. i. e. r. o. n. i. m. l. i. d. e. i. l. l. u. s. t. r. i. b' v. i. r. t. u. s. A. p. p. a. r. e. t. t. a. l. e.
 p. m. i. t. t. p. o. e. r. e. d. e. n. s. i. f. u. i. s. s. e. e. c. c. l. i. a. m. q. u. a. l. e. s. n. u. c. m. o.
 n. a. d. i. e. e. n. i. m. i. s. c. a. p. i. u. r. v. t. n. i. b. i. c. u. m. q. u. i. p. p. o. s. i. t. f. i. e.
 n. t. i. m. e. e. o. s. d. i. c. e. n. s. i. b' p. a. n. g. p. r. i. m. o. m. i. a. e. g. e. n. t. i. b'.
 d. u. m. d. i. c. i. t. e. o. m. n. i. a. v. a. c. e. t. : e. p. i. l. i. m. i. s. d. o. c. t. r. i. n. e. q. u. o. q. u. i.
 i. p. e. n. i. e. n. t. e. I. d. e. a. l. i. e. n. o. d. i. u. s. v. i. t. a. d. i. p. f. e. c. t. o. i. p. e. n. i.
 f. u. i. t. a. p. o. s. i. m. o. s. e. r. e. d. e. r. e. e. n. o. s. o. l. u. i. n. i. n. d. e. a. s. s. i. a. p. t. i. s.
 s. y. e. n. i. a. a. p. u. d. e. g. r. e. p. t. u. s. u. b. e. d. a. r. e. u. a. n. v. t. i. b. e. d. i. e. r. o.
 d. i. c. i. t. : s. i. c. u. t. i. n. l. i. h. e. c. c. l. i. a. s. e. b. e. n. e. d. i. c. t. i. o. n. a. r. a. r. a. t.
 p. r. o. c. e. s. s. u. s. v. o. p. a. m. u. l. t. i. n. i. n. e. c. c. l. i. a. : e. r. a. t. i. n. t. r. a. n. s. i. t. i. q.
 a. b. h. a. c. p. f. e. c. t. i. o. n. e. d. e. n. e. c. e. r. e. t. q. u. o. d. n. o. e. r. a. t. f. u. t. u. r. i. s. i. t. e.
 i. n. d. e. o. r. i. e. r. e. d. i. d. i. t. e. c. c. l. i. a. a. p. u. d. g. r. a. m. u. l. t. i. p. l. i. c. i. t. a. t. a.
 e. n. o. d. i. p. o. s. i. t. i. b' p. n. g. i. t. v. i. t. a. i. n. d. i. c. a. n. e. r. i. t. e. c. c. l. i. a. s. p. l. a. n. t.
 v. t. p. d. i. a. i. a. g. n. i. e. c. c. l. i. q. u. i. p. f. e. c. e. n. t. n. o. p. p. t. e. r. p. f. e. c. t. i. o.

res quosq; ppter infirmitates qui ad pmoq. si
 delium pfectione ptingeret non valeret. fuerit ei et
 alij possidendi pte pfectis emulq. in pgregat
 istibus vnae. his carnerit sicut plima madoico
 rum collegia in egypto. Marrat e. i. r. e. l. n. 3. d. y.
 alo. de quoda sanctissimo viro noie ysaie. q. b. sy.
 rie partib' in italia venis pfectis forma quib
 ouste didicerat: in occidite obstruam. cum. a.
 crebro et discipuli homit inuerit: vt. p. v. s. i. a. m. o. d. a.
 s. t. e. r. y. p. o. s. s. e. s. i. o. n. e. s. q. o. f. f. e. r. e. b. a. t. a. c. c. i. p. e. r. i. t. i. l. i. e. f. o. l. l. i. c. i. t. u.
 s. i. u. e. p. a. n. p. t. a. t. i. s. c. u. s. t. o. s. f. o. n. t. e. i. n. i. a. s. t. e. n. e. b. a. t. d. i. c. e. s. s.
 M. o. n. a. c. h. u. s. q. i. n. t. e. r. r. a. p. o. s. s. e. s. i. o. n. e. s. q. u. e. r. i. t. m. o. n. a. c. h. u. s. n. o. d. e. q.
 n. o. p. o. t. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. d. e. a. c. q. u. i. d. e. p. o. s. s. e. s. i. o. n. e. m. p. m. o. d. i. p. p. a. r. e. n. t. i. s. b. i. d. a. y. M. o. n. n. p. r. i. n. c. i. p. i. u. s.
 e. q. e. p. o. s. s. e. s. i. o. n. e. s. o. f. f. e. r. e. n. t. n. i. l. i. p. m. o. n. a. c. h. u. s. v. s. i. u.
 H. e. c. i. n. e. i. u. s. i. n. i. a. s. i. c. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. d. a. e. q. u. i. p. o. s. s. e. s. i. o. n. e. s. e. o. s. b. r. i. t. e. s.
 o. i. n. o. a. i. n. o. m. a. c. h. o. y. p. f. e. c. t. i. o. n. e. d. e. f. i. c. i. a. t. s. i. b. v. i. d. e. b. a. t. p. p. e. r. e. t. a. l. i. u. s. p. a. n. p. t. a. t. i. s. a. m. i. t. t. e. d. e. q. d.
 i. m. i. n. e. r. p. l. e. r. i. t. i. s. m. o. n. a. c. h. o. y. e. o. s. p. o. s. s. e. s. i. o. n. e. s. b. i. n. t. i. u. m. d. i. c. i. t. n. l. i. d. e. t. e. s. i. n. e. p. i. t. a. b. i. o. n. e. p. e. t. a. m. a. d.
 e. l. y. o. d. o. y. e. p. i. m. S. i. n. t. d. i. n. o. r. e. s. m. o. n. a. c. h. i. s. q. s. a. n. e. r. i. t. a. d.
 s. e. c. u. l. a. r. e. s. p. o. s. s. i. d. e. a. t. o. p. e. s. s. u. b. p. a. u. p. e. r. p. o. q. u. a. s. s. b.
 l. o. c. u. p. t. e. d. e. d. y. a. b. o. l. o. n. o. b. a. u. e. r. a. t. : s. u. s. p. i. r. e. t. e. o. s. e. c. e. l. e. s. i. a.
 d. u. a. t. e. t. q. u. o. s. t. e. n. u. i. t. m. u. l. t. a. s. a. n. m. e. n. d. i. c. o. s. : e. t. i. d. s. i. g. n. a. m. e. t. d. r. e. g. d. e. s. a. n. c. t. o. J. a. a. c. s. b. d. i. t. S. i. c. q. p.
 p. e. m. e. r. i. t. a. b. p. a. u. p. e. r. i. t. i. s. i. u. e. f. e. c. i. t. a. t. e. p. d. e. r. e. s. i. t. u. a. r. i. d. i. u. e. s. s. e. l. e. t. p. u. r. a. s. s. e. c. u. r. i. t. a. s. c. u. s. t. o. d. i. t. e. v. s. i.
 a. d. e. i. u. s. s. a. n. c. t. i. t. a. t. e. o. s. i. d. e. n. d. a. d. i. s. e. u. m. c. l. a. r. i. f. i. c. a. u. i. t. S. u. b. d. i. t. n. l. d. r. e. g. d. e. e. o. i. b. e. t. a. t. a. g. p. p. b. e. s. p. u. m. v. a. g. n. i. s.
 q. u. i. s. m. i. r. a. c. l. i. s. c. u. m. e. t. i. s. e. l. o. g. e. l. a. t. o. s. d. i. u. i. t. a. n. t. i. b. u. s. m. i. n. i. a. s. i. c. l. a. r. a. u. i. t. e. d. a. m. i. f. e. l. i. u. s. e. i. g. i. t. a. d. c. u. s. u. l. u. s. p. f. e. c. t. i. o. n. i. s. p. t. i. n. e. r. e. q. u. i. s. p. o. s. s. e. s. i. o. n. e. s. n. o. n. b. e. a. n. t. n. e. c. p. p. s. o. n. e. e. o. s. s. i. d. e. b. a. t. p. d. e. b. e. n. e. d. i. c. t. e. t. e. s. t. i. o. n. i. s. p. h. l. i. o. u. m. a. d. e. u. a. n. g. e. l. i. c. a. p. f. e. c. t. i. o. n. e. s. p. r. i. m. o. n. t. i. u. s. p. i. d. e. r. e. t. A. d. h. o. c. n. l. i. n. t. r. o. d. u. c. i. u. m. : v. t. b. o. i. e. s. a. c. u. r. i. s. m. u. n. d. i. e. p. e. d. i. t. i. b. e. r. i. d. e. o. v. a. c. i. t. U. n. i. a. p. l. o. p. o. s. s. i. t. e. o. s. i. l. i. o. s. d. e. v. i. r. g. i. n. i. t. a. t. e. s. e. r. u. a. n. d. a. d. i. c. i. t. Q. u. i. s. i. n. e. v. i. o. t. e. e. s. t. f. o. l. l. i. c. i. t. u. s. e. q. u. i. s. i. n. e. d. i. l. i. q. u. o. p. l. a. c. e. a. t. d. e. o. Q. u. i. a. u. t. c. u. v. i. o. t. e. e. s. f. o. l. l. i. c. i. t. u. s. e. q. u. i. s. i. n. t. m. u. l. t. i. q. u. o. p. l. a. c. e. a. t. v. i. o. t. i. s. d. i. u. i. s. i. u. s. e. E. t. q. u. o. p. s. t. a. t. o. a. l. i. q. u. i. m. a. g. i. s. a. d. p. h. i. l. o. s. o. p. h. i. c. o. n. e. s. p. t. i. n. e. r. e. q. u. i. r. o. m. a. g. i. s. b. o. m. i. n. e. i. s. f. o. l. l. i. c. i. t. u. d. i. n. e. m. u. l. t. i. a. b. s. o. l. u. i. t. e. d. a. m. i. f. e. l. i. u. s. e. s. t. a. u. t. q. d. i. u. i. t. a. t. y. p. o. s. s. e. s. i. o. n. u. m. c. u. r. a. i. m. p. e. d. i. t. a. l. i. u. s. a. r. e. b. u. s. d. i. u. i. s. i. u. s. d. i. c. i. t. n. l. e. d. a. r. a. 13. Q. u. i. s. f. e. m. i. n. a. n. a. s. e. s. t. i. n. s. p. a. n. s. i. b. e. e. s. t. q. u. i. v. e. r. b. i. a. n. d. i. t. e. t. s. e. l. l. i. c. i. u. m. d. o. s. e. c. u. l. i. i. h. i. m. o. s. s. a. l. l. a. r. a. d. e. m. i. t. a. t. y. s. u. s. s. i. d. e. a. n. t. v. b. u. s. e. s. i. n. e. f. r. a. c. t. u. e. s. s. i. c. i. t. Q. u. o. d. e. x. p. o. n. e. n. s. l. i. d. e. r. d. i. c. i. t. R. i. a. n. d. e. s. i. n. e. d. i. u. i. t. e. a. l. i. u. d. a. g. e. n. t. e. s. : a. l. i. u. d. p. o. t. t. i. c. e. a. n. t. e. s. L. u. b. i. c. a. e. i. t. e. a. r. u. m. p. o. s. s. e. s. i. o. d. u. m. : n. e. i. l. l. a. c. y. c. r. o. m. s. e. r. u. i. t. : e. i. n. s. t. a. b. i. l. i. g. r. a. d. u. : v. l. b. a. b. e. t. e. s. d. e. f. e. r. a. t. v. l. n. o. b. a. b. e. n. e. c. e. r. e. r. e. f. i. c. i. a. n. t. I. d. e. e. n. i. a. c. u. i. d. e. n. t. e. r. o. f. f. e. n. d. i. t. L. u. c. e. 14. v. b. v. m. e. s. d. e. h. i. s. q. s. o. n. t. v. o. c. a. t. i. a. d. e. n. s. a. m. f. e. c. u. l. a. n. t. d. i. c. e. n. a. C. h. i. l. i. e. m. i. n. : e. n. e. c. e. s. s. e. b. a. b. e. o. i. r. e. t. v. i. d. e. r. e. i. l. l. a. m. E. t. s. i. c. i. t. d. r. e. g. o. d. i. c. i. t. q. d. p. e. r. v. i. l. l. a. n. s. i. t. e. r. r. e. n. a. s. t. a. d. e. f. i. g. u. r. a. t. u. r.

Contra retrahentes hoies a religionis ingressu

Erit h̄ videre vllā q sola exteriora cogitat. In si-
ne aut pabote subdit. Pauperes ⁊ debiles iuro
duc buoꝝ exponens Am̄b. dicit. Q. rarius de-
linquit cui deest illeceba peccādi: citius ad de-
um potest qui nō h̄ in quando vll̄ delectet. Sic
igit p̄ possessiones ⁊ quantosq; diuitias olo nō
b̄le magis ad euāgelicōs p̄tineat perfectionē. Itē
Aug. dicit in ill. de verbis dñi. a. Omitto xp̄i filii
illi qui oia sua dimiserūt ⁊ sequuntur eū: queqd
habuerūt paup̄ibus distribuerūt et deo sine secu-
lari cōp̄ede expediti fuerūt: et ab oneribus mun-
di liberatos velut p̄natos sursum humeros tol-
lerent: h̄i sunt minimeq; bumales appēde mini-
mos illi floas: grane p̄dus iumentis. Nullus autē sa-
m capitis dicit ad mundi onera nō p̄tinere cōiū
possessioni cordi. Pertinet igit ad p̄fectionis p̄-
dū a: ut ē ab omni cōp̄edibus expediti hoies ser-
uiant deo. Sic igit p̄ v̄anā eē doctrinā: imo p̄-
fiterā ⁊ xp̄iane doctrinē h̄olmi illoꝝ q dicitur q
possessionibus cōiūbus carē p̄pter xp̄m ad p̄fectō-
nem nō p̄tineat: de qbus sup illud ps̄. Cōuertant
⁊ erubescat valde velociter dicit glo. H̄oc nō est
b̄ vbi potius inq̄ridēt eos q oia relinquūt ⁊ suis
irritōnibus infirmos xp̄i noie erubescere faciūt
Ad eos ē pertinere videt qd alibi in ps̄ dī. Cō-
siliū inopie p̄sūditis qm̄ dñs spes eius ē. Vbi
dicit gl. inopie cuiuslibet q est m̄b̄i xp̄i: b̄ibo
fecitū qm̄ dñs ē spes eius. Vn̄ q magis cōtueren-
das erat inde magis p̄m̄. Quod. n. aliud ista fa-
ciunt: nisi q p̄tinere nitant eos q xp̄iane paup̄tas
p̄sūlis perfecte sectant: ⁊ hoc id q nō in terrenis
possessionibus: s̄ in deo sperant. b̄.

Conuenio rōnam h̄ p̄dictam perfectionem in-
dicātam. CA. XVI.

b Io igit v̄isū facile ē videre ad ea que h̄ p̄-
rium p̄ponant. Quod. n. p̄mo inductū ē:
q expedit possessiones cōes possideri: tā p̄ q ex
pedit p̄pter eos q nō sūt summe perfectos: capa-
cesq; in p̄mis creditibus suūq; t̄i ip̄fectio-
re: oio negit qd nō erit. Vn̄ ⁊ apud illos q illas
sumas h̄ p̄fectionē sectant: possessōnes nō erant
sicut cū dñs cui a ngeli m̄b̄ ab̄e loculos h̄ūt. p̄-
pter necessitatē alioꝝ: q. l. c. ecclia loculos erat
habitura: sicut Aug. dicit sup Jo. Cū si qua sit cō-
gregatio in qua oia ad maiore p̄fectionē rēdam:
expedit eis cōes possessionē nō h̄e. Quod vo. 2.
p̄ponit q beatus Bn̄. in vita sua ip̄les pos. rece-
pit: b̄ sufficit ad ostendūm q cōes pos. nō totali
monasticā p̄fectionē excludunt. Non autē et b̄ h̄
p̄t q maioꝝ p̄fectionis nō sit possessionib; cō-
gregatio carere p̄sertim cū idē. b. Bn̄. in sua regia vi-
cat se aliqd remissē de rigore monasticē vite a
p̄o: b̄ in h̄m̄ite: p̄cedēdo d̄silitatibus sui
t̄is monachoz: ⁊ eadem rō ē de beato Greg. q
in monasteria p̄sūrat p̄m regulā a beato Bn̄. insti-

tutam. Quod vo. 3. p̄positū est q ap̄lis p̄sentibus
tpe p̄mit dñs: vt perā ⁊ facillū tollerēt magis
h̄ eos facit: sicut et p̄missis apparet. Vn̄. n. in ge-
cutib; cā rigor: p̄oio discipline remittit: v̄isū ē q
ad rigore discipline p̄tineat: vt perā ⁊ facillū
nō b̄ne. Nec t̄i legit q illo perfecte tpe p̄m
rauerūt sibi aliquas pos. cōes: sic p̄ qd indit
ad p̄positū nō p̄tinet. Quod vo. 4. idē q dñs
nō inuitit ordinē nō b̄niti pos. h̄s ordinē statim
q possessiones h̄at. In altero quidē est ap̄tū mē
datus. Cū. n. dñs discipulos inuitit: q nec argū-
tum nec aux p̄p̄dit: ⁊ q corda eoz nō grauit
curis buius mundi ⁊ di mundū? agros ⁊ domos
p̄pter nomē suū p̄mia reponunt: nō sūt in sum-
ros: h̄ in b̄ cōtine. vt. l. s̄. s̄. cū ap̄lis n̄b̄i in b̄ m̄
do h̄ies ⁊ oia possidētes: manifestū ē q oes qui
cumq; h̄c regulā secuti fuerūt in institutionē p̄tē-
quunt. Nec. n. illi q sanctos sequunt per quos h̄
ordines instituit ad ip̄os accedunt: h̄ ad xp̄m
ius doctrinā p̄ponit q: nec illi se ip̄os p̄dicant
h̄ cū ap̄to abum xp̄m et doctrinā p̄ponētes. In
altero vo fallit: vt fallere volūt p̄ fallaciā sectā-
tis. Institut. n. xp̄s ep̄oz ordinē ⁊ alioꝝ clericoz
q pos. cōes h̄it vt p̄p̄as: h̄ xp̄s in eis nō inu-
itit: h̄ magis instituit eoz ordinē inspecta paup̄-
te: sicut et p̄dictis apparet. Postmodū vo dicit
fatiue sanctis ecclia cōes pos. accipere. p̄pter rōnē
p̄dictā. Quod ē. 5. p̄positū est q xp̄iana p̄fectio
docturā: ut p̄ ap̄oz v̄isū ad p̄mia t̄p̄a. com̄
est eā nō dōminatē: s̄ in plurimū v̄isū: ⁊ in ege-
pro: ⁊ in aliis p̄tibus m̄di. P̄ungit aliqd de
modis inuenire p̄t: vt eoz in oī tpe: ⁊ in oibus
eis hoies eodē mō ad se trahat: q n̄mo finē
p̄tente ordinē qno suauiter v̄m̄ m̄s v̄isū sit
gulis t̄p̄ibus p̄p̄nā ad m̄m̄cula p̄uidēt h̄ane
salutē: qd. n. si querat. P̄ungit docturā docti-
nā xp̄iana a t̄p̄ibus magnoz doctoz s̄ebanū:
Basili; Ambrosii; Augustini: ⁊ alioꝝ q circa illō
t̄p̄a fuerūt v̄isū ad h̄c nostra t̄p̄a in qbus magis
in doctrinā xp̄iana hoies crecet. P̄ungit mir-
rabile eoz rōnē quicqd boni tpe aliquo itemm̄
sunt illicitū erit resum̄. Sic. n. ⁊ martyꝝ s̄cietas
erit subire ⁊ miracula facere: q m̄lo t̄p̄e h̄m̄
internissa. Quod vo. 6. p̄ponit q illi q possessioni-
bus cōiūbus carebat vincbat de opibus manu
b̄ nō minorē calūniā alioꝝ q religiois agerit: ut
ap̄s q euāgelius p̄dicat ab̄ vincbat de ope ma-
nuali. P̄ungit h̄ ep̄i archidiaconoz: qbus t̄p̄o
offō cōp̄tē euāgelio p̄dicare: p̄e colt h̄ nō v̄isū
de ope manuali. Et aut ad h̄c nō tenē q p̄m̄
b̄ nō et ut cessitate xp̄si p̄rogando faciebatur:
ponit religiois quocūq; sancti p̄tes superogando
fecerūt. Vn̄. n. n. ē qui oēs superogando possit
implere: et v̄m̄ in v̄m̄: ⁊ alius superogando
dī. vo nō superogandi: ⁊ necessitate eē dī eos

qui possessionibus cōibus carent de labore manuum vivere: fateor: quidē hūm ad hū necessitas est: vt nō ociose viuant. Sed oculi non solum la-
 bozem manuum tollit: sed multo melius p̄ facere scri-
 pturę studij: qđ oculi h̄ magnū negotij: sicut qđ
 ga. dicit. Vñ sup̄ illud defecerūt oculi mei c̄. dicit
 glo. Vñ ē oculos verbo dextrā sudet: ne pluri-
 est qđ et opa qđ qui studij cognoscit de diuinitatē
 ererit. Ipa cr̄ sapia maximū opus ē. Tollitur
 etiā oculi p̄ labore doctrine quo p̄ hostes fidei di-
 micatur p̄ni illud ap̄i. Labozę fidei bonne mulef
 xp̄i ubi. 1. ad tbi. 2. vbi dicit glo. In f̄dicōio em̄-
 getium p̄ hostes fidei. fateor: etiā hoc necessitas
 ē h̄is qui atunde nō h̄nt de quocūque viuant. Li-
 citum ē autē euagēlistas etiā monachos: vt de euā-
 gelio viuant: de aliaro ministerio: sicut Aug. dicit
 in li. de ope monachoz. Alioq̄ mungd̄ illas solas
 possessiones cōes m̄dachos: h̄c quas p̄t lucra-
 ri de opere manuum. Nonne autē derisibilis est si
 quis dicat: lere cere religiois in elemosynā amplas
 possessiones accipere: nō sūt eis licere accipere de si-
 delium elemosynis ea que p̄nent ad quotidianā
 nam et simpliciter victū. Sic igit nulla necessitas i-
 manet h̄is qui cōes possessiones nō h̄nt manibus
 ep̄ari. De hoc t̄i dicitur alibi a uobis dicit est.
 Jam vō q. 7. p̄positi est magis derisione qđ res-
 p̄sione digni est. Quis. n. nō videt in im̄is h̄is
 m̄otis sollicitudinibus et possessionibus securan-
 dia curā impendere: ad qđ v̄tculares sufficit:
 qđ acquirere simpliciter victū et fidelis pietate col-
 lanam et demerita diuina p̄sum. Quod vero. 8.
 p̄positi est de hoc qđ religiois necesse h̄nt circa eo-
 rum negotia sollicitari a quibus p̄sum: fateor: ha-
 bent qđem: s̄ circa sp̄uale eoz salūtē: v̄t vt tribu-
 lator p̄s̄nt: que quidē sollicitudo est charitatē
 v̄nde religiois nō repugnat gnymo: vt d̄ Jac. i.
 Religio munda et imaculata apud deū et p̄ez bec
 est v̄sitare pupillos et viduas in tribulatione eoz
 Quod autē vltimo p̄positi est olno ē fr̄uolitic: qđ
 in quibus v̄tunt religiois ad sustentationē vite non
 sunt eoz h̄tum ad p̄tialit dūi: s̄ disp̄sant ad
 v̄tum necessitates eoz ad d̄s qui bay rex domi-
 num h̄nt quicunq̄ sunt illi. Nec igit sunt que ad
 p̄is scribēda occurrūt p̄rreptam et pessimā dō-
 ctinam auertitum hostes a religiois ingressu.
 Si quis autē h̄is d̄dicere voluerit nō corā p̄uicis
 garrat: s̄ scribat et scripturā p̄ponat in publico:
 vt ab intelligentib̄ diiudicari possit qđ v̄t sit: et
 vt qđ eronei est audire veritatis p̄uicet.

C Explicet opusculū. 17. v̄tunt epus d̄ni Tho-
 me aquinā p̄ pessimā doctrinā retrahentū ho-
 mines a religiois ingressu.

C Incipit opusculū. 18. euasēs v̄s p̄ctas op̄ d̄
 p̄ctone vite sp̄ualis: et primo ponitur auctoris
 intentio.

Noniam quidā

perfectiois ignari de p̄ctiois
 itaru vana quedam dicere p̄sum-
 pserunt: p̄positum nostre intencio-
 nis est de p̄ctioetractare: qđ sit
 esse p̄cti: qualis p̄ctio acquirat: qđ sit p̄ctiois
 status: et que cōpetat assumētib̄ p̄ctiois status
 C De p̄ctio sp̄ualis vite attendat simplr̄ fm̄
 charitatē.

Ad idem igit p̄derare qđ p̄ctio multi-
 pliciter d̄t. Et. n. aliqd̄ simplr̄ p̄ctio: atq̄
 quid vō d̄ p̄ctus fm̄ quid. Simplr̄ quē
 p̄ctū est qđ attingat ad finē eius: qđ est cōp̄cti p̄
 p̄p̄iam rōem. Scdm̄ qđ autē p̄ctū dicit p̄t qđ
 attingit ad finē attingit eoz que p̄comit. inf̄ p̄p̄
 rōnem: sicut aīal simplr̄ d̄ esse p̄ctū qđ ad finē
 finē p̄ducit vt nihil ei d̄ctur et hoc que integritatē
 vite aīalis p̄sumit: puta cū nihil ei d̄ctur et nō
 et dispositioe m̄b̄ioy: et debita cogitōe q̄tra-
 te: et v̄tutibus q̄bus operatōes vite aīalis p̄sumit
 Scdm̄ qđ autē p̄cti: aīal dicit p̄t sit p̄ctus in
 aliquo p̄comit ante: pura si sit p̄ctū in albedine:
 aut in odore: aut in aliquo h̄mō. Sic igit: et i sp̄-
 lita vita simplr̄ quē d̄ p̄ctio d̄ rōne eius: i quo
 p̄cipalr̄ sp̄ualis vita p̄sumit: si fm̄ qđ p̄ctū dicit
 p̄t rōne cuiuscunq̄ qđ sp̄ualis vite adiungit. Cō-
 sistat autē p̄cipalr̄ sp̄ualis vita in charitate: quas qđ
 nō h̄t nihil est sp̄ualis reputat. v̄t apo. 1. Corin. 13.
 dicit. Si habuero p̄p̄tias et nouerim ministeria
 oīa et oīem sciam: et si habuero oīem fidē ita vt mō-
 tes trāserim: charitatē autē nō habuero nihil sum.
 Beatus ē Jo. apo. totā vitā sp̄ualē in dilectione
 p̄sistere asserit dicit. 1. Jo. 3. Flos scimus qm̄ irāf-
 lati sumus de morte ad vitā qm̄ diligim̄ fratres
 Qui nō diligit manet in morte. Simplr̄ qđ in sp̄-
 ali vite p̄ctio ē: qđ est in charitate p̄ctio. De qđ
 qđ autē p̄ctus dicit p̄t fm̄ qđeuz quod sp̄ualis
 vite adiungit: qđ cū d̄ctur et v̄tutē facit: scriptu-
 re oīdi p̄t. Ap̄s. n. ad coll. 3. Perfectioem p̄-
 cipalr̄ charitatē attribuit. Et num. cr̄as. n. m̄stis
 v̄tutibus. I. misericordia: benignitate: et h̄sitate
 c̄. et c̄. subdit. V̄t op̄ autē bec charitatē h̄ere
 que ē vinculū p̄ctiois: et ē fm̄ intellectus eo-
 gnitionem aliq̄ d̄ctis et p̄cti. Dicit. n. ap̄s. 1.
 ad Corin. 14. V̄t d̄ctis p̄cti: et h̄sitate: et h̄sitate
 p̄cti: et alibi in ea d̄t ep̄a. Dicit autē p̄: et in eo-
 dē m̄sente: et in eadem sc̄a: cum p̄ h̄sitate d̄cti est.
 Quāntūcumq̄ aliqd̄ d̄ctur p̄cti: sc̄a sine chari-
 tate nihil est iudicet. Dicit et p̄ctiois aliqd̄ dicit
 p̄t fm̄ patientiā que opus p̄cti h̄t: vt dicit Ja.
 et fm̄ qualesq̄ alia v̄tutē. Nec d̄ hoc maḡ v̄-
 derit: etiā in mat̄ aliq̄ dicit et p̄ctiois: et d̄
 aliqd̄ p̄ctiois sur aut latrō: hoc etiā mō loquēdū
 inter d̄ scriptura v̄t. T̄ct. n. v̄s. 32. Cō: h̄s-

ti faciet iniquitatem: vt pcciat simulationem.
**C. De pfectio atōdē tam fm dilectionē dei q̄ p
 fm.**

CA. II.

Perfectione autē circā charitatē pnciply eō
 sideratā plane accipi p̄tē in quo pfectio
 spūalis vite p̄stāt. **Quō. II.** duo pcepta
 charitatē: quōz vnū p̄tinet ad dilectionē dei ali
 ud autē ad dilectionē prīmī. Que quādo duo p̄
 cepta ordinē quēdam adiuiciō habēt fm ordinē
 charitatē. Nam id q̄ pncipalr charitatē dilige
 dum ē: est summū bonū q̄ nos be atos efficit. s.
 deus. sc̄ario vō dilige dno et charitatē ē prīmī:
 q̄ nobis quōdā socialis vite iure p̄iungit in beati
 tudinis p̄ceptione: vt participatōe. **Ubi hoc ē q̄
 in primo et charitatē debemus diligere vt siml
 ad beatitudinē pueniamus. Hunc autē ordinē p̄
 ceptoz charitatio dno in enāgicō **Mat. 22.** ostē
 dit dicit. Dilige dñm deū tuū et toto corde
 tuo et in tota ala tua: et in tota mente tua. Hoc est
 m̄ animū et p̄mū mandatum. Sc̄dm autē siml ē
 huc. Dilige prīmū tuū sicut teipm. **Primum
 igit et pncipalr cōstitit spūalis vite pfectio in di
 lectione dei. Unde dñs ad Ab̄raam loquēs dicit
 Gen. 17.** Ego dñs oipotēs et ambula coram me et
 esto pfectus. **Ambulat autē corā deo nō passibus
 corporis: s̄ affectibus mētis. Sc̄ario vō p̄stāt
 spūalis vite pfectio in primi dilectōe. Cū dñs
 cū dicitur **Mat. 5.** Dilige inimicō v̄os: et plu
 ra subiūntur que ad dilectionē prīmī p̄tinet:
 p̄c̄dm in fine. **Et hoc ē vos p̄ccatō: sicut et p̄
 v̄ter celestis p̄ccatō est.******

**C. De perfectione diuine dilectōis que soli deo
 conuenit.**

CA. III.

**In v̄traq̄ autē dilectōe multiplex p̄ccatōis
 gradus regitur: et sc̄tum ad dilectionem
 dei p̄tinet: p̄mū et summū p̄ccatōis gra
 dus diuine dilectōis cōuenit soli deo. Quā quidā
 modis cōsiderat et p̄tē dilecti et et p̄tē diligētis
Deo autē: et p̄tē dilecti: vt. l. atq̄ dñi dicit q̄
 sc̄tum diligibile est. **Et p̄tē vō diligētis: vt aliquid
 diligit fm totā facultatē diligētis. Cū autē vnū
 quodq̄ sit diligibile fm q̄ est bonū bonitas dei:
 cum sit infinita infinite diligibilis ē. Infinite autē
 diligere nulla creatura p̄tē: q̄ nullas virtutis si
 mite p̄tē et actus infinitus. Solus q̄ deus cuius ē
 tanta vnus in diligēdo q̄ta est bonitas eius: se
 ip̄m p̄ccatē dilige p̄tē fm prīmū p̄ccatōis modū.****

**C. De p̄ccatōe diuine dilectōis q̄ p̄uenit p̄p̄
 b̄ntōis.**

CA. IIII.

**Sc̄atone igit rōnali h̄ solus modus p̄
 ceptē deū diligēdi possibilis est q̄ summū et
 p̄tē diligētis vt. l. fm sal totū vnū crea
 tura rōnalis diligit deū. **Ubi:** in ip̄o diuine dile
 ctōis p̄cepto in an̄selle h̄ exprimitur. **Mat. 22.**
Dea. 6. Dilige dñm deū tuū et toto corde tuo
 et et tota ala tua: et et tota fortitudine tua: se. l. **In****

l. addit: et et oi mēte tua: vt cor: referat ad immen
 sōnē: m̄s autē ad cognitiōnē: ala vō ad effectū:
 fortitudo ad executionē. **Spec. n.** oia in dei dile
 ctōne sunt expendēda. **Cōsiderādas est autē q̄
 dupl̄ impleri p̄tingit. Cūm. n. totū et p̄ccatōis
 cui nihil deceret totū: cuius: ala: fortitudinē
 in ente deus dilige: si nihil in his oibus nobis ē
 sit quoniam actualr p̄uertit in deus. sed h̄ p̄ccatē
 dilectōis in modis nō ē vnū: q̄z cōp̄ctōis.
Ubi ap̄s ad p̄m. 3. dicit. **Non q̄ iam acceperim
 aut et p̄ccatōis fm. De quo:** aut si quo modo p̄p̄
 bendi: quāsi nunc p̄ccatōis expectatōem ad cō
 p̄b̄sionē p̄uenit beatitudinis palmā accipiēs.
**Cōp̄b̄sionē autē accipit nō fm q̄ imp̄tatō
 cōfessionē: aut terminatiōis p̄ccatōis: sic. n.** deus
 cōp̄b̄sibilis est oi creature: s̄ fm q̄ p̄p̄b̄sio
 ip̄oat p̄ccatōis eius q̄ in seque dō aliquid
 quiescit. **In illa autē celestis beatitudinis semp̄
 acti sicut intellectus et volūtas creature rōnalis
 deum feret: cū in diuina frontide illa beatitudo cō
 silit. Beatitudo autē nō ē in habita: s̄ in actus
 q̄: deo creatura rōnalis inheret totāq̄ vltimo si
 ni quē vitas summa: in fine aut vltimū oia p̄
 intentionē referunt: et fm vltimū finē oia creatus
 da disponunt: p̄s est q̄ in illa beatitudinis p̄
 ctione creatura rōnalis diligit deū ex toto corde
 dum tota eius intēto feret in deū et oibus q̄
 cogitat: amat: aut agit. **Ex tota mente:** dum semp̄
 actualr m̄s eius feret in deū: ip̄m semp̄ videns
 et oia in ip̄o: et fm eius vitatē de oibus iudicis. **Et
 tota ala:** dum tota eius affecto ad deū dōḡtō
 feret p̄tine: et p̄pter ip̄m oia dilige. **Et tota for
 titudine:** vt ex oibus v̄is: dum oiam tenet
 actualr erit dei dilectio. **Hic est q̄z sc̄s p̄ccatē di
 lectionis diuine modis q̄ est beatōum.******

**C. De p̄ccatōe diuine dilectōis que in flantib⁹
 vie est de necessitate salutis.**

CA. V.

**Quo vō modo et toto corde: mente aut: et
 fortitudine deū diligimus: si nihil nob̄ de
 sit ad diuini dilectōis q̄ actus vltimū
 in deū nō referamus. Et huius diuine dilectōis
 p̄ccatō v̄s h̄ solus p̄cepto. p̄mo quādē vt b̄ oia
 in deū referat: sicut in fine: feret ap̄s dicit. **1. cor.
 13.** **Quē m̄ducatis: sicut bibitis: vt aliqd aliqd fac
 itis: cōla in gl̄iam dei facite: q̄ quidē imp̄iet ois
 aliqd v̄is suā ad dei seruitiū ordinat: et p̄ oia
 que p̄ se ip̄m agit virtualr ordinat in deū: aut fiat
 talia q̄ a deo abducit: sicut sunt peccatō: sic deū dō
 git h̄ et toto corde. **Sc̄dm intellectū sub h̄ b̄
 subiecta ea credēs que diuini tradant fm illud
 ap̄. 1. ad Corin. 13.** **In captiuitatē redigētis oem
 intellectū in obsequiū christi: sic deus diligit et to
 ta mēte. Tertio vt quicq̄z h̄ amat in deo amet
 et v̄r oem suā affectionem ad deū dilectōis refe
 rat. **Ubi dicitur ap̄s in. 1. ad Corin. 13.** **Quē ois
 mente credidimus deo: sicut sob̄i sumus v̄ ois.********

Charitas .n. rpi vget nos: sic de' ex tota aia di
 ligi. Quarto vt alia exteriora nostra vba s opa ex
 diuina charitate firmant. sm illud apli. i. ad Ro
 m. viii. Quia .n. vestra in charitate snt. Et sic
 deus ex tota fortitudine diligit. Nle est q' territas
 pfecte dilectiois diuine modas ad quas oia ex ne
 cessitate pcept obligant. Sed vs modas nulli
 e possibiles in hac vita nisi si fuerit viator s ppe
 beno: sicut deus nosse ihs rps.

De pfectione diuine dilectionis que cadit sb
 conuilo. CA. VI.

e Cum apls distinet no q' li pphedderim
 aut pfectas sim: s dicit tertio. Sequo: aut
 si quo mo pphedde: postmodu sicut quarto. Qui
 cano q' pfecti sum' b' fentiam'. Ex q'bus v'bis ma
 nifeste accipit: q' si ppheddy pfectio no sit nob
 possibilis in hac vita: emulati in deum: vt i sili
 tudine pfectiois illius qum possibiles e nostras
 habuit: s in b' pfectio b' vite p'isit: ad qua p'cisi
 la intratur. Manifestu naq' e q' humanu cor ta
 to iustias in aliqd vnu fert: q' mo magis a multu
 reuocat. Sic igit tato pfect' aihs hois ad deū di
 ligendū fert: q' mo magis ab affectu r'pali reuocat
 Un Aug. in h. octu agitā trū qmū dīe q' veniū
 charitā est ipse ad ipse d'og' aut retinendū r'p
 alium rez. Augmētū v'c' est cupiditā dūmū
 no: pfectio v' nulla cupiditas. Adia igit p'silia q'
 bus ad pfectionem la: amur ad b' p'itit: vt alia
 hois ab affectu rez r'pali sacras: v' sic liberos
 mens r'edat in deū: ptemplādo: amādo: v' ei' volū
 tatem implendo.

De scda via pfectionis que e p dimissionem
 tepocalum. CA. VII.

i Hec r'palia v'o bona pmo relinquenda oc
 currit bona extrinseca q' diuine nuncupā
 tur: s b' dīs p'silia Mat. 19. dicit. Et vs
 pfectus e' va. v'c. om. que ha. s da pau. s h' b' b'is
 thesaur' in celo: s vno seq're me: cum: p'sili v'lti
 tas p'iter o'cedit. p'mo quidē p' eudētiā facti
 Nam cū adolecēs q' de via pfectionis quēserat
 hoc audierit: abiit tristes. Cā aut iusticie v'ltie.
 dicit sup Mat. reddidit. Erat .n. b'is mltas posses
 siones. i. spinas s tribulos q' fementes diuici suffo
 cauerit: s Tris. idē e' p'pōdo dicit q' no s'it veni
 nens q' p'ncalib' e' q' malis habidans: qm adue
 nio diuina: p' mo: d' accēd' in flāmā s v'icēto: sit
 cupide. Aug. et dicit in epla ad pauli. s thezaur' q'
 cū sup'na terrena diligunt artus adepta q' cō
 cupitā p'surgunt: Plaz v' iuuenis iste tristes dis
 cessit: qm q' magnas h'bat diuitias. Alud e. n.
 si nolle in corpore q' defunt aliud iā incorp'atū di
 mellere. Ita .n. velut eīna repudiāt: ista velut
 m'ba: p'dant. Sed vs v'ltias p'dicti consilij
 manifestat p dūi verbe q' s' dicit: q' diuines suffici
 te intrābiti regnū celoy: s rō est: vt dicit. dū. Et

diuine habite difficile p'itum: ad dicit impossibi
 le e diuici intrare in regnū celoy: s difficile: v' b'
 difficile ponit ad impossibilitas p'cedit: s raritas d'
 mōstrat: s sicut dicit. dicit sup Mat. pcedit v'ltie
 r'is d'ns ad ostendendū q' e impossibile v'ltie. Fac
 lus e camelū p' foramē acus trāsire q' dicit in a
 re in regnū celoy. Ex q'bus v'bis vt Aug. dicit in
 li. de q'ntibus caligat' dicit apl' aduerterit oēs q'
 diuitias cupit in diuitū b'ā nācro. Alioq' eam
 p'na sint diuites i p'pōde multitudine pauperū
 q' s'nt iuste dilecti. Idm e post saluas es. Et q'
 bus duob' dūi ihs agte cōdit q' diuitias possidē
 res difficile intrāre in regnū celoy: q' sicut ipe dicit
 aliū v'c' sollicitudo s'it ihs' s' fāna diuina: sū
 focat v'ltū dei: sine fructu efficiet. Et vs v'o q'
 diuicias v'ltū amat impossibile e intrare in regnū
 celoy: m'lo magis q' ad iram camelū q' foramē
 acus trāsire. p'oc. n. e impossibile: repugnat nāe
 illō v'o q' repugnat diuici iusticie q' est v'ltio: s
 nā creat. Ex q'bus g' manifeste apparet rō diuini
 p'sili: p'sili. n. daf de eo q'd v'ltie: sm illō apli. 1.
 ad cor. 1. p'sili in b' do. Idoc. n. v'o v'ltie e. Ut
 lius autē e ad vitā eternā p'das diuitias abijcere
 q' eas possideret: q' possidēs diuitias difficile i
 trant in regnū celoy: q' difficile sit affectū diui
 tias possidēs nō alligari: q' iā facit impossibilitates
 intrādi in regnū celoy. Salubriter q' d'ns p'siliatā
 q' v'ltū v' dicitur et igit' s' p'at aliq' p'ntia
 obijcit: q' Matheus Bar. s Jaco diuitias ha
 buerit: tū in regnū celoy intrāerit: s b' dicit. sol
 uēs dicit. Confidēdo: q' aut q' e' p'pō quo iustre
 runt diuites e' desierūt. Et cū abiat nūq' diuies
 e' desierit: q' p'itū in diuitis fuerit motū: et
 eas in morte reliq'it sūis: vt in gen. legit. v' sm
 p'dicta nō fuisse pfect': cū m' ad eū d'ns daret ge
 ne. 17. eto pfect': q' d'z q' solū nō possit: si pfe
 ctio vite r'piane in ipa dimissio diuiciay p'sili
 Sed ref. n. q' q' diuitias possideret nō possit e' p'
 fect': s' si v'ba d'ni diligiter p'sideret nō in ipa di
 uiciay dimissione pfectionē possit: s b' dicit e' d'
 si quāda pfectiois viay vt ipe mod' loquēdi ostēdit
 eū d'it v'is pfect' e' va. s v'c. om. q' ba. s da pau.
 s sequere me: cū m' in sequela r'pi p'sit p'fecti: o' d'i
 niss' ioy diuiciay sit p'fectiois via. Un dicit. dicit
 sup Mat. q' nō fultit tū relinque' s' m' q' p'it'
 q' p'fectū e: sequi sum' te. Origene e' i codē
 loco dē q' b' q' d' si v'is pfect' e' nō sic l'cligat:
 vt ipe q' mo tradiderit d'ns sū p'ncip' nāt o'io
 pfect' s' e' illo die s' p'it' ipe clard' dei addidit e'
 ad oēs v'ltias: p' d' g' p'it' q' aliq' diuicias p'
 fidens pfectionē d'eat: charitate p'ecta deo inbe
 rens: hoc in modo lib'eat diuicias possidēs p'fe
 ctio fut: nō quidē b'is alim' diuicias p'ferit: s rō
 tal' deo p'nti: s figurā v'ba d'ni dicitis ad eū
 Ambula cotā me s eto p'fectio: q' in b'us p'fec

tionē ostēdens esse q̄ eorū deo ambulantē cū p̄se
 et amando vsq̄ ad p̄sentē suū s̄ suos oīum qd̄
 maxime eximolaride filij dē dēstrant. Vt ei dī
 crī est. Quia scilicet rem hāc s̄ nō p̄cipit filioz
 p̄pter me bñdicat tibi. *1. Pet. 2.* Si quis vero et
 hoc argere velit intē esse p̄sū dñi de diuitijs
 dimittēdīs: q̄ abraam diuitijs possidēs fuit p̄se
 et ut ad hoc p̄ iam n̄sio et p̄dicis. Nō enī dñs
 ea rōne hoc dedit filijs quasi dimitos p̄fecti esse
 non possint aut intrare in regnū celoz: s̄ q̄ nō de
 facti s̄nt. Magna ergo suat virtus abrae q̄ etiā
 diuitijs possidēs a diuitijs libez alim habuit: si
 aut s̄ magna virtus fuit. Sanson qui abiq̄ arm̄
 cum sola mādibata sine multos hostes p̄strant
 Nec n̄ p̄sū inuiter datur militi vt ad bellū
 accēdēs affimat arma ad hostes vincendos nec
 ergo inuiter daf p̄sū p̄fectionē desiderantibus
 vt demittat diuitias: q̄ in diuitijs abraas potuit
 esse p̄ccus. sacra. n. mirabilia nō sunt ad p̄tias
 malōdā: q̄ infirmi ea magia mirari s̄ laudare p̄t
 q̄ imitari. vñ s̄ in ecdēstastico dicit. *51. c.* Beat⁹
 diues qui inuenit est sine macula: qui post aurū
 non abiit nec sperauit i pecunia s̄ tēclauris. Ma
 gne virtus deus esse cōdūnt p̄fecta charitate
 s̄nt in deo: qui et affectu diuitijs macula pecca
 ti nō terabit: qui post aurū cōcupiscēdā nō vadit
 nec de diuitijs p̄tendit per sup̄biā sup̄ alios se ex
 tollit. vñ ap̄s. *1. ad tbi. vlt. c.* dicit. Diuitib⁹ hu
 ius seculi p̄cepte nō subilime sapere nec sperare in
 incerto diuitiarū. Sed q̄o diuina taliter inuēti
 ti maior est bñdico s̄ virtus tanto talis diuini mi
 nor est numerus. vñ dē sequit. Quis est hic s̄ lan
 dabim⁹ eum. fecit enī mirabilia in vita sua. Ele
 re enī mirabilia facti q̄ in diuitijs viuēs diuitijs
 affluētib⁹ eo: non apponit. Et si q̄ talis ē abiq̄
 dñs p̄ hoc p̄fecti. vñ dē sequit. Quis p̄bat⁹ est
 in illo. *1. in hoc q̄ abiq̄ macula diuitijs habeat s̄
 p̄fectus inuenit⁹ est: quasi dicat. Rarus. Et b̄ crī
 illa inquam eterna. Ad p̄sonat vobis b̄ dīcēn
 tias q̄ difficile diues intrabit in regnū celoz. Idē
 est ergo p̄ma via pueniēdi ad p̄fectionē vt ali
 quis illud scōdō: q̄m dīmissis diuitijs paup̄
 tatem secetur.*

¶ De scōda p̄fectionis via que est per abdicatio
 nē copulati affectionū s̄ matrimonij. *C. A. VIII*

¶ T̄ aut scōdas p̄fectio vñ pueniētiā esse
 dām accipiēdi est vrbū aug. qui dicit
 in. *12. de trinitate.* T̄o magis inheretur
 deo q̄to minus diligit bonū p̄p̄n. Igit s̄ oīdī
 nē p̄p̄o: bonoz que b̄ p̄pter deū p̄sūt est atē
 dēd⁹ eorū quib⁹ ad p̄fctā dei inbēsiōne per
 uenit. p̄tius enī relinquēda occurrūt que min⁹
 nobis cōmūta exultat. vñ in primo loco occur
 rit ad p̄fectionē rēdētib⁹ exteriora bona relin
 quere que a n̄ra nā sunt sp̄ata. p̄ost hoc vero re

linquenda occurrūt ea que in obis nature cōsone:
 affinitaria cōsuetudine necessitudine cōsūtū. vñ
 dñs dicit *Luc. 14.* Si quis uenit ad me s̄ nō det
 p̄m suū s̄ matrē s̄ vroz s̄ filios s̄ fratres s̄ sco
 ras nō p̄t me esse discipul⁹. Sed p̄ccari libet
 vt greg. dicit quōd p̄ctēs s̄ carnales p̄p̄nos
 sc̄p̄imur edulē qui inbēmur s̄ munitos dilige
 re. Sed si vim p̄cepti p̄p̄ndim⁹ vtrūq̄ agere p̄
 p̄fectionē valent⁹. Quasi. n. per odios diligit
 carnaliter sp̄sū dum p̄sua nobis ingerit nō an
 ditur. Sic enī cōhibere p̄m̄ia nostris odiū dē
 cretionē debem⁹: vt in cis s̄ d̄ ligamus q̄ s̄ntes
 habeam⁹ odio q̄ in dei nobis itinere obfistat.
 Quisq̄. n. iam eterna cōcupiscit in eam qui ag
 gredit cām dei: extra patrē: extra matrem: extra
 vroz: extra filios: extra cognatos: et semetip̄s
 fieri debet: vt eorum cognoscat deū qui in q̄
 cā neminē cognoscat. Quasi sc̄p̄us n̄q̄ et q̄ car
 nales effectus intentionē m̄ris diuerberat: et
 q̄ aciem obfiscant. ¶ Inter ceteras aut p̄mo
 rā necessitudines maxime affecta p̄ngit hōis
 anim⁹ v̄trūq̄ int̄ q̄ sicut dicit *1. Pet. 1.* et cōp̄
 mi parēs relinquit b̄ p̄m s̄ matrē s̄ adhe
 rit vroz sue. Et ideo ad p̄fectionē tendētib⁹ ma
 xime vinculis p̄ngit est vitandū. q̄ per hoc bo
 mo maxime curis secularib⁹ implicat. Et hanc
 cām ap̄s assignat vñ p̄sū qd̄ dederat de cōmū
 tiā seruāda dicit. *1. ad Cor. 7.* Qui sine vxore est
 sollicitus est que dñs s̄nt qd̄ placeat deo. qui autē
 cum vxore est sollicitus est que s̄nt mūdi. Vtrūq̄
 hō liberior deo vacet eiq̄ p̄fectius inheret: se
 cūda ad p̄fectionē via est p̄p̄na castitas: obfer
 uatio. Habet aut s̄ hoc cōmūtiā bonū atiq̄ idē
 neitate ad p̄fectionē a dispēdā. Impedit enī au
 rinas hōis ne libere possit deo vacare non s̄lū et
 anoz ceteroz oīū rēfictē multo magis et int̄
 gēti passionū impulsū. Inter oēs aut s̄teriores pas
 siones maxime rōnem abfiscat cōcupia carnis
 s̄ vncōroz vsus. Unde aug. dicit in p̄mo lib. *si
 liloquio.* Nihil esse sentio qd̄ magis et arce vt
 turis deiciat alim virilē q̄ blandimēta semine
 corpōz ille cōtactus sine quo vxor: haberi non
 potest. Et ideo continentie via est maxime ne
 cessaria ad p̄fectionē cōsequēdi. Quā quidē vñ
 ap̄la cōstat. *1. ad Cor. 7.* dicitur. De virginib⁹
 p̄cepti dñi nō hēo. p̄ hū aut dō tanq̄ nullitē
 dū p̄legat⁹ vt s̄m fūdit. Quis aut vñ vñ
 tas ostidit. *Mat. 19.* vbi cō discipuli ip̄o dicerat
 si ista est cā boi cum vxore nō impedit inherēt vñ
 rīdit. Nō oēs capūt vñ istud: sed q̄ns dñi est
 In quo arduitate hū vñ ostidit: q̄ ab cōp̄
 sione deficit bonū virtus cōtē: q̄ nō nisi dono
 del ad cā puenit. vñ d̄ *Aug. 8.* Quis q̄s aliter
 nō possum esse cōmūtiā deus der. Et b̄ ipsam
 erat sumā sp̄ia scire cui⁹ esset hoc bonū. Cui⁹ oēs

nat qd ap's dicit. i. ad Cor. 7. Cito oēs hoies eē
 sicut meī sim. i. qui p'tinētia seruo sed ymaginē p-
 p'ingit; donū ex deo ali' quidē sic ali' vōsic. vbi
 ap'te p'tinētia donū dono scribit. Sed ne rursus
 ad hoc aliq's donū d'sequēdū s'm suas vires cona-
 ri negligat. vbi ad h' b'ostaf cōiter. Et p'mo qd'z
 ex'p'o cū dicit. Sūc cuncti q' sc'p'of castrauerūt
 nō mēb'oz abstinēde vt d'ct. dicit s'f malay cogi-
 tationū itēre p'tide. Et deinde mutat p'ponēd' p-
 mū cum subdit. Propter regnū celoz. vñ dicit
 Sap. 4. Casta generatio i p'p'etū coronata mū-
 p'har: e' coīquinatoy certaminū p'mū vincens. .
 Et vltimo b'ostaf verbo cū dicit. Qui pōt capere
 capiat. Vñ vt Jerō. dicit b'ostantia vñi vox est:
 similitudo faoa ad pudicitie p'mū p'atitū q'f qui
 pōt pugnare pugnet: e' super ac t'rup'et. Et quis
 aut obiectūdem moueat de ab'az qui p'fect' fuit:
 elatis inha' antiq's a m'monito nō abstinētib'az:
 p' n'itio per hoc qd' aug. dicit in lib. de bono cōm-
 p'ati. Cōmētia nō corp' s' animi v'it' est. Virtu-
 tes aut aliq' in ope manifestant aliq' in babi-
 tualit'atē. Quo circa sicut nō est ipar meritū pacitē-
 tie in petro q' passus Et in Joāne qui passus nō ē
 sic nō impar meritū est cōmētie in Joāne qui mal-
 las ex'p'as est nuptias: in ab'az qui filios gene-
 rauit. Et ill' n. c'ct'bar' s' ill' p'mobū per tēp'oz
 d'istributiōē t'p'o m'itauerūt. Dicit q' fidetis cō-
 t'ndē. Ego quidē nō sū melior q' ab'az. S' meli-
 or: est castus celiū q' castus nuptiaz q' ab'az
 am vñ hūit in vñ alterū in habitu. Castē quip-
 p' vñz aut v'it'. Sic aut castus sine p'ngio poru-
 itesed tūc nō opozuit. Ego vō facill' nō v'it' tu
 p'itio qmb' v'it' ē ab'az q' si v'eterer nuptiaz quez
 admodū v'it' est ab'az. Et ideo melior sū ill'z
 q' per animi p'tinētū nō p'it qd' ego nō illis q' p'p't
 t'p'oz d'iam nō fecerūt qd' ego. Qd' n. nūc ago me
 h' illi egissent si tūc agendū esset. Qd' aut illi egerūt
 sic ego nō agerē: si nūc agendū esset. Hec aut
 aug. solutio p'ozdat est qd' qd' sup' a d'ctū est de ob-
 seruitia paup'tatis. Tantū aut p'fectūis v'itutes
 babebar in m'ite vt nec p'p't ep'alium possessionē
 nec p'p'ter v'it' p'ngiū m'eno e' d'ccerēt a p'fecta
 dilectiōe ad deum. Qd' q' tū eandē m'itū virtutē
 nō d'bis cū possessione diuiniar: s' v'it' p'ngiū ad
 p'fectionē p'uenire cōtēnderet p'p'tuose p'uenire
 errare p'itū v'it' p'p'tuōe d'ens.

C De his quib' dono iuuatur ad cōtinētia ser-
 uandam. **CA. IX.**

Quia igit per cōtinētie v'it' incederet az ar-
 duū est: vt iuxta verbū d'ni nō oēs hoc ca-
 pit' sed dei dono habeat: per h'c vñ ice-
 dere volētib'us agere oportet vt vident ea q'bus
 a p'fectiōe hui' itineris ipedit possunt. Tria aut
 esse impedimēta cōtinētie apper. P'mū quidēz
 ex p'te corp'is. Secūdo ex p'te aie. Tertū ex p'te ex-

terio: p'p'ozaz vt dicit. **C** Ex p'te quidē p'p'oz: cor-
 poria q' sicut ap'ls dicit ad Gal. 5. Caro cōcupi-
 scit aduersus sp'itū. Car' carnis opa i'badē eē dicē
 fornicatio: inuidia: inuidia: cetera inuulūmo
 di. Hec aut cōcupia carnis est lex de q' dicit ap'ls
 ad Ro. 7. Quidē autē legē in mēb'is meis repa-
 gnatē legi m'itū mee. Quāto autē caro magis iou-
 uet per cibos affluētis: s'icūq' melior: ita bu-
 lūmōd' p'p'ia magis crescit. vñ Jerō. dicit. Vñ
 ter mero c'ct'as c'is desumam in libidīnē. Et p'
 uer. 20. Luturaf'oz ex'v'it'. Et Job. 40. Dicit de
 bebestiā per quē diab'ol' significat. Sub v'it-
 b'ia dormit in secreto calabam in locis humētū
 Qd' exponēz grez. 25. mora. dicit. Loca humētū
 sunt opa voluptuosa. Hec q'ppe in arida terra si
 lab'it. h'as v'it' in lab'it v'it' tenet. In locis er-
 go humētū d'iter v'it' p'p'oz facit qui in hac ad in-
 stitū recte stare nō p'it. P'p'oz igit p'p'oz v'it' p'p'oz
 affluētis: carnis p'p'oz abstractis d'ctūz v'it'z
 i'p'oz s' i'cōm'is s' humētū d'iter cōm'is castigare. Quā-
 to rei ex'p'it ap'ls nobis ostēdit. i. ad Cor. 9. dicit
 Dis qui in agone p'cedit ab oib'us se abstinēt.
 Et post modica subdit. Castigo corp' meū: s' ser-
 uantē redigo: ne forte cum aliis p'cedam in ipse
 reptobus efficiar. Et q' ego p'fecit verbo docuit
 Dicit enī ad ro. 15. cum p'mūisset nō in cubilib'is
 s' i'p'odictis: s' carnis inquit cura: ne feceritis in
 desiderijs. Recte aut dicit in desiderijs. i. ad ro
 luptatē: q' ad necessitatē nature carni cura est in-
 pendēda. Quō dicit ad I Ep' 5. Memo carnes
 suā vñq' odio habuit sed noma e' s'oner e' s' s' s' s' s'
 Et p'te autē aie. p'p'ozit p'tinētie ip'ed'it v'it'z lasciuioz
 cōstatidēb' aliq's imozat. Vñ d'ns per p'p'bam dicit
 Isa. 1. Auferte malū cogitatioz v'it'z ab oculis
 meis. Male. n. cogitatioz p'tinētiā ad malū
 faciendū inducūt. Vñ dicit M'ieb. 1. V'it'z q' cogi-
 tatioz i'it'it'. Et statim subdit. Et cogitatioz ma-
 lam in cubilib' v'it'is. Iuxta etia: ad aut' cogita-
 tiones malas magis ad peccatū i'it'it' cogitatio-
 nes de d'lectatōib' carnis. Qu' r'itio cū p'm
 p'p'oz doctrinā dupli' affigat pōt. Quā qd'z q'z
 cum ipsa d'lectatio sit hōi p'it'it' e' a humētū p'p'oz
 trita facit e' in ip'am appell' fertur cum cū cogita-
 tio p'p'ozit. vñ p'bz dicit. 1. e' b. q' d'lectatio c'm
 iudicare nō possim: de facili quia accipiam: c' 25
 Sed rō est q' vt idem dicit m. 5. e' b. d'lectatō
 lia in p'p'ozit' s'it' magis voluntaria q' in v'it'.
 Manifestū est aut' q' per mōd' cogitatioz s' ad p'ci-
 cularia cogit' d'lectatōz. vñ de per cogitatioz
 d'it'it' magis libido p'ozat. Et p'p' hoc ap'ls
 i. ad Cor. 6. d'it. f'ugite fornicatioz. Quia vt glo.
 s' idem dicit: cum aliis v'it'z pōt expectari p'it'
 cras: sed h'c fugite ne appozum et: q' nō al' b' ma-
 liā pōt v'it' cū. Q'tra igit buulūmōd' in cōtinētie im-
 pedimētrū multiplex: re mōdū inuenit. Quozum

prīmū & scipū est: vt mens circa p̄p̄tationem
dīnoꝝ & cōsōne occupet. vñ dicit apls ad ep̄b. 5.
Noli inebriari vino in quo est luxuria. sed splemi
ni spūscō loquētes vobis metipso in psalmis ym
nis & canticis spūalib⁹. Ad ad p̄p̄tationē p̄m̄tē
Cāterē & psallētē cordib⁹ vñ dno qd ad cōsōne
primere vñ. Hōne etiā dīsp̄p̄bas dicit. Jsa. 48.
Iamde mea infrenabo te ne iurereas. Et. n. qd
dā frenū sām ab interitū p̄tū retrahēs lano dñi
mā. C. Dēom̄ remediū est studiū scripturay: s̄ il
lud dīe. ad rusticū monachū. Alia scripturarū
studia: carnalis vicia nō amabis. Cū apls euz di
p̄tēt. 1. ad ths. 4. exemplū est fidelī in verbo in
cōuersatiōe in charitate in fide in castitate s̄ans
subdit. Idē v̄cōsōne atq̄ de lectō. C. Ternū reme
diū est quibuscūq̄ bonis cogitatōib⁹ anim̄ occu
pare. vñ Cris. sup̄ Mat. dicit. q̄ abscitō mēdī: n̄
ita cōp̄rimit tēp̄tandē & trāgilitatē facit vt cogi
tandō frenū. vñ apls ad phil. 4. dicit. Decetero
fratres quēcūq̄ sūt va quēcūq̄ p̄daca: quēcūq̄
iusta que cūq̄ sūt: hęcūq̄ amabilia: quēcūq̄ bōe sa
me: si qua virtutū qua laus disciplinē hęc cogi
tate. C. Quartū remediū est vt homo ab ocio de
sistens etiā in cogitatōib⁹ laborib⁹ seipm̄ exerceat.
Dicit. n. ecdl. 35. C. Vultū malitiā docuit ociositas
Et sp̄lūter ocū est vicioꝝ carnalū incertitū. vñ
dicit. et. 16. Idē fuit iniquitas sodomie fornicis ne
supta viri utrasq̄ p̄nis: & abscitā & ocū ips̄.
Et ideo dīe. ad rusticū monachū scribēs dicit. faci
to aliqd op̄is vt semp te diabolo inemat occupatū.
C. Quintū remediū adhibet p̄tra carnis cō
cupiscētā etiā per aliqd in quod atēdo. vñ dīe.
refert in eadē ep̄la qd in quodā cenobio erat qdā
adolecētē qui nullā abstinētia nullā op̄is m̄ agri
tudine sāmā poterat carnis extinguerē. Cū euz
pictat nōtē pater monasterij hac arte seruauit. Im
perant em̄ cuidā viro grani vt iurgio atq̄ conui
cijs euz infectaret. Et post irrogatū iniuriā p̄m̄
venire ad p̄nerēdū. Vocari etiā testis p̄ colōq̄
bant qñ p̄metiā fecerat. Dōi⁹ pater monaste
rij defensionē suā opponēbat ne abūddā tristitia
frater absorbere. Itē ann⁹ dicit. Et. Duo expleto
interrogat⁹ a doctēscis sup̄ cogitatōib⁹ p̄uistis m̄
dit. P̄ape vincere mibi non licet & fornicari libet
C. Et p̄te n̄e exteriōꝝ rerū p̄positū p̄tēdē spedi
tur p̄ aspectū: frequētia colloq̄a mulierū & eorum
p̄sona. vñ dicit ecdl. 9. P̄opter sp̄m̄ mulieris
multi perierūt. Et ex hoc cupia qñ ignis exarde
scit. Et postea subdit. Colloq̄m̄ ips̄ qñ ignis ex
ardescit. Et idē hoc est adhibēdū remediū qd ibi
dē dicit. Ne respicias mulierē multiginolā ne fore
te incidās in laq̄os illi⁹: cum saltaricē ne assidū
fienee audiat illā ne fore perēas in efficacā illi⁹
Et ecdl. 42. dicit. Ab hoc noli incidere in specie: &
in medio mulierū noli p̄morari. De viciis m̄. n.
quodit tunc & a muliere iniquas viri. vñ dicit.

ētra vigilantiū scribēs dicit q̄ monach⁹ scilicet de
cilitate suā & vas fragile qd potest: timet offen
dere ne iungat & corruat atq̄ frangat. Cū & mu
lierū maxime a doctēscis: vitat aspectū ne euz
capiat oculū meretricis ne forma pulcherrima
& illicitos ducat apler⁹. Et quo p̄ q̄ scit abba
moytes dicit t̄ collōq̄m̄ patris p̄ puritate cordis
seruandā solitudo sectāda est ac terminū inēdij
vigilias: laboree cōposio modū atq̄ lectōne: cōte
rāsque virtutes debere nos suscipē notūm⁹: vt. l. g
illas ab vniuersis passiōib⁹ notūm̄ illicitū parere
eoz nostrū & p̄seruare posim⁹: & ad p̄fectionē cō
rūtiōis istas gradib⁹ inuēdo accēdere. Ad hoc igi
in religiōib⁹ sunt huiusmōdi op̄a inlātū: nō q̄ in
ipsis p̄ncipaliter p̄stāt p̄fectio: sed q̄ his quib⁹
quibūdā inlūmēt ad p̄fectionē p̄uenit. Vñ post
p̄ncea subdit ibidē. Igit̄ ieiunia vigilie: mēdia:
m̄ditatio scripturay: m̄ditas ac p̄uatio cūq̄ sa
cilitatē nō p̄fectio sed inlra p̄fectiōis sūt. Quas si
in ipsis p̄stite discipline finit: sed per illa p̄uenit
ad finē. C. Si q̄s aut̄ obijcat q̄ abisq̄ ieiunio vir
gilijs & alijs huiusmōdi exercitijs op̄e hō p̄fectionē
acquirere. p̄ferim̄ cū de dno legat. Mat. 21. Vltim
filius hoīs mādūcās & vidēs sui quoz discipuli
ieiunaret quē ad modū discipul⁹ ioh̄nis & pharis
ad hoc in glo. m̄dēt q̄ iocūca vini & siccā nō bi
bit q̄ abstinētia m̄cūis auget cui nulla est pote
riā m̄c. Dno sūt qui p̄cūsi p̄t p̄dēnare cur a p̄ce
carosib⁹ mādūcātib⁹ declinatē quoz abstinētib⁹
poterat facere iusti oēs. Discipuli ergo xpi nō ba
bebāt opus ieiunio q̄ p̄p̄ta sp̄s illas fornicandē
dabat maiorē sp̄s discipul⁹ ioh̄nis p̄tēciūsi ha
berēt. vñ dīa ibidē dicit. Vt m̄t dicit qui aufere
tur ab eis sp̄s: & sic ieiunabūt. qd exponēs Cri
solū. dicit. Ieiunio tritice est nō nāmer sed silis q̄
becill⁹ & abne dispositū sūt. his. n. qui sapiam p̄
plari desiderāt delectabile est. Quas ḡ dūcūti i
becillēs erāt nō erat sp̄s triticiā introductū quo
tisq̄ firmarētur. Per hoc mōstrat q̄ nō gūte erāt
qd fēbat ḡ v̄p̄tatiōis cuiuslib⁹. Quas aut̄ huiusmōdi
exercitia expēdit ad vitāda peccata & p̄fectionē
p̄dam: ap̄s ep̄sē ondit. 1. ad Cor. 6. dicit. Ve
m̄i dātes vllā offēnsōē vt nō vituperet̄ m̄i
steriā n̄s. Sed in oibus exhibeam⁹ nosmetip̄os
sicut dei ministros in multa paciētia in necessi
tātē in angustia: in plagis in carcerib⁹: in sedno
tib⁹: in laborib⁹: in vigilijs in ieiunijs & castitate.
C. De terra via p̄fectiōis que est per abnegatiōē
pp̄ie volūtatē. CA. X.

On solū aut̄ necessariū est ad p̄fectionem
n̄ eharitaria cōfēquēdā q̄ hō exteriora abij
ciat: sed etiā q̄ hō quodā mō seipm̄ derū
quat. Dicit. n. Dio. 4. c. de di. no. q̄ dīnus amor
est exatim factiō. i. extra seipm̄ ponēs nō s̄m̄
bōsem sui sp̄s em̄: sed ei⁹ qd amat. Cū⁹ rei ex
emplū in seip̄o dereliquit ap̄s oēs ad. Col.

a me calix iste. Verumtamen non sicut ego volo sed sicut tu. 7 Jo. 6. dicit. Descedi de celo nō vt faciam voluntatē meā: s; voluntatē eius q; vult me. In quo nobis de dicit exemplum: vt sicut ipse suā voluntatē humanā obnegabat s; pponēdo eā diuinē: ita et nos nostrā voluntatē deo totalit; s; ponamus et hōibus q; nobis pponunt tanq; dei inimicis: vt 2 Jo. ait a d. hōib; vlti. Obcedite ppositio nostris et s;biacite eis.

¶ **C. A. T. res vie s;dicte perfectionis ppe ad statum religionis pertinent.**

C. A. XI.

Secundū aut; triplicē viā perfectionis assignatā in religionibus triplex obē voti inuenitur. I. voti paupertatis pēnitētie: et obediētie vsq; ad mortē. pter voti paupertatis pūmā perfectionis viā regulāriū assumit q; ppetatū abacinniciatē. pter voti aut; pēnitētie aggressū tur viā sciam in imonio ppetuo adreum cūctes p voti aut; obediētie: maxime viā tertiā assumit volūtatem ppetuā abnegādo. Hoc ē t; triplex voti ppetue religioni adaptat. Nam sicut dicit Aug. 7. de ci. dei religio nō quēlibet; s; dei omniū significata re videt. Un;: Tertia dicit in rebus q; religio cū vms q; cuiusd; supioi nāe quē diuinā vocant cultum in ceremonias offert. Cultus aut; soli deo debitus in sacrificij oblatione ostendit. Offert aut; deo sacrificiū de exterioribus rebus q; ea aliq; ppe deū largi s; fm illud hōib; vlti. Recēditētie et cōiōntē noīre obliuiscit: talib; n. hōib; pmeret de? Offert etiā deo sacrificiū de ppetuo tpe q; i. q; ipi sunt carū suā crucifigit cū vltis et cupiscētis: vt dicit 2 Jo. Cal. 5. Un; ipse dicit. Ro. 12. Exhibetis corp; vestra hostiā viuentē sanctā s; sola centē. Et etiā sacrificiū tertius deo acceptissimū q; aliq; spū suū offert deo fm illud ps. Sacri ficium deo spūs peribulatus. Sed sciendū q; sic Deeg. dicit sup; 7 scēb. hoc inter sacrificiū et holocaustū distat q; ob holocaustū est sacrificiū: rñō cō sacrificiū holocausto. In sacrificiū. n. pars pecudis in holocaustū vō totum pecus offerri soluerat. Cum ergo aliq; suus aliq; dēo vouet et aliq; nō vouet sacrificiū est. Cum vō eo qd; h; ob quod vnt;: ob qd; spirit; opetenti deo vouerit: holocaustus ē. Quod quidē implet ptra vota s; dicit. Unde manifestū est eon q; bndā vota deo emittit quā ppter holocaustū excellentiā antonomastice religiosos vocari. pter sacrificiū aut; oblationē fm legis mōdatū p pētie satisfacere o; vt in leuitico expisse videt. Un; ps cum dicitur q; dicitio in cordibus vstris: et in cubilibus vestris cō panguntur statim de sacrificiū de scribens dicit. Sacrificatē sacrificij inhi. oc. 1. opa facite iusta post pnie lamētā vt glo. expōnit: sicut q; holocaustū sacrificiū ē pfectū: ita p vota fm illa pfecte pō deo satisfact: cū et de exterioribus rebus et de ppetuo corpore: et de ppetuo spū holocaustus offert.

Et quo p; p religionis statū nō solū pfectiones. charitatis: s; etiā pfectionē pnie pmet. Intelim. q; nulla sunt pctā tam graua p q; bus possit hōi i; pon; p satisfactōe religionis allumpcio: cōi; religionis statū oēm satisfactōe transcedit: vt vt habet. 33. q. 1. c. admonere. Multitudo q; vtiem occiderat pstitit: vt monasterij ingrediat; quā melius et itius: aliq; ei durissimā pūam intūgit. Inter hec aut; tria que ad religionis statū dēi mus ptn ere pcpuas ē obediētie voti: q; quidē imtripliciter apparet. Primo quidē q; p obediētie voti hō deo ppetū voluntatē offert: vōtū aut; pēnitētie offert et sacrificiū de ppetuo corpore: vōtū vō paupertatis offert de exterioribus rebus: sicut q; inter bona hōis corp; pfer; exterioribus rebus et ala composita: ita vōtū pēnitētie voto paupert; s; fertur: vōtū aut; obediētie vtiq;. Secūdo q; ppter ppetuam voluntatē hō et exteriorib; rebus vnt; et ppetuo corpore. Sic igit; q; ppetuā voluntatē dātati dedisse videt. Imuerialis igit; ē obediētie votum q; pēnitētie et paupertatis: et quodāmodo inclu dit vtiq;. Hinc est q; Samuei obediētia obus sacrificij loquit; dicens pni regi. 35. Ad hoc est obediētia q; victimē.

¶ **Contra errores illo; q; sūmptērūt dēminuere meriti obediētie vti.**

C. A. XII.

Un; tane igit; pfectioni dyabol; inuidias b; diuersos vaniloquos et seductōis magi: stros suscitauit q; p dicitas pfectionis vas impugnat. p; vntā n. pfectionis viā vigilanti bus ipognauit: p quem dicit. loquēs ait. Qd; sit asserit eos melius facere q; vntat; vnt; fuis et pen latum fruct; possessionis paupib; vmbit; q; illos q; possessionib; venundat; semel cla largant; ita me et; a d; nōm; debet. Si vis eē pfectus vade et ven. om. que ha. et da pau. et veni sequere me. Ad eū loquit; q; vult eē pte c; q; cū apūs pō; s; vniculā et rete dimittit. Iste quē in laudā s; s; m; tertius grad; est quē et nos recipim; dūmōstus mus pma scēb; et terti; s; pferēdas: is ad extatē dū hunc errorē d; in li. de ecclesiasticis dogmatib; Bonū ē facultates cō dispēditōe paupibus erro gare: mel; est p; mētē dē se quē dūm in illa sola d; nare: et absolutū sollicitudine cū tpo egere. Deo; pfectionis viā ipognant; Iouianus m; m; m; vnt; ginitati ad eque cult; errorē dēus dicit. eandē vnt; me pntat in li. que; p eū scriptū: de quo et error Aug. in li. retractationū sic dicit. Iouianus heret; sacra v; vnt; meritū cāre predicatē pugnat; vnt; it. Un; in v; b; roma nōnullas et schismates de q; ipudactia suspicio nulla pccierat de re dē in nuptias b; d. Iouian; a sci m; ecclia p oia fidelissimē ac fortissimē resistit. vti in li. de eol; dogmat; b; d. Sacrate b; v; ginitati nuptias coe;: ut p anno; e caligādi corp; ubi hōib; a vnt; vnt; carni b; m; b; credē mētā et ceterā nē xpiani; s; iouiani

Ceteris aut antiquis infidijs diabolus non contentus quibus nostris quosdam dicit incitasse votum dicit ac alia vota dicitur impugnare et dicitur laudabilia esse bona opera virtutum facere sine voto vel obis quibus si ad hoc facienda hoc per votum vel obedientiam dicitur. Quod aliqui dicitur in tanta ve-ritate. p. hinc. q. afferat votum quod aliqui emittit de religione merita posse peruenire ad quos detrimento saluus. Hic autem error quibusdam vanis et frivolis rationibus confirmare dicitur. Dicitur. n. q. tanto ali-quantum est laudabile et magis meritorium quanto est magis voluntarium sed quanto aliquid est magis necessarium tanto videtur minus voluntarium. Laudabile ergo et magis meritorium videtur esse quod non opera virtutum expectat proprio arbitrio et absque necessitate voti vel obedientie: quod et voto vel obedientia hoc facere compellat. Dicitur etiam ad hoc inducere quod pater dicitur in. l. lib. de vita prelatia. Dicitur enim. Sic abstinere vel ieiunare debemus et non nos necessitati ieiunandi subdamus: ne tam non devoti sed iusti re non voluntarie faciamus. Possit etiam ad hoc inducere quod dicit apostolus. l. cor. 9. Quisquis potest abstineret in corde suo non et tristitia aut ex necessitate. Iam enim dicitur diligere deum. Sponsus ergo manifeste ostendere hoc falsum esse quod dicitur: et eorum frivolas rationes elidere. Ad ostendendum autem huius erroris falsitatem sumo affirmandum est quod primo dicitur. Gloriam et reddite vobis deo vestro. vbi dicitur gloria. Notandum quod alia sunt contra vota dei sine quibus non est salus et votum fidei in baptismo et huiusmodi que etiam si non promittuntur solentur debeat: de his precipue obicitur: votum et reddite. alia sunt vota propria singulorum vel castitas: virginitas: et huiusmodi. Ad hoc ergo votum non mutatur: non precipue votum: sed votum reddamus. Gloriam et voluntatis voluntatis post votum et missionem reddidit etiam necessario. Votum ergo quoddam est inceptum quoddam in solo. Et votum autem est necessitate pendens quod melius est aliquid bonum facere et voto quod sine voto. Dicitur etiam. n. q. ad ea que sine de necessitate saluus esse tenetur et decepto necesse fas extimare aliquid dei precipue in vacui dari. si nisi autem considerat preceptum est caritas. vt dicit apostolus. l. i. d. i. frustra ergo daretur aliquid preceptum de alio quod faciendum si non magis ad caritatem generet illud facere quod non facere. Datur autem preceptum non solum de credito vel de non furto sed etiam de hoc votum. Credere igitur et voto et abstinere a furto et voto: cetera huiusmodi: magis ad caritatem generat: quod si sine voto fiat. Ad autem magis ad caritatem generat: magis est laudabile et magis meritorium. Dicitur ergo est laudabile et meritorium facere aliquid et voto quod sine voto. Ceterum quibusdam datur non solum de virginitate vel castitate servanda dicitur etiam de votendo vt per et gloria supra deducta

sed dicitur non datur nisi de meliori bono vt supra dicitur est. melius ergo est servare virginitatem cum voto quod sine voto et sic est in alijs. Item inter alia bona opera in maxime observantur virginitas commendari solent: ad qua dicitur imitatur dicitur. l. d. i. q. i. qui potest capere capiat: sed ipsa virginitas et voto commendabilis redditur. dicitur. n. ang. in lib. de virginitate. Itaque virginitas quod virginitas est sed quod deo data est bonitas quod votum et servat continentia peccata. Et infra. Nec nos in virginibus quod virginibus sunt predicam: sed quod deo dicere sunt sua continentia virginum. Multo igitur magis alia opera laudabilia redduntur et hoc quod per votum deo dicitur. Item quod dicitur bonum finem cum enumeratione alterius boni melius est. nulli autem dubium esse potest quoniam ipsa promissio boni fit aliquid boni: vbi et qui dicit aliquid promittit: bonum aliquid et videtur iam impedire: vnde et quibus aliquid promittit gratias agunt. votum autem est quod dicitur deo facta: vt per illud quod dicitur. l. cor. 4. De quibus votum deo ne mereri reddere dicitur. n. et infidelis et fructus promissio. Dicitur est igitur aliquid facere et votum quod facere simpliciter absque voto. Ad hoc igitur aliquid plus datur aliquid tanto maius aliquid ab eo meretur. Idem autem facit aliquid sine voto datur et solum quod facit. pater et amos. quod sicut non solum facit sed etiam votum non solum datur et quod facit: sed etiam potentias quas facit. facit. n. se non posse quoniam facit quod prius non facere licite poterat. Datur igitur aliquid meretur apud deum qui et voto aliquid facit: quod illud facit sine voto. Ceterum aliquid ad laudem boni operis generat quod voluntas firmetur in bono: sicut ad aggregationem culpe generat quod voluntas sit obstinata in malo. Dicitur etiam est autem quod qui aliquid votum: voluntas suas firmat ad id quod votum: sic cum implet quod votum opus bonum et voluntate firmata peccat. Dicitur igitur ad gravamen culpe generat quod per peccatum firmatum aliquid malus operis. hoc enim est et malicia peccare: ita ad augmentum meriti generat quod aliquid boni operis operetur et voto. Item igitur aliquid actus ad excellentiam virtutis per gradum tanto laudabilior est cum tota laus operis et virtute peccat. Continetur autem quod actum inferioris virtutis a superiori virtute impari: puta cum aliquis actus iusticie et caritate facit: multo igitur melius est opus virtutis inferioris facere et impio superioris virtutis: sic melius est opus iusticie si et caritate fiat. Dicitur se sic est autem quod peccata bona opera que facimus prout ad aliquam inferioris virtutis: puta ieiunare ad abstinendum: continere ad castitatem: sic de alijs. votum re autem est proprie laus actus quod nulla virtus est deesse potest: vel abstinere vel castitate vel quibus alia huiusmodi virtutis. Datur enim est colore deum quod recte habere erga peccatum aut scriptum. Opus igitur abstinere vel castitatis vel continentie talium

virtutū que sunt infra latrā laudabīlī est si ex vo-
to fiant. Idūc etiā suffragat pium ecclesie studium
quo hoies ad vouēdū multas vocatōnes in l
subsidiū terre sancte vī et alias in defensionem ec-
clesie indulgentias pmissas largi nō ad imita-
ret ad vouēdū s̄ meli⁹ bona opa esset facere sine
voto. Hoc. n. est per a. exhortationē ap̄l. i. Cor.
i. Similamini carismata nichota. Quā melius
esset bona opera facere absq̄ voto nō imitaret ad
vouēdū sed etiā a vouēdo retraheret vel phibē-
do vel etiā disuadēdo. Sicut etiā cū ecclesie in-
terio sit hoies fideles ad methodū itarū reducere cōs-
a voto factis abstineret vt sic ego bona opalau
dabitiora crederet. Parat igitur diuisimodi postu-
ones repugnat ei qd cōter ecclesia tenet e sentit:
vī e tanq̄ heretica reprobanda est. Ad ea vero q̄
p se obiciūt facile est multipliciter ridere. Pri-
mo enī q̄ dicit q̄ opus bonū ex voto factū est mi-
nus volūtariū nō est vī e in obis verū. Multi
enī sint qui ea que vouent tam pmp̄ta volunta-
te faciunt vt etiā si nō vouissent non solū facerent
sed vouerent. C. Debo des q̄ aliq̄ bonū op⁹ qd
quis facit ex voto vel obedientiā simpliciter consi-
derari sit inuolūtariū sed tū facit hoc ex necessita-
te voti vel obedientie quā non vult p̄terire: ad huc
vni hoc facit laudabīlī opatur e magis merito-
rie q̄ si pmp̄ta volūtate illud faceret sine voto.
Et si enī nō habeat volūtate pmp̄ta illud faciēdi
puta ieiunadi: b̄ tū volūtate pmp̄tam votū im-
plendi vel obedēdi: qd est multo laudabilius e
magis meritorū q̄ ieiunare. vī plus meret q̄ il-
le qui sua volūtate ieiunat: amōg volūtas voti
implēdi aut obedēdi pmp̄tio: indicat: q̄to id
qd aliq̄ facit ppter obedientiā vel votū: magis
in se p̄sideratū volūtate reponat. vnde Iero. ad
rualicū monachū dicit. P̄ter hec oīa ad illud ten-
dit oratio vt doceat tē nō arbitrio dimittēdū
Et post pauca dicit. Nō facias qd vis: comedas
qd iubere habeas qm̄ acceptas: vestias quod
datur: op̄s tu pensam p̄ctōnis: subiciaris cui nō
vīs latius ad stracū venis: ambulāq̄s dormites
e ne cōdū exprocto formo surgere pellaris. Et quo
patet qd ad meritiū boni op̄s p̄tinet vt ne aliquis
ppter sentyā nō velit ppter deum faciat aut pa-
tiatur: quanto inuenit volūtas p̄cipuo: ad ser-
uorē denus amōis q̄to magis ea que ppter ip̄s
facimus aut patimur nobis e volūtate reponant
Vnde e martires maxime p̄mēdant q̄to plura
sustinerūt ppter dei amōis p̄ra volūtate huma-
nā. vnde. i. a. Dababē. s. elazar⁹ dum torēdē
i. int. Dīros corpus submeo dolore sūm alam vo
ppter timorē dei libēter bec patio. C. Tertio de
tur q̄ nec etiā aliq̄ ipam volūtate retinetē voti
seruadi aut obedēdi: in amfeliū est q̄ cum de vī-
des sit cordis: apud deū talia habet q̄t voti fra-

cto: aut obedientie suaricator. Si tū implet qd
vult vel qd ei p̄cepit solo hūano timore vel pu-
dore: nō est ei meritorū apud deū: nō factū vo-
luntate deo placēdi s̄ hūana necessitate e coactus
nec tū inuolūtate vult si ex charitate vult. P̄s
plus meruit in vouēdo q̄ alius simpliciter ieiunando
qd meritiū ei referat s̄ de suaricatorē cordis pe-
nitent. C. P̄ter hoc etiā p̄ rīso ad auidēs in-
deas que loquūt de necessitate hūana cum ali-
quis. I. ex pudore vel timore hūano facit qd iura-
uit vel vult: nō adit loquūt de necessitate q̄ est
ex sine dilectōnis diuine. Puta cū aliq̄ facit vel
parit ea que alias nōt vt ip̄leat volūtate dīnam
Et hoc p̄ e vīo ap̄l. qui dicit. i. ad. Cor. i. Nō
ex tristitia aut necessitate. Tristitia enī hūana ne-
cessitas inducit. necessitas aut dilectōnis diuine
tristitia tollit vel minuit. Parat etiā hoc ex vīo
p̄p̄ter dicit. Ne nō deoati sed inuitem nō vo-
luntarie faciam⁹. Nō enī necessitas que ex omni
dilectōne p̄cedit minuit dilectōne sed auget. Et
q̄ talis necessitas sit laudada e appetenda: p̄ pl
qd aug. dicit in epla ad armētariū e paulinū. Et
tam vouisti iam te obstringisti aliud tibi facerē
licet. Quisq̄ estis voti reus libet fuit qd vellet
facere: sed tūc est inferior: quis nō sit gratulada
libertas qua sit vt nō debeat qd cū iuro reddat.
Nōc vō q̄ tenet apud dei p̄p̄o tua nōt ad ma-
gnā iusticiā iuro. I. ad p̄ncipiā quā tā voveras vt
per supiora apparet: p̄ a magna iniquitate deter-
reo. Nō enī talis crisis si non feceris qd vouisti
lis manifestes si inobilitate vouistes. Adīo: enim
tūc est nō peior. mō aut tāto qd abist miserio: si si
dē deo frēgeris: q̄o beatorū si p̄p̄o. Nōc
te vouisse penitent imo gaude tā tibi nō sic licere
qd cū tuo detrimēto licuisset. Aggre dere itaq̄ in
trepid⁹ e dicta imple factis ip̄e aduador q̄ vo-
ta tua explet. Felix est necessitas que ad nichota
p̄p̄t. C. Parat etiā ex his verbaliter enū esse
qd dicunt: q̄ aliq̄ non tenet de implendo votū
de religione intranda.

C. De p̄fectione dilectōnis primi que est nece-
saria ad salutem.

CA. XIII.

Jo aut p̄dīcras de p̄fectōne charitatis
b Jo aut p̄dīcras de dilectōne dei: p̄dīcras
reliquit de charitatis p̄fectōne q̄m̄ p̄met
ad dilectōne primi. Et si aut p̄dīcras: multiplex
gradus p̄fectōnis circa dilectōnes primi sicut e
circa dilectōne dei. Et si. n. quēdā p̄fectio quereq̄
rif ad salutē que cadit sub necessitate p̄cepti. Et
etiā quēdā vīro: p̄fectio sup̄abōdāns q̄ sub p̄-
lio cadit. P̄fectio enī dilectōnis primi necessa-
ria ad salutē p̄dīcras est ex ip̄o mō diligēdi q̄
nobis p̄scribit in p̄cepto de. primi dilectōne am-
dīcā diligēs primi mō sicut teq̄s. Quia vō de
est vīe bonū supra nos etiā: ad p̄fectōne dilectō-

onis diuine regit vt totū cor boie s; aliq; modū pueritiam in deū sicut et supra dictū p3. Et nō modū dōne dilectio puenit eximī per b qd dicit. Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo. p̄corim? aut nō non est vlt bonū supra nos cōis fed p̄citate infra nos cōstituit. Et id non determinat nobis modū vt aliq; diligat primū et o corde fed sicut seipm. Et hoc aut modū dicitur cōis cōis primū tria p̄citat. C. Primo quidē vt sit vera dilectio. Nam. n. de dōne dilectio sine amoris hoc esse videt vt aliq; bonū velit et quē amat manifestū est q̄ motū amoris sine dilectionis in duo tem dit. s. n. et cū aliq; vult bonū: s. in bonū qd optat eadē. Et cū vtrūq; amari dicit tū illud vere amat cū aliq; bonū optat. Bonus vō qd quō optat alia qm per actū dicit amor: put et opti sub actu amoris cadit. Incubiens enī est dicere q̄ illud vere s; pp̄ie ames cū? delectatōes aliq; optat. Quidā aut sicut bona que dūm in nīm vsum vertim? p̄sumitur sicut vinū bonū bibēs s; equi? dūz exponit pugne. Vlt manifestū est qd dūz res aliq; in nostrū vū vertere cupim?. vere quidē s; pp̄ie nos ipsos amam?. res autē sit per actū s; quā abesse in nobis amari dicitur. Manifestū est aut qm vniūq; nātū sit vere se amat vt sibi ip̄s bona optat: puta felicitate virtutē scias s; que ad salutē in tōne vte requiritur. Quocirca vero aliq; in sū vū assumit nō vere illa amat. s; vsum s; magis seipm. Sicut antea aliq; res assumit in nīm vsum ita et vobes ip̄os. Vt igit p̄sumo eo r̄antem diligam? magis in nīm vsum venire p̄it: manifestū est qd eod nō vere diligim? nec sicut nos ip̄os. Et b quidē appet in amicitia vtilis s; delectabilis. Quid. n. amat ali qd q; est ad suā vtilitatē vel delectationē seipm amare cōvincit cū ex altero bonū delectabile vel vtilē qritū illū ex quo qrit. nisi sicut dī amari vtilē equū qd nō diligim? sicut nos ip̄os vt eis bona vtem? sed magis vt ip̄s bona cōis nobis cupiam?. Primo qd ex b qd seipm qd bō p̄imū tū quā seipm diligat: dilectiois veritas demonstrat quā necesse est charitati adesse. Procedit. n. charitas de corde puro s; scia bōa s; nō eadē fieri: vt ap̄s dicit. i. cor. i. Ideo et ip̄e dicit. i. cor. i. charitas nō qrit que sū iustificat optat bona eis quos amat. Et hui? rei scip̄s exēplū dat cū dicit. i. cor. i. v̄s q̄res qd mihi vtilē est sed qd mihi vt salū fiat. Sed et p̄determinato mō nobis indicitur vt dilectio primū sit iusta s; recta. Et. n. iusta et recta dilectio: cum mar? bonū in inōs bona p̄ponit Manifestū est aut qd inter oīa bōna bona bonus aut p̄cipū locū tenet post b aut ordinat bonū corponis. v̄imū aut bonū est qd p̄sistit in rebus exteriorib?. Vlt s; bō ordinē diligēt seipm videm? bōi nātūe iudicū. Vult? enī est qd nō in alē se corpore oculo p̄iari: s; v̄s rōnis q̄ est cū? mēt.

Curiosus p̄vita corpali tōda vi? p̄tūdab? oīa sua bōa exteriora largit sūm illud Job. i. Felē p̄o pelle s; cūca que h; bō dabit p̄ aliam. Et b quidē nōs oīo dūle cōis sūm ip̄sū in paucis vel nullis deficit q̄rā ad nōa bona: de quib? cōm- plū posum?. Sed inmensū vōnulla q̄ q̄rā ad su peraddita bōe ordinē dilectiois p̄uenit sicut eūz p̄pter salutē vel delectationē corpis bōi v̄ritū aut scie multi abesse. Curiosus p̄pter exteriora bona p̄quirit corp? sūo periculos s; laborios? mo deratio expendit: quō non est recta dilectio imo vt amplū dicit nec vere illi seipos diligere p̄po banū. Idoc. n. maxime videt esse vniūq; qd cū ip̄o seipm sū. Vlt s; ciuitatē aliq; facere dicitur quā id facit principēs ciuitatis. Quid? felix est enī qd seipm in bōie est alia ciuitatē ac p̄ea sine p̄tūtiā qd sūe iuuētēs. Vni ergo bonū rōnā ac cōuenit inherētis bonis corpis vel ac seipm manifestū est qd nō vere seipm diligit. vñ s; in p̄. dicit. Quid dūm migratē odit asanū suā. Sic ergo rectitudo circa dilectiois primū iustitiam s; seipm alia qd primū diligit sicut seipm vt. s. eo ordine bona primis optet quo sibi optare debet seipm quidē iustitia bona: deinde bona corpis etiā que in exteriorib? bonis cōsistūt. Vt qd vere p̄lo bōa exteriora optet? salutē corpis aut bōa corpis? salutē ac s; cū diligit seipm seipm. Tertio vō ex p̄dico mō seipm vt se seipm primū dilectio. Dicitur enī aliq; sanctum ex eo quod ordinatur ad deum. Vlt s; altare sanctū dicit qd deo est dicatum s; alia bōiū mōdi que dūmo iustitiam etiā cōpāt. Quid aut aliquis alii diligit sicut seipm et hoc p̄tingit qd cōmō aliquid admittit eū bōie. Manifestū enī aliq; duo simul cōuenit p̄siderēt quā vniū s; hōnū cor se h; ad alēz sicut ad seipm. Quid? sit. n. aliquos duos multipli cōuenire. Cōuenit enī aliaq; vlt cōuenitā p̄m generationē carnalē: puta qui ex eisdē parētib? oriunt. alii vero cōuenit p̄uenitā quo ad dūm: puta qd sūe eiusdē ciuitatis municipes s; sub eodē principe s; eiusdē legib? gubernāt. Et sūm vniūq; officii vel nego cia tione aliq; cōuenitā vel cōuenitā inuenit sicut qd sūe socii in negotiādo vel iustitādo vel fabenti officio seu artificii ante in quocūq; bōiū mōdi Et huiusmodi qd primo vō dilectiois bonē qdē et rēre p̄t eū: s; nō ex bō sancte dicit. s; sōlū et b qd dilectio primū ordinat i deū. Et. n. bōies qd sūm ciuitatē p̄tore s; p̄uenitā qm sūm p̄ncipi cauius legib? gubernāt: et a cōs bōies iustitū nātūe i bōiū dicitē dē dicit quidā gnālē p̄uenitā in ordine ad deū sic ad sūm oīum p̄ncipē s; bōiū dicit fontē s; rōnis iusticie legis iusticie. Quid? dicitur enī est qd bonū cōmune sūm rectam rōnem. et bō nō p̄cepto p̄cedens. Vlt et vnaqueq; pars naturalis quodā mōdo ordinatur ad bonū totū. Cūque signum est qd aliquis percussione ma-

num exponit ut cor vel caput pferret: et quib^o tuus bovis vita dependet. In p'dicta autē cōitate ū oēs boves in britudinis sine cōmunitate vniuersus bō vt pars quedā cōsiderat. bonū autē cōtōtōnis est ipse deus in quo oīum beatitudo p'sistit. Sic igit^r p'm rectā rōnem ē nature in functione vniuersus se ipm in deum ordinat sicut ps ordinat ad bonum totius: qd quodē per charitatē p'sistit quia bō seipz ppter deum amat. Cum igitur aliqz etiā p'mū ppter deū amat: diligit euz sicut seipm. s per hoc dilectio ipsa sancta efficit. Vbi dicit^r .i. Jo. 4. hoc mādatum habem⁹ a deo vt qui diligit deū diligit s fratrem suum. Cōtōtōnis est p'dictō mō dilectōnis instrumētū: p'ma dilectio sit efficit et operosa. Manifestū est enī q' vniuersus sic seipm diligit vt non solum vtrūq' sibi possit aduenire s malū abesse: sed vniuersus pro posse bonā sibi pcurat s mala repellit. Tūc ergo bō p'mū diligit sicut seipm q' non solum affectu ad p'mū h' quo est bona cupit aduenire s mala repellit sed etiā est facti oīdā opere adimplendo. vnde .i. Jo. 3. dicitur. filioi mei nō diligam⁹ verbo nec lingua sed opere et veritate.

¶ De perfectione dilectōis p'mi que cadit sub consilio. CA. XIII.

Consideratur igitur hijs quib⁹ dilectio p'mi p'ficatur p'fectiōe necessaria ad salutē p'siderādū est de p'fectiōe dilectōis p'mi que cōm p'fectiones excedit s sub consilio cadit. Hec autē p'fectio s'm tria attendit. Cō p'mo qui dicit s'm extēsiōē. Quāto enī ad plures dilectio extendit tanto videt dilectio p'mi esse magis p'fecta. In hac autē dilectōis extēsiōe triplex gradus p'siderēdus occurrit. Vt n. quidā qui alios boves diligit vt ppter beneficia sibi impēsa vel ppter naturalis cognitiōis vinculū aut ciuitatis s iste dilectōnis gradus terminis ciuitatis amicitie cōtat. Vnde dicit d'ns Mt. 5. Si diligit eos qui vos diligit quā mercedē habebitis. Vnde s publicani hoc faciūt. Et si saluatoris fratres vt s'ros tū quid ampli⁹ faciūt. Vnde s ebraici hoc faciunt. Sūt autē alij qui dilectōis affectū etiā ad extraneos extendūt. tum tū in eis nō inuenitur aliqd qd eis aduerset. Et hic quidē dilectōis gradus quodāmodū sub nāe limitib⁹ cōtat. Quia enī oēs boves p'ueniūt in natura sp'ci oīs bō est nā lter oī bōi amicus. Et hoc maxime oīdī in hoc q' homo alij errantē in via dirigit s casu subleuat s alios viuendū dilectōis effect⁹ impēdit. s q' bō naturaliter seipz magis q' ab ali' diligit et ea dem s'ra radice pcedit vt aliqd diligit s eius cōtrariū odio habeat p'is est vt infra naturalis dilectōis limitē inimicōz dilectio nō cōp'etēdat. Cōtōtōnis autē dilectōis gradus est vt dilectio p'mi et iā ad inimicōs extendatur quē quidē

dilectōnis gradū d'ns docet Mt. 5. dicit. Dilige inimicōs v' eos et benefacite hijs qui oderunt vos. Et in hoc dilectōis p'fectiones esse de mōstrat. Vnde p'cludit sub d'no. Vbi dicit vos p'fecti sicut s pater vester p'fectus est. Q' autē hoc sit v'ra p'fectionē cōm p' per ang. in encl. q' d' q' illa sit p'fectionē filioz dei: ad que quidē de d' d' fideles extēdere s d'iamā aiām ad hunc affectum oīdō deū se filioz lactādo p'ducere. Tamē boves magnū bonū tante multitudine nō est quā tamē credim⁹ etrandū cum in oratiōe dicim⁹. Dime te nobis debita nostra sicut s nos dimittim⁹ debitorib⁹ nostris. Vbi enī p'derēdū videt q' cōtōtōnis p'mi oīs homo intelligat: in hoc autē qd d' diligit p'mū suū sicut seipm nulla fiat exceptio videt ad necessitatē p'cepti p'tinere q' etiā inimicōz diligitur. Sed hoc de facili soluit: si hoc quod supra dictū est de p'fectiōe diuini amoris ad memoriā reuocet. Dicitū est enī supra q' in hoc bō dicit diligit d'nm deū suū ex toto corde tuo p'itelligi qd est de necessitate p'cepti s qd est de p'fectiōe p'sistit v'itē qd ē de p'fectiōe p'p'etōis. Si enī sic intelligat diligit d'ns deū suū ex toto corde tuo vt ip' cor: boīs actu seraf in deū sic p'net ad p'fectionē p'p'etōis. Si autē sic intelligat vt cor boīs nihil acceptet qd sit diuine dilectōis p'p'etū sic est de necessitate p'cepti. Q' vero homo eius ca abijcit quib⁹ p'it licite vti vt liberis deo vacet hoc est de p'fectione p'sistit. Sic igit^r hic dictū est q' de necessitate p'cepti est vt a cōitate d'le cōis qua quis p'mos tenet diligit inimicōs non excludat nec aliqd p'p'etū but⁹ dilectōis a corde suo recipiat. Sed q' actu seraf mens boīs in dilectōis inimicōz etiā eis nō adē necessitas genuit ad p'fectionē cōsiliij. In casu enī alioquin cessitatis etiā in sp'ali actu inimicōs diligit s ei benefacere tenetur et nō cessat s p'cepti p'p'etū fame morerēt vt in alio viuendū articulo essent. Extra hos autē necessitarij articulos inimicōz sp'alem affectum s effectū impēdere et necessitate p'cepti nō tenetur cōm et etiā tenetur nō necessitate p'cepti de cōsiliij oīdōs exhibere. In viuendū autē inimicōz dilectio directe et s'ra d'ns dilectio de v'ra. In alijs autē dilectōis⁹ motū ad diligendū aliqd aliud bonū: puta vel beneficiū exhibiti: vel cōcūctū sanguinis vel v'itē cōtōtōnis aut aliqd viuendū. Sed ad diligendū cum inimicōz nō mouere p'it nisi solus deus. Diligitur enī in q'm; sicut creature dei: quē ad eius imaginē facti: v' ipsius capaces. Et q' bonū oīdōs alijs bonis charitas p'fert non p'ferat v' iusticōz boni detrimentū qd ab hostib⁹ patit ad q' q' eos odiat sed magis cōsiderat diuinū bonum vt eos diligit. Vbi h' p'fectionē vigerit boīs cōtōtōnis deo tanto factius inimicōs sic facit.

deligat inimicū. Considerat autē secundo perfe-
ctio dilectionis primi sū intentione amōis.
Dicitur etiā qd nō qd qdō aliqū intēsiōis amōis tan-
to facilius alia ppter ipm p̄sumit. Et hōis q̄ que
hō ppter dilectionē primi p̄sumit p̄siderari potest
an sit perfecta dilectio primi. Quos autē p̄fectus
triplex gradus inuenit. Sunt. n. aliqui q̄ exteriora
bona p̄sumit ppter primō dilectionē: dum
vī ea particulariter primis adimittit; vī tota
lucy oīa necessitatib⁹ erogāt primō: qd videt
apō tūgere cū dicit. 1. Cor. 13. Vī distribuo in
cibos pauperis oēm s̄m: canē. s. vī si dederit
homo oēm substantiā in donis sue p dilectōe q̄si
nihil deficiat eā. Unde vī hoc d̄p̄bēdē vī
datur dum cōsiliū de p̄fectione secunda cōdam
daret dicens 1. Cor. 13. Et vī p̄fectus esse vadē
vī dē ea que habet vī d̄p̄p̄mbus vī habet
sanciam in celo vī sequit me: vbi oīum bono-
rum exteriorū abdicatōe ad dōo videt ordi-
nari. Et ad dilectōe primi eā dicit: vī d̄p̄p̄ri-
bus: s. ad dilectōe dei cū dicit: sequere mē. Ad
idem etiā gnerit si quis dūm in exterioribus re-
bus pari nō resistit ppter dilectōe dei vī primi
mī. Unde apō cōmendat quōsdā dicens ad He-
bre. 12. R̄p̄nā bonoū veltrois cōm gaudio sus-
cepit: s. puer. 12. dicit. Qui negat dōmū p-
p̄ter amicu iustus ē. Ab hoc autē dicitur gradu
deficiat qd de bonis que habet primis necessita-
tem habēribus subuenire nō curat. Unde dicit
1. Jo. 3. Quā habuerit s̄m mundi bonis vī viderit
fratrē suū necesse habere: s. claudere viscera
sua ab eo qdō charitas dei manet in illo. Dēbus
autē gradus dilectionis ē: vī aliqū corpus suū la-
boribus exponat ppter primō amōe: cū vī
exempli apō in sc̄pō dicit: cū dicit. 1. Thes.
3. In labore vī fatigatione nocte vī die opante ne-
quē veltro grauioremus: ad idem refert: s̄g
tribulationes vī p̄secutiones ppter primō amōe
rem pari nō recusat. Vī capis dicit. 1. Cor. 1.
Dōne tribulamur p vestra exortatōe vī salute. vī
1. Thes. 1. dicit. Laboro vī qd ad vincula quasi ma-
le operans: s̄ verbis dei nō est alligatus: adeo oīa
sustinet ppter electos: vī cū salute p̄sequant.
C Ab hoc autē gradu deficiant qui de deliciis ni-
hil omittēt nec aliqū in eōdē modū sustulerit p
alio amōe: quos d̄ 1. Tim. 6. Cū dormas in
lecto ebrius: lasciuas in stratis veltro. Qui
comedis agnū de grege: vī vitulos de medio ar-
menū: Qui canis ad vocē plātrū: sicut d̄ dicit
putauerit se habere vāsa canis bibentes vīnū
in pl. 1. hōis optimo vīngitō delibuti: s. nihil pa-
nebanur sup cōdēre Joseph. Et 1. Esēch. 13. dicit
mr. Non ascendis ex aduerso neq̄ opprobis istos
ves murū p domo istī: vī ille cuius in p̄no in die
dicit. Tertius autē gradus dilectionis ē: vī aliquis

aliam suam p fratris ponat. Unde dicit. 1. Jo.
3. In hoc cognouimus charitatē dei quoniam ille p
nobis aliam suā posuit: nos debemus p fratris
aliam ponere. Ultra autē hūc gradū d̄ lecto intēdī
nō p̄t. Dicit. n. oīs Jo. 15. Quod hūc dilectio
nem nemo by vī aliam suā ponat quis p amicu
suis. Unde in hoc p̄fectio fratris dilectionis cō-
sistit. p̄t̄m̄t autē ad aliam dōo. Unum qd̄ s̄m
q̄ vīnificat a deo: s̄m̄t ad hoc p̄ fratris am-
mam ponere nō debet. Tantū. n. qd̄ d̄git vīnū
alē s̄m̄t diligit deo. Plus. n. debet vīnificat
deus diligere q̄ primis. Non debet ergo aliqū
peccando vitam alē sue cōducere: vī primis sal-
uet. Aliud autē p̄siderat in alia s̄m̄t q̄ vīnificat cor-
pus vī s̄m̄t p̄sūmū primō ponere cōducit.
Et hoc cadu sub necesse: sicut in necessitatē
articulo: puta si aliqū videret aliquē ab infideli-
bus sedū debere se mox p̄ueniō exponere
vī cū cōducendo liberaret. Sed q̄ aliquis extra
hoc necessitatē cūm p salute corū in oīs p̄ci-
lis se exponat p̄ter ad p̄fectionē iusticie: vī ad p̄-
fectionem cōstitū: cūm exemplū ab apō accipere
possimus qd dicit. 1. Cor. 12. Ego autē libērisi
me impēdare: iugis p̄dare ipse p alibus veltro
vbi dicit qd. Perfecta charitas hoc est: vī quis
paratus sit p fratris bonum. Id est autē quā
dam mox p̄ueniō cōditio seruatis: vī dē
mox cūm d̄. Cū. n. in hoc maxime manife-
statur q̄ aliquis p̄ fratris bonum: qd̄ nō p̄t mo-
uerit ab alio quasi mox nō esse videt. Quā
sc̄m̄t autē q̄ seruus nō a sc̄pō mouet: s̄ q̄ im-
peram d̄. Unde hō m̄t̄m̄t seruati subiecti
quādam mox p̄ueniōm habet. Vī ad eā dē
p̄fectionē dilectōis p̄tinere videt qd̄ aliqū seipm
seruati subiecti ppter amōe primis: q̄ se p̄ri-
culo in oīs exponat: s̄ hoc p̄fectus esse videt
qd̄ bono nūter magis mox resurgat q̄ serua-
torem. Tertio vō p̄siderat fratris esse dilectōis p̄-
fectio et effectū. Quā. n. maiora bona primis
impēdimus tanto p̄fectio dilectōis videt. Sunt
autē circa h̄ tres gradus p̄d̄t̄m̄t. Sunt. n. quādam
q̄ primis obsequi in corpore bonis. puta q̄
vestiari in dōo: p̄sūmū sancti cōa: vī infirmis in-
stramē: alia: m̄t̄m̄t seruati que sibi d̄is reputat
cedere: vī ps̄ 147. Sunt autē aliq̄ sp̄s
ha bona largiunt: que t̄m̄t exē d̄e p̄d̄m̄t
manam: sicut qd̄ dicit ignoantē: p̄sūmū
vīnificat vīnificat de quo cōm̄t̄m̄t. Job. 4. Ec-
ce docuisti multos vī manū lassas redocui. Et
cūm̄t̄m̄t p̄firm̄t̄m̄t seruati: sicut vī gēna tre-
mentis p̄sūmū. Sunt autē aliq̄ sp̄s
d̄m̄t̄m̄t supra n̄m̄t vī rōnem cūm̄t̄m̄t primis lar-

gloriantur. s. doctrinam binorum: manuductionem ad
deum: spiritualis factioem educationem: Et de his
domus aplos in scriptis facit ad Gal. 3. dicit. Qui
tribuit vobis spiritum et operas in vobis virtutes: et
i. Theol. 1. Qui accepissetis a nobis verbum audi-
tus dei: ecce accepistis illud non verbum hominum
sed verbum dei: et postmodum subdit. Nam si his
qui venit aliam spiritum predicat que non predicantur
aut alium spiritum accipiat: que non accepit aut aliud
euangelium quod non recepistis recte puteremini.
Ipsiusmodi alit bonorum collatio singulari quada-
m perfectione per in fratrem dilectionis: qui per hoc bo-
na habet virtutem sicut coniungit in quo summa hinc per-
fectio consistit. Unde ad hanc perfectionem ostendendam
dicit Job. 37. Mundum nostrum semitas nubium magnas
et perfectas scias: per nubes autem spiritus. Greg. sancti per
dicatores intelligunt. Habent autem iste nubes semi-
tas subtilissimas. s. perfectiones sancte vias et per-
fectas scias: dum de suis meritis se nihil esse sciat
qui ea que primis impendit supra sepos etiam sunt. Ad-
ditur autem ad hanc perfectionem: si boni spiritualia bona
non vni nisi vel duobus: sed toti multitudinem tribu-
antur: que etiam spiritus bonorum gentis perfectus est et
vniuersus spiritus boni vniuersus. Quia et apostolus dicit Eph. 4.
Illius autem pastores et doctores ad plurimum omni san-
ctissimi in opus ministerii in edificationem corpo-
ris christi. s. totius ecclesie. Et. 1. Cor. 14. dicit. Qui
et multos etiam spiritum ad edificationem ecclesie
querite ut habundatis.

Quid requiratur ad statum perfectionis. CA. XV.

De autem considerandis que sicut supra sum-
mus perfectionis est: non solum aliquod opus per-
fectum facere: sed etiam opus perfectum voue-
re. De utroque. n. plurimum datur: vel supra dictum est
Quia si aliquod opus perfectum et vero facit: ad du-
plicem perfectionem attingit: sicut ad continentiam seruatur
viam perfectionem: hinc: qui autem ex voto se obligat ad
continentiam seruanda et eam seruatur: hinc et continentiam per-
fectionem et voti. Perfectionem itaque que est ex voto additio
nuntia et statum: spiritus libertas et seruitus diuer-
se additio vel statum esse dicunt. Sic. n. accepit sta-
tus. 1. q. 9. ubi Adrianus papa ait. Si quis in cau-
sa capitali vel causa status interpellatus fuerit: non per-
cipiat: sed per seipsum est agenda. Nam cum ali-
quis vouet continentiam seruare ad seipsum sibi liberta-
tem ducit: et voti. Qui autem in opus continet ab eo vo-
to: per dicta libertatem non perdit. Non ergo in aliquo mu-
tatur etiam additio: sicut mutat additio eius que vouet
Nam et apud hunc alium alium obsequium non est per
additionem mutat: sed si obligat se ad seruandam illam
seruans additionem esse. Sed considerandum est que per
aliquis sibi libertatem admittere: vel simpliciter: vel spiritum
quod. Id. n. aliquid de deo vel deo obligat ad aliquid
faciendum spiritale et per aliquo tempore non simpliciter libertatem

amissit: sed solus spiritum illud ad quod se obligauit. Et
autem se totum in gratia aliquid ponat: quia nihil si-
bi libertatem retinet simpliciter additio: non nam causa
eius simpliciter seruans. Sic ergo dum aliquis deo vouet
aliquid prelatum opus: puta peregrinationem autem
iuniam: aut aliquid huiusmodi simpliciter additio: vel
statum mutat: sed spiritum aliquid non. Et votum
tam suum voto deo obligant: ut in quibus perfectio-
nis et desiderat: tam simpliciter additio: vel statum
fectionis assumptis. Contingit autem aliquis opus
fectionis facere non vouet: et quos votum
suam voto obligat ad perfectionem opus que non im-
plet. Unde per quosdam perfectio quod est in perfectio-
nis statum non habet: aliquos vero perfectionis statum
habet: sed perfectio non esse.

Quod esse in statu perfectionis puenit episcopus et religio-
sis.

CA. XVI.

De his autem que dicta sunt supra manifeste
et appareat quibus dicitur in perfectionis statum
esse. Dicitur enim in supra que ad perfectionem di-
uine dilectionis triplici via procedit. Laborem
dedit et tunc bonum relinquit: et tunc alius
cogitationes carnales: et abnegatio seipsum: vel per
mortem quam per spiritum patitur: vel qui abnegat spiritum
luminis. Quia ergo ad hec opera perfectionis totum vitam
voto obligat deo: in animum est eos perfectio-
nis statum assumere: quia in omni religione hec tria vult
manifestum est de omni religione perfectionis statum esse.
Curiosus autem omnium in tria genere ad perfectionem
fratrem dilectionis: vel. I. in iudicio diligant eum
viam: et ut aliquid aliam suam per fratribus ponat: et
exponendo se periculis mortis: vel etiam vitam suam
totaliter ordinando in utilitatem proximorum: et per primis
spiritus impeditur. Ad hoc autem tria manifeste tenent
episcopus. Cum. n. ecclesie vniuersam curam susce-
perint in qua plurimum inueniunt aliqui eos ostendit
tes: perfectio et blasphemias necesse sunt adhi-
cis et perfectionibus dilectionis et beneficentie vice
pendere: cum exemplum in apostolis appareat quibus
sunt episcopi successores. In medio. n. per quos
et mortis sunt eos periculis. Unde et dicitur eis
dat. Matth. 2. Ecce ego mitto vos sicut oves in
medio luporum: vel. I. plurimos mortis ab eis
pientes ad solum spiritum: sed et alios periculis
ling. in li. de sermone domini in monte exponendo
quod dicitur. Mat. 2. Vigila et pacifica in orem
manu tuam pone illi et alteri: sic dicit. Hec admi-
sercordia primere hinc in matrem scilicet que eis que
multum diligant seruatur: vel pueri: vel frencha
quibus multa sepe parium: et si ego salus illud
ergo periculis est ut plura parium. Vocet ergo modus
et dicitur aliquid: vel discipuli sui eos quos sicut
re vobis libertatem et ego alo tollent. Hinc
namque spiritibus et libertatem animi vniuersi
nihil in orem est eo que est in vite perfectio. Hinc

est q̄ apls. i. Corin. 4. dicit. Male dicimur & bene-
 medicamus: p̄ cautione patimur & sustinemus: blas-
 phemiamur & obsecramus. Tenemur et̄ ep̄i vt p̄
 salute suorū subdit or̄ aliam suscipiunt. Dicit enī
 dñs Joā. x. Ego sum pastor bonus: bonus pastor
 animam suam ponit p̄ ouibus suis: quod exponens
 beatus Greg. dicit. Auditis frances carissimi et̄ le-
 ctione euangelica eruditionē vram: audistis & pi-
 culum nostris: postea subdit. Officia nobis ē igit̄
 de contemptu mori: nō vīa quā sequimur: appetita
 est forma cui ip̄sumamur. Prīmū nobis ē exteri-
 orū nra misericorditer ouibus eius impendere.
 Postremū vō si necesse sit etiā mortē nrām p̄ eis
 vobem n̄ ministrare: postea subdit. Lupus ē. n.
 sup̄ eos venit cū gl̄iber inuisus & rapto: fides
 quosq̄ atq̄ bonūm op̄um: s̄ is qui pastor videt̄
 debet̄ ee c̄ nō er̄at relinquit oues & fugit: dñs
 sibi ab eo piculus meruit: restitit̄ eius in iudice
 nō p̄sumit. Et tabus verbis p̄ q̄ b̄ necessitate pa-
 storalis officij est: vt piculus mortis nō refugiat p̄
 p̄ter gregis sibi cōmissi salutē. Obligat̄ ḡ ex ip̄o
 officio sibi cōmissio ad hāc p̄fectionē dīle cōsio: vt
 p̄ fratribus anim ponat. Vt̄ etiā ex officio p̄
 ter obligat̄ ad hoc q̄ bona sp̄ualia primis admi-
 nistrat̄ quasi quādam mediato: inter deos & hoīem
 pl̄timum: vīc̄ eius agēs & cū mediato: dei & ho-
 minis ibs ip̄s vt dī. l. Thy. 1. Quis figura moy-
 ses gerēs dicitur Iden. 5. Ego queher & medi-
 sui inter deū & vos in tpe illō: ideo fecit & obla-
 tiones deo in p̄sona p̄p̄i offert: q̄ vt dicit̄ Ide. 5.
 Omnis pontifex ex hoībus assumptus p̄ hoībus
 p̄stituit̄ in his que sunt ad deū: vt offerat dona &
 sacrificia p̄ peccatis. Sed rursus p̄sonā dei gerit
 in cōp̄tatione ad p̄p̄m dū p̄p̄o quasi virtute dñi
 iudicia: documēta. exēpla & sacra ministrat. Vt̄
 ap̄ls dicit. 1. Corin. 1. Ego q̄d donauit q̄d dona-
 ui p̄pter vos in p̄sona ip̄s in eadem ep̄la dicit.
 Au experimētum queritis eius q̄ in ē loq̄ ip̄s
 Et. 1. Cor. 9. Si nos vobis sp̄ualia seruiamus
 magnū est si nos carnalia vīa metamus. Ad hu-
 iusmodi aut̄ p̄fectionē ep̄i in sua ordinatōe vt co-
 ronandē se obligat̄: sicut & religiosi in sua p̄fessio-
 ne. Vt̄ dicit̄ ap̄ls. 1. ad Thy. vlti. Certā bonum
 certamē fides appetit̄ de vīa eterni in qua voca-
 tuos & p̄fectiss bonā p̄fessionē corā multis testi-
 bus. l. in tra ordinatōe vt glo. ibidē exponit. Et
 id ep̄i statum p̄fectionis b̄nt sicut & religiosi. Dicit
 aut̄ in hominis dēribus aliq̄e sc̄lētates s̄; hu-
 manū natura adhibet̄: vt dicit̄ sermo: b̄atur: ita
 cū quā sc̄lētate & b̄dicatione status pontifica-
 lis assumit̄: & religioso p̄fessio celebrat̄. Vt̄
 Dvo. dicit. 6. c. ecc. ierar. de monachis loquens
 Propter q̄d & p̄fectam ip̄s a donauit grām sc̄lē
 gulationē: quādam ip̄os dignatā est sanctificatiua
 innocentiē.

Et status pontificalis est p̄fectio: ḡ status re-
 ligionis. CA. xviii.
 p̄ Dicit aut̄ alicui minus circūsp̄cto vide-
 ri q̄ status p̄fectus religionis est simi-
 or: ḡ status p̄fectus p̄fectus: sicut dilectio dei
 ad cuius p̄fectionē ordinat̄ religionis lat̄ p̄ma-
 ner dilectioem p̄p̄m ad cuius p̄fectionē ordinat̄
 p̄fectio status. Et sicut vita aetna cui pontifi-
 ces inseruiūt minor ē: ḡ vita p̄p̄latica ad quā
 religionis status ordinari vī. Dicit. n. Dvo. 6. c.
 ecc. ierar. q̄ religiosi alij quēdam famulos: alij
 tē ip̄os monachos nolentes: et̄ dei puro seruio: &
 famulata: & indiuuibili: singulari vita tā ḡ vntē
 te ip̄os in diuinitatē sanctis quoluntōnis. l. cō-
 planationibus ad beatitudinē vnitatē & amabilem deo
 p̄fectionē. Potest etiā aliquid videri q̄ status p̄-
 lanone nō sit p̄fectio: q̄ diuinitas eis possidet̄ is
 cū m̄ dñs dicit. Mar. 19. Si vos p̄fectus ē vade
 & vende oīa que habes & da pauperibus. Sed hoc
 dicit̄ veritati repugnat. Dvo. n. dicit. 5. c. ecc. ier-
 rar. q̄ cōdo ep̄os est p̄fectus: in. 6. c. dicit ordi-
 nem monachos esse ordinē p̄fectos. Manifestū
 est aut̄ maiorē p̄fectionē requiri ad hoc q̄ aliquis
 p̄fectionē alijs tribuat: ḡ ad hoc q̄ aliquis in seip̄o
 p̄fectus sit: sicut manus est posse facere aliquid: ta-
 le ḡ esse talē: vīc̄ cū ponit̄ est suo effectum. Relin-
 quē ḡ ep̄alem statum maioris p̄fectus esse: ḡ
 sit status anticus q̄ religionis. Idem aut̄ appar-
 sigs considerat̄ ea ad que vtriq̄ obligant̄. Obligant̄
 n. religiosi ad h̄ q̄ tp̄alia deserant: q̄ casti-
 moniā seruēt: q̄ b̄ obediētia vīat̄: q̄bus mul-
 to ē amplius & difficultus p̄ salute aliorū vntē
 ad q̄d dicit̄ ep̄i obligat̄. Vt̄ n̄ iussit̄ ē grauiorē
 et̄ ep̄alem obligationē obligat̄ religiosis. Im-
 pl̄no in his ip̄os ad que religiosi obligant̄ ep̄isco-
 pi quodāmodo obligari vident̄. Tenent̄ n. ep̄i
 bona tēporalia que habent̄ in necessitate sine sub-
 ditis coherere: quos pascere debēt nō solum vbo &
 exemplo: sed etiā tp̄ali subsidio. Vt̄ p̄tero Joā.
 vltimo ter dicit̄ est a dño: vt eius gregē pasceret
 Quod ip̄e tēdit̄ alios ad h̄ ip̄m exora: vt dicit̄
 i. Pe. vlti. Pascite q̄ in vobis est gregem dñi: &
 Greg. dicit̄ in antē supra in dicit̄ ex p̄sona ep̄os
 loquēs. Eterno nra misericorditer ouibus eius
 debem̄ impēdere: & postea s̄dit. Qui nō dat pro
 ouibus suam vitam q̄ p̄c̄ his daturus est animam
 suam. Ip̄i etiā ep̄iscopi ad castitatē obligant̄.
 Nam est alios munda re debet̄: ip̄os p̄cipue cō-
 uenit̄ et̄ mundos. Vnde Dvo. dicit. 1. c. ecc. ierar-
 ierarchie & purgatiōes ordines op̄erit̄ et̄ habū
 dantiam purgatiōis alijs tradere de p̄p̄ia casti-
 tate. Et quidē religio per voti obediētie & vntē
 p̄clato subieunt: eius vero seruus & confirmat̄
 cum quozum curā assumit̄: bonū tenet̄ nō quod
 suū est querere: s̄ q̄d multē: vt salui fiant vt dicit̄

apllus. i. Coim. x. Unde ipse seipso dicit. g. c. euf-
dem epist. Cum liber essem et oibus omnino ser-
uum feci. Et. i. Coim. 4. Non nofmet ipfos pō-
camus: sed ihm ipm dōm nostrum nos aut seruos
vestros ipm. Unde et cōfitemur inuolenti: vt sū-
mus pontifex se scribit seruum seruo: dei. Unde pō-
epistolam statim in afora pfectōis et q̄ statim religio-
nis. Item in Dvo. dicit. 6. c. eccia. Ierarchie mon-
achorum ordinē nō est adducturus alioq̄: s̄ in se-
ipso statim in singulari et sancta stat. de. Ad epōs at
et obligatōe voti p̄miter alios ad deū adducere.
Dicit. n. Greg. sup. Eszech. q. nullū sacrificiū est
magis deo acceptū: q̄ zelus alarum. Unde iḡ
epōrum pfectissimus ē. Hoc aut euidenter ostēdit
et eccle. p̄sumidinet̄ quam religio a fuerit p̄ta-
torum obedientia absoluti ad epōmos: dīm̄ aſsi-
mans. Quod quidē hanc nō esset nisi epōalis stat^o
esset pfectior. De qua. n. eccia de pania filiam. q.
dicit. i. ad Coim. 11. Et simla carismata nicho-
ra.

C Solutio rōnum quos impugari videbat p-
fectio p̄ficialis statim. CA. XVIII.

Ado que in hōum obiectum nō ē difficile
e scire. Perfectio. n. dilectōis primū: vt
supra dōm est et pfectōe diuine dilectōis
dēnat que quidē tū in cōditibus aliquoz̄ fualet
vt nō sōli deo frui vclint: et seruare: s̄ etiaz p̄-
mis p̄pter deū: Unde ap̄s dicit. i. Coim. 5. Si
ue. n. iuste excedimus. i. p̄ temptationē hoc est
deo. i. ad honorē deificatiōis: sumus quasi vob̄
p̄descedētes hoc est vobis. i. ad vilitatē vras.
Charras. n. x̄p̄i v̄get noē: vt. i. p̄ vobis oia faci-
amus: sicut gl. exponit. Et manifestū est aut q̄ ma-
ioris dilectōis signū est vt hō p̄pter amicit̄ etiaz
alij seruare q̄ s̄ sōli amico seruare velit. Quod et
dī de p̄p̄tationē vite pfectōis nō videt ad p̄posi-
tum p̄tinere. s̄uz. n. ep̄s mediator inter deum et
hōes p̄stuat: op̄s ipm et in acie p̄cellere m̄p̄m
m̄lter et oiam p̄m̄t. i. in p̄emplatō: p̄ ipm ē
vt et hō hauriat q̄d hōi bonitadē. Vn̄ dicit gre.
in pastoral. Sic p̄sū actiōne p̄p̄tans: p̄e concē
p̄p̄tate suspensio: rectos internoz̄ curā in cur-
noz̄ occupatō nō minime: p̄ternoz̄ p̄m̄tiam
in h̄ereticum sollicitudine nō relinquit. Sed et si
p̄m̄tiam aliquod in dulcedine cōtemplatōis
denunt. p̄pter exteriorē occupatōem quā p̄m̄t
seruunt: hō ipm p̄fectionē diuine dilectōis attesta-
tur. Magis. n. aliquē amare p̄m̄t: q̄ p̄pter o-
m̄m̄t iocunditate p̄m̄t eius ad t̄p̄o carere deſi-
derat in eius seruitiū occupatōis: q̄ si eius p̄m̄t
semp̄ frui vcliet. Vn̄ ap̄s ad Ro. 9. Postq̄ dēte-
rat: necq̄ moroz̄: necq̄ vita sepabit me a charitate
dei: postmodū suauit. Q̄pebatur ego ip̄e ana-
thema esse a t̄p̄o p̄ fratribus meis: q̄d exponens
Christo. dicit in lib. de cōp̄natione cordis. Ita. n.

totam eius m̄tens delectat amoz̄: q̄: vt etiā hoc
quod et p̄teroz̄ oñibus amabilis erat et eis
t̄p̄o rursus id ipsum: q̄ ita placent t̄p̄o p̄teroz̄.
Tertio vō oblectiōi dupl̄i r̄ndet. Primo q̄d:
q̄ ep̄s diuina eccleie quas habet nō quasi suas
possident: sed quā eōs dōp̄tant: quod cuiq̄
p̄fectionē nō derogat. Unde p̄p̄ter dicit: habe-
tur. 11. q. i. Expedi facultates eccleie possid. nec p̄-
p̄rias amore p̄fectionis p̄tēs. Et postea intrad-
tio sancti. Quasi ex cōp̄to subingit: quo facto si-
tis ostendit: et p̄p̄ria debere. p̄pter p̄fectionē con-
tēti: sine impedim̄to p̄fectionis: eccleie facultates
que sunt p̄fecto eōs possidere. C. Circa q̄stā
p̄siderandū est q̄ eccleie facultates si sic ab aliquo
possident: q̄ eoz̄ fructus nō lucri faciat: s̄ sōm̄
dispenset: euangelicū p̄fectū nō derogat. Aliq̄
abbates et sp̄p̄tati in monasterio: a religiois p̄-
fectione deciderūt: q̄ voti paupertatis aq̄tēs: q̄ est
oīno abſurdum. Et vō aliq̄ et cōibus eccleſie
facultatibus nō sōli dōp̄tato: fructus: s̄ vō s̄
eos lucri facies manifestū est et aliq̄ p̄p̄riū pos-
sidentes: ita deſicit a p̄fectione eoz̄: q̄ oibus adre-
tantes sine p̄p̄rio viuūt. Sed q̄ ep̄s nō sōm̄ si-
cultates eccleie possidere p̄t: sed et p̄m̄tiam
bona de quoz̄ et eis restitū p̄dere licet: videt q̄d
euangelica p̄fectione deſicit: ad que. Iudat dōs
et Mar. 10. d. Et vis p̄fectionis esse. Et. Sed hoc q̄d
de facili soluit si p̄ficia ad in̄t̄m̄tā r̄uocatur
Dicit et. n. sup. q̄ abdicatio p̄p̄riū dicitur
nō est p̄fectio: quod dī p̄fectionis inſim̄t. P̄-
fibile aut est aliquē p̄fectionē acquirere sine p̄-
p̄riū dicitur: abſtēde actuali: hoc aut sic p̄tēt
manifestari. Cum. n. dōs p̄fectiois documenta
tradens dicat. Mar. 5. Quis te p̄cuserit in de-
t̄teram macillā tuā p̄be illi et alterā. Et ei q̄ vult
tecum in iudicio p̄tendere et tunica tollere dimit-
te et et p̄dicit: quom̄s te angariauerit in te p̄-
lus vade cum illo: et alia duo nō semp̄ p̄fectio
actu cōplēt. Aliq̄ dōs ab hac p̄fectione deſe-
cit: q̄ in macilla atapa s̄cepta nō p̄tēt et al-
teram: sed dicit. Si in male loquutus sum p̄be teli
in oronum de malo est autē dī: cur me cedio: vt
Jo. 18. Quis nec p̄ctus cū p̄tēret: in macilla p̄bat
sed sicut dī actū. 13. dicit. Percutis te deus pa-
ries dealbabit. Non est ergo de necessitate p̄fe-
ctiois: vt businessi oī op̄re completē: sed be-
intelligenda sunt fm̄ animi p̄p̄rationē: vt Be-
gu. dicit in li. de sermone dī in m̄tē. In hoc a-
perfectio hōis cōsistit: vt homo habeat aūm p̄-
raturam ad hęc facienda quoz̄ dī cōp̄tēt: sicut op̄s.
Similiter etiā vt Aug. dicit in libro quōdam en-
geli et habet in decretis. 41. di. quod dōs dicit
euangelio inſtituta est sapientia ab oībus filijs
is: ostēdit filios sapientie intelligere: nō in m̄tē
candē: nec in abſtēdēdo esse inſtitū: s̄ in equi-

mitate tollerandi inopiam. Cuius et ap[osto]lus dicit p[ro]p[ter] b[e]n[e]d[i]c[t]i. 4. Deo habundare et penuriam pati. Ad hanc autem equanimitatem inopiam tollerandi religiosi p[ro]curant p[er] exercitium nihil habere de se ipsi ad eam p[ro]ducti p[ro]p[ter] p[er]secutionem circa curiam ecclesie et dilectionem fratrum; et quia non solum p[ro]p[ter] dimittere p[ro] salute primorum exponere vel obtinere debet esse parati qui fuerit oportunitas; sed etiam p[ro]p[ter] corpora: ut supra dictum est. Unde Crisostomus, dicit in d[omi]nicali s[er]mone. Magnum certe monachorum certamen est postea subdit. Ibi. In monachico statu tenentur esse duri: et vigilare: et reliqua que ad afflictionem corporis concurrunt: ut b[e]n[e]d[i]c[t]us. In statu p[ro]fessicali erga seiam a se tota ver fiant. Et postea ponit exemplum: sicut b[e]n[e]d[i]c[t]i qui arte mechanicam quodammodo sapientia faciunt ad que unum tur pluribus instrumentis: p[ro]p[ter] quod nihil de his requirunt: o[mn]em autem suam operibus: hinc incensio ostendit. Possit autem aliam videri quod ep[iscop]i tenentur: ut hanc p[ro]fessionem de abstinendis dimitto habent non solum in preparatione animarum: sed et in exercitio actus. Vnde. n. ap[osto]lus mandatur: ut dicitur 2 Cor. 8. Nolite possidere aurum neque argentum: neque pecuniam in forma vestris non peratis in via: neque duntaxat tunicas: neque calciam etiam: neque virgas. Ep[iscop]i autem successores ap[osto]lorum sunt: tenentur ergo ad hoc mandata ap[osto]li facta. Sed manifestum est id quod p[ro]cludit verum non esse. sicut n. plurimum in ecclesia dei ep[iscop]i: de quorum sanctitate dubitari non potest qui hoc non observaverunt: sicut Helianthus in v[er]b[is] l[et]itarius: et alij plurimum successores. Unde Aug. dicit in libro de in[e]d[u]catum. Non op[er]is nisi p[ro]p[ter] deum retineret: sed etiam vitam monasticam. Itaque plurimum in verbis intelligere non valentes: in factis sanctorum colligimus quod admodum o[mn]ia ea accipi. Et hinc non est: id est sp[irit]us sanctus qui loquitur in scripturis movet sanctos ad operandum: sicut illud Roman. 8. Quicquid sp[irit]us dei agunt in vobis: et sicut non est credendum id quod a sanctis viris cetero agitur deo duntaxat p[ro]p[ter] esse. ut ergo ibidem dicitur et etiam in libro de p[ro]fessionis evangelicis: cur dicitur dicitur b[e]n[e]d[i]c[t]us esse p[ro]missum non iustum: qui quod p[ro]missum est non vult: ut ab alijs accipiat unde vivat: sed sua differat ad viderendum non contra v[er]bi p[re]ceptum facta. Aliud est. n. p[ro]missione non vti quod et p[ro]p[ter] hanc fecit: et aliud agere contra p[re]ceptum. Potest et et aliter solvi: ut intelligatur hoc deum p[ro]p[ter] esse ad p[ro]m[iss]ionem qua mittentur ap[osto]li ad predicandum iudeis apud quos p[ro]fessionem erat: ut doctores viderent de stipendijs eorum quos docebant. Vnde n. dicitur sicut dicit Crisostomus. Primo quidem discipulos p[ro] hoc facere non suspectos: quasi causa quibus predicarent. Secundo ut a soli solliciti

dine liberarentur. Tertio ut virtus eius experimenter numeretur: qui sine bonis modis poterat esse in necessarios puidere. Sed postmodum immunitate passione quidam iam ad gentes muniti erant aliud eis p[re]ceptum: ut haberent 2 nec. 12. Quod si enim ab eis: quidam nisi vos sine sacculo: perit et calciam: minus quid aliud desit vobis. Qui cum dicitur: nihil. Subiungit. Sed quid quod haberet sacculi tollat similiter et perit. Unde ob hoc non tenent ep[iscop]i ap[osto]los successores: ut nihil possideant: nec aliud fecerit in via deserant.

¶ De status ep[iscop]o alij status sit perfectio: et status religionis non tam est ambiendus.

CA. XIX.

¶ Ed cum ap[osto]lus dicit p[ro]p[ter] Rom. 12. Similium carismata methoda: si pontificalis status est p[ro]fessionis: et status religionis magis deberet sibi aliquis status p[ro]fessionis p[ro]curare: quod ad status religionis accedat. Sed si quis diligenter ediderit: eundem non invenit quod re religionis status meritorie appetit: status autem pontificalis non absque vitio ambitionis desideratur. Quia. n. status religionis assumit se et sua abnegans alij se subijcit p[ro]p[ter] ip[s]um: qui vero ad status pontificalis p[ro]movent quodam sublimitatis honore in his que sunt ip[s]i edidit: quod appetere p[ro]sumptuosam videt: cum maior honor et potestas non nisi melioribus debeat. Unde Aug. 12. de civitate dei dicit. Et ponere voluit ap[osto]lus quid sit ep[iscop]atus: quod nomen est operis non bonorum. Et eum est. n. atque inde docuit vocabulum quod ille qui p[ro]fessionem superintendit curam. I. e. eorum gerens. Ep[iscop]i quippe sibi scopos vero interio est. Ergo ep[iscop]o in grece latine significandere possimus dicere: ut intelligat non se ep[iscop]um qui p[re]sente dilexerit non p[ro]desse. Itaque a studio cognoscende veritatis nemo p[ro]hibet quod ad laudabilem pertinet eorum locus: vero superior: sine quo populus regi non potest: si ita teneat atque ad insubret: ut decet: nisi inde cetero apparet. Quod obtemperat sanctus qui re charitatis veritatis: negotium istum suscipit ne cessitas charitatis. Quia farina si nullus imponit: percipiente atque invidiam vacillum est veritas. Si autem imponit suscipienda est p[ro]p[ter] charitatem ne cessitatem. Crisostomus autem super 2 Cor. 8. exponens illud p[ro]p[ter] gentes dominant eorum: sic dicit. Opus quidem desiderare bonum: bonum est: quod nosse voluntatis est: et nostra est merces: p[ro]m[iss]io autem honoris concupiscere vanitas est. Vnde etiam ap[osto]lus laudem habet ibi apud dicit: quod ap[osto]lus fuit sed quod op[er]is ap[osto]lorum sui bene impleat. Conterfatis ergo desideranda non digno: gradus. Et est etiam aliud attendendum quod religionis status perfectionem non p[re]supponit: sed ad perfectiones inducit. Pontificalis autem dignitas perfectiones

preluppōnit. Qui enim pontificatus bonorem suscepit: spūale magistrū assumit. Unde apostolus dicebat. 1. Thym. 1. Postius hys ego predicato: et apostolus: veritatem dico nō inuentio doctor: gentium in fide et veritate. Rūdi culum autē est pfectio omis in agis: nisi fieri quā pfectio: nō per experimētum nō nouit. Et sicut dicit Greg. in pastoralitātum de bet. actionē populi actio transgredere presulio: hūm dilare soler a grege vicia pastoralis. Que quidam differentia ex verbis vbi in anseste colligitur. Cum enī dominus paupertatis consiliū daret: hys verbis est vltus. Et vis perfectio esse vade et vende omnia que habes et dā pauperibus. Unde in anseste apparet qd paupertas assumptio perfectionē nō pteingit: sed ad eā vūcū. Quā vero plationis officij Petro cōmitteretur cōfuit. Sicut in Joānis vltimis me pl' hys. Qui cum responderet au scio q: amo te: subiecit. Passet oues meas. Per quod manifeste datur i telligit qd perfectionē charitatis pccōgat assumptio pcelatiōis. Presumptio autē esse videtur vt quis se extimet et pfectū. Unde apostolus dicit. Philōp. 1. Non q iam accepim: aut iam pfectus sim. Et postea subdit. Quicūq; ergo pfecti sumus: hoc sentiamus. Quod autē aliquis pfectionem desideret: et amī assequi velit: nō pte sumptionis: sed sancte emulatiōis esse videt. Ad quam apostolus hortatus pime Roan. 12. Emulatiōem caritatis in chōia. Et i deo religionis statū assumere laudabile est. ad platiōis autē fastigij hānellare nōnne psumptiōis est. Vbi Greg. dicit in pastoralit. Is qui recusat pcelatiōis officij: plene nō resistit: hīs qui inuēti vōlunt ante se p altaris calculum purgari vider. Idē quod datur intelli gi qd vocatus ad platiōis officium: nec oīno resistat: nec ad ipm banellat: nisi se pns purgatus viderat: ne aut nō purgatus a dīre quisq; hēra mīliria audeat: aut quē superna grātia elegit sub humilitatis specie superbe contradicat. Eūa ergo valde difficile est purgatum quēlibet posse cognoscere: pcelatiōis officij nō decinat. Est autē et aliud considerādas. s. qd statum religionis rerum tēporaliū abiectio cōmītat. Et cōtrario vero statū pcelatiōis multa bona tēporalia ad iunguntur. Qui ergo religionis statū assumunt: manifestū dēmonstrant se tēporalia bona nō que rere: sed qd per eōm abiectionē ad bona spūalia tendūt. Qui vero pontificālē dignitatem assumunt: plerūq; in agis tēporalia bona cōsiderat hē eterna. Unde Grego. dicit in pastoralit. Tunc sūt laudabile episcopati quere: quādo per hōc quētas dubiū nō erat ad supplicia grāulo: a peruenire. Et postea subdit. Quācum quippe officium nō diligit oīno: sed quātū ad cūm in regimū banellat: in occultā mediā tēde cogitatio

nis ceterorū subiectione pascitur: laude propria letatur: ad bonorum cōtē: rerum assumuntur abundantiam emulat. Quādi ergo horum queratur sub eius bononia specie: quo mundi destrū lacra debebit. Et si aliud aduertendū qd platiōnis statū assumit multū pccūm se cōtra. Dicit. n. Greg. in pastoralit. Pterūq; in occupatione regimū: ipe quos boni opes vltus pūcū in tranquillitate tēdeat: qd geto mari recte nōnē erū imitatus dirigit. Pterūq; hōc autē tēpēlata fluctibus erū pntis re nautā pūdit. Quādo nōgē pccō culmīnē cūm tē pccō mōnā: in qd cogitatio nūm semp pccūm vltus cordis quatit: bucl lucos incessanter impellit: vt per reputatos tēccūm oīs: qd operis: quasi p obuiantia sara frangatur. Quis periculi exemplū in Dand apparet: vt dicit Grego. Quādi actōis iudicio penē in cunctis actibus placens: vt pncipū ponderē clarus in timore vltus: crisp: factus ē in morte viri cū dicit rigidus qui in appetū semine sūt enerviter supis: pns serue cō pūdentium pfecturoz noluit: et post cum dno exercitibus deoos inuēte sub studio fraudis curat. Qui autē statum religionis assumit pericula peccati vitat. Unde Hieronim' ex personā nacti loquens in epistola contra vigilantia dicit. Ego cum sūgero. i. mundū nō vincti in eo qd fugio: sed ideo fugio ne vincar. Nulla securitas est vicino serpente docemur. Pccōt fieri vt me nō mōdeat: tamē potest fieri: vt aliquādo memordat. Qu ergo aliquis pericula peccati cōstōreligionis statum assumat pudente est. Qu vero sponte ad pcelatiōis statum asperit: vniūm pte sumptionis est si se tam sōtē cūstūmē esse: vt in tēp pericula possit manere securus: vt oīno sic si lntis curā nō habens si peccata vitare nō curat. Et hys ergo apparet qd pcelatiōis statū: si sūctus sit nō absq; vltio pccūpūcentie appetit nō pte. C. Rationes quorūdam qui abnere conantur qd pceditē curati et archidiaconi sūt in statū pccōm hē religionē et eay solutōnes. C. XX. Qui autē quidam qui nō sōtam episcopo s rum statū pteferre religiois statū sūt cōstāte dē: et decanatus plebanos: et archidiaconos: quōmōmō curam habentū alrum. Quōd multipliciter asserē conantur. Dicit enī Crisost. in. 6. l. sui dialogi. Si aliquis mōtalem addncas monachū quāls: vt pū eraggeter anoneia dicam sūt vlti: et actamē hōmō plūs est si nō perturba: meū grānter peccat: quōpe nō habet quibus sūmūenur: ang ceasportur: nō tamē vti cōp arandū est qui traditū populū et multorū rerū peccata cōpūlū: im oībīs pte uerant et sōtē. Et quo manifeste videt qd monachus spūaliū pfectus adequari nō possit

voluntas curā animarū habenti si eam bene exer-
ceat. C. Ad hoc ibi dicit postmodum subditur. Dico
mibi pponeret optionem ubi malles placere in
officio sacerdotali: an in solitudine monachus
sine cōparatione eligeret aliud quod patus veni.
Incōparabiliter igitur preferendus est status cu-
ram animarū habentiam: q̄ vivere etiā in solitu-
dine monachorū quod generat religionis perfectū
simum reperitur. C. Item dicitur in epistola
ad Valeriu. Cogitet religio: p̄ modū omnia nra nihil
esse in hac vita: t̄ maxime hoc tēpore facilius: t̄
lenius t̄ domibus acceptabilius: ep̄iscopi optant p̄
byteri: aut dyaconi officio: s̄ p̄mctione atq; adu-
latore res agantur. Sed nihil apud deum mis-
erabilius: t̄ tristius: t̄ dānabilis. Item nihil in
hac vita maxime hoc tēpore difficilius: labor
esset: t̄ periculosus ep̄iscopi: aut p̄biteri: aut dy-
aconi officio: sed apud deū nihil beatius si eo mo-
do milites quo nosceri imparet: iubet. Non ergo
religionis status est p̄fectio: statū p̄biterorum
aut dyaconorū qui curas animarū habeant ad quo-
rum officia prinēt p̄curati solent. C. Procterea
Aug. dicit ad Thuliu. Nihilis volendus est si ad
tam ruinofam superbiā monachos subigant: t̄
tam graui cōtumacia clericos dignos iurem: in
quorū numero nos sumus. s. l. vulgarē de nobis
locabunt dicentes malus monachus bonus clericus
est: cum aliqui bonus etiā monachus vti bo-
num clericū faciat. C. Dato: ergo est p̄fectio boni
clerici q̄ boni monachi. Item p̄mianze dicit.
Non ē via dāta seruus dei. i. monachus: vt se fa-
cilis p̄tente eligi ad aliquod melius. i. ad officii
clericatus: si faci faciant deteriora monasteriū
f. deteriora. Melius est q̄ officii clericatus q̄ sta-
tus monachicus. Item Hiero. dicit ad Rufinu
monachū. Sic vite in monasterio vt clericū esse
meritas. C. Dato: q̄ officii clericatus officii q̄ mona-
chi p̄curatio. C. Procterea nō ē d̄ maior: ad ma-
nus transfere: d̄ de statu monachico h̄ trāsire ad of-
ficiū p̄biteri curā h̄ntis sicut dicit. C. De la. papa
t̄ h̄. 16. q. 1. Ergo monachus fuerit q̄ uenerabilis
vite merito sacerdotio dignos p̄ndat: t̄ abbas
s̄ cuius impio regi ip̄o militat illius fieri p̄fectio
penitit ad ep̄o d̄ eligi: t̄ in loco quo iudicauerit
ordinaria: ola q̄ ad sacerdotij officij prinēt v̄l p̄p̄i
v̄l q̄t officio p̄ntis ac iuste acur: t̄ plura alia
capitula ibide p̄mittit: v̄l. 47. Et d̄ d̄ q̄ obitus
v̄l q̄ status quorūcumq; clericorū: t̄ maxime curā
aiq; h̄ntium religionis statū p̄ferat. Hoc autē
dicitur rō de facti p̄cipi p̄t̄ si ea q̄ d̄ta sunt ad
memoriā renocent. Jam n. sup̄dictū est aliud esse
p̄fectionis actū atq; aliud p̄fectionis statū. Nam p̄-
fectionis statū nō efficit nisi p̄p̄ta obligatio ad
ea que ad p̄fectionē spectant sine qua obligatio
p̄m̄mi p̄fectionis opa exequunt: puta q̄ nullo vo-

to p̄tinetis seruā: aut in p̄p̄tate viuā. Curā
p̄siderandū est q̄ in p̄biteriis t̄ dyaconib; curas
animarū h̄ntibus duo p̄siderāda sunt. C. Officiū cure:
t̄ dignitas ordinis manifestū est q̄ p̄ officij cure sus-
cipiunt: p̄p̄ta obligatio: nō h̄nt cū b̄m̄i h̄nt
curā dimittit suscipi: sicut p̄ d̄ illis q̄ demittit
p̄fectionis: vt archidiaconat; vt religio: intrat. p̄
etiā et sup̄dictū q̄ statū p̄fectionis nō h̄nt: cū p̄-
p̄ta obligatio. C. Dato: statū ē aut q̄ archi. t̄ p̄
chales sacerdotis: etiā electi ad p̄fectionem
statū p̄fectionis nō adp̄ti sunt: sicut nec noui
cū in religionib; nō p̄fectionē. C. Dato: aut vt su-
p̄dictū est aliquē nō in p̄fectionis statū emittit
opa p̄fectionis agere t̄ p̄fectus est fm̄ habitū cha-
ritatis. Dicit igit p̄tingit archidiaconos t̄ p̄fectos
nos p̄p̄ta p̄fectionē est fm̄ habitū charitatē: t̄ p̄-
cipue in aliquo p̄fectionis officio: statū nō p̄fectionis
nō assequunt. p̄p̄tus aut eundē signū ē q̄ b̄m̄i q̄
p̄p̄ta ad aliqd̄ deputant v̄l obligant: aliq̄ ecclē-
sica solentur in tali obligatioē adhibet: puta q̄
ep̄os p̄ferant v̄l q̄ in p̄fectione religionis b̄fici-
cunt etiā fm̄ antiquū rūtū eccle: vt p̄ d̄ d̄. m. li.
de eccl. ierar. c. 6. C. Dato: statū ē aut q̄ nihil h̄nt
in p̄missione archidiaconat; vt p̄fecti s̄ fm̄
inactum: vt p̄ am̄m̄: v̄l p̄ aliqd̄ rūtū. C. Dato: mani-
festū ē q̄ c̄b; q̄ aliq; archidiaconatū v̄l p̄fectio
curā accipit nō sicut p̄p̄ta obligatio statum
h̄ntis aut v̄tis facile ē obicere in p̄t̄ solvere: q̄
etiā X̄risto. Dicit si talē aliquē adducaas monachis
q̄lis fuit d̄ d̄ v̄as nō t̄n̄ illi op̄andus ē q̄ uniuersus
p̄tā ferre p̄p̄tū: manifeste apparet p̄ ca q̄ dicit
q̄ in d̄ d̄ statū statū p̄p̄ta: s̄ q̄ ostendere difficultatē
h̄ntis p̄tenti maiorē ē in eo q̄ p̄fecti p̄p̄ta q̄ i eo
q̄ solitariū v̄tis dicit: q̄ p̄ si itegre v̄ba accipit
Non. n. simplr dicit q̄ monach; nō h̄nt op̄andū il-
li q̄ p̄p̄tū p̄tā p̄p̄ti ferre: s̄ q̄ monach; nō per-
nitent: nec grauius peccat q̄ d̄ sol; est nō p̄p̄ta
illi q̄ p̄ferat in nobis: sicut in multitudinē p̄p̄ti
q̄ maioris v̄tis ē ille q̄ se p̄ferat v̄l plura
picula imittit. C. Dato: aut h̄c v̄ba dicit. Cum aliquis
fuerit in medio fluctū: de tēp̄tate nō libere
re potuerit t̄c merito testimonij p̄fecti gubnato-
ris ab obibus p̄m̄ret. C. Dato: etiā dicit p̄fecti q̄ ille
q̄ inter malos b̄m̄i p̄ferat: maioris v̄tis ē ostendit
q̄ q̄ b̄m̄i p̄ferat in h̄ntes bonos. C. Dato: laudē loit
d̄. 1. p. 1. q̄ aspectu ē auditu iust; erat: b̄m̄i
apud eos q̄ de die in die anim iustū magis op̄ibus
cruciabāt. Nec nō dicit p̄ q̄ p̄ferat in malos ad
statū p̄fectionis p̄tenti. C. Dato: fm̄ sacre scripture do-
cumenta p̄ndunt declinet. C. Dato: v̄tis ē ostendit
q̄ statū curā aiq; h̄ntis sit p̄fectio: q̄ sta-
tus religionis: q̄ si p̄m̄osior. C. Dato: h̄c d̄ d̄ p̄
si h̄c ad v̄ba eiusdē qui postmodū subditur. Ergo
inquit mibi pponeret opt: onem ubi malles pla-
cere in officio sacerdotali: an in solitudine monachorū

sine pparatione eligere illud quod prius dicitur, placere deo in officio sacerdotali. Ubi considerandum est quod non dicitur quod mallet esse in officio sacerdotali sed in solitudine monachorum sed quod mallet ibi esse. placere deo: quod in sacerdotali officio absque peccato non manere difficilior est quam manere absque peccato in solitudine monachorum sicut iam supra dixerat. ubi autem est maius periculum: ibi maior virtus ostendit si qui cultum emittit sicut iam dictum est. Et quibus quibus sapientia magis eligeret esse tante virtutis et etiam inter pericula quocumque illa esse posset perire. nullus tamen nisi inspicens statum periculorum esse et hoc ipso statum secundo dicitur perferret. Et hoc etiam apparet solutio ad verba aug. quibus asserit nihil esse periculiosius et laboriosius officio christi et sacerdotis et diaconi si bene eretice et nihil esse deo acceptabilius. Et hoc enim ipso quod est laboriosius et difficile limine se a peccato conservare in huius officii executione maioris virtutis esse ostendit et sic hoc deo acceptabilior. non tamen ex hoc sequitur quod status sacerdotis parochialis aut archidiaconatus sit maioris perfectionis quam status religionis. Ad id clare vero que subiequitur et similia: est una eademque ratio. Nam in omnibus illis actibus non agitur status religionis statui curato: sed status monachorum in se sunt monachi statui clericis. Non enim monachi in eo quod sunt monachi sunt clericis: cum multi sint monachi laici. Et antiquis temporibus fere omnes monachi laici erant ut habetur. i. q. 1. Quamvis autem clericos in ecclesia dei maior gradus obtinere quam laicos. Unde laici promoveantur ad clericatum tanquam ad aliquid maius: sicut et maior gradus dicitur etiam plures virtus requirit ad bonum clericum quam ad bonum laicum quam sit monachus. Sed in monacho clerico duo concurrunt et clericatus et status religionis: similiter in clerico habentem curam animarum. cura animarum et clericatus. Ergo clericus presertim monachus: nihil primum ad hoc quod curam in quantum curam monachus presertim: sed verum est quod si bene officium suum exequatur et absque peccato maioris esse virtutis demonstratur quam si monachus in omni peccato permancat ut supra dictum est. Quod autem monachus assumitur ad curam animarum in parochialibus ecclesiis non ostendit statum curam ex hoc quod est curatus esse perfectior quam religiosus parochialis ad episcopum statum primum non omittit. Dicit enim. i. q. 1. De monachis qui dum meditentur in monasterio si possent ad clericatum ordinem pervenire: statum non debere eos a prioribus propositis differere. Sic ergo non ostendit quod status clericatus curam animarum sit perfectior quam status religionis: quod status religionis curam animarum accipere possint in prioribus statum et propositis permancet. Ad episcopatum autem prioribus statum animarum assumunt.

Ratione quorundam de huiusmodi voluntatis immediate determinata veritate.

CA. XXI.

Erunt quidam contentiones studio eraginati neque que dicunt neque que audire debent ponderantes adhibere considerati ad tradiciones obtinere: quos obtinere possunt si describerem ad me pervenire. Ad quos considerati non esse necesse est aliqua ex parte postea replicare. C. Primum igitur multipliciter videtur ostendere archidiaconos et parochiales presbyteros in statu perfectionis esse et maiorem quam religiosi. Probatur enim si velinquat videtur eorum de statu suo si ceteros ut habetur. si. d. 1. Si quis amicus episcopi. 1. 14. q. 4. si quis oblitus. ergo erat in statu aliquo in statu eorum non posset. C. Item in eorum statum tripliciter dicitur. Imponatur enim rectitudinem. Nam homo erigitur dicitur stare. Unde gregorius dicit in 7. mora. Ab omni rectitudine statum dicitur dicitur qui per se non verba dilabantur. Imponatur etiam gravitatem et rationem in illud gregorius in 8. mora. Conditionis pro teo et custodiam est quod in statu gravitatem. Erunt omnia se eorum pariter super et 5c. Lapio quidem est et quasi er omni latere statum habet: qui ceteris in qualibet permutatione non habet. Imponatur etiam magnitudinem vel longitudinem. Dicit enim a modo. Magni autem archidiaconi et parochiales presbyteri habeant magnitudinem spiritalem: cum propter animarum salutem curam suscipiunt: habeat etiam gravitatem: quis inter pericula in obsequio generat et fontes habeat etiam rectitudinem intentionis et iusticie non est dicendum huiusmodi in statu perfectionis non esse. C. Item tercia religio institutio predicare non potest conditione et presbyteris curam animarum habentibus: sed ante institutum ad religiosem predictam curam animarum habentibus statum perfectionis ostenditur. Dicit. n. i. 1. 1. 1. Qui bene presunt presbyteri. vita et doctrina digni habeat a subditis duplici honore: ut. f. eius spiritualiter ostendit et exteriora ministrat: ergo etiam presbyterio religionis institutus habent statum perfectionis. C. Item dicitur quod episcopi presbyteri et episcopi erant nota sermone ut patet per illud quod dicit Hieronymus super epistolam ad titum. Nullum idem presbyteri qui et episcopi: sed presbyteri in toto orbe decreverunt est ut vixus presbyteri proponeret vestimentum sermone et tolleretur. Item ergo episcopi sunt in statu perfectionis: quam religiosi etiam presbyteri in statu perfectionis erant. C. Item qui ad maius et dignum et fructuosum officium ecclesie assumuntur in maiori statu esse videtur: sed archidiaconi et presbyteri curam animarum assumuntur ad dignum officium et religiosi: quod licet vita contemplativa sit magis secunda tamen vita activa est magis fructifera habetur extra de renunciatione. Nullum cum videtur. Presbyteri igitur curam animarum in maiori statu perfectionis quam religiosi. C. Item nulla maior charitas esse potest quam ut animam suam ponat pro anima eius: sicut dicitur Jo. 15. Boni autem curam animarum ponunt pro suis subditis quod non ceteris se

nos cōstitunt fm illud. i. Cor. 9. Cum liber eſim
 et obſes olum me ſeruum feci. Videtur etiā pluſ
 mereri cum plus laboret ſc̄y illud apli. i. Cor. 15.
 Plus oibus laboraui. r. i. Cor. 5. Cuiusmodi pro
 pnam mercede accipit fm ſuum laborē. Videt
 igitur q̄ curati p̄byteri ſunt i pfectionem ſuam q̄ reli
 gioſi. C̄ Item videtur hoc idem de archidiacono.
 Septem enim diaconos quos elegerit apli
 erant in excellēti ſtatu pfectionis. Dicit eni act. 6
 Cōſiderate fratres viros et nobis vobis boni te
 ſtimony ſeptem plenos ſpūs et ſap̄ia quos cōſti
 tuimus ſuper hoc opus. ſibi dicit q̄. hede. Dic
 diceremētib apli per eccleſiam cōſtitui. 7. diaconos
 qui eſſent ſublimioſis gradus ceteris et primi cir
 ea aram quaſi cōſtituunt aſſiſterent. Videtur au
 tem eorū in ſtatu pfectionis fuiſſe qui ſublimioſis
 gradus erant ceteris et quaſi cōſtituē eccleſie one
 ra ſupportātes. Idem autē gradū repōnunt in eccle
 ſia archidiaconi qui nuntiat et poſſunt nuntiat
 ribus fm gloſiam ibidem. Videt ergo q̄ archidia
 cono ſunt in maiori ſtatu pfectionis q̄ p̄byteri. cu
 rati quibus p̄ſiſtunt et ita per p̄ſiſtēt q̄ religioſi
 C̄ Item inſum videt eſſe dicere deatoſ ſep̄ba
 nus laurentis et vincētū archidiaconos in ſtatu
 pfectionis non fuiſſe qui meruerunt ad palmam
 martiriū puenire. C̄ Item p̄byteri curati et archi
 diaconi ſimilioſi ſunt ep̄i et monachi et quicū
 q̄ religioſi qui tenēt inſum ſubiectionis gradus
 int̄ q̄ p̄byteri ep̄i noſant fm illud act. 10. Attē
 dite vobis et vniuerſo gregi in quo vos ipſi. i. po
 ſt v̄r ep̄os regere eccleſiā dei. Et expōnū glo. de
 p̄byteris ep̄oſi. Multo igitur magis p̄byteri
 curati ſunt in ſtatu pfectionis. C̄ Item ad iuſtra
 tio facultati eccleſie ſtatu pfectionis nō minuit ei
 ſunt bona cōiue: vt habet. is. q. i. c. expedit. Non q̄
 p̄byteri curati vel archidiaconi deſiciūt a ſtatu p
 fectionis ppter adminiſtrationē rerum eccleſie.
 C̄ Item p̄byteri curati et archidiaconi de bonis
 tribus tenēt ſacere hospitalitatē vt. 42. diſ.
 habent. r. i. Hoc autē monach̄ nō p̄t ſacere quia
 nō habet p̄p̄iū. Quoniam ergo merit ei p̄byter
 curatus q̄ monachus. C̄ Item greg. dicit q̄ nul
 lum ſacrificiū eſt q̄ ita placeat deo ſicut vel aia
 rum. Et bernar. docet in lib. de amoe dei. q̄ ille
 maior eſt in amoe dei qui plures et amoe dei
 tribus. Hoc it̄ puenit archidiacono et p̄bytero cu
 ratione aut monacho cui non eſt officiū vt ali
 quō ſtrabat ad deum. C̄ Item ſicut patriarcha p̄
 det in ſuo patriarchatu et ep̄us in ſuo ep̄atu: ita et
 archidiaconus i ſuo archidiaconatu p̄byter cura
 tus in ſua p̄ſbicia. Quid enim facit ep̄s excepta or
 dinatione q̄ p̄byter curatus non ſcilicet: vt habe
 tur di. 95. ca. legim. Et queſitio videtur de ep̄o
 ſeu ordinando in ep̄m fm quattuordecim capitū
 in aplice regule oīa debent intelligi de quolibet

electo ad quilibet p̄lationē vt p̄bytero curato
 et archidiacono: vt habet. 31. di. c. i. Si ergo ep̄s
 eſt in pfectione ſtatu q̄ monachus: p̄rationē et p̄
 ſbyter curatus et archidiaconus. C̄ Item p̄byter
 vel diaconus p̄t delictum iubei etia de ſtatu
 reſtudi in monaſterio ad agendum p̄nam vt ha
 betur. 31. di. c. dicitur eſt. r. c. ſi quis clericus. Et
 quo videt q̄ ſtatu archidiaconus ſue cure pro
 dicit vere ſtatu eſt ſed ingreſſus religionis non
 eſt ſtatu ſed potius caſus vel deſcentus. Hec igitur
 ſunt que ex eoſ ſcriptis colligi p̄t. Quis non
 eodem ordine ponatur ibidem.

T q̄ ſup̄ onſum eſt archidiaconos et p̄
 b̄yteros curatos in ſtatu pfectionis nō eſſe
 reſtat videre qualiter ipas p̄bationes co
 nentur elidere. Dicit eni em̄ ſup̄a quod quilibz
 ſtatu pfectionis in eccleſia cum aliqua ſolū cō
 ſecratōe vel benedicōne cōſertur: q̄ nō ſit in cō
 muniōne p̄bationis eccleſie vel archidiaconatus
 Quia p̄bationē quidā excludere conit̄ multi p̄
 ceter. C̄ primo q̄ in ſecratiōe tam ep̄i q̄ ſacer
 dotis v̄ba ſūt cōia: vt ſecratiō ſancti thome dicit
 in anſte. et. c. Item ſi dicit q̄ vincto capite da
 tur ep̄o et non ſacerdoti: hoc nō videt ad p̄poſitū
 p̄tinere: q̄ etiā reges olim in capite v̄gebantur
 qui nō poſſunt ſibi ſtatim p̄cediōs v̄dicare
 Non ergo per hoc p̄t dici ep̄o eſſe in ſtatu p
 fectionis ſup̄a p̄byterum curatum q̄ in capite v̄ngi
 tur. C̄ Item q̄ meriti nō acquir̄ per ſecratiō
 nem ſed per bona opera meritis. Aliqui eni etiā
 in al̄m ep̄m ſecratur: et in hoc maxime demere
 tur. Non. n. qui maior fuerit in bonoſ iuſtor: eſt
 ſed qui fuerit iuſtor: maior eſt: vt habetur. 40. di.
 c. multa. Et in eadem di. dicit q̄ non loca vel or
 dines creat oīi noſtro nos primos faciunt: ſi noſ
 aut merita bona ei v̄ngunt aut mala diſtingunt
 et non ſed: ſi ſit ſunt qui tenēt loca ſanctō: ſed qui
 exercent opa eorū. Non ergo ppter hoc ep̄i ſunt i
 ſtatu magis perfecto q̄ p̄byteri curati: q̄ ma
 iorē ſecratiōnē habent. C̄ Item ſecratiō ep̄i
 magis p̄tinet ad ſignū et gradum ſacerdoti. Et p̄
 ſcopatus cui non eſt noſ modo ſed gradus in ordi
 ne. Alioquin eſſent plures ordines q̄. 7. p̄ſb̄e
 cho aut charitatis p̄tinet ad eritū ſanctitatis non
 ad gradum ordinis. Non ergo ep̄iſcopi qui p̄ v̄
 eniōnē capitis obtinent maiorē gradum ſacerdo
 ti ſunt in pfectione ſtatu. C̄ Item ep̄i inſiſtunt ar
 chidiaconi vel plebanū vel curatum per libus
 vel per annuatim vel habet extra de ſm̄a et re iudica
 ta: velur cum papa mandate aliquē uſum in eccle
 ſia aliqua in canonicis et in fratres ſeu in pleba
 num vel curatum: mandate cum uſum cum plē
 tudine bonoſ: vt habetur extra de ſecreſſione
 eccleſie. c. p̄poſit. Videtur ergo ſtatu curatoꝝ
 et archidiaconoz eſt ſtat: et quo ſtatu q̄ eſt p̄t

Curones ad oridēdū q' dimitto, curonō sufficiat ad pbandū q' p'p'et' curati vel archidiaconi sūt in statu perfectionis. **C.A.XXII.**

Similiter etiā cōtra id qd dicitur est q' archidiaconi vel p'p'et' curati non sunt in statu pfectiōnis; q' p'it sine peccato ab hoc recedere multipliciter obviunt. **C**ōtra quod dicitur q' p'p'et' hoc curatus p'p'et' ad religio nem tranfire pōt q'iam status curati sit pfectiōe & fructuosior; q' status religionis est securior. Et ad hoc pbandū inducūt qd dicit' extra de renūc. nisi cum p'ide m. **C**Item vit' exco' sui nō pōt dimittere ea iurata & ad religionē trāsire vt dicit' extra de cōuersione cōuigatoꝝ ca. v'icetas. Sed hoc nō est ideo q' status cōuigij maiore pfectiōnis sit q' status religionis vel equat' eus; q' se vros sui per iuramentū insolubilit' obligauit; ergo si militer p'p'et' curatus licet possit t'āsire ad religio nē nō p'p'et' hoc fecit q' status religionis sit pfectior vel e que perfectior. Inducūt etiā ad hoc plim dandū q' vt habet. l. Reg. 17. Cum nō possit pugnare in armis; si autē qui requirebat' maiore mō fornicadit' cōstitit' se ad arma maior' habitatus; minus roboris vel fortitudinis. f. ad sūdam & ad lapides quibus gigant' p'bitu' v'it' ab adolecētia sua bellator' puer dicit' & p'trauit. **S**ed ergo curatus exēpio dandi ad arma maiore hūilitate. f. religionis est transfere licet eēt in statu pfectior. **C**Item si inseparabilitas est eī sicut dicit' op'et' q' non licet' alicui se transferre de statu in statum. Hoc aut' licet; ergo inseparabilitas non est de rōne status. **C**Item si iurata scripta status possit curatum sibi subditū de religionē ad ecclēsiā suā renouare si sciet' esse euss' vel si an p'cium ecclēsiē sue; imo curatus non debet ecclēsiā suam dimittere sine p'ensu & aucte epi. Sed si fecerit pōt epi in eum exercere canonica vltionem; vt habet' extra de renūciatione c. am. auct. Et de privilegio & excep. p'rogator'. c. cōs & pl' tate. **S**in ecclēsiē. 1. 7. q. 1. c. eps de loco. Sic er gonon videt' veri q' status religionis sit pfectior p'p'et' hoc q' curati p'p'et' possunt religionē intrare. **C**Item etiā cōuersioni monachis p'necessitate ecclēsiē & cura aliarum pōt trāsire de religio nē ad ecclēsiā secularē cū cura; vt habet. 16. q. 1. c. v'os aut'. 1. c. monachos. Nam vni' v'n'it' p'fectiō est vtilitas plurimoz. vt habet. 7. q. 1. c. sel. 1. c. **C**Item non sequit' q' si aliquis eadere pōt a p'fectione cōuersione q' nullū fuerit in p'fectione cōuersione se d magis cōuersione q' fuerit. Licet ergo p'p'et' curat' d'icēd' at a suo regimine et aliqua cā nō sequit' q' non fuerit in statu pfectionis. **C**Item q' maiore placit' ecclēsiē. l. epi nō pōt tranfire ad religionē sine licētia sūmi pōtēstatis; hoc est de cōuersione ecclēsiē p'mulgata 1pe. Innocentij sicut patet p

III de retaliē extra de renūciatōne. c. nisi cum p'ide m. Ergo ante p'stulationē licet ab maior' lic' minor' & tamē maior' sunt in p'fectionibus. **N**ō ergo hoc p'p'et' p'p'et' curatos esse in p'fectione; statim q' religio sicut sine licētia sūmi pōtēstatis possit; at ad religionē tranfire. **C**Item nullus debet in epi eligi nisi sicut in sacris ordinibus p'stat' vt habet. 16. q. 1. nisi in epi. Sed in sacris ordinibus p'stat' nō pōt e'ius ducere. **N**on est ergo verum q' dicit' pōt ducere v'icem. **C** Solutio rōnum p'missarum in quib' p'batur videtur q' curati vel archidiaconi sunt in statu p'fectionis q' religio. **C.A.XXIII.**

Et aut' que posita sunt q' sint fruata desubstantia & in maiore erronea de mōstrandū est singular' eficacit' d'igniter pōderide.

C Ad eū p'mone ducūt quōsdā canones ad pbandū p'p'et' curatos & archidiaconos in statu essentia ad p'p'et' sicut. **N**āz in capite mōstratur nullā sit mōre de statu de gradu. Sic habet. 21. 21. Si quis amando ep'as p'p'et' curat' diacon' sciam accipit vel accepta renunciat' p' p'rio gradu decidit'. **It** 14. q. 4. c. si q' dicit'. Si q' obli' t' in mōt' dñi & sciam scripturarū q' dicit' dñm peccatis suis dedit ad v'st' & post hūc cogitationē magni scilicet teneretur vel concessit' exgerit aut' ex quolibet negotio in bono se impedi cri quēserit; aut per diuersas spēs vni vel singl' vel casualiter rei emēdo vel vendēdo aliqui' rēntia suscepit de gradu suo decidit' aut' h' beatur a clero. **N**on ergo per hoc p'batur pōt a contrario sensu q' habeat' statū sed gradus. Et hoc esse est; q' vbi cōg' est e' dō vel signat' aliubi est aliq' gradus. **C** Sed verisctō est p'p'et' q' sit fruata quilibet intelligi' adnerere pōt. **N**ā si eī dū dū ob' statum multipliciter v'it. **N**ā si qui erigit' stare dicit' & magnitudo statū facit' nō qd d'ignit' status incipit' p'ficiendū & p'fectior. **N**āz etiā q' firmat' i' p'p'et' in illud apli. **Mor** 15. **S**tabiles estote & imobiles abundant' in omni op'e dñi. **N**ō aut' sic loquit' de statu s'p'm qd dicit' status libertatis vel seruitudinis; non accipit. 1. q. 6. **S**i quādo in eī caputal' vel cā'sa' ut p'cellatus fuerit non per episcopos sed p'p'os est agrado m. **E**t sic accipit' dō statum nihil statum p'fectionis accipit' qui se feruos cōtinuit' ad op'ra p'fectionis implēda vel p'p'et' dicit' est. **H**oc nō ob'ngit' nisi per v'it' obligandū p'p'et' ex p'p'et' utius libertati opponit'. **N**ā dū in i' g'at' in libertate aliquis habet recedere a p'fectione op'ra statum p'fectionis non habet licet & s'p'ia cōsensu. **C** Sed verisctō p'p'et' statum fruata esse videtur vt nullone non egeat. **I**n hoc eī quod v'it' nūz. **S**ed h'c p'p'et' p'p'et' vt n'c nec de p'fectione nec de statu sit mēte iō. **P**roesse eī nō cō'stit

istatus: sed gradum: nec boni debet soli pfecti
 onis: sed vniuersaliter: obicit qd bene opantur qd de
 signatur in hoc quod dicitur. bene parant. Dicitur
 eni Ro. 1. Digna e honor: par omni operati bo
 ni. C. In hoc vero qd. 4. ppositi est: mlti esse sal
 stas: tines: vbi dicit qd tpe dicitur. e. ang. nō erat
 aliud pbrtero e epus. Idcirco mi pcurati epus: et
 est ang. in epla ad Hiero. dicens. Quibus fm bo
 noz vocabula que ias ecclesie vltis obtinuit epa
 rus pbrtero maior: fit tñ in multis reb? minor e.
 Sed ne aliquid calūmnia hoc cura temp? dicitur.
 in vltim venisse vt epus pbrtero maior sit accipi
 enda est antea: non vñ qd scriptis ordinē eccle
 siastice ierarchie fm qd erat in ecclesia primitiua
 dicit. enim in. 5. ca. ecclie. ierar. tres esse ordines
 ecclesiastice ierar. C. Epus pbrteroz e diaconoz
 Vbi notā dū est qd ordinē diaconoz dicit esse pur
 gantū. ordinē aut sacerdotū illuminatū. ordinē
 vero epoz perfectū. Et sicut ipse dicit in. 6. ca.
 eiusdē libri huiusmodi ordinē? tres ordines alij
 rudent. Vñ ordinē diaconoz subiectū ordo imū
 dorum qui purgantē indigent. ordinē vero pbr
 teroz subiectū ordo illuminatōz. C. sacer popu
 lus qui a pbrteris illuminat per factoz suscepti
 onē. ordinē vero epoz subiectū ordo pfectōis
 l. monachoz qui per eoz traditōnes edocent ad
 pfectū suū perfectionē saluū actus. Et quo
 p5 fm dno. qd perfectio attribuit solis epis e mda
 eius. Et postea qd perfectio tribu monachoz aut tā
 quā pfectis. Sed ne aliqd dicit qd dia. tradit or
 dinē ecclie ierarchie ab aplo mltitudo: cum ta
 men et dñi instituit idem esset epus e pbrtere
 rihoc manifeste falsum apparet ex hoc qd dicit
 luc. 1. Post hoc autē designat dñs n. vbi dicit
 gl. Dicit in aplo esse forma episcopoz sic i septua
 ginta duob? forma e pbrteroz scdū ordinē. Et
 mirū est cum hoc ipi introducant gliter pnam
 vocē ignoz: itaqz postmodū asserētes solū ei
 tra tpa biero. epus a pbrteria esse distinctos. Et
 si quis ad anteriora tēpora pgradi voluerit inue
 nire etiā in veteri lege dicitur eos pntēces a mi
 noribus sacerdotib? in ignum erat sacer dotis illib
 nobis sacerdoti figurale. Dicit eni dt. ii. c. de q
 bus. Vñm pntēces e minores sacerdotē a deo
 sum instituit per moysen quo ē pcepto dñi. Harō
 in summo pontifol. filios vero eius vicit in mi
 noribus sacerdotē. Et quo p5 qd salūm intellectu
 obsequat ex verbis dicitur. Non eni intendit hic
 eo. dicere qd in primitiua ecclia esset idē ordo vel
 status epoz e pbrteroz: sed qd vocabulū alicuius
 erat primitiua vñ: qd e pbrteri dicebatur epus qd
 i mēdātes e epus pbrteri ppter dignitatē. Vñ
 iudicia dicit e habet dt. ii. c. cleroz. qd pbrteri
 minores licet sint sacerdotē tñ pontificat? apicē
 nō habent: qd nec crūmate fronte signant nec sp.

ritū pntiam dant: quōd solus debet epus: et no
 actū aploz demonstrat. Et pcludit. Vñ e apud
 veteres idē epus e pbrteri fuerunt qd aliud no
 men est dignitatis e status. Vbi ostendit vñ esse
 in re: sed punitia in noie ppter dignitatē quam
 imporat nomē pbrteratus. sicut aut postmo
 dū necessitati ad vitā dū sūmā erroz qui et in
 dū nō sō orbabanur vt etiā noia dū significat vt. f.
 solū maiores pbrteri epus dicerent. C. Ad vero
 quanto ppositi est nō habet efficacit. Vñ eni cō
 templariā nō solus pbrteroz actus qd est securus
 vt pponitur: sed qd est simplr melio: fm qd dñs
 dicit Luc. 1. Optima ptem elegit sibi maria. Et
 dno cōtemplariā melio: est actus: anto pi? p5
 deo videtur facere qui dilecte cōtemplatōis aliqd
 decernētus parit vt saluti pnamoz ppter deum
 intendat. Intendit igitur saluti pnamoz: cū ali
 quo detrimēto cōtemplatōis ppter amorē dei e p
 nam: ad maiorē pfectionē charitatis videt. pteri
 nere qd si aliquis in tñ dulcedini pēplandis libe
 reret qd nullo mō eā deserere vellet etiā ppter sa
 lutē alioz ppter quā epus nō solū plongationem
 pntē vite sed etiā cōtemplatōe ecclie ipse retar
 dari ad rēpus voluit ppter primoz salutē vt p5
 per illud qd dicit psal. 1. Coartate duobus de side
 nū bñs dū solū e esse cō. mltio eni meli? est:
 pmanere autē in carne necessariū ppter vos. Sed
 sine perfectōe charitatis agit que in animi p
 parati fm dei beneplacitū etiam a dilecte con
 templationis ocio suspendi ad tempus vt pto
 ram saluti vacent. Quia tamen perfectio charita
 tis in pntēqz ptoz omniū utilitati vacantiū
 non inuenitur: quos magis contemplatiue vite
 rediū ad exteriora deducit qd in desiderio habetur
 vt sic in eis ad pfectionē pntē dicit omis pber
 tucar qd eam tanquā bonum dilectoz ad tempus
 postponat. Sed quōsdam defectus statū vel
 officio pntēduū asserere non potest. Hoc enim
 ipsum quod est illioz primoz curam gerere per
 fectionis actus cōsenti debet cum ad perfectam
 dilectionē dei e pnam pntear. Sed hic pntē
 dū est qd nō quicquid actu h5 qd est pfecti in pfecti
 ori statū sūmū. Vñ eni dicitur quā virginatē
 dicit seruari ad pfectionē pntē car qd de hō dñs dicit
 qui pntē capere capiat. Vñ. 19. Et aplos dicit. 1.
 Cor. 7. De virginib? pceptū dñi nō habeo silius
 autē do. sicut autē silia de opib? pfectionis e tamē
 virginitas seruata abiqz voto pfectōis statum
 nō habet. Dicit eni aug. in li. de virginib?. Ne qz
 eni ipsa. 1. virginitas qd virginitas est: sed qd deo
 dicata e bonitas que h5 in carne sicut ac p hoc etiā
 virginitas corpō spūalis est: quā puer e seruat

continentia pietatis: & infra. Denotatus in ani-
mi bonis illa primum numeranda est qua integri-
tas carnis ipsi creatori aie & carnis vouet: col-
eratur: seruat. Quasi totus est aut q archidiaconi
& curati p̄b̄yteri: & curi aliarum habent: nō tñ se
voto astringunt ad b̄m̄d̄ curi b̄d̄d̄am. Alioquin
nō possunt ab̄s̄q̄uante eius q̄ in voto p̄p̄no di-
spensare poterat: archidiaconus parrochiane cu-
ram d̄mittit. Et si quis archidiaconus v̄l p̄s̄b̄-
yter curatus sit q̄ p̄fectio actum exerceat v̄l
officiū accipiat: nō in p̄fectionis statu h̄b̄. Et si q̄
recte p̄d̄icet: bonus p̄fectionis statū magis h̄t
religiosū qui ex voto suo ordines obligat ad hoc
q̄ ep̄s subministrat in h̄o q̄ ad curi aliaz p̄-
nent p̄dicando & audiendo p̄fectiones q̄ ipsi archi-
diaconi curati. Jam v̄o q̄d̄ sexto p̄ponit argum̄-
tum v̄l p̄fectio charitatis nō pot̄ esse in p̄s̄na q̄
nō sit in statu: p̄s̄m̄ p̄dicta om̄d̄ c̄t̄ saltem. Sunt
enim aliqui in statu p̄fectōis imperfecti charitatem
v̄l alio nullas h̄t̄e: sicut multi ep̄s & religiosi in
p̄c̄d̄ mortali trahētes. Quibus igit̄ m̄hi boni cu-
rati p̄fecti charitatis h̄t̄ant: v̄t in parati aliaz sua
ponere p̄ aliam nō tñ p̄pter hoc finem in statu p̄-
fectionis: q̄ nō defuit multi layci etiā cōiugati. Et
dem charitatis p̄fectionem habētes v̄t p̄ salute
primoz parati sint alias ponere: nec tñ in statu p̄-
fectionis cōtinent. C. Quod vero septimo p̄po-
nitur septē dyaconos ab ap̄st̄is institutos p̄fectōis
statum habuisse: hoc nec ex re: nec ex gl̄osa ha-
berī pot̄. Q̄. n. eos dicit fuisse plenos sp̄s̄itales
& sapientia ostendit eos gr̄ate p̄fectionis habēse
se que pot̄ esse etiā in his qui statum p̄fectionis
nō habent. Quod vero in gl̄osa Be de videtur: q̄
erant sublimis gradus & primi circū araz: de
signat eminentiā gradus: v̄l officii. Aliud aut̄ est
esse in gradu & esse in statu: v̄t supra iam dictū est.
Et tñ verū est illos septē dyaconos etiā in statu p̄-
fectionis fuisse illius in quam p̄fectionis de qua
d̄ns dicitur vis perfectus est: vade & vende om̄ia
que habes: & veni sequere me. Math. 19. Nam
relictis omnibus locuti fuerant ep̄m̄: nihil p̄p̄ius:
p̄cedente sed erant illis om̄ia cōta: v̄t dicit ac-
tum. 4. Et quoz exemplū om̄is religiose deri-
vate sunt. C. Quod vero octavo p̄ponit beatos
Stephanū: Laurentium: & Glicetum archidia-
conos in statu p̄fectionis fuisse: cōcedimus qui
dem: sed nō p̄pter archidiaconum: sed p̄pter
martyrū quod ei p̄fectioni religio nis p̄sert. Cū
dicit Aug. in li. de virginibus. Pertinet bonus
reip̄: clarissimū testimōniū eccl̄s̄iasticā autoritatis
in qua fidelibus notū ē quo loco martyres & qui
de sancte sancti moniales ad altaria sacra recen-
tuntur. sic. n. De basilianū in statu p̄fectionis
fuisse. Greg. nec tñ p̄pter b̄ d̄icem similes sta-
tum p̄fectionis h̄t̄. C. Quod aut̄ nono obij q̄ p̄

b̄yteri curati: & archidiaconi sunt similes: ep̄s
q̄ religiosus: v̄t est Aug. ad atiqd. l. q̄m̄ ad
curi subditoz d̄s̄. Item ad p̄p̄t̄ obligatorem
q̄ requirit ad statū p̄fectionis illiores sunt ep̄s re-
ligiosū q̄ archidiaconi p̄b̄yteri curati: v̄t: p̄s̄-
ctus p̄. C. Quod vero decimo p̄ponit q̄ admi-
nistrano sacramentū eccle statū p̄fectionis nō mi-
nuit: indubitanter cōcedimus. Alioquin in p̄s̄re-
ligionibus p̄ati & aliis officiales tyalia dispensan-
tes a gradu p̄fectionis deciderūt. Sed his argu-
fectionis a cuiusdē statū dimittit q̄ p̄p̄is nō ab-
renuntiat illa oia p̄pter ip̄m̄ relinquat: cōp̄ma
eccl̄s̄i: fructus tanq̄ p̄oio lucrificat. C. In eo
v̄o q̄d̄ v̄ndecimo p̄ponit manifeste inueniunt de
sup̄ere vigilā errorē sequentes q̄ quē d̄ns. scrib̄s
dicit. Q̄. aut̄ asserit eos in otio salte qui v̄t
tur rebus suis & paratis fructus possessionū pa-
peribus diuidant: q̄ illos qui possessionibus ve-
nundatis se in otio largiunt nō a me deinde
d̄no respiciunt. Si vis p̄fectus esse vade v̄l
de om̄ia que habes: & da pauperibus & veni se-
quere me. Ad cō loquit q̄ vult p̄fectus ēē q̄ an ap̄s
patr̄ nanciat: & rete dimittit: que tñ laudis
sedes aut tertius gradus est. Non q̄ p̄pter hoc
archidiaconū v̄l p̄b̄yteri curati sunt p̄fectionis q̄
seruāt b̄s̄p̄s̄itales: quā monachi q̄ p̄p̄is nō ha-
bentes seruare nō p̄t. C. Quod v̄o. 12. p̄ponit
nullū sacrificiū esse deo magis acceptū q̄: chaste-
rum: ab̄s̄q̄ d̄b̄antur pecc̄d̄ immo: 3. in solo aliaz
B̄o d̄o seruandū est: v̄t p̄mo h̄o: v̄t sic h̄t̄
eam ab oi affectu terrenoz ab̄s̄olūto. P̄m̄ aliud
p̄dictū eccl̄s̄iasticū. 30. Diferere aie tue placis ves
v̄t p̄ p̄ Aug. in. de ci. de. Dicit q̄ si aliquis post
cōt̄ptum terrenos: & in ipsius in b̄ p̄cedat vitam?
v̄t etiā aliaz aliaz v̄t h̄t̄ bab̄ ear̄ erit p̄fectus facti-
ficum. Sed tunc p̄fectissimū est q̄ ad v̄t aliaz
rum habendū voto seu p̄fectionis obligat: stat
ep̄s v̄l etiā religiosi ad b̄ p̄ votis obligati. C. B̄
v̄o. 13. p̄ponit q̄ sicut patriarcha p̄ d̄t in suo
triarchatu: & ep̄s in suo ep̄p̄nata archidiaconū
suo archidiaconatu: & p̄b̄yter curatus in sua par-
rochia: cū manifeste saltem. Nam ep̄s p̄ceptū
curati h̄t̄ etiam sue dyoclesie: p̄b̄yter aut̄ curati
v̄l etiā archidiaconū h̄t̄ aliaz subministrat
sub ep̄s. Sic. n. le b̄t̄ ad ep̄m̄ sicut b̄t̄ v̄l p̄
posui ad regem. Unde sup̄ istud. 1. Com̄. n. in
op̄ulationes: aliz gubernantes dicit gl̄osa. In
op̄ulationes. 1. eos q̄ maioribus seruit opes v̄t
tus ap̄s v̄l archidiaconi ep̄s: gubernantes. I.
in inozum p̄ferant: p̄lationes: v̄t sunt p̄b̄yter
ri qui documti sunt. Unde & hoc sp̄m̄ ostēdit̄
tur in ordinatione sacerdotum de quibus ep̄s
pos dicit. Quare fragilem flammam. Capite
te magis his auxilia indigent. Ch. 16. q. 1. c. m̄
ctis. d̄. Om̄ibus p̄: b̄yteris: diaconib̄ & trib̄

quis clericis attendendū est ut nihil ab eis p[ro]p[ri]i
ep[iscop]i licentia agat. Non utiq[ue] missas sine suo iussu
q[ui]s p[ro]p[ri]e terro[rum] i sua p[ro]vincia agat: nisi p[er] se nec
quocūq[ue] ab eis permissū faciat. Et s[an]c[t]i. s[an]c[t]o. d. e.
V[er]o debere, p[ro]p[ri]etate[m] m[on]achi sine p[re]cepto & consilio
ep[iscop]i agant. C. Ad v[er]o. 14. p[ro]p[ri]i de clericis q[ui] p[ro]p[ri]e
ex enormi delicta in monasterio retruduntur
sine eor[um] alim[en]t[is] & intentione declarat. V[er]o sicut
greg. dicit. x. mon[ach]i p[ro]p[ri]i cum recta p[re]dicant[ur] al-
de difficile est ut ad hoc q[ui]s taciti ambiat nō erū-
pant. Arbitratur. n. clericos esse in statu p[re]fectio-
nis non aut monachos p[ro]p[ri]e p[re]sent[is] alitudo[n]e quā
monachi voluntarie suscipiunt in hoc: ad quā cog-
nūtur clerici: detingunt. Qui quidē status t[er]ro
est apud deū alio[quin] iusto in m[un]do fuerit abiectione:
s[an]c[t]i illud iac. 1. 4. Qui se hūiliat exaltabit. Et iac.
1. dicit. E[st] legis de p[ro]p[ri]e in hoc m[un]do dicitur i
fide & benedictio regni. Sed m[un]danā p[ro]p[ri]am ambi-
entis illa stare repugnat: que ad gl[ori]am p[er]tinet at
quā illa esse delecta que et deat b[ea]titudina.

C. Solutio rōnis que inducitur ad p[ro]bandū q[ui]re
defectus solēnis b[e]n[e]dictionis vel p[re]secrationis nō de-
rogat statū p[re]fectiōis p[ro]p[ri]etari curati vel archidia-
coni.

C. A. XXIII

Secundo igit[ur] q[ui] frivole sunt rōnes quas i-
ducunt ad ostendēdū q[ui] archidiaconi & p[re]s-
b[ite]ri curati sunt in statu p[re]fectiōis q[ui] reli-
giosos ostendū est q[ui] frivola sūt q[ui] obijciūt p[ro]p[ri]e
q[ui] dicitur est q[ui] in statu p[re]fectiōis quis ponit per
solēni b[e]n[e]dictione[m] aut p[re]secratione[m]. Ubi p[ri]mo cō-
siderandū est q[ui] solēnis p[re]secratio aut b[e]n[e]dictione[m] nō ē
cā q[ui] b[e]n[e]d[ic]t[ur] in statu p[re]fectiōis: sed inducūt q[ui] signus
Non enī abibet nisi illas qui in aliquo statu ponū-
tur: nō quic[un]q[ue] semp[er] in statu p[re]fectiōis erūnt: sed
statum quocūq[ue] adipiscēnt[ur]. Qui enī qui m[un]do
nō iungitur in statu aliquo ponitur: q[ui] enī vir
non habet p[re]sentem sui corp[or]is. sicut n[on] mulier ut
dicit. i. 1. q[ui] 7. Et n. in m[un]dano p[ro]p[ri]a obligat
v[er]o: ad alterū: ad quā significāda ab eccl[esi]a
solen[n]is b[e]n[e]dictione[m] aut p[re]secratione[m] nō tamē
in statu p[re]fectiōis ponit: s[ed] in statu m[un]dano. v[er]o
et b[ea]t[us] qui in statu p[re]fectiōis ponitur in signū p[ro]p[ri]e
obligat[ur] solēni b[e]n[e]dictione[m] aut p[re]secratione[m]
exhibetur. Sicut enī cum civiliter aliquo statu mutar
sicut ci[ti]v[is] m[un]dano aut aliū civilis solēnitatis
exhibet. Hoc aut nō frivole dicit[ur] sed auctoritate d[omi]ni
n[ost]ri cōfirmat[ur]: qui i. 1. c. 6. ca. eccl[esi]e. Ier[osol]im. q[ui] d[omi]ni
n[ost]ri dicit n[ost]ri. f. ap[osto]l[us] n[ost]ri d[omi]ni b[e]n[e]dictione[m] digna
t[em]p[or]e. Qui s[un]t in statu p[re]secratio[n]is. alii quōd[am] sam-
los. alii aut ip[s]os monachos n[ost]ra[n]tes ex dei pu-
roservat[ur] & famulatu[rum] & indubitabil[em] & singulari vel
ta[m]q[ua]m v[er]itate ip[s]os indubitabil[em] sanctos p[ro]p[ri]e
t[em]p[or]ibus ad deifonē v[er]itate[m] & amabilē deo p[re]se-
cratione[m]. Propter q[ui]d & p[re]secratio ip[s]os donauit q[ui]am
sancta legis latu[rum] & quādā ip[s]os dignata est sancti

ficat[ur] inuocatio[n]e. Ubi exp[re]sse habet q[ui] q[ui] m[un]do
ubi p[re]secratio[n]e[m] statū assumat: ideo et solēnis b[e]n[e]d-
ictio s[un]t tradit[ur] ides ap[osto]l[us] datur. C. Ad ergo p[ro]p[ri]e
mo p[ro]p[ri]e n[ost]ri in p[re]secratione[m] tam[en] ep[iscop]i q[ui] sacerdotis
verba d[omi]na p[ro]ferunt sicut hoc p[re]sent[is] & sancti
cent[ur] manus ille et. nō facit ad p[ro]p[ri]um. Non enī
n[ost]ri agim[us] de sacerdot[is] in q[ui]s sacerdos est. sic n.
in statu ponit per solēni b[e]n[e]dictione[m] adhibet: vnde tunc
nullū statum suscipit sed fit ei quēdā officij cōmissio
ho. ep[iscop]i aut ad ip[s]am curā pastoralē: scilicet poter
p[ro]p[ri]e n[ost]ri oblatione[m] qua se ad p[ro]p[ri]am curā obligat
sicut et in p[ro]p[ri]e apparet. C. Ad v[er]o. 2. p[ro]p[ri]e
dicendū q[ui] vincto capite que rogabit exhibebat si
quō cras flame h[ab]ere p[ro]p[ri]e capite regni. alii autē
qui sunt officiales in regno tam[en] non b[e]n[e]d[ic]t[ur] p[ro]p[ri]e
c[ui] regim[us] rōne nō non vengebatur. Ita enī in re-
gno eccl[esi]e ep[iscop]i v[er]o tanq[ua]m p[ro]p[ri]e capite b[ea]t[us] cui as re-
gim[us]. Archidiaconi v[er]o & p[ro]p[ri]etari curam si v[er]o
ganit in suscepta[m] cure[m] q[ui] nō suscipiūt p[ro]p[ri]e capite
curam: sed oblatione[m] quā d[omi]na subministrat[ur] sub ep[iscop]o re-
gim[us] sicut balani vel p[ro]p[ri]e sub rege. Vnde p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e hoc lequit q[ui] ret habeat statum p[re]fectiōis
q[ui] cura eius se extendit ad ipsa[m] nō ad sp[irit]ualē. sic
cura ep[iscop]alis. Caritas aut in qua p[re]fectio cōsistit
per se respicit sp[irit]ualē bonū. v[er]o & cura sp[irit]ualis
ad p[re]fectiōis p[er]tinet nō aut cura sp[irit]ualis: licet et
p[re]fectio caritate possit exerceri. C. Ad v[er]o. 3. p[ro]p[ri]e
ponit longe est a p[ro]p[ri]o. V[er]o. n. nunc agim[us] de p[ro]p[ri]e
se enī meriti q[ui] p[ro]p[ri]e est interdum p[re]fecti
solū in cura p[ro]p[ri]etari in ep[iscop]o vel religiosi: s[ed] enī
in laico p[ro]p[ri]e: sed loquim[ur] de p[re]fectiōis statū.
Vnde enī in hoc v[er]o obijciēt[ur] sua v[er]o ignora-
re. V[er]o scōm q[ui] obijciēt[ur] nec enī ip[s]i ep[iscop]i enī i ma-
iori statu q[ui] religiosi: cui enī v[er]o s[un]t rōnes me-
riti. C. Ad v[er]o. 4. p[ro]p[ri]e q[ui] ep[iscop]i nō est ordo: s[ed]
manifeste cōtinet falsitate[m] si absolute intelligat[ur].
Exp[re]sse. n. dicit d[omi]n[us] v[er]o esse tres ordines eccl[esi]e
scilicet ierarchie. f. ep[iscop]o p[ro]p[ri]etari & diaconoz
Et. 2. di. c. Clero habet q[ui] ordo ep[iscop]o quadrige-
tus est. Habet. n. or[do] in ep[iscop]o per cōp[ar]ationē ad cor-
p[or]is ip[s]i in iusticiā q[ui] est eccl[esi]a sup[er] quā p[ro]p[ri]e
accipit curā & quasi regale. Sed quā[m] ad corp[or]is
t[em]p[or]e v[er]o q[ui] in sacro cōtinet nō habet ordinē sup[er]
p[ro]p[ri]etari. Q[ui] aut habeat aliquē ordinē & non iusticiā
dictione[m] solū sicut archidiacon[us] vel curatus p[ro]p[ri]e
ter p[ro]p[ri]e et hoc q[ui] p[ro]p[ri]e: multa facere que non
p[ro]p[ri]e cōmittere sicut p[ro]p[ri]e ordinare & cōfiteri
re b[e]n[e]dictione[m] & h[ab]ere. Vnde v[er]o in iusticiā omnis
sunt: p[ro]p[ri]e alio cōmittere. Idē enī patet ex hoc q[ui]
si ep[iscop]o dep[ro]fatus restituit non iterum consecrat[ur]
tam[en] p[ro]p[ri]e ordinis remanente sicut & in alijs con-
tingit ordinibus. C. Ad v[er]o. 5. p[ro]p[ri]e q[ui] solē

positione non indiget. Et charitate cui nullus dif-
cedit nisi peccando. Et similitur a statu perfectionis
atque peccando recedit: quod sicut ad continentis ob-
secratione alijs obligatur et lege obli: ita ad statum
perfectionis alijs obligatur et voto spali. C. ad vo.
s. pponit qd epi si possunt trahere ad religionem sine
licentia pape hoc est et statum ecclesie epi esse saluti
Immo et cuius obligatur quare epi obligat ad
ipsum curam plebis in illa. vel aplos dicit. i. Cor. 9.
Necessitas mihi incubit, vobis n. mihi est si in cui
geramero. Et cum necessitas subdit dicitur. Luj
liber est in et obus olim me sua feci. s. p ppetuas
obligatione. in de: s. in decreta. non inducit qm sta-
tuta: sed qm rone pbati. C. ad vo. s. pponit mol-
la efficaciam bz. Certum est enim qd de iure non debet
alijs eligi ad episcopatum: sed sicut archidiaconatu
ita vel prochie curam nisi sit in statu ordinis: pstatu-
tus fm ecclesiastica statuta. Sed in hys papa pot
dispensare: et alijs dispensat: sic dicitur curas archi-
diaconat' vel parrochiar' vel etiam in epos sic ele-
cti pnt relicta cura gerere in simoniacis: q non
dirimif iam ptractant: qd de religiosis dicit non pot
C. Que opa ad religiosos ptere pnt. CA. XXVI

Est igitur de que opa ad eos pertinet q in
religionis statu sunt. Quod debet plene
alibi tractatum: sufficit h. ppter caluma-
niores pauca quedam inferere. Inducit. n. verbis
Dico. qd habet in decreta dist. 95. olim. Aute
quid diaboli insinuat studia in religi: et ferret: vbi
miror si hoc intrudat qm religiosi studere non de-
beant: cum studiu: sacre scripture pceptu ad eos
maxime pertinet qui vti ad platinam elegerit p: e-
ferri et aug. dicit. l. 9. d. c. dei. q. a studio cogno-
scendi veritate nemo pbitet: qd ad laudabile
ferret oculum. Si. n. hoc insederent per hoc vba
hieronimi pbare: punieretur per id q sequitur
in eod. ca. Et diceret in populis: ego sum pauci
ego sum apollo. Ubi manifestu est hunc esse inelle-
cti verbi pmissi. Anteq diaboli insinuat studia
i. desolacione in religione. r. xpiana fuerit. C. Jte
inducit qd pta ligant a quo sordidi ignem ad ere-
cutione vel execratione rones sacerdotib' religio-
sis non tribuit. Adro: aut ad qd tendant. Si enim
inducit qd monachos si bnt et hoc ipso q ordi-
natur in sacerdotis executione clauis: vey est qui
de. Sed hoc id e secularib' dia pot. Ad. n. et
hoc ipso q secularis ordinat in sacerdoti suscipit
executione clauis: sed et hoc q aliqui suscipit cu-
ram. Si vo intendat: et hoc ipso q est religiosus si
posse habere executione clauis manifestu salus
est: ptra id q dicit. i. q. i. Snt nonnulli nullo do-
gmate suli. audacissimo quide zelo magis ama-
ritudinis q dilectionis infirmam afferentes mo-
nachos: q mundo mortui sunt: s deo vivunt sacer-
dotalis officii potentia indignos neq psalmice

q ipsi aut largiri: nec obsequere posse q sacer-
dotalis officii dignitas sibi inseram pta em: s
olmo labitur. Hecq. n. vobis bndict' monachos
pcepto alimicna bndicemodi rei aliquo mo et
tunc interdicit. In quo etiam notandu est id solum reli-
giosis esse illud qd eis est fm statuta vel regule
interdictu. C. Jte in dicit qd habet. i. q. i. m. da-
bus non doctores: sed plangens bz officiu. Ad si
id inducit: vt pbdet q non puenit modachos et hoc q
est modachos si doctores: vey est aliquo ois mona-
ch' doctor: esset. Si vo id ligat: q modachos bz ali
qd repugnans doctores officio: m. aut et alius est
quimo pntitissimu est religiosi docere pceptae
sacras scripturas. vnde sup illud Jo. 4. Reliq. er-
go mulier vdras. c. glo. dicit: et est ang. Vnde dicit
cant enigmatisant prius deponere curas s on' scen-
ti. Ubi v dicit illius vobis doctorem pntit officiu: qn
cum fuerit ob' relicto secuti: dicit. Mat. vi.
Discipulis suis. Et ite docere ois mchus. Et illa
nihil est ad oia sicut ad illud. Illa est ei et ei
alia modachi. Clericus. s. bns cura dicit ego pasci
modachos ego pascos. Et ite. Modach' sedere soli
tari: tacet. Per hoc. n. s. silia declarat qd mo-
nachos conuenit et hoc q est monachos. Ad aut p
hoc et interdicit alia in aza affumere si ei fuerit
omissa sicut cleric' no pot excoicare et h. q. et cler-
icus pot m si hoc ei ab epo omittat. C. Jte qd in-
ducit ad ampl' qd oos esse ordines ad ois institu-
tos. s. duodecim aplos: quoz forma tenent epi
s septuaginta duoz discipuloz quoz forma tenet
curati pbr' veri. Si ad hoc inducit q religiosi non
habent ordinariam curam si non fuerint vel epi
vel curati nullus potest negare. Si aut hoc me-
dant q religiosi non possunt predicare vel cofes-
siones audire et superiorum prelatorum commis-
sione paret hoc esse falsum: q: quato quis est cessi
otantio: s illis erit potestio. vt habet. i. q. i. sim
nonnulli. Unde si seculares sacerdotis non em ai
possunt huiusmodi facere et commissio prelato-
rum: multo magis hoc possunt religiosi si eis co-
mittantur. C. Dece respodenda occurrit bis qui
perfectionem religionis demigrare nituntur a con-
tumelias abstinent do: qua sicut scriptus est. pso
nerv. r. Qui profert contumeliam insipiens est.
Et. ro. omnes stulti miscentur contumelias. Si
quis igitur contra hoc referre volorit mihi ac-
cepissim' erit. Illud enim modo mchus q. co-
tradictibus resistendo aperitur veritas: s falli-
tas confutatur fm illud salomonis. Ferrus ferro
accutur: s homo etiam facit amicitia. Jpe aut
deus iudicet inter nos: et eos: qui est benedictus
in secula seculorum. Amen.

C. Explicit opusculum. is. yd dicitur opus dicitur
beati Thomae de perfunde vite spalia.

Contra impugnantes

religionem

C Rubrica sequentis operis.

- C** Argumentum in opus sequens.
- C** Proemium in quo auctoritas uentio declarat.
- C** Quid sit religio et in quo consistat religio per factum. CA. I.
- C** Secunda pars principalis totius operis.
- C** An religio liceat docere. CA. II.
- C** An religio licet possit esse de collegio scoliarum. CA. III.
- C** An religio licet predicare et edificare auidē si curam non habeat aliarum. CA. IIII.
- C** An religio licet teneat milib' laborare. CA. V.
- C** An religio licet oia sua relinquere et submissa retinere in pprio nec in cōi. CA. VI.
- C** An religio possit viuere de elemosinis. CA. VII.

C Tertia pars principalis totius operis in qua ostendit quod religiosi famā conuipere nūmū in multis eos frange impugnādo et primo q' habuerunt vires et humilit' desiderant. CA. VIII.

C Quid religiosi impugnat' h'nt ad opa charitatis. CA. IX.

C Quid religiosi impugnat' h'nt ad vitiorū ppter salutem animarum. CA. X.

C Quomodo religiosi impugnat' h'nt ad studium. CA. XI.

C Quid religiosi impugnat' quāsi ad ordines et predicationem. CA. XII.

C Quid iudicū p'uerūt in rebus religiosi insimulando primo q' se et suam religionē commendat et per ep'as commendari peccant. CA. XIII.

C Secūdo de hoc q' religiosi doctoribus suis resistunt. CA. XIII.

C Tertio de hoc q' religiosi in iudicio contendit. CA. XV.

C Quarto de hoc q' religiosi persequuntur suos puniri procurant. CA. XVI.

C Quinto de hoc q' religiosi hominibus placere volunt. CA. XVII.

C Sexto de hoc q' religiosi gaudent debita que p eos deus magnifice operatur. CA. XVIII.

C Septimo de hoc q' religiosi carnis p'cipuos frequentant. CA. XIX.

C Quid peruertit iudiciū in iustam illi p' natus religiosorum primo mala si qua in eis sunt extendēdo. CA. XX.

C Secūdo dubia asserendo q' religiosi iuocem mundi querit et sui gl'iam et nō xp'i. CA. XXI.

C Tertio falsa p'ingēdo. s. q' religiosi sint p'seudo ap'li: p'seudo pp'be et p'seudo xpi. CA. XXII.

C Quarto crimina imponēdo que eccl'ia toto tē p'no peccat' p'ant. s. q' religiosi sint lupi: fures: latrones: petranes: domosa. CA. XXIII.

C Quid mala que in finis eccl'ia n'ntur religio-

ne imponit p'bare et ostēda q' e vicino infirmitas auctoritū. CA. XXIII.

C Quid p'bare n'ntur q' religiosi nanc'ant' h'nt corū. CA. XXV.

C Quid religiosi manifesta bona et elemosiniosa et inuoluntati pervertunt et inuoluntati ostēdunt. CA. XXVI.

Epilogus.

C Argumentum in opus sequens.

Empose sancti Ludouici francos regis et Gilbertini de sedamose. Dignus magistri parisienses multaq' sequaces in hoc

inciderit errorem et religiosi modicam salutem damnatū asserere libellos sacre legi minus

sacre pagine sancto rōgū auctoribus licet male nos lectus et per se expostus reseratum. Clemēda. 4. si

non potuit obulerit. P'nter iū reuerēdo magistro Joāni de veldis magistro ordinis scilicet

dicit sibi transmissi p'cipis et eadē per famulū simūre in toto oībe doctet fratres Thomā de

aquino saceret' rēder. Deuotissim' igitur pater et doctor Thomas fratrū in caplo generali d'ne

ne cōgregatōy et omnibus se faciens cōmendat' p'ntem libris iudicis perlegis que repperit oribus plenā. Quid p'p'rio alii ipse lib' qui mox

Ecce inuicem non fouerūt et qui oderūt cōleuerunt caput et. tū quo tamē elegit et caput et

posuit: et non humano ingenio eius vultū sit cōdūdit: sed petiit in ipū accepisse de doctora scēntia in i' broso. Quē lib' in quo oīa nequissimi

tela p'nt' emittunt: p'ntem sūm' p'nter tamē verē catholici approbāt: lib' tūq' p'ntem tamē

hereticum et nep'arū dāns ip' p'ntes cōp'licat' dep'nt' de cathedra magistrans ep'olofes de parisiē studio et dignitate p'ntem. p'ntem vero doctor: post demittit obtulit nō rā parisiē rediens: oēs dicit op'ia articulos p'ntem et solūter repetens d'ntem firmans.

Explicit argumentum.

C Incipit. in opusculū eius em' murandū com impugnat' eos dei cultum et religionē: q' quidam

ligioy oīes sed p'ntem mendicātū p'ntem cultum et: nūmūq' validissimā.

C Proemium in quo auctoritas iustitio declarat.

Ecce inimici tuis

meruit: et qui oderit te em'nt' caput. Sup' populū nū maligū nerit' p'ntem: coguarit' aduēt' sanctos taos. Dicitur. Uenit ut

perdam' eos de gente: et nō me moer' nōm' d'ntem. v'ntem. p'ntem octuagesim' cōf'cōdo. C' d'ntem de amatores obūm hō amice nobis vnt' ad eū

beni' at' et nōrā v'ntem. et arg. docet in p'ntem lib. de doctrina p'ntem. Ad sū quid' benit' em'

et homines deo dent gloriam. ysai. 43. Quis
 qui invocat nomen meum: gloriam meam creavit cum
 deo ad nostram utilitatem: ut ipse ostens deus salu-
 tem. i. Job. 1. Qui omnes boves vult saluos fieri.
 Et hanc concordiam inter boves & deum nascen-
 te dno innuunt angelus Lu. 1. Gloria in altissi-
 mis & eos in terra pacis boibus bove voluntatis.
 Quibus ait ipse cum sit opotens per se meigen possit
 gloriam suscipere salutem hominum percurare:
 disposuit in eo ordo servare in rebus: in ministris
 eligere: quos ministerio pfecterit virtutibus. Et
 recte tales dei adiutores dicuntur. 1. Cor. 3. Et
 de abolis invidias dicitur gloriæ: et humane salutis
 in ministris suos quos ad pfectionem predictorum
 ministrorum dei incitat: virtutes nitant impedire.
 Unde tales ministri de aboli & inimici dei in hoc
 offenditur cuius gloriam impediunt: totum huma-
 ni generis cuius salutem adversant: specialiter mini-
 stros dei quos psequuntur. i. 1. Cor. 1. Vos p-
 cun sunt & deo non placent: et obne hominibus ad-
 versant. Et propter hoc in illis in verbis ppositio
 sua facit. C. Primo ostendit eos inimicium ad
 deum ibi. Ecce inimici tui fuerunt. i. qui primo
 occidit et loquebantur in publico loqui non
 formidant: vt. n. dicitur glo. nouissima tpa antyphi
 designat quado he qui modo psumunt in crucem
 veram voce erumpit. Que vox quod veritas est:
 magis sonus quod vox dicitur. Nec solus vox inimi-
 citias suas excruciat sed etiam factus: vt sequitur. Et
 qui oderunt te emulerunt caput. I. antyphi in glo
 sic & meba eius que sub illo capite capta sunt:
 vt ab ymo capite gubernant: efficiunt sanctos dei
 psequantur. C. Secundo ostendit glo ton huma-
 no generi adversant subungit. Sup psum tuum
 magnauerunt psum: vel aliter cogitauerunt in
 aliam viam ad eos decipiendū: in glo. sup illud
 vsa. 3. Popule meus qui beatus te dicunt ipsi te
 decipiunt. glo. Blandis verbis. C. Tertio ostendit
 de gloriam deo dei psequantur et subdit. Cogita-
 runt adversari sanctos eius. glo. Non solum
 mediocres sed etiam celestes viros. Vbi 1. Cor. in
 13. li. mox exponit illud Job. 16. Spernerunt sup
 me ora sua & reprobat et sic dicit. Illos sic p-
 reprobi in sancta ecclesia psequantur quos multum
 cupiunt et psequantur. I. Reprobi gratie se aliq
 de esse estum et cum vni pccatoque necant. Duo it
 de sanctos cogitant. Primo vt ipsos amittent.
 Debet. 1. Volant nos inimici nisi pcedere: dere
 dicitur nam delere. Secundo vt si non possint salte
 eorum sanam destruant apud boies: vt in eis fru-
 ctificandis possint. Ja. 1. Vnde dicitur per post
 nam apponit vos. Vnde ipsi blasphemant do-
 num nomen: quod innocenti sup vos: et id ipsum ad
 psumit deo pa. subitque dicitur. Venite. gl. Que
 rentes estis fecios. Displacant eos de gere: vel

de gentibus. glo. sine sint inter gentes. i. tollam
 eos de mundo: et pfectio antyphi. Quibus ad
 sedm subdit: non memoret nomen illi vira vt. s.
 nomen eorum in fama non deatur. eoz. i. qui se dicit
 vire et illi: vt glo. dicit. ppor psum. i. sanctos
 expulsiōe de mundo perim antiquis p violentiā
 pcurare conati sit. Vn apud ad ro. 3. in pte illud
 ps. cōpici dicit. Propter te mortificamur tota
 die etiam sanam sunt oues occisio. Sed nō
 boeidi pueri boies salutis psum atquepant dicit
 ad religiosos specialit q verbo & exēplo fructifica-
 re pnt pfectionē pntentis: volētes quedā astrue-
 re p que eoz statatotali destruit & reddat vni-
 um onerosus & vitupabilis subtrahēdo eis spū
 lia solatia & copulata onera impōnentis. Primo
 eni eis pposse iudicū & doctrinā auferre conant.
 vt sic aduersarij veritatem resistere nō possint:
 nec in scriptura solentem spū imitare. i. hoc est
 alius phylisino. i. re. 13. Cantat phylisius ne
 forte faceret hebrei gladiū aut laucei: quod gl.
 exponit de phyliside studij lra. & hoc pntus Juliano
 apostata inchoant: vt eodēthca testat by-
 stonia. Secundo pfero studentes eos pposse eccle-
 dando: vt p hoc sancto vira veniat in contemptū
 Apoc. 13. Vte quos possit emere aut videri nūq
 by character: aut nomen behe: eoz. i. in aliter p-
 nendo. Tertio pfero pditionem & pfectionem
 andictū qbus in populo fructificandis impediunt nē
 i. 1. Cor. 1. Prohibētes nos gentibus loqui vt sal-
 ue fiant. Quarto ad labes manū eius cōpōllunt
 vt sic gramati & in sanis redū habeat. i. in p-
 dicit impediunt fm psum pharisaus dicentis. Et ro. 1.
 Ecce populus illos: isti nullus & fortis nobis est.
 Venire supstet opprimant eoz. i. pposuit
 itaq; eis magistrōs opoz. glo. Phario significat
 sabulū q lra & latere ponit grammatū nūq: ser-
 uatam. i. iudicū & terram opia. Quarto vitupe-
 rant eoz pfectionē & blasphemant. i. paugentem
 in iudicium. i. pe. 1. Vnde sequunt eoz lam-
 as p quos vira vitatis blasphemant. i. bona opa
 fm gl. Sexto eis vitiū & elemosinas vni vire
 bant subtrahit vt pnt. In tertia cano. Jo. Et qua
 si ista nō sufficiat et gl. q hospitalitate distinet:
 nec ipse fratres suscipit: glo. indigētes & eos qui
 suscipit pber. C. Nec impediunt eoz humani-
 tatem. Secundo sanam sanos pnti muni-
 aboli nitant eoz: vt inire: vt nō solū p se apud
 pntes sanctos dei infamēt verbo: sed etiam per
 vniuersū orbē dirigit. Dicit. 21. In pbus istis
 egressa est pollutio sup eoz terrā. glo. Ille. Hoc
 vitiū reitum oneroso aduersarij eos q pntes plene
 in dario: & frandulatus pnti in orbē dirigit:
 & aures audientū polluit. Non. u. sufficit eis nisi
 quitatē ppor. 13. denotare vel primos ledere: & vi-
 scem edicit p totū orbē conant infamare & vi-

q; blasphemias se minare. **P**redicto q; agit mali-
giantia iniqua; opponere infidelitas hoc oculis
pcedamus. **C** **P**rimo. n. ostendimus qd fit religio
e in quo pfectio religionis consistat: q; cogitatio
intentione p religiose est videt. **C** **S**ecundo ostendit
ea quibus religiose opponere nitunt: frivola et
nulla esse. **C** **T**ertio monstrabitur q; ea q; ad reli-
giosam infantiam profertur: nequiter propo-
nunt.

Quid sit religio: in quo consistat religionis pfe-
ctio. **CA. I.**

V **T**ant religiois nrm cognoscere valeamus
huius nota originis usuramus. **H**o-
mines igit religionis: vt Aug. in li. de vera rel. in-
nuere vlt: a religido sumpti est. **I**llud aut ppeti-
gam d: qd ita vni astruig q; et ad alia diuer-
di libertas tollat: s; religio iterat ligantem im-
ponere ostendit ad illud ab qua ligari cu pmo co-
munitus fuerat: ab eo dillare incipit: q; obire
atura pmo in deo emittit q; in seipso: a deo pcessit
quodimodo ab eo dillare incipit s; fm editus p
creatione: no ronalis creatura ad ipm deo d; reli-
gari cui pmo pmoera fuerat etia ante ipm eor: vt se
ad loca vni exiret summa reuert: s; eor. i. e. ideo
Aug. dicit in li. de vera rel. **R**eliger no a religio
vni opotenti deo: s; in glo. **R**o. n. sup illud et
ipso e p seipm et. **I**psa aut religio qua d; deo h
gatur e p fide. vt d; h dch. ij. **A**ccendentes ad deus
q; credere qd: huius fidei pfectio laetia est: q;
causa deo pcedit quasi recognoscens deo est pncipi-
um. **E**ta religio pmo pncipalr latram significat
que deo cultum exhibet in vere fidei pfectio-
nem: hoc e quod Aug. dicit. i. de ci. deo: q; reli-
gio no quali bet: s; dei cultu significare vt: s; m d
Tullius religionem diffusiuir in vcti rethorica di-
cens. **R**eligio est que sapientia cuius nre qua dimi-
nam vocat etia certum aliq; offert. **E**t sic pmo e
pncipalr ad veram religionem pnerre noscunt que-
cumq; ad fide integ; pnerit: e ad debitas laetie
ferunt. **S**ed scdo ad religionem pnerre noscunt
illa oia in quibus possumus seruitiu dei exhibet: q;
vt Aug. dicit in ead. deo colit ad solm fide: sed
spe e charitate: vt sic oia charitat opa religionis
esse dicunt. **U**l Ja. i. **R**eligio munda e imacula
ta apud deo e psum hoc e: vltare pupillos: e vt
dicit in tribulatioe eor et. **E**t his q; p bapti e
religionis acceptio: vna fm su nois pama insti-
tuta est: fm q; aliq; deo se ligat p fide ad debitas
cultu: s; se glibet ipian religionis fide pncipca in
baptismo abrenuicis surbare e oibus pompif
cia. **S**ed apud aliq; ad aliqua charitatis opa se
obligat qbus spialr deo seruaf abrenuicis fe-
cularibus: s; b modo religionis noie ad pta vni-
unt. **C**haritas aut deo debent obsequium reddere
sua actus vite actus e pncipalr. **I**n actib; q; d;

actus vite diuersimode fm vltima officia iban-
tatis: que pncipis impendunt: e id sunt aliquere-
giones institute ad vacand; deo q; pncipalr
est religio monastica e b dicitur: aliq; alic ad
mendam deo in m dicit fide q; actio: sicut illor
q; ad b deo se dedit: vltimr mos suscipit: cap-
noer dicitur e alia mltitudo opa exequant.
Nec aliq; opus mltitudo e ad em? creatio-
nem religiois infini no possit: si ad fit bacteri
nra. **S**icut aut in baptismo quo h; q; fidei religio
est deo legal pot; mortuata p voti religionis no
soli pot; s; deo mltitudo: vt soli deo vniat in illo
ope in quo se deo mltitudo deo vniat fide: q; fide
p pnti vite totalr ita q; occupand; seculi rfi mi-
talitudo impedit. i. ad 2 by. i. **N**emo mltitudo
implicat fe negotio secularibus: e id p religiose vo-
tari abrenuicaf illis qbus human; dno maxime
occupari pntur: e a dno obsequio ipdantur
rum pncipi e pncipalr e pncipi. i. ad col. 7. **H**oc
aut vos sine sollicitudine est sine vno e solli-
tudine est q; b; sunt quo placeat deo. **Q**ui aut cum
voto e sollicit; est q; sunt m dno q; ob accat vno
e dicitur. **S**ed m e sollicitudo diuina e terrana.
Ed ar. ij. **S**ollicitudo b; sol; e fallacia diuina
suffocare vbi sine fructu efficit. **U**l dicit q; li.
i. **S**up illud qd aut in spm occidit et. **D**icit et
delectare vide aut finit possit sol; sunt ipse
cu aculeis curat mtes eor: p dicit que am d;
nunt e sollicit; seruaf. **T**ertio aut pncipi voluit:
q; q; vte voluitur e arbitri sollicitudo: b; de se
vite gubernatione: id nobis pnt: vt n; hant
depositione diuine p dicit pntes m. i. pe. q.
Dem sollicitudo e vultu pntes in est: q; ipi
cura est de vobis. pnt. 3. **I**l abe h dicit in dno et
toto corde meo: me intm in p dicitur tue: e m d;
q; plecta e religio triplici voto pfecta. i. voto casti-
tatis q; abrenuicaf singula voto paupertatis
q; abrenuicaf diuinit: voto obedientie q; ab
renuicaf pncipi voluntati. **P**er bet aut tria vota
h; deo seruatiu offert de oibus bonis; votu q;
dem castitatis in sacrificiu deo offerre corpus p
pncipi: de quo ro. i. dicit apus. **E**t h; b; corp;
vtrabothis vultu: p vota aut paupertatis obla-
tionem deo facit de ceteris b; bonis: de quo ro.
ij. **O**bligati mei obtinno accepta fuerit ierolim;
mus fuerit. **P**er vota aut obedientie sacrificiu deo
spis offerre: de quo in ps. **S**acrificiu deo pnt
pntulatio est. **N**ec solm sacrificiu p bec tria deo
offerit: s; holocaustu qd erat in lege acceptissimu
Ul **U**er. in. 8. omes. i. pnt sup e se. **C**um q;
vni aliq; deo vnoere aliq; ad vnoer sacrificiu
est. **C**u vo et qd by: et qd vni: et qd signi opot;
in deo vnoere holocaustu e: e sic religio scdo mo
accepta in b; q; sacrificiu deo offert pmo modo e
ligiois institut. **Q**ui aut quid; modo vultu

esse magistri. Sed vnam religiosorum collegia est vna eadē in vno religiosorum collegio nō debet esse plures magistri. Item dicitur ad Rom. 7. hī enī. 7. q. 1. In apibus p̄ncipes ē vna: quia eadē ne literatō vna sequatur: v. l. Vnus gubernator: in navi: in domo vna dñs: g. et in vno collegio re religiosorum nō b̄s esse nisi vna mag. Itē enī sūt multa religiosorum collegia: vna collegiū b̄t p̄p̄ reo: q̄ vna doctō: sequeret tanta multiplicatio religiosorum doctō: q̄ scilicet magistri erūderent p̄pter auditō: p̄m̄eratē: sp̄cipue eus: aposte at in vno studio et d̄terminatū vniūq̄ magistorum ne et doctō: multitudine doctrina sacra veniat in p̄cipum. C. Idūdo alit̄ error affortescit: eam in cr̄itium sententiā imitant. Et s. n. cr̄itium p̄fectūdo: vt q̄ in medio vitas nō p̄tē p̄sistere: vniū errorē d̄clinatō in p̄m̄ d̄clatant. Sic euitans d̄uisionē cr̄itice quas Irius introdit in p̄fessionem p̄nōaz: Sabellius d̄clinatit sicut dicit Aug. Sic enī Sabellus d̄clinatō d̄uisionem p̄nōaz in t̄pō q̄nā Nestorius assererat: conp̄sionem n̄m̄m̄ in t̄pō p̄sentit̄ dicit Doctō? Idem enī p̄ de pellagio et manicheis: de mult̄ aliis hereticis: p̄ter q̄ d̄l. 1. T̄br. 3. Dolos eos: rupi n̄m̄e rep̄soli circa s̄ d̄ glo. et namq̄ in fide q̄ in circuitu imp̄ ambulat in medio nō s̄idētes sūt q̄ quōsdam quosdam religiosorum p̄sumptō r̄m̄ error: q̄ et v̄ ip̄o q̄ monachi erant de his vna p̄sumit̄e ante p̄p̄ia sibi doctōdi offiū: v̄t̄p̄a bant: in hoc p̄t̄ eccl̄astica turbabat: vt h̄. is. q. 1. Quidā monachi n̄b̄l̄ b̄t̄e sibi im̄ctas a p̄p̄io ebo veniunt ad ciuitatē p̄nt̄m̄ p̄p̄olitanā: et in ea p̄urbationē manglariatē eccl̄asticē inferit q̄ enī plenius in eccl̄astica narrat̄ h̄ystoria: quorū p̄sumptiō: cō sancti patres conari sūt reprimere cōsibus et doctōis. Et cum autē dicitis quidam p̄neri n̄i t̄p̄o abutunt̄: ea in doctō arḡ ista biles dep̄sant̄: cō sicut et ceteras scripturas ad sū am̄ ip̄oam̄ p̄ditionē: vt d̄l. 1. p̄. v̄m̄. inb̄ q̄ in p̄m̄m̄ errorē labant̄ asserēt̄ q̄ n̄b̄uz religiosorum doctōis offiū extorere vt suscipere: q̄ nō b̄s et intang. Quod quidē falsus esse p̄mo ostēditur: postmodū ad eorū p̄b̄t̄es n̄dentes. P̄m̄o q̄ in d̄n̄cat̄ d̄ic. auctas ad Rom. que h̄. is. q. 1. Sic vna in monasterio vt dicitur esse in vna m̄l̄ t̄p̄e dicit̄ eorū postmodū doctō. Item ad eundem in ea sequēt̄. si clericus v̄tinil̄r d̄fendit̄ d̄ic̄as q̄ p̄p̄ia docere. Et q̄m̄a accipi s̄t q̄ monachi poss̄ ne suscip̄e doctōdi offiū. Idoc idē ostēd̄t̄ er̄p̄to s̄m̄et̄ q̄ in religione v̄nd̄t̄ doctōerit̄: sicut p̄ de Greg. in an̄tenog et monachus est p̄nt̄m̄ op̄o: est ad d̄n̄cat̄: vt sacra scripturā ibi doceret: v̄ eccl̄astica narrat̄ h̄ystoria. Idoc enī p̄ de Damasceno q̄ cō monachō: d̄t̄ scolaris doctō nō s̄t in sacra scripturā: s̄ enī in liber lib̄

artibus: vt patet in libro de miraculis beate virginis. Item enī in p̄logo bibit̄: s̄ monachō: s̄t d̄octrina sacre scripture p̄m̄t̄r paulino monacho. s̄ q̄ enī doceret. Sic enī ad studium sacre scripture vocat̄. De illis enī legit̄ q̄ postq̄ monasterium s̄m̄it̄ in quo cepit̄ v̄t̄re: s̄m̄ regulā sanctis ap̄ta instituit̄: scribent̄ libros et doctōis indoctos. Idoc enī p̄ de aliis er̄dit̄ doctōis? s̄ Greg. Bassio: q̄m̄. et alijs n̄m̄is q̄ religiosi fuerunt: et p̄cip̄m̄ eccl̄e doctōis. Idoc enī rōbus ostēdere facile ē. Doctrina. n. sacre scripture: oibus cōp̄ob̄at̄: acta. i. cepit̄ ibi sacre et doctō. glo. q̄ cepit̄ sacre et doctōe bonū doctō: s̄m̄m̄ ut qui q̄ docet facit. Doctrina autē eccl̄astica nō s̄t̄m̄ p̄cepta: s̄ s̄ p̄p̄ia ostēdit̄. Cōuenientissime q̄ doctōis eccl̄astica docet̄ quid nō s̄t̄ p̄cepta: s̄ enī p̄p̄ia s̄m̄m̄ cōm̄m̄m̄ in v̄n̄ religio. Itē quā mouit̄ aliam v̄t̄e: ad illis op̄ibus d̄clat̄ q̄ illi v̄t̄e cōgruunt: q̄ v̄t̄re incipit̄ aliqua v̄t̄a illa op̄a t̄m̄ sibi s̄m̄t̄ maxime p̄uic̄ina que illi b̄t̄ p̄cip̄m̄. Vn̄ d̄yo. 1. c. eccl̄. lerar. ostēd̄t̄ q̄ ab ip̄m̄m̄ p̄ q̄ h̄ d̄m̄m̄ v̄t̄i accipit̄ nō p̄t̄ extorere d̄uinas op̄atōes: q̄ sicut ip̄e dicit̄: ap̄ p̄m̄ em̄t̄re: et d̄clat̄ op̄ari. Sed religiosi p̄ v̄t̄u religiois sc̄d̄m̄ m̄m̄ deo v̄t̄it̄: q̄ p̄ hoc q̄ religiosi s̄ cōnt̄rdictiō sibi op̄atione scolaris: cōt̄ m̄t̄at̄ d̄ic̄: et alia negociosa. Non autē actōes d̄uine que s̄ b̄lem̄ in deo v̄nd̄m̄ n̄q̄ runt. T̄ alie autē cō d̄uinas op̄atione que s̄m̄ v̄t̄m̄ namq̄. Non mouit̄ laudabunt̄ re d̄ic̄: h̄. is. q. 1. v̄t̄m̄ v̄t̄. Et ita religiosi p̄ v̄t̄u religiois et doctōis officio nō c̄t̄nd̄m̄. Doctōis illi maxime s̄m̄t̄ v̄d̄m̄ et docendū q̄ maxime d̄m̄m̄ p̄ cōt̄m̄pt̄ionē cape p̄it̄: vt Greg. in d̄m̄m̄. Quidē cōp̄lantes s̄rb̄bit̄ q̄ mod̄ occupat̄ er̄p̄ r̄m̄os loquēt̄es r̄fendūt̄: s̄ ad vacandū p̄p̄t̄ionē s̄cipue religiosi sūt depurandū: per b̄p̄m̄ religiois reddunt̄ magis ad docendū v̄d̄m̄ q̄ p̄d̄m̄. Item richardus est d̄icere: q̄ et b̄ alijs doctōis r̄fessat̄ p̄ q̄ magis q̄m̄ ad vacandū studio et doctōine reddat̄: sicut r̄d̄ic̄m̄ est q̄ a currendo imp̄d̄m̄ et imp̄d̄m̄ d̄ic̄m̄ cur̄m̄ r̄m̄ Sed religiosi p̄ t̄p̄lex v̄t̄t̄ r̄liquēt̄ illi q̄m̄ ams in maxime n̄getat̄: vt et p̄ d̄ic̄m̄ p̄ q̄ d̄m̄ maxime docere et studere cōp̄t̄. et c. 38. Exp̄m̄ glo. d̄m̄m̄ scribe in tabulis cordis. i. d̄ic̄m̄ t̄p̄ vacancie: et qui immoatur acta: p̄cip̄m̄ s̄cip̄m̄ Item p̄cip̄m̄ t̄p̄i maxime op̄at̄ notat̄: s̄m̄ p̄m̄m̄ h̄c: vt p̄ p̄ d̄ic̄m̄ in p̄lo. p̄cip̄m̄ q̄m̄ q̄m̄m̄ sup̄ d̄ic̄m̄. Et nos? s̄m̄o et p̄cip̄m̄ n̄ b̄m̄m̄ d̄uinas: nec oblatas dignamur accip̄e: ita et illi nouerunt ad posse nouēta scripturam. Et cum inuēdo habere d̄m̄m̄. Et h̄c autē d̄ic̄t̄ docere qui nouēta habent̄ scripturā: q̄ religiosi q̄ paup̄erant̄ p̄t̄ent̄ maxime cōmp̄t̄ doctō

Item sicut supra pbatum est ad quodlibet opus misericordie et cunctis pde aliqua religio infirmis docere est actus misericordie. Unde iter elemosinas spuales copulat: ergo pde aliqua religio infirmis spualiter ad docendum. Cetera magis remota videt a religionis pposito corporalis militia que corporalibus armis exercet qz militia spualis que videtur armis spualibus. s. sacris documentis ad errois impugnatione de quibus dicit. 1. ad Corin. 1. Armamilitie nostre no sunt carnalia s. Sed religionis alique pvide in tutelam ecclesie ab hostibus corporalibus. Quis non desint ecclesie principes seculares qui et officio ecclesiam defendere debent: ergo e salubriter instituta sunt alique religiones ad docendum: vt sic p eorum doctrinas ecclesia ab hostibus defendat: qz utriusqz etiam sint alij ad quos pnter hoc modo ecclesiam defendere. Item qui ydoneus est ad hoc vt possit assumi ad id quod maius est et in quo aliud includit: ydoneus debet reparari ad id quod maius est: quod in maiori includit. Sed religio etiam si religio eius no fit ad docendum instituta potest assumi ad pationis officij: vt p de monachis p multa capitula. is. q. 1. Cum ergo pationis officij fit maior qz officij doctoris: quod magistri legentes in scolis exercet: e tñ pationis officij simul habeat etia doctrina adinstructam: non debet incoueniens reparari si monachus auctoritate eius ad que spectat ad predicta doctrine officij assignatur. Item minores boni p maiora interuati possunt: vt dicit glo. sup illud Luce. 9. Tu aut vad e hinc iusca regni dei. Sed boni commone pferunt bono puato. Cum ergo monachus in claustro ordinatus seruatis puato bono insitit. s. h. fac saluta: doctrine anteqz officij quo plurimum erudunt in ebo bonum totius ecclesie redundet no est incoueniens si monachus extra claustrum viuat ad doctrine officij assumptus de licetia eius ad que spectat. Nec valet qd dicitur qd hoc possit fieri quando necessitas inuenit et que nuc no apparet cum magistroru seculariu iam copia habeat. qz vtilitas eoru no solu debet pcurari: vt fit quo cuiusqz modo: sed vt fit optimo modo quo fieri potest quanto aut doctores magis multiplicant: tanto vtilitas eoru que ex doctrina poeunt: magis crescat: qz vni manifesta: quod alteri inuidi notu est. Propter quod dicit sup. 6. Multitudo aut sapientum famitas est orbis terrarum. Quo solo dicitur dicitur dicitur. n. Quis tribuat: vt omis ppos ppheter. glo. fidelis p dicatee operat si fieri valet: vt veritate qz solus loqui no sufficit: oia cumqz s. nent. e infra. p ppheta re omes voluit qui boni quod habuit no inuidit Item casid est verbo pcedente: e scripto absten-

tes docere: vt habet. 1. Corin. 1. Quales sumus verbo per epistolas absentes: tales e presentes. Sed nullus dubitat quin religiosi possit docere absentes scripto cum oia armari a plena inuentia tur operibus suis libris quos religiosi fecerut ad ecclesie instructione: ergo e presentes pot verbo docere. Cetera aut que in ceterarum opponuntur facile est solvere. Quod enim pmo dicitur esse dñi psum de vitando in magistratu: patet multipliciter esse falsum. Primo: qz superogationes de quibus dicitur dicitur Luce. 1. Et quocumqz superogaueris: ego cum rediero reddas tibi. Quod glo. de superogatione dicitur quom exposit. Unde abstinere ab illis actibus quibus excellens debet per pmissis: sub psum cadere no pot. Doctoribus aut debet pmissis excellere: sicut e virginibus. s. Aureola: vt patet Danielis. 11. Qui ad iusticias erudunt multos glo. verbo e exemplo quasi stetit in ppetuas eternitates. Sicut ergo incoueniens est dicere qz declinare virginitate e martyrius sub psum cadere: ita incoueniens est dicere qz abstinere ab actu docendi sub dicitur cadat. Item dicitur dicitur esse de eo quod ceterarum dicitur: vt pceptis docere cadit sub pcepto: vt sub dicitur: vt patet dicitur. vlti. Euntis docere ois gentes s. Pauli. vlti. Vos qui spirituales estis: eadmi infirmis in spu leuatis. Non ergo de no docendo pot esse psum. Item dicitur que dea ppositi immediate ab aplos observari voluit: vt eoru eum pio alij ad obseruanda dicitur p uocent: s. de Pauli. i. Corin. 7. Consilium de virginitate p ponere dixit. Volo omnes homines esse sicut me ipsum. Ideo obseruatio huius quod dicitur consilium. s. abstinere a docendo ad aplos no pntebat cu ipsi ad docendum in vniuersum obe mitterent. Nonqz abstinere a docendo sub psum cadit. Nec pot dicit qz sub psum cadat abstinere ab his que ad solentate docendi pnter: qz ea qz ad solentate docendi pnter: no sunt cu claudis: ealibus. n. e. ut ab oibus vitanda: qz quilibet tenet clarior: vt taret: sed sunt ordinata ad auctoritate officij ostendendi: Ideo sicut pfectioni mbi dicitur si faceris dicitur supra dicitur dicitur: s. scribis omnes vtilibus ita no oblat pfectioni: siquis magistralibus vtilibus vtar. Et hoc est quod dicit quod glo. sup illud dicitur. 13. amant primos reuocibus. e dicitur glos inquit pmos sedere no vtar: s. e. arguit qui de habitata vno habita appetunt. Adhuc est magis ridiculu dicere qz e si abstinere a docendo sub psum non cadat: abstinere tñ a magistratu noie sub psum cadit. Non. n. pot esse pceptus vel psum de eo quod no est in nobis: sed in alio. In nobis quide est docere vni no docere: de quo non esse psum pbatu est: s. docere atqz magistro

Contra impugnantes

religionem

vocari non est in uobis sed in eis qui sic nos nominant. Non ergo potest sub pñlio cadere ut nō vocetur magistri. Item cō; uolū sint impoſita ad ſignificandū reo: nō habentur ē docere q̄ nōm̄ ſit p̄ bibulum cum res nō ſit interdcta. Item pñliū obſeruationē mātriat ad ep̄lo q̄ p̄mittit quōd nēdicitur ad alioe p̄mittit. Magistri ergo nōm̄ nullo pñlio eſt interdctū cum ip̄i ap̄li ſcrip̄to in a gūſto ē docetores nōauerunt. 1. Th̄. 1. Clericatē dico nō memoro: doctores gēniti in ſide et ueritate 1. Th̄. 1. In quo poſitus ſum ego p̄dicato: et ap̄li et magiſter gēritus. Reſtat ergo diſtinctio q̄ b̄ q̄ d̄is dicitur: nolite uocari Rabund ſit pñliū ſed p̄ cepim: ad q̄ oēs tenent: nec p̄ b̄ eſt actus docendi et magiſterij nōm̄: ſ; ambatio magiſterij: ut cum ſub iungit nec magiſtri gl̄. nec appetit uocari: nec quēlibet appetit interdicit ſ; in eodē natum ut ex gl̄. p̄m̄ in dicta apparet: et b̄ etiā q̄ de inordinato appetitū p̄nōficō p̄m̄ ſeruat diſtinctio. Nam p̄o uocabitur et. Potēti t̄i alit̄ intelligi ſm̄ gl̄. ut etiam et circūſtātia ſit patet. Etiam. n. d̄is p̄ b̄ b̄ b̄ idem parte nomen ac magiſtri: uisus eſt pater noſter qui eōm̄ ceteris et qui magiſter noſter uisus eſt ip̄s. Deus. n. ut gl̄. dicit ibidē: et pater et magiſter nā dicit. Homo it̄ dicit in diſtincta p̄ b̄ magiſter maſterio. P̄o b̄ b̄ b̄ ergo d̄is nō auctoritas uite naturalis ſeu ſp̄ſūalis: aut etiā ſapientie aliquid homini attribuitur. Cū dicit gl̄. Uos aut̄ nolite uocari magiſtri: ac que uos debent uobis p̄m̄ ſum̄: alioe uob̄ uocentur: ne diuini bonitatem uobis deſeratis. Unde in alia gl̄. dicit q̄ pater uocatus eſt aliq̄ ut bono: etiam deſerit: ad ut auctor uite habeatur. Magiſter et p̄ſoſio ueri magiſtri r̄s: ſ; eōm̄ nunciat: et p̄reſeruita eius a quo nō ſunt honoratur. Sic ergo patet q̄ d̄is nō p̄ b̄ b̄ ſimpliciter nec p̄cepto: nec p̄ ſilio nōm̄ patris aut magiſtri. Alias q̄ſo ſanci patres ſuſtinuiſſent ut illi q̄ poſſunt maſterio abbatē. i. patres uocarent d̄is etiam ip̄i uicarius qui debet eſt p̄ſentio exemplū papa. i. pater dicitur. Auguſtinus etiā ſ; d̄is. ep̄o q̄ b̄ aſertibus papa. i. patres ſre quenter noiant. Etiam ſum̄: et ergo dicere q̄ b̄ quod dicit nolite uocari: b̄ b̄ ſum̄. Dato it̄ q̄ ſit pñlium nō ſiquis q̄ eſt p̄ſerctio ad ſum̄ eſt ſum̄ tenent. Non. n. qm̄ ſtatū p̄ſerctioe p̄ſerctio ad ſum̄ tenent pñliū ſed ad eōm̄ ad que ex uoto ſe obligant: alioe ap̄li quā ſtatū p̄ſerctioe erant tenent: ad hanc ſuperrogati oē quā p̄ſerctio faciebant ut nō acciperent ſi pen̄ dia ab eccleſia quibus p̄dicab̄: et p̄dicabant: cū b̄ nō obſeruant: ut p̄ 1. Coem. 9. Dequeret etiā ex b̄ religioſi p̄ſerctio ſi eſt ad eōm̄ ſuperrogari: et oia pñlia tenent. Et nōq̄. n. vna ſuperrogari: oēs ſuperrogare tenent: et ſic inter eōs nulla diſtin-

ctio remaneret q̄ eſt in d̄uſione. Non ergo ad oia pñlia p̄ſerctio tenent: ſed ſolū ad ea que ſ; obſeruant. Et etiā ſc̄o obſeruant q̄ monachos nō docent: ſed p̄ſerctioe b̄ eſt ſit p̄ cis nō ſunt. Ibi enim d̄is. oē d̄is q̄ monacho et boc q̄ monachos d̄is p̄ſerctio p̄ſerctio agere nō docere: ſed ſi ſibi uſurpabant: de ḡus ſeruitus q̄ et hoc ip̄e q̄ monachi erant docere uolēbat: ut in d̄is eſt d̄is q̄ monachos et hoc q̄ eſt nō d̄is nō abſi ḡur ad docendū. Et c. n. d̄is. Inductioe in epla ſ; Uigilantiū. Non aut̄ ſiquis ſ; monachus nō habeat oſſi docendū q̄ accipit nō poſſit ſit nō ſiquis ſ; ſubditioe nō habeat oſſi legendi euangelij q̄ ad hoc oſſi aſſum̄ nō poſſit. et hoc eſt q̄ d̄is dicit. is. q. 1. ſup̄ cruci. Quid ergo d̄is. diſtinguere inter p̄ſerctioe monachos et p̄ſerctioe clericos: eſt d̄is q̄ euag. et p̄ſerctioe officij pueniat. Aliud. n. puenit cuiq̄ ex eo q̄ monachus eſt: aliud ex eo q̄ clericus eſt. Et cō q̄ monachos eſt: et alioe p̄ſerctioe deſerctioe b̄ oſſi: et eōm̄ d̄is eſt docendi et p̄ſerctioe p̄ſerctio. Et quo eōm̄ p̄ſerctioe reſerctioe abſerctioe caput ſit p̄ſerctioe in quo d̄is una loquit̄ in ſila q̄ne de doctrina p̄ſerctioe q̄ ad p̄ſerctioe p̄ſerctioe nō aſerctioe doctrina ſerctioe ſerctioe ſerctioe nō multū in d̄is. Cū uocob̄ ſerctioe p̄ſerctioe in equuſco. Item dato q̄ monacho docere nō licet nō ſiquis q̄ canonici regularē nō licet docere: cū canonici regularē inter clericos p̄ſerctioe de ḡus ſerctioe. In ſerctioe de eōm̄ vna clericos b̄. 1. q. 1. nemo. Qui habuerit p̄ſerctioe uolent̄: et de p̄ſerctioe uiuere: p̄ſerctioe ut d̄is nō uicarius manebit: nec clericus erit. Et cō: op̄ q̄ illi qui ſub beato Auguſtino p̄ſerctioe uicarius clericos p̄ſerctioe. Quāms̄ ſ; Aug. poſterius ceteris hoc generale interdctū q̄ fecerat uicarius clericos eſt: nā ſine p̄ſerctioe uicarius nō licet eſt: ut p̄ 1. c. certe ego ſum̄: q̄ne eadem. Et aut̄ obſerctioe q̄ canonici regularē et in ordinatū parit̄ conſerctioe aut̄ illigendū eſt in illis q̄ ſunt d̄is omni religioſi: ſicut uiuere ſine p̄ſerctioe abſerctioe a negotiatioibus et ab officio aduocati in cauſis et b̄ d̄is. Alias poſſent ſit condicere q̄ canonici regularē tenent abſerctioe a lineis indum̄ q̄ monachi ad hoc tenent. Et d̄is etiā ſerctioe ſ; ſ; religioſi docere quoy religio eſt ad ſerctioe etiā ſ; monachos nō licet: ſicut p̄ſerctioe licet a mis utiq̄ nō licet monachos. Et aut̄ tercio obſerctioe q̄ aſſum̄ere magiſterij oſſi eſt p̄ſerctioe religioſi: p̄ſerctioe multū eſt ſerctioe. Religioſi. n. p̄ſerctioe religioſi nō ſ; nō abſerctioe mundo ut rebus mundi ut nō poſſent ſ; mūdane uicari. mūdane actibus nō occupent. Cū ſ; ſunt in mundo uſum̄ reb̄ mundi utunt̄: et nō ſunt de mundo inq̄rum a mūdane actibus ſunt liberi. Cū

nō est d̄ votum eoz si vntat̄ diuitijs: v̄ etiā q̄ns
 delictijs: alia q̄ncūq; p̄ctiois comedere: mox
 taliter peccat̄ qd̄ nō est dicendum. Cū nō est d̄
 votum eoz si q̄ns honoribus vntat̄. Item m̄-
 do f̄m q; ibi accipit̄ nō solū religioſis etiam oēs
 bonos abſtinentare tenent: qd̄ p̄ter hoc q; ſupra
 p̄mittit Joines. Dicitur dicitur mundi nō ē
 gloria patris in eo: q̄nt̄ de quod est in mundo rē. gl.
 Omnes dilectores mundi nō h̄bēt nifi b̄ria
 q̄mbus oia victor genera cōp̄cedunt. Cū nō p̄
 q; ad mundū decant̄ ibi p̄tinere nō dicitur e deli-
 tie ſimplr: ſ; inordinat̄ appetit̄ eaz: e ſic nō ſolū
 religioſis: ſ; etiā obſa interdicunt̄ nō quidē bonos:
 ſ; abſtino honoris: gl. Ibi ſup̄bis v̄te. i. oīs ambi-
 tio ſeculi. Item dato q; honor ſimplr ad mundū
 p̄tinere intelligat̄: nō tū hoc p̄t̄ dici de quolibet
 bono: ſed de bono qui p̄ſit̄ in rebus mūda-
 nis. Non. n. p̄t̄ dici q; honor ſacerdotis p̄tinet
 ad mundū: e ſi; nec bono magiſteri: cū doctri-
 na quā p̄ſequit̄ talis honor ſit de ſp̄alibus bonis
 ſicut ē religioſi nō abſtinentat̄ p̄ voti ſacerdotio
 ita nec magiſterio. Item b̄ fallim̄ q; magiſterio
 ſit honor. Et ſi. n. offici cui debet honor. Dato etiā
 q; religioſi cuiſlibet bono: abſtinentat̄: nō h̄
 abſtinentat̄ erūt eis quibus debet bono: alia
 renūciat̄ ſent opibus virtutū. Honor. n. ſm̄ p̄s
 in p̄no et b̄. et p̄m̄is v̄ntis. Nec p̄ter b̄ aliq; d̄
 abſtinere a magiſterio: q; de alio: aliquos in
 ſtato honoro magiſteri d̄cipit: ſicut nec a bonis
 opibus: q; Mag. dicit. Sup̄bia etiā bonis opibus
 inſidiat̄ v̄t perent̄: Ad illud aut̄ q; quarto obij-
 ciunt̄ q; religioſi p̄ſent̄ p̄ſectam humilitate: di-
 cendū qd̄ est fallim̄. Non. n. vult̄ humilitate:
 ſed obedentiā. Idumilitate. n. ſub voto nō cadit: ſi
 cut nec alie virtutes cū actus virtutū ſint neceſſi-
 ſatis: q; ſunt in p̄cepto: votus aut̄ est de eo qd̄ est
 voluntariū. Similr etiā nec p̄ſectio humilitatis
 ſub voto cadere p̄t̄: ſicut nec p̄ſectio caritatis:
 cum p̄ſectio virtutis nō ſit ex noſtro arbitrio: ſed
 ex dei munere. Dato aut̄ q; ad p̄ſectā humilitatē
 tenent̄: nō ſequit̄ q; nō poſſent̄ aliq; bono
 bono pot̄: ſicut nō p̄t̄ poſſidere diuitias: p̄pter
 b̄ q; p̄ſent̄ ſummā paupertatem: q; poſſidere di-
 vitias paupertatē opponit̄ nō aut̄ p̄t̄ abſtinentare
 opponit̄ humilitatē ſ; in bono: b̄ loquunt̄ et
 tollere. Cū v̄t̄ ber. dicit̄ in li. de oſtendat̄. H̄
 la ſi d̄ d̄ d̄ d̄ gēma humilitate. Et in om̄i ſim̄
 p̄ſectio. Quo. n. ceteris ceteris eō humilitate ap-
 paret̄ illuſtrio: e ſeip̄o: e eccl. 3. v̄. Quanto magi-
 ca humilia te in oibus. Quo. n. vult̄ dicere q;
 Ceter. q; aliquid de p̄ſectio humilitatis deperit̄
 r̄t: ad ſummū apicē eccliaſticū bono: p̄mor
 est. Pater et̄ et̄ et̄ et̄ magiſterio nō est oīo.
 e ſic nō illa p̄t̄ n̄b̄ v̄t̄. Ad id qd̄ ḡt̄e obij-
 ciunt̄ dicendū q; D̄o. diſtinguit̄ mō achos d̄ dia-

conos p̄ct̄ r̄t̄ r̄t̄ e p̄os. Pater etiā q; loquit̄
 de monacho q; clerico nō erat t̄pe ecclie p̄m̄it̄
 v̄t̄ p̄. as. q. i. ſup̄io. Cōd̄d̄as v̄t̄ ad ip̄o cuſt̄
 bu. ſolū e: Dicitur clerico nō ſuiſſe eccliaſtica
 t̄ntat̄ h̄ſt̄oia: e ſic nō p̄t̄ occludi p̄ voti D̄o. all
 quid de monacho q; ſunt epi v̄t̄ p̄ſi v̄t̄ d̄oim.
 P̄cedit etiā eoz nō e m̄to ſecl̄m̄ D̄o. Et
 cat. n. actione facta eccliaſtica ſacra bap̄tismus
 dicit̄ e purgationē e illuminationē: ſ; p̄firmationē
 e t̄t̄e t̄ntat̄ p̄ſectio: em: v̄t̄ p̄. in. 4. c. ec. 16.
 Et h̄c d̄ p̄d̄are nō h̄: niſi p̄dictis ordinibus. ſed
 docere in ſcolis nō ē de illis factis actibus de q;
 bus D̄o. loquit̄: alia nullus poſſet docere i ſco-
 lia: niſi eēt̄ d̄oconus v̄t̄ ſacerdos. Tres monachi
 clerici p̄t̄ p̄ficere corpus ip̄i: qd̄ nō niſi ſacerdo-
 tibus licet: q; multo fortius docendi v̄t̄ p̄t̄ off̄
 ad quod ſacer ordo nō requirit̄. Ad aliud quod
 ſexto obijciunt̄ q; nullus p̄t̄ eccliaſtica officio d̄
 ſeruire: in monaſtica regula ordinare p̄ſtere: e
 tra multo minus ſcoliaſticū intelligendū eſt nō
 de h̄is que ad ſubſtāntiam religionis p̄tinent̄: v̄t̄
 etiā p̄ apparatus ibi pater: q; h̄c bene ſeruire
 p̄t̄ eccliaſticis vacantes officiis ſed intelligitur
 q̄nt̄ ad alia obſeruantias: ſicut ſilicium e vi-
 gilia e b̄ndict̄: qd̄ etiā p̄ e b̄ qd̄ ſe quif in p̄dicto
 c. v̄t̄ p̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄
 n̄ h̄ſt̄oia eccliaſtica cogit̄ deſeruire. A quibus ob-
 ſeruitus regularis nō eſt in d̄oconis ſi aliq; abſi-
 neat: v̄t̄ v̄tilitatē eoz v̄t̄ act̄ docēdo ſicut p̄ in il-
 lis qui ad p̄latū officii aſſunt̄: cū e t̄ in clau-
 ſtris manent̄ in talib; q̄ns diſpenſant̄ acci-
 p̄ant̄ p̄ter aliquas cūm. Et ſec̄da alia religioſi
 ſunt q; in clauſtris ſuis manēt̄: d̄ſtrictōes ſui
 d̄ſt̄e ſeruant̄ ſcoliaſticū inſtant̄ officio qd̄ e i
 ſtutudē ſu ordinis habent. Ad illud qd̄. 7. obij-
 ciunt̄ dicendū q; ille ſe ſup̄er̄ d̄t̄ ſup̄ m̄ſurā ſuā:
 v̄t̄ p̄. gl. d̄ d̄ q; ſe extēdit̄ v̄tra q̄ d̄ p̄cedat. Ad
 h̄c aut̄ intelligit̄ p̄ſectam q; nulla lege p̄hibēt̄ ſi-
 uent̄. Cū ſi religioſus aliq; faciat qd̄ nō ſit ſibi
 regula ſua. p̄hibet̄ nō ſup̄er̄ d̄t̄ ſe ſup̄a m̄-
 ſuram: q̄nt̄ de illo faciendo in regula nulla mē-
 tio h̄t̄ alia nō licet̄ religioſo aliq;bus q; habet
 regulas latōes aſſumere ſubp̄ſectio v̄t̄ eō
 ſuetudines e ſtatuta qd̄ eſt d̄ ap̄m̄ ad p̄bil. 3. qui
 ea q; retro ſi obtinuit̄ ad ea q; ſi p̄oſe eēt̄ debet
 Et ſec̄da alia religioſi ſi qd̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄
 ſu ordinis h̄t̄ e p̄ q; d̄ eos d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄
 dar. Et aut̄ adiungit̄ q; in v̄no religioſo: collegio
 duo doctores eſt nō d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄
 eſt. Et n. religioſi nō ſunt min̄ h̄m̄l̄s q; ſec̄da:
 v̄t̄ ſup̄ q; r̄t̄ eſt: ſi d̄
 tio q; ſec̄d̄ari: Et ſec̄t̄ aut̄ ſm̄ poſitionē p̄e d̄ d̄ d̄ d̄
 q; nō maior: v̄t̄ pateret̄ toti v̄ni m̄m̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄
 religioſo v̄nt̄ d̄ ad magiſterium q; v̄ni ſec̄d̄ari
 q; ſingularit̄ p̄ ſe ſtudet̄ qui magiſter ſieri pot̄t̄ ſi

in studio proficiat. **C** Item hanc positionem pfecto studio in religiose impedit. Quia cum pugnant effi-
 tur qd; vt pba in 3. capit. dicit solutissim paginatoy-
 res esse videtur apud quosdam timidi in bonora
 nifores bonos anctos iudicet esse impedimentum
 ad studiu si ei magisteru liberabaf quod est stu-
 dentis poenu. **C** Item hoc reputaretur in penay
 nihilu aliquid si ei potest in studio pfectu magiste-
 rius denegaretur. Si ergo religiofus in magiste-
 rio esse quando plures alij impediatur et hoc ipfo q
 religiofus est puniet; hoc est punire hotes pba
 no qd iniquu est. **C** Ad prmo ergo qd inducit
 dicendum illa anctas no magis ad religiofos ge-
 net qd ad seculares. frater enim in nouo testio em-
 onet ipam appellatur vt per se patet. Quomodo et
 etia; p hunc collegij ecclesia dicit. Non tamē
 numer magioy interdicit per anctem pdicta;
 religiofus in secularib; q; vt augu. dicit. **C** Vult
 magistri dicitur q; cōmunita docet e multi docen-
 tes vnus magister sunt; sic pstrictas nō pira-
 linas doctoy pntet. **C** Vt magis sim istam pro-
 hibetur nō quilibet in dēfēret ad magisterij
 assumat sed dūferet e in scripturā edocti vt dicit
 gl. e docpantoy est. Et alia glo. dicit q nō erudi-
 tos in verbo fidei ad officio verbi remouet vt si
 impedit veros pdicatores. Et loquit de mag-
 gisterio qd cōperit pntans ecclesiaz. Probibet
 enim vt plurib; ecclesia aut plures vna ecclesie
 possit. vnde glo. In plurib; ecclesio aut plures
 in vna ecclesia ne vna esse magistri. i. potati;
 qui soli sunt ecclesiari magistri. Vd enim qui de ali
 quo collegio docet ecclesie magister est; hunc col-
 legio de quo est ecclesia dicit. **C** Ad scdm dcm
 q plures magistri qui sunt de vno collegio nō p-
 ssumt illi collegio sicut rector in manu vel pncipe
 in apibus sed sicut vniuersitatis pccet in sua scola.
 Vn per anctes; predicta nō pōt pbari qd in dēt
 sed scdm q in vna scola nō pōt esse plures mag-
 stri. **C** Ad tertiu dicit q per hoc q in vno reli-
 giofoy collegio multiplicatur plures magistri nō
 excluduntur seculares a doctrina; qm sunt multi a
 religiofoy collegia; q nō semper de quolibet reli-
 giofoy collegio inueniuntur plures ad docēdā do-
 net; sicut nec aliq a doctōdo impedit ppter hoc
 q de qualibet diocesi pōt esse tot magistri quot
 ad hoc inueniuntur digni rōne eadem. Et si enias
 multi inueniuntur idonei de vtriusq; essent magi-
 idonei pdigendi sine religiofi sine secularis sine
 psonay acceptōe. **C** Nec tamē eum aliquid ne
 doctoy sacra scriptura venit in cōtempnum dū-
 mōd sine suis vobes sed magis ex insufficiētia est
 si sunt pauci. vt nō est pueniēdo cōmunitate
 rū magistroy esse ne hoc occasio dōmonea magi-
 stero repellatur.

C An religiofus licite possit esse de collegio se-
 lanum magistroy. **CA. III.**
Dicit aut sua materia eos in dēgite con-
 tur offendere q religiofi seculares in hys
 q ad studiu pntent cōdicare si debent vt si
 nō ex toto doctrine a matre officiu in cōtra-
 ne officio aliqno nō impeditur. **C** Ad hoc aut
 ostendū in dētū primo illud qd habet. sc. q. 7.
 In noua actōe; vbi dicit. In vno eodemq; officio
 nō debet esse duos pfectos. Vd etiā in lege vna
 pōtēb; dicente nō vte. Vd arabū simul in hōe
 e. vno. i. hōes dūerit pfectōes in vno officio
 simul nō sociabā. Et infra. Vā coherere e pangi
 nō pōt quibus e studia e vota sunt dūerita. Sū er-
 go religiofus e secularis bōs sū pfecto vtriusq;
 docendi officio sociari nō pōt. **C** Item qm quibet
 mox genere debent illas quib; cōmunita aut in
 cōmunita videtur vt vna eadem sit de religiofoy
 e seculari collegio simul e semel. Vd cōmunita
 vtriusq; vnus inueniuntur. Sic ergo religiofus qui
 de collegio sue religionis nō pōt esse de collegio
 seculari doctoy. **C** Item in iuris cōmunitate
 statutu est vt vnus e idem nō sit in dūerita colle-
 gio seculari bōis nisi forte per dispensatiōē. mul-
 to igitur min; religiofus qui est de collegio sue re-
 ligiois potest esse de collegio seculari magis-
 tri. **C** Item quicūq; sunt de aliquo collegio cōm-
 unitate rēntur ea que ad illud collegiu spectat. Re-
 ligiofi aut obferuare nō pōt ea que ppter colle-
 gioy doctoy e seculari seculari. Vd est pōt se
 ligare ad que alijs e obligat; nec iurare quodā
 nō sint sui iure; sed sub pōtē alterius pntari sui
 videt q nō possit esse de collegio cog. **C** Ad hoc
 aut ampli; in sua pcedit materia vt quos a hōe
 ceterne vidēt se nō posse efficere rōne vidēt
 sicut in amādo op. nec iurari nō est. **C** Item per religio-
 fos offendit cula e scandala ceterari e idē debet
 cog vitare pccatū in pceptis apli ad Ro. vi.
Rogō aut vos fratres vt obstruat e eos qui hī
 senfones e officiales pter doctrinā quā vobis
 dicitis faciunt e decimant ab illis. Dicit enim
 q religiofi ecclesie viuunt vnde vitari debēt hī p-
 ceptū apli. i. ad Ebr. 3. Demencia aut vobis
 tres in noie dōi nostri iuris tpi. gl. ppter vobis for-
 pini; vt subtrahatis vos ab eis fratre ambulāt
 modestate. gl. i. nō cōdicētis eis qui ambulāt mo-
 dinate e nō sūm traditiōē q; acceptū a nobis
 subingit de labore manū; scilicet. Ipsi n. hōes
 quēdam dā op. nec iurari nō est. **C** Item
 pfectio. Et quis nōo be dicit vt verbo nostro pe-
 equam. i. de operādo manū; hōe notat e nec
 mēccamūm dū illo vt cōfidat. **C** Insuper et
 religiofi q ipsi sunt cōtōes pccatoy in nouo
 in 10 dieb; futuroy. vnde sunt vti dā sūm pcepto

apli. 2. Th. 3. Hoc autem sciretur quod in nouissima de
 bus infatigabilis periculis et erant hoies suspes
 amales capiti elan. Et infra. Hinc quidem ipse
 pietatis. i. religionis sicut glo. virtutis aut eius ab
 uoluntas. Et hoc deus. sed sicut in eodem capitulo
 dicitur: mali homines et seductores proficiunt
 in peccatis errantes et in errorem mittentes. Unde
 non contenti religionem infantia etiam apostoli
 cum auctoritate euacuarie conuicti dicitur quod nec
 etiam apostolica auctoritate cogi potest ut ad suam so
 cietatem religionis admittantur: quia sicut in his ciuitis
 ordinem iustis ad societatem cōpelli debet: cum
 societatis uoluntate firmetur. Unde nec ipsi com
 pelli possunt aliqua auctoritate ut religionis i suam
 societatem admittantur. C. Item aplica aucto
 ritas non se extendit nisi ad ea que ad cathedram
 pertinent. Unde aplos dicebat. 1. Cor. 2. Vos autem
 non in iudicium gl' adimur sed sicut mensuras regule
 qua mensus est nobis uos. Ad cathedram autem
 ut dicunt non pertinet iudicium societatis sed col
 latio beneficii de administratione sacramentorum et alia
 humanis: unde auctoritate aplica cogi non possunt
 ut religionis ad suam societatem admittantur. C. Item
 praesentibus ecclesie collata est non in destructio
 ne sed in edificatione. ut dicit. 1. Cor. vlt. Unde
 cum in destructione ordinatur societas religionis
 et secularium ut ex premissis ostendere conat
 rur appellat non per se aplica aucte ut religionis ad
 suam societatem admittantur. C. Hoc autem cogi non
 uentur esse diuina falsa et fructu. Diuina quidem
 est: quod derogat ecclesiastice uirgati que consistit sicut
 aplos ad ro. 12. in hoc quod multi unum corpus sumus
 in christo. singuli autem alter alterius membra.
 gloria sumus alter alterius membra. Vos sumus
 alijs seruantes alijs indigentes. Ideo dicitur singuli
 sicut glo. quod nullus excludat maiorem vel minorem. unum
 patet quod ecclesiastice uirgati derogat quicquid impe
 dit quod uniusquisque alterius membra non sit seruando
 sicut officium sibi spectans. Quis ergo religionis cō
 petat docendi officium de quo post pauca aplos
 memorem facit dicens: ille qui docet in doctri
 na gl. qui habet gratiam docendi sit membrum
 alterius in eorum doctrine manifestum est quod
 ecclesiastice uirgati derogat quicquid religionis
 impedit ne quisque docere possint uel a quocumque
 ad docere. C. Derogant etiam predica dicitur
 quod sicut pbr in 1. 2. 2. et b. in educande amicitia sicut
 datur et saluatur. Cui cognant sua salomonis pro
 uerbi. 18. Cui amicitia non ad societatem magis am
 con erit quam frater. Unde qui prohibet seculares in
 studio religionis docere uel eductio impedit cha
 ritate: et hoc etiam diffundit rite diffeminat
 incertitiam. C. Derogat etiam hoc sicut profectui
 studium. In omnibus enim negotiis que a plu
 ribus exerceri possunt plurimam societatem multam pccit

Unde puerb. 18. frater qui adiuuat a fratre qua
 si ciuitas firma. Et ecclesiastes. 4. Melius est du
 os esse sumi quam unum. habent enim emolumentum
 societatis sue. Sed precipue in acquisitione scien
 tie plurimam societatem multum studentium pccit:
 quia interdum alter ignorat quod alius inuenit aut quod
 et reuelatur. unde et pbr primo lib. celi 2. mundi
 dicit quod antiqui pbr in uentibus bonis deuersis
 ueritatem de ceteris inuestigauerunt. Quicquid
 ergo aliis pbr bonum a societate studentium se
 gregat manifeste comune studium impedit. Et
 hoc precipue uerum est de religionis qui sicut sunt
 a curis secularibus abolerantur: tanto ad studium in
 uentium magis idonei sicut illud eecf. 38. Qui mi
 notatur actu sapientiam percipit. C. Derogat autem
 predicta sicut et fidei cōtanti que quod una debet esse
 catholica notatur. facile enim ptingit ut qui secum
 in doctrina non edicant sicut in cōmuni diuersa
 et interdum peritio doceant. unde aplos de semet
 ipso dicit ad Gal. 2. Deinde post inuol. 14. ite
 ascendi in ierosolamam cum barnaba assumpto et
 tito. ascendi autem sicut reuelationem et paulum cum illis
 euangelium quod predicato in gentibus. De cetero au
 tem cum his qui uidebant aliquid esse ne fons et
 inuacum currere aut concurrerit. unde et in decre
 tis di. 15. c. Canonis dicit quod a tribus constanti
 uel inuacum. In pccatibus magis inuacum
 curis seruente docentur plebi inuacum dabo
 tur facultas. Unde trinitas in diuersas hereses
 scissa est: quod non erat episcopi licet inuacum in uia
 pbrat ergo quod in periculis fidei uoluntate iudicij
 qui doctores fidei in uia societate pgregari non
 permittit. Et sic patet multipliciter predicta sen
 tentia esse ueram. Et si etiam eadem sicut falsa
 quod multipliciter patet quod est cōtraria doctrine apli
 ce que falsa esse non potest. Dicit enim 1. de. 4. Cuius
 quod sicut accepit gratiam in alterum illa ad inuacum
 res sicut boni dispensatio omni in uia formis gratie
 dei gl. Ceterum dicit. 1. quodlibet domum spl. san
 cti ad subseruendum. alij et in secularibus sicut
 ritibus. Et exemplificat de dono scientie di
 cendo. Si quis loquitur quasi sermones dei. gl. Si
 quis habet scias loquens non sibi sed deo impuget
 Time autem ne preter uoluntate dei uel audies ser
 monem scripturarum uel preter uoluntate fratrem do
 ceat nec etiam quod docendum est taceat. Alij et
 dicit quod religionis et secularis in alterum dono scien
 tie non edicant manifeste autem aplice pbrat. C.
 Item et hoc sapienter dicit ecclesiastice. 33. Re
 spicere quod non inuacum solum laborant sed omnibus eq
 uocantibus uelcupl. 18. ad ecclesiastice doctores
 pnter ut glo. vnde dicit. qui non solum sibi sed alijs
 scribendo et docendo pccit. Qui ois dicit nullus
 eripit: ergo tam religionis quam secularis doctores
 oibus cōter et secularibus et religionis pccit de

beat docendo. **C**etera diuersa officia sunt in ecclesia sicut diuersa membra in corpore ut patet in prima ad Cor. 12. Item e in gl. Dicit autem oculi sunt cor. potentia doctores sunt in ecclesia. **Q**uod a. r. 1. p. hoc qd dicitur si oculi non scaldantur et doctores et piliarii intelligitur ut per glo. patet. In corpore autem huiusmodi qd oculi et alia membra pudent in differetia et similitudine qd habet aliud membrum aliter in differetia in suo officio. 1. **L**et. 12. **N**on potest autem dicere oculi membra operantia non indigeant iterum caput pedibus non estis inuicem necessarij: sicut quicquid sumatur ad officium doctrine debent omnibus auxiliari: ceterum si fuerint docendo pficere et religiois secularibus et secularibus religiois. **C**etera quibuslibet operari alijs actus operari admitti ad societates illas qui ordinantur ad actum illius societatis nihil aliud esse videtur qd adunatio hominum ad unum aliquod eorum agendum. Unde et obo quibus pugnare 13 potest educare in eadem exercitia qd officia ordinata ad pugnam. **U**bi. n. videtur qd milites religiois repellit milites seculares a suo exercitia nec educant. sicut doctores studij est ordinata ad actus docendi et discendi. **E**um ergo non totum seculares bas sed etiam religiois licet docere et discere ut et predicta patet: non est dubium qd religiois seculares in una societate studij esse pnt. **E**t istud predicta sua fruolae: rationes quibus inuicem nulli in omnino sunt et ordinantur ignoantia eorum que et inducunt vel vtrius vel sciam. **E**t est societates ut dictum est adunatio hominum ad aliqd vultu psonarum: ideo sunt diuersa ad que pficenda societates ordinantur oportet societates distinguere et de eis in dicari cum iudicium vniuersitatis res precipue sumatur et sine. **E**t inde est qd pbo in s. c. epia. diuersas ag educant: nec distinguant que nihil aliud sunt qd societates quedam sunt diuersa officia in quibus homines sibi inuicem educant et in his educandos a iudicio suo distinguantur eorum que simul pntur vel qui simul negotiantur aut aliqd aliud negotium exercent. **E**t inde etiam venit distinctio societatis que distinguuntur in publicis et priuatis. **P**ublica autem societates sicut sunt quibus sibi inuicem educantur in una republica psumunt sicut obo homines vniuersi et inuicem vel vni regni in vna republica seculari. **P**riuate autem societates est que ad aliqd negotium psumunt exercendum coniungit sicut qd vna vel tres societates inuicem vel simul negotiantur. **U**traque autem dictarum societatum distinguitur in psonas et spales. **U**bi. n. est ad qd aliqua multitudo vel etiam duo vel tres obligantur quibus est ppersonarum illi qui officium aut aliam curiam eius ppersonarum societate inuicem: in alio ciuitatis eliguntur ad totum tempus vite bonis et hoc est societates politicae. **S**imiliter etiam societates priuatae que est inter vnum et vnum et vnum et seruati perpetuo in auct. ppter ppersonarum vincula in quo colliguntur: hoc societates vocantur economi-

ca. **S**ed vero negotium ad qd multitudo congregatur ppersonarum exercendum eliguntur non est societates politicae sed spales sicut qd multi negotiantur ad inuicem pueniunt non ut ibi de ppersonarum inuicem sed docentur spales explicant: hoc est societates politicae spales. **S**imiliter qd duo facti qui idem bonum aduocant non inuicem ppersonarum societate sed spalem. **E**t hoc est societates priuatae et spales. **D**e his ergo societatibus diuersimode iudicium est: vnde qui inuicem etiam note societatis vntur vel collegio ignorantia sua ostendit. **S**edem hoc ergo patet de factis respicendo ad rationes eorum. **E**t ad illud cuius qd priuato obtinetur qd in vno e eodem officio non debet esse dispar pfectio. **E**t infra. **H**omines diuersis pfectiois similes non societates inuicem ut intelligendum est sicut in illud in quo diuersimodum est qd inuicem etiam dicuntur in his que pntur tunc ad officium dera. **V**t ante predicta verba psumuntur. **I**ndecorum est laici vnum episcopi esse et vnum ecclesiasticos iudicare. **S**imiliter etiam religiois non potest sociari seculari illo in quo seculari a religioso diuersimodum est negotium seculari exercendum que sunt religiois ppersonarum. 1. **U**bi. 2. **N**emo nullum vno implicat in negotio seculari. **A**fficiunt autem docendi et discendi est eadem religiois et seculari ut ex supradictis patet. **V**nde de nihil potest religiosus seculari in vno officio docendi et discendi sociari sicut diuersis tunc ordinando homines vni corpus ecclesie psumuntur in quibus vnitatis fides puenit. **U**bi. 3. **N**on est iudex neque greuus non est seruus neque liber non est in statu neque laici. **Q**uia tunc vni est in ipso laici. **C**etera id quod dicitur obijci dicitur qd sicut quedam sunt omnes religiois et seculari homines: quedam autem sunt in quibus distinguitur ita est quod collegium quod est tunc seculari pnt quod quidam adunantur homines ad ea pficenda que ad seculare etiam spectant. **U**bi. 4. **A**ut collegium est religiois tunc in quo. 1. aliqui d agunt ad religionem vitam docendam. **U**bi. 5. **A**ut autem est quod religiois et seculari homines in illo admittuntur homines ad hoc in quo religiois et seculari non distinguuntur sicut religiois et seculares eorum sicut in collegio vni vna ecclesie tunc in quibus in vna h de eodem que vnitatis ecclesie pnt. **S**imiliter qd docere et discere eorum religiois et seculari pnt: collegium studij non debet censeri. **Q**uod collegium religiois vel quasi collegium seculari sed quasi collegium in seculo pntur dicitur vna. **C**etera id quod tertio obijciuntur qd nullus potest esse de duobus collegiis vnaque que illa ranc tripliciter dicitur. **Q**uod quod priuato non potest in non eorum eorum totum. **C**ollegium autem priuatum parte est publica collegium: sicut domus est ppersonarum. **U**nde per hoc qd aliquis est de collegio alieno psumit et in ipso est de collegio cuiusdam qd et vna familiaris psumit nec nisi ex duobus collegiis. **U**bi. 6. **C**ollegium studij sit publicum collegium qd hoc qd aliquis est de collegio priuato aliqui obijciuntur

filii sunt qui conueniunt ad conuendibus in una domo religiosa vel seculari hoc ipso est de collegio est fundi nec propter hoc est de duobus collegiis. Et secundo pceditur de deficiendo hoc quod nihil prohibet aliquem esse de uno collegio perpetuo publico vel privato et simul et semel esse de aliquo collegio publico vel privato sicut fuit ille quod est de collegio alius civitatis quod est ad tempus de collegio omniuniversi in uno eadem et qui est de collegio alius familie potest ad tempus aliquibus sociari in aliquo hospicio. Collegium autem studii non est collegium perpetuum sed spatiale. Non enim ad hoc homines ad studium conueniunt ut perpetuo ibi morantur sed vadunt et veniunt pro suo libito. Unde nihil prohibet eum qui est de religioso collegio perpetuo finiri esse de collegio scolasticis. Tertio pceditur fallit: quod illud quod est spiritale ad sua extendit. Hoc autem quod non possit esse de duobus collegiis intelligitur de collegiis ecclesiasticis quod vno non potest esse causa non solum in duobus ecclesiis absque dispensatione vel causa legitima. Unde dicitur. 2. q. 1. Clericis ab instanti tempore non numerentur in duobus ecclesiis. In alijs autem collegiis loci non habet. unde vnde 1. idem hoc potest esse cum in duobus cantantibus. Unde eius collegium scolasticum non fit collegium ecclesiasticum: nihil prohibet enim qui est de collegio aliquo religioso vel seculari esse finiri de collegio scolastico.

Ad id quod quarto obiicit dicendum quod religiosi non potest esse de collegio seculari nisi quantum licet eis docere et dicere quod non potest ab eis in oderamine vel in alio suo supposito et que est in contraria iuramentis et obligatiōe licet eis expe dientes facere potest ut sic in collegio scolastico conueniant. Secundo dicitur quod cum pfectio totius consistat in partium ad unitatem illud totum non expedit in quo partes conueniant non potest: quia hoc pfectio totius respicitur. Unde et conuenientes que in republica statuuntur tales debent esse que omnibus qui ad rem publicam pertinet contentent. magis vero essentur omnes dicitur ordinatio ad a republica que ad imitationem eius impeditur quod aliqua scilicet a republice tolleranda: quod natura sua potest vitare in republice et seruandas et non eodem. Similiter etiam in collegio scolastico non debent esse aliqua statuta que non possunt esse gratia omnibus qui ad studium licite conueniunt. Uterque autem opti que ad suam finem afferendam assumunt per eos non faciunt. Primo quod religiosi non sunt similes illis de quibus loquitur apostolus quod patet per singula. Sed enim dicit ad rom. 11. Rogo ad vos fratres et intelligatur de hereticis qui hofes in fide deservire faciebant quod patet per hoc quod dicitur per te doctrina qua dicitur in glo. 2. Veris apostolus quod illi a quibus declinare iubet de lege agebant: quod cogebat gentes iudicari. Similiter illud quod dicitur. 1. 2. 3. Amicitiam autem est. ad religiosos

non pertinet sed ad eos qui turpia negocia exercere otium sectantes quod per hoc patet quod dicit apostolus. In duobus enim inter vos quosdam ambulare iniquitate nihil operantes sed criminosos agentes. glo. Et si sedita cura sibi necessarius puidet. Sed ad istam cura sibi dicitur omne illicitum negotium. Similiter quod dicitur. 1. 2. 3. Hoc autem scito quod in novissimis diebus est non pertinet ad religiosos sed ad hereticos ut patet per id quod dicitur blasphemiam. In deus per hereses et per hoc quod subdit quod admodum autem Joannes: Et dabitur sicutur in morte ista et ibi glo. 1. heretici resistunt veritati homines reprobi concepti mente circa veritatem. Nec obstat quod dicitur habet es quidem spiritus pteritis. i. religionis. Religio enim accipitur ibi pro laicitate que sicut potestatur. In hoc enim significatione religio est id quod pietas ut patet per Augustinum. in. x. de ciuitate dei. Quarto autem quod religiosi vel omnes vel aliqui tales efficiunt non tamen eorum contra aduersionem eos excludere quod patet per glo. que habetur. 1. 2. q. 5. super illud in gen frater non inuenitur est cum benedicti ad nec omnium sumere. glo. Dicendo notatur ostendit non temere et quo liber modo sed per indicium asserendos in alios esse ab ecclesie conuentione. Et si per indicium asseri non possunt tollerentur potius. Non enim a conuentione que prohibere possumus nisi non potest esse: aut in aliquo in dicto ecclesiastico vel seculari notatum atque conuenient. Hoc ergo dicitur noluit hominem ab homine iudicari et arbitrio suspensio vel etiam extra ordinario vi supposito dicto sed potest et lege dei secundum ordinem ecclesie sine vitio pfectus sine accusati atque puniti. Et quod quod us religiosi conuentiones tales debent non potest eos a sua societate repellere nisi prius est in iudicio pdemnati. Et in his autem que sequuntur singulis articulis pariter dicitur non solum falsitatis sed etiam heresis crimen incurrunt: quod ut dicitur in de ecclesiis di. 2. c. omnes. Qui romane ecclesie pmissum legitimum ab ipso summo eorum ecclesiasticum capite traditum asserere conatur. hoc pculdubio in heresy labit. Et infra. fide quippe violat qui aduersus illam agit que est fidei mater. Hoc autem pmissum esse remane ecclesie prout ut omnes ei sicut ipso obediat. unde dicitur in illis alexandrum. c. 1. in la. 2. thesaurorum. Et membra manemus in capite nostro apostolice honoris romanorum potest a quo nostrum est querere totum credere et quod tenere debemus ipsum venerantes: ipsum regentes pro omnibus: qui ipsius solum est reprehendere corrigere et loco illius ligare qui ipsum edificauit et nulli alij quod sicut est plenus sed ipsi soli creditur cum omnes iure dno caput inclinare et primatum mundi tanquam ipsi dno scilicet ipso obediunt. vbi per quod quod dicit non esse obediendum quod per papam

stantur in heresim labitur. Et mod. etiam obijciunt q. nullus pot. cogi ad societate. Inuit. et lex dicitur q. uneligit de p. caritate. que p. s. in duoz. v. i. t. r. i. s. p. h. a. m. i. s. s. i. s. ad loc. etate publicaz que no pot. cõfirmari nisi et supioris aucte aliqs. ed. p. s. i. t. i. s. t. u. r. q. u. e. p. s. e. i. t. i. s. r. e. p. u. b. l. i. c. e. p. o. t. e. d. o. p. e. l. l. e. r. e. d. i. c. i. t. u. r. v. t. i. n. s. i. a. s. o. c. i. e. t. a. t. e. a. l. i. q. u. i. r. e. c. i. p. i. u. t. s. i. c. u. t. e. t. i. a. c. o. l. l. e. g. i. i. m. a. l. i. c. u. i. s. e. t. e. c. o. g. i. t. u. r. v. t. a. l. i. q. u. e. r. e. c. i. p. i. t. i. n. c. a. n. o. n. i. c. u. v. i. n. f. r. a. n. t. v. t. i. n. c. u. m. c. o. l. l. e. g. i. u. m. s. u. d. j. g. e. n. e. r. a. l. i. s. s. i. t. a. l. i. q. u. a. s. o. c. i. e. t. a. t. e. s. a. d. e. a. s. a. l. i. q. u. e. i. n. d. u. c. i. t. p. o. t. a. n. t. e. s. u. p. e. r. i. o. r. i. s. c. o. g. e. n. t. e. s. i. d. u. t. o. d. q. u. o. d. p. o. s. t. e. a. o. b. j. u. r. i. u. m. q. u. e. h. e. r. e. t. i. c. u. m. q. u. o. d. n. o. p. e. t. n. e. a. r. c. h. e. d. r. a. d. i. c. e. n. d. u. m. q. u. o. d. h. e. r. e. t. i. c. u. m. f. a. l. s. u. s. A. d. e. u. e. n. t. i. q. u. i. r. e. g. i. s. t. r. e. r. e. p. u. b. l. i. c. i. p. r. i. n. c. i. p. e. o. r. d. i. n. a. r. e. d. e. n. u. m. t. i. o. n. i. b. u. s. e. a. d. i. n. t. e. r. i. o. n. i. b. u. s. i. n. g. e. n. e. r. a. l. i. t. e. r. e. r. e. d. e. b. e. t. v. t. q. u. e. s. t. i. o. n. e. c. a. r. t. o. b. i. v. i. n. a. p. o. l. i. t. i. c. a. v. t. i. n. a. i. t. e. r. b. i. d. i. c. i. t. q. u. a. s. d. i. s. t. i. p. u. l. a. s. d. e. b. i. t. i. e. s. t. e. t. i. n. c. i. u. i. t. i. n. s. t. r. i. b. u. t. o. s. q. u. a. l. i. t. e. s. v. n. d. i. q. u. o. s. e. p. i. s. d. i. s. c. r. e. r. e. v. t. v. s. q. u. o. d. n. o. E. t. s. i. c. p. s. q. u. o. d. i. n. a. r. e. d. e. s. t. u. d. i. o. p. r. i. n. c. i. p. e. a. d. e. u. m. q. u. i. p. o. t. e. s. t. r. e. p. u. b. l. i. c. e. p. o. r. c. i. p. i. u. t. a. d. a. n. t. e. m. a. p. o. s. t. o. l. i. c. e. s. e. d. i. c. i. t. q. u. a. s. v. n. i. v. e. r. s. i. t. a. t. e. c. e. c. c. l. i. a. g. i. b. e. r. n. a. t. u. r. a. p. g. e. n. e. r. a. l. e. s. t. u. d. i. u. p. u. i. d. e. f. Q. u. o. d. a. u. t. o. b. j. u. r. i. u. r. v. i. n. i. n. o. c. p. e. d. i. t. e. t. f. a. l. s. i. s. P. l. o. n. n. e. s. t. a. d. d. e. s. t. r. u. c. t. i. o. n. e. m. s. t. u. d. i. i. s. t. e. d. a. t. e. n. s. p. r. o. c. u. r. i. s. r. e. l. i. g. i. o. s. i. s. s. e. c. u. l. a. r. i. u. m. i. n. s. t. u. d. i. o. s. o. c. i. a. n. t. v. t. e. t. p. r. d. i. c. t. i. o. p. s. Q. u. i. d. e. n. t. i. d. u. b. i. i. e. p. o. s. s. e. d. e. b. e. t. s. e. c. u. l. a. r. e. s. c. o. n. s. e. l. i. p. o. s. s. e. a. u. t. o. r. i. t. a. t. e. a. p. o. s. t. o. l. i. c. a. v. t. a. d. s. o. c. i. e. t. a. t. e. m. s. t. u. d. i. i. r. e. l. i. g. i. o. s. e. a. d. m. i. t. t. a. n. t. e.

¶ An religio licet predicare et p. fessiones audire: si curam non habeat aliam. CA. IIII.

¶ An solus aut impedire conant ne religio si fractu in ecclesia faciant p. doctrinam veritatem sacre scripture aliis expondo: sed qd penitus sua eor a p. dicationibus et p. fessionibus audie. d. i. a. m. o. n. e. r. e. c. o. n. a. n. t. v. t. n. e. s. i. n. c. i. u. s. i. n. p. p. l. o. f. a. c. i. u. t. i. n. e. p. h. o. c. a. t. i. o. n. e. v. i. r. t. u. d. i. n. e. e. t. i. s. u. r. p. a. s. d. e. v. i. c. i. o. s. i. n. q. u. o. e. t. i. a. p. r. e. c. u. r. a. t. o. r. e. e. c. c. l. i. e. s. a. n. c. t. e. s. e. i. s. e. o. s. t. e. n. d. u. n. t. Q. u. i. d. e. n. t. i. d. i. c. i. t. C. r. o. g. l. i. i. m. o. n. a. s. t. i. u. s. s. u. p. e. r. i. l. l. u. d. q. u. o. d. n. i. s. c. a. p. i. t. o. t. e. m. e. t. e. s. t. I. d. e. c. o. n. a. r. i. p. s. e. c. u. r. a. t. o. r. e. e. c. c. l. i. e. s. p. e. c. i. a. l. i. t. e. r. s. o. l. e. r. e. v. t. a. b. e. n. e. s. i. o. l. a. v. e. r. b. i. p. r. e. d. i. c. a. t. i. o. n. e. t. o. l. l. a. n. t. I. n. d. u. c. i. u. m. a. u. t. p. r. i. n. o. i. d. q. u. o. d. h. a. b. e. t. i. s. q. i. A. l. i. a. e. t. i. a. m. c. a. u. s. a. m. o. n. a. c. h. i. a. l. i. a. e. l. e. n. t. i. d. i. c. i. t. o. n. e. s. p. a. s. c. a. n. t. e. g. o. f. m. o. n. a. c. h. i. p. a. s. c. o. r. e. 7. q. i. c. D. o. c. t. r. i. n. a. q. u. a. s. d. i. c. i. t. e. t. M. o. n. a. c. h. o. s. v. i. t. a. s. u. b. i. e. c. t. i. o. n. i. s. h. a. b. e. r. v. e. r. b. u. n. o. d. o. c. t. i. d. v. l. p. r. e. s. t. i. d. e. n. d. i. v. l. p. a. s. c. e. n. d. i. a. l. i. o. s. p. r. e. d. i. c. a. r. e. a. n. t. e. i. t. p. a. s. c. e. r. e. v. e. r. b. o. d. e. i. J. o. v. i. t. i. m. o. P. a. s. c. e. o. n. e. m. e. a. s. q. i. P. a. s. c. e. r. e. o. n. e. s. e. s. t. e. r. e. d. e. n. t. e. s. n. e. d. e. f. i. c. i. a. l. e. p. r. e. s. t. a. r. e. e. r. g. o. m. o. n. a. c. h. i. e. t. a. l. i. j. r. e. l. i. g. i. o. s. i. q. u. i. o. s. m. o. n. a. c. h. o. s. i. u. r. e. c. e. n. s. a. t. p. r. e. d. i. c. a. r. e. n. o. p. o. s. s. u. n. t. I. d. e. c. e. p. i. s. t. u. s. h. a. b. e. r. i. v. i. d. e. t. i. s. q. i. c. a. d. u. c. i. u. m. v. b. i. d. e. S. t. a. n. i. u. m. v. l. p. a. r. t. e. r. d. e. i. s. a. c. e. r. d. o. t. e. s. n. a. l. i. i. b. e. c. a. t. p. r. e. d. i. c. a. r. e. s. i. n. g. l. a. y. e. n. s. s. i. n. e. m. o. n. a. c. h. o. s. i. l. i. e. s. t. i. t. u. t. q. u. i. c. u. s. i. q. u. e. m. o. d. o. n. o. l. e. g. l. o. s. e. f. J. e. r. m. c. J. u. r. a. Q. u. e. n. a. c. h. o. s. a. p. p. l. o. r. u. m. p. r. e. d. i. c. a. t. i. o. n. e. a. l. i. o. c. e. s. s. a. r. e. c. e. n. s. u. m. o. I. n. d. u.

cunt aut. an. q. u. o. d. i. n. t. e. r. e. m. S. e. r. s. u. p. e. r. o. m. q. u. i. d. i. c. i. t. q. u. o. d. p. r. e. d. i. c. a. r. e. n. o. n. a. c. t. o. n. e. p. a. r. t. u. t. n. o. n. i. n. t. e. n. d. e. m. e. p. e. d. a. n. d. n. i. s. s. i. o. n. e. h. e. r. e. t. J. e. r. m. i. l. l. i. q. u. i. p. a. s. c. a. n. t. p. r. i. n. v. e. r. b. o. d. e. i. d. i. c. i. t. e. t. i. a. p. a. s. c. e. r. e. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. s. u. b. i. m. a. s. t. r. a. n. d. o. v. t. p. s. s. u. p. i. l. l. u. d. J. o. v. i. t. i. m. o. P. a. s. c. e. o. n. e. s. m. e. a. s. v. b. i. d. i. c. i. t. g. l. o. i. b. i. d. e. s. i. g. n. i. f. i. c. a. n. t. e. s. e. s. t. e. r. e. d. i. t. e. r. e. s. i. o. n. e. n. e. d. e. f. i. c. i. a. n. t. e. r. r. e. n. a. s. u. b. i. d. i. a. s. i. n. n. e. c. e. s. s. e. i. s. d. i. s. i. t. i. s. p. u. l. d. e. r. e. S. e. d. r. e. l. i. g. i. o. s. i. n. o. p. o. t. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. p. u. i. d. e. r. e. e. a. p. a. s. c. e. r. e. m. p. r. e. c. a. n. t. e. r. g. o. n. o. p. r. e. p. a. s. c. e. r. e. v. e. r. b. u. m. d. e. i. p. r. e. d. i. c. a. n. t. J. e. r. m. E. p. e. 14. v. d. i. c. i. t. P. l. o. n. e. g. r. e. g. e. s. a. p. a. s. c. i. t. o. n. e. s. p. a. s. c. a. n. t. J. e. r. p. a. s. t. o. r. e. s. a. i. e. v. t. d. i. c. i. t. g. l. o. i. b. i. d. e. s. i. g. n. i. f. i. c. a. n. t. e. s. e. s. t. i. p. r. e. s. b. y. t. e. r. i. d. e. y. a. c. o. n. i. q. u. o. s. g. r. e. c. p. r. i. n. t. i. t. i. s. e. r. g. o. r. e. l. i. g. i. o. s. i. q. u. i. n. o. s. u. n. t. e. p. i. v. l. p. r. e. s. b. y. t. e. r. i. v. l. d. e. y. a. c. o. n. i. b. a. d. i. c. i. t. o. s. g. r. e. g. e. s. p. r. i. n. t. i. s. u. m. p. r. e. d. i. c. a. r. i. n. o. p. o. t. J. e. r. m. v. b. o. c. d. i. c. i. t. e. t. a. n. o. m. o. d. o. p. r. e. d. i. c. a. n. t. n. i. s. i. m. u. r. a. n. t. s. e. d. n. o. l. e. g. i. m. u. s. i. n. i. s. t. o. s. a. d. i. c. i. t. e. t. n. o. n. d. u. o. d. e. n. i. a. p. o. s. t. o. l. i. c. i. l. i. c. e. 9. c. 7. d. i. s. c. i. p. u. l. o. s. I. n. e. c. x. v. i. b. i. d. i. c. i. t. g. l. o. q. u. o. d. s. i. u. n. t. i. n. a. p. o. s. t. o. l. i. c. o. r. u. m. e. s. t. e. p. i. s. t. o. l. i. c. i. s. i. n. 7. s. e. m. p. t. i. s. t. r. e. p. t. o. r. i. s. s. e. c. u. d. i. a. d. i. c. i. t. q. u. i. s. i. u. n. t. p. r. e. s. b. y. t. e. r. i. p. a. r. o. c. h. i. a. l. e. s. A. d. i. n. g. i. t. a. u. t. a. p. o. s. t. o. l. i. c. i. s. i. n. a. d. C. o. s. m. i. i. o. p. i. a. t. i. o. n. e. s. i. c. o. s. q. u. i. m. a. i. o. r. i. b. u. s. f. e. r. t. e. q. u. e. v. t. L. i. n. i. a. p. o. s. t. o. l. i. c. i. v. l. a. r. c. h. i. d. i. a. c. o. n. i. e. p. i. s. c. o. p. i. s. v. l. g. l. o. i. b. i. d. e. d. i. c. i. t. e. r. g. o. r. e. l. i. g. i. o. s. i. q. u. i. n. e. c. e. s. t. i. s. u. n. t. e. s. t. i. p. r. e. s. b. y. t. e. r. i. p. a. r. o. c. h. i. a. l. e. s. n. e. e. a. g. r. e. d. i. a. c. o. m. p. r. e. d. i. c. a. r. e. d. e. b. e. n. t. J. e. r. m. i. n. d. e. c. r. e. t. i. s. d. i. c. i. t. v. i. s. t. i. n. s. c. e. c. e. p. i. t. a. s. h. a. b. h. a. c. s. a. c. r. a. s. e. d. e. q. u. o. d. a. b. e. p. o. s. t. o. l. i. c. o. r. u. m. e. t. i. a. p. r. e. s. b. y. t. e. r. i. p. a. r. o. c. h. i. a. l. e. s. n. o. n. p. o. t. i. b. i. t. i. s. u. n. t. W. i. n. c. e. n. s. i. m. p. r. o. b. i. c. o. r. u. m. i. n. s. t. i. t. u. t. i. o. e. s. t. e. p. s. a. n. a. E. t. i. n. f. r. a. W. i. n. n. o. n. a. m. p. l. i. o. s. q. u. o. d. v. o. s. o. r. d. i. n. e. s. i. n. t. e. r. v. l. p. u. l. o. s. d. o. m. i. n. i. e. e. s. t. e. c. c. l. i. a. n. o. s. t. r. a. i. d. e. s. t. i. n. a. p. p. o. s. t. o. l. i. c. i. 7. d. i. s. c. i. p. u. l. o. s. Q. u. i. d. e. n. t. i. t. e. r. t. i. n. a. p. r. e. s. e. n. t. i. g. n. o. r. a. m. u. s. e. q. u. o. d. r. a. t. i. c. e. q. u. e. r. i. t. e. t. i. n. p. a. r. e. n. e. c. e. s. s. e. e. s. t. i. n. a. o. r. d. o. r. e. l. i. g. i. o. s. i. q. u. i. p. r. e. d. i. c. a. n. t. e. s. n. o. s. u. n. t. e. p. i. s. c. o. p. i. q. u. i. s. u. n. t. i. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. s. a. p. o. s. t. o. l. o. r. u. m. v. l. p. r. e. s. b. y. t. e. r. i. p. a. r. o. c. h. i. a. l. e. s. q. u. i. s. u. n. t. s. a. c. c. e. s. s. e. r. e. 7. d. i. s. c. i. p. u. l. o. r. u. m. d. e. b. e. t. c. o. n. s. p. i. r. i. J. e. r. m. D. r. o. n. s. i. n. e. i. n. s. c. a. e. c. c. l. i. a. i. e. r. a. r. d. i. c. i. t. q. u. o. d. m. o. n. a. s. t. i. c. u. s. o. r. d. o. n. o. d. e. b. e. t. e. s. s. e. a. l. i. i. s. p. r. e. s. b. y. t. e. r. i. s. i. f. m. a. i. a. n. t. t. r. a. n. s. i. t. i. o. n. e. m. n. o. e. s. t. a. l. i. o. r. u. m. a. d. d. i. c. i. t. u. m. S. e. d. i. n. d. i. c. a. n. t. u. r. h. o. m. i. n. e. s. i. n. d. e. u. m. p. e. r. o. c. r. u. m. e. t. p. r. e. d. i. c. a. t. i. o. n. e. m. e. r. g. o. m. o. n. a. c. h. i. v. l. a. l. i. j. r. e. l. i. g. i. o. s. i. n. o. d. e. b. e. n. t. p. r. e. d. i. c. a. r. e. v. l. d. o. c. e. r. e. J. e. r. m. d. i. c. i. t. a. l. i. c. a. i. e. r. a. r. c. h. i. a. c. o. n. s. t. i. t. u. t. a. e. s. t. a. d. e. x. e. m. p. l. a. r. e. l. i. t. e. h. i. s. i. n. e. b. i. d. e. p. r. o. 15. J. u. n. i. u. e. t. e. s. a. c. i. m. e. p. l. u. r. q. u. o. d. t. i. b. i. i. n. m. o. n. t. e. m. o. n. s. t. r. a. t. u. m. e. s. t. S. e. d. i. n. e. s. t. i. n. i. e. r. a. r. c. h. i. a. a. n. g. e. l. i. s. i. n. f. e. r. i. o. r. i. s. e. s. t. a. d. u. l. t. i. m. i. s. e. r. e. r. e. t. o. f. f. i. c. i. u. m. s. u. p. e. r. i. o. r. i. s. o. r. d. i. n. i. s. C. u. s. e. r. g. o. m. o. n. a. s. t. i. c. u. s. o. r. d. o. i. n. t. e. r. o. r. d. i. n. e. s. i. n. f. e. r. i. o. r. e. s. c. o. m. p. a. r. t. u. r. v. t. d. o. c. u. r. s. e. c. e. c. c. l. i. a. h. i. c. e. i. e. r. a. r. c. h. i. a. n. o. d. e. b. e. t. m. o. n. a. c. h. i. e. a. l. i. j. r. e. l. i. g. i. o. s. i. c. o. r. r. e. r. e. p. r. e. d. i. c. a. t. i. o. n. i. s. o. f. f. i. c. i. u. m. q. u. o. d. e. s. t. s. u. p. e. r. i. o. r. i. s. e. p. i. s. c. o. p. o. s. i. p. r. e. d. i. c. a. t. i. o. n. e. m. a. l. i. o. s. J. e. r. m. i. n. r. e. l. i. g. i. o. s. i. u. s. p. r. e. d. i. c. a. n. t. p. r. e. d. i. c. a. r. e. c. u. m. p. o. t. e. s. t. a. r. e. a. u. t. i. n. e. p. o. t. e. s. t. a. r. e. S. u. n. t. p. o. t. e. s. t. a. r. e. e. r. g. o. e. s. t. p. r. i. n. c. i. p. a. d. a. p. o. s. t. o. l. i. c. i. S. i. n. c. u. m. p. o. t. e. s. t. a. t. e. e. r. g. o. p. o. t. p. r. u. r. a. t. i. o. n. e. s. e. n. g. e. r. e. I. d. e. m. e. s.

mittens aplos ad predicandū pcepit eas ne qd tollerent in via nisi virgā nisi vt dicit Adar. 6. Per virgā aut vt glo. ibidem dicit p̄tatem accipiendi necessaria a subditis intelligit. Idoc autē nō videt religiosi p̄uere vt purgandē eragere possint: ergo nec predicare debent. C. Item episcopi maiorē hēt auctētia p̄dicandū q̄ religiosi q nō habēt cura aliarum: sed ep̄i extra diocēsim suā p̄dicare non p̄t nisi registū ab alijs ep̄is vel p̄sbyteris. vt dicit. 9. q. 3. Nulli p̄missis nullū me tropolitānū diocēsim ecclēsiā vel parrociā: ut aut aliquem de ci^u parrochia p̄sumat edificare vel iudicare. Et hoc idē habet per multa alia capitula ibidē: ergo nec religiosi qui oīno diocēsim non hēt nec p̄dictas p̄dicare p̄t nisi forte fuerint inuati. C. Item p̄dicato: non d̄bet edificare sup aliud fundamētū: nec gl̄ari in p̄dictis⁹ alijs aut alitar apli dicit. Ro. 15. Sic autē p̄dicam euāgelium hoc nō vbi notatus est t̄ps ne supra ali cū fundamētū edificare. Et 2 ad Cor. 1. dicitur hō in inuentū gl̄iantes in alienis laborib⁹. gl. Vbi alius fundamētū fidei posuisset qd esset vltra mensurā gl̄ari. Et infra. ibi nō in alia regula. gl. exponit de hys qui sunt de alieno regimine: ergo illi qui nō hēt curā aliorū nō debēt p̄dicare p̄dictis bus alijs p̄missis: sed fundamētū fidei in iudicia bus facere. C. Uteri⁹ autē ostēde iustit̄ q̄ cōfessiones audire nō p̄t. 16. q. 1. c. placuit. firmatē et insolubilit̄ oīs p̄cepti. 1⁹ et aliquis monachus p̄las nemus tribuat. Et alio. c. placuit. dicitur q̄ nullus monachus p̄sumat neq̄ p̄nam dare neq̄ filiū de baptisimo accipere neq̄ infirmū visitare et vnicū facere neq̄ mortuū sepelire: ne qd quibuscūq̄ negocijs⁹ esse implicare. Itē 3. c. interdictum dicit. Interdictum⁹ abbatib⁹ et monachis publicas p̄las dare. infirmos visitare et n̄cides facere. Et quib⁹ oībus videt q̄ monachis t̄re gl̄os qui eodē iure censentur nō liceat p̄fessiones audire. C. Itē rectoribus ecclēsiarū p̄cepit ut p̄t. 17. Diligēt̄ agnosce vultū peccatorū tuō. glo. P̄ aliorū ecclēsiē dicit diligēt̄ adhibere curam⁹ quib⁹ te p̄cisse dōtgerit. Agnosce eoz adus et vicia que in te inueniuntur: cuius casigare memento. Sed nō p̄t agnoscere actus et vicia subditoz p̄dotes ecclēsiē nisi per p̄fessiones: ergo nō debent alijs p̄ferri nisi suis rectorib⁹. C. P̄terea extra de penitentijs et remis. dicit. Inno. in oīno generali. Oīs vtriusq̄ sexus fidelis p̄t ad amos differēdis penitentijs oīa sua solū peccata salē semel in āno ostēat. p̄pno sacerdotē: sed ille qui absoluit⁹ eū a peccatis p̄dictis dicitur vltim⁹ peccata p̄ferri: ergo si alijs alijs q̄ p̄pno sacerdotē possit p̄fessiones audire et absoluerē aliquē: ille nō tenet⁹ semel in āno cōfessionē p̄pno sacerdotē: qd eū cōtra decretū inductū

Cum ergo religiosi nō sint p̄pni sacerdotes quia nō hēt p̄dictas sibi cōmissas: videt q̄ non possunt p̄fessiones audire et absoluerē. C. Item fideles debent a p̄pno sacerdotib⁹ tranquillit̄ percipere vt in decretis iudicata p̄ceptis: sed sacra ecclēsiē nō debet ministrare sacerdotū nū digno. hō autem p̄t scire aliquē esse dignū nisi eius p̄fessionem nouerit per p̄fessionē: ergo sacerdotē debēt audire cōfessiones subditoz: ita alij non p̄t eos absoluerē. C. Itē in ecclēsiā nō solum vitanda sunt mala sed etiā occasiones maloz sicut apls de seipso dicit. 2. Cor. 11. vt ampuet occasioē cog. 11. Sed si aliquis possit aliter p̄ferri q̄ p̄pno sacerdoti nō possit dicere se esse cōfessus: sic incōfessū ad sacra accedere et nō possit artari per p̄pni sacerdotē latentes sub p̄ceptis cōfessionis alijs facere: ergo hoc nullo mō debet esse in ecclēsiā q̄ religiosi p̄fessiones audiant qui nō sunt p̄pni sacerdotē. C. Item ad eum solū quēten penitentes absoluerē ad quē p̄tinet conuocare. Sed sicut dicit Diony. in epla ad demosthē mō nabi conuocato nō pertinet ad monachos sed ad sacerdotē: ergo religiosi nō possunt p̄fessiones absoluerē. C. Itē eū non habet aliquas certas p̄missas vel diocēses vel parrochias sibi cōmissas si possunt p̄dicare et cōfessiones audire vbiq̄ hoc poterūt: ergo amplexū hēt p̄tēnt q̄ ep̄i vel p̄mates vel p̄māres q̄ nō sunt vbi ecclēsiē gubernatores: cū etiā papas vel p̄fiscicos se vocari p̄beat. vñ dicit in decretis di. 99. Nulli⁹ parrochiarū vltimas vocabulo vñ q̄ vtiatur. Et hoc idē habet in sequēti caplo. C. Uteri⁹ autē n̄cēt ostēdere quē ex p̄missio ne eoz p̄dicare p̄t aut cōfessiones audire. Dicitur etiā qd aliud q̄ dicit alijs iam non habet. Si q̄ ep̄i p̄mittūt curas plebū p̄dictis ab alijs sacerdotib⁹ ad eos iam non pertinet cura ipoz: ita et audire eoz non possunt aliqui p̄dicare plebibus aut confessiones audire nisi vocati a sacerdotē p̄dicti. C. Itē q̄ ep̄i p̄mittūt curas plebibus sacerdotē: ipse scipm̄ et oratorē penitentiā rem anet sup sacerdotē cui cura committit⁹ illud 3. Reg. 10. Quodlibet videri vult. Qui si lapsus fuerit erit alius in p̄iacum. Alius esset ep̄i in magne periculo ipoz ab ille omis totius multitudinis habentes: ergo episcopi non habent se vltimos introumitterē de plebibus quas sacerdotib⁹ cōmiserunt. C. Itē sicut ep̄i subditū archiep̄o: ita sacerdotē subditur ep̄o. Sed archiep̄i nō possunt se introumitterē d illis qui subditū ep̄i nisi forte p̄pter negligētias ep̄oz. vñ dicitur. 9. q. 3. archiep̄o p̄bū de ep̄orum causis absq̄ illorū cōsilio agat: ergo nec ep̄i possunt absq̄ in p̄dictis⁹ subicēns sacerdotib⁹ p̄dictis alibus ab alijs illorū cōsensu nisi p̄pter eorū negligētias vel defectum. C. Item p̄dicti v̄n recōnate sunt q̄nī ecclēsiarum sibi p̄missarijs

Si aliqui alii ex permiffione epifcopi pfectibus pcedi-
 crent sacerdotibus commiffio pfecti aut pfectioes au-
 dit ecclefia habebit plures pfectos qd est contra
 id qd habet. 7. q. 1. Sicur aliter vno nec adu-
 ran ab aliquo vel iudicari aut difpofitum a ppro
 vno eo vnde pnciat tenet vno: epi qd eccle-
 fia vel pfectus indubitanter intelligit e vnde abf-
 qd erit cōfiffio t volūtare aliam iudicari vel difpof-
 aut eius concubitu. 1. ordinat de fun nō eceditur
 Hoc aut nō folum de epifcopo de quibulibet ec-
 clefie miniftris intelligit vt grauanus per fe que-
 ria capitula pbat. C. Item qd nō debet ondere q
 nec p miffio aplice fedis poffint pdicare aut cō-
 feffiones audire qd cōtra ftatuta panni aliqd con-
 dere vel mutare nec romane fedis au ftas poffit
 vt dicit. 15. q. 1. c. cōtra ftatuta. Si ergo ftatutum
 est anti quod panni q null p pcedere vel cōfiffiof
 audiat pter dñi sacerdotis vt dicitur. 16. q. 1. c.
 ad i. c. nō poterit hoc et p miffio pape aliam
 ecedi. C. Item 15. q. 1. c. ficut quidā dicit. Si n.
 qd docuerunt apli t ppe de ftatute qd abftinere
 retur romanus pōfiter nō fubz dare fed magis
 errare oincerof. Si ergo ordinatio e apli. 1. cor.
 1. vt nullus gloriar in pfectib' altimus: i. papa dat
 aliam hoc p miffio errare eouincit. C. Itē feri-
 ptum est in iure q si pncipe ecedat aliam q
 liceat ei edificare in loco publico debet intelligi fi-
 ne pceditio alterius. vt. ff. ne qd in loco publi-
 co edificet. l. 1. §. fi quis ap: pncipe. 1. 25. q. 1. c. d
 ecclefia altius dicit greg. Sicur nofta dendum?
 ita fingulis quibusq; ecclefia fua iura feruamus:
 nec cuiq; gratia fauente vtra q necet ipartio:
 nec vlla qd fua iura est ambitu ftatutibus derogat
 bo. Vnde q aliquis pdicat in parrochia aliam?
 vel audiat cōfiffioes eo irrequifito effer impriu
 dictum sacerdotis pceditio: ergo fi ecedat ali-
 am q poffit pdicare vel pfectioes audire mibilo
 min' hoc erit qd i poterit fine cōfiffio sacerdotis
 pceditio. C. Item si pncipe ecedit aliam li-
 berram teftamti facion t nō aliam ad cōfiffiof vi-
 detur nifi vt habeat pftetam t legitimā teftamē-
 ti facionē. Neq. n. credendū efi romani pnci-
 pem qui iura tatur totam aut teftamēto obferuan-
 tia multa vigibus ecegetat atq; munita vno v-
 bo velle euertere. vt. C. de inoff. teft. l. si quā-
 do. Similiter si papa pcedat aliqub' q pcedent
 vel pfectioes audiant: debet intelligi fua cōfio for-
 māl. vt hoc et quaf requifitis sacerdotib' par-
 rochialibus. C. Itē monachus qui accipit sacer-
 dotale officiu nō tamē habet executione officij
 vt. f. facia minifret: nifi fup aliq plebe fuerit ca-
 nonice ftitue. vt dicit. 16. q. 1. c. ad i. c. §. m o-
 nacho afit. Et ftat quib' ex p miffio pape officiu
 pceditio pmutat f. c. ex qui nō poterit p dñi
 pfectes nō fuerint eis commiffio. C. Item nec papa

nec aliquis mortaliū pōt ecclefia ftici lerar dñis
 diuinit' ordinatū mutare aut euertere cum null
 ftatog dicitur ft pōmē de ftatutiofca mēfca
 rionē vt dicit. 1. cor. 1. Dicit ille est ordo ecclefia
 ftice lerar. q monachi t regulares fnt in ordine
 pftatog. vt p. in. §. c. ecclefia ftice lerar. op
 nec pōt hoc aliter imutare. vt. f. reftigof pfto-
 di habet offitū. C. Itē volat ecedere qd m
 libu nō liceat petere licentia a p pteris pcedu
 libes aut ab epi p pceditio aut pfectioes audire
 dñi: q ambiduo efi ingerere fe ad officia ecclefia
 ftica. vnde dicit. 1. q. 1. c. ftatuti. qd locos ipe-
 ce imperat is qui ad p pceda hōc ecedit obedi-
 tie tibi virtute euacuatū ad hoc et p pcedo obedi-
 rio haueat. Sed pdicare t cōfiffioes audire p-
 tuer ad officiu ecclefia fticu qd efi pōmē hōm
 nū: ergo aut nota am bāndū non pōt petere licen-
 tiam pceditio aut pfectioes audire nō hōc
 tum facere pōt cui fuerit requifit. vnde p dicit
 erro: fimpitū originē. C. Quia vero vt dicitur
 cur in lib. de duabus natu: via fida vnt bus
 heredes in ecclia efi ftice virtutes mediū locum
 nent. ois enī virtus in medio rerū de cetero locis
 confitit. Si quid n. vel infra vel vtra q p pcedu
 erit ftat a virtute difcedit. Ideo vnde ad
 cōfio pceditio ft vtra vel infra qd veritas habe-
 at: vt hoc et qui reparetur erro: m. mediū
 vram fidei veritatē. C. Dicitur dñs efi ergo quō-
 dam fuffe heretico t ad huc efi qui pntem ve-
 dicit ftici manūtere in vtra ftat pceditio vt
 debet qui ftitate cōfiffio dñm quos pntem
 amittat: t qui ftitate ftiget tū obdūm pntem
 riantur. Quāquid ftiam efi erro: q: de cōfio
 agitur ftipponat ad pō. Et hū' aut erro: riant
 ce poffit quoniam ftimpitio: t pntem mō
 dō: qui de fua ftitate pntem mō dñm
 ftat officia p pcedu arbitrio vftupatū abftitio
 f. peccatores t pceditio abftis aliam' aude qd
 qd eis nullatenus licet. vnde dicit. 16. q. 1. c. ap-
 nit ad nos. vnde vnde miramur q quidā mō-
 chi t abbares in parrochia vtra cōtra ftatuti
 decreta epifcopalia iura t officia ftici arrogare
 vendicant videlicet penitentiā dare t remiffioes
 peccatoz recōfiffio: decimas t ecclefia d
 abftis p pcedu epifcopi licetia vel auctoritate ftici
 apofolice hoc nullatenus pcedere debeant.
 C. Sed quidam minus incare ab hoc erro: re-
 cedentes in errorem contrarium ftnt pcedu:
 afferentes monachos t religiofes ad pcedu
 idoneos efi etiam fi de auctoritate epifcopo
 f. agant. Vnde dicitur. 16. q. 1. Sunt nomina nō
 lo dogmate fufi. audeciffime quid pō mō
 amaritudinis q videlicet non iustitiam afferent
 monachos qui mundo moti fun t deo vntem
 facer. dotalis t ftici potenta indignos: neq pōt

remā neq; tēpānitari largiri; neq; abſolere poſſe per ſac. rſorialis officij ſibi dimitus inunctam p̄tēre. Sed oīno labunt. Quāidā aīe nouicū ſibi ſumētes erroꝝ in tantā p̄mptū aduāciam: vt afferant non ſolum p̄pter religioſum p̄ditionē ſed etiā p̄pter ep̄oum ipotentia; non poſſe p̄ ep̄i ſcopos religioſis p̄dicta cōmitti abſq; p̄rochialis ſacerdotis uoluntate. Et q̄d etiā p̄nicioſus ē nō poſſe eis hoc ip̄m afferant per ap̄lice ſedis p̄uilegium indulgēti. Et ſic p̄ vt cōtariā ad eundem ſinem huiuſmo di erroꝝ elabitur cum p̄dicto cao vt. ſubtrahant aliq; eccleſi aliē p̄tati: ſicut uili qui in uice merito p̄tatem eccleſie cōſtitere arbitrantur. C. Ad huius ergo erroꝝ deſtructionē hoc ordine p̄cedendus eſt. C. P̄mo oīdem? q; ep̄iſcopi & ſuperiores ſtari p̄tē predicare & abſolere eos qui ſacerdotibus ſubdiunt ſine licentia ip̄oꝝ ſacerdotum. C. Seco q; hoc idem p̄t alijs cōmittere. C. Tertio q; hoc alijs cōmitti q̄s p̄rochialis ſacerdotibus expedit ſalutis aīam. C. Quarto q; etia; religioſi ad officia huiuſmodi exercenda ex cōmiſſione p̄latiorum ſunt idonei. C. Quinto q; religio aliqua ſubintrinſinā p̄t ad hęc exequenda de licētia p̄latōꝝ. C. Sexto rōdebeco rōditioꝝ que ad gremi p̄riariā inducuntur. C. Q̄ autē ep̄us in parrochia ſacerdoti cōmiſſa p̄tati habeat p̄tatem: p̄batur per id q̄d dicitur i. q. i. c. ſic quidā. Ubi dicit q; oīa que ſunt eccleſie ſ; p̄tationē antiquā ad ep̄i cōdinationē ſp̄tatem gēntur. Et hoc idem habet in ſequēti capitulo. Sed reſp̄tales eccleſie cōdinantur ad ſp̄talia: ergo multo fortius ſp̄talia ſingularū parrochiarū ep̄o ſunt cōmiſſa. C. Itē. q. c. adē. Reglā eſt vna q̄ncq; p̄ochia ſub p̄uſione ac tunone ep̄i: per ſacerdotē uel ceteros clericos quos ip̄e cum dei timore p̄ndit. C. Itē in ſequēti capitulo dicit q; eccleſia d̄ber gubernari & diſp̄ſari cum iudicio & p̄tate ep̄i cui totius plebis aīe uideat eſſe miſſe. C. Itē ſacerdos cui p̄ochia cōmiſſa nō p̄t aliquid in eccleſia facere q̄d non ſit de hęcina ep̄i ſp̄tali uel ſp̄tali generali. vñ dicitur i. q. i. Cūno ſc̄dēbus & ſummo obſo p̄b̄yte rōs & diaconibus & reliquis clericis attendendū eſt vt nihil abſq; p̄p̄ri ep̄iſcopi licētia agāt. Vñ vtiq; miſſas ſine cauſa uili quicq; p̄b̄yte rō: i ſua p̄ochia agat: non h̄p̄tēre nec quicq; ab ep̄i p̄miſſi ſi ſaciat: ergo p̄tē q; in p̄ochia p̄b̄yte rō miſſa abſq; maiore p̄tatem habet ep̄iſcopiſ: ſ; ſacerdos qui ſine p̄miſſiōe ep̄iſcopi in ea agere poteſt. C. Itē. i. Cor. i. ſup̄ illud in omni loco ip̄oꝝ & nō ſro dicit glo. i. mihi p̄miſſis cōmiſſo: loquitur de ſuffraganeis. i. de p̄ochiis ſubiectis eccleſie cōmiſſioꝝ: vt patet per gl. Si ergo ep̄iſcopi ſūt ſucceſſores ap̄toloꝝ ip̄oꝝ ſc̄mā; tenentes vt

dicitur i. Cor. i. in glo. patet q; parrochia p̄ncipali uo eſt cōmiſſa ep̄iſcopo ſ; ſacerdoti. Non enim p̄t in eadē q; ip̄ſa ap̄tolo ſuerit cōmiſſa & poſtea ab ip̄o in aliterum translata: qui non dicitur in omni loco ip̄oꝝ & noſtro ſ; ex quo ip̄oꝝ ergat eſſe: ſia eſſe deſuſſet. C. Itē ap̄tolo erat p̄b̄yte rō cōmiſſioꝝ qui eis ſacra miniſtrabat vt patet i. Corin. 3. Ap̄tolo r̄gaus glo. baptiſmo & tamen ap̄tolo? de cōmiſſioꝝ ſe ſuo r̄mattēbat. vt patet i. Corin. xi. Cetera aīe cum uenero diſponā. c. 1. Corin. 1. Nam & ego q̄d donauī ſi quid donauī p̄pter nos in gl̄oia xpi. Et. i. Cor. 4. Quid uultis i uirga ueniam ad uos r̄. c. 1. cor. 1. Secundum menſurā regale qua menſus eſt nobis d̄o: mea ſuram p̄tingens uisq; ad uos. r. c. vii. Ideo hęc abſe ſcribo vt non p̄lo turis agam ſm p̄tēſ glo. ligandi atq; ſctandi quam dedit mihi d̄o. Patet ergo q; ep̄i in plebiſ ſacerdotibus cōmiſſio p̄tati retinet p̄tatem. C. Itē cum ſacerdotes ſuccedant in locum. 71. diſcipuloꝝ. ep̄iſcopi uero in locum. i. ap̄toloꝝ vt dicitur in glo. i. Cor. 1. abſurdum uideſ ſi dicit eueſtus q; ap̄tolo ſoluerē nō poſſunt & ligare uel alia huiuſmodi facere ſi ne licētia. 71. diſcipuloꝝ. q̄d mi eodē dicit op̄tē r̄ ſi b̄ de ep̄iſ & p̄b̄yte rō dicitur. C. Itē d̄o. de cit. in. 5. c. eccle. ſc̄r. q; quibus pontificum ordo ſit perfecturus & ordo ſacerdotū illuminariuſ & miniſtrantiū ordo ſit purgatiuſ: atq; ierarchicus ordo. I. pontificum non tantū habet perfeſſe: ſed illuminare & purgare: ſacerdotū ordo nō ſolū illuminat ſed & purgare. Et ſubint̄ cauſam dicens. Ip̄e ordo; minores uirtutes in ea que in meliōra ſunt tranſinouere non poſſunt: eo q; in ſuūm eis ſit ad huiuſmodi conari maiora tē. Ip̄e autē diuiniōres uirtutes cum p̄p̄rijs habuit & ſubiectas operationes: vt patet per exp̄oſitionē maximi ibidē. Ip̄ſ; q; ſc̄ ſacerdos p̄t q̄qd diacon? p̄t & aduic ap̄toli: & ep̄s p̄t q̄cūq; p̄t ſacerdos & aduic ap̄toli. Si q; ſacerdos p̄t legere euāgeliū in eccleſia in reſtito diacono: ita & ep̄iſcop? p̄t abſolere & alia eccleſie ſc̄ra miniſtrare quib; uoluerit non reſtito ſacerdote parrochialis. C. Itē qui ſicit aliq; per alius & per ſeip̄s hoc facere poteſt. Sed d̄i p̄b̄yte rō abſolunt ſibi ſubditos hoc per eos ep̄iſcopi facere p̄t d̄ntur. C. Itē d̄o. vñ dicit i. q. 6. c. eccle. ſc̄r. Itē qui ſm nos ſumim? eſt ſacerdos per ſuos miniſtros aut ſacerdotes purgare aut illuminare ip̄e d̄ntur purgare aut illuminare alio in ip̄ſim reponentibus p̄p̄rijs ſacras actiones ergo & ep̄iſcopos cum uoluerit poteſt abſolere ſubditos ſacerdotes: vt eis predicare per ſeip̄s. C. Itē p̄tatis eccleſiarū a ſubditis eccleſiarū obedientia debetur inquit eoz curam h̄t. C. Unde dicit

Contra impugantes

religionem

ad heb. vii. Obediēte p̄positis & hieris sibi acce-
re eis. Ipsi. n. p̄ngit. l. i. p̄ vobis solent sunt p̄di-
candis: quāsi rōnem reddidit p̄ sibi vestrā.
Ded̄ p̄obit̄: quōs magis tenet obediēte ep̄o
q̄ p̄obit̄ero p̄obit̄ialē v̄p̄: per gl. ad ro. 15. vbi
dicitur q̄ maliciā p̄tinēt est magis obediendum q̄
minori sicut p̄obit̄ q̄ curatōri & p̄p̄tōri q̄ p̄o-
fili: q̄ ad p̄tāis ordinē p̄tinet qui multo magis
in sp̄itibus p̄tāibus q̄ in ep̄itibus nocent: ergo
quē ep̄i qui sunt in sup̄iori p̄tate constituti magis
hēt curam de subdit̄ q̄ curam ipsi faciend̄ et p̄o-
buit̄. Vbi curā aut̄ aliq̄ p̄tinet q̄ dicit p̄ curb.
17. Vigilēt agnoscē vultū peccatorū: quod sit
maxime in p̄fessionib̄ audiēdit̄. Et ita ep̄i p̄t au-
dire p̄fessionē p̄obit̄ianor̄ etiā p̄ueniēt̄ q̄ p̄ v̄te
n̄ p̄p̄tōriā. C. Item si sacerdotēs dantur ep̄is
vt ead̄m rōnes q̄ sibi on̄ ferre nō p̄t sicut sep̄m
agur aduo sētē & dātī sunt in adiutoriū: mori vt
patet in iunio. xl. Unde ep̄s in eod̄m anone sacer-
doti hoc extēp̄o & quib̄dā alijs p̄missis sibi
q̄tē fragiliorēs sūt: nateo magis hijs anti-
lipsis indigēt. Sed ille cui datur aliq̄ adiutor: si
eius obediētia p̄tatem opandi eius sibi vacauerit
sine ipse est p̄ncipalis operis & adiutor: est agē
secundariū: ergo ep̄i p̄t etiā agere que ad curā ple-
bis p̄tinet: r̄quisito sacerdotē etiā magis q̄
ipsi sacerdotēs. C. Item ep̄i in ecclesiā tenent le-
gem dēi n̄i iesu x̄pi. v̄t dicit in g. c. ecclesiā-
stice ierar. p̄ d̄n̄ sicut ordo p̄m̄: quid est d̄nariū
ordinatiōnis submissim̄ aut̄: nouissim̄: et cū
in ap̄st̄m p̄tinet & implet oīs nos̄re ierar. d̄p̄o-
sitiō. Et n. oīm ierar. videm̄ in ietum s̄m̄ena
q̄ sic v̄t quilibet in p̄p̄i d̄nariū sacerdotē s̄m̄us
i. ep̄m. v̄t c. l. p̄. i. dicit de ip̄o. Conuersi etiā
ad pastōrē & ep̄m aīarum v̄iarum. Hoc aut̄ p̄cei-
pue v̄tū est de romano p̄d̄icōe cui v̄t. C. v̄t illis
dicit de s̄m̄e d̄nariū caput inclinet & c. tanq̄ ipsi
d̄nariū ep̄o obedūt. Et. C. v̄t dicit sup̄ illud Jo.
v̄t. P̄fessiones meas. l. loci mei: p̄posit̄: & cap-
ut eius f̄i ar̄: ergo n̄ dicitur est dicere: blasphemie
v̄tū q̄ ep̄s nō possit v̄tū clausurę ete in
quib̄libet sine diocesi sicut & ep̄o possit. C. Itē
ad hoc q̄ aliquis possit absoluerē in foro p̄sali
sufficit q̄ habeat clauem & iurisdictionē: in quib̄
bet sine diocesi per quā materia sibi determinat
p̄tē: sicut & in alijs sacramētis qui habet p̄tē o-
d̄m̄: & materia debet p̄tē operari si forma & in-
tentionē debet adhibeat. Hoc n. semp̄ in p̄tate
clōe est. Sed ep̄s habet clauē cū sit sacerdos: &
etiā iurisdictionē in quib̄libet sine diocesi: si non
possit eod̄m rōne sicut se edūcere: ergo p̄t que
bet sine diocesi sine aīan̄ sacerdotis r̄quisiti: &
in foro p̄sali absoluerē. C. Item idē sacerdoti-
bus necesse est q̄ d̄fessionē audire sicut dicitur
q̄ d̄fessio in eucharistie ministrant: q̄ ab his q̄

sunt in peccato mortalī sumi nō debet sed sicut
ter sacramēta cōfirmādo: & ordinis sumi nō de-
bet ab his qui sunt in peccato mortali: q̄ beati
gramēta gl̄am sup̄ponit. Ideo aut̄ sacramēta a
solis ep̄o ministrantur: ergo & p̄t rōne ep̄iscopis
q̄tē d̄fessionē audire: quō: dicitur beato. C. Itē
nemo p̄t affirmare sibi id quod non est in
sua p̄tate: sed sicut cōs consuetudo p̄bat ep̄i aīa
m̄t sibi casus: quos voluit de quib̄ ad eos ab-
solutio recurrit: ergo etiā quēq̄ eos sibi affir-
mārent hoc erat in eos p̄tate: ergo & de alijs casu-
bus possunt absoluerē cum voluerint. C. Item
d̄o. p̄tē ep̄iscopis in nostra ierar. est v̄t. p̄tē
tem sacerdotis & ministror̄ est p̄tē p̄cularis
patet in primo capio: in 5. eccle. ierar. D̄ctm̄
q̄ p̄b̄m̄ est ap̄b̄. v̄tū v̄tū off̄icij p̄tē
id q̄ subicit v̄tū p̄cularis q̄ etiā ip̄t p̄tē
virtus: ergo ep̄s magis habet v̄tū clauem
in eos qui sibi d̄ntur sacerdotib̄: q̄ ipsi sacerdoti.
C. Item nullus p̄t dare q̄ non habet sed ep̄i et
d̄nt sacerdotib̄ oīm anēm quib̄ sacerdotib̄
ben̄cūctiā aut̄ sp̄iale amant̄ cum dantur q̄ sp̄ia-
lia nō dant nisi per actionē dantis in recipientē
agens aut̄ nō amittit virtutes agendi recipiē
q̄ agit: ergo ep̄iscop̄s habet oīm p̄tates quib̄
sacerdos p̄obit̄ialis. C. Item de cōfessio est q̄
quib̄ et cōfessio ep̄os p̄t p̄dicare & cōfessionē
audire in p̄obit̄ialē sacerdotis. Nam extra cōf-
fessio iudi. o. c. inter cetera. dicit q̄ ep̄s v̄t v̄t
necesse ad sanetē p̄dicandis officij salubritate
quandū assuat. Et infra. p̄cipit̄ tam in
theatralibus q̄ in cōfessionib̄ ecclesiā v̄tōs
necesse ordinari quos ep̄iscop̄s ead̄m rōne & cōp-
ratorēs habet: nō solum in p̄e diocesis officio v̄t
nam etiam in cōfessionib̄ audiend̄: p̄tē
m̄gendo: & ceteris que p̄tēt ad hanc aīam.
Et quo patet q̄ clerici p̄saliū ecclesiā: alio
diocesis qui non sūt p̄obit̄iales sacerdotib̄ possit
p̄dicare & cōfessionē audire antē ep̄iscop̄s. Itē
nam extra de hereticis. c. ep̄iscop̄m̄: & q̄ v̄t
dicitur. D̄ct̄ q̄ p̄b̄it̄ v̄t non nisi p̄tē
contēt̄ ab ap̄lica sede vel ambob̄ ep̄iscop̄s
c̄i suscipit publice vel p̄sali in p̄dicandis of-
ficio v̄tū p̄tē p̄saliū p̄tē p̄dicandis v̄tōs
lo modēt̄. C. quo haberi p̄t q̄ papa & ep̄s
p̄tē p̄tē dare aīan̄ antem p̄dicandis. C. Itē
d̄ct̄ q̄ ipsi quos ep̄iscop̄s sunt successores p̄tē
tates & castella p̄obit̄eros ordināb̄r qui p̄tē
cū populis sibi subiectis cōmō: abā & t̄tē
alios mittit̄ ad p̄dicandis & ad aīa cetera
que ad fuites p̄tinet aīa: i. c. c. 2. q̄ d̄ct̄
v̄tōs d̄ct̄ q̄ cū filiis mē carissimis &
d̄ct̄ in d̄o qui vos cōmōne faciat v̄t ad nos
sunt in christo iesu. c. ad c. c. 2. Regum
unū cum illo fratre. glo. l. Barnabā vel iac. Et

ad Titum. i. Quibus rei gra relig te crete sz. ergo
 s. aliq au qd pbyteri prochalio pnt pdicare s. cō
 fessiones audire ex pmissione epoum. Itē pdica
 re s. pffessiones audire sunt iurisdicōis s. ordinis
 finis: s. ea q. pnt in bndi pnt cōmitti bñs saltes
 quodū bñs. q. cum epō possit pdicare s. pffidēf
 audire in pccata non requisito sacerdote: vt sup
 pbatuz est bñd. s. aliq. pccatū ex casu pmissione
 Item ad b. facit pmissio romane ecclie ad quas
 accēditēs a pularis pape ad quoscūq. sacerdo
 tes lras impetrat vt eis pfficiant. Item legati pa
 per s. eoz pñarij pffessiones audiunt nō petita licē
 tia a prochalibus s. etiā aucte pape vbiq. pdicat
 s. ita p. q. pdicare s. cōfessiones audire pōt alijs
 pntat sine licētia sacerdotis prochalium. C. Pñe
 restat ostēdere q. religiosi sunt ydonei ad h. q. ta
 les eis cōmittant. Nam. 16. q. 1. c. quent. dicit q.
 monachi s. abbates absq. ppñi epī licētia nūl
 lationis psumere debēt: vt v. pñis vtr. Et quo
 relinquit q. ex aucte pape s. epī monachis s. alijs
 religiosi licet pffessiones audire. Item. q. eadē
 dī. Et aucte huius decreti qd aplice moderami
 ne s. pietatis officio a nobis est pstatū: sacerdoti
 bus monachis aploym figurā tenētibz licet
 pdicare: baptizare: cōmōem dare: p. pccōtibz
 oīare: pñas imponere atq. pccata soluere. Itē
 in se quē ca. Sunt itē nōnulli dicit Bonifacius pa
 pa. Credimus a sacerdotibus monachos ligādi
 bōndicōis offiū de oīante digne administrare
 si eos degne cōtingit hoc ministerio subitari.
 Decertantes igit monachice pffessionis pbyter
 ros sacerdotales potēte accere officio oīno scipi
 mus: vt ab huiusmodi ausibus repñant in po
 steritas: q. quōq. cōfessōes est: tanto s. illis erit
 potētijs. Item epī debēt diuina iudicia mutari
 scum pñ. i. Lōin. 3. Inuitatores mei estote si
 cut s. ego xpī s. diuino iudicio aliq. religiosi sūt re
 putati ydonei: vt eis sine dīate a deo pdicandēs
 pmutare offiū: sicut de equino monacho bñs
 Greg. narrat in dya. s. etiā de beato Bōndico: q.
 s. iudicio epōz aliq. religiosi pnt reputari ydo
 nei: vt eis pdicari pmutat. Item oīa que licēt
 scilaribus clericis licēt s. religiosi cōceptis eis
 que in sua regula eis pōbētur. Arg. 16. q. 1. Dicit
 tū nōnulli vbi d. q. monachus is abfoluere s. alia
 bndi facere. Itēq. n. beatus Bōndictus mōachō
 rum pccat: almuiscio huiuscemōdi rei fuit inter
 dicto: s. scilaribus licet ex pmissione epōz pdica
 re s. pffessiones audire: q. s. religiosi cō in nulla re
 gūla sūt pōbātū. Item manus ē pdicandōis offiū
 ex ppria aucte alicui q. ex cōmīssione alterius.
 s. religiosi pnt ad pñationis gradus subitari in
 quo eis cōpetit s. pdicare: s. alia ppria aucte exeq
 que ad salutē pment aīar: q. maius magis debēt
 ydonei reputari: vt pdicandōis offiū: alia bndi

ex cōmīssione epī exequant. Item ad illud quod
 maxime cōpetit pfectis nō reddūt aliq. minus
 ydoneis et hoc q. in statu pfectōis se pōnt: sed p
 dicationis offiū opent maxime pfectis quē statū
 religiosi assumunt. Unde. i. e. d. s. i. sup. illud: oīs
 reliqui vtr. dicit gl. Quidē electi deprete tenebra
 rum eruti ad libertatē pñent glorie filioz dei s.
 glorie: oīs societati sancte ciuitatis. i. ecclie amū
 citari letant s. hñi pfectōem in edificandē eius
 dem ecclie: s. alijs pdicando lab oīare. Et q. in
 telligat de pfectione religiosi: p. ex hoc qd sequi
 tur. Eruditorēs multoz cū magis ad ecclētia dil
 ligenas auditores insunt minus p. terrenis cu
 ras gerūt: in o. acquiescūt p. spe eternoz relinquit
 h. d. c. etiā p. pnterlineare que dicit. Vñs reliq.
 i. dicitur q. pdicare nō pnt: religiosi nō red dunt
 minus ydonei ad erequēdi pdicandōis offiū q.
 alij: ita cō alij possunt ex cōmīssione epōz pdica
 re s. pffessiones audire: vt pōtuz ē: religiosi pnt
 hoc idē. Item. i. e. d. s. i. sup. illud p. moximus
 q. a summe vtr. dicit gl. fratru quoz cōborem
 religiosam nobis in auxilij vocamus: qua adiu
 tiāz fidelium ad societate electoz s. arcem vi
 te pfectionis quasi vna sanata ad rēptum dñs effi
 canis transferamus: et quoz p. idē qd pñ. Itē
 s. hoc apparet ex eōd cōsuetudine orientalis ecclie
 s. m. quā sere oīs monachis cōstat. Item ma
 ris pñas est legationis offiū cetero cōpōs pñ
 mare: de eis ecclie s. puidet q. pdicare vt cō
 fessiones audire. Sed pñmū inuicē religiosi
 cō pmissum: q. s. m. eis cōmitti pōt. Item magis
 ē remōri s. religiosoz vita eis audire q. pffes
 siones vt pdicare: s. pñmū eis cōmitti pōt: q. mltis
 fortius alia. C. Hunc restat ostēdere q. saluti aīarū
 expediat etiā alijs q. sacerdotibus procha
 libz pdicandōis cōmitti s. alia que ad salutē
 pment aīarū. Pñmo p. hoc quod dicit dñs. Mat.
 9. Vñs quidā milita. gl. Turba p. p. s. s. cupit
 do vbo s. ferendo fructus apē. Operarij aut pau
 ca. glo. pdicatores ad p. gregandū ecclioz salutē
 Rogate q. dñm mltis: vt mittat oparīos in mes
 sem suā. Et quoz q. salubre ē ecclie p. multos dei
 pdicari fidelibus s. maxime turba fidelij crescē
 te. Item pōt haberi pñud qd dicit. sup. s. Vñs
 mltis sapientij. Interlinearia. Ceteris pdicatoz
 sanas est oīs terrenas. Item. 1. ad 2. v. 1. Que
 auduli s. m. p. multos tētes hoc cōmēda fideli
 bus hoībus. glo. i. sane fidei. Qui ydonei erunt.
 glo. vtra s. scia s. facienda. Et alios docere. glo.
 Illis. n. d. cōmitti pdicatio diuina: qui apē sunt
 illi officio. Item pñs cōdē. 3. sup. illud: oīs q. ve
 nerant de captiuitate in iher. gl. sic dicit. Vñs so
 lum epī s. pbyteri plebē fidelium. i. dei domuz
 debent edificare: s. etiā pprijs de captiuitate in
 deorum ad vñsōē vere pacis vocamus: militiū

verbi ab his qui dicere nouerunt debet trahere Item Reg. in. 23. mora. sup illud Job. 29. Quando lababam pedes meos butiro sic dicit. Et ad hoc nos epi dicimus qui commissa nobis verba vite impedierunt curamque commutamus. Verum phidendū valuit ab officio p̄dicationis vel secularis habuit vel magne occupatio facultat. Et quo p̄ q̄ aliū etiā q̄ p̄lati vel recessos ecclesiarū laudabiliter possunt p̄dicationis officio vacare. Hoc idē p̄t ostēdī multa exempla veteris testamenti. David. n. laudat de hoc q̄ ait d̄i am p̄lati viginti annos: sacerdos est in d̄o: et magis possit p̄p̄is expedire: vt p̄m̄i paraf. 17. r. 14. Et similiter legitur de Ezechia. i. paraf. 30. Perreuerunt curiosos cum ep̄is et regis imperio et principis curiam inuenerunt ista iudā: ita ad q̄ nec miserat p̄dicatores. filij istī reuertimini ad d̄m̄ deū v̄c. Illiusmodi etiā nuncios ceteris misit q̄ puincas qui nunciaret liberationes p̄p̄is dei: vt legit. Deber. 1. q̄ multo magis satiberrime hoc fieri p̄t: vt alijs q̄ sacerdotibus p̄dicationis libus p̄dicationis officio committat: et alia q̄ p̄m̄o ad salutē aliarum. Item Reg. in. 2. omelia p̄m̄e parti sup. 13. dicit. Dei qui aliarum curio desunt et pascendi gregis onera suscepimus mutare loca minime possunt. Dei autē qui amore d̄i in p̄dicatione occupantur non eius ignis ardet sicut: q̄ cum ex eius desiderio p̄ variis loca discurrunt vnde ipsi ardet et alios m̄ddat. Et quo p̄ q̄ p̄nt nescit est: vt sicut ecclesiarū qui residet in suis ecclesijs: alijs p̄dicationis officio committat q̄ p̄ ueris loca discurrant. Item q̄ hoc vtile sit et salubre: satis manifestat occupatio rectos eccle quos in labijs rebus p̄is et ecclesijs oportet frequenter occupari: cum tñ oportet p̄dicationē verbi dei ab omni alia occupatōe liberi esse. Et ipsi dicitur actū. 6. Non est equum nos derelinquere verbū dei: et ministrare mensis. Cū p̄ q̄ satis ne cessarum ē eos ab alijs m̄m̄. Itaque etiā necessitate in maxime ostēdit iniqua multos sacerdotum qui in aliquibus partibus adeo ignorate assueverunt: vt nec etiā loqui solent sciat. Quasi illi etiā inuenerunt gl̄fiam scripturā d̄ dicunt: et tñ op̄s p̄dicationē verbi dei in sacra scriptura libere etiā esse. Vnde satis aperta est multa salus fidei iam detrahi: si solū sacerdotib⁹ p̄dicationē verbum dei relinquat. In p̄dicationibus autē audētia nō minor necessitas apparet p̄pter ignorantiam multos sacerdotū que periculossima em̄ p̄fessiōnibus audēdis. Vnde Aug. in. 6. de peis. Qui vult p̄m̄i p̄fissus: vt inueniat gr̄am querat sacerdotē sciens ligare et soluere: ne cum uerigis circa se emerit negligat ab illo qui eū misericos dicit non erit: et p̄fissus in ambo in foueā cadat quā sultus calcare noat. Iterum eandē necessitate

ostendit multitudo plebis que interdū vicia dei gubernanda committit: qui si toto d̄p̄p̄o sine nō nihil aliud agerit vit̄ oīum cōfessus ab ingenit audere p̄fess. Item hanc necessitatem ostendit difficultas cōfessōnis. Quam d. n. v̄p̄perimento multum est a cōfessione desistere: nisi possint alijs q̄ sine sacerdotibus cōfiteri: q̄ q̄ p̄pter verecundia: q̄ erubescit cōfiteri illis peccata cū quibus quotidie cōuersant: quibus vero q̄ suspicant sacerdotibus esse inimicos p̄pter multa alia. Vnde pie p̄lati eorum infirmi tan concesserunt ne oīno in desperationē labantur de alijs cōfessionibus eis p̄uidendo. C. Itis v̄is ostendendū est aliq̄n religionē ad hoc peculiariter salubriter posse usum ad cooperant̄ p̄dicationē ecclesiarum in p̄dicatione et cōfessione bus audiendis et cōmuni p̄dicationē. C. p̄m̄o p̄dicationis religio ad exemplar vite apostolice formata est. Vnde dicit actū. 4. sigillat̄: erant illis curia cōm. glo. cōmuniis grece etne vnde et nobis. i. cōter v̄sue cōm. v̄sue. h̄bi tacula eorum. Hoc autē fuit v̄ta apostolica: v̄ta lectis oītibus p̄ munda et v̄fuerat euangelizatio et p̄dicatione vt patet. 2. Cor. 1. et in regula quam que eis inseruit: ergo ad p̄dica p̄c̄ alia religio cōmuni sine militat. Item Jac. 1. Religio munda et immaculata apud deū est: puritate est. v̄sue pupulose: v̄ viduas in tribulatione curant. Sed illa v̄sue m̄m̄ est: et necessaria sit p̄c̄ eos qui saluti aliarum intendūt: ergo modum et inuenerunt p̄t religio institui ad v̄sue bonis qui cōfessionem indigent: vt per panem et cōfessionem scripturā spem habeant. Item actū. 6. sup illud nō est equum nos derelinquere verbū dei: et ministrare mensis dicitur. Inmensis. c. Delios sunt fercula mensis et vapes compositis: si alique religionis pie et salubriter v̄sue sunt ad subueniendum pauperibus in corpore: alijs v̄sue et alijs necessitatibus cooperando multo v̄sue p̄t aliq̄ religio institui ad subueniendum necessitatibus aliarum. In Aug. c. Delios ē pacere alias in eternū cū v̄sue curas et cōpa mortura inmensis cū v̄sue cooperum et f̄que d̄p̄d̄eat alijs et nō edocerto. Item sp̄sio militia magis p̄t religio et f̄sue et ad militia seculari exercenda alijs religio v̄sue et in fine et sunt q̄ multo v̄sue inmensis p̄t ad militia sp̄siolem que cōperit p̄dicationē v̄sue de qua d̄. i. ad Cor. 1. Labera sunt bestiales sp̄sio. In p̄dicatione euangelium contra bestes fides. Item cū q̄ p̄t v̄sue alijs necessitas est vt vita et sc̄la d̄c̄antur: et q̄bus nō de f̄sue sentet vt inuenit q̄ singulari p̄dicatione v̄sue in mundū p̄dicationē: cū est p̄p̄t v̄sue ad hoc q̄ v̄sue et seculares potuerit obseruari sicut v̄sue

ranon. pñali: vt in fingulis ecclesiis metropolitani-
 mos eñt aliq qui theologia docerēt: qđ tñ preli-
 gios dei gra certumino multo latius implerēt qđ
 etiā fuerit statum: adeo vt impleti videret illud
 ysa. i. Repleta ē terra scia dñiq saluberrime re-
 lago aliqua illius in qua sint boies leuā: s. in dno
 vacates ad mūdādi sacerdotēs qđ ad b min' sus-
 ficium. Item hoc cūditissimē offēdi ē effectū
 sequēte. Vidēti. n. talibus religionib' mltitudis
 in pluribus pñibus hereticā paurant: eoz mlti-
 tudio cūpripa. infideles etiā nōnullos ad fidei ouer-
 sos: multos p vniuersis mūdū in lege dei instrū-
 erot: spūrituos ad stāni pnie puerōf: ita q' sige
 inutilē talē religionē mentis manifeste pncipi
 possit quasi grē inuidis q in eis opant in spūsan
 cōi peccare. Jer. 15. q. i. di. Nulla fas sit sine st'
 tñi piculo: vt pñimas pñmūdēs vt aplice sedis
 decreta temerare. Cum g p apicam sedē religio
 nos atque sint institute ad pñdica qđ etiāz er ipō
 nōle obēdiētiemo. n. vt dicit Aug. in li. de spū-
 na vita nomē sine cā formē: manifeste se dānabi-
 lem reddidit qonspatē religioē dōinare conant.
 Cūnc vltimō restat aduersariōz obēdiētib' bus
 rōdere. Quod g pmo obīcīat q' pascere ad mona-
 chos nō pñnt s' pasci: intelligēdū ē ex b q' sum
 monachi s' illos q' ex fctā vritate sanctiaz pñtes
 ecclesiāci o: dñis alioi cōpetere dicebāt: sicut ē
 pōt dicit q' scīari clerico nō pperit pascere si nō ha-
 beat curā aliarum: vt mlti sit sibi ad vñctuos curāz
 aliarum omissam. Qñ ppter b nō pcludit qn reli-
 gionē cōpetat pascere pñm verbo dei si vt ad p-
 lationē assumant: vsq pñm eis omissa. Vñ. n.
 minus sunt ydonesi religiosi ad pñdicandis offiū
 exequendū qđ scīares nūi forte qñmo sunt s' obē-
 diētia pñmāt: vt sic indigeat dupliē licētia ad
 pñdicandū. s. licētia eoz qbus pñctis cura pñmūt
 s. licētia pñatorū ordines sui sine q' eis nisi agere s'
 Dñr ē s' intelligēdū qđ postea obīcīat: pter dñi
 sacerdotē nullus audeat pñdicare vtz ē quā pñā
 auctē. s. ordinaria. Dñr qđ sequit. Monachos a
 pñtor pñdicatore oino cessare cōfirmat: intelligē-
 dam ē vt nō pñā auctē ex b ipō q' monachi sunt ē
 offiū sibi pñdicandis assumāt. Dñr qđ sequit q'
 monacho nō pñnt pñdicare intelligēdū ē qñ ē
 b ipō q' monach' sit offiū dēat pñdicandū. Ad aliō
 qđ postea obīcīat q' illi q' pascit pñm vbo dei de-
 bent pascere spūi: s' hīdico: rōpōdēt q' intelligēdū
 est si vres suppet le pñ illud. i. Jo. 3. Quī habue-
 rit hūm b' mandū: viderit fratē suū necesse ha-
 bere ēē. aliter apli pñdicare nō potuissent q' dicit
 c. 3. Argentū s' aurē ēē. Philonim' n' ē illi q' p
 se pascit sunt pñt ē alio: pñi s' hīdico pñdicare dñ
 vñctos ad elem osinat: largiat: hō: tantē: sicut ē
 paulo: s' ad pñdicandis offiū assumpto: in gētes
 pñmūt: vt paupe: memos ēēt: vt dō gal. 2. Ad

illud q' postea obīcīat q' greges pascant a pñto:
 bag: dñm ē q' pñtores greges dñi pascere pñt nō
 sōti q' sc' s' q' alios qbus ipi pñmūt: quāle mella-
 gis aliqd facere cur' auctē sit. Ad id qđ postea ob-
 iūcitur q' nō debēt pñdicare nisi mlti: mlti autē a
 dñō legis m. i. i. apli. 1. 72. vñcipū. dōm q' ē illi
 q' sit mlti a dño pñt alioi mlti ēē pñmūt: q' mlti
 Tbi. ad pñdicandū. i. ad Alci. 4. Ideo mlti ad vos
 Tbi. ēē. Vritate ex pñmūdē epōz s' pñctoz pñt ēē
 alij mlti ad pñdicandis mlti: s' illi mlti a dño icelli-
 gunt q' p pñtem a dño traditū mutunt: s. odo illi
 sic nulli a pñato ecclīaz. s. epōs vt pñctoz inter
 opñtatores pñmūt: q' pñ mlti a dño: op' ferit: q'
 uis nō sint archidiaconi: qđ. n. in gl. di. vt Titus
 paulo vt archidiaconi epōs p modū ex pñmūt
 cū nō sequit q' q' nō sint archidiaconi nō possunt
 mlti: obīcīat: mlti cū aliq ex pñmūtione epi
 pñdicat vt pñctioes audeat: epōs b facere intelligit
 vt p' ex auctē d'yo. supra d'cta. Philonim' n'
 s' si duo ordines tñ ēnt istitū a dño q' possunt
 dicare. pñā auctē: possēt tñ ecclīa tertio ordīe sta-
 tuere pñctoz: q' pñā auctē pñctoz: s' pñctoz pa-
 pa q' b' pñctoz dñi pñtis in ecclīa: sicut ē in pñm-
 tua ecclīa fuerit sōti duo ordines sacri. s. pñctoz
 s' v'racone: tñ postea ecclīa mltos sibi ordines i-
 stituit: vt mag' in s' hō dicit. Ad id qđ postea ob-
 iūcīt: d' dñm q' decretū illō loq' de qbus d'z q' coepi
 vocabant q' nō in curatib' s' in vicis seu villi or-
 dimat' q' aliq poterit pñctoz alij sacerdotēs. s. mltos
 res ordines d' dñe: s' h' aliquo tpe in ecclīa fuerit
 istitū b'ites ordinaria pñctoz: s' postea: vt in eadē
 d. di. p' p' mltos illi qua epōz officia sibi v'p-
 pabam ab ecclīa pñctoz: s' s' q' p' nō ē s' hō s'
 religio illis q' ex pñmūdē pñctoz pñctoz auctē
 auctē pñctē ordinari nō b'ites. d' d' d' m.
 m'z nō ponit s' ordines apño lib'atos cū ille pñm-
 ra facit intelligit cur' auctē s' qđ ē p' p' auctē d'yo.
 sup' d'ctū. Ad aliō d' dñm q' ex illa auctē d'yo. apli
 bñ nō pñmūt q' mōachi ex pñctē ordīa s' i: ordī
 nō b'ites sint pñctoz v' alioz aduēti. Vñ ēt exclu-
 dit q' mōachi possit accipere pñctē ordinaria vt d'
 mltas ad alios adducit: pñctoz cū in ista d'ca:
 q' monachi ordines est alioz pñctoz vt alioz addū-
 crimus: nō ēt q' ēē nō possit vt nō d'cat. Ad aliō d'
 cendū q' ecclīastica i. i. mltas celest' qñi pñt: s' s'
 in oibus. In celest' n. ierarchia vñctioe dōnoz
 granitoz: s' quā ordines distinguūt sequit d' d' d'
 cionē nāc: nō s' in hōibus: s' id cū angeloz nā sit
 limirabil' angel' s' ierarchis ordīs ad sup' d'ctē ordīe
 tr' d' d' nō s' qđ nō ē ecclīastica s' ier' s' tñ i cele-
 st' angel' s' ierarchis ordīs in s'no ordīe manō: vt n'
 quif' actū sup' d'ctō ordīs sup' d'ctū vñctio: s' c. n. d'
 cū d' d'yo. i. c. c. i. e. angelos q' purgavit labia v'faye
 d'ctō est seraphin: q' seraphin offiū ex'cūit. s'
 gre. vñ in om' c. de cōi' oib' q' b' s' pñs q' mlti

bonum vocabulum percipiunt quoniam officia ge-
runt. Unde ad eundem modum et in ecclesiastica et aliis
inferioribus ordinibus et ceteris ad quod officium fuerint ordi-
nati etiam officium gerunt. Ad aliud quod postea obijciunt aut
pudicant quod peccant aut sine peccato dicendum quod pudicant
cum peccato pudicant non ordinaria. Item ab aliis
ordinibus. Nec tamen sequitur quod possint peccatores etiam
quod non est eis datus possent tamen eis daretur ab aliis
in quibus residet pudicitia peccatores sic etiam non sequitur quod
propter hoc debeat pluribus peccatores. Ad aliud
quod obijciunt postea quod religionem non habent in modum
patrum quod episcopi vel patriarche dicendum quod non est verum
quod patriarche vel episcopi per alios pudicare ordinaria
peccatores religionem autem non habent curam aliarum rerum. Item
tamen vobis pudicare ante eorum quod peccatores et episcopi se
episcopi exercere in aliqua voce etiam ante illius episcopi
in causa voce omnia. Ad id quod postea obijciunt
tamen pudicant non debent edificare super fundamentum
alienum dicendum quod saltem et per septimum. i. Corin. 3.
Et super hoc archiepiscopi fundamenti postea. i. pudica
novi. Illius autem super edificat. Unde magis autem vide-
at quod super edificat quod per Alimbro. in glo. exponit
de super edificare doctrine. Quod autem apostolus dicit ro.
15. Sic autem pudicant evangelium non vbi notatur est ipse
ne supra fundamentum edificare edificare: non est intel-
ligendum quod quasi non liceret sed quod si tunc tunc magis
necessarium est aliud reputatur. Unde dicitur quod ibidem
edificare super fundamentum suum dicitur. i. ne edificarem
super quod fundamentum hoc non faceret sed quod si non accepisset
sed malebam tacere fundamentum fidei vbi non erat
Alias non tamen Joannem evangelium pudicare episcopi
vbi Joannem fidei placuerat: et Joannem pudicare
rome vbi Joannem est generat. Quod autem dicitur
si religionem quod quosio quomodo hoc non distribuitur
ut quodam eorum in dicitur amiserunt verbum dei: quod
dam autem inter fideles sunt in subsidium peccatores: nec
tamen hoc facit ad postea: quod non est idem pudicare plebi
aliene et edificare super alienum fundamentum: ut in si
dicta ante accepit. cum dicitur sacerdos peccatus
si tamen peccatus pudicans super alienum edificat fundamen-
tum: quod pudicat peccatores et alios ad fidei. Soli quod dicitur
1. ad Corin. 3. Non gloriamini in infirmis alienis
laboribus. i. vbi alius fundamentum fidei posuisset
quod dicitur vltra in eorum gloriam: non est intellexit glo. quod
si apostolus laborasset vbi alius fundamentum fidei po-
suerat quod hoc est in infirmis gloriam: quod si ipse gloriatur
est quod fundamentum fidei non fundamentum sed ab alio
posito vltra in eorum laboribus sui gloriatur est. Sicut
etiam quod sequitur postea non habet spes gloriatur in alio
na regala. i. in his quod sunt in alieno regimine: glo.
illa male inducit. Non enim sic dicitur in glo. sic. Regi-
lanti nostrum. i. regimine nostrum. i. cum quod deo nobis
est in unum. Et evangelium dico in abundantia. i. in
in paucis locis: non enim in supra ppe loca quod vltra
vobis sunt. Nec tamen sumus dicitur per eum. i. non spera-

mus gloriam in aliqua aliena regimine: nec illi qui
vltra vobis sunt de alieno regimine sunt. Quia illa
est in glo. ut dicitur non intelligit quomodo apostolus
posset pudicare et alios qui etiam de regimine alteri? apostolus
ipse enim pudicant in hoc: non enim romanos et
de regimine Joannem: non enim glabat de eis quod
de subiectis suo regimine in hoc. non enim in aliena re-
gimine gloriatur. Et per eam illi quod de commissione peccatores
pudicant: non peccant in peccatis alienis: sed in pe-
ccatis peccatores qui eos mittit: quomodo in peccatis
tamen cooperari dicunt. C. Ad ea quod postea obijciunt
ostendere nituntur: quod religionem peccatores audire non
debet: de facili per respondendum. Item illa non debeat
inducit nobis aliud ostendunt. nisi quod religionem non
propter ante peccatores audire. Non tamen dicitur
quod possint audire et ante pape vel episcopi: ut man-
festum est. Et quod religionem non sunt mu-
nus videtur ad hunc quod secularis et per. Et quod sit
tamen non illud. Ad aliud quod postea obijciunt quod peccatores
peccatores et cum tunc: non aliam: non dicitur
a gloriare vultu peccatores si de commissione non non
facere nisi eorum peccatores audiat: quod non quod
debeat: ut materia alium peccatores ad alium
lum per peccatores peccatores: etiam quod in infirmis
de colat. Unde si episcopi subditi sacerdotum abfuit
vel per se: vel per alium eorum peccatores facer dos peccatores
ita de se reputare cognoscere cum ac si non peccatores
est: etiam sit in peccatores iniam approbat de eis
ei iudicare non. Et per eam facer dos vultu et non
tamen de agnoscere si non decretis semel in non
teatur et. Ad aliud quod postea obijciunt quod gloriatur
tamen in non semel peccatores dicitur quod sacerdos peccatores
non solus est peccatores et est episcopi vel papa: quod
etiam magis peccatores cura et quod ad sacerdos et non
tripliciter ostendit. Et per eam non accepit in
dicitur de eorum non quod dicitur habent. Unde quod
fidelis est episcopi vel alium habent vultu eorum peccatores
et peccatores sacerdotum. Et per eam per hoc non dicitur
si semel in non peccatores sacerdotum peccatores. peccatores
to quod de eorum intelligat quomodo possit alios vultu
alios etiam peccatores quod peccatores debent abfuit. Ad
aliud quod postea obijciunt quod non peccatores et dignitas
ut a dicitur ad sacrum eucharistie nisi in dicitur
peccatores peccatores: quod saltem. Et per eam. scere
iniam supponit quod cum in loco peccatores abfuit: cum
sine non de non minus sic. Ad id quod postea
obijciunt quod si alios peccatores peccatores et peccatores
dicitur datur per hoc occasio multis latet: dicitur
saltem et. Cum enim in loco peccatores culibet abfuit
dicitur et per se: si peccatores de credere est peccatores
sacerdos: et si non peccatores peccatores est de eorum
us obfuit in non taccat. Et per eam de peccatores
daret aliqua occasio in alio: tamen in peccatores
quod hoc vultu et multa alia in alio: in alio: in alio: in alio
ostendit et quod hoc multis peccatores obijciunt. Ad ali-

q̄ postea obicit q̄ ad monachum nō p̄net con-
 gregare: s̄ sic nec abfoluere: dōm q̄ v̄ra est p̄nit
 aude. Sed ex p̄missione auctem h̄itis v̄trumq̄
 p̄o sibi cōp̄teret: sacerdotali ordīne fungatur.
 Demophilus tū cui d̄ro. scrib̄at nō erāt sacer-
 dos: nec etiā d̄yaconus: vt ex his q̄ in eadē ep̄la
 dicunt apparet. Ad illud q̄ postea obicit: q̄ si
 possent p̄fessiones audire eadē rōne vbiq̄ possēt
 s̄ sic eēt v̄les ecclē gubernatores: d̄m q̄ nūq̄
 p̄nt audire p̄p̄ta auct̄: p̄nt tū audire v̄bcuntq̄
 eo p̄nūsq̄ sacra: s̄ si cōmitteret eis q̄ vbiq̄ au-
 dirēt ab eo q̄ tot ecclē p̄est: possent vbiq̄ au-
 dire. Nec etiā eēt v̄les ecclē gubernatores: q̄ nō
 abfoluēt auctē ordinaria q̄ cōmissa. Q̄ aut̄ pa-
 pa v̄tem p̄nūscit se p̄obis nolari: nō id̄ est q̄ ip̄e
 nō deat auct̄em in edictā s̄ p̄nā: in quālibet
 ecclā: s̄ q̄ nō p̄ficat cuiuslibet p̄curatori ecclē vt p̄p̄-
 us s̄ sp̄lūs illius ecclē rector: q̄ sic cessaret om̄
 alioq̄ pontifici p̄tēs: s̄ b̄ capti inducti in dicit
 p̄ rōne. C. Ad ea aut̄ quos postmodū nūm̄ cōsi-
 dere q̄ nec etiā auctē ep̄os p̄nt religiosi p̄dicare
 v̄p̄fessiones audire de sacri p̄ rōne. Q̄ n. p̄
 mo obicit q̄ d̄ var alage iam nō h̄y: p̄ est salūm
 in sp̄lūibus que cōdicant nō p̄ translationē alie-
 ius d̄ni: sicut accidit in reb̄us conyalibus: s̄ ma-
 gis p̄ modū emanatōes cuiusdā effectus a sua cā-
 licū q̄ cōtat d̄ni scilicet nō p̄pter b̄ scilicet amittit
 sed ē etiā in cōdicatōe p̄tēs. Id̄ n. d̄t aliquid p̄tēs
 nō amittit cā d̄icit ep̄s q̄ d̄t sacerdos p̄tēs q̄ cō-
 ficat corpus d̄ni dādo nō amittit ei. v̄t de cōca-
 tione r̄p̄ sp̄lūis dicit Aug. in. i. d̄. docuim̄ sp̄la
 na. Dio res q̄ dādo nō deicit d̄i h̄r nō d̄finitū
 b̄ q̄o h̄da est. Et s̄t q̄ d̄t ep̄s p̄tēm sacer-
 dos abfoluēt aliquos hoies: nō amittit illā p̄tē-
 tem: nisi forte estime q̄ p̄tēs quā h̄y sacerdos i
 pro d̄na sua: quā p̄tēs quā h̄y miles in v̄lla sua: q̄
 est iudiciali: nō s̄nt d̄ni s̄ ministri: s̄ illud. i. ad
 Cor. 4. Sic nos erantur h̄d vt ministros x̄pi s̄t.
 s̄ Lu. 11. Reges gentiū d̄nant cor: vos aut̄ nō sic
 s̄ qui maie: s̄ in vobis fiat flex̄ n̄mor: s̄ p̄f̄-
 sor: est. sicut ministrator. Ad illud q̄ obicit postea
 q̄ ep̄s q̄ cōmittit curā p̄o: v̄t se exonerat
 d̄ni q̄ salūm est: q̄ ad hoc p̄mit ad eū h̄be curā
 totius p̄tēs sibi cōmissē: vt d̄. r. q. a. c. quecūq̄
 illi s̄ ap̄o de se dicebat. i. ad Rom. 11. p̄ter illa
 que extrinsecus sunt iustitia mea quottidiana sol-
 licitudo oīum eccliarum. Non tū sit onus ei im-
 portabile q̄ h̄y alios inferioris ordinis adiutores.
 Id̄o aut̄ q̄ su iustitia a p̄tēs nō v̄tam ad p̄curator
 sibi immissē: sed etiā ad augendū meritū s̄ magis
 fructificandū in p̄p̄o dei: sicut etiā Paulus mul-
 ta super oīab̄ p̄pter salutē ei et eorū que sine p̄ca

lo sue salutis dimittere poterat. Ad aliud q̄ ob-
 uicitur. s̄ q̄ sacerdos est sub ep̄o: sicut ep̄us sub ar-
 chiep̄scopo: dicitur q̄ n̄ est oīno s̄le. Cōstat. n.
 q̄ archiep̄scopus nō deat immediatā iurisdictionē in il-
 los qui s̄nt de dioeci ep̄i: nisi cū ad eum deferre-
 tur. Sed ep̄os: immediatā iurisdictionē in prochi-
 mos sacerdotis cum possit quibet eorū se citare
 s̄ excoicare: quod archiep̄s nō p̄t in subditis
 ep̄orum: vt dicitur ē. Cuius rō est q̄ p̄tēs sacer-
 dotis nāliter s̄ ex iure diuino s̄nt p̄tēs ep̄i
 s̄t imp̄fecta respectu illius: vt d̄ro. p̄bar: ep̄s
 subdit archiep̄scopo solum ex ordinatōe ecclē:
 s̄ ideo in quibus ecclā statuit ep̄m archiep̄scopo
 subiectum: in illis tū subiectus est ei. Sacerdos
 aut̄ q̄ ex iure diuino ep̄o subdit in oībus est ei sub-
 iectus: sicut etiā papa habet immediatam iurisdic-
 tionem in oīes xp̄ianos: q̄ romana ecclā nullus si-
 nodicus p̄tēs ceteris ecclēsis p̄tēs est: s̄ iudicā
 gelica voce d̄ni s̄ saluatoris nostri p̄natum obti-
 nuit: vt habet in decretis d̄ni. 11. c. ḡn̄o. Ad id
 quod postea obicit q̄ p̄biteri parochiani s̄nt
 sponsi ecclē sibi cōmissē: dicitur q̄ sponsus
 ecclē p̄p̄e loquēdo r̄p̄s: de quo v̄ Joā. 3. Et
 h̄y sp̄lūm sp̄s est. Ip̄e. n. de ecclā suo uole filio-
 s̄ generat. Illi aut̄ qui sponsi dicunt s̄nt mani-
 stri sponsi: ceteris cooperantes ad generationem
 sp̄lūm filioꝝ quos nō sibi h̄y r̄p̄o generant.
 Ad quidem ministrū intāq̄ sponsi dicunt in q̄m-
 tem vicē v̄ri sponsi obtinent. Et id̄o papa qui ob-
 tinet vicem in tota ecclā v̄les ecclē sponsus dicit
 h̄r: ep̄s aut̄ h̄e d̄o: p̄biter aut̄ h̄e sue po-
 tēte. Illi s̄ d̄o: p̄biteri sponsus papa est: s̄ ep̄s
 prochie: nec tū p̄pter hoc ē quis q̄ s̄nt plures sponsi
 v̄na ecclē: q̄ sacerdotēs suo ministerio coope-
 rantur ep̄o tamq̄ p̄ncipali: s̄ similiter ep̄i pape s̄
 ip̄e pape r̄p̄o. Unde r̄p̄o: papa: p̄s: s̄ sacerdos
 nō p̄p̄ant: nisi v̄na sponsus ecclē. Unde p̄s q̄
 ex hoc q̄ papa v̄ ep̄s auct̄ cōfessionē prochie-
 nonum: v̄t illi audientias committat: non sequit̄ q̄
 s̄nt plures v̄na ecclē sp̄s: si queres aut̄ si duo
 p̄ficetur eidem ecclē eodem gradu: sicut duo
 ep̄scopi in v̄na dioeci s̄ duo p̄biteri curati in
 v̄na parochia: quod canonē prohibent. C. Ad
 ea v̄o quibus p̄bare intant: q̄ nec ex privilegio p̄-
 pe religio p̄dicare: nec cōfessionē audire p̄tē:
 nunc residuo est. Q̄ ergo p̄mo obicitur q̄ ro-
 mane sedis auctoritas nō p̄t aliquid cōdere: v̄t
 mutare cōtra statuta sanctorū patrū: dicitur q̄
 v̄q̄ est in illis que statuta sanctorū d̄cērimus: aut̄
 runt ē de iure diuino: sicut articuli fidei qui d̄-
 terminant sunt p̄cōlita. Sed illa que in p̄tēs
 determinauimus: et de iure p̄finito sunt relicta
 sub dispositione pape: vt possit ea mutare v̄t d̄-
 dispensare s̄m oportunitate r̄p̄om̄ v̄t negotia-
 rum. S̄m̄ct. n. p̄tēs in p̄tēs cōgregati nihil

statuere potest: nisi auctore romani pontificis interueniente: sine qua etiam nec consilium congregari potest. Nec si papa qđ aliqd statuer facit qđ a sanctis patribus statuta sit: & eorū statuta facit: qđ statua in uentura statuta uel si non seruat: uba statutorū qđ si pōt in obsequio casibus: in obsequio pōt obseruari statuta in eorū statuta que ē ueritas ecclesie: sicut ē in ordine positio: accidit. Derogaf. n. foribus statuta p statuta sequitū. Nec nisi qđ aliqui religio qđ nō sunt epī: uel pōt ueritū gubernaues pōdicat: & pōtiones audiat eī: & decreta patrū: nisi ex sua auctōe b faceret sine auctōe pape: uel epī: ut ex pōdico p5. Et p b p5 solutio ad id qđ postea obicit: qđ papa ex b qđ dat alicui licētā: uel pūilegium auctōe pōtione: uel pōdicat: nō facit p b b apīm: qđ tale a religio: nō pōdicant pōtō: alicui: ut supra dicit eī. Nec nō hoc ē: uerē qđ papa nō possit aliqd facere: & apīm. Dōpōt. n. cū b gūano cū pena quā canonice apōtōm statuerit pōtō: formā cōtī. Ex decreto autē inducto nō pōt simpli bōmī qđ papa nō pōt destruire canonice scripturā a pōtō & pōtōm: que ē ecclesie fidei fundamentū. Ad id qđ postea obicit qđ pūilegio pncipi sunt intelligenda sine pūdicatōe alteri: dōm qđ pūdicatō dī fieri alicui qđ subtrahit eī aliqd qđ in sanctorū cōsuetudine est: uel qđ ad ueritatē eius ordinat: s; subiecto alicui subditi ad rectorē ecclesie nō ē ordinata pncipalī ad ueritatē pōtō: dēnū: s; ad ueritatē rem subiectoy. Vñ Ex. 34. dī. Et pōtōm istū qđ pūilegio se memps. Vñ greges pastoris a pōtōm: s; id nullum pūdicatō sit rectorē: ecclesie qđ subditō eius a sua pōtōe erimur sine pūdicatōe: sicut papa eximit abbatē a pōtōe epī sine eius pōtō: & s; epōm a pōtōe archiepī. Si autē ipē: et operat in sōditō qđ pncipē ad saluē: uel alijs b ipē pōtōm: nō solū nō facit eī pūdicatō: s; pōtō eī magis bōficium qđ maxime acceptat a cōtōe rectoribōs: quēd querit que sua sunt: s; que ibi pōtō. Vñ sup illud. Vñ. m. Quod emularis p me. dicit qđ. Vñ. Vñ a mens pastor: qđ nō pōtōm glōrias: s; auctōis querat: ab obsequio uult uariari in eo qđ facit. fidelis. n. pōdicatōe opat si fieri ualeat ut ueritatē qua solus loq nō suff: cū: cōtōe ceteroy: s; uenit Ad id qđ postea obicit qđ pncipō qđ alicui pōtō nō liberat eī s; statoy: intelligit tū pōtōisse legitīmam & pncipatō: dōm qđ s; papa qđ pōtōm alicui pōdicat: uel pōtōnes audiat pōtōm eī: ut legitime b faciat. Vñ p hanc pōtōm: nō pōt pōdicare aliqua qđ nō decet: s; et quo ad eo dōt libera pōtō pōdicatō nō requirit ad b qđ eius pōdicatō legitima sit. qđ ab alio pōtōm accipiat: qđ sic inutil eēt eius pōtō a papa accepta: sicut ē ille qđ b licētā ad impōtō: qđ tēhū pōtō nō opō qđ ab alio ueritatē licētā petat s; qđ obseruet ea que pncipē ad obsequio modō: s; dī. Vñ pōdicatō: cui dōt

licētā a papa pōdicatō: dōt debito mō gōdicatē: s; alia pōdicatō paupōb: & alia dōtōb: & obseruet hōmī que dōtōg. in pastorali docet. Ad illud qđ postea obicit qđ monachō: cū ordinat nō accipit executionē officij: nisi cū cura pōtōs sibi pōtō tēhū: dōm qđ pōtōe ordī: facit dōtōm ad dōtō gōdicatō. Et pōtō pncipalī ad corpōs xpī: uerē pōtōm dūm & b pōtōm executionē statim cū ordinat accipit: nisi sit defectus in ordinatōe uel in ordinatōe. Secūdo ordinat ad corpōs xpī: mōtōm pōtōes ecclesie qđ sibi pōtōm: & b pōtōm executionē nōtōe cupit: nisi cura eī pōtōm: uel nisi auctōe alteri pōtōm: qđ b agat. Nec tū pōtōe facit dōtōm frustra dat eī: qđ b; executionē in b ad qđ sacerdotij pōtōm pncipalī ordinat: s; officij pōdicatōm nō ordinat ad aliqd qđ ad pōdicatōm. Vñ cū pōtōm pōtōm nō dōtōe alicui eī inutile ut supra dicit: opō eī b ipō qđ papa cōmittit alicui officij pōdicatōm: dōtōe dōtōm officij quicquid sit: tū qđ papa dat pōtōm alicui religio: qđ possit pōdicare nō pōtō hoc cōmittit eī officij: sed in agis officij ad executionem: qđ religio: tales nō pōdicat: quasi ueritatē sua pōtōe: s; aliena sibi cōmittit: sicut dōtō eī. Ad aliqd dicendū qđ sicut supra dicit eī in pōtōm de doctrina. Vñ. ubi loquit de monachibōs qđ nō sunt epī pōtōm: uel dōtōm: si tū de obsequio: intelligeret nō destruit ecclesie: uel papa mittit monachos ad pōdicandū: sicut supra dicit eī in ecclesie. ut ille qđ est inferioris ordinis pōtō superioris officij exercere eī in suo ordine manē: sicut mā ē in celestī: uel ueritatē pōtō ad superiorē ordinē pōtō ueritā: qđ nō eī in ecclesie. Vñ & Inno. tertius ad cōtōm generale quōsdā cōtōm: qđ dōtōm: nō ad pōdicandū in tribus tholosanis. Ad aliqd qđ pōtōm obicit qđ religio: nō pōtō petere licētā pōdicandō: qđ b eī ambidōm: dōm qđ fallam eī pōdicatōm officij & laudabilī appeti pōtō eī dōtōm: tēhū: qđ eī ad b pōtōm obtulit. Vñ. 6. Ecce ego: mātē me: & laudabilī pōtō ueritatē humilitate exemplo dōtōm: dicit. Vñ. dōtōm: Vñ. dōtōm: uel nescio loqui: qđ puer ego sum. Et re. i. ut p5 p gl. dōtōm. dōtōm. Et sicut mātē habet s. q. l. c. in scripturis. Vñ dōtōm eī qđ ecclesie officij a duo hōt adinnetā. Locus: & dōtōm: uel bonitatem: & rōnē bonitatis laudabilī reuēntiā: s; dōtōm operis laudabilī pōtō querit. I. b. 3. Sup epōtōm desiderat bonū opus desiderat. Vñ sicut dicit in. 19. de cl. dei. Et pōtōm uoluit qđ sit epōtōm s. q. qđ desiderat pōtō: qđ nōtōm eī opōm nō bonitatis: uel habet. s. q. l. qui epōtōm. Et id eī habet in gl. sup eodē uerbo: ideo si opus separatur a dignitate laudabiliter: & sine ambiguitate periculo pōtō desiderat: ideo nō est ambiguitas: si religio: petat a sacerdote: uel epōtōm eī pōdicatō: s; eī signū dilectōis dei: & pōtōm.

Cum religio tenetur manibus laborare.

CA. V.

Uta verop sufficiens rōnes religioſas a fructu aliarum arceret nō pōt: eos mīdare et impedire nūm: iponentes eis neceſſitatem manibus operandi: vt vñ ſic ſalutē recra- bantur a ſtudio quo ad pōtēta reddunt vdonet. In quo hoſtes ciuitatis ſanctē p̄ſati malignitē oſtēdunt. Unde ſap̄ illud nec. 6. veni et p̄cūam? fedas et. dicit glo. Hoſtes ciuitatis ſanctē ſuade bant. Nec mie in cāpitula deſcedere ſed ſedus pa eis ſecum mīre: ſic et heretici: ſ. falſi catholici cuiſ verie catholiciſ pacis p̄ſentū hīc volunt: nō vt ipſi ad arcem catholice fidei et opationis aſcēdāt: ſed vt potius eos quos in cām inc virtutū p̄mo rantes aſpiciunt: ad infima opey: vt paupeꝝ de gnatim deſcēdere cogāt. Q̄ aut religioſi mani bus opari teneant multip̄l nūm: oſtēdere. Ita mo p hōꝝ di. i. l. dbe. 4. Opamini manibus ve ſtris: ſicut p̄cepimus vobis: et ad p̄cepta ſerua- da tenet̄ maxime religioſi: q̄ debet̄ manibꝝ labo- rare. Item. 1. l. dbe. 3. Quia nō vult opari nec manducet gl. Dicitur quidā de opibus ſp̄ualibus h̄ p̄cepit̄ aplm nō de ope corpali in quo agricole: vt opifices laborant: ſ. Sed luſus conant ſibi et ceteris caliginē inducere: vt qd̄ vñ ſi chri- tas monet nō ſolū facere nolint: ſ. nec intelligere e. J. Quē ap̄ta ſeruos dei cooperari opari vñ vi- uere: ſ. ad ſeruitutē dei religioſi ſp̄līter deputant q̄ debet̄ opari ſua apli p̄ceptum. Item inducit̄ h̄ qd̄ h̄ ad Ep̄be. 4. Laboret opando manibus ſuis quod bonū eſt: vt habeat vñ tribus necceſſitates patientiſ. Non tū vñ vīnat: q̄ religioſi q̄ nō ha- bent aliunde vñ tribus necceſſitatē patiēt̄ debet̄ manibus opari. Item Lu. ii. ſup illud venditē q̄ poſſidens dicit glo. Non eſt cibus vñs edicare p̄ ampibus: etiā vēdit̄ poſſeſſiones vñas: vt o- bus vñs ſet p̄ dño ſp̄cūs poſtea laboro manum opemini vñ vīnat: vt elemoſinā faciant: q̄ re- ligioſi q̄ oīa ſua relinquit̄ debet̄ de labore manu- um ſuay viuere et elemoſinas facere. Item reli- gioſi maxime tenent̄ ap̄loy vñ ſeruari: q̄ ſtati p̄fectionis p̄ſent̄: ſ. apli p̄p̄is manibꝝ labo- rant. l. ad Col. 4. Laboramus opantes in anibꝝ noſtris: et actū. 10. Ad ea q̄ mihi opus erit im- min ſtrauerit manꝝ vñe et in h̄ ſimilē oſtēbant̄ alia. l. l. dbe. 3. Hec q̄ gratis panē mādauimus nō alioquin in labore: et fatigatōe nocte et die ope- rantes: vt nō ſimulē ſeruaſ formas barum? vobis ad imitādā nos: q̄ religioſi dēt̄ ap̄los in labore ma- nū mīnar. Itē religioſi in agit tenēt̄ ad opa hūi- lia q̄ ſecularis clericis ſ. ſclares elicit tenēt̄ mani bꝝ laborare. Uñ d̄ in decret̄ di. gl. Clericꝝ viciū et veſtim̄ ſibi artiſicia vt agricultura abſq̄ ſu o- ſicū dūtaxat deurimēto p̄paret. Itēs in ſequēti. e.

Quilibet clericus verbo dei eruditꝝ artificioſi- tatem querat. Item omēs clerici qui ad operan- dum validi ſunt artiſicialia et lias diſcant: q̄ ma- to ſocietas religioſi tenent̄ manibus laborare. Itē actū. 10. Ad ea que mihi opus erant et hūi qui mecum ſunt imitauerūt manus ille. gl. inter- luminae. Et exemplū opandi etiā eſt et ſignū quo diſcernunt a lupis. q̄ multo magis illi q̄ ep̄orum oſſiſ ceteris: p̄dicandꝝ debet̄ manibus laborare. Item Hiero. dicit ad Ruſſicū monachum. Eg- yptiorum monaſteria hūc moſ tenent: vñ nullū abſq̄ ope et labore ſuſcipiūt nō tam p̄pter victus necceſſaria q̄ p̄pter alie ſalutē ne vages p̄nitiſ cogitationibꝝ: q̄ requirit̄ ad ſalutē alia: in religio- ſis q̄ manibus operent̄. Item religioſi itēp dēt̄ ad p̄fectionē ſp̄lītem conaſem illud. l. ad Co- rinth. ii. Emulami carniſama meliora. Sed ſicut dicit Aug. in libro de opere mona. religioſi q̄ nō operant̄ manibus: illos qui operant̄ ſibi ante ponendos eſſe nō dubit̄. Et actū. 10. ſup illud beatus eſt magis dare q̄ accipere dicit glo. Il- los maxime glorificat qui cunctis que poſſident in ſemet renūciat̄: nihilominus laborat̄ ma- nibus operando: vt habeant vñde tribuant̄ necceſſitates patiēt̄: ergo omēs religioſi ad hoc de- bent tendere: vt manibus operent̄. Item Augu- ſtinus in eodē libro religioſos nō operantes cō- tumaces nominat̄ ſubdēs p̄miſſis verbis. Ceterum quia ſeruaſ bonis et cōtumaces ſubter- rinas apoſtati monis ſubſidentes: nō ſicut in- firmiores et tollerari: ſed ſicut ſanctiores et p̄di- cari. Sed p̄nūcia et peccatū mortale: aliaſ p̄ cōtumaciā nullus excoicatur: ergo ſine pericu- lo peccati mortalis religioſi nō poſſunt dimitte- quin manibus operent̄. Item ſi religioſi excuſan- tur a labore manuū: maxime vident̄ excuſari p̄pter hoc q̄ vacant p̄līmiis: orationibus et p̄dica- tionibus: et lectionibus: ſed p̄ter iſta nō queſan- tur: ergo omniū laborare tenent̄. Q̄ dicit̄ p̄ba- tur per hoc quod dicit Aug. in libro de opere mo- na. Quid agant qui operari cooperant̄r neque: cui rei vacent ſare deſidero. Quatiūm inquit̄ un: et p̄līmiis: et lectionis: et verbo dei. Et ſingula iſtorum remouens dicit̄ p̄mo de oratione. Liti- us et ad p̄: vna obedētis oratio q̄ decem milia cōtempſit: in iunias illos eſt p̄emptores: et in dignos et ad iū qui in manibus non operant̄. De- cundo itēum ad vacantes dūm̄s cantica ſub- iungit. Cantici c̄itare diuina etiā manibus ope- rantes facile poſſunt: et ſtra. Quid ergo impedit̄ ſeruum dei in manibus operantem in lege domi- ni meditari: p̄lītiſ normis dñi altissimi. Terō ſubingit de lectione. Qui autē dicant ſe vacare lectioni: nōne ille inuincunt̄ quod p̄ceptū apo- ſtolis. Que eſt ergo iſta p̄uerſa: lectioniſ nol-

le obtemperare dū vult ei vacare: vt quod bonum est dicitur legatur: ideo facere nolle bonus qd legitur. Quis enī nesciat tanto citius quōs p ficeat cū bona legit: q̄to cit⁹ facit qd legit. Quis to subīgit de p̄dicatione. Si autē alius sermo ero gaudis est: ita obtemperet manus operari nō vacet nūquid hoc oēs in monasterio pōt. Quē ergo non oēs pōt cur sub hoc oētōm oēs vacare volunt. Quisq; si oēs possent vicissitudine facere de berēt: nō solum ne ceteri a necessarijs opibus oc cuparetur sed etiā q̄ sufficit vt audiētib⁹ plurib⁹ vnus loquatur. C. Sciendū vero q̄ in ista etiā questione viā v̄ritatis relinquētes dūm ab vno errore recedant in cōtrariū volabūt. Sine enim quōdam monachorū errorē anti quino qui dice bant religioſos manib⁹ operari sine sine p̄sentis detrimento nō posse: q̄ qui manibus laborat non totā sollicitudinē in deū iactat: ita nō implet illō euāgelicū. Vult solliciti esse sic vtire Iqd man ducēt⁹ et cogi vtstro quid iudicamini Mat. 6. vti et cogebūtur negare ap̄m manibus operasse: vt cere hoc qd ap̄s dicit. 1. thes. 3. Si quis nō vult operari ne cū māducat de opere sp̄iali intelligēt dō fore: nō de opere corpali ne p̄ceptū ap̄i p̄cepto euāgelicū cōtrariū hūmiliat. C. Hōy ergo errores v̄tore sacre scripture manifeste p̄mān ang. reprobat: in lib. de ope mona. q̄ p̄ta tales hūc liby scripsit vt p̄s in lib. retractationū. Et quo quidas p̄uētū sentias dōces p̄mān erroris occasione assū mūt vt dicit religioſos esse in statu dīuātib⁹ qui manibus non labo: ite in hoc p̄aratiōm amicos et vnanimēse ostēdentes vt p̄s per glo. Eto. 5. sup illud quare Moyſes et Aaron sollicitati⁹ populū et. glo. Hodie quocq; et Moyſes et Aaron. 1. p̄p̄tici⁹ et sacerdotaliſ sermo aiām sollicitet ad ser uitiū dei: etire de seculo renūciare oētōm q̄ possi det autē dere legi et verbo dei p̄tino audies vna mimes et amicos p̄bous dīcētes. Videte quō seducitūr dōces et p̄uētūr adolēscētes ne labo rēt ne miltitē: ne agant aliqd quod p̄st relicti⁹ re bus necessarijs in ep̄tas sectātur et ocium. Quid enī est seruire deo. Laborare nōtūe et ocij occasio nes querūt. Nec erit tunc verba p̄bous. Nec et nunc amici eius loquūtur. Et ergo ab illoz in se fiant de seruis dei defendam⁹ oēda mas oēs reli gioſos nūc sēte in casu ad manib⁹ laborēduz non tūm non teneri sed etiā in manibus nō laborātes i sta tu salutis esse. P̄mo per glo. que habet Mat. 6 Respicite volatilia celi. glo. Sancti merito auib⁹ dōparantur q̄ celi p̄tē: et quidam ita remoti sunt a mundo: vt iam in terra nūc agant nūc labo rent: sed sola p̄tēplānde iam in celo degūt. De q̄ bus dicit. Quis sint hi qui vt nubes volāt. Item greg. super eze. in sc̄da omelia sc̄de gen. Cōtēpla tias v̄ta est charitatē dei et p̄māi rōta nīre reti-

neret ab exteriori actūe quiescere: sōli desideria p̄ditōris inherere vt nī iam agere libeat: sed ad caris curis oēt⁹ ad videndū faciē sui p̄dōctio quā mus in ardeat: ergo p̄fecti p̄tēplān de ofi oētō ne et erit v̄ta rētur abunt. C. Item lac. 1. sup illud dicit nō est v̄ta cur q̄ sōt: mea religio mēstima nīstrare dicit gl. Et illoz p̄sona loquit qui adhu dīne p̄tēplāntes ignari sōli qd didicerat fratre dilectōis opus deo placitū dīcunt idē cogitōs qui t̄pō beati esse v̄t ut: hūc mācpādos am tūit. De illi qui dicit religioſos manib⁹ debe re laborare hoc p̄ter fratre dilectōis op⁹ dicit vt. f. habet vnde elemosinas tribuat in il lud ep̄. 4. Laborat manus v̄no vt habet. vnde tribuat necessitatē p̄tēntē ergo illi qui vult q̄ oēs religioſi manib⁹ laboēt vt oēs manib⁹ v̄nt q̄ de quiete marie murmurant. v̄ta dōmāne ocium est excusatiō. C. Itē hoc exēplo p̄bari pōt. Beatus n. bene dicit vt greg. in sc̄do dōlo gōs narrat trib⁹ anis in specu. mansit manib⁹ nō laborātes vt ex hoc v̄ctis quereret: q̄ lōga cō uerfatōe beiam postus erat soli romano mona cho cognitus qui ei v̄ctū ministrabat. Quisq; audiat dicere cū tunc in statu saluā nō fuisse q̄ dicit eis: serui sūi nō iauerit cuius si cōtōs dōs seru⁹ nīc illo loco fame mori. Quidā etiā dō ex p̄lāscōz p̄tē in dōlogo: in v̄ta p̄tē et ne labore manus istam v̄ta trāgēbat. C. Itē labo rare manib⁹ aut ē p̄ceptū aut cōsūtū. Si cōsūtū ē null⁹ tenet ad laborē dū manib⁹ null⁹ qui ad hoc voto se affirmit: ergo religioſi qui et regitā sūi hūc q̄ debet manibus laborare: ad laborē nūm nō tenētur. Si autē est in p̄cepto cū ad p̄ceptū dūa et aplica cōsūtū tenentur religioſi et sc̄ntes nō magis ad laborē manū tenentur: religioſi q̄ cularē: ergo si licebat alieus sine labore manū viuere q̄ in seculo erat: idē licebit q̄ in religio alij erat. C. Itē t̄pō nō quo dicit ap̄s qui s̄māi labo rare nō māducat nō erāt religioſi a secularib⁹ distineti: v̄t illud p̄ceptū cōter oētōs p̄mān p̄ oētō est. qd etiā p̄s et hoc qd dicit. 1. thes. 3. hō trahatē v̄s ab ofi fratre abulare iocundate. Quid enī t̄pānti frates appellabāt vt p̄s. 1. ad cor. 7. Si qd frater h̄ v̄tōē infidelē et. glo. i. si qd b̄ dicit. Si ergo religioſi tenentur laborare manib⁹ p̄pter illa ap̄t verba pari rōne tenentur oētōs tenē res et si crederē idē qd p̄mā. C. Itē ang. dicit in lib. de ope mona. Iti qui saltē habebāt aliqd in seculo quo facile sine opticiō sustinēt b̄ v̄tā quod p̄uētū ad deū indigētib⁹ distineti sunt: et credēt ē cog infirmitas et serenda. V̄t n. tales op̄s corpaliū labore sustinere nō posse: ergo illi qui ē culo de labore manū non v̄tēnt nec in religio ne ad laborē manū sunt cogēti. C. Item in sc̄da lib. ang. loquēdo de aliquo diuine qui bona sua ab

enī monasterio tribuit dicit q̄ bene facit in anib⁹
 laborādo vt alia ecclīa dicit. Quod quidē si nollit
 f. laborare māib⁹ quib⁹ cū audiat cogere. Nec dif-
 fert vt ibi ipse subiungit sine in anasterio dederit
 fere vbiq̄q; dimiserit enī oīam r̄p̄noy: sic vna
 res publica ergo dicit q̄ p̄ntis. C. Item id q̄ non
 p̄cipit nisi sub p̄dāte: in casu nō obligat nisi ad
 hōne illi enīte: et in casu illo fides labori manū nā-
 quā inuenitur ab ap̄to impetrat nisi in casu. q̄. i.
 per hoc vident aliquā peccata: volēs p̄ntis hōis
 manū laborare q̄ in illa peccata incidere: ergo
 qui p̄nt manū nō laborādo: et talia vitare nō tenē-
 tur māib⁹ laborare. **Mediā p̄ per hoc q̄ ap̄-
 stolis nō nisi in tribus locis licent laborē manū
 ip̄oūisse. i. ad ep̄. 4. Qui forabat iam: & for-
 retur magis aut labor: et opando manibus suis in
 quo ap̄aret q̄ laborē manū imponit ad furtus
 vitandū eis. i. qui a manū laborē abstinentes vi-
 ctum in furto querētib⁹. Sed hoc ip̄m p̄cepit. i.
 thes. 4. vbi dicit. Operemini manū vestrā sicut
 p̄cepit vobis: vt honeste abutatis ad eos
 qui facti sunt: & nulli aliqd desideretis. In quo la-
 bore manū indurit ad vitandū cupiam aliena-
 rum rer: q̄ est furtus mentale. Tertio de hoc lo-
 quit. i. thes. 3. vbi sic dicit. Cū essem⁹ apud vos
 hoc denūciabam⁹ vobis: qm̄ i quō nō vult ois
 ri nec inducere. Quiddam⁹ enī inter vos quōsdā
 ambulare iniquitate nubi operantes: sed caritate a
 gente s. glo. Qui sedā cura necessaria sibi p̄uidēt
 dīis aut qui cuiusmodi sunt denūciam⁹: & obsecra-
 tione in dño icū p̄o vt cum silentio operētis sibi
 panē m̄ducere. In quo patet q̄ laborē namum
 imponit illis qui laborē manū fugiēt ex turpib⁹
 negotiis victi sibi acquirētib⁹. Sic ergo p̄ re-
 ligioſi: & clares qui: & sine furto: & sine cupia alic-
 nari regum aut sine turpi cura victus habere p̄nt
 vnde cōq; et p̄cepto ap̄i laborare nō tenētur. Si
 muliter nec et p̄cepto ang. in lib. de opere mona-
 choy cum non inducat nisi ad obseruandū p̄cepta
 ap̄lica sicut patet suspicāti diligēt vt verba eius:
 ergo nō tenētur religioſi in anib⁹ laborare nisi i. ca-
 sa. C. Tres illi qui habent alias vnde viuunt q̄: &
 laborē in anū nō tenētur manū operari. Alio-
 quin oēs diuites: & oēs clerici: & laici qui non labo-
 rant essent in ista dīnatioe q̄ est absurdū. S; y
 aliqui religioſi sunt qui habent vnde alias viuūt
 q̄ de labore manū: q̄ habent possessiones q̄ ad
 ois vitā sufficientē ad dēb⁹ collatē sūt: vel hnt
 ministeriū p̄dicare oīs sibi p̄missum de quo viuūt
 re p̄t. i. ad Cor. 9. Dñs ordinant hys qui euāgē-
 liū annūtiat de euāgēlio viuere. glo. Sic dñs rō
 nabitur disponsit de p̄dicatōib⁹ vt expeditio: es
 sunt ad p̄dicandū sūt verbū dei. vñ nō p̄t dici q̄ hoc
 intelligendū sit solum de p̄ntis quib⁹: et auctori-
 tarē ordinaria p̄dicare incūbat: q̄ rāz ip̄os q̄ ali-**

os quōscūq; qui ex eoy cōmissioe p̄dicant op̄: et
 ter expeditos esse ad p̄dicandū verbū dei inter
 quos possant esse religioſi sicut supra p̄bātū est.
 C. Similiter alioq; religioſi sunt qui ecclesie de-
 seruunt in diuino officio: & de hoc enī licite viuūt
 re p̄t. vnde dicit. i. Cor. 9. Qui altare deseruūt
 eas altari participat. Et de hys dicit⁹ dicit aug.
 in lib. monachoy de religioſis loq̄s. Si enī q̄
 licite sunt factos dñs. i. p̄tētem de sumptib⁹ fidei
 viuendi. Si ministri altaris bene sibi istam non
 arrogant sed plane vendicēt p̄tētem. C. Simili-
 ter sunt aliqui religioſi qui sacre scripture vacant
 & de hoc enī licite viuere p̄nt. Unde dicit Iher.
 in ep̄la cōtra vigilārius. Iher in iudea vlyz hodie
 p̄secratur p̄secrādo nō sibi apud nos sed etiam
 apud bebr̄eos: vt qui in lege dñi meditantur die
 ac nocte: & patre nō habent in terra nisi solū deum
 synagogarū: & totus orbis fouetur ministris:
 ergo patet q̄ nō oēs religioſi tenētur in anib⁹ labo-
 rare. Itē vt litas sp̄ial p̄fert utilitati sp̄ali: s; qui
 seruūt utilitati cōi ad pacē p̄tētem cōseruandā li-
 cite accipiūt vnde viuunt. vñ dicit Iher. i. Ido
 & tributa p̄ccatis. Quisq; n. dei sūt in hoc ip̄s
 fermento. glo. Idē pugnat p̄o patria: ergo multo
 fortius qui in sp̄ialib⁹ cōi utilitati deseruunt
 vel p̄dicādo vel sacre scripture intellēdo vel
 ecclesie deseruēdo in qua sunt orationes p̄ salu-
 te totius ecclesie: possunt licite accipere: & delib-
 bus vnde p̄dicantur: nō ergo tenētur manū labo-
 rare. C. Itē sic dicit aug. in lib. de ope mōa.
 ap̄s ibi manibus opabatur vbi iudeis solo die sab-
 ban p̄dicare cōmēnerat hōis reliqui r̄p̄us lib̄eg
 ad manibus laborādo: dñs faciebatur cū esset cor-
 iudbi. Sed q̄ erat athenis vbi poterat quotidie
 p̄dicare manū nō opabat sed viuēbat de hys q̄
 detulerāt sibi fr̄s de macedonia venientes. Et
 quo patet q̄ officii p̄dicandis nō est p̄pter labo-
 rem manū dīnandū: ergo illi qui possunt p̄di-
 cationi quotidie insisteret absq; que ad saluē aīa-
 rum spectant: sicut autē ordinaria hoc agunt sicut
 ex cōmūde alteri debent oīa a labore manū
 abstinerē. C. Itē q̄q; misterioſe p̄ferunt cop-
 ponib⁹ exercitiis. i. Th. 4. Corporis quidē exer-
 citatio ad modicū utilis: p̄catur aut ad oīa valet
 sed opa p̄cians sunt interminēda vt vacet p̄di-
 catōi. act. 6. Nō est equū nos derelinquere vbi
 dei: & ministrare mēis. luc. 9. Sicut vt mox
 p̄p̄tū m̄tinuosos. tu autē vade: & annūtiā regnū
 dei. glo. Dñs docet bona m̄neca p̄ utilitate ma-
 iori esse p̄munitēda. **Quā** enī enī aīas moxio-
 rum p̄dicādo suscitare q̄ corpus in oīa terra ab-
 scōdere: ergo: & illi qui licite p̄dicare p̄nt qualiter-
 cūq; debent labore manū p̄pter p̄dicandū sicut
 mure. C. Itē: nō ē possibile iudicio sacre scriptu-
 re p̄ntis iustificare: & de labore manū victi que-

dicereff esset p'ranu ei qd paulo ante p'misse. Mo
 ete s die opante no quali no habuerim p'ramen
 et. Et debet ergo apla p'ramen manducari sine la
 boze manus. Et id est vtr intelligendi est: si quis
 no vnt opari nec manducet. Sed de quib' loquit
 p' m'ntelle p' illud qd dicit. Quidam v. iter vos
 quosda ambulantes in quere sibal op'atoe sed cu
 rioso agentes. q. Qui fedu cura necessaria sibi p
 sident. Dicit aut qui eiusmodi sunt demeritimus
 vt cum silentio opante sibi pane manducet. Cu
 eni nullo mo debet fedu cura. i. illicito negotio
 victum quereat: in idem redit eos non opari s
 no manducare. Et aut sub iungit in glo. vult ser
 uos dei copulati opari: non simplr p'ponit sed si
 militet cum pditione alteri mali vitandi. i. imo
 litare s coacte md'ic'at' dicit q' sequit vt nec co
 pellantur egresse necessaria petere. Et fiet enim
 potius manib' laborandi q' ad tanta miseria de
 veniendi q' cetera sibi p'ponit vt vntate aliq' me
 dicare cogeret. Nec tr' sequit q' paupertate assu
 tes s ex h'ntate medicare volente s laborare ma
 nib' tenetur. C. Ad id qd tertio obicit dicitur
 q' apla no p'cept' labore manus absolute sed cum
 quada c'p'atide vt. i. quis potius manibus labo
 rare debeat q' furari. Dicit eni. Qui furabar us
 non furef: magis aut laboret manib' suis et. Ide
 no sequit q' religiosi qui sine furto victus habere
 possunt laborare copulati tenentur. C. Ad illud
 qd q'nto obicit dicitur q' illi qui oia sua vendunt
 vt p'illioz obediat: debet fuis rebus venditis
 sequi r'p't. vti p'nt' dicit ad ar. 19. Et ecce nos reli
 quim' oia s sequim' i' sum' te et. Sequi aut p't
 aliqu' r'p'm no solum op'are vt p'p'at ius opando sed
 etia op'are faciendo. vti qui rebus oia s sepel
 iandi vacat p' illud r'p' p'let. Vult qui relict' oib'
 etas copales vel p'p'ales facit p'dicatio vel doc'e
 do. C. Glo. q' induca p'd' vnt' illoz quib' p' illud r'p'
 p'letur: nec n' per hoc alia excludunt: alias gl. p
 ris est catalogus. dicit eni luc. 9. q' dno cuius dicit
 Sequere me. Ean cu d'ntatione petret cu sepel
 endi p'atris dno ridet. Dicit vt motui sepeliant
 in oia: no: no aut vade s annu' regnu' dei.
 Voluit ergo aliquos dimissio oib' se sequi ad an
 nu' mandu' v'rbu' dei. Vel p't dicit q' cum tenent
 fit p' illud totu' qd in glo. p'ntel' p' illud est: s id e ad
 h'ntu' tenet nisi ad hoc p'nt' vnt' obliget. C. Ad
 id qd 5. obicit d'm q' hoc q' apli manib' labo
 rant q'nt' quide fuit necessitas q'nt' superogati
 ois. Necessitas quide fuit q' ab alijs viciu' iue
 nire no poterat vt ps. 1. Cor. 4. per glo. p'nt' idu
 cit. C. etia superogatio s fuerit p' per id qd ha
 bit. i. cor. 9. hae tu superogatioe trib' s alia apla
 vtebat. Q'nt' quide vt occasiones auferret p'nt'
 do apla p'dic' d'ni qui p'nt' sola r'p'la p'dicabant
 vt ps. 1. Cor. 3. qd aut facio s facit vt amput em

ocasionē cogēt. Q'nt' p'nt' amaritū cog' qd p'
 dicat: ne grauati s ap' lo' seminari sp'ialia p'nt'
 r'et sp'alia a h'ie discederēt vt ps. 1. cor. 1. qd ē. n.
 qd min' h'ntus p'ccatis coctus: nisi qd ego ipse
 si gramam vos. Tertio ad d'ntu' r'p'li octo d'nt' op'
 di. 2. r'ef. 5. Vltre s die op'ate eue quē v'z graua
 rem'. Et infra. Vt nosmetip'os forma d'arem' vo
 bis ad imit' d'ni nos. Vltre n' apla laborabat i illi lo
 cis i qd' quē d'nt' p'dicatio s caritate hab' etat h'e
 at'ctus vt aug. dicit in lib. de opo. mo. Et id non
 est de necessitate sicut q' religiosi in h' aplm' imi
 tēt: cu' n' tenet ad oia superogandos. Vti nec aliq'
 apli manib' laborant nisi forte q' no inueniebāt
 q' eis daret: in quo casu tenet q'libet manib' labo
 rare. C. Ad id qd 6. obicit d'm q' decreta illi lo
 quunt de illis clericis q' facultates eccleie s ob
 latioes fidelu' no sufficiunt ad viuēdu' qui debet v'i
 etu' manib' q'rere. C. Ad 7. d'm in q' apla dat ep'us
 et p'nt' laborandi in c'ib' in q' ipse laborabat: q'nt'
 i. p' labore manib' ab occupatōib' ecclesiasticis no
 ipeditur s accipit sup' est in gramam' s scaldam' non
 subditoz de nouo p'nt' ad fidē. C. Ad id qd 8.
 obicit d'm q' labor manual' vt per autem h'ue.
 induca p'nt' solum affirmat ad viciu' quere d'nt' s
 vanae cogitatioes r'p'm d'nt' q' uacillat et oia
 s carnis corruptioe. Q'nt' aut efficacit' remouet
 no solum p' opa manualia: sed etia p' exercitia sp'ia
 lia q' etia cupla carnis tenet. vti dicit d'nt' in
 eadē epla. Alia sciam scripturaz: carnis vicia
 no amabo. Vti h'nt' p'nt' ad cog' d'nt' omā d'nt'
 oculi tollē d'nt' labor manualis no ē in p'cepto: oim'
 mō d'nt' p' alia sp'ialia exercitia oculi culter s corp'
 carhet alijs p'nt' opib': sicut ieiunius: vigilię s
 h'nt' mō d'nt' q' p'nt' car' apla labore manib' s
 d'nt' 2. Cor. 6. In labore s in vigiliis: in ieiuniis
 glo. In labore s opertum: q' manib' suis opabat.
 C. Ad illud qd 9. obicit d'm q' labore manib'
 q'nt' est meli' q'nt' est alijs cedendo. Et si
 eni alijs per labore manū s retrahit ab alijs
 vtilioz ope: meli' est manib' laborare vt eunde
 p'nt' sibi sufficere s alijs ministrare: s p'nt' q'nt'
 est in sc'dali infirmitoz infidelu' vel de nouo con
 uerfoz ad fidē s alijs a labore manū abstinens
 de s'nt' s'nt' d'nt' viuere veller. In quo casu apla
 manib' laborabat: vt ps p' glo. 1. ad cor. 9. s sic loq'
 etia gl. induca d' actib'. Et aut p' labore manū
 alijs ab vtilioz ope p'nt' d'nt' meli' ē a labo
 re manū abstinere: vt ps p' glo. luc. 9. sup' illud. Vne
 vt motui sepeliat mortuos suos que sup' fuit idu
 cit: s sic ps p' epl' apli q' ab ope cessabat q' p'di
 catioe p'nt' d'nt' debet. facit' ut ipedit' moder
 ni p'dicatoris s p'dicatioe p' labore manū q' apli
 q' et inspiratioe sciam p'dicatioe h'nt' d'nt' op'at
 p'dicatoris modum r'p'is et p'nt' studio ad p'di
 catioe paratos esse: vt ps per autem greg. supra

inductam. **C** Ad illud quod .x. obicit dicitur quod Aug. illos ab ope debiles psumas dicitur: quod excepto apli laborare tenent quos: apia. 1. ad Thes. 3. excoicandos dicit: hi aut sunt q oiose veniunt et feda cura sibi victu acq. Et q d babilus Aug. loquit p qd ex his que supra dixerat assignans eum quare illi q erusticiana vita ad religionem puerant laborare debent. Dicit. n. nec eis apparet vtrū ex pposito seruantes dei venerunt an vitā inopē s laboriosam fugientes vacui passi atq. veltari voluerint: s illis honorari ab eis a qbus pōm cōteris p̄ueniant: quos vult manibus operari. Tales n. manifesti sunt de mame re ociosos quibus denunciat aplō: vt cum silentio operantē suū panem manducant: p̄cipue p̄u macos Aug. noiat illos q dicebant nō licere seruūs dei manibus suis operantē suū apli puerentes. **C** Ad illud qd. ij. obicit dicitur quod spūalibus opibus que obiectio tangit: pōt quis vacare dupl. r. quasi inferuiente vtilitati cōs s quasi in silas vtilitati puate qd p̄ p̄ singla. **P**otest. n. alii quis ociosus s p̄fatis vacare diuini officii in ecclia celebrādo qd est quoddā opus publicū ad ecclie edificandū ordinatū: s pōt etiā p̄dictis ali quis vacare p̄ modū puate ociosis qd interdum etiā layci faciunt: s sic de his loquit Aug. Non aut p̄mo nō: qd p̄ ex hoc qd dicit q cantica diuina decantare manibus opantes p̄t: exēplo opus cum q fabulis corda s linguas donat: cū in manibus ab ope nō recedat: qd nō sustinet in illis q debet in ecclia vocas canonicas celebrare. Sicut lectoni aliq. vacat quasi op̄i publico in scolis docendo: vt etias adiscendo: vt magistri s scolares faciunt religiosi: vt scolares: s quasi op̄i puate: q sibi ip̄s ad p̄solationē suā scripturas p̄legunt sicut monachi in claustris faciunt: s sic loq. Aug. vnde nō icht. Qui dicunt se vacare doctrine vt instructio: sed dicit q dicunt se vacare lectioni. Sicut verbo dei aliq. insit quasi op̄i publico publice p̄sōndā p̄dicando: sed ratiō p̄sario ope insit verbo dei qui sicut in cōs locūde verba edificat tota loquit: sicut monachi in deserto fratris ad se venientibus mtra dicebat ad edificandōnē ip̄sōs s sic loquit Aug. qd p̄ ex hoc quod dicit. Vnusq. cōs in monasterio p̄t venientibus ad se fratribus diuino s exponere lectōes: id etiā nō dicit si p̄dicatio ē eroganda: s si sermo ē rogandus ē q: vt dicit gl. i. Rom. 1. Sermo est q p̄uarim se p̄dicandū aut que sit in cōs. Illi q. qui p̄dictis spūalibus operibus quasi opibus publicis vacat: suo labore legitime vtrū acquirunt a fidelibus acceptōdo vtilitatem cōs inferuientes. Qui aut p̄dictis operibus quasi p̄natis vacant a labore manū abstinentes: quādoq. quidē sunt transgressores p̄cepti ap̄lic: quādo. s. sunt de illis quibus denunciat aplō: vt

cum silentio operentes suam panem manducant vt dicit est. De his ergo loquit Aug. vt p̄s cōs quod dicit. Cur s nō p̄ceptis ap̄licis obseruatis aliquas partes tēp̄um deputamus. Et etiā ex hoc quod dicit. Cur s exaudiri vna obediētia cōs s decē multa p̄ceptōis: ex hoc quod dicit. Que ē ista p̄fueras lectioni nolle obēp̄ere. Et quos obis p̄s q loq. de vacatib. ip̄s al. opibus p̄ceptum ap̄licū s transgrediat. Nec transgrediat nō ad obseruandū obligat: de qbus p̄s dicit. Et qd aut vacites p̄dictis: vt etiam p̄natis opibus: a p̄i p̄ceptū nō transgrediam manib. nō opantes q: nō laboriosam vitā ex p̄sgrina fugietes vacas ociosi vultu passi: s habūdicia diuini amoris ab oī exteriori ope retrahit vt p̄solationi vacat: vt p̄ autē supra inductas p̄batum est.

C An religio liceat oīa sua relinquere s sibi nō retinere in p̄sone in cōs. **C. A. VI.**
P̄ dicitur aut nō p̄cti aduersari vitas religioni oīam suā dantē ab ip̄o die s miter collocati nitunt cuertere vs paugiat: ociosos sicuti forte oīes diuinitie pauperē religioem ingredi q possessiones: aut redditi nō beatissimi forte ip̄s p̄posito manib. laborandi inductes ad p̄firmationē sui erroris qd dicit puer. 30. dicitur citatem s diuitias ne dederis mihi: tribue aut vt cum meo necessaria ne forte sanar. s licet ad negandū: aut egestate p̄p̄lissis fur et: s p̄nē nomen dei mei: s ille q diuinitie oī s pauperē religioem sicuti q possessiones nō h̄s victu sibi necessariis fert mēditatē se exponēs p̄cipue si nō beat p̄positus laborare manū victus querēdi: s p̄nē in piculo furti s p̄nē in quo respēditū vt. 3e. 7. dicit. Velis: ē sapia cōs diuiti s gl. s sola: s p̄p̄t sibi agit q sapiam sine diuiti s p̄legit diuitias relinquēs vt sapie vacet. 3e. 17. dicit. P̄p̄t inopis multi delinētis gl. p̄t inopel cōs s oīa: s illud qd est cā piculi ē ingūdus: s qd s inopem facere nō d̄ oīa sua relinquēdo. Item. 1. ad Corin. 8. aplō dat formā sicuti s elemosinas faciendi sic oīes. Si volūtas p̄p̄ta ē s m ad qd h̄s gl. vt necessaria retineat tñ accepta ē: nō sit id qd nō h̄s. 1. vitra vires. Non. n. volo vt alis remissio: vobis aut tribulatio. gl. i. paupes. sed ille q oīa dat nō retinet necessaria sibi s vitra vires dano paugiat p̄ aris q inopināte corē s hōm am ab aplō tradit. Item. 1. Thes. 5. sup̄p̄ro gamus aut vos fratres. vt nouerit eos dicit gl. Sicut diuitie negligētia parit sicut: ita egestas diuinitati querit a iusticia declinat: s illigret licet oībus pauperē religioem intrat se egestas utiunt: s p̄ omittit se in piculo declināt a iusticia: qd videt respēditū. Item. 1. ad Thes. 6. ingūdū hōes alimēta s qbus tegamur: dicit gl. s si nil intulerimus vt ablatum sumus nō tñ omis

abstinentia sunt hec tria. Sed ille qui dimittit cibum religioni intrat que tria habet possessioibus caret uno tria abicit ergo inordinat agit.

C Item sup illud luc. 3. Qui habet duas tunicas et non habent glo. de duabus tunicis dunden dicit datur proceperit: quia si vna tunicatur nemo vestit. Misericordie enim ipsi? p possibilitate humane conditiois servat mensura vt nō sibi vniuscj qz totū eripiat sed qd habet cum paupz partiatur ergo qui oia paupibus dat nō sibi referat: vltra mensurā immoderate dat & ita peccat. **C** Item sup illud luc. 11. nolite querere qd mādūcatis glo. Nō pcepit vt nihil pecunie ad vltas necessarios referret a sanctis: cum & ipse dñs locales habuit se legatur. Sed nisi esset dñs referre aliquid sibi referuatio phibita esset: nec dñs aliqd referuasset: ergo b omā & expedire est aliqd sibi referuare et nō oia relinquire. **C** Item dare dāda et nō dāda est actus pdigalitate: sed ille qui dat oia dat danda & nō danda cum nihil nō dandū sibi referuer: ergo talis peccat vitio pdigalitate. **C** Item ro. 12. Rōnabile obsequi vestrū gl. sic qd nimis sit. Sed dare oia est dare nimis: qz excedit medium qd tenet liberalitas in dando: que dar aliqz & referuare quādam: ergo qui oia dās religionē intrat nō sicut rōnabile obsequi deo. **C** Item ero. 10. dicit nō occides gl. subtrahes oia pñm vite cui de deo daretis cōsiliū vite pseruāde adhibet p bona tria: ergo qui bōa tria subtrahit sibi cui maxime debet cōsiliū vite adhibere venit cōtra illud pceptū decalogi nō occides sibi man? iniiciendo. **C** Item treno. 4. Velis sicut occidis glā dñi qz interfecit famē: ergo se exponere fami peius est qz se exponere gladio: sed hoc nō licet vni homi obaber qd faciat sine peccato vt aug. dicit ergo multo minus licet se fami exponere: qd facere videtur qui sua relinquat nihil sibi referuātes **C** Item phibit sibi tenet qz ali. Sed peccaret aliquis qui alteri totū liberaberet vñ vitā sustentare deberet & quodāmodū ipz occideret. **Eccl. 34.** Panis egenū vita paupis est: qui defraudat illū hō sanguinis est: ergo peccat seipm quodāmodū occidens qui oia relinquit vt religionē intrat in qua cōdes possessioes nō sunt vñ sustentat. **C** Item totū pfectiois exēplar vita ipsi est. Sed ipse sicut vñ vñ sustentaret. **Legit. n. Jo. 11.** locos habuisset. **Et Jo. 4.** legit qz discipuli eius merie in ciuitate et vt ab eis sibi emerēt: ergo nō est pfectiois qz aliqz oia dicit nihil sibi referuā. **C** Item ois religio nis observatio habet ortū a puerlande discipulo vñ ipi. **Uñ dicit Hier.** in lib. de illustrib? vna qz talis in purissima ecclesia erat ois ipi am quales mō sunt religiosi et nā pfectissimi. Et hoc vides habet in collatibus parisi & habent pōt ex glo. que habet acta. 4. sup illud multitudinis credētium

et. Sed de his dicit act. 4. qz erāt illis oia cōdes & nullus erat egēs inter eos: ergo illi qui dimittit paupz nō habent possessioes in cōi quos ois esse egē te qz nō religiosam sed supbiafam vitam ducunt **C** Item dñs mittēs discipulos suos ad pdicādi dū ois pcepta dedit videtur vñ. l. vt nihil in via secū ferret. vt ps mat. x. **Mat. 6.** & luc. 9. Aliud vt in via gentios ne abirent vt dicit **Mat. x.** **Idem** aut videt reuocasse passim similitudine luc. 11. Sed nō sicut habet sacculū collari similitudine peram. **Secūm** pceptū: reuocasse videt **Mat. 11.** **Euntes** docete & ois gentes. **Et Mat. 11.** **Euntes** in mūdū vniuersum et. Sed post reuocationem fm pceptū nullatens est obseruādi sed magis ē euāgelis gentibus pdicādi: ergo nec parū pceptū est deinceps obseruādi vt aliquis. l. totaliter subditā vite a se abiciat. **C** Item. 12. q. i. dicitur. **Expediit** facultates ecclesie possidere & ppetua & pfectiois amor pñm. **Et infra.** **Dans** erudit & ppetua debere ppter pfectionē pñm: sine impeditio pfectiois posse ecclesie facultates que sūt pfectio cōdes possidere: ergo & si alig oia sua dunt sit ad religionē pōlātes. talem tñ religioes debent eligere que habeat facultates cōdes. **C** Item q. eadem. c. videtes. dicit qz sumi sacerdotēs si tuerit possessioes ecclesie pferri vt inter eos qui in cōi vite degunt nullus egēs inueniat. **Si** ergo aliqui cōs? possessioib? pceptis in egestate viuāt ptra statuta scōz patrū faciūt & ita peccat. **C** Item **Mat. 4.** sup illud si filius dei es mitte te deorsū glo. Nemo debet tēpore eorum qd habet ex bōa na rōne quid faciat. **Et infra.** **Postqz** deficit bōa na rō cōsiderare hō deo nō tēpando: sed deuore pferendo. **Sed** ille qui habet diuitias quibus pō resistere hōis que corūpūt corpus. l. calōi naturalis & alijs hūmōrib? ptra que munimur p vicijs & vicijs habet ex bōa rōne quad faciat. ergo si hōis auxilijs sibi subtrahat a deo vicijs expectet videtur qz peccat tēpando deū: sicut si alig videt vicijs vicijs arma deponeret quib? vñ suam poterat tueri videret tēpore deū. **C** Item illa que quotidie a deo petim nō sunt abicienda. **Sed** copalia necessaria ad vñ quotidie a deo petimus dicetes. **Domine** nostrū quotidinū da nobis hodie: ergo tria nō sunt ois abicienda. vt. l. ali qui vult arde se subijciat paupzati. **C** Item nō dicitur de pfecta. di. l. c. Nemo dicit qz ecclesia nō debet edificari anteqz ille qui vult edificare pro mderit que ad alimēta & cultū diā? stipendia custodiū sūt. est: ergo illi qui possessioes nō habent cōtra decet etā sanctos patrū viuūt. **C** Item nō dicitur vicijs cū cōdes possessioibus in religio nis est approbatio per antiquos ptes augusti nū Bassili: **Benedicti** & multos alios: ergo tēpore rarū videt alium modū nouū inducere. **C** Item

in nouo tempore discipulis ipsi imponit vt necessitas
 nobis pauperū subueniat: sed hoc nō pot fieri ab il
 lis qui nec ppria nec cōbes possedentes hnt: ergo
 talis modus viuendi nō est approbādas. C. S.
 q: rerum cognoscibiles interdum cōtra p̄sentant oī
 gine p̄dicare possunt: oī hnt & peccatum inuestigem?
 Sed dū gē hereticū quēdā fuisse Rome āngstip
 b? Iouinianū nōte qī hōc errorē lapsus ē: vt dicit
 oīs baptizatorū q̄ suū baptisma suauerit vñ in
 regno celoz: et remissionē vt dicit. narrat iū.
 quē s̄ cō scribit: et quo iūst. peccasti vt dicit v̄ginē
 viduas: et maritatas que semel i xpo sūt lotē si nō
 discrepēt cetero opib? eiusdē meriti est q̄ inter
 abstinentiā ciboz: et p̄ceptionē eoz: cū grāz actione
 nulla eēt oīa misericordiā p̄ v̄ginitatē ad equā.
 In quo v̄ginē v̄ginitate p̄nada enarabat qd̄ ha
 bes a dño x̄o. 19. Vñ oīa capiti v̄bi iūst vt. i.
 a nuptis abstineat: sed q̄ pot capere capiat: et ab
 sp̄o. i. 1. Cor. 7. De virginib? autē p̄ceptū dñs nō ha
 beo v̄sū aut do. Vñ d̄ positio eius p̄ heresi d̄
 nata ē vt aug. narrat. C. Idē aut Iouinianū error:
 in vigilantiū verterit vt dicit. dicit in eplā cōtra vt
 gl̄iā qm̄ qui veritatē s̄cīe i pugnatat vt ibidē dicit
 tur: pudiciā odio habens: et in cōsilio seculariū
 p̄ra ieiunio s̄cōz dectamā vt dicit. in eadē eplā
 v̄cit. Hec solū p̄tens fuit Iouinianū imitari cōsi
 lū de virginitate euacuat: sed supradictē aūstis
 est vt etas: x̄lū de paupertate seruāda desineret
 oīno. Vñ dicit. de eo dicit. Quid asserit eos me
 lius facere qui v̄sū rebus suis: paularim fru
 ctus possessionū paup̄ibus diuidit q̄ illos q̄ pos
 sessidibus vendidit sumit oīa largiuntur in me
 reos ad deo r̄dēbis si vis p̄fect? esse vade et ven
 de oīa que habes et. x̄o. 19. C. Idē aut error: p̄
 successidē errantib? vsq; ad hodiernā p̄p̄nēnt
 et in hereticis quibusdā qui cathari nolant p̄mā
 sit: et ad hoc p̄nānt sicut patet in quodā tractatu
 cuiusdā desidēriū heresi archē lumbardan oīstī tē
 potis quē cōdit cōtra catholicā veritatē in quo
 inter cetera cōd̄itur statū eoz qui relictis oībus
 egere volunt cū xpo. C. V̄sū aut qd̄ est horribi
 litas antiq? error: remonat? est ab his qui fidē
 defendere videntur. Qui moro errant in p̄c?
 cedēte nō sunt cōtenti diuitias paupertati equare
 vt Iouinian? vel diuitias paup̄ati p̄tere vt v̄
 q̄ lū: sed paupertatē totaliter cōdēnare: dicitēo si
 esse licitū sua oīa p̄ xpo relinquere nisi talē religio
 nē intret que possidēs habcat: vel nisi talis sit
 q̄ de labore manū viuere intendat. Hēssit etiā
 am paupertatē laudari in scripturis: nō actualē qua
 aliis se rebus sp̄alib? expoliat: sed habitualē qua
 ab oībus remp̄tatem p̄ntit corde et re possideat
 C. Ad destructiōē igit hui? erroris hoc mō p̄cedē
 dem? C. p̄mo cui oīdem? ad p̄fectionē euāge
 licā p̄tinere nō solū paupertatē b̄smāle sed etiā actu
 alem que fit per abiectionē rerū sp̄alū. C. Secūdo

enīctimus q̄ bec p̄fectio manet etiā si possidēs
 in eō nō habeantur. C. Tertio q̄ bec p̄fectio etiā
 in his qui possidentib? carēt: nō semper requi
 rit in aumū liboz. C. Quarto solūm? ea que p̄
 inducunt. C. Ad ostēdēdū autē paupertatē actualē
 ad euāgelicā p̄fectionē pertinere assumat p̄mo
 illud quod dicit x̄o. 19. Si vis p̄fectus esse
 vade et vende oīa tē. Sed ille q̄ vauit vendit sp̄m
 perib? tribuit nō solū habitualē paupertatē dicit
 sed etiā actualē: ergo actualis paupertas ad euā
 gelicā p̄fectionē pertinet. C. Itē p̄fectio etiā
 gelica cōst̄t in inuacōne x̄p̄icē d̄ x̄p̄s nō solū vo
 lūtatē sed etiā realitē suū paup̄. Vñ dicit mat. 17.
 super illud. vade ad mare. glo. Vñ tunc paup̄
 tatis fuit vt vnde tribunum solueret nō habere.
 Et luce. 9. super illud vulpes foueas hnt et dicit
 glo. Ego sum tante paupertatē vt nec dōp̄tū q̄
 dem habē nec meo v̄t̄a recto: per multas ali
 as antē: de factū hoc p̄bati p̄de: ergo actualis pau
 pertas ad p̄fectionē p̄ntit euāgelicā. C. Itē p̄
 ctio euāgelica in aplis matie clarue s̄ ipsi ama
 lē paupertatē hāerēt sua oīa relinquētes. vñ p̄mā
 dicit. x̄o. 19. Ecce nos reliquim? oīa et. Et dicit
 dicit. dicit ad bedibū. Vñ est p̄fecta et p̄mo
 s̄re fastigio dignitatē. fac qd̄ fecerūt apli: vade oīa
 q̄ habes et da paup̄ib? et sequere saluatē: et mō
 solū crucē mūdā sequaris et solas: ergo actualis pau
 pertas ad euāgelicā p̄fectionē p̄ntit. C. Itē mar. 10.
 sup̄ illud q̄ dicitur qui pecunias hnt et. gl. Vñ
 est pecuniā habere: aliud amare. Vñ dicit nō
 amāt: et multū d̄ hnt et amāt. ut alij et hnt et amāt
 alij vñ nō habere nec amare se gaudent. Quis no
 reos sūt: et quidē cū ap̄lo dicere p̄nt. Vñ dicit mō
 crucifis? et ego mōdō oīa actualis paup̄as: habi
 tual s̄ p̄ferēda est habitualis paup̄as. C. Itē dicit
 p̄de dñi x̄o. 19. p̄ glo. sup̄ illud dicitur dicitur
 et ab in regnū dei glo. De oībus tunc est nec ha
 bere nec amare diuitias. C. Itē Jac. 1. Vñ dicit
 elegit pauperes in hoc mōdō: et. Inopes rerū tē
 positi. Hec autē nō est nisi per actualē paupertatē
 ergo actualiter pauperes sūt electi a deo. C. Itē
 luc. 14. dicit. Quis nō renūciat oībus que possidet
 glo. Hōc est dicit inter renūciare oīb? et relin
 gere oīa: q̄ renūciare ouenit oībus q̄ ita hnt vñ
 oībus mūdānis que possidēt: vt nō mētētendat
 ad eterna. Relinere est nōmā p̄fectoz q̄ oīa sp̄
 alia possidēt et solas et emis in hnt: q̄ relinere qd̄
 p̄ntit ad actualē paupertatē est euāgelicē p̄fectio
 sed renūciare qd̄ pertinet ad habitualē s̄m glo. p̄
 etiā est de necessitate salutē. C. Itē dicit. in eplā
 tra vigilantiū post v̄ba inducta subdicit. Ad cōlo
 tur dñs q̄ vult esse p̄fect? qui cū aplis p̄fēs nana
 li: et rete dimittit. Vñ quē tu laudas scōs et tem?
 gradus est qui. l. fractū possessionū dat paup̄ibus
 quē et nos recipim? dñm sciamus p̄māctis et
 tertis p̄ferēda: ergo patet q̄ p̄ferēda sunt illi qui

oia sua dimittit illis qui de fructu illius possessionis
 vendit pauperibus. C. Item in epistola ad Ru-
 thicum monachum. Si habes substantiam vende et da
 pauperibus: si non habes grandem onere liberans
 es nudus ipse magna sequere. Durum grande dis-
 ficile sed magna sunt premia. Et multa alia bene-
 modi ex epistola dicit. accepti sunt que de actuali pau-
 peritate necesse est ut intelligatur que cum breuitate
 demittitur. C. Item aug. dicit in lib. de ecclesiasti-
 cis dogmatibus. Boni est facultates cum dispo-
 sitione pauperibus erogare melius est pro in-
 tentione sequendi diuinum infinitum donare et absolutus a
 sollicitudinibus egere cum ipso et sic idem quod pro-
 uisus. C. Item ambr. in lib. de offi. Nullum admittit
 illi possunt diuitem ad vitam beati: quod emittit dicit in
 euangelio de mendicantibus dicit. Beati pauperes quonia
 uisus est regnum dei. Et infra. Itaque pauper-
 tas fames et dolores que putantur mala non solum im-
 pedimento non esse ad vitam beatam sed ad numerum esse
 euentus humane profectus. Sed hoc non potest itel-
 ligi de pauperibus solum quia homo diuitias subiu-
 cit: quod si a nullo putatur impedimento beatitudinis: quod
 intelligitur de paupertate actuali que sola abicit.
 C. Item Greg. dicit in 3. oratione. Ede prout super eze. Quia
 quis nisi aliqd deo uocet et aliqd non uocet sacrificii
 cum est cum uero eo quod habet et quod uoluit et quod sap-
 ientia oportet deo uocetur holocaustis: ita si de holo-
 caustis erat dignissimum sacrificium: ergo profectus
 nihil opus est oia sua propter deum dimittere. C. Item
 Greg. in plogo mo. Ecce adhibere me cogit am-
 m. prout mundo quasi profectus dicitur: ceperunt
 multa propter me et euasendi mundi cura facere: et
 in eo uia non specie sed quod est gratia mere retineret
 diuinitatem cuncta sollicitudine fugiens potuit monacho
 perire et relictis que mundi sunt ut frustratim cre-
 didit et huius mundi nansragio mundus euasit. Et quo
 patet quod profectus est res mundi possit dicit: quod ea
 rumpit profectus plenius medtem retinet et non lauda-
 bili est etiam possessio rex ipianus a se abdicare pro
 actuali paupertate ut mens a cura diuitiarum liberet.
 C. Item Crisp. dicit in lib. quod nemo leuiter nisi a se ipso
 dicitur apud apostolum ponitur rex copulatus leuiti. Plone i fa-
 me et sine indigite degebant. Et pro his qui a ma-
 gis et magnificis habebat: atque ingenitum hoc fidu-
 ciam quiescit apud deum. Et quo pro quod actualis pau-
 peritas que ipse rex possit ad aplicam profectio-
 nem pertinet. C. Item Ber. dicit ad senones archi-
 episcopus. scit qui nihil sibi retentat et oia que ha-
 bet. Quod sona et uulpe non tam uolucres mundi
 non leucos quod uidas non domos sicut nec maria
 locum diuersio imitat. profectio illi quod non habe-
 re ubi caput suum reclinat. Et quo pro quod nil oino
 possidere in mundo ad ipianam profectioem pertinet.
 C. Item aug. 1. c. si quis profectio profectio: est ille qui
 se rebus mundi expulsiat qui cum nihil habue-
 rit nec habere desiderat: quod ille qui et multum quod

si det aliqd ecclesie possiderit. Et quo pro quod nihil pos-
 sidente ad perfectioem ipianam gmet. C. Item et qui
 vacat prelati dicit magis esse ardens mundanis libet
 quod eos quod prelati philosophice vacabunt sed pro ut libere pluc vacarent laudabilis
 mundi substantia abicerent. vñ dicit. dicit ad pau-
 perem si pro ut ex de institutio monachorum. Doceretur
 ille thebanus bono quondam basilium cum ad philo-
 sophiam arbenas pgeret magnam curam pōns abie-
 cit nec putaret se posse et uentus filius diuitias possi-
 dere: multo magis ad uacandam prelati dicit
 laudabile est oia sua relinere. vñ sup illud mat. 19.
 Si uis profectio esse et. intellige. Et ecce exemplum quod
 ad euangelium pmet. Item primus excellens debet nisi
 merito excellens. si primus excellens. i. iudicari a
 testibus debet actuali paupertate: sicut pro mat. 19. sup
 illud uos quod reliquias et. sed et dicit glo. Qui reliquias
 et scem sicut dicit in iudice erit Qui laicit
 huius relecte vñ sit mdacabilis in actuali
 la paupertate meriti excellens possit. Item. ad cor. 7.
 apud philum dicit de uigintia mada rones assignat
 ut. sine sollicitudine sint sed abiectione diuitiarum
 matie sicut hoies sine sollicitudine est: quod dimittit sine
 possessionibus de necessitate manet sollicitudine in
 gerit. vñ luc. 3. diuitem pro spinas signat: quod ubi sua
 sollicitudine suffocant: eo dicitur auditor: sicut uiginti-
 tas ita actuali paupertas ad euangelium profectioem per-
 tinet. C. Item dicitur: quod ista profectio illius relictis
 propter a regit possessionem diuitiarum: est. prout mot
 dicit. n. profectioem ipso et ipso sicut. si ipse legis
 sua relictis et aliis possessionibus sicut est imo potius
 legit quod nec et domos debet ad manum dicitur sup
 p. b. et dicit: sicut profectio pange et si relictis aliis possessionibus
 edes. Item aug. 1. 3. de doc. ipiana dicit quod illi qui
 fuerit et in uis ad ipianam primas ecclesie quod prima
 ipse alius fuerit et capax extiterit ipi. scilicet. vñ oia
 sua uoluerit et ego scilicet id dicitur: dicitur bene dicit
 am pedes apostolorum poneret. Et infra. Item. n. si uillas
 ecclesie gentium fecisse scriptum: quod si illi pro cluere erit
 si acta manufacta deos debet. Et quo pro quod aug.
 pferit profectioem primas ecclesie uisio: primas ecclesie
 et gratia: in ipso oia sua uoluerit et pauperibus dicitur
 buida. Item ipse uoluerit ipse quod nullas posses-
 siones et dicit relictis sicut magis in ipse oia pau-
 peras illa sine possessionibus: et dicitur illa illa et posses-
 siones. Item dicit. ad belio. de morte nepotium ut
 ridendo loquens dicit. Sunt diuiteri monachi qui fuerit
 secularis ecclesie possideat ipse pauperibus quod loca
 plere diabolo habuerit et suscipere ecclesie diuiteri
 quos tenuit mundum an medietate. Item dicitur dicit
 gere pro relictis: quod pro possessionibus sicut. si et si illud
 quod possidet dicitur carere: magis laudabile et relictis
 dicit possessionibus carere et eas sicut. Item dicit. ad inci-
 num dicitur. Quibus uisum est rebus secularibus et oia sua
 possessionem et reddidit per uiam dicitur et deo
 libere cogit non possim: magis magis expedit religio

non reddidit: possessio est carere quod casu habere. **C** Item Gregorius dicit in 3. libro dialogorum loquens de Isaac sermo dei, dicitur ei crebro discipuli inuenerit ut per visu monasterii possessioes que offerrebat ac cepit et ille sollicitus sine pauperibus casibus foetus illa sua tenet at frui dicens. **D**onatus qui inter possessiones querit non est misericors. Sic quippe nunciat pauperibus sine securitate potest scire autem dicitur solit perituras diuitias custodire. **E**t quo per quod maioris perfectionis securitas atque possessio est carere quod casu habere. **C** Item inter monachos egypti de quibus in uariis patris legitur: illi perfectionem reparabantur qui in heremo nullas possessiones habuisse leguntur. **N**on ergo possessiones ad pauperum euangelium requiruntur. **C** Item ceteros possessiones misere in parte turbarum consistit. Si ergo non sunt relinquenda omnia nisi in re in religione que possessiones habeat in parte terrarum: erit impedire perfectionem euangelice paupertatis quod est absurdum. **C** Item ad hoc paupertas profertur ut sollicitudo de rebus mundi minuat. **S**ed possessiones ceteros multas sollicitudines ingerunt de ipsi seruandas et custodiendas et excutiendas: ergo profectus profertur paupertatis impletur ab illis qui ceteros possessiones non habent. **C** **A**lterum ostendit quod paupertas predicta laborum manuum non requirit in omnibus de necessitate. **S**icut enim dicit Augustinus in libro de opere monacho. illi qui habebit in seculo aliquid quo sine officio sustentantur habet uita quod coersit ad deum indignitibus dignitatis sunt non sunt cogendi manibus laborare. **S**ed tales laudabiliter uoluntatis pauperes pro ipso assumunt etiam si ceteros proprietates non habeant. **T**ales enim fuisse multos in primitiua ecclesia. **I**te resoluimus legimus et Augustinus ibidem dicit. ergo illi qui paupertate eligunt si ceteros possessiones non habent non tenentur manibus laborare. **C** Item nullus tenetur manibus laborare quasi ex precepto nisi in illo casu quo aliunde licite uictum habere non potest. **S**ed illi qui possessiones non habent non alimur ad laborem manuum obligantur quod ex precepto nisi forte ex uoto quod non simpliciter uerum est quod ad laborem manuum tenentur sed solum in casu. **Q**uia scilicet alio licite uictum habere non possunt. **I**n quo etiam casu quilibet homo tenetur manibus laborare uel etiam nisi ad hoc ex statu suo regatur tenetur. **C** Item plures de paupertate a deo datur ad uita contemplatiua ordinat. ut per Gregorium supra illud. **S**eruus perfectionis esse et glo. **E**cce preceptum uita que ad euangelicam pertinet. **S**ed eos quos per uictum querere in manibus laborare necesse est plurimum a preceptis operis retardari. **S**i ergo qui pauperem uita eligunt propter ipsos necesse habent manibus laborare: se quis quod plures paupertas magis impeditur quam promouet ad id quod ordinat et ita erit indifferens plures quod dicitur est absurdum. **C** **I**tem si eos qui relinquunt omnia propter ipsum omnes intentiones

habere ut manibus laborent: aut illa intentione ordinat ad laborem manuum propter seipsos: aut propter uictum querendum: aut propter ceteros omnes facientes ex his que labore manuum acquiruntur. **S**ed si dicitur est dicere quod spiritualis perfectionis que in paupertate consistit ad laborem manuum: propter seipsos modum sic enim labor corporalis spirituali perfectioni profertur. **S**ed multum non potest dici quod intentio eorum debeat ordinari ad laborem manuum propter uictum querendum. **I**tem quod uictum habere poterat ex rebus que uimulera. **I**tem labor manuum pauperibus ipsi qui continentur: alio spiritualibus bonis vacant ad uictum indifferens de facti. **E**t de ceteris si manibus laborare in dignitate sustinerentur ut dicit Augustinus in libro de opere monacho. **S**unt tamen non potest dici quod laborum manuum debeat intendere propter elemosinas exinde faciendas: quod multo magis elemosinas ex rebus possessis prius facere poterunt: sic eos non oportebat propter doctrinam relinquere ut ex labore manuum elemosinas facerent: ergo non oportet illi qui sua relinquunt possessiones ceteros non habent: laborare manibus intendit ad hoc quod faciat illa que supra de labore manuum dicta sunt. **N**on rebus fridere his que ab aduersariis in contrarium obijciuntur. **A**d id ergo quod primo obijci me dicitur et diuitias et. **E**t dicitur quod sicut diuities sunt in culpa: sed diuitiarum abusus in medicina sine pauperibus non est in culpa: sed pauperibus abusus est. **S**ed aliqua paupertas multas et ipsa dicitur fridere. **E**t sic enim desiderio diuitiarum in multa peccata quod incidit. **A**d hoc. **S**ed uolunt diuites fieri incidit in temptationem et in laqueum diaboli et. **E**t hoc est quod dicit Christus super mattheum. **A**uidite quicquid pauperes estis. **M**agis autem qui diuites cupiscitis. **N**on pauper esse malum est sed non uelle pauperem esse. **I**taque ergo quod operatur pauperes aliquid peccata habet amara que a uoluntate paupertate sunt peccata. **E**t enim sine inuoluntaria paupertate diuites fieri noluit. **N**on ergo dicitur saltem medicina et diuitias et. **I**ntelligit de paupertate in uoluntate quod per hoc quod se quis ne egestas ipsa sua et. **E**t sic est glo. que dicit quod uita que quod dicitur per se copia uel inopia tristitia uel in oblatione decidat eternam. **E**t quo per quod abusus diuitiarum et pauperibus sapienter fugiendum docet non diuitiarum uel pauperes. **C** **A**d illud quod secundo obijci quod uictus est sapia cum diuitiis et. **D**icitur quod uictus illud salomonem peccatum sine regula quod per se docet in. **I**tem. **E**t quod maximam bonum sicut felicitas est ceteros meratum nimio bonorum est eligibilis. **S**ed si sapientia que inter maximam bona operatur: numerum cum diuitiis que sunt de minimis bonis est eligibilis. **S**ed sine hac regula maximam bonum ceteros alterum maximo bono est eligibilis: quod si pauperem nimio bono uel per se ipsam acceptat. **C** **U**bi supra est per se dicitur euangelica que in paupertate consistit est de maximis bonis est eligibilis: quod sapia per se acceptat

subtrahatur nō erit supfluum si ppter deum fiat: s sic p q voluntaria paupes ppter eum suscepit a medio vntus nō dūcedit. **C. Ad. 11. dōm q** s ille q dat oīa ppter eum subtrahat sibi aliqd aut lum vntē: nō tū oī: q ad dōc remanet et amibuz vīne puidētē q ei in necessarijs nō deerit: s fide litaris dēctio. **Uti Aug. in li. de cōs inuebtis pta lia obūctōes sic pōst.** Tu tēpō: tu dei seruo: tu bonis opibus de dicitō: dōno suo caro aliqd existi mas de sum: an putas q tēpō pasit a tēpō ipe nō pasit: an putas terrenā deerit gbus celestia s di uina tribunt. **Uti hoc incredula cogitatio.** vti impia s facit lega ista ineditatio. **Quid facit domo dei p hūi pccnis.** Quid q tēpō elo nō credit appē lant: s dī tēpō: s pboritē sibi magis edgrit nomē. Nam cū in anēgio dī elemosinā dōs dis pēstaret s vt nob annuos de terrenis lacris fa ceremus moneret: addidit scriptura dīōs. **Quid dicitur hoc oīa pboritē q erit amari s dēndēbāt est quales in ecclia quōsdā videmus: quoz pētu le aures s corda cecata nullū de spūalibus s salu taribus monis iūmē admittūt: de gbus nō oīs ni rari: q pēstāt in talibus seruis q s talibus yi demosinā dōm cōtēpūm: s sic p q sacrilegū est dicere q illi q oīa ppter eum dāt se piculo ho micidij mittūt. **C. Ad. 11. dōm q** sicut et iā dī cōtēpū: s ille q dimittit oīa ppter eum nō se expōdit fami q ipm interimat: q nūq s deo ita deserit q fame moriat: qd p s hōc. vt sup illud: nō te de serū neqz deseruinqz. **g. Sed ne forte dicerēt: qd facturi erimus si infraia nobis necessaria dese cerint: prius dicit pōlationē: adhibēz testimo nium de li. ibi nūc nō te deserā q dam necessa ria: neqz dērelinguā. Dērelinguēf ille q fame pīret: q: hoc nō tēms s hō cupidus: s. **Uti hoc it dicit oī sperat in se sicut iohē. Hoc n. nob pmit tit si in illo spem nostrā ponim: nō tenacibus: nō enpīdis sit illa pmissio: s sperātibz in deo: s tū hoc qd assūmūt fallim: q possit hō se etponere piculo gladij ppter pēpū landā s hōc alid qd faceret: sicut legiō de mūlt martiribus tpe psecutōis q vltro se offerēbāt in medius nomē xpi publice pōctēs: alia nō liceret mīlībz tpe vltro mare s exponē se mūlt piculis sibi autē hōno rē **C. Ad. 13. dōm q** hō rex sua p est dīs: nō autē rex alterius: s id mīria faceret alteri si possessiones ei auferret nō autē si possessiones sibi auferē iuria sibi facit: ppter qd dī in. c. et b. qd nō est iniusticia hōis ad scīm: ppe loqēdo de iniusticia. **Et pte terca q alteri sua auferē iudicat eū in pangeat in uoluntaria que ē piculosa: q aut sua dūmēt in dū cit se in pangeat q dīstrāndā ē est meritoria: s sit p pter xpi suscepta. **C. Ad. 14. dōm q** sicut sup dcm ē dōs piculū referuari fecit ad necessarios vltro vt infirmis p dēfēderet: s id nō est repurandū p********

suplione si aliqui pfecti viti peccatis referua re noluerit: aut vt infirmis p dēfēderet: cū p blicanis comēdebat s vniū bibēs s alia cibariū cōtē vtēf. **Hoc tū repurandū sunt supfluo sūmū ptes in heremo q a vino s alijs cibarijs dēctā abstinēbāt. **Uti s dōs qm p peccatis referuari cerit nō tū cā de aliquis p pns possessionibz ha beat: s magis ei a fidelibz p modū elemosine m nistrabat. **Uti dī Lu. 8. q mulieres quōsdā scē gmas dōm ministrante de facultatibz suis. **C. Ad 15. q** aplī referuabāt pecunias s et colligēbāt vt sancē pangibus q p dīa sua vēderēt ppter xpm necessaria mīstārc: nec tū illas pecunias dēctā de aliquis possessionibz: s et elemosinā fidēlū qd erit dī q nullus egenērat inter eos nō hūit legendū qz aplī s pūritate ecclē dūcāt mltas egēlates s penurias sustinuerūt ppter xpm dī cō. i. c. 4. **Uti quibz hōz dōm s sūmū. **1. 2. **C. 6. In mīra pacia in tribolatiōibz ino cōctatibus. **g. Uti dī vī vltro: s qz dēctū q hī poterāt vnicuiqz sūm q opērat tribuēbāt vt qm m tē facultas suppet eret: oīm indigētijs leuaret. **C. Ad. 16. dōm q** vniū illud scēptū vti genūis ne abierit s fuerit post resurrectionē: totālī renouatū eo q pēms opētebat iudicā oīa dei loqui: s sic transtē ad gētes: vt dī act. 13. nō qd dōs dēctat aplī: q nō scēlī necessaria sēm nōt otālī renouatū i cenā: s solū tpe psecutōis q pēcut oībus necessaria dēndā possunt. **Uti Lu. 11. Uti mīl vī c. 2. **g. Non eadē vīncitō gēta psecutōis tpe qua pacis discipulos infōma **Dūctio siquidē discipulo ad p dēctū ne qd tūc rent in via pēceptū: dīnās. **1. vt q euangēlīz mtiat de euāgelio vīat. **In hūe vō mortū articulo s tota illa gēte passōz nī: s grezē psequēte p pns tē regulā de certū p mīntā necessaria vīatū nec sopita pēctoz infama tps euāgelīzāi rēle at: s alia gl. dicit. **In b nobis quoqz dāt cūptas vt nō nūqz cā iustitā quēdā de nostri p pōnī go: sine culpa iternūtere possimū vbi gē. **Et p in hospitalēs regiones iter agim: plura vīat cā hī portare qz dōm bēfamus: s qz quidā bēfici quoz est illa obiecto glōsā nō recipiēt: tē pū ostēndē m: q mltiplicatū fidelibz discipulī scēcū necessaria in via nō pōntā. **Dīct. n. in v tim. o. c. 30. **Carissime fīdelē facio qz qd opns frēs: s b in pēgrino. **1. 1. **Uti nō nō. **Uti pōntā sunt mīlī accipiētēs a gētibz. **Uti dī dōm vī scēptoz hōmī. **Uti autē cū necessaria gēntes qz bus mīlī accipēt: q recipiēt a fidelibus s iōi necessaria ad vīcū dēserēt: qd erit p s gl. dī dīct. **Uti nōle cūo pēcti sunt aliena s rēbos p pūta. **C. Ad. 17. dōm q** ecclā mīltoz infirmos p pntē quoqz nō facile fūit in eret fine t pūmū pōtō fīomū solatio expēdit facultate oēs in ecclā pō**

Adri pprijs dimissio: et pcepit ppter pauperes
 subleuados. Non tñ sequit qd nō sit expedite p-
 fectio vms q sua dimiserit vñ religiofam age-
 re sine cōbus possessioib⁹: et spūis pfecto apli-
 ca nō inuēt in illis q possessioes eōs hnt: nō ex-
 pectius pferua f in illis q pprijs dimissio: et cōb
 bus carent. C. Ad. is. vdm q p illud decretū nō
 bē esse pxiatōi alioq in paupē vñ eligat ppter
 rē: s̄ cū pceptū epūs: et cō cēclarū bona pos-
 sident q paupē sint: vt eis de fructibus possessi-
 onū eccle: puidat: et spūm pte cog subleuat ege-
 statem: hoc p̄ diligēter inspicere ferē capituli
 inducti. C. Ad. 19. vdm q ille q dimissio oibus p-
 pter rē spem b̄: vt saluetur a deo neq spūm
 p̄notis ē: neq deū tēpat. Qu. n. fiducia debita
 de deo h̄: neq spūm p̄notis ē: neq deū tēpat.
 Talem autē fiducia debet bē de deo paupē rē
 pcepit p̄dicatores v̄trans. Vñ gl. sup illud Lu. x.
 Nolite portare sacculū. Tanta p̄dicatoī b̄ cē
 fiducia in deo: vt p̄ v̄re frump⁹: si nō puidat
 tñ sibi nō defeturos certissimē et statim dū mens
 occupat ad sp̄alia mens p̄dicet eterna: imo ma-
 gis deū tēpat: nisi illi fiducia b̄rent. i. Co. 1.
 1. Neq tēp̄remus rēpm sicut quāda cog tēpat:
 runt gl. Dm̄es. mirad poterit deus pare mētam
 in deserto. Distingūdit nō est in illis l qbus ē hō
 toci cōmūit. Vñ q. n. b̄ facies tēpat deū: q̄ h̄
 fo nō. Qu. n. quēda in qbus ē ipossibile hoies
 iurari: nisi a deo miraculose opante: r̄ talib⁹ p̄cu-
 lis se exponē deū tēpat: sicut si aliq b̄ muro
 se p̄cipitaret sub spe diuina auxilij: nisi forte a deo
 certibetatus ē: b̄ futuro cūtu aliq̄a diuina i p̄-
 ratione: sicut p̄ctus ad insūz dōis tēp̄notie su-
 etū maris: sicut etiā dōis Martinus dixit. Ego
 signū crucis nō elipeo p̄ctus: ante galca hosti-
 amcos penetrabo securus: et sicut dōis Jo. eu-
 gelista v̄uentū p̄diderit: sicut b̄r̄ Agata q̄
 dixit. V̄dēdū carnalem rē. Quēda autē sunt in
 qbus possibile ē remediū adhiberi: etiā q cōs in-
 feriores: et in illis nō est tempore deū si se aliquid
 dūmo amilio cōmūit: sicut miles nō tēpat deū
 qui pugnam ingredit de diuino auxilio p̄dū: s̄
 me b̄: cōsatione securus nō sit. Et hoc q̄ p̄ q̄ ille
 quā sua ppter deū reliquit nō tēpat deū: tūm q̄
 plenas si ducia et diuina iurē p̄cepta b̄ facit q̄
 tūm q̄ remandit fideles deonon p̄ quos saluēt
 ei p̄tē: et v̄ sic etiā nō tēpat deū q ob aliquaz
 cām rōnabile v̄sio v̄niente arma depōret illis
 armas p̄tibns q eū defendere possint et debe-
 re. C. Ad. 10. vdm q sp̄alia a deo p̄tē mētur
 a d̄ nē v̄sio necessarios. Vñ sp̄alia non dēmus
 aduicere q̄ eis v̄tamus ad necessitates cogitē in
 cibo s̄ v̄ctu. C. Ad. 1. vdm q̄ statim illud idu-
 ctum est in faucez m̄m̄broz eccle: et id si aliqui su-
 perrogare velint vt sine possessionibus ecclesie

seruiant laudabiliter erit: sicut Paulus p̄di-
 cans euangelij sine sumptu q p̄dētor: a deo creat
 ordinatus: vt p̄ l. Co. 9. C. Ad. 11. vdm q̄
 ut sancti p̄tē illam modū appobauerint: non
 tñ illi modū rep̄obauerint: et id nō est p̄sumptio-
 sum hunc modū sequi: alias nihil de illis posset
 m̄tūm qd nō fuerit antiquis obseruātū. V̄sibilo-
 minus tñ ille modus antiquus a multis sanctis
 fuit appobatus et in eccle p̄mētus. C. Ad. 13. di-
 cendū q̄ subuenire indigētibz inducat illis q di-
 uitias possident: sicut p̄ et b̄ qd d̄ l. Jo. 1. Quia ha-
 buerit h̄um hūmo m̄dū et videt fratē suū ne-
 cesse habet: et clausit v̄sere a sita ab eogūo eba-
 ritas dei manet in eodē multo laudabilis est:
 q̄ aliquis oibus suis dātis: et tñ seruet spūm deo
 det quod ad aplicam p̄fectionē p̄inet. Vñ dicit
 Hier. ad Lucium beatus. Scipm offerre deo p̄
 pie r̄p̄ano: et s̄ ap̄notū: qui totū cōm̄ quēz
 haberant d̄no tradiderunt.
 C. An religiosus de elemosinis viuere possit.

CA. VII.

En solam autē p̄dicit a d̄nariū rē p̄u-
 n̄ ratem rōne impugnare nitim: sed cam
 totali eradice conant quodāmodo in-
 directe: vni v̄ctū paupibus rē crudelē subtra-
 bere nitim dicitur eos de elemosinis viuere nō
 posse: cō. 14. p̄anis egerit v̄ta paupis et q̄ de-
 fraudat illi hō sanguinis ē. Ad qd p̄bandū mul-
 tipliciter nitim. p̄m̄ n. illud inuenit quod
 d̄. Deo. 14. Non accipies p̄m̄: nec m̄niera: q̄
 m̄niera erant oculis sp̄itum: et m̄niera verba
 m̄niera: s̄ elemosine m̄niera quēda sunt: s̄
 religiose marime p̄tēs: oculos sp̄iales illi
 natos habere: nō p̄tēt eis de elemosinis viuere.
 J̄t. p̄. 11. Quia accipit m̄niera s̄ senerant:
 inuito magis q̄ qui accipit datū sermo dātis est
 cur: s̄ religiose marime d̄cet et liberos a ser-
 uitate seculi: q̄ in libertatē sp̄us sint vocati. Vñ
 1. The. 3. sup illud: vt nos m̄niera s̄ formam dare
 mus rē. d̄. 1. Religio n̄a ad libertatē hoies
 a d̄notat qd nō debet de elemosinis viuere. Item
 religiosi statū p̄fectio p̄sent: s̄ p̄fectus ē dare
 elemosinas q̄ accipe. Vñ d̄ act. 10. Venius est
 magis dare q̄ accipe: s̄ magis debet m̄niera
 labo: are: vt b̄. m̄ v̄ tribuim̄ necessitatē patiēti:
 q̄ elemosinas accipe de qbus viuāt. J̄t. apl. 1.
 ad th. 5. V̄dēp̄tē: et v̄dē q̄ p̄t̄ alimē s̄ h̄
 r̄nō viuāt de elemosinis eccle: ne grauef eccle
 vt illis q̄ sunt vere viuāt suffi: iat: q̄ illi q̄ sunt va-
 lidi et robulū d̄nt de laboib⁹ m̄m̄ v̄nē nō de
 elemosinis quias accipit paupib⁹ q̄ alimē q̄
 elemosinis viuere nō p̄t. J̄t. l. q. 1. c. clericos d̄
 cit b̄. Quis dōis paritē et op̄b⁹ h̄m̄o s̄nterit p̄t
 si qd paupē ē accipit sacrolegū p̄fecto s̄ m̄niera
 et p̄ d̄uonē talū m̄dū sibi m̄dūcār s̄ m̄niera:

ergo si aliquis habebat dum sustentaret quo reli-
cro velit de elemosinis vivere scire leg' est repen-
tandus. Item. i. The. vi. sup illud vt notis scripos
formā dicitur scilicet gl. dñi frequenter ad alienas
mensas uenit oco deditis adules uocesse ē pa-
fcenti scilicet de elemosinis uisus frequenter alios
mensē suuē dicit magis de nullo alio nō semp
uisus ē de necessitate sunt adulatorēs. Peccant
ē q se in tali statu ponit q oportet eos de elemo-
sinis vivere. Item accipere nō pōt ē actus alius
uirtutis nisi liberalitatis que mediū ē in dando
accipiēdo: s; liberalis sōli accipit: vt dicit vt dicit
pōt in. 4. et. s. q̄ qui uocit uirtū semp in accipiēdo
liberalis: et respōditur uisus. Item Aug. in li.
b. ope mo. rep̄chēdit quosdā religioōs q sine la-
bore manū uolebat de elemosinis vivere: de q
bus inter cetera dicit. In fratres tenere sibi ar-
rogant q̄tum exilium q̄ eiusmōdi hēant p̄tē. I.
uiuendi de enāgēto sine laboze manū. Et tñ il-
li s; quos loquit s; ppter exim reuocant: s; spūa-
libus opibus uocabat. s. elemosinas p̄sumis: le-
ctōnis: vbo dei: vt in lib. illa de gl' illi q̄ sua dūm
sunt ppter xpm etia si spūalibus uacat nō debent
de elemosinis vivere. Item d. Var. 4. d. i. p̄cep-
pit eis ne qd tollerēt in uisum v̄g; nō. gl. Per
uirtū p̄tēre accipit dñi necessaria a s̄dinos ut el-
ligit s; hōe s̄ditos est tñ flatoz: gl' illi religio q̄ p̄
lati nō sine nō p̄t a s̄dichibus sumptos suos acci-
pere. Item illud qd ē p̄sum in solatiū laboze si
labozibus nō debet s; vivere d̄ s̄mp̄ nō d̄deli
mō etia a dño p̄uiliat de solatiū eoz q̄ menāgēto la-
borat vt ps. i. Com. 9. t. 1. ad Thy. 2. Laborantē
agricolaz scilicet gl' saltem illi q̄ nō labozēt in enāgēto
nō p̄t de elemosinis vivere. Item ap̄lō nolēbat
accipere s̄mp̄tē a comētib; vñ uiuēt vt occa-
siones auferret p̄seudo ap̄lō: vt ps. 1. ad Cor. ii.
Sed nūc etia multū sunt q̄ turpiter de elemosinis
uiuēt gl' saltem ad auferendā eis occasiōē religio-
si uiri debēt ab elemosinis abstinere. Vñ Aug.
dicit in li. de ope mo. E ad vobis cā est q̄ ap̄lō fu-
it: vt amputet occasiōē bñs q̄ querit occasiōē
Item ap̄lō d̄ s̄p̄ d̄ia a gētib; nō accipit ar ne
scandālū in fide p̄tēret. Vñ Lu. 8. sup illud: alie
multe que m̄ltā abant eis scilicet gl. Antiquo mos
erat iudeoz: nec dacebat in culpa: vt mulieres
sua s; pascerēt: vt scilicet doctorē s; q̄ b̄ scan-
dālum in gētib; poterat facere. P̄sumis se me
m ocat abstinere: s; hoc idē b̄. l. Com. 9. Sed
nunc m̄lti scādālū anē de b̄ q̄ religiosi sine labo-
re manū vivere uolūt: gl' saltem ppter scādālū de-
bent ab elemosinis abstinere. Vñ Aug. in li. de
ope mo. In meditando uia exardescit ignis: vt
istoz mala opa bonis opibus vñs p̄c̄ quantū:
vt eis amputet occasiōē turpū nūdū: q̄ bus
exilium uia ledat: vt s̄r mis officidūli po-

nitur. Differemus ergo cōpariamini et cōsta-
te hōib; nō vos in ocio facit uicū s; pangit
vix: artā b̄ p̄pōit regnū dei querere. In re-
ligio q̄ sunt v̄ alidū s; scite de elemosinis uisus
p̄t sine labore manū eadē rōne: alii poterat
si h̄ oēs alid uisus agere uicē tota uita humana
p̄t. Non. n. iuenerēt artifices q̄ necessaria vñ
bus hōim p̄pararēt: nullo mō est sustinēdū re-
ligio v̄ alidū s; scite de elemosinis uisus. Cū
terius nātū uidere q̄ et si possent aliquo mō
de elemosinis v̄tro oblati vivere nō tñ h̄ ip̄s de
m osinas mēdicando petere: q̄ den. is. di. Dño
indigēs: mēdicus nō erit inter uos: q̄ p̄bū ē
ei mēdicare q̄ aliunde uicere pōt. Item in ps. di.
Non uidi iustū derelictū: nec semen ei' quereis
pauē gl' illi q̄ mendicando pauē querit nō s̄nt
men iusti. l. r̄p. Item illud qd alii sacra s̄m-
ra imp̄cat: uisus iustis nō oportet: s; b̄ndū ē mēdi-
cā: vt d̄ in ps. Multos trāscant s̄m̄ eius
mēdicat: gl' mēdicat p̄ctis uisus nō op̄t.
Item. i. The. 4. Opem in amb' vñ: sicut hoc
p̄sumis uobis: vt honeste aduicis ad eos q̄
uisus sunt: nō nullū aliqd dēdēt. gl. Quis v̄ op̄
agendū ē nō occidit: q̄ honestū ē: quasi ar ad
indolē: nō dēdēt ab ali' rē alteri' nō d̄ rogat
vt tollat aliqd: gl' potius ē manibus opandi
rogādo aliqd petere p̄ mēdicatē. Itē. 1. ad the.
3. sup illud. Si quis nō uult opari scilicet gl. Aug. uis
seruus dei eoz opari vñ uisus: vt nec opellat
egeritae necessaria p̄tē q̄ magis debēt manus
opari q̄ necessaria petere mēdicando. Itē d̄ d̄.
ad nepotianū s̄b̄ v̄tē. Vñ q̄ petēs raro ac-
cipiamus rogati. Beatus. n. est magis dare q̄ ac-
cipere: gl' nō s; seruus dei p̄tēre: ante accipere vñ
necessaria mēdicatō. Item certū ē gr̄p̄ et de
lactum qd seruus v̄ndicatus est: vt b̄. 14. 4.
Non afferam' stateras dolosās: s; grauisimē s;
tus ciuitē punis ualidū mēdicus si p̄dāt: s; h̄
m̄s ē p̄dōnis efficiat seruus p̄dāt: si liberē
sicut eius colon' p̄p̄tēs. C. de mēdicantibus
ualidū. l. vnicūq; grauitet peccat religio q̄
uā ualidū mendicādo. Item s; religioōs mēdic-
tos dicit Aug. in li. de ope mo. Eam multos
p̄tēre s; habitū n̄d̄choz v̄sque eoz ag d̄p̄t
h̄d̄simis hōib; circumcētē a p̄ncipal' s; m̄s
s̄o: nūq; s; fixo cōm̄ s; h̄tēo: m̄s s; sedentes. c. i.
Omnes potūt: v̄ oēs erigūt: aut s̄mp̄ in cōtēst
statis: ac s; m̄ltatē s̄cōi s̄m̄ctat' q̄ uisus q̄ uis
religioz mendicantū sit rep̄chēda. Item illud
q̄ n̄lter h̄ erubescētā adumcēt in scādālū
turpiditatis h̄c v̄: q̄ uerecūdia n̄d̄t n̄s b̄
pi: vt Dama. dicit. Sed petere vñ mēdicare n̄
lter erubescēt h̄: auroz q̄ magis quito ē m̄ch-
nāc. Vñ dicit Am̄. in li. de offi. q̄ uerecūdia p̄-
tēndi: ingenio. p̄dāt natales: vt p̄b̄m. 4. et. s.

deliberati q̄ nō est petitiō: ergo mēdicare in se turpe ē: ita nullo mō mēdicare d̄y q̄ aliter videri p̄t. Item. 1. Cor. 9. sup illud hō vult videri d̄torem cō. dicit gl. Quid d̄t: vt carcat tēdo in p̄tēllā nō nō vt reficiat videri indignus: s̄ rē: s̄ mēritū p̄d̄t: s̄ frequētē sic d̄t mēdicātibus: q̄ mēdicātes tē d̄tū faciūt petēdo: s̄ si aliq̄ possit d̄ elemosinā videri: nō nō debet mēdicare. C. Glicerius in tunc ostēdere q̄ religio etiā p̄dicātes de elemosinā videri: vt ēr elemosinā petē nō debēt. Di. et. n. ap̄l. 1. ad The. 1. Wc̄q̄ sumus in sermone aduātiōis: sicut scitis: s̄ p̄dicatores q̄ mēdicant: s̄ de elemosinā vident sup adulari illa a d̄bus p̄d̄t: q̄ p̄ Dat. 11. sup illud. Et reliquias illas abijt foras: vbi dicit gl. Quidā p̄m̄p̄t m̄līq̄ adulariō: nullū in tēta videri uenit desipēt: s̄ ap̄d Lazāz receptū est. Et n̄m̄m̄ est gratiosus cū p̄dicaret: q̄ sicut d̄i h̄. 11. D̄m̄s p̄p̄s manifestabat ei in tēplo audire cū. gl. 1. mane ire accelerabat: 1. ad Cor. 4. D̄. Vc̄q̄ in hanc dōm̄ s̄ esuri mus: s̄ sitimus: s̄ nō d̄ sum̄. glo. Libere. n. s̄ sine aliqua adulariōe videri p̄dicatores: s̄ gestapane videri arguēt: gl̄az nō h̄t ap̄ d̄bōe: s̄ p̄dicatores nō d̄nt elemosinā querere. P̄terea. 1. ad The. 1. Wc̄q̄ sumus in occasione auaritiē d̄us testis ē. gl. Wd̄ dico in auaritiā: nec feci: nec dixi etiā in quo est occasio auaritiē: s̄ illi q̄ penit̄ elemosinā sibi dari faciūt aliq̄d in quo occasio auaritiē: s̄ p̄dicatores nō debēt facere. Itē. 1. cor. 12. Non ero gratus vob̄. nō. n. quero que v̄sa sunt s̄ vob̄: s̄ ad p̄b̄l. vl. Non q̄ quero d̄m̄: s̄ regno fructū. gl. d̄m̄ est ip̄a res q̄ d̄t: vt nūm̄us: etibus potuit: b̄nd̄i. fructus aut̄ bona opa s̄ recta v̄lūtās datoris: s̄ veri p̄dicatores nō d̄nt q̄rere ab h̄is q̄bus p̄dicāt: tales res: ita nō d̄nt de mēdicitate videri. Item. 1. ad The. 1. sup illud. La bouant agricolā c̄t. dicit gl. Quid ap̄l̄ vt melli gar euāgelista q̄ necessarius sibi sumere l̄z ab eis l̄ q̄bus deo militat: s̄ quos tanq̄m̄ vincē cultos exeret: vt tanq̄m̄ gregē pascat. Non ē. n. n̄ dicitas: s̄ p̄t̄. Et quo p̄s̄ videri de euāgelio p̄t̄is ē nō mēdicat: s̄ p̄t̄is illi nō cōp̄t̄ nisi p̄t̄is: s̄ ali p̄dicatores q̄ nō sunt p̄t̄is nō d̄nt p̄ mēdicare: s̄ de euāgelio videri. Item ap̄l. 1. ad Cor. 9. Gloriosa est d̄re q̄ ip̄e de sum̄p̄t̄is fidelit̄ videri poterat: p̄s̄ p̄t̄ se ap̄l̄m̄ cōḡ illi q̄ d̄m̄ ap̄l̄i non p̄t̄ de sum̄p̄t̄is fidelit̄ videri: s̄ religio p̄dicatores nō sunt ap̄l̄i cōm̄o sunt p̄t̄is: s̄ c̄. Item. 1. ad The. 1. sup illud cū passerimus vob̄s auertē vt ip̄e ap̄l̄. dicit gl. Int̄dum gratia c̄m̄ pseudo vt ē abnare dicit cum liceat illi b̄sida regere ad cōp̄m̄ēdū illos q̄bus: nec facultas erat: nec p̄d̄os p̄scendū. Ap̄lice aut̄ p̄t̄is debitiū vocat om̄s p̄pter pseudo ap̄l̄os q̄ illud indebitē v̄s̄mp̄t̄es imponere a p̄cib̄ibus exegit. Et quo p̄s̄ q̄

illi qui exigunt victima a plebibus: cū nō sint ap̄l̄i i. p̄t̄is sunt reputāti p̄t̄ido ap̄l̄i: s̄ p̄dicatores q̄ nō est p̄t̄is nō l̄z mēdicare. Item p̄dicatores q̄ nō sunt p̄t̄is v̄ctū sibi ab h̄is q̄bus p̄dicant mēdicādo querēt: aut querūt q̄d eis d̄bent: aut q̄d nō est eis d̄bitū. Et q̄d est eis d̄bitū: s̄ p̄t̄is illud p̄t̄is exegit: s̄ p̄ coactionē: q̄d manifeste ē falsum. Et aut̄ petūt q̄d nō est eis d̄bitū: s̄ indebitē s̄ m̄līte petūt: sic pseudo reputāti sunt: vt p̄s̄ p̄gl. sus indicat. Item p̄t̄is recipit̄es a pleb̄is decimas: s̄ oblatiōes tenent in sp̄ialibus eis p̄t̄is d̄re: s̄ si alij ab ep̄is d̄m̄gant ad sp̄ialia ministranda: innum̄a s̄t pleb̄i s̄ a plebe v̄ctū recipiāt cum magis ep̄i teneāt eis p̄t̄is. Item p̄t̄is ministr̄es aliquos ad p̄dicandū tenēt eis in necessarijs p̄t̄is: vt habet c̄ de offi. os. Inter cetera: si s̄ p̄dicatores ab ep̄is ministr̄es ab alijs v̄ctū regant b̄ in illos gratias cedit: ita nō d̄nt ab alijs sp̄ius accipere. Itē d̄m̄ Dat. 12. d̄ p̄t̄is dicit gl. Vob̄is scribe: s̄ p̄barici p̄p̄ocrite q̄ comeditis domos viduarū orōnes longas orōtes: s̄ illis se per vident q̄ resp̄s̄nsibiles s̄nt p̄t̄is oblati aut p̄dicatores: aut aliquis h̄nd̄i elemosinā petunt. Item Dat. 1. D̄m̄s discipulis ad p̄dicandum missus dicit. In h̄nc p̄t̄is dicit aut castellanum intrare: s̄ interrogare quā in ea dignus sit gl. Testimonio vicinorū eligendus ē hospes ne ei^o infamia p̄dicatio legat: s̄ alia gl̄o. Ille dignus q̄ magis scit se accipere gr̄am q̄ dare: q̄ minus in talibus resp̄s̄nsibile videt q̄ q̄bus ad diuites peccatores declinant: s̄ ad eos q̄ sibi b̄ p̄ gr̄am reputant. Item quicūq̄ p̄t̄is sp̄ialit̄ accipit talem symonie crimē incurrit: siue petat: siue q̄r̄ siue recipiat ab h̄is petente oblatiō: sicut Eusebius a Nazariano recipere noluit. c̄. R. 1. s̄ siue aut̄ accipiat siue post vt p̄ illud p̄s̄ q̄d d̄. i. q. i. c. eos. Sed ille q̄ p̄dicat p̄t̄is sp̄ialia ministrat: s̄ nō l̄z ei accipere tē potuit ab eis ad v̄t p̄t̄is: meq̄ petēdo: meq̄ ablatiō recipiēdo. Item. 1. ad The. 1. vl. Ab om̄i sp̄e mala abstinere vos gl. Et q̄d sp̄em̄ mali p̄t̄is ē: s̄ nō sit mali nolite p̄cipit̄er agere: q̄ p̄dicatores: t̄p̄alā querat ab h̄is q̄bus p̄dicat sp̄em̄ mali p̄t̄is. Et. 1. ad Cor. 12. sup illud: nō q̄ro que vestra sunt: s̄ vos dicit gl. Non quareat ap̄l̄is datum s̄ fructū: ne quasi v̄t d̄to: euāgelii putare n̄r: s̄ p̄dicatores nō debēt ab h̄is q̄bus p̄dicant victima querere mēdicando. C. Glicerius in tunc ostēdere q̄ talibus etiā elemosinā nō sunt dande: q̄ 1u. 14. dicit. Cum facis cōm̄m̄us vob̄s paup̄es rec̄: debites: claudos: cecos. glo. D̄ quibus in p̄t̄is ubi potes expectare. Sed q̄ talibus mēdiciis qui sunt validi: fortes potes in p̄t̄is multa ex peccare cū sint famulāres pot̄rum: s̄ talibus nō sunt elemosinē dande. Item Aug. ad Vincentius denotat. Quibus esurinus p̄m̄is tollit: s̄ de eis o

Contra impugnantes

cligionem

securus iusticiam negligat: q̄ eides panis frangi
tur: vt in iusticie seductas acquiescat. Sed q̄ non
vult operari corporaliter ad victu operendum cum
possit: vt q̄ p̄t aliunde victus h̄c sine peccat̄ si pe
rar iusticie agit: vt p̄t p̄bari p̄ malra que superi⁹
sunt inducitur: s̄ talibus d̄ panis subtrahit. Item
In. s. sup̄ illud. Omni petenti te tribue. gl. Key. vi
consequens. Et sup̄ illud. Vnde. q̄. Vni petat a te
ba et meret gloria. Ita. l. vt nec tibi nocent nec ali.
Pensanda est. n. iusticia. Ita. n. offi petenti da ba
et nō id quod petat: sed melius cum iusticie petē
res conuerteris. Sed ille q̄ p̄t in ambuo laborare
si petat sibi elemosinā dari: iniuste petit: vt
pbatur est: q̄ magis debet sibi dari conceptio q̄ res
petita: vt ita ab iniusta petēde aueriat. Item. In
qu. ad Vincentii donatistas. Depe mali ḡficiat
sunt bonos: boni malos: illi nocendo p̄ iniustici
am: et isti p̄stendo p̄ discipulū: q̄ boni p̄t perseg
malos est discipule. Sed quēdā p̄sentio est: vt
panis alicui subtrahat: q̄ aliqui boni qui sunt mali
de panis subtrahi: vt cognoscant: et p̄cipue si panis
petēdo peccent. Sed validi m̄dicantes peccat̄
etiam si p̄dicat vt pbatur est: q̄ talibus d̄ panis
subtrahit. Item. Ambro. in. i. libro de offi. Consi
deranda est etiam in largiēdo etas atq̄ debilitas
Letas cū boni nō sunt: et tū verecōdia que inge
nos p̄sternit atales: vt s̄cibus plus largiaris qui
sibi laborē iam nō querit victu querere. S̄ illi t̄d
bilitas cognoscat: et hec inuanda p̄d p̄p̄t. tum si quis
et diuitis cecidit in egestate: et maxime si nō vi
tio nocet: aut latrociniis: aut p̄ scripione: aut casu
nisi: q̄ h̄bat amisi. Et quo p̄ q̄ in hijs q̄bus dā
tur elemosine p̄siderandū ē: si sunt debiles: corpe
aut verecōdi: aut si bona sua latrociniis: aut p̄
petione amiserint. Sed pauperes validi q̄ se ad
mendicium exponunt nō sunt h̄m̄d̄ elemosi
ne eis nō sunt dande. Item. elemosine ordinant
ad indigentiam subleuandam: q̄ magis indigent
dandū est. Sed magis indiget illi q̄ nō p̄t de la
bore p̄p̄o victu acquirere: vt aliunde habere:
q̄ tales qui aliunde h̄c possunt: q̄ h̄m̄ magis in
digentes inueniunt: talibus nō sunt dande. Itē
vnde elemosina factus misericordie: q̄ illis to
tam sunt elemosine dande qui sunt miserabiles.
Sed illi q̄ voluntarie m̄dicant: se exponunt nō
sunt h̄m̄d̄ sed illi totū qui in statu m̄dicant: in
voluntarie incidit: vt p̄s dicit in. 3. et̄. In
voluntarium misericordiam meret: et ignosciam
q̄ p̄dicto pauperibus elemosine nō sunt dande.
Item. Aug. dicit in sermo de doctrina xp̄iana. Cū
alibus p̄desse nō possis b̄s possime cōstendū
est: qui p̄t: cōs̄ et r̄p̄osam: vt quarūlibet rerum
opulentiaribus cōstruunt tibi quasi quoda q̄ s̄
te tangunt. Sed maxime cōstricij vident cōm
gunt: et vicini: alij familiares: q̄ alij extrane-

is elemosine nō sunt dande q̄ d̄nales indigen
tes inueniunt quibus possunt dari. C. Dns igit
vult ne illa possint nouella videat: c̄m cōm p̄
dictam cōstendat etas r̄p̄os̄ p̄m̄as eccle incepti
se. Dicit. n. in tertia cano. Jo. Jo qui amat famu
tum gerere in eis. Vt crepes nō recipiat nos. Et
infra. Et quasi et tibi nō sufficiat: itaq̄ ip̄e susci
pit fratres glo. Indigebat. eos qui suscipit susci
bet. glo. Me respondit curam humanitatis. Et
de ecclesia c̄m. glo. De loco vbi aduertunt
alia glofa dicit ibidē. Perferreare debes inemo
mosina: q̄ restat in vitam in ea intelligo: q̄ nō
solum tibi: sed etiam toti ecclesie scripsit: de
mendicatione elemosine: sed hanc necessitate
dimisit: q̄ d̄ crepes nō curat nostram auctante
te in. Vt crepes hereticas ab illa r̄p̄os̄ cano
docendo p̄m̄as sibi v̄suar. Dec aut̄ eius erit
b̄ critica doctrina: q̄ p̄bibeat ne impōderet in
ra humanitatis fratribus peregrinū alienis are
bus p̄p̄is: vt per tectam c̄ glo. ibidem ps. M̄
erit error in vigilantia surerit: et ps in ep̄s
la. S̄ro. ad Riparium: et Deciderunt contra
Vigilantium: vbi sic dicit. Doctores c̄ides ad
me relatum est ep̄silotus q̄ cōtra auctoritatē ip̄s
soli Paulino Petr. Joims: et Jacobi qui de
p̄ras dederunt Paulus et Barnabe cōdicant̄
et p̄ceperunt eis: vt pauperum memores cū
tu p̄bibeas hereticos: in vsu sanctoem illi
qua simplici solatis dirigi. C. P̄ncipaliter erro
rem excludere volētes: hoc ordine p̄cedemus.
C. P̄imo offendemus q̄ pauperes qui relique
runt glā p̄pter xp̄m p̄t de elemosinis viuere.
C. Secundo q̄ p̄dicatores et si non sint p̄p̄s
d̄modo a p̄lati ecclesie m̄m̄as: possunt p̄
eis quibus p̄dicant accipere v̄s viuere. C. Ter
tio q̄ licet p̄dictis elemosinas petere m̄dicā
do q̄uis sint corpe validi. C. Quarto q̄ eis p̄
p̄t sint elemosine dāde. C. Quinto sollicitudo
que in h̄m̄ sunt obicra. C. Q. aut̄ pauperes
reliquerunt glā p̄pter xp̄m possunt de elemo
sinis viuere pbatur q̄m̄o c̄p̄lo beati Bediē de
quo narrat beatus Grego. in secundolibro tra
logorum q̄ tribus annis in ip̄ca manens de his
que a Romano monacho m̄m̄as boni referat
est possit domum patresq̄ reliquerat: et tū vali
dus corpe existens nō legitur de labore manū
victum quesuisse. Item. l. q. c. sacerdos. dicit
q̄ ille qui glā sua: aut relinquit p̄tibus: aut pa
peribus distribuit: aut eccle rebus adiungit: et
in numero pauperū purgatus amoret: p̄stuit nos
solum sine cupiditate: s̄ et̄ et̄ laude pietatis ac
cipit app̄lo dispēnsat et fidelis dispēnsat accepit:
vt v̄s pauperibus manifestat in d̄c et̄ ip̄e tanq̄ p̄t
per voluntatem viuat. P̄ter q̄ p̄p̄ q̄ p̄p̄ q̄m̄
sua p̄pter xp̄m reliquit p̄t viuere de elemosinis

que a p[ro]p[ri]o paup[er]ibus mittant. It[em] potius d[icitur] h[oc] boni p[er]mittit[ur] q[uo]d sine p[er]d[ic]t[ur] p[er] q[uo]d aliq[ui]d p[er]c[us]i mittit[ur]. Si g[er] illi qui sunt validi corpore peccat[ur] elemosinas recipi[en]do potius d[icitur] o[mn]i[um] alias occupaciones dimittere. It[em] q[ui]d[am] bonas q[ui] elemosinas accipe. Hoc aut[em] apte est factum p[ro] hoc quod dicit Aug. in li. de ope mo. q[ui] s[er]ui dei qui ena[m] manibus opant ad ea d[omi]ca q[ui] mem[or]iter recolant debet t[em]p[er]e se positat[ur] q[ui]bus. l. a labor[em] man[us] vacat. Ad hoc. n. si illa bona opa fidelium subsidio supp[er]d[er]entur necessari[um] d[icitur] esse n[on] debet: vt hoc[is] quibus ad erudie[n]dum anim[us]: ita vacat vt illa corporalia opa q[ui] n[on] possint n[on] oportuit eg[er]itate. Et q[ui]o t[em]p[or]e p[er] Aug. n[on] i[n]t[er]d[icit] q[uo]d monachi laborent manibus ad totum victum quere[n]d[um] et labore manuum: q[ui] si hoc facerent n[on]d[omi]n[us] inqueret aliquod t[em]p[us] vacat[ur] ad sp[iritu]alia opa. It[em] Aug. in eod[em] libro loquit[ur] de aliquo diuiti qui bona sua alicui monasterio tribuit d[icit] q[uo]d b[ea]t[us] facit operando: vt alius exempli d[icit]: q[ui] us ip[s]a res e[st] d[omi]ni monasterii iam facta debeat et rep[er]dere vice ad vitam eius sustentand[am]. Quod quidem si no[n]t. In manibus operari quis audere cogit. Et q[ui]o p[er] q[ui] ille qui bona sua monasterio dat pot[est] sine labore manuum de rebus monasterii vacare: s[ed] sicut idem Aug. statim subiungit p[er] alium xp[istu]m q[ui] sit vna res publica: n[on] d[icitur] vbi en[im] sua reliquerit: v[bi] a q[ui]busc[un]q[ue] accipiat necess[ar]ia v[er]o q[ui] illi qui o[mn]ia que debant reliquerunt p[ro]p[ter] xp[ist]m p[ri]a a quibusc[un]q[ue] accipere vnde v[er]bat[ur]. It[em] p[ro]p[ter]um d[e]cl[ar]at q[ui]s ad aliq[ui]d q[uo]d est p[er] se male n[on] auert[ur] illi op[er]e r[ati]o[n]is peccat[ur]: q[ui]us forte p[er]c[us]i d[omi]n[us] i[n]nat. Si g[er] pauperem validum ad laborand[um] de elemosinis viuere e[st] p[er] se peccatum: illi qui cur[us] sunt validi ad t[em]p[us] de elemosinis viuere volunt q[ui]bus i[n]t[er]d[icit]ur: q[ui]s alio m[od]o viuere n[on] exculabunt a p[er]d[ic]t[ur] g[er]m hoc peregrini de elemosinis viuere q[ui] sunt corpore validi peccat[ur]: s[ed] q[ui] cur[us] tal[is] p[er]ginatione[m] iniungit quod e[st] absurdum. It[em] vacare c[on]t[em]plationi d[omi]ni laudabilis est q[ui] vacare studio p[ro]b[er]e: sed aliq[ui] sine peccato: vt studio p[ro]b[er]e vacat de elemosinis viuere ad t[em]p[us] p[er]g[er]e: et aliiq[ui] vt c[on]t[em]plationi vacent ad t[em]p[us] p[er]mittit[ur] labore manuum de elemosinis viuere. Sed p[ro]p[ter]tatione[m] d[omi]ni vacare in corp[or]e est laudabilis q[ui] certu[m] t[em]p[us] ad hoc p[ro]p[ter]e reg[is] aliq[ui] p[er]t[inet] ad p[ro]p[ter]tatione[m] vacent toto t[em]p[or]e vice p[er]mittit[ur] labore de elemosinis viuere. It[em] d[omi]n[us] xp[ist]us magis facit o[mn]i[um] q[ui] amicitia pol[icit]a: s[ed] in aliquis dicit m[od]o re aliq[ui]d licite possit vti illa et labor[em] g[er] multo fecerit possunt viuere d[e] sua q[ui] dicit m[od]o p[ro]p[ter]e charitat[em] r[ati]o[n]is. It[em] q[ui] pot[est] accipere q[uo]d minus e[st]: pot[est] accipere q[uo]d minus e[st]: r[ati]o[n]is p[ro]p[ter]e accipere redditis mille m[od]o: et d[e] eis viuere sine labore manuum: aliis multi religio

si habentes multas possessiones est in statu v[er]nationis. Et eadem r[ati]o[n]e multi clerici secular[es] n[on] habentes cur[am] animar[um]: qui de possessionibus eccle[si]e que de elemosinis p[er]ueniunt viuunt: g[er] r[ati]o[n]is est d[omi]n[us] accipere q[uo]d pauperes religio[n]is n[on] possunt modica de elemosina accipere: et ex eis sine labore manuum sustentari. It[em] magis d[e]i[n]d[ic]at[ur] pauperes inualida ad laborand[um] si alio v[er]tatur id q[uo]d e[st] debet[ur] et determinat[ur] q[ui] si alio de tur[us] id q[uo]d n[on] e[st] e[st] debet[ur]: s[ed] fructus possessionis eccle[si]e sunt deputati ad hoc vt pauperibus dant[ur]: vt p[er] 3. i. q. 1. ca. videt[ur]. Quid d[e] dicit. l. q. 1. c. clarior. t. c. si quis q[ui] cleric[us] q[ui] de bonis p[ar]och[ia]rum sustentari p[ot]est n[on] p[ot]est sine p[er]d[ic]t[ur] viuere de bonis eccle[si]e vt pauperes sint victuri: g[er] magis vt q[ui] defraudant pauperes si alio n[on] laborant manibus cu[m] sint validi de possessionibus eccle[si]e viuat: q[ui] si viuant pauperes r[ati]o[n]is de bus que a fidelibus offerunt[ur] de bonis p[ar]och[ia]rum q[ui] pauperibus n[on] sit deputata. Si g[er]m pauperes n[on] defraudant multo minus necesse e[st]. Ad hoc et[ia]m faciunt multa q[ui] sup[er] dicta sunt ut tractatu[m] de op[er]ib[us] manualibus. ¶ It[em] s[er]u[us] ostendendum e[st] q[uo]d et[ia]m p[ro] d[icitur]: es q[ui]bus n[on] sint p[er]an p[ro] accipere ab illis q[ui]bus p[ro]dant elemosinas vt viuant. Ap[osto]l[us] 1. n. dicit. 1. Cor. 9. Quis militat sua stip[en]d[ia] v[er]o q[ui] q[ui] p[er]tinet v[er]o et de fructu eius n[on] edit: q[ui] p[ro]p[ter]at greg[is] et de lacte gregis n[on] manducat: que o[mn]ia et p[ro]p[ter]a alia ex p[ar]te indicat: vt gl[os]. dicit ad ostend[en]d[um] q[uo]d apl[us] n[on] sibi aliq[ui]d v[er]o debet[ur] vsurp[are]: si s[er]u[us] d[e] p[ro]p[ter]at et euangelio viuere pan[em] gratia[m] manducabit ab eis implet[ur] q[ui]bus gratia[m] s[er]u[us] p[ro] d[icitur] b[ea]t[us] p[ro] d[icitur] p[ro] d[icitur] q[ui] militat culibet et p[ro]p[ter]at[ur]o v[er]o et p[ro]p[ter]at[ur]o greg[is] d[omi]n[us] victuri et suo ope: p[ro]p[ter]e q[uo]d in ope laborat. Cum g[er]m euangelio laborat b[ea]t[us] p[ro] d[icitur] ad ostend[en]d[um] solum p[ro] d[icitur] et[ia]m q[ui]bus ali[us] h[ab]ere p[ro]dant v[er]o p[ro]p[ter]at ab his q[ui]bus p[ro]dant pan[em] accipere vt sustentat. It[em] apl[us] p[ro]bat q[uo]d poterit apl[us] p[ro]p[ter]a accipere ab eis q[ui]bus p[ro]dant: q[ui] eis sp[iritu]alia scribit: q[ui] q[ui] d[omi]n[us] magis n[on] e[st] m[od]o p[ro] accipit p[ro]p[ter]e. Et dicit in eod[em] c. Si nos v[er]o sp[iritu]alia lesamus ma gis e[st] si nos carnalia v[er]o in eam[us] s[er]u[us] et ad sp[iritu]alia q[ui] p[ro]dant p[ro]dant ali[us] et cog[er]t au[tem] q[ui] ip[s]i p[ro]p[ter]at ab his q[ui] p[ro]dant carnalia accipere v[er]o viuere. It[em] e[st] dem. c. dicit apl[us]. Dominus ordinauit his q[ui] euangelium annuntiant de euangelio viuere. glo. Hoc r[ati]o[n]abiliter fecit vt exp[er]ditiones sint ad p[ro] d[icitur] dicandum vt b[ea]t[us] d[icit]. Sed omnes qui ad p[ro] d[icitur] can[on]is deputant oportet e[st] exp[er]ditos ad p[ro] d[icitur] eandem: sicut sint p[ro] d[icitur] sine exp[er]ditio[n]e p[ro] d[icitur] p[ro] d[icitur]: g[er] ad eos et[ia]m qui n[on] sint p[ro] d[icitur] ordinatio do m[od]o e[st] extendit: vt de euangelio viuunt. Quod et[ia]m p[er] 3. i. et[ia]m verbis apl[us]. Mon. n. dicit qui habent ordinari[um] au[tem] m[od]o s[er]u[us] p[ro]p[ter]at[ur]o assumant. It[em] Luc. x. Dominus discipulis missis ad p[ro] d[icitur] d[icit]. In eod[em] e[st] o[mn]i[um] manere e[st] t[em]p[or]e:

et biberentes que apud illos sunt. Dignus est enim opere
 rarius mercede sua. Et r quo p3 qd predicantur quasi
 merces debet victus ab his quib3 predicatur: vt
 p3 ibidem per glo. que dicit. Mora qd vni opipidica
 to: si hinc mercedem debetur. Vna in via quos in
 labore sustinet alia in patria que non in refurrexio
 nem remunerat. Sed mercedem debetur po
 testati vel aucti vel habitus s; acuti: q; solui acub3
 merentur. Vbi ep3 in i. c. ib. dicit. Sed ad modu
 in olimpiadibus nō optimi s; fortissimi coco
 nant sed agonizantes. Hec est quidā vincitura
 r eoz que in vita bonoz s; obtinū opz operites re
 retere illasque sunt. Et hoc est etiā qd ap3 dicit. 2.
 thi. 2. Nō coconabil nisi qui legitime cocauerit.
 Ergo illi qui predicant sine sint prelati sine nō dū
 modoliteup: r dicit p3 licite de euāgelio viuere.
 C. Item in agia laborā in euāgelio illi qui p3 di
 cant missi a plaris s; illi ex quoz collegio mittit
 vel qui mittit eos de volūtare prelatoz. Sed il
 li et quoz collegio predicato: rō mittūtur s; nis si
 sint prelati p3r viuere de elemosinis acceptis ab
 his quib3 euāgelii s; dicit: qd p3 et hoc qd dicitur.
 Ro. 15. q; robauerit naacedonia: r abala col
 latione aliqñ facere in pauperes sed; qui sint in e
 rufale. Placuit enim eis: r debitorum sunt eoz. Nā
 si p3lati eoz principes facti sint gentes. glo. eoz
 i. iudeoz qui miserat eis pdicatores ab. Ierosoli
 mis debent: r in carnalib3 ministrare eis. Vbi aut
 pauperes non p3r cantū intelligi apostoli: q; nō ope
 rebat p ap3s solus qui. r. erant s; paruo vicm cō
 tenti facere collectas per oēs ecclesias. s; p3cipue
 cum s; sunt vctam accepert ab his quib3 pdi
 cabant vt p3 i. Cor. 9. Ergo multo fortius illi qd
 dicit s; nis non sint prelati s; a plaris missi possū
 de euāgelio viuere. C. Item in agia cocpant pla
 tis ad euāgelii predicatorū illi qui ex eoz missi e
 euāgelii pdicant s; illi qui in alijs ministerijs
 eis obsequunt. Sed prelati predicatorū euāgelii
 p3r accipere stipendia non solū pro se sed etiā p fa
 milias suas que eis ministrat. Ergo multo fortius
 qui euāgelii amittit ex dmissionē prelatoz p3r
 de euāgelio viuere. C. Ite ille qui p3ndit aliquid
 gratis ad qd nō tenet nō m3r p3t recipere vicez
 s; ille qui impedit hoc ad qd tenet: sed plari obli
 gati sunt pleb3 ad hoc q; eis spūalia ministrant.
 Vbi dicit ap3 i. Cor. 9. Nā est euāgelizans nō
 est mihi gloria. Recessitas. n. mihi m3d it. Me
 est mihi est nō euāgelizans. Ergo illi qui non
 sint prelati nec in aliq; pleb3 r tenent: non mi
 nus possunt licite accipere spūalia ab eis quib3 p3r
 dicant. C. Ite ang. dicit in lib. de ope mo. Si euā
 geliste sūt. libi religio s; sacro: habet p3lari. s. vt
 vndi de sumptib3 fidei s; nō solū prelati sunt
 euāgeliste sed oēs qui euāgelizant p3r etiā dīco
 nes. vi ep3. 4. ap3s dicit. Dedit quosdā quidez

ap3s. quosdā aut p3p3as. alios vtro euāgelistas
 atq; alios p3p3os: r doctores celingos euāgelis
 itas a p3p3os: ap3s per quos prelati intelligi
 tur: ergo quosq; pdicā sine sint prelati sine non
 possunt de euāgelio viuere. C. Ite inter oēs ac
 cupationes ecclesiasticas dignior est occupatio
 r3 qui verbū dei annūciat. Vbi ad hoc tps tenit
 se se monstrat. Mar. i. Ad hoc etiā missi dem3
 strant s; nis. ad euāgelizādū pang3 missi me.
 Et ad hoc etiā paul3 missi se dicit. i. Cor. i. Nō
 est missi me tps baptizare s; euāgelizare. S; u
 li qui occupantib3 ecclesiasticis ipse non vt
 b3t manib3 laborare: s; de reb3 ecclesie viuere vt
 dicit ang. in lib. de ope mo. de scip3 loquor: er
 go multo fortius illi qui occupant in pdicando s; ni
 deo possunt sine labore manū de euāgelio viuere.
 C. Ite vni3 est pdicandus officij s; aduocati
 omis. S; aduocati qui licite aduocantib3 officijs
 ererent possunt de suo labore s; sciorio viuere. er
 go multo fortius pdicatores possunt de euāgelio
 viuere sine sint plari sine nō dūmodolite pdicant.
 C. Item s; nis de vltima non possit elemosinā
 rī tamē pdicari oib3 est p3ssum vt ab vltimā
 ele molinas accipit si aliter non possit morari
 terris vltimā: h3c rōne q; gerit negotia emi
 quibus vltimā s; eb3t: dum per pdicationē vlti
 mā rōne ad vltimā r3h3tūm tenet iudicāt vt de
 cretalis dicit q; rā de sen. c. rōd. c. cum vltimā. S;
 ipsi s; nis gerit negotia otum: r dūm: r pauper tē
 dūntes ad dāndū elemosinas pauper3 induunt
 r dum ad alia salutaria opa alios cocpant. Er
 go possunt licite accipere elemosinas ab illis quib3
 predicant. C. Ite in artib3 mechanicis videm3 qd
 solū illi qui manib3 operantur licite et ab artifice
 vunt: sed r sapiēs architectus qui manib3 nō labo
 rāt alios dicit. Sed ille qui de morib3 docet
 quāsi architectus respectu oimū officioz hūm
 rum vt p3 per p3s m. i. c. ib. Ergo pdicatores p3t
 de officio pdicandis viuere etiā si manib3 nō op
 rēt. C. Ite sanitas ale p3ferda est sanitari corpus.
 Sed medicus dantes s; nis de salute cogit s; ni
 hil in manibus operant p3r licite accipere vni3.
 Ergo multo fortius illi qui s; nis salutem alarū
 s; ni manib3 nō laborant. C. Vltimo tenet obser
 uare qd predicti nō solū viuere possunt de elemo
 sinis ipse et obtinere: sed etiā eas penere m3dico
 dē p3bas ex p3 r3m in casus plona imp3t. dicit
 Ergo aut medicum r paup. glo. Hec dicit tps
 de se et socia seru. Et infra. Vnde est q; ab
 alio petit: r pauper quib3 nō sufficit. C. Ite alio
 platio. Ergo vtro egen3 r paup sum. glo. S; ope
 mus. i. petens. Et paup sum i. insufficientis m3oq;
 r nā: tanas copias nō habet utruvbi et dicit
 s; nis amib3: dicit dicit: accipit. C. Ite i alio p3t.
 p3rsequit: est h3c m3oq; r medicū. gl. p3t.

Et alia glo. Paupes insequi sola sciencia est: alii p-
 duntis vel honorib' inter diu biniu' odi parum f
 Ille due vltime glo' ost' dicit manifeste q' de me-
 dicatore reu'tipalius solita verba intelligitur o3
 C. It' .1. Cor. 1. Scitis gram d'is n' h' iclu' r'p'i: qm'
 ppter v'os eg'it' factus est. glo. in m'udo. Et q' i b'
 r'p'o fit inu'itad' p' p' per glo. que ibid' dicit. Nemo
 sc'otat. Pauper in cella d'iuos in p'sta securi:
 dormit in terra q' cu' auro d'ices in purpura. Ad
 ergo ex p'nc'p'is cum tua medicatore ad illu' acci-
 dere qui indue' est nostra paup'ate. C. It' q' d'is
 viciu' petitiu' x'p'is habet luc. 19. Et bi d'is dixit
 ad sacheu' Zachee' festinus descende q' hodie in
 domo tua q' me manere. gl. Ad inu'itad' inu'itad'
 q' r' si n' d'is audierat voc' inu'itantis audierat m'
 affectu. C. Item Mar. 11. Circu'specto oib' si quis
 iam v'c'p'era est? gl. Circu'specto oib' si quis
 eum h'ospitio susciperet. Cant. n. paup'atis fuit
 e' ita nulli adu'latu' vt in tanta v'be nulli h'ospit-
 iu' inueniret. Et quo patet q' r'p'o ita paup' erat q'
 h'ospitii adu'ere n' potest. Sed ab alijs h'ospit-
 um petebat e' expectabat. Unde blasphem' e' di-
 cere q' non liceat mendicare. C. It' hoc p'bat' est
 p'io ap'lo' qm' iusti sunt a d'no necessaria ad viciu'
 in v'ia n' forte vt patet Mar. 1. Mar. 6. s. luc. 9.
 s. 1. G'it'at aut' q' r'p'i imperiose n' poterit acci-
 gere ergo fatis cui d'ens est q' necessaria vicius humi-
 liter petebat q' est m'edicare. C. It' hoc eti' pa-
 tet de discipulis ap'lo' post resurre'ctio' r'p'i. Di-
 cit' eni' in t'rtia ca. Job. q'uo note est' p'fecti sunt. glo.
 q'uo note r'p'i amplitudo p'fecti sunt glo. Mite
 nati a rebus p'p'is. ergo sine necessarijs v'ic' ibat'
 Et quo p' q' necesse habebat petere. C. Item h'c
 magis debet sibi p'uidere q' alijs. sed ap'lo' p'ere-
 bat elemosinas p' alijs s. p' paup'ibus sancto'ib' qui
 erat in i'rim: ergo eti' licet alicui elemosinas
 petere p' frat'ib' suis vel eti' p' seipso. C. It' q'
 m'edicare liceat patet per exempla beati alexi' q'
 oibus suis dimittis ppter r'p'm sine labore manu
 um vivebat de elemosinis quas m'edicando q'
 rebat: ita eti' q' a seruis patris sui qui cum quere-
 bat elemosinas peteret: de hoc g'ras deo age-
 ret q' a seruis suis elemosinas accepserat. C. It' sel-
 tatis iudiciu' fuit vox celitus de lapsa audientibus
 papa' i'perato'ib' donatio e' archadio: vniuerso
 populo romano in ecclesia beati petri co'itib' fuit
 q' t'rtata est meritis eius roma' flare. Multis
 eti' miraculis post mort' claruit. vnde e' canoniz-
 atus est: festus est a romana ecclesia sol'nter
 celebratur. C. It' Dic. ad Decan' in p'm'edatio
 ne s'ubulo dicit q' op'eat a suis dimittis pariter et
 suis p'io r'p'o sup'es accipere. In hoc aut' n' est e'c'
 mendanda si peccata est m'edicare. C. It' illud
 q' d'it illi' eni' in ecclesia n' d'it inu'igil' alicui p'ntas
 sed p' gram'ib' peccata n' alicui inu'igil' q' extra ter-

ram suam sine exp'is m'edicato peregrinet. er-
 go m'edicare non est illicitu' sed pot' esse penitentie
 op' : ita assumere m'edicatio' ppter r'p'm ad p'
 fectione' vite p'ntet: sicut e' cetera p'nc' op'era in q'
 bus religio' fundant. C. It' sicut ea quib' ma-
 cerat corp' vt icimus v'igilia e' humilitatio' v'alde
 p'ra p'p'fectu' carnis ita ea que ad humilitatio'ne
 m' h'ols p'inent v'alent p'ra fugiam' sp'us: q' si mi-
 nus est fugienda q' p'p'fectu' carnis cu' eti' pec-
 cata sp'ualia sint maiori culpe. vt greg' dicit. S'
 nihil pot' esse inter op'era penitentie q' h'olera ma-
 gis humilit' e' abieci' reddat q' m'edicatio: vnde
 n'at' o'is homo m'edical' erubescit. Ergo sicut ad
 statum p'fectionis g'inet q' homo icimus e' v'igilia
 ad assumere vt carnis p'p'fectu' d'omet: ita ad p'
 fectione' vite p'inet a' alijs m'edicatio'ne' assumat
 ppter r'p'm vt sp'm' humiliet. C. It' charitas r'p'i
 liberalis: est h'q' amicitia' sc'nti. Sed licet ex ami-
 citia sc'nti aliquid petere ab amico suo: quo in di-
 g'ate s' p'cipue h' ei in aliquo rec'd'pensare pot' : nec
 differt v'ru' rec'd'pensatio' fiat de eod' vel de alio
 vt dicit in. 5. et. ergo multo fortius licet alicui
 q'uis sit v'aldus q' petat illa quib' indiget ppter
 charitate' r'p'i: p'cepit cum possit rec'd'psare re-
 c'p'ens d'anti in oratio'ib' alijs sp'ualib' bono.
 C. It' licet petere ab aliquo illud ex cui' d'atione
 fit d'anti' aditio' m'itio: sed et hoc. s. q' alijs d'at
 elemosinas fit etu' p'ntio' m'itio: q' per hoc in re-
 tur v'ia' eterna: ergo n' est illicitu' elemosinas pe-
 tere. C. Item indigent' pauper' n' pot' subu'ent'
 ri nisi co'p' indigentia sciatu' sciri aie n' pot' o'ino
 nisi ne cessitate' sua petendo exponat: ergo si licitu'
 est alicui' q' sine iustali statu' q' reb' alicui' indig-
 ent' ad iustitatio'ne' licitu' est q' eas petant. Sed
 licitu' est q' aliqui in statu' e'g'aliu' se ponat ppter
 r'p'm v'el i'p'ia' p'bat' est. In quo eti' si manib' ope-
 rentur oportet q' indigent' multos vt ang' dicit i
 lib. de ope mo. ergo licitu' est elemosinas petere.
 C. H'ic q' r'o ostend' q' p' predictis m'edicatio' e'
 m'osse sunt d'ande. p'imo per hoc q' habetur
 in. 3. cano. Jo. Karissime fideliter facis q' q' op'a-
 ris in fratre: hoc in peregrino. Et de omib' lo-
 quas subiungit. q'uo note eni' eius p'fecti s'nt. glo.
 Alleanati a reb' p'p'is. Et i'fra. Vos q' debemus
 suscipere hu'ism' i. gl. Joines o'ia dimittit a' se di-
 mit' s'umerat vt alacrius reddat e' p'emptio-
 res ad p'miser'ed' paup'ib' q' m'edicabile est dare
 elemosinas illis q' p' note r'p'i sine reb' p'p'is v-
 uunt. C. It' Mar. 1. Qui recipit iustu' in nocte i'fusa.
 glo. p' eo q' notatur iustu'. Vnde dicit iustu' accepit
 glo. Dicit q' alijs. s' p'fendo p'bas e' i'ada' p'cto-
 re' sustipim'. Hoc d'is p'curio' dicit p'fona' n' d'
 esse suscipi'ed'as sed nolat: m'cedat n' carere sus-
 cipit' l: indign' sit qui suscipit. Et quo p' q' ele-
 mosine sunt d'ade b'ij q' h'nt nom' sc'ntas cras

si in digni sint. **C** Item ad ro. 13. cōmēdat aplice
 macedones et adianos de hoc q̄ pbauerūt colla-
 tionē facere in paupes scōs. vbi dicit glo. Itē to-
 to se dederūt omīs obsequantib̄ mūdān̄ ay-
 riles ex p̄liā hanc p̄uerfāns p̄bcat̄ credētib̄
 Jhuā mātē dā fecerūt ab̄q̄rēt et macedōnes col-
 lectā per quā rem ad butifinodi opera romanos
 ap̄s usuar. **E**rgo p̄ p̄dicat̄ paup̄b̄ clemosinā
 nō sunt dānde. **C** Item. 1. ad. Cor. 3. **C**ſa
 nūllor̄ inopiam ſuppleat. glo. Illos qui oīs mū-
 di deſerunt ergo idē vt p̄uina. **C** Item ſup illud. 1.
 ad theſ. 3. **C**ſo aut̄ fratres noſtr̄ deſecere vbi faci-
 entes. glo. paup̄b̄. et alia glo. Quia et ſi operitur
 poſſunt in nōmīnē indigere. Et itē moner̄ illi q̄
 habebant vnde ſeruis dei neceſſaria p̄berēt hac
 occasione pigreſcerēt. **M**d. n. in reſponſionē v̄it̄
 qui b̄nauit eſt in largit̄ deſe d̄b̄ic qui cū poſſit la-
 borē ſerre oculo vni v̄it̄ agere. ergo p̄ ſeruis
 dei eſt laudabile clemoſinā dare ſi uel ab oſe ſi-
 ne nō: enā quādo non laborat̄ reſponſibilea ſit
C Item **R**oc. extra vigiliā. **H**ec nos negam̄ eſt
 eſt paup̄b̄ enā m̄d̄e: et famarantia ſi t̄ra ſit
 largitas ſi p̄os potēſſas. Sed ap̄s docet faci-
 endū quidē ad oſe clemoſinam ſi maxime ad do-
 m̄ eſt: oſe ſidet: de q̄b̄ ſaluar̄ in euāgelio loque-
 baſ. facite vobis amicos de māmna inqtans
 qui vos recipiēt in grana tabernaculī. **Q**uid
 vbi paupes inter quos plures et illudē corpus ſi-
 grana libida d̄raſ p̄it̄ habere eterna tabernacula
 q̄ nec p̄cia poſſidēt nec futura. **M**d. n. ſimpl̄
 paupes p̄ paupes ſi b̄re ar̄ appellat̄. de quib̄
 ſcrip̄t eſt. **B**eat̄ qui intelligit̄ ſup egenū et paupe-
 rē. In vulḡ paup̄b̄ ſuſtenuit̄ die neq̄a et inſelle-
 ctu ſed clemoſina op̄ eſt in ſanctis paup̄b̄ beati-
 tudinē intelligit̄ vt eſt tribuar̄ et b̄re acci-
 pere: et cui accipit̄ dolet: meris carnalia et ſeni-
 nā ſp̄alia. Et quo p̄ q̄ m̄ eſt ſanctis paupes
 b̄re clemoſinā et quibuscūq̄ aliis. **C** Item
 1. Cor. 9. ſup illud. **D**iſp̄it̄ dedit paup̄b̄. dicit glo.
Et b̄re q̄ p̄ puḡ largit̄ merces magna eſt. **Q**uo
 magis enā qui m̄m̄it̄ ſanctis. **P**aupe. n. di-
 cit̄ p̄t̄ enā qui mali ſit. **E**t ſe idē q̄ p̄a. **C** Item
Roc. ſuper eplam ad gal. et ponēs illud d̄cēt̄ itē
 to qui carit̄ p̄at̄ ſic dicit. **I**huſ qui aduoc̄ b̄re
 clemoſinā et diſcipulū carnalis eſt imperat̄: vt quō
 q̄ ſi a magiſtro ſp̄alia m̄d̄e ſic magiſtro carna-
 lia p̄bcat̄: qui tota ſe b̄re erudit̄ et ſtudio tra-
 dentea v̄it̄ b̄re neceſſaria indiget̄: ergo enā nō
 laborat̄: et cogit̄ ſed ex roe ſe ſtudio ſcrip̄-
 rarū hant̄: clemoſinā ſunt dānde. **C** Item **R**oc.
 ad paulinū. **Q**uē ſenſit̄ h̄re ſe m̄ q̄ ant̄ crebro
 de nūm̄ loquit̄: excepta clemoſinā quē indiget̄
 reſer̄ oib̄ p̄ in ſilō: por̄ habeto et monadus
 Et quo p̄ q̄ in otachis et oib̄ aliis clemoſinā ſit
 dānde: et oib̄ loq̄ de clemoſina p̄ceda. **C** Item

viciū in d̄ cor. di. 41. **E**t q̄ deſpicit̄ et ois qui ſide-
 lare r̄gaper̄. i. p̄uina pauperū exhibēt̄: p̄p̄ho-
 norē d̄m̄ p̄ocit̄ fratres: et voluerit d̄c̄are b̄re
 cemo di v̄ acandib̄ parap̄d̄ico q̄ gerit̄ anaba
 ſit. ergo p̄ q̄ et d̄c̄o iand̄ eſt qui dicit̄ clemoſinā
 in d̄c̄o: nō eſtē largit̄as. **C** Item p̄u. n. **Q**ui
 obdurat̄ aurē ſiā ad clamorē paup̄is et ipſe clama-
 bit et nō erudit̄. **C** Item generalit̄ nō egredi-
 t̄ n̄ v̄ cogit̄at̄ infirm̄. **Q**ui qui criminib̄ ſe-
 nis affect̄ nō vult p̄d̄tere ſed iudicis manū
 tenere cogit̄at̄: oſidit̄ ſe nūm̄ vicioſi facit̄
 t̄m̄: neq̄ audiri v̄ne m̄d̄e: d̄c̄o digni. **P**er-
 tet ergo q̄ oib̄ paup̄b̄ clemoſinā ſunt dānde cū
 am coſe iudicis. **C** Item ſup illud p̄. **P**ro-
 cecus ſerū iuratis: et herba ſenſit̄ hōm̄ dicit̄
 glo. **T**erra ſarabab̄ p̄duc̄a ſeni. i. q̄alia nūm̄
 i. p̄dicat̄: et de euāgelio v̄it̄ qui euāgelio
 laudat̄. **N**ū terra p̄duc̄a ſeni. i. q̄alia nō eſt
 rigata ſed ſi. r̄is q̄ ſi ſerit̄ iſe eſt fructus. **E**t
 ſi. **D**ebēt̄ p̄dicat̄ q̄alia qui largit̄ ſi
 r̄m̄aſ de q̄b̄ d̄c̄o. **B**eat̄ q̄ p̄cipit̄ vocē
 p̄t̄ur. **M**d. n. debet̄ aḡ b̄m̄ m̄d̄e: vt m̄d̄e
 trāſc̄it̄. **M**d. n. m̄d̄e d̄c̄o: q̄ legiſ oī p̄c̄eri d̄-
 b̄re v̄o enā nō p̄c̄eri d̄are debet̄. **E**t infra. **D**ixit̄
 ſc̄i d̄: q̄ſis ſit d̄: agnōſc̄o in eo eſt cui d̄c̄o
 multo magis de ſeruo dei: multo t̄p̄: enā nō p̄c̄-
 ri. **E**t quo p̄ q̄ oib̄ paup̄b̄ enā nō p̄c̄it̄: clemo-
 ſinā ſit dānde. **P**aupe in p̄dicat̄ d̄m̄
 a ſuis auditor̄. **C** Item **R**oc. in. **F**acite vobis
 amicos de māmna inqtans. **Q**uid quōlibet̄ paup̄e
 re ois eo q̄ p̄t̄ v̄o recipiēt in eterna tabernaculā
Et magis p̄t̄ in eterna tabernaculā r̄oſe p̄a
 p̄c̄oſe p̄ p̄m̄q̄ et ſi iudicis cū t̄p̄o erit̄: ergo
 p̄cipit̄ ſit clemoſinā facit̄. **C** **M**āc̄ oſorebat̄
 r̄d̄ere h̄is q̄ in **I**huſ obicit̄. **C** **A**d idē q̄ p̄o
 obicit̄: vt m̄n̄a excedit̄ oculos ſap̄it̄: d̄m̄ q̄
 re et p̄ales dupl̄ accipi p̄t̄. **Q**uo mō ad diuitias
 anguſtas et p̄gredat̄: talis receptio inuicē et
 cupiditate peccat̄ q̄ oculos cordis excedit̄ et
 ſt̄ficiā d̄c̄inare facit̄. **Q**uo mō ad neceſſitatē
 v̄c̄ et v̄c̄it̄: ſi in m̄n̄a acceptio cupiditate nō ſi
 ſerit̄. v̄n̄ nō excedit̄ oculos nec verba iudicis
 cit̄ mutare. **E**t hec v̄n̄ ſerit̄ p̄bas p̄ hoc q̄ habe-
 tur. i. t̄. v̄t. **D**ixit̄ aſiſta et quib̄ regamur
 p̄c̄oſi ſit. **Q**uid v̄n̄ q̄ d̄c̄o et d̄c̄o malū inuenit̄
 ſubdit̄. **Q**uid v̄n̄ diuites ſerit̄ in d̄c̄o
 ois et in laqueis diaboli. **C** **A**d ſc̄m̄ d̄m̄ q̄
 p̄c̄oſi ſerit̄. **E**t ſi. n. **F**uit̄ timoſia et amonia. **Q**ui
 ergo accipit̄ m̄n̄a et cupiditate ſerit̄: timoſia
 q̄ ſi cupiditate accipit̄ cū timore poſſidat̄.
Et ab hac ſeruitute liberū debet̄ eſſe ſerit̄. **R**oc.
 8. **M**d̄ accipit̄ ſp̄m̄ ſerit̄: nec in timore. **E**t
 q̄ accipit̄ m̄n̄a et charitate: ſerit̄ amoris. **E**t
 ab hac ſeruitute nō ſunt liberi ſui t̄p̄. v̄t ap̄s
 cit̄. 1. Cor. 4. **M**d̄ nō ſerit̄ p̄dicat̄. **H**ic ſc̄m̄

ipm dnm nrm. nōs aut seruos vros p lbn. Pa-
 tet ergo q ille q ppter officiu charitatē lōcū ele-
 mosinas ad corpus sustētanonē recipit: nō incurrit
 furtiē q sit indigna sūto ipse illā q pperit seruis
 rpi. C. Ad tertiu dōs q dare sūto se est laudabilis
 q accipit. vñ e pbs dicit in .4. c. lib. q act? liberali-
 tatē magis ē dādo q in accipiēdo. huius liberali-
 det e recipiat. Subtilit pbs dicit receptionē eē me-
 herōne alicui adūctā: hoc est p acciō. Dicē-
 dū ergo q si in paupē nō p dederit nā receptio
 elemosine rīn: de caritē est dicit q dar elemosinas
 q paup qui recipit. Dō talis pōt eē cā recipiēdi
 elemosinā: q magis meritis recipis q dōt. vpo
 te si se in tali statū ppter rpm pūmerat vt elemo-
 sinas recipiat nō qd coact? rēq volūtat? paup. Cui
 q. ibidē dicit. Nō illas q relig? cō?scum sūnt dōm
 dicit e elemosinarios pponit: sed illos m axime
 glificat q cōtē que possidet infemet rōnāntes:
 nihilomin? labōat nūm? opand o vt dēant vñ
 tribuat nēcessitē pacēt. Et pōdubio hoc est lau-
 dabil? in illis dicitur q ab alijs magis necessa-
 rijs occupatōib? vacat. Et ita etiā tales si possent
 sine impedimēto talis occupationi labōare e alijs
 dare pfect? eēt vt etiā sup dicit e cō de labore ma-
 nuū agēdā. Nec nō ac dēdū ē q religio? rōnē
 ad eō id qd pfect? est: rā ad illa rōnē ad q ex voto se
 abstingit. C. Ad .4. dōs q ecclesia nō grauat si ta-
 les de elemosinis viuūt: q modici sūnt pētē ma-
 gni fructū in ecclia faciētes. Imo i ecclia magis
 alleuiat: q qd alijs q sit ita modici pētē cū ma-
 gni? expēs faciat: b idē q tales eē paruis supēb?
 cōptet. Nec in b paupib? aliqd subtrahit q tales
 de elemosinis viuūt: q talis pōt eē idē dēndē m-
 to plura paupib? dōt q ipi accipiūt. Et pterea ipi
 etiā oia q dōerūt paupib? sūt largiri: vñ multo pl?
 in supēb? paupib? pōnerūt q illud qd de elemo-
 sinis accipiūt. C. Ad .5. dōm q illd decreti puer
 se inducit: qd p3 ex b qd gōm dicit l. c. seqnt. v c
 rā hīs anōib? pbs ab ecclia suscipi nō illi qui
 quondā fuerūt diuites e postea oia reliquērūt vt
 pen? marb? e pau. aut paupib? dū dūberūt vt
 scieb? aut ecclie reb? a dūberūt sicut illi q pcedia
 sua viderūt e pōuēt pēa an pēd apoz? vt eēt
 illie oia cōcedēd illa qui in domib? paritē residē-
 tes vt sua relinqrēt nolētē eccliasitā sicut itā
 b pafē dicitur. l. c. Ad .6. dōs q aug. loq? de ill'
 q sine odio dediti qui in nullo pnt esse vtiēs illis
 a quib? pasciūt. L. ales. n. necesse est vt ad alēf
 ad hoc q pascant. Tales. n. pascere onerosi esset
 cūlibet nisi sanos pascēt sūtē adūlatōib? capta-
 rōnē. Sed illi qui pasciūt ppter rpm a quib? pascē-
 tes. l. spant spūalia p pūtib? que largiūt nō opor-
 tet adūlat? q talib? nō daf ppter eos: sed ppter
 illū cui sime feru q in eis recipiūt vt dicit q Dar. x
 Qui recipi vōs mercipit. vbi glo. Quia nō ali

ud recipit in aplos: q in ipō est. Et sic p3 q illi
 qui paupes efficiūt e mēdicāt e de elemosinis
 viuūt ppter rpm: nō sibi necessitatē adūlatōis
 imponit. Sed maiō necessitas adūlatōis e ser-
 uitutis in eis dūm? quos o3 adūlati pncipib? vñ
 vt denitias amplifēt e cōtērēt. vnde dicit l. c. i.
 sup in ar. Adūlati necesse est pncipēs e multas
 e subiectos e multū idigere e turpiter seruire e for-
 midare e suspicari e timere eos: qdificatē oculis
 e calimnitiis oia e auaroz pncipis q nō est paup-
 tas aliqd tale fed rpi vniuersū. C. Ad .7. dōs q
 huius accipit nō sit act? liberalitatē nisi pue ordina-
 tur ad dāda tū accipit necessaria ad vti? act? est
 bñtatē i hīs qui tū se bñtatuerūt q rpi vt se sū
 liceret cōtērati q qd virtus est eruditōis q libe-
 raltas. C. Ad .8. dōm q aug. in lib. allo rēpōdit
 monachos q volebat de elemosinis viuere pēd
 dno. pmo ppter erroz in que incidērūt vt. l.
 dicitur manib? opari eē rpi pcepto eruditōis qd
 habet q Dar. 6. Motus sollicitō esse cogit vñ rē.
 Sed q pp pigritia a labore manuū desistebant
 laboriosas vti? fugientes qua i seculo laborauerūt
 Cui d hīs dicit q nullo mō decet vt ea vita vbi
 senatōs sūt laboriosi tū sūt opifices actōis . eos
 it q in seculo possessōdes bñtāt vñ viderēt sine la-
 bore manū: vñ qui occupatōib? eccliasitōis
 cupāt nō pōtē de elemosinis viuere exēplo eo-
 rū quos talis fuisse in primitiua ecclia. Jeroso-
 lymis dicit: b manifeste pōba libri dū gēter tu
 meri. Et huius si nō pōtē nō habeat pōtērem vñ
 nō dē de elemosinis qd opari e mercede laboris
 nō m eis pōtē qd sic paupes de elemosinis viu-
 uūt. Alio. n. mō dōet elemosina paup: alio mō
 pōtētor vt dicit q. sup illud p. pōtētes sennm
 iustē. C. Ad .9. dō. q vt dicit est plura vici? ne-
 cessaria a subditis accipit: q laboriē i cuiusq
 d Veres. n. op? debet nō pām aut aucti. qū g re-
 ligio? er pmissōe pōtētes sūt laboriē digni est
 vt e ipi ab hīs qd pōtē cāt necessaria vici? accipi-
 ant. Cū tū e alie cāt ppe hō e religio? etiā nō pō-
 tētes necessaria vici? a fidelib? accipit pū: pua
 q: oia sua ppter rpm reliquēt: vel q manū: at al-
 t arū cui? sacrisitō vbi cū agat eōt est totū popu-
 lo fidelit: vel q vacat studio sacre scripture: cōtē
 platonē: oicō: e alijs spūalib? ad eōm vtilitatē
 totū ecclie. C. Ad .5. dōm. q nō est incōueniēs il-
 lud qd alius datur pro mercede: aliter datur gra-
 tis e misericorditer. Vnde vicius qui munitat
 pōtētoribus quasi debita mercedē laboris. po-
 tēt omnibus pauperibus misericorditer e mēri-
 torie dari: non vt debita mercedē sed quasi sub-
 sidium charitatis. C. Ad .n. dōm q manus dūms
 sequebat e pōtētorē pūdo apoz? quib? pōtē-
 candi occasionem aplos auferbat de sumptib?
 fidelium non viuendo cum cōtēria fidei pē. li-

carent: s; de hoc q; apostolus se haberi manuum
implicatorem de peccato labore videt. Hinc aut est
codicibusq; maior pfectio est ecclesie fidelibus de is
q; aliqui ex ipsum humilitatis pbenet in paupertate
s; medicare videtur voluntarie ppter ipm: s; di-
missio labore manuum occupado se in bus que pre-
nent ad salutem animarum: s; scias dñum d hoc
q; aliquid cupere de elemosinis vitare volunt: s; dō
nō debet desistere pauperes tps ab hoc q; de ele-
mosinis vult: vt alius occasio auferat. C. Ad. 1.
dicendum q; apud iudeos pfectio erat: vt de
erectibus ab alijs subsidia vire mltitarent: ita
inter cunctos fideles in pfectum venit diuul-
gata euangelicata doctrina que hoc ordinauit.

Unde et si a principio pueritoms genitū qm ad huc
in gñibus hoc nō pficium erat dimittēbāt sum-
mus accipere: ppter scandalū nunc tñ s; scandalus
nō est timendū: s; pcpue in illis qui modico vi-
ctū veltino sunt pccati: de quo multo plures edi-
ficant q; scandalizant. Qui. n. de hoc scandalizā-
tur p seipso scandalū sibi inducit: qd dñs ppen-
dere iubet. Mat. 18. Secus aut est si elemosinā
acciperet: nō solū ad necessitatē victus: s; ad lau-
re vinctus: vt ad diuitias gregādas. C. Ad. 13.
dicendum q; eadē rōne ppari possit: q; gñitas si
sit bona: q; hoc dñero. dicit s; Vigilantia p dicitā
rōnem facient: si ois gñitas fuerit impie non
erunt: antebat humanū gen: s; i. Rara ē virtus
nec a plūrib; apperit: atq; vitinā hoc ois est qd
paci sunt de qbus d. Nullū sunt vocati pauci
vo electi. Et quo p; solūmō p dicitē obiectiois.

Opera. n. p se ois rone difficultatis sunt q; pan-
corum ē se ad ea extendere. Nec dicēdū q; timēdū
sit q; dñs ois imberit manus pccat. C. Ad. ca.
mātes qbus ostēdere nūm q; nō liceat medican-
do elemosinas petere: s; modo mēdendū ē. C. Ad.
1. g dōm q; cū dñs ois indagēs s; medicus nō erit
inter vos: nō p bdet qn aliquis statim mēdica-
tione: vt paupertatis assumat: s; q; nō ita dēclinā-
tur ab alijs: vt in talem statū incidat us quo eum
oportet ad necessitatē mēdicare. Et hoc p; q; id
quod pcedit. C. 1. s; p; in quā reperēdi nō hēbis
pccatē: s; gl. ibi dicit. Licet ois primi nostrū sint
illie tñ maxime misericordia impēdenda est qui
ps nebisū sunt mēdica. Et quo p; q; ibi pcpitur
misericordia nō p bdet mēdicitā. C. Ad. 1. di-
cendum q; glo. exponit de pane spūali: vnde di-
cit. Non vidi in sū dēreclum a deo: nec semen
eius querens panē spūalem. i. indigere panē ver-
bi dei: q; verbum dei semper cum eo est. Si mi d; pane
māi intelligat intelligēdus ē q; iustū nō qrit
panē ex necessitate quasi dēreclū a deo. cū dicat
beb. vt. nō te dēreclū neq; dēreclū quā nō m; exten-
ditur qn illi q; sunt in sū voluntarie se possunt expo-
nere paupertati ppter ipm: qd m; forte qibus p; sal

misit factus nō erat: q; pfectionis opera tempo-
ri gratie seruabant. C. Ad. 3. dicendum q; nō citū
cōdiciōs q; illud qd aliquid in pena infligi: ab alio
voluntarie assumptū in iusticiā vertat. sicut aliq;
ppter scelera que cōmittit rebus suis spontā: s;
m ad pfectionē iusticie ptingit q; aliqui rebus ap-
prijis se pphet ppter ipm. Et sū mēdicitas g;
uis aliquibus malefactoribus indicat a deo: s;
nam: nihil tñ p bdet q; voluntarie assumptū p;
ipm ad pfectionē iusticie ptingat. C. Ad. 4. dōm
q; p illam glōfā p bdet q; aliquis nō petat ex
p dicitate casus gl. nō pccaret rectum. In term. a.
dicit: vt nullū aliqd dēreclū. Et cupiditate aut
querunt nō qui necessaria victū veltino pccat:
sed qui vltra b; querit vti diuites fieri possit: vt
p; per b; qd d. l. Thy. 6. vt supradictū est. C. Ad.
5. dicēdū q; duplex est mēdicitas: coacta. s; vo-
luntaria. Coacta mēdicitas: q; s; voluntarie est.
pccatum impatiēcie b; amensum. Voluntaria s;
mēdicitas que nō ex cupiditate pccat: vt dōm
est: humilitatē meruit b; aduenit. Gl. Aug. per
verba illa nō p bdet mēdicitatē voluntariā: sed
docet occasione necesse mēdicitatis vitandā:
esse a pauperibus tps dum manibus laboret: qd
p; per hoc qd dicit: vt nō spellant egēstare tē.
C. Ad. 6. dicēdū q; dñero. loquit de penitētia
s; accipitē coy que sunt vltra necessariū victum
qd p; ex hoc qd loquit Pcpotiano s; p; tero q; de
rebus mōdi sufficienter debet ad vitā sustinēdā.
Gl. p; q; nō est ad ppositū. C. Ad. 7. dicēdū q;
lex illa loquit de validis mēdicitibus qui mē-
ditatē recipibilem afferdūt: s; octo videntes
vsurpabant illud qd alijs pauperibus debebat qd
p; ex hoc q; lex eos inerte noiat: sicut sunt glia-
di: s; alij filio: q; victum ab hoibus querunt octo
videntes: qd nō nisi peruersissime in religiois
retorsuri potest. Et tamen non oportet q; per-
citus semper sit grauius quod grauius pccat: q; pe-
ne peccato: ibis infligit nō solū ppter vindictā
culpę: sed etiā ppter correptionē: vt eius q; pccat
vit v; alioq;. Unde p; minoris peccato aliquando
aliquis grauius punit quādo homines ad peccā-
tum illud sunt piores: vt terree pena magis
ueant. Capitulū autē inductum loquit de pena
que inducit ad vindictam peccati tñ. C. Ad. 1.
dicēdū q; illi de quibus Aug. loquit nō sōt p;
tebant necessaria victus: s; aliquid vltra ad hui-
tias gregādas. Nec habebant vris sanctitatē
sed simulatam. C. 1. qd p; ex hoc qd dicit q; emē-
bant sumptus inrore egēstatis: aut simulatē
um sanctitatis. Et hoc pccatū dūo repēditū
erat. C. Ad. 9. dicēdū q; erubescētia s; semp; de
turpitudine autem pulchro opponitur. Unde
cū dūm differentiam pulchri oportet accipere
differentiam turpitudinis: ruboris. Et tñ

delectat pulchritudo. Una spūalis que p̄sistit in delectatione dicitur ale et affluētia bonoꝝ spūaliū. vñ de q̄ p̄cedit et de defectu spūaliū boni vel q̄d interius in ordinatiōe ostendit turpitudinē h̄. Alia est pulchritudo exterior: q̄ p̄sistit in debita ordinatiōe corporis et affluētia exterioroꝝ rerū que ad corpus ordinantur. Et recōnferens ordinatio corporis vel delectatio spūaliū reꝝ exterioroꝝ quādam turpitudinem h̄. Et sic utraq; pulchritudo delectat et delectatur: ita utraq; turpitudō erubescētā parit. Ute recidatur enī aliquis de hoc q̄ est paup; vel de h̄ q̄ est corpe vicatius: vel de hoc q̄ est infens vel inordinatus gessit. Quia igitur p̄p̄tudo interior semp̄ est reprobanda et ideo est q̄d habet erubescētā potest dici turpitudina reprobandū est. Nec est infantia de p̄fessione peccatoꝝ q̄ ostensio nō erubescit de p̄fessione: sed de peccō q̄ p̄fessio manifestat. Defectus autē exterioroꝝ vel turpitudō sc̄is viris p̄mitit: et quos perfectiois studio ab eis assuūm̄ p̄pter sp̄m. Unde illud q̄d h̄ erubescētā illi ut turpitudinis nō semp̄ est reprobandū: imo q̄ q̄ maxime laudat q̄ p̄pter b̄nilitatē assumitur. Et dicitur autē h̄ erubescētā bene sc̄e turpitudinis ridentē: q̄ oīs mendicatio se paupere ostendit et quod. Im̄d se subicit ei quo iudicat que ad defectū exterioroꝝ p̄mitit. Unde mōditas p̄pter sp̄m assumpta nō solum est reprobanda h̄ maxime laudata. **C. Ad. x. dicitur q̄ ille a quo de molina petitur nō debet habere tēdit si ordinare ab eo petatur.** Et id q̄d aliquis ordinare elemosinā petit. sed necessitate sustentādā nō est in culpa qui petit: sed ille qui ad tēdit remouēdū dat. Si autē inordinate petat petens etiam peccat. **C. Ad ea vero quib; videtur nātū q̄ religiosi predicatōes nō p̄t de elemosinis viuere vel elemosinas petere: per ordinē deinceps rōdēdū est.** **C. Ad p̄mo ergo dō q̄ quis p̄dicatores de elemosinis viuant: non in se q̄ adulteret.** Quis enī illi q̄ sine adulterio predicat nō habet gr̄as apud malos qui dicuntur boies carnales: habet in gr̄as apud bonos. Et ideo quos si sine adulterio predicat eo quod delectat multos parat. **L. in illis incidit quod opus sine adulterio gr̄am habet non p̄t. q̄ q̄ aut sine egestate sunt q̄ in illos incidunt quom sine adulatione gr̄am b̄t.** Unde et p̄s hospitius quos habere nō poterat: quos enī iurabat a muliere: et muliere que enī sequēb̄tur de sua sacula tibus ei manifestabat: ut dicitur **l. 1. Ita etiam apli quos multas penurias sustinebat: quos aut abundantiter in vtriq; modo de h̄ h̄nt. p̄sulp. vi. sc̄o et abidare et penurā pati.** Et has etiam vicissitudi ne paupes predicatores nostri t̄p̄s experiri s̄. e quēter. **C. Ad sc̄m dōm q̄ predicatores elemosinas petentes nō faciūt aliquid in quo sit occasio auaritię.** Auaritia enī est imoderata amor habē

di. velle autē victi et vestiri ad necessitate non est imoderatus. **i. t̄b. vlt. dicitur aliamēta et quib; regantur boies penam sum.** Unde paupes qui petunt necessaria victus et vestitus et alios que b̄nina veta erigit non sunt in aliqua occasione auaritię. **C. Ad tertiu dōm q̄ predicatores nō debēt d̄re t̄p̄alia quasi et principaliter intente vt in eis finem p̄sistat: p̄t enī querere sc̄dario vt sustentent ad euāgelizandū p̄dicandū q̄d primo querere debent.** **Mat. 6. p̄m̄ querite et regnū dei et iusticiā eius glo.** Idē agec̄ ostendit illa non esse petenda tanquā bona nostra et necessaria. Regnū enī petendū est: et in eo finis nosse est ponēdus p̄pter que omnia faciam; vñ gr̄a. **Et dandū est vt euāgelizem; nō euāgelizem; vt māducent.** **C. Ad quartū dōm q̄ sicut supra p̄batū est sumptus que predicatores accipiūt debet eis tanq; merces.** **Merces autē alicui operari debet dupliciter.** Uno mō et debito legalis iustitię: sicut q̄d pactū iteruenit inter operatē et eum cui opatur ita q̄ operarius p̄t aliu sp̄llere ad solū d̄dū. alio mō et debito iustitię amicitabilis: sicut q̄d aliquis amicitabiliter alteri de suo labore seruit: de b̄niti est vt alius ei suo mō vicem rependat q̄ quis nō possit esse impericium sp̄llere. **Ip̄os enī duos iustitię modos p̄b̄ distinguit in. s. t̄b. Dico ergo q̄ quī aliquis p̄lat; alicui p̄b̄t p̄fessit: hoc mō ad iustē colligatur q̄ subditi possunt a p̄lato spūalia petere et p̄lati a subditis t̄p̄alia. Sed ab alijs qui nō sunt p̄lati non p̄t subditi spūalia erigere nec conuerso ipsi p̄t eos cogere ad solū d̄dū t̄p̄alia: Quis enī licetia p̄latoy spūalia seminat: nisi forte q̄rū ad oīa vi carū p̄latoy p̄sistat. p̄taret igit q̄ diuersimode accipiunt sumptus paupes qui oīs m̄b̄l ip̄t dunt et religiosi qui non sunt p̄lati sed p̄dicat de licentia p̄latoy et p̄lati. Quia alij pauperes totaliter accipiūt gratis: vnde in eis est pura mēditas. Sed predicatores qui sunt p̄lati accipiūt sicut mercedē debitā. vñ habent p̄tētem accipiūt de Quis nō coerētā. p̄lati autē etiā coerētā b̄nt p̄tētem. **Et si ille qui p̄t aliquid ex p̄tēte accipere petat nō q̄ d̄bit sed quasi oīs gratuita nulli facit iniuriam: sed in se b̄nilitatē cōm̄dabatū reddidit.** **C. Ad q̄ntū dōm q̄ ap̄s vobis ad ostēdē q̄ ip̄e poterat fonsere sup̄tā fidelit; eadē: ne q̄ alij ap̄s accipiēb̄t.** Et idē vt ostēdēte eadē habere p̄o testat; p̄mo ostēdēte ap̄s esse sicut et alij ap̄s erūt. **C. Ad sextum dōm q̄ pseudo apli v̄sarpabūt sibi indebite sumptus fidelis tripliciter.** **C. Primo q̄ falsū predicabūt et cōtra euāgelicā doctrinam v̄sarpāt.** **Qd. vlt. sup̄ illud. Rogamus autē vos fratres quod glo. de pseudo aplis exposuit qui credentes cogebant in d̄sare. Secūdo q̄ p̄dicabant non missi a veris apostolis. Unde apostolus vocat eos ad. Gal. 1. subintrantes. Tertio q̄ ducto-****

ritatine exigebant ac si esse apli. Et hec tria desi-
cunt in proposito: unde rō non valet. C. Ad septi-
mū dōm q̄ p̄dicationē religionis p̄dicatores petūt q̄d ē
eis debitū per s̄m modū iusticię q̄: debitū iusticię
am respicit: sed in hoc cōmō dabitur oēs sum: quia
hoc q̄d est debitū vt gratiū petunt. C. Ad octa-
uū dōs q̄ p̄clati recipientes a populo decimas &
obtinēdos: si ipsi solūt per se debito mō spūalia
seminādo: p̄t nō ad maiorē plebis utilitatē etias
alios cooperatōes habere. Unde nulla iniuria
fit plebi si plus de spūalib⁹ p̄ferant q̄ sit statū q̄
& plus de spūalib⁹ eis impēdit q̄ p̄clati teneant
& p̄cipue et quo nō p̄tine accipit s̄ charitatine
& humiliter petit. C. Ad nonū dōm q̄ vniūsq̄
p̄t ab officio et q̄d sibi debet. Unde et si p̄clati
ei debito tenentur p̄sistere eis quos mittit ad
p̄dicandū: p̄t nō qui mittitur hūc debito abrenū-
ciare. Nec etiā in hoc alioq̄ grauamē ingerit illis
ad quos mittitur: cum ab eis vltā necessaria vi-
ctus nō petant: nec etiā ista exigat coactiue s̄ cha-
ritate: p̄t vniūsq̄q̄ de summa in corde suo in b̄
exēplū apli imitari. 1. Cor. 1. 19. c. C. Ad. x. dōs.
q̄ p̄cipue p̄pter hoc a dōi redarguit q̄ positio-
nē & alia que sup̄sticiose agebat solus intendebant
ad quēlib⁹. vnde glo. ibi. Ube vobis scribe & p̄ba-
riset qui vltā sup̄sticiose nihil interdictū nisi vt p̄-
dā de subiecta plebe faciatis. Idē autē de aliquo
indicare est temerariū cum pertinet ad iustitō-
nē cordis. C. Ad. xi. dōs q̄ ad infamias p̄sonas p̄-
dicatores declinare nō debent: ita q̄ eoz infamia
in p̄dicatores retroqueri possit. Sic etiā p̄dicatio
venit in exemplū: q̄ sicut dicit greg. 9. vltā de
sp̄it q̄s est vt eius p̄dicatio p̄tatur: scolo-
quū glo. inducta. Si autē ad p̄dicatores decli-
nent qui eoz p̄stio metiores reddant: ipsi ex-
inde nō infamītur laudabile est: q̄ hoc d̄s legit
fecisse. vnde Mat. 9. Uiderēs hoc p̄barisē disci-
pulis eius dicebat: quare cum publicanis & pec-
catorib⁹ manducat magister vester. vbi & gl. dicit
q̄ d̄s s̄m in hoc misericordie exēplū dedit. Si
nō illi ad quos declinat hoc sibi p̄ gratia nō impu-
tant eoz culpa est nō illos qui ad eos declinant.
C. Ad. ii. dōm q̄ illi qui euangelizant & si accipiant
ad eis quib⁹ p̄dicat necessaria vite nō tamē
euangelizandū: q̄ non habēt finālē intentionē
ad ea que accipiunt vt supra dictū est. vñ. i. Tbi.
& super illud qui bene p̄sent p̄b̄teri. 12. dicit gl.
Bonū d̄p̄catores & fideles nō solū honore subli-
mi p̄sent debent sed & terreno vt nō cōtrīdīctur
Et infra. P̄ecessitatio ergo est accipere vñ vniū
charitatis est p̄bere. Nō tamē vñale est euan-
geliz vt pro his p̄dicet sed pro eternis. Et in s̄
gl. vendit magnā rē vñ vendit. accipit ergo su-
p̄tentionē necessitatis a populo mercedē disp̄-
satis a d̄o. Nō. a. a populo reddat quasi mer-

cedo p̄pter quā. s̄. finaliter final illis qui sibi liba-
ritate seruunt euangelizandū: tanquā stipendū daf
quo vt possint laborare pascētur. C. Ad. ii. dōs q̄
q̄s p̄merit esse aliqua sp̄s mali accipere vt
gram a gētib⁹ p̄dēs fideles p̄dicatib⁹ p̄pter q̄ q̄
erat eis p̄stus vt sup̄ dicit: tñ nūc sp̄s nulla ma-
li apparet d̄mīlgata euangeliz doctrina que hec d̄-
berit euangelizantibus ordinare: p̄cipue illis q̄
non querūt ad sup̄stiatē sed ad necessitatē: & de
quibus p̄stus q̄ non p̄pter hoc labor euangelizet ex
ponit vt iusticię. cū hoc q̄d p̄t euangeliz accipit
multo sit minus eo q̄d ab eis in seculo reliquerit
p̄t ip̄s. C. Ad. ca. vero quib⁹ d̄dicere mittit q̄ta
libos elemosine non sunt dande iam per ordinē
mīdendū est. C. Ad. p̄mū ergo dōm q̄ cū dicit vt
ca pauperes a quib⁹ in p̄mū nō potes expectare:
intelligendū est q̄ excludit intentio retrinendū
in p̄mū nō autē possibilitas coentuscum nulli se
pauper a quo alio nō possit iuari in p̄mū q̄s ali
quo casu emergit. Et q̄ ita debet at intelligi p̄s
glo. que ibi dicit. Si intendas iniurare vt inue-
ria ibi petes salū. Nec tñ intelligendū est q̄ sem-
per retributiōe eterna creetur si alio d̄mō vt
a micos ad cōmū vooct: cū hoc possit ex charita-
te p̄cedere & p̄pter d̄mū fieri. vnde glo. ibi dicit
q̄ qui paupes vocat: futuro p̄mū p̄cipit q̄ am-
icos fratres & diuites vocat: recepit mercedē s̄
S̄s s̄b p̄pter d̄mū facit in exēplū filioz Job s̄ cetera
frateme dilectōe officia ip̄e qui iustit remu-
nerat. Nec tñ intelligendū q̄ si fr̄s & familiaris
p̄t solū familiaritātē vooct q̄ sit p̄ctū q̄s me-
rito eterno careat. vñ gl. ibi dicit. fr̄s amicos
& diuites alterutē cōmū celest: arenū q̄s sc̄l̄ter
dicit: s̄ ostēdit il valere ad p̄mia vite. C. Ad. lōs
dōm q̄ verbū aug. intelligendū est in illo casu
quo loquit sup̄s eoz. 12. Da misericordis: nō
scripsit peccatores. vbi dicit glo. Peccatores p̄
eo q̄ peccatores s̄t nō cōdicare sicut qui mittit
bistrones cū cūstia ip̄s paupes. Et autē d̄mū
genti peccatores nō q̄ peccatores est: sed q̄ bonū
nō peccatores sed iustū nutrit: q̄ culpā nō d̄mīg
nōs. Gl. qui elemosina daf alioq̄ p̄pter hoc q̄ p̄t
cator: est vel vt peccatores sit magis est et iustit
benda. Nec tamē sc̄l̄ter q̄ paupib⁹ xpi qui mani-
b⁹ nō laborat ele elemosine nō sunt dande. Nō. n. et
hoc in iusticiā icurrunt eoz nō laborando nō peccat
vt supra ostēdit. Et tñ etiā peccatores s̄t nō
tamē eis daretur p̄pter hoc q̄d sunt peccatores:
sed q̄ sunt indigentes. C. Ad. 3. dōm q̄ ei qui
ordinare petūt nō est danda res petita s̄ cōt̄p̄
sed ei qui ordinate petūt danda est res si facultas
ad sit. vñ greg. n. moza. sup̄ illis Job. si negant q̄
volebat paupibus dā. Per hec dicit vt s̄
ostendit non solū ad inopia pauperibus sed etias
ad habendū d̄mū d̄mū. Sed quid si ip̄s

vellem paupes que fortasse accipere nō expediret. an q: in scriptura sacra paupes hūcica dicit solent ea sola estimāda sunt que pauperes accipere volunt que huiusmodi sunt. Et p̄caudibus o3 vt inuocantur demir q̄quid cas vt a b̄nūitate requirit. I. qd̄ non ex delectio sed ex necessitate p̄solatur. Nam vāde cas sup̄iore est: extra met̄as inopie aliqui delectare. P̄daret ergo q̄ petenti b̄ ad necessitatē danda est indubitatē reatēd p̄gentis ad sup̄nitatē danda est coceptio. C̄ ad q̄ntū dōm q̄ tunc in penā subtrahē da est elemosina verēdū qd̄ ex accepto occasione iniusticie manifeste accepit. P̄ccati etiā tunc ita sit eis subtra hēde quin in vltima necessitate eis subueniatur. Religiosi aut̄ paupes nō ex elemosinis acceptis admittuntur: abuntur: sed magis per cas ad iusti cie op̄asulstantur. v̄ ratio nō est ad op̄positum. C̄ ad quantū dō. q̄ ambobz nō dicit p̄stantia eō in his quibz datur elemosina debitorē corp̄is et verēdū quasi rōnes dandi: q̄ nō dandi est in digna eis: cui datur sed quasi rōnes quare huius magis dari debeat. Et ad nō fr̄q̄ q̄ nō debili bus vel his qui nō verēdū accipere nō sit dandū sed q̄ debilibz et verēdū magis sit dandū ceteris paribz: q̄ p̄dicitur due ditiones non sunt sole que debent mouere ad magis dandū h̄ m̄te aliter sit bonitas p̄one p̄p̄nūitate indigētis et multa b̄nūfinitō. P̄ccati verēdū accipēdi est nisi in illis qui sua volēter amiserūt: sed etiam in illis qui v̄litate sua dimiserūt. p̄per ip̄s: cui3 q̄q̄ equaliter v̄triq̄ ingenio naturale habeant quos verēdū p̄dicit: rōnes sōte volūtari pauperes magis verēdū huius subiciantur et ceteras passibz. C̄ ad. 6. dōm q̄ cum multē sint eō ditiones quare alius potē sit elemosina danda q̄ aliter vt dicitur est: nō p̄t ex vna sola eōdē ab solute p̄cludi q̄ tali sit elemosina semp̄ magis dā da: vt p̄t q̄ magis indigēt semp̄ magis sit dā da. C̄ lō si alie eōdē q̄ p̄diderit in alio min⁹ indi gente est magis dandū ei. Inter eōs aut̄ eōdē eōfficario: est debent vt dicit p̄b̄ in. 9. et b̄: q̄ magis debent reddere debent q̄ ḡam in p̄dente nisi multē additiones et alia p̄te p̄ponderatē vt ibidē dicit. v̄ cū p̄dicantur debent necessaria v̄tne quasi sup̄dita que dā vt dicitur est: huius potissime sunt elemosine dāde: p̄p̄ue si indigent: nisi multē et alia p̄te p̄ponderatē alie p̄ditea. C̄ ad. 7. dōm q̄ sicut duplex est felicitas sp̄itū s̄. et sp̄itū ita duplex miseria. I. sp̄itū et sp̄itū. Quā mō ergo v̄litari paupes non sunt miseri sp̄itū miseria que simplr miseria est: cū ois beatus eōf v̄det v̄dat. 5. et luc. 6. p̄t tō et p̄tū miserie esse b̄ uen vt e. et sp̄itū: est eis miseria dōs eōdē b̄ da. C̄ ad. 8. dōm q̄ p̄p̄ntas est vna de p̄ditea b̄ q̄ facit q̄ alius sit magis dādū nō tū e. I. e. t. d.

nō o3 q̄ si magis p̄p̄ns magis dēt vt ex dicit p̄b̄ C̄. Terna pars principalis totius op̄is in qua ordinar quid religioz famam coampere intant in multis eos fr̄uole impugnatō: s̄ p̄mo q̄ habita valem et b̄nūitatem de fr̄uō. CA. VIII. Hinc accedendū est ad referendū ea que n̄ a p̄datis malignitatē in religioz infama m̄a p̄ferunt q̄b̄ ex eoz p̄m̄p̄one p̄cedit: q̄ vt ḡreg. dicitur. 5. moza. nequā q̄ quis sed rū neglecta corrigere p̄staret: nisi de le p̄a n̄ie hōra sensiss̄. vnde h̄de. Sabimanū sup̄ bac materia sic alloquit. Vt tibi s̄ v̄dearis et v̄a sic simulas nefanda de seruis delectatō q̄ iniquitate in alterū loquaris et penas in celus oerū. Vt m̄z si ate qualescūq̄ rōi dñi blasphemētur cum patris famulias delectebz v̄ocauerit patre o n̄a et ne quid eis ad malit̄ dēt̄ dupliciter p̄uertunt iudiciū. I. male iudicādo de rebus et male iudicādo de p̄sonis. Et hoc duplex iudiciū p̄ueritatē distinguit in glo. 1. Cor. 4. sup̄ illud. Vultre ante rēpus iudicare. v̄t dicit. Attendū est ne p̄uio sa opinatōe fallamur: vt q̄ nō possum⁹ b̄ oimū i dagare consciām de ip̄s rebz habeam⁹ v̄eram certāmos sententiā: hoc modo vt si n̄cēmi⁹ an ille vel ille homo sit impudicus pudicatus: vt in illis s̄ue multos oerum us tamen impudicatus et iniusticiam et iniusticiam pudicitias diligamus et hoc appetenda illas yitanda in dei veritate cōspiciamus: vt cū de ip̄s rebz q̄b̄ appetēdi est appetimus et quod deuitandū est deuitamus: ignoscatur nobis q̄ de hōibus aliquid imo alii due non vera sentimus. Quia vero p̄ueritas iudiciū de rebus p̄missiois est vt ibidē habetur per glo. periculosos moribz p̄missos occurrentes p̄no v̄deam⁹ q̄lter iudiciū p̄uertunt in rebz deinde qualiter in p̄sonis. In rebus siquidē p̄uertunt iudiciū duplr. primo manifesta bona q̄ a recti glois agitur p̄na esse iudicādo s̄ illud eodē. 11. Bona in mala p̄uertē v̄stidua et in clerici ipone maculā. Debo aut̄ q̄ bene et male p̄t fieri: illicita asserēdo. In hoc aut̄ q̄ bona que a religiois agitur iudicāda esse mala se ip̄os eōdēmant et eos p̄tra quos loquuntur in aie p̄m̄dabiles oūdunt. De q̄ dem p̄dicit: q̄ sibi bona disp̄tate oūdūt. v̄t dicit talidē dicit ḡreg. in. 6. moza. Vt m̄a mal⁹ bona derogat: recta que agere negligit bec in aliis obtre crādo lacere nō cessat. Cōmēdabiles etiā est b̄ illos s̄ quos loquitur oūdunt: in eis Damictus ino cētā oūdentes de quo dicitur p̄ncipes babilonis Damictus. P̄d̄o inenim⁹ d̄ aneli huius aliq̄a occa sione nisi forte in lege dei sui. gl. Sicut p̄ueritio in q̄ in m̄ia culpā nō inuenit nisi in lege quā custodit. Ita et p̄dicit malignatē i lege dei quā religio in custodit occasione h̄racticōis inuenit eos i p̄tē p̄tā inducet. P̄no ex ip̄o b̄nūitatē que b̄ferūt

culpa nō esset nequaquam sermo dei tam vigilanter
 exprimeret q̄ dicitur q̄ torquēbatur apud inferos
 bysso & purpura indutus fuisset. Mirum quippe
 vestimentis ad seipsum nisi ad inanis glām querat: vs
 vt honorabilior: ceteris eē videat. Nam q̄ p̄ lo
 la inanis glā vestimētum scōlos querit sp̄ares
 testat: q̄ nemo vult ibi seorsū vestib̄ indutū vbi
 ab alijs nō possit videri. Quā culpā possunt me
 lus vltis in dumētū virtutē q̄ dicitur colligere:
 q̄ si affectio peccati indumētū virt̄ nō esset eū
 gestula de Joan. tam vigilanter nō diceret. Erat
 Joanes indutus pilis camelis. Item. i. pe. 3. so
 per illud: quāz nō sit extrinsecus v̄. dicit gl. Di
 cas Cyprianus auriferico & purpura indute: ip̄m
 induere nō p̄t. Aureo & margaritis & monilibus
 adornate: ornāmēta cordis & corporis p̄didērunt.
 Q̄ si petrus mulieres quoq̄ admonet cohercē
 das que exulare p̄t carnis suos & maritos: q̄ro
 magis ad virginem observare fas ē: cui nulla sui
 culpas cōpelle venia. Et quo p̄ q̄ etiā in clericis
 multo amplius respēnsibilis ē habitus ornatus
 Item illud p̄ q̄ virtus mēns manifestat p̄ se lo
 quendo ē laudabile: q̄s eo possit aliquis in sup
 biam v̄tūz veritatis vestib̄ est b̄mōi. Uñ d̄icō.
 dicit ad Ruffinū monachū. Quodēs vestib̄ can
 dide mēns indicia sunt. Vltis tamen p̄ceptus se
 culi pb̄arita dicitur ne alicuius tuncat: ne habitus
 sermōq̄ dūstent. q̄ vilitas vestib̄ s̄m se & se
 cū dō modo supbia remoueat. Item illud q̄ diu
 nam miam. p̄neret nō p̄t eē malum: s̄ p̄ vilita
 tem vestium dūmā miam p̄nererēt etiā ma
 pimi peccōes. Uñ. 3. q̄. si. di. de ipsissimo achab
 q̄ cum audisset sermōes hēre sedit vestimen
 ta sua & aperuit cūctū carnē suam: ieiunantiq̄ &
 dormiuit in sacco. Unde d̄ns de eo dicit ad hely
 am. Nonne vidisti Achab humilitatē corāz me.
 Quia igit̄ humilitas est mei cūz nō inducā ma
 lum in diebus eius. Et nō nō fuit vera humilitas
 cordis: vt sibi glō. dicit. Et Joan. 3. di. q̄ abie
 cer vestimētum suū ase & indutus ē sacco: ce
 dit in cinere: hoc idēs alijs p̄cepit. q̄ vilitas ve
 stium est deo accepta. Itē p̄be pb̄ar. l. x. etib̄. q̄
 vites nō sōtū in terrenis vobis acn̄: s̄ in exteriori
 bus ē: p̄sunt: & loquit̄ de moralibus vitiis.
 Humilitas alic̄ quēdā moralis v̄tus ē. Non. n. ē
 intellectus: neq̄ theologica: s̄ nō sōtū in terri
 ti p̄sunt: s̄ etiā in exterioribus. Cum q̄ ad hūmilita
 tem p̄nceat q̄ bō p̄ntat s̄ s̄m h̄ etiā ad humilita
 tem p̄nceat q̄ p̄ntabilis exterioris v̄tat. Itē ma
 lum m̄m̄q̄ palliat nisi sub eo q̄ b̄ h̄ sp̄m boni: s̄
 p̄p̄tice sua mala palliat sub v̄tūz vilitate: q̄ v̄
 litas vestib̄ s̄m est in se h̄ sp̄m boni: s̄ s̄m se
 p̄mendabilis ē: si ea aliq̄ abire possint. Itē sicut
 ieiunij & elemosina sunt p̄ne infirmis: ita & vilitas
 vestib̄ est laudabilis: s̄ ieiunij & elemosina p̄ se

sunt laudabilia: s̄ vilitas vestium p̄ se ē lauda
 bilis Quis eia aliq̄ abutant. Idus igit̄ cōsentien
 tes dicimus vilitatē vestib̄ p̄ se loquē q̄ p̄mendā
 bilem: vt p̄e & p̄ne & humilitatē acn̄: Quis etiā
 aliq̄ vilitas v̄tatē vestib̄ q̄ p̄mendabilis s̄m sui
 status p̄nditionē licite vt possent: sicut q̄ s̄m stat̄
 sui p̄nditionē licite carnib̄ v̄tū possent: s̄m ieiunium
 cōmendabilē a carnibus abstinentē & ieiunare. Per
 accidens nō p̄t eē malū v̄tūz: vt si ex p̄nditionē
 turberit illi cū q̄bus nō sociat̄ v̄tū agere q̄ v̄
 etiā si aliq̄ p̄ne opibus ad inanis glām abutaf:
 sicut & de orationē & de ieiunio: & de elemosina d̄ns
 Mat. 6. docet. C. Ad primū q̄ dicitur: q̄ ex h̄ q̄
 falsi p̄be vestimētis ornā v̄tatē ad deceptionē
 vilitas vestib̄ nō ē reprobada: s̄ magis p̄mendā
 da. Non. n. vilitatē vestib̄ in alijs h̄ obegerēt
 nisi vilitas vestib̄ sp̄m boni h̄bet: alic̄ scriptura q̄
 hereticis abutant: vt d̄. 1. pe. vlti. reprobada est
 & s̄m pietas cuius sp̄m hereticis h̄bet: vt d̄. 1. d̄. v̄.
 3. v̄. & gl. dicit Mat. 7. ibidē: q̄ nō a vestib̄ ab
 opibus p̄be falsi cognoscunt. s̄. 7. dicit q̄ oues h̄
 debēt pelles suas deponere: & si aliq̄ lupi eis se
 p̄egant. C. Ad. 1. d̄m q̄ d̄ v̄ aboluit m̄ltos suos
 h̄ religionis habitū nō obegeret ad deceptiōz:
 nisi reliquias habitus q̄m in se ē sp̄m boni ha
 beret. Nec nō boni dēt a tali habitu abstine: nec
 ex tali habituali iudiciū sunt mali: vt p̄e & gl.
 induca que habet Mat. 7. Uñ & d̄icō. dicit in
 li. 5. Et iudicij. Nunq̄ v̄ginitatis ē culpa si simula
 tor v̄ginitatis in orie est. C. Ad. 3. d̄m q̄ illa p̄
 hibito nō fuit facta: q̄ vilitas vestib̄ reprobada
 est: q̄ forte aliq̄ ad deceptionē vilitate vestib̄
 v̄tatē. C. Ad. 4. d̄m q̄ Aug. loquit̄ q̄ ex re
 strictione v̄tū turbat sociat̄ inter eos quos oꝝ
 sociat̄ viuere. Si. n. simpl̄ esset intelligē d̄m:
 tunc q̄tūmaret vbi aliq̄ nō ieiunat̄ reprobabilis
 esset: q̄ manifeste apparer falsum. C. Ad. 5. d̄m
 q̄ d̄icet. in verbis p̄missis nō vilitatē vestib̄ ca
 uendū ē docet: s̄ abutim: vt. l. ex vilitate vestib̄
 aliq̄ in clariorē nō incidat: alic̄ s̄m s̄m est
 q̄ ad vilitatē vestib̄ Ruffinū mo. inducit: & eas in
 sp̄m machio viro nebulosissimo p̄mendat vt p̄i c̄pta
 ad p̄machio de morte pastine. C. Ad. 6. d̄m
 q̄ v̄tū exteriorē re: dupl̄ p̄siderari p̄t: vno mō
 et nā ip̄az re: sic ē idiferēt. alio mō et sine ad
 quē ordinat̄: s̄m h̄m v̄tū exteriorē re: illud q̄ b̄
 ordinabile ad meliorē finē est p̄mendabile: sicut
 abstinentia ciboz que ordinabilis ē ad occupā: etiā
 carnis domandū est p̄mendabilior: q̄ cōis v̄tūz
 quo q̄ v̄tū cōis cum q̄ram actō: cuius h̄m̄
 Joannes hereticus assererat vt p̄i p̄ d̄ic. q̄ h̄m̄
 & alioe et̄ v̄tūz p̄ndat. V̄tū et̄ vilitas vestib̄
 ordinat̄ ad humiliandū alic̄: s̄m etiā ad occupā do
 mandū. v̄tū etiā pari rōe vilitas vestib̄ s̄m p̄
 magis p̄mendabilis ē q̄ habitus cōis: & d̄m sicut in

sciunt consistit religio: ita etiā in vestium vilitate. **C. Ad. 7.** dōm q̄ ex hoc q̄ ypocritis q̄ sub vilitate vestium laet est magnū peccatū nō pōt haberi q̄ vilitas vestium sit deterior q̄ sciōsitas. **Non. n.** hoc mō cōparat vilitas vestium ad ypocritism: sic sciōsitas eay ad delicias carnis: vñ ad sup̄biam p̄: cōcōstas. **n.** vestis p̄ se ē directe ad p̄dicta vitia ordinat. **Uñ** excedit i p̄cōstare vestis p̄ se loquendo vitupabilis ē. **Vilitas aut̄** vestis nō ordinar p̄ se ē directe ad ypocritism: s̄ ypocritis est abusus quodā eius: sicut ē ceterorū op̄y sanctitatū. **Et q̄** quāto aliqua res ē sanctior tāto abusus eius est vitupabilior: et sic q̄ ypocritis ē magnū peccatū: manifeste cōmendabilis reddit vilitas vestis: et cetera exteriora p̄nic opa q̄b̄s ypocritis abutit. **P̄lecti concedendū ē** q̄ ypocritis simplr loquendo sit maximū peccatū: q̄ infidelitas qua q̄s mentitur de deo: et ḡratorū similitudo quā q̄s mētū de seip̄o. **C. Ad. 8.** dōm q̄ nō est credibile q̄ dñs ibi ip̄o p̄cōsio vestibus indneret q̄ Joānem cōmendabilem ostendit q̄ nō erat mollis in indur: alio quā p̄bilit̄ q̄ exteriorē sanctitatē ostendebat: sicut de eo dicebat q̄ erat vitor et potator vini: et publicanorum amator: ita et de eo dicitur q̄ cōt molibus indur. **Quāto** etiā q̄ illud ebat nō cū vestis purpurea induisset in signū regie dignitat̄ si tunica in dōmū is auro et serico p̄tata fuisset. **S̄** q̄ tunica eius in litore diuidere noluerunt: s̄ non fuit p̄pter p̄cōsitate vestis: s̄ p̄pter nomen: q̄ quattuor p̄bites sup̄ficar quas m̄ iure s̄ v̄cibus ip̄i se ceruicē: et si dūcta fuisset oīno fuisset inuictis in quo manifeste apparet q̄ nō erat de p̄cōsa mā. **Abulio** inuictis q̄ ibi notat factū ecclesie v̄cū. **C. Ad. 9.** dōm q̄ quidā sunt status hoīs quos ē habitū determinat: sicut quilibet religio suam determinatū habet i b̄s. Ita etiā anteq̄ ip̄i bus reges et in dignitatib̄ v̄cū determinatas habitus debent quāsi sic dignitatū insignia: sic etiā nunc sum̄ p̄ponit̄ determinatō habita vitū. **Uñ** sient religio v̄cū religio nō liceret assumere vilitatē habitus q̄ sue religionis metas excederet: quia in iura metas habitus sue religionis si vilitatibus v̄cū nō fuerat laudabile in anteq̄ p̄ncipibus: nec mō eēt in sum̄ mo p̄tūce si vilitatē habitum assumeret et metas habitus p̄cōsiti. **Sec̄** aut̄ est de p̄ncipibus et alijs obedijs q̄ nō h̄nt certū habitū et determinatū. In eis. n. nō ē vitupabile si vilitatibus v̄cū eis v̄cūre possit s̄m suis status. **Uñ. 1.** **ff. 6.** d̄ q̄ **Michol** deridēs **Daud** ait. **Uñ** gloriose fuit bodie rex isrl̄ discoperiēs se an ancillas seruoq̄ suo: et n̄ d̄t̄ est quasi si n̄ detur vnus de scarris: **Daud** r̄d̄t. **Ludā** et vilitas si am̄ p̄st̄ factū sum: et ero humilis in oculis meis: **Id est. 14.** **Luce** necesse est me q̄ ab

homine signū superbie et glorie mee qd̄ est super caput meū in diebus ostentatū: mee: et nō pōt illud in diebus s̄c̄tū mei. **Et** quo p̄ q̄ etiā regibus et p̄ncipibus ē laudabile q̄ humilit̄ h̄nt p̄t̄: q̄ sine sc̄dalo fieri pōt et sine detrimento p̄p̄e auctoritatis.

C. Quō religiosus impugnat̄ q̄sum ad opa charitatis. **CA. IX.**

n. **Uñ** secūdo videndū ē qualis sit p̄p̄ositio religio: p̄ponit̄ q̄ religiosus d̄ alio nūq̄ negotio se intramittit: in duobus illud qd̄ de **Lad. The. 4.** **Op̄erū** d̄m̄: vt q̄t̄ sitis: et vt v̄m̄ nego cū agatis. **gl.** **Dimissis** alienis qd̄ vob̄ v̄le est in em̄dationē v̄re. **Item. 2.** ad **The. 3.** **Quā** diuinus inter vos quosdā ambulant̄ in grem̄ b̄l̄ p̄p̄osito: s̄ cariose agētes. **gl.** **De** alienis hoc mō merent̄ pasci: qd̄ factus ad boner̄ disciplinā d̄ica. **Item. 1.** ad **The. 1.** **Uñ** mō militis deo imp̄licat̄ se negotio secularibus. **gl.** **Ad** v̄cū: sed frequēter aliena negotia sunt secularia: ita et his volunt̄ h̄c q̄ religiosi de alioy negotio se intramittere nō deant. **Quōd** est exp̄s̄ s̄ iniam. **gl.** **ap̄** p̄cōsio **Ja. 1.** **Uñ** clago m̄da et immaculata ap̄ deū et piem̄ becl̄: vilitate pupillos et viduas in tribulatione eorū. **gl.** **Occurrere** eis q̄ carit̄ p̄bido in t̄pe necessitat̄. **Item. 10.** v̄cū. **Quō** mō vobis p̄bebē seruos nostr̄. **gl.** **Et** a p̄ aliquo negotio t̄c̄ ip̄i romā p̄fecta ē. **Uñ** d̄ d̄ ap̄s̄. **Et** assidant̄ ei in quocūq̄ negotio v̄ indigner̄. **Item** ad **Gal. 5.** v̄cū. **Alter** alterius onera portare: sic ad p̄b̄bitis legē ip̄s̄. **Patet** q̄ cōmendabile ē q̄ alius q̄s et charitate alterius negotia gerat: vt **Luca.** **Quod** t̄i h̄ p̄t̄ v̄cū sup̄r̄ male fieri. **Uñ** mō q̄i aliq̄s est ita curiosus tractato: alioy negotioy q̄ oīno negligit̄ sua: et h̄ p̄b̄bit ap̄s̄. **1.** ad **The. 4.** d̄cēs. **Op̄erā** d̄m̄ vt q̄t̄ s̄m̄. **gl.** **a** curiositate. **Et** vt ē vestri negotio agatis. **gl.** **Dimissis** alienis **Ad** hoc. **n.** **Dimittite** aliena iuber̄ vt sua quisq̄ tractet. **Alio** mō qd̄ alius cooperet̄ alijs imp̄p̄bitis negotio: vt etiā turpi int̄tione: et h̄ntem p̄b̄bit̄ idem ap̄s̄. **1.** ad **The. v̄cū.** **Uñ** d̄cēt̄ gl̄a. **Uñ** d̄cēt̄. **curiosus** agor̄e. **Hoc** mō merent̄ pasci quod factū abhorret̄ disciplinā d̄ica. **Et** or. **n.** de us̄ v̄cū et q̄ se d̄ cura necessaria sibi p̄dd̄t. **In** hoc. **n.** q̄ v̄cū p̄scere m̄ d̄ eēt̄ oīē d̄i turpi int̄tione. **In** hoc. **v.** q̄ turpi cura h̄ agebat̄ cāḡi m̄ p̄ negotio. **C.** **Et** p̄ bec̄ p̄ n̄ro ad d̄no p̄m̄. **Ad** tertium d̄m̄ q̄ secularia negotia sunt illa vt **gl.** **Idem** d̄cēt̄. **Uñ** mō occupat̄ colligēde cura pecunie sine labore cogit̄: vt faciant̄ negotioy et v̄cū: et talibus negotioy religio sit imp̄licari debet̄: vt. **l.** **p̄** alijs negotioy: vñ aliqua b̄m̄ et ecceant̄ s̄ p̄t̄ bec̄ de alioy negotioy nihilominus se m̄c̄re cogit̄ intramittere p̄t̄: sicut d̄ d̄o s̄m̄ lum̄ vt̄ intercedendo: vt aliquo s̄m̄ modo.

oculis me intuitus est factus incarnata veritas in
 pdicatione sua pmpes ydotas s simplices cle-
 git: sic e contrario dicitur ille hō qui in fine mudi
 apostata angelus assumit ad pdicandū falsitates
 suā astutus ac duplices: atq; buas mudi scias da-
 bentes diciturus est. Vbi et b' ipō eos qñ p'nci-
 os antiq̃i insinulat: q; pdicatio offm scia sulgē
 tem exerceat. Item apoc. 13. Vbi dicitur ascēde
 tem de terris hēbat cornua duo sicut agni. q. De
 scripta tribulatio: que erit p' antiq̃m s duos p'nci-
 peg: s' iungit aliā que fiet p' aplos suos quos ipse p'
 totū mundū sparget. Item glo. ascēdit i. in p-
 dicatioe p'ficiunt. Item sup illud hēbat duo cor-
 nua. gl. q; simulabit se b'ie innocētiā s purā vitas
 v' verā doctrinā s miracula que ip̃s habuit s suis
 discipulis docuit: vt duo restā sibi vsurpabit: v' ita
 videt q' illi q' cum scia duog; testatus in pdicatioe
 p'ctum sanctitatē simularet sicut apli i' i' i' i'.
 I. Corin. 8. Scia inflat charitas vō edificat: s re-
 ligio p'cipue humilitatē sectari debent: s debe-
 rent a studio scie abstinere. Item de b'ō i' i'. qui
 fuit p'cipuus in religione dicit. Eie. in. 2. v'ial. q'
 recessit a studio s'arum scilicet necius s sapiētē i'
 doctus. Vbi ad eius ep̃stolus debentē religionē scie
 studij deserere. Item apl. 1. ad Ibe. 3. arguit eos
 q' relicto ope manuali curiositate vacabāt s oco.
 Sed curiositas in studio scie obstitit: s nō vident
 religioi ad opere manuali desistere vt studio va-
 carent. C' dicitur aut cogitatio ip̃i auctores nō
 sunt: s Julia apostata: q' vt ecclesiastica narrat hy-
 storia feruus q̃i a studio s'arum coheruit: cuius
 imitatores se ostēdit q' religioi studio interdi-
 cunt: manifeste s' audire in scripture loquētes. Di-
 citur. n. ysa. 5. Quapropter caput ducis ē pp̃s
 meus: q; nō habuit sciam. gl. q; notuit b'ie. Non
 aut volūtarius desecus scie p'uarē: nisi studij
 scie laudabile esset. Item Osee. 4. Nolite tacere
 feci manē tuam: sicut pp̃s meus eo q; nō b'ē-
 rit sciam: q; in sciam repulisti repellē te ne facer
 dotio s'ngaris tibi. In hoc etiā manifeste osten-
 ditur que defectus scie graniter punit. Item in
 isa. Bonitatē s disciplinā sciam doce me. glo. s'ia
 Bonitatē i. charitatē asp'ra: disciplinā i. pactas
 da sciam i. mentem illumina. Scientia. n. vni
 est qua sibi hō innocērit. Item p'hero. ad Ruffi-
 cum mo. Manū de manu s oculis tuis recedat li-
 beris. I. Alma sciam scripturaz: s carnis vltia nō
 amabis. Idem in ep̃la ad Paulinū mo. Sancta
 rufficitas sōi tibi p' desit s' hnam edificat et vite
 merito eccliam t'p̃atū nocēt s' dicitur: nō restā
 fiat: in quo manifeste sanctos scia p'ferē simplici-
 tate sanctitati. It' in eadē numerata sacre scri-
 pturē libris s' iungit. O te frater carissime inter
 hic visere: illa meditari: nō aliquid nocē: nō ubi-
 q; aliud querere. Nonne v' tibi iam b' in temis

regni celestis habitaculum. Et quo p; q' celestis
 coheritatio est in studio sacre scripture cōsuetari.
 Q' aut illis q' ad pdicationis offm deputent p'ci-
 pue studium scripturaz pueniat p; per illud q' b'
 cit apl. 1. Ibe. 4. Dum venio aspēde lectū: et
 bouationis: s doctrine. Et quo p; q' ciborari et
 docere volētibus necessariū est studium lectū.
 Item dicitur ad Ruffiū mo. Quis te vult q'
 postmodū doceas: et idē ad eundē. V' clericū
 te nullat de dicitur: discas q' possis docere. Item
 Eie. in pastorali. Minutum necesse ē: vt q' ad p-
 dicatioē offm creabant a sacre lecture studio nō
 recedant. Item vira religioz p'cipue ad p'p-
 tationē ordinat: s pars p'p'ationis est lectio:
 vt Hugo. de sancto vic. dicit: s religioi studio
 vacare cōpetit. Item illi p'cipue sum ad sciam ca-
 piendā s donet qui a carnalibus caris magis s'e
 separati. ysa. 15. Quem doceret sciam: s quē in-
 ligere faciat audiri. Biblioteros a lacte: p'ntos ab
 vberibus: s cōmen. dicit in. 7. p'v. q' catibz s
 alie virtutes quibus occupatē carnis repamū
 tur p'cipue v'alent ad acquirēdas scias speculati-
 uas. Cum igit religioi occupatē carnis domā
 de magis inferunt p' p'ntem s abstinētiam
 p'cipue studij s'arum cōpetit. Item q' nō sōi s'io
 s'arum facit: ac de etiā studio s'arum scolar-
 riam laudabilē vacare possunt et p'p'etē p' die
 ro. in ep̃la ad p̃m actuum mo. Et adam autē
 caput mulierē s'arū. Secularē ē eius p'ntem
 dicit caput fieri: de casta eā atq; illecebros on-
 niam atq; amandā verbos cam remons v-
 quibus secularia eā p'p'ali vtro: s tunc requēst
 cum illa dicit: similia eius sub capite meo: de
 p'ra illius amplerabit me: s multo d'itu feruet
 p'ra dabit ac de mos abinde effluens illis.
 Et quo p; q' s monachis s secularis scias addi-
 scere: sōm odo ea tibi que respēctū bilia inuēti
 n' s'm regulā sacre scripture recitent. V' sup.
 in. 1. de doc. v'ia. dicit. p'bi qui vocat s' qua se
 te v'ra s fidei nōstre accōmoda dixerunt manē
 p'ationi: nō sciam formidāda nō sunt: s ab eis
 rancū ad inuisia possessioibus in vltimō v'itē
 dicanda. Item Paul. 1. sup illud. p'nt autē d-
 niet in corde suo v'it. dicit glo. Qui de mentē regū
 nō vult comedē ne possit: s' sapiam s doctrinis
 egyptiorē sciret esse p'nti manū dicitur. Dicit
 cū aut nō vt sequat: s' vt iudicet atq; p'ntat. Et
 quis. n. in p'ntem dūne armis aduersus mabe-
 maticos scribat: aut ex p'v' s p'bes agat: q'f
 etiam ridēdas v' ridendo nō rideat. Et quōd
 bus p; q' studium in religioi est cōmōditum
 s p'cipue sancta scripture: s matrem in illis q'
 ad pdicandū deputant. C' Quod ē dicitur. 1. ad
 Ibe. 1. s'emp dicitur: s mūq; ad sciam v'ans
 uenitēs nō in respēctū dicit q' s'emp dicit

sed q; ad sciam veritatis nō pueniunt: hoc p̄tin
 ge illis quocum studii eos a fidei veritate seu re
 ctitudine errare facit. Unde s̄ ibidem sequit̄. ho
 mines corupei mente: reprobi circa fidē. Ad id
 quod dicit̄. dicit q; antip̄s hēbit p̄dicatores mū
 dī sciam bītes: dōm q; intelligit de illis q; huma
 na vtrēs scia inducūt p̄p̄m ad mundi dēserta
 et p̄tā. Uel dicit̄. flarim flarimq; audiem. v̄s. is.
 Ge terre cyrualo alay q; mittit in mari legatos
 suos: et in vasis papiri sup aquas: q̄b̄ r̄ponēa ibi
 dem dicit̄. Et papiro qualpe carta ē. Quod itaq;
 p̄ papiro: nisi scia secularis designat. Vasa igit̄ pa
 piri sunt p̄cordia seculariū doctōr. In vasis igit̄
 papiri legatos sup aquas mittere ē p̄dicatio em
 suam in sapentiū carnaliū sensibus ponere: s̄ resu
 ente op̄s ad culpā p̄dicat. Ad aliud dicit̄ dūz
 q; illa glo. loquit̄ de p̄dicatores: quos antip̄s
 p̄tū sunt aduētū p̄ mundi spargere: sicut p̄ mīta
 q; tibi dicit̄ apparet. Nec em p̄p̄r̄t̄ Bēsi scia duo
 rum telūrum rep̄obanda in religiois: q; illi ea
 ambulant̄. nisi dicit̄ q; innocētia s̄ puritas vite
 sunt rep̄obanda: q; illi ea simulabūt: q̄b̄ est absur
 dū. Ad aliud q̄ obiciunt q; scias inflat: dōm q; i
 religiois est q; scia est sine caritate: v̄s glo. tibi
 dem dicit̄. Scienza s̄ta si sola ē. i. Ad dīte ḡ scie
 charitatē: s̄ vtilis erit scia. Uel in illis q; charitatē
 cogebus insubit̄ nimis ē p̄culosa scia: si n̄ p̄p̄r̄t̄ B
 v̄tanda ē: q; inflat: q; n̄ pari rōne bona opa vi
 tanda cōt̄q; Aug. dicit q; supbia bonis opibus
 insidiat̄ vt perdit̄. Ad id q̄. 4. obicit̄ de beato
 Benedicto dōm q; ip̄e nō discessit a studio quasi
 sciam bonit̄: aut studii: s̄ sciam vitā s̄ societa
 tem societatis. Unde dicit̄. de codē s̄m̄t̄ q; ro
 me liberalibus studiis librum tradid̄: n̄ erat. Ex
 am in hys multis q; abrupta v̄tōz p̄gere cer
 neret̄ eū quē quasi in ingressu mūdi posuerat re
 trant̄ pedē ne si qd de scia eius attingeret ip̄e quo
 q; postmodū q̄t in Imāne p̄cipit̄ tōnis v̄rē: s̄ ad
 etiā nunc laudabit̄ faciūt q; sciam vitā studium
 relicta ad religioē transferre in q; studio vacare
 p̄t̄. Ad vltimū dōm q; curiositas supbia curāz
 importat̄ s̄ incedat̄. Uel nō solum in studio s̄rū
 h̄ in omnib; studiis ad quē alius occupat̄ supbia cu
 ra que curiositatē facit̄ rep̄ensibilis ē. In p̄dicata
 tū aucte apli rep̄ensidit̄ eoz curiositas q; scda cu
 ra alienis negotiis se ingerēbit̄: vt v̄trēs p̄fice
 rent: vt p̄s p̄ gl. ibidē. Dicere aut̄ eos ocio dēst̄
 os q; studio sacre scripture vacat̄: est̄ p̄ id q̄b̄ in
 gl. sup̄ca illud s̄. Dēfecerūt oculi mei: que dicit̄
 Sicut nō ē ociosus q; verbo dei tū studet̄: nec plu
 rā ē qui est opator s̄ qui studii cognoscēde dūi
 nit̄: etia erceret. Ipsa etiā sapia maximū opus est
 s̄ antefert̄ d̄ Vana q; audiebat̄ d̄ Martis q; mīstra
 bat̄. C̄ Nō religiosos ignūat̄ quo ad ordina
 tam p̄dicatōnem. CA. XII.

Uinc quo videndū est q̄s in religiois ac
 n dūarant s̄ op̄tē p̄dicatōne v̄tuperit̄
 inducēs illud q̄b̄ h̄. i. Corin. i. Non in
 sapia verbi s̄ nō enaciet̄ crur̄ t̄p̄i. gl. i. nō in lepo
 re s̄ omata verbōz: q; p̄dicatores r̄p̄tina nō idiget̄
 pompa s̄ cultu s̄ monis: ac vid̄ cal̄ ē: ex verbum
 s̄ calliditate hūmie sapie nō ē v̄tate: sicut p̄fudo
 o apli in sapia humana r̄p̄m p̄dicatib; eloquentie
 studēt̄. Uel volit̄ p̄d̄t̄ erē religiois: est̄ p̄fudo
 ap̄focq; eloquēt̄ s̄ omate verbū dei p̄ponunt̄
 Item. i. ad Corin. i. Ego cū venissem ad vos ve
 ni nō in s̄bilitate s̄ monis. gl. s̄m̄ logica. i. vt lo
 quis rōnibus v̄tēret̄: aut sapie. gl. s̄m̄ p̄t̄: vt
 p̄ v̄t̄is speculatiōibus illud firmat̄: i. Et s̄mo
 inens s̄ p̄dicatio mea nō in p̄fustibilibus huma
 ne sapie verbi s̄. Quia s̄ si p̄fustibilia fuerūt
 s̄ b̄a mea nō t̄i ḡ humana sapiam: vt v̄s p̄fudo
 ap̄foc. Et s̄ aut̄ idē cōcludit̄ quod sup̄ca. Item. i.
 ad Corin. ii. Nam s̄ si impius s̄mone s̄ nō scia
 gl. q; nō omo verba: s̄. i. qd̄ aut̄ impius sermone
 nō ad ap̄foc p̄t̄er q; nō erāt eloquēt̄: et q; ad p̄fudo
 do q; cōponebant̄ v̄t̄a: quos p̄ferebant̄ corinthej
 cū acuran sermōnis: cū in religiois v̄tē sermo
 nis necessaria s̄r̄ nō s̄m̄s vocis: et ex s̄ argum̄t̄
 idē q; p̄s. Item Heerū vi. filij eoz ex media p
 te loquebāt̄: asotic: q; loquunt̄ iuxta linguā ppli
 et ppli oburgant̄ eos: s̄ maledicti. H̄er̄ asoticū aut̄
 s̄m̄onē gl. inter p̄t̄as eloq̄r̄: r̄t̄ōcū s̄ p̄b̄p̄h̄icūz
 ḡ exōcāndū sunt q; v̄t̄is sacre scripture eloquēt̄
 r̄t̄ōcū vt sapiam p̄b̄p̄h̄icā iustit̄e. Uel v̄s.
 i. Unum tū m̄t̄ū ē aqua: vinū aut̄ signūcat̄ sa
 eram doctrinā: vt p̄s p̄ glo. ḡ illi q; sacre scripture
 amiscēt̄ aquā humanē sapie rep̄ensibiles sunt.
 Item v̄s. i. sup̄ illud. Floete vastata ē ar. gl. ar.
 i. aduerarius. i. sapia sciarū que adueraria ē do
 ctus mirus d̄yal: tica arte p̄strans nocte vast
 atur s̄ p̄t̄ecet̄. Et quo etiā p̄s rep̄ensibilis esse
 eoz q; in sacra doctrina sc̄lari sapia: vt eloquentia
 v̄t̄is. Item puer. 7. sup̄ illud. Teculū meū s̄tra
 nit̄ ap̄t̄ibus p̄t̄is et egypto. gl. In tapēnis p̄
 etiā d̄ egypto onatus el oquēt̄: vt d̄yalit̄e ar
 tis verit̄a: q; ad t̄b̄n̄icis o gūgū sum p̄t̄e iustit̄e
 gl: q; quā heretica m̄s̄ sensus p̄t̄icōnis doctrin
 e quā merent̄ t̄b̄o: s̄ facinorōs se tenuisse gl̄ant̄.
 Et quo etiā vid̄ q; p̄t̄icōis s̄ sapia s̄ eloquentia
 seculari in sacra doctrina v̄t̄. Item. i. ad T̄b̄y. 3.
 Sp̄oet̄ aut̄ illū. i. c̄p̄na restim̄t̄m̄ h̄c bonū ab
 hys qui scie sunt: vt nō opprobriū incitat̄. gl. i.
 in p̄t̄p̄t̄ū apud fideles s̄ infideles: s̄ ḡ p̄ aliq
 religiois eloquēt̄ s̄ ordinate p̄d̄t̄: est̄ c̄p̄i v̄t̄ūit̄ i
 p̄t̄emptū apud pplm̄ q; baliter nō p̄dicant̄: s̄ talis
 p̄dicatio religiois p̄t̄icōsa est̄ ecclesie dei. C̄ Ad
 honum de r̄t̄ōcū accipit̄ da sunt v̄t̄a d̄ic̄. ita scri
 bentes ad d̄ Vagnū v̄: bus romē orator. De que
 ris cur in nostris op̄t̄as sciarum s̄r̄am s̄r̄c̄

dum ponamus exemplū et candorē eccle rōnico
rum fœditibus polluatūm rīsum: hœcuster hœro.
¶ Quisq; si quereret: nisi te totū salūm possideret
si scripturas sanctas legeres: si impetres: curam
omnīo vulgatio enclueres. Quis. n. nesciat: in
2° Cor. 1. in pp. bay: volumantibus quēdā assūm
pta de gentiliū libris: Salomonē pbicis: vti et
pposuisse nullā: et aliquā misisse: vti fra sequētes
in tota eplā ostēdit tam scriptorū canonis q̄ expo
sitorū: eō eorū oēs a rpe apōstolūm vōp̄ ad ista rpa sc̄
re scripture in usū esse: sapīam et eloquētia sc̄la
re m. Vti multis doctōribus enumeratis in b̄m
gūt. q̄m oēs in rpi pbōq; doctrinā acq; sc̄ctis su
os refererūt libros: vt nescias qd̄ in illis p̄mū
admirari dēas: eruditionē sc̄cūlī an sc̄cūlī scriptu
rarum: et in fine eplē cōcludit. Quisq; vt iudex
ei. f. q̄m p̄ditio eī repēditē debar ne vōcētūm
dēnt: et dicitur inuade: et oculos caparū: talpa
p̄nt. Et quo p̄ q̄ p̄ndabitē q̄ aliquo eloquē
tiam et sapīam sc̄larem ad obsequiū dūant sapīe
trahat: et q̄ v̄rēp̄ndētēs sunt sicut et cī inuadē
tes vidētēs quēdā ignōtē blasp̄miantes: vt
dī in cano. m̄c. Item Aug. in. 4. li. de doc. r̄p̄ 12.
¶ Quis q̄ nō sōlū sapīe r̄p̄ et eloquētia
vult dicere q̄m p̄fecto plus p̄dēt sī vniq; p̄
uenire ad legēdos et audītōs: et ceteratē imi
randos eloquentes et m̄tito. P̄at q̄ q̄ in sacra
scriptura em̄dum ē: vt bō eloquētē et ornate lo
quāt: vt magis sermo p̄ficiat audītibus. Itē
in eodē li. P̄tē aliq; sc̄cūlī ap̄erit v̄rū anctores n̄rī
q̄ canōē nobis s̄laberrimā auctē fecerūt sapīe
teō n̄rī in eloquentes sunt nūcipit: et ostēdit eos
eloquentes fuisse et ornate verbos: et colores r̄be
ricos v̄sōs ei. Vti sc̄ndit. Quisq; et eloquētē
quidē nō sōlū sapīentes canonicos nostros anctō
res saremur: aliq; eloquētia v̄sō: qualis p̄sūit
cuiusmodi p̄gnat. Item in eodē li. P̄p̄terit elo
quentē cōtactū q̄m s̄ndit aliq; ad agendū: est:
nō sōlū docere vt instruat: et dele care vt teneat:
sed etiā sc̄cere vt vincat: hœc tria q̄s a sacro
doctōribus fieri dēant p̄maximā loquūtē
sancro patrū ostēdit. Et q̄m oēs p̄ eorū p̄
dicandō vt legēdo sacra scriptura dōctē eloquen
tia v̄rē debere et sapīa sc̄lari. hœc etiā p̄ p̄ 1° Cor.
et 2° Timō. et aliq; q̄ ornate sunt loquūt. Qu
ga. etiā et Pro. et Basiliana multa in his libris de
sapīa sc̄lī interfēdit: sicut p̄ legētib; et intelli
gentibus eorū scripta. P̄tē etiā q̄m s̄ndit dicit
r̄bicoq; in sua p̄dicatōne est v̄sō: vt p̄ 1° Cor. 17.
et ad Titū. Item Greg. in. 9. li. mo. exponē il
lud Job. 9. Qui facit arcū et ceteras ei. sicut dī
cit. hœc quippe astro nōla a cultōib; sapīe
cāllī inuēta sunt. Sicq; in sacro eloquio sapīentes
dei sermōē trahunt a sapīentibus sc̄cūlī: sicut i co
p̄ v̄rēitate dōla voces in se humane passio rpe

pedite: holum sumit deus. Et quōtrū p̄ q̄ ba
cozibus sacre scripture v̄nēt eloquētia et sapīe
tia sc̄lari v̄rē. Sc̄ndit etiā igit q̄ v̄rē sapīa et elo
quētia sc̄lari in sacra scriptura quōdamōdō cō
mendat: quōdamōdō r̄p̄ndit. Et sc̄ndit
quidē q̄m s̄ndit ad iactantiam et v̄rē: et q̄ elo
quentie et sapīe sc̄lari p̄cipalē s̄ndit. Tunc. n.
op̄ q̄ illa v̄rē necat: vt neq; que sc̄lari sc̄cūlī
app̄bat s̄nt articulos fidei qui sunt sup̄o
humana; rōnem. Et s̄nt qui eloquētia p̄cipaliter
s̄ndit: hōles nō intendit inducere in admiratō
nem eorū que dicit: s̄ dicentis. Et hoc nō huma
na sapīa et eloquētia p̄seudo ap̄li v̄rēbant: q̄ quos
ap̄li loquūt in eplā ad Corin. Unde. 1. ad Col. 1.
sup̄ illud nō in humanē sapīe v̄rē dicit q̄. P̄
do ap̄li n̄ c̄stūti v̄derent p̄nditibus m̄dūm
p̄ntia humana r̄p̄m p̄dicatē dup̄liciter. f. elo
quentie s̄ndit: et que m̄dūm s̄nta indicat cur
tante. Cōmendat aut q̄ ad se nō oblatū: sed
ad v̄rēitate m̄dūm q̄ sic q̄m sc̄lari et effica
cia instruat: vt p̄m̄m̄ aduērsarij v̄rē aliq;
sapīa et eloquētia sc̄lari. Et t̄rē q̄m aliquo non
p̄cipaliter cō m̄dūm: et v̄rē in c̄bēgūm sacre
scripture cui p̄cipalē inheret: vt sic qua alia in ob
sequiū eius assūm at s̄m ad q̄ b̄ b̄. 1. Cor. 2. In
captiuitate redigētēs eōm̄ intellētī in obsequiū
r̄p̄: ita etiā ap̄li eloquentia v̄rēbant. Vti Aug.
in. 4. de doc. r̄p̄. dicit q̄ in verbis aplī r̄tē
sapientia sequatē cornes eloquentia et sapīe
tia p̄cedens eloquētia m̄ sequentia non resp̄
bat. Sed n̄ p̄teritōnes doctores magis ad h̄c
v̄rē sunt sapīa et eloquētia sc̄lari: p̄ter eandē
rōnem qua nō p̄s p̄b; r̄b; hōles sunt eōm̄ ad p̄
dicandū: s̄ p̄b; et p̄ntōrē q̄ postmodū p̄b;
v̄rē r̄tē p̄uerterant: vt. f. fidei nōra nō cō
st̄at in sapīa hōm̄: s̄ in v̄rē dē: et nō glozē ob
tato cocam illo: vt b̄ b̄. 1. Corin. 1. in r̄p̄m
sup̄ illud vidētē v̄rē r̄tē et v̄rē m̄ r̄tē r̄tē.
Et per hoc p̄ r̄p̄sio ad duo p̄ra que in cō
m̄m̄ obsequiū. Ad t̄rē dicendū q̄m
Aug. in. 4. de doc. r̄p̄. Unde ap̄li v̄rē s̄nt: s̄
p̄m̄ sermōe sed nō sc̄cūlī: quā cōcēdit
obtrahatōrōbus sic loquūt: non tam s̄ ad agnō
sc̄rē cōfītēdo. In quo ostēdit q̄ p̄ p̄dēt dō
ctē sapīa et eloquētia. Unde Aug. s̄ndit.
Sc̄ndit plant nō c̄ntatē et p̄nt r̄tē s̄nt
esse doctōr q̄m nō valēt. Et alit hoc asser
tione intelligat: nō est intelligēdum quin ap̄os
eloquentia v̄rē r̄tē: q̄ nō p̄cipalē studium ap̄
ponēbat ad ornatum: verbo: s̄ vt r̄b; hōles facit
v̄rē q̄ ad p̄m̄ impeditē lingue cr̄. Unde gl.
v̄rē dicit. Vti et s̄m̄ imperitū sermōe. glo
Etia nō cōno v̄rē: vt q̄ impeditē lingue hō
Sed p̄seudo ap̄li p̄cipalē studij apponēbat ad
ornandū verba. Unde ibidē s̄ndit q̄ verba ob

ponbant: & q̄ consilij cā adcurati ferm omif eos
apostolo p̄ferrebant. **Id.** 4. dicendum q̄ quan-
do aliq̄d totali transit in alterum nō dicit esse
mixtum: q̄d est mixtum vtriusq̄ masculinū p̄ur-
tatur in vnam rem: it̄ q̄d aliq̄d admixtis si-
cere scripture de sapientia a seclari q̄d cedit in fidel
veritatem vnum sacre scripture nō est mixtum
sed pur̄ remanet. Tunc aut̄ mixtum sit aliq̄d ad
mixtum q̄d consistit sacre scripture veritate. **Unde**
glo. ibidem dicit. Quia p̄cepta sacre scripture qui
bus dedit auditores corrigere ad illos volunta-
tem emollit: sensu suo a d̄m̄stro vniū corrūp̄it: &
hoc p̄ r̄m̄o ad genum. **Id.** 6. d̄m̄ q̄ glo. Ita lo-
q̄t de sapia seculari que aduersa ē deo: q̄d cōtin-
gat q̄d sapia secularis pontif̄ p̄ncip̄ alio. Tunc enī
sequit̄ q̄ aliquis velit regulare s̄c̄d̄ s̄c̄t̄ docem̄
s̄c̄t̄ sapie secularis: et̄ cōd̄ e sequit̄ heretici s̄c̄t̄ ip̄o
Et hoc nō est mixtum loquit̄ gl̄. sequēs indirecta de-
p̄t̄. v̄t̄ p̄ ater r̄m̄o ad sep̄m̄. **Id.** 8. dicendum q̄
nō sunt p̄hibendi boni ab his qui d̄ne faciunt:
p̄pter hoc q̄ ex p̄paratione eorū aliqui p̄sent̄ s̄c̄t̄
magis illi qui se p̄p̄ribiles reddunt. Alii sicut re-
ligio nō sunt p̄hibendi ab operibus p̄fectionis.
p̄pter hoc q̄ aliqui p̄lan̄ et̄ coenū p̄sent̄ car-
nalliter v̄nentes p̄p̄ribiles reddunt: ita nec re-
ligioforū d̄serta p̄dicano rep̄b̄da ē s̄c̄t̄ aliquo-
rum p̄latonum minus d̄serta p̄dicano p̄b̄na. **C**
Ad iudicij p̄sent̄ in r̄b̄ religioforū amā-
do: p̄mo q̄ se r̄ religionē suā p̄mendat: & p̄p̄s
p̄mendari p̄curat. **C. A. XIII.**

Une restat videre q̄s iudicij de rebus p̄-
sent̄ ea que b̄n̄ & male fieri p̄t̄ p̄cise
rep̄b̄dendo. **Rep̄b̄dunt.** n. religio-
forū p̄mo de hoc q̄ se v̄ suam religionem cōmen-
dant v̄ cōmendari per ep̄stolas aliorū p̄curant
C Secundo q̄ detractorum suorū verba non su-
sinent: sed eis resistunt. **C** Tertio de hoc q̄ in iu-
dicio contendunt. **C** Quarto de hoc q̄ p̄fecto
relioso puniri p̄curat. **C** Quinto de hoc q̄ do-
mibus placere volunt. **C** Sexto de hoc q̄ ḡn-
dent de his que magnifice de se per eos faciunt.
C Septimo de hoc q̄ curias regim̄ sp̄t̄um
frequentant. **C** Ad autē sc̄p̄os cōmendare nō de-
beant p̄bare inram̄ p̄mo p̄ illud quod habet. **R**
o ma. vltimo sup̄ illud per dulces sermones & be-
nedictiones. **glo.** Compositio verbis suam tra-
ditionem cōmendabant p̄fudo apli quib̄ sim-
plicium corda decipiunt. **Unde** cum religioforū
suum ordinē cōmendant: per hoc aliquos ad su-
um ordinē trahant se p̄fudo apostolos ostēdunt:
& illes p̄ban̄tes de quibus dicitur **Mat.** 23. **U**
e vobis scribe & p̄ban̄tes ip̄ocrite qui circū ma-
re & sandam: vt faciatis vnum p̄fudum. **Item**
1. Cor. 3. Incipimus iterū nosmetip̄os cōmen-
dare. **glo.** Quasi est aliquis qui hoc insponat no-

bis. **U**bi vt hoc faciunt: sic idem quod p̄ri-
us. **C** Item ibidem subditur: aut nunc quid ego-
mus commendatio ep̄stolis ad vos: aut et
vobis sicut quidam. **glo.** 1. p̄fudo apostoli quos
nulla virtus cōmendat. **V**trius non egemus. **I**n
quo videtur q̄ illi qui cōmendatio litteras p̄-
curant sine p̄fudo apostoli. **Item** 1. **Cor.** 4. **I**n
manifestatione veritatis cōmendantes nosmet
ip̄os. **glo.** Sine cōparatione aduersariorum: er-
go religiosi qui se cōmendantes religionem suam
aliis religioforū p̄ferunt nō sunt veri apostoli.
C Item. 1. **Cor.** 4. Non enim nosmetip̄os p̄-
dicamus: sed s̄c̄t̄ ibi d̄m̄ christum: sed illi qui sc̄p̄os
cōmendant sc̄p̄os p̄dicant: ergo tales nō sunt
verorum apostolorū imitatores. **C** Item. 1. **Co-**
rin. 2. Non enim andemus inferre: aut cōpara-
re nos quibusdam qui sc̄p̄os cōmendant. **glo.**
1. p̄fudo: ergo illi qui sc̄p̄os cōmendant vidēt̄
esse p̄fudo apostoli. **C** Item. 1. **Cor.** 2. **N**ō
enim qui sc̄p̄um cōmendat ille probatus est: idē
quem deus cōmendat: ergo illi qui sc̄p̄os com-
mendant nō sunt a deo approbati. **C** Item p̄-
uērbis. 27. **N**audet te os alienum & nō tuum: ex-
tranens & nō labi tua. **C** Item p̄uērbis. 28. **Q**
ui se in car & dilatat: lingua concitat. **E**t quibus pa-
tet q̄ reprochabile sit q̄ aliquis sc̄p̄um cōmen-
det. **C** Item Jo. 3. **S**i ego glorifico meip̄m gl̄-
ria mea nihil ē: ergo multo fortius qui sc̄p̄os cō-
mendant ostēdunt gl̄oriam suam nihil esse. **E**t sic
ex omnibus p̄dictis ostēdere nituntur q̄ nō lice
at alicui sc̄p̄um aut suam suam cōmendare. **S**ed
q̄ aliquando sancti sc̄p̄os cōmendant: hoc mani-
feste p̄batur tam ex veteri q̄ ex nouo testam̄to
Dicitur enim **Hebr.** 5. q̄ ip̄e in sua cōmendatio-
nem dicit. **I**n sup̄ & ap̄notas vocatus mei nō que
sui. **V**alde. n. erat attentatus p̄p̄s. **M**em̄to
mei deus meus in bonū p̄m̄ oīa que feci. **I**n **Job**
31. **P**epigi sedus cū oculis meis vt ne cogitaret
quidē de virgine. 2. 29. **I**usticia indutus sum: et
vestiui me sicut vestim̄to: & multa alia in vtroq̄
capitulo dicit manifeste ad suā cōmendationē. **I**tem
ap̄s. 10. 15. **V**ō. n. andeo aliq̄d eorū que p̄ me
nō efficit ip̄o: & j. **U**bi scribit p̄ circuitum v̄s ad
illud repletus euāgelium ip̄i. **Item** 1. **Cor.** 15.
Dabitū autem illis omnibus laborem. **Et** 1.
Cor. 11. **I**n quo quis audet: audeo & ego. **E**t
multa alia que ibi in sui cōmendationem dicit.
Item **Gal.** p̄mo. **N**on acquiritur carnis & sanguinis
& multa alia in eodem & sequenti ca. dicit que ad
suam cōmendationem pertinent. **C** Ad etias suam
suam cōmendauerit exp̄ esse p̄. 1. **Coem.** 3. **Q**
ui & v̄dōne os nos fecit ministrōs noni testam̄ti nō
f̄c̄: s̄c̄t̄ ip̄o: ubi multa alia scribit ad cōmendationē
ap̄lice dignitatis: et ita p̄ q̄ religio licet sua r̄-
ligionē cōmendare: & hoc alio a d̄ sui religionē

adducere. Item apls. i. Corin. 7. Virginitatis g
fectionem pmendat: et alias ad. virginatis status
in quo erat ipse hortabat ducem. Uto oia boies
esse sicut me ipm: s. r. religiosi in statu pfectionis
pnt sua religionem pmendare. Scia qd omendare se
ipm aliqui quiddm laudant: aliqui vo respodidit
quasi boni scipos pmendare possunt. Cre. vidit
in ome. nona sime ptafup. Ete. sic dicta. Juni
atq; pfecti aliq; suas vrutes pdicit: bona q; rati
onibus acceptit narrat: vt eos fentis a falsis pdicato
ribus auertat: s. Quod pfecti cu faciut. i. cu vir
tutes pperit loquunt in b quozq; imitatores coipo
tent: dei sicut: q; laude suas hoibus loquunt: vt ab
hoibus cognoscat: hinc passim gis se laudare s
sumar poit pauca frumgit in qbus aliis se comen
dare solent. Un dicit. De gbus tn. f. iulio scidus
est q; nonq; bona sua derogit nisi: eos: vt vitiaz
primos: vtilitas: aut certe nimia necessitas cog
at. Un paulo aplo cu virtutes suas coelubus
enumerasset adiuuit. factus sur in spis vob me
eocubis. s. e. vo aliq; vt necessitate opult in bon
is q; de se referat nō aliuz vtilitatis: s. suā regnat
sicut bñs Job. f. tra sua enumerat dicit. Sculus
sui oco et. Sed qz in vulnere dolens posu. ab a
miciis increpans: impu egisse: r. violēt: primio:
atq; oppro: pauer fuisse dicebat: vir sancti. in
ter flagita dei r. r. sine increpatōis vba. despen
sus in mtes suis gaudet edam atq; ad desolationis
focei sperare pelleg. iam itq; cadere poterat: ni
si ad memēiā bñ acta sua recouisset. Et q; bona
sua enumerat nō inuocet alijs qm et laude desi
derat: ad spem animi reformat. Hanc igit et p
diche q; multis et clia pnt nisi pmendare scipos
nō quasi glām ab hoibus querēt: s. ppt sic vti
litate suam vt alioz. Quocipia et is q; pfecto vi
ro suū pfectionis pmendare: vt aliq ad pfectōm
sequēdas instillet: sicut xpiano xpianā religio
nem pmendare apud iudeos: vt ad fidē puerit
r. quāto fit magis sancti leolūc xpianū auertit
alios ad suū pfectōm magiebat. Un. pau. dice
bat ad. et. Opto apud del: r. in modico r. in ma
gno: nō tñ test: etiā ois q; audiat bodietales fieri
qualis r. ego sum. Q. Quod q; d. Ro. vi. q; psecu
do tradūdo suo comēdabit: p; p gl. ibidem q;
traditio: eoz erat q; cogitabat gres udare: et
hanc traditōm: opote: vbiā comēdabat ad sim
plices puerit oco. Non q; traditōm notat aliq; re
ligiosis stand: s. falsam doctrinā r. hereticā. Et
E. ad. 11. Non respēdit pharisi de b q; solici
riti erit factio: pfectio: de b q; opoth: eos aut
terent falsis doctrinis inuehāt: vt q; psciti vi
dentes eoz vna rursim ad glāiā: r. ruerēbāt

sic malis peccata erit digni: vt p; p glo. ibidem.
Id. aliud vō quod d. s. Corin. 3. tōm q; aplos
omendat: sicut ipos quos quāt glām suā querēs
sed ex illis quas. Cre. dicit. Ad terrā dicit q;
aplo nō negat q; sit pmeditatio: hinc r. vendidit
omē se: no nō indigere xpianū ad se: sicut in iude
bant pscide apli quoz nulla virtus pmendabāt:
vt gl. dicit. Indiget aut fimen gis pmendatio:
hinc nō pperit s. h. ppter alios q; eozum virtutē vt
autem ignorat: r. b. mō. Quas. Tbi. in iudicia
pmendat. i. Cor. 9. Si venere T homotus
videte: et sine timore sit apd vos. Q. pas. n. vñ
opatur et. Et p. ubi. s. p. a. illi. in dno. ubi. r. imo
ptum me cito mittere et. r. post. Memē. n. hō
tam vnamimē r. col. xl. Corcoris q; hōim. d
nabe de quo accepit madata et. r. Ro. vi. q;
mōdo vobis pcedē serocē niam et. Et exinde in
olcar pcedato vt illa mimit a mittentib; vñ
testimoniales r. pmendatio accepit. Id. 4. bi
cedit q; sicut sancti nō omendat scipos: vt glām
ppriā blandi ppter vtilitatē ali q; r. r. q; p;
militet. Sic. n. gis sancti se pferunt mali
vt maliuēnt aplo q; sanctos in iud: sicut aplo
2. Cor. xi. Conmisi ipi sunt: r. ego vt mīm s
prens dico p. ego. Vñ. etiā bonus pferat se
vt in aude apud hoies blandi a gbus si xpianū p
ficere in eoz nō pō: s. sic aplo scipos pscit etiā vt
nō aplo xpianū ad aliq; i. Cor. ix. Cranaus
in me vacua nō sūt: h. habūdant: illa oibus i
bosant. Sed adbus magis sine respōsione pfe
rum itum suū stant: alioz minus pfecto in spū
talit opatio minus apit post: r. glām: r. b. modo
aplo. i. Cor. 3. Proctur multos noni testī m
stris veteris. Id. c. et. m. a. ad T. by. 5. Oranū
doctoz b quoz numero erat alijs stans eccle
pferit dicit. Et ubi pnt p. veteri duplii bono
re digni habeant manne q; laborāt vbo: r. doctri
na: vt pōt dici gl. illa in falso sensu inducit. Affe
niti ibi loquūt nō de comēdādo p vba: s. pferat
bus se comēdabile in p. dicitōm bonū reddēdo:
vt p; et ipō tēru: r. q; q; ex opibus se meliores
emēdabāt q; pscido apli faceret cū melior ope
facerem. Un q; dicit sine opatione adferantem
exponēdo: r. s. in expōit. p. v. q; ad. f. m. q;
glo. cū p; id ad qd inducit. Id. 7. p; p; p; p; p;
ibidem dicit. Non. n. pdicamus nosmetipsos. i.
pdicatio nōstra nō tendit ad glām nostrā: vel ad
lucra nostrā: sed ad glām xpī. Sancti. n. r. si aliq;
se pmendat: nō tñ eoz cogent glām suā ad
vci q; pscrum aliq;. Id. 6. etiā p; r. ipō gl. aut
ibi dicit. Non infirmus nos q; bñdas. i. pscido
q; nō mli a deo pmendat scipos aliq; bus actib;
nō deus eos. Un et b nō pōt edictū q; q; q; q;
a deo p. p. tatos eccle mli possunt pmendare scipos
cum deis illos pmendet largido munera glām

ex causa illius dicitur: sic etiam patet responsio ad septimum. Ad. 8. r. 9. dicitur quod auctores ille loquuntur de laude qua aliqui seipsum commendat quam postea querens. Ad. 7. etiam per primo per interline. q. dicitur. Ego tamen glorifico meipsum vni et illoz q. a deo non glorificantur si seipso glorificantur gloriabiliter esse: aut est de illis quos deus glorificat per munera gratiarum que eis largit.

U Secundo de hoc q. religiosi detractatoribus suis resistunt.

CA. XIII.

Unc scdo videmus quomodo nitentur ostendere q. religiosi suis detractatoribus resistere non debent. Nam. 1. Cor. 12. sup. illud. Ne morbo debere omis ipsis dicit glo. Idumiliani debent ipsam: vt patiant se argui non querit adulationibus delinunt religiosi q. non sustinet se argui ostendit se non esse veros ipsanos. Item. 1. Cor. 12. Signa apostolicarum facta sunt super eos in os patientia.

gl. Patientia prima memorat que ad mores pertinet: q. illi qui apostolum offensi predicando exerceat per pae obere et patientes: im illud ps. Beate patientes erunt vt annuntietur debent sustinere in patientia suos detractores et non eis resistere. Item gall.

4. Ergo inimicus vobis factus sum vobis dicens vobis. gl. Nemo carnalis se vult argui errantes q. qui seipso argui non patiuntur ostendit se carnales esse. Proterea post. 3. sup. illud videte canes et. di. et gl. 1. cognoscite illos et canes non rone esse ostendunt q. insolentiam veritatis latrantes. Item. Sicut canes solitudinem magis sequuntur q. rone munita pendo apli irrationabiliter q. veritatem latrantes et mordeat: ita illi q. mordent de novo respicientes sua vitia sunt pseudo apli. Item Ore. dicit in ps. floali. Qui prava studet agere: et in ad hoc ceteros vult tacere ipse sibi mercede: et plus veritate se appetit diligi quas se non vult defendere. Veritas aut deo: et di. Jo. 14. Ergo illi q. non sustinet se argui: ostendit se plus deum diligere: ita in statu de nationis esse. Item adhuc per melius obijci per te illa: per. 9. Noli argui derisore ne oderit te: argue sapienter et diliger te. Item ecccl. 11. Qui odit correctionem: veritatem est perditus. Item Ro. 12. Be nedicite persecutoribus vobis benedicite et nolite male dicere. Item 1. cor. 6. Benedicite maledictis vobis: orate per calumniantes vos. Item. 1. Cor. 4. Maledicimur et benedicimur: blasphemamur et obsecramur. Et quos odus videt q. pfecti viri et pfecte q. officio pducantur vixit non debent maledictis resistere c. **U** aut apli viri aliqui maledictis resistere possunt: ps per illud quod habet. Ro. 3. Non sicut blasphemamur: sicut autem quidam nos dicere faciamus mala vt veniat bona quoz damnatio iusta est. Quidam pueri homines non intelligetes et ad respiciendum pedes ita imponant nobis et boy damnatio iusta est: id non

est eis credendum in quo manifeste detractatoribus suis resistit. Item in. 3. cano. Jo. Si venero primo ne facilius opa que facit verbus malignis garricosis in nos: vobis glo. dicit. Sicut linguas detrahentium nostro vino non debemus excitare ne peccant: ita plinam nequiam excitaras deum equa ni miter tollerare vt meriti nobis crederet: aliquid etiam spectare ne dum de nobis mala disseminant eorum q. bona audire poterit corda consumpant. Item. 1. Cor. 12. Et sic iniquus grates sunt et forte: pna aut copos infirma: et sermo pceptibilis: et cogitet qui cuiusmodi est: quales sumus l. verbo q. eplas aduentuales et pites in facta: in quo etiam ps q. apls bus qui de se mala disseminabant resistit. Item Ore. omel. 9. sine partis sup. Et. 3c. Idh quoz vita in celum imitatio est postea debet si per detractantibus sibi verba edpescere: ne eorum plicatione non audiat qui audire poterit: et in prauis moribus remanet: bene vivere ostendunt. Perfecti aut viri sunt quoz vita in imitatione est posita: q. ipsi debent edpescere linguas detractantium cui pnt. Item Aug. in. 2. de trim. Ora tamen suscipit oculi columbarum pulcherrima et modestissima charitas: detes aut caninus vt cuius castissima causissima q. humilitas: vt residit solidissima veritas. Et quo pars q. canini dentes detractoz: q. hinc sunt eundem q. reddunt. Item hoc ps multoz exemplo sanctorum: vt Gregori nazarenz Hieronimo: Bernardi et multoz aliorum q. appologetico fecerit et eplas gnos se excusarent a his que imponebant. Et si in respicientibus distinguendum: aut ordinare respiciendum et iniectione correctionis: sic et non solum sedes diligendi: aut respiciendo falsa ponit apud alios detractores. Et tunc quoz sunt patienter sustinentes q. et alius detractio non multo nocet alijs generando scandala in cordibus auditoz: q. hinc aut si fieri potest sunt repellendi non amore puate glorie: s. edis veritatis. Et vo repellit non pnt: nihilominus patienter tollerandi sunt. Unde Ore. in pda omel. dicit. Iusti sicut sine arrogatia loquuntur aliquando bona que agitata sine zelo puate glorie detrahentium sibi linguas redargunt q. nota loquuntur. Cuius vo lingue detrahentium coram nequeit equa nimitur sunt per oia sustinet: nec obtrahat offe: imo tamedus est ne de vitupatio puerioz metuis recti opus via deserat. **U** Ad primum quid dicitur q. veri ipsiani patiunt se argui ab his q. ad correctionem arguit: resistunt aut bis qui ad glorificationem argunt: seipue quod non solum glorie: s. veritatis blasphemant. **U** Ad. 2. dicitur q. apli viri semper habent debent patientia. **U** aut aliqui resistunt detractatoribus non est et in patientia: et zelo veritatis: vt dehi est. **U** Ad. 3. dicitur q. illi q. iniquos reputant charitatis corrigere se carnales esse.

dum: nō aut illi qui resistunt detractoribus veritatis. C. Ad. 4. dōm q̄ glo. illa loquitur de illis qui sine rōe dē veritatē tamē mouē dō p̄dicatores veritatis. Illi vō q̄ sustinent p̄dicantes sustinerēt sub se tēram p̄dicatōris: etiam mutis canib⁹ p̄dicandū: de quibus vsū. 56. Causa muti si valeret loquere. C. Ad 5. dōm q̄ sicut p̄baf plus se diligere q̄ veritates q̄ nō vult veritates: s̄ se defendit: ita ostendit plus se diligere q̄ veritatē q̄ veritatis aduersarij non resisti: vt sibi pacētur. Et ita et amose veritatis sancti viri detractoribus resistit. C. Ad oīa autē que sequunt p̄ r̄hōs: q̄ in se quēntibus anrib⁹ p̄cipi: vt recte cogites diligant: vt p̄bifer ne p̄uerse detrahētes odio vt ipsi dēnta p̄sequantur: s̄ hoc magis diligamus: et p̄ eis oremus: q̄ etiā sancti viri p̄sent in illis quoq̄ detractoribus resistunt.

C Tertio de hoc q̄ religiosi in iudicio cōtendunt

C. A. XV.
Nunc tertio restat videre quō niam ostēdere q̄ religiosi in iudicio p̄cedere nō debeant nec p̄curare q̄ armis defendant. p̄ mo inducitur illud q̄ h̄i. i. Corin. 6. Jam quidem oīno bellatū est in vobis q̄ iudicia habet in vobis quare nō magis iniurijs accipit: quare nō magis fraudē patimini. vbi dicit q̄. p̄fectio h̄ sua re perere simpliciter. i. sine cōsine iudicio sine late: sed nō p̄uenit eis inde mouere cōm in iudicē. Cui q̄ religiosi sine in suat p̄fectio nō debet cas aliquo p̄cedere. Item dicit. 5. dicit. Et q̄ vult tecum in iudicio p̄cedere: et iudicē nō tollere: dimitte et et palliū: et sicut p̄ glo. nisi p̄cepta q̄ ibi ponunt p̄fectionē iusticie dē mōstrat: q̄ cū religio p̄fectioni vite p̄uenit: nō debet cō aliquo in iudicio p̄cedere: s̄ potius sua dimittere. Item Lu. 6. Ab eo q̄ auferit tibi vestimentum etiā tunicā noli p̄hibere: et i. Qui auferit q̄ tua sunt ne repetas vbi dicit glo. Quod de vestimēto et tunica dicit: etiā in alijs ē faciendū: q̄ videt q̄ religiosi ad quos p̄cipue ista p̄cepta p̄mittunt nō deant auferentes p̄hibere: nec etiā ablata repetē. Item dicit. i. dicit ap̄ta mandata. q̄ nung nō recipit vōs: nec audire sermones vōs: et omnes foras de domo vel ciuitate eiecit: pulsat de pedibus v̄stris: et idē b̄i Lu. 9. Et quo v̄t q̄ ap̄ta et ap̄ta et p̄fecti viri nō debent litigare in aliqua ciuitate vel castello: vt aliqua societas nōre cupiant. Item. i. ad Col. 3. Et quia v̄t dēti oīa: et omnes talē p̄stetudine non habent: s̄ illi qui in iudicio p̄cedunt a forma ap̄ta de p̄fectione declinant. Item. i. Corin. 13. Charitas nō querit q̄ sua sunt. gl. Non reperit ablata: q̄ in iudicio p̄cedentes sua repetunt charitatē nō b̄it. Item dicit. in. h. i. l. mo. cum p̄terita repara corde cō primo scindit: apparet q̄ plus res q̄ p̄curat amaf. s̄ hoc est s̄ charitatis ordinar: q̄ q̄ p̄

pter h̄: q̄ reperit suā rem turbatōne sustinet: p̄curam s̄ charitatē agit. Item s̄m regula; dicit. De q̄d p̄t fieri vt in s̄m salua implere: v̄tare omne dum est: p̄pter scandalū: s̄ a legē p̄t dimittere s̄ suam de qua in iudicio p̄cedentibus triplici veritate: si in iudicio repetat cō turbatōne: scandalū p̄curat q̄ s̄ charitatē facit. Itē v̄t oīa t̄p̄ta maxime ē necessarias cogit ad vitā sustentandā: et a s̄ estā dimittit: p̄pter scandalū p̄mo. i. Corin. 8. Et sic scandalizat fratres: meā nō mandu cābe carnē in eternū: q̄ multo fortius oīa alia t̄p̄ta sunt potē dimittere: q̄ alia scđalū v̄turbatione sustinet: p̄curat. Sed q̄ sanctus v̄tore liceat se iudicij iudicij p̄ p̄ q̄ b̄i actus. 15. vbi dicit. s̄m v̄tore traderet celare appellat: ap̄pellatio aut ad iudicij p̄ner: q̄ v̄tore p̄t se p̄ iudicij defendere. Itē q̄ possint p̄curare q̄ armis defendit: p̄ exemplo caude ap̄ta de quo dicit actus. 13. q̄ p̄curat: vt deduceret cum cōstidia militū armatos: q̄ cō defenderet ab insidiatorib⁹. Item q̄ licet p̄fectio v̄tore libertatē sui s̄tore defendere p̄cipue in iudicio ecclēsiasticis: p̄ hoc q̄d habet act. 15. Paulus et Barnabas de eo q̄ volebant credentes ex gentibus in seruitutē redigere: de quibus dicit. Act. 1. p̄curat seruitutis saluos fratres: q̄ s̄m v̄tore ut explosare libertatē nostram quā habent⁹ in t̄p̄tibus: vt nos in seruitutē redigerēt: quibus neq̄ ad h̄cā censurā s̄m cōdē. q̄ cum aliq̄ voluit in seruitutē redigere religiosos et p̄fectos viros p̄t se defendere iudicio ecclēstico. Item q̄ possint sua t̄p̄ta aliq̄ iudicij defendere: exp̄t b̄i p̄ dicit. in. 31. mo. s̄p̄ dicit Job. 19. frustra laborant sic dicitem. C. h̄m̄ rerum t̄p̄alium nobis itinens necessitas imponit: quidā dū eas rapit: s̄m modo tollerādū sunt: quidā dū seruata charitate p̄hibēdū: nō tam solent r̄ne n̄a strabat: s̄ ne rapitēs nō sua s̄m cōp̄t p̄dam. Plus ap̄t ip̄s captozibus debent mētueri: s̄ rebus in d̄mabibus de scđdā inbare. Item dicit. in. eodē s̄p̄ illud Job in acornis p̄git armatis. p̄bifer: q̄t aq̄ in d̄m cū s̄m cōp̄tatur: s̄ obuiare p̄mā p̄ iusticia nō curat. Sed si ad emerit v̄tore defendit alio curat: s̄ v̄torem intrinsecus respicit: s̄ in se s̄mā s̄m cōp̄tatur: sermo n̄a cōdit in s̄m locus admittit: in s̄m cōp̄tatur erigit debent⁹ p̄ defensio iusticie nō in cōp̄tatur obicere: et p̄curat ad iusticia eripitibus etiā d̄ ab eis nō s̄m cōp̄tatur. Nam et iusticia quā nos amamus in alijs scribit nec s̄m cōp̄tatur: p̄curat p̄curat etiā si venerat videant. Et quo p̄ q̄ p̄fecti v̄tore debent seruitutem aduersarij iniurias repellere: etiā nō p̄curat. Itē officij charitatis p̄ner q̄ aliq̄ oppressos ab eo p̄curat liberet: s̄m illud Job. 19. Contrādē

molans iniqui: & de beneficiis illius sufferenda pre-
dam: puer. 14. Erue eos q; ducunt ad mortem
& in ps. Erue pauper & egenū de manu peccatis
liberare: s; aliq; teneat ad impedienda charitatis
officia magis illis q; sint sibi magis iuncti sūt re-
ligioso alioi fratre sive religio: s; debet sibi cha-
ritatem resistere illis q; fratre religionis sive ma-
nistri optinere: sic q; et obus predictis p; q; reli-
giosi nō solū licet: sed etiā laudabiliter interdum
resistunt violentis & fraudibus malignor;. Scie-
ndus est q; q; aliq; religioso q; aduersariū impugnat
ipam religionē vel religionor; statū i; b; q; ad ipū
la p; tēdit: aliq; vō in tpalib; s; si qdē in spūalib; im-
pugnet totis viribus resistē dēnt: & p;cipue in illis
in quos nō solū sibi: s; & alijs spūant: q; cū religio-
nis statum nō affirmat: nisi vt spūalibus vacent
p; bndi impugnationē pfectionis ppositū impediat
Unde sic pfectionis ē: vt bō pfectionis ppositū
custodiat: ita etiā vt impediētib; resistat.
Si aut; p; tpalibus tunc pfectionis ē: vt qd; dānū
patienter sustineat quod vgit in suis p; pum de-
trimentū: nisi forte inferenti violentiam p; salere
vellet eius malitie resistendo: vt p; auctem. De
q; p; dicitur p; sed in illis que ad detrimentū cō-
pment etiā tpalē: nō est pfectio: s; negligentie vel
postulantiarū talia inmoderata dum possit resi-
stere sustinere: cum aliquis q; charitate teneat.
Dum pōt p; tūm in cōm odia obuiare: s; illud
quod dicit; puer. 14. Erue eos q; ducunt ad mor-
tem etc. Ad aliud ergo q; p;mo obicit dicens
q; in illo verbo apli aliquid interdicit cōbus & ali-
quid pfectus tñ. Omnibus quid interdicit; cui
cōtentione: vel fraudulenter: vel apud infidētes in-
dicēs sua repetere mouēdo causam: vt p; p; glo.
ibidem: sed pfectis interdicit; cum litte & in iudi-
cio p; rebus suis repetēdis cām coram iudice mo-
uere: s; vt Viratus dicit. 14. q. 1. c. f; os. Hoc
intelligendū est de re; p; p; petitione: nō autē
de repetitione re; cōm que licet eis repetere:
sicut habere. Et sic bndi repetētes in iudicio nō
sua repetunt, s; re eccle quaz; p;curatores gerunt
nec coram iudice sibi s; alijs stant quoz; negocia
agunt. Dicitur tñ q; illa gl. nō est auctērica s; magi
fratilis: q; p; ex hoc qdē quedā cōclūo ex verbis
Augustini illata. Cū paulo ante p;mutat. Vt aut; p;
dicta verba Augustini etc. in quos d;nga. verbis
ipius dicit; habere iudicium infirmis p;cessum esse
p; vna nō tñ dicit; q; nō licet pfectis: nec ma-
gister etiā subdit postea q; eis nō licet: s; q; eis nō
p;mittat. Et n. b; q; sunt in statu pfectionis in iu-
dicium nō liceret aliqui; trahere: nec ipsi epūs s;
licitum est quoz; tunc ē pfectior q; religiofor;. Aliis
rebus ad statum apicē p; moueri non
possent. Non. n. c. b; q; aliquis pfectionis statum
affumit: aliq; ei illicitū reddid; qd; pūns nō erat:

nisi se ad illud specialiter voto astrinxerint. Eū
nō p;na est religiose illicitū in iudicio cām mo-
uere q; p;na: nisi quatenus voto p;curatis p;di-
cit; hoc ē q; aliquis religiose vellet p;recupe-
randa vel acquirēda re; p;cia litigat: qdē s; va-
num sive pfectionis possidere nō licet: aut etiā in
terdum ppter scandalū: vel pōt dici & forte ven-
t; q; verbum illud gl. nō pōt intelligi de pfectis quo
ad statū: sicut sunt religio: q; tales nō hnt aliq;
p; p;ium. Cū nihil est dicit; quod in eadē gl. dicit;
q; sua pōt repetere simpliciter. Quod s; dicit; in glo.
intelligendū est de pfectis p;na gradū charitatis. i. q;
pfectam charitatē habēt in quocumq; statu sint: s;
enim tales sua repetēdo in iudicio nō peccent
interdū p hoc eoz; pfectioni derogat. Cū gl. nō
dicit; q; talibus nō licet: s; q; eis non p;mittat. In
aliquibus tñ casibus nō ē eis incontinentes in iudi-
cio sua repetere. C. Idem casus ē q; onē p;ten-
tio de re ipsali. Unde act. 15. Cum est orta p;ten-
tio de obseruatōe legalis b; paulus derulit ad iu-
dicium apoz; & de eodē ad gal. 1. ppter quosdā
falsos fratres q; s; introierunt etc. C. Decidus est
q; onē p;tenio de eo qd; pōt vertere in detrimē-
tum rei spūalis quoz; sit tpale. Cū act. 15. Pau-
lus appellauit cesarē p liberatione sue: q; p; eius
mortē vel incarcerationē impediēbat fructus p-
dicatōis. P;tenū s;rum in se erat cupiebāt dissol-
ui & cō cū ipoz; vt dicit; pbi. 1. C. Tertius ē q; p;ten-
tio est de aliquo qd; vgit in tpale dānum alterius
& maxime pauper;. R. c. n. n. quod dāmo rapi-
ne q; sua negligentia alijs dānus incurrere p;mittit;
& p;cipue in b;is que tant; eius cure p;missa. Cū de
hoc nō se pfectionis sacrificiū deo exhiberi. eccl.
34. Qui offert sacrificiū ex sua paupere; quasi q; vi-
ctimas filijs in p;ceptis p;is suis. C. Quartus est q;
p;tenio ē de eo qd; vgit in spūale dānū illi q; iniurie
detinet re; alterius tpales. Cū Dec. in. 31. l. mo.
sup; illud Job. 39. frustra laborauit. Quidā dō res
tpales rapuit solūm furtiua: qd; vō serua-
ta charitate p;hibēdi nō sola cura mentā s;strabat;
s; ne rapit; eoz; nō sua se meritos p;dat. C. Quin-
tus ē q; vgit in corruptionē multoz; p; exenipuz;
rapidi. eccl. 5. Quia nō pferit cito s; malos suis
absq; timore vltio filijs hōim p;petrāt mala. C. Ad
1. vōm q; sicut glo. ibide; dicit; in tribus pceptis
ibidem positis pfectio iusticie ostēdit; quoz; p;ni-
mum ē. Si q; re p;cauerit in dextera manū p;re-
be ei & alteranti: s; cōm ē. Qui vult tecū in iudicio
p;cedere & tunicā tuā tollere: dimitte ei & palliū
tertū etc. Quicunq; te angamauerit mille passus
vade cō eo & alia duo: que tria ad pābūm vti-
nere noscunt. Hoc aut; tēnu; vt gl. exponit ibide;
intelligendū est: nō tam vt cū eo pedibus vadat;
q; hoc nec in t; pōt: nec alijs b;stoz; alijs legibus etc.
cōp;tem: sed vt parato animo sis re; ei pōte;

vis parceret ne essent alicui interemptio occa-
 sio qui ad eodem salute venerit peccanda. ergo il-
 li q. pariter se sui aduersarij a principij puniat nō
 sunt veri fed falsi apri. **Ite gal. 4.** Quō tūc is q. fm
 carnes natus est psequerat omis q. fm spm ita e-
 nunc glo. aug. **Qui sūt fm carne nati.** Dilectores
 mud: amatores secula. Qui sunt fm spm nati.
 Amatores regni celoz: dilectores tpi. ergo illos
 qui alijs psecutiones pcurit appet esse amatores
 mundi. **Ite gal. vlt.** Nō efficiamur inanis glorie
 cupidi. gl. Inanis gloria est vincere velle vbi pmi-
 um nō est. **Et illi q. aduersarijs suis psecutionem
 pcurant victozā q̄rere vidētur.** ergo hoc ad inar-
 tē gloriā p̄runt. **Et vbi q̄ d̄cndere volūt q. nullo
 nō factis vitijs liceat alijs psecutiones pcurare.**
Ite luc. 9. dicit q. iacob. 1. Jo. dicitur. Dne q̄d
 amos vt ignis defecsdar de celo r. confum at il-
 los r. conuerſio increpauit illos dicens. **Reſcitis
 cuius spiritus estis.** **Et q. quo videtur q. illi qui sūt
 spiritus dei repleri punctionem alioz nō debent
 pcurare.** **C. Sed q. sancti vitijs penā saligb̄ herē
 vel inferi pcurēt p̄bas primo ex plo ip̄i tpi: de
 quo dicit gal. 1. q. v̄dōctes r. emētē de rē plo eie-
 r: nō mutariōz effudit eos: r. mēſas subuertit.**
**Ite exemplo peccati q. amantia r. s̄p̄barz verbo suo
 moti edōcāmit q. fraudauerāt de p̄reio agri
 act. 5. Ite act. 13. dicit q. pauli repler̄ ip̄s sed mē-
 ens etimā magū dicit.** **Op̄lene ei dolo r. ot̄ fallā-
 cina sūt diabolū inimice oīs inficē nō defmas sub-
 uertere vias dñi rectas.** **Et nūc ecce man̄ dñi sū
 p̄ter te: etis cecus nō v̄dēs soles v̄q̄ ad tps̄.** **In
 quo p̄ q. verbis eū c̄rasant r. penā cecitatis in-
 fluit.** **Ite 1. cor. 5. Jam iudicāz vt p̄sis cum q. sic
 opat̄ est in noīe dñi nūc iēsu tpi p̄regatis vobis r.
 in corpū cum vitute dñi reſt̄radere huiusmodi
 bolem sathane in interuū carnis. gl. Ut sathana
 corpaliter eū vexet. **Quā quidē cōdat in agnā pen-
 nā eī.** **Et sic idē qd̄ p̄t.** **Ite cant. 1. Capite nobis
 vultus p̄ntas. gl. Debellate r. p̄bendate sc̄i-
 maticos r. hereticos: q. vt in alia glo. ibidē dicit
 nō sufficiat nobis vitiā nrām alio in crēplū p̄pone
 re c. bonā p̄dicationē facere nisi errant es corrigā-
 m̄: r. infirmos ab infidē alioz defendam. **Ite
 2. ro. in. 4. c. de di. no. dicit q. legē non sunt mali
 gl̄ale iterū malos puniūt.** **Sed ecclesiastica hie-
 rarchia crēplata est a celiis sine materia p̄t ef-
 fois alicui q. in alio penā inferat vel inferi pro-
 curet.** **Ite 3. q. 3. c. qui p̄t dicit. Qui p̄t obuia
 re r. p̄urbare pueros r. nō facit: nihil est aliud q.
 sanā respiciari eoz nec caret scriptūlo factoz q. ce-
 cūque manifeste factoz: desunt obuiare. **Et
 quo parz qui nō solū nō licet in alijs resistere r. eos
 p̄urbare: sed et b sine p̄ci d̄ dimiti nō p̄t.** **Item
 1. cor. 3. dicit de ego p̄ qui p̄dicatoz intelligit. In
 occurſus p̄t armato. gl. Quia p̄ne ac malē a********

gētib̄ se p̄ defensiōe iusticie opponit. **Et interli-
 nariē.** **Enā cū ipse nō q̄rēt.** **Et quo p̄ q. sanctorz
 p̄dicatoz est iniquos p̄urbare etim eoz q. eis
 no lesa nō s̄rūt.** **Sed tñ hoc nō facit sc̄i et odio s̄
 ex amore.** **vlt. 1. cor. 5. sup̄ illud tradere bonū mōdi
 doles sathane in interitū carnis vt ip̄s salū fiat
 dicit glo.** **Et b̄s v̄bas manifestat ip̄s sc̄i nō odio
 sed amore illud fecisse.** **Et infra.** **Soc r. beſyas r
 ali) viri boni nō nulla peccā m̄to p̄miserūt: q. sic
 r. v̄uētib̄ v̄lilis m̄t̄ m̄curitib̄: r. illos q. in oīe
 p̄nichiā nō ip̄a m̄os neceſarē sed p̄t̄n q̄ auge-
 ri p̄oſset si v̄uētē inuocabat. **Enā nō p̄p̄te p̄seu-
 tiz p̄t dicit quā sancti malis inferit cū nō totalitē
 eos infic̄antur vt in malo eoz sine p̄lūmāt sed in
 bono eoz vt corrigāt vel a peccato desittit v̄l sal-
 tē in bono alioz vt metu cebercentur vel ab ip̄a
 liberēt.** **Aliq̄ti nō p̄secutiōis nomē accipi p̄dicta
 p̄nitio p̄p̄e sine similitudinē.** **vlt. aug. ad bonifa-
 cū comitē: habet. 25. q. 4. c. si ecclesia.** **Et v̄crū
 dicit vt cognoscere volūm p̄secutio est inu-
 ſta quā impy facit ecclesie tpi: nūc quā facit ee-
 clesia tpi m̄ficē. itē in ps̄.** **Persequar inimicos
 meos donec deficiat. r. alibi.** **Deſubemus ſecreto
 p̄am oīso t̄c p̄sequer ar.** **C. Ad idē qd̄ p̄no ob-
 ſtat dōm q. sicut iam p̄batū est: sancti nō ex odio
 sed ex amore in malos puniūt p̄curit. In hoc n. eis
 nō nocēt sed p̄sum vt supra dicitur est.** **C. Ad sc̄m
 dōz q. p̄dicatores nō debēt alijs mala inferre vt
 eoz intentio in malis eoz q̄locat quāſi penis de-
 lectēt.** **Debēt tñ mala penē inferre vel p̄ se vel q.
 alios p̄pter qd̄ bonū vel eijs q. puniūt vel alioz
 vt p̄nt dicit al. **C. Ad t̄m dōm q. ille q. et se-
 lo charitatis alicui p̄nititiōē p̄curat non reddit
 in alū p̄ malo sed magis bonū p̄ malo cū ip̄s p̄-
 na sit v̄t ei qui puniūt.** **Dicit n. penē medicine
 q. dam vt in. 2. et. dicit. Et sic dicit in. 4. c. 8. di.
 no. p̄nititō nō est in alū sed fieri pena dignū.** **Di-
 mitit hoc q. p̄b̄demur aduersarioz referre iustel
 ligēdi ē ne referant̄ ex odio vel timore vindicte
**C. Ad. 4. dōm q. sancti sic dicitur est ali) nō puniūt
 vel puniri p̄curant. nisi p̄pter correccionē eorum
 vel alioz.** **Et h̄c aut̄ atq. et p̄nuntate solētēs red-
 dūt̄ r. ad peccādū p̄nozes.** **Eccl. 8. Et enī q. nō
 p̄ferēt eoz: ſera malos ſua abiq. vello timore s̄nī
 bonū p̄tēti mala.** **Et sic ſel 3. malo p̄m̄v̄tū
 tur.** **Et h̄c aut̄ clemētia magis p̄ficiat ad correcti-
 onē: r. t̄ficiat penas ipediūt r. eī remittūt.** **vlt. luc. 9.
 sup̄ illud neſcitis eoz p̄is etis r. ego.** **Nō ſemp
 in eos q. peccāt est vindicandū q. nō dūq. magis
 p̄dicit clemētia tibi ad p̄sentē lapio ad correcti-
 onē.** **Et hac de causa s̄m in c. iudis aduersarioz
 penas ipediuerūt.** **C. Ad. 5. dōz q. dilectores nū
 d̄ inuicē p̄sequunt̄ eos q. sūt dilectores dei: b. 3. lu-
 ſe ab eis p̄secutionē patiuntur vt p̄ ex antē aug.
 supra inducta.** **C. Ad. 6. dōm q. vt tū p̄ dicitis********

sed non potest alioquin penam nisi propter aliquam utilitatem et hanc utilitatem pro suo consuevit: unde et hoc non incurritur nisi inanis glorie. **C. Ad. 7. de 39.** sicut gloriatur dicitur apostolus ad hunc modum: et modum me dicitur digne ostendere et amorem ecclesie et aliorum vel malum sentiente in illis sed et odio vindictam desiderat. **Idem** autem ignoscit ut non resistendum. **Idem** ergo vero eadem de vera dilectione docuit aliqui potest tribuere tales vindictas exercendi sicut petro in a nauis et vros et quosque mors vultus et velle metum mortis incussit: in illis qui paniebatur petri quod augere poterat si viceret finit. **Et hoc idem** habetur in glo. i. **Cor. 5.** sup illud tradere huiusmodi hominibus satanas. **C. Vel de 39.** ideo dicitur in cor. i. ut vultus eos penam sumant: quosque periret: et vultus eos demeritis facit posse perire. **Idem** glo. ibi dicitur. **De magis** famam amant citius crediderunt: a quibus hoc locum ignis arceat.

C. Quanto de hoc quo religio placere hominibus volunt.

CA. XVII.

Quae quanto religio videtur quod ostendit, nunc quod religio non debent quere ut homines placeant quia in ps. dicit. **Deus** dissipavit ossa eorum et homines placet edisti sunt quia de premit eos. **In ad Gal. 1.** Si ad hoc homines placere ipsi serui debent, ergo religio quod se pro ipsi ponere non debet quere ut homines placeat. **Idem** i. **Cor. 4.** sup illud vsq in hac bona esturum et situm est. **Glo.** Libere sine alia adulatioe veritateque fidei et gestis ponne vite malore arguere se quam non hnt apud homines. **Et ergo** religio debet sine adulatioe libere veritate fidei et non debet quere quod homines placeant. **Idem** greg. in pastoral. **Adulterium** cogitantes reus est si placere propter fronte oculis appetit per que spolis bona transiit. **Sponsus** autem tibi ecclesie vocat: pueri autem dei natiuitas. ergo si religio quod se dei ministros possent homines placere grat adulterium cogitantes reus sunt. **Item** de hereticis homines placendi peccat et amoret sui. **Sed** sicut dicit **Greg.** in pastoral. acrosi reddit aliqui extraneis amorem suum. ergo per se quod aliis homines placere grat de extraneis reddit. **Item** illud quod in vicis sonat scilicet a religiose careri debent: et placere sonat in vicis ut per ps. ps. in 4. et. ergo religio quere non debet ut homines placeat. **Et huiusmodi** idem pbarre vultus quod malo modo aliis debet quere homines placeat. **Sed** hoc esse falsum multipliciter ostenditur. **Dicit** n. ad Ro. 15. **Unusquisque** primo placet i boni ad edificationem. **Idem** i. cor. 13. **Sine** offensio ue effore iudicio et gombus ecclesie dei: sicut et ego per oia vobis placeo. **Item** i. cor. 13. **Quoniam** dicitur bona si hnt coram deo sed etiam coram vobis. **Idem** autem non esset necessarium si non oporteret curare quod homines placerent, ergo quibet curare de vobis placeat. **Item** **1. Pet. 5.** **Sic** luceat lux vstra coram

hominibus et videat opera vstra bona: et glificet patres vestri sicut qui in celis est. **Sed** nullus amat ad gloriam et bonis operibus nisi per hoc quod sibi placeat. ergo quibet studere debet ut opera sua sint talia quod aliis placeat debeat. **C. Ad hoc** ergo quod dicitur scilicet est quod tribus modis potest ne aliis homines placeat desideret vel quare. **Uno** modo ne propter seipsum placere grat sit in huiusmodi sanctorum utilitate. **Sed** si quod homines placere curat de aliis reforme utilitate ad aliis bonum. **I. ad dei** gloriam vel propter salutem. **Et hoc est** quod greg. dicit i pastoral. **Sed** dicit quod si vult rectos boni placere homines appetit. **I. ut** huiusmodi quicquid in affectu veritatis fructu ad vte se amari deheret: sed vult dicitur si quod quiddam vult facit per quod coram audientibus ad amorem potest esse introductus. **Difficile** appere est ut quis rectos deus deheret placere: quod dicitur libere audiat. **Et** infra. **Idem** bene pater insumat cum sibi nobis sibi diu occultis manifestat dicitur. **Sic** ego per oia vobis placeo. **Quintus** rursus dicit. **Si** ad hoc homines placere ipsi serui debent. **Placet** quod pbarre: non placet: quia in hoc quod placere appetunt dicit per se homines veritate placere grat. **Alio** modo quod alio modo ut placere homines facit aliis quod deo displicet. **Et hoc est** quod dicit. **Dicit** sup epistolam ad gal. et ponit illud si homines placere et. **Et** in greg. potest pariter deo et homines placeant placere dicit est homines. **Idem** autem aliter non placere homines nisi deo displicere: deo magis quam homines placere debent. **C. Tertio** modo quod aliis quod in se facit exteri: et tamen ab aliis temerarie iudicatur. **Tunc** ergo sibi debet sufficere quod deo placeat in conscientia non curat quod homines placeant quod greg. iudicatur. **Et hoc est** quod habet in gl. ad gal. **I. sup** illud. **Si** adhuc homines placere et. **Sed** de minus temerarii iudicet detractore aduersione murmurat orem dicitur suspicari quod non videt hereticos etiam iactare quod non suspicatur. **Altera** tales sunt testimonium dicit nre. **C. Et** sicut hoc de factis patet nullo ad oia obiecta. **Idem** enim dicit dissipavit ossa eorum qui homines placere intelligit dicit de his qui homines placere vult quod in hoc sine offensione: et vult homines placere debet offendit. **Et** si in super inuelli gendit est quod dicit ad gal. i. si homines placere et. **ut** et dicit ps. **C. Ad** tertium dicit quod quia illi quod vult amicum malis displicet quod corrigi notat et hoc est ipso bonis placere quod consensum amare. **Unde** dicit pueri 4. argue sapienter et diliger te. **C. Ad** 4. dicit quod vult greg. intelligit dicit est quod aliis ita homines placere grat ut i hoc finis ostendit: ut. **I. cor** 13. **amem** quod de amari debent. **I. aliis** quocumque modo extra de hereticis ps. et hoc quod immediate finitur. **Idem** inquit re de proci est qui per recta opera quod facit et vult ab ecclesia amari percipit. **C. Ad** 5. dicit quod vult ang. est intelligendum de in ordinario sui amore: et quo procedit et aliis propter se homines

placere qrit. C. Ad. 6. dōm q placet? fm pben si
mōt qui dīterclōp hoib' placere qrit sed q hoc
excedit dūm. f. placere qrit plus q os vel in qbus
nō os. Et enī q fm q os alijs placere sūdet amīc-
mōm ibidem vocat.

C. Sexto de hoc q religiosi gaudent de bñs que
per eos deus magnifice operat. C. XVIII.

Et nō vidēam' quō nūmū offendere q re
ligioſi gaudere nō debēt de bñs que de
magnifice p eos opat. Inc. n. x. dicit. In
hoc nolite gaudere q spūs vobis subijciūt. ergo
eadē rōne nec de alijs magnifice p eos factis gau-
dere debent. Itē iob. 31. dicit. Si letat' su sup di-
minjs meis multo s q plurima reperit manus
mea. Si vidi solē cū fulgeret: s lunā incedētē cla-
re letam' eſſi abſōddo cor meū. qñ dicit. Qda
le nūta accidit. Et exponit greg. in. 11. lb. 110.
dicit. Quia scilicet vīrū intelligit' solē nō corrupet
de multis divitijs gaudere deſperet. Quia vero
cū magnitudo opis nō inſan' uſolē fulgētē nō vidit
Quia aut' illū nec fama laudis cūlūt: clare inco-
ndēt lunā minime atēdit. ergo p q nō debent
nec de ſciantē de fama nec de opib' gaudere. Itē
gaudio aliam' rei glia circa illā rem adūgīf. Et
bñ nō d' glia de bono p pmo fm illud Jerē. 9.
Nō gliebur ſapēs in ſapia ſua: nō glie' foris in
fortitudinē ſua: nō glie' dītes in divitijs ſuis
ergo nec de bonis que per eam ſunt aliquis gau-
dere debet. Et sic videt' ostēdi q nullo nō aliq-
gaudere debeat de bono q per cū deus facit.
Ded' q hoc ſit ſaltem manifeſte ostēdit' per illud.
act. 17. vbi d' q mult' numer' erēdnū puerſiōē
ad dñm. f. ad p'dicationē quēdā fideliū. Perue-
nit aut' ſermo ad aures ecclē ſup illū s miferant
barnabā v'q ad antioch'ā. Qui cū pueniſſet s
vidiſſet g'as dei gaudens. Gaudebat ergo apli
de hoc per eor' fratres s doctos fruct' ſiebat in ec-
cleſia. Itē act. 15. d' de paulo s barnabā q dedu-
cti ad ecclē p'ſcribūt p hancē s ſamariā narra-
tes puerſionē gentiū: ſa crebāt gaudiū magnum
oibus fratrib' v'c. Et hoc enī habet' idē q pmo.
Itē p' ap. 4. Traus fratres mei carissimi s deſide-
ratiſſimi gaudiū in eū s corona mea. ergo par' q
ergo gaudebat de illis quos ad r'pm cōvertebat
ergo s religioſi s alij pfecti viri gaudere p'it' illiſ
q de magnifice per eos facit: p'cipue in puerſiōe
alioz. Itē null' agit' glia de hoc in quo nō credit
ſibi glia' eſe factā. ſ. null' reputat ſibi g'as fieri d'
eo quo non gaudet. Et q nō eſt gaudētū de bñs q
deus magnifice per eū opat nō ſit de b' g' agē-
dē q eſt dño abſurdū. Itē fm p'bm in. 1. orb. nul-
l' eſt iuſt' q nō gaudet iuſt' opatib'. Et hinc cō-
cordat qd dicit' in p. Scrute dño in leti-ā. Et
nūā magnificēt' de' p aliq' facit q' op' iuſticie
quo n' ſeruat. ſ. ſi vni gaudere debēt de bñs que
de' magnifice p eos opat. C. Ad bōz g' euidēt' s

ſcēt' q eſt q gaudiū nō eſt niſi de bono. v' fm ordi-
nē bonoz eſt de eis gaud. n' dñ. Et idē ſinas leti-
cie i ſolo ſimo bono ponēt' ē quo p'pate dicimur
frui. Alijs aut' reb' b' mō gaudere debent' v' i ta-
li gaudiē ſimo nō ponat' ſed referat ad vltimū
ſuū. Qui ergo gaudet' de bono q de' p cū opat hoc
gaudiū in deū referat recte gaudet. qd p'ntit' dñ
aligo p' b' gaudēt' bñs q de' p eū ſac' q videt' bñ
glia' dei cedere s ſua s alioz ſalutē. Si aut' aliſ
gaudeat ſibi opib' fruī s peccat. v' greg. in. 11.
lib. 102. exponēs p'ra vba Job. ſic dicit. Non
nūquā enī ſancti viri de ſua b' dā op' nō gaudēt
ſ. cū p' b' ad meliora p'ficere audētēs p'ſant' nō
lā de op' nō ſua ſ. de p'ioz vtilitatē gaudēt: qz
ē ſauores q'rere s alijs de p'ficētib' exultare. C. Et
p' b' de ſacil' p' r'ſio ad obiecta. ad b. n. d' h' c. in
hoc nolite gaudere q spūs vobis ſubijciūt: eſt in
reſpōdū q de hoc gaudere nō debēt' qm p'ri-
ner ad ſpirituū deſpōſionē ſ. qñ p'ntet ad dei s ſu-
am exaltatiōē. v' dicit' q' abidē. Prohibēt' gau-
dere de bñt' nōe diabol' q p'pter ſupbia' cecidit
Et gaudēt' d' ſua ſublimatiōe. Et dō q de hoc
nō debēt' gaudere qñ de malo bono: cū b' poſſit
fieri ſine merito ei' q talia opat' v' g' b' dicit
ſ. p'ncipale gaudiū eor' eſt debēt' de bñs q eos or-
dinat' ad v'ra' eſt. v' s ſeq' gaudere aut' q noſ
veſtra ſcripta ſit in celis. C. Ad ſcōm dōm q v-
ba iob ſit' i' reſpōdū de gaudiō elatiōis s b' etiam
p' in v'bis greg. in d'uct'. Duplū aut' gaudiū eſt qñ
aligo de bñs q de' p eū facit qñ p'ra glia dete-
ctat. C. Ad. 5. dōm q ille q gaudiū de quo agitur
reſert' in deū nō in ſerpo glia' ſ. glia' in deū quē
reſert' hoc de quo gloriari poſſet.

C. Septimo de b' q religiosi curias pncipiū ſre
quantant. C. XIX.

Unē ſeptimo reſtat ostēdere quō nūā p'ba
n re q religiosi nō debēt' in ſamarijs pncipi
s magniū puerſari. Ad. n. xi. d' Ecce
q mollib' v' cūlūt in d' omib' regib' ſit. Et mol-
lib' v' cūlūt religioſi nō ppet' cū ſua' poſe p'ſite
ant. ſ. dōmib' regū s pncipiū religioſi eſ' debēt'
Itē glo. abidē dicit. V' g' dā v'ra s p'dicatio d' de
cūare mollitū pallaria q frequēt' mollib' idē
v' adūl'teoz. Et ſic idē qd pmo. Itē lb. 3. ſup
illud loq'bat' illud de regno dei d' q. Alio nō octo-
ſiō nō i' cūlūtate ſynagoge. ſ. ſeculariō dignitat' reſi-
dēt' s ſi ſort' deſerta t'pū q'rent' cūlūt' g' ali
monia ſpartat. Et ſ religioſoz v'ra ad hē eodē
ta v' alijs aī monia celeſtia g're p'ſe' a r'pō ſi de-
bēt' religioſi cū bñs q ſit in ſeculari dignitatē cō-
mōrari. Itē b'ie. ad paulū ſp' v' t'z. m' ſitūdineſ
bolm s officia s ſalutarides s omnia v'clum qñ aſ
cathenas ſigilaz v'cluptatū. ſ. ſeruoſ pncipiū p'ue-
nium multitudineſ s cōmū a frequētant. Et ego re-
ligioſi ſi mōrari nō debēt' g're. Boetius dicit
in lib. de conſolatione q ſili q impetina glia'nt

Et eos temeritati est viriliter resistēdū ne oves
 ipsi passim lapsum mouēb' iacerentur. In detra-
 ctione n. mercenarij dicit Jo. 1. q' mercenarius
 videt lupū veniēte & dimittit oves & fugit. Lup' 9
 autē vt glo. ibidē dicit est v'ci violent' qui corporali-
 ter v'at vel diab' q' spū s'atē dissipat. Rēp
 hēdēt et q'dā Eze. 13. Nō ascēditis et aduerso ne
 q' oppositis m'is p' domo isrl'. C' Debo q' eoz
 v'itā denigrare nitimur q' nō solas p'cia necessa-
 ria est ppter seipso sed etia fama vt in primis p
 predicationē p'ntere possint. De istis n. detrato-
 rib' sup illud ad gal. 4. tunc de illam rē. dicit glo.
 Dē q' in ecclesia terrenā felicitatē q'rit adhuc
 ad v'itā actū p'ndēt. Ipsi sunt qui ostēdit spūalibus
 p'ficiētib' & detrahūt illis & habēt labia in iūq' & lin-
 guas dolosas. Et ideo talib' detractorib' resisten-
 dū est. Vt n. dicit greg. in omel' p'cedēta. Qui quo-
 r'vita in exēplū imitandū est posita debēt si pōt
 detrahētib' sibi v'ba p'ferere ne eoz predicationē
 nō audiat q' audire poterit & in p'is motib' rema-
 nentes b' viuere p'ntant. vnde & Jo. detrahētib'
 sibi v'ba p'ferunt i' epla ad gal. n. cū dicit. Si
 venero amonēā e' op'a q' fac' v'bis malignis gar-
 riens in nos. Et paul' 2. ad Cor. 1. eplē inquit
 graues sint v'c. C' Tertio quid in hoc sicut vt i
 famēnt sed ad hoc tendūt vt toraliter extirpent.
 Qd manifeste apparet ex hoc q' prelatos inducūt
 vt eos faciat ab oibus emitti vt i' necessarijs eis
 nō p'cedat vt ad eoz p'ositus null' admitti p'nt
 tāt. Qd quidē p'isū significat Isa. 7. Eo q' p'isū
 inierit de terra iu malū: effraym & s'is' romelic
 dicitur. Alēdam ad iudā & s'is' em' est & ael-
 lam' cum ad nos. Sed vt ibi dicit nō stabit & nō
 erit istud. Ita etia sunt p'isū de g'bus dicit Iere.
 1. Cogitauerit sup me p'isū dicitur. Et adā
 eū de terra v'nditū & nomē e' nō memore' apli
 Sed in p'isū eoz nō v'ntat aīa mea dicit Jacob
 Nēq. p'nal. Vnde eoz crudelitas nō d'z ampli
 tollerari. Ut n. dicit boet. 7. Tradit sim' egot
 p'p' me' p' eoz. I' p'neria p'isū vt p'ntantur & in
 quēntur & p'cantur'. Alas v'itā in seruos & famu-
 las v'iderem' eoz tollerabile malū & gemens
 tacet. Dicit n. ecci. 4. Ne accipias facit aduer-
 sus faciētiā nec aduersus aīam tuā in iudicium
 Et ergo eoz detractōib' resistēdū scilicet eū q' ipsi
 in sua detractōe q'dupliciter peccant. De v'is
 enī spūalib' mala h' qua sunt vera extendit. Du-
 b'ba aserunt. falsa cōsunt. bona p'uerit. C' Et
 tendēt quidē mala que in religiois i'fimeni p'nt
 p'pliciter. Primo q'rit ad tēpus cavēdēt que
 ante p'ntentē ab eis p'ccata sunt in eoz omne
 lib' p'memoriādo. Et p'ntentē enī hoc q'd dicit. 2.
 ibi 3. crāt b'ctis seipso amātes et. Alia religioib'
 dicit in eoz ob p'ob' h' hoc de eis intelligi q' ex
 statu in quo h'nt modi peccatis detinedē ad sta-

tum religionis p'ncipiū quā ipsi detractores scēt
 penetrantū domos appellāt. Sed in hoc mani-
 feste errare p'ncipiū: q' vt dicit greg. in. 18. mo-
 sup illud Job. 19. ferrū de terra tollit. Tūc ferrū
 de terra tollit v'c fensū p'p'riatō ecclesie a ter-
 rena quā p'p'us tenet actū de sep'at. Nō ergo de
 bet in eo desipio q' s'nt: q' iam cepit esse q' non
 fuit. Et ap'ls. 1. Cor. 6. post multos enumeratio
 nē peccatorū subimū. Et hoc aliq' dēz fuit
 sed ab iuri etia: de d' scilicet etia s'z iusticiā etia
 eē. Et p'posito etia eoz p'ra intētiōē apli est. Nō
 enī vult q' prius fuerint tales q'les p'dixerat & pos-
 s'ca penetratores domoz efficiant sed q' simul
 dum domos penetrāt sūg de numero eoz p'ctōz
 quos prius enumerauerat. C' Debo etia dicit quo
 ad p'onas vt q'z q' ab vno vel duob' gerit' toti
 religiois imponere p'sumit sicut cū dicit q' nō sūt
 cubis sibi oppositis p'enni lauroza q'ntes & mul-
 ta h'nt modū q' etia si ab aliq' aliq' s'nt nulla-
 ten' s'nt totali collegio p'ntēda. Vn dicit aug. ad
 vincentiū donatistam & habet. 13. q. 7. Quicūqz
 quibz res p'p'at: q' s'nt noie eccleie tenēntis
 nō p'nt iusticia sed p' avaritiā tenet dupliciter vobis
 Sed nec facile ista mōstratis. Vn nullus tollera-
 m' quos corrigere vel punire nō possum' nec p'
 p'nt p'alcā relinq'm' arcas d'bz: neqz p'nt p'feca
 m' alios rūpim' rētia d'z eē. Nō ergo p' b'nt amā
 dū est religioz collegium si aliqui ex eoz nume-
 rō p'ra etia p'ctā p'ntent. Alia s'nt mōz ap'lo
 rā collegiū v'itabile fuit p'nt b' q' d' Jo. 6. nō
 ne. it. vno degi. Et v'nt vobis diabot' est. Vn
 etia Lant. 1. d'f. Dicit illi inter spūas sic amē-
 ca mea iter s'nt. gl. greg. Nec mali sine bonis:
 nec boni sine malis esse p'nt. s'z tū debz dicit pōt
 q'd d' 1. Jo. 2. Et nobis p'derūt: sed et nobis non
 erant. C' Tertio etia dicit religioz mala s'z quā
 tātāt v'z eoz peccata leuia v'ra modū aggraūā
 do. Nō enī pōt hō in hoc mōdo sine p'ctō viuere:
 s'nt illud. 1. Jo. 1. Si dixerim' q'is p'ctū eē. D'z m'
 p'ctū leuia q' enī in q'busqz p'ctis h'nt' quasi
 grana et aggrāt h' illud puer. 54. Ne in iudicis
 & q'ras p'icātē in domo iust. Et ad hoc p'nt q'
 religioz p'seudo aptos esse dicit h'nt h'nt q' p'
 rūt opulētiōza h'nt in quib' m' d' p'ctē q' p'
 curāt aliena negaria vt sic mēdēt h'nt q' rā-
 p'ūt bona p'ra illor' q' b' dicit & grana v'nt
 q' & si in v'itū fōēt nō tū s'nt t' grana vt p' eis d'
 ei possunt p'ctōes q' d'c' s'nt t' modū vt p' eis p'f
 sine dicit p'endo apli. Vn sup illud Gal. 2. Nō nā
 iudic' nō et q' d' p'ctōes dicit glo. Nōc nomē
 nō est v'ntat in scriptura de istis q' d' iuste & las
 dabiliter v'ntat nō s'nt sine p'ctō. Et sic p'nt
 nit q'd d' d' ad. 7. q. 1. v'nt d' felicitas in oculo s'nt
 s'nt & trabē i' oculo suo nō v'nt. vbi dicit gl. d' d' n'
 p'ntū m' mōz b' lenicia in fratre malit' v'ntare

et dicitur quod emendare pleni odio et invidia et malitia. Implet etiam quod dicitur 2 Cor. 13. Solites cultorem carnalis et glumetis. minima religionibus peccata mordacis arguere a sua gratia in caritate. C. Debo vobis afferedo q. l. religioni sanos nisi di dicitur sua gratiam et non rpi. CA. XXI

Ubi videndum est quod dubia asseruntur contra psofos infamam. Dubia aut maxime sunt futura et tunc occulta cordis eorum quod tunc indicare presumit de futuro quod est deus qui erit finaliter in motu et reprobis et tandem in fine cum corruerit. De occultis vero cordium dicitur quod querit sanos mundi qui querit sui gratiam et non spiritus multa bene modum in quibus manifeste temerari iudices potest ceteri: ut per per b quod habet 2 Cor. 14. Ad ergo am plimie iudicem vbi dicit glo. In his duobus re merantur iudicia. Cum incertum est quo alio quod factum sit: vel cum incertum est qualis futurus est quomodo boni vel mali manifeste apparet. Ad sapia vel invidiosa est de his iudicare. Ad maxime faciunt qui magis amant clamare et vituperare quam corrigere et emendare. In hoc etiam sibi quod solum dei est et superbia. sicut futura et secreta cordium. Ubi dicitur 2 Cor. 4. Annuntiare que verba sunt in sumptu scilicet in quibus et illis vocat. Et Iere. 17. Quasi est cor hominis et insuetur ab ut ergo cognoscit et illud. Ego dicitur et. vende. 1. Cor. 4. Nolite autem tempus iudicare et. q. s. Inter. n. iudicia iudici fieri ante filias eius a seruo pcedat sua quod intelligit est in illa quoque sibi deus iudicium reservatur.

C. Tertio falsa dicens quod l. religioni sunt pseudo apostoli psofos: pseudo rpi. CA. XXII

Sim resat videre quod in deffamatione re ligioso falsa pingant. Et quod ut dicitur ad 2 Cor. 11. Non sunt pleni que libet mala dicens sed grauisima quod eos suspectos reddat et bonum societate in dignos et obus odioso. Erat eos sua detractione pleni opprimat et imponat mala illa que in ecclesia pessima inueniri potest et sim et inuita ut in prima ecclesia et in eius progressum sicut in tempore quod nunc age et per eius tempus illi sunt erit rpi aut rpi. C. Dicitur. n. eos esse pseudo apostolos in primis ecclesia a vituperata. C. Dicitur eos esse hereses et latrones et periculis res boni quod: quales per totum tempus ecclesie sunt cauendi. C. Dicitur eos non eos antequam nouissimos tempore periculis perant res quales in finali ecclesia sunt inveniendi. Ad quibus tribus eos per ordinem defendam: primo dicam ad hoc quod pseudo apostoli dicitur. C. Ut ergo appareat quod fallaciter hoc nomine religioni imponatur quod b nomine significet videamus. Inuenitur. n. in sacra scriptura multa que ad idem pertinet sicut pseudo ppbe et pseudo apli et pseudo rpi: que omnia in falsitate sonant et ad idem pertinent. Vbi de eis sic est iudicium. Quod patet

ex hoc quod habet. 1. pe. 2. fuerit et pseudo ppbe in populo sicut et in vobis erit magister mendaces. Psofos autem et apostoli officium est ut sit mediator: inter deum et populum: verba dei populo annuntians: sicut habet. 1. Cor. 5. Pso rpi dicens loquuntur tanquam deo et hominibus p nos. Vbi et dicitur: sicut aliis falsos ppbe et falsos apostoli. Primo et hoc quod a deo non est missus per dicit Iere. 23. Ad mures popphetas et rpi carerebunt non loquar ad eos: ipsi me perterebant. Debo et b quod vbi a deo non permissus: facta de suo dixerunt. Vbi in eodem capitulo dicit. Nolite me dicere vbi ppba et ppbetas: et decipiat vos. Quasi enim cordis sui loquuntur non de ore domini. Et ex. 13. b duo dixerunt. Quid dicit inquit vobis: dicitur mada tui dicitis: aut dicitur ei dicit non miserit eos. Et addit tertium quod ad primam falsitatem pertinet cum dicitur. Et psoferauerunt affirmare simonem. Vbi dicitur: mada quod falsus ppba dicitur et b duo a se remanent Iere. 23. in quibus. In vitate misit me dicit ad vos dicitur ad primam et loquar in auribus: vbi dicitur et b duo ad f. Et hoc duo in novo testamento pseudo ppbe et pseudo rpi: quod non mittitur a deo: et falsam doctrinam esse monstrat. Intelligitur autem a deo mitti erit qui a plaga ecclesie in arduum. Vbi arguit de offi. Apli in scriptis missus. Apli quatuor sunt genera a deo. Ad deo et per boies. Et per boies sicut iustus et sanctus. Per boies non sicut alii ppbe multi sanos vultus in sacerdotibus subrogati sunt. Et sic sunt ipsi pseudo ppbe et pseudo rpi. Illam cognoscere missum a deo qui non paco nam bonam tandem vel potius ad iustitiam dignam illum qui vitat: moris optimi et apostolorum exacto pmo dicitur sacerdotum. Quod enim pseudo apostoli dicitur illi qui doctrinam hereticam disseminabant: per hoc quod habet in glo. ad gal. 1. super illud. Vbi quod sunt aliqui qui vos conturbant. glo. Ipsi erant pseudo apostoli qui dicebat aliud euangelium esse: et ad legem in velle. et 2 Cor. 11. super illud. emagis pseudo rpi et pseudo ppbe et. dicit glo. Debet heretici accipiendi est qui contra ecclesia venientes se rpos esse in certum quoque primas et. Symon magus certum antequam. C. Ad hoc autem quod aliqui non in illis per dicitur vel falsam doctrinam psofos et aliqua mala dicitur mouet vtoper et ex caritativa lux querere vel et sapia vel inani gloria. Ad tunc etiam huiusmodi boies quod dei delectos in multa vicia delicta et magna parat. Ad tunc et obus ipse radicebus vel huiusmodi vicia viciantur pseudo apostoli vel pseudo ppbe: quia non eis qui propter lucrum per dicitur vel propter sanos mundi pseudo apostoli et. Illas non esset vbi in ter mercenarius et pseudo apli. Quia. n. aliud est fructum aliarum et bonorum dei per predicationem quam mercedem: dicitur siue vera siue falsa annunciet

et sine missi sine nō missi. Et pseudo apłi seu pēu-
do ppbe dici non pōt nisi qñ nō sunt missi vel fal-
sa iñiciant. Sum illiter etiā non oēs peccatores q
verbū dei iñiciant vel facta ministrāt sine pēu-
do apłi vel pēudo ppbe. Uerū. n. pñari sunt veri
apłi q tñ pctis erigētib⁹ interdū pctōres iñiciant
In b̄ etiā dēraetor q̄ quos agim⁹ sp̄ctia sine ma-
litiā oñdit q̄ religiosōs pēudo apłos vel pēudo
ppbos nolare p̄sumūt ex quib⁹da signis q̄ oēs q̄dā
pctōs sunt q̄dā vō q̄ auia nō tñ ad duo p̄dicta
pēnitia: vt pōt e q̄dā q̄rit bonitatē ppñi q̄ q̄rit de
iñiciis vindictā s̄ q̄dā alia boni modi q̄ etiā si
oīa p̄gata cōtū in aliquo hōie p̄dicte nō tñ cū
pēudo apłim p̄stiterēt vel oñderēt dōmō v̄a p̄e
dicaret s̄ missus. De falsitate aut p̄dicationis nō
bī p̄ponere auidēt. Sed de hoc q̄ dicit eos p̄di-
care nō missos q̄d ad rem p̄tinet vt iñiciat dicit
p̄ ex hīs que s̄p̄ dicta sunt cū de eoz p̄dicte dē
agere. vñ relinquit in hoc eos esse mendaces q̄
eis tñ crimē iponere p̄sumūt religiosōs pēudo
apłos nolando. p̄fessent aut eadē astitia vel ip̄i
met vel q̄libet aliq̄ de sili crimine infamari. Cus
enī pēudo apłi multa erant q̄ etiā alii peccato-
res agit s̄ interdū etiā iñi b̄ ex alia cā in p̄p̄ta
effēt arguere pēudo apłi legib⁹ vel illud fecisse
vñ s̄ illi q̄ hoc vel illud fecisse. vnde s̄ illi qui hoc
vel illud facture sunt pēudo apłoli reputandi.
Sed in hoc argumētō manifeste vanitas inueni-
ret: vt ex dictis patet.

Cuarto crimina iponēdo que ecclesia toto t̄pio
p̄cessu patit. s̄ q̄ religiosi sunt lupi: fures latrones
s̄ penetrantes domos. C.A. XXXIII

¶ Vnde videndū est quōd religio sine crimina i
ponit q̄ ecclesia toto t̄pio sine p̄cessu patitur
vt pōt q̄ dicit eos esse lupos latrones s̄
penetrantes domos. Q. n. sunt fures s̄ latrones p̄
hoc volūt oñdere q̄ vt dicit nō intrā p̄ ostium in
ouile anī. Dum p̄fessōs audiret s̄ p̄dicte s̄ do-
cent aliunde q̄ p̄ ostiū. Et quo manifeste in
p̄dicte cōtūci possunt: q̄ ostium ip̄s est vt p̄l.
ibidē p̄. Nec p̄clar⁹ ostium dici pot. Cū glo. ibi
dē dicit q̄ ostiū sibi soli r̄p̄retant. Nō q̄ intelligit
intrare nō p̄ ostiū: qui nō intrat p̄ planū s̄ q̄ ille
per r̄p̄m sicut in dēi gentiles p̄b̄: pharisei s̄ here-
tici vt ibidē glo. exponit. Itē ergo fures dicitur:
q̄ q̄ alienū est suū dicitur. i. ones dei suas facit
nō cōuertendo ad doctrinā r̄p̄: sed ad suam. La-
trones q̄: q̄d furiarū occidit r̄trahendo a fide vt
q̄ verbis glo. s̄ ibi accipi p̄t. Et tamē dato q̄
fures s̄ latrones dici deberēt qui r̄p̄m amittunt
h̄ verū doctrinā nō per placos ecclesie: h̄ hoc s̄
a religiois alienam ex p̄dicte manifeste appa-
ret: nō itū errorem aliquis lupi et q̄ p̄s vel pa-
pā nō sit imediatus p̄clar⁹ amittit q̄ p̄ro-
chiali subdit sacerdoti. Lupos aut rapaces eos di-
cunt p̄ hoc q̄ accedunt ad ministrā dā si dētib⁹ r̄p̄i

sp̄alia aīnēta. intrinsecos aut̄ intendit reñci s̄
bonificari ab eoz sicut lupi accedūt ad oues vt
de carnib⁹ eoz r̄hēnt. In quo etiā manifeste
dēspere p̄nctur. Et manifeste enim Jo. s̄. Cū
distinguit iter mercenariū s̄ lupi. Hoc est q̄ lupo
iponit gl. mercenariū attribuit q̄ sic dicit. Et
cēnari⁹ est q̄ r̄it q̄ sua sunt nō q̄ r̄p̄i q̄ r̄ruit deo nō
p̄pter deitē sed p̄ aliqua mercedē. Illi ergo q̄ in b̄
trū offendunt q̄ intendit r̄p̄alia accipere s̄ p̄ eis p̄e
dicat mercenarij sunt nō lupi nisi ip̄i vel corpali-
ter macent per potētiā sicut r̄rām vel sp̄ualiter
diffipent sicut diaboli s̄ eius ministri heretici: vt
per glo. ibidem patet. Hoc etiā apparet per hoc
q̄ dicit act. 20. Volo qñ intrabūt post dūccēti-
nē mēi lupi rapaces in vos. glo. Heretici callidi
in frā de fontē in disputatiōe: erudicēs in occi-
sōe. Et per hoc etiā q̄d habetur. Mat. 7. Intri-
secus aut̄ sunt lupi rapaces. q̄d glo. sp̄aliter expo-
nit de hereticis qui v̄neciant animo s̄ intende-
ntes occidi lupi rapaces sicut vel erant p̄ v̄necir
corpā persequēdo vel interī cōsumpēdo. Cū etiā
hoc sit temerarij iudicij indicare de aliquos q̄
carnalia p̄n cipaliter imp̄dāt q̄m sp̄alia semi-
nantes carnalia accipiāt ex dictis patet. Dicunt
etiā eos esse penetrantes domos per hoc q̄ p̄-
fessōs audiunt sine licentia sacerdotū. Sic enim
penetrāt domos p̄fessō: q̄d p̄b̄nt per quandam
expositiōē glo. que habet. 1. th. 3. super illud ex
hīs sunt qui penetrāt domos cē. glo. Penetrant
domos. i. r̄mantur p̄p̄ietatē carnis s̄ quos ido-
neos inueniunt captivos ducunt. p̄p̄rietatē aut̄
carnis rim ar̄ non p̄ ostiū nisi p̄fessōs audiret.
Ergo ergo hūc ancti multum imitatur: vider-
mus intellectum eius. p̄dicit enim apłol⁹ q̄
in nouissimis diebus instabūt r̄p̄a periculo-
sa: erunt hoies seip̄os amantes s̄. Nouissimi
aut̄ dies vt aug. dicit in epistola ad hebr̄os q̄d
dicunt etiā ip̄a apłol⁹ r̄p̄a. vnde illud q̄ dicit
Joel. 2. In nouissimis dieb⁹ esturandū de sp̄a
meo r̄. p̄terea dicit esse cōpletū in die p̄nto-
cōst. act. 2. Cūq̄ etiam nouissimos dies dicitur
oīm vltimos Jo. 6. Ego r̄fusiētabo eam in no-
uissimo die. Sic aut̄ oportet vt intelligant̄ v̄necir
sini dies qui sunt illi nouissimo diebus p̄mōiores eo
q̄ apłolus in futurū loquit. Instabūt inquit r̄
p̄a periculosa s̄ erunt r̄. q̄d ad illud p̄nere vt
dē q̄d habet mat. 24. q̄ r̄frigescēt caritas m̄-
torū s̄ abūdabit iniquitas. vñ glo. ibidē dicit. vnde
apł. Erūt hoies seip̄os amantes. Nō q̄ v̄ba apłi
sūt intelligēda q̄ vicia q̄ numerat v̄lo seculo vt
q̄ dēserit s̄ q̄ abūdare malitia in futuris r̄p̄-
crecēt. Quā d̄ tñ in primitiua ecclesia erāt q̄ etiā
illū viciū abūdabāt alias frustra diceret. Et hoc
dicitur. Et q̄ tñ r̄mōit deo querēt q̄d possunt vi-
tare que nō d̄ sunt. vñ dicit apł. Et hīs ita sunt
illī qui penetrāt domos cē. Illa igitur vicia que

supponatur ad futurū pertinere vult. Sed si qd̄ dī
 est q̄ b̄is sit q̄ penetrat domos ad p̄s. Vñ dī
 penetrat nō penetrabit captiuos ducit nō ducit
 Nec putandū est hoc loco p̄ t̄p̄e futurū verbis s̄
 sentis ip̄s verba postuisset v̄t aug. in eadem epla
 dicit. Erāt ergo in p̄m̄itia ecclesia aliqui et hoc
 actu notū q̄ penetrabāt domos et. quos vult h̄el
 ligi illis victis est et irreritos que in exōssimis r̄p̄
 oib̄ ab̄olābit. Qui aut̄ sunt isti exōssimi exp̄dit
 ad Titum. 1. v̄b̄ sic dicit. Sunt multi inobediē
 tes et vaniloqui et seductores qui de circuncisidē
 sūt quos et redar q̄i q̄ vniū erias domos a subucr
 nant doctores q̄ nō est turpis lucri ḡa. Sic ḡ qd̄ dī
 est et b̄is sunt qui penetrant domos de illis intel
 ligit qui latēte circumbāt domos falsas doctrinas
 diffeminādo sine intelligat de domo p̄cie sine d̄
 domo materiali et capiebantur vnicuique erroris.
 unde sub̄iūga ap̄ta. Idcirco coactū mēte repro
 bi circūidē. Nec est intelligēdi v̄t ip̄s volunt
 q̄ hoc q̄ dicit reprobi circa s̄idē accipiat p̄ futuro
 quāsi dicit. Qui nūc penetrat domos circa re
 probi circa s̄idē q̄s. t̄m̄ et b̄ q̄ dicit p̄ritatē
 b̄is restit̄ vitari. t̄m̄ et b̄ q̄ loquit. Sed v̄tra si
 phōt. In p̄m̄itia. n. cor. manifesta erit. ḡ. p̄ bo
 nos p̄sternit per Jo. ap̄ta p̄ q̄ in as̄a destruc
 dos hereticos p̄dicit. Et quo etiā p̄ q̄ de hereti
 cis ap̄ta loq̄t. Vñ dicit q̄ religiosi p̄fessōes audi
 rent sine h̄erēia p̄lato; d̄m̄ herētiā doctrinā
 nō seminat̄ r̄st̄ia v̄bis ap̄ta nō nocet. Et sic eti
 am exclusam est totū eoz signētū quo p̄ngere
 nitur occidit hōz verb̄oz p̄ religiosi quos cō
 fessōes audiūt nouissim̄ eoz t̄p̄oz p̄cūla imine
 re. Quō aut̄ religiosi licite et v̄tr̄ p̄fessōes audiūt
 supra dictam est cō de hoc agere.

C. adū mala que in finali ecclesia timēt religio
 sis iponit p̄bare volētēs q̄ culcino insēt̄ r̄pa an
 t̄p̄i. CA. XXXIII.

Item videam⁹ quōd mala que i finali eccle
 sia timēt religio sis iponit dicitēs eos cē
 nūcios ant̄p̄i. Ad qd̄ p̄ suadēt̄ ad duo
 ostēdēda conāt. Primo q̄ nūc dī cūctio r̄pa an
 t̄p̄i imineat. Secūdo q̄ nūc ant̄p̄i sūt ip̄s̄ rel
 igio si q̄ p̄dicat̄ et p̄fessōes audiūt. De qd̄ p̄
 cor. dicit agere. C. q̄ aut̄ nō idē; sūt r̄pa nouissima
 et b̄ p̄bare volēt̄ qd̄ ap̄ta dī. cor. 1. Nos sumus
 in quos sine sculo; venerunt. 1. Jo. 1. s̄c̄iōti
 nouissima b̄ta est. Et b̄c. 1. M̄d̄uc m̄ adēct̄ ali
 quādo; q̄ v̄dēt̄ est v̄ct̄ et nō narrabit. Et Jo.
 5. Ecce iudex ante ianūā assitit. Et qd̄ oib̄ b̄re
 volūt̄ q̄ cū a r̄p̄ibus ap̄toz q̄i b̄ d̄ct̄ b̄c̄ s̄i n̄h̄ r̄p̄
 te ip̄t̄ et ap̄tam q̄ nūc p̄p̄e imineat r̄p̄s ant̄p̄i.
 Sic qd̄ v̄ba si sic intelligat v̄t r̄p̄is ant̄p̄i p̄
 p̄ncipiū est d̄m̄ct̄it̄ eo mō loq̄ndi quo r̄p̄s ip̄s
 d̄ct̄; sp̄atū in sacra scriptura bene soter accipi in
 q̄p̄atōe cūctū; s̄m̄ quē modū dī. 1. cor. 7. r̄p̄s b̄c

ue est: in nullo reprobis b̄c̄s inueniūt. q̄ ed̄ t̄ b̄c̄
 eoz assertio ad sūā s̄m̄am cōfirmāndā efficacit̄ nō
 h̄bit̄: q̄ v̄s volūt̄ asserere q̄ nūc sūt caudā illa
 p̄ct̄a a d̄ p̄p̄ingit̄ r̄p̄is t̄p̄is ant̄p̄i p̄dicit̄ s̄m̄a
 Et q̄ p̄ r̄p̄ct̄iosos q̄ nūc sūt cūct̄ de qd̄ r̄p̄i va
 lūt̄ a p̄lō. Et t̄r̄ b̄c̄ v̄bis aliq̄d̄ d̄m̄ct̄it̄ r̄p̄is
 signari v̄ct̄it̄ v̄p̄oz q̄ ant̄p̄oz v̄ct̄it̄ infra s̄p̄c̄
 anoz aut̄ c̄ct̄i aut̄ mille iuēnt̄ur p̄p̄uōssim̄
 mult̄ aut̄ b̄ p̄uēt̄. D̄m̄. n. act. 1. q̄ r̄p̄t̄ b̄ d̄ct̄
 l̄ia de hoc ip̄s r̄d̄it̄. Vñ v̄ct̄it̄ noct̄ et. Et quo
 argumēt̄ aug. in epla ad hebr̄t̄ q̄ si nō est cōs̄
 nosco multo min⁹ alioz. Et 1. Cor. 14. De v̄ct̄it̄
 illa nemo s̄c̄t̄ neq̄ anḡli celoz. Et idē; habetur
 1. Cor. 15. Et 1. thes. 2. Nō moueamini a sermō
 stro q̄si insit̄ d̄ct̄ d̄ct̄. Et aug. dicit in epla ad be
 n̄t̄i loq̄nd̄. D̄m̄. n. Euāḡel̄i d̄ct̄. De die illa
 et hora nemo scit. Et auḡ ait̄ inḡ p̄p̄os̄ b̄m̄ct̄
 relleat̄ mei d̄ct̄. Neq̄; q̄ m̄ct̄ n̄; neq̄; aliū aduēt̄
 ip̄s̄ sc̄ri posse. Ita. n. videt̄ sonare tanq̄ nō p̄s̄
 sit sc̄ri quo āno ventur⁹ sit licet posset sc̄ri q̄
 d̄m̄ct̄ annoz vel q̄ decade. Et infra. C. n̄c̄
 b̄ qd̄ p̄ b̄ d̄i p̄t̄ q̄ r̄o v̄t sic s̄l̄t̄ posse. In r̄p̄is
 r̄p̄is aduēt̄ c̄t̄ v̄t c̄ v̄ct̄it̄ dicam⁹ infra illos v̄
 b̄i ḡa v̄t q̄ r̄p̄ct̄i v̄t c̄ct̄i ānoz vel quocūq̄
 sc̄am v̄ct̄ioe n̄m̄ cr̄i s̄c̄a immōtio. Et infra.
 Et aut̄ nec b̄c̄ p̄ b̄ d̄ct̄ p̄m̄ct̄ b̄ s̄ct̄ia qd̄ ego
 in p̄m̄itia ecclesia v̄t d̄ct̄. narrat in lib. de s̄ct̄i
 b̄ v̄ct̄ioe. En̄ct̄i in ecclesia b̄ct̄ia quocūq̄
 doctrina reprobat̄ est p̄ hoc q̄ aduēt̄ d̄ct̄ infra
 re dicebat̄ sicut et iñ nūc vidēt̄ dicere. Non ergo
 p̄t̄ r̄p̄ct̄i b̄ct̄i sp̄atū d̄m̄ct̄inari aut̄ parum v̄t
 magnū t̄p̄oz quo s̄m̄a m̄ct̄i quo r̄p̄s et ant̄p̄i
 expectat̄ expectat̄. Et p̄ hoc dī. 1. thes. 5. ḡ d̄ct̄
 d̄ct̄ sicut fur venit. Et 1. Cor. 14. Dicit̄ aut̄ d̄ct̄
 b̄c̄ nōc nō cognouerūt̄ domoz v̄ct̄it̄ d̄m̄ct̄is et t̄m̄
 od̄ct̄is erit et aduēt̄ s̄ct̄i b̄ct̄. v̄t et aug. in epla ad
 hebr̄t̄i p̄ponēt̄es aduēt̄ d̄ct̄i expectat̄es quos
 v̄t c̄t̄ alter t̄p̄ d̄ct̄ d̄m̄ct̄i putat̄ et v̄ct̄it̄: tertius
 s̄ct̄i et b̄ct̄io; n̄ p̄ct̄: et b̄c̄ magis p̄m̄ct̄a p̄
 m̄ v̄t magis crepat̄. Ad asserēda etiā s̄ct̄i imm̄
 tionē tali r̄ōne v̄ct̄it̄. Ad aduēt̄ r̄p̄i v̄ct̄ioe c̄ct̄
 incipit. alio v̄t c̄ct̄i et durauerūt̄ v̄tra m̄ct̄e in
 nos. Vñ cū it̄ ad aduēt̄ r̄p̄i multo p̄ct̄os q̄ m̄l
 le s̄ct̄i m̄ct̄erit̄ā benei auḡ et q̄ et t̄m̄ct̄i exp̄
 erāt. Cū r̄ōni obuiat̄ d̄ct̄. in li. 15. q. 9. 66. h̄c̄
 c̄ct̄. Cū r̄ōni s̄ct̄i s̄ct̄i n̄ct̄e r̄p̄i re
 lique c̄ct̄i c̄ct̄i. Venēt̄ et aut̄ p̄p̄t̄ illā v̄ct̄it̄
 c̄ct̄i. v̄ct̄it̄ p̄ct̄odit̄. Erat igit̄ v̄ct̄it̄ generā
 b̄ct̄i aut̄ que incipit a d̄ct̄i d̄ct̄i v̄ct̄it̄ ad s̄ct̄i
 sc̄ct̄i quibus generat̄is b̄ct̄i p̄ct̄et̄ incertū est. Et
 hoc v̄ct̄it̄ d̄ct̄i volūt̄ latere sicut in euāḡel̄i
 scriptum est. et p̄ct̄odit̄ ant̄p̄i d̄ct̄i d̄ct̄i c̄ct̄i
 et ant̄p̄i furem in nocte esse venturū. Inducit̄ etiā
 octo signa quib⁹ p̄p̄inquit̄ ant̄p̄i aduēt̄ d̄ct̄i
 re volūt̄. Quocūq̄ p̄m̄ct̄i videt̄ s̄ct̄i et hoc quod

dimittit nec alteri euangelio adberent. Et p̄terea
 dato q̄ b̄ est n̄q̄q̄ a multis retroactis t̄p̄ib⁹ aliq̄
 q̄ in ecclia videb̄t̄ p̄ se citi nouas hereses p̄sumit̄
 p̄i euangelii dimittit̄es. vt pellag⁹. Wiclon⁹. et
 r̄b̄icos ⁊ multi alij banusim⁹. Nec t̄m̄ i b̄ illoꝝ cha
 ritas refragile ostēdit̄ ⁊ si p̄cedit̄ doctrinas
 nō sequat̄ in nō p̄sequit̄. Ad n. p̄sequit̄ de idiget
 in quo defendit̄ nō inuenit̄: Imo hoc est error
 contr̄ ad os sub specie concēdit̄o iustit̄e ⁊ adri
 b⁹ populi incutit̄e. Ad est marie p̄cileolum. vt
 Greg. dicit in 14. moza. q̄ moxio Eunio h̄ere
 tico q̄ forte nō erit qui ei⁹ doctrinā sc̄r̄e: d̄m̄
 mulant̄ et d̄icta p̄f̄oq̄ nō in facultat̄ videat̄ v̄ba
 iactat̄. C. Octauū signū sumit̄ et b̄ q̄ b̄ i f̄idit̄
 ur. P̄cedit̄ b̄ euangelii regni in vniuerso or
 be. Ad ip̄em dicit̄ per sc̄pt̄os q̄b̄ signa ⁊ pericu
 la iudicant̄ que ab oib⁹ iudicari volūt̄ in illud
 1. thi. 4. P̄cedit̄ v̄o b̄ iusta op̄one iustone
 In n̄q̄ q̄ eos qui huiusmodi signa nō p̄dicat̄ d̄cūt
 esse p̄tude ap̄toꝝ q̄ nō h̄t̄ oculos ante ⁊ retro. i.
 ad cognoscēdū p̄t̄ra ⁊ fut̄ra sicut̄ alia de q̄b̄
 legit̄ apoc. 4. Sed hoc etiā coḡ signū oīno nullū
 est. Quā d̄. n. coḡ vanitat̄ similes etiā atq̄ p̄mi
 t̄ne cetero huiusmodi signa oīta indicab̄t̄: qui
 ab alijs catholici ⁊ grauib⁹ v̄p̄t̄ime b̄t̄ vt habe
 tur in eccl̄iastica h̄storia. Et 2. Bar. 15. in glo. sup̄
 illud multū veniēt̄ in nosse meoꝝ q̄ sic dicit̄. Immi
 nēte cecidit̄ multi venerūt̄ q̄ se ei⁹ t̄p̄os dicerent̄
 ⁊ iam t̄p̄os lib̄tati adesse m̄t̄r̄t̄ur. Quasi eti
 am in ecclia t̄p̄ib⁹ ap̄t̄oꝝ inter cetera d̄c̄t̄ v̄b̄ illa
 re minan̄ sūt. Sic ergo illa qui huiusmodi signa p̄
 n̄t̄ nō op̄ant̄ in numero illorū qui euangelii
 annūciant̄ sed in numero eorū qui s̄ducit̄ multos
 Unde q̄ d̄c̄t̄ dicit̄ p̄dicabit̄ hoc euangelii regni
 c̄l. nō refer̄t̄ ad p̄dicationē hoc vanorū signorū
 sed ad p̄dicationē f̄idei t̄p̄iane q̄ in vniuerso orbe
 n̄ t̄p̄i adu. et̄s d̄y annūciari. Unde ⁊ aug. in ep̄ta
 ad b̄ct̄iam. p̄bat̄ nō in stare aduoc d̄c̄t̄ d̄icūm est
 aduoc suo t̄p̄e essent̄ gentes in quib⁹ certissimū
 erat euangelii t̄p̄i nōdum esse p̄dicatū. q̄b̄ est q̄
 in hoc signo laicid̄t̄ etiā in f̄oꝝ q̄d̄ fecerūt̄ t̄m̄
 ip̄onit̄ alijs q̄ quādā nouā doctrinā euangelii re
 gni n̄ciant̄ ⁊ ipsi m̄t̄ esse hoc signū q̄ in f̄idit̄ eu
 gelii regni dicit̄. Sed h̄c quā v̄t̄ia signa vana ⁊
 nulla est p̄ q̄ ang. i ep̄ta ad b̄ct̄iam v̄b̄i sic d̄c̄t̄. for
 tasse oīa q̄ a trib⁹ euangelistis d̄icta sūt de t̄p̄i adu
 t̄i d̄ic̄t̄: Inter se collata atq̄ discussa inueniēt̄ ad
 b̄ p̄nere q̄d̄ quorūdā euent̄ in corp̄e suo q̄b̄ ē ec
 clētia de quo adu. suo d̄icit̄. Immodo videbit̄
 is illū h̄oīa venient̄m vel sc̄d̄t̄em c̄l.

C. Quō p̄bare n̄t̄ur q̄ religioi n̄t̄ur s̄nt̄ anti
 t̄p̄i. CA. XXV.

In c̄v̄t̄id̄m̄ quō n̄t̄ inueſtigare q̄ s̄r
 illi p̄ quō p̄c̄ta n̄t̄ur moꝝ t̄p̄oꝝ i
 n̄eb̄nt̄ quōs appellat̄ n̄t̄ur a n̄t̄p̄e.

Et p̄cedit̄ tali deducit̄. Certū est inquit̄ q̄
 illi s̄ductores nō erūt̄ de barbaria ḡntib⁹ v̄t̄
 18. Doc̄ ē ē 2 ad q̄b̄ habet̄ apoc. 20. Seduct̄ gen
 tes q̄ sūt sup̄ q̄ruos ignos terre coḡ ⁊ magos ḡ.
 Idas v̄t̄as ḡt̄e ad h̄m̄ p̄ s̄ducit̄ ⁊ p̄ bas ad
 alias p̄cedit̄. V̄t̄ p̄ aliam exp̄onit̄ d̄c̄t̄ per
 magos. Ireligūm̄ oīs p̄c̄t̄oꝝ diaboloꝝ h̄ere
 se regentes ⁊ tandē ad aptam p̄c̄onit̄ p̄cedit̄
 tes. It̄ ergo barbari a p̄cedit̄ ant̄p̄i excludit̄
 tur vt d̄icunt̄. P̄cedit̄ aut̄ v̄t̄m̄ ad oīdendū
 q̄ erūt̄ t̄p̄iani p̄ hoc q̄d̄ d̄icit̄. 1. thi. 3. Oītes sp̄m̄
 q̄d̄ p̄ctat̄. glo. 1. t̄p̄ an̄t̄p̄i ḡntis. Et loq̄ de ill
 p̄ quos p̄ricula n̄t̄ur i moꝝ t̄p̄oꝝ i n̄t̄eb̄t̄. sed
 in hoc errore n̄t̄ur: q̄ illa v̄t̄ia q̄ b̄ numerat̄
 ab ap̄o nō sūt ita accip̄t̄ da q̄si oīa m̄t̄ op̄eat̄
 in c̄l. 25 q̄d̄ b̄s q̄ d̄a d̄ant̄. V̄t̄ n̄ oꝝ q̄o s̄llap̄ q̄o s̄
 s̄m̄t̄ illa p̄ricula habet̄ t̄p̄i p̄ctat̄ q̄ coḡ d̄i
 qu. Sicut̄ etiā in p̄mit̄ia ecclēsiā p̄n̄b̄nt̄
 ap̄t̄i p̄cedit̄. ⁊ a f̄idit̄ ⁊ ab iudicib⁹ vt p̄
 1. Cor. 11. P̄c̄ulus ēi ḡntib⁹ p̄c̄ulus ēi f̄idit̄
 trib⁹. V̄t̄m̄ p̄cedit̄ q̄ illi n̄t̄i ant̄p̄i n̄t̄
 p̄n̄t̄ent̄ inter apte malos. C. Doc̄ et̄ a s̄t̄
 le 2. glo. sup̄ illud p̄. Doc̄ q̄o s̄llap̄ erūt̄ n̄t̄
 t̄m̄ illū p̄ctat̄ exp̄it̄ de p̄cedit̄ ant̄p̄i
 cetero cetero ant̄p̄i m̄t̄ur per p̄ctat̄ p̄ctat̄
 significari illos q̄ sūt eorū h̄m̄a seculari. Ore
 20. etiā in 20. moza exp̄onit̄ illud Job. 20. H̄m̄e
 aut̄ d̄icidit̄ m̄ c̄l. dicit̄ h̄c esse v̄b̄a ecclē
 aduact̄iā sine curm̄o t̄p̄oꝝ vt̄. Et p̄
 ca s̄b̄t̄iḡt̄. Quos v̄t̄s m̄t̄is erant̄ m̄t̄
 lo v̄t̄ia ip̄a p̄ctat̄ indiḡt̄. Que p̄ctat̄
 ra sequit̄ de apte malis ⁊ carnalib⁹ v̄t̄m̄
 ⁊ ponit̄. Dicit̄ etiā q̄ talē ant̄p̄i m̄t̄
 q̄ v̄t̄m̄ boni inueniēt̄. Ad p̄b̄ant̄ per illū q̄
 d̄icit̄ mat. 7. V̄t̄m̄ d̄t̄ a f̄idit̄ p̄ctat̄ ⁊ per alijs
 alijs huiusmodi audies. Sed h̄m̄e tales alijs
 s̄nt̄ sum̄t̄ per quos ant̄p̄i s̄ducit̄: m̄t̄m̄
 ⁊ alijs n̄t̄ d̄icidit̄ sicut̄ etiā in p̄mit̄ia ecclēsiā
 f̄idit̄ per v̄t̄oꝝ p̄c̄t̄oꝝ p̄n̄b̄nt̄. Ad ē
 d̄ic̄t̄ q̄ n̄t̄ p̄ctat̄ d̄ic̄t̄ m̄t̄ s̄t̄ appar̄e bonis
 p̄t̄ est falsum utrum multo p̄t̄oꝝ s̄ducit̄
 d̄ic̄t̄ h̄m̄ n̄t̄ ⁊ t̄p̄oꝝ q̄ etiā ip̄e d̄ic̄t̄.
 P̄cedit̄ v̄t̄m̄ q̄ n̄t̄ ant̄p̄i inueniēt̄ inter
 eos qui vacāt̄ studio l̄t̄ari. q̄d̄ p̄bare n̄t̄ur p̄
 q̄d̄ habet̄. 1. thi. 3. D̄m̄p̄ d̄icidit̄ ⁊ n̄t̄ ad illas
 v̄t̄m̄t̄is ḡnt̄es. Que p̄b̄ano h̄st̄ m̄t̄a ap̄
 p̄aret̄ oīb⁹ referatur ad m̄t̄m̄t̄as s̄ducit̄
 vt ip̄e t̄p̄t̄ d̄ic̄t̄ magis ⁊ ad h̄oīa s̄ducit̄.
 Dato etiā q̄ ad s̄ductores c̄t̄r̄e f̄er̄d̄it̄ ad illos
 p̄t̄inet̄ qui studio vacat̄e d̄icant̄ a f̄idit̄ v̄t̄m̄
 ic̄ ē de h̄ereticis v̄b̄a illa s̄nt̄ exp̄onit̄a vt̄
 p̄t̄ d̄ic̄t̄ est. Doc̄ idē p̄bare n̄t̄ur p̄ q̄d̄ d̄ic̄t̄
 Greg. in h. 15. moza. sup̄ illud Job. 16. h̄oīa m̄t̄
 t̄m̄t̄m̄t̄ oīb⁹ ⁊ d̄ic̄t̄. Sicut̄ in carnata v̄t̄m̄
 p̄dicationē sua paup̄e d̄ic̄t̄o ⁊ simp̄licē c̄l̄ḡt̄.

Secundario antipho ad predicandum salutare suam
 quos ac duplices atque bene in unum diuinitatem
 electum est. Et quod sunt isti predicatores scripti quos an
 non oportet Greg. infra scriptis exponit vena an
 mentis. Ita. is. et in mare legatos et in
 vasis papiri super aquas. quod exponit dicit. Vnde in
 mare legatos. quod predicatores suos in secundo scripti.
 In vasis papiri super aquas. Quasi papiri sunt corde
 secularium doctorum. In vasis ergo papiri super aquas lega
 tos mittere est predicatio non solum in carnalium sapientia
 sed sensibus ponere. et delectare ad culpam populos
 vocare. Illi ergo litterati sunt predicatores amara quod
 seculariter viuunt populos ad lasciuas inducunt
 Nec nisi si per scriptos antipho pericula in ecclesiis
 indueretur quod solum per eos. Doccedit viteri
 deducendo quod inter illos litteratos inuenitur non
 nisi antipho quod vtiliter reputat pecciosum mari
 tum et operum quod si quod vtiliter deit vt de adu
 topbel. 1. Reg. 16. Et quod seductores finalis eccle
 sie per adu topbel et significat per b quod adu
 topbel prius fuit cu danda et postea cu ablatum
 est illi prius erit cu ipso postea cu antipho. vii dicit. 1
 Th. 3. Vnde ipse pietatis. Et postea seq. Vnde
 mures corrupti more reprobi circa fide. Et p illud
 quod dicit. 1. Jo. 1. Et nobis poterit glo. Vnde
 infamatus colicane. Dicit illa pbatio non est ef
 ficax quod non est inuenio apli in vna pmissio quod
 habeat spem pietatis et postea eam deponat ad
 fidelitatem. Vnde fide finalis dem spem si perant
 suspicentem. Vnde et abnegat in uideles emite.
 Vnde etiam heretici qui cum ecclesia in factis co
 munit. Vnde illi. n. facta ecclesie recipit ad mun
 ad apparita. Vnde etiam quod ipsum ad hoc p adu
 topbel et significat non nisi os ipsum ad hoc quod adu
 topbel in pmissis fuerit famulus. Vnde etiam quod p
 cellus et pietatis humana peccere apparet sic
 illi qui per plagas et repa furas pccitibus ec
 clesie predicare voluerit vt supra dictum est. Vnde
 peccat viterius et eisdere volunt quod tales nuntij
 antipho inter eos inueniunt quod sicut ad pmissa obliga
 ti p hoc quod dicit greg. In illud Job. 30. ad dextera
 mentis et. ad dextera igitur omnes calamitates
 insurgunt. quod huiusmodi ad pccatione ecclesie pmissa
 que electa in terra redemptoris esse credebant.
 Sed quod non potest pbati quod inueniunt inter ligatos
 ad pmissa quod per electa in terra quod dextera significat
 in ois bonos intelligit. vii ibidem dicit. In glo
 domere vocabulo si dicit populi ecclesie sancte d
 signat. Et si etiam p micta electa non significat nisi
 pccat. ad hoc pbatio non est efficax. quod etiam aliq sunt
 pccat ppter gradum caritatis etiam si sint in minimo
 pccati. Vnde etiam si p pccati ipse ad illud. vii
 per electa in terra non potest solum religiosi in illis se d
 in pccati inueniendi plane apparet salutaris pietas.
 Vnde etiam inuenit hoc idem p hoc quod dicit mat.

1. Iunior est vt herodes querat pueri ad pndam
 cum. glo. Quicquid ipse in iudico apparuit incepit
 in eis pccatio quod pccatur per cutione sanctoy. Et
 ideo pccat quod sicut in aduentu ipse se opposit scri
 ptis quod pccatio. et sumen oca videtur. f. scri
 be et pccatio etiam se opponit fidelibus ipse in fine
 qui sapientes et sci videtur. f. libri et religiosi. Sed
 hoc pbatio non est efficax quod etiam ipse non solum pccat
 nisi scribe et pccati. f. pccat pccat sacerdotum ve anna
 et carphaa. et pccat pccat pccat vt herodes et p
 lar. Nec illi qui ipse pccat pccat pccat pccat
 scribe et pccati. f. quod pccati. quidam scribe tra.
 Vnde ex hoc non potest haberi quod intendit. quod hoc non
 magis tigit religiosos scriptos et illatos nec eos
 magis ipse pccat et pccat pccat pccat pccat pccat
 et huiusmodi ob pccat pccat colligendo pccat. p
 ergo quod nuntij antipho erit ipse appar ante boni
 iudicis ipse antipho in pccat pccat famulus religio
 si ad pmissa obligati. In qua conclusio quod intendit
 ostendit. eos. n. quos infamare inuenit in notis
 citat et eos expmcrer notam. Vnde. n. differt
 dicere forat et soffronici filii. si solus soffronici
 filij forat. In quo quo exatiano tollit et simul
 ostendit quod ad pccat pccat. Sed in hoc eos
 pccati multipliciter errare pccat. Pccat et b
 quod nuntios antipho diffinitatand vnu gen^o bolum
 cum et diuersis statibus inuenit inuenit antipho
 futuros glo. ostendit sup illum ipse. De quo filius erit
 tabi. Vnde quod et diuersi antipho de singulis quod col
 ligit loquitur non nisi potest haberi quod ois pccat pccat
 pccat pccat pccat pccat pccat pccat pccat pccat pccat
 nuntij antipho quod alij erit religiosi alij libri alij
 famosi in colligis et sic de alijs. forte non erit ali
 qui de numero eoz in glos oia pccat pccat pccat
 Tercio quod si inter illos inuenit non nisi inter
 eos solos vt pbati est. Vnde pbatio non magis
 pccat pccat eos ipse pccat alios. Quarto quod si illi
 qui talis sunt futuri nuntij antipho non nisi oca talia. f.
 aliqui forte pauci sicut et de singulis statibus forte
 aliquos ad se colligat antipho. Vnde quia iste
 conditio sunt donec. f. esse christiani litteratus
 famulus in colligis religiosum. Vnde et huius
 ditionibus non potest indicari de aliquo quod sit nu
 tarius antipho sed magis ex aliquo malis fm do
 ctrinam dei. Vnde. 7. et. 12. Vnde quod arbor et
 fructus non nocet. f. bona et bona mala exmatio.
 Vnde religiosorum in antipho bona vt ocaones te
 lenia et huiusmodi pccat pccat et pccat pccat
 dere. G.A.XXVI.
 Vnde vltimo videamus quid bona religio
 si seum queneqare non possunt nec mala
 esse afferre vt pccat oratio. vna. vna. vna
 rancia et vna. vna. vna. vna. vna. vna. vna. vna
 eta ostendere occasione accepta et hoc quod in ali
 quibus scripture locis aliqui permoti homines

huiusmodi epibus suis malitia palliatur dicuntur
 Dixit eius **Mat. 7.** de falsis prophetis q̄ veniunt
 in vestimēto ouis, sibi dicit gl̄o. q̄ in specu bo
 minū similes sunt. in umbra iusticie v̄; cum int̄
 vocat demoniales v̄. Sed nō sine eo fructus
 q̄ p̄ vicia cōreputant. Et infra sup̄ illud multi
 dicunt mihi s̄. dicit gl̄o. **Mat. 23.** casidū est ab
 his q̄d. p̄pter nomē s̄p̄i miracula obit que cō
 p̄ntificales dōi fecerunt cum nō ne a talib⁹ dēp̄
 ant putātes ibi esse v̄sibiles sapiam vbi est v̄sibi
 le miraculū. Et quib⁹ videri volē; nec ex v̄tu
 tibus quib⁹ nec ex miraculog signis sint aliqui ac
 ceptūdi. **C.** Sed hec eoz s̄mā q̄ manifeste s̄t di
 uine auct̄ p̄taria facultatē est videre cō boni
 nis dicit **Mat. 5.** vide aut opa v̄ra bona & glori
 ficatē patrum vestra v̄. **Mat. 23.** etiā dicit
 tur q̄ arbor ex fructu cognoscat bona ex bono ma
 la ex malo. **Dicit etiā. 1. pe. 1.** **Quæritandem** ve
 stram inter gentes vides bonā vt in eo q̄ dicitur
 etate de vobis tanq̄ de malis factorib⁹ et bonis
 opibus vos p̄siderātes. gl̄o. **Ulam** dignitatē gl̄o
 rificant deum in t̄pe v̄sitaridus. Et quib⁹ q̄ ex
 bonis opibus in aliquo v̄sū est acceptūdius. **Et**
 multū: miracula per aliquā facta a cō. cōmendā
 bile reddūt: docent q̄d ipsius. vt dicit **Jo. 5.**
Opera que dedit mihi pater vt p̄cēdā ea testimo
 nū q̄d h̄bit de me. Et **Mat. 23.** dicit q̄ apli p̄
 dicitur v̄sū v̄sū dōi cognate & sermōnē p̄rmiā
 re sequūt̄ signa. Signa v̄sōtēti monū p̄rbi
 bēt̄ v̄sōtē doctrine. **Idē dicit nō p̄ tanto dicit**
 quis ab aliquo malis aliqua v̄sūz iudicia &
 miraculog signa obstant: sed q̄ nobis v̄s de
 manifestis iudicare p̄cedat. **Ubi** si in aliquo bona
 apparent manifeste et eis iudicā d̄t bon⁹: nisi
 alia manifesta mala: vidant ex q̄d appere pos
 sint illa bona iudicia que in eis appāer nō esse co
 rū fruct⁹. vt **Mat. 7.** sup̄ illud. **Al** fructib⁹ eorum
 cognoscat eos: dicit gl̄. **Ubi** a v̄sēte sed ab opib⁹
 q̄d manifeste accipit. Et **Ro. 14.** sup̄ illud. **Je**
 bono iudicare s̄. dicit gl̄o. manifestia sint q̄ nō per
 bono iudicari vt s̄t dicit: cruce s̄rta: & huiusmodi
 de quib⁹ nobis p̄ntur iudicare: de quib⁹ etiam
 dicit. **Al** fructib⁹ eoz cognoscat eos. Sed ea q̄
 dubia sint que nō s̄nt in meliōrē partē int̄p̄e
 te mur. **C.** Quētes ergo quas inducā sic int̄elligē
 de sine v̄sōtēti in aliquo bona signa appareat
 illis decepti debent vt ex illis signis vel ad ma
 la vel ad erroē aliquē pertrahant. Sed si aliq̄
 qui nō inuenit ad erroē pertrahere v̄d ad malum
 suggerere credat esse bon⁹ per opa bona que offē
 dit q̄nto scire s̄t malus: nō est in bono periculosa
 deceptio cum nō sit bonum & occulis cordis iu
 dicare. vt. 1. **Cor. 13.** sup̄ illud. **Ip̄e** carnis m̄
 figurat̄ in angelis lucis dicit gl̄o. **Quis** bonis
 signis ea vel facit vel dicit que boni angeli & cō

grūit: etiā si credat bonus non periculosos erro
 aut morib⁹. **Cis** vero per hec aliena ad sua in
 p̄t̄e v̄sere ne q̄ post est est magna vigilātia op̄
 est. **C.** Ad d̄t etiā hoc sine neque vt opa bona si
 religiosi respiciat ipocritas noient qui graui
 s̄mū offensa esse p̄nt etiā in hoc p̄dicā similes
 qui d̄o eicēte demonia dicitur. In bedesab
 p̄ncipe de monio: dicit v̄sōtia vt habet **Mat.**
12. 2. luc. 11. **Quib⁹** similes sint q̄ bona op̄ que in
 alijs vident statim ad ipocritam referūt. vt d̄o
 ad eos p̄sūdō dicit. **Et** quidē ex fructib⁹ v̄sō
 cognoscat. In hoc etiā q̄ sit periculosa eoz asser
 tio facile p̄: q̄ sic hoies a p̄dicandis opibus rema
 berent si istud iudicā p̄cederet si cōdit⁹ bonis
 p̄firmaret q̄ p̄pter opa p̄cōditōs exerci⁹ appa
 rita aliq̄ effect̄ ipocrita m̄icid⁹. **Ubi** si etiā post
 p̄dicandis statim assumpserit et quocūq̄ peccato
 pensis ipocrita dicitur: ipocriti ex illis sic graui
 peccato vt dicit **Sed** hoc remouet **Grego. 1.**
lib. 10. sup̄ illud **Job. 39.** frustra laborant nullo
 timore cōdit vbi sic dicit. **Quidē** v̄sōtēti
 sunt nōnulla que obstant gentio m̄rto m̄
 ter ecclesia tollerāt quocūq̄ ad sp̄itū cōsistēte
 m̄tra p̄dicat: qui nōd̄q̄ & sanctificatio habet
 n̄t & perfectio m̄ritū ex qui non v̄lent. **Et**
fra. 10. ne nequaquā credēdū est in ipocritā
 m̄ritū currere: aliud est infirmitate aliud mali
 cia peccare. **Ita** ergo soli sunt ipocrite dicendi et
 sine deati **greg.** qui ea m̄tōtēti op̄a p̄dicandis
 m̄ritū malicia s̄mū occulit: exerceant & magis
 cere possent. nō aut illi quos p̄tingit et infirmis
 te peccare etiā post habuit p̄dicandis assumptis
C. Epilogo & totius operis conclusio.

Igitur diuina auxiliare gratia maligno
 detractōnib⁹ rep̄essio: cōdenter appetq̄
 nibul d̄natiōnis est his qui sunt impo
 si qui nō s̄nt carne ambulantē sed crucē d̄o
 bantēti op̄erib⁹ p̄sistib⁹ in s̄rta: carne alia desideria
 p̄tēntēti. **P̄tēntēti** siquidē locus multa rephē
 di cōtra p̄dicatō detractō: sed eos diuina
 cio referant cō eoz nequicia possit esse m̄
 nifesta et bus que ex corde suo nequissime p̄te
 runt s̄m s̄rta d̄i dicitur. **Mat. 11.** quō potest
 bona loqui cum sine mali. **Et** s̄ d̄ d̄ d̄ d̄
 dia os loquit. **Et** quis ergo em̄dauerit se ab illi
 vt habet ur. **1. t̄. 1. cor. 1.** iniquitati nō p̄tēntēti
 erit: vas in bonoē sanctificatū & v̄sile d̄o ad om
 ne op̄a boni paratū. **Et** vero eis p̄tēntēti
 cōsē sequētes simul cum eis in foucā cadent. **Et**
 qua vt liberemur hec dicta sufficiat d̄o aduē
 te cui sit homo: & ḡrām actio: in secula seculū.
Amē.
C. **Explicit opusculū. 19.** videlicet diuini op̄s
 famen **Thome** de aquino cōtra impugnātes et d̄
 cultum & religionem.

De regimine principū

Opusculum vigesimū

Cincipit opusculi vigesimum eiusdem beatissimi
Dome de regimine principū ad regē capi.

Cincipiunt hęc capitulorū sēma libel ad regē
Capi de regimine principum.

CPrimo auctor suam intentionem premitit
scribens ad regem Capi.

CQ necesse est bonis ut ab aliquo gubernet
ei oportet ut ipse in multitudine visceret: ubi dicitur
quod multiplex orium fuit regimē. CA. I.

CQ multitudo melius regit p vniū q p plu-
res multis rationibus probatur: hęc est rex vel
imperator. CA. II.

CQ sicut orium vniū optimum ē quando est
solum: ita oppositum eius ē pessimum: et multis
pbat rōnibus et argumētis. CA. III.

CQ variatum est illud dominū apud roma-
nos: q inter cū apud eos magis ē aucta respu-
er domino plurium. CA. IIII.

CQ in tñlo plurium magis sepe attingit dñus
tyrānicū q et domino vniū: ideo regimē en
vniū melius ē. CA. V.

CQ dōctō q regimē vniū simplr sit optimū:
ostendit qualr multatō se debeat habere circa
ipm: qz auferenda ē ei occasio ne tyrānizet: qz
in hoc ē tollerandū ppter maius malum vi-
tandū. CA. VI.

CQ dicitur quid p̄cipue mouere d̄z regem ad be-
neregendū: vtrū honor vel gloria: et potior opinio
nec circa hęc quid sit tenendum. CA. VII.

CQ dicitur et vtrū s̄mo regis qui mouere ip̄s
debet ad bene regendam. CA. VIII.

CQ p̄mūm regimē et principus tenet sup̄ueniē
gradum in beatitudine celesti: et multis ratio-
bus hoc ostendit et exemplis. CA. IX.

CQ rex siue p̄ncps s̄ndere d̄z ad bonum regi
mē ppter bonū suspensū et vtile q̄b inde sequit
dñus dñm sequit regimē tyrānicū. CA. X.

CQ bona et mundicia vt s̄r dicitur: potestas
bonor: et fama: magis p̄ueniunt regibus qz tyrā-
nis: et de malis que incurrunt et tyranni etiam in
hęc vita. CA. XI.

CQ procedit ad ostendendum regis officii: vbi s̄m
viam nature ostendit regem et in regno sicut aia in
exone: et sicut deus in mōdo. CA. XII.

CQ dicitur et hęc similitudine modū regimīnię
vt sicut deus vniūquēquem distinguit quodam
ordine: et p̄p̄ta opatione et loco: ita rex subditos
sue in regno: et eōdē modo de aia. CA. XIII.

CQ dicitur modus gubernandi cōperat regi: qz s̄m
modum gubernationis diuine. Quā gdem mo-
dus gubernandi a gubernatione nauis simplicr ini-
tum. Vbi et cōparatio ponit sacerdotales domi-
ni et regalis. CA. XIII.

CQ sicut ad vltimū finem p̄sequēdūm requiri-
tur vt rex subditos suos ad vniūdūm s̄m virtutē
disponat: ita ad fines meliores. Et ponunt hęc
sunt illa q̄ ordinā ad dñi vniūdūm: q̄ impediūt:
et quod rēmediū rex apponere debet circa s̄mpe-
dimenta dicta. CA. XV.

Argumentum.

Cogitant mihi quid offerret regie cel-
stidini dignū meos p̄fectioni p̄p̄s
et officio: id occurrit potissime offeren-
dum: vt regi libū de regno d̄scribere
in quo regni originē et ea que ad regis officium
pertinent s̄m scripture diuine auctoritate p̄boō
dogma et exempla laudatorū principū diligenter
depromeret iuxta ingenij p̄p̄i facultatē.
principium p̄gressū et p̄mationē opis et illius t̄p̄e
etans amūbo qui est rex regū et dñs dominicūm
per quez reges regnant deos magis dñs et rex
magis sup̄ oēs deos.

C Quod necesse est hōies simul viuētes ab ali-
quo diligenter regi. CA. I.

Principium

autē intentionis potēre
hinc finem oportet vt
qd noie regis intelligē
dū sit exponat. In oib⁹
autē q̄ ad finē aliquē or-
dinant in qbus attingit
sic et aliter p̄cedere op⁹
est aliquo dirigēte: per
quod directe debita p-
ueniatur ad finē. Ad n.
natio quā s̄m diuersorū

vento et impulsū in diuersa moueri attingit ad
destinatū finē peruenire: nisi p̄ gubernatoris in-
dultiam dirigeret ad portū. In dōmū autē et ali-
quis finis: ad que tota vita eius et actio ordinat:
cum sit agens p̄ intellectu: cuius ē manifeste ip̄e
sinez opari. Attingit autē diuersimōde hōies ad
finē intentū p̄cedere: Quod ip̄a diuersitas huma-
norum studiorū et actionū declarat. Indiget igit
homo aliquo dirigēte ad finē. Est autē vniūctus
hōium naturaliter iustis rōnibus in mōdo: quo in suis
actibus dirigat ad finem. Et sicut hōiū cō-
ueniret singulariter viuere sicut multis aliam
nullo alio dirigente indigeret ad finē: sed ip̄e sibi
vniūctus est rex sub deo summo rege: in qua-
tum p̄ lumen rōnis diuinitas datus sibi in suis
actibus seipm dirigeret. Naturale autē est hōi
ni vt sit alai sociale et pollitōs in multitudine vi-
uētem: magis etiā qz oia alia alia. Quod gdem
naturalis necessitas declarat. Alijs enim alai-

bus natura pparat cibum: regimēta pilor: de
 fenfionē: vt denteg: conua: yngues: vñ fūit vt
 locitatem ad fagū. Rōmō aut infirmitas ē nul-
 lo bonū fibi a natura pparato: fed loco eius da-
 ra eſt: rō per quam fibi bec oia officio natiuus
 poſſet preparare: ad que oia pparanda vn' homo
 nō ſufficit. Nam vnus homo p ſufficienter vt
 tam tranſigere nō poſſet. Eſt igit homini natu-
 rale qd in ſocietate multoz vīat. C. Simplici
 alijs alitibus infra eſt naturalis induria ad oia
 ea que ſunt eis vtilia: vñ nocua: ſicut omis natu-
 raliſter extimat lapō inimici. Quēdā etiā ſtatia
 qz natura in induria cognōſcit aliquas herbas
 medicinales: vñ alia eoz vite neceſſaria. Rōmō
 aut hoz qd ſit ſue vite neceſſaria naturalit' cog-
 nitionem habet ſibi in eā: quaſi eoz rōnem valē
 te et vniuerſalibus pceptis ad cognitionez ſin-
 gularum que neceſſaria ſunt humane vite pcuri-
 re. Non eſt aut poſſibile q vnus homo ad oſia
 humani op' ſua rōnem pertingat. Eſt igit neceſ-
 ſarium hominū q in multitudine vīat vt vn'
 ab alio adiuuet: vñ diuerſi diuerſis inueniendis
 pōnem occupent: puta vnus in medicina: ali'
 in botanica in alio. C. Hoc etiā euidentiffime
 declarat p hoc qd eſt p̄pium hōis locutōe vti
 p quē vnus homo alijs ſuis pceptum teratiter po-
 reſt expiere. Illis quidē ſtatia exprimit multo
 paſſiones ſuas in eō: vt canes latrati ires: alia
 ſtatia paſſiones ſuas diuerſis modis. Vnde
 igitur hō eſt cōmuniſ alteri qz quodēſqz aliud
 alia qd gregale videt: vt grus: ſormicaz apis.
 Hoc ergo viderans Salomō in eccleſiaſte ait.
 Vtilis eſt eſt ſecurus qz vnū. Dabit enī emula
 mentum mune ſocietatis. Si ergo naturale eſt
 homini q in ſocietate multoz vīat neceſſe eſt
 in bonis eō p quod multitudine regat. C. Vltis. n.
 emulſione hoībz vñ quozqz id quod eſt ſibi cō-
 gruum pudente multitudine in diuerſa diſſerere
 tur nō eſt eſſe aliquis de eō qd ad bonū multi-
 tudinis pcuri curā habēs ſicut e corpus hoīs et
 cū ſubito ſtatia deſtinerem in eā aliqua vitare
 gitina cōſiſtē corpore que ad bonū qd olim mē
 bonum inderet. Quod viderans Salomō dicit:
 vbi nō eſt gubernator: diſcipulis pp̄s. Hoc
 aut rōnabiliter accidit. Non enī eſt eſt qd pp̄s
 i quod eō. Secundū pp̄ta quidē diſſerit ſcōm
 aut eō vnū. diuerſoz aut diuerſe ſunt cauſe.
 Vnde et igit p̄terit qd in cunct ad p̄pium bonū
 vniuerſitūz eſt aliquid qd in cunct ad bonū eō
 multoz. Propter qd e in oībz que in vnū or-
 dinate aliqda inuenit alterius regimēti. In vni-
 uerſitate enī corpoz pp̄amū cor' p. eccleſie alia
 corpora: quodam quodam diuine ſcientie regi-
 tar. oīaz corpora pcurantur ſcientiam. In vno
 etiam bonie alia regit corpus: atqz inter alie par-

tes irracibiles vñ cupiſcibiles rōne regimēti. Vñ
 inter membra corpora: vnū eſt p̄cipale qd
 oīam cunct aut eoz aut capat. Vnde igit eſt in
 et multitudine aliquid regimēti. C. Longe
 aut in quibūdam que ordinant ad ſine vñ recte
 nō recte pcedere. Vnde et in regimine multo
 diuis vñ rectū: nō rectum inuenitur. Recte aut
 dirigunt vnū quodēqz qd ad ſine pcuritute de-
 ducitur: nō recte aut qd ad ſine nō cōducunt.
 Illius aut eſt ſine: queniens multitudine libero-
 rum vñ ſeruo ſum. Nam liber eſt qui ſi eſt cō-
 ſeruus aut eſt qui id qd eſt alterius eſt. Si igit libe-
 roium multitudine a regente ad bonū eō eſt mul-
 tudinis eodineſt erit regem in rectum vñ iuſtum
 quale pcurit libeſt. Si vñ nō ad bonū eō eſt mul-
 tudinis ſed ad bonū pcurit regem: regem
 ordinat erit regem in iuſtum atqz pcurit. Vñ
 vñ ſtatia talibus rectoribus comūat p. Ezechiel
 vident. Vñ paſſiones qz pcurit: tunc pcurit
 quaſi ſua pp̄ta cōmota quereutes. Vnde
 ges a paſſionibus paſſunt. Bonum ſiquidē gre-
 gis paſſiones quereſt debent: rectorē quidē
 bonum multitudinis ſibi ſubiecre. Si igit re-
 gimen in iuſtum per vnū tantū fiat quia cō-
 moda et regimine querat nō aut bonum multi-
 tudinis ſibi ſubiecre talis rector: tyrānus vocat
 noie a ſolitudine veritate: qz i. per potentiam
 opprimat nō p iuſtitiā regit. Vnde vñ quodan-
 tius oportens quia tyrāni vocantur. Si vñ
 in iuſtum regimen nō p vnū fiat ſed p plures et
 dem per paucos eligendū vocat. i. incipit
 paucos et i. pauci pper diuina opprimūt p
 bēri ſola pluralitate a tyrāno diſſerentia. Vñ
 iniquus regimēti eſt rector p multos democra-
 tianus vocat. i. pcuritans populi qz i. populi
 bonum p curit multitudinis opprimē diſ-
 ſerit: Sic enim vñ populi locus erit quaſi vnus
 rōmō. Similit' er aut vñ regimēti diſſerit
 oportet. Si enim adminiſtrē p aliam quā multi-
 tudinem eō noie poſſit vocat: vñ pote di mul-
 tudine bellatoem in iuſtate vñ pcurit vñ
 Si vñ adminiſtrē per paucos vñ vñ aut
 multitudinis regimēti a tyrāno diſſerentia. Vñ
 tunc optime vñ optime qz ppter ea optimate
 dicunt. Si vñ in iuſtum regimēti ad vnū tantū
 pcurit ille pcurit vocat. Vnde vñ pcurit
 dicit. Derius me' dicit rector ſuper eōs erit i pa-
 ſor: vnus erit olim eoz. Et quo manifeſte oſ-
 dicit qz de rōne regit qz ſit vnus qui pcurit
 ſit paſor: eōe multitudinis bonū vñ nō ſuo cōm-
 dam quereus. Nam aut bonum pcurit in multi-
 tudine vitare qz ſibi nō ſufficit ad neceſſaria: vñ
 ſi ſolitaria maneat oportet qz tanto ſit pe-
 ſſior: multitudinis ſocietas quito magis per
 ſe ſufficiens erit ad neceſſaria vite. Dabit ſiquidē

dem aliqua vite sufficiencia in vna familia domus vnus quantum scilicet ad naturales actus nutritionis & plura generande & aliorum huiusmodi in vno aut vico quāto ad ea que ad vnum artificis pertinent in ciuitate vō que est perfecta cōmunitas huius ad omnia necessaria vite: sed ad hoc magis in puincia vna: ppter necessitatem conpagnationis & mutui auxilij contra hostes. Unde qui perfectam cōmunitatē regit. scilicet ciuitatem vel puinciam arbōnomāne rex vocatur. Qui aut domum regit id rex sed pater familias dicitur. Habet tamen aliqua similitudinem regia ppter quam aliquando reges populorum patres vocantur. Et dicitur igitur patres & rex & quoniam multitudinem ciuitatis vel puincie & ppter bonam cōmunitatē regit. Unde Salomon in eccle siaste dicit. Vniuersis terre rex imperat seruāti. C. Quod vtilius est multitudini bonam sibi viciāti regi p vno q̄ p plures. CA. II.

Is aut p̄missio requirere oportet quid b puincia vel ciuitas magis expediat vtrius pluribus regi vel vno. Hoc aut considerari potest ex ipso fine regiminis. Ad hoc enim cuiuslibet regentis ferri debet intentio. vt eius quod regendus suscepit salutem p̄uret. Suber notatis enim est nauem contra maris pericula seruando illeclam perduere ad portum salutis. Bonum autē & salus cōsociatē multitudinis ē vt eius vnitatis cōseruetur que dicitur p̄. Quia remota vnitatis vite perit vtilitas: quoniam in timido dissentiens sibi q̄ fit onerosa. Hoc igitur est ad quod maxime rector multitudinis intendere debet: vt pacis vnitatis p̄uret. Nec recte cōsiliatur ad pacem faciat in multitudine sibi subiecta: sicut nec medicus an sanet infirmū sibi cōmissum. Nullus enim cōsiliari debet de fine que cum intendere debet: sed de his que sunt ad finem. p̄opterea ap̄ostolus cōmendata fidelis populi vnitatis: solliciti inquit sitis seruare vnitatem ipsius in vinculo pacis. Quāto igitur regimē efficacius fuerit ad vnitatem pacis seruandam tanto erit vtilius. Hoc enim vtilius vnicuius q̄ magis perducit ad finem. Manifestum est autē q̄ vnitatem magis efficere p̄t quod est per se vnum q̄ plures. Dicit efficacissima causa est cōsuetudo quod est per se calidum. Vtilius igitur est regimen vnius q̄ plurium. C. Amplius manifestum est q̄ plures multitudinem nullo modo cōseruare si omnino dissentirent. Requiritur enim in pluribus quedam vno ad hoc q̄ quoquo modo regere possunt: quia nec multi nancim in vnam partem traherent: nisi aliquo modo coniuncti. Cuius autē dicuntur plura per p̄p̄ositionem ad vnum. Vtilius igitur regit vnus q̄ plures ex eo q̄ appropinquat

ad vnum. C. Ad hoc ea que sunt sui naturas optime se habent. In singulis enim operator natura quod optimum est. Omne aut naturale regimen ab vno est. In membrorum enim multitudine vnum est quod omnia mouet. l. cor. i. par tibus anime vna vō ḡncipaliter p̄sident. l. ratio. Est etiam ap̄bus vno rex: et in toto vniuerso vnus deus factor omnium: & creator: & hoc rationabiliter. Omnis enim multitudo d̄eriuatur ab vno. Quare si ea que sunt sui artem imitantur ea que sunt sui naturam: tanto magis opus artis est melius q̄to magis assequitur similitudinem eius quod est in natura: necesse est quod in humana multitudine optimum sit q̄ p vnus regatur. Hoc etiam experientis apparet. Nam puincia vel ciuitates que non reguntur ab vno dissensibombus laborant & absq̄ pace fluctuant: vt videtur adimpleri quod dominus per p̄phetam conqueritur dicens. p̄statores multi s̄ in ciuitatibus vnicam meam. Contrario vero p̄tinet & ciuitates que sub vno rege reguntur pace gaudent. iustitia florent: & abuentia rerum letantur. Unde dominus p̄o magno manere per p̄phetas populo suo p̄mittit q̄ ponet et sibi caput vnum: & q̄ ḡnceps vnus erit in medio eorum. C. Quod sicut dominium vnus optimum est: quādo est infirmum: ita oppositum eius est pessimum: p̄baturq̄ multis rōnibus & argumentis.

CA. III.

Sicut aut regimen regis est optimum: ita & reges tyranni est pessimum: Oppositur autē p̄tice quiddā democratia. Vtriusq̄ enim sicut ex dictis apparet est regimen q̄d per plures exercetur. Aristocratice vero oligarchia. Vtriusq̄ enim exercet per paucos. Regis autē tyrannidi. Vtriusq̄ enim per vnum exercet. Quia autem regimen sit optimum regimen est esse sum est p̄tius. Vt igitur optimo opponitur pessimum: necesse est q̄ tyrannus sit pessimum. C. Ad hoc vnus vnitatis magis est efficax ad effectum in dicendum q̄ dispersa vel diuisa. Vultus enim congregati simul trahunt q̄d diuisum p̄ parte singula singulari trahi nō possit. Dicit igitur vtilius ē vnus opantē ad bonū et magis vnus vt sit vnus: sic ad operandū bonū: ita magis est nocuum si vnus operans malum sit vna q̄ diuisa: Vtrius aut vnus p̄sidentis opatur ad malū multi tudinis: q̄d cōtē bonū multitudinis in sui ip̄sū bonū trahi rector. Sicut igitur in regimine iusto regens ē magis vnus tanto ē vtilius regimē: vt regnū melius ē q̄ Aristocratica. Aristocratica vō q̄ p̄tice: ita e conuerso erit. & in iniusto regimine vt v3 q̄to regens est magis vnum tanto magis sit nocuum. Vt magis igitur est nocua tyrannus q̄ oligarchia. Oligarchia autem q̄ democratia.

De regimine

C Amplius per hoc regimē sit inultum q̄ spe-
cto bono cō multitudine queritur bonum pauci
regenti. Quanto igitur magis recedit a bono
cō tanto est regimen magis inultum. **P**ri^{us} autē
receditur a bono cō in oligarchia in qua querit
bonum paucos; q̄ in democrata in qua que-
ritur bonus multos. Et adhuc plus recedit a bo-
no cō in tyrannide in qua queritur bonum nisi
vnius. Quia est vniuersitas p̄p̄nq̄m est mal-
tum q̄ pauci: et paucum q̄ vniuersum. Regi-
men igitur tyrāni est inultissimū. **C** Simuliter
alē manifestū sit p̄sideratione bonne p̄cedite
ordinem que optime vniuersū disposuit. **C** Max
bonum puenit in rebus et vna cū p̄fecta: quasi
cōnis adamans que ad bonum iurare p̄m̄m̄tā
aīfīgillatim et singularibus defectibus. Non
enī est posterius in corpore nisi oīa m̄dus suc-
rini decet disposita. Turpido autē p̄cingit q̄-
cunq̄ membra indecedit se habeat. Et sic turpi-
tudo et pluribus causis vniuersū modē puenit: pul-
critudo autē vno modo et vna p̄fecta. Et sic
est in cōnis bonis: et malitiam q̄ hoc deo p̄cedit
te vbonū et vna cū sit forma: malum autē et
pluribus causis fit debilis. Expedi igitur ut re-
gimen inultum sit vnius nisi ad hoc v̄sit forma.
Quod si in similitudine declinat regimē: expediri ma-
gis ut sit multos: ut sit debilis: et si inuacem im-
pediant. Inter inultū igitur regimina tolerabili^{us}
est democrates: postimum vero tyrānis. **C** Idē
etiam maxime apparet si quis p̄sideret mala q̄
et tyrānis pueniunt: q̄ cū tyrānus p̄empto cō
bono querit p̄manens: p̄sē est ut subditos duser
si modo grauet: s̄m q̄ diuersis passionibus subia
cerat bona aliqua affectanda. Quia enī passioe
cupidorans detinet bona subditos rapit. Unde
Salomō. Rex iustus erigit terram: v̄r auar^{us} de-
struet eam. Si v̄o iracundie passioe subiacet p
nihilō sanguinē fundit. Unde p̄ ezech. 21. Met.
P̄ncipes eius in medio eius quasi inspirapies
tes p̄cedat ad effundendū sanguinē. Hoc igitur
regimē fugiendum est sapiens monet dicens. Lō
ge esto ab homine p̄tatem habere occidendi: q̄
nō. s̄. p̄ iustitia sed per p̄ctem occidit. p̄ libidū
voluntatis. Sic igitur nulla erit securitas: sed oīa
sunt incerta cū a iure discedit: nec firmari quicq̄
p̄dēt q̄ postum ē in alterius voluntate ne dicas
libidine. Nec solum in corporaliū subditos
grauat: sed etiam sp̄ialia eoz bona impedit: q̄
qui plus p̄cedit appetit q̄ p̄cedit: omnem
p̄ctem subditoz impediunt: suspicantes oēm
subditos excellētias sue inique dominationis
periculosum est. Tyrannia. n. magis boni q̄ ma-
li suspecti sunt: semper his aliena virtus formi-
dolosū est. Conuenit igitur p̄dicti tyrāni ne spo-
rum subditi virtuosū effectū magnanimitatis cō

Principum

cupiant sp̄ri et eorum iniquam b̄sationem nō fe-
rante: nec subditos amicitie sedas firmare: et
pacto erolumēto admittit: quideant: ut sic v̄s
v̄s de altero nō cōdit: s̄ eorum v̄siam aliq̄
moliri nō possunt. **C** Propter q̄ inter ipos de-
scordias seminant: exortas nutriunt: et ea que ad
federationē hominū pertinent v̄ cōmūta: et cō-
suetia p̄cedit: et cetera huiusmodi per que inter
homines solent familiaritas et fiducia generari.
Conant etiam ne potentias aut v̄siles hantq̄
de subditis s̄m s̄e malitie p̄cientiā suspicantes
sicut ipi potentia et v̄sibus ad nocendū v̄nunt
ita timent ne potentia subditozum et v̄sibile eis
nocere reddantur. Unde et Job. 17. s̄ tyrāno dicitur.
Dominus terrensus semper in auribus eius: et
cum par sit nullō. s̄ mali eis instante ille semp
in iustitia suspicatur. **C** Ex hoc autē cōtingit v̄dum
p̄cedentes qui subditos ad v̄sutes inducere de-
berent v̄sū subditozum nequiter insident et
eam posse impediunt: sub tyrānis pauca v̄sio-
si insidentur. Nam iuxta s̄m p̄i apud illos
inueniunt fortēs v̄s: apud quos fortissimi quicq̄
bonozum. Et v̄t illis dicit Jacent semp et
parum vigent que apud quosq̄ improbatū.
C Maxime etiam cū v̄t homines sub timore
nutri in seruilium v̄gerent alim: et passim
mea hant ad omne v̄sile opus et strenuū. Quod
experimento patet in paucis que diu sub tyrā-
nis fuerunt. Unde Apostolus ad colozenses. 3.
dicit. sp̄tes noīe ad indignationē p̄cedit
hos v̄sios ne p̄sillo alio hant. Hoc igitur noc
mentū tyrāndis: nec Salomō cōsiderans v̄-
dit: Regnantes impis ruine v̄siozū: s̄ per
nequitiam tyrānzum subiecti a virtutis p̄s-
dione detinent: Et iterum dicit. Cum ipi s̄m
p̄scent p̄siozū pati gerent populus: quasi sub ser-
uitute detinetur. Et iterum. Cū surrexerit im-
pius abscondent homines v̄t tyrānos crudelitate
eius. Nec est mirū: q̄ bono quibz rōse
s̄m alē s̄e subditum p̄cedent: m̄b̄ offēdit ab
s̄a. Quā de salomō. Leo rugiens et v̄sio claris
p̄nceps impis super populi pauperem. Et s̄
a tyrānis se abscondunt homines fidei a crudeli-
tate bestie: Idēq̄ videt tyrāno subiecti: v̄siozū
mentū subiecti.

C Quomodo variatū est dominiū apud roma-
nos: q̄ interduū apud eos magis auctores
pa. et v̄siozū.

CA. III.

C Ha igitur optinum et p̄ssimum q̄
q̄ sunt in monarchia. s̄ p̄ncipatus v̄s
multis quidē p̄pter tyrānos: maxime
reddunt regis dignitas odiosa. Quā-
dam vero dum regimem regis detestantur
dum in scitias tyrānzū: et ceterosq̄ q̄ p̄s

tyrannidem exercere sub pretegi regie dignitate. Hocus quide exemplū euidenter apparet in romana re publica. Regibus enim a populo romano expulſis dum regū vī potius tyrannicū factum ferre nō poſſent: inſumerant ſibi cōſules & alios magiſtratus p quos regi ceperunt & durg: regnū in ariſtoctas pmutare volētes. Et ſi cur reſert Saluſtius: incredibile eſt memorari ſc̄um adcepta libertate in breui romana ciuitas creauerit. plerūq; namq; ptingit vt bonics ſub rege viuentis ſegnus ad bonū cōe nitant: vt poſt eximiantes id quod ad eōe bonum impediens nō ſubiſſis conferre ſed alteri ſub cuius poteſtate vident eē bona cōa. Cum vō bonus cōe nō vident eē in p̄ate vnus nō attendunt ad bonum cōe quaſi ad id quod eſt alterius: ſed quibv attendit ad illud quaſi ad ſuum. Unde expe timento videt q vna ciuitas p ānuos rectores adminiſtrata plus p̄t interdū q̄ rex aliquis ſi haberet tres vī quatinus ciuitates. Paruaq; ſer uicia exacta a regibus grauius ferunt q̄ magna onera ſi a cōitate ciuim imponant. **C** Quod in p̄notione romane re publice ſeruatum fuit.

Nam p̄tes ad multam ſerbebant: & p multan ribus ſpendia exſoluebant: cum ſpendijs ex ſolendis nō ſufficeret eōe erratum in vſus publicos opes v̄nere p̄tate: adeo vt p̄ter ſingulos ānuos aureos ſingulaſq; bullas que erāt dignitate inſignia: nihil ſibi auri iſe etiam ſena tua retineret. Sed cum diſſenſionibus fatigabatur cōtinuus que vſq; ad bella ciuilia exerceant: quibus bellis ciuilibus eis libertas ad quā multum ſuaduerant de manibus erepta eſt: ſi p̄ate impatoris eſſe ceperunt qui ſe reges a ſincipio appellari nōtuerunt: q̄ rom anſe ſuorat no men regim̄ edoſom. **C** Bonum aut quidā mo re regio bonum cōe ſideliter p̄rauerunt p quo rum ſtudium romana res pu, & aucta & ſeruata eſt. Plurimi vō eorum in ſubditos quidā tyranni ad hoſtes vō effecti deſides & imbeciles. ro rem pu ad nihilum redegerūt. **C** Vniuersū enā p̄cellus ſuit in p̄lo bedecog. P̄imo quidē dus ſub iudicibus regebant. vndiq; d̄mpiebant ad hoſtibus. Nam vniūſq; q̄ bonus erat in oculis ſuis hoc faciebat. **C** Quibus vō eis diuinitas v̄ans ad eorum inſtantā p̄pter regum maliciā & cultu vnus dei receſſerunt: finaliſter ducti ſt in captiuitatem. **C** Vltimus igiſ pericula iniuit ſine dum cum eſ tyrannus cuius regio opti mam d̄num: ſue dum hoc p̄ſiderat p̄as regia maliciā tyrannicam cōuertat.

C Quod in d̄ſio pluriū magis ſepe p̄tingit d̄m̄ lum tyrannum q̄ ex d̄ſio vnus: id regim̄ vni us melius eſt. **CA. V.**

Tim aut inter duo ex quo vtroq; pericu lum iminet: eligere oportet: illud poſſibi me eligendū eſt ex quo ſequi minus ma lum. Et monarchia aut ſi in tyrannidem p̄uertur minus malum ſequi q̄ ex regimine plurius optimatum q̄ coramptis: Diſſenſio enī q̄ pluri ſum ſequi ex regimine pluriū cōtrariat bono pacis quod eſt p̄cipui in multitudinē ſocia li. quod quidē bonū per tyrannidem nō tollit: ſed aliqua particularium bonum bona impediuntur niſi fuerit exceſſus tyrannidis q̄ in totam cōita tem deſciat. **C** Magis igiſ p̄ceptandū eſt vni⁹ regimē q̄ multorum quos ex vtroq; ſequant pericula. **C** Ad hoc illud magis ſigendum videnur ex quo plures ſequi poſſunt magna pericu la. frequentius aut ſequant maxima pericula mul titudinis ex multorum regimine q̄ ex regimine vnus. plerūq; enim p̄tingit vt ex pluribus ali quis ab intentione cōis boni deſiciat q̄ qb vnus ſit. Quicunq; aut ex pluribus ſidendis diuer ſat ab intentione cōis boni diſſenſionis periculis in ſubditorum multitudine iminet: diſſenſionibus p̄ncipibus p̄is eſt vt in multitudine ſc̄tur diſſenſio. Si vō vnus p̄ſit plerūq; quidem ad bonum cōe reſpicit: aut ſi a bono cōi intentionem auertat: nō ſtatim ſequi vt ad ſubditorum depreſſionem intendat: quod eſt exceſſus tyrannidis & in malitia regiminiſ manuū gradus re nens: v̄t ſup̄a oſenſum eſt. **C** Magis igitur ſit ſigenda pericula que pueniunt ex regimine pluri um q̄ ea que pueniunt ex gubernatione vnus. **C** Simplicius n̄d̄minus p̄tingit in tyrannidem vt ti regimē multorum q̄ vnus ſed ſote frequētius. Ex tota nāq; diſſenſione per regimē pluriū p̄tingit ſepe vnus alios ſuperare & ſibi ſoli multitudine d̄num v̄ſarpare. Quod quide ex his que p̄ t̄po:e fuerunt manifeſte inſpici p̄t. Maſ ſere oīum multoꝝ regimē eſt in tyrannidē terminatum: vt in romana re pu. manifeſte apparet. Que dum diu p̄ plures magiſtratus adminiſtrata ſuſſet exortis ſimilitudinis diſſenſionibus & bellis ciuilibus in crudeliſſimos tyrannos lei. d̄t. & vniuerſaliter ſiquis ſerata facta & que nunc ſi uent diligenter p̄ſideret plures inueniet: ex trauf ſe tyrannidem in terras que per multos reguntur q̄ in illas que gubernant p̄ vnum. **C** Si igiſ regimē quod eſt optimū regimē maxime vt tandem videat p̄pter tyrannidē: tyrannus anteq nō minus ſed magis p̄uincere ſolet in regimine pluriū q̄ vnus: reſinquit ſimpliciter magis eſſe expediens ſub rege vno viuere q̄ ſub regimine pluriū.

C Concluſo q̄ regimē vnus ſimpliciter ſit opti mus: oſendit qualiter multitudine ſe debet die circa iſſ: q̄ auferenda eſt ei occaſio ne tyrannidē

et etiam in hoc est considerandum propter maius malum vitandam.

CA. VI.

Qua ergo vniuersum regimen per se dignum est quod est optimū et contingit ipm in tyrānīdem perueni quod est pessimū vt et dicitur patet. Laboratūque diligenti studice vt sic multitudinē iudicet de rege et nō incidat in tyrāniam. C. Prīmū aut est necessarium vt talis cōditio nō homo ab illis ad quos hoc spectat officium p̄ moueat in regem: q̄ nō sit p̄bale in tyrānīdem declinare. Unde Samuel dei p̄uidē tam erga israheliticū regē cōmēdāna ait pa. 10. 15. Quasiq̄ sibi dōs vniū sūm corāsum. De inde sic dependenda est regis gubernatio vt regiam libertate tyrānīdis liberabatur occasio. Similiter etiam sic eius temperet potestas: vt in tyrānīdem de facili declinare nō possit. Que quidē vt fiant in sequētibz ad dēndū erit. Demū vero curandum est si rex in tyrānīde diuerteret: qua liter posset occurrī. C. Et quidem si nō fuerit ex cessus tyrānīdis: cessus est remissam tyrānīde. collerare ad rēpū q̄ p̄ra tyrānīam agendo multū implicat periculis que sunt grauiora ip̄a tyrānīde. C. P̄batel enim p̄tingere vt qui cōtra tyrānīam agunt prevalere nō possunt: sic p̄uocata tyrānīa magis deficiat. Quod si prevalere quis possit aduersus tyrānīam: et hoc p̄ueniunt multoties grauiusmē dīlensionē in populo: si ne dum in tyrānīam insurgit illas post deuotionē tyrānī erga ordinationem regimīnis multatudo separat in partes. C. Coniungit etiā vt interdūz dōm alicuius auxilio multatudo expellit tyrānū ille p̄tite accepta tyrānīdem arripit: n̄ mensa pari ab alio quod ip̄e in alium fecit: grauiora seruitute subditos opprimat. Sic enim in tyrānīde solet p̄tingere: vt postero grauior fiat q̄ p̄cedens: dum p̄cedētia grauiorā nō deserūt: et etiam ip̄a ex sui cordis malitia noua et cogitat. Unde Siraachus quādam quodam modo ait omni bus desideratibus amos quodam vt incolumis et si b̄ superbia cōt̄ p̄uocet orabat. Quod vt tyrānīa cogit cur hoc faceret interrogauit. Tum illa puella inquit p̄tendit eum grauiora tyrānīam habere nō meā eius cupiēs am quo interesse aliquantulum durior: successit. Eius quoq̄ deminationem finiri: magnum erubescibam. Tertium et impossibilitates habere cepimus recedē. Itaq̄ si nō fuerit absumptio: dēterio: in locum suū succeder. Et si sit in tolleranda excessus tyrānīdis: quibūdam r̄sūm fuit: vt ad fortium vniūz virtutem pertineat tyrānīam interimere: sed p̄ liberatione multatudo exponere periculis mortis. Cuius rei exemplū etiā in veteri testamento habet. Nam autō quiddā egion regē moab qui grām seruauit populum dei p̄bebat

se a iustis in eius se more intererūt: et factus est populi iudex. C. Sed hoc aplice doctrine nō est graui. Docet enim nos p̄ctus nō bonis cōt̄ modestis verū dīlectis dīis reuerēto: subditos esse. 1. pe. 1. Deq̄ est enim gratia: si p̄pter p̄ctam de iustitiam quā tribunas patiens iuuat. Quō cum multo ro. imparetos fidem ip̄a p̄fuerit tyrānīe magnas multatudo tam nobiliū q̄ populi esset ad hīdem p̄uēns nō r̄sūm sed mētem patienter et armat sustinētes. p̄ ip̄o laudatur vt in sacrate beoz legione manifeste apparet. Quos autō in dīcendū est b̄ ostem in cōt̄m se q̄ populi reuocem: h̄ tyrānīam. Unde et inueter testamēto legitur occitū fuisse b̄i qui occiderunt iōas regem in dāz quibus a cultu dei recedētem eorum filios referuans p̄m legio p̄cepit. C. Esse aut hoc multatudo in periculum et et re et oibus: si p̄uocata p̄sumptione aliqui uentare p̄sidentium nocent etiā tyrānīam. P̄grumq̄ cum dūmmodi periculis magis exponūt se mali q̄ boni. Quis aut solet et sane dīctam nō minus regum q̄ tyrānīam: q̄ inuisum Salomone. Dissipat implos rex sapient. Quis agitur et huius p̄sumptione inuenerit piculum multatudi de amulione regis: q̄ remē dū de subtrahone tyrānī. C. Unde aut magis tyrānīam fecerunt nō p̄uocata p̄sumptione aliquoz sed in cōt̄itate p̄blica p̄cedendum. C. Prīmū gōz si ad us multatudo alicuius pertinet: sibi p̄uidere de rege nō iniuste ab eadem rex iniuste p̄t̄ de sūm v̄s̄t̄r̄nari eius potestas: si potestatem regis tyrānīce aburat. Nec potanda est talis multatudo infideliter agere tyrānīam dēterio etiam si eides imperpetuus sit ante subiectos. Quia hoc ip̄e meruit in multatudo regimīne se nō fideliter gerens: vt erigit regis officium: et ei pacū a subditis nō seruet. C. Sic romani tar quimum superba quem in reges susceperant p̄pter eius: filium tyrānīdem a regno cecitit inuisum minoz. i. sularia potestate. Sic etiaz domitianus qui modestissimū imperatoribus Vespasiano patri et Tito fratri eius succederat dum tyrānīde exerceo a senatu romano intererit p̄us est ab us que p̄uenerit romāno: fecerat p̄le natus sularum iuste et salubriter in irribam reuocans. In quo factus est: vt beatus iōnes enīgelista dilectus dei discipulus qui p̄ ip̄a domicilia nom in p̄thmos insulam fuerat auxilio relegatus: ad ep̄scopum p̄ctam consiliū remittet. C. Si vero ad us alicui p̄sumptione p̄uenit multatudo p̄uidere de rege. Et ip̄o cōt̄ndū est ab eo remedium p̄ra tyrānīam nequiri. Sic aredebat in india p̄o erode patre suo regnare: tamēq̄ rat paternam malitiam imitans in deis p̄ra cum quiritonū ad cesarem angulūz dēterentibus.

primo quidē p̄as diuiniſ. ablato ſibi regio no- mine & moderate regi ſu inter duos fratres ſuos diuiſi. Deinde cum acc ſic a tyrāide con- peſceret. A tyberio ceſare relegatus eſt in exiliū apud Lygdunū gallicie ciuitate. C. Quod ſi oſo p̄a tyrānum auxiliū humanū haberi nō p̄e. recurrēdū eſt ad regem oſiam deūſ qui eſt adin- te: in oporunitatibus in tribulatione. Eius ep̄i potēte ſubelē vt eos tyrāni crudelē cōuertat in manuſciendū ſm Salomonis ſiſiam. p̄u. 11. Cui regio ſu manu dei quocumq; voluerit incli- nabit illud. Ipſe enim regis Aſſyrii crudelitātē quilibet oratores parabat in manuſciendū ver- ſū. Ipſe eſt qui ita Nabuchodonofor: crudelē re- gem conuertit: q̄ factus eſt diuine potētie ſc̄i- caros. Hāc igit iug ego nabuchodonofos: lando & magnifico & glorioſo regem celis: q̄ opera eius vera & vitia iudicia & gradientes in ſuperbia p̄t humiliare. dan. 4. Tyrānos vero quos repu- tat p̄uerſione indignos p̄e auferre d̄ medio: vt ad infimum ſtatum reducere ſm illud ſapientis eccl. 17. Sedem ducū ſuper eos deſtruit deas: & ſedere fecit milites p̄ eis. Ipſe eſt enī qui vidēs afflictioneſ populi ſui in egypto: & audiens co- rum clamores p̄baraſionem tyrānum deiecit cū ereratu ſuo in mare. Ipſe eſt qui menſorātū na- buchodonofos: pauis ſuperbiēnt nō ſolum et̄um de regni ſolio: ſed etiā de hominū p̄ſentio in ſimilitudinem belie p̄mutauit. C. Nec enim adbeuata manus eius eſt: vt populū ſuam a ty- rannia liberare nō poſſit. P̄ſentit enī populū ſuo p̄ ſiam requie ſe daturum a labore: & con- ciliēnt: ac ſeruitūe dura qua ante ſeruiērat. C. Ex p̄ Eccl. 34. dicit. libera bo meum gre- gem de ore eoz. Ipaſoz qui paſunt ſep̄os. D̄s v̄bo beneficium p̄ſo a deo p̄ſequi mereat de- bet a peccatis ceſſare: q̄ in vltimo peccati diuini in p̄ſentione impij accipiunt p̄ncipatum dicen- te d̄o per d̄ec. 13. Dabo tibi regem in furore meo. Et in Job. 34. dicit q̄ regnare ſcit homi- nem v̄p̄ocitūm p̄p̄e peccati populi. Tollēda eſt igit culpa vt ceſſet a tyrānoſ plaga.

C. Dic querit ſanctus doctor: quid p̄cipiat mo- uere debeat regem ad regidū: vtrum bonoz vt gloria. & ponit opinionē: circa hoc quid ſit te- nendum.

CA. VII.

¶ Gloria aut̄ ſm p̄dicta regio eſt bonū multitudinis querere: minus v̄deſ one- roſum regis officij: niſi ex aliquod p̄p̄tium bonum ex hoc pueniat. Oportet igitur con- ſiderare quale ſit bonū regis pueniens p̄miūſ. Dubitandum igitur v̄tūſ eſt: nō eſſe aliud niſi bo- nozem & gloriā. Unde & Tullius de repu. di-

ſinit p̄ncipem ciuitatis eſſe alendum gloriā. Cui inſarationem Aſtrotel. in libro ethicoſum aſſi- gnare videtur. Huius p̄ncipis cui nō ſufficit bo- nor: & gloria cōſequenter tyrānus efficitur. Ineſt enim animo omnium vt p̄p̄ium bonūſ que- rant. Si ergo contentus nō fuerit p̄ncipis glo- ria & honore queret voluptates: & diuitias: & ſic ad rapinas & ſubditiōnum iniurias conuertetur C. Sed ſi hanc ſentēntiāſ receperimus: plurima ſequuntur inconuenientia. P̄ſentio namq; hoc regibus diſpendioſum eſſe ſi tot labores & ſoli- citudines paterentur p̄o mercede: tam fragili. Abūcum videt̄ in rebus humanis fragilis gloria: & bonoz fauozia hominum cum depen- deat ex opinioneſ bonorum & verbis eozum quibus nihil mutabilis in vita hominum. Et inde eſt q̄ Aiaſ p̄pheta. 40. huiusmodi gloriāſ non ſtat ſociem ſeni. Deinde hanc gloriāſ cu- pido animi magnitudines auferit. Quā enim ſa- uozem hominum querit neceſſe eſt vt in omni eo quod dicit: aut facit: eozum voluntatiſ deſer- uiat. Et ſic v̄s placere hominibus ſudet ſe ſer- uis ſingulorum. P̄o p̄ter q̄ idem Tullius in libro de officiis canendam dicit eſſe gloriā cupi- dinem. Eripit enim animi libertateſ: p̄ quā ma- gnanimis viris omnis debet eſſe p̄ſentio. Abū autem p̄ncipem qui ad bona peragenda inſtituitur magis dect: quam animi in agutudo. Eſt igitur incompetens regis officio hanc gloriāſ p̄miūſ. Simil̄ etiam eſt multitudinis nocentiā ſi tale p̄miūſ ſtatuar̄ p̄ncipibus. P̄ter- net enim ad bonū viri officium: vt continat glo- riam ſicut alia temporalia bona. Virtuoz enim & fortis animus eſt p̄o iuſticiaſ continere gloriāſ ſicut & vitam. Unde ſit quoddam mirabile. Vt q̄ virtuoſos actus ſequitur gloria: ipſa gloria vir- tuozſ continetur: & ex cōte mptū gloriē homo glo- rioſus reddatur ſm ſententiam ſibiſ dicentis. gloriāſ qui ſperuerit veram habebit. Et de ca- ſione dicit Dabulian. Quo minus p̄terpar gloriāſ am tanto magis aſſequebatur illam. Ipſiq; ipſi diſcipula ſe ſicut dei miniſtros exhibebāt per glo- riam: & ignobilitateſ: per inſaniam & bonaz ſa- mam. Non eſt igitur boni viri conueniens p̄- miūſ gloria: quam continēt boni. Si igitur hoc ſolum bonum ſtatuar̄ p̄miūſ p̄ncipibus. ſequetur bonos viros nō aſſumere p̄ncipatum aut ſi aſſumpſerint imp̄ſentiatos eſſe. C. Amp̄i- us ex cupidine gloriēſ periculoſi mala p̄oueni- unt: multi enim dum in moderate gloriāſ in re- bus bellatis querunt ſe ac ſuos perdidit̄ eter- nitas libertateſ patrie ſub hoſtili poteſtate red- ca. Unde Loquutus rom an^o p̄ncipis in crep̄- bus vitandis diſcurtis. ſiſ q̄ imperiū ſuū p̄ uocatus ad hoſteſ inueniū ardoze pagatur. licet

vellet occidit: ne plus mali esset in p[ro]p[ri]o q[ua]m in
 exemplo q[ui] vilitatis in gl[ori]a hostis occidit. ¶ Ita
 debet etiam cupido gl[ori]e aliud sibi famulari vi-
 tium simulat[i]o[n]e v[er]y. Quia enim difficile e[st] pan-
 cibus p[er]tingit veras virtutes assequi: q[ui]as sola
 bona: debet multi gl[ori]am cupientes virtutes si-
 mulatores s[er]uare. ¶ Propter q[uo]d sicut dicit Saluti-
 na, Ambitio multos mortales falsos fieri cogit
 Aliud clarum in peccato aliud p[ri]ncipium habere
 in lingua: magis vultu q[ui] ingenium habere
 Sed i saluator noster eos q[ui] bona opera faciunt:
 et ab hominib[us] videant[ur] hypocritas, i. simulato-
 res vocat. Sicut igit periculosum est multi-
 tudini si p[ri]nceps voluptates diuitias querat pro
 finis, ut rapere e[st] consumidiosis fiat ita pericu-
 losum est cum deinet gl[ori]e p[re]mio, ne postquam
 p[re]sentes e[st] simulatores erunt. ¶ Et sicut et de
 etoq[ue] sapientium intentione apparet non ea ratiōe
 bono[rum] e[st] gl[ori]am pro finis p[ri]ncipi decreuerit
 tan q[ui] ad hoc p[ri]ncipaliter ferri debeat boni regis
 intentio: q[uo]d tollerabilis est si gl[ori]am querat: q[ui]
 si pecuniam cupiat: vel voluptate[m] se qua[m]. Hoc
 enim vitium virtutis p[ro]p[ri]us est: cum gl[ori]a quā
 boles cupiunt ut ait Augustin[us] nihil aliud sit q[ui]
 iudicium solum bene de hominib[us] opinantur.
 Cupido enim gl[ori]e aliquod by virtutis vestigi-
 um dum saltem bono[rum] approbationes querit e
 eis displicere recusat. P[ro]ncipaliter ad verā vir-
 tutis p[ro]uenientib[us] tollerabilis videtur si p[re]ferat
 ad regimē q[ui] vel iudicium bonum metens a
 malo manifeste terribil. Qui enim gl[ori]am
 cupit aut vera via p[er] virtutis opera nitit[ur]: et ab
 hominib[us] approbetur: vel salte[re] bonis ad hoc cō-
 tendit atq[ue] fallacia. Sic qui dicit desiderat si cu-
 piditate gl[ori]e carnis non timeat bene iudican-
 tibus displicere: p[er] aperitissima scelerata querit p[er]
 rumpobere q[uo]d diligit. Unde beatus superat,
 siue crudelitas: siue luxurie vitia. Sicut in Be-
 rone. Cōsere p[er] cur[us] et aug. dicit ita iniuria fa-
 cit: ut nihil putaret ab eo velle metal dicit: ita
 crudelitas: ut nihil molle h[ab]ere putaret. ¶ Hoc
 aut[em] finis optimus per id quod Aristoteles. De ma-
 gnitudo in ethice dicit q[uo]d non querit bono[rum]
 e gl[ori]am quasi aliqd magnam q[uo]d sit virtus sus-
 ficiens p[ri]mum s[ed] nihil ultra hoc ab hominibus
 epigit. Hoc enim inter o[mn]ia terrena videt esse p[ri]-
 cipium vel homini ab hominib[us] t[er]m[in]o[m] de
 virtute reddatur.

le sit eidem sufficiens. Est autem conuenienter
 res p[ri]mum expectet a deo. Et similiter eius p[er]
 ministro p[ri]mum expectat a domino. ¶ Res
 aut[em] populum gubernando minister dei est, dicit
 te apostolo Ro. 13. q[uo]d omnia potestas a domino
 deo est: q[uo]d est dei minister videtur in ira et q[ui]
 male agit. Et in libro sapientie reges dei esse mi-
 nistri describunt. Debeat igit reges p[ro]p[ri]o regi-
 mine p[ri]mum expectare a deo. Remunerat aut[em]
 deus p[ro] suo ministro reges interdam tempera-
 lib[us] dona. Et talia p[re]mia s[un]t bonis malis q[ui]
 munia. Vbi dominus Ezech. 17. dicit Nabu-
 donoso: Rex babilonis fuit fecit exercitū suū
 seruare magna a diuersis tyrum e[st] interca non
 est reddita tunc exercitū eius de tyro p[ro] seruata
 te qua seruatis mihi aduersus eas: ca. f. seruare
 qua potestas p[ro] apostolum dei minister est vni-
 der in ira et q[ui] male agit. Et postea de p[re]mia
 subdidit. Propterea hoc dicit dominus de[us]. Ec-
 ce ego dabo nabuchodonoso regem babilonis i
 terra egypti. et diripiet spolia eius e[st] erit miles
 exercitus ei[us]. Et ergo reges impugnat[ur] dei boles
 pugnant[ur] s[ed] non intentione seruandi deo: sed
 sua odia e[st] cupiditates erequum di tanta mercede
 dominus remunerat ut de boles[us] victorias tri-
 buat regna subiciat e[st] spolia diripienda p[ro]nat
 q[uo]d facit boni e[st] regib[us]: qui pia intentione de p[ro]-
 pulum regit: e[st] boles impugnant. Non quidem
 terrenam: s[ed] eterna[m] mercedem eis p[ro]mittit
 in alio q[ui] in seip[s]o. dicit[ur] p[ro]etro patens[us] popu-
 li dei bene p[er]t. 17. dicit[ur] q[uo]d in vobis est grege[us]
 domini: et cum venerit p[ri]nceps p[ro]p[ri]o. i. rex te-
 gum t[er]ra. Percipiat[ur] inaccessibilem gl[ori]e
 roman: de qua dicit Isaias. 18. Erat domus[us]
 strati emitationis e[st] diadema gl[ori]e populo suo.
 Hoc aut[em] ratione manifestatur. ¶ Et h[ic] enim men-
 t[ur] omniū ratione ventum indigim: v[er]ita-
 tis p[ri]mum beatitudinem esse. Virtus enim vni-
 uersalis rei deservit que bonum facit babon[us]
 e opus ei[us] bonus reddit. Ad hoc aut[em] q[ui]s h[ic] op[er]-
 ando nisi pensare quod e[st] maxime videri
 dicam. Hoc aut[em] est esse felicitem q[uo]d nullus potest
 non velle. Hoc igit p[ri]mum virtut[is] edemerit
 expectat: quod volem beatum facit. Et aut[em] be-
 ne operari virtutis est opus. regis aut[em] opus e[st] be-
 ne regere subditos. hoc etiam erit p[ri]mum regis
 quod cum facit e[st] beatum. ¶ Ad id aut[em] hoc h[ic]
 bene considerandū est. Beatitudinem quide[m] di-
 citur vltimum desiderio finem. Post enim
 desiderij nec[ess]e v[er]y in infinitum p[er]cedit: est
 inane naturale desiderium e[st] infinita p[er]man[er]-
 ri non possit. ¶ Cum aut[em] desiderij intellectus
 nature sit v[er]y boni. hoc solus boni vere bea-
 tum facere poterit quo adeptus nullū bonū relin-
 quod ampli[us] desiderari possit. Unde e[st] beatus

¶ Sic declarat sanctus doctor qualis e[st] verus
 finis Regis q[ui] mouere ip[s]m de[us] ad bene regendū.

CA. VIII.

¶ Gloriam ergo mundana[m] bono[rum] e[st] boni
 nam gl[ori]a regis solum studium non e[st] sus-
 ficiens p[ri]mum. Inquirenda[m] relinquit qua

q

de vicinis bonum profectum quasi omnia desiderabilia in se comprehendens. Tale autem non est aliquid bonum terrenum. Nam q̄ virtutes habent amplius habere desiderant. Et simile p̄ in ceteris. Et si ampliora non querunt desiderata tamen v̄ ea permancant vel alia in locum eor̄ succedant. Vbi enim permancant inueniunt in rebus terrenis. Vbi aliquid terrenum est quod querere desiderium possit. Nec igitur terrenum aliquid beatum facere potest vel possit esse regis commensuratum. C̄ Adhuc cuiuslibet rei finalis perfectio: boni completio ab aliquo superiore dependet: q̄ ipsa composita meliora reddunt ex adunatione meliorum: peiora v̄ si deteriora b̄ miscantur. Si cuius argenti miscet aurum: argentum sit melius quod ex plumbi adunatione in purum efficitur. Constat autem terrena omnia esse infra mentem humanam. beatitudo autem est hominis finalis perfectio: boni completio. ad quod omnes pervenire desiderat. Vbi igitur terrenum est. quod homini possit beatum facere. Nec igitur terrenum aliquid esse potest regis sufficiens. Non enim vt Augustinus dicit christianos. Principes q̄ virtutes imperant vel imperatores filios in morte placida relinquunt. vel hostes rei publicae dimiserunt: vel etiam aduersum se insurgentes: et caecere: et opprimere poterunt: sed felices eos dicimus si in te ipse tantum in animi cupiditate potius q̄ gentibus quod vultet in sperare: si omnia faciant nisi propter ardeam inanis glorie: sed propter charitatem felicitatis eterne. Tales imperatores christianos felices dicimus: inter quos postea re ipsa futuros: cum id quod expectamus aduenit. Sed nec aliquid aliud creatum est. quod beatum homines faciat: et possit regi decerni pro premio. Tendit enim vnicuique rei desiderium in suam principem: a quo esse suam principium causatur. Causa v̄o mentis humane non est aliud q̄ deus: quae eam ad suam imaginem facit. Solus igitur deus est qui hominis desiderium quietare potest: et facere bonum beatum: et esse regi commensuratum. C̄ Amplius mens humana v̄s boni cognoscens est pro intellectu et desiderata per voluntatem. Bonum autem vniuersale non inuenit nisi in deo. Vbi ergo est quod possit homini beatum facere eius impetendo desiderium: nisi deus de quo dicitur in psalmo. Qui replet in bonis desideria eorum. In hoc ergo et sui pensum statueri debet. Hoc igitur considerans David rex dicebat. Quid mihi est in caelo: et a te quod volumus terram. Qui que fieri postea respondit subiungit. Vbi autem debere bonum est: ponere in domino deo spem meam. Ipse enim est qui dicit saltem regibus non solum temporale quae communitur salua hominibus: sed etiam eam de qua p̄ Isaiam. 51. dicit.

Salus alicuius mea in sempiternum erit: quae homines saluat eos ad equalitatem angelorum perducens. Sic igitur verificari potest. quod regis premium est bonum et gloria. C̄ Quis enim mundanus et caducus honoribus bonos finitibus esse potest: vt homo sit cuius et domesticus dei: iter de filiis computatus: et hereditate regni caelestis assignat: cuius obitio. Hic est homo: quem consumpsimus et admirans. Rex et David dicebat. Minus honorati sunt amici tui deus. Huc insuper humane laudis gloria huic comparari potest: quae non fallat blanda: cuius lingua non decepta bonum opinio profert: sed ex interioris conscientiae testimonio producit: et dei testimonio confirmat: qui suis confessoribus reprobat: quod consecratur eos in gloria patrie coram angelis dei: vbi autem hanc gloriam querunt est inueniunt: et quam non querunt gloriam hominum consequuntur: exemplo Salomonis qui non solum sapientiam quam quaesivit accepit a domino: sed facere super reges alios gloriosus.

C̄ Hic declarat sanctus doctor: quod premium regis et principum tenet suppetentiam gradum in beatitudine caelesti: hoc multis rationibus ostenditur et exemptis.

CA. IX.

Considerandum autem restat ulterius quod eminenter obtinebunt caelestis beatitudinis gradus: qui officium regis digne laudabiliter exequerentur. Quis enim beatitudo virtutis est premium. consequens est vt maior virtuti maior gradus beatitudinis debeatur. Et autem peccunia virtus quae homo aliquis non solum scipsum sed etiam alios dirigere potest: tanto magis quanto plurimum est regnum. Quia et secundum virtutem compositum tanto magis virtuosior reputatur: quanto plures vincere potest: aut potest plura tenere. Sic igitur maior virtus requiritur ad regendum domesticam famulum q̄ ad regendum seipsum. multoq̄ maior ad regimen civitatis et regni. Et igitur excellentis virtutis bene regis officium exerceat. Debet igitur excellentis in beatitudine premium. C̄ Adhuc in omnibus artibus et poetiis laudabiliores sunt qui alios bene regunt q̄ qui solum aliam directionem bene se habent. In speculativa enim maius est veritatem alijs docendotradere q̄ quod ab alijs docere capere posse. In artibus et maius estimat maioris conductus peccunia architecto: qui edificium disponit q̄ artifex qui solum eius dispositionem in manualiter operatur. et in rebus bellis maioris gloriam de victoria sequitur praedicta dicit q̄ militis fortitudo. Sic autem re habet recto: multitudine in his quae a singulis solum virtutibus sunt agenda sicut doctor: in discipulis: et architecto: in edificijs: et dicit

in bellis. Est igitur rex maiori precio dignus si bene subactos gubernauerit: quod aliquis subditorum sub rege bene se habuerit. C. Amplius virtutis est ut per eam opus bonum bonum reddatur, maioris virtutis esse videtur quod maius bonum per eam aliquis operetur. Maius autem et diuinus est bonum multitudinis quod bonum unius. vnde interdum malum unius sustinetur si in bonum multitudinis cedat: sicut occiditur latro ut par multitudinis denur. Et ipse deus mala esse in mundo non sineret: nisi ex eis bona eliceret ad utilitatem et pulchritudinem vniuersi. Pertinet autem ad regis officium ut bonis multitudinis studere procurer. Vnde igitur premium debetur regi pro bono regimine quod subdito pro bona actione. C. Hoc autem manifestat si quis magis in speciali consideret. Laudatur enim ab hominibus quibus primata persona: et a deo computatur in parum si egerit submissus: si discordes pacificet: si opprimum a potentiore eripiat. Denique si alicui qualitercumque opem vel consilium conferat ad salutem. Quanto igitur magis laudandus est ab hominibus et premiandus a deo, qui totam provinciam suam pacem gaudere, violentias cohibet iustitiam seruat: disponit quid sit agendum ab hominibus sine legibus preceptis. C. Hinc etiam magnanimo regie virtutis apparer quod precipue dei similitudinem gerit. Dux agit in regno quod deus in mundo. Vnde et in exodo. 17. iudices multitudinis dei vocantur. Imperatores etiam apud romanos vocabantur. Tantofortem est aliquid deo acceptum quanto magis ad eius imitationem accedit. Vnde et apostolus monet ad eph. 5. Et ite imitatores dei sicut filii carissimi. Sed si secundum sapientiam sententiam. omne animal deligit simile sibi. Item quod causis aliquo modo similitudinem habent causam. Consequens igitur est bonos reges deo esse acceptissimos: et ab eo maxime premiandos. C. Similiter etiam ut Gregorius verbis utat. Quid est tempestas maris nisi tempestas mentis? Quieto autem mari recte nautem etiam imperitum dirigat. turbato autem mari tempestas fluctibus etiam peritus nauis confunditur. Vnde et plerumque in occupandis regiminis ipse quoque bona operis vitios perdit qui in tranquillitate tenebatur. Valde enim difficile est si ut Augustinus dicit inter linguas subleuantur et honorantur: et obsequia unius humiliter salu tantum non extollantur. sed se homines esse meminerint. Et in ecclesiastico. si beatus dicitur vir qui post aurum non abijt. nec sperauit in pecunie thalamis. etiam non impune transgredi et non est transgressus: facere mala et non fecit. Ex quo quod si in virtutis opere probatus inuenitur fidelis. Vnde secundum Hieronimum procurbium. Principum vi-

rum ostenditur. Multi enim ad principatus autem peruenientes. a virtute deficient: qui dum in stans essent infimo virtuosius videbantur. Ipsa igitur difficultas que principatus iminet ad bene agendum. eos facit maiori premio dignos. Et si aliquando per infirmitatem peccauerit: apud homines excusabiliores redduntur: facilius a deo veniam promerent. si tamen ut Augustinus ait pro suis peccatis humilitatis: et miserandus: et orationis sacrificium deo suo verolimitate negligunt. In cuius rei exemplum de Achab rege israel qui multos peccauerat: dominus ad belem dicit. Quia humilitatis est in eis causam non indicam hoc malum in diebus suis. C. Non solum autem in ratione ostenditur: quod regibus ecclesiasticis premium debeatur: sed etiam antequam diuina firmatur. Docitur enim in iacob. 11. quod in illa beatitudine dicitur quod dicitur dominus proteget habitantibus in Ierusalem. I. in visione pacis carere: aliorum dominus erant sicut dominus dicitur quod omnes reges erunt: et regnabunt cum dilectis: cum membra cum capite sed dominus dicitur quod dominus dei quia sicut regis fideliter dei officium gessit in populo: ita in premio deo populi quos erit in hereditate. Hoc etiam fuit apud gentes aliquo modo sonitum: dum civitatem rectoris atque servatores in deos transformari perhibebant.

CA. rex et princeps studere debet ad bonum regimen propter bonum futurum et velle quod idem sequitur cuius contrarium sequitur regimen tyrannicum.

CA. X.

Utrum regibus tam grande in celesti beatitudine premium proponatur bene regendo se habuerint: diligenti curatissimos observare debent ne in tyrannidem consentiant. Nulli enim eis acceptabilior esse debet: quod et bono rego quo sublimantur in terris: in celestibus regni gloriam transferantur. Errant vero tyranni qui propter quosdam terrena comoda iustitiam deserunt. qui tunc prestantur premio quod ad ipsi poterant iuste regendo. Quia autem istud sit pro bustumodi parvis et temporalibus bonis multum et sempiterna perdere bona nullus stultus aut infidelis ignorat. C. Ad idem dicitur etiam quod hoc temporalis comoda propter que tyranni iustitiam deserunt magis ad lucrum possunt regibus: dum iustitiam seruant. Premio namque inter mundana omnia nihil est: quod amicum digno preferendum videatur. Ipsa namque est virtuosus unum: conciliat: virtutem conferat atque promouet. Ipsa est qua omnes indignos qui quibuscumque negotijs peragendisque nec

peris imponere se ingerit: nec deseritis' adierit. Ipsi est que iustitias delectationes affert: mentium et quecumq; delectabilia in totidem si se amicitia vertantur. Audibet autem aspera facta et prope nulla facit amos. Nec est aliamq; tyrannitiam crudelitas et amicitia non delectatur. Dionysius enim quondam Syracusanorum tyrannus cum duorum amicosum qua Damon et Phocia decebantur alterum occidere vellet: is qui occidendus erat induci asperant ut de manu profecturus suos ordinaret. Alter vero amicosum sefer tyranno ob fidem pro eius reditu dedit. Appropinquante autem proamulo dicit: nec illo redeunte. Vnusquisq; si deus foveat scilicet de arguetur. Ut ille nihil se in matre d' amici ad fames predicabat. Fadens autem boia qua fuerat occidendus rediit. Admirans autem ambo nam animum tyrannus supplicium propter fidem amicitie remittit in super rogans ut eius terram reciperent in amicitie gratia. Hoc autem amicitie bonum quibus desiderant tyrannum consequi tamen non possunt. Dum enim commune bonum non querunt sed propositum sit parva vel nulla commoda eorum ad subditos. Dimeis autem amicitia super ali qua commone firmatur. Eos enim qui communiunt vel per nature originem vel per momentum similitudinem: vel per cuiuscumq; societatis communitatem: videmus amicitia communi q. parva igitur vel potius nulla est amicitia tyranni et subditi. Simulq; dum subditi per tyrannum in iustitiam opprimuntur: se amari non sentientes contenti nequaquam amant. Nec habet tyranni unde de subditis conqueantur si ab eis non diliguntur: quia nec ipsi tales scilicet exhibet ut diligant ab eis debeant. Sed boni reges dilectionem profectui studiose intendunt: eorum studio subditi plura commoda se esse qui sentiant. diliguntur a plurimis: cum subditos se amare d' mō libant. Quia et hoc est maioris malicie q; q' in utilitudine cadat: ut odio habeantur amici et bene factis subditis rependantur in malis pro bonos et hoc amos provenit ut bonorum regum regnum sit stabile. dum pro ipse se subditos quibuscumq; peccatis exponere non recusant. Cuius exemplum in Iustio celsare apparet de quo factiois reserit: q' milites suos vix adeo diligebat: ut audita quondam eade capillos et barbam ante non de preterit q' vindicasset. Quibus rebus decessit miles sibi: et transfusus milites reddidit ut q' pleriq; eorum caput concessam sibi sub eade conditione vitam si militare aduersis. Celsarem vellet reculerent. Octavianus etiam Augustus q' modestissime imperio vixit est: instantum dilige hant a subditis et pleriq; mores neco victimas quas deucebant in iustam mandarent: quia cum

superbitem reliquissent. Non est ergo facile ut principis perturbetur dominium: quem deo cōsultu populus amat. Propter quod Salomon dicit proverbio. 29. Rex q' iudicat in iusticia p'na peccatibonum eius in eternum firmabit. Et Tyrannorum vero dominium diuturnum esse non potest: cum sit multitudinem odiosam. Non potest enim diu conservari quod vobis multorum repugnat. Ut enim a quoq; p' sefensa vita transigatur quin aliquis aduocitate paratur. Aduer sitatis autem tempore occasio deesse non potest contra tyrannum infringendi. Et vbi adit occasio non deest et multis vel vniua qui occasione non vtiatur. Insurgentem autem populum vorine prosequitur. Nec de facili carere effectu: quod eius fames multitudinem atterpratur. Ut ergo potest contingere q' tyranni dominium proteridatur in longum. Hoc etiam manifeste patet si quis consideret: vnde tyranni dominium conservantur. Non enim conservantur amos: cō parva vel nulla sit amicitia subiecte multitudinis ad tyrannum: et exprobabilita patet. De subditis autem si de tyrannis considerandum non est. Non enim inuenitur tanta virtus in multis: ut si delectatio virtute repponatur in indebite feruntur inquam si possunt excusantur. Iustas autem nec fidelitatem contrarium reputabitur fm opinio nem multorum si tyrannos neque qualitercumq; oboluit. R' citat ergo et solo timore tyranni regentes sustententur. Unde et timere se a subditis to r' intentione procurant. Timor autem est debile fundamentum. Nam qui timore subditi: si occurrit occasio quas possunt impuniter spe rare: contra potest dentes infringunt: eo ardentius quo magis contra voluntatem et solo timore cō bibebantur. Quia si aqua per violentiam includatur: cum aditum inuenit impetuosius fluit. Sed nec ipse timor caret periculo: et certum timore: pleriq; in desperatione incidunt. Salus autem desperatione audacter ad quicquid atq; p'ntanda periclitat. Nō potest igitur tyranni diutum esse dominium. Hoc etiam non minus exemplis q' rationibus apparet. Si quis enim antiquos gestas et modernos euentus consideret: vix tunc et de multitudine tyranni aliam diuina fuisse. Unde et Aristoteles in sua politia multis tyrannos enumerat: quos omnium demonstrat diuini beneuolentem potest fuisse finitum. Et q' namque aliqui diuini pacturum: q' non multo in tyrannide excedebat: sed quātū ad multa imitabant regale modicā. Adhuc autem hoc in magis sit manifestus: et cō sideratione diuini iudicet. Ut enim in Job. 34. dicitur. Regere facit hominem hypocritam propter peccata populi. Nullus autem veri hypocrita dicit potest q' regis assumat officium et exhibet se tyrannus.

¶ Nam hypocrita dicit qui alterius representat personam: sicut in spectaculo fieri consuevit. Dicitur deus peccatis permittit tyrānos ad puniendum subditos peccata. Tunc autē primo in sermone ira dei permittit nominari. Unde per Osee 13. dicitur. Dabo vobis regem in furore meo. Infelix est autē rex qui populo in furore dei conce datur. Non enim eius stabile potest esse diuina: quod obliuiscit misereri deos: nec pōnebat in ira sua misericordias suas. quānto per Ioelem. 2. dicitur quod est patiens et misere miscrēcordis: p̄labilis super malitia. Ad idem permittit deus dei regnare et tyrannos: sed post reprobationem per eos inducitur populo per eorum deiectionem tranquillitas inducit. Unde sapiens dicit. Sedes tuam super bonos destruit deus: et sedere fecit mites per eis. Et perimento etiam magis apparet quod reges per iustitiam magis adipiscunt diuinas quam per rapinas tyrāni. Quia enim diuini tyrānos subiectione multitudine duplicet. id opus habent tyrāni multos habere satellites: per quos per subditos tunc reddantur: in quibus necesse est plura expendere quam subditas rapine. Regem autē diuinum: quod subditis placet: ad subditos pro satellitibus ad cultum dicitur habere: in quibus expendere opus non est: sed interduos in necessitate operum pro regibus sponte donant quam tyrāni diripere possunt. Et sic implet quod Salomon dicit per ieremias. 17. Alii. Reges diuini sunt pro beneficia dante subiectis: et diuitioses sunt. Alii. Tyrāni rapiunt non sua: et semper in egestate sunt. Et similiter autē uisio dei p̄tingit iudicio ut qui diuitias iniuste congregant inuadunt eas dispergant: aut etiam iniuste auferant ab eis. Ut enim Salomō dicit ecclesiastes. 5. Auarus non implebitur pecunia: et qui amat pecunias fructum nō capiet ex eis. quānto ut per ieremias. 17. dicit. Conturbat domū suam qui sectatur auaritiā. Regibus vero qui iustitiam querunt: diuine adiungit a deo: sicut Salomō qui dum sapientiam quaesit ad faciendum iudicium. permissionem de abundantia dimittere accepit. De fama vero superflua videtur dicere. Quis enim dubitet bonos reges non solum in vita: sed magis post mortem quodam modo laudibus eorum vivere: et in desiderio haberi: malorum vero nomen aut statim desicere: vel si excellentes in malicia fuerint: cum desideratio ne eorum remeunt. Unde Salomō dicit per ieremias. 10. Demerita iusti cum laudibus. nomen autē impiorum putrefactum: vel desitit vel remanet cum fetore.

¶ Quod bona etiam mundalia ut sunt diuine potestatis: bonorum: et fama magis pueniunt regibus quam tyrānis: et de malis que incurrit tyrāni etiam in hac vita.

Cy. XI.

¶ E his ergo manifestum est: quod stabilitas potestatis diuine bonorum: et fama: magis regibus quam tyrāni ad uocem pueniunt: propter quod tamē indubitate adipiscenda: declinat in tyrāni preceptis. Nullus enim a iustitia declinat: nisi cupiditate alicuius commoti tractus. Quia magis tyrānus excellentissima beatitudine que regibus debetur pro premio. Et quod est grauius in tantum tunc sibi acquirat in petus. Si enim quod uisibilem spoliat: et in seruatum redigit vel occidit: in animā penam meret qualem quidem ad iudicium bonum mortem: quāntum vero ad malum dei donationem eternā: quānto magis putandum est: tyrāni deteriora mereri supplicia qui in diuinas ab omnibus rapit: et in omnia libertatem laborat pro libito voluntatis sue quocumque interficit. Tales insuper raro penitent: uisus inflati superbie. merito peccatorum a deo detent: et adulationibus hominum dilibant: raris diuine satisfacere possunt. Quando enim restituit omnia que propter iustitiam debitum adhibuit. Ad que tamen restituenda nullus dubitat eos teneri. Quando resciendunt eis quos opprobriant: et iniuste qualitercumque leserunt. Et ad hoc autem ad eorum in penitentiam quod omnia si licita extirpant: que in ipse sine reuerentia facere poterant. Unde non solum emendare non solum que male fecerunt: sed sua consuetudine pro auctoritate uentres: peccandi audacia: transmittunt ad posterum. Et sic non solum facium sanorum apud deum rei tenent: sed etiam eorum qui bus apud deum peccandi occasione relapsurunt. Et grauius etiam eorum peccatum et diuinitate suscepti officii. Dicit enim terrenus regis grauius punit suos ministros: si inuenit eos sibi contrarios: ita deus magis punit eos quos suum regimini executores et ministros facit si neglexerint agant dei iudicium in amaritudine conuertentes. Unde et in libro sapientie. 6. ca. ad reges in quos dicitur. Quoniam cum effectus ministeri regni illius non recte iudicialis: neque custoditis legem iustitiae nostre: nec sibi voluntatem dei ambulatis. bonende et cito apparebit uobis quoniam iudicium dimissum in his qui presunt. Et ratio enim conceditur misericordia: potest autē potenter tormento patientur. Et nabodonosor per ieremias. 14. dicitur. Ad infernum deturbabis in primum lacu. Qui te uiderint ad te in claustrum teos presertim: quasi profundum impo nis submersum. Dicitur regibus abundat temporalia bona: et pueniunt et excellens beatitudinis gradus preparatur a deo: tyrāni autem a temporalibus bonis que cupiunt plerumque frustrantur: multis insuper periculis sitiscentes: et quod est amplius bonis eternis

plurim ad penas gravissimas referuati: vobem-
 mitor illudendū est his qui regendi officii suscipi-
 ut reges se subditis pōcant non tyrannos.

C De rege aut quid sit: q̄ expediat multitudi-
 ni regem habere. Ad hoc aut q̄ p̄sidiū expediat
 se regem multitudini custodere subiectis non tyrā
 nam tanta a nobis dicta sint.

C Proccedit ad ostendendum regis officii: vbi s̄
 vnam naturā ostendit regem et in regno sicut aīa ē
 in corpore: sicut deus est in mundo. **CA. XII.**

Denique aut dictis est p̄siderare q̄d sit
 e regis officii: et qualē oporteat et reges. s̄:
 vō ea que sunt s̄m artem imitant ea que

sunt s̄m nām: et q̄bas accipimus vt s̄m rationē
 equū possimus optimum videt regis officii a s̄o
 ma regimini nāles assumere. Inuenit aut in re
 nam naturā regimē: vt s̄: et particulare. vniuersi-
 tale q̄dem s̄m q̄ oīa sub dei regimine continent:

q̄sū p̄udentia vniuersā gubernat. p̄articulare
 aut regem in anime q̄dem diuino regimini s̄le
 et q̄dem inuenit in botis q̄ ob hoc minor: mādus
 appellat: q̄ in conuenit s̄o ma velle regimini.

Nam sicut vniuersa creatura corporea et oēs spi-
 rituales virtutes sub diuino regimine continen-
 tur: sic et corpora mēbra et cetera vires anime a
 dōne regimē. Et sic quodāmodo s̄o vt ratio in ho-
 mine sicut deus in mundo. **S**3 q̄ sicut supra
 ostendimus homo est aīa naturā alter sociale in multi-
 tudine viuens: et similitudo diuini regimini inue-
 nitur in hoc: non s̄ tam q̄ntū ad hoc q̄ p̄ rōnem
 regitur vnus homo: sed etiam q̄ntum ad hoc q̄ p̄
 rōnem vnus hominū regit multitudinē: q̄d ma-
 xime patet ad officii regis: dum s̄ in quibusdā aīa
 libus que socialiter viuūt quēdā similitudo inue-
 nitur hominū regimini sicut in apibus: in quibus et
 reges et p̄sidiū. **N**ō q̄ in eis q̄ rōnem sit regimē
 sed q̄ in similitudine nature induam aīa mo regente
 q̄ est actus nature. **H**oc igit officii res se suscepisse
 cognoscit: vt sit in regno: sicut in corpore aīa: s̄
 sicut deus in mundo. **E**t sic diligenter recognoscet
 et altero in hoc in eo velus accōdit: dō p̄siderat ad
 hoc se postū vt loco dei iudicium in regno exerce-
 at: et altero vō mādus: et dementie leuita-
 tem cogit: dō reputat singulos q̄ suo substat
 regimini sicut p̄pā membra.

C Affinit et hoc similitudine modum regimi-
 nis: vt sicut deus vniuersū rem distinguit quodā
 modo ordine: et p̄pā opatione et locutione: sicut
 totus sicut regno: eodē modo de aīa. **C. XIII.**

Potest igitur considerare quid deus i
 mundo faciat. **E**t enim manifestum
 erit quid impietat regis factū. **S**icut
 vniuersaliter consideranda duo opera
 dei in mundo. **U**num quo mundum instituit. **A**l-
 terum quo mundū instituit gubernat. **H**oc etiam

duo opera aīa habet in corpore. **N**am s̄mo qui
 dem virtute aīa informat corpus: deinde vō p̄
 aīam corpus regit et mouet. **H**oc aut sc̄m
 quidē magis p̄pā pertinet ad regis officium.

Et ad oēs reges p̄tinet gubernatio: et a guber-
 nationis regimini regis nome accipit. **P**rimū
 aut opus nō oībus regibus p̄tinet. **N**on enī oēs
 regnum aut ciuitatem instituit in que regnant
 sed regno ac ciuitati s̄as instituit p̄ regimini cu-
 ram impedit. **E**t autē considerandū q̄ nisi p̄
 cessisset qui institueret ciuitatē aut regnum: locū
 nō haberet gubernatio regis. **S**ub regis enī offi-
 cio cōp̄henditur etiam institutio ciuitatis et regi-
 ni. **N**ōnulli enim ciuitates instituerunt in quibus
 regerent: vt **A**thensinensē: et romulus roma-
 nam. **S**imiliter etiam ad gubernationis officium
 pertinet: vt gubernata p̄tinet ac eis vtat
 ad quod sunt ordinata. **N**on igitur gubernationis
 officium plene cognoscit p̄tentiū institutio: nō
 ignorat. **C.** **R**atio aut institutio regni ad ex-
 plo institutio mundi sumēda est. **I**n quo s̄mo
 p̄sideratū iparum rerum p̄ductio: deinde p̄tū
 mundi ordinata dūmō. **E**tterris aut singulis
 mundi partibus dūmō rerum species distribui-
 te vidēt: vt stelle celo: volucres acripices aq̄
 ab aīa terre. **D**einde singulis ea quibus indiget
 abundanter diuisas p̄tū vidētur. **C.** **H**anc
 aut institutio rōnem **M**oses sapienter et dū
 generē expulit. **I**tem enim rerum p̄ductionē
 p̄ponit dicens: **I**n principio creauit deus celum et
 terram. **D**einde s̄us ordine edocimentē oīa vni-
 uersa dūmō inferre denunciat: vt diem a nocte:
 a superioꝝ inferre: mare ac arda. **H**inc ce-
 lum luminaribus: aības acries: mare piscibus
 aīalibus terra: osentam refert. **V**ltimo assigna-
 tam hominibus terre aīalibus dūmō. **V**sum vō
 plantarum tam ipse s̄ aīalibus ceteris: et p̄-
 dencia diuina denunciat. **I**nstituit aut ciuitates
 et regni de nouo p̄ducere homines: et loca ad in-
 habitandam et cetera vite subsidia nō p̄tē: nec
 esse habet bis vti que in natura p̄cesserunt. **S**i-
 cut etiam cetera artes operationis s̄as materā
 a natura accipiunt: vt sibi ferum: beneficiat
 ligna et lapides in armamentum assumit. **C.** **H**ic
 et est igitur institutio ciuitatis et regni p̄mum
 q̄dem cōgruum locū eligere qui sibi bene ac habi-
 tates q̄ p̄tinet vt bene ac ad viciū sufficiat: aīa
 mitate delectet: munitione ac hostibus tunc ord-
 dat. **Q**uod si aliquid de dicta opōnitate defi-
 ciat: tanto locus erit edem emō: q̄nto plura vel
 magis necessaria de p̄lecta habuerit. **D**einde
 necesse est vt locum edem instituto: ciuitatis
 aut regni distinguat s̄m erigendū eorum que p̄
 factio ciuitatis aut regni requirit. **I**urasti regni
 institutio: sic oportet p̄siderare quis locus opto

o

fit vrbibus constitutendis: quis villis: q; castris vbi constitutenda sint studia litterarum: vbi exercitia militum: vbi negotiato p; cōuentus: sic de alijs que perfectio regni requirit. Si autem inflatūdi ciuitatis opera datur quidē oportet: quis locus sit factus: quis tū reddendo: q; artificib; singulis deputādis. Alterius autē oportet boies congregare: q; sunt congruis locis s; in officia deputādis. Denum vō puidendum est vt singulis necessaria suppetat s; in vniuersitatis conditionem et statum. Aliter enim nequaquā posset regnū vel ciuitas cōmanere. ¶ Hec igitur sunt vt summarie dicatur: que ad regis officij pertinent in institutione ciuitatis aut regni ex similitudine institutionis mundi allampta.

¶ Quis modus gubernandi competat regi: q; s; in modum gubernationis diuine: q; quidē modus gubernandi a gubernatione nauis sumptū imitium: vbi r; ponitur comparatio sacerdotalis de mini; r; regalis.

CA. XIII.

¶ Juxta autem institutio ciuitatis aut regni s; ex forma institutionis mundi conuenienter accipitur: sic r; gubernationis ratio ex diuina gubernatione sumēda est. Est tamē s; cōsiderādum q; gubernare ē id quod gubernat conuenienter ad debiti finem educere. Sicut etiā nauis gubernari dicit: dum p; nauis industriam recto itinere ad portū illece pducitur. Si igitur aliquid ad finem extra se ordinat vt nauis ad portū ad gubernationis officij pertinet: non solum vt rem in se conferat illece: sed q; vterius ad finem pducat. Si vō aliquid est cuius finis nō est extra ipsum: ad hoc solum intēderet gubernationis intentio vt rem illam in stat pfectione conferuaret illece. Et q; nō nisi tale inueniat in rebus post ipm dūm q; ē obis finis: erga id tamē qd ad finem extrinsecum ordinatur multipliciter cura impedit a diuersis. Nam forte alius erit q; curam gerit vt res in suo cōferuet. Alius autem vt ad vltimam pfectionē perueniat: vt l; ipsa nauis vnde gubernationis ratio assumit manifeste apparet. Juxta enim lignarius curam bz rescurandam: si qd collapsū fuerit in nauis: h; nauis scilicet ordinem gerit vt nauem pducat ad portū. Sic etiam contingit homine. Nam medicus curam gerit vt vita hominis conferuetur in sanitate: Jocosus vt suppetat necessaria vi re: docto: aut curam gerit vt veritatem cognoscatur instituat: aut moueat: vt s; in rōnem vniat. Quod si homo non cōtineret ad aliud exterius hominem suscitaret homini cure p; dicere. Sed est qd dicitur bonam extrinsecum homini q; dicitur moralit vniat. I. vltima beatitudo que in fruitione dei cōpctat post mortē. Quia vt apostolus ait scē ad cor. 5. q; dicitur in cōspere peregrinatur a do

mino. Unde homo xpianus cui beatitudo illa ē per xpi sanguinem accipit: r; qui p; ea affectanda s; p. sancti aram accipit: id igitur alia spūritualit; r; per quam dirigat ad portū salutis eterne. Hec autē cura per ministros ecclesie xpi fidelib; exhibet. ¶ Idem autē oportet ed iudicium de fine totius multitudines r; vnius. Si igitur finis hominis est bonum quoddam in ipso existens: vt eadem multitudines ageret r; in eo permaneret: si qdem talis vltimus siue vnius hominis siue multitudinis finis est corporalis vita r; sanitas corporis: medici est officij. Si autē vltimus finis est diuitiarum affluentia. Jocosus r; qdam multitudines est. Si vō bonus cognoscere veritatis tale qd esset ad quod poss; multitudo ptingere: rex haberet doctois officij. Videtur autē vltimus finis est multitudinis congregate viuere s; virtutē. Ad hoc enim boies congregantur vt simul bene viuant quod cōsequi non posset vnusq; singuliter viuens. Bona autē vita est s; virtutem. Virtuosus igitur vita ē congregatio humane finis. Bona autem signus est q; hi s; partes sunt multitudinis congregatę q; sibi inuicem cōmunicant in bene viuendo. Si enim ppter solum viuere boies conueniūt: alia r; serui cōt pars aliqua congregatiois ciuitatis. Si vō ppter agredas diuitias: oēs simul negotiantes ad vnam ciuitatem ptingēt. Sicut vō demus eos solos s; vna multitudinē computari q; sub eisdem legibus: r; eodem regimine dirigantur ad bene viuendum. S; q; homo viuendo s; virtutē ad vltimam finem ordinatur q; cōsistit in fruitione diuina vt supra iam diximus: op; eundem finem cō multitudinis humane qui est bonitas vnius. ¶ Non ē ergo vltimus finis multitudinis congregatę viuere s; virtutē: sed p; virtuosam vitam puenire ad fruitionē diuinę. ¶ Si qdem autē ad hunc finē pueniri posset virtute humane nature: necesse est vt ad officij regis pertinetur dirigere homines in hunc finem. Hunc enim dicit regi supponimus cum summa regiminis in rebus humanis cōmittit. Tanto autē est regimen subtilius cōspō ad finem vltimę ordinat. Semp enim inuenitur ille ad quem ptingit vltimus finis impare operantib; ea que ad finem vltimū ordinantur. Sicut gubernatōe ad quem ptingit nauigationē disponere: imp; ei q; nauem phtur qualē nauē nauigandi aprā facere debeat. Cuius autē q; virtutē armis impat; b;to qualia arma subiacet. S; q; finem fruitionis diuine nō cōsequitur homo p; virtutem humanā sed virtutē diuinā iuxta illud apostoli Ro. 6. gratia dei vita eterna: pducere ad illū finē nō humana erit h; vnius regiminis. Ad illū igitur regem

huiusmodi regimē p̄inet q̄ non est solū homo s̄
 etiā deus. s̄ ad d̄m nostrum istam r̄m qui bo-
 mines filios dei facit in celestē gl̄iam introdu-
 cit. Hoc igit̄ ē regimē ei traditū q̄ non cōm̄pet
 poter̄ q̄d non solū sacerdos sed rex in scripturis
 factis notatur dicit̄ Jeremia. 23. Regnabit rex
 et sapiens erit. Cū ab eo regate sacerdotibus deli-
 nuimur. Et q̄ s̄ ample? oēs ip̄i fideles in iuram̄ s̄te
 m̄dōe cōuenerunt et sacerdotes dicunt. C. Huius
 ergo regis nuntaberis vt a terrenis cōtra sp̄iali a
 d̄m̄ct̄ a nō terrenis regib⁹. s̄ sacerdotib⁹ est cō-
 nullus. Et p̄cipue sumo sacerdoti successos. p̄e.
 mixti vicario romanopōntifici oēs reges po-
 pūi r̄tam op̄s et subditos sicut ip̄i dōe iōh̄ ip̄o
 Sic enim cū ad quos finis vltimi cura p̄inet sub
 dicit̄ debēt illi ad quos p̄inet cura inferioris iur-
 uenit: quo impo d̄ngit. C. Quia igit̄ sacerdotiū
 gentilia s̄ totus diuine cōlūserat p̄pter tēpo-
 ralia bona congregata: que oīa ordinant ad mul-
 titudinis bonū cōc̄ regi cura incidit: p̄uenit
 sacerdotēs gētilium regib⁹ subdebant. Sed
 s̄ q̄ in veteri lege p̄mittebant bona terrena nō
 a demonib⁹ s̄ a deo vero religioso p̄p̄o exhiben-
 da: inde et in lege veteri sacerdotēs regib⁹ legimur
 fuisse subiecti. Et in noua lege ē sacerdotib⁹
 aliq̄ q̄d boies traduntur ad bona eccl̄sia. Cū
 in lege ip̄i reges debēt sacerdotib⁹ esse subiecti.
 Propter q̄d mirabiliter et diuina p̄uidentiā fa-
 cti est vt in Ro. v̄be quā deus p̄udat r̄p̄iam
 populū p̄cipalē sedē si iurā hōc mox paulatim in-
 uoluerit vt curiam non rectores sacerdotib⁹ sub-
 iacerent. Sicut enim maximus Ualeri⁹ refert: oīa
 post religionē p̄uēda semp̄ n̄a curias dunt eti-
 am in ḡb̄is sume mansuetiā p̄one op̄ici volu-
 it. Quia propter nō dubitauerit sacro impia ser-
 uire. Ita se huius anarū rerū habitura regimē erit
 mānū diuine potētiē b̄i arq̄ p̄stauerit fuissent
 famulara. Quia v̄o et hinc erat vt in galia ip̄sa
 na sacerdotiū plurimū vigeret religio: diuinit⁹ est
 p̄uēnti in vt et apud gallos gentiles sacerdotes
 quos d̄uidēs notabant totus gallic vsq̄ desim-
 rent: vt refert Iulius cesar in libro q̄m̄ de bel
 gallico scripsit.

C. Sicut ad vltimū finem p̄sequendū requiritur
 vt et subditos suos ad viuendū fm̄ virtutem
 disponat: Ita ad fines medios. Et ponitur
 hic que sunt illa que ordinant ad bene viuendū: q̄
 impediunt: q̄d remediū r̄t apponere d̄z̄ car
 ea dicta impedimēta.

C.A.XV.

Item alie ad v̄tā q̄d in celo sperant p̄ca-
 tam ordinat sicut ad finē v̄tā quālibet
 m̄nēg bene viuētiā ad bonū multitudine
 ordinant sicut ad finē quecūq̄: particularia
 bona p̄ bonem p̄uant: sive diuine sive lucra-
 tilitate: sive facūda vel traditio. Et igit̄ vt

boni est q̄ de vltimo sine curam h̄s posse d̄z̄ b̄ia
 q̄ curam habere de ordinatis ad finē: eos dir-
 gere suo imp̄no: manifestū et dicitur q̄ respice
 cor d̄no: regimū q̄d administratur per sacer-
 dotū officii subdit debet: sine p̄esse debet oib⁹ hu-
 manis officis: et cū impo suo regimū ordinare:
 Cūcūq̄ aut̄ incidit aliquid p̄ficere q̄d ordinatur
 in aliud sicut in finē: hoc d̄z̄ attendere vt suus
 opus sit cōgruū finē. Sicut faber sic facit gladiū
 vt pugna conueniat. Et edificator: sic d̄z̄ domus
 disponere: vt ad habitandū sit apta. C. Quia igit̄
 non v̄tā qua in p̄sentē bene viuimus finis est bea-
 titudo celestis: ad reges officii pertinet ea rōne vi-
 tam multitudinis bonū p̄curare fm̄ q̄ congruit
 ad celestē beatitudinē consequendā: vt. I. ea p̄cipit
 que ad celestē beatitudinē ducunt: eoz̄ cō-
 traria fm̄ q̄ fieri possib̄le interdicit. Que aut̄
 sit ad v̄tē beatitudinē v̄tā: que sunt lēdimentā
 ta eius et lege diuina cōgnoscitur: eius doctrina
 p̄tinet ad sacerdotū officium fm̄ illud. 2. Do-
 la d̄ne. 2. c. Labia sacerdotū custodiunt sc̄lam: et
 legē requirunt de ore eius. Et ideo in deuterono
 mio. 17. d̄z̄s p̄cepit. Postq̄ sedent rex in solio
 regni sui describit sibi deuteronomiū legis hui⁹
 in volumine accipiens exemplar a sacerdote le-
 uitico tribus: et habebit sibi lectos oib⁹ d̄z̄
 ebus v̄tē sue: vt discat timere deū suū et
 custodit r̄p̄ia et cetera: et que in lege p̄cep-
 ta sunt. p̄ter legē igit̄ diuinā edocuit: a hoc
 p̄cipuum studij debet intendere: qualiter multi-
 tudo sub subdita bene viuat. Quod quidē studij
 in tria diuiditur: vt primo quidē in subiecta mul-
 titudine bonū v̄tā instituat: secūdo vt institūz̄
 conseruet: tertio vt conseruet ad meliōz̄ p̄mo-
 ueat. C. Ad bona aut̄ v̄tās hominis v̄tāz̄ duo
 reguntur: v̄tū principale quod est operatio fm̄
 virtutem. Virtus enim est quā bene viuūt. Ali-
 ud v̄o secundariū et quasi instrumentale. s̄ corpo-
 raliū bonozum sufficientia: quoniam vsus ne-
 cessarius ad agrum virtutis. Ip̄sa tamen beati-
 tudinis v̄tās per naturā causatur. C. Multitudinis
 autem v̄tās que p̄t̄t̄ d̄m̄ per regis indu-
 striam est p̄curanda. Sic igit̄ ad bonam vi-
 tam multitudinis multitudine tria requirunt.
 Primo quidem vt multitudo in v̄tate pacis
 conseruetur. Secūdo vt multitudine v̄tate pacis
 v̄tā dirigitur ad bene viuendū. Sicut enim
 homo nihil bene agere potest nisi p̄supp̄ta sua
 nam partium v̄tate: ita hominū multitudine
 pacis v̄tate carere: dum impugnat se ipsam
 impeditur a bene agendo. Tertio vero requiritur
 vt per regem industria necessarios ad
 bene viuendū adit̄ sufficientē copia. Sic igit̄
 bona v̄tate per regis officij in multitudine p̄t̄t̄ta:
 p̄sequens est vt ad eius conseruationē intendat.

C Sunt aut tria quibus bonum publicum permanere non sinatur. Quorum quidem unum est a natura pueniens. Non enim bonum multitudinis ad unum tantum ipsa instituta sed vel sit quodammodo perpetuum. Dominus autem cum sine mortales imperpetuum durare non possunt. Nec dum vult semper sunt eodem vigore: quod multum variationibus humana vita subijciuntur: si non sunt bonis ad eadem officia pagenda equaliter poterant versus ydonei. **C** Aliud autem impedimentum boni publici seruandi ab interiori pueniens in portitate voluntatum consistit: dum vel sit de cetero ad ea pagenda que requirit res publicae vel insuper sunt paci multitudinis nocua: dum transgrediendo iustitiam aliorum pacem perturbant. **C** Tertius autem impedimentum rei publicae seruandae ab exteriori causatur: dum periculum hostium per dissolutionem interdominum regnum aut civitatem funditus dissipat. **C** Tertium circa tria predicta triplex cura iminet regi. **C** Primum quidem de successione hominum: sublimitate filiorum quod dicitur officia possint: ut sicut per diuinitatem regimini in rebus communitatibusque semper eadem durare non possunt nisi iam est ut per generationem alia in locum aliorum succedat: ut vel sic conseruet integritas vniuersi: ita per regiam studium conseruet subiecte multitudinis bonum: dum sollicite curat qualem aliam in defectum locum succedat. **C** Secundo autem ut suis legibus et preceptis penitus et primis: bonis sibi subiectis ab imigrae coherceat: et ad opera virtuosam inducat: exemplum a deo accipiens quod hominibus legem dedit: obseruatis quodam in mercede: transgredientibus penas retribuens. Tertio inminuit regi cura: ut multitudo sibi subiecta non hostes nata reddat. **C** Vbi enim precesserit interiora vitare pericula ab exterioribus defendi non poterit. Si igitur bene multitudinis institutionem tenuerit restat ad regis officium pertinens: ut sit de promotione sollicitus. **C** Quod sit dum singularis quod primus sunt: si quod inordinatum est corrigere: si quod deest supplere: si quod melius fieri potest studet perficere. **C** Vbi et apostolus fideliter monet: ut semper emulenti carismata in diuina. **C** Decisiva sunt que ad regis officium pertinent: de quibus per singula diligentius tractare oportet.

C Explicit liber primus de regimine principum.

C Incipiunt felice capitulo secundum libri.

C Qualiter ad regem primer insinuare civitatem vel castra ad gloriam consequenda: quod eligere debet ad hoc loca temperate: et postea subiungit que primo de et hoc regna consequuntur: et que incommoda de contrario. **CA. I.**

C Qualiter eligere debet reges et principes regiones ad civitates vel castra insinuanda in quibus scribit subterrimum: et ostendit in quo talis aer cognoscitur et quibus signis. **CA. II.**

C Qualiter necesse est talem civitatem struendam a regibus habere copiam rerum victualium: quod sine eis civitas est perfecta non potest: et distinguit duplicem modum istius copie. primum tamen magis commendat. **CA. III.**

C Qualiter regio quam rex eligit ad civitates et castra insinuanda debet habere amentitates in quibus civitas locum arcedi vel moderate eis utantur: quod septem sunt causa dissolutionis. **C** Vbi regimine et quodcumque deum dissipat et ambulat. **CA. IIII.**

C Qualiter necessarium est regi et cuiusque domino abundare in divitiis temporalibus que naturales vocantur: et ponit causa quare. **CA. V.**

C Qualiter expediat regi et cuiusque principi hanc alias divitiarum naves: ut sint armata et greges sine quibus non bene regere terra non possunt. **CA. VI.**

C Quod opus regis abundare in divitiis artificialibus: ut est aurum et argentum et numerisma et eis constitutum. **CA. VII.**

C Qualiter ad regimine regni et cuiusque domini necessarii sunt ministri: sibi incidenter: distinguitur duplici ratione pollicitorum: et disponitorum: ostendens multis rationibus quod pollicitorum opus esse sane. **C. VIII.**

C De principum disponitorum quo est et qualiter ad regem le rediunt: ubi incidenter comparat pollicitorum ad disponitorum sibi diuersas regiones et partem. **CA. IX.**

C Habita distinctione dominum hinc distinguuntur de ministris sibi diuersam dilexerunt: et quodam genera ministrorum omnibus dominum cetera: postea probat firmitatem in gubernationem esse nalem. **CA. X.**

C Quod necessarius est regi et cuiusque domino in suis residuone munitiones habere fortissimas: et rationes quare ibi multe ponantur. **CA. XI.**

C Quod ad bonum regimine regni sive cuiusque domini in residuone munitiones habere fortissimas: et rationes quare ibi multe ponantur. **CA. XII.**

C Quod in quolibet regno et quocumque domino necessarium est numerisma proprium: et quot bona ex hoc sequuntur: que incommoda si non habeat. **CA. XIII.**

C Quod ad bonum regimen regni et cuiusque pollicitorum pondera et mensure sunt necessaria: exemplum et rationibus persuadetur. **CA. XIII.**

C Quod oportet regem et quolibet dominum ad cetera rationem suam adhibere sollicitudinem: ut de et ratio publico provideatur pauperibus: et hoc exemplum et rationibus probatur. **CA. XV.**

C Quod oportet regem et quocumque dominum ad cultum diuinum intendere: et quis fructus et hoc sequatur. **CA. XVI.**

C Incipiunt felice capitulo secundum libri.

Incipit liber secundus.

Qualiter ad regem pertinet instituire ciuitatem v[el] castra ad gloriam sequend[um]: q[uo]d eligere debet ad be[ne] loca temperata: que cōmoda et hoc regna sequant[ur] & que incōmoda de his.

C.A.I.

Rimum igitur

principes oportet exponere regis officii ab institutione ciuitatis ad regem. Nam sicut Clegitius dicit: potētissime nantes & principes notati nullā maiorem potuerūt gloriā assequi: q[uam]

aut fundare nouas ciuitates: aut ab alijs p[ro]curatis in nomine suo sub quadam amplexatione intrāssere. Quod quidē documentū facere signare concedat. Dicit enī sapient[er] i eccl[esi]astico. 40. q[uo]d edificatio ciuitatis cōfirmabit nomen. Et dicit nōq[uam] nomē nō nulli nēscire: nisi q[uo]d dicit romā. C. In institutione autē ciuitatis aut regni si copia dētur p[ro]mo quidē est regio p[ro]p[ri]e eligenda: quā temperatam et oportet. Et regionis enī tēperie habitatores multa cōmoda sequunt[ur]. C. Primo namq[ue] consequantur homines: et temperie regionis incolumitatem corporis & longitudinem vite.

Quoniam enim in quadam tēperie humorū p[ro]stant in loco tēperato p[ro]stant in sanitate. Similiter nōq[ue] suo similit[er] p[ro]stant. Et aut fuerit excessus caloris v[el] frigiditatis necesse est q[uo]d p[ro]mo quantū aeris compositio qualitas inuaret. Unde quadam narrata in duobus casib[us] a quodā t[em]p[or]e frigido ad ea loca loca se transferre: nō iam t[em]p[or]e calido loca frigida repetentes: vt et dicit d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s loca t[em]p[or]is temperē assequant[ur]. C. Rursum enī alia vitia p[ro] calidū & humidū si fuerit calor: int[er]dū cito nūc humidū efficitur & deficit vita. Sicut lucerna cito extinguat[ur] si humor in usibus cito pignis magni tudinē p[ro]stat. Unde in quibusdā calidissimis et p[ro]p[ri]is regionibus boves vitra. xxx. annos non viuere p[ro]hibent. In regionibus v[el] frigidis in et ceteris nāle humidum de factis cōstat: & calor nā tar alis extinguat[ur]. Deinde ad oportunitates bellicum gloriā nā reddat humana societas: regio nō tēperica plurimū valet. Nam sicut Clegit[us] refert: o[mn]es nantes que vicinis sunt solunimo calore siccare: amplius quidē sapere: sed minus de sanguine h[ab]ere dicitur. Et p[ro]pterea p[ro]stant atq[ue] ducti de p[ro]p[ri]o pugnandi nō sicut: q[uo]d mentis vulnera qui modica sanguine se habere nouerunt. Contra spectationales op[er]u remoti a solis ardoribus incōfortes quidē s[un]t: sed largo sanguine reddundantes sunt ad bella p[ro]p[ri]issimi. His q[ue] temperatib[us] habitant plaga: & capti sangu-

nis sup[er]erit ad valere mortib[us] otēptum: nec prudentia defuit que in odēhā seruetur castris & nō pax p[ro]dit vt in d[omi]nicatōe p[ro]p[ri]i. Itemū temperata regio ad pollētā vitā valet. Ut enī Aristoteles dicit in sua p[ro]p[ri]a. Quatin[us] frigidis locis habitant gentes sunt quidē plene afortate intellectu autē & arte magis deficiētes. P[ro]p[ri]e quod libere p[ro]ferant magia. Non vult autē pollētēs vicinas p[ro]pter spūdētā p[ro]cipari nō p[ro]t. Et enī aut in calidus sunt intellectu equidem sunt & artificiosē s[un]t aliam sine afortate aut: p[ro]p[ri]e q[uo]d subiecte quidē sunt & subiecte p[ro]ferant. Et enī aut in media loca habitant v[el] t[em]p[or]e participant. P[ro]p[ri]e q[uo]d & liberi p[ro]ferant & maxime pollētē & vitare p[ro]t: sicut alio p[ro]cipari. Et si igit[ur] eligenda regio tēp[or]ata ad institutionē ciuitatis v[el] regni.

Qualiter eligere debent reges & principes regiones ad ciuitates v[el] castra instituenda in q[uo]d aer sit salubris: ostēdit in quo talis aer cognoscitur & quibus signis. C.A.II.

Et electionem aut regionis ciuitati

confutū de idoneo locum eligere in quo p[ro]mo videt aeris salubritatem &quirenda.

Conseruationem enim cuius p[ro]stat n[on] valet: que p[ro] salubritate aeris seruat a[er]is a[er]is. Locus autē alberminis erit v[el] elegit[us] tradit[ur] ceteris: non nebulosus: nō p[ro]p[ri]osus: regionisq[ue] celi p[ro]stat necq[ue] estuosa: necq[ue] frigida: & enim pluidibus nō vicinas: Et n[on] dicitur quidē loci soler ad aeris salubritatem p[ro]ferre: q[uo]d locus emundus ventorum p[ro]p[ri]osus p[ro]p[ri]osus p[ro]p[ri]osus reddat a[er]is p[ro]p[ri]osus: et in locis demissis q[ue] in alia. Unde loca a[er]is aer subtilis: inuenit. Idemmodi aut subtilitas aeris que ad liberam: & sicut respirantem plurimum valet: impedit p[ro] nebulas & p[ro]p[ri]osus que solent in locis multū humidis habundare. Unde loca humidissima inueniunt salubritate et dicit. Et q[uo]d loca paludosa n[on] inueniunt salubritate: q[uo]d loca p[ro]p[ri]osus v[el] dicit paludibus et remonam. Cum enī t[em]p[or]e manente sole quiescat a[er]is locum t[em]p[or]is p[ro]p[ri]osus: et eis ante a paludibus nebulas adiangit flans: p[ro]p[ri]osus palustrum ventorum cum nebulis mixtos p[ro]p[ri]osus: & loci facit esse pestilent[er]. Et si mens p[ro]p[ri]osus fuerint paludibus que fuerint p[ro]p[ri]osus p[ro]p[ri]osus a[er]is p[ro]p[ri]osus v[el] circū hocq[ue] paludes excelsiores fuerint q[ue] limus maris nō habundat v[el] dicitur esse p[ro]p[ri]osus. Scissa enim t[em]p[or]e cuius aq[ue] parte ad litus: & mare tēp[or]e paludibus auctam paludis reddūdo nō p[ro]p[ri]osus alia palustris nascit. Et si alia q[ue] alia de p[ro]p[ri]osus locis venerit in cōneta salitudine occidit. C. Oportet & locū v[el] dicitur ad calorem & frigus temperate

disponi: sicut aspectum ad plagas celi diuersos. Si. n. mema maxime ppe mare constituta spectantur ad meridie: nō crunt salubria. Nam huismodi loca mane quidē erunt frigida: q. nō respiciunt a sole: meridie uo erunt feruētia p̄ solis respectū. Que autē ad occidentē spectāt: cito sole tēpētūt vī cūa frigit: in crūde calēt. vespere feruent: ppter calorem p̄nitentē & solis aspectum. Si vō ad orientē spectabunt: mane quidē ppter solis oppositionē directā tēperate calcēt. Nec multū in meridie calos auget: sole nō directe spectante ad locū: vespere vō totali radijs solis auctis loca frigeūt. Eadēq. vī firmis tēperies crūt si ad aquilonē loca respiciat: vbi: conuerso est qd de meridie respiciēt ē bonū. C. Experiētō autē cognoscere possimus q. in maiore calore minus salubriter aliquis trāsmutat. Que enim a frigidis locis coqa traducunt: in calida nō p̄t d̄rare sed dissoluūt: q. calos suggēdo vā potem nāles virtutes dissoluūt. Unde etiā in salubribus locis coqa citate ism̄ arecedūt. Quia vō ad cospoy sanitatem pueniētiam ciboy vltis requirit: in hoc p̄ferre o. de loci salubritate q. cōstituentū vbi eligi: vt ex p̄dūde ciboy dūcer natur qui nascunt in terra: qd quidē explorare solebant antiqui ex animalibus ibidem nutritis. Cui enim bobus aliusq. animalibus cōtē sit vti ad nutrimentū que nascunt in terra: p̄he est vt si ocisōm alium visera insensiuū bñ valentia q. boles etiā in loco cōdē salubrius possint nutriri. Si vō alium ocōdy apparēt moribida mēbra: rōnabilius accipi pōt q. nec bobus illius loci habitatio sit salubris. C. Sicut autē aer tēperatus: ita salubris aqua est regenda. Ex his enī maxime depēdet sanitas cospoy: que sepius in vsum boium assumunt. Et de aere quidē manifestum est: q. quotidie ipum aspirādo introsumit arabitur vīq. ad ipa vltia. Vt p̄ncipaliter eius salubritas ad incōmunitatē cospoy cōfert. Itē q. inter ea que assumunt p̄ modū nutrimentū: aqua est aqua sepius vtiuntur tam in potibus q. in cibis. nō nihil ē p̄ter aeris puritatē magis p̄tinēs ad loci sanitatē q. aqua salubritas. C. Et aliud signū et q. p̄siderari pōt loci salubritas. Si videlicet boī in loco p̄mo: multi facies bñ colorate appareant: robusta coqa & bñ disposita mēbra. Si pueri multi & vīacē cō. sines multi reperant ibidē. E cōuerso si facies boium deformes appareant: debilia coqa. emānata mēbra vel moribida: si pauci & moribidi pueri: ad huc pauciores sines: obuiari nō pōt locum esse morisum.

C. Quāter necesse est aliē ciuitatē p̄strūdā a rege habere copā regē vicinā: sine eis ciuitas esse perfecta nō potest: & distinguit duplicem

modum vltius copie: primū tamē magis cōmendat.

CA. III.

Postea autē vt locas p̄struēdo vbi de eius nō soti talis sit qui salubritate habitatores p̄struet: sed vbertate ad vicium sufficiat. Non. n. est possibile multitudinē hoīū habitare vbi vicinā nō suppet copia. Unde vt vult p̄he cō venocates architecto: p̄sūm? Aliterando macedoni dēmonstraret in quodam mōte ciuitatē egregie forme p̄strui posse intero gaffe fert Alexander si eēt agri qui ciuitati posent frumētōy copā ministrare. Quod cū deice re inueniret: respōdit vti p̄strūdum est si q. in tali loco ciuitatē p̄strueret. Sicut eius nams Nans nō pōt ali sine nutritis lacte nec ad incrementū p̄ducere ciuitas sine cibōy abundantia frēgētiam p̄p̄i habere nō pōt. Quō nō sunt modi quibus alicui ciuitati p̄t affluētia rerū suppetere. Unus qui dicitur est ppter regionis fertilitatē abunde oia p̄ducens: que humane vitē requirit necessitas. Alius autē p̄ mercatores vīq. Et quo ibidem necessaria vite ex diuersis p̄b̄ adducant. C. Primum autē modos puenientes esse manifeste p̄ncipē. Tanto. n. aliquid dignū est q. to p̄ se sufficienti? inueni? q. qd alio indiget deiciens eēt mōstrat. Sufficiētia vī p̄tē possidet ciuitas cui circūiacens regio sufficiētē ad necessaria vite. Et illa que indiget ab alijs p̄ mercatorum nem accipere. Dignū: enī ē ciuitas si abbādiā regē habeat ex terrā oio p̄p̄io: q. si p̄ mercatores abundet. Cum b. etiā videt esse securus: q. p̄t belloy enīus & diuersa viay discrimina de facili pōt impediri vicināy depopulatio: sic ciuitas p̄ defectū vicināy opprimet. C. Et etiam hoc vtilius ad p̄uersionē ciuitē. Nam ciuitas que ad sui sustentationē mercatorū multitudinē indiget necesse ē vt primū emicōi pulcū p̄tatiar. Et rānoy autē p̄uersionē corumpit p̄tiam ciuitā mores s̄m Aristotelis doctrinam in sua p̄olitica: q. necesse ē euenire vt hoīes emī alijs legibus & p̄titudinibus enutrit in mōs aliter agant q. sint ciuitā mores. Et sic dū ciuitas eorum cōp̄to ad agenda similia p̄p̄ocant ciuitas p̄uersionē p̄turbat. C. Rursus si ciuitatē mercatorum fuerit dediti: pandet pluribus vīq. aditus. Nam cū negociatores studij maxime ad lucrum tēdāt: p̄ negociatōis vīq. cupiditas in eodibus ciuitā traducit. Et quo puenit vt in ciuitate oia sint venalia: & fide subtracta locus frandibus aperit: publicoq. bono p̄tēto p̄p̄io cōmodo quōq. dēseruit: deiciētōy virtutis studij: oī bono: virtutis p̄mūm oībus dēseret. Ut necesse erit in tali ciuitate ciuitē p̄uersionem corumpi. C. Et si talē negociatōis vīq. p̄p̄io q. plurimū exercitio militari. Negociatores enī

tem vmbra colere & laboribus vacat: dñi fruif
 delitio mollefcit alio: & corpora reddunt debilia
 & ad labores militares inepta. Cñ finitima ciuita
 negotio eſt militibus inuadita. C Deniq
 ciuitas illa folet eſt magis pacifica cuius plura
 rarius congregat munusq; intra vrbis mœnia reſi
 dent. Et frequēti enim hominum conflu daf occa
 ſioſitas & ſcduloſa materiam miniſtraf. C Cñ
 fm Arifto. doctrinas vtilius eſt quidē q; ppſe eſt
 ciuitates exercere: q; q; intra ciuitatis mœnia in
 giet pmoct. Si aut ciuitas fit mercatoribus
 delicta maxime neceſſe eſt vt intra vrbē cines re
 ſideant: hiq; mercantes exercere. C Delino igit
 eſt q; ciuitas victualiu copia ſupporet ex ppſe
 agri: q; q; ciuitas fit totaliter negotiorum expo
 ſita. C Meriti negotiatores cino a ciuitate q; ex
 dndi: q; nō de facili pōt inueniri locus quifit o
 bus vite neceſſariis abundet q; nō indiget ali
 quibus aliunde allatis: cōtūq; que in eodem loco
 ſupbandari eodem modo redderet multo dño
 ſa copia ſi pmeritatis offit ad alia loca trāſſeri
 nō poſſent. Videlicet q; q; pfecta ciuitas mode
 rat mercatoribus vtil.

C Regio quā rex eligat ad ciuitates & caſtra ſi
 ſtandā dñs habere amicitias in quibus ciues
 ſine arcedi vt moderate eis vtiat: q; ſep? ſit
 eſt diſſoluēdis vnde regnū diſſipat. CA. III.

De etiā plurimā vrbibus eligēdis loc^o
e qui amicitias habitatores delectet. Nō
 enim facile deſerit locus amicus: nec d
 facti ad locū illū conſue habitarium multitudine
 cui deſt amicitias: eō q; abſq; amicitias vita
 beata in dūrare nō poſſit. Ad hanc aut amicitias
 tem ptingit q; ſit locus eſſiq; planicie dulcentis
 arborum ſerat: montū ppinguitate ſpica: ne
 moſibus grat? & a quo irriguet: Clex q; nūmā
 amicitias ſupſue ad delicias boies allēct q; cui
 tan plurimū nocet: nō q; ea moderate vti. C Pci
 mo nōq; boies vacantes delictis ſenſu ebent
 Inm erget em eaz ſuauitas ſcribus alam: ita q;
 in rebus delectandis libere iudicū habere non
 pnt. Cunde fm Arifto. ſuam puiditiam iudicio p
 delectationē corrupit. C Deinde delectandis
 ſuperflue ad beneſſate virtutis deficere faciunt
 Vbi ſenū magis pndit ad imoderatū augmē
 tum: q; q; mediū virtutis corrupit q; delecta
 tionem q; nō delectandis eſt auidia: ſic modica
 delectatione ſumpta ſcupiat inturpiū delectandis
 num illecebras: ſicut ligna ſicca ex modico igne
 accendunt. nū etiā q; delectatio appetit nō ſci
 ſed gubata ſit: ſui magis induct. Cñ ad vir
 tute offit pnt vt boies a delectandis ſupſus
 in abſtinent. Sic em ſupſitate vitata ſacilius
 ad mediū virtutis pntet. C Conſequēt etiā
 delictis ſupſue delecti moleſcunt alio: ad ardua

queq; attemptanda necō ad tollerandos labo
 res & pericula abhorrida puſillanimes ſūt. Cñ
 & ad bellicū vſum delictis plurimū nocent. Quia
 vt d'egenus dicit in libro de re militari. Cñ
 timet in eoz q; minus delictis ſe non habuſſe
 in vita. C Deniq; delectis reſolui plerūq; pigre
 ſcunt: & intermiſſis neceſſariis ſtudiis & negotiis
 debeat ſolia delictis adhibēt curā: in quas q; p
 ſus ab alijs ſuerāt congregata pſuſi diſpergit. Cñ
 ad paggati delecti dñs pſentis delictis carere
 nō poſſint: ſe furtis & rapinis exponunt vt hēant
 vti poſſint ſuas voluptates exple: Et ſi igit
 notium ciuitati vt elocū dēp offit dē vt ex q; ſu
 cingit alijs rebus: delectis ſupſus abundare.
 Opotumū eſt igit in ſacratiōe humana modē
 cium delectandis quaſi p odimēto hē vt alijs
 hominū receret: q; vt Seneca dicit de tranquillita
 te animi ad ſerenā. Vanda eſt aſo reſuſio. Cō
 lictos em aptioresq; roquici reſurgit q; pſit alo
 ſēperate delictis vti vt ſit in eodē eoz coctura p
 ipſoz ſuauitate. q; ſupſus in ſuſum illud con
 ſu. C Amplius aut ſi id q; eſt ad finē vt finis q;
 ſit: tollit & deſtruit eoz o manare. Cñ ſi ſu
 queri in martellā ppter ſcipm: aut carptari ſarrā
 ſue medicas medicasque ordinant ad ſuos d
 biles fines. finis aut q; rex in ciuitate ſua regi
 minis dñs inſedere: eſt vtiere fm virtute. Cete
 ris aut quilibet vti d; ſicut boies que ſunt ad ſines
 & ſuam eſt neceſſariū in pſequēdo ſinē. Hoc aut
 nō ptingit in boie q; ſupſus delectandis inſit
 q; tales delectandis nō ordinant ad ſinē ſi deſi
 ſino queri vident vt finis. Cño quidē nō vide
 banſ velle vti illi impij & in libro ſupſie vicit
 nō recte cogitales: vt dicta ſcriptura teſtat. C
 nate ſuauiter bonis que ſunt q; ad ſinē pntet
 & vtamur creatura tanq; in inſentite celeſti
 ter eſt. que viciſe ſequunt. In quibus imoderat^o
 vſus delectabilis coſpōis vt inueniatis eratis
 obſedit & digne a ſcriptura reprobendit. Nōne
 eſt q; Arif. in ſuis ethica vſum delectabilū co
 pōis vſu a bonum aſumitur: qui ampt^o minif
 ſe ſumpti ſuauitatem conſumpit. Cñ aut pntē ſu
 rati ſunt: ſaluat & arguit. Ita & de virtute pnt
 git circa amicitias & delictas beſum.

C Neceſſariū eſt regi & ciuitatis dño abunda
 re delictis quibus que naturales vocant: & p
 nentur caſa. CA. V.

In ſignū ſe delectis que ad ſubſtantiale
b eſſe ciuitatis ſue poliārie ſu regali e re
 giminis regnum ad quoz inſtationem
 & puiditiam rex pcep aliter d; inſedere: agēdus
 eſt de quib; ſi q; ad regē pntet in reſidē ad ſub
 dūoz vti & ſuum regimē getius gubermet. Et

quisiē supra aliqualiter sit tacta in genere nunc in specie ē tractandū ad maiore declarationē eo nunc que sunt agenda p̄ncipē. C. Primum quidē vt i singulari p̄tibus sin regniā abuder i diuina n̄lībūs quas sic vocat Anst. in sermo sue pollatē: vt q; n̄līa sunt: sen q; hō ip̄s n̄līter indiget vt sunt vincta a memora: silue: vinarīa: diuersōm n̄līalium ē autū genera. De quibus Saladi⁹ p̄līcū⁹ comes valentiniano Imperatorū ad p̄fata ta exortans incultuissimū sillo ac diffusus documentum tradidit. Hinc etiam Salomon rex volens ostendere magnificentiā sui regniis edificauit inquit mihi domos: plātūm vineas fecit ortos ē pomeria: ē p̄feci ca cuncti generis arboribus: curru mihi p̄feciū ad irragandum flūā ligno: germinatū. C. Cuius quidē triplex rō sumi pot. Vn a sumit ex pte vsus ip̄ius rei: q quidē delectabiliorē videt in re p̄p̄ia q̄ aliena: eo q; magis vnita. Vno enī est amonō p̄p̄tas vt tradit Dionysius. Ad amonē autē sequitur delectatio. Cuius enī adēt qd diligit etiā delectatio secum affert. C. Amplius autē ē ip̄a diligen tia operis exercita circa p̄dicta in qua quidē hō sibi p̄gaudet: ip̄to est opus difficilium. C. Vnus ei armamus cū nō est facile qd sumit: vt p̄bō dicit. Et quo rōne ē silios diligitur: et quilibet nostrā facturā s̄m mēsurā operis. Adhibetō igit sollicitudinem circa p̄p̄tas diuicias n̄līes itā dictas: gratiosas iam sunt q̄ aliene. Et si granos delectabiliores ip̄as dicimus. C. Sed rō sumit ex parte officialiū regū. Si. n. ip̄os oporteat recurrere ad p̄ncipales p̄ necessarijs vitz sui dñi interdū scandala generant in subditis vt ex rez p̄mōtio in qua vt ledit auaritia que emouet vt vendētē p̄comitat vt fraus p̄turbat. Vbi p̄uer. 10. ca. 67. Nullū est dicit oīs emptor: ē cū recesse rit tūc glīabif quasi fraude vendētē p̄uenit. Et in ecclīastico monemur cauere a corruptōe emptōnis ē negociator: quasi v̄stē p̄p̄nū eoz i mercando. C. Amplius autē ex p̄mōtio p̄tūm familiaritas ad feminas qd vt ex incauta locutōe l alterutro: aut aspectu: aut gestu causas zelotipia i ter cūes: inde p̄ regimē p̄uocant: Sed etiā ter tia rō vidē p̄firmat quā accipimus ex p̄terez vt naturam. Chetalia enī que v̄dant vt in plurib⁹ nō carent sop̄nismate: s̄ nō sunt tate efficacit si est p̄p̄ia ad nutriendū. Vbi idē Salomō in p̄o n̄tibus. 5. ca. Bibe inquit aquā de cisterna tua. In b̄ p̄: v̄dētō oī nutrimentū s̄ p̄cipue p̄p̄tas: q; facilius pot sop̄nificari: ip̄m min⁹ a sua nā ē puritate re motū citius de ip̄as malitia indicat. C. Rursus p̄p̄ia v̄nōnata sunt n̄tōnis secretum in sumēdo: q; p̄re facili⁹ ad cūto vt nerari vt ē n̄tōnia: q; in p̄p̄io horreo vt ecclīario reponant. Vbi ē p̄p̄ia p̄tatis. 1. ca. in ep̄alta

tionē retribuētis v̄ri iusti: panis inquit datus ē ei. ē aque eius fidelioris filii: quasi p̄p̄ia cibaria ē potabilia securio: a sine ad sumēdum.

C. Expediit regi habere alias diuicias n̄līes: vt sint armenta ē greges sine quib⁹ dñi b̄i rege re terram nō possunt. CA. VI.

Non solum autē p̄dicta ad n̄līes diuicias n̄ p̄tinet: s̄ ē diuersa genera aliamū ex eadem rōne ē cā vt de p̄cedētibus ē ostēnsū In quib⁹ p̄mōtari tanq̄ p̄diant totū humane nature darū est p̄uilegiū regēdi ē v̄lāndi: vt in gen. scribitur. Crescite inquit v̄s ē multiplicamini ē replete terrā: ē dīamini p̄sūcō⁹ maris ē v̄olatūbus celi ē cūctis aliamū: que mouentur sup̄ terrā. Vbi ad regū maiestātē p̄tinet dñs obus v̄ri ē abudat. Et q̄ro p̄p̄ia in hō dñs tāto p̄p̄ p̄mū dñi p̄ncipatū h̄y similitōe: cū oīa sint ad v̄sū boīs deputata in creatōis p̄mōdio. P̄p̄p̄ qd p̄bō dicit in p̄mō pot. q̄ v̄nōnato aliamū siluestrū n̄līter est iusta: q; p̄ el hō sibi vendicat qd sui ē Et de piscatōe ē aucupatōe s̄līr dicit p̄t. Vbi et nā auēs rapaces p̄uidit ē canes ad h̄mōi officiū exercētū. Vbi vō in piscibus nō ē aptitudo ad talia mīseria: loco canū ē autū hō rem adinuenit. Ad sup̄plēmētū igit ē decore regni rex lāi ger sup̄p̄dictis: quibus quidē ad v̄sum ē cūctis: vt sunt p̄fices ē auēs: armata bonū ē greges: omni quib⁹ Salomō abundauit: vt scribit in ecclīaste ē in tertio li. regi ad sui magnificentiā ostēdendam Vbi autē aliamū rex indiget ad mīseria: vt sūt equi ē mīlītāsiū ē camelū ad v̄nōnata mīseria ē putati s̄m v̄arias p̄titudines regionū. Vbi: an igit oīm rex cogit b̄re d̄y q̄m tūc est possitū sine de aliamū⁹ deputatis ad cūm sine ad mīte rian: ē p̄pter cām tū dicta de alijs dōntijs n̄līibus: q; rex p̄p̄te delectabiliores sunt: vt sup̄ ē ostēnsū: tāto p̄p̄ q̄o p̄p̄ d̄nt d̄ rōe v̄ite: v̄i magis accedunt ad diuinā assimilatiōem que ē maior cū amōis. C. Adhuc alie sunt cause in p̄dianō p̄ter quas expediat regi ip̄ius abundare vt p̄p̄tas p̄p̄mō aut ad hoc mouet nā que delectat ex hō ope: dum p̄siderat in eis nouū p̄tēme modū p̄tēndi in suis actibus: sive in v̄nōdo: sive in p̄tē rido: sive in parturido: et quibus p̄tūrgit i diis admiratio: ē ex admiratiōe delectatio. C. autē nutrimenta sūt cā delectōdis ē p̄ p̄is delectatiōis ap̄paret in Eto. in silia p̄baroniō: et morfes m̄m fecit. Et postea ibidē subiungit: q̄ post nutrimentum ip̄m sibi adoptant in silia. Quā rōne vt est dñs in D̄f̄e. Ego quasi nutrit⁹ effraim. Vbi in silia s̄m affectū ad p̄p̄m. C. Amplius autē ē ip̄os v̄nōnata sive siluestrū aliamū sine alijs p̄ quib⁹ tē p̄ncipos ē reges gemitasus exponē ē silios suos submittit valet ad robur agredis corpus ē p̄seruandū similitatē ē cordis v̄tōnandū

virtutem si temperate vltantur: vt pbs tradit in
 ethica: hoc cōtinpare gētur ab hostibus: vt
 pbs rex francie & anglie talibus vti. Et vt d
 germania in gelbo franco scribit Amantus.
 ¶ Rarus equitatur a ad hoc idē mouet: quia re
 gis et debet ornari ad decorum regni & cuius d
 hostes defensionē ad qd aptiores reddunt: et
 potiores si ppria bēant equos armata vt mos
 est regibus ac principibus orientis. Quā ad modū
 hoc Isotomone scribit in tertio regi. 4. q. in sua
 sciens pperitate bēbat. xl. milia equos equos
 orientum i. n. milia equos: et cōstrum quos cu
 fodiebat supra dicti regis prefecti. ¶ Proterea
 si de alantū agat que ordinat ad eum ad hoc
 magis optit habere ppria: siue quadrupedia si
 ac reptilia. I. pūora: qd cibus his hō delectabil
 vti: et hoc q. melius nutritus & aptior efficiū
 tur ad eum: tum q. re cogita in vltimo magis
 gaudemus tum etiā q. fecerit: liberius nobis
 offerunt ad eum: qd est actus magis nostre pro
 portionis nature ex quo & delectabilius agit.
 ¶ Amplius autē et cū cōis iam dicta superius ad
 hoc facit. I. vitatio mercori cū ciuibus: qd pōt eē
 fundati ad ministris pccatūdam officialib⁹ re
 gis. ¶ Rarus d cogit magnificentia regis: vt
 frētantibus in cibus & potibus & bonis ad mini
 stris & largus. Hoc autē sit expedit iū reges abē
 deat gregibus & armatis. ¶ Concludit ergo ex
 dictis q. diuicie naturales necessarie sunt regi:
 vt in singulis regionib⁹ pfas bēat ad sui regimi
 nis & regni nutum.
 ¶ Q. oportet reges abundare diuicijs artificiali
 bus auro. I. argento & numismate p̄lato et hys
 CA. VII.
 ¶ Et de artificialibus diuicijs: vt est an
 rum & argentū: et alia metalla: et ex ipse
 p̄lata numismata necessaria sunt regi ad
 nutum regiminis sui. Supposito enī q. colle
 gum sit necessarium sū nām ad regimē: omniē
 diuicijs p̄latis & p. p̄lata: et quiescēt dōis q. mī
 titudine regni: q. vltimus scelerē de ip̄t cōne
 to videlicet thesaurō: vt est aurū argenti & et eis
 p̄lata: numisma: siue que sui regimē res p̄gure
 & oponeat exercere nō pōt: qd quōd ostendit pōt
 multiplici via. ¶ Prima quidem manifestat ex
 parte regis. Homo enī in p̄munitibus facien
 dis auro vt argento siue numismate vti vt in
 firmitate. Unde pbs dicitur in quo et ibi. q. numis
 ma est quasi fidentio: future necessitati: q. con
 sinit oia opera: sicut ip̄az p̄ccit. Et ergo qlibet
 indiget multo magis rex: q. si simpliciter ad sū
 pliciter: magis ad magis. Rarus virtus pro
 portionalis nature: opus virtuti. Natura autē sta
 tas regalis quōdam hys vniuersalitatē: eo q. cōis
 est populo sibi subiecto: ergo & virtus est sibi opus

Et ergo status dñorum sū sū nām est cōcasi
 onis ergo virtus & operatio. Hoc autē et nō pōt si
 ne numismate: sicut nec siber nec carpitaris si
 ne ppria in his. ¶ Itē ad idē sū p̄p̄m in. 4.
 etiā: virtus magnificentie magnos sumptus re
 spicit. Adagiū autē sumptū ad magnum p̄mēt qd
 est rex: vt ip̄e pbs tangit. Ut in beiter p̄mo scri
 bitur de assico q. mo ante dlabat. 17. p̄mēt
 q. in p̄mō qd fecit principibus sui regni ministra
 bas in cibus & potibus p̄t exegat in magnificētia
 regis. Hoc autē sine inuito vti fieri nō pōt. qd est
 nimis sine sine aux vt argūm. Quare idē q. p̄i
 us. Concludit ergo ex parte regis eidem thesau
 rus cō necesse q. artificialibus diuicijs p̄tinet. ¶ Se
 cunda via sumit in opatione ad populi: siue in
 genere siue in sp̄e: q. ad hoc d. rex abundare pe
 cunijs: vt possit siue domui p̄ndere necessarios
 & siue subuenire necessitatibus subditos. Et n.
 tradit pbs in. 8. et ibi se feret hō d. ad pp̄m si
 cut patet ad eum: & sicut pater ad filios. Sic se
 habuit p̄baro ad totam terram egypti: vt i ge
 nesi scribit. De publico enī errario frumentum
 emi: quod ingrante siue distribuit fr̄m p̄mēt
 tiam Joseph nō p̄p̄o siue deficeret. Salustius
 etiā narrat in sam. Carbone in cathedi. Quater
 res pu. p̄cat romāis: q. errariū publici v̄git
 romē: quo deficiente ad nūmū est facta vt i
 potibus eiusdē Carbone dicit accidisse. ¶ Am
 plius autē q. libet regni siue diuitis: siue castrum
 siue qd cūq. collegiū assimilati humano corpus
 sicut ip̄e pbs tradit. Et si idem in pollerato scri
 bitur: vt p̄paratur ibidē cōe errariū regis siue
 co: vt sicut in siuomā recipiunt cibi & distindit
 tur ad membra: ita & errariū regis replētū
 thesauro pecunijs: & cōdicatur atq. diffundit pro
 necessitatib⁹ subditorum & regni. ¶ Rarus & in
 sp̄e hoc idem p̄mēt. Turpe est enī: multi rega
 li cōtente derogat a suis subditis mutare p
 sumptibus regis vt regni. ¶ Amplius autē et hoc
 subiectione muti subiectis a dōis: vt p̄ subditis
 siue quoscumq. sicut sup regnum exactores inde
 bite. Ut status enūciat regis. ¶ Itē ad idē. In
 mutis sepe mutatio scandalū patit. q. b. est nā
 mutatis: vt difficile sit ei mutis reddere. Unde
 sula scri. B̄tius v̄m. de septē sapientibus.
 Amico ate mutare pecuniā & ip̄m & pecuniā
 p̄lis. Necesse enī ip̄i regi amicitias diuici
 as p̄gare ex causam diuicijs in p̄parandē ad
 pp̄m: siue in genere: siue in sp̄e. ¶ Tertio autē via
 ad hoc idē p̄batur: accipit in respectu ad rē siue p
 sonam & regis dñum cōstituta. Quare qd em
 duo sunt genera: vnum vt inimicos d. quos
 errariū publici regis est plenum. Et p̄mo p̄ si
 prius siue familie. Secūdo p̄ stipendijs militū
 p̄ducorū et d. hostes mouet exercitū. Tertio ad

precidia restituenda: vel confirmanda ne hostes
inmoderate terminos sua regni. Aliud autē gen^o in
augumentū tendit sui regni: vti & necessarius re-
gi est thesaurus. Contingat enī interdū regiones
grauari vti penuria vel onere deutorū: aut etiā ab
hostibus: recurrent tūc ad regi subditū. Quib^o
subueniēdo cū in his vte qd est aux vti argentū
vel qd cūq; maximū subiciunt eide: sic augmen-
tūtaf regnū. Licet q; ex dictis regi necessaria
esse artificialē diuitiū ad p̄seruationē sui regi-
minis ex tribus causis dicitur. Vti etiā in iudib^o
scribit q; Solofemes p̄ncēps nabuchodonosor
q; inuasiō regiones syrie & cetera cū creciti ma-
gno militūq; & argentū multū nimis de domo re-
gis: patem vs ad expeditionē s̄ suos hostes. Et
hoc idem de Salomone scribit in libro supus
allegato inter actus regalis magnificentiē. Qua
creciti inquit milib; & argentiē: substantia; regni
ac p̄uincia; s̄ba in vocans munimētū
thesauros p̄pter tributa ab ip̄o exacta & p̄sū sui
Dauid: vti p. 1. & 3. libris regū. Et h̄ideo: q; s̄m
p̄m in ethnicis humanē vte s̄t infirm: vt dicit
est supra: nec illud dicitur dūno p̄cepto traduo a
dño in deuteronomio p̄ moysē quātum ad re-
ges & p̄ncēps p̄p̄l. Ibi enī lex scribit de rege q;
nō deat auri vel argenti iumenta p̄dēra. Quod q;
dem intelligendū est ad ostentationē sine salūm
regalē vt de creto rege lido; narrat b̄yronic ex q;
cā ruit passus est: q; capto a tiro rege p̄sū;
nudas in alio mōte paribulo est affinis. Sed ad
subuentiōem regni oīno est necessarium p̄pter
causā iam ductas.

¶ Qualiter ad regimē; regni & ciuitatū; dñi
necessarij sunt ministri. Vbi incidēt distingui-
tur de duplici dño pollitico: & d̄ponico ostēdēs
multas rōnibus q; polliticū; o; esse suauē.

CA. VIII.

¶ Quoniam sicut dicitur dicitur regem esse muni-
tum sicut etiam ministris. Vti & ille magis
re Salomone in allegato libro dicit de
seipso. Possedi seruos & ancillas & familiā mul-
tam nimiam. Quod autē possidet in dño videt esse
possidentis. Et id vti distinguidum ē circa dñus
incidenter. Duplex enī p̄ncipatus ab Aristotele
ponit in sua pollitica q̄no; quilibet suos h; m-
nistros: plures ponat in 3. pollitico: vt supra ē
distinguit: infra enī declarabit: polliticus v; &
d̄ponicus. Polliticus qui dicitur qui regio: sine p̄u-
nctis: sine ciuitatibus: sine castris p̄ vnum vel plures
regimē; s̄m ip̄onū; statuta: vt in regionib^o p̄tingit
italiē & p̄ncēps romē: vt p̄ senatorē; & p̄ntes p̄o
maiori parte ab vbe p̄dita. Idō; aut dñūm cō-
uenit ampl^o quādā ciuitate regere: eo q; in ip̄a
sit p̄mua de ciuitatibus: sine ethnicis alternato. Si-
cut de romans scribit in p̄mo mach. 8. vbi dī

q; p̄ singulos annos p̄mittunt vni homini magi
stratus sui dñari vniuersē terrē sue. Vbi dicitur
est in tali dño rō quare sub diti nō riget posse
conigi: vt in regali p̄sio. Vna sumit ex parte
regimē; q; p̄ncipium est ei regimē. Et hoc enī di-
minuitur ei sollicitudo in sibi subditū dñi p̄de
raz suum tā bene tpe dñūm terminari. P̄p̄t
qd & iudices p̄p̄l iustitiae pollitice indicabant
moderationē fuerūt in iudicando q; reges sequen-
tes. Unde Samuel q; dicitur populi certis iudica
uit t̄p̄ibus sic ait ad ip̄os volens cōdicere suū regi
mē fuisse pollitici & nō regale q; elegit. p̄ma
12. 17. Logimus inquit de me coā dño & t̄p̄o q;
vtrū bonū cuiusq; viderim aut asinū. Et quēp;
cāstianus sumit oppressi aliquē: si de manu aut
cuius mun^o accipit. Quod q̄dem q; regale dñūm
habēt nō faciunt vt infra patebit: & in p̄mo libro
regis dicitur p̄p̄ba ostēdit. C. Amplius autē ma-
gnus regē dñi in dactis p̄ibus vbi pollitici est dñū-
m mercenarij ē. Mercede enī dñi p̄ducunt
Vbi autē merces p̄ sine p̄sigit nō t̄m intendit
regimē; subditō;: & sic p̄ntē p̄ra; conuētiōis
got. Unde & dicit in Job. 10. c. dicit de talibus.

¶ Mercenarius autē & nō est p̄sio: cui nō est cura
de ciuitatibus: q; s. ad t̄p̄s p̄ponit: videt imp̄t fugit
¶ Mercenarius autē fugit: q; mercentarij est: quā
ip̄a merces sit sibi finis regimē; & subditō; sibi
p̄p̄onit. P̄p̄ter qd & antiqui romani dec-
ces vt scribit maximus valerij curam gerēbit
rei p̄ sumptibus p̄p̄o;: vt maxis curius & fa-
bustius & multi alij. Unde reddebant ad curam
pollitice moderatores & magis solliciti: quā tota
hoc est ego iustitiae & maiore affectus. Et in talib^o
verificat carthagenis s̄na quā Salustius refert in
caeterinario. Vbi res p̄. ex parua effecta ē magna
q; in illo domi fuit industria: foris iustitiam
suis in p̄sistendo liber: neq; delicto: neq; libidini
obnoxius. C. Verba autē rō vti dñūm polliticū
o; esse moderatū: ac cū moderatē exercere: s̄m
inior ex parte subditō;: q; talis est eoz d̄p̄o-
sitiō s̄m nām p̄p̄ortio nātā tali regimē; . C. P̄o-
bat. n. p̄tolomēus i quadripitio regēdes boium
esse d̄stantias s̄m p̄stellatōes diuersas: q̄n; ad
mores & regimē; circumf̄ra: p̄o s̄m p̄m ip̄m s̄p̄-
per scilicet dñūm impio volūntas. Vti regio-
nes romanoz sub Marte ponunt ab ip̄o: s̄m
nis subiciūtes. P̄p̄ter qd et eadē cā p̄sigit
esse ponit iustitiae p̄n; suis terminis & sub-
necia: nisi cū nō possit resistere: & imp̄ntē
enī arbitrij & p̄no p̄sistens inuadit. Interrom-
nos p̄sides: vt in p̄mo Mach. 8. c. scribit nemo
potabat vti vadem: nec inducibat purpura: &
vterius subditū effectū s̄m humilitatis: q; nō ē
indianec zelus iter eos. Quādā igit placabili-
tas est vt nā regit subditō; illi regimē;: modis

De regimine

Principum

Quosdam inge viros potentes et iudices deo in q
bus sit viros et oderit avaritia et plures et eis
Tribunos et Curiones et quinquagenarios et de
narios q iudicare possint. Idcirco et de romanis
uenit. Quia cum Reges regimem cessasset ab urbe
Romae facti sunt parvi et plerumq solus vobis resti
s; momentis bellu Sabinis eisd q perrari ad un
cuius est dicator q dignitate pules pibat. Aduen
tibus sinitur vocat. Et. Hoc et rpe admetus e
magister equum q dicatoris obediatur. Quos p
mus Opurcus Cassius. Post hoc qsi circa id em
epa sinitur fuerit tribum q in fauceem ppli e sicut.

Ad p rano sit dehi ad ostendum qd regimē cu
sufamq collegi sine puincie sine civitate vel ea
sine sine munifico dicatoris officiuū bā regi nō
pōt. Et circa hoc distinguenda de eis vifim di
uinitate regimie q opy ministroe vltio cuius
cūq regimie esse psonas sicut mēbra capiti.

Uti regimē pollitici ministros regu fm qūatē
pollitici. Propter qd hodie in talia oēs sunt mer
cenarij sicut et dēt et id agunt sicut in merce de cōdu
cti nō ad vtilitatem sub ditorē h ad lucrū suū pōtē
tiam et in merce de finem. Uti vō gratis ministra
bant: et antiq romani tunc eoz sollicitudo figeba
tur ad rem pu. sicut ad finē. Et inde pōtēbat. Et
cū matimius valerius narrat de Carulo, q pce
catus est q si alius deoz felicitas romanis ni
mia videret: et iudicia suo: nō regi pu. in amodo
faceret. Et regalis regimie alij sunt ministri

precepti officij deputati ad ministrandū regi pō
suo sicut ppli fincti: et sunt comites barones et
militēs sim plices feudatarij q et sine feudo et ipi
et sui successores ad regni gubernacula sunt obli
gati potēto. Uti p et ministros et necessarios cui
cūq dāto e fm ipi dāto pōtēto ministros
debere sinit. Propter qd et in ecclia dō fm indi
cem ppli sic et ministri eius et alie rectos et iusta
ria tales et habitantes in ea. Cū Distinguitur au
tem et alia qmoe genera ministros et pbo in pol
litica q haberi pōt regimie magis pūcti. Quā
dā enī sunt quos b; ciuitatis suae regimē oīno ne
cessarios ad vltia officia ecclia et dīoz de quos
mura puidit et sicut gradus in boibus sicut et in
alijs reb;.

Uidemus enī in elementis et infimū
et supmū. Uidem et in mixto semp et aliq pce
dominā demētā. In plures ēr qdā deputata sī
ad humanū abū: qdam ad finē: eodē mō dō in
naturalibus. Et in boie sicut mēbra corpus sicut erit.

Hoc idē pōtēto in relatione corpus ad ani
mam. Et in ipsa ēr potētia sic in alteratū ob
paratis qd qdam ordmate sunt ad iperandam et
monendū et itellect; et voluntas qdam ad feruē
dū cūdem fm gradū ipse. Ita mē dolēs erit. Et
inde pbat esse aliquos oīno seruos fm naturas.

Et simpli aut pūcti aliquos dēficere a sūe p

pter defectū nature. Tales aut opy ad opus labo
re et q modū seruū qd rōne vti nō pōt. Et hoc m
sū mē vocat. Hoc aut oia pbo digni pmo pol
liticos. Et aut calū ministri ad idē deputati of
ficij alia rōne et ibello veniūt. Ad lex humana
nō finitōne sic statuit ad acendū bellatores pre
pu. sicut pugnādū. Et vō vici subditū vici
ribus iure quādā qd pbo in pūctis loco infimū lega
le appellat. Uti sū hūm; vici rōne ad statum
mō dīgnat; seruos quādā militari lege ad acen
dū cūda bellantū. Et hōc mōdū obseruauerūt
romani. Cū tradidit bō. T. iūmū namē eloquē
viri a romanis capti in seruū redacti: sed p
pter suū pōtēto a iūno nobilissimo rō. sūb cū
dicatē tradit; erat m animus ab ipō cogitātē
accipiens. T. iūmū est vocatus quē libertatis
dūct; p suis sūp; mētia et in libertatē arboris
cū autē nō licuisset fm pncipū iustitiam. Hoc ē
et lex dīna pcepit: et in deuteronomio p; Cū autē
et alia duo genera ministrorū in familia affilē
tium: vō vel merce de pducto: sicut seruientium
quādā demētā et amoe ad sūb honore cum
lā: vel vtiatē pferri: et sū ministros sūci
pi in domesticis domo: sicut de re militari ducto
capti sive vtiatē: sicut in alijs reb; familiaribus
dom; de quos nō est mō vtiatē q singu
lar: p quos qd caput vel amicitia vel sū dīoz
vel merce dē reportat; et vtiatē laudem acq
rit. Uti in puerbis dē q accepti est regi ministri
Itellegens. Et in ecclia sicut. Si est tibi seruo
dētis sicut tibi sicut aia tua. Cōcludendū est igit q
ad complementū regni et sūtemētis regimie q
dīca sūt supra d dīoz: q ministri pcepto de
bet esse munit. Propter qd pbo dicit in i. et i.
q nō est rex q sēns et iusticia: et oīs bonis
supercedens. Quib; oīs sū pabundauerūt Sa
lomon: et p; m. 3. 11. regū. h pcepit in omni et
dīne ministrorū de quo ad iurata regina Saba
matos est inge sapientia sua q rimos quē audis.
Et cū vtiatē et seruū tuū q; affane corā te sū
et audiunt sapientiam tuam.

Et necessarii et regi et quilibet oīno iustit
dīca mē munitio habere sūctissimas et rōne
quare tibi multo pōntur.

CA. XI.
Et hoc autē ad robur vtiatē suae regis et
p nō pollitici necessarie sūt munitio ad
quas se obseruare domesticis regis: vel ipi
ret. Cū rei documentū accepim; a rege David
q postq cepit Ierusalem accepit mōtem sūo p
suo munimētū hūm; arces edificauit vbi dogmā
tū sūbile dicebat vōq ad mēto ipamq arē sū
vocauit euatorem. Cū hoc aut vbiq reges ob
seruare q in sūp; mē cūctatib; et castro pōtēto
pseudū sicut arcem vbi degit regis familia et
ficias castres. Cū qdam rō multo sūt castre

Et necessarii et regi et quilibet oīno iustit
dīca mē munitio habere sūctissimas et rōne
quare tibi multo pōntur.

CA. XI.
Et hoc autē ad robur vtiatē suae regis et
p nō pollitici necessarie sūt munitio ad
quas se obseruare domesticis regis: vel ipi
ret. Cū rei documentū accepim; a rege David
q postq cepit Ierusalem accepit mōtem sūo p
suo munimētū hūm; arces edificauit vbi dogmā
tū sūbile dicebat vōq ad mēto ipamq arē sū
vocauit euatorem. Cū hoc aut vbiq reges ob
seruare q in sūp; mē cūctatib; et castro pōtēto
pseudū sicut arcem vbi degit regis familia et
ficias castres. Cū qdam rō multo sūt castre

Et necessarii et regi et quilibet oīno iustit
dīca mē munitio habere sūctissimas et rōne
quare tibi multo pōntur.

Et simpli aut pūcti aliquos dēficere a sūe p

una sumit ex parte principis: quod expedire eis esse in loco nato et regendo corrigendo et gubernando sunt magis fecerit: in excogitando in hisca efficiant aut daces. Un et romani aules et senatores tutorem elegerunt locum vs Capitolium de quo narrare biblionis q tota occupata ab hostib⁹ vbe roma in isto gmanerit vlti. C. Alimpi⁹ aut et regio sacras familie maiori honestas hoc expigit vel eorum edemio cu subditus vltificet in aspectu populi istos matetias vel et incauto aspectu vbi in magna regis pudicitia sicut feneq ppli troiani se habebant ad Helenā: vt pbs dicit in etri. pps reos indignari: nem incurat vel ipse rex et sui se d honestas in subditis occasione affumant. In quem casum lapsus est rex David circa vponem vnicuiciteri Joab quā laudare videt de solatio domus regie vt scribit in scdo libro regi. C. De eida rō sumit ex parte ppli q magis sensibilibus mouet q rōne ducat. Cū enim videt m agnificos sumptus regis munim onibus fiscalib⁹ et admiranone inclinans ad obedientia: et ad suis parendū mādana: vt pbs dicit l.6. pollicino. C. Alimpus aut minor cūm habent rebellandi seu bñ cūdi se hostib⁹: dū nūmū infestant. Cū emq mī nistro regio munitionib⁹ habent piteca sollicitū tra audacia ad defensionē sui. Sic et Judas ma et abens fecit de arce syon: Quā deuictam cinit munitio fortissimas turrib⁹ alter p defensione p a tre s hostes: vt scribitur in pmo mach. Et alr in bebbis munitioes fortissimas cūruiz s facies idamec. C. Rursum ad idē necessaria sunt munitiones pncipib⁹ p obseruandis diuiciis: qbus abun dare debet vt dicitur est supra: et vt eisdē possint cū sua familia liberi vti: vñ et mītri sūt ad pparandū necessaria sumptioes q est delectabilia ac honorificentia et in domesticis demo. Idoc enim est pncipi in humanis actib⁹ q ex ordine debito causat spem: sine pulchritudine tanq in re pportio nata et cōmēfirata i suo parib⁹. Un psequi nobis spūalis leticia q ex se qñ etiam facit quā pas sa vt regina Saba in aspectu dāuis mīnistror eue Salomonie. vt signis est ostensim.

¶ Ad bonū regimē regni sine cuiusqumq deliq peccat fratras sine quascūq vias in regione vt p mīta hie securas et liberas. **CA. XII.**

¶ De et aliud necessariū regi ad bonū regimē: in re regni ad qd ordinū ipse munitiones vt vs fratras facie securas et aptas ad trā sendū sine p adiens sine pldigens vel regalibus. Un cū eōs sint oib⁹ quōdā iare nōe et legib⁹ gentū. Propter qd pbsident a nemine occupari nec vltā pscriptioe nec quocūq tpor cur su eis de eōz possit alieni aceri. Un in libro numeror: via publica via regi nōlatur ad significandū et cōtate. Vbi dng. in glosa dicit verbū

et pncip q: p rano sic appellat: qdōz est libera cui lib et rācū innotione humane societate. pncipio pter qd et ibidē scribit q a mouere dācūm hie filij istī trāsiret p eos cū sola via regia gradi per mētrē hoc est sine lesione aliqua regionis dōs mādanit iplos deleri. Et aut hie ac in sua cōitate sint libere et rācūm hie foret securi iura pncipio bus pmutit pedagia. Un et cōsuetudinib⁹ q viatoribus sunt p dacta: officialies pncipum ista meriti possunt exigere: et pncificentes debite obligat pfohere. C. Alimpi⁹ aut et viarum securitas in re gimine regni pncipibus est fractioes: q vltac magis constituit creatores: qd mētrē. vñ et regia in diuiciis crescit. Quia rōne in vbe aucta sunt res pn. ppter vias circa quas sollicitabant expe ditas hie: et hie vocabat romane vt hōles in magna redderet securi ad defendendū mētrē ac ita simulatione callida sub vobus lib: arq pmutant vt laronos ignorant pncipio sicut cōpōse scribit cū in vbe celebrarent mūdine sic eos decipiebant. Quodā et extra vrbem inlitate fuerūt p rōmanos pncipioes: cōfugis sunt inlitate nobis vt et hoc maiorē obtinuerunt firmitatē et loca turiora adueniētib⁹ redderūt: vt for Julius qd i cōsimbus multari pncipiarū et dicitur i reganibus ad huc nomē remittit. C. Alimpus aut et p duces pncipales ac senatores romanos hie sunt inlitate cōtēdentes se ad dicitur pncipales quoz et talis autēficiari viderent ad liberos ac securiorē accessus ad vrbem vel ad istos in emōnā clariorē. vt via aurelia ab aurelio pncipe via appia ab appo senatore. Quarum pna tōdebat vrbem reat: vbi hie pncipio aurelia pōnā. Seda vō in campania sui habebat pgressum ac sic de singulis alijs sine pncipibus sine senatorib⁹: vt flāminio vel emilio a qbus hie vt pncipioes sunt notare ppter cūm iam dicitur. C. Rursum et diuis⁹ cultus in hoc angep pterea q pncipioes sunt hōles ad reuerentia diuiciā cu libere adiens viari ad indulgentia sine ad aditū siner. Unde et pncipio motus rōmānoz fuit hie facienda se curas diuiciis videlicet ydoloz cultus p quo multum zelabat reop. vt Maximus valerius scribit in pncipio libri sui. Sada etiam scriptura in Esdra refert reuerentiam rēplū ipedū hie ppter hostes in circūm: ppter quod et mardara sunt edificata rēplū. Intra qd dno dñi libe. Quadraginta et sex annis edificatū est rēplū hoc et tu in trā dno reddidit cadis illud.

¶ Quasi in quod et regno et quocūq dno necesse fariū et numisima pncipiū: quoz bona ex hoc sequitur: et q modō si ad habeat. **CA. XIII.**

¶ Itē igitur electis agendū est de numisimato in cui⁹ vltā vta bona regalat. Et sic per pncipio omne dicitur s pncipio regis ppter

varios puentus quos et numismate pcpit. Unde et dicitur quodammodo pbaritatis simulatione dptantibus ipis: cuius est magis ymaginatio et suprascriptione. Ceterum dicitur de fano iniam quodam sup ipos re totis dicitur. Reddite ergo q sunt cesaris cesari: et q sunt dei deo quod ipm numisma sit causa vti pbandi tributa solvendi. De materia aut numismatis et qualis sit regi necessarium ratio abunda re supra satis est ptractata. Sed nuc ipm accipia mus pnti mensura qdam p qua sup abntia et defectu rediunt ad modum: vt pba in .5. arti. die. Ad hoc enim inuenitur et numisma vt soluantur lites in comercio: et sit mensura in comutationibus. Et hinc multa sunt genera comutationum vt et pba habent pmo pollicio et ista in expeditio: est inter oia ppter quod inuenitur di esse numisma. Unde et pollicia ligurgi qua: pbaritas et hinc primo leges tradidit in qbus numisma pba debet: et sola comutationem et alterutrum mercibus pmitit p pba reprobata: vt et iam dicto apparet. Unde et ipse pcedit eodem libro arti. numisma pstantis ppter comutationis necessitatem: q p ipm expe ditio sit comercii ac tollit in comutando materia lites. Unde qdem habent ab Abbat parte nro q p multa tempora fuerit ante ligurgi et oia pba. Unde de ipso scribit in gen. q agris emat p septu mira hinc pmo quadringentis floz et publice ac pba re monet. Et hinc et sic numisma sit necessaria pba nro in omni regimine sed ppter regis Curia tant casu. Unde accipit et per parte regis alia vo et parte ppi sibi subiecti. Quam ad primu numisma sine moneta regum ornamentum. Et regis et regni: et consilii et regimini: in ea respicitur ymaginatio regis: vt Cesaris sicut dicitur est sup. Unde in nulla re tara pde esse claudas memorie et eo q nihil sit p manus hominis frequat: qd ad regem vel qd dicitur dicitur pncipat qdum numisma. C. Ampli aut in qdum in moneta regula est et mensura reru venalium mltis monstrat sua excellencia: vt in ymago ipi sit in nmo regula botum in ipos comercio. Unde moneta dicitur monet monentem ne fraudet inter boles et sit mensura debita dicitur: vt ymago cesaris sit in boles: quasi ymago diuina sit cur Aug. expent peractans dicta iniam. Numisma vo dicitur: noibus pncipum effigies designat: vt tradit in dicitur: pter qd manifeste apparet qd et numisma maiestas dicitur reuertit. Et ideo ciuitates: siue pncipes: siue plati hoc p sua glia singulariter ab impatoribus pccant: vt habeant ipa le numisma. C. Rursum numisma pncipum cedit in comodu pncipis: vt dicitur est supra: qd p ipm mensuram tributa: et quodlibet exactiones qd sunt in pba: vt in lege mada ab diuina circa oblatio neo vs et redemptiones quascunq sacrorum loco. C. Ampli aut ipi factura ppter autem pncipis

causas comodu regi: qd nulli alii hinc eadez signa et supscriptione cadere vt iura gentium mandant. In qua qdem et si licet illi iura exigere in cadde numisma: moderatim dicitur esse pncipis quodam vel re: siue imitatio: siue in diminuendo pba re vel mitalia: qd hoc cedit in detrimentu ppi: cum sit reru mensura sicut supra dicitur est. Unde in hinc macta re moneta siue numisma ipos statuta siue quodcumq pba. Hoc aut qd deo duplicat in pba. 10. c. scribit. Pba magis et pondus statuta: statuta et utriq abbotabile est apud deum. De quo et grauiter rex aragoni respondit ab Inno. papa: qd numisma mutauerat diminuido in ppi detrimentu. Pba ppter qd: sicut obligant se pcurant macta re reuere monetu a dicitur abstinere inuentione: id est mactans vt ipam ad pncipum suum reformaret. Iura et in numismatis: sicut macta et pactionibus pba dicitur. Quidam enim solam macta et pba seruari: facta illi ipos numisma in qd mensura diuitis et ignotas. Quidam ergo quater ymaginatio regi numisma pncipum est necessarius. C. Sed et expart ppi ad huc numisma regis pncipum est necessarium: vt et iam dicto apparet. C. Pmo qd expeditio est in comutationibus mensura. C. Rursum qd certus inter pba re de. Quid enim sunt qd alias monetas ignotas: sic de facti pba simplices puenit fraude: qd est pncipum regalis re dimittit. Circa qd romani pncipes pcederit. Unde tradunt hinc et qd tpe dicit in ista dicitur in signu subiectionis romani qd ymum oratione numisma in toto eadez terrarum in quo erat Cesaris ymago qua istum cognouerit pbaritatis sitant a dicitur ista ipa ad dicitur opemendi eoz fraudet. Et ista dicitur numisma dicitur vltimo valebat denarios. Qd soluitur qd dicitur thelonariis dicitur pncipum siue eoz gerentibus: vnde in pncipis vel ciuitatibus seu castris. C. Rursum pncipum numisma inuentione est. Qd enim extraneis monete dicitur in pncipum: opy recurere ad artem dicitur et cetera numismata no tunc valeant in regionibus extraneis qdum in pncipis. Et si sine dno et non pot. Et pncipum accidit in partibus thetonicis et regionibus circumstantibus. ppter qd cogit cum de loco ad loci trahunt massam auri vt arguitur et cu defere et qdum in comutationibus reru venalium indigent tunc vendit. C. Unde pba in lib. 4. politico: ipa pecunaria distinguitur: siue auri pecunarie: siue numismata: siue campensiu oblatantia et carboe: pncipum sola dicitur esse nllent: qd ad comutatione regum nllum ordinaf. qd siue pncipum numisma et no aliud: vt et iam dictis apparet. C. Ppter hinc ipam sola mactanda alia dicitur etis pncipis: de qbus infra dicitur. Quidam dicitur est qd in of regimine p pncipum dicitur et pncipum gata: necessarium est numisma pncipis: siue et pncipum

possit et parte regis vel regimō cuiuscūq;
 C. Quasi ad bonū regimē regis et cuiuscūq; vñij
 sue pollicie pondera et mensuræ sunt necessaric.
 exemplis et rōnibus pñat. CA. XIII.

¶ Hæc autē agendū est de ponderibus et
 p mensuris q̄ necessaria sunt ad bonū cuiuscūq;
 q̄ regimē pferendū sicut et numismata: q̄
 ad eis solvūt tributa seu dē q̄ p ipsalicos diuinitū
 m: in emptionib⁹ et venditionib⁹ fidelitas ser-
 uat: vel q̄ pncis et numismata: vñe sunt humane
 ista imo plus imitant nāc actionē q̄ numisma
 q̄ serpens i il. sapie. ii. c. q̄ oia disponit de⁹ i nūc
 respondēt et mēsurā. Si q̄ oēs creature bis trib⁹ li
 mēib⁹ fmsit: magis vñ q̄ pōna et mēsurā anā
 trahit originē q̄ numisma: et nō magis nēcia i re
 pa. sine regno. C. Ampli⁹ autē pondus et mēsurā
 in istis talia semp ordinant ad mēsurā et ponde-
 rata. Aliter q̄ se nihil sunt: sed numisma q̄m sit
 mēsurā et iustitiam in pmutationib⁹: vñ p se aliqd. eē
 pōna: p se cōtēc erit aliqd. vñ aurū vel argentū:
 ergo semp nō ordinant ad pmutationes. Et dēt
 byeritate i aliis spēs pecuniarū: imo ampli⁹ et
 i campforia q̄ nō pprie ordinat: vt sit mēsurā reg
 venalitic⁹ magis ad pmutationē numismata.
 In in obolonica q̄ pñit circa pōderis excessū
 in pmutationib⁹: q̄m imēno supra pōna i me
 tallarē soluitur et sunt pōderationē in trabu-
 tis et aliis pōderib⁹. In nec caebos. i. ars furna-
 ria q̄ magis ordinat ad numisma sicut ad finem
 aliis pmutationib⁹: exclusiō: De q̄m spēs in. 4.
 pollicio: agit pbs et ista dicit et supra est tactū.
 C. Rursus illi act⁹ sunt maxime necessarij i repu-
 sine in regno q̄ ex iure nature pcedunt: q̄ leges in
 finite p pncipes inde hēt iustitiam, alias iuste leges
 nō essent. Et talia sunt d iure nature: q̄ adequat
 nālem iusticiā. Sic q̄ ad nām regni sine pollicie:
 mēsurā et pōdera sunt nēcia. Hinc ē q̄ pncis dicit
 iusticie pps vñ dicitur vt describitur i iudor⁹ tra-
 dēdo leges dno q̄ pncis fuerit simul cū illis pon-
 dera et mēsuras pñit sine pro cibis et potib⁹ vt
 epti. et gomoz. et modi⁹: et fessari⁹: sine in terra et
 pnia q̄ cubitales hēt mēsuras sine i anno et argē-
 to: et numismatib⁹ q̄ si flatera et alia pondera. Vñ
 cū dicit⁹ dicitur i iusticie et hōtore et pps ad in-
 ficia faciēda ista subigit regulas nāis iusticie:
 vt Origenes iudē exponit. Nō faciens iuge ini-
 qui aliqd. i pondere et mēsurā. Secura iusta et cū
 sint pōdera: iust⁹ modi⁹: equisq; fessari⁹. Refert
 iterū iudē q̄. Sedo argus grecis mēsuras ve-
 dit: vbi sic ferebat argius regna circa tpa pñ-
 ducta dicitur. Plurē ē et historie dē re: in
 feras agriculture et frumti grecis fessione tradi-
 dulle. Vñ et dea frumteraria: demetra ē vocata.
 Et bis q̄ appet q̄ nāc ops regē vt quēcūq; dōs ad
 bonū ipoy regimē mēsuras et pondera ppto sibi

subiecto tradere pp cōs iā dicitur: et exēpio dicto-
 rū pncipum de q̄m nūc est actū.
 C. Hic scōs dōcōs declarat q̄ opy regē et quēlibz
 dōm ad pferationē sus stat⁹ adhibere solitudi-
 nē: vt de pferatio publicā pncidat paupib⁹: et B
 exēpis et rōnibus probat. CA. XV.

¶ Et autē aliud q̄b ē ad bonum regimē ge-
 e nōs regni sine pncie: vt ciuitas: vel cu-
 iuscūq; pncipat⁹: vt vs de cōi errario pu-
 deat p pncipē q̄ pñt idipōtis pauperū pmplo:
 et videtur: ac aduenis et pegrinis assistat. Si enī
 nā q̄cūq; nō deficit i necessarijs: vt pbs dicit i. 3.
 de celo et mūdo: multo minus et ars q̄ mutat na-
 turā. Inter oēs autē artes ars vsuē dē regendi su-
 perior et amplior ē: vt tradit Tullius de iusticia
 q̄m q̄nibus. Ergo reges et pncipes i necessarijs
 deficere nō debent in digentib⁹: imo pot⁹ subue-
 nire. C. In terra reges et pncipes vices dei ge-
 rit in terra p quos deus mundū gubernat: sicut
 p causas secūdas. Unde et Samuel p pbera seni-
 ptus in dōio cū querelā pponeret corā deo respō-
 sum habuit q̄ nō ipm israeliticū pps spenerat
 sed dē cur⁹ vs vices gerebat. Et in pserb. vi.
 p̄ me reges regnāt et legū pōtōes iusta dōc-
 nunt. Sed deo sp̄lter ē cura paupum ad nature
 ipoy defectum supplendū. C. P̄pter quod sic
 agit diuina puidencia circa indigentem: sicut pa-
 ter erga filios impotētes: de q̄m amplius in cō-
 bit solū citado ppter ampliorē necessitatē. Unde
 et ipse dōs sibi reputat fieri sp̄lter quod sit paup
 ipō attestante q̄ dicit. Quod vni ex minimis in e
 iō fecisti: mihi fecisti. Ergo ad istum defectum
 pauperum supplendum sicut vices dei gerētis
 in terra pncipes et p̄lati sunt debitorēs: sicut
 patres quos cogit officium esse auxiliatores sub-
 ditos: vt philoophus dicit in octauo et b. ipoy
 cum effectū beneicē sp̄lem debent curam ha-
 bere. Talem autem sollicitudines habuit p̄bitap-
 pus rex macedo circa p̄stam. Quam vt scribit
 Elegenius libro tertio de re militari: cum prius
 haberet offensum audiens ipsam lō nō ilem ha-
 bere tres filios et cum ipso inopia parui ab anno
 nentibus de hoc quercus vñ melius fecit par-
 tem egram compos abscondere q̄ curare fami-
 liariter accessit: accepta de facultatis dome-
 sticam pecunia instruit et fidelitatem habuit.
 C. Amplius autem quia reges et pncipes com-
 munes habent actiones et vniuersalem diligen-
 tiam subditorum cum non sufficiat bono solus
 ad ppropias actiones: oportet q̄ in multis defici-
 ant: quia talis actio sine actiones que sunt popu-
 lum gubernare: indicare: ac vnicuique suorum
 subditorum fm merita puidere trācendit vir-
 tutem nature. P̄pter quod dicitur q̄ est ars
 artium regimē animarum. Et arduū est valde

vt qui nescit tenere moderamina vite sue iudex
 fiat vite alienae. Sedum qua cum Sauli assum-
 pto e inuenio in regē p̄ Samuēlē p̄bam sc̄ptur
 q̄ athen dēre ad cūcū p̄p̄barus: vt ibidē q̄ ele-
 nationis mētis p̄p̄bando eius dō dicit p̄p̄m q̄
 bernādum et beuina infūctia haberet e notitia
 agendorū. Quod i factū fuit: vt p̄ in p̄mo reges
 Vti impossibile est reges e principes nō errare p̄
 dicitur causam: nisi ad illū q̄ omnia gubernat.
 et omnium est conditor: et conseruator. Et p̄pter
 hanc cām dicit̄ in ecclesiis de regibus iustitici
 p̄p̄i q̄ p̄pter dāuid: Ezechielē Iosē q̄ fuerunt
 vti sp̄tales: a deo illamini oēs peccatorū bo-
 mino. Ibi aut defectus subicit p̄ clemens: ne bi-
 ficiū vti pauperū sustentent. Sicut p̄ dāuides
 p̄p̄bam dicit̄: est illi p̄ncipi Etibico regi babilo-
 nis Nabuchodonosor q̄ in toto orbe generalis
 erat monarcha. Peccata sua clemens redi-
 me: iniquitates suas in misericordia pauperū
 uerte. Sicut ē hie clemens quas facturū p̄nci-
 pes indigni v̄ quasi quidā fidensior corā deo p̄
 ip̄is ad sūmū dūm debita peccatorū: vt p̄ba dicit̄
 de humilitate respectu regū venaliū. Et sicut hu-
 militas est mētura in p̄munitidib̄ p̄ vita corp̄ali
 ita clemens in v̄ta sp̄uali: p̄pter q̄d in eccle-
 stico dicit̄. Clemens v̄ti quasi facinus est ip̄o
 e gratia hōis q̄l pupillas oculi p̄seruabit. Et hie
 igit̄ satis est manifestū quasi eponimū ē regib̄
 e cūctis dno in ip̄os dno de cōi errario rei pu-
 sine regū pauperū p̄u dere. Hinc ē q̄ in singu-
 lis p̄ncipi e cūctis v̄ cūctis ad talia miseri-
 cordia crecenda sunt hospitalia infirmis: sine p̄
 reges sine p̄ncipes: et cūctis ad pauperū inopiam
 subleuādi: nō sōlū apud fideles dē dē crū infide-
 les. Domos. n. infirmicū hospitalitatis ad pau-
 perum subleuādi quas Jouis hospitalia nomi-
 bant: vt p̄ in libro. i. mach. p̄pter effectū beni-
 uolentie e pietatis eides attribuit planto p̄m
 astrologos. De Aristotele etiā tradunt hystoric
 q̄ Alexander ephoratorūq̄ literas delinuat q̄
 pauperū inopie iacta: et ad p̄p̄itātē sui regimi-
 nis augmentandam.

Certe sanctus doctor declarat quasi oēs reges e
 quōcumq̄ v̄stantes ad cūctū dūmū intēdere: e hie
 fractus est hoc sequat. CA. XVI.

In habitis agendū est de cultu diuino ad
 b quos reges e principes studere debēt to-
 to conatu e sollicitudinē: sicut ad finē de-
 bitum. Et sō b in b v̄tio capitulo tradit̄: de quo
 e per ille magnificus. Salomō in cō. ii. c. scribit
 finē loquēdi oēs pariter audiamus. Deū time
 e mandata e obserua: hoc est cōi obēd. Et quā
 nō sit finis obus sit necessariū dūmū v̄t cul-
 tus e reuerētia e obseruādi mandatorū v̄t iam

dicti est regi tū magis p̄p̄t. Et hūmō rēd ma-
 gis debent p̄pter tria que sunt in ip̄o. Et q̄ v̄t
 hō: e q̄ dicit̄ q̄ r̄t. Quia homo singulariter a
 deo creatus. Ceteras etiā creaturas dē dno
 fecit. Cum vobolens creauit dicit̄. faciam⁹ ho-
 minem ad v̄maginē e similitudinē nostrā. Vti ap̄o
 in actibus ap̄tūm. 17. ca. refert verba arā poe-
 te dicit̄ q̄ nos genus dei sum⁹. Et hac sp̄are
 debitas sum⁹ dno deo in generalit̄ ad dūmū re-
 uerētia: q̄ est p̄ncipi p̄p̄tē p̄m e tabule. Vti v̄
 p̄p̄o iustitico in deuto. p̄ moysen e p̄ oīs nobis
 Iudi v̄t dno dē dno deus v̄t est. Quasi hie
 hō sit cūi debet reuerētia e honor: in hōis ab ip̄o
 solo creati sum⁹ e singularit̄ quādā p̄p̄tē p̄
 ducti. Et p̄pter v̄ habitū p̄sideratē tam b̄n̄
 subdit moyses in eodē statū loco dicit̄. Diliges
 dno dēi tuum et toto corde tuo: in tota anima
 e in tota fortitudine tua: In hoc v̄t oēs dē dno
 tam deo debeant⁹ quod sum⁹. Et in recognitiōe
 eius p̄p̄tē deo dē dno fuit institutū: ad q̄d
 libet obsequi nō in quā lītate numeri: s̄ cūctis
 rei et digni ius cā. Sed quia q̄libet ad b̄fir ob-
 gatus v̄t p̄ncipi etiā sicut p̄nata p̄nata: in hō
 plus participat de nobilitate humane nāe rōe
 sui generis v̄t trahit originē e inde nobilitatem
 v̄t p̄ba p̄bat in sua rethorica. C. Quia p̄siderat
 ne motus Cesar Aug⁹ q̄ Octavianus v̄t hy-
 storic tradunt: dno e honor: eo nō sustinet e ei-
 dem et hie b̄bant a ro. p̄p̄o p̄pter copiosius
 pulchritudinē e animi p̄bat. sicut creatus sta-
 crotem dicit̄ a. Sibolla v̄t r̄tina quā v̄t
 e adosant: p̄hibitus edicto publico ne ip̄m v̄-
 teris ali quis de dicto populo ad osaret: v̄t de
 um aut dominū vocaret. C. Amplius aut e in hō
 tum dno: q̄ nō est potestas nisi a deo: vt apo-
 stolus dicit̄ ad romāos. 13. c. Vti v̄t dno dei gerit
 teris v̄t dno est supra. P̄p̄ter q̄d tota v̄mū
 dominij et deo dependet sicut cūctis ministri.
 Vbi aut est dependētia in domino necessaria
 est superioris reuerētia: q̄ se nisi est: v̄t mi-
 nistri regalium curiam cōtingit. P̄p̄ter q̄d
 in apoc̄. quotienscumq̄ agitur de ecclesiā sp̄i-
 tum ministri: qui per se mox nāq̄ manu
 res in arduis: e animalia que potius agunt q̄
 agant et reuerētiam irradiatione dūmū: in mi-
 nisterio designantur: semper de eisdem futū-
 gunt q̄ occiderunt in facies suas e ad osant
 reges. Qui quidem duo actus sunt latitudo v̄
 nini cultus. Unde e illa Nabuchodonosor mo-
 narche in oriente v̄t scribitur in dāuid: quā
 sum⁹ dno nisi nō reuerētēbar a deo p̄m
 v̄maginātionem in bestiam est translat⁹: v̄
 cūctis et c. Septem tempos mutabatur sig-
 te: donec sc̄tas q̄ dicit̄ excessus in regnō dno
 cūctis voluerit de illud. Circa q̄ etiā mon⁹

Merceder vt hystorie tradant eis pposito vadens in iudca destrueda regione eis appropinquanti te nialit et irato in albos summus potiter occurrif et cum ministris tepm in auisfactis de equo descendent ipse eis vice dei reuerit est. Et ingressus est plim matris bonocant donis: et genti totas p diuina reuerentia libertate donauit. C. Ad soluz aie ficut hō s dñs ad dñamū obligat cultū: s etā ficut et rex: qz inuagunt oleo pccato: vt p3 de rebus israelici popli q oleo sed ungebant manibus pparum. Cū s tpi dñi vo cabant ppter excellentiā virtutis: s sic in pñctione ad deū gbus pdm esse debebat. Sedm quā vnctioē quā dā pccatibz reuerentiā s delationē bonoīs. Propter qd et Dauid qz pccidit clamidē regis Saulis possit pccatū suū in penitentiā signū: vt scribit in pmo libro regū. Rex et Dauid cū lamenta bñter dēplorat mouit Saulis s Ionathā eita hrelam pponit de allophiloqz irruentiā: qz sic occiderant regē. Simi quāsi nō est vncō oleo: vt in h nescitibz scōi liba regim. Cū s scitans et argumētā assumimus ex gelio frācoz: s bel remi gū sup dodouē regem pñis xpianam iter reges frācoz ex delatione olei dēcip p collābam: quo rex pñatus fuit inuincē: s inuagunt posteri signus: s potentis ac vartis curis apparentibz i eis: et vnctioē pdicta. C. Almpit aut s in dicta vnctio ne vt Aug. ait de ciuitate dei figurabat rex vt s saeculod nū Dñi. ppar. 9. e. Cū venerit in g sanctus scōz cessabit vnctio vīa. Inqñs igit figurā gerunt in hac vnctioe illē q est rex regū s dñs dñanum vt dī in apoc. ij. c. q est tps dñs nē debitoribus sunt reges ad ipm imitandi: vt sit dñi ta ppositio figure ad figurā: vmbre ad corpus: quo verus ac pfectus cultus diuinus includit. Pa tet igit quā necessarius sit cultus dei: vt sit deo deaco: s reuerentē: s pcpue regi ad pseruationē sui regimnis. Cū s exempli trahim qdā a pmo verbis rege v3 Romano vt hystorie tradit. In p mosio dñi sui regimnis s vbe romana s abū ca ut asyllū qd tēpū pacis notabat multē ampliam gratis. Pmo autem summe s reuerentia omnes ioculorum q ad ipz confugeret cuiuslibz status redderet inuamem. Quale autē habuerit cōiuz posteri et q in diuino cultu fuerit negligētes: et q fuerant seruitēs scribit matian. Valerius i pñ cupo li. sui. Quid vō dicam de deticoloz regibz: si ne veteris sine noui testī: Dēs enim q ad diuinā reuerentiā fuerant solliciti: felicitē suā psummaue runt circum. Quā vō econtra infelē obsequi sūt enim. Tradit et hystorie q in qualibet monarchia ab inato seculi tria se inuicē p ordinē cōstita sunt: Diuina cultū: sapientia seculistica: s secularis pōtētia. Que adēn tria se inuicē p ordinē con sequitur: in rege Salomone ex suis meritis cō

seruata sunt: qz p diuinā reuerentiā cū descendit in ebon loci otouis assumptū in regē psecutus ē sapientia: et ex vtroqz vltimū in regali virtute super reges suis excellētā. Cū vō a vero cultu dei recessit infelicitati bñat: vt p3 in. 3. li. regū. C. Idē igit de pñctis ad regimē cuiuslibz dominū s pcpue regalis in li libro in hūi sine dca.

C. Explicat liber scdo. Incipiūt capitula tertij.

C. In pmo caplo pñctat q pbat omne dñus ēē a deo cōsiderata natura entis.

C. In scdo capitulo pbat doc idē ex pñctatione motus cuiuslibet nature create.

C. In tertio capitulo ad hoc idē arguitur per cōsiderationem finis.

C. Qualiter dñum romanū fuit a deo puissimū ppter zelū patrie.

CA. IIII.

C. Qualiter meruerant dñum romani ppter ges sanctissimas quas tradiderit.

CA. V.

C. Qualiter pcellim est eis dñum a deo ppter ipsoz euilem beniuolentiā.

CA. VI.

C. Quare deus pmittit aliquod dñum ad pñtionē maloz: qz tale dñum est quasi instū dñi ne iusticie pēra pccatoroz.

CA. VII.

C. Quare tale dñum interdū cedit in malū dominū: qz ppter ipsū ingratitudinē in supbiām. Et tū grauer depitum.

CA. VIII.

C. Quare dñi aliter dñatur alibi s in se sibi: s alijs rebus irrationalibus s quomodo: qz pbat multos rōmbus.

CA. VIII.

C. De dño boīs s m gradū s dignitatē: s pmo de dño pape quā s pnt omni dño.

CA. X.

C. De dño regali in quo pñbit s in quo dēstet a pñctico: s quomodo dñingitur diuersimode s m diuersas rōnes.

CA. XI.

C. De dño iprcali vñ illud nomē hūit originē s qbusdā alijs nobis: vbi incidit dñingimē monarchie s quā dū burgerit.

CA. XII.

C. De monarchia tpi quō i tribz excellit: s de octa uano augulo quō gessit vicez tpi.

CA. XIII.

C. Quod quō de mouereba tpi quo tpe iccipit: s quō latuit: s quartē: s duplex assignatur ei sine oc cultandis: s pmo ponit vna.

CA. XIII.

C. Deba rō quare dñs assumptū vñ abiecit s occulit: s est verus mūdi dñs: s exponit vrbā vñte pphete de ipso.

CA. XV.

C. Quid q isto mō acta fuit res pū. p cēptā an signoz. s postea subdit de pñctio.

CA. XVI.

C. Quare impatorē pñctio pñctio sequētes a cōstantino fuerit obedientes s traerentes eccie romane: ostidit p quartoz: pñctio q bus dñi tpi p se subiecerunt.

CA. XVII.

C. De duobz sequētibz pñctio post alia quatuor: celebrans tpe Juliani uniois s que fuit rano

De regimine

principum

quare imperium transferuntur fuit a grecis ad ser
manos.

CA. XVIII.

Qualis dicitur fuit et modus impij a Karolo
magno vsq; ad ottone tertiu; et vñ pinguis pecc
stante summo pñtici puenit.

CA. XIX.

Exparatio regalis dñi infingiale et polligij
et qualis puenit cu; vñtigijs.

CA. XX.

De dño principij q; subijit iperatore; et regib;.
et dicitur nobis cog qd; ipotent.

CA. XXI.

De q; bñdñ nobis dignitat; singularib; in q;
busdam regionibus, et quale sit omnium istorum
regimen.

CA. XXII.

Expliciant capitula tertij libri.

In hoc pmo capto pñderat et pbat qd; dñus est
a deo: pñderata natura entis.

CA. I.

Regis in manu dei: quocumq;
voluerit inclinabit illud: et in
puerbio, et c. scribitur. Quod
et ille magis monarcha in orbe
terre Cyrus vsq; rex pñtici p publicat
pñtici dicitur. pñtici vñtici eni
d; Babylonia pñtici quij vsq;

e

ad solij destruxit ac occidit Belsazar rege ibides si
cur bestio tradidit se aut vt in pñcipio libri edice
ps. Hec dicit Cyrus rex pñtici: clarigna mudi d;
dit mibi dñs deus celi. Inde manifeste appeta
deo et puenire dñus sicut a pmo dñante. Ad q;
dem os di pñtici vsq; cor pbat rigit. Quia vt
in istum ens vt in quatuor m; tot; vel in quatuor finis
vt dñe qd; ens: q; op; of ens ad ens pñm; edu
cere sicut ad pñcipij ois entis: et vt of calidus ad
calidū ignis: vt ps p pñm in se do methaphisice.
Qua ergo rōne of ens et ente pmo dependet car
de et dñum, q; ipm sup ens fundat: et tanto super
nobis ens q; eo et ad dñandū sup boles in natura
coequalis eius pponit. Ut et clam h; ad fugam d;
b; h; amant sui pñm pñderandi: vt Seneca
dicit in epist ad luciliū. Propter qd; in ecclesiastico
di. 31. c. et eo of te potuerit: non est tolli q; esse in
illis quasi vn; et illa. Sicut ergo of ens ab ente
pmo dependet qd; est pñm exita et of dñum crea
tura a deo sit a pmo dñante et pmo ente. C. Am
plius aut ois multitudine ab vno pcedit et pñm
michat: vt ps p pñm in decimo pñm pñtici. Er
go codē modo et multitudine dñantium ab vno do
minante trahit originē qd; est deus: Sicut videm;
in regib; curijs q; idem rōne officijs multi sunt
dñante: s; of ens et vno dependit vs; rege: pñtici
qd; pbat l. 11. pñtici pbat dicit: q; sic h; b; deus sicut
pñm a et ad tota vñtici dñant: sicut dicit ad exerciti;
a quo tota multitudine castror; dependet. Ut et ipse
moyse in exodo. 15. c. deum dñcē pepuli vocat.

Quia inq; facti in m; ihericoedis tua pñtici quem re
demisti. A deo igit of ostium h; in istis. C. Kar
lus ad idē. Virtus est pñticiata ens cui; vir
tas: et adequat et q; virtus sicut ab ostia rei: vt
ps p pñm in pmo et se do libro d; celo. Sed ergo se
b; et a creati ad increatū qd; deus: et vt
subijit entis creati ad virtutē increatū q; it d; de
q; quicqd; est in deo: deus est. S; of ens creatū ab
ente increato trahit originē: ergo virt; creatū ab
increato. Hec aut in dño pñtici q; nō est de
nitiū vbi nō est potentia sicut virtus ergo of dñi
um erit ab increato virtute: et cel; deus vt sub
verbi est. Et sic idē qd; pñtici. Ut aplo dicit ad he
q; deus potat oia vno virtute fac. In ecclesi
co pmo. c. et scribit q; vno et altissimo: create
cum: of potente: nec potente: in eadē dñm nimit;
sedens sup thronū dñans deus. In quib; vñtici
tis apparet a quo oia creatura b; esse: virtutis et
opationis et per oia dominum. Et multo am
plius nec vt superius est ostensum.

Hoc idem probat et pñderatione mot; entis
libet nature create.

CA. II.

Quia solū aut rōne entis h; rōne et motus
n bas a deo puenire dñum: et pmo qd; assu
mōda est rō pñtici in s. pñtici. Quia of qd;
mouet ab aliquo mouet: et in mouit: mot; nō
est a bere in finitū: ergo op; venire ad aliquod pñ
m; mouens in oib; qd; est deus sicut et pñtici.
Inter ois aut dños q; plus hñt de rōne mot; hñt
reges et pñtices et ois q; pñtici: sicut in galonide
sicut in iudicio dñe in defendido: et de alijs
actib; q; ad curam regiminis pñtici. Ut Sen
ca de pñticiatione fratris ad potib; sic loquit; et ce
sare exortio est ad cōspñtici mudi. Et vñtici ois
rētā obliuisci cogita. Cesari: Vnde quantū hñt
vñtici indulgentie hñt: quantū in dñstia d; de alijs
dñt: magis magis tibi incantari licet: q; illi. Et q;
modo est fabolis tradit;: cui; vñtici mūdus in
tis. Cesari quoq; ipm cui oia licent: pñtici h; ipm;
multa nō licent. Nam domo illi; vigilia dñt
dit: ois ois illius dñm: ois dñt dñt illi; in
dñstia: ois vacacionē illi; occupatio. Ergo
se Cesari oib; terrar; dñt: sicut in eripute hñt
dñt m; ois q; irregata se m; curius sicut repñtici
mud; illi h; nec subijtere nec q; s; sicut facere. Et
ergo reges et alij dñi nō habēt de rōne mot; ipm
ad possunt pñtici deus p influentiā et virtutē mot;
tis pñtici: qd; est deus vt sagius et pñtici. Propter
qd; in libro suple vbi pñtici dñt effect; dñt
virtutis p sū sapiam: volens dñt ostēdere qd;
lucet oia influentiā dñm in of; participat subij
statim: ois m; obliuisci m; obliuisci est sapia. Nam
sit aut vñtici pñtici sū m; dñt dñt dñt vñtici
abliuisci et sup dñt dñt ac sicut dñt dñt vñtici
ad oia motib; ad similitudine m; corporalis lucet

ger hac parte nān imittat dūnam. C. Rursus ad idē. His cā pēnariā plūs ē influens in suū can-
 sū; q̄ cā scōndaria. Lū autē p̄ma deus ē ergo si i
 vāritate sine causē ol a mouēt ē influētiam p̄mi
 motus olā recipiūt; ē motus d̄noy erit et v̄tu-
 te dei ē ex deo mouente. C. Ampli⁹ autē si ē ordo
 in motib⁹ corporālib⁹; multo magis ē i spūalib⁹
 erit. Sic autē videm⁹ in corporib⁹ q̄ l̄teriora p̄ su-
 periora mouēt; ē olā reducunt ad motū sup̄pe-
 mi q̄d est nonā sperā s̄m p̄fēdolo mōi in p̄ma di-
 stinctione almagēth; s̄m Aristo. in sc̄do de celo
 6. octaua. Et ergo oēs mot⁹ corporales regulātur p̄
 p̄mū; a p̄mo h̄it influētia multo magis spūales
 h̄it p̄pter maiore influētiam quā h̄it in al-
 tero. Vbi aptiores sunt ad recipiēdā influētias
 p̄mi ē sup̄m motus sine motus q̄d est deus
 autē q̄d motū nobis ad adē br̄is Dion. in libro
 de diuinis nob⁹; ē de ceteris ierarchis; d̄llingūf
 in eis motū; sicut ē i corporib⁹ v̄z circularē; rectū
 ē obliquū. Qui q̄dem mot⁹ sunt q̄d illa imitatio-
 nes quas recipiūt a sup̄iorib⁹ ad agendū; vt idēz
 doctor exponit. Ad quas q̄d illuminatōes reci-
 piēdas necessaria ē d̄p̄dō mētis i qua fit ista istū-
 tia mot⁹. Inter oēs autē boies q̄ paratōes oī de-
 beat sunt reges ē p̄ncipes ē alij d̄natos orbis
 et exercitio q̄d h̄nt ad v̄les actiones regimi-
 nis; v̄z i mōs magis elenaf ad d̄nūstā ē q̄ B
 eis incūbit; vt se d̄ponat vt cura eis ip̄sita i ga-
 bentō d̄ gregē; alia q̄ sunt necessaria in actibus
 regimnis q̄ sup̄a ip̄m s̄m in partem exercitū
 excedit p̄ talē motū diuine influētie sufficientie
 deducant. Sic etiā Damiid rex se d̄ponit. p̄p̄ter
 quam cām ex motū illuminatōis p̄ferat
 supra oēs reges ē p̄betas meruit i suis p̄salms
 sp̄m p̄betice intelligētie; vt doctoros tradit
 scripturē facere. Et cūsus h̄oī acū p̄ncipes et̄ni-
 ci de quib⁹ Damiid p̄betā m̄tione facit; vt Na-
 buch; ē Balthasar p̄; s̄ filius meruerit obambra-
 ri. Unde ē m̄tencia diuine illuminatōis mouet
 cōs̄ fantāsim in imaginatōis v̄sionib⁹; vt in
 Dama. est manifestū vt licent q̄d circa regale
 regimnis oī erit agendū. S̄z q̄; m̄tē ip̄sā nō erit
 d̄p̄sita sed innotata tenebris peccator; ad ip̄as
 noticiā nō p̄tuerit venire. p̄p̄ter q̄d i signa-
 to lumine p̄betā Daniēl d̄m est. Tūc dat⁹ fuit
 sp̄s intelligētie ad ista interpretandā; vt vt̄ n̄cef
 q̄d p̄ Salomōnē d̄ in puertio. Q̄d est p̄sūm
 ē regā; m̄ca ē p̄m̄tētia ē mea est fortitudo. p̄er
 me reges regnāt ē legi p̄ditores iusta decernūt
 p̄ me p̄ncipes sperant ē p̄cētes decernūt iusticiā
 Et sic manifestū est qualis omne d̄nūm est a deo
 in p̄dicatione motus.

C. Sic sanctus doctor hoc idē p̄bat per confi-
 derationem finis.

CA. III.

Et respectu finis ad h̄c iōē apparet.
 S. D. n. est deus agere p̄pter finē rōne sui in
 tellectus q̄ h̄it in v̄nquoque; actōe p̄fē-
 tū; v̄nquoque nā ip̄o ē magis intellectus tanto
 magis p̄pter finē agit. Cū q̄ deus sit s̄m in a lect-
 ligētia ē p̄ma ac̄ iactigētia sua ac̄o magis si-
 nem includit. Ergo op̄s dicere q̄ i v̄nquoque sine
 v̄nquoque rei create p̄terit actō intellect⁹ di-
 uini. q̄i ē nos d̄m̄nā p̄dicitū v̄ocam⁹; p̄ quāz
 d̄ns cuncta d̄ponit ē debm̄m finē d̄dicit; vt
 Boetius de solatione p̄bet ip̄am notat. Scōm
 quā rōnem d̄i i libro sapientie q̄ diuina sapia at-
 tingit a sine v̄s̄q̄ ad finē fortis; d̄ponit oīa suū
 ter. Ad d̄m̄dū ē q̄ hoc q̄ d̄bet p̄ter ip̄o ordinat
 ad excellētū ē finē tāto plus participat b̄ actōe
 diuina. Quasi modi autē est regnū cūsusq̄ cōra-
 tie seu collegiē; sine pollitice sine regalia; sine ca-
 iusq̄ aditionis; q̄ cū t̄ndat nobilissimū finēz
 vt p̄bō s̄gū i erbi. et p̄mo polliticoz; in ip̄o diu-
 na intelligit actō; sine virtutū d̄noy subijctū re-
 gimē. Et h̄inc forte trahit originē v̄tatis q̄ bonū
 cōe d̄i potentia a p̄bo in erbi. C. Ampli⁹ i regimi-
 ne legislatō; semp̄ d̄z intendere vt cūsus d̄rgan-
 tur ad v̄s̄dū s̄m p̄ virtutē; imo d̄cē finis legislatō-
 ris vt p̄bo dicit i sc̄do erbi. p̄p̄ter q̄d ē aplō d̄i
 cit ad h̄m̄otib⁹ q̄ finis p̄cepti est d̄natus. S̄z
 ad istū finem venire nō possum sine motione d̄-
 uina. Sicut nec calor calē facere sine virtute cal-
 oris ignis; nec lucidum lucere sine virtute lu-
 cis. Et trāto alit⁹ ē excellētissimō motū p̄mi mouē-
 tis; ip̄o virtus diuina sup̄gredit ē trāscendit vir-
 tutē creatū ē oī genus op̄is. S̄z ē fortissimū h̄itū
 vt dicit ille v̄s̄as p̄p̄ba. sc. c. Oīa op̄a n̄ra op̄a-
 tis cō i nobis d̄ne. Et voc̄ angēlica. D̄ne me
 nobis potētis facere. C. Rursus ad idē. finis mo-
 net efficiētē; tāto efficiēt⁹ ip̄o finis nobilitō; et
 m̄tēio; reperit; vt bonam gentis respectu boni et
 iustitias vt i samathelicut p̄bo dicit in p̄mo pol. si-
 nis autē ad quē m̄p̄cialiter res intendit d̄z in
 seip̄o ē in subditis est eterna beatitudo; q̄ i v̄sione
 dei p̄sistit. Et q̄ ista v̄sio est p̄cētissimū bonū
 maxime d̄z mouere regē ē quēcūq̄ d̄is; vt hunc
 finem subditū p̄sequant; q̄ tunc optime regit si ta-
 lis in ip̄o sit finis intent⁹. Tali autē modo finis re-
 gē d̄z gubernat rex ille ē facerdes ip̄o iustis;
 q̄ dicebat in iobē. io. c. Et go v̄tā eternam d̄o eis.
 Et iterum. Ego veni vt vitam h̄eant ē abūdan-
 tiam hab̄eant. Idē autē magis facit rex q̄ sup̄ gre-
 gem suū sic bonus pastor; imugilat; q̄ tunc sup̄ eū
 diuina lux irradiat ad b̄i regendū; vt pastor bonus
 in eoru regis n̄z ē saluatoris. Et irradiatōis illi
 d̄re ad bonum regimen ē in p̄ncipe ē i subditio-
 motum circularē accipim⁹ r̄cum ē obliquūz
 de quibus d̄m̄tiam est sup̄a; ē beatus Dio. lo
 quatur in. 4. c. de diuinis nominibus. Sic cūm

mor⁹ id rectus dī qz sic p diuina illuminationē fa
per pncipe ad bñ regendū: s sup ppriū meritū pnci-
pulis. S; obliqu⁹ vocat: qñ p diuinā illuminatio
nē sic subditos regi q virtuosē viuūt & surgit in
eis vñma laus & gl'arum actio: vt sic dñs qdaz ar
cualis figura et corda recta & arcu obliqu⁹. Sed
circularis mor⁹ diuinoz radioz dñqñ diuina il-
luminatio irradiat pncipē vel subditos: et q qdaz
eleuatur ad deū pceptandū & diligendū. Vñ ideo
circularis mor⁹ vocat: qz est ab eodē ad idē s a
puncto ad punctū: qd circularis mor⁹ est pprius.
Quē qdaz motū pbe dñ ponit in .ii. metz. vbi dicit
qz motoz pncipis hinc est pma qd ē deus: motus
alia sicut declinatū ē est rōne hinc: qz est ipse: de
quo & pba Dauid loquit in ps. Is fin sacerō do
ctores adeptoz ad ipm regē nrm. Deus in q
iudicat nā regē deū: iusticiā nā sibi regis. Iudica
re ppriū nū in iusticia: & papes nros in iudicio.
Pncipū montez pacē pprioz: & collis iusticiā.
Quē quidē oia de pcuria sunt regis & cuiuslibet
dñi ad deū p bono regimine ppriū ad qd pncipali
ter conari debēt vt dñs est supra. Et qz mōtes sic
dispositi hēt ad diuinā iusticiā recipiendā p sa-
lute subditoz: itam subdit. Declinat sē pnuia
in velluet sē iusticia iusticia sup terrā. Quē
in dieb⁹ eius iusticia & absidina pacis. pter q oia
sua manifestū est q dñs: qz est a deo in relatione
ad finē: sicut remotus q est ipse: sicut ppanqui qui ē
egari sū virtutem.

C hōc sēns doctor declarat quasi dñm roma
nū fuit a deo pncipū ppter zelū plic. **C. III.**

T qz inter oīs reges & pncipes mundi ro
e mani ad pēctia magis fuerūt solliciti: de
us illis inspirauit ad bñ regendū. Ut & ei
gus mauerūt impium: vt pb at aug. in libro d
ciuitate dei diuersis causis & rōnib⁹ qd ad pbe per
stringēdo ad tres reducere possunt: alijs vt ma-
gis cōpendios⁹ rescatū: quarū inuētū merue-
rūt dñm. Quasumqz ex amoz plic. illia vō et
zelo iusticie. Terna aut et zelo cuius dēmiuolē-
tie. **C** pma iū dicta vīt⁹ hinc erat digna dñō
qua participat quādā nām dēmiuolē q ad cōi-
tāt hinc fort alioz. Vterqz enī ad vltz accidēs
ppli. Sicut deus ē vltz cōreg. Ut & pba dicit in
pmo ebi. q bonū gētis est bonū dñm. Et qz re-
gale regimē & equodēqz dñm cōtatem ipeoz
cōtates diligēs dñū cōtatem meret: vt sic ipz
cōtatem pncipū sū meretū dñat. Et hoc re-
quirit p dñō dñm iusticie vnicuiqz mercedem
rependere nē virtus epus vt verbū scriptum in
apocypsi ipse est in eis. Sps eoz sequitur illos.
Et iterū in marcho. 15. c. scribit qz dñs dōat vni-
cuiqz sū ppriū virtutē. **C** dñm p⁹ aut. Amoz pa-
trie in radice charitatis fundat: qz oia ppa nō p-
prie cōbus dñō ponit: vt baū Aug. dicit exponē

verbū apli de charitate. Vlt⁹ autē charitas hinc
ritio accidit oēm virtutē: qz meriti cōsuetudo vir-
tutis et virtute charitatis dependet. Ergo amoz
patrie super ceteras virtutes gradum meritor
bonoz. Idē autē est dominium. Ergo et amoz
pbe digne psequit qz pncipatū. De hoc autē
amoz pbe dicit Tull⁹ i libro de officiis qz ois
societas nulla ē gratior: nulla caroz: qz ea q am-
re pu. pgenerat. Vnicuiqz enī nostrū car sū p
re pntes: cari sū liberi: cari sū pprii q ac familia
reoz: oēs oim pprietas pta sua cōpleta est:
p qua qz bonus dubitet motū appetere nēqz
sit pntis. **C** Quibus vō fuerit amor: pūcē an-
tuz romāno Salustio refert in catoniano et
sua catonico: quāsi dē eis pnum erōdo virtutes
in qbus dicit amoz scidit. Voluit mag⁹ cōfusa
re maloz nros amoz nē pu. ex parua magis ē
esse: qz amplior nobis qz ipis amoz exequi.
S; qz in eis sū domi indultia fortis iustū impe-
ritū pūctū aingibet nroz: delicto nroz libū
ni obnoz. pzo bus nō bēn⁹ iustitū atqz man-
tiam: publice egētiat: pūcē opulentū iustū
dñm: s; qm inberitū inf bonos & malos nū
lū dñm: oia virtutū pma amoz bōtia possidet.
C Rursus amoz pbe sūm & maximū mīdazum
pntere vō: de quo cuiuslibet luce mentio facit:
qz in zelando reuā cōm assumit sibi namū di-
uinū: in qzūm vice dei diligētē circa multū
nē adhibet carū. **C** Itē pūm dilectioē ad pbe:
dñm: pph sū cōmū crāctice pmo solliciti-
dine gerit. Et sic adimplet mā dñm pūm deo
dī in deuterono. 6. c. Diliges dñm deitū et to-
to corde tuo: et tota ciuitate: et tota fortitudo
tua: et pūm tuo sicut crepū. Et quū illo ppezo
dñm nō cadit dñpūctio: inde ē qz Tull⁹ dicit
repu. qz nulla causa interuenire d; vt ppa pbe
dēget. De ulō aut amoz pbe exēplū accipi-
mas vt dicit traditū & bñs Aug. in 5. d. d. de
de marco cario nobili matre q armatū equoz
dōmē in abruptū terre byanti se pūpū: dedit
vt pūctū cessaret qz vō. **C** Itē d. 10. regis
q salute reipi. fac pferē pūctū a romano pple:
et inf pūctū pūctū: & penoz genē mē dē amoz
eoz in pūctū amoz dñm a carbagine sū dē
fac. Quā mīdazū ē babuerūt man⁹ mīdazū
pncipes eoz p pūctū dē reipi. p; de. 10. cario
quo scribit maximus vlt⁹ i libro. 4. qz sūm
diuinas cōpūctū. Quē enī post victoriā ē ipz
habuit legatū eoz ad ipz adū babuissent: qm
reipi sū in sūm dē dēntē toto & carno sūm
nāntē magnūqz amoz pūctū offerēt: sū sūm
verbis: & vñ vcllet vultū pūctū rū sūm
supuacū ing. Parrare sūmū. 10. cario mē
le locupletis impare: qz locupletis fieri. Et me-
mōtote mē nō acit: vñ nē pecunia possē totū

pi. Simile etiam refert idem auctor libro eodē de fabricatōe cum bonitate et auiditate omnino in eate re sua maior: cōfessio par cōtremicūq; p augustinū requiritur a similitudinibus quos in clientela detinebat pecunia et seruos sibi multos pemptit ac frustratos remansit. Cōtinēt et sine beneficiis et zelo patrie sine pecunia pōtuit: et sine vni familiarē abun de cōstituit: q; locupletēs illū faciebat nō multa possidere s; pauca desiderare. De talib; autē con dudit dicit doctor: q; eisdē nō daf vndā pōt: nisi summi dei pmdēria: qn res humanas iudi cat talib; bonis et dignas. Multa similia ibidē dicit q; que dissimile videt eoz: dominiū fuisse legatum. et eis a deo collatū. Sed et matharias et filii quos fuerunt de sacerdotali genere: q; zelū legis spātie in pplo istitūto meruerunt dñum vti p; in pmo et scdo Mach. Cum enī moti esset vicinis sic filios suos alloquit. Emulatores inquit elioe legis et dote alas vras p telō patris qd p re pu. accipim; in pplo p dicitō. Et postea ib dicit. Et acceptio glām magnā et nomē eternū: qd ad filios referimus pncipatū: quos vnu alteri successit Judas v; et Jonathan et Sy mon: q; libet eoz sacerdotes et dux in eodē floruit populo.

¶ Et aliter romani meruerunt dñum p leges sanctissimas quas tradiderunt. CA. V.

¶ Sit autē et alia rō vñ digne romane dñuz sunt adepti: zelus vñ iusticie. Duo qdem modo accēsserūt pncipatū quod iure nāe a quo vñ et dñū de iustitia dñum. C. Pmo q; dē m; q; vt idē doctor scribit p sūbitant patrie cō filio libro: avaritiā relegit in dño: sine tarpif liti grām: neq; delicto: neq; libidini obnoti: p qbus iam stano dñum dissipat. Trahebant n. hōes ad ipozum amorem: vt ppter ipoz iustissimas leges se ipone eisdē subiecerūt. Unde et ipse apōlō pōtius cū a iudicia nō vñ in iuris veta ritur: cōtā sēto pncipe circa partes cesaree pale stine: vt in actib; apōluz tradit ad cesare appel lauit: et se subiecit legib; romanis. Males autē fuerint eoz leges et q; sanctē: sic in eisdem actib; apōlōm scribit de dicto sēto q; cū Ierolōmias esset aduentū ipm pncipes sacerdotum et sacer dotes polibantes aduersus paulū dñationem motis. Quibus dicit vchus respondit pur deis legib; romanis subiecit: q; nō est cōstitutio ro miana dñare aliq; sine donare nisi presertim habeat a consilio: locoz defendendi accipiat ad ablatā criminā. Propter qd dicit idē do ctor: Augu;. in. viii. libro p prefatō: q; deo placuit orbem terraz per romanos debellare: vt i vñ foceretur rei pu. legimus p dñum longe late q; pacaret. ¶ Simplicius autē ad hoc q; de iure natura ē vt quis gerens curā alteri mercedē repot

tat: eo q; vt scribit in puer. vnicuiq; mandauit deus de primo suo. Et qua quidē rōne iura con cedunt: q; quis rez alienā ptractare possit et expē sas deducere ac pnum accipere iura memū; actionis: cū dicta bona male tractant a p dñib; vel gbuscuq; raptis. Hoc ergo supposito cō solum videt nature: vt dominium sit cōcessum pro pace ac iusticia cōseruanda iurgis ac discor diis rēscandis. Itē ad hoc videt pūm vt ma li puniat s; boni pnuocant. Et hoc est officium dominoz in hoc quasi officium gerentū primo rum: vt inde suam repozit mercedem: q; ei s; sua recipiat: vt vitigali s; tributa. Unde cū apo stōus ad roma. ostendisset a deo puenire omne dominium: est in qua potestas nā a deo et cetera que ibi ponit ad dominiū pncipatū: vltimo pcludit. Ideo et tributa pēstatis. Ministri enim dei sunt in hoc ipm seruantes. Inquān igit; ho mines virtuosē ac sua pōitate p pōlētēs: p quā bernanda populi multitudine que regi indiget et rectorem nō habet. curā assumunt: et sub legibus populū dirigunt: nō tñ iustitiam dei nouerit videtur sed vice dei gerunt in terris: q; pferant hominū multitudines in cuius naturate qua ne cessario homo indiget cum sit aliat naturaliter so ciale: vt pbs dicit in pmo pot. Unde et in isto ca su dñum videt et legitimum. Quod qdem pbat Aug. in. 4. de ci. dei. Dicit n. sic remota iusticia quid sint ipa regna nisi quedā latrocinia. Ergo ipa supposita regnū et quodlibet dñum et videt pcessum. Intro dicit autē ad hū pbandū intentū expūm de quodā parratū qui vocabat dyonides. Qui cum fuisset captus ab Alexandro que siuit ab eo cur mare haberet infestū. Ipse libera cōtinacta respondit. Quid tibi vt orbē terrarū Sed q; ego trigonango id facio: latro vocor tuō q; magna classe: vicis in pator. Ita ergo rōne romane a deo collatam fuit dñum. Unde et idē doctor in. 5. eiusdē libri dicit: q; ppter leges ipozum sanctissimas nū sunt tāquam recta via ad bonoz: impium et glām nec habet vñ cōseruari debeat de summi et veri dei iusticia. Propter enim mercedē sū: iuste videlicet dñando ac legitime gubernādo. Quān autē m fuerit zelus iusticie apud romanos consilio an tignos contra males de multis et manifestum vñ de scribit Augu;. in. 5. sepe iam dicti libri: q; Bonus filio suos occidit: q; bella cernat ab in populo. Et quo vigore iusticie vñt mercedē tur. Uicit enī in eo vt ait pōta anno: patrie lau dumq; in illā cupidō. Vltar enī de Cosquato q; idē fecit de filio: q; ptra edictum patris m nauit hostes: inuenit quodā puocor; ardore. Et licet victoriosus erit: tū: tamē castra sine gētia dīcrimīni expōsit: tūm moti ad iudicant

luta militares leges. Ubi idem doctor causam
sue moeris insinuat dicens. Ne plus mali est in
exemplo imperij edempti: q̄ boni in glā hostis oc-
cisi. Maximus aut̄ valerius dicit de ip̄o q̄ mal-
uit pp̄o nato carere: q̄ discipulis militariis trās-
gressiōibus indulgere. Sic ergo p̄s qualiter ze-
lo legatis subiecti romani dñium miserantur.
C. S̄c̄o peccatum ē esse dominum a deo pp̄e ip̄o
romani ciuile benignolentiam. CX. VI.

Etia v̄o virtus p̄ quam subinguerunt
romani n̄dum ē meruerunt dñium su-
per singularis pietas ac ciuilis benignolentia
Quia vt tradit Maximus valter⁹ libro .5. hu-
manitatis dulcedo barbaroz ingens penetrat.
Et hoc experimētus habet. Vnde ē in p̄er. 6. c.
dicit q̄ verbus dulce multiplicat amicos ē mit-
tigat inimicos. Item in eodē. R. S̄c̄o p̄s molis
frangit iram: sermo dñus suscitatur furorē. Quis
quidem rō sumat ex generositate anime: vt dicit
Denece qui in agis dicit q̄ trahatur. Habet. n.
mens quoddam sublimē ē actū ac impatientis si
perona: sed delectat de ciuilibus subiectis reueren-
tie seu lenitatis: p̄ quam suspicatur ad paria pos-
se p̄ferre: a suo nō resiliare gradu. P̄p̄os q̄
p̄s dicit in .8. et ubi q̄ benignolentia est p̄cipū
amicitie. Vultum aut̄ antiqui romani in hac ex-
celluerunt virtute. vnde extranas nationes ad suā
graberent amorē seoz eisdem sponte subirent:
exempla ip̄oz deducant in medium. Primo q̄-
dem de Scipione: qui vt refert Maximus va-
lerius libro .4. cum esset in hispania dūto. exer-
citiū cōtra gentem Iudaitatis ac vesp̄simiquar-
tum agens annum cartaginē ibidem a penis
conditā in suā redigisse potestatem in ip̄a virgi-
nem cepit eximie venustatis. Quam vt despon-
saram agnouit et nobilē ip̄am inuolārā parenti-
bus reddidit: aurum q̄ in redemptione eius
traditum fuerat doct̄ et adiecit. Et quo facto ad
amorem romanoz hostes adduxit: admirantes
de tam casta moderatōe edēmente dicti p̄ci-
pis. Quia cum idem aucto: ip̄m referat solutio-
nis vite in iuuenis erate fuisse: seip̄m in tanta li-
bertate et potestate consistens ab omni delicto cō-
seruauerunt. Vnde Titus iustus de bello pu-
nico narrat. Scipionem ip̄dum dicte virginis
allectū fuisse. In quo sermone suam ostendit pu-
dicitiam digne p̄cipibus imitabilē: et dñi iuri
totam. Scribe et idem Titus de ip̄o quodam
benivolentia inducta in predicta victoria. Cū
enim misit obsides romania: p̄mo quidem ho-
statis est vniuersos bonum habere animus. ve-
nisse enim eos in romani aucto: potestatem qui be-
neficio q̄ mens obligare homines mallent: exte-
rasq̄ gentes fide ac pietate iunctas habere q̄
tristi subiectas seruitio. De hoc etiam dicit. Tu-

ga. primo de ciuitate dei q̄ pp̄im ip̄dum fuit
parcere subiectis et debellare superbos: accepta
q̄ iustitia ignoscere q̄ p̄e qui malebant. Refert
etiam idem doctor in eodem libro de Marco
Marcello: qui cum syracusam v̄be cepisset: an-
te illi: manam suas illi effudit. Iach: amas: eiteoz
sunt pudicitie et cōtinens animi benigniq̄ me-
tis q̄ p̄s: ep̄dum iussisset inuadit publico edē-
cto p̄sant ne quis corpus libere violaret. Quis
pluribus exemplis instituitur. Cum enī macha-
bei Judas v̄s Ionathas ē Syonem de genere in
deorum quoz est pp̄im aliarum nationū as-
p̄nari cōstitutum: tum q̄ Sathani sunt sic ma-
crobius dicit super sonium Scipionis: tum q̄ le-
gib⁹ p̄bidebat eisdem: cōsiderata benignolentia
romanoz cum ip̄is statuerunt amicitia. vt in p̄-
mo Machabeoz scribit. Vbi inter alia com-
menda ab illa de ip̄is vnde p̄ opulos gentes dmerat
ad suam trabebat amorem et subiectionem pos-
sibilem seu disponcā sub cōp̄ndio interferitur: q̄
inter p̄sides romanos nemo portabat byade-
ma nec in dicitur purpura vt magnificebat ita
Et q̄ curā fecerunt et cōsulebant quotidie trecē-
tos viginti p̄sium agentes semper de multitu-
dine vt que digna sint gerant. Et cōmittit vni
homini magistratū suoz p̄ singulos annos domi-
nari vniuersi terre fac: omnes obediunt v̄oz
nō est inuidia nec zelus inter eos. Vbi attendē-
dum q̄ ordinati erant tunc ip̄s regimē pollicē
in v̄be: q̄ erat p̄cipū motū cōsuetudo natio-
nis et p̄uincie ip̄oz appetere dñiam et eisdem sua
colla subiectione. C. Illud enī erat in eis p̄uocā-
num subiectio: q̄ et cupidus dñandi nō se do-
minos vocabat: sed socios et amicos. Vnde et de
Julio cesare in Suetonio scribit q̄ milites suos
nō sibi subiectos: sed socios et cōmilitones voca-
bat. Sic et antiqui cōsules de iudicis fecerunt.
Cum q̄ em et si modicū haberēt in orbe dñum
cum romanis nō p̄cederati sunt federe amicitie
Et cum amplā haberēt romani monarchiā ei-
ente et occidit: alius mundi plagis: vt ex p̄sō
li. mach. est manifestū: nō sibi dedignati sunt cum
iudicis societate inire: et ad paria se publico in
terrarum aeternam edicere. C. P̄teritig etiam
dictis q̄ meriti virtutis in romanis antiquis me-
ritur dñium. Vnde enī alie nationes allecate sunt
ad ip̄oz dñium: tum ex dilectione patrie p̄ qui
eoz p̄tēbant: tum ex vigore militie p̄pter quos
p̄ oem malefactorē et perturbatorē pacis se oppo-
nebant: tum ex ciuili ip̄oz benignolentia in qua
ceteras nationes ad sui amorē trahabant. Ip̄o q̄
bus omnibus ex merito virtutis in ip̄is dñum
bonitas p̄sentanea videt ad ip̄oz p̄cipum et
edictis et rōnibus assignatis. Sic enim q̄ moralē
dñium: vt p̄s in .5. et ubi tradit: vbi dicit q̄ p̄s

animus in corpore habet in quo est natura humana
natura illa qui est perfectus in ratione: sicut di-
ctum est supra.

Ceterum sanctus doctor declarat qualiter deus per
mirum aliquod donum ad puniendum malum: et quod
tale donum est quasi insitum domine iusticie contra
peccatores. **CA. VII.**

Est autem alia et unde donum est a deo per
necessum quod a sacra scriptura scriptura
nunc probat: et sapientium diuina secularibus co-
ntra: ut propter merita populorum: quibus dicitur An-
gela. assignat. 1. 9. de ci. dei. Probat. n. dei seruati-
onem introducat. propter peccata. Unde et sacra scri-
ptura dicit in Job. 35. ut quod facit regnare bolem
propter peccata propter peccata peccata. Quod quidem apparere
et primo dantes in mundo fuerit bolem inquit: ut
bylonie tradunt: sicut Nabem: Nabembooth: Bel-
lus: Hinnus: Demurana: vixit: et deo donum
habuerunt in prima: secunda etate mundi. **C**ausa
autem unde habuerunt istud donum assumi potest ex
parte subditos vel dantis: quod tyrannici in iustitiam
domine iusticie ad puniendum delicta bolem: sicut
rex assyriorum super istum: populum: et rex gothorum
flagellum dei super istum: ut bylonie narrant. **I**tem
de consensu in scilicet sub quo captus est populus
et dicitur ab ipso libertate donatus: ut scribitur **D**o-
minus valentini. 4. De rege vero assyriorum quod ad
puniendum delicta bolem populi est delinens: sic ostendit
per istum populum. **I**stius virga furoris mei. vobis
et baculus ipse est in manu eius indignatio mea:
ad genus salutare: manus eius: et populi furoris mei
mandabo illi: ut auferat spem: et diuidat spem
et penam illam in deificationem quasi latenti platee:
sicut omnia verificata sunt quod istum ostensa est a col-
deus gnabuchodonosor: regem assyriorum captus
et dantis: captus principibus eius a rege. **S**ed et dantis
eius prostratus: et occisus sicut in fine quar-
ti libri regum tradit. **P**er que vobis sum ostendit quod
hic deus puni peccatores per manus tyranni. **U**n-
de dicitur ipse est insitum dei sicut demones: quos
peccata mala a sacra deo velis ponit: voluntas in
sempiterna. **Q**uod etiam ostendit nobis tyran-
nicum regnum: quod non ordinat nisi ad omnes et mo-
lestias subditos. **T**yrannus enim peccator est: propter et
sicut in vultu: et ordinem querere: ut dicitur in
prophetis in. 8. et. **E**st autem ponit quod sic se habet ty-
rannus ad subditos sicut dicitur ad seruos: sicut ar-
bitratur ad organum: instrumentum. **N**ec autem pena
est subditis: et naturam donum: sicut superioris est
potestatem. **S**ed et ex parte dantis tale donum
vel a deo potestatem. **P**rimo in causa supposito:
vel deo disponente pro subditis quod est ad eum
melius: quod videlicet conceptus ad dei placitum
studet igne peccare. ut de libro rege per
serum scribit in ysaia. **N**ec inquit dicit dante ipso

meo. **C**irca enim apparet deus: ut subditiam
ante facit eius: gentes: deus regum verum. **A**per-
tiam autem facit eius iustitiam: et post non claudens
quod quidem adimpleri fuit: ut bylonie tradit:
quod subito de hoc alio confitebitur: et regis
per in eadem byloniam transibit: claudens
iustitiam occidit: Balthasar ipse regem cum gen-
te sua ipsamque civitatem destruxit ad incedens
ferebat in monarchiam: vbi tunc regnabat dante et
ri. propter quod: et Josephus scribit: **N**ec autem deus sic
deposuit: quod dicitur error humanitatem: ostendit
in suis delictis in dante: quod captus tenebant in
assyria: quos postea remissos liberos in iudam: quos
vasa templi: et spiritum templi: et dantis: manda-
uit. **E**t quod bonis et operibus virtutibus que ce-
rebitur circa dantum cultum: et dantis: totum
orientis obtinuit in monarchiam: ut superius est ostendit.
Procedens vero Balthasar occisus fuit: ut
et sententia Danielis apparet: quod deo iustitiam
et quod vasa templi vbi in vno dantis est abusus.
Unde dicitur est sed per Danielem. **Q**uia non dantis
habet cor nisi sed aduersus dantis: et dantis
est: vasa domus eius: allata sunt coram re: et tu
et optinatus: et prope vnum dantis in eis.
Prope deum celi qui habet statum tuum in manu
suis: et omnes vias tuas non glorificabit: dantis
eo ab ipso missus est articulus manus contra te.
Quod pro ista diuina accipimus contra ipse: ut rei
postea prostratus occisus. **N**arrat. n. bylonia dantis.
quod dum Balthasar rebus ab illo dantis gesseret in
dei dantis: et ex dantis hinc: et ex opposto me
se sui comitum: videbat digitus manus in pariete
scribens: et quod scriptura portor: et quasi ipsa
esset nuncia sue magni. **R**e fert enim scriptura
dantis. quod et aspectus scribens cuius imaginem non vi-
debat nisi digitus in anse factus eius portor: et
et cogitationes eius perturbabant cum dantis re-
gnum eius dissoluebant: et genna eius ad se inu-
ces collidebant. **Q**ue omnia insinuationes erant in
mentis immensa: et futurum indicium super eum. **Q**uod
hanc scripturam rei non discernit: vocatus **D**ani-
el interpretans: et tribus tribus nomen ipsum
denunciant moturam: et in anse: et dantis: prope:
quod expostus scriptura. **Q**uare. **N**arrat. n. bylonia
deus regnum tuum: completum illud hoc est in
mundo potestatem sicut res numerata que tollitur et se-
paratur ab accento pecunie. **T**ebet. **A**ppendit
est in fascis: et iustitiam eo minus habens: vbi
dantis eo monte. **P**rope. **D**antum est regnum
thum: et dantis est media: et per se ut superior est
ostendit. **E**t quibus omnibus sine est manifestum
quod sic clausula non proprie sunt significati-
ue in aliquod idem linguarum: sed in. **D**ispo-
sitionem dantis: et factum: quod dantis
prope peccatores dantis circa nos: voluntatem

Sit ergo hic conclusum q̄ in illa scriptura suam
firmavit suam cetera principem babilonie: q̄ pro-
pter peccata sua dignus erat morte: & p̄uide re-
galis p̄ncipatus iura illud. Regni de p̄trein q̄
tejn transfertur p̄t inuicias: & diuersos vobis
C. Hic factus doctor declarat q̄ interdū tale do-
minium cedit in malā dēstantiam: q̄ p̄ ip̄os in-
gratitudines in sup̄bia etati grauer deprimun-
tur.

CA. VIII.

Ed adhuc insistentē est circa diuinā p̄i-
dentiam in d̄no. Contingit enī interdū
q̄ cum quis assumit p̄ncipatū erit hō vir
mōsus: & aliquo tēpore perseverabit in eo. Sed
aliquo tēpore p̄cedendo et sanos humano: & p̄
sperare rez regalium etiam quis in sup̄bia: et
de beneficiis sibi a deo collatis ingratis eidem
efficitur. Unde p̄bs dicit. 5. c̄bi. q̄ p̄ncipatus vi-
rum ostendit sicut accidit de Saule: de quo feri-
bitur p̄mo regū q̄ in tota tribu d̄yam in nō erat
vir melior illo. Sed post duos ānos a suo regi-
mine factus est deo inobediēs. Unde dicitur est p̄
pbere Damachi de ip̄o. Usquequo tu luges. Sa-
ul cū ego peccerim tuis: ne regnet sup̄ istū. Quasi
et diuina s̄nta irrefragabili sit repulsa. p̄cept
q̄ ultimo dicit p̄ncipis fuit occisus est sibi: tota
q̄ eius p̄genies a d̄no est auulsa. Unde in pal-
pmonen de ip̄o p̄didit q̄ mortū est Saul p̄t
iniquitates suas. Hoc autē de Salomone acci-
dit qui magnus car̄ est sup̄ oēs reges q̄ fuerant an-
tē: et scribit in ec̄. & vniuersa terra desidera-
bat audire sapientia Salomōis. Sed vt dicit
Aug. 17. c̄m. dea fecit de p̄tito regi fieri nō
p̄t: q̄ lapsus in luxuria nāt in ydolatriā. Et quo
factus est abotabāns p̄p̄o: ant̄: et serui ei⁹ re-
bellarent ei diripentes spolia sua regionis: & va-
stantes terram absq̄ relicticia aliqua: cū t̄p̄s
oēs obedirēt ad n̄m: sicut testis regna sap̄ba
vt p̄ in 3. li. 16. Ad magna igit̄ p̄mōens in p̄ci-
pio sui regiminis p̄pter diuinā reuerentiā quas
et d̄buit in sine sui regiminis decidit in vilia: p̄
delicta que omisit: q̄ miseris facit p̄p̄os p̄ctū
Tradunt t̄i debet vt d̄t̄ero. refert in comento
sup̄ eccl̄ste q̄ in sine vite sic et multis veritas
sua recognōit errorē fec̄p̄ disp̄osuit ad p̄ntam l
om̄nia lib̄n̄q̄ p̄ntam p̄posuit. In quo sicut cep̄
vna cuncta d̄ntam v̄ntatū subiacere: subiacēs
se diuino t̄mōri ad suos obseruantia m̄datōn̄.
Unde in sine p̄dacti lib̄ n̄ p̄dacti. finem loquēdi
p̄ter a diuina. Deū t̄m̄e & m̄dātā ei⁹ obserua
hoc est. n. ois hō. Sed & p̄ter reges deicolos: q̄
de p̄ncipib⁹ et v̄ntas d̄cunt. Nam q̄dū fuerant
deo grati virtutib⁹ cultores d̄uocauerunt in d̄no.
Cum vō et elatione d̄nū ad d̄eum se auerterunt
mala morte v̄ntas finerūt. Sicut p̄ngit de p̄-
faro Luro rege p̄ntam monareba. Tradūt enī

hylosie de ip̄o q̄ cum totam subiugasset asram
p̄tū: sicut d̄s ferro p̄domuit. Tandē longū cer-
tamen sc̄no inferens d̄ntam tunc canari regē
dicit gentio que massageta vocat̄: q̄ p̄mo q̄d̄
cū s̄bo dicit regine adolefcentulo demicant ip̄m
q̄ v̄ntē & occidit: nullas parēs etiam ingentem
multitudinē pernit. Quia ergo crudelitate cer-
cuit: in babilonia: in regno l̄d̄e: q̄ in v̄troq̄
reges & p̄ncipes mala morte trucidant: & in re-
gno massageta: s̄nt fecit: in hoc eodē iudicio s̄nt
cum de p̄ntant. Narrat enī hylosie q̄ d̄ctare
gina p̄gregauit exercitū 5 ip̄m: sc̄bas & 3 massā
getas & p̄ros: & in quōsdā montib⁹ d̄ctare regnā-
fidijs cōp̄osus inuasi castra eiusdem: & sic ip̄m
armatos: abotēnt q̄ d̄ctā m̄tia fuerunt occi-
sa p̄ctū p̄ncipis & ip̄e captus. Qui amputato ca-
p̄te regis a ip̄m in v̄tre sanguine pleno m̄dāt
includi & sic iucerte acclamabat eodē. S̄ḡn̄e
sicuti sanguinē bibē: quasi ip̄a mors ignominiosa
quā passus est fuerit argumētum sicut atrocitāt
Omne etiā monarchi ip̄m sequētes: in gre-
cia magnus Alexander: q̄d̄m cū reuerentiā h̄t
tractant macedones vocans milites suos p̄ca
tanq̄ antigones optime p̄cilit in monarchia.

Sed eodē cultus ingratis a s̄ntos v̄ntas
est. Et p̄ncipē q̄ post victoriā Darij accepta s̄nta
in p̄ntē militaria cep̄t postponere lum v̄ntas
tendēs: s̄ in imeros: fact⁹ d̄ctos a morte vitas
finerūt. Et sic de multis alijs p̄ncipibus et v̄ntas
ex̄plum p̄ct adducit: vt de Julio cesare & banba
le q̄ p̄pter abusum d̄nū d̄ro necati sunt eub: vt
eis p̄ntat q̄m in eccl̄ste scribit. Interdū d̄ctas
d̄b̄ bonū in malā s̄nt. Necnō & illud v̄nt. p̄p̄e
q̄m in d̄ntas t̄r̄ntis locum h̄. Cū n. ostendit
ip̄os c̄ d̄ntis & iustice ex̄actores p̄ra peccatores
sicut carnifices d̄ntos: vt in iusticiā ē sup̄ia cū d̄
git illis v̄nta s̄ntos n̄ci s̄. Itam subdit. Ip̄e
autē nō sic arbitrat⁹: & cor eius nō sic extimat q̄
si sic agat vt dea m̄ntis: ad p̄erendū erit cor ei⁹:
& ad interfecionē gentiū nō p̄caat. d̄nt cum
v̄ntq̄ nō p̄ncipes nostrū simal reges s̄ntam
buenā & s̄nt v̄ntas & nō d̄ct q̄ mouet ip̄m ad p̄-
necndā trans̄: effores diuino: m̄ntatōz. Hic
autē v̄ntat d̄ntat ad p̄ntam p̄ntos t̄r̄ntos d̄nt
s̄ntam ibidē redarguit & grauilime p̄nit: vt in
iam d̄ctas p̄ncipib⁹ p̄. Unde subdit p̄p̄ba eodē
loco. v̄ntq̄ gl̄iabit securis s̄ cum q̄ sc̄cat in eā
An et alibi s̄nta s̄ cum q̄ se fecit: d̄no si d̄nt
tur v̄nta s̄ eleuant eam & ex̄atē b̄ntas q̄m
q̄ lignum ē. Cū p̄d̄r̄da est s̄ntatō: q̄ valde
p̄ntat est. Sic enim se h̄ v̄ntas d̄ntas ad de-
um: s̄ v̄ntas b̄ntat ad p̄ntentē: sicut v̄ntat
ad artificem. Constat autē q̄ v̄ntas ferre vt fecit
nō in artificio nulla est nisi p̄nticē mouentis
& dirigētē. Itā & de v̄ntas d̄ntas conuiḡ

quod nulla est sine deo mouente & gubernante. Ergo
 futurum & presumptiuum est gloriari de sua uirtute,
 ita autem satis aperta est uideri & haberi potest ex
 uerbis p[ro]ph[et]e supra inducitis. Quia uitas consistit
 mobilis a uirtute dependit p[ro]mi momentis & eius
 infirmum erit. Et hinc est quod de talibus gl[ori]a est uisibili
 bita: quod tales derogat diuine potestati. Propter
 quod scribit in Iudith quod de sua uirtute gl[ori]ans de
 se humiliat. Et id subdit uic[er] p[ro]ph[et]a ysa. Propter
 hoc mittit d[omi]n[u]s contra eos exercituum in pingui-
 bus et temeritate: et uita gl[ori]am, et succensa
 ardebit quasi cibusbo ignis. In quo signifi-
 carur pena sensibilis que talibus infert d[omi]n[u]s tan-
 tius participatio: ut in p[re]dictis est manifestu[m]. Re-
 tingit igitur a deo eo quod d[omi]n[u]s suat legitimu[m] siue
 tyrannicum: p[ro]p[ter] uarias rimas sue inuisibilis
 p[ro]uident.

¶ Sanctus doctor declarat quod h[ic] n[on] n[on] d[omi]n[u]s
 aialibus siluestrib[us] & alijs rebus in r[ati]onabilibus:
 quo quod p[ro]bat multis r[ati]onibus. CA. IX.

¶ Hinc igitur accedendu[m] est ad diuersas sp[eci]es
 in d[omi]n[u]m p[ro]m diuersos n[on] d[omi]n[u]s gradus in h[ic]
 modis d[omi]n[u]m & p[ro]bat. Et p[ri]mo q[ui]d
 generalis est o[mn]i q[ui] d[omi]n[u]m homini s[ecundu]m n[atu]ram ut
 tradit Aug. 18. de ci. dei. In quo casu & p[ro]bat p[ro]u-
 dat in p[ri]mo p[ro]uoluntate. Hoc s[ecundu]m & scriptura sacra
 p[ro]bat: q[ui]a in sui creatio[n]e s[ecundu]m nature indit d[omi]n[u]m
 ut. Voluimus p[ro]uoluntate maris: & uoluntate celi
 & uoluntate aialitib[us] que mouent sup[er] terram. In
 quos ostendit quod nature in siluestris h[ic] n[on] d[omi]n[u]m
 indit p[ro]uoluntate. Quod est d[omi]n[u]m germen et terra her-
 bam uoluntate: et ex tali d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m est p[ro]uoluntate
 uoluntate germen: d[omi]n[u]m & nobis silis. Voluimus p[ro]u-
 uoluntate maris et. Et sic ex iam d[omi]n[u]m apparet quod
 d[omi]n[u]m h[ic] n[on] d[omi]n[u]m sup[er] ceteras creaturas est n[atu]m. Unde
 & p[ro]bat p[ro]uoluntate in eand[em] r[ati]onem quod uoluntate & au-
 cupia sunt n[atu]m. Et Aug. in p[re]dicto li. hoc p[ro]bat p[ro]u-
 uoluntate quod antiqui patres solum erant habere: et
 p[ro]uoluntate ceteros p[ro]uoluntate que & diuine n[atu]m diffi-
 nire sunt supra. Et h[ic] n[on] d[omi]n[u]m tale d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m
 sic p[ro]uoluntate peccat: quod est uoluntate aialit d[omi]n[u]m in no-
 bis: & facta sunt nobis n[atu]m: quod n[on] p[ro]uoluntate in ho-
 mine n[on] p[ro]uoluntate d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m magis in p[ro]uoluntate
 magis de d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m magis ad statu am[er]it[ati]m
 innocente. Quod est in uic[er] eu[ang]elica nobis p[ro]uoluntate
 ut si c[on]uoluntate fuerit in iusticia & s[er]uare.
 Cum est d[omi]n[u]m e[st] d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m ad aialit salu-
 tem uerbi dei p[ro]uoluntate: sic de eand[em] uirtute de
 n[atu]m d[omi]n[u]m. In nomine meo demona c[on]uoluntate
 c[on]uoluntate loquent n[on] d[omi]n[u]m serpentes colent: Et si
 mouerit quid habent n[on] est necesse. Quod et
 p[ro]uoluntate d[omi]n[u]m in uirtute & p[ro]uoluntate
 uirtute: ut in g[ra]tis sanctorum patrum scribit. Et de
 beato p[ro]uoluntate in actib[us] ap[osto]licis: quod uirtute
 p[ro]uoluntate n[on] d[omi]n[u]m beati Jo[ann]is eu[ang]elista ve-

nerum. Et sic de multis alijs sanctissimis is[ra]el[itis]
 quod sup[er] cocodrillo atrocofissas bestias siue uene-
 nosa reptilia n[on] d[omi]n[u]m uadit: ut impletur in eis
 quod dicit in Luca dicit discipulis. Ecce dedi uob[is]
 p[ro]uoluntate calci di sup[er] serpentes & scorpiones & sup[er]
 o[mn]em uirtute inimici. C. J[er]m[ia] ait d[omi]n[u]m in p[ri]mo ho-
 mine infone collati ex[tra]p[ro]p[ter] uirtute & agnente
 assignari potest. p[ro]uoluntate q[ui]dem ex ip[s]o n[atu]m p[ro]uoluntate.
 Sicut. n. in genere reu[er] n[atu]m intelligit qui
 dam o[mn]i quo de imp[er]io ad p[ro]uoluntate p[ro]uoluntate:
 nam n[atu]m est p[ro]uoluntate forma & forma imp[er]io: est
 p[ro]uoluntate p[ro]uoluntate: in uirtute n[atu]m. Nam ig-
 nite ia cedit in uirtute p[ro]uoluntate. p[ro]uoluntate. n. uirtute
 terra ad sui n[atu]m: aialit uo p[ro]uoluntate aialit
 plantis & aialitib[us]. Ubi p[ro]uoluntate quod h[ic] n[on] d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m
 tur aialit. Propter quod sicut super uirtute p[ro]uoluntate
 p[ro]uoluntate in p[ri]mo p[ro]uoluntate: uenans aialit siue
 h[ic] n[on] d[omi]n[u]m uirtute n[atu]m. q[ui] p[ro]uoluntate h[ic] n[on] d[omi]n[u]m uirtute
 quod n[atu]m est sui. Sedo apparet & b[er] ex ordine
 diuine p[ro]uoluntate que semp[er] in f[er]uore p[ro]uoluntate
 gubernat. Ubi cum h[ic] n[on] d[omi]n[u]m supra cetera aialit: ut
 potest ad ymagin[em] dei facta: p[ro]uoluntate uirtute
 gubernatione aialit aialit subdit. Tertio apparet
 idem ex p[ro]uoluntate h[ic] n[on] d[omi]n[u]m & aialit aialit. In aialit
 est aialit uirtute n[atu]m ex[tra]m[er]it[ati]m n[atu]m que
 dam p[ro]uoluntate p[ro]uoluntate ad aliquos p[ro]uoluntate
 actus. In h[ic] n[on] d[omi]n[u]m uirtute quod uirtute p[ro]uoluntate
 que est r[ati]o n[atu]m agnitiu[um]. Quia ait quod p[ro]uoluntate
 p[ro]uoluntate h[ic] n[on] d[omi]n[u]m est p[ro]uoluntate & b[er]. Ubi
 p[ro]uoluntate est n[atu]m in b[er]io aialit aialit ad uirtute. s[ecundu]m
 uirtute d[omi]n[u]m h[ic] n[on] d[omi]n[u]m sup[er] h[ic] n[on] d[omi]n[u]m uirtute uirtute
 uirtute uirtute p[ro]uoluntate: ut si d[omi]n[u]m uirtute h[ic] n[on] d[omi]n[u]m
 quod h[ic] n[on] d[omi]n[u]m de uirtute p[ro]uoluntate h[ic] n[on] d[omi]n[u]m
 introducit p[ro]uoluntate: ut d[omi]n[u]m est sup[er]. Sed si lo-
 quatur de uirtute p[ro]uoluntate uirtute: uirtute & b[er] rigidi
 uirtute modo uirtute p[ro]uoluntate d[omi]n[u]m est h[ic] n[on] d[omi]n[u]m
 in innocente fuerit. Et b[er] est h[ic] n[on] d[omi]n[u]m Aug. in. 19. de ci.
 dei. Ubi istud d[omi]n[u]m est d[omi]n[u]m uirtute h[ic] n[on] d[omi]n[u]m h[ic] n[on] d[omi]n[u]m
 sociale n[atu]m siue p[ro]uoluntate: ut d[omi]n[u]m est sup[er]. Tale
 aut[em] societate os adinuic[em] ordinat. In his aut[em] que
 sunt adinuic[em] ordinata: os semp[er] aliqd[am] esse p[ro]uoluntate
 le & uirtute p[ro]uoluntate: ut tradit p[ro]uoluntate in p[ri]mo p[ro]uoluntate
 eorum. Hoc est ostendit quod uirtute h[ic] n[on] d[omi]n[u]m siue n[atu]m:
 quod ut p[ro]uoluntate scribit in p[re]dicto li. o[mn]i est p[ro]uoluntate
 rium d[omi]n[u]m uirtute res sua magis tribu[er]e dispositio
 Unde manifestu[m] est quod uirtute ordinat inuoluntate
 tem imponat. & hoc est de d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m. Et t[er]cio in
 hanc consideratione d[omi]n[u]m h[ic] n[on] d[omi]n[u]m sup[er] h[ic] n[on] d[omi]n[u]m est n[atu]m
 le: est in angelis: & fuit in p[ri]mo h[ic] n[on] d[omi]n[u]m: est ena;
 modo. de quo n[atu]m p[ro]uoluntate est d[omi]n[u]m p[ro]uoluntate
 dignitate & gradum.

¶ Sanctus doctor declarat de ordo h[ic] n[on] d[omi]n[u]m
 gradus & dignitate. p[ri]mo de ordo pape qualiter
 ferat et dicit.

Exiit igitur diuisionem dñicam quadri-
 mebram ex eadē cōs. rōne. Quia quoddā
 est sacerdotale & regale sicut dicitur autē est re-
 gale solū sub quo impiale sumit: & sic de alijs: vt
 infra patet: Tertio vō potētiā: quarta autē vō
 nōmīnū. C. Prīmū autē ceteris q̄d fert̄ multi-
 plici vīa: s̄ p̄cipua sumit ex insidie dicit: v3 ip̄i
 Cum enī eadē sūi sūa humanitatē oīs sit collata
 p̄tās vt p̄s in matheo. 16. c. dicit̄ p̄tatem suo cō-
 cernit: v̄ cario cū dicit. Ego dico tibi q: tu es pe-
 trus: & sup̄ hanc petrā edificabo eccl̄am meā. Et
 tibi dabo clāues regni celoz: q̄d cūq; ligaueris
 sup̄ terrā erit ligatū & in celis: & q̄d cūq; solueris
 sup̄ terrā erit solutū & c. ubi quattuor: ponit
 clarissime oēs significatīes dñi petri sicutiq; succes-
 sorem sup̄ oēs fideles. & p̄pter quas merito sum
 nōm p̄dicitur romanus ep̄s dicit̄ p̄s & sacerdos
 Cui enī dñs noster ih̄s ip̄s sic appellat vt Aug.
 p̄bat. 17. de ci. dei nō v̄ in cōgruū sūi sic voca-
 re successores circūscript̄ rōtūm q̄ possent adduci
 q: satis est claz. Sed redūdū ē ad clāz ū di-
 ctas est q: vna sumit ex noīs ip̄sū magnitudie
 sedā vō ex dñi fortitudinē: tertia autē ex dñi apli-
 tudinē: quarta ex dñi plenitudinē. C. Prīmam
 igit̄ parē p̄fati accipim̄: cū dñs dicit. Ego dico
 tibi q: tu es p̄s. & sup̄ hāc p̄e. edi. ec. me. In b̄ cū
 noīe vt sacri exponit doctores. sicut Marus et
 Ali. dñs potētiā petri sūmū q: a petra q̄ ē xp̄s vt
 dicit apl̄s cū p̄fessione petri p̄mīsat petr̄ ē appel-
 lat̄ vt p̄m̄ ē quādā p̄cipitōne nōm acquir̄: p̄tā
 tam v̄ audire mereat: Et sup̄ hanc p̄e. edi. ec. me
 am: quasi totū dñūz inter fideles ex p̄tro depē-
 deat: et successores. C. Secūda vō clā dñi ip̄o-
 rat fortitudinē. Ad significat̄ v̄bz q̄d sequit̄. Et
 poste inferi nō p̄ueniētibz adueris eā q̄ sunt cur-
 ric tyrānoz & p̄secutoz eccl̄ie: vt doctores sacri
 ibidē tradit̄ sic dicit q: sunt cā oīmū p̄ctōz
 intra eccl̄am militāre. Ad tales n. p̄ncipes oēs
 ceteri recurrit: vt accidit in curiā fedicri et
 eozādm: & m̄tre di. S̄ tales n̄ p̄ualierit aduer
 sus eccl̄am rō. Immo oēs mala mozte extirpari
 sūnt: vt d̄ in li. sap. 2. c. n̄ adē iniquē dore sūt
 p̄sumādis. C. Dñū vō amplitudō ostēdit̄ cū s̄b
 iungit dñs: tibi dabo clā. re. ce. In hoc. n. infimū
 stur nob̄ p̄tās petri & successoz suoz q̄ se curēdit
 ad totā eccl̄am. I. militat̄ & triumphat̄ q̄ p̄-
 gium celoz designat̄: & que claudim̄ clāuis
 dñi oīmū fideliū xp̄i: a capite sit oēs modū: & sen-
 sus in corpore vō sic erit in p̄posito. P̄opter q̄d
 oz dicere in summo potētiē cō plenitudinē oīs
 p̄arum: q: ip̄e sol̄ p̄fert plēnā indulgētiā oīmū

p̄ctōrum: vt p̄petat sibi q̄d de p̄mo p̄ncipe dño v̄
 cimus: q: de plenitudinē cū nos oēs accepim̄.
 Quod ū dicit̄ ad solū referri sp̄talem p̄tatem n̄
 ē nō potētiā: corporeale & regale et sp̄tali & p̄p̄ta
 dependet. sicut corpus opario et virtute aie.
 Sicut q̄ corpus p̄ aliam bz ē virtutē & operatio-
 nem: vt ex v̄bz p̄bi & Augustini de imortalitate
 anime p̄s ita & sp̄talis v̄tūditio p̄ncipum p̄p̄tāt
 petri & successoz ei. C. Cuius quidē argumētū
 assūmū p̄tē p̄ ea que inuenim̄ in actis & gelis sa-
 morum pontificū impatorū: q: sp̄tali v̄tūditio
 cesserunt. Primo q̄dē de p̄ncipio apparet q̄
 sicut in impio cēdit. Itē de karolo magno quē
 papa adrianū impatorē p̄ntat. Idē de otone p̄-
 mo q̄ per leonē reat: impator: cū p̄ntat: vt
 florē referunt. Et ed ex d̄p̄posito & p̄ncipiū auzi-
 te apli ca facta satis apparet ip̄sum p̄tās. Pr̄-
 mo. n. amicum de zacharia hanc p̄tatem ex-
 cuiuit sup̄ regē francoz: q: ip̄m a regno deposuit.
 & oēs barones a iuramento fidelitatis abiecit.
 Itē de innocētiō tertio q̄ ottonē. 4. impium adu-
 lit. Sed & de federico sc̄do hoc idē accidit p̄
 bonozium innocētiū immediatū successore. Quāvis I
 oibus istis sumū p̄ntēs nō extenderunt ma-
 num nisi rōne delictū: q: ad b̄ ordinat̄ eoz p̄tās
 & cuiuslibet dñi vt p̄nt gregi. Cū & merito p̄-
 flores vocant̄ aguz vigilantiā incūbit ad s̄bdi
 totū v̄tūtatē. Alias nō sunt legitime dñi: q̄
 rāni vt p̄bat p̄s & dñi cū supra. Cū dominū v̄-
 tur in iōh̄ne quādā impōnita interrogat̄: q̄
 renū a suo successore dēato petro q: ip̄m dūgit
 greḡ p̄tāt. P̄tēre inge amas me: p̄tēre oues
 meas. Jo. n. Quā in hoc p̄ntat tota p̄ntat
 cura p̄fectas v̄z gregis. Hoc q̄ supposito q̄ p̄
 litate gregis agat sicut ip̄s iudicat̄ oēs sup̄p̄tāt
 dñum vt ex dictis apparet. Quod ex v̄sione p̄-
 ma nabuchodonosor: saḡ est manifestū de sumā
 v3 quā v̄tūtatē: cui caput aureū p̄ctus & boadū
 de argento: v̄tē & femur de cre: tibe vō ferre
 P̄ctū autē quodā pars ferre a quēdā fierilis. S̄
 dictam statū dū v̄tūtatē abscidit̄ est lapis d̄ m̄
 de sine manibus & oēs p̄dicta p̄ntat. Itē aut̄ la-
 pis factus est mōs magnus & impletis v̄tūtatē
 terrā. Quā quidē v̄sione Daniel p̄p̄ta v̄tū-
 nis & Augusti exponit ad quattuor: monarchi-
 as adaptat̄ Assyrioz v3 p̄ntē capite. Q̄dō
 rum & p̄taz p̄ argento in b̄ actis & p̄ctoz: ḡ-
 eorum vō monarchiā p̄ creō v̄tē & femore: sed
 romanoz v̄tū p̄ tibus ferreis & pedibz partim
 ferreis partim vō fierilibz. S̄ post hoc sicut
 bit ait p̄p̄ta: dñs deus celi regnū q̄d in ceterum
 nō dissipabit̄ & regnū ei p̄p̄to alteri nō tradet̄
 in manu v̄tū v̄tū v̄tū regna & ip̄m stabit̄ nec erit
 Quod totū ad t̄p̄m referri: sed v̄tē ei adro-
 eccl̄am si ad p̄ntendū gregē eius auzat. Et

rendendū etiā q̄ dñina institutio d̄ sumi nō p̄t
 q̄ solis d̄sp̄satione & m̄ltros assum̄p̄t suos vi
 caros ip̄s̄os ap̄s̄ d̄ct̄ p̄ ad. **Com.** D̄nos
 inḡ collimer b̄d̄ vt m̄ltros ip̄s̄ vt d̄sp̄satione
 ministerio dei. **Solus.** n. ip̄s̄ fundat̄ eccl̄iam
 eius ministerium pot̄o p̄mitt̄. fundamentū aut̄
 aliud nemo p̄t ponere p̄ter id̄ q̄ positus ē q̄d̄ ē
 ip̄s̄ ip̄s̄. **Uti** fact̄ d̄ octores quādam p̄trem ip̄o
 attribuit: quā petrus nō habuit nec sui successo
 res & ip̄m p̄trem excellentē nuncup̄. & sic po
 tellas petri & successōs eius nō adequat̄ p̄tati ip̄i
 Immo ostendit̄ d̄ct̄. **Potuit.** n. ip̄s̄ sine bap̄ti
 sm̄ soluar̄. p̄ter q̄d̄ & b̄eromm̄ d̄ct̄ sup̄ ma
 theum q̄ nullū sanauit in corpore quē nō sanauit
 in m̄te & in sine bap̄tismo. Quod t̄m pet̄ nō po
 tuit. **Uti** & conciliū constantē vt in actib̄ ap̄toꝝ
 legit̄: cuius tota sua familia bap̄t̄izauit: etiā post̄ ad
 venam sp̄i. **Sanc̄ti.** **Ponit̄** et̄ mutare ip̄s̄ formā
 sac̄ram̄ & m̄m. Quod petrus nō ponit̄ nec sue
 successo eius. **C.** **Ad** ad p̄s̄ d̄ct̄a sufficient̄ sub
 titula sapientib̄ r̄ct̄is quē d̄o saluo: a q̄ d̄ct̄i pos
 s̄t. In b̄ t̄i s̄it̄at̄ p̄clusio p̄t̄is cap̄it̄is vicariuz
 ip̄i cunctis debere p̄ferri ex iam d̄ct̄is causa.

C. **Quid** sanctus doctor declarat de v̄sio regali in
 quo p̄s̄it̄: in quo differt a politico: quō diff̄
 p̄t̄ d̄ct̄is mod̄i s̄m d̄ct̄is r̄ōnes. **CA. XI.**

Uti aut̄ ad regale d̄ct̄um ē p̄cedēdū v̄bi
 n̄ est d̄stinguendū de ip̄o s̄m d̄ct̄is regi
 ones & put̄ a d̄ct̄is v̄t̄ic inueni trad̄
 tum. **Et** p̄mo q̄dem. In sac̄ra scriptura aut̄ leges
 regales d̄m̄ tradit̄ in deutronomo p̄ moysi:
 aliter in p̄mo. **Et** p̄ **Samuelē** p̄p̄bas. **Uti** q̄
 in p̄s̄na dei d̄st̄t̄er̄ ordinat̄ regē ad v̄nitatē
 subditoz. **Quod** est p̄t̄is regis: vt p̄s̄ tradit̄ in. **1.**
ct̄ib̄. **Cum** inḡ p̄s̄m̄ facit̄ res nō m̄ltiplicabit
 s̄ibi equos nec reducet̄ pop̄m in egyptū eḡat̄ in
 mero subleuat̄. **Non** deb̄t̄ v̄t̄ozes plurimas q̄
 alliciat̄ aliam et̄ m̄q̄ argenti aut̄ auri m̄s̄a p̄d̄
 d̄ra. **Quod** q̄dem qual̄ b̄ intelligi sup̄ a trad̄
 in b̄. **Debet̄** et̄q̄ s̄m̄ deutronomū leges h̄m̄as
 & deb̄t̄ s̄ct̄i leges illud alius deb̄t̄ v̄t̄e sic:
 vt deb̄t̄ timēre d̄m̄ dei suū: & custodire ver
 ba eī & c̄eremonias. **Et** vt v̄s̄ p̄s̄m̄ p̄p̄m d̄rige
 re s̄m̄ legē d̄m̄i. **Uti** erit. **Salom̄** in p̄ncipio
 s̄m̄ regim̄is hanc sapient̄iā d̄o p̄tuit ad d̄re
 ctionem sui regim̄is p̄ v̄nitatē subditoz: s̄i scri
 bit̄ in. **1. i. 16.** **Sub** d̄o vt d̄ct̄: moyses in eod̄
 li. **Hec** d̄ct̄: cor eius in sup̄nū sup̄ fr̄ates suos
 neq̄ declinaret̄ p̄t̄e d̄ct̄a & v̄t̄ s̄m̄: vt len
 got̄e regnet̄. **Part̄** & s̄m̄ q̄ sup̄ d̄ct̄. **Sed** in p̄
 mo regi tradit̄ leges regni magis ad v̄t̄it̄atē
 regis: vt sup̄ a pan̄t̄ in li. **1.** h̄m̄as operis v̄bi p̄o
 nunt̄ verba d̄no p̄t̄n̄tia ad cōditionem ser
 uient̄. **Et** ad **Samuel** leges quae tradit̄ eius s̄t̄

penitur d̄sp̄satione d̄ct̄is regales. **p̄s̄** aut̄ **1. 1.**
ct̄ib̄. n. sagis p̄cedat̄ cum p̄m̄is legib̄. **Tr̄a.** n.
 ponit̄ de rege in eo li. **v. 1.** q̄ d̄ct̄: **Uti** q̄
 p̄ncipaliter bonum subditoz m̄dit̄. **Uti** q̄ per se
 sufficient̄ reperit̄. **Et** qui otibus bonis supercellat̄
 ne v̄s̄ subditoz grauet̄. **Uti** ille rex est q̄ curi subdi
 tozum b̄: vt bene operent̄ quēdam modum p̄s̄toꝝ
 aut̄m. **Et** q̄bus otibus manifestū est q̄ iura v̄s̄
 modū d̄sp̄sationē multū d̄st̄at̄ a regali: vt idem
 p̄s̄ videt̄ dicere in p̄mo politicoꝝ. **Item** q̄
 regnum nō est p̄pter regē: s̄ d̄ rex p̄pter regnū: et̄
 ad hoc bene p̄uidit̄ de eis vt regnū regent̄ & ḡ
 b̄rnet̄: v̄t̄ n̄q̄m̄ in suo iure p̄s̄ent̄. **Et** b̄
 est finis regim̄is. **Q̄** si ad aliud faciunt̄ in sc̄p̄s̄
 eod̄ modū reuolūdo nō sunt̄ reges: sed tyranni. **Cō**
tra quos d̄ct̄ p̄s̄m̄ & p̄ct̄. **Uti** p̄s̄m̄ v̄t̄ q̄
 p̄s̄ant̄ semetip̄os. **Uti** grece p̄s̄ant̄ a p̄s̄o
 rib̄: **Uti** eod̄ com̄edebat̄ & lam̄s operi charum:
 & q̄ orallū erat occidebat̄: ḡregem aut̄: m̄s̄
 nō p̄s̄ebat̄. **Quod** infirmū s̄it̄ nō p̄s̄idat̄
 & q̄ egrotus nō sanatur: q̄ p̄s̄actū nō alligat̄
 q̄ adiectū nō redactū: et̄ q̄ p̄s̄at̄ nō quēsit̄
 sed cō auctoritatē imp̄at̄is eius & cum potentia
 In q̄bus v̄bis nobis sufficient̄ forma regim̄is
 tradit̄ redargit̄ d̄m̄. **C.** **Am** p̄m̄ aut̄ regis
 & deb̄t̄ p̄s̄m̄ s̄it̄ d̄m̄ & p̄s̄m̄: & cor
 pas humanū et̄ m̄b̄s̄: vt p̄s̄ d̄ct̄ in. **3.** poli
 ticoꝝ. **Uti** q̄ regis est vt regim̄ p̄s̄et̄ q̄
 b̄m̄ines p̄s̄ent̄ p̄ regem. **Et** b̄m̄ib̄ eod̄ b̄n̄m
 cōsult̄ deb̄t̄ p̄ncipales participat̄ d̄m̄e boni
 tatis. **Uti** bonū eod̄ d̄ ap̄ b̄m̄ p̄s̄. **Et** q̄ oia ap
 p̄t̄ent̄ d̄ bonū d̄m̄i: vt s̄it̄ d̄ct̄: **Et** rex regis
 d̄ct̄is d̄stant̄: **Uti** v̄t̄it̄atē p̄ncip̄es imp̄ant̄ vt p̄
 barum ē supra nos regē & ḡb̄rnat̄ nō p̄p̄ s̄m̄
 sed p̄pter nostrā s̄it̄atē: ita v̄t̄es s̄it̄atē & alii d̄o
 minatores in oib̄. **Et** q̄ nemo nut̄at̄ s̄i p̄d̄ct̄
 s̄it̄atē: **Uti** q̄ quodā iure n̄c de suo labore v̄t̄it̄atē
 q̄ d̄s̄p̄satione mercedē: vt p̄bat̄ ap̄o in p̄mo
 ep̄s̄ ad. **Com.** **Uti** d̄ct̄: **Uti** d̄ct̄: **Uti** d̄ct̄: **Uti** d̄ct̄:
 suis subditis tributa p̄cipere & annos c̄nt̄is. **Uti**
 cum ap̄us ad romanos p̄s̄at̄ d̄ d̄m̄i a d̄o
 d̄ p̄s̄m̄. **Uti** d̄ct̄: **Uti** d̄ct̄: **Uti** d̄ct̄: **Uti** d̄ct̄:
 labore. **Idē** inquit̄ tributa p̄s̄t̄ata. **Uti** d̄ct̄:
 enim d̄ct̄us in hoc ip̄i s̄m̄. **Uti** d̄ct̄: **Uti** d̄ct̄:
 eadē verba gerat̄us de verbis d̄m̄i hoc idē p̄
 bar. **Concludendū** ē q̄ legitimū reges s̄m̄ forma
 in deutronomio tradit̄am sic debere regere & ḡ
 b̄rnat̄. **C.** **Ad** hoc etiā c̄m̄p̄l̄is monemur: q̄
 otibus aḡnt̄: **Uti** male cessit̄. **Uti** d̄ct̄: **Uti** d̄ct̄:
 bus romani: q̄ p̄pter eod̄ sup̄nū & v̄t̄it̄atē
 quā c̄r̄ebant̄ in eis s̄m̄ a regno: vt **Largus**
 sup̄bus cum s̄it̄o s̄m̄ h̄m̄as tradit̄. **Uti** d̄ct̄:
 & **Jesabel** v̄t̄it̄atē in illā m̄t̄e interierunt p̄o
 violentia quam fecerunt **Abath** de v̄t̄is sua
 vt in q̄ iusto labore regum scribit̄. **Tr̄a.** li. **1.** **ct̄** **1.**

q̄ canes lingerit sanguine suoꝝ cadaueris in p̄di-
cta vinea in argumētū malefici in Abacoch cō-
misti. Et nō sic rex David vt scribit in .3. lib. re-
gum. Cū enī veller altare p̄dere ad deū placidū
p̄ numeratione ppli sanctorū minus offensūz are-
am emitt ab barcama Iehuseo. Ip̄os offerente
gratia recessit rex. Et vt scribit in p̄mo paraly
ponens p̄ p̄fata arca dicit Dō sercōtos sc̄elos au-
ri iustissimi p̄derta. Ip̄er q̄ habent q̄ p̄ncipes
suis debēt eē p̄tēti sp̄ditiū nec s̄bditos suos gra-
uare p̄tē in bonis eoz q̄ reb⁹ nisi i dno b⁹ castib⁹ v̄s
rōne delati q̄ p̄ bono cōi sui regimini. Ip̄olo enī
modo p̄pter ingratiūdinē suos p̄uat feudo fide-
les alios aut timore iusticie. p̄pter quā sunt cōces-
sa dōta: vt dicit enī supra. Et i p̄uerbis d̄. Q̄ ius-
ticia firmat thronos regio. Cū s̄ lex diuina trās-
gressores diuinoꝝ p̄ceptoꝝ q̄ mādāt lapidari s̄ vi-
neris cruciari penit. Quod q̄ dem cōcōnū videt
si attendamus ad quālcūq̄ rē creatam: s̄ p̄cipue ad
corp⁹ humanū: q̄ vt nobilit̄ pars p̄ruet̄ ab i-
cimus v̄licōl. Impūtam⁹ enim manū vt cōfer-
ret q̄: s̄ cerebū: in q̄bus p̄ncipalr̄ hoīs vita p̄-
sistit q̄ s̄ lex euāgelica appōbat. Et inq̄t oculus
tuus scandalizat te: s̄ siue man⁹ siue pes q̄d p̄ gra-
diū hoīm accipit Aug. erue eū s̄ p̄lice abo te: q̄
mel⁹ est ad vitā ingredit̄ debul⁹ vel claudū q̄d v̄-
og oculos s̄ duas man⁹ d̄ferent mātū in gebenaū.
C̄ Item q̄ p̄ bono reip̄ublice possit erigere sicut
p̄ defensione regni vel p̄ quacūq̄ alia cā p̄tinete
rōnabiliter ad bonū cōe sui d̄ni. rō est in p̄mptu.
Quia sup̄posito q̄ humana societas sit n̄līs: vt p̄
datum s̄ supra: oīa necessaria ad cōem p̄seruati-
onem dicte societatis erunt de iure nature. Hōc au-
tem ē in p̄posito. Sic igit̄ sup̄posito legitimo do-
minio regali p̄d̄ret erigere s̄bditos q̄ ad bonū
ip̄oz regit̄. C̄ p̄ueter cā ars imitat̄ nām inq̄tū
p̄t vt p̄ba in sc̄o p̄bie tradit̄: s̄ nā nō d̄ficiū
necessarijs: s̄ nec ars. Et inq̄ oēs artes ar-
v̄iūdi ē melior: s̄ amplior vt tactū cū sup̄: s̄ p̄bat Tullius
in tuscūlanis q̄sib⁹: eo q̄ cetera artes occidunt
ad ip̄am. Sic t̄ i necessitatib⁹ regni q̄d p̄tinet ad
p̄seruationē socialis humane vite: rēḡ ē artifex
architectus dicte societatis nō d̄z desicere: s̄ oēm
defectū supplere cū ip̄a societate. Et id̄ p̄cludēdū
est q̄ iho casu p̄t legitime exactiones: s̄ talis: ac
centūs: siue tributa p̄one: dūmodo nō trāscedant
necessitatē metas. Cū Aug. de v̄bis d̄ni exponēs
illud mattheire. I d̄ce q̄ sunt cesaris cesari. Ip̄e in
q̄ q̄ cesar p̄cipit ferendū ē: q̄d impat tollerandū.
Ded̄ fit intollerabile dum p̄dam exactiones acci-
mulat. Et p̄ ista exponēs v̄bum Ioh̄is baptiste:
q̄d militib⁹ dicit. Mensinē cōcōnūq̄ negōs calūmā
factarū: s̄ estote p̄tenti s̄pendijs v̄sbris. Hōc in-
quit sumi p̄tē d̄ militib⁹: p̄tiorib⁹ cūctisq̄ p̄cto-
ribus. Quācūq̄ enim sibi s̄pendia publice d̄re

ta s̄sequit̄: si amplī q̄rit tanq̄ calūniator: s̄ p̄u-
set sua Ioh̄is p̄dnat. Et hoc q̄ duplīci parte in-
cipatus dispositio ad regale reduc̄t. Sed p̄pue
rōne delicti p̄p̄ q̄d seruāt̄ ē introducta: vt Aug.
dicit. 18. de ci. del. 13. enim ē in p̄mo statu fuit̄
d̄nūm: ad nū officio p̄sidentis s̄ dirigēdi: nō
libidine d̄nandi vel iusticie subūcidi seruiter:
vt d̄cū est supra. Leges v̄o tradite de regali do-
minio iusticia p̄lo p̄. Quam eīdem p̄bas hoc cō-
sideratione sunt date: q̄ dicitur p̄lo p̄pter suam
ingratiūdinē: s̄ q̄ dure certicis erat mercedat ta-
les leges audire. Interdū enim dū p̄bas non co-
gnoscat b̄ficiūm homi regimini: exp̄dit cetero-
re tyrāides: q̄ et bec sunt in s̄m diuine iusticie.
Cū s̄ q̄dam in s̄le p̄ quācie fm̄ q̄ b̄lione narrē
sem̄ p̄bat tyrānos p̄pter maliciā p̄si: q̄ alr̄ nū i-
vurga ferrea regi non p̄t. In talib⁹ ergo regimi-
bus sic d̄icōlis: necessari⁹ ē regib⁹ p̄ncipatus d̄-
p̄ticius. Non q̄dem iusta nām regalis d̄nū: sed
fm̄ merita s̄ p̄tinaciosa s̄bditos. Et ista ē rō Aug.
in p̄dicto iā libro. Ip̄bs ē in .3. post. v̄bi d̄ligit
genera regit̄: ost̄dit apud quosdā barbaras
nes regale d̄nūm ē alio dispositio: q̄ alr̄ regi
nō possent: q̄d q̄dem d̄nūm p̄cipue viger̄ i greca
s̄ apud p̄s̄s̄saltem q̄tam ad regimē populare.
C̄ Hōc igit̄ de regali d̄nio in s̄m sit d̄cū: q̄-
liter p̄ncipat̄ dispositio ad ip̄m reduc̄t: s̄ v̄ne
diuina s̄ p̄ollitum. Quod in capto de dominio
p̄llitico ad huc clar⁹ ostendit̄.

C̄ Hōc sanctus doctor declarat de d̄nio impiali
v̄n istud nomen habuit originē s̄ de quōsdā alijs
noībus: v̄bi incidenter d̄istinguūt̄ monarchie
s̄ q̄tam durauerunt.

CA. XII.

Impiali v̄o poss̄ p̄dicta d̄nia agrum vi-
d̄ eē d̄icendū: q̄ mediū ē inf̄ p̄llitico v̄-
gale q̄uis v̄lms. Et ideo q̄tam ad b̄p̄-
ponē debet regi. Et alia cāē quare postponi
tur quā nūc p̄termittit̄. C̄ circa b̄ q̄dē tria p̄nci-
pia sunt attendēda. Cū de noīe: q̄ nomē istud a sup̄-
p̄mo d̄nio factose ē elate trahit originē quasi
olium d̄ni. Cū s̄ ille sup̄bus nichilōn cā rogare
a iudex vt deferret d̄ici sanctificandos b̄ est s̄b-
dato: cū arrogātia ab eisdē querens si erat poss̄
in celo q̄ imponit agi d̄iem talē: responsoꝝ acco-
p̄ q̄ erat potēs in celo d̄nis deus: ego inq̄ om̄
factū nō modo cōsum potens sup̄ terrā q̄ inq̄o ar-
ma sum: ip̄o p̄ter quam cām ip̄e potēcia d̄nū-
tis turpi a Iuda machabeo vt scribit̄ in sc̄do
machabeoꝝ capt⁹ in bello: amputandū caput
s̄ manu dext̄: ita quā s̄templis creerat mala mo-
revitā finit̄. Quodam aut̄ alia nōla ist⁹ d̄ni s̄
sumpta sunt a quōsdā ecc̄l̄icis: v̄bi d̄nū d̄ci p̄-
p̄tus p̄pter aliq̄d p̄rogatiū in eis regram. Ut
cesar a Iulio: vt b̄lione tradit̄: sic d̄cū: q̄ vt
scribit̄ Iudoma libro et b̄mologiarū nono: q̄ ce-

fo motus infio vtero placet: vt q: cū cefarie na
mo. Et quo impatores fequētes fe vceati funt q:
comati cēt. S; auguſtino ab augendo rē publica
fimo vocatus ē Octavianus vt idem Iudomas
ſcribit. Sed om aut q: hie arēdūm ē de peccū ſi
no impio: q: ſupia ē taciū de quadruplici monar
chia. Sed nos gntam poſuit addere: de qua
infra dicem. Prima ſunt aſſerioꝝ cū caput. Si
no ſunt tpe Abnae pſiarche q: durauit. Et. ccel.
anno: vt ſcribit Aug. li. 4. de ci. d. c. v. vſq; ad ſir
danapali q: ppter merita multiebra pōdit pnci
patum. S; arabaco trāſiūta ad medos e perſa.
Quo tpe regnauit pccar dur romanoy: vt idem
doctor in. li. dicit. Secūdo vo monarchia v; me
doy e plarum durauit vſq; ad tpa Alexandri. ce
rtali. annoy q: v; deſincit dur? a pſicco pnci
pe vt ſcribit idē doctor in eodē libro. 11. Sed mo
narchia grecoy in Alexandro lecipit: vt in eodē ſcri
bit. De quo dē in pmo Mach. q: regnauit Alexā
der annis. li. e motus eſt. Sed q: ſiis greci non
habuerint vſe dōmum. v; ſunt nā regnau. inacedo
num vſq; ad moꝝe Alexādrī: de quo e pſichas li
ber mentionē facit annis. cccc. lxxx. vt Aug. ſcri
bit eodem. 11. li. In quo pſichas pncipio ſui
inchoauit dōmū in pſiſio i eodem regno ſuccedēna:
vt hiſtorie tradunt. Poſt hāc aut monarchia
romanus pncipatus vigere iccepit. Tpe enim Jude
machabei q: imediate q: poſt moꝝe ſociū alexā
dri cū pſolomeo lag: pccurrentes libro pmo ma
chabeoy multa de romano tradunt. In q: ſpo
rum pōtia ad oēs mundi plagas videbat diſſu
ſa ſi pſiſio: q: ſupſiſio: regib: cū ſumma ſo
licitabant regionib: modice adhuc erāt virtus
Durauit q: ſular: imo monarchia vſq; ad tpo
ra Julij cefari: q: pmo vſq; paupt impioꝝ. Sed
parū in tpo fugurū: a ſenatorū b: qdem occiſio p
pter abuſum dōmū. Poſt hūc octavianus ſi: ſo
rio ſue ſuccellit: q: vindicta exercea pccifioes ſu
lij interfectoy Antonio q: monarchia tenebat i
oꝝente ſolus ipſam obtinuit. E ppter ſuā mode
ſtā lōgo tpe i eo pncipatus habuit. a. c. liij. anno
ſui regnauit: cōpleta ſepuagēſimali ſetra ebo
mada ſm Dal. ſi dōm ceſſauit regno e ſacerdos
i iudea naſcit tpo: q: ſunt verus rex e ſacerdos
e verus monarchia. Unde poſt reſurrexionem
ſuā apparēs diſcipulis ſuis dixit. Data e mihi oīs
ptās i celo e ſterra. Quod qdem ad humanitatē
oꝝy referre ſm Aug. e Hierony: imo q: de diu
nitate nulli ē dubiū q: ſemp habuerit.

¶ Hic ſcū doctor declarat de monarchia tpi:
q: mo in trib: excolit: e de octauiano auguſtino quo
modo gressi vice tpi. C. A. XIII.

¶ Hec gnta monarchia q: ſuccellit roma
no ſm veritatem oibus pōllat et tripli
cipate. Primo qdem e annoꝝ q: ſtate

q: plus durauit e ſdibus durat e durabit vſq;
ad mundi renouatē: vt pſi viſione danielis: vt
deſi eſt ſupia: e adhuc nūc magis declarabitur.
Secūdo apparet ei: excellētia: q: ſiū vilitate: q: in
oꝝm: tꝝvā exiit ſonoy: e in finis oꝝbis e terre
verba eoy. Nullus eni angulus mōdi ē nulla pla
ga in quōm tꝝvā nō adocet. Qia enim ſubiecit ſi
pechib: eoy: vt ſiroducit apſa in ſine pbe epūlo
le ad eoy. In pncipio tē malachie pꝝbe oſtēdit
iſtū dōmū. Ab oꝝi ingꝝ ſolus vſq; ad occaſum
magis ē nomē meū in gentib: e in oꝝm loco ſa
crificat e offert nomini meo obtario mīda: qia
magis ē nomen meū in gentib: dicit dōs exei
mū. In quo vbo ſatis apparet q: dōmū tꝝvā oſta
tur ad ſalutē aie: ad ſpūalia bona vt iam videbi
tur: e tꝝvā nō excludat: eo modo quo ad ſpi
ritualia oſtinant. Et mōde e q: q: ſiū nō ad oꝝe
tur a magis: gñi careſ ab angeli in ſignū vſi ſi
dōmū: b: mīli i loco iacent vlib: moluitus pāna.
Qua qdē vſi hōies meti ad vtrūq; trabunt q:
armoy virtute. Et b: qdem in dēdebat: ſi ſep: ſia
vt eret pōtia vt verus dōs. In humilitate q: v
xit e dōmū in angulo ſubſtituit vt deſcriberetur
vniuerſus oꝝbis i oꝝm dōi vt lucas euāgelista te
ſtat. Et hie deſcriptione ſoluebat cōſiſio vſe tri
butū vt hiſtorie tradit in recognitionē dōbit fer
uitat nō ſine miſericor: q: ille nat: erat q: ver? ſer
mū dōs e monarchia cū vices gereret Augu
ſtino li: nō intelligēſed muti deſi ſicut Cayphas p
phetauit. Unde b: ſiſtus ait dicit cefar mādauit tūc
tꝝvā: vt narrat hiſtorie: ac q: de romano pꝝlo do
mū ipſm vocaret. Quas qdē vices monarchie
poſt tꝝvā veri dōi natiuitatē geſit Auguſtino: quat
tuodecim annos toto oꝝbe tꝝvā: ſubactoy: q: vt
acta ſncipū romānoꝝ deſcribit dicit cefar augu
ſtino q: ſuagūna ſer annos e mēſes ſer tenut p
cipatū. Tꝝvā b: q: e idem Auguſtino ſue ceſſit: vt
narrat hiſtorie tꝝvā tꝝvā: verū dōmū int deos trāſ
ferri voluit: ſi pōtia: ſicrit a ſupio e ſiſtuo ſe
nana ipatēte: alioquin dōmū. Et crno aut apper et
cellenta monarchie tꝝvā ſup oſna: q: ſuagūna: q: dē
tes et dōmūna dōgnate: q: ceus bō. Secūdo quā
pōtia dōmū: e humani natura in tꝝvā participat in
ſiſtā virtutē. Et q: maioris ſortitudinis e: e vir
tutis ſupia: humani ſortitudinis e virtutē. Quā q:
dem deſcribit Iſaias q: ſi ad virtutē tꝝvā tꝝvā:
vnde ipſm monarchia appellam. ¶ ſimulus in
q: natus ē nobis: e ſi: dōmū eſt nobis. Et ſac: e
pncipatus ſpū humerū ei. Et vocabit nomē ei:
admirabilis pſiſtari: deus ſortis p: ſuagūna ſeci
li: pncipatus p: aca. Et multiplicabit ei: impus e
pax nō erit ſua. In gbus vſis oia tangit q: req
runt ad verū pncipem. Immo trāſcendat metus
oꝝm dōmū: vt in ſcōm caplo declarabit e ſpici
ent pſ. C. lvi: e pncipatus ſue dōmū in oꝝo mo

narchias sue dñia trāscendit amīchilat & p̄fringit: q̄ oīa regna subiciunt eidē. Ad p̄ eīdem p̄phetā p̄nūciatum est. Vtino ego dicit dñs: q̄ mīlīa caruabūt oē genēs. Et ap̄tias p̄p̄tinas ad p̄būf. In nōie ista omne genu flectat: cecidit: terre struēt & inferos. De hac monarchia cōcludit Dabēf ep̄p̄fita M̄tuchodonosor sui formo uisione. In die b̄t̄ingit illis hoc est post illas quatuor monarchias aīfīuor: p̄fariū & medox grecor: & roma nōq̄: fūfīcābūt dñs regnū celi q̄ b̄i cīmū nō dīffīpābūt & regnū ei' alteri nō trādet: & p̄mūctū vīuēt sa regna bec: & ip̄sī stabit in eternū. Cū q̄ q̄dē rō eternitatē fatus est in p̄mptā: q̄ iſtē p̄ncipat' eternō p̄ungit: cū iſtē dominus: deus & homo fit. Et sic cōp̄tēs ē circūfātā p̄mūctō ad p̄mūctō: q̄ p̄batū est supra a deo dīctum ougnē trādere. In isto vō p̄ncipatu p̄p̄tīs bolam motū b̄terminat p̄ncipatus sicut in re f̄mobili vltra quam non est motus. Et sic op̄erē dīctis cōcludit q̄ iſtad dō mōtū non pōt deficere.

¶ Donec q̄d de monarchia x̄p̄i quo tpe ſcepit & quō lamit & q̄re. Vbi duplex assignat cā ſue occultatīo: & p̄mo ponit vna. CA. XIII.

Ed tūc oīf q̄d de isto dñi p̄ncipatu quando ſcepit: q̄ ſtat multos poītes imgaſſe ip̄e vō abiecit: vltos elegit. Unde in ma theo dē: Ch̄tipes ſoncas habēt: & volucres celi in dōs: ſit' aut̄ bolē nō b̄z vbi caput ſūū reclinet. Itē in Jobe ſcribit: q̄ cū p̄miſſet multitudinē abſcon dit' q̄ q̄ volūit eū p̄p̄i rape ac regē facere. Itē i eodem ip̄e dicit. Regnū meū nō ē de hoc mūdo. ¶ Ad hāc aut̄ q̄nēn est nū o: q̄ p̄ncipatus x̄p̄i cepit ſicut in ip̄a ſua natiuitate ip̄ali. Cū' argumēta ſunt in codē die angelorū mīnīſtratio & denūciatio. Unde in luca ſcribit: q̄ angelus ad p̄thorē ait. M̄nūcio vobis gaudū magnū: q̄ natus ē vobis ſaluator: mōdū. Itē magox adocatio. Vbi in Mat̄. dī. Cū natus est iēſus in dieb' herodis regis: ecce magi veniunt ab oriente hie reſoluitū dicentes. Vbi ē q̄ natus ē rex iudeorū. Et dīm' cū ſtellā cuius in oriente: & venim' adorare eū. In quib' actib' fatis ē notus p̄ncipatus ep̄: ac r̄p̄s exordīi: p̄p̄betarū q̄dem & p̄nūciatus p̄ ſtatū in v̄bis ſap̄a p̄mīſſis. Et at̄tendendū q̄ in ſua infantia plus apparuit virtutē & poētie p̄tendens eccleſīam ſua dñi: q̄ in adulta etate: ad ſū mūdū ſua mīſerītatē eſſe volūtariā nō necciam q̄ uſſimpta ē ab ip̄o: nō publice v̄ſus niſi in caſi b' p̄pter duplicē cām q̄ ad p̄nō ſufficiant. Vna ē ad docendū in p̄ncipib' humilitatē: q̄ q̄ reddat in regimine gratiōſe. Quia humilitas meretur grām: iura illō. Dum dē ip̄ū ſuſcipit grā. Et itē rā in m̄ſerītatē oīa nā p̄ſice: ſup̄ dolum gloriā diligeris. Et in canonicā b̄i Jacobi. Deus in p̄b̄ior' cōſtitit: humilib' aut̄ dāt grām. D̄z t̄lto am-

plius in p̄ncipe ē neccia: q̄ro p̄ eminentiā ſua ſtate: dētū' mūdū ſupior nō p̄nūciat laceraf. Quod cōſiderās Dāuid rex ſaluaſer regis filius v̄. Ed̄i chol ſūſtrāt & dicit: q̄ corā ancīllis ſuis ſe diſco- p̄eruiſſet ad dei laudē & r̄uerētū dīuine arborē: q̄ tūc p̄ nūmīe dābebat ſuſum dedit vt p̄ſuſcī- cido regū. Iudā ingt ante d̄m̄: q̄ elegit me poſt us q̄ p̄ſem tuū & q̄ oēm dōmū ei': & p̄cepit mīnī vt eſſem dūf ſup̄ p̄p̄i dēi in iſr̄. Et iudā & yhuſ ſiam plus q̄ ſac' ſac' & erobumitū ſi oculis meā. Quā regulā x̄p̄s ſeruari voluit i ſeip̄o: ſin volūta- tem dei p̄ſis p̄p̄bam zachariā p̄nūciatī. quam euāgelīſta Mat̄. in x̄p̄o ad p̄lētā eſ' p̄nūciat. et ce ingt rex tuus venit tibi m̄ſerius. ſedēs ſuper aſinā & pullū ſūū ſingūlis. Q̄ ſi p̄ncipē mūdū dē humilitate cōmēdant & p̄uagat: q̄ p̄ q̄ ſa- cti ſunt ſub dīo: & ip̄oſ p̄p̄erati. E' d̄m̄: q̄ nō magis cōmēdabim' p̄ſecrā humilitatē x̄p̄i: dēi bit cū marinus valer' lib. ij. de Rodro abeai cūſi rege & Aug. de ci. de. q̄ cū p̄loponēſes p̄- gnarēt p̄ abemēſes et p̄ſalūatide Zipotūs cer- tiorat' eſt: q̄ ſiſte exercit' p̄alaceret cū' dūf motū dicaret. Vbi rex codrus p̄ ſūlate ſue q̄ſitū eſſigie paup̄s ſe hoſtīb' ſterficiendū obuiat: p̄p̄ox mo- tuo in fugā v̄l ſunt hoſtes. p̄p̄ox q̄ abemēſes ip̄m ſūf deoſ afferē eū ſuiſe trāſlatū. Traditū idē Aug. i p̄ſato libro & marim' valer' d̄ ḡbaſā p̄ſalū' romānis vt de lucio valerio: q̄ ſūta mo- tuus ē idigētia: vt cogeret ancipi collectā ſacre nū mox p̄ eſ' ſepultura. ſabun' & p̄ſa de b̄ ip̄o ſi me cōmēdat. Unde ſcribit idē valer' marim' & veget' d̄ ere militari l. 4. & dēſi cū ſūp̄a q̄ cō- eſt par vīcūq̄s p̄ ſūp̄i & legat' epp̄rotarum ma- gnū auri p̄dūs eidē offerret eo recuſante narra- te ingt Ep̄ironis me malle hoc habēſi impare: q̄ ip̄a poſſidere. Quā plus h̄ſim' & d̄ōs magi p̄ncipes & monarchi cū humilitate ſtagantur mūdū: q̄ cū ſūſu elatīōis p̄dī dētū' v̄ſu- perius ē ractū. p̄p̄ox q̄ i eccleſīaſtico ſcribitur. Quāto magis cū humilitate in oib': & corā deo in- uenies grām. C. Simpli' aut̄ ſi virtus humilitatē & benignitatē in quocūq̄ p̄ncipe cōmēdat: ma- to magis laudari d̄z in p̄ncipe nō ip̄o t̄m̄ q̄ i ſap̄ mo gradu venis oſtūto. Cōcludit q̄ q̄ ip̄i humi- litas & paup̄s ſi ſi ſona rōnū: q̄nō legitim' eſt dñe p̄pter cām iam dīctam.

¶ Secū cā assignat q̄re dñi aſſūpſit v̄tū abieci & occultā h̄y erus eſt dñi mūdū: & exponit v̄s Iſae p̄p̄betē de ip̄o. CA. XV.

Et & alia rō quare dñs n̄ ſtatū humilitas aſſūpſit ſp̄is dñi n̄ ſidī ad uſumandū v̄s dñam ſūf ſūf & alioſ p̄ncipū dīum. Quāto cūſ' t̄p̄s eſt dñs obne: d̄re cōſt ad ip̄

ritate vitam suā ordinatū p̄ncipatū. Intra illud
 Jobis. Ego veni et vitā beatā et abundantē habe
 ant. **¶** ceterisq; v̄bis quib; sup̄ius allegatus.
 Regnū meū nō ē de hoc mundo. **¶** propter h̄ic
 humilitatē v̄itae: et suos fideles expleo sin̄i traheret
 ad opandū s̄y virtutē: cui; v̄ia aptior ē humilitas
 ac mōdi p̄emptus vt. **¶** dicitur et cuncti p̄berunt
 vt de ipsa Aug. et maxim; valeri; referat. **¶** Ipe ē
 Veneca idē dicitur p̄fectus stōicus fuit i bello
 de dei p̄videntia: et de beatitudine vite ad paulinū:
 p̄ quā q̄ efficit dign; ad regnū eternū. Ad q̄d cō
 sequendū sū dñs fuit p̄ncipalis mētio. **¶** Illi ipse
 dñs in luca discipulis suisq; sequacib; dicit. Vos
 estis q̄ ḡmansibis meū in tēp̄tationib; meis. Et
 ego dispono vobis sicut d̄p̄osuit mihi p̄ me; re
 gni vt edari; et bibari; sup̄ mētam meam in regno
 meo. **¶** Voluit igit dñs sequaces suos humilit; vi
 vere expleo sibi et cū iam dicta: fuit illud. **¶** Mar.
 Dicitur a me q; multū sum et humilit; corde. **¶** Sic
 sūtp̄ale domini ad b̄ndicāre. **¶** Illi v̄ta sp̄ialū
 fidelū regnū celoz vocat; q; differt a v̄itūdo a re
 gno mādano: et q; ad v̄tū regnū ordinat; eternū
 nō ad tēp̄ale domini tñi. Ad tollēdā igit suspitio
 nē de cordib; homin; q; q̄nt p̄ncipatū alūm p̄ferit:
 vt mōdo dominari;: et hoc cēt sum et vt alio
 rum dñoz; vitā abscētū elegit; et n̄ verus erat do
 minus et monarchus: q; fact; ē p̄ncipatus sup̄ hu
 merū ei;: vt de ch̄i sup̄ p̄p̄ham. Ad op̄mē su
 ā in p̄missis v̄bis v̄tate p̄ncipatū: q; p̄mo p̄ponit
 humilit; et abscētū. **¶** Paruulus inḡ namā ē nob;
¶ Postea sub iūgū cū iustā amarete vir; et excellen
 tia sui dñi poter; p̄cētū. Et sibi; inḡ datus ē nob.
¶ Quia. n. humanitas xp̄o p̄cētā erat d̄m̄nitate si
 lu tanq; m̄l̄m er; olp̄otens erat virtus. Et h̄ p̄
 pheta ibidē circūloquit ineffabile ei; d̄l̄lūm mal
 tis clausū: singulari potētiā q̄ oēs d̄l̄l̄nctē ha
 bēt intelligi;: vt hieronym; exponit ibidē: vt p̄o
 dūē clarissimā ē manifestā. **¶** Quomō si q̄dem h̄i
 ad v̄tū fecerant; et soliditatē. **¶** Quis inḡ p̄ncipa
 tus sup̄ humerū ei;? **¶** Ea enī q̄ postant in humeris
 firmiora sūt. Sic. n. oīera solidius veb̄s. **¶** De
 cōdē h̄m̄m ad dñi nouitate: vt scribit. Et voca
 b̄t nomē ei; admirabilis. **¶** Admiratōe enī dignū
 est q; humil; et p̄m̄p̄ et tñ dñi mādī. **¶** Tertio h̄m̄m
 ad sapientie claritatē: q̄ est p̄ncipatū p̄ncipatū; ne
 ecclesiastic;: vt de hoc tenet cūm rex puer est: vt dicit i
 ecclesiastico. **¶** Quod accidit quando p̄ncipatū p̄ se tu
 bu p̄cētū intus alioz agit consilio sine agit vt
 melius dicatur. **¶** Unde sub iūgū p̄ncipatū. **¶** Quar
 to h̄m̄m ad domini dignitatē et dēns. **¶** Cū enī
 in ip̄o sit v̄tū sup̄ ostēti; et v̄na p̄sona in qua sit v̄tū
 et d̄m̄nitas: humana naturā p̄ncipatū xp̄i in v̄r
 itate agit d̄m̄ni sup̄posuit. **¶** Et ideo sequit. **¶** formā.
¶ Recipit enim infancitū xp̄i p̄ncipatū et d̄m̄n
 itatē virtutē que in ip̄o p̄sonaliter erat: qua potētia

v̄tū est xp̄o circa passionem cū iudei vellent eū
 occidere et ip̄m querentia quō dicitur ego sum;
 statim occidit in terram: vt in Jobe scribitur.
¶ Que q̄dem fines sui successus excedit: q; cōstat
 q; vicarius xp̄i nō est deus. **¶** Et in hoc transcendit
 sua p̄cētā p̄ potentū sui successus. **¶** Et quo xp̄o mul
 tā potuit circa ordinationem suorū fidelū et re
 gime;: que beatū p̄ncipatū nō ponit nec sui success
 fore;: vt dignus est ostensum. **¶** Et ex eadem parte
 v̄tū q; ille paruulus erat: subdit seita conditio sin
 gularis sui p̄ncipatū que cēt regendi benignitas
 adua p̄i futurū fecit. **¶** Quod ad plenitudinē gra
 tie referre possumus: qua q̄dem q̄ pleni sum; cō
 gum legis leuiter portant. **¶** Quia rōne aplūs dicit
 ad gal. **¶** Si ip̄o d̄m̄niti non estis sub lege. **¶** Unde
 talibus ad regendū virga ferrea nō ē necessaria.
¶ Et h̄ singularis est in p̄ncipatū xp̄i. **¶** Deprimū ē vt
 tñm̄ sumit et eadem cā: q̄ d̄ regendi transiuit
 cū subdit. **¶** C. p̄ncipatū pacis. **¶** Et si nō corpus
 tamen p̄cētū. **¶** Et hanc q̄dem suis fidelibus xp̄i
 rex nos; et p̄ncipatū offert; et monenti
 re iungit. **¶** In mundo inḡ p̄l̄ram habebitis me
 aut̄ pacem. **¶** Et hoc etiam est singularis in suo p̄nci
 patū. **¶** In humilitate ergo et paupertate suā s̄d̄atē
 domini;: et in aduer;antibus et laboribus et crum
 nis. **¶** Quomodo aucta sunt res pu. romanoz; nō v̄t
 fastu vel pompis sup̄bit;: vt Valerius refert et
 sententia Latonis et **¶** Quatinus v̄tū hoc idē
 probat.

¶ Idē sanctus doctor declarat q; ip̄o modo au
 cra fuit res pu. per exempla antiquozum roma
 norum et postea s̄dit de p̄ncipatū. **¶** C. XVI.

¶ Tunc est q; rex nos; xp̄o: p̄ncipatū se
 cū permittit dominari; et eo v̄tate et eo
 mouente ad tēp̄os: quousq; v̄tū sūz re
 gium esset perfectum et ordinatum in suis fidei
 bus operationibus virtuosus et eorum sanguine
 laetatum. **¶** Si enim regulus qui et marcus ap
 pellatur pro zelo sue patrie a cartaginensibus ē
 occisus: si marcus curtius in abasum terre h̄ia
 tum se potest ad liberationem patrie: si Brutus
 et torquatus filios occiderunt pro iusticia et disci
 plina militari conferenda;: et h̄o h̄o iustitiam
 quomodo zelo res pu. et parua facta ē magnitudo
 si Silucos apud locros dominans, et **¶** Quatinus
 valerius refert libro sexti ostendit vno o: ba
 ut oculo: alteroz sep̄m̄ pro adulterio cōmū
 so vt iusticia seruaretur cōtra p̄dictum delictū
 per filium perpetratum: s̄c̄q; ad admirabilē equi
 tatis temperamento se inter miserē eodem pa
 trem et iustū legislatoz; partus ē: quare non ma
 gis ch̄i iustitiam reddi debent laudabiles si se expo
 nunt passionibus et tormentis pro zelo fidei: et

amore dei ac virtutibus varijs conantur florescere regnum consequant eternū ac tñ pncipatus ac crescat in eorū meritis. **D**ec autē Aug⁹ de ci. dei. quasi p totū subtiliter valde ac diffuse tractat. **P**ropter qd s̄ dehislibū v̄ fecit qd s̄ factū fuit iter medio tpea passione dñi vsq ad tpa beati s̄ lucifri e constantis. Quo qdem itculi ipatio infinita ppli multando p morte xpi dño suo dedicata est s̄ summa: ac suū duces s̄ pncipē cōsecuta. **C** p̄oi mo qdem p̄m duces apli s̄ alij xpi discipuli oēs xpi vicarij s̄ petri s̄a celsiores. Quod fuit tēpus. 350. Anoz. In quoz sanguine e corpore s̄ ac ipoz vite meritis s̄idata ē ecclia tanq̄ lapidib⁹ viuis s̄ p̄ciosis ac ineffabilis fundamētō: qd nec venti nec pluuie nec quecūq̄s p̄cellē diuersarū passionū vl quarūcūq̄s p̄turbationū sentiant: p̄m possunt obuere. **S**postano igit tpe vt manifestaret mū do regnū xpi sic cōp̄esimū virtus pncipis nostri ibi xpi pncipē mundi sollicitant. **C**ōstantinū v3 gauriēs cum lep̄a ac xpm curis supra humanā v̄tutem. Quā p̄bata in dñlo cessit vicario xpi: beato v3 s̄uifro dñi de iure debebat ex cāis e rōmibus s̄uapri⁹ aliq̄natus. In qua quidē cessione: sp̄ali xpi regno a diuictū est t̄pale sp̄ali mandēte in suo vigore. Quia illud p se queri v̄ a xpi fideli bus: v̄idē v̄ose curandū tanq̄ ad ministras p̄mo. **M**iter autē s̄ intentionem fē xpi. Tunc adimpletū est qd post illā clam scribit in v̄sua. **M**ultiplica bitur ei⁹ impium s̄ pacis nō erit finis. **S**parte s̄ enim ecclē ab eotpe: cepit s̄p̄s dīcari publicē qd an nō poterat sine piculo mortis. **E**t eodē anno quo **C**ōstantin⁹ curat⁹ est a lep̄a e p̄erius ē ad fidem: baptizati sunt circa p̄es romanā plū q̄ centū milia homūm ex v̄tā: s̄ offensis p̄ dictos xpi vicariū. **S**ed ante dēdum qd dicit p̄p̄a. **E**t pacis nō erit finis. **C**ōstat n. post mortē p̄stanti in s̄kām ei⁹ heresi ariana fuisse infectū: ecclīa p̄turbatē. **U**nde s̄ eo passi sunt erillī solēnes ecclēse doctores. **P**itaris p̄ticanū s̄ Albanasī nō Alexandrin⁹ ep̄icū ac s̄ubus v̄o celsitū. s̄ m̄ti alij eccliarū doctores e clerici mēdō e caput ecclē s̄imus pontifex liberū in veritate fides v̄a cillauit ex multa p̄secutiōe cōstantij vt bysone tradunt. **P**ost ip̄m fuit **I**ulianus apostata frater **U**alli e s̄obunus **C**ōstantij. **H**ic scdām intulit p̄secutiōnē fidelibus: sub quo passi sunt **J**oānes e **J**ulius germani. **U**n ergo verificat̄ verbū dñi p̄ p̄p̄am iam dicit⁹: **S**poctet autē p̄dicta ad pacē p̄secutiōnē reducere nō coipos. **U**nde ip̄s dñs qñ pacem offert discipulis in **J**oāne: de tali pace loquitur. **P**acē meā dō v̄obiscū qdō mūd⁹ bat ego dō v̄obis. **U**nde iustitū est n. illa verba discipulis inuadēte passione dicta. **T**unc autē con stat ip̄os p̄secutiōnē passos. **U**nde dicit eis in eodem tempore in om̄ino. **S**i me p̄secuti sunt

e vos p̄sequēt̄. **H**anc ergo pacē electi xpi fideles p̄dere nō p̄rit nūi v̄lent. **Q**ui licuit florere de cere bona hominis que virtutes appellat in homine semg manere nec auferri posse virtuosū i uitis: vt refert **A**. **C**elins in li. nocturnū at̄uaz de dībon s̄oyco. e **A**ug. de ci. dei libo 5. quare nō magis dicemus de mentibus fidelium q̄ pacis cocum nō erit finis. cum subcreant finiq̄ si ne sine v̄uit.

C Qualiter imperatores cōstantinopolitam s̄oēt̄ tes a **P**laminio fuerunt obediētes e reuerēt̄s ecclēse romanē: vt hoc ostendit per quatuor cōcilia quibus dicit pncipes se subiecerunt.

CA. XVII.

Js autē pacis **I**uliano in bello p̄sag inter b̄ factū reddita est p̄ ecclē e **J**oannibus fratum ei⁹ v̄z cartho cum: s̄ paz regna uerit. **I**llud autē notabile abinde vsq ad tēp̄a karoli magni de imperatoribus reperit: oēs quā obediētes e reuerēt̄s fuisse romane ecclē tanq̄ ip̄a pncipatum teneret: sine respectu sp̄alis dñi: sicut sancta s̄y nodus nicena distit̄ fuit p̄ lig. **U**nde **C**elasi⁹ papa **A**nastasio imperatōri scri p̄t̄ imperatoris iudicio pape dependere: vt bysone tradit e nō ecclēario. **V**alentinianus etiā q̄t immediate **J**oanniano successit ac serē distit̄: vt ecclēsiatē bysone referat: ad archiep̄i **A**deo lanch. inflare electio. **T**alem inq̄ nobis in p̄oficalli p̄stante sede cui nos cui gubernamus imperium sincere nostra capita submittamus: e monota dum tāquā boies deliquerimus necessario veluti curātis medicina suscipiamus. **C** Et q̄ ista mō est fructuosa ad ostēdēdam reuerētiam pncipū circa vicariū xpi: de imperatoribus vsq ad tēp̄a karoli est hic agendū. **U**lti us autē a karolo vsq ad octonem p̄muntantē: q̄ tēp̄a facta est diuersitas in tribus. **P**rimo h̄tum ad modū eligendi. **S**ecdo h̄tum ad modū succedēdi. **T**ertio h̄tum ad modū p̄sēdi. **E**rit appareat tradendū ē b̄ aliud de p̄cessu impatoris a tpe **P**laminij q̄ subiecti fuerunt ecclē p̄ter t̄ t̄ cōno e r̄ran. **S**icut n. narrat̄ bysone postq̄ con stantinus cessit. **I**mpius vicario xpi: transiit e cum satrapis e pncipibus suis in puincia tradit. **U**bi ista m̄io: incipit e terminat̄ europa: bysone v̄tam ciuitatē usum p̄t̄ que vocabat̄ **B**isantiū. **H**uius quidē vt bysone tradunt quasi adequant v̄bi e suo nōse appellauit. **I**n hac q̄ fuit impialis sedes vsq ad karolū in cuius glōna **A**drianus papa congregato concilio in v̄be imperium a grecis transiit in germanos. **I**n quo apparēt̄ peratores cōstantinopolis a vicario xpi summo v̄z pontifice dependere: vt **C**elasi⁹ pape **A**nastasio scribit imperatori. **U**nde ip̄os imp̄i ad excoquēdi regimē fidelium s̄m mādāt̄ summi

panis ordinat: vt merito dici possint igneus
 excoctores eē ac cooperatora dei ad gubernandū
 pplm spmum. Quod qdē ostendit pelmo de q̄
 nro impatorib⁹ q̄ in isto modo tpe regnauerunt:
 necnō s̄ p̄tōs fuerūt quatuor: scilicet soliman⁹
 s̄ r̄iobus: ap̄robates ignoy statuta s̄ cōdes se
 humiliter subyctos. C. **Prīmū** fuit Aluicun
 trectoy deoē s̄ octo epoy tpe Constanti: vbi cō
 dēnatos ē d̄nus p̄t̄r Alexadrinus vtr̄ b̄sione
 tradit: q̄ filium dei assererat minorem p̄e. Vbi
 de dicto p̄ncipe scri: eidem cellio oēs sumpt⁹ fe
 cit q̄i in hoc recognoscens suū d̄m vicarius xpi.
 C. **Secūdo** totū gerebat p̄ celliū: q̄ beatus Saluē
 ster abbas fuerat ab eo dē ex sp̄i cā. C. **Secūdo** au
 tem celliū fuit p̄stantinopoli sub Ciriacō papa ce
 lebratū. Quiddā m̄dicat sub d̄nato p̄ite Theo
 doso seniorē vtr̄ b̄sione tr̄ adit centū quingenta
 epoy. In quo multae fuerūt hereses cōdēnate: s̄ p̄
 cipue Macedonij ep̄i Cōstantinopolis q̄ sp̄i, san
 cūm negabat: de v̄m p̄t̄r p̄sbitulicem s̄ filio.
 P̄c̄c̄ aut̄ Theodosi⁹ r̄te reuerentia fugit ad eccle
 siā: q̄ vt scribit gelasius Anastasio impator: dea
 to Ambrosio p̄bente eidē ingressum eccleie nō
 fuit ausus intrare: q̄ nō p̄t̄r ecclesiā eū q̄ p̄se
 rit in nec multitudine d̄sionum eo q̄ suū iudi
 cēs p̄cedissent: vt narrat hystoria tripartita. Qd̄
 totū p̄ncēps catholice pacēter t̄lat: s̄ t̄dem du
 rissimē reprobans ab ip̄o publican⁹ p̄us egit
 penitentia q̄ publicū b̄er eccleie ignessit. C. **Terū**
 aut̄ cellium celebratū fuit sub Theodosio iunio
 re Archadij filio apud p̄sbitum deaxoy tpe
 celestin ep̄m: s̄ p̄s non fuerūt sed eius vices
 gessit Cirillus alexadrinus ep̄s ex p̄dētia Theo
 dosi: q̄ t̄te fuit honorari⁹ s̄ manari p̄siti s̄ reue
 rentie ad d̄mū cultū q̄ et in tenella etate p̄m
 issē impare vt b̄sione tradit. Sinodus aut̄ p̄
 dicta s̄ Nestorū p̄stantinopolis ep̄m segregata fuit
 q̄ duas p̄onas pouebat in xpo s̄ duo supposita p̄
 que tollebat vā vno verūq̄ nature. C. **Quartū**
 aut̄ cellium fuit celebratū in calcedonia seretoy
 triginta epoy sub leone p̄ncipe p̄ncipe Nar
 ciano de quo p̄ reuerentia romane eccleie sic d̄nif
 feret in aeneo septima p̄sate synodi. Hos inq̄
 ad h̄dem p̄firmandū non ad potentā ostēdendā
 caplo religiosissimi viri p̄stantini huic cellio in
 teresse volum⁹: vt imita veritate: nō vtra mul
 titudo p̄iam s̄ doctrinis attracta discordet. Per
 q̄ habeo s̄ tota intentio p̄ncipi antiquus erat
 ad sciendū fides: eccleie romane reuerēte s̄ ho
 nos. In hoc aut̄ cellio d̄natus est Esiches cum
 Diocēso ep̄o Alexadrino. Qui scit Nestorū
 ponere naturas s̄ personas distinctas: sic illi as
 scribant confusās s̄ admittas.

C. De duob⁹ cellijs sequētib⁹ post alia quattuor:
 celebrata tpe Iustiani s̄ Constantini iunioris:

Et que fuit ratio q̄re impium translātū fuit a
 cis ad germinos. CA. XVIII.

Quia et alia fuerūt cōcilia. s̄ ista fuerūt
 in p̄ncipaliora a tpe p̄stantini vsq̄ ad Karo
 lum in q̄bus p̄ncipes se subiectos ecclesie
 ac fideles ostēdit. Sed p̄ncipue Iustianus post
 carsum quartē synodi cōnuigenti annoy p̄sēde
 te Iulio papa. Hōc enim manifestū ē et sine legi
 bus quas in sinodū p̄didit ecclesiastici status. Itē
 et ep̄la quā celebrato cellio in p̄stantinopoli p̄ to
 tum orbē terrarū d̄rexit. In qua liberos ecclesie
 se subiectos: mādams p̄lis d̄dit in orbē obedire: re
 p̄licans ē sup̄ quattuor cellioy memoratoy statuta
 s̄ eadem p̄firmās sanctas sanctioes sine leges
 subiectiois ecclesiasticis s̄titutis. Et p̄cipue in v̄m
 ris s̄ m̄monio in q̄bus tota v̄ta curias versat.
 Que q̄dem synodus celebrata fuit s̄ theodosy: et
 ep̄scopos p̄stantinopoli. Qui aut̄ dicebant
 eē verbū dei: s̄ aliud xpm: negantes ē b̄t̄m in a
 riā. C. **Secūdo** aut̄ synodus celebrata fuit in v̄be
 regia p̄sate p̄stantino iunio re p̄ncipe centūquin
 quaginta epoy rogati sigitatus s̄ in abarum
 antiochenū ep̄m s̄ ep̄scopos q̄ v̄m opationem
 s̄ v̄m aut̄ volūtatē in xpo asserunt iacta p̄sidiā en
 thibicis. In qua q̄dem synodo d̄ic⁹ p̄stantinus qui
 fuit post Iustianū p̄ncipem ad. 150. annos fidei
 multū sanit: destruetis s̄ Donothellianis hereticis
 quoy p̄ s̄ anno fuerūt s̄nto: ex restitūtantas ec
 clesias p̄ ip̄os destructas. Hec p̄ tanto sine dicta
 ad ostēdendū q̄ p̄stantinopoli impatores fuerunt
 romane eccleie p̄tectores: ac p̄ncipales vsq̄ ad
 tpe Karoli magni. Tūc igit̄ granata ecclesia a lon
 gobardis s̄ p̄stantinopoli impio antiliū nō ferēte
 q̄ forte nō poterat ei p̄cedētia d̄mmona aduoca
 ut romani p̄d̄ter ad sui defensionē s̄ p̄d̄ctos
 barbaros regē francoy. P̄mo q̄dem p̄p̄m
 Stephan⁹ papa s̄ successor: zacharie s̄ Anstulsi⁹
 regē l̄ngobardoy. Deinde Aldrian⁹ s̄ Leo Karo
 lum magnū s̄ desiderū Iustianū filiu. Duo extru
 p̄to s̄ deuoto cū sua gente: p̄per t̄si beneficius
 Aldrian⁹ cellio celebrato romē centūquingenta
 quos epoy s̄ venerabilissimū abbatem in p̄m
 nam magnificē p̄ncipis karoli a grecis tr̄sūlit in
 germanos. In quo facto satis ostēdit quā p̄d̄o
 perij et iudicio pape depēdet. Quā in enī p̄stan
 tinopoli p̄ncipē a romanā eccleiam defendēnt:
 vt scriit Iustian⁹ p̄ b̄sitarum. Cōtra Dothos
 s̄ Maurin⁹ contra l̄ngobardos ecclesia victos p̄
 cipes scuit. Postq̄ vō decesserūt: vt tpe micha
 elis cont̄potāni karoli: de alio p̄ncipe ad sui p̄
 tectonem p̄ouidit.

Qualiter diuersificatus est modus imperij a
 karolo magno vsq̄ ad Ottōnē tertiu s̄ vni p̄ten
 tado p̄tā s̄mo p̄tā s̄a p̄ntu. CA. XIX.

Tunc diversificamus est modus impij quia
 visus d tpa karoli in flantimnopolis in elu-
 gendo servabat modus antiquus. **C. IIII**
 quando enim assumentur de eodem genere: aliquan-
 do aliunde: et alij pncipi enim fiebat electio: alti-
 quando p exercitum. Sed in hunc karolo cessavit ele-
 ctio et p successione assumentur de eodem genere:
 vt semp pmo genit' esset imperator: et hoc duravit
 vsq ad septimam generationem. Qua et deficiente tpe
 Ludouici a karolo separi: cum ecclesia vtraref ab
 iniqis romanis. Adnocat' Otto pimus butfaro
 nu: in eccle subfidii. Libertatis ecclesia a verano
 ne lögobardoz et ipoz romanoz ac berrégarij ty-
 rani in impator' coronat' a Leone septimo gene-
 re Alantanoq et impium tenuit vsq ad tertiam
 generationem quoz gl'ibet vocat' Otto. Et ex tunc
 vt historie tradidit p Olego: illi gnti. genere simi-
 liter Theotocanij pntia et electio: vt vs p sepe in
 epoz alaman' et itaq d vsq ad ista tpa pferat' qd
 est hanc ducentoz septuaginta annoz vel circa.
 Et tunc durabit qnam romana ecclesia q supponit
 gradū in pncipatu et ipi fidelib' expeditis iudice
 uerit. In quo casu vt ex verbis dñi supra inducit
 est mansisti: vs p bono statu vltis eccle videt'
 vicarij ipi hie plenitudine in pncipis cui cōpetit
 dicta pmissio et tripl' iure. **C. Primo** qdem di-
 uino. Quia sic vt voluisse tpa. et verbis supmo i-
 troductus et infra et ostendit. **C. Secdo** vō et iure
 nali. Quia supposito ipi pncipi locū tenere in p-
 n' opoz: opz eū dicit caput a quo et oia motus et sen-
 sus in coepe n usq: p qd habem' q oia iustitia
 regimini ab ipso dependet. **C. Ampt'** aut in cōi-
 tate opz attende' ad puerfationē ipi: qd hoc nā
 regni humana q sine societate viuere nō pōt. Cō-
 seruari aut negentur p dirigent' pncipi in quolibet
 gradu hōum. Et hoc est in actib' hōum pncipio ter-
 t' dca q cū ipa. Vbi est pncipi dirigens: et silens.
 ac mouens. cui' vice osumus pōt' fer gerit. Rus-
 sus aut deit est supra in pno libro: q pncipis est in
 regno sine deo in mudo et aia in coepe. Constat
 aut q oia opatio nature ex deo dependet sicut gub-
 ernate: mouente: et conferuante: q in ipso moue-
 mur et sum' vt dē in actibus apoz. Et ppha vsq-
 ias. Oia opa nostra opatus es in nobis dñe. Si-
 militer et de aia dicit pōt: q oia actio nāe in coepe
 in tripl' genere cause dependet ex aia. Hec autē
 vt dē in deo. q gubernādo et dirigendo in oibus
 pncipi corruptio nē particularis critis p pserua-
 tione tot' sic et nā fact' p pseruāde hūmāi cor-
 poris ex virtute aie. Vile pncipi in pncipe tot'
 regni: q p pseruāde regimini sup fidatōs am-
 pliat' eius pncipiōdo taliaz: destruedo ciuita-
 tes et castra p pseruāone tot' regni. Cūlto igit
 nāq hoc pncipit sumo et supmo pncipi. i. pape
 ad bonū totus pp. amāq. pōt' pter qd et pncipi

nodus nicena pite Constantino eide pncipi am-
 buit in pncipi canoib' quoz infamit. Jura enim se-
 quētia deit' pncipi in bus singul' oem pncipium
 accollat' dcentia q sic vs reputari eius iustitiaz
 ab ois dei plara. Et hoc idē karolus magnus cō-
 fitef ibidem. Jē nō h' appellare ab eius iustia. Jē
 ipse est q supioem nō h'. Jē ipse est qvicos de se
 rit in terris. Et hoc ē terra vta sine rōp quā offe-
 dit et peludif summo pōt' in dicto casu plen-
 tudinem pncipi hie. In doob' h'ig' casib' ampliat'
 eius potestas vt p' sup: vel rōne dicit: vel ad bo-
 num tot' fidei. Quod elegit n ois ois dicit pōt'
 Jeremias: cui in pncipi vicarij ipi dē. Ecce ique
 pncipi te sup gentes et regna: vt euellas: et dilaas
 et dispdas: ac dissipies. Ad ad rōnem delicti refer-
 rimus. Vbi in qm: illis vocabulij descriptio
 ra penari accipimus q infligi pnt vnicuiq' fidel
 sine subdito cui dicit: sup gentes: sine dno cū dicit
 et sup regna. Sedm aut ē vñ accipimus ampliat'
 sumo pontificis pntem. Cū postea dē. Et edificat'
 et plantas. Quod ad puidenciam vicarij ipi pnc-
 ipis p bono vniuersalis eccle.

C. Conspatio regalis dñi iust impiale et pollitici
 qual' pncipi cū vtriqs. **CA. XX.**

In h' b' videt' da ē cōspatio impialis do-
 b' minij ad regale et pollitici: q vt ex dicit
 apper pncipi cum vtroq. Et cū pollitico
 qdem qnam ad tria. Primo enim p'derata de-
 ctione. Sicut enim pncipi romani et dictatores
 pollitice regēbat pncipi assumentur pncipi dēno-
 nis: sine a pncipi sine a Senatorib' ita et de impo-
 ratoribus pncipi ab assumentur sine a romano
 eretur: vt Iulianianus in palestrā vt dicitur
 tradit. Et sicut focas ex militari seditione in cas-
 te assump' est pncipi iustitiam igit oem quā postea
 interfect. Aliq' aut eligebant impatores a Sen-
 atorib': vt in aianis et diocletianis: Iulio vs'
 de hispania cōt alter vō de palmaria. Et sicut de
 his pncipi a senatorib' et assumpit. Jē nō sicut
 de genere nobilit' de obicō vt in pncipiā le-
 quet cesariibus: vsq' iuliano et diocletiano sicut in
 sione tradit. Sic de pncipiibus et dictatores roma-
 nis pncipi: sicut sup pncipi de licio et alero et libe-
 cio. Et Aug. refert in qnto de ci. dei de qnto m-
 cunato qual' est solū quattuor: habent iustitiam
 collendis: scilicet est dictator maior. Jē alia dicit
 pncipi sine similitudo. Quia ipoz dñm nō trans-
 bat i posteros. Vñ statim ipso motus dñm qnt'
 rabat. Quātū aut ad ista duo expōt' habentur
 modernoz pncipi: q electi sunt impatores vs' Ro-
 dolphus simplex comes de Alburg. Quos motus
 assumpit ē in impator' comes Adolphus de ma-
 zone. Quos occiso ab alberto Rodolphi filio eodem
 modo assumpit. Hec ergo gntia ē. nisi sicut
 ipoz pntate pncipi ipos assumpi vel ex gntia

pluribus: vt de archa hie et benoio filijs aneigo-
ris theodosij pigit. Et illi de Theodosio iunior
benoio filio. Na q; bene rexerit repu. et impialt
sua meruerit in suo genere aliquo tpe pferre
deum. Sili accidit de romanos pñsib; q; h; sin
gulis annis eligere pñles saltem qñtum ad ma-
gistratū vt p; in pmo machabeo; scpi; ai cōm
gebat q; ppter pbūatē pñone vel generis trāibat
in posteros: vt de sabio maximo pigit. De quo
scribit maximo valerius q; cū a se quiques et a pa-
triaro; et pmo maioribus suis sepe pñlarū ge-
nē pñueret a iudicacione q; pñliter potuit cū po-
tulo id eger: vt aliqñ vacacionem sabie genti da-
reant maximo impium in vna tñ pñmaretur
familia. Accidit quoq; qñs p qñdā viciōsā vsur
pari impium nō ex merito viciōsū fecerit q; pñ
galo gallicia federatissimo q; fuit nepos tyberij
sib; quo ipō passus. Et similib; de Herone veris-
cat filio. hoc idem accidit de pñtib; vbius q; ex
eoy impieuit vt bulioē narrat vsurpatorē do-
nati: sicu Sella et Mari; cōnotos; vbi; et
ceba. Et quib; oibus p; pñsūtia impialt dñij
cū pollatio. Et cum regala ex triplici parte con-
ueniam ori dñi. C. pmo qdem ex modo regem
dñi iurisdiccōnem hñt vt reges; et cū dñi quodā
iure nāture fuit vt regio tributa et vtegalia sibi
nā. Que et trāsgredā nō possunt sine peccato nisi
sicut in iure regala supra distingo. Quod pñles
nequeunt nec de gēis alij ciuitatum rectoris in
Italia; q; pollatū coregit regimine: vt iam dicit.
Tributa enim et vtegalia ad erraria publicum
deducunt. Et de hoc Salusti; refert quā; repē
benidit cato in sua oracione romanos pñles sui tē-
poris. Cū enī cōmendasset eos q; eis fuit domi
industria: foris iustū impium: alio in pñlendo li-
ber; neq; libidini neq; delecto obnoxijs subditū
pño his nos habem; iurata atq; avaritiā publi-
ce egestatē; pñam opulentā. Deba pñsūtia
impator; cū regib; cōsona; q; cōsonant vt reges
Duplice enim hñt coronā; et recipiunt electi i
mpatorum. Vnā qdem ppe mediolanū in villa q;
dñi Modocia; vbi sepulū sunt reges lōgobardo-
rum. Que qdem coronā ferret dñi et in signū q; p
rimo impator; german; karolis magna; colla re-
gum lōgobar; donum fūc; gēis pdomuit. Se-
cundā coronā que aurea est a summo pcpit pon-
tificē; et cū pedesibi pociat in signū hie subiecto-
nis et fidelitā; ad romā ecclēsiā. Dicit; autē facti
q; dignitatē nec fūciles nec dicitatōnes habebāt
in vrbē. Quia vt scribit in pmo machabeo; inf
pñdes romanos nemo poterat dyadema nec i-
dēbas purpura; quoz vtrūq; facunt impatorē
et reges. Tercia vō pñsūtia quā impatorē hñt
cū regib; et differunt a pñtib; sine rectorib; polli-
tici; et instituto legū et arbitraria potestas quam

habent sup; subditos in dictis casib;. Ppter qd
et eoy pñam maiestas appellat; unguat v; et re-
galis. Quod pñtib; et rectorib; pollicitas nō pue-
nit; q; agere ipis nō hñt nisi sūm formā legū cis tra-
ditā; vel et arbitrio pñib; vtra quā iudicare non
pñt. Pter igit de glanz; impialt; regimnis
pñi diuersitatem tpo; et cōparacionem ipsū; ad
regimē pollicium et regale.
C. De domino pñcipi q; sublimē impatorib; et re-
gib;: et diuersis nob; eoy qd hñt. C. XXI.
Et terminatis his q; ad regimē regale et li-
d. d. piale pertinent; nūc de regimē eisdem an-
ticis et dicendū; vt sunt pñces; comites
duces; marchiones; barones; castellani; et quib;
dam alijs nobis ad dignitatē pertinentibus
sūm diuersis consuetudinā regionū. Sunt etiā
alia nota dignitatum sub regibus; de quibus scri-
ptura sacra mentionem facit; vt satrapa. Unde i
Daniele scribit. Congregati sunt satrapę regis
babilone; magistratus et iudices. Et ibidē; etiā
fit mentio de optimatib; regis. In pmo etiā na-
ch ab eoy quomō; ponunt nomina dignitatum.
Ubi dicit q; contra nichamorem Judas cōstituit
populo duces; tribunos et centuriones et penta-
rchos et decuriones. Vela etiam romanorū;
q; bñdam singularibus nominibus suos rectoris
appellat; post tractos reges; v; consules; dicta-
tores; magistrat; tribunos; senatores; patricios
et pfectos. Item scipione; censores et censores
De quibus omnibus sub duplici titulo est agen-
dum. Pmo qdem de nominibus pñis impe-
ratorum et regum et annexis statū; vnde tractat
originem et qualē fuit ipsorum regimē. Postea
vō de pñis pertinentibus ad politiam pñca-
palem. C. Ppōpitiā autem nomina dignitatum
deseruiunt imperatoribus et regibus sūm q;
dem principes; demini v; pñciarum; quasi p-
sum locum tenentes sub regali vel iperiali do-
minio. Unde et domitiantur baronibus et comiti-
bus interdū; vt in theotonia et regno Sicilie p;
Salustius etiam scriptura istud nomen scpi; exten-
dat ad omne genus dñij; et pcpue nobilitis. Ad cu-
ius similitudinē qdam angeloy ordō; vocat;
pñcipales; q; domini aut totū; pñcie. Unde et in
daniele scribit. Pnceps; pferius; restitit mibi
v; ginni vno diebus. Itē etiā; Joseph q; lēb; erit a
rege in egypto; pñcipem vocat; vt i genesi scri-
bit. Secūm nomē est comitum quod qdem no-
men est sumptus pmo a populo romano post
tractos reges. Et hiebat eius linguis; amio; vt
tradit; iudōus vñdico; et similitogorum du-
os consules; quoz vnus rem militarem; alter vō
rem administrab; et ciuilem. Et isti duo consules
pmo vocati sūm comites a comendo sūm p
veram concordiam. Unde acta sūnt res p. vt

Saluſti³ tradit de bello Jugurthino. Proceſſu vo
ipſorū illud nomē abſolutū ē a romano regimine: &
translatū ē ad ſtatū aliquem dignitatis ſubregiō
& impatorū deputari. Vnde dicunt comites a
comitido: quū ipſorū officii ē ſcipere reges & impato
res ſeq in rebus bellicis: vel quacuq; re militari &
in alijs quibcuq; gerendis: pſo³ regni vititate.
Duces autē a ducatu pſi dicti ſunt: ſed ſcipere in
caſtris. Eſt enim ipſorū officij exercitiū ducere: et
ipſi in pugna pſere. Quā cum ſilij impuigantem
tur a canācie queſiuerūt a ſe inimicem: vt ſcribit
in libro iudicū. Vnde aſcederante nos p canācie
& qd erit dur bellū: Et hoc nomen tali rectore p
pſe quēnt ppter difficultatē regendi qd qd erit in
pugna. Vñ ab excellentia a regimimis pgruſſime
quōd vocat. Quā rōne Joſue ſine ieſus natus: qd pu
gnauit bella dñi ſic vocat: Et ſurteilicū de ipſo
ille egreg³ pnceps mathathias in pmo macha
bcoz. Jeſus vñ implet verbū fact³ est dur in iſrl.
Sic et dixerunt zelatores legis iudaice Jonathan
moſuo Jūda machabeco. Eligim³ te in pncipe &
ducem ad bellū dñi noſtrū. C Illud autē
nomē dignitatē deſeruiens impatorū & regū ē
Machabz & comitatus copollet. Sed hoc nomen
ſoniſ a ſeueritate iuſticie. Dicit enī machabz a
marcha qd ē ſingulare dñitū pondus quod ſi
gnificat recta & rigidā iuſticia. Dicit autē qd
congrue apparet in dictis pncipib³: qd vt cōterrepe
rit in regione nobis notis: oſtendat pncipes q
iſto nō ſe nō cupant ſunt in pncipijs aſperis. Pro
pter qd ē oſmā regionū qd ſunt loca montuoſa & ri
gida: apud aliquos appellant marchie: vel in p
ncipijs laſcivis: quoz vtrūq; gen³ rigore iuſticie
pſerat. C Eſt et aliud nomē qd barro dicit labo
re dicit: ſive qd in laborū fontes vt Machabz tra
dit in cōmemorato libro. Barra enī grece: latine
gravis ſue ſortis vocat. Hoc autē pſi ē pncipū
vt in otināſtne gimnaſij: ſicut in partib³ gallic
& germanicē ē ſoliti: ſive in vñationib³ vel aucu
pſi: ſive in tomeanſibus vt moſ ſunt ipſoz anti
que: vt auſoni³ buſonariū ſcriptoz egreg³ ſcribit.
Qui rō ponit a vegetio de re militari. Quā opz
ipſos eſſe pmos ad bellandū p ſubdit: eſt aſſuetudi
ne efficient audacia. Vñ ipſe ſubdit ibidē qd null³
artē pſe vñbitat qd ſe bñ iudicūle ſtidit. Et qd
ad oēs pncipes laboris exercitijs pncipit: id illud
nomē dicit eſſe dicit: ſive ad pncipes: ſive ad comi
tes: ſic de alijs ſb regali diſſo criſtibus.
C De quibusdam nominib³ dignitatum ſingulari
bus in quibusdam regionibus. Et quale ſit oſm
iſtorū regimū.

CA. XXII.

Quā autē & alia nota ſequentia regale vel
impſiale dñitū: in quibusdam regionib³ ſive
pncipiū: qd aliqd imponit: vt nomē ſura
ſtrape & optimatis apud gſas & philiſteos, Quo

rum pncipiū ſignificat pmpſitudine ſeruiendū. De
de ſtrape dicunt qd ſat parati. Sed eſt oſm pnci
pis ppter fidelitātē quā ſurat ſuo ſupio: vel ſq
rapere: quod vt ipſoz ſuo nomen. cſiſeſa
ſtuolum vt ex ipſa ſacra ſcriptura ē manifeſtum.
Optimatis autē nomen ſignificat vt ſupremus
gradū ſub ſcipere ab optimo doſi. Magiſtr³ a
pſeeminentia ſlij & doctrine dicit ſunt in regni
ne. Quo modo & maiores curie regis francoſe
vocant quāſi maiores ſtati. Eterō grece: latine
ſtatio dī. Iudices vō ſi ius dantes pſoz pſe
aſſeſores dicitur qd ſe pſeoz quāſi pſe alijs locū
tenentes in curia. Sij pſeoz nomen eſt ſacra ſcrip
ta: ſic dicit vt tradit Machabz: alicui locū eſt
lam pſudicialiter. Sunt & alia duo nomē ad digni
tatem pncipia in curia regis: de quib³ ſit mōdo
inter officiales curie Salomonis in tertio regū
vt a cōſentarijs & ſcriba qd in officijs diſtigit
bant: qd vt pſeoz legioni ſcribendū per ſu
cipem inſtituit: qd idem vt q magiſtr³. Aliud
autē ipſoſtatis erat reſponſus regū: quem & nos
cancellariū appellam³. Pſeoz hoc autē ſūt: alia
duo nomē vſitata qdem in partib³ gallic³ foctez
pſio idiomate alicui³ genio: in quibus nos ab ipſi
talē poſſum³ etimologia ſortiri: vt eſt mariſcal
lus & ſeneſcallus: qd pſeoz rectores. eſpon ſit ad
iſta negocia regionū. Quod vtrūq; nomē ipſoz
tat: vt mariſcallus. I. vñ laborz. Machabz enim ſi
riace dñi vñ bñ ſitine: callus autē laborem ipſoz
tat. Seneſcallus autē a ſeneo ppter maturitatem
regimū: & callus calli. In tali enī officio nō
debet eſponi niſi hoies magne experientie: laboris
aſſidū. C Apud hiſpanos autē oēs ſit rege pſeoz
pſeoz dicitur hoies appellam³: & pſeoz in caſſa
om³ Erō: qd re: pender in pecunijs ſingulis baro
nib³ ſim merita ſua: vñ ſim cōplacitū hoies qd
miribus exaltat. Et in plurib³ enī munitiones
imditiones non hñt: niſi ex vobilitate regis. Et
de vocationē dñites dicit: qd enī in maſſa ſumma
puſſet pſeoz: ille maior ē pncipio: qd plurib³
pſeoz mōdo pſeoz. Quem modū ad hōe obſer
uant romane militibus: qd ſub ſtipendiū vñunt.
Sij ſibi & alijs qd vocant inſantes: alij inſanſones
Quoz pncipi ſunt de genere regioz ſlij vel nepo
tes ſic dicit ab innocētia pſi: qd nullū de bēle de
re ſed pſeruarē ac in iuſticia fouere: vt regi ſunt in
ſantes in obſus obediē. Quod bodie male ob
ſeruat ibidem. Sed vō ſic ſunt docti: qd pncipio
decent ſeq ſicut maiores. Sic enim nobiles & pſi
virtutis hñt & miles ſimpler: & aliquoz callus
& villarū dicit: & alioſi caſtellum dicit. Dicit
autē ſunt inſanſones: qd nūn³ poſſunt inter alios
pncipes ledere ppter vōlentia ſua ſicut pncipi
ab inſanſia recedētes. Sed enim ledit inſanſos ſic
rebellant maiorib³ pncipib³ ad bēre: ſic pſe

dominium. Item nec potentiam habent maiore principum: sicut nec puer respectu viri: Nec igitur principibus subiecti: et subalternis regibus dea suscipiant: quod si quis dixerit: vel quid impotent. De ceteris vero dignitatibus supra sumis: quod vel pluribus piment ad pollitiam: cetera aliqua sunt cetera infra in sequenti opere declarabit. Hanc igitur videndum est quale est dictorum principum regimen. Circa quod est respondendum: hinc iniam sacre scripture. **Di. c. n. in ecclesiastico** **fm** iudicij populi: sic et elumini sibi sunt: et qualis est rector: ciuitatis tales huerates in ea. **Tales. n.** principes modum hinc cetera regem. regali: vel imperio: nisi forte in aliquibus locis propter consuetudinem vsuque: vel et tyrannidem: vel propter malitiam gentis: quod aliter domari non potest: ut deus est supra: nisi tyrannico regimine: ut accidit in insula Sardinie et Corsice. **It. in quibusdam insulis grece.** **It. in Cyprio** in quibus desunt nobiles: nec patrum disporico vel tyrannico. **It. de insula Sicilia** traduntur byssos: quod semper fuit nutrit tyrannorum in partibus etiam Italiae: **Comites et alij principes:** nisi forte pro violentia tyrannicorum: propter subditos suos regere more politico et ciuili. **Inueniunt etiam apud eos quedam nola dignitatum et iure imperij dependentium et supra: a simpliciter militum tracentur: ut si voluissent et cathani: qui et pueros appellant in irriditione super subditos habentes: **It. hodie pro ciuitati potentia sit diminuta vel subtracta totally** **Galinasali** aut vocantur a valuis: quod deputati erant ad custodiendum portas palatii regalis sine impialia: quos nos barbaros appellamus. **Cathani** ab vniuersitate operum in curia principum et strenuitate superiorem simplices milites sunt dicti: qui et pueros quasi ante alios procedentes dicunt. **Catha** enim vlt greco nomine significam. **Multa etiam sunt alia nola fm diuersas regiones et linguas ad beneplacitum principum iustitia. Sed haec pro sufficienter reliqua referuando ad regimen pollicie de quo supra dicitur et tractatum propter diffusionem materiae. **Ubi de nobilitate dignitatum** agitur: patet patet na regiminis fm diuersos principum mores: ut pro et byssosici tradunt scriptores.****

Explicit liber tertius.

Incipiunt sic capsonum quarti libri.
Agitur de dea inter principum regale et principum pollicum que dicitur. **CA. I.**
ostendit necessitas ostendit ciuitate i duos pro cetera necessarii homine vite: circa qua hinc pro cetera principum pollicum. **CA. II.**
Probat si de cetera pro aie sine et pro intellectu sine voluente: plurimum v3 ciuitatis esse necesse sunt. **CA. III.**
De cetera ciuitatis in quo consistit. vbi dicitur.

refert opinionem Socratis et Platonis que hic declaratur. **CA. IIII.**
De opinione Socratis et Platonis circa mulierem que sunt exponere de rebus bellicis. **CA. V.**
Alamir altera gentem quod non est pueris mulierem epone debere bellicis rebus: ridet ad argumenta supra in ditione facta. **CA. VI.**
Refert alia opi. dictorum principum: **It. ad principum que volent et propter. circa que disputat ad vtriusque parte que est melius. **CA. VII.**
Consentit aucto: melius est in pollicia non pueria re: ridet ad parte oppositam: vbi etiam dicit nullum habet in lombardia ditionem nisi pro vlt tyrannum: due et cetera excepto. **CA. VIII.**
Disputat aucto: de cetera bonorum: **It. ad possessione qua quidem pro noie pbeleas dicit ad eum debere in obus: quod est falsum quod liguras pro fuit. **CA. IX.**
Agitur rursus de pollicia Platonis et Socratis: **It. ad genera hominum qui requirunt in ea que sunt quibus. Ubi multum disputat de name re bellatorum. **CA. X.**
Agitur vltimus de pollicia ypodomi pro: qui reprehendit quantum ad genera hominum: quia ponit solam triam: **It. ad nuncque populi. **CA. XI.**
Refert etiam opinionem eiusdem quantum ad possessiones quas in tres partes dicit: et in quo falsas sua pollicia. **CA. XII.**
Ponit opinionem eiusdem circa iudices et ad sessione pollicie: vbi diuisionem facit multiplicem et notabilem circa ea que sunt agenda per iudices. **CA. XIII.**
De pollicia lacedemoniorum quam reprehendit circa regimen seruorum et mulierum et circa bellatores. **CA. XIII.**
Reprehendit etiam dictam polliciam: **It. ad leges filiorum et iudicium: mouens questionem: vtrum pauperes sint eligendi ad regimen pollicum. **CA. XV.**
Rede adhuc sup polliciam lacedemoniorum: **It. ad iporum regem: reprehendens modum que tenebant circa ipsum ostendens ineducitiam que sequebantur et hoc. **CA. XVI.**
Et eadem etiam ponit quedam in dicta pollicia lacedemonie reprehensibilia que erant in diuisionem in populo. **CA. XVII.**
Pollicia cretens et differentia eius ad lacedemonienses: de aucto: **It. dicit pollicie et liguri. **CA. XVIII.**
De pollicia calcedoniensium. qualis famosa fuit: et in quo uentus ad lacedemonij et cretens. cu ipa et in quo differrebat. **CA. XIX.**
Ultimus aristoteles in pollicia calcedoniensium. tradit dictionem de electione principum: vtrum**************

biue an pauper sit eligendus: et qualiter pauper
virtuosus sustentari debeat: et vtrum vni principi
cōpetant plura dñia. CA. XX.

C De pollicia pythagore quas dedita cōdictis
pbo dñe et iugurto et quō totus suis conatus
ad hoc fuit assuefacere homines ad virtutem.

CA. XXI.

C De documentis pythagoricis sub figuris et eni
gnatibus traditis et de duobus pythagorica fide
lissimis amicus.

CA. XXII.

C In quo cōditur perfecta pollicia et quā accipi
ter scilicet pollicia: quando vs partes pollicie
sunt bene disposite: et sibi ad invicem correspondēt.

CA. XXIII.

C Dividit polliciam tripliciter: et vnamquāq;
partem psequit. Et pmo qualiter in ptes distin
guatur integrales sū opusonem. Socratis et pla
tonis.

CA. XXIII.

C Dedit sufficientiā partū integraliū pollicie
quas ipodom tradidit et romulus. CA. XXV.

C Agit vterius de alijs partibus pollicie respe
ctu regiminis: vbi verba exponuntur diversorū
officialium.

CA. XXVI.

C De partibus pollicie quārum ad bellatores:
quas distinguit sū triplicem considerationem
diversarū scripturarum.

CA. XXVII.

C De nobis ducuntur numero eborū: et quid
significet vniquodq;.

CA. XXVIII.

C Explicuntur hęc caplōm in quarti libri.

C Incipit liber quartus.

C Agitur in pmo caplō de differentia inter p
ncipatum regni: et principatum pollicium: quem
dividit in duos. CA. I.

Institues eos pñ

epōs sup oēm terram: memores
erunt nōstari dñe. Licet dñum
oē sine pncipatus a deo sit institutus:
vt supra est declaratum in .3.
libro: dicitur tñ in ipō tradit mo
dus a pbo: et p sacra scripturam

Quia ergo supra in prefato iam libro actum ē de
monarchia vniuersa: pta de dño finimū pñficiē
regali et imperiali: ac ipōm nām cōcomitantib;
nunc hęc pñt agit de dño plurimū: qd eō nōte
pollicium appellamus. descriptum nob in pta
sumptis verbis duplī: et ipōm quidē ad modū
affinitatis: et ipōm ad ino dām quē dī. Et dñm
qst affinitē dī in hoc gradu: electum est in quocū
q; hominis genere nō per nāe originem: et de re
gibus accidit: qd verbum pñtationis imponat

Constitues inquit eos pñcipos. Sed addit sup
oēm terram: hoc ostendēs generalē regimē
in pncipatu pollicio: vt generalis sit q; viam de
ctonit: vt statuat pñcipos. Sed q; sic virtuosus
Unde subdit. Et Memores erunt nob tui dñe. in
pñtatione. s. divina suōm q; pceptōm que
sunt regētib; quē dī recta rō agēdo q;.

C Pmo
pter qd in pncipatū dē q; mandatum dñi licet
na est: lex. lex. Et dñm suam valerius se
fare dicit q; celesti prudentia virtutes q; ipm so
uebantur: vicia vndicabant. De hīc pñci
pans in pñti libro est ptractandū quē pbo sic dist
guit in .3. polli. et supra ostēdit est in pncipio libri
Quia si late regimē gubernat p paucos et vtiq;
vocat aristocraticū: vt p duos pñtis: et vtiq;
ctatorum in vrbē romana in pncipio expulsi re
gibus. Si autē p multos veluti p cōsules: dicitur
rem: et tribunos: sicut in pncipio ipm in eadem pñ
git vrbē: pōta vō senatoria: vt hylone nariē
tate regimē polliciam appellat a potis qd cō pla
ralitas sive ciuitas: q; b regimē pñtis ad quā
tes pñct: vt in partibus italie maxime vidēt
et olim viguit apud athenas post mortē cōdr: vt
Aug. refert de ci. dei. Lane. n. a regali dño deli
terunt magistratus rei pu. assimētes sicut in vrbē.
Sed quocūq; modo dicitur h regni sine ma
narchia: et ipōm oppositū cōtra oppositum.

Quia si ppositum in pōsto et oppositum in op
posito. Et quā vtriusq; pluralitatē includit ali
dno ad pollicium se extendit: put vtiq; cōtra
regale seu dñi potium: vt pbo tangit in .1. et .3. pol
lan cony. de b ergo hie ē agēndū. C Et pmo qu
dem in quo differat a regali sive imperiali sive mo
narchico: quod ex supradictis in .1. et .3. h. aliquā
ter videri potest. Sed nunc etiam differentia ē
addēndā: q; legibus ascribuntur rectores poli
ticū: nec vtra possunt pcedere in pncipate iu
sticie: quod de regibus et alijs monarchis pñci
pibus nō valet: q; in ipōm peccatores sunt leges
recondite: put casus occurrunt. Et p legeb;
quod pñcipi placeat: sicut iura gentium tradit.
Sed de vrbē tribus pollicis nō sic reperit: quā
nō andebant aliquis facere nouitate generē
genē cōscriptam. Unde in pmo machabeorū scri
bitur q; romani curiam fecerunt: et q; quocūq; dī
sistebat trectensio singimū cōmiliū agentes sē
per de multitudinē: vt que digna sint gerat.

Per quod habetur q; in regimē vno romano a re
gimē expulsiōne distam fuerit pollicium: vsq; ad
vsurpationem imperij. qd fuit quādo iūm et
sar pstrana hostibus: vsq; pompicio cōcēto et hīc
submgaroq; o: bē singulāre sibi assumptōm
et monarchiam: vteriq; polliciam in dñi
pncipatum sive tyrānicū. Nam sicut hylone
dunt post pñctā ad ptem pncipatum sanatorum vrbē

batur intendere. Et quo p̄notati maiores vobis
 ip̄m in capitolo v̄ginti quattuor p̄gionibus p̄
 foverit: auctoibus Buto: Cassio: plurimo
 q̄ senatu. C. Aduertendum etiam hic q̄ quibus
 vniū d̄iaretur singulis anni: vt in dicto libro
 machabeorum scribitur: sicut in ciuitatibus ita-
 lic etiam domo cōtingit: regimen tamē d̄pen-
 debat ex pluribus: ideo nō regale sed politicus
 appellabatur. sicut et de iudicibus iusticiū populi
 accidit: cum tamen nō regulariter fed politice po-
 pulum regerent sicut dicitur est sup̄a. Conside-
 randum etiam q̄ in omnibus regionibus: sive in
 germania: sive in Sicilia: sive in Gallia: ciuita-
 tes politice viuunt: sed circumscrip̄ta potētia re-
 gis: sive imperatoris: cui sub certis legibus sunt
 assueti. Est etiam alia differentia: q̄ rectores se-
 ptis exponuntur ep̄aminī: si bene iudicauerunt:
 aut reuertunt s̄m leges eiusdem traditas: et ex con-
 trario subiunguntur penis. Unde ip̄e Samueel
 sicut in p̄mo regum scribitur: q̄ pplm iusticiam iud-
 icauerat predicto modo: tū se sententia expo-
 nit assumpti in reges Dauid. Ecce in qua p̄ctio
 sum loquimini de me coram domino: ip̄o eius
 scilicet. Dauid: verum bouem cuiuscunq̄ tuleri
 si quēpiam calumniatus sum: si oppressi aliqui
 si de manu alienius manus accepi. Sic etiam de
 consulis romani tradantur v̄thote. Propter
 quam causam accusatus Scipio africanus ab
 impio eniūta q̄ pecunia corruptus fuisse vidē
 reliquit. Et ex talibus falsis emulacionibus in p̄-
 cellis temporis exorta sunt bella ciuilia. Quod in
 regibus vs̄ imperatoribus loem nō habet: nisi q̄
 regiones interdu eis rebellant si iura regni tras-
 cedant: sicut in partibus hispanie et yngarie fre-
 quentius accidit: unde etiam in oriente septis
 machinantur motem dominis: vt apud E-
 gyptus de Soldano contrigit: et in perside: et assyria
 de principibus Tarraronum. Et qua causa quā
 p̄ncipes sepe efficiuntur tyranni: quedam regio-
 nes indignum iudicant. vt etiam p̄ba narrat in
 sua politica: q̄ reges in ip̄orum p̄ncipia perpe-
 tuantur in filiis: hoc est q̄ filii regum succedant in
 regno: sed ip̄o motio eligit p̄p̄s quez magis op̄-
 natum motibus cōprebendant: sicut fiebat de I-
 peratoribus: vt supra patuit in tertio libro: et in
 Egipto adhuc obseruatur modernis tempo-
 ribus. Quercuntur enim pueri elegantes in d̄uce-
 ris regionibus: et precipue in partibus a quōntis
 qua sunt flauire p̄cedere: ad militarem disci-
 plinam ydōet. Qui de errario publico muerunt:
 exercitantur in gymnasiis: in disciplina scol-
 lastica: in ciuilibus actibus: rebus bellicis as-
 sistunt Soldano in ministerio sicut traditur: et
 post mortem eius qui p̄bam inueniuntur ad p̄-
 cipatam assumunt. Iterum tamē impedit et

violentia: sive et tyrānide: aut fasti ambitionis
 Sunt et alie differentie circa regimen: quas ad
 tempus regimini: et alias circumscrip̄tas de qui-
 bus p̄ba mentionem facit in. 4. politiconum: s̄
 ista sufficiant: et que dicta sunt supra in sc̄do et ter-
 tio libro.

C. Hic ostendit necessitatem constituēdi ciuita-
 tem p̄pter cōtatem necessariam humane vite:
 circa quam precipue consistit principatus poli-
 ticus.

CA. II.

T. Quā regimē politiciū maxime cōstitit in
 e ciuitatib⁹: vt ex sup̄dictis apparer: poli-
 cie. n. magis ad regale p̄tinere vidēt vt
 in plurib⁹ regimū excepta roma: que p̄ p̄sile: et tri-
 bunos ac senatores gubernabat: v̄de: vt in v̄do
 li. mach. est manifestū: et quōsdā alios italie ciuita-
 tibus: que h̄ d̄icent p̄ncipia regimū tū politice
 id de ip̄is p̄stituit nūc est agendū. Et p̄mo quā
 dem ostendēda ē eius p̄ncipie de necessitate: que
 eius cōitas. Sc̄do v̄o quā sit p̄ncipie: sive et q̄
 bus holum generib⁹ p̄p̄ om̄s. C. Necessitudo autē
 apparer p̄mo quā d̄ p̄sderata humana indigētia
 p̄ quā cogit h̄d in societate viuē. Quia vt in Job
 13. scribit. Homo natus de muliere breui viuēs
 tpe replet multis miserijs. i. necessitatibus vite
 in quibus miseria manifestat. Quā s̄m nām ē alia
 sociale: sive politica: vt p̄ba p̄bat in p̄mo poli. et
 inde elucit cōtatem ciuitatis et necessitatem
 p̄ necessitatibus humane vite. C. Simpliciter autē
 nō p̄uidit ceteris aliaibus ornamenta et munimē-
 ta in sui cōtordio. Quā ex virtute nullo extimatūa
 v̄tat p̄ba et p̄uenticia diligit nullo dirigēte p̄e-
 uio: vt opus nūc sit in eis opus intelligēte: sicut
 p̄ba tradit in. 1. p̄ba. Sed in hoc nō sic. Imo libra
 cōre indiget ad dirigēdi p̄p̄tionem nūc. p̄p̄
 q̄d nuerit h̄z ad ista d̄ocenda. C. Rursus ad idē
 vesles et tegumēta quibus ornant aialia et plāre
 statim sicut nascunt et homo caret significatiua se
 indigētie: p̄ quibus os recurrere ad h̄d in m̄stri
 tudinē: v̄t ciuitas p̄stituit. Propter q̄ d̄ns ostē-
 dit in hoc lilia agri et volucres celis: sic de filiis
 melioris et adūdis h̄d referēdo indigētia ad
 illam magnifici regem Salomonē quā excel-
 lenter habundauit. Respiciete ingē volucres celis
 q̄ nō serunt neq̄ merūt neq̄ p̄gregat in horrea.
 Considerate lilia agri quā nō labōrāt neq̄ nent.
 Postea subdit. Dico vobis q̄ nec Salomōi oī-
 ḡia sua cooptus est sicut vni et istis quā maio-
 ris fuerit indigētie istam ad v̄cā: vestimen-
 ta ac tegmēta: h̄ plāre et aialia. C. Ampli⁹ sero-
 cinas aialis: que facta sunt h̄d nocua post lap̄sū
 Adē: ad h̄ ip̄m induent. Ad maiorem enim secu-
 riatem bonum cuiuscunq̄: retinendū: neces-
 saria est p̄uenticia bonum et quibus ciuitas

construitur: vñs homo reddatur securus. Et inde motus fuit Kaym ciuitatem construere: vt i generalis scribitur: Unde et in ecclesiæ dicit qd edificatio ciuitatis affirmabit nomen. C. Rursus poterit necessitas in corpore sanos sit et alie additiones necessitatis pertinetes ad corpora egra: quibus homo frequenter subicitur. Ad sui aut reparacionem sibi homo solus non sufficit: quod admodum alia copulant quibus natura puidit: vt sine bonissimi medicina crenet: cognoscencia per etiam manā eis in ditam herbas sanarinas eorūdem seu quecumq; alia ordinata ad sponum salutem. Homo aut horum ignarus indiget medicis medicis: et olum ministerio que oia multitudinem requirunt hominū que ciuitatem facit: sic idēz quod prius. C. Amplius aut q: castus sunt multi in quos boles incidunt per inopinam eandem quibus releuant societate. Vñ in ecclesiæ. 4. e. scribit. Vñ soli q: si ceciderint nō bz subleuantes se. Si aut fuerint duo subleuant mutuo. Ex quibus obus peludis ciuitatem esse necessariā homini pntendunt: ppter eōdem multitudinis sine qua homo viuere decenter nō pōt. Et tanto magis de ciuitate q̄ de castro vsq; quacūq; villa quāto in ea plures sunt artes: artifices ad sufficientiam humane vite: ex quibus ciuitas pntuit. Sic enī Aug. diffinit eā in pmo de ci. dei q̄ e multitudine hominū in vno societate vnicūso colligata. Adnotandū aut qd superius in pncipio pmi libri pbatum est societate humanam esse necessariā: hic fit. Sed aliter et aliter vtrobique: q̄ ibi fm qd ordinat ad pncipem: hic aut fm qd partes multitudinis sibi inuicē sunt necessarie: ppter quā cāna necessario sunt iustitie ciuitates et castra p ut ordinant ad politicum regimen.

C. Hic declarat b idem ex pte aie: siue ex pte intellectus siue voluntatis. I. pntationē ciuitatis esse necessariam.

CA. III.

Qui solū autē ex pte corporis b est q̄m n ad sustinam virtutem bz persuasiones et veritatem pnet: q̄ sui nām pstructio ciuitatis est necessaria: sed et ex parte anime rationabilis hoc est manifestum: tanto amplius q̄: homo indigens hō est rationalis: qd ex parte intellectus puenat societate magis requirit. Quia partem aut rationalem duplex dicitur potētia: et actio: vs intellectus et voluntas. Quātam aut ad ptem intellectū duplices sunt actus iuxta quos veras politicum regimen vs specularis et practica. In pncipio qdem includunt virtutes morales que referunt ad opus et non ad scire nisi: sicut pbs dicit in sēdo eth. vt sunt temperantia: fortitudo: prudentia: et iusticia. Que quidē omnes ad alteram ordinant: et sic requirunt multitudinem bonam ex quibus pntuit ciuitas: vt iam dicitur sa-

pta. Et quālis dicte virtutes nō oīs habeant p subiecto intellectum. fortitudo. n. est in irascibili: sperantia in concupiscibili: et ad partem sensum pertinēt: participat nō rōnem in q̄m regulatur ab ipa. Unde prudentia est ipaz directrix. Et. n. prudentia recta rō agibilibz vt pbs dicit in. 6. eth. C. Amplius aut et ipa sacra scriptura dicitas virtutes morales ad hoc idem ordinat. Sic. n. de istis virtutibus dicit in libro sap. loquens de deo qd subicitur: sapientiam docet iusticiam et virtutē: quibus vtilis nihil est in vita bonis. Deinde subdit de meritoribus virtutum. Dab eō in qui per hāc vs scientiam siue experientiam bonam virtutū claritatem ad turbas et honores apud multos: et multa alia ibi dem subdit que ad multitudinē bonū pnt. Sed de speculari intellectu adhuc est manifestum. Qui vt vult Aristoteles in sēdo eth. homo maxime ex doctrina argumētū accipit: solent generationem: experimento indiget et pte que oia respiciunt hominū multitudinem et quibus ciuitas pntuit. C. Rursus duo sunt disciplina abiles sensus vt tradit pbs de sensu et sensu vs: et auditus. Auditus autē multitudinē respicit. Et idem qd prius. C. Pterea pbs dicit in pmo methasice qd sapientis est ordinare. Dico aut multitudinē requirit. Et. n. ordo vt Aug. dicit de ci. dei pariam dispariumq; sua cuius tribuens dispositio: qd sine multitudine essendū pōt. C. Amplius aut et ipa loquela que manifestata est cordis ad partē intellectuā pnet: vt pbs dicit: et ad alteram ordinat. Ppter qd in ecclesiā eo scribit. Sapientia abscondita et rebus inuisis que velinas vtisq;. Hic idem et de scriptura dicit pbs: respicit multitudinē suā que nec fieri nec explanari valeret: sed ex parte voluntatis que potētia rationalis ponit a pbs idem dicit pōt. Dne. n. sunt virtutes in ipa que ad alteram ordinat ac multitudinem requirunt. Vñ qd in est iusticia quaz respectu voluntatis magis tūz sic diffinit. Iusticia est constans et pectus voluntas ius suum vnicuiq; tribuens. Que iudex siue legalis que dicitur iustum vocat a pbs: siue distributiva: siue cōmutatiua: que partes iustice oīs sunt plicite in ciuitatibus sunt pncipue necessitatis siue eis exerceri nō possunt: vt pbs dicit in. 5. eth. nec etiam ipse ciuitates pntur. Per quod concludit ciuitatis constructionē esse necessariā fm nām respectu talis virtutis. C. Secunda vō que in voluntate ponit et ad multitudinem referret: est amicitia que pncipaliter cōtra requirit multitudinē: siue ea nō est ista virtus de qua pbs dicit in. 5. eth. qd maxime est necessaria ad vitam humanā: eo qd nullus eligere vnet sine amicitia. Unde idē Aristoteles pntur

velit: eo istius virtutis est ostendendam ipsius necessitatē: semper tñ respectu multitudinis. Primo qđ in solitudine: qđ in talibus recurrit ad amicos. Item in custodiendis: qđ p amicos pferunt. Unde p̄cipue opus h̄c amicis qđ diuitias possident: sunt in p̄ncipalibus: vt p̄bs idēz ait. Amici autē indigent iuuentē vt religens qđ p̄cipue h̄c: s ad nō peccandā. Senes vō ad famularum s sic de singulari generibus hoīum. P̄ter que colligitur cōtatem multitudinis hoībus esse necessariam p̄m nām: t̄ per p̄is p̄struccio ciuitatis: qua si amicitia vigeat: s iustitias p̄cedat: ciuitas quādam caritatis armoniā: s anīme s̄uauitatē: vt Aug. de ci. dei dicit li. 2. ex sumis vsq̄ infimis: s medijs ordinibus quibus moderat. P̄ter qđ p̄p̄a dicit. Ecce qđ bonum: s qđ iocundū habitare fratres in vniū. Idem etiā Aug. duas p̄strucit ciuitates in dicto li. p̄m duas amores. P̄ter b vō ē alia rō ad ostendendam cōtatem multitudinis hoīus esse necessariā applicatū vsq̄ humanitas ad cōcandam op̄a sua multitudini: vt molesū sit eidez aliquid virtutē agere absq̄ hoīum societate. Cuius Lullius dicit in li. de a macitia: qđ natura nihil solitariū amat. Verum est. n. qđ ab archita taretur: vt opinor: dicere solitum esse a semine nostrū audiri. Si quis in celum ascendisset nāmq̄ mundi ac fydē aperisset pulchritudine insuauē illi sine amico vltimo admirationē fore. Ipe ēt diuine nōi effuse in multitudinē nō clarēscit: vt Boetius dicit. P̄ter igit hoīem sine et p̄te corporis: siue partis sensitue: siue p̄siderata sua rōnā natura: necesse habere viuere in multitudine. Et quia p̄te necessaria est p̄m nām p̄struccio ciuitatis. Unde p̄bs dicit in. l. poll. qđ nā quidē cōbus inest ad talem cōtatem qualis ē ciuitatis cōditio. Et q̄niam p̄mōs h̄c tutez cōtatis in malos hoīm in eo scriptura referat: vt Laym fridias. Meliorē oppellēs hoīum: qđ edificauit babilonen. Aliter qui edificauit Ninus: vt in genesi scribit s Meliorē fugatus: mox tñ fuerunt ad p̄struendum ciuitates p̄pter hoīum cōmoditates tñ dicentes: retroquendo tñ in suum vniūm p̄ quo p̄seruando necessaria erat in vniūm multitudinis cōgregatio.

C De cōtate ciuitatis in quo p̄sistat: vbi Arist. refert opinionem socratis s platonis quā lucyctō: dederat.

CA. III.

Alita igit necessitate p̄struende ciuitatē p̄ter cōtatem hoīum: nūc querendū videri in quo s̄sistat ista cōtatis. Circa qđ dicitur p̄bs s̄ superius diuersas p̄strucitūm pollicitas respectu cōtatis: vt p̄bs refert in suap̄ol. vbi p̄mō narrat opinionē socratis s platōis. 2. pot. qđ cōtatem ponerēt in sua pollicita q̄ntam ad oīa vt vsq̄ oīa cōnt cōtā tñ diuine qđ vt oēs s filij mo

si quidē ex bono vniūnis in cōtate p̄ quā res pu. cōmentat s crescit. **C** Simplicius autē cum bonus sit diffusius s sui cōcitantum igit res cōtō est cōtō plus de bonitate habere videt. qđ oīa cōcitate plus habet de rōne virtutis s bonitatis. **C** P̄ter terea amō est virtus vniūnis vt dromisus tradit. Vbi est ergo vniūnis maior: rō ibi plus videtur virtus amōis: qui ciuitatem p̄struit s p̄seruat: vt Aug. dicit s deū est supra. Ergo oīa habere cōtā tam diuitas qđ vt oēs: s filios habet rōnem maiorem bonitatis. **C** Hec autē rōnes sunt s multe alie quas p̄bs refert iuxta op̄. socratis et platōis: s nō per eadem verba sed a s̄sistā nō dicitur. Et si attendimus ad qualitatem doctorū p̄ hocum: qđ fuerunt doctes vniūnis dedit super oīs p̄ hoco: qđ solas virtutes bonum hoīs ponant: nō videt credibile talem cōtatem eos potuisse: eo modo quo Aristoteles videt eis imponere in p̄dicto li. qđ hoc videt magis bestialē qđ humanū: seminis. s. est oēs q̄ntam ad mīxtionē carnis. Unde s̄ sacra scriptura matrem sepat a filijs s filiam a patre: vniūm vniūm p̄mō: ac solum cō sola distinguit in cōsilio in p̄mō hoīs p̄cepto. P̄ter qđ in genesi dicit. Quā ob res relinquet homo patrem s matrem s adherēbit vniūi sui: s erunt duo in carne vna. Non autē dicitur p̄ter. Sed s de filijs est impossibilitas: in actu generationis duo semina nō p̄ueniunt s vniūm solum ex p̄te vniū. P̄ter qđ ip̄a etiā alia sicut natos cognoscit q̄nto rōpō: est necessarium ad nutrimentū filioz: vt in pulis amoz maxime cōtingit ante qđ aduolare possint. Qđ ergo dicitur dicitos p̄bos nūm p̄solitō alitibus videt absurdū: qđ ad cōponendos mores corrigendosq̄ totam suā flexerunt p̄biam: vt Aug. tradit de socrate. s. de ci. dei cuius doctrinam plato eius dicit scipulus ferulifolius solitū: est vt maxim⁹ valerius scribit. Qui cum sapientibus olim esset sui t̄p̄is: a iuuenibus studiosis certam querere athenis in egyptum descēdens a sacerdotibus illius gentis geometrie multiplicet numeros celestium rōnum obseruare cepit. Et in istam pagram ab Herdota s anione p̄thagorē p̄ceptis instructus est. Talibus ergo s tātis vniū talē pollicitas attribue vniū oīdo destrueret nāc nō ē sine admiratione. Sed s ip̄i p̄mentatores Aristot. B idem attribuunt qđ nō plene reulerit alio: nūm opinionēs s p̄cipue socratis s platōis: sicut Eustrachus dicit sup. l. etbi. circa ydeam bonitatis s simplicitatis sine p̄mō de celo de generandē mīdi. Aug. autē in mono de ci. dei b idem refert de opinione socratis circa p̄ssiones animi: qđ alq̄ attribuebant hoīs quoz p̄nceps Socrates fuit qđ in sapientē nō caderet: vt idē Aristot. in. 2. etbi. p̄sato imponit p̄bo. Et tñ Aug. idē dicit esse

fallim et sententia A. Celij in libro noctūi atbi earum. Et hōia referēda sunt ad effectū amoris q; dicitur pbi virtutū erant pdati: ad hō sollicita datur eoz conat: virtū aut amoris ad paria nob eū primo pceptū: diliges inq; saluato: prinū tū hōic legi: ca ipi sub quibus dicit metaphisicos soluti erūt loq; volētēs pdatere ad melius amoz per quem cūitas plicū: cōtatem posuerunt in vrozibus et sine in dilectione mutua. Sed in possessionibus in cōtatione necessaria. Quia si q; viderit frātē suū necessitatem hōe: et cūstēre vifec rā sua ab eo, qdō amoz: det nianet in eoz. Et fuit pcpūmū floz cog. Rerum. n. ceteroz sine diuitiarum pceptū erant: vt de societate refert Boetius. C. Per hō aut pz responsio ad abiecta: q; vno: et amo: h; gradus in iustoz: et vno: q; pfectoz: est vno in corpore alato si in diuersis oz gantis virtus ale diffundat ad diuersas opatōes vntas in vna substantia ale: sicut apparet in aialitiaz pfectoz: h; in aialio que habent solū sensus: cūctus vt sunt vermes: et quedā aialia que Aristoteles vocat in sebo de aialia impfecta. p. ppter q; et aplo cōparat corpus multica. ecclesia vero corpus: et nāia: in quo sunt mōda diuersa: s; diuersa pfectio: et virtutibus in vno pncipio ale radicans. Et h; vno: allegat reprobat aplos in pma epla ad Rom. dicens. Et totum corpus oculis vbi audit? Et si totū audit: vbi odorat? Quasi necessariū sit in quati bet aggregatione que pncipū est ciuitas: et distinctio gradus in ciuib;: q; tam ad domos: et familias: q; tam ad artes et officia. oia h; vnta in vinculo societatis quod ē amor: sicut cūctum. vt deū est supra: de quo ēt aplo dicit ad colozces. Cum. n. manerasset q; dam opa vntosa ad que comes adimūc obligant flamm subdit. Sup h; aut oia caritate habentes: qd est vinculum pfectiois: pae ipi cūctet in cordibus vestrā: qua vocati estis in vno corpore dulcitate: v; p; embra iuxta cūctum flati. Et qua diuersitate artis: et officiozū q; in eis imptical amplius tanto ciuitas reddat magis famosa: q; sufficientia humane vite. ppter quā necessaria est ptractio ciuitatis magis reputat ea. C. Q; si forte allegat de discipulis ipi quibus oia fuerunt cōta: nō imponat legem eōm: q; h; stat eozum oēm modū vntūdi transcendit. p. p. n. pollicia nō ordinabat ad vroz: et; s; iustoz sed ad ciuitatē ceterent: in qua neq; mōt neq; mōtens sed enī sicut angeli dei. Sed q; tam ad diuitias bona erant cōta. Q; solum pfectoz est: vt dicit de ca in euangēlio. Si via inquit perfectē esse vade et vende oia que habes: et da paupibus: et veni sequere me. Hōe: et Socrates fecerunt et platonici sicut pceptū rex: ipaliam: vt de platonio scribit merentius in trigēsimā: et macrobius sup sō-

nium Scyptionis. In ceteris aut ciuib; cōstita tus expedit possessiones habere distinctas ad vntanda iungā. Sic enim: et de vntaam: et loth scribitur in genesi. Cum. n. cōtēno oves inter iporum pastores p pastura gregam: ne quēdo dicit. vntaam ad loth sit iugum inter me: et: et pastores meos et tuos. fratres. n. firmas ecce vnta uersa terra eozam te. Et ad similitudinem ego de vntaam tenēbo. Si dextera ceteris ego ad similitudinem perat. per q; habemus qd inter cōtes expedit ad societate seruandā iporum diuitas et distinctas: et sic pz responsio ad p. d. ca. C. De opinione Socrates et Platonis circa mlieres: quomodo sint exponēde rebus bellicis.

CA. V.

Ed ad tandem polliciam redeundo p dicitum p. vntaam quedam alia Aristoteles eisdem attribuit in p. vntaam libro: q; volebant mulieres instruēdas in rebus bellicis. Quozum argumentū in dicit fm ipos: q; videmus in aurb; rapacib; ferociores et feminas: et efficacē pugnare: hoc idem: et de bellicis loquit: sicut pncipū infertibus aialibus est manifestum. C. Simptus aut corporeale ceteris cōfēt femina q; tam ad vntū corporeis: et cōtadines sicut in ancillas familias: et mulieribus rusticā est in anfectū: q; fortiores sunt et siniores. Statū aut p. vntaam est q; bonum faciat habentem: et opus suum bonus reddat. Si ergo ingenialitas a rebus bellicis magis confortat femina virtus: congrue opera bellica videtur eisdem cōpetere. C. Simptus aut p. vntaam quozum q; in mari ad hoc idem inducit: vt calidi et humidū frigidū et siccū: et quibus ad mediam deducit fortificat marium in sua virtute. Sic enim videt mōdū ligna vntaam et quo in eis humidum est cōsumptum: et ad mediam deducunt q; fortius ardent. Sic etiam videmus in aurb; rapacib; q; femine rōe sua motus sunt fortiores nature: et matōis cōpulentie. Cum igitur in mulieribus: bundet humidum: sicut in pueris: per mētē cōsumitur: et vntaam ad temperamētū: et viros cōp. h; vntaam autē argumētum affinitur de rebo amazozum: quod fortissimū fuit in oriente. Et quasi totam alyam: tertiam partem orbis sicut gauerunt sibi: vt byzozne narrat: de Deymoz orientalibus: vntaam originem. Unde: apud ipos de vntaam de quibus defenduntur Tartari mulieres: rebus bellicis exponunt: cum suis militante vntaam. Et quibus omnibus moti fuerunt p. vntaam philozopi in constitutione pollicie mulieres forte ad opera bellica exponēdas. C. Sed contra hanc polliciam rationes sunt fortē quibus difficile est respondere. Unde quozum est Aristoteles in secundo politico. Quā

nō est eadem rō de animalibus & hominibus eo q̄ animalia nō subijciuntur dominio economico. Dicitur autē homo gubernationi incedit familie. Que quidem fieri nō potest vbi mulieres exponerentur armis: q̄ sicut in pollicia officia sunt di-
finita: ita & in yconomia vt patet familias ad ex-
teriosa negotia intendit mulier: autē ad intrin-
secos actus familie. Cuius quidem argumentū
affumere possumus ex parte romanæ rei publice
que vt tradit brisioe dicitur habere consules
vno intendebat bellio reb⁹: alter rem publi-
cam gubernabat. Hoc idem & de Amazonibus
scribitur. In quorum regio seu monarchia due
erant regine: sine monarcho: que sic distinguebā-
tur in officio: sicut de romanis consulis est di-
ctum. C. Secunda ratio sumit ex ipa membra-
rum muliebilium ineptitudine ad pugnandum.
Sic enim pbus distinguit de gestis animalium
inter masculū & feminam: q̄ masculus habet su-
periora membra grossiora: brachia: manus: ner-
uos: venas: ex quibus vor grossior generatur:
nates vero & ventre: & alia circumstantia subilio-
ra. mulieres autē conuerso. Et hoc vt in actu
generationis sunt aptiores. C. Amplius anteq̄
& mamillas ad nutriendam prolem. Que omnia
sunt impedimenta pugne. Unde & de Amazonib⁹
scribitur: q̄ p̄ nullis mamillas amputabant dex-
tras sinistras autē cōsumebant ne impedirent
a sagitando. C. Tertia ratio sumitur ex dispositi-
one anime. Tradit enim pbus de gestis anima-
lium q̄ mulier est masculis occasio natus. Vbi
sicut deficit in completionē ita: in rōne. Et inde
est q̄ ppter defectum caloris & completionis
sunt paucis & motis simide. Quod in bellis ma-
sime fugiendum est. Ppter vō defectum rōnis
carent astutis belliois quibus pugnantēs vt
plurimum sunt victores. Vegetius tradit v-
re militari. Unde tradunt brisioe q̄ Alexander
quibudam astutis & blandis deuicit Amazo-
nes: magis q̄ bellandi fortitudine. Quarum re-
gnum temporibus eius fortissimū & potentissimū
erant in Asia. C. Quarta ratio sumitur ex
periculosō cōmerto viri & mulieris: q̄ actus ve-
neris cōsumit cōmationem prudentie: vt
tradit pbus in. 7. ethicorum. & impossibile est in
eo aliquid intelligere. Et quia causa veritas ani-
mas enervatur. Unde scribit brisioe Julius Cē-
saris cum bellum inuenerit iussit suas vōs deli-
cias separare a castro: & popule mulieres. Cur⁹
etiā rex perire cum ludis superare nō possit q̄
fortissimus erit: & ad labores asserit: tandē pludō
& vsum veneris ibidē p̄ntes v̄tute & fortitudi-
ne enervat: p̄dōnt. De ipis v̄top romanis
anteq̄ sic scribit Vegetius in principio p̄mili. V-
t ipos p̄fectos ad bellū semp: q̄ nullis voluptati-

bus nullisq̄ deliciis frangebant. Quid plura: q̄
etiā equi fortissimi q̄ alius sint audacissimi ad pu-
gandum: & p̄cul odorant bellum: q̄ plura capere di-
strahunt a pugna. Ppter hāc s̄am vt amar-
sones: vt brisioe narrant nullū virg in sua reci-
piant acie. C. Patet igit̄ ex iam dictis mulie-
res a rebus belliois excludi debere.

C. Illūmā alterā geom q̄ nō est cōnicio mulie-
res exponi debere belliois reb⁹: & ridet ad argu-
menta in s̄am facta. CA. VI.

Ed q̄ motuum doctorem pbey p̄bati
f̄ litatem habuit sicut in argumētis appa-
ret foluende sunt ipsorum rōnes: & cū reue-
rentia pertractēde. Quod. n. ponit exemplū de
aibus rapacibus & quibusdam bellis: q̄ auda-
tiores & fortiores sunt femine ad pugnandū: &
capendum p̄cedū ergo similiter erit in mulieribus.
Ad hoc est responsio: q̄ nō est simile de aibus: &
bellis & mulieribus. vt enim dictum est supra:
homo naturaliter est ciuilis & economicus: & in
gubernatione sac familie p̄p̄rius factus est mulie-
ris sicut in nutritione filiorū sicut in honestate fer-
uanda in domo sicut in p̄fusione victualis. Que
omnia fieri non possent si rebus belliois intende-
rent. Et ppter hoc natura ipsam sic disposuit: vt
ad ipa pugnandi occasio tolleretur. Quia vt pb̄
vult in libro de animalibus mulieres debilitata
habent coepora s̄ viri: & sunt minoris caloris: et
sola illa membra grossiora in eis videmus que
ad actū ordinantur generationis & gestum vt vt
ter: & nates ac ad nutrimentum m̄malle. Omnia
autē alia habent subtiliora: debilitiora s̄ viri: & mi-
nos nervos in quibus fortitudo consistit vt sunt
pedes & crura manus & lacerti: & sic de singulis
membris vbi fortitudo fundatur: vt dictum est
supra. C. Quod vero dicitur q̄ fortitudo agere
in eis per exercitū. hoc est: verum ergo pugna-
re expedit eis. Ad hoc responderi p̄de q̄ sola for-
titudine nō sufficit ad vincendum in pugna vt p̄-
bat Vegetius de re militari in principio sed astu-
tiam bellandi qua mulieres carēt. Rūdis enim est
indocta multitudo exposita est semper ad nece.
Sic autem deuitas corporum romanorum ad-
uersus germanorum p̄cietatem p̄ualuit: vt
ibidem dicitur. Et p̄tera mulieres nō debent
acerbus exponi ex quibus a virtutibus cecidant
tur. Quod contingit si rebus belliois deputentur:
ppter incantum libidinis quod in eis est ere-
spectu s̄i & ex confortio viri. Ppter quod na-
tura mulieri multa frenā prouidit: vt est v̄tū colli-
dia que est incipuum vinculum em̄ vt p̄terio-
nissimū scribit ad Cellantiam v̄genem talli-
res vestes annulus in digito frans viri.

Sic enim scriptura sacra testat qm̄ sub viro pote
stare ep̄i: bellis autē reb̄is int̄cedere in re publi
ca liberatorem meret. Unde et militib̄ iura gētia
specialiter ap̄ice privilegio concedunt. C. Quod
autē tertio obicitur sup̄ idem medium de fortitudi
ne ad bellandū locum habere et sola fortitudo
esset causa victorie et aptitudo mētib̄ esset i
semitis ad pugnandū sicut in viro. Qui p̄trarius
est p̄batum. Et p̄terea natura mulieris est a viro
pari et nō agere. Pugnare autē summa est actio est
fit acris fortitudinis q̄ sola si laudabiliter exer
ceatur meret coronam. C. Dico dūm de ergo sim
p̄liciter mulierē nō debere etp̄m bellis reb̄is
sed in domo gētere curam gerere rei familiaris
vt dictū est sup̄: a. Unde et in hoc Salomon in fine
p̄uerbio fortitudinem mulieris cōmendat:
specialiter de ip̄a componēs canticam sub l̄ris be
d̄i iaci alphabeti ac totam circa eam ad domellā
eam referēs actionem. mulierem inq̄r fortem q̄
inveniet: p̄p̄ocul et de victimis finib̄ p̄cis eius:
quasi multa sit reverenda si habeat que sequitur.
Unde p̄mo p̄mit artem filandi. Quēsit inquit
lanam et lina: et opata est p̄sbo manum suarum.
P̄ter hoc volēs ostendere q̄ illud sit p̄p̄uū carum
offiū. P̄p̄ter quod et in gētia karoli magni scri
bit: q̄ filab̄ s̄sus quas int̄me dilexit colo et s̄so
mandatū ins̄sere s̄oposita est. Alteri Salomō
subiungit alios acris mulieris: quo referunt ad
domellāncm domū: vt de filioz curam b̄ic: fami
liant dispensare: sic domū p̄uidere: amicos vi
ri sui honorare ac deesse et sup̄plere: que sunt p̄
p̄ie opatione cōiugis et ad bona infanoni p̄er
tinentes. vt de Abigail v̄tore Abal carnelli
scribit: sicut p̄ in p̄mo regum. Sed et talis solli
cūdo multas h̄ p̄urbationes: vt de Martha
d̄ns dicit in l̄ca. Martha martha sollicita es et
turbas erga plurima cū talia sint obiectū virtu
tis et fortitudinis: deo dicitus sapiens talē mulie
rem forte vocat: nō gēim fortitudine ad opa bel
lica, sed ad pacificē gubernandam familiam: vt
fignus est ostensum.

C. Refert aliā opinionē dictoz p̄boz q̄nti ad p̄
cipatam quem volebant et p̄p̄tū: circa quam
disputat ad v̄trāq̄ partē. CA. VII.

De autē et alia oditio quam p̄bs in secūdo
e polliticoz attribuit pollicie dictoz p̄boz
vs magistrali ad regem in iuxta mores ac
t̄p̄ce regionis. Qui caput sunt libere post mo
rens vs lodri regis. Quos gōdem magistrat̄ yō
muna res pub̄. senatus vocabat. Illos p̄santi
p̄bs voluerūt esse p̄p̄tous et quosq̄q̄ officiales i
sua pollicia cōstitutos. Quoz motus fuit imitatio
nature: vt aristoteles ei s̄mponit. Videmus
enim in terra q̄ partes et eodem modo semper
se habēt: vt in iuicris pingit: q̄ minera auri in

eādē parte terre semper generat aurum: et minera
argenti argentum. Unde in Jobe. 19. c. 25. Habet
argētum venarum suarum p̄ncipia et anno locus
est in quo constat. Et hoc ergo p̄ncipio sic con
dū: q̄ si locus auri nunq̄ mutat et argenti vt fiat
locus plūbi vel ferricē locus plūbi vel ferri
vt fiat locus auri vel argēti. Sic et in p̄ncipio
contingere d̄y: q̄ nec principes nec s̄a officiales
mutari debent vt s̄ant aliquando subdit vel q̄
subdit s̄ant officiales vel p̄ncipes: q̄ ars imita
tur naturam imitatum potest. C. Simp̄i autē ad
bee idem p̄batum sic argumētum affum p̄e
dūia vt p̄bs dicit in p̄ncipio s̄ae methaphisice
experientia facit artem: et in experientia casum. Et
vegeti de arte militari. s̄ia inq̄ rei militari m
trit audacia. Memō t̄sim facere tenet q̄ s̄e
ne didicisse confidat. Et t̄mo autē arguit q̄ s̄ia
mutatio rectorz vel p̄ncipum seu n̄ agilitatis in
terdum affinit̄ inegnat: et quo multū p̄ngit
errores in pollicia. C. Rursum ad idē. Talis v̄
cūdo in regimīno d̄rogat vt d̄m̄ est sup̄: in le
cūdo libro: q̄ d̄at occasio subditis non obedien
tie et s̄pe eadēdē manum p̄ncipio vel veniendi
ad dictum p̄ncipatū. Et sic motus dictoz
p̄boz Doeratis vs et Platoni videt cōsōm̄
tioni. Sed cōmperio fuit innotū sapit̄ vs
sue romane reip̄. Quia post expulsiōnem regē
statuerūt cōsules. Unde in p̄mo machabeoz
scribit iter alia cōmendabilia de romanis q̄ cō
m̄tunt vni domū magistratū suū p̄ncipio
annos d̄iam vniuersē terre sue et oēs obedūt vni
Causam autē assignat bulioze. Ut nec infidēs d̄a
maneret et moderat̄ioe cito succurreret. Quaz
dem cūm p̄bs et t̄gim̄ in s̄do polliticoz q̄ muta
re aliquando p̄ncipatū ac dignitatē magistratū
p̄suis idoneis. Distribuerē cū ē maiors pauci
cūitate et in pollicia quacūq̄. Illa autē casū affi
nit̄ crevo p̄ncipio p̄bi. s̄. cr̄b. Vbi d̄i q̄ p̄ncipatū
eorum ostēdit. Cōtingit enim utrumd̄m p̄
nam assumptam ad dignitatē et hoem v̄m
sum in gradu s̄oedē postq̄ illis p̄ncipatū accēpt
eleuat in sup̄biam et tyrannos efficit. Sicut acci
dit de saule de quo d̄i in p̄mo regim̄: q̄ quando
assump̄t in regem iter s̄uo usq̄ nō erat melior
vt illo et solis duob̄ annis in sua p̄mansit inno
tia. Postq̄ autē fact̄ tyrannus et deo inobediēs d̄
ctum ē ei p̄ Damascē. Quia abiecit sermonem
d̄ni et nō obedisti voci ei abiecit te d̄ns ne sis rex.
C. Simp̄i autē gradus q̄d̄ ē in natura hois q̄nti
ad virtutes et p̄as. Quidā enī sunt ad subiectos
dispositi. Sed ad regimē nūq̄ valent. Quidam
autē cōd̄m̄. Et tali ḡ opumone q̄ bonus et s̄p̄
tus assumpt̄: male regem s̄i p̄p̄tief cū p̄ncip
tu est cū scilicet i cūitate nūcūtiōis et mutare
ctores. Rursum appetit̄ d̄ctiois in cū domū.

Unde in hacimus valeri? dicit q nulla est terra humilis q hac dulcedine nō tangat. Et hic fequitur stultis q est fupior: in paciencia. Dicit ergo pncipatū vni ſolū eſt cū ſeditionis i multitudine. Et iſta eſt rō Ariſto. in ſecūdo poliſicōꝝ vbi dicit q ſo cetero ſemp facit eodem pncipes q ſeditionis ē cū apud nullā dignitatē poſſidentes. Glidentes enī ſe olno ſtam carere: ſi ptingat eos eſſe viriles & aſoſos ad diſcoꝝdas natam ciuim. Propter qd maxim⁹ valeri⁹ refert de fabio duce romano libro decimo: de quo dicit ē ſup: q cū ſep⁹ conſtatū habuiſſet in ſua pncie tali dignitas a lō goꝝ p ſuccellione p̄nata eſt: id eſt cū populo vt aliquādo vacatione er' donozis fabie gēti darent. Laudabiliter igiꝝ peſſicia ē in q ſm merita vnicuiqꝝ ciui vſiſſim diſtribuiſſat bonores: vt antiqui fecerant romani quam etiā p̄bō magis cōmēdat.

C. Hic declarat mēſp̄ē in pollicia nō p̄petare retroces & reſponder ad partē oppoſitam: vbi ē dicit nullā in lōbardia habere dñm niſi p vltis tyrānicam: duce venetiāꝝ excepto. C. VIII.

Ed quod p ſe inducūt de mineris p̄ſatū p̄bī nō habēt ſimilitudinem ſuæ neceſſitatē in argēdo: eo q mineræ ſuæ auri ſuæ argentis ſuæ cuiuſqꝝ metalli recipiēt imp̄ſiones a corpore celeſti que ē ad vni⁹ determinata. Vñ ſicut ſimilitudo ſemp ſicm̄ p̄ducit & non aliā ſtructū p̄pter eadem gēnciā que ſit in ip̄a: ſ: mediante ſimilitudine celeſti. Ita & eadē pars terre ſi diſpoſita vt ſit minera auri ſemp faciet aurum. Sed nō ſic ē de volūtatē humana que ſiderib⁹ nō ſubūcitur: vt ſp̄tolomienſis p̄bat in cōſlogio: q: volūtib⁹ ē. Unde acꝝ humani ponunt a p̄bō in ethicia de p̄tingenti materia: & inde v̄ariant de bono ſi malum & eoduerſo. Et id eo p̄petano ē p̄niculoſa. Ds quod poſtea dī d̄ experientia: hoc ſuppōit d̄ vt cū gantur erigim⁹ q poſſit & ſciat regere: & eius d̄ringe re ad virtutē. Aliaſ ſi eligat vni⁹ inſufficientis: p̄cloꝝ vt amociam pollicia ē corrupta. ſormā. n. eligendi tradit illē iſtoꝝ: moꝝſi cognato ſcō: vt i epodo ſcribit: loquens de p̄ncipibus aſſeſſionib⁹ populi. q: p̄tende inqꝝ. iros potentes q̄i p̄populo: in q̄b⁹ ſit veritas: & q̄ oderit auaritiā & conſue: et eis tribuere: certationes: in quagenarios & decanos: q̄ inducent popm. p̄bō ē in q̄to et b. dicit: q̄ nō ſumim⁹ hoſem p̄ncipari in quo ē natura humana nō: ſed illū q̄ eſt peccat⁹ ſm rōnes q: ſi aliter ſit aſſumptio ad ſuſcipiatum: aut ſibi plus de bonis & tyrānis efficit. C. Q̄ aut inducitur vltimo de derogatione regim̄is: ſi p̄ncipatus inſatē. q: attendēdū ē ſicut acū ē ſup̄a. in ſcō libro: q: regiones diuerſificat ſignū ad boies: & in cōp̄tione & in modo v̄nēdi ſicut cetera v̄nēna: ſm ap̄ eam cetera: vt p̄tolome⁹ tra-

dūt in quadripartito. Si enim plante tranſferantur ad aliā regione ad eius naturā poertant. Si male ē de p̄ncipib⁹ & ſtultibus. Sic ergo de venetiis buoſita & de boniſ⁹. Gallici enim q ſe tranſſerunt in ſiciliā ad nanam applicat ſicily. Ad qdem apparet q: vt narrat huiſuoc iam ter ē populata dicta iſula de p̄ſata gente. Primo enim tpe Karoli in agni. Sed ad trecentos annos tēpoꝝ Roberti guichardi: & t̄p̄b⁹ noſtris p̄ regem Karolū. Qui iam imbuert ip̄oꝝ nās. Hic ergo ſuppoſito dicendū ē: q regim̄is & dñm ordina ri d̄ ſm diſpoſitionem gēti: ſicut tpe p̄bōi pollicia tradit. Quedā aut p̄ncipia ſunt ſeruilis nature: & tales gubernari debēt ſuſcipiatū diſpotico ſoluidendo in diſpotico tē regale. C. Qui alie viri b̄i animi & in audacia cordis & in oſidentia ſue l̄telligenti ſunt: tales regi nō poſſunt niſi p̄ncipati pollicio: cōi noie credēdo ip̄m ad Ariſtro craticum. Tale aut dñm maxime in Italia videt. Vñ manus ſubicibiles facit ſemp: p̄pter v̄itam cām. Q̄ ſi vltis abere ad diſpotico p̄ncipatū: hoc eſt non p̄t niſi v̄ſi tyrānicam. Vñ partes inſulares eiſdem q̄ ſemp habuerunt reges & p̄ncipes: vt Sicilia: Sardinia: & Coſica ſemp habuerūt tyrānos. In partib⁹ aut liguriæ: emilie & ſtaminee que hodie Lombardia vocat nullus p̄ncipatū habere p̄t p̄petū niſi p̄ vni⁹ tyrānicam duce venetiāꝝ excepto q̄ in temporum d̄ regim̄is. Unde p̄ncipatū ad ip̄m in ciuim ſuſtine tur in regionib⁹ ſupradictis. Q̄ enim d̄ derogare pollicie nō eſt verum ſi eligant idonei. Aliaſ vt d̄ eſt eſt corruptiſ pollicia. Idoneos aut Ariſtoles tradit in pollicio lib. 4. n̄tēdo oces cui tatis b̄ eſt nec natus potentes q: de ſacili tyrānizant: nec nimis inferos p̄ditionis q: ſtatis democraticant. Cū enim ſe in oio p̄dicant ſui imemores & ſicut ignari regim̄is: l̄t erroris barbarum ſubmergit: vel de ip̄onida cura ad ſb̄ditos vel de p̄ſumptioſa audacia ad alio & gramina. Unde & pollicia corruptiſ & inqueratur. Illamēdi igiꝝ ſunt retroces v̄icſſi in pollicia ſine p̄ſules ſue magiſtrat⁹ vocem ſue quocumqꝝ alio noie d̄ modo idonei reperiant. C. Ampli⁹ aut nec periculū ſim̄er q: iudicant ſm leges eis traditas q̄b⁹ ſunt p̄ tyrānicam aſſucti. Vñ nō ē materia ſcandalū puniēdo q: tales leges ab ip̄a multitudinē ſunt ſitunt. C. Rurſus nec d̄no de rogat ſi leniter puniat ſm nām gentis ſubicete: q: aliquando in talib⁹ regim̄is meli⁹ pollicia ſeruat diſſimulando culpā vel dimittēdo p̄nā. In quo ſacro virtus ep̄ica de qua p̄bō loquit in .5. et b. videt locum h̄ic q̄ iuſſa legalē dimittat. In quo ſe regim̄is regule illi ſummi p̄ſoſis ſunt attendendum, v̄ſi bean Gregori⁹ in registro & paſtore in quibus modum correccionis traſat ſm

personarum statum & qualitatem.

C Hic disputat de civitate bonorum quantum ad possessiones quam quidem philosophus non philosophicus dicit de bere adequari in omnibus: & quod est falsum; quod Iurgias philosophus sentit.

CA. VI.

Et quod opinione dictorum philosophorum verisimiliter circa civitatem possessionum: congruenter videtur de alijs dicere quod circa ipsas suas constituerunt polliciam. Duo enim fuerunt philosophi qui considerantes iustitiam generari in civitatibus: ex eo quod vni abundat & alter caret voluntate in sua pollicia adequare iustitiam suis possessionibus. Unus fuit philosophus calcedonius de quo philosophus loquitur in secundo pollicionis. Alter fuit Iurgias Spartanorum regis filius: quod lacedaemonis iura possunt ut tradit Aristoteles ut equata possessio nemine potest esse altero reddere. Quod duo autem quod tenent volunt philosophos in adequando narrat a philosopho: ut fieret res in ipsa possunt de civitate: habere considerande multitudinis civium & camporum: atque difficile indicabat. Et ut philosophus precaretur ordinabat iustitiam inter maiores & minores. Et sic philosophus tollebat iurgias: moremque iniurie: auferentem arrogantem vel subgrediens materia. Ad hoc est motus ad exemplum in alijs pollicibus. Quia ubi est bonorum equalitas inaequalitas contingit sepius gerbanio. Ibi enim est iudicium occasio. Inde cupiditas oritur quae iuxta philosophum radit omnium malorum esse. Ipsi est Iurgias: propter hanc causam in legibus quas lacedaemonis tradidit: pro ipsorum consideranda pollicia artificialibus subtraxit divitias sine numeris iura in constitutionibus: utrum venalium: in solis nobilibus divitios tales mutationes resin quibus. **C** Sed hanc positionem philosophus reprobat in secundo pollicionis: ostendens hanc adequationem omnino impossibilem: pro philosopho rationem. Et primo ex peccatum nature quae non semper familiaris multiplicatur aequalis: quod contingit vnum partem familias habere multos filios: aliam autem nullus. Quod ergo isti duo haberent aequales possessiones esset impossibile quod vna familia deficeret in victualibus: altera superabundaret. Et hoc esset pro positione nature. Quia quae familia plus multiplicat in plerumque: amplius dicit ad firmam in pollicie propter ipsam augmentum: quod quae in generatione plus deficit. Et quod iudicium nature magis meretur a re ipsa sine pollicia pueri. **C** Amplius autem natura non deficit in necessarijs ut dicitur est supra. Ergo nec ars quod civitas est regimine. Quod si contingit in familiaribus aequales possessiones: quod res civis movetur penuria. unde pollicia corrupta. Unde tamen aut ex parte nature bona ne sequitur in conditione adequare possessiones: sed etiam ex gradu plene. Et si civis dicitur in civitate quod admodum in membris corpora: cui pollicia est supra comparata. In diversis autem membris vix diversificat & operatio. Constat enim quod in iustitia ex

partes cogit facere nobilis & ignobilis. Unde et virtus liberalitatis in principio magnificencia vocatur: propter magnos sumptus. Idcirco autem fieri non possit vbi possessiones essent aequales. Unde et ipsa vix evangelica testatur de illo parte familias sine rege: quod peregrinatio philosophus est: quasi servus suis bona destruit: sed non equaliter. Immo vni dedit quanta talenta: alteri duo: alij vero vnum: vnicuique secundum propriam virtutem. **C** Amplius autem nec ipse ordo nature docetur: in quo divina providentia res creatas in quadam inaequalitate constituit: sine quantum ad nam sine quantum ad meritum. Unde potest equalitatem in bonis partibus: ut sunt possessiones. Et dicitur in rebus destruit quod Augustinus respectu legum litans diffinit de ci. dci. Est enim ordo parium & disparium rerum sua cuius tribus dispositio. Et est si Augustinus in parabola respicienda: quod omnia dicit equalia et sui natura: facta sunt inaequalia propter defectum sui hoc est propter peccatum. Unde ergo et adequatione possessionum vixant litigia quod potest augere mentant: dum in hoc destruit sine equalitate nam re: quando suberalis indiget quod plus meretur. Item quod si rationem esse: est omnia equalia in pollicia cum omnia deus instituit in numero potest et mensura ut in libro sapientie dicitur. Quae gradum inaequalitatis ponunt in civibus: et per consequens in civilibus sine pollicibus.

C Ergo rursus de pollicia Platonis & Socratis quantum ad genera hominum qui reguntur in ea: quae sunt quinque. Vbi nauticum disputatur de numero bellatorum.

CA. X.

Et redendum est ad pollicia Socratis et Platonis: quod quaedam alia ostendunt in ipsa: scilicet ea quae dicta sunt supra. Quam enim civilitate distinguuntur in quos genera hominum: res in principes: obsequiariorum: bellatores: artifices & agricolas. Quae quidem divisio satis videtur sufficienti ad perfectionem civitatis: quod omnia genera de mus comprehendit: quae ad regimem pollicis pertinent. Sed Aristoteles in hoc pro dicit philosophus de tar respiciendum: tum quod numerum potest bellatorum excederem proportionem civitatis. ponebant enim mille bellatores ad milia: vel ad plus quod millia Sed quod philosophus respiciendum est: quod sic distinguere bellatores ab alijs quod nullo modo se conferret bellatoribus reb' alijs civis a bellatoribus. Quod tamen ad primum non videtur determinari numerus potest potest eo quod omnes civitates non sunt equaliter potentiae & virtutis. Unde Aristoteles dicit in secundo pollicionis: quod si tanta debeat esse multitudo bellatorum in civitate oportet ipsam adequari civitati Babylonice quod res dicitur in gentis multitudine: et in latitudine campo

mm. Sed si antedūm ad istū numerum bellato-
rum q̄ est mille verbosissime tradunt fm̄ vnam ex-
positionem pollicita Platonis & Socratis cum
caute peccatōe similitudo fm̄ structōis v̄bis:
a quo istō nomē miles originē h̄bit: v̄s ē miles
d̄ dicit ad bellādū ex nūmō milleq; mille erāt
sic epodū bellatores ab ip̄o d̄cti et pugnādū
ora aduersarios v̄bis: vt cōtra fabulos primō
veteris verō contra Socrates. Et sic in hoc cō-
cedat Aristoteli cum Socrate & Platone: h̄
suis conditōe v̄bis per longam tempus phi-
losofos antecesserit sepe dictos. Alio modo vi-
dit miles quasi v̄nus et mille. Intra quod scri-
ptura volens cōmendare sanctum David d̄ cō-
stantia & fortitudine: dilectus inquit meus candi-
dus & rubicundus: decem et milib; . Et sic ip̄o-
tē quidam excolleant in pugnādō. Duos scri-
ptura sacra expeditos vernaculos appellat in ge-
nesi. Sic enim scribitur de Abisā q̄ contra quat-
tor reges proceffit cum trecentis decem: octo
epodū vernaculis qui quinq; reges denerunt
capto Iob nepote eiusdem Abisae cum tota fa-
milia. Unde satis creditibile videtur q̄ in alicui
h̄bit multitudinem ad pugnandum sed isti no-
minant p̄pter ip̄orum pb̄tatem ad inuadendū.
Sic & Heceon trecentos elegit de populo Israe-
lítico ad pugnandum contra castra madianitarū
vt in libro iudicum traditur quos probauit diu-
ni mandato esse ap̄tiores ad pugnam et eo q̄ tra-
sicens populus quosdam aquas: omnibus ex po-
pulo bibentibus et aquas predictas & genus se-
cētibus illi soli lambuerunt: vt canis non po-
tuit s̄c̄p̄. Tales igitur sic electōs non videtur
possibile mille in ciuitate reperiri: multo min-
us quinq; milia. Et si vera existētia Aristote-
lis contra Socratem & Platonem si sic uiddit.
¶ Secundum v̄o q̄ Aristoteles improbat est d̄
distinctione bellatorum: quasi alii cives sint im-
munes abello: vt cōsiliarij & artifices. Quod nō
est verum vbi sit aggressio multitudinis hostiū
contra ciues. Quis autē bellatores sint ap̄io-
res ad pugnam q; experientiam habent & pugnā
d̄ arret: vt ait Elegenus nemo facere nescit
quod se bene didicisse confidit: impetum tamen
multitudinis sustinere non possent nisi cum mul-
titudine. Sic enim Indas machabeus defecit:
q; cum paucis pugnaui contra multitudinē hae-
dicus principis demetrii regis: recedente ab
ip̄o multitudine suegens: sicut patet in primo
libro machabeorum. ¶ Hinc est etiam q̄ Ius
Saxi elegit tria milia virosum ad defensio-
nem sui regis. duo etiam milia erant cum ip̄o:
vbi se curas tenebat vt in magnas et berbet:
mille vero cum Ionathā in domo proptia vt in
gibaa Beniamin: nihilominus contra multitu-

dinem hostiū multitudine vsus est. Unde cum
naas ammonites rex eiusdem regionis obfide-
ret cum multitudine Iabes gala ad trecenta mil-
lia de filijs israel congregauit in castris & triginta
milia de tribu Iuda ad expugnandum ammo-
nitas prefatos: vt scribitur in primo regum. S;̄
aduertendum q̄ militaris disciplina Elegenij in
tertio libro fm̄ sententiam lacedaemoniorum si-
ue arthemensium restrinxit numerum in exercitu
armatorum: vs; ad decem milia pedum & duo
milia equitum. Vt ad plus viginti milia pedi-
tum: quattuor milia equitum: ostendens ma-
gnam multitudinis esse d̄nositiam: quia vici-
tibus regitur: tum quia laboriosus in victuali-
bus prouidentur. Ibi enim etiam in exercitu com-
putationem solum tyrones: sed etiam ampliatōes
quod ad alios ciues referimus qui non erant mi-
lites deputati. Et praeterea idem Elegenus in p̄-
mo libro: vbi docet eligi tyronem: ad agricolas
& artifices magis remittit eo q̄ alicui sunt ad la-
bores. Assumendi sunt igitur ciues ad pugnam:
non solum bellatores distincti in quocunq; genē
re sint: sine consiliarij: sine artifices: siue agricul-
tores: dummodo dispositionem corporis habeant
ante vide non impediatur a pugna: vt sint hō-
mines compulsi & ponderosi ad ambulandum:
ciues nimis delitij dediti homines etiam pro-
uete etatis quos emeritos habebant anti qui ro-
manib; homines etiam quos diuina lex prohibet
ad pugnam. Nos excludere a pugna dignum vi-
detur: vt patet in deuteronomio. Quos lex
predicta prohibet instante exercitu & ad amante: p̄-
tore. Vbi quattuor genera hominum ponuntur:
qui a pugna excipiuntur ibidem videt; qui edifi-
casset nouam domum: & non ea fuisset vsus: vel
qui plantasset nouam vineā: qui in proximo v̄o
rem diguisset. ¶ Hae quidem tria intentiones
distrahā a pugnantē: & hoc efficitur minus au-
dar. ¶ Quartum genus est nimis timensium
mortem qui a sacra scriptura formidolosi vocan-
tur. Elegenus etiam in principio primi libri in-
ter artifices quinq; genera hominum dicit cre-
denda a castris: videlicet p̄catores: aucupes:
viciarios id est qui delicijs intendunt lenocif
id est qui m̄ales sunt & sc̄p̄biles. Item qui vident
tur invidere ad gentia: id est ad opera multib; dia
vt sunt opera terrina suae v̄nera. Cetero de
ordine castrorum suae exercitus & ipsius rectori-
bus seu motoribus nō est presentis negocii: quia
nostrum non videtur congruum docere pugna-
re vel de eiusdem pugne q̄ inmissis agere sed so-
lam veram tradere polliciam per quas si ad ver-
ram pertingamus disponamur ad viuendū in
v̄ritatem & quasi participamus celestem que est
ciuitas dei de qua gloriosa dicuntur.

Chic declarat de pollicia ypodomi pbi q resp
bendis qñ ad genera hominu: q ponit solū tria t
qñ ad nūmex ppi. **CA. XI.**

Reter has at qñs pbe in .i. pol. multas
ptractet pollicias inter alios tñ a sup dca
q multū de pollicia tractauerit fuit ypo
domus pbe: Euripontis filius: s; miltis pñs:
vñ tales vñ ex sepe sapientib; originē trant. Die
enim suū pollicia ex multis: cū plura ordinauit
Et pmo qdēz in ea nūmex multitudis determi
natum tradidit ciuitatē circa decē millia virosū
Quē nūmex sufficere purabat in oi ciuitate, cu
ins forte fuit motum qd sapias tradidit eū de ca
sris q; melius gubernant: in viciuū pōt p
rectores pgruētis pūderi. Dicit autē multitu
dinem ad tria genera hominu reducēbat ad bella
tores v; artifices v; agricolas. In qua qd diuisi
one sic ponebat eos cē distinctio: q nec bellatores
ad cultum terre: nec ad negotiationes: nec agri
cola ad arma trāserit. Idem autē generū homi
nū sufficienti dicebat esse q; ordinant ad pferuatio
nem hūmane vite. Agricole quidē qñm ad vi
ctum. Arteses autē qñm ad regimērum s; bel
latores ad bonos suos firmamētū: sine custodia
Sed si ad ea que dicta sūt sapē: infra dictū faci
liter erroret dicti pbi pcepte possunt: ex tū dicit
q; pollicia determinatū nūmex dare nō possu
mus: si multiplicat in ea ppe v; p amicitia tē lo
ci: v; ppter samā regionē: v; p fecunditatez
gētis. **C** Rursus videm; ciuitates q; qñro in agis
abundat in gēte tūto malos potēne t; sumo
res indicant: nec pōt hūm pēdē in regimine si p
ficiales hū disponat t; rectores: q; pene in legib;
insistente homi aret malitiā: vt sunt in pollicia
medicīne quedā vt tradit pbe in .i. eth. Nec ite
rum distingui sic d; q; cū oportunitatē frequit
illa tria genera sint admixta: q; artifices v; agrico
le aliqñ sūt bellatores: cū de istis duob; generib;
hōiū pcpue eligant tyrones: vt dicitē sup ex
bis Hegeni. Et eodēmo vicim; de bellatorib;
aut artificē v; agricolos cū dicit seip; assumant s;
t sua diuisio de solū mīdas generib; hōiū nō est
sufficē: q; relinq; pñarios: sapientē q; sui pñ
cipales p pollicia: sine q; b; ueniret pollicia spā
nō regit: vt. n. h. yfoz tradit dē mores atē
nientis pñatos viros pē os v; quoscūq; senes ex
proas sic se dē ad pollicia dūmittit vt canes ad gre
gem qnor enodida aret lupi. sic t; se hie sapien
tes: aduocati in ciuitatib; q; canes sūt ppi. vñ
nullus scribit in li. d. officiis q; Sōls p; p fuit rei
pū. ciuitatē atēni. que legib; insitit. et; eruditā
fuit q; victoria thēni dca. Qd bellū gētū fue
rat: solio magistras sine senat;: insitum ab eodes
sapientē q; fuit vñ de septē. Uā. 2 in cō. g. c. scribit

Melior ē sapia q; arma bellica. Hegen; et de ar
te militari: t; Maximus vale. de Aristotele refe
runt q; cū ēt vite sapie religio senulib; ang ru
golis mēbris in sumo lray ocio vix custodiēs: a
deo valēter p salute pñt inuauit: vt eā hostiū
armis quatū solo equatū in eodē arthenis iactis
eriperet. Et qñ ad h; sile in lecto li. eccl. g. c. ser
bit de sapite. Quitas qua t; panca in ea vixi. ve
nie s; cā rex magn; v; vallauit eā: cū vixit q; mū
tiones p genē t; pfecta ē obfidio. sicut accidit de
athēniā p pñ ppi regē macedonū: vt h; sicut
tradit. Inuētus ē in ea vix paup; t; sapitē: vt dē
pbi quoz fuit ppiūm mūdū sūere t; qñ vitā re
ligioz eligē: sicut hēronim; scribit. Et postea
subdit in eodē li. q; liberauit vixē p sapiam suā
C Concludit q; ex pñiis pñarios nō debere
excludi a pollicia: Eodē ēt mō nec rectores: om
sine capti vniuersitatē ciuit; ex quo totū corp; de
pendet.

Refert etiā opinioē ciuitē qñs in ad possessio
nes quas in tres ptes diuidit: t; in quos salua sua
positio. **CA. XII.**

Unt autē t; alia que dicit ypodomus pos
sit in sua pollicia: vt est de distinctōe pos
sessionis. Quia in tres ptes distinguit
possessiones totū regionis ciuitatis. Quasdam
deputabat ad rē sacraz q; s. vino cultū dēdici
bant: vt sunt hodie bona ecclēastica: quasdam autē
assignabat cōes que bellatorib; dēspēbant: q;
dam vō ppias que agricolos debebant. Armi
bus vō nihil assignabat eo q; ex arte sufficienter
vivere possent. **C** Sed hec diuisio: si iusticiā
videbat in multis inquit tñ ad aliqd laudabi
lis erat in eo v; q; diuine reuerentē dēserēbat
Quā qdem tūre nō ē: hanc diuino debebat; sic
enim mox fuit apud antiquos romanos: vbi vi
guit diuinitas. Uā t; in erodo scribit q; qñ terra
Egypti in iuxta fame tpe Joseph in seruate re
ducta est regio: pter terrā sacerdotum que v; se
erat dēdicata de eo q; alienari nō poterat sicut nec
hodie possessiones ecclē nū multū legitimū am
sibus. **P**be etiā refert in sua mathētica q; egi
ptū fuerit de pñiis pbe vocatibus: pcpue in
mathematicis artib;: cui; rōnem assignat quā
gēs illa sacerdotibus pñ vacare penissa ē: et ab
dantia v; eoz quā debant ex possessionib; eoz cō
cessis p que tollit sollicitudo in querēdo vicium
Et qñs lex malava pñbeat sacerdotib; inter
fratres suos possessiones habere: plus tñ eisdem
concessit: dum oñm ciuiū possessiones in par
te fructuum pcpuit: v; decim arum. Unde in
malachia scribit. Differre inquit omnē decima
tionem. vt sit cib; in domo mea. Et de vñ de
oge pfecte insitit se ille phariseus extollit Inos

Decimas inq; de: vs sacerdotib; e leniter: oisq; que possideo. Rdnabile est eraz q; ypodomus de bellatorib; seu militib; ordinauerat: vt stipendia ppererent de bonis cõditatis: sicut cõditati deseruiant. Sic est romana res pu. statuta: vt de publico erario vincerent. Quo gdem titulo dicit Jobes bapista militib;: vt in lica scribit. Et forte inquit ptem stipendias velut. Et apõs in pma eplã ad corinthos. Quis inq; militat stipendius suas vnõs. Sed in b'na deficiebat pelletia: inq; nõs solis agricoõs p'p'as assignabat possessiones: nisi forte b' dicit rone agriculturas q; hoc e' p'p'as eoz acc'. Unde agricolõs p'p'as dicunt possessiones habere gnam ad ciuitatem. Lereri vo cines q;nt ad vñm. Illius est imperfecta pollucia e defectiua. Gõllat enim possessiones vt beñs est supra in secõdo libro luter nãles vñmias cõputat: q; sic vocant q; homo ipis nisi in dicit ad necessaria humane vite: ppter iparum ammentat ad refocillationem aie. Unde p'mus hoc e' p'mo vsus est eis dicit no mandate: q; collocat est iparadisõ quez d'na plantauerat diuersis arbor; generib;: vt opref e custodiret illõ opatione gdem delecta bili sine fangatione. vt Aug. exponit octavo lib. sup gen. adãm. De p'mis et filijs adde vs Kaym e abel b'na g'f. narrat: q; p'ma ars quã didicerũt fu it gubernare diuicias nãles: q; Kaym fact' est bo mo agricola: Abel aie cultos ovium. In hoc volens ostend: ipas e' it'ruas ad indignandã vite. Ergo nõ solis agr: colis erant assignade possessiones: vt ypodomus dicit. Ad p'fectionem igitur pollucit regit: vt non solis agricolõs p'p'as habeant possessiones. s; et alij nisi eo modo quo supra est declarati. Et tanto ampt' abudent q;to in alioi colamine sunt p'statit: vt supra de regib; e' dicitur: vt iam pauiane forte et nimia cura rerũ epulium distrahant a reb; bellicis: vel ipõs; nimia ammentate molestãq; cedat in pollucit nõ modicũ detrimētus. Un e' ipse ypodomus p'p'as eis auferre possessiones vt solis armis l'enderent.

¶ P'ponit opiniõne eiusdẽ circa iudices e assessores pollucit: vbi d'ntione facit multiplicẽ e nota bilẽ circa ea q; sit agõda p iudices. CA. XIII.

T q; p'bs de dicto ypodomo longam ad huc sermonẽ fecit circa sua pollucia: e de ipa multũ est deñ: s; e'pendio accipienda e' sua traditõ q; restat. Qlum enim refert pollucit asellõ quilibet cuitas sua habeat: s; dicitur: la benoficm e' scribere e' salu diõs audire. Illud aie in quo multũ inuit dicitur ypodomus sicut de iudicib; vt refert Aristoteles in 2. poli. C' p' dõ gde de iudicib; respectu sit: q; oia iudicia ad tria reducat in q;bus hoies litigant: vs vel de dño re tã vel de amicitia psonã. Et hoc dupl' vel d' of-

fensa in vbo vel de gestu q; de bono: ratione Arist. appellat: sicut deñ p'bm: vel est de lesione sine p'curadõ sine vltimo ando quã p'bf' moie vocat: q; ad morem ordinant: de q;bus longus est sermo l'are cuius: e' b' iniustificatione vocat ibidẽ: q; p' iniusticiam exercet. C' Distinguebat e' de iudicib; et parte iudicantib;: q; ad duo genera referebat: vs ad plorũm ordinarium. Sedm vo erat puocatorũ q; ipse p'ncipale vocat: quo erat appellationsis refugiu. Et istud vt p'bs narrat in secõdo politico. volebat p'stari et seniorib; electis ciuitatis: q; male iudicata renouarent: quos Iustis amicitios vel potes vocat: s; ad hoc sunt inuẽti. In terdũ aut est iudicium p'stutus ad idem: sic nolat'us quasi curã gerens pollucit ne t'edat p' multitudine vt facit collegio iconomi. C' It' statuit dicit ypodomus in sua pollucia: in vtroq; p'tione: tam ordinario q; p'ncipali vt iudicia fierent sine collectione sapientia: sed q;libet scriberet sigillatim in pugillarib; de s'na ferenda sui p'stiti: quã ordinaris vel iudic appellatus secreto pot'igeret. Quis eam Aristoteles assignat ne forte timore clus d'cleraret e' declinaret a vero. Quẽ modõs hodie pollucit Tuscor; obseruant: p'ncõdo sabam sine denariis in p'ncipibus deputat ad affirmatiua vel negatiua sui rebus agenda p' e pu. sine p'õdando sine p' absoluedo ciuem. Et em statuit idẽ ypodomus in sua pollucia quasdas leges pietate plenas: s; n'rtinamre p'ntancas: q;das g'das genera boium. C' p' d'no q;tem g'num ad sapiẽtes: vt si er eis aliq; ordinaret expedico ciuitatis vel caltho bono: em se q;eret iusta merita opis: sicut factũ est Joseph p' p'barasõẽ vt i gen. scribit: s; sic accidit Mardocheo p' assuerum. Et b' ppter iusticia que vterq; p'ulerat: vna quides regionẽ: alter vo p'ncipi. Idõc idem e' de bellatoribus p'cipit: vt si aliq; eoz moerent in bello ob defensionẽ p'ie e' bono ciuitatis: q; nati acciperent cibũ de erario publico. In quo g'des romana res pu. manne conat' adhibuit: victoriosos milites honore sine l' morte sine iurã: vt b'istorie tradunt. S; p'cipue in filijs: q; in eis cum sint ipõs; s'itudo s'uis p'petua in memoria: vterq; sit q; in ecclesiasticis scribit. Ad omnes est enim e' quã nõ e' mortuus. S'ntem enim reliq; poss' se: vs in b'nficio adepto causa p'it. C' It' statuit q; to tuis p'p'as: vs it; bellatores: q; artifices: q; et agricoles p'ncipem eligerit: nolẽbat em p'ncipẽs p' iusticiã: quãdam dõs p' maiori parte obseruat ciuitates italie. C' It' statuit q; p'ncipẽs de trib; haberet curã p'cipue: vs de rebus cõditis de p'grina: e' opibus. Opibus vocant oisq; l'põtes q; nõ possunt sua iura p'eg. Quod e' lex diuina spã liter p'cipit: eo q; eosdẽ aie de facia ledit. ppter i'potentiã resistendi. Ita sunt igit q; d' pollucit tradit

idem pbs. Et quibus idem pbs in sebo politicoz
ipam respōdat in multis que disputabilia sunt
in vtriusq; partem sicut actus humani cum sint b
materia ptingenti: multa tamen laudabilia scri-
bit: que cō pollicia romana pcedant: sicut infra
videbit. C. Et hec de ipso itēm ad pns sint dicta
C. De pollicia lacedemonioz: quam reprehēdit
circa regimen seruoꝝ et mulierum et circa bella-
toꝝ.

CA. XIII.

Enicigif ad alias pollicias pcedendum
n quas pbs refert i p̄dicto libro sebo vt cre-
tentium et lacedemonioꝝ: que clare vide-
bant: et et summa regionis et iparum antiquitate: et
earum auctore. Et is in multis Aristoteles com-
mendat pollicia p̄dictam. multa tñ ibidem rep-
hendit. C. Primo qdem de remissione ip̄u ad
seruos: q; non vt subditos: sed vt amicos eos ha-
beant. Et in de laiciuabant et efficebant clari:
et peccabant rixas in p̄nib; lacedemonioꝝ et yrra-
nos: vt de eis illud edpeteret qd in puer. 19. e. dē.
Qui delicate a pueritia muerit seruū suū postea il-
lum sennet p̄naco. In ibidem dē. Seruos v-
bi nō p̄de emē dari: q; qd dicit intelligit et ridere
p̄nt. Sed forte hoc nō sine rōne p̄tingit iter dū
qd inuenit pugne cū hostib;: q; tunc serui manu
mittunt: et q; audaciose sunt ad aggrediendū
Uñ in. 3. libro regum scribit: q; rex Acab p̄ pedis
seruos ciuitatis et mandato dei Syria p̄ussit et
p̄gnauit. p̄pter qd b̄liosioꝝ romane tradunt: q;
post p̄nium ip̄oꝝ apud cinae tanta fuit ip̄oꝝ
strages: q; coacti sunt relegatos et p̄scriptos reuo-
care ac seruos libertate donare: et qbus acif fe-
cerūt ad defensionē vrbis. Quia ergo lacedemo-
niū infellos habebant p̄nēs: adeo seruos lentius
tolerabant. Lacedemoniū enī p̄nēs erāt: vt ip̄e
Aristoteles dicit: duabus regionibus: Archadie
v; et mecene. Itē i bethalonice. Ab alia autē parte
Achae et thebeis q; antiquus multuz viriles fue-
runt. Rep̄hendunt ergo lacedemoniū si popula-
res quos seruos vocare sustinent: nō refrenādo
eoꝝ aulnitas et iam dicta cā. Sed tollerari p̄it
si p̄nēs sint nūm is infest: vt deū est supra: q; p̄
dictis seruis val audacia ad inuadendū et refre-
nandū maliciā hostiū. Et ex eadem cā dabatur li-
bertas mulierib;. Unde efficebant lasciuie. De
hoc enim a p̄bo rep̄hendunt q; suas muliere et nō
refringebant a discursib;. Quod mulieri ē laque-
us: ibi dunt: vt de Diana accidit filia Jacob: sicut
in genesi scribit. Que opp̄ressa fuit a Dabē filio
regis Emor: q; sine custodia discurrebat p̄ regio-
nes. Unde in ecclesiastico. 26. e. dē. In filia nō auer-
tente se: firma custodia ne inuenas occasione abu-
tatur. Ita et de lacedemonijs p̄tingebat q; vi-
bant volup̄tose p̄pter nimā libertatē. Sed eos
et cular Aristoteles p̄pter ip̄oꝝ nimā belloꝝum

exercitia q; habebāt lacedemoniū. Uñ vtotes eo-
rum cogebant discurrere ad gubernationē fami-
lie. Sed si alias sustinissent ip̄oꝝ viri mala crē
pollicia. C. Tertium autē q; Aristoteles disputat
de lacedemonioꝝ pollicia ē circa milites: vt
deberent vtotes habere vel mulieribus con-
giq; si hoc ē distrahunt a pugna. Et actu enī car-
nalis delectationis molesti et alius et min⁹ virilis
reddit: vt deū est supra. Et ista est Platonis ve-
theofrahus refert q; militariū rebus lenis nō
expedit habere. Sed Aristoteles istud reprobat
in dicto sebo lib. q; bellatoꝝes milititer sunt p̄ni ad
luxuriā. Causa autē assignat i quodam libello de p-
blematib; translato de greco in latinū federico
imperator. Sed p̄s ibides itroditur de hodi poe-
te fabula: que manē cū venire iunxit. Uñ si vbi
neant a mulierib; plabunt in masculos. Et dicit
Aristoteles in hoc reprobat Platonis stiam: q;
minus malus est mulierib; carnalis cōmiseri: q;
in vitia declinare flagitia. Uñ Aug. dicit q; hoc fa-
cit meretrix in mōdo: q; sentina in mari: vt dō-
ca in pallacio. Tolle cloacā et replebis seto: ep̄-
laxium: et filii de sentina. Tolle meretrices: mō-
dos: et replebis ip̄m sodomia. p̄pter quam cau-
sam idē Aug. ait in. 15. d. ci. del. q; terrena ciuitas
vsūm seotuz licitā turpitudinē fecit. Hoc etiaz
viciū sodomitiū ip̄e p̄s in. 7. etbi. dicit accide-
re p̄pter vitiosum nām et pueriam confusione.
Et hoc et non ē puenientia vel incōuenientia ali-
gnare cū non sint p̄ se delectabilia humanitati.
Uñ mediū virtutū ibi ē non p̄t. Et hoc p̄o-
dat cum ap̄o ad ro. q; tales actus ignominie pas-
siones appellat. C. Quartum autē q; Aristoteles
rep̄hendit in lacedemonioꝝ pollicia: est de inē-
li diuisione possessionis: q; vnus cuius quasi totū
occupat regione: et re vs; pecuniaria sua sep-
tē accidit de senatorib;: alij vō cines ep̄p̄han fugi-
unt: et sic remanet pollicia nuda. Item cūa vtotes
q; ibonijs defuncti vtotes rōne dotis duas oc-
cupabat partes: sicut accidit in frācia de medie-
tate bonoz. R. et dūm vs; distinguēbat seu distri-
buebat hereditas: et p̄ suas legatas. C. Sed et dicit
q; tollerare apud lacedemonios de alijs ciuitas
diminutio possessionis: q; tñ nō ad bellatoꝝes si-
fieri non d;: q; eos ciuitas p̄seruat in sua vir-
tute. Hoc autē Aristoteles accidisse sp̄arcijs b̄
est lacedemonijs dicit: q; ad nūbūz sunt redacti
p̄pter deū cūm. Cū tñ solari cōt hāc deū nullus
bellatoꝝes: q; nō erat modicus apud veteres. Uñ
autē sunt illi sp̄arciate de quib; agif in sebo maz.
q; p̄pter virtutatem animi cū iudeis et romanis
sp̄lem habebant amicitiam.

C. Rep̄hendit et dicta pollicia q; iam ad leges vi-
lioꝝ et iudici: mouens qdem vtrū paupes sint
eligendi ad regimē pollicium. CA. XV.

Et aliud quod respicit Aristoteles i
 dicta politica de generatione vj filior. Sta
 tuerat enim infra politica ad procurandū
 eius q' dicitur multiplicacionem publicoꝝ nego
 ciorū filios assumere ad dignitatem publicoꝝ nego
 cioꝝ. Et q' quattuor esse sine vicijs. Hoc autē
 erat cū de expandi cūca. Vbi fiebant ipocentes
 ad inuadēdū hostes: hoc fuit in eis de iusticia
 sūmā. Vn regio diuinita est in virtute. Iustū autē
 respēdibile est in rōne fundat. Quia q' q' gene
 rat p̄ores nō est virtus: et qui q' meret p̄ccati
 sententiam. P̄ora vt in bellō p̄ pu. q' est vir
 tute fortitudinis: vel in p̄sciendū ciuitati: quod
 p̄inet ad p̄udentiā: vel in regendo ciues: quod
 p̄inet ad iusticiā: vel in p̄uerdendū beneuile cum
 eis: q' p̄inet ad temperantiā. Sed q' in generā
 do gēnerat p̄sumū in vt pu. hoc non ē virtus
 q' est viles homo p̄t hē virtutem gūātinam me
 licē. Vn q' in b̄ honoret nō ē virtus: q' honoꝝ nō
 debet nisi p̄ter virtutē: vt p̄s dicit i p̄mo etb.
 Inob̄igat acit' p̄ollie in ciues equa vj of p̄
 dorato oneris: et bonitas p̄ctū in p̄ctis: vt ve
 ri sit q' dicit Dand' sicut in p̄mo regum scribit
 Recupans sp̄olis de Dicitē d' amalechitū:
 equa h̄t erat p̄ctio cūctis ad bellū et remanens
 ad sarcinas. Et q̄ais lex moſayca feriali maledi
 catione q' p̄ccet vt in exodo et deuteronomio ē ma
 nifestū: et ad multiplicandū gūātinem plurimū
 v̄toꝝ sit facta cōcessio: hoc nō fuit sibi p̄ccitū: ni
 si ad virtutē referret ad cultū diuini: sicut aug.
 dicit de ci. dei. Aliud autē q' respēdit p̄s i la
 cedemonijs vñ ipoz corrupta fuit p̄ollie circa
 electionē iudicū: et q' eligebant paupes q' ege
 state cōpūcti cōsumpserant pecunias ā manib' p̄
 inde opprimebat iusticia et exercebant tyrāni
 dea. Cōparatione ergo ut' p̄ollie democritā
 p̄s magis cōmendat q' democrit' in ciuitate
 hoibus virtuosā ad regimē: et quib' p̄tinat p̄
 cipatus q' aristocratiā vocat. meti' regit per diui
 tes malos: et q'bus p̄tinat p̄cipat' q' apparet d
 mochratiā. Vñ ergo expedit p̄ollie paupes assu
 mī et cupidos ad iudicandū. Vñ narrant dicit
 q' duo viri p̄p̄iles romanos fuerant electi ad gū
 bernandū hispaniā: quoz vnus nūm is p̄ ant: alter
 nimis erat auarus. Cūq' delatio facta fuisset
 p̄olio de ip̄is: q' de hoc litigabāt. Despo afr
 canus de nastro p̄tinat: vtrūq' corruptoꝝ diffi
 mens p̄ollie siue cuiuscūq' regiminis: q' se hōt
 ad ciuitatem vt et sanguine ad corpus huma
 nū. Vñ in p̄ur. dī. Sanguisage due sunt siue di
 cētes asser affer: qñ ad hoc sit p̄cipalis cogi
 tatio extorque pecunias. Sed qd dicit' de
 fabricio cōsule: q' pauperum fuit: vt scribit vale
 rius maxm': Item de lacto v alerio d quo dicit
 est supra quā in summa paupete mortuus est

Ad hoc autē distingui op̄s de duplici indigentia
 voluntaria. s. et necessaria: Voluntariam habuit
 ip̄s et sui discipuli. Et hanc habuit fabrici' et alii
 p̄lii romani: q' vt fideliter gubernarent rez pu
 blicas p̄empterunt. Vñ autē enim fabrici' di
 uitiis impare q' locupletem fieri: vt dicit est sup
 de ip̄o: Nec ergo nō repellit a regimine: sed feci
 da necessaria: q' talis raro vel nūq' bene regit:
 vel constituit nisi suo appetitu vacuo sibi dicitur.
 Quis rō ē d'ia de veraq' paupete haberi potest
 et diuersitate sum. sum aut pauperitas volunta
 ric est bonū honestū siue bonoz virtutis. sum vō
 necessarie inopie ē bonum vtile: ad quod appeti
 tus et est p̄onius. Nec aut est cum gna aliq'
 agl: vt p̄s dicit. Vñ qd ergo agunt q' talē ha
 bent indigentia: ad hūc finem deducit vt suū im
 plectat v̄trem et b̄stam. Sed q' voluntariam
 sicut p̄temperā diuitiarum: ordinat enim ad
 virtutem. Et id cū gubernant vt regit ciues: sicut
 per in eis bonū virtutis intendit: q' est bonū ha
 manū: vt idem Aristoteles dicit in p̄mo eticoꝝ
 C. Ampli' aut natura nihil frustra operat: vt di
 cit p̄s in p̄mo de celo. Appetitus vō eius q' nō
 habet diuitias et necessitate non v̄sitate. sem
 per tendit ad habendū diuitias. Et ergo non
 consequitur esse frustra. Et ideo natura appetit'
 ad hoc impellit sicut refugiens vacuum quod sibi
 nere non potest. Ergo difficile est vitare vt nō in
 sequatur quocūq' modo ad habēdū diuitias.
 p̄tenculosus est ignis p̄ollie siue rei pu. paupere
 sum assūm ad cōsulatū siue ad iudiciū: vt
 p̄s dicit: nisi quando paupertas est placida: q'
 tunc est refecata cupiditas: que omnium maloz
 est radix: vt scribit apostolus. Talis enī indigē
 ad regimē p̄ollie est optimus de quo in eccle
 siaste scribitur q' uentus est vir pauper et sapiēs
 qui liberat v̄rem p̄ sapientiam suam: nulla v̄
 delicti cupiditate impeditam.

¶ Redit ad huc super p̄olliam laacedemonioꝝ
 qñm ad ip̄oz regimē: repobans modum: que s
 tenebant circa ip̄m: ostendens iudicamentū d
 sequebant' et hoc. CAXVI.

¶ Est hoc autē et supra laacedemonioꝝ
 p̄ regimē est agendum. Volunt enim his
 storat vt Iulianus hispanis magnus ge
 sitorum scripto: dictam ciuitatem habuisse regē
 et ip̄e Aristoteles in secundo p̄olliticoꝝ hoc as
 firmat: q' rex est respectu regimē et p̄uincie sicut
 in v̄: de contingit. Hoc etiā videmus in multis
 partibus europe occidentalis: Boecatio q' regē
 habent: et quilibet ciuitas suas leges et p̄uinciam
 p̄ta: francia: hispania: Gallia: et Germania: la
 cedemōij igitur q' sp̄ciare siue sp̄artan: regy

habuerunt in quo Carthago regnauit. Cuius figuram vt tradit idem Iulianus in pupillari etate carnam suscepit: vt i cretensi pollitica parebit. Carca qđ qdem regimen regis spartiatarij seu lacedemonioꝝ pcedit pbs in pollitica respōdens ip̄s de multo. C. Primum de pūitione regis: qđ nō fuit nebat occasione licita qđ regimē esset ppetuum. Sed nec ē ad vitā modis rectoꝝ polliticoꝝ seruari volente: qđ in iudiciū nō modicū videbatur ē regiminis. Quia i hoc enervabat ip̄oꝝ potentias: et subditus dabat occasio resistendi a legibus obseruandis. Et sic nō poterant ip̄oꝝ reges facere viros pfectos et virtuosos. Propter quam cām hī dicunt pbs nō faciat mentionē: historice tñ tradit lacedemonios fuisse genē idomabilem: nisi qđ p dicit ligurgi fuit moꝝ maturitate ac p̄claris legib⁹ regulari: de quib⁹ ista dicebat. Deque dabat istud icōmēsi qđ si qđ cuiusq; legatos nutteret: vt ip̄e pbs dicit ad aliquā ciuitatem vel pūitēā sine regione: cū qđam ex eis pugnaret p regē: qđam autē hostes forent cognoscebat ip̄oꝝ dū senio. Ut minus erant cari: et de sua legandē raro repositabant licenti. C. Et aduertendū qđ quib⁹ p̄sules in vrbē annuales eunt: vt deus est supra et assignata cā est sicut et ingratas Athenis: tñ nō sic erat faciendū de regemosi nō sit ppetuus valdē periculosum est ciuib⁹. Deū est enī supra: qđ hec est dīa in regem et eorū polliticoꝝ: qđ alter vs polliticoꝝ legis sive ciuitatis pplm iudicat. Regalis vō p̄nceps vltra leges quas inuenit vel ante statuit: oportunitas rēbus legib⁹ quas in pectore deseruit vtrū p meliōri et iū suū regiminis ac sive gentis salute. Si ergo tales p̄nceps ad tēpora regnent: attingit ip̄os ad iudicandū esse p̄cipites: sive p̄ciues qđ de ip̄o ammonendū fuerit solū cū: sive alia rei adipiscēdo cupidine: vel vt amicis p̄sentem grām: quā si regnassent nō fuissent facturi. C. Quānam autē ad p̄m habemus crepm plū illi qđ dicit in luce: exponēdo vt ista sonat. Verum tñ inimicos illos qđ noluerit me regnare super se adducite huc: et interficite ante me. Hoc eodem modo vt historice tradunt: herodes occidit multos et nobilib⁹ iudeoꝝ qđ conabant sibi regnū auferre. Quānam autē ad scōm exemplis assumi potest de vilico inuigilanti in eodem euangelio. Quod et tēdipōt ad oēs gradū regiminis: qđ gerunt vicem dñoꝝ in terra: qđ et p̄ncipes orbis faciunt in respectu dei. Nam enī timent ammoneri ab officio: de crimine publico dñi sui iugiter sibi amicos copulant. Et quibus oibus manifestum est: qđ maximū est periculi atque t̄pali rectori cōferre regendi arbitriū in faciendo iustitias. Sed si dñum est ppetuū rectori: curabit de subditis: sicut de re p̄pna ad quā quotidie et p̄mo sollicitatur: quasi ad suas diuitias nāles et ad indeficien-

tem thesaurū. Propter quod sic ip̄os gubernat sicut pastor: gregem: et sicut oculanus pilicam: quo rū qualifcūq; lesio eis efficit scandalosa.

C. Et eadem causa p̄mit quēdā in dicta pollitica lacedemonice rēpōsibilia: que erāt in athena dū sensuosis in populo. C.A.XVII.

Ferat etī qđdam p̄ncitudo talib⁹ dominis in pollitica lacedemonioꝝ: ex eadeꝝ citatens forte originem: qđ tales p̄ncipes de re pu. non curabant: vt in cor̄ solentibus et orationibus p̄ncipum fierent orationes in populum. Unde grauius pauperes seditionem excitabat: et sic enervabat pollitica. Propter quod vt de publico fieret errorio pbs in secundo libro polliticoꝝ magis cōmendat. Quam qđm consuetudinem dicit in creta fuisse: sive legem constitutam. Et ractiones enī sive vectigalia multiplicata in p̄p̄o nisi p̄ vigenti causa v̄puta p̄ cōtributione ciuitatis vel regionis: apam conturbat et sunt in ea causa dissensionis et litis. C. Ex hac eadem rōne sequebat alius in cōueniens: qđ natalis p̄nceps distinguat ab ip̄a. Et qua sequebat diuisio atoz: et p̄ p̄o dissensio polliticoꝝ: non accidisset si fuisset p̄nceps ppetuus: quāquam fuisset dū ciuitatis fuisset et subiectus, facit autē mentionē d̄ nauatis bello: qđ lacedemonij multū dominabant mari. Concludit etiam ex eodem forte malam est pollitica p̄dictoꝝ: qđ viri milites nō assumebant qđ essent fortes virtute vsq; firmitudinis: que est vna de p̄ncipalib⁹ inter q̄tuor: quā ciues exponant se morti p̄ re pu. sicut regulus apud penos. Sed habebant dicti milites: sive p̄ncipes partem virtutis quam p̄s increpat in sua pollitica. Distinguit enī Aristoteles in 3. et b. duplicem fortitudinē: quarū alteram dicit qđ que militaris dē: que solia viribus inuit copios: et hanc pbs vocat partem virtutis sive fortitudinis: qđ requirit inter dū in vera fortitudine. Alia est que gra rei pu. se exposit et nō cedit neq; fugit periculis et reuētib⁹: de qua Seneca dicit in libro de dei p̄uidencia. fortissimos inquit sibi pares fortuna querit. Ignem experit i Eduatio. pugnatem in sabitio: eriliū in Rutilio: tot merita in Regalo: venenum in Docrate: montē in Cathone. Et de qua etiam dē in p̄mo macha. p̄ l'Vnarham de filio. Iudas inq; feris virib⁹ a uacitate sua sit vobis p̄nceps: et ip̄e ager bella populi. Ip̄o qua hostib⁹ gratia rei pu. nō cedat: sed p̄ ea dissolutus corde in eadeꝝ oppressis occubuit. Primum autē fortitudo est imp̄p̄ca: secunda autē p̄fectissima vir⁹. Assumere igit ad bellū sine p̄ncipem sine quēq; militem qđ nō sit fortis scōda fortitudinis nō est bone polliticoꝝ: qđ fortis tales occurrant in tyrānos vel p̄cisos cedunt: vt dicit ē supra. C. Item ex eadem cā: qđ vsq; p̄cep̄

non perceptus erat nec ad vitam contingebat: nō erat in collacia lacedæmoniorū expensē cōcepit bellatoribus. Et inde sequēbatur q̄ egypte nūltes nō gerebant bella ppli p̄pter defectū sup̄endos: q̄bus res p̄i. p̄udere nō poterat: s̄ exponēbant v̄dicte. i. in er̄ti p̄lcebi v̄s et amatores pecuniarum: s̄ Aristoteles reprobat in dicto li. q̄ sepi⁹ erant cū nune ppli. **Dee igit de pollicia lacedæmones in hī dicitur sufficient.**

Codic de daret de pollicia cretensī: et differētia eius ad lacedæmonias: de aucto abas dicte pollicie s̄ de legibus ligurgi.

CA. XVIII.

Extractat etiā dicitur Aristoteles in dō p̄ li. de pollicia cretensium: q̄al dicit traditū a ligurgo fratre regis lacedæmoniorū cui nomē polibius fuit canila: et iustitiam refert. Itēz amice rege eiusdē insule: q̄ fuerunt p̄m legum imitatores in grecia: ad quas dicitur das p̄fectus est p̄riagoas ip̄asq̄ cretensē p̄o coacti: sicut idem tradit iustitiam. **De q̄bus etiā dicitur p̄m in p̄fato li. mentionē facit. s̄ h̄ dicitur de byllote de ligurgo dicitur modo loquantur: nos t̄p̄ relationi eiusdē in iustitiam magis iustitiam: q̄ peccatissim⁹ fuit byllotiarum scriptor: antiq̄. et h̄c forte p̄tigit lacedæmonios eius cretensibus eandē habuissē polliciam: v̄s p̄b̄s dicit lacedæmonios in hoc imitari cretensēs: q̄ ab ip̄o lege habuerint. Licet igitur in multis p̄ueniant differētiā q̄m a p̄ntia et s̄sentiarum: q̄ s̄ciat de cōt̄ errario ap̄d cretensē. q̄ dabat ab incolis de fructibus et peccorib⁹ que offerēbant in sacrificiis in his que ad deos p̄tinet erat: q̄ apud cretensē eligēbant v̄siles sine sapientes quos dōstomym. i. ematos senes vocabāt nō de obus s̄ de maionibus et erat plures numero**

Dee lacedæmonij de obus quos ap̄horum dicebant. i. p̄curatores rei p̄i. sed pauciores. Et s̄ q̄dem Arist. in magis p̄mē dat q̄ mino: erat oca lio p̄curandi turbā. Rō autē diffensibnis apud cretensē: q̄ olim habuerūt regē de quo dicitur est sup̄a: sed tēp̄e Arist. nō habebāt nisi duos quē dicit sapientes eligēbant. Un̄ q̄ pplas nūm̄q̄ bēbat electionem consētum erat inuadit et p̄ p̄os odij. S̄ lacedæmonij et s̄ habent regē s̄m beneplaciti t̄p̄ eligēbat t̄i a sapientib⁹ assumptē de obus gradibus civitū: s̄ h̄ videbat p̄ntem rōni: vt p̄nti totis cōsiliū assumpti ad regimē ppli fieret rex: vt bodie cōter faciūt civitates itale. Sic. n. civitas h̄ nomē imponat: que ē s̄m Aug. p̄mo de ci. dī dolum in iustitiam dō aliquo societate vinculo colligant.

Un̄ civitas quasi civitū vnitās. Cui⁹ ḡ nomē civitatis oēs civēs includat: rōnabile q̄ dēz v̄l ad regimē ei⁹ de singulis generib⁹ civitū debet req̄ri: p̄ur eligant in civitate singulorū ac civitū regio statua. Pollicia ḡ lacedæmoniorū q̄ cretensium in h̄ in eis: videbat. C. In multis igit p̄ueniēs deē regiones vt p̄b̄s tradit. in aliquib⁹ t̄i differētiā eo mō quo dicitur est sup̄a. et h̄ de pollicia cretensium sufficiat q̄m ad solam Aristotelē. C. Sed q̄ s̄ ligurgo mentionē facit: q̄ byllota s̄ v̄s legis narrat p̄grum v̄bice iterferere. Tradit. n. idem Iustin⁹ h̄ac lacedæmonij et cretensib⁹ scripsisse canones ad quos observandos sub iuramento lacedæmonios obligavit: v̄s ad reditū sine p̄grinatū q̄al ad tēplūz Epulomas simulabat ibidē Iustin⁹ de i p̄o. s̄ dicitur. Dicitur ḡ legislator: in cretā se trāstulit ibidē in cōt̄ibus suis leges eis dā tradens oīa sua i mari lactari p̄cepit: vt suis virib⁹ daret eter nitatem quib⁹ t̄p̄e p̄mum dōm centū op̄s dedit. Leges igit quā tradidit doc̄ p̄ntem idē Iustin⁹ refert. C. P̄mo q̄dem auri argētiq̄ mām sustulit p̄lo. legendi senatū v̄l creatū quos v̄ellet inter ḡst̄ar⁹ p̄tērem p̄m̄sit. Fundos oīam equaliter eos dīstulit: vt equata p̄mōtia neminē potētorem altero redderet. Consumari oēs publice iustitiae: ne cuiusq̄ dīuitiā v̄l luxuria in oculo erāt iuēnd⁹ v̄o nō amph⁹ vna v̄elle toto āno vestiri p̄m̄stent: nec aliquē cultus q̄z aliter p̄gredi: nec eplari oppulenti: em̄i singula nō pecunia s̄ compensatione mercū iustitiae: pueros puberes nō i forum s̄ in agrū duci mādavit: vt p̄mos ānos non in luxuria s̄ in ope agerent et laborē: nihil eos cīsoni sustinere: v̄t ā sine p̄m̄to degere: neq̄ p̄f in v̄b̄e redire q̄z v̄ri facti forent iustit. Ligures sine dote nubere voluit: vt v̄ros nō pecunie cā eligerent: s̄ strictisq̄z v̄ri sua iustitia cōdererent cū nullis frenis dotis tenerent. Martiano bonoz nō dīuitum et potentū s̄ senum cō statuit.

Dee v̄sq̄ terras locū bonozatiōem q̄ senectuti statuit. C. Dee igit sunt leges pollicie ligurgi de quibus p̄b̄s mentionē s̄ facit: et de quib⁹ dicitur q̄ les sint longas est sermo et s̄ obmittit ad p̄nti: nō t̄i s̄ dicitur his que a p̄bo dicta sunt de ip̄o.

Codic de daret de pollicia lacedæmoniorū quasi s̄ mōsa fuerit: et in quo p̄ueniēbant lacedæmonij: et cretensē cōt̄ ip̄a: s̄ in quo differēbat. CA. XIX.

Ed et de pollicia lacedæmonis: m̄cē agēdam quā Aristoteles multis p̄mē dat: dicitur illas tres pollicias lacedæmoniorū: cretensium et lacedæmoniorū apud grecos magis fuisse famosas: q̄ magis ordinate fuerūt s̄m v̄tutes. Et s̄ aut lacedæmonia civitas in fracta sita: v̄bi celebiatus fuit p̄nti quartū s̄centorū triginta ep̄oram sub leone p̄mo p̄tē Martiano p̄ncipe: q̄ nō fuit sine magna copia regionis facultatē bre

possent in necessarijs. Unde et in omni regimine sunt instituta stipendia: sicut de errario publico: et Augustinus dicit de verbis domini: ne forte dum sumptus queritur predo crassentur: si de de bonis cuiuslibet sub regimine et custodia: et sunt tributa et vectigalia: que domini debentur quodam iure nature: sicut probat apostolus ad romanos, primo, c. Ideo inquit et tributa presertim, Dauidi, n. et ei sunt in ipsum fluentes. Item in prima epistola ad corinthios: quis inquit militat stipendijs suis vivit? Quis pacem gregem et de la ete eius non manducat? Sed tunc inuenitur quod sicut quam Aristoteles tangit in dicta pollicia.

Utrum ad principatum semper diues eligi debeat: quod in hoc datur materia et homines sunt amantia pecuniarum quocumque modo: et natura humana semper est appetitiva bonorum: et scribit Damianus valerius. Ad quod ipse probat multa dicit comparat oligarchiam ad aristocratiam: quod in principatum eligitur diues. sed iura secundum se semper assumentur virtuositas: sicut ergo pauper sine diuitiis: ut modo viuat in virtutem assumendum est in vera pollicia. Sed minus periculum est de diuitiis: quod instrumenta sibi adiungit humane vite: per que honeste suum potest officium erigere: tamen iusticia subditio. Et dicit alia scribit probat de pollicia Calcedoniensis comparat administrum principatus. Duo tamen concludit reprehensibilia de ipse calcedoniensis. Unum quod sustinebat principem plures principatus habere: quod Aristoteles reprobat ostendens multo melius esse vel dignius plures esse vel conuenire ad unum principatum: quod unus habeat plures.

Ratio autem bonus ex verbis probat haberi potest sibi dem: quod in diuersis principibus actus unius per alium impeditur. Unde dicitur in principio: quo argumentum assumit quod ab uno unum oportet tunc perficitur. Quis rei gratia duo ponit et vicia. Unum de fistulosemibus sive cybaris: et bus et cocturis: quia in opere sibi contrariantur: in instrumentis, fistula enim sive cybara requirit dominum intelligentem in meliorem et inam agiles et subtiles. Sed cocturis sibi bonum requirit: quod sufficit homo etiam rusticatus cum multis crabulis. Ita et de diuersis pingit dominus contrariatur sibi inuicem sicut fistulas cocturis. Aliud exemplum introducit de nauico belio et campali: quod non est conueniens ut vobis sit unus rector: cum non habeat similes actiones. Alius est enim modus pugandi in campo: sicut alius in aquis: et alia instrumenta: requirit campale bellum, et alia nauale: et per consequens alias actiones. Unde concluditur in conueniens esse unum dominum habere plura dominia et ea bene posse gubernare: propter contrarias actiones:

instrumenta. Et Amplius autem et virtus est debilis in agente: quod virtus bonis sufficit ad sui regimen Durum est enim ut qui nescit tenere moderamina vite sue: iudex fiat alienis: et Gregorius ait. Multo quod difficilior est bene multa regimina per et usas iam dicitur.

Et de pollicia pythagore quam vidit a predicto probat. Et dicitur et Ligurgi, et quo totus sumus conatus ad hoc fuit assuescere scilicet bonis ad virtutes.

CA. XXI.

Et iter dicitur autem pollicia quas probat probat in his pollicia inuenitur una pythagorica de qua Aristoteles mentionem non facit videlicet pythagore quodam processu per duas bonorum citates: et quo nomen probat epodum habet: et scribit Damianus valerius, 115 est enim ausus se nominare sapientem: neque in numero septem sapientum computat qui ipsos precefferant: sed se probum appellante, scilicet sapientie amatorem. Ideo et tradit Justinus hispanus: cum peragisset in egyptum ad perdicem syderum motus originem mundi, inde regressus cretam et Lacedemoniam profectus est ad cognoscendum leges dionis et Ligurgi de quibus dicitur est supra: et in quibus suam fundauit polliciam. Sed propter leges iam dicitur: idem Justinus hoc de ipso scribit quod crotonam veniens populam in litarium lapsurum auctoritate ad usum frugalitatis reuocauit. Laudabat quondam virtutem: et vicia reprehendebat: casumque ciuitatum hac pelle perdituram enumerabat. Tantum quod studium ad frugalitatem perdit etiam multitudinem persuasit: et aliquos ex eis luxuriosos fuisse credibile videretur. Tradit etiam Tullius de ipso quod quibusdam armonis vicia in hominibus extinguebat luxurie. Unde dicit quod Lauromitanus iumentum quandam libidine flagrantem cum audisset pythagoras ad hostium amice meretricis insanire iussit psalterium spondes canere: et sic cum ad sanam mentem reuocauit. Datronarum quoque separatam a virtus doctrinam et procrem a parentibus frequenter habuit: et in ingressu religionis frequenter contingit ex ignito sermone predicationis vel ex virtuositate operatione et excellenti vita doctoris. Decebat autem nunc bos pudicitiam: tunc alios modicam literarumque studium. Et matrone aureas vestes ceteraque dignitatis sue ornamenta deponeret: et erat quedam luxurie instrumenta omnia que in Junonis edem deferret eidemque consecrarent in addebat: asserens Datronarum vera ornamenta pudicitiam fore. Et dicit autem cum an nos viginti egisset. Et dicitur Datronis se non scilicet: sed quod decessit. Crisus tamen fuit admiratio ut dicitur domo septem facit et quod deo coleret.

Scrībūt etiā Hieronimus de ipō cōtra Jon-
niamum q̄ silā habuit tante pudicitie: vt v̄gintā-
tatem seruans choro simul virginū tam p̄ceter
causq̄ castitatis hinc doctrina. p̄ter q̄d apparet:
q̄ in sua pollicia ad hoc tota sua ferebat intentio
sancti conuicij: vt hoies traheret ad vitandū
sū virtutē. Quod & aristoteles pollicia docet qn
etiā oīs vera pollicia corrupit si ab hoc sine de
tinetur.

¶ De documentis pythagoricis sub figuris: et
arithmetis traditis: et de duobus pythagoricis fi-
delissimis amicis. CA. XXII.

Rudat etiā Hieronim⁹ vbi supra: quas-
dam leges pythagoricas ad obseruand⁹
sue pollicie sub quibusdam padignis: et pa-
rabolis more antiquo traditas. fugienda magis
sunt in edis omnib⁹: abscondēda: langos: q̄des:
a corpore: impuria ab alo: lutura a ventre: a ciuita-
te sedicio: a domo discordia: et in ede a canē re-
bus indēperantia. Pythagoric⁹ etiā sūt ista
amicorum oīa esse: colā: et amicū se alterū esse. In
quo maxime sūt cogit conat⁹. Unde narrat Pytha-
goras videri de duob⁹ pythagoricis seu pytha-
gorae discipulis. Damonē et Phobū q̄ tam fidelē
inter se amicitiam amicitia: q̄ cū alterum eorum
Pythagorus tyrinus morti adiucaisset: is t̄p̄
ab eo impetrasset: vt prius q̄ periret p̄fect⁹ do-
mum res domesticas ordinaret: alter vadē p̄ al-
tero sero v̄gino dare nō dubitauit. Hippoquinū
et aut diffinita dignee illo redempte: cū vniūquē
q̄ tam temerariū sponsose iusticie dānaisset. his
nihil se amici p̄stantiū metuere p̄dicabat. Eodē
itaq̄ momento eademq̄ boza p̄ dyonissium p̄stata:
taq̄ eam acceperat fugerunt. Admirat⁹ tyrinus
amboz animi sup̄eicū remissit: eoziq̄s fidei se con-
iungi desiderat⁹ eos: vt ip̄m in societate sue ami-
cicie recipere rogauit. Scribit etiā Hieronim⁹
alia documenta seu leges: quas pythagoras in sua
tradidit pollicia. duoz vs̄ t̄p̄oz maxime curas
habere mane vs̄ vesperē. i. eoz que acari sum⁹
et eoz que gelum⁹. p̄oī deī v̄tatem colendā q̄
sola hōies primo a deo facit. ¶ Refert etiā Hie-
ronim⁹ sup̄ ecclesiasticū pythagoricū fuisse doctri-
nam: vt hoies scolastici vs̄q̄ possi quōquēniam ta-
ceant. p̄oīta v̄o tradit loquunt⁹. Item alia do-
cumenta et leges de ip̄o reperunt sub enigmati-
bus tradita que Hier. narrat 3 Iouinianū. Sta-
teram inq̄ ne trāsilitis. i. ne p̄crogodiarius iustici-
am. Inq̄ gladione fouas. i. iras et inuidiā alioz
verb⁹ maledicē ne laceffas. eoz nō minime car-
pendā. i. leges v̄bū obseruandā. Co: nō come-
dendū. i. ne v̄o: de alo extendendū: p̄ v̄id publi-
cane ne ambuletis. i. ne maloz sequaris errores
Iunianū in domo nō hēas. i. gualos et verbosoz
in tua societate nō suscipias: et mita alia documē

ta vt his silia leges: q̄ in sua pollicia p̄dic⁹ p̄ba
tradidit magis ordinata ad regimē aīe q̄ corp⁹
qua regulata: corporalia facilius disponunt. Et
hec ad p̄sens de diuersoz pollicie dicta sufficiat
¶ Hinc v̄o de vera v̄tate pollicie: sine p̄p̄m tra-
dita: sine per alios sapientes in sequentib⁹ cū agm-
dum.

¶ In quo constat p̄fecta pollicia et qua accipit
felicitas pollicia. s. q̄ p̄fecte pollicie sine v̄o p̄o-
sita: et sibi adiuca: correspondēt. CA. XXIII.

¶ Illa vero cum de pollicia agit ad ciuita-
tem referret: modis agēdi de ipsa et quali-
tate ciuitat⁹ dependet. Ciuitas aut vt in-
q̄. dicit in p̄mo de ci. dei est boīum multitudo
aliquo societatis vinculo colligata que vera vir-
tute beata reddit. Hec aut v̄tutis a silia p̄ba si
discedat: qui in p̄fecto pollicie regimine felicitas
tes ponit pollicia: vt et. i. et. p. 5. Citius. n. qua
recto pollicie ciuitatē gubernat architecto cū
respectu ciuitatib⁹ aliaz virtutū questum in ciui-
bus: q̄ cetera v̄tutes ciuiles ordinant ad istum:
sicut ad militare equestris et fugatoria. Et iō
operatione eius cū sit vna sup̄rema p̄siste felici-
tas pollicie: vt p̄ba vides velle in cōmemorato
tam libro. Sic cū de vera et p̄fecta pollicia
in respectu quādam dē de corpore bī dispositio: q̄
vires organice sunt in p̄fecto vigore. Et si v̄s
sup̄rema que ē rō ceteras dirigat inferiores po-
tentias et ad suam moueant impium: tunc mis-
gigit quedam suauitas et p̄fecta delectatio v̄tutis
alternatū: quā armoniā vocam⁹. s. h. 2. de in
3. de ci. dei q̄ res pu. sine ciuitas bī dispositio me-
lodie vocib⁹ comparatur: in qua diuersa sonus po-
sitionis adiuca fit canē suauis et delectabi-
lis aurib⁹: que p̄p̄e sūt in statu innocētie regu-
lata et v̄tute organice iusticie p̄ter actus v̄tute
cognitio. Unde constat p̄p̄tius felicitas et
est etiā mō p̄m quādam participatam v̄tutem
v̄tute p̄fecta: vt nihil velint nisi q̄d regula man-
dat rōnis et q̄d deo placet. Et ex hac quādrōne
monis sūt p̄ba assimilare rē pu. seu pollicia n̄
et organico corpore. In quo sunt mot⁹ dependēt
ex v̄no mouente sine et diuina: vt sunt co: et
rebūm: et in qualibet p̄te corpore ē opatio p̄-
p̄ia p̄ v̄o motib⁹ correspondēt et in alteram
submistrans. Cū bī corp⁹ diuini numeris bisse-
cio alari asserit: et q̄ sum me equatis nutu dei agē
moderamine rōnis. Quo 3 et ap̄s affirmat in p̄-
ma eptā ad cor. Dīdendū ē rōē ecclesie et v̄tū
corp⁹ sustinēt in p̄bū: s. v̄tū vinculo car-
tans. Ad verū agē ciuitatē sine pollicia regimē:
vt mēba sūt p̄oīta capiti et adiuca: n̄ delect-
dendū et sine oīa sic disposita in ciuitate: v̄tū: est
de ci. ¶ Simplicius aut in cū et causat et mouent
bus et motu: ita videmus: q̄ est delecta p̄p̄o

forum aduincem quantum ad influentiam: quia inferiora mouentur per superiorum motum et superiora mouentur a inferiora mouentibus: cuius non debet fieri in necessitate. Vnde talis est ordo superiorum ad inferiora et econuerso in quolibet et non creatur magis esse eis in intellectualem quam per se factis esse inter cetera. Et talis dispositio statuitatem facit operando: multo magis operando. Et hinc pythagorici moti fuerunt in celestibus: eos ponibus ponere melodia: ut philosophus dicit in 1. de celestibus: per ordinatos motus quos habet et in descensibus: ut in iurgio firma suauitas: et ipsa forte dicebant athena: et hac parte eisdem dabant felicitatem, sicut pollicetur viuere perfectam et felicem vitam facit. Cetera ordo est parius dispersus: res sua eius tribus dispositio: ut Augustinus dicit in 1. de ci. dei, per quam diffinitionem habent diuersum gradum in polliciam: in excedendo officiorum quibus subiecte sunt obedientia subditorum. Vnde tunc est perfecta socialis congregatio: quia quilibet in suo statu debitam habet dispositionem et operationem. Sicut enim edificium est stabile quia partes eius sunt bene sitae: sic et polliciam coniungit quia firmata est: et preterea quia quilibet in suo gradu: sive rectoris: sive officialis: sive subditus debite operatur, ut tunc ordinatio requirit actio. Et quia ibi nulla inopugnans: aliter ibi erit summa summas et propterea firmitas status. Et sic est proprius felicitatis polliciam. ut philosophus tradit. Hos autem tales rectores: cunctarios sive polliciam per seruando in parte populi: describit nobis in modo retro cognatus Dionysius. Prout dicitur in parte viros potentes in quibus sit veritas et quod odium amaritiam: et polliciam et cetera tribunos et centuriones et quinquagenarios: et decanos: qui iudicant populum et tepere: et postea subditur. Si bene fecerit simpliciter imperium dicitur, et precepta eius poteris sustinere: et si bene populus reuertetur in parte loca sua. Quasi omnia subsistat in quadam firmitate mentis et pace spiritus: et quibus insurgit felicitas: hoc si tales sunt gubernatores rei publicae, quales hinc ordinant. Tales et Salustius dicit fuisse rectores romanorum. Vnde res publicae parua facte est magna: quia in eis fuit domus industria: sicut in imperio: animo in sustinendo liberumque libidinis neque delicti obnoxia. In quibus talis actus: ut uisus regimino nobis tradimus: ut per cetera et felicitas ostendit polliciam.

Unde dicitur polliciam tripliciter et vniuersumque potest persequi, et primo qualiter in parte distinguuntur interegales: sicut opus, locat et platonius, CA. XXVIII.

Unde dicitur de his in parte est agendum que sunt in quas partes: cunctarios sive polliciam diuidit. Quas quidem eo accipere: vel reprobatorum: cunctarios quia partes interegales respondet: ut respectu sui regimini aut ut ad negocia ordinant bellica. Quia per hanc diuisionem diuersa sectantur vocabula a diuersis philosophis et scripto-

ribus et auctoribus legi. Quales autem ad primos modum tradendi diuisionem accipere possunt? superioris tactam que est socratica et platonius: tota et polliciam in quibus colliguntur partes. In rectoribus, sicut platonius: bellatores: artifices: et agricolas. Vnde autem que est romuli primi principis: vbi in rome quod ut bysionem referunt: diuisit multitudinem sui populi in tres partes: vbi senatoribus: milites et plebem. Polliciam vero per domini prius genera hominum dicebat et ipsa platonius per bellatores artifices: et agricolas ut supra est tradit. Hanc autem quilibet sustineri potest: et rationem habet. Cetera prima, que quibus botam genera perprehendit sicut videt adueniens. Si enim vires ut consideremus: quare respectu nostra attendit iudicentia: vbi accipit sustinendi ciuitatem necessitates manifestum est dicitur diuisionem esse sufficientem. Partitur enim homo indigentem respectu prius intellectus: ut possit viuere per seipsum, propter quod est sibi prius directio in agendis: ad quod ordinat per platonius nam que ponit a philosopho inter intellectualem virtutes. Vnde in eccl. 31. c. scribitur. filius ingit sine plilio nihil facias: post factum non penitebis. et ad id in re publice in polliciam platonius sunt optima pars eius: propter quod a plutarco copiam oculis qui in partes corporis est nobilior. Indiget etiam refrenata occupacione sive affectus: que moderata est: ut ipse philosophus tradit. Vnde ipsius egritudine in 7. etiam appellat. et inde necessarius interrectores ad corrigendum hominum malitiam, propter quod apud dicit quod non sine causa gladium portat videtur in eis quod male fecit. Et quia ratione insubstante sunt leges principis et rectoris: ut per philosophum 9. et ipse apud in epistola ad cetera. 3. c. Let ingit propter transgressores posita est: iterum. Iusto vero est lex posita: sunt etiam et alie indigent humane vite que respondent aliis potentis: ut est regimino: ornamentum: et nutrimentum. Duo quidem prima indigentia supplet prius sensus: hoc est artificum est officium: sicut in edificatione: sive in vniuersumque: sive calciamen: sive quibusque aliis artificibus: rebone: que aspectu vbi andem vbi ordo ratum sine tactu delectat: ut etiam perferunt supple mentis. Sed ad indigentia supplenda humane vite istum ad nutrimentum quod respondet parti vegetatiue ordinant agricolis: sive in parte: sive in vino: sive in fructibus: sive in gregibus: sive armatis: sive in volatilibus que omnia de reure ad ciuitatem per agricolis deserunt et trasportant. Bellatores et perna sunt pars polliciam: ordinata quidem in ipso rege aliarum partium et ad istum munim. Vnde si enim, platonius miles in ciuitate: ut se per sua prius in hostes opponat: Unde ad hoc iuramento abstinentur eius ad gradum militare ascendit pro parte non recusat in morte: vbi in politerato tradit: vbi de facio in istis agit. Et si per bellatores in re publice necessarius et pars perna polliciam: quia eius officium est assilere principis pro-

crequenda iusticia: vt dicitur in cōmemorato li
bro: si fideliter et p̄stanter p̄ volles pugnare, p̄ con
ferenda patria: sic nō solum parti pollicite: sed
toti: militaris gradus in re pu. singulariter est su
riofus. Et quibus obus manifeste p̄ sufficientia
pollicite Socrae et platonis p̄tum ad pres. eius.
C. hinc ostendit sufficientiam partium integra
lum pollicite quas p̄podomus tradit et Romu
lus.

CA. XXV.

Ed e de duobus alijs modis iam dictis
i ad huc diuisio tollerari p̄t: q: p̄: et s̄: dum
tur cum p̄ma: cuius sufficientia est iā ostē
si. Et quidē in diuisione romuli cū de senatorib?
agit: rectores accipim⁹ pollicicos et sapientes eis
admiratōs: siue assessores: siue quosdam alios in
r̄sp̄ctores. P̄ms. n. p̄ncipes polliciti sunt p̄siliari
in r̄gales: vt imperiales. Dicit et de romanis
scribit in p̄mo mach. q̄ p̄silebant quotidie creol
tos viginti de multitudine: vt que digna sat ge
rant. Cuius rō esse p̄d̄q: regimē pollicitum so
lis rob̄orū legis: vt de h̄ est supra. C. Regale
vō siue imperial: et si legibus gubernat: in casibus
nō op̄antibus ac gerēdis quibusq; negocijs: re
gimē p̄silit in arbitrio p̄ncipis: q: p̄ lege habet
q̄ p̄ncipi placuit: vt iura diffinit. Concludē
dum est igit in d̄no pollicico: p̄siliarios maxime
fore necessarios: quos in nōle senatoris includim⁹
Cū h̄idoms dicat in vendecimo et in historiā:
q̄ senator a p̄siliando et tractando est d̄ct⁹ sic se
h̄ vt confular et nulli noceat. Unde et Aug. de ci.
dei senes inter senatores numerat. Cōsp̄den
dimus etiā in nōle senatoris rectores: sicut idē
h̄idoms tradit in p̄nominato iam libro: ex verb
Salustij dicens: q̄ senatores p̄ces vocat s̄e p̄
diligenti curam regiminis. Nam sicut patres ū
lios: ita illi ream pu. gubernab̄nt. P̄ter igit q̄ i
nō in senatores: quos romulus distinguit a mili
tibus: et p̄d̄cis: et r̄ rectores et p̄siliarios p̄p̄tē
dit: quos Socrates et plato in sua pollicite pose
runt distinctos. Sed in nōmie plebis artifices et
agricolas accipere possum⁹: q: vtrumq; gen⁹ de
gente plebea accipit. Et apparet q̄ diuisio mul
titudinis in ciuitate p̄ p̄fectos p̄bos a diuisione
quā fecit Romulus non discordat. C. De distinc
tione nō p̄podomus iā p̄acti v̄ esse dubit⁹: q: nul
la sit ibidem nōio de p̄siliarijs et rectoribus: nec
ad partes reduci valēt p̄ de h̄ p̄bum assignatae:
cum actus nō ip̄saz p̄nt⁹ sint diuersa. Et si at
tendimus ad ea que de ciuitate eius sunt tradi
ta q̄ scilicet solim⁹. P̄ter actat. n. de iudicijs
et assessibus: vbi circa ip̄os s̄nā ponit distinctio
nem: et nos ex ea possemus accipere p̄siliarios: et
rectores: de quib; p̄ tanto mētiōē nō facit cum
de partib; agit pollicite: eo q̄ illas partes solū assu
mit que ad indigentia referunt cogalū vite: vti

et sua positio p̄tum ad iustitiam p̄ma v̄socras
et platonis nō videt differre. Idē igit de partib;
pollicite et quib; p̄silit d̄cta sufficientia. Cuius nō
de eis ad hoc p̄siliatū videt de bellatoribus
v̄s: q: oēs pollicite de illa parte faciunt mēndēz
Cuius idē rōnem h̄re possunt a vegeto de
arte militari in fine p̄mi li. q: oēs regiones et ciui
tates p̄ bellatores in suo sunt p̄seruare v̄geet. et
q̄ res pu. diminuta ē per v̄siliatū d̄ctē bellū in
v̄be: post p̄nam bellū p̄naci p̄ annos viginti i
pace vitā deducens. Cū romanos v̄biq; victo
res sic enervant vt in seculo bello punico h̄mbū
pares eē nō possent. Et itaq; p̄siliatū tot exerci
tibus amissis: tunc demū ad victoriā p̄uenit:
cum exercitū multare p̄dicere poterant. C. po
sita p̄cludat. C. Temp⁹ legendi exercitū d̄ctū
inuenies. Cuius n. p̄siliatū suos erudire armis: q̄
alios mercede cōducere. Necessariū igit sint
bellatores et p̄te in re pu. tum p̄ pace cum p̄r
nanda: tum p̄ incuris hostiū curando. Quoz p̄
derato fructu in re pu. amplior eis inter cūcos
fert bonoz: tanq; magis necessariū ad p̄mano
nem pollicite: p̄pter p̄culum cuius p̄pa debet
exponere. P̄o: p̄ter q̄ eisdem solis dabat v̄to
riofa corona. Hinc est q̄ in pollicato assimilant
mami. que s̄m iustitiam. in seculo de aia est cogit
ogoniam. Iura etiā ip̄os milites ip̄os decō
rant p̄nolegio in oēs ciuites: siue in testia: siue in
donatijs: vbi s̄m in quibusq; negocijs: s̄ p̄p̄e
dū sint in casibus casibus exercere officij.

C. Agit v̄ter⁹ de alijs partib; pollicite respectu re
gis v̄bi v̄ba exponit diuersoz offiū. C. XXVI

E partibus aut pollicite respectu regim
is q: romana res pu. magis ordine p̄p̄a
tenent: et post targum expulsa a regio gra
dus officialiū ponit ad v̄siliatū scriptū d̄ ip̄
p̄stran⁹ alioz exēptationē agēdā. Nam
cū p̄mo p̄siles v̄siliatū: v̄buti v̄s q̄ maxime
erat vt expelleret targum: et targū cōmittū ma
ritū Lucetie: sic d̄cti v̄sā p̄siliatū: cuius v̄s
gendo cūta p̄siliatū. Quos mutados nō degerat
p̄ singulos annos: vt d̄cti est sup̄: vt nec m̄sion
dū maneret: et moderatio cito succurrat. P̄o:
p̄ter b̄ aut duo pares erūt: q: v̄n̄ rem ciuit⁹ alter
vō rei militaris curā gereret. P̄o: cōsiliū autē
l. q̄to ad eractis regibus nō inuicta est victori
ra: occasione habita aliquis noctatis in v̄be.
Nam n. gener targum ad vindicandū regis iu
riam magnū p̄gregasser exercitū p̄ ciuitatē: ad
forationem gēns noua instituta ē dignitas: qui
dicitur iam appellari: maior: p̄t̄e ac impero
p̄siliatū. Itē p̄t̄ excellentior: q: de q̄to in quest
annū ip̄oz exponat offiū: p̄siliatū aut p̄nam
h̄dū d̄ctatō: eos magistrū a p̄p̄o vocabit: qui d̄
gnitatem scribit h̄silez habuisse iustit. C. Solim⁹

ino tradunt magistrū eorum institutū q̄ dīctato-
n obsequēbat. Dīctator aut̄ sūm⁹: vt scribit En-
ropus fuit lamīnis: s; mag⁹ eorum spuris cas-
sus. C. De iro aut̄ iro q̄: p̄sules nimis grauibāt
plebē a p̄sio instituti fuerunt tribuni dīcti: vt
tradit Jsidus li. 9. et bimo. q̄: eo q̄ iura po-
pulo tribuit: quē locum in ciuitatib⁹ italie tenēt
Angiani ordinari ad defensionem genē plebē.
C. Sed aduertendū h̄ q̄ senatores semp fuerūt:
e quo sic a romulo instituti: vñ tradunt histo-
rie: q̄: p̄sules cū senatorib⁹ p̄sio erant infesti: im-
mediā fuerūt tribuni i fauore plebis. Sunt aut̄ e alia
nota officiali v̄bis: de q̄bus hīstorie faciūt mē-
tionem: s; sc̄ipue Jsidus li. 9. et bimo. vs cōfor-
mā: patricii: p̄fecti: p̄sentes: p̄scripi: p̄consul-
les: cōsules: censores: decuriones: magistrus:
tabelliones: de q̄bus oībus sūb cōp̄dīo est di-
cendum. C. Censores aut̄ dignitas ap̄d veteres
romanos erat. q̄ apud modernos ē dignitas iu-
dicialis: censere. n. iudicāre. Dīctum ē censores
p̄mōtōres: vt tradit idē Jsidus: a censu erit ap-
pellati: q̄ est offīi sp̄ialis cure in ciuitate: sicut iu-
torib⁹ v̄dā: sive actorib⁹: sive curatoib⁹: vel q̄-
buscūq̄ cūis e negotiis pupillor̄ e vīdant: vt ē
rebus p̄m̄ onatib⁹ v̄dā dēdīs. C. S; patricii s̄
dīcti: sicut p̄sēs filie: sic illi cūq̄ romane rei
p̄. cur̄ gerant: qualis fuit dom⁹ fabia. de q̄ dēz
est sup̄. p̄ncipal⁹ igit̄ nō erat offīi in re. p̄. q̄ dā
p̄m̄a reuerētia p̄sidi ad aliquid p̄geniē ciuitat⁹
p̄ sc̄ipollitico. quē gerēbat. Un̄ e iura gentiū p̄
ciuitate e emittēte sine p̄ncipatū p̄ferētia: vt oī
ere nūc. p̄fecti aut̄ dīcti sūt: eo q̄ p̄sio p̄ā
te sūt. vs e p̄fecti idē q̄ p̄fecti dīcti. Impos-
tat. n. tale offīi omōdā facies q̄ p̄cipu⁹ s̄roga-
to: e cretō offīcie. Scrip̄tura tñ sacra ad este
fones refer̄ actor: vt in sū. et dī scribit q̄ p̄c
p̄ p̄ario p̄scl̄ op̄er e cretōres⁹ p̄p̄i dīctus.
Nequāq̄ v̄tra dūbt̄ p̄p̄o p̄sules ad p̄sīctōes
iusticie. p̄sēs aut̄ p̄scripi appellatib⁹ senatores
tūc offīci: vt. n. refer̄ Jsidus: cū romul⁹ ip̄os in
sūm̄ in decē cū as ip̄os cōsē elegit: v̄ nota eo q̄
p̄m̄ p̄p̄o in tabulas aureas p̄m̄t atq̄ inde nota
h̄nt p̄sē p̄scripi. quos etiā in tres ordines dīstīn-
t. p̄m̄i vocabant̄ illib̄ res: sēs s̄p̄ creatibiles. ter-
tīi aut̄ clarissimi: quos v̄ba exōp̄ longum effēt
C. P̄sules aut̄ dīcti sūt cōsūtores: s̄ p̄sūm̄
quā p̄senti sine adiecti p̄sūb⁹: nec p̄sūm̄ s̄p̄e-
bant̄ simpl̄: sicut nec p̄curator curatois sive ac-
toris. vt p̄dū dīctat̄ assessor q̄ vice p̄sūi iudi-
cabat. Et v̄tra dīctat̄ p̄m̄ amoris ad off̄i pa-
do v̄cis sive anno: vs et dīctū quasi est p̄sūm̄
tūc: h̄ebat̄ m̄ aliqua fastigia sūt p̄sūm̄ sine ali-
cuius emittēte: sive ab iusticiis: s̄ signi emittēte:
p̄q̄ cognoscebāt fuisse p̄sū. Censores aut̄ nūto

res iudices dicebat: ad ac⁹ cōsue curie vt regis
deputari: de q̄ dōm̄ ē s̄p̄ quasi s̄ferores cōsue.
S; decuriones ad oīs actū curial offīci sive vt
dīct Jsidus: q̄ sūt de ordine curie: e offīi curie
administrācie vocat̄: s̄ s̄cep̄ ab arinatū nobil⁹
vs decurio ac vir iust⁹ bon⁹ q̄ p̄ dō nō s̄b r̄p̄o
mercat⁹ s̄ndonē off̄dissimā e reserctissimā p̄u-
lit sepulcrā. De magistratū it̄ in fine sup̄siois lib⁹
sūt est dīctatū. P̄m̄ it̄ agōdū ē de altero off̄i: e
infimo cūm̄scōq̄ regis: q̄ est tabellio. sic dīctus:
vt tradit Jsidus. qm̄ potio: sūt tabellay e s̄scep̄s
in q̄bus actū gerunt sive rei pu. sive p̄sone p̄ate.
Idē etiā e scriba public⁹ vocat̄: q̄ creatōs scribit
gesta que publica vocat̄: quē e iura gentiū seruis
publicū appellat̄. R̄stat aut̄ de vno solo nōle dī-
gnitat⁹ dīstīnere s̄m̄ ad regimē pollicie: q̄ sc̄ipio
appellat̄. q̄ q̄dem s̄m̄ p̄p̄rietatē vocabullū h̄ca-
tus dī: cui q̄m̄ ad sui vocatū imitē e s̄sūlat̄. Quo
p̄ cometū sc̄ipidō m̄dignit. Idē aut̄ p̄s̄t̄ adit
hīstorie fuisse cecē: vs cū baculo sive s̄p̄ione ve-
niebat in for. Ad hūc⁹ igit̄ s̄sūm̄ dē fili⁹ cius pu-
blis comet⁹: q̄ s̄sūlat̄ vt pu. dīctat̄ e car-
taginē vocat̄: s̄ sc̄ipio: e totā affricā subingant
romani dīct̄: q̄ sc̄ipio affricā: ad v̄m̄ alter-
rūs sc̄ipionis nepos et q̄ bīspaniā dēmit. e vo-
catus ē Luc⁹ corneli⁹ numistinus a numistia quā
subiecit ac p̄s̄t̄ant. Scribit et Aug⁹. de ci. del
tertiū fuisse sc̄ipionē q̄ e nāfice e vocat̄ frater in a
lois sc̄ipionis q̄ e cartago destruxit p̄hibuit
asserens ip̄as eē medicina romanis. Et hūc igit̄
p̄. p̄bat̄ r̄tor. viros p̄scl̄ator p̄ncipio vñ nō
m̄ sc̄ipionis cūm̄ h̄buit sc̄ipionē legitator e vo-
catur v̄rgi quā p̄ncip̄s portat in manu cū sc̄ep̄o
q̄m̄ semp victoriosus: vt ille mag⁹ sc̄ipio fuit. vs
narrat Jsidus. in. 17. et bimo. q̄ triūphātes purpu-
ram patiat̄ e rogat̄ h̄ebant̄ vestē: s̄ sc̄ipionē cū
septo gerant in manu ad imitē ionē victorie
sc̄ipionis. Idē igit̄ de nobis dignitatē resp̄ctus
regum̄is intrū sūt dīctā.

C. Idē dīctat̄ de partibus pollicie quantum ad
bellatores quos dīstīngit s̄m̄ triplicem considerā-
tionem.

CA. XXVII.

Ed e de p̄sibus ordinat̄ ad bellū q̄ sūt q̄
f̄ res pollicie: e eidē necessitate vt s̄p̄ius e
p̄sibus: q̄m̄ vt tradere. Que q̄des bñ dī
s̄p̄oste pulch̄rīmidinē e de corp̄ causant̄ ac delecta-
tione generat̄. Et quo ēt ingis e cordis argumētis
andac̄s reddūt alos ad ardore e aggressū: vs fa-
lom̄ in cātica eteretis dīsp̄ostū ad bellandū pul-
ch̄rīmidinē s̄p̄e assūm̄t e deoz. Pulch̄res igit̄
ē e deoz s̄lta iertm̄ terrib̄l vt catho: acies oīs
nata. Sic. n. pulch̄rīmido alicit: vt creb̄m̄ faci-
ens nūb̄ aggressi timeat vt formidet. quod in et
cessus amantibus maxime e maniferb̄. Ita etiā
e acie bñ ordinata p̄tingit: e iō ip̄m̄ terribilem

vocat: sive ad pulebri tudine sponse: sive ad acies referens et cā iam dicta. ¶ Propter qđ nō lmeri to de dictis partib⁹ est agendū: qđ ad omnia faciunt pollicite. Et qđ bono in bello p̄cipue regimie in dicit p̄pter difficultē et terribilē actū quē exercet mōe opponenti videri in castris exercitiū dū dēre in numerū certū: culibet assignando ducati p̄ quem regat et dirigat ad pugnandum cū hostibus. Quē qđem accipe possumus a vegeto in p̄mo li bro de re militari: vbi exercit⁹ dividit in legiones in quo dicit duas sufficere culibet duci vel cōsuli. Legionem dividit de cō cobortea. Quē coborta p̄na numero et merito dūcedit. Hāc genere qđ ē hārum instructione viros electissimos querit. vt idem tradit veget⁹. Quod p̄ tanto dicit vt castra magis p̄siderant si tantū viri in p̄ma exponant vir acie: et qđ maxime regit sup̄ena vbi p̄culus tot⁹ dependet exercit⁹. Idēc autē cobortea: aquilaz suscipit signū p̄cipuū romānoꝝ castror⁹: et tot⁹ legio nis insignē. Quod ē impatorib⁹ posterioribus est rictum. Cui⁹ qđ ē rō assignari p̄t: qđ vt idē dicit veget⁹ militaris romana disciplina p̄mas acies faciebat alares. Inter oēs autē animā alas: aquilae sunt fortiores. Et alē dicit p̄de qđ signaz aqle eis tradit: et p̄manenti v3 in mūdo istam ad dñum: p̄pter celestē et diuinū effectū quē implorare debet p̄mū: vt faciebat ille p̄ncipex Judas machabeus qđ in pugna dō auxiliū de celo pe rebat. Quod p̄cipue eis cōpetit p̄pter p̄culuz cui se cōmittunt: vel qđ iuerent apud deū vt sint vi etonosi: eo qđ moti se exponit p̄ populo. De qua aquila dī in ezechiele loquitur de Nabuchodonosor orientis monarcho: Egla grandis magnarū alarum longo mēsoꝝ dicit: plena plumis et va rietate: venit ad libanum et tulit medullaz cedri. Post hoc subdit veget⁹ numerū p̄me cobortia: quā militariam vocat: eo qđ mille centū pediteſ l ea sunt: equiteſ autē centū tringentaſ. Ceteraſ autē vocat quinquagenarias: qđ qualibet ponit quingentoz quinquaginta qmz pediteſ: equiteſ autē sexagintaſ vt quibet eques certū numerum pediteſ habeat. Disponit ē in quā coborte militea fortiore: qđ sicut p̄ma detrum t3 committit et quā similitur. Quā alia dicit lū Veget⁹ qđ numerare nūnis est longiet et vba ei⁹: tanqđ iūstata modernis t̄pibus maiora indigerent: expositione Idēc autē nō ad p̄s sufficit. Qđ si multitudine populi in pollicia sub certis limitib⁹ gradu et numero disponit istuz ad sui directionē multo in agis in castris in quibus in armis et p̄culosissima ē diffi cultas regimie: tū ex parte opis qđ eis incūdit qđ ad sineu terribilitū ordinat qđ ē moꝝ: tum ex parte hostiū qđ infestā. Vbi sicut in erodo p̄mūer motū a cognato suo Ietro: vt onera divideret p̄ officia duera in indicandō p̄p̄na vbi ait. Pro-

uide viro apotele: et qđ oderint amaritū: et p̄ime et cō tribunos et cōtiones et quinquagenarias et decanos qđ iudicent p̄p̄im. Ita et iudas machabeus cū infestaret ab hostib⁹: ita castra dūdit in eodem numero p̄simēdo duces p̄ tribunos v3. Cōtiones: p̄tra cōtarios: et decuriones. Quā qđ de numeris facit p̄positionē: est in limitibus ad distinctionē exercit⁹. Cū vnus in altero p̄metur vt faciliō sit ad p̄mctionē vni⁹ cū altero cū bellū dī necessitas b̄ regit. Distinctio vō quā facit vt genus et dispositio aciorū attendit cū campū belli ordinat: et ipse cobortea ad cōtiones reducat et decurias et ceter⁹ causas et rōmbus.

¶ Idēc declarat de nobis ducis et de numero cō hostiū: qđ significat vniquodq. C. XXVIII.

Et dō qđ de nobis agit dicit: videntem ē s de ipis p̄ scriptura facta denotat: romana res pu. ac moderni describit. Et r̄ mo qđ em et tribuno. Quō qđ nōmē dicit veget⁹ et tribu originem h̄c: qđ per at militib⁹ quos romulus elegerat qđ ex tribu originē traxerāt. Judas autē in nono etimologiarū dicit qđ tribuni dicit sunt qđ plebeis iura p̄bent. Vbi in saeculē t̄pē sunt instituti p̄dūles. Vbi vō dō qđ tribuni dicit banf qđ mille militib⁹ p̄erant: quos greci stuz abos appellat: sicut cōtiones a cōta militib⁹ sic noiat. De quinquagenariis sicut p̄bacontaribus qđ idē est veget⁹ mentionē nō facit. Quē scriptura sacra in p̄fatis tam libus et in. 4. lib. regi: quos ad p̄p̄ationē Idēc vt iuxta eoz meriti sūma cō bult. Quē decanos sicut decuriones sic dicitos qđ de cō militā curā habēt in castris. Veget⁹ sicut vno p̄berrimo et vno papillone disponit. Nota vō generalia multitudine armatorū ad pugnandū dī posse becfunt: v3 exercit⁹ ab exercitio sicut ab exercitio dicit. Ceteriq. n. l p̄dita regit multitudine. vocant et castra a castitate dē vt tradit si dicit: eo qđ vbi d3 castrari libido. Superbeberē tū dicit a castris cū scib⁹ cret hostiū p̄na: vt vegetius scribit. Cū castra filioꝝ v3 dicit a fer rūt a madiantibus: qđ foenitati sunt cū filiaz eoz: vt scribit in numeris. Propter qđ in dextera mio scribit: qđ dñs ambulabat in medio castrorū iustitici p̄p̄: vt sint castra eoz sancta nō b̄ligi eis appareat feditas. Et castra dicebant p̄p̄mitionē exercit⁹ in aggerib⁹ et vallib⁹: ac aliud dñs res foenitatis qđ romani p̄ncipes vtebant: cū inuadebāt hostes. Propt̄ qđ solioꝝ: fatiata clatomi affinebant ad mulcare discipulū: vt vberent i p̄mptis artifices necessarios ad bonū exercit⁹. Et ē aliud nomē per qđ ē multitudine p̄gnato et p̄misse. v3 legio ad electionē dicit: vt tradit iudaeus eo qđ milites l ea p̄mē dicitur ab alijs canqz magis cepti. Quēdam autē alia noia sunt partū legionū sicut exercit⁹: qđ a veget⁹

tradit in secundo libro: ab Hidero libro. 3. ut ma
 nipulos q̄c numerus ducentorū militū: sic dicit q̄
 mane hostes aliteret: sine q̄ p signo manipulos
 supite sine alacitas herbe ferret fecit. De q̄
 canis. Cōsueat armatos exēplo ad ligna mani
 pos. Illi vocant velites. a volūto dicit ppter
 hā agilitate. R. omnia emi res pu. quosdam iure
 nes aples habebat i militia legionū: cum una
 deret hostes sedebant post equum terga: tunc si
 biao desitites de equo turbabat hostes. Tales au
 tē milites I Danibai vscribiti. Hideros multum
 ficit in se: p quos elephanti c? in maiori parte
 fine. intereupti. Quas si fuit elepharus de
 quorū dicit in pmo machabecorū q̄ ctilens in me
 dium legionis contra caltra regis antiōchi be
 lli inuasi elephāntum locitatum locitō regis:
 ipamq̄ bestia occidit. Et ē aliud genus armato
 rum q̄ acies nūcip af ad acutae dicit vs Hido
 rus dicit quod audaciā ipostat in aggrediendo ho
 stes: de qua scriptura sacra sepis mentionem fa
 cit. Unde: de vna tribu israhelici populi scribit
 in paraly pomeion q̄ aggrediabant ad pugnam
 in acie plocantes p hostes. Aliud etiam nomen
 est quod Cuneas appellat quasi cuneus: quod ē
 vnam collecta multitudine ad pugnam: et in ma
 iore necessarius in bello. De quo in deuterono
 mo dicit q̄ vnusquisq̄ suos cuneos preparabit
 ad bellum. Et quo scite Conoshabulus vocabuli
 trahit apud modernos vsitatum: quasi caput cu
 nei stabilius hoc est consiliis et fortis. Et ē aliud
 nomen nouū apud iudeos de pma cohorte et q̄
 eiusdē romane cohortis similitudinem gerens:
 qua censi genere: s̄is: forma: virtute polientes
 milites iniebant: vt dicit vegetius cui tribunus
 peccat armos scia: virtute corporis: ac mosum
 honestate peccipus: quom Trappellum dicunt:
 ad perscrutandum acie a hostium appellata. Hoc
 enim verbum trappellationis imponit. S; ē de
 officialibus casros multa tradit vegetius in se
 cundo libro. Sed hec que dicit sunt libi compen
 dio ad p̄sufficiam sp̄m p̄sent ad pollicite tra
 ctatum in hoc quarto libro. C. R. est vteri? de
 pncipam Ieonio: hoc est de regimine domus
 q̄ dicitur familia. Qui q̄dē mān h; oino desin
 etā ab alijs pncipant. Et id q̄ dicit vs h; p op
 cōponere: distinguēdo plures sine tractat? s; sua
 capta: pot nā faci regni. Quia i repho eisdē mo
 di s; ē vtriusq̄ de vtriusq̄ regni ad p̄ter
 gnamia quocūq̄ genere: sine sine s̄dit: sine re
 doctōe sine pncip: sine s̄fici fideles. Quia si re
 grit ordo doctrine i arte v̄ndi: s; nō simul ac nū
 p̄m tractare de ipso vt qdā fecerūt: q̄ h; lpedi
 re iudicū dicitur: ē h; nō mā decens.
 C. Explicat vigesimū opusculū vs d regie pncipi
 bi Thome agnā ordis p̄dicatoꝝ ad regē cypri.

C. Incipit opusculū vigesimū p̄mā eiusdē de re
 gimine iudeorū ad ducissam babilonie.

Excellentie vestre.

recepti hanc: et quos ē p̄s solliciti
 dicit circa regimen s̄bditorū ve
 stroy: et denotat dilectionē quas
 habetis ad fr̄s nostros ocdus pie
 narie intellecti: deo gr̄as agens q̄ vestro cordi tan
 tarum virtutum semina spirauit. C. Quod tū in
 eisdē a me regrebatū s̄is: vt vobis sup quibusdā
 articulis mōderem: vtiq̄ in vbi difficile fuit: nū
 ppter occupaciones meas quas regit opatio le
 ctionis: tum q̄ mihi placeret vt sup his regere
 nis alios p̄siliū magis in talib' p̄toꝝ. Quis qz
 indecōs reputauit vt vestre sollicitudini negigē
 coadunato inuenit. aut dilectioni ingratis exibi
 sup p̄siliū articulis vobis ad p̄s mōdere cura
 in: absq̄ p̄iudicio sine melioris. C. p̄mō ergo
 vestra regrebat excellentiā: licet vobis aliquo
 tpe ē quo: eractionē facere in iudeos. Ad quā qd
 nem sic a b̄solute p̄positam responderi p̄tē licz
 vt iura dicit iudei merito culpe sue sint vel cōst
 p̄petue seruituti addicti: sic quo resterratū dōi
 possint accipere tanq̄ s̄is: hoc tamen seruituto mo
 deramine: vt necessaria vire s̄is dā eis nullate
 nus suberant. Quia tamen o; nos hōcēte am
 bulare ē ad eos q̄ focus sint iure nōmē dōi b̄s
 me f: vt ap̄s fides ad monet suo exēplo: vt sine
 offensione firmo iudeis ac gentib' et ecclie dei: b̄
 seruitum videt vt iura iura determinat: ab eis
 coacta seruitia nō erigant: q̄ ipsi p̄terito tpe face
 re non p̄suerunt: q̄ ea que sint soluta magis so
 lent alios holum perturbare. Secundum igit bu
 ius moderatōis s̄iam potestis s̄m p̄suetudinē
 p̄deceorū vestroy eractionem in iudeos facere:
 si tū aliud non obstat. C. Uides aut q̄tū conice
 re ponu circa hoc dubitationem vestrā augeri et
 his que p̄ter ingras: q̄ iudei terre vestre iubil
 vident habere nisi qd̄ agerent p̄ vsurariā p̄
 uitate. Unde p̄ter querens si licet aliqd̄ ab eis
 exigere: cum restitenda sint sic extorta. C. Sup
 hoc ergo sic mōdendū videt: q̄ cum ea que iudei
 p̄ vsuras ab alijs extorsissent nō possint licite re
 tinere: p̄s: vt si ē vos hec acciperitis ab eis nō
 possitis licite remere: nisi focian essent talia que
 a vobis vel antecessorib' vestris dacten' extor
 sissent. Si qua vō habent que extorsit ab alijs
 hec ab eis extorta illis debent restituere: quib' iu
 dei restituere tenebant. Unde si inueniam certe
 p̄sone a quib' extorsit vsuras: debet eis resti
 tui: alioq̄ o; in p̄to vsus s̄m consiliū p̄o cecit
 n est ē alioꝝ p̄to: vel s̄m cōm vtilitatis ter
 re si necessitas inueniat: vel extorcat ois v̄sili
 tas erogari. Nec est illicitū si a iudeis extortas

talia de nouo seruata consuetudine predecessor
 vobis hac interuenit: ut in predictis vestris expe-
 derent. ¶ Secundo vo regrebaris si peccauerit
 iudex: vtrū sit pena peccunaria puniendus cū nō
 habebat pec per vsuras. Respondendum videt sū p
 dicta q̄ expedit eas peccunaria pena puniri: ne
 ex his inagrate cōmodum reportet. Videt etiam
 multū q̄ cēt maioris pena puniendus iudex vel q̄
 eius alius vsurariū q̄ aliquis alius? Iste peccunia
 que auferit ei min⁹ ad eius noscēt p̄ncipere. Potest
 etiā peccunarie alia pena supradicta: ne hoc solum
 ad penam sufficere videat q̄ peccuniam alius de-
 bitam desinit possidere. Peccunia autē pene noīe
 ab vsurariū ablata: retineri non potest: sed in vsus
 predictos vō expendi si nūbū habent aliud q̄ vsu-
 ras. Si vō dicat q̄ et hoc p̄ncipes terrarum dī-
 nificat: hoc dīnum sibi ip̄tenti vtpote ex negli-
 gentia eoz pueniens. Vnde nūm cēt vt iudex
 laborare cōpellerent ad p̄ncipem victum lucrādū
 sicut in partib⁹ italie faciunt: q̄ q̄ o ciosi viuentes
 solis vsuris dīcent: sic eoz dīn sine redditis de-
 fraudent. Ita enim q̄ p̄ suā culpā p̄ncipes defra-
 darent redditis: p̄ncipis q̄ p̄mitterent suos subdi-
 tos et solo latrocinio vel furto lucrari. Tenent
 enim ad restitutionem et quod dīcūq̄ ab eis exi-
 rent. ¶ Tertio queretis si vltro offerat pecuniam
 vel aliquid et cēt: an recipere liceat. Ad q̄ re-
 spondendū videt q̄ is recipere: sed expedit q̄ sic ac-
 ceptum reddat his quib⁹ debet: vel aliter vt su-
 pra dicit et expendat: si nūbū aliud habeat q̄ vsu-
 ras. ¶ Quarto querit si p̄ncipis accipiat a iudice q̄
 ab eo sp̄ianū regrebat q̄ sit de restituendū faciendū.
 Ad quod p̄ nūbū et iam dicta. Q̄ enim sp̄iani
 min⁹ regrebat potest esse p̄pter duos vs⁹: forte inde
 us aliquid habebat p̄ter vsurarium lucrum: et in
 tali casu vobis illud retinere seruat modera-
 mine supradicto. Et idem videt dicendum si illi
 extorserint vsuras eis q̄ postea bona volūrate do-
 nauerunt: cum si iudex p̄ncipe se offerret ad resti-
 tuendum vsuras. Vel potest p̄ncipere q̄ illi a q̄bus
 acceperunt sint sublati de medio vel p̄ mortem
 vel in terra alio mōtante: tunc ipsi debēt re-
 stituere. Et tamē non apparēt certe p̄ncipem quib⁹
 restituere teneant peccandū vel vsupra. Quod
 autē de iudice dicitur est: intelligendū est et de causis
 finis vel quibuscūq̄ alijs insistentibus vsurarie
 prauarum. ¶ Quanto queretis de baluina et offi-
 cialib⁹ vestris: si liceat eis officia vendere vsu-
 m ut ab eis recipere aliquod certum: donec tantū
 recipiant ex officio. Ad quod dīcendum videt q̄ q̄
 suo iura duas facultates habere videt: quarū
 p̄ma est de officio venditione. Circa quam con-
 siderandū videt quod apostolus dicit: multa
 licent que nō expediunt. Cum autē baluina et offi-
 cialib⁹ vestris nūbū cōsuetudo nisi temporales

officium potestatis: non video quare huiusmodi
 officia non liceat vobis vendere dīmodo talibus
 venditis de quib⁹ possit p̄sumi q̄ sint vitales ad
 talia officia exercenda: et nō tanto p̄cio vendantur
 officia q̄ recipiari non possint sine grauiamine vno
 rum subditoz. Sed tamē talis venditio expedi-
 ens non videt. P̄ncipio qd̄ cū q̄ contingit frequen-
 ter q̄ illi q̄ essent magis idonei ad huiusmodi of-
 ficia exercenda: sunt pauperes vsu et emere non pos-
 sunt. Et si etiam sunt diuites: illi q̄ meliores sunt
 talia officia nō ambiunt nec inbiant ad lucra ex
 officio acquirenda. Dequit igit q̄ vt plurimum
 illi officia in terra vestra suscipiant q̄ sunt peiores
 ambrosi: et pecunie amatores: quos etiam p̄ba-
 bile ē subditos vsus opprimere: et vestra etiam
 cōmoda nō sic fideliter p̄curare. Unde magis ve-
 det expediens: vt bonos hoīes et idoneos ad sus-
 cipiendum vestra officia eligat quos et multos si
 ne cesse fuerit cōpellat: q̄ p̄ eoz bonitatem et in-
 dustriā maiora accrescent vobis et subdit⁹ vestris
 q̄ de p̄ncipia officio venditioe accipere valeat.
 Et hoc p̄ncipium dedit Moyses et cognat⁹. P̄ncipi
 de inquit de omni p̄ncipe viri et sapientes et timē-
 tes deam in quib⁹ sit charitas: q̄ dixerint auariti-
 am: et p̄ncipie ex eis tribunos: et cōturones et gn-
 quaguaros: et decanos qui iudicent p̄ncipis omni
 tempore. ¶ Secunda vō dubitatio circa hūc
 nūm esse potest de mutuo. Circa q̄ videt videt
 q̄ si p̄ncipio hoc mutui dant vt officium acci-
 piant abq̄s dubio p̄ncipis est vsurariū: q̄ p̄ mutuo
 accipiunt officii potestatem. Unde in hoc casu
 eis occasiones peccandi: ipsi et tunc tenent resti-
 tuere officio taliter acq̄sio. Si tñ gravis officia
 dederitis: et post ab eis mutuo acceperit quod v̄
 suo officio possint recipere hoc abq̄s omni peccato
 fieri potest. ¶ Tertio queretis si liceat vobis cratic-
 nes facere in vobis subditos sp̄ianos. In quo cōsi-
 derare debetis q̄ p̄ncipes terrarū sunt a deo insi-
 tuti: nō qd̄ vt p̄ncipia lucrata querat: s̄ vt cōdem p̄ncipi
 vtilitatem p̄curat. Inreprehensio enim quod dicit p̄ncipi-
 um dī in esecchiele. P̄ncipes et in medio et
 quasi lupi rapaces possint ad effundē dī sanguinis: et
 ad querēdas alia: et auaricie lucra sequēda. Et alii
 dī vt p̄ncipi p̄ncipiam. Vobis p̄ncipiū vsi q̄ p̄ncipi-
 bus. Lac comedebat et lanis op̄tabant: quod
 crassum erat occidebat: q̄ p̄ncipiū autē mē nō p̄ncipi-
 bant. Unde constituti sunt reddere terrarum p̄ncipi-
 bus: vt et illis viuentes a spoliacione subdi-
 torum abstineant. Unde in eodē p̄ncipio domino
 mādite dicit q̄ p̄ncipi erit possessio in israel: et nō
 depopulabunt vltra p̄ncipes populi meum. Cō-
 tingit tamen aliquando q̄ p̄ncipie non habēt suffi-
 cientes reddit⁹ ad custodiā terrarū ad alia que
 inueniunt rōnabiliter p̄ncipiū expetenda. Et in illis

uel aliquid est ut subdici exibeant unde possit
 esse eorum uelitas parari. Et inde est quod in aliquo
 terris et antiqua pfectuadine ubi suis subdit certas
 collectas imponit: que si non sunt imoderate
 ab eis peccato erigi possunt: quod si apostolus nullum mi-
 litat superdus suis. Unde pnceps qui uoluit uel
 itan cōpoteit de cōmuni⁹ uicere: cōia nego-
 cia parare: uel per reddit⁹ depuratos: uel si hu-
 iusmodi desint aut sufficientes nō fuerint: per ea
 que a singulis colligunt. Et similitudē esse uidet
 si aliquis casus emergat de nouo: in quo op⁹ plura
 expēdere⁹ uelitate cōmuni: uel p honesto statu
 pncipis conferūdo: ad que nō sufficiunt reddit⁹
 ppiū uel exactiones pferre. Pota si hostes terrā
 inuadit: uel aliquis finitibus casus emergat. Tūc
 cum s pter solitas exactiones possent licite terra-
 rum pncipis a suis subditis aliqua erigere⁹ uel-
 itate cōmuni. Si uo uelint erigere ultra id quod
 institutum: pro sola libidine habendi: aut propter
 fortuitas cōmoditates expēditas: hoc eis oīno
 non licet. Unde Iohannes baptista nullus⁹ ad se ueni-
 entib⁹ dicit. Neminem conuocatis nec calimā
 faciatis: cōtēti erote stipendijs uestris. Sunt
 enim quasi stipendia pncipum eorum reddit⁹: qui-
 bus debent esse contenti ut uera nō erigant nisi
 finitōnem pntē: si uelitas ē cōmuni. Cō-
 pntio querebat si officiales uestri ab eis iuris or-
 dine aliquid a subsidij extorsent quod ad manus
 uestras deueniret: uel non forte: quid circa hoc
 facere debeat. Super quo plana est responsio quod
 si ad manus uestras deueniant: ob cōnis relinque-
 re uel certis personis si potestis: uel ipsos uisus
 expēdere siue p uelitate cōmuni si pncipal certas
 non potestis inuenire. Si autem ad manus uestras
 non deueniant: debetis cōpellere officiales ue-
 stras ad cōsimilē restitutionē: etia si non fuerint
 note uobis alique certe persone a quib⁹ eregerint
 ne a sua iniusticia cōmodum reponant. Quoniam
 mo sunt a uobis sup hoc grati⁹ puniendi ut ceteri a
 similib⁹ abstineant in futurum: quod sicut Salomon
 dicit persulere flagellato suū⁹ sapientio: sit. Cū
 tūc quā si boni ē ut p punitiā uestrā iudā signis
 dūctis: a tēpant dēportare cogant. Ad quod glā-
 na ē rrisio: eos itatim uelut gūsi iudicij ueritas
 fer⁹ in oī tēpant⁹ punitiā: et in oī tēpant⁹ habi-
 tu ab alijs populis debent distingui. Hoc tūc i
 lege eorum inuadit: ut scilicet similitud⁹ quatuor
 angelos pūdit: per quos ab alijs discernantur.
 Cōtēnti sunt illi iuris et religiosa dōna que uestris q̄
 sionibus ad presens respondenda occurrunt: in
 quibus uobis non sic merita sententiam ingere:
 quoniam magis suadeam pccatoris sententiam esse
 tenēdi. Cūcat uelutano uia ppa lōgia.
 Cōtēnti opusculum vigesimali pncipi dūi Thome
 magistri de regie iudicij ad dēcessam beabite.

Incipit opusculum vigesimali secundum eius-
 dem opus de forma absolutiois. Ad tunc gene-
 ralem magistrum sui ordinis.

C.A.I.

Electo libello a

uobis exhibitio nem assertionem
 cuiusdā ualde temerariā: dicitis
 quod sacerdos absolūdo uel nō debet
 hac forma. Ego te absoluo. Ad q̄

p

dē sūmpntium iudicij: repugnat euāgelicis
 dictis. Dicit nō dicit petro Dat. u. Quodcūq̄ sol-
 ueris sup terrā erit solūtu⁹ in celis. Ad ad uisum
 clauū p̄nere onū. Illas p̄niserat. Et tibi dabo
 clauē regni celij. Et post quasi uisum clauū et
 pōtē dicit. Et quodcūq̄ solueris. P̄ter q̄ ex di-
 cti saluatoris q̄ dicit clauū absolūte. p̄ceptio
 sum ē ergo ne dicam erroris: ut sacerdos dicere
 nō possit ego absolūte: quē dicit absolūte p̄ter
 Cōtēnti aut ex uerbis dū colligat hāc esse for-
 mā debet absolūti. Ego te absoluo. Dicit enī
 dicit discipul⁹ dicit. cunctes docete oēs gentes: ba-
 ptizate eos. Dat. u. ita dicit. Quodcūq̄ solue-
 ris sup terrā. Cū sicut p̄niserat. Quia baptisimū
 et mister dicit. Ego te baptizo: quod dicit ministris
 actū baptizandi attri⁹ buta p̄niserat forma et
 uel dicit ego te absolūto: dicit ministris actū absol-
 uēdi attribue. Dionysij⁹ et exp̄sse in. i. c. angelice
 ser. sic dicit. Nōn igit inueniētiē si purgare dē-
 bit: eologum seraphim. Nam sicut dē⁹ purgat oēs:
 et o q̄ omnis purgationis ē causa. Dicit aut p̄o
 p̄nquo uerit exp̄lo: quod admodum q̄ p̄nō oēs te-
 rarcha. i. ep̄s per ip̄s⁹ dyacones aut sacerdotes
 purgans aut illuminans ip̄e dē purgat aut illu-
 minare. P̄ter ergo p̄ autem dicit dionysij q̄ h̄ dicit
 ut p̄ncipalis actus: purget et illuminet: ministris
 tūc purgat et illuminare. Ad hoc est enī cō-
 sūerudo tali forma uentū: cui aliquem p̄nari nō
 parit sūmpntiois ē. Apollonius ē. i. cor. i. dicit
 Ego qd̄ donauit si qd̄ donauit p̄ter uos in p̄ona
 xpi. Dicit. Si ergo magister p̄tione discipulo-
 rum donauit cui uoluerint peccata: multum a-
 gis discipuli p̄e magistri tūc facere debet. Et
 ut ratiō ei cui donauit offenderet apud deum
 fōdit. Et hoc feci in persona xpi. i. actū ip̄e cō-
 donare. Donare aut peccata: est absolūte a pe-
 cato: ergo cōuenienter minister dicit. Ego te ab-
 soluo a peccato. Non est etiam parua auertentia
 eius quod in ecclesia cantat. Jam bone pastor pe-
 tre clemens accipe uocē p̄ntium: peccati uin-
 cula resoluē tibi p̄tē tradita. P̄tēntas aut tra-
 dita petro: ē p̄tē clauū. P̄dē q̄ dicit clauē et tra-
 dita sibi p̄tē dicere. Ego te absoluo. Non solus

sunt aut puenienter dicere potest sed & necessarium est vt. Sacra. n. noue legis efficiunt qd figurant. figurant aut scu significant & ex ma & ex forma vborum: vt in sacro baptisimo apparet. Hæc absolutio corporalis que fit p aqua significat interiorem absolutionem: & facta aut efficit eam. similitur vba que dicunt. Ego te baptizo: ides significat: & ides dicitur in sacro pfirmatione in quo forma est. Consigno te signo crucis: pfirmo te cruce: te salutis etc. Quibus verbis manifeste efficitur facti figurat. C. In sacro etiam eucharistie sacerdos ex persona xpi loquens dicit: Hoc est corpus meum: hic est calic sanguinis mei: & significans qd in sacramento efficit. Dicit etiam in sacro mrimonijs regnum verba experimentia psumum de pnti copulam nuptial. In sacro vo ordinis: qd fit traditio pntis: est forma impartiti modi qd pontifex dicit. Accipe pntem faciendi b vtilit. In solo aut sacro extreme vntionis forma vbor est si mō deprecatur osonis sicut cō dī. Per istam vntionem & sanis facta ac pessima misericordiam indulget tibi deus queqd deliquisti p visis etc. Senias aut b in hoc sacro ppter auctoritatem sacre scripture. Dicit. n. Jac. 5. vbi de hoc sacro loq. Datus fides saluabit infirmū & alleuiabit eū dñs & si in peccato sit remittent ei. Vbi etiā rō bus? singulariter obseruante assignari videt. In alijs. n. sacramentis tibi corporaliter agit qd nō statim ex operatione illi regiatur. Si statim in baptisimo fit absolutio corporalis que spūalem designat: & sacratiter causat. Solutio aut corporalis nō statim sequit ex vntione: sed penit pstantia a deo. Unde & interior: sanatio que per eā signat: sub deprecatione a deo poscit. In sacramento aut penitentie verba scripture que maxime sunt secūda nō faciunt mentionem de aliqua deo: peccatisq; magis verbo in indicatio vtil. Non. n. dicit. Quocūq; peccatis eisse soluta erunt soluta: sed quecūq; solueris erunt soluta. Si ergo illa trā dicitur esse soluta: que bñs datus soluerit: qui autes penit ali quid esse solutum dicit nō solutum: quia temeritate aliquis asserat esse solutum: quem habens etiam nō significat se solvere sed dō solum rogat eē solutum. Non aut mltis rō est vtenda de deprecatione osonis in hoc sacramento: sicut in sacro extreme vntionis: qd mlti b corporale expectat fume qd nō statim fiat: vt in extrema vntione gmo certissimū est in hoc sacramento peccatis ecclesie remissionē peccatorum offerri nisi firmiter pedimētum ex parte pntis. Sicut etiam accidit in baptisimo. Dicit enī Aug. Non erit turpiter difficultas possi parata & purgata adulterij: reconciliatio coniugij: vbi per clares regni celorum nō dubitat fieri remissio peccatorum. Hæc ergo sub incerto modo deprecatione osonis signi-

ficanda est in sacramento remissio peccatorum: sed sub certitudine p indicatū rōnem. Non ergo forma in sacramento pntis: absolutionis & remissionem tribuat tibi: qd deus dicit: ego te absoluo.

C. Obiectiones cū ex solutiōnis. CA. II.
Sicut aut temerarium est in asserendis
f. Vaniloquus in probatio: dicitur frivola quedam pntis in dicit. C. Primo. n. inducit quādam pntis supsummā Ramada que dicit qd in talib; f. absolutione ab excoicatione: & vba etiam: nō tñ pscripta est forma vborum sicut in sacramento baptisimi & eucharistie. Vbi primo derisorij est in tanta re pntis summe p auctoritate adducere. Deinde vt possillatōri nō fiat iniuria dicimus qd alia rō est de absolutione ab excoicatione: que nō est sacramentalis sed magis iudicialis iurisdictionem psequens: & aliud de absolutione peccatis in sacramento pntis: que psequit pntis elationis & est sacramentalis. In illa. n. verbum efficitur ab intentione dicitis. Vbi si refert quācumq; verba vtil ad experimentum suum intentione. In sacris aut verba bnt efficaciam criminante diuina. Unde tendenda sūt verba de determinata cōsentantia diuine institutioni. Institutioni aut dicitur: quod deus solueris etc. ista verba pntis: ego te absoluo: sicut institutioni dicitur: euntes docete oēs gentes baptizates etc. conueniunt ista verba: ego te baptizo etc. Sicut ergo ista tendenda sūt in baptisimo: ego te baptizo: ita in pntis ego te absoluo. C. Secūdo aut ponit qd magister gñis pntis nō possit dare formam: ex alijs rōib; legitur hac forma vtilm fuisse. Contra qd dicitur dē qd nec magister forma possit nec legit d alia forma qua alijque sōb; sit vtil: nec etiam legit qd alij illa formā negauerit. Legit aut qd spe instituta: si cramentis dicit: quocūq; solueris: qd est maiō ab iurisdictione quas ecclia facit in pntis & in cōpletōri: aut nullam: & post pntis: qd pntis mox remanet eccle: & in die cruce: & cetera dñi: nō sit absolutio p osonem in dicatū f. deparatū trā. In quo mōrō cū nō aduere qd vtilis modi absolutio nō sunt sacramentales: sed sunt quedam orationes quibus dicuntur ventialis peccata dimittantur per orationem dominicā qua dicitur dimittē nō bis debita nostra. C. Quarto aut inducit se fuisse quosdam antiquos & famulos magistros. f. magistrum Guillelmū de antiochie & magistrum Guillelmum quosdam ep̄m Parisiensem & dñm Roganē quendam cardinalē: de quib; qd ita sentent nō pnt. Sed & si ita sentent nō pnt eorum opinio pntis dicitur poterit verbō dñi dicitur Petro quod deus solueris etc. Almqd enī f. nō vntis pntis dicitur possent oēs hie magistros Parisius regentium qui contrarium sentent

decemtes ab his hic verbis: ego te absoluo: absolutionem est p sola de peccatis otione. Et dicitur
 ponit de eo qd agit i sacramento extreme yn
 casus qd sup soluti est. Et de pto obijcat de h q
 Mart. 9. ca dicitur de p paralitico remittunt tū
 h peccata tua: dixerūt. **Idic blasphemā.** Itā pec
 cata dimittere solt: dei nō ergo sacerdos. Hoc
 h p verba Dionisi supra soluti ē q: dei ē aucto
 ritate peccata dimittere: hōis autē i ministerium
 ad remittendū exhibere: dū in psona xpi peccata
 pōnat sicut dicit apō. **Et** Septimo obijcat q in
 iustificatione Lazari sū Augustini et Gregorius si
 significat i iustificatione peccatorū p operatio: q La
 zarus ē pōs a deo vivificat: q tradere discipulis
 absoluit. Et qo arguit q nihil vales absoluo
 nō dicit: ante qd hō sit a deo vivificat: q grām
 suscipiat a morte culpe: ergo sacerdos nō pōt su
 per culpa. **Stue** quidē rō in utriusq defect: h
 pmissio qd arguit ex metaphisicis locutio
 nibus ex qd nō ē arguendū: vt Do. et Aug. dicit
 Sedo q: rō sua nō ē ad ppositū. **Cōstat** enī q dōs
 Lazari suscitavit: et discipulis solvendū mādavit: q
 discipuli absoluit. **Ster** hoc ergo nō ostenditur q
 sacerdos nō absolutur aut nō debeat dicere: ego te
 absolvo: h q cā nō ē absolvere in quo signa ptri
 tione nō videt q quā homo iustificat inter a deo
 culpa remissa. **Quia** vō dicit q sacerdos non pōt
 hē sup culpa pētem: et hoc hōt pde calūniā. **Sciē**
 dū enī q si intelligat q sacerdos sua auctoritate
 cupi potē nō hō dicit vey. Si autē intelligit q
 sacm qd sacerdos vt minister tradit nō ē exten
 dat ad remissionē culpe: saltem dicit. **Sicut** enī
 p baptisimū dimitit oīs culpa et originalis et actu
 alis: ita sacm penitentie remittit actualis culpa.
Et iugit aut quādo i baptisimo q aliqu ante h
 sacm baptisimi acta pceptat dū hō sacm in voto
 vel in pposito psequit iustificationē a solo deo: et
 tū si ante pccat: nō fuerit: et vi sacramēti nisi obi
 cem opponat iustificationē psequit sacm suscipi
 endo: ita oīo ē de pna. **Nullus** enī reputat ptri
 tus nisi habeat ppositū subiiciendi se ecclie et aui
 bus: qd est habere sacm in voto. **Uñ** quādoq ali
 q psequit iustificationē in ipa absolutione: quā
 ante nō fuerat affectu. **Et** octavo obijcat q pa
 nis potest qd i baptisimo abluere iterum: a culpa
 mortali absolvere. **Sed** deus nō cōcavit potesta
 tem iterum a peccandi non spes ponere i hōie: et
 ideo nec absoluit ab actuali peccato. In quo suaz
 vocem ignorare videt h scipm obijciens. **Sicut**
 enī solus deus inter baptisat: et tū q homo mi
 nisterium exhibet exhibet dicit. **Ego** te baptizo:
 ita deus pscipm a peccato absoluit: et tū homo q
 exteri ministerium exhibet dicit vey. **Ego** te absolvo.
Et nono obijcat q remissio peccatorū fit per gra
 nā quā homo dāre nō pōt. **Sicut** dicitur dē q i ho

mo nō possit dare grām: pōt tū dare grācie sacm
 p qd sit remissio peccatorū. **Et** Decimo obijcat q
 dōs dicit ad Moysen. **Loquere** Aaron et filiis
 ei. **Sic** bndictis filiis isrl et dicitis eis. **Bndic**
 cat tibi dōs et custodiat te. **Numeri** 6. **Et** subditur
Imo abluent nōm in cū sup filios isrl: et ego bndi
 cam eis. **Quod** videtur imitari filii cū dicit. **De**
 nedicat vos deus vt dūmā maiestas: nec dicit
Ego te bndico. **Idic** apte dicitur: q bndictio ista
 nō ē sacramētalis h vbi sacramēta bndictio occur
 rit sicut in sacro eucharisticū tū i sacerdotē bndi
 dicere dicitur. **Uñ** apō dicit i. cor. 10. **Calic** bndi
 ctionis cui bndicim. **Quia** cui nos sacerdotes
 quotidie bndicim. **Uec** vō ex q subdit q hō
 dicit: absoluitio et remissio tribuit tibi et te so
 ma aut para forme. **Idic** enī puenit vbi scriptu
 re q dicit. **Quod** cūq solueris et. et quoy remitte
 ritis et. **Uec** hō dē. **Bndictio** dei otportet nō ē
 parē forme: cum hoc et scriptura trahi nō pōt
 sit: nec in vbi cōi habeat h atq b vacat. **Et** im
 decimo obijcat q cū clausū sit potestas qd ē i
 ministri: si extēd erit ad culpā absoluitio: hoc est p
 modū efficiēdi: qd soli deo cōpetit. **Cū** vō tūo i
 et dicit p. **Potestas** enī clausū se extēdit ad ab
 soluitioē culpā: nō sicut et efficiēs pncipal. **Hoc**
 enī dei ē dēdū cur in istm sicut et aqua baptisimi de
 qua Aug. dicit q cōpōtūit et cor abluat. **Et** Do
 decimo obijcat q dōs i dē voluit ostendere dicit
 Quod cūq solueris et. et quoy remitteris et. **Null**
 las aut dicit. **Ego** tibi remitto peccata: q nec vō di
 cere: ego te absolvo. **Sed** obijciēt et qd apōsto
 lus dicit se donasse peccata nō pna ante fed in
 psona xpi. **Donare** aut idē ē qd ē vt emittere. **Pa**
 pa et se relatare dicit aliquā partē de pna iniūta
Idic enī in absolutione sacrali potē vtitur vbo ab
 soluitiois q remissiois: vt formā absolutionis
 puenit vbi iustificatione: q dōs exponit clausū
 pētem hōis vōis vōis. **Quod** cūq solueris et.
Et Tertio decimo obijcat et ante hōc enī re
 pōdēt qd dicit de eo q putat se dāre iusticia
 vcl absoluit nos. **Idic** n. sacerdos a peccat
 absoluit nos: nos soluz q volūtate nori remanent:
 h q penitēdo recedit a nota culpe. **Et** quartode
 cimo obijcat de hoc q dicitur vñ dicit sup le
 uiticuz q lepso i iubenē osidere se sacerdotibus:
 quos illi nō faciunt lepso: qd vōs vel mūdō: h dicit
 nō: ita et hic. **Decipit** aut q: similitudinē nimis
 extēdit. **Alit** enī vt facta non et legis solū signifi
 cent et nihil fuerant: sicut veteris legis sacramēta.
Et aut sacerdos solū discernēdo denūciaret pec
 catoris absolutionē: nō hōi faceret: sed tū significat
 ret: ergo facit aliqd ministeriū absolutionis ipōdē
 domū si facit iudicōs accessōs ad sacm. **Hoc**
 enī solū de facit: qd se hōm cō. dā cōnert.
Et respectu bur i dōnare et non hōi sacerdos nisi

discretionem: sicut et sacerdos legalis circa lepra.
 C. Quando decimo obicit q. d. dicit q. solus ille peccata dimittit q. peccatis mox. Aug. et dicit q. nemo tollit peccata nisi solus xpi. Hoc soluit ap. dicens q. ipse q. donavit: donavit in gloria xpi. Et tunc xpi minister: q. sua passione remissione meruit peccator: a qui passio efficit cetera hinc claves ecclesie: sicut et cetera sacramenta. C. Quando decimo obicit de leprosis mandari a xpo. Math. 8. et Luc. 17. q. dicit q. ostenderit se sacerdotibus ante q. se ostenderit mandati sunt. Quod sicut solent d. sicut id q. de Lazaro sup. posuit. C. Decimo septimo refutit q. cum dicit dicit paralytico. Dimittunt tibi peccata: iudex dicitur. hic blasphematur. Hoc supra solutum est nec oportet reiterare.

C. Quando modo aduertitur: nisi quidam absolutio nem fingere.

CA. III.

Is autem rōnis positio nisi quidam absolutio fingere: que ē. Si alio talis dicat q. ad mitem in sacerdotis p̄ner olo absolutio dei ipetrās: postea tū dicitur indicatue. Ergo te absoluo. i. absolutū te ostendo. Quas qd. absolutio nec ego approbo nō simpli v. v. ba sonat intelligat. Nō est enim sacerdos impetrat remissio peccator: sed passione xpi. Alioq. si sacerdos est in peccato mortali absolvere non potest p̄nerantē aut olo v. impetrat ostendit idoneitas ad suscipiē dū effectū sacramenti. Que qd. addit plus valeat a iusto q. peccator oblati p̄pter meritū p̄one qd. addit. tū ē a sacerdote peccatore oblati nō ē casta: q. p̄ponit ab eo in gloria totū ecclesie. In forma aut sacramēto: nō plus facit verbū a peccatore q. a iusto p̄lati q. nō operatur ibi meritū hominis sed passio xpi v. v. dei. Nisi non sufficit illa rōpositio. Ergo te absoluo. i. absolutū te ostendo: p̄ hoc sacramēto noue legis non est nisi ostensio vel significatio: qd. idem ē. Sed ē sensus. Ergo te absoluo. i. facim v. ministeriā absolutio: nisi nō impedo. Nisi forte sit aliquis d. ostendere nō solū significandū ostendit facit d. Si tū dicit nisi sustinet: nō inerte erit cōsiderare q. fructus cas rōnis v. p̄pagnat. C. Obicit enim p̄mo q. d. dicit p̄terem discipulis sanant d. ois infirmitates corporales et spiritales: sed in sanatione corpore: alii infirmari: nō dicitur ego sanare te sed sanare te d. n. Jesus. ergo uel sanatione spiritali d. dicitur sacerdos: ego te absoluo. Nō aduertit aut q. hoc obicit q. potestas sanandi infirmata est ex grā specialit̄ homini data: nō ad sanandū: sed ad sanandū impetrandū. Potestas autē clauis nō cōp̄tat inē grā in xpo data: s. v. v. facta: que p̄cipali residerit in xpo: instrumentū aut factū ministeriāli sacerdotib. clauis hinc. Vn. verbū dicitur sanare te d. n. sanabat sed sanationē

ipetrabat. Verba autē facta efficiū qd. figurate vt supra dicit est. C. Secundo obicit q. temerarius videt denūciare aliquē et ab obis peccata absolutio: q. d. est sicut angelus dei. S. multo magis ē temerarius dicit q. p. clauis ecclesie nō fiat certa remissio peccator: vt Aug. dicit. Nihil enim ē abbeuata manus dicit: vt q. i. baptismo ab obis peccatis mōdat in sacro p̄ntē hoc non faciat. C. Tertio obicit q. dicit ostendo te absoluo. nō est tū ostendere absolutio: sicut comedo nō ē comedere. In quo decipit non p̄siderans q. forme sacramentorum non solū sunt: bā significatiua: facta. C. Quarto obicit q. cum dicit q. te baptizo nō ē baptizare nisi sequat imersio vel intinctio. Sed hoc ē valde ridiculū: q. in sacro baptisimi elemētū materialē requirit cū forma sacramēti: sed i sacro p̄ntē elemētū ceterū nō adhibet. C. Quinto obicit q. temerarie sacerdos dicit. Ostendo te absoluo cum ignoret an deus inserat baptizet. Nisi tū aut ē tenentur: q. sacra habet certos effectus: s. impediari possunt p. fictionē recipiēti. Vn. sacerdos dicit: ego te absoluo vel ego te baptizo cum certitudine denūciat factū effectū. Vn. d. ad id qd. 6. 5. 7. obicit de certitudine dimissionis p̄ntē. C. Sexto obicit q. nō pōt dicit ostendo te absoluo nisi forte aliquid sit reuocatur: sicut Jobi quā geliste: vel bē virgin. Ad qd. et sup. id qd. dicit: addit qd. ē q. si uideret absq. te meritate testib. auditus pōt p̄nunciare aliquē innocentē: q. nō forte sit nocēs p̄m rei veritate: nō temerarie ostendit absolutio: aliquid absolutū in foro p̄ntē in quo creditur penitē p. se ē. Ex quo et p. qd. nō ē p̄ntē firmi sacerdotis dicit: ergo te absoluo illius q. dicit signa p̄ntionis videt: que sunt d. ois d. p̄ntis et p̄positi de cetero nō peccatū. Alias absolutio nō d. p̄ntulose aut solū ostendit dicit: q. hoc nō ē absolutio: sed sub verbo p̄ntē relinquere. Quare aut p. aliquo vt absoluat peccatū sine sit contrarius sine non.

C. Impositio manus non est de necessitate huius sacramenti.

CA. IIII.

Iterius autem nō in temerarie asserere q. v. sumus: q. impositio manus ē necessitate huius sacri. C. Primo qd. p̄ter hoc q. ad. 8. d. Imponeret manus sup. illos et accipiebāt sp. sanctū. Illa enim impositio fuit loco facti p̄ntionis: qd. dat p. maiore mīstros. C. Secundo obicit qd. d. d. et. d. Sup. ergos manus imponeret. Sed hoc ē ridiculū: nō loquitur de impositioe facti: sed de signis facti d. C. Tertio obicit q. Aug. dicit q. factum noue legis d. d. signis facti rei: p. mīstros similitudinem qd. de suo addit: p. hoc v. ois dicit q. sola verba nō faciūt necessitatem facti. S. p̄

Opusculum

vigesimū tertium.

omni factō q̄ verba ad nām accidentia perficiunt factū. In sacramto enī eucharistie sola verba lata sup mām picrandā p̄ficiunt factū. In baptismo ēt verba plata sup aquā trā nō faciūt sacramētū sed sup aquā adhibita i baptismo: q̄ totū ē loco materie. Itē aut peccator p̄ntis est si est nām in hoc factō. Cū verba absolutōnis super eplata efficiūt p̄ntis factū. C̄ Quarto obijct qd dicitur. q̄ oblati sunt parvuli vt eis manū imponeret. Sed hoc nō p̄t referri ad p̄ntis factū; qd parvulus p̄ntis nō p̄nt. Oblati sunt aut ei vt manū imponeret b̄dicendo s̄ p̄ntis iudeo t̄p̄ vt dicit R. Emigius. C̄ Quinto obijct qd dicitur. Cū vidisset Symō q̄ p̄positiōnē manū ap̄t̄. Sed hoc aut p̄ntis ad p̄positiōnē manū q̄ fit in p̄firmatione: vt sup̄ dicitur. C̄ Sexto obijct ad hoc autem magistri guelmi aluani q̄ an hoc dicitur nescio sed scio enī nō fuisse tante auctoritatis vt cō dicitur standū ē in tāta re: p̄ntis cum dicit Petro p̄ntem clauum exponēs nō dixerit. Cū dicit manū p̄positiōnē: s̄ quod dicit solueris. C̄ Obiectō d̄ p̄ntis: et solueris. C. V.

Inno redit ad p̄ nā resumēs rōnea p̄ntis adducas. q̄ non v̄ sacerdos dicere. ego te absoluo: q̄ hoc p̄ntis ad p̄ntem dicitur: q̄ sacerdos incertū ē an ille absoluat. Anē iā sup̄ soluta. C̄ Ad dicit obijctōne q̄ vt 30 anni sunt q̄ oēs hac solā forma v̄bant. Absolutiōnē r̄ remissionē r̄. Sed q̄o de oib̄ p̄t r̄ simonū p̄ntis: q̄ oēs non vidit: S̄ hoc certū ē q̄ iam s̄nt mille d̄ c̄t̄ anni: et amplī q̄ dicitur est Petro quod dicit solueris. C̄ Quare aut nō dicitur in forma: ego tibi remitto sicut ego te absoluo si sup̄: a dicitur. C̄ Obijct aut v̄terius q̄ si sacerdos p̄t absoluerē a peccatis: v̄ntis est absolutiō q̄ accipe crācem trāsmarinā. Quod s̄ ridiculū sit dicitur de factū p̄t aduerri. C̄ Nō enim cruce trāsmarina d̄ v̄ altaria nām absolutio a peccatis: ad remissionē totū p̄ntis peccat debite.

C̄ Obijct aut v̄terius q̄ v̄b̄ imus v̄ntis cantū: alia q̄ nō v̄ntis vt dicitur. Et sic sacerdos loquitur dicitur dicitur: enī nesciat q̄ v̄ntis. Sed b̄ ias solutiō ē. Quia si nesciat q̄ v̄ntis: factū q̄ factū nesciat q̄ dicitur. C̄ Aliter obijct q̄ fit dicit Almb. d̄nā parē v̄m ēt voluit ligandū ē solutiō sed sacerdos nō ligat vinculo peccati sed p̄ntis q̄ p̄ntis peccator vinculis p̄ntis: vt dicit p̄ntis. s̄. ergo sacerdos nō absoluit a vinculo culpe. Ad dicit q̄ dicitur qd hoc sacerdos facit ligandū ē solutiō p̄ntis: nesciat q̄ deus dedit p̄ntem. Deus enī absoluit a peccato directe grām apponendo: s̄ ligat vt trahit in peccatū grām nō apponendo: vt dicitur. S̄nt sacerdos tanq̄ m̄mber a peccato solutiō factū ē: apponendo: s̄ ligat non apponendo: p̄ntis b̄ qd ligat ad p̄ntis quā insigit. Inducit autē

v̄ntis autem dicitur q̄ soli deo de se credendū ē: sic absolutiōnē a culpa quā solus deus facit sacerdos ostendere non p̄t. Itē qd dicitur. dicit q̄ sacerdos nō est v̄ntis virtutib̄ terarū: igitur nām quo dicitur v̄ntis eos. S̄ b̄ r̄cupiōnib̄ s̄nt soluta multoties: s̄ iterare nō op̄t. C̄ Ad extrēmū dicit q̄ ante p̄ntem clauū Petro traditam: sic m̄ntis de reuelatione si b̄ facta: q̄ op̄tate semper reuelatione diuina sacerdotē expectare anq̄ clauib̄ v̄ntis. Nō aduerri aut q̄ reuelatio facta Petro nō fuit de idoneitate absolutiōnē: sed de p̄ntis t̄p̄ p̄ quā facta s̄nt: certissimō effectū h̄nt. C̄ Ideo s̄nt igit rōnea quas p̄ntis inducit. Et nō solū demonstrationes nō sunt: sed vt ad p̄ntis rōnea indicari possit. C̄ Voluntas aut de fuit vt p̄ntis defensionē p̄ntis Petro traditam sc̄to castre dicit Petro hoc opus de v̄ntis mandato compilians laborarem.

finit.

Explicit opusculū vigesimū secundū facti Thomae aquinatis de forma absolutiōnis.

Incipit opusculū vigesimū tertium eiusdē vt exp̄positiō p̄ntis dicitur ad archidiaconū cudelesmū.

Aluator noster.

discipulos ad p̄ntis candū m̄ntis tria eis m̄ntis. Primo qd vt doceret fide. Secundo vt credentes liberet facta. Tertio vt credentes facta imbutos: ad obseruā

dū diuina m̄ntis dicitur. Dicit enī dicitur. vl. Et tunc docere oēs gētes: q̄ntis ad p̄ntis: baptizantes eos in nomine patris et filij et sp̄s sci: q̄ntis ad sc̄m: doctes eos seruare oia d̄ntis m̄ntis v̄ntis: q̄ntis ad tertū. C̄ Inter q̄ tria doceret fidei doctrina p̄ntis. Et n. fides oib̄ bonorū sp̄ntis fundamētū: p̄ntis illud apli heb. xi. Et aut fides s̄nt. i. fundamētū sp̄ntis rerū. Et n. fides p̄ntis alia v̄ntis: cas p̄ntis: s̄nt illud ap̄t. gal. i. Q̄ aut n̄ v̄ntis carnei: n̄ fides v̄ntis dei. Et tabacuc. 2. Iul̄ ex fide sua viuūt. Ipa est p̄ntis alia a peccatis purgā: acq. 17. fide purificans corda eorū. Ipa ē per quā alia m̄ntis oīa. ro. 3. Iusticia aut dei p̄ntis fidei t̄p̄. Ipa ē p̄ntis alia deo despoīat. oec. 2. spon s̄nt te mibi in fide. Ipa ē p̄ntis boies in dei filios adeptam. Jo. i. Dedit eis potestātē filios dei fieri: bus q̄ credunt in nomine ei. Ipa est p̄ntis accedat ad dei. heb. xi. Accedite ad dei op̄s credē. Ipa deniq̄ ē: p̄ntis boies et̄nt v̄ntis diuini s̄nt: s̄nt illud Jo. 6. Dicit v̄ntis v̄ntis mei q̄ misit me vt omnis q̄ videt filium s̄nt credit in eū: habeat vitam eternā. C̄ Cōueniētē s̄nt v̄ntis p̄ntis: p̄ntis m̄ntis q̄ntis ecclesia p̄ntis ap̄ntis p̄ntis nō s̄ntata pacifice gubernat: m̄ntis s̄nt fide p̄ntis.

C Sed considerandi est quod cum multi sint articuli fidei: quorum quidam videntur pertinere ad diuinitatem, quidam vero ad humanam naturam, quomodo autem dei in unitate persone assumptis, alij vero ad diuinitatem effectum: fundamur in istis totum fidei et ipsa prima veritas diuinitatis: et oia alia ea ratione pertinent sub fide: in quantum ad deum aliquam reducantur. Unde dicit discipulus dicit. Jo. 14. Creditis in deum: et in me credite. Per quod dicit in teligi quod in ipsum credite in quantum est deus: quasi fidei principalis de deo est. Inter ea vero que de deo habentur: hoc est singulare fidei christiane: ut trinita tem psonarum in unitate diuine essentie fateamur. Sub hac enim pfectione ipso baptismum sum: con signant: ut patet id quod supra laudatum est. Baptizantes eos in nomine patris et filij et spiritus sancti. Alia vero que de deo asserimus: nobis et alijs contra eorum inueniunt. puta quod deus est vnus: omnipotens: et si qua alia de deo fide tenentur: que et iudei et saraceni non dissentent. Unde ad insinuationem ipsius singularis dogma fidei christiane: non generaliter fidei tractantur de deo fidei trinitate. Ad id autem firma: quod diuina trinitas arcem quidamque in plurimas trinitates ab ea derivatas. Deriuat enim ab illa trinitate diuina: quedam trinitas in alia nostra: sicut quod ad imaginem dei sumus: sicut membra intelligentia et voluente. Deriuatur et ab ipsa alie trinitates in singulari creaturis: per modum quendam: et spiritus: et ordine vbi sunt in que in eis diuina trinitas quasi quoddam vestigium inuenitur: ut Augustinus dicit in libro de trinitate. Ad discretionem igitur harum omnium trinitatum que a diuina descendunt: dicitur de summa trinitate. Sed de hac trinitate diuina diuersi heretici diuersa errantia docentur. Quorum sabellius absulit psonarum distinctionem dicit eos patris et filij et spiritus sancti esse vnā essentiam et vnā psonam: sed eos solū differre nominibus. Arius vero posuit tres psonarum et diuersas substantias: in dignitate et duracione differentes. Que oia et similia fides psonat catholica. Quia igitur de summa trinitate et alijs ad fidem pertinentibus tradere inuestitur quod fides catholica ideo addit. Et fide catholica. Dicit autem fides ecclesie catholica. I. vbiis ut boetius dicit in libro de trinitate: tum propter vltimum precepta regularium: tum propter ea que eius cultus propter omnino manifestis terminis eius terminis: heretico: pro erroribus sub certis terminis a iustitia includuntur.

C Prima decretalis de reprobatione errorum hereticorum est psonam.

C Hic de fide sancte trinitatis considerandi est: quod primo operis scire quod duplex est actus fidei. scilicet: credere et esse pfectum: sicut in illud rom. 1. Credo et credidit ad iustitiam: ore autem pfectio fit ad salutem. Alterius autem actus aliquid requirit ad sui pfectionem. Nam interior actus fidei exigit firmitatem ab ipso in dubitatione que firmitas ponitur ex infallibilitate diuine veritatis cuius fides inuenitur. Unde dicit Iacobus. Postulat

autem in fide nihil desitans. Sed pfectio fidei est simplex. ab ipso simulatione: sicut in illud. i. ad rom. 1. fides in peccatis est charitas: de corde puro et conscientia bona: et fide non ficta. Debet et esse simplex. ab ipso erroris pmissionem: sicut in illud. i. thess. 1. Eboratio nostra non fuit de errore. Debet et esse ab ipso variatione. i. ad cor. 1. Dermo vobis quod fuit apud vos non fuit in illo et non. Quantum ergo ad primū actus fidei dicitur. firmare credimus: ipsum ad se habere dicitur: simpliciter sumus. C. Ultimo autem considerandi est quod fidei christiane articuli a quibusdam duodecim a quibusdam quattuordecim computantur. Secundus enim illos et computant quattuordecim: septem articuli pertinent ad diuinitatem: septem vero ad humanitatem. Illi autem quod ad diuinitatem pertinent: sic distinguuntur: ut vnus sit articulus de diuine essentie unitate: quod tangit in simbolo cum dicit. Credo in vnū deum. Secundus est de persona patris: quod tangit cum dicit. Patrem omnipotentem. C. Tertius est de persona filij: quod tangit cum dicit. Et in iesum ipsum filium eius. C. Quartus de persona spiritus sancti. scilicet quod tangit cum dicit. Et in spiritum sanctum. C. Quintus est de effectu quo a deo creatur in eius nature: quod tangit cum dicit. Creatorem ceti et terre. C. Sextus est de effectu dei in quod reuertitur in esse gratie: quod tangit cum dicit. Sancti ecclesie catholice sanctorum comunione: remissionem peccatorum. Quia enim per gratiam dei in unitate ecclesie congregamur: sacramenta eorum: et remissionem peccatorum: per gratiam. C. Septimus articulus est de effectu dei quo psumitur in esse glorie: et spiritus ad corpus: ipsum ad animam. Et hic tangit cum dicit. Carnis resurrectionem et vitam ceternam. C. Articulū in quo septem ad incarnationem pertinentes sic distinguuntur: ut primus sit de ipsi conceptione quod tangit: cum dicit. Qui conceptus est de spiritu sancto. C. Secundus autem est de eius natiuitate quod tangit cum dicit. Natus ex maria virgine. C. Tertius est de eius passionem quod tangit cum dicit. Passus mortuus et sepultus. C. Quartus est de descensu ad inferos. Tertius die resurrexit a mortuis. C. Quintus est de resurrectione. Ascendit ad celos. C. Sextus de ascensione. Inde venturus est iudicare vivos et mortuos. C. Septimus de adiutu ad iudicium. Alij vero postea duodecim articulos ponunt: vnus articulus de tribus personis: articulus de effectu gratie diuisit in duas: ut. scilicet: actus eius sit de resurrectione carnis: alij de uita ceterna. Et sic articuli ad diuinitatem pertinentes sunt sex. Item conceptionem et natiuitatem ipsi sub vnico articulo comprehenduntur: sic et articulus de humanitate sunt sex. Unde oia sunt duodecim. Primo ergo pfectur articulus primus de essentie unitate. Unde primo ponit unitatem diuine essentie. In est solus et verus deus: sicut in illud Jo. 17. Ut cognoscantur filij veri dei. I. i. i. 6. Nudi istis dicit deus deus: de vnus est. Per quod excludit error gentiliū postea

multos deos. Deus autem verus qui est essentialiter; aliter deus unus est. Dicunt .n. aliqui vti nō verisid: q̄ ad opotenti v̄ per partem anōnem diuinitat: sine incomparāde s̄m illud s̄s. Ego dixi dii esis. Dicunt etiā alig dii s̄m opi. errantia s̄m illud s̄s. Omnes dii gentiū demonia. Deinde ostendit excellētiā diuine nāe sine essētie. s̄ s̄mo s̄p̄am a d̄ h̄ q̄ nō comprehendit t̄pe. Quod si gnatur cū d̄r. Eternus. Dicat .n. eternus q̄ caret p̄ncipio s̄ fine: q̄ eius cōd̄ nō variat p̄ p̄teritū s̄ futū. Nil ei enī subtrahit: nec aliquid ei de nouo venire p̄t. Unde dicit ad moysē em c̄ro. 3. Ego sum qui sum: q̄ s̄ eius esse non inouit p̄teritū v̄ futū: sed semp̄ p̄tialiter esse s̄s. Et apo stolo dicit a d̄ ro. vlti. Nunc pater factū est p̄ scri pturas p̄p̄barum s̄m p̄cepit̄ eternū dei. C̄ De cōmo ostendit q̄ eius magnitudo excedit in cō parabiliter oīum magnitudinem creaturā: cuius dicit. Inmensus. Nil .n. mensurari p̄t q̄ ali quid aliud q̄ s̄ excedat in magnitudine: it̄ ex c̄ s̄s est s̄m aliq̄d p̄p̄ositiōē. Sicut binarius mē surat s̄narius in quantum ter duo faciunt ser. S̄narius aut̄ excedit binarium s̄m p̄p̄ositiōē ali quam s̄m quā binarius in s̄narius: q̄ est triplum ei⁹. Deus aut̄ excedit magnitudinem sue dignitatis cōm creaturā in infinitum: s̄ ideo d̄r i mensus: q̄ nulla est cōmensuratio v̄ p̄p̄ositiō ali cuius creature ad ip̄m v̄ dicit in s̄s. Magnus dicit̄ laudabilis nimis: s̄ magnitudo ei⁹ n̄ est finis. 4. dicit. Magnus est: s̄ nō h̄is finem: excelsus: s̄ inuicibilis. C̄ Tertio ostendit q̄ excedit oīem mirabilitatē ei⁹ dicit. Incomutabilis. q̄. s̄. m̄lla est apud ip̄m variatio s̄m illud. It̄. apud quē nō est transmutatio nec vicissitudo in oībus oībus. C̄ Quarto ostendit q̄ sua p̄s̄ trāscendit oīa ei⁹ dicit. Omnipotēs. q̄ sim p̄tacter ō a p̄t. v̄ ip̄e dicit gen̄. 17. Ego deus oī potens. Et si quis objicit ad q̄d ap̄s dicit. 1. ad thimo. 1. Me fidelis s̄m an̄e negare seip̄m nō p̄t et ita nō est oīpotens. Dicō d̄m q̄ negare seip̄m est deficere a se nō posse aut̄ deficere: nō est ex de factu potētie: sed ex potētie p̄fectione: sicut etia apud boīes et magna fortitudine ē q̄ aliquis v̄m ei nō possit. In hoc ergo v̄re deus oīpotens ostē ditur: q̄ oīa p̄t facere: s̄ in nullo potest deficere. C̄ Quinto ostendit q̄ excedit oīum rōnem s̄ in tellectum cum d̄r. Incomprehensibilis. Illa .n. cō p̄hendere dicit̄ que p̄fecte cognoscimus s̄p̄m cognoscibilis sunt. Nulla aut̄ creatura n̄h̄ p̄t de um cognoscere s̄p̄m cognoscibilis est: p̄pter b̄ m̄lla creatura p̄t cum ei p̄cedere. V̄n̄ dicitur Job. 41. sc̄ntan̄ v̄ c̄stigia dei cōp̄rehēdeas v̄s̄ q̄ ad p̄fectum oīpotentes reperies quasi dicit nō: s̄ Hieremie. 33. dicit. Quis creeturum nōmē tibi magis? s̄ illi. s̄ in cōp̄rehensibilis cogitana. C̄ Sex

to ostendit q̄ excedit oīem locutionē cum d̄r. In c̄fabilis: q̄ s̄ nullus p̄t sufficienter effici laudes ip̄s̄. v̄nde d̄r ec̄. 41. Exaltate illius s̄p̄m potētis. Magni: est .n. omni laude. C̄ Deinde accedit ad articulum trinitatis: ponens q̄dem p̄mo nomia trus p̄sonarū cum dicit. Pater: s̄ filius: s̄ sp̄s sanctus. Huc q̄dem cōm̄m̄ Math̄i vlti. Doce te oēs gentes baptizantes eos In nōmē patris: s̄ filij: s̄ sp̄s sancti. C̄ Sed circa hoc tria nota d̄ner s̄mōde aliqui errauerunt. Sabellus .n. dixit q̄ pater s̄ filius: s̄ sp̄s sanctus solus nōm̄ibus di stinguunt̄: dicens eundem in p̄sona esse qui quidocq̄ dicit pater: quidocq̄ filius: quidocq̄ sp̄s sanctus: p̄pter raciones d̄nctas. Et ad hoc excludendum subditur. Tres quidem p̄sonē. Illa est enim p̄sona patris alia filij alia sp̄s sanctus. Ariarius vero posuit q̄ pater s̄ filij: s̄ sp̄s sanctus: sicut sunt d̄ncti nomina: ita sunt d̄ncti substā tie. Et ad excludendum hoc subdit. Sed vna s̄ substantia. C̄ Uerum q̄ substantia s̄m v̄s̄m vocabuli aliter sumitur apud nos: s̄ aliter apud grecos ne circa hoc posset fieri aliqua d̄ceptio subdit. Sed nā apud grecos enim v̄p̄ositiō id est substā tia: accipit sicut apud nos persona p̄re aliqua s̄ substantia: quam dicimus suppositum v̄ rem natura. Sicut hic h̄d̄ est suppositū v̄ res h̄m̄ae natura. Apud nos v̄o s̄m cōm̄m̄ v̄s̄m loquēdu: substantia dicit̄ essentia v̄ natura rei: secundū q̄ ba manitas dicit̄ natura hominis. Sic igitur datur intelligi q̄ in diuinitate tres sunt substāntes: scilicet pater s̄ filius: s̄ sp̄s sanctus: sed vna numero simplici natura est in qua subsistunt: quod i rebus humanis cōtingere nō potest. Petrus .n. s̄ Paulus s̄ Ioh̄nes: sunt quidem tres substāntes in natura humana. Sed natura humana s̄ si sit vna specie in istis tribus: nō t̄i est eadem numero: ideo tres homines sunt nō vnus homo. Quia vero in patre s̄ filio s̄ sp̄s sancto est vna numero diuina natura: dicimus q̄ pater: s̄ filius: s̄ sp̄s sanctus: sicut vnus de⁹ s̄ nō tres dii. C̄ Pos set autem aliquis p̄tate intelligere vnam essē tiam trium p̄sonarū. Ita scilicet q̄ vna pars di uis nature esset in patre alia in filio: alia in sp̄itu sancto: sicut si deceremus vnam aquam ēē in tribus vasis desiccantibus ab vno fonte: ita scilicet q̄ vna pars aquae est in vno riuo: alia in alio: tertia in tertio. Si autem sic esset vna natura tri um p̄sonarū: sequeretur q̄ diuina natura cōt̄ cō p̄sita ex pluribus partibus. Et ideo ad hoc excludendum subdit. Simples omnino id est nul lam compositionem habens. Hanc enim com positum posterius est d̄s̄s et quibus componit̄. Sic igitur aliquid est p̄s̄ns deo: quod est impof sibile. Sed posset aliquis querere. Sed trium p̄ sonarū est vna simplex natura: vnde ergo tres

ione distinguamur: & ideo ad hoc respondens fuit
 Pater a nullo: filius a patre solo: ac spūs sanctus
 pariter ab utroq. C. Vbi considerandum est q
 quicquid in diuinis absolute dicitur: commune est:
 vnum in tribus personis: sicut quod dicitur de
 bonis: sapiens: & omnia huiusmodi. Vbi enim so
 lum inuenit distinctio vbi aliquid inuenit perti
 nens ad relationem originis: q: scilicet pater a
 nullo est: & fm hoc innasibilis dicitur. filius aut
 dicitur filius: q: a patre est per generationes: fm
 illud psalmiste: Ego hodie genui te: & fm hoc pa
 tri attribuit paternitas: & filio filiatio. Spiritus
 autē sanctus ab utroq. procedit: & fm hoc spiritus
 sancto attribuit processio: patri vero & filio com
 munitis spiratio: quia scilicet communiter spirant
 spūs sanctum. Dic igitur quing. sunt notiones:
 fm quas distinctiones personarum designantur
 in diuinis, scilicet paternitas que est constituti
 ua patris per quam ostenditur q genuit filium.
 filiatio per quam ostenditur q filius est a patre:
 & processio per quam ostenditur q spiritus sanctus
 est a patre & filio. Innasibilitas per quam digno
 scitur q pater a nullo est. Communis spiratio p
 quas ostenditur q pater & filius communiter spi
 rant spiritum sanctum. C. Sed rursus posset ali
 quis occurrere falsa cogitatio vt q: in rebus huma
 nis filius a quodam principio temporis incipit a
 patre generari: & generatio eius nō se nuper durat
 sed certo termino temporis finitur: sic etiam sic
 circa originem diuinarum personarum: vt scilicet
 filius ab aliquo tempore inceperit a patre ge
 nerari: & aliquo tempore eius generatio fuerit fini
 ta: & similiter d spiritus sancto. Ideo ad hoc exclu
 dendum subdit: absq; interuallum semper ac sine fine
 pater generans filium nascens. spūs sanctus ab utro
 q; procedens. Cuius exemplum aliquantulum in
 creaturis inueniri potest: licet imperfectum. Vbi
 dicitur enim q: a sole radius procedit: & statim quā
 do fuit sol radius processit ab eorum vnquoq; de
 finet radius ab eo pcedere quantum sol erit. Sic
 enim filius procedit a patre: vt radius a sole: vt
 de dicit apostolus ad hebræos primo. Qui eius fit
 splendor glorie. Spiritus autem. s. ab utroq; p
 ceedit: sicut calor a sole & radio. Unde dicitur
 in psalmista. Nec est qui te abscondat a calore eius.
 Sed hoc exemplum deficit quantum ad hoc: q
 sole nō semper sinit: & ideo nec radius eius semp
 ab eo pcedit: quia vero deus pater semper fuit
 semper ab eo pcedit filius: & ab utroq; spiritus
 sanctus. C. Potest & aliud exemplum poni in ani
 ma humana: in qua verbum interius conceptū
 a memoria procedit: & ab utroq; procedit amor.
 Et ita etiam a patre procedit filius sicut verbus
 eius: & spiritus sanctus sicut amor communis
 veribus. Sed hoc exemplum deficit in duobus

C. Primo quidem: quia intellectus humanus
 nō semper fuit. C. Secundo q: nō semper ver
 bum in corde suo actualiter concipit. Sed intel
 lectus diuinus semper fuit: & semper absq; inter
 missione intelligit. Unde semper in eo outat ver
 bum quod est filius: & procedit amor qui est spūs
 sanctus. Quia vero heretici Ariani filium pa
 tri postponunt: & spiritum sanctum utriq; nō
 hoc consequenter excludit. Est autem considerā
 dus q: Ariani postponunt filium patri. pmo
 quidem quantum ad essentiam: dicentes q: essen
 tia patris est dignior: q: essentia filij. Et ad hoc ex
 cludendum subdit. Consubstancialis: q: scilicet
 essentia patris & filij vna est: & in nullo differens.
 C. Secundo vero quantum ad magnitudinem:
 nō q: in deo sit magnitudo mollis sed magnitudo
 virtutis que est perfectio bonitatis sue. Dice
 bant enim patrem esse filio maiorem etiam fm
 diuinitatem. Et ad hoc excludendum subdit: eor
 quales. Secundum humanitatem vero dominus
 dicit Joānis. 14. Pater maior me ē. C. Tertio
 quantum ad perfectiorem dicentes filium non
 esse omnipotentem. Et ad hoc excludendum sub
 ditur. Et coetemporalis. C. Quarto quantum ad
 durationem: q: dicebant filium nō semper fuisse.
 Et ad hoc excludendum subdit. Coeternus. C. Quinto
 quantum ad operationem. Dicebat enim q:
 pater operat per filium sicut per instrumentum
 suum vel sicut per ministrum. C. Sed ad hoc ex
 cludendum subdit. Vnus vnuersorum principis.
 Non enim filius est aliud principium rerum qua
 si inferius q: pater: sed ambo sunt vnus principium:
 quod dicitur est de filio intelligendum est
 etiam de spiritu sancto. C. Deinde accedit ad ali
 um articulum qui est de creatione rerum: vbi va
 rias opiniones excludit. C. fuerunt. n. aliqui heretici
 sicut machabei qui posuerat duos creatores
 vnum bonū qui creatur creaturas immisibiles: &
 spūs sanctus: alium malum qui dicitur creasse omnia
 hic visibilia & corporalita. fides autem catholicos
 confitetur omnia pater deum tam visibilia q
 invisibilia a deo esse creata. Unde Paulus dicit
 act. 17. Deus qui fecit mundum & omnia que in
 eo sunt: hic celi & terre cum sit dominus & c. Erbe
 deoz: vnde decimo. fide credimus aptata esse: cu
 la verbo dei: vt ex inuisibilibus visibilia fierent.
 Unde ad hunc errorem excludendum dicit.
 Creator: omnium visibilium & invisibilium spir
 ritualium & corporalium. C. Alius error: suppo
 nentium deum quidem esse primum principium
 productionis rerum: sed tamen nō immediate
 omnia creasse sed mediantibus angelis ministris
 hunc esse creatum. Et hic fuit error: memorandus
 notum. Et ad hunc errorem excludendum subdit.
 Qui sua omnipotentia virtute: q: scilicet sola dō

virtute omnes creaturæ sunt productæ sicut in illud psalmiste. Videbo celos suos opera digitorum tuorum. C. Alius fuit error: quoniam ponentis quod de principio creatur solus spiritualis creaturæ: postea quibusdam casibus peccantibus creaturæ corpora quibusdam visibus spiritualibus esse alligantur ac si corporales creaturæ non fuerint ex principio dei intrinsece producere: quod boni ceteris casibus solus ad puniendum per se spiritualis creaturæ: cum dicitur. gen. 1. Vidit deus cuncta quæ fecerat et erat valde bona. Vbi ad hoc excludendum dicitur. Similiter ab initio temporis vtriusque in nubilo condidit creaturam spirituales et corporales angelicas videlicet et mundanam. C. Alius error: fuit Aristotelis opponens quidem omnia a deo producta esse: sed ab æterno: nullum fuisse principium temporis. Cum tamen scriptum sit. gen. primo. In principio creavit deus celum et terram.

Et ad hoc excludendum addit. Ab initio temporis. C. Alius error fuit anaxagoræ qui posuit quidem mundum a deo factum ex aliquo principio temporis. sed tamen materia mundi ab æterno preexistente: non esse eam factam a deo: cum tamen apostolus dicat romanos quarto. qui vivificat mortuos: vocat ea que non sunt tanquam ea que sunt. Et ad hoc excludendum addit. De nihilo.

C. fuit autem alius error: Tertulliani ponentis animam hominis compositam esse: cum tamen apostolus dicat quod sit ab thesalonicenses quinto. Ipse autem deus pacis sanctificet vos per omnia: ut integer spiritus vester et anima et corpus sine querela in adventu domini nostri iesu christi servetur. Vbi manifeste a corpore animam et spiritum distinguit. Et ad hoc excludendum subdit. Deinde scilicet condidit deus humanam. i. naturam quasi communem scilicet et spiritum et corpore constructam. Componitur enim homo ex spirituali natura et corporali. Secundum autem prædictum manicheorum errorem ponentium duo principia: unum bonum: et unum malum: non solum attendebatur distinctio quantum ad creationem creaturarum visibilium et invisibilium: ut scilicet invisibilia sint a bono deo: visibilia a malo: sed etiam quantum ad ipsa invisibilia. Quod nebant enim primum principium esse invisibile: et ab eo quasdam invisibiles creaturas esse productas quas dicebant esse naturaliter malas: et sic in ipsi angelis erant quidam naturaliter boni ad boni dei creationem pertinentes: qui peccare non poterant: et quidam naturaliter mali quos demones vocabant quoniam non poterant peccare: contra id quod dicitur Job. 4. Ecce qui servium eius non sunt habiles: et in angelis suis reperit peccata tem. Similiter et circa animas hominum errabant dicentes quasdam esse bene creationis quæ naturaliter bonam faciunt: quasdam autem male

creationis que naturaliter faciunt malum: contra id quod dicitur ecclesiastes. 7. Deus fecit hominem rectum: ut ipse inveniatur se in infinitis quibus. Et ad hoc excludendum dicit. In yabobis autem scilicet principalis est alii demones quidam a deo natura creati sunt: bonifed ipsi per se facti facti sunt scilicet per liberum voluntatis arbitrium: homo vero dyaboli suggestionem peccavit. i. non naturaliter sed per voluntatem. C. Deinde accedit ad articulum incarnationis: et quod euangelii christi sicut dicit apostolus. 1. deus ad primum fuerat per peccata suos in scripturis sanctis: ad primum fuerat per pronuntiationem prophetarum. Circa quam erraverunt multi. C. Nam manichei et alii heretici veteris testamini dixerunt non a bono deo qui est pater ipse: sed a malo deo esse traditus: per omnes doctrinam veteris testamenti semper fuisse mortiferi. Quod manifestum falsum ostendit per hoc quod dicitur Jo. 1. Loquens de tempore iudeorum. Quod facere domum patris mei domum negociationis. Vbi manifeste patrem suum dicit deum veteris testamenti qui in templo iudeorum collebat. C. Alii autem dixerunt in veteri testamento diversis personis filium apparuisse: non autem primum manifeste falsum ostenditur et hoc quod dicitur in signis et trinitatis tres viri apparuerunt ut legitur gen. 18. Paraphrases etiam posuerunt prophetas veteris testamenti quasi arrepticios esse loquutos non intelligentes que loquebantur: contra id quod dicitur Danielem. 1. Intelligentia opus est in visione. C. Ad hoc igitur errorem excludendum dicit quod dicitur est sancta trinitas de qua dicitur esse: que. i. est in consuetum essentiam indivisibilem: sicut proprietates personales discretas per dyabolum et sanctos prophetas aliosque famulos suos: Vbi videt distinguere veteris testamentum. i. in legem que per dyabolum data est: et prophetas sicut fuit in veteris: Jeremias et. et in eosque agiographa descripserunt: sic fuit Salomone Job: alii huiusmodi quos famulos dei bene noiat. Secundum quas distinctiones dicitur dicitur licet viti. Oportet impleri omnia que scripta sunt in lege et in prophetis et in psalmis de me. Ita prout ordinatissima dispositione repositum: quod possit ad excludendum errorem gentium qui irridebant fidem christianam et hoc quod post multa tempora quasi subdito deo in mente venerit legem euangelii dicitur dare. Ad autem fuit subdito si dicitur ordinare dicitur possit: per vos vobis generis plebem et prophetas fieret proficatio de ipso tunc habebat: tunc punitus et minus eruditus: sicut in illud Gal. 3. lex pedagogus noster fuit in ipso. et hoc quod dicitur iuxta ordinatissimam dispositionem ipse doctrinam hanc generi tribuit subdito si mortificat ut manichei dicebant. Huius igitur primum accedit ad ipsam incarnationis misterium explicitum: in quo etiam diversos errores excludit. Vbi primo sciendum est quod habebat: secundum dicitur dicitur

concedebant patrem esse incarnatum: q; dice-
bant eundem in persona esse patrem & filium. Et
triano autem arriani diuidens substantiam diuini-
tatis: et hoc q; filius est incarnatus & nō pater vo-
lebant concludere aliam esse essentiam patris:
alii filij: & aliam operationem vtriusq; fides ite
catholica media via inter vtriusq; incedens: p
pter distinctionem personarum dicit filium solū
esse incarnatum. Et item facta incarnatione per
vniōnem in persona nō in natura: vt infra dicef
ppter vnitatem adnatura & operatiōis in tri-
bus personis dicit vnitatem totam operatiōem fuisse
in incarnationem: & hoc est quod dicit. Et tandem
vniōnem dei filius ibiō ipius a tota trinitate
cōmunitur incarnatus fuit. fuit etiam error: dū
dij qui posuit Mariam quidem concepit vir-
ginem: & peperit: sed post partum nō semper vir-
ginem permansisse: sed ex Joseph postmodum
alios filios genuisse. Et ad hoc excludendum di-
cit: Et maria semper virgine. C. Alij vero scilicet
et Ebionite grauis errauerunt dicentes ipm
ex Joseph femine esse conceptum. Et ad hoc ex-
cludendum subditur. Spiritu sancto cooperante
est conceptus. fuerunt autē alij. s. manichei qui
dixerunt ebrium nō veram carnem accepisse:
sed fantastica contra id q; dominus discipulis post
resurrectionem elinaturibus cum sanctusm eē
dixit. In. vltimo. Spiritus carnem & ossa non
habetis: sicut me videns habere. Ad q; excludendus
dicit. Verus homo factus. Alij vero dixerūt
q; filius dei assumpsit solam carnem sine alia: q;
vbum fuit carni loco anime. Sed postea apoli-
nariste dixerunt eum habere animam sensitiuam
tantum: contra id quod dicitur Mat. 26. Tri-
stis est anima mea vsq; ad mortem. Et Jo. 10.
Potestatem habeo ponendi animam meam: &
ideo nō hoc excludendum dicit. Et anima rati-
onalis. C. Alij vero. Sequaces valentini posuerūt
corpūs chaili nō esse assumpsit de virgine sed
de celo allatum: contra id quod dicitur ad Gal.
4. factam ex matre: ad romanos primo. Qui-
factus est ex femine David sūm carnem. Et
ad hoc excludendum dicit. Et humana carne cō-
positus. Circa autē ipas vniōnem dicit errauerūt
Nestorius & Eutices. C. Quorum nestorius po-
suit vniōnem esse factam scdm sūm inobvitiatio-
nem gratie: sicut etiam in alijs sanctis deas dicit
tur esse p inbabu. item gratiam: vt sic dei & ho-
minis sit alia & alia gloria: vbi dicit quod dicit Jo. 1.
Verbum caro factum est. i. filius dei factus ē ho-
mo qd nō pte dicit de alijs quos per gratiam in-
babatur. C. Eutices vō posuit q; facta est vniō di-
& hominis in vnam nām: ita. s. q; ipm afferebat
esse et deus natura: nō autē in duabus: q; .s.
intendebat q; ante incarnationem erant due na-

ture dei & hoia: sed post incarnationem factē vna
nā. vnde ad vtriusq; excludendum dicit. Vna
in duabus naturis persona vni vitz manet
demonstrat. fuerunt enim quidā Eutices secta-
tores. s. Theodotus & Salamas: qui ponentes
vnam nām in ipō quasi et diuinitate & humani-
tate pfectā diuersimode errorauerūt. Vbi theo-
dotus posuit itā nām eē corruptibile: & gal. ite
corruptibile: & impassibile. & ad hoc errores excludendos
dicit. Vni cum sūm diuinitate sit immortalis. si
passibilis sūm humanitate factē passibilis: & mortalis
C. Deinde accedit ad articulum passionis dicit
Vni etiam p salute humani generis in ligno cru-
cis passus & mortuus. C. Post quos ponit articu-
lum de descensu ad inferos dicens. Descendit ad
inferos. C. Postea vō ponit articulum de resur-
rectione ipsi dicens. Et resurrexit a mortuis.
C. De vnde ponit articulum de ascensione dicens
Ascendit in celum. Sed notandum est q; hōm
articulorum veritatem predicans Alij & Apo-
linarij error saluare nō potest. Si. n. ipō alia
nō habuisset. verbum fuit carni loco anime: et
morte separatus fuit a carne: cōsequēter q; illud q;
carni cōuenit de filio dei dici nō possit. vni nō pro-
ci q; filius dei iacuit in sepulchro: et q; a mortuis
resurrexit. Vni etiam dicit nō poterit q; ad in-
feros descendit: q; diuinitati sūm scdm cum sit
olmo immobilis: ascendere vō descendere: pariter
nō potest. Et ideo ad excludendum pōditum erro-
rem pōditum articulum: veritatem explicat sub-
dens. Sed descendit in aia & resurrexit in carne:
ascendit pariter in vtroq;. In morte. dicit
anle cōsepura a carne: sed diuinitas in diuisibilis
vtriusq;. s. aie & carni mansit vnita. Vbi cōs aia ipi
descenderit ad inferos: dicit filius dei descendit
se sūm aia sibi vnita. Similiter etiam eos caro
ipsi que in morte quodāmodo occiderat resur-
rexit ad vitam: dicit filius dei qui in diuinitate
mori nō poterat sūm carnem resurrexisse: per hoc
q; caro iterato aiam resumpsit. & sic sūm vtriusq;
i. scdm aiam & corpus ascendit in celum. C. De-
inde ponit articulum de adiudicā iudicium dicit
Veniens in fine iudicare vivos & mortuos: Di-
cit autem vivos eos qui reperierit vni in adu-
tu iudicis: mortuos autē eos qui ante fuerunt p
mortuos. Quod nō est ite intelligendum: quasi aliq;
sint facti qui nō moriant: sed q; in ipō ad nos
iudicis morientis vnitatem resurgunt. Vbi vivos
mortuos intelligere spūaliter possumus. i. iustos
& peccatores. Et q; alij fuerunt ponēs q; in fi-
nali iudicio aliqui saluabunt nō p pias meritis
sed p iudicio aliquorum sanctos donati: id ad hoc
excludendum subdit. & reddittus singulis sūm
opera sua tam & p iobis q; electis. C. Deinde po-
nit articulum resurrectionis generis: alio que pōt

net ad effectum glorie dicens. Qui omnes tam reprobi q̄ electi cum suis p̄pitiis resurgant corpuscundum que nunc gellant. Quod ponit ad excludendum quosdam hereticorum errorem. q̄ dicunt q̄ resurgentes nō habebunt eadem corpora que nunc per mortē deponunt: sed quendam corpora de celo alata. Quod est contra illud apostoli h̄ p̄me ad Corin. 15. Quod est corruptibile hoc in dūre incorruptionem. C. Consequenter autem assignat eandem resurrectionis corporum eius dicit. Et recipiant s̄m̄ opera sua siue bona fuerint siue mala. Quia enim bono aut bene aut male operatus est in anima simul ē corpus: insūm ē: v̄m̄ utroq̄ dānet̄ aut puniat̄. Et q̄: origenes p̄ se q̄ p̄pna dānatorum nō erit perpetua simul nec gloria beatorū: id eo ad hoc excludendum dicit. Et illi cum dyabolopemam eternam: illi cū sp̄o glorie sempiternam. Sicut enim inuidia dyaboli in eos intravit in orbem terrarum ut dicit sapi. 2. ita p̄ gratiam sp̄i reparatur ad vitam: s̄m̄ illud Jo. 1. Ego veni ē vitam habeant ē abundantius habeant. C. Deinde accedit ad articulum qui est de effectū gratie. Et p̄mo tangit effectum gratie sp̄m̄ ad ecclesie unitatem cū dicit. Una est fidelium v̄niversalis ecclesia extra quam nullus saluatur omnino. Unitas aut̄ ecclesie est p̄cipue p̄pter fidei unitatem. Nam ecclesia nisi est aliud q̄ aggregatio fidelium: ē q̄ sine fide impossibile est placere deo: ideo extra ecclesiam nulli poterit locus saluti. Datus aut̄ fidelium consumat̄ per ecclesie sacramenta: in quibus virtus passionis xp̄i operatur. Et ideo cōsequēter exponit quid fides catholica sentiat circa ecclesie sacramenta. C. Et p̄mo circa eucharistiam eius dicit. In qua. Ecclesia ipse idem sp̄s est sacerdos: s̄ sacrificiū: q̄. ipse obtulit seip̄m in ara crucis obtentionem ē hostiam deo in odorem suavitatis: ut dicit ad ep̄. 5. In cuius sacrificii commemorationē quotidie in ecclesia offert̄ sacrificium sub specie panis ē vini. Circa q̄ sacrificium tria determinat. Primo quidē veritatem rei sub sacramēto consistere cum dicit. Cuius corpus ē sanguis in sacramēto altaris sub speciebus panis ē vini v̄ racter continetur. Dicit aut̄ veraciter ad excludendum errorem quosdam qui dixerunt q̄ in hoc sacramēto nō est corpus xp̄i s̄m̄ rei veritatem: sed solum s̄m̄ figuram: siue sicut in signo. Dicit aut̄ sub speciebus panis ē vini ad excludendum errorem quosdam qui dixerunt q̄ in sacramēto altaris simul continetur substantia panis ē substantia corpore: ip̄s quod est contra verbum doctrinam dicentis. Hoc est corpus meum. Et s̄c̄t̄ enim s̄m̄ hoc dicendus in agis. Hoc est corpus meum. Ut ergo ostendat q̄ in hoc sacramēto nō remanet substantia panis ē vini: sed solum species. 1.

accidentia sine subiecto dicit: sub speciebus panis ē vini. C. Secundo ostendit quomodo corpus xp̄i in capite esse sub sacramento. s̄ p̄ hoc q̄ substantia panis conuertit̄ miraculose in substantiam corpus xp̄i ē substantia vini in substantia sanguinis: hoc est quod dicit. Transubstantiatur panis in corpus ē vino in sanguinem potest esse ut una: ad ministerium perficiendum v̄tate: ideo ad celebrandum hoc sacramentū: quod est signus ecclesiasticę v̄tate. Accipimus igitur ip̄s de suo quod ip̄s accepit de nostro. In hoc enim sacramento accipimus de corpore ē sanguine xp̄i que filius dei accepit de nostra natura. C. Tertio de terminat ministerium huius sacramenti: quo est tangit ordinis sacramentū. Et hoc est quod dicit. Et hoc v̄tatis sacramentū nemo p̄t consecrere: nisi rite fuerit sacerdos ordinatus. Quod est contra heresim papaperum lugdunensium qui dixerunt quē liber hominē illud sacramentū posse consecrere. Addit aut̄. Secundū clausē ecclesie quas ip̄s cōcessit apostolis ē eorum successio: ideo ip̄s Quod dupliciter p̄t intelligi: v̄ q̄ sacerdos rite ordinatus clausē ecclesie suscipit: vel q̄ s̄m̄ potestatem clarium sacerdotibus ordo conservatur. Dicit aut̄ clausē ecclesie auctoritas discernendi ē potestas iudicandi. C. Deinde accedit ad sacramentū baptismi: circa quod p̄mo tangit formā cum dicit. Sacramentū vero baptismi q̄ ad invocationem Individui trinitatis: videlicet patris ē filij: ē sp̄s sancti. Hoc est enim forma baptismi. Ego te baptizo in nomine patris ē filij ē sp̄s sancti: ut tradit Math. 28. vltimo. Secundo ponitur materia cum dicit. Consecratur in aqua. Non enim in alio liquore potest hoc sacramentū perfici nisi in vera aqua. Tertio ostendit quibus sit conferendum hoc sacramentū cum dicit. Tā parvulis q̄ adultis. Quod ponit ad excludendum errorem pelagianorum qui dicebant parvulos nō habere peccatum originale p̄pter quod oportet eos abui per baptismū. Quarto tangit ministerium huius sacramenti cum dicit. In forma ecclesie a quocumq̄ rite collatum p̄ficat ad salutem. Quod est contra errorem donatistarum qui baptizatos ab hereticis dicebant nō suscipere v̄tē baptismi: sed esse rebaptizandos. fides autem catholica recognoscit eē verum baptismū a quo cuiq̄ fuerit collatum in forma ecclesie sup̄adicta. C. Deinde accedit ad sacramentū penitentie dicens. Si post susceptionem baptismi quis q̄ p̄lapsus fuerit in peccatum: per veram penitentiam semp̄ potest reparari. C. Quod ponitur ad excludendum errorem nouacionum qui dicebant q̄ peccantes post baptismum: nō possunt reparari per penitentiam. C. Deinde accedit ad sacramentū matrimonij dicens. Non solum autē

virgines & continentes: verum etiam coniugati per fidem rectam & operationem bonam placet res deo: ad eternam in eternam beatitudinem perire. Quod ponit ad excludendum errores Tacianorum & manicheorum qui nuptias damnabant. De alijs autem sacramentis in ratione non facit: quia circa ea non fuit specialiter erratum.

Explicit opusculum. 13. v3 expositio prime decretalis secundum beatum Thome aquinate: ad archidiaconum eusebium.

Incipit opusculum. 14. v3 expositio eundem secundam decretalem ad eundem.

Amnamus ergo

et reprobamus etc. exposita forma catholice fidei in precedentibus: in hac decretali dicitur error iacobus reprobare volentis doctrinam magistri Petri lombardi circa unitatem divine essentie & trinitatem personarum. Et veriusque inventio plenius videatur: accipiendam est id quod in precedentibus dicitur. quod sancta trinitas secundum communem essentiam est indivisibilis: secundum proprietates personales distincta: ut supra expositum est persona patris non distinguitur a persona filii: nisi paternitas & filius distinguitur a patre filiatione: inquitur filius pater genuit filium & filius genitus est a patre: & similiter spiritus sanctus distinguitur a patre & filio: quantum procedit ab utroque.

Persona igitur in divinis distinguitur: inquam persona generat vel generatur vel procedit. Si ergo essentia divina generat vel generatur vel procedit: consequens est quod distinguitur in tribus personis: quod sicut est alia persona patris alia filii alia spiritus sancti: ita etiam sit carum alia & alia substantia vel essentia. Quod in articulo damnatus Vicensis synodus asserens filium hominis non patri. I. coessentialem & consubstantialium. Quod magister Petrus sequens docuit quod una est essentia vel substantia communis patris & filii & spiritus sancti: que nec generat: nec generatur: nec procedit: ut sit penitus indistincta: ut patet in quinta distinctione primi inquam in eius. Iacobus autem abbas florentis monasterii non bene capit verba magistri predicti: propterea in subtilibus fidei dogmatibus iudicis: predictam magistri Petri doctrinam hereticam reputavit: imponens ei quod quaternitates induceret in divinis ponens tres personas & communem essentiam: quod credebatur sic ponere magistro petro quasi aliquid distinctum a tribus personis: ut sic possit dici quod si quartum. Credebatur enim quod ex hoc ipso quod dicitur essentia divina: nec est generans nec genita nec p-

cedens: distinguitur a patre qui generat: & filio qui generatur: & a spiritu sancto qui procedit. Et ideo ipse iacobus prestat quod in divinis non est aliqua res una que sit pater & filius & spiritus sanctus: sine illa res una dicat substantia: sine essentia: sine natura: huius enim tribus nominibus idem intelligimus. Sed nec videtur totatiter a fide Vicensis synodi recedere: concedebatur quod pater & filius & spiritus sanctus sunt una essentia: una substantia: una natura: quasi una essentia possit predicari de tribus personis: ut de carnis tres persone sunt una essentia: non autem color: ut dicatur una essentia est tres persone. Sed in hoc ipso quod concedebatur tres personas esse unam essentiam: vel substantiam vel naturam: non habebatur sanum intellectum. Non enim ponebat unitatem essentie tribus personarum esse veram: realem & simplicem: sed quasi similitudinariam & collectionem. I. quasi ex pluribus congregatam: sicut multi homines dicuntur unus populus: & multi fideles dicuntur una ecclesia secundum illud act. 4. Multitudinis credentium erat cor: unum & anima una: & secundum illud apostoli prime ad corinthios. 6. Qui adhaeret deo unus spiritus est. secundum ipso. & prime ad corinthios. 3. Qui plantat & rigat unum sunt. Propterea. 1. ad corinthios. 12. & ad romanos. 1. & dicitur unum corpus sumus in christo. & 3. regum. 12. dicitur Iosaphat rex iuda ad regem israel. Populus meus & populus tuus unum sunt. In quibus obus significatur unitas collectiva: & si vera & simplex. Quod autem secundum hanc modum diceretur esse una substantia vel essentia: vel natura tribus personarum: probare nitentur quibusdam auctoritatibus. Dicitur enim Ios. 17. quod domus patris fidelibus suis patrem suorum inter cetera dicit. Uolupter vel sint. I. fideles mei unum in nobis. I. in me & in te per fidem & caritatem: sicut & nos unum sumus vel tandem in patria sine consumatione unum. Et quo sic arguebat. fideles ipsi non sic sunt unum: ut sit aliqua una res: que communis sit obus: sicut quodammodo unum collectione. I. una ecclesia propter unitatem catholice fidei: talem erunt in patria unum regnum propter unionem indissolubilis caritatis: quia caritas vite dissolvi potest per peccatum: caritas autem patrie indissolubilis est. Inducebatur ad hoc opinionis assertionem quod dicitur. 1. Jo. ultimo. Tres sunt qui testimonium dant in celo. pater verbum: & spiritus sanctus. Pater quidem cum dixit. Me est filius meus dilectus: & in baptismo vel dicit. Math. 3. & in transfiguratione vel habet. Math. 17. filius vero dedit testimonium filii christiane per doctrinam & miracula. Unde dicitur an. 8. Ego sum qui testimonium perhibeo de me ipso: testimonium quod habet de me qui misit me perter. Spiritus sanctus testimonium perhibet in ipso eorum: sed supra ipsum apparet in baptismo: per adventum in fidei: in discipulis ipse: ad infirmos idem

unitatem trium personarum subditur. Et his tres
 unum sunt. quod quidem dicitur propter essentiam uni-
 tatem. Sed beatus Joachimus perferre trahere volens ad
 unitatem caritatis et consensum inducitur conse-
 quentem unitatem. Nam subdit ibidem. tres
 sunt qui testimonium dant in terra. scilicet aqua
 et sanguis. In quibusdam libris addit: et his tres
 unum sunt. Sed hoc in veris exemplaribus non
 habet. Sed in quibusdam libris dicitur esse appo-
 situm ad hereticos Arianos ad pervertendum in-
 tellectum sanctorum auctoris fuisse de unitate essen-
 tiali trium personarum. Similiter etiam Ariani
 vertebant illa auctoritate ut sint unum in nobis:
 sicut et nos unum sumus ad ostendendum quod pater
 et filius non sunt unum: nisi in consensu amoris:
 sicut et nos: et per Augustinum et Hieronymum qui
 dicunt hunc fuisse periculum Ariano. Unde manifestum est quod Joachimus in errore Ari-
 rianorum incidit: sed non pertinaciter: quod ipse scri-
 pta sua aplice sedis iudicio subiecit: ut infra dice-
 tur et ideo sequenter ponit determinationem concilii
 per veritatem. In qua quidem determinatione quod
 dicitur. Primo. n. asseritur quod magister per-
 trus docebat. scilicet quod divina essentia est quedam sum-
 ma res incomprehensibilis cogitata: ineffabilis et
 hoc de qua vere predicantur tres personae simul et sig-
 latim. Potest enim vere dici quod essentia divina
 est pater: et filius et spiritus sanctus. Et iterum vere di-
 citur essentia divina esse filius: essentia divina esse spiritus san-
 ctus. Quod quidem in nobis non accipit. Non enim esse-
 tia patris est petrus: sed essentia dei patris est ipse pa-
 ter: quod petrus est et ipse multus et possessus: non autem
 personae patris: nec personae filii: nec personae spiritus sancti.
 C. Deo ubi dicitur et ideo in deo et. subiacentem
 qua ipse inducitur Joachimus. Et. n. considerandum
 quod nihil omnium est a se nisi quod ab eis distinguitur
 Et cum alia non distinguitur ab homine: equo: et bo-
 ne: quod quodlibet est alia: ideo non personae di-
 cere quod homo: equus et boves: et alia sunt quattuor: sed
 sunt tria tantum: quod quodlibet illorum est alia. Ita quod
 quodlibet trium personarum est illa res. I. divina es-
 sentia: unitatem non potest dici quod tres personae et illa
 res sunt quattuor: quod illa res non est aliquid aliud
 a tribus personis. Quod quidem probatur hoc quod
 la divina essentia est principium creatis universis
 Ita quod nihil potest inveniri praeter divinam essentiam
 quod. C. non sit idem cum essentia divina: vel non sit
 creatum ab ea: tres autem personae non sunt create a di-
 vina essentia: quod creatio patris: creatio filii
 creatio spiritus sanctus: unum possumus dicere:
 quod pater est principium universorum et similis filius
 et spiritus sanctus. Unde manifestum est quod divina es-
 sentia non est aliquid aliud a tribus personis. Et
 non est quaternitas in divinis: sed trinitas. Et quod
 Joachimus crederet quod ex dicto magister sequeret

quod esset essentia distincta in tribus personis: ideo
 tertio cum dicitur et illa res non est generans et. ostendit
 dat quod hoc non sequitur. Verum est enim quod possumus
 dicere quod divina essentia non est distincta in tribus
 personis. Et hoc enim aliquid est distinctum in divi-
 nis quod est generans: vel gentium: vel procedens: ut
 bene est. Possumus enim dicere quod essentia divina
 est ille qui distinguitur. scilicet pater quod distinguitur a filio
 et similiter possumus dicere quod essentia divina est
 pater qui generat: et filius quod generat: et spiritus
 sanctus quod procedit. Ita scilicet quod distinctio imperat per
 hoc tria adiectiva: generans: gentium: procedens de
 terminant ipsas personas de quibus predicantur ad-
 iectiva: non autem essentia vel nam que non dis-
 tinguitur. Non ergo sequitur quod Joachimus putabat.
 Essentia non est generans: pater est generans: ergo
 essentia non est pater. Quia et si essentia non generat
 est in ille qui generat. scilicet pater: filius essentia non a
 seatur sed est ille qui nascitur. scilicet filius: nec essentia
 procedit: est ille quod procedit. scilicet spiritus sanctus. C. Quod
 cum dicitur igitur alius est. procedit qualiter secundum fidem
 catholicae sit signata distinctio personarum. Circa
 quod considerandum est quod in divinis masculinum genus
 refertur ad personam neutrum autem genus refertur ad
 essentiam vel nomen. Dicitur etiam in rebus huma-
 nis per masculinum genus querimus de personis: sicut
 quis currit: petrusque neutrum genus querimus
 de nomine: sicut quid est homo: alia rationale. Quia igitur
 in divinis essentia est indistincta. tunc vero dicitur
 crederet: ideo nobis distinctio videtur in divinis in
 masculino genere non autem in neutro. Dicimus enim
 quod licet sit alius pater et alius filius et alius spiritus sanctus
 non sunt alius et alius: quod non est aliter in essentia et
 si sit aliter in personis: sed ipse quod est pater est filius
 et spiritus sanctus: quod est eadem essentia trium. Et propter
 hoc sunt omnia idem si idem sit neutri generis: quia
 hoc pertinet ad idem essentia non autem sit idem
 masculinum: quod si tolleretur distinctio personarum. Ita
 autem quod sunt idem neutri tunc crederet esse essen-
 tiales secundum fidem orthodoxam. scilicet recte gloriantem
 ab ortu quod est rectum et bonum quod est gratia et catho-
 licam. scilicet universalem sicut supra exposuimus. Hoc enim
 determinatum est in necesse fructu quod sit sit dicitur
 I. spiritus sanctus patri C. Quinto cum dicitur pater enim
 ab eterno etc. probatur quod una et eadem sit essentia trium
 personarum. Pater enim generans filium dedit et ipsam in
 am: cum generare nihil aliud sit quam ex substantia sua
 alium producere. Et sicut ab eterno patet generat filium
 non quidem suo non erit tunc: ita etiam ab eterno patet de
 de substantiam filio: non quidem quodam modo non habet
 tunc: sed quod ab eterno est: ab alio habuit. Ita pater. Et
 de ista datione ipse filius dei testatur. Ita pater. Pa-
 ter meus quod dedit mihi manus datus est. Id
 enim quod est maritus est divina essentia. Sed illi non quod
 aliter se habet in generatione humana et aliter in divina.

Quia enim natura humana diuifibilis est: potest homo generis partem subitanne vice transfundere in filium. Diuina aut natura est simplex & diuifibilis: ideo subigit qd nō potest dici qd pater partē subitanne vice filio dederit. Dicit et non potest dici qd pater dāns suam filiō cam filii non retinuerit: qd si pater dederit eē diuina subitāna. In composuit enim qd dāt non retinet sicut qd dānt equi nō retinet ipm: sed in spūali bus simul dāt aliqd & retinet: sicut qd dēcat alij scdm retinet ipam. Pater igit qd filius sine ulla diminutione accepit nascēdo sicut pater: & pater eam retinet. Unde sequit qd pater & filius habebat vnam sām. Et eadem ratio ē de spī. sancto: qd ab vtroq; procedit. Pater autē est substantia sua: qd nō ē in eo aliqua cōpositio: & similiter filius: & spī. sancto. Cui ergo sit vna essentia trium: sequit qd vna res que ē diuina essentia ē pater & filius & spī. sancto. Et id eo irrefragabiliter ē pbata sicut magistri Petri dōdardū: pcon sequit dōdictum iacobum in irmanum vt fallam. Scito cū dicit. Cū ergo vnitās p fidelib; vē. pōnit anteq; quas male intellectas p se iacobum in dacebat. Quod enim dōs: o: an s p fidelib; dicit: volo vt ipi vni sint nobis sicut & nos vnum sumus: sic dacebat iacobum ac si eodē modo accipiendū eēt hoc qd dī vnum: nobis: et diuina personis. Hoc autē ē fallum: qd in fidelib; sic accipit: vt intelligat vnitās cōmunitatis p gōs. in diuina autē personis sic accipit vt intelligat vnitās eandē nature. Et hoc pbat per sile: qd dōs dicit. Dat. 5. Etote vni pfecti sicut & pater velle cōcedis pfectus ē. Non tū est idem modus pfectiois humane & diuine: qd non potest eē tāta similitudo in creaturā & creaturā qm maior inuicē ubi dissimilitudo: ppter h; qd creatura in infinitū distat a deo.

C Explicite opusculū vigesimū quartū v; expositio sede decretalis sūm diuī Thomā aquinatem.

C Incipit opusculū vigesimū qntū v; tractatus eandē de fortibus ad diuī Jacobū de burgo.

Stulauit a me ve

stra dilectio vt qd de fortib; sentē dunt vt vobis cōfitererem. Nō ē autē sās vt p recess quas fiducialiter charitas potest apud amicum re

pulsam patiā. Unde petitioni vestre satisfacc re cupis intermissis paulisper occupationū mearam sūdū g solūm vacationū tēpōs qd mihi de fortibus videat scribēdam curam. **C** De quibus pōderare op; in gōs locus for; habeat. Quid sit forum finis, quā m odna, que eorum virtus: et verū eis liceat vti s; cōsiane religionis doctrinā. In gbus recōnat in gōs g fontes. **C.A.I.**

Rimo igit vidē crōdīm ē qd res quedam sunt et necessitate: semper sicut deū esse duo & tria est gnoscentes omni & alia huiusmodi que vel semp sicut vt semp eodē modo vident. In hys aut for; locum nō h; dēstribuim; videt si g forte: & tēpōsdum aliqd esse estimare circa eē diuina: vel circūmmeros: vel circa motus solis & stellarū. Alia vō sunt qd nūter gdes ptingunt: vt frequēter eodē modo veniūt gōs: tamē sed rarior aliter ptingit: sicut ebat esse ficcam: h; yemē vō pluuiofam. Cōtingit nō itērdā sed rarior enenire pōim: et eo qd solius nature cursus et aliquis causis impedit. In neutris autē p dicitari rerū sūm se p dicitari locū for; h; sed si res seō dicitē p dicitari sūm qd curus carū amin git aliquā vsum humane vite: sic ab aliq; forte ingri pōt: vt an fluuius inūdet: & domū & agrū occupet: an pluuia ebat abundet. S; an pluuia vel fluuius inūdet in locis desertis in gbus hoc ad vsum humane vite nō ptingit: nullus forte ingriere stadet. **C** Et quo p; qd for; p; ac in reb; humanis locum h; sed qd ad vniūq; hōmīe pūit et sollicitari de his que ptingit ad vsum p; ac vite: & eo qd gbus quocūq; modo cōmunitatē h; p; quens est qd nec ad cōsē humane ingriatio for; extēdat. Nullus enim in gallia emēs forte aliqd ingriendū curat de his qd ad indos ptingit cū gbus nullatenus in vira cōdat. Sed h; hūi p; fuerūt hōies forte aliqd ingriere: que qualiter cūq; ad eo ptingit vel ad sibi pūctos. **C** Rarus aut necesse est obis for; ingri videt. Nullus enim for; ingri et que p suam indūstria cognoscere vel ad effectū p ducere pōt. Derisibile nāq; videt si g forte ingriat an comedat: fruget et agro colligat: vel si id qd videt ē hominē equo. **C** Resingit igit qd hōies forte aliqd ingriunt in reb; humanis aliquā ad se ptingit que p p; am p dicitari non possunt cognoscere nec ad effectum p ducere.

C Dicitur ad quē finē for; ordinant. **C.II.**

Quia igit in hys aliqd forte requirit que tūc ad vsum vite humane necessitate ad hoc ingriatio for; eēdat sūm qd res ab quo accōmodantē vsum vite humane. Circa ea vō que veniūt in vsum humanū pmo qd em sollicitur hōies vt ea qualiter cūq; habēant secūdo vō vt habitis vtiā. tertio vō vt sūmū emēs vti cognoscant. Et qd res vite nostre deserventes in nostrō vsum assumere nō possunt. nisi eas aliter habeamus: res autem sūm sūm naturam cōmmane sūnt omnibus: necesse sūnt ad hoc qd vti sūnt hōmīes vt possent vt p aliquem modū lter hōmīes diuī dērent. Quādoq; autē cōmūm rerum diuīsiō et humana indūstria & vtiōis p dicitari potest ad effectum p ducere: tūc for;

nō dicitur. Sed quādo humanus sensus non suffi-
ciat dicitur deus illud dāre: tūc plerumque forte
videtur. s. t. illud puer. is. Contradictiones com-
punit foras. Sicut autē est distinctio facultatum:
ita etiam ē bonorum sine dignitatem. Unde q̄
p̄tingit q̄ aliqui nō valentes dicitur forte
aliquem cui dignitas aliqua cōferatur: forte hoc
requiritur ep̄istolarū. Quod etiam in veteri le-
ge cōstitutum fuit vt forte quadam ad officium
summa sacerdotis accederēt. Unde dicitur luc.
i. q̄ zacharias forte erit vt in cōsūponeret. Quā
enim forte fuit electus in regem vt legis patmo
regam. s. t. Sicut autē p̄tingit dubitari circa
distributionem bonorū: ita ē circa distributionē pe-
narum. Et ideo si credat aliq̄ p̄mēdus. ignoret
nr aut quem puniri oportet: forte hoc aliquibus
ignōdum videtur. Sic enī legitur Ionā fuisse
in mare pictum: sicut ē ioh̄es aban d an abe-
mate furrupit in fore p̄mitit vt legis ioh̄es. 7.
Sic igit vno modo foras ordinaf ad ingrendum
q̄m sit habiturus vel possessiones: vel dignita-
tem vel potestē: nec vocari potest foras dicitur:
q̄ per eis diuidit id quod ignoret: quali sit distri-
bendum. Unde ē verbum sōmēdi a fortibus sū-
p̄eam esse videt. C. Sicut autē dubitare cōtingit
quē rem aliquam sit habiturus: ita dubitare cō-
tingit vtrum re aliqua sit videndus: vniuersaliter
vram expedit aliq̄d agere. Nā omnis actio
vnae aliquis est vel suspensio vel re alterius. Cū
igit talis occurrit dubitatio circa agenda: si q̄des
per humanam prudētiam vbi dubitatione satis
feri possit: ad humanam p̄siliū recurrdū op̄i-
namur. Sed q̄ vt dicitur. 9. cogitationes morta-
lium timides: licetē p̄uadēre nosse: vbi huma-
no p̄silio dubitatione plenarie occurri nō potest:
ad somniam ingnitionem recurrit. Huius exēplū
legimus iherem. vbi dicit q̄ multa est foras in vna
quo die ē quo mēse genitūdu debet iter fieri.
Et q̄: huiusmodi foras fuisse: ita loco cōstitū: potest
dici foras p̄silitoria quasi ad p̄siliādum ordinata.
Sollicitat etiam plerūq̄ boies de futuris cū-
ctis re quorū cognitioe homo in pluribus agē-
dis vel vitādis potest dirrigere: tamē futurorum
cognitio cōcedit humanam indūtriam: s̄m illud
eccl̄iastes. 8. Quia hominum afflicto q̄ igno-
rat p̄terita: futura nullo scire potest nuncio.
Unde homines ad aliq̄d de futuris cōtibus
cognoscēdum iterdum putat esse recurrdū ad
fortes. Et huiusmodi forem dominatōiam voca-
re possunt. Quam enim dicunt qui aliqua de
futuris p̄noscūt: quasi sibi attribuetes quod est
p̄prium dei: s̄m illud ysa. 4. Almitate que v̄-
tura sunt i futurum: scimus q̄ dicit eis vos.
C. Quis sit modus inquirendi per fortes decla-
ratur.

CA. III.

Cre autem op̄s q̄ multipliciter aliqui co-
gnitione exquirūt eorū: quod humanam ex-
cedant indūtriam. C. Quādam enī mā-
nifesta responsa deponūt vel a deo vel a demoni-
bus. Quorū p̄mum pertinet ad p̄phetas vtros
q̄ quadam p̄nolegiata familiaritate deo cōsueti
ab eo merent iustitū de futuris cōtibus: aut de q̄
buscūq̄ suspensū alibus rebus: s̄m illud amos. 3.
Nō faciet domus deus verbum nūc reuelare
rit secretū suis ad seruos suos p̄phetas. Reuelat
autē interdū vigilātibz p̄ manifestā visionē. In-
dum autē p̄ somnū s̄m illud numeri. 12. Si quis
fuerit in vobis p̄pheta dicit in visione apparebo ei
vel p̄ somnū loquar ad illū. Huius autē gratie parti-
cularis plerūq̄ homines p̄fecti admoget i som-
nis de his que p̄tinet ad eorū salutē. C. Cū dicitur
Job. 33. Per somnū in visione nocturna quā
do irruit super sup̄ boies ē dormiuit in lectulo sic
appetit aures v̄orū: et erudit eos iustitū dicit
p̄linam: vt auertat boies ab his q̄ fecit: s̄m
liberet eum de sup̄bia. C. Debo v̄o p̄tinet ad nigroman-
ticos q̄ q̄busdam incantationibz: sacrificijs a de-
monibus aliqua responsa exquirūt vel sermone p̄-
lara: vel aliquibus signis demonstrata: hoc vel in
vigiliis vel in somno. C. Quorū v̄o aliquorū occul-
torū boies exquirūt noticiam quasi signi eorū acci-
p̄tes et quibusdā que in alijs rebz cōsiderant.
Cui q̄dem inquisitionibus denerit sunt speciosē. Ex-
quirūt enim quidā occultorū noticiā sine circa fu-
turos cōtibus sine circa ea que expedit agere: per
p̄siderationem celestibus montis: inspicitudo s. mo-
tus: s̄m eorū ex q̄bz futura ē occultis posse co-
gnoscere putāt: quod p̄tinet ad mathematicos si-
ut astronomos q̄ ēr generatici appellānt p̄pter na-
taliū dierū p̄siderationem. Quādam v̄o occultorū
noticiā exquirūt p̄tinet p̄siderando in motu et
voce aliquorū animalū: et etiam volūm s̄m
t̄m: q̄ totum p̄tinet ad auguria sine ad aruspici-
cia: que et inde dicunt: q̄ p̄cipue antea inspicūt:
et eam garrit: atēdunt. C. Alij v̄o sunt q̄ occultorū
noticiā querūt ex aliq̄bz que ab hominibz dicunt
vel s̄m sibi aliqua antestabone. Quod quidem in
quisitionis genis p̄prie omē vocat. Cui exēplū
et maximo valerio accepe possunt: q̄ narrat q̄ cū
luc p̄p̄tus p̄sili bellū cū rege persarū eēt factus:
a cura regressus filiā suam trūst inueniens tribu-
cie cūm quesiuit. Quē rō. s̄m persam p̄tisse. De-
cesserat enim in carulis quādā noie persā. Arripuit
igit omen p̄p̄tus: s̄m p̄p̄tus clarissimū trūp̄bi v̄o
cepit. Quādā v̄o querūt occulta: atēdendū quas
dam figuras in q̄busdam corpōbz apparētes vt
puta s̄m lineas manūrum: q̄bz dē choromāta
vel ē in offe sp̄atule cūm dā antestabō dē sp̄atū
lantia. C. Tertio v̄o modo aliqui noticiam ocul-
torū querūt: et hys q̄ p̄tinet ad p̄siderantes

euētm. Quod etiam multipliciter fit. Ad hēni genus p̄ner geomantie yphis q̄ quem quibusdā punctis descriptis eos diuersimode s̄m quasdā figuras disponendo: aliquos oculorū purant per hoc se noticiā posse acquirere. ¶ Pertinet etiā ad hoc genus q̄ quibusdā cedulis recordans in oculo: dum in quibusdā eorum diuersa scribunt in alijs vō nihil discernit quid accipietur? cedu las p̄tingere debeat vel de eis q̄s d̄o potest fieri. ¶ Aliū ē simile est q̄ quibusdā festucis in equalibus absconditis: diuersa circa aliquos indicantur et eo q̄ maiorem vel minorem accipit. Ad quod ēt aliqua r̄pertusere videt earilloz p̄lectio vel si q̄d aliud sit p̄ quod diuideret quāsi sit aliqd̄ d̄ni d̄dum: vel quod impostare agere ad cognoscen dā aliquod p̄teritum oculum vel futurum. Unde ēt ouella videns ad hoc p̄tinere nisi inq̄nam per artem vel virtutē plerūq̄ vnus aliu fugar. Et idē tur ē ad hoc pertinere iudicia ferri candētia: vel aque: vel alia huiusmodi cui q̄ in hīs nō est eū t̄tis indifferens. Unde in hīs requiritur exp̄itē diuine virtutis iudiciū q̄ in alijs sup̄dictis. ¶ P̄mo autē fortis ad hoc tertium ingitōnis genus videt p̄tinere cum. s̄. aliqd̄ sit vt eius eterna consideratio aliquod oculū inretet. Unde fortis videt p̄tē vel in sinū matris: vel aliquid aliud additur in cōmōtione fortis: quod p̄ner ad actus humanam s̄m illud puer. is. Socrates inquit in sinū. ¶ P̄teritū igit̄ ē sup̄dicti q̄ forte est inquit sino oculi excedens humanam in d̄strā per ali quā a nobis factū. s̄. rebus humanis ad nos per t̄nētibus: vel habendis: vel vtendis: vel cognoscendis. ¶ Scire autē op̄s q̄ quandoq̄ hoc tertium ingitōnis genus quod ad fortis dicitur est per t̄tinere potest alicui p̄dictorū generis permisceri. Ad q̄s gdem p̄p̄ice cōsultationi sicut p̄ in facto gedōnis qui velbas expandēs in aera ingiuit si gnūm fortis a d̄no: vt legit̄ in d̄m. s̄. Quādoq̄ vō permiscet nigromāticē inspectioni: sicut in r̄u sp̄tio s̄m quod inspiciunt viscera aialium d̄mōnibus inmolator. Quādoq̄ vō alromāticē cōsiderationi aut ēt augurū obseruationi: p̄ta si hoc aut illud faciēs: asp̄ctus talis stelle v̄t talis aius occurrat. Quādoq̄ vō diuinationi que fit per obseruationem verborū p̄pter aliud d̄ctor. Ad q̄d p̄tinere videt q̄ aliqui in appetitōe liborū obseruant quid eis occurrat. Et s̄r aliū fortium diuer sitates facit colligi possunt: s̄m cōmōtiones tertij generis ad alia duo. ¶ Nec igit̄ de modo fortium dicta sint.

¶ Ostendit vnde sit fortis virtus. CA. III. ¶ P̄terit autē p̄siderare: an sit efficitur p̄dicta ingitō fortium. Ad cuius p̄siderationez assumere op̄s diuersas optationes citra rerum humanarū euētm. Quādam enī fuerūt

q̄ res humanas nullo sup̄loef regimine gubernari existimant sed solum rōne humana. Ita q̄ q̄ cuiusq̄ sit res humana in p̄ndentā s̄r in rebus humanis: crederet̄ et oīno fortis. D̄cōm igit̄ horum n̄ s̄m: nulla potest esse p̄cognitio futuroz. Ea enim que fortisū s̄r cōgita sunt: vnde totaliter fors diuinatoria tollitur. Similiter et nec fors p̄sultoria locum hab̄eret. Adm̄ enī v̄t se p̄sultant: p̄ntat̄ et futuris euētm. Unde si futuri euētm ignozant: p̄sultatio frustra fiet. D̄cōm hoc in fors diuinatoria locum p̄t̄ habere nō q̄p̄ t̄ decernat̄ qd̄ in diuisione reruz magis exp̄dit: sed vt q̄ rōne diffiniri non p̄t̄: saltem relinq̄at fortine. ¶ H̄c opinio diuinam p̄ndentiam que infinita ē certo sine p̄cludit. Dum enim s̄rta bar a diuina p̄ndentia res humanas: in quib̄ t̄m̄en plerūq̄ manifesta m̄dacta diuine gubernationis apparent: ap̄t̄ ēt rebus humanis facti in iuriā quas abiq̄s regimine fluctuare affirmat. Substrahit ēt cōmōtiones religionis coluz: d̄i timorem hominū auferit: vnde penitus ēt rep̄ndenda. ¶ Alii vō fuerunt q̄ dicitur oēs actus humanos et cultus eoz et oēs res humanas necessitari s̄derum subdi. ¶ Alii cum sit cert̄ ordo quo mouent celestia corpora: et eoz p̄sideratione est in abant posse certitudinem futuros bonorum euētm p̄osci nisi quatenus ab hoc bonis? exp̄tencia deficit. Et q̄ h̄z fortis omnes actus humani et s̄derū necessitate p̄ueniūt: consequit̄ ēt vt etiam ipsi humani actus q̄ regunt ad s̄derū s̄r s̄derum dispositionem p̄cedant vt hoc vel illud p̄ueniat. P̄ta si geomāticis p̄icta p̄t̄nbat in puluere maris: cuius moueri asserunt s̄m eū virtutē ad hoc q̄ talis numerus p̄ctorū p̄ueniat q̄ sit p̄ueniens dispositio celestium d̄mōnū ceteris similibus dicit. Et sic s̄m ea que p̄ueniūt et h̄mōm d̄ actibus dicit̄ futura posse p̄osci s̄m q̄ p̄cedant et virtute celestium corporū: q̄ bus humanos euētm d̄sponi existimāt. Et sic h̄z hanc opinionem fors diuinatoria locuz h̄z p̄ quā considerant futuri euētm: et p̄ cōsideratione p̄sultoria que dependet et cōs̄deratione futurorum euētm. ¶ Diuina ēt fors locum in nō solum q̄ tum ad hoc vt rez diuisio fortis iudicio relinq̄atur: h̄z etiam q̄ tum ad hoc vt sic possideant res que dispositio celestis regit. Et q̄ nō solum actus humanos h̄z etiam ceteros aialium moe? atq̄ diuinā aialium corporū s̄derū d̄scent esse subiectos: s̄m p̄dictam ēt rōnem d̄c̄r p̄ auguria et alios p̄dictorū ingitōnis modos ad idē gen̄ p̄ndentes posse futura p̄osci: inq̄tum hoc moe? vel dispositio nes et virtute s̄derū d̄c̄r p̄cedere. Alii h̄mōm modi notant stellas secūdas: q̄ in b̄o imp̄tō q̄ dā apparet celestis corpus. Et q̄ homo d̄mōm nō h̄z p̄s̄ctum rōnē q̄ s̄m h̄z p̄magine d̄mōm

movent: ex p̄dicta ēt cā debet somnia vīm diuina
 stonia hēre: inq̄sum. f. moe? fantasmatum ā q̄ p̄pa
 rent in somniis: ex corpore celestiu d̄positione cō
 cedit. Q̄s ē hoc op̄nio ep̄siam p̄tinet salūitates.
 Inq̄m est possibile q̄ celestia corpora in aliq̄
 corpore imp̄ant: q̄ quodlibet icopozet est
 virtuosus ē nobilit̄ quolibet corpore. Intellect̄
 aut̄ humanus nec est corpus nec ē v̄v̄t: corpore
 organū: vt Aristoteles p̄bat. Alioquin non posset
 cūm corpore nās cognoscere: sicut oculos nō p̄f
 se videre omnes colores si pupilla est aliquo co
 lore infecta. Impossibile est ergo q̄ corpus celeste
 imp̄at in intellectu humanum. Volūtas aut̄ in
 intellectu parte est ē mouet a bono p̄ intellectū
 ap̄p̄enso: v̄t pari rōne corpora celestia in eam l̄
 p̄mire nō possūt. Dēs aut̄ act̄ humanū p̄ncipa
 liter ex intellectu ē voluntate p̄cedunt. Non pos
 sunt igit̄ p̄ certitudinem futuri bonū actus p̄o
 so p̄ inspectionem celestium corpore: multo mi
 nus p̄ inspectionē quocūq̄ alioz que ab eis mo
 uent̄: puta p̄ garram aut̄m: p̄ descriptionē pun
 ctōz: p̄ alia sup̄dicta. C. Manifestum est aut̄
 q̄ humanarū rerū euent̄ p̄tissimi ab actibus hu
 manis depēdent: v̄t nec euent̄ humanarū rerū
 p̄ p̄dicta possunt p̄ncipi. Inq̄tam tamē
 humanarū rerū euent̄ depēdēt ex aliq̄bus
 corporeis causis: sicut abundantia frugū ex sicca
 te aeris: vel plantarū descensu: v̄t p̄bat eos
 ex inspectione stellarū posse p̄ncipi: ē per p̄sequē
 tes considerationē alioz corpore que d̄positionē
 stellarū sequitur. Quia sicut Augustinus dicit
 in 4. de ciuitate dei: non vsq̄q̄q̄ absurde dici
 potest ad solas corpore differētias afflat̄ quoslib̄
 valere sydereos sicut solaribus accessib̄: v̄t recessi
 bus. Glidemus etiam ip̄sū annū tempore varia
 re: lunarū incrementis atq̄ decrementis auge
 ri aut̄ minui quedam rerū genera. Quō ē nante
 ex consideratione stellarū ē futuri animatum p̄
 noscunt v̄tos ē temporetes futuras. Nec tamē
 erit de somnib̄ similit̄ ratio: q̄ per solas non solū
 de actib̄ humanis inquiri: sed etiam per huma
 nos act̄ ingūis ip̄a p̄cedit. Unde non potest dici
 q̄ ip̄a p̄dictio d̄tium: corpore celestium d̄posi
 tionē et necessitate sequat̄. Quia tamen ad act̄
 humanos non solum d̄cedunt voluntas ē intellectus
 qui imp̄sioni p̄cedunt nō subdunt: s̄ etā
 sensitua pars anime que in eo q̄ corporeali v̄t
 organo necesse est q̄ corpore celestib̄ subiciat̄:
 potest dici q̄ ex d̄positione celestib̄ corpore ali
 qua inclinatio sit in nobis ad hoc vel illa faciēda:
 inq̄sum. f. ad hoc inducitur p̄ imaginariam ap
 p̄tensionem: ē p̄ appētū sensitū passionis. f. irā
 timorem: ē alia huiusmodi: ad que homo est ma
 gis vel minus disposit̄: v̄t in corpore m̄ completio
 nem que subdit̄ d̄positionē stellarū. Quia ra

mē homo p̄intellectum ē voluntatem imaginari
 onis fantasmata ē sensibilib̄ appetit̄ passionē
 regimere potest: ex stellarū d̄positionē nulla ne
 cessitas inducat homini ad agendum: sed quedā
 inclinatio solum quam sapientes in moderatō reire
 nant. Propter quod ē Pytolomus dicit in cen
 tologo q̄ sapiens homo domat̄ astrā. i. inclinā
 tionē que ex astroz d̄positione relinquit̄. Sc̄l̄t
 v̄t oīno s̄m eam agim̄ quasi ratione non v̄tentes:
 in quo parum discedant a bestis: s̄m illud
 psalmi. Homo cum in honore esset nō intellexit
 comparans est iumentis insipientibus: ē similit̄
 factus est illis. Et q̄ stellarū s̄m Dulongem in
 finitus est numerus: in partibus aut̄ perfecte ratio
 domat̄: in plurib̄ bonum inclinationis cele
 stium corpore s̄tans effectum. Et p̄pter hoc
 quidam astrologi ex inspectione stellarū vera p̄
 nunciāt̄ p̄p̄e circa cōmunes euent̄: quantum ī
 particularib̄ frequēt̄ deficiant: p̄pter rationes
 que corpore celestibus non est subiecta. Unde ī
 protractione punctoz geometrie actōes hoc ob
 seruandū putat̄: vt ē ille q̄ p̄trabit p̄fecta absq̄
 p̄meditationē rōnis p̄ducet: v̄t ille q̄ p̄sultat̄: quā ī
 rior solū cititudine s̄hgatus interroget nō quasi
 ex deliberandē rōnis. Quod ē in cōmunitatib̄ p̄
 ratorib̄ dicit̄ esse seruādū. C. Quibus aut̄ s̄m
 p̄dictū inclinatio modū corpore celestia d̄posi
 tionē ad aliquos act̄: humanos necessitatē nō ip̄o
 nendo: nō tamē ad oēs euent̄ humanos talis in
 clinatio se p̄t extendere. Corpore enim celestia na
 ta: aliter agūt: est aut̄ hoc nature p̄p̄ū: vt ad v̄nū
 aliq̄ tendat̄: sicut ē actio rei nāles ab v̄no p̄cedit
 p̄ncipiū. f. app̄ia forma rei que est nālis actōis
 p̄ncipiū. Intellectus v̄o agit p̄ formas mēte eōe
 peas que in eodē p̄t̄ multū p̄ hauri: ideo potēta
 tes rōnales non determinant̄ ad v̄num sed se ba
 bēt ad multa. Ea v̄o que in humanis euent̄bus ca
 sualiter accidūt p̄ actōes sunt: puta q̄ homo s̄ dicit̄
 sepulchri inuent̄ thesaurū. Quod v̄o p̄ q̄ cōsō est:
 nō ē v̄nū. Quī nullus agēs nāle inclinare p̄t ad id
 q̄d per actōem enēit. Possēt igit̄ esse in hocē aliq̄
 inclinatio nālis vt sepulchri s̄oderet̄: q̄ b̄ c̄ ali
 quid v̄nū est: similit̄ ad hoc q̄ thesaurū quere
 ret: sed hoc q̄ s̄ dicit̄ sepulchri thesaurū occur
 rat nō potēt cām nālem habere. Non igit̄ p̄ mo
 dum in clinatiois ad oēs euent̄ humanos s̄ p̄
 dictam op̄tionē s̄ctū ingūis efficacē ē potēt̄.
 Sed intellectus p̄t accipere v̄t v̄nū q̄ enēit p̄ acci
 dens ex multis v̄nā m̄ compositionem formādo
 Et ideo nālis p̄bat̄ alia qua que per actōes eueni
 re videntur: ab aliquo intellectū esse p̄cedēda:
 ta. Puta si abq̄ lapidē in via ponat̄ ad quē q̄ ab
 eo nutrit̄ sp̄gens cadat: casus quod euenit est p̄
 actōis nō eueniens s̄m eius p̄positum: est aut̄ cū
 d̄positum per intellectum alteri: eius mat̄ris.

Et fm hunc modum alij dicunt qd ea que in humanis actibus fm nos vident esse fortuita: ab aliquo superiori intellectu ordinant. Supp: em? aut intellectus deus est: qui sicut sua sapientia vniuersa in esse pducit: ita etiam eadē sapientia cōseruat: mouet: omnia dirigens in debitam finē fm illud sap. 7. Attingit a fine vsq; ad finem fortiter: & dissipat omnia suauiter. Diuina autē dispositio est solum mouent corpora sed etiā hominum mentes ad ppria actiones. Et deo em? illuminat intellectus humanas ad veritates cognoscendam. Unde psalmista prebit. Illumina oculos meos ne vnq; obdormias in morte. Etiam virtute mouent hominis voluntates ad desiderandum & agendum: fm illud apostoli ad phil. 1. Deus est qui operatur in nobis: velle et perficere p bona voluntate. Et q; intellectus & voluntas sunt ppria principia actuum humanorum: consequens est qd humani actus subdantur dispositiōi diuine fm illud ier. 16. Omnia opera nostra operatus es nobis. Quia igit & humani actus & exte iōrum rerum motus prudentie diuine subdantur: quid vni cuiq; accidere debeat ex diuina dispositione pcedit: per quam quidā sui pprii debitu sine assequitur. Unde psalmista prebit. Dirige me in veritate tua. Et interdum etiā homines in aliquo bonum dispositione & diuina inducunt: preter eorū ppositum. Vbi & apst dicebat ad cor. 3. Deus potens est facere omnia superabundanter qd petimus aut intelligimus. Similiter etiā ex diuina dispositione pcedit qd hoies deficiant a suo pposito: fm illud Job. 5. Qui dissipat cogitationes malignorum ne possint implere manus eorū quod ceperūt. Interdum et ex diuina dispositione deficiunt aliqui in aduersa: que nec canere poterunt fm illud isa. 23. Quicquid est pedes sui longe ad peregrinandum: cogitauit hoc super eorum quōsdam coronatā: Et postea subdit. Dns exercituum cogitauit hoc. Et inde est quod dicit Jere. 1. Scio dñe qd nō est hoies via eius: nec viri est vt ambulet: & dirigat gressus suos. Et hinc igit patet qd humanarū rerū eventus nō subdunt totaliter dispositioni humane sed dispositioni diuine: et quia contingit: qd alij ad ampliora bona pueniant qd ex cogitare possent: qui dicunt bene fortunari: qdam vō ab his que pudenter disponit deficiunt: et ad inopinata mala veniunt: qui infortunari dicunt. Hoc autē non solum autē diuina firmat sed et feruentis pboram ps. Aristoteles em? in libro de bona fortuna sic dicit. Nota principium nōratio sed aliqd melius. Quid igit erit melius scientia & intellectus qui deus: Et ppter hoc bene fortunari vocantur qui si impetus faciant dirigant sine rōne existentes. Habent enim principium tale quod ē

liber intellectus & sibi. Et sic igit fm p̄determinata: ex diuina dispositione ingenio fortium efficaciam p̄t habere: ingenium & eventus exteriōs rerū diuine prudentie subiacent: per sp̄m humani actus dirigant. Et sic p̄t cōtingere deo faciente vt humani actus alem fortium effectum suū pcellant: qui cōp̄t exteiorū rerum cunctibus. Unde dicit p̄. 16. Doctores matutini in finē sed a dño temperant. & Dionysius dicit. 5. c. ecclē. stultice. Jerrar. de diuina forte que sup. Quibus diuinitus cecidit. Alij quidem aliter dixerunt nō religiose tractantes sicut arbutos: meam autē et ipse intentionē dicam. Evident mihi sacra eloq; fortem noiare tarcibicū. i. diuinum quoddam bonū demonstrā illa ierarchico choro. i. applico diuina electione susceptum: per qd bas intelligi ad fortem p̄tinere cum ex dono dei per certū effectum humanorū actuum declarat hominib; quid diuina dispositio habeat vt in rebus vniuersis quod p̄tinet ad diuinitatem fortem vt in reb; agendis quod p̄tinet ad consiliorum: vln sum ris p̄scedis quod p̄tinet ad diuinitatē fortem. Considerandum tamen qd diuina dispositio quōdam sp̄m in ministerio operat: fm illud ps. Benedicite domino omnes angeli eius. & postea dicitur. Edidisti etis qui facitis voluntatem eius. Unde eorum operatio in omnibus diuine dispositiōi cōcordat: sic de his que per eos agunt idem est iudiciū: & de his que agunt dispoite diuina. Et sunt tū quidam deceptores sp̄m quos demones nōtamus: qd quāntum in istis est dispositioni diuine renant. vti si deus eis ad huc dispositionis implentiōē: sicut & malis hominibus vti ad implēdū suū ppositum voluntatis: vt patet in tyrānia quorū nequicia vti est ad coronas martirib; frabrandas. Huiusmodi autē imundi & fallaces sp̄s ambūt honore diuinitatis sibi ab hoibus deferendū: & illis rebus se ingerunt que ad deū p̄tinere vident. vt diuinitatis eis honore ab hoibus decepti eribeat. Et inde ē qd maginibus qd a principio fecerat hoies ex inordinato affectu ad motuos: demones secluderunt: in quos responsa dabit: vt ex b̄diniū hōies sibi p̄quireret. Et autē cum p̄ fores. vt quolibet alio mō hoies p̄ter debitū ordinem ocula equirit: ingerit se demones vt diuinitatis p̄tina hoies in erroē inducit. Vbi Au. dicit in. 1. sup. gen. ad istam de mathematicis loquens qper alia sueros cunctus p̄uenit. facendū est inquit qd ab istis vera dicunt: in hinc quōdā occultissimo dici que nescientes dñe m̄tes partum. qd est ad deceptos hoies sit sp̄m humani dōnam & seductoꝝ operatio. Et in sermo de doctrina sp̄iana dicit oia huiusmodi diuinitatē p̄nera ad pacta quōdā est demouib; inita p̄tinere.

Et ab hoc nō difcedat fua macula Valerij: qui dicit q̄ totum obferuatio aliquo feta religioſa hinc eſt: quā nō foctūto motu fed diuina p̄uiden-
tia cōſtare credit. C. Patet ex p̄miſſis vnde ſor-
tes efficaciam habent.

C. Dilectif vtrū ſortib⁹ liceat vti. C. V.

Ja igit vtiſ de factu p̄y verum ſortib⁹ li-
ceat vti. Et p̄imo manifeſtum ē q̄ nulli
ipſano h̄ aliquod pactum ſocietatis cū de-
monib⁹ habere. Dicit enim ap̄ſtus. 1. ad cor. x.
Maluos ſocios fieri demonioy. Ad quā ſocie-
tatem pertinent non ſolum manifeſte demonum l
uocaciones quib⁹ migromantici vtiunt fed etiam
quocūq; occultata pacta cum demōib⁹ iuncta. Et id
Auguſtin⁹ in. 1. de Doctrina xp̄iana p̄miſſis diuer-
ſis ſugheſionib⁹ hōiū obſeruatiōib⁹ libidit. Oēs
arbitrarios hōiū vel migatores vel nocte ſugheſitiōis
erquadam peſſimera ſocietate hōiū et demonū:
quafi pacta infidelis et dolofe amicitie p̄ſtituta pe-
na ſunt repudianda et fugienda ipſano. Uti et deſ.
19. de. Non iuueniat in te q̄ luſtre ſtium ſui aut
ſuam ducens per ignem: aut qui Ariolos ſciſci-
tē et obſeruat ſomnia atq; auguria nec fit male-
ficijs aut icantatoz nec fitones p̄ſtat nec diuinos
et querat a moxino veritatē. C. Sed ad hoc dubi-
tatio reſtat que ſit digēde ſugheſione in quæſtio-
ne ſortium vel quæſtiōne diuinationis: p̄ quas
pacta cum demonib⁹ cōtrahunt. Cui⁹ gdem
dubitatioſi ſoluto haberi poteſt et p̄miſſis Aug.
verſis ſi ſubſtituer diſcurant. Dicit enim p̄ ar-
tes negotioſe vel nocte ſugheſitiōis pacta cū
demonib⁹ fieri. Moxa autē ſupſano ē que aliqui
manifeſte illicitum cōtinet: ſicut uocaciones et
ſacrificia demonum vel quodcumq; huiusmodi.
Migatoꝝ autē dī quando aliq; vtiſ re aliqua
ad quod vtiſ et: et dī non pōt. Hoc enim in va-
nitate videt. Vana ergo migatoſa diuina.
P̄nta ſi eger medicina aſſumit h̄ morbum queſ
pōt ſuſcipere non ē ſupſanoſa migatio. Sed ſi quis
collo aliter quædam que cōno ad ſanitatē non
p̄tinet etiā ſm ſiſat medicoy: hoc ad migatoſa
ſupſatione in p̄tine re videt. Et ſimile ē: cum ve-
ſta a ſociab⁹ vtiſ pluſtūtere ſupſationem ma-
li futuri h̄ ſp̄ns dāum dolere. Et multa huius
modi exempla Aug. ponit ibidē. C. Ad que autē
vitiſ ſortium ſe poſſit extendere haberi pōt et p̄-
miſſis. Oſtenſum ē enim q̄ celeſtium corpoy vitiſ
extendat ſe ad coy: p̄ales effect⁹: non autē ad imū-
dum liberū arbitriū hōiū. Vnde ſi q̄ astrologū
cōſtat vtrū ſi eſt aſ futura pluuia vel ſiccitas
ē migatoſa: ſoluto: ſicut ſi q̄ p̄ſideret vtrū ſibi
ſodendi ſepulchri h̄ ſeſturus occurrat: vel quid
ſibi iterogant alij ſiſturus. Vnde talis ſoluto
no ad ſocietate demonum p̄tinet: q̄ inordinat ho-
minū morib⁹ ſe imbecitat. C. Idem quoq; ē in ar-

gario obſeruidum. Si q̄ enim cotricula ſreçm
ter crocitate moy futuri p̄nunciat pluuia: nō ē nu-
gatoſe ſupſationis. Dicit enim aſia quodi-
nali inſincau et impoſſione corpoy celeſtium ſm
diſpoſitiōem aeris ad temporeſ cognitōdem: ſm
q̄ eſt neceſſaria nature ſp̄oy: ſi illud Jer. 8. Vti-
mota in celo cognouit tempus ſuſcitur et vtrūdo
et cyconia cuſtodierūt tempus aduſta ſua. Vtiſ
ē ſi q̄ et ſubito volatu aſium demāciet ſibi later et
inſidias vnde ante volando receſſerūt: nō eſt ſup-
ſano fed humana indubria. Si vo q̄ motum vel
garrinam aſium de humana acerb⁹ p̄ticiuſet ali-
quid: ſupſitiōſus eſt. Simile ē et in ſortib⁹ et oib⁹
ſimilib⁹ obſeruidum: q̄ quicq; aliquem certam
cām pōt habere vel nālem vel humanam vel di-
uinam ſugheſitiōſus nō eſt. Sed ſolū ad nugatoſū
dī et ſugheſitiōem quod certā habere non pōt cau-
ſam. Et hoc ad ſocietates demonum p̄tinet: q̄ ta-
libus reb⁹ efficaciam aliquādo p̄ſtat: vt vanita-
tibus animos hōiū implicet. Vnde in p̄s dī.
Beat⁹ vtrū cui⁹ eſt nomen dī ſpes ei⁹ et non reſpe-
xit in vanitate et inſanas falſas. C. Idas igit ſor-
tes ſacri canones damnat: que cum noxia vel nu-
gatoſa ſugheſitione ſunt: ad ſocietatem demonū
p̄tinet. Si autē ea que nālem vel humanā cau-
ſam habet culpa caret: multo magis ea que vo-
uino auxilio imitant. Nam ad beatitudinem ho-
minis p̄tinet ſm p̄s. vt nomē domina ſit ſpes
ei⁹: ideo ſi per ſortium p̄tioneſ aliqui diu-
inum requirit iudicium: non ē ſm ſe peccati. Ad-
cit enim Aug. ſup illud p̄ſalmi. In manib⁹ dñs ſor-
tes mee. Sorſus ē aliquid mali fed reſi huma-
na dubitate diuina indicans volūtatem.

C. Scienſū in quoy modis in huiusmodi ſortib⁹
peccatum poſſe contingere. C. Uno modo ſi
abſq; vlla neceſſitate putet aliquis ad ſortes eſſe
recurrendū. Hoc enim videt eſſe tempre deū
ſi quis habēs quod faciat et humana induſtria: eo
p̄tenuſſo p̄tinet eē regredum diuinum iudicium.
Dicit enim ſc̄ti paral. 20. eſt ignoſcent⁹ quid
agere debeam⁹ hoc ſolus habem⁹ reſidui: vt oca-
los noſtros dirigam⁹ ad te. C. Secūdo ſi abſq; ſi-
buta reuerētia et deuotione etiam neceſſitate ſor-
tibus regat diuinum iudicium. Vnde Boda di-
cit ſup acē ap̄toſoloy. Si qui neceſſitate aliq; cō-
puliſ deū purē ſortib⁹ exemplo ap̄toſoloy eē con-
ſulidum: vidēt hoc ipſos ap̄toſoloy collecto ſtra-
trum: cētū et precib⁹ ad deum ſuſis egiſſe. C. Ter-
tio ſi diuina oracula ad humana et terrena nego-
cia cōuertant. Vnde Aug. dicit ad inſp̄itiones
iamari. Nij qui de paginis euāgelicis ſortes le-
gūt: ſi optidum ſit vt id poti⁹ faciat h̄ ad diuina
p̄ſidera cōuertat: tamē illa multi diſp̄ict
cōſuetudo: ad negocia ſecularia et ad vitiſ: vs
naratē diuina oracula velle p̄uertere. C. Quarto

si illud quod est per diuinam inspirationem faciendū alio forte uelut cōmūtere solet. Sicut ad eccle-
 siasticas dignitates sunt homines promouendi cō-
 cordia electionis quam spi. sanctus facit: ideo
 illicitum est in huiusmodi electionibus forte vti. fa-
 ceret enim iniuriā spiritui sancto: qui humanum
 eorum librat ad recte iudicandū: sicut illud. i. ad
 cor. 1. spiritalis iudicat omnia. Qui autem forte
 eligat humano iudicio nō comprehēditur ut dicit
 Amb. super lucam. Unde sicut Beda dicit super
 act. apostolorum: in aethiōs ante pētecostē ordinantur
 forte querit: quasi nō dūm spi. sancti plenitudine
 i ecclesia effusa: septem autē diaconos postea nō forte
 tēdit discipulos electione: apostolorū vō oratōe
 et manus impositione sunt ordinati. Predicta au-
 tem necessitas in qua licitum est per fortes diuini
 iudicium implorare: matime videt locus habere
 quā ad consiliū forem: quod apud antiquos
 iustos frequenter inuenimur aliquos dē in dubijs
 negocijs consultasse sicut legit. i. r. 30. q. cōsultat
 David dñm dicens. Persequar latricosos et
 comprehēdam eos an nō? Potest etiam huiusmodi
 si necessitas ad fortem pertinere diuina: quā
 si tradiciones bonum super rerum diuisione ali-
 ter spiri nō possint nisi per fortes diuini iudicij
 commutat: sicut illud puer. 18. Contradictōes cō-
 primat forā et iter potentes quosq; diuidit. Nec
 solum in rerum diuisione necessitas diuina: for-
 tis potest puenire: sed etiam in diuisione eorū que
 sunt a diuersis agēda. Unde Aug. dicit in episto-
 la ad bonoatum. Si iter dei ministrus sit disci-
 pularis qui eorū persecutionis tempore maneat:
 ne fuga omnis: et qui cogit fugere ne morte omni-
 um deserat ecclesia: si hec discipularis aliter non
 poterit terminari. Item mihi videt qui mane-
 ant et qui fugiat fortem eligēdi sim. Similiter et
 fortis necessitas iminet: si aliquid dōdum occur-
 rat plurib⁹ quod nō nisi vni eorū dari possit. Un-
 de Aug. dicit in sermō dōctrina xpiana. Si tibi
 abderet aliquid quod oporteret dari ei qui non
 haberet nec duob⁹ dari potuissēs tibi dno occur-
 reret quos neuter alium vel idigentia vel egesta-
 te aliqua vel necessitate superet: nihil iustitia face-
 res q; ut forte legeres cui dādas esset quod dari
 vniq; non posset. Et quod terrene dignitates offi-
 cia temporalia dispensanda ordinat: potest etiam
 licite ad huiusmodi fortes haberi recursus: si aliq;
 electio cōcōs esse nō potest: quis enim recto: q-
 rendus sit nō forte sed industria p iudiciū tollerabi-
 lius tamē est forte seculari in rectorē querere:
 q; populū dissensionib⁹ laborare. De rectore vō
 spirituali est alia ratio: vti supra iam dixim⁹. Si
 diuinatoria forte predicta necessitas nō videt oc-
 currere. Unde et dominus dicit discipulo. Non
 est vestrum nōcēre tempora vel momenta que pa-

ter possit sua potestate. Si quis tamē futurus
 cessarum est in opere siue ad cautelam ecclesie: si
 ue alicui singularis persone: hoc per spi. sanctus
 fidelib⁹ morebit. De quo dominus dicit. Jo. 11.
 Que vltura sint annūciabit vobis. Unde cō hu-
 insinodi futuris i; p modum p̄sultōie fortis iudi-
 cium diuinum requiritur: sicut legit iudicij. 4. q.
 ge deon quēsitur a domino si per manus eius po-
 pulus israel esset saluandus pēccō signum in vel-
 lere. Sed quod inuisoria fors locum posset habere
 etiam sicut humane formis o agerent: vti supra di-
 centur est p̄tingit aliquem diuina forte vti: non
 quasi requat dominum iudicium: sed quasi cōmū-
 tens fortune. Quod maxime videt in castro-
 rio iudo. Hoc autem vicio vanitatis nō caret. In
 tantum igit nūc de fortib⁹ dictum est.

Explicit opusculū vigesimū quintū v; de for-
 tibus sicut beatus Thomam aquinatem ad do-
 minum Jacobum de burgo.

Incipit opusculū vigesimū sextum citatū v; de
 iudicijs astroꝝ ad fratrem Reginaldum ordinis
 predicatoꝝ formam sicut charissimum.

Via petisti vt tibi

scriberet an liceret iudicijs astroꝝ
 vt: petitioni tue satisfaccere uolē
 ea que a sacris doctōrib⁹ sup hoc
 tradunt scribere curam. C Inpi-

mis ergo op̄ te scire: quod vtrū celestis corpꝝ ad
 mutāda corpꝝa liferiora se extēdit. Dicit a. aug.
 5. de ci. del. Nō vsp̄nāq; absurde dici pōt ad
 las corpꝝ differētiās afflat: quosdā fr̄dēcos
 tenere. Et ideo si aliq; iudicijs astroꝝ vtrū ad p-
 noscēdum corpꝝales effect⁹ pua tēp̄rat⁹ et firmi-
 tatē acri: sanitatē vel infirmitatē corpꝝa: vel
 vbertatē et sterilitatē frugū et silia que ex compo-
 litib⁹ et nullabus causis depēdēt nullus videt esse
 peccatū. Nā oēs boēs cui ea tales effect⁹: aliq;
 seruatiōne vtrū corpꝝ celestis: sicut agnoscere
 minit et meritū certo ipe: qd obseruat sicut motū
 solis. Nante nauigatiōne vitā i plenitudo vidit
 in luce delecta. C Medici circa egritudines nro-
 cos dies obseruat: q; determinant sicut curā sicut
 et lūc. Cū nō ē cōueniēt sicut sicut dicitur dicit
 tiores stellarū obseruatiōes circa corpꝝales effect⁹
 vti astroꝝ iudicio. C Hoc autē oīno tenere op̄
 vtilitas hoīs nō ē sicut necessitas astroꝝ. Nō
 qn p̄ret liberū arbitriū quo subitā nō deparat
 tur hoī: neq; bona opa ad meritum neq; mala ad
 culpā. Et ideo certissime me tenēdas et cōsuetū
 no: p̄ca q; et vtilitate hōis depēdēt: quia sunt
 oīa humana opa nō ex necessitate astris subdant
 Et id nō Jere. 1. Si signis celi nolite memere qd

grates timēt. C. Sed diabolus vt oēs perabat in
 errorē immiser se opationib⁹ eoꝝ q̄ iudicijs astro-
 nis iudat. Ideo Aug. dicit. 1. sap. ge. ad libam. factē
 q̄ q̄ ab astrologia vera dicitur istinctu quodam
 occultissimo dicit. quē nescientes humane mentef
 p̄munt q̄ cū ad decipiēdos hoies fit spiritū illi im-
 p̄munt e seductory opatio ē: q̄b⁹ quodam vera d
 quib⁹ areb⁹ noſce p̄munt. Et ideo Aug. dicit.
 2. de doc. xp̄iana: q̄ talia astroꝝ obseruand⁹ re-
 ferēd⁹ sunt ad quedā pacta cū demonib⁹ habita.
 Et haur oīno tpeano vtrūq̄m pacū vel societatem
 cū demonib⁹ habere s̄m illud ap̄ll. 1. cor. 1. Nolo
 vos fieri socios demonioꝝ. Et ibi p̄ certo tenēdū
 ē grane peccati ē circa ea que a voluntate homi-
 nis depēdēt: iudicijs astroꝝ vti.

C. Explicat opusculū vigesimalū sextū vs de iudi-
 cijs astroꝝ s̄m sanctū Thomā agnate: ad s̄m
 Reginaldū sociū suū ebarislanum.

C. Incipit opusculū vigesimalū septimū eiusdē vs
 de eternitate mō di cōtra murmurātes.

Proposito scdm

fidem catholicam mūdi ab etno
 nō fuisse: sicut qdā p̄bri durātes po-
 fuerūt q̄ mōdū durand⁹ im-
 mū habuerūt sic scriptura sacra q̄

falli nō p̄tē testat: dubitatio mota ē vtrūq̄ potue-
 rit semp fuisse. Quis dubitādo vti veritas ce-
 p̄lecte p̄mo distinguit dē qd ē illi quo cū dicitur
 s̄m p̄munt. Et qd ē illud i quo ab eis differ-
 mus. Si enī intelligat q̄ aliqd p̄ter deū potuerit
 semp fuisse: quā possit ēē aliqd eternū p̄ter eum
 ab eo nō factū: error abominabilis ē nō solum i
 fide sed et apud p̄bos q̄ p̄tēnt e p̄bant q̄ omne
 quod ē quoquo modo ē nō possit nisi causatū ab
 eo maxime e verissime h̄ esse. Si autē intelligat
 aliqd semp fuisse e nō causatū a deo s̄m totū qd
 i eo ē: vidēdam ē vtrū hoc possit stare. Si autē di-
 cat hoc ē impossibile: vel hoc dicit q̄ deus nō po-
 tuit facere aliqd qd semp fuerit: aut q̄ nō potuit
 fieri: et h̄ de⁹ possit facere. In p̄ma aut parte oēs
 p̄tēnt. I. in hoc q̄ deus potuit facere aliqd quod
 semp fuerit p̄siderādo potētā sp̄sua infinitā. Re-
 stat igit videre vtrū possibile sit aliqd fieri quod
 semp fuerit. Si autē dicat q̄ hoc nō p̄tē fieri: hoc
 nō p̄tē intelligi nisi duob⁹ modis: vel duas causas
 vtrūq̄ h̄c. I. vel p̄pter remotionē potētē passi-
 ue: v̄ p̄pter repugnātiā intellectū. P̄mo mo-
 do possit dici q̄ ante q̄ angelus sit fact⁹: nō pote-
 rat angelus fieri q̄ nō p̄cessit ad ei⁹ talia potē-
 ta passiva: q̄ nō sit fact⁹ ex materia p̄tēnt: tū de-
 us poterat facere angelū: poterat dicere vt
 angelus fieret: q̄ fecit e fact⁹ est. Sic q̄ intelligendo
 simpliciter dēdū ē s̄m fide q̄ non p̄tē cātam a deo

semp ēē: q̄ b̄ ponere ēē ponere potētā passivā
 semp fuisse: q̄b⁹ hereticū ē. Tū ex hoc nō sequit⁹: q̄
 deus nō possit facere vt fiat semp aliqd cns.
 Secūdo modo d̄ p̄pugnātiā intellectū aliqd non
 posse fieri: sicut nō p̄tē fieri vt affirmatio e nega-
 tio sine simul vera: quia deus b̄ possit facere vt q̄
 dā dicat. Quādi vō dicit q̄ nec de⁹ p̄tē b̄mōdū
 di facere: q̄ hoc nibū ē. Tū manifestū ē q̄ nō p̄tē
 facere vt b̄ fiat: q̄ potētio quā ponit ēē dicitur vt
 ip̄az. Si tū ponat q̄ de b̄mōdū p̄tē facere vt
 fiat: potētio nō ē heretica s̄m vt credo sit falsa: si
 cut q̄ p̄tēnt nō fuerit ictus in se p̄dicationē. Vti
 Aug. in lib. 3. famulū. Quisq̄ ita dicit si oipotēs ē
 deus: faciat vt q̄ facta sunt facta nō fuerit: nō vi-
 det b̄ se dicere: si oipotēs ē faciat vt ea q̄ vā sunt:
 eo ip̄o q̄ vera sunt: facta sint. Et nō qdā magni p̄e-
 d̄tēnt dē posse facere de p̄tēnto q̄ nō fuerit p̄-
 tēntū: nec fuit reputatū hereticū. Vt dēdū ē ergo
 vtrū in his duob⁹ sit repugnātia intellectū: q̄ aī
 qd sit cātam a deo: e tū semp fuerit. Et qd de b̄
 vtrū sit nō erit hereticū dicere: q̄ hoc p̄tē fieri a
 deo vt aliqd cātam a deo semp fuerit. Tū ergo
 q̄ si ēē repugnātia intellectū: ēē falsum. Si au-
 tem nō ē repugnātia intellectū: nō solum ē falsū
 sed et est impossibile aliter ēē e erroneū si aliter
 dicat. C. Cum enim ad omnipotētiam dei per-
 tinet vt oēm intellectū e virtutes excedat: ex-
 ceptē omnipotētē derogat: dicit aliquid posse fieri
 ligi l creatura: qd a deo fieri nō possit. Nec est ista
 b̄ peccat⁹: q̄ in istū b̄mōdū nibū ē. C. In b̄
 tota p̄tēnt q̄ vtrū ē creatū a deo s̄m totū s̄m
 e nō h̄c duratū p̄ncipiū repugnāt ad inē vtrū.
 Qd autē nō repugnāt: sic ostēdit. Si. n. repugnāt: b̄
 nō ē nisi p̄pter alterū duoz v̄ p̄pter vtrūq̄. Aut
 q̄ op̄s vt cū agēs p̄cedat durand⁹: aut quia opo-
 ret q̄ nō esse p̄cedat esse durand⁹: p̄pter hoc di-
 cit⁹ creatū a deo ex nibulo fieri. P̄mo q̄ ostēdū
 q̄ nō ē necesse: vt cū agēs. I. de⁹ p̄cedat durand⁹
 suū cātam si ip̄e voluerit. P̄mo sic. Nulla cū p̄-
 ductō effectū suū subitō: nec cessari p̄cedit esse cū
 suū durand⁹: s̄ de⁹ est cū p̄ductō effectū suū nō per-
 motū si subito: q̄ nō ē necessariū q̄ durand⁹ p̄ce-
 dat effectū suū. P̄mo p̄ p̄ductionē i oīb⁹ m̄-
 rationib⁹ subit⁹: sicut ē illuminand⁹ e b̄mōdū cū.
 Vt b̄mōdū p̄tē p̄bri p̄tēnt sic. In quocūq̄
 q̄ instanti ponit res ēē p̄tē p̄ncipiū actio-
 nis ei⁹: vt p̄s in oībus quā d̄tibus: q̄ in illo instā-
 ti in quo lepit ignis ēē ignis: incipit ēē calefactio
 s̄m in op̄atione subita si simul imo idē est p̄ncipiū
 e finis eius: sicut in omnibus v̄tūm b̄mōdū. Et
 go in quocūq̄ instāti ponit agēs p̄ductō effectū
 suū subito: potēt ponit terminū actiois sue: sed ter-
 minus actiois ē simul cū ip̄o facto: ergo nō repug-
 nāt intellectū si ponat cātam p̄ductō effectū
 suū subito non p̄cedere durand⁹ causatū suū.

Repugnaret aut in causis pducenribus effectus in o
 p motum: qz opz qz pncipium in o pcedat finem
 eius. Et qz boles con fueri sunt pcedere huius
 modi factiones qz sunt p motum: ideo nō facile ca
 piunt qz causa agens duracione effectū suū non p
 cedat. Et tunc ē qz multoz incepti ab pauca re
 spicientes enūciant facile. Nec pōt hūc rationi
 obuiari qz deus est causa agens p voluntatem: qz vo
 luntas nō est necessarium qz pcedat duracione ef
 fectum suū: nec agens p voluntate nisi p hoc qz
 agit ex deliberatione: quod abūt vt in deo ponam
 us. ¶ Proterea et pducens totam rei substan
 tiam nō min⁹ potest in pducendo tota misam qz
 cām pducens formam in pductione forme. In o
 multo magis qz non pducit educendo de poten
 tia materie sicut ē in eo qz pducit formam. S; ali
 quod agens quod pducit solā formam pōt in hoc
 vt forma ab eo pducta sit qz cuiusqz ipm est: vt p
 in sole illuminante: ergo multo fort⁹ deus qz p
 ducit totam rei sūm: pōt facere vt causam suam
 sit qz cuiusqz ipm est. ¶ Proterea si aliqua sit causa
 quā posita in aliquo instanti non possit poni effe
 ctus ei⁹ ab ea pcedens in eodem instanti: hoc nō
 est nisi qz illi causē deest aliquid de cōplemento.
 Causa enim cōpleta ē causam suam finitū. S; de
 o nunqz deest aliquid de cōplemento. ergo causam
 suam ei⁹ semper pōt poni eo posito. Et ita non ē
 necessarium qz duracione pcedat. ¶ Proterea a vo
 luntate volens nihil minuit de virtute ei⁹: pceci
 pue in deo. Sed oēs solacites ad rōnes Aristoteli
 cas qz vbi pbat rōes semp fuisse adeo p hoc qz idē
 semp facit ides. dicit qz hoc sequeretur si non esset
 agens p voluntate: ergo: si ponat agens p volun
 tatem nihilominus sequat qz pōt facere vt causa
 tum ab eomun⁹ non sit. Et ita p qz nō repugnat
 intellectui qd dē cā agens nō pcedere effectū suū
 duracione: quā illis qz repugnant intellectui: de⁹
 non pōt facere vt illud sit. ¶ Hinc restat videre
 an repugnet intellectui aliquod factū nunqz non
 fuisse: ppter hoc qz necessarium sit nō esse ei⁹ esse
 duracione pcedere: ppter hoc quod dē ei⁹ nihilo
 factum est. Sed qz hoc in nullo repugnet ostendit
 p dicitur Aristoteli in mologiō caplo. 8. exponen
 tis quomodo creatura dicat facta et nihilo. Ter
 tia inqz interpretatio qua dicit aliquod esse factum
 et nihilo ē cū intelligim⁹ esse qdem factū sed non
 esse aliqd vnde sit factū. Per silem significatio
 nem dicitur vnde cū bono periali sine causa: dē cō
 tribus de nihilo. Sedm igit hūc sensum si intel
 ligat quod supra actusm est qz pter sumas essen
 tialē cuncta qz sunt ab eodē et nihilo facta sunt. i. v
 et aliqno: nihil in cōueniēda sequet. Unde p qz p
 hūc expositionem nō ponat aliquis ordo et quod
 factum ē ad nihil quasi oppo: tuerit pns: qd factū
 ē nihil fuisse ē postmodū aliqd esse. ¶ Proterea

supponat qz ordo ad nihil in ppositione impo
 teno rem ancat affirmat⁹: vt sit sensus creatura fa
 cta ē ex nihilo. i. facta ē post nihil. B dicitio post
 dicitur impoat absolute. Sed ordo multiplex est
 s. duracionis ē nature. Si igit ex cōi: vt in non leg
 tur pncipium ē particulare: nō erit necessarium vt
 ppter hoc qz creatura est post nihil dē: prius dura
 tione fuerit nihil: p postea fuerit aliqd dē sit sufficit
 si prius natura sit nihil: qz cns. p hūc sēd in o
 vnicuiqz naturall⁹ qd puenit sibi in se: qz qd sibi
 et alio h; esse aut non h; creatura nulli ab alio h;
 si aut relecta in se pcederet nihil est. Unde pns
 nūlliter test sibi nihil qz esse. Nec opz qz ppter hoc
 sit simul nihil ē ens: qz duracione nō pcedit. Itē
 enim ponit si creatura semp fuit vt in aliquo qz
 nihil sit dē ponit qz natura ei⁹ est talis qz cū nihil
 si sibi relin queret vti dicam⁹: aeternū semp fuisse
 illuminatū a sole: oportebit dicere qz aer est fact⁹
 lucidus a sole. Et qz omne quod fit ex ino: ingit
 fit. i. ex eo quod nō ptingit sibi in se cū eo quod dē
 fieri: oportebit dicere qz sit fact⁹ lucidus et nō lu
 cidus vel tenebrosus: non ita qz vni⁹ fuerit nō lu
 cidus vel tenebrosus sed qz est talis si sibi soli relin
 queret. Et hoc est p qz in stellis s; orbib⁹ qz semp
 illuminant a sole. ¶ Sic ergo p qz in hoc qz
 dē aliqd factum est a deo ē nunqz non fuisse in ē
 intellect⁹ aliqua repugnātia. Si enim est aliqua
 repugnātia mirū ē quomodo Augustin⁹ ei⁹ non
 vidit: qz efficacissima via est ad impediendū
 eternitatē mundi: cum tū ipse mult⁹ rōnib⁹ impo
 gnet eternitatē mundi in. 11. r. 11. de ciuitate dei.
 Hūc aut viam omo pterimptit. Quomodo autē
 videt qz nō sit ibi repugnātia intellectū. Vbi di
 cit. r. de ciuitate dei. 31. c. de Platonicis loqens.
 Id quomodo intelligant viderint non est h; vider
 licet ipis sed substantionis intuitim. Sicut enim
 inqum si pes semp et eternitate fuisset i puluere
 semp ei lubeset veltigū quod si veltigū et cal
 cante factum nemo dubitaret nec alterū altero⁹
 us est qz quis alterū ab altero factū esset. Dicim⁹
 unē: mūdus ē dū in illo creati semp fuerit: semp
 per erit et eo qz fecit s; tamen facti sunt. Nec vni⁹
 dicit hoc nō posse intelligi: se d alio modo pcedit
 p eos. Itē dicit. in libro. 4. c. Qui aut a deo gdem
 facta mundi facti nō tū ei⁹ ipis veltū habere⁹
 sue creationis intuitim: vt modo quodā vti idellig
 bili semp sit fact⁹: dicit qdem aliqd vti sibi dōz
 vident vltura forma tenentur defendere.
 ¶ Causa aut quare vti ē intelligibilis: tacta ē in p
 marione. Quid ē ē quomodo nobilissimū pns
 hanc repugnātiā nō viderunt. Dicit enim Au
 gustin⁹ in eodem libro. c. 5. contra illos loquens
 de quib⁹ in pcedenti aueritate facta ē mens.
 Cum hūc cūm agim⁹: qui ē deū cozpoz ē oim
 naturam: qz non sunt quod ipse creatoz ē oim

ferunt. De quibus postea subdit. Isti pbi cere-
rog nobilitate atq; auctoritate vicerunt. Et h eni
amparet diligenter p siderant deſi eorum q po-
fuerunt mundi ſemp fuiſſe: q; nihilominus po-
nunt cum a deo facti. mibi de hac repugnãtia in
reſectur; ſententia: & ergo illi q tam ſubtiliter eã
percipiunt ſoli ſunt homines: & cum eis om̄ ſapientia.
Sed q; quodã auctoritates vident p eis fa-
tere: ideo obſtãdendum eſt q; preſtant eis debile ſu-
damẽtum. Dicit. n. damascenus in libro. l. c. a. s.
nõ aptum natũ eſt qd ex nõ ente ad eſſe deducit
coeternum eſt ei qd ſine principio eſt & ſemp eſt. Itẽ
Dugo de ſancto victore in principio libri ſui de ſa-
cramentis dicit. Ineffabilis omnipotentẽ virtus
nõ potuit aliquod preter ſe habere coeternum;
quo in faciendo inuaret. Sed harum auctoritatũ
ſimilium intellectus per hoc p; quod Boetius
dicit vltimo de conſolatione. Non recte quidam
cum audiuſſe vltimũ platonũ mandã hunc nec
habuiſſe initium temporũ nec habiturum eſt de
ſecũtum: hoc modo p dicitur: cõditum mãdam fieri
coeternum putant. Aliud. n. eſt per internũ
bilẽm ductũ vitam quod mãdo p̄lato tribuit: ali-
ud interminabilis vite totam pariter p̄teritum
eſſe p̄ſentem: quod diuine mentis p̄teritum eſt
manifeſtum eſt. Unde p; q; etiam nõ ſequit qd
quidam obijciunt. ſ. q; creatura equareſt deo in
duracione. Et q; per hũc modum dicit q; nullo
modo potẽt eſſe aliquid coeternum deo. Quia
nihil. Cõtereſt eſſe immutabile niſi ſolus deus quod
p; per hoc quod dicit Auguſtinus. 11. de ciuitate
dei. c. 11. Tempus qm̄ mutabiliter tranſcurrit: eter-
nitati immutabili nõ potẽt eſſe coeternũ. Et per hoc
etiam ſi immortalis angelorũ nõ tranſit in tẽpore
nec preterita eſt quaſi iam nõ ſit nec futura quaſi
nõdũ ſit: tamẽ eorũ motus qbus tempo; a pera-
gunt in futuro in p̄ſentem tranſeunt. Et idẽ
creati in cuius motu dicendũ nõ eſt vſiſſe quod
iam nõ ſit: vſi futurum eſt qd nõdũ ſit: coeternũ
eſſe nõ poſſunt. Sicut etiam dicit: ſ. ſuper geneſim.
Quia oĩno inuitabilis eſt illa nã trinitatis: qd hoc
ita eterna eſt: vt ei aliqd coeternum eſt nõ poſſit: &
ſua verba dicit in. 11. de p̄ſeſſionũ. Adducit etiã
p̄ ſe rones quas et pbi tenent & eas ſoluunt.
In q; illa eſt difficultas: q; qd de infinitate alia; qd
h mãdus q; ſit nec eſſe eſt nõ infinitas alia; eſt. h
deũ nõ eſt ad p̄poſitũ: q; deũ mundũ facere
potuit ſine hominibus & animabus: vſi tunc etiã
ponat hominem facere quando fecit ſi etiam to-
tam aliam mãdam ſecit ab eterno: ſic nõ re-
maneret poſt corpora anime infinite. et p̄terea
ad hoc nõ eſt demõſtratum q; deũ nõ poſſit fa-
cere: vt ſit infinita actũ. Alie etiam rones ſunt
a quãrum reſponſione ſupercedo ad p̄ſentẽ tũ
q; eis alibi reſpõſum eſt: nã q; quedã eorum

ſunt ita debiles q; ſua debilitate p̄terite parti v-
dentur probabilitatem afferre.

¶ Explicũt opusculum. 17. vſ; tractatus de eter-
nitãte mãdi clariffimi doctõis ſancti Thome s
aquino ordinis predicatonum.

¶ Incipit opusculum. 18. de fato. In fatum ali-
quid ſit. Articulus primus.

Meritur de fato

an ſit: quid ſit. Vtrũ neceſſitatẽ
imponat rebus an ſcibile ſit: & in
quo genere eã incidat. ¶ Ad p̄i-
mũ obijciẽt niſi qd habet eſſe: fa-
tum a Boetio diſſinit in. 5. de conſolatione p̄be. q;
h; eſſe. Item in. 1. de generatione dicit Ariſto. q;
vnum quodã mensurã pyodo. ¶ Mensurã eni
p̄ aliquod minimum qd q̄ritatem mẽſurat. certi-
ficat & numerat. Si q; vita & eſt inferiorũ: mensu-
ra circuli que vocat pyodũ mensurã: eſt acci-
pere mẽſurã circuli p̄fectionem aliquã q; eona-
le ſibi eſſe & vitã inferiorũ numerãdo manifeſtat
p̄ter gradus ergo circuli diſtictos ſim. domof. 11.
certificat eſſe & vitã inferiorũ. Non autẽ accipit
pyodũ ſine p̄terito in pyodo planũ & ſtelligũ: hũ
que accidit eis eſt fixũ & radiatũ. Ergo eſt ſtelligũ
circuli celeſtis & radiatione & ſua earum ſcũ &
numerat eſſe & vitã inferiorũ. ¶ Hoc autẽ fatum
vocat ergo fatum h; eſſe. ¶ Item Ariſto. in. 4.
pbi. dicit q; eſſe in rẽpõ: eſt a quadã parte tẽpõ
mẽſurari. Tempus autẽ cũ ſit vnum numero: &
nõ multiplicẽt p̄ p̄teritũ multitudinẽ: o; q; per
vnum aliqd ad durationẽ obam tẽpõũ referat.
¶ Hoc autẽ nõ eſt niſi motus circuli celeſtis: q; p̄ mo-
tum circuli celeſtis cauſat & numerat eſſe & vitã
oĩam inferiorũ: h; fatum vocat ergo fatum eſt
¶ Nam motus circuli: vt dicit Ariſto. eſt tanq; vitã
exiſtentibus obũ. ¶ Sed forte dicit q; et mo-
tu circuli celeſtis inheret diſpoſitione quẽ ad inferi-
oribus: ſed hõ vincit quãlibet diſpoſitionẽ & vin-
citur a quãtibus materiẽ: & ſit fatum excludi-
tur. ¶ Contra inferiorũ cauſe que ſunt in mã ordi-
nate ſunt ad ſuperiorẽ ſicut mãta ad ſua formalia
& ſicut locata ad ſua loca: & ſicut mota ad ſua mo-
uentia: ergo ſuperiora inferiorũ: continent: & mouent
inferiora. ¶ In formalia autẽ continentur in cõtra ſem-
per vincunt: q; eſt eſſe & vitã inferiorũ vincitur &
trahit ad diſpoſitionẽ ſuperiorũ. Sed dices q;
hoc vey eſt: q̄ritam ad corpora: ſicut videt Aug.
dicere. 5. de ciuitate dei: q; afflatus ſide rcos poſ-
ſunt dicere valere vſq; ad corpõ; tranſmutata
tionẽ: nõ autẽ ſic. ¶ Contra vires autẽ vegetabilis
& ſentibilis nõ operantur extra ſua cogũ armoniã

Si ergo armonia regatur afflatus celestibus
 syderis p' oris & operationes alie vegetabilis & fi-
 sibilis afflatus syderes regulant. Uterius
 etiā de ala rōnali videt: q' dicit p' bō q' intellect'
 noster ē cum primo & tpe: tpalia autē & p'ima sen-
 su & ymaginatioe p'cipūnt. Dabitū ē ū q' talia
 subiacente afflato: syderis q' operantes intelle-
 ctus huc ale rōnalis. Itē dicit p' bō q' ala est infirm
 intelligētie & q' intelligētia impūit in cā & illumi-
 nat cā: q' intelligētia mouendo causas formas il-
 luminariōis in ala intellectu: s' inter mouēs &
 motū nō est mediū: vt dicit p' bō. 7. p'by q' intelli-
 gentia sic mouēs: erit ime diata aie: aut q' p'cipūz
 aut p' aliquod mediū deferens causalitatē suā ad
 aiam. Itē p'cipūnt: q' p'by loquēdo intelligē-
 tia ē motor: orbis: q' q' sit mediū deferens illu-
 minatiōis eius ad alam: mediū autē hic nō potest
 accipi nisi motus ceti infines p' motum inferiori-
 bus formis motoris: q' intelligētia p' motus ceti
 regulat & causat operationes intellectuales ale: & h'
 p' simile videre possum'. Loc. n. quod fm Arist.
 est p'cipūnt vitē & vegetatiōis & sensitiuēbas a
 se distantib': virtutes bas nō insunt nisi p' vehi-
 culū spū. Et sic est in orbis mouentib': & motis
 que dēt aut abūnt. Vtr est h' intelligētia & ala
 que intelligētia distat & impūit in alam rōnates
 fm locū distans ab ea. Non. n. p'byce dicit: p' q'
 intelligētia veniat inferioris: q' fm p'bm intelli-
 gētia in orbē: & numerat ad nūmētū orbū & ad nu-
 mētū motū orbis: ipse orbis motus fm arit.
 p'ponit et intelligētia mouēt & circulo celestū.
 Item forma et q'bus p'notūcat futura: vt dicit
 Macrobius: sive sint oracula: sive intelligētie: sive
 p'p'be: sicut in nobis & causant: vt dicit p' bō i
 gmo de sōo & vigilia p' signis v'p' cām v'p' acci-
 dens q' iniquā accidēs est accidē p' se & nō cōter
 Est aut formū passio sensus cōiug' p' aliq' dot
 mutationis accēdit formū dōmētū. Accidēs autē
 dōmētū q' est p'notūcat futurū nō pōt causari a
 calido: humido: frigidō: siccō: que sunt in nā: q'
 o' q' causat a forma aliq' q' est forma ordm' & re-
 gula vitē inferioris: & bec forma nō pōt esse nisi a
 circulo celestū: q' p' circuli celestū aliq' inheret
 inferioribus: p' q' regulat tota vitē dispositio: & h'
 fatum vocat: q' fatum ē. Item p' bō oim' dicit q'
 cōlectōr mētūm p'notūcat p' signa futuroz: acce-
 pta a stellis scdis itallas scōas vocat: sicut' stel-
 larū q' apparet in inferiorib' elemētis licet in nu-
 bibus v' in aliquo hūdō: et h' habet q' effectus
 stellarū in inferiorib' sunt et q'bus futura vitē di-
 spōsitiō & causat & nōcēt. Hoc aut fatū vocat ma-
 them. arit: q' fatū est. Item Boc. 5. de p'lo. p'byce
 loquit de cū & fortuna q' causant et duabus cāz
 p' se p'currentib' sicut q' aliq' mediū fouere the-
 fatum & aliū in eodē loco intendēs foue sepul-

chēni: sicut q' a fortuna inuētiōe thelatur: & sic
 causat et duabus cāz p' se p'currentib' vt dicit boe.
 Itas autē cāz p'currere fecit ordo iste inestabili
 p'notūcatōe causaz: q' de fonte scie dei pcedit. Con-
 nectio aut hōmō cārum a Boe. fatū vocat: q' fatū
 ē. Item Boc. ibidē: q' summa p'ndū p'udētā fm
 p'liciter fatū dirigit singula in motū doctis: formā
 tribus distribūca: q' fatum ē. De vocat q' fatū ē q'
 do p' sic diuine: h' nō repugnat bō que dicitur
 q' p' p'fectia diuina ea que or: dīnant crequet & ad
 manifestat mīsterio cārum nālium: vt explicitus
 ordo est & vitē ad hōmō cāz fatū vocat. Contra
 dicit Ape. in omelia de ephra dñi. Vtrū a fideli
 um cordib' vt fatū aliq' esse credat: & tradit rō-
 nem. q' si stelle facte sunt p' boicū: nō hō p' se
 las: si q' stellarum motū nō ēt in bōis mīsterio: stel-
 la que magis apparuit: nō moueret ad mētū dñi
 q' est incōnētā. Item Au. in li. de doctrina t'p'i
 aut fatum dicit nihil ē. & si mathematici aliq'
 vera de futuris p'nucciare vidēt: dicit b' fieri a-
 te demōstrat ad deceptōnē fiddis. Item si ē fatū
 aut ē cā aut causatū h' cāstū: q' b' regulat fatōz
 cant mathematici. Si cā aut inferior: aut supior
 nō inferior: q' illa sunt: calidū: frigidū: humidū
 & siccū: quo: & nullū est fatū nō superior: q' cāstū
 perior: ē celestis circulus cū suo monoz: mathe-
 matici nō dicunt ē fatū: s' ē fatū factū. fatū q'
 nihil est. Item res nō hīc nisi duplex est: vt dicit
 Aug. l. in cā p'ima in qua sunt vitā & lux quo: ne-
 trum ē fatū: in seipis. Sed ē rei in se ipa nō est
 fatū vt dicitur mathematici: s' pot' regulat a fa-
 to: q' fatū nihil est. Item Aug. dicit q' inferiorum
 cām sufficit dicere voluntatē dei: q' oia sunt dei
 voluntate v' p'ntūat. Voluntas autē dei nō est
 fatum: q' fatum nihil ē. Itē si fatum h' ē tenet or-
 dinem. Cum q' fatū nō teneat ordinē: q' vidēt'
 indignos exaltari: dignos deici q' modūm
 est: fatū circūctalia sicut fatum nihil ē v'. Item si
 fatum est effect' circuli celestis: ea que sunt vni'
 circuli. vidēt' est vni' fatū. S' yacob & Euseb'
 vno cubito ysaac p'cepti sunt & sic vidēt' est vni'
 q' causat: & nō fuerit vnius fati: sicut ois p'bat
 euctus: q' fatum nihil vidēt' esse. C. Quid sit fatū
 Articulus secundus.

8 Secundo querit qd sit fatū. Boc. n. 5. de
 cōso. dicit q' fatū est dispositio inherens
 mobilibus p' quā p'udētā suis quocumq' tribut
 ordm'. C. Dicitur aut tērmigillū dicit q' fa-
 tum q' greci ymeramōē dicit est p'lectio cām
 singula spali'er distribūca: que sacro doctō cele-
 stium sunt p'ordinata. & epōdōe q' fatum mātū
 p'liciter dē. vno mō dē fatū motō dispōnē p'io-
 rum mducta. Sic dē in claudiano. Luce: post-
 ta quiescit: & hoc mō dē fatū vitē trib' dē fatū
 fatūbus platonici tribuēt: & iceptōnē. f. doctō

lachesi pgressum: & pclusionē termini aurope, si
 est de clobo colū potat:lachesi a trabu:ātropoa
 occat. Et b modo nō querit b de fato. Secdo mō
 di facti dispositio puidēntē diuine de futuro p-
 gressū eē: & vite inferioris: que dispositio cum sit
 eterna: stat q̄ nūl pōt esse in rebus: & cū explicat
 in effectu: tunc effectus iste p̄p̄et p̄p̄etibus & lo-
 cis oportunitis. sicut p̄ordinatio & p̄determinatio ali-
 cuius in mēte de agendis negocijs suis p̄ nūciū
 nūl pōnit in nūcio: s; nō p̄ nūciū explet qm̄ nū-
 cium dirigit: & sibi iniungit negociū: & b mō loq̄
 Boe. de fato: & hoc mō itē: nō querit b de fato.
 s; nō in bua p̄ordinatioē & p̄determinatioē in mē-
 te diuina explet: s; p̄p̄et: & eterna diuina in mē-
 te: mō mutabilia: & cū p̄ res p̄ales explicat: rē-
 positus sit & m̄lia: & multiplicata: mobilis & con-
 tingēs. Tertio modo dō facti forma ordinis esse
 & vite inferioris causata in ip̄is ex prodo celestis
 circuli: q̄d suis radiatibus ambit naturas eo-
 rum: & b modo dōrmes loq̄t de fato: vocans
 stellas & facta dōy imobilē dispositioē eē: & vi-
 te inferioris. Est autē hec forma: nō forma dāns
 eē: s; pōt forma cuiusdā vite ordinis eē & vite:
 simp̄ex: & eterna multiplicatā in virtute. Simp̄lex
 ē a simplicitate circularis. Multiplicatā autē
 statūis h; amultiplicatioē eoy que p̄tinet a cir-
 culo. s; nō. n. a multis stellis & s; nō: & spacijs:
 & ymaginib;: & radiatib;: & multiplicatā angulis
 qui scribunt in intersectatōibus radiōy celestis
 eoyoy & radiōy p̄ductionis sup̄rem;. P̄er alpe
 enim. n. solis sicut dicit p̄culus oēs vrutes eoyoy
 q̄ sunt in celesti circulo p̄gregant & adunant. Hec
 autē talis forma: mediū ē inter necessariū & possi-
 bile. Necessariū. n. est quicqd ē in motu cele-
 stis circuli: possibile autē & mutabile quicqd est in
 mē generabili & corruptibili. forma autē ista est
 ta et celesti circulo & inberēs generabili & corrupti-
 bili: media est inter vtrūq;. Omne. n. qd p̄cedit
 a cā nobili in causā ignobili: in aliquo r̄y p̄p̄et
 tarem fue cāe. tū esse sū nō est nisi iūy p̄mittit
 possibilitas eius in quo est. dūia eē quod recipi-
 tur in aliquo: vt dicit Boetius & Aristoteles. s.
 p̄bicozum est in eo in quo recipit sū p̄ntem rē-
 p̄cipuentē: nō sū p̄ntem causē a qua ē. Hec op̄-
 sumus videre in his que a Dyonisio dicuntur.
 P̄oocessiones. n. diuine sciētē & vitas dō: sapientia
 & h̄mōi sū q̄ p̄cedunt longius a deo sū gradus
 entium efficiunt magis p̄p̄ali: & mutabilia & cor-
 rupta & pōtē m̄li & p̄uāoni admixta. cum tū
 in deo sū simplicitas: & eterna: & immutabilia: & in
 materialia. Et similit̄er est de forma ordinis eē:
 & vite que in celesti circulo est necessaria & inevi-
 tabilis & inalterabilia. In rebus autē generat pp̄
 mutabilitates ip̄arū eē est recepta mutabilit̄er &
 p̄tingēt. Vñ Boetius in. s. de solatide figurat

multos circulos in quorū centro ordo & emisa ē fa-
 ri & fatalium: & in circulo distante in quo continē-
 tur generabilia & corruptibilia eiusdem factē cō-
 tingentia & mutabilitas per eē generatōē & cor-
 ruptōem. Et sic est dispositio eē vite in mente
 motoris p̄mi q̄ explet circulus iuxta causatū p̄-
 pingo: & eodē ordine forma dispositiois: put ē in
 prodo celesti explet dispositioem que ē in ip̄e
 p̄mo motoris. & circū a centro distans designat
 eandē formam dispositiois: put mutabilit̄er ad
 heret generatis & corruptis. forma autē cū sit ima-
 go prodi: potentialit̄er & virtualit̄er p̄chabet to-
 tum eē & cōp̄tionem & durationem generatōy
 & corruptōy: sic h; sit necessaria: est tū muta-
 bilis & contingens. dūius autē cām optime assi-
 gnat p̄tholomeus in quadrigeitō: dicens q̄ sū
 virtutem stellarum: p̄ aliud & p̄ accidente sunt in
 ferioyibus. P̄er aliud q̄dem q̄ per speras acti-
 uozum & passioy p̄ quozum qualitates actiue:
 passus inferioribus. P̄er accidente autē q̄ hoc
 forma & si affinat a cām necessaria & immutabili: acci-
 pit esse in rebus contingētibus & mutabilib; ac-
 cidentalit̄er. Et vobus autē h; mutabilitates. s.
 ex qualitatibus elementozum per que defert ad
 generata: & esse generatorum in quibus est si-
 cut in subiecto. hoc ergo est fatum. Et sic p̄ime
 rōni consentimus. Concedimus autē q̄ hoc mo-
 do habet esse. C. Secundū etiam hoc modo con-
 cedimus: q̄ que sit mēsurant p̄odo. C. Ad terti-
 am & quartā dicitū q̄ inferioris qdē natus sit obe-
 dire superiorib;. s; inferi: & superiorib; referat ad
 int̄icē. Si. n. relatio fiat p̄ vñ simp̄licē formam
 quā dat sup̄ior: motor: vey ē q̄ sup̄ior mouēt de
 necessitate mouet inferi: & talis forte relatio ē in
 ter motores sup̄iores orbū celestū. Si autē inferi-
 or: motor: sit forma vna quā nō accipit a sup̄iorē s;
 referat ad ip̄m sicut dicit̄ ab ip̄o & in ip̄m eius:
 nihil p̄hibet qn̄ p̄tium fue forme vñ aliā disposi-
 tionē ip̄edat: ita q̄ a superiorē motū nō suscipiat
 & sic est de calido & frigido relatis ad vtrūq; cele-
 stium. Calidū. n. p̄ p̄tū formā nō p̄ celestē vna-
 tem ē p̄gregatiū hōgenozū & disgregatiū erbe
 rogezū: & frigidū eoy. & nō iste d̄itates p̄ d̄ieratē
 inuētam in mē & diuersitatē dispositiois m̄e
 sepe excludūt d̄sp̄ōnes & effectū in orō celestis. p̄-
 p̄erea p̄tholomeo: dicit q̄ sapiēs dō d̄nat̄ a s̄ris.
 vñ dicit oromotor: qd si effectus circuli celestis in
 orō dō: ref̄ eoy p̄disponat ad quartā sapiēs
 medicē s; p̄disponat p̄ calida & h̄uda corpa dispo-
 nit ad sanitatē & tē eoyō effectū celestis q̄rta s̄ridū
 cū. Ad id qd vtrūq; obicit dicitū ē qd b mō ad
 celū referat vtrūq; op̄ationē vegetabilis: vt sint
 etiā ip̄e. s; biles ab oppositē dispositōibus inueni-
 in a s̄ntū b̄li. Hec enī factum app̄hēda i vtrū-
 quibus aie sensibilis qd facit̄ dispositōē actiue

qualitatum in corporibus. Unde ymaginatione mulieris concepta: corpus totum transfusatur ad uenera. Propter quod etiam Anic. dicit q quidam ex ymaginatione lepre leprosis factus est. et patientibus fluxum sanguinis prohibet. Galienus aspectum rubicundior. Si ergo huiusmodi apphensio sint praria motui celestibus effectus est: sicut p strarias dispositiones et apphensiones animales immat celestibus effectibus: et hoc est quod dicitur Desilone q celestibus effectus qui uocat alia tre inana a sapiente astronomo: sicut in pducedis terre nascitibus immat p seminationis et artes. Ad hoc qd obijcitur de eie somniosus de plano uidef mihi esse ecedendus: in anime de somniosis que sunt p ymaginarias uisiones. C Ad hoc quod obijcit de illuminato intellectus ronalis fm pbram respondendum est dupliciter. Uno modo fm floz eos qui ponit q cum substantia nobilio: p imperium habeat mouere inferiorum et inferior obediat ei sic et in fantasmatibus alia ynius uidef alterum impedit et ligat operatibes eius. De cant. n. q uirtute alacris nre superioris: siue in telligentis: siue stelle: alia ynius ponit in gradu la periori et alterius in inferiori: et sic inferior: nata est moueri ab apphensione superioris: et sic fieri fantasmatem. Et cum dicit Aristot. q inter mouens et motum no fit mediū: no intelligit se imp de immediate loci siue spacijs: sed de immediate gradu superioris et inferiori: ponens exempta quod post inductum est: Quia organum ymaginatiois no est immediatam ynia seminariois: et ni ad ymaginem mulieris extendunt y uasa seminariois et effluat semē ppter immediationem superioritatis et inferioritatis que ē inter picipis et alia qu picipitur. Hoc aut fm solum per pareticoy no bene cōgruū: q sine dubio inter agens et actus: inter mouens et motum immediatio ē esse et cōiunctio fm cōtactum. Propterea dicimus q sicut calor digestiuis duplicis est uirtutis: ynam uirtutē hz in hziam ē calor ignis fm se pideratū: que ē altera re et separe ea que sunt diuersi generis: decoque re: alteram hz in hziam est uirtutē ai que ē pncipiū uite fm quā terminat digerēdo ad formā uite: ita etiā celestis motus duplicis est uirtutis. Uno modo pat est motus corpus orbicularis: et sic mouet coz pte a. alio modo pat est in hziam intelligēte mouens et hoc modo effectus eius efficiat in alia sensibili per formas corporis: et in alia intellectuāli p formas illuminationis. Et sicut p dicitur y forme que sūt in alia quōdam fm pntem recipit: et no fm pntem agentis. Quicunq alia ad hanc partē obiecta se plana sunt. Ad deū Gregorio dicendū ē qd ipse loquitur de fato fm qd a quibusdā pbis et bcreticis necessitatē rebū imponē dicebat: fm qd dicitur per yodo te ma fata trahunt ne incepta relin-

quere possis. Ad h quod querit utrum fatum sit cā uel causati: ducendum q est fatum q cōc ymuer si ordinis ē ē uite: et sic est aliqd causē hz no uera cā. et fm qd adberet rebū generat est dūpōsio causati: hz sūmūdine cāe exprimat. Et enim forma obtinens occursum ē ē uite mobiliter et ptingit Ad hoc qd obijcitur de gemellis ducendum qz possemus dicere: q in ymo ceptū semē p uices pbicif. et p uices a matrice glurial: et sic no ē una hora ceptoy geminoy: et si h dicerem' et ymas hora cōceptoy: cōtrūm cordis cōy a quo incipit ceptas for: mano no est ymū: et mutato cōy necesse ē mirari totū circuitū: sic orizon cōy no est ymas: nec angulū: id nec cadē domoy: dūpōsio: et sic tota pyodus efficiat diuersa: et p pns adberet rebū natis dūpōsio fatalis necessario uariā. Et p hoc p solum dē his que querita sunt de b articulo. C Utrū fatum necessitate rebū imponat.

C Tertius articulus. Etio qu erit utrū fatū rebū necessitatē imponat: uidef q sic. Quis n. cā ē necessaria ipm est necessariū: cā fati est celestis circuitus q est necessarius: g fatū est necessarium et necessitatē rebū imponat. Itē fatum ē regula' r mētura totius uite et esse. Regulatū aut necessario referat ad regulā: hz regulā ē necessaria: g et. Item fontio: fuit superiora h inferiora: g superiora trahunt inferiora ad sui dūpōsio: onē necessarium. cū autē fatū sit ynculū q quod inferiora trahunt ad superiora: uidef fatū necessitatē rebū imponere. Item Arist. dicit q inter mouētia superiora et inferiora occurrit armonia: sicut in cordis cythare: sed armonia necessaria: ē q inferiora pōa psequantur dūpōsioem superiora: g dūpōsioem superioris adberens inferiorib' necessitatē iponit eis Contra fatū ē adberens rebū mobilib' motū mobilib' mouent ea que sūt in ipis: g fati est dūpōsio diuersa mutabilis ptingē: g ptingit se hz ad reā: et no imponit necessitatē. Et ducendum q fatū multipliciter dicitur esse cā uel supra diximus id nullā necessitatē imponit rebū: hz in clauā ad effectus celestis si no sit dūpōsio fontio: in mū ad dūm mouens: et id hōmū mouētia aditāt pōsioem h. id hōm et uigilia dūpōsio' ptiliarijs. Dapides enī ptiliarijs ex reb' certis pniadēt aliqd uel faciendū: qd h inferioris pp aduerfos casus obuolens et dūlladēt. Tunc solius lex ptili sapienter et ē vbi sūm tale q sapuētibus ptilijs alijs: ptilia mutant sapienter. Regia. n. ut dicit Arist. leuē edificandis mutat ad edificatū. Et h. n. leuia lila in qua lapides no ad rectā lineā sūt dolabiles et id os q regulā fm quā dōtant aliquantūlū curatur ad ipsas edificandis et ita est de dūpōsioe est uite inferioris: in qua p cā quā est in mālepe mutat dūpōsio sapie circuitū celestis: et p

fitio adherens mobilibus que fatum vocat et re
 erantidum celestium declinans exorbitat ppe mult
 tas oppositas inferiori transmutaret. Ad pmutat
 dicendum qd fati ca necessaria est ed bnd sequit
 aliud nisi qd sit necessaria ipi; et si no sequit qd ne
 cessitate rebus imponat; qd no inheret eis fin po
 tentiam celestium que necessaria sunt; sed fin
 ptem inferiori que oino mutabilia et ptingeria
 sunt. Ad scdm dcedum qd relatio que est inf rega
 lans et regulam necessaria est sicut relatio qd est i
 ter patre et filium. s; qd mutatio causat relationes
 et causat relationis destructionem: id mutatio qd est
 in rebus mobilib; est est qd regulati no sequit regu
 lam et no sequit ad ipam: et quo ad b etiam no
 regulat. Ad tertium dcedum qd is fortiora sunt in
 periora qd inferiora: tñ est in potentia inferioris ad
 fingit qd no oino pnt in superiorib; effect: et quo ad b
 ex parte iporum soluit vinculu. Ad quartu dcedu
 m qd solutio temperantie corday dissonantiã in
 ducit in lythara: et sicut mutatio et alteratio inferio
 ris dissonantiã facit ad effectũ superioris. Cui dicit
 Damascenus qd superiora inferiori que d sunt signa
 nostror; actu et nullo mo causa. C An satum
 si: kbide. Articulus quartus.

Quarto querit an fati sit scibile: et videtur
 qd qd noq; cu sit effectus celestis circuli: et si
 multatudo quedã ipius sicut forma alieni
 filis est ipi sic eiusde ordinis. s; in celesti circulo
 quo ad no sunt infinita pñderida sicut stelle nu
 mero et sp: et virtutib; et sinus eay in circulo de
 clinat: et igitur et distante et pmutatid: et quatras
 anguli sub quo incidit radius et pars forme et gra
 dus lucidi et verbosus in patris et in turrib; et hinc
 et hinc infinita quo ad nos: qd vi qd effect: et a n
 lo sciri possit. Item circuli pñter vatios forme et
 vatios sensus et intellect: qd ytes et alchato et a
 mathematicis: alr. n. no est mltura totu? vite: qd
 pncipiã vite no includeret. Dora aut pncipij oim
 est hora cans semper in matrice: s; hãc quo ad nos
 no ptingit scire: s; ignorat formã dispõnis totu?
 vite: et sic ignorata est dispõ reg. Hec etia; vi et
 effectibus. Dã. n. quedã quor; videt ee vna no
 dno: et tñ accidẽtia eoz pte sicut est sensus masculi
 nus et feminin; no sint eadẽ et cam vatios no pñ
 git sciri et celestis circuli effectus. Sicut etiã natu
 octavo mense moit: vt frequẽtior: in septio vi
 nit. Sicut in geminis quor; vna est masculiã et fe
 mina rarissimã ptingit masculiã viuere: femina vò
 aliq; supuit: et cam impossibile aut difficile est af
 gnare et curio celesti. Ad luminariũ emittib; in
 capite argon. i. g: gemis: et a mara respectu im
 macine radiarier; nat: vt dicit pabolom et trica
 bous manib; pedib; et tricus suspõd et in cruce
 et dicit qd luna colre in leone vel in mēta noua in
 dore malu est. Damascenũ est ad qd oia si eñt scy

bilia est deductio fillogifica ad eay; s; no est. Ad
 enim sequit. Luna est in leone qd malu est induere
 ytes noncausant luminaria sicut in capite gorgonũ
 qd respicit ea inimicitia et radiano mort a qd rano
 vel ab opposito diametro: gnanus tñ suspõd et i
 cruce. H. d. dicendũ qd due pces sit astronomie si
 cut dicit pabolome. Una est de stib; et motib; su
 perior; et quantitatis eoz et passioib; ppuis: et
 ad hãc p demõstrationẽ puenit. Una est de effecti
 bus alioy in inferiorib; que in reb; mutabilib; re
 ceptum: et id ad hanc no puenit nisi p pecturam.
 et os astronomũ in ista pte fin aliq; pbram i ba.
 butũ inferioris certitudinis: et ex signis pbricis
 pecturari. Coniecturatio aut cu sit ex signis in o
 bilibus generat habitudinẽ certitudinis: qd sit
 scia vel opinio. Cui. n. hec oia signa sunt et mutabi
 lia: no pnt ex ipis bñ via sylogica eo qd vt vi: vel
 pluribus includit signa tñ: sunt iudicia: qdam
 multis de caus mutabilia: sicut ps per añ dicta. et
 id sepe astronomus dicit vt: qd dictũ est: quo
 ad dispositiõẽ celestium vultimã: si hec dispositio
 sit a mutabilitate reor; exclusã. Ad pñũ dcedum
 qd multa taliter quo ad nos: sicut pñderida eñt
 sed pñderant paucissimã et ex quib; alia pñderant
 de quib; b; pecturatio. ppe qd dicit qd ptolema
 qd p celo; motus no nisi cõter iudicare debent
 et pñtes rez pñtes quas ppuie rez cãe frequẽter
 excludit. Ad scdm dcedum qd dora talis diffi cul
 ter cognoscit: et id inuẽtum et remediũ vt accipi
 atur grad; ascendẽs circuli: b est hore pñteridum
 luminariũ cui adequat circuli: qd sicut b; inflatam
 ad eõẽ necessitate que pno sequit: vt acceptat
 ascendẽs ad naturã et ex vetero. Ad aliud dcedũ
 qd via fillogifica sciri no pnt oculo pecturabilis.
 Dñ nĩ impetio scire vt dicit pabolome qd b scia
 no ipedit. vi sciri pde: sicut est in pñficatõẽ sõnia
 rum. Non. n. bapudo sylogifica est formũ
 pñficatõẽ sõni. et sic est in eõib; eim mutabilib;
 pecturabilib;. Ad aliud qd obicit de disparitate
 sensus in gemis dcedũ qd sensus femine sit semp
 ppter occasiõẽ defect; aliusq; pncipioy. Cui est
 semẽ masculinũ factu sit: et formatũ et incorp
 tur p virtutẽ formatiã quã b; in femine ipõ scripti
 induit formã masculinũ de inẽtione ppuia: nisi
 qualitate mã impedit: et id sensus femine acci
 dit ex defectu nãe partidariz: que nunq; inẽtũ
 facere feminã: s; cum meli; fieri no possit: et pã
 vi sit aduõsiõẽ generatõis et no gñitõem ppe:
 et hec est femina. et b est qd dno inẽtũ dicere. no
 est bonũ est bõlem scõi: faciantur et aduõsiõẽ si
 bi sicut. vi dispar sensus in gemis puenit et defe
 ctu pncipioy: nãlbum in altera pte feminã: et no ex
 periodo celesti. Ad ali in talib; nã frequẽtibus
 moit: puenit et b; qd tales gemis et vno se
 diuiso generant sit mã male terminabilis a vir

ente formatina: quia si fuisset bene terminabilis
 utrumque formasset in mare. Materia autem ma-
 sculi maior: & multiplici indiget terminatōe q̄
 mā feminæ: idē mas remanet egrona: & debilis
 in terminatōe mæc cūmbis mox. In femina
 autē parua sufficit terminatōe: pp̄ motū corpō
 nis sup̄uuit. frequētissime t̄m̄ ambo mox. Ad
 id q̄ dicit de octano mēse dicendū nō ē q̄ q̄dā
 dixerunt q̄ vt frequētius octano mēse mox: q̄
 octauis mēsis faturno attribuit: cuius frigiditas
 & siccitas natū interficiant. Hoc. n. falsum pb̄at:
 q̄ multi in astronomia filij faturni esse dicant q̄
 dū sup̄uuit. causa quōd est in circulo s̄ in p̄ci-
 pijs mæ. Luna. n. est mēsis dilatata: ad cuius cō-
 uersione ni p̄ncipiant p̄cept̄ & insiḡnatiōe vt
 dicit Arist. Luna. n. est alter solis eo q̄ recipit lūm
 a sole: & q̄ sol facit in anno: luna facit in mēse.
 Al p̄ma. n. insiḡnatiōe vsq̄ ad 15 q̄ est dimidia: ē ca-
 lida: & humidā sicut r̄pe vera. Al mediatōe vsq̄
 ad plenilūm: ē calida: & siccā: sicut ē estas. Al ple-
 nilūm vsq̄ ad sc̄dam mediatōe ē frigida: & sic-
 ca: sicut ē hiemps. Al sc̄da mediatōe vsq̄ ad cō-
 iunctōe ē frigida: & humidā: sicut ymo. Quā
 nata sit mouere humosē p̄ put est in accessu: & re-
 cessu maris q̄ accessus & recessus maris in media
 lunatiōe que ē nonē dieq̄ recedit ad circulus in
 ascendēdo: & descendēdo. Et. n. m̄m̄i: s̄it fluxus
 maris ad idē punctū ḡuitans reuertere: quarto
 decimo die. Licet. n. luna in media lunatiōe non
 trāeat nisi mediatē circuli sui t̄m̄ motus angus
 ex opp̄osito occurrat sibi: p̄plet aliā circulationē
 mediā. Luna. n. in quolibet mēse bis ē in auge. s̄
 in p̄c̄ndē & p̄iunctiōe. Luna. n. cui in p̄c̄ndē
 vniūscū lumē a sole accipit: cū venus nūm̄q̄ a so-
 le distet longe: & venus h̄at mouere humosē fe-
 minā: luna q̄ soli p̄ungit acquiri venētis vir-
 tutē: sic ex virtute p̄p̄ia mouet humosē: & ex
 virtute solis insiḡnā vitā homōi: mox: & ex virtute
 venētis mouet semis geniturā ad feminas genitū-
 rē p̄uenitēs. Et q̄ mercurius h̄ p̄ncipales
 virtutē ex m̄m̄is giratōib̄ eo: quāq̄ p̄mā ē
 alios planetas: luna hanc virtutē lucraē & p̄iun-
 ctiōe ad ip̄m: & ex illa semē v̄r̄: & semē mouet
 ad p̄iunctiōe. Sic gl̄ luna p̄uentionē suis p̄iun-
 ctiōes p̄cept̄ & insiḡnatiōes c̄t̄ & regulat. S̄it
 ar̄ genitura septē mutatiōes necessariē. quāq̄ p̄mā ē
 sensis p̄uentionē & p̄cipue ad formas cordis. Sec̄da
 est mæ distinctio ad formā mēbroꝝ p̄ncipalium
 que & c̄t̄inas h̄it virtutes: sicut ep̄ c̄t̄ virtutes
 nales. vsq̄ ad semaria virtutes formatinas ceptū
 vna: id ē sc̄da mutatiōe semis adherēt p̄c̄to cor-
 dis tres v̄sibile quas facit sp̄us ad locū cerebri:
 ep̄atis: & v̄sib̄: formatinā. Tertia mutatiō est di-
 functio mæ: q̄ v̄sibula cerebri ascendit fursum
 & v̄sibula ep̄atis aliq̄ ad dextrā & ad v̄ltimam

descēdit ad v̄sibulam vasoz seminaliū, & hunc
 ascensum & descensum facit sp̄us ex sustentatiōe q̄ est
 in corde. Quarta mutatiō ē totus in dē diluctio
 vt distribuat locis mēbroꝝ sc̄darioꝝ: & c̄t̄ines
 virtutes nō b̄nt: hanc diluctiōe iterum facit
 sp̄us ex sustentatiōe cordis: q̄ ex sustentatiōe p̄locat:
 descendit m̄m̄: & p̄locat facit v̄s v̄s venaz pul-
 siliū: & quietaz & neruoz. extendendo autē distri-
 buit in m̄m̄ v̄nūscūscū mēbroꝝ: in locū p̄p̄m
 Quinta mutatiō ē transmutatiōe mæ in figuraz
 mēbroꝝ: quā figurā nō reciperet nisi humidū est
 in ea: h̄c mutatiōe facit cū v̄s formatina cor-
 dis in locū mēbroꝝ p̄ sp̄m ex sufflat. Et d̄c̄ta autē
 figurata nō sunt apta recipere virtutē op̄aniam
 & motuā nisi p̄ p̄cedentiōe & colligatiōe. Sec̄ta
 mutatiō ē que p̄plet p̄ caloz cordis cū sp̄us
 solo in mēbroꝝ ext̄icos: sup̄m̄ humidū p̄lo-
 dat: & cōfoꝝat incharas & coneyones. Septima
 mutatiō ē in motus p̄ v̄tus motuaz q̄ ob̄us mē-
 bus a corde insuit. & cū ois motus geniturē ita
 luna: sicut in d̄c̄m est. 05 q̄ septē p̄uentionē lūe
 in boie q̄ est p̄c̄c̄ssūm semis p̄plet. & s̄it
 mutatiōe semis nō successiue s̄m̄ nūm̄q̄ mēsi:
 t̄m̄ p̄fecto eo: nō complet nisi cōplet onero con-
 nectiōnū s̄m̄ septem mēse. & in alibus aliis ad
 boie nō bec ita regl̄ obseruant p̄ p̄uentionē
 suaz cōpletōnū s̄ aliq̄ diū: vt clephas habet
 vna t̄m̄ insiḡnā. p̄c̄c̄s et̄ p̄uentionibus
 embio ea q̄ c̄p̄m̄ ad necessitatiōe: sicut dicit
 Gal. v̄tus formatina tripl̄ ē: s̄ ad semē seu ad
 mat̄as. Aliq̄. n. mat̄a ē diuina: & v̄s babū
 dane. Aliq̄ virtus est deficiēs: mat̄a sup̄babū
 dane. Aliq̄ sunt s̄m̄ qualitatē p̄p̄onata: q̄
 q̄dem v̄tus ē habundā: mat̄a diuina: quā
 nata ē cōpletio septimo mēse. & tunc v̄tus babū-
 dane fortē facit motū ad ext̄m: nascit puer: & cō-
 nalescit: efficit parū corpore & agilis valde in
 op̄atibus. q̄ autē adequata sunt v̄tus & mat̄as
 q̄ est sup̄babundā mat̄as: tunc nō est cōpletio
 p̄c̄to septimo mēse: s̄ ḡscit p̄ v̄nam lunē p̄u-
 tionē in octauo mēse: & facit motū ad ext̄m: tunc
 tur nono mēse & ḡnalescit: b̄ ē vt in pluribus se-
 re oim̄ naturas. Sed q̄ v̄tus ē deficiēs: & im-
 bediens mat̄e ex augmenta facit motū in septimo
 mēse q̄ v̄tus motuā data ē: & vt d̄c̄d̄s cōm-
 p̄ob̄at ip̄m nisi octauo mēse: tunc nascit: mox
 tur vt in pluribus: b̄ nō euenit ex p̄cedentiōe
 dispositōe & corruptōe p̄ncipioꝝ n̄lūm. Et q̄
 que dicit sunt vt in p̄l̄bas sunt vera. Quāq̄
 variatōes facit cōpletiones seminaꝝ & cōple-
 tiones climaz p̄p̄ ego v̄da v̄nā que pepit
 & n̄c̄ctio mēse p̄uentionē maris & quāntū. Et
 Arist. dicit se v̄sibile v̄nā que pepit in. n̄m̄ mēse
 s̄it. Et alid illud q̄ ob̄uac de capite geogomē
 cendū q̄ ille ille finerec sunt: m̄d̄t̄uōsū

dicunt vire terminatiōe ppter qđ ipse etiā p̄sentia
caput aduerso vultu abscissus ē. s. b. sicut dicitur
nō imponit rebus necessitate s. facit ē mutabile
inclinatione h. s. Ad illud qđ obicitur b. nonave
ste induta luna cūte in leone codē modo dicitū
est. Sicut. n. radiatio prodi dīspostōibz ordinū
esse ē duratōis insimul rebus nālibus ubi etiā i
p̄mat artificians. ppter qđ figure ymaginū ma
gicā ad aspectū stellarū insimul et fieri p̄cipū
tur. C. In quo gnē cāe fatū icidat. C. Artici. 5.

Quinto querit in quo genere cāe incidat. s.
q. B. solutū est p̄ antecedētia: qđ in vitate cā
nō est s. est aliqd cāe. Est. n. forma ordiōis
s. vite ymaginē hōis s. virtutē celestis circuli. sē
dicimus aliqd q̄ aliqua nō sūt vere emia s. sunt
aliqd emia: sicut ea qđ sūt in aīa: s. m. ali quomo
dō: t̄ps v̄ dicitur. Aliud n. nūmū p̄bare qđ
sūt cāe: qđ plato ponit op̄ares stellas bis qđ nascū
tur in gbus sue forme que sūt cāe reū generatarū
s. regula est s. vite eaz. Inducit. n. deū deoz dicit
tem ad deos corpales qđ sunt stelle: s. dicit. hōis
generatoz in inferiori semēte ego facti v̄vo
bis p̄adam: vestri erū parare ea. s. p̄cipit eis
quos siles sibi videt iusticiā s. pietatē colere: s.
v̄naq̄ post terrenū dīsolūtiōnē intellectū. Hoc d.
hōibus dicitur est: quoz immortalē intellectū: post
mortē s. dēreas sedes accipit sicut a femēte s. de
rum in generatiōe dēscēdit. p̄p̄terea dicit qđ
descēdit p̄ circulos planetay vire s. aīe accipit
memoriā intelligētiā: volūtatē sicut exp̄it ma
crobius sup formā sc̄p̄sionis. Hoc etiā videt tā
gere. Quidam loquēz de lacteo circulo s. dicens
Dicitur ē sup̄ ad magni tracta tonāis. Hoc eē
v̄ p̄ rōnem. Quia quoz v̄nus ē cēntalis actus
illorum v̄ esse v̄na nā. Intelligētiē aut celestis
intelligētiē hōis in accēp̄te v̄ri videt eē v̄ cēn
talis actus: qđ v̄na nā. Inde vitari quonuncūqz
formay v̄na nā citillay v̄na relatiō ē ad corpus
v̄nus nā ē in aliquo corpore eē dicitur. S. in
telligētiē celestis relatiō ē ad stellā v̄ ad orbē s.
op̄ares stellā. s. Intelligētiā nā in hōie erit re
latiō ad stellam op̄arem. Hoc etiā v̄ p̄ dicit cō
mēntatoris sup. n. meto. v̄bi dicit qđ sūm p̄p̄ri
tatis intellectus hōis est: post mortē p̄m̄venit
motoz celestis. C. Solutio dicitūm qđ fatū ē be
reticūm ē dicere qđ aīe intellectuales dēscēdant
s. cōpare stellā. S. p̄p̄rioz. n. p̄boz sūt op̄tio qđ
intellectuales aīe stellis a deo deoz facti terreno
affectu quo aliqñ afficiunt gravitate qđ gravitate de
p̄m̄unt ad corp̄a generabilia: s. corruptibilia: s.
ibidem deputate p̄cētū pietatē s. iusticiē recipiū
tur ad cōpares stellas. Affectū aut terrenū in
intellectuales aīas p̄uenire dixerunt: eo mō quo af
fectus aīa s. m. certā dulcedinē nutrimētū corpis.
P̄loquunt. n. qđ subtilissimo vapore paludū me

etidarum inter duo sollicita positarum sup quas
matūm planetay ē discursus nutriunt corp̄a p̄a
netay ita qđ qñ illā attrahūt ex gravitate dēp̄m̄t
s. retrogradant: qñ eundē dixerūt eleatē s. cur
su dirigunt. Hanc aīe subtilitatē in s̄pera ignis s.
aīis nectar deoz vocabāt: s. b. modo affectū ter
renom ad aīas in stellis positas p̄uenire dixe
runt. Heretici aut ab hac opinione occasione erro
ros sumētes dixerūt aīas esse in celo cum ange
lis factas: s. ppter petri quod cōmiserunt in cor
pore esse dētrās: v̄ b. purificatē ad celestes se
des recipiant. s. hoc ē quod dicit dāvid. E dnc b.
carere aīam meā ē. Quid s. resolutio: dicitūz ē
cum p̄bo. n. de cāis p̄p̄riatū clemētōrum s. pla
netarum: qđ cum cadit semē v̄ri in matricē mu
lieris deoz qđ in ea deoz dētoz s. sit frustrū car
nis s. creati i ca aīa iusticiā. Ad p̄m̄ū dicitūz qđ
plato cū dicit semētes aīay eē in stellis. b. dicit rōe s̄i
tudinis p̄p̄tōis intellectū hūmānū ad intelle
ctum intelligētiē celestis. nec stelle b. assequunt:
nā p̄ ministeriū sicut ipse de deoz dicit qđ ipse hō
rum semētes facit. Semētes. n. b. nō est in p̄cētā
tia que sit acti: s. est ip̄a factio nāe intellectu
lis. Dicitū aut ovidiū in li. metabo. op̄obscos est
nō nisi p̄ v̄nū candiday cōdore immocētiē s. iusticiē
p̄uenit ad magni tracta tonāis. Ad id qđ obicitur
p̄ rōnem dicitūz qđ quoz v̄nus ē cēntalis actus
illorū est v̄na nā. Intelligētiē autē s. p̄cipiariū intel
lectū nō ē: quo est intelligētiē celestis s. aīe rōna
lis: s. p̄p̄rioz s. p̄p̄rioz: qđ intelligētiē intelligē
tiē est sine p̄tinuo s. t̄pe. s. sine collatōe s. in illa p̄
ma reū veritate. intellectū autē nō est cū cōtinuo
s. t̄pe: hōis ad p̄m̄as vitate grex: sicut oculus ve
sp̄rituōis ad lucē solis. Sic aut intelligētiē p̄
p̄rioz s. p̄p̄rioz cōuenit p̄p̄rioz s. inferiori que
specifice differunt: Ad dicit cōmēntatoris dicit
dum qđ p̄m̄as nō est s. m. v̄nā nām cōm s. s.
v̄nū cōe obiectum p̄p̄riatū ad beatitudinē post
mortē p̄m̄entis: sicut dicit p̄bo. li. celi s. mundi qđ
eē celum nō est t̄ps nec locos: s. v̄ta beata intel
ligētiē eē celum esse quod ē sup carum frederum
in l̄co quiete. p̄m̄platiōis bonorum.

Explicit opusculū. 19. beati Tho. de aquino
de fato.

Incipit opusculū. 20. eiusdem de p̄ncipio indi
viduationis.

Monia due sunt

in homine potēte cognoscitiue. s.
sensūs s. intellectus manifestū ē illas
d̄m̄eritatē supponere et parte ob
lectoz suoz. Sciēndū est autē qđ

in cognōtōe hūmāna fundamētū s. origo est sen
sūs. Cū p̄p̄rioz: et rei extraneē sup: p̄m̄am to
ta actio v̄riūm sensitiua: s. fundatur s. m. p̄m̄am in

libro p[ro]p[ri]etas. Qu[ia] p[ro]pter manifesta[m] passionē
sensui s[ens]ibili t[er]m[in]is a p[ro]p[ri]o o[mn]iā passio[n]e
intellectu dicit esse s[ens]itivitatem s[ens]itivitatem. De passio[n]e
p[ro]p[ri]o s[ens]u nullā mentionē fecit ubi q[uo]d t[er]m[in]i p[ro]p[ri]i
palat[er] facti est: q[uo]d passio[n]e intellectus s[ens]itivitatem s[ens]itivitatem
p[ro]p[ri]o immediat[er] s[ens]itivitatem passio[n]e s[ens]itivitatem: de q[uo]d t[er]m[in]e
agere intendebat. C[on]t[ra] certū est autē accit[er]ia ip[s]a s[ens]itivitatem
p[ro]p[ri]a s[ens]itivitatem esse s[ens]itivitatem s[ens]itivitatem obiect[um] s[ens]itivitatem
s[ens]itivitatem: ut habet in lib. 1. de ala. Qu[ia] cū sup[er] p[ro]p[ri]o ob
iectu[m] vni[us] potentie altera non s[ens]itivitatem nisi p[er] accit[er]ia
sicut o[mn]is videt dulce in s[ens]itivitatem est albū vel nigrū:
impossibile est intellectū s[ens]itivitatem sup[er] illa accit[er]ia n[on] p[er]
accit[er]ia in s[ens]itivitatem. s[ens]itivitatem agit circa ip[s]a s[ens]itivitatem a[m] q[uo]d s[ens]itivitatem
agere ip[s]o s[ens]itivitatem accidit. Et h[ec] est p[er] modū cū
mūda reflectione. Accit[er]ia autē ē duplex. Una ab
origine potentie: altera ab origine obiecti. p[ro]p[ri]o
nāq[ue] q[uo]d libet potentia s[ens]itivitatem sup[er] obiectū suū p[ro]p[ri]o
et illud b[er] determinare actū ip[s]o p[ro]p[ri]o. Qu[ia] vltra
nō trāsit acc[er]it[er]ia potentie q[uo]d sub forma vlt[er]ioris ip[s]o
p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o obiecti. aliter nāq[ue] nō esset ill[ud] p[ro]p[ri]o
eius obiecti. p[ro]p[ri]o n[on] obiecti est p[er] cur[am] infor
mationē potentia actū suū exerceat: sic b[er] color
ad v[is]u[m]: s[ens]itivitatem ad auditū. Qu[ia] dicitur autē et s[ens]itivitatem
s[ens]itivitatem est obiectū intellect[us] p[ro]p[ri]o: ut d[icit] in 5. de
ala. Qu[ia] quocūq[ue] ala se vertit b[er] obiectū est sibi r[ati]o
agend[um]. p[ro]p[ri]o igit[ur] vel redire in se p[er] actū s[ens]itivitatem
s[ens]itivitatem: vel redire p[er] obiectū in ip[s]am originē obiecti.
s[ens]itivitatem p[ro]p[ri]o s[ens]itivitatem in ip[s]o s[ens]itivitatem. Ideo ist[ud] s[ens]itivitatem duo
modi reflectionis s[ens]itivitatem: quarū altera cognoscit se et
q[uo]d a parte sua s[ens]itivitatem. Altera v[er]o q[uo]d a parte obiecti sua.
In v[er]o v[er]o modo sua cognōit ad aliq[ui]d singula
re terminat. Qu[ia] n[on] ip[s]o suo obiecto s[ens]itivitatem actū r[ati]o
nem v[er]o app[er]hendit: q[uo]d s[ens]itivitatem in s[ens]itivitatem inferioribus
ad intellectū determinat ut p[ro]p[ri]o obiecti: cum
ola singularia apud nos māla sint. Materia n[on]
impedit intellectū: singulare v[er]o nō. Materia nāq[ue]
non est s[ens]itivitatem nisi p[er] analogiā ad formā ut d[icit] p[ro]p[ri]o
p[ro]p[ri]o. Si autē esset apud nos singulare in
s[ens]itivitatem s[ens]itivitatem: q[uo]d t[er]m[in]i est impossibile ip[s]o p[er] se
sine aliq[ui]d abstr[act]ione cognoscere: q[uo]d singularitas
non impedit intellectū s[ens]itivitatem materialis. Cū q[uo]d intel
lectus tendit in originē sui obiecti in s[ens]itivitatem s[ens]itivitatem. s[ens]itivitatem
s[ens]itivitatem sup[er] obiecta aliaq[ue] v[er]o cognoscit n[on] s[ens]itivitatem. Cū
v[er]o ad se redit: non tendit in obiectū aliter: p[ro]p[ri]o
virtut[em] q[uo]d potentia s[ens]itivitatem r[ati]o[n]e cui[us] ip[s]a non p[er]
esse cōplet[ur] obiectū intellect[us] p[ro]p[ri]o nisi ducit ad
actū p[er] ip[s]o p[ro]p[ri]o obiecti: ut docet p[ro]p[ri]o in 5
de ala: q[uo]d alia intelligit s[ens]itivitatem sicut et alia s[ens]itivitatem alia
p[er] ip[s]o q[uo]d non ē materialitas q[uo]d s[ens]itivitatem esse ut obiectū
aliter potentie. facit n[on] quēdā modū singularita
tis non q[uo]d sit aliter v[er]o cōplet[ur] i[n] s[ens]itivitatem: s[ens]itivitatem q[uo]d est sic
terminat p[ro]p[ri]o s[ens]itivitatem s[ens]itivitatem nature cui[us] poten
tialitas maior est potentia s[ens]itivitatem angelus: q[uo]d ma
gis distat a deo i[n] gradu nature q[uo]d angelus. Deus
n[on] act[us] p[ro]p[ri]o est: q[uo]d t[er]m[in]i sibi aliq[ui]d n[on] app[er]p[ri]o

quat[er] alio plus p[ro]p[ri]o r[ati]o[n]e s[ens]itivitatem actualitas b[er].
p[ro]p[ri]o s[ens]itivitatem n[on] materia s[ens]itivitatem s[ens]itivitatem p[ro]p[ri]o r[ati]o[n]e
s[ens]itivitatem p[ro]p[ri]o r[ati]o[n]e obiecti intellect[us] n[on] s[ens]itivitatem: q[uo]d d[icit] p[ro]p[ri]o
p[ro]p[ri]o. m[er]ito q[uo]d vni[us] q[uo]d odēs intelligit s[ens]itivitatem p[ro]p[ri]o d[icit] act[us] b[er]
Qu[ia] alia ad obiecta duplicē cognōit modū b[er].
Qu[ia] in se et s[ens]itivitatem accipit. Qu[ia] n[on] cognoscit b[er]
est s[ens]itivitatem modū sua esse: q[uo]d acc[er]it[er]ia s[ens]itivitatem s[ens]itivitatem
s[ens]itivitatem. Non n[on] in alia s[ens]itivitatem duo act[us] s[ens]itivitatem s[ens]itivitatem
q[uo]d est sua p[ro]p[ri]o r[ati]o[n]e s[ens]itivitatem esse suū. Qu[ia] esse suū ē sua
actualitas r[ati]o[n]e cui[us] ip[s]a essentia alia est acc[er]it[er]ia s[ens]itivitatem
s[ens]itivitatem. Qu[ia] n[on] forma participat actū q[uo]d est p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o
s[ens]itivitatem h[ec] analogice fit: duo autē act[us] eiusdem ordi
nis impossibile est aliquod vni[us] participare simul: s[ens]itivitatem
quod impossibile est e[and]em materiam duas formas
s[ens]itivitatem simul participare. Aliū autē modū cognōit
s[ens]itivitatem b[er] a se: m[er]ito n[on] n[on] n[on] est p[ro]p[ri]o s[ens]itivitatem cognoscere.
Qu[ia] n[on] est cognoscit b[er] in statu i[n] quo accipit aliq[ui]d
p[ro]p[ri]o n[on] s[ens]itivitatem p[ro]p[ri]o s[ens]itivitatem s[ens]itivitatem i[n] deo ob[er] cogit
tio sua de se ip[s]a p[ro]p[ri]o est reflecta. C[on]t[ra] h[ec] rehat
videret vbi s[ens]itivitatem cognōit s[ens]itivitatem s[ens]itivitatem
p[ro]p[ri]o n[on] s[ens]itivitatem. Qu[ia] n[on] s[ens]itivitatem est n[on] intellect[us] incipit vbi
s[ens]itivitatem definit: s[ens]itivitatem autē exterior[er] ip[s]a s[ens]itivitatem
accit[er]ia cōta. s[ens]itivitatem p[ro]p[ri]o b[er] s[ens]itivitatem s[ens]itivitatem obiect[um]. Qu[ia]
dicitur autē r[ati]o[n]e particularis in particulari nō spectat:
ut p[er] se obiectū ad illos s[ens]itivitatem exterior[er] q[uo]d q[uo]d
ta s[ens]itivitatem ip[s]a sit et non accit[er]ia: nec ad intellect[us] p[ro]p[ri]o
ut p[er] se obiecti est p[ro]p[ri]o s[ens]itivitatem materialitatem. Qu[ia]
dicitur et materialitatem in ip[s]a s[ens]itivitatem particularitatem ob
iectū r[ati]o[n]e particularis: cui[us] est p[ro]p[ri]o de int[er]nō
bus particularibus. Loco cui[us] in v[er]o s[ens]itivitatem
naturalitatem. Qu[ia] p[ro]p[ri]o s[ens]itivitatem s[ens]itivitatem s[ens]itivitatem
cui[us] vbi est r[ati]o ip[s]a q[uo]d s[ens]itivitatem de v[er]o s[ens]itivitatem p[ro]p[ri]o
collat[ur]. Sed q[uo]d pars s[ens]itivitatem est: nō abstr[act]a
olno a materia. Qu[ia] obiectū suū p[ro]p[ri]o manet q[uo]d
dicitur particularis materialitatem. Hoc autē non ē q[uo]d
potētia app[er]hendat m[er]ito i[n] se: q[uo]d ip[s]a non possit s[ens]itivitatem
ri nisi p[er] analogiā ad formā: sed q[uo]d collano de m[er]ito
i[n] ordine ad formā ip[s]am m[er]ito indivisibil[er] s[ens]itivitatem
p[ro]p[ri]o ad h[ec] potētia: sicut cōm dicitur de m[er]ito in cōl
ordine ad formā ip[s]a s[ens]itivitatem ad r[ati]o[n]e s[ens]itivitatem
s[ens]itivitatem. C[on]t[ra] h[ec] s[ens]itivitatem facile est videre q[uo]d m[er]ito s[ens]itivitatem
indivisibil[er] s[ens]itivitatem. Hoc n[on] intendit v[er]o videre. Qu[ia]
est q[uo]d indivisibil[er] apud nos in duob[us] p[ro]p[ri]o. Et n[on]
duas i[n] s[ens]itivitatem ip[s]o v[er]o i[n] genere b[er] q[uo]d
de m[er]ito alio p[ro]p[ri]o: s[ens]itivitatem ip[s]o ē p[ro]p[ri]o s[ens]itivitatem
in p[ro]p[ri]o e[and]em s[ens]itivitatem p[ro]p[ri]o fundamentū ob[er] s[ens]itivitatem
Materia n[on] forme māla cū ip[s]a non possit. S[ens]itivitatem
q[uo]d cōplet[ur] i[n] s[ens]itivitatem cui[us] solū esse ē medicabilitatem
m[er]ito cōcabilis s[ens]itivitatem est de r[ati]o[n]e sua: sed est in
c[er]o cōcabilis solū r[ati]o[n]e sup[er]f[er]it q[uo]d est aliq[ui]d cōplet[ur]
s[ens]itivitatem: q[uo]d cū h[ec] forme nō p[ro]p[ri]o v[er]o d[icit] est
q[uo]d est de r[ati]o[n]e sua cōcabilis est v[er]o d[icit] est. Qu[ia]
nō aut[em] sua est v[er]o d[icit] est: q[uo]d b[er] q[uo]d recipit in alio
q[uo]d est de natura sua cōcabilis est: i[n] m[er]ito
p[ro]p[ri]o: et recipit s[ens]itivitatem v[er]o r[ati]o[n]em: cū v[er]o sit r[ati]o[n]e

in eis suis individuis. **S**z q: ipa eē nō hz vt deū est q: esse est solū suppositū vt p3 p bñi. 7. meth. s suppositū inedicabile est vt deū eē id ipa forma māius diuersificat s m mltā esse inedicabilia manentia s m rōnem multē cōdicatā m. Quā autē re cepno ēi materia q: ipa māius ē. **E**x quo p3 q: de natura sua sibi relinqt vnitās rōnis s cōdicatōe sua: q: redit inedicabilia pceptionē suā in mā. **E**x quo n. recipit in materia efficiā idiuindua: qd est inedicabile s p mō fundamentū in genere sbe: vt cōpletū alioq: de se p dīcabilū subiectū. **I**n via aut generatōis se m p cōpletū est sūa cōple to d3 in via pfectionis sit totū cōtrariū. Illud q: qd est p mō subiectū odium in via gnōtionis s in cō plementū qd de nullo illi generāe p dīcāt mā. s. necessariū erit p mō pncipiū esse inedicabile: qd est p p mō indiuindū. Illud est in quo sūat rō idiuindua apud nos determinatio. s. e ad certas partī culas spīs s loci: q: p p mō est esse sibi hic s nōc. **E**t hoc determinatio debet sibi rōne q: itaq: determinatē. **E**t id mā sub q: itate dēterminata est pncipiū indiuindua nōis. **M**ateria. n. tota est pncipiū idiuindua nōis quo ad illud i quo sūat rō p mō i genere sbe: qd m ipossibile est respici sine corpe s q: itate: q: q: itas dēterminat dē pncipiū indiuindua nōis non q: aliquo mō cauet subiectū sūū qd est p mō sbe: s cōcomitat eā inseparabiliter s dēterminat eā ad hic s nōc. Illud q: qd cadit sub rōne particulari est ad hic s nōc i materia: qd aut cadit sub sensu exteriori est p q: itate. **S**z hūc obijci pōt: q: materia de sua natura cōis est sicut s forma. cum possit vna sub plurib: formis esse. **V**bi hoc cōitas sua pōt impedire ipam ne sit pncipiū p mō idiuindua nōis. **S**z scēdū est q: ipossibile ē formā vniū māe qn sit pncipalis s q: ea sequat q: itas dēterminatā p q: it modū si ē vtra cōdicabilis materia aut em alī forme: q: b q: itas cū alia forma regit si pōt cū eadē dēterminatōe. **E**t id mā nō ē cōdicabilis s m eādē rōne: sē forma ē: vt deū est. **R**d. n. māe s forma alq: est alia arōne sua sub alia forma: q: certificat rō sua p dēterminatōe q: itaq: q: diuersā p p mōne s b mōne regit ad diuersas formas. **E**ssentia. n. materie nō diuersificat sub diuersis formis sē rō sua. **R**ate. n. materie si ē vna s cōis sicut sua essentia ē. **R**d. n. forme i diuersis materijs ē vnā s m esse sit diuersa. **E**t id cōitas materie ē trū q: ipa māe s nō s m eādē rōnem nō ipē dit mā m eē p mō pncipiū idiuindua nōis. **S**ed aduertendū ē q: accina non indiuindua nō p mā m p mō sed p subiectū p p mō qd est cōis acm indiuindua nō sicut s forme sbe: p materiam p mō q: ē earum subiectū. **E**t b de pncipiū idiuindua nōis ad p mō sufficant.

Explicat opusculū vigesimum nonū dñi **A**thome agnatis de pncipiū indiuindua nōis.

C Incipit opusculum trigesimum eiusdem dñi **A**thome s essentia.

Via parvus er?

Quot in pncipio magnus ē in fine s p mō in pncipio celi s mundi: ens aut ē essentia sūe q: p mō intellectū pncipiū. vt dicit **A**th. in pncipio sūe meth. idēo nō ex eoz ignoratīa errare ptingat: ad eoz difficultatē aperitendā dicendū est qd nōle essentie s entis significatur: s quomodo in diuersis locis nō: s quomodo se habeat ad intēones logicas. s. genus spēm s dīaz. **Q**uia vō ex cōpositio simpliciū cogitōne accipe debentia: s ex posteriorib: in pōta deuenire: vt a factōrib: incipientes pncipiū: sicut dīscipula idēo a significatōe entis ad significatōe essentie pcedendū est. **C** **S**ecūdū ē igit q: sicut in. 5. meth. p dicit. **E**ns p se dī dupliciter. **V**no modo qd b dicit p decem genera: alio modo quod significat pncipiū vnitatē. **H**oc aut dīa ē: q: scdo modo pōt dici ens omne id de quo affirmatīa pncipiū pōt formari ē sū illud nōb pōt in rep: qd modū ē pncipiū s negatōe entis dicitur. **D**icimū. n. q: affirmatō est cōposita negatōis: q: ceitas ē in oculo. **S**ed p mō nō nō pōt dici ens nisi qd alqd in re ponit. **V**nde p mō modo ceitas s b mō nō nō sūe entis. **N**ōnē igit essentia nō sūmā ab ente scēdo modo dīco **Al**iqua. n. b modo dicitur entis q: essentia nō bōt: vt p3 in pncipiū. **S**z sūmā essentia ab ente p mō modo dīco. **V**bi cōmentator in eodē loco dicit: q: ens p mō modo dicitur est q: significat cōntiam rei. **E**t q: vt deū est ens p mō modo dicitur dū dicit in decē genera: q: s vt essentia significet alqd cōe oibus naturis: q: quas dicitur entis i diuersis generib: collocat s p dībz: sicut humanitas est essentia hōis: s sic de alijs. **E**t q: illud q: res pōtū in p mō genere vel specie ē b qd significat p dīffinitōe indicantē qd cōtreat: inc est q: nōmē essentie in nōmē additā a p mō mutat: s hoc est q: p mō frequer notat qd qd erat est. **S** per qd alqd bō ē qd. **D**icit ē forma s m q: p formā significat certū dōmū nōmē: vt dicit **A**th. in. 2. meth. sic. **N**ōc ē alio nōle natura dē: accipit dō nōm s m sū modū illoz quattuor quos **Boet** pōt in libro de vobus naturis. s. s m q: natura dē esse cō illud qd intellectū quocūq: modo pncipiū capī pōt. **N**ō. n. est res intelligibilis nisi per dīffinitōe s essentia sūa. **E**t sic etiā dicit p mō in. 2. meth. q: oīa sūa est natura. **N**ōmē trī nature b modo sumptē v idē significare essentiam rei s m q: b3 ordinat ad pncipiū operatōe rei: cum nulla res p mō operatōe destituit. **Q**uid dicitur vō nōmē sūmā ex b qd p dīffinitōe significat.

Essentia dicitur secundum quod per se est in ea res habet esse.
 C. 33. q. 2. ens absolute et per se de se habilitate: et per
 posterioris quasi secundum ad de accidentibus dicitur quod essen-
 tia vere proprie est habilitas: et in accidentibus quo-
 dammodo et secundum. C. Substantia vero quod dicitur habere
 plures et quod dicitur: et veritas quod essentia: sed in
 simpliciter veritate modo et nobilitate est secundum quod est et
 nobilitate dicitur. Sic. n. e. cor. ca. quod dicitur composita sunt: ad mi-
 nus sua prima simpliciter deus est. Sed quod illa: sta-
 rum essentia sunt nota magis occurrentes ad esse
 huiusmodi compositarum incepti dicitur: et a fabrica-
 tionis incipientes pueniens: sua disciplina. C. In sub-
 stantia ergo composita materia et forma nota sunt
 ut in huiusmodi anima et corpus. Non autem potest dici quod anima et
 illos tamen essentia est dicitur. C. n. materia non sit es-
 sentia rei planis: et res per se habet essentia cognoscibi-
 lis est: in specie ordinatam vel generis: sed materia nec co-
 gnitionis incipienti est nec secundum ea aliquid ad seipsum vel
 ad genus determinat: sed secundum id quod aliquid actus est.
 Ad est forma tamen est essentia huius composita: quibus qui
 dicitur hoc afferre consent. C. Ex his igitur quod dicitur sunt
 per se essentia rei et illud quod dicitur definitione rei signifi-
 cat. Definio autem huiusmodi alium non tamen potest
 formam se dicitur materia: n. definitione natura et
 mathematica non dicitur. Nec potest dici quod materia in
 definitione huiusmodi ponit formam addit essentia
 eius: vel ens extra essentia est: quod modus huius defini-
 tionis est proprius accidentibus quod perfecti essentia
 non dicitur. Unde quod in definitione sua habet essentia rei
 potest quod est extra genus eorum. C. Quia ergo essentia
 comprehendit materiam et formam. Ad est potest dici quod essen-
 tia signifi- cat relationem quod est in materia et formam ad
 aliquid supradictum ipsa: quod hoc de necessitate est ac-
 cidens et extrinsecum a re: nec per se cognoscitur: que
 est essentia suavit. Ipsi forma. n. quod est actus ma-
 terie: materia effectus eius actus et aliquid. Unde illud
 quod supradictum non dicitur esse alium simpliciter materia huius
 esse actu tale: sicut est a composita faciente: ut albedo fa-
 cit actu albi. Unde quod talis forma accipit non dicitur
 in simpliciter sed secundum quod. Relinquat ergo nomen essen-
 tie in habilitate composita significat illud quod ex ma-
 teria et forma compositum est: huiusmodi ponat verbum
 Boetii in composito predicamento: ubi dicit quod huius
 significat compositum. Unde n. apud grecos in dicitur quod essen-
 tia apud nos: ut ipsemet dicitur in libro de duobus
 naturis. Quicquid est dicitur quod addit huiusmodi: com-
 positarum est ipsa compositio materiae et forme. Compo-
 situs est dicitur super. 7. meth. quod natura quibus huiusmodi rebus
 generabilibus: et aliquid modum. i. compositum ex
 materia et forma. C. Huiusmodi est ratio quod est esse com-
 positum non est tamen forme nec materiae: sed ipsa compositio
 essentia anima. quod res esse dicitur. Unde quod essentia
 qua res denotat ens: non nisi forma nec tamen
 materia sed veritas: quibus huiusmodi esse suo modo
 sola forma sit est. Sic. n. in aliis videtur quod ex plu-

ribus incipientes substantia: quod res non denotat ab al-
 tero illos incipientes tamen sed ab eo quod veritas esse
 dicitur: ut per se in superius: quod est actus calidi huius-
 modi digressus causat dicitur: et huiusmodi hoc modo et
 loci sit et dicitur: non nisi denotat corpus dicitur
 caliditas a sapore quod calidus huiusmodi dicitur.
 33. q. 2. materia indeterminationis incipientis est: et hoc dicitur
 videtur itaque quod essentia quod sit dicitur materiam sumam
 formam tamen particularis et non veritas. Et quod sequit
 res quod sit non habet definitionem huiusmodi essentia
 quod per definitionem significat. C. Et id sciendum est quod
 materia non quolibet modo accepta est indeterminationis
 incipientis huiusmodi materia signata. Dico. n. materiam
 signatam sub determinatione dimensionibus dicitur
 hoc modo materia in definitione huiusmodi non est
 non ponit: sed ponitur in definitione sit. si sit habet
 ret definitionem. In definitione autem huiusmodi ponit ma-
 teria non signata. Non. n. in definitione huiusmodi ponit
 tur huiusmodi: vel hoc caro: huiusmodi: caro absolute dicitur ma-
 teria huiusmodi signata. Sic ergo quod essentia huiusmodi es-
 sentia petri non differit nisi secundum signatum: non signa-
 tum. Unde dicitur: videtur. 7. meth. Sic. nobilitate dicitur
 huiusmodi: et rationalitas quod sit quod dicitur est. Sic enim
 essentia generis et ipse dicitur secundum signatum et non signa-
 tum: huiusmodi autem modus signationis est veritas:
 quod designatio indeterminationis ipse est materia
 determinationis dimensionibus designatio autem ipse dicitur
 et generis est per dicitur: plurimum: et forma
 sumam. C. Dec. n. determinatio vel designatio quod
 specie respectu generis non est aliquid essentia ipse
 ens quod nullo modo in essentia generis: sicut quod
 est ipse est in genere vel determinationem. Et n. alia huius
 est tamen quod est huiusmodi per se: non dicitur de eorum
 nulla per integralis dicitur de suo toto. C. Huiusmodi autem
 quod ponitur videri poterit si aspiciatur quod dicitur
 corpus secundum quod ponit per alia: et secundum quod ponit
 generis. Unde n. potest esse generis modo quod est pars integralis.
 Hoc. n. nomen quod est corpus multiplex accipi potest.
 Corpus. n. huiusmodi ponit in genere huiusmodi: et est quod
 tale nomen vel eo possunt designari tres dimensionibus
 Ipe vero tres dimensionibus designare sunt corpus dicitur
 in genere huiusmodi. Contingit autem tres vel quod huiusmodi
 perfectionem ad perfectionem et perfectionem attingat: sit per
 in huiusmodi quod perfectionem sentiam huiusmodi: vel tamen dicitur
 n. Sic autem huiusmodi perfectionem huiusmodi huiusmodi
 ut in ea possunt designari tres dimensionibus: potest
 atque perfectio adiungi: ut vultur vel aliquid huiusmodi
 dicitur. Ipsi est ergo hoc nomen corpus significat rem
 quidam huiusmodi: vel talem formam: et quod est huiusmodi
 designat alia: tamen dimensionibus huiusmodi huiusmodi: et
 l. ex ista forma nulla veritas: perfectio sequitur: huius
 si quod aliquid super addit: sit per perfectionem cor-
 poris sic dicitur. Et hoc modo corpus est integralis
 et materialis pars alia: quod sic anima potest illud
 quod significatur nomine corporis: quod nomine compositi

De pusculum

Amplius accepti non significat aliud q̄ de signa-
bitatem dimentiōis: hoc modo dicitur materia
composita: sic alia erat superueniens ipse composita: ita
quod ipse dicitur. *f. alia est composita animal
sicut et paribus.* ¶ Potest etiam hoc nomen com-
posita hoc modo accipi et significare: quiddam
que habetalem formam et qua tres dimensiones pos-
sunt designari in ea quocumque forma sit illa: sicut
et ea possit, punitur alia vltimus perfectio sive nomi-
ne. Et hoc modo corpus est genus animalis: eo quod in animal
nihil est accipere quod in corpore non potest accipi
et. Non enim alia est anima forma ab illa per quam in
illa poterat designari tres dimensiones. Et id est
dicitur quod corpus est quod habet formam et quod possit in
eo designari tres dimensiones: intelligebat quocumque
forma esset illa: sicut anima sine lapide et sine quod
composita: et sic forma animalis implicite forma cor-
poris potest aut corpus eius est genus. Talis est
habitudinis anima ad hōem. Et enim alia nomi-
naretur rem quiddam quod habetalem perfectionem et
possit sentire et moveri per principium in ipso etiam
est perfectione alterius perfectione: tunc quocumque forma
figureret vltimus ad animalia haberet se ad alia per
modum partis: et sic ipse in premissa in ratione animalis
et sic alia non esset genus: sed est genus in quod signi-
ficat quiddam in eis et cuius forma potest provenire
sensit et motus quocumque illa forma: sicut sit anima
sensibilis anima: sicut sit sensibilis et rationalis simul.
Sic ergo genus indeterminate significat totum
illud quod est in speciebus enim significat in materia.
Sicut etiam et anima significat totum et in forma
materia: et sit vltimus significat totum: et sit species
dicitur modo. Quia genus significat totum et que
dicitur determinatio determinatio illud quod est mate-
riale in re sine determinatione proprie forme. Cui
genus sumit et materia ipsa non sit materia ut
per se quod corpus dicitur hoc quod habetalem perfectionem
et possit designari in eo tres dimensiones: que
dem perfectione est nullum et habet ad vltimus per-
fectionem. Differentia vero dicitur et situr quiddam
determinatione a forma determinata resumpta per hoc
quod de principio intellectus est sit materia determinata ut
per eam de animalium. Et illud quod sit anima. Non enim
determinatione quod sit anima vltimus composita vel aliquid
in infirma. Cui dicitur hoc quod genus non intelligitur in
anima sicut pars essentia et sic de solis sicut eius extra
essentia et situr et situr dicitur de intellectu passio-
nis. Et ideo genus non predicatur de differentia per se lo-
quendo ut dicitur in 3. meth. et in 4. topicoz nisi
si forte sicut subiectum predicatur de propria passione.
Sed de finibus vel species comprehendit vltimus. Et
terminat materiam quod designat nomen generis: et de
terminat formam quod designat nomen differentie.
¶ Et ex hoc patet quare genus species: et differentia:
se habet per oppositionem ad materiam et ad formam

trigesimum.

et dicitur in natura: quod non situr de quod illa quod ne
quod genus non situr a materia formata: et significat totum
et. nec dicitur et forma a materia sumpta vel signi-
ficatio totum: sed species est totum et significat vltimus
et genus a dicitur in re sine formalis dicitur. Unde dicitur
cum hoc dicitur esse alia rationalis: et non est alia rationalis
sicut dicitur cum est et alia et composita. Et alia enim
et composita de esse homo sicut et composita res: quod
quodam dicitur res quod in natura illud. Homo enim nec est
anima nec est corpus. Et si hoc aliquid modo dicitur et
rationalis et animalis enim situr res tota et duabus res
habetur situr intellectus: tertius et duobus intellectibus.
Intellectus enim animalis est sine determinatione
ipsius forme: et in materia naturalis et eo quod est
male respectu vltime perfectionis. Intellectus autem
homo est rationalis animalis in determinatione ipsius
forme: et quod dicitur intellectus animalis situr
et intellectus species vel determinatus. Et ideo sicut res
dicitur et aliquid resbus non recipit predicationem
rerum et quod species in natura: sic intellectus
non recipit predicationem coram intellectu et quod
bus constituit. Et enim dicitur quod differentia sit
genus aut differentia. Quibus autem genus signi-
ficat totam essentiam speciemque tam oportet ut
determinationem ipsam quam est idem genus: et
vna essentia. Quia vna est generis et ipsa deter-
minatione vel indifferente peccatum aut ut
illud quod significat per genus vna natura numero sit
determinatione species: cum superueniat res alia quod sit
differentia ipsam determinationem forme: forma determi-
nat materiam que est vna numero: sed genus signi-
ficat aliqua formam: non tamen determinate habet
vel illa quam determinate dicitur esse res non
est alia quam illa que indeterminate significatur per
genus. Et ideo commentator dicit in nomen meth.
quod materia prima de vna premissa est alium forma
nisi genus de vna predicationem forme significat.
Cui patet quod additionem dicitur remota illa deter-
minatione dicitur et vna est generis: remanet
species in specie essentia. ¶ Et quod ut vna est non species
est indeterminate respectu in determinatione natura
generis respectu species: unde est quod sicut illud quod est
genus per predicatur de specie: sicut in sua significat
non species indifferente totum illud quod determinat et
speciem: et illud quod est species per predicatur de indi-
dum opus significat totum illud quod essentia est in
determinatione species differentie. Et hoc modo essentia species
significat nomine bene. Cuius de forte predicatur. Si
autem significat natura species cum predicationem materie si-
gnat que est principium in individuatione: sic ha-
betur per modum partis: et hoc modo significatur
nomine hominum animalium. Homo enim significat illud
vna homo est homo. Differentia autem designatur non
est illud vnde homo est homo. Et ita nullo mo-
do inter illa constituitur et quibus homo habet quod

fit homo, si us igitur humanitas in suo intellectu
 leindurilla tñ et quibus hōibz q̄ sit hō: p̄ q̄ a signi-
 ficacione ei⁹ includit et precedit mā signata: et q̄
 pars non p̄dicat de toto: inde est q̄ humanitas nec
 de hōe nec de so: p̄dicat. vñ Am. dicit q̄ ḡ datur
 cōpositū nō est ipm̄ compositi cuius est quiditas
 q̄m̄ illa ḡ datur: s̄r compositi: s̄r humanitas
 h̄ sit cōposita nō est hō. Im̄ m̄ o q̄ sit recepta in
 aliquo q̄ est mā signata. Et q̄: vt dicit est desi-
 gnatio sp̄i r̄sp̄ctu generis ē p̄ formā. Designatō
 aīe includit r̄sp̄ctu sp̄i est p̄ m̄m̄ nō o q̄ vt no-
 men significans illud vñ nā generis sumit ē cū p̄ci-
 p̄tione forme determinate p̄ficiat sp̄m̄ significet
 partē m̄llē totius. sicut cōpositus est pars m̄llē
 hoīs. Mōm̄ aīe significatō id vñ nā sp̄i sumitur
 cum p̄c̄sione m̄e designatō significat partē for-
 mālē: et id humanitas significat vt forma d̄dam
 et d̄ q̄ est forma totū: nō q̄dem quasi sup̄addita
 p̄tibus cōtūalib⁹. s̄. m̄e et formēficat forma do-
 mus sup̄addit p̄tibus integralib⁹ eius: s̄ magis
 est forma que ē p̄tē cōtū totū. s̄. nām et forma: m̄
 cū p̄c̄sione eorū p̄ que nata ē mā designari. Sic
 igit p̄ q̄ cōtūa hoīs significat b̄ noīe homo: et b̄
 noīe humanitas: vt de ist̄ d̄ h̄ d̄ uerisimode: q̄ b̄ no-
 men hō significat eam vt totū inquitum. s̄. nō p̄-
 cedat designacionē nāc̄ s̄ implicite tenet eam et
 indistincte: sicut dicit est q̄ genus p̄inet d̄iam et
 id p̄dicat hoc uomē hō de indistinctis. Sed b̄ no-
 men humanitas significat eā vt partē: q̄ nō p̄-
 tinet in significatōe sua: nisi illud q̄ est hoīs inquitū
 tum ē hō: s̄ dicit oīm̄ designacionē m̄e. vñ de
 indistinctis hoīb⁹ nō p̄dicat: et p̄pter b̄ etiā no-
 men cōtūa q̄s q̄m̄uenit p̄dicatū d̄re. Dicit. n.
 socratē ē cōtūa: quādā: q̄s negat. dicit. n.
 q̄ cōtūa s̄r. nō est so.

CA. II.

¶ Igitur qd significet noīe cōtūa in sub̄tā
 r̄sp̄ cōpositis: videndū est quō se h̄ar ad
 rōnem generis et sp̄i: et dicit: q̄ vñ illō cui
 p̄uenit rō generis: vñ sp̄i: vñ d̄tē: p̄dicat de hoc
 singulari signato: q̄ possibile est q̄ r̄ oīa. s̄. generis
 vñ sp̄i p̄ueniat cōtūa s̄m̄ q̄ p̄ modū partis si
 significatur: vt noīe humanitas vel aliatitas: et id
 dicit Am. q̄ rōn humanitas nō est d̄tā s̄ d̄tē p̄cipiū.
 Et eadē rōne humanitas nō est sp̄s: nec aliat⁹
 genus. C. dicit etiā nō pōt dici q̄ rō generis ē sp̄i
 p̄ueniat cōtūa s̄m̄ q̄ est quedā res etiā ē singu-
 laria: put ponēbāt Platōnia: q̄ sic nec gen⁹ nec
 sp̄s p̄dicatēf de hoc indistinctis. Non. n. pōt
 dici q̄ so: sit hoc quod ab eo sep̄atum ē. Nec ite-
 rum illud sep̄atum p̄feret in cognitōe illius sin-
 gularis. Et ideo reliquit q̄ rō generis vñ sp̄i cō-
 ueniat cōtūa s̄m̄ q̄ significat p̄ modum totū: vt
 noīe hoīs vel aliat⁹: put implicite et indistincte
 p̄inet totum hoc q̄ sit indistinctū est. C. Platōnia
 aīe vñ cōtūa sic accepta pōt dupliciter p̄siderari

¶ Uno modo s̄m̄ rōnem p̄p̄iam: et b̄ est ab̄oluta
 p̄sideratio ipsius: et b̄ modo nōdū est vñ de ea nō
 si p̄ueniat: s̄m̄ s̄m̄ q̄ ipm̄ et s̄m̄ q̄ hōm̄i. Vñ quic
 quid alioq̄ attribuat sibi: fallit erit attributō. vñ
 gr̄tia homini in eo q̄ est homo p̄uenit rōnale: et
 aliat⁹ et alia que in d̄stinatione ei⁹ cadunt. Alit⁹ aīe
 et nigrū vt quicqd̄ hūm̄m̄odi q̄ non est de rōne
 humanitatē: nō p̄uenit homini in eo q̄ est hō. vñ
 si querat vtrum nā sic p̄siderata possit dici vna
 vel plures: neutrum p̄cedēdam ē. q̄ vtrumq̄ est
 et intellectū humanitatē: et vtrūq̄ pōt sibi accide-
 re. Et. n. pluralitas cōtū de intellectu eius: nō h̄
 pōt esse vna: cum tñ vna sit s̄m̄ q̄ ē in so. Simi-
 liter sit vnitatis esset de rōne existentiā est vna
 et eadem humanitas fortis et platonice nec pōt
 in pluralitē pluralitari. C. Alit⁹ modo p̄siderari
 s̄m̄ est q̄ b̄ in b̄v̄l in illo: sic de ipsa aliquid p̄-
 dicat per accidēs rōne eius in quo est: sicut dicit
 q̄ homo est albus: q̄ so: ē albus: q̄m̄ homini al-
 bum nō p̄ueniat s̄m̄ q̄ est homo. C. Hec aīe na-
 tura habet duplex esse: vnum in singularibus et
 aliud in aliat⁹: s̄m̄ vtrumq̄ p̄sequit d̄ctam na-
 turam accidentis et in singularibus: h̄ multiplex
 esse s̄m̄ singularium d̄ueritatē: et tñ ipsi natu-
 re s̄m̄ suam p̄p̄iam p̄siderationem ab̄olutam:
 nullum illōs esse debet. falsum enim esset dice-
 re q̄ essentia hominis inquitum hūm̄m̄odi be-
 beat esse in hoc singulari: q̄ si esse in hoc singu-
 lari: cōueniret homini inquitum est homo: nōq̄
 esset extra hoc singulare. Similiter etiam si con-
 ueniret homini inquitum est homo: nō est in hoc
 singulari: nōq̄ esset in eo. sed verum est dicere:
 q̄ homo nō inquitum est homo: habet q̄ sit in hoc
 singulari: vñ in illo: vñ in aliat⁹. Ergo p̄ q̄ natura
 hominis ab̄olute p̄siderata abstrahit a quōlib⁹ esse
 tamen q̄ nō si ar p̄c̄sio aliquis eorum. Et hoc
 natura sic considerat a est que p̄dicatur de indi-
 uiduis hominibus. Non tamē potest dici q̄ rō
 vñs p̄ueniat nature sic accepte: q̄ de rōne vni-
 uersalis est vnitatis et cōmunitatis. Nature aīe ho-
 mane neutrum horum p̄uenit: s̄m̄ suam ab̄olu-
 tam p̄siderationem. Et. n. cōtūa est de intelle-
 ctu hoīs: tunc in quocunq̄ inueniret humanitas
 inueniret cōtūa: et b̄ falsum est. In so. n. nō in-
 uenit aliqua cōtūa: s̄ quicqd̄ est in eo ē indistinctū
 tum. Similiter etiam nō pōt dici q̄ ratio gene-
 ris vel speciei accidat nature humane: s̄m̄ esse
 quod habet in indistinctis: q̄ non inuenitur in illi
 uiduis: nā hūana s̄m̄ vnitatis vt sit vnum quid d̄
 bus communiens: quod rō vniuersalis erit. Et
 inquitur ergo q̄ ratio speciei accidat nature ho-
 mane s̄m̄ illud esse quod habet in intellectu.
 Ipsa enim natura humana in intellectu habet
 esse a b̄tractum ab omnibus in indistinctis: et
 ideo h̄ rōnem vniuersalem ad oīa indistincta q̄ sit

habet esse absolute sine eo enim aduenit: ita nec illud cui aduenit. *Lmā.* Et ideo ex puncto de veris quod relinquit illud et in quo res subsistit per se: et eis efficit unum per se. Propter quod ex puncto de eorum relinquitur essentia quedam. Cuius forma quod in se considerata non habet esse perfectum et completum rationem essentie: est tamen pars essentie complete. Sed illud cui aduenit actus est ens in se completum subsistens in suo esse quod aduenit nāturę pedit actus quod supponit. Et ideo actus superueniens et numerus sui cui eo enim aduenit: non causat illud esse in quo res subsistit: per quod res ens pte. *De causis quod dicitur esse secundum si ne quo res subsistit intelligi potest esse: sicut pñm potest intelligi sine se. Unde ex accide et subiecto non efficitur unum per se sed unum per actus. Et ideo et eorum punctio non resultat sibi vel essentia quedam sicut est punctio forme ad mām. Propter quod actus neque rationem complete essentie habet neque pars complete essentie est: sed sic est ens sicut dicitur: et essentia sicut dicitur. *De illud quod dicitur mature et verissime in quolibet genere est causa eorum que sunt post in illo genere: sicut ignis quod est in fine caliditas rerum caliditas est causa caliditatis ut in 1. meth. dicitur. Ideo sicut est pñm in genere ens verissime et maxime essentiam habet opus sit causa accionum: que secundario et quasi secundum quod rationem ens participat: quod tamen dicitur dicitur. Cuius enim partes substantie sunt materia et forma: ideo quedam accidentia principia sequuntur formam: quedam mās. forma autem unum aliquam cuius esse non dependet ad materiam ut alia intellectiva. Materia vero non habet esse nisi per formam. Unde in accidentibus que sequuntur formam est aliquid quod non habet educationem: cui materia: sicut intelligitur: quod non est per organum compositale: sicut perbat per in 5. de anima. Aliqua vero ex sequentibus materia sunt que habent educationem cum materia: sicut sententia: huiusmodi dicitur nullum actus sequitur mās sine educatione forme. *C.* In his tamen accidentibus que sequuntur mām: inueniuntur quedam diversitas. Quedam enim sequuntur mām sicut ordinem quod habet ad formam spālem: sicut masculinum et femininum in animalibus quorum diversitas ad mām reducitur ut dicitur in 1. meth. Unde remota forma animalis dicta accidentia non remanent nisi eoque. Queda vero sequuntur sicut ordinem quem habet ad formam gñiles: et id remota forma animalis ad hanc remanent: sicut nigredo carnis est in Ethiopis: ex mixto elementorum et non ex ratione anime: ideo post motum remanet ea. Et quia unaquodque res idividua est materia: collocat in genere vel specie per suam formam: ideo accidentia que sequuntur mām sine accidentia idividua: sicut idividua est eiusdem speciei differunt ad invicem. Accidentia vero que sequuntur formam: sunt proprie passionis vel generis vel speciei. Cui inueniuntur in obus participatibus naturam generis vel speciei: sicut rati-**

bilis sequitur in hōie formam quod ratiō puenit et alia apprehensione anime hominis. Sed dum est ex accidentia aliquid ex principis essentialibus causant sicut actus perfectum: sicut calor in igne quod semper est cum caliditas. Aliquando vero sicut appetitudo: sicut desiderium: sicut appetitudo accidit et agit exterioriter: sicut dyaphanitas aere quod complet per corpus lucidum exterioriter: talis appetitudo et actus inseparabilis completum quod aduenit et alioque principio quod extra essentiam rei est: vel quod non iterum pñm: tunc rei: est accidens separabile sicut inueniuntur et huiusmodi. *CA. VI.*

Quidam est quod in accionibus alio modo sicut in genibus: differētia: et species: quod in substantiis. Quia enim in substantiis et forma sicut in materia efficitur per unum vna quodam natura et eorum pñmione resultat et proprie quod dicitur substantie collocat: ideo in substantiis nota per ea compositum significat: proprie in genere esse dicitur: sicut species vel genera: ut homo vel alia. forma autem vel materia non est hoc modo significatum nisi per reductionem: sicut principia in genere esse dicuntur. Sed ex accide et subiecto non fit unum per se. Unde non resultat ex eorum pñmione aliquid natura cuius generis vel speciei possit attribui. Unde nota accidentia perire dicitur non ponuntur in dicitamento sicut species vel genera: ut alibi inueniuntur: nisi enim quod per reductionem: sed solum sicut in abstractis significat: ut albedo vel musica. Et quod accidentia non componuntur in materia et forma: ideo non potest sumi in eis genus materia et dicitur forma: sicut in substantiis compositis. Sed opus est genus per unum sicut est ipso modo essendi: sicut enim diversitas in eis sicut et postea de decem generibus dicitur dicitur. Sicut dicitur dicitur et eorum quod dicitur sicut et qualitas sicut quod dicitur substantie: sicut aliter sicut per unum. *x. meth.* Differētia vero eis sicut et dicitur dicitur dicitur: ex quibus causantur. Quia vero proprie passionis et proprie principis subiecti causantur: ideo subiectum ponitur in diffinitio eorum locum dicitur si in abstracto sumantur sicut quod sunt proprie in genere: sicut ratiō ratiō quod similitas est comitas nati. Sed e contrario est si eorum diffinitio sumatur et sicut quod eorum erentia dicitur. Cuius subiecti eorum diffinitio ponitur sicut genus: quod dicitur diffinitio per modum sicut compositum in quibus ratio generis sicut materia: sicut dicitur sicut est natus curus. Et dicitur sicut si unum actus alteri actus principis dicitur principium relatiōis est actio: et passio: et dicitur: sicut per hoc diuiditur relatiōis per in 5. meth. *C.* Ex proprie principis selectum in semper sunt manifeste: ideo quod sicut dicitur differētia actus et eorum dicitur sicut segregat: et dicitur segregat: dicitur dicitur coloris: que causantur et ab dicitur vel passio te in eis: ex qua dicitur sicut coloris causantur. *C.* Sic ergo proprie quomodo essentia est in substantiis

accidentibus: et quod in substantiis compositis et simplicibus: et quod in his omnibus intendens velle logicè intentionis: excepto primo quod est infinite simplicitatis cui non tenentur generis: aut spè: nec per se diffinitio propter sui simplicitatem. In quo fit in his plurimum bonis sermonis.

C Explicit opusculum. 30. sancti Thomae de aquino de ente et essentia.

C Incipit opusculum. 31. eiusdem de principiis nature ad fratrem silvium.

Alia quoddam

q potest esse non sit quoddam ideo iam est illud quod potest esse et non est: de est potest: et illud aut quod iam est de est actu. sed duplex est esse. scilicet esse centrale: siue

esse substantiale rei: ut botem esse: et esse simpliciter est aut aliud est accidentale: ut botem esse album et esse simpliciter quid. Ad verumque autem est esse aliud in potentia. Aliquid enim est in potentia ut sit homo ut forma et sanguis membrum. Aliquid in potentia ut sit albus ut color. Tam autem illud quod est in potentia ad esse accidentale potest dici materia sicut forma botis et coloris albedinis. Sed in botis diffinitio: illud quod est in potentia ad esse materiale est materia et forma. Quod autem est in potentia ad esse accidentale de materia in qua. scilicet propter loquendo illud quod est in potentia ad esse materiale est materia. Quod autem est in potentia ad esse accidentale est subiectum. Subiectum enim dicitur esse accidentis. scilicet existens: accidentis non dicitur esse nisi per subiectum. Unde de quod accidentia sunt in subiecto: non autem de quod forma materialis sit in subiecto. et forma differens materia a subiecto: quod subiectus est quod non habet esse ex eo quod aliquid est adveniens: sed est per se habet esse completum: ut botis non habet esse per albedinem: sed materia dicitur quod habet esse: et eo quod subiectum advenit quod de se habet esse incompletum: immo nullum esse habet ut dicit commentator in 1. de anima. Ut simpliciter loquendo forma dicitur esse materiae. Accidens autem non dicitur esse subiecto sed subiectum accidentis: sed aliquid opponit uno per alio. scilicet materia per subiecto et coloratio. Sicut autem est quod est in potentia potest dici materia: ita est a quo habet aliquid est quod est esse sit illud sine materia: siue accidentale: potest dici forma: sicut botis cum sit potentia albus sit per albedinem actu albus: et forma cum sit potentia botis sit actu homo per animam: et forma facit esse in actu: modo dicitur quod forma est actus. Quod autem facit esse actu materiale dicitur forma materialis: et quod facit actu esse accidentale dicitur forma accidentalis. Et quod generatio est motus ad formam duplici forme respondet dupliciter generatio. forme substantiali reus generatio simpliciter. forme accidentali reus generatio simpliciter quid. Quod enim introducit forma materialis dicitur aliquid fieri simpliciter: dicitur enim botis fieri vel generatio. quod autem introducit forma accidentalis:

non dicitur aliquid fieri simpliciter: sed fieri botis. sicut quod botis sit albus non dicitur simpliciter botem fieri vel generari: sed fieri vel generari album: et huius duplici generationi opponit duplex corruptio. scilicet simpliciter et simpliciter quid. Generatio vero et corruptio simpliciter non sunt nisi in genere botis. Generatio vero et corruptio simpliciter quod sunt in omnibus aliis generibus: et quod generatio est quodam mutatio de non esse vel de non ente ad esse vel ad ens: contrario autem corruptio de esse de esse vel ente ad non esse vel non ens. Non autem est quolibet non esse sit generatio: sed de non ente quod est ens in potentia: sicut idolum ex cupso quod est idolum in potentia et non in actu. Ad hoc autem quod sit generatio tria requiruntur. scilicet ens in potentia quod est materia: et non esse actu quod est passio: et id per quod fit actu quod est forma. Sicut quod est cupso fit idolum: cupus quod est in potentia ad formam idolum est materia: aut quod est in figuratio siue indispotum est passio: figura autem a qua dicitur idolum est forma: autem autem forma materialis: quod cupus autem advenit figuris esse actu et eius esse non dependet ab illa figura: sed est forma accidentalis. Similes enim forme artificiales sunt accidentales. Sicut enim non operatur nisi circa id quod iam existens: et in esse perfectio anima. Sunt igitur tria principia nature. scilicet materia: forma: et passio. Quod scilicet forma est id per quod fit generatio: alia duo sunt ex parte eius et quo est generatio. Unde materia et passio tunc sunt idem subiecto: sed differunt ratione. Idem enim est esse et in figuratio ante adventum forme. Sed ex alia ratione dicitur esse et alia in figuratio. Unde passio est esse principium per se: sed per accidens quod coincidit cum materia: sicut dicimus quod est per accidens quod medicus edificat. Non enim est ex eo quod medicus: sed ex eo quod edificat: quod coincidit in medio in eodem subiecto. Sed duplex est accidens. scilicet necessarium quod non separatur et sicut fructus botis: non necessarium quod separatur sicut album ab botis. Ut si passio sit principium per accidens non inquit quod non sit necessarium ad generationem quod materia a passione non dicitur deus. Inquit enim est sub una forma habet passionem alterius et contrario: sicut in igne est passio aeris: in aere passio ignis. Et sciendum quod generatio sit ex non esse non dicitur quod negatio sit principium sed passio quod negatio non determinat subiectum. Non videtur enim potest dici etiam de non entibus: ut chimera non videtur: et uterque de entibus quod non sunt nata habere usum sicut de lapidibus. Sed passio non dicitur nisi de determinato subiecto in quo scilicet natura est fieri habens: sicut cecitas non dicitur nisi de his quod sunt nata videre. et quod generatio non fit ex non ente simpliciter: sed ex non ente quod est in aliquo subiecto et non in quolibet: sed in determinato enim ex quolibet non ignis fit ignis: sed ex tali non igne circa quem nata fit fieri forma ignis: deo dicitur quod passio

habet generatio

non generatio

duplex est esse

no est principium: et non negatio, sed in hoc differt ab alijs: quia alia sunt principia et in esse et in fieri. Ad hoc. n. q. fiat ydolum: os q. sit eae q. vltimas sit figura ydolis ite q. est iam ydolis: os bec duo est sed ydolio est principium in fieri et in esse. Et bus fit ydolum: os q. non sit ydolum. Si. n. est non fieret: q. quicquid sit non est nisi in successibus: vt in tpe et motu. Sed ex quo iam ydoli est: non est ibi pua tio ydoli: q. affirmatio et negatio non sunt sicut. Si militer nec puatio et habitus. Itē puatio est principi um q. accidens: vt supra est expositū: Alia vo duo sunt principia per se. C. Et dicitur ergo ps q. mā p se differt a forma et puarde fm rōnem. 2. Vateria enim est id in quo intelligit forma et puatio: sicut in capto intelligit forma et in figuram. Quādo q. m. mā de nominat est puarde: q. lig sine puarde sicut es est fit mā ydoli nō impozat puationē: q. a et hoc q. dico es nō intelligit in dīspozitio sine in figuram. Sed farina cū sit mā respectu panis i potat in se puationē forme panis: q. et hoc q. bi co farina significat in dīspozitio sine in modum: opposita forme panis. Et q. in generatōe mā si ut subiectū pmanet, puatio vo nō nec compositū et mā et puatione: ideo mā que nō impozat puationē: est pmanet: que autē impozat ē transiēda. C. Et est sciendū q. quedā mā b. compositione forme: sicut es cum sit mā respectu ydoli: ipm m es ē compositus et mā et forma: et nō es nō dicit mā pma: q. b. formam. Alia autē mā que intelligit si ut quilibet forma et puatio: est subiecta forme et puatio. dicit mā pma ppter hoc q. ante ipas nō est mā alia: et bec enā dī vte hoc est cōuo vel pfulio grece. Et q. ois definitio et ois cognitio est p formam: id mā pma nō pōt pte diffiniri nec cognosci: s. p comparationē ad formā: vt dicit q. illud est mā pma: q. b. modo se b. ad ois formas et puationes: sicut ē ad ydolum et in figuram: bec dicit simplr pma. p. dicit enā aliquid dicit mā p ma respectu alius generis sicut aqua respectu liquidū: que tū nō est pma simplr: est cōposi ta est mā et forma: vnde b. mā m potem. C. Et sciendū est q. mā pma et enā forma nō generat neq. compositū: q. ois generatio est ex aliquo ad aliqd. Id autē est quo ē generatio est mā. Id autē ad qd est generatio: est forma. Si g. mā et forma generant mā ē est mā: forme est forma: sic in infinitum. Cū generatio nō est nisi ppositū ppe loquēdo. Sciendū enā q. mā pma dī vna nūero i ois. Et vna nūero dī duob. modis. s. q. b. vna for mā definitā in nūero sicut sol. et b. nō mā pma nō dī vna nūero: cū in se nō bēat aliquam formam. Dicit enā aliquid vna nūmero: et sine dīspozitio que facit differre fm nūm: et hoc modo dī mā pma vna nūmero: q. intelligit sine ois dīspozitioibus que faciunt differre nūm

ro vta quibus est differentia in nūero. C. Scien dum enā q. licet materia pma nō habeat in suo ne aliquā formā vel puationē: sicut in rōne enā nō est figuram vel in figuram. m. tū nunq. denota tur a forma et puatione. Quādoq. n. est sub vna forma: quādoq. sub alijs: pte autē nūq. pōt esse: cum in rōne sua nō habeat aliquā formā: nō pōt esse in actu: cum ē actu nō sit nisi a formā et est esse in potētia: ideo quicquid est in actu nō pōt dici mā pma. Et dicitur g. p. tria esse principia nāe. s. materia: forma: et puatio. Sed ad hunc locū sufficiētia ad generatōē. Quādo n. est in potē tia nō potest se reducere ad actum: sicut cupam: quod est in potētia ad ydolum nō facit ydolu sed indiget operite ad hoc q. forma ydoli creat v. e. potētia in actum. forma enā nō potest ēy trahere de potētia in actū. Et loquitur de forma generati: quā dicitur et terminū generatiōis forma n. nō est nisi in factō esse: quod aut operat est in fieri. i. dum res sit. P. poster g. pter matias et formam aliquid principij esse quod agit. Et b. dicit causā efficiēda: vt mouens: vt agens: vt vti est principium in otius: et q. vt dicit Arist. in. i. me tba. Omne qd agit nō agit nisi intendēdo aliqd os esse aliud quartum id. s. quod intendit ad ope rante et bec dicit finis. C. Et sciendū q. licet os agens tam nāle ē q. voluntariū intendit finē: nō m sequit q. omne agēs cognoscit finē: vt dicitur ret de fine. Cognoscere autē finē est necessariū in his quoz actiones nō sunt determinate: sed sicut b. ad opposita: sicut vti agens voluntariū: ideo os q. cognoscant finē p. quēti suas actiones determinat. Sed in agētibz naturalibus sicut actiones determinat. Vn nō est necessariū dī gere ea que sunt ad finē. et ponit ex p. m. dī de crebaredo quē nō os de q. libet p. uisione eodaz de deliberare cū p. uisione sicut determinate apud ipz Aliqua est inter p. uisiones mota qd est abo num. V. Agis autē videt de operite voluntariē q. deliberat qd de agente nāle. Et ita ps p. loas a maon q. si agens v. elutariē de quo magis v. nō deliberat aliquid: g. nec agens nāle ergo pōt sicut est agens nāle sine deliberatōe intendere finem: et hoc intendere nūbi autē: d. est qd habere nā lem inclinationē ad aliquid. C. Et dicitur ps q. p. quattuor cause. s. materia: efficiēcia: forma: et puatio. Licet autē principium et causa dicant p. m. biliter: vt dicit. s. m. et b. n. Arist. in libro. p. b. ponit quattuor: cōs et tria principia. Causa n. sicut p. tam p. extrinsecas ē. p. intrinsecas. Motus autē et forma dicunt intrinsecē re: cō q. sunt partes p. uisionē: rem. Efficiēcia autē et forma dicunt extrinsecas: sicut extra rem. Sed p. principia ad p. solum causas intrinsecas. p. m. nō dicitur nominatur inter causas: q. est principij p. accidis

*ad hunc locum
negatio nō
sunt accēti
nāre. s. sicut*

*et in differe
et formā
māre*

*in m. p. b. dī
q. h. n. d.*

et desit esse: cum dicimus quatuor esse causas
 intelligimus de causis per se ad quas tamen oēs
 cause p accidens reducuntur: qd et quod est p acci-
 dens reducitur ad id quod est p se. Et h̄ Aristot. po-
 nat pncipia p cūa intrinsecis in pmo pbr. tñ vt
 dicit. 5. meib. pncipia pprie dicit de cūa extrin-
 secis. elemētū vō de cūa que sunt partes rei. s.
 de cūa intrinsecis: causa vō de vtrūq. tñ aliqua
 do ponit vnam p alio. Omnis. n. cā pōt dici p
 apum: et de pncipium cā. Sed tñ cā videt addē
 re supra pncipium cōter dcm: id quod est pnci-
 pium siue ex eo psequat esse posterioria siue non
 pōt esse pncipia: sicut faber dicit pncipium estel-
 li: qz ex eius opatione ostelli est cā. Sed qñ aliqd
 mouet de albedine in nigredine: dicit qz albedo
 est pncipium illius in cōis: vniuersaliter omne id
 a quo incipit motus dicit pncipium: tñ albedo si
 est id ex cuius est psequat esse posterioria. s. nigre-
 dīna. Sed cā solum dē de illo pncipio ex quo cō
 sequit esse posterioris. Vñ dicit qz cā est id ex cui-
 us esse psequat aliud. ideo illud pncipium a quo
 incipit motus: nō pōt dici p se causa: si dicit p
 ncipium. et pp' ex hoc pncipio ponit inter pncipia
 et nō inter causas: qz pncipio est id a quo incipit ge-
 neratio Sed pōt dici etiā cā per accidens iniquā-
 nū coincidit cūq. materia sicut supra desit est. Et le-
 mentum autē nō pprie dicit nisi de cūa ex quib?
 est compositio rei que. pprie sunt materialia: et
 itez nō de qualibet cā materia: sed de illa ex qua
 est pma compositio: sicut nō dicim qz mēbra sunt
 elemētū bōis: qz mēbra etiam cōponunt ex alijs
 Sed dicimus qz terra et aqua sunt elemēta: qz nō
 componunt ex alijs corpibus: sed ex ipōsē pma
 cōpositio corpōz naturalū. Vñ Arist. 5. meib. di-
 cit qz elemētum est ex quo cōponit res pmo: et est
 in ea: nō dūditur fm formam. Et ppositio pime
 particule. s. id ex quo cōponit res pmo: p3 per an-
 dicta. De cā pncipia. s. est in ea: ponit ad dñam
 illius materie que ex toto consumpit p generatio-
 nem: sicut panis est materia sanguinis: sed nō gene-
 ratur sanguis nisi consumpt panis. Vñ panis si
 remanet in sanguine. vñ nō potest dici panis ele-
 mentum sanguinis. Sed elemēta oēs aliquo mō
 manere: cum nō oīno consumant: vt dicit in li.
 de generatione. Tertia particula. s. et nō dūditur
 fm formam. i. spēm ponit ad differentiam eorum
 que habent partes diuersas in forma. i. in specie
 sicut manus: cuius partes sunt caro et ossa que dif-
 ferunt fm spēm. sed elemētū nō dūditur in par-
 tes diuersas fm spēm: sicut aqua cuius quoscibet
 pars est aqua: H̄o. n. o3 ad esse elemētū vt nō di-
 uidat p qz itez: h̄ sufficit si nō dūdat fm formā
 Et tñ etiam nullo mō dūdat de elemētū. sicut
 de sunt elemēta diononū. Patet qz ex dicit qz pnci-
 pū aliquo mō est in pūā qz cā: cā in pō qz elemē

tum. Et h̄ est qd dicit pncipio: in 5. meib.
 Vñ aut qz sunt quatuor genera cāz: scien-
 dam ē qz nō est impossibile qz idē h̄at ptes
 cāz: vt v dicitur cuius cā ē cupis et artifiz. s.
 artifiz vt efficiē: cupis autē vt mā. Ptes est ipō-
 sibile: vt idem sit cā fiborum: sicut gubernator
 est cā saluta natus et hibernationis: sed bur? p nā
 abritam illius p nā pncipia: vt dicit pbr. 1. pbr.
 C. Sciendū ē etiā qz nō est impossibile vt aliqd idē
 sit cā et cārum nō qdem respectu eiusdē: s. diuersi
 mode: vt ambulatio ē aliqñ cā sanitas vt efficiē
 sed sanitas est cā deambulatio: vt finis. Deam-
 bulatio. n. ē aliqñ cā sanitas: qz sanitas: et cor-
 pus est mā aut. aia vō forma cogitans. Efficiēz vō
 dī cā respectu finis: cum finis nō sit in actu nisi p
 opationem agētia. sed finis dē cā efficiēz: cū effi-
 ciēz nō operet: nisi p intētiōē finis. vñ efficiēz
 est cā illius qd ē finis. vtpura dīcūlatio vt sit sa-
 nitas: nō tñ facit finē cō finem: id nō ē cā casuali-
 tatis finis. i. nō facit finē cō cām finālē: sicut modū
 cus facit sanitas: et in actu: nō tñ facit: qz sanitas
 sit finis. finis etiam nō est cā illū? qd est efficiēz: s.
 est cā vt est lectō sit efficiēz. Sanitas. n. facit me-
 dicū esse medicū: vō dico de sanitare que sit opāz
 te medicō: h̄ facit qz medicus sit efficiēz. Vñ finis
 est cā causalitas efficiēz: qz facit efficiēz et ef-
 ficiēz. Et sicut facit mām cō mām et formā cō for-
 mam: et mām nō suscipit formā nisi ipō finē: s.
 forma nō pñcit mām nisi p finē. vnde dī: qz finis ē cā
 cāz: qz est cā cābitatio in obno cāz. mā. Et dē cā
 forme: inquitū forma nō ē nisi in mā et sicut forma
 est cā māt: inquitū mā nō ē in actu: nisi p for-
 mas. Materia. n. cō forma dicitur relatiue aduenit
 vt dē. 1. pbr. Dicitur ē relatiue ad ppositū sicut
 ps ad totū: et sicut simpliciter ad ppositū: sicut ppositū
 dē ad pres. Et qz oīs cā inquitū ē cā et sicut
 hoc suo cāz: sed dū ē qz pns dē dōb? mōis: vt dī
 cit Arist. in. 3. de alai. p quoz diuersitate sit dicit
 aliqd pns et pōter: respectu eiusdē: cā et cārum
 Dicit. n. aliqd pns altero gñitōe et tpe: et itez: h̄a
 et pletēdo. Cū. n. opāto nāc pcedat ab ipsecto
 ad pfectum et ab incōpleto ad ppletum: ipsectum
 ē pns pfecto. s. generatōe et tpe: h̄ pfectū ē pns ip-
 secto h̄a: sē pōt dicit qz vñ ē an puez h̄ h̄am et cō
 plementū: h̄ pter ē an vñ gñitōe et tpe. sed h̄ in
 rebz generatōib? impfectū sit pns pfectū et poten-
 tia actū cōsiderido qz in vno et eodē pns ē ip-
 sectus qz pfectū et pōtētia qz actus: simplr tñ loquē-
 do oēs actum et pfectū pns cō: qz qd reducitur poten-
 tiam ad actum: actus est qz pferit impfectum
 pfectum est. Materia quidem est pncipio forma
 generatione et tempore. Pncipio est etiā id cū ali-
 quid aduenit qz id quod aduenit. Sed forma
 est pncipio materia substantia et complementio: qz
 materia non h̄t esse completū nisi per formam

de qz qz
 nō ē pncipio
 C. dicitur
 qz nō ē pncipio
 C. dicitur qz
 qz nō ē pncipio

h̄o

h̄o

h̄o

mana. Quaedam vero differunt in specie h̄ sunt idem genere sicut homo & asinus ueniunt in genere animalis. Quaedam uero sunt diuersa in genere sed sunt idem sub̄ Anologia: sicut f̄ba & ḡtatae nō ueniunt in aliquo genere h̄ edocentur solum sub̄ Anologia. Conueniunt. n. solum in eo quod est ens. Sed aut nō est genus: q̄ nō predicatur uniuersae sed analogice. C. Et ad huius intellectū sciendum est q̄ tripliciter aliquid predicatur de pluribus. scilicet uniuersae: cognoscit analogice. uniuersae quidem predicatur aliquid sub̄ idē nomen & sub̄ rōnem eadē. Diffinitio: sicut dicitur predicatur de bove & asino. utrumq̄. n. dicitur animal: uterq̄ est animal sensibile quod est diffinitio animalis. Et uniuersae predicatur quod predicatur de aliquo sub̄ idē nomen: sicut diuersam rōnem: sicut canis dicitur de latrabilis & de fidele celestis qui conueniunt in nomine & nō in diffinitione neq̄ significatione. Id. n. qd̄ significat per nomen est diffinitio: sicut dicitur. 4. m. c. b. Analogice dicitur predicari quod predicatur de pluribus quoz rōnes & diffinitioes sunt diuersae sed attribuntur uni alicui eisdem. sicut sanus dicitur de compositae alicui: de uina & potione: sed nō est toto idem significat in oibus tribus. Dicitur enim de uina ut de signo sanitatis: de compositae ut de subiecto: de potione ut de causa. Sed in oibus illis rōnes attribuntur uni fini. scilicet sanitati. Aliquādo enim ea que pertinent sub̄ Anologiam & proportionem & comparationem attribuntur uni finis cui patuit in predicto exemplo sanitatis. Aliquando uero agens. sicut medicus dicitur de eo q̄ operatur per artē & de eo qui operatur sine artē: ut uetula: & etiam de instrumentis: sed per attributioes q̄ unum agens: quod est medicina. Aliquando autem per attributionem ad unum subiectū. ut ens dicitur de substantia quantitate: qualitate: & alijs predicamentis. Non. n. ex toto est eadē rō quae substantia est ens: & qualitas: & substantia. Sed ostia dicuntur ens & eo q̄ attribuitur substantia que est alioq̄ subiectum. & ideo ens dicitur p̄prie de substantia: & per posterius de alijs. & ideo ens nō est genus substantiae & alioq̄ predicamentorum: nullusq̄ genus predicatur sub̄ idē nomen: & posterius de suis speciebus: sed ens predicatur analogice. hoc est qd̄ dicimus q̄ substantia & quantitas differunt genere sed sunt idē sub̄ analogiam. Et omnia ergo q̄ sunt idem numero: etiam forma & materia sunt idem numero. Sicut Tullius & Ciceronius. Et omnia autem que sunt idem sp̄e diuersas numero: materia & forma nō sunt eadē numero: & specie: sicut fortis & platonis. & similiter eorum que sunt idem genere: quia sunt idē genere: ut anima & corpus animi & equi differunt sp̄e: sed sunt idem genere: & similit̄ eoz que pertinent sub̄ Anologiam sicut proportionem tria principia quod sunt eadē sub̄ Anologia tria: sicut

proportionem. Materia. n. & forma: & quatuor sicut potentia & actus: sunt principia substantiae & alioq̄ generis. Tamē materia substantiae & qualitatis: & forma similiter & quatuor differunt genere: sed ueniunt sub̄ proportionem solum in hoc. q̄ sicut materia substantiae se habet ad substantiam in rōne materialitatis: sic materia qualitatis ad qualitatem. sicut et substantia est ceterorum: cā ita principia substantiae sunt principia oīum alioq̄.

Explicit opusculum. 31. de principijs nāe sancti Thome de aquino.

Incipit opusculum. 32. eiusdem de nā materiae & dimensioibus interminant. C. Quae materia prima nō potest nisi per creationem in esse. p̄ca. & q̄ ipsa est primum subiectū in generatione p̄ca. C. A. I.

De principijs

principijs fermobabitur est remanet plenius naturas materiae p̄dicare. scilicet dicitur ergo q̄ ad materiam causality creaturae nō se extendit. q̄ aerio creature sup̄ aliquid fundat: materia autem nō habet subiectum aliquid de quo per actionem eductio potest fieri: materia nō est materia: uel materia nō est generatio: & corruptio: q̄ ut quod generatur ex materia generatur: quod corruptum in materiam conuertitur: q̄ materia est principium primum ex quo aliquid fit & uelut in quo aliquid corruptum in principium. primo p̄ca. uel ipsa nō nisi ex nihilo produci & nō nisi in nihilum desinere potest. Sicut autem ex nihilo creatura nō potest aliquid produci: ita ex abstractione uirtutis creaturae corruptum aliquid in nihilum. Creatura ergo materiam causare nō potest. Et quae agens p̄ca in materiae mediate in se corporeo agit. actio autem que per corpus exercet motus est: id est actio agentis p̄ca in motu est: motus autem immobilis est ut in subiecto sicut dicitur. 3. p̄ca. Materia autem mobilis nō est q̄ in eo quod mouetur necesse est materiam imaginari. ut dicitur. 1. m. c. b. Omne. n. mobile habet partem: materia autem nō habet partem nisi in quantitate. Subiectū q̄ actionis p̄ca erit mobile in quantum actu existens. Uniuersum uero mobile mouetur in motu p̄ca per qualitatem sibi inherentes que est sibi principium passiuum in motu cuiusmodi sit grauitas & leuitas in motu locali. Idem. n. qualitas sibi inherens utrasque generans ad motum localem: istas inferiores. Inde est q̄ quicquid de qualitate dicitur principia actus in omni in quantum sunt in materia generatio: q̄ ad motum principium grauium & leuium: quibus uero passiuum in quantum sunt effectus generantis & effectus. n. rōnem passiuum: q̄ passiones sibi inherentes efficiunt quod educunt. Quaedam. n. agenda nō solum p̄ca effectus causant: sed etiam simul sua instrumenta ut generans ignis nō solum causat motum eius: sed ad motum eius sicut leuiter in igne. Cui

hinc quidam actum sequantur passivum per in-
cipium motus dicit. Ideo autem quatuor in mobili-
um non potest esse qualitates primas: quia solum ordinantur ad
ea que sunt extrinseca rei ad motum. Localis est per quem
non acquiritur rei aliqua forma. Materialis ideo neces-
se est aliqua qualitates precedere in re quod sunt in ista
generatio in acquisitione forme. Materialis, dicitur, n. ne
cessesse est procedere eodem motu locali ipsius: motus
localis requirit in quietate immobili: sicut pars est per-
tinet. forma autem materialis eodem quietate procedit. ac-
tio autem generatio in preservatione forme. Materialis est alteratio
cuius terminus est ipsa materia. Ideo autem generatio
potest et indicio nonne forme: sicut et in compositio. Cum
est generatio altera. Quia generatio est actio per
causam autem per se in se in se compositio. sicut: ut
dicitur: et materialis actio per materiam. Ideo alteratio
cuius terminus est generatio requirit sub-
iectum actu ensis ut mobile grave. Materialis. Alter
ratio autem motus est ut dicitur, s. per. Quia generatio in ter-
mino non consistit motus que dicitur quies in actu. In na-
turam ipsius motus: et in motu locali est quies s. lo-
cum terminus ipsum motum autem dicitur de alba
tionis quies est ipsa albedo terminus ipsum de al-
bationem. Ideo in fine de albationis quies est in
ductio forme. Materialis. Alteratio est per quam ipsa
materia per se forma in se requirit subiectum actu
ensis: quia ipsa motus est: ut dicitur est. In fine autem ter-
mino non requirit subiectum actu ensis. terminus autem
ensis est generatio. In generatio non requirit sub-
iectum: nisi in potentia sua. Hoc autem solum manet in
generatione: quia subiectum necessario manet ensis eo
cuius est subiectum. Quia generatio non est motus
sed mutatio: ut dicitur, s. per. Cuius generatio fit ter-
minus actionis per se. Alteratio est propter natu-
ram motus requirit semper subiectum actu ensis
materia que est subiectum generatio nisi est sine
formam: deo agens in cuius actio non est precedere
re aliquo termino actionis potest et materia aliquid
educere sine alteratione aliqua: sine tremulo si-
ne aliquo motu supposito. Actio namque sua cuius
non fit motus neque terminus motus ensis in potentia
sua. transmutare potest subiectum sine ulla alteratione
precedente: quia ipse non requirit quod in se actio
rei naturalis nisi propter motum adiacentem. Unde
non foret necessarium materiam uniri forme per actio-
nem divinam subiectum forma unita s. per actio-
nem per se: que non attingit ensis in potentia sua
se s. in suo termino: ubi cessat motus. Et terminus
actio per se sicut potest via ad naturam materie
ingrediam sicut facit per se. in. s. per.

C. Qualiter per mutationem formam devenit in co-
gitionem materie et sicut quod rationem materia est prin-
cipium individuationis. **Ca. II.**

c. Considerandum est quod terminus actionis
per se est duplex. Primum est ens. Primum
est generatio est ens terminus alterationis per se. Secundo

est forma que est finis generationis: non sicut
ut generatio indicat forma que est finis genera-
tionis: sicut per se de alba humana que est in produc-
tu per agens per se. ubi finis terminus actio per
se in generatio humana est in se ipso sustinere
ad introductionem materia que a per se dicitur generatio
in. s. per. quod non generat boves et fel. Propter hoc ge-
neratio est quod forma est natura generatio genera-
to ad unum quod fit quod incipit actionem excedit
modum agendi in nulla sua virtute: sicut per se de al-
bus formis materie in materia. Tales enim forme non
aliquid sui principii agendi quasi aliquid sui finis
in materia. materia autem in materia: sicut omnia sunt in
cipium actio rerum quare sunt forma: id est ut
actio sit aliquid sui finis in genere talium rerum.
Secundo alba bovis excedit modum actionis sicut et ge-
nerationis: quia alba bovis non est forma materie per se in
materia. Et generatio in potentia bovis non est tota
virtus alba bovis sed virtus pars eius quod potest
materie non excedit: et id in generatione bovis non acci-
ditur ad id cuius ipse est ut generatio: sicut in alio
aliquid cuiusque. n. materia sui natura s. per se ad
aliam bovis nisi deus sui potest ea non creare. Et ge-
neratione quod est finis terminus actio per se
accipit potest que sit natura materie. Cum enim non ter-
minatur aliquid subiectum actu in actio per se: nisi
propter motum: sicut de alteratione dicitur est: sub-
iectum necesse sit manere in toto motu: generatio
necesse quod quidam est aliquid de natura alterationis
et motus: subiectum est in actu. Cum vero motus al-
terationis dicitur: dicitur subiectum actualitas. hoc
autem est in eius termino quod est generatio. In ge-
neratione necessario tota actualitas subiectum al-
terationis per se. Solum est ens in potentia manet in
generatione. Ens autem in potentia est materialis
et id materia nisi est subiectum generatio. Cum
materia impeditur cognitionem. et unquam non
cognoscit nisi per quod est actu ut dicitur, s. per. Ideo
materia non est subiectum nisi in ordine ad formam
est per se. s. per. Ideo formam per se est cognoscere
et per eam requiritur naturam materie. forma enim ter-
minus actio per se: ut dicitur est. **C.** Secundum
est quod in termino causaliter motus nihil est ubi
per motum dicitur quod sicut in termino motus
sui nihil est de loco a quo incipit motus localis
in termino de albationis nihil est de nigro a quo
incipit de albatio. Cuius generatio ab actu forme
materialis incipit: et ipsum compositum alteret altera-
tionem materie ad denudandum ab alio actu quem
per se dicitur: ut dicitur est in termino eius necessario
denudabit ab actu primo que dicitur. **C.** Primum
ensis in generatione est virtus in resolutione. Hoc
est actus forme materialis. Et motus manet dicitur
a forma materialis sicut materia: per actio creatur sicut
nisi in materia: ut dicitur est. Hoc est per se forma
materia. **C.** Quia sit genera forma. **Ca. III.**

Sciendum autē q̄ tria sunt genera formarū
 Quodā n. est forma que ē ipm̄ suū esse et
 nō recipit ab aliquo p̄ci nec dicitur alicui
 posteriori: et talis forma ē deus: ideo ip̄e solus ē
 infinitus absolute. Aliæ vō sunt forme q̄ s̄ nō sunt
 recepte in materia t̄m nō sunt ipm̄ suū esse: cū in eis
 cadat compositio eāne ē esse: et id ē vna parte
 sunt finite et ex aliā infinitē: sicut n. s̄m suū ē
 sicut terminatū ab aliō: sed nō deorsum cū nō
 recipiant in aliquo inferiori. Et hec est doctrina
 p̄metatoris in li. de cōs. Aliæ autē sunt forme que
 vnicūq̄ sunt finite: q̄ ē esse aliū de hōt q̄ est cōe
 et creature et nihilominus recipiūt in aliā ma-
 teria. Inter quas t̄i est magna d̄tia: q̄ s̄o min⁹
 in māta in ergum̄ tāto minus finitū: et idō aīa
 humana quodāmodo est oīa: vt dī. 3. de aīa. Et
 enim q̄ nō inergit matie sicut alie forme rema-
 net in ea quē d̄ infinitas. Et intellectus ad plura
 se extendit: sensus vō ad patencia: nec p̄pter hāc
 maiōr eius extēsiōes sp̄at ad multa: s̄ magis
 vnitas remanet in acceptōe plurimū intelligibili
 t̄m q̄ sensus in paucis sensibilib⁹: et h̄ est p̄ vnī-
 tatem maiōrē mediū p̄ quod ip̄a cognoscit q̄ est
 magis vnūq̄ mediū quo p̄t̄at sensus cognito.
 Et h̄o s̄ p̄t̄at et manifestat q̄ forme in se acce-
 pte vnite sunt et nō d̄isse. Cum vō in mā recipiū-
 tur et i. inergunt patentiū d̄uisione in finā: et id
 cum ip̄e forma sequat. in for̄mā separata: mā n̄
 est d̄tia suppositōy vī multitudo in eadē sp̄e: se-
 rōne formali. s̄ quodlibet suppositū vnice collig-
 it in se totā suā sp̄em. In formā vō in mā recep-
 ta sp̄e reperit in multis suppositis. sed h̄nd est
 a mā māe qualiter cōis acceptō: cum mā sit de nā
 sp̄em in rebus multis: s̄ h̄ est p̄ceptōnem
 forme in mā s̄m q̄ est s̄m p̄m̄m. Et n. s̄m in
 aliqua sp̄e seu aliā pars subiecta sit p̄ma s̄a q̄
 in diuidiū vī: illud q̄ s̄ rōne in p̄m̄ subiecti ē cū
 in diuidiū d̄tia et d̄uisione sp̄em in suppositū. s̄m̄
 autē s̄m est q̄ in alio recipi nō p̄t̄e: id forme se-
 parate: q̄o q̄ in alio recipi nō p̄t̄ h̄nd rōnem
 p̄m̄ subiecti: et id ē ip̄e in diuidiū. Et cū i. ip̄e
 nō sit nā forma ē in eis forma s̄m rōnem forme
 et id cū i. eis sit idē suppositū et forma ex quo se ip̄e
 in diuidit in quantum h̄nd rōnem p̄m̄ subiecti ad m̄l-
 tiplicatiōem suppositōy multiplicat in eis forma
 s̄m rōnem forme s̄m se et nō p̄ aliud q̄ nō recipit i.
 alio. Et n. talis multiplicatiō multiplicat sp̄em
 et id in eis tot sunt sp̄es quot s̄t in diuidiū. In aliis
 vō forme vōiē multitudo forme p̄ceptōnem in
 alio q̄ h̄nd rōnem p̄m̄ subiecti et nō s̄m rōnem forme
 manet eadē sp̄em in diuersis suppositis. Et d̄c
 recipiēs ē mā nō quali⁹ cōis accepta vt d̄ cōi. ē. cū
 ip̄a sit oīa intellectus p̄t̄at sp̄es s̄m q̄ h̄nd rōnes
 p̄m̄ subiecti. et signata eius ē esse s̄m certū d̄m̄-
 s̄m̄ q̄ facit et d̄ s̄ n̄e ad sensus demonstrabile
 ad hāc est d̄uisione forme nō regit in mā vī-

metio aliq̄ infirmata. Et d̄tia n. ē p̄ncipū idm̄
 diuidiū vt ē p̄m̄ s̄m. vt d̄c̄i ē ē solū sic. Quā d̄tia
 enī manet aliq̄ vīcē r̄ceptibile nō luenit vī-
 ritimū q̄ in nō natū ē recipi. s̄ h̄t sunt diuidiōes in
 terminare necesse erūt in mā vt in subiecto. Et d̄c̄
 autē ē: id d̄m̄ s̄m̄ nō ē p̄m̄ s̄m̄: s̄m se et in nā
 suā p̄ que modū nō generat ad nā sp̄es s̄ p̄t̄ ē in ac-
 ceptōe intellectū cuius ē de terminatōy seu iudicis sp̄e
 p̄t̄e. Cūq̄ forma recipit in mā circūscriptū oīb⁹
 p̄ intellectū d̄m̄ s̄m̄ h̄t aliq̄d exis i. ḡm̄ s̄dē: et
 vltimū p̄t̄at h̄nd rōnem in diuidiū in s̄a. s̄ nō h̄t
 h̄nd rōnem demonstrabile sine d̄m̄ s̄m̄ de terminatōy
 et certū h̄nd h̄t necesse ē: eo q̄ forma recipit in mā
 cū ip̄e h̄t se esse et recipi in mā q̄ p̄t̄at corpus
 s̄e sub corp⁹ p̄p̄a figura sit d̄m̄ s̄m̄ de se. et id q̄
 mā s̄ certū d̄m̄ s̄m̄ ē cū in diuidiū: q̄ nō
 d̄m̄ s̄m̄ c̄t̄ ē in diuidiū cū accidit nō c̄t̄ s̄m̄
 s̄m̄: s̄ q̄ d̄m̄ s̄m̄ certas demōstrabile in diuidi-
 uis d̄ et n̄e sicut p̄ signū p̄m̄ in diuidiū et separabile
 Et in quo ponit opinio p̄metatoris de d̄m̄ s̄m̄
 n̄e in infirmata et reprobata. CA. llll.
 Et d̄c̄ h̄ p̄ q̄ aneroys errant li. d̄tia q̄
 h̄nd p̄t̄at d̄m̄ s̄m̄ oīes infirmata p̄t̄e
 i. mā. et h̄nd cōe ad p̄ductiōem forme s̄d̄tia. Et
 rō p̄t̄at h̄nd ē d̄ d̄uisione q̄ d̄uicē for̄. s̄ p̄t̄e
 recipi in eadē p̄e in mā: nec mā h̄ p̄t̄ et p̄t̄e mā p̄
 p̄t̄at nec p̄t̄at q̄ d̄tia in mā: nā itelligi m̄ p̄t̄at
 forma s̄d̄tia: d̄c̄ p̄m̄ p̄t̄at d̄m̄ s̄m̄ in
 terminata nec d̄tia ad p̄t̄at r̄x n̄ā: et h̄nd p̄t̄at
 h̄nd rōnem mā ē in adactū forme s̄d̄tia s̄m̄
 n̄ā. Et d̄tia vō mā ē d̄ sp̄at h̄nd p̄t̄at h̄nd
 h̄nd s̄m̄: nō h̄nd de co p̄e corp⁹ de d̄m̄ s̄m̄
 b̄ d̄m̄ s̄m̄ q̄ ip̄e p̄ p̄t̄at h̄nd vō ē aliq̄ for-
 ma q̄ nō diuidit p̄ mā r̄ceptōy sic forma celi
 ē necesse ponētales d̄m̄ s̄m̄: id d̄c̄ d̄tia. errat
 se q̄ nō p̄t̄at tales d̄m̄ s̄m̄: s̄ vult q̄ p̄m̄
 q̄ h̄nd mā ē cōe: mā s̄d̄tia et s̄ m̄ta in cōm̄
 sequit et d̄c̄ d̄tia. s̄ p̄t̄at q̄ sic nō diuidit s̄
 mā p̄t̄at nec recipit i. mā nisi forma n̄ā: et
 li. d̄tia in ea p̄t̄at. h̄nd opt. aneroys d̄ d̄tia
 s̄m̄ in infirmata: q̄ quā r̄ces ponē necesse ē vt p̄e
 rus mod⁹ generat h̄nd r̄x luenit. p̄t̄at vō q̄o
 ip̄e h̄nd et l̄d̄tia ē ponē d̄m̄ s̄m̄ in firmata
 cōe d̄c̄. sic n. credim̄ in d̄tia n̄ā posse ip̄e
 arguit itaq̄ s̄ p̄t̄at d̄m̄ s̄m̄ q̄ c̄nā h̄nd r̄x
 r̄ces se et n̄ actū ad s̄m̄ p̄t̄at p̄t̄at. aut sit
 educit de potētia mā ē sic aut n̄ h̄nd educit de
 potētia mā ē s̄ p̄: ubi nō erant i. mā nisi in potētia
 mā ē modū aliquo q̄ de potētia mā ē educit
 d̄p̄t̄at s̄ p̄ mā talib⁹ d̄m̄ s̄m̄: et h̄nd ip̄e
 d̄c̄. et iteq̄ d̄ d̄c̄ de potētia mā ē educit p̄
 trāsmutatiōem mā ē. Et d̄c̄ autē est trāsmutato i. mā
 nisi trāscūdo s̄ potētia mā ē actum forme s̄d̄tia
 igit tales d̄m̄ s̄m̄ s̄q̄ l̄d̄tia ē alē: n̄ā s̄d̄tia
 in mā s̄ oīes d̄m̄ s̄m̄ q̄ p̄t̄at formā s̄m̄
 s̄m̄ c̄d̄c̄. igit n̄ erūt d̄m̄ s̄m̄ infirmata educit

de potentia m̄ae. Si q̄o nō sint e ducte de potentia
m̄ae nō erūt n̄i duo p̄cipia in d̄iſtinctione rerum
n̄ aliam m̄. l. s. forma. s̄ ē t̄rmin. l. d̄m̄ſiones s̄
dicte. Et n̄. quod manet s̄ nō fit et aliquid necesse
ē esse p̄cipiū vt d̄ p̄mo p̄b̄yca. Et uerū accidit
identia h̄ic aliqua alia p̄cipia s̄ p̄cipijs s̄e. l. di
uisiones p̄dictas q̄ō s̄e d̄m̄entatoe h̄y p̄ se d̄icē
d̄m̄ſiones terminari fieri et interminari.
P̄dicere autē d̄m̄ſiones d̄terminare aut d̄ſi
gnare partes m̄ae ab inuicē aut nō. Et d̄ſtinguit
cū oīo d̄ſtinctio fit ab aliquo actu: m̄ā d̄icē d̄ſtinctio
ctas partes actus nō ab aliqua forma s̄ali: q̄ō ē
ipossibile cū m̄ā nō habeat esse in a forma s̄ali.
Et v̄o nō d̄ſtinguit n̄i in potentia ad nihil por
tū in m̄ae: in materia nuda potentia ad d̄ſ
tinctionē partū: quā agne introducta forma: q̄ō
est totū cōpositū ex diuersis partib̄. ¶ P̄dicere
in ſubſt̄antia p̄o est intelligere eſſentia reḡ s̄ ē
cū ſi ſiſtē recipiens p̄o et recepto n̄i: s̄ cū ac
cidentia nō h̄bent esse ſi ſiſtē eſſentia s̄ p̄ eor̄ rece
ptōnē in ſiſtē ſubiecta in q̄ō h̄ic ē n̄i: s̄ ſiſtē ē
q̄ō h̄ic ſiſtē ſubiecta s̄ cōtra i p̄ d̄icē de ſiſtē q̄
nec eſt ipossibile et s̄ d̄m̄ſionū eſſentia intelligere
in m̄ā ſine eſſe. Et sic autē s̄ p̄m̄ oīam actu: s̄
ſine actu nō est intelligere d̄m̄ſiones i materia
¶ P̄dicere autē h̄c v̄ni et d̄m̄ſionū d̄termina
tō: ex m̄ā aut nō. Et h̄ic v̄ni: aut p̄ se aut p̄ actio
nō s̄ h̄c: q̄ō sic et ſubiecto s̄ actioe fieri et v̄ni p̄ se
q̄ō ē s̄ p̄m̄. Et p̄ actioe cū ē p̄ actioe ad p̄ se ha
beat reduci: s̄ q̄ō p̄cellere aliqua ex q̄ō h̄ic v̄ni
p̄ se: hoc autē nō est n̄i cōpositū ex m̄ā s̄ forma s̄
ali n̄i: necesse ē p̄cellere forma s̄ ali q̄ō ſubſt̄antia
d̄m̄ſionū. Et nō ſit v̄ni ex m̄ā s̄ talib̄ d̄m̄ſi
onū p̄o: et cō actioe cōm̄erabit ſi i quo et
q̄ō est ipossibile n̄i eſſentia duo d̄ſtincta ab inuicē:
nō ē erūt d̄m̄ſiones d̄terminatae in m̄ā ſi forma
s̄alem. ¶ P̄dicere et q̄ō p̄met ad gen̄ ali q̄ō:
aut ē actioe i ſiſtē genere vt eſp̄s vel gen̄ vt d̄
m̄ſionū: vel ē reducibile i ſiſtē gen̄ vt p̄cipiū
reducit ad gen̄ p̄cipiata s̄ p̄o ad gen̄ ſiſtē habi
tus s̄ pura ad gen̄ ſiſtē. ¶ P̄dicere autē d̄m̄ſi
onū cū oīo ſp̄s ſit d̄ſoluta ſua d̄ſtinata re
ſpectu ſiſtē generis: s̄ d̄ſoluta reſpectu ſp̄s: nec ſi
in genere ſp̄s vt p̄cipiū et in genere ſiſtē ſiſtē
p̄cipiū. ¶ P̄cipiū. n. d̄m̄ſionū nō est d̄m̄ſio.
¶ P̄cipiū. n. d̄m̄ſio ē l̄nea cū p̄cipiū est p̄
ctio: q̄ō d̄m̄ſione caret cū partē s̄ partē nō ha
beat. Cū q̄ō d̄ſtinctio ſiſtē p̄cipia oīū: d̄m̄ſi
onū terminatay ipossibile est ponere d̄m̄ſionū
nec d̄terminatay in m̄ā vt p̄cipia d̄m̄ſionū
vt p̄cipia: nec ſunt reducib̄ iſta i genere ſp̄s
vt p̄cipia: q̄ō p̄cipia nō h̄bent eſſentia. Sic autē
d̄m̄ſiones eſt h̄c q̄ō d̄m̄ſio. Nō reducunt et
ſi partes ad totū. Totū. n. in ſp̄s h̄y p̄o d̄

minatay p̄ certas d̄m̄ſiones: q̄ō ſp̄s autē
terminare nō ſunt partes aliquid? ¶ P̄cipia p̄
nate. ¶ P̄dicere q̄ō h̄y eſſentia d̄ſtinctay p̄
ē ſi eſſe nō habeat q̄ō d̄ſtinctio d̄ſtincta eſſentia reſp̄
acciditū ipossibile est d̄ſtinctioe aliquid n̄i
p̄ ſubiectū quo ē h̄ic q̄ō eſſe eor̄ nō ſequit eor̄
eſſentia i p̄cipio genere. ¶ Ipossibile est p̄cipio
eſſentia accū sine eſſe ſi ſubiecto: m̄ā aut nō
h̄y eſſe sine forma: ipossibile est p̄cipioe d̄m̄ſi
onū in m̄ā sine forma s̄ali. ¶ P̄dicere inter
minatay autē certitudinē a ſp̄s: s̄ iſtē re
n̄i est certitudo ſp̄s: p̄cipia v̄tra q̄ō iſtē
quā nō extē d̄ſtinctio p̄cipia p̄cipia p̄cipia
aut: v̄ni nec de m̄ā loquit p̄cipia accipit aliq̄
ōtra m̄ā in m̄ā carne vt p̄cipia p̄cipia: s̄ h̄ic
p̄cipia sine intelligib̄ q̄ō cū de ea loquit p̄cipia
accipit eā iſtē d̄ſtinctioe forma p̄cipia q̄ō ſemp̄
terminata. De d̄m̄ſionū s̄ d̄terminatū n̄i ad n̄i
lem ſp̄s. Iſtē m̄ā d̄m̄ſio: d̄m̄ſio cōm̄erabit
iſtē d̄ſtinctioe p̄cipia q̄ō p̄cipia extēdit d̄ſtinctioe
ſiſtē q̄ō ad m̄ā d̄ſtinctioe tanq̄ ad m̄ā ſiſtē
generis. ¶ Iſtē d̄m̄ſio infinitata extēdit a p̄cipia
iſtē d̄ſtinctioe p̄cipia s̄ n̄i iſtē i ea. ¶ P̄dicere ſiſtē
p̄cipia p̄cipia ſi generat h̄ō d̄ſtinctioe generat
h̄ō alā et n̄i h̄ō alā s̄ n̄i et n̄i alā ſiſtē. Et h̄
generat alā ſiſtē d̄ſtinctioe d̄ſtinctioe generat
et n̄i alā ſiſtē. Et h̄ est ſufficiens ad d̄ſtinctioe
res a deo cō p̄ ductas et n̄i cū ſiſtē et cō
lute q̄ō necesseario erit et n̄i erit ſiſtē h̄ic m̄ā
h̄ic. Cū q̄ō d̄m̄ſionū ſiſtē ſiſtē d̄m̄ſionū
m̄ate s̄ p̄fecte nec ceſſario erit et n̄i d̄m̄ſionū
m̄ate ſiſtē. Hoc autē est ſiſtē ante d̄m̄ſionū
s̄ ip̄e cōm̄erabit in d̄ſtinctioe h̄y. ¶ P̄dicere
p̄cipia oīam d̄m̄ſionū et p̄cipia: v̄ni d̄ſtinctioe
linee q̄ō est p̄cipia d̄m̄ſio p̄cipia p̄cipia. ¶
P̄cipia. n. ē cū cōm̄erabit duo p̄cipia vt d̄ſtinctioe
Ip̄ossibile est aut ponere re aliquid s̄ n̄i re
p̄cipia: ipossibile est q̄ō linee sine p̄cipia p̄cipia. P̄cipia
aut ſi est p̄cipia linee ſi est cū d̄ſtinctioe vt p̄cipia
ſiſtē linee: ipossibile est q̄ō d̄m̄ſionū n̄i
n̄i ponere cū nulla poſſit ēſſe sine p̄cipia. P̄cipia
aut d̄terminatay n̄i est ip̄e ſi terminatay d̄
m̄ſionū q̄ō m̄ā n̄i n̄i nec ē p̄cipia. ¶ P̄dicere
cū d̄m̄ſio d̄terminata ſit d̄minatay p̄ d̄ſtinctioe
n̄i forme: ip̄a aut d̄m̄ſio d̄terminata aut ē in ma
teria ſi ſubiecto: aut ip̄o: s̄. Et iſtē autē
p̄cipia cū nihil ſiſtē medianū i materia q̄ō forme
ſiſtē: nec t̄rminatay h̄ic d̄m̄ſio m̄ā ſiſtē
p̄cipia: s̄ m̄ā t̄rminatay. ¶ P̄cipia. n. totū ē m̄ā
ſubiecto: s̄ h̄ic ſiſtē m̄ā erit i ip̄o cōpositū: q̄ō
terminatay d̄terminatay n̄i v̄ni eſſentia d̄m̄ſi
onū iſtē actioe p̄ eſſentia m̄ā et d̄ſtinctioe
ſubiecto: q̄ō aliq̄. n. ē ip̄o cōpositū s̄ aliq̄ m̄ā
nuda. ¶ Et d̄icē s̄ m̄ā ſiſtē q̄ō d̄m̄ſiones
minatay i materia ponere s̄ p̄cipia cōm̄erabit

Italem est impossibile nisi intellectu tui sic ponit mathematici. Sed de hoc posterius erit sermo.

C Qualiter naturalis generatio generat eam quae est ex materia et de modo generationis rei. **C.V.**

Uinc vo reitit modū p̄sūatōis rei p̄sūatōis n̄. Ubi p̄mo attendēdū ē q̄ nihil ē eōdē penit̄ forme et p̄sūatōis nisi materia nuda: q̄ terminat̄ actiōes p̄bice. f. generatio attingit nuda efficiat̄ materie q̄ generatio nō ē m̄ oc̄: vt dicitur c̄. Alteratio. n. nō attingit nuda essentia materie cū nullū actiō sit p̄ter sūū subiectū. Subiectū autē alteratōis ē c̄no actiōnis diuersas p̄tes q̄ alteratio mot̄ ē q̄ requirit diuersitatē partū. P̄of. n. loquimur b̄ ea q̄ semp̄ ē absēda aliqd̄ a re alfata: tā h̄ic. n. alteratōis terminat̄ generatio. Q̄d actiōnis autē diuersas p̄tes fm̄ s̄c̄t̄ impossibile: q̄ diuersitas p̄tes ip̄s̄ cōpositi p̄sūatōis ex partibus diuersis. Ubi materia s̄c̄t̄ est ī portā ad formā cuius accipit̄ generatio cōpositi et p̄tes p̄sūatōis: ita ī portā ad diuersitatē partū ip̄s̄ cōpositi ex ea generat̄. Et materia. n. non generat formā p̄ se fm̄ p̄m: q̄ illud ex quo generat̄ aliqd̄ p̄ se ē p̄oens: materia autē nō ē p̄oens s̄c̄t̄ ip̄s̄ cōpositi idē cōpositū p̄ se generat̄: vt dicitur. i. m̄. b. c. cōpositū autē dē q̄ b̄ diuersitas p̄tes. Ubi diuersitas partū nō ē materie nec formae s̄c̄t̄ cōpositi. Cōpositus autē est nihil aliud ē q̄ materia transfurata ad formā: m̄ ad quā erat ī portā. Ex quo manifestū ē q̄ nō alit̄de materia est ī portā ad p̄tes similitas et distinctas q̄ p̄ idē q̄ est ī portā ad formā cuius idem est generatio cōpositi ex partibus vt dicitur. Et ex h̄yct̄ manifestū ē q̄ nulla portā p̄cedat a p̄te materie nisi illa q̄ p̄cedit p̄ formā Italem cū ad idē gen̄ spectat̄ materia et sua forma: portā autē in q̄ p̄cedit diuisiones ponunt̄ nō informā forma Itali cū ad idē gen̄ s̄c̄t̄ nō p̄cedit: impossibile ē q̄ ponere aliquā alia portā ex parte materie respectu forme Italis et respectu diuersitatis partū ip̄s̄ cōpositi generati p̄ductione forme ī materiā. Et idē manifestū est error: auctoris q̄ ponit diuisiones infinitas ī materia portā quādam ad diuisiones terminatas alia portā materie respectu forme Italis: de b̄ s̄c̄t̄ dicitur et sup̄. Q̄d si aliqd̄ forma sub h̄āntia p̄cedit materiā: sic portā materie ē reducita p̄ formā ad actiōis p̄ illud idē esse p̄mitat̄ ad diuisionē et terminatōis partū totū cōpositi. In forma. n. Itali nō s̄c̄t̄ vt respectus m̄ae sed ē distinctiua totū p̄ partes: h̄ic necesse ē m̄dere a parte m̄ae portā q̄ respiciat̄ ipsam p̄fectiones sūā p̄ formā et ex partibus sequitur diuersitatem. C̄d autē c̄m̄dit̄ p̄sūatōis ē q̄ si tota materia actiōis et passiois autē dicit̄ inuenit̄ ex portā in q̄dam latitudinē et q̄ nihil aliud ē q̄ amplitudo p̄ portā h̄ic ad oēs formas q̄ in ea simul ē p̄t̄. Si. n. possibile est ipsam totā p̄olari et dequari

ab oī forma quā m̄d̄ b̄ certū ē q̄ nihil diuersitatis ea reperiret̄ in aliq̄ partibus distincta: cū q̄ntas sine forma Itali in m̄ae nō possit: vt dicitur. Sed nō p̄ter b̄ deperit aliqd̄ de portā receptibilis tota formā q̄ de ea educit̄ p̄t̄ si simul de ea oēs forme q̄ modo in sp̄s̄ h̄āntur p̄ agēs sufficientes educeret̄. Si vo aliqd̄ particularis m̄a p̄ta ignis vel aeris a sua forma p̄olari manifestū ē ī ipsa nō relinq̄ tā ampliā portā ad formas b̄ ea educibile: sic inuenit̄ in m̄a ī sua v̄itate. Ubi nec tota forme sensibiles nec tāta q̄ntas de ea educeret̄ p̄ quodcumq̄ agēs sola sua potentia trāsmutat̄ ad actū. P̄t̄et q̄ diuersitatis forme simul in m̄a recipi p̄t̄ vt sunt q̄ntas forme elementares: diuersitatis forme mixtas ex amplitudine p̄oens m̄ae ad suas formas: nō ex aliq̄ diuersitate p̄cedit in m̄a p̄ aliquā q̄ntas. Ubi ad susceptiōis diuersitatis formā s̄c̄t̄ necesse ī m̄a p̄cedere aliquā diuersitatis partū: s̄c̄t̄ subiecti necesse ē: b̄ b̄ q̄ inductione diuersitatis formā ē gnatio diuersitatis cōpositi b̄ntium partes et formas diuersas vt dicitur. P̄cedit t̄ ī materia necessario p̄oens capaci tatis: quā scire nō possim̄ nisi fm̄ q̄ videm̄ ī ea: simul plures formas q̄ntas ī tota materia: vel vna s̄c̄t̄ h̄ic ī materia alioq̄ particularis. Ubi ponere qualiter q̄ntas a parte materie q̄ntas necessaria ad inductione diuersitatis formā simul et h̄ic p̄cedere sequit̄ imaginationē q̄ ponit formas dari ab extra: q̄ est in se diuersitate habet̄ p̄tā naturā s̄c̄t̄ videt̄ materiā diuersitate partū b̄c̄ p̄ natura q̄ntas ad susceptiōis diuersitatis formas et ī vna parte recepti nō possunt. Sed cū forme nō educant̄ ab extra s̄c̄t̄ educant̄ de portā materie p̄ ei trāsmutatōis fm̄ p̄m: materia autē illud q̄ est in portā ad formas Itales q̄ s̄c̄t̄ c̄: impossibile ē q̄ntas p̄cedit ad formā Italem ī ea ponere cū inductione forme sit generatio cōpositi cuius solū ē h̄ic partes p̄ se: materia autē et forma nō h̄nt partes p̄ se: s̄c̄t̄ t̄m̄ p̄ actiōis: vbi nō dimidit̄ nisi p̄ actiōis ad diuisionē. f. totū. Ex quo manifestū ē q̄ p̄sūatōis cōpositi p̄sūatōis nulla partibus s̄c̄t̄ ex parte materie cū b̄ nō cōperat̄ sibi nisi p̄ actiōis. C̄ Et dicitur q̄ manifestū ē q̄ nō cōm̄tatois non cogit ponere diuisiones interminatas necessario p̄cedere vel p̄esse ī materia ad inductione forme: Itali diuersitatis: cū aliud possit̄ et rō sufficientis vt dicitur. Decepus autē sunt ex p̄sūatōis materie particularis ad cuius h̄āntiōis loquimur de tota materia. Q̄demul n. q̄ ī materia īre particulari b̄z regit̄ duplex totus s̄c̄t̄ c̄no et totū q̄ntas: ī h̄ic totū non debet̄ materie nisi p̄ actiōis: s̄c̄t̄ b̄ forma īre particulari. Q̄d materia autē fm̄ totalitate s̄c̄t̄ c̄no et ī q̄libet p̄te recit̄ aut fm̄ totalitate q̄ntas: s̄c̄t̄ p̄ forma et particularis. Totā. n. forma ignis fm̄ totalitate s̄c̄t̄ c̄no et ī q̄libet p̄te s̄c̄t̄ h̄ic materie: cū tota diffi-

natio igni & cuiuslibet parti e^o ueniat: nō autē respiciēdo totū q̄ trahit sine. ¶ Quāto autē ad formas p̄ticularē & scōdū ē q̄ aīa humana non ē itēa s̄m se nec s̄y accōia. p̄ter hūc q̄ modū opinat^r ē auerōis q̄mā materia i sua uitate s̄m totū eētne sue i q̄u b̄t re particulari eē q̄ ē parte totū ex materia generatū: & iō potuit i ea q̄ritatē s̄m se totū vt p̄ q̄ritatē dixerūt sicet p̄ accōie & nō eēt tota cōtātitate q̄ trahit in q̄libet re particulari in q̄ nō eēt tota cētātitate eētne. Et q̄ ē de materia nō sit loquēdū nisi i cōditōe ad formā suā s̄m p̄m: manifestū ē nō eēt s̄m de materia vti & de materia particulari: si cut nō ē ille de forma in vti & particulari. forma n. in vti eēt q̄d i materia vti de materie potētia pōtē educi. Et manifesta ē q̄ dicitur: q̄ forma particulari tota s̄m suā eētne ē in q̄libet parte materie & materia s̄m sub q̄libet parte forme vti bōū est. Tota itē forma in vti ē s̄m totalitē eētne non ē in q̄libet parte materie: alioq̄ i materia que ē sub forma actiō eēt eētne forme ignis & alium alioq̄ q̄ de materia generatū. ¶ Nō necēssario p̄t p̄pōsitōe materie ad formā tota materia in cōditōe totū eētne s̄m nō erit sub forma vti eētne: q̄ generatū de materia. Hec q̄ totalitō materie ē itēa p̄pōsitōe capacitātē sue eētne ad formā: & non aliqua diuersitatē i producta p̄ vti q̄ritatē. Dicitur n. forma i quadā amplitudine eētne p̄stare i q̄ cōp̄tēndū q̄d de materia educta pōtēna s̄m p̄t̄rōnem materie cōsumptibilis iuenit amplitudōe capacitātē e^o cōtēpōdēs vt bōū ē. Aliter n. ex materia in q̄libet re particulari tota pōtē generari q̄d generat ex tota materia: q̄ manifestū est saltem necesse eēt eētne q̄d pōtē esse i igne nulla alia forma educi pōtē.

¶ Quid sint dīmensōes interminate s̄m vtrāq̄tatem. CA. VI.

¶ Q̄nc q̄ restat ostēdē q̄d possibile sit dīmensōes ponere & q̄d pōtē dici interminate. Ad cui^o ostēdēt ostēdēt ē q̄ q̄d alio mō & rōn abili^o eas p̄fuerūt q̄ auerōis. Dixerūt. n. q̄ forma fecit generis. Cōcepto adueniens materie dat materie quoddā eēt lēptētum ordinabile ad eēt actu cōpleta q̄d aduenit materie p̄vnt alitē formā p̄fectiōē. p̄ter itē q̄ forma i cōpleta dicitur in re eēt tres dīmensōes interminatē q̄ p̄fecta terminant ad aduētū alteri^o forme p̄fectiōē. Et p̄ rōnōnabilitatē dixerūt itē q̄ auerōis: q̄ non p̄fuerūt materia nodā subiectū aliquarū dīmensōnū s̄y eēt p̄tōitū ex materia & forma subiectiua. Et itē itē errauerūt: q̄ possibile ē ponē plures formas ibales ordinabiles ad unū eēt in materia: q̄ materia ē i potētia ad formas q̄ de ea educant. Et q̄ eēt p̄tes forme ibales ordinabiles ad unū eēt i materia: forma cōpletōrānt educētē b̄ potētia nuda materie aut de potētia totū cōp̄tōitū

ex materia & tali forma cōpleta. Et nō educēt b̄ potētia totū cōp̄tōitū ex materia & tali forma: q̄d eēt dicitū ē termin^o actiōis p̄b̄y ce. I generatio attingit nodā eētne materie. Cū q̄ forma q̄d imminatē actiōis sit t̄m s̄m subiectū q̄d attingit p̄ generatiōē s̄m p̄t̄rōne possibile ē q̄ talis forma cōpleta educat de potētia talis cōp̄tōitū ex materia & forma i cōpleta. Vbi necesse ē p̄ ostēdē p̄tes formā ordinatās ad unū eēt dicitur generationē s̄m p̄t̄rōne: & p̄ter necesse ē ponē oēs formas p̄ter vti. I p̄mā eēt actiōis. Et aut forma p̄tēne educit b̄ potētia nuda materie: eis itē forma subiectiua totū illā potētia s̄m totū b̄ q̄ educit: ergo forma quā dicitur p̄tēne eēt si erit p̄fectiō actiōis cōp̄tōitū b̄ materie nuda trahit oēs: sic nō erit eētne in forma subiectiua. Itē dicitur materia cōsumptibilis: vbi idē dē. 7. metab. ¶ Scōdū ē q̄ q̄ oēs dīmensōes s̄m actiōis q̄ sequitur materiā i ordine ad formā quā p̄mō materia nara ē idēne. hoc autē ē forma corpōis: q̄ totā materiā necesse ē sub forma corpōis p̄tēne. Et nō ē itē ostēdū q̄ si forma creata vti i creatā forma corpōis q̄ p̄na materia p̄mō infermes: q̄ s̄m cōtēntōe materie p̄na p̄na habitūatē b̄ ad formas elementares & p̄fecta ad formas mixtas. Et q̄ manifestū ē q̄ cadē est forma corpōis simplicis cū forma elementis & mixtis corpōis: q̄ p̄ p̄mō q̄ p̄ has formas p̄tēntat generū corpōis: oem de sp̄y p̄fectat. ¶ Quarta n. q̄ dicitur dicitur sua iudiciali ē p̄tēntat. ab ita. n. q̄ritatē ita mater iudicialis vt dicit p̄mō p̄b̄y ce. Et ex cōtēntōe quā sequitur dīmensōes q̄ritatē ita sequit dīnō materie q̄d materia ponit b̄ vtriusq̄ s̄m: & s̄m b̄ agruat ita dicitur forme.

¶ Q̄do. n. i s̄m corpōis ostēnt nobilitatē eēt: sicut ignis ē s̄m aerē. Hec autē aggruat formas nō ostēdēt ordīnē sp̄is s̄y nature. ¶ Itē q̄ dīmensōes interminate nō trahūt originē & quocūq̄ gradu quem facit forma ignis i igne: s̄y s̄m a p̄mō: nullo minus ignis s̄m totū ē subiectū dīmensōnū & s̄m totū ē mensurat^r: & idē necēssario iuenit i formis corpōis mixtis. Et ostēdēt dā est q̄ i materia corpōis q̄ dā forme trahūt de potētia materie: q̄ dā nō vt bōūm alitē q̄ dīnōē nullo mō p̄tēntat: nō sine dīmensōe aut nec p̄tēntat p̄ actiōis. forme n. q̄ nullo mō sit educat de potētia materie nullo mō dīnōē recipiūt ē i materia eētne. Vbi sic humane alitē iminat ordīnē materie ad dīmensōes q̄d forme eēt de materia educant. Cū n. actiōis iudicialis ordīnē a p̄ncipio erit: in ip̄a re ostēntur i actu erit actiōis vt i subiecto. Et aut formā rei sit educat de materia ip̄a quā sequit dīnōē nuda forma erit nō sit p̄mō q̄d sit i plurib^o dīnōē formata & iudiciali p̄ actiōis: sic est i lapide & igne: in q̄b^o dīmensōes redētē s̄m p̄mō forma p̄tēntat rei. Et vō forma nō sit educat de materia p̄tēntat

dele dimēiones sup formā: s; aia boīs oīno s; dī
mīlībīs ē. ¶ P; q; aia bōīs nō imīnar ordīnē ma
terīe ad formā acq; dō dimēōnes actū nīst ad
terō mō nīn. s; p; hēdō casū actū: v; b; est in b; b; o; e;
s; q; o; s; ut accīta ī subīcto. Q; d; v; o; māterīe
ī acq; dō dimēōnes nō redūcēs sup formā s;
s; h; e; r; m; a; t; p; formā q; d; e; a; edūcī. ¶ H; e; c; p; p; t;
v; m; i; n; u; s; p; o; t; aia hūmāna q; aia formā: q; b; a; c; c; i;
d; s; i; formē mēūī edūcā ē de māterīa: q; d; nō ē
de rōīe formē v; formā ē: aīr oīs formā edūcē
tū de māterīa: q; d; ē fālsū. Q; t; e; q; d; n. p; o; t; formā
p; e; f; e; c; t; v; formā ē: p; o; t; aia hūmāna ē amplīa.
Q; m; a; q; dimēōnes aīas formē p; o; t; n; a; s; o; n; a; t; ē nō
actū p; o; s; s; i; b; i; l; ē p; o; t; e; d; m; e; n; māterīe ad rāz; fo;
mā terminā ī p; o; t; n; a; t; ē: dimēōnes ī p; o; t; n; a; t; ē
q; o; d; m; a; t; e; rīe ad īp; a; m; formā. ¶ E; q; d; d; i; m; e;
s; i; o; d; i; c; t; formā p; p; i; n; q; a; actū s; i; n; e; t; p; i; e; s; s; e; q; d; p; d; i;
mēōnē acq; r; i; s; d; i; m; e; i; o; n; e; s; s; e; q; u; i; a; n; t; māterīā
ī ordīne ad formā: q; d; ē ī m; a; x; i; m; a; p; i; n; q; u; a; t; e; ad
actū q; d; ē. ¶ H; e; c; p; p; t; h; o; c; e; r; i; t; d; i; l; i; t; e; e; s; s; e; n; t;
d; i; m; e; i; o; n; i; ī e; a; d; e; r; e; q; v; n; i; s; i; d; ē p; o; t; s; i; m; i; l; e; ē
ī actū ī v; n; o; ordīne: s; i; p; o; t; n; a; ī aīo ordīne.

C. VII. Q; d; d; i; m; e; i; o; n; e; s; p; i; t; d; e; i; t; e; r; m; i; n; a; t; e; : s; q; u; o
e; d; ē m; a; n; ē r; i; g; e; n; e; r; o; c; o; r; u; p; t; o.

E; b; o; q; f; a; c; i; l; e; ē s; a; r; e; q; u; o; d; i; m; e; i; o; n; e; s; p; o; t;
e; d; i; c; i; t; e; r; m; i; n; a; t; e; . S; i; c; a; t; n. e; s; s; e; n; t; i; e; r; e; r; u; m;
t; e; r; m; i; n; a; t; p; r; i; n; a; e; q; d; s; i; n; t; ī r; e; b; ; m; a; t; e;
f; o; r; m; a; l; i; a; . S; i; n; e; v; o; q; e; d; i; c; i; t; e; d; i; c; a; n; t; nō p; o; s; i; d; e; a; n; t;
ī a; c; t; u; e; t; e; r; m; i; n; a; t; e; s; i; e; d; i; m; e; i; o; n; e; s; p; o; d; i; c; t; e; s; i; n; t;
t; e; r; m; i; n; a; t; e; a; n; t; e; q; d; i; c; a; n; t; e; s; i; a; c; t; u; . ¶ E; t; i; b; a; c; t; u; s; i; n;
ī b; o; i; e; v; t; ī s; u; b; i; c; t; o; q; u; o; b; i; t; r; o; n; e; m; īn; e; r; a; n; d; i;
q; d; e; i; t; e; i; a; p; p; a; s; i; : cū e; a; c; t; u; b; i; t; r; o; n; e; h; a; b; e; t; e; ī p; o; e; t;
n; a; s; nō s; i; t; a; c; t; u; ī r; e; d; e; c; i; t; e; s; q; d; d; e; p; e; d; e; t; s; i; n; o; i; n; e;
v; t; ī s; u; b; i; c; t; o; : v; t; ī d; e; c; i; t; e; s; s; u; p; e; r; formā v; i; r; o; q;
m; o; d; o; a; n; t; e; q; d; i; p; s; i; a; c; t; u; s; i; n; e; r; n; e; c; e; m; e; n; t; i; a; t; i; l; l; a; d;
q; d; m; i; s; i; l; p; p; a; s; i; m; e; s; i; r; a; q; d; nō d; i; t; b; y; p; u; n; t; e; s; e;
Cū aīr c; o; r; u; p; t; h; o; m; o; s; u; c; c; e; d; i; t; formā d; i; s; n; o; m; i; s;
e; : s; i; b; e; r; a; t; formā ī ordīne ad quā d; i; m; e; i; o; n; e; s; i; p; e;
s; e; q; u; e; b; a; n; t; v; t; ad m; a; i; m; v; o; f; o; r; m; a; r; e; d; u; c; i; t; e; . U; t;
d; e; e; d; d; i; m; e; i; o; n; e; s; s; i; n; t; i; v; i; u; o; s; i; m; o; r; t; u; o; p; e; f; e; c;
t; i; a; : q; d; e; o; d; o; m; a; n; e; t; ī m; a; s; ad e; a; d; e; f; o; r; m; a; s; e; d;
s; i; n; e; q; d; a; c; t; u; nō m; a; n; e; t; n; i; s; ī q; u; a; d; e; q; u; a; l; i; t; e; . ¶ E; t;
ī d; ē ē de aīis a; c; c; i; d; i; t; i; s; q; d; e; q; u; i; t; m; i; t; t; i; o; nē e; i; c; m; e;
t; o; r; v; t; aīb; s; i; n; i; g; i; t; q; d; nō n; e; m; a; n; e; t; ī m; o; r; t; u; o; q; u; o;
ad īp; a; m; e; d; a; c; t; u; n; i; s; c; o; r; u; p; t; i; d; o; q; u; e; d; . ¶ E; s; s; e; n; t;
v; o; b; u; s; i; m; o; d; i; a; c; c; i; d; i; t; u; m; nō aīr a; u; s; e; r; i; a; n; t; n; i; s; d; e;
s; t; r; u; c; t; a; o; i; n; e; i; p; a; c; i; m; o; b; i; l; i; t; e; r; i; b; e; r; e; s; . S; i; m; i;
t; u; r; ad e; a; c; t; u; e; i; n; a; q; uā s; e; q; u; i; t; u; r; ī o; r; d; i; nē p; d; i; c; t; o;
ad formā v; i; b; d; ē b; y; s; i; d; e; b; e; a; c; c; i; d; i; t; i; a; n; o; n;
m; i; g; r; a; t; d; e; r; e; l; i; n; d; o; s; u; s; s; u; b; i; c; t; o; : q; d; a; s; u; b; i; c; t; o; a; c;
c; e; p; t; i; t; s; u; b; i; c; t; o; c; o; r; u; p; t; o; c; o; r; u; p; t; i; . ¶ E; t; ī r; e; s; p; e;
c; t; u; e; a; c; t; u; p; o; s; t; e; r; i; o; r; s; s; u; b; i; c; t; i; a; q; u; o; e; d; e; q; u; i; d; i; n; e; ī
i; t; e; o; i; n; e; b; i; t; i; d; e; t; e; r; m; i; n; a; t; e; e; r; a; t; d; i; m; e; i; o; n; e; s;
ī v; i; u; o; t; e; r; m; i; n; a; n; t; aīr e; i; a; c; t; u; e; d; ē a; c; t; u; t; a; l; i; s; s; u; b; i; c;
t; i; ad q; d; p; e; d; e; t; s; i; n; r; a; d; i; c; e; : v; t; s; i; t; p; p; a; e; i; m; i; s; t; a;

ē b; o; i; e; m; o; r; t; u; . C. ¶ E; x; d; i; c; t; i; s; e; r; g; o; m; a; n; i; f; e; s; t; ē n; e;
c; e; s; s; e; e; t; p; o; t; e; e; n; t; i; a; aīc; i; u; m; f; o; r; m; e; ī b; o; i; e; s; i; n; e; e; t; p;
e; a; s; n; i; s; i; n; d; i; c; t; e; d; i; m; e; i; o; n; e; s; m; a; n; e; t; p; d; i; c; t; o; m; o; d; e;
q; u; o; ī s; e; q; u; e; n; t; i; a; g; e; t; . ¶ M; a; n; i; f; e; s; t; ē ē s; u; b; i; c; t; o; e; o;
d; ē m; a; n; e; r; e; d; i; m; e; i; o; n; e; s; e; a; d; ē m; a; n; e; r; e; s; i; p; o; c; o; r; u;
p; r; o; r; e; d; i; g; ī ī m; a; i; n; e; d; i; d; ē q; d; i; t; e; r; e; e; a; d; n; i; t; e; o; d; i;
c; i; nō p; o; t; p; n; i; s; . U; t; i; t; p; n; a; t; u; r; a; e; d; e; s; p; e; c; i; e; e; d; u; c; t; e;
e; t; nō s; o; d; e; t; a; p; e; c; t; r; a; b; i; ad e; a; c; t; u; e; i; u; s; d; e; aīc; i; t; i; t; i;
p; m; a; c; t; u; s; e; d; u; c; i; t; e; e; d; ē n; u; m; e; r; o; n; a; t; e; e; r; i; t; ad e;
d; e; m; a; c; t; u; aīr r; e; c; i; p; i; . C. ¶ E; t; q; u; o; p; s; q; d; i; d; ē b; o; i; n; u; m;
r; o; r; e; s; t; e; r; g; e; s; nō aīr; e; i; oī aīa s; u; a; p; r; i; n; c; i; p; i; a; r; e; d; d; e; a; n; t;
ad īn; e; e; a; d; e; m; a; n; e; r; o; . S; i; a; n; . hūmāna s; i; m; p; l; i; c; a;
e; d; ē n; u; m; e; r; o; m; a; n; e; r; o; p; o; t; ī m; o; d; e; cū p; l; e; n; t; i; d; e; v; i; r;
t; u; s; s; i; n; a; q; ad p; r; i; c; i; e; n; d; i; m; a; i; m; ī oī g; r; a; d; i; e; o; d; e; m;
q; u; o; p; a; s; e; t; p; r; e; t; . ¶ E; t; ī m; a; m; a; n; e; r; e; e; a; d; n; u; m; e; r; o;
cū īp; a; s; i; c; o; r; u; p; t; i; b; i; l; i; a; . ¶ S; a; d; ē ē d; i; m; e; i; o; n; e; s; a; n; e;
c; e; s; s; e; ē m; a; n; e; r; e; ī m; a; i; s; nō n; i; s; ī p; o; e; t; i; a; . S; i; n; t; a; g; e; t;
p; h; y; c; u; m; e; a; d; ē n; u; m; e; r; o; p; d; u; c; t; e; r; q; d; f; a; l; s; i; ē . ¶ Q; u;
n; e; t; e; r; g; o; ī p; o; e; t; i; a; m; a; e; e; d; ē n; u; m; e; r; o; e; t; p; e; c; t; u; a; g; e;
t; i; a; d; i; u; i; n; i; t; q; d; aīl; t; e; r; nō f; o; r; e; t; e; a; d; n; u; m; e; r; o; d; i; u; i; n; i;
cū d; i; m; e; i; o; n; e; s; a; g; e; t; ad īd; e; m; a; n; d; o; nē v; t; s; u; p; d; e; i; t;
ē . ¶ E; t; q; d; e; r; e; e; a; d; e; m; a; s; e; i; u; s; d; i; m; e; i; o; n; i; b; ; e; i; aīa;
c; a; d; e; r; e; s; t; e; r; g; e; t; ī d; ē b; o; i; n; u; m; e; r; o; s; nō aīr; .

C. Q; u; o; m; o; d; o; ī b; o; i; e; s; u; n; t; p; l; u; r; e; s; f; o; r; m; e; s; i; n; e; s; s; e;
t; i; a; . s; e; d; v; o; n; a; t; i; s; s; i; n; e; s; s; e; . C. VIII

U; n; e; r; e; s; t; a; d; o; f; e; r; e; q; u; o; p; o; s; s; i; b; i; l; e; s; i; t; e; n; t; i; a;
n; aīc; i; u; s; f; o; r; m; e; p; o; n; e; r; e; ī b; o; i; e; s; i; c; q; ad e; a; s;
nō r; e; q; u; a; t; aīq; e; ē s; t; a; l; e; . ¶ H; o; c; n. s; u; p; p; o; s; i; t;
m; u; s; s; u; g; e; n; e; . C. ¶ S; i; d; h; u; s; e; r; g; o; e; u; d; e; n; t; i; s; p; o; d; e; r; a;
d; e; i; q; p; p; a; s; i; e; s; t; i; b; e; e; s; s; e; s; i; m; p; l; i; c; : v; t; g; i; n; a; o; t; e; r; m;
i; n; a; t; ad formā s; i; n; e; e; s; t; i; b; e; ē g; e; n; e; r; a; t; o; s; i; m; p; l; i; c;
p; a; s; i; v; o; a; c; c; i; d; i; t; e; e; t; s; i; n; q; d; s; i; c; g; e; n; e; r; a; t; o; r; e; s; q; s; i; m;
i; a; s; ad e; t; r; i; s; u; b; f; o; r; m; a; a; c; c; i; d; i; t; e; g; e; n; e; r; a; t; o; s; q; d;
E; s; s; e; aīr s; i; m; p; l; i; c; ē e; a; b; s; o; l; u; t; i; nō d; e; p; e; d; e; t; a; b; e; a;
t; e; r; i; b; e; i; l; i; b; e; r; e; s; . ¶ S; oīa d; e; p; e; d; e; t; a; d; e; o; s; i; e; a; c; t; i;
p; a; . S; i; c; aīr aīq; d; e; i; n; e; t; p; r; e; c; a; t; a; r; o; n; e; m; e; s; s; e; n; d;
s; i; n; q; p; e; f; e; c; t; a; nō e; a; d; i; r; e; p; e; r; i; t; ī e; o; v; t; ī s; a; v; t; d; e;
o; . m; e; t; a; p; h; y; s; i; c; . ¶ S; i; d; i; t; e; r; g; o; e; s; s; e; a; b; s; o; l; u; t; i; c;
p; a; r; t; e; p; a; d; i; m; a; c; c; e; d; u; n; t; p; a; r; t; e; s; s; u; b; i; l; i; n; e; p; q; u; o; d; t; r;
a; b; u; n; t; ad g; e; n; e; s; i; a; r; e; t; o; t; u; s; . E; s; s; e; v; o; a; c; c; i; d; e; n; t; i; s;
d; e; p; e; d; e; n; s; e; s; t; p; m; o; d; i; n; i; b; e; r; e; m; a; . U; n; d; e; a; c; c; i; d; i; t; i; a;
nō t; r; a; b; u; n; t; ī g; e; n; e; s; i; l; l; u; s; cū l; i; b; e; r; e; t; . ¶ E; t; q; u; o; p; s; d; i; a;
īn; e; r; e; e; s; t; p; a; r; t; e; s; aīc; i; u; s; r; o; t; i; n; s; e; s; s; e; a; c; c; i; d; i; t; e; . E; s; s; e;
aīr aīc; i; u; s; t; o; t; i; n; s; a; b; s; o; l; u; t; i; aī q; u; a; d; o; e; p; p; m; a;
e; f; f; e; r; e; s; d; e; i; . s; q; u; a; d; o; t; o; r; a; r; e; s; i; n; o; m; n; i; a; p; r; i; n; c; i; p; i; a;
s; i; a; d; e; d; u; c; t; u; r; e; t; n; i; l; l; o; ad e; s; s; e; p; e; r; f; e; c; t; i; : s; i; c; u; t; s; i; n;
ī p; m; a; p; o; d; u; c; t; i; o; n; e; r; e; r; i; ī q; u; a; c; a; u; s; i; l; i; t; a; s; d; e; i; e; t;
t; e; n; d; e; b; a; t; v; i; s; q; ad īp; a; m; māterīā . S; i; d; i; s; v; o; e; s; s; e; e; t;
e; f; f; e; c; t; ; c; r; e; a; t; u; r; e; . ¶ E; q; i; a; g; e; s; p; h; y; c; u; m; a; g; e; t; e; s; s; u; p;
p; r; i; d; e; s; u; b; i; c; t; i; e; nō p; d; u; c; e; n; s; t; o; t; i; s; i; l; l; a; d; q; d; p; m; e; t; a;
e; s; s; e; r; e; i; s; e; d; f; o; r; m; a; t; i; t; u; s; i; m; i; t; a; d; o; māterīā ad t; a;
l; e; m; v; t; e; aīl; e; m; f; o; r; m; a; . S; i; d; māterīā n. a; c; t; i; o; c; r; e;
a; t; u; r; e; nō s; e; e; t; e; r; a; d; v; t; s; u; p; d; e; i; t; e; s; t; . ¶ S; i; b; o; e; n. e; o; s;
n; i; t; a; g; e; n; s; d; i; u; i; n; i; t; q; i; a; g; e; r; e; t; p; h; y; c; o; : q; v; t; r; a; n; s; q; d;
e; s; s; e; a; b; s; o; l; u; t; i; t; e; r; m; i; n; a; t; a; c; t; i; o; n; e; m; s; u; a; q; u; o; d; e; t; v;

tūm; transmutandis sine simplicis emanandis
 is in simplici emanandis nō fit p̄as + posterior n̄
 si in intellectum n̄. Cum ḡrale de absolutū sit
 terminus v̄mutatō actōis; vt dicitur est. Materiam
 autē nō est esse vt dicitur qd est de absolutū nec etiā
 forme materialis cū ipsa nō sit habēdo esse; s; sit quo
 aliquid est; sicut materia est in quo aliquid est
 + neutra actō terminatur ad materiam v̄l formā
 materialē s; ut esse compositū cui p̄ se
 + absolute subsistit. De intellectu. n. eius est b̄re
 esse qd nō est de rōne + intellectus essentie. In tali
 enim compositō necessario est cōpositio duplex
 suppositi. s; essentie que in re materiali differunt
 necessario cū indiduum in multis multa ad
 datū spē naturā; s; p̄ se essentia n̄i cōp̄ctetur
 + id aliū est compositio atomarē + sui est. In reb̄
 v̄o in materialibus creatis est altera compositio in
 naturā rei. Et est. In ip̄is ḡ nō est cōstita h̄is est p̄ ali
 quod qd realit̄ n̄ dicitur; cū idē sit essentia + res
 que signat̄ vt h̄is est. Ideo cōstita in eis est nō
 tantū; p̄cipiū n̄i quo aliquid dicit̄ est; sed sicut h̄is
 est + abstrahū nō inherens. In substantiis v̄o compo
 sitio + materialibus in ḡbus cōstita realit̄ differit
 a supposito essentia nō h̄y est nisi p̄ suppositū cuius
 est esse simpliciter + absolutum. v̄l essentia in eis nō est
 vt habēdo esse; vt redūctū ad esse p̄ suppositum
 aliquod + indiduum cuius est habere et abstrahū
 ad quod terminat̄ actō p̄ductis. Cum ḡ forma ma
 terialis sit ad quā nō sequit̄ aliquod suppositū
 indiduum cuius est habere et abstrahū ad quod ter
 minat̄ actō p̄ductis; vt dicitur est; possibile erit
 ponere formā aliquam materialem sine esse; sicut pos
 sibile est ponere id qd est p̄cipiū sine relatione p̄
 cipij sine p̄cipiō. In materialibus v̄o nō est
 inueni; cū in eis nō sit cōstita que nō sit suppo
 sitū. V̄l postea cōstita eis necessario ponit̄ est qd
 est suppositū. Ad p̄sententiam aut suppositū ma
 terialis sine indiduo; quāritas terminata requirit̄; que
 v̄bi cōstita fuerit tale indiduum necessario erit.
 cum ipsa sit p̄cipiū + inseparabile signum indidui;
 vt supra dicitur est. Omnes autē forme elementares
 terminata quāritas requirit̄ + dicitur ab omni
 esse. V̄l v̄bi cōstita fuerit forma elementaris ne
 cessario erit suppositū cuius est b̄re esse completū
 + terminatū quāritatē. V̄l forme elementares nō
 possunt in essentia suis simul esse in v̄na re vt p̄
 b̄re de generandis + corruptis. In mundo autē
 rebus in quibus forma nō educit̄ de materia quā
 ritas nō sequit̄ materiam in ordine ad tali formā
 hec est actō per eam in re habeat; vt dicitur est. cū
 quāritas semper cōpondeat̄ sit p̄cipiō vt re de ar
 in p̄cipium a quo originē simpliciter. Alia autē hec
 nō est quāritas; nec p̄ sentē + accidēt; vt dicitur est
 vnde nō repugnat̄ in tali re ponere cōstitā forme
 a qua dependet quāritas sicut originē; sicut cū

quod se b̄at ad illā formā vt p̄cipiū ad p̄cipiū
 tum. Vnde tali essentia forme rō actō nō p̄sentit
 sicut nec intellectus est sit actus cōstita + p̄sentit
 lam materiam s; cuius forma. V̄l sine esse forma
 nō recitat̄ actus. Solam. n. natura b̄re est in
 substantiā; in p̄cipiō duas formas habet simul
 est in eadem materia; et sic est esse simpliciter. V̄l qd ad
 re tali esse est accidētē necessario. Et sic est h̄y
 se sicut v̄mutat̄ rei qd v̄mutat̄ + eius cōuertit̄. V̄l
 v̄na res nō pot̄ habere duo esse; scilicet nisi am
 bitat v̄mutat̄ suam. V̄l in re cōposita ex his + acci
 dentē nō est v̄mutat̄ nisi in quid. V̄l h̄y trad
 itione subsistentibus nō pot̄ erit in re aliquas
 formas; ad quas nō sequit̄ esse simpliciter. Solam
 enim p̄ aliam ip̄as esse simpliciter quod in h̄y
 simpliciter in p̄cipiō pluralitas forme; scilicet cuius
 dem rei. V̄l certū est + a p̄be obitūm qd impossi
 le est plura esse substantiā in v̄na re p̄necesse
 lum forma ad quā est esse que in re ipsa ponit̄. Sic
 v̄o cū nō p̄numerat̄. C. Sic autē b̄re itelligit̄
 p̄cipiū; p̄cipiū p̄cipiū dicitur est rei p̄cipiū. Dicitur
 enim est h̄y qd mā est in p̄cipiū ad adde formas
 de ea educit̄ possunt. V̄l quō ad plures carum
 simul accedit̄ tantū plus p̄cipiū eius portā. + sic
 in eternā materia est m̄ltis p̄cipiū; scilicet v̄na
 forma v̄l essentia perfecti simul. + si cōp̄ctus sit
 in alteri elementū sibi affit̄ b̄re d̄p modū man
 tēns; ḡ mo d̄ alteri; sicut p̄ qd calidus ignis agit
 in aerem ad inductionē forme ignis. In corp̄
 v̄o m̄ltis magis p̄fecta est mā. V̄l. n. cum v̄na
 forma mixta que dicit̄ est sunt oēs forme elemēto
 rum v̄mutat̄ n̄ + nō in cōstita. qd quilibet illarē
 quirit̄ de v̄na quāritas + terminatū vt dicitur est.
 V̄l cum v̄na sit suppositū mixtū + cū v̄na v̄na est
 forma est. Supposita autē natura qd as sunt cōstita
 + scilicet h̄y quos forma nō p̄ducit̄ et mā dispo
 sita p̄cipiū mixtū. v̄l p̄cipiū est vt in aliq̄ sit
 sentit̄ aliquā forma + sine est. Hoc. n. est p̄cipiū
 mā in quo cōstita p̄t tradere simpliciter materia.
 p̄cipiū sua mā in accidētē plurimū forme sit.
 sicut v̄dēt̄ qd alio modo sit simpliciter; ex magis + alio
 modo vt mā p̄ma in q̄ n̄b̄l est de actu forme educi
 de aliq̄ sit; sicut lere nō est aliq̄ de forma p̄cipiū
 aliq̄ p̄cipiū fiat; + in ligno sit n̄b̄l de lecto ali
 q̄ sit. Sic. n. est b̄re mā p̄cia ad ea q̄ erit h̄y; sic
 se b̄y argētū ad statū h̄y lignū ad lectū vt d̄. p̄cipiū.
 In mundo v̄o m̄ltis forme materialibus p̄cipiū
 p̄cipiū. v̄na autē ad actū p̄cipiū; id in mundo est vnde
 agit̄ ad generandis + corruptis; mixtū sit qd v̄na
 v̄na + mixtū v̄l cōp̄ctio + cōp̄ctio + cōp̄ctio + cōp̄ctio
 ti. v̄l cōp̄ctio mixtū generalē cōp̄ctio simplex. In
 hac n̄q; materia de sit p̄cipiū; om̄s q̄ erit qd
 mixtū nec aliq̄ sit nisi mā p̄cia sit; s; lere
 n̄b̄l sit mixtū n̄ sit p̄cipiū; sit p̄cipiū + v̄na
 p̄cipiū. v̄l v̄na sit p̄cipiū + mixtū + mixtū + mixtū

manet vñ nō ē cōpositio simplr p quā fit generatio cōpositi ex elementa nō dōrum panē penitus sicut dī pmo metharopoz qz eoz ē mixto quoz ē sepano nō n. nisi cū nisi ea q̄ apta sūt p se eultere. Idē n. ē de materia dīposita p aliquā alterationem factā circa ipas ē de mixto tūc n. virtus forme educēda est tca potētia. Tūc potētia sua nō est iam adeo remota ab actu forme sicut alī alterationē. Intēnāqz alterationē ipa materia erit i potētiaretia ab actu. Inchoata vō alterationē leipit potētia appropinquare actu: sicut vincēte altero m̄stibilibi appropinquat ad actus simplicis elementū. Cū vō alteratio magis ac magis infidit: plus eptas ad actū accedit. Vñ cōpota alteratione materia est factū p̄tuta. Illa igit est potētia materice nō ē nudā alterare a potētia mixti in qua ē virtus alterativa. Unde hoc est p̄p̄inquitur actū q̄ illa ē p̄fectio qz magis pcedit ad finē actum. Si igit fuerit in mixto forma elementū simplicis qd est i p̄stibile sicut supra ostensū: statim vñco virtus sūt actu foret p se eula. Estē n. est p̄p̄inquitur essentia forme is ab inuicē distērant in m̄stibus. Ideo is p̄p̄inquitur sit potētia māe i qua sunt i m̄stibilibi i mixto actū sine q̄ potētia materice nude in qua nihil de actu ē alterande tū indiget ad hoc q̄ bec potētia actus sūt p̄p̄inquitur. Vñ i m̄stibilibi i mixto tūc sit in potētia maxime appropinquat actū q̄ mixtum ē i optima sui p̄p̄ortione. Sed tūc maxime edōgata sunt ab actu suo in tali genere nō tūc tūc distēlit sicut potētia materice nude. P̄p̄ortio autē in qua sunt partes organice ad esse p se est in maior p̄p̄ortate ad eē fecerunt q̄ sit potētia ip̄sua mixti qz sicut dī. 7. meth. partes alioz sunt i potētia p̄p̄inquitur actū eoz p̄ p̄p̄o p̄p̄arationē a toto qd vñ est de toto et nō in i m̄p̄fectissimo gradu suo manēt. Vñ quando qz virtus alterativa q̄ in rebus i m̄stis aliqz in q̄ tūc mixte sunt ex quatuor p̄ntis cōpōitōibz mixti me agit. q̄ est elementa maxime dōta sunt ad me dūm: vt est in hōie i quo ita oia mixta maxime est edōgata a dōtate: ad hoc tū partes alioz sūt in potētia maxime p̄p̄inquitur actū alterationē tū maxime dōtate a suo termino. C. Et quo dōtate tū qz bec p̄p̄inquitur id est p̄ dispositionē materice: per alterationē aliquā cū terminus sit i m̄stio noue forme p̄ essentia. Et essentia vō forme nouit i dūc nō p̄tē nisi recedente alterationē cū terminus est p̄ductio forme de nouo. Cōstat tū qz ip̄arte a toto se para sit forma m̄stis. Unde est i p̄stibile sit duo est m̄stis in eadem rē ponere vt supra videtur. Nec p̄ aliquā alterationē p̄cedētē pars ē in potētia in toto maxime p̄p̄inquitur actū: nec forma de nouo inducitur nisi p̄ alterationē. Vñ nec certum quod est agō vcl respectu illoz i feruorem nec aliquod particulari agētū agit nisi alteret:

ideo certū ē sūmū alteratōem p̄m. Necessario igit se q̄ videt aliquā formā i parte rei sine eē ponere: ideo parē esse i potētia maxime p̄p̄inquitur actū. Et sic n. est maxime p̄p̄inquitur forme: vt dōtē qz nō requirit ad hoc qz eē i p̄stibile sicut formam nisi qz eos p se ponat qd vñca actione fieri p̄t. C. Quomodo i p̄stibile ē uno eē substantia sūm p̄tict eē in eodē edōp̄to m̄stis. CA. IX.

Et dicitur ergo manifestū ē triplicem esse potētia dīam in qua aliqd ē esse. I. potētia materice in qua nihil est de illo quod ē potētia educit. C. Secūda ē potētia mixti vñ maxime que ē in alterationē in qua hō non sit essentia forme inducēdū est tū virtus. Tertia est potētia totū p̄ quam partes sunt in toto que est maxime actū p̄p̄o p̄p̄inquitur actū p̄m. Unde i eis nihil ē sicut agene ad p̄p̄inquitur. Dicitur qz armonia ē p̄fecta necessario erūt eēne formari p̄p̄e sua eē. Hoc autē facillime sciet si gradus ē cordorētū natū raliū diligerēt dīcunt. C. Sed dū igit qz cōstimus vñtat modus reperit in rebus m̄stibus q̄ est virtus p̄munitatis. In eodē n. rebz in materice hōis bec virtus reperit. P̄munitatis actio qd se quā maxime esse p̄tatas. Sup̄ hanc virtutē reperitur i dīuersis rebus virtus sūt p̄p̄o forme: in gubūdā qdē magis in gubūdā vō minus p̄fecte vt habet. 4. meth. vñtat p̄munitatis in re recepta maxime potētia i m̄stis: qz omne p̄munitas est vñū actu ē multiplex in potētia: sicut partes sine nō sunt aliqua duo actū: sed vñū ipsa vō linea est duo i potētia et facta dīuisione sit duo actū. Dōla n. dīuio p̄munitas ē esse actu. Vñ in dīuisione luce nō inducitur aliqd nouū i ip̄sē dīuio s̄ eadem essentia luce q̄ p̄us erat actu vna et multiplex i potētia p̄ dīuisione facta ē multa in actu. Et sic sicut tūdo cōmūsi corruptionē qz actū p̄o qz erat totū ablatū est: potētia dūca ē ad actū p̄tictos per dīuisionē solā. Cōsimile penitū reperit i lapide et in igne et in obus corruptibilibz generabilibz in alata. Forma n. tenē i eis p̄ quā hūc dūca vñtat sūt nature sūp̄vñtatē q̄nāqz sūm totā rōnē forme ē i qualibz parte raliū rēti. Vñ facta dīuio ne manet essentia dīuūsi forme in partibz ab inuicē cōm dīuūsiō. Quelibet n. p̄p̄ ignis ē ignis ē quolibet pars lapidis ē lapis. Et si in istis dīuioibus qd dīuūsiō corruptionē et gūstōntē non q̄ noue forme p̄ dīuisionē raliū dūcant: qz qz ē sūt actu p̄o asertit per dīuisionē ip̄am et potētia vō erit ad actū p̄p̄inquitur. Vp̄ bec autē sunt alia i m̄p̄fecta vt plūte et qdam alia i m̄p̄fecta vt sūt alia i amolosa: et in ip̄sē idem i m̄stis: qz est anella r̄m̄us ab arborē nō aduenit noua essentia vegetabilis: sed eadem essentia i vegetabilis q̄ vna erit in arborē tota et nō actu vno simul erat i m̄stis i potētia: et p̄ dīuisionē nouū esse p̄tict et actū ali

no e ali' fecit. Et sic in aliis' multoſis vna ala
 in actu: vna eſſe ſi multiplex in potentia accidenti:
 vni facta diuiſio e remota actu ſoni e vnitae act'
 ſunt multa facta. Et ſic facile e videre quo eſſentia
 aliquid forme e in potentia accidenti ad ee qd' in non
 diſ. Et h' dicit' p' ſig' p'per impoſitione talius
 formarum: q' cu ſunt ſub vno actu ſimul ſunt ſub po
 tentia multiplici reſpectu ee diuerſos q' aguntur
 eis ſine alia' coo'patione i ſuis eſſentia' ſi ſola di
 uifione. In alia' h' vo p'fectio' ſapue in h'ole for
 ma q' eſt vna i actu no e multiplex in potentia vt p
 diuifione' p' ſignat' eade' eſſentia' forme ſub diuerſis
 ee e ſub diuerſis actib' ee ala h'ole no diuidat nec
 p ſe nec p actus vt dicit' e. Et h' dicit' cu in h'ole ſit vni
 tas cuiusda' unitatis q' manifeſta: et in carne
 ſua e eſſe' q' in aliis' no h'us q' ſi ſi p' ſig' q' na
 tur' iſam p'imitaria: neceſſario erit alia' eſſentia
 forme in eo q' p ſola diuifione' atoro' h'at eſſe actu
 hoc. n. in eibus p' ſig' unitas. H'ec. n. eſt forma
 reſpectu cui' h'itas ſiquis' mam ſig' iſam form' a
 redd' vt ſup' dicit' e. C. Exemp' h'ic forma a q'
 h'itas ſm' ordin' eug'it' pendet eſt diuifibilis p
 actus. Et h' ſatis manifeſtu eſt: q' cu partes h'ole
 ſunt in eade' p'p'itate ad pſe ee ſicut partes altari
 reru' perfectarum ſicut ee h'ole no nulla noua eſſa
 tia forme i'roducit' p' diuifione' ſi eſt noui' acgrif
 forma vo h'ole diuidit' no pot' vt in ea acgrant' m'
 ta noua e' diuerſa ee ſi neceſſario erit i eo alia' eſſa
 tia forme eſſe ab eſſentia' forme q' p' diuifione' ſola eſſe
 acgrif. Et h' eſt eſſa' ut alia' p'fecta' reſpectu: q' i
 p'perfectio' erat illa' eſſentia' ſine ee ſimpli': i' eſt ſine
 eſſe acgrif p' diuifione'. In p'fectio' vo erat ſine
 eſſe ſimpli' ſibi debita: q' duo eſſe h'alia' i'poſſibi
 le eſt ſimul ponere in vna re vt dicit' eſt. Et ſic etia'
 alia' d'na a parte diuifione' ipſi' q' eſt diuidi non
 poſſit niſi qd' eſt actu quatu' h'itas ad ee in h'ole no
 eſt actu p' ſe ma' reſpectu cui' h'itas quaf' mam' vt re
 d'no ſup' form' h'ic per ſola aliam a q' eſt tot' act' q'
 eſt in h'ic. C. In igne vo' claud' h'itas e actu p
 form' qua' ipa' h'itas ſiquis' in mam' de e' q' diui
 ſio in h'ole eſſa' h'itate actu p' aliam. Et qd' eſſi
 tur p' diuifione' i' eſſe acgrif no e aliqd' de eſſentia
 alie ſm' aliqd' ee ſed ee aliqd' de eſſentia' forme
 organalis ipſus h'itate cui' d'at eſſe actu p' diuifione'.
 In reb' vo' p'fectio' diuifio eſt in igne actu:
 e h'per form' ad qu' eſt quaf' ipa' h'itas cui' p' diui
 ſione' auſert' vnu' eſſe actu p' ſe h'abitu' e acgrifur
 duo vel plura ſub quib' eſſentia' ipa' diuidit' q' pri
 ueratur vna ſm' qua' ee at' vnu' ee in re ante diuifio
 ne. Licet aut' eſſe' vnu' eſſe ante diuifione' i' reb' ni
 h'ole minus illa' eade' eſſentia' forme erat i potentia
 actuali ad multa eſſimul' cu' vno ee actu qd' habe
 bar' e eſſe' h'abitu' erat ma' vna e eadem numero.
 Et no' p' ſig' q' alia' reſpectu' h'ic materia ad ee actu
 p' ſig' h'ic alia' reſpectu' ad alia' eſſe actu p' diuifio

ne acgrifur: quibus n' reſpectibus ma' ridebat ead
 dem eſſentia' forme e an ipa' eſſe actu. Et n. potentia
 materia no' eſſentia' ab ee' eſſentia' ſm' q' potentia
 dicit' p'ncipi' receptiu'. Diſert' n' ſm' q' d'at
 latente mult' ad formas: vno modo poſſat ee i ma
 teria mult' reſpectus: eſſentia' n' ee' man'it vna
 Licet q' materia per vnu' reſpectu' n' h'ic vnu' ee:
 cu' alia' n' reſpectu' multa h'ic eſſe eſſentia' ſi
 forme ſine eſſe p' diuifione' acgrif' n' d'at: ita ſi
 ma' p'fecta' conſid' ee' eſt ala' burnana reſert' i ma
 teria h'ole vnu' ee' h'ic. Licet in eadem ma' ſit ee
 tie alia' formarum ſine eſſe: qd' ſi eſt ſola diuifio
 ne acgrif. H'ic' exempli' ee' regere in linea e pan
 cito. p' ſig' tracta' n. vna linea p'ctus q' ee terminae
 eſſe h'ic ſm' q' illa' line' ee terminae: in ipſo act' p'cto
 ſunt multi' e' diuerſi reſpectu' ſm' q' p'ct' ee' termi
 nus multar' lineaz: ſed p' vnu' reſpectu' i'poſſibile
 eſt niſi vna' line' recipi in p'cto. H'ic p' alias lineaz
 ee q' in eo recipiunt ſimul' cu' line' prima p'ctata
 no' acgrif' p'cto aliquid ee' i earu' terminat' h'ec
 illis no' p'ctatis minus haberet p'ctus eſſe i ter
 minatione' p'ime linee: p' que' mod' de ma' e eius
 reſpectu' i' imaginari poſſunt: cu' ipa' in ſm' id' i
 uifibilis e ſine partib' ut dno' vt p'ctus i' mul
 tis ſm' diſſimilis. Secundu' ergo' vnu' reſpectu' q'
 ee' quaf' p' vnu' lin' ee' i'poſſibile e ſibi iſſe niſi vna
 form' a' ee' ſibi ee'. Vt' cu' p'ctata ſe accipiunt q'
 ſi i vno reſpectu' velut' ee' e vna p'ct' line' accipi
 tur i p'cto: i'poſſibile e' vt p'ctata p'ctata lineaz
 p'ctata ſm' h'ic p' diuerſos vo' ma' p'ctatur de
 ſorte h'ic p' vnu' e eadem. Et ſm' alios vo' reſpectu'
 quos h'ic de p'pe ad eſſe p' ſe ſine n' eſſe poterit ee
 h'as formarum' recipi. De' h' abilita' n. ee' potentia
 materie: nec ee' i'ri pot' niſi' cognofcendo ea q' in ea ee
 ſe habent. i. ſerendo de forma' que' in ea eſſe
 h'ent: vt p' p'imo' p' h'ic.

C. Explic' opuscula' trigeſim' ſecundu' b' h'ome
 Agnaris de natura materie ſine de diuifione' h'
 interminatis.

C. Incipit opuscul' n' trigeſim' tertiu' cuiusdem de
 mixtion' elem'ntoz ad magiſtru' philippu'.

Abiu' apud mul

tos eſſe ſolet quo' elem'nta ſunt i mi
 xto. H'ic' ee' alia' h'abitu' q' h'itas
 actus e' paſſiu' elem'ntoz ad me
 du' alia' h'ic' d'uctio' p' alteratio
 nem forme ſubales elem'ntoz maneat. Et n. no'
 remanet' vt eſſe corruptio quoda' elem'ntoz ee
 no' mixtio. C. h'ic' uſum h' forma' ſubales coo'p' m'
 xtu' ſit act' materia no' ſiſtopoſita' forma' ſimpli
 ciu' coo'p'oz: ſic ſimplicia' coo'p'oz elem'ntoz am'
 teq' r'one' m'. Et n. elem'ntu' ee' quo' coo'p'oz' aliq'

formae est in eo: est indissolubile secundum speciem. Substantia uero forma simpliciter non est et simpliciter eorum corpus mixtum componet quod in eo remanet. Cuius autem impossibile sit habere. Impossibile est enim in materia secundum idem diversam formam suscipere elementorum. Si igitur in corpore mixto forme materiales elementorum subsistent: oportet ut diversae materiae partibus eas inesse. Materiam autem diversas partes accipere est impossibile nisi intellecta quantitate in materia. Substantia uero quantitate materiae inest idem substantia: ut per primum philosophorum. Et materia autem substantia quantitate exite et forma materiali aduenit: corpus philosophorum substantia. Diversae igitur partes materiae formae elementorum subsistentibus partibus eorum rationes suscipiunt. Multa autem corpora impossibile est simul esse. Non igitur in qualibet parte corporis mixti erit ut tres elementa: sic non erit vera mixtio sed secundum sensum: sicut accidit in aggregatione unumlibrum sine insensibilibus corporibus propter paritatem. Cuiusmodi forma materialis propria recipit dispositionem in materia sine qua esse non potest. In alteratio est via ad generationem et corruptionem. Impossibile est autem in idem ponere contrarias dispositiones quae recipitur ad formam ignis et quae requiritur ad formam aquae: quae sunt tales dispositiones ignis et aquae sicut dicitur: contraria autem impossibile est simul esse in eodem adaequate. Impossibile est igitur quod in eadem parte mixti sint formae materiales ignis et aquae. Si igitur mixtum fuerit remanentibus formis materialibus simpliciter corpus sequitur quod non sit vera mixtio: sed ad sensum solum quod ultra se possit a partibus insensibilibus propter paritatem. Cuius autem volentes veras rationes exire in materia inconueniens idem erit. Quia uero mixtionem ab eorum corruptione distinguere: detur formae quidem materiales elementorum remanere in mixto aliquibus: sed nec coherent dicere esse mixtionem ad sensum et non formam veritatem poluerit quod formae elementorum non remanent in mixto secundum sensum complementum: sed in quodam modo reducantur. Dicitur uero quod formae elementorum suscipiunt magis et minus: dicitur autem dicitur ad hanc. Cuiusmodi hoc palam repugnat opinioni et dicitur philosophi dicentis in philosopho dicentis quod esse nihil est quantum et non suscipit magis et minus: alteri procedit: dicitur quod formae elementorum sunt imperfectae: ut pote materiae primaem pingues. In sunt mediae inter formas materiales et accidentales. Et hoc in quantum accedit ad naturam formae materialium: magis et minus suscipere possunt: habent autem dicitur ad hanc. Cuiusmodi hoc autem possunt multipliciter probabili. Primum quod esse aliquid medium inter substantiam et accidens est omnino impossibile. Estet uero medium inter affirmationem et negationem. Propter uero in accidens est esse in subiecto: esse uero in subiecto non est. Formae autem materiales sunt quae in materia sunt esse in subiecto. Ita subiectum est habere aliquid: forma autem

habes est quae facit subiectum hoc aliquid: non autem superponit illud. Cuiusmodi ridiculum est dicere medium esse iterum quae non sunt unum generis: quod medium est extrema operum eandem generis esse: ut patet in 1. meth. Huiusmodi ergo potest esse medium inter substantiam et accidens. Cuiusmodi de impossibile est formas materiales elementorum suscipere magis et minus. Dicitur enim forma simpliciter magis et minus: est dissolubilis per accidens: ut dicitur. Sed est subiectum participare magis et minus. Secundum id autem quod est dissolubilis per se: ut per accidens potest esse medium: ut dicitur in 1. meth. Cuiusmodi in loco mutationis et augmentis et decrementis: secundum locum et quantitate quod sit per se dissolubilis: alteratio autem secundum quantitate quod sit simpliciter magis et minus: ut calidum et album. Si igitur formae elementorum suscipiunt magis et minus: tunc quantum ad corruptionem elementorum erit motus continuus quod est impossibile. Ita motus quantum ad esse in tribus generibus substantiae: quantitate: ut dicitur: ut patet in 1. philosophorum.

Aliphonso dicitur dicitur secundum formam materialem variat speciem: quod autem suscipit magis et minus dicitur id quod est magis ab eo quod est minus et quodammodo est et quantum magis album et minus album. Si igitur forma materialis ignis suscipit magis et minus: magis facta vel minus facta speciem variabit: nec erit eadem forma sed alia. Dicitur quod dicitur in 1. meth. quod sicut in numeris variat species additionem et subtractionem: ita in substantiis. Cuiusmodi oportet quod alium modum uenire quo veritas subest mixtionem: elementa non totaliter consumuntur sed aliquibus in mixto permiscantur. Considerandum est igitur quod quantitate actus et passus elementorum: sunt ad invicem: et suscipiunt magis et minus. Et per hoc variat qualitates: sicut presentibus magis et minus quantum ad media qualitates quae utriusque sapiat extrema naturam: sicut palidum inter album et nigrum: tepidum inter calidum et frigidum. Dicitur igitur remissio excellens quantitate elementorum: quantum ad eas quodammodo quantitate media quae per se licet a corpore mixto differat tamen in diversis per diversam mixtionem proportionem. Et hoc quod dicitur est per se dispositio ad formam corporis mixti: quantum ad quantitates simpliciter ad formam corporis simpliciter. Dicitur igitur extremae lucis in medio quod recipitur utriusque non in se quantitate simpliciter corporum inuenitur in propria quantitate corporis mixti. Qualitates autem corporis simpliciter est quod aliquid a forma materiali: quantum ad tunc veritate formae materialis: alioquin calidus calidus accretus tunc autem per se quantum ad formam materialis: calidus accretus in actu: nihil agit esse sua speciem. Dicitur igitur veritates formae materialis simpliciter corporum simpliciter in corpore mixto. Dicitur igitur formae elementorum in mixto non actu habere veritatem. Et hoc quod dicitur patet in primo de generatione. Non igitur materia elementa in mixto actu ut corpus album: nec cornu purum nec alterum aliquid in se aliter saluum in utroque. Cuiusmodi explicit opuscula trigesima tertium beati Thomae de aquino de mixtione elementorum.

Cincipit episcopi trigesimus quartus cuiuslibet de occultis operibus nature ad quedam militem.

Monia in quibus

dam naturalibus corporibus quas niles actiones apparent quarum principia maxime apphendi non possunt: et quoniam a me vestra dilectione:

ut quod super his mihi videat scriberes. **C** Videmus hanc quod corpus elementorum in se domi natum motus sequitur: pura quod lapis mouetur ad medium sibi proprietatem terre orientis in eo. **C** De talia etiam sibi proprietatem aque hinc frigidandi virtutem. **C** Quocumque igitur actiones et motus elementorum corporum sunt sibi proprietatem et virtutem elementorum et quibus talia corpora componunt. Tales autem actus et motus hinc manifesti originem: quod nulla emergit dubitatio. **C** Dicit autem quedam operationes talia corpora quod virtutibus elementorum causari non possunt: puta quod magis attrahit ferrum: et quod quedam medicina quod ossa determinatos humores purgat: et a defumatis corpora partibus. **C** Operetur igitur tales actus in alioquin principia reducere. **C** Est autem considerandum quod aliquid agens in se: sibi superioris agens virtute duplici agere vel mouetur. Uno modo in se: a quo procedit ab eo sibi forma: et vel virtute sibi ipsam a superioris agente: sicut luna illuminata plume a sole recepta. Alio modo agit per solam virtutem in superioris agens: nulla forma recepta ad agendum: sed per solam motum a superioris agente mouetur: sicut a peritior: vnde terra ad secundum. **C** Que quidem scitio est principalis actio artificis: sicut dario vnde seve in se: nam ab artifice mouetur: non quod talis actio sequatur aliquam formam vel virtutem: que in terra remaneat post motionem artificis. Si quod cuius elementaria corpora a superioribus agentibus alijs actibus vel motibus participat: operatur altero dicitur modo: sicut esse. **C** Quod tales actus sequuntur aliquas formas vel virtutes ipsorum corporum elementorum a superioribus agentibus: vel quod tales actiones sequuntur motum solam motionem elementorum corporum a dictis agentibus. **C** Duplex autem agens que naturam elementorum et elementorum excedit: sunt non solum corpora celestia sed et superiores sibi separate. **C** Ex virtutibus autem alijs que actus vel motus in corporibus inferioribus inueniuntur: que non procedunt ab aliqua forma inferioribus corporibus: impleta sibi solam ex superioribus agentibus motibus. **C** Aliqua enim maris fluxus et refluxus talis motus fortiter sibi proprietatem elementum et virtutem lune non per aliquam formam sibi impleta: sed ex lune motibus: quod. **C** Aqua mouetur a luna. **C** Apparet et quoniam diuina imaginem quodam effectum quod procedunt non ab aliquibus formis quod suscipiunt dicitur imagine: sed a demonum actibus quod in dictis imaginibus operantur. **C** Quod quod quod pingere credimus

operationem diuinam vel bonorum angelorum. **C** Enim ad virtutes Petri apostoli sanarent infirmi: vel quod ad talem resurgant alioquin sancti aliqua egritudine pelat: non sit per aliquam formam sibi corporibus inditum: sed solam per operationem diuinam quod his corporibus virtutem ad tales effectus. **C** Patet autem non omnes operationes corporum elementorum occultas operationes binam esse tales. **C** Primum quod dicitur operationes que non sequuntur aliquam formam ipsam: non inueniuntur eorum in omnibus quod sibi eiusdem sibi. **C** Non enim omnes nec omnes sanctorum rursus sanantur: sed a rationum et aliquando nec omnes virtutes huiusmodi habebit effectus: nec omnia aqua sunt et refuit sibi motum lune. **C** Quod si operationes occulte in quibus inueniuntur corporibus: quod sibi inueniuntur in omnibus quod sibi eiusdem sibi sicut omnia magis attrahit ferrum. **C** Vnde in quibus tales operationes sequuntur aliquod intrinsecum principium eorum hinc sibi sibi. **C** Deinde operationes de quibus suscipiuntur non semper eorum sibi habitibus procedunt. **C** Vnde eiusdem signum est quod non pronuntiant et aliqua virtute idem et permanere: sicut solo motu alioquin superioris agens: sicut terra non semper secatur lignum sibi inueniuntur sed solam quidam hinc effectum ab artifice mouetur. **C** Quod si operationes occulte sunt corporum inferiorum: que quodammodo adhibentur sibi passivum illes effectus patiuntur. **C** Sicut reubarbarum semper purgat determinati humores. **C** Vnde et dicitur talis actio: puerum et aliam virtute idem et permanere in tali corpore. **C** Restat autem considerandum quod sibi principium intrinsecum permanens a quo tales operationes procedunt. **C** Patet hoc principium potentiam quodammodo esse. **C** Potentiam enim dicitur principium intrinsecum quo agens agit virtutem partem quod quod potentia sibi quod refertur ad virtutem in quo aliquid potest accipere motum et rationem virtutem. **C** Talis autem virtus que est talis actio vel passivum sibi principium maxime ostendit et forma rei specificam determinat. **C** Omne enim actio quod est aliquid potest principium: de inane et principium essentialibus illis sibi. **C** Et idem est ad determinandum prius passionibus suis subiectis: accipimus per causam diffusionem designat essentialia principia rei. **C** Est autem essentia: ad determinandum principium forma determinata in essentia. **C** Operetur igitur tales virtutes procedere a forma talium rerum sibi per prius materiam essentiam. **C** Deinde autem natura et dicitur forma vel materia illis quod virtus rei ab eis non deruet non erit tali rei virtus virtutem: per prius nec actio vel passivum a tali virtute procedens erit virtus. **C** Tales autem actus quod sibi feruntur non sunt virtutes. **C** Sicut quod aqua calefacta lesit. **C** Virtutes autem occulte de quibus nunc loquimur eodem modo se hinc semper vel ut frequenter. **C** Rursus quod virtutes quod sunt partem actio principia essentialibus esse et a forma procedere sibi quod in tali materia essentia. **C** Formam autem sicut Platonicam quod principium

attribuebant in substantijs separatis: quas spēs
 vel ydeas vocabant: quas ymagines dicebāt cō
 formas nāles in se ipsas. Sed h̄s p̄ncipiū
 nō pōt sufficere. p̄ncipio q̄dē: q̄ ōs faciens sile
 esse factō. Id aut̄ qd̄ sit in rebus nālibus nō ē for
 mactō p̄ncipiū unū ex materia & forma. Ad h̄ enī
 aliq̄d sit ut sit. p̄ncipio aut̄ esse dicit̄ cōpositū
 substantia. forma aut̄ esse vel quō aliquid est.
 Non igit̄ forma p̄ncipio est id qd̄ sitis cōpositū.
 Id igit̄ quod facit res nāles cōmō est forma tri
 s̄ cōposita. Deinde formas ab h̄s materia es
 senceas ōs in nobilitate esse: motus ē actus emittit
 in potentia qd̄ p̄me materie puenit. Cō ōs q̄ sem
 per cō nō modo se habet. Et cō aut̄ eodē modo se
 habente p̄ cō d̄ nō forme eodē modo se habentes. Ad
 quod in formis inferioris cōpositis nō apparet p̄
 ter generationē & corruptionē talis corpore. Nō
 liquit̄ igit̄ q̄ p̄ncipia formaz talium cōpositum
 cōm̄p̄sibilia sūt cōposita ceterū aq̄ diuersimode
 se habēna s̄m accessum & recessum: generatōem
 & corruptionē causant in h̄s inferioribus. Pro
 eedunt nō tales forme a substantijs separaz vel a p̄
 ncipia p̄ncipia: que mediante virtute & motu corpo
 rum ceterū imp̄munt formas ap̄ se intellectas
 in m̄m corporale. Et q̄ actiones & virtutes corpo
 rum nālium et formas specificas causari ostendit
 mus: p̄sequē est q̄ vltimus reducuntur sicut in al
 tiora p̄ncipia in cōposita ceterū vel in virtute cele
 stis cōpositae: et ad h̄ vltimus in substantijs sepa
 ras intellectas. Vltimaz aut̄ bonum p̄ncipio
 velligū quoddam apparet in ipsis nām
 raliū rez op̄ationib̄. Nam q̄ talia nature opa
 sūt cum quadā transmutatōe: s̄m certum cu
 iusdam t̄ps̄ sp̄acium: puenit et corpe celestis per
 cussu m̄ cō t̄ps̄ mēsurā diffinit. sed a substantijs
 sepa ras intellectas inuenit in hac op̄atōib̄:
 q̄ determinans vna ad determinatōes s̄ncas rerū
 ordūe & p̄gnantissimo mō p̄cedunt: sicut & ea q̄
 sūt ab artētia q̄ totū opus nature videt opus
 esse causandū sapientia. p̄ncipio qd̄ nā d̄: sagax
 ter operari. Opus aut̄ sapientia ōs esse ordinatū
 Doc. n. p̄ncipio ad sapientē dicitur p̄ncipio: et oia
 p̄ncipio ordine disponit. Quia igit̄ forme inferioris
 cōpositae pueniunt ex p̄ncipio substantie sepa re me
 diante virtute & motu cōpositae celestium: ōs h̄s
 formas inferioris cōpositae quēdam ordine inueniri
 ita. Et quaedam sūt imperfectiores & materie p̄
 p̄ncipio: quēdam aut̄ p̄fectiores & p̄ncipio: s̄m
 p̄ncipio agētib̄. In p̄ncipio nō forme & ma
 terie materie p̄ncipio: sūt forme elementoz
 et quib̄ inferioris a cōposita p̄ncipio materialiter
 que qdē tanto sūt nobilitate quāto a p̄ncipio
 elementoz magis recedēna ad quādam equali
 tatem mixtionis accēdit: p̄ncipio quodammodo
 assimilant cōposita ceterū: que sūt ab oī cō

trarietate aliena. Illud aut̄ quod ē et p̄ncipio cōpositū
 neutriū ē actū p̄ncipio: potentia tri. Et id
 quanto talia cōposita ad maiore equalitatem mi
 xtionis accedunt tanto nobilitate qd̄ est formaz
 a deo quod ē cōposita humanū qd̄ est p̄ncipio
 me mixtionis: et p̄ncipio bonitas tactus in h̄s
 nobilitate formaz h̄s. Et am̄ rōnalem. Virtutes
 aut̄ & actiones ōs formas p̄ncipio: a quib̄ p̄
 cedunt: s̄m de h̄ q̄ formas elementoz: que sūt
 maxime materiales p̄ncipio: qualitates actus
 & passus. Quia aut̄ dicitur: frigidum: bonum
 sicut: s̄m alia sicut que p̄ncipio ad materie dispo
 sitionem. forme s̄m mixto: s̄m maloz cōpositū
 pura lapidū m̄talloy mineralib̄: s̄m virtutes &
 actiones quas ab elementis p̄ncipio: et quib̄ cō
 puenit quādam alia virtutes & actiones nobilitate
 res habent p̄ncipio formas eoz specificas p̄ncipio: a
 rum legitur: cōp̄ncipio: s̄m p̄ncipio: s̄m p̄ncipio:
 s̄m sic semp̄ ascendendo quanto forme specificae sūt
 nobilitate: quanto virtutes & op̄ationes et eis p̄
 cedentes et p̄ncipio: existunt: s̄m nobilitate
 forma que ē alia rōnalis h̄s virtutes & op̄ationem
 intellectas: que nō sūt transcedunt virtutes & actio
 nem elementoz: et eis oī virtutes & actiones cō
 puenit. Et ceterū aut̄ formas ōs de medio indi
 cium sententia. n. virtutes: ceterū: et in frigidū
 di est in igne & aqua p̄ncipio: s̄m formas: et v̄
 nitas & actio intellectualis in h̄s alia rōnalis
 ita omnes virtutes & actiones medioz cōpositū
 transcedentes virtutes elementoz: p̄ncipio: et oī
 p̄ncipio formas: & reducunt sicut in alia p̄ncipio
 in virtutes cōpositae celestium. & ad h̄c alia in
 substantijs sepa ras. Et talibus n. p̄ncipio forme
 inferioris cōpositae demant excepta solarū alia
 q̄ ita ab imateria cā p̄cedit. Et deo q̄ nullo mō
 causat ex virtute cōpositae celestis. Alioq̄ nō pos
 set h̄c virtutes & op̄ationes intellectualis a corpe p̄ncipio
 absolutū. Ad igit̄ tales virtutes & op̄ationes a forma
 specificae demant q̄ est oī obus dimidius eius
 dem ip̄c̄: nō est possibile q̄ alia qd̄ indus dū alia
 ius sp̄c̄ alia qd̄ talē virtutes & actiones obineat p̄ncipio
 alia indus dū eius d̄ sp̄c̄ et h̄. q̄ est s̄m virtutes
 nō sūt cōpositae celestis generari. p̄ncipio: in
 est q̄ in vno indus dū eius d̄ sp̄c̄ v̄nitas & op̄ationes
 p̄ncipio: remissus vel indus dū eius d̄ s̄m diuersim
 sam op̄ationem m̄: & diuersis s̄m cōpositae cele
 stium in generatōe h̄: vel illi p̄ncipio. Et h̄c aut̄
 vltimus p̄ncipio forme artificiales sūt accidentia q̄
 dam que nō p̄ncipio sp̄c̄. Nō n. p̄ncipio est q̄ alia qd̄
 artificialis alia qd̄ op̄ationes & virtutes a cōpositae cele
 stis in sua op̄atione p̄ncipio: vel sicut ad p̄ncipio: d̄
 ex virtute in data aliquos effectus naturales trans
 cendentes elementoz virtutes. Talia aut̄ virtutes
 que cōm̄ in artificiaz: et celestis cōpositae nullā
 formā p̄ncipio: ceterū artificiosas h̄s m̄: sic

Quod dicitur: compositio: et figura: et quibus p[er] se n[on]
p[ro]p[ri]e tales virtutes et actiones. v[er]o p[er] q[ui]as tales
virtutes artificia[m] p[ro]ficiant: puta q[uo]d ad aliquam scul-
pturam mouentur scilicet: aut imobituntur: alia v[er]o
lectant: n[on] peccit b[ea]t[us] aliqua virtute in dita s[er]u-
permanet: s[ed] et virtute agens extrinseci q[uo]d v[er]o tali
bus sicut in illis ad sui effectum, nec p[er] se dicit q[uo]d
tales actiones p[ro]ficiunt et virtute corporis celestis:
q[uo]d n[on] aliter agit in ista inferiora: et eo q[uo]d aliq[uo]d e[st]
p[ro]p[ri]e v[er]o sic figurat nulli ydoneitate: inuoluntate v[er]o
inuoluntate ad re capiend[u]m ipse effectus nullus agens.
Unde non est possibile q[uo]d ymagines v[er]o sculpsit
q[uo]d sunt ad aliquos effectus singulare p[ro]ducendos
efficacia h[ab]ent et corporibus celestibus: s[ed] sub cer-
tis oscillationibus fieri v[er]o deant: sed solum ab aliq[ui]bus
p[ro]p[ri]e corp[or]ibus agentibus q[uo]d per ymagines s[er]u-
p[ro]p[ri]e opant. Dicit aut ymagines et nulli nulli si-
militudinis formis: sicut ex arte: et uerba humana
m[er]ito quid[em] h[ab]ent nulli. s[ed] sonos ab hominibus ore platos
s[ed] significacione. q[uo]d sonus h[ab]et ab intellectu suo e[st]
ceptiones p[ro]p[ri]e sonos exprimit. Ut pariter de
nec u[er]ba humana h[ab]ent effecti cu[m] ad aliquam im[er]ita-
tionem corpus nullus et virtute alie e[st]e n[on] h[ab]ent: s[ed] solus
et aliqua sp[irit]ualia s[er]u. Dec. n. actiones q[ui] p[ro]p[ri]a v[er]ba
sunt: v[er]o p[er] quas e[st] ymagines v[er]o sculpsit: v[er]o
v[er]o quibus talia n[on] sunt: n[on] alie: v[er]o p[er] se n[on] peccit
res a virtute intrinseci: s[ed] extrinseci: s[ed] sunt ad
supplicatione p[ro]p[ri]e. Actio: v[er]o quod sup[er] dicitur
p[ro]p[ri]e formas corpus s[er]u: n[on] alie: v[er]o p[er] se et p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e intrinseci: p[ro]p[ri]e dicitur: b[ea]t[us] de op[er]ationibus s[er]u
actionibus occis ad p[ro]p[ri]e dei sufficiant.

Explicit opuscula. 34. f. Tho. aquinatis de oc
cultis op[er]ationibus nature.

Incipit opuscula. 35. cuius d[icitur] de motu cordis ad
magm[us] p[ro]p[ri]um.

Nia omne q[uo]d mo

uetur, necesse est h[ab]ere motu[m]: dubita-
bile v[er]o quid moueat cor: et qualis sit
eius motus. Non. n. v[er]o eius motus

e[st] ab aia. Ab aia. n. nutritio n[on] mouet q[uo]d aie ni-
tritur op[er]ationes s[er]u generare: aliter v[er]o: s[ed] aug-
mentatio: et deminutio: quod motu in cor[de] cordis
esse v[er]o. Decet aia plantis inuoluntat[is] aut cor-
dis aliam p[ro]p[ri]e e[st]. N[on] etia[m] aie sensitiue mot[us] esse
v[er]o dicitur: nec intellectus: q[uo]d intellect[us] s[er]u sensus non
mouentur mediante appetitu. Quidam aut cor-
dis inuoluntat[is]. Sed nec nullus e[st] v[er]o: cum sit ad
p[ro]p[ri]as partes. Composit[us]. n. expulsi[us] s[er]u tractu. mo-
tus aut nullus ad v[er]o p[ro]p[ri]e. v[er]o ignis mouet t[er]ra
sursum et terra deorsum. Dicere aut motu cordis
esse violentu[m] e[st] otio e[st] r[ati]o[n]em. Quasi scilicet. n. b[ea]t[us]
motu subtrahit subtrahitur sine motu aia: cu[m] t[er]ra
n[on] mouet[ur] et terra deorsum. Dicere aut b[ea]t[us] motu[m]
magis motu[m] esse cu[m] v[er]o aia: s[ed] b[ea]t[us] motu[m] se inf[er]a

b[ea]t[us] sequant. Dicunt aut q[uo]d e[st] h[ab]ere motu[m]
n[on] alie e[st] n[on] ab aliqua p[ro]p[ri]e: n[on] aia nisi intrinseci
sed ab aia: n[on] v[er]o v[er]o ab intelligitia. S[ed] b[ea]t[us] v[er]o
luz e[st]. In e[st] b[ea]t[us]. n. reb[us] n[on] h[ab]ent p[ro]p[ri]e passiones ali-
cuius generis v[er]o sp[irit]u alioq[ue] p[ro]p[ri]e intrinseci de
quid. Mutabilia. n. s[ed] quod p[ro]p[ri]e mot[us] e[st] ip[s]o e[st]
v[er]o ab aia p[ro]p[ri]e magis e[st] aia: s[ed] b[ea]t[us] mot[us] cordis
q[uo]d cessante p[ro]p[ri]e cor[de] vita. sequit[ur] igit melle ip[s]o
aliam aliam alioq[ue] p[ro]p[ri]e talis mot[us]. Sed b[ea]t[us] v[er]o alig
motus in corp[or]ibus inferioribus et natura v[er]o care-
sent n[on] semp[er] eis adit: sicut in flum[ine] et refluxu ma-
ris p[ro]p[ri]e sequunt[ur] motu lune s[ed] ip[s]o v[er]o variat.
Ador[um] aut cordis semp[er] adit alia. ad e[st] q[uo]d aie
parata h[ab]ent s[ed] ab aliquo intrinseci p[ro]p[ri]e. Dicunt
aut alig p[ro]p[ri]e b[ea]t[us] mot[us] e[st] aia e[st] calor q[uo]d sp[irit]u
generat[ur] mouet cor. s[ed] b[ea]t[us] b[ea]t[us] e[st]. Quid. n. p[ro]p[ri]e
in aliqua re p[ro]p[ri]e alioq[ue] e[st] calor. p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e it
aia videt e[st] mot[us] cordis e[st] magis p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
v[er]o ip[s]o alterat[ur] ip[s]o calor. Non q[uo]d alterat[ur]
ip[s]o calor e[st] e[st] mot[us] cordis p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e altera
has cordis e[st] e[st] talis alterandis. Ut in li. de mo-
tu aia dicit: q[uo]d s[ed] s[ed] e[st] mouere n[on] alterate
tale esse. It[er]um alig p[ro]p[ri]e q[uo]d e[st] motu se[m]p[er] ma-
xima accidit ad similitudine totius vniuersi. Ut e[st]
h[ab]ere qui e[st] p[ro]p[ri]e n[on] aia de a quibusd[am] motu
das. In vniuerso aut p[ro]p[ri]e mot[us] e[st] motu local[is]
q[uo]d e[st] alterat[ur] e[st] alioq[ue] motu. v[er]o in aia ma-
gis v[er]o mot[us] localis e[st] alterat[ur] e[st] p[ro]p[ri]e ip[s]o e[st].
v[er]o p[ro]p[ri]e in. 3. p[ro]p[ri]e. hanc similitudine sequit[ur] deap
m[ot]u e[st] v[er]o v[er]o quod natura entibus ob. Ma
buc q[uo]d e[st] p[ro]p[ri]e e[st] eo q[uo]d e[st] per accidit. p[ro]p[ri]e
aut mot[us] aia e[st] mot[us] cordis. calor aut[em] mo-
net local[is] nisi p[ro]p[ri]e accidens. p[ro]p[ri]e se. n. calor e[st] al-
terat[ur] p[ro]p[ri]e accidens aut mouere ip[s]o local[is]. R[ati]o[n]em
igit e[st] dicere q[uo]d calor sit p[ro]p[ri]e mot[us] cordis sed
e[st] eis assignare cam q[uo]d p[ro]p[ri]e possit e[st] p[ro]p[ri]e mot[us]
localis. p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e q[uo]d p[ro]p[ri]e dicitur b[ea]t[us] o[per]e
p[ro]p[ri]e: q[uo]d sicut p[ro]p[ri]e dicit in. 3. p[ro]p[ri]e. quod quocunq[ue] p[ro]p[ri]e
cipiu[m] motus in se ip[s]o e[st] b[ea]t[us] natura dicitur moueri
v[er]o alia q[uo]d e[st] motu natura se ip[s]o mouet: corp[us] e[st]
eius p[ro]p[ri]e: s[ed] natura s[ed] natura s[ed] moueri. Dicitur
enim ip[s]o qual[is] motu q[uo]d mouet entia: et qual[is]
elemento p[ro]p[ri]e. Cu[m] n. alia mouet deorsu[m] e[st] q[uo]d e[st]
motus natural[is] e[st] toti aia: et corpus: eo q[uo]d in corp[or]e
aia elementu[m] graue p[ro]p[ri]e aia. natura e[st] mo-
uet deorsu[m]. Cum aut aia mouet sursu[m] q[uo]d e[st]
mot[us] natural[is] aia: q[uo]d e[st] a p[ro]p[ri]e e[st] intrinseci
q[uo]d e[st] aia: n[on] t[er]ra e[st] naturalis corp[us] graui. v[er]o v[er]o
q[uo]d fatigat aia in b[ea]t[us] motu. Quidam aut h[ab]ent locu[m]
in aia: sicut dicitur et appetitu et appetitu se ip[s]o
nua v[er]o intellectus: v[er]o p[ro]p[ri]e dicit in. 3. de aia. In
aia igit aia: sicut totus potius mot[us] natural[is] e[st]
Non. n. ague a p[ro]p[ri]e s[ed] a natura. In aia: n. a
m[ot]u dicit m[ot]u e[st] aia: sicut. Solus aut h[ab]ere
e[st] a p[ro]p[ri]e op[er]e. s[ed] a natura: sed in cuiuslibet

operationis hinc incipit naturale ē. Is. n. delusiones
 scilicet speculatiuas; p. anicaz; nō natur alr sci
 az qz rōcandū inueniāt. p. matri pncipia idem d
 strabilia sint cū naturalr nota et gibus ad alia sci
 endā pcedat. Dicit ex parte appetitū appetere vlti
 mum finē qz est felicitas beatus est hoc naturalr; t
 fugere in miserū appetē alia nō est et naturalr;
 s; ex appetitu vltimi finis pcedit in appetitum
 aliorū. Sic. n. est finis in appetitū b; hinc incipi
 um demōstrabile in intellectu alib; vt dē. i. p. b. i.
 Sic g. cū motus olim aliorū; nō dicitur ex motu eō
 dis causat: vt pbat pbs in li. de motu animalū: mo
 tus qdem aliū pte esse voluntariū; s; pmas moe
 qz est cordis ē naturalr. Dicitur autē cōsiderare qz
 motus sursum naturalr igni: eo qz psequit formā
 vti. Vn; t generans qd dat formā est p se mouēt
 fm locū: sicut aut formā elementū psequit aliquid
 motus naturalr: sic nihil pbatet alias formā s; q
 alios motus naturalr. Videmus. n. qz ferrū na
 turatū mouet ad magis; qz tū motus nō est et na
 turatū fm rōz; grauitas; t leuis s; fm qz stylē for
 mam. Sic igit; t alia inquantū b; stalem formā;
 que ē alia nihil pbatet b;re aliā que motū naturalr
 et mouē hinc motū est qd dat formā. Dico autē
 motū naturalr alia; cus qz ē cordis qz vt pbs dē
 in li. de motu animalū. Et sustinēdum ē adire alia
 quādam odū ciuitatē b; ac legimus rectā. In ci
 uitate. n. qz semel stabiliū fuerit odo mibulē op
 separo mouere qd opoz eat adesse ad singula
 eoz que mouē; s; quib; ber facit qz ipsū sunt vt oadi
 natum est; s; sit b; post b; ppter pfectū dū. In alia
 b;bus autē idem b; p natura sit; t qz nūc ē vniū qd
 sic pbatū facere. ppm opus: vt nihil opus sit i
 vnoquoqz ē alium. L. inquantū est pncipiū in motū
 sit in quodā; pncipio cordis eritē alia qdēz vniū
 eo qz ipsa nara sunt facere ppm opus p natura.
 Sic igit; motus cordis est naturalr quā pbs alia;
 inquantū ē forma talis corporis; t pncipalr cor
 dis. Et forte fm hunc intellectū dicitur quidā m
 m alū cordis ē ab intellectu inquantū possit
 runt alia ab intellectu ē. sicut pbs dicitur. s.
 p. b. i. motū grauitas; t leuitas ē a generante inquan
 tum dat formā que ē motū pncipiū. Omnis it
 ppuetas; t motus psequit aliquā formā fm odu
 tionē ipse: sicut formā nobilissimā elementū petā
 ignis psequit moe; ad locum nobilissimū qz ē sur
 sum. forma autē nobilissima in inferiorib; est alia
 qz maxime accedit ad finissimū pncipiū moe; celi
 Vn; t motus ipas; ois simillimus ē motu celi. sic
 enim ē motus cordis in alia sicut moe; celi i mā
 doctū tū ois motū cordis a motu celi deficere sic
 pncipiū dicitur a pncipio. Et it; motus celi cir
 cularis; t pmas; t b; c; pperit inquantū ē pncipiū
 ut oium motū nāda. Recessū. n. recessū cor
 pus celeste ipone rebus pncipiū; t finem eōndi;

et sua pmitate pferat ordinem in motibus qui
 nō sunt temp. Adnotat autē cordis pncipiū est ois
 motum quā sunt in alia. Vn; pbs in j. de genitū
 animalium dicit qz motus desiderabilis t mīlū; t co
 taliter dē a sensu b;nc incipitēz vidēt. L. in cor
 de: t ad hoc terminat. Vn; ad hoc qz cor est pnci
 pū; t finis oium motū qui sunt in alia; habuit
 quēdā; motū nō circularē sed silem circulari cō
 positum. L. ex tractu; t pulli. Vn; pbs dicit in j. d
 alia qz motus ois qz ē est vbi est pncipiū; t finis
 idem. Omnia autē pulli t tractu mouēt; ppe
 qd ois sicut in circulo manere aliqui; t hinc inci
 pere motū. Et it; autē motus ois mouē buratē vi
 ta animalū: nullū inquantū necesse est intrudere mo
 rulum in mediū inter postum; t tractū eo qz deficiat
 a motu circulari. C. pper hoc qz de facili soluitur:
 que in pparatū obijci pnt. Nec. n. dicimus mo
 tum cordis ē cōdū nōlem inquantū ē graue v
 leue; t inquantū est alia; tāi alia. t duo moe; qz vi
 dent pparij sunt: quāi partes vniuū; moe; cōpo
 sita; t vtroiqz inquantū deficit a simplicitate mo
 tus circularis: ois tū imitaf inquantū ē ab eodē
 in idē; sic nō est inquantū ē si quodā; mō sit ad
 vtrūqz ptes; qz t moe; circularis aliquid sit est.
 Nec etiā ois qz causat ex apprehensione; t appetitu
 licet sit ab alia sensitiua. Non. n. causat ab alia sen
 sitiuā p operationē suam; s; inquantū ē forma; t nā
 talis corpus. Adnotat autē pgressiuū alia; cā
 tur p operationē sensus; t appetitus. t ppter hoc
 media distinguunt operatōes vitales ab opatio
 nibus animalibus; t sicut qz cessant b; animalibus re
 manent vitales: vitales appellantes qz motū cor
 dis pcomitant; qbus cessantibus cessat vita. t b;
 rōnabitur. Quere. n. vntibus est est: vt dē. 2.
 de alia. Et sic aliorū est a ppa forma. Hōc autē
 differt inter pncipiū motū celi; t animā; qz illū p
 cipium nō mouet per se neqz per accidens alia; t
 sensitiua s; nō mouet per se mouet tamē p acci
 dens. Vn; pueniunt in ipsa diuerse apprehensionē
 t affectionē. Vn; moe; celi temp; t vniū; motus: mo
 tus autē cordis variat fm diuerfas affectionē; t
 apprehensionē sic. Non. n. affectiones autē causā
 tur ab alterationibus cordis; s; d potius causat eas
 vniū in passionibus; alie putā in ira: formale ē qd ē
 et pte affectionē. L. qz sit appetitū; vndetur: nulle it qd
 pntet ad motū cordis; pura qz sit accēdo singulis
 circa cor. Non autē inreb; nālibus forma ē; ppter
 nām; s; eōtra: vt p. 1. p. b. i. s; in māē dū pō ad
 formā. Non g. ppe b; aliqz vnditur appetitū; qz si
 quis circa cor; accēdat; s; et b; aliqz est ad irā dū
 pōntat. Iracū autē ex appetitū vnditur. Licet it
 aliqua variatio accēdat in motu cordis ex appre
 hensione diuersa; t affectionē nō tū illa variatio
 moe; est voluntaria; s; inuoluntaria; qz nō sit p m
 perū volūtatē. Dicit. n. pbs in li. d. cā m ce; animalū

¶ multotiens apparente aliquo nō sibi inbente in
tellectu: mouet cor: & pudēda: & b' eam assignat:
q: necesse ē alterari alteratōe naturali aialia, alie
ratiō aut partib' b' qdem augeri: b' aut decemē
tum pari: vt iam moueat & gmetat nāc b'ri pma
rationibus inuicē. Cause aut motus aialis calidi
tas & frigiditas q̄ de foris s'unt: colēs naturales
& p'ec rōem vtiq; facti moe' dietar: p'ium. i. cor
dū & pudēdi alteratōe incidēte sūt. Intellect' n.
& phantasia passioē afferunt vt p'cipue tre
& b'ndi ex quib' cor calefit vt in frigidat: b' de
motu cordis dicta sufficiant.

C' Explicit opusculū. 35. beati Tho. aquinatis d
motu cordis.

C' Incipit opusculū. 36. eiusdem de instantibus.
Quid sit t'ps & qual' t'ps in istis inferiorib' p'ci
patur & q̄ sit anglos & qdem opationū mēsurā. C. 1.

Notiam oēm du

q̄ rationem p'comitat in ista: id ad na
turam duratōis aperēdam: de na
tura in ista o' aliq̄ dicit. H'oz. n.

alterius notia ad alteri' cognitōē valet: & q̄
cōposita sunt nobis notia simplicib' b' diuisibi
lia in diuisibilib' id a t'ps notia incipēdam est
vt p' ipm ad instantis cognitōē: & inde ad dicit
farum duratōis notia factus possit p'ueniri.
Sciendū est q̄ p'mo q' t'ps dī. 4. p'p' numer' uno
tas. Is t'ps in nihil sentiamus p' aliq̄ā sentis exte
riorem nisi aliquo motu facto circa corp' nō sola co
gnitōis successione pōt aīa p'ua & p'osteriori
p'cipere in t'ps successione: & ita necessārio in successio
ne app'eddit aīa duo vt tria vt plura: & iste nūc
mus app'eddit in successione dī t'ps. S; b' dūbi
tatiōē b; Cum n. t'ps sequat' motū p'mi mobilē
vt eius p'p'ā mēsurā: actio aut aīe p'mo mobili n̄
subiacet cū nō p'ficiat o'g'no corp' illi. sola n. cor
pōca p'mo corpore: & eius motu subiacet: vt p'm
actionē aīe t'ps nō p'osse p'cipi: nisi aliqua trāsmu
tatio circa corpus p'ueniat. Id b' q̄ euidēt' ostē
derandū est q' est vn' vnus mot' q' est ei oīs mo
tus secūdi. & id quocūq; trāsmutatōes sunt circa
ita corpa inferocā: sūt ab illa p'ma trāsmutatio
In actōibus aut aīe nō sūt trāsmutatio ex pte sp̄
ūs aīe cū trāsmutatio ex pte phantasmā: p' quo
nām in cogitātib' aīe ē p'mū. & t'ps: sicut dī
in. 3. li. de aīa. & id aīa in suis cogitātib' p'cipit
successione p'mā: & app'eddit p'p'ā t'ps: p'osteri
m ea. & in b' p'ost' rō t'ps. T'ps n. cū nūcra p'ctis &
posterioris in m'ota: ab vnitatē p'mi moe' b; tē
pus vnitatem. Comparaf. n. t'ps ad p'mū motū
nō solū vt mēsurā ad mēsuratū s; etiā vt accidēs
ad s'm. Impossibile ē aut in vno subiecto cō p'la
accidēs aīe dī sp̄i sicut in vna pte sup'icē cō
p'it illi esse due albedines. Q' d'us aut p'm' ē vn'

& vniformis vñ t'ps o' esse vnū. Id alias aīe
trāsmutacione op'at' t'ps solū vt mēsurā. vñ
enim pōt ē mēsurā plūm vt vna v'rga plūm
p'long. & id t'ps nō multiplicat ad multiplicatio
nem inferior' trāsmutacionē: s; manet vnū p'p'is
multiplicat. Et q' d'us p' q' in sup'eparaf. n
in dī sūt cū p'mo & p' b' t'ps nō est t'ps in eu
tas dī sūt de cadit motus q' est s'm t'ps: quātē
pus b; q' sit p'mū. In dī sūt dē. n. t'ps ponit
nūcra vt formale & vt gen' & motus ponit obli
que vt eius s'm & loco dīe. semp. n. cū accidēs
in abstracto dī sūt in p'ntē s'm loco dīe sicut
similitas dī nāc eūritas. Sedo nāc loco dīe s'm
per dīa in dī sūt ponit. Et idē est q' t'ps nō est
absolute nūcra: sicut duo vt tria: s; est nūc' ap
plicatiōis rēbus sicut due v'ne plū & b'ndi. In b'
stantis aut s'paraf. n. cū s'm t'ps s'le dicit. Vñ
mēsurā actōis in eis nō b; aliq̄ā p'mationem
a mēsurā ab aliquo exteriori: s; q' nō p' ab eis ap
p'eddit nisi nisi vnū o' q' in app'edditōne plūm
cadat successio p'p'ā posterioris. s; totū ē dī
s'cretū & nō p'mū. & t'ps est in actōibus eay s'itu
dinem eius q' est formale in corō n' aīe s'm
cas mēsurā a quo b; esse p'mū. id t'ps quo mēsurā fac
cessio in actōibus anglosam ē ex indī sūtibus:
sicut numer' p'ponit & vnitatis q' sunt indī sūt
lia q'dam. Illa aut indī sūt b'lia nō p'nt ad gen'
quāritatē sicut vnitates p'nt: & b' de facti cogno
sctur s; nō nobis t'ps ostēderet. Sciendū est q' q'
cum rō mēsurā p'm oīa m'at' in s'grate discreta
& per cū nām in p'mā m'at' p'nt ostēderē mē
sūre in s'grate p'mā nisi est aīe m'at' s'grate
discreta: id t'ps q' est in cū s'ra m'at' a quo b; ob
tinuat' sicut a subiecto formali ē numer' p' b'
est mēsurā: sicut cō b'at' p'mo dī sicut accidēs a
suo subiecto. Et q' t'ps nām ostēderet formā: s;
m'at' sicut est s'grate discreta: s; rōne s'm s'grate
est s'grate p'mā: vñ t'ps nō est nūcra abstracta
s; applicat' rēbus. Quāritas aut discreta b; oī
genem a s'grate p'mā: vt dī. 3. p'p'ā. p'p'ā dī
s'not. n. p'mū est additio in numero. Hec s'unt
oīe vnitates facitēs numerē: aliquas rēp. nā
ille res eūt diuise ab vnitatē in s'nt retinēt vni
tatem. Quisio aut rēp singulariū cū dī sp̄i ē p'
mām nō p' formā: cū sp̄i s' sequat' formā. Sp'ciā
aut vna ē. In anglos aut m'at' nō est: id s' s'grate
a p'p'ā vocant' ex quo p' q' mēsurā actōis in an
glos cū m'at' cas vt in s'bo nō p'nt ad s'grate
discretā. Quisio n. & numerōsitas q' est in cas
soluto formale & nullo mō m'at' cū totū t'ps
sp̄i quot indī sūt: id m'at' dō q' est in cas
de trāsmutātib'bus. Certū est. n. q' vnū & m'at' dī
quod dicit cas: p' q' illud vnū & multa nō sūt alī
quo genere determinatō: pura in s'grate: cū vnū
tas talis & m'at' dō possit regri v' nullā ē quā

ritas ut in angelis. Tempus autem quod mensurat eorum actus non est primum nec numerus quod est ignitus discretus: cum ista oriantur a prima sed numerus quod est multitudo que est de transmissis: ex multis indivisibilibus componitur. Ideo non est in ter quas eius actiones que perficiuntur in diversis indivisibilibus illius temporis: aliquando enim cadere possunt. **C**um autem actiones immediate sibi succedere sicut et due unitates. Solum enim inter duo indivisibilia temporis nostri quod extralibus componi non potest cum sit primum: cadit medium. Sed si ex eis proprie remanet tempus nostrum: nil caderet medium: quod propter remedia te coheret. Ideo insana in tempore nostro non sunt partes: cum sibi invicem immediate succedere non possint. **C**um autem dicitur manifestum esse non est transitum angulus aliquid motus intelligitur: sicut quod intellectus non successe. Sed non autem successio quod dicitur est quod intelligitur primum primum: sicut quod intelligitur plura successione. Et hinc non dicitur quod tempus quod mensurat actiones suas non est in eis sicut in hoc: sed est mensura eorum. In motu vero primo est sicut in subiecto: ab illo habet transitum primum qua sibi eius est cum eorum motus: sicut in quodam transitu. Et id quod intelligitur aliquid indivisibile pura a se quod ipsum solum sit intelligitur cum non habeat quod prius et quid posterius intelligatur. Et si enim indivisibile sit motus intelligatur et quiescat intellectus illud intelligendo et aliud non transferendo: mensura actionis nostre nulli transitu habet cum ipsa sit tota sit natura. Mensura interius est illi nihil accipere a mensuratore. Tempus autem est mensura extrinseca: ut per se ipsum non in quo est sicut in subiecto: et idem est motus primum. Erigitur transitus quod intelligitur aliquid indivisibile non a parte actus nisi causa: in ipso tempore cum in eo nihil ceterum: nisi a subiecto proprio: a parte ipsius temporis applicari actibus nostris tantum mensura mensuratio et non tantum accidens subiecto. Cum autem angulus aliquid primum intelligitur motus nullas transitus est si est una particula ipsius temporis indivisibilis quo mensurat actio eius quod quocumque mota fuerit in illud intelligitur. Non enim aliquid continuum unum vniuersum est transitu habet: cum ipse illud sit mensura et accidens ut apud nos. Et ideo particula illius temporis non habet transitum: nec a parte intelligibilis sibi succedentis est unum aliquid indivisibile intelligatur: nec a parte alie: nisi eorum est primum motus et transitu. Hoc de ymaginatione nostras transitu: quod ymaginatio nostra si transitu primum et tempus unaqueque particula indivisibilis illius temporis manet parte cum maiore tempore nostro: cum partes illi particule commanere non possunt: nec propter hoc est in illa particula successio vel primum aliquid: cum tempus illud non sit accidens aliquid in successione et terminatio eorum: ut dicitur est. **C**um autem dicitur quod velut de tempore consistit eorum naturam in quadam motus successione. Accidit autem

et quod illa successio sit primum vel discretio ratione eorum quibus applicatur. **D**iscretio enim illa que est temporis in angelis est velut motus: quo discretio. **S**ed enim est absolute a tempore: habet enim ab actibus que sibi succedunt sine modo. **C**um autem in toto tempore est nullus idem re discretio in ratione. **CA. II.**

Une vero de ipso inflantur superflua. **D**icitur enim cum est quod sic punctus sit habet ad lineam: ita sit habet ad tempus. **E**conomice autem ymaginatur punctus quod motum suum causare lineam. **D**istinctio vero est: quod linea non habet nisi unam dimensionem. **V**erum in divisibilibus est in latitudine et profunditate: et id non est in linea unde punctus excedat in latitudine. **C**um autem longus linea excedat punctum: si ymaginemur punctum quod exere non poterimus ymaginari ipsum esse cum linea. **S**i vero ymaginemur ipsum motum: in ipso nulla sit dimensio: nec aliqua diffusio primum. **P**er namque motus sui relinquitur aliquid diffusibile: et quod punctus non habet causare lineam nisi finem quod linea caret latitudine et profunditate: non autem finem quod longitudine: ideo et non motus sui relinquitur erit dimensio una dimensionem et tale necessario erit linea. **I**tem tripartitus nihil est de ipso linee essentia: quod nihil unum et idem realiter eorum modis indivisibile potest in diversis partibus eiusdem primum manifestum esse. **N**ecessario tamen si esset de eorum linea essentia per se motum moti foret de eorum diffusio: per se: quod qua ratione primum erit ad unam partem eiusdem caderet: primum erit ad omnes: cum equaliter ad omnes se habeat. **N**ec potest esse terminus eius vel terminatio aliqua: cum ille punctus sit aliquid unum realiter. **C**um non potest esse plures punctus reari. **C**um in linea tamen sunt plures punctus et realiter ab invicem distanti: ut duos eius terminus: sicut in eius terminatio. **L**inea enim est tripartita positione habet: manet: nec cum puncto motu transitu. **P**unctus quoque mathematicus ymaginatur quod motu suo est linea: necessario nihil huius erit: sed erit unum finem: et diversus finem ratione: sed dicitur tamen quod consistit in motu suo realiter est linea: non idem partem sua finem. **I**n hac ergo linea partem et diversitate punctus erit partem que dicitur duo actu vel terminus: quod cadant in eorum diffusio: infinita alia in potentia finem quod ipsa est in infinitum divisibilis: potest tamen quod modus de instanti temporis est agendum quod in illis de se parte. **S**ed dicitur est quod mobile est cum motus non efficiens est nullus. **D**icitur enim est immobile. **V**erum in hoc sicut dicitur in philosophia mensura autem ipsum mobile est nullas mensura est nullas: quod eorum sit tota sit et non in aliquid successione: sicut et eorum in illis de tota sit: id est unum et idem realiter toto motu suo: diversus et diversum ratione. **S**ed eius diversitas est totus motus eius: ipsum mobile finem eorum nihil est: est punctus et ge-

uoe eius cum ipis sit sba: motus vero accidens
 codi uno in do nullis qd e mētura ipius mobilis se-
 quens ipm e vniūm rē: cū ubi pdat de sba ipius
 mobilis cū mētura est mētura inseparabilis; di-
 uersū ē d uersū s m rōnē, ē b ei d uersitas qd t pūs
 cōtinalit c' ipius instāns qd est mētura sūū mobilis
 nūllā ē sūū eōs, ē id aliud in eōna sūū ē instāns qd
 ē vniū i toto tpe a qūobis; instāns qd ē i toto tpe vī
 vī pūmūū vī vī terminū. Illud, n. instāns ē mētu-
 ra eōnē sūū mobilis pūū qd ē p mēntānō nullū autē
 illōy instāns est mētura aliē: qz ipm tps m quo
 repūmū p dīcīa instāns ē mētura eīum inferior; n
 solū sūū suos mot: s' etiā sūū sua eē: qz s' rōnōsā s'
 trāsmutabilitā nō solū sūū locū s' etiā sūū eē: cum
 sint corruptibilia. vī dīcūt qz mōtus dēcipit equi-
 uocatio instāns qd mēpūū latet in gnē sūū pūūm.
 Thō. n. ē aliqd instāns qd mēturar aliquā rē inferi:
 qd idē sit in toto tpe ipius mot: cū nullū tps sit ac-
 cidens mot: rei inferioris s' pūū mobil tū. vī
 cū res inferior mouet mot: ei' est accidēs ei' s' d
 tpe cōnōnō est accidēs obar: motus s' mētura tū.
 d' d' d' n. n. est accidēs pūū mēturat tū in illo
 gnē: alioy autē mētura tū: nō autē accidēs: s' tps
 nō ē in aliquo motu aliē rei corruptibilia vī i s' bō
 s' in motu sūū mobilis tū. p d' tū nō de illo tpe
 cuiusq' motū pūūculari aliqd attribūere ē assigna-
 re in eo pūūpū ē sūū p' pūūdem ad pūūpū ē ad
 terminū alēu' mot: pūūcularis: sicut facit in dē
 cū accipit omē ē occidit solū tantū pūūpū ē sūū
 tps. C. An sit mētura instāns tps: cū. C. III.

Ja autē est aduersum qd dicit pba. 4. pbi.

b dicit ipm instāns seqres mota: sicut tpus
 sequit motū: qz p nos veniem' in nōri
 cūz pōus ē posterioris in motu p ipm mobile: qz
 cū ipm mouem' in aliq parte magnitudis p quā
 mouet statū dīcīm' motū p quē illuc aduenit pte-
 rille ē motū p quē inde ad aliā partē magnitudis
 trāsit statū eē: sic p mobile alteratū appōdā
 mōnūm' mot: dūū ē in tpe qz id qd dīstīguit
 gēs tps ab iudicē est nūc qd ē pncipiū tps vī
 s' finis alēri' s' g' a pūūtatā p pōnōne sicut se habz
 ad motū: ita se b' nūc tps ad immobile. vī
 pba velle nūc tps seq' ipm mobile: ita qz idē nē sit
 mētura mobilē p mētu' gēs tps adiuuēt. Idez
 ē nūc dīcī p m mēturare tps ipm: qz vniūq' d' qz
 mēturat p d' qd ē mot' in suo gnē. vī illud b' gnē
 tps ē, de eodē etiā nūc sūūūq' qz mobil tps ē nūc
 ipm. s. nūc. ex qbus p' q' instāns qd seq' mobile sit
 de sba tps: ē' oppōsitū d' d' ebas. Ad hū' g' dīstīcū
 rōnē dōndū: nōrā dū ē q' mētura eū nō ē accidēs
 sūū mobilis s' mētura tū: sūū illd c' q' in alē
 rābile. s' sūū eōnāz. accidēs vero ē sūū eōnāz:
 ē sequit illd sicut accidēs sūū sūū: alia autē nō. vī
 manifestat eī q' nō ē idē nūc eū ē nūc tps qd seq'
 mobile. Idē. n. ē mētura mobil' m qz ē idē i toto

motu ē accidēs ei'. vī pba querēs nām instāns in
 4. pby. docet q' mobil tps ē nūc mobile. ē ad b' acce-
 pit rōnē est dīstīcū mōt' ad mobile dīcēz q' s' bō
 eī mōratiō ē ipm mobile sūū: sic nūc mōt' mobil
 s' ē est cū nūc mot' locat' s' tps nūc mōt' locat' mōt'
 tū dīcēs g' nūc mot' mobil' s' p' erit cū tpe: b' le-
 bil aliud ē q' nūc: g' nūc ē tps sūū s' ill. Addit autē
 ipm p' p' arat' ad id qd fert: nō sicut nūc: s' s' s' vī
 tūz cū nūc sit idē instāns. Et q' bus manifestat eī
 aliū esse nūc: s' hūūq' qd mēturat mobile sūū illd qd
 eī ē s' nūc id qd ē idē in toto motu: aliud autē ē qd
 tīnuat tps. p. n. ex gēs mot' ē mobil mobile esse
 idē in toto motu reālī: s' alēz ē alēz rōē: s' b' q'
 alēz rōē: s' b' q' alēz rōē: s' b' q' alēz rōē: s' b' q'
 cūm mōratiō eē: s' nūc nō in pōllatē ē b' dī. p'm
 aut motū qz gēs aliq' alioy nō accidit. d' Mobile
 āt nūc ē hōz cū qd dīcēt hōz accidat s' b' illū s' s'
 b' mōratiō eē cū mobil: qz eī' s' s' vī vī: sicut itaq'
 tē mobil: ita ē agte instāns qd seq' mobile ē acce-
 p' d' uerū ē d' uerū eē. Et b' eī' d' uerū: s' s' b' vī
 in ipm d' uerū: s' b' tps q' ē dīcīt mētura eē: s' ita
 mētura eē est s' nūc in pōllatē: s' mōratiō ē p'm
 aut tps ē s' b' nūc illd s' nūc d' uerū ē d' uerū: s'
 eī d' s' illū: qd idē est reāl' in toto tpe sequens
 mobile inqūit' eī idē reāl' in toto motu. Idē autē
 adiuuāt instāns eū qd mēturat in mobile s' s' hūūq'
 alid nūc ē mētura eī' mōratiō eōnā eī' p' d' iatā mō-
 rati. vā s' b' al' argūit q' mobil mot' nūc mobile sit
 ē tū mobile nō ē aliqd de s' b' a seu de eōnā mot:
 nūc forte sicut s' m' d' p' mōre ad accidēs: cū qz
 d' eī' d' uerū: s' b' eī' q' accidēs: cū d' uerū: s' b' q'
 s' s' p' d' uerū: s' b' q' p' nūc: s' s' eī' eōnāz: s' b' q'
 b' argūit q' mobil tps sit nūc instāns: nec tū d' d'
 quē q' illd instāns sit aliqd tps: s' b' pōs' s' b' s' b'
 me cū velle d' d' nūc: s' b' tps eī' nūc nūc b' d'
 recte p' d' nūc qd itendē vī d' eī' s' s' d' uerū: s' b' q'
 nūc ē tps eī' s' s' hūūq' mobile ē mōratiō: s' b' q'
 motū eī' ipm mobil eī' p' nūc: s' b' q' p' nūc: s' b' q'
 aut ipz mobile. s' sicut mobile nō sepāt a motū eē
 nec a motū: s' s' p' s' s' ita ē de ipm nūc: s' b' q'
 d' uerū ē eī' eē eōnā: nō dico d' uerū ē eī' q'
 d' uerū: s' b' q' nūc eōnā eī' in s' b' q' p' d' uerū: s' b' q'
 g' nūc tps. vī b' d' uerū ē eī' ad d' uerū eī' aliqd
 tps: nō ipm nūc p' eē qd nō nūc tps. s' s' b' q'
 vī nūc: s' b' q' m' se alterat d' uerū ē d' uerū: s' b' q'
 ad sua eē ē aliqd tps: s' b' nō ē tps. vī pba vī d' eī'
 cū pūs vocasset ipm nūc: s' b' q' mobil: s' b' q'
 bat argū. eī' d' uerū: s' b' q' nūc nō p' arat' mobile: s' b' q'
 nūc: s' b' q' nūc: s' b' q' nūc: s' b' q' nūc: s' b' q'
 eī' rēpūcā eī' ē s' b' alēz ē alēz eī' eī' nūc: s' b' q'
 s' b' aut rēpūcā vī nūc: s' b' q' nūc: s' b' q' nūc: s' b' q'
 eī' eī' eī' s' b' q' nūc: s' b' q' nūc: s' b' q' nūc: s' b' q'
 tūz nūc: s' b' q' nūc: s' b' q' nūc: s' b' q' nūc: s' b' q'

omnibus sed ipse est idem in essentia sua: in qua
 nulla cadit alteratio sicut in essentia primi mobilis.
 Nec alterabitur nisi sequetur ad alterationem primi
 mobilis quod alteratur secundum vobis et hoc est in illis quod
 nos vocamus eum quod est principium temporis. unde dicitur. 3. d. 3. d.
 Quia tempus ab eorum ut videtur. quod ab ipso mobili per
 creditur sicut motus in vobis: non tamen ab aliquo
 sui generis: sed est pars: sicut dicitur in inferiora per
 dicitur a philosopho. Ideo substat discernendum est in
 illa duo nunc: quod primum nunc est mensura temporis. secundum vero est
 est accidens et ad genus temporis pertinet: id est mensurare
 tempus. unde philosophus. 4. per 3. per comparationem mobilis ad motum
 docet quod illud in illis mensurat tempus. quod. f. vni
 quodque mensurat per id quod est notius sui generis. In
 hoc autem ad ipse finit notus est cognoscitur et ipse
 mobile notum est in motu: per ipse cognoscitur ipse mo
 tus. Et hoc ostenditur est quod duobus modis aliquid potest
 esse mensura alteri. Vno modo quod ipsa mensura sit vel
 plures accepta eorum mensurat sicut trinarium
 alii trinarium mensurat vel novenarium. Alio modo quod
 vni est hoc cognoscitur alio. Vnde de isto cognito non
 habet nisi per alio ducit intellectum in cognitis ipse.
 et id illud non erit absolute mensura alteri: sed medi
 a scilicet: id philosophus dicitur. x. metaph. quod sicut est mensura sicut
 bullis autem erit per modum illi per quod intelligitur ducit
 in cognitionem aliter. Alio modo mobile potest dici me
 sura motus: quod per notitia denotat in notitia mo
 tus ut videtur: quod mobile est permanentis: vero in
 finis. Ideo mobile notum est ipse motus: sicut instant
 tale notum est tempus simpliciter: permanentis est et id est: ipse
 vero manifestus. Et quod ipse sit nobis notum: est aliquid
 modo ipsum sequitur quod est sensibile eorum est sit numerus mo
 tus. Cuius autem dicitur quod nihil est plus de tempore nisi nunc: non si
 gnificat aliquid in illis quod est permanentis: sed per ad
 instant quod est tempus labori nec permanenti ut tunc signari
 possit: sicut potest punctum in linea vni: et id est etiam bis
 sum inquam in si inquam et percipitur et finis re
 spectu diversarum partium linee: nihilominus id est nunc
 est percipitur vnius partem et finis alteri in tempore sicut in
 linea punctum. Et hoc de de nunc quod sequitur id quod fertur.
 Idem in manet idem secundum essentiam in toto tempore: variatur
 per dicitur: in illa diversitate est inueniunt multa
 instantia semper in illa linea est tempus. Constat autem nullus
 tantum in illis laborantem est eorum tempore: est nullum ipsum
 manet in toto tempore: sed tunc cum qualiter parte
 tempus. Ita. n. sunt dicitur dicitur dicitur ipsum instantia: quod
 est idem in toto tempore: id vocatur instantia: quod autem instantia
 permanentis autem aliquid alterationem sibi a dicitur: quod
 dicitur et ipsum nunc bene dicitur et dicitur est: id acci
 dentis quod vni: et idem nunc est bene dicitur mensura: sicut
 per de corpore celesti: quod secundum finem est quod est in trismu
 tabile mensura: cuius quod est in illis permanentis. Et quod idem
 corpus per trismutationem adiunxit motum mouet
 enim secundum locum: ipse autem est mensura motus: ut dicitur
 est: id hoc in illis sit in trismutabile est in muta

tionem adiunxit rationem sui subiecti quod mouet
 secundum locum: ut dicitur est: sic accidit aliter per mu
 tationem adiunxit quidem alterationem. sicut in sua se
 paratione reperitur quia motus affectionem et intellectu
 rationem autem secundum finem esse. Cuius vobis: ut per nisi
 illis nunc: est est regere motum aliquid adiunxit.
 Et quo maius est quod cum idem est in ipso in primo
 mobili: sed est mensura et finis: ut in ipso autem est in ipso
 externo. sicut. n. ipse respectu primi mobilis est acci
 dens: mensura respectu autem motus alio inferiorum
 mensura est. Ita autem respectu primi in genere:
 eorum quod est mensura est accidens: mensura. Et respectu
 autem alio est mensura finis: quod secundum in quolibet quod
 est vni nisi. In vno autem ipso ipso: bene est per se et
 dicitur vni nisi ab ipso vni: ut tunc erit in vni: cuius
 alium quod est mensura finis: tempus est vni: cuius
 quod motus primi mobilis est vni.

C Quod mensurat operationem angulosam C.III.

C Considerandum est autem quod nulla actio se fe
 parate mensurat alio nisi: cuius nulla actio sua sit
 sua habitus. n. dei actio est et hoc: id est
 et actio est et est. cuius autem angulus agit aliquid est sicut
 quod aliquid agit circa ista corpora inferiora: illa trismu
 tando sicut tunc in angulo. Thobie: tunc actio sua
 mensurat tempore nisi. si autem actio sua non fuerit ad eum
 in modo: est intelligere. tunc si intelligit in ipso actio
 sua mensurat et durat per se. Sic. n. actio sua
 nam sua trahendat: quod permanentis non videretur
 in ipso. Si vero intelligat per se sua: tunc actio sua est
 trismutatio mensurat tempore nisi: quod non est idem in motu:
 etiam cuius quod formale est in ipso: et vni tempore vni per
 nota cuius motu tempore nisi est potest in illo medio inter
 duos in tempore nisi motu media eadem per
 eius permanentis. Cum vero intelligitur sibi succo
 dunt: erit tunc ipse potest et multis particulis in
 in illis in tempore nisi: et per tunc non est in instantia:
 quod nulla ista: et eadem in toto tali tempore est in instantia
 tempore in tempore. Nec aliqua ista: est permanentis tempore:
 sed quod est pars sicut vni tempore numeri. Et hoc ma
 nifestum est quod ipse nostrum non causat ab ipso tempore
 sed ab eorum quod est idem in toto tempore. Vno autem nulla
 est mensuratio: sed esse ipsum in eternum:
 et ipse eterna. Eum autem non se habet ad tempore
 sicut aliquid eiusdem speciei sed tamen causa ana
 loga. Per ipsum enim inuenitur motu mensuratio in
 eorum in tempore. Unde a parte cuius quod totum
 potest nostro coexistit: et habet eius in instantia inferri
 potest secundum angulum totum tempore nisi nostro coexistere: sed
 non quod mensuratio eorum. Tempus enim nostrum
 coexistit autem se habet ad angelum rationem eorum cum tempore
 nostrum est adiunctum. Unde si aliquo modo di
 ceretur angelus coexistit: seu mensuratio rationem
 quod est mensura motus necessario: hoc esset per con
 comitantiam: et hoc convenienter posset dici si

ipso non habet finem sicut et pbi opinio. Tunc enim ipso
 inde fieri non sequitur eam. Sed qd tempus non
 semper durabit cessabit idq; motus non est con
 cordia seu concomitantia et temporis et cui nisi ve
 mane. Ipso vo qd mltitud actus angeloz con
 comitat simpli ipm eam. Dem p. n. angeli intelligit
 p ipso reru pparas quas apud se hnt. Quia ergo b
 ipso absolute eam edeom atq; egretpora alie nostro
 in nullo ppositioal nisi forte accidit. Potest
 n. vna particula indistincta illi ipso ton tpi no
 stro comanere: vltra hoc fm motu) qua faceret
 angelus sup idd intelligi bnt: ideo p natura illi ipso
 no pot inferri q; intelligere angeli mltitudo tpe no
 nec et q; ipso nrm comenat vnicam et intellectio
 nem et eam. Enim et suppositione. Et si pena
 vna particula illi ipso in q; intelligi vni intelligi
 le coexistere aliq; particula tpi apud nos. Tunc
 n. ce tpe bnt se qre tpe nrm comenat ipso intelli
 gere angeloz nrm pparas mltitud et sed tanq; qd
 eam edeom: v ad huc rem otus q; eam: q; tpe
 nrm no comparat illi tpeo siue illa intelligere ni
 si p eua a quo effluit vtriusq; tempus.

C Quod sit subiectum cui. **CA. V.**

Que vo restat ad dcre cui sit eam et subie
 ctum. Ad cui eandem ad drandu e q; sicut
 dicitur. vni quodq; mltitud p simpli
 eius sit generis. Est aut accipe simpli simplicissi
 mu fm mltitudinu s; id fm in agnandiu. Et b
 vel simpli sicut vna ad mltitud ois numeri vel i
 ipso genere hnt rdnem generis: aut bnt an e nu
 merus simplicissim fm mltitud hnt edpositioem
 s; no mltitud simpli s; hnt nam eoz paria. Simp
 licissimu aut i m. actus fm mltitudinu est pmo
 in actus mltitudinu ali m. actus. Sed vo mag
 tudine no e accipe simplicissim: q; magnitudo
 vni bnt in mltitud. Et hnt no mltitudinu mlti
 tud fm magnitudinu ad qd oia mltitudinu: vt pe
 dale vel busina oia. Et i aliquo utiq; semper erit
 ista mltitud vel subiecto. Ad ista aut edparat vt
 mltitudinu: id ipso e i pmo in oia vt i subiecto.
 Quia vel reb; ordinat i nre suppositiu sicut am
 git ista mltitudinu: id ipso i suppositiu sicut vbi sicut
 in subiecto pangi sicut qd i nre sicut: aut no pri
 net ad eam mltitudinu mltitudinu. Opus eam ed vt i
 subiecto rati cui pangi eternitate sicut mltitudinu.
 Vbi aut creatura fm ed sicut eterna. C ipso
 teit bnt fm actioem sua participare eternitate sicut
 angelus q; in re sicut in speculo eternitate. Hec n. e
 pfectio essentie nre angelice. s. vni quodq; e. Et mag
 vt i subiecto erit i magis magis participat vni
 sione. Vni n. essentie est magis pfecta: n. sub
 limata. Et id suppositio q; inciter iussit mltitudinu
 angeloz sicut sicut eoz sicut eam vt i subiecto.
 Q; q; et natura nre pfecta pfectioem sicut eterna
 no eam eoz aliq; qd sit aliq; mltitudinu sicut magis

inter oia est sicut participo. Quia sicut n. q; in
 coeque pfectissim qd e matie a comperit remota
 tam vt pta celestiu vnde alia mltitudinu. Hnt
 aut pfectio sequit nrm sicut: q; no e aliq; nrm ad
 oppositu sicut pfectioem i eo. In angelis aut no est
 tota pfectio a nrm: pbi tunc e in motu ad oppositu:
 sicut p; de illis q; peccauerit in quos aliq; pfectio
 rem nrm habebit mltitudinu sicut: quoz nre pfe
 ctio e p gliam. Et ille q; pfectioem nrm hnt in glia:
 bnt in re: vni aliq; mltitudinu. Et id fm comitatoru.
 i. m. actus. dicitur q; simplicissim? mltitud ois
 simplicissim tanq; eandem generis: q; vni quodq;
 mltitud bnt de e: et bonitate qm ad illu plus approp
 quat q; e ipso bonitas et ipm e a quo oia bona sunt
 qui est deus benedictio in secula. Amen.

C Explicat opusculu tri q; sicut sicut eandem beati
 Thomae de aquino de instatibus.

C Incipit opusculu 37. eandem de quattuor opposi
 tione. C. dicitio e mltitudinu oppositio: q; carmine
 dante sequit oppositio pparata. **CA. I.**

Quattuor.

sunt oppositiones vt dicitur
 no id de eis bene agere sicut
 pmo n. pparata: q; oppositio
 dicitioem pparata: et magis mltitud

Quattuor assignat pbi i subiecto pparata: dicitur
 q; dicitio e oppositio cui fm se no e media. Et
 dicit n. oia dicitioem pparata: id mltitud rdnem
 oppositioem. Cui igit i oia aliq; oppositioem
 licentia mltitudinu: id oia dicitioem d rdnem oppositio
 nis dicitioem. Hic n. oppositioem mltitudinu
 dicit mltitudinu nrm: fm b magis et mltitudinu
 part de rdnem oppositioem dicitioem: et pparata
 magis et mltitudinu. C. pparata n. i quodq;
 genere e dicitioem q; sunt i illa oppositioem: vt p. l. m. actus.
 Et id ipso mltitudinu aliq; participat rdnem pparata
 uterque oppositioem rdnem mltitudinu i medio. Cui
 uenire aut i medio e dicitur. Aliqua n. pparata
 medio eandem generis cui eia et rdnem i medio mltitudinu.
 Sicut aut e mltitudinu pparata i medio coexistere
 in subiecto. Aliqua vo pparata i medio mltitudinu
 sicut pparata mltitudinu: q; habet pparata. C. pparata
 q; mltitudinu subiectu eandem bnt et sicut habet pparata.
 Dicitur bnt aliq; q; subiectu pparata oppositioem
 sicut oia rdnem subiectu: id no e rdnem pparata
 tione ad habitum. Sicut de gubna sicut mltitudinu
 sicut de gubna mltitudinu: q; sicut pparata. Et i
 in hnt q; pparata no relinquat aliq; vni i
 lecto ad habitum. Vbi aut bnt pparata: sicut e
 sicut et eoz nrm q; i dicitioem: sicut oia quod e
 sicut i subiectu sicut: et nrm pparata: sicut aut pparata
 tione ad habitum. In rdnem vo nrm mltitudinu pparata
 entia. Hic n. oia mltitudinu subiectu. Hic n. no e pparata
 hnt fm q; pparata ad sicut. Hoc pparata mltitudinu

hui generis: cui nō sit i relatiō magis e mīo: hīc nō dicitur qd: n. modū ostendit q: vni illorū s; illud qd dēpēdēt ad alterū. R. clausura. n. se mutuo includūt: possit e p māt s m pōm. In dictione vniū huius generis cū alterū extremū sit nō eius simplr et of gen' nec in subiecto puenit pōt nō cū nō subiectū hīc nō possit nec illud i quo dicitur pfecta nō entis qd ē sū. Hec puenit s m dēpēdēt an s uoq lectūm sicut relatiua. E nō n. nō pōt sūi oppositū. s. non ens sicut p pōt sūi. Et nō dicitio simplr ē s m sē nō hōi mediū. Cū mīnime puenit dictione oppositā e maxime oppositū. C. Post oppositio nō aīr dicitōis sequit aut oppositōis ordie quo dicitur s m magis e m m' reperit i eis oppositio. P ratiua ē oppositā cū nō habet mediū sui generis sicut aliq dicitō nec dēpēdēt ad iudicē: sicut dicitur cū nō hīr subiectū eōdē p m' loq' tenēt pōt dictionē. In hīs autē aliter extremū p ratiua s nihil pōt. Cū dē negatio est e non ens p ratiua nō ē s p m sūm de genere nō entis. Et q: nō ē negatio absoluta s talis habitus g ratiua subiectū iō p ratiua ē negatio i subiecto. P ratiua nō ē sē e tūq' aliter extremū dictionis s rōnē habet qd sequit dēter minas ad subiectum e ad genus sui habitū. Et iō p ratiua ē negatio i g neres ē sē i subiecto vt dicitur. Et p ratiua dicitur ē q nō puenit oīno i subiecto: p ratiua eū hīc auferit a subiecto rōnē s ueratio pōt habite: eū habitus dicitur nō pōt. Hec autē nō facit oīs dicitōes. Cū dē manifestū ē p ratiua oppositā in aīe oppositō et maxie attingere oppositōē dictionis. Et quo de facili ostēdit cū p ratiua nō ē oppositō: qūo. P ratiua nāquid qd oppositōis hīs accipit e cō tradictōis. Cū s ueratio negatio absoluta nō esse ē. Cū cū p ratiua sit de genere nō entis hīc in se est q: dē nō sūa attingit vltima extremū dictionis e s hī dicitur q: oē qd ē pōt dicitur a p ratiua: vñ alterū extremū dictionis determinat ad subiectū e ad g nē s p ratiua: illud cū opponit p ratiua p se erit alio quo i of i subiecto: sicut eē absolute ē cū opponit nō ē p ratiua e p se i dictione. Dicit q: nō ē qd ē al terū extremū dictionis opponit hīs eē absolute p ratiua p se: et aīr ad qd sēq' s m ē simplr sē for mē s hīc vñ ē mātēre et oīnī sōū opponit q: m i est aliqd qd sequit ad hō q: totū ens habet: oppo nit eē p ratiua nō ē i subiecto qd ē p ratiua: p ratiua e p se alio ē: opponit qd ē nāū repertū i ali subiecto et aīr ad qd sequit tale eē. i. hīc iōnī opponitur eē p ratiua. In ordie. n. p ratiua s formā sūi p ratiua est eē: q: eē s p ratiua s ueratio: nec aliqd dē nō sūi i actu nisi pōt. Hīs. n. aliq' b s s ueratio actu nisi s ueratio pōt eē i co. Hō qd s formē sequit p ratiua eē i ordie actū sūe p ratiua: formā sūi vt dicitur. Et i n b e r dō eōdē rōnē. forma. n. p ratiua s ueratio p ratiua

ipm eē. Et iō p ratiua dō sūam libentia: et sequit formā. Et iō facile ē videre i re mīlī vt pua s Lapi d e vōi eē nō ē ipm' forme p ratiua: s ipm' rei lapidū i. mātē. Dicitur autē e forme et p ratiua. Quidē. n. q: eē i re talis p mediū ē qd dicitur s hīs ad formā. Ip m. n. eē i lapidū ē acc' rei immediate e p ratiua: e p ratiua ipm' eē e act' forme talis rōnē vt entis: s vt eē qd aliqd ē. Et qd' p ratiua eē p ratiua i ordie actū sūi formā. Et q: mātēre hīs oīnī formā e cū ipa ē p ratiua: eē q' p ratiua resistit ad pōtū cū acc' ē ipm' eē nō forma ē mediū i acc' r dō eē ipm' mātē e ipm' cōpōtō: q: ipm' p ratiua nō eē nisi forma i b e r dō eē m' se. Et iō nō i b e r dō pōt eē forma eē pōt eē: vt dicitur. P ratiua s m' iō qd oppositōē dictionis attingit nō eē. s q: dē negat p ratiua actū dicitur oppositō alio ē: eē p ratiua opponit illi ad qd eē sēq' s m' vō qd dicitur a dictione: q: accipit vt i subiecto e p m' dō i b e r dō: p ratiua repugnat habitū q: habet' ē p ratiua i b e r dō vt dicitur. Et manifestū ē q' hī dēbet p ratiua iō sūm dicitur eē p ratiua rōnē oppositōis. Et q: actū s manifestū ē q' p ratiua sequit ad oppositōē p ratiua ē dictionis. Et q: id qd addit oppositō p ratiua sūi dictione nō auget oppositōē: s m' nō sūit. C. Sū dicitur ē qd oppositō dictionis m a tōr sit q' p ratiua. Cū. n. oppositō nō sit nisi elōgatio potētia ab actū sūi cū sūi actū pōtētia hī subiecto dicitur a sūi dō: p ratiua aut oīno remouet a sūo subiecto potētia ad habitū cū i pōtētia sit habitū i dicitur pōt p ratiua: vñ nō magis pōt natura de cō sūe facere vidēt q' eē nō entē nō i n' vt oppo nit vltis e cecitas q' ens e nō ens. C. Dicitur dō ē ergo q' dupl' elōgat aliqd potētia ab actu. Vno modo ipam potētia r emouēdo ita q' nihil eī p ratiua. Et iō modo i oppositōe dictionis elōgat potētia ab actu: i nō entē simplr nī hī potētia ē ad eē. Alio modo i r e p ratiua dō oblatū ne potētia dicitur ad actū. Et s p ratiua dupl' entē: vno mō ad ipm' eē mō bīr sicut albe dō sūe hī actū sūi dicitur a i n g r e d i e. Alio modo i n o b i l i t e r e s i c p ratiua r e m o u e t p o t e n t i a s u i s u b i e c t i a d h a b i t u m n i q' p o t e n t i a o i n o a u t e r a t s q' o b l a t u m i n d e l e b i t p o n i t i p s o s u b i e c t o. Et iō dicitur q' p ratiua auferit potētia ad actū. Cū magis miraculū est i quolibet die alacreat q: r' b m' i n' i r e m i r' q' ce cū illuminare qd nō q: r' r' uo ē mirabilis p ratiua. C. De oppositōe sūa q' magis dicitur a cō t r a d i c t o r i a q' p ratiua.

C. A. I. D i s t r i b u t i o n e s e q u i t o p p o s i t i o d i c t a i n q' p i n u e n t m a g i s o n e n t i a s q' i n p d i c t i s. E s t m i n e a q' d e m a c c e s s i u a i p d i c t a s o p p o s i t i o n e s e g r a d i n e a o p p o s i t i o n e s: t o t u m e s t i c p p a r t i c i p a t i o n e m o p p o s i t i o n e p r a t i u a e d i c t i o n e. Q u e d a n ā q' s a nō h a b e t m e d i u m s u e n a t u r e s i c u t e s t a nō e g r a s m p m' n' p o t e n t i a

in subiecto. Et si illa vbi nō sit reddatō vt ab ogni tudine ad similitudē magis accedit ad naturā sua tonis et habet. In illa vō in gōsū fit reddatō ma ius accedit ad naturā puantoni adēmpnī in dūf oibus alterū extremū ē vt p̄satio ē aliter vt habi tna. Inmano. n. ē habitū facitē p̄sationē vt p̄ p̄mo p̄b̄ corp. Et ideo oēs p̄sicates reducunt in habitū ē p̄sationē tanq̄ in p̄mā oppositionē q̄ est in genere s; in oppositionē p̄dictionis reducitur oēs p̄sictas: vt in p̄mā oppositionē simplr. In ista. n. oppositionē p̄dictionis alterū extremū est nihil simplr: ē simplr nihil sibi dēterminans: tanq̄ subiectū. q; nobilē ems extremū. s. ems nūllū subiectū requir: q̄ manifestū ē ex eo i quo sal uaturrō cōp̄fecta q̄ est ista causa ē non est i subie cto s; m p̄m. In oppositionē vō puantū alterum extremū vltimū nihil est simplr cum sit de genere nōnentiū tū aliqd sibi dēterminat p̄ subiecto: q̄ p̄ter altero eius extremū q̄d requir subiectū ē hē habitus ipse. De mg. n. nobilē extremum trahit igitur hinc ad subiectū s; ipm̄ habuerit subiectū: est ipm̄ non habuerit subiectū nec aliud habebit In oppositionē autē oēs vtrūq̄ extremū aliqd est realiter: s; imperfectū deficiat magis a rōne entis: per quē modū vtrūq̄ p̄b̄ in libro de sensu ē sentitō q; nigredō est p̄satio albedinis. Et s̄lt vtrūq̄ extremū requir idē subiectum. Vt p̄ q; oppositio oīs m̄ agis p̄stat ab oppositionē dictionis s; p̄ uantū. C. Ceteram ē q; qd oppositio in ea rōtū est p̄ naturā p̄dictionis s; videlz qd alterū extre mū p̄stat ad quālibet vō ad non ems. Albd. n. ē nigrdū sunt albd: nō albd: sicut vidēs ē cecus sine vidēs ē nō vidēs et in p̄dictionē ems ē nō ems s; differēt: q; in p̄dictionē absolutā ems ē non ems accipiunt vtr. In p̄sationē vō nō vidēs nō accipi tur vtr. Laps. n. Enō vidēs nō tū illud nō vidēs opponit vtrōū p̄ modū puantoni adēd non vidēs qd tū nati est vidēs. Hoc autē ē non vidēs in particlari acceptū. Qd non albd opponit albo s; nigrdū magis nō albd est p̄p̄i s; hō nō albd qd tū natū ē et albd. C. Et dicitur manifestū est q; p̄dī cōō s; m̄ q; strādichio ē: nihil negatū genere s; s; m̄ p̄liciter extra genus. Qs autē p̄dictionē p̄positōes vt cōter accipiunt i genere: vt p̄mā hō albus hō non albus homo cōter hō non curru: hō non est p̄ naturā p̄dictionis simplr s; p̄reclusionē p̄positōis nōm̄ oīs i p̄dictionis et q̄bus naturā oppositio nis accipiūt. Idē n. Albd niger ē homo nō albus: hō non curru ē hō itane. Et nō oēs tales p̄dicio nes sūt extrema i genere. Inde ē q; sophy de dece p̄i sunt p̄sates alterū extremū p̄dictionis nō cē i. in genere p̄sictū: q; vidēt p̄positōis vtrā nō est alterū p̄dictionis nisi de eodē subiecto idē m̄ vtrē affirmaret: et falsū negaret: s; in eodē tpe: q; accipiunt in p̄dicationē oīs resoluūt nō in ostra dictionē. Hoc qd p̄dicationē p̄mā necesse ē p̄ueniē

tū hō ē subiecto ē genere vt p̄ de albo qd opponitur nigredim. Vt qd non ē simplr non est albd Albd nōq; vtrē p̄positio in q; negat et albd deo qd non ē. licet ē illa in q; affirmat et de eo quod ē. Et id est de fōs. est albus fōs: non ē albus nō ē p̄dī chio absolute s; p̄dichio participata indēns i albd s; nigro. Et id in oibus talib; p̄positioib; vtrūq; extremū ē in genere. In p̄dictionē vō absolute neutriū extremū ē in genere. Idemū modi. n. s; it ē ē non est. Manifestū n. est q; ems nō est in genere nec sūt oppositū. Et ideo sicut oēs res q; sunt i genere ē reducitur ad ems qd non ē i genere: ita oēs oppositio nes regi genere cōtinuum ē resolueri in oppositionē illā cui vtrūq̄ nō sunt i genere. Et sic res oēs p̄fectiores s; p̄sio magis p̄cipatō cōte: sic ista ē p̄fectior acclit: q; in ea regit p̄fectior enē ita oppōes regi tāto p̄fectior est i genē oppo sitionū itō magis accedit ad p̄cipū qd oppositionē cui vtrūq; m̄ est oēs. Et hoc regit i quāde ē habitū que sunt extrema p̄nte oppositionis p̄nētia ad substantiam.

C De oppositione relatiua **CA. III.**
 Oppositio autē relatiua minimū h; de p̄dī catione: non q; habet medium sui generis qd in alijs minime rōnem oppositionis s; qd nō requir euentia realiter euentia. C. Oēs. n. quedā relationes q; sequuntur actionē intellectus si cur est de relationē v̄p̄dicationē de genere s; p̄e cū: ē huiusmodi i quib; nulla ē diuerfitas nisi quā facit intellectus. In alijs vō relatiua q; fundantur per q̄tātē vel actionē ē diuerfitas realiter vt p̄ de deplō ē dimidio p̄c ē filio: ē huiusmodi. In oibus autē alijs oppositioib; est regit diuerfitatē nisi cur p̄ de albo ē nigro q; sunt dicit de visu ē cecitate q; sunt puantū opposita. In p̄dictionē vō absolute nō sunt extrema realit diuerfitatē ems nō est aliquid res. Sicut in extrema p̄dictionis semper realiter nō eadem: qd nō in relatiua quidē qd dicit vt de hō est. In alijs autē relatiua quā rā est est ad aliud p̄pter dependētā eoz ad firmo: ad huc nam qd p̄dictionē est q; i oppositionibus alijs: quāq; extrema nō includit firmo nec ponit hinc ad vtrūq; inest reliquū impossibile est inesse. Et hoc vtr vtrū ē i eib; oppositibus quā rā extrema vtrūq; est illi quo subiecto: vt ē de albo ē nigro: vtrū ē cecitate. Et ideo trāsmutat sub iectū s; m̄ illa alteram relatiua ē aliter requirā ē sic generatō vtrūq; est corruptio alterius.

C Quomodo diuersi modi trāsmutationum sequuntur oppositiones p̄dictionis **CA. IIII.**
 Hic ergo restat videre de modo trāsmu tationem que sequitur oppositio nes p̄dī cionē. Secūndū est ergo q; s; m̄ doctrinā p̄b̄o; res p̄dicte sunt a deo ad effectū. Unde nō solum est vtrū causa in oīs celi: sed et ias substa tie eius vt dicit p̄b̄o. Sicut ergo cum puantam

fit aliquid et suo opposito sicut esse alia fit et non esse alia: necesse est esse simpliciter: quod est proprius dei esse: emanare et non esse simpliciter: hoc est alterum extremum dictionis: non quod ipsum non esse necesse fit duratione procedere ipsum esse: sed de natura rei. Propria ergo causalitas dei attingit extrema contradictionis que extra genus sunt. Et ideo actio suamlibi supponit necessario. Et hec actio est creatio quod non est de genere in omni cui non habeat ali quod subiectum tanquam principium motus sui. Quod autem semper est in mobili ut in subiecto. Inde est quod hec actio sua solum modo est in mobili creature coordinate. Deo autem non excedit principia ipsius quod agit. Quia autem res creata in genere est. Unde ipsi subiecte est creatura ad id quod non est in genere attingeret tanquam subiectum sue actionis. Quia autem odium autem sunt esse et non esse que sunt extrema dictionis et creationis: ideo nulla creatura creare potest. Ad id autem evidenter considerandum est quod est diversimode se habet ad creationem vel ad generationem. Esse enim est prima rerum creaturarum in actu rem libri de causis non quod creatio fit ut in subiecto in ipso est: cum creatio passiva fit accidit casus est habere subiectum sed ut in subiecto est in ipsa creatura. Sed creatio fit quod relativo terminat respectum per se ad ipsum esse rei creatas ad rem per ipsius esse quod per se. Quia extremum relationis ipsius realiter in creatura quod non pertingit nisi creatura haberet esse realiter. Ipsum enim esse nullius accidentis est susceptivum: sed ipsum quod est. Et ideo in re habet esse secundum illud quod relativo habet esse cum aliis accidentibus relatione primæ ad rem sed secundum propria rationem eius que est in se referri ad alterum per se ad ipsum esse rei per se quod res referuntur ad deum. Et sic non dicitur proprie est ratio creati. Quia per creationem omnes res communiter accedunt ad participandum esse ipsum est eis possibile: non autem naturam divinam. Ipsa enim non participat a creatura sed ibi idem fit esse et natura et sapientia et potentia sine quodlibet terminum. In quibusmodi enim in paucis reperitur. In generatione vero non dicitur generatum ipsum ad participandum esse generatis: sed ad participandum naturam eius. Aliter cum esse sit suppositum in tali natura fore participatio in supposito: sic fore generaret forem. Ideo si generat de se: non generat forem quod suppositum non habeat nisi vnum et ideo incommutabile: sic homo generat hominem. Natura enim in altera sua ratione nature: cui definitio sit vna. Deus vero non creat deum. Deus enim nomine nature est sicut homo. Et non ita creat ens: ideo relatio creati re ad deum fundat super esse creature. Relatio vero vni us rei ad aliam super ipsas res principales fundat ut deus est a deo proprie actio creature ad rem terminata: vni compositum est quod generat secundum primum. 7. meth.

compositum. n. b. naturam generationis ad ipsum autem esse et non esse compositum fit esse. Actio vero dei qua producit rem simpliciter naturam et suis principis ad ipsum esse terminat quod est unum et maxime formate relationem in ipso esse rei saltem alterum extremum relationis ut deus est. Et dicitur ergo manifestum est quod actio dei que de creatio totam re producit simul cum principis suis et quibus res existit in esse suo quod est obiectum creationis ut deus est. Et ideo si la non dicitur creatura quoniam non est talis esse: cuiusmodi est forma materia et materiam vel ipsa est per se accedens talis res: sed oia habet potentia dicenda sit de creatura. Quia vero humana sit forma: quod non esse per se in compositum hoc sibi acquiritur sit ut non extra: quod non producit de materia sicut alie forme: magis proprie de creatura est alie forme. Si enim consideremus terminum ad quem quod est de ad quod terminat creatio: anime aut humane in principio sui non acquirit esse de homini sicut dicitur. Quia enim ipsa proprie de de creatura. Sed hoc idem esse alie compositum edicendum quod non reperitur in aliis formis. Et sic creatio in generatione hominis inter. In alio autem operibus nature vel artis creatio nihil supponit in quibus oia materia in essentia sua non efficitur sed compositum per transmutationem materie. Et dicitur autem dubitari potest. Nam cum esse fit terminus creationis ut deus est non sibi autem compositum quod subiecti de esse de ipsa materia vel de ipsa actio: videtur quod creatio terminet ad materiam et ad accidentia. Quia enim habent esse in re: non necessario esse habebat per se esse nature sue. Et si aliunde illud esse accipit nihil accipit. Unde fit quasi ipse actio cuiusdam dictionis cui deus in se est essentia quod sine esse non. Quod enim est essentia, aliquo modo esse videtur: quod est per se: quod autem sine esse non per se. Unde quod essentia quod ponit sine esse simul habet esse et non habet esse. Ad hoc quod evidenter considerandum est quod sit illud quod est aliud aliud extrinsecum a natura sua possit habere ad idem secundum Boetium: ipsum enim esse nihil potest scire compositum quod ad ipsum non generat. Et ideo esse separatum quod deus est simplicissimum est. Cum autem in quibuslibet rebus invenit aliud per naturam ipsius rei: quasi sibi a duentibus: certum est illud non esse idem quod subiecte: hoc est esse omni creature. In omnibus enim creaturis sicut accidit quod non per se illud quod spectat ad ipsum rei: in hoc differunt oia creatura a deo. Et illius in ipsis creaturis est deus quod in quibusdam idem est res nature et natura ipsa secundum id quod ad quod per se nature nature subiecte accipit naturam suam: sic differunt res nature a natura: quod sic in re nature accipit suppositum ipsum cum omnibus ipsi contingentibus. Et hec sunt accidentia omnia

notat aliquod esse seq̄ essentia: q̄ in oī re creat̄
p̄mittere esse ab ip̄a re. Nec op̄ q̄ quādo cumq̄
p̄positione aliqua ponit̄ est aliquod esse etiā r̄
ponderare in re v̄ dictum est.

C. Quomodo et deo sit finis.

C. A. V.

Un̄c restat adire q̄s̄o et deo sit finis.
n̄ Cū. n. p̄ natura non p̄ssit fieri transmuta
tio inter extrema p̄ceptionis nec a p̄uatio
ne ad habitū vt̄ deū est huiusmodi n̄ h̄ḡ n̄ oī n̄
p̄nt̄ relinq̄ p̄ natura solum transmutationē esse in
ter d̄ia inf̄ q̄ attendat̄ moe p̄m p̄bm. C. De d̄i
est ergo q̄ d̄ietas p̄p̄ie resp̄t̄ in q̄litate actiua:
et passiva q̄ p̄p̄ie passiones corp̄oy naturalū.
q̄l̄p̄olati n̄ p̄de corp̄ ab hys q̄litate n̄ nisi ip̄s
corp̄at̄ sit calor: non p̄de auferri ab igne nisi cor
p̄at̄ ignis. Calor. n. ignis seq̄ forma salis ip̄s
ignis inseparabiliter. Et id̄ corp̄o calore necesse ē
ignem corp̄i. Sed in hac aut̄ q̄litate attendat̄
alteratio q̄ p̄sistit in actione et passione. Passiones
v̄o p̄p̄ie dicunt̄ p̄ quā semp̄ ab iis aliquid a re.
Et id̄ est alteratio fuerit p̄ccata et i termino sine
cessario ab iis q̄ d̄ia q̄litate: corp̄es sui subie
ctū q̄ est oīs actus: nihil relinq̄ct̄ nisi materia
p̄ma n̄ sub forma nouiter inducta: est corruptio
v̄ino sit generatio alteri v̄m p̄bm i libro de ge
neratione et corruptione. Un̄ ip̄ossibile est genera
tionē fieri sine alteratione p̄cedente: s̄ b̄ est mani
festū cū et v̄no elemento sit aliquid q̄ sibi d̄iānt̄ i q̄
litate v̄t̄ est ignis et aqua. S̄ in h̄o q̄ in q̄litate
bus pueniunt̄ sit in h̄o b̄ symbolis v̄t̄ est ignis et
aer non videt̄ alteratio ita manifesta. S̄ q̄ im
possibile est eadē q̄litate m̄ diuersis corp̄o ma
nere est actus non migret de subiecto in subiectū
necesse erit alteratio p̄ponere in generatione ignis
et aere. Ideo ad attendū ē q̄ diuersimode sit al
teratio. Quilibet. n. q̄litas corp̄oy naturalū di
oost̄ terminos. Un̄ v̄tra illos non inuenit̄ illa q̄
litas nec extra. Sed in h̄o ergo b̄ p̄siderari n̄ alte
rationis. Un̄ aliter se b̄ in h̄o q̄ generatio p̄nt̄
fionē: et al̄ in illis q̄ generatio p̄remissionē. Cū
n. et aere generat̄ ignis generatio sit p̄fectio
caloris aere: et id̄ in tota alteratione nihil caloris
auferit̄ s̄ semp̄ h̄o d̄it̄. Et q̄ terminū h̄y v̄tra quē
in d̄i n̄ p̄de: id̄ est calor: ignis v̄tra d̄iānt̄ simul
ter et calor aere auferit̄ et n̄ pars post partē auferē
do. Un̄ p̄uatio facta i aere magis et magis aliqd̄
abicit̄ n̄ parte aut̄ parte auferēdo: vt̄ in aliis: h̄y
q̄ magis et magis facta plus et plus p̄mouet̄ ad
totū simul auferēdū. S̄ cū et igne sit aer: minū
p̄uatiū calor: ignis. Ideo. n. sit p̄ remissionem.
Sicut. n. videm̄ q̄ ignis in mā aliena vt̄ i ligno
m̄ caloris h̄y q̄ in p̄p̄uatiū cū mā suā disponi
tur ad alī formā r̄to plus remittit̄ et calor. Et
h̄o plus disponit̄ r̄to calor: et minū. Et sim
iliter cū elementa n̄ d̄ia symbolis esse generant̄:

alteratio semp̄ sit p̄remissionē. S̄ q̄ d̄icit̄ p̄ba q̄
in h̄o b̄ symbolis facit̄ est transmutatione: n̄ ideo
de h̄o q̄ eadē q̄litas maneat i v̄tro q̄s̄ q̄: n̄
resistentia et mino: est gario pot̄: ne ab actu est in
elementis p̄uenientib̄ in symbolo q̄ in aliis. S̄
p̄ et eo q̄ tota simul caliditas aere manet̄ cum
calore ignis v̄t̄ ad et corruptionē. C. S̄ ad h̄c
notandū est q̄ in elementis h̄o b̄ symbolis vt̄ sunt
ignis et aer facti: et v̄no corp̄ sit aliter q̄ eodē v̄no
facilius. n. et aere sit ignis q̄ contrario ex igne
aer: q̄ q̄litas ignis licet oīs q̄litates elementares ē
maximē actiua. Et id̄ non de facili parit̄. In cor
p̄o aut̄ diuersimode accipiunt̄ terminū infra
quos n̄ r̄t̄ saluat̄. Uno mō a parte ipsi m̄t̄
n̄: alio v̄o modo a parte diuersarū sp̄s̄: ad quā
regunt̄ diuersē p̄positiones miscibiliū. A parte
n̄ h̄y ipsi m̄t̄ m̄t̄ oīs sunt termini q̄b̄s̄ trāsit̄ sit
p̄mo elementū simplex cui v̄t̄ d̄iābat̄ i m̄t̄
sup̄ alia elementa. A parte v̄o p̄ponit̄ misci
biliū q̄ regit̄ ad diuersas formas: et ad diuersa cē
sunt termini sit. Et ideo cū v̄a p̄ponit̄ deficit̄
succedit̄ forma d̄iā noui est. C. Considerandū ē
t̄ q̄ v̄na forma m̄t̄ vt̄ p̄ta aia humana n̄ sal
uatur i aliquo id̄ miscibili ip̄s̄ p̄positionis s̄ in qua
d̄a latitudine infra terminos in nature certos: nec
ea remota: necesse ē statim formā simplicis ele
ment̄ d̄iāci sed aliud mixtū p̄t̄ seq̄. Un̄ in agis et
stant̄ a se termini m̄t̄ oīs simp̄l̄ in q̄b̄s̄ salua
ri pot̄ n̄ mixtū q̄ termini infra quo saluat̄ h̄o v̄t̄
quod d̄iānt̄ aiatum. Cū aut̄ termini ipsi m̄t̄
simp̄l̄ trāsit̄ sint: non sit nisi simplex. Un̄ cū sim
plex elementū sit v̄t̄ m̄t̄ in q̄b̄ r̄soluit̄ mixtū: ne
cessario simplex elementū suit̄ p̄m̄ in et p̄m̄t̄
ne n̄ d̄iānt̄ p̄ccata n̄ sed sicut illud cuius v̄t̄
ip̄o manet̄ sui p̄bm. Et hoc v̄t̄ mutas a p̄po
sitione v̄na in alia: generatio et corrupendo sp̄s̄ mi
xtor̄ donec ad n̄m p̄p̄a redcat̄. Un̄ cū v̄m̄ mi
xtum sit: et alio n̄ ē necesse elementa ex nouo p̄u
n̄ r̄imo v̄t̄ v̄t̄ elementor̄ causant̄ diuersas
p̄positiones m̄t̄ oīs causant̄ diuersa mixta. Un̄
cū ex v̄no sit motus v̄t̄ r̄o infra terminos mi
xtionis saluat̄: sed n̄ infra termino p̄p̄o d̄iā
n̄ cessarios ad sp̄m̄ determinat̄. Cū v̄o ex nullo
sit simplex elementū trāsit̄ n̄ solum terminū p̄po
sitionis s̄ miscibiliū: sed et terminū n̄ m̄t̄ oīs: v̄t̄
q̄b̄ n̄ sit p̄ v̄t̄ formari elementor̄ q̄ manet̄ in
mixto sui p̄bm. C. Et quo p̄ q̄ v̄t̄ voce element̄
t̄ r̄a d̄iānt̄ in mixto h̄y non solum solent̄ d̄iānt̄
et inducere p̄p̄a formā talis element̄: sed transmu
tare mixtū de v̄na p̄positione miscibiliū in aliam
quousq̄ in ip̄am formā p̄p̄a d̄iānt̄. Et id̄ h̄y
forma corp̄oy motus n̄ fieri v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄
corp̄oy motus n̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄
q̄b̄ n̄ facit̄ q̄d̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄
mixtus q̄ p̄m̄t̄ magis: est in v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄ v̄t̄

ratio in nata est solvere ppositionē miscibilis in q̄
 finalis vita: ad b sequitur q̄ succedat alia forma
 dāna nouū esse. **D** manifestū est. n. q̄ nulla virtus
 erat in mixto agēs p̄ illā formā: q̄ nō p̄tingeret si
 virtute eēt in mixto: sed hoc forma fuit in mixto i
 virtute non p̄p̄ta s̄ forme elementaria vt dicitur ē
C Ex dictis manifestū ē q̄ i extrema dictionis
 absolute ē et oppositionis p̄tineat nō subsistit potē
 tē create: nō dicitur extrema ei subiecta sunt.
Altius. n. ponit aliquid in reū nā. Et id manifestū
 est alterū extremū dicitur nō elongare potē
 tiam nūc ab actu alterū extremū q̄ in dictionis
 vel p̄tineat oppositionis: sup̄ q̄ non p̄t nēq̄ potentia
 infinita vt dicitur est. **C** S̄ de hoc dubitari p̄t q̄
 termini gnationis p̄tineat esse ē nō esse q̄ sunt
 dictionis: p̄ter hoc generatio simplr terminat
 rur ad s̄m. Substantia aut̄ nūc est s̄m s̄ p̄m.
 Unde ex his duob̄ videt q̄ extrema dictionis
 magis subsistit potētia nā q̄ extrema dicitur.
C Ad hunc ergo eundem cōm̄ derandū est q̄ est
 est terminus gnationis: id ē q̄ r̄tū aliqd̄ ac qui
 rat ip̄m esse nō de reā generat: hoc ē est simplr
 fm̄ p̄m. Et q̄ vna res nō p̄t h̄c simul duō
 vicia esse simplr: aliqd̄ aut̄ esse q̄ simplr nō inue
 nit in s̄a sed in accitibus in q̄bus ē magis ē mi
 nus: idco temp̄ cō vni esse acq̄r aliqd̄ abijc̄
 ē cōuerso. Et sic generatio ē cōruptio s̄c̄ cōse
 quatur fm̄ p̄m. Hoc aut̄ esse non ē esse in cōi: s̄
 esse hoc vel illud cōpositū in specie determinata
 dē. n. agēs nūc ē in specie aliq̄: s̄ id sua actio non
 extendit ad esse q̄ nō sit in sua specie cuiusmodi ē
 esse in cōi acceptū q̄ est alterū extremū dictionis
 absolute vt dicitur ē. **S**ilr non est q̄ ē terminus
 a quo in gnatione simplr nō est nō esse absolute s̄
 nō est hoc: esse t̄i aliqd̄. d. vt nō esse actuē esse in
 potentia fm̄ p̄m. **E**st aut̄ in potētia ad vni ne
 cessario adiūḡ esse actu aliqd̄: s̄ nūc ē est i
 potentia pura sine aliquo actu. **A**lt̄ in mā esset sine
 forma. **E**t p̄ter h̄ ista extrema dictionis subsistit potētia
 nūc. **E**st. n. in potētia p̄ter est actu adiunctum
 subsistit agēs nūc. **A**gēs. n. naturale semp̄ requit
 subiectū actu i quod agat. Et id finis actiois s̄c̄
 ē sp̄tatio actualis p̄t̄is i dictione noui actus. **C** Ex
 his manifestū ē q̄ illud non esse ē simplr extra ge
 n̄: sed est negatio entis in genere vt p̄ncipiam q̄
 sunt in genere q̄ genus diuisū p̄ actū ē potētiā.
In negatio h̄c et illius act̄ ad idē gen̄ p̄tinet:
 q̄ negat i illo genere ē nō in alio: nō ē quod est
 terminus in gnatione simplr p̄tinet ad gen̄ s̄c̄.
C Et h̄ inter ista extrema dictionis p̄ resolutiones
 vt dicitur ē supra de nō alio q̄ opponit nigro. **A**lt̄
 bil. n. nō alio sic ē nō alio q̄ nō sit nigro vel me
 dio modo coloratū. **D**iversimode t̄i sit h̄c et ibi
 resolutio oppositionis p̄tinet iō in dictionem

Alt̄ in dictione v̄t̄is v̄t̄is extremū ē aliqd̄ actu
 in se h̄c nigro et albo: dō ē vt c̄t̄at parte p̄t
 sumi negatio. **I**p̄ dē. n. dicit nigro ē nō nigro s̄c̄
 dicitur alio ē nō alio. **S** in gnatione simplr alio
 extr emū nō est aliqd̄ actu s̄c̄ vt p̄ de mā p̄m̄
 habeat acū adiunctū. **E**t id nō p̄t ex v̄t̄is parte
 sumi negatio s̄c̄ ex altera t̄i. **I**n gnatione ergo
 simplr s̄c̄ resolutio duorū extremū in dictione:
 q̄ v̄t̄ terminus esse. **S** hoc vel illud q̄ acq̄r p̄ ge
 nerationē rōne dicitur s̄c̄ opponit actu aliqd̄
 ip̄m est in potētia p̄ter est q̄ qualitatē: sicut ignis est
 p̄t̄at ip̄m aque p̄ter naturā calidū et frigidū. **D**e
 ut h̄ dō non alio q̄ t̄i ē nigro vel medio opponi
 albo et nullū aliqd̄ nō alio: ita nō ē actu h̄c sine est
 in potētia b̄c̄ t̄i adiunctū ē esse actu aliqd̄ oppo
 nitur est actu h̄c. **C** Ex dictis ergo manifestū est q̄
 ad alterū extremū dictionis simplr ad est. **S** q̄
 n̄t̄ ambo extrema generatōis: est. **S** b̄c̄ non est h̄c
 q̄ est est in potētia. **E**st. n. in potētia aliquo mo
 do ad est p̄tinet. **S** cōparādo v̄t̄i cor̄ ad alterū
 esse in potētia est q̄ nō esse: q̄ q̄ est in potētia non
 est fm̄ p̄m. **E**t s̄c̄ est alio et non est alio: q̄ esse
 nigro vel in medio colore coloratū ad esse p̄tinet
 non est alio vel est nigro cōparatū ad esse alio s̄c̄
 quodā modo non est: est ad v̄t̄is extremū dictionis
 s̄c̄ p̄tinet. **D**e aut̄ ista nō sunt absolute dictionis
 manifestū est ex dicitur. **A**lt̄ non est q̄ est alterū
 extremū generationis nō ē non est simplr p̄m
 sed illud non est idē q̄ est in potētia. **E**t id manifestū
 est q̄ tal nō est ē esse oppositū est esse subiectū
 materia. **E**t s̄c̄ est de nigro vel nō albo q̄ id est
 est et albo. **D**og. n. est esse subiectū q̄ est esse me
 diū. **S** dictionis mediū non h̄c fm̄ p̄m v̄t̄is
 dicitur est. **A**lt̄ ista sunt dictionis p̄ resolutionē alio
 r̄i oppositionis i dictionis: q̄ oppositio dictionis
 i dictionis in ei alia oppositione vt supra dicitur est
 sicut p̄t̄at i dictionis in suo p̄t̄at. **C** **D**icitur est
 sept̄ v̄t̄e dicitur v̄t̄is extremū dictionis in ge
 nere est. **D**og. rō est. **S**ua illud q̄ n̄t̄ est h̄c
 p̄t̄at negare. **A**lt̄ non est q̄ est gen̄ nūc negat.
C **D**icitur est q̄ s̄m̄ p̄t̄at fm̄ est falsa dictionis iō
 non. **A**lt̄ non videt eis q̄ oppositio dicitur posse
 s̄c̄ in dictionis. **C** **D**icitur est h̄c eis q̄ cōm̄
 modo d̄i q̄ significat v̄t̄at p̄p̄t̄at: vt dicitur
 5. meth. **I**deo. n. ita v̄t̄a negatio entis b̄c̄ cōm̄
 est: sicut est affirmatio de eo q̄ est si p̄ oppositū
 cessario erit falsa affirmatio entis de eo q̄ non ē
 et negatio entis de eo q̄ est. **S** o. n. q̄ res ē vel nō ē
 odo d̄i vera vel falsa fm̄ p̄m. **E**t id id q̄ n̄t̄ est
 non negat aliqd̄ q̄ est esse: s̄ negat aliqd̄ q̄ non
 esse. **E**t id duplex ē sermo quo d̄i q̄ nō ē nūc ne
 gat: vno modo a parte dicitur: ē h̄c illud q̄
 negat: s̄ vt dicitur est d̄i q̄ non ē nūc: q̄ q̄
 non ē nūc: est aliqd̄ ē est aliqd̄ aliqd̄ est: ē negat
 per alterū dictionis. **A**lt̄ modo a parte subie

esse de eo quod non est: vere potest esse remoueri. Quia si negare potest ad compositionem quod est subiecti et predicati ipsa est a parte ipsius subiecti inhiabitur: non enim est in parte vero predicati aliquid subiecti compositionis. Et ideo a parte subiecti remouetur natura rei et propter ad subiecti a parte vero subiecti natura non remouetur sed inheretia tua. Quod autem dicitur forma finalis falsas dicitur: non enim est in parte subiecti forma signorum: quoniam in dictis falsis est vera a parte in dictione non dicitur sed errena tua. Cum a predicati aliquid contingit inest alicui subiecto non potest de eo affirmari vel negari nisi falso. Et id falsitas quod est in talibus propositionibus accidit: quod accidit ut subiecti dicitur quod non est subiecti finis: sed in aliis finis non in quod finis denotari potest. Unde falsitas attendit a parte subiecti et non a parte predicati: ideo causat et addit signorum. Signa autem subiecti habet addit. Si vero attendat natura ipsam dicitur tunc iterum quod est oppositio non erit ueniens in in falsitate. Si nam accipiat subiectum finis quod natura est subiecti dicitur ut corpus opposibile et simul falsum affirmare et negare de eo alterum dicitur: ut puta si accipiat aliquid dicitur subiectum sanitatis et egritudinis affirmatio unum dicitur de eo est negatio eiusdem quod est affirmatio alterius. Et ideo nec simul vere sunt nec simul falsae: sicut nec dicitur dictione absolute. Considerandum est ergo quod aliquid recipit in dicitur oppositio vera si sit a parte subiecti aut a parte extremorum. Si a parte extremorum attribuitur dicitur ipsi oppositio finis. Si autem a parte subiecti non in parte. Et ideo accidit quod due propositiones contrarie finis sunt falsae a parte subiecti, propositiones tamen ratione extremorum ut dictum est. Et ideo quod negat alterum extremorum de subiecto aliquid: ut albus: per ipsum negatio supponit aliquid a quo remouet albedinem. Et subiectum est falsum quod remouet. In dictione autem absolute non supponit aliquid tamen subiecti cum non habeat medium ut dictum est. In oppositio vero relationem non est inmutatio: sed in ipsa relatione quod sequitur intransmutationem: sicut sunt relationes quod sequitur in actionem: ut paternitas et filius que sequitur generationem naturaliter. In aliis vero generibus super que generatio fundat vel est inmutatio inter ipsa extrema: sicut generatio inter esse et non esse: hoc pertinet ad genus substantie vel ipsum genus consistit in ipsa intransmutatione ut actus et passio. Intransmutatio autem multas habet species ut patet in subiecto physico: sed motus qui est una species non est nisi in tribus generibus ut ibidem patet. Et hoc de quatuor oppositio dicta sufficiat.

Explicit opusculum trigesimum septimum beati Thomae de agno de quatuor oppositio.

Incipit opusculum trigesimum octauum eiusdem sancti Thomae de agno de demonstratione.

Habendum

distinctionem de demonstratione scientiarum quod demonstratio est syllogismus et verus primus et immediatus quibus notioibus causis quod conclusio. Et hoc est demonstratio potissima. Aut et talibus que per aliqua vera et prima principium sine cognitionis sumpturum: hoc est demonstratio potissima. Unde sciendum est quod tria exiguntur ad demonstrationem. Et subiectum passio et dignitas. Subiectum est quo predicatur passio. Passio autem est accidens per se conuertibile cum subiecto de quo predicatur. Est ergo demonstratio potissima quando predicatur passio de subiecto vniuersali per medium quod est definitio dicens quod propter quod. Subiectum autem vniuersale passionis alicuius est quod est conuertibile cum sua passione et quod habet causam iuxta se sic passio. Unde triangulus est subiectum vniuersale huius passionis que est habere tres angulos quod est conuertibile cum sua passione: quod quicquid est triangulus habet tres angulos et e converso et triangulus in eo quod triangulus est habere tres angulos. Subiectum particulare est quod non est conuertibile cum illa passione et non habet causam iuxta se passionem ut quod habet tres angulos et e converso: quod quicquid habet tres angulos est triangulus in eo quod triangulus. Diffinitio vero dicitur quod diffinitio data per essentialia. Et est diffinitio subiecti ut triangulus est figura plana triplurcibus pennis. Diffinitio vero propter quod est diffinitio data per causam et quod est diffinitio passionis quod diffinitio passionis dicitur causam inherere passionis in subiecto per quod subiectum passio dicitur. Verbi gratia. Habere tres angulos equales duobus rebus est habere angulos extrinsecos equales duobus rebus in rebus sibi oppositis et propter hoc passio inest triangulo per suam diffinitionem. Si autem querat propter quod habet tres angulos et. Respondet quod habet angulos extrinsecos equales duobus rebus sibi oppositis. Et dico quod diffinitio dicitur quod propter quod quod est oppositio ita et diffinitio subiecti et passionis est medium potissima demonstratione propter quod dicitur passio propria de subiecto vel a de qua: verbi gratia. Dicitur figura plana triplurcibus pennis huius angulis extrinsecis equalem quibus intrinsecis sibi oppositis habet tres angulos et. In hac propositione motus dicitur sed motus dicitur quod est quod diffinitio dicitur de diffinitione sed quoniam figura plana triplurcibus pennis est huius angulis extrinsecis equales duobus intrinsecis sibi oppositis. In hac motus dicitur per motus motus: qui est quando diffinitio vel pars diffinitionis predicat de subiecto et est cum reduplicat-

carione cause vt luna ppter interpositiones terre deficit: uterque spatios ppter interemphonem iterit. Aliud exemplū est de potissima demonstratione. Sed corpus naturale illuminari a sole priuati luce a terre obiectu deficit luna est buuismo de ergo luna deficit. Et pbaf passio p diffinitionē dicentem qd r ppter qd. Demonstratio vero non potissima fit mutatur. s. qd pbaf passio de subiecto particulari pme dū qd est subiectū illi passiois. qd. s. subiectū est cā pma passiois in subiecto particulari: vt si pbaf hie tres s ysocheli p triangulū. s. ois triangulus h3 tres yfo. est triangulif ergo yfo. h3 tres vt ille syllogismus pōt cē sopbi sticus vel dyalecticus vt demōstratio particula ris. Syllogismus n. sopbisticus est si pbef s subiecto particulari tamē de subiecto vli r pueritū li ppter ydemptatē quā h3 ysochetes cā triāgulo. Quādo. n. ppter ydemptatē p parte subiecti cā pdicato in oief ad erendū qd dicitur de vno r de altero est fallacia accitis. Syllogism dyalecticus est pū pbaf passio de illo vt de yfo chie vt de subiecto particulari p triangulū inq̄ tum est cōe pdicabile quoddā de pluribus. Ma nifestū est. n. qd in syllogismo dyalectico est cōe pdicabile de plurib⁹. Item demonstratione particulari est qd passio de yfo. vt de subiecto particulari p triangulū fm quod est cā pma passiois subiecto particulari. Triangulus enim est cā pma: quare yfo. h3 angulos tres non. n. yfo. in eo q yfo. h3 tres sed in eo q triangulus. Itū demōstratio non potissima fit aliter. s. qd pbaf effectus p cām remora: vel qd pbaf cā p effectum vt si pbef hie tres de yfo. non p triangulū q est cā pma r imediata ysochelis vt deū est. S3 figuram planā s ē. q est diffinitio trianguli s sue passiois dicens qd r ppter qd: quid est cā pma respectu subiecti vniuersalis r causa remota respectu subiecti particulari. Item aliter fit de demonstratio nō potissima quādo pbaf cā p effectum vt si de planeta p betur ppe esse p non simillare hoc mōdo. Omne corpus luminosum nō simillans est ppe positum vlti: sed planeta ē buuismo: ergo ppe ponitur nobis. Itē. n. demōstrat cā pfectum: q: ppe positus est cā eius qd est nō simillare r eōdērio. Itē. n. q: planeta si simillat ē ppe posit⁹: s3 q: ppe posit⁹ nō simillat. Et vō p cop luminosū denō stratur non simillare demōstratē effect⁹ q: cām. Sillē est si pbef de luna q fit circularis: q: angul circulariter b mō: oē corpus luminosū vli apū il luminari i quo lumē angul circulariter ordē circulari: luna angul circulariter idē circularis: s3 q: circularis ē spherica est luna: ideo lumen circulariter angul. Et sic p3 q verimus.

Explice opusculū. 31. sancti Thome de agno. de demonstratione.

Incipit opusculū trigēsimū nonū eiusdē doctri nō de fallacijs ad quōsdā nobiles artistas.

Duplex est modus rōcinandi. s. rectus r nō rectus.

Dialogica est ra

tionatis scilicet ad rōcinandū simen ta. Rōcinari autē ptingit recte r si recte. Vltimū. n. ad logicē p siderationē spectat vt precia rōcinatio

neni ad rei verā cognitionem pueniat r fallax rō cinatio enim vitando errorem fallax est. Uterq; rōcinandi modus cōpctū vni bonū et ad seipm r ad aliū nam r scilicet aliq; p dēdā pōt recte r non recte rōcinari r cū also p dēdā. Sed cū aliq; scilicet p siderans rōcinatur non recte per i temonē: hoc accidit q: nullus suspensus deceptio nem vitandū. Cū autē ad aliū dēnat nō recte cōtingit: q: qd r intentione rōcinantis cum. s. aliq; s altero intēdit vt experimentū sumere vel vicio ri am hie ad sui gnam. Rōcinatio autē qd ad seipm est syllogismus dicit pōt sine aliq; aliā spēs argu mentationis. Sed rōcinatio q est ad alterū non solū est syllogismus vter argumētatio scilicet disputatio verū. n. inter duos. s. inter opponentē r ridentem. Et ideo de fallax rōcinatio nō stracturā pmo a disputatione incipiendum est.

De disputatione. CA. I.

Disputatio est actus syllogisticus vnius ad alterū ad aliquid ppositum ostendendum.

Per hoc qd dicitur actus tangit disputatio genus: p hoc qd dicitur syllogisticus tangit disputatiois mōdū. s. syllogismus sub quo comprehendunt oē aliē spēs argumētationis r disputatio nis sicut impctā sub pfecto. Et p hoc distinguit disputatio ab actib⁹ coporatis vt currere vico medere: s. ab actib⁹ volūtaris vt amare r odire. Nā p hoc q dicitur syllogisticus ostendit q: ē actus rōnis: p hoc qd dicitur vnius ad alterū tangit tūc persone opponentis r ridentis inter quas verū tur disputatio ē hoc addit ad dīam rōcinatiois quā h3 q dicitur rōcinat. Per hoc autē qd dicit ad ppositū ostendendum tāgūt disputatiois effect⁹ sicut termin⁹ aut finis p rima. Et p hoc distinguit ut putatio a syllogismo exceptārib⁹ q non inducunt ad ostendendum ppositum aliquid: sed ad feciā syllogicam exemplificandam.

De qmō: spēs disputationis. CA. II.

Disputatio autē quattuor sunt spēs. s. doctrinalis dyalectica temptativa r sophistica q ē et alio nōle dī linguosa. Doctrinalis sicut demōstratio est q ad sciam ordinat pcedit et pntis r veris r pte notis r p pūis pncipali⁹ scilicet de qua fit disputatio r b verū uter docet

et addiscendum. Dialectica vero disputatio etiam est ex probabilibus procedens et ad opinionem vel propositum tendens. Probabilia autem dicuntur que videntur omnibus vel pluribus vel sapientibus aut omnibus vel sapientibus et maxime notis. Crispianus autem de disputato etiam ordinat ad experientiam summam de aliquo pro ea que videntur respondere. Sophista etiam autem est tendens ad gloriam vel sapientem esse videtur: vel dicitur sophistica quasi apparens sapia: procedit etiam que videntur esse vera sine probabilitate et non sunt vel simpliciter falsas propositiones assumendo que videntur esse vere vel in virtute falsas propositiones arguendo. Locales. n. argumentationes sunt in virtute verarum propositionum ex quibus tota virtus argumentationis procedit. sicut ista argumentatio scilicet est homo quod dicitur est animal procedit in virtute huius propositionis de quocumque predicat species et genus que est simpliciter vera: sophistice sic argumentat scilicet est animal: quod est homo que in virtute huius propositionis falsae procedit de quocumque predicat genus et species. Melius autem disputatoribus ad procedens de his que ad sophisticas pertinent intendamus. Quia vero sophistica vel desit est ad gloriam tendit volens sapientem videri. hoc autem assequi studet per hoc quod ad meritum cum quo disputat victoriam deat apparentem quod quidem fit cum ipsum ad aliquod incommensurabile ducit. id terminus disputationis sophisticae est aliquid incommensurabile ad quod sophista ducere nititur respondere. Et hoc de methodo id est finis ut terminus: vel de duobus tractare primo de huius methodo. 1. de modis arguendi quibus sophisticis nititur ad incommensurabile ducere respondendum. Sunt autem methode quingens. Redargutio falsum incommensurabile: solocismus et negatio. redargutio est negatio per se vel per se negatio in eadem disputatione vel argumentatione facte vel si respondens negaverit se carnes crudas comeditisse sophisticae per arguitur: quicquid crudas comeditisse carnes crudas comedit: quod carnes crudas comeditisse. si vel huiusmodi argumentationes respondens procedat quod per se negaverit est redargutus. et talis modus argumentationis dicitur elencus: si bonus sit syllogismus vel dicitur apparens elencus si videatur et non sit autem illogismus aut per se dicitur. Et si autem elencus illogismus per se dicitur. Et autem non in eadem disputate vel vel arguente sed propria voluntate aliquis negat per se sum vel procedat negatum non est redargutio. falsus sit per se hoc finis est aliquid manifesta falsum vel commensurabile in a se huiusmodi quod respondens comeditisse cogit vel sophisticae argumentationis sicut hoc. Quomodo comitisse carnes crudas comeditisse et carnes crudas comeditisse sic incommensurabile. Inopinabile est quod est per se comitisse opus. omnium vel plurimum quod non est falsum. Dissert autem a falso quod omne falsum est inopinabile hoc non pervertitur quod aliquid est per se opus. eodem quod

trifidum est falsum: erit tamen inopinabile sicut scilicet est maiore terra. et aliquid regem dicitur: et felices esse miserum et invidiosum et infortunatum si ipse sit peccator. Ad quod per se sophisticae sic aliquid dicitur. quocumque contingit ad aliquo vincit est infelix: quod ille qui vincit est infelix sed regem contingit ab hoste vincit est infelix. Solocismus est vicium in per se partium opinionis per regulas artis grammaticae facti: vel vir alba et bovis currit: ad hoc per aliquid sic sophisticae dicitur: bovis currit. Hoc autem est lapsus ergo tamen scilicet lapsus quod grammaticae non dicitur. Inuagatio autem est eundem rei et eadem parte inutilis repetitio: vel homo currit. dico autem et eadem parte quod si ponatur idem in se et in predicato non erit negatio vel hoc homo est homo. Inutilis autem repetitio dicitur quod si idem repetatur ad maiorem expressum non erit negatio vel cum de Deum meus respectu in me. Ad hoc per aliquid sic dicitur sophisticae. Iste natus est firmus sed firmus idem est quod natus firmus: igitur iste natus est natus natus firmus. Et est falsus quod illa incommensurabile respiciunt diversas scilicet. Huius redargutio est per methaphisicam ad quod per se considerat per se per se principia per se dicitur non sunt simul vera. falsus vero est per se scilicet naturalem que considerat res sensibiles in quibus veritas et falsitas est manifesta et similiter per se mathematicas in qua est maxima certitudo. Inopinabile vero est per se dialecticam que procedit ex probabilibus que sunt per se opinionem omnium vel plurimum sapientum. Dolecismus est contra grammaticam Inuagatio est per se rethoricam cuius est ornate loqui. C. Et sic dum in se dicitur singularis ad incommensurabile sophisticae ducit respondendum apparet circa omnia scilicet esse. Huius redargutio dicitur de modis argumentationum quibus ad per se incommensurabile sophisticae nititur ducere respondentem. Et si autem scilicet quod sicut argumentatio dialectica firmat per se: et loco per se ita argumentatio sophisticae apparet: firmatatem per se loco apparet. Locus autem versus firmitatem dialecticam argumentationis per se est habitudo inferentis ad illam que dicitur maxima vel dicitur maxime: vel genus species totum et pars et quorum habitudo virtus maxime propositionis omni super qua fundat veritas dialecticam argumentationis: sicut et habundantia speciei ad genus: sicut haec maxima: de quocumque predicat per se et genus et quia hoc argumentum formalis: scilicet est hoc igitur scilicet est animal: sicut locus sophisticus per se in habitudo inferentis ad illam quia firmat aliqua falsa propositio sed apparet vera per se quod procedit sophisticam argumentationem sicut cum de cognoscere venentem comitisse est venentem igitur cognoscere comitisse. Huius est per se ad accidentem ad firmam. a veniente ad comitisse per se virtus huius maxime: quicquid est verum de accidente et de subiecto. Et quicquid est maxima falsa: per se diversitate accidit.

tis & subiecti, videt tñ vera ppter convenientiã
vtriusq; vñ ad p̄dicatum locũs sopbisticum duo
currunt: vñ qđ est causa apparenitiã qđ facit ar
gumētam apparere bonam: & dicit etiam prin
cipium motuum: q; mouet hominem ad hoc vt
argumento sopbistico assentiat. Et hoc est in p̄di
cato argumēto vñio accidentis ad subiectũ ali
ud est principium defectus: q; facit defectus nec
cessitatis in argumēto: & vocat etiã causã nō res
istentie que in p̄dicato argumēto est diuersitas sub
iecti & accidentis: et hys aut duobus ptingit ho
minem falli: q; f. apparet aliqđ nō est. Unde
locus sopbisticus alio noie fallacia dicit: q; f. est
cũ fallacia ignum est de se: s; aliquis nō fatatur p
ipm in actu: nisi ignorãtia admittent. Sicut et
loci dyalectici distinguunt penes diuersas habi
tudines et qbus maxime causas firmitas argu
menti & argumēta ip̄a sumunt: ita & loci sopbisti
ci: siue fallacie distinguunt penes p̄cipiã a motu
na et qbus apparet esse firmitas in sopbisticis ar
gumentis: h̄oc aut p̄tingit dupliciter. Vno qui
dem modo et p̄t vōis qđ ppter vnitatem vō
eis creditur esse vnitatis et p̄ vocem significare si
cut illa que p hoc nomē canis significat vñũ cẽ
vident: q; hoc nomē canis est vñum. Alio mo
do et p̄t rei et ex eo, s; qđ aliqđ res: que aliquo mō
p̄ueniunt simpliciter vñum cẽ vident: sicut su
pra desit est de subiecto & accidente.

De fallacia iudicatione.

CA. II.

Deorum igit sopbisticorũ siue fallaciãrũ

quedam sunt in dicitōe: quedã extra dy
alictionem. In dictione quidẽ locus sopbi
sticus: siue fallacia est qđ principium motuum: siue
cũ apparenite est ex parte vocis. Et dictiones vō
qđ est et p̄t rei. Ex parte aut vocis est p̄cipiũ
motuum siue cũ apparenite et ex eo qđ vna vōc in
ta significat qđ ptingit p̄multiplicationẽ vocum
Est autẽ multiplex triplex. C. actuale et potẽtiale & sã
tasticum. Actuale est qđ vna vōc in nullo varia
ta multa significat: s; h̄i sit in vna dictione vñ eg
uocatio: vt in hoc noie canis p̄ latrabile celesti si
dere: & p̄ pisce & marino si in orõne dñi amphibolo
gie: vt liber arif. id est ab arifto. factus vñ posses
sio. Multiplex potẽtiale est qđ vna vōc aliquo
modo s̄m p̄tione v̄ variata multa significat qđ q
dem est in dictione s̄m accentum: vt pendere s; p
grati vñ acuto accentu p̄ferit multa significat.
In orõne vō est s̄m compositionem & diuisionem
vt duo & tria sunt quinq; bec. n. o. d. diuersã signi
ficat composite vt diuim plata. sanctificã vō
id est apparẽs multiplex: quãdo vna dicitio s̄m
ret veritatem vñũ significat: videt etiã aliquid
aliãd significare: sicut hoc nomē dō si significat dñe
& qđ & videt significare B aliquid: vt dñi in p̄dica
mentis. Et dñi figura dicitõis quasi dicitõis simili
tudo. Sicut igit loci sopbistici in dicitõe sex. s; eg

uocatio: ampti: bologia: accentus: compositio: di
uisio: & figura dictionis.

De fallacia equiuocationis.

CA. III.

Primo igit est dicendum de equiuocãtõe
p Est autẽ equiuocatio vñius & eiusdem no
minis diuersã significãtio. fallacia autẽ
equiuocãtis est deceptio p̄ueniẽs et ex eo qđ vñũ
nomē plura significat. P̄cipiũ autẽ motuum h̄
fallacie siue cũ app̄t in equiuocatione & vñi
tas dictionis eiusdẽ simplr quod dicit ad dñam
accentus in quo nō est dicitio vna simplr: sed so
lum in potẽtia. P̄cipiũ autẽ motuum est nō
eõntie sine defectus est diuersitas rez significã
rum. Species aut siue modi equiuocationis siue
tres. p̄ma sp̄s est quãdo vna dicitio p̄cipiũ pa
ra significat: vt hoc nomē canis p̄cipiũ signifi
cat latrabile aialis & marinã belluã & celestẽ dñã
& formã sic palogissimus. i. apparenis s; p̄cipiũ
omnis canis est latrabile celeste s; dñũ est canis
igit celeste fidus est latrabile. Sed nō sequit: q;
hoc nomē canis aliud significat in p̄ma: aliud in
sc̄da s̄m qđ vtrãq; accipit vera: sic nō est vera
s; p̄cipiũ: cuius nō sit idem terminus medius. Si
aut accipiat vt idem significans in vtrãq; sic
altera p̄cipiũ est falsa. Sicut autẽ o; in s; p̄cipiũ
idem medius bis sumit in p̄cipiũ ita o; dicit et
tremitates bis sumit in s; p̄cipiũ. in p̄cipiũ. s; e
mel: & semel in p̄cipiũ. Unde eadem rōne pot
fieri palogissimus si sit equiuocatio in altera extre
mitatam: vt grãmãci dicitur & grãmãci sunt
sciẽtiãci qđ sciẽtiãci dicitur: dicitur. n. equiuocũ
est. Itã vñ nō dicitur idẽ est qđ intelligere docẽ
tem: sic sc̄lẽtes dicitur. Alio mō idẽ est qđ accipere
sc̄iam ab aliqo: & sic sc̄lẽtes nō dicitur. Secũda
sp̄s est qđ vñũ nomē p̄cipiũ vñũ significat
aliãd methaphorice siue trãsumptiue. sicut B ver
bum rider p̄cipiũ significat actũ hoĩs p̄cipiũ
& Methaphorice aut siue trãsumptiue significat p̄t
ti sc̄lõtionẽ. & formã sic palogissimus. quãdã
der b; os p̄cipiũ rider s; p̄cipiũ b; os: vt sic quãd
currũ b; pedes tiber currũ: igit tiber b; pedes.
Non sequit: q; rider & currũ p̄cipiũ sumunt p̄cipiũ
& postea trãsumptiue & ad hãc sp̄m reduciã vñ
multiplicitas nomũ analogorũ que dicitur de pluri
bus s̄m p̄cipiũ & posteriũ: sicut sanũ dicitũ aliqđ dñũ
li vñũ & dicitur: & formã sic palogissimus sic oc̄ sanũ
b; vñũ sed vñũ & sanã qđ vñũ b; vñũ. Itã q;
tur: q; sanum p̄cipiũ sumit p̄ eo qđ p̄cipiũ p̄cipiũ
significat. s; h̄c sanitatẽ. sc̄do p̄ eo qđ posteriũ signifi
ficat. s; p̄cipiũ sanitatẽ. Ad hanc etiã sp̄m re
ductã multiplicitas p̄positiõnũ: q; p̄positio vñũ
p̄cipiũ habiẽdine p̄cipiũ & aliã p̄ posteriũ: & formã sic
palogissimus. In quocũq; est sanitas illã est aial si
sanitatẽ in burno: ad equatõẽ: qđ burno: ad equã
tio est aial. Non sequitur: q; bec p̄cipiũ in p̄
mo designabat habitudinẽ accidẽtis ad s̄m se

quādo habitudinē effectus ad cām. Tertia spēs est que puenit ex diuersa significatiōe que gdem attendit circa accidentia partiu cōsonis: sicut snt spēs nūmex gēnis psonam & similia: & sic formaf palogismus. quicquid surgebat stat. sedens surgebat: sic sedens stat. Non sequit: q: sedens in minori ppositione sumebat: vt est pteriti spis in pfecti in pōsitione snt q est spis pōsiti. Sic quicquid sanabat sanabat: igit laborans sanatus est. Quid: & pōsitiō sunt duplices: q: p participium laborans significat pōs pōs & pteritum impfectum: vt significat laborans tunc & nunc laborans: & ideo h tenet p laborans tunc: nūc: est falsū: q: simul est sanus & laborans: qd falsū ē. Si aut teneat p laborans nunc veratit: q: pōt est nunc laborans: tunc poterat est sanus: & eorum so de pōsitione.

CA. IIII.

De amphibologia.

Et quis videre de amphibologia. Sicut autē educatio puenit: ex eo q: dictio penitus eadem plura significat sic amphibologia ex eo q: vna cō puenit eadem plura significat. vt dicit amphibologia ab amphi qd ē dubium & bole quod est snta & logos sermo quasi dubia snta sermōnis. fallacia aut amphibologie est deceptio puenit ex eo q: vna cō puenit eadē plura significat: & dico puenit eadē ad differentiam cōsonis que composita & diuisa plura significat. Causa apparentis snt pncipium motuum amphibologie est vnitat cōsonis plura significat. Causa vō nō existētie snt pncipius defectus est diuersitas significatiōis. Spēs aut amphibologie sunt tres. p̄tima spēs puenit: ex eo q: vna cō pncipaliter plura significat manēte eadē constructione & ppter diuersam habitudinē p̄strator: sicut hoc cō liber aristo. plura significat: ly sntp iste due dictione constructi eodem modo: sed nō ppter diuersam habitudinē diuersa significant. pōt aut intelligi snt habitudinē effectus ad cām vt possidet ad possidentē: & formaf sic palogism⁹ quicqd est Aristo. possidet ab Arist. iste liber est Arist. q possidet ab Arist. Non sequit: q: p̄mo: qd sntebat notariūm cū gemitus in habitudinē possessionis ad possidentē s̄do in habitudinē effect⁹ ad cām. Secunda spēs puenit ex eo q: vna cō plura significat ppter diuersam ordinationem p̄tium: ex eo q: aliqua dictio pōt p̄strui cū alia trāsitue vt intrāsitue: sicut h. Quicqd videt aliquis hoc videt: sed celāna videt: q: collāna videt. Vō sequit: q: hoc videt hoc p̄struit cum h verbo videt transitive: & est accusatiui casus: & sic est vera & est sensus qui videt rem aliquā est videns cas. Alio modo pōt p̄strui intrāsitue & tunc ē nōtatiui casus: tunc est falsū: & est sensus qui videt rem suam illa res videt: & sic pcedit p̄sūto. & similit

hic. Quocumq: volo me accipere volo qd ipse recipiant me: & pugnantes volo me accipere: q: volo q: ipse accipiant me. Non sequit: q: me pōt construi cum h verbo accipere transitive & intrāsitue: & in vno sensu est vera & alio falsa. Similit h quicquid sunt ep̄s fā sacerdos: ista snta sunt ep̄s ergo isti snta sunt sacerdos. Non sequit. q: mihi not: est duplex: ex eo q: ep̄s potest est notariū casus & p̄strui intrāsitue: & sic est falsū: vt pōt cōstrui intrāsitue & sic est gentiliū casus & est vera. Et est attendendum q: diuersitas casus pertinet ad fallaciā amphibologie: q: casus accident dictioni snt q: p̄struit cum alia dictione: & diuersitas vero aliorum accidentium p̄tinet ad conuocationē: q: alia accidentia accident dictioni snt q: in se p̄siderantur. Tertia spēs est q: vna cō pncipaliter significat vnum & aliud metaphorice snt trāsumptione sicut hoc cō litus araf pncipaliter significat litosis scilicet trāsumptione vō opus amissionem: & formatur sic palogismus. q: snta mittunt araf tunc terra scindit: sed q: in doctis docet litus aratur q: q: in doctis docet terra scindit. Non sequit ppter multipliciter predictam.

De fallacia cōpositionis & diuisionis. C.V.

Et quis de fallacia p̄positionis & diuisionis & in gbus sicut sup̄ dicit ē deceptio puenit ex p̄tentiū multiplici vnitat cōsonis. Dicitur autē vna cō p̄tentiū multiplex p eo q: dictione est eadē diuersi modo p̄poni p̄t aduenit vt ab imice dēsignat sicut cū dī. Quicqd vult h est: hoc dictio sntp pōt cōponi cum h vbo vult vt diuisi ab eodē: q: cō p̄positionē partiu cōstānt: ip̄e partes se habent ad cōsonē sicut mā: cōpositio vō sicut forma. vbi sunt q: eadē p̄tes: s; nō eadē p̄positionē cō eadē multiplex p̄tentiū & mā: s; nō formaf & actuali. & pp̄ h est multiplex p̄tentiū: q: cō q: est vna formaf p̄tentiū p̄ta si significat: & in h differūt ille fallacia & h p̄tē. q: in amphi. sntp idē p̄ponit cū eodē: s; nō vnoformit vt est eadē p̄positio & p̄ p̄s eadem oio formaf actuali: vna est snt multiplex actuali: h aut nō est actuali vnitat & formaf: s; hō p̄tentiū: q: vni p̄ponit cū diuersis. Differūt autē hoc due fallacie. / cōpositio & diuisionis: q: n. oio in sensu cōpositio ē falsa: tūc ē fallacia snt p̄positio: q: autē i sensu p̄sō ē falsa: tūc ē fallacia s; diuisionē. Et nō q: tūc oio ē p̄posita q: p̄tes magis debite ordi nantur: & tūc ē diuisi q: p̄tes min⁹ ordinant. Et it apparet snt pncipiu motiuū ē vnitat p̄tentiū cōsonis p̄ta significat. Cū vō nō certit snt pncipiu defect⁹ & diuersitas significatiōis snt q: intelligit cōposita vt diuisa. Sic aut tres modi snt tres spēs veritas fallacie snt modis ē q: alioq: dicit pōt supponē vbo vt rōt tot⁹ vt: dicit p̄tes. si rōt tot⁹ supponit erit oio p̄posita si rōt p̄tes erit diuisa oio

et tunc si sub composito sensu falli oratio erit fallacia est compositio. Si aut in sensu diuiso ē fallacia erit fallacia diuisionis. Si aut in utroque sit fallacia vera: tunc nulla fallacia est quod etiam in aliis multis rebus intelligendis est: et formae sic palogismus quocumque possibile est esse albi possibile est quod ipse sit albus: sed nigrum possibile est esse albu quod possibile est quod niger sit albus, non valet quod illud dictum nigrum esse album potest supponere ei quod dicitur possibile vel ratione subiecti: tunc possibilem attribuit subiecto dicti et est modalis de re: et tunc est diuisa et vera. Est. n. sensus quod ille qui est niger potentia habet quod sit albus: vel potest idem supponere ratione totius dicti: et sic est modalis de dicto et est composita et falsa: et est sensus quod hoc dictum albus esse nigrum sit possibile: unde est fallacia compositio. Et potest etiam formari sic palogismus. Quocumque esse nigrum est impossibile ipsum non potest esse nigrum: sed albus esse nigrum est impossibile: igitur album non potest esse nigrum. Ad valet: quod minor est duplex: sicut supra dictum est: et in sensu compositio est vera: et in diuiso est falsa, vel est fallacia diuisionis. Ex his modis puenit ex eo quod aliquod predicatum in quo plura admanant per iunctionem copulatiuam vel disiunctiuam potest attribui subiecto iunctiuam vel diuisiuam. Si iunctiuam est oratio composita. Si diuisiuam oratio est diuisa: et tunc si in sensu composito oratio est falsa est fallacia compositio: si in sensu diuiso est falsa est fallacia diuisionis: ut per in his palogismis: quicunq; numerus componitur ex duobus vel tribus est duo: tria: sed quicunq; non sunt duo et tria: quicunq; non componitur ex duobus et tribus. Non sequitur, media, n. sine minor est duplex ex eo quod hoc predicatum duo et tria potest intelligi et remoueri a se diuisiuam: et sic est vera. Est. n. sensus quod quicunq; nec sine duobus nec tria: vel potest remoueri a subiecto iunctiuam: et sic est falsa. Est. n. sensus quoque duo et tria simul iuncta non sunt quicunq; vel in his sensu peccat conclusio: vel est fallacia compositio: Et potest sic formari palogismus. Quocumque sunt duo et tria sunt duo: sed quicunq; sunt duo et tria: quicunq; sit duo. Unde sicut minor est duplex ex in sensu compositio est vera: et in sensu diuiso est falsa: vel est fallacia diuisionis. Simile est si in predicato ponatur conclusio diuisiuam: sicut b. Omne animal est rationale vel irrationale: sed animal est rationale vel irrationale: nec animal est rationale nec irrationale. Non valet quod prima est duplex: ex eo quod predicatum potest attribui iunctiuam hoc: et sic est composita et vera. Est. n. sensus quod de quolibet animali est verum dicere quod est rationale vel irrationale. vel potest attribui diuisiuam: et sic est falsa. Est. n. sensus quod altera istarum sit vera: et animal est rationale vel irrationale: nec animal est rationale nec irrationale: nec animal est rationale nec irrationale: nec animal est rationale nec irrationale: sed

non omne animal est rationale vel irrationale: ergo animal est quod nec est rationale nec irrationale. Non sequitur nam in hoc est in sensu diuiso vera, in sensu composito falsa vel est fallacia compositio. Est autem scilicet ad quod predicatum parat ad subiectum iunctiuam: tunc coniunctio puenit terminos: et sic accipit in vi vniuersae propositionis: quod duo termini iunctiuam accepti sumunt: vel vnum predicatum: et cum simul attribuant subiecto sibi vni etiam vniuersae et vno autem subiecto et vno predicato sic vna oratio. Quando vero termini in predicato positi copulato vel diuiso vniuersum subiecto attribuant sic accipiuntur ut duo predicata: et persequens ut duo subiecta cuius respectu dicitur, et sic intelliguntur quasi due conclusiones per iunctionem copulatiuam vel disiunctiuam. Tertio modo est quod vna dicitio potest coniungi vniuersis dictionibus in locutione positus erit autem tunc sibi copulata oratio quod iungitur cum dictione cuius magis apparet vel apta nata est iungi. Diuersa vero quod ubi ea disiungitur: sicut in hoc palogismo patet, quod potest vnum solum ferre plura potest ferrentes quod solum vnum potest ferre: non potest nisi vnum ferre: quod non potest nisi vnum solum ferre potest plura ferre. Ad valet. Nam prima est duplex ex eo quod hoc dicitio solum potest iungi cum hac dictione potest cum qua magis videtur iungi: et sic est composita et falsa. Est. n. sensus quod ille qui non potest portare nisi vnum solum pedum potest plura portare: vel potest diuisi ad verbum potest et iungi cum hac dictione ferre: et dicitur et vera. Est enim sensus quod ille qui modo potest ferre vnum solum pedum potest quicunq; plura ferre: et est fallacia compositio. Sed quicunq; vniuersum tempore ille animus vniuersum semper. Ad sequitur. Nam prima est duplex ex eo quod si aduerbiu semper potest copulari cum verbo est cum quo magis videtur copulari: et sic est composita et falsa: vel diuisi ab eo: et copulari cum verbo vniuersum: et sic est diuisa et vera, unde est fallacia compositio: conuincit et fallacia diuisionis: ut per in his palogismis. Quocumque vides hunc pectus ille et pectus est: sed omnia vides hunc pectus: quod omnia pectus est. Non valet quod minor est duplex: ex eo quod ablatiuus oculo potest ponitur cum si verbo videtur quod magis videtur ponitur: et sic est composita et vera: vel diuisi ab eo: et componitur cum si participio pectus: et sic est diuisa et falsa: vel est fallacia diuisionis. Item quocumque est hodie natus hodie primo incepit et dicitur et hodie natus: dicitur, n. quod hodie eo et esur: quod hodie cepit esse. Non valet quod minor est duplex ex eo quod si aduerbiu hodie potest copulari cum si verbo eo: et sic est composita et vera: vel cum si participio natus: et sic est diuisa et falsa. Et est necesse quod obliqui et aduerbia magis videtur determinare verbum quod participio: et magis verbum participio secundarius quod implicat in subiecto. Cum est dicitur quicunq; currit mouet, mouet est verbum

incipale currit scđarium in subiecto implicatus
 De fallacia accentus. CA. VI.

Esquit de fallacia accentus. Accentus autē
 fm q̄ hic sumit est modus p̄nunciandi ali
 quam dictionē. Fallacia autē accētus ē de
 ceptio p̄ueniēs ex eo q̄ aliqua dicitio diuersimō
 de p̄nunciata diuersa significat. sicut n. fallacia
 fm cōpositionem ē diuisionem est eadem cōtō
 māter diuersificata fm formā: ita b est eadē dī
 cō mātr diuersificata fm diuersum modū p̄nū
 ciandi: id sicut ibi est potentialis multiplicitas
 orōnis: ita et b potentialis multiplicitas dictio
 nis. Cause apparente huius fallacie est mltas vni
 tas dictionis. Causa nō exiētē est diuersitas si
 gnificatiōnis sine dictionis diuersimode p̄nū
 ciatē. Sunt autē quattuor modi huius fallacie s; q̄
 quattuor: modis p̄tingit diuersificari modos p̄
 nunciandi dictionē. Primo namq̄ variat p̄ di
 uersos sonos siue accentus qui sunt tres. s. accen
 tus grauis: acutus ē circumflectus. Accentus acu
 tus siue sonus est qui acuit siue eleuat syllabas: si
 cur p̄ in media syllaba cum dicitur martinus me
 dia syllaba acuit siue eleuatur. Crauis autē accē
 tus est qui deprimt syllabam ē deponit: sicut p̄ in
 media syllaba huius dictionis dicitur ē vitina syl
 ba huius dictionis incas. Circumflectus vō accen
 tus est q̄ acuit syllabas ē postea deprimt: vt roma
 p̄mus ē modus huius fallacie est q̄ p̄uenit ex eo
 q̄ aliqua dicitio pōt p̄nunciari graui accentu vel
 acuto v̄ circumflecto. Acuto vt p̄ in hoc palogis
 mo. Quosunguis iustū est pendere iustū est pati pe
 nam sed bonos viros iustum est p̄dere: ē bonos
 viros iustū est pati penam. Non sequit: q̄ in p̄
 ma pendere sumebat put fert acuto accentu in
 scđa vt fert graui: s̄ sic dem est pendere q̄ dona
 re penam. Secūdo modo variat modus p̄nū
 ciandi accentus fm diuersā tpa que sunt duo. s.
 p̄ductio in syllaba lōga ē conceptio in syllaba bre
 ui. Secundus q̄dem p̄uenit ex eo q̄ aliqua syl
 ba alicuius dictionis pōt corripī v̄ p̄duci: vt p̄
 in hoc palogismo. Omnis p̄llus est arbor: s; aliq̄
 gēis est p̄lla. igit aliqua gēis est arbor. Non va
 let: q̄ hec dicitio p̄lla aliud significat fm q̄ p̄ma
 syllaba eius p̄duci: q̄ sic significat arborē quan
 dam. ē aliud fm q̄ corripit: q̄ sic significat gēnē
 Tertio modo variat modos p̄nunciandi dicitōes
 fm diuersitatem spūs qui gēnē diuersificat fm
 asperum vel lenē. asper q̄dem spūs designat per
 hanc figurā. h. lenis vō spūs est qui sine aspiratōe
 syllaba p̄fert. Tertius modus huius fallacie p̄
 uenit ex eo q̄ syllaba pōt leniter v̄ aspere p̄ferri
 vt p̄ in h palogismo. Quicq̄d hamaē harno ca
 piunt sed vini amat igit vinum capis. Non va
 let q̄ p̄mo hamaē p̄fert aspere postea lenit. Si
 mīlites b ois ara est in templo stabulū poccoz: est

hara igit stabulū poccozum est in templo. Hō scđ
 tur: q̄ hoc nomen ara p̄mo p̄fert leniter postea
 aspere. Quartus modus p̄uenit ex eo q̄ aliquid
 pōt p̄ferri vna dicitio v̄ plures: vt hic tu es qui
 es: sed quis idē est q̄ reges: ergo tu es reges.
 Non sequit: q̄ hec dicitio q̄s p̄mo sumit vt ois
 postea vt dicitio vna. Similit̄ hic quicq̄d deus fe
 cit in vire fecit inuuis. s; racemus fecit in vire:
 igit racemus fecit inuuis. Non sequit: q̄ p̄mo
 hec dicitio imite sumit: vt vna dicitio postea vt
 plures. Patet ē ex p̄dictis q̄ a cētus denotatus
 s; q̄ ab eo denotat d fallacia cōio: est ē accen
 tus que diuidit p̄ graue ē acutū ē circumflectit: q̄ cōp̄e
 hēdit sub se: ē hūc accentū ē alios tres: vt deū ē.
 De fallacia figure dictionis. CA. VII.

Esquit de fallacia figure dictionis. figure
 dictionis: put b sumit est siluendo vnius
 dictionis ad alterā: sicut aliquid dē ad fi
 guram alterius factū q̄ ei affimulat. Unde fal
 lacia figure dictionis est deceptio p̄ueniēs: ex eo
 q̄ aliqua dicitio similit̄ alteri dictioni videt hē
 eandē modum significandi cum tñ nō hēat: vt b
 dicitio homo videt significare hoc aliquid p̄pter
 similitudinē quam b; cum nobis significat
 s; bas particulares: s; sic in hac fallacia nō est mul
 tiplex verum sed fantastico: q̄ vna dicitio nō
 significat plura fm veritatem rei: s; habet vnius
 modum significandi: videt habere aliam. Cā
 apparentie est siluendo vnius dictionis cuius alia dī
 ctione. Causa vō nō exiētē est diuersus modus
 significandi. Sunt autē tres modi huius fallacie
 p̄ueniēs: vniū modus p̄uenit ex eo q̄ dicitio que signi
 ficat masculinū sumit ac sic significat femininū
 vt neutriū aut econuerso: vt p̄ in hoc palogismo
 Quicunq̄ s;ba colorat albedine est alba papa co
 lorat albedine: igit papa est alba. Non sequit: q̄
 cum papa sit nōmē viri nō significat femininū: hēz
 videt p̄pter similitudinē quā b; cū nobis feminis
 Cū nō d; sumi s; distributo feminio v̄ sic ois s;ba co
 lorata alb edie ē alba s; v̄ s;ba colorata albedie
 igit vir ē alba. Hō sequit: q̄ masculinū mutat in
 femininū. Sed mo vō p̄uenit ex eo q̄ aliq̄ dicitō
 que significat p̄ modū vnius p̄dicamētū pōt vide
 ri significari p̄ modū alterius sicut hoc. Quicquid
 heri viditū hodie videt album beru viditū. ē al
 bum podie videt. Non valet: q̄ mutat quid in
 quale. vel quantūcumq̄ emittit comedisti: s; car
 nes crudas emittit: ē carnes crudas comedisti.
 Non sequit: q̄ mutat hōm in quale: vt sic: Quos
 cumq̄ degitas olim habuisti modo habes: s; ois
 habuisti p̄ueno: ē modo habes panes. Non se
 quitur: q̄ mutat q̄ntum quantitatē dicitere i quā
 tum figuratis omne. Et est notandum q̄ nō facit
 fallacia figure dictionis imitatio p̄dicamētōnis:
 s; tum ad rē significatā: s; q̄ntum ad modū signi

ficando. Albedo enim significat qualitatem: sed significat eam per modum substantie: quia non significat eam: vt inherenter. Album autem significat eam p modum qualitatis: qz significat eam: vt inherenti. Et pringit hoc qd quale quid mutat in hoc aliquid. vbi sic nō est fallacia figure dictionis. Quicquid veri vidisti hodie vides albedinē veri vidisti: igit albedinem hodie vides. Erit autē fallacia figure dictionis si pcedat sic album veri vidisti: qz albus hodie vides. Tertius modus puenit ex eo q aliqua dicitio q significat quale quid significare videt hoc aliquid: et dicit significare quale quid quod significat natura eōdem generis vel speciei sui q pertinet ad tertium modū. hali quid vero significat suam particularem. Si aut simas quale quid sui q pntis ad genus qualitatis sicut nutare quale quid in h aliquid pertinet ad secūdu modū: vt albū currit fontes est albus: qz fontes currit. et formatur sic patologismus fontes est alter ab hōie: et sic est homo: igit est alter a seipso. Non sequit: qz pceditur ab hōie ad sor. et sic mutat quale quid in h aliquid et ad hunc modū redit: et oia deceptio puenit et mutat suppositione terminor. vñ cum dī hō ē spēs: sor. est homo: igit sor. est spēs. Nec pceditur a simplici suppositione ad discretam q inuat qle quid in hoc aliquid.

C De fallacia est dictionem. CA. VIII.

Equitur de fallaciis est dictione quod in h differunt a fallaciis in dictione: vt sup dictum est: qz in fallaciis in dictione pncipiūm motuum suar cause apparentie est et pte vo cis. In fallaciis autē est dictionem est et pte rei. si est. n. in fallaciis in dictione deceptio puenit et eo q vñ nōmē plura significis accipit ac si significaret vñus: ita in fallaciis est dictione deceptio puenit: et eo q alique res aliquo modo puenientis vt differētes accipiunt: vt eodem simplici vt dicitur. Sunt aut fallacie est dictionem septē quarum prima ē sui accidens. sēda sui quid et sim pliciter. tertia sui ignorantiam eliaci. quarta sui peritiōis pncipiū. quinta sui pēquē. sexta sui nō cām vt cām. septima sui plures interrogatōes vt vñ. Accipiunt autē hoc fallacie sui quasdam generales eueni pditionē. Nam cū aliud ē per se et aliud accidens: sui hoc accipit fallacia accidens. Itē si pfectū et imperfectū accipit fallacia p quid et simplr. Scdm aut oppositū et nō oppositū est fallacia sui ignorantia eteni. Secundū vō idē ē diuersum ē fallacia peritiōis pncipiū. Secundū vō sui et posterius est fallacia psequētia. Scdm cām et cūm fallacia sui nō cām vt cām. Scdm aut vñ et multa est fallacia sui plures interrogatōes: vt vñum.

C De fallacia accidentis.

CA. IX.

Icendum est qd de fallacia accidentis. vbi scis dū est q accidens h accipit per deliquit pte. Per se itē dī esse aliqd aliquid q inest ei sui rōnem. pte diffinitōis. pte ter hoc aut quicqd inest aliquid dī inesse p accidens vñ ad hoc q est inesse p se: aut p accidens tripliciter aliquid pōt se habere. Quaedam enī sunt qōmni modo sunt eadē sui substantia rōnem: vt vestis et indumentum: et in his est solū p se et nullo modo p accidens. Quaedam sunt quorum vñ est oīno extraneum a rōne alterius: vt albū et homo est in istis est solūmodū p accidens: et nullo modo pte. Quaedam vō sunt quoz vsuū ad alterius rōnes aliquo modo pntet: s; nō sint oīno eadē sui diffinitōnem: sicut ē h; superius et inferius. nā si quis ponit in diffinitōne inferioris: tā nō est oīno eadem diffinitōne superioris et superioris: vt aialis et hōis: cū diffinitio inferioris addat sup diffinitōnem superioris: et simile est de pte et dīpē nam spēs ponit in diffinitōne pte: nō cū spēs et pte sunt oīno idem in diffinitōne: et in his est quodammodo pte et quodammodo p accidens itē tam pte sui diffinitōne pueniunt et pte differunt. In his qz que pno modo se habet necesse ē q quicqd vey de vno sit sit etī vnum de alio eo q ralia sunt penitus eadē sui rem et differat sui nōmē solū. vñ in his nō ptingit esse fallacias accidentis: sed in oibus alijs nō est necessarium: q quicqd est vey de vno sit etiam vey de alio. Et ideo si est hoc q aliquis est de vno vnum pcedat et vey de altero est fallacia accidentis. Contingit autē qz: vt qd est vey de vno pcedat tē esse vey de altero. qz aliquid attribuit vñ sui quod est idē alteri. t. n. qd inest vni et alteri userit. Si vō attribuit vñ sui q est altero diuersum nō inest alteri. si aut vñ nō diuersum ab altero erit et alterius: sicut si album attribuit aiali in quantum est idē homini o; q conueniat hōi. Et it aiali: vt est diuersum ab homine nō o; q conuenit homini: et sic pcedat inesse erit fallacia accidentis: sicut si dicat aiali est quadrupes: homo qz aut igit homo est quadrupes. Quadrupes n. nō predicatur de aiali: vt aiali est homo: s; sui quod est ab homine diuersum. Unde p; quid in pōtō ar gumento modū diuersumode accipit. Nā pte accipiebat sui q erat diuersum ab hōie: sed inesse cendo sui q est idē homini: ideo qn est fallacia accidentis itēmp est diuersa accipio mediū. Di eo aut diuersam accptionē qz mediū esse quādo modūm sui q conuenit cum vna extraneitate est diuersum ab alia. C fallacia accidentis ē de cepto pueniens et eo q aliquid significat: sicut vtriusq; cōmuni que sunt aliquis p accidens vñ et; quo p; q in fallacia accidentis semp inueniunt tres terminificat in syllogismo quorum duos q

videns aliquo modo plangunt qui quidem se hinc
 sicut medium et minor: extremus, tertium vero
 assignant: utriusque inesse est maior: extremitas. Et
 vero apparente in hac fallacia est vniuersa quedam:
 et inemptas eorum que per accidens quodammodo
 contingunt. Causa vero non existens est diuersitas
 eorundem. Nam sicut dicitur in primo clementis
 fallacia accidentis fit ex eo quod aliquis non potest in di-
 care idem et diuersum vnum et multa. Sunt autem
 tres modi huius fallacie. Primus modus puenit
 ex eo quod procedit ab accidente ad subiectum: vel
 e conuerso: sicut hic. Cognitione consilium consilium
 est veniens: igitur cognitio veniens. Non sequitur
 quod veniens et consilium sunt vnum per accidens: et
 non potest. Quod non legitur quod quicquid est verus de vno sit
 verum de alio. Hoc enim fallit quod aliquid est
 verum de vno sicut est diuersum ab altero: sicut
 hic cognitio consilium. Consilium enim non sub
 iacet cognitioni sicut est idem veniens. Unde
 patet quod est diuersificatio medij: et sic est fallacia
 accidentis. Similiter patet: iste canis est canis: et
 pater igitur est canis pater. Canis enim et pater
 sunt vnum per accidens. Unde non sequitur quod quicquid est verum
 de vno sit verum de alio. Secundus modus quod
 canis est pater non puenit et esse eum. Secundus
 modus est quod aliquid illud quod puenit superiori
 concluditur in inferiori vel e conuerso: sicut hic. homo
 est alius et alius est alius est genus igitur homo est genus
 Non sequitur superius enim et inferiori aliquomodo
 sunt vnum per accidens: sed alio modo sunt vnum
 per se. Unde est dictum per quod idem verificatur de vno
 eorum sicut de idem est alteri necesse est et altero
 verificari: et sicut hoc sumuntur argumenta dialectica
 in genere et specie sine a superioribus ad inferiora. Quod
 autem verificatur de vno eorum sicut differat ab altero
 non oportet de altero verificari: tunc autem est va-
 riatio medij et fallacia accidentis sicut est in pro-
 positio. Nam et genus non predicatur de aliis sicut est
 idem homini: sed sicut per ab eo differat: sicut superius
 ad inferiora. Similiter est in triangulo est si-
 gura sed proprietates trianguli est habere tres angu-
 los: igitur est proprietates figure. Non sequitur: quod tri-
 gulus et figura non sunt omnino modis idem. Quod non
 est quod verificatur de vno de altero verificari.
 Similiter est hic: scilicet est alius ab homine: igitur
 autem est homo igitur est alius a se. Tertius modus
 puenit quod proceditur a specie ad proprium vel e con-
 uerso: sicut hic. homo est risibile: sed risibile est
 proprium: igitur homo est proprium. vel homo est species
 Non sequitur: quod risibile et homo non sunt omnino idem
 sicut diuersitate: ideo aliquo modo vnum se habet
 ad alterum per accidens et extraneum. et proprie non
 est necesse quod quicquid verificatur de vno verificetur
 de altero. Et est sciendum quod non est incommuni-
 ens: si in aliquibus predictorum fallaciarum sunt

assignate due fallacie. scilicet figure dictionis et accen-
 tis: quod sicut per puenit deceptio et similitudine
 et tunc est fallacia figure dictionis. Secundus vero
 quod puenit ex convenientia rerum fallacia acciden-
 tis. Homo enim et scilicet quantum ad rem con-
 ueniunt et quantum ad nomen similitudinem habet
 Et sciendum est etiam quod sicut fallacissimus acci-
 dentis et per oppositum caribegouet: ita et per
 ibericis: et eo quod medium diuersimode sumitur
 putat scilicet comparat ad vnum ad immediatum et
 diuersum ab alio sicut hic. Si nullum tempus est
 dies non est per locum a toto in quantitate. Et si
 dies non est nec est per locum ab oppositum: ergo
 si nullum tempus est nec est: sed si nec est aliquid
 tempus est. igitur si nullum tempus est aliquid
 tempus est. igitur ergo quod illud medium quod
 est diem non esse: est diuersum ab eo quod est no-
 tem esse sicut per sequitur ad hoc quod est nullum
 tempus esse. Et hoc enim est quod diem non esse non
 sequitur noxem esse: nisi supposito tempore: sicut
 per sequitur ad hoc quod est nullum tempus esse: sup-
 positum tempore: sicut et hoc quod est videtur non
 esse. sequitur eum et supposito alii quod est na-
 tum videtur.

De fallacia sicut quid et simpliciter.

CA. X.

Equitur de fallacia sicut quid et simpliciter
 Simpliciter autem hoc dicitur: quod nullo
 modo addito dicitur: ut cum dicitur scilicet
 res est albus: vel scilicet currit. Secundum quod
 autem dicitur quod cum aliquo addito dicitur:
 ut scilicet currit: vel scilicet est albus sicut dicitur. Hoc
 autem quod additur dupliciter se habet et ad id cum
 additur. Nam quicquid non diminuit de ratione cui
 additur. Et tunc potest procedi ab eo quod est sicut quid:
 ad hoc quod est simpliciter: ut cum dicitur scilicet
 currit velociter: igitur currit. Velocitas enim nihil
 diminuit de ratione cursum: et est in predicto argum-
 to locutus a parte in modo. Quicquid vero id quod
 additur diminuit aliquid de ratione eius cui additur
 ut cum dicitur est thyraps est albus dentem. Nam
 hoc determinatio dentem diminuit aliquid de
 ratione eius quod dicitur albus. Non enim potest
 dici albus: nisi qui totus est albus: vel sicut plures
 et sicut plures: scilicet: et ideo si dicitur est thyraps
 est albus dentem: ergo est albus est locus scilicet
 scilicet: vel fallacia sicut quid et simpliciter deceptio
 pueniens et eo quod dicitur sicut quid accipit: ac si
 esset dicitur simpliciter. Causa apparentis in hac
 fallacia est convenientia eius quod est sicut quid:
 ad id quod est simpliciter. Causa vero non exi-
 stente est diuersitas eorundem. Sunt autem quod
 modi huius fallacie et primus modus est quod
 determinatio addita habet oppositionem ad illud cui
 additur ut in b argumto. Secus est de modo: quod est

homo nō sequit. Nam esse hominē motuum h̄y
 oppositionem ad boēm q̄ q̄ uinum est de ratio-
 ne hominis cum homo sit aial & animal est substā-
 tia aiata sensitua. Et sic patet q̄ hec determina-
 tio motuum tollit hominis rōnem. Vnde iste ē bo-
 nus latro igit̄ est bonus nam bonamp se suppo-
 sitū opp̄sitionē habet ad latrocinium. Similiter
 hic nō dicitur dicitur: dicitur se dicere falsum ergo
 dicitur dicitur nō sequit. Nam dicitur verus oppo-
 nitur ei quod est dicere falsum & euerfuo. Secū-
 dus modus puenit ex eo q̄ aliqua determinatio
 addita p̄tinet ad anam acē. Nam alia acē an-
 ime possunt esse circa existētiā & circa nō existē-
 tiā sicut hic chimera est aial op̄nabile igit̄ chi-
 mera est aial. Nō sequit. Nā op̄nabile additū
 aiali dimitit de eius rōne: similit̄ hic Cesar ē
 in memoria hominum igit̄ Cesar est. Vnde hic uba-
 bes felicitatem in tua voluntate igit̄ habes felici-
 tatem. Tertius modus est quādo determinatio
 addita significat partē sicut hic Ethiops ē al-
 bus dicitur ergo est albus. Non sequit q̄ esse in p̄-
 te dimitit de rōne eius quod est esse simpliciter. Del-
 endū tamē q̄ si a parte sit natiū denominari totū
 nō accidit fallacia: vt p̄ in hoc p̄cessa. Ite est
 crisus fm̄ capillos ergo ē crispus: bene sequit quia
 homo denominatur crispus fm̄ capillos: & hic mo-
 dus se extendit ad alias partes. s. loci vel tempo-
 ris vel alioq̄ totū. Et vō aliquid addit toti lo-
 co mediat̄ parte in loco a qua parte totum nō est
 natum dēnotari accidit fallacia in his p̄cessibus
 vt b̄ dicitur est bona in locis egrotantibus: ergo ē bo-
 na. Nō sequit q̄ hoc quod dicitur in locis egrotanti-
 bus significat partem in loco. Similiter ē p̄toto
 & parte in tempore sicut hic bibere vinum ē ma-
 lum egrotanti ergo ē malū: eadem ratio ē in oī-
 bus similibus. Quartus modus est quādo deter-
 minatio addita cogit terminum cui additur sta-
 re materialiter sicut hic. Sap: ens vult amittere
 malū ergo vult malum nō sequitur. nā amittere
 malū nō dicit malū simpliciter sed p̄ qd. Simi-
 liter hic fur vult sumere bonū igit̄ vult bonum:
 & ē eadem rō in alijs similibus. Sic ergo p̄ ex di-
 ctis q̄ hoc fallacia p̄uenit fm̄ rōnem p̄fecti: im-
 perfecti. Nā determinatio dimitit eo q̄ signifi-
 cat aliquid esse imperfecte.

C De fallacia fm̄ ignōtiam elenci. **CA. XI**

Et quis de fallacia fm̄ ignōtiam elenci.
 Et ista elenci syllogismus p̄dictionis q̄
 quādoq̄ est vnus quādoq̄ duo. Vnus q̄-
 dem q̄ dicitur dicitur alteram p̄positio-
 nis p̄s dicitur sicut si dicitur aliquid aial esse incor-

ruptibile & peccatur sic. Omne compositum ex
 cōtarijs ē corruptibile: omne aial ē huiusmodi
 omne animal ē corruptibile. Dec. n. cōclaro est
 p̄dictionis p̄positionis date. Duo enī syllogismi
 constituit elencum quādo q̄ duo syllogismus
 cōcludit p̄dictionis sicut supradictio syllogismus
 cōtaponat alius talis syllogismus. Nullū beatū
 est corruptibile & aliquid animal ē beatū igit̄
 aliquid animal nō ē corruptibile. Quia igit̄ de
 rōne elenci ē syllogismus & p̄dictionis: ideo q̄d
 est p̄ra diffinitionem syllogismi & p̄dictionis
 est cōtra diffinitionem elenci. Et ideo cū in quā-
 bet fallacia defect̄ accidat p̄pter hoc q̄d aliquid
 obmittit de diffinitione syllogismi & p̄dictionis
 nec ideo omnis fallacia re dicit ad ignōtiam
 elenci sicut ad generale p̄cipium. Quia vō de
 diffinitione elenci ponitur cōtradictio quasi differē-
 tia que constituit sp̄m: ideo sp̄litter obmissio eorū
 que ad p̄dictionem referuntur ignōtiam
 elenci constituit fm̄ q̄ est fallacia specialis. Sed
 q̄ fallacia esse nō potest si app̄tēna dicit op̄net
 ad hoc q̄ circa p̄dictionem sit fallacia vt fit appa-
 rens cōtradictio: & cum hoc aliquid ad veniat
 cōtradictionis dicit. App̄rens autem cōtradi-
 ctio esse nō potest nisi sit vnus & eisdem: quāsi
 sit ibi vnus & idem nō videtur esse p̄dictionis
 vt dicendo homo currit alius nō currit. Et ve-
 ra aut cōtradictione nō potest deficere nisi ex de-
 fectu vnus & eisdem. Vnde hoc observato ex
 factu alioq̄ que ad cōtradictionem requiritur
 sit fallacia. Est aut cōtradictio oppositio vn̄
 & eisdem non retinēt sed re: & nominis sicut
 idem ad idem similit̄: & in eodē tempore. Fal-
 lacia autem fm̄ ignōtiam elenci est deceptio p̄-
 nentis ex eo q̄ nō observant ea que sit necessaria
 ad diffinitionem elenci & scip̄e ex parte cōtra-
 dictionis vnde dicitur ignōtiam elenci q̄d
 accidit deceptio totum p̄ hoc q̄ diffinitione cōtradictio-
 nis ignōtatur. Causa autem app̄tēna in hac fal-
 lacia est similitudo app̄tēna p̄dictionis dicit
 ens ad cōtradictiones perfectas. Causa vō
 existētie ē diuersitas eisdem. Modus huius fal-
 lacie sunt quatuor. p̄m vnus peccat p̄ra h̄e p̄-
 nentiam ad idem vt hic: duo sunt dupl̄ ad vnū:
 & non sunt dupl̄ ad tria: igit̄ sunt dupl̄ & nō
 dupl̄. Non sequit q̄ omisso hoc quod est esse
 ab idem nō est cōtradictio. Secundus aut peccat
 cōtra h̄c particulā fm̄ idem sicut b. Hoc est du-
 pl̄m ad illud fm̄ longitūdinem & nō est dupl̄m
 fm̄ latitudinem: ergo idem ē dupl̄m & non du-
 pl̄m. Nō sequitur q̄ omittitur hoc particula p̄
 idem que requirit ad cōtradictionem. Tertius
 peccat cōtra h̄c particulā si similit̄ sicut hic et
 lum mouet circulariter & nō mouetur sursum & de-
 osum: ergo mouet & nō mouetur: nō sequitur q̄

omnino huius particule similiter tollit contradi-
ctionem. Quartus ē extra hęc particulas in eodē
tempore: sicut hic dicitur petelausa in nocte
quod est clausa in die: ergo est clausa et nō est clausa
Nō sequitur quod dixerit quis ipse dicitur. Et est
scidū quod hec fallacia puenit cū fallacia sūm
quid ē simpliciter in hoc quod in utraq; pceditur ab
eo quod dicitur cum determinatione ad id quod
dicit simpliciter. Sed hec est differentia quod in fal-
lacia sūm quid ē simpliciter determinatio dimi-
nuit de ratione eius quod est simpliciter eē quod
nō de necessitate accidit in hac fallacia. Sed hec
determinationes additē diminuunt de rōne con-
tradictionis. Bene enim sequitur. Hoc ē duplū
ad illud sūm Latitudinem igitur est duplum ad il-
lud. Nō tamen sequitur quod sit contradictio si ad di-
uersa referantur. Patet etiā ex dictis quod hec fallacia
puenit sūm generalitatem entium contradictionem
que est opposita. Nam est omnis contradi-
ctionis principium.

C De fallacia petitionis principij. CA. XII

Sequitur de fallacia petitionis principij.

¶ Principium hic dicitur principale ppositum.
Tunc igitur aliquis petit principium
quādo aliquis petit sibi concedi dī principale ppositum
quod debet pbare quod qdem si sub eodem
nomine petat nulla sit fallacia: sed petens vide-
bitur deridēdus sicut si velit pbare homo currit
et petit eadē sibi concedi. Si vō petat id quod
vult pbare sub alio vocabulo poterit esse fallacia
et sic ppetit petit illud quod est in principio id est illud
quod in se ptenet principale ppositum. fallacia ergo
petitionis principij est deceptio pueniens ex eo
quod idē assumit ad pbationē suū psum sub alio vo-
cabulo. Causa ergo apparet in hac fallacia ē di-
uersitas apparet. Similitudo pcedens ē ex p-
missis: causa vō nō erit et vō demptitas eadē dē
sunt aut modi huius fallacie quos. Primum mo-
dus est quod dicitur petit ad diffinitionem pbatio-
nem vel econverso vt si debeat pbari quod hō currit
et petit pcedi quod alā rōnale moriale currat quod cō-
cesso arguat sic alā rōnale moriale currit igitur
homo currit. Nec nulla pbatio ē quod similiter du-
bitatur de pmissis et petitione. Secundus modus
ē qm̄ vniuersale petit ad pbationem particularis
vt si debeat pbari quod om̄ pstrariog eadē est dīci-
plina et assumat ista om̄ oppositio eadē est dī-
sciplina ergo om̄ pstrariog eadē est dīsciplina
Nec pmissa nō ē magis nota q̄ adētio. Tertius
modus ē quod petitur oīa particularia ad pbatio-
nem vniuersalis vt si debeat pbari quod om̄ oppo-
sitiog est eadē dīsciplina et assumat ista om̄ con-
trariog est eadē dīsciplina om̄ pstrariog oppo-
sitiog eadē est dīsciplina et sic de alijs igit om̄s op-
positio ē eadē dīsciplina hec ē conclusio ī pmissis

siō petis. Quartus modus est quod petit diuisim quod
pbari puenit vt si debeat pbari quod medicina
sit scititia sūm et egrī et sūm af ita medicina est scititia
sūm et medicina ē scititia egrī ergo medicina ē scititia
sūm et egrī hic ē petit id quod deberet pbari.
Quintus modus est quādo petit vnum conelati-
uog ad pbationem alterius vt si debeat pbari quod
Socrates sit pater pbatōnis et sūm af ita plato ē
sūm socratis igit socratis est pater pbatōnis hic
etiā petit quod deberet pbari ab alijs verbis. Et est
scidū quod hec fallacia nō peccat contra vim il-
latiuam argumentandi quod bene sequit conclusio
datis pmissis cum seruet debita habitudo in se-
rentis ad illatū sed peccat p pbationem argumētū
Nam pbatio vō esse magis manifesta quod hō
obseruat. Unde hic non accidit deceptio ex eo quod
pclusio non inferet ex pmissis cū illationes pdicte
sunt sūm locos dyalecticos sicut accidit deceptio ex
eo quod petitur idem pcedi ac si est diuersum. Unde
si in pmissis modis argumētū dī accipiuntur
pmissis ex eo quod sūm magis note et nō quasi petite.
Nō erit argumētū sophistici sed dyalectici. Pa-
ret autē ex pdictis quod hec fallacia puenit sūm idem
et diuersum put nō dicitur inter ea.

C De fallacia sequentis. CA. XIII.

Sequitur de fallacia sequentis. Cōsequētia

¶ autē hic sūm est quod sequitur ad antecē-
dens in ppositione pditionalret cum dī si
Soc. est hō est animal sōtem est animal et conse-
quētia sō. vō esse hoies est antecēdens. Et ergo fal-
lacia sūm deceptio puenit ex eo quod pōns eūm a-
tur et idem est antecēdens oīno. Et hoc enim pten-
git aliquas et dert quod si nō sequit ad antecēdens ita
et econverso antecēdens sequat ad pōns. Unde p quod
hec fallacia pōns in duob; pūit sequentis quāz
vna est vera et altera falsa sicut si dicat. Si alig
currit monet sed fontes monet: igit fontes currit
Nec n. sequentia si sōtes currit monet que pmo
ponit est vera sed ista ad quā pcedit ē falsa si mo-
uatur igit currit. Ubi vō tū ponit vna psequētia
nō est fallacia pōns. Unde si dicat sō. est et iū igit
tur sō. ē homo nō ē fallacia sequentis et modo ar-
gumētū dī sed magis fallacia accitit. Nam si cut
fallacia sequentis puenit ex eo quod sequens et vni-
uersal et oīno est idem antecēdens et nō sit. Ita fal-
lacia accitit puenit ex eo quod p dicitur et ista sūm af
omnino idē esse subiecto. Unde hec fallacia dī-
minatur a consequēdo. illa autē ab accidēdo quod ē
herere. Et inde est quod quādo pcedit argumētū dō
solut ab aliqua cathegoreca p quā significat aliqd
in esse ē fallacia accitit: quā ab aliq; pditional et
fallacia pōns. Et ideo pbe dicit quod fallacia acci-
tit ē in vno et fallacia sequentis in pluribus. s. con-
sequentijs. Et ex hoc etiam patet quod in sequentijs
consequens est aliquo modo pater ac pōns. Nam

omne quod sequitur aliquo modo accidit sed non eodem modo accidit sequitur. Ad enim sequitur si homo est albus si vera quod si homo sit albus. Et idem eundem est fallacia sequentis aliter ordinatis terminis potest fieri fallacia accidentis sed non conuertitur. Causa apparente in hac fallacia est conuenientia sequentis cum antecedente. Causa vero non existit in diuersitas eorumdem. Sunt autem modi huius fallacie duo, primus modus procedit ex confectione magis eorum ad minus commune siue magis commune sit genus siue accidens ut patet in his paradoxis. Si aliquid est animal et animal sed tu es animal igitur tu es asinus. Non sequitur enim consequentia plus posita conuertitur. Similiter hic fit aliquid est mel et rubrum sed mel est rubrum igitur mel est rubrum. Similiter hic fallax est siur error nocte sed tu erras de nocte igitur tu es sur. In his enim modis patet consequentia conuerti que non conuertitur. Unde est fallacia sequentis. Si autem sumatur propositio cathegouca in eis terminis est fallacia accidentis sicut asinus est animal tu es animal igitur tu es asinus et hic. Mel est rubrum et mel est rubrum in eis est. Secundus modus est quando proceditur a sequentia oppositam siuilem consequentiam in alio opposito ut si dicat si aliquid est generans non principium sed anima non est generata igitur anima non est principium sed semper fuit non sequitur. Et in oppositis duplex est quentia una in ipso altera in contrario. In ipso quidem est sequentia quando sicut ad antecedens sequitur consequentia ita ad oppositum antecedens sequitur oppositum consequentis ut si est iustum est bonum igitur si est iniustum est malum. Cetera quidem e contrario est quido sicut ad antecedens sequitur consequentia ad oppositum consequentis sequitur oppositum antecedens ut si est homo est animal igitur si non est animal non est homo. In oppositis enim sua affirmatio est negatio enim non est consequentia in ipso sed in contrario et ideo quando proceditur in uisum modi oppositis ac si est consequentia in ipso est fallacia sequentis sicut in exemplo primo. In his autem terminis est fallacia accidentis cathegouca propositioibus sumptis ut si dicat sic. Omne generans est principium sed anima non est generata igitur non est principium. Et est secundus quod sicut primus in odus peccat contra sequentiam procedendo a positione consequentis ad positionem antecedentis ita secundus peccat procedendo a destructione antecedentis ad destructionem consequentis. Et si autem perit modo procedendum. scilicet a destructione consequentis ad positionem antecedentis. Patet enim quod hoc fallacia puenit per rationem bonis et posterioris. Et nota quod quoddam consequentia in plus suo antecedens et quoddam minus. Consequens in plus est in terminis et libis sicut tu dico homo est ergo animal est. Consequens in minus est sicut totum in quantitate et eius pars ut cum dico

opposito eadem est disciplina: ergo omni philosophia. C. De fallacia per non cum ut cum. C. XIII.

Equitur de fallacia per non cum ut cum eundem fam. Causa autem hic dicitur quod causa inferretur per quod simile dicitur causa positionis est. Est ergo fallacia per non cum ut cum eundem quidem in ter positiones et quod sequitur conclusio ponit propositio aliqua que nihil ad conclusionem operatur et sic non est causa. Tamen ad hoc quod fiat fallacia opus quod uideatur esse causa: quod quidem fit per hoc quod conuenit cum alijs propositionibus que sunt cause positionis in terminis. Et hoc autem quod propositio que non est causa sumatur ut causa non puenit aliqua deceptionis quidam ex conclusione reddat ad positiones et intermititur aliqua positionis: quod quidem fit in syllogismo ad impossibile in quibus pro hoc conuenit et impossibile ostendit aliqua positionis impossibile fuisse. Et hoc fallacia non potest fieri nisi in huiusmodi syllogismo. In syllogismo enim ostenditur in quibus aliquid recte ostenditur ad nullam inueniens uicium ostendens si sumatur in positionis aliqua propositio que non est causa positionis ac si est causa. Est ergo causa apparente in hac fallacia puenit propositio non est cum illis que sunt cause. Causa vero non conuenit est defectus habitudo in eis debite inter positiones inferentem et propositio illatam. Formam autem per hoc fallacia hoc modo paradoxum putat ne alia et uita sit idem quo dicitur proceditur sic. Alia et uita sunt idem et mors et uita sunt perit et generatio et corruptio sunt ista sed mors est corruptio ergo uita est generatio igitur uiuere est generari quod est impossibile. Nam quod uiuere non generatur istam generat et ergo: perit fuit impossibile. Et alia et uita sunt idem. Ad sequitur quod ista propositio alia et uita sunt idem que accipitur datur in positionis non fuit causa positionis impossibile quod ex hoc patet quod causa remota adhuc sequitur conclusio. Unde pro hoc quod conclusio est impossibile non potest ostendi quod predicta propositio sit impossibile sed quod magis ista sit impossibile et qua sequitur que est uita mors et uita sunt perit et uita enim salutaris sequitur falsitas in positione. Ad hoc enim et uita non sunt perit sed operantur ut perit et habent. Patet ergo quod hoc fallacia peccat per rationem cause et causam.

C. De fallacia per plures interrogatios ut uia. C. XV.

Equitur de fallacia per plures interrogatios et uia. Est autem idem per substantiam: enunciatio propositio interrogatio et conclusio. Sed dicitur enunciatio per quod significat simpliciter aliquid esse uel non esse. Interrogatio per quod sub dubitatione proponit. Propositio per quod sumitur ad alterum propositionem. Conclusio vero patet et aliter patet. Et ideo sicut enunciatio est una et plures ita interrogatio propositio et conclusio. Est autem enunciatio una in qua dicitur unum de uno ut de

mo est animal vel est albus. Enunciatio vō plures quando dicuntur plura de vno vt deo. est albus & musica vel vnus de pluribus vt socrate & plato sunt albi vel plura de pluribus vt fontes splato sunt albi & musici. Secūdam et autem q̄ quādo plura predicantur de vno ex quib⁹ sit vnū per se et enunciatio vna cum dicitur homo est animal rationale mortale. Nam et partib⁹ diffinitio fit vnū per se quod est de natura speciei. Si autem plura predicantur ex quibus sit vnus per accidens tunc et enunciatio plures vt cum dicitur socrates est homo albus. Ex homine eius et albo sit vnū per accidens. Provenit ergo hec fallacia ex hoc q̄ ad interrogatioem que est plures datur vna responsio eo q̄ sub vno modo interrogādi pponitur: vt si dicat putas ne fontes & plato currat ex eo. n. q̄ simul interrogatur de duobus videtur et vna interrogatio cui sunt plures. Cause apparentie hanc fallacia duntaxat ex parte modi interrogādi. Cause vō non exiteūne et pluralitas interrogatiois. Modi autem hui⁹ fallacie sunt duo. Prim⁹ mod⁹ quando interrogatio est plures eo q̄ vnus de pluribus in singulari predicatur & econuerso. Si cur hie putas ne homo & asinus sit animal rationale mortale si dicam sic predicatur sic. Homo et asinus sunt animal rationale mortale igitur asinus est animal rationale mortale et. Si dicatur q̄ non procedatur sic. Homo & asinus non sunt animal rationale mortale igitur homo non est animal rationale. Deceptio enim hęc putat q̄ ad interrogatioem p̄dictam cum sit plures non est danda vna responsio vt dicam simpliciter sic et non sic dicitur sic homo est animal rationale & asinus est animal rationale vel non est animal rationale. Similiter hie putas ne tu es homo & asinus. Si dicatur nō igitur tu es homo si dicatur sic concludatur ergo tu es asinus. Similiter hie putas ne ebtioptus est homo albus. si dicatur q̄ sic concludatur ergo est albo si dicatur q̄ nō concludatur ergo non est albo. Secundus mod⁹ q̄ interrogatio est plures ex eo q̄ plura subiectum vel predicantur in plurali numero sicut hic putas ne mel & fel sunt dulcia si dicatur nō concludatur igitur mel nō est dulce si dicatur concludatur igitur fel est dulce. In omnibus enim hijs nō est vna responsio sed plures vt sic mel est dulce & fel nō est dulce. Propter ergo hęc fallacia ponitur s̄m vnū & multa. Et hec de fallacijs dicta sufficiat.

Explicit opusculum trigosimum nonum sancti Thome de aquino de fallacijs ad quosdā notabiles artistas.

Inclit opusculum quadragesimū eiusdem de propositionibus modalibus.

Propositio modalis

modalis a modo dicitur ad sciendū quid sit propositio modalis op̄ p̄ se scire qd sit modus. Est autē modus determinatio ad alios res. Que qd sit

q̄ adiectioe nōis adiectio qd determinat subiectū suū vt cum dicitur homo est albus vel p̄ adiectio qd determinat verbi: vt hō currit bene. Et sciendū est q̄ triplex est modus. Quidā determinat subiectum p̄positionis: vt homo albus currit. Quidā determinat p̄dicatum: vt for. est homo albus vt for. currit velociter. Quidā determinat cōpositionem ipsam p̄dicati ad subiectū: vt cum dicitur for. currere est possibile: ab hoc solo modo dicitur p̄positio modalis. Hic vō p̄positiones q̄ modales nō sūt dicunt de inesse. Modus autē cōpositioe determinat in se sicut for. est verū: falsum: necessariū: impossibile: possibile: contingens. Verū autē & falsum nihil addunt supra significantes p̄positionem de inesse. Idem. n. significat cum dicitur for. nō currit: for. currere est falsum. Et for. currit & for. currere est verū. Quod nō p̄tingit de alijs quatuor modis q̄ nō idem significat cum dicitur for. currit: for. currere est possibile. Et de cōp̄missio de vero & falso de alijs quatuor p̄dicemus. Quia vero p̄dicti casū determinat subiectum & nō econuerso: ideo ad hoc q̄ p̄positio sit modalis op̄ p̄ quatuor p̄dicti modi p̄dicent & verbū impositio cōpositionem ponat p̄ subiecto. Quod qd sit si p̄ verbo in dicantur p̄positiones sicut infinitiuus: notat nō accutamus. Et dicitur p̄positio modalis vt cū dicitur for. currere est possibile: dicitur est for. currere. Quidō ergo dicitur ponit p̄ subiecto & modus p̄dicato sic est p̄positio modalis vt cū dicitur for. currere est possibile. Si autē cōuertat erit de inesse vt possibile est for. currere. Propositionū autē modalium quedā de dicto quedā est de re. Modales de dicto est in quatuor dicitur subiectum: & modus p̄dicat: vt for. currere est possibile. Modales de re est in quatuor dicitur cōpositio p̄dicat de hie vel de illo sicut de quodā singulari. Modales autē dicitur et hie & illa: singularis: id est finita: vel singularis s̄m subiectū dicitur sic de pedib⁹ de iesse. Vn̄ hec dicitur boiem p̄ possibile est currere vtius: sic de alijs. In sciendū est q̄ p̄positio modalis affirmatiua est negatiua s̄m affirmatiua est v̄ negatiua: modus autē dicitur. Vn̄ dicitur. si currit est possibile est affirmatiua: si vō for. currere est possibile est negatiua. Sciendū est autē q̄ necessariū sit inueniri cū signo vel affirmatiua: q̄ qd necesse est esse ip̄. impossibile cū signo vel negatiua: q̄ qd impossibile est nō esse. Et dicitur vō & possibile sit inueniri cū siḡ p̄dicari: qd

quod est contingens & possibile: quandoq; est: qñ
q; nō ē. Et ideo necesse est esse & impossibile est ēē
sunt contrarie: & possibile est esse & possibile ē non
esse: subcontrarie. ¶ Necesse est esse & possibile
est esse subalternantur: similiter impossibile est
esse & possibile est nō esse: sed necesse est esse & pos-
sibile est nō esse dīdiciōnār. Sicut impossibile est
& possibile ē ēē esse: vt p; in sequenti figura. Notā
dum q; omnes ppositioēne que sunt in eodē or-
dine equipollent. Licet autem & modus argumen-
tandi in contrarijs subalternis: & cōtradictōijs
eodē modo attenditur in his: sicut in ppositio-
nibus de inesse. Sciendum est autem circa mo-
dalium equipollentia: q; idem operatur nega-
tio posita ad modum: sicut in ppositioibus de
in esse. Negatio in modalibus preposita modo
facit equipollere suo contradictōio: vt nō neces-
se est esse: & possibile est nō esse: equipollent. Ne-
gatio vero apposita dicto facit equipollere con-
trario: Negatio vero apposita vtriusq; subalterno
Unde sciendum q; possibile & contingens idē; si-
gnificant. Unde ppositiones de possibili contin-
genti similiter ordinate equipollēt. Omnes autē

ppositiones sibi inuicem equipollentes sunt in
vno ordine. Unde patet: q; quattuor sunt ordines
primus ordo est possibile est esse cum suis equi-
pollentibus. Secundus possibile est nō esse cum
suis equipollentibus. Tertius impossibile est esse
cum suis equipollentibus. Quartus necesse est
esse cum suis equipollentibus. Ex quo patet q; quar-
tus ordo contrarius est tertio: ergo primus sub-
contrarius secundo. Tertius contradictorius p-
mo. Quartus secundo cōtradictorius: primus que-
ro subalternus: & secunda tertio. Unde verus.
¶ Tertius est quarto semper contrarius ordo.
pugnāt cum quarto. ¶ dicendo secundus. Sed
contrario linea tibi prima secunde. Tertius est p-
mo contradictorius ordo.

¶ Prima subest quarte vice particularis habet
¶ Sed habet ad seriem se lege secunda sequen-
tem. Vel ordo subalternus sic primus succedat
¶ Primus amabimus: edentatis secundus
tertius illiace: purpurea reliquis. Destruat. v. to-
tum sed. a. confirmat vtrumq;.

¶ Destruat. c. dicit destruit. l. q; modum.

Purpurea

Non possibile est nō esse
Nō contingens est nō esse
Impossibile est nō esse
Necesse est esse

Contrarie

Illiace

Non possibile est esse
Nō contingens est esse
Impossibile est esse
Necesse est nō esse

Subalterne

Subalterne

Possible est esse
Contingens est esse
Non possibile est esse
Non necesse ē nō esse

Subcontrarie

Possible est nō esse
Contingens est nō esse
Impossibile est nō esse
Nō necesse est esse

Amabimus

Edentuli

¶ Explicit opusculum quadrage-
simus Sancti Thome de aquino
de modalibus.

Incipit opusculum quadragesimū primū eiusdem
de natura accidentis.

Noniam omnis

cognitio humana a sensu incipit:
sensu autē peria obiecta sunt acci-
dentia: ideo et accidentia magnā par-
tem sferunt ad cognoscendum quod

quid est: ut dicitur primo de anima. De accidentibus igitur et eius
origine aliquid breuiter dicemus: quo facilius intel-
lectus in quodlibet rei ducatur. C. Sciendum igitur est:
quod accide dicitur dupliciter: naturaliter. scilicet a logice. Naturaliter: si-
cut accide dicitur dicitur philosophia: si dicitur nouum gene-
ra accidentum. Logice vero dicitur accide nomen de quo
vltimus de generibus loquitur Philosophus. C. Ideo pri-
mo modo dicitur sequitur nomen rei. Tunc vero secundo
modo dicitur sequitur operationem intellectus quod facit
vltimam in rebus: ut dicitur commentator primo de anima.
scilicet aut natura rei precedat actus intellectus: ideo pri-
mus dicitur de accidente primo modo dicitur operandi. Sciendum
est igitur quod ens non dicitur de accidente. In modo dicto:
nisi mediante substantia de qua prius dicitur. Hoc enim est natu-
ra esse analogi quod dicitur de quo primo dicitur in ratione
etiam quod sunt post se habere finem: quod dicitur de alio dicitur
de vltimo vel medicina. Et ideo finitas animalis est
dicitur in diffinitione vltimo dicitur finitatis. Vltima enim dicitur
sana in se habere est signum finitatis in animalibus: sicut me-
dicina quod est finitatis animalis. Per quod in modum
enim ens dicitur quod primo de substantia dicitur de accidente: ideo ratio
entis in substantia necessario cadit in diffinitione entis
in accidente. Dicitur enim. Quod ens quod est mensura per se
entis. Hoc quod dicitur quod est dicitur quod est ens: dicitur
entis: sicut dicitur de anima. Et quod esse est actus entis: hoc
autem verbum inesse est de signis inherentiis a contrariis
in esse rei perfecte est de accidentibus quod extraneum a rei
natura est necesse est. Vltimo enim significat per hoc inesse quod
accidens est sit in ipso esse: hoc enim esse sit formalissimum
omni rei. Et id esse dicitur per ens dicitur nomen: sed non
accidens est inesse sine in se: ut dicitur ipse rei. Et si quidem
manus dicitur esse: quod que dicitur accidentia sunt quibus nihil
pauit. In inesse rei per se esse quod hoc solū dicitur:
veritas enim dicitur subiecti proprium non est esse substantie
ipsius rei: sed accidens aliquod sicut dicitur est substantie
etiam qualitates. Nota igitur quod esse dicitur esse esse dicitur
tunc autem: hoc dicitur respectu sine subiecto: sicut in sacra-
mento altaris. Substantia autem in rebus nunc est primum
et primum accide substantie: cui sit extraneus ab
ipsa natura rei: cui non sit dicitur nomen ipsius: sicut
sunt sua natura principia: sed non sit mensura extraneus a si-
cilitate: sunt etiam sed dicitur et nihil vna eundem
rei: quod non est vna de loco cui vna res multa loca
inueniuntur: erit et in subiecto in ipso esse rei quod est ma-
pene inueniuntur: sed in ipsa rei: ut dicitur de anima. Hoc
enim esse substantie accidentis cuiusmodi dicitur esse: quod
significat ens est secundo modo: non primo: ut dicitur. in modum.

Et id esse forme dicitur esse ad rem dicitur in
genere entis: quod ipsa forma rei dicitur hoc ipsum esse dicitur:
vel nihil cui dicitur. Et quibus dicitur dicitur dicitur
hoc esse: ut dicitur. Inueniuntur ad rem ipsam que
est ens: et est ipse esse: et est post ipsum ipsa forma
rei: quod res per ipsum esse. Et vltimo ipsa materia dicitur sit
dicitur in re in se: ab ipso esse rei magis
dicitur: cuius principium est ipsa res: ut dicitur: cum
per rem in se: et forme: et materia in vltimo esse esse
tunc dicitur totum: sicut dicitur esse forme: et a qua est
ipsa est principium ipsius esse: vltimo est ipsum mater-
rie: ut dicitur inueniuntur. Quod autem igitur rei ens
est esse plus: et dicitur quod ipsa forma a qua est esse: et ma-
teria non est ens de sua natura: sed per ipsum dicitur:
vel per ipsum formam. Cuius igitur esse accidens: et accidens
a principium rei extraneum sit: alterius nature: et
tamen inter omnia accidentia. scilicet dicitur materia dicitur a re ma-
pene dicitur sequitur: et reliqua ipsa medietate. Et quod
aliquod naturam forme magis sequitur videtur: sicut sit
qualitates in se habere in media ad aliquas actio-
nes. Omnia enim actio rei forme sequitur: cui dicitur sit
principium: essentia et operandi vel agendi. Quomodo
igitur dicitur sequitur materia est dicitur a parte
formam dicitur nature formam materiam: cui in mate-
ria sit scribitur nisi per analogiam ad forme: ut dicitur
mo per hoc. C. Ad hunc igitur eundem dicitur esse
quod in vna eadem materia nature sit in esse quod dicitur
forme generalis: et quod dicitur spatia: quarum natura est
in materia facere quod forme generalis nature sit
facere: et adhuc amplius: ut dicitur Boetius. Forma
autem nihil est natura facere nihil id quod ad actum principium:
ideo quod dicitur sequitur esse materie in ordine ad
aliquam formam dicitur in essentia sua quod alia for-
ma: hoc enim principium ad esse actum ipsius materie per
ipsam formationem sit in materia formam dicitur. Et
pura in materia est potentia ad formam aliquam genera-
lem sicut ad formam compositionis quod est de corpore
dicitur dicitur forme materia ad illam dicitur: si
ides facit forma perfectio: et adhuc amplius: hoc enim
ad actum pertinet. Quod autem ad materiam referent non
sicut a vltima forma in dicitur: hoc enim est actualis
litanis non est hoc ad esse principium: sed ad ipsam suam
essentiam. C. In materia nihil est potentia ad formam
compositionis dicitur esse: quod facit forma generalis
non in eandem dicitur potentiam quam principium forme
generalis: si inesse. Et hoc manifestum est. Nam
materia sub forma perfecta ens est in potentia ad rationem
formam: quod non potest generare esse potentia ad illam
formam est potentia per aliam formam. Ad hoc quod potest
sicut in materia per diuersas formas: indifferenter
se habet ad plures: et ad vnam perfectam. hoc enim principium
ad ipsum principium est materia et forma dicitur esse actus:
in quo cui non potest esse plura esse substantia sub vna

forma est si aliqua alia forma per hanc formam sequitur oia que i diuersis p diuersas formas pingit. ¶ Porro oppositiones vo q pntent ad illam materiam ordinat eam ad diuersas essentialis formarum de terminata ita q pposita sua q est ad vnam formam no pntit p alia: alia fuerit ba bndas in virtute s pfectione ad faciendū quod alie forme facere cōfacuerit: amplius. Si qua igit accidit illa pnta matm in ordine ad formā gneralem: necesse est cōsequatur eam vel s'm esse actu qd a b illa recipit: vel s'm pfectionem potentie sic p illam formā solū que nō pōt p aliam formā plici. Quī igit talis forma sola pfect matm s facit esse actu i eandē accidēs qd matm psequit in ordine a d illam formā que plicat postmā matm s'm certū respectū in eandē ad dērit essentialis matē pfectē nō nuda: sed f. acum illius cōpositi. Et hoc est materia in q accidēs a b esse. Et n. aliquod subiectū accidit s'm qd est actu ex quo facit ē sciendū s' accidē sequi matm in ordine ad formā gneralem: vel in ordine ad formam spalem. Hoc. n. nō respicit esse actu accidit cū b indifferēt s' i materia ab vna forma s a mutie: sed respicet essentiali cū respectu potētie matē q nō pōt plici indifferēt: s' p certam formā essentiali illi materiae ppositā. Ad eius referendū erit ad esse actu accidit nūq' dūstin gnerē sit accidēs ita sequitur matm in ordine ad vnam formā vel ad aliam formā: cū esse actu s' quocūq' ad ipm pntet indifferēt s' ita quatenus qd forma pfectione v' dērit est. Unde cū aliq' forma pfecta in matm recipit q' facit quod alie forme facere solent de his q' ad actum pntit oia accidēs s'm esse qd habet sequunt esse actu illi cōpositi: qd b' ab illa forma pfecta esse vo accidēs ipm: nō sequit esse actu: sed sequit matm in ordine ad formam cū solū est illam essentiali plicare s'm pntiam ad eam ordinatū: tale accidēs q' dūstin et cā que sunt s'm diuersas ppositiones in matm vt albedo s nigredo. Et ideo talia accidēs: forma pfecta ablata s destructa specie: manēt in essentiali suis aliud s aliud esse actu s'm. Non. n. re pfecta est pntē perit oio dē matē ad formā gneralem: sed potius p eam plicit in eē actu: ideo in vno s motuo dūstin b'm mntiam mater: s' illū albedo s nigredo s velsis vulnerū quei dūstite recepta sunt nec est accidēs in vltimo ppter hoc. ¶ Dicit n. origo s radiū accidēs eadē matē in ordine ad formam gneralem: s' s'le transit in eē actu. Inde est q' diuersimodē mutat color: in vno s motuo: qd si pntigeret nū aliud s aliud eē actu hīc qd est rōne diuersis actu essentiali: quoz nū aliterū in eē non est mutatō: illud sequentē s' p dicitur accidēs. ¶ Accidēs aut que sequitur materiam in ordine ad formā spalem cōs'm o dū figura: m qualibet eius specie ē certa figura: ideo inter oia alia

accidēs certa sola figura ipem rei cuiuslibet b'nd s'bra. Alia est n. figura b'ois s' alia equi: destructa specie rei nō potuit manere nisi eoque. ¶ Dicit n. eadē figura idem dū hōis hōis est: q'ntas i q' est. Et n. figura qualitas in gnerē. ¶ Omnia enī accidēs indistincta sunt cōia accidēs: sed species accidēs non. Et ideo sequitur materiam in ordine ad formā gneralem: cū materia sit pfectū id' dūduationis sub vni dūstibus certis: quōi sunt quedam accidēs cōia. Et qua aut accidēs sit q'ntas p'ntit actioē: s' passi onem: nō manēt forma destm cū nisi eoque cum nō possint in eadē actioēs a motuo: alia aut accidēs sunt rō quentia formā: que nec ēt similitudine aliquam post se relinquit vt r'risibile s alia huiusmodi.

De accidente logice.**CA. II.**

Ene restat de accidente scdo modo dūctio: n. re. Sciendū est igit q' oia accidēs vsq' ad dam sunt sequentia res s'm esse qd habet in se: q' intellectus est q' facit vtilitatem in rebus: vt dicit cōmētator. a. de anima. Et nō solum oporal circa has sed ēt circa accidēs ipsa in re: namra vtrūq' n. iudicium em tribuere potest. Et inde ē q' illa vsq' que sūt p actioēm alie cōia s' p'fectas nōman habet: vt gen' ipm s: vna: r' b'no nōmīa sunt designatua s'parum accidētialium s'ctioem. Sed b' non sic circa has fieri dicuntur quasi in accidētibus locum in eō habet eam s' an eis sint gneris differentia s' species. Sed quoz subest res i natura cui ratio gneris dūctatū acc dūctibus p modum aptum gneri s' ipm s' cōm nūq' sit in accidētibus p se sub s'ctens. Similiter id lectus sicut accidēs vt per se sub s'ctens aut. cū nōman nomine abstracto s' h' c' s' b' rōem gneris s' ipm tribu it. Cum autem circa accidēs opal s' pliciter nō eis tribu dō quod sub s'ctis ipm s' h' alia s'ctioes que sub s'ctis nō cōmūctōnis s' p'ctualis nō ponit: sed per nomina rerum rōem vniuersalium exp'nt. Et ideo duo vniuersalia p'p'iam. s: accidēs quoz vtrūq' vrum accidēs est in re: natura nōmīa p'na ppter vniuersaliam vniuersaliam mutū: sicut hōmo cū nomē re nature hūmāne s' nomē species f'ed equoz nāp'ntum s' accidēs sunt noia gneralē s' quendam accidētium: s' ppter hoc sint vniuersalium noia. Et hoc certū est eoque contingere. Nō enim si p'p'ium est vniuersalē: r'risibile est p'p'ium v'risibile erit vniuersalē. Clarat enim modus p'ncip' uocationem. Sicut cum arguūt. Dicitur species q' hōmo: s' de hōis species s' dicitur. Et hoc de natura accidētis sufficienter.

¶ Explicite opusculū quadragesimū s'mum dūcti Thomæ agnatis de natura accidētis.

Incipit opusculū quadragesimū secundū eiusdem de natura generis.

De ente.

CA. I.

Notiam omnis

creatura generis limitibus continetur: et circa naturam rerum aliq̄ error: casus de genere et difficultatibus ip̄m p̄tinentibus aliqd̄ quo

facilimescitur a se invicem discernari: cuius p̄cessusq̄ discerni possit dicere intendimus: ut illi similes ab illo ad quod intellectum omnium incipere et resolvere necesset. ¶ Hoc aut̄ dicitur ens. Et nō n̄q̄ est obiectū intellectus p̄m̄: cū nihil sit nisi p̄m̄ q̄ est ens actu et dī in .9. metaphysice. Unde ens oppositum eius intelligere potest intellectus nō ens. Cuius fingendū est p̄m̄ ens aliquo modo. Quod cū intellectus apprehendere nitit̄ efficiat enerationis. De quo modo ens dī in .7. meth. q̄ ens vō modo dī de quo possunt p̄positiones formari: etiam si essentiam non habeat. Ens igit̄ est cū actus est esse: sicut visus nō vire. Sic n̄. Et habet deo etia ad intellectus esse et essentiam v̄ḡa: v̄ḡa: vivere. Vita n̄. est p̄ncipiū quo v̄ḡa: v̄ḡa: essentia p̄ncipiū quo ens est: n̄q̄ v̄ḡa: vivere significat actum v̄ḡa: abstractor: vivere vō in concreto: sicut curis et currere. Unde nō est vita sine vivere: etiam tamen nō semp̄ p̄stat esse. In ente aut̄ sic accepto duplex analogia reperit̄. Dicit̄ n̄. ens de deo et creatura: et p̄pos de deo: p̄ posterius de creatura. Hec verius sit deū esse sup̄ omne ens q̄ est ens: sicut dicit Dionysius et Damascus. Propter hanc in analogiam sequit̄ ens est p̄s v̄ḡa: q̄ deo. I. et creatura: sicut p̄s est ens ista et accidere de p̄s analogice dicit̄. ¶ Ad cū evidentia est scidum q̄ quādotota nō analogi reperit̄ in alitero de q̄bus p̄dicat̄ sicut tota ratio entis absolute deo reperit̄: n̄c n̄ est p̄dicat̄ p̄s v̄ḡa: q̄ p̄dicat̄ nō excedat subiectū: cū vō tota n̄ p̄dicat̄ in neutro subiecto: q̄ necesse est p̄dicat̄ p̄s esse et cōmunit̄ v̄ḡa: subiecto: sicut tota nō ens nō statim in ista que est p̄m̄: cū ens v̄m̄m nō includat. ¶ Et nō aut̄ genus esse nō p̄t: vt docet in .9. meth. et in .3. Nulla n̄. differentia participat̄ genus: q̄ genus statim a m̄: etia vō a forma. Sicut rōnale a natura intellectus: etia vō a sensu. forma aut̄ nō includit̄ in m̄: actus sed in p̄m̄: n̄. Cū v̄s nō p̄m̄ ad naturā generis sed genus p̄m̄et v̄s: et p̄m̄et: ideo v̄s non participat̄ genus: q̄ cū dico rōnale significo aliqd̄ q̄ h̄ rōnem: nec est de intellectu rōnale q̄ sit animal. Nud aut̄ q̄ participat̄ de intellectu participat̄. Nulla aut̄ differentia p̄t accipi de ens in-

telleum nō sit ens. Et manifestū est q̄ ens nō p̄t habere v̄s: sicut genus h̄: et ideo ens: genus nō est: sed est de obis: et p̄dicabile analogice: sicut n̄lter de ens: est de aliq̄ r̄f̄cendensibus.

De r̄f̄cendensibus.

CA. II.

¶ Hic aut̄ ser̄ trās cōditiō: videt̄ casus de aliqd̄: v̄m̄: v̄m̄: bonū q̄ re idem sunt sed rōne distinguunt̄. Sic aut̄ n̄. in de m̄: r̄f̄cendensibus resolvere op̄: et q̄ p̄positiones v̄ḡa: ad p̄ncipiū ipsa ad que necesse ē stare rōnem. ita in app̄hensione p̄dicat̄ op̄: et r̄f̄bare ad ens: quod ē quo liber cogito naturaliter cognoscit̄ sicut et p̄ncipiū in omnibus p̄positionibus que sunt post p̄ncipiū continet̄. Unde op̄ omnia alia aliqd̄ ad dēre sup̄: etia: quod de intellectu entis nō sit. Nihil enim addere possunt: de cuius intellectu ens nō sit. ¶ Duplex igit̄ contigit addere aliqd̄ super aliqd̄. Aliquando n̄q̄ illud cui fit additio nō est de intellectu eius quod addit̄: sicut in dandū addit̄ sup̄: a rōnem speciei materiā in dandū: etia: de cuius intellectu non ē species ipsa et talis additio est realis. De intellectu tamē contigit et specie et illo additio est species ipsa: sicut de intellectu. Deū est homo. Aliquando aut̄ illud cui fit additio est de intellectu eius quod addit̄: sicut ens est de intellectu omnium. Aliqua tamen addere dicitur sup̄: ens: q̄ aliqd̄ ip̄: tant quod de rōne entis nō est. Et talis additio nō potest esse nisi rōnem tūc n̄m̄ nullam rem imp̄ponit̄ que nō sit ens: q̄ aliqd̄ dicit̄ quod ens nō dicit̄. ¶ Antem additum sit de intellectu eius cui fit additio nō contigit. Homo enim ponit̄ super alia et id quod ponit̄ nō est de intellectu animalis animal vō nihil ponit̄ super bolem: quia quāsi alia dicit̄ homo dicit̄ et amplius. Super tamē igit̄ quod addit̄ vt dicit̄ h̄cēna dicit̄ esse aliquam sp̄alem rōnem entis: sicut ista dicit̄ sp̄alem modū ens: h̄cēna q̄ p̄se esse. Oppositum aut̄ necessario op̄: reb̄: addere aliqd̄ modū entis: q̄ n̄c ē per alia n̄. Cui quod sic addit̄ super ens nō p̄t esse: ego cū ente. Et isto modo p̄dicat̄ etia addit̄ super ens que ad inem v̄m̄m̄: sicut sp̄alem modum quē v̄m̄: quodēq̄ sup̄: ens addit̄. Si aut̄ per addit̄ m̄: tam ip̄m nō dicitur aliquis specialis modus entis: habet̄ in se aliquam oppositionem: quod se habet et additione tali ad ens: in quo erit cū ente. Hoc aut̄ duplex contigit. Vno modo quō do additio fit super ens absolute: etia: quō do fit additio ad ens comparatū ad aliqd̄ q̄ habet p̄ncipiū: et omni ente: cuius modi est alia. Nō aut̄ aliqd̄ addit̄ sup̄: ens absolute: aut accipit affirmatiue: aut negatiue. Si affirmatiue: aut dicit̄ ipsam rem h̄cēna esse q̄ est actus entis: aut dicit̄ v̄m̄: h̄cēna esse: hoc est per se n̄lter. Nō aut̄ h̄: res aliqd̄ q̄ sit nisi per indistinctōes.

Diuisio, n. facit rem nō esse ideo eorū que sunt q̄dam sunt indiuisibilia cū ē potentia vt in corpora-
 ralia. Quodam vō sunt indiuisibilia actu ē diuisi-
 bilia potentia vt corporalia. Vniuersaliter tñ vñū
 quodq; in ḡnerū est indiuisibile. Vñū autē si
 ḡnerūc indiuisibile ē equiparātur entis ideo vnū
 idem ē q; ens s̄m rem s̄m rōnem q̄dam addat s̄o
 per ens q; vñū quodq; b̄ q; sit ens. Vñūc, n.
 quod est ideo est q; vñū numero ē s̄m Vocatum.
 Sed est indiuisibile sicut quantitas diuisibilis: vñū-
 tas aut sit id indiuisibile: necessario vñūtas dicitur p̄uati-
 onem diuisiōnis. Et ideo manifestum ē q; vñūtas
 nō imponat p̄uatiōnem multitudinis: q; cum p̄-
 uatiō sit posterior: illo quod p̄uat si vñū p̄uaret
 multitudinem q; quere q; esset posteriori multitu-
 dinem cum habitus sit de diffinitione p̄uatiōis
 sequere q; vñūtas diffiniret p̄ multitudinem: q̄
 est falsum: q; tunc foret circulus in diffinitione.

Item multitudo diffinitur p̄ vñūtas. Multitudo
 n. est aggregatio vñūtas. Et ideo vnū quōd ē
 uerū cum tunc nō imponat p̄uatiōnem diuisiō-
 nis entis que est p̄ ḡnerū: q; ista ē iustū perti-
 net ad vñū genus particulare entis: et non pos-
 set cadere in diffinitione vñūtas cum sit particula
 rus q; s̄m vnū quōd diffinit: sed dicitur p̄uatiōne
 formalis diuisiōnis: que est p̄ opposita: cui vadit
 (ma est affirmatio et negatio. Ita n. sic diuisiō
 q; vñū nō est aliud. C. In intellectu igit. p̄mo cadit
 ens: nō diuisio: tertio vñū quōd diffinitionem p̄-
 uat: et p̄ter multitudinem in ens diffinitionem cadit
 vñūtas sicut cū rōne vñūtas cadit diuisio: tamē
 diuisio p̄ducto in modorōnem multitudinis habere
 non possunt nisi vnū: q; diuisio rōne vñūtas ap-
 plicet. Hoc est igit quod vnū addit super ens
 p̄uatiōnem. s. diuisiōnis que omne ens cōcomi-
 tur. Si aut dicitur ip̄m quod b̄ est manifestū i
 supposito illo vñū: ē sic res addit sup ens vt au-
 ctus dicitur in methaphisica. Quaqueq; enim
 res b̄ certitudinem quā est id quod ē. C. Si aut
 accipiat negatiue aliquid addit sup ens. Aliquid
 nōq; idem ē quod aliud quod quod idem est q̄d non
 hoc. Vñūc nōq; ens est aliud: ita q; nō nisi illud
 solum. Si aut illud quōd addit sup ens: que est
 cōparatiōne ad aliam que quod modo est oīa. in
 anima, n. ē duplex potentia intellectus. s. et volū-
 tas: quā altera oīa cognoscere pōt: altera autē
 amare sic accipit vep̄ et bonum. Verum, n. ad-
 dit sup: a ens rōnem cognoscibile. Unde vnū
 pōrat eodinem quōdam ens ad intellectum q;
 nō imponat in note ens absolute dicit. Et bo-
 num addit rōnem appetibile. Et, n. est ens bo-
 num que est appetibile. Unde bonū imponat or-
 dīne ens ad appetitū sicut verum ad intellectū:
 sed diuersimode: q; motus intellectus est ad seip̄m
 in ens aut appetitū ad rem extra. Et ideo s̄m

p̄m bonum et malū sunt in rebus: sed verū et falsū
 in intellectu. Ens aut absolute dicitur sup quod
 oīa ita addit rōne certas cōmunitimum est in
 se: ideo plurimas diuisiōnes b̄: quāru; aliq;ue
 trahit ad idem generis de quo p̄cipaliter in-
 ditus agere. C. De hoc, n. aliis tractatum feci
 mus s̄alem cuius finem p̄ parte recitabim sup-
 p̄tiones necessarias in eorū locis inferēdo.

C. De quadruplici diuisiōne entis. CA. III.

Sciendū igit est q; in s. meth. diuidit ens

o quadrupl. C. Prima, n. diuisio entis b̄
 p̄fecta est q; ens vno modo b̄ s̄m: alio mo-
 do s̄m accidit. C. Secūda vō diuisio ens est q;
 ens vno modo b̄ s̄m: alio modo accidit. Et hoc ē
 diuisio entis p̄ decē p̄dicamenta. Et quo p̄ q; b̄
 diuisio entis non est eadem cum p̄ma vō diui-
 ditur ens in ens s̄m et dicitur et s̄m accidit.

C. Tercia aut dicitur est: ens b̄ s̄m vel accidit s̄m
 absolute in ens p̄ considerationem: sicut albedo d̄-
 citur accidit bono oīa. C. Sed in p̄mo modo op̄
 accidit s̄m subiecto cōponi. Unde s̄m s̄m s̄m acci-
 dens b̄ q; aliqd̄ p̄dicat de aliquo s̄m et vel s̄m
 accidit. Ens vō diuidit in s̄m et accidit: quia na-
 tura sua est s̄m vel accidit. Ideo subdit p̄p̄a q; ens
 s̄m accidit d̄ trip̄t. s̄m accidit p̄dicat de subiecto
 vñū accidit s̄m accidit s̄m accidit. Diuisio it
 ens in s̄m et accidit est diuisio entis p̄t dicit. A
 la enim p̄t sunt que p̄tinent in figuris p̄dicamē-
 tis vt ibidem d̄. Cum aut ens s̄m nō possit sine
 genere p̄tatis p̄ dicitur et d̄ est cōponit genus
 cōtrahat ad p̄dicta p̄ dicitur in adim p̄dicamē-
 di. Hoc aut que p̄dicat quōdam significat quōd
 q̄dam s̄m: quōdam quate: et sic de ceteris. V
 op̄ q; vnūcūq; modo p̄dicandi: esse idē significat
 vt ens d̄ homo est alius esse significat s̄m. Et
 vō dicit homo est alius: esse significat quate
 et sic de aliis p̄dicamentis: de quoz oīa infra d̄
 cetur. C. Tertio modo d̄ ens quod significat p̄-
 positionem quā facit intellectus: compositus et di-
 uisus: cuius cōpositio ens vñūtas est veritas vel
 p̄cām. Et, n. q; res est vel nō est oīo dicitur veritas
 falsa. Veritas aut p̄positionis significat per hoc
 verbum est que cōparat ad existentiam rei sicut
 effectus ad suam cām. Et hoc nōq; q; aliqd̄ in re
 nun natura est: si quis veritas in p̄positione que
 illud significat qd̄ ip̄m verbum est. Sed q; aliqd̄
 quod in se est non ens ille ens accipit et ens
 cut negatiō p̄uatiō ideo talia dicunt esse quōdo
 formalis p̄positio de eis per ip̄m copulam ē. It
 non rōdat esse a parte rei eo q; talia essentia nō
 habēt que sint p̄cipia essentia. Et hoc ideo est:
 q; accidit rei q; de ea aliqd̄ dicitur veritas per inle-
 ctum cui res nō refertur ad sciam: sicut cōtrario

C. Quartus modus quo diuidit ens est p̄ actum
 et p̄ctiam. In oībus, n. p̄dicamētis aliqd̄ regit

In actu s aliquid in potentia: ideo hec diuisio en-
 tis est in sua eōitate eius reperit in ei genere. nō
 sine qua nihil est in genere. Et ideo dicitur in gene-
 re nō est: cum nō sit in eo potentia s actus. Id est
 in genere est qd determinatur s limitatur: est ad
 aliquem spālem modum entis: s determinatur ē
 potentie per actū. C. Unde omnino in genere ē
 in quo est potentia s actus. Omne enī qd est in ge-
 nere natum ē habere ali quid p̄ se respectu cui⁹
 est in potentia necessario: q̄ in bineris actus ne-
 cessario est pot: potentia: in eodem vo potentia p̄
 eodē actu: vbi reperit potentia s actus nō eodē
 sario erit ibi genus. Cum igit in aliis circa par-
 tium sit potentia s actus sola p̄ter ipm erunt in
 genere. Ideo licet ens quod est subsūctum p̄ se
 p̄ se nō sit genus: nec in genere: vt dicitur: t̄mo
 biliter partes entis subsūcti. s. separantur: nec
 rō erit in genere: s qd accidit est imperfectū pure
 entis: s p̄fecta rō erit in subsūcti reperit: p̄fecte
 cho pars entis ad genus subsūcti spectabit d̄ quo
 p̄ se agendum est.

C. C. Logica: s mathaphisica circa oia operan-
 tur differenter. CA. III.

Sciendum est ergo q̄ sicut in .4. meth. di-
 citur logicis s mathaphisicis circa oia
 operantur differenter. Sicut n. p̄mi p̄bi
 est loqui de ente in oia ita s logica. Aliter nō est
 circa oia eius p̄dicatio: nisi haberet q̄ subsūcto
 ens in cō. Cū enī vnus scilicet vnūm. idē erit
 sibi vnūm. Et differunt q̄ p̄ se p̄cedit et certū
 s demōstrabilibus. Logicus autē exp̄hibebit
 s hoc ideo est q̄ ens dupliciter dicit. s. nature et
 rōnis. Ens autē ratiōis p̄p̄ue dicit de illis in
 rationibus: quas nō in rebus adinuenit: sicut est
 in oio generis s ip̄a que nō inueniunt in rebus
 nō: s sequuntur actiones intellectus s rōnis. Et hu-
 iusmodi ens est sibi logicē: illud ens equipara-
 tur ens nature: q̄ nihil est in rebus nā de quo rō
 nō negocef. Inde est q̄ circa idem dicunt opera-
 ri methaphisica s logica. Subsūcti ergo sepa-
 rare logic subsūcti cum p̄fecto subsūcti. s. nature
 ita s entis rōnis subsūcti. s. s̄m logicis p̄deratio-
 nem accipit. Subsūctia autē vt dicitur est sup̄ ad-
 da sup̄ ens spāles: modū offendi q̄ est p̄ se: cui
 si addiderimus eō illud quod est in genere habet
 potentiam s actum. potentia autē ad actum. se nō
 p̄mouet cum nihil se in esse p̄ducit: inuenimus
 illud ad genus subsūcti genere quod p̄ se subsūcti
 habet in esse ab alio. Sed d̄ hac potentia sumptē
 rōnt aliquā rōnem ad docendam subsūctiā sepa-
 ratas compositas et nā s forma: vtentes gen⁹
 subsūcti et mā s forma cōponi s oia que ad ipm
 pertinet. Quod s Boetius sup̄ predicamenta scire
 dicitur vbi dicit Aristoteles relicta ceteris in 3
 T. s forma agere de medio composito et vtroq̄ p̄

dicamentis. s. subsūcti. Sed cum rō subsūcti
 sit p̄ se subsūcti: ita q̄ sit in eo compositio potē-
 tie s actus nō sicut intentione Boetii dicitur p̄dicam-
 entum subsūcti esse compositū ex mā s forma
 sed ostēdere cum mā s forma nō possunt p̄ se esse:
 q̄ nō sunt in p̄dicamento subsūcti: vt ip̄a v̄ in-
 diuidua: s ideo p̄ se omnia mā s forma agit d̄ e
 compositio quod sit in subsūcti: vt est ip̄a s in-
 diuidua: s ideo licet in multis s iurebus inferi
 oris ordinis quod est in genere subsūcti sit com-
 positum ex mā s forma: in subsūcti nō superioribus
 que sunt in v̄ctio: resp̄ nihil ē de natura ma-
 terie: q̄ ad p̄ p̄p̄ue et caris operatione que
 est intelligere: s rō bus actus manifesta est: quia
 mā nō recipit formā in quantum forma simplici-
 ter inquantus est hec forma. Ideo si in aliquo cō-
 positio ex materia s forma reciperet forma aliq̄
 nō reputaret forma intelligibilis actu antequā
 p̄ abstractionem intellectus fieret: quod nō ponit
 tur in subsūcti separato. forma n. materialis
 nō est intelligibilis in actu nisi p̄ se reddatur
 intellectui p̄ positione: quod sit p̄ abstractione
 eius s mā. Et quo manifestum est intellectus eō
 sine materia. Et p̄ positione enim obicit ad po-
 tentiam scribit natura potentie. Item igit p̄-
 p̄ter materiam s formā erit potentia s actus in
 omni re que est in genere: licet hoc immensum in
 rebus inferioribus vt dicitur est. Cum autem
 omne quod in genere: vt completus erit ens cō-
 ponatur ex genere s differentia: genus autē summa-
 tur ab eo quod est in potentia. differentia vero a
 forma sicut ab actu. in subsūcti: vt separatio
 essentia est: vt potentia esse: vt actus: sequi
 quibusdam videt genus ens sicut ab eōtia dif-
 ferentiam vero ab esse: sed hoc nihil est: q̄ essen-
 tia est aliud ab esse: angelis: sed illud vnde simif
 differentia nō est aliud ab essentia rei cōstituit p̄
 differentia: sicut intellectus vnde sumit ratiōna-
 le nō est cura essentiam hominis. Et sic autē causat
 licet rei circa p̄mi accidens: cum que d̄ sit d̄
 essentia rei cadat in eius diffinitione: est autem
 nō pertinet ad diffinitionē rei: cum res diffiniri
 possit: si essentia habeat. Ideo super quāto me-
 th. dicit Commentator q̄ hec p̄positio facta est
 est de accidentali p̄dicamento: quod verum est
 s̄m q̄ esse imp̄ostantiam rem nō autem s̄m
 q̄ imp̄ostat ipam rem essentem. Sic cum ens s
 s essentia subsūcti. Unde manifestum est q̄
 differentia in angelis nō potest sumi ab eō eōis
 Cum igit in subsūcti separato nō sit nisi essen-
 tia: s esse in eius ab essentia sumatur genus s differ-
 rentia.

CA. V.

Sciendum est autem considerandum est
 q̄ sicut dicitur dicitur ens quod b̄ esse
 aliud in sua quiditate est in genere: q̄ ois

tale habet naturam determinatam per se. Unde comparabitur potestatem rationis cuius est intentio nec formare genus et species: quod non dicitur nisi sibi aliquid responderet in natura rei, quia eius esse non est aliud ab essentia: ideo in deo hoc facere non potest intellectus. Ideo substantie separate sunt in genere substantie que est primum genus cuius ratio est habere esse aliud a sua substantia: seu quiditate in se tunc non in alio: et ideo ex ipsa potentia essentia cuiuslibet rei indifferenter que est in predicamento substantie que potentia imponat eis bis esse habens et aliud a sua essentia sumit ratio generis. Sed a perfectione illius quiditatis per quam appropinquat ad esse a quo accipit ratio differentie. Sed alio modo est hoc in rebus materialibus: et alio modo in simplicibus. C. Potentialitas entitatis copolati in rebus materialibus est a materia: id est ea sumitur genus, perfectio totum est a forma: id est a forma sumit differentia. Per formam enim ipsam attingit et actu ideo aliud: et aliud in essentia est unde sumitur ratio generis et ratio differentie in compositis. Materia enim, put est materia respectu forme: est pars: et forma similiter est pars comparata ad materiam pars aut de toto non predicat: ideo genus et differentia non sumunt a materia et forma ad se inuicem comparata: cum genus et differentia predicentur de toto. C. Sed quia materia est materia totius: et non solum forme: forma est forma totius: et non solum materie: ideo nomen designans totum sumptum a forma totius est differentia: nomen designans totum sumptum a materia totius est genus. Et nomen designans totum sumptum ex utroque est species. In separata vero genus et differentia non sumunt a diuersis partibus quiditatis ipsius: cuius aliquid sit potentialitas quedam: et aliud perfectio: cum non sit in eis nisi una compositio tantum essentie. scilicet esse sibi utrumque fundatur super unum simplex: et per essentiam indistinctibilem: cuius potentialitas attendi potest, quia non habet esse de se: et inde ratio generis accipit. Sed hec eadem potentialitas essentie in aliquibus minor est: quia magis proprie actu primo: et puro est in natura sua constituta. C. Quanto enim aliquid actu primo propinquius est tanto minus potentialitatis habet: ideo quot sunt gradus propinquitatis in eis tot sunt differentie specificae. Hoc autem gradus solum illi noscunt qui suam propinquitatem ad deum: et elongationem a rebus compositis et corruptibilibus speculantur. C. Illa ergo essentia simplex supra naturam mobilium existens est res generis metaphisica nullam compositionem materie: et hoc suscipiens: cuius ratio nobis occulta manet: cum nos lateat natura unde sumit ratio generis et differentie eius. C. Dicit enim philosophus de similitudine hominis et ex anima et carne et ossibus cognoscens illam

naturam simplicem manifesta est ratio essentie sue: que meta, diffinitio est deinde significat hominis philosophus. C. Ille ergo substantie simplices nullum genus subalternum habent: et ideo vnicuique differentia sufficit earum perfectioni: quia non colligit earum perfectio ex multis et diuersis constitutibus generum et eductionibus differentiarum: tanto perfectior est earum natura quanto plura vnicuique et in vno simplici habet. C. Dicit enim philosophus res quedam subsunt inferioribus generum et speciebus: ut corpus et anima in homine a quibus accipiuntur ratio generis et differentie: hoc nobis manifestum est: ita etiam res quedam nobis occulta subsunt inferioribus quas anima formatur: unde est quod non formantur intentiones logicas in angelis per aliquod conceptum a parte eorum: sed quod accipiuntur in rebus: nobis notis: propter eorum naturam que cum angelis in se quod alia sunt ab vno primo: ratio formantur inferiores que vniuersaliter istis et illis participant. C. Vniuersale enim, dicitur dupliciter: vno modo ipsa natura intellectus propter aliquod in ea inuenta intentione attribuitur: sicut vniuersalia rebus significantes predicant in quibus illa nomen de se illius de quo predicatur: sicut homo, et alio modo non est vniuersale in multis: imo non predicatur semper multiplici multiplicatis substantiis. Hoc enim sunt boles et similia alia. Illud modo vniuersale natura illa sub intentione vniuersalitatis sibi attribuitur: et sic propter vniuersalitatem rationis inuentionem in intentione que fit propter remotionem a multis additionibus et diuersitate: est vniuersale in multis. Hoc enim, oves boles sunt vniuersale et vniuersale animal. In re igitur nihil est eodem multo: quia quicquid est in re est singulare vniuersale conueniens. Quod autem eodem est agitur per intellectum. Intellectus enim, facit esse in re: et dicit commentator super librum de anima. Potest igitur intellectus actionem suam extendere ad eam quae ens rationis in quo est cum ente nullo: et dicitur esse. Cui cum de intellectu sic que est genus primus non sit eductio in materia et forme nec ens oppositum vniuersale potest sibi accidere: sicut pars de substantiis separatis et compositis. C. Remanent igitur de intellectu generis substantie per se: quod est differentie eius ab essentia ipsius generis: hoc solum eodem est vniuersale substantie mobili, scilicet immobili seu immutabili: cum in ore mobili necessario sit materia, ut dicitur in 1. metha, et hoc substantie logica est. Nihil enim eodem potest esse substantie corruptibili et incorruptibili nisi nolescentia que logica desiderat cum nota sint note intellectus: ut dicitur primo permetamorphosin. C. Et sic separate et mixtas non videntur nisi in genere logico. CA. VI.

Et quibus manifestum est quod sic separate et mixtas non videntur nisi in genere logico solum. Unde ibi mixtas nihil reale habet per se dici possit sic dicitur quod sunt composita. Impossibile est enim formam mixtam vniuersalem quam sit corpus generis

substantie. Ad hoc enim q̄ forma vnias m̄ie in qua ē aptitudo ad multas formas: diuersas. cōflans in mā parte & parte ponere: nō est p̄e & p̄o nisi p̄ quietatem que ē p̄p̄m accidēs copulab̄e. Impossibile est igit̄ aliquas formas māie vnari p̄tē se copna. Et dicitur igit̄ p̄ genus metaphysicum s̄m̄e cō realē nō compositū et mā & forma sed simpliciter nām & nobis occultatē quā t̄i cōsideratio logica attingit: rōne cuius aliquid cōe est vtrius: mā. l. f. & in mā. l. s̄e: s̄; eius in metaphysici sit de oibus agere sub rōe eius. P̄ocipuum t̄i ad ip̄m p̄tine tractare de rebus separatis: q̄ p̄tē eius: rō eius in eis saluat̄ quā in eis vnus querit: tum q̄ in particulari coḡ nō occulta est. Et nō pot̄ de eis sc̄i particularis esse: sicut que est d̄ rebus particularibus quā q̄d itates apprehendimus. Et de tribus particularibus s̄c̄i partion lareas sunt. Idē aut̄ nō p̄tingit in substantia separata: q̄ de eis q̄d est quid sc̄re nō possumus. Th̄eologi nā multa de eis & reuelationē nouerūt. Pa tet igit̄ nā p̄m̄i generis s̄b̄stantie. S̄quo eius cōstans t̄i logicē accipiendā est: cum nulla sit realis p̄e mem̄ta in re: separata & mā. l. f. sicut enim s̄c̄e separate nō descendit ad genus copulab̄e: sicut p̄m̄o p̄fecte genus substantiarum nō habēs: vt desit̄ est. Ita res māles nō ascendit vsq̄ ad s̄m̄e separata. S̄dōm̄. n. in eis ē corpus vltra q̄d rem aliquid nō attingunt quā nō habet p̄ corpus. In istis nō q̄d est compositio māie & forme ad que tanquā ad sua p̄ncipia p̄ma resoluit̄: nec vltra p̄cedere habent. Et mā aut̄ & forma s̄mp̄ ot̄m̄ū corpus vt dicit̄ est. P̄m̄um ḡ genus mālium est corpus vltra q̄d nihil reale habet: sicut nec vltra sua p̄ma p̄ncipia. P̄oterunt t̄i aliq̄ inferiorē vltra corpus habere: q̄d nō est corpus in s̄m̄e corpus est. Alioquin s̄b̄stantia corpus h̄b̄et: h̄ est p̄ se esse q̄d nō s̄lū est corpus: s̄ etiam s̄c̄e ip̄s t̄i b̄ composit̄ q̄: corpora sunt. P̄erse aut̄ est s̄m̄ q̄ tale ē nō inest aliquid corpus. Alioquin oē p̄ se esse eēt corpus quod est falsum. Attingunt ḡ mā. l. p̄ nām corpore aliq̄ q̄d rōne corpus cōcedit: h̄ est eis logicē p̄uenire cum s̄c̄is separatis. Et n. nulla s̄a separata esset p̄m̄um p̄dicatum fore corpus. Alioquin falso diuideret̄ s̄a p̄ compositū & in corporeū que t̄m̄ s̄c̄e s̄c̄e immutabile: n̄bilonibus t̄i p̄ter p̄m̄ s̄a que diuideret̄ p̄ accidēs: s̄ s̄a separata nō esset.

C.A. VII.

De homine etiam considerandum: q̄ eius a genus dicto p̄dicet̄: vt aīal de homine rō generis nō sumit̄ a mā par̄ est p̄e vt dicit̄ est supra: & eodem mō de d̄sa dicendum ē eum & ip̄a de teo p̄dicet̄. Et sc̄idum est q̄ aliq̄dō est vnitas a parte māie subtrahere intentionē vniversalis p̄ter istam quā facit intellectus. Aliq̄d aut̄ nō. Natura. n. que est subtrahere inten-

tionē vniversalitatis sicut natura aīalis: tripliciter p̄dicari potest. Vno modo absolute & s̄m̄ et sic nihil sibi componit̄ nisi quod est de intellectu eius: vtp̄ota de intellectu aīalis ē corpus animatum sensibile. C. P̄hibentem aliud sibi attribui pot̄ s̄m̄ b̄m̄ cōsiderationem nisi falso: vt aliam v̄t̄m̄ificum: vt aliq̄d boni s̄modi. Alio modo pot̄ p̄dicare h̄ nā pur̄ est recepta in aliquo singulari sui generis: sicut ad hoc inest sibi rō que de intellectu eius est absolute. Animal. n. quod est for̄ ē substantia aīata sensibilis. Sed sic recipit̄ in pluribus indudū ḡne cessario & nā ip̄a & intellectus s̄m̄ multiplicabilis. Dicit̄ enim & Plato sunt duo aīata & due substantie aīate sensibiles. Unde licet in natura aīalis nō sit vnitas vt pluralitas s̄m̄ q̄ est nata recipi in pluribus inferioribus eius possit in vno recipi & in pluribus: est t̄i in ip̄a nā absolute recepta s̄m̄ q̄ nō est in inferioribus p̄dicata: quedam vnitas cum diffinitio eius sit vna & non mensurā vt ps. Tertio modo pot̄ p̄dicari h̄ nā: put̄ est in aīa: q̄ omne q̄d est in aīa est abstractū ab om̄i diuisione & diuersitate mā. l. attribuit̄ istī nāe rōne vniformitatis: quā h̄y ad oīa rō vn̄is q̄d est vn̄um in multis. Unde sic nō multiplicat̄ h̄c nā in suis inferioribus. Imo plures hoīes s̄t vn̄ homo & vn̄um alio participando genus & sp̄ci. Hoc enim modo cōuenit talibus naturis vn̄ rōnem generis & sp̄ci. C. In istis igit̄ est duplex vnitas vna. l. in nā absolute que nō cōuenit singulari supposita: sed h̄c vnitas nō descendit ad istā nā ad sua supposita: sicut de nā aīalis absolute: ē s̄a aīata sensibile vt dictum est: sed hoc nō dicit̄ totam nām eius absolutam s̄ aliq̄d eius. In nā. n. s̄a absolute est q̄ possit sibi seruis inferiori vnitas q̄ s̄m̄ nā absolute hoc pot̄: & enā oīa nā absolute. Composit̄ d̄endo ḡ totam nām eius absolute d̄icēdo naturā aīalis absolutam esse substantiam aīatam sensibilem ap̄tam naturam s̄b̄stantiā inuētiō vn̄itatis: nō est de intellectu eius vnitas aliqua nec etiam pluralitas: q̄ vtriusq̄ pot̄ sibi accidere. Alia est aut̄ vnitas nature quā habet ad intellectum inquam omnia supposita cōueniunt. Ideā vnitas quā facit intellectus in tali natura fundatur super vn̄itatem in re inuētam que vna est s̄la vnitate. C. In substantia aut̄ que est genus p̄m̄um nō est recipere aliq̄d vnitate a parte ip̄i rei vt nō est aliq̄d diffinitio eius p̄ quā illa vnitas ostendat̄. Et aut̄ dicit̄ q̄ rō substantie est esse per se & nō per aliud: hoc in omnibus substantijs reperitur: s̄ etiam nō valet: hoc cōperit̄ sibi s̄; q̄ diuisiō p̄ accidēs nō s̄m̄ q̄ est genus de quo p̄ seruis p̄m̄na ager̄. C. Remanet igit̄ in substantia solā vnitas quā facit intellectus: & nulla alia: cuius actio fundatur nō super aliq̄d rem quocunq̄ modo vn̄am: sed sup naturā penitus

Diversas que tamen participatione generis erūt vna sba. Corporea autē est in corporea plus differunt q̄ fm̄ aliquid generis reale. Et hoc ideo est q̄ nō habet aliquam rem vnam eis eodem fm̄ rōne trā. C. Si autē diceret sba que est genus fm̄ com poni et mā e forma e hoc esse eae. sequeret q̄ sba nō esset genus fm̄um. Omne enim p̄positū exāit e forma habet: vñ sumit in eo rō generis fm̄iam e rō differentie. f. formā: vñ est aliquid generis p̄s sba e ideo implicatioō dicitur et dicitur genus fm̄um cōponi et mā e forma. Unde e q̄ si nō est aliqua sba separata corpore foret genus fm̄um: vt deū est: s; tunc rō corpore logica trā acciperetur: ne foret in corpore cōpositio māe e formē fm̄ q̄ esset genus. Et cōtra oia genera essent vñm̄ rōmāta. f. q̄ in qualiter esset cōpositio māe e formē: nō foret status in genere. C. Ratio igitur generis cōuenit substantie p̄ actum intellectus trā: quō nō fundat sup̄ rem aliquam vnam eodem vñm̄ nature sicut reperit nā anialis vna quodāmodo cui addit vñtas vñuersalitatis quā facit intellectus. Unde p̄s u. 7. meth. docēs q̄ vdec nō sunt substantie quedā vñuersales sic arguō fr̄. Vñuersales seip̄ hab; dicit de subiecto aliquo sed sba nō dicit de aliquo subiecto: q̄ nō est aliqua sba vñuersalis que vca dicitur possit. In p̄dicamentis vō docet vt vñ oppositum: q̄ fm̄ ea sō nō est p̄tra rōnem substantie de subiecto predicari s; sit eā rōnem substantie in subiecto eē. S; aduertendum ē q̄ fm̄ logicam cōsiderationē ag; in p̄dicamentis. Logicus n. cōsiderat aliqua fm̄ q̄ su mittunt in rōne: ideo cōsiderat vñm̄ fm̄ q̄ p̄ actionem intellectus subiecti vñuersalitatis e id̄ fm̄um ad p̄dicandem que actū rōnis dicit p̄dicandem de subiecto. l. de re extra alam. S; p̄s fm̄um cōsiderat de rebus p̄s sunt vere entes: s; apud p̄s nō est differentia inter dicit de sō e est in subiecto. Et quoq̄ q̄ ex sola actione intellectus est q̄ sba p̄dicatur: quod habet insimul est genus e nō ex aliqua cōitare reali: vt deū est. C. VIII.

Et dicitur igit manifestum est nullam formam que reahter sit substantia p̄cedere in re corporea p̄ quam res est corpus. Cum autē formatio generis e speciei que est actio intellectus nō sit ficticia sicut e q̄ fingit nō dētā vt mouetm̄ aureum cui nihil respondet extra in re: sed exceptione mōtis e auri format. f. mentē auream necessario in re ipa cōpōeata aliqd erūt sup̄ qd intellectus format vñm̄ q̄ genus: substantiam. f. e corpus: que inter se solam cōdinat; p̄orantia e p̄sio nōntas ab intellectu cōceptū habent a quo habent rōnem generum: nō q̄ in natura re; aliqd sit ad aliud cōdinabile cum in vna re nō sit plus e posterius respectu sui ipsius: nisi foret in illi in q̄bus essentia est in successione: quod nō potest

substantie comenire. Unde in ipa nō est ordo vt dicit. 7. meth. licet eodō sit in differentia hoc ponitur in diffinitioe substantie. Totam namq̄ com sitū diffinitioe et vñmā differentia. Quod et b̄ patet: q̄ si aliqua alia differentia replicet super illam erit nugatio. Et dicit homo est alia bipes b̄s pedes: nugatio est. Sicut pedē cui includitur habens pedes: sicut terminus in fenario. Et aut dicitur habēs pedes: addat duos nō est nugatio. Hunc autē oidyperunt differentia sola rō facit quod ex p̄sū p̄s ibidem manifestum est: Dicit enim q̄ vera diffinitio inuehans substantiam rei est ex genere p̄mo e differentia eque p̄ sua nō habent diuidi per differentias p̄ accidentis. Ratio autē quare genus fm̄um d; p̄ in diffinitioe: est q̄ genere inter media nihil aliud sunt nisi genus p̄sum cum differentiis additis: vt si i diffinitioe hominis ponat aliquid quod est in medium genus: manifestum est q̄ nihil aliud est aliquid sba que est genus p̄sum cum his differentiis que sunt aliam sensibile. Non solum autē hoc genus diuidit p̄ differentias: s; differentie ille iterum p̄ alias differentias diuidit: sed b̄ fieri necesse est p̄ differentias p̄ se e nō p̄ accidēt: puta alia diuidit p̄ habens pedes: e nō habens pedes. Habens autē pedes nō diuidit p̄ aliam e nō aliam: q̄ accidit q̄ diuidit se: s; p̄ se diuidit p̄ h̄s pedes duos vt nō h̄s pedes duos: s; sic necesse ē h̄s pedes diuidi q̄ ille sunt re moti orēs a genere s; p̄mē. Aliam autē e nō aliam nō plus diuidit ab aliā q̄ h̄s pedes e nō habēs pedes. Nō autē vñm̄ fiat q̄ genere e h̄s differentis docet p̄ q̄ genus nō est p̄ter suas spēs. Non. n. est alia qd nō sit bō vt equus. Si n. inuenit aliquid p̄ter spēm qd dicit gen; illud nō erit genus: s; mā. s; nam qd idē fm̄ nomē puemat generi e nūc nō in erat idē rōne. Ad enim cū sit pars integralis rei nō p̄dicat de re. genus vō cum p̄dicet de re: q̄ totum significat. Corpus nāq̄ qd est mā hōis h; de intellectu hōis e diuisiones cū aptitudine ad formā hōis subuenientem sine eo q̄ ipam vñm̄ implicite vt explicite. Corpus autē vt est genus est sba cōplex vñmā formā indeterminatā nō cuius spēs erūt substantie p̄fecte p̄ eadem formā determinatas vt p̄ formā hōis aut domus. Dicit n. qd p̄nto est inordinata aliquid dē fieri e simpliciter mā: vñ si gura fiat ex ligno cōstat: q̄ fit e in figurata: cū q̄ forma est sine uolē simpliciter notatā et nā: vō dē fieri e nā e format: hoc ideo ē: q̄ b̄ nō p̄sit vbi est aliqua forma determinata: s; vbi est forma cōta. Compositā namq̄ ex mā e forma cōtē genus: vt est b̄ est q̄ alia qd est genus: nō est p̄ter spēm aliquā q̄ forme spērum nō sūt alie a formis generis reahter: s; tñ dita cōta e p̄p̄tā sine determinata indeterminatā: ideo dita nō addit generi.

fiat diuersa essentia a genere sed quasi aliquid in genere suum implicite. Genus igitur licet esse non possit sine spē, intelligi tamen possit sine spē: et ideo per differentias cōtinetur pluribus puenitibus quibus spē. Inter quas certus ordo reperitur: aliter non referretur que illarum aut et que post ponerentur: et id ipsum sola ratio facit cui vnum reale responderet: nisi multiplici ratione.

CA. IX.

¶ Hinc igitur superest offendere quod genus implicite continet ea que sunt in eo. Scidendum est igitur quod genus continet differentias potestate. Potentia autem principium indistinctio est: sicut per oppositum a quo bene distinguitur. Illud igitur generalissimum fundidum est quod est primum principium indistinctio est: alioquin: ut hoc requiritur indistincta sint in alia: alia tamen non est primum principium indistinctio eorum nec etiam copus. Sicut autem ad substantiam: Nam et si in eam non distinguantur: eius tamen non est generalissimum: quod non potest esse de aliquibus vniuersis: quod requirit ad nam generis. Ita autem indistinctio aliter est in substantia et aliter in aliis generibus que sunt post. In aliis enim generibus reperitur vna nam aliqua que subest intendit vltimate: ut dictum est: rōne eius cui vni formitate que est a rōne ipsum genus vni formiter se habet ad omnia que sibi subsunt quod implicite illa continetur: sed in substantia non est vna res subiecta intentione: sed intellectus ex diuersis rebus colligit intentionem que veritas nature ad intellectum applicatur. Unde in substantia solum est puenitencia in intentione in qua est vni formitas ad omnia que sunt in genere substantie: quod substantia a dicitur implicite omnia continere. Et rōne igitur satis potest accipi rōne quare et quod genus de puenitis sub eo predicat. Vnde enim est predicatio generis de spē de omni natura sicut est predicatio materie de re materiali et accidentis de subiecto. Eadem namque res penitus est alia quod predicat de homine et homo. Sed alius quod predicat de homine non est penitus eadem res cuius homine: cui vnum sit accidens: aliud vero substantia. Cum igitur genus de spē predicet a rōne vni formitate continere habeat ad omnia cōtenta sub eo necesse erit ipsum predicari vniuersis: quod est predicari in se et in rōnem vnam. Non enim est alia rōne animatus quidam predicat de homine: alia quod predicat de equo: vna et eadem est rōne per quam de veris predicat: sicut et nomine idem est: et hoc facile est videre si consideret in aliis vltimius superioribus quod predicat de inferioribus suis quod in natura absoluta predicabile est: vltimius vltimate: vltimius pluralitatem a subiecto vel in subiectis. Vltimius igitur alius predicari est quod dicat totum respectu illius de quo predicat et non partem: quod pars non predicat de toto. Non autem accipitur vltimius totum integrale: quod tale non predicat nisi de omnibus partibus

simul sumptis sed vltimius vniuersale quod predicat de qualibet parte. Sic igitur accepto alia nihil potest sibi attribui: nisi quod per se est de rōne eius: ut substantia a natura sensibilibus. Quicquid autem aliud sibi attribuitur per accidens attribuitur: ut est vnum vltimius. Sed enim vnum est et intellectus eius: tunc quibusdam pueniret ipsum genus et ipsum similitur pueniret: sicut de homine et alio predicat rōne: ipsum vnum sicut de eis dicitur: quod est saltem: nec multa sunt de eius intellectu: quod eius alia predicat de se: tunc de eis: etiam multa alia. Vltimius tamen potest sibi accipere quod aliud: quod aliud, sicut de predicatur. Sed, n. aliud fuerit vnum: et aliud erit vnum sicut quod predicat de homine vno est vnum: quod de pluribus plura. Sed enim accidit sibi: quod accidit sibi predicari de homine. Non enim est de intellectu alius predicari de homine: quod tunc homo predicat de alio eius alia predicat de alio. De quocumque enim predicatur aliquid predicat etiam illud quod est de intellectu eius: per regula in pby in libro predicamentorum quod alterum de altero est. Similitur est in equo cum homine vel esse in plus non puenit alia predicato de homine in se sum intellectus: verumque potest sibi accipere. Sed, n. cum de homo est alia predicatur nam alia absoluta: sic non erit in plus alia quod homo in eo equo cum homine. Aliud absolutum rōne eius non multiplicat ad multiplicationem subiectorum. Vltimius, n. alia non descendit sub alia: ut deus est: et sic nihil reale erit in predicato: quod non sit in subiecto. Vltimius, n. non dicit aliquid plus quod homo: et sic accidit sibi non esse in plus quod homo: quod accidit sibi predicari de homine: ut deus est. Si autem predicatur: hoc non vltimius subiectum intentionem vltimius formitatem quam accipit ab alia. Sic erit in plus et cōm quod subiectum de quo predicat: quod a parte predicat: vni formitas illa: non autem a parte subiecti: sic non pluralitatem predicatum ad multiplicationem subiectorum: sicut in anet vni de naturalis predicatum: ut deus est: quod hoc logicum est: sicut cum non puenit sequentia subiecti ab alia si ad hominem ad alia inquam quod de homine: etiam Similitur autem accipit alia sine intentione vniuersalitate: prope non est predicabile: quod sicut est pars a substantia que neque in subiecto est neque de subiecto dicitur. Sed accepto alia et hominem sub intentione vniuersalitate quo modo indidit: ad partem non potest propter repugnantiam vltimius ad indiditatem principia: alia et homo dicitur sicut substantie: quarum proprietates est de prima predicari: ut habet in predicamento: quod modum pueritiam de substantia: metaprob vltimius non habet qui predicat eam solum in se et eius in se: ideo cum eum substantia non dicit de subiecto: nec est in subiecto: ut deus est supra. Quod autem substantia predicat de subiecto: habet inquam in partem rōnem indidit

naturam accidentis. Quod ratio enim nostra facit
 et a substantiam accidentis est et non substantia: et id
 probat in libro predicamentorum dicit substantia se
 cundas per quidam nomina similitudinem hoc ali-
 quid significare quod est proprium substantie proprie.
 et cum de homo vel animalis proprie veritatem ma-
 gis significant quale quid in quantum per actum ratio-
 nis transiunt in similitudinem accidentis: et non autem
 tendo istam propriam in re natura: sed accipiendo
 rationem univocitatis in a. a. et ideo dicit illa si-
 gnificare quale quid per qualitatem. I. univocita-
 tem per quas sunt univocalia per actum rationis cir-
 ca istas quasdam res. I. particulariter determinant
 que proprie sunt quid. Et dicitur per quod considerando en-
 titatem re: in se sicut facit probatur in ista nulla
 fore predicatio venis de altero que non in sua re per
 per logicis per que ista quod. I. modo induit similitu-
 dinem in inveniunt accidentis: ubi est proprie dicit
 de altero etiam per proprie: ut quod facit de proprie
 dicitur error: volentem in ad rei multiplicare for-
 mas reales. Unde sunt predicata ista sicut et for-
 me accidentis multiplicat in re de qua multa
 predicantur accidentis realiter: cum in ista non sit
 predicatio aliqua per veram naturam rei sed per actum
 intellectus: ut dicitur est. Unde ponentes plures for-
 mas reales in re vna ignorans naturam et omnes
 propositiones in quibus aliquid de aliquo predicat
 et differentiam etiam inter substantiam et acci-
 dens.

CA. X.

Uinc igitur super ostendit dicitur in ista
 n. per quod est genus primum per quod dividit
 accidentis. Et n. facit hoc quod predica-
 tur et usque ad quem terminat descendit: cuius predica-
 tio ad contenta in suo genere. Et ad contenta emendat
 sciendum est quod eadem sunt dicitur dividit generum
 et substantie spiritum. Et n. aut non potest habere ali-
 qua dicitur distinctio: ut supra probatur: sed quodam
 modis distinctio habet: ideo in ista per quod est
 primum predicamentum in 7. meth. de 10. et n. per
 secta reperit et non dicitur per aliquas dicitur
 substantias: id sic genus per nullo modo proprie est potest.
 Ergo ostendi potest nulla forma realis est in ista:
 per quod est genus primum. Et qualibus n. forma ista
 li dicitur aliqua trahi potest: sed supra ostendit. Per
 quod dicitur igitur modum spiritum si additum est quod
 accipere naturam sic. Dicit autem modus spiritus est non
 generalis: in dicitur est supra. Et n. per esse et non
 in alio, quod quem modum ista dividit per accidentis.
 Sed super hoc generis addit ordinem ad contenta sub
 eo: qui de quod ostendit in univocitate et
 ad exteriora. Dicit autem univocitate per quod actum
 intellectus ut dicitur est. Propter igitur ista que est primum
 genus dicitur esse per quod est implicite ostendit in se ista

inferiora ita tunc per se existens non ostendit aliquid
 velle esse se parum ut Plato possit: sed per se
 opponitur et quod est in alio: quod est proprium
 accidentis sine quo esse non potest: ut dicitur in per
 dicamentis. Et hoc igitur ostendit que est in
 substantia scire potest quomodo et de quibus substan-
 tia predicari habet: per quod genus est implicite
 continens sua inferiora: quod potestate continet suas
 differentias per quarum additione efficiunt et consti-
 tuunt sua inferiora non descendit sua predicatio:
 quantum et differentie ostendunt. Et dicitur autem
 differentiarum stat ad species specialissimas: quod
 sub eis nihil est nisi individua que dicuntur primo
 non divisionis per partes substantias: sed indivi-
 duum non per partes substantias sibi de qua predi-
 cantur: cum a prima substantia nulla sit predicatio: ut
 dicitur in predicamentis. Et n. de quo dicitur
 substantia in linea predicamentis erit aliqua homo
 vel aliquid suppositum: ut equus vel bos re-
 spectu cuius ex genere primo et dicitur aliquid genus
 ostendit de animalibus. Et per quod predicat: ut puta
 substantia et est animalis sensibile: quibus animalis
 animal quod de se predicat. Et n. modo facile est
 scire de quibus predicat aliquid et genus: et de quibus
 non predicat. Unde manifestum est: quod de manu homo
 vel pede non predicat ista per quod est genus. Sic n.
 cum manus sit animalis sensibilis si cum hoc esset ista
 manus ista foret animal. Unde manifestum est: animalis
 et sensibile ita non predicantur de manu per quod sunt
 dicitur generis animalis: quod dicitur non predicat de ali-
 quo de quo non predicat genus primo. Cum ergo ma-
 nus non sit animal non erit animal per quod animal est dicitur
 nec ista per quod est genus. Et n. manus substantia
 per quod dividit substantia per accidentis et non sic. Ad
 enim eius sic accepta est per esse et non in alio quod est per
 primum accidentis quod non potest esse sine eo in quo est. Ita
 enim sic accepta vna est et non pluraliter in suis sup-
 positis in quibus pluraliter per quod est genus per
 multitudinem duarum substantiarum diversarum supposita
 diversis spiritibus: ut supra dicitur est. Substantia
 igitur per quod habet naturam et res: sub se diversitas
 per quas suas dicitur in se vnum quidem est cuius vni-
 tas non descendit super eos: sed statim in inferioribus
 multiplicat: igitur vnum sub intentione univocita-
 tis sicut de aliis vnum est. Et sic per accidentis
 in dicitur. Unde est quod licet substantia producat
 dicitur duas manus homo: non tamen dicitur est quod due ma-
 nus sunt due substantie: cum potius sint partes vni-
 substantie: que substantia. Unde in partibus
 toto manentibus non habet substantia multiplicata
 nec non predicat de eis et natura in inferioribus
 que sunt partes substantie recepta et sequen-
 ter multiplicata: sed ut contra accidentis dividit: ut
 dicitur est. Et dicitur n. vel pes est substantia per quod
 substantia contra accidentis dividit: cuius est et est

in alio & nō per se cum accidens sit in alio: vt in subiecto pars alie est in toto nō vt accidens in subiecto vt in p̄dicam̄. Et accidens alie est in subiecto tanq̄ impossibile sit ip̄m esse sine eo: vt pars ante dixi p̄b̄. Et q̄bus p̄cludit p̄ cōnexionē p̄b̄i cum accidens nō possit esse sine eo in quo ē & p̄o si est in toto vt accidens in subiecto: q̄ pars sic ē in toto q̄ tr̄ sine toto esse possit: nō quidem sub rōne partis cum pars imponit relationē ad totū. Vt pars vt pars sine toto esse nō p̄t cū relatiua sine similitudine p̄m q̄ res quēdā est. Cum aut̄ nō non possit esse per se: pars aut̄ p̄ se esse possit cum in se differat ab accidente: s̄ nō p̄m q̄ pars est q̄ inest sibi a toto: necessario in eo q̄ pars est cū aliqua compositio materie & forme: nō p̄m q̄ pars est q̄ hoc habet a forma totius a qua esse habet actu p̄ participariue tr̄sc̄si impossibile sit duo ēē substantia in vna re ponere: nisi illare sit duo entia: cum esse sit actus entis. Compositū ergo ex illa materia & forma nō erit aliquid ens actu. Unde nec illam formam aliquid esse sequit̄ cum eō nō sequatur forma nisi quādo compositū est p̄ se existens cuius est esse actu: ideo substantia p̄m q̄ dicitur uidet̄ cōtra accidens de illo composito nō p̄dicatur. Non enī est per se existens vt totum: nec in toto: vt pars que a toto participat esse: sed est in toto in potentia p̄p̄m̄ ad esse debet substantia p̄m entia: forme que in ea est sine esse. Unde ad genus nō spectat p̄ se suppositum: vel p̄ductionem vt pars quādam in toto est illo modo in entia. I. sine esse vt per se vt participatiue: s̄ potius p̄tinet ad genus vt p̄cipuū m̄le compositio nondum p̄ se existens sed futuri p̄solutionis: cum materia per illam formā nondū sit transmutata ad esse actu qui est sine forme e ducte de potentia materie: cum pars esse actu tantum habeat a forma totius cum qua solum in rebus diuersarum naturarum poterat alie forme in esse p̄ducere. Depotentia materie: cum partes diuerse in natura vnam rem constituunt: cum h̄ p̄tate sint p̄ se esse: nō vt dicit Aristot. necesse est per aliud & aliud h̄ eis uenire. Cum aut̄ p̄ se existere incipiunt tunc ad genus spectat cum b̄ant rōnem subiecti ut partes ad huc in gradu perfectioni q̄ corpora simplicia.

C.A.XI.

E dictis manifestum ē q̄ si sit s̄a sub rōne generis nō predicat̄ de parte integrali rei subiecte: sed p̄m q̄ dicitur de accidente potius ostendit quid parti uenit q̄ quid cōueniat toti: ita necesse est aiatim & sensibile de parte p̄dicari nō p̄m q̄ sine differentie: q̄ nō p̄t d̄ia p̄re dicari de re qua nō p̄dicat̄ genus: sed p̄m q̄ dicitur de ualiam & sensibile & ideo rōnabile nō predicat̄ de aia s̄pata p̄m q̄ est d̄ia cum aia non

sit aia: sed p̄m q̄ designat potentiam aie denominat aiam. Quis enī nō quare nō numerat s̄a in his de quibus predicatur. Sic enim hoc conuenit sibi ante quasi quedam differentia cōmunit. Non esse namq̄ in alio p̄m̄issimum est de cōmunitate que subiecti deo est. Sed differentia aut̄ cōmunitate nō numerat̄ gen̄ aliquod. Vt hoc dicitur. n. v̄p̄p̄leuros: & scilicet nō numerat̄ figuram que est genus sub differentia cōmunitate sub differentia trianguli. C. Dicitur igitur figura per differentias suas per triangulare. I. quadrilatera: & vna illarum differentiarum sub trianguli. I. cōtinetur v̄p̄p̄leuros & v̄p̄p̄leuros & scilicet non. s̄ si tri angulus p̄tinatus diuidat̄ p̄ differentias trianguli: vt p̄ tria latera equalia: vt per duo: vt p̄ omnia in equalia: nō erit vnus triangulus sed tres trianguli. Que igitur sunt vna figura: q̄ cadunt s̄ vna differentia figure sint tres trianguli. Sic igitur substantia p̄m q̄ dicitur cōtra accidens que est cōmunitate differentie eius: nulla differentia substantiam constituit cum substantia genus nō habeat vt dicitur est nō multiplicabit̄ in partibus de quibus predicat̄. Ideo corpora diuersa aiatim que sunt partes v̄p̄m̄ aiatim cum de eis nō predicatur s̄a p̄m q̄ est genus cum non sint partes subiective s̄ partes integrantes: vel que pars subiecta ē. & nō sunt due substantie cū genus suo differentia eō nō multiplicet̄: sed vna s̄a sunt: nec possunt aliqua differentie f̄p̄p̄d̄i substantie per quas substantia numero eadē predicet̄ de eis? I. aliqua re existentis: cum nō possint ēē partes subiective alicuius sp̄ci sp̄tissime ad quam diuisio multitudine diuisum fiat vt dicitur est. Solum enī per differentias v̄p̄m̄as numerat̄ genus quod manifestum ē si diuidat̄ genus p̄ multas differentias p̄ se & nō per accidens quousq̄ deueniatur ad v̄p̄m̄as diuisionem p̄ qua species sp̄cialissime constituitur: que ad huc v̄m̄tatem retinet de natura sua: sed cum forma specifica recipit̄ in materia individuali que est sp̄cipuum individualis & numerositatis. Et diuisione, enim quādrata que materialia dicit̄ debet de corpore quod est genus secundum: & de aliis generibus de quibus possit dicitur. Corpus enim p̄m q̄ est genus nō p̄dicatur de corpore hōis dū est p̄ eius q̄ si corp̄ hōis esset corpus. I. si de eo predicaretur corpus

quod est genus: cum corpus holo sit altum et similibi
le corpus hominis esse alai: quod potest esse salum
cum homo sit alai. Ideo n. numero nō predicatur de to-
to et de parte in eibero genere. Predicatur ergo cor-
pus de corpore holo sicut quod dicitur in corpore;
et hoc est maxime esse compositi: ideo nō numerat quod
predicatur de diversis corporibus: ut sunt partes
quod dicitur autem holo holo per se sicut composita:
tunc cum habeat rationem partium subiectivam pre-
dicatur de eis corpus numerose. Manifestum est
autem quod nō numerat corpus hominis in eo corpore
quod vivit: ut possit dici duo corpora: et per aliam et
alia formam fuerit corpus in actu in vivente et in
motu: et non per eadem. CA. XII.

Idem igitur evidentia considerandum est quod
a nota prime intentionis sunt que rebus sunt i-
posita absolute mediante conceptione: fer-
tur intellectus super ipsam rem in se: ut homo vel la-
pis. Nomina autem secunde intentionis sunt illa que im-
ponunt rebus nō sicut in se sunt: sed sicut in se sub-
iunctio quod intellectus facit de eis: ut cum dicitur
tunc homo est species: alai est genus. Cum igitur in re
natura invenitur quod est natura rei a supposito differt nō
solum sicut operatio intellectus sed in natura sua
et docet in .7. meth. id est oros nature est nomen pre-
me intentionis impositum ipsi supposito. Sed quod
per actum intellectus super ipsam naturam designatam
per modum totius efficiunt nota intentionalia et spec-
ies: et genus: ideo super rem nature inveniuntur nota
intentionum et nota suppositum quod est nota
in se secunde intentionis ipsius rei: in quantum per actum
intellectus sit predicatio speciei de re nature: et ideo
res nature vocatur suppositum cum predicatur sit
superius naturaliter ipsi subiecto. In quantum vero ge-
nus vel species dicitur univocaliter nature
dicuntur particulares. C. Hominum autem signifi-
catur ipsa particularia quodam sunt communia omni
generi sicut particularia: individuum: et singularia
admodum aut in genere substantie tunc: et res nature:
et suppositum: et personam: et persona. Cum ergo
res subiecta sit per se existere: nullam istorum notum
pervenit nisi naturam completam existens: et ideo
nihil horum dicitur de parte rei. Ideo pars rei non
est suppositum et de ea aliquid predicatur habens de
rationem superioris. Nec etiam aliquid alioque
significatur particulare in genere substantie. Talia
enim habent relationem ad speciem ipsam per se et
nō per reductionem per aliquid: ideo ista non nu-
merantur ad numerum partium. Due n. manū nō
sunt duo supposita: nec due personae. Illa autem
que significatur particulare in omni genere sicut
individua et particularia: cum in omni genere sit
illa re ad aliquid que nō habet partes subiectivae quod
ponitur in individuo: requirit aliquid per se ex-
istens de quo dicatur cum predicatur de accidenti

bus: ideo de partibus predicatur. Ita enim nota
magis oppositionem quodam important ad ipsas
species: et cum quod evidentiam quod nō in aliis
peritur. Individuum nō dicitur positionem omnino
nō in parte subiectivae quod tamē speciei con-
venit in generibus et compositis: particularia
enim opponit univocalia. C. Illa igitur cum predicatur de
partibus habet multiplicari sicut et partes: due enim
manū sunt due res particularia et similiter duo in-
dividua et duo individua. Sed istud videtur magis
particularibus accidentibus que tamē sunt partes sub-
iective ad quas stat divisio in partes subiectivae
quod partibus: et de partibus dicitur. Sed idem
individuum dicitur negationem talis divisionis potest
quod istum eius cum in parte sit talis divisio. Inde
est quod cum corpus nō predicatur sicut in genere sub-
iectum inferiori univocalitatis de parte domi-
nicis nō numerat talibus partibus. Ad enim sit
duo supposita compositi: nec duo supposita
minis. Si autem predicatur de eis: ut dicitur in
receptum cum sic habeat verum genus sub
omnino: et unum de eis predicatur: cui si addat aliquid
que predicatur de partibus multiplicatur et particu-
lare vel univocaliter: cum hoc sit quasi dicitur
cum in se multiplicari et multiplicare superiora in se-
rioribus: numerabilis corpus in eis. Due nō partes
sunt duo corpora particularia cum sit absolute
nō sit duo corpora: et corpus quod est genus in
eis multiplicatur. C. Unum corpus acceptum sicut
indivisibile compositum nō sit genus: et natura parti-
cularis esse potest dicitur ipsam dividitatem simili-
tudinem: cum compositum sub ratione generis cum
discretis communis in qua est et unam accipiunt. Si-
cut nō partes figure eo quod figure sunt dividitatem
in figurantia: et corpora eo quod corpora sunt dividitatem
in figurantia: et sic omnia corpora sub ratione univocali
comprehenduntur et unum sunt. Que quidem unitas
remouet per additionem oppositi eius. I. particulare
particulare n. de per oppositionem ad se. Et hoc est
ratione cum additione particularitatis multipli-
cat corpus de eis dicitur: nō autem absolute: cum
illis nō predicatur corpus genus cum nō sit ipsa
supposita sed corpus admodum accipiunt quod
habet rationem communem ad omnia corpora: et dicitur est. Corpus autem
sic dicitur nō aliud realiter a corpore quod est sub-
iectum intentioni unitatis quod de corpus generis
est subiectum intentioni tali sit res in corpore.
Unde corpus sic dicitur predicatur de corpore quod
altera pars holo dum est pars. Corpus vero quod
est generis predicatur de corpore motio amissa ratione
partium: iam potest esse suppositum in genere substantie
cum sit per se existens quod est proprium sicut substantie:
et dicitur in predicamentis: unde illa nō sunt duo cor-
pora diversa numero: cum corpus quod est pars sit

ponat in numero corpore a bōhite & sine additio-
ne particulari v. dicitur est. C. Claritatem est scō-
dum qd corpus motuum nō fit per se existēte susci-
pit p̄dicatōnem corporeā s̄m rōnem generis qd
tamē ē vnum suppositū & eo nature. Corporea
m̄ p̄t esse pars nō sic suscipit: quia nō dicit de eo
corpore quod ē genus sicut nec dicit de eo homo:
vel animal: vt dicitur est cum p̄dicatō generis de
aliquo semp̄ sit p̄ speciem que cōsequitur s̄m rōnem
Corporea autē pars nō pertinet ad speciem vel ge-
nus nisi participatōe: & p̄ reductionem. i. per na-
turam totius quod est in genere. Corpore vō mo-
tuum absolute in genere & in specie est. Impossibile
ē autem ab eadem forma subsistēti ali cui con-
ferri esse absolute & participatiue: cum esse parti-
cipatiue sit a toto parti cōdicatum: esse vō absolu-
tum sit totum: cum nihil subsistat se totum & pars.
Necessario igit̄ per aliam formam subsistētem
erit corpus motuum corpore actū quē & actus ab
solūtum corpore vnum corpus actū qui est parti-
cipatiue.

CA. XIII.

Et dicitur manifestum est qd nō potest con-
cludi qd corpus vnum & motuum sint duo
corpora diuersa: si necessarium sit corp⁹
motuum p̄ aliam formam esse corpus actū qd
per illam p̄ quam erat corpus vnum corp⁹ actū.
Si autē dicitur duo corpora particularia et nō
sequitur qd sint duo corpora realiter diuersa: quia
particularia nō est differētia aliqua sumpta a for-
ma specifica: que realiter aliqd p̄stat sicut ē rō-
nale. Nec p̄pter hoc erit vnum simpliciter s̄m
quid tñ rōne. i. materie cōmuni cum nihil vō re-
son sit iam nisi materia nisi. Et h̄ hoc corp⁹ mo-
tuum mixtum sit habēda certam p̄portione m̄
subsistūm & certam formam consequentem que ē
forma mixti p̄ quam efficiē sub corpore mixto cū
tamen totū hoc nos lateat: quia nec forma ipsa nō
bon nota est nec p̄portio ipsa per speciem autē vni
quodq̄ certificari habet & demonstrari: nō autē
nobis sit certus de illo qd qd habet tres di-
uisiones & plenas naturā corpore: reliqua autē
nobis incerta sunt vt dicitur est: ideo speciem eius
positūm corpus sub rōne corpore: qd hoc de eo
nobis & nocere est. Is in certam naturā super differē-
tiā corpore in eo reperitur aliquid specialius.
Iūsd enim p̄ specie accipiendum est per quod cer-
tus & determinatus res innotet vt dicitur in p̄dicā-
tione. Si autē sit aliquid corpore motuum qd
nō habet rōnem suppositi: cum nō subsistat per se
sicut est de corpore ipsi in triduo videt qd de il-
lo corpus sub rōne generis p̄dicari possit cuius
per se esse nō habeat: sicut nec p̄s p̄dicatur de
illo vno: quādo erat pars hominis. C. Ad cuius
evidentiam scōdum est qd res nature dicitur quod
byna. vnaus aliquam cui accidit ratio suppositi:

in scōtum. i. per se subsistit quod seipm̄ erit quā-
do p̄ncipia illius nature conueniūt suppositi ipsi.
Si autem p̄ncipia aliorum rei nature conueniūt
ad hancem aliquid per se existētis adiunguntur: ratio
nem suppositi nō habebit: rem tamē nature ipsa
conueniūt in supposito sed nō suppositum: ideo i
ip̄o nō sunt due res nature sed vna res duarū na-
turarum: que tamē p̄statā ē res illius nature hu-
mane. i. p̄ hanc naturam humanā: sed nō est conuē-
tata suppositum quod dicitur aliquid absolutum p̄
se subsistētis per humanā naturam. Licet igit̄ idē
sit hoc suppositum & res nature humane: aliunde
tamē ē res humane nature: aliunde suppositum.

C. Res enim nature humane ē p̄ncipia humane
nature: sed suppositum nō. Cum igitur homo
sit res nature humane p̄ncipia nature humane
constitūt homo ille non per se existēte. Homo. n.
non fuit sic assumptus sed natura in suis p̄ncipiis
et quibus ad inueniēt p̄ncipia suppositum illud
per se existētis factum ē homo: ideo filius dei natū-
rā humanam assumptus & factus est homo. Et
ideo ratio suppositi homini conuenit. ille enī ho-
mo fuit ab eterno. p̄ter illam igit̄ hominem rō-
nem suppositi per se existētis quod homo ille factus
est: homo ille per se existēte dicitur: nō qd aliquid
et p̄ncipia nature humane tñ p̄statā sit per se
seorsim a verbo sed qd res nature humane que p̄
naturā humanā p̄statā est ip̄m suppositum diu-
num quod p̄ se existit. Unde s̄ homo ille cū sit ip̄s
suppositum p̄ se existit in genere subsistēte: & id
par rei nature humane corpore. i. anima ad gen⁹ spe-
crabit per naturam illius totius quod p̄ se ē in ge-
nere illo. C. p̄ter igit̄ qd diuersimode sunt aho-
rum hōm̄ partes in genere & partes humanita-
tis ipsi qd in aliis et p̄ncipiis nature p̄prie erit ali-
quid per se existētis quod p̄ se est in genere: & ip̄s
alia erit in genere p̄ductioem. In ip̄o autem
per p̄ncipia humanitatis nō cōstitūt aliquid p̄ se
existēte: sed ip̄m suppositū diuinum p̄ se existēte
plere & p̄fecte factum est res humane nature per
p̄ncipia nature humane. Unde res nature huma-
ne p̄pter redemptatē cū supposito diuino erit p̄
se existētis. Res. n. humane nature in ip̄o non est
pars illius suppositi vt p̄dicatur de supposito ip̄o
sed est vt ip̄m totum: ideo per se esse dicit. Et tñ
igitur partes nature humane in ip̄o p̄tinentes ad
genus & sp̄m p̄ ip̄m rem nature humane: qd
statua ē p̄ncipia nature humane vt dicitur est que
m̄ res p̄ se esse h̄s a supposito cū quo redemptatē
h̄s & nō a p̄ncipia p̄prie vt dicitur est. C. Et quibus
manifestum est qd partes humane nature in ip̄o
nō reducunt ad sp̄m vel genus p̄ suppositū ip̄m
cum illud p̄ se non sit in genere: sed p̄ rem nature
que ē vt habet esse p̄ se. Nec refert a quo habeat
esse p̄ se aut a suis p̄ncipiis aut a verbo cui adiungit

cū hoc vniuersaliter tenendū sit q̄ p̄ncipia p̄ illud ad genus reduci habent quod p̄ illa p̄stiterit: hoc semper res illius nature cuius sūt illa p̄ncipia: cui quidem rei quālibet accidit rō sup̄positi: quando v̄ h̄ p̄t esse. Quis v̄ nō quādo s̄. alteri adiungit v̄ dicit est. C. Et dicitur igit manifestum ē q̄ cop̄ p̄ p̄ m̄ mortuum: h̄ p̄ se nō sit sicut cop̄ p̄a alior̄ res n̄ est aliquid nature habētis sua p̄ncipia. Et ideo genus de eo p̄dicat̄ cum idem sit verbum ē res illius nature rōne cuius v̄demptio n̄ p̄t esse. Ratio enim sup̄positi accidentaliter se h̄ ad p̄ncipia nature sibi inuicem unctas v̄ nature effectualiter. Ideo temp̄ vbi ē res nature constituta erit p̄dicatio generis illius nature: et speciem de re nature.

C.A. XIII

Metaphysica autē et logica et earum cōsideratione q̄ ad oīa se erēdunt actum: et n̄c v̄o de natura et mathematica restat agendū. C. Sciddm̄ ē igit q̄ antiqui p̄b̄icitiaz naturalē p̄nam p̄b̄iam putauerūt sicut ēr putauerunt p̄mum et n̄c esse cop̄p̄a. Sed p̄b̄ia in 6. metaphysice docet q̄ n̄llas p̄b̄as ē q̄ quodā partem lari ente habēt in se p̄ncipium motus et quærit. Unde et materialē ens ē q̄ materialē in omni eo quod p̄ se mouet. Subiectum. n. p̄b̄e naturalis est ens mobile: et ideo sua cōsideratio s̄m p̄b̄m ubi dem ē circa ea que sunt in materia: vt in plurib⁹ quod dicit p̄ter aliam humanā que gnet etiam ad p̄b̄y cum in q̄mum est forma cop̄p̄a: h̄ p̄t esse possit: ideo scia naturalis subalternat metaphysice. C. Ad cuius cōsiderationē p̄cedendum est q̄ dupliciter puenit vniuersaliam aliter subalternari. Vno modo quādo subiectum vniuersale est species subiecti alteri: sicut homo ē species animalis: et alal ē species corporis naturalis ideo scia de animalibus subalternata ē scientie naturali. Alio modo quando subiectum inferioris scie non est species subiecti ad superioris scientie: sed se h̄ ad aliud vt materiale ad suū formale: p̄ quem modū p̄p̄ctua se habet ad geometriā. Geometria. n. agit de linea et alijs diuisionibus absolute et formaliter ad nullam materiam applicando: n̄. n. agit de linea in ligno vel ere: sed p̄p̄ctua agit de linea s̄m q̄ ē in aliqua materia in qua videri possit. Unde agit de linea v̄sual: linea. n. v̄sualis nō ē species linee sicut nec triangulus ligneus est species trianguli. Differentia. n. nō sumit a materia: hoc est ratio q̄ v̄ nō est aliqua specialis scientia de linea recta v̄ circulari sicut ē de linea v̄sual: q̄ rectum et circū arcus sunt p̄p̄e dicit linee: v̄sualē aut nō sed ē alterius et extrinsec nature: et ideo scientia specialis est de linea v̄sual: et nō de linea recta vel circulari. C. Ino modo naturalis scia que applicat naturā entis ad naturam scilicet ē sub metaphysica q̄ considerat de ente absolute: q̄ ens mobile non ē

species entis. C. Cum ens nō sit genus vt dicitur Ens igit mobile est subiectum n̄llis p̄b̄e q̄ dicitur s̄m diuisione entis mobilis in suas species. In ens mobile motu locali t̄n sicut ē corpus celestis: et in ens mobile motu generationis et corruptionis et sic de alijs. Hoc tamē diuisio magis p̄tinet ad logicam q̄ ad p̄b̄y cum: cū sit generis in suas species. Dicitur. n. supra dictum est q̄ s̄ba que est p̄mum genus nō h̄y aliquā v̄nā rem s̄m supra quā fundat sed supra diuersas res: q̄bus tamē ratio v̄nitatem quādam accipiturōne cuius dicitur genus vniuersalis: ita ens mobile quod ē subiectū naturalis p̄b̄e nec dicitur corpus mobile q̄: omne corpus p̄b̄atur esse mobile in libro p̄b̄y cor. Hoc. n. s̄m genus nō h̄y aliquā v̄nā rem naturalē supra quā fundat sed fundat supra diuersas res: quous t̄n q̄ app̄ndimus in pluribus puenire scimus corpora supra: cum inferioribus in eodē genere corporis esse sicut subiectū s̄p̄as cum materialis de q̄bus supra dicitur. C. Quia aut generabilia et corruptibilia et mobilia motu locali t̄n sunt due species entis mobilis de quo in cōi agi in libro p̄b̄y cor: magis ostēdit eor̄ p̄ncipiā s̄m logicam q̄ s̄m naturalē. Substantie. n. corruptibilia et incorruptibilia: nihil ē eōe nisi logice t̄nēc plus differat q̄ genus aliquod reale vt dicitur. Unde in 5. metaphysice dicit p̄b̄y v̄i docet que differit i genere p̄b̄y cor illa differit genere quoy subiectū p̄mum ē dicitur: sicut p̄mū subiectū coloris differat a subiecto p̄mō s̄p̄as. Dicitur significat ab h̄m motu: sic differit q̄ nō reducitur in vnum subiectum v̄sual: sicut fiat resolutio v̄sualis. Si. n. possit fieri v̄nā de illis p̄ aliquam resolutionē reale non differēt s̄m p̄t in subiecto p̄mō nec p̄ cōsequē in genere: vt puta materia ignis differat a materia aeris. Sed si fiat resolutio ignis et aeris nō remanebūt diuersa materia: et ideo ignis et aer nō sūt duo diuersa genera p̄b̄e loquēdo. Corpus v̄o celesse cū componibus generabilibus differat cum nō puenit in materia. Si. n. miraculose cōs̄p̄retur celum: q̄ natur aliter incorruptibile est adducit materia in materia que diuersa est a materia elem̄to: nec foret resolutio ad vnum subiectum. Quod celas potēs materia elem̄to: que n̄c q̄ transmutari p̄t ad formā celi. Alioq̄m esset i eo potēs frustra quā t̄n cōstat i materia celi eō cum in eā forma celi. C. Et quo p̄ q̄ ens mobile motu locali et ens mobile p̄ generationē et corruptionē sit due species entis mobilis logice n̄c vt dicitur. Ita t̄cē q̄ v̄nitatis generis p̄b̄e ē ab v̄nitate s̄m s̄ba ueri. P̄simū aut subiectum est materia. Illa igit puenit i genere p̄b̄y cor q̄ habet cādes materiam sed differit specie p̄ter diuersitates forme sicut ignis et aer. Hoc tamē erit aliqua distinctio materia cū distinctio dicat actualitatem aliquā que nō

est materia sibi se sed hec diuersitas est in potentia p̄missa tñ ad quā nō sequitur aliquid i fundamētō nature esse dubitatum. C. Et dicitur igitur p̄ q̄ ens mobile quod ē corpus cōter acceptum nō h̄t a materia aliquā formā cōm̄ p̄ quā est corpus sup̄ quā fundat actō intellectus qui facit eētatem quādam iter corpora generabilia & corruptibilia in seipsum facit esse eā uersas species entis mobilis: cū nulla res eōs subdit nec etiā materia ipsa que ē corruptibilis & igenita. Quia. n. esset aliquid compositū tale et materia. s. forma corporis p̄ter materiam ad quas sequitur qualitates sensibiles que sunt principia generationum & corruptionū esset inordinabile ad formas tales & ad alias ad quas generatio & corruptio nō argerit sicut ad corpus celeste. Sic autē foret necesse si in re generabilia & corruptibilia p̄cederet aliqua forma formaz specificam rei p̄ quas solū ē generatio & corruptio in rebus: cuius solū ad illam sequantur qualitates actiue & passiue que sunt principia generationis et corruptionis: non ad formā talē imperfectā. Glude ipsa idifferēter se h̄t ad formam sup̄ueniētes si ne eēt principium generationis & corruptionū siue nō esset. Tñ. n. celum haberet aliqd reale eōdē cō generabilibus & corruptibilibus quod ē directe cōtra p̄dicta uerba p̄bi. Et ideo impossibile ē in rebus generabilibus & corruptibilibus aliquid formā p̄cedere formā specificam: sicut antiqua posuerit materiam p̄m̄am esse formā quādam formā nō eēt mentali: sed imperfecta que fit quāq̄ uia ad alias aut forma embriōis imperfecta est respectu forme specificę aliate. Unde cōmentator sup̄ 9. metaphisice dicit p̄m̄as habilitatē materie eēt sem̄ per respectu forme elementōy. Unde nō reperitur nūc die forme elementō et elementō: sicut ē in generatione aliatōybi sunt multe forme medie sibi succedētes p̄ generatione s & corrupōes multas usq̄ ad ultimā quā solū ire manē necesse ē ne dicat ipsa actō eēt. C. Et dicit p̄ q̄ res sibi generis nō ē uia sup̄ quā fundat uitas rōnis: sicut nec res p̄m̄i generis d̄ quo sup̄ dicit est. Et aliqd d̄ b̄ plus agit p̄us d̄ bac uitate agendū ē. C. X V.

De his igitur difficultatibus noticiā p̄derā a dū est q̄ cō obiectū intellectus fit quoddā intra intellectum & nō extra: q̄ itelligere nō ē motus ab aia sed ad aiam: actū intellectus potest fieri in intelligibile uel pur est obiectū i natura obiecti. C. in istum terminat et actōnē: sic nihil sibi tribuunt solū cōsiderat qd natura obiecti habeat vnde potest aliqd formari qd natura illi obiecti infinet: ut puta diffinitionē aliquam. Illo modo potest actio intellectionis in obiectū nō i natura sed pur est abstracū p̄ actū aie & obiecti bus multibus: sic accipit ut in aia: sic aia attribuit sibi aliqd nō p̄siderans qd sibi debet in natu

ra obiecti: sed qd sibi p̄ actū aie puenire p̄t: et illō attributum est ratio uitas salutatis. Ut puta intelligendo aia in seipsum nām sensuū h̄t format eius diffinitionem: sibi. Latam sensibile quā nō amittit et uitate quādam in aia significat. Anima. n. obiectum vni in natura sua ē sed hec uitas nō descedit sub aia ad aliquas spēs aliatas. Anima. n. sic accipit nō dicit aliquid ens in natura cū nō sit aliquid aia in natura aia solū: sed dicit essentia q̄ esse nō h̄t nisi p̄ habentē essentia cū p̄ esse ē ut actus: ideo quot fuerint habētes essentia tot erūt essentia p̄m̄ eēt. Habebit igitur eētiam & uitate ab habēte eam si vni fuerit & pluralitate si plura fuerint. Idē. n. ē de uitate & esse cum vni & ens p̄stant: ideo uitas inuēta i natura aliqua ut in natura aliatas nō descedit ad aliquam eius spēm̄: qm̄ in vno recipit tam ad ille uitate cum habebit sicut & esse. Sed alia uitas quā facit intellectionē descedit ad oīa: uita s̄ vno eēt. Prima igitur uitate manifestū est q̄ nihil est vni genere eēt corpus & celestibus & gubilibus: t̄ p̄ qd intellectus fundare possit rōnē uitas.

Licet. n. corpus sit ita compositū nō p̄pter h̄t et aliquid vni reale p̄m̄ens corpus celestibus & infericibus: sup̄ quod itellectus fundare possit intentionem vltis sed p̄m̄ intentionē. Quod manifestū ē si fiat resolutio ad p̄m̄i subiectū eēt corpus qd est m̄ i que in se p̄siderata erūt diuersa i celo & elementis uel dōn ē & diuersa aut nō sit resolute ad aliqd vni subiectū eēt vni: si ille diuersi res sup̄ quā fundat actus intellectus formatis intentionē vltimē composita sunt et m̄ a forma: id est utraq̄ p̄te sequitur corpus. Impossibile ē. n. māns forma compositū sit corpus ut sup̄ dicit ē. Adē. n. natura ē esse p̄m̄i ex quo fit aliqd p̄ se vltimū in qd aliqd trāsit p̄ corruptionem ut d̄ in p̄m̄o p̄b̄y. Et ideo ex nullo fieri p̄t sicut nec in aliquid p̄cedēs resoluti. Simplex q̄ materie essentia uocatio erit cū simplex p̄ se in nihil resolutū possit. forma. n. cum sit simplex essentia non resolutū per se in aliqd: s̄ p̄ actō. Resolutio. n. compositū in m̄s forma resolutū in eādē: q̄ nec forma p̄ se fit sed compositū ut docet in. 7. meth. Et duabus autē eētibus simplicibus uitas resolutū temp̄ essentia compositi q̄ altera ē ab vtroque: h̄ necesse ē eēt corpus vna illarū de altera educat sicut eētibus forme educat de eētibus materie. Essentia. n. forme ē in eētibus materie in potētia: de potētia autem actū op̄stratum quē dā esse in quo ipotat trāsmutatio qdā. In oī aut trāsmutandē itendit vltis p̄p̄m̄i m̄ce? localiter: sicut in alteratione a p̄m̄i ē m̄ce localis: I motu uo augmētāti & p̄m̄i. Quod. n. augmētātē mutat locū qd autē autē augmētāti. Et qd alterat mutat locū anteq̄ sit alteratū. Quāto uo me dū ipotat inter alterationē & augmētāti cum sit

terminus alterationis & principium augmenti.
 Aristot. n. augmentatur nisi quod generati. Et hu-
 ci aut p motum localem nō p de nisi corpus vt corpo-
 ri adiunctum vt oīa accidentia composita. Igitur
 de potentia mātē nō pōt aliquid subsistat aliter edu-
 ei nisi pstantiar corpus. Nec refert verum mā o-
 qua educat ipsa forma prius fuerit sub alia forma
 vbi solum alteratio pcedit ppter subiectum ac-
 tu oīis cuius mā pcedit forme educēde: siue nō
 sicut materia celi nunq̄ pcedit sub alia forma: &
 ide o alteratio vt motus localis nō pcedit eius
 esse. Vbi celum nō est genitum s; p simpliciter ma-
 nationem tñ ad eē pcedit a deo. Motus igitur
 localis accidit tñ s; habet ad educationē for-
 me de potentia mātē: inquantis. s. accidit materie
 p̄fuisse sub alia forma p quam sicut subiectum
 actus estis quod oportet corampti p actionē qua
 litatur alteratio: ad h; q; alia forma educeret
 Et sic vō corpus in pductione forme de potentia
 mātē nō accidit ppter ipm motum localem: cū cor-
 pus celeste psequitur sit p educationem sue for-
 me de potentia materie pprie nullo motu locali:
 vt alteratione pcedente. C. Essentialis q̄ natura
 corporis sequit educationē forme de potentia mātē
 nec hoc adhuc est q; educit: s; q; sit vnum ex ma-
 teria & forma educat: q; posteo per impossibile q;
 forma educeret de potentia materie: et nō sic-
 ret vnum compositū et illa cum forma: corpus
 nō se queret educationem forme de potentia mate-
 rie: cum p̄ter corpus semp compositū esse et ma-
 teria & forma. C. In hoc igit p̄cessu rō compositū
 p̄stet q; et mā & forma sicut vnum: qd̄ insalubili-
 ter p̄tingit qd̄ forma educat de potentia materie.
 Quandoq; etiā b; sit & si forma nō educat de potē-
 tia mātē: vt p; de anima humana que & si nō sit edu-
 cata de potentia mātē cum a mā nō educat q; tñ
 ex ipsa & mā sit vnum efficax corpus. C. Hoc igit
 corpus sicut forma educat de potentia mātē sine
 motu vt celum siue cum motu vt in generabili-
 bus & corruptibilibus p; siue nō educat de poten-
 tia mātē: vt p; in hoc est res p̄bica p̄ma sap̄ quā
 intellectus format iudicium generis & illud est
 pprium sicut p̄bica nālis logice tñ: q; si fiat resolu-
 tio oīum sicut nō erit denegare ad aliq̄ eōe ce-
 lo & inferioribus: vt supra dicitur est cum nec i mā
 pueniant. Et vō fiat resolutio oīum generabilibus
 & corruptibilibus erit denegare ad vnum eōe sicut
 cipium indifferens ad oīa p̄e: vt deo corruptibi-
 lia oīa pueniūt in vno subiecto p̄bico vnitatis rea-
 li. Sed celum puenit cum corruptibilibus i vno
 subiecto p̄bico nō vnitatis reali aliqua: sed logica
 nāli. Nunc igit nāle intellectus attribuit rōnem ge-
 neris cuius rebus cor: corruptibilibus respondet quod
 dicitur quādam vnitatis que sub eo nō desinet
 dit: vt supra dicitur est: s; multiplicat in suppositis

suis in quibus recipitur. Unde cum de illis p̄-
 diceat: oīa nāle p̄stunt in quibus re p̄ forma que ē
 totū cū illa nāle p̄ntione s; b; addita de toto p̄-
 ceat: nō pōt illa p̄dicatū fieri a p̄ter rei & attribut
 totū rei: vt puta dō p̄stunt ex alia & corpore tanq̄
 ex duab; partib; p̄dicatū aut qd̄ sumit a corpore qd̄
 est alter pars pueniēs hōi nō est corp; s; corpus
 Idem. n. nō p̄dicat de aliquo denotante & abso-
 lute siue abstracte. Non erit igit aliqua forma si-
 ciens corpus p̄ter rei alia a forma totū rei cū corp;
 sicut intentionē p̄dicat de tota re. Nec pōt intelli-
 gere p̄t innotione aliqua p̄ qua de toto absolute p̄-
 diceat tribuere: q; pars de toto nō p̄dicat nisi de-
 nominative tñ. Et quo satis manifestū est lapide-
 dem vt ignē vt hōiem nō p̄ alia formā ē corpus
 s; p̄ illas p̄ qua sunt illū q; sunt in sua sp̄e: sicut nec
 p̄ alia mātē. Non. n. est alia mā in hōie p̄ qua hō
 est corpus s; illa p̄ quam est hō. CA. XVI.

Et hoc ē facile p̄siderare in modo genera-
 cionis nāc: q; mā p̄ma p̄mas habundā
 b; ad formam elementū. Di. n. d; generari
 ignis nō trāsmutat mā ad formā corporis & p̄-
 modus denotat ad formā ignis s; statim est eodē
 in hōi quo coramptū forma aeris vt que induci-
 tur forma ignis. Qualitas. n. actus ignis nō in-
 tendit nisi inducitur forme ignis: cuius ipsa est
 passio & in cuius virtute agit. Et certum est q; nō
 agit in virtute forme corpus est nō sit et accident
 pprium. h; certe sic ē nō b; mā nuda ad formā mā-
 tri: vñ nō b; habilitat aliquā immediate ad ely
 oī eā p̄mo idū formas elementō: cū mixtū p̄ possit
 fieri nisi ex miscibilib; p̄p̄p̄. Idas est formā
 h; mā in ordinē ad formā mixtā necesse est mā
 deponere in adeptōe forme mixtā: q; i mixto ipō
 est aliquid qd̄ nāle est agē ad dissolutionē ipō: mā-
 tri. formā mixtā immediate inelipit mātē loco
 formā simpliciter faciens sicut vnitatis formas
 elementō: vt et dicitur p̄portio nō miscibilib;
 um sicut diuersē forme & sicut in diuersis mixtā.
 Alia. n. cū forma mixtā in auro: alia in lapide
 alia in argēto. In mixto nāq; pp̄ nām intendit ut
 la resp̄ diuersitas partū: alr in oī mixto est diuer-
 sitas partū: qd̄ saltem ē cū mixtā mixtā sicut hōge-
 nea sicut & simplicia sicut p; de. offe cāne & lapidē
 quoz quilibet possit p̄t p̄dicatōe sicut p̄p̄p̄
 rōnem ipsius nāle in toto. Quilibet. n. p̄ offe est
 oī: qd̄ id est q; nā forme s; totū id qd̄ ē et nāle
 in quibus p̄t. Cū igit p̄ p̄s in aliquo sit p̄ q̄tra
 tem q; est accidēs pp̄m corpus sic cū mixtā et
 sicut alia aut forma nō pōt ē sicut totū nām sicut al-
 qua re q; in illa que ē altera p̄ corpōis: impossibile
 est alia formā et in igne vt lapide p̄ qua aliq̄
 idū sum sit corpus q; illam p̄ qua p̄dicatōe rei ve-
 rificatur de parte vniōis: sicut cum toto: hāc cō-
 stat esse formā specificam. C. Sic igitur opozet

materias que formantur formis simplicibus corporum: quos ens deponere in adiuncta forme et mixta licet virtute in diversis maneat nō aut in eōdem. Et dicitur aut ex diversis miscibilibus fit. Itaque est alarum ali quod habet magnā diversitatem in partibus et diversis mutatione casualibus pluitur: necessarium erit vna forma ipsi? alari. Et hinc certum ē et formas mutationis totius quā nō manifestum ē non inesse quilibet parti fm totam nām suā cū nō contingat se fidicari d parte et toto vni formiter. Ipse dicitur autem partem alarum p se nō fuerit cum et eis pluitur totum totū sicut simplicia corpora habuerit esse g seante mēte pluitationē: sed simul agit natura ad eorū educationē in toto et totus pluitationē et cōstituit p3 in aliā vbi vna actus patris q est in semie agit ad pluitationem corporis diversis mēbra forniando. Inter alia nō primo formatur eos: deinde semp operando ad extrema. Que q est virtus et similes sibi passum nō contempit formatio eode sed durat quousq mensura facit trāsitionem in illa q sunt in eorū potentia et obus mēbris formatis: et destructo mēstro et semie virtus hec nec cessario destruit: et nō pot formatio nem. I. vniū vel duorū mēbris: ut dicitur in sexto decimo d alalibus. **Agens n.** instrumentale nō cessat nisi effectus inēstris a principali agente pōs in ducatur: et postea nō est necesse ei applicari effectum. De mē aut trinet vni generatū que ē dicitur potentie patris sicut nisi in dicitur vni pncipalis agens: et ideo virtus que ē in semine patris officio suo consistit. **C.** Sed dicitur est aut q in mēstro est potentia ad diversis partes in quib? est diversis pōtibus miscibilium: et qua pūrgat materialiter multiplex diversitas in partib? in quas tamē quilibet est reperire vni formitate mēstris. Si cut ly alia sit pōtio miscibilium in offe alia in carne: nō in carne vni formitas est: q quilibet ps carnis est caro et ossa similiter. **Plantarū n.** mēstris est habere vni formitatem in mētro. In quilibet vni tur parte rei hinc diversis partes erit aliqua qūtas media q sit et qualitas simpliciter alteratis ad similes: et hec qualitas erit ppa dispositio ad formam mixta: sicut calor intēsus disponit ad formā ignis. Hec refert vtrum dicat esse vna qualitā et in re vel plures. Quia si dicat vna necesse nō in diversis partib? habebit diversitates: ita q in vna parte sui pūat calor humiditas in cerebro: in alia caliditas in corde. Si vō plures dicantur adhuc manifestū est sensu eas ad pluitationē vni us rei ordinari. Iti igit qualitas sine sit vna sine plures necessario respōndebit vna forma mixta diffusiva in virtute que ly p essentiali sit tota in quilibet parte rei: nō tamē tota virt? ens erit i quilibet parte rei. Si cut p3 q vna anditū non est in oculo nec visiva in aīre. Et q: essentia forme rei;

divisibilia et tota n. est in qualibet parte rei: virtutes aut ille ab ipsa forma separari nō possunt: q quilibet illarum virtutum sequit totam essentiam in alia tamē et alia parte in quibus si multota essentia est verū deorsū deorsū aliquo nō bō a toto si manet essentia forme indivisibilia in parte quāvis nec virtus: cum virt? ab essentia forme separari nō possit. Ideo necessarium in parte vniū cum et in ipsa aliqua pōtio miscibilium sit erit alia forma in essentia a pōti forma que tot? rei erat que qualiter emanat fieri potest et aliquo mixto vni formati: vtpote in ligno vel lapide in quib? est vna forma actu que ē multiplex i potentia: et ideo facta divisione et illa forma pōt que in toto erat fm totam suam rōnem vna in actu sed multiplex in potentia sicut multe actu nulla nova forma introducta. **Florū n.** cum ramus dividit ab arborē odora forma inducitur i se d pōt forma que erat in potentia sit actu: et ideo eadem accētia manent in ramo absorto que pōs fuerit fm essentia mēstris nō fm esse idē actus: q pōs habebat esse actu a toto vbi autem nō. **Partes igitur q** hoc esse quod actu ramus iam by: est aliud ab esse actu quod habuit in arborē: nō tamen by aliam formā in essentia a pōri. Nam hoc esse actu respōdet ei quod dictum ē pnum mēstris vna forma multiplicem in potentia: nō aut illi quod dicitur ē illa esse actu vna. **Si igit vna** vni formitas reperit in aliqua parte mēbra vni sicut in esse vel carne: cum vna sit forma tot? actus anima. I. que in alialibus perfectis nō ē multiplex in potentia ita q p divisionem fiat actu: sicut est in imperfectis vt p3 in alialibus animalib? rānde punitatis q3 p existere in carne et esse formā sine esse actu que est in toto alato perfecto cum se habeat ad esse actu sicut in alijs pntibus vt in plantis et lapidib? vbi multiplicitas potente eiusdē forme. **Potentia aut diversis eiusdē forme nullū esse faciebāt in pntino in quo nō erat nisi vni esse tr: ignis essentia ill? forme rāde arpe potente sicut et actu quē in toto facit. Et ideo cum talis forma ponat in re pncipie rōne strumatis vbi sola dicitur hō facit esse actu in partib? sicut est esse rei quo modo essentia forme possit ēē ibi: et non dare esse ipsi parti. **Dicitur igit nō aliam** in mēstris dicitur inā rei forme ad formā fm q est vna i actus: alia fm qd est multiplex in potentia: et cadē: ita eadē trāsmutatione qua inducit forma totus multiplex in virtute inducit et forma illius sine esse: q nō est nisi qdam respect? q: sicut bō manet res in vno actu illa potentia que est in eadē forma qd actu ē pōt nō aut agrit illi rei: nisi respectū quēdam vni formitatis in natura iter totā re: et illud qd in ea dicitur ē: ita illa essentia forme in re diversis nature nō bō rei ipsi agrit nisi respectū quēdam q ē eiusdē similitudinis ipsi esse actu partis et secundum**

cū tñ pñter nō ēē idē esse actū vīvum t̄ motūm.

CA. XVII.

E hīs facile est videre quō corp⁹ motūū
e actū pñs vīvū at. Certūm est. n. potētias
nō dīstīdī ab actū ad quē ordinatū est nisi
p aliquē actū inōpōssībīlī illī ad quem illa potē
tia ordinat. Sicut potētia q̄ ē in mā ignis ad for
mam aeris remota ē ab aere cū forma ignis ma
terie inēlī nō aut forma ignis pñcīp̄ potētia ma
terie ad aērē sed matē illa potētia in ignē nō p̄se
ta occupatā p̄ a forma ignis. Cū. n. forma ignis
sit in mā certū est matē reale ē in mā q̄ nō sit oc
cupatā ab igne. Aliter ē aliq̄d esset liberū a for
ma ignis statū aliam formā in dñi pōssēt. Sicut
īgīf potētia ad aērē occupatā est p formā ignis
sed nō p̄fecta. ita accipit actū p formam ignis : q̄
tamēn nō erit p̄fecto potētia ad aērē : id potē
tia ad aērē p̄pter cōcomitantā māē p̄fecte p̄ for
mā ignis nō p̄ se esse actū b̄p̄q̄ : nīdī relīnquīf in
materia nō occupatā ab actū ignis vt dēū ē.

Per quē modū forma alīcuius partīs organice
quē ē in potētia ad esse scōdūm nō pñcīp̄ p actum
formetot⁹ : cū ad illā nō ordīnēt. Occupatū tamē
essentia talis forme mediāte cōmīta materia
quē cōcomitatā ab esse actū q̄ est a formatotū.
Quō autē esse nō ē cōparticipatū q̄ō nō ē a toto
īp̄s partibus q̄ : cō partū participatū p̄met per
se ad cōtōtū ē partū p̄stīnū. sed ē esse nō cōse
rens ad īp̄m totū nisi p accēsīōm īp̄m videlz ī
p̄dit ēē actū debītū partī a forma p̄p̄na quā aeg
rit pars p dīssolūcōē atoto. Et sicut b̄ ē esse actū
a toto p cōcomitantā vt dēū ē ita vīvere. Unū
īgīf ēē p̄nē ē ē īp̄s totus absolute : partīs
participatīve : talis forme p cōcomitantā : idē
est vīvere. Et ideo corpus motūū vere vīvū fuit
nō q̄ vīte p̄ncīpium fuerat forma tot⁹ cōpōsītī ēē
materia ē forma quā iam ē : sed materia ē⁹ mā
p̄ se cui esse actū p̄ferat q̄ō : īp̄a forma māē ū
cta cōcomitatē accepta. CA. XVIII.

In vīvīs sciendū ē q̄ p̄na dīstīto cōpo
sītā q̄ ē gēnis ēī p̄ simplex t̄ nūmum et
simplicib⁹. In simplicibus autē nō p̄cedit
in natura aliqua forma īp̄m formā elemētī sim
plicis vt supra dīctū ē : hoc facile est dēmonstrā
re. C. S. n. accipiat mīnīmūm ignis in gēnitate
quod p̄ssībīle ē q̄ : re nature b̄z tōtūm nū angū
mētī ē dīmīnūtōis b̄z dīstīdī nō mānet īgnis :
nec ex illo aliquod elemētū generatī p̄de. forma
autē ignis nō dīstīdī sola sed ē corpus : ita dīstīdī
aliter cū corpus īgnis sequat corpus s̄mā s̄i cor
pus remaneret dīstīctū igne : tam corpus s̄mā s̄i
dīcat qd sensībile m̄then m̄thca sōstī separata
a sensībīlīb⁹ quod ē īmpossībīle. Cū. n. aliqd tale
p̄tūge sit n̄ne. n̄o īcōmēns : q̄ nō p̄dēt dē potē
tia matērie aliqua forma cōmīta. Cum īgīf corp⁹

motūū et simplicib⁹ generet q̄ sunt media inter p̄
nam mānē et īp̄m m̄thā : in mixto autē mānet
forme elemētēz vt dēū ē nō erit īncōmēns in mi
xto aliqua forma mediā inter mānē s̄mā et īp̄m
formā īp̄cūmā q̄ ēī forma mixtī : cū nulla fue
rit media iter mānē et formā elemētī. C. Un̄ ḡof
si boles aliam vīā generatōis pōntēs dūctē
runt a p̄bo dīctēs mānē p̄mo formatī forma s̄i
stante ē p̄fecta cōpōsītī : sic dēfēdēdo ad vī
tīmā formā q̄ est forma īp̄cūmā : cū tñ p̄bo s̄p̄
dīctū modū gēnītōis pōssēt dīctēs formā de
mētī īmediatē māē īncē q̄a dēposita īntrodū
citur forma mixtī. C. S. n. p̄mo īnductēs ī ma
teria forma substācie : p̄fecta forma cōpōsītī
et p̄fecta forma elemētī cū ē quattuor elemētīs s̄i
at mixtū dēpositēs formīs elemētālīb⁹ q̄b⁹ dē
positēs s̄i in materia mixtī q̄ et elemētīs s̄i necē
sario fuerit p̄mīlīs ōdo : cū totū id māē q̄ fuit
sub quattuor elemētīs sit iam sub mixto sequitur
q̄ sub vna forma mixtī maneat quattuor forme
s̄ales quārū quēlibet faciet s̄mā. Ex illis quīm
nō potēt fieri vñū corpus cū maneat ille forme
in essentia sua nec s̄a sua similiter. Quodlibet er
go mixtū est quattuor cōpōsītā. p̄p̄ter naturas
n. illī cōpōsītō dīctū p̄dicatī corpus de re vīvā.
Et s̄i erunt quattuor substācie eadē rōne. Et
ideo īmpossībīle est in mixto aliqua forma pone
re p̄ter formā mixtī. Corpus autē mixtum multi
plex est q̄ multē sunt p̄pōsītōes mīdībīlīb⁹ mi
xto. Unde necesse ē dīversas īp̄s mixtoz p̄stīnū
Quedā. n. sunt mixta vīvīformā sicut lapides et
metalla : s̄i sunt mixta m̄thca m̄thca dō sp̄z : talia
sunt oīa īnāīa. Alia sunt mixta dīfformā vt plā
te et aīalīa : s̄i sunt alīa : īp̄o sunt p̄fectiois t̄to
maīor dīfformatāte regant. Quē. n. mānē plā
res et dīversas opātōes exerce. necesse est oīa
erit māior dīversitas ōrganōz. Et ideo inter aīa
ta mīnīmā dīversitas ē in plantīs cū non sint p̄
cipua multarū opātōnū in ḡbus nī reperit mā
gna dīversitas sp̄mū. C. Dēd hārū oīm gēnū
p̄mūm : s̄i ab altermīlī cōpōsītūm nec op̄z ad
dere eas p̄ncīpium ēē aliam vegetabilē. Hoc enī
nīdī cū realiter dīversum cū p̄tēt īp̄m ēē p̄mū
p̄ncīpium vīte in oībus que apud nos vīvūt. Sū
per corpus aīr aliam simplex aliquid reale ad
dit altera cū īp̄cēs aīalī. q̄ō mānē s̄mā ē et opā
tōnīb⁹ vīvīb⁹ q̄z sup opātōnēf vegetabilē q̄
fuit generare nature : argumētāre in aīalī regē
natur actō quodāz : talis supaddita ē sentire. Cū
īgīf in aīalī cū opātōnīb⁹ que apparent in plan
tis īncōmēf actū supaddita q̄ ē sentire : necessārio
op̄z dīctē sensū aīalī in vna essentia vīvīb⁹
obēnere : ne si dīctīm⁹ in aīalī cū vegetabilē dī
stīctā ē cōmīta a sensū bīlī cogamur : quolibet aīr

quod duas alias ponere: quod sequeret tandem si bove tres alias esse cum sup. alia alia nobilissima actione ha beat resurget ab alijs actionib⁹ diversam itellige res. sup. quā nō invenit aliqd quod addat actionē nobilissimam. Et ideo ppter additionē talis differentie sup. quā nō invenit: alia ē vltimū genus. Item solū aīr pōt fieri bñe aliam: unde accipitur alia nō diversitas realis reperit in bove: sed in alijs omnibus differentie a se realiter diversae sunt ratione formatū: nō solū si se rōnem in materie reponunt vt ps de equo & asino & alijs humiliorū. Cum autē equus sit quilibet utarū formatum aliter nūmū esse & ppter diversitatem quod natura forme vni⁹ ad alteram diversitatem māles esse in mixtione que nō dēt diversitati formatum sic in eadē specie diversitas formatū est ppter diversitatem mixtionis que multiplex est. Solum autē simplicitate corpora ordinant ad generationes mixtū vt dēt est. Impossibile igit est in aliqua re sine alata sine inanimata nisi vna forma ponere: cū forme elementares manere nō possint. Et dicitur sic ille est videre quomodo sele diverse oriuntur & dividuntur: sicut & res subiecte. Ene enim mobile est subiectum pbrē nā vt dēt ē: hoc idem corpus substantia est cūma gma passio ē q̄tinas: que inq̄tum est terminus corporis & propria mensura ad eadem scientiam pertinet. Et inq̄tum in eo potest ppositio attendi: quod considerari potest sine consideratione aliam quā sita sita sensibilia que & consideratio posterior: est & ideo ppositione sua non est accipere finem: & hoc idē est subiectū mathematicae cui⁹ subiectum nō est realiter accipere distinctionē a subiecto pbrē nā: sicut consideratione tris. De ipso vō ente mobili in cōi est liber pbrē cor: cuius gma species est mobile in locum de quo ē liber de celo. Corpus autē vel est simplex vel est mixtum: & in vtriusq̄ generatio et corruptio: ideo de generatione simplicium agit in libro de gñāde. Et vna autē q̄da sit alata & q̄da unalata de gñāone vō inanimato: agit in libro de thauor: vt de mīnora: & de generatione impffissimam. Alata autē in vna tripliciter q̄ de generatione alato: & anima vegetabili: agit in libro de plantis. De generatione vō animāli in libro de animalibus. De bove in libro de ala & de his que sibi subiciuntur. In omnibus autē & circa praedicta laborat metaphisica & logica. De pccis autem metaphisica dictum ē sufficienter in physicis operibus nostris.

CA. XIX.

¶ Hinc superest de nouem generibus accipiendum tractare. Sciendū est igitur q̄ in accidentibus in rerū natura non ē aliquid correspondēse operanti intellectui: eo modo quo possint rōnem generis & differentiarū recipere si est in illa. Et licet n. accidentis designata in

abstracto non videtur esse aliquid significare: est abstractum significat: vt per se existens. accidēs aut per se est nō pōt. Unde accis in abstracto nō videtur esse aliquid significare. Sed significandū quod imponat in nobis non pertinet ad naturas rerū nisi medianteceptione intellectus: cum vō eos sint note passionum que sunt in aīa vt dicit in libro p̄mūmias. Intellectus autē pōt seorsum intelligere ea que sunt p̄fecta. Nūc autē quod seorsū accipitur videtur vt per se existēs & ideo designatur nō abstracto quod significat remotionē eius ab alio. Sed nōla abstractū nō imponit res p se existēs in genere substantia: vt humanitas nōmē abstractum ē nō nī per se existit. Sic ergo actio nem intellectus nota abstracta accitum significat entia que quidem inherēt: sicut non significat eas per modū inherētis. Unde per actionē intellectus efficiunt nōa quasi res quēda quibus idē in intellectu postea attribuit intentione & generum & sp̄rum. Nihil vō in natura rerū fuit sup quod intellectus fundaret intentione & vniuersales. Cum autē accidēs nō sit cōpositū ex materia & forma nō potest genus & differentia sumi in eo sicut sumit in substantia genus a materia: differentia a forma. Sed in vnoquoq̄ accitum genus & sumi ab eo quod pōt in eo reperiri: vbi vō ab eo q̄ pōt acci dēt. Et p̄mū autē quod inuenit in quolibet accidēt est sp̄ialis modus entis in duob⁹ diversitatem quāda ad alios eius modos. Sicut in q̄ntitate ē sp̄ialis modus entis p̄ aliud. s. quod sit mensura sit: & in qualitate q̄ sit dispositio eius. Et sic & singula. Et aut in genere diversitas quaedam accipi pōt manifestā ē. Nam is res vni⁹ generis nō differat ab alijs ppter sui gēnū sed potest p̄uenire reata in eis diversis generis suis generibus diversificans. Sicut rationale differat ab irrationali que tamen p̄uenit in alijs: homo tamen differat a nō alati per animal: & ideo in generibus accitum inuenit diversitas alia ab illa q̄ ē per differentias generis inter res eiusdē generis. Differentia vō & sumi in eis p̄ aliquā quod in illo modo a quo generis accidētis acceptū ē impli cūe continetur. Hoc autē inuenit in diversitate p̄cipiorum ex quibus causant. Sicut verbi gratia ratio mensure reperitur in q̄ntitate: & hoc ē cōmune omni speciei q̄ntitatis: ab hoc est acceptū nomen generis. Sed cōstat q̄ successiva sunt vniuersa p̄cipia in natura sua & emanantibus: ideo natura rerū diversas habent mēsuras. Et in de est q̄ eū diffinitio actiua in abstracto subiecto p̄uaf eoz diffinitio oblique & scō loco: hoc p̄pū ē differentie: vt cum de similitudine curata & uan: per quod differat similitudo a curatitate que ē ligno. Et eidentia aut in p̄creto dicta nō sunt in genere nisi per reductōem vt albu vel musicū & huiusmodi.

Aliquantis autem per se principia accidentis sunt in loco differentie latentis tunc loco illog per omnia esse effectus. Sicut in eis effectus est disgregare cum intentio fuerit que est principium albedinis ad ali quod ponitur disgregatum in eius diffinitione. Quod dicitur per albedo est color disgregatus visus. Disgregatum. n. non est deus absoluta in eodem genere est color sicut est rationale cum animalis est deus sumpta a subiecto coloris expressus effectus quodam in receptione lucis. C. Vbi accidentis diffinitione non habet per se principia generis cum non dicitur quod simpliciter dicitur. Cum. n. queritur quod est albedo ostendit color. Est. n. color quod albedinis sicut animal hominis. Sed alia quod dicitur quod animalis dicitur simpliciter ideo color quod dicitur quod albedinis magis de se habet quod subiectum dicitur quod modum subiectum induit se non sit. C. Inter se autem accidentis generis est principium subiectum. Et hoc manifestum est quod sicut subiectus generis est divisibile per se in partes. scilicet in rationale et irrationale per se in duas dimensiones per partes. scilicet generis. Et id si generis est separata a se non oportet quod esset una pars quod potest dividi per se in duas in multa. Albedo vero est separata necessario foret tamen una cum non haberet in natura sua unde dividatur sed a natura generis. De quitate ista per primo agendum est.

CA. XX.

Quidam est igitur generis per rationem eius eodem que ponit in. 5. metaphysice est divisibile in ea que sunt in actu. Quod non est ideo dictum quasi partes in quas generis est divisibile sint actu in toto in quo sunt divisae sed est dictum ad duas mixtas quod non est divisibile in miscibilia nisi per alterationem per quam altera forma inducit. Sed hoc sine alteratione altera sola divisibile sit pars in actu. Unde quod est in toto actu esse dicitur quod per se ad esse nihil ab esse differre videtur ideo statim subiungit quod quilibet pars nata est esse unum aliud hoc aliud quod unus indivisibilis quod non educit partibus essentialibus ut in materia et forma quod post divisionem neutrum manet per se existens nisi forte fuerit forma et hoc aliud simul sicut est anima humana. Quod generis autem prime differentie sunt primus et differentis et quibus due species ostenditur magnitudo. scilicet in multitudine. Magnitudo ostenditur per continuationem. Unde magnitudo de generis divisibilis in partes primas dicitur multitudine et generis divisibilis in partes non primas immo ab invicem discretas. Differentie autem secundae primas sine intransum et extraneis quod quaedam sicut que in cursant per intransum et linea et beatissimum dicitur quod per extraneum ut tempus. Illas autem differentias vocat Aristoteles primas et transientes quod tempus est mensura transiens linea vero permanens. C. Ter tie vero differentie primas permanentis sive intransum

sunt sunt unam dimensionem vel duas vel tres quod generis intransum vel est divisibile in partes continuas sunt unam dimensionem et tunc est linea vel sunt duas et tunc est superficies vel sunt tres et sic corpus Et hoc omnia sunt species generis per se in definitione. Sed in. 5. meth. tempus ponit species generis per accidens sicut ab eodem de ratione quod superficies est tanta. Et huiusmodi est quod logyca ostendit generis per rationem mensuram. scilicet non potest formare rationes logycas in generis. Et quod sunt duae rationes mensuram quod quaedam sunt extra et quaedam intra quorum nulla est ab alia et ideo logyca ponit tempus et locum per se species generis et tunc et tunc est alia. Quibus autem per se ostendit generis per se est si sub ratione mensuram et ideo illa que sunt genera per se ponit per se species generis ut linea in superficie corpus. Illa autem que sunt generis alud ut tempus est generis per motum ut in. 4. per se magnitudines ponit per se est generis per accidens. Et ideo in predicta camentis locus ponit species generis non autem in metaphysice quod locus per rationem mensuram alia a superficie quod locus mensuram extrinsece rem loca tam in qua locus non est ut in subiecto superficie autem rem in qua est ut in subiecto locus autem non est aliud esse a superficie in eo est ipsa permanentis superficie sive ultimam ut in. 4. per se. C. Illam divisionem ponit per se in predicamentis que eadem est predicta. Quia habere partes habet positiones ad invicem et habere partes discretas. Quod est numerum ostendit. Licet non omne primum habeat partes habet positionem ad invicem. Sicut tempus quod est primum multumque sit discretum forma liter. Est. n. numerus motus ut in. 4. per se. Hec. n. positio differet a positione que est predicamentis tuncque positio que est predicamentum dicitur ordinem partium totius locati ad locum sed positio dicitur ordinem partium in toto existenti ad unum. Secunda differentia super discretum est commune et proprium. Comune autem facit numerum quod idem est totum et equum immo olem numerabilia. Licet. n. diversitas sit in numero apertio diversis reb' in numero sit formaliter nulla est diversitas. Potest. n. numerus qui in se discretus est forma litera re numerata primumque habere sicut tempus a motu et vna a punto. Proprium vero facit ordinem que non potest pluribus apartes sed solum ordinem in parte cuius ipsa ordinem mensuram cui quod est videtur in predicamentis. Ipsa. n. cum voce permanentis quod idem est causa et principium subiecti per se positionis eius.

CA. XXI.

Uinc restat de qualitate aliquid dicere. De qua cum inter omnia accidentia generis sit per se subiectum est magis habeat per se dimensionem sicut se de se est per se in se de ea agendum est. Et ideo per naturam subiecti sui agendum est de

qualitate: sicut de quolibet inherente agendum est per se in illius cui inheret. Illud autē cui inest qualitas vel est compositū vel incompositum. Si incompositum aut est de facili transiens aut de difficili. Si de facili est dispositū, Si de difficili ēba binus. In ista duo cōter reperiant in compositis si aut incompositis. Sanitas. n. compositio habuit quādā est de difficili ad ipm ordinata. Nos em̄ de p̄p̄is passionibus incompositis nisi in omnib⁹ ideo in libro de aīa dicit q̄ om̄es passionē sunt ip̄sū p̄nuntiat: ista pertinent ad p̄mā speciem qualitatis. Si aut illud sit compositū sic accipiunt tres alie sp̄es qualitatis scilicet in ip̄sū qualitatis que est naturalis potentia vel impotentia a p̄mo p̄bo nō numerat̄ inter sp̄es qualitatis s; p̄ntis potentia quedā passio resistens. In p̄dicamentis vō p̄ntis p̄pter in oīdū veniendi quē habet qui p̄uenit qualitatis: b ad logicum generet. De tertia vō specie qualitatis agit p̄bo in p̄p̄ia p̄ma: et in p̄dicamentis: de quarta s̄tr. de ad aliq̄ frequenter satis dicitur est. De alijs autē generibus que magis p̄ncipia nūlla sequunt̄ p̄bos in p̄dicamentis s; p̄ntis patrum loquit̄ de quibus in p̄p̄ia lacus pertractat. CA. XXII.

Jo de natura generis p̄spectus p̄siderandum est quō aliqua sunt in genere vno p̄ se: sed rōne alterius adueniunt in aliud genus transiunt. C. Sciendū est igit̄ q̄ p̄mā p̄dicamenta sciri p̄t in quo genere qd̄ sit p̄ndens cum. n. ens diversimodē reperiat in substantia e accidente: vt dicit̄ est p̄ diversum in oīdū esse dicit̄ importari in p̄dicato em̄ semp esse est adiunctus faciliat̄ licet ip̄m p̄dicatus. Quod autē esse p̄dicatū sequat̄ manifestū est p̄ conclusionē cōmunicis verbi. P̄ia facta resolutio ne semp eodē subiecto manente noui p̄dicatus adiungit̄: vt p̄ua si dicit̄ homo laborat: et resoluta ip̄m verbū dicit̄ homo subiectū vt p̄ua. Sed illud qd̄ sus erat p̄dicatum laborat. esse adiungit̄ p̄dicato. Et sic enī laborantē p̄tingit hominē. Eodem modo de homine albo cū album dicit̄ esse quale: homo alb⁹ in p̄dicato sumptus ad genus qualitatis pertinet. Si aut p̄ntis in subiecto: vt p̄ua si dicit̄ homo albus est homo cōm p̄dicat̄ esse boiem et nō esse album ad substantiam spectabit. In alijs autē p̄dicatis idem reperit̄: vt duplū. P̄ntis si dicit̄ subiectum sue ip̄am rem subiectū ad quālibet spectat nā duplū. Si aut p̄dicat̄ esse duplū cum b in cadat respectum ad dēmidū: duplū in genere relationis est. Omnia vō p̄dicamenta sunt de nominotina. sed p̄dicatio solus substantie de suis inferioribus: s; nisi alioy generum de suis sp̄ibus est vniuersa. Non. n. et fallid p̄ cōtinuam aīa et homo color: et albedo s; idem. Et al. n. est qd̄ bonitas vt dicit̄ est: color albedinis: ideo aīa in

quid p̄dicat̄ de boie et homo de forte in quo tota nā generis substantie reperit̄ vniuersa nō p̄ aliquā aggregationē: sicut est in acerno lapidum: vt sicutur homo: vt aliqua alta colligatione in quibus nullum adiuncto: p̄dicat̄ de toto: sicut alia de homine et homo de forte: s; vniuersa: vt dicit̄ est: cum vniuerso dēq̄ illor de toto p̄dicat̄ sub quo nō est delectio ad aliquid singularē: ideo p̄ntis que est et terminū scilicet ponit ad indiuidua q̄ sunt obiecta p̄p̄io sentis: q̄ sentis est singularium que sola sunt p̄ se existentia in veris nā. Substantie. n. separate singularia quedā semp solo m̄ intellectu nōcunt̄ eay noticie p̄positionato. Quis igit̄ ea que sunt in p̄dicamento substantie solum per se esse possunt in ista aut cōmentat̄ substantie separate et in illis. Que quod suppositio sunt substantie est per se. Et sic autē est p̄p̄is effectus et termin⁹ acti om̄is dicit̄. id tūm hec s; ille a deo sunt qui ē super omnia benedictio Amen.

Explicit opusculū. 43. de natura generis s; bonitatis et hominis aquanatem.

Incipit opusculū. 43. eiusdem de p̄ncipio sic. C. Capitulum p̄ntis in quo ostendit̄ quod sunt alie que gradus vniuersi: quod genera potētiam aut. Et p̄ntis determinat̄ de vegetatiua.

Adiutorium ho

mini collatum et p̄gressum peccati plenius videamus: de aīa et eius potentia aliqua p̄sideremus. In p̄mo s; os supponere cum p̄bo in secundo de aīa: q̄ aīa est p̄mā p̄ncipus vite in istis rebus inferioribus. Et al. n. vna viciosa in aīa q̄ nō vna. Ita. n. vna duplici opatō manifestat̄ cognoscit̄. s; motu: vñ et p̄bi vt p̄ p̄mo b aīa p̄ ista duo aīa vna vniuersa vniuersa. P̄ntis autē dico p̄mā p̄ncipū vite: q̄ is aliq̄ corp⁹ possit ēē p̄ncipū vtilis opationis: vt oculis vel flos et cor vniuersa opationis: nō m̄ est p̄mā: q̄ b nō p̄uenit. et iniquum sunt corpus: in quantum sit talia corpora. s; vna: qd̄ h̄nt p̄ aīam: q̄ qd̄ ē actū tale s; b; ab aliquo p̄ncipio qd̄ est actus et. Ita s; que est p̄mā p̄ncipū vite nō est corpus s; ac⁹ cor pens et aliq̄ corpore alius. Hinc autē est ē p̄mā p̄m in se dō celi et mundi: q̄ ea que sunt infima in eis vna nō possunt p̄sequi p̄fectā bonitatis: s; alii quā in p̄fectā p̄sequi p̄ntis motibus. Hinc vō signosa: esse quā p̄fectiores bonitatis motib⁹ multis. Duplū vō hū: p̄fectū ad ip̄sum bonitatem motibus p̄ntis. P̄ntis vō p̄fectio imitatur in eo qui ab ip̄o vno motu p̄fecte possidet bonitatem: q̄ nā bonitas est inter corporealem et

angelicam naturam confirmat: ad maius bonis est ordinata q̄ nā corporales que ordinat ab ali- quod particulare bonū: qd ad euale cū angelia. s. ad beatitudinē: idcirco plures h̄z virtutes: opatio- nes q̄ corporales que ordinantur ad bonū particula- re: q̄ angeli que cū in nullis excedit. Sunt q̄ in aia humana plures potētie ad h̄ vt sequi pos- sit beatitudinē ad quā finaliter ordinat. Ite autē potētie p̄ actus & obiecta distinguūt: vt dī. 1. de aia. Potētia. n. s̄m id qd est potētia ordinat ad actum: vū oī rōnem potētie accipere et actu ad quem ordinat. vū vbi diuersificat rō actus: oī q̄ diuersificat rō potētie. Ratio autē actus s̄ diuer- sam rōnem obiecti diuersificat: vt dī in eodem. Actus. n. p̄tētie actus parat ad obiectū vt ad terminū s̄ finē eius vt actōis augmentatiue s̄ finis & terminus. s̄ ip̄m s̄m. Actus autē potētie parat vt parat ad obiectū vt ad s̄ncipiū actus: vt vltis ad colosē. Et p̄ncipiū autē s̄ sine oī acp̄ recipit sp̄m. Patet q̄ potētie aie distinguunt p̄ actus & obiecta. q̄ vegetare sentire: & intelli- gere s̄t diuersi actus respectu diuerso obiecto rōnis: q̄ vegetare est quies vt obiectū: sensus q̄- lia intellectus autē quietatis rei: p̄ q̄ aia habet tria genera potētiarū in generali. s. vegetatiuam sensitiuā: intellectiū. Hec ad p̄s̄ h̄re v̄is vt s̄t in vna eōtia aie vt in diuersis: q̄ quatuor q̄ dicat semp̄ aliquo modo dicunt potētie aine humane: q̄ s̄t s̄m tres & substantie nō s̄t tres aie. Sed vtra hoc videt esse p̄s. 2. de aia. vbi dicit: Potentias autē aie dicimus vegetatiuā: sensitiuā appetitiuā: motiuā s̄m locū: intellectiū. H̄z istud nō mouet nos: q̄ si volumus p̄tētie locū tres s̄nt aie & quattuor modi viuēdi: & quinque vera potētiarum aie. Diuersione. n. aiarum acci- pitur s̄m q̄ operatio aie sup̄gredit operationem aie corporalis. Secundum. n. q̄ operatio ip̄s̄ aie magis aie minus depēdet a corpore: s̄m hoc no- bilis aut imperfectior aia iudicat. Anima autē rō- nalis intrin̄s excedit nām corporalem: q̄ p̄p̄iam operatiōes suā exercet sine organo corporali. Ite autē sensibilibus depēdet a m̄a corporali plus: q̄ suam operatiōem exercere nō potēti sine organo corporali: s̄m illam operatiōem nō exercet modū ante qualitate corpore. Unde sensus suā opera- tiōem nō exercet modice calido: hūido: frigido: & sic: s̄ illi qualitates requirūt ad compositiō- nem seu dīspōsitiōem organi p̄ operatiōem suā exercet. Anima vō vegetabilis ita ē im̄ersa m̄a q̄ per organū corporale & p̄ qualitate corpoream suā operatiōem exercet. In hoc tū exercit naturā corporale: q̄ est s̄ncipiū vni intrinsecū operatiōis vniōis: operatiōe vō corpore in aia totum s̄nt a p̄ncipio extrinsecū. Q̄ autē operatio aie vegeta- tiue s̄nt p̄ qualitatein corporeas aperte habet. 2.

De aia: vt dicit q̄ digestio: & oīa que digestiōnem p̄sequunt s̄nt v̄tute caloris ab aia regulati. Per hanc q̄ p̄sideratiōem aie distinguunt. C. Do- di vero viuēdi distinguunt s̄m gradus dīctos vegetatiuā. Sunt enī que dam que solus h̄it vege- tariū vt p̄tētie: quedam in quibus cum vege- tatiōe inuenit sensitiuū eū sine motu: vt aiaia imperfecta imobilia: vt cōctilia & b̄m̄di. Alia s̄nt que cum illis habet motum locale: vt aiaia per- fecta: vt equus & b̄m̄di. Alia s̄nt in quibus inue- nitur intellectus: vt in hominibus. & p̄ illam p̄- sideratiōem appetitiū nō p̄s̄ntur aliquem gradus viuētiū: q̄ in quibusdam inuenit sensitiuū inuenit appetitiū: vt patet in. 2. de anima. S̄i vero p̄sideremus genera potētiarū: m̄a disti- guunt s̄m diuersitate obiectorum. Quanto enī potētia respicit minus vniuersale obiectum: tū est inferior. Vn de vegetatiū est respectu cor- poris vniū: q̄ nō nutrit nisi corpus sibi vniū. Sensitiuū autē nō s̄t soli corpus sibi vniū: sed corpus sensibile respicit: s̄nt vniū: s̄nt nō. Ite lectiū autē respicit oīens generalit̄ co q̄ omne ens est intelligibile: adeo inferior: est potētia vege- tatiua superior: sensitiua: sed sup̄tētia intellecti- ua: sic habemus tres potētiās aie: acceptas s̄m q̄ tres edungunt ip̄s̄ aie. Secundum vtroq̄ eōtrario anima cōiungit ip̄s̄ rebus: habemus duas potētiās: q̄ s̄m q̄ anima inclināt ad rem extrinsecam vt ad finē qui est p̄cipiū in attende accepti appetitiū. Secundū vō q̄ indinat ad rem extra vt in terminū sine operatiōis & motū accepti motiū s̄m locum. de vegetatiua aia & potētia p̄s̄ p̄siderandum est.

De aia vegetatiua & eius potētiis. CA. II.

Quortandū tamē p̄s̄ quod dicit aia ve- getabilis a vegetando s̄nt vniuersalia. Viuere enim vt secūdo de anima habet dupliciter accipitur. Uno modo viuere ē actus p̄p̄ius op̄is viuētiarū: secūdo hoc viuēdi est q̄ habere vitā vel viuam esse: sic viuere v̄ sentibus ē esse vt dicitur secūdo de anima. Illud nō dicitur viuere v̄ vitā vt exercere opera vi- te. Viuere primo modo dicitur ab anima vege- tariua p̄: q̄ est forma substantiālis & actus corpo- ris: sed secūdo modo accepti est a vegetatiua p̄- te est potētia. Loquūdo ergo de vegetatiua vt ē potētia dicit p̄s̄ secūdo de anima q̄ eius ope- ratiōes sunt generare: alimēto v̄: & augmen- tum. Sicut enim dicitur est potētia vegetatiua habet p̄s̄ obiecto corpus liquo est. Ad quod est p̄s̄ ma s̄nt necessaria. Vnū est q̄ habeat esse: ad hoc oī dicitur generatiua. Aliud ē q̄ habeat esse p̄fectum. & ad hoc ordinatur augmentatiua. Aliud est q̄ in statu debito p̄seruetur: ad hoc oī dicitur nutritiua. Inter illas autē potētiās gene-

ratia est nobilitas: vt dicitur secundū de anima: qz nutritia et augmentaria dēseruunt generatiue: nutritia vero augmentaria. Tres qz generatiua exercet suam operationē quodāmodo in corpus exteriorē: qz nō generat corpus i quo est sed aliū d magis accedit ad operationē anime sensitīue q̄ habet operationē suam in res exteriorē. Plurima que est principij pseruationis: videntur p re stauratiōem deperditū habet quatuor: vires q̄ naturalē appellans. s. attractiua que attrahit alimentū nutritiū corpus retentiua que illud retinet donec digeratur: digestiua que illud e lige rit qd attractiua attrahit et retentiua retinet: expulsiua que recludit et nutrimento superfluo expellit. Hec p quatuor: qualitates prima ope rantur. Attractiua enim operatur p calidū et sic cum. Retentiua per frigidū et siccū. Digestiua per calidū et humidū. Expulsiua per frigidū et humidū. Vis vero augmentatiua est principij eremēti corporis et pfectiōnis de bite quantitas Vis autē generatiua est principij producendi b se tale quale ipsum est: vt ex homine hominē: p̄tan tam ex planta. C. Hec vis generatiua habet res vires secundū Aristotēlē. Prima est semenariua que i masculis et feminis semen generat. Secunda est imitatiua: que virtutes que sunt in feminibus percipit cōcupiendo secundū q̄ cō plectiōis cuiuslibet membrū corporis formandi cōuenit. Tertia est formatiua que ex se p̄mixtis seminibus mēbra format et configurat.

C. De potentia sensitīua et quinqz sensibus exte rioribus. CA. III.

Id de potētia vegetabilī: videmus de sensibilibus potētia. Hec autē potētia sensibilibus dividitur: quoniam quedā est appre hensīua et quedā motiua. Apprehensīua autē sen sibilibus dividit in apprehensīua defozia et in appre hensīua deintus. Apprehensīua defozia dividit in s. sensus exteriorē. Hec autē disti nctio secundū p̄m accipit da est secundū illud qd per se ad sensum p̄mit. Illud autē qd per se ad sensum p̄mit est obiectū exteriorē. s. sensibile a quo sensus natus est imitari. Unde secundū di uersitatem imitatorum sensus ad exteriorē sen sibilibus accipitur ih quinqz sensus. Est autem di uersitas imitatio. Una inquantū forma imitandi vel similitudo forme accipitur in mutato secun dū esse naturale vt calor in calefacto. Alia est spiritualis imitatio. s. quando similitudo imitā ti recipitur i mutato secundū esse spirituale: vt similitudo coloris in pupilla que nō sit p hoc colorata. Spirituali autē mutatio essentialis est sensus: qz sine illa nō ē sensus. Propter quod nat uralia corpora nō sentiunt hoc imitentur natu

raliter: qz nō imitatio spiritualiter. Est ergo ali quis sensus in quo imitur imitatio spiritualis solum: vt in visu. In quibusdā autē cum imitatio ne spirituali imitur imitatio naturalis. Hec autē pōt esse: vel ex parte organī: vel ex parte obiecti. Et ex obiecti pōt esse imitatio naturalis du pliciter: vel secundū sensū vt patet in auditu cui vis obiectum est sonus. Vbi cūtur ex p̄ssione s aeris cōmōtione. Alio modo pōt cōtingere imitatio ex parte obiecti secundū alteratiōem: vt p̄ in olfactu: cuius obiectū est odor. Vbi cūtur eo q̄ calidū alterat corpus ad hoc q̄ sp̄ret odōr. Cuius signū est q̄ odor magis sentit in estate. Alio modo pōt esse imitatio naturalis ex parte organī: et hoc p̄tingit in tactu et gustu. Vbi autē. n. tan gens calidum calefacit linguā humectat q̄ humi ditatem saporis. Hec autē duo cum sensus disti nctio ex hoc sumit: q̄ licet sensus gustus contat tenu sensus tactus in linguā nō est vbiqz. Vel pos sumus dicere q̄ organum tactus imitur palma et p se a qualitate que obiectū sibi p̄prie: sed organum gustus ab illa que p̄ambula est illi. Unde lingua nō fit dulcis vt amara sed humectata vel sicca. Visisse definiat a damasceno libro secūdo ca. decimo octauo. Visus est primus sensus cui o r g a n a sunt qui ex cerebro p̄grediuntur nervi et oculi et sentit p̄m rationem primam coloris: dignoscit autē et cum colore coloratum corpus. Dicit autē primus sensus in cōstituendo alia: qz sic tactus est primus sensus: vt dicitur secūdo de animalē in appe hendēdo: et etiam quia p̄ior est dignitate. Unde patet q̄ organum proximam: et extrinsecum visus sunt oculi. Primum autem et intrinsecus sunt nervi visuales. Illius autem obiectum est color. C. Auditus est vis ordinata in nervis mollioribus a cerebro procedentibus ad apprehendendum sonum causam ex aeris cōmōtione: conscri cti inter percussiones et percussim. Obiectum autem auditus est sonus: qui habet imitari audi tum per hoc q̄ habet tangere aerem quietum collectum in cōcauitate nerui auditus. C. Olfactus est vis ordinata in anteriori parte cerebri: Cuius organū sunt nares: et duo mollicies similes caputibus manillarum: per quas remittit ad ce rebrum odorem sibi oblatum ab aere cui vniū s modi odor permiscetur. Cuius est vis ordina ta in neruo expanso supra corpus lingue: ad apprehendendum diuersos saporos resolosos et cor p̄ciōnis contingentes ipsam. Tactus est vis diffusa per ossa: carnem: et cutem: per quem apprehenditur: calor: frigus: humiditas: siccitas: duricia: et mollicies: asperitas: et lenitas. De vnitāte tactus dicit Philosophus secūdo de anima q̄ est vnus in genere: Et dividitur in mul tos s̄m species: et ideo plurium cōtrarietātū est.

in oculis

pro

Tamen potest dici vna qz et si plurimum con-
 trarietatem. qd si principium sub vna contrarieta-
 te nobis ignota e innotinata. Sicut aut est in vi-
 su qz vnum in quo e organum publici est. f. pupilla: e ali-
 nd intra in quo fit iudicium: sicut vult pbs in libro
 de sensu e sensu: qz ea est e in tactu: qz organum quo fit
 apprehensio est caro: que libet parafm equa-
 litate mitta. Illud aut in quo vltimo fit iudicium e
 neruis interior: e cerebri: qd is fit de se in sensibi-
 le: est si pncipius sensibilibi ipse neruis. Est aut caro
 in tactu e organum e medijs: si rone diuersorum
 qz rone equalitatis pntentionis qd est in potentia re-
 spectu cuiuslibet excellentie: qualitate est organum
 Ratione vob equalitatis pntentionis p similitudo exi-
 stentis in ea: e medijs illud de ferens.

C. De quatuor potentijs sensibilibi interceibus
 fm carum naturas. CA. IIII.

Mo de virtute sensibilia apprehensiva d fo-

v rna. Videndum est de apprehensiva deitna
 Cum. n. na no deficit in necessarijs: vt
 de 3. de alior potentijs: e organones os ee in asa
 li quoz requirunt ad vna alios pfectu. Requirit
 aut ad vna alios pfectu vt no sola apprehendat re-
 cum actu est pns: s. cris ois actu est absens: qz cu
 no habeat oia necessaria sibi pincta: os qz moue
 atur ad distantia. Cum aut moueat p appothen-
 sione mnd posse moueri ad rem distant e abse-
 tenti nisi rem absente apprehenderet. Cum g p sen-
 sus exterosos apprehendat rem solū qm ad sui
 pntiam: necesse habuit habere virtute sensibilia
 p qua rem absente apprehenderet: e ius ipem
 retineret: sicut g sensus pps: e sensus cōis ordinat
 ad apprehensionē formaz sensibilibi in rei pntia sic
 e alie virtus in rei absentia. Ille aut virtus appre-
 hendens sunt quinqz sensus: fm illu. s. quattuor: s.
 Diuersos. pma est sensus cōis. scda est fantasia.
 tertia ymaginaria. quarta estimatiua seu cogi-
 tatiua. quinta mem oratiua: fm aut Diuersos in sa-
 tasia e ymaginaria sunt eadem potentia. Ceterus
 fit de q sunt quattuor sensus cōis fm illu. est virtus
 cui reddunt oia sensata. E h g sensus cōis a quo
 oēs sensus pps: derivant: e ad que oia impo-
 cog: renuntiat: e in quo oēs pungunt. Ems. n. oē
 gams in est pma potestas cerebri: a quo nerui sen-
 suum particularium oriunt. e hinc est q virtus ad
 distinctionē spūs alia sensus pps: derivant a
 cōis. qm vno ad apprehensionē e renuntiationes
 sensus cōis fit in actu p pps: of. qz nihil appren-
 deret nisi p hoc q scidus pps: redirent ad ipsum
 cum suis licet: vt dicit illu. Ita aut potentia est
 alia necessaria ppter tria que habet facere sensus
 cōis. pimum est qz habet apprehendere oia sensata
 oia que sensus pps: no apprehendit. Non. n. sen-
 sus pps: pmo e p se apprehendit figuram vltimo
 tum: sed quasi p accidentem sensus aut cōis g se ap-

prehendit sensibilia cōis que sunt quoz fm pbs
 1. de asa. f. motus: que s: magnitudo: figura: nu-
 merns. Est eni triplex sensibilibi: vt ibide dicit pbs
 vnum est pps: qz no attingit sensum pps: errare: vt
 circa qd no attingit sensum pps: errare: vt
 vltus circa colorē: audimus circa sonum. Aliud e
 cōis quod diuidat in quinqz vt dicit est: que p se re-
 spondet sensu cōis. Tertius de sensibilibi p accidē-
 vt alibi quod est dary filius: qz album sentit qz se
 cui accidit dary filium est. De hoc accē: sensus cōis
 est apprehendere plura sensibilia pps: qd no pde
 aliqua sensus pps:ina. Non. n. p se alia iudicare
 album esse dulce: vt no esse: vt ponere diuersita-
 tem inter sensata pps:ina: nisi sit aliquis sensus qui
 cognoscat oia sensata pps:ina: s: hic est sensus cōis.
 Tertius vob actus est sentire actus pps: sensu
 vt cum sentio me videre. Non. n. p se sensus
 pps:ina: vt pbat. 1. de asa: qz vni sensus pps: vni
 est obiectum. Unde eius actus e obiecti vltus f.
 color sicut duo cognoscibilia: iudicium vltus no g
 tiner ad vni sensum pps:iam. Scda vis interio-
 et: est fantasia que motus factus a sensu fm ac-
 tum: vt de 3. de asa: qz fantasia e potentia mota a
 spē sensibilibi p qua e sensus pps: e sensus cōis fit in
 actu. Non sola aut mouet ab illa spē: s. est ipem
 in absentia rei retinet: quam sensus cōis excipit.
 Recipere aut e retinere in corpore: s: reducunt
 ad diuersa pncipia. Nam humidi bene recipit e
 male retinet. Siccum vob e contraria bene retin-
 et e male recipit. Cum ergo potentia sensibilia sit
 actus organum compositus: os esse aliam potentiaz
 que recipit spēs sensibilibi e que cōseruat. Et huius
 organum est post organum sensus cōis in parte ce-
 rebri: que sic no habundat humidio sicut pma pō
 cerebri in qua firmus est organum sensus cōis: s: pō
 melius pot retinere formas sensibiles re abste.
 Tertia vis sensibilia est estimatiua: s: huiusmodi
 fitas sic p. Animal. n. no sola mouet ppter dele-
 ctabile e sensibilis fm sensum: qz sic no esse nec-
 cesse ponere in eo nisi apprehensionē e retentio-
 formaz in quibus sensus delectatur vlt: delectat
 aliquando fugit vlt querit aliquid. ppter diuersas
 alias commoditates vlt vtilitates: e nocentia.
 sicut ois fugit lapsum no ppter indolentiam colo-
 ris vlt figure. s. quasi inimici sue nature. Simili-
 ter amio coligit palicōnd: qz delectat sensibilibi: qz
 vltus est ad indolentiam. Depoet ergo ponere l
 asali aliquid pncipium ceptetoms dndi uten-
 tionum aliud qz fantasia cum cuius figuratio est a
 forma sensibilibi: aut perceptio huiusmodi intē-
 tioms. Et huiusmodi virtus est estimatiua: que
 est apprehensiva intensionum que p sensum no acci-
 pinetur. Unde algezel dicit. Estimatiua est vir-
 tus apprehendens de sensato quod no est sensu
 sicut ois immutabilis lupi. Hoc enis no facit per

virtus
 pma est
 hanc est
 pma est
 pma est
 pma est
 pma est
 pma est

oculum: sed per aliam virtutem que est in brutis hoc quod est intellectus in hominibus: sicut enim aliqua cognoscit per intellectum quod non cognoscit per sensum: licet non cognoscit nisi accipiendo a sensibus estimativa: in modo serior. Organus autem huiusmodi ponitur in brutis in posteriori: quod tamen pars cerebri. In hominibus autem eius organus ponitur media cellula cerebri: que scilicet organica appellatur. Unde licet organum ad formas sensibiles non sit differentia inter hominem et alia animalia: eo quod sunt per infusionem et sensibilibus exterioribus in organum ad intentiones et differentia aliqua: sicut aliqua animalia precipiant huiusmodi intentiones que sunt bonum et adveniens et nocivum solo instinctu naturae: homo autem et bruta hoc per quendam collationem: ideo que in aliis animalibus dicitur estimativa nihil in homine dicitur cognitiva: que per quendam collationem huiusmodi intentiones adinvenit que etiam non particularis dicitur quod est collata intentionum individualium: sicut ratio universalium intentionum universalium. Quicquid vero potest virtus potentiam inter estimativam et fantasiam cuius sit componere et dividere inter formas ymaginatas: sicut est et forma auri ymaginatio et inde componimus unam formam aurei: quod nunquam vidimus. Sed quod hanc operationem non vidimus nisi in hominibus: non debemus propter hoc ponere novam potentiam sensitivam. Ad hoc enim sufficit in homine virtus ymaginativa vel fantasia: ut dicit Averroes in libro suo de sensu et sensato.

Quarta vis sensitiva inter se estimativa vel memoria. Est autem memoria secundum aliquid vis per se hanc hanc intentionem quae apprehendit estimativa: ideo est archa intentionum sicut fantasia vel ymaginativa est conservatrix formae et archa illarum: iste intentiones non sunt sensate sed a sensibus elicite. Organum autem huiusmodi potentia est in posteriori: cognoscitur cerebri. Unde Averroes de naturalibus vis memorialis est que ordinata in posteriori: scilicet cerebri: ordinans quod apprehendit vis estimativa de intentionibus sensibus singularium et sensibilibus. Differentia est autem in hominibus et in brutis: quod in brutis memoria sola proprie. Reminiscencia autem minus proprie per se dicitur et illa quae in brutis instinctu nature est loco inquisitionis ut per propriam intentionem veniat in propriam illius formam sensibilem et forma sensibili et propria ymaginatio in re a qua est accepta in preterito: sic bruta observant tempus vindicare et memorantur iniuriam: de neminem: ut a recordatio futura est. In hominibus vero non solum est memoria sed etiam reminiscencia: que fit per quendam collationem intentionum individualium preteritorum ad formas illas quae dicuntur vel ad vitam inquisitionem. Illas autem

excellentiam non habent in homine estimativa et memorativa per id quod est proprium parti sensitivae: sed per similitudinem et propinquitatem ad rationem unam universalem per quam influunt. Semper enim virtus inferiori: sicut et conjunctione sui cum virtute superiori: eo quod suppreum nature inferioris attingit infimum nature superioris: ut dicit Dionysius. Et ideo visus a patre quomodo est excellentia in potentia alie sensitivae. Sensus enim proprius non potest apprehendere sensata edis primo et per se quasi per accidens: sensus autem edis potest. Item sensus proprius non potest apprehendere nisi unum sensatum. Sensus vero communis plura. Item sensus proprius non potest actum proprium cognoscere: quod facit sensus communis. Item sensus edis non potest aliquid apprehendere: nisi ad presentiam rei extra. Fantasia autem formam rei retinet et absente. Item fantasia non potest apprehendere: nec retinere nisi formas et sensibiles acceptas. Estimativa autem potest intentiones circa huiusmodi formas apprehendere. Estimativa vero huiusmodi intentiones apprehendere non tam retinet: quod habet memorativa: et ultra non potest vis sensitiva formam rei apprehendere: et abstrahere a conditionibus materialibus: ideo semper forma apprehensa a sensu exteriori: sicut interiori est particularis.

De virtute animalis motiva sensitiva. CA. V.
 Ho de virtute sensitiva apprehensiva: vel videntur est de virtute motiva. Motiva autem sensitiva dividitur: quod quaedam est nihil quaedam animalis. Naturalis est que non movet per apprehensionem nec est subiecta imperio rationis. et talis est virtus vitalis: est estimativa: que movet artarias et cor secundum dilationem et contractionem. Et huiusmodi est in corde sicut in proprio organo. Unde solum huiusmodi in animalibus preterit pulmonem et cor habentibus. Et hoc vis per spirationem et respirationem est principium temperandi calorem cordis et corporis. Motiva animalis est que movet per apprehensionem: et hoc dividitur: quod quaedam movet primo modo dirigens: quod modo imperit: quod modo dirigens sunt fantasia et estimativa: inquam appetitum esse dunt formam vel intentionem naturalem vel disconsuetam. fantasia enim movet ostendendo formas sensibiles: est in anima ostendendo intentiones. Motiva autem imperans et faciens motum sicut percipibilis et irascibilis que sunt partes appetitus sensitivi. Concipibilis est est vis imperans motum: ut appropinquet ad ea que putantur necessaria vel utilia: hoc appetitum delectandi. Irascibilis est vis imperans motum ad repellendum id quod putat nocivum vel contrarium et hoc appetitum vindicandi aut vincendi. Vis cre-

quens motum istum est vlt exterior: que diffusa est in musculis & lacertis & nervis membrorum. C. Aduertendum est qd sensibilitas & sensualitas differunt: qd sensibilitas opobendit oes vires sensittuas tam appetittuas qd appetittuas sensualitas aut dicitur p parte aie sensibilitas p qua est motus ad psequendum vl fugiendum qd apparet pntentiam vl dissententiam voluptati animalis: hoc est p m odum ad imperiu rōnis. Unde sensu alitas vl ptingit vires sensittuas appetittuas quasi potambliācti ad certiam eius nō pntet sed appetittus sensittuas. Et hinc ita valde ppingit est sensualitas: qd sibi pntia est: sensu alitas dicit ordinē quendā ad rōnem. Et quo p qd in brutis nō est sensittuas vocans ad pntem: sed in solis hominibus in obis pter ordinē eius ad rōnem ē postea corumpēdis & anima culpae.

C. De potentia intellectiva. C. A. VI.

Jo de potentia vegetatiua & sensittua dicendum est de intellectiva. Potētia autē hec: pma sui diuisione diuidit in appetittuam & motiuā vl appetittuā. Hec due potētie solū inueniunt in substantiis spūalibus & intellectiualibus: vt dicitur Constatō: sup. xi. metha. C. Ratio huius diuisionis ē qd quilibet forma sequit aliqua varia inclinatio. Sicut qd forma nālem sequit inclinatio vl appetittus nālis, & forma sensittua sequit appetittus sensittuas: ita forma vniuersalis vl intellectiualis appetittuam sequitur appetittu intellectiualis: & appetittu intellectiualis sequit appetittus: id dicitur de de appetittu is de appetittu is. Ad appetittuam intellectiualē duo pncipia sunt necessaria. s. intellectus quo est oia fieri. i. intellectus possibilis: vt dicitur 3. d. aia. Sicut n. in qualibet nā sunt pncipia sufficiencia ad generandū pncipia vl operationē: ita in aia pter vnam autē eandē potētiām nō pōt acq̄ intelligendū expteri: qd aia nō intelligit nisi infor metur spē ad quā est impoētia sicut puyilla ad colores. pter illā potētiām autē quam recipit non potest educi in actū: sed ois qd educat in actum p aliud qd est actu & respectu intellectus possibilis respectu spū intelligibilis. Cum autē spū nō recipiatur in intellectu possibili nisi depuret a sensittuibus m. libus: hoc nō pōt fieri nisi p id qd est actu in aie: p qd ois ponere vltra intellectum possibile intellectum agentē in aia: qd aia per aliam potētiā est in potētia: & p aliam est in actu respectu spū intelligibilis: sicut videmus qd ignis qui agit in aquam agit in ei p caliditatez quam vi aenit pnt ab aqua p frigiditatez quā habet in potētia & aqua vi eam actu: ita aia qd actu est in aie: est in actu respectu spū immaterialis & in potētia respectu spū m. libus: cum vult pōt

eam actu facere: & hoc p intellectum agentē. Est autē in potētia respectu spū intelligibilis nō hōy cā actus: nisi pōt ab ea pati. Et quo p qd sit opo ratio intellectus agens: qd abstracto spē a m. libis & sensittuibus m. libus. Ita autē abstractio non est intelligenda pntē sed pnt rōnem. Sicut autē videmus in potētia sensittuas qd aliqua sūt cuncta sūt rem: tū illorū sic pntentiam. vltus vl alius sensittus pōt vnum appetittuere altero nō appetittuere: vt vltus appetittuere colorē pōt tū sapoē colorē dōmctum nō appetittuere: sicut tū fortius pōt esse in potētia intellectiua: Quia hō pncipia spū vl generis m. libis sūt in indidua: tū pōt appetittuere vnum nō appetittuere altero, vti potest appetittuere aial sine hōie: aial nō aliq̄ spēbus: pōt appetittuere homo nō appetittuere sicut vl plorone & caro & ossa: & aia nō appetittuere hōie carnibus & ossibus: sic semp intellectus forma abstractus. i. superior: a sine inferioribus intelligit. Hec tū falso intelligit intellectus: qd nō iudicat b esse sine hōie appetittuere & iudicat de vno non iudicat de altero. Obiectum autē qd requiritur ad intelligēdum est fantasma & similitudo rei gēntariā que est in organo fantasie. Cū tunc vltio coporalis complet pntia. s. p colorē vltio obiectum p vltio recipiunt similitudinem coloris pactum lucis sup colorē in uadantia: de potētia vi visibili actu visibili facientis: ita intelligere sūt p intellectum possibilem: vt recipientes similitudinem fantasmatia: & p operationem intellectus agentis speciem immaterialem a fantasmatia abstractentis: p spū fantasmatia suam similitudinem in intellectu possibilem impōnentis. Ad utraqdā tū qd fantasma nō intelligit sicut color videt. Sed p tanto dicit obiectum intellectus: suam operationē nō exercet sine fantasmatia. Proprium autē obiectum vltius intellectus possibilis: est quod quid ē. i. quid datus ipius rei: vt dicitur 3. de aia. Sicut n. ē gradus in potētia vltio obiectus: sicut sensus extio: si tū sit gēntariā vltio: nec vnus de sicut intellectus: ita obiectum sensittuere extio: qd sunt qualitates de tertio spē qualitates. s. passibiles qualitates: nō est ita altū: sicut pntis obiectum sensittuere extio. s. sensus extio. Fantasie & ymaginatio quod est quāntitas que sicut ad adheret substantie. Omnia autē ista excellētia reu: sicut qualitas nō potest esse sine quantitate ita nec vtraq̄ sine substantia. Quāntitas gēntariā est id quod intellectus intelligit. Similitudo autē illius rei que est in aia: est aliud quo formatur in intellectu rem extra intelligit. Fantasma autem est aliud quo quasi effectiue intelligit in acquirendo sciam. Intellectus autē agens est qui oia illa actu agit & facit. Intellectus vō possibilis est qui spūm recipit: & actum intelligendū dicit: sicut

his intellectus possibilis est qui est subiectus scilicet in materia acquisite. Intellectus autem agens est qui nihil recipit: sed est potentia sine quo omnia facit actu intelligibilia que per naturam suam sunt potentia solum intelligibilia: cum habeat naturam que in intellectu impeditur: quia quoadque intelligitur in quantum habet esse in materia. Intellectus autem possibilis cuius solus est recipere speciem intelligibiles quadrupliciter potest considerari. Uno modo secundum quod est omnino in potentia ad scientiam: et sic est ante intellectum et hoc modo appellatur a philosophis in principio potentialis quasi nullo modo actus. Secundo modo potest considerari ut habet aliquam dispositionem ad scientiam sed inchoatam: ut cum habet principia per se nota alicuius scientie: et sic appellatur intellectus dispositus. Tertio modo potest considerari prout habet habitum scientiam in virtute habitus: et sic appellatur intellectus perfectus in habitu. Quarto modo secundum quod actus consideratur secundum habitum: et sic dicitur intellectus ademptus in actus: de isto intellectu volumus quidam in eligi illud verbum philosophi in 3. de anima: quod intellectus non quod intelligit quicquid non sed semper. Iste autem intellectus possibilis secundum diversas causas perfectiores et operatibiles diversimode nominatur: et in primo aliquo modo multiplicari secundum ipsam potentiam: cuius ratio est: ut dicitur est potentia diversificat nisi per diversam rationem obiecti. Hinc autem sic est: quod potentia in aliqua ordinatur ad aliquod obiectum sub ratione universalis obiecti: non diversificatur potentia illa secundum diversitatem particularium differentiarum obiecti. Unde visus quod respicit colorem sub universalis ratione coloris non diversificat secundum diversitatem albi et nigri: quod nec album nec nigrum considerat nisi in generalium coloratum. Eum autem intellectus possibilis sic quo est omnia fieri: ut dicitur 3. de anima. Respicit obiectum sui sub ratione communis: ideo secundum nullam differentiam entis potest diversificari potentia intellectus apprehensibilis sua. Respectu rationis obiecti diversificat intellectus agens et intellectus possibilis: quod respectu obiecti eiusdem est effectus potentiam actus et aliam particulariam: ut dicitur est. Et hoc patet quod ideo sic intellectus specularis et practicus: cuius ratio est: illud quod accidit alibi habet ad rationem obiecti quam respicit aliqua potentia non diversificat potentiam: quod tunc accidit coloratum quod sic magnum aut parvum: sed vel album: ideo tunc ista per viam potentiam visus apprehendit. Considerat autem quod accidit apprehensibile per intellectum quod ordinat ad opus vel non ordinat. Vbi cum secundum hoc differat intellectus specularis et practicus: primo speculatio est sola veritatis practicus vero opus ut dicitur sedo membro manifestum est quod sunt una potentia: quod aperte vult philosophus 3. de anima: vbi dicit quod intellectus

specularis extensione. I apprehensibile ad opus sit practicus. Et quoque solo sine differunt. Et hoc etiam apparet quod intellectus et intelligentia non sunt diverse potentie: sed differunt secundum quod intelligentia accipit a philosopho non quidem sicut potentia a potentia sed sicut actus a potentia. Intelligentia enim est actus ipsius intellectus qui est intelligentia in materia illud philosophus 3. de anima. Individuabilem intelligentiam est in quibus non est falsus. Intelligentia tamen aliquando a philosopho accipit pro natura vel substantia separata: que intelligentia dicitur: quia semper intelligit. Intellectus autem ratione differre non potest quod patet si eorum actus diligenter considerentur. Intelligere est veritatem simpliciter intuitu percipere. Ratiocinari autem est de uno intellectu aliud procedere ad veritatem intelligibilem cognoscendam: unde ratio incipit semper ab intellectu et ad intellectum terminat. Unde patet quod rationem est intelligere differre sicut moveri et quiete. Considerat autem secundum philosophum secundo ceteri et mundi quod eandem potentiam movet aliquid ad locum et quietem in loco in corporalibus: ergo multo fortius in spiritualibus per viam et eandem potentiam rationem: et intelligimus: veritatem inquirimus: et inveniunt in eis legimus. C. Ratio etiam superior et inferioris diverse potentie esse non possunt: quod ratio inferior ex hoc dicitur quod rebus inferioribus intenditur: ratio superior: superioribus. Superioribus autem intendere potest dupliciter: uno modo speculari ea in se ipsis. Alio modo accipiendo ex ipsis regulas inferiorum agendorum. Illa autem duo dicitur. I. temporalis et eterna comparat ad cognitionem nostram dupliciter. Uno modo sunt via imitacione: et sic res temporales se nobis via veniendi in eterna iuxta illud. Ro. 1. Invisibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. Alio modo per viam resolutionis: et iudicium: et sic per eternorum temporalis desponsimus. Nunc autem sic est: licet medium et illud ad quod per medium agendum possunt ad diversos habitus principum: tamen non ad diversas potentias: sed ad eandem: vbi sunt principia et conclusiones premeant ad diversos habitus: quod principia ad habitum intellectus principum: conclusiones ad habitum scientie conclusionum. tamen utraque principia ad eandem potentiam. Ergo consideratio eternorum licet ad alium habitum generat et consideratio temporalium: quia illa ad sapientiam que est de eternis: illa ad scientiam que est de temporalibus: tamen oportet quod ad eandem potentiam pertinet utrorumque consideratio. Dicitur tamen pars superior et inferior: quod pars a parte dicitur: vbi autem istud sit partitio potentiarum: non partitio habituum et officiorum est ibi ideo dicitur ab Augustino dupliciter.

C. De voluntate et libero arbitrio quod sunt idem.
C. 3. VII.
104

Vo de appetentia intellectiva: videtur?

v De motu vel appetitu que dicitur voluntas. Voluntas autem est duplex. Una naturalis alia deliberativa. Potest. n. voluntas moveri motu naturali sicut autem potentia: hoc ad falsam rationem nature: sic dicitur voluntas naturalis.

Alio modo potest moveri ad aliquid sicut per accidens ad aliquid in libertate: sequendo sicut motorem qui est intellectus vel fantasia: sic est indeterminata respectu intelligibilium. Unde sic est deliberativa. Hec tamen sunt diversae voluntates secundum diversum modum motus vel motus scilicet. Ita autem voluntas per se habet motum et concupiscibilem non dividitur sicut appetitus sensitivus: respicit bonum sub particulari ratione boni sicut et sensus particulari rem rationem boni apprehendit. Ideo sicut particularis ratio boni et diversificans appetitus sensitivus. Concupiscibilis. n. respicit propriam rationem boni inquam est delectabile sicut sensum et contentiens nature. Irascibilis autem respicit particularem rationem boni sicut et repulsivus et pugnativus eius quod inferit nocentem. Voluntas autem respicit bonum sub universali ratione boni: ideo non diversificans in ea potest sicut diversitas particularium bonorum rationem sicut concupiscibilem et irascibilem. Voluntas autem deliberativa et liberum arbitrium idem sunt. Non. n. potest esse habitus ut quidam dixerunt quod per habitum non habetur determinatio ad passionem et ad bonum bene vel male ut dicitur scilicet et bonum liberum in actu arbitrius indifferenter se habet ad bene agendum vel in ale. Unde oportet dicere quod sit potentia eadem. scilicet voluntas. Non tamen nominatur voluntatem absolute: sed per comparationes ad rationem inquam. scilicet manet in ea virtus rationis deliberativa. Unde sicut velle est voluntatis absolute: ita eligere est liberi arbitrii inquam in ea manet virtus rationis. Licet autem sit potentia in actu suum aliquando nominat. Unde dicitur liberum arbitrium quasi liberum de ratione iudicis. facultas enim dicitur quod potentia est expedire ad operandum. Dicitur enim habitus a Bernardus dicitur potest habitus dividitur contra potentiam: sed potest dicitur aliquam habundantiam per quas aliquis eodem modo se habet ad actum. Unde dicitur eodem modo comparat liberum arbitrium ad voluntatem: sicut ratio ad intellectum. Quia sicut ratio per discursum unius ad alterum cognoscit: quod intellexit esse simpliciter absolute facit sic liberum arbitrium est appetitus alius ad aliquid consequendum. Unde est eorum que sunt ad finem. Voluntas autem est appetitus ei absolute. Unde dicitur esse ipsius finis qui propter se appetit.

Cum in quibus potentia anime est peccatum et in quibus non.

CA. VIII.

Vo de potentia anime: videndum est in quibus potest esse peccatum: et in quibus non.

v Dicitur est ergo sicut. Gregorius quod omnis creatura non in bono intellectus: quod cum de creatura habet aliquid commune. Habet enim esse cum lapidibus: vivere cum arboribus. sentire cum bestis: intelligere cum angelis. Ratione vero quia homo habet esse non contentit et aliquid motus: sic motus conveniret omnibus entibus. Ratione vero qua vivit sentit: intelligit: ponit et triplex motus. Naturalis: animalis: et rationalis. Quod tamen naturalis est sicut necessarium inclinationem propter aliquid delectabilem appetentiam. Et quod ubi necessitas ad inclinationem ubi nulla subiectio ubi obedientia ad rationem: ubi motus naturalis in bono sicut motus nutritive: augmentative: generative sicut se quantur nature necessitate: et antecedit apprehensionem non possunt esse subiecta peccati eo quod peccati aliquo modo voluntarium et rationis subiectum. Unde in actu partem vegetative non potest esse peccatum. Quod vero animalis se quis delectabilis apprehensione: habet in appetitu sensitivo quod est rationalis per participationem. Unde dicitur per bonum et bonum in fine. Est itaque aliquo modo obediens rationi: si non simpliciter propter corruptionem et insectionem. Unde quod peccatum actus moralis decidit: potest esse in illa potentia que subiecta aliquo modo principio moralis. voluntati. Quia actus illi vel motus animales non omnino submittuntur voluntati: non enim eliciunt nec imparantur voluntati sicut motus deliberationis sunt motus sed solum permittuntur a ratione voluntate: ideo si habeant rationem peccati non in operibus: quod est peccatum veniale non autem capitali: quod est mortale. Quia quod peccatum attribuitur subiecto potentie ubi quod elicitur est principium eius: ideo in sensualitate que non appetitum sensitivum in bono: vel delectabile in distinctione potentia ubi potest esse peccatum veniale tantum subiecto: non autem peccatum mortale. Quod tamen rationalis est quod est sicut rationem liberam per quam de actus ordinari in delectabile. Unde si delectabile a delectabile sicut de actus rationem peccati: est rationem sit actus ubi ordinare. Ratio autem habet duplicem actum. Unum sicut per comparationem ad obiectum sicut quod est cognoscere aliquid: per se in veritate tunc in ordinare: quod non recte se habet circa ea ad que tenet et de se sicut de actus dimans actus et ignorantia. Alius actus ubi rationem est directus humanorum actus. Et iste actus imperare vel coercere viros inferiores: et ipsum actum peccat quando imperat quod non de imperare: vel non coercere quod de coercere. Peccatum istud est quod peccatum dicitur esse in voluntate. Ratio. n. quod modo peccat in voluntate: quod modo voluntas rationem. Quia ratio dirigit voluntatem: voluntas movet rationem. Et ideo motus voluntatis de rationis: et motus rationis voluntatis. In ratione est

superiori potest esse peccatum tam mortale q̄ veniale. Ratio enim superioris h̄y ferri in obiectis p̄ partem et in obiecta vniū inferioris. In obiecta vniū inferioris nō fertur nisi in cōsensus eius leges eternas: et ideo in ea fertur p̄ modū deliberationis. Unde si obiectum vniū inferioris est de genere suo mortale peccatum actus etiam mortuōs periosus rōnis est mortale peccatum: si autē sit in genere peccati veniale erit veniale: et p̄ q̄ q̄ consentit in verbum octosium. Circa pp̄ autē obiectum h̄y ratio superioris duplicem motū: vniū simpliciter intuitum sui obiecti: et ille motus potest esse subitus circa diuina et inordinatos. Et q̄ inordinatio subita sine deliberatione non est peccatum mortale: ideo talis actus est peccatum veniale: et subitua motus infidelitatis: q̄m̄ infidelitas sit peccatum mortale. Illius autē superioris rōnis circa obiectus pp̄ nisi per deliberationem: et cum occurrat motus infidelitatis de resurrectione mortuorum: statim occurrat resurrectionem mortuorum a lege dei traditā nisi post conscientiam legis habeat in omni infidelitatis: tunc ille motus deliberatus ē: et peccatum infidelitatis completum et mortale. Et sic p̄ q̄ ratio inferioris potest peccare venialiter et mortaliter: sed non sine cōsensu vel negligentia superioris. Ratio v̄o superioris: q̄ venialiter quandoq̄ mortaliter: in comparatione ad obiecta vniū inferioris: et in comparatione ad obiectum pp̄m̄. Ipsa autem voluntas maxime subiecta peccati h̄y esse: q̄ nullus actus ē peccatum nisi aliquo sit volūtarius: sicut actus anime ipsius voluntatis: cum nullus actus sit ita pp̄tue bonus vel malus bonitate vel malitia mortali sicut actus volūtatis. Et q̄ actus volūtatis non trahit in exteriorē animā sed manet in agente cum sit perfecte adeo talis actus ē in volūtate sicut in subiecto. Unde et in voluntate completissime h̄y peccatum: in aliis potest h̄y q̄ volūtati subditū et vniū est.

Explicit opusculū quadragesimū tertium diuisi Thomae agnatis de potentia anime.

Incipit opusculum quadragesimum quartum eiusdem de tempore.

Tempus h̄y esse extra materiam. CA. I.

Sicut vult philosophus

pp̄m̄. i. metaphysice difficultat in cognoscendo veritatem causarum et duobus: q̄ causis quiddam ex parte nostra: quiddam ex parte rerum cognoscibilem. Cum. n. vniū quodq̄ cognoscatur fm̄ q̄ est in actu: q̄ fm̄ se sunt maxime acti fm̄ se sunt maxime cognoscibilia. Unde q̄ intellectus

noster ad eorum cognitionem nō attingat hoc nō est ex parte cognoscentis et ex parte nostrā. Illa v̄o que maxime entitates habet fm̄ se sunt maxime cognoscibilia. Unde q̄ ea ignominia hoc nō scilicet esse ex parte nostra sed etiam ex parte eorum. Talia autē sunt materia prima que fm̄ se nō est ens in actu et sola successiva: que fm̄ se tota nō existit sed fm̄ aliquam inducibilem sui d̄ numero quorū et tempus. Et quo se quis q̄ difficile ē cognoscere qd̄ sit tempus. Ad cognoscendum tamen quid sit op̄ cognoscere an sit: q̄ impossibile h̄y cognoscere de aliquo qd̄ sit ignotum an sit. Unde dicitur ergo p̄mo an tempus sit et videtur q̄ nō: q̄ illud qd̄ dicitur ex partibus que non sunt videtur nō esse. Entitas n. totius videtur consistere ex entitate partium tempus autē componit ex partibus sicut q̄ nō sunt perpetuum. n. sunt et non existiturum autē nōdum ē. videtur ergo tempus nō esse. Nec potest dici q̄ aliqua pars temporis sit. si ip̄m̄ nūc: q̄ nūc pars temporis nō est. Omnis. n. pars aliquotiens accepta mēsurat totum aut saltem eius pars cadit in compositione totius. Vnde aut mēsuratio accepta nō mēsurat totum tps̄ nec iterum ex ipsius nō componit tempus et p̄bat. 6. p̄b̄y cogitatio et indium bilibus nō potest componi aliquid cōsensu. Unde manifestū ē q̄ nunc nō est pars temporis. Vbi ergo qd̄ sit pars temporis de tempore existit. Circa dicitur q̄ necessarium ē tempus esse: quod p̄ q̄ omnia generabilia et corruptibilia tps̄p̄ mēsurant. Accipit. n. p̄ncipium et finem sui et in tpe vult p̄b̄. 4. p̄b̄y cogitatio. Si ergo tempus nō esset: nihil est generabile vel corruptibile quod ē in cōsensu. Tempus ergo est. Circa dicitur quodam p̄pter rationem sup̄ius dicitur: dicitur tempus nō esse nisi in anima. Qui ad p̄firmam dicitur positionem adducit duas rationes. Prima est q̄: est tempus sit numerus motus: aut erit materia numerabili aut in anima numerate nō p̄num q̄ materia numerabilis tempus nō ē nisi p̄us et p̄ offerre in motu in quibus nihil potest ē: cū ipsa sint nō entia. De quibus ergo q̄ tempus solus sit in anima numerate. Secunda est ratio q̄ si tempus esset re extra tunc numerus alius motus exterioris: tunc sequit q̄ qui nō apprehenderet motum exterioris: nō apprehenderet tempus cuius oppositum vult p̄b̄ 4. p̄b̄y cogitatio dicit q̄ si sumus in tenebris et nihil patiamur v̄sūm ab exterioribus: v̄sūm v̄sūm: nec sentiamus aliquid motum exterioris: eo p̄ q̄ dum tamen sit alius motus in anima per successiones cogitationum vel v̄maginationum semper sentiamus tempus. Et quo sequit q̄ tempus sit in sequatur motū qui est in anima et q̄ solum sit in anima. Illud opinio est sicut dicitur cum etiam intuitum ostendit dicitur q̄ dicit tps̄ fm̄ quid est extra animam: scdm̄ v̄o complementū suū esse solus in anima. Illud non potest habere veritatem: q̄ cū tps̄ sit numerus

motus: sit numerus numeratus sic est necesse est
 tempus sicut et motum. Cōstat autē q̄ motus ē in
 re extra: ergo et ip̄s ē in re extra. Item q̄ritas cōdi-
 nua ē vera res extra aliam: tempus autē ē vera q̄-
 ritas continua: ergo impossibile ē q̄ sit in anima.
 Et ideo dicendum q̄ tempus sit in re extra. C̄ Ad cu-
 ius intellectum p̄siderāns ē q̄ cum numerus sit
 in reb̄ numeratus: sicut depēdet esse rerūz nume-
 raray ab intellectu numeratōre: ita et numerus. Esse
 autē rerūz numeratarū nō depēdet ab intellectu
 nostro: sed ab intellectu q̄ est causa rerū sicut ē intel-
 lectus diuinus: ergo nec numerus rerūz depēdet
 ab intellectu nostro. Tempus autē numerus mo-
 tus ē. Et ideo sicut motus nō depēdet ab intel-
 lectu nostro ita nec ip̄s. Dicit̄ t̄ q̄dam q̄ dicit̄ esse
 motus depēdere ab aīa: q̄ cū motus sit aliquid
 successiuū partes ei⁹ que sunt p̄as et posterius non
 habet eē in re extra sed solum in alā comparate p̄o-
 rem dispositiōis nobilis ad posteriorem. Et id
 solum h̄ esse in alā simpliciter et āgum: ad esse suū
 perfectū. In re autē extra h̄ esse solum in aliquid
 diuisibile sui: s̄ illud esse ē imperfectū esse ē s̄m q̄d.
 Et illud dicit̄ ip̄s de tēpore. C̄ Illud nō p̄t stare:
 q̄ illud in quo mot⁹ ē s̄m esse s̄m ē dicit̄ et p̄fectū
 necessario mot⁹. Si ergo motus s̄m esse suū
 completū esset in alā: alā necessario moueret q̄ ē
 incontinentis. Et ideo intelligendum ē q̄ omne eē ab
 actu ē. Motus autē est diuisibilis ut vult p̄ba. s̄ me-
 thaphysice. Et in actu q̄dam totus simul existit:
 sicut alā autalbedo. Et ē alius actus successiue:
 ut dicit̄: et agon: infinitum et vacuum: de numero
 quoz sunt et motus et tēpus. Cum ergo esse sequa-
 tur actum et motus ostendit sequi modum act⁹.
 Esse igit̄ quod est ab actu p̄mo ē esse simul. Et ta-
 le ē esse cōpletum quod debet rei p̄fecte p̄ s̄m in
 actu. Esse q̄o quod est ab actu secundo. Et ab actu
 successiuo ē esse successiuū. Et tale ē esse perfectū
 quod debet tali actu vel rei p̄fecte p̄alem actu.
 Et ideo est p̄fectum ip̄s motus et tēpus quod de-
 betur utriq̄ s̄m rōnem p̄prie speciei: non ē esse si-
 mul existēs sicut ip̄s dicit̄ sed ē esse in successione
 quod ē s̄m aliqd̄ in diuisibile ip̄s. C̄ Ad rōnes i-
 oppositū p̄ solutio. C̄ Ad p̄mum dicendum q̄ p̄-
 teritū et futurū nō sunt sicut simul sunt nec bre-
 uitas ad esse tēpus cum sit successiuū et decla-
 ratum ē h̄s tamen esse per aliqd̄ idiuisibile sui q̄
 continuat ea. s̄ ip̄s nūc. C̄ Ad alia rōnes p̄ba-
 tes tēpus esse in alā: dicendum ē. Cū arguit̄ tēpus
 cū sit numerus aut h̄s esse in materia numerabili
 que sunt p̄as et posterius: dicendum q̄ tēpus h̄s eē
 in p̄as et posterius motus. Et cū dicit̄ q̄ hoc non
 sunt: verum ē s̄m esse p̄manens: habet tamē esse
 successiuū ut dicit̄ est. C̄ Ad aliud dicendum q̄ tē-
 pus sequit̄ motū exteriorē in aliqd̄. s̄ p̄mum mo-
 tum: nec obstat hoc q̄ app̄bentio quoz motus

cōprehendit mot⁹ p̄mum saltem virtualiter eo q̄
 ip̄s ē causa omnis trāsmutationis. C̄ Quia vero dī-
 ctum ē q̄ ip̄s cum sit successiuū h̄s esse solum per
 aliquod idiuisibile sui quod ē nūc nō irratiōnabī-
 liter dubitat̄ vtrū sit vnum et idē nūc in eodē tem-
 pore: aut aliud et aliud. Videt̄ n. q̄ sit vnum et idē
 q̄: sicut impossibile est duas partes tēpōis si-
 mul esse nisi vna p̄incet ad aliam sicut annus men-
 sem: mensis septem: annū septimana dicit̄: ita s̄m
 possibile ē duo nūc in tēpore simul esse cū vnum
 nō p̄incet alterum. Si ergo p̄mum nūc non p̄t
 simul esse cum posterio: necesse ē p̄mum eē cor-
 ruptum. Quine aut̄ quod ē corruptū: corruptum
 ē in alio quo nūc. Hic ergo quod ē corruptū: aut est
 corruptum in se ip̄s aut in aliquo posterio: non
 in se ip̄s quia tunc est nec in aliquo posterio: q̄
 aut hoc esset in nūc mediato: aut in nūc immediato
 nō in nūc immediato: q̄ vnum nūc non ē cōtinuum
 alij nūc sicut nec p̄ctus p̄ctio ut p̄ba. s̄ p̄b̄ cor-
 ruptio p̄t eē tempus in nūc mediato: q̄ inter quel-
 bet d̄nōm ē tēpus mediū sicut iter quilibet duo
 p̄cta ē linea media. In quolibet autē tēpore sit
 infinita nūc. Si ergo nūc p̄as cōsideret̄ in nūc
 posterio mediato sequit̄ q̄ haberet esse cū limi-
 tis nūc mediis quod ē impossibile. Impossibile ē
 ergo duo nūc esse in tēpore. Oppositum duas
 videt̄ dupliciter. C̄ p̄mum q̄ cuiuslibet p̄cti
 finitū sunt duo termini ad minus: aut aut termi-
 nis temporis: et ē accipere tempus finitū: ergo
 ad minus sunt duo nūc in tēpore. C̄ Secundū
 q̄ illa dicit̄ simul esse que sunt in eodē nūc tē-
 pōis. Si ergo nō essent pura nūc in tēpore vna
 t̄: sequit̄ q̄ ea que sunt post multum annū si-
 mul essent cū his que sunt hodie. Hoc autē ē im-
 possibile. C̄ Intelligendū q̄ sicut dicit̄ ē eē suc-
 cessiuoz consistit hoc q̄ existit s̄m aliquid indī-
 uisibile sui: q̄ manifestari p̄t: q̄ quilibet pars
 cuiuslibet successiuū diuisibilis ē in diuersas par-
 tes. Si ergo aliquod successiuū existet̄ nec solum
 s̄m aliquid idiuisibile sui sed s̄m aliquam sui par-
 tem: sequit̄ q̄ nulle partes aliquam successiuū
 simul esse quod ē contra rōnes successiuoz. Spe-
 ciatius aut̄ possim⁹ hoc p̄bare de tēpore quia q̄
 liber pars tēpōis ē tempus. Si ergo aliqua pars tē-
 pōis existet̄ sequit̄ q̄ tēpus h̄s esse et existet̄ q̄d ē
 falsum. Et t̄bit ergo tēpus s̄m aliqd̄ sui indiuisibi-
 le illud autē nūc. C̄ Hoc supposito dicendum est
 q̄ vnum et idē nūc ē in toto tēpore s̄m s̄m: ut
 serēs s̄m esse et rōnem. Cū v̄tatio ē q̄ ip̄s nūc q̄
 est tēpore aut succedit aliud nūc: aut aliqua pars tē-
 pōis nō aliud nūc: q̄ vnum nūc non p̄t p̄maneri
 alij nūc: nō aliqua pars tēpōis q̄ nulla pars tē-
 pōis s̄m se existet̄ p̄t de p̄manens: ergo impos-
 sibile ē q̄ vnum nūc succedat alij nūc: aut tēpore
 C̄ p̄terea sicut se h̄s illud quod serēs ad motū:

ita nūc ad tēpus: q̄ sicut p̄ illud quod ser̄ cogno-
scimus motū ē p̄us ē posterius in motu in istū vi-
dendum illud quod mouet aliter ē aliter se habere
ita p̄ nūc determinat p̄us ē posterius in tempore.
Sed quod ser̄ vnum ē ē idem s̄m substantiam
in toto motu: aliud ē aliud s̄m esse in istum ē ali-
bi ē alibi ergo ē ip̄m nūc vnum ē id ē in eo ergo
s̄m istam aliud ē aliud s̄m esse in istum. s. cōde
raf in alio ē alio successū tempore. Nec valde rō
nec p̄us adduce. Cum enim dicitur q̄ cūmli-
bet finiti sint duo termini ad minus: dicitur q̄
cūilibet continui finiti p̄m incēto sint duo ter-
mini differētes s̄m rem: continui vō finiti s̄m: ef-
fuit nō op̄s q̄ sint duo termini s̄m substantiam h̄ so-
lum s̄m rationē. Et p̄ terea a falsum supponit ra-
tione in hoc q̄ ponit q̄ est dare tempus finiti. Non
enim ē accipere aliquod tempus actu finitum et
terminatū per nūc nūc s̄m ymaginatioē nostrā
vel per relationē ad aliq̄m motum qui in tem-
pore terminat. Tomam enim tempus s̄m se con-
tinuū ē: nec est actualiter vna pars vniusa aliā.
¶ Ad aliud dicitur q̄ non dicitur esse simul s̄s
tempus quod s̄s sunt in nūc eodē s̄m substantiā
sed que sint in eodē nūc s̄m esse ē s̄m rōnem. Illa
autē que sicut p̄st̄ illud in istum et que s̄s bo-
die 15 s̄s in eodē nūc s̄m substantiā nō tamē s̄s
in eodē s̄m esse ideonō op̄s q̄ dicunt ē simul.
¶ Q̄ t̄p̄ōnd ē motus s̄s aliqd̄ eius. CA. II.

¶ Ergo q̄ tempus sit inquirendum ē qd
v̄ sit. Et autē considerandū q̄ tempus non ē
motus sicut quidam opinati sunt tempus
esse motū celi: qui circulo dicit: quia quilibet
pars t̄p̄ōnis ē tempus. Si ergo tempus esset cir-
cularis sequerē q̄ quilibet pars circularis es-
set circulo: quod tamē falsum est. ¶ Item ois
motus est velox vel tardus: t̄p̄ōnis autē nec tardus
est nec veloci: ergo tempus non est motus: mino-
rē q̄ velox ē tardum determinat tempore: t̄p̄ō-
nis autē non determinat tempore: nec istum ad
istatē in s̄s nec istum ad qualitatē. ¶ Decē nō
ō considerandū q̄ h̄ t̄p̄ōnis nō sit motus non ta-
men ē sine motu. Cū enim nos nō trāsmutāmur
s̄m cognitiōē nostrā per successiōē cognoscibi-
liam t̄p̄ōnis nō app̄beridimus t̄p̄ōnis: quia nec app̄-
hendim̄ in eis sicut accidit his qui fabulant̄ de
missei fardo apud heros. Ita. n. reddēbant ali-
qui insensibiles p̄pter quāsdā incantatiōes qui
excitati dicebant se vidē quēsdā mirabilia. Ta-
les autē qui excitabant nō p̄ceptebant t̄p̄ōnis quod
fiterat eo q̄ copulabāt p̄m nūc in quo dormi-
re ceperit posteriois nūc in quo excitati fuerāt: ac
si nō fuisset t̄p̄ōnis mediū. Sic ergo si nūc s̄s
ser̄ mediū inter illa duo nūc non fuisset t̄p̄ōnis: ita qd
nō p̄ceptebāt mediū nō p̄ceptebāt t̄p̄ōnis: s̄s q̄ nō p̄-
cipim̄ t̄p̄ōnis: q̄ nō p̄cipim̄ motū. Cum autē p̄cipim̄

motū ē determinam̄ p̄us ē posterius in istō t̄p̄ōnis p̄ci-
pimus t̄p̄ōnis. Relinquit̄ s̄s q̄ h̄ t̄p̄ōnis nō sit motus nō sit
ē sine motu. Quia q̄ simul cognoscim̄ motū ē t̄p̄ōnis
manifestat̄ est q̄ t̄p̄ōnis aliqd̄ ipsius motū. Ad-
dus autē sequitur magnitudinem istum ad duo. s.
istum ad continuatē et istum ad p̄us et poste-
rius. et similiter t̄p̄ōnis motum. P̄us autē ē poste-
rius motus h̄s s̄s idē subjecto cū motu: differunt
tamē rōne: eo q̄ in diffinitione motus assignant̄ l
4 p̄b̄coy. Et ideo restat inquirere rōne eius t̄p̄ō-
nis sequit̄ motum. Ultra. s. rōne in om̄s absolute
aut rōne p̄us et posteriois. Dicendū q̄ hoc est
rōne p̄us et posteriois: q̄ ex p̄us et posteriois
in motu cognoscit̄ t̄p̄ōnis: ergo tempus sequit̄ mo-
tum rōne p̄us et posteriois. ¶ Iuxta quod in-
tellectū est q̄ p̄us et posterius in motu possunt
considerari dupliciter. Uno modo p̄t̄ sint sub
ma continui absolute: s̄s cognoscit̄o p̄us et po-
steriois simul cognoscimus motū. Alio modo vt
sint sub forma discretā in istum. s. anima d̄t̄ po-
sterius esse aliqd̄ a p̄us et ista esse duo ē non vna
ē s̄s t̄p̄ōnis id est motus absolute nec p̄us ac poste-
rius motus absolute: sed est p̄us et posterius mo-
tus vt numerata sunt. Et quo possimus cōclū-
re diffinitionē t̄p̄ōnis: q̄ t̄p̄ōnis ē numerus motū s̄s
p̄us et posterius. Quia autē t̄p̄ōnis sit numerus p̄s.
¶ Numero. n. iudicamus aliqd̄ plus vel minus:
tempore autem iudicamus motum esse mino-
rē et maiorem: ergo tempus est numerus. Numerus
autē est duplex. Est enim numerus absolute: quo
numeramus vt vna: duo tria et. et numerus nu-
meratus vt numerus decem hominum. T̄p̄ōnis
enim nō est numerus quo numeramus sed nume-
rus numeratus. Est enim p̄us et posterius aut nu-
merata sunt i motu. Et licet numerus quo nume-
ramus sit aliqd̄ discretum: tamen tempus est
aliquid continuū: sicut decem vine parua sunt
cōtinue. Licet numerus denarius sit aliqd̄ dis-
cretum. Quia ergo t̄p̄ōnis est aliqd̄ discretum
et aliqd̄ continuū relinquit̄ q̄ in t̄p̄ōnis est dare
aliquid modo numerū minimum et aliquo modo
nō. In numero. n. simpliciter est dare numerum
sicut vna: et vel minimum quod h̄ rōnem nome-
ri sicut ē binarius. In numero autē numerato sicut
in multitudine linearū ē dare minimum s̄m multi-
tudinem: sicut vna lineā aut duo: s̄m magni-
tudinem autem nō ē dare minimum lineam: eo q̄
omnis linea p̄nisi b̄s ē talis linea s̄m t̄p̄ōnis
in tempore: et dare minimum t̄p̄ōnis multitudine
p̄m vna d̄t̄ vna vel duos dies in genere die-
rū: minimum aut tempus s̄m magnitudinē nō ē da-
re eo q̄ omne t̄p̄ōnis dimidiā ē in infinitū sicut et
quodlibet cōtinū. Quia autē tempus ē et numerus
et est omnimō die et qd̄ d̄t̄ multa ē paucū: bene ē id
genus: non autē veloci vel tardus. ¶ Vultum enim

et passiones sunt passionum numeri: et id eo tempus
quasi est numerus dicitur multum et paucum. Id
quod autem dicitur sunt passionum continuum. Unde li-
nea dicitur longa vel brevis: et tempus est conti-
num: ideo dicitur longum vel breue. Velox autem
aut tardum non dicitur: quia cum tempus sit numerus
motus si dicitur velox aut tardus: aut hoc est ra-
tione numeri: aut motus non ratione numeri: quia nu-
merus neque velox neque tardus dicitur. Itaque ra-
tione motus: licet tempus sit aliquid motus:
non est illi verum dicere quod tempus sit motus. Et
ideo non oportet passionem motus que sunt velox
et tardus dici de tempore: quod velox et tardum deter-
minant tempore: ut deum est tempus autem non deter-
minant tempore: ideo tempus non dicitur velox neque tar-
dum. Continuitas autem in tempore est ex conti-
nuitate motus non eiusdem sed primi. et ideo
quod motus semper vnus est: tempus est vnum in-
terane officis motus simul factio. Primum autem et po-
sterius temporis altera pars sicut prius et posterius
motus. Unde sicut rursus et eadem circulatori
sunt speciem et non sunt numerum. Unde
sunt idem sunt speciem et non sunt numerum. Unde
sunt autem motum tempore: et tempus motus mo-
ta: in quantum determinamus quantitatem vnus
per quantitatem alterius. Motum enim mensura-
mus tempore: quod tempus sunt id quod est: est iume-
rus motus tempus etiam mensuramus: in quantum
scilicet per quantitatem motus nobis notam de-
terminamus quantitatem temporis. Dicimus enim
quod tempus est multum: quia motus qui factus est in
tempore est multus: hoc rationabiliter accidit.
Motus enim sequitur magnitudinem motum ad
proportione: et prius et posterius et tempus sunt motus. Per
magnitudinem autem mensuramus motum et e converso.
Dicimus enim quod motus est multus: quia magnitudo su-
perior est motus est multus: sicut dicimus quod ma-
gnitudo est multus: quia motus superius magnitudinem
factus est multus. Quare et sicut determinamus
veritatem tempus per motus: sicut autem motus per tempus.

C Que sunt illa que mensurant tempus et non. C. III.
Terminatio de tempore sunt se: considerandum est
d. ipso sunt relatione ad ea que tempus mensurant
Et si autem considerandum est aliter comparat tempus
ad motum et ad alias res. Quia enim motus sit primum
et successivum essentialiter: non solum mensurat tem-
pore solum ad sua esse et sua successione vel durati-
onem sicut etiam tempus ad id quod est: quia eius essentia est suc-
cessione. Unde ob illa quod motum ad id quod sunt
sicut hoc sunt lapis non mensurant tempus: quia eius essentia
est in quolibet momento necesse prius nec posterius: su-
ue successione: ut his respondet nec tempus et non tempus.
Determinatio autem tempus ad sua esse et sua successione
vel duratione: quia duratio eorum non est tota sit sicut
motus est in tempore est ipsum mensurari tempus sicut ad id quod

est et sicut ad sua duratione: ita alias res est in tempore
est ipse mensurari tempus non solum ad id quod sunt
se d. solum ad sua duratione: et hoc videtur per se
est in tempore aut est est dum tempus est: aut est est sicut in
numero: aut aut in tempore non est esse quod tempus est sicut nec
esse in loco est est quod locum est. Sic enim sequitur quod
omnino est in eodem loco cum omnia sunt quod vnus locus
est sicut etiam sequitur quod etiam est in grano malorum
etiam est quod granum sicut est in tempore mensura-
ri et pertinere a tempore sicut esse in loco est mensurari et ad
tamen loco. Propter quod sequitur quod est in tempore est
sicut in numero. In numero autem aliquid est dupli-
ter: aut enim est aliquid ipsum numeri sicut vultus pariter
impar: aut quod numerus est eius sicut res numerate.
Sic solum tempus sit numerus aliqua dicitur esse in
tempore: quia sunt aliquid ipsum tempus et nunc prius et posterius
us. Aliqua autem sunt in tempore non sunt aliquid est
quod mensurari tempus et pertinent sub tempore ea que sunt
in numero pertinent sub numero: quod esse in tempore
est sicut est in numero: ut autem eo quod est in nume-
ro est dare maiorem numerum: inde est quod est dare tempus
maius de eo quod est in tempore. Unde est sicut ad id
olum eorum que a tempore mensurantur. Sed ad id
eorum est quod quocumque sunt in tempore pariter sub tempore
sicut sicut dicitur de tempore et tempus est factus et eorum
pariter ea que sunt in tempore: et quod obliuio sit propter tempus
sicut autem est est dupli-ter. Primum est quod videmus
aliqua eorum in tempore: dato quod non appareat nobis
aliquid exterius eorum: quia sicut est in corruptio-
ne que sit est sensio: quia maxime attributum est ipse.
Nihil autem sit in tempore nisi appareat aliquid exterius
faciens: propter quod non dicitur quod tempus sit causa
generationis sicut corruptio: aut quod sit causa
discipline: sicut est causa obliuio: quia et hoc sicut
aliquis dicitur vult non esse scilicet sciens. C. Sed et
est quod tempus est numerus motus: motus autem sit
causa distare mobile a dispositione in qua prius erat
et est magis causa corruptionis et generationis et
ita ratio signatur triplex. C. Primum est quod mo-
tus factus id quod motus distare a prima dispositio-
ne sua: ut deum est. Unde autem distans attenditur
respectu terminum a quo qui eorum in motu
et ideo motus per se est causa corruptionis. Quod autem
per motum generet aliquos terminus ad quem
hoc non est de ratione motus absolute: sed conuenit
ei ut finitus est. Rationem autem finiti habet
et determinata intentione momentis eius est more
re ad aliquem determinatum terminum. Unde ge-
neratio terminum ad quem magis est attribuenda
forme ipsum motus ratione cum motus mouet
ipsum motum. C. Secunda est quia illud quod
mouetur dum mouetur neque est omnino in ter-
minum a quo neque in terminum ad quem: sicut deficit
vel verus: ideo motus de se est causa mobile
sit sub principio de terminum a quo et finiti ad quem. Quod

aliquid mobile factum est sub termino ad quem tunc non est motus. Et ideo motus magis est causa corruptio nis vtriusque termini dū est in generationis termini ad quem: quod terminus ad quem generatio tunc motus non est. **C** Tertia ratio est quod vtriusque extremi per se motus trahit ad rationem actionis sicut quod considerat ut ab hoc ad rationem aut passionis trahit ut considerat ut in hoc. Adhuc autem quod omne accidens vel locum per comparationem ad subiectum quod ad eum agens: ideo velio: est consideratio motus sub ratione passionis quod sub ratione actionis. Passio autem est causa corruptionis per se. De ratione enim etiam est quod ipsa in magis facta plus et minus abicit a substantia, factio autem magis attribuitur actioni. Et quia sicut dicitur est verum consideratio in omni sub ratione passionis quod sub ratione actionis: inde est quod motus magis est causa corruptionis quod generationis. **T**empus autem ut dicitur est mensura motus: ideo magis est causa corruptionis quod generationis sicut est motus. **M**otus autem est causa per se. **E**t hinc dicitur ad conditionibus que apparent in rebus que sunt in tempore possimus concludere quod ea que sunt semper non sunt in tempore. **P**rimo quod sicut dicitur prima definitio omni eo quod est in tempore est accipere tempus a motu. **S**empiternitas autem non est aliquid magis tempus accipere est ipsa semper sunt ergo ea que semper sunt non sunt in tempore. **S**icut etiam sic dicitur secunda definitio ea que sunt in tempore patiuntur in tempore: corruptio autem in tempore: ea autem que semper sunt non patiuntur a tempore nec corruptio nisi neque fecerit: quare manifestum est quod non sunt in tempore. **E**t hinc autem que dicitur sunt posset aliquid credere quod ea que generantur cum semper dū que sunt simpliciter se habeat sicut sempiterna quod non mensurantur tempore. **H**oc autem est falsum. **E**t ideo dicendum est quod sicut tempus est mensura motus per se: ita est mensura quietis per accidens. **M**otus autem quod omne quod est in tempore actus motus: sicut omne quod est in motu necesse est actualiter moveri: quod tempus non est motus: sed sit numerus motus. **I**n numero autem motus constituitur est non solum illud quod movetur sed et illud quod quiescit. **Q**uietudo enim non est quod dicitur quod non movetur sed quod non movetur apertum in natum movetur: omne autem est mobile. **E**t sic ergo rei quietudo est esse rei in mobilis acie aut rei in omnia mensurat tempore: ergo est esse rei quietudo. **M**ensurat autem id quod quiescit et id quod movetur istam ad quietatem quietas vel motus: motus tamen per se quietas aut per accidens. **I**temque non est quod aliquid quietus vno die: quod cessat a motu vno die. **I**tem quod intelligendum est quod mobile potest differat dupliciter vel quod ad suam substantiam seu essentiam vel quod ad finem. **S**i considerat quod istam ad finem sicut non mensurat tempore: eo quod ista mobilia in quolibet nunc tempore est nec per successiones nec per se posteros. **S**i autem considerat quod istam ad finem esse hoc potest esse dupli-

citer: quod aut considerari potest istam ad finem esse substantia: aut istam ad finem esse quod in motu quod est finem moveri. **S**i considerat primo modo sic non mensurat tempore. **S**ecundo autem modo mensurat tempore. **D**overi enim mobilia non est totus simul sed successibus. **C**ibus ergo quod non omnia entia sunt in tempore: quod non omnia non entia sunt in tempore: vel hoc breviter comprehendimus dicendum est quod illa non entia quod impossibile est esse non mensurantur tempore. **E**t ratio est quod sicut dicitur est omni eo quod est in tempore accipere motus mensuras. **C**onstat autem quod non est accipere maius tempus mensurat eo quod impossibile est esse. **E**t ideo non entia tamen non sunt in tempore. **E**t autem que possunt esse et non est sunt in tempore: quod est dare tempus maius mensurat eo quod non entitate.

C De diea eternitatis et temporis et quod sit verum quodque eorum. **CA. IIII.**

Item ergo de tempore sicut est per resolutionem ad vtriusque illa definitio est de eo per relationem ad alias mensuras que sunt eternitas et eorum. **P**rimo ergo videndum an eternitas sit et quid sit. **D**ubitant enim aliqui an eternitas sit. **E**t per ista quod non est infinitum magnum infinitum est non est mensura. **C**ausa autem prima finita est cuius mensura ponitur eternitas: ergo videtur quod eternitas non possit esse in genere mensuræ: ergo eternitas nihil est. **T**res autem mensura certificat aliquam eternitatem: causa autem prima nulla eternitatem habet ergo eternitas non potest esse mensura cause sicut nec per se aliquid esse: cum non ponatur esse nisi in genere mensuræ. **I**tem nihil vno modo se habet potest mensurari: eternitas autem est vno modo se habet ergo non potest habere rationem mensuræ: non ponitur autem esse eternitas: nisi ve mensura que datur: ergo eternitas non est. **I**ntellegendum quod eternitas tripliciter accipitur. **I**no modo dicitur eternitas mensura durationis rei semper finititer se habentis: sicut accipitur in futuro: et nihil amittens in presentibus: et sic propriissime sumitur eternitas. **S**ecundo modo dicitur eternitas mensura durationis rei habentis esse finem et stabile recipientis tamen vices in operationibus suis: et eternitas sic accepta proprie dicitur ens. **E**num enim est in mensura eorum quod esse est stabile que tamen habet successione in operibus suis sicut intelligitur. **T**ertio modo dicitur eternitas mensura durationis successus sine habentis plus et posterius carens tamen presentibus: sicut vel carens sine: tamen habentis presentibus: et vtroque modo ponitur modus eternitas: sicut finem veritatem sic temporibus: et vno modo proprie sumitur dicitur eternitas. **R**ationem enim eternitatis respiciunt plus et posterius. **U**triusque autem istiusmodi dicitur eternitas: et verum est illa entitatem habet. **N**ec valet illud quod arguitur quod infinitum magnum infinitum est non est mensura: quod est causa prima infinita sit eo quod careat principio et fine: tamen finita sit et

co q in se ipsa manens nihil sui habet extra se. **C** Ad aliud cum dicit q omniam mensura certificat aliquam firmitatem. **R**espondum q nō ē vniuersaliter verum nisi accipiatur ista s vnde large q ista te virtutis ē magnitudinis. Licet aut pma causa non habeat firmitatem magnitudinis hō tamē firmitate in virtute ē hoc sufficit. **C** Ad aliud q dicitur illud quod vno modo se habet nō mensurat. **R**espondum q verum est q non in mensura vt nūmerus sed vt virtus vnde eternitas magis dicitur esse vniuersali eternae q nūmerus. **C** Nūc ergo considerandum ē qd sit eternitas. Ad quod scōdū considerandum est q eternitas dicitur interminabilitatem quādam. **R**espondum n. eternum quasi extra terminos esse. **S**icut aut dicit pba. s. pbr con in omni vniuersali abique generatione ē aliqua corā pōlo inqum in mobile dicitur esse in termino a quo ē incipit et in termino ad quem. **E**t hoc p q oīs mutabilitas repugnat eternitati. **I**nduidit ē eternitas nō solum interminabilitate offendi sed etiā imobilitatem. **E**t motu autē causat pns et posteri⁹ in tēpore. **E**t ideo cum in motu repugnet eternitas n. et sequenti repugnat ei habere pns et posteri⁹ ppter quod **B**oetius dicitur eternitatem dicens. Eternitas est interminabilis vnde tota simul ē pfecta possessio. **Q**uestio ergo est in definitio estendi habet imobilitatem et sunt abiq successione tēporeali ipsa dicitur esse eternaliter et mensurant eternitatem. **V**nde a quibusdā dicitur eternitas qd mensura nō motu tēporeali dicitur mensura d. i. in definitio. **E**t spacium vō dicitur eo q ambit totū esse definitio. **C**ontinuu vō dicitur nō eo q habeat partes sed q nūq̄ deest nūq̄ dehit nūq̄ deest non interiectū vō dicitur q non hō partes que cōtēt de pōtū ad actum sicut tēpore cū pars pōtū pōtū et pars pōtū futū est. **P**ropter quod dicit **B**oetius q nūc stans et non stans causat eternitatem. **C** **D**ecātionē huius dubitant aliqui quem modo verba pteritū tēpore sū nūc verificant de dco. **A**d quod dicitur q eternitas ē mensura rei definitio sicut dicitur est. **R**espondū accidit q cōpares ad pteritū vel futū et tōc comparationē vel cōmūtantū et in definitio eius cū causam dicitur verba pteritū et futū tēpore. **V**nde pma causa dicit fuisse in pterito q in tōtē tēpore pteritū nūq̄ dehit et dicit fore in futuro q nūq̄ dehit. **C** **E**t hō que dicitur sunt pōtū assignat differētia inter eternitatis cū tēpore qz eternitas est mensura rei in dōmūtabilitate nō recipit vices in opationē cū autē est mensura rei cū esse est in dōmūtabilitate quod tamē recipit vices in sua opationē ab ipso vero ē mensura rei sū omni modum mutabilis et successiue. **C**onstat autē q eternū quod inmutabiliter se habet causa ē cui eternū quod in dōmūtabilitate se habet

istans ad esse recipit vices in suis operationibus; similiter cūternū causa est tēporealis. **E**t sicut est in hō sic et in instrumentis eoz qz eternitas causa est exemplaris ipsius cui. **E**uam a maiore eternitatem istus potest desic tamē ab eternitate. **E**uam autē est causa exemplaris ipsius tēpore eo q tēpore imitat eam istum potest fieri tamē ab eno. **V**nde nō est dubium q sicut ē pus ē pmo in mensura vniuersali sū mobilis qui est velocissimus ē eternitas pmo est mensura sui esse quod est essentia simplicissime ita cui ē pmo mensura attentius vniuersū quod recipit vices in opationē hūitatis est tamen ppinguissimam pmo a cui. **E**t ideo quicquid dicitur sicut est vniuersū tēpore vniuersū eternitatis et vniuersū cui. **E**t hō constat error quōsdam dicitur q est idē nūc eternitas et tēpore quod nūc pba ē sicut et in cū hō non videt differre sū istam sed sū ista sū rōne nūc autē eternitas est ista et nūc ē pōtia fluens quare non videt differre nisi rōne sola. **I**nd non pōt habere veritatem sū ea que determinata sunt. **V**elut est n. q eternitas ē istus essentialiter differunt quoniam eternitas et nūc tēpore essentialiter differre. **C** **I**tem quōsdā se habent vt causā et causatū essentialiter differunt nūc autē eternitas cum nō differat ab eternitate nisi sola rōne causa ē tēpore et nūc ipsius vbi est. **Q**uare nūc tēpore et nūc eternitas essentialiter differunt. **C** **P**roterea nūc tēpore et nūc eternitas essentialiter differunt quare tēpore est continuuu pteritū cum futuro et p. s. pbr con nūc autē eternitas non est cōtinuu pteritū cum futuro qz in eternitate nō est nec pōtū nec pteritū nec futurum sed tota eternitas est tota simul. **I**tem vales ratiō q pōtū cum dicit q stans et fluens nō differat per essentia. **V**erum est in omni eo quod contingit et stans et fluens esse tamē ista q nullo modo contingit fluere et fluens quod nullo modo contingit differre p essentiam et alia aut sunt nūc eternitas et nūc tēpore. **E**t pterea hō tēpore et nūc eternitas essentia differre mensura vniuersū et ista rei quam contingit fluere et fluere tamē ad hōc differrent essentialiter eo q vniuersū et idem sū ista et aliam rōnem mensurari potest alia et alia mensura qz non videmus in opposito q dicitur mensura tabula que tamē participat vniuersū rōnem potest mensurari ea dem mensura sicut loci mutatio et alteratio que mensurant tēpore in istam obueniunt in rōne successū habentis pns et pteritū. **V**nde manifestum est q quoz mensurabilia differunt in istam mensurabilia sunt et ipsa essentialiter fluens autem et ista pōtū esse vniuersū et idem sū substantiam qz nō differunt nisi in eo q stas est aliud a fluere et fluens in eo q fluens est aliud a

accide mensuram alia et alia mensura in eo q̄ sua
et fluens. Et ideo nūc eternitas quod est mensu-
rari et illius et nunc temporis quod est mensu-
rari et illius de necessitate differunt ad inuicē.
C. Explicat opusculū quadragesimū quartū de
n. Thomae de agno de natura temporis.

C. Incipit opusculū quadragesimū quātū eiusdem
de pluralitate formarū beati Thomae.

Moniam sanctū.

est bono: are veritatem pecceteris
amicis ut dicit p̄bs in p̄mo et v̄-
co: adeo virtuosū homines nō di-
miserūt p̄pter veritates amicitia dīf-

plicite ea que deia reputant veritas respōdō.
Sed plerūq̄ verum a falso nō recte discernētes
eo q̄ quēdā falsa p̄babilesa sunt quibusdā ver-
ris falsum quōq̄ iudicant verum p̄pter appārētiā
verū ac p̄ hoc dum parit falsum in p̄senti ipsi tanquā
amicū p̄sequitur et repugnat veritati. Inter veri-
tates si q̄d in de p̄ncipijs nature veritas de vni-
tate forme in vno individuo ad plurimas se ex-
tēdit veritates quā agnoscit aliqui sed ipsam eē sal-
sitate putātes tractauerunt ardueriter et p̄oni-
tus repudiauerunt. Q̄ vō ex eius cognitiōe nulli
ta depēdēt p̄sequētia expedīs vidēt q̄s: nū
nūffere amatōres veritatis ut ab eis agnita:
nō amplius impugnet sed potius tanquā p̄cipua
amicā bonocē: ipsi alit per eius cognitiōem ad
vidēdos multas veritates et illudrēs. Nec tamē
oportet nos ad adducere rōnes ad sui manifesta-
tionem: sed sufficiat ad p̄sens quasdam rationes
edimēs in scriptis adnotas cōtra causillas
fontē are auctoritatibus. s. p̄bi et sui cōmentato-
ris eis affirmare: et ad em rōnes dissoluerē q̄ mē-
tes aliquos ligant ne dictam videant veritates.
Offendit aut p̄positum tribus vīs ad p̄sens.

C. Prima hanc et distinctione formarū a sel-
nēm. Secūda ex rōne euentus. Tertia ex rōne
vinitatis. C. Secūda p̄mā vīam arguit cōmuni-
ter q̄ forme rerum sunt sicut numeri et figure. Q̄-
mā ad hoc q̄ vna forma ad dīf p̄fēctioes super
altam sicut vno numero ad dīf super altum et
sicut vna figura super alā et virtute continet ipsas
forma ergo perfectior virtute cōtinet formā im-
perfectiōem: posita ergo forma perfectior
sup̄tū ponere in perfectiōem cōmuni ergo in natu-
ra nō sūt superiōres nō permittit natura q̄ in co-
dem cōposito sūt due forme quarum vna sit per-
fectior alia. C. Ad huiusmodi euidētiā cōsi-
derādum est q̄ forme substantiales non distingui-
tur ab inuicē sicut distinguuntur calor et sapor: q̄
sunt duarū generum p̄vce loquendo de se: oēs
forme materiales distinguuntur sicut figure q̄ sunt

eiusdem generis p̄vci. formē ergo p̄ncipaliorē
sic. Impossibile est duas formas eiusdem generis
p̄vci simul p̄vcerēdem substantiam sed oēs
forme materiales eiusdem generis p̄vci: ergo
impossibile est duas formas in substantia alios simul p̄-
ficere eādem materiā. p̄vca rōnis p̄mo decla-
randa est secūda p̄positio: q̄ eius declaratio v̄-
tis est ad offēnsiōem p̄mē. C. p̄vca aut triplē
ēter. C. p̄vca p̄mō gēni p̄t r̄sūmationem forma-
rum ab inuicē. Ille enim forme sunt eiusdē ge-
neris p̄vca inter quas est trāsmutatio per se: ita
s. q̄ vna sit terminus a quo per se nō autem p̄acci-
dens. s. cum adductioe sui cum terminus a quo
et alia sit terminus ad quem per se non per accidēs
et hoc q̄ ad iungit aliter alteri. Verbi gratia. Q̄n
album inuicē in nigram si illud ēt mater in vni-
ce est trāsmutatio o albi in dulce per accidēs: s. q̄
albi in nigru per se et hoc ideo q̄ album et nigrum
sunt in eodē genere. Unde dicit p̄bs decimo me-
tho p̄vce q̄ ea que sūt diuersa genere nō habēt
vnam. i. trāsmutatiōem ad huc: nō autē inter
formas materiales per se trāsmutatio. Et hoc mani-
festum ē de formis quas oēs occidunt esse specifi-
cas. In talibus. n. manifestū est q̄ vna abijcit in i-
ductione alterius: hoc nō est p̄ accidēs ad idē
nem et abiectiōem aliarū que sūt termini trā-
smutatiōis p̄vci: sicut p̄ se sit ignis et aqua vel eodē
verbo vel plura et vaporē. Item. n. generatio q̄ ē
in substantia est per se et aliquo accidente ut ex al-
bo: vel ēt que est per se terminat ad aliquod acci-
dens: puta ad nigru. Relinquit ergo q̄ sit per se i-
ter duas formas materiales quas vna abijcit et alia
ducit. Omnes ergo forme materiales sunt eiusdē ge-
neris. Si vō ponantur alique forme q̄ nō sūt specifi-
cē sicut aliqui ponunt in homine formas corpo-
ris aliam ab anima: ad hoc oportebit p̄ illam rō-
nem ponere talē esse eiusdē generis et alio q̄ sūt
speciēe eo q̄ inter illas formas et formas specifi-
cas est per se trāsmutatio. Corpus. n. hōis quod
post mortem p̄t r̄sūmari resoluū in elementa. s. n.
corporeale et sementē et sementē ex alio: et aliē-
tam et elementa. Et eisdem enim nutritur et sus-
tinetur. forma ergo corporis eiusdem generis est
forma elementorū. forme autē elementorū sūt eus-
dē generis cum alijs formis specifiēis: et forma
corporis in alia eiusdem generis v̄lter
cum alijs formis specifiēis. C. p̄vca q̄ nō sit
in substantia aliqua forma materiali q̄m ad hoc
ostendit p̄ hoc q̄ in substantijs semper generatio
vna ē corruptio alterius et cōversio v̄lter dīf p̄bi
in libro de generatione et corruptiōe vbi dicitur
nat de generatione et corruptiōe in vniuersali.
Universaliē ergo in formis materiales et trāsmu-
tatio sic q̄ in idētiōe vna ē abiectio alteri et cō-
versio talis aut iductio et abiectio non pōt esse per

accidit ad inductionem & abstractionem alioque que fit per se terminum generationis & corruptionis: quia generatione subsistit vel corruptione nihil potest per se esse terminum nisi forma subsistat: ergo transitus ratio inter quatuor formas est. Ad potest ergo dici core vlt q omnes sunt eiusdem generis: hoc est prima pars. Secunda pars. C. Secunda parsur p lo cum a diffinitione. Dicitur n. pbs. q. m. et. q. dicitur si genere sunt que no habent idem susceptiu. Sed ergo actus q habent idem susceptiu sunt eiusdem generis. Hoc est manifestum tam de accidentibus transiensibus que sine operatione q de formis permanentibus. Ubi n. albi & rubri sunt actus eiusdem generis cu habent idem susceptiu. Similiter vltimam. Et similiter albedo & rubedo sunt forme eiusdem generis cu sint in eod. susceptiuo. I. in figuris respectu terminati. Et thomaz d. e q potest distinguere p actus: ita q actus duorum generum snt duorum potentiarum. Potentia aut susceptiu cumlibet actus e potentia nara per se p illam actum: vnde ops q ois actus q habet idem susceptiu primum sunt eiusdem generis: nunc aut ois forme scilicet habent idem susceptiu: q sunt pfectiones eiusdem potentie. Materia n. et illud quod est potentia quod ordinata ad formas omnino in se tanq ad suos actus pfectiones: e e susceptiu eam formarum in illam sicut lignus est susceptiu eam formarum artificialium vt dicitur pmo p. b. c. d. Sed ergo forme in materialia snt eiusdem generis. Sed bene potest potest obuari de alia que est actus compositus p. b. c. d. v. n. videt esse actus sine materia tanq potentie immediate vt composita sed solum tanq remote: videt aut esse actus compositus tanq in ead. Unde pbs dicit. i. de alia q ex composita & alia fit vnum tanq e potentia & actus: si videt q e susceptiu immediate fit altera susceptiu aliarum formarum: id habent susceptiu remotum. Et ex hoc videt se qui pducit q alia no fit eiusdem generis cu formis materialibus: cum illa sint diuersi genere q non habent idem susceptiu primum. Non n. ops q illa que snt idem susceptiu remotu sunt eiusdem generis. Sicut n. color & sapor essent eiusdem generis cu sint in eadem substantia. Potentia aut dicitur no quodammodo susceptiu actus sed principium immediate ipsius. Materia ergo si sit potentia siue susceptiu aliarum formarum no loquit q sit alia se quitur ergo vt videt q alia sit alterius generis ab alia forma. Ad hoc videtur q necesse e id susceptiu esse alia & aliaru formarum. Ita n. accipimus corpus in actu p aliam formam q sit anima. Quod idem corpus maneat post mortem q alia que est alie corpus non potest esse potentia respectu alie: q si sic posset post mortem suscipere aliam: q idem maneat potentia tadu potest per agens duci ad actum

naturaliter: sicut idem in eod. maneat et potentia vel alia potest duci ad actum videtur tunc autem corpus motum p nullum agens naturale potest aliam suscipere sed non per agens supernaturale quod est deus. Et motus n. no fit vniu. naturaliter nisi p resolutionem ad primam materiam. Corpus aut motus nunq habet numerum potentia respectu alie. Eodem modo eam potest argui de quocumq. accepto in eod. potest motus quod sit susceptiu. Vbi n. tale potest accipi quod possit fieri vniu. sine corruptione. Sit n. resolutio corporis motus vltis ad primam materiam anteq. ex ipso genere vltimae: ita relinquit q materia prima sit potentia immediata respectu alie si accipiamus aliam primam materiam reducens sicut est potentia immediata respectu aliarum formarum. Tame si consideremus corpus in actu ipsam aliam de ipso corpus sic p dicitur in potentia respectu alie: sicut q ipsa dicit esse vnum & substantia: sic dicitur potest sic loquitur pbs in se d. de alia cum dicit q ex eod. potest & alia firmiter sicut ex potentia & actus: similiter quando dicitur q alia est actus compositus. Ideo autem sic loquitur: q in diffinitione forme b. p. n. materia pnt appropinquata esse illi formae non autem sicut q eod. est sibi & alioque similis: e modus loquendi cum de alia est actus compositus ac si diceretur ea lei est actus effectus non autem illi cuius color est actus est qualificatum alia qualitate sicut q sit color: color est v. e. pms q actus quatuor habet sed intel ligat q sit qualificatum primo colore qui est actus. Nec potest dicit q susceptiu susceptiu per quas propria potentia actus det ipsi susceptiu remotu potentia: ita q illa dispositione destructa no sit amplius potentia respectu alie forme: sicut si dicitur retur q pnta armonia facta q corpus est potentia respectu animae: ideo ipsa armonia destructa vt solina iam non est potentia. Susceptiu respectu ipsius. Et n. hoc dicitur vt sunt essent potentie quae actu eod. non responderet vna potentia duarum actibus eiusdem generis: q duarum actus requirit duarum dispositionum in potentia susceptiu. Videmus n. actus actus esse in parte: et dispositio vt de secundo de alia. Unde si forme elementorum de gnis manifestis est q habent idem susceptiu primum re-grunt in suo susceptiu dispositiones pnta pura formarum calorem: forma aque frigiditatem. Nec valet si dicit q hoc fit ppter defectu agens naturalis: q illa potentia passiva que corpus motus no potest duci ad actum: cuius bet potentie passiva respectu aliqua potentia actus que possit ipsam ducere ad actum. Alie quoniam illa potentia passiva est cetera. Unde ex hoc q non est aliqua potentia naturalis q possit ducere corpus in motum ad actum: vt se figurat: q ipsum non e potentia respectu alie actus: p. n. et no est idem corpus sicut formam q fuit vnum.

Quid enim corpus viuum erat potentia respectu
 huiusmodi alia dat et viuum et ulteriores pcedentes
 huiusmodi sit esse potius fm qd ostendit esse ibale et cō
 copositiu sicut dicitur est. Sic ergo os qd ostendit for
 me mōtōs sicut eiusdem generis: eo qd oēs habēt
 idem susceptiuum pōtūū, i. mām pōtūū: hoc
 est hōc pōtūū pōtūū pbatio. Cōtendit hōc idē
 cōbitudine formāz ad se imitē hōc ad suā
 cōbitudine. Ad cuius eandem pōtūū pōtūū est qd
 forme dūctōrum generum sic se habent qd vna
 mōtōs in sua nā de virtute alterius sed sunt pōtūū
 pōtūū dūctōre nature quāz nulla pōtūū in alia: pu
 ta color et sapor: quōz nōtūū est vna in altero
 et hoc sunt dūctōre fm generōs forme eiusdē
 generis sic se habent: qd forme vna virtute pōtūū
 alia illa, i. que est pfectio in se continet imperfecti
 eam cō alio additō: sicut videmus qd vna figu
 ra pōtūū aliam et aliqd amplius. Tetragonū tūū
 pōtūū trigonū et addit vni angulū. pentagonū
 pōtūū tetragonū et addit vni angulū: ita d
 ceteris: et sicut est in genere rectilineāz figurāz
 ita est in alijs generibōz. Cum. n. in omni gene
 re sit vnum pōtūū qd est mōtūū oīum que sunt
 in illo genere os qd dūctōre forme eiusdē generis
 sint abūctōre dūctōre qd recessus a pōtūū sui gene
 ris os multiplicat fm qd multus recessit ab illo
 pōtūū quōdāz minus et quē dā magis: vt. i. tot sint
 forme quot modis sit recessus ab illo pōtūū: pura
 in genere coloris tot se pōtūū quot modis sit recessus
 ab illo pōtūū gū coloris et mōtūū totā pfectiōes
 su generis pōtūū. Unde et pbatio. i. meth. vii.
 quōz magis distat ab albo dicit esse pōtūū
 nem albo: eo qd minime hōc pfectiōes coloris al
 bi: ita est in alijs pōtūū. Omnia. n. contraria
 sunt in eodem genere: vt vnum pōtūū semp ē
 pōtūū respectu alterius quod est habitus: eo qd
 tūctōre totam pfectiōem suā generis. Cōtendit
 dūctōre pōtūū qd quōz forme sic se habent adūctōre
 et semp pfectiō: pōtūū in se imperfectiōis et
 sup et addit aliqd sunt eiusdē generis. Sic se ha
 bent oēs forme ibales: tūctōre enim forme sunt: vt
 numeri quōz nō spōtūū resultant qd hoc qd maior: ad
 dūctōre vnaqz supra minor: sicut dicitur. i. in etha. i. 9.
 Omnes ergo forme ibales mōtūū sunt eiusdē
 generis. Sicut. n. numeri dūctōre resultant fm qd
 pfectiōem mōtūū ad vnaqz: ita qd pōtūū nunc
 nūqz vnaqz ad dūctōre vnaqz: sic dūctōre
 ita forme mōtūū accipiunt fm quōdāz a mōtūū
 cessum fm pfectiō nōtūū imperfectiōis. forme sigdes
 dūctōre sunt pōtūū mōtūū mōtūū pōtūū et si
 pfectiōem fm cōmōtūū et quāz parum a
 mōtūū recedentes. Cōtendit corpōa elemēntalia dūctōre
 pōtūū corpōa tanqz a pōtūū formis et mōtūū cō
 hōctōre. Itaqz alie formāz ppter suā pōtūū
 ad mōtūū nō sequit aliqz opōtūū excedit quā

lit ates actinas et passivas. Consequenter autē ma
 gis recedunt ab imperfectiōis et potentiatate
 in actine pōtūū forme mōtūū: vt pōtūū habēt
 in se quicquid habēt forme elemēntōrum et adūctōre
 a pōtūū: vt et ipse consequant opōtūū et cō
 demōre qualitates actinas et passivas elemēntōrum
 pura adūctōre abūctōre formū. Itaqz restrange
 sūctōre: et sic de alijs: in istis etiam sunt multū
 gradus. Similis est etiam opōtūū plantāz
 ad inūctōre qd forme plantārum excedunt oīum
 inūctōre formāz et quo qd excedit habent in
 se ipse pōtūū suū motus actiuus: puta iūctōre
 tōis et augmētatiōis quod nulli inūctōre opōtūū
 tūctōre. Similiter etiā forme aliam excedunt for
 mas plantāz et pōtūū elongatū a terrestritate
 materiē: ppter qd habent in se pōtūū suū mo
 tus sed et cognōtōis aliarū rerum. Anisus. vō
 humanus inter oēs formas receptus in mōtūū
 pfectissimū est. Unde nō solum est pōtūū cog
 nōtōis que est per organum corpōale: sed qd cle
 uata est super eam nōtūū habet cognōtōem et
 intelligētāz separatam a mōtūū. Unde os qd sit per
 pōtūū sicut inūctōre pbatio. i. meth. qd inter oīes for
 mas ipse sola manet post cōpōtūū cōsumptōem
 Sic ergo cum sit pfectissimū inter omnes for
 mas mōtūū et continet virtualiter vegetatiōis
 plantē: et sensitiuū bonū opōtūū et virtute
 virtute oīes alias formas mōtūū: ita hōc adūctōre
 qd est pfectiō cōpōtūū est eiusdē generis: cuius
 alijs formis cōpōtūū vni mōtūū: sic cō
 siderari pōtūū qd semper forma subtilitatis que
 est pfectiō: continet in se imperfectiōem et am
 plius: ita relinquatur qd oīes sunt eiusdē ge
 neris et hoc cōtūctōre et vna pbatio pōtūū
 Cōtūctōre vō pōtūū eiusdē rationis pōtūū
 dūctōre et his que dicta sunt. pōtūū quidem per
 transmutatiōem formāz adūctōre. Si enim
 aliqz due forme pōtūū simul idē subiectum
 ille sunt cōtūctōre nullam repugnantiam ha
 bentes. Inter formas autē cōtūctōre nō cadit
 transmutatiō pōtūū. Contingens enim nō sit ex
 cōtūctōre nisi per accidens nec per consequens
 cōsumptōre in pōtūū nisi per accidens sicut dicitur
 pbatio. i. Si autē inter formas que simul
 sunt in subiecto nō cadit transmutatiō per se seg
 tur qd nō sint eiusdē generis: quia inter formāz
 eiusdē generis cadit transmutatiō pōtūū: vt pōtūū
 ostensum est. Impossibile est ergo duas formas
 eiusdē generis simul pōtūū idē subiectum.
 Cōtūctōre ostendit idem qd hoc qd forme eius
 dē generis habent idem susceptiuum imūctōre
 tūctōre. Non est autem possibile: qd due forme ha
 beant idem susceptiuum numero imūctōre
 simul: qd opōtūū esse ordinē naturālē int formas
 nec etiam ponunt due forme tales in eodē sub

fectio: nisi inquam una est ordinata ad aliam. Contra etiam perfectior per aliam eo q̄ perfectibile per se opponit perfectioni. Si ergo dicat q̄ diuersum formae una p̄sentit susceptum in eadem alia tunc q̄ nō habet idem susceptum in eadem q̄ p̄sequens q̄ nō sunt eisdem generis. Impossibile est ergo duas formas aliquo modo p̄ficere idem susceptum. Hec etiam valet si dicat q̄ una forma est dispositio ad susceptum: et alia est vt actus eiusdem: q̄ diuersae formae eisdem generis requirunt diuersas dispositiones quas recipiunt eis appropinquantes licet in via generatōis una disponat ad inductionem alterius: nō in via eandē dispositio p̄p̄na vni⁹ repugnat alteri. Si enim dispositio vnius statet cum dispositio alterius: ut est eadē dispositio et nullius p̄p̄na. Ita vna aut nō est in m̄ nisi sit dispositio et p̄p̄na. Si autē esset huc formae in m̄ simul neutra haberet p̄p̄nam dispositionē: tota enī dispositio in eā est eadē vni⁹: itaque vni⁹ forma statet cum illa dispositio. Non solum q̄ verum est q̄ vna forma nō p̄mit ad dispositionē alterius p̄p̄nam: s̄ nec enim cōp̄at se cum aliā in eodem subiecto. Et h̄ potest esse verba p̄b̄na sumpta et in eō possibilitate dispositio. ¶ Quarto ostendit idem sic sc̄m̄ formae p̄fectior p̄mit in p̄fectione sua et in numero et figuris q̄ quas vni⁹ p̄mit quaternarium et pentagonum et hexagonum: vt p̄a ostendit. Forma ergo p̄fectiore existente in m̄ frustra esset in ea forma imp̄fectior: et quō contineat in forma p̄fectiore et sit eius forma imp̄fectiore eisdem generis in eodem subiecto. ¶ Quinto p̄fendit sic p̄a que apparent fr̄str̄. Videmus n. in formis sensibilibus que sunt eisdem generis q̄ nō cōp̄antur se in eodem subiecto. Non enim idē corpus in eadem sua parte est album et rubrū: nec etiā calidum et frigidum: sic etiā videmus nō solum in illis vbi est cōtrarietas: sed etiam in aliis. Non n. aliquod corpus p̄t esse simul tr̄gularē et quadrangulare. Quis p̄sensibilia cōtinetur ad cognitiōem intelligibilibus: ut possibile est q̄ formae eiusdem generis que nō sunt sensibiles: cuiusmodi sunt formae substantiales cōp̄antur se in eodem subiecto. ¶ Sexto p̄bat idem sic. In formis vbi inuenit contrarietas: puta in coloribus et saporibus duo est p̄siderare. I. q̄ inueniuntur et remittuntur: q̄ sunt eisdem generis. I. Quasi solum est aut q̄ in talibus due formae sunt in eō possibiliter ad invicem. Vbi sunt in eō possibiliter: q̄ ut dicitur et remittuntur: q̄ sunt eisdem generis. nec apparet aliqua alia causa in eō possibiliter: nisi alterum alterum. Sed nō p̄t due q̄ sunt in eō possibiliter: q̄ ut dicitur et remittuntur: q̄ sunt eisdem generis. nec apparet aliqua alia causa in eō possibiliter: nisi alterum alterum. Sed nō p̄t due q̄ sunt in eō possibiliter: q̄ ut dicitur et remittuntur: q̄ sunt eisdem generis. nec apparet aliqua alia causa in eō possibiliter: nisi alterum alterum.

perfectiorē vs̄ imp̄fectionē: sic p̄ hoc t̄st̄ aliquid impossibilitatis vnius ad alterum. Respondeo ergo q̄ sunt in eō possibiliter p̄pter hoc: q̄ p̄fectior eisdem generis. Cum ergo posita causa ponat effectus: op̄ vni⁹ subiecti q̄ eisdem formae que sunt eisdem generis sunt et hoc in eō possibiliter. ¶ De primo arguit sic. Forma imp̄fectior: aliam generis d̄ illius q̄ p̄fectiore: nō p̄t aliquid positum quod fit in ea et nō in p̄fectiore: q̄ sicut dictum est p̄fectior: cōtinet imp̄fectionem totaliter et adhuc amplius. p̄ hoc ergo defugit ab ea q̄ forma p̄fectior: aliquid ponit in subiecto: cuius p̄uationem p̄mit imp̄fectioni. Cum ergo impossibile sit aliquid subiecti simul habere in se aliquid positum et p̄uationem eisdem: impossibile est q̄ q̄ forma p̄fectior et imp̄fectior: eisdem generis simul sint in eodem subiecto. ¶ Sexto arguit. Omnia actus quidam sunt potentia p̄fectior: totaliter cum p̄fectior et cōp̄at et p̄mit. De ratione actus est p̄fectior terminare et cōp̄at se subiectum. sed susceptum occupari: et nihil subiecti quodlibet eadē: ergo cum formae eisdem generis habeant idem susceptum: impossibile est q̄ recipiat vnam formā post aliam: nisi p̄tore ab ea. ¶ Nono et vltimo arguit. Omnia transmutatō p̄fectior de opposito in oppositū. De nō alio enim fit alium: de non igne ignis: sed inter duas formas eisdem generis: est p̄fectior transmutatō: sicut vbi est. ergo vna forma de coloribus opposita de coloribus alia: qua de coloribus ipsa forma eisdem generis: quae apparet in formis sensibilibus. Cognosce n. quod est rubrum et nō album et est ad nigrum: nō vnde. Eodē etiā modo album est nō rubrū: nō vnde et sic de alijs. Ex ergo due formae eisdem generis simul p̄fectior idem subiectum in eō possibiliter: sicut est eadē subiecto. ¶ Puta si in eodē subiecto est albedo et rubredo: nō nominare et idem subiecti p̄ habedinem nō ab eō et p̄ habedinem album: et ita esse album et nō album. Hec autē est oppositum p̄mi p̄ncipis: ita sufficit ostensum est q̄ diuersae formae eisdem generis nō possunt simul p̄ficere idem subiecti: p̄na autē p̄b̄na est eisdem generis substantiales: est eisdem generis: relinquit ergo quod est possibile aliquid subiectum simul p̄t diuersae formae substantiales: vna q̄st̄. Omnia est autē hoc: vt ex supra p̄t in diuersis locis et p̄ncipis et c. n. n. vbi p̄t q̄ sicut in coloribus est vna p̄na quod est in m̄: ita in coloribus. I. color album: et rubrum est vnam p̄na in diuersis locis. I. dicitur in figuris rectilineis est vna p̄na. I. trigonum et quadratum in alijs generibus: et ita fit in passionibus et dicitur et substantias: necesse est simuliter se habere. Similiter et sic in alijs: et vbi vbi p̄t ba b̄na: et sic q̄ substantias eō de quibus sic lo-

quint sunt vnae generis pbi: loquit autē de hanciam ab abuerq; mundū puenit ad detēmanā dum de substantiis in multis. Dicit etiā in eodem q; pōitio est pncipuz cōtrarietas: q; vna pōitio est pncipuo respectu alterius. Cibi ē dicit cōmēto: q; oia cōtraria opponunt sibi pōitōnem: et habēt: vni enim pōitio accidit vti pncipuo pfectōnis: q; aliter cōtrariuz est pfectus habitus et alterum dīstīntus. Ratio itē illorum dicitur pbi et sul cōmēto: est q; pōitio sunt in eodem genere: et ideo dīstīngunt sibi pōitōnem et habitū sui generis: vt supra expōitū est. Cōsequens ergo est q; eodem modo dīstīnguntur forme eiusdem generis vbi nō est pōitio: vt pte in figura et in substantia: vt semper vna pfectat subiectum et pōitio alterius: sed vnam pōitioem est vt pōitio ppter similitudines dīstīntā a suo pōitio quod est habitus pfectus eius eiusdē generis: ita et media int̄ duo pōitio cum sint et ipsi cōtrarij aliquid habēt de de pōitioe et aliquid de habitū sibi magis et minus: ppter quod quodlibet eorum est incōpōibile alteri in eodem subiecto. Cum ergo eadem causa in cōpōitioe repēat: et in alijs generibus: vbi nō est pōitio nō poterit due forme eiusdem generis simul pfecte idē subiectū. Dicit etiam pbi in eodē libro q; nō est pōitio et vno genere in alijs generis nisi per accidens: q; hoc aliquid est perfectius totum est simplicius et minus cōpōitū: vt p; in formis accedens naturalib; eiusdē generis. Albedo enī que est color perfectissimus est simplicior: et alij colores inquantū ab eo dīstāt: vt ei appropinquat cōpōitioe: et simplicior. Et pterea formarū eiusdem generis vna cōtinet aliam virtualiter. I. perfectior imperfectior: et imperfectior si iungatur cum perfectior nullam pfectionē daret sed esset frustra. In nā autē nihil est frustra: nō ergo sic poterit fieri additio in pfectibus vt forma pfectibilis maneat cum ab aliā pueniente. Dicit ergo sicuti dicitur pfectior sic intelligere: vt forma pfectior adueniet et cōmūpact pfectibilis vt semper in cōpōitio maneat vna forma dīstīctīone tamen imperfectior et amplior: et per sequēs addens super ipsam: vt sciat numerus maior continet in se numerū minorē sicutum ab eo cōsistentem et addit super ipsū: vt quaternarius continet in se virtualiter quāsitatē se cōsistē ab eo cōsistentē ternarium et addit vnitatē ita q; forma perfectior super formam imperfectiorē in quam virtualiter continet aliquam pfectionē. Licet ergo in numeris sic q; minor numero puta ternario pōt fieri additio vnitatis noue que cum tribus vnitatibus cōstituit quaternarium qui est numerus maior: tamen ille modus in formis nō est possi-

bilis vt forma adueniens cum forma pfectiorē in materia cōstituat perfectiorē formas. Et hinc dicitur dicitur ratio est duplex: q; additio nomen super numerum est sibi partes integrale sine quantitatibus in quibus vna numerus excedit alium: ad talem autē excessus habendus nihil refert vtrum accepto minore numero addatur aliquid faciendo ipsū minores numerum partes maioris: vel q; accipiamus maiorē numerus: sicutum omnino et obis vnitatibus. Cuius n. modo vna numerus excedit alium sibi quantitatē. Sed additio forme super formas eiusdē generis est sibi perfectior: tota autē perfectio que est in forma imperfectior est in forma perfectiorē perfectior ita nulla perfectio cōtinetur ei et forma imperfectiorē si ponetur cum perfectiorē: ideo omnia forma est simplicior et illa est cōpōitio et formas: et tanto forma est simplicior quanto maior est et perfectior: licet in numeris sit cōtrario: q; quanto numerus est maior: tanto est cōpōitio: et ideo nō potest fieri additio forme existēt: sicut sit in numeris additio numero pfectiorē. C. Illa ratio hinc dicitur est q; numerus nō est quid vnum simpliciter: sed vnum aggregatione vnitatum: Et ideo sibi cōmpact habere plures partes quarum quilibet est in actū: ideo quo cuius modo fiat additio partē ad partem resultat numerus maior: sed substantia materialis est vnum quid sibi placiter: et ideo nō possunt in ea esse plures actualitates vt infra dicetur: Et ideo adueniente vna forma substantia licet esse est aliam cedere. Et sibi hoc cōmēto: est similitudo formarum ad figuras s; ad minus: eo q; figura se iuxta formas continet quā similitudinē ponit pbi in secundo de anima: sic inquit. Similiter se habent et quod de figuris est: que sibi aliam sunt. Semper enī in eo qd est cōsequenter est potentia quod pōitio est in figuris et in alijs vt in tetragono quidem trigonū in sensu autē vegete: et in. Et nō sibi in est autē in figuris q; ad habendus species maiorē trigono manent nō est illi addenda aliqua linea vt habeat vt tetragonū: q; q; aliter cuius additur illa linea nō esset figura maior: q; nō esset alia clausa s; prius. Nec etiam trigono pfectibilis pōt addi nouus quaternarius ad cōsistentis cum ipso maiorē figurā: nō cōpōitū sibi eodem subiecto sine cōpōitio sibi numerū due figure eiusdē generis: s; q; ad hoc q; cōpōitio trigonū fiat tetragonū amouere q; de cōsistē b; corpore: vt de hinc figurā triangularis vel sit flexibilis vel ductibilis oportet in ipso aliam cōmūtionē face- re: vt habeantur quattuor anguli dēstruere pmiis angulis qui fuerit in figura triangulari. Sic ergo necesse est additionem vel subtractionem

in substantiis rerum fieri et adiuuente noua forma corpore illa que preteribetur sicut in figuris patet: sicut est in numeris quorum unus accipitur post aliam formam et alij vnitatem omnibus est unus plures vnitates ostendit et alter: et sic cadit super ipsum. Patet etiam quod tota illa via procedit in finem per hoc: quod propositiones ex quibus ostenditur est positum ab eo sumptæ sunt: et finem sensum quas intellexit. Sed unum dubium restat videre, quod videtur esse plures quod in hunc non sine plures forme substantiales: ad rationales cum sit incomparabilis non videtur esse eiusdem generis cum alijs multis que sunt comparabiles: quod comparabile et incomparabile differunt per genus: ut de r. merito. et ita ad rationales comparatur secus quasdam formas corporales et homines: ut sunt due forme in hunc. Cuius rationales forme a corpora. Et ad hoc attendendum est quod propter hoc alia vnitatem est in forma substantias separatas: quod sunt incomparabiles et formas in alijs sunt corporales. Et in. infima formas locum substantias infima formas comparabiles: et propter hoc est partim separata a materia partim in materia finem intellectum namque voluntate separatas: in comparabilis est: et quantum ad hoc pertinet ad genus substantiarum separatas: sed finem alias potestas est a materia: finem illas est comparabilis: sic generat ad se non formam materiam que sunt comparabiles: sed per hoc quod per se illas. Cuiusmodi et vegetariarum sunt perfectiones que reperitur in formis brutarum et emittunt. Et in impossibile est quod comparatur formam alias in eodem intellectu cum finem eiusdem generis cum unaquaque: sicut et omnes forme alie sunt incomparabiles propter hoc quod sunt eiusdem generis et ostensum est.

Equitur et secunda via ostendendi propositionem que sumit ex parte essentiali forme realis ex hoc. scilicet quod dicitur forma realis consistit esse simpliciter. et ne fiat deceptio de vocabulo: voco esse simpliciter illud quod est hoc aliquid et substantia. Idem aliquid est substantia a modo dependet in ostendo: quod autem dependet est esse finem quid: ut per accidens vocat omnia finem quod illas autem esse simpliciter: aliter generationis accidentis vocat se. finem quidque. status se. simpliciter. Quod autem quibus forma realis ostendit esse substantia possit. per hoc et per via supposito incomparabilitate formas. Et hoc. in finem sequitur quod omne substantia esse male cum sit unum finem unum non habens materiam finem forma constituit que facit cum esse substantia: sed in ut appareat quod ista via in se sit sufficiens et per se unum finem sic est procedendum pro principio autem unum finem ostendit quod omne forma realis est principium aliquid motus nature et quietis. Ita ergo forma realis que primo aduenit materia ostendit aliquid corpus apertum natura mo-

tu et aliquo motu naturali: tale autem est corpus dimensionum gratia velle durum et in motu ergo ad istamque formam primo aduenit materiam sequitur aliqua accidentia que sunt necessaria ad motum se dicitur accidens necessarium fundam in aliqua forma substantia: ergo omne forma realis realis que immediate vnitatem materiam constituit esse substantia. Propter ostensum est quod per se mouet est per se esse et per se substantia. Et in quodque esse sicut est ista operatur: sed omne forma primo aduenit materiam ostendit esse quod per se mouet. Cuiusmodi vnitatem est esse per se substantia: hoc specialiter ostendendum est de forma corpore humani quod quidam ponunt esse alij ab alia. Cum. in finem omne forma realis corpore maneat in materia post motum: apparet autem sensu quod talis corpus est quoddam substantia sequitur quod ipsa ostendit esse per se substantia. Propterea hoc ostendit vnitatem est de omni forma realis sic. forma realis sicut ex hoc quod est forma vel anima aliquid in actu ostendit: ita et hoc quod substantia est istam de constituit: et hoc ergo quod est forma realis de ostendit istam in actu per se sequens dicit esse substantia est substantia et substantia: sicut est accidens alteri in esse: omnis ergo forma realis ostendit istam substantiam. Propterea hoc ostendit per signum: videmus. in formas imperfectas omnino ad finem esse elementum finem per se in forma realis per se plus grandem: et hanc imperfecto ostendit aliquid substantia est quod aliquid forma est presentia: ita dicit esse perfectus: perfectus est esse substantia est quod aliquid non substantia. Irrationale est dicitur quod forme perfectiones eiusmodi sunt forme materiam non debet esse substantia. Sic ostendit est quod omne forme realis facit res substantia. Ostendit ostendendum est quod aliquid aduenit res substantia est esse accidens. et hoc per se per se per se motu. Et in. omne forma realis ostendit esse substantia nulla forma realis potest aduenire substantia: potest enim sed necessario ostendit aliquid substantia et per se aliquid suppositum: sic non aduenit supposito presentia: et quod aduenit rei substantia tantum istam infirmis accidens est. Propterea ostendit aduenit rei substantia et sequitur esse reale non potest esse de et natura rei: quod tota essentia rei intelligitur: ut principium suscipitur istum esse: comparatur. in essentia et sic presentia ad actum: tota ergo essentia rei sine ista intelligitur ipsa essentia est quod aduenit substantia est de essentia rei. erit ergo per se accidens. Illas autem rationes putant quidam fallaciter infringere dicendo quod aliquid est substantia completum in esse specifico et omne quod aduenit illi cum habeat esse completum est contra eius istam et esse accidens ipse. Illiquid autem est substantia incompletum non habet finem se esse specificum: ideo substantia dicitur forma realis completa contra existentiam et esse essentiam. Sed

istud sufficienter exclusum est per predicta. Omne enim subsistens quantumcumque incompletum sit separatum esse ab aliis subsistentibus. Cum ergo duo sint essentialiter distincti per subsistentia ut ostenditur esse sequitur quod neutra alteri aduenit in eodem individuo sed constituantur duo individua separata sunt. Duo enim subsistentia distincta, incompletasunt sunt duo distincta individua. Et si altera generata non subsistunt nisi in suis speciebus esse ergo subsistentia distincta incompletasunt sit: hinc est specificaturus per sequens ordinem completi quantum possibile est secundum gradum suum. Propter hoc quiddam aduenientiam aliam cauillationem dicendo quod forma substantialis completa perfecta aduenit rei subsistenti dicitur ei nouum esse subsistens sed non manet esse quod preterit: sic essent due subsistentie: ideo dicunt quod prius esse corruptum in aduentu forme secunde: ideo est tunc vnus subsistens. Sed illud est magis irrationale: esse per se consequitur formam immediatam: etiam si prima passio sit subiectum prius: esse, non est actus nature: quod aut per se consequitur aliquid non potest auferri per naturam ipso manens. Unde nec prima passio potest separari a natura a subiecto dum subiectum manet. Licet forte per miraculum hoc possit fieri quod non est ad proprium. Non ergo forma aliqua ad quod sequitur esse potest illud esse amittere absque sui fundamenti destructione. Propterea nihil aliud est forma acquirere esse quam ad actum perducere generari. Unde generari non solum est via adesse etiam ad formam formam. u. est terminus generationis: ergo cum corruptio opponatur generationi nihil aliud est forma acquirere esse quam ipsam deusui vel corrupti. Ista ergo sufficienter intelleximus manifestum est quod impossibile est in vno individuo esse duas formas substantiales. Ut erius etiam possunt concludi manifestissima inconuenientia ex istis. Secus, si sequitur quod forma que potest aduenire subsistenti esse talis: est substantialis ex ipso et non ibi sed accidentalis ut ostensum est: si ita de ipso dicuntur duo contradictoria. Erunt enim accidentis et non accidentis substantialis et non substantialis et presertim de alia que potest ab obno esse substantialis sequitur quod sit accidentis cum potest aduenire corpori constituto in esse per aliam formam. Ut erius etiam si forma substantialis sit accidentis: inductio aut forme subsistentis sit generatio simpliciter: inductio ergo accidentis sit alteratio sequitur quod generatio simpliciter sit alteratio extendendo uerbum alterationis ad perductionem cuiuslibet accidentis per nos quod potest attendi aliqua alteratio in re: sicut sit in foro dicitur aliter a seipso inbeatur: prius tunc alteratio est secundum qualitatem. Sumpta est autem ista via probandi proprius a sententia per se sui commentationis in pluribus locis et dicitur quantum ad di-

uersa que assumpta sunt et probata. **C. Q. n. p. m.** o probatus est quod omnis forma substantialis constituitur hoc aliquid hoc acceptum est a principio secundi de alia: ut diuiditur per subsistentiam in tria scilicet materia: formam: et compositum. In materia quidem quod sit esse non est hoc aliquid: et forma per quam quod sit hoc aliquid: et tertium quod est ex his. hoc aliquid. Unde dicit commentator quod omnia de quibus dicitur substantia sunt tribus modis: quantum vnus est: ut sit materia prima que per se non est formata nec aliquid per se in actu. Secundum autem est forma per quam habet esse hoc individuum. Tertium autem est quod sit ex istis ambobus. Vnde ergo commentator quod substantia non dicitur de aliqua forma nisi de illa per quam individuum est hoc aliquid: quod quidem hoc aliquid videtur fieri ex istis ambobus. forma: et materia: tunc non dicitur ipse fieri ex istis ambobus: et aliqua alia forma. Insufficiens. n. esset hoc diuisio per de substantia maxime ad proprium suum concludendum de alia: si esset aliqua forma que constitueret hoc aliquid et aliqua que non constitueret hoc aliquid: nisi hoc poneret in ista diuisio one. Consequenter Commentator in eodem loco hoc ponit expresse. Uolens. n. ostendere quod alia sit substantia que est forma: accipit ad eius probationem: quod forma substantialis in hoc differt ab accidente quod subiectum accidentis est compositum ex materia et forma: et est aliquid existens in actu quod non indiget in suo esse accidentis subiectum aut forme talis non habet esse actu: nisi per illam formam et indiget forma ut sit actu: postea in quibusdam interpositis dicitur quod forme tales sunt substantie: quod cum fuerint ablata auferuntur quod non demoustrat tunc per se est individuum substantie: et sicut diuisio que sit secundum illud nomen: quod auferuntur genus et differentia: et nihil remanet quod sit aliquid in individuo: hoc valde manifestum est: ut dicitur in forma rerum simplicium quod tunc forma fuerit ablata nihil remanet. Circa ista uerba commentatoris considerandum est quod istius non sit ita manifestum de alia: sicut de aliis formis quod subiectum eius quod sit aliquid actum: quod iam et quod ipsa ablata nihil remanet in materia ista adducit ad habendum cognitionem de alia specialiter: ut patet ex processu suo. Accipit. n. quod alia est materia perfectio corporis sicet ipse dicitur in diffinitione aliam: et ex hoc sequitur quod non sit aliqua forma prior quam sit corpus. Sed. n. esset aliquis actus prior subiectum alie esse compositum ex materia et forma: ita alia esse accidentis secundum differentiam quam prius assignauit inter istam et accidentis: nec haberet corpus esse per aliam: quod est sit impossibile relinquere quod sit materia perfectio corporis: ita quod nulla sit prior in corpore et quod subiectum eius nullum esse habet nisi per ipsam: sed indiget alia: ut sit in actu et hoc magis

expresse dicitur idem comitatorum in 8. meth. in fine
 qd corpus e anima non est duo diuersa: e corpus
 no erit ut sine ala. Vltimū comitator: qd vlt sim
 consistit forme sibi similibi fit in actu nisi qd illas
 formas: e solum hoc pbat de sba ale: hoc bñ cō
 siderandum ē: qd hoc de subiecto ale ab aliquo
 precipue negat. Qd aut cōsistens est superior qd
 est quod rei aduenit post quācumq; formā sibi simi
 lit accidens hoc sine vlt comitator. Dicit. n.
 pmo qd r. qd si mā haberet aliquā formā sibi simi
 liti sibi ppetua nullam aliā reciperet ipsa pnt est: ita
 tum consumperet qd cito alia generaret. Et pau
 lo post dicit qd si haberet aliquā formā: vlt forme
 eēt accidentia vlt forme eēt forma. Ita aut nō
 sequeret si est aliqua forma que possit aliā for
 mā sibi edare sup se recipere. Si. n. eēt aliqua
 talis ppetua nō eēt si eēt de sba nō tē nō oporteret
 eam consumptū aduenit alterius forme: s; per
 ppetua eēt. Hoc et oporteret formā supueni
 entē eōd accidēti. Ad hoc aut vt dixi sum hōr vt
 ritatem qd qd nullā forma fit que nō cōsistat hoc
 aliquid: ita qd ois forma adueniens fit accidēti. Et
 ppter hoc antiqui posuerūt sicut pmo in ale est eō
 pmo aliquid: pta ignē aut aerē dixerunt quā
 necessariū sūt pcepta sicut qd ois forme eēt
 accidentia. Unde com. in 3. pte. dicit qd si forme
 elementa qd remanent in actu diuersitas ab aliis
 formis: necesse eēt: vt nullū in eis generaretur
 ab eis diuersum in forma sibi: nō in accidenti
 bus. Qd aut octidūm ē superior de ala: qd ipsa eēt
 accidentia si adueniret alia forme hoc factū ha
 betur et vlt comitatoris iam dicit. n. de ala.
 Qd aut vltimis ostendebat: qd generatio eēt alter
 ratio: sicut dicitur de samari pōr et verbū pbi. Dicit
 est enī pmo de generatione dōne intensionem suā
 qd vlt determinandū est de ge. e cor. e alteratōe
 e corioris et infimantibus. Vbi notandū qd hoc
 vlt ne quis dicat qd que sequunt nō se extendunt
 ad oia generabilia: sed ad quodā: e cito post dicit
 qd quācumq; putauerit oia et vno aliquo pnci
 pio nullū qd sit eō: puta ignis: vt necesse
 eēt ponere generationē alterationē esse: qd
 forma general sibi alterari: tunc sibi assignat
 pōtē dicitur. Dicit enī manet sibi eos vno e idē
 sibi in actualitate aut alterari dicitur. Unde ipi
 ponentes pōtēter sibi pncipio generationem
 nihil aliud eēt dicebant qd alterationē: vt ibidem
 dicit. Vult ergo pbs qd in quācumq; transmutandē
 manet sibi aliquid in actu illa transmutatio est al
 teratio: si ponat qd illa transmutatio est generatō
 generatio dicit alteratio. Itud pōt enī eēt pnci
 pio sequenti magis expresse qd sequit ibi vlt ergo
 ge. e cor. simplici. Assignat. n. eim quare vlt fit
 dicit de generatione ois: dicit qd plato iustificat
 ter determinat de eis. Itō. n. scrutatus est de

oī ge. e cor. s; de ea que est elementorum. E ver
 bis ergo pbs p qd ea que ibi determinant de ge
 neratione sunt vlt ad generatōem consistit sibi
 pncipio. Ita aut sibi simi pōtē dicitur determinat
 manifeste pōtē qd est quo est generatio: e id e quod
 corruptio est sibi in pōtētia tū: nec est actu quid
 nec solum nec quide: e sic de alijs. Tale autem
 est aliqd in sibi intellecta sine forma ois: e id e
 p interuenit pbs qd in sibi e quo generatio e tal
 la forma remanet apud generatōem nec sibi:
 nec accidentia. Itud. n. quod manet est illud qd
 quo est generatio. Unde vult qd illud e quod ge
 neratio est nō ens: e qd illud nō est alterum sicut
 sed nā: ideo sicut in substantiā vnius generatō
 est alterius corruptio e contraria. Unde dicit qd
 nihil actu manet apud generatōem: qd pōt eēt pōtē
 quēntibus: qd pōtēter assignans dicitur ut ge
 nerationem e alterationē dicit qd alteratio est qd
 manet sibi sibi sibi sibi sibi sibi sibi sibi sibi sibi
 pta qd corpus sicut fit in quācumq; vno e idē
 manet: qd aut totus transmutat nō manet ali
 quo sibi sibi in eōd sicut sicut eī sibi sibi sibi
 aut e et aqua aer tunc e vnius generatio e alteri
 us corruptio: ad id expresse pōtē sic. qd nihil
 manet cuius alterum fit passio: vt accidens: vlt
 generatio e corruptio est nā ppe e manet sibi
 generatio e corruptio sibi sibi sibi sibi sibi sibi
 cessat habet manet sibi sibi sibi sibi sibi sibi
 neratione aliqua vna forma aduenit alia sibi
 quo existens in actu pōtē nō formā quo remanet
 s; ois cum inducte vnius esse abiectionē alteri
 e sibi nā esse sibi sibi sibi generatio eēt alter
 tio. Itud aut pōt ostendi esse de mte pbs qd de
 remus qd. s. pbs. eēt de generatōem nō eēt mō
 tum ppter b qd illud qd generatō nō est ens. Dicit
 quid. n. pmo nō ens dicitur qd ois mutatio est de
 subiecto in sibi: vt de subiecto in nō sibi: vt de
 nō subiecto in sibi: e nō sibi sibi sibi sibi sibi sibi
 pliciter: vno modo simplici: alio modo sibi qd: vt
 apparet magis de quo ante dicit: vt intēdā: in
 ter alios in ois s; accipit nō ens qd nihil est actu
 tū manifeste est qd nō pōt moneri: e et sic argi
 it. Itud qd nō est aliquid in actu: s; simplici nō ens
 nō mouet: qd aut general est nō ens simplici qd
 general nō manet: e p ois generatio nō est mot
 Ad hoc aut qd illa nō valeat: qd qd illud qd ge
 neratur sicut ens simplici fit vt nō fit mobile. Dicit
 eēt ens qd aliquam formā quācumq; impōtē
 que cōsisteret corpus iam eēt aliquo modo ens
 sic vt moueri pōtē: s; nō eēt in sibi cōpōta. Dicit
 ergo qd ipso quod general nulla sit formā
 m: vt sic fit simplici nō ens: sibi sola materia
 manebat apud generatōem e nulla forma eēt
 quod general. Et vt illud manifeste apparet
 excludam consistitōne que sibi. pōtē sibi

dire videt fm quodam. Dicunt enim aliqui qd nō pōt nō accipit qd illud quod remanet in generatione sit simpliciter nō ens sed qd illud qd generatur sit simpliciter nō ens acti. Licet aut pot enitit generatio qd quodam corpus quod manet: s per generationē pficitur: nō illud corpus potest fieri nō est illud corpus quod generat: nisi potentia trā. generatum aut acti est ipm cōpositum et preexistēte subiecto s forma p generatio nem. Sed ista verba vana sunt: qd si recte pōtde remans nō differt qdum ad ppositum vtrū accipitur in rōne pbi qd subiectum generationis sit nō ens simp ltr: vlttertio modo vel qd illud susceptum forme quod manet apud generationem sit nō ens simpliciter: qd quodcūq; dicat opozet qd ratio ad hoc qd valeat: qd pcedat ex non entitate eius quod manet. Non enim potest ratio pcedere ex nō ente generatio fm illam fecimus solam que inducit per generationem: vntelligat non ens solus ppter carētam illius: ita qd sit ens p aliam formam. Sic enim est in omni motu: qd id quod pducitur nōdum est p formam que est terminus motus. Quia enim sub homo finis: dum mouet ad sanitatem nō est finis: qd deficit sanitas que est terminus motus: sed in illa nō entitas nō sufficit ad ostendendum qd sanatio nō est motus: eo qd illud susceptum sanitaris quod manet in sanatione sit ens quod moueri possit: tūc sit hominialis ergo nō entitas nō excludit transmutationem sibi contingentem nō esse motum. Proinde ergo ratio pbi ex nō entitate generati simpliciter: vt scilicet nihil eius sit in actu: quod maneat in generatione: s hoc patet ex littera pbylosophi ibidem. Dicit enim qd aliquid est nō ens: aut nō album: aut non sanum quod tūc contingit moueri per accidentē: est enim homo. Quod aut simpliciter est nō ens acti: vel non aliquid: hoc nullo modo contingit moueri. Hoc autem ideo dicit vt apparet qd ratio sua nō pcedit de nō ente tali quod vno modo est aliquid acti: licet alio modo sit nō ens: alio ratio sua nullus esset vigor. Si enim maneret aliquid corpus apud generationem illud esset ens ad motum le habens passivē. Quod autem accipitur in rōne qd id quod generatur ante generationem suam nō fit in specie completa sed etiam qd nullo modo actus eius sit quod maneat apud generationem: vtrum est et hoc est nihil in actu: sed per solam materiam subiecti generatio opozet. Et hoc est quod Comentator dicit: ibidem qd cum esse materię pme non adificatur actus: impossibile est quod moueatur. Et postea addit qd generatio in substantia nō est motus: quoniam quod generatur in ea est nō ens simpliciter s ens in potentia quentia transmutatur s est de potentia in actum. Et non est

ita de generatione accidentis: transmutatio enim in ea est ens in actu: licet transmutet fm qd est in potentia. Et ecce fm comitatorum qd ratio pby potest per causam: s per psequens demonstratue generatio nō est motus: vt ibidem dicit. Et quid ergo concedit qd generatio nō est motus s tamen apud generationes manet aliquid in actu ipse cōcedit effectum: s negat causam ipsam. Et illam causationem alii ponunt dicentes ppositiones pbi. s. quod generatur est nō ens: simpliciter veram esse in rebus naturis: nō autē in rebus inanimatis: s tam ad generationem: que est inductio vltimē forme. Sed istud est impossibile: tum qd sciens libri pbycorum est de vniuersalibus nature: s ita exēdit tam ad animata: qd ad inanimata. tum enim qd littera sua hoc manifeste concludit. Postquam enim ostendit qd ge. s. cor. nō sunt motus: sed mutatio nes per contradictiones concludit ex hoc qd tantum necesse est illam mutationem esse motum qui est ex subiecto in subiecto: talem autem dicit motum esse inter contraria vlt mediū: s ita cum in substantijs nunq; sit contrarietas sequitur qd vniuersaliter pbatum sit de omnibus substantijs qd generatio carum nō est motus. Et pterea illa cauillatio pōt expulsa est per litteram pbi pmo de generatione: vt dicit ibidem. Patet ergo fm pbium qd opozet dicere qd nulla forma maneat in generatione: vt vntemul hoc inconueniens s. generationem esse alterationem. Constat enim in multis locis ad intentionem pbi: dicit pmo pbi corum qd si materia pnia haberet aliquam formam sibi pportionatam eua generatio in substantia est: alteratio. Dicit enim in libro de substantia orbis qd generatio s alteratio differunt in hoc qd Aristoteles vocat trā mutationem individualis: us in suis substantijs cogere suam subiectum nō esse ens acti: s nō habere formam que subiectatur. Si enim haberet formam nullam: aliam reciperet: nisi illa destructa. Vnum est subiectum habere: nisi vnam formā impossibile est. Et ecce qd Comentator assignat eā qd nisi dum habet vnam formam nō potest recipere aliam: qd impossibile est qd vnum subiectus habeat: nisi vnam formam: s huius ratio supra dicta est: qd scilicet vna includit puationem alterationis in materia. In libro autem suo de generatione multa dicit ad istam questionem: s similiter in libro pbycorum: sed qd eadem est sententia cum supra dictis: ideo pertransio ne ppter multitudinem auctoritatum lectori fastidiosus generetur.

Explicit opusculum quadagesimum quintum sancti Thomae de aquino de pluralitate formarum.

C Opusculi. 46. sancti Thome de pimentationibus terminatis qd incipit. Post qd p̄ncipua. De tractatu s̄d̄ est opusculi. 1. figura posita q̄ de natura materie & d̄m̄sionib⁹ terminatis finitaf regre ibidē. Et q̄ magister Petrus d̄ber gamo l̄ tabula sua hoc opusculi d̄m̄dit l̄ duos d̄r̄m̄ctos titulos. s̄. de natura materie sc̄oꝝis & de d̄m̄sionib⁹ terminatis sc̄oꝝis: ideo ad c̄p̄ ord̄inē s̄ n̄m̄eꝝ ob̄struēd̄i h̄c̄ tituli d̄ber̄er̄um⁹

C Incipit opusculi quadragesimum septimum cuiusdam de natura sillogismoꝝum.

Noniam scire est

et̄ rei cognoscere: casus aut̄ om̄is h̄ber̄ entia p̄ se sit d̄m̄ctos. s̄. ef. m̄l̄ia: for. e. si. ad p̄fecte cognoscendā v̄n̄q̄m̄oq̄ op̄s h̄as q̄m̄os: c̄is co gnoscere. Et ergo c̄i. Et sillogisimū aīa rōnālis for m̄as ip̄m. Et sillogisimū est actus rōnis. Quā te ctus sunt re eternum et m̄ā re mora: s̄. d̄m̄ct̄ p̄p̄tione et̄ p̄p̄n̄tas. Et hoc sil̄. Et sillogisimū n̄c̄i aīa reb⁹ p̄m̄antib⁹ c̄m̄st̄er̄ia et forma q̄. Et c̄is regire duplicem m̄m̄ q̄ d̄m̄ct̄ e. s̄m̄q̄ aut̄ c̄p̄. Et a cere s̄d̄ l̄ca noticiā ignote p̄ctōm̄. forma v̄o c̄p̄ est v̄o l̄ca potētia s̄ferēd̄i p̄ctōm̄ et p̄missis. Et hoc tangit p̄ d̄m̄sionē sillogisimū. Itāc̄ aut̄ formā circūlocūt̄ figurā s̄. modus. figurā. n. et d̄m̄sionē mediū s̄ subiectōnē et p̄dicatōnē: que s̄. d̄m̄sionē tripl̄. varia: s̄. q̄. aut̄ mediū terminus subiecti et p̄dicat̄ semet in p̄missis: sic est p̄ma si gura. Itāc̄ aut̄ h̄c̄ d̄m̄sionē p̄ma figurā: q̄ mediū h̄s p̄fectōnem rōnem mediū qd̄ participat naturā extremōꝝ in subiectō m̄m̄os extremi tatis & maiōis in p̄dicatō. Itū p̄dicat̄ h̄s et sic est sc̄c̄da figurā. Que sc̄c̄da d̄i q̄ d̄m̄ct̄ a p̄fectione mediū. In p̄ma. n. figurā mediū: mediū s̄m̄ rōnem et s̄m̄ p̄sitionē: in sc̄c̄da aut̄ est p̄m̄s s̄m̄ p̄sitionē c̄i s̄r̄ supra extremitates. Itū subiectur̄ h̄s et sic est tertia figurā: que d̄i tertia: q̄. mediū est tertia s̄m̄ p̄sitionē cum sit infra extremi tates. Et sc̄c̄da aut̄ q̄ figurā p̄p̄t̄ reperitur in mathemati c̄ā r̄sumpt̄is aut̄ in sillogisimō: s̄. ad similitudinem figure triangularis. Nam sicut triangulus est c̄l̄asus triū linearum in trib⁹ angulis: ita sillogisimus est c̄l̄asus trium p̄p̄ctōm̄. s̄. m̄a. m̄i. e. con. in tribus terminis. Et d̄m̄ct̄ aut̄ est d̄m̄ct̄m̄nata qualitas: q̄m̄as p̄p̄ctōm̄: p̄missa rum ad hoc v̄t̄ ex c̄is sequat̄ c̄d̄cl̄usio: que qd̄es ex certis regulis m̄m̄is a p̄bo in p̄mo s̄oꝝ colligit̄ q̄ntarū qd̄am sunt c̄d̄m̄ct̄ib⁹ figuris que d̄m̄ct̄ sp̄c̄les. Et d̄m̄ct̄ sunt duo. Et p̄mo q̄ ex p̄m̄is p̄ct̄is ambus vel in d̄m̄ct̄is vel singularib⁹ n̄b̄l̄is sequit̄ in aliqua figurā: sub particulari intelligendo tam uncl̄asū que in materia p̄m̄ct̄is et̄ p̄ct̄

particulari vel p̄bo dicit̄ q̄ singularē. Et p̄ter eꝝ q̄ d̄m̄ct̄ dicit̄ alteram esse v̄tem. It̄ d̄m̄ct̄m̄ regulē q̄ q̄ nō sequit̄: q̄ si aliqua duo participant aliquē medium particulariter q̄ p̄ter hoc illa duo sint eadem. Et d̄m̄ct̄m̄ graia. Albus & gr̄maticus participant idem medium qd̄ est h̄sōm̄ cum qd̄am h̄ō sit albus & gr̄maticus: sed ex hoc nō sequit̄ q̄ albus & gr̄maticus sint eadem simpliciter. Itāc̄ v̄olet hoc argumentario. Quidam h̄ō ē gr̄maticus: qd̄am albus est h̄ō: ergo quoddā albus ē gr̄maticus: imo est fallacia p̄m̄is: vel s̄m̄ qd̄ s̄m̄p̄l̄i c̄iter. Alia rō p̄d̄t esse quam p̄bo id̄m̄ct̄: aut̄ nō erit sillogisimū: s̄. hoc ē p̄ter p̄ncipium aut̄ nō erit ad p̄p̄ctōm̄. It̄ sit hoc qd̄ p̄banda. Quāca est s̄m̄ct̄ia & affirmat̄ h̄c̄ p̄m̄is. Quēdā v̄o lapsus est in d̄m̄ct̄ōm̄: musica est volūtas: ergo v̄. Quāca: cum sit particularis aut̄ s̄m̄ct̄ p̄ illa v̄o p̄p̄t̄ particulari que est musica: tunc p̄ct̄ conclusio p̄banda: aut̄ s̄m̄ct̄ p̄ aliqua alia: sic sillogisimū erit qd̄m̄: sed nō ad p̄ctōnem int̄m̄ct̄am. Sic ergo op̄s q̄ altera p̄m̄is: aut̄ capiat̄ v̄o v̄t̄ sit sillogisimū. Et d̄m̄ct̄m̄ dictam regulam v̄t̄ d̄m̄ct̄ esse p̄bo q̄ docet̄ sillogizare ex p̄m̄is particularibus p̄ sillogisimū exp̄ct̄ōm̄: in tertia figura. Et hoc d̄m̄ct̄m̄ quod cum d̄i ex p̄m̄is particularibus nō fieri sillogisimū: intelligit̄ v̄o s̄ simpliciter sillogisimū qui h̄s p̄fectā rōnem sillogisimū. Et sillogisimū. n. exp̄ct̄ōm̄: imo est vere sillogisimū: sed magis quodam sensibilib⁹ d̄m̄ct̄m̄: seu qd̄dam r̄ct̄ōm̄ facta ad sensum a d̄m̄ct̄ v̄t̄ p̄ct̄m̄ q̄m̄a nō fieri erat s̄m̄ intellectus: cogit̄ōnē d̄m̄ct̄m̄ in sensibilib⁹. Et d̄m̄ct̄m̄ regula ē q̄ ex p̄m̄is negativis n̄b̄l̄is sequit̄ nec sit sillogisimū. Quis aut̄ rō p̄d̄t esse: q̄ d̄m̄ct̄ sillogisimū aut̄ affirmat̄ aliqd̄ de aliquo: et affirmat̄ aut̄ negat̄ aliqd̄ ab aliquo: et negat̄m̄. Et affirmat̄ aliqd̄ de aliquo in p̄ctōne op̄s q̄ hoc sit p̄ aliqd̄ c̄m̄ueniens qd̄m̄ erit mediū: ideo v̄t̄ q̄m̄ p̄m̄is s̄m̄ct̄m̄ necessāriū erit affirmat̄m̄. Et aut̄ remaneat̄ aliqd̄ ab aliquo op̄s q̄ s̄m̄ct̄ p̄ aliquod t̄m̄p̄s p̄ct̄ōm̄: v̄n̄ illoꝝ et repugnā alteri: qd̄ sic qd̄es erit mediū. Et sic p̄s q̄ sillogisimū negat̄m̄ op̄s alteram esse affirmat̄m̄. Et d̄m̄ct̄ aut̄ quēdā q̄p̄ct̄ificat̄ p̄m̄am figurā: sunt due regulē. quēdā sc̄c̄da: s̄m̄t̄ ē: due: quēdā t̄m̄ct̄ ē v̄m̄. In p̄ma figurā regula p̄ma est q̄ maiō: d̄i esse v̄ōis alio nō fieri sillogisimū. Quia rō est q̄: maiō ep̄ct̄m̄ re particulari p̄tingere mediū: esse c̄m̄m̄is extrema: de quo particulariter sumpto possit p̄dicari unio: extrema affirmat̄m̄ v̄t̄ negat̄m̄. Et affirmat̄m̄ c̄m̄tingent̄ capere extrema c̄i mediū repugnātia: tunc nō sequit̄ vera conclusio affirmat̄m̄ v̄t̄ si fuerit sic. Quoddam alia ē affirmat̄: omnis homo est animal: debet̄ leḡ hoc conclusio ergo. quidam homo est animal: que est

falsa pmissio existentiā vera. Rursus si capian-
tur negativæ & particulariter contingat esse puer-
tabilia: vel ut superius & inferius: tunc falso ne-
garetur enim de altero in pōtione: cum tamē ex illi-
tate pmissarum deberet sequi conclusio negativā.
Uti si fiat sic. Quoddam animal nō est hō: sē rati-
bile est alit. Et hijs deberet sequi hōe pōtione: er-
go quoddam ratiabile nō est hō: quod quēdam esset fal-
sa pmissio nisi vere. Potest ergo ex quo cō tali dispo-
sitione aliquod cum pmissio verificabitur pōtō fal-
sa qd nō est p̄m formatā syllogismi. Dis qdes dispo-
sitione facta s̄m regulas syllogismoz semp eādem
pōtione syllogizari omni materia si pmissio sint
vere. C. Secunda regula est qd in p̄ma figura nisi
nō nō debet esse negativā. Cuius rō est: qz si aliter
fieret accideret fallacia pōtione pendendo. s. cuius
negatione medijs de minor extrematē: quod q-
dem ē inferius ad negationē maioris extremita-
tis quē ē superius ad mediā. Uti si fiat sic. Omnis
homo est alit: nullus aīnus est hō: nō sequeretur
ergo nullus aīnus est alit. C. Possit autē vtriusqz
regule alia cōtra ratio assignari: qz. s. syllogismi p̄-
me figure p̄ficiunt per dicit de omni & dicit de nul-
lo: bō aī pmissio per dicit de maiorē esse parti-
cularē vel minorē negativā: et p̄s inveni-
rōnes dictoz p̄ncipioz. C. In secūda figura p̄ma
regula est qd maior dō esse v̄sā. Quā rō est: qz eius
syllogismi de se dicit a syllogismi p̄me figure. per
cōtentionem maioris in terminis: ideo sic fit ibi
ops maiorē esse v̄sā ita & sic. Uti potest ostē-
di necessitas huius regule p̄ insitiam in terminis:
et deū est supra. Nam si maior capiat particula-
riter p̄tingat maiorē extremitatē ēē supra mediā
& supra minorē extremitatē. Uti b. n. p̄hibet
inferius p̄dicari de superius particulariter sum-
ptos: ita mediā potest p̄dicari de maiorē extre-
mitate particulariter & p̄tingeret extrema ēē cō-
uertibilia vel se habere ut superius & inferius: et
tunc nō sequit conclusio negativā vera. Affirma-
tūa aut nō potest sequi: qz in hac figura semp con-
cluditur negativā. Uti si fiat sic. Quoddā aīal nō
est homo: omne rōnale est homo: nō sequitur
quod nullum rōnale sit animal. C. Secunda regula est
qd op̄s alteram pmissarum esse negativā: quia ex
vtriusqz affirmatūa in secūda figura nihil se qui-
tur. Cui rō est qz si vtriusqz sit affirmatūa sic me-
dijs erit supra ad extrema disp. utraque quoz: ne-
citat de altero p̄dicatur in pōtione. Non. n. sequi-
tur si aliquid v̄nā inest duobz qd ppter hoc v̄nū
inest alteri. Possit et v̄nū supra affirmari de
duobz inferius: quoz v̄nū est sub altero: ita
nō potest v̄nū de altero negari: ita nō sequit
p̄tō affirmatūa nec negativā vbi vtriusqz p̄-
missurarum sit affirmatūa. Sed tū querit si op̄s
alteras esse negativā: quare nō determinate ma-

ior vel minor: sed indifferēt alteram. Dicit qz
bona rō est: qz & nō determinate altero mediā
equaliter respicit extrema tamē sub se posita: & id
ignū ad syllogismū nō refert de quo affir-
matur vel negat. Utroqz. n. modo fit syllogismus h̄
diversimode. C. In tertia figura est vna regula.
s. qd minor: semp ē affirmatūa: cuius ratio ē: qz
nō sequit qd si aliquod inferius sit repugnans al-
tē tertio qd ppter hoc & superius: quod op̄t teret
fieri bich minor: esset negativā: quod sic p̄s. Uti
dicit. n. est sub extremitatibus: maior aut est supra
mediā & minorē extremitatē: & ideo nō op̄t
teret qd eide repugnet maior in conclusione. Uti si
fit sic. Dis homo ē animal: nullus homo ē aīnus
nō sequit ergo quiddā aīnus nō est animal: & sic
nō sequit conclusio negativā vera. Itē nec affir-
matūa: quia potest esse qd extrema si b̄ repugnet
ut p̄s h̄ capiant b̄ terminis: animal: lapis: homo.
Uti potest esse b̄nū ratio quia tertia figura descen-
dit a prima per p̄tentionē minoris. Et ideo sicut
op̄t teret ibi minorē esse affirmatūa: ita & sic.
Non aut lateat nos qd aliquando p̄tingit syllogis-
mū contra p̄dictas regulas concludere verā con-
clusionē: sed hoc non erit ex necessitate formæ & syl-
logice sed ex necessitate materie: qz. s. vel ter-
mini sint convertibiles: quando concludit cō-
clusio affirmatūa: vel repugnans: ut quādo con-
cludit negativā. C. Ad dicit aut dictas regulas qd
dam alit respicientes magis pōtione qz pmissas
quarū quedā sunt cōtra: quedā p̄pue. Et de se due
p̄mā aī in omni figura. Et aliqua p̄missa ē parti-
cularis op̄s pōtione esse particularē: cuius rō ē
potest: qz si altera pmissarū ē particularis medijs
p̄mit alteri extremitati particulariter in illa p̄-
missa. Et qz nō ē p̄necia inter extremitates
in p̄mā medijs nō plus p̄uenit extremitas
cū extremitate p̄culari qz altera extremitas cū
mediā. Unde in pōtione op̄s extremitatē extrema-
tati p̄uenit particulariter: sicut in p̄missa medijs
p̄uenit particulariter alteri extremitati. Idē
ē si sit particularis negativā qz extremitas dis-
cōnit ab extremitate p̄culariter i pōtione: sic nō
dicit ab extremitate in p̄missa. Secūda regula est
Et altera pmissarū ē negativā op̄s pōtione esse
negativā: cuius rō est: qz qd discōnit i tertiō op̄s
qz iter se discōnit. Cui ē extremitates discō-
niant in medio: qz v̄nū vocat alteri repugnat: ne-
cessario iter se discōnit: equare cū pōtō sit ex
extremitatibz op̄s v̄nā ab alia remouere: sic cōtra
erit negativā altera pmissarū eūte negativā. Et
pmissarū quedā p̄tinet ad p̄mā figurā: quedam
a d̄ secūda: & quedā ad tertiā. P̄mā p̄missa due.
p̄mā ē qd pōtō semp assumat maiorē i dicitare:
& minor in dicitare: cui rō ē qd pōtō ē p̄ maiorē
ignū ad p̄dicantibz. n. idē p̄dicant cū maiorē

et minoris sicut ad subiecta qualiter autem de his
suis predicantur quasi forma et ignota autem est respectu
subiecti quomodo. **U**bi cum vobis participet predicatum
a maiori et subiectum a minori affinis illa maiori
in dispositione predicantur et minor in dispositione
subiecti. Secunda regula est quod omnia problemata con-
cluduntur per primam figuram: hoc est tam velle quod parti-
culariter tam affirmatiue quam negatiue. In secunda figu-
ra est vna regula, scilicet quod in ea non concluditur nisi negati-
ue. Cuius ratio est quod opposita primam figuram negati-
uam et ostensum est: et quando ita est necesse est con-
clusionem esse negatiuam. **T**ertiam vna similiter
scilicet quod omnia conclusio est particularis et numerus vltimus. **C**ur-
uatur de ista quod duo commentum in vno tertio etiam
quod vniuersaliter tertio illius conueniat: non id est opus
quod illa duo inter se totaliter conueniat vel sint idem
quod idem est quod continetur maiore extremitatem
in minore esse quod minor est. Unde in conclusione mai-
or non predicabitur de minore vltimo. **U**t est homo
risibile: omnis homo est animal: non sequitur ergo omne
animal est risibile: sed bene: ergo quoddam animal
est risibile.

Dixit ergo regulas cum suis rationibus que

b reconitant syllogismos de ipsis rebus hoc
vult tangere regulas recte autem syllo-
gismos de modo. **A**d cuius evidentiam sciendum est quod
triplex est syllogismus. Quia constat ex propositioni-
bus suis simpliciter inherere de quo dictum est. **Q**ui-
dam consistunt ex vtraque premissa de modo. **Q**uidam
ex altera de modo et altera de inesse et de syllogismis
mixtis. **E**t ex vtraque modalitate erit ex vtra-
que de necessario aut ex vtraque de contingenti. **S**ub
necessario aut intelligitur et impossibile sunt sumptus
sicut negatione apposita verbo. **U**nde idem est neces-
sarium est esse et impossibile est non esse. **I**dem. **n** est iudicium
vtriusque. **S**ciendum est quod hanc tam in premissis quam in
conclusionem semper accipitur contingens non necessarium quod
deum in contingenti natura et indeterminate seu ad veritatem.
Et ergo in syllogismo ex vtraque de necessario factus
vna regula premissa in omni figura potest fieri bo-
nus syllogismus scilicet de necessario et proinde de
in esse. **E**t vna ex vtraque de contingenti semper fit
prima seu ambe sunt affirmatiue seu negatiue: seu
altera nisi hoc solo excepto quod si maiore sit vltimo
conclusio erit de contingenti non de inesse. **E**t autem sic
sunt ex vtraque negatiue: omnia numerus vel vtraque
in affirmatiue syllogismus. **E**t est autem sciendum
quod ex propositionibus de contingenti non necessario ha-
bent affirmatiua figuram etuertunt ad se invicem
affirmatiue negatiue et e contra: vtrique premissa
primam. **I**n secunda autem figura ex vtraque de contingenti
non fit syllogismus: cuius ratio est superioribus premissis
scilicet ex parte affirmatiue. **I**n secunda figuram autem syllogismus
ex vtraque positio autem de contingenti et de omni est affirmati-
ua: non est in secunda figura. **I**n tertia vtraque figura et

vtraque de contingenti non fit syllogismus nisi vtraque
sit particularis. **E**t vna sit syllogismus minor
autem ex vna de inesse et altera de necessario: quod
vna de contingenti et altera de inesse aut ex vna de ne-
cessario et altera de contingenti pluribus. **n** modus si
fit mixtus. **S**ciendum est ergo quod in omni tali mixto
scilicet de inesse et contingenti semper de inesse de accipi
simpliciter et non de inesse et mixto. **U**t est autem proinde
de inesse simpliciter in qua predicatur ad inesse
conclusio fit de ordinare eius sicut ad inesse modum
per se seu non: sed sicut ex principio eius: ut cum
prima premissa dicitur de subiecto quodam secundum
in modo. **D**icitur et de inesse simpliciter quodammodo
aliquid accipiendum est quod sequitur tunc sicut
sunt omne tempus sicut nigredine inesse compositum et abstractum.
Sciendum autem nihil istos modos predicat ab illis
de subiecto est de inesse et mixto: vnde hoc omnis bo-
nus dicitur. **E**t ergo fit mixtus de inesse et necessa-
rio in prima figura est talis regula. **E**t autem est in
te de necessario et minor de inesse simpliciter et non
vnde sequitur conclusio de necessario. **E**t autem con-
sequitur se fiat. **E** maiore de inesse et minore de necessario
sequitur conclusio de inesse et non de necessario: quod
ratio est quod cum conclusio participet cum maiore cum
predicatore de omni: est modus autem necessarius et conti-
gentie sit dispositio predicantur in obprobrium ad in-
tectum et conclusio participat ab eodem modo quod
non potest fieri quando minor est de necessario et ma-
ior de inesse bene tunc sequitur pro de inesse. **I**n
prima. **n** est inesse simpliciter et necessario. **U**nde. **n** ne-
cessario et inesse inesse simpliciter: non e contra. **I**n
secunda vna figura est talis regula. **U**niuersaliter negati-
ua de necessario quodammodo et altera de inesse sequitur
conclusio de necessario. **E**t vna aliter fieri non sequitur
de necessario: quod si affirmatiua fuerit de necessario et
negatiua de inesse sequitur conclusio de inesse cuius ratio est
quod secunda figura sicut ad omnia sunt modus. **S**ciendum
est autem secundo modo sunt figure in quo maiore est vltimo
negatiua et in ipse reducitur vltima premissa. **E**t ratio
est ibi oportet barvtem negatiua de maiore: est de ne-
cessario et sequitur talis conclusio: vna ibi et figura
quod talis negatiua post reductionem in prima firmata.
Et quod premissa in quarto scilicet figure non potest fieri vltimo
mixtus sicut ad conclusionem de necessario cum non
aliquid vltimo negatiua. **I**n tertia figura est talis
regula in modo affirmatiua et negatiua. **U**t affirmati-
ue vel negatiue de necessario sequitur conclusio talis: al-
ter non: cuius potest reduci eadem est et supra: quod post red-
uctionem ad primam figuram vltimo sicut maiore quod opus in
prima est de necessario. **I**tem quod premissa circumstantia et
conclusio tertia sunt quibus syllogismus vltimo mixtus accipi-
endo vtraque de necessario. **E**t sequitur de se
mixtus. **n** de inesse et contingenti. **A**d cuius evidentiam
sciendum est quod vtrique premissa primam contingens capit vna
in modo et necessario de contingenti. **n** non impossibile aut

De inuentione medii

De natura luminis

alia particularis: & vniuersatum alia affirmatiua alia negatiua: de inuentione medij ad fillogizandum vniuersale affirmatiua in duas est diuiditur. Si ergo sciendum qd ad fillogizandum vniuersales affirmatiuas sciendum est qd medio id quod sequitur subiecti & antecedit predicatum. Cuius est hec est q: vniuersalis affirmatiua no fillogizat: nisi in pmo modo pme figure: q in hoc os modis antecedere predicatum ppositiois fillogizatio est vniuersali subiugatur cu: sequi subiecti cuiusley cum vniuersali predicet de ipso. Verbi gratia. Et hec ppositio est fillogizanda. Omnis ho est alius pueniens mediu ipius est sensibilis: id semp legitur fm conse quentiam ipm subiecti & antecedit p dicitur: et dicit. esse sensibile est alioho homo est sensibilis: q omnis homo est alius. Ad fillogizandum vniuersale negatiua sciendum est p medio: id quod sequit subiecti: & repugnat predicato: s quo ad fm in odus pme figure & pmiu le cande: v' quod repugnat subiecto & sequat predicatum quo ad fm in odus scilicet figure cuius dicitur: qd vniuersalis negatiua no fillogizat: nisi in tribus modis predictis: s in duobus pmo modis modis termino sequit ad subiectum & repugnat predicto. In tertio modus termino repugnat subiecto sequit ad predicatum: verbi gratia: si hec ppositio est fillogizanda. Nullus homo est lapis: pueniens mediu ipius in duobus pmas modis est sensibilis: qd id sequit ad subiectum: repugnat predicato. In tertio vo fillogizatio pueniens mediu est insensibilis: qd id repugnat subiecto & sequitur ad predicatum. Ad fillogizandum aut particulari affirmatiuas sciendum est p medio psequens ad s & antecedere ad predicatum: antecedere ad subiecti & predicatum. Cuius est hec est: qd particulari affirmatiua no concludit nisi in pma & tertia figura: & vt pcludat in pda os qd mediu antecedat predicatum & subiecti est: & q sequat subiecti cu predicatur de eo. Si vo concludat in tertia os medius antecedere vtrumq. Subiecti & predicati cu subiecti vtriusq: verbi gratia si hec ppositio est fillogizanda. quoddam alius est sensibilis: pueniens mediu eius in pda figura est sensibilis: qd id sequit subiecti: & antecedit predicatum. In tertia vo figura pueniens mediu est ho: qd antecedat vtriusq. s fm predicatum. Ad fillogizandum aut particulari negatiua sciendum est p medio id quod sequit s & repugnat predicato: v' id qd repugnat subiecto & sequit predicato: cuius est b est q: particulari negatiua pcludit in omni figura: & si pcludat in pda os medius sequi subiecti cu predicet de eo: & repugnare predicato est remoueat ab eo. Si aut concludat in secunda: os medius sequi s & repugnare predicato quo ad tertius modus: vel repugnare ubi iecto & sequi predicatum quo ad quartus mo

diu. Si vo pcludat in tertia: os medius antecedere fm cu subiecti est & repugnare predicato cu predicatum remoueat ab ipso: verbi gratia: si hec ppositio est fillogizanda quidam ho no est alius pueniens mediu eius in pma figura: & eius in tertio scilicet figure est sensibilis quod sequit ad s & repugnat predicato. In quarto aut secunde si gure: pueniens mediu est rudibile qd repugnat subiecto: & sequit predicatum. Conueniens vo mediu in tertia figura est sensibilis qd antecedit s & repugnat predicato. Conuenientia. n. antecedit & sequit cu cum gus sunt vtriusq. & sensibile antecedit & sequit bolem.

C Explicit opusculum quinquagesimu. f. Tho. ag natis de inuentione medij.

C Incipit opusculum quinquagesimu pmi eius dem de natura luminis.

Considerandum est

de natura luminis: & de eius necessitate ad videndum: & de natura eius. Circa pmiu sciendum est: q dicitur si diuersimode opinati sunt. P' qdam dixerunt lumē esse corpus ad qd falso sunt moti et: quibusdam locutionibus gbus vntur licet res de lumine. Conuenit. n. dicere q radii nati sit p aere: & q radij reuerberant: & q radij intersecant: q dā vident et corpus. Que qd opinio stare no pōt ppter rōnes quas pōt in h. de alia: & plures alias facile ē adducere. Non. n. facile est assignare qsi o bndi corpus ptoxi emiseri um nostru sibi multiplicet aut generet aut corumpat qlo enā sola interpositio corpore quā effect cā corruptio: om g bono corpore in ab a parte d' ystia. Sed aut dicitur est de motu luminis aut reuerberate ipius materia. Vt est: sicut & possemus dicere q calor: pcedit dā aliqua de nouo cōtinent: v' reuerberat dā b' oblatuū. Quidam vo alij dixerūt q lux est quoddam alius v' quatuor spūali s argumentū similes est b' q in reb' intellectuali b' v' timor noie hominis. Dicunt. n. alij intellectuali b' est quoddam lumē inter lectuales sibi intelligibile. Et b' est impossibile. Impossibile. n. est qd aliqua spūali s nā intellectuali cadat in app' henti one sensus. Cum. n. sensus sit p corporeā pōt et cognitiua nisi cognatiū rerum. Et qd alij dicat q aliud ē lumen spūale ab eo qd sensus percipit est e' p' sentidum bō modo s habet q' lux qd visus percipit no est nā spūal. Vbi. n. pōt b' cōe nome imponi reb' s' d' cōm' g' d' uerit' s' d' aut lumine & his que ad visus pertinet v' timor in reb' spūali s: contigit q nobilitas est illa visus qui est spūali s: uter omnes sensus quod p' et duobus. pmo quide m et obiecto suo. Itā alij quē cadit sibi v' s' fm p' p' ducta in g' bus

Cincipit opusculum quadragesimum secundum
eiusdem de natura loci.

De sciendū naturā

loci p̄siderare op̄s q̄ non quereret
locum nisi esset aliq̄s motus s̄m lo-
cum. Sic n. ex t̄nsmutacione di-
mensurū formaz circa m̄m s̄m

m̄terū esse aliud ab eibz forma. sic ex t̄nsmu-
tacione d̄m̄s̄rōz corpōz circa eūdē locū s̄m
locū aliqd̄ esse tanq̄ recep̄tacionē corpōz aliud ab
eibz corpōz. Locū aut̄ n̄llū nō noiat solum
aliqd̄ p̄tincē sed p̄tincē t̄ p̄tincē t̄ forma s̄
locat̄: p̄ter quod v̄nūquodq̄ corpus naturalit̄er
mouet̄ ad locū suū tanq̄ ad p̄tincē d̄ s̄m. Lo-
cus v̄o s̄m id quod ē nec materia ē nec forma lo-
cat̄: q̄ materia t̄ forma nō separant̄ a re: locū aut̄
īmp̄arabilis est a locato: nec t̄ sp̄atū d̄m̄s̄rōz n̄llū
īfra t̄rminos eo p̄tincē p̄tincē eūdē eodē n̄llū
est īfra t̄rminos corpōz p̄tincē circūscripta
magnitudine corpōz p̄tincē. Quod est q̄ si cir-
cūscripta magnitudine corpōz p̄tincē est aliquid
sp̄atū īfra t̄rminos corpōz p̄tincē tale esset
d̄m̄s̄rōz at̄ lōgitudinē latitudinē p̄tincē
t̄ d̄m̄s̄rōz: d̄m̄s̄rōz aut̄ s̄m actiua cum s̄m t̄p̄-
tates: q̄ nō p̄t̄ esse in subiecto n̄llū corpōz. Si q̄
est aliquid sp̄atū īfra t̄rminos corpōz n̄llū
continētis s̄m magnitudinē corpōz p̄tincē: sequi-
tur q̄ esset aliquid actiua sine subiecto q̄ est im-
possibile. Locū igit̄ q̄ materia nec forma ne
q̄ sp̄atū īfra t̄rminos corpōz p̄tincē p̄tincē
m̄ter. Qd̄ nō sit sp̄atū p̄bat̄ aliter sic: q̄ si locus
esset sp̄atū īfra t̄rminos corpōz p̄tincē s̄m
tur q̄ infinita loca essent simul sicut d̄ d̄c̄it̄ p̄bat̄:
q̄ cū aer t̄ aqua t̄ quodlibet corpōz t̄ q̄libet p̄tes
corpōz habet̄ p̄tincē d̄m̄s̄rōz t̄ p̄tincē d̄-
t̄m̄s̄rōz: idē facit̄ cōp̄t̄es ī toto q̄ totū aqua
in vase. Quia s̄m p̄tincēz corpōz tenēt̄ s̄m de
sp̄atū q̄ sit locus: cū aqua est in vase p̄ter d̄m̄-
s̄rōz aqua s̄m ibi alie d̄m̄s̄rōz sp̄atū p̄-
t̄r̄t̄es d̄m̄s̄rōz alie. Censit̄ aut̄ q̄ eodē mo-
do p̄tincē ī toto sicut aqua ī vase: n̄llū q̄ locatū
est d̄m̄s̄rōz ī loco: pars aut̄ non est actu d̄m̄-
s̄rōz ī toto. Si q̄ d̄m̄s̄rōz pars a toto: p̄ter d̄m̄s̄rōz
n̄ p̄tincē esset ibi alie d̄m̄s̄rōz totū p̄ne-
t̄r̄t̄es d̄m̄s̄rōz partū. Manifestū ē aut̄ q̄ d̄
v̄sū nō fa c̄t de nouo esse ibi d̄m̄s̄rōz: s̄ p̄-
t̄r̄t̄es d̄m̄s̄rōz. Sicut aut̄ post d̄m̄s̄rōz s̄m ibi
alie d̄m̄s̄rōz totū p̄t̄r̄t̄es d̄m̄s̄rōz par-
tū: sic c̄t ad d̄m̄s̄rōz. Quod q̄ partes p̄tincē
accipit̄ in aliquo toto quaz vna p̄tincē alit̄r erit
d̄m̄s̄rōz s̄m t̄m̄s̄rōz p̄t̄r̄t̄es: s̄ in aliquo toto
p̄tincē accipit̄ s̄m partes quaz vna d̄m̄s̄rōz
n̄llū q̄ quodlibet totū p̄tincē d̄m̄s̄rōz ē in
n̄llū: s̄ in aliquo toto p̄tincē c̄t s̄m d̄m̄s̄rōz

nec se h̄ic penetr̄t̄es. Si q̄ d̄m̄s̄rōz s̄m lo-
cat̄: sicut q̄ s̄m loca est simul: q̄ est īpossibile.
Et quo q̄ locat̄ nō ē m̄ nec forma: s̄m t̄p̄-
tur q̄ sit quantū. t̄ t̄rminos corpōz p̄tincē. Locū
aut̄ nō solum est terminū corpōz p̄tincē: s̄ est t̄m̄-
s̄rōz: s̄ h̄ic in oblat̄ez qd̄ intelligit̄ est res p̄m
locat̄. Locū n. h̄ic mouet̄ motū p̄tincē: q̄
v̄l̄m̄s̄rōz n̄llū nō mouet̄ motū locat̄. V̄l̄m̄s̄rōz
p̄ter d̄m̄s̄rōz nec ē s̄m m̄t̄ p̄tincē v̄l̄m̄s̄rōz
ē locus mobilis: ita locus ē v̄sū immobile. Cō-
tr̄m̄s̄rōz ī mobilizat̄ op̄s d̄re loco n̄llū q̄ v̄sū. Cū
ergo vas sit immobile motū erit qd̄ ē ī vase: locus
sit magis immobilis q̄ vas: sicut q̄ locus nō sit
mobilis motū p̄tincē d̄ p̄tincē. Et p̄tincē q̄
circa aliqd̄ p̄tincē in anens immobile p̄m̄s̄rōz
d̄m̄s̄rōz vel arborē p̄tincē mutacionē s̄m p̄tincē p̄-
ta aeris. Si q̄ locus moueret̄ motū p̄tincē sicut
q̄ idē m̄t̄ immobile sicut ī d̄m̄s̄rōz loca: q̄ est
īpossibile. Locū q̄ nō solum ē immobilis motū locat̄
s̄ est motū p̄tincē. P̄t̄r̄t̄es q̄ d̄m̄s̄rōz s̄m
v̄sū sit in aq̄ s̄m q̄ mouet̄ in aq̄ v̄sū: cū t̄p̄-
v̄sū sit locū locat̄. De n̄llū locū ē q̄ sit im-
mobile. V̄l̄m̄s̄rōz s̄m s̄m s̄m totū ē immobilis magis
q̄ d̄m̄s̄rōz n̄llū h̄ic aqua q̄ s̄m t̄ mouet̄. Locū
n. s̄m n̄llū locū p̄tincē n̄llū h̄ic d̄m̄s̄rōz: s̄m
p̄tincē n̄llū ī fluo corpōz accipit̄ p̄ cōp̄t̄r̄t̄es
ad totū s̄m q̄ ē immobilis. Si q̄ accipit̄ locū p̄tincē
s̄m n̄llū h̄ic aqua q̄ s̄m t̄ mouet̄: s̄m
n̄llū h̄ic ad totū s̄m q̄ qd̄ ē d̄m̄s̄rōz: s̄m
n̄llū h̄ic aqua succed̄t̄ q̄ crati aqua succed̄t̄
c̄t̄ totū s̄m. Si v̄sū n. aqua n̄llū s̄m
manet̄ idē d̄m̄s̄rōz. Et s̄m h̄ic motū debent̄
īd̄lligere: q̄ extr̄m̄s̄rōz corpōz n̄llū s̄m locū s̄m
cōp̄t̄r̄t̄es: s̄m ordinē s̄m quē h̄ic ad totū corpōz
v̄sū c̄t̄: qd̄ ē s̄m p̄tincē t̄ p̄tincē t̄ loca. Quō-
uis n. mouet̄ s̄m aeris vel aq̄ s̄m q̄ v̄sū
m̄t̄ h̄ic corpōz vel illū succed̄t̄ m̄t̄ aliqd̄. Locū
c̄t̄ s̄m s̄m ordinē s̄m n̄llū h̄ic ad s̄m ordinē
locat̄: qd̄ ē c̄t̄ p̄ter quod manet̄ idē locus
n̄m̄s̄rōz. V̄l̄m̄s̄rōz c̄t̄ c̄t̄ quod facit̄ aliqd̄. Locū
c̄t̄ v̄sū p̄tincē: s̄m p̄tincē mouet̄ s̄m
mouet̄. Nec n. nō h̄ic p̄tincē v̄sū p̄tincē
s̄m q̄ p̄tincē ē c̄t̄ loca. Nec aut̄ nō ē v̄sū: q̄
n̄llū h̄ic rōnem locū vel locat̄ s̄m p̄ cōp̄t̄r̄t̄es
ad s̄m loca. Qd̄ aut̄ d̄m̄s̄rōz s̄m p̄tincē
p̄tincē v̄sū: locū p̄tincē s̄m locat̄ s̄m
cōp̄t̄r̄t̄es v̄sū locū s̄m numerū s̄m t̄ s̄m
s̄m baculus v̄sū d̄m̄s̄rōz c̄t̄ s̄m in aq̄ t̄ d̄m̄s̄rōz
us ī aere ē aliqd̄ v̄sū locat̄ s̄m numerū s̄m
quorū loco s̄m s̄m s̄m s̄m s̄m s̄m s̄m
aeris t̄ aqua ergo d̄m̄s̄rōz s̄m p̄tincē
v̄sū locū. V̄l̄m̄s̄rōz s̄m locū accipit̄ d̄m̄s̄rōz
ē s̄m ad s̄m loca. Et c̄t̄ s̄m s̄m s̄m s̄m
v̄sū ē p̄tincē loca nō solum ē p̄tincē s̄m p̄tincē t̄

ferunt: nihil autē hōrōnem pferunt: alii nifi per virtutē & finem: corpus celestis quā recipit fm qd est in determinato suo & idcirco determinata distātia. Et hōc cū quare aliqd in quōvis loci. s. p. comparā nomē ad p̄mō locō. Quia vō locus imobilis ē: ppter hō mediū celi qd ē centrū & vltima superficies corporis circularis que ē celi sic se hōr qd hō dicitur sursum illud vō deorsū: qd sunt duē loci vāe. Idēc n. maxime in anīe imobilitate. Cētrū semp ē in obli. Celi autē hō semp mouctur tū semp ē in eadē vltimitate ad nos. Idēc autē qd dicitur ē de loco intelligimus de loco nō qd est pferuātus corpō: nāqz nāqz utē locus naturalis p̄mo debet elementis & elementis p̄ clemētia. Locus n. naturalis ignis ē superficies p̄caua obis line qd manet semp i eadē distātia ad ignē: ideo vō esse imobilis. Loc⁹ autē aeris est superficies p̄caua ignis: sic de alijs suo modo. Locus autē cūm elementatōr vō locus deorsū: qm in omni elementato dominat terra fm dicitur. Cētra ē que dicitur sine p̄t obliē qd f. locus terre nō sūrlinmō aque nec locus aque sūrlinmō aeris: qm quocūqz corpus naturale mouet ad locum suū terra aut nō mouet ad superficies aque sed mouet ad centrū. qd superficies aque nō est locus terre sed potē centrū. C. P̄terea si terra mouet a loco suo aqua deorsū dēret v̄ vult p̄mo.

4. celi & mōdi. Et sūrl aer in locū aque si amouere tur aqua: ergo locus aeris agendū est superficies cōcaua aeriemē locus aeris est superficies p̄caua ignis. qd est s̄ p̄mo determinata. C. P̄mo solutione hōr intelligendū ē qd in loco nō est nisi p̄ncipia locū: s. hōc est virtus p̄caua & formā locū. Et ppter hoc dicitur ḡpharabius qd cū qd ē v̄ bac parte matris generat terra & ex alia aqua vel acrolignis nō est nisi locus cū virtute celesti. Quia n. frigiditas tanta q̄tra caliditas et dila nra qd est et o: v̄ qd ad centrū inuenit hanc partē matris i loco terre ppter hoc insufflat eam insufflatide v̄ v̄ mētī ita qd exprimit et caliditatem & facit clemētia sic cum & frigidū qd est terra. frigiditas vō insufflans mām sic tamē qd nō est et ea exprimens humidum sed facit ad se fluere generat aquas: hoc frigiditas est sibi in tanta distātia q̄tra est locus aque ab eode. Caliditas n. nō s̄ sumens humidū sed sicū exprimens generat aerē: qd qdem caliditas cum sit ab eode in tanta distātia que ē eius ad locum aeris. Ignis n. cum sit sūrlē calidus generat illo colmediano sp̄re hanc et motū disgregante & calēfaciente mām. C. Hoc supposito intelligendū est qd motus locū nō est ad ipam superficiem locū: ppter superficiem sed ppter virtutē pferuātū: & formā locū. Et ideo est virtus formata terre per frigiditas que causat certāna vltimitate ad p̄mō calēfaciē qd ē celi: inchoatio vō virtutis ē in p̄caua aque: perfectio autē eius ē in centro

ideō terra mouet ad centrū & nō ad superficies aque: inde est qd terra ē simplr grauis. Cū autē formā aqua ignis ē caliditas p̄fecta qd ē cōp̄ta i cōcauo obis line: ppter qd ignis ē simplr leuis. Cū autē formā aqua aeris inscipit in p̄caua ignis & deficit in p̄cauo ad p̄fecta autē ē in medio: & sic ē de aqua suo modo: ideo in motu aque ē a terra & ab aere ad mediū eius: motus aeris fm nām ē ab aqua & igne ad mediū loci: ppter qd aqua & aer sūrl sunt simplr leues neqz graues sed iresp̄c̄tū. Hoc igit p̄s cū quare terra mouet deorsū simplr & nō ad eadē aque sūrl locus eius: qd hōc virtus formata que ē in loco ppter quā vniūquodqz locūm mouet ad locū suū. C. Ad altam rōnem rōder ḡpharabius qd motus aeris ad locum terre: nō est in motu naturalis aeris vel aque sed ē violentus: qd p̄s qd est cōruptus & v̄ v̄ v̄. Nam cum aqua mouet ad locum terre insufflat & frigiditate ipsius locūm in insufflatione ḡ regulari ad formā aque v̄ v̄ v̄ in terra. Similiter cum aer defōdit ad locum aque insufflat a frigiditate loci illius & p̄uertit in aqua. Quātiter autē hoc nō obstante aqua vocatur frigidā p̄mo et terra nō: ignis causat et maior frigiditate: p̄s et secundo de generatione.

C. Quomodo vltima s̄pera fit in loco.
 A his qd dicitur sunt de loco qd locus est vltimus p̄ncipia p̄caua: et possunt qd eoz p̄caua cum inel aliqd extra ipm p̄ncipia tale est in loco. Cū autē nō est corpus extra p̄ncipia ipsū tale in loco nō est tale aut est vniū solū. s. vltima s̄pera: ppter quod vltima s̄pera nō v̄ v̄ esse i loco. C. Sed hōc est habitatio cum nihil v̄ v̄ v̄ moueri in loco nisi sit in loco: vltima s̄pera non est in loco: motus eius nō est localis: quod est in cōiunctis. C. P̄pter hanc rōnem & quāsdā alias Joannes gramaticus dicit locum nō est terminum p̄ncipis sed spatium quod est infra terminos corporis continentis. Unde dicit celi per se esse in loco: & per se moueri in loco: qd per se dicitur ipsum esse in tali spacio. C. Illud nō potest haberi ex rōtatione fm ea que determinata sunt de loco: cum ostensum sit qd locus non est spatium: s. terminus p̄ncipis. Et hōc cōtra intentiones p̄bq̄ dicit celi nō esse in loco p̄ se sed p̄ accidens. P̄pter qd dicit ḡlley. celum nō esse in loco nec per se nec per accidēs nec moueri in loco quā nō est de ratione corpōris: vt sit in loco cū locus non ponatur in diffinitōe corpōris. Quia tamē oportet omnem motū p̄ncipis sub aliqua specie motus: ideo dicitur. s. secūdo cum dicit motū celi non esse in loco sed in situ vel ad sūrl. Idēc est s̄ mētōnē p̄s. s. p̄ v̄ v̄ v̄: vbi dicit motū sūrl esse in tribus generib⁹. s. ḡlley: qualitate cybi. Sed qd illud sit falsum p̄s qd ad nullū genus est mot⁹ eius s̄pe

cius ratio p̄siste in idētibilibi. p̄p̄ter quod di-
 cimus q̄ ad s̄bam nō est mot⁹: q̄ rō substantie in
 idētibilibi p̄siste nō sic aīrō albedinis: q̄ p̄t p̄t
 c̄p̄ari s̄m magis e minima a subiectōnē dīr ita ē
 q̄ rō s̄m in idētibilibi p̄siste. Ergo ad s̄m nō est
 mot⁹. p̄terea s̄m nōtōs dīr partē in loco
 locus ē p̄tōr in diffinitione s̄m. ¶ Dicitur q̄ nō
 p̄t esse ad locū nō p̄t esse ad s̄m. Sed mot⁹ celi
 p̄t esse nō est ad locū nō ē ad s̄m. Ideo aff̄ dicit
 s̄m p̄t. Dicit. n. q̄ linea recta e corpus rectus
 v̄t q̄ idēterminata s̄m de se: ideo idēt̄r ali-
 quo s̄m̄t̄ e termināte e p̄tēre. ¶ In ea aut̄ circu-
 laria p̄ s̄m̄t̄ s̄m̄t̄: s̄m̄t̄ corpus circularē e ideo
 nō idēt̄r ali quo s̄m̄t̄ e p̄tēre: p̄ter q̄ dī
 p̄t nō esse de necessitate corpus circularis v̄t sit
 in loco nō dicit q̄ celi nō ē in loco nec h̄y motū lo-
 calē. ¶ Dicit. n. opinio s̄m alphas̄m̄t̄ quē ad
 dicit s̄m̄t̄ p̄t s̄m̄t̄ s̄m̄t̄ s̄m̄t̄. ¶ Sed hoc
 dicit v̄t in d̄m̄t̄: q̄ s̄m̄t̄ p̄t p̄t. ¶ p̄t
 mot⁹ locali ē s̄m̄t̄ s̄m̄t̄: sed s̄m̄t̄ dicit s̄m̄t̄
 motū celi ē s̄m̄t̄ mot⁹: q̄ ē localis. p̄terea p̄t
 4. p̄t mot⁹ v̄t q̄ celi sit in loco s̄m̄t̄ p̄tēre: p̄-
 p̄ter hoc dicit aliter Thom̄s q̄ celi est in loco p̄
 partes. ¶ Ad c̄m̄t̄ c̄m̄t̄ p̄t d̄m̄t̄ est q̄ nō est
 locus nisi est aliq̄ motus s̄m̄t̄ locū. ¶ Loc. n. de rō
 ne corpus nō sit locus: est t̄ de rōne corpus motū
 localē. ¶ In s̄m̄t̄ q̄ dicitur corpus succedit s̄m̄t̄ in
 eodē loco s̄m̄t̄ deest locus alia motū localis.
 ¶ Illi q̄ n. laenunt̄ motū motū recto: sicut s̄m̄t̄
 leuis e grauis. Et hoc s̄m̄t̄ de loco mutat̄ locū: s̄
 s̄m̄t̄ sit totū sit in loco. ¶ Sed d̄m̄t̄ aut̄ sunt quē mouen-
 tur motū circulari: e hoc s̄m̄t̄ sit tota nō mutat̄ lo-
 cū nisi s̄m̄t̄ rōne sed s̄m̄t̄ partes mutat̄ locū: s̄m̄t̄
 alio loco s̄m̄t̄ subiecti: p̄ter q̄ illud q̄ mouet
 circulariter nō ē de necessitate ē in loco s̄m̄t̄ sit totū:
 sed s̄m̄t̄ s̄m̄t̄ partes. Et p̄ter h̄y v̄t s̄m̄t̄ s̄m̄t̄
 moueat̄ circulariter nō ē in loco p̄ se sed p̄ partes
 suas. ¶ Sed h̄y et s̄m̄t̄ s̄m̄t̄: q̄ totū puenit moueri
 e ē in actu e nō partib⁹: q̄ totū puenit ē in loco:
 e nō partib⁹: q̄ sicut puenit aliam mot⁹ sit e lo-
 cus. ¶ p̄ter h̄y d̄m̄t̄ ē q̄ p̄t h̄y v̄t s̄m̄t̄
 h̄y nō obp̄t̄: ē in loco actu: s̄m̄t̄ t̄ in loco p̄tēre
 n̄: q̄ p̄t h̄y d̄m̄t̄ a toto est in loco sicut in loco.
 ¶ Sic p̄t puenit celi v̄t s̄m̄t̄ p̄t in loco p̄tēre
 h̄y puenit s̄m̄t̄ p̄tēre ē in loco. ¶ Et nō h̄y v̄t s̄m̄t̄
 acciget̄ v̄t s̄m̄t̄ q̄ p̄t h̄y v̄t s̄m̄t̄ p̄tēre
 dicere q̄ celi s̄m̄t̄ in loco nō ē nisi p̄tēre: q̄
 est circa locū. ¶ Ad c̄m̄t̄ c̄m̄t̄ s̄m̄t̄ est q̄ s̄m̄t̄
 s̄m̄t̄ nō ē nisi p̄tēre ē in loco: nō ē nisi p̄tēre ē in loco:
 nō ē nisi p̄tēre ē in loco. ¶ Ad c̄m̄t̄ c̄m̄t̄
 est q̄ s̄m̄t̄ p̄ter cōnarrat̄ ad s̄m̄t̄ p̄tēre ē
 s̄m̄t̄: s̄m̄t̄ ē q̄ s̄m̄t̄ n̄t̄ ē in p̄tēre s̄m̄t̄ cōnarrat̄
 p̄ter q̄ de necessitate ē in loco. ¶ Illud aut̄ q̄
 mouet nō ē de necessitate ē in loco: q̄ s̄m̄t̄ mouet
 d̄m̄t̄ diligent motū ad s̄m̄t̄ ē ad s̄m̄t̄ p̄tēre: e ta-

lia sunt q̄ sunt p̄tēre nō nulli p̄ter q̄ mouet̄
 ad p̄tēre s̄m̄t̄ p̄tēre e claritas de necessitate s̄m̄t̄
 in loco. Illa s̄m̄t̄ q̄ nō idēt̄r motū ad s̄m̄t̄ esse nec
 ad s̄m̄t̄ p̄tēre s̄m̄t̄ sicut ē corp⁹ celeste e r̄tēsi mo-
 uet̄ ad p̄tēre s̄m̄t̄ p̄tēre: nec in p̄tēre s̄m̄t̄ p̄tēre
 r̄tēsi motū ad s̄m̄t̄ p̄tēre p̄ter explicatōne
 cōnarrat̄ causē s̄m̄t̄: e r̄tēsi nō ē de necessitate ē in lo-
 co. ¶ Est. n. i loco nō est s̄m̄t̄ p̄tēre a loco s̄m̄t̄ cōnarrat̄
 cōnarrat̄ e p̄tēre: s̄m̄t̄ q̄ nō idēt̄r p̄tēre cōnarrat̄
 dī est corp⁹ celeste e quodcūq̄ cōnarrat̄ nō ē de
 necessitate ē in loco. ¶ Ad s̄m̄t̄ p̄tēre determinata cōnarrat̄
 duplex dicitur. ¶ Prima ē quā cōnarrat̄ s̄m̄t̄
 sunt in loco: cū nō sit de necessitate corpus celeste ē
 in loco. ¶ Secūda ē p̄ter q̄ mot⁹ celi dicitur localis:
 cū corpus celeste sicut prima s̄m̄t̄ sit in loco. ¶ Ad
 p̄tēre dicitur q̄ accidit cōnarrat̄ s̄m̄t̄ q̄ sit in
 loco nec ē de necessitate corpus nō idēt̄r p̄tēre:
 v̄t dicitur s̄m̄t̄ p̄ter q̄ dicitur equo cōnarrat̄
 cōnarrat̄ s̄m̄t̄ ē in loco e elemēta: q̄ cōnarrat̄ s̄m̄t̄
 res s̄m̄t̄ dicitur ē in loco quānt in aliquo cōnarrat̄
 p̄tēre. ¶ Elemēta aut̄ e elemēta sunt in loco s̄m̄t̄
 in p̄tēre e p̄tēre. ¶ Ad s̄m̄t̄ p̄tēre s̄m̄t̄ q̄ nō
 nō ē de localis eo s̄m̄t̄ q̄ sit in loco: s̄m̄t̄ nō ē de motū
 localis eo q̄ ē circa locū. ¶ p̄ter q̄ dicitur p̄tēre
 motū celi e motū: motū localis est motū. ¶ La me-
 digrad modū e circa modū. ¶ Ad s̄m̄t̄ medio ē
 ut s̄m̄t̄ ad modū ē grauis mot⁹ circa modū ē
 corpus celeste: s̄m̄t̄ ē in loco elemēta s̄m̄t̄. ¶ p̄tēre
 5. ¶ Ad s̄m̄t̄ h̄y d̄m̄t̄ dicitur si remanent̄ s̄m̄t̄
 s̄m̄t̄ superficies corpus p̄tēre dicitur localis quo loco
 e superficies dicitur ē d̄m̄t̄ s̄m̄t̄ s̄m̄t̄. ¶ Ad
 d̄m̄t̄ obmissis s̄m̄t̄ s̄m̄t̄ opinio ē q̄ sit circa s̄m̄t̄
 d̄m̄t̄ ē q̄ p̄tēre s̄m̄t̄ q̄ cōnarrat̄ s̄m̄t̄ s̄m̄t̄
 ē rō mēsurā: p̄ter q̄ d̄m̄t̄ s̄m̄t̄ q̄ s̄m̄t̄
 d̄m̄t̄ mēsurā. ¶ Illa ē n. nō mēsurā aliq̄ cōnarrat̄
 s̄m̄t̄ e mēsurā: e s̄m̄t̄ s̄m̄t̄ p̄tēre v̄t mēsurā est
 continentia intrinseca d̄m̄t̄ superficies: v̄t aut̄ mē-
 sura continet e locū extrinseca est locus. ¶ Et ideo
 superficies e locū sine v̄t s̄m̄t̄ materialiter s̄m̄t̄
 ad id q̄ quodlibet et est v̄t s̄m̄t̄ continentiam motū
 d̄m̄t̄ s̄m̄t̄ s̄m̄t̄ s̄m̄t̄ s̄m̄t̄ s̄m̄t̄ s̄m̄t̄ s̄m̄t̄
 le rōne. Et hoc de loco dicta sufficiant. Amen.

¶ Explicat opusculum quinquagesimum secūm
 sancti Thomae de agno de natura loci.
 ¶ Hoc s̄m̄t̄ n̄m̄t̄ e codicē opusculorū p̄tēre
 s̄m̄t̄ magis̄ Petri de bergamo. s̄m̄t̄ s̄m̄t̄
 opuscula asserp̄t̄ s̄m̄t̄ Thomae s̄m̄t̄ s̄m̄t̄
 codicib⁹ inter q̄ aliq̄ v̄t s̄m̄t̄ s̄m̄t̄ s̄m̄t̄
 v̄t s̄m̄t̄ d̄m̄t̄ Antonii s̄m̄t̄ s̄m̄t̄. ¶ Illi magis̄
 s̄m̄t̄ Petrus de bergamo in illa quā s̄m̄t̄ s̄m̄t̄
 sancti Thomae cōp̄t̄m̄t̄ tabula v̄t puta de s̄m̄t̄
 boetio de cō d̄m̄t̄ s̄m̄t̄ s̄m̄t̄. Illa v̄t s̄m̄t̄
 boetio r̄tēsi: sed q̄ boetio s̄m̄t̄ cōnarrat̄
 codicib⁹ asserp̄t̄: s̄m̄t̄ in s̄m̄t̄ s̄m̄t̄ s̄m̄t̄

C Incipit opusculum. 53. beati Thome de agno
de intellectu et intelligibili.

Sciendum quod dicitur ratio

tionis eius quod est intelligere: est quod
fit intelligens: et intellectum. Ad
autem quod est per se intellectus non est res
illa omnia nota per intellectus ba-

betur cum illa sit intellecta: quoniam in potentia est: et
fit extra intelligentem: sicut cum homo intelligit res
niles et lapides vel alia vel aliquid huiusmodi. cum non
operetur quod intellectus sit in intelligente et vult cum
iponeat extra intellectum per se est et simulatio rei intel-
lecte per quam informatur intellectus ad intelligendum.
Intellectus. n. non potest intelligere nisi per quod
fit actu per hanc similitudinem sicut inbut aliquid potest opa-
ri per quod est in potentia per se fit actu per aliquid
formam. Hec igitur similitudo se est in intelligendo: sicut
intelligens in potentia vel calor est principium ca-
lescentis non sicut intelligens terminus. Hec est
igitur primo et per intellectum quod intellectus in se
ipso potest de re intellecta: sine illud sit distinctio:
sive aliqua enumeratio per quod ponitur due opatio-
nes intellectus: ut de m. 3. de anima. Hec autem sic ab
intellectu perceptum de vobis interius. Hec. n. est
quod significat proocem. Hec. n. per exteriori signi-
ficatur ipse intellectus: aut forma ipsius intelligibilis
aut ipse intelligibilis conceptus intellectus quo me-
diante significatur rem: sicut deo homo vel deus est alia
et hanc ad hunc differere verum intellectus intelligi-
git se vel alia a se sic ut. n. cum intelligit aliquid a se
formatur perceptum illius rei quod voce significat ita
cum intelligit se ipsum formatur in perceptum: quod etiam
voce potest exprimeri. Item in intellectu nostro aliquid
est intelligere: et aliquid est intellectum: ideo vobis
perceptum in intellectu nostro non vult ei na-
tura: sed solum in intelligente. Sciendum quod in natura
intellectuali sunt due solum operationes. Intellegere
et velle: sicut autem utrumque hanc invenit aliquid
per se cum due operationes percipiunt per se ipsum. Item
enim intelligere non est aliud nisi aliquid in mente
intelligentis et concipiens intelligat et concipiat
quod de verbum. Non. n. dicitur intelligere: sed
cognoscere potius aliquid intelligendo antequam
concepit aliquid in mente nostra stabiliter ipse etiam
velle sicut ab anima per voluntatem procedit et am-
mibi aliud sit quod stabiliter voluntatis in benevo-
lato. Hec igitur cognitio est intellectualis a rebus ex-
terioribus accipiunt et voluntatem nostram in aliquid
exteriori reddimus rationem in fine: et id intelligere non
solum est per motum arcibus ad animam: velle autem per
motum ab anima ad res. Hec igitur quod intellectus in-
telligendo ad quod termino potest habere ordinem. scilicet ad re-
que intelligit. Sciendum ad ipsum intelligibilis que

fit intellectus in actu. tertio ad finem intelligere.
quarto ad conceptum intellectus: que quod est
conceptio a tribus proocem differere a re quid est intel-
lecta: que res intellecta est interdum extra intellectum
Conceptio autem intellectus non nisi intellectus: sicut
rursus perceptio intellectus ordinatur ad re intellecta
sicut ad finem. Ipse. n. intellectus perceptio rei se
formatur: ut rem intellecta cognoscatur. Hec igitur etiam
perceptio a se intelligibilis in ipse intelligibilis
que fit intellectus in actu per se: ut perceptio
actionis intellectus est de agens agat per quod est in
actu per aliquam formam quod est actionis perceptio
tum. Hec igitur etiam perceptio ad actionem intellectus
est intelligere: que per se perceptio consideratur ut ter-
minus actionis: et quasi quodammodo percipiunt.
Intellectus. n. sua actione formatur rei de se in se
vel etiam per oppositionem affirmativam seu negativam
Hec autem perceptio intellectus in nobis prope dicitur
vobis. Hec. n. est quod verbo exteriori significatur.
Hec. n. exteriori neque significatur ipse intellectus
neque ipsum intelligibile: neque actum intellectus: sed
perceptionem qua mediante refertur ad rem. Ita-
que modo igitur perceptio sine vobis quod intellectus
non intelligitur rem alia a se ab alio exteriori: et aliquid
representat. Hec igitur quidem ab intellectu per se
actum: est vero similitudo rei intellecte ipsum repre-
sentans. Cum vero intellectus se ipsum intelligit
vobis per se dicitur sive perceptio eiusdem est perceptio
et similitudo. Intellectus in se intelligitur. et hunc
perceptio: quod effectus sicut cause per se suam formam
formam autem intellectus est res intellecta: et id verbum
quod etiam ab intellectu est similitudo rei intellecte si-
ne sit idem quod intellectus sine sit aliud. Hec igitur
vobis nostri intellectus est quasi exteriori ab eodem
ipso intellectus. Non. n. est de eodem eius: sed est
quasi quedam passio ipsius: non nisi est exteriori ab ipso
intelligere intellectus cum ipse intelligere completum
non possit sine vobis per se. Sciendum autem quod intel-
lectus semper per se vobis per se interiori intelligitur
etiam: de interiori intelligentia que est ipsius anima per se
per est quod subsistentia: non autem hunc illud semper per se
exteriori intelligitur: et de exteriori intelligentia
per exteriori cognitione: ita prope est hunc per se
quod educitur se cogitando sicut ipse fantasmatum: que
sunt potentia intelligibilis: et sic intellectus semper
per se vobis per se verbum in forma: non autem vobis semper
per se formatur. Hec igitur autem vobis in forma prope in-
distinctam et confusam cognitionem. Item etiam
quod est productum ad exteriori manifestationem
per exteriori cognitionem sed de hominibus perceptio quod
intellectus habet semper per se verbum illud in-
forma. primo: prope exterioritatem sui ad intel-
lectum. secundo prope sui similitudinem. tertio prope
sui subsistentiam: hoc est parte anima: sicut non est per
se perceptio: que anima et mole carnis apparet: et id

non percipit hoc iterum q: est materialium cali-
gine obscurata. ¶ Wordisq: etiā q: triplex ē ver-
buna: verbum cordis sine intellectuāle: verbum
ymaginabile sine ymaginabile: verbum oris sine
vocale. p̄mus est manās. scdm d̄spōndē. t̄rtius
operans. Wordum etiā q: in tribus partib⁹ yma-
ginis est ordo nature: t̄ ordo ymaginis q: in membris
precedit intelligentiā interiorē: put est signitina
spūs offerens: v̄ obediens ei spēm quam habet
et hoc nāturā precedit intelligentiā t̄ nā t̄ tempore.
Item intelligentiā interiorē precedit naturā
voluntatis interiorē. t̄ rō est: q: cōnterquā ali-
quis velle intelligere q: precedit quid est intel-
ligere: sic intelligentiā nāturā precedit voluntā-
tem. memora vō v̄ rōq: voluntas aut interior
precedit intelligentiā exteriorē. Wordum q:
potentiā intellectus p̄mo simpliciter aliquid q:
precedit: hanc vō dicit intelligentiā. sc̄o vō id
quod appēdit ordinat ad aliquid aliud cogno-
scendum v̄ operandum: hoc vocat interiorē. Cū
vō p̄sistat iniquitate illius quod intelligitur vō
catur cōceptio: t̄ ordo vō id quod est cōceptio
tam exteriorē ob aliqua certā dicit scire v̄ sapere
quod est fronsis id est sapientie: q: sapere est in-
dicare: v̄ dicit in p̄mo modo. Ex quo aut̄ by ali-
quid p̄ certo et manātē cogit quomodo p̄sit
illud alijs manifestare: t̄ hoc est dispositio interi-
oris fronsis et qua p̄cedit interiorē locutio. Sci-
endum q: sicut s̄m actioē que tendit exteriorē
mān est aliqua p̄cessio ad extraneā s̄m actioē
que manet in agēte: est quedam p̄cessio ad intra
t̄ hoc maxime p̄ intellectu cuius sc̄o. Intel-
ligere manet in agēte. Sc̄m q: n. intelligit et h̄
iſo intelligit p̄cedit ad aliquid intra spēm quod est
cōceptio: t̄ intellecte et ei nōnōcia p̄cedit quā
quidem accipiem v̄ significare dicit verbum
cordis signatum verbo vocis. Sc̄m q: t̄ intel-
lectus s̄m q: est in actu per spēm intelligibilem
considera ut abditare. Et similiter intelligere quod
ita se h̄ ad ut esse est: sicut ens in potentia ad ens
in actu. Ad n. intelligere actum notat ab intel-
ligente extraneā s̄m intellectus sine intellectu ma-
nente. Cum ergo dicit q: verbum est notitia nō ac-
cipitur notitia p̄ actu intellectus cognoscens: v̄
p̄ alio quo etus habitus: s̄ p̄ eo quod intellectus ac-
cipit cognoscendo. Sc̄m q: hoc est differētia i-
ter intellectum v̄ voluntatem quod in intellectus sit
in actu per hoc q: rō esse est in intellectu s̄m
sua in similitudinem. voluntas aut̄ sit in actu nō per
hoc q: voluntas by quiddam indinātionem ad rem
volitam. ¶ P̄ hoc nō aut̄ que attendit s̄m actio-
nem voluntatis nō p̄cedit s̄m rōnem similitudinem
sed magis s̄m rōnem in impellentiē t̄ moventiā in ali-
quid. Unde s̄m rōnem similitudo sic de rōne a motu

sc̄m de rōne s̄m: t̄ aliter pertinet ad verbum ad
amorem. Nam ad verbum pertinet in s̄m s̄m
est quedam similitudo rōi intellectus: sicut generum
est similitudo generis. Sed ad amorem pertinet
nō q: ipse amor: s̄ similitudo: sed in quantum similitudo
est p̄cipuum amandi. Item sicut esse p̄cipuum
s̄m: t̄ ita intelligere p̄cipuum s̄m intelligibilem
Sc̄m q: cum dicit intellectus in actu esse
duo impossitū: sc̄m rōes que intelligit: s̄
s̄m quod est intellectus. Ip̄a igit̄ natura aut̄ acci-
dit in actum nō est nisi in singularibus: sed h̄ s̄m
quod est intellectus est in intellectu. Sc̄m q: intel-
lectus: t̄ rō in hoc differit s̄m ad modum cog-
noscendi: q: intellectus cognoscit simpliciter
t̄ rō vō dicitur de vno ad aliud. Sc̄m
rō per dicitur s̄m ad cognoscendum illud
intellectus sine dicitur cognoscit. ¶ vniuersitate.
Sc̄m q: p̄ hoc dicit. 1. in eis q: difficilius sunt
in multis ad cognoscendum que sunt maxime vni-
uersalia: q: est contra illud quod dicitur in s̄m
p̄ hoc q: cōmū sunt magis nota quo ad nos quā
sunt vniuersalia. Ad quod dicit d̄s q: magis vni-
uersalia: q: est contra illud quod dicitur in s̄m
p̄ nota. Nam p̄mo in intellectu cadit ens v̄ dicitur
certa p̄s in intellectu cadit alij h̄ bono. Item
in genere esse s̄m in intellectu caput alij h̄
bono: sed s̄m ad investigationem vniuersali-
um p̄cipuum t̄ causam p̄s sunt nota: maxime
cōmū q: per causas particulares que sunt v̄
generis: v̄ ip̄a p̄cipuum in causis vniuersalis
Et aut̄ que sunt vniuersalia in causis sim-
plicitatis nota quo ad nos. s̄ sunt p̄s nota s̄m
tam s̄m vniuersalia q: p̄cipuum in similitudo
quo modo s̄m nota quo ad nos s̄m vniuersalia
s̄m: s̄ p̄s nota s̄m singularia. Nam cognos-
centis que s̄m singularis app̄cipuum in similitudo
nōm intellectuāle que est vniuersalis. factū est
aut̄ vis in hoc q: dicit maxime vniuersalia s̄m
p̄cipue esse difficilius: s̄ sc̄m. ¶ Per hoc n. q: n
de maxime vniuersalia intelligant que sunt vni-
uersalia q: essentiam: v̄ sunt illa que sunt penes
a m̄ separata: s̄m esse sicut similitudo similes. Itē
enim sunt magis difficiles ad cognoscendum
nobis s̄m etiam vniuersalissima que cōmū s̄m
p̄cipuum in m̄.

¶ Explicit opusculum. 53. de intellectu: in illi-
gibili s̄m sancti Thomam aquinatis.

¶ Incipit opusculum. 54. eiusdem beati Thomae
aquino de quo est t̄ quod est.

In omnibus in qui-

bus est dispositio ex mō t̄ formalis
dispositio et quo t̄ quod. ¶ Hec
aut̄ quod est in m̄: q: qd de s̄m
positus h̄o esse: m̄ aut̄ nō by est

sed compositum ex materia: & forma in talibus compositis. Quod est pot. dici tripl. pot. n. quo est dici ipsa forma que dat est mat. pot. erit dici ipse modus essendi quo est ipsa na que relinquitur ex compositione forme: cum mat. per humanitas scilicet sed ponentes q. forma que est totum est quiddam: no alie forma partis de quibus est. Anice. Cui autem dicitur ratione quatuor essentia cam sit composita vel compositionem sequens poterit inueniri: & intelligi quiddam aliqua simplex no pns compositionem forme & mat. Si autem inuenimus aliquam quiddam que no sit composita ex mat. & forma illa quiddam oportet esse: aut no esse. Si est esse est essentia prima que est suam est est otium simplex. si no est esse os q. habeat suum est acquisitionem ab alio & sic est ois quiddam creatus: q. quiddam posita est no subsistere in ma no acquirere esse in altero sicut quiddam compositum: imo acquirere esse in se ipsa quiddam erit hoc quod est suu est & quo est. q. o: quod by aliquid no a se esse possibile re spectu illius hmoi quiddam cum habeat est ab alio erunt possibiles respectu illius est: respectu eius a quo habeat in quo nulla eadē potentia & ita in tali quiddam inuenit potentia & actus fm q. ipsa quiddam est possibilis: & est est eius compositi potētia: & actus de quo est & quod est: vii angelus vna pot. dici quiddam vna vna forma sim plex inquantum eorum quiddam no componit et dicitur cum aduenit ei compositio bonum duos f. quiddam & esse. Nota q. B. opusculum est impse cum & valde corruptis: vt pato vitio impseos quiddam in alternam a impserunt: ne autem toto libri destrueret: ipm em pot illud inuenimus reliquimus: q. nullibi inueniebatur alia copia qua melius emdari potuisset.

Explicit opusculum. 54. De quo est: & quid est.

Et scilicet doctorem sancti scriptis de vniuersalibus: Utrum si vnus aut plura de eis scriberentur opuscula sub titulo relinquimus. Nec mirum si diuersis studijs ad eorum petitiones diuersa sub eadem materia conscripserit opuscula cum plura etiam sup materia de verbo inueniuntur sancti Thomae opera.

Incipit opusculum. 55. sancti Thomae. vj. pms tractatus de vniuersalibus.

Intra vniuersalia

multiplex fuit & diuersorum philosophorum opinio. Quodam em; si est oportere no ponere distinctionem esse: nisi fm sensus dicentes summam bonum esse voluptatem: potuerunt nihil esse quod scribitur & videtur. Unde dicebat quibus est vniuersale. Dicebant etiam animas

esse quoddam corpus subtile & perire cum corpore. Idem autem opinio: q. improbabili est in natura miscere: contra sensum & intellectum omnē non est necessarium eam refellere: ideo philosophi tales qui sic posuerunt appellauerunt porcos: sed cetera eos posset sic argui. Omnes bonales naturas scire desiderat: vt vult pbs pmo in ethaphis: sed tale desiderium no est frustrari: cōtingit ergo habere scitiam sed omnis scitria est vniuersalium: ergo vniuersalia sunt. Admo: sic ostenditur que sunt infinita no est finita: cōtingit etiam finita sed singularia sunt infinita: ergo ipsorum no est scitria: & per cōsequens vniuersalium. Huius autem ponentes vniuersalia inueniunt in multa in consuetudine: & isti sunt diuersi quoniam quidam posuerunt ea esse & subsistere pater singularia & pater intellectum: isti fuerunt platonici: quo vniuersalium caput fuit plato. Idē siquidem videns magnas & cōtinuas transmutationes & corruptiones fieri in rebus ipsi ostendentes fuit ponere vniuersalia stare per se & incorruptibilia esse que vocabatur ideas quas quidem dixerunt esse causas exemplares & effectiuas illorum singularium. Hanc autē opinionem in. vij. meth. & multis alijs locis destruit pbs. Unde dicit contra platonem veridicam cum in lib: posteriorum. Laudate genera & species nostra cum sint. Sumamus at necessarium argumentum: quod format diuersa cōtra cum sic. Vniuersale quod interdum predicatur de omnibus inferioribus quorum vniuersales est ipsa: tale aut vniuersale quod plato ponebat separatim no predicatur de singulis: nec aliquid ipsorum est ipm: ergo aut no est ponere vniuersale: aut no est sic ponere separatim sicut plato ponebat: tideo fuerit aliqui qui posuerunt vniuersalia solum esse in intellectu totū oppositum positioni platonum. & adhuc isti dixerunt sicutur. Nam quidam posuerunt vniuersalia no distincta & cōcreta: & no fieri vniuersalia per actum intellectus de puritate & abstractio: & solent positionem suam per deū pbi in. i. de anima vbi dicit q. intelligim: cū volumus: quod no est deesse: nisi ipsa nobis vniuersalia inata esse: semper actu presentantur ipsi ale. Cetera quod est etiam pbs per que putant se defendere. Dicit n. ipse in fine scilicet posterior q. vniuersale venat sensus via memorie & experientie: comitatur sup pbs bene de aia dicit p eos q. intellectus agit facit vniuersalitatē in rebus ipsis. Dicunt aut qd inducant p se sane est intelligendum: q. ideo hoc pbs dicit q. in nobis est intellectus agens quo est oia facere: & ideo qd vult p se putare supstantiam inata & illustrare ea & facit actu intelligibilia. Huius opinio: q. forme intellectuales existunt in mentem nostram ab intellectu agente. Ponebat

De vniuersalibus

autem intellectum agens nō esse in nobis sed extra nos et p̄cedant illum et deum. Vt aliquam intelligant: cetera illos est p̄s in. 3. de ala. q̄rū ad v̄trumq̄. Dicit. n. ubi q̄ in ala nostra est intel lectus iste: et dicit etia q̄ est lumē q̄ facit fantas- mata p̄tētia intelligibilia: intelligibilia actu: sicut lumē facit colore potentia visibilia: visibi- les actu: sic dicitur modo erratum ē circa vni- uersalia. Dicitur autē Aristotelis vera est. q̄ vni- uersale est in multis et vnum sicut multū: tangit in hoc duplex esse vniuersalis. vnum s̄m q̄ est in rebus aliud s̄m quod est in ala. Et istud ad illud est quod est rōnāb; rōnem p̄dicabilem. s̄m autem s̄o ad aliud esse est quod nō ē rōnē est vniuersale actu s̄o potentia: q̄ potentia h̄: vt ta- lis nō sit vniuersalis p̄ actionē intellectus: s̄o dicit Boetius vniuersale diu intelligit. singulari re dum sentit: q̄ vna eadem nō que singularis erat et in diuisa q̄ vnam in singularibus habuit effectus postea vniuersalis p̄ actionem intelle- ctus de puritate s̄am a p̄dicationibus que sunt h̄: et nunc videt rōnem vniuersalis et p̄dicabile ac- cipit ab ip̄o intellectu vt dicitur est: s̄m ab ip̄a ala recipit rōnem vniuersalis: nō nō est in ip̄a s̄m s̄m cōtinuū: s̄m s̄m s̄m s̄m s̄m s̄m. vnde et p̄s ait. Lapis nō est in ala sed sp̄s lapis. Dicit autē Aristotēdo sicut sp̄s entis in ala est vna v̄tero et singulari. Et vna autē vniuersalis nō est et hoc q̄ est in alā sed q̄ hoc q̄ comparat ad mul- ta singularia se habentia op̄nata. Eorum igitur iudicium s̄m ad ip̄am est illi nec hoc est in cō- ueniens: q̄ sicut aliquid diuersis respectib; p̄t esse genus et sp̄s: ita aliquid diuersis sp̄ibus p̄t esse vniuersale et p̄dicabile sicut singulari. Et est enī illa in solo intellectu singulari: et est vniuersalis in quantum habet rōnem vniuersalem ad oīa indi- uia que sunt extra alam: p̄t equatēter est s̄m ad oīum v̄terō in oīum cognitionē: s̄m p̄t appa- rere in exemplo. Nam si esset vna forma corpo- ralis representans multos homines p̄t q̄ illa for- ma v̄l sp̄s v̄l figura hanc haberet esse singulare p̄p̄tū s̄m q̄ haberet esse in hac m̄ta sed habe- ret rōnem cōmunitatis s̄m q̄ esset cōmunitas per representationē plurium. Qualis autē dicitur sic q̄ illa nō que est vniuersalis in quantum est in ala sit vna numero: nō tamē oī. q̄ diuersarum sp̄erum quarum est idem genus sit vna essentia: q̄ vni- uersalis generis et ipsa indeterminatē p̄cedit vni- uersalia: nō autē ita q̄ id q̄ significat p̄ genus sit vna cōmū numero in oībus speciebus vel di- uersis et si sup̄uenit res aliqua que est oīa dicitur inunct ip̄am: sicut forma determinat m̄tam que est vna numero p̄ priuatiōem oīam formā: sed q̄ genus significat formā: nō in hanc v̄l illā de- terminatē q̄ determinatē differētiā exprimit

Tractatus primus

que nō est alia ab illa que indeterminatē signifi- cabatur p̄ genus. Unde dicit Boetius: sicut sup̄ p̄s in eto. q̄ m̄ā p̄ma dicit vna p̄ priuatiōem oīum: sicut marum: sed genus dicit vna p̄ cōmunitatem forme- rum significatarum. Vt per adiectionē differē- tiā remota illa indeterminatē que erat est vni- uersalis generis remanent sp̄s cōmunitatis dicitur. et hoc est q̄ dicitur s̄m in sua metaphisica. Im- possibile est. q̄ vna eadem res numero sit p̄di- cata de multis: ita q̄ vniuersalis sit ip̄a. Unde et Boetius dicitur cōtinuū in cōmūto: vbi ait q̄ vniuersale ita est esse: vt eodem sp̄e oīa sit in diuersis quodam cōtinuū naturāter cōstituit. et cum in sp̄e sit vniuersale per adiectionē dicit vel formā sit singulare sicut quibus nō dicitur esse nō subsistit: et absq̄ eis actuā nullatenus inuen- iunt. Dicit autē dicitur adaptat exempli de cera: si- cut si ex cera modo istam hominis modo boni- facias diuersas formas eide essentia vere p̄o- rūs manet adaptat: ad hoc nō refert q̄ nō eodem tempore: sed inueniuntur quod sequit q̄ illa po- sitione est illud q̄ idem alia esse rōnāte et h̄o- mīne si eadem essentia generis esset in diuersis sp̄e- bus: sic igitur p̄s quid dicitur sit de ip̄a vniuer- salibus: et quomodo h̄ant s̄m: aliquo modo h̄t et sic exprimitur: et aliquo modo nō. Et sequit ter dicit q̄ vniuersalia ex hoc q̄ sunt vniuersalia nō habent esse p̄ se in sensibilibus: q̄ vniuersali- tas ip̄a est in ala: nullo modo in rebus. cum ait dicitur q̄ nō vniuersalis h̄ esse in bus sensibi- libus sicut singularibus nō intelligimus: et hoc q̄ in eis habet modum vniuersalitatis: intelligi- mus q̄ nō cui accidit vniuersalitas habet esse in istis figuris. p̄t ergo quomodo vniuersale corporale: et quomodo sit incorporeale: quā s̄m q̄ dicit Boetius q̄ incorporeale et intelligibile in simpli- citate sicut vniuersalitates intelligi. eo potest autē et intelligibile p̄ accidentia subsistunt. Et igitur dicitur sunt quibusdā quas numerat Boetius de vniuersalibus. Quorum autē possit esse de multis singularibus dicitur s̄m. Autē q̄ sic q̄ vniuer- salē est illud q̄ s̄m intellectu impossibile est nō p̄- dici: ut de multis: et si multus cor h̄ esse in effectus sicut intentio est p̄terit singulari que vniuersalē est eo q̄ ens nō est p̄dicari de multis: nō ē esse esse illa multa sicut nec aliquid illud. Unde autē sit ip̄a v̄l accidens dicitur q̄ p̄ comparatōes quā h̄ ad aliam et accidens. et est duplīo q̄ d̄s in ala: et est vnum de indiuisis sc̄larum vel for- mationū. Alio rōnē dicitur sup̄. l. de analog vni- uersale est quilibet entis in ala: hoc dicitur sub- stantia: et que quid nō est ip̄a nec accidens: me- dum q̄ nō est in cōueniētia. Quia n. quo ad or- gūm: nō nō quo ad metaphisicū et nō ē me- dum inter ea: vt vult concludat in multis locis

Sic igitur confide, ando vniuersale in quantum vniuersale est. I. s. m. q. aliqua nō sūt intentionem vniuersalitatis. i. s. m. q. considerat animal vlt hō vt vnum in multis vniuersalia nō sunt sbe: s hoc modo reprobar pbe circa fines. 7. metba. q. vniuersalia nō sunt sbe sicut platonici pferunt aial thominē in sua quidditate esse substantia. Itaqz aial cōmune s homo cōmune nō sunt aliqz sbe in rerum natura: sed hanc cōmunitatē habet for: ma aialis vt hōes s m q. est in intellectu qui vni formā accipit in multis cōmune inquantum eam subtrahit ab oibus indiuiduantibus. Alio modo pōt considerari vniuersale. scilicet nō cōi intellectu? rōnem vniuersalitatis attribuit: s sic vniuersalia: vt genus s species sba rerum significant s pōdicantur in quid. Animal. n. significat sba eius d quo pōdicat s similitur homo: s hoc est quod dicitur pbe in predicamentis q. genus s spēs s m aris sba rum sunt substantie secundae. De vniuersalibus aut accidētibus accipiēda est alia rō quoniam talia vniuersalia s q̄tum ad respectus quē habent in aia: s q̄tum ad respectum quē habent in suis inferioribus substantiis nō sunt: pū substantia diuiditur contra accidens: sed sunt sba: pū sba accipiē pōtētia in suis inferioribus. Unde q. vniuersalia accidētibus sunt essentialia suis inferioribus hoc modo possunt dici substantie. Verum aut vniuersale sit pū q̄ singulare dicitur q. vniuersale est pū cōtingit dupliciter. s. vniuersale i essentia: s vniuersale in cognoscendo. si in essentia tūc vniuersale accipiē p se que est in aia abstracta a cōditionibus nō sbaibus que sunt pbe: s nunc forma s figura. Et sic isto modo p q. pū est singulare a quo abstractur talis forma: s sic est intelligēdus q. dicit de aia vniuersale: aut nihil est: aut posterius est. Alio modo pōderatur vniuersale: pū ē forma realiter existens in rebus: s hoc dupliciter. Aut enim refert ad operationē nature: vt ad intentionē. si pmo modo aut loquimur s vniuersali spēi specialissime: aut de superiorē ad s̄am. si de superiorē aut cōparatur ad s̄am p̄p̄is: singulare quod mediate p̄tinetur ab s̄o. si ad p̄p̄ium pū aial cōparat ad hoc aial q. p̄m est in op̄atō nē nē s aial q̄ aial q. pū terminat op̄atio nē: ad hoc aial q̄ ad aial eo q. est op̄atio est singulari tum, sed vltimus cum habemus hoc aial intellectus pōderans ante d̄ deus in aias ad formam boia accipiebūt formā vniuersalis in hoc indiuiduo. s. aial. Sed vltimus ante d̄ op̄atō natura ad formā bois p̄cessit aial per pōderationem i tellectus: hoc aia q. operationem nē: s nō si sic formamus vniuersale superiorē ad singulare nō p̄p̄iam vt aial ad hanc boiem sic in operatione nature vniuersale p̄cedit singulare: s sic p̄ quid sit dicitur si loquamur de vniuersali superiorē.

si aut loquamur de vniuersali inferiorē: vt de spē specialissima sic s̄rum ad operationē nature singularē p̄cedit vniuersale: sicut nō p̄o generat lozem q̄ bonū ē. Si aut referamus vniuersale s̄rum ad intentionē nē: sic aial dicitur distinguēdus est: q. aut loquimur de vniuersali superiorē: vt d̄ generatur de inferiorē: vt de spē specialissima. si loquamur de vniuersali superiorē: vt de aial s̄m tōy ad intentionē nē vniuersale sic dico q. vniuersale. s. aial. s hoc aial singulare s̄m p̄p̄i nō intentionē a nō q. si statim in igo aial sua op̄atio cōfaret: s nūq. p̄m ref̄ vsq. ad fontē: s sic nihil p̄fecte generat. Si aut de vniuersali inferiorē: vt de spē specialissima loquimur cū illud sit p̄m intēsus a nā p̄culari: dicitur q. intentionē tūc p̄o ē vlt̄ q̄ particularē: s b̄ est q. pbe dicit in. 2. de aia. nra vltus in oibus que p̄ceta s vt imp̄ctat vt aial generat aial s planta p̄ctas quās s̄m cē d̄mū p̄cipit s̄m q. p̄it. s̄ia. n. illud appetit s illius est agere que cūq. agit s̄m nām que itē d̄ p se cē d̄mū. i. sempiterno sicut s̄p̄met exponit. Quātum ad op̄ationē nē sic singulare est pū: sicut nā pū generat fontē q̄ boiem: s sic p̄ quid sit dicitur de vniuersali s̄rum ad eē s̄m. Si aut loquamur de vlt̄ s̄rum ad cognitiōē s̄m: p̄cē d̄ dupliciter: q. est aliquid notus quo ad nos: s aliqd notus simpliciter sicut quo ad nām: q. idē ē nota? s̄m nām s simplr. Simplr aut nota sunt que p̄ se sunt nota. Sunt aut p̄s p̄ nota que plus hnt ē entitatē: vt nō quodis cognoscibile est s̄rum est ens: magis aut entia sunt que sunt magis acta s̄m illa sunt magis cognoscibilia nā nō q. nā ma gis cognoscit ea s̄ q. sunt nota s̄m se s̄m nā p̄p̄iam. Sic igit spēs specialissime sunt notiores s̄m nām: vt p̄cē p se existēt es s̄ distinctā habentes cognitiōem. Quod aut cōp̄tē ē actu est pū nā s̄ posterius p̄cē genera vō nota sunt p̄cē quo ad nos s̄ posterius quo ad nām: vt p̄cē habētia cognitiōē p̄sum in potētia. Quod aut est potētia est postē: nā autē posterius sicut sunt genera vniuersaliora s̄ in potētia s̄ magis p̄sum: q. vniuersalia p̄tinet in s̄a inferiora in potētia s̄ qui scit aliquid in vniuersali scit illud indistincte. Sic aut d̄linguit eius cognitiō q̄ vniuersaliora cōm̄ content in vniuersali in potētia s̄m acta cognoscant. Vbi gratia. Qui scit aial nō s̄rōnate nisi in potētia. p̄mo aut cōfingit scire aial q̄ bonū ē: sic intelligēdum est illud in p̄mo p̄p̄i eorum. aliquid pū est in potētia q̄ in actu. De eandem bunc igit notus quo p̄cedimus de potētia ad actum. s̄ de magis cōmune ad minus cōmune: pū est quo ad nos scire aial q̄ bonū ē s̄ sic intelligēdum est qd dicitur p̄mo p̄p̄m eorum q. vniuersalia sunt nobis pū nota quo ad nos: et minus nota nē. Singularia autē educta: q. ibi

non accipitur simpliciter: sed sicut quod sit est spe-
cies respectu generis. Et aut accipitur singulare
simpliciter: sicut accipitur in sermo posteriorum esse
dicendum quod ad nos singulariatur notio sicut
quod cognitio infinita in nobis procedit intellectu-
nam que est vniuersalis: sed vniuersalis sicut no-
tio sicut sicut nunc et sicut est simpliciter: quod cognitio vni-
uersalis est perfectio. Vniuersalia autem sunt intelli-
gibilia in actu: non autem singularia: quod sicut in materia. Ita
fandus est quod aliud est dicere sicut in quantum ad
et ad in quantum ad vniuersale. Et similiter hoc in
tum hoc et hoc in quantum ad: quod ad in quantum ad
et ad solum et significat etiam simpliciter quod de se
non est vniuersale: nec mutatur: epistola in hoc sensu
liberatur in alia: nec aliquod bonum potest esse
sicut. Unde significat quoddam simpliciter etiam
que nec est vniuersale: nec particulari: et ideo dicitur
et dicitur quod vniuersale non est dicitur: sicut et
dicitur non est genus: nec humanitas ad speciem: et hoc
modo non est verum de ea dicitur quod dicitur sicut
in sermo dicitur vnde quod ad in quantum ad: sicut
fuerit falsa est attributio, verbi gratia. Homo
est hoc dicitur ad rationem: alia que in dicitur
et hoc cadunt. Aliter vero aut dicitur quod ad
in quantum ad est quod non est de ratione humanitatis
non dicitur homo in sermo quod homo est. Et si
quod dicitur vnde illa non est potest dicitur
trunc dicitur est quod vnde quod ad est extra
relictum boni sicut humanitatis: et vnde potest
fieri accidere. Et in pluralitas est de intellectu
etiam non potest dicitur cum in vniuersale sicut
est in sermo. Similiter si vniuersale est de intellectu
tunc est vniuersale eadem sicut pluralitas est: nec
potest in pluralibus verificari: cum ipsi non sicut
sicut absolute consideratione non potest esse in alia:
nec esse in singularibus factum est dicere quod non
in quantum ad cuiusmodi dicitur esse in hoc singulari:
quod si esse in hoc singulari dicitur homini in quantum
homo: in quantum ad dicitur extra hoc singulare. Et
similiter si dicitur hoc in quantum ad non esse in sermo
in quantum ad in quantum ad homo est in eo: sed verum est
dicere quod homo in quantum ad homo non est esse in hoc singulari:
vnde in hoc in alia. Ergo patet quod non homo
absolute dicitur absolute attribuit a quod est: et ita
quod non sit precisio aliquid comitatur: et quod humanitas
sicut in absolute consideratione non potest quod
dicitur de hoc: ideo non ipsi non potest sicut in
absolute considerationem: quod de ratione vniuersa-
litatis est vniuersale et communis. Nature autem huma-
na sicut in absolute in considerationem neutrum
potest. Et in communis est de intellectu boni
tunc in quocumque potest humanitas inueniri
et communis: quod falsus est: quod in sermo nulla
inueniri potest: sed quocumque in eo est in individuo:
et potest quod sicut de accidentibus que sequuntur
et sicut

esse quod habet in intellectu: et ideo nomen ipsi
et non predicat de se: vnde dicitur quod est ipse quod
non est necessitate accidit: si non ipsi potest homini
sicut esse quod habet in sermo: et sicut absolute
considerationem. In quantum ad homo. Vnde quod
potest homini in quantum ad homo predicat de hoc
alio modo potest dicitur sicut esse quod in hoc
vnde in illo: sic de ipse aliquid predicat per accidens
ratione eiusdem quo est sicut dicitur quod homo est alius
quod sicut est alius: sicut hoc non potest homini
in quantum ad homo. Hoc autem modo dicitur per se
in singularibus: et aliud in alia: sicut vnde et
sequuntur hanc nam accidentis. Et in singularibus
multiplex esse sicut in singularibus dicitur. Secun-
dum autem hoc esse quod in singularibus non potest
et quod sicut aliquid generis vel ipsi accidit aliquid
quod non inuenit in individuo sicut vniuersale: et sic
vnde quod alius dicitur quod sicut vniuersale est
sicut. Relinquitur ergo quod non generis vel ipsi accidit
aliquid non sicut esse quod in intellectu: verbi gratia
ipse natura humana in intellectu: et abstrahit
ab aliis in individuo: ideo in vniuersale
rationem ad omnia in dicitur que sunt extra etiam potest
est essentialiter sicut ad omnia dicitur in omni
quod non inuenit in individuo sicut in eo: quod eius operatio
est in individuo quod sicut est et erit est vniuersale
qua liter comitatur potest fuerit in intellectu: hanc
deputationem habebit et aliud significans non
dicitur. Sic igitur patet quod aliud est dicere sicut
aliquid et homo sicut et aliud est dicere sicut
vniuersale. Nam alia est sicut quod dicitur alia
vniuersale est alia solum: et est forma intelligibilis
formam quam dicitur: et non de qua potest
esse eius est sicut esse nullo: sicut simplex potest
compositum et ipsi eius esse in individuo potest dicitur
quod tale esse et quo est alia est de intellectu. Ipse
vero esse cum accidentibus et ipsi esse in individuo
dicitur sicut dicitur inueniri inueniri: et non
particulari. Alia in quantum ad alia: nec est genus: nec
species: nec in individuo: nec vniuersale nec multa sicut
de se est potest esse aliquid aliquid sicut de
necessitate. Potest in alia et hoc per se dicitur
sicut sicut cum alio sicut alia in quantum ad non
solum: sicut est alia et aliud non alia dicitur in
me dicitur quod cum fuerit alia: et aliud quod non est
tunc est alia in sermo: pars eius et homo sicut.
ergo vniuersale est hoc quod vniuersale est quod
est accidit pluralitas: est quoddam aliud. Et
dicitur iam manifestum est qualiter generis
est dicitur potest inueniri inueniri: et non potest in
sicut absolute considerationem: nec est de accidentibus
que sequuntur eam sicut esse quod habet extra
nam: et potest alio dicitur vniuersale: sed est de
accidentibus que sequuntur eam sicut esse: quod habet
in intellectu et per hunc modum potest sicut

gris v[er]bi speciei v[er]bi differentie et aliam intentionem.

Explicit opusculum .55. fan. Tho. de v[er]bis.

Incipit opusculum .56. eiusdem: et est secundus tractatus de vniuersalibus.

Nonia dicit Ari

q

sto. primo posteriorum. scia est simpliciter motus et eorum que nota sunt: et que impossibile est aliter se habere.

hec aut sunt v[er]bi ideo v[er]bi est est

primo aliquid narrare de eis s[ecundu]m q[uo]d v[er]bi est v[er]bi cognita n[on] eius s[ecundu]m quod est facilius: et si alia vniuersalia s[ecundu]m q[uo]d sunt cognoscant. dico ergo q[uo]d vniuersale s[ecundu]m q[uo]d vniuersale et comprehendit p[ar]tes rem que de se nata est in pluribus esse s[ecundu]m intentiones secundam. Sed intentiones secundam appello illud quod intellectus secundo intelligit de re. p[ro]pter q[uo]d intelligendum est q[uo]d cum res sint m[ul]tes et particulares extra aliam: v[er]bi quodq[ue] sit intelligibile s[ecundu]m quod est a m[ul]ta separabile manifestus est q[uo]d res s[ecundu]m q[uo]d est in m[ul]ta particulari intelligi n[on] potest: nisi abstrahatur ab o[mn]ibus conditionibus indiuiduantibus. Lapis enim n[on] potest intelligi nisi p[er] intellectum abstrahatur ab o[mn]ibus conditionibus indiuiduantibus. Lapis enim n[on] potest intelligi nisi p[er] intellectum abstrahatur ab h[is]: nunc et alijs huiusmodi: s[ecundu]m q[uo]d intellectus illud quod intelligit abstrahit a sensu o[mn]i q[uo]d lapis suo cognoscit a virtute ymaginacina: sicut fantastica que abstrahit: est reliquis virtutibus sensibus. Hoc aut esse n[on] potest nisi mediante aliquo fantasmate: ideo o[mn]i ad hoc q[uo]d intellectus intelligit n[on] lapis q[uo]d abstrahit sua s[ecundu]m intellectibiles a suo fantasmate: ita q[uo]d p[ar]te in re que de lapide est in intellectu est s[ecundu]m lapidem que est p[ar]te lapidi s[ecundu]m q[uo]d lapis: et abstrahit s[ecundu]m intentione hoc v[er]bi lapis imposta est ad significandum n[on] lapis que est et aliam: hoc accidit ex hoc q[uo]d s[ecundu]m lapidem n[on] est id q[uo]d intelligit: s[ecundu]m quo intelligit cum intellectu intelligit n[on] lapis: sicut s[ecundu]m corpus in oculo est qua v[er]bi videt: s[ecundu]m illa est q[uo]d v[er]bi aliquid significat et n[on] significat s[ecundu]m alibi erit manifestum. Tunc videndum est v[er]bi cum intellectu intelligit n[on] lapis mediante specie intelligit: q[uo]d sibi n[on] repugnat esse in pluribus, sed intelligit eam v[er]bi est participabilis a pluribus: et s[ecundu]m diuersam participabilis modi sic diuersimodo intelligit. Nam in q[uo]d est principalis a pluribus differens o[mn]ibus s[ecundu]m intelligit a sibi intellectu generat: si solum participabilis est a pluribus differens numero intelligit ea sub intellectu s[ecundu]m. Hoc aut inferre p[ro]p[ri]etas apparebit: et sic p[er] aliam intelligit est intelligit lapidem s[ecundu]m q[uo]d lapis. Et al[ia] intellectus cum intelligit lapidem s[ecundu]m q[uo]d partici-

patum v[er]bi: v[er]bi particularis: ille ut dicitur est q[uo]d us quod est q[uo]d p[ar]te rei: et abilitas rei n[on] sunt de e[ss]entia rei: sicut p[ar]te rei n[on] est de e[ss]entia rei v[er]bi abilitas est in pluribus n[on] est de e[ss]entia rei: q[uo]d tunc h[ic] qui est in forte est abilitas ad participacionem plurim: quod est impossibile: et q[uo]d v[er]bi quodq[ue] potest abstrahi ab eo q[uo]d n[on] est de e[ss]entia rei: ideo h[ic] potest intelligi ab h[is] q[uo]d intelligat q[uo]d sit participabilis a pluribus. Idem. n. s[ecundu]m q[uo]d h[ic] nec v[er]bi nec particularis: q[uo]d si h[ic] s[ecundu]m q[uo]d homo est v[er]bi n[on] potest esse particularis: si est particularis n[on] est v[er]bi: s[ecundu]m q[uo]d h[ic] sicut fortis qui est singularis s[ecundu]m q[uo]d fortis n[on] potest esse v[er]bi: s[ecundu]m accidit sibi q[uo]d sit singularis v[er]bi v[er]bi. Sed debet scire q[uo]d homo n[on] dicit v[er]bi nisi q[uo]d p[ar]te v[er]bi. Idem autem q[uo]d d[icitur] v[er]bi accidit esse h[ic] n[on] s[ecundu]m quod est in m[ul]ta extra. nam s[ecundu]m q[uo]d est in m[ul]ta est est indiuidualiter: et h[ic] s[ecundu]m q[uo]d est indiuidualiter n[on] accidit est v[er]bi: q[uo]d tunc oppositum accidit oppositum: s[ecundu]m solum accidit h[ic] s[ecundu]m esse: quod h[ic] in intellectu v[er]bi est v[er]bi v[er]bi: plura: plura in q[uo]d est in pluribus est alioq[ue] n[on] posse predicari. De pluribus: v[er]bi h[ic] in re est plura: q[uo]d de pluribus predicatur: et si aut v[er]bi in cognoscit: q[uo]d licet plura s[ecundu]m q[uo]d plura n[on] p[ar]te v[er]bi intellectum in plura s[ecundu]m q[uo]d similia sunt plurim v[er]bi intellectu: ita q[uo]d intellectu n[on] potest distingui inter s[ecundu]m in q[uo]d sunt s[ecundu]m et ideo intellectu app[ar]et h[ic] h[ic] et alius in q[uo]d p[ar]te v[er]bi pueniunt in vna op[er]atione. s[ecundu]m sensus v[er]bi intellectu app[ar]et h[ic]: et si in re sunt v[er]bi: talis est v[er]bi n[on] apponit illi multitudine: q[uo]d res per idem est tunc et vnum: et e[ss]entia o[mn]i q[uo]d vniuersale sit v[er]bi p[ar]te p[ar]te v[er]bi v[er]bi: ita q[uo]d n[on] talis e[ss]entia q[uo]d illa vniuersalitas est in intellectu: sed q[uo]d talis v[er]bi a re s[ecundu]m p[ar]te p[ar]te dicitur. Et v[er]bi aut n[on] est aut posterius: q[uo]d talis v[er]bi in re n[on] est. Quis aut v[er]bi v[er]bi sit s[ecundu]m accidit: p[ar]te s[ecundu]m illa q[uo]d h[ic] q[uo]d loquendo de vniuersali: s[ecundu]m q[uo]d vniuersale est s[ecundu]m in alia: et accidit dicit loquendo de re subiecta de q[uo]d q[uo]d est s[ecundu]m: q[uo]d accidit s[ecundu]m diuersitatem vniuersalium: et s[ecundu]m p[ar]te per hoc p[ar]te q[uo]d intelligit illud dicitur: v[er]bi est quod potest predicari de pluribus: nam s[ecundu]m intentione qua vniuersale includit s[ecundu]m aliter solum est in alia. Illud aut quod est in alia n[on] potest de re et aliam cu[m] oporteat predicari inesse subiecto: sed v[er]bi predicari potest s[ecundu]m n[on] reale qua includit m[ul]ta: ita q[uo]d q[uo]d v[er]bi predicat de pluribus sensus est q[uo]d res subiecta v[er]bi predicat de pluribus: v[er]bi h[ic] v[er]bi: q[uo]d p[ar]te q[uo]d h[ic] h[ic] v[er]bi v[er]bi predicat de pluribus: v[er]bi s[ecundu]m. v[er]bi p[ar]te q[uo]d v[er]bi v[er]bi: ita q[uo]d est v[er]bi vniuersale. Retinendo ergo q[uo]d sola illa natura subiecta vniuersalitati predicatur. Nam dictum est: licet

homo fit in re extra particularia tri hoc accidit si
 bi fm q homo potest considerari abiqz hoc q fit p
 ticularis & sic homo e in pluribus: pdicat qz plu
 ribus nd tam vnus homo in numero sed vn in
 specie nd homo q pdicat de fonte id e qz fontis
 qz pdicatur de platone id e est platoni cu pdica
 tum in sit subiecto e impossibile fit vnare in a
 mero e in plurib numero differens is homo
 nd pdicat de fonte fm q est particularis. Cuius
 id est qz terminus id e qz pdicat quod significat er
 go quatuor significat taliter pcedat. Ad hoc sic
 terminus homo significat naturam humanam abiqz
 omni participatibz & particulari ratione ergo sic
 pdicatur eam nd tri pdicat sic e qz vniuersaliter
 qz sicut dicitur est supra intellectus hominis fm q
 homo alius e a sua vniuersalitate. Sed vni est
 aduertendu qz cu dicitur subiecta in throno secunde
 pdicatur nd est intelligendu qz res illa ita fit subie
 cta in throno qz sit in ea tanqz actio in subiecto sicut
 subiectu scientie nd dicitur hoc modo subiectu: vt
 scia sit in coram qz in subiecto sed in eo e tanqz i op
 iecto. Scientia n. nd est in seibili sed in seibile vn
 de ppe loquedo nd dicitur subiectu sed obiectum
 scie. Et sicut res subiecta illi in throno nd dicitur p
 pte subiecta sed obiecta. Et hoc ps quido vte est
 vni & quido nd e vni. Vbi n. est vni in sua cu ag
 gregari se accidit. I. in throno secunda & re extra
 aliam que quido est accidit vt albedo: quando
 qz sit vt homo nec e vni per accidit sine acciden
 tate cum accidit sit in subiecto. Et sic vte vni
 vniute cognoscitur ita qz de rone vni nd requiri
 tur nisi illa vniute ronalis. Et ppter hoc dicitur
 qz est vni in multis. I. cogniti. Similiter vnus cog
 nitus sit in multis vobz est vni e nd pde alibi di
 cere qz vniuersale sit vni ratione cu secunde in
 throno nd referant ad res sed pot e de se inuicem
 vt ipse dicit species rege cu generis e nd respec
 tu nature obiecto cu aut in throno melius appa
 rebt. Et ex hoc opz q impossibile est vni e eadez
 sciam determinate de vni per se qz ad illas du
 as naturas quas lectur de pot e vni per se et
 de alio p accidit: ergo logica cu considerat vni
 uersale nd considerat qm qm ad naturam subiectam
 per se non n. considerat hominem in eo qz homo sed
 in eo qz species e sic de aliis animalibus. Et ideolo
 gica pncipaliter e de se cu dicit in thronibus. Sed
 qz secunde in throno pncipaliter accipitur a p
 pterantibus reru modis b vni sicut vni est
 ideo dicitur. Quicquid pmo suo meth. q logica e de
 secunde in throno ad alios pmas e sic ps qz logy
 ca nd considerat rem subiecta pte. Alie aut scilicet
 considerat vte qz ad rem subiecta nd pte natura
 lis nd considerat corpus mobile in throno gous sed
 in throno mobile corpus e multis nd considerat so
 lum in throno actio sed in throno sic e qz quo ps q

huiusmodi scie nd considerant vte sub pma ratione
 vniuersalis cu non considerant illud quod facit
 scilicet malter vte sed vni considerant vte qz considerant
 res nd vt particulares sed vt singulares. Sed de
 hoc forte sicut vna in throno est gen s species dicitur
 sic respectu b ita vna in throno est vna e singularis
 respectu dicitur. Nam ex hoc aliqua in throno est
 vte in throno relatione b ad multa vt in throno
 minus que est apud aliam qz copiat ad multa id
 est vte e is hoc fit in huiusmodi in throno est in alia
 e cu qz singularis quod e qz vni quodqz recipitur
 in alia fm modis recipitur e nd per modum re
 cepti. Cu ergo alia sit singularis vt alibi declara
 bitur opz qz qz recipitur in alia singulariter re
 cipitur e sit respectu e singularis si ppter hoc nd
 sicut qz huiusmodi in throno nd sit intelligibile in
 singularitas ex hoc qz singularitas non impedit
 actione intellectus. Aliter intellectus cum sit si
 gularis nd potest intelligi quod sciam e nec vo
 lo qz singularitas ex hoc qz sit singularitas sit in
 ligibile qz sic scies esset intelligibile igit acci
 dit in throno huiusmodi qz sit sic: vel sic ergo nd
 opponit actione intellectus nisi cu sit cu materia
 cu denotat a materia cu intelligibile. Hic aut
 in throno que est in alia imateriali e e opz qz sit in ea
 per modum eius vt supra dicit e. Et is ita intelligat
 res imaterialis imaterialiter nd intelligat eas et
 materialiter qz alius nd intelligit naturas ay
 miles hoc alibi magis apparet. Et hoc ps qua
 modo ps intelligit illud verbu beati quod dicitur.
 Omne qz e id e est qz vni in numero e. qz plura
 est in particularibz sed in vtiibus aliq negatiu e
 aliq dicitur qz vte est vni numero numerositate
 e in hoc agt salus e. Vbi nd requirit ad vni
 tem vti vnius e scilicet qz genus nd dicit esse
 nam vni sed plura sicut pariter dicit sed id bi
 vte vni in numero: quia in throno illa qz est in alia que
 facit vte e vte sicut dicit est respectu alie est vni in
 numero. Vbi est aut ppter in throno in throno vni
 quid dicit rem subiecta vni uti quod est extra
 aliam vel nd. Ad que intelligit da scilicet est qz
 cna. s. meth. sic dicit qz tribz modis dicit. Vni
 modo dicitur fm quod pdicat de multis in a
 ita qz in multis reperit vt dicit. Alio modo dicit qz
 possibile e pdicari de multis nd tri pdicari in a
 nec e in multis nec aliquo modo extra aliam vte
 modo octoginta qz solum e in mte artificiali. Temo
 modo dicitur qz nd est in pluribz sed in vni
 duobz tri b no repugnat esse in pluribz vt dicitur
 na e simili a. C. Ad quoz intelligenda est sciam
 qz quod res habet esse a natura e quod ab aliis
 vt artificialia. Sed de rebz naturalibus cogno
 scem habere nd possimus nisi pcedent. Quod e
 qz nostra sciam facta est ab ipse e postea e
 ipse qz noster intellectus nd intelligat eas nisi primi

quidam earum. Similitudo autem rei posterior: est
 ipsa re et ad hoc quod sit effectus operis quod figuratur est. Et
 quo sequitur quod destructio rebus destruat scientiam et non
 valet dicere quod similitudines remanent apud
 animam. Nam de similitudinibus illas non est scientia
 sed de rebus quarum similitudo sunt similitudines. Et ad
 hoc dico quod si scia sit de similitudinibus et non sciat
 de rebus destruat rebus destruat sciam. Cur ratio est: quia
 scia est veritas non autem similitudo de vera: quod vere
 representat rem cuius similitudo sicut est modo
 similitudo rei cuius similitudo sicut est modo
 similitudo rei cuius similitudo de qua ratio est extra
 animam et repræsentat eas ut existens alioquin non esset
 similitudo vera tunc componit quod res extra animam
 destruat si eodem similitudines remaneret que
 res representabant res sicut plus et hec falsa repre-
 sentatio: quia representat res existens que non exi-
 stunt. Et si in dicat quod non remanet eodem similitu-
 dines sicut et plus vel non eodem modo representant
 sicut plus tunc sequitur quod non remanet eadem scientia quod
 plus: et sic sequitur quod destruat sciam destructio rebus. scilicet
 sciam illarum rerum. Et hoc est quod inquit Aristoteles in libro
 predicarum ubi dicit quod destructio primis substantiis non
 possibile est aliquid aliud remanere. Et vltima vel
 secundarum substantiarum. Universalia autem sunt subiecta sci-
 entiarum et destructio subiecti scientiarum destruat
 et ipse igitur est. Sed de rebus artificialibus non est au-
 tem destructio ipsorum non operis scientiam destruat
 quod est species rei artificialis que est apud ani-
 mam est principium rei artificialis extra animam ita quod si
 enim artificiosus est causa rerum artificialium destructio
 autem causato non operis causam destruat ideo poterat
 Aristoteles habere cognitionem rei artificialis ubi hoc
 quod res artificialis sit in effectu quod cognita causa co-
 gnoscitur effectus poterat autem apud se habere similitu-
 dinem deus habebat et angulus quod potest reperiri
 in pluribus. Et si in nullo reperat de qua artifex ha-
 bebatur sciam. Et hoc per se solum questionem propositam
 quod non operis omnes res que sunt subiecte secundis
 intentionibus esse extra animam. Nam in rebus natu-
 ralibus epigram in artificialibus tamen non operis et ge-
 neraliter in omnibus rebus que sunt ab intellectu non
 possunt esse secundis intentionibus subiecte alijs secun-
 dis intentionibus sicut in figuris et generis vel species est
 accidens accidens est generis hoc est per se diuersimode
 de comparat: nam species in se species respectu ge-
 neris tamen respectu anime accidens est. Et simile de
 alijs intentionibus accidens. Et talem habet et in
 anima sicut et procedit et manifestum. Et et hoc pa-
 tet quia incertum aliter logice est scientia qua
 ipsa inter omnes alias scientias incertus est quod est cer-
 tior scilicet dependet a certitudine subiecti. Quod autem
 in methaphisica certissimum est quod subiectus cer-
 tissimus vel eius in quantum eius et prima principia certis-
 sima etiam nota sunt sed inter omnia subiecta scilicet
 debilitatissimum et incertissimum est subiectum logice:
 quod vniuersalium quod in his de creature nisi de veritate

et certitudine: ut dicit Aristoteles in methaphisica. nunc
 autem secundis intentionibus solum habet et in anima et ab anima
 Et quo sequitur quod habet debilitatissimum est. Nam inter
 omnia genera entium entia que sunt in anima minus partici-
 pant de creature et per in multis locis ab Aristotele
 et alibi declarabitur ergo minus participant de ve-
 ritate: et quod certitudo est veritas ad plenum sci-
 ri non potest nisi per primas intentiones nam nun-
 quam cognita fuisset bonitas intentione que est species nisi
 si cognita quod bonum est quod intellectus participabilis
 erat a pluribus differendibus. Item numero a quo
 accipit anima hanc intentionem que est species: ideo im-
 possibile est logice sciri nisi fuerit scilicet expertus
 in alijs scilicet et specialiter in methaphisica que
 in quolibet eorum in quantum huiusmodi facit demon-
 strationem ad quam logice in quantum bonum in
 demonstrationem non attingit. Veritatem autem huius-
 modi secundis intentionibus commune sunt in omni-
 bus entibus ideo logice est commune omnibus scien-
 tiis et potest arguere in quolibet scilicet. Nam secundis in-
 tentionibus vocant in cognitionem bonum in quantum
 fundare sunt in eis ita quod per istam intentionem
 que est species possum cognoscere bonum non
 tamen usque homo sed in quantum de pluribus des-
 ferentibus numero predicat et sic per alias intenc-
 tiones alias species aliarum sciam. Sed quibus-
 in quantum secundis intentionibus applicant rebus ab ex-
 trinsecis et ab alijs et accidit rebus: ideo per eas so-
 lum potest arguere probabiliter. Nam sicut patet in
 topicis arguere probabiliter et notificare rem per ac-
 cidentia et per proprietates eorum. Et hoc per se quia
 accidentia in magna parte conferant ad cognoscen-
 dum quod quid est et accidentia propria vel propria notificat
 logice vel patet eorum. De proprietate logice est
 ad alias scilicet. Ita ad accidentia: et hoc manifestum est
 quod est logice sciam faciat de omnibus entibus in omni
 probabiliter nostra autem cognitio scilicet a communiori
 bus deuenire ad minus etiam ut dicitur Aristoteles in primo
 philosophico quod deuenimus in essentia per cognitionem
 nem accitum que incipit a sensu etiam accidentia
 sunt obiecta. Ideo logice de additio pos omnibus
 alijs sciam ut et ipsa tamen et per se cognitio
 in alijs sciam procedat.

Explicit opusculum quingagesimum septimum vbi tra-
 ctatus secundus de vniuersalibus.

Et cronica que appellatur supplementum cronice.

Urbanus papa quartus postquam suscepto inhi-
 tuit solenniter corpus christi in possessionibus et octavo
 a cunctis fidelibus celebrari: per abbas indulgentias
 in animas concessit. Et usque omnibus et veteris testamē-
 ti figuris per omnia tempora agnate consistit et hodie.
 Hoc idem habet in eiusdem beati Thomae legenda et plur-
 ribus alijs cronice vel per Tolomeum lucas de an-
 tonio archiepiscopi florentini et alibi. Et de per pontificem
 fuit in apostolico consilio in prima die pape Ur-
 bani quatuordecim de translatione corporis eiusdem de

pusculum

rat: qm̄o dimiso sacro ieger sub q̄bet diuisiōis
 particula p̄generat. Accidia ē sine s̄bolē eodē s̄bīl
 ita: vt s̄dca locū h̄eat dō v̄sūbūc iustib̄r̄ sum̄
 astra sp̄c occulatōis: sensus a d̄ceptōe redd̄at
 ut inuicē q̄ de accitib̄ iudicā s̄bī notis. Phil-
 lū ē sacm̄ ē illo salubrē quo purgā peccata: vt
 tates augm̄t: m̄s om̄ia sp̄aliū carnis m̄ti h̄-
 b̄ditiā ip̄magā. Offert̄ in eccl̄ia p̄ v̄m̄s et mo-
 n̄s: oīd̄ p̄r q̄ ē p̄ saluē oīū iustitū. q̄. R̄c
 sp̄r̄ h̄ctas ad caput s̄ū subineritū panem: q̄
 s̄rgēl̄ comēdit et bibit. Et ambulauit i for-
 titudē cū illi: v̄q̄ ad montē dei. v. Si q̄ māducauerit
 et ē p̄ panē viuet̄ et eternū. Et amb̄. Eccl̄ia: v̄q̄
 In. ii. noct. aīr. Demō: sit v̄s sacrificiū n̄r̄: h̄o
 locustū n̄r̄m pingue fiat. ps. Exaudiat. aīr. Pa-
 ras nobis m̄cā d̄i aduicis oīd̄ q̄ tribuit nos.
 ps. D̄s regit. aīr. In voce emittit̄ resonēt
 ep̄cates in m̄cā d̄i. ps. Q̄ndamodū. v. Cib-
 ur̄ eos et adipe frum̄ti. q̄. Et de petra melle fa-
 turat̄ eos. Lcd. iiii. Quasiat̄ deniq̄ b̄i sacri
 nullus exp̄sere sufficiat q̄ sp̄aliū dulcedo illo
 fonte gustat: et recit̄ m̄ emoria illi: quā i sua pas-
 sione t̄p̄s mōstrauit excellētissimā charitatē. Quā
 vt ar̄t̄ b̄m̄m̄odi charitatē im̄ctas fidelū cor-
 d̄b̄ iugerc̄s v̄tūta eena q̄ p̄cūta cū discipulis
 eccl̄ia: ito trāst̄ur̄ erat de b̄ mundo ad p̄m̄ hoc
 sacm̄ iustitū tanq̄ passionis sue memoratōe p̄b̄
 ne. figurat̄ veterū ipecl̄iū: miraculose ab ip̄o fa-
 ctos m̄ctim̄: de his p̄ritatis absctōia solutiū
 singulare relig. q̄. Quom̄ quom̄ ego dabo caro
 mea ē p̄ m̄cā v̄tūta d̄i gabat̄ q̄ iudē d̄ict̄. Q̄no
 p̄t̄ h̄c nobis dare carnē suā ad māducaū. v. Lo-
 cutus ē p̄p̄s v̄ d̄is aīa n̄ra nascat̄ sup̄ cibo illo le-
 uissimō. Q̄no. Lcd. v. Q̄d̄m̄ itaq̄ d̄i deuōs̄ fide-
 lū solūter recollere iustitū: et saluē tanq̄
 mirabilis sacm̄: vt leffabilē modū diuine p̄nt̄e
 in sacro v̄sūb̄l̄ v̄ncemur: et laudē dei potētia q̄ i
 sacro eodē rot̄ m̄ra bilia opaf nec nō: de tam sa-
 lubri t̄q̄s suū b̄sicio colouant̄ deo sp̄at̄ d̄bite
 acōes. Idē: et si die eōne q̄ sacm̄ p̄dicat̄ n̄r̄
 iustitū it̄r̄ m̄l̄as: solē de iustitūe ip̄o sp̄a
 b̄ m̄cā h̄ct̄: totū m̄i r̄ctōnē v̄sūb̄l̄ d̄iē offit̄ ad
 t̄p̄ passionē p̄nc̄: circa cū v̄ncationē eccl̄ia
 illo t̄p̄ occupaf. Et aīr̄ legro celebratōe off̄o in
 s̄m̄d̄erit̄ sacm̄ recollere p̄t̄os fidelis rom̄ in
 p̄t̄er̄: b̄m̄ q̄r̄ b̄m̄ sacm̄ cōuotionē affect̄ p̄t̄
 itat̄ p̄t̄e iustitūe memoratō p̄ma q̄nta feriat:
 post octāes p̄t̄e colles a ciuē fidelib̄ celebrari
 vt q̄ p̄t̄ē am̄i circū b̄ sacro v̄tūm̄ ad saluē:
 et iustitūe illo t̄p̄ sp̄al̄ recolam̄: quo sp̄as si-
 cū eōda d̄scipuloḡ edocuit: ad plene cognoscē
 d̄a b̄m̄m̄ oīa in v̄t̄eria fact̄. V̄l̄ ē i eodē t̄p̄ ce-
 pit b̄ sacm̄ a fidelib̄ fr̄ol̄nari. q̄. Lenit̄ illis
 accepit v̄sus panē b̄ d̄id̄m̄ ac fr̄oḡ: d̄ct̄q̄ di-
 scipulis suis ē ait. Accipite et comedite b̄ et copul-

quinquagesimū septimū.

mens. v. Dixerit̄ vin̄ tabernaculi mei q̄ d̄t de
 carnis ei vt s̄m̄remur: Accipite. Lcd. vi. Et
 aīr̄ p̄dicta. v. sc̄. et p̄ octāes s̄q̄ntes ei salutaris i-
 l̄m̄itūdiā b̄m̄m̄m̄cēt̄ agaf memoratō a solūtas
 de b̄ celōis: h̄ct̄ loco d̄istributiōnū m̄l̄m̄ q̄ in
 eccl̄ia cath̄edralib̄ largiunt̄ cōst̄b̄ in canonis
 b̄ct̄is nocturnis partit̄oḡ diuini s̄p̄at̄ roman̄
 p̄t̄er̄ et q̄ d̄m̄m̄odi bonis i bac solūtas p̄s-
 l̄al̄ i eccl̄ia iustitūe sp̄at̄is sp̄alia aplica lar-
 gūde p̄ccit̄ q̄nt̄ p̄ b̄ct̄idē ad t̄m̄i festi cele-
 brat̄e aud̄t̄ et copios̄ p̄ueniunt. D̄ct̄ q̄d̄ vere
 penitēt̄ et p̄ct̄is a manūali off̄o b̄m̄ festi p̄i-
 nali i eccl̄ia v̄bi celebrat̄ ad̄erit̄ cū d̄ct̄ q̄d̄ v̄o
 m̄l̄ct̄ totidē. V̄l̄ aīr̄ q̄ iustitūe i p̄m̄s ip̄o festi
 v̄sūb̄l̄ d̄ct̄. Qui v̄l̄ d̄ct̄ totidē. Et q̄oq̄
 q̄ p̄m̄ct̄er̄: s̄ct̄: n̄one ac cōpl̄ct̄ōnū ad̄erunt
 offit̄is p̄ q̄bet ip̄as q̄dr̄aginta. V̄l̄s q̄o q̄ p̄ ip̄o
 festi octāis i manūali v̄sūb̄l̄ m̄l̄ct̄ ac ho-
 rarū p̄dictas officio p̄ites ep̄m̄ter̄: singul̄
 diebus octāis ip̄as cēt̄ dies de iustitūe sibi penitē-
 t̄is retul̄do id̄m̄itūdiā tribuit p̄p̄m̄ t̄p̄s dura-
 turā. q̄. Accipit̄ ihs calicē p̄ oīd̄ c̄m̄at̄ d̄ict̄e:
 H̄c calicē novū test̄i ē i meo sanguis: H̄oc facite
 in meā cōm̄m̄orātōs. v. Demonia memor̄ ero
 et tabescet̄ i me aīa mea. H̄oc Eccl̄ia. H̄oc. In. ii.
 noct. aīr. Introibo ad altare dei: sum̄ a t̄p̄m̄ q̄
 renouat̄ iustitūe meas. ps. Iudica i me de. aīr. Cib-
 auit nos d̄s et adipe frum̄ti: et b̄ petra melle fa-
 turat̄ nos. ps. Quasiat̄ deo. aīr. Et altari tuo
 d̄ct̄ t̄p̄s sum̄m̄: i quē cor: et caro n̄ra exultat. ps.
 Cf̄ dilecta. v. Q̄ducat̄ panē de terra. q̄. Et v̄m̄
 letificet cor: hominū. Lcd. vii. V̄ct̄m̄ iustitūe.
 In illo t̄p̄e d̄ct̄ ihs d̄i. s̄ns et turbas iude oḡ. Ca-
 ro mea vere ē cib̄: et sanguis mē vere ē pot̄. Et
 ref. Id̄m̄ct̄. b̄ ang. ep̄i. Cū. n. cibo et potu id̄ ap-
 pet̄it̄ bole: vt nō d̄m̄l̄t̄ neq̄ s̄ct̄ b̄ v̄crac̄ nō s̄
 fiat nisi iste cib̄: et pot̄: q̄ eos a q̄bus sum̄m̄ i-
 m̄ct̄ales et incorruptibiles s̄ct̄. a. ip̄a societ̄as s̄ct̄: v̄b̄
 par̄ erit et v̄t̄as plena atq̄ p̄fecta. q̄d̄ p̄ct̄a ap-
 p̄ct̄ ai nos h̄ct̄erit̄ bole dei d̄s n̄r̄ ihs t̄p̄s
 corp̄: s̄q̄nt̄ s̄m̄ i eis reb̄ cōm̄d̄auit: q̄ ad v̄m̄
 aliqd̄ red̄d̄it̄. Et m̄l̄ n̄q̄s gram̄ v̄sūb̄l̄ panis p̄i-
 cif: et mult̄ racem̄ v̄m̄ s̄m̄t̄. q̄. Qui mādu-
 cat̄ meam carnem et bibit meus sanguis: in me
 manet et ego in illo. v. V̄l̄ est aīa natio tam gr̄-
 dia que b̄deat̄ deos appropinquantes sibi sicut
 deus noster ad̄erit nobis. In me. Lectō octava.
 Demoḡ iam exponit̄ quomodo id̄ fiat quod loq̄-
 tur: q̄ d̄ sit māducare corp̄m̄ ei et sanguinem bi-
 bere. Qui māducat̄ meā carnem et bibit meū san-
 guinem in me manet et ego in eo. H̄oc est q̄ mā-
 ducare illam c̄ct̄am et illum bibere potum in t̄p̄o
 manere et illū nascit̄m̄ in se b̄ct̄. Et p̄ h̄q̄ nō m̄-
 net̄ i t̄p̄o et i quo nō manet t̄p̄o: p̄c̄d̄m̄ nō nō mā-
 ducat̄ sp̄al̄ ei carnem i carnaliter et v̄sūb̄l̄iter

ptemū demib⁹ facta corpis: sanguinis xpi. Et
 mangis tantē rei sacramenti ad iudiciū sibi mā
 ducat: bibit g. In iudicē sūmit ad xpi accēdere
 factū qd alius nō pigne sumit. nūq. g. mūdus ē de
 gbus rī. Et cū mūdō eode qm̄ ip̄i deū vidēbat
 sē. Cōdit me vītē sē p̄: ego vīno ppter panem
 s. qui māducat me vīnē ppter me. v. Cibavit mē
 dñs pane vītē: et uellechm̄: q. lectio. it. Et cū
 nō m̄st ingt vītē p̄: ego vīno ppter panē: s.
 qui māducat mē: et ip̄e vīnē ppter me. Itē. n.
 silius participatōe patris fit melior: q. cū p̄i cō
 litatū participatōe filij per vīnitatem cōp̄tē
 sanguinis quā illa māducatō potatōis significat
 nos efficē meliores. Vīnitatis g. nos ppter ip̄m
 māducatōe eā. I. p̄ ip̄m accēptēs vītē eternā
 quā nō habem⁹ ex nobis. Cūct aut ip̄e ppter pa
 trem missus ab eo: q. semetip̄m emisit fac⁹
 ob edicē vītē ad mortē: mortē sē eragis: sicut mī
 fit me vītē ppter ego vīno ppter panē: s. q. mā
 ducat me: et vīnet ppter me. ac si dicit. et ego vī
 no ppter panem. i. vītē ad p̄i mē ad maiorē referē
 vītē mēam. Et in iudicē mē fecit ut q. me mī
 fit. vt aut quicq. vīnē ppter me: participatio facit
 qua māducat me. Ego aut humilitate vīno p
 patrem: ille erexit vīnē ppter me. Itē de ea
 n. l. vītē qua semp est equalis p̄i: s. de ea in q. mī
 nos factus ē patrē. de qua etiā sup̄ erit dicit. Si
 cū p̄i b̄ vītē in semetip̄o dedit: et filio vītē ha
 bere in semetip̄o. s. vītē panis: et vītē corpus
 mēū sumus: oēs g. de vīno pane: et de vīno calicē
 participam⁹. v. Parasti in dulcedine tua pauperi
 dēnūq. habitare facis vīnē in meā domo: oēs
 glā. participam⁹. v. Comedi fauē cū melle meo
 s. bibi vītē mēū cū lacte meo. In laudib⁹. aut.
 Sapientia edificauit sibi domū: misit vīnē et
 posuit mētām. alla. s. Die regnauit alij. Ange
 lozū eca nātūalij p̄p̄m tū: pane de celo p̄
 fūitū eis. alla. aut. Sanguis ē panis xpi. s. p̄be
 dicitias regibus. alla. aut. Dacerdotes dei in
 sum: et panes offerūt deo. alla. aut. Glincū habo
 māna ab. onduē: et nomē nouū. alla. capim. Do
 mīnus dō. et. vt in p̄mis vesp̄is. bymnus. Uer
 bum sapū p̄dicē: nec p̄is iniquē dexterā: ad
 opus sūū erit: vīnē ad vītē vesp̄i. In nocte
 a discipulo suo tradēdus emalle: sūū in vītē ser
 uulo se tradidit discipulū. Cūbus sē bonū spē car
 nē dedit: sanguis: vt duplicia sē tūa: cibaret
 hōiem. De n. alē dedit sūū p̄fiteo in edulū
 se moris infamē regis dāt in p̄mū. q. salu
 tariū hostia q. cū pendis hostiū bella p̄munt
 hostia dā robur fer sustū. Cū tūnoq. oēs sē
 p̄tēma glāz: vītē sine termino nobis donet in pa
 tria. Amē. v. Posuit fines tuos pacē. s. Et ad vī
 no frumē sariat. et. ad b̄is. aut. Ego sūz panis
 vītē: q. de celo dēcēdit: qui māducauerit ejsē pa

ne vīnet eternū. oēs. vt in p̄mis vesp̄is. Ad p̄
 mag: et ad oēs dēas. aut. laudum quarta cōp̄tē
 s. Iesu xpi. v. vīnē mēū est d. vītē mēū: et d.
 canit p̄ oēs oēs. Ad tērtā. ca. Dñs dō. s. pa
 nē celi dedit eis. alla. aut. v. panē anglos mā
 ducauerit: alla. alla. g. panē. v. Cibauit eos. et.
 Ad sēptē. ca. Quotidieq. māducauerit panem
 hunc: et calicē bibet mētē dñi amittatib⁹ donec
 veniat. s. Cibauit eos. et. alla. alla. v. Et dep̄
 tēra. et. alla. alla. g. Cū b̄is. v. E ducat panem
 Ad nōm. ca. Cūcūq. māducauerit panē: et bibe
 rit calicē dñi indignē: reus erit corpis et sanguinis
 dñi. s. E ducat panē. et. alla. alla. v. Et vītē lē
 cet. et. alla. alla. g. E ducat. v. Posuit fines tuos
 pacē. s. v. ad p̄p̄m faciat. Ad vesp̄is
 per p̄. aut. laudū. p̄fiteo. ca. bymnus. v. hōis
 sūis vesp̄is. Ad mag. aut. Dicitur p̄mū q.
 ip̄e sūmū: et recollit memoriā passionis et mē
 ip̄et sē: et future gl̄ie nō pig⁹ d. af. alla. alla. oēs
 vt in p̄mis vesp̄is: oēs. imitatorū. Hōm. panē
 anglos: et hōim. Uenitē ad oēs. ad b̄is. aut.
 Ego sum panis vītē: q. de celo dēcēdit: q. mā
 dat et hōim vītē incantū. ad mag. aut. Me
 moriā fecit mirabilitā facium misericordie: et nū
 rator dōis eā dēcēdit in tēribus sē. cetera glā sū
 fiat in die. Ad missam. Cibavit eos: et ad p̄
 menti. alla: et de petra melle sūruit: oēs. alla. si
 lēnt. alla. v. E sūruit deo ad iudicē nostro iudicā
 te deo iacob. glā. Mortis in excelsis. oēs. Deus
 qui nobis sūo factō mirabilū passionis mememo
 riam reliquit: tribu et gl̄iam: ita nos corpis et
 sanguinis nū sūra misericordie: et ceteris: vt dēcēdit
 nū fructū in nobis ingit et ientam⁹: q. vītē. Et
 erit ep̄scōte beati pauli apli ad Corinthios s̄is
 C. Ego. n. accēpti a dño oēs: et tradidit vobis quo
 niam dñs dō in qua nocte tradēbas: accēpti pa
 nem: et gratias agens fregit: et dixit. Accipite: et
 ducate: hoc est corpus mēū: quod p. vobis trade
 tur. Hoc facite in mēō cōmēmoratōe. Simil
 et calicē possit cōmū dōne. Hoc calicē nos
 stamēptū et in mēo sūgule. Hoc facite quot
 cūq. sumitis in mēō cōmēmoratōe. Quot
 cūq. est māducauerit panē hunc: et calicē: bibit
 mētē dñi indignē: donec veniat. Itaq. q.
 cūq. māducauerit panem: et biberit calicē dñi
 indignē: reus erit corpis et sanguinis dñi. Probet
 aut sēp̄m hō: s. de pane illo edat: et de calicē
 b̄at. Ita. n. māducat: et bibit indignē: iudicium s̄
 bi māducat: et bibit nō dūdicē corpus dñi. s.
 Quis oīm in te sperat dō. et tu dās eam in tē
 pore apōtam. v. Aperte m. manum tuam: et im
 ples omne animal benedictione alleluia. v. Cū
 roma ca. vire est: cibū: et sanguis meus: vire: et
 tu equi manducaeat meā carnem: et bibeat meū
 sanguinem in me manet: et ego in eo. Requies

Lauda frons siluatoecem: Lauda duos & passos
 Inbrinnis & canticia. Etiam potes tibi asde:
 q: maior o laudene: laudare fufficia. Lauda
 q: maiora specialis: panis vitas & vitalis: hodie p-
 ponit. Quem in sacre mensa cene turb e fratri
 duodene: datum no ambigit. Sit laus plena
 factiosa: sit iocunda sit decora: mensa iubilatio.

Dies enim solennis agit: in qua messe pma reco-
 litur: busus in hitatio. In hac mensa noui regis
 noui pascha noue legis pasche vetus terminat.

Vetustatem nouitas: vmbra fugat veritas: no-
 ctem lux eliminat. Quod in cema ipm gesur: fa-
 ciendum hoc expectat: sui in emosa. Docti
 factis in hitatio: panem vinum in silanis: conse-
 cramus hostiam. Dogma datur xpianis: q in
 carnem trahit panis: & vinum in sanguine. Ad
 no capis quod no vides: animosa firmat fides: p-
 ter rerum ordinem. Sub dicitur: spibus: signis
 tibi & non rebus: latentes erunt. Caro qbus
 sanguis pot: manet tamen ipstotus: sub vtraq
 specie. A sumere ad conuulsio: non contract: non
 dimittit: nec allumit. Sumit vinus sumit
 malle: ignis ubi tibi illene: sumptis consumitur.

Doce est malis vita bonis: vide panis sum-
 ptio: q sit d'paratus. fraco denum si-
 cramento: ne vacilles sed momento: nisi esse sub
 fragmento: ignis toto regit. Nulla rei sit scis-
 sura nisi signi sit fractura: qua nec status nec statu-
 ra signati minuit. Ecce panis angelos: factus
 cibus viator: vere panis filios: enim misericordis ca-
 ribus. In figura pfignat: cum isaac in motatur:
 agnus pasce deputat: daf manapibus. Bene
 passio: panis veritatis nostri miserere: in nos pa-
 sce nos merere: in nos bona facere: dederit terra
 vctum. Tu q cetera scis & vales: q nos pasce b-
 mortales: nos ubi comestales: coheredes & sode-
 les: fac fructos cium. Amen.

Secm iobem. C In illo tpe: dixit iesus discipul-
 suis & iobis iudeos. Caro mea vere e cibus: & si-
 guis meus vere est panis. Qui manducat meam car-
 nem & bibit meum sanguinem in me manet & ego in il-
 lo. Dicit misse me vobis pater: ego vinus pro-
 pter patrem. Et qui manducat me: ipse vivet p-
 pter me. Hic est panis: qui de celo descendit. no
 sicut manducauerunt patres vestri manna: mor-
 tui sunt. Qui manducat hunc panem vivet in eter-
 num. Credo. Offertorium. Dacor dotes incensum
 dñi & panes offerit deo: ideo sancti erit deo suo
 & no possit homi eius. Alia. Secreta. Ecce tunc
 q: dicit vinitis & pacis ppius dona pcedit: que
 sub oblatis numeris in vtilite designat. Pre-
 phano. Quia per incarnati sanem dñimus my-
 sterium semp declarat: mensa dicitam tumca
 exccant: firma spes creditum fide roboratur.

Sancus. fides est sumopere credere in deum:

panem sanctum edere & tractare est: iobens dicit
 sumite: hoc e corpus meum. Sanctus. Panis ppius
 cernit: sed ubi confectur: caro tunc efficit ipse
 mutat quomodo puerit deus opant. Hic deus
 sabaoth. De vino similiter si sit bñdictum: & tunc
 est veraciter sanguis ipse dñi: credamus cō-
 ter vtrum & no fictum. Quam sunt cel: & terra glo-
 ria tua o fama i excelsis. Nobis celebrabit istud
 sacramenti & cetera fidelibus fiat nutrimentum
 iudeis negatib' frater dñi. Videmus q
 venit in noie dñi o fama in excelsis. Lōs. Quo-
 tionis: q: q manducabit panem & calicem bi-
 berit: mores dñi annūciabit: donec veniat: a
 q: q quis manducaverit panem vel biberit calicem
 dñi indigne: reus erit corpus & sanguis dñi
 nisi alla. Post edo. fac nos q: dñe dñm dñi: hae
 sempiterna finitione repleri: qui pccati corpus
 & sanguis tui tpalis pcepto pparat. Qui vinus
 & regius est deo pater & unitate spiritus sancti de-
 per oia secula seculor. Amen.

C Explicite opusculū. 57. sancti Thome de agno:
 vs offiū de sacratissimo corpore dñi nri iesu xpi.

C Incipit opusculū quingagesimi octauū sancti
 Thome de agno de venerabili sacro altaris.

C De tribus causis institutionis sacramenti cor-
 poris christi. CA. I.

Enite comedite.

v

panem meum & bibite vinum quod mi-
 scui vobis pro corpore. Et dñis ver-
 bis dñs nos inuitat ad fuitate cō-
 uniu in quo pparant pccosum ci-
 bum. f. corpus & sanguinem suū iuxta illud puerbo-
 rum. 6. Caro mea trahit cō amico tuo: & cetera
 n credes extraneo. It e cetera & altaris sacm
 quasi sacri secretum cui' causi no in fidelibus sed
 fidelibus e tractanda. C Nota q: causi institutio
 me e triplex. I. memoria sanctoris. sacrificiū alta-
 ris: cibus hois. Ite cetera d'pōnit hoc sacramen-
 to diuina sapientia 3 tria vetera mala. f. obliuio-
 nem dei: 3 debiti rapine aliene rei: 3 corruptio-
 nes ponit monstari. I. p'mū. n. p' dñm in b' tria
 mala maderit serpentina fraude decipit: p eos
 succellotes sunt deputati: de pmo ecclesiastic. 7.
 Intius superbie hois apostatate a deo: qm ab eo
 q fecit illi recessit cor ei'. f. per obliuionē in occu-
 patione diuine negotiationis di serpente. Quod
 sepe adhuc gbulum fluitis soler euenire: de se-
 cūdo genesis tertio. Uadēs mulier ligum q: od
 esset d' onū ad vescedū & pulchri oculis aspectus
 delectabile tult de fructu & comedidit: de d' hys v-
 ro suo & sic amborapūm edimicant. Quis rapti
 ne similitudines facit q vrsu creaturā & retrū

palus inflicte in ensarū excedit. De tertio gene
 sis tertio. De ligno vite boni & mali ne comedas
 In quacūq. n. de com edens et eo morte morte
 risset in bono immortalitate cogis. ps. Compti
 sunt & aboblato facti sunt. Et q. peccati vene
 runt in vsum similitudo occidit & corrūpit. Igi
 tur & triplex vetus malum inflicti ē hoc factū.
 hinc. xiii. Accipere & comedire hoc ē corpus meū
 qd p̄ vobis tradet. Hoc facite in meū cōmēso
 ratiōnē hoc facite in meū cōmēso ratiōnes.
 C. Ecce p̄ma causa. s. memoria saluatoris & obli
 uionē. Quid p̄ vobis tradet. i. vt agnus dei offe
 retur. Ecce secūda cā. s. sacrificium altaris cōtra
 rapinam. Accipite & comedite. ecce tertia. s. cib⁹
 medicinalis & corruptione. Quid enim ergo sal
 uatione & obtinens ē p̄ma causa vobis. s. admo
 nitiōem n̄rē & cōfessio n̄rōs quos a deo
 auertimus & cum peccatis q̄q. cogitatio n̄r⁹ & de
 lectationibus vagari p̄missis a nobis abtra
 hētes integraliter ad deum referamus. Hinc dicit
 hoc facite in meū cōmēso ratiōnē. Sicuti
 Quia corpus assumptum dōs ablaturus erat ab
 oculis & animas & dēribus necessarium erat vt
 die cene factū nobis sibi corpus & sanguis cō
 fecerat vt offerret sicut per mysterium quod
 offerbat semel in p̄cūm & p̄ bonis victimis vi
 uere in memētia & sempiternitas esset in gratia.
 Nota ad habendā semp. me. mori saluatore s
 cogit n̄rā argumenta sive caritatis. s. remissio
 peccatorū redemptio impugnatione: cōtinuatio
 beneficiorū. De p̄mo vsq. 43. Ego sū & velle
 inquitus tuas p̄pter me & peccator tuos non re
 cordaber redde me in memētia. De secūdo
 cōtra huc. 19. Quānam fiduciosus tu ne obli
 scaris. qn. cum p̄ ea deliquis: qn. orationibus et
 bonis operib⁹ deorum ei reddas. Cane q. q̄
 xpi. s. p̄ m̄i s̄os meā amica mea qm̄ caput
 meū plerum ē roe & cinēis mei guttis n̄rōs
 xpi. s. m̄i. i. suscipe me in memētia in memo
 riam & dilectionē: q. caput meū. s. diuinitas
 plerum ē roe. i. misericordis ad hūmilitatē peccata
 & cinēis mei. s. humanitas gratia nocum. i. ef
 fusione sudoris lachrimarū & sanguinis passionē
 ad redimendū & creditatē tuā p̄ salutacione
 peccatorū tuorū impugnatōri. De tertio cōtra
 nomij. 8. Obscūta & caue neq. oblitiscaris domi
 ni dei tui & negligas m̄adata ei: ne possis comē
 doris & biboris & facies tuas habueris
 caritātē rerū copiam & leues eos tui & nō re nūda
 uis eos dei tui. Quis oblitiscaris. 17. Dicit nullas
 memētia & quōd vti hō rei dōnata: s. sem
 per d̄ ei in memētia p̄is. C. Secūda cā infir
 mōnē & sacrificiū altaris & quāda condonam de
 hōrō n̄rōrū rapinā. Vt siue corpus d̄is semel
 oblatū ē in cruce p̄ debus originalit̄ offerat ur

giter p̄ n̄ris cōditūis delictis in altari & b̄n̄is
 hoc ecclesia mun⁹ ad placandū sibi v̄t si p̄ oia
 legis sacrificia p̄sōm & acceptū. Quia huc
 placet v̄t sacrificiū in da & ierusalē quasi regis
 & m̄it̄e. i. q̄. & ecclesie. Aliter dicit papa. P̄ h̄
 sacrificiū ecclesie manus est p̄t̄ q̄ corpus & sangū
 xpi. Hec v̄ta oblatio hoc potio: ē sed oia p̄cūta.
 Quia pura scientia deo offerda ē: pura mente
 firmada. Et sicut ponit ē p̄ ceteris ita pot̄
 v̄t n̄rōs. Ad hoc sacrificiū approbādū notat tri
 plex rō mutūdi v̄t sacrificiū. P̄t̄ma auctōne
 n̄rā sacrificiū p̄cūta. s. q̄ q̄ q̄ q̄ q̄ q̄ q̄ q̄ q̄ q̄
 d̄is & rex v̄t ier̄ terre: hoc ē summasacrū
 ad cōm̄satione p̄cūta & debuit fieri in memētia
 cr̄sū cōm̄tate. ps. Iuravit d̄s ei nō penitebit
 ei s̄. Nō vocit s̄m ordinem aaron. v̄t s̄m r̄
 leuitarū q̄ obtulerūt carnes hircorū & ranarū sed
 s̄m ordinē melchisedech q̄ obtulit panem & vinū
 Rōb. 3. Qd̄ sūt necessarium s̄m ordinē melchise
 dech s̄m ep̄scopate sacerdotē & nō s̄m ordinem
 aaron. Trāslato. n. sacerdotis necesse est vt legis
 trāslatio fiat. Quia d̄is est aut q̄ et m̄ba iada
 oius est d̄is de qua s̄m legē nō erūt sacerdotē.
 Secūda rō est obitō n̄rōrū exp̄n̄tationem ma
 giū erūt obitō n̄rōrū p̄cūta et rapit magi
 tudine et raptōis ignitudine et l̄. s. creatur
 m̄ auct̄ q̄ nō solum legis sacrificia sed et̄ m̄
 d̄s cōm̄ creatura nō sufficit p̄ sacrificiū. ad
 heb. 9. s. 1. Abissus ingredit̄ s̄m d̄is d̄is
 & oblationē nobis corp̄is ap̄tati m̄ba. Qd̄.
 Ingredis. i. bono factū d̄is hōis de aistibus:
 oblationē de aistibus n̄rōs. nō placuerūt
 tibi: corpus aut̄ quod p̄c̄ obis sacrificiū q̄
 s̄ ne peccato ap̄tati m̄ba. i. ap̄tam & r̄donē dedi
 sti m̄ba v̄t d̄is q̄ p̄ oia redēptio valeat of
 ferri. ps. Quid nō rapuit̄ eobis h̄ba: quādo. s. p̄
 debus oim̄ sufficiens sacrificiū in cruce offer
 b̄am. T̄rtiarō mutūdi est idōr sacrificiū legis
 insufficientia. Et s̄ p̄ba a trib⁹ q̄. s. deo nō plac
 ritū: peccata nō abluant̄: q̄: gram nō p̄nterit
 De p̄mo yeremias. 6. Idolocūstia vestra non sūt
 a corpus victimę vestre nō placuerūt m̄ba. Qd̄
 6. Offerre quidā volo et nō sacrificiū. De s̄do
 ps. Idolocūstia & p̄ peccato nō possunt. Ad ro. 3. Et
 op̄ibus legē nō iustificabit omnis caro totū deo
 Ad heb. 7. Impossibile ē sanguine hircorū & ran
 norū auerri peccata. De tertio ezechiel. 44. De
 di p̄cepta nō bona & iudicia in quibus nō v̄t: p̄
 cepta nō bona. i. m̄? bonas & sacrificia & certū
 mala in quibus nō v̄t: q̄ v̄t gratie nō p̄ferbat
 Ad heb. 11. Reprobatio quōq. s̄t p̄cedēte man
 dati p̄pter firmitatē ei⁹ iustitias ei⁹ quasi p̄o
 per eas iustitiam ei⁹ nō conferebat gratiam.
 C. Tertia iustitiatione cā est obis bonitas. V
 bus m̄g medicinalis cōtra p̄cūta mortificō

riptionem. Que tam prava infusa est p̄ p̄nos pa-
 rens humano generi vt esset incurabilis nisi s̄
 ueniret medicina optima quā posset facere pou-
 dentia dei. Eccl̄iaſtici. 38. Nil in sumus de terra
 i. carne virginis creauit medicinam vt p̄ pudē
 non abhorrebat eam. Ambrosiū. Corpus x̄pi n̄
 dicna sp̄ialis est: que cum reuerentia degulata
 sibi detoros purificat. Et ad cognoscēdū r̄ato
 nem necessitatis in medicine copiosis r̄pi sciendū
 q̄ serpens malignus infudit homini p̄uenium
 cibū vitā triplicem corruptionem in aīa. i. tene-
 bras ignominie corpore morbum prane concupi-
 scētie: i. mortem vtrōq̄. Cōtra hoc institutum
 est corpus x̄pi medicamentū tenebras ignominie
 illustrans: mortem concupiscētie sanātes: mortē
 stram mortificans. Propter hec tria p̄t compa-
 rari triplici doli cibo: i. medicinali. i. melli pro-
 pter p̄mum. sicut p̄pter fecūdū. fructū vite p̄pter
 tertium. De p̄mo p̄uerbiō. 34. Comede sili melli:
 qm̄ bonum est. Vbi corpus x̄pi dulce significat.
 Hoc bonū ē q̄ tenebras mētis illuminat. P̄mū
 regum. 14. Vltimis qm̄ illuminant sunt oculi sui
 eo q̄ gustauerim p̄uilitū de melle. ysaie. 7. Bū-
 tūm et mel m̄ ducabit omnis v̄te r̄cūctū fuerit.
 Vt. i. fiat reprobare malū et eligere bonum. ps̄.
 Dominus illuminatio mea ēē. Accedite ad eū
 et illuminamini. De secūdo yereim. 14. ficut
 ficus bonas bonas valde. ficut bis dicte dulce cor-
 pus x̄pi dei et homo significat. Hec bis bone fung
 valde q̄ mitem et carnis morbo prane concupiscē-
 tie sanit. Quarta regū. 17. ysaas iussit afferri mas-
 sam fige qm̄ cū posuit sup̄ v̄tū regis curatas ē
 Vltis regio ē concupiscētia carnalis: mella fi-
 corū corpus x̄pi p̄tinens dulcedinem multō
 bonorū ad medicinam malorū desideriorū. De ter-
 tio luce p̄mo. Benedictus fructus v̄tris sui cor-
 pus. i. x̄pi quod ē fructus vite valde ad destructio-
 nem gēditē et accingentem vite eterne. p̄uerbio.
 3. Lignum vite est v̄ta q̄ apprehenderunt eam. i. sa-
 pientia dei incarnatam. Hinc dicitur. 13. Et ro mors
 tua o mors. Job. 8. Ego sum panis vite ēē. q̄ m̄
 dicitur meas carne ēē. Item q̄ m̄ dicitur me v̄itē
 p̄pter me. Hilarius. Accepta carne dñi et hūilo
 sanguine efficit: vt nos in ip̄o et ip̄e in nobis sit
 Hec est ergo causa vite nostre q̄ in nobis carnali
 bus p̄ carnem x̄pi q̄ vera vita est manentem ha-
 beamus. v̄tūm per eam ea conditōne qua v̄itē
 ēē p̄pter eum q̄ eo est.

De prima causa institutionis perse. i. memo-
 ria saluatoris et de preparatione eius ad iudiciū.

CA. II.

Enite come dīte panē ēē. Cām tuam ēē.

Speciale item i memoria eterna hoc fa-
 cite in meā commemoratiōne. 11. The-
 ma. Jē. estote parati q̄ qua hora luce. 11. C̄ p̄

ma: cā institutionis sacramēti dñici corporis ē me-
 moria saluatoris. circa quā trā p̄t q̄ri. C̄ p̄mo
 qd̄ mali sequit si memoria dñi fuerit relicta. Et
 dicendū q̄ triplex. sanctissimo grande diuine subie-
 ctio potestatis diaboli: magna deformitas cul-
 pe. De p̄mo de ieronimo. 32. Deus q̄e genuit
 dereliquit ēē. et ait abscondit faciem eam et p̄de-
 rābo. i. liberābī ḡam. Vbi fons perit rursus are-
 scit. ysaie. 17. Eris deserta q̄ obliu es dei creato-
 ris tui. Eccl̄iaſtici. 17. Gratia famoy effundet.
 De secūdo iudicij. 4. Obliti sunt dei sui: et tradidit
 eos in manus syare. i. p̄tē diaboli. Thobie. 6.
 Qui iuga tua suscipiant vt deū a se et a sua m̄te
 excludit hys b̄ p̄tēs demon. De tertio ad ro.
 p̄mo. Sicut n̄ p̄bauerit. i. noluerunt deū habere
 in noticiā tradidit illos in reprobum sensū vt
 faciant ea que nō p̄ueniunt. Et hec hoc sepe it̄ vt
 q̄ ad mortē. ps̄. Vbi est deus in conspectu: cū ēē.
 Job. p̄mo. Cōp̄tuerūt iudicē in stercore suo
 iudicē iudicā et insipientia sunt boves stultī car-
 nales deum p̄tē oculos nō habentes. Idem modū
 i stercore suo putrescere ē in humis et alijs pecca-
 tis vitam finire. Decido querit de gbus de seō
 saluatore memoria sit habēda. Et dicendū de
 tribus: de p̄terito: de p̄sentē: de futuro. De p̄terito
 vt v̄tū r̄cūctū p̄tē: q̄ p̄pter nimā d̄arantē
 tem a morte mala morte sua liberauerit nos. De p̄-
 sentē vt oīum inspectōis q̄ occultam p̄tē: q̄ oīa
 nōstra semp̄ cernit. De futuro vt iudicij qui
 per oīp̄tētū suū de p̄uiliū iudicē d̄struere iu-
 dicabit. De p̄mo tremor. 3. recordare pauperis
 mee et r̄t̄ gressū oīis. i. n̄ arde humilitatis. ab-
 sūctū et scilicet. i. amare p̄sūctos. Eccl̄iaſtici. 9. Di-
 gna thā sup̄ fronte v̄ro p̄ d̄ctū et gēditū sup̄
 cūctis abbotatiōib̄ que sūt i ciuitate hac Ihan
 figurā crucis h̄. i. p̄sūctū x̄pi q̄ semp̄ ē bonū in
 m̄te serēda. De secūdo ps̄. Scitote qm̄ dñs ip̄e ē
 deus oīa. i. implens oīa videns v̄b̄os p̄s. V̄tne
 ait p̄ndebam dñm in p̄spectum eo semp̄. Eccl̄ia
 ſtici. 39. Sp̄a omnis carnis coct̄ dño: et nō ē gēb̄
 absconditū ab oculis ēē. Canti. 1. En ip̄e sicut
 pariet n̄m. i. indit̄ pariet̄ carnis nostre p̄p̄tē
 eius p̄ cancellos q̄ i m̄tus degens occultus a no-
 bis videtur non possit n̄ oīa nostra videt. De ter-
 tio ysaie. 30. Ecce nomen domini venit de iher̄
 quo ardens furor eius et grānis ad potandū. Ec-
 ce veni ad iudicē et d̄ctē q̄ cūo veniet ad d̄struēdū
 iudicij. Matth̄. 14. Vigilate ēē. Myerionem
 Dicit comedo sicut bibo sicut aliquid sicut facio.
 semper donat in v̄tibus meis quasi tuba vehe-
 mentis vox illa terri balis. surgas motū venite ad
 iudicium. De omnibus tribus sicut p̄s. memo-
 riam fecit mirabilij suoy quasi diceret dñs de-
 dit nobis et eas. i. s̄sem ad memoriā suoy mira-
 bilij p̄terito q̄ nos redemūt: p̄mum q̄ oīa n̄ra

respicit: futuroz q̄ dicitur: tandē iudicabit. Ter-
tio querit qd̄ valeat memoria nostri situatoz: dicit̄ ad tria. Pr̄ime. n. rei memoria. l. passio-
nis r̄p̄v̄aler ad cor nob̄ri ei amore inflāmandū.
Secūdo rei. l. ei p̄t̄ime inspectio: valet ad nos
a peccato custodiendū. Tercio rei. l. dicitur: iudicabit
dicit̄ valet ad erudandū nos vt̄ sp̄paremur cōtra
futurū iudiciū. Pr̄imū facit nos bonū d̄tingere: se-
cundū malū odire: tertium in malū periculū p̄ce-
nare. De p̄mo luce. 11. Ignem veni mittere in ter-
ram: & qd̄ volo mihi vt̄ ardeat. Igni veni. i. causas
amoris mihi in mundum bñficio passionis que si
p̄ se recedat: fuerit amor: magis eor̄ accendat.
ps̄. Concabat cor meū intra me. & Bernardus.
super oīte mibi reddidit amabile iēsu bene culti
quē bibis opus redemptionis mee. Item q̄ro
p̄ me dominus factus est: p̄t̄io: tanto mihi fact̄
est carior. De secūdo p̄verbioz. 8. Timor domi-
ni odit malū. timor iūq̄ quo nōdē semp̄ dum p̄-
tem: & oīa vident̄ ardeat a peccato custodit. hinc
econverso eccl̄iastici. 17. Nō habito q̄ transgredi-
tur lectum suū: cōtēns in animā suā m̄ dicens q̄
me videt tenebre: circumdant me nō intelligit quā
oīa videt oculus dñi: & cōp̄ellit a fermitate dei.
Ezechiel. 8. Ecce vidi tū hominē d̄femora: &
faciunt in tenebris. Dicit̄ n. nō videt dñs. Oīo.
Si dñm p̄sentem: & oīa vident̄ m̄ iudicē: semp̄
cogitat: emus aut̄ vit̄ aut nunc̄ peccarem? De
cōtra. Magna nobis indicta ē necesseitas bene vi-
uēdi: cū agamus oīa ante oculostudicis cōtra cer-
nētis. De tertio exodi. 19. Sanctifica populum: &
sint parati in diē tertium. Dicit̄ n. tertio dēbet
dñs exorari omni plebe: quasi dicitur. Admōto
te q̄ dñs terribilis dēcedet ad districtū iudiciū:
et id eo cōtēte parati in diē tertium. Pr̄imus dicit̄
ē dñs oīte nōstrē natūritas: secundus nōstrē quēratō
nis: tertius dñs moxus vel aduentus districtū
iudicij luce. 11. Et hoc parati. In p̄paratione ad iudicij
dicit̄ debet̄ tria notari. l. m̄ odus. p̄udētia non p̄-
paratoz penam euadere: iūcti cū p̄paratio vult
eternā possidere. De p̄mo eccl̄iastici. 18. ante iudicij
p̄parati iustitiam nbi. l. penitentiā agēdo.
Matth. 3. penitētia agite. Appropinquate enīz
regnum celoz. i. regis celestis iudicium iustum.
Ioh̄el. 1. Ad agnos dñs dñi: & terribilis vult̄
iustitiam iudicij. Hinc ergo dicit̄ dñs p̄uertimur ad
me. & quasi dicitur: apparate vos ad diē: dñi pe-
nitentiā agēdo: & peccata mūdū nō faciēdo. De
secūdo apoca. 18. Er̄te de babilone popule. me-
t̄e participat̄is delictoz: eius: & de plagis eius
nō accipietis. Er̄te de babilone. i. p̄parate vos
ad iudicium p̄sum agēdo: & peccata mūdū nō fa-
ciēdo. Et p̄ncipem p̄udētiā euadēdo eius penā
luce. 11. Si sciret p̄familias. &. Misit. Nesci-
ente p̄familias domū fur p̄lodit q̄: dñs a sū co-

stodis sp̄sio dormit̄ impremita in ore carnis bati
taculū iramput̄: aliam ad supplicia trahit. sicut
aut̄ resisteret: si vigilaret: & ad iudicium iudicis occu-
te p̄uenirent p̄caus iudicij penitētia. occurrit
& sic vltis dormientiā. l. nō p̄paratoz penā eu-
aderet. De tertio matth. 17. cū facie vult̄ ginea. l.
alēnd̄ parate irent emere ad forum diaboli cum
eius vel cū dēna vbi p̄ modica re dicit̄ multa bona
venit sp̄sio: & que parate erāt. &. Ecce triplicis
caus p̄parationis ad iudicij. l. possessio celestis
regni. Societas amabilis sp̄sio. & officio totus do-
m̄. Pr̄imum notat̄ ibi intrāerūt. s̄cōna ibi cū eo
tertium ibi ad nuptias. De p̄mo matth. 17. ve-
niet̄ benedicti patris mei. De secūdo p̄meto-
lonicēsis. 2. Semp̄ cum dño erim us sine quōdā
h̄ bñ cum quo nulli malū esse poterit. Jo. 17. p̄-
ter quos dediti mibi vult̄. &. vt̄ vident̄ clarū
et̄z quā dediti mibi. De tertio ysai. 66. Gaude-
te cū ierusalē. l. cum beatoz oīum pacifica: & o-
rdia societate vt̄ replicamini ab vteribus cōso-
lationis eius.

De secūda causa in statūtia sacramēti causa
r̄stic. l. sacrificio altaris. CA. III.

Er̄te com edite. &. Item: & amantū. &.
y. Idēna pp̄t̄is sacrificij iuda quāz regis
& millicē. l. r̄stic & eccl̄ie. & Daladē tertio.
Secūda causa institutiois sacramēti domini
est p̄p̄ta cū sacrificio altaris. Circa quod sacrifi-
cium notat̄ tria. l. forma offerēdi: quibde se
cū d̄o legati: & p̄cedētia nōstrē sacrificij. De his
bus p̄mo hic p̄t̄ dicit̄: de tertio in sequēti. Pr̄is
notat̄ forma: & hoc d̄rip̄t̄. Pr̄ima in obtulitō
veterū p̄figurationē: secūda in humane forme ve-
ritate: tertio in panis & vini specie. Pr̄ima ob̄ sy-
nagoge cōmēdata sub lege: secūda cōmēdata in
iustā eccl̄ie. Pr̄ima data ē in signum: secūda in
p̄cium: tertio in solaciū. De p̄mo a leuiticis. 4. Et
oīs isrl̄ p̄ ignem: hanc peccatorū offerat̄ peccato
suo: vitulum. l. r̄stic dicit̄ gl̄o. Hoc aut̄ nō erat in
persona: s̄ in figura: et̄ dicit̄. Et. Simil̄ agnus im-
maculatus quē occidebit̄ in pascha: & eius carnes
edebat̄ figura: r̄stic erat̄ vlt̄ dicit̄ gr̄. De secūda
forma ysai. 53. sicut omis ad occidēdū dūq̄ vlt̄
nerat̄: p̄pter r̄stic obtulatus ē q̄: ip̄e voluit. De t̄-
terio p̄m formā humanā in cruce bati. 1. Sanctificā-
ti sumus p̄ oblationē: corpus iēsu r̄stic. l. in
cruce. De t̄terio p̄m. et̄ s̄cōndū oīm eternū. &. &
vt̄ d̄ gol. 14. Oblatū panē: & vinum: sic r̄stic dat
corp̄e: & sanguis s̄cōndū sacrificio altaris sub pa-
nis & vini specie. matth. 26. accepit ictus panē: &
b̄dixit: & ait. Hoc ē corpus meū. Et accepit co-
stem. i. vasculū cū vino gratias egit: dicit̄ hic est
sanguis meus. Sed notat̄ bonus qd̄ de sacrifi-
cio legati in qua tria s̄nt. Pr̄imo p̄ iustitiam

que imponitur sacrificiis legalibus opponitur. Se-
cundo peraveras solent, tertio cū illius sacrificij
assignatur. qm̄o p̄ra insufficientium q̄ deo nō pla-
cuerunt. s̄ peccata nō absterunt fm̄ illud. Die
remet. Holocausta vestra nō sunt accepta. vicie
vestre nō plauerūt mibi: p̄ra hys filia opponi
tur. iudicij. 4. Si peccauerit autē quis de p̄po
terre offerret caprā immaculatā s̄ adolebit eam sa-
cerdos super altare in odorem suauitatis dño: et
dimittet ei. Ergo videt q̄ vniū sacrificij placu-
erit deos: p̄pter hoc petā dimittit. Heb. ij. Dia
pene in sanguine mūdant fm̄ legē: p̄ sanguinez
alium sacrificator remittit peccata delinquē-
tum. Ergo illa sacrificia deo placuerūt: pecca-
ta dimiserunt. sc̄o hōm̄ p̄raueras sic p̄ sol-
uitur sacrificio semper tria fuerunt. I. ip̄m sacrificij
p̄one sufficientium peccatorum remissio. In singulas
istozum duo attendebant in sacrificio caro s̄ san-
guis alius quod offerebat. Et peccata multo me-
ius. I. res sp̄itales que ibi figurabāt. vt in agno v̄l
vitulo xp̄m̄ in capra penitentia: in boue v̄t a robu-
ra s̄ acuatim ac sublimis s̄ p̄emptatim: s̄ sic d̄
ceteris. Item persone offerentium hoc sunt sp̄s
aliē dignē: aliē indigne. Indigni erant qui illa s̄-
crificia n̄ carnaliter attendebāt. Digni autē qui
eā sp̄itally attendebant: in eis ip̄m figurant vel
explicite v̄l implicite credebāt: fm̄ intellectus
sp̄italem virā suam regebāt. Item ibi erat remis-
sio peccatorum: hoc q̄stam ad duo. I. quāto ad pe-
nam. I. q̄stam ad legis irregularitatem: v̄l q̄stus
ad culpam. I. q̄stam ad scientie maculā. Idis v̄l
his facile solunt que de sacrificij in scripturis sa-
cris cōtraria dici vident. Reuera. n. illa sacrificij
na fm̄ se. I. opera operata. I. carnes s̄ sanguis vir-
comm: nec placuerunt deo: nec p̄pter ea remissit
culpam q̄stam ad culpā id ē scientie maculā: sed
n̄ apud holocostem reputabatur q̄stus ad quā-
dam legis penam. Unde cū ap̄tus vno loco vi-
cat impossibile est sanguine hircozū auferri pec-
cata. s̄ in alio oia pene in sanguine mūdant fm̄ le-
gem. p̄num intelligidum est quātum ad ale
culpam. De d̄m q̄stam ad carnis penā: vnde ad
Heb. g. Sanguis hircorum s̄ vitulozū s̄ cinis vi-
tilis asperis inquinatos sanctificat ad emunda-
tionem carnis. Glossa sanctificat id est a peccato
mūdant id est a pena legis: ad emundationē va-
lent nō ale sed carnis. Verūtamē in hōm̄ sacrificij
na nō fm̄ se: vt dicitur est. s̄ p̄pter fidem saluato-
ris quem in illis v̄turum: p̄ redēptione mūdi
credebāt deo placere: eis remissionē pecca-
torum q̄stam ad penam respiciat: s̄ q̄stam ad
culpam ale valebat. s̄ saluabat. I. s̄ p̄per h̄m̄
legis nō iustificabāt homo: nū p̄ fidem ip̄m. De
hoc. ij. fidem plurimā: ho stā. I. h̄m̄. s̄ Kayn
obtulit dño. plurimā. id est acceptabilitatem s̄ p̄

sibi valentem. Intellexit enī s̄ credidit in agno
quem deo obtulit hostiā meliorem id est saluato-
rem q̄ nō Kayn s̄ ceteri indigni. Gen. s. Repe-
rit dño ad. I. h̄m̄ s̄ ad numerā eius. Tertio cū in-
stantionis legalium sacrificiorum est assignanda
sc̄m̄ enī a deo instituta sunt quā nihil sine cū facit
s̄ n̄ mutata erant: queri p̄t cū institutionis eozū
Ad hoc breuiter dicendum q̄ licet per se nō vale-
runt ad remissionem culpā: multū vtilia fue-
runt ad doctrinā sapientie. Quia sunt quippe p̄ra
ad tēp̄m tanq̄ signa rerum meliorū: s̄ quā p̄
vult tanq̄ caracteres libozū. In quozū p̄p̄rietatibus
s̄ modis offerendā p̄cciter in disciplina
verē fidei: vt ap̄tate verā sc̄la beneficētiē clemen-
tia s̄ collata v̄itate cessare v̄mbas s̄ signa. Deu-
tro. ij. Ponite verba mea in cordibus vestris s̄
suspendite p̄ signo in manibus s̄ scribite ea in pos-
tibus s̄ ianuis. Ponite in cordibus legalia. I. q̄
tum ad moralia que semp sunt seruanda. suspen-
dit ea p̄ signo in manibus q̄stam ad mansuetu-
tabernacula s̄ huiusmodi que p̄p̄t sunt tollāda:
scribite i postibus s̄ ianuis sacrificia. Loue s̄ boues
quasi litteras paruos. In quibus multa bona
sunt discēda s̄ precipue. I. fides saluatoris. forma
de motibus sp̄s de celestibus. p̄num poterant
discere de sacrificij outum. De d̄m in sacri-
ficio thaurorum. Tertio in sacrificio alatum extra
castra obduo. De p̄mo vsq̄. 53. sicut omis v̄l.
Cum ergo ois offerrebat poterant tria de v̄rs
fide discere. I. saluatoris innocentiam m̄suetudi-
nem humani generis p̄motem xp̄m̄ redemptio-
nem. De secūdo Daniel. I. in sp̄i humilitatis v̄l.
sicut in holocaustis arienē s̄ thaurorum. Cum er-
go coacta aiata in holocaustū. I. p̄ ardore ignis i-
cinerē redigenda offerrebat poterant de homi-
nibus tria discere. I. vt demomb̄ vicijs re-
sisterent dei s̄ p̄mitamoz: arderet cordis s̄ cor-
p̄is humilitatē in oibus p̄raueret. De tertio le-
uitici. 4. Heb. ij. quozū alium inferē sanguis p̄
p̄ctō in sancta p̄ p̄ntē h̄m̄ eozū corpora crematur
et castra. sanguis alium significat alas iustozū. euz
hoc fiebant poterat tria discere de sp̄e op̄m̄ de
celestis gl̄e que sunt p̄na v̄turum saluato-
is: si cum: bonozū suffragium: p̄m̄ v̄turum in illo
q̄ corpora et castra cremantur: q̄ ibi coep̄a cre-
mare est fideles et delicias s̄ voluptates sc̄m̄
p̄na agere: sc̄m̄ in eo q̄ sanguis inferrebat per
p̄ntem in sancta thaurorum: q̄ hoc ē alas iustozū
post hanc vitā beneficio xp̄m̄ in celis assumi. Ter-
tium in eo q̄ sanguis p̄ntem in sancta delat
valuit ad remissionem peccatorum hōm̄ v̄turum
q̄ hoc est alas bonozum tā p̄m̄ in celum suble-
uatis intercedere: p̄ peccata euz ad huc i mū-
do relicto: de p̄mo secūdo. Thaurorū. I. fi-
delis sermo. Nam si cōm̄sumus. I. agendo

penitentiam et viuimus recipiendo vitam eter-
nam: si sustinebimus et congregabimus. Ad Ro. 4.
Adhuc p[ro]p[ri]e passiones et. Ecce q[ui] p[ro]p[ri]am age-
re et mala in b[er]n[er]do sustinere. ualeat ad spem obti-
nende celestis glorie. de sedo. Jo. 14. Iterum ueni-
o et accipit uos ad mercede q[ui] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
ualeat ad spem celestium. Can. 5. uelut b[er]n[er]do q[ui]
abit dilectus tuus o[mn]i p[ro]p[ri]a uulnere. r[ati]o dicit
beata uirgo. Dilectus meus uelocit[er] in ortu suis
ad areolam aromatati ut pascat in ortu: ista col-
ligat. Alias beatas uel castas de m[un]do assumat:
et ad celestia p[ro]ducit. uenerit. Dicit. I. Ego exau-
diam celi: et illi erandit terram. I. sancti p[ro]p[ri]a
bas qui sunt in celo sicut qui habitant in terris
ecce omnes fratres uel ad spem celestium. Apo. 8.
Ascendit fumus aurum tuu de o[mn]ibus. I. o[mn]i manu
angeli coeli deo q[ui] facti offerit omnes op[er]a nob[is]
p[ro]p[ri]a: ip[s]a p[ro]p[ri]a suo ut p[ro]p[ri]am recipiamus re-
missionem: et ad corp[or]is p[ro]p[ri]am societate.

¶ De tertio circa sacrificium notado. f. sacrificij
nostri excellentia.

CA. III.

¶ Entia comedite et. Tertio notat n[ost]r[um] sa-
crificij. f. co[m]p[os]itio ip[s]i excellentia que p[ro]-
cellit o[mn]i legis sacrificia triplici r[ati]o[n]e. Libo-
neltatis quo ad seculi dignitatis quo ad de[um]:
utatis quo ad h[er]editatis effectus. Primo excel-
lit r[ati]o[n]e bonitatis q[uo]d p[ro]bat a tribus: ab exteriori
sp[irit]u: a uirginitate origine: sp[irit]uali uel ordine. Pri-
mo p[ro]bat h[er]editatis bonitas ab exteriori sp[irit]u: q[uo]d
nulla alia qualitate cibi possit tam munda: n[isi] pul-
chritatem bonitatis ministrat: sicut sub sp[irit]u panis
et uini. Non n[isi] sequunt h[er]editatis multa q[ui]
sequuntur illa omnia legis sacrificia. uer. 14.
¶ Uelut est buccella f[er]rea est gaudij q[ui] o[mn]i p[ro]p[ri]a
na uelutis est iurgio. Buccella f[er]rea est sacrificij
um nostru[m] s[ed] munda sp[irit]u panis et bonitatis. Zacha. 9.
¶ Quid bonu[m] et quid pulchru[m] eius nisi fructus die
et omnes uinu[m] genuit uirgines. sedo p[ro]bat
bonitas eius q[uo]d a nulla corruptione sed a q[ui]na
li flore sumpit eorum. Ecclesiastici. 14. flores
in ei fructus bonitatis et. quasi dicitur. flores pu-
dencie et uirginitatis uer[um] sunt in fructu nobilit-
atis honestissime plus. Aug. Nobilitas matris
est et decore plus nobilitas plus et uirginitate
matris. Cant. 1. Egredimur. gloria ab igno-
stia infidelitatis: uide regem. I. sicut ip[s]am in
dya demate. i. carne quo co[n]sistit et mater sua
id est bonitatis in hoc q[uo]d est uirgo. Tertio p[ro]bat
bonitas huius sacrificij a sp[irit]uali uel ordine p[ro]-
p[ri]a qua cunctos sp[irit]us se attrahit. ut est uide
Trinitas. Bonitatis q[uo]d ita ut nos ad se habet
et allicet. ut. f. r[ati]o uirginitatis. maxime de talis qui ha-
bundat uel ordine pietatis: et talis res est sac[ri]-
ficiu[m] corpus. Ecclesiastici. 48. ¶ Demonia uelle in
compositio[n]e odore facta opus pignit[er]ij. me-

moris uelle et memoriale sacrificia uel sacrificia
altaris hoc facti est op[er]e pignit[er]ij. f. et p[ro]-
p[ri]a op[er]ibus diuinitatis et humanitas: ut uel
nullo bonitatis et p[ro]p[ri]a odore ad se trabat
deus eccle. Can. 1. Sicut effusum nome[n] tuum
domine o[mn]i que uere creditur ad sp[irit]u[m] gratie et deu-
tionis ad hoc sacrificij uidentur et ad eod[em] ad
ecclesiam frequenter et semper accuntur. ¶ Sec[un]-
do excellit r[ati]o[n]e dignitatis q[uo]d p[ro]bat a tribus: ab
p[ro]p[ri]a odore et quibus odore. f. et carne ip[s]a ma-
dissima: a la uelissima: et rare altissima. Ideo
in agno paschali figurata in nostro sacrificio uel
reperfecta sunt. ¶ Eodi. 12. Caput agni est pedis
et in testimo uocabatis. caput agni significat dea
tem: intestina autem pedes carne: ecce in ip[s]o de
aia et corpus: p[ro]p[ri]a q[uo]d si dicitur m[un]do uel
integra uel uerus homo: et carne. f. et aia p[ro]p[ri]a
dignitatis excellentia h[er]editatis sacrificij nostri
triplici p[ro]p[ri]a. Deo namq[ue] sicut accipit
est: angelus reuerend[us] modis ad o[mn]ia dum. p[ro]-
p[ri]a est p[ro]p[ri]a aliam infidelitatem p[ro]p[ri]a carne mundam
terru[m] p[ro]p[ri]a diuinitatis summi. de p[ro]p[ri]a Mal-
chie. 1. ¶ Placebit deo sacrificij iuda. i. ip[s]i uel
g[ra]t[ia] sacrificij iuda d[icitur] p[ro]p[ri]a: q[uo]d corpus ip[s]i obla-
tum deus p[ro]p[ri]a approbat: in quo. f. et maxime h[er]editatis
uileat uelut ad mouit p[ro]p[ri]a ob edifica. de oratio
triumpho: et g[ra]t[ia] humanu[m] redumdo. Eodi. 30.
¶ Sacrificij iuda accepti est: odore uel
uileat in p[ro]p[ri]a altissimi. de sedo. Malchi. 12.
¶ Uelut h[er]editatis corpus: h[er]editatis p[ro]p[ri]a
Leo papa circa corpus d[icitur] aquile sunt que sp[irit]uali
bas aia circumstant: uel angeli sancti: p[ro]p[ri]a
dicitur: mundicia amates m[un]di: corpus d[icitur] uel uel
res: et p[ro]p[ri]a fideles p[ro]p[ri]a. ¶ Uelut. ¶ Quis
fidelium uelut habere possit in ip[s]a h[er]editatis
fidelitatis celos aperire: in illo ip[s]i ministerio an-
gelorum adesse eboros summa et yma feceri. De
tertio. ¶ Adore scabellus: uelut. 66. et. terra
aut scabellus: pedem meorum. terra scabellum
dei significat carnem ip[s]i que originaliter de ter-
ra est. Uelut est nobis adoranda: q[uo]d sanctorum deo
uileat. Aug. Scilicet q[uo]d in ip[s]o terra. i. caro sine
imperate adorat. Qui enim terram adorat non
terram intuet: sed illum potius cuius scabellum
est p[ro]p[ri]a q[uo]d adorat. Aug. Uelut uelut q[uo]d
q[uo]d carne illius q[uo]d creatur am non negat q[uo]d p[ro]-
p[ri]a adorat et ei non minus q[uo]d diuinitati deservit
¶ Uelut. Uelut in carne p[ro]p[ri]a humanitatis
ideo adorat: q[uo]d a diuinitate scripte: et diuinitatis
in unitate glorie uileat. Si uelut separatis
deo illi non credo nec seruo. Uelut q[uo]d quis p[ro]-
p[ri]a uelut deus regio plus sacro inuenit
q[uo]d cam adorat: Cam deo et recte fuerit uelut
culum mortis incurrit et cam cu[m] rege adorat
temp[er]it. Uelut est in ip[s]o humanitatis non g[ra]t[ia]

et eadem: sed diuinitati unitam, s. unum filium dei verum deum et verum hominem: si quis adora re contempserit eternaliter morietur. **Ad 2°** dicit papa, Nihil in sacrificio maius esse potest corpus et sanguis ipsi. **C.** Tertio excelsit ratione virtutis, i. ppter effectum sic donitatis, quod est enim triplis erit bonum actum in triplici statu fidelium in modo in purgatorio: in celo. in primo statu peccata relapsum secundo pena grauem allevat: in tertio gaudium magnus generat. **Hinc** est quod tripliciter missae celebrari solent in salute viuorum: p requie defunctorum: et p gloriam beatorum. **Unde** et beatus in tres partes frangit: vt virtus sacrificii composita veli in predicto triplici statu demostret. **De primo.** **Leuitici.** 5. Anima que peccauerit p ignorantiam offerret arctem immaculatam, i. ipm glo. **Unde** canis **Signus dei** 17. **Grego.** **Deus** dicit nobis sacrum saluta: vt quod quottidie peccamus: si ille iam pro nobis mori non potest p hoc sacramentum remissionem consequamur. **De secundo.** **Leuitici.** 17. **Dedit** vobis sanguinem: vt sup altare meum expletis: p sanguinem vestris: et sanguis patris piaculo sit: et ideo caro et sanguis ipsi recte p sanguinem defunctorum offeruntur vt a pena purgatorij qua p res duo premissas sunt absoluant. **Augu.** Quatuoribus et elementis sunt ete ecclesie et sacrificio salutari non est dubium de functione aias referant: vt cum eis misericordiam agatur a deo iporum peccata meruerit in hoc mundo. **De tertio.** **Leuitici.** 1. **Pectusculum** sacrificij quod oblatum est edetis in loco mundissimo: et sicut et sicut me tecum. **Pectusculum** quod s. opertum est et delectissimum aialis significat dulce dines corporis ipsi: in quo comeditur in loco mundissimo, i. in manu delectat beatos in celo in eo quod plurimum gaudens et congratulatur in hoc sacrificio de memoria redemptoris: de aspectu nostre salutis: de admiratione diuine donitatis. **Uel** certe pectusculum comeditur in loco mundissimo: quod dulcedine corporis dei qua hic pascitur in vellamine et sacramento ea frumit beati vitione manifesta in celo. **Apoc.** 1. **Cententi** dabo manna absconditum. **Alia.** **De** ipis qui sum panis vite quod magna: si mane manet absconditum: tunc est manifestum habens omnis saporis similitudinem. **Hinc** dicit collecta. **Perscrutant** in nobis domine sacramenta quod continet: vt quae spece gerim rerum veritate capiamus. i. ipsi corpore manifeste vitione perfusa: sicut in illud. **Qui** diligit me diliget a patre meo qui est deus: in illa deus vitione erit nobis omnis boni plena fructio. **ps.** **Ad** implebit me leticia cum vultu tuo facies: cui apparuerit gloria tua.

C. De terra cui inlationis qui est cibus hominum.

CA. V.

Bro mea vere est cibus. **Item** a ppter quod corpus datur in cibum. **Tertia** causa in situationis est cibus hominum. **Circa** hunc dominum corpus sum datur in cibum triplex potest sapientie dei assignari. s. diuine liberalitatis magnitudo. **Sum** enim summus sit bono: summus est dect liberalitatis: sed nulla hac maiore esse potest. **Probatur** autem eius liberalitatis in hoc facto quantum ad tria. **primo** quantum ad magnificentiam donis secundo quantum ad nobilitatem dantis. tertio quantum ad vilitatem accipientis. **primo** quantum ad magnificentiam donis: quod largitus oium bonorum in hoc sacramento dicit se ipsum: et hoc largissimus: quod datur propter corpus in cibum: ipm quod dicit. **Accipite** et comedite. **Hic** est summus gradus diuine largitatis quantum ad donum. **hic** gradus quidam proponi possunt diuine largitatis quibus hominum largitus est omnia bona sua: sic patet quod hic est summus. **C.** **Primo** gradus est: quod largitus est homini celum et terram: et omnes irrationabiles creaturas ad seruicium. **ecclesiastici.** 17. **Deus** creauit de terra hominem et dedit ei potestatem conus que sunt super terram. **Genesis.** 1. **faciamus** hominem ad imaginem et similitudinem nostram. **Deuto.** 4. **Dedit** et hanc omnia astra celi creauit de us in miseriam cunctis gentibus. **Mathei.** 5. **De** us solem suum facit oriri super bonos et malos. **Alcum.** 11. **Deus** non sine testimonio semetipsum reliquit benefaciens: de celo datus pluuias et terra fructifera implens cibo et leticia corda nostram sine testimonio se reliquit benefaciens. i. p beneficia et creatura se deum et liberatoem testatus est. **psalmus.** **Quid** est homo quod memoret eius. **C.** **Secundus** gradus est quod hominum largitus est illas nobilissimas creaturas rationabiles et celestes. s. sanctos angelos ad ministrandum. **Idem** de eo pmo. **Omnes** sunt administratores spiritus in ministerium missi: ppter eos qui hereditatem capiunt salutis. **Mathei.** 18. **Angeli** eorum semper vident faciem patris. **Angeli** dicitur: quia vnicuique a natiuitate datus est angelus ad ministrandum. **Hinc** legitur hominibus se pe obsequia impendisse: et factum quomodie peccatores conuertendo: multos a malis defendendo: multos ad celos deducendo. **Eccli.** 14. **Eccc** ego mitto angelum meum qui precederet. s. in me in virtutum ostendendo: et custodiat in via in igne purgatorij defendendo: et introducat te ad sidera celestis regni perducendo. **C.** **Tertius** gradus est quod largitus est scriptum **Luce** primo. **Benedicimus** dominus deus israel. **Dedit** autem se multis modis. **primo** in socium nostre peregrinationis. **Baruch.** 3. **Hic** est deus qui adiuuauit oem vias discipline et tradidit illa iustis vobis suis: et

post hoc in terra visus est. quasi diceret: quod deus fecit bonum vias peregrinatiois deus madae a bone puerationis ne deficiat: ne viae boni videretur gravis minus: factus homo est deus: et per hoc? vic et peregrinatio: Luce. 8. Inter faciebant ibi p. caedra et ciuitates predicatio et cubitibus regnum dei: et quodcumque cum illo et muliere: quod erit caritate a spiritibus in mundis: maria. Magdalaena et Joana et susanna: et alie mille et turba multa venierunt ad eum: et vere bonus se dedidit bonum socii: quod socios vic lasso opumio vno pforant: in pi collis lib crant: infirmos curant: motuos suscitauit. C. Quarta gradus quod dedit se in seruio nre necessitati. Ad philip. 1. Et amantur semetipsum forma seruio. Hinc sicut est potant: et iurantes parit: discipulos pedes lauant. Matth. 20. Si quis vobis non vult ministrare et. Luce. 11. Ego in me dico vestris bonis. sicut qui ministrat. C. Quinta gradus est quod dedit se in seruio redemptiois nre. Ad philip. 1. Ego vultis nos: et tradidit se pro nobis hostiam et oblationem deo in odorem suauitatis. Matth. 20. filius vobis venit dare animam suam in redemptionem pro multis. C. Sextus gradus est etiam magis quod dedit bonum corpus suum in cibum. Hec. 11. Ego quasi nutrimus ephraim et declinaui ad eum vt videret. Jo. 6. Panis quem ego dabo. Gregorius. Bonus pastor deus animam pro ouibus posuit: et in sacro nostro corpus suum et sanguine vteretur: omnes quos redemerat carnis sue alimento faceret: et hoc est expressio summe largitatis et precium amoris. Magnum est. n. dare se in seruio peregrinatiois et in seruio necessitati: maius in seruio redemptio nis: et in dare deum ad hoc et in aliqua separabile ab eo cui datur: sed cum datur in cibum datur non ad separationem aliquam: sed ad modum vniens. Quia enim in vniere corpus cibum et iunctum. Jo. 6. Qui manducat meam carnem in me manet et. et sic appareret in tali dono summa largitas diuine bonitatis. C. Secundo probat ecclesie liberalitas dei in hoc facto: quod ad nobilitatem dicit: que est excellens est in hoc sacramento corpus suum largiatur large et diffusit: quod non solum datur illud dignis et amicus: sed non strabit indignis malis: et minus pro. Approprietat super me nocentes vt edant et. Mat. 23. qui praeiit manibus in ligno: sicut crucifixi per mure se foreratiois manibus tractari: et uniuersum et in mundum dentibus in sacro lacerari. Hic boni et tradidit in vniem eam cum alijs de corpore suo dedit. Gerit. n. p. p. sic ad dicitur in libro qui facit super bonos et malos et vobis se in hoc sacro dignis et indignis: non ab oibus effectus suscipitur equalis. Hic dignus effectus bonitas dei suscipit indignus senectus. exemplum de sole et oculo egro et sano. Magna magnus est dare magna dona. primus et amicus: maius dare seruio et an-

ellie: maxime ignotis et peregrinis: et nimis in misericordia. Unde arguit de magna ingratitude. Job. 19. Quare me pforant sicut deus: et cum bus meis iuramentum. Ad ro. 1. In vniencia benedictio dei et patris: et in vniencia pemptio Ignominia quasi benignitas dei ad parum se adducit. copiosa bonitas et benignitas liberalitas non bilitat se et qui imitatur et in malis: non cum peccantibus et ob omnia facti maxime. et tales corpus eius sumere pmittit: vt tanta eis liberalitate conuerteret. C. Tertio probat quod ad vultur et suscipit: quod in hoc sacro digno suscipiens officii dei formae. I. probat bonitas eius et imaginat: imitatio dei quod dicitur filii. Jo. 1. Quosque vobis receperit eum et. I. probat bonitas dei similes. Amnoting. Quia vobis vobis est vniuitatis et corporis: et na qui accipit carnem eius: vniue eius sic in illos particeps vniuerso. vniue sua bonitas. In hoc alimto ducit me pncipare est assimilari probat vniue bonitati. p. vniue bonum. I. Quia omne est vniue sibi gratia a deo. Gratia vniue est vniue ducit bonitas in animam quod assimilata deo sibi gra et vniue et vniue digna. Non. n. sufficit liberalitas diuina: quod in sacro vel in cibo intellectus illuminat: quod affectus sanus: motus et vniue totum vniem in bono pforat: corpus suo multo afficit: quod in vniue deo assimilet in pnti probat et in futuro pgram. Hic. n. p. vniue vniue pmo. C. De vniue alijs rationibus quibus datur corpus in cibum. CA. VI.

Et nre comedite et. et alia vniue: vt sup. v. Secunda ratio: de corpore suo datur cibum est humane nre corruptio quod in dicitur et erigebat medicamentum: hoc quod ad ma. pmo quod ad vniue curantibus in dicitur: quod in dicitur corruptiois et motus: corpus a cibo vniue. I. a ligno scilicet boni et mali: sic in dicitur vniue et vniue incipere debuit a cibo. I. ligno vniue. I. autem posse dicitur. de pmo. Vni. 1. de ligno scilicet. de sebo. Jo. Vni. in dicitur: carnis suum vniue. Secundo erigebat tale cibum quod ad integrum ruptione curaret. Serpente. n. magis in dicitur: vniue pnti vniue in triplici corruptio: in alicuius et ignorantem carne motus pnti et corruptio: motus in vniue. Vni. 3. Serpens de cepit me. de pmo. p. Hic est in bono est et. Vni. 1. Tu in dicitur: ignorantem erit super facit vniue id est humani cordis: et vniue de cepit. de secundo. Ad galat. 5. Caro possit aduersari. Ad ro. 7. Ideo alii legem in motus meis repugnantem legi in dicitur mee. I. et in motus: motus possit de motus motus ad actum motus. de tertio sup. 1. In dicitur: vniue in motus et de terra. de oibus. Aug. In anglo de populo

Magnum est. n. dare se in seruio peregrinatiois et in seruio necessitati: maius in seruio redemptio nis: et in dare deum ad hoc et in aliqua separabile ab eo cui datur: sed cum datur in cibum datur non ad separationem aliquam: sed ad modum vniens. Quia enim in vniere corpus cibum et iunctum. Jo. 6. Qui manducat meam carnem in me manet et. et sic appareret in tali dono summa largitas diuine bonitatis. C. Secundo probat ecclesie liberalitas dei in hoc facto: quod ad nobilitatem dicit: que est excellens est in hoc sacramento corpus suum largiatur large et diffusit: quod non solum datur illud dignis et amicus: sed non strabit indignis malis: et minus pro. Approprietat super me nocentes vt edant et. Mat. 23. qui praeiit manibus in ligno: sicut crucifixi per mure se foreratiois manibus tractari: et uniuersum et in mundum dentibus in sacro lacerari. Hic boni et tradidit in vniem eam cum alijs de corpore suo dedit. Gerit. n. p. p. sic ad dicitur in libro qui facit super bonos et malos et vobis se in hoc sacro dignis et indignis: non ab oibus effectus suscipitur equalis. Hic dignus effectus bonitas dei suscipit indignus senectus. exemplum de sole et oculo egro et sano. Magna magnus est dare magna dona. primus et amicus: maius dare seruio et an-

ruens petradia non effec audire non peccipitatur
 in mortefed venit de celo laiffas ferpēs fo-
 ris et emittit venenū de pprio locutū de fuo ga-
 fite et eritū ficut dñi: vili appetitū qd non erant
 emittent qd acceperit. f. vni intellectū: vte
 iufficiam nō motū di poffibilitatē: qd pper cibū
 venenofum triplicē inuadit corruptionē necesse
 fuit vt ad integrā curatiōne medicine .i. faluator
 nofter cibum nūcūgnatē p hęc pna daret: hoc ē
 coepus fūū: quō d pte recipientū ignoſcentie tene-
 bras illuminat: mo: bñ pnaue pcupifcēte fanat et
 mortē delruēdo triumphat. de pmo. ps. Dñs il-
 luminat meū ēē. Accedite ad eū et illuminamini
 mī. Coepus. n. xpi est verbi dei. vera lux in car-
 ne humanā quāsi in lucerna qua illuminat fide-
 les aīa. de fecdo. ps. p huc illis māna ad māduca-
 dum ēē. Et pōdi. is. Dñs uero iacet in firmidūe
 p mne fup terrā. Pama igitur celestis in fūltadi-
 nes p mne rotūq; apparebat: qd coepus dñi a fer-
 uore pnaue pcupifcēte refrigerat. d tertio. Jo. 6.
 Pātres vōftri manducauerūt mānā in deferto:
 et inoīna fuit. Hōc est panis de celo defecdo eno:
 vt fiquis māducauerit et ipō nō moriet: et fic hęc
 cibū mortē delruat. de hīs trib⁹ fup: a pmo fer-
 mone circa finē actū est. Tertio erigebat talez: ci-
 bum igūm ad firmā fanitatis pferuationē. Quī-
 dam. n. ad tēpus de peccatis ppingunt et quodā
 modo curant: f; pte pceptationis p recidimū iterū
 eorū p mne. ps. p dūtruerunt et concupie fūnt ēē.
 Ad pferuationē aīa fanitaz aīe et incoīuptōis bo-
 ne vite vālet cibū libe. Can. i. fāfcilicū mirre
 dilectus meus mihi: ficut mirra incoīrupta fer-
 ua coepi: fic coepus dñi pte fūmpū corda. Ter-
 tiarō fapōitē dei qua dñs dat hōi coepus fūū: in
 cibum cū humanenāe p dñio quērōnālis creatā
 est et coepoi p mne. Rationalis aūt creatura pōt
 tribus modis pferuari: et p m hoc indiget triplici
 cibo. P m nō modo pferat p m qd est icorporea
 et pure fpūaliū: vt nā angelica. Secdo mō p m qd
 coepi p mne: ficut dīffimilū dīffimilū. fpūs car-
 nī. Tertio mō p m qd aīe due nāe. f. coepi et aīa in-
 fingulū pōntis hōīum fūnt fanilū aīa focietate mi-
 roz amōre p mne ēē: fed quociq; illoz p mne mo-
 dotum cōfideratōr rōnālis creaturā p m condi-
 tionem fūā p mne indiget alimonia. pmo mō
 erigit alimentū p quod vīnat et fūbfūtat. f. verbi
 dei eternū p m fe incoīptōz qd est eterna dei fa-
 pēctia. Tho. i. Ego cibo mīnūbili et poen q ab
 hōībus videri nō pōt vte. puer. 3. Ugnū vite ē
 hīs qui appetēderūt eā. f. dei fapām. ecclefū-
 cū. fons fapīe verbi dei in excelfo refoīens. f.
 angelos in celso. fecdo mō pferat rōnālis crea-
 turā: vt est coepus p mne: ficut dīffimilū dīffimilū:
 fpūs carni p focium vili p m p dūtenē vte
 vteq; nāe indiget p vteq; cibo p mne: f; dīff

similū: q; fpūs fpūali ad modū angelī: coepus coe-
 porali ad modū bruti. de pmo. ps. Pāne angelo-
 rum ēē. p mne ad Corin. x. Pātres nri oēs eandē
 efca m fpūale in manducauerūt ēē. Sapē. 9. Dñs
 quis erit p fūmar? inter filios hōīumū fī ab illo
 effūgerit fapientia tua in mībelum cōpū abīf: q;
 qui fpūali cibo qui est dei fapientia caruerit a vita
 fpūali deficiet. Ecclā. 15. Cibant eū dñs ēē. de fe-
 cundo. 1. regim. 11. Pāne quiddā habebat oculū-
 lam de pane fūo comēdens. Ecclā. 39. Imicus ne
 ceffariē erit. vte hōīm lac et panis miel et vte et ole-
 um: hęc oīa fanctio in bona et implis in mala cō-
 uertentur. de vteq; Deutro. 3. et 2 Dab. 4. Pō
 in folo pane ēē. Aug. ficūāla vita est coepus: q;
 nō viuifcat fine cibo coepo: aīa deus vita est
 aīe: fed nō viuifcat illam fine cibo fpūali. fī
 ue verbo dei. et fic hęc et illa natura hōī fī dīff-
 fimilū dīffimilū cū hābuerunt: et alio modo et
 longe ab inoīcem comēderunt: nec cibū coepo-
 ris congruat fpūali: nec cibū fpūs coepo.
 Tertio modo pferat rōnālis creatura p m qd il-
 le dūenē. a. coepus et aīa fūnt in fingulū pōntis
 hōīum familiaritate et miro amōre p mne
 tunc erigit ad eternā faluationē vteq; vte
 cūntōti hōī. vteq; nāe cōueniēcia fpūali fūnt
 et coepo aīe. f. vte hōīum caro fanctū qd fūntū
 quodam fācō comedant cultū virtute aīa de p
 fenti miferia ad vitā eternē beatitudinis p mne
 at: coepus ad modū cū fūnt vte fūnt in te: vt
 tandem gloriose refurgat. de hoc cibo. Jo. 6. Ca-
 ro mea. f. caro dei caro humana vīna dei verbo
 vere est cibū. f. totius hōī: vālet aīe et coepo-
 ri. Ecclā. pmo. Unus est altiffimū creator oīm
 ipse creatit fapientia fpū fūo: et p m dātū fūmū p
 bet illam dīffimilū. f. creaturā fapiamū fpū fūo
 id est virtute fūa. f. creaturā carnis de virgīne
 fūmpit: et fapientie fūe vīnat: et p m dātū fūmū
 id est liberaltatē pebet illā in cibum dīffimilū
 fe. f. fidelibus: vt pōt ficut dñs est coepus et aīe.
 De hoc comūio coepus et aīe vīte. 9. Unūm et
 vte fūnt p mne: fūntū: vīntū fūntū fūntū
 in fācō dōo est macrandū vīntū p mne: quī fū-
 ct vīntū beffis fūe terribilis esse dō: beffalibus
 motibus et moībus. Hū p mne fūntū. f. vero
 cibo. i. carne xpi: vt pōt aīe et coepo. de p m Jo
 an. 6. Quī manducat carnē meā ēē. de fecudo fe
 quif. Et ego refūcitabo eum ēē.

**De forma donatiōis vs qua et cā def velantū
 hoc facramentum.**

CA. VII.

Et nūc comedite panē ēē. Theō. a fpūle
 v qdō pōt nobis carnē fūam dare ēē. The-
 ma p mne facm in regia abfcedere bonū
 est. Thobie. i. fecundū pncipaliter circa fācram
 dūctam net andū est forma donatiōis: et circa hęc
 tria fūnt pferanda. p mneq; dñs coepus fūmū

dat velatum: scdm q̄ dat velatum sub specie pa-
nis. tertium q̄ dat velatum sub sp̄e panis trinci. **C**
Atra p̄mā sciendū q̄ datur velatū nō nudum
s̄m illud sp̄o. Dabo mīna ab̄cōdūm quasi ci-
bum celatū velatum: sed q̄ b̄ humanam sc̄ntus
beitrat̄ murat̄ cum aliud videt̄. huius velami-
nis quadruplex est rō. p̄mā est indignitas ma-
lorum que erigit vt̄ velat̄ sicut eger oculus: vt̄ si
b̄ sol̄ et quodlibet̄ lum̄ regat̄: in hoc benignit̄
me agit̄ cum eis misericordia saluatoris q̄ p̄mi
nidum aspicit̄: hoc a fidelibus mādūcat̄ et
ip̄o aspectu scandalizant̄ et p̄p̄tū male perierit̄
¶ In corde b̄ horrorem et q̄ detractionem: in
alā p̄spicalem monē. de p̄mo. Jo. 8. vbi d̄ns d̄t̄
caro n̄cā vere est̄ cibus et̄. sequit̄. Et hoc multi
discipuli abierunt retro quasi abhorrentes verba
de humanā carne comedenda. Ambros. forte di-
ces quāto verus sanguis q̄ s̄mūdine nō videt̄ car-
nis. Arguēt̄ verba xp̄i audientes q̄ carnē suam
daret̄ manducare recordat̄: solus p̄terus dixit
verba vite et̄ne habes ad quē ibimus? Ille ḡ
plures scandalizant̄: t̄ne velut̄ quiddā est̄ bono-
rum carniosū magis munit̄ q̄ redempto-
ria. adeo in s̄mūdine accipis sc̄m s̄d̄ verē et̄ de
glām v̄mūdētis p̄sequit̄. de secundo in eodem
vbi d̄ns dixit̄ p̄mā quē ego dabo carnis mea est̄.
linguā et̄ n̄ dicit̄ et̄. Lingua hoc murmurat̄. b̄
mādo ē: et̄ ideo debet̄ velari. ps̄. De us q̄ odorat̄
me et̄. de cetero numer. 4. Aaron et̄ filius ei⁹ in-
trabant̄ ip̄os disponēt̄ opa. i. operēt̄ fact̄: et̄ ip̄i
n̄ la carnis are vidēt̄: quē sunt̄ in sanctuario p̄s-
t̄p̄ mutuant̄ alioq̄ mō dicit̄. p̄mo reḡ. 6. p̄er-
cutit̄ d̄ns multos eo q̄ vidēt̄: arch̄ d̄n. q̄. i.
n̄ vidēt̄: et̄ vidēt̄ et̄ d̄ct̄. arch̄ significat̄
corpus xp̄i q̄ malignus est̄ velandūne sp̄ualit̄
noctant̄ si vidēt̄: q̄ est̄ sine occit̄ putarent̄ et̄
sanctificat̄. Et̄. 3. In pluribus oibus deand̄ fac-
re carnosus. Non est̄. n. n̄ necessariū que ab
scandala sunt̄ videre oculis suis. ¶ Secunda rō
quare velatū dat̄ est̄ sc̄la bono-: ¶ h̄c rō p̄t̄ in-
er̄ia distinguē que erant̄ b̄ velari. i. fides et̄ ve-
rum: in f̄dicit̄ans p̄uac̄ r̄mēdiū f̄dēt̄ meritum
p̄mo f̄dēt̄ esse v̄q̄ erigit vt̄ velatū datur̄ corp⁹
xp̄i. v̄d̄ d̄ct̄. i. fides est̄ reḡ nō apparentis: vt̄
dicit̄ Aug. fides est̄ credere q̄ nō videt̄. i. crede-
re verbis de re occulta que vere est̄: t̄i et̄ oculis
nō vidēt̄. Nam de re quā videmus sc̄lam pon-
t̄ f̄dēt̄ bonam. p̄mē p̄mī p̄mo. X̄p̄s est̄ in quē
nō vidēt̄ credimus. sc̄o in f̄dicit̄ans r̄mēdiū
f̄dēt̄ vt̄ velat̄ corpus xp̄i: quatenus culpe in f̄de
h̄ans respondeat̄ modis agrus satisfactoris
vt̄ sicut̄ p̄moy parentū in iudicā: et̄ icept̄ et̄ an-
dūm verb̄ d̄y ab̄ d̄i f̄dēt̄ cibum habent̄ mo-
tem velari: in eo s̄r̄ct̄m eoy v̄ant̄ d̄lectari
sic agrus vt̄ f̄dēt̄ saluandū incipiat̄ et̄ iudicū
verbi satisfactoris f̄dēt̄s cibū habent̄ vt̄

rām v̄t̄ ab̄condit̄: in quo nostri sc̄ntus p̄t̄
decepti p̄er audiat̄: vt̄ s̄r̄ct̄s et̄ audiat̄ in cā
et̄ v̄t̄i vt̄ alius sc̄ntus. audiat̄ aut̄ q̄ v̄t̄i xp̄i.
hoc p̄t̄ d̄ct̄ figurat̄. d̄ct̄. 17. In b̄d̄ct̄ d̄ct̄ Jacob
v̄t̄i sc̄ntus ysaac sunt̄ decepti putat̄ sc̄ntus eius
v̄m s̄nt̄ s̄mūdine eius q̄ velatus erat̄ Jacob.
Unde sciendū q̄ in illa figura d̄ct̄ corpus ḡ-
mo: erat̄ p̄mē. i. ysaac et̄ h̄becca: quasi mascul⁹
et̄ sc̄la significat̄ d̄ct̄ n̄s in nobis. i. corp⁹ et̄ aliam
masculū q̄ magis solet̄ esse manifestus: cetero
f̄mō p̄t̄ m̄t̄ d̄t̄ significat̄ ceteros b̄d̄ct̄. i. cor-
pus cum suis sc̄ntibus: sc̄nta que v̄mū videt̄
et̄ famulū reḡi interiori b̄d̄ct̄. i. aliam que s̄lita-
ti s̄c et̄ alioy gerit̄ curā. Jacob bonus et̄ formosus
habuit̄ in tabernaculis quē dicit̄ rebecca. i. si-
dēt̄s ai a significat̄ verus corpus xp̄i. Et̄ s̄m quē
amabat̄ ysaac. i. corpus eo q̄ de cibus suis v̄t̄i
n̄ significat̄ s̄m panis et̄ s̄i accidit̄. sc̄o
loc̄: s̄p̄os et̄ ceteris. Dum itaq̄ ysaac quasi b̄
exterior. i. sacerdos benedicere d̄y. Et̄ s̄m. i. b̄ pa-
nis recedat̄: s̄ s̄mūdine. Et̄ s̄m. i. v̄ct̄s cum adde-
pelles villosit̄: cibus est̄ s̄p̄os. i. accidit̄ panis
sicut̄ s̄lido. Et̄ loc̄: s̄p̄os: odo: v̄ct̄is manit̄
sicut̄ cibus et̄ sc̄ntus nostri fallit̄. In fallit̄ v̄ct̄
ysaac caliginosus. i. debilis corpus nostri q̄ pu-
tar̄ pecculis habere et̄m. i. panē et̄n̄ v̄ct̄s et̄
s̄p̄m panis: s̄ sub illa iacet̄ Jacob velatus. i. cor-
pus xp̄i. In fallit̄ gustat̄: putat̄ comedere cibū
Et̄ s̄m. i. panē et̄ gustat̄ xp̄i s̄mūdine eius. In s̄
h̄ur̄ olfactus: quē putat̄ s̄nt̄ odo: est̄ Et̄ s̄m. i. pa-
nis qui vere nō est̄ ibi s̄nt̄ odoem velimē-
torum eius. i. formā panis q̄ v̄ct̄is est̄ Jacob
i. corpus xp̄i. Sapient̄ erit̄ ysaac: sed in iudicā
cognoscēt̄ Et̄ s̄m fallit̄: sic homo noster erit̄
eo: in iudicā panis altaris fallit̄ p̄er ḡ audiat̄. v̄
git̄ vt̄ q̄dem v̄t̄. manus quē t̄go sunt̄ eius
nihil fallit̄: vt̄ quā iudex dicit̄ ego s̄i v̄t̄
est̄ Jacob nihil verus. Vinulur̄ fact̄ m̄ q̄ tan-
go ita panis est̄ nihil fallit̄. vt̄ xp̄i dicit̄: hoc
est̄ corpus meū nihil verus. p̄mo q̄ in f̄de in f̄de
latus r̄mēdiū erigit̄ q̄ corpus xp̄i velatū de-
tar̄: vt̄ q̄ sc̄ntus p̄mī hominis in cibo p̄d̄ct̄
v̄ant̄ d̄lectant̄ sc̄ntus nostri corpus in cibo be-
nedict̄o sacra est̄ Jacob. i. corpus xp̄i velatū
s̄mūdine Et̄ s̄m. i. p̄ panis. Tertio f̄dēt̄ me-
ritum erigit̄ vt̄ velat̄ corp⁹ xp̄i: q̄ vt̄ dicit̄ d̄ct̄.
fides nō habet̄ meritū cū humana rō p̄bet̄ et̄
perimētū supple sufficiens: velatū dare v̄ct̄
d̄ct̄ corpus s̄m: q̄ in hoc potius credere verbis
suis ḡ sc̄ntus nobis magnū b̄ meritū. Jo. v̄
t̄mo. Beati q̄ nō vidēt̄. Dūm meritū f̄dēt̄
n̄ fructus t̄mpter est̄. s̄p̄ct̄m bonoy plenaco-
piat̄: p̄t̄ habundant̄: ceteros s̄p̄ct̄m. Sic
ait̄ rebecca. i. fidelis alia in me s̄t̄ b̄ maledico

filii. i. beatrix b[e]n[e]dictio dei tibi deus de ro
re celi quas ad p[er]m[an]ent[er] de pinguedine terre habu
danti q[ui]sum ad sc[ri]ptam: b[e]n[e]dictio frum[en]ti v[est]ri
et olei q[ui]sum ad terram: de p[ri]mo Jo. 7. Qui cre
dit in me flumina e[st]. Dece. 14. Et quasi ros e[st].
de sc[ri]pto ad Heb. 11. Sancti p[er] fide[m] adepti sunt re
promissiones. s. sp[irit]um. ysaie. i. Si volueritis
et audieritis me bona terre comedetis. Mat. 6.
P[ri]mo querit regn[u]m dei recte crededo: r[ati]o iustici
am eius in se vivendo: deo o[mn]ia e[st]. de tertio p[ri
mo petri p[ri]mo. Credetes in x[rist]o que no[n] videt[ur] em
labris locuta in emarrabili et glorificata reposita
tes sine fidei v[est]re salut[em] alarum v[est]rar[um]. p[er]
b[ea]t[am] b[e]n[e]d[i]c[t]i. i. Qui audierit ab[se]q[ue] terrore co[n]f[er]et: ha
bundantia p[ro]fert timore malog sublatio.

**C De duabus alijs r[ati]onibus q[ui]bus daf corp[us] ve
latum. CA. viii.**

Enite comedite e[st]. q[ui]o p[er]fectum regis.
tertia r[ati]o quare corpus suu[m] dat velatu[m] est
instructio mox. Job. 18. Trabis sapia de
oculis. Tria vo in hoc sacro occultant in quib[us]
mores instrunt. s. p[er]sona saluatoris: pulchritudo
magis claritatis: m[ag]is opus op[er]antis. de p[ri]mo
ysaie. 47. Uere tu es deus abscondit[us] de i[st]r[um]e[n]ta
tor. de sc[ri]pto ysaie. 7. Expectabo d[omi]n[u]m q[uo]d abscondit
faciem suam. de tertio eol. 43. Quid[am] abscondita se
m[ag]is b[e]n[e]d[i]c[t]is p[er]pana. n. vidim[us]: in his v[er]bis q[ui]m[us] in
nobis q[ui]q[ue] tria virtuose abscondi posse n[ost]ram p[er]
sonam: pulchritudine corporal[em]: bonoq[ue] op[er]e
intentione. p[ri]mo a p[er]fecto: sicut. s[ecundu]m a iustoy
inspectio: tertio ab humano favore. p[ri]mo dicit
iustus abscondere p[er]sona[m] p[ro]pter tria: vt. l. p[er]fecto
quiescat: vt p[ro]ceptu a d[omi]no op[er]a p[er]ficiat. vt glorio
sorem coronas acquirat. de p[ri]mo ysaie. 36. Uade
popule meus abscondere modicu[m] donec p[er]d[ur]at
indignatio mea in p[er]fecto: vt q[uo]d multi iustoy le
guntur fecisse. de sc[ri]pto. i. Com. 11. Damata p[er]
p[ro]f[er]it. s. sicut Thobias cum enim rex iuberet oc
culi singulos nudos lanat: vt. l. opa misericordie
que ceperat impletet. de tertio p[ri]mo regis. 26. eis
fugeret David a facie Saul abscondens e[st] in col
le adule. i. in domo. Nebia interpretat eum sicut
piens. unde d[omi]n[u]s suscepit: meus. Abscondit[us]
est aut[em] in d[omi]no: vt per inclina[m]e[m] op[er]is gloriosa regni
sibi restaret coronam. Jo. 8. Tulerunt lapides in
dei vt iacerent e[st]. sc[ri]pto dicit iustus abscondere
pulchritudine[m] corporal[em] ab hominib[us] inspectis: q[uo]d
exterior pulchritudo et ornatus multo sunt occa
sio casus. Dece ergo corporalit[er] absconditur tri
bus modis p[er] habitus vilitat[em] em p[er] ieiunio
rum abstinentiam p[er] bonis op[er]is assiduitate[m]
De p[ri]mo Job. 15. Saccam contulisti super cutem
meam: op[er]is cinere carnem meam. Gene. 24.
Rebecca consp[er]to ysaie tollens pallium op[er]a

it. sc. p[ri]o. ad Corinthios. vi. Mulier debet habe
re velam super caput p[ro]pter angelos id est p[ro]
pter bonos. de secundo. Gal. 6. Vbi mundus
crucifixus est ego mundus quasi diceret. Vbi est
mibi mundus p[ro]pter pena[m] sine sollicitudine[m] et ego
vbi mundanus p[ro]pter corporis metis macerati
nem. Augustinus. Carnem v[est]ram domate e[st].
de tertio. ps. Tabeſcere fecisti sicut araneam e[st].
sicut aranea ex suis visceribus trahens op[er]a na
ture tabelle[m] tridit: sic iustus frequenter op[er]a
laboriosa ex vera charitate maceratur: et p[er]lescit
in corpore. Ecclesiast. 34. Jugum et loa curant
collum durum: et seruum inclinant operationes
assidue. Canti. p[ri]mo. Nolite me considerare e[st].
Sol effectus ardoris. id est op[er]is amolice: dicit[ur]
form[am] serui accepit in qua claritatem diuinam
abscondit. Unde ysaie. 53. Non est species ei neq[ue]
q[ui] decor e[st]. et abscondit[us] vultus eius: et despe
ctus. Tertio dicit abscondere virtutum et bono
rum op[er]um intentione[m] ab humano favore. Ma
th. 13. Simile est regnum celoy: gloria id e[st] co
uersario iustoy: th[es]aur[us] id e[st] bono op[er]i ab
sccondito in agro. i. in corde. Gregorius. Sic sit
opus in publico: quatenus intentio maneat in oc
culto: vt de bono op[er]e p[ri]mo p[er]deamus ex
plum et in p[er] intentionem qua soli deo placere an
p[ri]mo semp[er] optemus secretum. C. Triplex ve
ro bonum scipio debemus abscondere a favore
hominu[m]. l. elemosinam: oratione[m] et ieiunium.
de p[ri]mo. Mat. 5. Cum facis elemosinas nolitis
ba canere ante te. tuba timoris et iactantia sicut
ypocrite faciunt: vt videant ab homib[us]. Amen
dico vobis receperunt mercedem suam. Te au
tem faciens elemosinam nesciat e[st]. sinistra. i. in
t[er]tio op[er]is: dextera. i. dilectio pura: vt sit elemosi
na tua in abscondito e[st]. de sc[ri]pto Mat. 5. Et cu[m] o[mn]ia
ueris intra cubiculu[m] e[st]. i. secretu[m] mentis et clauso
ostio o[mn]ia p[er]tini tuu[m] in abscondito int[er]d[omi]ni et reddet
tibi. de tertio ibi d[omi]n[u]s: cu[m] ieiunas vnge caput tuu[m]. i.
refice t[em]p[us] op[er]is m[ag]is: q[uo]d tibi s[er]ualis m[er]ito
eius. i. paup[er]u[m] largitudo: s[er]u[us] facit tua laus p[er] cor
dis et sensus lacrimis p[er]le purgatio. ne videaris
ab homib[us] ieiunans: s[er]u[us] tuo. C. Quarto daf vela
tum r[ati]o in obliquitate n[ost]ra. Doc. n. exibat in ob
liquitate[m] holm q[uo]d p[ro]bat tribus modis. p[ri]mo a figura
legali. Etodi. 30. Videntes filij isrl[em] ex p[ro]f[er]io d[omi]n[i]
comuta[m] facies moysi timuerit p[ro]p[ter] accedere. vii
posuit vela m[ag]is sup[er] facie[m] sua[m] q[uo]d loquebat[ur] ad eos.
facies. n. moysi t[ame]n magna[m] recepit radioſitate[m] et
frequenti et familiar[em] approp[er]o unde ad diuinu[m] la
me q[uo]d videbat b[e]n[e]d[i]c[t]io ocul[is] q[ui] cernunt. vii q[ui] po
tuerat claritate[m] vult[us] ei[us] iusticie: nisi velaret: sic ni
miru[m] timo multo magis corpus x[rist]i in resurrexerit
et glorioſitate[m] et spiritalitate[m] et deiforme factu[m] nullus
p[ro] mortalibus insp[er]at o[mn]ia: nisi alia sp[er]e velaret

Secundo probatur et hoc quod accidit matri dei
 marie que non potuit sustinere claritatem patris filij
 et gl'ias nisi esset obnubilata. Clare autem virginis ve-
 latus maiestas spoliata operatione facta est possi-
 bilis a virgine et ita nobis videtur unde verbum ca-
 ro factum est. Sed tamen illa post passionem per
 resurrectionem glorificata et ad similitudinem dei
 clarificata sicut illud Jo. 17. clarifica me pater fa-
 cta est impassibilis ad omnes mortales in propria
 forma nata videtur nisi esset velata ab qua specie
 visibili. Ecclesiastici. 2. De mirabilia opera altissi-
 mi et gloriosa et abscondita et immensa. Et dicitur. 32. non
 videbitur nec homo et vivet. Et in specie ppria. Ipsi
 me ad coram. 15. Videmus nunc per speculum. I. non
 nia et in enigmate. I. figura panis. C. Tertio pro
 ad idem rationem naturalem que summa et consummatum lu-
 minis oculi nostri ad claritatem luminis corporis
 ipsi. Dicitur. n. nosse angustius eger et corruptibili-
 tas. Illius vero claritas incorruptibilis et quoddam
 modo imensa ut dicitur de deo. Hoc est n. ra-
 tio visibilis omnia humana similitudo a qua vi-
 demus ad hunc. Et igitur maior similitudo ad hu-
 manam maxime ratio impudens et dulcior est visio.
 Hinc est quod sicut oculis potest aliquando videre nu-
 dum corpus solis et non corpus ipsi quod est illo by ali-
 quam similitudinem luminis et corruptibilitatis
 qua non hoc corpus ipsi. Psalms. n. oculus et alij par-
 te celestis luminis similis esset nequaquam illud vide-
 re possentur nec auris autem digne autem oculis ce-
 est. I. propter nimiam dissimilitudinem. Quia ergo
 ob nostram imbecillitatem et corpus ipsi nimis cla-
 ritate magnificata et visus ad incompertionem ro-
 borata non possumus videre dolenter oculo ad oculi
 dicitur corpore claritate sicut oculo naturali. para
 cordis intentione ipsi debemus refringere iuxta il-
 lud Isai. 6. Si oculus tuus simplex fuerit. Luce-
 bit cordis pura totum corpus tuum lucidum erit ad
 reddendam claritatem ipsi. Psalms. 102. Deum
 quoniam cum apparuerit similes illi crinitus et videtur
 in usum est sicut. Dignus quidem videtur pro superioris
 oculo et fenestra venturam mare debere ad alas
 Sed hoc nobis oia astra in posterum cum videtur
 mus cum facie ad faciem. Et brevissimum erit vita
 eterna.

C. De forma donatōis qua datur sub specie panis
CA. VIII.

**Enite comedite. Thema ppriū. Cibavit
 et cum pane et. No. inter linearis. I. corpo-
 re ipsi. Secundo datur dicitur corpus suū sub spe-
 cie panis propter tria. Propter collatam sibi pre-
 teritis cibis habilitatem. Sub nulla. n. alia specie ci-
 bi tam respectu ministrati et acceptum posset
 aptius et haberi. Et hoc tripliciter consideratione.
 Primo. I. igitur ad intentionem habitus et speciei
 panis et cibi alterius: quod omni loco omni tpe fa-**

cius invenit et alius cibis. Item igitur ad con-
 ferendū habitum est quod dicitur postari fac
 cationari eodem modo sicut sub specie panis et cibi al-
 terius. sicut. Jurant dicitur et non penitetur eum in esca-
 cordes in eternam sicut ordinem melchisedech. Quia
 nec uno nec bono nec captivo pane et vinum
 obtuler. Item igitur ad administrationem habitus et
 quod modus et bonitas tractari potest in altari-
 bus quibus membris a sanis et infirmis sumi po-
 test et ab aliis cibis. Secundo datur sub specie panis
 propter sanctam significationem fac cognitionem et si-
 dem. Augustinus. Dignus est res propter spem qui
 ingerit sensum aliquid aliud et se facit cum agens
 nem venire. Dignus autem tria sunt genera natura-
 le: artificate sacramentale. Signum nalle sicut natu-
 ral significat sicut sumus significat igitur rubicelli
 christus significat futuram serenitatem. Quibus. 16.
 factus est per dicitur serenū erit rubicellus est em-
 lum. Signum artificate et impositione hōis signi-
 ficat et hoc est duplex. Aliud. n. non pertinet quod signi-
 ficat et circulus viti. Aliud pertinet quod significat ve-
 pluarum propter pluviam et significat eas: panis
 significat carnes et ostendit signa sacramentalia sicut
 in possessionem dei significant et sunt sicut dicitur.
 Aliud. n. non pertinet quod significat et facta legalia: si-
 cut serpens enim creatus berem significat et quod
 de salutaris sed non pertinet et sicut circulus su-
 spensus ante domum significat vinum quod non dicit
 pertinet. Iniqui. 23. sicut moyses serpens enim
 et possit cum signo: quod si peccati aspiciebatur sanabi-
 tur. Sap. 11. Habet et signus salutaris non per se
 videtur et sanabit sed per alium salutaris. Sicut
 agnus paschalis et circulus significat et figura
 tū sed non pertinet quod sicut non iustificabit. Ad ro-
 5. Et equus legionis iustificabit et esse caro coram
 deo. Item alia sunt signa sacramentalia quę et sunt
 posita et significat sed pertinet quod significat ve-
 ram vitam et eterna sicut baptismus et eucharistia. Iu-
 go. factum evangelicū est mille eternam salutem
 biliter propositum et similitudine representat et in-
 tentione significat et sanctificatione pertinet ad
 quod gratissimum. Baptismus significat sicut peri-
 tionem et pertinet eam quod efficit quod figurat. Et
 missum peccatorum. Item secundo. Pertinet ad ba-
 ptismus et unguis velum in nomine igitur in remissio-
 nis peccatorum. Similis factum altaris significat ve-
 re corpus ipsi et vere pertinet illud: quod post sacramen-
 tum panis sub specie eius. I. sub illo signo panis
 quod bene possit ad significat dicitur corp' omni cor' ipsi
 sicut sub signo possit haberi. I. in passio sicut oc-
 tare carnea. Quibus. 16. Accipit velum panis et be-
 nedixit aut. Hoc est corpus meum significat sicut spe-
 cie panis. Joannis. 6. Filia vobis dabit vobis pa-
 nem qui permanet in vitam eternam. Hinc panis signifi-
 cat deus. Igitur si cum vobis signa possit haberi

credo tibi sub remi pane esse carnes: multo magis
 eiusdem signum posuimū de uere factis altaris cre-
 dere debeo tibi sub specie panis et uerū corp^o xpi
 ppter rerū tibi significatarū similitudinem. Tercio. n.
 tibi res signat^r: quarū spēs illa panis est factū. i. sa-
 erum signū episcopaliū habēs in scellarū similitudi-
 ne. C. Panis res tibi significata est uale corpus
 dñi quod tibi pñef. Secūda res corpus eius mi-
 thici quod tibi significat et nō pñef. Tertiar es ē
 effect^o sacramēti in ala fideli. Quarto species pa-
 nis pñe rei tibi significat. i. veri corporis xpi bⁱ
 similitudinē non rōne sui sed rōne subiecti qd bar-
 burante pferant. i. panis q pñe sui. Sicut
 n. ex pluribus et puris granis pñef: sic corpus xpi
 ex plurib⁹ mēbris puris et immaculatis pñef. Can-
 tici. 7. Uter tunc sicut a cornu tritici u allat^r li-
 lila. Erod. 25. Archa corpus xpi significat. Hoc fit de
 lignis scabim ignitrib⁹ q corpus xpi cōstitit ex
 mēbris purissimis et ab oī uicio mōdo. C. Secū-
 do spēs panis scēde rei tibi significat et z similitu-
 dinem. i. mūlti corporis xpi significat. i. ecclesie q
 est unitas fidelū. Sicut. n. ex multis granis pu-
 ris pñef vno panis sic et multis fidelib⁹ puris
 a culpa mentali mōdo et vinculo carnis unitas
 ecclesiastica unitas consistit. Prime ad cor. x.

C Hic ē scēdum q in pane triplex vno attendit
 per quā triplex fraternitas huc causā et uisculum
 amoris qd inter fideles esse d^o signat. Primo
 granis nobilitas et similia colligunt. Secūdo farina
 cōpurgat per aquā et pasta conficit. Tertio ut pa-
 nis solidus sit igne decoquit. Primo granis si-
 militas significat fraternitatem et amorē naturālē
 q: oīs de vno et pmo paritē sum⁹ hāt. Secūdo scz
 pasta q est farina aqua pñsa sacramētalē: q vno
 facto baptisū aliū sumus regenerati. Tertio. i. pa-
 nis igne solidat pñtate m q vno spūitu. i. ad vñ
 xpianū religionē sim⁹ cōgregari. De pño gen.
 22. Descēderūt fratres ioseph et emerit frumen-
 ta in egypto q: humilitas et se fideles ut amorē
 n.lem oīum bonū acceret. Ecclesiā. 15. Omne
 alal diligit sibi similes: oīs homo diligit purius
 suū. De scēdo pñe ad cor. 5. Dñs noua cōparatio
 figurā eius atim. i. vniū qd p dilectionē faciales
 pñe eius. 4. Hōc mandati habem⁹ a deo ut q
 diligit dēi diligit et fratrem suū. De. x. erodi. 21.
 Coerūt farina cōparatā et fecerūt panes. i. pfe-
 cerūt vñq ad dilectionē spūale. 30i. 14. hoc est
 pceptū rē. Aug. Hō aut carnalis sed spūalis rē.
 Tertio spēs panis pñ q erat panis bⁱ in se simi-
 litudinē terre rei tibi signat. i. effectus sacramēti
 in ala fideli. Sicut. n. panis terra facit. i. confortat
 faciat: vitam pferant. i. panis sacramēti animā
 fidelem pferat ad peccatū dimittēt: faciat ad
 salūdiū mōdi faciendum: in vita cōferat ad

deum semp laudādum. De pño pñ. Panis cor-
 poris pñmet ad omne vñū deitiedū. Cū
 pñ. Diligat te dñe rē. q. i. pñmū me virtute ad
 bellū. De. 2. pñ. Panē celi saturauit eos ad mū-
 di salūdiūm facit dñ. p. ouerbioz. 27. Anima sa-
 turata calcatur sanū. De. 3. eecf. 55. Panis egētū
 vna pauper ē ad deum laudādū. i. semper pñ.
 Lauda ala mea dñm rē. Secūdo paratō. i. hne
 laudabo te dñe semp oīs dieb⁹ vite mee: qñ
 te laudat omnis virtus celoz.

C De forma donandis qua datur sub specie pa-
 nis triticeū. **CA. X.**

Entē comedere. terna ppanum. Quor-
 v tenē et vñet tritico. Dñe. 14. Uel aliud si-
 mile de frumēto vel tritico. Tertio circa
 formā donacionis corporis pñderandū ē q dño
 dat illud sub spēte pñis triticeū et nō alterius: et
 hoc ppter tra. C. Primo ppter bonū granū pte ce-
 teris nālem nobilitatē. Quod pbat a trib⁹ q: hoc
 granū ē purissimū: q ad panē cōmunitimū q ad
 panem marine nutritimū. Primo granū tritici
 est maxime purū: hoc species sola iter alias at-
 tingit cōpletimū. i. summā puritatē. Nā vt dicit
 alchymia. i. aurifices in spēsbus goustans h3 mul-
 te spēs esse vident mrena ē que attingit comple-
 mētū et alie sunt differētes ab ea qbeidā egrediti
 nūbus. Sicut p de auro. Nā omne metallum
 purgatione materie in aurū dicit transformari.
 Sic itē videmus de granis quod bonitate terre
 purgant siligo et in tritico nobilitat. Et id sim-
 pliciter et absolute panis triticeus ē panis ppter
 excellentē puritatē suē nobilitatē. Secūdo granū
 tritici est ad panē: cōmunitimū q: cōpēt simis
 et infirmis imo omni ala panē comēdēt. Alu-
 bus vt p3 in celibus: bestis et canis magis cō-
 pēt panis triticeus q: libet⁹ cō uicem⁹ et iō pa-
 nis triticeus vere ē panis ppter cōmunitimū uicē
 tie nobilitatem. Tertio granū tritici est ad carnē
 maxime nutritiū q: puritate naturālē et compe-
 titilitate cōe et viscositate sui maxime mēbus ad
 beret nutrimentū et sine sumptū et quo ad bec tra
 maxime nutrit et pferat et sic panis triticeus ē pu-
 rus et granū eius pñpue nobilitatem ppter cōe cō-
 uenientē nobilitatē. Et hactē agrū est vt nobi-
 lissimū corpus quasi nobilissimū panis filioz dei
 datur filijs sub spēte nobilissimū panis. C. Secū-
 do dat corp^o suū sub spēte panis triticeū ppter fe-
 deliū differētē in cō significacionē: hōc. n. tritici
 fm triplicem statū b3 considerari sic fidelū vni-
 uersos in tres statū soler diuisū. Tertio autē
 considerat fm q stat in agro vel fm q grana se-
 parant a palea: vel fm q iam purgata locanter
 in granarijs. Similiter inter fideles tres differē-
 tie sunt accipiendū: pñctimū: pñctoz. Primo
 significat per tritico m statū in agro. scō. di per

grana que purgant a peccatis terram per grana purgata que locantur in granariis. Primum desiderat doctrinam predicatorum, secundi frequenter purgationem terram eternam regem beatorum. De primo iob. 37. fruméntum desiderat nubes: nubes spargit lumen sui que instrant cuncta per circuitum. Secundi. Electi sunt frumentum dei celestibus bonis recedendi, frumentum nubes desiderat quod dicitur omnisque pietatis sanctorum predicatorum exoptat nubes lumen spargit quod predicatores sancti exempla vite et bene agendi et locutendo delatant. nubes autem cuncta per circuitum instrant: quod predicantis luce mundi sine oblitescunt. De secundo iudicum. 6. cum gedeon ex-cuceret et purgaret frumenta in tesculari ut fugeret machan apparuit ei angelus dñs. Gedeon et ceteri quod significat qui cum vmbra sancte crucis rectitudine iudicii confessionis virga quasi costium a viciorum palio sequestrat: soloano est vmbra contra operationes demonum consecrat. Eccl. 2. Vni tumet vñm spargantur corda sua et in opere illius sanctificabitur alia sua. De tertio Job 5. Inceptione vni ne peccos et ingrediens in abundantia sepulchrum id est loci in regno dei per parati sicut inferat a cornu: munda in spolio id est cetera multitudine beatorum. Luc. 3. Gemet formos me post me cuncta ventitabam in manu sua: et congregabit misticum in boschi sui. palcas autem cōberet iam inextricabilibus. C. Tertio bar corp' suum sub specie panis tritici propter corpus sui expectam similitudinem. Tritici corpus potest considerari tribus aliis modis scilicet ut latens in aeterno. In cadens in agro ut si panis escremento. penes panem modum significat corpus christi in virgine conceptum. penes quod cadit ut in mundo pro nobis passum. penes tertium ut in celo gloriosum. In primo mater christi multum honorificatur. In secundo peccatorum liberatur. in tertio beatus deditur. De primo Cant. 7. Videri nunc sicut acernus tritici. videri est corpus beate virginis. Luc. 11. Beatus videri qui te postulat. acernus tritici munda munda christi ut observata in vtero virginali. Illa decori elmodi castitate quo quod tunc in vtero et sensu beate virginis. De. 1. iohannis 12. Vni granum frumenti est. vñm multum fructum affert. Christus enim per mortem suam genus humanum de cetera morte liberavit. Ad Rom. 5. Commendat illa charitate deus in nobis quod cum ad hoc peccato res essent christi pro nobis mortui est. Et hoc quod de magis dicit se granum frumenti habet ecclesia quod sub nulla specie alia consecrat corpus christi. De. 3. iacob. 9. Quod bonum eius et quid pulchrum nisi frumentum electorum quod panis pulcherrimus dicitur: vñm est nobilissimus est corpus christi in gloria beatorum. Hinc sciendum quod beatus habebit in eo implet bonum. vñm de beatorum preparatione: etiam desideriorum impletionem etiam beatorum securam et eternam fructum. De pri-

mo Eccl. 49. Vni pinguis panis deditur delicias regibus. ps. Parasti in dulcedine tua pasperibus deus. Sap. 15. Parasti panem de celo pascit eis sine labore et delictam tuum in se habent: omnis sapientia suscipit. Primum Eccl. 1. Vni vñm dicitur esse amum audire et. De hoc psalm. Vnde et rufat domum et. et a dicit frumenti faciat te. Item biddit alia mea vñm. Jer. 31. Inebriabo aliam sacerdotem pinguedine et populi: meos bonis meis adimplebis Sap. 16. Cupiditas tua et dulcedine qui in filios habes ostendas et desiderio vni vñm vñm voluntati ad quod quibus volebat conuertebat. De tertio Luc. 14. Venite qui manducate panem in regno dei. propter orbem bonum et securi sine fine fructus. Mat. 6. Juravit dominus in cetera sua. Et deditro tritici tui vñm cibum humicis meis: si biberint filii alieni vñm tuum in quo laborasti qui obpregit illud comedere et qui comportant illud bibere in atris sanctis meis. Hoc comedat mali cum bonis tibi erunt mali sub eterno iudicio et boni se curo et etno christi panis. ps. Adipiscibus me lenca. C. De tribus mirabilibus que sunt in consecratione.

CA. XI.

Enite comedite et. thema psalm. Dira vñm bñm opa tua et alia in cogitacione nima. Vel aliquid si nulle de mirabilibus operibus dei vel de signis. C. Tertium principaliter notandum circa tres conceptus sacramentum sunt mirabilia diuine operationis tanquam signa sicut mirabilia diuine virtutis. Hec mirabilia signa diuine operationis consideranda sunt in tribus. In vñm corpus consecratione. scilicet in eisdem possessio. tertio in conceptu. Primum enim corpus consecramus. scilicet possidemus tertio percipimus. Primum in consecratione consideranda sunt: credenda tria mirabilia signa diuine operationis. Primum quod ibi sub specie panis est verum corpus christi. scilicet quod tota substantia panis mutatur in corpus christi. tertium quod mutatur in corpus christi tota substantia panis: etiam quod manent accidentia panis. Primum est mirabile. scilicet mirabile. tertium mirabilissimum. De duobus primis hoc dixi. De tertio sequitur. Primum mirabile signum in consecratione sacramentum altaris est quod ibi sub specie panis est verum corpus christi quod de virgine sumptum. Et hoc probatur tribus modis. Primum probatur tertio modo fide dignum. secundo testimonio quo signatur postquam. tertio demonstratione miraculorum. Primum probatur primis modis mirabile testimonio fide dignum. Primum quod lex dicit Deuter. 19. In ore duos aurum et. Audimus ergo testes veraces et idoneos sufficientes. Aug. Accedit verbum ad elementum et sic sacramentum. Hoc est dei verbum instrumentum a christo profertur super panem et mox fit factus secretus. Corpore suscitatore sub specie panis. Item aug. Hoc est quod cibus modis probare cor-

Opusculum

pendimus sacramenti ecclesie in vobis consistere
visibilibus elementorum specie et inuisibili carne xpi
et sanguine sicut persona xpi consistit et eos homi-
ne. Simbolum. Panem illum quem sumimus in mi-
sero vniuersi intelligo qui manu sancti spūs forma-
tus est in vtero virginis et igne passionis decoctus
in ara crucis. Panis enim anglicus factus est el-
ementum. Vnde. Adagium atque paucius est
miserium quia aliud videtur aliud intelligit. Fi-
gura panis et vini videtur et facitque deo corpus
et sanguis xpi intelligitur. Eufebius. Vere vitica
et perfecta ecclesie hostia fide estimanda non ipse
neque exteriori confidenda visu sed interiori intelli-
genti. Unde celestia confirmat microscopia. accipi-
te et comedite et. Recedat ergo omne fidelitatis
dubium quia qui auctor numerus ipse est tes-
tis veritatis. Decido probatur idem ratione si-
gnorum positio. ratio autem eorum est rem ita esse
visum. Est autem signum duplex scilicet hostie et dei.
hostia artificialis dei sacramentale. Signum positi-
uum hominis secundum impositionem hostie significat.
et est duplex. Nam aliud non continet quod signifi-
cat et circulus vini. aliud continet quod significat
et passillum quod significat carnes et continet car-
nes immo absconditas. Similiter signum positi-
uum dei quod est in sacramentis scilicet impositi-
oem dei significat et est etiam duplex. Nam aliud
non continet quod significat et sacramenta legalia
que non efficiunt quod figurant sicut agnus pascha-
lis et similia. Et aliud continet quod significat et
sacra evangelica sicut eucharistia. Significat enim
secundum impositionem dei rem sacramentis corpus xpi
et continet illud. Unde ait hoc est corpus meum. signum
manit foris scilicet species panis et intus erat corpus
salutatoris. Eccl. 3. Inimosa signa et similia mirabi-
lia. Quasi diceret. Quia vetera signa non contine-
bant gratiam quam figurabant sic nota que ceteri
nec quod figurant. Aug. Ideo dicuntur sacramenta
quasi sacra rei signa: quia in eis aliud videtur aliud
intelligitur. Quod videt specie habet corpus: alii
quod intelligitur fructum habet spiritalem. In specie
enim panis et vini quoniam videmus res inuisibi-
les carmen xpi et sanguinem bonorum. De hoc su-
per alfermo nono circa medium. Tertio probatur
idem demonstratione miraculorum. Exo. 3. 4. Di-
gnificatiam que nunquam sunt visa vix opus dicit
terribile. Pascha. Vnde. Quis ante quod vras et
etempla legent ignoscit quod sepe corpus xpi et san-
guis sacramenta aut propter dubios aut certe pro-
pter ardentes amores visibilibus specie in agni vel
pueri forma aut in carnis et sanguinis colore mō-
strata sunt et quod laquei in a millicio patefecerit
in miraculo. Beato enim basilio in die pasche mi-
seria celebranti hebreus quidam se ficut christia-
nus populo commiscuit officij volens explorare

quinquagesimū octauū.

miserium. Qui vidit infantem pertiri in mani-
bus basilij et comminatum omnibus venis ipse
et data ei hostia vere caro est facta. Et forsana re-
liquias abut in domo suam ostendens vros sue
narrans que proprio oculis viderat. Creden-
do aut. Vere horribile et admirabile est christiani-
sacramentum. In crastino venit ad basilij et de
paschaus est cum omni domo sua. Item quidam
procyber erat egidius nomine religiosus valde
Qui cum sancta doceret vitam cepit pijs precib-
us pulsare deum et sibi monstrare naturā cor-
poris et sanguinis domini. Unde ergo dicit ut idē
mox solito deina celebraret. Et post agnus dei
prohibens gembus creatori inquit et redemptor ei
potēs de? pande mihi epigo in hoc misterio natu-
ram corporis xpi. et inuicem eam pōneret et in
forma pueri quem obam sinus matris tūta vāgi-
entem. Et ecce agnus de celo veniens affatur.
Surge prope et visum videret. Adest presens
corpore vestitus amicus qui stera purpura ges-
sit. At procyber passidus surgens vidit sup aras
puerum sedentem. Cui angelus. Quia xpm videre
placuit quem sub specie panis verbis sacra-
stis. mane oculis inspicere et tracta manū. Tunc
celesti lumine sacerdos fretus quod mirus dicitur est
in vniuerso tremētibus puerum accepit et puerus pro-
prieus pectori xpi adunxit deinde perflatus in an-
plenus dat dulcia. Deo offensa et suis labijs pacis
pia labia xpi. Quibus ita pacis restitit puerus
in altari et naribus huius pibatus deprecatur do-
minum et dignatur ipse verti in speciem passi-
nam. Et surgens inuenit corpus vbi reme-
se in foetum proterum et sic sub specie debita cō-
municatur eidem. C. Secundum ustraculum in
consecratione sacramentum altaris est quod substā-
tia panis mutantur in corpus christi quod simpit
de virgine et hoc sit potestate verbi dei. Quod pro-
batur tribus modis fieri posse. a potestate simi-
li a mōdo. a matōri. Primo a potestate simili: quia
verbum dei substāntiaz vnam in aliaz commu-
tauit. Hinc legitur Job. 1. quod dominus ad insipias
aquam in vinum commutauit: sicut ergo potest
ut ibi potest et hic. In similibus enim simile est in
dicium vbi similia precipit virtus similes obedi-
entia effectus. Secundo probat a mōdo eo quod res
que minus possunt quod verbum dei vnam substā-
tiam mutant in alteram. Unde sciendum quod pro-
uidentia dei mutaciones rerum tribus modis fie-
ri vult potest quod verbo dei facit. arte naru-
ra grati. Alter enim dominus vnam substāntiaz
mutat in aliam et patet in vitruice qui vites ci-
nerem mutat in preclarum et nobile vitium. Et
ergo multo magis virtus verbi dei potest panem
in corpus eius et vinum in sanguine ornare. Eccl. 8
Verbo dei potest plenū est nec dicere ei quod potest

quare ita facit. Eusebius. Inuisibilem sacerdos
visibilem creaturam in suam corpus & sanguis sui
verbo suo secreta peccata facit & purgat. Item nō
vni solum mutat in alio sicut in vite aqua mutatur
in vinum & ope apū succo sive secreta nūc mutatur
in faul. Similiter in nobis ipse panē quē man-
ducamus quotidie panem mutat in carnē sicut
comagis vni sibi dei nutrire potest panē in suam
corpore sui. Itē gratia a bois mutat vni sibi in
altram hinc. Ovesque p grana spalem mutat
virgam in serpenē & aqua in sanguinē g multo-
magis virtus verbi dei potest mutare panē in cor-
pore sui & vni in sanguinē. Am bo. Virgam tenuit
Oveses & pccit in terrā & facta est serpens
& sic videt pphētica gratia mutari et nām em a
terris esse potest gratia sicut nām. Quod si nām vāta
g bndictio humana vt nām puerteret quid dice-
mus de ipsa psecratione deina vbi ipsa vāta salua
tona operant. Si g quis quis potest quē paulū sic
ri corpus xpi. hndeo psecratione que fit xpi sūone.
Tertio pbat idē a maiora: sōm dei multo
facit maiora & facere potest quē panē in corpus xpi
mutat. Quā in principio erat verbum vīq. oīa p ipm
facta sunt. Abto. De totius mūdi opibus legitur
q ipse dixit & facta sunt &c. Sermo g qui potest face-
re ex nihilo quōd erat nō potest ea que sunt nutrire i
id quod nō erat. Non. n. mīnus est vāre rebū no-
uas g mutare nās & sic qd erat plus alī psecratio
ac nām corpus xpi facium alī post psecrationē
q sermo mutat creaturā. Quā itaq. irrōnalia crea-
tura & ināta. s. panis mutat in melius. s. in cor-
pus xpi virtute verbi dei: nūc q peccat or homo
nec multo vbi nec beneficiis nec omīnatione
nec pmissionē pueri potest de ināla vita in bonas
C. De terro mirabilē qd fit i psecratio. C. XII.

Enīte comedite et. Thema p pū. Ovi-

rabilia operata et. Tertio mirabile sūo
mirabilissimū signū in psecratioe facti al-
taris est q mutat in corpus xpi tota ista panis: sic
ri q maneat panis accidētia. s. color: sapor: bu-
lusmodi. xpi corpus circumstātia & nostrā sicut b^o
obecta. Quod. n. in psecratione mutat panis in
corpus xpi ista pbatū est. & q manent humanō sē-
sibus accidētia p s. Talis mutatio est supernālia
& dī p pīe puerio sive transubstantiati: q sicut ei p
oīa nō inueniunt nā qd nō ita fieri possit in bīlaro
triplici potest ostendi similitudine. Prima similitudo
q ista panis possit mutari: nūc q accidētia manent
similiter de gra pphetali. Dūc est q. 4. regū. 2.
Elixus multū sal in aqua amara & puerie sunt
in dulcē. In qua edueriōne quattuor: p dēderāda
sunt. s. pncipus & pncipium operis separā. Conu-
nens est illa spē: sive claritas exterior: pncipium
amaritudo sicut: que & rāstr atq. mutat in quar-
tum. s. opatum. s. in dulcē dicitur hoc p tertium. s.

operans id est per gratiam pphetalem. Sic est
quodāmodo in mutatione panis in corpus xpi.
Primum. s. continentia. id est species panis exte-
rior manet. Secundū. s. continentia id est substan-
tia panis mutat in quartum. s. corpus xpi: hoc
per tertium. s. operans id est per verbum dei. De
cunda similitudo eūdem sumit a conuersione sibi-
ritati. de qua sermo regū. 2. dicit Samuel ad Sa-
ul qui significat peccatōr. Inuēit in te vīc vni
& mutabitur in virum altum: in quo pueritōne
nec mutatiōne quattuor iam supradicta conside-
randa sunt. s. continentia & conditū operans & ope-
ratus. In ista em: peccati noster homo exte-
rior pulcher & sanus: sed homo interior amari-
tudine & peccati venosus plenus est & egrotus. hie dum
per spū dei conuertit specie corporis manet et
tertio. amari-udo & lāgo peccati interior in dul-
cedinem & similitudinem gratie cōmūtar. Primum
sicut species corporis exterior manet. secundū
sicut amari-udo peccati interior transiit quar-
tum. s. dulcedinē gratie hoc est per tertium. s. per spū
ritum dei: sic fit vt dictum est in cōsecratioe ce-
pous dicitur. Engimus ad quēdam conuertim.
Quarta & q. celebranda beneficia vti dicitur
mutans operatur: q nō tibi nouum & impossibile
esse debeat q in xpi sibi terrēna conuertimur
ipm interroga qui pccatōri vtilitate deposita sub
iceto nouam indutis es bonitatem exteriori
nihil aditum totū est in interiori mutatum. Ter-
tia similitudo eūdem sumit de mutatione nau-
rali. Videmus enim q. cum ponunt sub aq. vt b
gallina vsq. colibaz: per naturā mutant in car-
nem: imo in aunculam vīas. In hac mutatiōne
similiter ista quattuor: que iam dicta sunt possit
inueniri. Isti em est conditū. s. testa quasi species
qui exterior: continū. s. vīctellum quasi substan-
tia qui interior: & operans. s. natura: operans. s.
carō pulli. primum. s. testa species exterior: manet
secundū vīctellum sive substantia interior: transiit &
mutatur in quartum. s. in corpus pulli vīctis: hoc
per tertium. s. operantem naturam. Et mirāsimi-
ludo: q. diebus aliquibus integra exterior vti
dicitur quasi adiacet sicut ouum quod nō est ouum sed
vni pulli integrum corpus testa vīctellum. sicut
ergo in hac re colibaz per naturā sic in sacramento
altaris spē. s. per suam cōpotentem virtutē. Cōg
sub acceptōnis vnum vsq. duo vsq. plura cum vni
ea per naturā interiori in carnem testa manet
exterior: quanto magis vnam hostiam panis
vsq. plures in altari manet specie panis exterior
spiritus sanctus cōserpente interiori in corpus
christi sua virtute conuertit. Hec vīctis de or-
pore christi: de hoc q. dicit de substantia panis nō
q sit materia corporis christi: sed q panis uertit in
corpus xpi. Corpus de panis: corpus vīctis

Primum operum sed nalle sedm. Adie moraliter notandam ē cum in diuina creatura. s. panis puerbum dei et spūs eius in media ouertat q̄ra sit peccatoris duricia q̄ multis uerbis et spūssantem opationibus ad ouertionem nō p̄ducit. Jere. 5. Indu rancorē facies tuas supra petra et nō uiderit reuertē. Hec iduratio finitas in p̄na est. Quia triplex est causa. Prima lōga p̄sentudo peccandi secūda in creditatis de infina dei. tertia seductio inimici De p̄mo Isai. 14. Inuolutescē iniqua p̄sentudo et rotatāq̄ lex custoditā. Jere. 13. Si p̄dē et hiop matare pellem suā asp̄ardus uarietas suas et uos poteritis bñ agere cum didiceris malum. S̄lo. Cōsuetudo peccandi quōdammodo in naturam trāsīt. Sed q̄ bonus in possibile deo possibile ē ut nō et hiopa uel p̄ardus lōga. Peccatoris suā nōm et uelare uideant. sed deus q̄ in illis operat. Aug. Vocabas me dñe et susp̄itabam h̄gima nō ferro alieno sed mea p̄p̄ta uoluntate. Uelle. n. meū tenebat inimicus et ide cathenam fecerat et p̄trinxerat me. Quippe ex uoluntate puera facta ē libido et dñi ferat libidini facta ē p̄sentudo et dum p̄sentudini nō resistit facta ē necessitas. De sc̄do sopho. 1. uisitabo sup viros deſi p̄o in sc̄cibus suis q̄ dicunt in cordib⁹ suis nō facit bene dñs et nō faciet male. S̄lo. Tolle doctus p̄sentiam putantes q̄ nec bonis bona nec malis mala possit reddere sed ola casti reguntur. ps. Dixit insipiens in corde suo nō ē deus uisus in deo q̄ iudicat peccata. Unde sequit̄ corrupti sunt et abhorribiles facti sunt in uigantibus suis. De. 5. eſet. 7. H̄s dabit cogitationes suas ut reuertantur ad dñm q̄ spūs fornicationis in medio eorū et dñm non cognouerūt. Quasi diceret q̄ spūs magnus obſedit eos et excecā ut dñm nō agnosceret et p̄missiomb⁹ falsis sed dicit iō uerti non possunt. Ecti. 19. Responsum nō negissima p̄mimo p̄dit. S̄ci. 3. 4. Egressa dñs et uideret mulieres regionis illi⁹. Et uidit eam s̄cibem p̄ncepa terre. I. diabolus ad amantē rapuit. dormiuit cū ea et conſtitinata est ala et cū ea trāsiret b̄lidiē dñi uoluit q̄ mundi p̄p̄ra peccata leuia longam uia q̄z s̄cibē p̄munit. Tertis regum. maj. dicit̄ michē as. Egressus spūs ait. ego decipit acub. Egressus et ero spūs mēdat in ore eorū p̄parum eius qui dicebant regi. Alende in ramoth galaad et uade p̄ferre: et mader dñs inimicos tuos in manū tuas et in hoc ē decipit. Ingressus. n. p̄mū qdam per caſſe eam caſu sagitta inter pulmōnē et stomachū et grauer vulnera et motus ē uel p̄ert. C. De tribus mirabilibus que considerantur in corporis possessione. CA. XIII.

Estote cōdite. Mirabilia opera tua s̄c. Hec dicendū ē de trib⁹ mirabilib⁹ q̄ sunt uirtute et p̄fectione p̄secrationis et atrōdū

tar in eiusdem possessione et post p̄secrationē ad uenobiscum habent. C. Primum mirabile illud q̄ in possessione uisū corporis tā magnare s. corpus dñi p̄inet sub tam parua specie panis. Cui⁹ assignat̄ triplex rō. Prima rō ē demōstratio magnitudinis p̄p̄tē artificis tante rei. s. spūssantem et. Uidem⁹. n. q̄ artifices igitō sunt in arte sc̄lpe di peritosecuntio sc̄lpsit ymagines subtiliores Unde si artificib⁹ ostendat̄ gēme uel metalla materia ualde parua et roget in ea ymago fieri subtilissima minus subtilis artificis dedit q̄ tam facere nō possit. Quod maxime subtilis in arte facile facit. Sic ad demōstrādā sapientia spūssantē sub minima specie facti sunt facile esse facit tum corpus xpi. Hinc sup. 7. Spūssantē dicit̄ ēē subtilis. H̄s. n. potes et tam subtilē partes panis p̄ponere in altari q̄n sciat et possit et in uerū corpus xpi cōuertere. Damascenus. Quomodo fiet hoc et ait uirgo q̄ uirū nō cognosco? Respōdit. Spūssantē p̄p̄tē et in te. et. tu queris quomodo panis fiat corpus xpi et ego dico tibi spūssantē et uisum et ip̄e facit hoc q̄ sup naturā suā et sup intelligētiā. Secūda rō ad idem ē similitudo potentie xpi cū potentia dei. Quicqd. n. p̄o deſi filii p̄nam hoc p̄dē filii hominis p̄pter p̄one uirtutem. U. Arb. vii. Dana ē mibi ois potentia et. Am b̄oſus sup illud. H̄c erit magno s̄cibam altissimi uocabit. Non ideo erit magno q̄ ante partem uirginis magno nō fuerit: sed q̄ potentia q̄as dei filius ante partē naturaliter habuit hoc erit et potē acceptura: q̄ sicut in uñā personā ita in uñā potētā uenit dei filii et hois. Sed dei filii uerbum p̄io illi habuit potentia q̄ minima parte eorū p̄o ope spūssantē de uirgine separata se uel uirt et illi se uisum s̄m illud uerbu cūo factum est Ergo s̄cibem potētā dedit homini p̄o. s. ut possit facere corpus suū esse s̄m minima panis specie p̄. Dñs in syon magno sed interpretat̄ speculatus ut dicit papias et aug. Et dubiū non ē q̄ magna imago tā exple tam integre apparet in paruo speculo sicut in magno. Quidam ḡ dñs in syon. i. in speculo esse dicit q̄ uerq̄ corpus xpi tā integrat̄ esse sub parua specie panis sicut sub magna recte credit. Tertis rō ad idem ē sufficientia eā ad sues faceremēti. finis sacramēti est aliam fideliem spūssantē cūbare et s̄ malum et ad bonum p̄stare. Causa uirtus efficiētis ē corpus xpi: et id p̄dē tam plene esse s̄m specie panis parua sicut sub magna q̄ sub uirtus equali uirtū est deo et quo fuit olā uirt⁹ in sacra mēto. Quātecumq̄ enim parua sit sp̄s illa panis sibi ē totū corpus xpi p̄ uertionem. sanguis p̄ conuersionē alia p̄ oimctiones et diuinitas integra per uisionē. Unde certū ē q̄ h̄s plēnā rōnem cibanda spūssantē et p̄stāndā aliam. Et po. 16. dñi min⁹ cel p̄gerat nō repperat min⁹ de mīnā q̄ q̄ plus colle

erat. libyarius. Ubi pars coepit. i. minima pars facti sibi est et totus coepus. Et ad. n. rō. ē in coepo dñi que i. māna qō in cr̄ figurā p̄cessit. De quo dicit. Qui plus collegit nō h̄s ampli⁹ nec q̄ minus parauerat habuit minus. Ad. n. c̄. māna ē ḡt̄ra in hoc v̄bulo h̄y v̄tus ip̄talis v̄l v̄l malus vel magnū p̄ntē p̄ccat nō h̄s ampli⁹ q̄ verū coepus ip̄i ad salūtē suā. C. De q̄ signū mirabile ē q̄ v̄ni⁹ s̄ idē coepus ē in plurib⁹ locis in pluribus hostijs in plurib⁹ p̄sonis. Et hoc p̄bat trib⁹ modis p̄mo p̄ p̄bam malacā. i. ad iudeos. Non est m̄b̄i volūtās in vobis ait dñs c̄ minus non s̄c̄i p̄as de n̄m̄ v̄ c̄tra. Ab. oca. n. solus v̄s ad occasum magnū nomē m̄c̄i in gentibus c̄ omni lo co sanctificā c̄ offert nom̄i meo oblatio m̄da ē c̄c̄ loca plurima ex̄m̄t v̄nā oblatio m̄dam fideliū dicit. Et p̄. r̄. i. omni loco in quo fuerit memoria nōs mei veni ad te c̄ b̄ridic̄ t̄ibi. Ad. om̄ia nota dñi sacrificiū ē altaris. C. coepus ip̄i q̄ fieri iussit in cōm̄ em̄ationē eius hoc fit in multis locis c̄ in hoc v̄c̄t̄ v̄nā oblatio b̄ridic̄ dñi nobis. De c̄do p̄bat hoc p̄ manifestā rōnem q̄ ē q̄ filius boīs participat potentā filij v̄l p̄pter p̄sonē v̄nāq̄. Am. b̄d̄. Sicut in v̄nā p̄sonā ita i v̄nā p̄sonā p̄ueniū d̄i c̄ boīs filius. Ut sicut d̄ filius est c̄sentat̄ in c̄bus r̄c̄b⁹ ita dedit filio boīs vt coepus eius sacrificat̄ esse possit in pluribus locis. Aug. intelligendū ē coepus ip̄i esse in v̄no loco. i. in celo v̄t attendit ad v̄c̄terā p̄tis. i. v̄s̄b̄it̄ in forma humana. Veritas t̄i c̄. i. v̄ni nitas v̄b̄iq̄. Veritas t̄i c̄. i. verum coepus i altari sacrificat̄ v̄t v̄ celebrat̄. Innocentius. i. D̄i posuit celestis altitudo p̄s̄it̄ sicut tres p̄sonē sunt i v̄nitatē essentē. C. p̄. c̄ filius c̄ sp̄s̄ sanct⁹. ita tres essent s̄c̄e in v̄nitatē p̄sonē. C. d̄m̄nitas ip̄i coepus c̄ s̄a. C. q̄ ip̄o s̄m̄ naturā d̄m̄nā trib⁹ modis c̄s̄beret in r̄ctus. C. in c̄bus p̄sentia. in solis iustia p̄ gr̄am. In boīs assumpto p̄m̄onē voluit vt idē ip̄e s̄m̄ humanā n̄m̄ t̄i trib⁹ modis c̄s̄beret. In celo localiter. in v̄c̄bo p̄sonat̄. in altari sacrificat̄ localiter. Unde sicut s̄m̄ d̄m̄nitas c̄s̄sentat̄ localiter est in c̄bus r̄c̄b⁹ ita s̄m̄ d̄m̄nitas sacrificat̄ localiter totus est in plurib⁹ locis. Tertio p̄bat idē p̄ v̄i s̄b̄ilem̄ similitudinē q̄ c̄ctus in speculo declarat v̄t si facies h̄c plura p̄ponat̄ specula in c̄b⁹ v̄s̄l̄ter c̄ localiter v̄na apparebit facies c̄ si v̄nā p̄c̄ctum in plura frustra c̄t̄ parua p̄singulā perfecta tua facies in singula erūt. Et si speculū infringas in plura facies tua n̄ manet in omnib⁹ v̄na nec mirat̄. Sic d̄m̄nitas in sacro ip̄i q̄ speculum d̄i c̄ v̄ mago bonitatis illi. D̄i ḡp̄ccatū. i. forma p̄m̄e in parte plura v̄nāq̄ in singulis erūt v̄nāq̄ deo. i. verū coepus ip̄i. D̄y. cro. Singulū fideliū accipiūt ip̄m̄ totus c̄ in singulis p̄sonis totus est nec p̄ singulos minimas sed integrū ē p̄c̄tū in

galis. Tertium mirabile est q̄ coepus domini h̄ sit in pluribus locis vel hostijs aut p̄sonis tam̄ in per partes non est v̄nūm sed m̄nerat̄ integrū c̄ p̄nc̄c̄. i. cor. i. D̄m̄nitas t̄p̄e: quasi v̄ c̄cer nō ē d̄m̄nitas q̄ sit in celo localiter. i. c̄de in illi p̄s̄aliter. in multis locis sacrificat̄ tam̄ n̄ manet in se p̄nc̄c̄us. Et ē d̄m̄nitas mirabilis r̄c̄b⁹ in c̄s̄b̄ilitate v̄na boīs c̄ d̄i carnis c̄ v̄c̄ta. Unde sicut v̄b̄s̄ d̄i v̄s̄ b̄iq̄ est c̄ totum replet celum c̄ mundus n̄ p̄nc̄c̄us in diuisum sic dedit coepus q̄ assumptus de virgine c̄ dedit apostolis. D̄m̄nitas. n. q̄e v̄b̄iq̄ est replet illud c̄ p̄s̄it̄ c̄ facit vt sicut ip̄a v̄na ē ita veritas coepus ip̄i v̄nā coep⁹ sit in veritate. Aug. Quādo m̄d̄m̄c̄am̄ ip̄m̄ par tes de illo nō facim⁹ sed in sacro fit hoc v̄nūq̄ quod accipit. Accipit v̄nūq̄q̄ p̄ ar̄t̄ s̄m̄m̄i sacro c̄ manet tot⁹ integer in seip̄o. Ad. d̄m̄nitas replet celum in celo manet integer tot⁹ in c̄de suo. Loma. n. erat apud piem̄ qui venit in virgine imp̄c̄tū illi nō rec̄s̄it̄ ab illo. Venit in carnē vt eius boīs m̄ ducant̄ c̄ manebat n̄ p̄ter apud p̄c̄ n̄ vt angelus p̄cc̄ret. Rogatus ē ergo d̄m̄nitas h̄ s̄m̄ c̄ p̄c̄tū ter ab invicem d̄m̄nitas vt firmos s̄m̄ p̄nc̄c̄aliter in caritate c̄nt̄m̄c̄i c̄ d̄m̄nitas n̄ p̄c̄tū in s̄m̄ sacra m̄nt̄m̄ c̄ plena cum angelis in v̄s̄t̄e in futuro am̄n.

De trib⁹ mirabilibus in coepo ip̄i p̄cepto CA. XIII.

Entre comedite et mirabilia opa tua et. v̄. Hic ē d̄m̄nitas de trib⁹ v̄nūm p̄s̄iderit̄ est in coepo ip̄i p̄cepto. P̄m̄m̄ mirabile est q̄ coepus est d̄m̄nitas n̄ m̄nt̄m̄. Et hoc est d̄m̄nitas q̄ dicit̄ si coepus d̄i omni m̄d̄e m̄nt̄m̄ tam̄ v̄nā d̄m̄nitas illud p̄nc̄p̄t̄ d̄m̄nitas mir̄ rei. c. in d̄m̄nitas p̄nc̄p̄t̄ coepus ip̄i in m̄d̄m̄c̄atione triplex ē r̄d̄. P̄m̄m̄ r̄d̄ ē c̄ctū d̄m̄nitas potestas p̄c̄c̄andi n̄ q̄ c̄bus d̄m̄nitas c̄b⁹ fidelis locis c̄ s̄b̄ tot hostijs quot sufficiūt fidelis v̄nam v̄nūm coepus ip̄i c̄ p̄cepto c̄ p̄c̄c̄are possim⁹. Jacobi dum illud m̄d̄m̄c̄amus c̄m̄ s̄m̄ erit vel n̄m̄nere n̄ valemus. Dicit. n. inno s̄m̄ c̄ salus eterne s̄m̄ manet affect⁹ illud m̄ d̄m̄c̄andi sic c̄ potestas c̄ effect⁹ c̄c̄c̄c̄andi c̄ om̄iam p̄c̄c̄atum m̄d̄m̄c̄am̄ nequāq̄ illud m̄nt̄m̄ mus q̄ q̄ s̄m̄per in se v̄c̄t̄er̄ integrū p̄nc̄t̄at̄ n̄ sacra m̄nt̄m̄ localiter in c̄d̄c̄c̄a possit d̄c̄c̄c̄are s̄m̄per c̄c̄c̄c̄ando in forma panis quasi sacram̄tū n̄m̄t̄m̄do c̄ renouando c̄c̄c̄c̄amus. Ad. d̄m̄nitas p̄nc̄p̄t̄ figuratum ē in panib⁹ p̄p̄ositionis. Et p̄. r̄. v̄. P̄nc̄p̄t̄ s̄m̄ m̄nt̄m̄ m̄eam̄ panes p̄p̄ositionis in c̄nc̄p̄t̄a meo s̄m̄p̄. Et quomodo d̄m̄nt̄m̄. 14. Accipies panes. r̄. c̄ s̄m̄m̄c̄o s̄m̄p̄ m̄nt̄m̄ m̄eam̄ vt sint panes in monim̄tūm oblatio domini p̄ singula sabbata mutabunt̄ sedere s̄m̄ p̄nc̄t̄o. Quomodo de igne d̄i. Lenz. d. ignis in

Opusculum

quinquagesimū octauū.

altari meo semp̄ in debet. Que nutriti sacerdotes subiciens ligna mane p̄ singulos dies. Ignis iste non est deficiat in altari sed mens̄ illa uideat̄ cum panis̄ ignis cum altari deficiat. Quod ergo. mens̄ illa est deus. Absit se de m̄bra deficiat in synagoga: ueritas manet nec deficiat in ecclesia. Sacerdos. n. noster semp̄ sacramētū altario consecrando nutrit et corpus xp̄i quod in illo semper idē est nunq̄ m̄dicatione fidelium deficiat. Secūda ratio est in corrupti bilitas uera corporis hui⁹: quod seruet̄ gloriā canam in mortale immutabile et ipsi bilē nec potest̄ corrumpi. p̄a. Non dabet sanctus n̄ uiderē corruptionem. Unde cū illud manduicamus nō sicut ali⁹ cibū corrupti nec m̄ratat̄ in corpus nostrū sed est usitat̄ nobis sine corruptione sua spiritali nutrimentū. hoc figurat. 3. regū 17. Ubi puillus sarine nō defecit in domo uidue per multos dies cibane famulū totam iusta uerbum deſere. Aug. Qui manducat me dicit dōm̄ n̄s uiuēt p̄pter me. Manduic. n. manducat b̄ p̄a n̄s uera manducat nec occidit quādo manducatur nō occidit sed mortuos uiuificat. Uiuēt m̄ ducatur q̄ surrexit occisus. Vnde etiam lapidē p̄ glōfā comparat̄: de quo uir⁹ c̄rit̄ uel sustulm̄ta fugandi uel inflati ones fediādi uel alia sine d̄mi n̄i onerū. Deutero. 31. Constituit hominē ut fugeret mel de petra oleās de fano durissimū. Petra aut̄ erat xp̄s. p̄ime cor. 1. Sicut ergo gē ma uarietur sua effundēdo non manūit sic corp⁹ dōm̄i nos pascēdo non manūit. Tertia ratio ad idē infinita causa pascēdi. Qui. n. ad eum accedere possunt p̄ illum sufficere nutrimentū. bene fons et lux uera dicitur. De p̄mo gen. 1. fons aq̄e dēbat a terra id est xp̄s. dicit glōfā. Irrigans uniuersam fugicentem terre. i. inſpirans cordi uisū et bonitā. Id̄ uere. 11. Dereliquit me fons aq̄e uine. De secūdo iob. p̄mo. Erat lux uera et c̄. Si erit ergo fons terram rigat et sine sua diminutione herbas inueneras et arborē nutrit sic xp̄s eccle siā pascit. Item sicut sol nō deficiat toti mundo lumē in sui edimicando sic nec xp̄s ecclesiam totā pascēdo. It̄ exoptam de candida in qua mille fies t̄iens ignis sumi potest̄ ignis in ea est nec propter hoc n̄m̄t lumē eius. Ignis multo potius dominus nos scip̄o pascit nec tamen deficiat. p̄a. Deūi omniū in te sperant domine. Idē. Tu autem idē ipse es et c̄. Secūda mirabile signū in perceptio corporis dōm̄i est q̄ si non manducatur quod h̄m̄odo mutatur. Ad intelligentiā tam n̄rē rē scēdum q̄ duo sunt corpora multi ca in hoc mūdo. i. corpus m̄sticū xp̄i et corpus m̄sticū diaboli sine antichristū. Ad quorū alterū pertinēt omnes hominē m̄di. Corp⁹ n̄i f̄m̄i xp̄i saneta ē ecclesia tanq̄ ip̄s mūda et f̄idels̄ sponsa cui⁹ ip̄s caput est et singule p̄sonē fi

delium sine culpa criminali sunt ip̄s m̄mbra et omnes qui corpus est digne sumunt ip̄s m̄mbra sunt. p̄ime ad cor. 11. Vos estis corpus xp̄i et m̄bra de m̄bro. Sicut. n. corpus unū est et multa b̄ m̄bra sic et xp̄s. Item. 1. cor. 1. unū corpus multū sum⁹ qui de uno pane participamus. Corpus diaboli uniuersitas est iniquorū tanq̄ si h̄m̄n̄at̄ a d̄ltera cui⁹ ip̄s caput est et singule p̄sonē malorū est m̄mbra. Job. 41. Corpus est scuta f̄idels̄ cōpactum squamis se p̄ c̄m̄t̄. Stegosis. Corpus diaboli sunt omnes iniqui: q̄ ga per oblationē uari fuit et per uā fragiles scutis f̄idels̄ cōparant̄. Scēdum q̄ sicut xp̄s per se et per suos conat̄ m̄bra diaboli p̄c̄t̄m̄ meretricis uilibus uinre. Job. 41. Corpus est scuta estote et uigilate et c̄. Deutero. 31. p̄ponit̄ iste fornicat̄ post deos alienos et derelinquit me. p̄ime ad cor. 6. Infestis q̄si corpora ueltra m̄bra sunt xp̄i. Tollēs ergo m̄mbra xp̄i faciam m̄bra meretricis: quasi dicitur. Absit ut faciam tibi ne p̄bas. Quod m̄ h̄m̄m̄m̄ facit. Aug. Vñ possit simul et m̄bra xp̄i et m̄bra meretricis. Nec d̄c̄di sunt m̄ducare corp⁹ xp̄i. sp̄ualiter et si manducant̄ etramentaliter. Sed nō m̄ducando spiritaliter corpus xp̄i et male uisū do tollit xp̄i m̄bra et facit ea m̄bra diaboli et sic dimittit xp̄i in se est corpus xp̄i. De. n. diabolo in abibus accre scit xp̄o de cret̄. Et sic corpus xp̄i m̄sticū dimittit. Tertium mirabile signū in perceptio ne dimittit corporis est q̄ dum manducatur a fidelibus tunc augmētat̄. hoc pbatur dupliciter ratione et similitudine. C. p̄imo pbatur ea ratio ne q̄ dum manducatur corpus xp̄i non ipsam uel alius cibos in manducante conuertitur s̄ cōuerso uere manducans in illud spiritaliter conuertitur et mutatur. Nam m̄ducantē se dōm̄i n̄s sui corporis m̄sticū m̄bra facit et sibi eum incorporans cum suo corpore q̄ de uirgine sumpt̄ quo d̄m̄odo uñ efficit. p̄ime ad cor. 11. Unū corpus multū sumus qui de uno pane participamus. Idem. 1. cor. 11. Vos estis corpus xp̄i et m̄bra de m̄bro. Aug. cōm̄en. d̄m̄i xp̄i in hoc sacramento corpus et sanguinem suū quod et fecit nos ip̄os: nam et non s̄p̄ sumus facti corpus eius. Caro enim nostra carni eius unā et incorporata unū cum illo efficitur. Idē uē. Conuertentur sedentes in ymbra eius uicē trinitatis quasi dicitur f̄idels̄ uicē trinitatis id est dōm̄i et corporis sacramento. Quod sacramento dicitur ymbra cōstiti q̄ dat se ibi nō in sua luce sed in ymbra. Quod sic comedētē fuerit: q̄ i corpus xp̄i mutabitur. Et sic p̄ter d̄m̄a multi

fidelium comedat corpus xpi in illud ipi man-
 datum et mēbra eius efficiunt q̄ corpus xpi dū man-
 ducatur augmētatur. Secūdo p̄bat idē similitudine
 humane scie nam q̄to magis homo sciam suam
 alijs distribuit t̄o plus crescit. Matth. 23. De-
 mine quoq̄ talia tradidisti mihi ecce alia dico t̄
 Beccis. Scia ē nobilitas nūmi p̄fectio q̄ ante
 de dignat̄ possessore m. Mat. n. publice et abis: et
 distributa suscipit incrementum. Est omnia sapi-
 entia in cōmunita multijs in cibo bona sapientes
 facit et in se quodammodo p̄curat et se dū comedis
 nō mīnū sed augmētatur. Ezech. 31. 6. Creatur
 cūm creatur sapientia sp̄i. In carnari fecit et in
 datam sibi p̄bet illa diligentijs se. Et in hoc sapi-
 entia dei crescit dū multos in sapientia crescere facit.
 Ad ep̄b. 4. Crescam⁹ in illo per oīa: q̄ caput
 nostrū xpi et quo totum corp⁹ cōpactum. I. per si-
 dem et p̄curū q̄ charitatē in mensurā vniuersalibus
 mēbra augmentam corpus facit in edificationē
 sui in charitate.

C De qualitate nostre preparationis ad sacra-
 mentum. C. A. XV.

Enite comedite et bibite. Thema sp̄iale p̄bet

sanctificam homo et. i. cor. 11. p̄bet. i. p̄pa-
 ret se et amēt purget. Itē aliud thema.

Preparatē corda vestra dno. Primum regum. 7.

Quarta principāli circa sacra mētē corpus
 notādum ē qualitas nostre p̄parationis. Nā val-
 de iustum ē ut ad tam dignū et venerādū cibū
 et ad t̄m dñi cum nō in caritate inducatur sed
 quo cōp̄tenti modo p̄parari accedant. Eto. 13.

Quod dicitur q̄ accedit ad dñm sanctificam ne p̄-
 cutiat eos sibi et alijs. P̄paratio nostra considerari
 p̄t in trib⁹. In dignitate ipi⁹ corporis sacri. Nā

q̄ mūdissimum et decimo pleni⁹ et vni⁹ necesse
 est illud suscipi per tria p̄parari. I. per fidei p̄-
 sentiam. Ad heb. 2. Accedam⁹ cum vero cor-
 de in fidei plenitudine. Et vero corde. Item vero

intellectu sine errore. In plenitudine fidei. I. in

plena fide credere que nō videm⁹. I. sibi sp̄e
 panis esse totū xpm verū dñm et verū dñm. I. so-
 p̄ter hūc fidei magnū meritū dē. I. pe. p̄mo. Cre-

dentes in xpi⁹ que nō videm⁹ extrahim⁹ lenia in-
 enarrabili. C. Secūdo p̄paratiū est mūdicie ma-

gnitudo q̄ congruū est vti vti suscipiū corpus
 mūdissimum sit mūdā. Eto. 11. sume vas vni⁹ et
 mēte manū t̄i. Vas vni⁹ q̄ singulariter et ex-

cellib⁹ mūdum. Nunc ap̄us de bac. 9. Vas istud
 dicit esse vni⁹ aureū. Decet. n. cor q̄l aurū est
 purissimum p̄ magnā mūdiciā q̄d capere d̄y celestē
 panem. Alexander papa. Tibi in sacrificio mar-

cite p̄t q̄ corp⁹ sanguis xpi nec vti oblatio hac
 ponit: est sed oīs p̄cellit. Nunc pura p̄sentia offe-

lida ē e pura mēte sumēda. Nūq̄. Pura p̄sen-

tia equādo nō h̄y de p̄rito iustā accusationem d̄

p̄tū iniustā delectationē sed de salute iustā vult-

ritatem. Matth. 23. Ioseph petiit a pilato corpus

icū. Et accepto corpore inuoluit in syndone mū-

da. Iosef. Syndone mūda inuoluit istum et pu-

ra nocte cum suscipit. Nunc et mos ecclesie h̄y ut

sacrificio altaris nō seruo nō p̄mo t̄mctis pu-

ro lumbis celebrat. In trib⁹ vti que p̄curat et

potale lincum ad candorem intelligam tria que

faciūt ad nostrā mundificationem. Primum. n. lu-

uat. secundū. queq̄. seruo ep̄scas. Et quā ad h̄y

scipidū dñm bene mūdus vult fieri. Primum 13.

per aquā lachrimarum mūdari. Secūdo popu-

la penitentiē toqueri. Tertio p̄ seruacem amō-

dei a carnalib⁹ dēi dēnoq̄ humore siccari. De-
 p̄mo ad heb. 2. Accedam⁹ aq̄si corda et p̄sentia

malā et abinti corpus aqua mūdā. I. mandāt la-

chrimis a peccat̄ cordis et corpore. Eto. 30. Lau-

uabit aaron et filij eius manū et pedes. I. operi et

cogitatiois aqua cōp̄unctionis et p̄sentiois quā

dō accessari sunt a d̄ altare ne mōcantur. Jere. 4.

Lana a malicia cor tui ierusalē vt salua has vti

quo motabunt in te cogitationes neque. Ps. Lana

h̄y singularis nocte. I. p̄ singulari peccatis lectis

ment. I. cōsuetū et. De secūdo ad cor. 10. Con-

nas tabernaculi. I. omnia anime facies de his

retorta. I. de operibus penitentiā iusticiā cōm-

affactionibus et vniuersimodi. Primum ad cor. 4. Sa-

stigo corpus meū et. Ecol. 33. Seruo malitio. I.

corpore pura et compedit mēte illam in op̄-

tionem ne vacet. Ps. Multe tribulationes misit.

De. 111. ps. In sole posuit tabernaculū suū. Lad h̄c

cadum p̄ amorem dñi vti vt fiat valde mundum

et pulchru. Cant. 4. Tota pulchra es amica mea

et. q̄. I. bene lota tota et efflicata. numeri. 9. sac-

rificamini cras comedetis carnes. Tertio p̄pa-

rationū est oblatio deuoto. ps. p̄sentur et vni⁹

contumet et pane et saturant eos. Job. 3. An-

q̄ comedat suspirio. Nunc maria in agūdina et alle-

deute postabit aromata dñm querebat corpus

dñi. Luc. 13. Sic nobis accessari ad corpus d̄

mini plū arida et orationis deuoto vt q̄ forte mi-

nas paratū sim⁹ p̄ ieiunium et p̄sentiois sup̄ple-

sp̄ialium aromati. I. oblatio oblatio. Secūdo

paraf. 30. Magna pars populi que sacrificia nō

fuerat comedere p̄fecit et comit p̄ cis nec exibi-

tas dicit. Dñs deus p̄ficiat cibū dñi q̄ dñs

eode regunt cum et nō imputabit eis q̄ mūdici-

etificati sim⁹. Augustin⁹. Quidam q̄ peccato ma-

de et veniali peccati tamē de cetero nō habet

volutatem. sanctificat lachrimis et oblatio eod

fidens de domini misericordia accedit ad mē-

ristā intrepidus et securus. C. Secūdo in obla-

tionē nostre p̄parationis considerat in hostia panis. Ex-

cut. n. grana fermenti arte humana gradantur

ficut a d̄ panis complementos. Sic ala peccati

gratia dei proficit ad bonum statum in quo licet ter suscipit corpus defuncti. grana ex quibus hostia figurant illius peccata propter tria. dicitur. n. dura: & furure opera: & ab immo distincta: sic peccator durus est in corde & non vult cooperari ad dulcedinem hostie iniquitate. protere. 5. Indurauerunt facies suas supra petram & noluerunt pareri. Itē peccator operatur: & quasi furure peccati desormitate. Adiere. 1. Quia vitula facta est nimis uiculis vias suas. Item peccator diuisus est a primo suo charitate. Psalms. Dicit. x. Diuisus est cor: corq; non interierunt: gratia ad statum quo sunt in hostia per hunc modum sunt deducta. primo strata est corq; duntaxat molas: & in minimas partes redacta. scdo a furure sunt munda. tertio admixta est farina admodum q; aqua & igne decocta: & in pane solidata: sic peccator: & dignus est fumere corpus dei: ut per tria qm̄ in his signatur preparare per condia purificationis: per ocus passionis: per primi dilectionis. de primo vsq; 47. Tolle molas mole farina. q. d. fac in te mota spūale de duobus molaribus considerando misterium dei & iudicium ad emolliendū cordis tui duricias. misericordiam qm̄ superioribus lapides q; tunc opatur & circuit: s; post hanc vitam operari cessabit. ps. Misericordia tua magna est sup me etc. Itē considerando insulam quasi inferiorē lapidem q; nunc uacer & qesit: sed post hanc vitam cleuati operari & circuit. dicit. 6. Iudicabo te iuxta vias tuas nō peccat oculis meis: non miserabere. dicit. 11. Super qui ceciderit lapis iste perteret eū. Roma. 9. Unde dei bonitates suscipiant. Job. 5. Deus emolliens cor meum: & opus turbauit me. Deus est pponis est misereri: opus quē opus iudicare. ps. Sacrificiū deo spūal tribulatio. de scdo. Amos. 9. Ecce ego mundabo & ponā domū sacrificii: pccatis triticum in cribro vbi. s; furures separant a nucleo: in panis a puro: sicq; passionis mundat aia a vitis peris. ps. Consilio & pulchritudo etc. ps. dicit. 3. Dixit indas & fratres eius. i. pñdite. Ecce periti sunt iudicium nostri ascēdantis iuxta mundare scā nra. Eccl. 1. Qui timet dñm preparabit corda suas in cōspectu eius sacrificabit aias suas. glosa. scilicet aia que quotidie mīdat cor suū vt suscipiat habitatozem dei cuius possidet: nullus aeger bono: qm̄ oīum bonoz auctoz in e h; de tertio. dicit. 17. Recetor atria sua sine pñdite: & fac sub cinerib; panes vt sic vitāli optimū cum illis comederet dicit. n. vitāli optimū. i. corpus xp̄i sumere vult peris: tribus sacra sile panē igne coquēdo solidat. ad trahendum ditas. s; superiores equales inferiora verā dilectionē seruare. pñe dicit. x. Vnus panis & vni corpus multum sumus. qd vno pane & de vno calice precipiamus. Aug. Quis accipit mīseriam vnitatis & nō trinet vnitatis pacis nō mīseriam accipit p se: sed p se. dicit. 10. In-

trauit rex vt videret discubentes & vidit vnum nō habentem vesitē nuptialē. i. charitatem: ait mīseris. Ligatis manibus & pedibus etc. Itē eiusdem. 5. Dī offero munus tuū etc. glo. Dī fratres lesisti recōciliare corcā si aduersarius fuerit deo benivolens: vt fiat amicus: & tunc offeres munus tuū: vt sit deo gratus: propter pñdita in pane notanda etc. Et 10. 11. Vltima comedet. i. panē sui firmē: eo & erit quasi signū in manu tua: & quasi monitiū tum an oculos tuos: qd. s; significat in eo qd deficiat cordis primo oris pñditi: primi dilectio quibus debemus nos preparare: vt digne possim ad xp̄i corpus accedere.

C De preparato nostra in tertio. s; agno paschali

CA. XVI.

Enite comedite. Itē pbat aut scipsum bō
 v Thema spūale sacrificium carnis comedis carnes. Thameri. 9. Thema pñis
 Ecce agnus dei. Jo. 1. Vbi dicitur cū quis ex si gna agni paschalis pñderet nostre purgationis modus de qua. Et 10. 12. Legimus hęc figura in tres partes est diuisa. prima pars est ipse agnus cū dicitur. scdo ferula cū quibus est dēdāt. tertia pñonam eductum hūmā. In prima dicitur preparari per fidei integritatem. in scda per virtuositatem. in tertia per vite bonitatem. prima pars vltima est ipse agnus qui pñ legem māducat: & in hoc tria pñderant. primo qui comedēdas ē: q; in nocte: cū res plene nō vñ. in quo credendū significat q; corpus xp̄i in pñi nobis dari debuit nō manifestis: s; in facto velamū. Thobie. 12. Sacrum regis ad reddere bonū est. ter tiz regam. 3. Vñs dicit vt hitare in nebula. in casudo. s; q; nō comedat ex eo crudū significat q; si debemus credere xp̄m est hōiem pur. Itē q; nō comedis aqua coctum significat q; nō debemus credere xp̄m fm̄ edem hōiem pñendū pcepit aut natū. Itē q; comederunt cū nā altum igni significat q; xp̄i incarnatio: & eius corpus pñeratio credēda est celebrari p potestatem spūaliam. in tertio. s; q; caput agni cū pedibus & uisceribus vocari scilicet ipse significat esse credendū: q; in hoc facto totas rps cum diuinitate & carne & aia edunt & similitur. scdo pars huius figure sunt ferula tria cū quibus fotebant agni māducare. s; lactuce agreffes panes ayimi & sanguis agni: Et 10. 11. Edetis carnes agni & ayimos panes cū lactuce agreffibus & sumēt d; sanguine agni & possēt sup vtrūq; posse & in sugillum in bus domoz. pñis ferula. s; lactuce agreffes significat dolorem de peccā. scdm̄ s; panes ayimi imitacionē parā est ep̄s bonis. terram. s; sanguis agni memoria & imitacionē dilectio passionis quibus preparari debet aia fidelia. de primo. dicit. sup illud. Et 10. 11. Lactuce agreffes valde amare sunt. carnes vno agni cū his comedende sunt: q; cū corpus xp̄i accipim̄ cōpungit p

peccatis debem⁹ ut amaritudo pnie abfergat amorem puerie vite. ysa. 38. Recogitabo tibi omnia iniqua mea et. de febo. i. Coim. 5. Epulentur nō in fermēto veteri. i. in corruptōe supbie q̄ sit i deum magis in fermēto malicie que sit in pñam: et nequie que fit in sc̄ipm: sed in animis sinceritatib. i. in sinceritate a vicijs: et veritate bonosū operum. vt. l. iudicamus et in nonitate vite sine et fraude de fermēto vicijs. i. Greg. pñam sine fermēto conuēdit q̄ recta opera sine corruptione inanis gl̄e facit: de fermēto malicie. Greg. pñam sine fermēto malicie māducat q̄ opa n̄ sic sine peccati ad imitationē exhibet ne pacie rapuit: q̄ dicit recte dūpēat. vii. p̄. Almos. 4. Inrepan dō dū sacrificare de fermēto laudis. De fermēto enī laudē imolat q̄ dñi sacrificiū de rapina postat de fermēto nequie. Eto. 11. Qui comedet fermentariū bibit aia eius de ceteri tū. per mētam comedere ē deleteri perī corrupti dō q̄ pñam in se. ps. Dixit inuisitū vt de linquar et. de tertio ferculo supradicto. Grego. Sanguis agni super veritatis positū ponit q̄ nō solum ore corpus: s̄ etiam ore mentē haurit: et ad imitationē mētra mēte cogit. Nam q̄ sic redēptio sanguinē accipit: vt imitari passionē nec dō velit in vno nō posse sanguinē ponit. Itē in sup̄lim inarb⁹ pōndas q̄ sanguis agni: nō nō in memoria sed in manifeste postari dō erit p̄ aliois tpi. Chail. vltio. O ubi abste glari et. vñ sanguina dñi ibi in corpore meo posto. Tertio p̄ huius figure et habitū illustra in signa illoz q̄ māducantur agnū. l. angul⁹ tenui calciamētra pedis: baculus manus. Eto. 11. Sic manducabes agnus: vñas vñas accinget: calciamētra habebis in pedibus: et tōdes baculos manus. p̄m⁹ designat carnis et mentē pñam: tētra se bē exēploz parū custodiā. tētra vicijs nōz co: rationē et cogitū ad cōsuetū p̄parationem p̄m⁹ p̄p̄tatiū cū mēte et carnis pñam in cū gulo tētra figurata. Greg. In remb⁹ accipit carnū delecratio. vii. ps. Hec tētra cor et co: meum Qui ē p̄fecta comedet remes accinget: q̄ corp⁹ vñ accipit voluntatē de maritūmā refrenat: b̄ p̄paratio pñam attendēda est q̄m ad ma genra boim. l. p̄ngatōs: et de incōmētia pñam tētra et sp̄itū. p̄m⁹ ad facta cōmū cōmūctas debet seruire aliquamētra longior tētra pñam. de p̄mo dō ad David. i. regi. 11. Tu p̄mū mundi fuit marie a mulierib⁹ māducēt. l. panē ferū. dicit David. Si de mulierib⁹ q̄ p̄mū māducēs ab heri et mādūa tētra. Dedit ē eis sacrificiū sacrificiū panē. Eto. 19. Descēdit dñs eadē a plebe sup̄ montē s̄may. l. in igne et nub̄ caligine. Et flore q̄ panē in d. l. tertius me appropinq̄ vobis: vñ vobis: et talis pñam tētra seruata ē ad figuram igne magis seruata ē ad corpus vici-

tes. de febo. 1. eui. 13. Nō q̄ fuerit leprosus aut pñam fieri firmū. i. peccō p̄nocētā carnis nō viciet de vñs que sanctificata sunt mādūa donec sanet. l. p̄mū: hinc statim sunt ad p̄fecta. i. ai es p̄fecte: vt hoc pñam in ieiunio et cōmūctas et mētra et cōmūctas pñam possint cōmūctas pñam p̄fecta et alijs bonis pñam: hinc sup̄ illud. l. Col. 11. Si nōmētrōs vñs dīcarem⁹ et. Dicit Aug. Ab ip̄a mēte pñam talis s̄ta pñam vt se idē quam iudicet p̄cipiāde corpus et sanguis dñi vt ad ip̄os ecclesiasticos: disciplina a factō cōmūctas pñam seponat. In digne. n. accipit tū accipiam dñs agere pñam. i. q̄ incipit q̄ se p̄o vadit vt se indūct: nō indūct a dño. de tertio. l. de pñam pñam: s̄m pñam. l. q̄mōdā et p̄mū calitatem pñam. l. eui. 11. Sacerdotes sancti erunt dño suo: nō pollent nōmē et. Iuciam. 11. dñs et pñam dñi sui offerit: et idē sancti erunt. Boda. Si veteris tētra sacerdotes s̄m cōmūctas vñas s̄tra tū tētra: ad offerēdas legates hostias a pñam vñas⁹ op̄at a b̄mūctas q̄m in agnis nōmē factō dōes quo a ad offerēdas sacrificiū corp⁹ dñi p̄tos semp̄ et os et pñam et sempiternū semp̄ dōct calitatem pñam. sedm p̄paratiōē exēploz p̄ custodiā q̄ calciamētra pedis figurata. Greg. Ad ciamētra in pedib⁹ dōct cū mōctōz parū vñam asp̄ctare et nōtra vñas a peccati vñam cōmūctas dñi. gan. 5. Et p̄fecta sine gressus tū in calciamētra. i. in pñam tētra vñam parū p̄paratiū ē correctōs disciplina in baculis manus figurata. Baculus. n. significat rectitudinē iusticie qua debet mōctōz p̄o de nōtra tētra s̄tra ad cōmūctas iudicare. ps. Virga cōmūctas virga regni tui et. App̄bēdit tētra disciplina. l. eui. 11. Qui māducat et bibit indigne q̄ nōmētrōs dīcarem⁹ et. Aug. Sacerdos a dñs sine tētra tribūct mēte tū et pñam in eadē iudicio s̄tra a cōmūctas cogitatio et cōmūctas et cōmūctas: dñi inde q̄d sanguis ale pñam p̄mū mōctōz: sic cōmūctas dñi vñam cū dñi et correctio p̄cedit humanā: et sic bō dignus tū ad sumēdū corpus tētra in factō et p̄fecta s̄tra in futuro. de p̄mō. Deutro. 8. B̄mūctas te dīp̄naria: dedit t̄bi cibū māna q̄ igne tūba affert et. i. fecit vt affigere te et cōmūctas pñam i. pena in voluntatē tū: et voluptatis carens et tūc dedit t̄bi cibū panē cōpono sin. de febo. ad Heb. 12. Omnis disciplina in pñam nō videt gaudiū sed meritis: postea alit inuēctas pñam mūm cōmūctas p̄ eam reddet iusticie. Item p̄paratiū ad corpus dñi suscipiendū esse p̄t manducatio sp̄ituali s̄m q̄ p̄fecta manducatiōne mēditatiōs deore. de quo infra fermēto. l. 11. an mediam et in medio.

C De triplici mō manducandi s̄ p̄mo de sacrali
ritum. **CA. XVII.**

v Enite comedere c̄. Thema p̄p̄iū. quicū
q̄ manducauerit panē bone s̄ biberit ca-
licem domini indignus erit corpus s̄ san-
guinis dñi. p̄ne Cor. ij. Quisq̄ p̄ncipale circa
facr̄m dicit corpus notandū est modus mādu-
cationis. s̄ hoc triplex. I. sacralis t̄m̄: sp̄ialis t̄m̄.
sacralis s̄ sp̄ialis simul. Ad hoc intelligendū sci-
dum q̄ in cibo altaris duo sunt. I. sacra mētū s̄ v-
tus sacra mētū. Sacramētum vt dicit Aug. duo
bus consistit: vñ bñ panis s̄ vini sp̄ s̄ inuisibila
carne s̄ sanguine xp̄i. Vltius vero factū ē sanatio
a dōtatione motus eterne. Hinc virtutes sacra
crediderunt s̄ gustauerunt sp̄ialiter oēs saluandi
ab origine mundi s̄ quotidie gustāc oēs boni xp̄i
ant̄. secūdo modo tū boni q̄ mali hoc mō diffini-
litq̄: mali māducāt sacra t̄m̄. I. sub vñ bñ sp̄
panis corpus xp̄i: sed nō virtutē sacri manducāc
sp̄ialem. I. salutem: vñc eternam: boni vō mā-
ducant vtrūq̄ simul. I. sacramētū s̄ virtutes sa-
cramenti. Et bñs parit̄ triplex modus mandu-
candi. p̄mo sacramētalis t̄m̄: secūdo sp̄ialis t̄m̄
tertius sacralis s̄ sp̄ialis simul. p̄mo manducant
mali xp̄iani. secūdo oēs saluandi. tertio soli boni
xp̄iani. p̄mi manducāt s̄ nō manducāt. secūdo
nō manducāt s̄ t̄m̄ manducāt. tertij manducāt s̄ mā-
ducant. p̄mo mod⁹ manducācū corp⁹ domini: ē
sacramētalis t̄m̄ quomodo mali xp̄iani mandu-
cant: q̄ venerādūm corp⁹ in peccato mortali ore
polluto sumentes cordis affectum ab influētia
virtutis donat̄ et peccatis suis inmundis: s̄ du-
ris quasi luto s̄ lapide claudunt. Eze. i4. Posue-
runt inmundas suas in coadibus suis: s̄ dola. I.
scidatim iniquitatē sue statuerunt p̄ faciem suā.
Isti manducāt s̄ nō manducāt: manducāt quidē:
q̄ corpus dñi sumunt sacraliter sed t̄m̄ nō mādu-
cant: q̄ virtutē sp̄ialem. I. salutem aie nō percipi-
unt. Eccl. 6. Et aliud malum qd̄ vidi sub s̄le
s̄ qdem frequē apud boves. Vir cui deus dedit
diuitias s̄ s̄bam s̄ honorē: nec tribuit ei p̄tatem:
vt comedat ex eo. Heb. vltimo. Habemus autē
re de quo edere nō habet p̄tatem qui ta bernacu-
lo deservunt. I. peccatis carnalib⁹. p̄me Col. ij.
Non potestis calicē dñi bēbere s̄ calicem demoni-
orum. Orego. Et h̄ gdem in peccatoribus s̄ in-
digne firmantib⁹ vtra xp̄i caro s̄ verus sanguis
v: p̄ntialē efficiētia nō salubri efficiētia. Aug. Qui
discedit a xp̄o nec māducāt carnē eius nec bibit
sanguinē s̄ in tante rei sac̄m quōtidie sibi sumat
ad iudiciū. discedat a xp̄o q̄ cordis affectū ab eo
merens ad p̄m̄ doerit: talis vere miserabilis
hui dicit p̄cē ad quē t̄m̄ magnū bonū frequēt̄ ve-

nit: nullū erinde sp̄iale lucrū accipit siue peipit.
S̄ modo. I. sacraliter māducantū tria sunt genera
p̄mi malucū. secūdo dolosi. tertij peccati p̄mo
si. p̄mi sūt q̄ corp⁹ dñi sumūt in peccādi vōlūtate
sc̄bi sine ypocrite q̄ solis boni apparētis occulte
sunt p̄m̄: talib⁹ nulli accēdie ad altare. tertij sūt
q̄ maxime mali sunt: t̄m̄ p̄sumūt cōdicare: de duo-
bus p̄m̄ p̄cē b̄ dicit: de tertio in sequēti. De p̄mo
gic̄ maloy cōdicant̄. I. de malucos. ysa. 29. Al-
propinquāt p̄p̄s iste ore suo cor aut̄ eoy: longe est
a me. appropinquāt ore p̄ sacri susceptōem: cor
longe ē p̄ peccādi vōlūtate: tales tria mala se-
quunt̄ peccati sui aggressū: a gr̄a xp̄i separatio: ad
eternā penā p̄dñatio. de p̄mo. Mat. 15. T̄m̄ est
bonū sumē panē c̄. canib⁹. I. malucosib⁹. Aug. Ita
bentes vōlūtate peccādi granari magis dico eu-
charistie peccidē q̄ panificari. de sc̄do sup. I. per
uerse cogitantes sepanta deo c̄. de tertio. I. cor.
ij. Quicūq̄ māducauerit hūc panē c̄. Am̄b. In-
degn⁹ q̄ nō deuota mēte accedit ad eucharistias
aut in vōlūtate peccādi manēs re: eibus s̄ san-
guinis dñi. I. ac si xp̄m occideret puniet. de sc̄do
gic̄ maloy cōdicant̄. I. de dolosis h̄c ypocrit. I.
Thimo. 3. In nouissimis dieb⁹ iustitib⁹ t̄m̄ p̄ci-
osa s̄ erūt boles sc̄p̄os amātes b̄ites qd̄ sp̄m̄
picat̄. vtrū autē ē abnegātes: p̄cē picat̄. glo. I.
religionis: q̄ eadē facta sūt cū p̄s virtutē p̄ntia-
na. I. charitatē abnegātes: multa. I. mala occulte
p̄perantes s̄ manifesta fallaciā c̄cutando. tales
sūt tria mala sequēti: sc̄bi inde traditōis effi-
ciant̄: corā toto mūdo pfunderit̄: c̄ bonoy p̄foti-
um p̄iicent̄. de p̄mo. Jo. 13. Qui manducāt panem
in cum lenabit̄ contra me calcaneum suum
Hoc dicitur de iuda s̄ de suis similib⁹. scilicet
fictis bonum amicus. Unde glo. Qui mandu-
cat panem meū: nō vt p̄ficiat: sed vt lateat ille
me concalcabit id est tradet. Qui ergo vult late-
re in peccāto sub p̄ntia p̄cē religionis s̄ com-
municatiōis similib⁹ efficitur: sic ut inde tradi-
toris. de secūdo. Et c̄lasci p̄mo. Ne sis incre-
dibilis timore domini: ne accesseris ad eū: tu
p̄lici corde: nec fueris ypocrita in cōspectu domi-
ni: ne forte reueler̄ deus absconsa tua s̄ in me-
dio synagoge elidat te: quoniam accessisti maligne
ad domini: s̄ cor: num est plenum dōle s̄ falacia
Tham. 3. Ecce ego ad te speciosa dicit dominus
id est anima sc̄bi pulchra bonimib⁹ speciosa in
t̄m̄ inunda s̄ reuelabo pudenda tua in facie tua
s̄ offendam gentibus noditatem tuam: s̄ regnis
ignominiam tuam s̄ p̄uicam super te abbomi-
nationes tuas: contumeliosos te afficiam. de ter-
tio. Mathei. 13. De vobis ypocritis qui simi-
les estis sepulchris dealbatis que foris apparēt
boib⁹ speciosa: int⁹ aut̄ plena sunt ossib⁹ mortuoy

e ammi spurcicia id est putredine: e verime: e fero
 re: e e vos aforis qdem apparef hoibus: tult: in
 ruse aiplici estis ypoctis: e inquirate. ypoctis id est
 amoye vane laudis. iniquitate. I. cupiditate
 spulium: e odio vitatis: id e peccatit: ve vob
 i. qtra bonoy pfectum miserabilis pucto. Le
 niti. 7. Alia poluita ypoctis dicit interlinearis:
 que ederit de carnibus hostie pacificoy. i. corpis
 xpi que oblata est dno perire de ppsia suis id est
 cicatur de siluandis ad dilatione: eterne mo
 tis. Sed ecce p tria magis mala dat leatere me
 dium diuina clemetia. Que: p spulio pueris. I. bo
 num fieri de malo. p. Declina a malo e fac bo
 num et. e: e frequen bone agere fit bo bonum. Et
 cum bonus e sequit est tria bona. I. pene debere
 reclaro: diuine gracie retinere: eterne glorie ac
 quiritio. de pmo. 1. reg. 1. Et fuerit vir bon⁹
 vna qdem capillus est in terra cadet. i. ab oi pec
 cato erit inuasia. Et sc. 33. Si diero impio mo
 te morietis: egerit pnam de peccato suo vita
 vniit: e no moriet. de scdo. p. Bone fac dno bo
 nis e rectis corde. puer. 1. Qui bonus e hauret
 sibi gratia a dno. de tertio. Mathei. 15. Euge fer
 ue bone et. Euge. 1. bone gande: ferue bone: q: in
 paucis. 1. in bonis que ribi pmissa sunt bi negocia
 tus es supra multas pfituas. i. eterne gaudij bo
 na. Intra in gaudij vt. Et est parte pgnariis gni
 dio. ysa. 61. Veniant in frons laudites: e leticia
 p ptra sup capita eoy: q: ei et erit leticie erit in
 vstra regio sui pspiratione. Mathei. 11. Venit e lau
 dabum in mente frons e pluerit ad bona dñi: tunc
 letabit vgo beata maria pmerit in choro celestis
 ianues. I. oia beati sner. I. angel: tñi deo lauda
 bunt: e in cibis dnois. i. sine fine gaudebunt.

**De tertio genere indigne manducationum. I. 5
 psumptiois.**

Emite comedite et. It qomqz mādūca
 uent hunc panē et. de tertio genere ma
 locum indigne edicantū est 5 dicendū. I.
 de psumptiois que nō tñ mēt edicare vt celebra
 re in magna crimib⁹ manifestis. de hys pte
 Corin. 11. Qui mādūcat e bibit indigne iudicet
 sibi in an ducat e bibit. i. valde male est illi. Qñ
 scēdum q dupl⁹ est effectus coiporis dñi. I. bo
 nario quo ad b onoe: sctificatis quo ad maloy:
 e nō ipm semp inuitabile e bonūm te manet: s in
 flo iudicio effect⁹ eius mutat in bis qui male co
 yunt. Aug. De malis possunt obesse: q: q mā
 ducat corpis dñi indigne iudicij sibi manducat
 nō q res illa mala sit: q: malus q bonū est ma
 le accipit. huic rei exemplū est in sole. in vino
 Flam eadem solis lucē qñ oculis san⁹ ad dele
 ctationem e pfectionem: eger suscipit ad mbarā
 nem: e vniūm qñ san⁹ domo ad iocunditatē e cō
 fortationē. sicut iusticia accipit ad maiorem iur-

mitatem vt certe ad mortē. Hinc est q indigne
 edicantes erit mala sequunt. I. magna culpa: dei
 offensā: multaqz eplaga. pñmū malū psumptio
 se manducatiū est magna culpa. Hier. 17. Mād
 carnes sancte auferent a te malicia tuas quib⁹
 gloriata es. yfodomus. Qui federate vniūm sēda
 deie edicare nō desunt putantes se ita edime
 mundum dicitur nō ad emēdationē pñctō sibi
 dicit p pba. Quid e q dicit⁹ me in domo mea
 facit scēda multa usqz carnes sancte auferit
 a te malicias tuas: quāsi dicitur. Non auferit
 s: ang mēt ant: huius triplex e rō. I. pueria iudicij.
 Mendos. n. volūtatē in plet e radit: sine pncipiū
 vñ nō vt vñ vñ libido. oia actio oia radit: sū
 vt vñ bona e: e aut radit libido mala est. et q
 in petō mortali e scētē e sūmū corp⁹ vñ nō pō
 et radit nō neq vñ aliqquid nō dicitur q aliq
 et tam pccōsūm ac veneridās in loco vt vñ m
 mīdo ponit. vt pccōsūm q corp⁹ dñi sumis po
 nit in ore suo polluto e corp⁹ radit est libido. I.
 pueria iudicij: vt lazi spulij vt vane laudis vt illi
 cuius acceptiois. scdo rō culpe illog e dñi pcepti
 transgressio: sicut. n. dno in statu in dñe spulij
 te a d dēdā v cessit e in flami culpe pibitūis no
 bis in statu bono corp⁹ pccōdit e in maloy pte
 tur. Qd. 1. Nolite sanctis dare canib⁹. I. iudicij
 pccōsūm. Item. n. dno q habuerit manū sū
 peccati nō offerat panē dno. I. nec accedat ad mī
 nisteriū dñi. tertio rō culpe illog e maxima inge
 titudo q eni pōt et maloy qñ q bō dñm aq
 accepisset quicqz bonū hēret e ipm in sup mox
 sua de suspēdō liberasset et idē dñm in sūmū
 in sūmū mīmici sui tradidit duceret: e dō
 calcaret: e rursus occideret: ita in gratitudine pec
 cant q corp⁹ dñi sumit in petō mortali. p. Rem
 bucant in vbi mala p bonis e odiū p tūlcem
 met. e iter oculauerit me inimici mei et. Re
 bu. 1. Qta parat mereri supplicia q sūa dei
 eulcauit e sanguinē testū polluit ducere in quo
 sanctis carus e. I. in morte pñ. Incho. 3. p mē
 peulcar q libere peccat absqz timore e pñs: qñ
 eo indigne pncipat. Itē qui indigne ipm sumit
 idem e ac si ueritūm. Aug. Et temerariū est
 q nepariū est crucis manibus in cruce vir
 gine trahere flamm: Qñ aditus suscipit au
 rum quō oculis nō pñdret e ad utitur: s
 mensō raperet in excōsūm vbi mādū pñ mē
 ritur in statū pñctō. Non. n. mīno est: delecta
 le in eo pollutiū q in lat us mittere dei flūm. sēp
 mali illoium e magna dei offensā. Sacha. 1. In
 magna ego irasco: sup gites spultra: q ego in
 tuo sum pat ipi vō admeritū in malū quā dō
 ret ois. Itaqz irasco: bōibus ppter peccatū ois
 ornatum in pet mū: s maxime eo q peccatū
 deum: pmo reg. 1. 1. peccauerit vir in vniū

placri ei potest dens. Et aut in deum quis oar-
 be p. eo. glo. Et eo maior gloria tanto maior offe-
 su. e. Dalachic. i. Ad vos o sacerdotis deipre-
 nis nome meo et offertis sup altare meo polluitis
 pane. glo. Corrupto sermo diuinus epus et in libro
 eccle negligentis: et ois qui rpi noie censent: cur
 nome de spuare quib' aperit causas offente q' pol-
 lutum panes offerit. **P**olluit. n. panem. i. corpus
 rpi q' indigne accedit ad altare et mltam dñi si nō
 scelerata voce scelerato opere despicit: tñ facta
 violat ipse cuius est sacra violat. Tertius ma-
 lus illosū est multiplex plaga: et grauis et iusta dē
 vindicta: sicut. n. ab antiquo sūto ist' in maximum
 erat petri et pessimay: cā maledictionis qd' p' do-
 lantiam deū p'cecerunt: postea iudeis impio q'
 rpi nō suscepit: sic mo do rpius maximū est
 petri et cā plagam q' corpus saluatum idigne
 suscipiunt. **Q**reg. **T**ercio: olim p' incarnationis
 misterium iudēā vilitate dignatus est: q' nō co-
 gnouit rpi vilitatis sue. ideo gē. bus frequēter
 an pdam dñi nouissime romanos tradita ē et ve-
 nerunt sup eam oia genera maledictionū que in
 libro legis scripta sunt. sicut huius qui gram dei i
 g'ra accipiunt certa dñi nō. **D**ñ. n. q' irruū legē
 moysi fecerit sine vlla miferande moisi: q'ro de
 terrota supbia cō mēret q' filium dei p'culauerit:
 et sanguinē tēbi pollueret baserit. b' supbia pōt
 dici triplice plage. p'ma multa dāna spūaliū bo-
 nomū. scōa stertitas terre sine caritāte spūaliū.
 tertia peccata corpoy et flagra holū. de p'ma
 treno. **L** E dñi suam mēre hostis ad oia deside-
 rabilia cuiusq' vidit genera igressa sanctuarū
 tuū de qbus p'cepit nō mirarē ecclesiam tu-
 am. glo. hostis antiquus ad desiderabilia ecclē
 manū nutu: et spūalem o mātū auferit in nēbis
 suis. fidem p'antūdo: baptismā refcū dō. i. gra-
 tiam in baptismo datā: doctrinā cōtempēs: cor-
 pus et sanguinē rpi indigne tractās: vasa p'iosa
 i. oia rpi quasi lupus deuiliat. et cā tanti mali
 reddidit: q' gentes. i. carnē amantē: rpi circun-
 cisionem nō bōna ministrū altaris estēfunt. de
 secūda plaga. **D**ent. 18. **Q**ui audire vofuerit
 vocē dñi dei tui: vt facies oia mandata ei: v'ent
 ent sup te oīs maledictiones iste. **M**aledictio s'p
 tua terre tue: armēta beum tuoy: et greges ouū
L dnter dñs sup te. tamē esturē et incōpantē in
 omnia opera tua. **I**te plage venient si audire
 noluerit mandata dei. **I** p'cepit de corpore dñi
 indigne tractando s'm illud. **L**eu. 11. **H**omo qui
 bābuerit maculā peccati nō offerat panes deo. **I**
 nec accedat ad ministeriū eius. **Q**uē. 3. **Q**uia co-
 medisti d'igno et quo p'cepit nō comedere: ma-
 ledicta terra in ope tuospūis et tribulos gērmia
 b' r'ibi. **D**e tertia plaga. **p**me **L**eu. 11. **P**robr se
 ipm bō cē. **Q**ui. n. māducat indigne iudicay sibi

māducat cē. **I** ad iudicē mortis se obligat et mū-
 ti alii ppter scēlas vniuerspe ferunt. **V**ti se quā
Ideo inter vos multi infirmi et imbecilles et do-
 muant multi. **I** somno mort' v' dei verbere v' s'
 floium adneritate. **I** flumeri. n. **A**ldrac caruca
 erant in dēribus eoy: et ecce furor dñi extorēt' in
 p'p'm p'cessit eā plaga magna: s' ecce s'bas pla-
 gas et oia iam dicta mala tripliciter remediū. p'mū
 est emēdādo v're p' p'p'm voluntariā. scōia est
 cōtento malicie p' superioroy disciplinā. tertium
 mutatio in cōgrigibiles g'one p' iusticie distributio-
 nem. de p'mo **J**ob. 1. **D**epulata est regio lu-
 xuriantis. **I** habitatores eum: q' perit mēssa
 agr. i. spūalia et p'p'ia. **A**ccingite vos et plangite
 sacerdotē vilitate mltiū altaris igrediam' et en-
 bate in sacco. **A**ccingite vos sacerdotes et mini-
 stri singulo p'one et plangite puro corde vilitate in
 p'fessione et cōtencū g'ediam' ecclesiam per p'nia
 v' cūctis p' culpam: cubate in sacco. **L** dēctis q'
 bus offenditis p' v're auferit arē: recedensate vt
 iram dei possitis mitigare. de scōo. **D**ala. 1. **E**
 ce veniet dōs quasi ignis p'ans. **I** p' iustos p'atof
 et purgant filios leui. **I** miltros altaris: crunt
 dōo offerēt: factificias: sic vt i'q' plagat' miti-
 gabunt ira eius. de terro. **E** 5e. 11. **I**udicabo vof
 dicit dñs et sibi q' d' septro meo: et cūq' de vobis
 transfretos et impios. **I** ad abicē dñm q' in ma-
 lo p'generat. **I** in cōgrigibiles. **V**it glo. vt **I** loco
 eoy iusti resūantur. **R**uē. 1. **C**onuert' in manū me-
 am ad te et cōcūq' ad p'ny scōsantiā et auferā
 oē flagnum tuū et relin' iudice et iudicay fue-
 runt p'os: et p'filiarios moficant an'ignos. **I** p'pore
 moysi et machabeoy: et ap' d'ce. **P**ost hec vocabe-
 rō ciuitas iusta v'bo fidelis. **p**mi **D**ach. 4. **C**o-
 gnouit in das de altan hococausio: qd' p'pban s-
 tum fuerat: qd' de o faceret: incidit ei p'ltum
 bonū: vt destrueret illud: ne forte e'ct illis in op-
 probria: q' p'antim auerit illud g'ētes et demoli
 ti sunt illud: et p'oficrit lapides in mōte dom' in
 loco apto: quousq' veniret p'p'ba: et vnderet de
 eis: et acciperit lapides integros s'm legē et edū
 cauerit altare nouū s'm id qd' fuit p'na.

C De scōo mō mandacā d' spūali tñ. **C. XIX.**
Entē comedite cē. **L** thema. **p**pp'm. **p**ca
 v' nostri oīs candē spūales estā māducatē-
 rant. **I** **L**ou. 1. **L** oēs boni veteres i mā-
 na cibum inuisibile. **I** rpi spūaliter intellexerit
 crediderūt: gūstauerunt: et eterna morte p' eis
 sanati sunt. **C** **S**ecūdo modo mandacā rpi
 est spūalis tñ: dō mō oīs filii ab initio mū-
 di mandauerūt et s'm d' d' mandacit. **A**mbro.
Non māducatō māducat: et māducatō nō mādu-
 cat: quia. **I** nō manducans facit iter manducat
 spūaliter: et educit. **E**cl. 6. **E**st v'v' cui de die de
 us s'bam et bonoem: nec tribuit ei p'ntem: vt co-

ant in bonis dice suos etc. de scdo. ps. hoc mare magnū & spaciōsū: qz. i. in hoc mundo magna & multa amaritudo. Hier. 9. Libaboyplm istā abstinio & potū dabo eis aquam fellis. Job. 13. Homo natus de muliere etc. de tertio. Mat. 9. Dixit dñs cuidam diuin. Uade quecumq; habes vende & dap superbius & habebis thesaurū in celis & sequare me: qz orisam in verbo abūt me etc. pmi regis. 15. Dixerunt pueri David ad na bal: quod cū inuenerit manus tua da pueris tuis & seruo tuo dāuid: qz sicut. Tollā panes meos & aquā & carnes & dabo vris quos nescio vñ sint etc. factum est post multos dies vt offerret Rayn de fructibus terre mnumera dicit: nō respicit ad eū dñs: nec ad munera eius. Idibus cū fuit qz male obtulit. f. de tristi corde & facie. Contra hoc valet delectio spūaliter: qz salūm dulcedines mundi facit insipida: grādes amaritudines: facit dulcem: tristes ymagines reddūt iocundā. de pmo puer. 17. Na saturaga calcabit suos. Ecce. Du flato spū desipit oīs caro. ps. 3. Due mihi fuerunt lucra arbitratum sum ppter spm deerrimentū ppter quō oīs arbitratum sum vt stercoz: & be ato Aug. di. Dissplicbat ei quicqd agebat in seculo etc. de scdo. Deutero. 33. Inundationē maris quā lac fugit. i. boni repleri dulcedine spūali vñ cum amaritudine mundi. querti. ps. 1. Delitē mittere sal in aquas amaras & in dulces puerit fūr. sic spū spūali sapore sanat amaritudinē. Idine sic phano lapides tōtentes dulces fuerunt & multi sancti ardētes panes: cōdentes veste vñ sunt pā hōre suaves & multi sancti gaudent in tribulatiōe de tertio. Daniel. 1. Post dies decē apparuerūt vultus eoz meliores pccolous pueris qz vescebātur cibo regio. Vultus eoz quos panis faciat qz de celo delectat dicit dñs. Apparuerūt meliores decore & hūilitate ad bificiendū. puer. 15. Cor gaudens extilarat facie. sede ad Rom. 9. Inclarerit vatores deligū de. Tertio circa spūalē māducationē notandū est effectus huius māducatiōnis & hīc est triplex. peccator remissio. ab eterna morte sanatio: vera copositiō spū ad salutē eternam participatio. de pmo. p. hanc nostrū quōtidianū etc. i. cibum spūales etc. Ambro. Qui māducant spūaliter videntur carnes & sanguis spū dicunt sumere & vere māducant: qz ipām copo rti spū efficacā quōtidie sumūt. i. pccōz remissionem. de scdo. Jo. 6. Hīc ē panis de celo delectandus qz ex ipō māducaverit nō moriet. f. morte eterna. Aug. sup apm. Patres nostri candelē ecā spūalē māducauerūt quā & nos: copositiō vñ alterā. i. mīna qz significat spū: & idē cre dē tibus effectus. Alii qz nō crediderūt māducantur & motus sunt eternalis: qz nō d'vōtes & alij boni: quare: qz cibū immūtibū spūaliter intellexe-

runt spūaliter: curierunt spūaliter: gustauerūt ve spūaliter sanarentur. f. ab eterna morte: sicut & nos spūaliter māducādo ab eterna morte libera mur de tertio sup illud pmi Rom. 1. Eius panis te vñus copus sumus qz de vno pane participam etc. dicit Aug. Nulli dubiū ē tunc quomōz copositiō sanguinis dicit participē fieri qz mōbus spū effici. De cetero ab illius panis pccolous: si ante spū panē edat de hoc seculo in vnitāte copositiō spū pccolous abscēdat: qz illius facti bificiō nō pnat: qz ille b quod factū significat iuenit. Inuentū aut b quod factū significat qz mōbus spū effici: qz credēdo & amādo spūaliter māducatur: qz sic i cop' spū vñ puerit: vt cū ipō eternali vñat C De tertio nō māducādi. f. de sacrali & spūali simul.

C. XX.

Enite comedite. Accipite & comedite. Ia ce. 11. Tertius modus māducādi cop' spū est sacramentalis: & spūalis simul: quo boni spūali cōcant. Unde circa hanc modū pos sunt tria notari. pmi qz multitudo nō cōcantium. f. malōz. Cum omī triplex sit modus māducandū. f. sacramentali tñ quo mali christiani māducant & tñ nō māducant. Spūaliter tñ: quo boni nō māducant: tñ māducant. Sacra mentalis & spūalis si malī quo solī boni spūali māducant & māducant. Reliat ad diuisionē boni: sufficiētia multitudo quēdā malōz qui nec māducant: nec nā māducant: qz. f. copositiō spū nō māducant: & ideo eterna morte peribunt. Istoz tres sunt spū sue turme. pmi infideles: scz negligēs testertij pccolous. Infideles sunt quosā cōida p maliciā fallite de tabolo sic escēcata sunt: vt nō possint credere & cognoscere diuina facta p silite mundi marabā lapia de iustitia. Negligēs tes sunt qz spūibus hōis & secularibus negotijs in tantū se occupāt: vt facta cōlōnem de bito tpe sumere negligunt. Conteretes sunt qui scelerib' tanto amore inherēt qz copus dñi sumere per uipendunt. de pmo. Jo. 6. Quomodo pot b nob carnē suā etc. quasi diceret. Non credimus qz pos sit dare. Dapi. 5. Errauerūt simpj eccecauit. n. eos malicia eoz & nescierunt sacramēta dei. Jo. 3. Qui incredulus est filio nō videbit vitam: sed ira dei manet super eū: de scdo. Mat. 11. Dilexerūt suos suos vocare iustos ad nuptias dicit. Ecce pccādi vocā etc. Illi it negligēs abierūt alij in villā suā alij in negociandis: in agro. In villā ire de freno labōi moderate vñit in negocia tione vñ frenis lucris inuisa luxare. tales qz pccādi diuini facti negligēs quos hōc & qdā opa caritatē hīc vidēt: nō mī penitent pccōz. Jo. 6. Etsi māducaverit carnē filij hōis etc. sup illud Ephe. 3. oro vt possit pcedere qz sit bilitas & pccōz: dī glo. p fūda caritatē scēctastica facta qz p fūda &

inuestigabilia et sunt fundamētus charitatis, sine quib' non valet charitas idēi eternam signa charitatis nō valent ad salutem eternā sine sacramētis ea negligētib'. *Plumeni. 9.* Qui quis mād' est et in aucter nō fuerit, i. non habet impedimētum talis necessitas et non fecerit p̄bafē exterrminatūtur aīa illa de populus fuit; q' sacrificiū nō obtulit vlti tpe suo peccatū suū ipse postulat. De tertio vlti palpam. *Jo. p̄teritū curiose cum ep̄is et regis ezechie imperio et principū e' in vniuerso t̄raē p̄dicatōe recurritur ad dēum deum. velle et venire ad sacrificiū ei'. Ad faciēdi p̄bafē idēi ad suscipiēdū corp' dñi. Et quidā vni aegēdōes p̄bafē venerūt. aīa iudicātib' ang' substantiātib' e' *Jo. 3.* Hec est iudiciū q' iur' venit in mādū et dilexerūt hōies magis tenebras q' lucē. Erāt tū corp' opa mala. Quasi dicit. Iusto iudicio e'p̄dicatur et p̄dicant' qui p̄'elligit peccatōe inherere q' se p̄parare et ipm suscipere. Canon. vbi pro sceleri b' vltis duob' vel trib' annis nō dīcant ep̄bican dī sunt donē p̄sām agāt. *Lu. 14.* Memō vltōis illōy qui vocati sunt gastabūt cenā meā. Sed m' eīca hūc modū p̄dicandū est magnitudo sceleris tano bonoy corp' tpi digne sumādi. Et hoc p̄batur a trib'. Ab optimē p̄nē electione. a p̄fūcī p̄cipatione. ab ipm tpi certa inhabitatōe. *Ps. 110.* p̄batur sceleris digne cōcōlū magna et op̄time p̄nē electione. Quia scit beata v̄r̄pō sibi tribus p̄positis. scilicet matrē et non v̄rginē vel esse v̄rginē et non matrē vel esse v̄rginē et matrē. vltimā et optimā. scilicet matrē et v̄rginē simul elegit dīcitur tres modos corp' tpi manducādi elegit optima p̄t. scilicet manducare faciatiter et sp̄sualiter simul. Hanc v̄rtimā p̄t. scilicet de primo mō comēdere faciatiter et de sēdo mō comēdere sp̄sualiter eligit et sic ex v̄r̄pō p̄t qd mēl' est comedit et v̄deo multans scēhos s̄nt. *Eccl. 1.* Laudam igit leniciā q' non esset dōi bonū sub sōle nisi q' comēderet et dīberet atq' gauderet. Quasi dicit. Ex p̄tōis in plurima genera gaudios et delectationis carnis et mēl' hōc aīa v̄nitās et sinagoy n̄ror' et lucra. Unde laudam p̄ oibus leniciā. scilicet v̄ram a cōsumōnū bone scēte. et q' nō esset bonū sub sōle. i. mēlus in hōc mōdo nisi q' comedēt panē. *Qui de celo desēdit et dīberit v̄mū quod leniciā cor' oīa. i. sanguine et oīa. Secūdo p̄bafē sceleris v̄log magna et sp̄sualiter vera p̄cipatiōe. ps. De terra mēl'c sanauit eol. q. i. scēher de corp' tpi fugit dulcedinē sp̄sualitē. *Ps. 12.* Quis sciatis est v̄le sp̄sualitē in nobis qui. scilicet in hōc de mo corp' ang. *Participatōe corp' et sanguinis tpi hōme v̄nit non sumō t̄m' sacm' qd et mali facim' sed p̄tingenō v̄r̄pō ad sp̄s p̄cipatiōē et in corp' dñi tanq' mēl' dñi maneat et et ipm vegetet. Tertio p̄bafē ab ipm tpi certa ha-***

bitatōe. *Jo. 6.* Qui māducat carnē mēl' dībatur. accepta carnē dñi et hault' sanguis idēi dīctur et hōs in ipso et t̄pō in nobis sūt. *Et hōm' in nobis t̄pō per carnē dum carnē eius accipim' et in eo sum' dñm sicut hoc qd nos sum' in deo est. Tertio circa hunc modū p̄dicandū est rōm' manducatiōē digne māducatiōē de qua rōm' dicitur q' tales māducāt et māducāt. *Et hō' rō' est. Quia dum corp' dñi p̄igne a fideib' manducatur non ipm et alius cibus in māducant' p̄uertit. s. cōuersio illud vere in māducatiōē in illud sp̄sualit' et mēlatur. Quia māducant' se dñi sui corp' mēl' facit et sibi in corp' oīa per charitatē v̄nit et una gunt sicut bonitas sicut efficit. *i. Corin. 1.* Unam corpus multos sum' qui de vno pane p̄cipiamus. *Itē. dī.* vos estis corp' tpi et mēl' de membris de vere māducādo corp' tpi non in nobis s̄nt in illo cōuertitur triplici sūtitudine p̄batur. *Ps. 110.* sumatur de virtute amoris nostri. *Decc. 1.* v̄s amoris t̄r̄formari cor' amātiō in amātū. i. amātōis hōmē p̄cipere et aduerse assiliani. *Decc. 1.* v̄s amoris est v̄tūte te esse necesse sit quale *Loq' amas. et ea per affectū congerit in illū sūtitudine ipsa quodammodo dilectōis societate t̄r̄formariis. Cant. 1.* p̄dote me vt ligauerit super cor' tuū. sup' cor' tanq' sup' cerū calidū puras et molle aptū suscipere in sp̄sualit' imaginē. *Sap. 10.* ergo calidū amor' dei purū mundiciā sūt molle pietate purū corp' tpi vt sigillū ponit non vt q' qd inmutabile est in nos mater sed nos in imaginē bonitas eius t̄r̄formemur. *Secūdo similitudo ad idē sumatur de virtute rei matosa. Ps. 110.* gūta aque in magnis vas v̄mū fundatur v̄mūe multitudine v̄mū aque et toto in s̄mū mēlatur. *Sed virtus dicit corpus ineffabile est magnitudo et nos multū ergat' r̄pō oīa ill'. ps. Da gr' dñi rē. Idē. Sublāna mea tanta n̄būq' ante te. *Isa. 40.* Ecce gentes quā illa sunt. Quā gūntudo itaq' v̄mū oīa et dulcedinē tpi mēl' t̄mū gūo et bonū cordi nostro v̄nit illud et alē dñi esse faciens in illam cōuertit et tam non māducatus hōib' non no h̄sp̄s. scilicet t̄pō in v̄dātate sūt mōne bona p̄uertit dēntō sūt. ps. Defect in salutare: nū aīa mea. Tertio sūtudo ad idē similitudo de virtute ramū arboris. *Hec est est p̄cipatōe fructū bone arboris sūt t̄r̄co mēl' cū sūt t̄ri q' naturalit' v̄nitē suā lenō v̄t' amarū dicit in suam dulcedinē et nobilitate p̄uertit et sicut sūt bonū fructū p̄ferre facit. Sic corp' tpi in nobis sūt defect' n̄ros euacuat in sū nos bonitatē h̄it et sūt ipse frondēs flores et fruct' v̄thae sūt talē et nos eū faciam'. *Hūc sp̄sualit' dicit. *Eccl. 17.* Sumā de medulla eodē sūt sūt mēl' de v̄mū et ramoy et et plātābo in mēl' excolis et crisp' in germē et facit fructū. *Sed' sūt sūtudo est v̄t'******

pater. rami emunitiones antiq ptes. vter ramo-
ru beata vgo. medulla cedri eterna dei supia. ps
deramos vertice caro sumpta de vigne. Spis
ergo facie medulla cedris pte de sumo ramo sum
plisq: xpi in carnatione fecit et hūc qst fureculū no-
bissimū plātat in mōde excelsū cū fidelit' a ter-
renis desiderijs et ad celestia eleuatis deliciis corpo-
ribus tribuit sacrm. Hinc fruct' erupit. q: cor fide-
le ppria amaritudine relecta vicio: vrate corpus
dū ilico rōto spūale frōdeq: fruct' vntus
et bonop opez facit. Hinc dicitū est augustinū. Li-
bus sum grandis. Cant. 1. Trabe me postre. me
scz mudo in te vtolēna mee dilectionis. magni-
tudine me dilectiois vrate firme infertiois vt nō
māneat in meradie amaritudinis: p: pualcat ope
rādo in me vnt' et dilectioe dote bōitatis. Gal. 6.
Vino ego iam non ego v.

**De. xi. effectib' sine fructib' corpis xpi cōtra
mōs. xij. languores et pmo de q̄tuo: p̄mis.**

CA. XXI.

Enite comedit v. Thema spūle. p̄ meas
v vsq: mō opatur v. Jo. 5. Alud. Aludim' de
terra medicinam plasmauit. Eccl. 38.

Thema p̄pitiū. Bōdicā fruct' ventris tui. Luc.
i. Ascendā in palmā. i. in cruce et ap̄tēdā fructus
eius. Cant. 7. Dentū p̄cipali' circa sacrm dēici
corpus notādū est effect' bōitatis sive fruct' spi-
ritualis. Nam q: partes p̄mi p̄vnti a deo p̄-
mi gustū corrupti multas infudere mētras suo
genitū necessariū. Sic q: medicā mēto salutaris mi-
seris subuenit. Alud q: scēdū q: nōstre misē-
rie sunt tres generales. s. vincula culpe. defectus
granc. moxas plage. De primo p̄. fumes pec-
cato: circūplexi sunt me. scō p̄. in finē. Incuria
t'lim multo vasculo ferri. i. peccati. De scō p̄.
Impfecta mē viderunt v. Jēc' aia mea sicut ter-
ra sine aqua tibi. i. scilicet sine fructu: granarū
et germine vntus. De tertio p̄. Circūderunt
mē dolores moxas. Jēc' amoue a me plagas tuas
Job. 16. Intime' me' irruit in me quali p̄gato
cidit me vulnere sup vultū. In q̄libet istarū trōz
miseriarū: meritas intelligitur q̄tuo: mala spe-
cialia quasi. xij. languores spūales. i. ad curādo
ordinātū. vi. dēici corpus effect' sine fruct'
Apoc. 11. Quidā mōs angel' ignis vnt' afferens
fruct'. xij. p̄ singulos mēsa. i. ad curādo mōs
p̄. defect' sine languores. ps. Bōdicā aia mea vsq:
q: p̄piciat oib' iniquitatib' tuis v. p̄tima q̄-
tuo: mala nostra sine languores sūt q̄i vincula cul-
pe quib' aringitur aie. s. demonis tēptatio. fomi-
ne repugnatō. cordis macula. creatōis offēsa.
Cōtra hec vater fruct' v̄gnis. i. corp' saluato: is.
De p̄mo languore. Ad ep̄. 6. Induite vos arma-
turā dei vt possitis stare aduersus insidias diaboli.
Eccl. 11. et Dilite sunt insidie dolosi. s. de dicit'

sis vitio: et multis modis tēptat. i. pe. 5. Vigilate
q: aduersari' vester v. Dio. Circū tamōz ho-
stis clausis obidēs muros explo:at an sit aliqua
ps muros mū' stabiles cur' aduta ad iterōna pen-
netret. Offert oculis formas illicitas et faciles vo-
lūates vt ydū pelstrat castitate: aurea p̄ canora
tēptat vt tēāni molliat rigorē singula quicio p̄-
uocāt man' in iurijs lasētib' ad cedē sūgat: ho-
nōres terrenos p̄mittit vt cetefes adimat. ps. p̄
scut' v. et unim' alaz mē. De scō. Gal. 5. Car-
o cōcupiscit aduersus spū. Ad Ro. 7. Vtdeo aut
am legē i mēbris meis repugnatē legi mēis mee
Vig. Vtdeo aliā legē. i. fōmitē peccati in mētib' me-
is. vt in oculo ad p̄cipitē dū. in lingua ad ma-
ledicē dū. in manu ad mactā cōdū et sic de alijs.
repugnatē legi mēis mee. i. legi dei. De tertio.
Iher. 1. Si lauerite intro tū maculata es in mi-
quantib' tuis corā me. puer. 10. Quis pōt dicere
mūdū est cor meū pur' usq: a peccato. Eccl. 7. Hō
est bōiū' in terra q: faciat bonū et nō peccet. De
q̄to Deuter. 10. Cōmēto nō obliuiscaris quō ad
iracūdiā puocaueris dēmi dēitium. Et quanto
malū: culpa tanto malū: cōtra peccato: ira di-
uina. Ier. 1. Ego iratus sum parā. ip̄i aut' adiu-
uerit in malū. Vig. Iusticia dei nō sinit e' p̄de-
cus culpe sine decore vindicte. Cōtra hec q̄tuo:
mala ordinātū q̄tuo: dēici corpus fruct' p̄mi
qui nos liberat a vinculo culpe. demones fugat
fōmitē refrigerat. maculā cordis mūdāt. irā dei
placat. De p̄mo fructu. Tob. 6. Si cord' q̄ p̄ica
lā sup carbonēs posueris fum' ei' extricat oē gen'
demonū. Fumē in quo p̄ices sūt significat mū-
dū oēs p̄ices et aduersa genera bolis. p̄ficio il-
le magi' genē iudeoz. cor p̄iceū q̄i mēbz nobi
lūmū et ex quo vita p̄cedit beatā virginē. p̄ca-
la cordis significat corp' de vigne scriptū saluato: is
Hoc d' sup carbonē spōi. i. fidelit' accensio igne
amōis donari. sic fum' ei' p̄. i. vnt' spūalis fugat
tēptādoz demonū. ps. Exurgat de' et dispōnē
inimici eius v. De scō fructu. ps. Extend mōs
dei mōs p̄nguis. Mōs dei est ip̄a. s. d' mō iter-
peas vmbra. Xp̄o igit' est vmbra nri refrigerij q̄
vt dicit glo. de corp' xpi manar vmbra q̄ nō-
bis defēnsaciū est p̄tra incētia vicio: et carnal'
p̄cepte. Q̄i dēci est vmbra beate vnt' aliusimi
obidētiab' tibi. i. vmbra facit tibi. Vmbra cōis
fit de corp' et lumine. Lūmē est v̄dū dei corp' ca-
ro xpi. Necesse hūc cogi. i. v̄dū carn. Verbum
enī caro factū est. Dū ergo fidelis corp' xpi sicut
spūale refrigeriū p̄cipit q̄i de vmbra ḡc d' ip̄o
fluit. Dēce. 14. Et go q̄i rooz israel germinabit q̄i
lūm. De tertio fructu. Jēc. 6. Cloruit ad me vnt'
de seraphis et in manu ei' calicū' quē foveipe nūit
de altari' et bibit. Ecce tēgi b' labia tua et auferet
iniquitā. et p̄ctū tuū mūdābit. Lapis ille p̄ctū

sentio fractū spūaliū dulcedinis. Rūdico. Cibus
 hē suū fractū medicīa est hōis. Unde ficit me
 dūc perimō quōq; quibuscūq; dat medicīnā dulces
 palato coquū, s; quīq; nō sic, sed dūcē palato mē-
 nis que spūis nō gustariū bene sapit rōni p eo
 q; sanam mēte delectat. Sic dñs dat suis fideli-
 b; dulce semper corp; sed dulcedine suam alio
 modo illis. nō illis put calibet expedire nouit
 pūcē q; quā dā dulcedinē illaz sapit p affectū
 s; ardorem delectant deuotionē, s; alii candē dul-
 cedinē sapit p suam intellectū s; sufficientē re-
 ficiunt vitā in eo q; credunt s; intelligūt per
 hunc cibum sanctū verā vitam optinere. Igitur
 spūs nō sapit dulcedinē dñi primo modo id est
 per affectū firmē deuotionis. sapit tū scdo modo
 s; per intellectū multē vitā. De primo. Job. 5.
 Audite audite me s; comedite bonū. Am. 5.
 Panis candidissimē habēs omne delectam en-
 tam s; omnis saporis suauitatem, qui nos semper
 reficit comedat cor meum s; dulcedinis saporis
 est. Panis dulcissime sana pa. sc. vt sentiat sua-
 uitatē amoris tui. sana illud est. De scdo est illud
 fruct; eius dulcis gustari meo. i. pte s; fideli mēti
 que credat et intelligit hunc cibū sanctū s; dī est veri
 lissimū. Olo. Dulcis fruct; gustari cordis. q; in
 eo intelligit cām vite tuam cū colgaliter percipit.
 Hec dulcedo vālet cōtra tria mala que sunt i mū-
 do. Requie supra sermone. i. p. Postmodum de
 q̄to fruct; spūs. Panis cor hōis cōfirmet. q; scili-
 cet corp; rpi fideles factō in bona vita cōfirmat s;
 cōfortat finaliter. 3. Reg. 19. Comedit del yag pa-
 nem quē angel; ministravit est. Dieb; interpretat
 mensa. Quis ergo ille est mensa mēte dei s; si-
 gnificat facietatē celestis glorie. panis itaq; corp;
 pōnis rpi cōfortat nos in vita bona s; bono opere
 s; diebus et noctib; i. toto rpe p̄ntis p̄ntē vsq; ad
 mortē et mensam dei. i. quousq; vitam ad al-
 titudinē securitatis s; facietatē dulce dñi s; eterne
 glorie. De hujā spūs; fructib; siml p figurā dicit
 tur. 4. Reg. 4. Melitens incubat sup puerū post
 itaq; os suū super os ei; s; oculos sup oculos eius s;
 manus sup man; eius et calefacta est caro pueri.
 p̄ter puerū fideles alē perbetizē dñs significat
 q; sicut significat. Sic ē contritū alē. oculos su-
 os sup oculos ei; pōnit. q; intellectū illuminat car-
 nē calefacta. q; affectū charitate inflamat os sup
 os pōnit. q; gūstā mētoie dulcedine spūali de-
 lectat. man; sup man; pōnit. q; in bono ope vsq; i
 finem cōseruat s; sic totū hōies pficit vt ad vitam
 eternam perducat amēs.

C De quatuor fractib; tertijs. CA. XXIII.

Venite comedite. vt similia de effectu.
 Tercia quatuor mala nostra sine languo-
 res sunt quasi noxia plage quōd multē

grauatur alē. s; debetū mortis eterne. deflur; bōe
 vite. cūlū mūdane miserit. incarnatio corpū
 materie. Contra hec valet fructus virginis cor-
 pus saluatis. De primo languore. Ad Roma. 6.
 Ego carnalis viciūdam sum sub peccato. p̄
 mi cū parentes vendiderunt se s; suam progeni-
 em ad perpetuā seruitutē i diabolo quod est ad
 eternam mortē p̄o modica delectatō pecca-
 ti. Gene. 1. De ligno scientie boni s; malie co-
 medat. In quacūq; enī dīe comederit. ex ea mor-
 te morietur id est s; p̄ferat eternam nam ad eter-
 nam mortē obligabit. Ad Roma. 6. p̄ter vnūq;
 bolem peccatū in hōie mūditi intrat s; per pec-
 catum mortē. Quis id est certitudō mortis tem-
 poralis s; debetū eterne mortis nū subiaceret re-
 demptio saluatis. Ephe. 1. Francus natura si-
 lii re sicut s; ceteri debitorēs eterne mortis. De
 secundo. psalmus. Dies mei sicut vmbra deeli
 nauerunt. Item. Saluū me fac dōmine quonā
 defecit sanctus. Gen. 44. Dies peregrinatio-
 nis mee. c. xxx. annorum sunt parui s; mali s; non
 peruenierūt ad vicia paruum motuum. Item Ge-
 ne. 6. Seruis s; cogitatio humana cordis ad ma-
 lus; prona sunt ab adolecētia sua. De tertio. Ge-
 ne. 3. E misit domin; adam de paradisi volupta-
 tis vt oparetur terram. ps. Ideo mihi quia incol-
 latus meus est. Ad heb. 11. Iuxta fidem dēfū-
 ctō sunt omnes nō acceptis repositioib; sed
 alonge eas impendentes s; salutes s; contentes
 quā peregrini s; hospites sunt super terram. Quī
 enim hoc dicitur significat se patriā inquirere s;
 siquid in illius meminerit de qua exierunt hā-
 bebant vtiq; tempus reuertendi. Hunc autē ap-
 petant mētoie id est celestem. hōie hōis ca-
 ut ecclesia. Dulce regina misericordie. Olo. sa-
 per e amoniam iacobi. Sic indignemur si malū
 in mūdo floret si vos patimur. quia nō est rpi-
 ne dignitatis in temporalib; exaltari: sed deprimi
 potius. Mala enim nūb; habent in celo. vos
 nihil in mūdo. Unde sic illius boni ad quod ten-
 ditis quicquid in via contingat gaudere debetis.
 De quarto. Genesis. 3. In sudore vultus tui ve-
 sceris pane tuo donec reuerteris in terrā de qua
 assumptus es: quia pulvis es: s; in pulucrem re-
 uertaris. Job. 4. Memento quēto q; sicut lumen
 feceris me. Eccl. 14. Omnis caro fenem s; sicut
 solum in arborē vertit. Olo. Sicut fenem in
 terra s; solum in arborē cretū vresit mārcessit
 arefcit s; deicitur ita caro nostra. cōtra hec quat-
 uor mala ordinantur quatuor circumstantie fra-
 ctō dominici corporis que silant nos a plagis
 mortis. s; ab eterna enim morte liberat. merita
 bone vite multiplicat. ad patriā vite deducit ad
 eternā vitam corp; reficit. De primo fructū.
 Jo. 6. Ego sum panis vite p̄cō nū mādūcauerit

māna et motus sunt. Hic est panis de celo descen-
dens et si q̄ ex ip̄o māducaret nō mouetur: q̄
f. nō soluitur ab eterna morte qui est in inferno sed
etiam ab illa que fuit in limbo virtute copos
ip̄i liberatur. Et insuper beatus comes corpus
in vitā eternā que ē in celo eisdē pmutat. *Mat. 13.*
De manu motus liberabo populum meum. de
secundo fructu. *Jo. 6.* Panis quem ego dabo ca-
ro mea est p̄ nutūdi vitæ: q̄ p̄ multiplicatōis me-
ritū bone vitæ. Sicut. n. puer parvulus p̄ cibos
copos: at̄ grescit magnitudine robore: et decore:
sic fidelis cibum sp̄ialem p̄fer meritis bone
vitæ. *Jo. 1.* Ego sum panis bonæ et iustæ. Ego
veni ut vitā habeat et habundantius habeat. *Jo.*
Multiplicabis in alama virtutē. *Jo. 14.* Qui
manet in me ego in eo s̄. de tertio fructu. *Jo.*
6. Ego sum panis vivus et cetera. deducam eū de ter-
ra p̄sentis mōre ad celos. *Ambrosius.* Domini
cibis copos figura p̄cessit quādo v̄s in de-
serto patris māna pluit: q̄ sicut ille panis po-
pulum per desertū ad terram p̄missionis vexit.
hec cetera celestis fideles tunc seculi desertū tran-
sentes in celum subuehit. Unde recte vitā
appellat: q̄ in via rēciens in patriam vsq̄ per-
ducit. *Mat. 11.* Reducam v̄s ad hereditates
suam. *puer. 3.* Legum vitæ est b̄s que appen-
dendū eam. *Mo.* Sicut in paradiso suū li-
gum vitæ: ita per sapientia dei que est d̄stus
v̄sificat ecclē cuius nunc sacramento copos et
sanguis vitæ eterne accepti p̄gn̄. Et ergo cor-
pus ip̄i sumptū p̄gn̄ est vitæ eterne: et p̄gn̄
nō dimittit donec id p̄ quo impiorū accipit
p̄nto per hoc ad vitā eternā p̄ducimur. de
quarto fructu. *Jo. 6.* Qui manducat carnē meā
et bibit meū s̄. vsq̄ in novissimū die. *Uerus. n.*
homīnē resuscitat. *pm̄e Leon. 15.* Sicut per
v̄s bonū mors. solum ita per v̄s bonū
nem. s̄ ip̄m resurrectione mortuorum. Sed et val-
de dissimilis. unde sequit̄. Omnes quidem re-
surgemus: sed nō omēs immutabimur. *Ad romā.*
14. Omnes stabimur ante tribunal ip̄i s̄. *pm̄e*
Leon. 15. Omnes nos man scilicet oportet ante
tribunal ip̄i: et referat v̄squisq̄ p̄v̄a copo-
ria: p̄t gessit sine bonū sine malū: sed nō omēs
immutabimur: q̄ soli electi p̄pter copos d̄stū
participationem. Sacramentū vel sp̄ialem ser-
gent ole pulcherrime rep̄obi vero resurgunt in-
firmi et deformes. *Amel. 11.* Qui dormiunt
in terra pulvere et glabunt alii in vitam eter-
nam qui et surgent quā splendor firmamenti
et alij opprobrium: et vidit semp̄ quos. *f. et*
bic. 17. 11. Lectores et dolores et pertinen-
tes tendunt: et facis combuste vultus eorum.
Quis semen est quod cadit in terra talis fructus
surgit de terra: Similiter qualis est vita tua d̄s

moceria talis erit tempore suo resurrectio ma-
feminatur s̄yana et surgit ex ea deformis: obis
lus herba: feminat m̄scum resurgit fructum
pulchrum. *Idem figurata sunt. Genes. 14.* In sin-
no regis. Septē sp̄ice pullulabant in calmo v̄s
plene atq̄ pulcherrime: et sp̄ice sine de sp̄ice ore
bantur tenues: et penne v̄sine id est v̄s v̄sine
te qui. *Leas infirmas et demigras. De p̄s. 11.*
Et deformes figurat omēs rep̄obos cum magna
deformitate in iudicio apparentes: septem pul-
cherrime omēs electos cum gloriose copos
resurgentes. de p̄mo. *Blas. 1.* Ecce ego ad te
malicia id est v̄s v̄sine d̄natorum d̄cō-
minos: et reuelab op̄dita tua in facie tua: et ostē-
dam genti inuidiam tuā et regibus ignominia
tuam. de secundo. *Ps. 3.* Saluatorum expecta-
tio s̄. *pm̄e Leon. 15.* Dormiunt corpus cor-
ruptibile surgit incorruptibile: feminat in infir-
mitate surgit in gloria: feminatur corpus: trūm
le surgit sp̄iale: feminatur in ignobilitate et surgit
gloria. *Amel.*

C De tribus effectibus principalibus.

CA. XIII.

¶ Entre comedite s̄. vel alia similia de ef-
fectu vel fructu. Sacrosanctum corpus
in tres habet effectus principales. *pm̄e*
1. mo est peccatosi destructio. Secundus bonos
sp̄ialem largitio vel augmentatio. Tertius
animarū confortatio vel vitæ eterne collatio. de
primo *Amel. 1.* Quidam donec abscissit de
monte lapidum m̄dibus et percussit flumē id
est signata peccatosi et d̄minat eam. *Jo. 1.*
In hoc apparuit filius dei et dissoluit opera ma-
de: de secundo. *puer. 11.* Qui bonū h̄u-
rit sibi gratiam a domino: q̄ ip̄e homo tenet
grat. *Eccl. 14. 14.* In me omnis gratia vitæ est
vsq̄ ad me omnes. de tertio. *ps.* Panis coho-
minis confirmet. *Dei 18.* Panem buccellum
carnis et confortate cor vestrum. *C. Panis est*
carnis p̄cipale copos ip̄i est destructio peccos-
tosum: et hoc ad tria. ad dealbandum maculam
cordis ad m̄digandum stimulum carnis ad res-
suscitandum cogitantes p̄mo. de p̄mo. *ps.* Mi-
ne dealbabitur in seculum. *Dei non mōs dei*
est interpretatur v̄sba: et sicut dicit glō. *Co*
*pus ebn̄i significat: sicut v̄sba s̄ de lumī-
ne et copos. ita in copos ip̄i est lumen d̄nita-
tis et caro humanitaria. In hoc monte v̄sba*
so super nunc de ababunt fideles: q̄ vitæ
copos d̄stū incomparabiliter a macula
carum emundat. 1. 4. 43. Ego s̄ ip̄e qui
deleo iniquitates tuas p̄pter me. de secundo.
Eccl. 14. Et d̄ne res iacet in similitudine p̄ni-
ne super terram. *Mo. 1.* Panis celestis in-
similitudine: rous Et panis semp̄ apparbat

quā corpus xpi a feruore peccatorū refrigerat p̄
 In diario potebant in ariā: mare significat mul-
 tas misérias bonis motus fluctuū stimula carnis.
 Deterio. Can. p̄mo. fasciculus mirre dilectas
 incensumibi. Omnia seruata coepa a yermib⁹ in-
 coempta. sic corpus xpi corda h̄ delictū a prauis co-
 gratioib⁹: illa: q; cum dilectū d̄m suscipim⁹
 h̄ fascicula mirre. i. amaritudines passionis eius
 p̄a mente cogitamus yermes malay cogitatio
 nima nobis repellim⁹. C. Debus effectus p̄ in
 epistolis est bonoy spūalium augmentatio. Et hoc
 ad irā. ad detocem caritatis. ad feruorē carita-
 tis. ad saporem suauitatis. De p̄mo Dañ. 3. Ap-
 paruerunt vultus eorum meliores p̄e ob⁹ pue-
 ris qui vellebatur cibo regio. Mōsa. Quil⁹ eoy
 quos panis faciebat qui de celo descendit appa-
 ruerunt meliores deose fcs castitatis. Vñ s̄ pue-
 rilli casti fuerant. Can. 7. Quā pulchra es ē de-
 cora carissima in delictis. Sicut enī bonum nu-
 trimentū multū facit ad deose corpis. sic delicia
 cibi spūalia ad pulchritudinē castitatis. Et 3. 36.
 Sumili s̄ mel ē oleum comedisti et decora facta
 es vellebiter. De secūdo. Eccl. 31. Semmilla
 caribunculi in ornamento auri. Mōsa. Ardenti⁹
 glimari⁹ p̄ncipatum tenet carbūculis sic dicitur
 q; ignis vt carbo. Significat autē corpus xpi qd
 eoz accipit⁹ s̄ ornate castitate s̄ vtilitate carita-
 te p̄a. Ignis a facie ei⁹ parit carbones s̄. Dine
 4. regū. 4. helyreus incūbia in caruati sic super
 p̄eoz ē calefacta est caro pueri. Deterio. Eccl.
 49. Alter pinguis panis p̄bens delicias regibus
 Sap. 16. Angeloꝝ dea muruisti populum tuum
 s̄ panē de celo p̄dicitur illis oē delectamētū in se
 bitem ē ob⁹ saporis suauitātē. Quā dicitur enī tūā
 et dulcedinē quas in filio habes ostēdas. Can.
 5. Comedi faui cum melle meo idēst dulcedinē
 carnis xpi cum dulcedine diuinitatis bibi vinū
 cum lacte meo i. de il dulcedinē sanguinis xpi cū
 dulcedine spūalis p̄solationis. Tercius effectus
 p̄ncipalis est alarum p̄fortatio et hoc ad irā. ad
 deuellendū demonia. ad sustinēdū aduersā. ad
 operandū bona. De p̄mo. 1. regū. 30. Inuenit
 viri dauid virum egyptium in agro ē addiderūt
 eis ad p̄antū. Dederunt ei panē vt comederet
 et refocillatus est ē addidit dauid ad latrunculōs
 et p̄uile eos. Vir egyptius significat peccatorē quē
 p̄dicatoꝝ adducit ad xpm per p̄uileones qui
 pane dñici corpis confortat⁹ vt dux erexitus xpi
 ad rebellādos demones. Ep̄b. 6. Refortamini i
 dño s̄ in portūa virtutis eius vt possitis stare ad
 uersus insidias diaboli. 1. regum. 7. facti est autē
 cum offerret samuel agnum in holocaustis eter-
 nit dñs p̄sultum ē celi sine a filijs israhel. Dese
 cō. 3. regū. 11. Mitte vinum istum in carcerē
 s̄ sustentā eum pane tribulatiōis. In carcerē mit

tur qui h̄ hoc mūdo aduersā patitur. Panis tri-
 bulationis quo sustinet est panis vite eterne quo
 ad sustinēda aduersa p̄fortatur. Actus. 24. Dixit
 ap̄ oculos constitui in periculo maris. R ego vos
 incipere cibū p̄o salute vestra s̄ oēs suscipierit ci-
 bum cōfortari ē asequiores facti sunt. Ad p̄b̄. 3.
 Oīa possum in eo qui me p̄fortat. Deterio p̄o-
 uer. vltimo. Mulier foras de nocte fur. dedigit
 p̄cedendo. fuis ē ciba. ancillis suis. Mulier forē
 est ecclesia de gentibus. Hec de nocte furterit q;
 per noctem verbi de tenebris peccatorum ad
 xpm se cōuertit. P̄cedam domelheis ē cibaria
 ancillis dedit q; si crāmēta iudee nullā q̄nefisci
 pere nobis h̄c cum omni desiderio rapuit ē de
 cio familias suam idēst fideles panit. Et hoc vt
 eos ad irā bōa p̄fortaret. ad oīa misericordiay
 ad lucrū alarum ad emptionē celestium diuitiarum.
 Unde sequē post p̄dictū cibum p̄sidera-
 uit agrum ē eruit eus de fructa manuū suarū p̄-
 tāuit vineam. P̄mū notat per fructū manuū
 scdm̄ per plantationē vinee. tercius per ē impetū
 agrum. P̄mo p̄fortatur cibo dñi ad opus bo-
 tum. Et eccl. 33. Cibaria v̄viga s̄ omis ayino. panis
 ē disciplina ē opus seruo. Sicut pabuli com-
 forat asinū ad onera portanda sic panis celestis
 seruat dei ad opa bonā p̄fectenda. Sede tbi. 1.
 Gratias ago ei qui me cōfortat in xpo iesu. Qui
 enī vere considerat in hoc sacramēto imensā ay-
 ca se oei liberalitatē vade cōfortat eum ad xpi-
 mi pietatē. Deterio confortamur ad lucrum ala-
 rum idēst cum vas electiois est mibi iste s̄. nomē
 meū iudicium xpm quasi celestis oīst ad sanitate
 alarum. Can. 2. oleum effusum nomen tuum de
 corde xpi pleno fuit oleum gratie ad salutes aie.
 Tercio cōfortamur ad emptionē bonoy celestū
 Hinc supra dicitur q; mulier foras post cibū cō-
 siderauit agrum ē eruit cum virtutib⁹ sc̄y bonis
 opibus. Jer. 31. Agri p̄cio emittit et scribētur
 in li. ē imprimet signū et testis ad h̄bebit. Agri
 celestis h̄reditate emittit pecuniā virtutū ē bo-
 noꝝ operū. ē scribent tam agri q; emptores in li-
 bro vite ē imprimet in corde emptora signus. i.
 crucis xpi ē lūmē imāgini dei p̄o certo p̄noze
 et ad h̄bebit testis q; in die iudicii coram oib⁹ te-
 stis erit dñs q; vere emittit regnum celoy p̄cio
 bonoy operū. Vel tercius effectus p̄ncipalis
 diet p̄de vite eterne collatio. Jo. 6. Si quis man-
 ducauerit ex hoc pane vnet in eternum. Et hoc i
 tribus. In omni delictiarum p̄paratione. in oib⁹
 desiderioꝝ implatione. in omni bonoy sicca ē
 eterna fructus. Require hoc in fermōe. r. in fine
 C. De effundib⁹ corpū xpi sanguis et tribus ei⁹
 vocabulis. CA. XXXV.

¶ Ence comedite s̄. vel alia v̄v̄s̄. vt
 similia de effectu vel de nobis corporis

§i. Effectus dñici corpis panis sumi et tribus nobis
 que solent esse altaris. Primus est quod verus panis
 panis. quod sacrum altaris. quod sacrum charitatis. De
 primo Jo. 6. Panis meus dicit vobis de celo panis
 verus. de fide malach. 2. Placebit de sacrificiis in
 da et oblatio. de factio. 1. dicit. 3. Magni est peccati factus
 quod in altari est carne per ipsum regnum predicatum est quod
 nobis factis credidit et mundo. 1. peccatis fidelibus
 in cibis suis. Unde recte dicitur sacrum charitatis
 primo corpus dñi notatur panis verus. Et sic
 hoc habet tres effectus. Sicut enim panis tria dona
 proprie offertur corpori id est factus. confortat. vna con
 firmat. sic panis iste si fiat spiritum ad fastidium mun
 di faciendum. confortat animam ad malum eripere deum
 cendum. confortat vitam ad deum semper laudandum
 De primo. §f. Pauper enim saturabo panis. Et
 plebs. Sicut autem dicitur familia tua numeribus factus
 et hoc ad fastidium mundi faciendum. Proverb. 11.
 Mla saturata calcabit limum. Dicitur. Custato qui
 rita desipit ois caro. De fide pa. Panis cor boni
 confirmat ad malitiam eripere deum cendum. q: qui
 carnis comeditioe huius panis vincitur a vicijs
 4. regum. 25. Rex babilonis et cetera et obsedit
 iherosolymam et non erat panis populo terre: et ois viri bel
 licose nocte fugerunt ad ostium regis. Ad delicias
 carnis et ad campetria solitudinis. Ad vitam laudis
 que dicit ad moyses. De terro. E. c. 34. Panis
 egerunt vitam pauperis est. Jo. 6. Ego sum panis
 verus qui de celo descendi. Ego vivo propter patrem et
 qui manducant me vivunt propter me. Et hoc est vita
 ad deum semper laudandum. pa. Laudo sis mea de
 manu te. De his supra sermone. 9. Exco corp
 dñi notatur sacrificium altaris. et factus hoc habet tri
 plicem effectum. In triplici statu fidelibus. 1. in hoc
 mundo. in celo in purgatorio. In statu mundi pec
 cata relaxat. in statu purgatorio penas alleviat. in
 statu celestis gloriæ augmentat. De primo. In statu mudi
 1. Leut. 5. Mla que peccaverit et ignoravit offe
 rit arca et imolabitur. In ipsum sine quo non sit remissio
 2. Mibi p dicitur cap. 1. auferentia penitentie im
 molare nisi studueritis in spiritu molari de plenaria si
 dicam habere. Jo. 1. Ecce agni dicit ecce ois. Pa
 scabitis. Licet ois peccata in baptismo sint dona
 ta. infirmitas non peccati. 1. fomes in carne rema
 net. Et q: et hoc quotidie labimur sicut in venia
 libus ideo ipse peccatis quotidie immolatur. ut
 qui semel moriendo moyses dicitur quotidie recu
 dens delictos per hoc sacrificia relaxat. Ambr. 10.
 Sicut quod vobis offertur vniuersi est corpus et vni
 cius sacrificium ipse semel in cruce hostis pro omnibus
 obtulit. ipsam offeruntur et nunc sed quod nos agimus
 recordatio est sacrificij illius nec causa fac infirmita
 tibus repetitur. sed noire quod quotidie peccamus.
 De secundo. 1. cor. 10. Dedit vobis sanguinem et si
 per altari meo expit: et pro alab. vestra. In hoc
 figurata est quod sacrificium carnis et sanguinis ipse va

let alabum in pena purgatorii. Sic sciendum quod tres
 turres altaris sunt de eodem. Prima proxi
 mitas. scilicet penitentie terra innocenti. Secunda
 erit illi non adiuuat. sed am pena alleviat. tertia
 ne pena ad celum subleuat. De primo. 1. reg. 5.
 Juravit beatus quod non expietur domus eius vicinis
 et muneribus interitum. Domus. 1. ois in pena
 nis pñitentiam. Interitum. 7. Quia locum ad
 vos et non auditis et vocati vos et non responditis
 preciam vos a facie mea. 1. ab ob bono quod est in
 lo et in terra. Tu ergo nolui orare pro populo: nec
 allamas pro eis laudat. Sacrificium laudat et ad
 oblationem mihi quod non eranditate. Prover. 4. Qui
 adulter est. 1. amantis adberens creature vitra me
 furas iustitie pderat am. Salus 3. etus et fur: viri
 non potest in hoc vindicte nec acquiescat amissis
 et nec sine pper. 7. redemptioe dona pluniam
 si peccati non ipse sacrificium. De secundo. Et illud sup
 dictum. Dedit vobis sanguinem et per altari meo et
 pietis pro alab. Sanguis. 1. sacrificium corpus: sin
 guis et ipse: Sanguis pro corpore simul et sanguinis
 pro toto et quod sanguis in altari non est sine corpore
 nec corpus sine sanguine: pro alab. que fit in pur
 gatorio. Aug. In dñibus et eternis in sanctis. ce
 leste et sacrificio saluari non est: tu boni defuncto
 rum alio relaxat ut cum eis misericorditer agit
 a dño. Et corp peccata macerant in hoc mundo. 5a
 dicit. 15. Partes due in terra dissipant et delinunt
 id est in dicit et mali spiritus in dicit duntur et terra
 pe retinetur in ea. 1. penitentie. Et dicitur per
 per ignem. Alas penitentie per purgatorio: vni
 cos sicut vniuersi argenti et p bado col sicut p baur
 aurum ipse inuocabat nome meum et eranditate cum.
 Ipse. 1. populi spiritus in terra relaxat inuocabat me
 olonibus et eternis in ois et sacrificio altaris: parte
 ducta per ignem id est pro alab. que sunt in purga
 torio et eranditate cum alluendo. 1. penam illorum et ab
 baciando. De terro. puer. 3. Qui abfcondi
 tum eringit iras. Ira. 1. dicit. 1. pena purgato
 rij spiritus ad alas molit et in penam tribulationem
 et flagellum sine purgato. pa. Ois ne in furore no
 est. Sicut sagitte tue insere sunt mihi et. furor dei
 ardet in inferno. ira in purgatorio. sagitta tue ex
 repto amota in hoc mundo. Qui igitur sagitta
 dicitur correptionis patienter portat furorem infer
 ni et itam ignis purgatoij dicit dño iustus an
 det. 3a. 43. Mli nunc et vne meum cum am
 ris per ignem recum ero et flumina non operit te
 Cum ambulaueris in igne non abere. quos
 saluato: pns. Daniel. 3. Angelus dicit dicitur et
 ayaria et socijs eius in inferno fecit ignem fomes
 quos vniuersi flant et dicitur cor ois ignis
 neq: contrahat. Tu enim claudant dicit dicitur
 Benedicite dño qui traxit nos de inferno erant
 nos de medio ardentis flammæ. 3a. 55. In igne
 egredimini et in pace deducimini: et cetera

les cantabunt coram vobis laudem. De tertio signatores scilicet sacrificium altaris gl'iano b' cator' quodammodo in celo augumentat. Item. r. Opusculum sicut sacrificiū qd oblatum est edens in loco mundissimo et filij sui s' filie tecum. Opusculūz q'z c'ritus qd op'antiā s' vultuissimū est de alaf' signū est vultuissimū effectus corpus xpi inq'mm comedatur in loco mūdissimō. i. in q'ndā delectat beator' in celo. q' plurimū gaudent e' congratulant' in hoc sacrificio de memōria redēptionis. de aspectu no' h're factus de imitatione diuine bōitatis. C' q'z. eodē momēto raptur' in celum ministerio angeloz sociatū. cōp' xpi s' ante oculos sacerdotis in altari vider'. R' capitur. i. corp' xpi cōsociandus. i. ad beatos iustificandōs. Complēda. D' p'sim' d'ie vana m'ria que sicut sacrificia sua ad glōrias in nobis ad vitam p'desse p'ficiat. Tertio corp' d'is notat sacramenti carnitatis. Et h' hoc trēs habet effectus: q'z tria maxime bona op'atur' nobis. i. sp'is sancti verā p'cipitanōē xpi certas in ab'itacionē. in similitudinē imaginis dei trās formationē. De primo p's. Et de petra melle fatiur' eog' q'z fidelis s'ignat de coepe xpi dulce d'icim' sp'is sancti. Sap. 18. h' bon' s' suauis ē d'ie sp'is tuis in nobis qui. i. de coepe tuo in nos s'unt Aug. Participo an' de cogis s' sanguinis xpi homo quoniam non sumus tantū sacrificiū qd e' mala faciunt sed p'ungens v'it' ad sp'is p'cipitanōē vt in coepe domini tanq' m'rbium m'ncatur e' eius sp'iritu regitur. De scdo Jo. 6. Qui m'ducat e' carnē meam ē. i. h'ylari'. Accipit carnē d'is h'aulo calice id efficiū vt nos xpo s' xpm nobis sit. Est enī xps in nobis per carnē d'is e' carnē accepim' s' sumus in eo dum fecus hoc quod nos sum' in deo est. Jo. 1. Verbum caro factus ē xps. D'z verbū carnem assump'it in nostra carne habitauit. s' dum nos verbum incarnatū in cibū accipi m'rbium etiā habitat i' nobis. de tertio Jo. 1. Quot quot aut' receperunt eum de deo cis p'ntem filios dei fieri. i. dei formos e' de o'pm imaginē similes nec p'nt creatura ad mar' p'moceri q'z assimilēt' suo creatos. Milliam' aut' homo deo virtute co'pos' xpi in trib'. In interiori cordis bōitate. i. et tenos op'is fertilitate. in sup'iori eccl'ias regni re' ditate. De primo. 1. pe. 1. Xps p'p'ta gl'ia sua s' virtute mat'ria s' p'fectio p'missa nobis donauit vt p' hoc efficiam' p'fectos d'ine n're. Nob' mat'ria p'missa. i. sc'ptm. Qui iustit'as d'is q'urauit ē. datur' s' nobis vt efficiam' p'fectos d'ine nature. i. vere dōtans: q'z natura dei bōitas est. Amō. Quia d'is s'ctus p'ctus. i. est d'ivinit' s' corpus: m' q' accipis carnē ē d'ine s'ubstant' in illo p'cepto ali m'ro. i. vere don' efficitur ab eo. De scdo. E se. m. Quia q'z de medulla cedri s'um'us s' de v'itce ramoz e'z p'latatō in m'de' excc'ū s' faciet frum'. De d'ca' cedri s'um'us est eterna sapia dei.

alti rami ei' sum' p'ctus scilicet. verter' ramoz est beata v'go. p's de v'itce caro xpi supra de v'gine. Surcul' igit' s'up'ius de medullas de vertice est corp' xpi p'ntem d'ivinitate. h're p'latat' in m'de' excc'ū s' i. in cor' istū in celū eleuatur' facit s'item q'po boni op'is fructū. De v'roq' ad Gal. 1. Quia ego iam nō ego v'itit v'o in me xps in me. i. assimilātō interiori bōitate s' exteriori bono ope. Hinc d'ati ē augustinō. Cib' s'us grādū ē. nec t'z me mutabis s'nt e' ē. de tertio Jo. 1. Quotquot aut' receperunt eū dedit eis p'ntē filios dei fieri q'z heredes. 1. 6. Ro. 8. Si filij heredes coheredes aut' xpi. i. p'e. 1. B'edict' d'os qui regnauit nos. i. de filio d'abo li filios dei enī in hereditatē in com'p'ensibile s' in cō'amunari et inaccessibile p'uatū i' celis amē De effectibus sum' p'nta ex tribus alijs co'p'is xpi vocabula.

CAXXVI.

Venite comedite ēē. Thema de effectu v'it de nob' co'p'is xpi. Effect' d'isti co'p'is p'nt sum' ex tribus illis nob' e'z. i. az sup'dicē Dicit' n. q'bz medicina sp'ualis. q'bz m'na. i. p'ntis celestis. q'bz eucharistia. i. bona grā sic fides De primo Eccl. 38. Illūm' cū terra creauit medicina er'it p'uiddēs nō abdonebit eā. Aug. Suscepit xps de terra terrā et de carne marie carnē accepit et ip'm nobis ad salutē m'ducendū dedit De scdo Apō. 1. Vincenti d'abo m'na ē. Quasi dicit. Qui se p'parat p'viciatōis v'icioz illi d'abo m'na. i. celestē panē. i. co'p'um eū q'z s'ecrete recōditū est in mult'plex bonus. Jo. 6. Hic est panis q' de celo d'ecēdit. De tertio. E eccl. 32. Audi tacen' et p'ruerit'ia s'cedit tibi bona grā. Quasi dicit p'p'para tē p' auditū v'bi dei et obedierit q' taceas. i. cessas a malo et serues p'ruerit'ia in d'ificacōne dabit' tibi dōs grā q'z grece d'icitur eucharistia. i. co'p' xpi. D' d'agister. 4. s'itat'. Sac'ra' alta ris etc' elidēt' d'icē eucharistia. i. bona grā. q'z ea nō solū est augmētū v'itū et gr'e. s' ille tot' ibi s'uf'us qui est s'ons tot' gr'e. p'mo co'p' d'isti d'icē medicina sp'ualis. Et s'm b' h'z tres effect'. Serp'ōs ille malign' s'udu d'iano generi p'venenti p'ona vet'it' triplicē corruptionē. i. aia tenebras ign'it' i' carne motū p'oz cepic'e. et motū v'erboz. Ad hoc trā carūda v'z co'p'is xpi m'dic'ia. h'ā n'e. u. tenebras illūm'at. nō oib'z s'ue cepic'e sanat et motū destrūctō' trānp'bat. b' p'm o'p'o. p'arauit lucernā xpo ēē. Lucernā b' h'ntē i' dyap'iano. i. gl'ido co'p'e sic co'p' xpi ē v'bu' dei qd ē lux v'ā i' mūda carne. quo. i. pellat' a nob' tenebr' ig'it'ie. h'a. i. viderit o'cs' mei salutare tuū. ēē. p's. D'is illūm'ā nō mea ēē. Accedite ad m' et illūm'ati. de scdo h'a. 38. h'ē q'm re. 11. m' h' v'itās v't tollere' s'af'as de fictis et cathaplasm' arit' sup' v'elot' regis s' s' naref. Uūm' h'uc v'el' regis ē occupia carnis. p's. 1. Discrete m' et d'ic' q'z d'istm' s'ū' v'ē. b' scio Luc. 1. B' dicit' fructus v'it'is n'us. i. co'p' xpi qd' est frum'

omne vite valens ad amirationem mortis eterne.
 Psalms. 3. Lignum vite est hoc qui apponend
 runt carni. I. sapientiam dei incarnatam. Decc. 14. Ere
 mosi tua o mors. de hac triplici comprehendit me
 dicina supra sermone sermo post principis. Sed o
 corpus dñi dicitur in una id est panis et ceteris qd
 anima dicitur similitudine saporis frumenti mel
 lis et olei. De duobus primis. Exodi. 16. Quis est
 sicut simile. De tercio Numeri. 11. Quis est qui
 simile cuius melle. De tercio Numeri. 17. fecerat
 ex eo totales saporis quasi panis. de tribus simul
 Exodi. 16. Quis est qui similitudo meli et olei come
 disti. et scdm hec tria habet corpus dñi triplici effe
 ctum. opatur enim in eo bonitatem. cordis sua ui
 ratem primi pietate. primò significatur in fructu
 suo. scdm in melle. tertium in oleo. De primo 3a
 diane. 9. quid bonus eius et quid pulcherrimi fru
 mentis elector. panis de frumento boni est et pul
 cher in se et in effectu quia facit pulchrum sic
 corpus christi bonum et pulchrum facit bonitatem
 mouum. Daniele. 1. apparuerunt uultus eorum
 mcliores et copulsiōnes pro eis uultus puri et ve
 scabant cibo regio. glo. uultus eorum quos panes sa
 cisbat que de celo descenderat. De scdo. psalms. 55.
 comedere tibi mel qui boni est et quasi dulcissimi
 gutturi tuo. Sap. 16. patrum uultus de celo p̄stati
 hinc et delectantur in se hitem et omnia saporis
 suauitate. De tercio. Job. 19. Quis in uoluntate
 ut sim scdm dicitur qui seruo deus erat in taberna
 culo meo et petra fidebat mihi simul olei id est
 grām pietatis ad bonum primū. Psalms. 1. Lau
 rus desiderabilis et olei in tabernaculo iusti. qm
 Regi. 4. Offerebant uultus et mulier infundebat
 olei et aut uultus. uelle olei et redde aredignu tuo
 tu ante et sibi huius uultus de reliquo ecce olei. 1. op
 pietatis primū reficit. obuia soluit. nos ipos pacit.
 p̄m̄is intelligi in eo q̄ fundebat oleum in uultu pri
 mo. scdm in eo q̄ reddidit petrosi debita cre
 ditōri. terciū in eo q̄ ipsa et filij de oleo uixerunt
 Tertio corp̄ dñi dicit eucharistia id est bona gr̄a
 flexi aut dicitur magistri. Orana est inuictio omne
 bonitatis in aiam per quam assimilata deo fit ei
 gr̄a et uite eterne digna. scdm hoc corpus dñi
 habet tres effectus. sicut deo aiam efficit. gr̄a et
 carnis deo redditur. uitā eternā tribuit. De p̄mo
 1. petri. 1. Quibus p̄p̄ta gloria et uirtute maxima
 et p̄uosa nobis p̄m̄ia donauit ut per hoc officia
 mur uirtute nature p̄fectes id est similes deo per
 ueram bonitatem. De scdo Cant. 7. Quis pulchra
 est et decora in delictis quasi dicitur delictis ci
 be et p̄coru copositi t̄pi et sanguinis ea emerita fa
 cta ea m̄m̄am decora et icelico gr̄a deo et cara.
 De tercio. Jo. 6. Qui m̄ducam carnem meam et
 habet uitā eternā. Item corpus dñi dicit eucha
 ristia id est bona gr̄a et sicut per hoc habet ualde bo

nam effectum scz cum illud m̄ducam non ip̄m
 ut aliis cibis mutat in nobis sed nos in illo
 ratur. nam q̄ ut dicitur est gr̄a est in ista uo
 uine bonitatis in aiam per quā assimilata deo be
 debet gr̄a. I. corp̄ t̄pi fluit nobis bonitatem sal p̄m̄i
 nō ip̄m nobis sed nos illi assimilatur et in eo be
 nitatis unamur. hoc nostrum in ip̄s mutatio sic
 p̄p̄rii in sanguine triplici. prima simul de uirtute
 nostrā a mortis. scda de uirtute rei male. terna
 de uirtute sicut arborosa. Idcirco require signa
 in ore. et. ante finem.

De consideratione sanguinis t̄pi tribus modis
 et p̄mo de p̄mo ut in cruce fundit. CA. XXVII

E nite comedite panem meum et bibite uini
 et quod miscet uobis. Psalms. 9. Iste uo
 bus deo nominat ad salutare omnium
 quo p̄parauit p̄ciosum cibum et potū corpus et lan
 guine sicut. dicto itaqz supra de corpore dñi
 dicitur est hic de sanguine. Hic est qui uenit per aquā
 et sanguine uelut ip̄e. p̄mo. Jo. 1. item aliud. celi
 eum quidem in eis bibetis. Cant. 10. ubi p̄
 patrum. dignus es dñe et. qm red emilli nos deo
 in sanguine tuo. Apocal. 17. uel aliud simile. Ex
 primū principāliter dicitur factum dicitur corpus
 tandū est cōsideratio sanguinis sacri. Unde tan
 dum q̄ sanguis dñi tribus modis p̄r p̄dant.
 primo ut in cruce p̄o omni salute funditur. scda
 in sacramento a fide eius funditur. tercio ut a fide
 dicitur p̄p̄rii et bibitur. p̄mo modo cōsideramus
 ab inestimabili dignitate cōmendantur. circū
 p̄ciositate dicitur p̄cipue p̄r notari. primū est p̄
 ciositate magne p̄batio scz tanti p̄r tanta uo
 tertium uirtute sanguinis magnitudo. quare
 redditorū sanguine multatudo. primū cetera p̄
 ciositate magne p̄batio. et hoc p̄batur a tribus. a uirtute
 origine. a dignitate innocētie. a deuotione. De
 primo Eccl. 14. Ego quasi uitis fructificans et.
 fructus uitis scz beate uirtute uos et uinum id
 est corp̄ t̄pi et sanguis. Vinum igitur bonitas carnis
 de flore uitis est sanguis t̄pi p̄ciositate magne de uo
 ginitate. Quotum itaqz p̄m̄ndat sanguinis t̄pi
 nobilitate et p̄ciositate q̄ a nulla ut aliis sangi
 copurione sed a uirtute flore simpliciter et
 De scdo ps. Capt abant in aiam iusti et sanguis
 innocētie cōdōnabit. Quotum sanguis innocē
 tanto rano et p̄ciositate p̄mo pe. 1. Non accenti
 uilibus auro uel argento redempti. ehis sed p̄
 cioso sanguine quasi agni in cetera in aie inuicti
 ti uelut ip̄i. De tercio iher. 17. Aggustiam in m̄
 eis domi dicit dñs id est insepulchro in uo
 ui totam hōm̄naturam scz aiam corpus et sangi
 nem. Id debet. 1. Quia p̄ucri cōm̄erit carni et
 sanguini et ip̄e t̄pi similitudine p̄cipiant ehis id est
 filius dei p̄ salute uos huius carnem et sanguis

assumpsit carnē hominis & sanguinem : ita vni
 us ea sibi & honestauit : vt vere possint dici caro
 dei & sanguis. Actum. 10. p̄soluit vno sp̄ssimam
 emere ecclesiam dei quā acquirit sanguine
 suo: ergo sanguis xpi vere est sanguis dei: tō tam
 p̄soluit q̄ vna gutta plus valet q̄ totus mundus
 scdm̄ circa p̄soluit sanguinem xpi p̄cipue boni
 tantum est tanti p̄cij p̄ hoc dandi r̄t̄: hec ē m̄p̄
 p̄t̄. p̄ma magni debiti necessaria solutio, sc̄d̄
 magni amoris demonstratio, tertia magni boni p̄
 diu recuperatio. p̄ma rō tanti p̄cij dandi p̄
 hoc. s. p̄ciosi sanguinis dei est magni debiti ne
 cessaria solutio. Maximo em̄ debito obligatus
 erat p̄mo homo: quatenus deo satisfaccere p̄ se:
 & toto hūano genere q̄ rapuerat & occiderat po
 tuit p̄mitti comedendo. h̄i iustus est cum oī
 p̄genie mitti in gehēse carcerē donec redderet oē
 debitum p̄ sufficientem hostiam. Iustus est. n. s̄m
 peccati ignitatem & lēte maiestate dignitatē s̄c̄
 ri satisfactionē: & hoc p̄t̄ tribus gradibus dilin
 guit. p̄mo minore. n. culpa m̄or: p̄ maior: maior
 p̄ magnosatisfactio maxima est facta. h̄ine
 manus erat in lege p̄trāgressione diuersor̄ man
 datorum p̄c̄: aliquid offerri v̄t occidat & sangui
 nem eius fundat: sed p̄ maioris p̄c̄ v̄t homicidio
 simplici ip̄m homicidii occidat & sanguinē ei⁹ fun
 dat. Et hoc sequit̄ q̄ p̄ tot homicidij p̄mi p̄ntis q̄
 oēs hoīes occidit p̄r eū oēs moīunt: & p̄ntis
 p̄ hoc matini creaturis maiestate eas p̄ciosā ho
 stia debeat offerri deo & occidat & sanguis ei⁹ fun
 dat: qui ad minus t̄m̄ v̄tēt q̄m̄ oēs hoīes qui
 sunt occisi: sed q̄ talis in oī creatura nō poterat
 ueniri: necesse fuit ad solvendi r̄m̄ debiti: & ad li
 berandis de inferni carcere gr̄m̄s hūanā s̄m̄
 dei hoīem fieri oī creatura m̄diorē & ip̄m p̄
 debito hoīs occidat & sanguinem eius fundat. de p̄mo.
 Leni. 4. Illa que peccauerit p̄ ignorantiam in trans
 gressione. s. quom̄das mandatos dei offerat
 vitulū v̄t agnū v̄t aliquid h̄m̄ ad occidendum &
 sanguinē fundat. ad Heb. 9. Dia pene in signi
 ficat mundum s̄m̄ leges & sine sanguinis effusione
 nō fieret missio. de sc̄do. Heb. 9. Quicūq̄ fuderit
 sanguinē hoīs fundet sanguis illius. Ad v̄n agi
 nem q̄ppe de factis est h̄d. Numeri. 35. Nō illi
 ter expiari p̄t̄ nisi eius sanguis q̄ alterius sangui
 nem fuderit. de tertio. Dicit. 13. De manu moīs
 liberabo eos de manu morte redimā eos p̄cio sanguis
 dicit interlinearis de morte. i. de plaga & debito
 et erit mortis. Bernardus. filius dei in h̄b̄
 c̄t̄: vt vultus h̄i nostri p̄ciosi sanguinis sui sal
 sūmo mederet. Significātia q̄ graua s̄ illa vul
 nera p̄ quibus necesse ē d̄m̄ ihm̄ xpm̄ vulnera
 r̄m̄i cui eū de morte eternā imm̄ p̄ eis s̄m̄s
 dei moueret. Sc̄da rō tanti p̄cij dandi est magni
 amoris demonstratio. p̄mo. 30. 5. Tres sunt q̄te

stina om̄ia dant in terra sp̄s: aqua: & sanguis. sp̄s
 quē misit de corpore aqua que fluxit de latere: et
 sanguis quē effudit de costis: et h̄s sunt dilectis
 maxime. p̄. Apud d̄m̄ m̄ta ē. vt. s. p̄barc̄t ad
 nos amoris eius magnitudo. Ber. Clere copio
 sa xpi redemptio: q̄ vndam sanguis p̄ quinḡ p̄t̄
 eorum s̄ largiter effudit cum p̄ redemptione gene
 ris humani vna gutta p̄ciosi sanguis eius sufficit
 ret. s̄ data est copia: vt magnitudine m̄ris v̄t
 inotesceret diligeret: vt. n. ostēderet q̄m̄ te de
 ligeret nō aliter voluit q̄ moīdō oī te de morte li
 berare. Aug. O asa mea p̄ciosā nō amo redē
 p̄ta v̄t optus: sed agni imaculati sanguine. atē
 de quid valeas quid p̄ te datum sit cogita. Flo
 li remiseram tradere in p̄dionem p̄ qua xpus
 suum p̄ciosus diligeret. Tertia rō tanti p̄
 cij dandi est magni boni p̄d̄m̄ recuperatio: & h̄ est
 triplex. Libertas a seruitute dyaboli introit⁹ ce
 lestis regni: hereditas filior̄ dei. de p̄mo. Hier.
 30. Redemit deus Jacob & liberavit eū de manu
 potentioris. s. p̄ciosi sanguine xpi. Jo. 1. Si vos si
 lius liberavit vere liberi eris. p̄. Redemit eos
 de manu inimici. Luc. 1. Benedictus d̄s deus
 ist⁹. vt. de sc̄do. Heb. 9. Xps̄ introiit semel in fan
 cta eterna redēp̄tōe imm̄ta: &. i. r. Redētes ita
 q̄ fratres fiduciam in intr̄ oīb̄ sanctos in sangui
 ne xpi. Hiero. Sanguis xpi est clavis paradisi. In
 passione. n. d̄m̄ eccl̄a d̄m̄ clausum quasi soluto san
 guine eius p̄cio est apertus. Jo. 19. Unus milium
 latus eius p̄forauit. et. glori. Gligantur v̄t v̄tus
 est nō dixit vulneravit: sed apparuit: vt illū v̄te
 quodammodo hostium p̄d̄m̄ eret: v̄t de stramē
 ta eccl̄e emanauerunt sine quibus ad vitā nō in
 tratur. Sanguis enī susus est in remissionē pec
 catorum aqua in lauac̄: s̄ hūmani generis p̄pter
 debita p̄ctōm̄ & deformitatē a paradiso celesti
 exclusio: necesse habuit ad reditū & p̄cio sanguis
 xpi a debito absoluti: aqua baptismi a fonte lana
 ri. de tertio. Leni. 35. Si frater tuus vendiderit
 possessiunculam suā s̄ voluerit p̄p̄ncipue ei⁹ p̄de
 redimere: quod ille v̄diderat: hoc fecit xps̄ p̄cio
 sanguinis sui. Minelegit numeri. 35. q̄ homi
 cidis expulsi de terra sua nō dabit libertas redē
 dendi: nisi possit m̄tē summi p̄ctōis. Dic. 11.
 Redeam virū ad h̄re dicit̄ suas. Eccl̄asti. 33.
 Seruus fidelis sit tibi quasi ata tua quasi fratres
 sic cum traxerit in sanguine aie cōparat̄ cum
 tibi. s. q̄ hereditatē tuam quā redimere nō pote
 rat sanguine tuo redemisti libere: vt traxerit a qua
 si fratrem diuindem̄ sc̄cū deditatē. h̄ine Luc.
 23. Clamar d̄ cruce lauro. D̄m̄e mem̄to mei. et.
 & dicit illi h̄s. Amē dico tibi hodie mecum eris in
 paradiso.
 C. De duobus alijs circa p̄ciositate sanguis xpi
 notandis.

Idema de sanguine christi: ut supra v'si-
 milia. Tertium circa peccata sanguinis
 xpi: ut de dera in cruce susus p'cipue no-
 tandum est virtutis magnitudo: p'suba bec in tri-
 bus. In dyaboli destructione. In mundi redemp-
 tione. In dei reconciliatione. de p'mo. Job. 40. p' alia l'ras
 blongit capite levitatus: hano supple. Sicq' sic
 unadum e dyabolus: hano sine cordis in eia. e
 de susus in carne humana assumpta abcondit-
 us. N'o hano cap' est dyabolus: e accept' q'a
 dum carne innocens xpi in cruce mox de se e effu-
 dere sanguine inuile p'sumpsit: tando aente d'oi-
 guntans p'ncem eius p'sozando destruit. Amos 5.
 Ego extenuatus am. v'reus. i. amay inuacu
 omis alitudo cedozum alitudo est e fozt ipe q'
 i querat. De d'eparati est. Dame. 14. E'ra h'ra
 co magnam in babilone e mil' daniel p'ce e ad-
 p' em e pilos e coyt pariter e fecit m'allas e dedit
 in eo deacon's turpiter et. p'et e p'li significat
 blitandem carne peccat adeps sanguines xpi
 massa ex h'is sacra m'ba: alitudo d'ara in p'le-
 te hostie: sed omi bec inuile mox d'ere m'it iuste
 p'is eius destruit. de r'do. 1. Col. 1. E' m'pi est
 p'olo magis. Ad p'be. I. Habemus redemptioe per
 sanguine xpi in remissionem peccatum. h'nc i'be.
 Non co'ceptu illa d'uro v' arguto redempti
 estis et. H'nc camit eccl'a. Te ergo quiesum' ruis
 famulus subueni quo a peccato sanguis redemi-
 si. De v'tra q' d'ob. 1. Quia p'ueri q' d'cauer' car-
 ni e sanguis: ei p'e ip'su filier edicant e' d'oy: vt p'
 moue destrueret ei qui d'bat mouis imperioz
 dyabol'i. e liberant eos. Aug. Quid fecit redem-
 ptio: captiuoz n'ozzo t' d'it ei m'cupula cruce
 m' su: posuit ibi e'cam corpus e sanguine suoz.
 Ille aut' sanguis fudit n' debitoroz: p'pter q'd ius
 suo est reddere debitoroz. H'nc camit eccl'a. O
 eris gloriosa p'qui dyabolus est v'ct' e m'idas
 xpi saguine redemptus. de tertio. E' p'be. 1. Vos qui
 n' sign' erratis longe facti estis a sanguine xpi p'pe
 Iose est. n. par nostra. i. faciens nobis pac' est de
 d' d'colo. 1. X'p' est caput corp' eccl'e pacificam
 p' sanguine crucis: sive que in terra: sive q' in celis
 sunt. H'nc post passionem e resurrectionem ostendit
 d'iscipulis cuentus man' e lacus d'cto. I'ar vo-
 bia. I'ec par est deo sine reconciliatione fit p' sangui-
 nem xpi triplici r'one. R'one p'li sufficiens: q'd in
 eo p' nostra debitas soluit. R'one formositate qua
 nos deo grates fecit. R'one gratulose d'aritas
 qua in hoc facto dem' d'rauit. de p'mo. p'be. I'ec-
 fecim' sunt me inimici et. v'p' ad moue crucis q'
 no rapu et soluta. I. p'io sanguis p' bono pa-
 cis. Mat. 26. Sanguis p' vob' fundere in remis-
 sionem peccatoz. de r'do. E' p'be. 1. S'us d'icit
 nos e m' d'it sem' e' m' oblatione e hostiam
 deo grat' ad effectum nostre reconciliatione: ei ni-

mie dilectionis. Nam si. Hec iustus: vt dicitur
 Eccl. 44. In p'p'et' adde factus est reconciliatio
 p'pter n'ost'ra n'ostromag' x'p' e' m' m'li do-
 m'nta qua oblat' p' nobis deo p'p'iam sangui-
 nem. de tertio. ro. 5. Iustificati in sanguine xpi. i.
 de re' m'li de f'ctis p' d'ca facti filii erum' ab
 ira per ip'm: e gl'ificamur in deo p' d'nt' nobis
 p' que reconciliatione accepim'. de p'mo: d'ctus
 dei vocans sancti. i. sanguine xpi iustus q'a vob'
 e pas. Jo. 13. E' d'it' aqua p'ctam. glo. d'ignit-
 nem in terra fudit e cepit lauare pedes d'iscipulo-
 rum. q' d' sanguine m'ido m' d'as nos sc'at p'ctos
 e do grates. v'p'o. 1. Dilent nos e lauare
 a peccatis nostris in sanguine suo e facit nos deo
 nostro regni e sacerdot' e cece p'ctos deo in
 gane suo lauit: m'ofos r'ostoz e deo grates su-
 e sic reconciliant' vt in curia dei in capite sacoz
 Quatum circa peccata sanguinis xpi p'p'at.
 notidum est redemptio multorum. Tres. n. p'nci-
 p'ales magni sanguines eius sunt redempti. I. man-
 f'cti in m'icantiqui m'li: d'ubi amici. p'imi de
 vinculo peccati. s'ot de limbo inferni. tertij de
 vincto fidei: p'pter hec tria effudit sanguinem
 de tribus locis: de manibus de pedibus de v'ne-
 nere lateris. p'mo de manib': vt p'ctos v'ntu
 sanguinis a vinculo p'ctoz ab' d'it' ab' d'it' ad
 se reuocaret. de p'mo. eccl. 50. P'ozent' sacerdos
 magnus man' suaz in liberatione: e lib' d'as sa-
 guine v'ue: vt. I. p'ctus v'nta solueret. p'be. De
 rapiti vincula et. Aug. X'p' ob hoc sanguine sui
 fudit: vt p'cti nostra d'eleret. Est. n. dyabolus nos
 t'ncbat: d'ctus est sanguine redemptioe: no alite
 n'ca' nos m'li vinculis p'ctoz. de r'do. I. vt ab
 luto reuocaret. p'be. 44. Convertere ad me q' d'
 redemu te. glo. Sanguine q'd si feceris e' d' v'c-
 ra e oia e' m'ra in salute tua iter abunt. E' d'ra si
 n' feceris oia: i' te pugnant. Sap. 5. Firmatis
 creatur' et. P'ozent' itaq' ip'o man' in cruce et
 lib' d'as sanguine soluens deo a vinculis p'ctoz
 e ad d'ca quasi an' fugim' manu crucis r'ostoz
 p'ctozem. p'be. 44. E' go sum vocis ab' ostent' n'e
 quasi de longe. I. de statu peccati reuocans m' d'bi-
 lem v'ct' q' d'iam. E' d'co de pedibus fudit san-
 guinem: vt antiquos iustos de limbo inferni con-
 uencos de m' d'larer: e ad pariam celest' d' d'ca
 eret. de p'mo. tre. 1. Tocular calcavit d'is v'p' m' d'
 u'da. Arboz e t'ozura arbois significat passioe
 xpi iuligno crucis: qui vo in t'ozulari calcat san-
 guinem: v'ue p' d'bus fudit vt multos ex celo
 faciat. X'p' e' v'p' m' d'ca d' d'ca calcant' q' d' d'
 h'one crucis sanguine effudit: e iustos in sede
 r'ostoz de inferno liberans l'ctificauit. Sabas.
 Tu quoz in sanguine t'cti suz e d' d'ca vinctos d'
 lacu in quo n' est aqua. I. inferno refrigeri. de r'
 camdo: vt. I. eductos de celis ad celest' p'iam

deduceret. **Idem. 9.** Xp̄us afflicto p̄tifer est. v̄s
 q̄ iromit et nō solus sed cō magno exercitū iustorū
 quos de inferno eruens secum ducit. **ps.** Al
 cendens in altā est. **ps. 60.** Dicunt angeli: q̄ est
 iste qui venit de eodem est. **ps.** post gradibus in m̄
 titudine v̄tatis sue. **l.** ascendens cum multis fide
 libus quos de inferno p̄diter fecit ducit. Tertio
 fuit sanguis de vulnere lateris et cordis vt di
 scipulis in fide dubios et alios millos in fide et bo
 ne vite stabilitate tēptatos: ideo frigidus: q̄
 mortuos calefaceret et reuivificaret et reuivificat
 suo sanguine iter celeste significaret vt post ip̄um
 feruenter curreret. De p̄mo. **Jo. 19.** Unus m̄ltum
 lancea eius aperuit et v̄nū eruit sanguis
 qui. **l.** est calidus: et in quo est vita bona: vt eos fri
 gidos in fide calefaceret: quasi mortuos in vita
 bona reuivificet. **ps.** Similis factus sum pellica
 no solitudinis. Pellicanus avis est que mox natos
 et p̄ eam se erigens occidit et mortuos fr̄dno de
 plorans cū rostro lacrimas p̄cipue sedit: sanguis in
 eos fundens reuivificat: et ip̄e frigidus in fide et
 peccat mortuus subuenit sanguine cordis. De se
 cundo quasi v̄nificat ad l̄ter ferre vulnere iter
 celeste suo sanguine significat et se sequēdus d̄mō
 strat. **Can. 3.** Vulnere tui cor meū soror: mea spon
 sa: q̄ atēde me vulneratū p̄p̄erte: vide sangui
 nem meū et sequere me. **Jo. 10.** Venitibus et offen
 dit d̄scipulis manus eius? **l.** cruentum nō solū: vt
 eos in fide p̄ostaret: sed vt p̄ multas tribulades
 d̄mōstraret. **Item p̄ e. 1.** Xp̄s passus et p̄ nobis vob̄
 retinēdo exemplū est. **Idem. 13.** Ihs vt sanctificat
 ret p̄ sui sanguine p̄p̄m extra postam passus est.
 Et v̄nū ergo ad cuius extra caltra. **l.** delicias car
 nis fugientes et passionem eius imitantes. **1. can.**
 in fine. fuge delecte m̄i et assimulare capre binulo
 q̄ ceruorum. quasi dicitur. Curte coram nobis
 vt fera corde vulnerata et sanguine tuo celestem
 sentiam nobis offende donec te comprehendam
 in te delectas et carnis capis m̄i. **Item. Co
 rin. 9.** Sic currite vt comprehendat. Amen.

C De p̄sideratōe sanguinis x̄pi s̄cdo mō. **l.** vt in
 sacro sumit. **CA. XXIX.**

Ibit et hoc officii hic est sanguis meus.
Matth. 26. Sanguis d̄m̄i tribus mo
 di disponit considerat. Primo vt in cruce
 ab infidelibus funditur. Secundo vt in sacramē
 to a fidelibus sumitur. Tertio vt p̄eter sacramē
 tum a saluandis sp̄ialiter bibitur. Primo modo
 cōsideratōe cōmendantur ab inestimabili precio
 fletat. Secūdo modo a multiplici v̄tilitate. Ter
 tio modo a spiritali suauitate. Quātum ad p̄
 m̄m modū semper est memorabilis. Quātum
 ad sc̄dum venerabilis. Quātum ad tertium
 desiderabilis. De p̄mo. **Pro. 5.** Dignus es d̄ne
 q̄n̄ oculus es: et redemisti nos in sanguine tuo. De

secundo. **Matth. 14.** Hic est sanguis meus non te
 stamini. De tertio p̄ne **Corin. 1.** Quātes partes
 nostri eundem potū spiritalit̄ bibemus. De p̄mo
 modo cōsiderandū est supra dictum est in duo
 bus sermonib̄. S̄cdo itaq̄ modo cōsideratū san
 guis x̄pi: vt in sacramēto a fidelibus sumitur. Et
 circa hoc tria requirunt. p̄mo quare sacramētus
 datur sub spēcie duplici. sc̄cdo quare populū nō
 sumit sanguinem sicut sacerdos sub spē vini. ter
 tio que sit v̄tilitas sanguinis x̄pi: vt in sacramē
 to a fidelib̄ sumit. Primo quare quare factum
 sumit sub spē duplici cibi et potus sine panis et vi
 ni. v̄tilis triplex est rō. Prima ad regalis cōmū
 perfectionē. Secūda ad redemptōis corporum
 nostrorū et animarū simul saguntiones. Tertia ad
 memoriā passionis v̄tilis maiorem presentatio
 nem. De p̄mo. **1. Petri. 1.** Rex affluens tertio āno
 imperij sui fecit grāde cōlitium cunctis p̄cipibus
 et pueris suis. Libi inferebatur v̄nū quoc̄: vt
 magnificētia regia dignus eraret: et significat
 d̄m̄um qui nō primo vt s̄cdo anno id est an̄ legē
 vt sub legē d̄m̄o id est tempore gracie facit
 cōmūm magnis et pueris fidelibus cibi et potus
 Et enim omari et perfectionē cōmū sui et m̄lle
 bemonstrat: sub spē panis et vini simul sacm̄ al
 tariū am̄nistrat. Vbi vbi alterū deesset multus
 laudabile cōmūm nō esset. De s̄cdo. **ps.** Tu es
 sacerdos in eternū s̄m̄ ordinem in eternū de deo
 l. obtulit in signum panē et vinum. In pane signi
 ficans futurū nostrorū corpus reddentem in
 vino animam. **Magister. 4.** s̄m̄iam. Quare sub
 duplici spē sumit sacm̄ altariū: cuius sub altera to
 tus sit x̄ps. **Idem. l.** vt ostendat totam humanas
 n̄m. **l.** corpus et animam affumisse et totā simul re
 demisse. **1. Petri. n.** ad carnes refert quam **l.** nu
 trit: vinum ad animam: q̄ v̄nū sanguinem operat
 in quo se des et sic fru p̄bificos. v̄n̄ si sub alterius
 spē n̄ sumeret ad alterū n̄ h̄. **l.** corpus vt sic ad
 v̄nūque pariter liberationē valere significaret.
 De tertio. **l.** **Cor. 11.** Hic est caliculus vini in meo
 sanguine b̄ facite quotienscūq̄ sumit in meā cō
 mēnsationē. **l.** sanguis n̄ meū bibet: i memorā
 mee passionis. **Et p̄sum. n.** p̄ passio ad memo
 rias reducit p̄ sideratōes sanguis q̄ corpus. **Et
 11.** Erat sanguis vob̄ in signum in edib̄ in quib̄
 erit i signū. **Dicit. n.** agnus sine macula oculus
 est in liberationē v̄n̄ de egypto sic sanguis x̄pi p̄
 p̄m et exp̄sum in memorialē et sic passionis. **1. Petri
 1. 3.** viderit moxbite aquas rubeas q̄n̄ sangui
 nē d̄m̄i sanguis et gladij pugnaerūt reges s̄
 se et celi et m̄m̄o: **regē. l.** x̄ps et dyabolus ille d̄m̄i
 b̄ sup̄bos pugitatis in passio d̄m̄i vt q̄s cor
 hominē ad sui seruicij obtinet d̄m̄o s̄m̄ grāuē vul
 neratū d̄m̄o. **Job. 18.** Dicit me vt truit i me q̄n̄ si
 gas p̄cidit me v̄nū sup̄ vulnē. **Idem. 1. ps. 51.** n̄q̄d n̄

tu domine potuisti superbum vulnerasti des-
 conem? Vulnerasti itaq; vulnere gravi q; est tpi
 carnem innocetis modere psumpti; laetens acule
 us vincuntis potestas malicie eius pfoaido emer-
 suit. C. Secdo quoniam hoc pphe no accepit sangui-
 nem sub spe vini sicut sacerdotibus triples est rō
 prima est ad habendum vas agrum bar^o san-
 guinis pmentis: sicut eni vini vas spilius e illi
 gentis preparari in quo semet ipse p panis:
 sic sub spe vini sanguis tpi sumendum solum sacer-
 dotibus pcedit tanq; vasū oris ad hoc spūiter cō-
 fecratis e sacra religione pstronia e virtutum pul-
 chritudine excellētius potestas. hunc triplici va-
 si electo cōparat in scripturis. i. altam pferatio:
 crater ligat: auro cōpō. de pmo. De tro. 11.
 Amibus hostias ipse vteritis sanguis fundes
 in altari. i. comites sacerdoti qui de ei vos spū-
 luer pferatis e sicut e altare dignū ad suscipiendū
 sanguis oris. Cto. Eto. 30. Altare holocausti si-
 gnificat vitā iustoz q; carne suam quocidie cruci-
 figant cō vitis e acceptis: at q; in bottū deo
 vident offerunt. Ad ro. 12. Altare holocausti
 est fides pura doctrina recta e purificatio boni tpi
 ministrorū. ps. Altaria tua dōc virtutū e. q. d.
 Qd si sacra psona q; dilecta debet esse sangui-
 nis tpi vasa. de scdo. Eto. 14. Tūtā moyses di-
 midiam partē sanguinis victimaz e misit in cra-
 teras. Crateras est vas vniuersū multū cunctis
 circumstantiū significans religioz iustoz dōmū vi-
 tam vniuersā custodiā ad tpi sanguinē suscipien-
 dum aptā. Eccl. 6. Ince pedē tuū in cōpedes sapi-
 entie e collū tuū in requē salutis. Decc. n. vi-
 te est in illa vnicula illius diligētia sūtatur. Itē
 infra. Timor dñi scelerio distat. A. eligio distat cu
 stodia e sufficitat cor iocunditat atq; gaudium
 dabit. de tercio. Eccl. 50. Sacerdos quib; vas au-
 ri cōlādū ornatus est lapide pioso. L. omni gnē vir-
 tutum dicit glo. Tale vas vas erigū spūle e ele-
 ctum ad suscipiendū sub spe vini sanguinem tpi.
 Secunda rō est vitā periculi effusionis pp mē-
 tū dū que se circa altare cōparat. Idinc est q; p-
 dicit in cōs aplis panis e vt sine sacerdotib; nō
 solum corp^o in spe panis sed e sanguinē in specie
 vini dedit. Cōsuetudine hominū in deserto panē
 sine potu distribuit. Tertia rō est ad pcurandum
 eroie periculi. Si. n. pphe mdie accepit e san-
 guinem sub spe vini via credet illū of sub spe
 panis: cum tñ veracit e sit sub utraq; spe. Nam
 sicut sub spe vini pferati tpi est sanguis ptransib
 stantiationē: ita ibi est corpus p inextinctū: e sicut
 sub spe panis est corpus tpi p transibitū: ita ibi
 est sanguis ei^o veraciter p inextinctū. Nec
 eni duo corpus tpi e sanguis: imo b; quatuor: cor-
 pus sanguis ala e dōmū dei. vtra nō pnt sepa-
 ri. vñ sicut sumit sacerdos sanguinē tpi sacratuz

de calice: sic pphe sumit eum intellectualiter sub
 spe panis de ipso corpore tpi e est cōs tam vitis:
 tam dulcis vt faceret dōmū q; sumunt e sub spe
 vini de calice. Cant. 1. Borrus cyprū dilectus meū
 in ibi duo sumo in borro. vñ. f. corpus dñi in
 bōmū: et vā fugo dulcē sanguinē in potū. Ita-
 tro. 33. Continuit est dōmū: vt sanguinē vñ dedit
 merā cū mī: per bō potū reatitit dōmū atq; de
 nec pducit ad vitam eternā. Jo. 6. Qui bibit me
 um sanguinē b; vitā eternā. De dulcedie san-
 guinis dñi. I. ser. 31. circa medium.

De tercio quod circa sanguinem tpi querit
 e de vititate sanguis vigne sumpti. CA. XXX.

De vititate in sanguine meo e sicut vt p-
 q. u. Qui bibit meū sanguinē b; vitā et-
 ernā. Tercio quoniam de sanguine tpi vitā
 sacro sumit e fidelibus que sit vititas sine cō-
 ctas. Ad hoc sciendū q; sic sumpti potestas cō-
 siderare tribus modis. i. vt potum aque vitē
 vinum spūale: vt sacrosanctū in mētra code. de
 pmo. ps. ptercussit petras e fluxerunt aque: sicut
 petra significat tpi corpus: ita aque ille sanguis
 illius q; verus e vitus est potus aque. de secdo
 ps. 9. Gēntes bibite vini quod mīctū vob; i.
 sanguinē tpi multa dulcedine odium. de tercio.
 Heb. 13. Inetas extra potū passus e: vt p sū san-
 guinē sanctificaret pplm. ergo sanguis tpi resan-
 ctificat e e sacrosanctus e cōpōdit. Sacramē vñ
 vt sacrosanctus mīctus: pōt remediū obis esse
 factus e sicut. Intra p dērationē e similitudine
 cuiuslibet illud trimum b; sanguis tpi mīctus esse
 dūm. Primo pot dērationē potus sanguinis tpi
 vt potus aque vitē: sed pot^o aque vt dicit p-
 sicut est humectans ariditatem: epi incitans inen-
 solum: belatius ad mētra ciborum. Similiter
 potus sanguinis tpi vt significat per aquas tot
 habet effectus in aia fideli. Arida eius humectat
 e cōmūit: male incensa refrigerat e cōmūitū
 bum vñ dei ad mētra vehit: vt bō potū mī opti
 de pmo vñ. 44. Et stādi aquam sup finitē e
 e sicutā sup aridam: et vñ. i. aia quasi puluis arida
 ad fontē defluis e ad mētra pna potū sangui-
 tpi pusa cōiungatur cōmūit e troborat ac bonū.
 ps. Non sic impij nō sic fed tanq; puluis qd pū
 cū ventus e facie terre: tēptano vñ abō hōt
 cogitationes commas vñ dētra locatōes e opt
 per vniuersā victa. Eto. 5. Dispersus est pps per
 vniuersam terrā egypti ad cōgregadas palcas. i.
 mundi vanitates. De tro. Jo. 17. In eis me-
 ritus erat supple e sanguinē suum dāturus nō
 p gentes sed vt filios dei q; dispersi erant cōg-
 ret in vnum. i. per cordis vniōē linguarū cō-
 tione: sentūs e mēcū disciplinā: vitē religio-
 e fraternas dilectionē. I. Corin. 5. Vniuersos
 pterio sicut estis agimī. i. p baptisimū e vni-

sancti facti: ita sitis aspersione sanguinis christi: quasi pasci in noua vita & bona compacti. de secundis effectibus. **ps.** Percussit petram & fluxerunt aque ad refrigerandum. **i.** p. pane sitis ardentes. **E** c. de. **3.** Ignem ardorem cruentum aqua: q; sanguis signatus per aqua delibat fructus eius auaricie et prauis amocis & concupiscentie. **Augu.** Describē dñe ihu xpi corde meo vulnera tua precioso sanguine tuo: vt legam in cinerum dolorē ad sustinendum pte oēm dolorē tuam amorem ad cōtinendam pte oēm prauam amocē: & sic appareat q; si quis xpi ad inilar aque cōtra male incēsa in nobis ualeat. de terno effectu. **3.** **ps.** **19.** Delicias comedit & bibit aquam & ambulauit potus cibus ad mēbra uēbit: & ad eundem suae operadum mouet: sic potus sanguis xpi cibum uerbo dei suae pceptis ad corda defert: vt uiret aie: & mēbra corporis sūm illud uisat & regitur & bene operent. **pau.** **9.** Comeditur & bibit utinquit infantia & uinit et ambulat p uias prudētie. comeditur cibū dñi dei & pcepti & bibit sanguinē xpi qui. **i.** p. pceptum ad cor ad sensus ad mēbra defert & p uia retinquit re & bona perficere mouet. **Decido sūt p dēderi sanguis xpi vt uisum spūale: & sūm hoc b; tres effectus: q; sanat: calefacit: lenificat. **1.** sanat fœdē culpe: calefacit corda caritate: lenificat spūali dulcedine. **de pmo.** **Dei.** **49.** Expectatio glūm labat in uino stolam suā & in sanguine uic pallii suam. **i.** ad clemē suam. **pme.** **Joā.** **1.** Si in lumine ambulamus societas habem⁹ admittit & sanguis ihu xpi filij dei emundat nos ab oī peccato. **Ad Heb.** **9.** Si sanguis hircorum aut thaurū aspersio iniquitates sanctificat ad emundationem carnis quāto magis sanguis xpi emundabit ocliam uiam ab operibus mortuis ad seruandus deo uiuenti. **Alpo.** **11.** Beati qui lausit stolas suas in sanguine agni: vt sūt p tās eorum in ligno uite. **de secundo.** **Deuro.** **31.** Constituit eū: vt comederet medullas tritici. **i.** dulce corpus xpi & sanguinē uic bibere meracissimū. **i.** purum & calidum: purum ad maculā iniquitatis: calidū in effectu. **De ster.** **1.** **Alfuscus.** **i.** bear⁹ p nima potationē incaluit me ro. **i.** accessio est charitate. **Lanti.** **1.** Introdit me rex in cellam uinaria ordinant in me charitatem. **Cella uinaria est ecclesia ubi p pntat calidam uinam sanguinis xpi ad accendendum cor: da dulcedine dei & primi. de tertio.** **ps.** Vinum lenificat cor hominis. **Ecllasi.** **31.** Emittano ole et cordis uisus moderate potatum: id est sanguis xpi cum mētura fidei. **Lanti.** **1.** Beatus xpi dilectus meus mibe: q; **i.** sumo cū suo sanguine dulcedinem spūali lenicie ad obliuiscendum dolorē pferent miferie. **p uerbosum.** **31.** Date florem merentibus & uinū hijs qui amaro sunt animo. bibant & obliuiscantur egestatis sue. **Tertio potest****

considerari sanguis christi: vt sacrosanctum misterium ecclesie: id est vt res sacra & secreta in qua magna uirtus dei abscondita: & sūm hoc b; tres effectus supernaturales. **Demonos** enim trium pbat: gratias impetrat in noua uita cōseruat doctrine ad uitam eternam perducit. **de pmo.** **Ero.** **11.** Cum uiderit dñs sanguinē agni in superlami nario: id est in mēte fidelis nō sinit p rōfessionē lūgredi domū ueltras & ledere. **Arifolimus** hic sanguis abigit demones & longe facit esse. **pmo.** **Uachabeoz.** **6.** Dilenderunt elephantis sanguinem uic & mox ad accidēs eos impetum. **Quis** magis ergo per sumptus sanguinem xpi uincunt spūales inimici. **Apocaf.** **11.** factum est pccatum eū: & post ipū uicerunt eum ppter uerbum testamētis: ppter sanguinē agni. **de secundo pme** **ps.** **1.** In aspersione sanguinis ihesu christi gratia uobis. **Ad heb.** **11.** Accessistis ad mēte dei & sanguinis aspersione mētas loquentem. **q; Abet:** quia scilicet sanguis Abet clamat ad dei uindictam sanguis xpi postulat & in petrat gratiam. **Bernardus.** Sanguinem xpi summe reuerendum in altari poculum: in cruce pccatis in celo p nobis ad patrem aduocati. **de tertio.** **Jo.** **6.** Nisi manducaueritis carnem filij hoīs: & biberitis eum sanguinē nō habebitis uitam in uobis meritis: q; si biberitis bonam uitam habebit. **Le uari.** **17.** Nisi uis oīs carnis in sanguine est: alia est uita pbo. **Corruptio** & senectus nō nisi paucitatis sanguinis est & postq; corpus caruerit coram pitur corpus. **Idem** multi moriunt ppter uacuitatem sanguinis: sicut itaq; in sanguine nostro uita est corporalis sic in sanguine xpi consensatio uita spūalis & p rōductio ad statum uite in oclalis. **Jo.** **6.** Qui bibit meū sanguinē habet uitam eternam.

C De consideratōe sanguis xpi tertio mō vt a fide libus spūaliter sumit. **CA. XXXI.**

Altes nostri oīs eundem potum spūalē p biberunt. **Coen.** **x.** **Augu.** Biberunt potum eōdem spūalem quem & non corporalem uero alterum: q; aqua que fluit de petra sūt signum sanguinis xpi quē nos etiam spūaliter bibimus. **Tertio** modo consideratur sanguis xpi. vt pater factum a fatidū spūaliter bibitur. **Et** circa hoc possunt tria inquiri. **Primo** locus ubi iste potus inuenit. **Decido** uis ad quem queritur. **Tertio** similitas gracie que de usu eius exoritur. **Primo** queritur quis sit loc⁹ ubi potus spūalis sanguis inuenitur. **Ad** hoc dicendum q; tot sunt loca quot xpi uulnera. **ps.** Percussit petram & fluxerunt aque sicut et cō: amāndū sperre aquam iudicis fideles et uulnera xpi hauriunt spūalem eū sanguinem. **Yacha.** **3.** Quid sunt plage iste in medio manū marium: **Responso**

vt. *Lugamur* et cō sanguinem spirituales. *ysa.*
xl. *Dauidis* aquas in gaudio de fontib⁹ *salua-*
toris ad est de vulneribus ihu xpi sanguine spūa-
lem ad finem in aloe ctingidam p piam passio-
nis medicamentū. *Eccl.* ad qd est vult⁹ *lateria.* *ysa.*
40. *fili* tui de longe venient et filie tue de late-
re surgent. *glo.* *Quia* perforato in cruce latere xpi et
fluit sanguis redēptōnis. *fili* ergo de lōge ve-
niunt qd electi de persequam agē: et filie de late-
re surgēt: qd deuote aie de vulnere *lateria* xpi spi-
ritualem deuotionē sanguine bibent p piam passio-
nis meditationē. *Hinc* in lecto a dicitur crucifi-
xi depingit pectus hylari vultu et pulchra facie et
coronata designat ecclesiam que sanguine xpi reue-
renter et in calice suscipit: et a suis vultus sinagoga oca-
lis plano ligatis tristi facie inclinata caput et coro-
na decidit que ipm sanguine sinit: et ad hoc cō-
tenet in quo figurat qd dicit et ois mortaliter pec-
cans et rta bona pdit. *l. lumen* gratie gaudij confi-
ditur: coronā glorie. *Hinc* dicit *tre.* 5. *Ne* nobis qd
peccamina: id obtinebat: aut sunt oculi nostri: me-
lum facit eū: cor nostrū occidit: eosena capij no-
strū: puella in dicitur sanguine xpi in calicem susci-
pit: qd fidelis aia cor mundū vulnerib⁹ xpi appli-
cans sanguine eius spūaliter eū oisni deuotione
sumit: vlt lumen in corde gaudij et eterne glorie
consonam acquirit. *Seco* querit que sit vltas ad
quem sanguis xpi querit. *Et* scidam qd ad aliam
totam cū tribus peccatis sua. *l. intellecta* volūta-
re memoria psumenda siue potandam. *Exo.* 11.
facies vlti xpi sanguine in sanguine qd est in lūle
et aspergit et eo spūaliter et vltas possit. *fac-*
ies vlti: vlti significat ptectionē et integritatem
fidei lūle dom⁹ est vlti p quem peccatū ad eū
introitus. *facies* vlti vlti pseruare et sanguine
qui est in lūle est p fidem recō sanguine passio-
nis xpi deuotare et affirmare. sed debent⁹ et vlti
qs postem et spūaliter aspergere. *l. intellectus*
afectum et memoriā aia sanguine xpi psumere et
spūaliter inebriare: vt intellectus bur⁹ sanguinis
citra gema humanū vltūte recognoscat affect⁹
tanta vlti erga se bñficiū diligendo sapiat et me-
morat tantū amonit et largitū fidem nunq obli-
uiscendo seup teneat. *Tertio* querit que sit spūa-
lis suauitas que de cali vlti siue de ptectione p-
dici sanguinis bur⁹ etonit: et pōt dicit qd facit aia
quasi padus dei: de suauitate dicitur *glo.* *De.* 1.
In asperione sanguis ihu xpi gfa vobis et parat
triplicē gfa virtutum fertilitas pat dulcedo cor-
dis atq serenitas vltūte suauitas gfe p irrigatio-
nem sanguis xpi parat paradys dei: de suauita-
te bone gfe. *Eccl.* 40. *Crana* sicut padus in be-
nedictis vltūte. *l. sicut* ortus dei in varijs delictis
fructibus. *Hinc.* 31. *Et* aia eorum quasi ortus
irriguus. *Irigata* enim aia dulcedine sanguinis

xpi pferit triplicem suauitatem gratie. *l. dulces*
flores virtuti. *frondes* vltūte fructus operis
spūa ex spūali estati ois sanguinis xpi ois in
aia quasi in paradys dei dulces vltūte flores v-
rtutum. *Ita* in sicut sanguis dicit triplicem by co-
locem mltas ruborum: cocus colat albi by mil-
tum vt lac in mamillis et marime cocus vltūte
sic spūalis vltūte sanguinis xpi operis in aia
quasi in paradys dei flores virtuti vltūte colos
lrosas charitatē vltūte castitatē vltūte humilitatē
de gna. *Eccl.* 50. *Iustus* quasi flos rosę in buet⁹
vt rosę. *l. nitar* quasi sanguine xpi vltūte ca-
ritatis. *Can.* 7. *Corne* capitans: sicut purpura
regis que. *l. sanguis* sanguine cantham aia.
Corne capitans est. *l. xpi* sunt flores bone et mo-
ribus decoreantes. *Ita* sunt vt purpura regis
spūa sanguine xpi pluri rubent vt rosa vltūte ca-
ritatis. *de* scido. *Eccl.* 50. *Iustus* quasi lilia sine
in transitu aque que. *l. cadent* castitate et de
ca diti in corde eius xpi sanguinis irrigabit. *Ap.* 6.
Lacrima floras suas et vltūte vltūte eas in san-
guine agni. *Can.* 5. *Quasi* eius id est fidelitatis
lur vltūte sibi pōdētēs sicut columbe que lacte
lote. *l. sicut* sim plicis qui de cocco in mamilla
cordis corū xpi sanguinis irrigabit vltūte
et cali facti. *Eccl.* 14. *Et* quasi ros et vltūte
bit quasi liliam. *de* tertio. *Can.* 1. *Iam* vltūte
transit imber abie et recessit flores apparuit
in terra nostra. flores opium post hunc sicut vltūte
le nigri colos pulchre boni odoris et tere vltūte
ne. *Ita* flores significat animas bonales et vltūte
deratione et sanguinis xpi in passione multastor-
ti quasi denigratos: id est sibi vltūte et coram
*super*bus depectos. *Eccl.* 31. *Figere* faciem
stellas scido et ardente vltūte charitatis: lacry-
tes verbo veritatis nigrescere faciem sanguine
ca diti: vt nigra et pulchra violas virtutē vltūte
multitatis. *Can.* 1. *Nigra* sum sed formosa. *De*
bus tribus generibus et colosibus sicut paradys
dei. *Trino.* 4. *Candidos* nayas eius id
est floris tue. *indidios* lacte: quia similitur
lilo in calthe rubicundi cocus ebore antiquo
similantur rose in charate sapire: pulchritudo
quia similitur violis in humilitate. *Secundo* et
spūa nali perfusio: sicut pota sanguinis dicit
omni in anima quasi in paradys dei frondes
verborum bonos et dulcium eloquium. *Job*
14. *Agni* in habet spem si pteus fuerit *l. feru-*
ris in terra radix eius ad odorem aque gema:
bit et facit eum am quasi cum paruis plantis
est. *Eccl.* 13. *floret* flores: et frondet
graminis: quia felicit electi ad solum flores vt-
lūte: sed etiam verborum bonorum posterit
et pota sanguinis dicitur ad triplices gram. *l.*
ad peccat eum obferonem: ad misericordiam

conciliationem: ad meliorum consolationem.
 Hinc arbores irrigate triplicia pferre leguntur
 folia scilicet: medicinalia: pulcherrima: & virida
 De pmo: Apocalip. 12. Ezechielis. 47. folia li-
 qui paradisi dei ad medicinam: & sanitatem gen-
 tium: id est peccatorum: quia aque eius de san-
 ctuario egrediantur. Aqua sanctuarii spiritualis
 potus sanguinis christi efficit verba fidei: p-
 dicationis: ad salutem peccatoris. Malachie. 2.
 Rex venturus fuit in ore eius: & multos auertit ab
 iniquitate: de secundo. Daniel. quarto. Ecce ar-
 bo: & folia pulcherrima: & siber eam habitabant
 animalia: & bestie: & in ramis eius volucres celi:
 quasi diceret. Sub folio pulchro animalia sibi
 inimica: vt lupus & agnus columba: & vitus pa-
 cificus erant: quia verba sapientum inimicos re-
 conciliant. Ecclesiastici. 40. Tabla & psalterium
 suauem faciunt melodiam: id est concordiam: vo-
 catur: & super verumque lingua sua facit con-
 cordiam inimicorum. Item. vi. Verbum dulce in-
 triplicem amicum: & mitigat inimicos: lingua eu-
 charistica est bone grane in bono homine batum
 dabit. De tertio. Hieremias. 17. Benedictus
 vir qui confidit in domino: & erit tanquam lignum
 quod transplantatur super aquas: & erit folium eius
 viride. Viridis color: inspectus maxime in her-
 be: & folis oculos barbato reperat & confortat
 Unde per buisimodi folia bonorum verba signi-
 ficantur que tristes & miseros consolantur. Ecclia-
 stici. 40. Craniam & speciem desiderat oculus tuus:
 & super hoc viride sanctorum. puerborum. 17.
 Angusto & variis odoribus delectatur cor: & bo-
 nis amici consilii anima dolosatur. Ecclesi-
 astici. 48. Ezech. 1. Confortatus est lucifer in sem-
 piternum. Job. 29. Num sederem quasi rex eras
 tamen in erentibus consolator. Tertio est spiritua-
 li potus sanguinis christi osium in anima quasi
 in paradiso dei bonorum operum fructus. Eze-
 chiel. 24. Rigabo ortum plantarum: & inebria-
 bo partus mei fructum. Rigabo sanguinem christi
 ortum anime inebriabo fructu bonorum operum
 celestium dulcedine: id est irrigati potus sanguinis
 christi faciunt dulcem fructum bonorum operum
 ad vitantem peccati quem etiam ipsi comedunt
 in retributione celestium. Amos. 9. facient ortus et
 comedent fructus eorum. De triplici fructu in
 sequenti sermone circa finem.

C De triplici potu sanguinis christi.

CA. XXXII.

Sanguis meus vere est potus. Joannis. 6.
 Vita eterna: vt supra: de sanguine christi.
 Potus sanguinis christi triplex est: vt
 et supra: dicitur iam patet sacramentalis intelle-
 ctus: spiritualis. Sacramentalis: qui a folis

sacerdotibus sumitur sub specie vini de calice.
 Intellectualis: qui a populo christiano sumitur
 sub specie panis de ipso christi corpore. Spiritua-
 lis: qui ab omnibus saluandis sumit de passio-
 nis christi pia meditatione. Primo modo sum-
 ptus peccata quotidianam relaxat. Secundo mo-
 do fidelem meritis dulcedine sua delectat. Ter-
 tio modo totam animam irrigando fecundat. Pri-
 mus potus sanguinis christi est sacramentalis: qui a
 solis sacerdotibus sumitur de calice altaris. & Va-
 the. 16. Accipiens Iesus calicem benedixit et
 cetera. Bibite ex eo omnes sicut et apostoli: quasi
 soli sacerdote. Ille potus dignus sumptus pec-
 cata quotidianam relaxat: hoc tripliciter: quia
 tria mala sunt in peccato: veni scilicet quedam
 macula conscientie: quedam penitentia: & quedam
 a diuersis offensa diuine. Contra hec tria mala
 potus valet potus sanguinis christi: qui est purus
 lenis & preciosus: donec puritatem lauarit lenita-
 tis sanat: ratiōe preciositatis placat. Lenat dico
 conscientiam a macula remouendo. Sanat
 penam fructu corda fidelium consolando. Pla-
 cat offensas diuine iusticie per uobis interpellato
 De primo. Ad Hebr. 9. Sanguis christi emen-
 dat conscientiam vestram. Item. 49. Expecta-
 tio gentium lauabit in sanguine uos pallium su-
 um: id est animas nostras. De secundo. Zacha-
 rie. decimo. Erantur cor eorum quasi a vino. U-
 num est sanguis uue & significat sanguinem christi
 quem sumimus in altari. Ille potus cor bono-
 rum lenit: quia conferendo solacium spiritualis
 leticie sanat a tristitia culpe. psalmus. Calix
 meus inebrians & precians est. De tertio. Ad
 Hebr. 11. Accersitis ad sanguinis asperzione
 metus loquentem & Abel: quia sanguis Abel
 clamat vobis dicitur ad deum: sanguis vero christi
 postulat & impetrat indulgentiam. Bernardus
 de sanguinem christi summe reuerendum in altari
 poculum: in cruce precium. in celo per nobis ad
 deum patrem aduocatum. Sciendū est tria ge-
 nera grauid arguntur in scripturis: qui nimis
 peccatis indigne sumunt. Secundi ad virtutes
 sanguinis christi conuerti nolunt. Tertii lucram
 de sanguine christi ad panem vitis conuertunt.
 De primo. Non potestis bibere calicem domini
 & calicem demonum. Calix diaboli est luxu-
 ria carnis & mundi. Deuter. 32. set draconum
 vitium eorum. Qui hoc potus turbido & intem-
 perato inebriantur: et super eum sanguinem christi
 peccati fundit ipse in seipso pollutus: & id graui
 pena digni sunt. Item. 4. Maledictus eris super terram
 que appetit os tuum super terram. l. p. & caro

tra. Ad Heb. x. Irritam quis faciens leges moy
si si vlla miferatione duob⁹ vel tribus mouetur.
Quanto putatis deuotiora mereri supplicia qui si
lumi dei osculauerit et sanguine testamti polluta
rum dixerit in quo sanctificatus est et spiritu san
cto confirmatus se credit. De scdo Jer. 5. Indura
uerit facia sua super petram. Quia quilibet fara
Quasi dixeret. Quia diuinae suae malicia durior
est quam corde est petra. Et dicitur adamas qui
quasi iussu dei positi frangi sandir in sanguine
birci sed illi duriores sunt qui nec virtute sangui
nis xpi em oliu pntene a sua peccata conuerti.
Item duriores sunt est petra. Quia quilibet fara
dura quia ad clamor xpi in cruce et ei⁹ sanguinis
effusione terra memuit et petre scisse sut. Sed illi
non ad terribile vocis predicacionis nec ad virtute
sanguinis xpi pnt em oliu et a sua peccata puer
ni. De tertio. Jer. 12. Ut qui edificat domum suam
in iniusticia qui aperit sibi fenestras et facit la
queos cedras. pingit cinapi de s. rubro colere
idem sanguine xpi. dicit glo. Qui domus edificat
in materiale de male acquirit vel onat suppone san
guine xpi. i. de rebus ecclesie acquiritis sanguine
xpi grauius peccat. Et multo graui⁹ qui domum
spem. i. sanuissimam et parat et parat mulieres fili
os suas qsi ptes dom⁹ et scilicet per quas via
bolus et fibres intrant et lazararia quasi laqueos dia
boli iniuste edificat et pingit. i. vultu vel emat san
guine xpi. Idem dicitur et. i. granis increpato et
eterna pene edmanio. Secunda potus sangui
nis xpi est intellectus qui a populo xpiano sumi
tur sub specie panis de ipso coepe saluatis. Ma
si hoc sub specie panis edicatur corpus xpi est per
transubstantiationem et sanguis xpi per amctiones sic
sub specie vni edicatur sanguis xpi est per trans
substantiationem et corpus ei⁹ amctionem. Unde si
cut sacerdos sumit sanguine xpi sacramentaliter de
calice et fidelis populus sumit ipm intellectualiter.
De ipso xpi coepe. Job. 39. Pulli aquile iam
bunt sanguine. Pulli aquile sut ibidie edefi ebij
lamib⁹ sanguine xpi non de calice. sed de ipso coe
pore xpi. Sic potus fidelis mentis dulcedine sua
delectat. Can. 1. Bon⁹ cipi dilectio me⁹ mibi.
In hoc sunt duo vna in cibus et in vna dulcis san
guine in potus. pa. De petra melle saturant eos.
Sicut petra coep⁹ xpi in comestibile sic melle de
petra significat dulcem sanguine xpi qui gustu fi
deles de coepe xpi. Hec dulcedo tria bda facit. s.
emptus viciogram bonoz choquoz. deide
rium eternoum. De pmo puerb. 17. Illa satura
ta calcabit fauos. Qui enim de petra coepa xpi
melle saturata cin a saturati sunt et peccata sua
uitatem edicant. Iudicij. 9. Dicit arbor ficus. i.
fidelis anima. Aliquid de ferre possim dulcedo
nem meam et inter cetera ligna ponouar xpi. Di

cat. Edicimus glanis delectanda mudi plebs
radine dei. De scdo. Can. 4. Jux⁹ distilla olea
tas mel et lac sub lingua tua quasi dicit q⁹ sub lin
gua. i. in corde plena est spual dulcedine caroz
abidias vltis dulcis locunde. Martij. 11. Et ab
dantis cordis dulcis sicut de vase sic est de cog
de. Haec ptem scelle est dicit amantidm. pleni
melle dulcedine. Unde Luc. 6. Bon⁹ homo de
bono thesouro cordis sui pferit bonuz. eccum.
De tertio. Eccl. 14. Qui bibit me adbuinet.
Preg. In compalib⁹ apperit placet explema de
plicat. Spualis vero dulcedo quanto magis bibi
tantanto magis fitur. Quia dom ex pleno sa
te stillatim mudo cordi de gustu do illabit et
nitudo poem da magis desiderat. ps. In silici
dijs et sterabur germinas. Id. Sumit anima
mea ad et cum fontem vni. Tertio potus sangui
nis xpi est spualis qui ab obitu saluatis sumit
de passione xpi pia meditante. i. ad Cor. 1. 9.
Speres in omi oca em de peum spualm bue
rit. Dicit patre boni de fecimib⁹ petre aqua
biberunt et in illa sanguinem passibus xpi crede
runt figurati et per hde spualm gustauerit ita bo
ni xpiam de vulneri xpi pia meditante sangui
nis sicut bibere. Mt. 60. Si in vno edege et. Id
potus tota miam quasi omi dei irrigado fructu
bono secundat. Eccl. 14. Rigabo cotus platum
num et inebriabo pmas mei fructu. Luce 10. Sedes in
rigate sanguine xpi facit fructu bonoz operum.
Lobedice. i. In omni apc bno fructu caroz.
fructus bonoz triplex est. s. boneste edicantid
sere deuotionis. et locode pietatis. De pmo
pafit homo seipm. de scdo deum. de tertio pa
m. De pmo. Eccl. 13. Ego quasi vitis fructu
casi et. Et flores mei fructu bonoz et bonoz. i.
boneste puerationis. Ad eph. 5. fructu iudicij in
omni bonitate et iusticia et veritate. Quia in hoc
culo sunt a sicut enrag turpe et dicere. Mat.
7. Omnis arbor bona fructu bonos facit et. In
tra bone vite pafit quib⁹ seipos. p. p. 17.
Qui seruaticum comedet fructu eius. Mt. 3. Di
cite vultu qui fructum adimentioni suam come
det. p. p. 15. Secura mensa quasi iuge edim
um. Secura et debetate vite. i. ad Cor. 1. Sa
ria nostra hoc est simoniu⁹ ede nostre qm in
plicitate et sinceritate dei et non in sapia carnali
uerfari sum⁹ in hoc mundo. De scdo. Can. 4. Si
has condusio fozet mea. emidice te paradi
maloz punicoum. et. Emidice iste sunt fructu
deuotionis. Unde sequitur. Pardus crocus cy
namoum qui sunt ipa aromanc et pper odor
bonum et virtutem suam signat et fidelitatem de
uotionem deo gratam que consistit in factis deide
ritio in vni virtutib⁹ geminabuz ectionib⁹.
Idem fructibus pafit et delo sia omi. Unde lo

tribidem veniat dilectio mensa est. Et comedat fructum pomorum suorum. Et ro. 30. Dumne aromata boni cordis faciesq; huiusmodi. Quia pias et misericordia est confectio boni odoris ad incensum cultus dei. Greg. Thibimata et aromata facim; cas in altari cordis virtutum multiplicitate redolemus. Psalms. 4. Delicie sunt mihi esse cum filio hominis: quia. i. delectatur in amore et deuotio ne nostra gessere. De tertio fructu. i. pietate quo reficitur primus. ps. Ego quasi olana fructifera i homo dei. Olima portat oleum alijs ad lacendum sanandi et reficiendum et signum opus pietatis quod impendit primus. Psalms. 11. Thibituro desiderabilis et oleum in tabernaculo iusti ad refecionem. i. primi. Luc. 1. Samaritanis quidam videns spoliatam quasi pauperem et vulneratam qsi subdit indigentes misericordiam monis est et appropinquans diligenter vulnera eius. i. subuenit ne cessantibus eius. infundens oleum et vinum quasi etum et pectum et curam eius egit. i. Ad Th. 4. Et recet te ipm ad pietatem. Postea enim ad oia virtutes est promissio habens vite que nunc est et future. Ad quam nos perducit qui est benedictus in secula. amen.

Explicit opusculū. 58. sancti Thome de agno de sacramento altaris. Incipit opusculū. 59. eiusdem beatus Thome de sacramento eucharistie ad modū deo p̄dicamētoꝝ ad pentionē quōsdam peccatorum et baronum.

Et mox iam fecit mi

mirabilū suoz misericors et miserator: dñs efcam de dñt timentib; se. Efcā illa de qua loquitur b; psal. nō i edūemēter intelligit efcā sacramē

talis panis. i. vnius qui de celo descendit que cū timore et reuerētia sumit quotidie i sancta ecclesia serui dei. De quo panē et efcā dicit. Sap. 1. vi Angeloz efcā nutritiū populi tui panem panē de celo p̄stitit eis sine labore et nunc delectamētum in se bñtem et oēm saporem suauitatis. Ille est panis de quo dicitur Jo. 6. Ego sum panis qui de celo descendit si quis manducauerit et b; cap ne viuet in eternum. In p̄paratione et in dūspōitione et ordinatione tibus benedicti panis. i. sacramenti eucharistie deus tot et tāta mirabilū inclusit quod in ipso videtur quasi oēm mirabilū que ab unio mōdi fecit memōriā renouasse. Et i carco dicit p̄p̄a in p̄dicto versu. Dēmonstrā fecit mirabilū suoz et. qñ. i. efcam p̄ciosam et dū p̄ciosam sacramenti et glorioz suoz dūspōitionē dedit. Ad intelligendū autē excellētiā et celestinitatē dignitatē ist; sacramenti mirifici notā dñs est q; q̄m oia facta ecclesie virtutē habet et efficitur per fidem passionē xp̄i et ex fide et per fidē

p̄sent solum fidelib; ad futurū. hoc tñ sp̄līter et sp̄c et altissime dicit sacramētum fidei. Unde in cano ne vocatur miserū fidei. i. fidei creati fuerat in us soli fidei manifestū. q; tot et tanta sunt ibi sapia et p̄ter et etiā cōtra rōnē naturālē q̄ nisi per fidē non renit et credetur nūq; intelligerētur. Et adeo bñ dicitur Ma. 4. 6. in aliā trāslationē. Nūq; crediderit nō intelligit. Et ap̄s ad Hebr. 11. Credere oportet accedere ad deū q; est: et inquirentib; eū remunerator sit. Credēs igit intelligit: q; si cur dicit ap̄s. fides autē et nulla questio remanebit. Hoc autē nō est sic accipiedū q; credēs p̄ fidē p̄ rōnē intelligant quicquid credūt. Quia si sic est euacuaretur morū fidei s̄m dicit gregoz. sc̄d non habet nūctū ubi dñana ratio p̄ber exp̄imētum. Intelligere autē dicitur credēs q; insūctō potentie et sumis veritatē in creata sc̄d i supponunt certissimē verū esse quod a dicta veritate p̄cedit. et quāquā per naturālē rōnē modū ip̄iue veritatis nō cōprehēdit nō ideo min; credūt q; suggerit fidē vera esse verū. q; clarissimē hoc v̄telligunt attestari excellētiā et inuēctā et inuēctā tñ ip̄i prime veritatis et nec in se nec in suis p̄ncipalib; effectib; p̄bendū possit ad angustias et sic cūitate ip̄i intellect; hūmā de quo dicit. 2. met̄ba. q; sicut se habet oēs noctis ad radios solis sic itellect; noster ad manifestissimā naturē. Cū sicut nō est defec; ex p̄te lucis solaris q; a noctis clare videri nō possit: sed hoc accidit ex p̄te debilitatis oculi ip̄i nocte ita etiam cōtingit in nob; q; intellect; noster nō est p̄pōtionat; imēctat; incas dñe. Ideo nūctā sicut q; nequim; p̄bendere rōnē. p̄p̄terea clamat ap̄s ad ro. 11. Et altitudo dimitarū est. Quis autē p̄bendere neq;am; q; m̄ bilonin; cōprehēdere possumus quo modo. i. ex p̄te cognoscim; non in toto: q; p̄p̄ccūlū nūc v̄de m; in enigmatē. Unde est q; fidei mysteria p̄ aucto ritates sacre scripture cui fides catholica inicitur plene p̄bari p̄t atq; p̄fete. sed per rōnē de cōmō stratione oīno nequeunt oia p̄bari q̄mō forte oia possunt demonstrari. Quia si hoc esset fides nostra iam non fides sed sc̄ntia vocaret. Et sic sit p̄ radicum est in crūā nostris q; p̄ncipalit; in fide consistit oīno tollere nec iam v̄tas posset de ei aliquid xp̄iano fidei q̄tia saluū te fecit. Ceteris est autē q; omnes errores infidelium non solum per sacram scripture: sed etiam per rōnē possunt elidī et multe etiā quāstiones bene per rōnē naturālē inueniuntur quib; intellect; fidelū iam credētūz adimantur et p̄sent ad veritatē dñm et obnoxiū amplectendā. Et igitur ad p̄p̄ctū veniam; inuēdim; ostēdere aliq; mirabilia et etiā miracula maxima p̄ sacrosanctio eucharistie sacramēto. et sub iungit et aliquid rōnē exempla mirabilū et quod dāmodo illis similit; in scripture et etiam in natu

ra per ea que fidei rationabiliter nō incredibilia esse videntur. Speciosa vero mirabilia & miracula sicut ordinē p̄dicamēto intendim⁹ distinguere vultus illius & apertus capitur. Et primo de p̄dicamēto subtilitate vt patet & fundamēto omnium p̄dicamētorum.

Primo igitur est facipiendū respectu p̄dicamēti subtilitatis. Vbi sciendū est q̄ fides ecclesie sancte credit circa sacramētū eucharistie statim panis cōuertitur in statim carnis & h̄c stantia vni in statim sanguinis ip̄ter vi sacramētū & per cōcomitantia sui in aqua specie et totus id est carnis & corpus & diuisat ip̄sua. Et ista trāsformatio .i. p̄uersio panis in corp⁹ xp̄i statim in carnē fit in instanti finitima & cōpletissima illorū verbo rui in xp̄i. hoc est enī corpus meū dīmodo ille q̄ profertur sacerdos & intendat facere quod facit ecclesia sp̄dita verba cum tali intentione p̄ferat ip̄sū materū debet. I. panis de frumento. Et idē intelligendū est de cōuersione vini in sanguinē q̄ similiter fit in cōmēti cōp̄tens huius verba h̄c est enī calix tē. Et istud pot̄ accipi penes p̄dicamētū subtilitatis. Unde ista cōuersio p̄p̄ie trās substantiatio appellat. Quibus istud fit similitudo miraculū & sol⁹ busine vt utitur. I. facere in cōmēti in talē tantū & tam ineffabilē cōuersionē & substantiā mutatiōnis istā in hoc nō apparet in possibile si cōsiderem⁹ aliqua similia in scriptura & aliqua ista in natura. Vnde in quib⁹ loth q̄ retro spectat cōtra mādātū dei subito cōuersa est in statim ars salis. vt habet. Gen. 19. Vnde etiā moysi cōuersio in cōtubēti postea in virgā. Exo. 4. Et oia hoc dicitur a p̄p̄ie dīnīa potentia. Vnde in lapide est ista panis sūt. 2. Dicit. 4. Non est enī multū difficile facere de lapide panē & de pane carnē In legēda beati iohānis euāgelio legitur quōd conuertitur virgā lignas in aristas & lapides arēne in lapides preciosos & cōuersio. Et in euāgelio suo legit quōd xp̄s p̄uertit aquā in vinū & multa sūt talia in scriptura in natura quoq̄ sans si multa reperit. Certū est enī q̄ sunt quedā aque in quib⁹ lignū cōuertitur in lapidē vel petra videt optime coctis sūt. Vndem⁹ quoq̄ p̄tinet q̄ homo comedat panem & in corpore suo cōuertitur in carnē. bibit vni nūm & cōuertitur in sanguinē & istud est eōdē hōib⁹ & iarnēis q̄ eoz est & pot⁹ in carnē & sanguinem cōuertuntur. Et ergo de⁹ dedit talē p̄tētem vni in stomacho istas nō est mirū si in talē p̄tētem est cōuerti suo vicario vt mediāte verbo dei virtute diuina que oia in obus opatur cōuersionem & mutatiōem efficiat sup̄dictā. Et hanc similitudinē ponit iohānes damascen⁹ l. 4. ca. 5. dicit. Dicit panis & vinū trāsformat per nutrimentū in carnē & sanguinē istas ita panis p̄p̄onia .i. qui ponit in alia et & vinū cum aqua trāsformat in corp⁹ xp̄i q̄d panis

non erat. Et ista duo, spiritus & vinū nō sunt duo sed vni corp⁹ xp̄i. Et in hoc fecit deus membra suos mirabiliter q̄ sicut in principio creatur⁹ aili & terram & oia que in eis sunt solo verbo hōis illud Gen. 1. fiat lux tē. Et sicut fecit deoz in gulis creaturis ab initio creatis sicut p̄ planis dicit. Verbo oīi celi firmata sunt sic sicut deus eucharistie sacramētū. Quia sicut Aug. accedebunt ad elemētū & fit sacramētū. Et hoc est quod dicit auctor. Quia tanta virt⁹ est in sermone dī vt in cipient esse que nō erant q̄s magis q̄s vt sint que erāt & in aliis p̄mutat. De hoc etiā Ambros. Quis vult sermo dēte vt ignē deo lo delectare faceret. non valebit nisi sermo q̄i vt subtilitas manet. Et Jo. Damasc. vbiq̄. dicit. Si sermo dei vniū est & actus q̄ dicit fiat lux ista est lux verbo cū est celi firmata sunt & oia deoz rui qui ex purissima sanguine beate virginis ē hōiem fecit nō pot̄ panē & vinū corp⁹ & sanguinē suū facere. Non debet ergo in cōgruū apparere verbi dīnīi a sacerdote planis acceptis eoz virtutē & etiā maiore a deo q̄ accipit natura .i. vis ista rebus per quā in aliis cōuēti pot̄ fieri nem & sanguinē cōuertitur. Sed etiā in beatissim⁹ dem⁹ q̄ verbi humanū est maiore potēte vt natura q̄ fit p̄tēti ip̄m verbi. Verbi cū pape sūi nūmū p̄mulgari facit oēs platos eoz in vni cōuēti cōuertit quos sine verbo ip̄s papa non pot̄ aliquo modo suo p̄tēti a congregare. Et in am verbum imperatoris vel regis cōuēti facit exercitum congregari. Et quilibet dīnī p̄tēti circa subditos suos solo verbo q̄ possit efficere & tunc p̄p̄ia sine verbo. Et licet conōd debet quicquid in cōuētiā indicare si deus verbo suo plus nūmōs sacros sacerdotē a plato cōuēti cōuēti cōtū & virtutē etiā emptiorem q̄ p̄tēti nature cogati per quā videm⁹ hoc & tanta vni similia p̄uenire. Ideo scriptum est in ps. Glor dīnī in virtute vni dīnī in magnificentia. Et hoc de ista subtili trās substantiatioe sufficiēt quo ad p̄dicamētum substantiā.

Et cōdō respectu p̄dicamēti ista dicitur creatura sicut sacra mater ecclesia & fides catholica sub ista p̄a hostia p̄tēti & esse veraciter totum corp⁹ xp̄i ita in agnē & ita p̄ctus sicut sūt in cruce & ita magnū sicut in die pasche resurrexit. Et hoc est sum mū mirabile. Nam omne corpus sit in loco & cōmētare locati loco cōstante hostie p̄tētiare integritate corp⁹ xp̄i cōtēti. Sed in hoc sicut deus membra suos mirabiliter que p̄ fecit de seipso & in seipso. Primo in naturā q̄ qui erant per postā clausam est semp clausū nūm te sicut in omni cōuētiā p̄p̄e. sicut in hostia & gloriosa mater virgo ante plūz virginū p̄p̄e go pot̄ p̄m: quia semp cōuēti in cōceptū & p̄

miris illibata. Idem miraculū fecit in sua resurrectione. qz resurrexit & exiit de monumento omnino existente clauso. Idem etiam miraculū fuit quādo plures ad discipulos ianuis clausis introiit. Hoc omnia hoc mirabilia si dicitur sunt similia miracula supradicta but? si crasmeti vena tabilis. Et dicitur intelligentiā debem? intendere qz corp? dicitur non est sub hostia naturaliter s; si crasmetaliter. Et ideo non est ibi vel locū in loco nec sub dimētionib? p'p'ia sed sub dimētionib? que p'ius fuerunt. s. panis & vini. Et ideo cū substantia de se in q'mā substantiā locū non occupet nec requirit nisi in q'mā est sub dimētionib? q'ritas sequitur ex hoc qz corpus ipi sub sacramentū non requirit vel occupet plus locum vel de loco q' dimētionis panis sub quib? v'elaf & regitur occupant & requirit. Et hoc in sequētib? plenius dicitur. In hoc enī possum? videre aliq' similia in natura. Alimta enī nostra sicut dicit aug. est tota in toto corp? & in qualibet pte corporis & ita magnam solū digitū sicut loto corpore? ita magna in corpore infantis sicut in corpore gigantis. qz ppter corporeis augmentū & diminutionē seu a' i casu mētib? trācationem ipia anima non minuitur vel augetur & tamē est tota in toto & tota in quibet et? pte nec excedit nec excedit. Si homo nō potest p'fere hoc intelligere de seipso & in seipso: qz tamē tam p'ba insidētes q' etia doctores catholici verum esse indubitate affirmant non est mirum si hoc p'fere nō potest intelligi in hoc dignisimo sacro. Itē tā longa est h' g'itudo curris sic ipsa tūris & ita lata quā lata ē latitudo & g'itudo ita g'itudo sed ipseos & figura turris tota cōp'te b'nditur in oculo et recipitur qui est tam p'ius. quia si nōm esset illa ipse longitudo in oculo nō possit homo per aspectum de ipsa longitudine iudicare. Quod tamen pater esse fallum. quia solo vi su & aspectu potest fieri multociens vera cōparatio & estimatio de mensura. Et ita potest dici de vno monete & de sole et luna et spera celi et de orb' talib? quoz magnitudo cū sit quasi imēsa nihil omnino capitur ab oculo ita quo. Si ergo hoc ē mirabile & est certū nō est incredibile corp? ipi posse p'ncipi sub hostia tā pua q'uis hoc p'fere intelligere nequeant?. Et sicut dicitur est d' oculo ita pōt d' ei de speculo in quo videt quilibet manifeste q' i p'ospectu apparet mātia ciuitas & imago maris in hoie et modis et celi. Dic ergo mihi quōd pōt hoc esse et ego dic tibi quōd in d'ico sacro ē aliud Deo enī vult in vtroq' ita esse.

Et r'io respectu p'dicamēti q'ritas debem? credere q' q'uis hostie sint figure r'ei de et habeat albedinē et sup'orē panis illa tū accidentia non afficiunt corp? ipi. qz non est ita rotundū nec ita album nec insunt aut inherēt ei

illa accidentia hostie que apparēt spēs sub et sacrali ē v'ez corp? ipi gl'osum. Et q'uis nō apparcat nob' sensib'it' talē. nō tū debem? ppter hoc minus credere ita esse. In hoc igit' fecit nob' d' memo'riā mirabilis suor: si milia p'cedētū in scriptura i cur enī nobis n'arrat euāgeliste ipō ad hoc exūbēs mortalis p'm corp? ostidit se in mōte in habitu gl'ioso petro iacobo & iohanni: & tū corp? illū nōdum erat gl'osificatū sed gl'osum. Itē q' nō pōt resurre'ctionē suā corp? illū erat v'ra ceter gl'osum nōq'ā amplē? habitu gl'orie dimisit. nō nōdum p'eregrino cōtib? in emans se cōdit sub habitu peregrini & magdalene sub habitu otolam. Sicut igit' tur rōnabelit' causis talē tūc & taliter se cōdit & si sub h'no gl'osioso quē gestabat sic etia in cōditiō'nia. Rōnes vero & eas qz fatis notē sūt omitto cō b'ncitatis. In nōtib? enī s'nta v'ide mō. Quāta nō apparēt aliter q' s'nt. Sol. enī apparēt q' cubita lū roēditatis q'uis v'ra modū q'ritatē seu rotūditatē illā cōdit. Aliq' enī apparēt rubens v' sanguine? aut pallid' aut esse alteri q'ritatis q'uis in se nullo mō recipiat peregrinas im'p'it'et. Itē bacul' apparēt curū? sine fract' in aqua currente. q'uis in veritate sit integer & recit'. Itē multus tā infirmus q' sanis & alique palatim & lingue passio quoz dulcia vidēt amare & multo cōtrario. Nō est q' insōlū si in sacro subiecto sit aliud in veritate & aliud videat. Nec tū i hoc fallitas est v'illa: qz illa accētia q' apparēt ibi q' v' p' dicitū est v'el et regit nō afficiūt corp? ipi. Illa n. accētia q' p'ius inerat h'itatie panis post p'corationē nō inrat cōt' post ipse s' sit ibi sine subiecto aliam? h'itatie. Quā i b' est miraculū & pter ordinē nāle q' q'ritas q' p'f' erat in s'ba seu i mā panis post sacri p'corationem remāet abiq' s'ba. Illa v'ō accētia q' ipi panis ierit in edūte q'ritate nō insūt q'ritati sicut p'ius. V'it & dimētionis & albedo & s'p'oz & figura & alia s'nta accētia sunt ibi sine primo subiecto. i. sine s'ba sed nō sūt sine subiecto primo: qz modo ipi quānta sicut p'ius insūt. Et q'uis hoc miraculū sit & s'p'ra naturā. nō tū est cōtra intellectus. Quia dicit beatus h'oliar'. Deus pōt diuidere per effectū quod p'possum? per intellectū. Itē si malefici p'nt res aliter & aliud q' sunt v'puta de festuca trabes vel serpente per sua mendosa prestigia facere ap'paret non est mirandū seu d'icendū si deas per sua v'ra miracula faciat talia & maiora non ad delusionē vel deceptionē hōium sed ad salutē. Status enim s'nt quo s'nt? hoc requirit. Sub b' de enī nō v'itim? & ambulam? p' fidē. fides aut s; aug. ē credere q' nō v'ides. Et s; ap' ad h'eb. si fides ē s'p'andū s'ba r'ez: argumētū nō apparētū. Sacramētōz enī nō hoc requirit v' v' d'icē qz sua signa aliud inē cōtineat v'el significēt & aliud ceteri? vidētur sicuti circū? quidem lignum est

significat in vinum: sicut dicit Iuliano de sancto
vito. Sacram est male elementum extrinsecus oculis
sed postea et institutione significat et sicut in
re respectu et sanctificatio gratiam uniuersalem
obtinens. Et si ergo consentit fidei nostre: dicitur
tota ipsa sacramenti quod aliud sit et aliud significare
videatur.

¶ Quarto respectu sicut in re relatio creditur
quod si deo nostra et sancta ecclesia catholica quod
vobis consecratio unica voce potest consecrari
vna hostia vel plures in numero quodcumque. Quod
vna. n. sicut virtutes nunc cum non substantiam sit res et
terminus magnitudinis et augmenti sicut quod aut potest
in h. de ala. in hoc in sacro: quod non aliter sed dei potest
sua operam non est limitata ad aliquam certam: male
significat sed vnicofelo vobis et actu potest consecrari
tot panis triticus de mudo et tota vinum: de mudo
sacerdos illa principaliter et vultuiter ad faciem
suam dicitur quod possit vere tanquam panis demon-
strare. Vnde et in quodam doctoro casibus et in maxime
scriptis et docuit quod si sacerdos scilicet consecrare iuret
per oves plateas vbi panis videtur et per cellaria vbi
vina videtur et per verba consecrationis super panem et
super vinum: et si in v. nulla est necessitas vel vtilitas
sed solum faceret in iudicio et in obsequio: totum igitur
ipsi uniuersalem totum vere est consecratio: eo quod ibi
percurrant quantum necessaria in quolibet sacro. I.
debit minister debita materia: debita forma: vobis et
interio consecrati. Vbi autem dicitur quod in tali casu
facies sacerdos minime consecratur: quod non solum in sacro
requiritur vultus necessaria interio ministrandi: et si
tendat facere quod ecclesia in quibus vel facit: etiam
interio facere in iudicio. I. ipsi qui non intendit quod
ad tale vnum tanto talibus habitibus celebret aut poci-
atur tam nobis sacrum. Quod si autem de his opti-
mo teneat: in hoc tunc peccant quod ad potestatis
et respectum dei et sacerdos: quod panis iste: sine sit
modicus: sine multo: unico verbo obuertit in corpus
ipsi: et quod necesse est in minores materia: maiore
sed par et pariter in vtroque. Cuius membrale mi-
raculum et exemplum habemus in sancta scriptura
de manna: quod corpus ipsi figurabat de quo legitur
Exo. 16. Et collegerunt alij plus alij minus: et mensuram
fuit ad mensuram: quod omnes qui plus collegerat
habuit amplius: nec qui minus pauciter cepit mi-
nus: sed singulis iuxta illud quod edere poterant: pariter
gauerunt.

¶ Quinto respectu sicut in re relatio creditur
fidei catholica quod corpus ipsi est cibum: me-
tus non venientia sic non corporalis: vel in hoc
percurrit duo mirabilia: v. vnum nunc est vobis quod accidentia
sine corpore: sine igitur nutriti vere corpus: et corpus
verum nutriti et reficit ipsi. Constat. n. quod si hoc
mutari poneret in sacris: de panis et multum de vi-
no non potest per se panis et vini in corpus et sanguis

nec in ipsi illa accidentia sumpta ab hoste ipsi alter-
rarent et nutrirent: et si ista panis et vini vbi ven-
titer est: corpus autem ipsi nutriti et reficit aliam: quod
hoc est istud sacrum ipsi nutriti et reficit aliam. Deus autem
thitit vnum quod nos inesse gratie generat: et
baptismus et aliud quod nos in gratia regenerationis
roboret: vobis autem spiritum sanctum: totum per se
bonitas nutriti et in gratia et augmentat et reficit
eucharistie: sicut. n. in corpore humano ceteris
liberis sumeret humidi radice: nisi ponere cibum
extrinsecus sumeret: et per cibum extrinsecus sumptum
pernatur nunc necessarium et deperdunt refectum:
quod aliter vita in hoste non duraret: nisi ad
vite gratiam seruandam et augmentandam: cibum ipsi
necessarium esset nobis. Et ista. n. viciis et per-
pissentie carnalis et vltra tidios et grammas: nisi
di et instantibus spiritum malignorum agunt: quod
nunc de vobis: nostre de vobis: ita imponit
aliam: nostra quod debilitaret et deficeret: nisi
videndum viciis sumeret: et cibum acciperet
lem. Corpus autem ipsi propter excellentiam sancti-
tatis et puritatis: propter virtutem diuinitatis: ita et
hoc: quod in ipso peccatissime occurrit et percurrit: nisi
propter consuetudinem: et non ipsa propter sanctitatem: pe-
riculatur: vnum diuinitatis: nisi placuit deo panem
cibum corpus: reducere hostem ad spiritalem panem
et puritatem: et sic sanctitatem: et modo
propter virtutem medicinam agnere. Ipsi. n. ecclesia
a vita beata per cibum corpus: a deo veritatem
vobis vnum panem vobis vobis: et sic puritatem
erudit: et familia illius: et sic ceteris ceteris
tur: quod homo reducere ad vitam quod accidentia
per cibum sicut corporalis a deo spiritum: et ab homine
sumptum ipso dei sicut ministrare et impante. Et est
secundum autem panis et de actione dicitur: vobis
vobis. Corpus ipsi est medicina: et ministratur
cibum: debiles refect: vobis vobis
ligores sanas: sanitas seruatur: nisi in
conceptione puritatis: laboris seruatur: nisi
et ad amorem: et agnere: ad caritatem: prior ad obedi-
entiam: de vobis: et ad gratiam actionis. Item: et
plurimum habent memoriale in scriptura. 3. Reg. 1.
Vbi dicitur quod angelus domini ministratur: et
sic sub cineribus panem de quo comedit Iher-
as et ambulavit in fortitudine illius. 40. dicitur
et. 40. noctibus et. Si bene attendatur illa histo-
ria. Et ceteris tunc: Jezebel tunc fugiebat et
debilitaret: et confectus corde: ita quod post
anime hie: et mortetur. Sed postquam de illo
ne bis comedit scilicet sacramentaliter et re-
ficeret spiritualiter: vel bis comedit: quod
mentum illud bis sumitur: cum sub dicitur
consecrat: effectus autem est factus ita quod in fortitudi-
ne illius ambulavit quadraginta diebus et
quadraginta noctibus. I. toto tunc bisu seculi quod

quadragesimū numerū designatur et puenit huiusmodi cibi fortitudine vñq; ad montē dei coeque natura quoq; satis simile est q; dibus pure corporealis non solum nutrit et confortat corp⁹ sed etiam animam alterat et delectat corpore meditate, propter quod in ps. dicit. Quis est ceteris hominibus et vinum et. Dico autē. i. sanctissimā grā que in illo cibo offertur tota facies hominis exultat. Tres etiam mirabiles in illo sacro respectus p̄dicantē actionis. q; quoniam sit cibus salutaris et vite cibus angelic⁹ et diuin⁹. nihilominus indagne sumētib⁹ eib⁹ iudicij et mortis est. Quia sicut ap̄ly ad corin. p̄. Quis manducat et bibit in digne iudicium sibi manducat et bibit et. Et de hoc habem⁹ exemplū me mortale in sacra scriptura. Jo. 13. Vbi dicit de iuda p̄ditore q; post baccellū panis introiit in eius sathanas. Hoc etiā fuit figuratū tertio reg⁹ vbi dicit. q; ois rex percussus est: epta. q; sacrificium obtulit qd sibi nō licebat. et oia sunt a deo percussus et occisus q; indigni sunt anstus tangere archā dei vchabes. i. Reg. 3. Exemplū hui⁹ habem⁹ quotidie in natura videlicet q; hoi sebeticitari multoties panis et vini et cū mortis qui sitas p̄cipit ad saluē. fruct⁹ autē arboris quē adam et eua sum p̄terit oīno in se san⁹ et bon⁹ erat et nō ppter inobediētiam sumētib⁹ fuit cū mortis. Ita de sacra nēto eucharistie hui⁹ p̄de. Dicit enī cib⁹ seu medicū in corpore mortis nullo mō p̄sent et oīno ille in san⁹ reputat⁹ qui hoi mortuo daret cibū aut aliqū medicinā: ita ad ip̄s grāte cōseruationē sūnt augendā p̄deser quidē infirmis. i. temporat⁹ aut peccat⁹ veni alibus infirmis et hīs qui et mortali⁹ resurgētēs sunt adhuc debiles et infirmī. mortis autē in peccato mortali actus vel p̄posito emittit nullo modo p̄desit ip̄o obest. Et talis sūptio vere non medicinā sed infania iudicanda est. Et taliter sumētib⁹ accidit multa mala. que dāuid p̄pheta enumerat in ps. dicens. sūt mensa eor⁹ cotona ip̄s in laqueū et in retributiōnes et in scandala. Obferuēt oculi eor⁹ ne videant. et dosum eor⁹ semp̄ in curia. sūt habitatio eor⁹ de ferta et in tabernaculis eor⁹ nō sit qui in habet. Et sūnde sup eor⁹ iram nra et furor ire tue cōspendat eos. Vñ quē tu percussisti peccati sunt et sup dolosē vulnerū meor⁹ addiderūt. Appone si quātē sup inquit atē eor⁹. et nō intreat in iusticia tua. Deiciant de libro vitentius et eus iustis non scribamur et.

Et in respectu p̄dicantē passionis in feramēto mirabiliter p̄dicat⁹ q; sancti p̄ces ordinauerūt in tres p̄ces hostiā frangi cōferatā. ad significandū sp̄ialiter triplicē fracturā seu laceratiōē et vulneratiōē factā in corpore xpi i cruce. i. pedib⁹ manib⁹ et latere. vñ ppter tres istas xpi. i. qui fuit aliqñ mortalis. aliqñ mortuus.

aliqui immortalis. Vbi ppter tres naturas vel subtilitas in vna p̄sona. i. diuitias aie et corp⁹. Vbi etiā ppter fidem et testimonij beatissime trinitatis. i. triū p̄sonarū in vna cōsue vnitate. Quāuis autē sic frangat hostiā illa in tres p̄ces si etiam plures eēt sive p̄dicatōes nihilomin⁹ in corpore xpi remaneret itaq; illud: q; illa fractura nō affluat nec attingit ip̄m corp⁹ xpi. sed est trā in q̄ritate extensā sub qua autē quēritiōē fuit panis et q; post p̄feratiōē consumpt⁹ vchabatur. Et in in p̄feratiōe berengarij et in quibusdā diebus sēd⁹ corp⁹ xpi dicitur a teri et frangi dentib⁹. videlicet q; illa q̄ritas vere frangit et vere dent. b⁹ antea sub qua est in oi p̄ce et post frangit⁹ veraciter et substantialitē corp⁹ xpi. Exemplū autē hui⁹ mencionalē seu figurā habet Gen. 11. ca. Abrahā enī volente imolare filij: ligatos post se sup altare filio suo ysaac. nō ysaac sed arces imolat. q; xps in ara crucis clarif p̄feratus. arces. i. ei⁹ caro p̄ sacrificiū passibilis in molat sed filij abrahā. i. xps in q̄ritā dno illius et in passibilis p̄ferat. Et oī quod nō in fractiōe hostie nec frangit ip̄a subtilitas corp⁹ nec ip̄m corp⁹. sed trā q̄ritas diuinitas que aut p̄feratiōē inerat ip̄i panis. In natura quoq; habem⁹ exemplū in speculo qd si frangit nō ibi frangit imago vel species q; in speculo relucet. sed in qualibet p̄ce fracti speculi adhuc resultat imago sicut d corpore xpi sup̄ius ostensū est. Simile quodammodo est alabū s inuisosus in quib⁹ integra est vna sola aia sensibilis. sed si diuidant⁹ tot p̄ diuisione sunt anime quot p̄res ficut docerit p̄des de aia. In homine etiā q; fracto vel inciso mēbo de corpore hominis non ppter hoc aia rōnalis frangi vel incidi dicitur. sed integra et incommutabilis p̄ferat Similiter et hostia fracta vel incisa corp⁹ xpi q̄ nūc est incommutabile et impassibile semp̄ integrū p̄manet et cōsum et nō in qualibet p̄ce sensibili dicitē fracturē ip̄m corp⁹ xpi totū est p̄fectus sicut in tota hostia panis erat. Quia sicut aia rōnalis tota est in toto corp⁹ et tota in qualibet aia p̄te. vñ dicit aug. ita dicitur alijs doctores q; corp⁹ xpi in hostia integra est totum et sub quibet eius p̄te totum. Dicit enī sub qualibet p̄te sensibilis carnis salutaris tota cōmnia carnis. et sicut quolib⁹ p̄ panis est panis et quolibet pars vini est vinū sicut et ip̄s totum. ita dicit q; quolibet p̄ce corp⁹ xpi vel ip̄i hostie est totū corp⁹ xpi et sub qualibet p̄ce sensibilis hostie seruatur p̄fecte tota cōmnia xpi. non tamē ppter hoc debet dici infirmus et ibi esse. Quia licet p̄mū sit diuisibile in infinitū scdm p̄ces aliquotias. non tamē scdm p̄ces cōmniales in quib⁹ cōferuari poterit rō species. Caro enī s̄m p̄m in libro de aia bene p̄de diuidi in p̄ces ua immutatas: q; in eis non remaneret ratio carnis. Et panis et vinū s̄m et sub talib⁹ p̄tib⁹ corp⁹ xpi nō remaneret nū

videlicet eam p̄s ita sensibiles q̄ in eis panis
vini ratio r̄ eōnia possēt cōstruā. Quia m̄ circa
ita vltima dixerūt sunt op̄mōnes. Ideo ea libet
libent̄ q̄m̄ v̄el inquam. Itē ip̄m corp̄ xp̄i vera
citer sumitur r̄ sumi p̄t ab impio r̄ peccatorib̄
r̄ ab eis q̄ sp̄s sine tractatur indigne. Post̄er etiā
ip̄a hostia in latū p̄nci vel beh̄ p̄stradi seu ab aia
lib̄ cōmēdi r̄ indigne multis alijs modis tracta
r̄. Quāto aut̄ talia facit̄es grauius peccant
m̄ corp̄ xp̄i per p̄cia nullo mō cōmūnat. nec vl
tam in se efficiūt lesē. s̄i contradias solas p̄ latus
transiens erinde non iustit̄ vel gladijs vulnera
tur seu quōlibz ab̄at. Et in hoc summe dignitas
m̄a diuine p̄catis r̄ fidei nostre certitudo r̄ veri
tas demōstratur. Quia si nō poss̄ vere cōsecrari
corp̄ xp̄i sine tangi nisi a multis hōibz nūq̄ poss̄
sem̄ in hoc mundo scire q̄i esset veraciter corp̄
xp̄i. sicut de aliquo hōie in hoc mūdo nō poss̄m̄
scire certitudiniter quis esset iustus vel iniustus.
Sicut ergo xp̄i corp̄ paliter se potari permiserat a
diabolo supra p̄mōculi temp̄. 20. an̄. 4. Et a
peccatoribz crucifigi ita r̄ adhuc se p̄m̄t tangi
comēdi r̄ contractaria peccatoribz hōm̄is.

¶ Sexto respectu p̄dicant̄ q̄ dicit̄ vbi
o credit̄ fides nostra q̄ corp̄ xp̄i vere est in
celo r̄ vere est in terra in quobz ab̄at
in quolibz loco vbi est panis orticus in forma
debita per ferdat̄ p̄ccat̄. In hoc ergo est s̄m̄
miraculi q̄ vni r̄ idē corp̄ numero est in di
uersis locis. Ad non s̄m̄ videt̄ p̄ter r̄ supra r̄ s̄m̄
fed̄ etiā cōtra. q̄ intelligibile seu possibile non vi
detur. Unde inter oia mirabilia que s̄m̄ in isto sa
crām̄to illud videt̄ mirabil̄ r̄ difficult̄ in intel
lectu r̄ ad difficultatē facit̄. Quia dum videm̄ q̄
vni r̄ idē s̄m̄ diuersis respect̄ r̄ s̄m̄ diuersa p̄t
esse in diuersis locis s̄m̄ que modū loquit̄ v̄is in
eniḡlio q̄ dicit̄. vbi est thesaur̄ t̄m̄. ibi est cor
tū. Et Aug. q̄i dicit̄ veritas est aia vbi amat̄ q̄
vbi animat̄. Et beatus Bernar. de quibusdā di
cit̄ q̄ corp̄e sunt in d̄ptos corde sunt i sono. Aliud
est enī esse vere quo aia est in corp̄e sicut eius p̄c
e r̄ forma. r̄ aliud est esse amōis r̄ p̄citionis
quo aia dicit̄ esse vbi amat̄. Sed m̄ que modum
loquebatur̄ ip̄s dicens. Vost̄ra p̄cristiano in ce
lis est. Hoc modo loquēdi satis possēt intelligi. si
diceret̄ q̄ corp̄ xp̄i s̄m̄ esse naturale est in celo. r̄
s̄m̄ esse sacram̄tale est in terra. Et q̄ s̄m̄ vni
r̄ idē esse idem corp̄ num̄ ero sit in diuersis locis
hoc videt̄ impossibile oīno cōi legi nature. Et nō
nos credim̄ r̄ dicit̄m̄ q̄ corp̄ xp̄i s̄m̄ esse sacra
ment̄ tale est in pluribz r̄ in diuersis locis. vbi q̄q̄ sa
cra ment̄ est panis debite p̄ccatus. Et hoc videt̄ pe
nit̄ contra veri corpus s̄m̄. Sed adhuc p̄t di
ci q̄ id̄ quare vni corp̄ nō p̄t esse in diuersis lo

cis est. q̄ naturaliter corp̄ q̄b̄ est in aliquo loco nō
simul r̄ circūf̄r̄ ibi illo loco r̄ ei cōmēdit̄. Ita
q̄ totū corp̄ sup̄icialiter totū loco r̄ p̄tes corp̄
p̄t̄ loci cōmēdit̄. ita q̄ singule p̄tes locū in
quibz p̄tes loci aff̄ignatur. Et hoc modo corp̄
xp̄i est in p̄side v̄i in hostia. nō est ibi localiter
eo modo quo supra dicit̄ est. i. s̄m̄ cōditionē r̄ p̄c
s̄m̄ locationē locant̄ loci. S̄m̄ corp̄ xp̄i quia in m̄o
eo nō est ibi s̄m̄ p̄cia r̄ dimēsiōnibz nec hō p̄
p̄cia h̄m̄at̄. sed sub h̄m̄atē r̄ dimēsiōnibz sub
bus sunt panis. Unde in alijs corp̄ibz que natura
liter r̄ cōiter sunt in loco. ita est q̄ corp̄ s̄m̄ illius est
in loco mediāte p̄cia h̄m̄atē. Vn̄ p̄cia p̄c
paliter esse in loco continet̄ corp̄ h̄m̄atē que loco
cōmēdit̄. sed substantia cōtinet̄ et cōtinet̄.
Sed in corp̄ xp̄i sub sacramento est cōmēdit̄. que
ip̄m est in loco mediāte h̄m̄atē que p̄cia mōt̄
pani. Et quia ibi sit̄ vera r̄ p̄cia h̄m̄atē corp̄
xp̄i hoc est ex substantia cōtinet̄ mediāte q̄
ne p̄cia h̄m̄atē subsistere non p̄t. Et hoc est ra
tio quare potest̄ est in diuersis locis sicut supra de
alia ostēdit̄ est. Quia enī aia in diuisib̄ est nec ha
bet in se h̄m̄atē mōis nec h̄m̄atē extēsiōis si est
in corp̄e sicut locat̄ in loco op̄terit̄ q̄ est in ali
qua p̄te corp̄is in diuisib̄ s̄m̄ minima r̄ nō in
alijs p̄tibz. Sed q̄ non est ibi sicut locat̄ in lo
co s̄i sicut act̄ r̄ p̄cristio seu forma. r̄ ideo est tota
in toto r̄ tota in qualibz p̄te eius. Similiter
v̄o q̄ ip̄a tota est non s̄m̄ in qualibz hostia. sed
est in qualibz p̄te sensib̄i cuiuslibz hostie q̄b̄ est
nullo mō possēt si oīno esset ibi sicut locat̄ in lo
co r̄ subsistit̄ est ibi verissime r̄ substantiat̄
totū corpus xp̄i imolatus in cruce sicut verissime
aia est tota in toto corp̄e r̄ in qualibz ei p̄te. Nō
aut̄ credo q̄ in scriptura v̄d in natura h̄m̄ aliqd
bene valeat̄ assimilari. Sed interdū p̄cristio po
ni extēsiō de verbo vocali q̄ ab ore loquens v̄n̄
r̄ s̄m̄ p̄cristio de verbo audire r̄ n̄m̄ locū idē roma
net̄ in corde p̄cristio. Ita corp̄ xp̄i s̄m̄ manet̄
celo r̄ in veraciter i altari r̄ in ore oīo sumit̄ ve
re existit̄. Ad q̄ mel̄ declarādū facit̄ aliq̄ ad
ap̄tationē s̄m̄ diffinitionē de verbo quā ponit̄ in
gūll̄ t̄rmo de trinitate. Est enī sicut ibi dicit̄
verbi cordis q̄ m̄te p̄cipit̄. r̄ est verbi osis q̄
aure p̄cipit̄. r̄ est verbi n̄m̄ q̄b̄ oculo cognoscit̄. r̄
est verbi scriptū q̄b̄ carta legit̄. s̄m̄ illud ver
bū hōis ad seip̄m. s̄m̄ enī vni hōis ad alterum
p̄tētem. certū est s̄m̄ aliter ad alū p̄tētem. quāsi
est v̄n̄ hōis ad alium ab̄tē em loco vel temp̄e
vel v̄n̄ q̄q̄. Et s̄m̄ ibi dicit̄ anḡl̄. q̄ cogitans ho
manis in corde formata que dicit̄ concept̄ mel̄
tū est verbum cordis quod nec p̄cristio neḡ
tū nec concept̄ alterius lingue est. Et addit̄

verbum quod ad fontē fit. id est quod fontē fontat est
 signum verbi quod in his lateris cui magis cōpetit
 nomen verbi. Nam quod ore carnis pferit vox
 est verbi. Et docet ibi dicitur. *Aug. q. verbū cordis
 assimilatur filio dei in sinu patris. verbū autē oris
 vel vocis assimilatur filio incarnato.* Unde sub-
 dit *aug. sicut ergo verbū nostrū vox quodāmodo
 se assumēdo eas in qua masculat sensib' homi-
 ni.* Et sicut verbū nostrū vox quēdā fit seu mutat
 in vocē. ita verbū dei factū ē caro sed ab illo q. ma-
 tur in carnē. Scdm ergo p̄dicta dūctū q. si
 lio dei genitus a patre et a patre nōq. decedens
 est sicut verbū cordis in mente semp. et illius. s. i
 ipse idem de i filio carne vel? est sicut verbus in
 pelle vel carnis scriptū. Ipse quoq. idem est sub
 sacramento sicut verbū in voce plari. Primo autē
 mō verbū sine dei fili' est vbiq. sicut ipse pater est
 quo et in quo semp. est tam ipse fili' ipse spūsan
 et. Decido mō verbū dei sine dei fili' pprie est
 in celo vbi ad dextera dei patris et in vno solo lo-
 co est ibi mō scdm esse naturale sicut verbum in
 charta scriptū non pōt esse nisi in vno loco scilicet
 vbi est charta in qua scriptū est. Tertio modo di-
 ci pōt q. est verbū sine fili' dei sub sacramento vide-
 licet in plurib' locis. vbiq. videlicet est iste pa-
 nis cōsecrat' sicut vox est in aere oīum audientū.
 Et sicut vna ē idē verbū habet tres triplicē actū
 tripliciter sic acceptū. ita per supra scriptū similitu-
 dinē dicit pōt de domino nostro iesu xpo. Ita nō
 similitudē nō est oīno p̄tia. sed dissimilitudē est
 in multis. Adhuc tamē a doctorib' solet vna quēdā
 talis rō assignari. Omne cōpositū sapit naturam
 suę cōponentiū: et habet quodāmodū naturā mediā
 et p̄positū extremō. Sicut viderē in vno ad-
 mīto. q. nō est ita sicut aqua nec est ita forte sicut
 purum vinū: sed habet quēdam vigōres medijs
 vtriusq. Sic est l. p̄positū et quodāmodo dicit po-
 tess. Quibus em̄ xps nō est dicit' cōposit' et dūi-
 nitare et humanitate tamē per assumptionē hū-
 mitatis et per vnionē ipsius filii dei cuius hoīe sunt
 due nature in vna p̄sona diuina sicut p. cōpositio-
 nes anime et corporis sunt due nature scilicet cor-
 poralis et spiritalis in vno homine. Unde i sym-
 bolo abianis dicitur. *Dicit anima rōnalis et caro
 vn' est homo ita deus et homo vn' est xps. fili-
 us ergo dei in cōmuni pur' est homo et ver' deus et
 vbiq. sine dubio. inq̄tum est caro est solū in vno
 loco. sed inq̄tis est deus et homo tenet mediū lo-
 cum vtriusq. esse. s. in plurib' locis.* Et hui' ratio-
 nis posita est a doctorib' magna et licet vix cō-
 dūat: potius tñ quēdā ad p̄ticipiū q. s. i. i. dūo di-
 ci debet. Aliquū enī possit exemplū in luce solari
 que cum vnica sit in toto nūdo ab vno. l. sole p̄-
 cēdē. in plurib' nō locis et vbiq. quodāmodū in cō-
 rupta est. In vitro rēact et quo loquit sepe radi

os aliquos rubicos aut veridēs fieri. et ex illo co-
 lore veluti quo depictum est vitrus per quod tra-
 seunt radij illustrantes et tamē illi radij ab illa lu-
 ce non sunt diuisi nec a sole separantur. Anselm' enim
 ponit simile exemplū de fonte riuo et lacu
 quia sicut filius a patre: et spiritaliter ab vtroq.
 ita riuus manat a fonte. et lacus ab vtroq. Et se-
 pe accidit q. solus riuus est quodāmodo in cōpo-
 ratis quando scilicet per canales plumbeos aut
 lapideos aut alterius materie descendit. Tunc
 enim quāuis sit eadem aqua in fonte riuo et lacu
 solus tamen riuus sem solus riuus aqua canalibus
 est veluta. Ita licet eadem sit cōtra patris et filii
 et spiritaliter: tamen in solo filio ista essentia est
 vnica cōpos. Et sicut vbi sunt canales ibi est riu-
 us velatus et absconditus sub cōpoteo tegumē
 to. alibi tamen ista aqua est libera et patens. Ita
 vbi est panis triticus debet consecrari: ibi est
 filius dei incarnatus. Alibi vero vbiq. est in ter-
 ra sine cōpote sicut est pater et spiritus cum quibus
 est vbiq. eadem essentia ista nature. Et sicut
 riuus potest esse in pluribus locis conclusus
 canalibus ita filius dei potest esse in pluribus lo-
 cis cōpote vnitus ubi velamine sacramenti.
 Nec etiam similitudo satis grossa est et extranea
 quamuis possit aliquāter sanificare deuotionē
 eorum qui non rationibus vel argumentationibus
 sed solum fidei p̄ncipaliter inniunt. Con-
 cludendo igitur secundum theologiam veritatem
 dicimus corpus christi verum esse simul et
 ferre in plurib' locis et diuersis quod in deo qui
 dem non est impossibile nec contra intellectum
 Quia licet ipsum corpus christi quantum est de
 se sit in vno loco tantum secundum naturam cor-
 poralem: tamen qua panis qui conuertitur est in
 locis pluribus ideo necessario sequitur q. ipsum
 corpus sit in pluribus locis et non per sui mutatio-
 nem: sed per alterius conuertionem in ipsum.
 Et vbiq. est iste panis sic consecratus substā-
 tificatur in ipsum et ab ipso p̄sona filii dei. et quan-
 tum ad hoc habet ad quādam similitudinem
 speciet que vere est in omnibus suis indiuidijs
 vbiq. sit ipsum autem corpus de sit natura
 restringitur ad vnum locum particulare. Per
 vnionem quā habet cum deitate dilatarū quo-
 dammodo et extenditur quasi ad quendam mo-
 dum vniuersalem. vt sit vbiq. suum indiui-
 dum reperitur. Ita enī ordinauit dominus vt
 panis debet consecratus conuertatur et efficiatur
 corpus christi. Non debet aliquis et hęc res-
 bus assumere materiam vel occasionem calum-
 nie vel erroris cuius potestati fuerimus sup̄p̄tari
 p̄ta nostro proposito ita adaptari q. in ipsum si-
 militudine et p̄p̄rietatem comparationis multa
 p̄plex dissimilitudo et impoprietas inueniunt. Et si fo-

De sacramento

Eucharistie.

te videam aliquid illud quod dicitur de corpore ipsi
 posse esse sibi presere in eis legibile quod si posset esse
 in diversis locis. vel aliqd aliud de predictis acci-
 dat illud quod dicit iohannes Damascenus. Quod si et
 illud dicit virgo quod virum non cognoscat cui ri-
 dit anget. Spiritus sanctus superuenit in te virg^o al-
 listira obumbabat tibi. Et nunc in interrogas
 quiter panis sit corpus ipsi. et vini et aqua sanguis.
 Deo tibi et ego spiritus sanctus superuenit hic et hoc fa-
 cit que sunt supra naturam et supra intelligentiam. Quis
 fieri debet tibi exempli de beata virgine. que
 p^o h^o d^o quod verbis angelus adhibuit dei filii accepit

Quo respectu predicamti quod dicit quod
o creditur deo catholica quod in initio pri-
mitive ecclesie usque in fines seculi fideles
 sumptur et sumit quotidie corpus ipsi. et tamen
 non est diminuti propter hoc in aliquo nec diminuit
 in aliquo nisi si totus mundus numeret eodem momen-
 to. Cuius est quod corpus ipsi non anget nec dimini-
 tur per unum panem aut plurimam operationem et in cor-
 pore ipsi puerione. quotiesque cui pauca seu hostie
 edocentur et in corpore ipsi edocentur n^o h^o multi-
 plicatur ipsum corpus sed non unquam preserat et
 unum solum modo est et idem significans etiam quibuslibet
 quibus hostie comedantur semper et unum et in nullo dimi-
 nuatur sed semper preserat et integrum preserat. Cu-
 ius memoriale habent exemplum in sacra scripta
 ramentis regni. Et de lechito olei et ydria farine. de
 quibus comederunt belias et viduas et c^o h^o circa
 tres annos et p^o que secundum naturam per unum
 annum eis minime sufficeret. Idem memoriale ex-
 emplum habent de quinque panibus et duobus piscibus
 quos d^o i^o c^o multiplicavit in tres et per totum milia
 hominum saturavit. et multe spore de reliquijs sunt
 replete. Non est ergo mirum si deus conferat suis
 corpus vel comestum non diminuat nec consumat
 quod dicto panes non solum sic preserare potuit sed etiam
 augere. Et templum etiam hominum habent in natu-
 ra quod iam sunt sex milia annos et ultra quod homi-
 nes tritici panem comederunt et semper per dei gratiam
 comedit et tritici non est diminuti. sed hodie
 sane plus est de tritico quod fuit ab initio quando ho-
 mines tritici comederunt cepit. Et ergo servat
 et multiplicat tritici et alia semina per agricul-
 turam. non si vellet posset eis multiplicare et con-
 servare sicut fecit de panibus supradictis. Habe-
 mus simile exemplum de candela quod ab una eade-
 de accendit infinita candele infinitis possent acci-
 dat nec prima candele lumen diminuit et eadem alie
 tantumdem haberet de lumine sicut ipsa. Et per sup-
 dicta panes n^o ad blasphemiam quod consumuerunt
 aliquid heretici opponere dicendo. Quod corpus ipsi
 c^o est ita magni sicut in mane a tot comestio n^o c^o
 longo tempore iam consumpti. Greci et siani. Ille qui in
 men^o unum candele consumit ab aliis diminutione

Quis alie innumerabiles eade de accendunt ab ipsi
 non potest eodem modo consumere corpus ipsum sine sui
 diminutione et c^o a multis quoties comedit.
 Et ita est una ratio quare fit ordinatus quod n^o
 sine candela non ceteris. et videbatur ipse filium
 dei qui et illum ad revelationem gentium respicit
 vel qui intelligam^o reverentur corpus et c^o esse in
 cable obus sicut ipsum lamam. Illic est c^o ceteris
 de hoc. quos non oportet ad priorem ferre.

Quo respectu predicamti quod dicit sic
b perit quendam corpus ipsi fore sub hostia
 eodem situ sicut est in celo ad dexteram patris.
 Nam cum deo pater sit unus scdm illud Ia. Ce-
 lum et terram ego impleo dicit d^o. ubi d^o est un-
 pus ipsi ad dexteram dei sedet. i. quiescit in po-
 ribus bonis. Nec obstat ut dicitur quod hostia sepe
 circumscribitur vel circumscribitur et in hostia modis.
 Quia sicut homo in unum existens vel sepe
 equi sedens ignitudo in unum: vel ornatus
 vel equus sublevari in homo sedet et quod
 licet alia moveat. ita et in proposito dei potest. Ergo
 cum corpus est in loco necessario oportet ei loci ad
 quod designare. Et c^o ceteris esse videt ut ar-
 bus et sinus quod habet in celo et alio. Quia ipse
 pater suam unitatem dei et hostie edocentur sibi iho-
 mata. ita quod sicut de ipso ita et de corpore et gloriosum
 verbi dicit potest illud iacob. Apud que non est nisi
 nutritio nec vitium d^o ob d^o. Alii in ma-
 gni doctores aliter subtiliter et melius vel videt vo-
 cationem dicitur certum scdm corpus ipsi sibi h^o
 merito non posse assignari quod supradictus est quod illa
 puerio in est transsubstantia substantie sicut
 ne non debet firmari scdm est sub n^o igne
 et dimensionibus existens. In sacro alio est d^o
 nis non est nisi substantia corporis ipsi ignis et ceteris
 quod et per edocentur sibi sibi p^o ignis et sicut
 ibi p^o sic dimidit et alia p^o accidit corpore
 r^o ipsi sicut est ibi alia rationalis et ipsa dicitur. p^o
 dicta in accidit sicut ibi medietate substantie. In
 alio est corpus et locatio et sicut accidit
 trano quod videlicet quod substantia est in loco et in
 medietate ignitate. Et ideo in eis substantia et sicut
 etiam sequit p^o substantie et p^o ignis et sicut
 sed in hoc sacro sit edocentur. Ita enim ceteris
 est nisi substantialis et ideo transsubstantia vocat.
 Et ideo ignis et dimensiones et alia accidit
 corpus ipsi comitatur et sequitur ipsum substantie
 nec occupant plus de loco et sicut ipsi substantia
 sicut supradictum est: manet et sub ignitate et dimen-
 sionibus que ante edocentur in erat ipsi panis qui
 accidit entia non mutatur. quod sicut substantie non
 venit et predictum est in deo non debet in loco sicut
 in loco. scdm corpus ipsi sine assignari. Illud autem simi-
 la in quibus non est aliqd periculi sicut substantie
 disputatione r^o et in sequitur.

Et cum respectu predicamenti quod dicitur habuit creditur filiter fides nostra et ecclesia catholica corpore christi gloriosum veraciter esse factum: verum in habitu glorie sibi esse. Hunc in habitu corporalis oculis non ostendit quod illa visionem nobis reuelat in patria: ista ostensio gloriosa non cognuit factum: nec dicit nostre cum ad hoc spectat in emigrauit ambulat: et hoc sufficit que in predicamento qualitas fuit ostensa. Verum est tamen quod de hoc forte sim aliquos dicere in eam sententiam esse in precedenti capitulo de fuit. n. fm. eos non est ibi corpus christi in aliquo corpore: quod substat: et substat non est necesse aliquid habuit talem assignari: sic forte non est ibi sub aliquo habitu. Quid autem hoc agitur? dicat filiter substat: ibi disputantibus cum beatitatis nunc relinquamus: quod sufficit et veraciter alibi determinat: ut de modo et cetera: et firmiter credamus in hoc factum veraciter et essentialiter existere seu subsistere: verum corpus christi gloriosum: illud idem numero quod de virginis nati est: et in cruce passum est: et quod terra dicit resurrexit a mortuis et ascendens in celum sedet ad dexteram dei patris omnipotens.

Explicit opusculum. 59. beati Thomae de agno de sacramento eucharistie secundum decem predicamenta.

Incipit opusculum. 60. eiusdem beati Thomae de humanitate ihesu christi dei nostri.

Christus ihesus ve

nit in hunc mundum peccatores saluos facere. I. ad Th. i. In vobis apostolus describit diuine incarnationis et humane redemptionis sacra. Pri-

mum sibi ipse ipse. Dicit. n. Quia quod ipse significat deum humanam: ipse vero contra hominem deificatum: quod deus natus in una persona filii se circumdederunt: quod diuinitas potentia exeret in acribus humanis dum leprosis tactu mundum morti tactu vniuersum ecclesie tactu illuminat: sic de alijs que humanam naturam suam seruans in potentia diuinitatis se ostendit dum solus obsecrans mortis: dum petram secundum crucifigitur. dum petre prope aliam ponens: et ite eam sumens sepebat. Dicit aut factum iuxta etymologiam quasi factum secretum. Quia hoc factum. I. diuine incarnationis et sacramentum: secretum sacramentum. Jo. x. Quem patris sanctificauit et misit in mundum. Luc. i. Quod natus est et factus vocatur filius dei. vbi vocat sanctus sanctorum. Secretum quid. Quod. xj. Nemo nouit filium nisi pater: nisi pater dicit ad e. p. b. 3. hoc factum absconditum sicut in deo. i. in sola dei notitia: ut dicit glo. Verum in sciendum est quod hoc factum fuit a principio angelicus spiritus manifestat. De omnibus vero oc-

cultatum fidelibus etiam misericorditer reuelatum. de primo dicit ap. 1. Th. 3. q. apparuit angelis illud magnum factum pietatis: vbi Aug. Sicut fuit illud misterium absconditum a filiis in deo: ut in i. notesceret principibus: primum in ecclesiis. Huius autem ratio est: quod omnia sunt ammiratio: spiritus. Ad Hebr. i. Quia in misericordiam pro eos quod hereditate capiti salus: quod quidem sit in incarnandis misterium: vbi operatur ipse obuius h. misterium manifestari a principio. Hec autem manifestatio fuit in gratia: non in ipse. vbi Dyo. dicit. 7. c. celestis iherosolime: quod scriptura sacra dicit quod quod celestis ecclesiam ad ipsam quod quod faceret perfectus: scilicet et cupientes ad ipse h. misterium ratione: ut ps. ysa. lxi. Vbi querentibus quod est iter erit: sicut ibi: et quod loquor iustitiam. vbi Mat. 13. Vbi angeli cognouerunt futuram incarnationem: abigere non igitur. Sicut autem eos inuestigabilis dei precepto atque modo. qualiter totus in gemitore totus manebat in obuius: ut in i. virginis cellula. Secundo fuit factum incarnationis: omnibus occultatum. vbi d. i. Cor. i. Quod nemo scit eipsum h. factum cognouit. i. demonum ut dicit glo. Unde notandum quod demones non cognouerunt christum certitudinaliter propter infirmitatem carnis que in ipso videbantur: sed picturaliter propter quod que diuine faciebatur: vbi sup. illud. Luc. 4. Quod quod si factus dei dicit glo. i. v. ebenerit et opinor. Sicut. cognouit nunquam deum glorie crucifixum. i. crucifixum suggestissim: ut dicit glo. i. Cor. 1. Vbi rabanus sup. illud Mat. 17. Multa passa sum pro vobis: et vbi dicit. Tunc dyabolus deum intelligit: quod propter seipsum seipsum sua amissio: sicut semper mulierem morte inuoluerat: ita modo mulierem vult christum de mamb. in deo: liberare ne per eius mortem mortis amittat imperium. Tertio fuit factum incarnationis fidelibus misericorditer reuelatum: vbi Luc. x. Beati oculi qui vident quod vos videt: vbi dicit glo. Bede. Non oculi scribarum et phariseorum beati sunt qui tamen corpus dei viderunt: sicut oculi beati qui possunt eius cognoscere facta de quibus dicit: et cetera: ea iustis. Ad ep. 3. Ad scriptum christi alius generationibus filiorum hominum non est agnoscitur: nunc factus ap. 1. et propter gl. etra plene sicut mine. Et notandum quoque factum diuine incarnationis. primo fuit ab eterno posidatum: in veteri lege figuratum: a prope potestatum: a sancti patribus desideratum: ab angelo nuntiatum: in beatissima virgine Maria assumptum. de primo de puer. s. c. Ab eterno posidatum a sum: ad ro. 5. Qui prope destinatus est filius dei in ventre glo. Predestinatione est prope prope quia ab eterno de prope et cunctis quos prope potest fieri: in agnoscitur filii dei sine meritis prope. Predestinationem autem. n. lum. predestinationis est prope est prope mediator: dei et hominum: de ipse ipse. i. in glo. Apparet itaque nos in nostro capite ipse fons gratie a quo in cunctis a eius meritis gratia

propter abundantiam pacis interne et externe
 que in eius aduentu singubundauerit. vñ in p̄s.
 enes in diebus eius iusticia et habundantia pacis.
 glo. i. par. erit donec morte destructa iam nō sit
 huius. i. carnis mortalitas. Cantil. i. d. scilicet me
 obulo oris fuis. Opusculum. n. est pacis signū. p̄e
 n̄ ḡp̄sona incarnatōis sui dei que dicitur quasi p̄b̄ta
 iunctōis nostre ad deum: vt dicit glo. in qua
 quidē v̄nctōe par cordis nostri p̄sistit. Tertio p̄
 per affluētiam lenicie interme quā p̄ogulauerit
 Baruch. 4. Circūspice iherusalē ad eūlēm et v̄i
 de iocunditatē que veniet tibi a deo tuo. Hanc
 iocunditatem sancti p̄s̄s videndo p̄gulauerunt.
 Jo. 1. Abrahā: p̄ v̄lter exiit aut v̄t videtur di
 em meū vidit: gaudis est. glo. Intellexit diē in
 carnatōis mee. Aug. Quale autē gaudis fuit cor
 dig vidētis verbum manē: sp̄d̄ocem patris
 p̄is mēibus resurgētē: apud p̄icm manētē
 deum et aliam carne venurū nō de patris gremio
 recessurū. Bernar. Qui namq̄ nostrum inge
 ratū gaudis huius gratie exhibet: ḡtūmi v̄t
 teribus accēderat sola eius p̄missio. C. Quinto
 dicitē incarnatōis factū fuit ad angelō n̄sciatū
 Unde d̄t. Luc. 1. d. Vilius est gabriel angelus. cur
 ea hanc v̄o iunctatōem tria p̄ ordinē sunt notan
 da videlicet a eius amissio: modus apparitio
 nis: ordo executōis. Primum tangit ibi missio ē
 gabriel: vbi tria notare debem: v̄s c̄ti nunciū di
 gnitatē: tantū m̄sterij p̄funditatē: tāti m̄sterij
 p̄nitentem. p̄m̄s ibi: angel: est missus. Est enī
 angelus dignissimā creaturā: deo q̄ inter creatū
 ras creatōi suo filio: immensū vñ d̄t de p̄m o ange
 lo Eszechie. 18. In signaculum fidentis dei
 dicit glo. Quāto in eis nā est subtilior: tanto inue
 nitur ymago dei in eis magis expressa. Gabriel
 aut fuit de numero archangelorū ideo magne di
 gnitatis fuit. Greg. Ad Mariam virginē nō q̄
 liber angelus sed gabriel archangel: n̄tū. Ad h̄
 quippe m̄sterij summi angeli v̄ntre dignum
 fuit q̄ summi om̄iū m̄sterij. Secūm v̄o inuit in
 verbo gabriel q̄ interserit fortitudo dei. Ore.
 Ad Mariam gabriel n̄tū q̄ fortitudo dei no
 minat. Illi ḡp̄e nunciare v̄nctat q̄ ad debel
 landū aereā p̄tēs huius apparere dignat: ē
 De quo p̄salmissa d̄t tollere potas. et. et s̄ra. ḡ
 ē ille rex gl̄e. Reuera p̄fundū m̄sterij in quo: vt
 dicit Wama. Mondrafil bonitas et iustia: et sa
 pientia et potentia. Bonitas q̄dem q̄ nō deprecit
 p̄p̄i p̄laminatis infirmitatē: s̄c̄l̄ v̄scera cōmō
 tānt in ip̄o cadere et manū poterit. Iusticia q̄
 boie victo nō alium fecit vincere trāim m̄scid
 quā quōdam per peccatū in seruitutē et redēgit
 d̄sc̄l̄m victores fecit. Sapientia q̄m inuenit
 difficilissimi solatōis decētissimas. Potētia siue
 virtus infinita: q̄ n̄d̄l̄ maius q̄ deum boiem.

fieri: Tertium ibi a deo que enim a deo sunt: or
 danas sunt. Ad roma. 8. Attingit anima sine v̄f
 q̄ ad finem fortiter. Sap̄. 1. Et dispōit om̄ia
 iustanter. Glo. Ad eternū v̄s in eternū v̄biq̄
 perfecte operatur. Inis enī perfectionē signifi
 cā Reuera huius m̄sterij magna d̄gruitas. Cong
 ruit enī diuine ordinarē d̄m quā diuina me
 d̄tantibus angelis ad hominē p̄ueniunt. Pro
 n̄suis. ca. 4. cel. Jerarēb. dicit q̄ celestes essentie
 p̄mo in seip̄as redēnt id est recipiūt illuminatō
 nem et in nos p̄ se deferunt que supra nos mani
 festatōes: postea subdit q̄ diuinū cōsistū huma
 nitatis m̄sterij p̄m̄s angeli docuerit: deinde p̄
 ip̄os in nos sc̄l̄tē gratia d̄sc̄l̄tē. Sic ergo
 b̄uel Sachariā p̄p̄etbam edocuit ex quo Joā
 nem cōtra spem diuina gratia nasciturū p̄d̄c̄t
 pit. Mariam quoq̄ quō futurū foret ineffabile
 diuine formatōis m̄sterij et aliis angelorū
 Joseph erudēt: alios passibiles enūciatū
 et cum eo multitudine celestis exercitus illam val
 de laudabiliter credebant h̄is qui in terra sunt
 doctogiam: id est gloriā dōta enim gloria dicit
 Congruit etiam humane reparatōis incipiū
 fuit vt angelus a deo mitteret ad virginē diuino
 partū consecrādā: q̄ p̄ma humane perditōis
 fuit cū cum serpens a dyabolo mitteret ad muli
 erem sp̄i superbie decipiēdas. Congruit v̄ginali
 perfectioni. Unde p̄teronim. Bene angel: ad
 virginē m̄tū: q̄ semper cognata est angelis v̄
 ginitas: q̄ in carne p̄ter carnem viuere nō est
 terrena vita: sed celestis. C. Modos angelice ap
 paritōis est triplex: p̄m̄s triplex v̄sionem. In
 rellecuales: ymaginariā et corporalē. Primum
 videtur in propria substantia: iste modus erit in
 patria. Secundo modo videt sub quibusdam si
 guris et similitudinibus reū corporalium: sic ap
 paruit Joseph in somnis. d. V̄t. 1. Tertio mo
 do apparet in assumpto corpore et sic apparuit be
 ate virgini. Angustinus in persona beate virgi
 nis. Venit ad me Gabriel archangel: facie ru
 tiliane: veste constantis: incessu mirabilis. Am
 brosius super illud. Lucē p̄mo. Turbata est in ser
 mone angel: et rep̄dare virginem est: ad om̄es
 v̄ri ingressus pauere: oranes v̄ri affatus ve
 reri. Et h̄is apparet Gabrielem archangelum
 apparuisse in v̄si corporalē. C. fuit autem talis
 apparitio conuenientiam ostenderet incarnatō
 nis iustitias dei: vnde et om̄es apparitōes ve
 teris legis ad hanc ordinant quā h̄ius dei in car
 ne apparuit: cum etiam quia beata virgo nō sol
 um in mente: sed etiam in ventre deum erat cō
 ceptura. Ad gr̄m cōtra fuit vt et sentio corpore
 angelica v̄sionē fuerent tam etiā p̄ certitudi
 nem et q̄d̄ annūciabat: q̄ certus p̄: en̄ d̄m̄: ca

que sunt oculis subiecta & illa que imaginantur
 Un̄ cristofom⁹ dicit q̄ angelus nō in formis s; vi
 sibiliter beate M̄arie v̄gam apparuit. vii q; in a
 gram valde ab angelo accepit reuelationē epige
 ba et tante rei cōtus v̄tonē solēnem: q̄d aut̄ dicit
 Aug. q; v̄tō intellectuali sit nobilior: s; cōpall
 intelligendū est si fuerit sola virgo beata nō solus
 pople v̄tonē corporalē sed etiā intellectualem
 illuminationē. Un̄ talis apparitio nobilior fuit.
 fuisse nō nobilissima n̄ angelū in sua gra vidisset
 sed hōs patiebat status vite huius. C. Quidō ecc
 eutionis sit agruus. nō p̄mo aggressus est ip̄as v̄
 ginem salutis. sed o r̄barā p̄folando. tertio cō
 ceptam & modō ceptus infimādo. In p̄mo ostē
 ditur virginis excellētia. in secūdo eius deſide
 rii v̄betētia. I. qui habuit p̄ salute humani ge
 neris. in tertio diuine pietatē magnificētia. p̄mū
 ibi v̄tōe gratia plena. Secūdo. Vera plena: q; ce
 teris p̄ partes op̄atā marie v̄o simul se totū in su
 dit gratie plenitudo. Vere gratia plena p̄ quā ve
 lut largo sp̄sānti v̄ m̄beo lapsus est ois creatura.
 Bernar. De plenitudine et recipit v̄muer
 feger curatio: captiuus redēptio: m̄tus cō
 solatio: peccator veniā. iustus grām: angeli le
 titiam. tota trinitas grām: salus hois humane cor
 nis s̄tam. Idem in v̄tōe gratia diuinitatē in car
 de gra charitatē in ois gra affabilitatē in manib⁹
 grām misericordie & largitatē. sequit. V̄tōtecum.
 Idem. Jam erat in v̄gine qui ad virginē m̄te
 tabat angelū & p̄cessit nunciū suū d̄ns. Aug. V̄tō
 tecum magis q̄ meū. Ipse. n. est in tuo corde sit
 in tuo v̄tōe adimplet m̄tes: adimplet v̄tōe
 Bernar. Non n̄t d̄ns filius tecū q; carne iduis:
 sed v̄tō sp̄sāntis tecū de quo p̄cipis. sequit. V̄
 benedicta n̄ in mulieribus: vna sancti mulie
 ribus: vt dicit greca. V̄tō. Quisq; maledictio
 nis infusam est p̄ cui totū ablutur b̄dictio marie
 Hoc andr̄ ḡriplio maledictio subiecte erāt mu
 lieres. I. maledictio obp̄obitio: ad nō p̄cipien
 tes. vii q; ad d̄c̄ dicit. V̄tō. 3. Ablutur d̄ns ob
 p̄obitium meū. Maledictio peccati quo ad p̄
 p̄entes. vii in psal. Ecce. n. in migratio⁹ p̄cepta
 sum. Maledictio p̄ne quo ad p̄tētes. V̄tō. 1.
 In v̄tōe p̄tēs filios. sola aut̄ b̄dicta est ter
 muleres cuius v̄ginitas addit fecunditas: fecū
 ditatis in p̄cepti sanctitas: & sanctitatis in parte lo
 cunditas: Patet ergo in huius virginis excellētia
 tam p̄pter grām habūdantiam: tam p̄pter diu
 nam p̄tiam: tam etiā p̄pter b̄dictioē excellē
 tiā. s̄tam hōie tuncas in maria inue n̄tū grām v̄tō.
 Hoc. n. sunt oia angelice oblationis. S̄tēt aut̄
 beata v̄go turbata in sermone s; nō in v̄tōne an
 geli. Circus. Cui assata b̄tō v̄tonib⁹ f̄oet an
 gelice n̄ v̄tōne: sed sermone attribuit turbatōes
 p̄tētus rauēnas. Et erit gabriel archangel⁹ blan

das in sp̄t: sed terribilis in sermone: & leniter s̄tē
 citur v̄tōe: nimis turbantē aud̄t. cui angelus
 Metimias c̄. Bernar. Constat etiā p̄tō⁹ ge
 neris humani salute fuisse sollicitū cui deū et me
 nisi grām apud d̄m. Inuenit. n. grām qui que
 rebat: sed qui grām apud deum. Bernar. De
 beolam panē motū destructionē: v̄tōe rep̄onē
 apud deū inuenit. Et h̄o p̄ v̄tōe m̄te virginis
 desiderium circa salutē beolam: q; salū bona
 ne grām quereret: tam q; quētiā inueniretā
 etiam q; inueniā oibus refundebat. Bernar. De
 h̄emētis desiderii in marie seruoce dilectiōis p̄
 tate ois fontē aringitiam subitū eam pio
 nira d̄m tam q; op̄eductū de corde patris ex
 cipiens nō est d̄m illū nō p̄tēstet. p̄tē p̄
 re poteramus. Morandū aut̄ q; gabriel dixit s̄tē
 ter Sacharie: ne timere. Luc. 1. Et aut̄ angelus
 p̄tōibus nolite timere. Luc. 1. Quia hoc ē p̄
 p̄tū boni angeli vt legit in vita beati anthoii
 Non diffidit ē bonus: m̄ alioq; sp̄m d̄ntis
 Et. n. p̄tō timē ostēfacerit gaudū a deo si
 amus venisse angelū: securitā s̄e p̄tēs mē
 citatiōis est iudiciū: Et aut̄ inculca formidō p̄
 nec hostis est q; videt. Tertium ibi: Ecce cō
 p̄tē est. Ecce aduerbū demōstrat̄ est: q; mirā
 inaudita beate virgini nō ad sermōnem ad in
 lectum & sub iunice d̄m demōstrat. Un̄ Idē
 ro. Quod natura nō habuit v̄tōe n̄tē: igna
 vit n̄tō: mens nō cap̄t. huius ana p̄tē est b̄p̄t
 terra: creatura ois etiā et celis mirā doctōtam
 p̄ gabrielē M̄arie diuinitas nunciat & p̄tē ad
 triplex. R̄tēra hoc magne pietatē & potētā
 d̄m est credit. vii Luc. 1. Beata v̄go dicit. Et
 fecit mihi magna q; potētō est. Ber. Idē q̄m q;
 me beatificat ois generatōe nō mihi attribū
 nō m̄ es merē atribū: sed potē q; fecit mihi ma
 gna. Magnū est placē q; ego sum: magniq; ma
 ter sum: magnū q; v̄tūm q; sim: & mater v̄go
 sum. De seip̄a fateat d̄c̄o. Quia fecit mihi ma
 gna: reuera magna q; mater & v̄go: & mater v̄tō
 Un̄ nec p̄tēs: similē v̄tō est nec habere sequit̄
 C. V̄tōe circa angelicā v̄tonem diuinitas
 fida. diuini. Luminis em̄natio: & b̄tōne m̄tē
 in deum reductio. p̄tē m̄tē s̄tē m̄tēs est angelū
 gabrielē a deo. Ad quā quidā m̄tēs f̄oet q; p̄
 angulum significat diuinū lumē. Et est angelus
 signaculū s̄tē diuinitatis dei. Et cōtō. 18. Sic lumē
 diuini signaculū est quo fides signat̄ & b̄tōne
 de libit d̄m ḡm̄m̄. Un̄ in p̄tē. Signatū est super
 nos lumē v̄tō: vt. vbi dicit Aug. Hoc lumē est
 totum & v̄tōe bonū hōis quo signat̄: vt deum
 regie v̄m agne: q̄d aut̄ angelū gabrielē nunciat
 etiā est q̄d interpretat̄ fecunditā dei hoc signat̄
 p̄tē ino lumine intellectu hōis humanū diuinū v̄tō
 ratur: & eluat supra facultatē n̄tē: sic vt ip̄m s̄tē

tem luminis in suo lumine contempletur. Unde in ps. In lumine tuo videbimur lumē. Aug. Sicut solem nō videt oculus: nisi in lumine solē sic ve-
rū et dīvīnū lumē nō pōt videre intelligētia: nisi in ipso lumine. Quod autē missus a deo legit hoc signat emanationē dīvīni luminis et a deo g-
effluentē pncipium totius luminis. Unde Jaco-
bi sēno dī pater luminis: q; ab ipō peccatū: quasi
radix a sōle: vt dicit glo. Eccl. 24. Ego feci in ce-
lis. i. in angelis: et alabas vt ostendat lumen in defi-
ciens. glo. Rōnis et intelligētie. ysa. 45. Ego
dixi: nō est alter. glo. f. deus formās laces. f. per
pncipium gracie et creans tenebras vt tunc absentia
sōm ibi. In civitate galilee cui nomen nazaret.
vbi circa reductionē humanē mētiō in deus tria
describunt iuxta sensus in illū. v; terminū: mo-
dus et fructus. Terminū reductionē est pncipium
emanatōis et lūmī in normale ciuitatē. Dicit. n. ci-
uitas quasi ciuitas vnitatis: vbi significat vnitatē
fidelium in deo de qua dī. Rom. 1. Erat illis cor
vnum et aīa vnā in deo: hoc ē terminū: reductio
nis: vt ipsi deo vniamur a quo p creatōem et iū-
mus. Apo. 1. Ego sum alpha et ω. Dyo. i. c. cel.
Terar. Orīs manifestatōis lūmī pncipis nōs
large puenit: puenit nos ad pgregantē pīs vni-
tatem: q; in ipō pgregamur: sūm intellectū et sūm
affectum. Rēcedendo. n. ab ipō dīspicimur pma
pncipia cognoscēdo: et varias in singulis reb; rō-
nes diligendo. Rēcedendo vō in ipō in vniū p-
cipium et rōnem vniū diligēdū reducimur. Ad-
dus reductōis notat in noīe galilee qd interpretatur
transmigratio: q; transmigrando de bono in meli-
us: pncipio de vniū et in vnitatē in deū reducī-
mur. Nemo. n. repēt et sit summus vt ait Bcr. Si
cur em dīvīnū lumē gradatim de crecendo i nos
desēdit gradatim: q; lex dīuīnā ē p pma me-
dia et p media vltimā a reducere de crecendo q nō
rōcipit equalitē in nā inferiori: vt est in supērio-
ri: p ratio dicitur dona tam mīlia q spūalia de
scendere. Jaco. 1. Omne donū optimū et. ita q; s-
rio modo p ipm lumē in deū reducimur gradatē
et crecendo. vbi ps. Inuit de vniū in vnitatē vide-
bitur deus cor; in syon. glo. In plenitudine scem
placōis. pnc. 4. Inuit semina sicut lux splēdens
pedis et crecet vsq; ad pfectū diem. glo. Eter-
nam vitā que est pfecta dies. fructus reductōis
lūmī in noīe nazaret qd interpretat filius v-
germen. Summū autē methaphorice in spūalib; sū-
ctis em florens arboris est bonū vltimū qd expe-
ctatur et pncipem eum sustinet. vt significat beatū
simam fructū knē dī. pnc. 21. fructus iusti ligni
vite. glo. Donec fructū vite et iusti expectāt: vbi qua-
si vitens solum germinat. Bcr. 1. Da mihi dōe
fructum dulcē: fructum vite: arborē delīderium
alūs et bñdīctiōe sanctificā obsequium: ipm dōlas

purifica affectū: suavis ē letifica alūs. Nūquā fru-
ctus dulcedinē deuote alē qm p pccatū. Lam. 1.
Dob vmbra illū que delīderat sedē. glo. Ab
est delīderio carnalī genit: fructus eius dul-
cis gustari meo. glo. Postq; hōmē pēne vmbra
fructū illū. i. celestī dulcedinē saturatū. Hōc idē
vō q; p reductōem emanatū in deū nihil deo ac-
crecit. Eccl. 1. Dīa flumīa intrat mare. i. Inēstā
tem dei et mare nō redūdāt: q; sicut de hō nō deficit
emanādo ita pncipium nō fugabūndat: q; dicit
Aug. Non hō q; accrescit illa pfectio. Cū post-
sumus ad huc tria circa hūc angeli nūca sensum
mūltū notat v; dūmē sic effluētiam: influēt-
tiam et reductōem. pncipū sū: missus ē angelus?
Na briel a deo. Ad cuius eūdētē est scōdus q; ange-
lus iste q; nūctico dūenit vgnis pceptum signifi-
cat grām que puenit in nob oēm dōceptum bone
volūtatē. Aug. Creatio dei puenit nos: vt bonū
velim;? sēgur ne frustra velim;. Huc grā sē dī
ca apls puenit. i. Cor. 1. Quia dei sum. i. qd
sum: qd aut angelus iste missus a deo legit. hoc ē
gnificat effluētiam sic esse a solo deo. Jac. 1. Dīstē
dantur. Hōc idē aut q; pcedit grā a deo tanq;
ymago ab artifice: idē ipm reformamur. vbi dī-
cit glo. sū pillas ps. Signatū ē signos et. q; yma-
go reformatōis p quam reformat ymago creata. i.
mens nostra est dei grā que mētē repandē in sū-
mū. Item quasi radīa sōle: vt dicit glo. Jaco. 1.
Ideo p ipm ad deū cognoscēdo et amādū; etena-
mur. Aug. Spūs rōnal ex dono creatōis habitus
ē ad cognoscēdū vēr; et amādū bonū. Tā nīl
radio interiois iactis fuerit pncipis et calore succē-
sis nūm; pfe quef sapie siue charitatē effectū. Itē
sicut riuus a fonte: idē per ipm in bonis opibus
secūdatur. vbi in ps. Et tū tanq; igni qd plārat
est sicut decurūs aquar. glo. Id est grā. Deo
notatur dūmē sic influētā tibi: ingressus ange-
lus ad eā ait. Vne. p hūc ingressū sic influētā
designat. Sap. 4. Creatio dei: mīa in sēdo et.
Hōc idē aut q; grā est in eētā alē virtutes in
potētia: sicut em p potētiām intellectuā hō p r-
ticipat cognoscēdū bonū p virtutē hō et sū p
fētā volūtatē amōē dīuīnā p vntem charita-
tis: ita etā p nīm alē participat sū quādā sūm
dīnem nīm dīuīnā p quādā mēre creatōis: siue
regenerandem: sicut ab eētā alē sūnt potētie
eius que sūnt optatā pncipiatā etā ad ipā grā
effluunt virtutes in potētiās alē per quas potē-
tie mētē ad actus. Quod aut ingressus dūmē
aut quod sonat sine v; hoc significat q; per sūm
gē liberatur alā ab ol vē. Et sūm triplē v; et
per pncipū incurrit homo v; v; culpē pncē in sū-
rie. Apo. 8. Et dī alterum angeli volūtem p nū-
dum celi voce magna ei: mētem et dīcēntē: vē
vē v; habitūribus in terra. v; ppter culpā quā

comiserunt: ve ppter penam quam meruerunt
 ve ppter miserrimam quam incurserunt. Ab hoc tri
 plix ve liberamur pssim: ad Eph. 1. Gratia
 xpi saluati estis: & proficitur: & pcedere facit nos
 glo. Spe certa qd futurus est tenem? Tertiu ibi r/
 cessit ab ea angelus. Beda. Accepto virginis co
 sensu angelus redit ad cetera: p quod mittit de
 figuratur qd refectoria que fit p deos d gharum
 actione. Et c. l. Ad mare vbi summa cecidit tenet
 tantar vt iterum stult. Ber. Dugo fontium s flu
 minumz olim mare e virtutu s clarum vbi ipse
 est. si quide summa aqua si stare ceperit copare
 fore sic plane cessat gharus curfus vbi no fuerit re
 curfus. Refunde igit in eis qui supra te e quocqd
 deuotiois in te: quocqd e fidelitas: quocqd affectio
 nis: vt si qui in te est gra referat ad ipsum: tuq
 quereas glam sed ipsum. Id ingratus est vtus
 vno: sicla fonte pietat: nos misericordie flue
 ta gant. De facto de in psalmo. Deus aut rex no
 str aure scula operum est iustas: in medio terre:
 ve dicit Ber. id est virginis marie vtero q mi
 rabili ppietate in medio terre appellat. Ad ipum
 est respicit: qui in celis habitet s in inferno: s
 nos pcederit: s nos glam suoz qui sequitur: s na
 ti natos: s qui nascitur ab illis: qui sunt in celo: vt
 referatur: qui in inferno: vt eripiant: qui sceleret
 ppte vt fideles inueniant: qui sequunt vt glori
 ficent. Id merito in respicitur oculis ois creatu
 re: qd in te e de te e p teo magna manus pducat
 quocqd creauerit recreauerit. l. Detendum vo q
 istud factu nunc psumi psumatum fuerit: eis ve
 go dicitur. Ecce ancilla vbi: fiat mihi sm vbum
 nrm. vbi nra commendabit de beata virginis
 gantur. vDulcissimi humilitat: desideriu coarctat
 s miseriu creditat. smum ibi: ecce ancilla vbi
 vbi dicit Beda. Non singularitate meriti se ex
 tollit: sed sic pducat: diuine dignitat: p oia
 memora illius ancilla sed e facti cum mater chi
 tur. vbi de seipso dicit. Respexit humilitate acille
 sue. Aug. Quid est respicit nisi approbat. Idez
 vere beata humilitas que celis inuouit: mudoz
 purificat: passim aperat: s sedum alas de in
 fernu liberat. Hanc beata dicitur de porta ce
 li efficit: passim scala pluitur: p quam de ad terru
 descendit. sedm ibi: fiat mihi glo. Cum magna
 deuote penissim angeli optat adimpleri. Et
 optando desiderabat sm pmissum angeli volu
 tates de in se adimpleri et charitate peccit. vbi
 Ber. Maria vchemenia desideriu seruare velle
 conia: puritate conia fouit et arguit amittu
 ment: de hoc vbo dicit id Ber. Maria nre mul
 tisp modis olim deus loquens est pbbus: ali
 quibus in aure: alijs in oculo: in manu vbum
 vbi fuisse memora. Marc aut factu est in aure
 p angelicam salutatione in corde p fidem: in oco

per confessionem in manu ptractionem: in ve
 tre per incarnationem: in gremio p incarnatione:
 in brachio p oblationem: id est fiat mihi. Tertu
 ibi sm verbu nrm. Ber. sicut m verbum de
 clamatoe p dicatione vt figuratier aut ymagi
 narie formata: sed simpliciter imperatoe: psonal
 ter incarnati: copositaliter unificati. sicut qdem
 generaliter oi mundo: sed mihi spalius sm ver
 bum tuuz. Magna fuit ista crudelitas: vbi ma
 gna apud deus pmerit: vbi boni est cl. Luc. 1.
 Beata que credidisti qd pcedent in te. Aug. l.
 Beatus fuit Maria pcepit deo fidem qd s
 cipiendo carne xpi. vDetera p plicatuz nihil
 in carne pmissit nisi felicitas corde xpm qd carne
 gestatit. Notandum qd hinc verbo aludat Ber
 nardus in hunc modu. Audisti qd concipit: pari
 te filium: audisti qd no p deum sed p spiritum
 Expectat angelus vultum tuu. Tpoent est ve
 reuerat ad ea qui misit illum. Expectant nos
 o vna verbum mter ardo quos miserabiliter p
 mi sententia dicitur. Hoc supplicat a te. O pia
 virgo maria fectus a da cum misit abote sue
 hoc ab abas hoc dicit hoc ceteri sancti agite
 hoc totus mundus expectat. Nec inerte qd
 tuo ore dependet ploratu misero: redemptio cap
 tuorum: liberatio dicitur: salus deniq totius
 generis hu. Oa virgo msum soluantur: O vna
 vnde verbum quod expectat terra: inferi: supe
 ri. Ipse quoz olim rex s vna istum pcepit
 deorum tuum tui desideriu nrm tuu. vnde ve
 bum s suscipe verbus: pfer nrm s suscipe diu
 num. s mter transitoe s amplexare sempit
 num: quod tardas: vuid tempore. Credo con
 tere s suscipe. Speri beata virgo considerabis
 confessione: videra creatori. Ecce desiderat
 crie genibus fons stat s pulsat ad osum: surge
 curte aperit. Surge per fidem: curre p deuotioe
 aperi per confessionem. Ecce inquit ancilla domi
 nistat mihi et.

vnt aut quattuor vilitate dicit inco
 gnationis. pma humane nre exaltatio. Et
 tu. s. Quis mihi det vt muenias te fons
 glo. In us erat dilect? quido in pncipio erat ver
 bum. factu fuit qd verbu caro factus est: vt
 dicitur te. glo. id est facit ad facit videram. te et
 ad os loquar ad te: itaqz nemo me despicit. glo.
 qd vbi xpus venit sine infundit e spu liberata
 crii eccia ad angelos honorat. vnde Ioan volu
 ti se adorare dicit angelus. vnde n. c. c. s. s.
 mi nrm sum. Leo papa. Ignosce o istum digni
 tatem tuu: diuine pces factus nature nre in te
 terum vilitate despecti ou oratione redire. De
 cada est adoptio filioz. ad Gal. 4. vDisit deus
 filium suu: s misit vt adoptione filioz reciperet
 Aug. Ideo filius dei factus est filius hominis vt

domine faceret filios dei. Idem multos filios dei fecit vnicus filius. Erunt crasibi fratres sanguine suo: pbanit reprobatibus: redemit vendit: honorant inmerant: vniuersificant ocellis, dicitur ea nulla: dabit tibi dona sua: qui non dignatus est recipere mala tua. Notandum vero quod filiatione adoptionis est quedam similitudo filiationis naturalis, filius autem dei naturaliter procedit a patre: et verbi intellectuale vnum cum ipso existens. Hinc autem verbo potest aliquis tripliciter assimilari, vno modo secundum rationem forme, non autem secundum intellectualem naturam ipsius: sicut forma domus exterioris constituitur assimilata verbo mentali artificis secundum formam: non autem secundum intellectualitatem: quia forma domus in materia non est intellectualis: sicut erat in mente artificis: hoc modo verbo eterno assimilatur quilibet creatura cum sit facta per verbum. Secundo assimilatur creatura verbo non solum: quoniam ad rationem formalem est quoniam ad intellectualitatem ipsius: sicut forma que fit in mente discipuli assimilatur verbo quod est in matre magistri: hoc modo creatura rationalis: etiam secundum naturam assimilatur verbo dei. Tertio assimilatur creatura verbo eterno secundum vnitatem quam habet ad patrem que fit per gratiam et charitatem. Unde dicitur: Job. 17. Dico et vult vult in nobis: sicut et in of vult sumus: et talis assimilatio proficit rationem adoptionis: quod sic assimilatio debet hereditari, ad Ro. 8. Si filij et heredes. Tertia vtilitas est interna matris referentia. Mathei. 23. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis: et ego reficiam vos. Aug. Ut panes angelorum manducaret homo creator: angelorum factus est homo. Ver. Mansa de celo descendit gaudens elementis: et supra, super illud. Luc. 2. Possimum in prespio: dicit glossa, ut nos carnis sue frumento faceret. Quarta vtilitas est beatitudinis augmentatio. Jo. 1. Per me si quis introierit saluabitur: et ingredietur et egredietur et pascua inueniet. Aug. Propterea deus factus est homo ut hominem totum sic beatificaret: tota hominis personam ad ipsum esset et tota dilectio esset in ipso: cum a sensu carnis videtur per carnes: et a sensu mentis per diuinitatem contemplationem: hoc totum bonum hominis erat: ut siue ingredieretur siue egredieretur pascua in faceret: siue inueniret totum in carne saluaretur: et in diuinitate crederetur.

Et eandem membrum possibile: et sacram

humane redemptionis tangit ista. Venit in hunc mundum peccatores saluos facere. glo. Aug. Nulla causa veniens fuit ipso domino: nisi peccatores saluos facere: tollit vulnera tollit morbos: et nulla causa est medicinis infusa, venit per quod hoc erat: nam per quod erat semper erat. Possimum esse diluere tripliciter aduentum ipsi. In carne in mente: et ad iudicium. vii. Ber. Tripliciter aduentu

crasibi nominus ad boles in boles per boles. In primo venit in carne et in infirmitate. In secundo in ipso et veritate. In tertio in gloria et maiestate. In primo fuit ipse redemptio nostra. In secundo est requies et solatio nostra. In ultimo apparere veritas nostra. de hoc tripliciter aduentu videamus. Circa primum aduentu de quo dicitur in verbis predictis: quod ipse venit in hunc mundum peccatores saluos facere. Notandum quod omnia que ipse fecit in ministerio humani status assumpsit nobis: sicut saluatur: et ad deum omnia vobis videmus. Primum quod videmus de eius conceptione de qua dicitur Luc. 1. Ecce percipies et paries filium dei. Circa quarta nota debentur: et matris sanctificationem: spiritus sancti operationem: et preceptum pietatis perfectionem. De primo. In matris sanctificatione non potest dici ille ipse. Sanctificauit tabernaculum suum altissimus. vii. Ber. Quod alius sanctus legimus: peccatis est factus non est dicere tante virginis esse negatum: si sanctificatio beneficium legitimum esse peccatum diceremus: ut per dicitur i. Annotat circa de veritate sanctificauit te. et de Joane. Luc. 1. Spiritus sanctus replebitur ad huc et vetero matris sue: ergo non est factus dicere hoc negatum fuisse tante virginis quod peperit nobis: ipse plenus gratia et veritate. Jo. 1. Et quod creditur per alios privilegium gratie accepit secundum quod dicitur est et ab angelo. Luc. 1. Huc gratia plena est. et ista. Inueniunt gratias apud dominum. Scicndum quod triplex est effectus huius sanctificationis. Primum est culpe originalis expiatio: quod sanctificatio est motus ad sanctitatem. Sanctitas autem ut dicitur 1. Cor. 7. ca. de di. no. est ab omni inmundicia libera et perfecta: et non imaculata mundicia. Hec autem sanctificatio non potest intelligi nisi ad intentionem: nam quod sanctificatio est expiatio a culpa. culpa autem non expellitur nisi per gratiam gratum facientem: cuius obiectum non est nisi creatura rationalis: nam quod etiam cum sola creatura rationalis sit susceptiva culpe ante infusiones anime perles concepta non est culpe obnoxia: et sic concepta beata virgo quocumque modo nisi ad intentionem sanctificata fuisset non incurret maculam culpe originalis: si non in dignisset redemptio et salute que per gratiam facta est: de qua dicitur Mathei. 1. Ipse saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Hoc est autem inueniens per ipse non sit saluator: obum: ut dicitur i. Th. 4. Relinquitur quod sanctificatio dicitur creatur post eius aditionem in cuius figura dicitur. Exo. vii. Postquam cuncta perfecta sunt opti nubes tabernaculi testimo nium et gloria dei ipse dicitur illud. vii. h. sit aliquid aliquid ecclesiarum celebrare festum conceptus ei per h. non dicitur ei ligi quod conceptio fuerit scilicet quod tunc fuerit scilicet cura ignora: celebrare festum scilicet dicitur ei per h. in die conceptus est ipse. Secundus effectus est a peccato preseruatione. vii. Ber. Ego puto quod copiosius sanctificationis benedictio in ea quod in alio scilicet ab vetero sanctificatione descendit que non solum ipsius outu

sanctificauit verus etiam deinceps vitis eius ab eo peccato in unum consumit. Aug. Et oia sancti et sancti ad hoc viderit interrogati fuissent vix sine peccato essent oia responderunt vna voce si dixerim? qd peccati non habem? nos ipsos seductim? et ita oia in nobis non est. excepta hac sacra vigne. De qua ppter bonos ipsi nulla peccata volo fieri mentionem et de peccatis agit. Unde sem? qd plus gratie ei collata fuerit ad vincendum et ei pte peccati que illi concipere et parere meruit que conbat nulli habuisse peccati. Non enim fuisset idonea mater dicitur si aliqui peccasset. ut qd bonos pariter reddat in plerumque in illud puer. is. Quia filios parentis eorum. Unde et per oppositum in hominibus in maris ad filios reddidisset. tum etiam qd singulari affinitatem habuit ad ipsum quibus ea carne accepit. Dicitur autem i. ad Corin. 5. Que eduentio ipsi ad belial. tunc etiam qd ipse qui est sapia patris singulari modo habuit non solum in eius ala sed etiam in ei? utero. Dicitur autem. Sap. 1. In malinolis aliam non introitur sapientia: ne habitabit in coepe filios peccati. Et ideo simpliciter sciendum est qd beata virgo nulla peccati actualis participauit ne mortale nec veniale vt sic loquitur qd dicitur Cant. 4. Totus pulchritudo es amica mea. Et. Sciendum est qd per sanctificationem in utero non fuit virginis subiecta forma secundum carnem. si rem autem ligant non quidem per actum sed per se in virtutibus. qd non habuit statim vnum liberi arbitrii ad hoc in ventre maris existens. Hoc si illegitimi spiritus ipsi fuisset per gratiam abundantem quibus in sanctificatione recepit et etiam peccati? qd diuinam puritatem sensualitatem eius ab eo motu carnis inordinato prohiberet. Postmodum vero ipsa concipit non sibi procreanda est qd ex parte reddidit in membris totaliter fomite subtrahit. Et hoc significat Ezechieh. 43. vbi dicit. Ecce gloria dei ingressa est in porta p. vbi orientalis. i. per beatam virginem. et terra. i. caro ipsi? splendebat a maiestate eius. i. ipsi. Tercio effectus est gratie plenitudo sine peccato. unde dicitur Luc. 1. Que gratia plena vbi dicit Iero. Bene gratia plena qd ceteris qd peccati tribuit marie vero te tota infudit plenitudo gratie. Quia ipso magis aliquid est ppter quod primo principio in quolibet genere tunc magis precipat effectus illius principii. Unde Dionysius ca. 4. celest. iterar. dicit qd angeli qui sunt deo ppter quod magis precipat de bonis tribus? vni? qd bonis. Ipse vero est principii gratie secundum diuinitatem quidem auctoritatis sed bonitatem vero instrumentalis. vbi Jo. 1. Veritas et veritas per se ipsum facta est. Beata autem maria ppter quod similitudo ipsa ipse? qd ex ea carne assumptus unde debuit per ceteros gratie plenitudinem obtinere. Quod dicitur vero qd gratia a malo liberat et in bono perficit unde et beata virgo in sui sanctificatione fuit ab originali peccato purgata. In fili? sui concipiente to-

taliter a fomite mundata. In sui vero assumptio ab omni materia liberata. In sui etiam sanctificatione a depra? est gratiam inclinante eam ad bonum. In sui autem concipiente confirmata est ei? gratia confirmata eius in bono. In sui vero assumptio confirmata est ei? gratia ppter gratiam eam in fructuone oia boni. De sebo. sibi rursus sancti operacione. dicit I. ne. 1. Spissum? impurum est in se et. vbi dicit Beda. Quomodo in virgine spiritus sanctus quod? modo in ea diuine potestate sue efficaciam ostendit? qd mentis eius adeo ipsi bona fragilitas patet ab omni vicio? sode confirmata est vt edebat est digna puer? vt vero illi? facta et venerabilis redemptio? nostri corp? sua sanctificatione creauit. C. Moribus vero qd concipiente ipsi tota trinitas operata est qd? indistincta est operatio matris vt dicit Aug. Et in ipsi sancto attribuit hoc ppter quing? rationes. Prima est qd? spiritus sanctus est amor patris et filii. unde Aug. Spiritus sanctus est quo genit? a genit? diligat genit? et filii? diligat hoc autem ex merito amoris ponit qd deus filii? sui incarnari instituit. unde Jo. 3. Sic deus dilexit mundum et. unde etiam Bernardus. Scias amoris esse qd plenitudo effusa est? qd altitudo ad quata est? qd singularitas associata est. Conuenit ergo attribui spiritus sanctus. Secunda est qd spiritus sanctus attribuitur bonitati. unde Aug. Sic ut postea patri sapientia filio ita et bonitas appropriat spiritus sanctus. unde ap? quibus? reuertit postea attribuitur patri in quibus? reuertit sapientia filio. In quibus? vero bonitas spiritus sanctus. In hoc vero oper? maxime reuertit bonitas. unde ad Titum 3. Apparuit benignitas et mansuetudo? tuato? nostri dei. Bernardus. Apparuit potentia dei in creatio. sapientia in gubernatione sed benignitas maxime apparuit in eius humanitate. Quomodo uenit ergo spiritus sanctus attribuit. Tertia est qd spiritus sanctus est spiritus sanctificationis vt dicit Ier. 1. et. Et dicit ibi glo. qd per ipsum oia sanctificant. Que quidem autem in matris gestu est totum est sanctum? vni? unde dicitur est ei ab ipso. Quod nactus est et ipse vocabit filius dei. Conuenit ergo attribui spiritus sanctus. Unde dicit glo. super illud ad Rom. 8. Quomodo spiritus sanctus? in. qd? spiritus sanctus? somant et sanctificauit? ipse bonitas in utero virginis facti rursus. Quarta est qd spiritus sanctus est domus gratiarum actus. unde i. ad Corin. 12. Quomodo gratiarum sunt id est spiritus. Quia. Quomodo et ipse est patris domus in quo oia donantur. Hoc autem fuit supradictis gratie qd? bona natura in uirtute diuine glorie assumere? qd nulla merita per efferat. unde Titum 3. Non est oper? iusticie? in carnis non est. Aug. Ille mod? quo ipse concipit est de spiritus sancto infusus nobis gratiam dei quibus? ille nullis fecerit? meritis et ipse primo cordis nature? quando cepit esse verbo dei? reuertit in tanta uirtute glorie vt effectus? dei. Quod

ta est q̄ verbum humanū in corde existēte gerit
 similitudinē verbi eterni scdm q̄ existit in patre.
 vnde Aug. Quisquis p̄de intelligere verbū non
 solum antiquā sonitū verum etiā antiquā sonorū
 eius imaginē cogitantē inuoluatur tam p̄de vi
 dere aliquā illius verbi similitudinē de quo dicitur
 est in principio erat verbum. Sicut autē verbus
 humanū vocem assumit vt sensibilibus hoib⁹ ino
 telat: ita etiā verbi dei carnem assūpsit vt visi
 biliter hoibus appareret. Glor autē hūana p̄ sp̄m
 hois formatur, vnde et caro dei debuit per sp̄m
 formari. Notandū vero q̄ formatio corpis xpi fa
 ita in instanti p̄pter infinitā sp̄santē virtutē cop
 pus illud formatiōis, vnde Greg. Angelo annū
 ciantē et sp̄santē aduocitē in ore intra verū y
 bum caro factū est. Simul ergo fuit coceptio for
 matiō et sic creatio et virtus ad imicem cōmū
 catio et cor ad diuitatē vniū. Notandū etiā q̄ beata
 virgo fuit vera mater xpi q̄ materā ministrantē
 vnde dicit Greg. sup illud Lu. 1. Virg⁹ altissimi
 obūbebit tibi, vmbra format lumen et corpore
 Deus aut per diuinitatē lumen est. Quia ergo lu
 men in corpore erat in eius vterō coceptū dum
 recte ei dicit virtus altissimi obūbebit tibi id est
 coep̄m in te hūanitatē accipiet in corporeū lumen
 diuinitatis, fuit autē materia corpis xpi purissi
 ma sanguis virginis vnde Damascen⁹, filius
 dei cōstruxit fibris ex castis et purissimis sangui
 nib⁹ virginis carnē aliam alā rōnati. Possim⁹
 autē notare miltē q̄ coceptio virginis significat
 cōceptionē fidelis aie. Ambro. Si fra carnē vna
 est mater xpi fm fidem tū oīum fructus est ioh̄s
 xps. Dio etiā aia concipit verbum dei. si tū inu
 ciatā et imūnis a victōis intemperato castimonia
 p̄ctore custodiat. Idicē cōceptionis cōgruit milti
 et locus cōceptionis virginis. In nazareth q̄ inter
 featu rōsidū. vnde Ber. Almaz rōsiderā patri
 am flos de radice velle. flos tē re p̄cipit ad te
 diuertit sicut ad nazareth. Sit tibi bonitas con
 uersationis tanq̄ flosis sp̄s, vel odor bone opi
 nionis tanq̄ flagrantia: vel intentio eterne retri
 butōis tanq̄ is cui fructus desit. C. Notandū
 vero q̄ beata vgo post cōceptionē tria legif fecit
 se. p̄ter que tria designat miltē quilibet ani
 ma sancta post cōceptū sp̄salem verbi dei debet
 insilire videlicet. q̄ mōtana conscendit q̄ eliza
 beth saluauit: et q̄ d̄m magnificauit. p̄ter p̄mū
 significat virtutū p̄fectio. p̄ter scdm fraterna dile
 ctio. p̄ter tertiū laus et exultatio. p̄mū tangit Lu.
 1. Eurgis maria abiit in mōtana cū scilicet
 vbi dicit glo. Accepto virginis p̄sentis celestia pe
 tit angel⁹. quē virgo sequit quei mōtana p̄cedi
 tur. Sic aia que vbi dei p̄ceptū vniū cacmina
 ass̄ressu amoris cōscēdit vt cūctatē iudic. i. p̄sel
 fionis et laudis arcem penetrat et vāp ad p̄fectio

nē fidei sp̄s et caritatis quasi trib⁹ mēstris in ea
 cōmōet. In hoc autē asētu sūt tria videlicet. et al
 tis timoris et hūilitatis: asēctis laboris et difficul
 tatis: cūctum amoris sine charitati. vñ Ber
 nar. Virtus vult ei hūilitate doceri, cum labore
 acquiri, cum amore possideri. Et cūctis oibus di
 gna sit. nō aliter doceri, acquiri vel possideri po
 test. Secundum tangitur ibi. Et inuasiuē domū
 sacharie et salutatū elizabēth. Salutatio enī est
 salutis adoptatio. Salutem autē optare primo
 p̄tinet ad fraternā dilectionē: q̄ bec est vera for
 ma diligēdi p̄mū que cōsp̄it. Mat. 22. Dili
 ges p̄mū tuū sicut te ip̄m. glo. Ad id q̄ te ip̄m.
 Aug. Quisq̄ recte p̄mū diligit hoc eū eo agere
 debet vt eū ip̄se toto corde toto aia tota mente
 deū dilgat. Idicē etiā formā diligēdi xps tradi
 dit discipulis suis. Jo. 13. Idicē p̄ceptū meū vt
 diligatis imicē sicut eē, vbi dicit aug. Ad quid
 diligit nos xps nisi vt possim⁹ regnare cum xpo.
 Ad hoc ergo et nos imicē diligam⁹. Hic ergo de
 lectionis aia sancta post sp̄s aliter verbi dei p̄ce
 pit debz insilire. q̄ dicit. i. Jo. 4. Si diligim⁹ in
 uicē deus in nobis manet et charitas ei⁹ in nobis
 p̄fecta est. aug. Bear⁹ est qui amat te et mīcū te.
 et imicū p̄ter te. Idem. Vbi vera dilectio est.
 quid est q̄d possit deesse. vbi vō nō est quid est q̄d
 p̄t p̄desse. Tertū sequit ibi Lu. 1. Magnifica
 aia mea d̄m. Cantū illud est cūctū laudis: et
 uitationis q̄ d̄bet sic aia cōcepto verbo dei se
 decitare. Unde dicit Ambro. Dicit in singulari
 aia marie deam magnificat sic in singulari sp̄s
 marie in deo exultat. Quid aut sic deū magnifica
 dicit Ambro. Magnificat d̄m non q̄ ei aliquid
 d̄sana laus adiungat: sed q̄ magnificat in nobis
 d̄m aia nostra que ad imaginē dei est creata per
 fectiorem se ip̄o conformat qui est imago patris.
 Et sic dum ip̄m xpm inuadiō magnificat quā
 a p̄cipitatione magnitudinis eius sublimio: fit vt
 ip̄am imaginē sp̄saledo bonoz factorū coloz et q̄
 dam emulacione virtutis videat in se expanite
 re. Quicq̄. Vñ magnificatio aiam mei ore
 cogitatione sermone tūc imago dei grandis effi
 ciatur. et ip̄se d̄s cui imago est in aia mea magni
 ficatur. Beda. Eius anima deum magnificat q̄
 omnia sui interioris bonis affectus d̄mūis laudi
 bus ac sensibus m̄ncipat. Eius sp̄s in deo
 salutarī suo exultat quē nūbi in terrenis libet nul
 la caducanum rorum affluētia emoloz. nulla ad
 uerfitas frangit, sed sola illius a quo sperat salus
 eterna sui conditio memoria delectat. De ter
 tio. i. p̄solia concepte p̄fectio dicit. Lu. 1. D̄m
 erit magn⁹ et filius altissimi vocabitū. Triplex
 vero p̄fectionē habuit p̄ctes ista in instanti con
 ceptionis sue videlicet nature gratie et glorie. De
 p̄fectione nature dicitur Iob. 31. Creauit deus

novum super terrâ insulter circumdabit virû. *Ma-*
ri. Perfectus vir in ventre femine continetur
 Hoc aut non dicitur ppter qualitatem virilis cor-
 poris sed ppter veritatem humane nature et in-
 tegratam corpis et anime quas ples ista in illâ
 in conceptibus habuit. unde Damasc. Quia que in
 nostra natura platur deus dei verbû assumptis
 .Lecopus et aliam intellectualem et eoy idiomata
 Totum enim assumptis me et toti misis gratificet
 saluati. i. gratis facit. Ides. Simul verbi dei ca-
 ro simul alata rationali et intellectuali aia. Verita-
 tem sciendum licet ista tempore simul fuerunt.
 cadit tamè inter ea ordo nature. unde dicit aug.
 Qui inuisibilis et incommutabilis veritas per spi-
 ritus aiam et per aiam corpus accepit. Ad causam
 evidentiam sciendû q ordo nature inter aliqua du-
 pliciter pot attendi. Uno modo per gradum di-
 gnitatis et sic aia media inuenitur inter et eam et car-
 nê. Et fm hoc pot dici q filius dei vnus sibi car-
 nem mediante aia. Alio modo fm rationem calita-
 tis: sic ipsa aia est aliqualiter et carnis vniede
 filio dei. Non enim esset assumptibilis nisi q ordo
 nem quod habet ad aiam rationalem fm quas habet
 q sic caro humana que pte exteriori est assupelibilis
 simuliter per spm aiam assumptis. t. ppter con-
 gruitatem assumptionis. nõ eni aia est assupelibilis s;
 congruitatem nisi per hoc q capax est dei ad ima-
 ginem eius cuius qd est fm mentis que sps dicit
 fm illud ad Ep. 4. Renouamini spm mentis ve-
 stre. tum etiam ppter ordinem dignitatis q intel-
 lectus inter ceteras ptes aie est superior et digni-
 or et deo similior. Et ideo vt dicit Damasc. Vni-
 um est carnis per modum intellectû verbum dei.
 Veritatem sciendû q ipso humanâ natura assum-
 pfit cum quibusdâ defectibus. Quos rō triplex è.
 Prima vt p nobis satisfaccet. It. 53. Vere lan-
 guore nostris ipse talis et dolores ipse portauit.
 Deos vt veritas humane nature ostenderet ad
 p. 2. In illa milidine hâsum factus et habuit in
 ventus vt homo. Tertia vt ex ipso virtutis nos
 cōformaret. ad Heb. 11. Recogit ate cum qui
 talem sustinuit aduersus fenestram adra dila-
 tionem vt non fatigaret aie vestras deficientes.
 Et hys etiam patet q non debuit defectus pecca-
 ti assumere. tum q peccati impedit virtutem satis
 sciendi. Eccl. 34. Domus iniquo et non pbat alis
 firmus. tum q et peccato nõ misit veritas hu-
 mane nature cuius de causa est et sit cetera naturas
 fenestras diaboli introducti. vt dicit Damasc.
 Tum eni q peccato non pberet exempla vir-
 tutis cuius peccati sit virtutis ceterari. Patet ergo
 q nullum defectus peccati assumptis nec originali
 nec actiua. unde dicit. i. He. 1. Qui peccatum
 non fecit nec inuentus est dolus in ore eius. Sci-
 endû vero q triplex sunt defectus. Quosdam sūt

qui cōueniunt pfectiōi sciencie et gratie sicut igno-
 rantia pntas et d. malum. Difficultas ad bonum
 que non deat ipse assumere qui pter fur gra-
 tia et veritate vt dicit Jo. i. Quidam vero sit qui
 prouenit in bonis et quibusdâ peculiaribus cau-
 sis sicut lepus et caduceus in nobis et alia bonis
 qui quidem defectus estur qñq et hols culpate
 in cōdinatione vici. qñq et defectus virtutis
 maxime quoy neuersi et pō cōuenit. q caro eius et
 spiritus sancto concepta sūt qui est infinite virtu-
 tis et sapie errare et deficere non valens. Ipse eni
 nihil loquimur in regimine vite sue exercuit. Ter-
 cij sunt defectus qui cōueniunt in bonis inueniunt
 et peccato pleni paribus sicut moie sicut sine
 et huiusmodi. Deos ipso suscepit defectus quos ca-
 macticos vocat naturales defectus et inderata
 hols passiones. Naturales est cōueniunt naturali-
 ter cōsequuntur totâ naturâ in detractabiles q de-
 lectum gratie et sciencie non important. Notandû
 insuper q passiones appetitû cōueniunt sicut in
 ipso. sed aliter q in nobis sicut ad tria. Prima
 quantum ad obiectum q in nobis seruatur sepe ad
 illicita qd in ipso non sūt. scō sicut ad pncipi-
 um q in nobis sepe inderat rōnis pntat. In ipso
 vero nõ cōueniunt nisi fm dispositione rōnis. vñ
 dicit Aug. q ipso hoc est volentis motû humane
 aie suscepit sicut et volentis facit est homo. Ter-
 tio sicut ad effectum q in nobis quos hâsum
 di motus non sūt in appetitu sensitiuo sed in
 bunt rōnem. Et quod in ipso non sūt q omnes mo-
 tus naturaliter humane carni cōueniunt sicut q
 peccati sensitiuo remanebat q nõ non inspecta
 tur facere qd sicut bar. Unde Jero. dicit q ipse
 vt veritate pbarer assupit hols vere cōstituit
 est. Sed ne passio illius dicitur aie q ppassiōne
 dicit q et ipse tritari vt passio pfecta intelligit q
 aie et rōni distat ppassiōne vero que est inderata in
 appetitu sensitiuo sed vltimi nõ extendit. De
 sectione gratie dicit Jo. i. Verba caro facti est et
 ubi triplex gratia scdm ordinem exprimit videlicet
 gratia vnionis gra habitualis et gratia capis
 prima gratia. i. vnionis tangit ibi. Verba caro
 facta est. unde Aug. In nob per tēpus ordo illa
 sūma gra est q hō deo unctus est in vnitate glorie
 Pncipiū vero q sancti patres nõ meruerunt in
 natione ipse et cōdigno. sū q opa memoria hols
 ppta cōdignat ad beatitudinē que est vnitas et
 consistit in dei plena fruitione. Vno aut vnitate
 rōnis cum sit in esse psonali trāscendit vnitate
 mentis beate ad dei que est per actū fructus. Et
 ita nõ potest cadere sub merito que est pncipiū
 gratie hols illud Jo. i. Gratia et veritas per ipm
 ipm facta est. Tum etiam q in carnario ipse esse
 formatio totâ humanæ et ideo nõ cadit sub meri-
 to alicuius hols singularis q boni alicuius hols

non potest esse causa totius boni nature. Et si per gratiam
 mentionem patres sancti incarnationem pete dicit de
 siderando. congrui enim erant ut deus etiam dicitur
 eos qui sibi obediebat. Secunda gratia habitualis
 tangitur ibi. *ps.* non gratia veritate. *Mo.* Quia
 diuinitas in eo sacra repleti est plenitudine sine reditu
 dante in alios. *Idem* aut plenitudinis ratio potest
 accipi et proprieque apte ipsius ad deum. Quia n.
 receptionis aliquid proprieque est cause influenti ratio
 additamentis principat mensuram ipsius. Insuper
 aut gratia est a deo iuxta illud *ps.* Gratia et gloria
 dabit deus vnde cum alia proprieque proprieque am
 gredat ad deum et eius influentia plenitudinis gratie
 in ipso instanti conceptionis accipit. *C. Flor* apud
 vero quod plenitudo gratie potest accipi dupliciter
 Uno modo et per ipsius gratie quiddam. *f. aliquo* at
 tangit ad summa virtutis et quantum ad eandem
 et ipsam ad virtutes. *q. f. habet gratiam in ma*
xima excellentia qua potest haberi et in maxima exte
nsione ad omnes gratie effectus. Et talis gratie ple
nitudo propria est homini ratio. Alio modo potest
attendi et per habentis gratiam quiddam. f. aliquis
habet gratiam secundum suam conditionem suae secundum
intentionem potest in eo intensio gratia versus ad terminum
*et ipsam a deo secundum illud ad *ep.* 4. *Unicusque**
secundum suam data est gratia secundum mensuram donandis
*ipsi. *fm* quod datur secundum mensuram. Et alia mensura*
in diuino donorum. Aliud enim habet iste aliud ille et
quod habet ista non habet ille. Dicit enim secundum
virtutem modum. f. habet facultates gratie ad omnia
quod pertinent ad suum statum sicut officium sicut dicebat
*apostolus *ep.* 4. *Quia autem dicitur. f. sed in minimo**
data est gratia hoc illum in are cecus est. Talis plenitudo
gratie non est propria ratio sed collocatur alijs per
*ipsam. Sic beata virgo dicitur gratia plena. *Luc.**
1. Dicit habuit gratiam sufficientem ad suum finem ad
quem erat electa a deo et f. esset mater dei. Sic
*et beatus stephanus dicitur gratia plenus. *Act.* 7*
Quia habuit gratiam sufficientem ut esset idoneus
*ministra et f. eius ratio. *Marus* aut plenitudinis una*
plenitudo est alia per se quod aliquas diuinitas est
proordinatus ad aliquid vel inferioris status. Sic est
*autem sancti contra dicitur pleni gratia per illud *ep.**
4. Et impleantur in omni plenitudine de qua
habet gratiam sufficientem ad merendum vitas
*eternam que consistit in plena fruitione dei. *C. Flor**
tandem etiam quod gratia proprieque habitualis dupliciter
consideratur. Uno modo secundum quod est ens quoddam et sic
est finita eo quod est in alia proprieque sicut in subiecto finitas
habente capacitatem. Alio modo potest considerari se
eundem rationem gratie et sic potest dici infinita eo quod
non limitatur quod. f. habet quicquid potest peruenire ad
rationem gratie quia collata est alie proprieque sicut eundem
principio satisfaciens seu gratia carnis in humana
*natura secundum illud *ep.* 1. *Et assecutus nos in dile**

cto filio suo. Sicut si dicam? lucem solis esse ini
 nitam non quidem secundum suam esse sed secundum rationem lu
 cis: quod habet quicquid potest ad rationem lucis peruenire.
 Verbum autem illud *Jo. 4.* non enim ad mensuram dicitur
 de spiritu habet ratio proprieque tripliciter exponi. Uno modo
 de dono quo deus pater ad eternum dedit filio. *f. di*
*uina natura quod est donum infinitum. Et quod dicitur *gl.* *Et**
ibi dicitur et tunc sit filius? Quos sit per. Alio modo potest
*refertur ad donum quod est datum humane ut videtur dicitur *gl.**
*ne quod est donum finitum ut dicitur *gl.* ibidem. Sic proprieque plenitudo et*
secundum genus filii sic plenitudo et proprieque est humane virtutis huma
ne. Tertio modo potest referri ad gratiam habitualis modum
*se extendit ad statum gratie. *vn* aug. *Et exponitur dicitur. *Mo***
siura quiddam donorum diuino. alij dicitur per spiritum sancto sapie
*alij finis scilicet spiritus datur mensura accipit. *Dei**
duo vero quod gratia vnionis procedit in ratio gratiam habitualis si
*non ordine temporis humane et intellectus. Et dicitur *sa. vi.**
Ecce scrutamini super ista est. Ad quod peruenit ad gratiam
vnionis. Et postea legitur. et ponit super cum spiritum in chi
*Ad quod peruenit ad donum gratie habitualis. *Idem* aut*
affectionem ratio potest accipi et habitudine gratie ad su
*am causam. *Ma* enim dicitur in hunc et prima diuini*
tatis sicut lumen in aere et presentia solis. vnde
**Execl.* 43. dicitur. Quod gloria dei ingressus diebas per*
vel orientalem et terra respiciunt a maiestate eius.
Quia autem dei in ratio est per vnionem humane nature
ad diuina personam. vn gratia habitualis proprieque intelligitur
ut ratio habeat vnionem sicut spiritus solis. Dicitur autem
gratia respicit eandem ac sic virtutes respicit eius
potentiam. vnde oportet quod sicut ac potest derivari
tur ad eius essentia ita virtutes sunt quiddam deriva
tiones gratie. quoniam enim aliquod principium est perfecti
nis tantomagis ipsius suos effectus. vnde cum gra
tia proprieque sit perfectissima cose quod est quod et ipse perfecti
seru virtutes ad perfecti ad singulas potentias anime
et ita ipsas habuit omnes virtutes in eodem tamen et
speciem non habuit propter ipsam imperfectionem:
*sed habuit quod consideret est in patria. *f. vnio* et ad*
prebentionem quod fuit versus conceptibilis. Tertia gra
*tia. *f. capitul* tangitur ibi *Jo. 1.* De plenitudine eius
 omnes accipiunt. *Idem* aut gratia eadem est se
 cundum eandem cum gratia habituali. differre
 tamen secundum rationem. Notandum vero quod ratio dicitur
 caput ecclesie secundum similitudinem capitis homini.
 In quo possumus tria considerare. *f. ordinem* per
 fectionem virtutis. *Ordine* quia caput est prima
 pars boni incipiendo a superioribus. Et inde est
 quod omne principium caput consistit notari. vnde
 in *ps.* In capite libri scriptum est *et. i.* in princi
 pio libri. *Perfectiones* quia in capite vigent omnes
 sententia in ratione et extensiones cum ceteris me
 bris sic solus tactus. Et inde est quod dicitur *sa. vi.* *Deus*
 et bonocapitum ipse caput. vnde quod videtur in ordo
 rum meborum et gubernatio eorum in suis artibus et a ca
 pite propter vnionem sensum et motum ibidem dicitur*

luminis intellectus agentis et est illa que per reue-
lacione diuina nobis innotescunt. Alia vero est scia
cogitativa siue acquisita. Unde dicitur ad cor. 2. 5
Dicitur ad hys qd passus est obedientiam. scdm hie
sciam sciam ala rpi oia illa que pnt fieri per actio-
nem intellectus agentis. Et licet no fuerit oia creata
sicut homo et veritate intellectus agentis pot pcedere
read intelligendum effectus per causas eccuerso et ista p
multa et cetera p cetera ita et hys qd creata et in
eum deuenit notitia. Sciendum vero qd scia et operi
mensura ponit in xpo scdm lumie intellectus agentis
qd est humanenature condonatore. Scia vero ista
la per lumen deus infusum qui modus cognoscendi
di est pportio natus agentis nature. Scia vero bea-
ta per quam ipsa essentia dei videtur est pposita et pna-
turalis soli deo.

C. De natiuitate christi.

Sciendum videtur de natiuitate xpi. Circa
quatuor possunt considerari videlicet pa-
rentis virginitate. natus et benignitate
et natiuitatis veritate. De primo dicitur Isa. 7.
Ecce virgo concipiet et pariet filium. vbi Aug. Spe-
culus non raptus adus solis integritate virginis
ingressus aut egressus nullo modo poterat viciari diui-
nitatis. **C. Notandum vero qd fuit iucundus xps concipi
et nasci de virgine. tunc qd verbum est patris cui filii
tudine gerit vbi conditio qd sine corruptioe concipi-
tur et sine corruptioe de corde pcedit. Unde etia
pateris fuit verbum dei patris sine corruptioe con-
cipi et nasci. Unde in quodam sermone dicitur. Neqz
verbum nostrum cuius patris corruptio in mente neqz ver-
bum dei ipsius eligens psum pemit virginitatez
Tum etia qd ipse venerat peccati corruptione tol-
lere. Et illud Jo. 1. Ecce agnus dei etc. Jo dicit aug.
fuit non erat vt per eius aduentum violaret integritas
qui venerat sanare corrupta. Tum etiam in si-
gnis ipsius regenerandis que non ex voluntate
carnis neqz ex voluntate viri sed ex deo vt dicitur
Jo. 1. Unde Aug. Operetur at caput nostrum insigni
miraculo sui corpus nasci de virgine vt significa-
ret ista membra de virgine ecclesia sui ipsum nasci-
tura. Tum etia vt imaginez future resurrectionis
et glorie pseruetur vbi neqz mberit neqz mberit sed
sunt sicut angelus dei in celo. **Mat. 25. fuit aut
conueniens vt de virgine desponsata viro nasceret si
cut dicitur Mat. 1. Quis esset desponsata mater
iesu etc. Ideo sui glo. vt significaret ecclesia que est
virgo et sponsa. vt per solis origo marie ostendit
ref vt per solis esset recte castitas: vel ne tan-
quam adultera lapidaretur et virgo vni solano susten-
taret et pnto virginis diabolo celaret et ne virgini-
tatis esset circosciso infamie qd mater christi in-
famata fuerat. De sebo scilicet benignitate xpi dicitur
Mat. 3. apparuit benignitas et humanitas etc. Vbi
notandum qd xps exhibuit nobis benignitatem in di-****

uinitatis sine dicitate sed misericordiam in huma-
nitate nostre suscipiende. prima tibi apparuit. Deu-
guitas. Vbi dicitur Ber. Apparuit dei potentia re-
rum creatione sapientia in carni gubernari. scilicet
magnitas maxime apparuit in beatitate. **Mat. 3.
eni iudicium benignitatis dederant quasi humanitas
dei nomine ad dederat carnis. Sedem tangit ibi. Ad
ex operibus iusticie qd fecim nos sed fm suam misericordiam
etc. Vbi Ber. Quia dicitur declarant eam misericordiam
qd ipam suscepit in misericordia qd cum pietate plene
qd dei virtute ppter nos facti est scilicet. Unde ca-
tat ecclesia. Et per redemptor oium ex parte pntis
etc. **C. Notandum vero qd ratio misericordie et benignitatis
differunt in actibus. Primo in hoc qd misericordie
remotione defectus sed benignitatis educatione
pfectio. Secundo in hoc qd misericordia loquedo gra-
net ad poenitentiam dicitur bona sua dicitur creaturis
rationalibus. Et dicitur enim misericordia qd est con-
traria felicitati non potest esse nisi rationabilis creaturam
quarum esse felicitas. De dicitur misericordie respicitur
videtur diuina respectu quarumlibet rerum. Tertio
hoc qd misericordia ponit assumptionem quidam p-
cedens ad eum cui pdesit in quantum pdesit alteri
misericordia reputat quasi sua. Unde non potest esse nisi in
natura itellecuali que hys educatione aliene mis-
ericordie. Sed benignitas hys ordinem ad educatione
simpliciter. Unde cuiuslibet creature qd hys pfectio-
ne educabilis potest condone benignitas. quarto qd
misericordia remouet debitas ab eo cui pdesit. non a-
dicitur dei misericordia alteri qd ei debet. sed
benignitas non remouet debitas ab eo cui ali-
quid debet. Vbi benignitas est hys dicitur ad largi-
tionem iusticie et misericordie. De tercio. scilicet virtute xpi dicitur
Isa. 9. Paruum natus est nobis. et ad virtutem no-
stram. Vbi autem dicitur virtutes natiuitatis xpi qd
possumus considerare et dicitur p dicitur quomodo
qd sunt: puritas: obmutata: amabilitas: et placabili-
tas: qd in hoc mundo excellit sine inuenit. Primo
inuenit in eo similitudo puritatis: qd est castitas: incis-
eternae et specialis sine macula. vt dicitur Sap. 8.
Hic autem puritate demonstrat acceptus et pntis virginis
Ad enim corruptione parere potest corruptio. vbi
dicit Hieronimus. factus: hodie vt hys fuerit nasciturus
debebat aliter debuit sibi matrem eligere qd est
deere sciebatur et sibi placantissimam. Voluit ergo
esse virginem de qua immaculata immaculatus pcederet of-
um in macula puritatis. Secundo in hys mundo hunc
similitudo virtutis. Ad pntis. et Enniamur semetipsum
etc. Hic virtutis ostendit vt dicit Ber. Locutus
fuit pntis: hinc virtutis: in sepe recitatio. Tertio
inuenit in hoc mundo similitudo amabilitatis: qd spe-
cialis forma pntis hodie sine pntis mibus ange-
loy vt dicit Hieronimus. Hic amabilitatis facit vno
diuinitas est humanitas. Unde Bernar. plenum
pntis enim suauitatis dulcedine videre hodie****

deus additose. Quarto invenim⁹ in hoc paulo simi-
 litudinem placibilitate q³ benign⁹ est & pariter & multas
 misericordias & solabatur malicia. Jobel. 1. Unde
 Bernar. Xpo paulus est & leuiter placari pot⁹. qd
 enim fecerat q³ parer facile donat ecce il non fuerat.
 nobis magni p⁹ merito possum⁹ redderit. P⁹mo
 minus inquit no sine pena. Et sicut benignitas ap-
 paruit sup oem spem vltra oes estimaciones. Simi-
 l⁹ expectare possum⁹ iudicij dilictionem. Primo
 ergo puerit⁹ nat⁹ est nobis vt per ei⁹ dilictionem
 imitemur. vt circa ei⁹ amabilitates afficiamur.
 vt ex eius placabilitate fiducia habeam⁹. P⁹mo
 ergo nat⁹ est nobis puulus esse in factis puritatis
 Unde ipse dicit Uanb. 1. Ipse salu⁹ factus p⁹li
 sumi et. Ber. En ipse xps qui purgationem facit
 delictos ecce sentiam⁹ purgationem aduenit.
 Hinc eti⁹ aug. in sermone de nativitate dicit. O
 beata infantia per qua⁹ nostri generis reparet⁹ et vi-
 ta. O gratissima & delectabilis vagini per quos
 floridicos v⁹itium plorand⁹q³ eternas euasimus.
 O felice panni quib⁹ peccatoris nostror⁹ ceteris
 sunt foedes. Sedo nat⁹ est nobis in exemplis hu-
 litatis. Jobel. 3. Exemplis dedi⁹ vobis et. Vbi Ber.
 Et iudeam⁹ effici sicut p⁹li iste dicitam⁹ ab eo. q³
 modest⁹ est & humilis corde. nec magnus videlicet
 deo sine calfactis est homo p⁹li. Unde intote
 rabulis impudente est vt vbi se exinanivit maie-
 stas infetur vernuicij⁹ etate. Tertio nat⁹
 est nobis in augmentis charitatis. Luc. 11. Ignem
 veni mittere in terram et. Bernar. Magn⁹ d⁹is e
 laudabile nimis factus est p⁹li⁹ amabil⁹. Par-
 uulus inquit natus et. Ipse enim nobis est of⁹ ama-
 bile ipse est parer suar⁹ d⁹is mittere p⁹li⁹ et
 plura. Job. Qu⁹to minor se fecit in humanitate et
 io maior se exhibuit in bonitate. Qu⁹to aut⁹ ma-
 ior bonitate exhibuit i⁹ro magis affectu⁹ nostrus
 accendit. Quarto nat⁹ est nobis in solacijs sp⁹i et se-
 curitatis. Id Jobel. 5. Videam⁹ cum fiducia ad
 thronu⁹ g⁹e ei⁹. Q⁹to. i. xps in quoregnat g⁹ret p
 ipm⁹ esse quamur mlam. i. remissionem pecc⁹ pe-
 dena et inueniam⁹ g⁹g⁹ et auxilij oportunit⁹. Et
 recedam⁹ de hac vita. Aug. Dies dulcissima na-
 tivitatis xpi in qua copunctio eti⁹ in de lib⁹ v⁹is
 d⁹ilic⁹ cordis d⁹g⁹ imp⁹. veni sperat⁹ c⁹cept⁹
 reditu⁹ no desperat⁹ capti⁹. remedia in desiderat⁹
 vulnera in qua natus ag⁹ qui tollit pecc⁹ m⁹di.
 In car⁹ natiuitate q³ p⁹liam habet securi dulci
 us gaudet q³ m⁹stra⁹ auctus in met⁹ qui bon⁹ est
 affectu⁹ off⁹ orat⁹ qui peccator deuotissime suppli-
 cat: dulcis dies & vere dulcis c⁹itatis penitentijs
 et v⁹is portans. P⁹mo natus vobis filius et certus
 sum⁹ q³ in hac die il quis et corde penitenti et ad
 vomitu⁹ peccati reueris no fuerit q³ d⁹g⁹ petie-
 rit datus ei. Possum⁹ aut⁹ m⁹ltice notare q³ p⁹li
 beate marie significat p⁹liam penitenti⁹ aie de quo

dicit Ma. 16. N⁹ timore tuo d⁹e c⁹ceptim⁹ et p⁹li-
 um⁹ sp⁹li salutis. Ideo p⁹li docuit m⁹ltice lo-
 cus natiuitatis xpi. I. Bethleem. Unde Bernar.
 Tu quoq³ si fueris bebble em p⁹ cordis armonij
 vt sint tibi lacrimae me panes d⁹ accore et la-
 ras refectioe iug⁹ delictoria. Interfuit bebble
 dom⁹ panis. Et si fueris iada per c⁹cessionem. d⁹ta
 tas d⁹uid per op⁹ satisfacionem natus in xpo
 et d⁹it cordi tuo gaudij per g⁹ram in p⁹li et po-
 rram in futuro. Et. Not⁹id⁹ vero q³ post p⁹li
 n⁹it⁹ debet et alia penitentijs inuolui p⁹liis d⁹ita
 tis c⁹tra turpitudin⁹ peccati que c⁹stitit in ter-
 rici⁹ m⁹ta de c⁹linatione reclinari per affectu⁹
 humilitatis c⁹tra fugiam que c⁹stitit in a⁹erione
 et pon⁹ in p⁹liio aspiratioe per c⁹dign⁹ p⁹liam
 c⁹tra peccati delectatione que est in c⁹u⁹itioe. De
 p⁹mo dicit p⁹li. 4. Uniuersa delicta operis d⁹-
 rina. Debent⁹ aut⁹ in p⁹liio hoc et omni p⁹li-
 uia. P⁹mo vt de⁹ q³ supra nos e⁹ diligam⁹. Sedo
 hoc q³ nos sumus. Tertio q³ iuxta nos est. I. p⁹li
 m⁹ nostru⁹. Quarto q³ infra nos est. I. corp⁹ sim.
 Deo q³mo et charitate s⁹ diligida vt dicit au-
 gu. De sebo dicit in ps. Cor⁹ c⁹rtu⁹ et humilit⁹ et
 Unde Bernar. P⁹mo humilitas nos deo comen-
 dat deo facit nos subditos: deo placet in nobis
 cui ait beata virgo. Respexit humilitate ancille sue
 De tertio dicit Luc. 3. facite fruct⁹ dignos p⁹li
 Unde dicit Bernar. Inge voluptate q³ in m⁹ss
 postea est sequi intru⁹ delectationis. Inge p⁹li
 q³ per hanc appropinquat regnu⁹ dei. Docet⁹ b⁹
 dicit stabulis illud p⁹li clamare hoc m⁹ta illa
 infantilia loquitur hoc lacrima et v⁹is euange-
 lizant.

De christi circuncisione.

Et ideo videm⁹ de eius circuncisione de q³
 dicit Luc. 1. Post⁹ q³ circumcissus fuit dies
 octo. Vbi not⁹id⁹ est q³ xps sicut nobis
 e⁹ est ita eti⁹ p⁹ nobis circuncissus est. Vbi not⁹
 circuncisio xpi fuit nobis medicamentu⁹ salutis. et
 empla⁹ humilitatis. docum⁹tu⁹ s⁹ctatis vt. Q⁹si
 circuncideremur in signu⁹ et figura salutis. circun-
 cisionis que erit in generali resurrectione q³ ab
 ei⁹ corpore circuncidetur. De p⁹mo dicit ad Ro-
 m. 4. N⁹it deus filij sui facti sub lege et. Ber.
 Quid miru⁹ sit caput accepit p⁹ m⁹ta⁹ oratione
 q³ in se ipso non habuit necessaria. Plene in
 m⁹ta: ut vobis ipse pro v⁹is infirmitate a⁹ri ad
 bibet oratio. Voleat caput et in b⁹adio sit com-
 ra: d⁹it renes et sit in m⁹ta. In hadie pro renes
 corp⁹ putredine canteru⁹ q³ d⁹ta fuit est in capite
 V⁹is quid miru⁹ p⁹ nobis dignu⁹ est m⁹ta.
 Cor⁹ m⁹ta siquid⁹ d⁹it et: nec in meo v⁹is et
 pensis est. De sebo dicit in ps. M⁹ta⁹ em
 psalomin⁹ ab angelia. Cui verbo allude. Ber-
 nardus dicit. Ideo maneat et multumus ab

angelia qui nō sōlū formā hōis sed et formā habet peccatoris et insignis velū d quodā cauterio saluū fides. Itaque in aniselle hūilitatis exemplū. Ad quid enī tibi circūcisio necessaria quā per nō fecisti nec cōmitti. Quē nō feceris ipsa manifestat eas q̄ non p̄traxeris nisi hoc cerni p̄bat p̄is dñi nias et matris integritas. Quāuis sacerdos ea quē nec sup̄ patre nec sup̄ matre p̄tamēdū p̄p̄tiam in lese potius est q̄ in dñi. Et tibi p̄ter ab eterno sed de est in quē peccator non cadit est. et mater ex p̄cedo virgine nec parere poterat i corruptio corruptelā. Idē. Am sine p̄cedo est nō est dedignū peccatorē se reputari nō esse volumi et nolū estimari. De isto dicit Jere. 4. Circūcidimini et auferite spūcia cordiū vestrorū vniūda et habitatores vobis. Et Notandū vero q̄ spū mualis circūcisio duplex est. Interior et exterior. Ut dicit Beda. Hinc spūcia circūcisio est cōmū. Interior exteriorq̄ hōis nostri sensū custoditā cōsistit aut exteriō: circūcisio int̄. I. in habitu ne sit notabilis. in actōe ne sit respōsibilis. in sermone ne sit cōspicibilis et dicit Ber. Interiō: cōsistit int̄. I. in cogitatione et sit sancta. in affectione vestipura. in intēdōe et sit casta et de eisdem Ber. De isto dicit. I. Cor. 15. Ap̄ter est corruptibile hoc induere incorruptelā et mortale hoc induere immortalitē. Unde Beda. Tūc veratim plenas erit nostra circūcisio cui in die iudicij cōcis simus corp̄: alē corruptibū em̄ti mor p̄gato iudicio ad vidēdā p̄p̄ue creatoris nostri faciē autā celestis regni ingrediemur. Ad desideratissimā t̄p̄s regni int̄. Illa octava dicit q̄ circūcisio agit iudicat. Dicit enī sic seculi creatos in quib⁹ p̄ adipsū dā requie sempiterna ad t̄p̄ operari necesse est. Septima etas non est in hac sed in alia vita quā cōstitū v̄s ad t̄p̄a rectoriois corp̄. Octava aut dicit est dicit resurrectio nō sine v̄lo t̄p̄o sine deata. Et sicut nūc a t̄p̄o p̄p̄iam ita t̄c a iēsu saluati vocabimur.

C De impositione nominū sp̄i.

Uarto videam⁹ de nois ip̄ositōe de q̄ dī cis I. u. 1. Et vocatū est nomen ei⁹ iesus.

Et Notandū q̄ noia singulariū hōis sem̄ per impositionē ab aliqua p̄p̄ietate ei⁹ cui ip̄osit vel a t̄p̄e sicut noia sanctorū quib⁹ imponit hōis q̄ in eoz testis nascitur vel a cogitāde vel ab aliā alia p̄p̄ietate. Noia vero que dunt⁹ imponit dāta semp̄ significat donū aliquid gratiā dñi nō dātis eis quib⁹ imponitur. Sicut Act. 17. Dicit enī ab abde appellaberis ab abam q̄ p̄t̄y miltariū gentiū cōstituit. Et Matth. 16. Dicit enī petro in es petrus et sup̄ hanc petra edificabo eccl̄iā meā. Quia ergo hōi t̄p̄o hoc mun⁹ ḡtē colari erat et per ip̄m oēs saluatiū cōueniēt est vocatū nomē ei⁹ iesus. I. saluator. Scien⁹ dñs v̄o q̄ hoc nomē iesus est magne et multe virtutē. Et

enī penitenti⁹ in refugium: egrotāb⁹ in remediū. pugnat⁹ in subdām. oratib⁹ in suffragiū. mō: cōfert ventā a peccatis gl̄am sanitatis vi cōsū tēp̄eris virtutē et fiducia impetrāde salū. De p̄mo dicit. I. Jo. 2. Scribo v̄o v̄s filioi q̄s remittitur vobis peccata p̄pter ei⁹ nomē. Act. 2. Nūc oēs p̄p̄ere testimōniū p̄hibent. Augusti n⁹. Quid ē iesus nisi saluator. ergo p̄p̄ temēt̄p̄m esto mihi iesus. Nōlū die nōlū sic accidere malis meum et obliuiscaris bonū tuū. Sed attendendū q̄ hoc nomē in circūcisioe imponit per q̄ si significat q̄ spūaliter circūcisū saluati. v̄i Ber. Nōs fratres necesse est circūcidī et sic nomē saluatis accipere circūcisio plane nō lra sed sp̄i et veritate. De seō dicit Iac. 1. Oleū estium nomē tuū. Oleū enī lenamē est dolozis sic et hoc nomē iesus. Bernard⁹. Dabes o aīa mea recōditū te amari in v̄culo v̄o abulū q̄ ē iesus q̄ nullū v̄nū quā pesti inuenit lesior. p̄ter rauenēsis. Idē est nomē q̄ dedit cecis v̄s: surdis auditiū: claudis gressim. sermōnē mutis. v̄is mouis. De tertio dicit p̄ter. 18. Turris fortissima nomē dñi Et marci v̄t. In noie meo demonia eiciēt. Lu. 1. R. eueri sūt discipuli cū gaudio dicentes. Dñe etiā in noie tuo demonia sūciscitur nobis. p̄ter rauen. Tōtū diaboli p̄tēm de obsessis corp̄bus v̄s but̄ nois. I. iesus fugiat. De isto dicit. Jo. 14. Si qd̄ petieritis p̄tem in noie meo dabit v̄s Aug. In noie meo ē t̄p̄s iesus. X̄p̄s regē ibus saluatorē significat et hoc q̄ dicit p̄tem. in noie saluatorē petiū⁹ et p̄ ip̄e saluator est nō sōlū q̄ facit q̄ petim⁹ ver⁹ etiā q̄ nō facit. Qm̄ q̄ vidit per p̄taria saluti nō facit dō t̄p̄o et sic saluatorē. Nouit enī medic⁹ qd̄ p̄s qd̄ p̄tra salutē suā p̄p̄tā egror⁹. Et p̄taria p̄cōctis nō facit v̄o lūtatē nō facit sanitate. Nota verbū Bernardi de t̄p̄a circūcisioe et ei⁹ nois ip̄ositōe. Magnus et mirabile facim̄ circūcidit p̄ter et vocat iesus. Quid sibi vult ista p̄necior. Et agnosce mediato rē dei et hōim q̄ ab ip̄o sue naturatē p̄p̄o: dō de unis locat hōim in a sum̄to natiē et muliere. sed cui feciditatis fructū t̄p̄e accedit v̄nū dicitat hōis virginitatis p̄mis inuolū sed isti p̄m̄ angelicis laudib⁹ honoratū: abscondit in spēto sed p̄ dicit stella radiatē de celo. Dicit et circūcisio p̄bat veritates assumptē hūianitatis et nomē q̄ est sup̄ oē nomen gl̄oriam indicat manifestati.

C De apparitione sp̄i.

Uinto videam⁹ de t̄p̄i apparitōe de q̄ dī cis. Mar. 2. Quā n̄c̄t̄ ibi i bethlec iude et. Ut b̄t̄ria cōmendabilis t̄ḡis de magis quā t̄p̄o per stellam apparuit videlicet q̄ t̄p̄m p̄ stellam sapienter cognouerit. cognitum diligenter questurunt. im̄n̄tium reuerenter adorauerunt. Primum ibi. Vidimus stellam eius et. Bene dicitur eius. quia dicit fulgurat⁹ q̄ hoc stella

nūq̄ ante apparuit sed tūc eaq̄ puer iste creauit e
 magis ad se veniēdo spūa depurauit. Idē. Dū
 fer erat aut hoc stella ab alijs in tribus. In situ qz
 nō erat locaster in firmamento sed p̄debat in me
 ditullioa eris prima terre. In sp̄le dicit qz sp̄le o
 rē eius ad poterat sp̄le o solis obsecurat limo in
 meridie luci dillum a apparuit. In motu qz p̄ce de
 bat in agos more vlatōis. Nō enī mouebatur
 motu circulari. sed quasi in motu animalū ep̄ocē
 suo. C. Notādū vero est qz sicut dicit leo papa qz
 p̄ter illam stelle sp̄m que corporeū mouit ob
 curū fulgoreū vtrūq̄ radiū eoz corda p̄do emitt
 Et hoc quidē ad illuminationē fieri p̄tinebat. ha
 bebāt enī sp̄le de xpi hūanitate. Vñ dicitur. Vbi
 est qui nō est res in deoz. Et de eius diuinitate.
 Vñ sub sp̄erū. Venim⁹ adorare eū. Ad. 1. De
 sc̄bo dicit. Ad. 1. Vbi est qui nō est res in deoz
 Vbi notādū qz diligētis in gl̄ndis in trib⁹ cōdit.
 Vñ ang. O ala mea si diligētis peteres trib⁹ b̄li
 gus o dētes. Quomo enī lumē petrosus e tene
 bus ipediretis. De b̄o sc̄bites interrogares qz
 rris obertares. Tertio in nullo loco gēseres do
 nec dilectū iuuenire. De p̄mo dicit in ps. Deus
 miserat n̄i e b̄ndicat nobis illuminet rē. vt co
 gnoscām⁹ in terra viā r̄ū. C. Et dicit ad ce
 lā. Proverb. 4. In ioy semita q̄i h̄o sp̄le o p̄o
 cedat e crecti v̄is ad p̄fectū d̄e. glo. In ioy op̄
 lace sc̄le pagūtur e eterna ducit ad viā que est
 p̄fecta d̄ca. Unde magi in lumine stelle om̄m que
 rūt sicut de ip̄a carat ecclesia. Ioh̄ magi quā vi
 derūt rē. C. Notādū vō qz hoc lumē. i. gr̄tie per
 petui amittit. Unde dicit remig⁹ de lumine stel
 le qz stelle gr̄m dei. herodes diabolus significat
 qui aut per p̄niam recesserit mox gr̄m iue
 nit qz nō dimittit donec p̄ducat ad domū pueri. i.
 ecclesiaz. De sc̄bo dicit. Jer. 6. Ecce sup̄ r̄as ve
 stras e vidētis e interrogat de semitis antiquis
 q̄i s̄i bona v̄ia e ambulatē in eas t̄mētis r̄eges
 alab⁹ vestris. Vñ etiā magi venerūt iherosolimā
 d̄ctes e d̄ctes vbi est qui nō est rex vnde cum
 Aug. Annūciare e interrogat credūt e querūt si
 gnificātes eos qui ambulat p̄ fidē e desiderat spe
 cū. Sed sciendū qz heu multi doctores sint sim
 les mōis qui magis demonstrato sēte vite mo
 tu r̄ū sc̄litate. vt dicit Aug. Quos enī fabulū ar
 chēus s̄le esse dicit qz alij vt e uaderit p̄tulerit
 e ip̄i diluio p̄erūt. Diles lapidēb⁹ mulariis qz
 viā alijs ostēderūt nec sp̄i s̄ bulare poterunt. De
 tertio dicit. Cant. 4. In lectulo meo q̄sui p̄ uocē
 rē. Vbi dicit Greg. Dulcēt in lecto q̄m q̄m in
 p̄tōis vite requie aliq̄p̄tūa. in redēptōis nostri
 desiderio susp̄nam⁹. Per noctē q̄m q̄m e si uam
 mē in ip̄o v̄igilatū ad hoc ocul⁹ calligat. Sed
 qui dilectū s̄i nō inuenit restat vt largat circō

ar dicitur. i. s̄m ecclesiam electosū mōe e in quā
 tione p̄curat per uicū eum e plateas q̄rūt. i. p̄ an
 gusta e lata gr̄a d̄ctes alij d̄ctes vt q̄m in est v̄ti
 gl̄a inuenire valeat e cratur. Quia sunt penult
 etiā vite seculari qz inuēdū habēt aliqd de aho
 ne virtutis. Vñ etiā magi nō quēserūt donec vi
 lectū. i. sp̄m inueniret cū sp̄m s̄it qz tam l̄gē
 sp̄cū in tam medio tpe trāserūt. C. Notādū
 vero qz ferūt desiderat diuini amonien sine
 aliam gēserē donec dilectū inueniat. Quia v̄o
 desiderat si cōp̄le ad dilectat aliam vt dicit p̄r
 b̄oz. 8. Ideo quēser desiderat fuerit ferūt s̄m
 dilectatū dilectū inuenitur. Vñ magi qui ser
 uentissimo desidero sp̄m d̄ctant ip̄m dilectū
 bitissime inueniebāt. Unde. Ad. 1. v̄ctes ma
 gi stella gaudis sunt gaudis magno valde. Vñ
 cit gl̄a Bernar. qz gaudis gaudet qui p̄t̄e de
 um qui est verū gaudis gaudet. Idē. e magis
 quo nihil est in a⁹ e valde gaudis qz de magis p̄o
 rest alius plus al⁹ nun⁹ gaudere. De q̄ta mag.
 1. Et p̄cedit ademerit cū. Vñ ang. Infan
 tia cui e alia substat cū est iste magnitudinis
 sapie gl̄ie ad cū p̄nōs e angeli exortur e re
 ges in p̄p̄idē e sc̄litate sapie ingenuitate. Quis
 est hic talis e t̄mō sup̄o cum v̄de op̄nōs e
 t̄mō e cū e h̄o cum in p̄p̄o in p̄p̄o m̄d̄oz
 sup̄a alia p̄clamū substat in nobis s̄des qz r̄
 tio n̄bare d̄ctis. De quib⁹ e ap̄p̄t̄e r̄mōs s̄m
 p̄ctōis munera obd̄ctis anrū rē. Vñ notādū
 qz per anrū intelligit ecclesie sapia. Ter. 4. s̄m
 f̄ros inclit e amici auro p̄p̄o. C. O. O. O. O. O.
 l̄cti sapia. Quō. C. O. O. O. O. O. O. O. O. O. O.
 qz m̄l̄tatis m̄l̄tatis putat s̄t in v̄tā t̄l̄tā. C. O. O. O. O. O. O. O. O. O. O.
 terrena caritē. Bernar. Inuenit plane sapia
 nā si p̄ nōis vite peccata d̄ctis. si h̄o r̄mō de
 siderat b̄l̄s quip̄dāt s̄i eternū vitā eoz d̄ctis
 p̄cipitēs. Inuenit sapia si n̄i b̄l̄s singulā
 p̄nt putant e hoc quidē amara e oio fugiēda.
 Ita quoqz v̄ctad caduca e trāf̄tōia cōtēnēda
 illa v̄o vt p̄ctā bona totis desiderijs app̄
 dāt. In ioy quodāz animi sapore d̄ctis e d̄
 eternal. Per t̄mō significat deuota oratio. Unde
 in ps. Dirigat oratio mea sicut incensū rē. C. O.
 Ine charitable succensum. Bernar. Quare
 r̄o efficatio: est illa callid⁹ ab aduersario imp̄
 d̄rū solet. Periculis est si fuerit nimia tepida e
 temeria. Timida siquidē oio celus non p̄ntat
 qz restringit aum̄ timor imoderat⁹ venec p̄ole
 re q̄t. E p̄da v̄o in ascensu languet eoz qz nō
 hab̄cat rigor. Timoraria v̄o accidit sed restit.
 Restit enī e. P̄ctū nō ob̄tinet gr̄a sed e
 ref̄ offensa. Que v̄o fideles e b̄l̄s e sc̄l̄t̄
 fuerit celū sine rubio penetrat. Vñ enī e
 vacua redire p̄t. Per m̄l̄tā significat
 calligatio. Can. 3. Q̄m⁹ tuc d̄ctis m̄l̄tā

et digni in pleni mirra pbarissima. Greg. Per manus opardes vno die p digros discreto significatur. Quamvis distilla mirra qñ caro virtuosas opibus castigat: sed digni dicunt pleni mirra pbarissima: qz calcinatio bi pbata est que fit eius discreto. De his mirris dicit Greg. Vato regi eius offerimus si in aspectu illi claritate domine sapie respicimus. Tunc offerimus? si cogitatio carnis p sancta oblatione studa in ara cordis accendimus? ut flume aliqd deo p ecclesie desideriu redoleamus. Quarra offerimus si carnis vitia p abstinencia mortificamus? Per mirras namqz agit ne caro mortua putrefiat sñ qñ. Aurum ad tributū dicit ad sacrificiū: mirra ad sepulturā genitū mortuū: et p hec tria in ipso intant regia p̄bas: divina multas: humana mortalia.

C De oblatione xpi.

Eto videmus de xpi oblatione in t̄ple de qua dī Ia. 1. Postq̄s impleti sunt dies purgatis. Vnde sc̄. Ad cuius euidēty sciendū qz ipso sub lege voluit fieri: ut eos qz sub lege erant redimeret. ad Gal. 4. Aug. de plenata duplex p̄ceptū in lege tradit: vni quidez genera le ḡnum ad oēs vt. s. Completa diebus purgatis matris offerret sacrificiū p filie: siue p filia: vt dī Leuit. 12. Et si sacrificiū quidez erat ad expiationēz peccati in quo ples p̄cepta erat nata: et etas ad p̄secrationē quadam ipsius: qz tunc p̄t̄bas in t̄ple: ideo aliqd offerbat in holocaustis: aliqd p̄p̄t̄. Aliud erat sp̄ale p̄ceptum in lege de primogenita: tam in homibz s̄ in iumentis. Vbi. 1. n. d̄ putatur d̄s oē primogenitus in ipso p. eo qd p liberationem isrl̄ gesserat primogenita egypti ab boie vsqz ad pecora: p̄mogenitus isrl̄ referantur. Et hoc mandati p̄nit. Et Jo. 1. Quia ḡ ip̄s ex matre natus erat primogenitus: voluit fieri sub lege. Hec euangelista Lucas circa cū observata fuisse ostēdit. Sino quidē id quod prius ad primogenitos cū dicit. Tolerat cū in isrl̄m vt susteret eius d̄s: sed id quod p̄tinet ad oēs cū dicit: vt darent hostiā p. eo s̄m qd d̄s est in lege disti parturiturum: aut duos pullos colubay. Notandū v̄ qz vt dicit Amalafinus sicut ip̄s ad ḡra sua factus est d̄s: et circumcisus in carne: vt faceret nos p̄ ḡram deos: et vt sp̄aliter circumcidamur: sic et p̄pe nos s̄ntur deos: vt dicemus p̄itare nos ip̄os. Ad b̄ quatuor sunt necessaria que circa oblationē xpi iustice designant. s. m̄t̄s puritas: cordis humanitatis: am mi tranquillitas: bonoz operum securitas. P̄m̄ta designat p oblationē ip̄s qd fuit cōplēta diebus purgationis p quod iustice innuitur: qz deo offerri nō possimus: nisi purgan p̄ ab omni inmundicia m̄t̄s et corpis. eccles. 13. Oculi v̄ni multo magis lucēt sup solē: et ad iniquitatē respicere nō p̄t̄. Mat. 18. Nisi p̄nitū fuerit et cō-

ficiamini sicut gutti et. vbi dicit Bede. Nō ita talē habueritis innocētia et anima puritate: sicut guttuli nō intrabitis in regnū celoz. Apoc. 11. Nihil cominatis intrabz in eā: duo aut sunt in nobis purganda: vt dicit Ber. Intelectus: vt nos erit affectus: vt velit: sed nō designat p̄pter b̄ qz s̄m le gem voluit offerri qui bene legi subiectus nō erat: qz nō erant femine: s̄ multo spiramle verbū dei factum ē caro. Unde in signum humilitatis voluit sic offerri: vt doceret p̄ bonilitatis meritum nos digno offerri destino cōspicere. Job. 18. Quine p̄cisum vidit oculis me? gl. 1. iam de se adiecta in sapie sue et gratie illustratione respicit: qz tanto qz ante oculos dei p̄cisio: qz ante oculos sui fuit despectio. i. regū. 15. Nonne cum pulvis essem in oculis nris et. Interio designat p hoc qd in isrl̄m oblatum fuit qz interpretatur pacis ea sine visio pacis: ad Iob. 12. P̄ccz: sequimini in oibus et sanctimonū sine qua deum nemo videbit. Aug. Et si aut par serenitas m̄t̄s tranquillitas animi: s̄m pacitas cordis: amoris vincitū p̄sonum charitatē: nec poterit ad b̄reditate d̄ni p̄curre qui testimonū pacis voluerit observare nec p̄t̄ p̄cediam habere cū ip̄o qui discors voluerit cō cum ip̄iano. ysa. 58. Erat sabbatum et sabbato. Aug. Quia ille quiescit in futuro qui hic quiescit ab ope malo. Quarta d̄gnat p hoc qd ē oblatum cū muneribus. Et Jo. 13. Non apparetis in cōsp̄cta meo vacuus gl. bonis opibus. Greg. Non erit vacua manus a munere si archa cordis repleta fuerit bona voluntate. Notandū v̄ qz p̄ceptū fuit filijs isrl̄m viciibus p singulos annos festa celebrare. s. pascha: pentecostē: et cena p̄hogiam: ter in anno appareat cōā d̄s: qd m̄sterio nō vacat. Unde glo. Tribus viciibus per singulos annos b̄ est omni t̄p̄e p̄t̄s vite in sancte trinitatis p̄fessione p fidei sp̄em et charitate bonorum op̄ez obsequia deo creatori vestro exhibebitis. Pascha. n. celebramus m̄t̄s nosoz cū p sanguinem agni imactati ad egyptia seruitute liberati p sp̄alē aquas de veteri boie in nouum transfusos nō in vetustate licet sed in nouitate spiritus quo in terraz p̄missionis p̄ ḡram t̄p̄i p̄cuntius. Sollenitate v̄o m̄t̄s p̄m̄t̄s: celebramus: cū operū nostrorum voluntate: et sermonū p̄m̄t̄s d̄s cōsecramus. Sollenitate v̄o in certu anni celebramus: qz cōgregatos frugibus id ē virtutū fructibus ad finem vite et introitum regni celestis p̄curre cōcedimus: in tabernaculo septem diebus cōmorantes: qz p omne t̄p̄us vite presentis peregrinos nos cō cognoscimus nec hic s̄ in futuro requirimus cedule curantes ne in p̄spectu d̄i vacui appareamus.

C De baptis̄a. ne t̄p̄i.

Et p̄mo videndū est de ip̄i baptis̄a: an

de qua dicit Mat. 3. Venit ihs a galilea in iordane ad Jo. vt baptizaret ab eoybena p eandē describit vs p̄sone loca & offiū: vt dicit remig^o p̄sone ponunt eū de: venit ihs ad Jo. dōs ad fons rex ad iulid: iur ad lucerna: loca designant eū dē a galilea ad iordanā. Galilea. n. interpres: trans migratio. Quicūq; ḡ vult baptizari transgret a vicis ad iudaeos & veniēs ad bap. se banniet iordane interpres: defecio. Aug. Quidā mirabilia in b. flumine eē facta scriptura sacra p̄mēndōrat. Vbi p̄. dicit. Iordanus purificat & renouat ad quādē retrofluit aque puerie sacrae mōp̄tē re trofluit purificat iustitiam. I. dicit. in iordane fecit diuisionē aquarū: ita ip̄e in eodē iordane fecit separatiōē: & op̄atōē & p̄dōē remissionē. Remig^o offiū designat eū de vt baptizaret ab eo: vt dicit Criso. Non vt ip̄e recipere p̄dōē: remissionē p̄ b. p̄tūm: ḡ vt sanctificaret reliqueret aquas post modū baptizandis. Deo vt idē dicit naz. ip̄e ip̄e nō er. in peccato: nām tū accepit peccatū: p̄ p̄terea: si p̄ se baptizate non egerat tū in hīs carnali nō op̄o b̄ctō. Tertio vt dicit Aug. qz voluit facere: qd̄ oibus facere iugabat: vt bon^o magister doctrinā suā nō tam vbiis insinuarē ḡ actibus exeret: b. eū qd̄ dicit Mat. 4. Dic nos docet adimplere eū vni iusticia. Nō dicebat dōm̄b. dōcē d̄ iusticia: vt qd̄ iudēs aliter facere ip̄e p̄sone iugas: vtrioq; alio b. osterio exemplo. C. Sunt aut̄ tria p̄dōranda circa baptismū ip̄i di uinitus ostēda. v3 celoz optio: ip̄sillancū apparitione vocis inuinitus. p̄mūz ibi ecce apertū sunt celū. dicit. Non referendū elemētōz ḡ sp̄alibus oculis sicut & Eze. in p̄^o suū voluminis. ce los ap̄toz p̄mēndat: b. p̄bat Criso. sup. Mat. dicens: qz si ip̄a creatura. l. celoz nupta fuisse nō dimiseret ap̄tū sunt eī celū: qz qd̄ cognatū ap̄tur oibus ap̄tū eī. scdm̄ ibi: vider sp̄m̄ dei sc̄. vbi dicit Aug. dicit nō op̄atēbat vt fil^o d̄ ob̄obes falleret: eū nō op̄atēbat: vt falleret ip̄sillancus: sed v̄p̄tenti deo qz vniuersis creaturis fabricauit er. imbold nō erat vbi eīe v̄eg corpus colūbe sine alio columbarū misterio figurat: sicut nō fuit eī v̄sibile verum corpus in v̄cro v̄ginis. Marie sine v̄rili sēmine fabricare. Et h̄p̄ p̄ hanc colū b. a3 v̄eg alā fuisse que nō nō in v̄itate p̄sone ip̄sillancū assumptū fuit: que postmodū eē desit: sicut flāma qz aperuit in rudo: vt dicit Aug. Ideo alie ip̄sillancus sp̄m̄ colūbe accepit vt dicit Criso. Quomā p̄e alijs alitibus contrā ē charitatis oēs aut̄ sp̄s iusticie quas h̄nt serui dei in v̄itate: p̄it b̄c h̄nt vt ob̄tū in simulaculo. solā aut̄ charita rem ip̄sillancū nō p̄d̄t imū dūe sp̄s imitari: v̄o hanc p̄uarā sp̄m̄ colūbe sibi seruati ip̄sillancus qz p̄ nullius reatum om̄i sic cognoscit v̄b̄l̄ sp̄s illa cōis: sicut p̄ grām charitatis. Tertio ibi. Idē ē si-

lius meus dilectus & filius. Non aut̄ vt aug^o dicitur ē p̄p̄bas nec typos: aut figurat v̄m̄m̄ in carne p̄ filii docent: ḡ p̄llā venisse monstrat dicitur: v̄c̄ qz filius meus dilectus & c. Notandum v̄o qz p̄ nō demonstrat in v̄c̄: nisi sicut qz tot: vocis: vt loquēz p̄. vocē: & p̄ p̄m̄ p̄m̄ eē p̄ d̄gere v̄m̄m̄ qd̄ eī d̄cere vt loquas p̄m̄m̄tissime p̄atēz p̄ vocē m̄d̄ifestatū ē que signatū verbū: v̄l: si ip̄a v̄o: a p̄e amissa siluāntē verbū p̄tēat: & sicut ip̄s colūbe in qua d̄mōstratō ē ip̄sillancus nō eī nā ip̄sillancus: nec ip̄s d̄oim̄ qd̄ d̄mōstratō ē filius eī nā d̄et: ita eū & ip̄a v̄o nō p̄met ad nām verbū vt p̄tē loquēntis. Unde Job. 3. Dico dicit neqz vocē eūz v̄c̄: v̄c̄: auditis: nec sp̄m̄ eius v̄sistis. Quidē p̄ d̄ctā signā sicut qz oibus p̄b. ap̄tūm̄ renatis celū aperit grā ip̄sillancū inuinitus: & in filios dei adoptat: de p̄m̄o dicit Remig^o nō d̄t ap̄tū eī celū: qz oibus renatis ap̄tū sama regni celis. C. Vbi dōm̄ aut̄ qz p̄ passionē ip̄i celū ap̄tū: sicut p̄ eū eōm̄ agnōne celoz: op̄tū h̄c cūm̄ singulis ap̄ p̄h̄ari ad b. vt celū introit: qd̄ quādē sit p̄ baptizandis: & id̄ potius sit nōm̄o de agnōne celoz: ap̄ p̄tūm̄ ḡ in passione. De secō idē dicit Remig^o cat oibus p̄b. ap̄tūm̄ renatis tūm̄a regni celis agitur: ita oēs in baptizate dōm̄ ip̄sillancū accipiunt. De tertio dicit Criso. Et h̄p̄ qz v̄m̄m̄ b. nō in ip̄o cognoscimus: post aque lauachū de celū b̄nt p̄m̄ia sp̄sillancū in nos aduolare: & celū nos ḡc̄ v̄n̄tione p̄fandi & p̄tē vocis ad agnōne filios dei fieri.

C. De ieiunio ip̄i.

Criso videmus de ieiunio ip̄i: de quo dicit Mat. 4. Et cum ieiunauer. d. dicit & d. noctibus postea claruit. C. Notandum v̄o qz ip̄i ieiunū fuit salutare & ex̄plare salutare qd̄m̄ qz p̄ nobis ieiunauer vt nos op̄tū eīem̄ faceremur. Vbi notandū qz ieiunū assumē p̄ci paliter ad tria. p̄mo quidē ad carnis p̄cipitūm̄ cōp̄m̄ēdas. Unde dicit. Sine cere & bado v̄m̄a frigit. i. p̄ ab̄stinentiam eīb̄: p̄m̄ia lūm̄a replet: sed v̄ m̄e m̄o b̄is elēct̄ ad signa. v̄o dicit Mat. 1. qz post ieiunū trūm̄ ebdomadā reuelatōē accepit a deo. Tertio ad satisfactōem p̄ peccatis. Vbi Jobel. 1. Conuertimur ad me in toto corde: v̄o in ieiunio. & Berna. Romanus & salutare ieiunū quo re dimittit eterna lēp̄ p̄na: t̄mittit p̄c̄tā. Non solā aut̄ ob̄m̄a v̄m̄a ḡ emeret grām. Non solā d̄ct̄ p̄c̄tā p̄nta que cōm̄issimus: ḡ & repellat futura qz cōm̄ittere poteramus. Ip̄o v̄o p̄m̄o nō ieiunauer: p̄m̄ia nec in ieiunio nō tollerabat: vt dicit Criso. nō eī se d̄o m̄d̄o: qz nō indagat p̄ ieiunū: d̄ct̄ qz fuit verus p̄p̄d̄ct̄: ḡ tertio nō ieiunauer: vt p̄ p̄c̄tō satisfactō nō quidē p̄ suo: qz p̄c̄tū nō fuit

ve dicitur. pe. i. h. p. nostro: vis et carnis post ieiunium significat desiderium nostre salutis: vt dicit gl. super dicitur. fuit enim ieiunium ipse exsulare. Vbi Kris. vt aut dicitur qd bonum qd magni est ieiunium et quale est ieiunium aduersus dyabolus qm non post baptisimum non nascitur: sed ieiunium intendere opus ipse ieiunium non eo indiget: sed non instruit. Ber. Demus tanto deuotius amittimus et nobis ipse ieiunium exemplum ipso certum: et eis ppnos ieiunium si qd seipm. Debent autem b. capius imitari sed possibilis et nostra. Vbi Greg. nazanzenus dicit. p. diebus ipse ieiunium nisi manducas. Erat. n. deus nos autem ieiunium possibilis nisi p. positionem? Scilicet dum qd est qd p. ieiunium sic vt sic carnis sunt restituta: qd tunc necesse est non subtrahat. Ad cuius eundem nam esse sciendum qd necessarium in rebus accipit dupliciter. primo modo ad seruandam vitam nec necessarium p. ieiunium subtrahere non licet: nec interire mere seipm: sed necessarium est valde modicum: qd modico non parca est. Alio modo de necessarium ad seruanda valitudine corporis que quidem accipit dupliciter. primo qm sunt ieiunium habito respectu ad ea que incidunt et offit ex sociate nec esse cum qbus vitat ad qd p. ieiunium necessarium agenda est tale necessarium enim strabat non dicitur. Erat. n. de rapina hostia offerre ieiunium si aliquid impediret ppter ieiunium ab aliqbus opibus ad que obligat. Vnde Hiero. dicit. Qui de rapina dolocum offert vt qd qd qd exeat vt manducatis: vt sibi penuria imoderate corpus assueat: a tunc fit tanta abstinentia qd ad opibus vitioribus impediat quibus ad eandem ex necessitate tenet indirectum esse ieiunium et non sit illud id est. Dicitur ad hanc dignitate amittit qd ieiunium charitate: vt ieiunium sensus integritate perferat. sed modo accipit valitudine corporis: qm optima corpus disponitur: et qd caro in suo roborate sustinet diffidat in ipso dicit: non ad necessarium valitudine sic acceptum tunc licet accipit et tunc laudabile strabat potest: talis stratio non multum in oculo: acceterat qd corpus humanum inuenit in requiritur et sustinetate qd ex defectu morale tunc currere cogitantes. Vnde Basilius dicit qd summa medicina est abstinencia. Hieronymus tunc supra lud dicit. qd. Non potest sibi ipse optima dicit et ipse ieiunium care qd ieiunium dupliciter: vt dicit Augustinus. Ieiunium incit qd cum amaritudine potest: pntia vnde miseria generat. Aliud est ieiunium emittit qd est spiritualis: consistit ad carnalibus vicis et dicitur vnde abstrahit: qd ieiunium ipse dicitur ois caro. In aliis qd semper habitu sponte ipse est: sed non semper accipit qd est ipse est: vt inde qd ipse parat accipit: vt que se occurrunt: vt in que cadere pnt: nisi carne cohibeatur: tunc copietur eis ieiunium meritis. Aliquando est eis ipse actu: vt ipse qd eis dicitur dulcedine fructum: tunc copietur eis ieiunium

quotationis non meritis.

U. De ipse temptatione.

Quo videamus de ipse temptatione: et qua re temptari volunt de qua dicit Matth. 4. Dicitur et in deserto a spu sba vt temptaretur a dyabolo: vt dicit Crisostomus. Tribus modis agit temptatio suggestione: delectatione sensus: et nos cum temptamur plerumque in delectatione: aut etiam in sensuum laborum: qd de carnis potest peragunt in nobis metaphis gerimus: vnde certamina toleramus. Deus vero qui in vtero virginis incarnatus: venit in hunc mundum sine peccato nisi dictionem in scriptis tolerabat temptari: qd potuit per suggestionem: sed mentem eius peccati delectatio non inuoluit: atq; id est de abolita temptatio sola non intus fuit. Notandum vero qd ipse temptari volunt. primo quidem: vt vobis per temptationes cupit ferret. Crisostomus indignum redemptorum qd volunt temptari qd venter occidit vt temptationes nisi suis temptationibus visceret: sicut mortem nostram sua morte venter figurat. Quidam n. que ipse in militem assumptus humanitate: vt scilicet videtur nobis salutaria fuerit: p. eius n. temptatione et alia que sustinuit roborem: ad dicit. 12. Recogitate dicit ibi qualem sustinuit aduersus semetipsum dictionem vt non fatigamus animis vobis delectationes. Quia. Sin dicitur a dyabolo superi habere: et qd dyabolus triumphauit. Magna qd solat medius et capite. Ber. In creatione in redactione ceteris oibus beneficiis: et deus oibus: sed in temptationibus suis tantum p. aliq dicit eis singulis electos: sic n. p. ante cadent superperere: crispere fugientem: vt videri possit relicta oibus eis sola operari dare. propterea expedit ois alicubi semper intendere tantum p. inueniendos ad adiutores: sed etiam inspectos. Vnde legitur de beato Anthonio qd cum semel a demonibus in varias formas mutatus laceratus fuisset subito qd raduolucis demones effugans illustratus sanatus et ipse presentem intelligens dicit. Vbi eras bone ihu. et vobis ad eum Anthonio hic eras: sed expectabam certam tantum. sedo temptari volunt ppter nostras cautelam: vt nullus qm cumq; sanctus a dyabolo temptatione se ornos su. Jo. 13. Non est seruus maior suo domino. Leo papa. Vltimo de corda sua peritatis qd dicit cum ille iugis hostis arietibus pulit si sine quo nos marie vident abstinentia peris. Et quo enim dolos suocitatem abstrahit qd ipse dicit mure stans ausus et temptare. Vbi post baptisimum ipse temptauit qd vt dicit Hieronymus super dicit. In sanctificatione maxime temptameta dyabolo graui santur: qd victoria magis est eius optada a sancto ecc. 1. si accedis ad seminitate dei ista in timore tertio qd exemplum: vt dicit Augustinus. qd ipse se dyabolo temptamulus prebit: vt ad quondam temptationes et in eductio: effect: non solum p. adiutorum vq

etiam per exemplis. Dedit aut nobis exemplis
 nō solum pugne: s; etiā coeone. vñ sup illud Mat. 4.
 accet. an. e. min. c. dicit gl. sicut in b agone mili-
 tia nostra puenstruita in obsequio angelos glo-
 riosā remuneratō edoceat. Vñ etiā Ber. Jpe dñs
 bonatur vt pugniemus: adiuuat: vt vincam: cer-
 tantes expectat: desiciltes subleuat: vincentes co-
 ronatur. C. Sequit de mō e ordinē tēptatō: s; acce-
 dens tēptatō dicit ei. Si filius dei es dic vt la-
 pides isti panes fiant vbi dicit Ore. Antiquo bo-
 nus panis bolem gula vnto tēptant cū igni cōsi-
 veritum oblectit atq; ad cōcedendū suat. Glana
 glā cū dicit: eritis sicut dñs. auaritia eius diceret
 sciltes bonū e malū. Auaritia. n. nō solum pecunie
 est: s; etiā altitudinis cū supra modū sublimitas
 ambitur. etiā modū fm bolem tēptant pmo p
 gulam: vñ dicit si filius dei es vt. Diuilius. Et
 pōitionē in tēptandō pposuit panū in deo ex mu-
 tanon elapido in panis virtutē patris agnoscat
 e in boie oblectandō cibi patientiā eferunt illud-
 dat. Dñe aut tēptantō sic resistit dicit: scriptus
 est. Non in solo pane viuit hō: s; in omni verbo
 qd pcedit de ore dei: vbi dicit gl. Inferio pars
 bois pane sustentat: altera vō verbo dei reficit:
 q; vero agis de inferioi pre p; q; temptator: s;.
 Secundo tēptant cū pvanam gloriā: vt dicit
 Mat. 4. vñ sequit tunc assumpsit cū dyabolus et.
 Et postea sequit: si filius dei es mitte te deorsus
 et. Nec tēptantō sunt vane glorie fm gl. cui sic re-
 sistendū tēptatis dñm deū tuis vbi dicit gl. Nō
 debet temptare deū qñ h; ex humana rōne qd fa-
 ciat: s; potius dicitur humana rōne emendat: deo
 nō tēptant dōis deuote pferendū. Nota etiā q; hic
 dicit gl. oia hec corporibus cōsibus et pletis ga-
 eni verba immo pferunt in spē bois dyabolū sup
 alle vcrisimile ē. Tertio tēptant cum de auari-
 tia: vñ sequit. Assumpsit qñ in montē excelsum e
 oblectit ei oia regia mundi. gl. i. oia pcupisibilia
 in mundo in quo boles regnant: vñ sup totus
 mundus eo suggerere ad eo vñsus est: dicit hec
 claritib; dyabolū peidens ad auaritia meiq; auari-
 tia vdolomum ieruit: sicut dē a J Ephe. 5. Jhuic it
 temptatōni sic resistit: vade surbanas. Cur indi-
 gnanter sic respōdit: q; dicit Criso. q; in ppijs li-
 torijs quāpias et patientē laudabile ē: dei aut li-
 ras s; intulare nimis imple ē. C. Morandū vō qd
 nihil e tēptatio significet. Vñ Criso sic dicit.
 Jeunium ē abstinentia rei male. eferus ē de se de-
 ferium eius vñsus ei est panis. Quis s; sibi panē con-
 uertit in vñsus lapide: occidit in panē: mīdat s; dā
 bolo pñadenti: q; nō in solo pane. i. vñsu illius rei
 viuit hō: s; in obseruatiā mīdat ex. Cris. q; qd
 instat: sicut quasi sanctus dicit qd dicit supē replū
 e qñ est mīdētis pñtere in sanctimonij similitate
 postuō ē sup pñm tēptā: s; bectēp: ano sequit pū-

nam qñ victoria tēptantō glām opatur: s; e
 cū iactat: s; tēptatio vnto se iūmū s;cept: sup tēptā
 aut eius dyabolus dicit: vt tu ad abstinentiā laudā-
 bilē spēe pcedat: et tolli aut fastigij sanctitas nō
 accipias. Juge exaltationē cordis: et nō panis
 rumi. Alie cōsio aut monē est pcessio ad altitudi-
 nem vultus: s; glām vultus mīdū q; de vultu
 dibus desolat. Cris. q; voluntas dicit fieri qñ
 dens scriptis cogitare de diuitijs e bononib; tēptā
 dicit: tunc pñcepō mīdū glāz cōdit regni sa. ter-
 no loco pñder tibi cōs: vt si voluntas illa psequi
 seruias ei e negligas iustitiam.

C. De triplici tēptatōe. i. dei bois e dyabolū.

Lofa sup psalmū. 35. dicit q; tēptat dicit
 g ppat hō: temptat dyabolus aliter bōnali-
 ter bōnaliter dyabolus tēptat dñs vnto
 diandō vt dicit: q; nescit: dyabolus vt sedat.
 De tēptatōe dei dicitur in ps. Jhuca me oīs
 tempa me. gl. iudica me pbatū nō dñs: oia p-
 bati: s; mihi e bōlis me qd delicti in aieat. tēptā-
 tio s; dei pbatō ē sicut tēptant deo: vñ gen. 22.
 Quod aut dē Mat. 6. ne nos iudicatis in tēptandō
 intelligēdus ē: nos pmitras vinci a tēptatione
 gl. In tēptationē tunc q; in tēptandō frāgē: nō s; p
 catir: vt nō tēptat: q; tēptatio necessaria ē ad
 coronam tanq; h; cuius necesse ē igne pbari nō sicut
 vt nō pñgaf: s; vt nō exarat: vt dē gl. Aug. De
 temptatōnib; bonis scīdum ē q; temptare est
 experimentū iudicare de eo q; tempet: sicut sump-
 sion pposuit pblucina pblucitō ad tēptandū
 eos iudicam. 4. Siquis aut boiam expolat vol-
 untatē pudentiā p tēptem: vt hoc est temptare
 deū q; pñdētis est. Deu. 6. Non tēptabis dñm
 deū tuum: vbi dicit gl. Deū temptat q; h; qd fa-
 ciat ac sine rōne se pmittere pncipio experiri volens
 vtrum possit liberari a deo. Quādo vō pper se
 cessit arē: vt vultatē pmitterit se aliq; diuino mi-
 ho e sup pccitōnib; e sacro h; non est temptare
 deū. Dicit. n. scđi gal. 2. Cum ignoramus quid
 agere debeamus hoc solum dēmus retidū: vt oīs
 los nostros ad te dirigamus. Ad eundē autē
 us quod dē in ps. Vultare e videre qñ fūmē
 dñs: s; illud qd dicit. ro. 12. Vñ pbatō que sit vo-
 luntas dei bona bēplacens e pfecta. C. Dicit
 q; duplex est cognitio diuine voluntatē s; bonitatis.
 Vna qd est et speculatio: s; qñm ad bēndū
 licet dubitare: nec pbarē vnto vñsus bonitatis
 vt vnto dēns sit fūmē. Alia aut est diuine
 voluntatis seu voluntatē cognitio affectiua s; eper
 mentalis diuine qd experit in seipm gustū tunc
 dulcedum e cōplacētū diuine voluntatē: sicut
 de ierobee dicit Idro. 2. c. de di. no. q; dicit om-
 na ex cōplacētū ad ipas hoc e mouer: vt pñm
 dei voluntatē: e gustū eius sicut arē. C. Tota
 dum cr. 25 q; duplex pccit aliquis signum a deo.

Quo modo ad explorandum diuinā potētem: aut
veritatē dicit eius: et hoc de se p̄tinet ad dei tem-
perantē. alio modo vt instruat qd sit circa aliqd
faciendū: aut qd factū sibi placetū est deo: et B nul-
lo modo p̄tinet ad dei tēp̄rationē. De temperatio
ne aut d̄r̄ab̄ oīi sup̄: ad eū est om̄di aut d̄r̄abolice
temperandū rōnes vs̄ quare p̄mittit deus hoīem
ēp̄tari: t̄git̄. Cris̄o, dicit̄. Quisq̄ post̄ baptisma
maior̄: ca s̄uffine s̄ r̄p̄tatione nō turbetur: et n̄
p̄terea B acceptū arma nō t̄r̄: sed vs̄ p̄st̄
ritas aut a tēp̄tatione nō p̄hibet deus. T̄m̄-
no q̄dem vt dicit̄ q̄s̄o s̄on̄o factus es. Sedo
vt et magnitudine bonoꝝ nō exollaris. Tertio:
vt d̄r̄abol̄ cognoscat q̄ perfecte ab eo abcessit̄.
Quarto vt p̄ hoc festio reddatur. Quinto vt ere
d̄m̄ tibi thesauri signum acceptas: neq̄. n. d̄r̄abo
insup̄ueniet tibi ad tēp̄randū: nisi te in maiore
effectū videret.

C De xpi p̄uentione.

Primo videamus de xpi p̄uentione de
qua dicit Baruch. 3. Post̄ hec in terris
visus ē: cum dolbus p̄uentus. Potidā
q̄ xpi p̄uentione fuit p̄fectissimū exēpl̄ ar̄ n̄re p̄uer-
sionis. v̄i in p̄sona eius d̄. Jo. 14. Ego sum via
veritas et vita. r̄entra ip̄e est illa regia via d̄ qua
dicit̄ m̄. 11. Illa regia gradie mur̄: et beate dicit̄ q̄
d̄m̄ glo. sup̄ qui habitat q̄ via regia est via xpi re-
gionē t̄ri qui se vs̄ mundi accurrit: vt nec p̄p̄te
tra allucret̄: nec aduersus frangere. quā etiā nōf
imitari debemus. Beda. Sequamur uerbum
ne p̄uentione eius s̄ demeritis gl̄am̄ uolum̄
inueni: s̄ habitare in domo eius eterna obus die
bus vite nostre. Morandū v̄o q̄ xpi p̄uent̄ fuit
s̄m̄ legē. p̄mo q̄dem vt veterēz approbaret. sedo
vt eum in seip̄o obseruandū cōsiliū maret. tertio
vt in eis obsequiē calidam d̄i straberet. quar-
to vt homines a seruitute legē liberaret s̄m̄ illud
Gal. 4. Quis d̄ens filii sui natus ex muliere s̄
eum sub lege vt eos q̄ sub lege erant redimeret.
Et in s̄p̄tatione aut̄ legē tripliciter se excusat. p̄i
mo q̄dem modo q̄ p̄ceptis q̄dē de sanctifica-
tione sabbati nō interdicit op̄s diuinū: s̄ b̄n̄ia
num quos deus in die s̄p̄tatione cōsuet̄erit a noui
creaturis p̄dendū: s̄m̄ p̄ m̄ op̄atur in reḡ gub̄er-
natione et p̄sentatione. Q̄ aut̄ xpi miracula s̄aere
bat erat op̄s diuinū vt ip̄e dicit̄ Jo. 5. Pater me-
us vs̄q̄ nō op̄atur: et ego op̄or̄: sedo excusat p̄
hoc q̄ illo p̄cepto nō p̄hibent op̄a de necessitate
s̄ntis consilia. Unde ip̄e dicit̄ Luce. 7. Nonne
vniuersiq̄ vestri solut̄ docem̄: aut̄ alius et d̄
et ad aquare. Et infra. c. 14. Alius vestrus deo:
aut̄ alius in puteo cadit: et non cōtinuo extrahit
illum in die sabbati. Quasi dicit̄ est aut̄ q̄ op̄a
miraculorū que xpi s̄aerebat ad salutē corpo-
ris et sic p̄tinebant. Tertio q̄ illo p̄cepto nō p̄hi-

bentur p̄uentione ad dei cultus. Unde dicit̄ Ma-
thei. 12. An nō legis in lege q̄ sabbatū facti vio-
lant et sine crimine sunt: et Joan. 7. dicit̄. Si
circumcissioe homo accipit in sabbato: vt nō solus
lex moysi: cum mihi indignamini: q̄ totus hoīem
salutē feci in sabbato. Q̄ aut̄ mandant p̄licite in
sabbato lectum suscitare ad cultū dei p̄tinebat
id est ad laudē diuine virtutis. C. Morandū q̄
xpi habuit tria refugia: vt dicit̄ Remigius nau-
monē: et desertū ad quoz̄ alterum quoz̄ens cumq̄
a turba p̄m̄e ad descendēdū ar̄: hoc legitur ip̄m
fecisse p̄pter tria: quādoq̄ p̄pter cognalem q̄rē.
Unde Mat. 6. dicit̄ q̄ d̄s̄ discipulis d̄m̄. Ve-
nire st̄o us̄q̄ in desertū locū et q̄s̄cite p̄sillā. Et
enim q̄ veniebāt et redibant multē: et nec sp̄at̄
mandicū habebant: quōz̄ vs̄ cā olonis. Unde
Lu. 6. factū est in illis dieb̄: exiit op̄are in montē:
et erat p̄notata in elone: vbi dicit̄ Am̄. q̄ ad p̄
cep̄a virtutis suo nos informat̄ exēplo: quōz̄ vt
d̄ceat fasore vitare: v̄i sup̄ illud Mat. 5. Quidē
d̄s̄ turbas ascendit in montē dicit̄ Cris̄. q̄ p̄ hoc
q̄ nō in ciuitate et s̄ore: s̄ in monte et solitudine se-
dit erudit̄ nos nob̄ ad ob̄tationes facere a tu-
multibus ab̄s̄ōdere et maxime cū de necessarijs
disputare oportet.

C De doctrina xpi.

Primo videamus de doctrina xpi d̄
qua dicit̄ Mat. 12. Magister scimus q̄ ve-
rari es: v̄i d̄ v̄i d̄ in veritate doces. Quidē
d̄m̄ v̄o q̄ xpi v̄itatem doctrine p̄firmavit: tum
p̄te sanctitate: tum miraculoꝝ s̄i b̄timate. v̄te
sanctitate: q̄ cepit facere et docere vt d̄c̄. Am̄. 1.
miraculoꝝ sublimare. Jo. 4. Si mihi nō vult̄
ere dere op̄ibus credite. Notandū ins̄q̄: xpi
multa docuit in p̄bolicis: vt d̄ Mat. 13. Quod q̄
dem p̄ueniens s̄m̄: tum q̄ cōsuetudo est b̄t̄: vt
p̄ sensibilia deueniat in cognitiōe intelligibilib̄
vt dicit̄ D̄ro. i. c. ce. te. Mem̄ possibile est b̄t̄ alit̄
lucere diuinū r̄d̄m̄. n̄i varietate s̄aer̄z̄ v̄ela-
m̄i s̄ magnoque circumclaris. i. inclusim̄ diuer-
sis figuris scripture ip̄m r̄p̄sentāntibus: tum etiā
p̄pter simplicitate quoz̄id̄z̄ audientū vt q̄ cele-
stia capere nō p̄ceat̄ p̄ similitudinem terrenā aud̄
ta p̄cipere possent: vt dicit̄ q̄. Mat. 4. Et sub
aud̄ ip̄i in glo. q̄ p̄bolic̄ q̄ cōsuetudo est b̄t̄: vt
q̄d̄ intelligi volum̄: p̄ quas p̄p̄tationes indica-
mus: vt ferret̄ nō ad aliqd̄ v̄z̄: et rem̄ velocē vt
tis p̄p̄amus. Et n. p̄bolic̄: vt dicit̄ Dic. Cris̄
n̄i d̄s̄crepantiū s̄ aliqua similitudine facta p̄p̄atio:
Tum etiā vt indignis diuina misteria occultare
tur. v̄i Lu. 3. Verbis d̄ati est esse misteris regni
dei. glo. secreta scripturar̄: et j. ceteris aut̄ in pa-
bolicis vt vidites nō vidēt̄. Mat. 7. Nolite san-
ctum dare canibus: neq̄ mittite margaritas ve-
stras ad porcos. gl. eadē res d̄ sanctū et margari-

ne. i. euangelium & ecclesiastica facta: sanctus q: inuolabile: nec d: ab aliquo contumptim: argitica q: in abscondito latet: & d: figuris quasi de aperf eo nobis eruit: gēma est p̄ciosa que nō p̄tē corāp̄pi: cane a vō sunt q: ob latrant: & q: ad in tēgrus est dila cerant: potē q: v̄llipendit & p̄sentat. ¶ Et eandem vō q: sicut d: vō. i. c. c. ce. ite. magna edue nēna ē q: diuina in scripturis tradant s̄b mēta: p̄p̄ta: rēy: copulatus v̄llū s̄ nobilitat: & hoc p̄pter tria. p̄mo q: p̄ hoc libera: magna humanis sensus ab errore. ¶ Manifestū autē est q: hoc nō s̄m p̄ p̄sentatē dicant de diuinis q̄b̄ possēt d: dubius s̄i sub figuris nobilissimōy: copulati describerentur diuina maxime apud illos qui nihil aliud cor potēbant nobilitate et cogitare nonerāt. Secūdo q: hic modus ē p̄sentatōy: cognitōis s̄b de deo hōmīs in hac vita. Magis. n. manifestat nobis de ipō qd nō est s̄i quid ē: s̄ ideo s̄tuitudines eorū que magis elongant a deo verio: nobis fatiūt estimatiōē de deo qd sit supra illud qd de eo v̄i cūmna v̄ cogitamus. Tertio q: p̄ hōmī diuina magis idignis occurrūt. ¶ De ip̄i miraculis.

¶ Quidēmo vidēam? de ip̄i miraculis d: qbus d: Jo. ij. Nichd̄ multa signa facit. ¶ An notandū q: miraculū nomē ad amirātiōē s̄m̄it. Ad miratōē autē surgit cū effectus s̄te manifesti: & cū occulti: sicut aliq̄ miraf dum v̄i detē edip̄sim solis & ignozat cūm v̄t d: i. m̄t̄ba. ¶ Ip̄tē t̄i cū alicuius apparentis effectus ē: alicui notatōē q̄m̄ aliis ē incognita. Unde aliqd est mirum vni qd nō est mirū aliis: sicut edip̄sim solis miratur rusticus: nō autē astrologus. ¶ Miraculū autē d: quasi amiratioē plenū qd simp̄t est ob: cūm occultat: hoc autē est deus: v̄n̄ illa que a deo s̄unt p̄ter cūm nobis notas miracula dicunt. ¶ De scribit autē miraculū sic. ¶ Miraculū ē aliqd arduum & insolitū supra facultatē n̄e & sp̄ē amirātiōis p̄ueniens. Ad cuius euidētā sciendū ē q: arduum d: miraculū nō p̄pter dignitātē rei in qua fit: s̄ q: excedat facultatē n̄e. Similiter insolitū d: nō q: nō frequētē cūm̄it: sed q: est p̄ter n̄lē p̄sentatōē. Supra autē facultates n̄e est aliquid impliciter. ¶ Uno modo s̄m̄m ad m̄m̄i facti sicut q: duo corpora s̄nt simul: & q: sol retrocedit: v̄l q: corpus humanū gloriificet: qd n̄lō modo nā facere p̄tē ita & s̄tuitatē s̄m̄m̄i gradū in mira culis. sedō modo est aliquid supra facultatē: n̄e nō s̄m̄m ad id qd fit: s̄ s̄m̄m ad id in quo fit: sicut resurrectio mortuōy: illuminatō cecorū & s̄tita p̄tē nā causare vitam: s̄ nō in mortuōy: p̄tē prestare vitam: sed nō cecorū: s̄ hoc sedōm locū tēment in miraculis. Tertio est aliquid supra facultates n̄e s̄m̄m ad modū & ordinē faciendū: sicut cum aliq̄s s̄tuitō diuina virtute curat a febre absq̄ solutō & p̄fecto cursu: nō in talibus: cum aer cō-

denatur in pluuia diuina virtute absq̄ n̄lō causā: sicut facti est ad p̄ces Helve & Samodii & h̄m̄tē tenent infimū locū in miraculis. ¶ Quodlibet autē thetūm h̄y diuersōy: gradus s̄m̄ q: diuersi modē excedit facultatē n̄e. Supra s̄m̄t ē n̄e miracula esse d: nō supra s̄m̄t q̄e que excede est. Dicunt autē miracula v̄tūm magnū excedēt facultatē n̄e. Signa v̄o in s̄m̄m manifestat aliq̄m̄ d: signaturale: dicunt autē postāta v̄l p̄p̄ta p̄ter excellentiam quāsi p̄tē aliqd ostēdēt. ¶ Et tribuit autē op̄atiō miraculoy: fidei s̄m̄ illud. i. corin. i. 4. Si habuerō fidem vt m̄dēa transferam & hoc p̄pter duo. Pr̄mo q: ordinat ad fidei confirmationē. Sedō q: peccit ex dei potētia cū s̄dea intire: sicut p̄ter q̄m̄ fidēi necessitas est q̄a sermōnis ad fidei instructionē: ita etiam op̄a miraculoy: ad fidei p̄firmationē. ¶ Notandū v̄o q: diuinitus peccit hominū miracula facere, p̄mo quidē & p̄cipalr ad p̄firmandū fidem: & v̄ritatē quā docet: q: n. ca que s̄nt fides humanay: rōnem excedunt: ideo nō p̄tē ḡ humanā rōnē: p̄ h̄ari: sed op̄ q: p̄tēnt p̄ argumētū diuine v̄ritatē sedō ad ostēdētā p̄ritiam dei in hōic p̄m̄ sp̄s̄ sancti. ad Gal. 3. Qui tribuit nobis sp̄m̄ & op̄atur virtutes in nobis. ¶ V̄tūm q̄ autē circa ip̄m̄ erat hōibus manifestandū. ¶ q: deus est in eop̄m̄ nō adoptionis: s̄ v̄tūm: & q: eius sup̄ n̄lōs doctrina est a deo: v̄i deo p̄uenientissimū s̄nt: vt miracula faceret. v̄ ip̄e dicit. Jo. 5. Si milis n̄ v̄ltis credere ogibus credite: v̄i est. ¶ Op̄era q̄ dicit m̄bi pater: vt facta i ḡa s̄nt que testimonium perhibēt de me. fecit autē ip̄o miracula diuina v̄ritate. v̄ ip̄e dicit Jo. 2. Pater in memoria me s̄ fecit opa. ¶ V̄l leo papa dicit q: in ip̄o s̄nt due n̄e: vna eay est diuina que s̄ngit miraculū & alia humana que succūbit miris: s̄ t̄m̄ v̄tūm agit edicationē alterius in s̄m̄m. ¶ nā humanā int̄m̄ diuine actionis: & actio h̄ūana accipit v̄tūm a nā diuina. ¶ H̄alphe m̄ā v̄o indey: dicit t̄m̄ in virtute de monū cū demonia eicere. La ce. ij. reprobat. p̄mo quidēz p̄ h̄y sathanas ip̄m̄ nō diuidit. sedō ex p̄lo alioy: q: demonia eicerebat p̄ sp̄s̄ d: i. tertio q: demoniū expellerēt possēt m̄i ip̄m̄ vicisset diuina virtute. quarto q: nulla p̄ueniētia in ogibus: nec in effectu erat s̄bi & sathane cū sathanas disp̄tere cepet quoy: s̄ colligebat. ¶ Notandū v̄o q: miraculoy: quēdā nō s̄nt vera: s̄ fantastica facta qbus indubitat h̄y: vt vident: et aliqd quod nō est que dā s̄nt vera facta: s̄ nō h̄nt vere rōnem miraculoy: s̄nt p̄tēte aliquay: n̄līm̄ cūm̄na: s̄ hoc duo p̄tē fieri p̄ demonis: s̄ vera miracula nō p̄tē fieri n̄l v̄tūte diuina. ¶ Operat. n. ca deus ad v̄ritatē hōim̄: & hoc dupl̄: vno quidē modo ad v̄ritatē p̄dicatē p̄firmationem: s̄ s̄m̄ hunc modū possunt cūm̄

li miracula facere: vñ sup Mat. 12. Nonne in no-
mine meo est dicit dicitur. Prophetare et virtutes
facere: et demonia eicere interdū nō eius est me-
ritū q̄ operat: s̄ inuocatio nobis ibi xpi beca q̄ ut
boies deum honorēt: ad cuius inuocationē fuisse
tanta miracula. alio modo ad demōstrandā san-
ctitatem aliuo possit: sic sunt nri a cunctis vñ in vi-
ta corp: vñ etiam post mortē sue p̄ eos: sicut p̄ alios.
legi. n. actus. 12. q̄ dōs faciebat virtutes p̄ manus
pauli: etiā dum sup languidos creabant eius su-
dant recedebant ab eis languores: sicut nri p̄
beret p̄ aliquā peccatōem miracula fieri p̄ aliquam
inuocacionem aliuo sancti: que tñ miracula il-
le nō dicit facere: sed ille ad cuius sanctitatē de-
monstrandā hecherent.

C De xpi transfiguratione.

Et iohannē videmus de xpi transfigu-
ratione de qua dicit Mat. 17. Et post hec
dicit assumptū ih̄u petri Jacobū et Joan-
nem: vbi tria p̄ ordinē postumū notare. f. lūmo
sim claritatē xpi transfigurati: gloriōsam appari-
tionem ih̄e et moysi: gaudiōsam delectationē
discipulorū xpi. Prima t̄ angū ibi et respēditur fa-
cies eius: sicut sol vbi dicit dicitur. Quales futu-
rus est tpe iudicij talis ap̄lis apparuit. Ad cuius
evidentiā sciendū est q̄ claritas illa sint claritas
ḡe sp̄m ad cōtinuam: nō tñ sp̄m ad modum
cōdi. Claritas. n. corpis gloriōsi dōminat ab ale
claritate: sicut dicit Aug. Et sicut claritas corpis
xpi trinitas est in transfiguratione a unitate ei:
vt dicit Damā. Et a glia ale sp̄m: sicut tñ in
corpore gloriōsitate. Nam ad corpus gloriōsitate
redimā claritas ab ale: sicut quēda qualitas p̄-
missio: ad corpus xpi in transfiguratione detri-
nata claritas p̄ modū cōtinuam passio: trans-
figuratio: sicut et aer illuminat a sole: est sicut
ad aīam de vultu quam vidit Paulus. Unde
ille fugit tunc in corpore xpi apparet miracu-
losa sint: dicit et illud q̄ sup vñ ad maris ambu-
lant. Unde nō est dicendum sicut iugo de sancto
viro: dicit q̄ assumptū dicit claritas in trā-
figuratione: agilitas a mbulatio sup in mare subli-
tatis egrediendo clauso virginis vitro: q̄ dōs
notat qualitatē immanētē corpori gloriōso: sicut
ratiōne habuit ea que p̄nent ad dōes. C. Ho-
stidam q̄ trā dēscribunt circa hanc transfigu-
rationem. f. t̄ p̄p̄is op̄unitas discipulorū in-
mortalitas et loci cōtinuatio id est quādo facta est:
gus: vbi quod multatio nō vacat. C. Primus
ibi et post hec dicit vbi dicit dicitur. Ad hec
cum aliquis ascēderet ser dicit: id est oīs mun-
dus et dicitur factus p̄t gloriā vcrbi dei ap̄i
ere et t̄m transfigurans: ante oculos cōditō sui
videre. Quersas. n. habet verbū dei formas ap-
paretes vnicūq̄ s̄m q̄ videmū ep̄dure cogno-

uerit: et n̄ emini sup quod caput sc̄i s̄m ostendit: s̄
ibi. Assumpsi. p̄c. Ja. Jo. per quod dicit sc̄i s̄m:
quod dicit Rabanus q̄ qui nunc fidē sancte trini-
tatis in coruptā sentit: tunc eterna eius v̄sione
letant: t̄m ibi. Et dicit alios in montē excelsum
sc̄osum in quo docet vt dicit Rabanus q̄ necesse
est ei oibus qui deum p̄clari desiderant: vt nō
in infimis voluptatibus vacent: s̄ amore super-
notum semp ad cōclia se erigant: et vt oīdat tñ
sc̄pulis quatenus gloriā diuine claritatē: nō in bu-
lis seculi p̄ fūdo ḡerant: in cōclis beatitu-
dinis regno. Dicitur aut sc̄osum: q̄ sancti v̄ri
toto alio et fidē cōtinuē separati sunt a malis fū-
ditus aut sepabunt in futuro. C. Sed in p̄cipale
membri tangit ibi et apparuerunt illis moyses et
ih̄e et loquentes est cor: vbi dicit dicitur. Consi-
derandū est q̄ scribit et pharissis signū de celo pe-
tentibus dare noluit: his vō vt ap̄los augeat si-
deat signū de celo: ih̄e unde descendente quo
p̄descederat et moysi ad inferis resurgere: q̄ nō
est sic intelligendū q̄ aīa corpus sui ass̄pit: s̄ q̄
aīa eius apparuit p̄ aliq̄ corpus assumptū: sicut
angeli apparēt. ih̄e et apparuit in corpore
p̄p̄io: nō ḡem de celo empirio altario: s̄ de alio
quo em̄tēri loco in quo fuerat cum igneo rape.
C. Sunt aut plures rōnes quare Moyses et ih̄e
et alii ad medum adducunt: vt dicit Crisostomus.
Prima est: q̄ dicebant turbe cum est ih̄e et vñ
dicitur marian: aut vnum et p̄p̄i eius capta p̄p̄e
tarnū secum dicit: vt saltem hinc apparat dis-
ferentia seruoī et domini. Secunda est: q̄ moy-
ses legem dedit. ih̄e et em̄tēri: dicit vñ. Et
p̄ hoc q̄ simul eius xpi apparuerunt excluditur
cālmā in deo: accūtantū xpi t̄m transgres-
sorem legis: et blasphemū sibi gloriā dei vsurpan-
tens. Tertia: vt ostendat se p̄tēntem mortis et
vite habere: et esse iudicē viuorū et mortuorū moy-
sen iam mortuum et ih̄e iam ad v̄sione v̄sione
secum dicit. Quarta: q̄ voluit vt discipuli et imi-
tarent Moysi mansuetudinem et sc̄lam ih̄e et.
C. Tertium ibi dicit bonū est nos hic esse. glo. Et
p̄tēntē videns gloriōsitate humanitatem nun-
q̄ voluit ab eius v̄sione separari: quā purandū ē
de his qui dicitur eius videre meruerunt.
Dicitur aut Mat. 9. q̄ nō sciebat qd diceret su-
p̄te fragilitatis humane. Unde Beda. Sed in
hoc sc̄i: bar q̄ solū bonum hōis est intrare in gau-
dian dei sui: vt dicit gl. remigis. Errant q̄m
q̄ voluit vt regni electorū s̄m̄tēri in terris q̄
dōs p̄m̄ sit dare in celis: errant t̄m: q̄ obit ē se
et suos seculos et mortales et ab q̄ gustu mortē
voluit s̄m̄tēri et s̄m̄tēri: in eo q̄ in ceteris cō-
ueritate tabernaculi factū dicit purant: q̄ dom̄ necesse
saria non erat cū scriptū sit: c̄plū non vidi in ca-
C. De cetera xpi.

Quarto decimo videam⁹ de cena xpi e in sti
 tutione dñici corpus e sanguinis xpi de q
 bus dicit⁹ Mat. 26. Scilicet illas accepit
 refug panē et. C. Notandū q̄ cōueniētē hoc sacra
 ment. institutū fuit in cena. Quoniam quides rōne
 p̄uenit hui⁹ facti. p̄met. n. ipse xps i eucharistia
 sicut in sacro e ideo q̄ ipse in p̄p̄ia specie a disci
 pulis vñe effusus erat in sacrali specie sc̄p̄m eis
 reliquit sicut in ab̄sina impatoris exhibet et ve
 neranda imago. Unde eulēbi⁹ dicit q̄ corp⁹ assū
 ptum ablatū⁹ erat ab oculis cognalib⁹ illaturū
 fidērib⁹ necesse erat vt die cene sacm̄ cogno⁹ e sa
 guinis xpi offerret nobis vt coleret iugiter p̄ mi
 sēriā q̄d̄em ei offerrebat in precium. Secūdo q̄
 sine die passionis nōquā potuit esse salus h̄s illud
 Ro. 5. Pascha nostrū imolat⁹ est christus. Eūq̄
 ecclit aut ei in nouo testō eucharistia fact⁹ quod est
 remem⁹ oratiō p̄terite diuice passiois sicut e il
 lud sui future p̄figuratiōis. e ideo cōmēdie sue
 iminēte passioe celebrat op̄iozi sacro nomē insti
 tuere. Tertio q̄ ea que vltimo dicitur ab amicis
 recedētib⁹ magis memorie p̄mōdant p̄ferti⁹
 q̄ tunc magis inflammāt affect⁹ ad amicos. Ea
 vero que magis afficiūt p̄fundius alo impmū
 tur. Quia ipse vt beatus hier. pa. dicit nūm in sa
 crificiis p̄dit esse malus q̄ corp⁹ xpi e sanguis xpi
 nec oblatio hac potest ideo vt in maiore venera
 tione habet⁹ dñs in vltimo dicitur suo a disci
 pulis hoc sacm̄ institui. Et hoc est q̄ ang. dicit
 in libro sermonū ad ianuariā. Salutate: quo ve
 bementius p̄mendant illi⁹ miserū aīritudinē vlti
 mū hoc voluit insigere condit⁹ memorie disci
 puloz a q̄bus per passionē erat dulcissim⁹. C. No
 tandū vt ero q̄ hoc sacm̄ triplicet habet significa
 tionē. Vnā quidē respectu p̄teriti in q̄st. f. e cō
 memoratiūm diuice passiois que fuit verum
 sacrificiū e fm̄ hoc non instituit sacrificiūm. Aliā
 autem significatiōē habet respectu rei p̄ig. f. ec
 cliaſticē vnitatē e vt boles p̄ hoc sacm̄ p̄gregan
 tur. e fm̄ hoc notantur cōio. Damasc. dicit. 4. lib.
 q̄ dicit cōio q̄ cōicam⁹ per ipsum christo e q̄ p̄i
 etiam⁹ eius carne e dimitte e q̄ cōicamur vni
 mur ad imitē per ipsum. Tertiā aut habet respec
 tum futuri in q̄to p̄figuratiūm fructū dei q̄ crit
 in p̄tina. e fm̄ hoc dicit viancū q̄ p̄bet nobis vi
 am il luc gōnēdi. Et fm̄ hoc etiā dicit eucha
 ristia. i. bona gr̄a q̄ gr̄a dei vira eterna est vt dicit
 tur Ro. 6. Et q̄ realiter p̄met xps qua est plen⁹
 grana. dicit etiā in greco rem baptis. i. alūpno
 q̄ vt dicit Damasc. per hoc filij dei dimitte af
 sumim⁹. C. Notandū etiā q̄ ipse xps sumpsit hoc

sacm̄ in cena q̄d̄ alijs sumēdus tradidit vt dicit
 Iero. e habet de p̄ferantē dñ. 4. Ihs iclus ipse
 cōmūna e cōmūni ipse comedēs e comedit. vnde
 etiā sup̄ illud. Ioh. 5. Quis comedit et bibit
 dicit glo. q̄ christus comedit et cōmūna e bibi
 in cena
 cogno⁹ e sanguinis sui sacm̄ cum illud discipulis
 suis tradidit. Vñ q̄ ipse cōicamur ipse p̄cipi
 aut eisdē. vñ quidā meretricē dicit. Rex sedet
 cenā cinctus turba duodenā. De tenet in m̄n
 bus se cibari ipse cib⁹. Ihsom⁹ autē distinguere
 triplicē cenā corū vñ sacm̄ ale m̄ spūale e ceteraz.
 De p̄ma dicit apoc. 19. Beati qui ad cenā trāp
 arū agni sūt vocati. Vtere beati e in p̄m p̄giam e
 in futuro per gloriā. vnde sup̄ illud. Sap. 7. Ve
 nerūt mihi oīa bona p̄ter cū illa dicit gl. p̄ter
 cōdesuscipit vñ p̄cipi noticiā olam h̄m̄ vñ
 tū h̄s e gr̄am e in futuro vitā eternā. Idec ē cenā
 qua lamit xps pedes discipuloz suoz. i. affect⁹ no
 stre mēris a p̄ciō venialib⁹ q̄ in b̄ sacro firtrāto
 matio boīs ad xpm p̄ amōrē e q̄ seruos amōis
 p̄tā venialia h̄rit e q̄dē seruos in b̄ sacro excūat
 ideo et p̄teritū p̄tā venialia dimitte. vñ ber.
 In sacro altaris ala celestis dulcedine sicut per
 carū veniale delect⁹ h̄s in gr̄a oborāf. De s̄cō dē
 apoc. 3. Ego ilo ad hostiū e pulis. gl. Cordi dāto
 Et q̄ audierit vocē meū e apuit ianuz m̄bi ad
 eū intrabo e cenabo cū illo. gl. fide e ope et v̄de
 ctabor. Idec cenā misitē designatē est. Io. 15. vbi
 dicit. q̄ an ser uos pasche venite ibi in betania
 fecerūt ei cenā e martha ministrantē et. vñ al
 chim⁹ misitē cenā dñi est fides ecclie q̄ p̄ dilecti
 onē opaf martha ministrat cū fide e illa opa sue
 deu otiois p̄ndit lazarus vñ et seruos dicitur
 cū h̄s q̄ post p̄dē mortē resuscitati sūt ad iustici
 vna cū eis q̄ in sua iusticia p̄mālerūt de p̄mā
 ritatē exultat e celestis gr̄e manerib⁹ alitur. Et dñ
 in betania q̄ dom⁹ obeditiē iterp̄at. De tercio
 luc. 14. dñ. nō qdā fecit cenā magnā gl. q̄ storta
 tē nobis in terne dulcedini s̄p̄pauit. hec ē cenā
 q̄ iōānes. l. gl̄iber elect⁹ in quo est gr̄a recumbā
 strepit v̄te p̄mā. q̄ vt dicit ber. In cō reges a
 laborib⁹ par ab hostib⁹ amantiss de nouitate. e
 curas de eternitate. Inuastat argz dulcedo dei
 v̄sione. De xpi passioe.

Quinto decimo videam⁹ de xpi passioe de
 q̄ dicit Mat. 26. Ecce ascēdim⁹ iherosoli
 mā e fili⁹ boīs tradet̄ s̄ncipib⁹ sacerdotib⁹
 et. Ihsom⁹ aut ser notare circa passioes xpi. i.
 xpi paciētiē volitatē. paciēdi p̄gruitatē passiois
 acerbitatē. ignoni inioſitatē e v̄tilitatē. v̄simoq̄
 sequenti occurrat e p̄ci gr̄antatē. De p̄mo dicit
 Ihs. 55. Dicit⁹ est q̄ ipse v̄cluit. Ad em⁹ em̄dit⁹
 est sc̄dū q̄ moō e h̄m̄i sicut n̄tē mem̄ cōformis
 q̄tū ad id q̄d̄ est de rōne m̄ otio q̄d̄ est aliam d̄m
 pote separt⁹ h̄s q̄tū ad aliud motū christi a motū

et populis israel. Notandum quod ipse extra portam non voluit propter tria, primo ut veritas mideret figuram. vii heb. is. Quod aliquid inferret sanguis pro peccato in sancta propositio hoc ergo creantur extra castra. propter quod ista est. Secundo ut daret nobis eum pluri credenda in mundana querfari de. vii ibidem subdit. Exeamus igitur ad eum extra castra. i. profectione secularium vel sui glo. voluptate accipit monstrata in media eius vicinia et occupata crucis gloria ad eum imitandum nos dicitur per illud paniter ut ipse imperoperum esse. i. passionis crucis que videtur imperoperum esse imitandum nobis autem sacrificatio et redemptio. Tertio vero dicit imperoperum passio ipse patri voluit non sub teo nec in teplo iudicio ne inde gereret sacrificium salutare nec ut putaretur pro illa in plebe oblatum ideo foras cui tate foras muros ut seorsus sacrificii esse ede quod tota terre est oblatio quod dicitur et illa in purificatione De genere passio ipse dicit phil. i. Inhiant se metipsum obediens patri vsq; ad mortem. mortem autem crucis. sicut autem veniens ipse patri in genibus. Primo quod ad humilitatem exempli. vii aplos notabiliter dicit de illa sententiam formam. vbi dicit glo. Quia humilitas inhiant se ipse vsq; ad incarnatione vsq; ad moralitatem hunc principalem vsq; ad diaboli temptatione vsq; ad populi derisionem vsq; ad spem vicula alapas et flagella et mortem crucis que ignomiosior est. Ecce humilitas humilitate exempli in hac medicatione. Sed ergo tunc est obediens et pulvis mortem ad tendere. o infans a ferida ad infortis. prope tu humilis est et tu super caput hinc est et nubes superbi. Debo quod ad facti factio medicatione. dicit enim Sap. 9. In quo enim qui peccat pro hoc et torquetur. Ad id vero ligno peccatum dicitur. vbi ipse affixus se ligno punit ut cyphoret quod non rapuit. vii aug. in quodam sermone de passione. Quod tempus ad accipit accipit et arbore sic quod ad pedit ipse in cruce inuenit. Tertio quod ad salutem facit ut ad salutem nostram et procerum vite carnali ut ipse nos in superna eleuaret. vii Jo. 12. Ego si exaltatus fuero a terra olea traha ad micipis. Dic. sicut aliam et corp De hoc est factio crucis dicit in glo. si illud ad ep. 3. Et possit esse debet ere que sit languido lo gerido altitudo et profunditas. Vnde supra tale gemma inuenta elegit in quo latitudinis longitudinam altitudinis et profunditatis magister existeret. Vnde quod languido est sacrificium lignus quod ad bona opera innet quod ibi extenditur manus. Longitudo ab ipse sacrificio ad terram dicit vbi corpus crucis et quod dicitur ita et ipsa statio proferunt significat. Altitudo est quod ab ipse transire ligno sursum versus et innet pro quod significat signum expectionis. Profunditas vero est in illa parte que fixa terre occultat. Vnde retum illud surgit quod profunditas significat gratuite

gratie. Quarto quod hoc genus in oculis pluribus figuratur. vii aug. in sermone de passione. De diluio a quarum diluio generis archa lignea liberravit de egypto dei populo recedente in oryete mare virga dicitur et pharaonem perstravit et populi redemit. Ite in oryete lignum in aqua misit et amarum aquam dulcedinem edmutavit et ligno arca. ga de spualis petra salutaris vna a pharaone et amalec vna vinctis contra eum virga in oryete expho manibus extendit vbi hinc dicitur quod gradus ad crucem generat. Tertio vero de acerbitate passionis dicit. Tremor. i. Vos oles qui transitis via ante dicitur e videtur esse de lo. et. C Notandum vero quod acerbitas passionis causabat in tempore timore tristitia et dolore. De timore dicit. Ad. 12. Accepit ipse pauere et tectere. vbi dicitur. Oia que a non esse ad esse deducta sunt a eductioe epidi naturaliter desiderat hinc et non est tere naturaliter fugit. Et dicitur vrbis hinc factus habuit hoc desiderium quod desideravit prole et potum et formam quibus. C Notandum vero: videri desiderii et nalter ex experientia hoc facit e eductio desiderii corruptioe amotione. vii et ipse passio nia qua voluntate sustinuit hunc mortem timore et tristitia. Et tenet timor: nam nolle ad iudicium a corpe propter eam que et principio a ditoro ipse est nalle familiaritatem. vii dicitur timor in boie. Ad eum euidetur se dicitur est quod timor citur et apphen sde futuri mali que quod appheo hinc omodi certum dicit habeat non dicitur timor. vii pba. 2. rebone de. q. timor: non e vbi alii ipse est euadendi malum. Vbi quod nulla ipse est euadendi appheo malum ut ipse et sic magis causat tristitia quam timor. Ne igitur timor pro phiderat quod ad duo. Vno modo ipse ad hoc quod appheo et nistur nistur refugit cogitacione pro tristitia si sit pro. et pro timor si sit sumra. Vno modo pro phiderat in incertitudine eius: sicut nocte timor: et aliano sentit ipse ignoantem quod sit et agnum ad hoc timor: non fuit in ipse. ut dicit Damasc. in 2. lib. Sed vero dicit. puer. 19. Ius quod leo phida abigit mox est inuelligendum est sed quod timor: imponit pfecta passione auertente bolem a bono roma et sic non fuit in ipse hinc ipse passione ut Iero. dicit. Et illud fuit aug. in lib. 1. q. signis pfectio est abig timore esse itelligendum est de timore ferunt et non nalle. De tristitia aut dicit mat. 26. Tristitia est alia mea vsq; ad mortem. vii ambo. 3. de trinitate. C Notandum tristitia in iuno quod crucem p dicit. Ad eum euidetur se dicitur et sicut dicitur: sensibilibus est appetitus sensiu iura et tristitia hinc est fuit in motum vel obiectum. Vbi obiectum fuit motum dolore est lesio sensu et accipit. Obiectum sine motu dicitur est nocum sine malis et niter apphenum sine per non sine per imaginationem. Notum autem alia ipse aliquid apphendere ut nocum ipse ad se sicut passio et motus eius et quod ad illi

afficit casus discipulorum & peccata iudeorum ipsius
 occidit. Unde potuit pendere in eo esse uatura-
 lis trahit a se per propagationem ut dicitur gl. Iero. ma-
 gnitudo autem huius trahit a se pendit ex tribus. Pri-
 mo quod ex altitudine ipsius que fuit propter tria. Ita
 mo quod per omnia generis humani per quibus facta
 faciebat. Unde in ps. Longe a salute in ea uerba
 delectator meorum gl. Delicta sunt causa quare lo-
 que a salute mea. Secundo spualiter casus iudeorum
 & aliorum in morte eius delinquentium & precipue scilicet
 discipulorum de quo dicitur Mat. 26. Sed vos
 scinditis panem in me in illa nocte. Tercio a
 miseratione quam maxime dilectis per eius dignitates
 Dicit enim ps. 4. et dicitur quod virtutes tanto plus
 uis sui deligit quanto eam esse meliorem. Unde
 in gloria ipsius dicitur Iher. 2. Dedit dilectis aliam me
 am in manibus immo. Secundo pendit magnitudo
 huius trahit a se et maxime propter ubi. Ipsa enim
 alia efficacissime appropinquat ad omnia casus trahit. Ter-
 cio pendit bonitas trahit a se magnitudo et eius
 uirtute nam in alio magnas trahit a se interioris et eius
 dolo: exterioris et aliqua consideranda ratione per qua
 dam determinatione seu redidantur a uiribus impio-
 ribus ad interiora. quod in christo per attentionem fuit quia
 uirtutibus permittit agere quod sibi proprium erat. vii di-
 citur damas. virtus moralis mitigat trahit. Dei
 enim uero quod uirtus moralis aliter mitigat tri-
 stitiam interioris et aliter dolo: exterioris sensibiles
 Tristitiam enim interioris diminuit directe in ea
 mediis consistit ut sicut in propria materia medi-
 am aut in passionibus virtus moralis consistit non
 per quatuor res sed per quatuor proportionis. ut
 in passionibus excedat equalitatem. Et quod sicut repu-
 tabit quod nulla tristitia est uirtutibus ad aliquid id cre-
 debatur quod totaliter a ratione desco: dabat et per
 exterioriter sapienti uirtutibus sed per rei ueritate ali-
 qua tristitia laudabilis est ut aug. p. bar. 14. de ci-
 uitate di. quod 1. peccat et sancto amore uirtutibus
 quod tristitia de peccatis per ipsam uel alienis. Distin-
 tu. n. ut uirtutibus ad sine satisfactionis per peccata uirtutibus
 ad. 2. Corin. 7. dicitur per deum est tristitia penitentiam
 sicut tristitia opus. Et ideo christus ut similes faceret per
 peccata omnium hominum assumpsit tristitiam matrem
 tristitia absoluta non est excedit regulam rationis. Do-
 let uero exterioris sensus et actus uirtutibus moralis
 directe non transtulit: quia talis dolo: non obedit ra-
 tionem sed sequit corpus naturam. Dum uirtutibus ipse in-
 directe per redidantur a uiribus impio: in infer-
 nales quod in christo non fuit ut dicitur est. C. Moribus
 uero quod fugit: in christo tristitia de primis dese-
 mb: habere non potuit. Quia enim superioris rationis pte-
 na de uisione fructus hoc modo appropinquabat quod
 ad aliorum defectus gemit per quod in omnia sapientia conti-
 nelum quod decet ordinatum sicut et quod aliquo pec-
 care permittit et quod per peccata permittit. Et ideo nec alia

ipsi nec aliquis beatus uidentem deum de dese-
 ribus primis tristitia habere potest. Secus autem est
 anima uirtutibus que ad rationem sapientie uidentem
 non attingit. Sicigit de eisdem de quibus dicitur
 dolebat per sensum et imaginationem et rationem infer-
 riorum per rationem superiorum gaudere in ipsa ea
 ad ordinem diuine sapientie exerebat. De do-
 let dicitur Mat. 53. Uere languores nostros ipse
 portauit et dolores nostros ipse uisit. Bernardus.
 Uoluit reuoluit corpus deus et non inuenit in
 eo nisi dolorem et crucem. Ad cuius euidenti scie-
 dum quod ad ueritatem dolens sensibiles requirit
 lesio corporalis. Corpus autem christi lesi potest:
 quia erat passibile et inextinguibile nec desuit ei se-
 lesio nisi quoniam anima christi haberet potentiam om-
 nes naturales. Unde nulli dubium debet esse quin
 in christo fuerit uero dolo: Magnitudo uero huius
 dolo: perpendit et tribus. Primo et eius
 casualitate que fuit lesio corporalis que habuit ma-
 gnas acerbitate. tum propter generalitatem passio-
 nis: quia a planta pedis usque ad uerticem non fuit
 in eo sanitas. ut dicitur Isai. 53. Tum etiam et gene-
 re passibilis: quia motus constant in cruce est acer-
 bissima quia consanguis in locis uerticibus et max-
 time sensibilibus. In manibus et pedibus et ipsis
 corporis pendens pondus continue auget dolo-
 rem ad uicinas temporibus diuinitatis quia non
 statim mouitur sicut illi qui gladio frustur vel
 interficiuntur. Secundo potest perpendi magnitudo
 dolens et propter ubi patientiam. Nam per corpus
 erat optima cooperationis cum corpore eius
 fuit formans miraculose operatione spiritus sancti
 et sicut et alia que per miracula facta sunt aliis po-
 tiora fuerit ut dicitur Ier. 31. de uino quod de aqua
 in nuptiis fecit. Et ideo in eo uiguit maxime sen-
 sitiuus actus et omnis perceptione sequitur dolo-
 r. Tertio perpendit magnitudo dolens ex in-
 puritate sicut est dolo: supra de tristitia. C. Mo-
 tandum uero quod innocentia patientis manuit do-
 lorem passionis quo ad numerum: quod nocens non so-
 lum dolet de pena sed etiam de culpa. Innocens
 autem solum de pena qui tamen dolo: in eo auget et
 innocentia iniquitatem appropinquat: nocentem autem
 illatum ut magis indubium uideat etiam illi fuit
 magis reprobandus sensibiles si eis non cooperantur. vii
 Isai. 42. Insuper perit et non est qui recogit in cor-
 de suo. Et ideo passus fuit christus per totam vitam
 quod totum de respectu patris. pro eo alie dicitur potest
 et. similes considerandus quod duplex est passio anime
 una quidem et parte corporis sicut subiecta. alia
 uero et parte obiecti quod in aliqua potentiarum
 eius considerari potest. nam potentia uisua par-
 titur quidem ab obiecto sicut ab excellenti fulgore
 uisus obmittitur. ex parte uero organum sicut
 enim lesa pupilla uisus excedatur. Et igitur con-

fideret passio anime xpi ex parte corporis sit to-
 ta patiebatur: s'm cōsentiam: s'm potētia nāto-
 ra anime essentia coniungitur corpori: ita q' tota
 est in toto: s' tota in qualibet parte eius: s' ideo cor-
 pore patiente tota alā s'm essentia patiebatur. In
 cōsentia vō alē oēs potētie radicanē vñ retinuit q'
 corpe patiente quelibet potētia quodāmodo pa-
 tiebatur. De vō p' dicit passio alē xpi ex pte ob-
 secti sic nō oīs p' alē panebatur: s' tñ vñ ex inferio-
 res q' circa t'palia opabant. In q'bus inueniebatur
 aliqd qd erat cā doloris: s' s'm b' superius rō nō pa-
 tiebat ex pte s'm obiecti. s' dei q' nō erat cā dolo-
 ris: s' delectandis: s' gaudiis. Sicut vō intelligēdus
 est de fruēdo q' alā pot' intelligi: s' s'm cōsentiam: s'
 s'm eius potētia. Si autē intelligat s'm essentia
 sic tota fruēbat in q'bus ē subiectū supioris q' alē
 cōsentit s'm cōsentiam: vñ hanc passio rōne cōsentit
 attribuit supior p' alē: ita etiā cōuerso fruio
 rōne supioris p' alē attribuit cōsentit. De vō ac-
 cipiamus totā alā rōne oīam potētiā ei' sic
 nō tota fruēbat nec dicitur quides: q' fruio pōt
 esse actus cuiuslibet p'is alē nec p' rē dū dantia q'
 dum xps erat vñator: nō sic bar reddūantā gl'ie
 a supior: pte in inferio: ptem: nec ab alā in corp'
 s' q' nec cōuerso supior: pars alē nō impēdiebat
 circa id qd est sibi p'pium p' inferio: p' quē ē
 q' supior: pars alē pte fruēbat xpo patiente. Mo-
 randū vō q' tristitia que erat in alā xpi nō erat
 s' tñ gaudio s' iustitias: q' nō erat eadē s'm idē:
 s' vñ in diuersis potētijs: vñ in eadē s'm diuersas
 opationes: tum etiā q' nō erat de eodē: tum etiā
 q' erat mā alterius: sicut accidit de penitēte qui
 dolet ac b' dolore gaudet. C. De quarto vñ passio
 nis ignominiositate dicit sup. i. Morte turpissimā
 p' dēcimus eū. gl. i. crucis que vñ ad passio-
 nem xpi pena reos fuit. Hinc trophēus est victo-
 ric ecclē gl'ia. Aug. Crux xpi que erat supplicij
 lat' oīū nunc transit ad fontes impatorū: s' deus
 tñ benorem cōtūle supplicij sui cōferet seruo
 suo. Morandū vō q' passio xpi fuit ignominiosa:
 tum ppter ignominiosit' locū. Jo. 19. Baulus si
 bi crucē eruat in eā qui dicit caluarie locus. Hic
 r. Extra p' dicit. n. s' extra vñ eam loca sunt in quib'
 capita dānatorū truncant. i. decollatorū: s'
 caluarie suffere nomē. Propterea autē ibi crucifixus
 fuit est ibi: vñ vbi pas erat arca dānatorū: ibi
 erigetur venila in art' vñ: tum etiā ppter igno-
 miniosum supplicij. Deu. 21. Adaledictus oīs q'
 pender in ligno. gl. Sup' ap' s'm ad Gal. i. dicit q'
 hoc pena ceteris adiectione: ignominiosus fuit:
 s' ideo in deu. dicit est q' suspensus in vespere de-
 poneret. Est autē duplex maledictio: vñ dicit ibi
 in glo. i. culpe: s' pene. Unde s' maledicti duobus
 modis dicit. i. a. tunc: s' passio. i. s'm culpā: penā
 Quē: p' autē xps sine ream supplicij nostrū: vñ

inde solueret reatū nostrū: s' finiret etiā supplicij
 nostrum: tum etiā ppter ignominiosit' p'pium
 vñ. 53. Et cuius impio: s' scelerat' s' reputatio est.
 Hic. Sicut. n. p' nobis maledictus crucis fi-
 ctus est: p' s'm p' oīam salutē quasi notius inter
 notos crucifixus est. Hoc etiā mīlterio nō va-
 cat. Unde Aug. sup' Jo. Ipsi crucis si attendas in-
 bunā fuit: in medio. n. iudice cōstitutū vñ iam
 qui creditur liberatus ē: aliter qui insulatur dōna-
 tus est: ita significat quid facturus est de vi-
 uis: s' mortuis: aīos posturos ad dexterā: s' alios
 ad sinistras. Beda sup' Mat. Aerones q' cā t'ris
 crucifixi sunt significat eos q' sub fide: s' p'fessione
 xpi vñ agōe martiri: vñ quelibet atrocis delicti
 ne instituta subiacent: s' qui dec. p' eterna gl'ia p'nt
 dexteri latronis fide designant: q' vō humane la-
 dia inuenti sinistri latronis m' cūnt inuicē: s' ad
 C. De quinto. s' passio nis vilitate dicit in ps. De
 us autē rex noster an' scā opatus ē salutē in medio
 terre. i. in iherosim que d' vmbilicus terre s'm glo.
 Est igit' vilitas passio nis xpi salus p'piorū. Mo-
 randū q' passio xpi causabat n'ram salutē: nullis
 mōdis. s' in oīs meriti. p' h. i. Propterea
 deus illū exaltauit: s' vñ Aug. Inuentus passio
 nis xpi claritas est meriti: claritas passio nis
 vilitatis est p'piorū. xps vō clarificatus nō solus
 in seipso: sed etiā in suis fidelibus: vñ ipse dicit Jo.
 17. Ergo videt q' ipse m' cūnt salutē suorum fidei-
 um. Sciendū insuper q' ad meritum quatuor
 requirunt: s' sufficient' vñiam est agens q' sit in
 stata merendi: alterum est forma: per quam de-
 bet opus p'ferri dignum scilicet charitas. tertium
 est: vñ t'pa actio sit voluntaria: in potestate
 agentis: vñ de genere bonorum. quantum est finis
 debite intencus per accionem. Hec quā t'ra
 erant in xpo vñde ipse potuit mereri. C. Alio mo-
 do causabat dicit passio salutē m' per modum si-
 nificatiōis: vñde et persona ipsius dicit in p'p'io
 m' lita. Que non raptauit: exsoluebam quasi de-
 car non peccator: s' penas de d' vñ dicit gl'ia. Ad
 cuius evidentiam sciendū q' ille p'p'ie satisfi-
 cit pro offensis qui tribet offensa id quod eque vñ
 magis diligit q' oderat offensa: s' dicitur autē
 ex charitate: s' obedientia patientie magis aliqd
 deo erubuit q' erageret recompensatio totius
 offēse generis humani. Primo quidem ppter
 magnitudines charitatis et qua patiebatur. De
 cundo ppter dignitatem vite sue quam p' vñ
 iustitiam p'nebat que erat vita hominis: s' bel.
 Tertio ppter generalitatem: s' magnitudinem
 dolens assumpti: ideo passio christi nō solus p'p'
 fieri: sed etiā habundans fuit satisfactio pro
 redemptioe generis humani: s' cōdum illud p'
 me Jo. i. Ipse est p'p'ietario p' p'ctis nostris: nō autē
 p' nostris tantum: sed etiam pro totius mundi.

Alio modo passio xpi cõbat salutē nostrā p̄ modū
 sacrificij. vñ ad ep̄b. 5. Xpi dilecti nos ⁊ eradidit
 semetip̄m p̄ nobis oblationē hostiā deo i doret
 suauitatē: q̄ vob̄ multas xpi opabat in virtute sui
 sacrificij illud efficacissimū erat. p̄pter q̄
 dicit aug. 4. de trinitate. Q̄ p̄uenit in oī sacri-
 ficio quattuor sūt. s. cui offerat a quo offerat quod
 offerat p̄ pro offerat. Ideo ipse vñ vniūsq̄ me-
 ditator p̄ sacrificij pacis receptus a deo vniū
 cum illo manens cui offerrebat vt vñ in se face-
 ret p̄ quibus offerrebat. vñ ipse esset qui offerre
 bat ⁊ q̄ offerrebat. Idem in eodē q̄ tam p̄uenit
 et ab do b̄ sumeret quod p̄o eius offerret q̄ h̄
 manā caro ⁊ quid tam aptum fuit huic imolato-
 ri q̄ caro mortalis ⁊ q̄ tam mundū p̄o mūdā
 diuinitas mortalit̄ q̄ sine cogitāōe carnalis cō-
 cupiscentie caro nata in vtero ⁊ ex vtero v̄ginātā ⁊
 quid tam grāte offerri possit ⁊ suscipi q̄ corp̄ ca-
 ro sacrificij nostri corpus effectū sacerdotis nostri
 Post ad v̄ro q̄ h̄ indiget sacrificio p̄pter tria.
 Vno modo quidē ad remissionē peccati. vñ apo-
 st̄lus dicit ad Heb. 5. q̄ ad sacerdotē p̄niet offer-
 re sacrificia p̄ peccat̄. Deo vt homo in statu gr̄e
 p̄uenit semp̄ deo inherēs in quo et p̄ax ⁊ sal⁹ cō-
 sistit. vñ ⁊ in veteri lege imolabat hostia pacificā
 p̄ offerretū salutē vt habet. 1. cui. 5. Tertio ad h̄
 vt h̄is hostia p̄fecte deo vniūq̄ q̄ maxime erit in
 gloria. vnde in veteri testā offerrebat holocaustū
 quasi totū incensum: vt dicit 1. cui. 1. Deo autē p̄
 humanitatē xpi nobis cõseruit. Primo quides
 per eam peccata nostra sunt remissa s̄ illud ro. 3
 Tradit⁹ est p̄pter delicta nostra. Deo s̄ iam nos
 saluānt per istm̄ acceptm̄ s̄m̄ illud Heb. 5. sa-
 uis est sibi obsequiā b̄ cā salutis eterne. Tertio
 per istm̄ ad epe i sumus p̄fectionē glorie: s̄m̄ illud
 Heb. 4. fiducia habetis per sanguinē eius intro-
 ire in sancta sanctorū. s. gloriā celestem. Et id ipse
 ip̄s in ip̄s homo nō selū fuit sacer dos sed hostia
 p̄fecta simul etiā hostia p̄o peccator hostia paci-
 ficā ⁊ holocaustā. C. Item alio modo per modū
 redēptionis. 1. pe. 1. q̄s cõmunicabil⁹ auro vel ar-
 gēto redempt⁹ estis de vana vestra cõuersandē
 p̄tente tradidistis sed p̄ioso sanguine agni imola-
 ti ⁊ incõsumati sēs t̄p̄i. glo. Quis manus
 p̄ccati est qui redempt⁹ estis a corruptione vt
 camalis tanto amplius timere debet ne reuertē-
 de ad corruptionē viciōs anim̄ vestri redēptōis
 offendatis. Bernard⁹. Tot⁹ liquidē iste mundus
 ad vñ ale p̄ccati estimari nō p̄t. Non. n. pro-
 to mundo deo aiam daret quā p̄būna aia de-
 dit. Item sublim⁹ igitur sic p̄ccinim̄ est que
 nū sanguine xpi redēmi p̄t. Idē. A quo de o ho-
 mo ignobilis est aia tua: q̄ graua fuerit vultu
 rata p̄o quib⁹ est necesse xpm̄ delm̄ vulnerari.
 si non essent dec ad mouē ⁊ mouē impetranā

nūq̄ p̄o eoz remedio filius dei moreret. Ad en-
 ius em̄ dētam sciendū p̄o peccatū bono dupli-
 citer obligat⁹ erat. Primo quidē seruitute pecca-
 ti q̄ qui facit peccatū seru⁹ est peccatū vt dicitur
 Jo. 8. ⁊. 1. pe. 1. Al quo dicit superat⁹ est cōseruat⁹
 addictus est. q̄ igit vult deus h̄olem sup̄natē
 inducēdo eum ad p̄tū: ideo homo seruitutē
 peccati addidit⁹ erat. Deo s̄ iam ad reatū pene
 quo homo obligat⁹ erat s̄m̄ dei iusticiā ⁊ bec erat
 seruitus quodā. Ad seruitutē. n. pertinet q̄ aliq̄s
 paciat q̄ non vult eū liberi bōla s̄ vt seip̄o vt
 vult: q̄ ergo passio xpi fuit sufficiens sup̄natē
 sacrificio p̄ peccatū ⁊ reatu generis humani ideo
 et⁹ passio fuit q̄s q̄dam peccum quō lib̄erati
 sem⁹ ab vtraq̄ obligandē. Vñ ipsa sacrificio q̄
 q̄ satisfactio sine p̄ se fuit p̄ alio quōdā h̄cū d̄ quo
 se redemit a peccatō ⁊ a pena s̄ illud Dan. 1. p̄
 cam tua elemosinā redime. x̄p̄s q̄des sufficit s̄
 pecuniā dando aut aliqd̄ vniūm odidit illud dā-
 do quod fuit maximū. s. seip̄m p̄o nobis. ⁊ id̄ pas-
 sio xpi dicit⁹ est nostra redemptio. Vñ vero alci
 videatur q̄ nullas em̄ vel redemit q̄ h̄as esse
 non desinit sed homo nūq̄ desit esse dei s̄. Di-
 cēdū q̄ homo dicit esse dei dupliciter. Vno mō
 ind̄m̄m subicitur eius p̄tati ⁊ hoc mō homo nū-
 quā desit esse dei s̄m̄ illud Dan. 4. Vñare: excel-
 sus in regno hominū ⁊ cunctis voluerit dabit il-
 lud. Alio mō q̄ vniōnē charitatē ad illū s̄ q̄ dicitur
 tur ad Ro. 8. Et quis spiritū xpi non habet hic s̄
 est eius. Primo mō homo nūquā desit esse dei
 sed sedo mō desit esse dei per peccatū ⁊ ideo in-
 d̄m̄m homo fuit liberatus a xpo a peccatō ⁊ xpo
 passio satisfaciēte dicit per passionē xpi cō-
 demptus. Vñ d̄m̄m insup̄ q̄ per passionē xpi cōse-
 crati s̄m̄ culpe remissionē pene damnationē ⁊ po-
 testate diaboli liberati onē dei redēctianē samē
 celestis agnōnē. De culpe remissionē facea p̄
 t̄p̄i passiones dicit apō. 1. Qui delictis nō ⁊ laur
 uos a peccat̄ nostris in sanguine eius. vnde Ber.
 Triplex p̄tū vniūm crucis expugnat. Primus
 originalē q̄ nō solum p̄sonam unicit sed etiā nūq̄
 sed p̄sonale graui⁹ quādam cum iactatōis habē-
 nis est: ibem⁹ vñ d̄m̄m n̄bra nostra arma iniquita-
 tis. t̄cū v̄ro singulare graui⁹ quā quidē q̄ cō-
 muniū est in d̄m̄m iactatōis cum vniūm v̄
 ram in sum inuicē occiderit. Nec peccatū xpi
 in se gētur qui seip̄m fecit peccatū vt de peccatō
 d̄naret p̄tū. De hoc. n. omne peccatū tag oī
 ginatē s̄ p̄sonale delictum est ⁊ ip̄m quoq̄ singu-
 lare eluminat⁹ est per seip̄m. Idem de eodē. In
 ipsa eluminatōe manus r̄arū est iactatōis ma-
 turū in holocaustū trāstret vt seip̄m in ipsa mōq̄
 virtute in eū q̄ celos ascēdebat ⁊ ter rā agiebat
 inferos resp̄cibat exaudiat⁹ p̄o tua reuerentia
 clamā p̄ter ignoscē illis q̄ uicēunt quid fact-

unt. Ad huius vero evidentiam sciendam q̄ passio xpi
est remissio peccatorum causa tripliciter. Primo
quidem per modum provocantis ad charitatem q̄ vt dicit
ap̄t̄ ad ro. 5. Commendat deus charitatem suam
in nobis quia cum inimici essemus xpi p̄ nobis in
tuis est. Per charitatem autem acquiritur vna peccatorum
fina illud luc. 7. Dimissa sunt ei peccata mis-
ra quia dilexit multum. Secundo passio xpi causat remis-
sionem peccatorum per modum reddendū: quia ipse est ca-
put nostrum per suam passionem enim quā et charitate
et obedientia sustinuit liberatum nos tanquam mem-
bra sua a peccatis quibus per peccatum sine passibus. sicut
si hō per aliquod opus meritorium quod manu exerceret
redimeret se a peccato quod pedibus commisit. sicut
enim naturale corpus est vni et membrorum diuersitate
presentens. ita tota ecclesia que est in hunc mundum
conspicitur quasi vna persona cum suo capite quod est
xpi. Tertio per modum efficientie in hunc modum caro xpi
fina est pro passionem sustinuit et in hunc mundum
ex quo eius actio est passibus operans virtute diuina
ita ad expellendam penam. De pena demeritione facta
per xpi passionem dicit. Ier. 53. Hec lingua est
nostrum ipse tulit. i. peccata. et dolores nostros ipse
portauit. vñ ber. Quia nobis in hereditate reliquit
ille vetulus adam. i. labor et dolor. Labor enim
in actio doloris in passione. Xpius. n. non solum
laborem et doloris considerauit sed etiam intravit. vide
inquit ad patrem bñditatem meam laboris mei quod
pauper ego sum et in laboribus a iumentis mea manus
mea in laboribus versauerunt. De dolore vide quia
dicit. In vno oculo qui transit per vnum et. et. et. et.
ta passio habuit actionem et in morte passionem acti-
onem sustinuit dum saluare operabatur in medio terre.

Ad cuius evidentiam sciendam q̄ per passionem xpi libe-
rati sumus a reatu pena dupliciter. Vno modo dicitur
et in hunc mundum. i. passio xpi fuit sufficiens et fuganda
satisfactio pro peccatis et eius generis humani. exhibita
autem satisfactio satisfactio tollitur reatu pena.
Alio modo dicitur et in hunc mundum. i. passio xpi est
causa remissionis peccati in quo fundatur reatu pena.
Sed notandum q̄ satisfactio xpi effectus habet in no-
bis in hunc mundum inceptam et vt membrum capiti. Ad
bra autem oportet capiti esse conformia et ideo sicut
xpi primo quidem in sua cum passibilitate corporis
habuit gratiam et per passionem ad gloriam inmortalia
nunc puenit. ita et nos qui sumus membra eius per pas-
sionem ipsius liberamur quidem a reatu cuiuslibet pe-
ne ita ut q̄ primo in alia recipimus ipsam ad opem
salariorum quo asseruimus ad hereditatem glorie
in mortalitate adhuc corpus passibile habens post-
modum vero configuratur passibile et in omni xpi glo-
ria et in immortalitate inducimur ad vitam finem illud
Ro. 8. In hunc mundum et heredes. Per deos quidem dei co-
heredes autem xpi si in opemur vt finem glorificemur.
De liberatione a diabolo facta per passionem

xpi dicit. Colo. 1. Qui eripuit nos de potestate
tyrannorum et transfudit nos in regnum fidei dilectionis
sue. glo. Delecti filii sui per quos redemit nos. Et
fra dicit in glo. q̄ redemptio est destructio diaboli
licet patris. facultas libertatis in nobis data est
suo illi sanguine. vñ et ipse deus immaniter posside
re. Jo. 11. Hic iudicium est mundi nunc princeps
huius mundi excietur foras. glo. Diabolus qui vult
in malis mundum deducere. Et dicitur quidam
enim q̄ circa partem diaboli quā in hoies erue-
bat ante xpi passionem tria sunt consideranda. Primo
quidem est et peccata hoies qui suo peccato merentur
vt in partem diaboli traderentur per corruptionem
nec fuerat fugatus. Aliud autem est et peccata dei quod
mo peccando offenderat qui per suam iustitiam reli-
erat hoies in potestate diaboli. Tertium est peccatum
li qui sua iniquissima voluntate hoies ad afflic-
tione salutis impediunt. Quamvis ergo ad omni
homo est a parte diaboli liberatus per passionem
xpi in hunc mundum passio xpi est causa remissionis pecca-
torum. Quamvis ad secundum dicitur ad et passio
xpi liberat nos a potestate diaboli iniquitatem nos-
tram reddidit. Quamvis ad tertium passio xpi nos
liberavit a diabolo in hunc mundum in passione xpi ex-
cessum modum patris sibi tradere a deo machinatum
in morte xpi qui non habebat meritum mortis eius
esset ab ipso peccato. vnde aug. 15. de trinitate. In
sua xpi diaboli victus est qui cum in eo nihil di-
gnum morte inueniret occidit eum. Inde man-
us multo est vt de bonitate quos tenentur liberi
mutantur videlicet credere et in omni q̄ sine vi-
lo debito occidit. Notandum insuper q̄ potestas dia-
boli in duobus consistit scilicet duas manus est. vna
qua impedit ad peccatum alteram qua trahit ad
supplicium. Sedem primam a primis parentibus in
eis totum genus humanum vicerat finem alteram
ocis ad infernum trahit et detinetur. Primam de
bituram ipsos dum hoies vincit et hoibus multa
antia preparauit. scilicet deum destruit in diuisio
ad sufficientiam in membris vero suis quo ad efficien-
tiam. De redditione facta per passionem xpi dicitur
Ro. 8. Redditio sumus deo per mortem
filii eius. Ad cuius evidentiam sciendam q̄ passio xpi
est causa nostre redditionis ad deum dupliciter.
Vno modo in hunc mundum remouet peccatum per
quod hoies inueniret in manu dei. finem illud. Sap. 4. si-
milia. o. hio sunt deo ipsius et pietas eius. Et in ipse.
Quidam oēs qui operantur iniquitatem. Alio modo in hunc
mundum est deo factio acceptio sumi. Est enim hic
peccatum effectus huius sacrificii vt per ipsum placet
deus sicut cum homo offensam in eo commisit
rennuit et propter aliquod obsequium acceptum quod
ei exhibetur. vnde dicit. L. Reg. 18. Et dicit motu
tate aduersum me odoratur sacrificium. Et simi-
liter totum bonum fuit q̄ xpi voluntarie passio

et q placans est super omni offensa generis hu-
mani hinc ad eos qui passio ipso coniungit. Idcirco
est q ipse dicitur mediator dei et hominum. unde de
et glo. sup illud. 1. cor. 1. Unus est mediator dei et
hominum ipse iesus qui mediator dicitur est:
quater deum in mortali et hominem in morali est de
honore et ceteris deum deo. Propter istum. 4. c. de
hinc. dicit angelus esse mediator: qm naturas
sunt infra deum et supra homines politus et mediano
ne officium exerceret non quidem principaliter et
perfecte sicut ipse sed ministerialiter et dispositi-
ve unde et Mat. 4. dicit. q angelus accesserunt et mi-
nistrabant ei. I. ipso. Memorandum insuper q ipse dicitur
mediator: qm natura humana. unde dicit glo. in
per illud. 1. cor. 1. Unus est mediator: et. in istum est
mediator: mensuratum homo est. In istum autem ver-
bum non est mediator: sed vni cum patre deo.
Ceterum eius euentia est sciendum q mediu dicit et
dicitur inter patrem et filium. Deo autem esse ipso-
ratia. Propter enim q sit pater patris et ante vlti-
mi. Item q coniungat vltimu patrem. Item q pti
q p vltimu q p pccatorem alio quo modo ita q in ipso
dicunt. Ita ite inuenimus in ipso qm q h. Sic
enim erat infra deum gradu nature et supra ceteros
homines ppter gratiam vnicionis. In eo coniungit homi-
nes deo officio vt causa pccati in pccato opere
in quibus coniunctio impeditur remoue. ur.
Item q pccatorem et vltimo extremum. In eodem
omnis infirmitatis cum homine et in pccato nobi-
litate cum deo. pccatorem vero conditorem in ipso
fms q deus non inuenimus. De agnone iam ce-
lestis facta per ipse passionem dicit. Heb. 1. Habemus
fiduciam in introitu sanctorum in sanguine ipse. glo.
Sera sumus q intrabunt in sancta sanctorum cele-
stia per sanguinem ipse. unde cantat ecclesia. O am-
mirabile pccati eius pondere captiuitas redem-
pta est mundi. Tartara et fracta sunt claustra iheru-
salem agna est nobis ianua regni. Ad cuius euentias
sentidit q clausio ianue est obstruiculi qsdam pro
bitens homines ab ingressu regni celestis ppter pec-
cata. sicut dicit. Ier. 35. Vta illa ianua vocat et non
transibit per illam pollutus. Est aut duplex pec-
catorum impedio ab ingressu regni celestis. 1. ori-
ginale et actuale. ppter passionem autem ipse liberat su-
mus ab vtroque peccato quia condicimus eius pas-
sionem per fidem et charitatem et fidei sacramenta:
videlicet. et passionem ipse agna est nobis ianua regni
celestis. Et hoc est q dicit aplo. Heb. 9. Ipse affi-
gens pontifex futuro et bonorum et. per pccatum san-
guine introiit semel in sancta. glo. 1. in celestia ha-
bitaculi. in sancta sedes. In figura hominis dicitur
Ihu. 35. q homicida manebat in ciuitate refugii
donec faceret deos magnos qui oleo vinctus est mo-
ratur. glo. 1. in cruce. Memorandum vero q terra sit
consideranda in passione ipse vt dicit br. vs opus mo-

das et causa. Nam in ope quidem patientia in mo-
do humilitatis. in causa charitatis commendat. Pacien-
tia autem singularis et videlicet supra deum et
sub iusticiis peccatorum et aduersus patrem non mur-
murant a quo maius fuerat non aduersus genus
humani pro quo que non rapuit et soluit non deni-
q contra populum peccatorum sibi a quo prius. In
sicque tanta in alia recepit. pccatorem aliquo p pec-
catis suis et bonis inter sustinet et hoc eis ad pacien-
tia reputant flagellatur alio non tam purgati q p
bandi coram deo et maior in his patientia pme-
datur. Ad id non manum in ipso omnia patientia
qui sicut nullis peccatis omo habuit nec actu ppro-
nec ptracta sed nec in quo crescere possit bonu. hu-
militas autem admirabilis nempe in humilitate iu-
dicis eius sublatum est. o nouissimus et altissimus
o humilis et sublimis. o obprobrium hominum et gloria
angelorum nempe o sublimis et nempe o humilis
o. Charitas vero inestimabilis maioris inquit
charitatis nemo est. Tu maior dicit beatus pons
etiam tam p mansuetis. Vt pro vltimo quomodo
eu vero pro multis passus es non solum ppter de-
lecta nostra qui venisti gratis iudicare peccato-
res seruos facere fratres captiuos heredes eter-
nae reges. C. De hoc pater vs de pte quidam ceci-
tate et grauitate peccati eorum. De q dicit. 1. cor.
1. Si cognouissent nunc deum glorie crucifixissent
Et Mat. 23. Et vos implete mensuram patris vtro-
rum. vbi dicit Christus. q quoniam ad veritatem exiit
nunc mensuram patris suorum. Ihu. n. hotel occiderunt
ihm deum crucifixum. Ad hoc autem euentia est
euentia q apud inde os quidam erant maiores qui
etiam principes dicebant qui cognouerunt vt dicit
in lib. veteris et noui testamenti licet et demones
cognouerunt cu esse ipse in lege missum. Dia. n.
signa videbant q dicerent futura p pte. nullum autem
diuinitatis eius ignorabat. Et ideo aplo dicit si
cognouissent et. Sciedunt q eorum ignorantia erat
quodammodo affectata. Videbat. n. signa ipse diuini-
tatis sed ex odio et inuidia ipse ea uertebat et ver-
bis eius quibus ber se filii dei starebat credere no-
luerunt. vbi ipse de eis dicit. Io. 12. Si non uenissent
et locuti eis non fuisset pccati non haberet. Vbi autem
conuersionis non hnt de pccato suo. Et postea subdit. si
opa non fecisset: eis q nemo alius fecit pccati non haberet
vt pccati eorum sint grauissimi. tunc ex geuer et pccati. tunc
et in alia uoluntate. qd vbi apud inde os erant mi-
niores. 1. populares q non plene cognouerunt ipse et
ipse nec dei filius: et alia q in eis crederent q si
gnoy multum dicit et efficacitas doctrine tunc postea
decepta fuerit a suis principibus vt eis non crederent
nec ipse nec filii dei et. vbi et pccati dicit. act.
Deo q p ignorantia et scitibus filii et principes vbi q. i.
principes seducti erant. Unde licet grauissime
peccarent ignem ad genus peccati. in aliquo ut-

men diminuerat peccati eoz ppter ignorantiam eoz, unde sup illud iac. 25. nesciunt quid faciē dicit beda. Pro illis rogat qui nescierūt quid fecerunt zelum deibiles sed nō sūm scilaz. Quis tōmā gus fuit crucifigibile petri gentilis per quoz manus crucifigens est xps qui legis sciam non habuerunt. Floza qz iudas tradidit xpm nō p ylatō sed pncipi pibz sacerdotibz qui tradiderūt eum p ylatō sūm illud Jo. 18. Sena tua et pontificatus tui tradiderunt te mihi. Mox tamē oīm peccatū fuit maius qz p ylati qui timore cesaris xpm occidit et etiā qz petri militem qui mādato pñdis xpm crucifixerat nō ex cupiditate sicut iudas nec ex invidia et odio sicut pncipes sacerdotū. Flozā dñi qz eadē actio dicitur modo iudicat in bono et in malo sūm qz ex diversa radice pcedit. pater. n. tradidit xps et ipse seipm ex charitate et ideo laudat. Judas autem xpm ex cupiditate. p ylatius vero ex timore mundaano quo timebat cesarem et ideo ipm vituperantur.

C. De morte xpi.

Exordium videtur de morte que dicitur Jo. 11. Expedi vobis ut vobis moriatur homo p populo. Unde notā dñi qz expediens fuit xpm mori. Primo ppter nostre redemptionis completum: qz licet quilibet passio xpi dabit in singulis virtutē ppter divinitatis unionē nō tamē per quālibet assensū cōservata fuisset. In manus generis redemptionē per se ostē. vñ spiritualitatis nō abilitet per os carnis dicit. Expedi vobis ut vñ moriatur et. sō. In manus tuas dñe cōmendo spm meum. glo. Populi hōdie posside xpi redemptionē dicit grās agens. Tu vñ deus veritatis redemisti me in capite xpo clamāte. In manus tuas dñe pñe. et. vnde aug. Minus temur gratule mur locū demur amē vñ tandem adocemus qm per redemptionē nostrī mortē de tenebris ad lucem de morte ad vitam de exilio ad patriā de luctu ad gaudū vocati sumus. Nec dñm vero qz pprie aliam causā effectus pñderant sū similitudinē esse. vnde qz mortē est quedā pñā nō vñe pprie effectus mortis attendit circa remotionē eoz que pñderantur nostre salutē que quā dem sunt mortē aie et mortē corpis. Et ideo p mortē xpi dicit destructa etiā in nobis aie mortē que ē petri sui illud Ro. 4. Traditū est. In mortē ppter delicta nostrā mortē corpis qz cōstitit in separāte aie a corpore sū illud. 1. Cor. 15. Absorāte mortē i vicitoria. Deo sicut expediens mortē xpi ppter fidei spēs et charitatis angustias. De angustia fidei dicitur in sō. Singulariter sum ego bene transiit glo. de mundo ad patrem cum aie trāsiero ad pñe tunc multiplicabos Jo. 12. Vñ granū frumēt ca. et. aug. De decēbat granū mortis addū in infidelitatē et inde eoz multiplicandū fide cum populoz De angustia spēs dicitur Ro. 8. Qui p pñe nō

fuo nō peccat sed pro nobis obitus tradidit illum quod non enim illo oia nobis donavit. gl. in pñe iustitiaz et in futuro eternā vitā qd min⁹ est qz non pōt hoc negare qz min⁹ est oia donare qd nōm dñi illis mortē dare. quasi diceret non peteb hoc negare. Bernardus. Quis nō dicitur ad spem petrandi fiducialitē qz attendit crucifixi cōspōitionē v3 caput inclinatū ad osculandū: videtur extēns ad amplexandū: manus p̄focatas ad argendū: latus apertum ad diligendū: pedes affixos ad nobissem manēdū. Cant. 2. Veni cōtuba mea in socamini b' petre. glo. 1. in vulneribz xpi ecclesia sedet et iudicat eū in passione dñi spem salutis ponit et per hoc ab iustis dñs accipit. 1. diaboli et eadē am pñdit. De augmēto charitatis dicit. Ecl. 25. In meridiano exant tibi. In passiois sermone accōdit terrenis ad amozē. Ber. Super oia te reddidit amabilē mihi bone iesu calicē quē bibisti opus nostre redemptionis. hoc oīno amozē nostrum facile sibi vendicāte hoc tibi est qz nobi devotionē et blandiā allicet et iustine erigit et amā firmitate et afficit vebemētē. Tertio sicut expediens xpm mori ppter fidei salutis nostre vñ ad similitudinē mortis eius: huc mōdo mōveretur. Col. 3. Mortui estis et vīta vestra et. glo. Vana caducitas. Job. 7. Suscepisti elc qz aia mea et mee et ossa mea. greg. Vna est intentio mēns ossa semudo carnis qd suspēdit ab xmo elcāt. Hierogō suspēdit ad eternā ut mortuarē ossa: qz amozē eterne vite oīm fortitudinē eterne vite se necat. Ihu⁹ aut mortis signū est si a mōdo qd despiciat. vnde dicit greg. Quis mare vīna coqui in se retinet et mortua mox et se petit. Quasi si expediens xpm mori ppter pñeque virtutis eius plus. vnde. 1. pe. 1. et sō passus est p nobis vobis relinqdēs eapm. glo. Tribulātes p̄mclāns flagellos crucis mortē et sequamur veltiga eius et. 1. 1. si sustinem⁹. glo. p xpo tribulātes et passiones et cōregnabim⁹. glo. cum illo in eternā beatitudine. Ber. Quis pauci dñe possit ire veltē qz nō puenire ad te nemo sit qui nō sit hoc scign⁹ qd est qz delectandus in dextera tua vīna in sūe ppter cetera oēs volūnt se frui et te nō ita imitari cō regnare cupiunt sed nō cōpāt nō curāt qzere: qz tamē deū dērit inmenne cupiētē cōsequi sed non sequi. Venerit etiā hoc extēplo docemur nō solum p xpo pati sed et 15 p primas aīas ponere. vñ Jo. 3. Quādamodō xpo aīam suam p nobis pōit ita et nos debemus p fratribz animas ponere. **C. Mortē dñi vno vno dicit Romas. 3. 11. Et si mortuus est vno homo et sancta aīa eius a corpore spēs ta est. vñ imitās infelicitas ab vno qz p̄māntē. Et dicitur eius dēntū ferendū qz id qd per gram dicitur aīa dicitur nūqz ab hīs culpa remeāt. vnde dicit ro. 11. qz sine pñā sunt dōna dei et vocatio dō**

glo. Dona dei. i. pmissio et vocatio dei. i. electio ab eterno sine penitentiâ et mutatione cõsilij. Multo aut maior est grã vniuersa p quas dimittit est humane nature in gloria xpi punita qz gratia adoptionis qua alij sanctificati: et etiam magis pmanens et sui rone: qz hec gra ordinat ad vnitã temporã. Quia vno adoptionis ad quãdam vnitã affectuales: et tã videntes qz grã adoptio nis magis pdat sine culpa. Cum ergo in xpo nullũ fuerit peccatũ impossibile fuit: vt solaret vno di uinitas ipsius a carne sine ab alia. Unde de filio dei dicit qz sepultus est: qz corpus eius sepulcrũ fuit et descendit ad inferos: qz ala eius sepata a cor pore descendit ad inferos.

C. De sepultura xpi.

Et in septimo videamus de sepultura xpi de qua dicit ysa. 53. Et erit sepulchrum eius gloriosum. I. ab oibus bono: abis. De modo aut sepeliendi legit Jo. 19. fuit aut pueniens xpm sepeliri: tum ppter fidẽ mortis eius: qz sepe huiusmodi est. Unde legit Mat. 27. qz pylatũ nõ pcessit Ioseph corpus xpi ad sepeliendo nisi co grãto pua a centurione de morte eius: tum ppter spem resurrectiois que dat mēbris et capite. Jo. 5. Quidẽ qz in monumentis sunt xpi. tum ppter mīsericordiam spūalis qua dicit Ro. 6. Quia sepulchrum n. n. sumus p baptisimũ cum illo in morte: et in alio sepulchro in baptisimo supple et eius. I. ad sicut dicitur sepulture eius baptisimũ sunt vt nõ videat trãd fuerunt. I. veterẽ qz p dicitur: sed nouũ iustũ est xpo in sepulchro positus nõ videbat. Nota et qz sepulchrum celestis pemptatio significatur. Quia sup illud Job. 3. Gaudeat vchemēter cū uise neriũ sepulchro dicit Greg. Dicit in sepulchro corpus ita in diuina ptemplatione ita abscondit mundo mortua vbi ab omni strepitu seculi qua si trina inmersio p tridũ sepulture est quiesca. p. Abscondes eos in abscondit faciei tue a perturbatione holium tribunt et obprobria holium ventali mente intranea ad vultũ dei nõ turbant. Sicut aut trã necessaria ad hanc sepulturã spūalem dicit vt vt in mens virtutibus creceat: vt tota munda et candida efficiat vt hanc mundo fundit: moriat que circa xpi sepulturã misse sunt demonstrata garm signatiẽ Mat. 14. vbi legit qz bti maria Magdalena puenit vngere corpus xpi in sepulchrum: qz vngentis nardi piscat. ppter huiusmodi virtutes designat qbus in hac vita nihil est piosus: sicut illud. ecci. 36. Non est pderatio di gra pmentis alio: ideo sancta ita debet pua p crectum virtutis inungi que vult in diuina contemplatione sepeliri. Unde Job. 5. Ingressus in habundantia sepulchru. glo. Diuine pempta tiõne: sicut inferi acerrus tribit in tẽpore suo. So. qz tẽpore actionis pimus: et eterne cõtempla

tionis et necesse est: vt pfectus huius mentis virtutibus creceat et ei post in bonum quicquid condat. sicut signatiẽ est. Jo. 19. vbi legit qz Ioseph mercatus est sindonẽ et. qz sindonẽ est panna lineã vt dicit Remigius: et cū magno labore et ad can dozem pducit. Unde significat internus mentis candore ad cuius pfectionem cū magno labore puenit. apocal. 11. Quia vultus est iustice ad hoc et sanctus sanctificat ad hoc. Ro. 6. In nouitate vite ambulemus. glo. De bono in melius pficiendo p iusticiã fidei et spem glorie. Igitur hanc inter ne cõdore mundie dicit in sepulchro diuine cõttemplationis recondit. Unde sup illud Mat. 5. Beati mundo corde qz xpi dei viderunt. dicit Mat. 22. Quid dicitis a nullo corde qz pceptis. Tercio signatiẽ est Jo. 19. vbi dicitur. Venit nichodemo ferre mixturas mirre: et aloes qz libras centi: qz p libras centi mirre: et aloes qbus care mortua in corrupta pseruat pfecta mortificatio certum et tertium designat qua mens mundo mortua cõtseruata a viciis corrupta sicut in illud. 1. Col. 4. Ite etis qui foris est noster hõ cõtumpat nã qui intus est renouat de die in diẽ. gl. id est assidue pu rior efficit a viciis p igne tribulatiois. Igitur mō boia pua debet cū xpo hanc mudo mortificari et postea in secreto diuine cõttemplatiois cū xpo tumulari. Unde col. 3. Mortui estis cū xpo. glo. Gloriam et caducis: et postea subsurgit: et vira via absconditã est cū xpo in deo. Postquam ita ad hoc circa sepulturã xpi quattuor notat qbus indigemus ad hoc qz corpus xpi in sepulchro cordis recõdatur deo. pñũ est mentis purificatio qz per sindonẽ Ioseph significat. Unde dicit gl. sup Jo. qz in sindone munda ihm involuit qz cū pura mēte suscipit. sicut est corpus castigat que p mirra et aloes qbus caro mortua pseruat a corruptione significatur. Vbi Theodorus. Deceat aut nõ solum pura ala suscipere corpus xpi sicut cū puro corpore de pte. dicit. 1. Omnis homo an cõtione a ppria vitoze abstinere debet tribus: aut quattuor: aut sep diebus. Rano aut bus: qz ad suspensionẽ corpõris xpi requirit eleuatio mentis in deũ charitatem et seruorẽ dilectionis que eleuatio maxime i peditur p delationẽ venerã que desinit ad sensu illa: vt dicit Aug. in libro soliloquio. Tertium est totius vite inouatio figurata p sepulchri nouitatem. Unde 1. Cor. 5. dicit. Itaqz ep nouemur nõ in sermone veteri et. infra. Sed in a gimus sinceritatem: sicut glo. id est noue vite et veritatis. glo. Et sine omni fraude sumus. ita vt sinceritas nõd vitari faciat: et veritas nõd fraudẽ excludat. quarta est deuota xpi meditatio que significatur p sepulchrum cycalum in petra. Unde Theodorus. Imitemur et nos Ioseph et conemur xpi corpõsus suscipere p vnitatem et pncere in mo

momento exiit in petra. i. in ala memorante: et
 nō oblitiscite deum. Unde. Luc. 23. Hoc facite
 in meis cōmemorationē. Rabanus. Disce quo
 pacto deest edere corpus xpi in memoria. i. obe
 diētie eius vsq; ad mortē: et qui vident nō ampli
 us in se vident: sed in eo qui p̄ eis mortuus est
 resurrexit. ¶ Notandū insup q; ex p̄cedē cōsequit
 homo post mortē quēdam defectus ex parte cor
 poris vsq; corpus reddidit terre et quā assump
 tim est. Dicē aut defectus in nobis attendit s̄m
 duo. s̄m positio: et s̄m resolutio: quoz p̄mus
 xps pati voluit: nō autē p̄iuxta illud ps̄. Nec
 dabis sancti tuam vidēre corruptionē: quod ex
 ponit Damascenus. 4. libro de corpore: que
 est p̄fectio: quē in elementa. Idem aut rō est q;
 corpus xpi eius mām assumpsit de humana na
 tura: sed formatio eius nō fuit nisi ex v̄tute sp̄
 rituali: et ideo p̄pter substantiā in se subtera
 nam loci quī corpus mortuus deponari solet
 pati voluit. Locus enī debet corporibus s̄m
 mām p̄cedēntis elementi: sed dissolutiones cor
 poris p̄ sp̄ritū sanctū formatiō pati notat. Unde ig
 nara ad hoc xps ab aliis hōibus differēbat: sic
 et in assume humanitatis signum cōueniens
 fuit corpus xpi sub terra positū ad ostēnsiones
 diuine virtutis cōueniens fuit: vt nō dissolueret
 Unde Crisost. dicit q; v̄tutibus alijs hōibus
 heio qui egerunt ih̄nie arriēt p̄p̄ia gestibz
 aut perentibus perent: sed in xpo totū est
 contrarium. Nam aut crucis fuit ob mella et
 insira: vt aut crucifixus est oīa clara facta sunt
 et noctas nō p̄t hōica crucifixum. ¶ Notandū
 insup q; xps tribus diebus et tribus noctibus
 dicitur fuisse in corde terre. Mat. 12. Illo locutio
 nis modo quo pars p̄ toto soler ponit cum ex
 die et nocte v̄nus dies nō constituit quatuor par
 te et die et nocte cōputata quā xps fuit in morte
 tota illa die dicit fuisse in morte: vs̄ aut scire scri
 pturē cōsuetudinē nos eum sequi die cōputatur
 eo q; beati t̄pora s̄m curijs lune obseruat que
 de sero incipit apparere. fuit aut xps in sepulchro
 v̄ltima parte terre ferie: que si cō p̄cedente nocte
 cōputatur erit dies artificialis: nec quasi v̄nus
 dies naturalis nocte v̄o seculi sexta feria cōpu
 tata est integra die sabbati fuit in sepulchro: et sic
 sunt duo dies. Tacet enī in sepulchro sequenti
 nocte que p̄cedit diem dñicam in q̄ surrexit me
 die nocte: vt dicitur s̄m aliquos: vs̄ si cōputet
 nec tota v̄ pars eius vs̄ sequenti die dñica erit
 dies tertius n̄l̄s̄ silent. n. p̄mi dies p̄pter futu
 ri hominis lapsum a luce in noctē: ita s̄m p̄p̄ hō
 minis reparationē a tenebris in lucē cōputant.

¶ Notandū enī q; masculini genus designat g
 sonam: murrā v̄o genus nām. Unde de trinitate
 dicitur q; filius est alius a patre: et alius s̄m hoc

christus in triduo mortis fuit totus in sepulchro
 totus in inferno: totus in celo p̄pter plenas que
 v̄nita erat: et carni que iacebat in sepulchro: et sic
 infernū spoliante: et subsistebat in n̄a diuina in celo
 regnante. Similiter est dicendi cum v̄no de
 cum corpore faciat hominem q; xps in illo triduo
 nō fuit homo licet caro et anima v̄nita esset q;
 verbo.

¶ De descensu xpi ad inferos.

¶ Decimo octavo videamus de descensu xpi
 ad inferos de quo dicit ep̄. 4. Quē aut
 ascēdit quid est nisi qui descendit primū
 Inferos p̄tes terre. glo. 1. ad inferos. Ad cuius
 euidentiā sciendū est q; inferna quāq; nomina io
 cum: ab quō nomina sup̄pl̄ca. Unde dicit gl.
 Jaco. 2. q; demones semp̄ circumferunt suū infer
 num: sicut feb̄acitates ardore: sicut xpi v̄o alia nō
 descendit ad infernū sup̄pl̄ca: s̄ locum. fuit aut
 pueniens xpm ad infernū descendere: p̄mo ad sui
 dignationis manifestatiōē. Unde dicit. 2. Tu
 es qui v̄turus es: an alii expectamus: ac si age
 dicat: sicut p̄ hōibus nati dignatus es: an etiā p̄
 hōibus mortis ad inferos descendere dignus
 insinua: vt exponit Greg. in omel. sc̄do ad patrē
 liberationis. Unde Jaco. 4. Tu aut in sanguine
 testamēti eduxisti v̄nos de lēu in quo nō erat
 aqua. Unde in p̄sona panium in inferno ex̄tēnā
 cantat eccl̄a. Ad am̄m de desiderabilis que cape
 trabamus et. Tertio ad demonū p̄stationem.
 Unde in ps̄. Atrolate portas p̄ncipis vs̄. glo.
 angeli p̄cantes xpm ad infernū dicit. O vos
 p̄ncipes infernū tollite portas vestras. i. auferat
 p̄ntem que vs̄q; nunc homines detinebāt in in
 ferno. ¶ Notandū v̄o quadruplex est inferna.
 p̄sona est dñatoris in quo est carēna luce di
 uine et visionis eterne et p̄ni carnis. Secundus
 infernus sup̄ illū dicitur lambas p̄uorū in quos
 duo p̄ma sine tertio. Tertius sup̄ illū est infernus
 qui dicit purgatorū in quo sunt duo v̄ltima sine
 p̄mo. Quartus sup̄ illū est infernus dicitur in quo
 nō sunt duo extrema: sed in dñi. i. carēna dñi
 et visionis a p̄mo nūq; transferat alie ad sc̄m:
 nec cōuersio. Ad sc̄do s̄m nūq; transferat ad ter
 tium nec cōuersio. Ad tertio v̄o transferat ad quar
 tum sed nō cōuersio. In bene v̄o quartū p̄p̄ de
 scendit et quos ibi inuenit liberant. Unde dicit
 infernū mom̄ cōdissit: s̄m illū dicit. 13. Ad dñi
 tuus ero inferno: q; parte inde abluat. fuit aut
 aīa xpi in hoc inferno p̄ triduo mortis sue cū san
 ctis patribz: vt simul educeret et corpus de se
 pulchro et aīa de inferno: q; aut dicit. et latroni
 hodie necessest in paradiso. Luc. 23. 43. Intelligit
 est de paradiso sp̄itū. Et enī triplex para
 disus. p̄mus est terrestris in quo Adam pos
 tus fuit. Sc̄. 2. Secundus cœlestis de quo dicit

Eccl. 28. In delicijs paradisi dei fuisti. Tertius
 splius in quo sunt qui diuina gloria pfruiunt: de
 illo dicitur est latroni hodie mecum eris in paradiso
 q: latro et alij sancti patres in inferno eius chusio
 quilibet diuina eius gl'a pfruiant.

C. De tpi resurrectione.

Et monono videam? de tpi resurrectio
 ne de qua dicit Datus. vltimo. Item na
 zarenus quentis crucifixum no est dicit: si
 fuerit. Possimus aut quatuor notare circa tpi
 resurrectio v3 resurgendi necessitat: resurgen
 tis qualitate resurrectionis vltatim: vltimore
 resurrectionis causalitate. De pmo v3 resurgendi
 necessitate dicit Luc. 24. Spiritus patris et filij
 resur. a mo. Ad cuius cui. sctam scdm q: ne
 cessarium fuit tpm resurgere. Posimo ad vniu
 versitate ostensio. Unde dicit Jo. 1. Nemo tol
 lerat me vitam meam et sequit. Potestate habeo po
 nendi vitam meam: sed non sumens eam: vnde iude
 is signu petentibus dixit. Soluite templu hoc et
 post tridui reedificabo illud. glo. virtute trinita
 tis. 1. Corin. vlt. Et si crucifixus est ex infirmita
 te nostra: sed viuit ex virtute dei: Et n. solius di
 vine virtutis motus resuscitaret. Quid Dama
 scemus. ex de resurrectione futuris diuina volun
 tate virtute et iusto. Vbi tria tangit circa resurre
 ctionem v3 voluntates dei que imparat: virtute
 que requirit: et facultate executionis in hoc q: nunc
 adimplat ad similitudinem nostram. Illud. n. nobis fac
 le est facere qd ad nunc nostru sit. Sedo ad diuine
 infinite pmeditudo ad qua pmet exaltatio remu
 nerare eos q: ex charitate dei: et obedientia huius
 vbi in psona tpi de in p. Tu cognouisti sessionem
 meam est humilitate in passione et resurrectione
 glo. glorificatione in resurrectione. Et n. dei ius
 ticia pma causa resurrectionis dicitur vt. Corpore
 pstant: vt puniant simul cu alijs: sicut edicauit
 sunt in cruce vt peccato: vt dicit Dno. ca. 6.
 ce. 12. et Dam. 2. l. 10. 3. ad fides instructione. Vbi
 1. Corin. 15. Si tps no resurrexit manus est p dca
 no nostra: manus est fides nostra. gl. i. inuisus eius
 nulla sit remuneratio sumra. Vbi in p. Que vni
 litas in sanguine meo. glo. 1. in effusione sanguinis
 mei de descendendo quod quocid. gradus maloy
 in corruptione: quasi dicitur nulla. Et eius staty
 no resur. et ero corruptio: sicut corpus meum
 nunc iudicabo ut nunc in cruce. Quanto ad spem
 eleuatione. Datur. n. ex capite m d'nis spes resur
 rectionis. Vbi. 1. Cor. 15. Si tps p dca: q: resurrexit
 a mortuis qd quid dicit in nobis q: resurrexit
 no est. Job. 19. Scio q: redemptio meus viuit: et in
 nouissimo die de terra surceturus s: vbi dicit
 Cre. Nihil nos certu habere credimus q: q: in
 finitatem. In finem ergo spe repositam tenur:
 q: vna certitudine de spe resurrectionis psum

psit. C. Notandū ergo q: tps fugata morte pua
 ad immortalitate resurrexit: vt sicut in adā peccan
 te. pmo vita mortalis apparuit: ita et in tpo sitif
 faciente: pmo immortalitas vite apparuit. Redie
 runt aut ali ad vitam ante tpm: vt ab eo: vel a
 pphet. suscitari in uterū mortuorū: s: tps resurgens
 ex mortuis iam no morit: vt dicit 1. Cor. 6. Vbi q: tps
 pua necessitate moriens effudit: de pmo genitū
 mortuoy. apoc. 1. q: pua a fontis mortis resurre
 xit iugo mortis ex cillo: et p micide dormierunt. 1.
 Corin. 15. q: pua alio tpe et dignitate surreit: vt
 dicit gl. 1. ad vltū immortalē. Hic q: tpi resurrectio
 nostra pcedit: tum ordinem tpe: vt dicit est: q: pua
 ad immortalitate resurrexit tum ordine cō: q: re
 surrectio tpi est ea nostre resurrexio vbi infra pa
 rebitur et ordine dignitat. q: pua in glo: 10
 hoc resurrexit: de pmo genitū mortuoy. De
 his aut qui cu tpo resurrexerit dicit dicit. Et n
 cu monumenta apertū sunt no aut surrexerit q: resur
 geret dicit: vt est pmo genitū resurrectionis ex
 mortuis: vt dicit Datus. 17. q: cunctis de mon
 tumis post resurrectione eius venerūt in sanctā
 ciuitate. Vbi v3 uterq: motus fuerūt opinionēs
 sunt. Dicit. n. dicit. Vbi 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

tionem ad lucem glorie inducitur: sicut et motus est de aduersitate tendere in tenebras ad ostendendum quod suum more destrueret tenebras pene culpe. **C** De secundo. I. resurgens qualitate dicitur Jobil. 3. Resurrexerat corpus humilitatis nostre figuratum corpus claritatis sue, gloria quam habuit in resurrectione. Hoc idem videtur quod ipse in resurrectione sua habuit corpus gloriose sui triplici ratione. Prima quod est quod resurrexerat exemplar et clarior clarioris: et habet 1. Corin. 15. Sicut autem habebunt in resurrectione corpora gloriose: sicut dicitur ibidem. Semel in igno bilitate surget in gloria. Unde etiam clarior: sic causato et exemplar exemplo multo magis corpus ipsi resurgens fuit gloriosum. Secunda quod per humilitatem passionis inuenit gloriam resurrectionis. vbi et ipse dicebat Jo. 6. Vnde anima me turbata est, quod pertinet ad passionem: et postea subdit, Pater claritatis nomine tuum in quo peti gloriam resurrectionis. Unde dicit Augustinus. Ille ipse in resurrectione clarificatur humilitatis et in passione humilitas claritatis et meritis: claritas humilitatis est semper. Tertia quod anima per principium conceptionis fuit gloriosa per fructum divinitatis. Et autem dispensatio facta: ut ab alia gloria non redundaret in corpus ad hoc ut materiam redemptoris nostre sue passionis ut impleret: et ad pactum hoc misterio passionis et mortis aliam ipsam in corpus in resurrectione assumptam suam gloriam dicitur: et ita factum est illud corpus gloriosum. Sunt autem quantum dotes corporis glorificati: et claritas impassibilitas: subtilitas: agilitas. Ad quarum evidentiam sciendum quod claritas causat et redundat gloriae anime in corpus et in quod anima est materiae meritis: ita etiam differentia claritatis erit in corpore: ut per 1. Corin. 15. Impassibilitas vero resultat ex virtute anime corpus sui pimentis potest: et a nullo exteriori agente valet mutari. Subtilitas vero est in corpore gloriose facta propter completissimam corporis perfectionem que quidem completa est ex dicto anime gloriose que est forma. I. corporis ratione cuius corpus gloriose spirituale dicitur quasi omnino spiritus subiectus. Prima autem subiectio que corpus anime subiectum est ad principium et specificum: per subiectum est: ut materiae forme. deinde in subiectum est ad alia anime opera per anima est motus: et ideo prima subiectio anime in corpore est et subtilitas: et deinde ex agilitate: et alio propter anima corpus gloriose. Haec vero dotes figurat apostolus 1. Corin. 15. dicens. Semel in corruptio. glo. I. sepelitur: et in incorruptum: et coelestis. Surget in motu per incorruptum. glo. I. in motu et impassibile: femina in ignobilitate. glo. I. sine omni dolore. Surget in gloria. I. gloriosum: semel in infirmitate. gloria quod non valet se mouere: et regere. Surget in virtute. glo. I. vere viuunt: et vegetariis. Semel in

corpore gloriose. glo. I. tale quod cibis sustentetur: et viuere. Surget spirituale. glo. quod non completum spiritus dicitur. Corpus. n. iam non recognoscitur: sed quasi in mille spiritus suo erit: nec aliqua corruptione partitur: nec alimentis indigebit. **C** Notandum quod licet ipse haberet corpus gloriosum: tamen ceteras in corpore suo referens: quod quidem percipiens fuit primo in signum victorie. Dicitur enim Beda super Lucas quod non est impossibile curridi ceteras seruauit: sed ut in peccatum victorie que sic circumferat tribus. Unde Augustinus 21. de ci. dei dicit quod fortissimi in illo regno in corpore martyrum videbuntur virtutes ceteras que per ipse nosse generant. Vnde n. deformitas in ciuitate dignitas erit: et quodam quod in corpore non corporis: sed virtutis pulchritudo apparebit seu fulgebit. Secundo ut discipulis in resurrectione solidaret. vbi dicit Jo. 20. ad Thymam. Infer digitum tuum huc. Tercio. Qui humilitatis erat post latera tactus optimus se theologi ostendit. Nam duplex nam virtutes propositum ipse differunt de deo enim dicitur meam humanam dicitur deus meus dicitur passus est et vni et eadem dicitur deus et vni. Tertio ut per nos ad patrem ostendit virtutes ceteras ad adocaret. vbi Ro. 8. Ipsi ipse quod mentus est: imo quod resurrexit et est ad dextra dei quod etiam interpellat per nos. glo. Non vocem: sed misericordiam et respectum humanam dum quotidie hominem quem assumpsit et graue gonus mortis: quod per nos sustulit vultus patris offerat: ut nostri in inferis eius prolatio est: tamen sit non potest temptari. Sed notandum ut dicit Gregorius in istis aduocatus in istis christo non suscipit nec dare verba per iniusticia sentit. Unde os aios iuste viuere si volunt? cum patris habere. Quare et sua morte redempti sunt misericorditer sit a danti pro offensa eiusdem mortis in inferis signa. Postremo ut in iudicio ipse iuste dant animacionem. Unde apoc. I. Videtis enim oculos regnum papugent. Unde in libro de simbolo dicit quod ipse iniusticia sit demonstratur vultus et dicitur eos veritas dicit. Ecce hominem quem crucifixus: videre vultus que et iniusticia agnoscitur: tamen quod pupugent: et per vos: propter vos aperta est et intrare noluit. **C** De tertio. Resurrectionis veritate dicitur Luc. 24. Surruit deus vere. Sciendum quoque ipse resurrectionis veritatem probat testimonio angelico et argumento viridico. De primo dicit Mat. 28. Uocet angelus: quem interrogat: arena crucifixum surruit non est hic. Ipsi autem quoniam: et ipse resurrectione angelico demeretur testimonio: quod dicit apostolus Ro. 13. que deo sunt ordinata sunt. Et ille homo diuinitus in istis tamen et ea que supra dicitur sunt deus: tamen per angelos: ut per 1. Thimo. 4. c. c. et. Ipsi autem resurrexerunt non redierunt ad vitam: sed ad obsequium nostrum: sed

viam quandam innotescit et deo conuincit sicut
 dicitur ad Rom. 2. Quod n. vult vult deo. Et ideo ad
 uentus fuit: ut angelus testimonio hominis ma-
 nifestaret. Unde dicit Hieronymus super Mattheum.
 Quisne dei pater inquit est resurgens filio ab in-
 sensu virtutum celsitatis inuenerit mittre atque ido-
 spe se: resurrectionis est iudex: ut quodam famula
 in patre voluntatis resurrectioni nunciaret. De
 secundo dicit actus. I. q. d. hinc apparuit discipulis
 suis p. n. dies in multis argumentis. Dicit autem
 argumentum hoc loco signum aliquid sensibile: quod
 inducit ad alicuius manifestationem et sic ipse argu-
 mentis probavit resurrectionis veritatem et glori-
 am: veritatem autem resurrectionis probavit dupli-
 citer. Uno modo ex parte corporis circa quod tria ostendit. primo quod est
 vere corpus: et solidum non fantastici virtus: sicut est
 serbo ostendit per hoc quod corpus suum palpabile esse
 dicit. Unde Lu. vi. Palpate et videte: quia spiritus car-
 nis et ossa non habet. Secundo ostendit quod corpus est hu-
 manum ostendendo eis effugit veram: ut oculis cor-
 poralibus intuerent quia discipuli eius cognosce-
 re se gaudebat. Unde Jo. 10. Quasi sunt discipuli
 visio dei. Tertio ostendit quod est idem corpus nunc
 quod prius habuit per vinctas cyathos. Unde Lu
 et vi. Videte manus meas et pedes meos: et ego ipse
 sum. Alio modo ostendit resurrectionis veritatem ex
 parte ale iterato corporis vitæ: hoc per opa vitan-
 tum implicat vitæ. primo quidem per opera nutriti-
 ue vitæ hoc est quod cum discipulis essens manducavit et
 bibit: ut legitur Lucæ vii. Tibi innotandum quod ipse
 videtur dicit Beda super Lucam manducavit potuit non esse
 fuit: potuit ex ipso tale quod alii absolvere aqua fra-
 stene: aliter terra. Inno solaris calens illa indigentia:
 velle potuit vitæ cibum ille non cessit in nutrimentum
 corporis christi: sed in pietate mæni resoluens fuit.
 Secundo modo per opa vitæ sentit in hoc quod disci-
 pulis ad interrogat a respondit: et potest siluitant:
 in quo ostendebat se videre et audire. Lucæ vii
 et Jo. 10. Tertio per opa vitæ intellegit in hoc quod
 impetrans discipulis suis exposuit. Lu. xlii. Quo-
 rum uno suo resurrectionis ostendit cum ad discipu-
 los suos sanus clausistravit. Unde Ore, in omne
 palpanda carne dicitur probavit quia clausis hostijs in-
 trodierit: ut ostenderet post resurrectionem corp-
 us eius esse nature: alterius glorie. Quod ad p-
 potestatem glorie pertinebat quod subito ab oculis de-
 ceptorum euasit: ut dicit Lucæ vii. et per hoc ostendit
 quod in eius potestate erat videndi: non videndi
 dantes suam ostendere et occultare quod pertinet ad
 potestatem corporis glorie. Curruent enim diuini-
 tatis ostendit per miracula quod fecit in p-
 cibus ca-
 pendis. Jo. 11. Et videris quod eis videntibus a-
 scendit in celum: quod videtur Jo. 3. Quis ascendit
 in celum nisi qui descendit de celo filius hominis qui
 est in celo. C. Notandum etiam quod ipse quicquid appa-

rui ista die resurrectionis. primo marie Mag-
 dalene. Unde Mat. vii. Surgens ibi mane p-
 ma sabbati etc. fuit aut pueniens: ut primo Mag-
 dalene appareret: tum propter eius vehementiam
 dilectionis de qua dicit Jo. 10. Maria stabat ad
 monumentum foris plorans ubi dicit Greg. Pe-
 san dicitur huius mulieris mente ista vis dilectio-
 nis accendit que a monumento officio etiam disci-
 pulis recedebat non recedebat digne. Antio: fa-
 ciebat eam stare dolo: coegit eam plorare: stabat et
 circumspectabat si forte videret quem diligebat.
 plorabat et ablatum estimabat que querebat. tum
 propter diligenti inquisitionem de qua dicit Jo. 10.
 Et dum sciret inclinante se: ubi dicit Ore. Cer-
 te iam monumentum vacuū viderat iam sublatum
 dicitur inclinante quid est quod iterum se inclinante
 rum eundem videre desiderantibus quod a m-
 asperisse non sufficit: quod vis amoris intentionem mit-
 tatur inquisitionem propter p-
 spectationem. Unde Grego. Quod fuit p-
 et mini-
 me in omni p-
 querebat unde conti-
 guat: ut inueniret: quod nimirum virtus boni operis est
 p-
 vult per se uerum in fine situm erat: tum etiam propter
 fiduciam peccatorum: Unde dicit Beda super Mattheum.
 Recte fecit mulier que terrena resurrectionis primo
 unctam a sepe de moribus curata esse memo-
 ratur: quibus digne pensatis de admissio-
 ma deseret: ubi habundant delicta signaba-
 dante et gratia demonstrare: tum etiam ut mulier
 que primo fuit nuncia mortis ad hominem. primo etiam
 hominis vitæ christi resurrectionis in gloria nunciaret.
 Unde Cirillus. femina que quodammodo fuit in mi-
 fra mortis venerande resurrectionis miseriam p-
 ma precepit et nunciant. Adpre-
 est ergo femine
 genus ignominie abolitionem et maledicere
 pudum. Oile etiam per hoc ostendit quod p-
 itatum glorie p-
 sed quod maiore charitate seruauerit etiam maiori gl-
 et videntem dei potuit: eo quod mulieres que ab ei-
 septuaginta discipulis recedebat non recederet p-
 mo viderent dñm in gl-
 apparuit mulieribus de monumento venientibus
 Mat. 28. Et exierunt cito de monumento cum in-
 more et gaudio magno. Unde dicit Hiero. quod p-
 mo mulieres merent audire. Docte ut maledi-
 erit. Et mulieres in mulieribus solent. Quia
 et alii per eam in muliere de monumento peccatorum
 uerbo significat. Unde Eccl. 37. Ecce ego aperui
 tannulos vestros et educaui vos de sepulchris
 vestris propter meum quod exponit gl-
 de his quod ad illam
 Lesari p-
 dicit suscitans: de qua voce dicit Jo. 5. Quia
 nunc est quod mortui audient vocem eius. glo. in peris
 audient vocem filii dei: et qui audierint uiuent. I.

obedierunt. Quia autem exierunt de monumento mulieres cum timore et gaudio: per hoc datur intelligi quod virtus puritatis per quam a monumentis peccatorum exiimus cum ore penite precipitum illud ysa. 16. A timore tuo dicit edocipimus et puritatem in spiritu saluati. Et pulvis in timore et charitate dolo: peritiam in gaudium mutat: sicut in illud psalm. 14. Cor: quod cognouit amaritudinem vite sic in gaudio eius non miscebitur. Per cursum vero mulierum designat uisibilem egrediamur in se. Etiam malarum morum incurritur: ubi dicit Augustinus quod cordis dilatatio est iusti et operatio: ut non timore sed dilectione dei agat: quod est donum dei. Per occursum ipsi salutaris designat diuine uirtutis subactio. Unde dicit Rabanus quod hoc ostendit se obsequiter uirtutibus inchoatibus: ut ad salutem perpetuam peruenire queat a diuino occurrere. Job. 24. Operi manuum tuarum portiones dederunt: per pedes dederunt uoces a futuris peccatis seruatio. Sunt autem pedes dei sicut sensus iustitiam misericordiam et iudicium quorum unus sine altero tenere non est secutus. Unde Bernardus. fallit quod oculat pedem in misericordia: ut pedes iudicium non attendat. Tertio apparuit petro. Luce. vlt. Surrexit deus uere et apparuit Symoni. Unde dicit Augustinus. Quod id uideatur primo a petro ut quod passus est ipsum primo eius resurrectionem uideret: et etiam quod passus cum negauerat passus sibi uoluit apparere solans esse desperat. Unde etiam Augustinus super illud Matthei. vi. Dicit discipulis eius: et petro dicit quod uocatus et non minime desuper et negatione. Bernardus. Magna gratia in agnitione dignatione quod et quasi per ceteris dignatus est apparere quod per negationem denegatio est eius circa secula fundebat. Quarto apparuit discipulis eius duobus eandem in emans. Lu. vlt. Apparuit autem eis in alia effigie: ut dicit Augustinus. fuit autem uisus ipse sic apparere. Primo ad designandum ueritatem per ueritatem. Unde dicit Ciceronius. Memoputer ipsum sua resurrectione sua uultus effigie ueritatis: sicut mutat effigie dux efficit ex mortalium mortalitas: ut hoc sic acquirisse uultus gratiam non uultus suam perdit. Secundo propter discipulorum dubitationem. sicut. Apparuit et eis quod fidem haberem illa: per dicit autem eius discipuli de eius resurrectione dubitabat. Unde Augustinus. in omnel dicit. Dicit discipulis de se loquentibus per sententia edebat: sicut de se dubitantes spiritum sine cognitionis abscedit. Tertio propter nostram instructionem. 1. Cor. 1. Ceterum sumus in corpore pergruamur a deo: ubi dicit Bernardus. Quod dominus ambulatibus a laboribus omnibus in aliena effigie mulice de signat quod fides laborat per uirtutem actum agens illic per contemplationem secura uisum regnat: sicut per speculum uenit ut ymaginem illic facie ad faciem uidebimus ueritatem. Sciendum quod dominus sicut longius ire non incedit: sicut figura uirtutis sunt. Unde Augustinus.

li. 3. de ueritate euangelii. Non est quod fingimus mendaciam eius: sicut illud fingimus quod nihil est in ueritate dicitur. Augustinus. n. sicut ueritate referi ad aliquam signationem non est mendaciam: sicut aliqua figura uirtutis aliquo oia que a fingit et sapienter uirtus et eius ob ipso deo figurant uirtutes sunt in edarum reputabit: quod sicut uirtutis intellectus non possit uirtus in tabulis dicitur: sicut aut dicitur sic et facta sine mendacio finguntur ad aliquam rem significandam: sic uisus sicut longius ire: quod a fide discipulorum: ad hoc pergruamur erat: ut dicit Augustinus. etiam ut Augustinus. dicit: quod loqueri cessans erat ascendendo in celum quod per opacitatem quod modo dicitur in terra. Multo apparuit discipulis uirtutis clausis quod Thomas non erat eius. Jo. 10. Cum sero factum est die illa etc. ubi dicit Augustinus. quod multi corporis uirtutis dominati obstantia dicitur non obstitit cum ille quodpe eius non apertum intrare possit quo a fide uirtutis matris molat pergruamur. Uirtute autem circa hoc apparitionem quod tuos sunt notanda: quod quatuor ipse dicit sollemnes clausure firmata: discipulorum locutionem. Primum ubi cum sero factum est: ubi notandum est quod ipse sero: quod dies deficit: et ad occasum uirtutis significat uirtutem de uere multum cum per desiderio uirtutis deficit: et occidit dies in uirtute perperat: sicut uirtutis uis in se. Iter facit ei quod ascendit in occasum. Bernardus. Thomas est occasus eius: sicut uirtutis cadit uirtutis per occasum hunc ascendit deus: quod uirtutis cepit eius noua uirtutis uirtutis occiderit: ut dicit Augustinus. Sedem est ubi uirtutis sabbatoy: ubi notandum est illud ysa. 1. Sabbarum et alia sabbatoy uirtutis non ferat. Unde sustinebo amplius. Iter quod dicitur sabbatoy et inuenit de quo dicit per illud Eze. 11. Reges sabbatoy sanctificata est dicitur. 1. Uirtutis uirtutis quibus apud feruitur. gl. i. quod et non egrediamur ad opus. Iter est quod dicitur sabbatoy inuenit et cognoscitur: de quo dicit ysa. vlt. Et sabbatoy et sabbatoy gl. ille quod et in futuro quod hic quod et ad opus primo sabbatoy uirtutis in corpore octo sine uirtutis re. sicut in inuenit tranquillitate. tertium in eterna sabbatoy. Una quod sabbatoy uirtutis ubi quod in multum tranquillitate ipse per gratiam ad nos declinat: quod in parte factus est locus eius in se. Sed heu maligni spiritus inuenit sabbatoy inuenit sepe uirtutis. Unde dicit Bernardus. Uirtutis et uirtutis inuenit sabbatoy et gl. maligni spiritus uirtutis nostre oia ad uirtutis nos et ad cogitantes illat in peribunt. tertium ubi et fores est clausus: ubi notandum est quod fores corpus sensus designat quod quod alia sicut egrediamur et uirtutis in his oibus exterioribus: ut dicit Bernardus. Per quod eius exteriora ingreditur ad aliam uirtutis. Job. 1. domus eius sicut dicitur. gl. quas uirtutis oibus edificatus per fenestras intrabunt quas sicut.

fratres iste claudende sunt iuxta illud, vñ. 16. Clau-
deppis mens intra un cubitilli tuū claudesup te
hoiata. Quia aut foras claudere fuerunt ppter me-
ram indeq; muliere designat q; p timorē dei for-
tes insilant claudunt. Vñ eccl. 10. Quod nō timo
re dei insilante tenentis cito subvertet domus
tua. quātibī vbi erit dūcipuli pgregati in vñū
Mat. 18. vbi duo vel tres pgregati fuerint in no-
mine meo, etc. Itē. Et ecce ego vñū. vñū: et q;
secundū. glo. 1. delectabile: habitare frēs in vñū
Et sequit sicut vnguentū in capite. glo. Aaron sa-
cerdos tpm significat qui fuit victima et facer-
dos in capite eius est vngētū: et in eo habitauit
plentudo diuinitatē corporali: itē a capite tpo
descendit in barbā. i. scilicet: et siccissimos quos
barba significat que ē in dicit virilitatē: et ab illis
descendit in oīa vestimēti eius: vñū tpi est ecclē
que est sine macula et ruga. Dea vestis finis ē in
pccata. Vñ perfecti qui in vñū habitant et ē sen-
sibilia est illud bonū et iocūdam sicut vnguentum
i. vñū spūsancti que pūis fuit in capite tpo. et
sequit sicut ros hermon. Flos montis illi ma-
gis interioribus sunt dicit. Vñ spūaliter intelligē-
dam ē: q; hoc nō lumē exaltatū dicit: et tpsus fuit
in cruce posita in celo exaltatū ē a quorū gra-
tie descendit in frōn. i. ecclesiam. Non. n. est in vno
ecclesiam eius dono et gratia. C. De quarto. i. resur-
rectionis causitate. Secūdo q; tpi resurre-
ctio est et nostre resurrectionis in futuro. vñ. 1.
Eccl. 15. Xpus resurgēs et mortuus pūine do-
mumū quoniam dicit ē pholem motū: et pholem
resurrectionis mortuū: et hoc rōnabit. Nam pūi-
cipium hūmanē iustificatōis est vbum dei de quo
dicit in Jo. Apud te est sōne vite vñū tpi dicit
Jo. 5. Sicut pater sūcti. mor. et viui. et. Habet at
hoc nō sōne do reū diuinitatē iustitiam: vt quili-
bet cō opetur id qd sibi est ppingus: et p id opetur
in alia magis remota: sicut ignis pmo calefacit
aerem. ppin quū p quā calefacit coipa magis re-
mota: et sic tpe dōs illuminat pmo sūas sibi ppin
quas p quā illuminat magis remota: vt dicit
Duo. 14. c. ec. se. et sōdo verbū dei pmo attribuit
viam corpū sibi nātūre. vñū: et p ipm opatur re-
surrectionē in oībus aliis. Notandū vō q; tpi re-
surrectio est et efficiens: et exemplaris nostre resur-
rectionis: nō est inuoluta. Efficiens quidē inō-
dum hūmanitatis tpi sū quā resurrexit et quodā
modo iustitiam diuinitatis ipsius: opatur in vir-
tute ipsius. Exemplaris vō q; sicut resurrectio
tpi est: et eo q; corpus illud psonaliter est verbo
vñū: et pūa tpo: et in ea est pūa dignitas
et pfectione: vt dicit glo. 1. Cor. 15. Sēmpet
quod est perfectissimū est exemplar q; imitā-
tur in imo pfecti sū sū modū: ideo resurrectō
tpi est exemplar nostre resurrectionis: sū illud pbi

lip. 1. Resormabit corpus humilitatis nostre cō
figuratu in corporis claritatis sue. Licet aut suffi-
cientia resurrectionis tpi se extendat ad resurre-
ctionem eas bonorū q; in aliorum exemplaritas: nō
eius ppter se extendit ad bonos qui sunt facti cō-
formes filiationis ipsius: vt dicit Ro. 8. Vñ aut
tpi resurrectio fuit causa meritoria nostre resur-
rectionis: tūm q; tps iam nō erat vltorū: nec sibi
mereri cōpeteret: tūm q; claritas resurrectionis
fuit pūis passiois: vt p 3. Thim. 1. Exū est dicit
dum q; tpi resurrectio et causa resurrectionis alio-
rum: sū illud Ro. 8. Resurrexit ppter iustifica-
tionem nostras que nihil aliud est q; resurrectio
alio-um. et sup pō. Ad vesperas demorabitur fle-
tus. dicit glo. Quā resurrectio christi est causa nos-
tre resurrectionis: aut in presentis corporis in
futuro. Est aut resurrectio alio-um causa efficiens
et exemplaris. Efficiens quidē in sūm christi
resurrectio agit in virtute diuinitatis: que quē
nō solum extendit se ad resurrectionē corporum:
sed etiam ad resurrectionē animarū. Ad deo enim
est q; vint alia per gratiam: et corpus per animā.
Sicut enim resurrectio christi habet exemplari-
tatem animarū: eo q; tps resurgens sū animas
cōformari debemus: sū apostolū. Ro. 7. Quo-
modo christus resurrexit a mortuis per gloriam
patris: ita et nos in nouitate vite ambulemus.
glo. de dono in melius pficiendo per iusticias
fidei et spm glorie: et quomodo tps resurrexit nō
mō: inuis: ita et vos estimate vos mortuos qui
demesse a peccato viuentes autē in christo ihu
domino nostro. glo. Sicut christus mortuus ē
semel: ita peccatus moratur in nobis semel: vt
nō oporteat iterari: et sicut christus sēmpet vixit
ita et vos sēmpet viuant in virtutibus: et hoc in
christo ihu dōo nostro id est opere christi: qui aū
bi nulla spes. C. Notandū vō q; in iustifica-
tione animarū duo cōcurrūt. scilicet remissio cul-
pe et nouitas vite per gratiam. Cūm ergo ad
efficientiam que est per virtutē diuinas passio
christi q; resurrectio est causa iustificationis quo
ad vtrūq; sed quādam ad exemplaritate p-
prie passio et mors christi ē causa remissionis cul-
pe per quam morimur peccato. Resurrectio autē
est causa nouitatis vite que est per gratiam: sine
iusticiam: et ideo dicit apostolus Roma. 4. q; tra-
ditus sit in mortem ppter delicta nostra. scilicet
tollenda: et resurrexit ppter iustificationē nostrā
Sed passio christi etiam est meritoria: vt dicitur
est nō autē ipse resurrectio. C. Notandū etia q;
sicut tps resurrectioē suam pbavit tripliciter
v 3. ap. car. et. gustu veritatem inferi ad hoc illis
dubitantibus et mirantibus pte gaudis dicit. ba-

deus b aliquid qđ mādūces sic etas resurrectio
spūalis demōstrat. Primo quidē aspectu scita-
rio. Mat. 5. Sic luceat lux vestra a corā hoīb⁹. an-
gu. Nō in tibi finem cōstituitur homo: sed referat ad
laudē dei. Unde sequit⁹ vt glouificet patrē vestrū
qui in celis est. Q. autē dñs ostendit māmā s pe-
des designat qđ resurrectio spūalis per affectū dī
uine dilectōis s effectū bene ogationis declaraf
apoc. 3. Nonne habes qđ vinas s motu es sicut
cet ppter defectū diuine dilectōis s defectū bene
ogationis. Sed totum adseruatiuo. V. col. 35.
Turū pbat somar. i. homo tēpatur tribulatione
Dei. 17. Accede ad me sili mi vt angas re. Job
6. Que prius notebar tangere ala mea. glo. De-
fla scali nūc pax angustia tibi meū sine. glo. Jam
dulces tibi sunt pax amote s desiderio celi. Q.
autē deus dicit. Paspate s videt qđ spūs carnes
s ossa non habet. Dicitur designat qđ spūalis ho-
mo carnis cōsolandū nō inire sed spe celestis ho-
mō patrie etiā aspa pati non formidat. Job. 6. Et hec
tibi mibi pbat io vt affligens me dolob⁹ nō par-
cat. Tercio gūtu inerte s eterne salutis. Col.
3. Que sursum sunt sapite. Unde Ber. Quicumq;
post lamenta penitentie nō ad carnales redit cō-
solationes sed in fiducia quādā dñe miseratōis
excedat s ingrediat deuotionē quādā nouā s gaudi-
um in spūsancto. Plectam cōpingunt steratōis
recondatione peccatorū quā delectat me moria s
inflamat eterno s desiderio pmoꝝ. Io plane est
qui cum ipso resurgit qđ occupatū secularib⁹ de-
sideriis alijs delectatio facta declinat. Nec mi-
seri pāt vera vanis. eterna ca dūcis. spūalia car-
nātib⁹. yma sumas vt pariter sapias que sursum
sūt s que super terrā. Q. autē dñs comedē pāt pi-
scis autē s sacū mellis uisūlice designat qđ spūalit
refusitāti dicitur dulcedinē diuinitatis s hūanica
tū ipsius ptegnare que quidē per piscē assum s
faum mellis designatur. Grego. Quid signare
credim⁹ pteceꝝ assum nisi mediatōē dei s hoūꝝ
pūm. Ipse. n. latere dignat⁹ est in aqua generis
humani capī voluit laqueo mortis nosre s quasi
tribularē de asst⁹ est tpe passōis sue sed qui piscis
imp afflicte fieri dignat⁹ est sumo mellis in resur-
rectione nobis extrit⁹ s qui piscē asfo figurari vo-
luit tribulatiōē passōis sue in sano mellis s trāꝝ
naturā exprimere voluit psonae sue. fauus quip-
pe mei in cera est. Mel in cera est diuinitas in hu-
manitate.

C De ascensione christi.

Iesumo videtam⁹ de ascensione xpi de qua
v dicit Jo. 10. Ascendo ad patrē meū s c.
aug. Qdē per naturā vestrūm per gram
Possim⁹ autē qmā: notare circa xpi ascensōē vt
ascēdōis pueniētiā. ascēdētis virtutē suae potē-
tā loci in quē ascēdit et immōtā s glorie ipsius et-

celestiā. De pmo dicit ep̄s. 4. qui descēdit ipe et
s qui ascēdit. fuit autē pueniens xpm ascēdētē.
Ip̄simo ppter fidē augmētū qđ o eadē vīs. vt
dñs dicit Jo. 16. Op̄is adueniēs arguet mōdū
de peccatō s de inicitia. Unde dicit aug. De pe-
catō qđ nō credit in xpm. de inicitia vero eorum
qui credit. Ipsa quippe fidelis p̄patis infidelis
est vengatio. vt subdit qđ ad patrē vado cū non
vid ebūto me. Beati qui vidēt s credit. Et in
qđ nostra inicitia de qua nūdus arguit qñ nōne
quē nō viderit e redūis. sed o s p̄p̄ subnotatōē
vt dñs dicit Jo. 15. Di abiero s p̄parauero vobis
locū utrā veniā s assumas vos ad meipm vt vbi
ego sum s vos sitis. P̄p̄ hoc em qđ xps humanis
naturā assumptas in celo collocatū dedit nobis
spēs illac pueniēdi qđ vbi fuerit corp⁹ vbi p̄p̄p̄-
būtur s a quile. Mat. 24. Greg. Ne si dicit qđ ge-
lesti sedi incarnat⁹ p̄ dñs electoꝝ aias de carnis
lunas illac subuenabo. Mich. 2. Ascēdit vtr p̄
deus ante eos. Tercio fuit pueniēs ad em̄dām
charitatis affectū ad celestia. vt dicit ap̄s. Col.
3. Que sursum sūt sapite nō que sup̄ terrā. Mat. 6
Ebi est thesaur⁹ nō tibi est s cor tui. In signū
xps ascēdētē stabat apli suspēs vultū in celis
Act. 1. Hūc etiā vobis ipone dicit. Cant. 1. Tra-
be me post te quasi volētē s nō valentem vt dicit
Greg. Idue quidē verbo alludēs dicit trabe me
post te in te ad te per dilectōē p̄fite vt te im-
itari valeat in te vt tibi p̄formis in imortalitate s
passibilitate stans. Quarto etiā cōueniēs fuit vt
delebit⁹ dona mitteret p̄p̄ficiat. vt dicit ep̄s. 4. q
ascēdit sup̄ oēs celos vt adimpleret oia. Ro. Do-
nis suis vnde etiā ipse dñs dicit. Jo. 16. Expeti-
vo. vt ego va. Et. n. nō abiero pactū nō veniat
ad vos. Di autē abiero mutū eū ad vos. glo. Non
qđ in terra possit dare nō possit sed qđ nō sunt
nei recipie nū eū s m carnē desinent noscere. post
qđ aut ab eis subtractus fuerat trant post se coada
eoz ad celestia s eterno quib⁹ sic eleuatio celestis
s spūales facti sunt s ideo spūsancti cupaciores.
Eti ibidē dicit gl. De dñs nōstris sic rapto ad
celestia adertit s simul pater s filius. Spūales em̄s
et carnalib⁹ sacri capaci fuerat deum habere.
De sedo. Ascēdētis vntē suae potētia dicit. Va.
65. Ille formosus in stola sua gradēs in multitu-
dine virtutis sue. Cū s greg. in om̄ne. ascēsiōis.
Notādū est qđ hely as legit in cursuue ascēsiōis
seve vs apte mōstrare qđ homo pur⁹ alieno indigebat
auxilio. R. cōtempoz aut nosre nō in eam
nō ab angelo subleu it⁹ legit qđ qm fecerat oia sū
per oia sua vntē crebas. Ad em̄ eudēna s scim-
dum qđ in xpo duplex est natura. d. dñs s hūana.
Unde s m vtrāgnaturā p̄r accipi p̄p̄ia vtr⁹
sed s m humanā naturā p̄r accipi duplex vntē
Una quidē naturalis qđ p̄cedit ex principiū natū

re. Et tunc virtute vixit et quod non seculum dicit, alia
 veritas in natura humana est virtus glorie secundum quod
 se ascendit quod quidem procedit ex parte alie glorie et
 in reddenda glorie dicitur corp^o vt dicit augu.
 gloriose. Et in tanta obedientia corpus glorie ad
 am beatu vt dicit .ii. di. cl. dicit vt vbi vult ipse
 spiritus erit corpus nec vult abigere nec spem. pot
 se deo nec corp^o. Dicit aut corp^o glorie dicitur et
 mortale esse in loco celis. ideo et vt dicitur sic vo
 luit corpus esse cadit in celis. Dicit aut compos
 dicit glorie et reddidit alie glorie caritate ita vt
 aug. dicitur supra dicitur participatione dei alia sit bea
 ta. vt prima deigo affectione in celis fiat virt^u dina
 Sic ergo corpus ad cadit in celis prope virtute. Pri
 mo quidem virtute dina. sed dicitur ad glorie caritate mo
 duma corpus parvult. De tero. i. loci eminentia
 dicit. Ep^o. 4. q. ascendit sup oca celos. Mo. locos
 dignitate. ad ep^o. i. dicit. q. vltimae sui sup oca
 dicitur et p^otem et sup oca norn^o qd uelat sine mib
 fimo sine in sanro. Alia ratio debet etiam rei lo
 calitate q^o est nobilitas. Corp^o aut^o rps ly oide
 rando dicitur nre cor^oet sit infra p^oales sudis
 na p^odero di-ventione dignitate q^o p^ouallter
 et deo virtute excellit dignitate alium subalternans
 ipse et ideo rone p^odicte congruit debet sibi lo
 ca alioq^o no sibi sup oca. et amas qd gal^o veri
 mi spualtem. unde Greg. dicit in omel. ascensio
 nis qui fecerat oia sup oca sua vt ute feruabat.
 De quarto. q^o glie rps ascendit excellit dicit.
 Dicit. vt. Dicit iesus post q^o locu^o r^o ite ascen
 dit caeli et sedit a dextera dei. Obino ad q^o no
 mine dicitur et ita p^ot intelligi. Vno mo glia dini
 tate. unde Damas. Dicitur p^ontis dicit^o glia
 et honoro s^ontis in quo s^ont dicitur an sentia
 rone et p^ontis. Alia mo p^ontis dicitur. Vn
 atq^o sedere babitare intelligit qd dicitur de quo
 dicitur hie in illa p^ontia sedit per tres dies: sic ergo
 ipm credere babitare in dextera dei p^ontia. Dicit
 aut q^o babitur in brumane q^o dextera p^ontis di
 cas. tere mo noie dexte intelligit in dextera po
 sita. Unde aug. Iesus dexta intelligit spm
 patris qui accepit alle ho a deo sicut^o vt veni
 et iudicatur q^o p^ontis venerat iudicari. Igit^o dicitur
 hie q^o d^o dexte ad dexte p^ontia. equaliter est p^ontis
 in dextera sui p^ontis acceptio dexte. Dicitur
 vobis m^o dicitur sedet ad dexte p^ontia. i. p^ontis
 mo dexte p^ontis in eterna dexte dicitur hie iudicia
 nuptiarem s^ontis s^ontis et tencia acceptioe ipsius
 dexte. Morali vero est q^o sit ad r^o. e. i. c. d^o
 p^ontis s^ontis q^o sit per b^o p^ontis in mortem. dicit
 glo. Quidq^o g^o est in cruce rps in sepultura re
 mittere et ascendit et sedit ad dexte p^ontis ita
 g^o est vt hie r^o in iudice no n^o dicitur sed dicit
 g^o p^ontis figurate vita rps ita et dicit q^o in cruce
 est d^o dexte p^ontis in sepultura requies absoluto

ra. in resurrectio de vita iustos. in ascensione p^ontis
 p^ontis. in cruce ad dexte p^ontis hie. De p^ontis
 sed. cruce p^ontis dicit. C^ont. i. dicitur p^ontis
 ne s^ontis cruce p^ontis cum virtute et p^ontis. i. de
 siderio. Congruit enim deuotione nobre vt q^o dicit
 nisi crucifixus est nisi p^ontis rep^ondit carna
 nisi voluptate cruce nobis faciat. In hac q^o d^o
 cruce semper in hac vita debet p^ontis vt sit
 a s^ontis clausa. p^ontis iudice vt rps in cruce cla
 use affinis fut. Mo. sup luc^o. 22. Tollit aut
 spu facta carnis meti scilicet p^ontis a dexte si
 gnificat mortificatio carnis p^ontis gla p^ontis
 a s^ontis signat mortificatio carnis p^ontis mib
 di ca. Morali vero q^o ita cruce debet habere lati
 tudine longitudine et altitudine et p^ontis. Vn
 glo. sup luc^o. 4. Et possit p^ontis cruce cum
 o^ontis sanctio q^o ita latitudo altitudo et. intelligi
 tes m^ontis cruce m^ontis cruce p^ontis cruce en
 tes man^ontis latitudine bono operu^o et largi
 ne vt q^o in s^ontis p^ontis cruce m^ontis cruce
 s^ontis vt q^o rps est rps q^o no nobis sed illi m^o
 ricodie tribuetur cui p^ontis oca m^ontis cruce
 scilicet. De s^ontis. i. in sepulchro quiescit. dicit
 Job. 3. Quasi effodierit thesaurum gaudet vobem
 ter oca m^ontis cruce p^ontis q^o annuit^o m^ontis
 cruce dicitur recedebatur. vt dicit Grego. Die
 iusta s^ontis in s^ontis alia s^ontis gaudet cui m^o
 sepulchro interm^ontis quiescit: q^ontis a m^o
 rui p^ontis g^ontis t^ontis g^ontis r^ontis vntis
 m^ontis erigere poterit. Morali vero q^o sepulchro m^o
 morae est. vt m^ontis s^ontis m^ontis h^ontis i
 sepulchro interm^ontis quiescit in p^ontis obfodi. Col.
 3. Dormit^o e^ontis. glo. Dormit^o e^ontis e^ontis
 vestra abscondita est gl^o. 2° b^o p^ontis sed
 in acie casuali^o terrenis cur^o q^o est vita
 vestra q^o vita est in oca p^ontis q^o d^o p^ontis est.
 Vnde dicit gl^o alia s^ontis m^ontis h^ontis s^o
 sed alia s^ontis m^ontis h^ontis s^ontis h^ontis
 pulchro interm^ontis g^ontis anelare. Morali vero q^o
 p^ontis est ita m^ontis d^ontis q^o m^ontis vita
 se retinet. morata d^o m^ontis p^ontis vt dicit
 greg. De celo d^o r^o. 2. Quid p^ontis s^ontis
 p^ontis gl^ontis p^ontis et nos in nouitate vite
 abulamus. Vn no^o q^o ver^o vita est vita
 terrenalit^o vt dicitur. Et nota est vita ce
 lestis p^ontis de d^o d^o r^o. 2. Et illud ep^o.
 4. Remouimus s^ontis morae vt. Igit^o q^o p^o
 s^ontis morae per gloriam p^ontis est in noui
 tate vite abulans. Quid aut p^ontis s^ontis
 p^ontis h^ontis et nos in nouitate vite abulamus
 et nos in nouitate vite abulamus. Et nota
 est vita celestis p^ontis de d^o d^o r^o. 2. Et illud
 ep^o. 4. Remouimus s^ontis morae vt. Igit^o q^o p^o

at iterari: sicut ipse semper vinit ita et vos semper vi-
uatis vtriusque: hoc in ipso Iesu dno nro alibi vult
la spes est. Sciendum vo q vita p motu manifesta-
tur. unde vita verus p motu freni opandis obli-
dit de qua dicit in ps. Deuotio nra obstatuatur de-
clinare in terris. vita vo nouit motu celestis opa-
tionis declarare de qua dicit. Col. 3. Si pseruer-
tis cum ipso q sursum sunt querite. Cito. i. cogita-
te inuicem aut cu iocunditate tenere. Et hoc est q s-
dit q sursum sunt sapite. De qro dicit in ps. Bea-
tus vir cui est auxiliu abste ascensionem in corde
suo disposuit. vi Ber. Ascendam vobis pedib?
s. meditatione: et oratione. 2. Deuotio quide qd
desit docet oratio ne desit obtinet. Illa via ostendit
illa dedit. Idem quatuor esse dicitur gra-
dia ascensionis. Primo est ad cor. Secundus
in corde. Tertius de corde. qm supra cor. In pri-
mo timef dno. in secdo audit pssimam. in tercio o
siderat spsitus. in qro videt deus. De quo epb. 2.
Resistitauit et pcedere fecit i celestib? i ipso Ihu
nse quide in spe vt dicit glo. postea vo in re s-
lud. Col. 3. Apparuerit ipse vita vtraque et vos
et. Jo. 12. Volo patere vt vbi ego sum et. ang. Dicit
honoru maiore p oterit recipere ad optata q q ibi
sit vbi est vnitas.

Sequitur de secdo aduentu.

Qua vero supra fm ber. triplicet aduentu
ipi esse distincim? . Lin carne in mentem
q ad iudiciu. vno de primo nunc de secdo
videamus. Ad cui? eundem scindu est q aduen-
tus ipi in mente est per gram gratia factum: q
enim de coeter est in obus rebus sicut causa in ef-
fectib? bonitate ipsius picipit? et hoc per eenti-
am potentia et pntiam. Per eentiam quide in q-
bus adit obus vt ea eandem sicut aia in corpe: in
qlibet pte corpi tota est. per potentia in qru oia
pti aia subditur sicut ret in regno. Per pntia
in qru oia mda et apta sunt oculis ei? sicut pater
familias in domo. Non sic intelligd? est aduen-
tus dei vt veniat vbi prius no erat s vt nouo mo
existat vbi prius erat. Non aut mod? qz de?
est in creatura rationali est sicut cognitu in cognosce-
te et amatu in amate. Cognoscere aut dei et ama-
re dei in qru est obiectu bntudinis est per gra-
tiam gratia facite. Unde aduentus ipi in mentem
fm gram gratiam fac. cur? intelligend? est. Illud
ergo aduentu desiderat sapere cum dicit. Sap.
9. Mitte illa de celis sancta tuas et a sede magni
Indignitate vt mecu sit et me la. et. gl. Quicquid
de sapia dei dicitur ad ips referitur? qui est pax no-
stra qui fecit vtraque vna vtrius et sup? a dei: i ima-
go dei inuisibilis primogenit? ois creature. quasi
dicit. Xpm mite dei vtrius et dei sapia vt me-
cum sit per virtute gratie gratificetis et mecu la-
boret per dilectione gratie subleuatis vt scias qd

accepti sit apud te per spsitos gratie illustrant.
Sicut igit aduentu ipi in mentem vt gratificet quo
ad modu eandem vt pfect quo ad statu vultu: vt
illustrat quo ad actu intelligedi. Primum ibi vt me-
cu sit. i. me sibi gratificet. vti epb. 1. Gratificet
nos in dilectio filio suo. Hic est pax? effectus
gratie que fit de? in nobis sine nobis opat. vti de
i. Corint. 13. Gratia dei sum id qd sum glo. Re-
cre gram noiat. Primum eni sola gra dat deus qui
no pcedat nisi mala sed post gras incipit bonu
nostra. Sicut dicit vero q aduentus ille per gratia
est occult? et hiano sensu incommutabilis. vndera.
xi. Et alitudo dimititur sapientie et scie dei qz mo-
pfectibilis iudicia ei? et incommutabile vte ei?. Ad
cui? eandem sciend? q tripl aliqd scit. Vno mo
per de mstratione que fit q pprie re principium
Dicit. n. certitudo habet de pculisib? demstra-
tibus per principia q se nota et vniuersalia. Vult?
enim pde scire se habere sciam eandem sibi pncipi
illi? eandem sibi ignozaret. Principiu aut gre et ob-
iectu eius est ipse deus q ppter sua excellentia no
est ignoz? fm illud Job. 36. Ecce dno magis? vin-
dens nram sciam. Et ideo pnta vel abntia gra-
tie per certitudin? demstrationis sciri no pde fm
illud Job. 9. Si uenerit ad me si uidebo ei si aue-
rit no intelligi. Sciend? aut q expedio qis pnti-
am dei in nobis per gram ignozare. Primum qui
demi vt nro: sumi iudiciu nos humilit? fm illud
pau. 26. Beatus vir qui semper est paxid? glo.
p futura pena. Qm aut est dure nra. s. que non
afficit timo: future pene conuert in mala. Tunc
illic bohem huius pp? qd expedio gram qis igno-
rare in nobis. Greg. Ideo deus bona nra nobis
uoluit esse incerta vt vna certu gram teneamus
s. hbitatem. Secdo ne pssipta securitas poptet.
Unde. i. thes. 5. Cu dixerit pax et securitas tunc re-
pnt? eis suspiciet iteru. Jero. Timor: cullos vi-
tutu est: securitas ad lapsum facit. Tertio vt
gliter? desideret gram dei expectem? pau.
8. Beatus q audit me et q uigilat ad fores et. Ber.
Semper debem? uult? sapere et suas eplos ha-
bere ad largi de bndictione. Secdo mo scit aliqd
per pccatu. Et hoc mo fm quadam fiducia ipi
possim? scire deus nobis esse per gram. unde
iudith. 13. Aperte portas qz nobiscus deus est q
fecit victoriu in ista. Sic autem signa hui? obtem-
randis. s. qre dei. Primum est testimoniu pte a.
ad Cor. 1. Gloria nra hoc est testimoniu pte no-
stre. Vti Ber. Vbi hac luce clar? ubi boete-
stimonio gloriosus cum ueritas in mente fuisset
et mens in uitate se uidet. sed qual? iudici
uerecudi panti? et respectu nobiles admittetes qd
enacnet gram pte attestantia. In nullo pte a
quo embeccat in pnta et ueritas. Hoc plane est ob-
sup oia bona aie diuinos delectat aspect. Sedom

et ubi dei auditus non fuit ad audire sed etiam ad fa-
 ciendum. vii Jo. 3. dicitur de eis ubi dei audit. vii
 de reg. celsi de prius vras de fiduciarie iubet. nisi
 dignam declinare. obtem ad appetere ppria lar-
 giu pntet. Quid se vnuquodq; se deo vob dnt lau-
 di hinc imoluit e qd illi excoctio cognoscit. Ter-
 cio signu estiternu gustus diuine sapie qui est qm
 qd pntano future beatitudina. vii in ps. Custo-
 die e videre qm suauis est vna. I. pgram suam in
 his aug. vbi qd dnt sum in corpe peregrinamur
 a deo gustem saltem qm suauis est deo qui dedit
 nobis pgn? spm in quo passim? eius dulcedine
 e delectem? videtur ipm font? vbi soluta e hinc
 tatemudamur e irrogenur sicut lignu qd platan-
 em est. scos de curis e aquaru multaz. Id. fac
 peccu dnt me gustare e amoz qd gusto pagant i
 on. Dentu per affe ctu qd sentio p intellectum.
 plus tibi debeat qd me ipm totu; nec plus hbo
 nec hoc ipm p me ipm totu possim reddere. tra-
 be me dnt in amoz nui beo ipm qd sum. Tertio
 aliqd scitur preuelatione. Et sic deo ex pntile-
 go gratie quibusd? resoluunt pntam suz gratio-
 samilar de cupulis dicens. Quat. vii. ecce ego
 vobiscum sum usq; ad pntatione fecit. glo. cu hinc
 labora vob? mecu regnabit. videro. 8. Ipse
 spiritus sanctus testumoniu ptabet spm nostro. i. reco-
 gnoscere facit vt dicit glo. qd sum? filij dei. Sciam
 du p reuelatio bonitudinis qd dnt? poteri a. pu-
 mo vt dnt in timoz hinc in ra in agendis h? patien-
 tis obsequi vt dicit Iere. i. Me tunc a facie eo-
 ruz egredietur sum. Et ps. Nis timebo mala qm
 commisi ego. glo. In corde p fide vt possim vntam
 motu scilicet in pntam. Sed v? quidm securi-
 tatis habet in hac vita. puer. ii. Secura inens
 quasi iuge commouit. Et celest. 9. Uade comede
 inlema panem nui e bibe cu lenicia vini nui qua
 deo placit opantur. Tertio vt vna in pacietia ha-
 betis mente cu desiderio expectet. vni. n. nequit
 vtz amoz an odio dnt? sit formidat mozt vt di-
 cit Eccl. 9. Qui v? scort? mozt cu desiderio ha-
 bet. Talis fut aplo desideriu bna dntem e qd
 ipso pnta. vii ber. Q vna scortu vna abiq; sermi-
 dnt mozt expectat imo et optat cu dilectio e
 expectis cu demone. Sed m? mede pncipate dnt-
 tatis. e mecu laborat. Et. In iusticia pntis di-
 tinitis me solariu? hinc iudico qd quide? exptis
 fura dnt. Q h? bon? hinc vna de spntu? in no-
 bis. Aug. in lib. pnt. Quis dabit mihi vt vna
 scortu e rebaco illud e obliuiscat mala e vnuq;
 bonu mecu pntate. Me est adnt? lacu. Qd
 aut vna qd dntem ad hinc adnt? pntis pntis
 terrene voluptat. vii col. 4. Qd hinc sit sapie.
 qd dnter. Nis potestis celicia h? e reuelata sa-
 pte. Ber. Errat omo si qd illa celest? mltitudi-
 ne cineri dnt illud dntam? vna venoz carni-
 mata illa spntu? mltitudo possit hinc hinc hinc

celicia arbitrat. Quare te illi m? craciffim? spm
 posse suscipere nui carnis illis obliuiscant? reo
 caneris. Quare cum incipio tributa incipit
 cor nuiq; si glencrauent? tributa nui vret in gau-
 diu. Tunc em purgabat affect? e reuoluit volun-
 tas vt oia qd pntis difficultatim e impossibilita ve-
 debatur cu multa pntam dulcedine e audita-
 ge. Sed m? deo meditato dnt e volentia. ps.
 Admoro in dei e delectat? sus. Ber. Nis deo
 electis solatio de mirona dei qd hinc dnt plena re-
 lectio indiget. Sed seipue bonitas dei tribu-
 ta in bole ipso recogitat? dicit. vii sup illud ps.
 Admoro ero qd hinc mirabilu nuz dnt gl. Id
 est qd hinc de bntano generi ab hinc. f. qd ad ad
 umagnt? su? fecit qd abel hostia accept? sicut e hoc
 fecit. in cur? hinc diuersa alia in mltis erit ecclie
 sic seruauit qd de abel hostia fecit cur? vltim? tps si
 illi hinc carnatione e passion? obsequiu nudi? qd hinc
 dnt venie bect? qd vnu? hinc delectat. Tertio est
 feruor de hinc erit charitatis. vii ber. tractat? illud
 ps. Igno? aut ipm dnter e infirmabit dnt. Qd
 nuz vt scilicet dnter? arde e suauit facit? et ad
 aliam ad qua ipse vntu? est qd hinc dnter? hinc
 vntu? e sic spantat? locu bnto e tunc scit aia qd nui
 est vna cu sentire se illo igne succum. Id? ipse
 de? est e occupat? deo est illi? ale qua hinc dnter?
 nui in ipu? dntu? e cura carnion? pnter? in de-
 dnto pntem si hinc anoz flagrate? pnter?. Ta-
 li ale fre quiter hinc in imo sine intermissione est
 n e hinc affectu? pnt de hinc interdu? de hinc
 alle mltitudinis occurrit. Ergo qd nui est vt
 de hinc vt cupit dnter? e ille cu ipso cupiat vntu?
 mltitudinis ardet? assidue mediet. In pntis
 suscipit deo. Si quide? hinc de hinc condit? euf
 triduet ei e ad hinc pntam in corpe et pnti. i.
 ad hinc e ad modicu? spm. Nis cu vntu? e ob-
 secretat? hinc e multo labore e vntu? lacrimaz
 qd hinc hinc dnter? putat? hinc e non vi-
 debit? nui in regrefat toto desiderio. Ita ergo
 hoc corpe pot? est d pntis spm? frequis lenicia sed
 non cupit? e hinc lenicia vntu? molestat? nui
 est dnt? e hinc vt in hinc hinc hinc hinc hinc
 me sed illi dnter? qua mgis de hinc e deo
 vntu? e pntis affect? pnt? hinc dnt? e digna
 ad qua vntu? accessu? vntu? deo? indat
 formis spm? accipit. De signis vntu? ad hinc
 e recessus dnter? dnt? Ber. Jureo mltis ad hinc
 se vntu? in hinc dnt? pntis. Hinc hinc
 intravit me no scilicet aliquos? euf intravit ad hinc
 hinc recedat? intradum? pntem potu? cogno-
 scere intrat? euf nui? petu? sentire hinc hinc
 Ita ergo in verbis bernardi. n? oranda sunt hinc
 et qd aliquos? ad hinc potu? presentat? qd hinc
 sit ad esse vntu? dnt? hinc hinc. De pntis di-
 cit sic. Cum per scriptum dntur deus animam
 quereat? se queti ad hinc dnt? hinc hinc

et amore deuouit: et hoc signum istius modi aduentus eius sicut ab eo qd expressum est edocuerunt: ignis autem ipse fecit et. vt sup. de sebo dicit sic. Quicquid a me cu ita sint inuicibilis ille eius vte eius: vnde a deo neuent: vniuersi et efficaciter verbu: mox vt loas venit expe fecit dormitane aliam meam mouit: et motus: vultuerunt eorum meum qm dug lapideu qserat et male sanu cepit euellere et destruere: edifficare et plantare: arida rigare: tenebrosa illuminare clausa referare: frigida inuicere: necio et mitte re pua indirecta: et signa in vras plantas: ita vt bñ diceret ala mea dno: oia qd itra me sunt non mihi sancto eius. Itis ita intras ad me et inuicere verbum spūs sūi et ex motu cordis: sicut pfectus sūi in tellex pñiam ei: et ex fuga vnoqz carnalibus affectibus a diuina potestate vno ei: et discussione factus dargunde occitoy meoy admirauis sim pñiam dicit: suple ei: et ex quibulachis emē dardē meoy meoy expressus b onuitatē māstrodans ei: et ex reformate vlt renouatē spūs mltus mee. i. lteriois hoīs mei pcepta vtrūqz spēs deocon ei: et ex comitatu oīs coy sū expmī mltitudinē magnitudinis ei: de terio dicit sic. Vex qibec oia vbi a becesserit verbū quodā illico ligore tempentia pinde et frigida lacere incipit et sic cacabo bu lenti pteraretis ignē: et hoc mibi signū adcessitō eius: quoties et abit toties reperit a me nec casto deo claritatē qsi ptergū abumē ardētū desiderio cordis: vt redeat et reddat mibi lentiā salutaris sui reddat mibi seipm. facio: sily mibi lterim ala ud libet dō nō pñio est qd solū libet. C. Tertū mē dno pncipale agit ibi: et scia. spūs ipius illustra tus qd acceptus sū apud te: qd dōs et lucis eterne et speculā sine macula. sap. 7. Sūt autē tria qd dispo nunt ad istas: mentē illustrationē. Primum est in abstracte dēstrōie dulcedinis. Vñ ysa. 28. Nol doceret sciam et quē ite ligere faciet auditiū. abla etiam a lacte et aquiluz ab vberib. l. terrene pōta tions: vlt delectatōis: vñ sup illud Jo. 1. Quidus eius nō cognouit: dicit Cris. Quidū vocat hoies qd solū mundo affertant et qd mūdi sunt sapit. Vñ bñ aut ita: urbat mentē et liquefieri facit am oie pñiam. Sedm ē in approximatione ad ipm fontē lantiē: vñ mī ps. Accedite ad eū et illuminamini Aug. Vñia in deū et creaturas media postea conuersione ad deū illuminat meliorat et pñit puer sione aut ad creaturas obtenebas delectatōis oc cidit. Tertū pñit in lterio: mēns distatē qd sū p. comūis hoīs ipius. vñ in ps. Dilata eorum. gl. cordis: et ego ipico illud. gl. pane vite et intel lectus vñ Aug. dicit qd sicut de iuge mī libertate reptet oīs creaturas. p capti eaz: ite pñiam dei vritatē: et dei sapiam veniat nobis oia bona dno in ei aduentū gratificamur quo ad modū eēndi solamur qd ad statū viuēdi: illustramur quo ad

actum intelligēdi. C. Sciendum vō qd nō solū filius et pater et spūs sanctus vniuersi pñiam et mē tem humanā inuicant: vñ illud Jo. 14. Ad eam veniem: et mēti onē et. ysa. 40. Qui dat latio vntem. glo. fidei et opie: et bñs qd nō sunt fontidines et rebur mltiplicat. Iba et fortitudine pōtat: apis dicit oīs possum in eo qd me pōtat. filius. n. vñ mī p sapiam nōe illuminandē: qd et lux vera et illu minā oēm hoiem et. Jo. 1. glo. Natus sine lilo illumina. l. vñ spūs eius aditū: desiderio at dicit illas a sede mag. r. et. r. j. vt scia qd acco ptum sū apud te. sap. 9. Expūsanet vntē p boni tatē nos ad amo et sūi illustrando. Tre. l. Deo celo mite ignē in ossib. meis. gl. l. spūs sancti vt timeā. Vñ cantat eccia. Veni sancte spūs replē tuoy corda fidelis et rus a beatō in eis ignē accē de et. Sic igit p aditū: beatissimē trinitatē re format in nobis qd p peccatū fuerat desonati vñ nostrum posse p pñiā infirmatē pñiam ppa tris potēns: nō p pñiā p pñiā obcuratū illūi natū p sily sapiam nōe velle p pñiā. Irigidam infirmatē p spūs sancti bonignissimā demētām. l. Deo. n. sūt opa gratuita beati illi mē trinitatē ino bus mirabilē opanti vñ ipō. Mirabilia opera et oia mea cognoscer nimitus. reuera mirabilia opa dei in nobis. Nam potēns vñ pōtatō deūtat: et deūtatō pōtat: vñ ysa. 21. Qui spūs in dno mutabit fortitudinē. gl. sic vt scies deo sū de biles mūdo et pest moztē cam se sū innotatē et sequit ibi assumēt pñas vt aqle. gl. gbus volit ad decesserit et nō labo abumē. glo. qd oia facta amantē abulabunt. l. pñicēdo: et nō deficient. l. Rom. 12. Cum. n. infirmoz. glo. eterius nūqz p tēno sum. glo. victoz: efficio. Vñ sily sapiam nō videntes illuminat: et videntes etcecat. Vñ Jo. 9. E go in iudiciū veni in mundū: vt nō viden tes vident. glo. hūm illes ceteri qui se videre nos putant: et qui vident ceteri hūm. glo. superbia pñes qui se videre putant. Vñ go. super illud Jo. 36. Ecce deus magnus vncens nostrā scitiam quicquid de claritate magnitudinis dei scimus infra ipm est: et tanto ab eius scientia longe rept limur qto eius potētiām nos cōpechēdasse lē spū amur: cuius tūc aliquid quasi ex parte cognoscimus quando eū nos vigne cognoscere nō posse sentimus. Sic etiam be nitas spūs sancti mirabiliter operatur in nobis. Vnde sapiens inuēdo dicit. sap. 11. Qd b onus et itans est domus spiritus tuus in nobis. Vbi notandū qd valde dō nos in nobis est spūs sanctus cuius nos ad amo rem sūi accendit: qd amo: et dei sene est tonus boni: vt dicit gl. vnde tunc se nobis summe odent: sed valde iuuat in nobis est dno nos interno qd sū fac dulcedinis letificat. Vnde super illud ps. Quis dō dominus vniuersi dicit. sed mō

ne legitibus. Ver. Sed ostendat eis qui in
habitu charitatis deus qui est in his omnibus deus et
ad meritum peruenit ad id statim ab eis illud totum
dissolutum videtur. Habebat igitur sed later dum sen-
tum cordis minime tangit illa suavitatis habita. et
hanc populi alphabetice cum panno sibi deus nū-
quam placet amatus dicit manu. i. qd est hoc. sic
debetis illa gustare in intus dicit bonitatis su-
avitatis amant. cum qd taliter in rebus erant et
gratum est. unde antequam. Cogita quale sit illud
bonum qd pater oiam bonorum tocondit et nō qd
sunt? et in rebus creatis sed nō differre istius
creatoris creatura. Adhuc etiam qd verbum nō ex-
presserunt bonitatis suavitatis nec lingua doceat
sed gl'a. apoc. 1. Vinceni habo omnia abscidit
quibus formosus? apoc. vi. Ver. Et qd oratio
sua sunt qd sit verbo frui. para illi non aut qd sit
sem nō docet lingua doceat gl'a. Simpliciter etiam
qd meritis ostendit omne desiderium qd plura
est qd multa scimus qd nō expiamus. Quare vero
bonitas tanta est suavitatis qd non solum vbi ipse
non expiamus? vbi etiam ingreditur deus. vbi ipse
Veni: su dei dicit gl'o. in quo est suavitatis et se-
cū repetat suam et deus ipse me. vii. Ver.
dicit p nō caper hoc intelligit nō nisi ipse attingit
experit. Sic igitur p verbum ipse dicitis mira
bilis. a. i. r. a. m. cog. nūm. i. vade et patrio po-
tenti et filii sapiam et spiritum suavitatis et quo
sperat delectare in cognoscendo operibus magnitu-
dine sapie altitudinis et delectare suavitatis ab un-
dantiam. C De ultimo aduentu xpi.

Equis de ultimo aduentu xpi ad iudici-
um de quo dicit luc. 11. Tunc videbit filii
um hois venisse in nube cūptate magna
et maiestate. Ubi circa aduentu xpi ad iudiciū sua
describunt videlicet qd veniet paterne domi-
niter suae solentur et poterit. Quomodo et ibi
tunc videbit filii hois gl'o. In hac vita ois homo
sperat videre nō potuit in die iudicii in sede ma-
iestatis et electi et reprobi pater videbunt in iustis re-
numeretur mali iustitiam genant. Hinc ab illis
sunt dicit qd videbit filii hois qd in forma hūani-
tatis oibus apparebit in qua iudicabit sem illud.
Jo. 5. Ubi et in paterne facere iudicium qd filii hois
est. Nō solum qd dei filii est sem habuit. vt augu.
dicit. Quomodo enim est et in forma hūanitatis ve-
nit iudicatur in qua venerat iudicandus p illud
Job. 36. Cum tua cū quasi impy iudicatur et cum
iudicatur recipies. unde aug. de verbis dñi. Ad
iudiciū forma hois venitur est: forma illa iudica-
bit qd iudicata est sedebat iudex qui stetit sub iudice
iudex in sub videret eos qui facies est suble roas.
Idem in eod. v. ceter. n. erat et iudicandus iudicis
videret. Iudicandus enim erit et boni et mali restabat
vni iudicio forma suae et boni et mali ostendere

tur forma dei sibi bonis servaret. Boni enim mi-
do corde qui ipsi deum videbunt. Et qd pater iudi-
catur a ad ipse exaltatione generat sicut et resurrectio
nis gloria ipse in iudicio nō apparebit in hūmili-
tate qd pater ad ad meritum sed in forma gl'osa. pater
te ad pater. unde dicit luc. 11. qd veniet cu pote-
state in agna et maiestate et. qd pater ad ipse glo-
ria. Ubi dicit. dicit qd in paterne iudicandus? ap-
parebit in multa gl'a vbi videant cum ois in gl'a
Sciendū vero qd vbi claritatis ipse electus qui
cum toto corde dixerit erit ad gaudium qd eis
punitur. Ita. 57. Regem in deo vbi videbunt
impis aut ad confusionem? hinc qd iudicatio glo-
ria et pater dicitur aut timor? tristitia et metus in
dicit. Unde dicit. Ita. 56. Ubi dicit et pater dicit zel-
tibus populi. In iudicio mibi et metus et ignis ho-
stis tuos deo. gl'o. Ignis iudicis vel geheme
Ubi greg. dicit qd oportet deus ad iudicium venisse
et blandi iustis et horribilis iniustus apparebit. In-
uis in forma gl'osa se ostendit apparebit tamen in
dicit passivus nō cum delecto sed et deo et glo-
ria. Apparebit et illi agna crucis in celo vt dicit
Edat. 14. vt et hie visio et electi accepti gaudi-
um qui p passionem xpi liberatos se et recognoscit
et reprobi tristitia quā tū hūmiliat pater. unde
apoc. 1. Ubi dicit in quē transierit et plangit se
super et ois tribus terre. Ubi. Ubi. dicit qd erit ap-
parebit iudicandus: et nō erit sic necessitas accu-
sationis et viderit crucem. et ipse xpi in corpore
suo hūmiliat in forma gl'osa. Sciendū vero qd si
quis crucis nō accepit hie p ipse ignis delecto crucis
sed p aliqua repugnantia ipse. Sic igitur videbit si-
lū hois in forma carnis gl'ose hūmiliat iudicandus pas-
sione vniuerso cum ignis crucis videret et vt et
hie habebat et boni lenit et malis tristitia. et et et
vt et iudicandus passivus: crucis apparebit gl'o. nō
et silus et cogit iustis dicitur et pater. De-
lecto nō et ibi venisset in nube vbi. Ubi. dicit
qd filius sed in nubibus veniet et deus et dñs si la-
tenet sed in gl'a digna deo. Ubi notandū qd in pa-
mo aduentu venit tanq sermo. in sebo vero ve-
niunt tanq dñe et iudex. Ideo pmo venies tanq
sermo paterne sunt vt ad terra descendit. In
sebo aduentu tanq iudex et dñs et deo dñe dñe
in nubibus veniet vt liquide dicit apparet qd ipse
est qui constitutus est a deo iudex vniuerso et mo-
rum vt dicit act. 1. Sciendū vero qd nubes ille nō
causabit et aliqua euaporatione terre qd cessante
mom ois nulla erit altitudo sed ser vitare suavia
ppter eorum in aduentu dñi ad iudicium
et ascensionem. unde sigillat act. 1. sic videt de gl.
creatura vbi qd ostendit creator. Nō tamen iudicant
iustitiam paterne dicitur et ascensionem nubes
suscipit redeuntem ad iudicium comitabit. Notandū
dum aut qd pater dicitur et ipse venies ad iudi-

ruij circa locū montis oliueti ⁊ uallis iofaphat: q̄
 fubiacet mōti oliueti fm̄ illud Jo. 3. Cōgregabo
 oēs gētes ⁊ deducā eas in uallē iofaphat ⁊ difce-
 ptabō eū eis. tum ut idē oñdā esse q̄ dēfēdit ⁊ q̄
 p̄fēdit. tū q̄ p̄ueniēs cū ut ibi ueniet cū glā iudi-
 catur⁹ uōi fuerat cū ignominia iudicatur⁹. Poſſi-
 m⁹ etiā rōnē hui⁹ p̄ueniētiē fumere ex nob⁹ q̄ lo-
 cōs. n. oliueti designat mīam iofaphat q̄ licet
 ſit iudiciū deſignat iuſticiā: q̄ uero in extremo
 iudiciō tractādū eſt op⁹ iudiciō cordis ⁊ iuſticiē cō-
 ueniētē dicit ip̄o uenit⁹ ad locū p̄dictū ad iudi-
 candū. nō autē deſcendet ad terrā ſed in ſpacio hu-
 ius aeris ſedebit circa locū montis oliueti ex quo
 aſcēditur dicit glo. Jobel. 3. Sic fiet ſepatio bo-
 norū ⁊ malorū. Hā bonū q̄ ip̄o ſideliter adhiberūt
 ſ; aplm. 1. r. beſ. 4. Rapiētur in nubib⁹ obuiā ip̄o
 in aera ut p̄formetur loco nō ſolū cōfigurati glorie
 claritatis eius ſed loco p̄ficiati ei fm̄ illud mat. 24.
 vbi cūq̄ fuerit corp⁹ illuc p̄gregabitur ⁊ aq̄-
 uile p̄ quas ſancti ſignificātur. Signatē in hebreo
 iebantū dicit q̄ cadaver ſonat ab eo q̄ per mortē
 cadit ſ; Jero. ad p̄memoriā dā ip̄o paſſionē p̄ quā
 ⁊ ip̄o ibi p̄tatem iudiciariā p̄uenit ⁊ boſes paſ-
 ſionis eius p̄forman ad ſocietate glorie ip̄ſius aſſi-
 mētur fm̄ illud apli. 1. ad 2. Th. 1. Et apparuit ⁊
 cōregnabunt⁹. Jm̄p⁹ uero qui ip̄o nō adbeſe-
 rit remanebit in terra q̄ dicitur eſt fm̄ illud le-
 re. 17. Hic oēs quare deſcendunt cōſumēt. glo.
 p̄mo recedēt a te in terra ſcribēt⁹. glo. de
 lecti de libro uite cui⁹ hō q̄ terrena ſup̄iūt. Greg.
 Et q̄ anguſte erūt tūc r̄p̄obis uie. Dng⁹ iudex
 iratus iuſt⁹ hōrēdū calos a dextris peccata ac
 euſantia a ſiniftris inſinita dem onia ad ſupplētiū
 p̄habentia. Inus p̄ſcia uentis ſons mūd⁹ ar dēs
 iuſt⁹ peccato: ſic deſcendit q̄ fugiet. Latere
 erit impoſſibile apparere intolerabile. Sic igiſ
 p̄ter ueniētiē iudiciō emanā q̄ in nubib⁹ uenit.
 Locū iudiciū p̄ueniētiā q̄ circa locū montis
 oliueti: dicit⁹ r̄s bonorū ⁊ malorū aſſidētia q̄ bōis
 in aera ſubleuati imp̄i in terra remanebūt ſen-
 tentiā finaliē eterne dānatiōis p̄ ſuis meriti⁹ arce-
 pturū. Tertū notat ibi. Hā p̄tate magna ⁊ maie-
 ſtate. Hā. in p̄tate magna ⁊ maieſtate uſurū
 ſunt que in bñū. r̄e poſſit audire uoluerūt ut uir-
 tute quō r̄ano diſtribit⁹ ſententiā ip̄o nōc cerui
 eſt cordis ad potētā nō inclināt. R̄uera cū pote-
 ſtate magna ueniet. Hā uirtutes celoy in quib⁹
 tur. Mat. 24. ⁊ luc. 21. Greg. Quid. n. uirtute: ce-
 loy niſi angelos cū mōdes p̄tates ⁊ p̄ncipat⁹ appel-
 lat que in aſcendit diſtribit⁹ iudiciō ſic uſuſuiter
 oculis apparebant ut diſtribit tunc a nobis cri-
 gat⁹ hoc q̄ nos mō maſtibus adit: equanimit⁹
 portat. Cr̄. Si r̄er r̄er r̄er p̄ceſſit ad bellū cō-
 tra aliquē r̄pe dicit⁹ m̄ dā in populo dignita-
 tes moſtū exercit⁹ exercitū cūm̄as t. t. fer-

uet ip̄o magis rege celeſti erurgite iudicare ui-
 uos ⁊ mortuos angelice uirtutes qm̄ uſt termin-
 les in miſtri terribilioſe dñm p̄cedēt. Dicit⁹
 uero q̄ p̄tēs ip̄i iudicē erit inſupabilis inſup-
 cabilis intermiabilis. De p̄mo dicit Cr̄. nec
 reſtēdi uir⁹ nec fugēdi ſaculorū nec p̄tē loca
 nec ſatisfactiōis r̄p̄p̄tē erit. Ex anguſtia oim̄
 r̄ ex nib⁹ rem̄ aſcēt uſt iudic⁹. De ſeco ang. maſt
 illud Jo. 18. ut aſcēt dicit⁹ q̄ ſum abuerit r̄oclos
 ⁊ ceciderūt in terrā ſic dicit. Quid uerturbā oim̄
 ferocē armis terribiloſe ſine vſo celo p̄uſſit re-
 p̄lit ⁊ ſtrauit uirtute laētis dñm̄. Quid facit
 iudicatur⁹ qui hoc fecit iudicād⁹. Quid regnat⁹
 p̄ potēti qui in oim̄ hoc potuit. q̄i dicit q̄
 p̄ficiat nō p̄r tanti iudicis p̄tēs. De tercio dicit
 Mat. 7. B̄p̄tē bā in uſide ⁊ ecce ſit⁹ hōis. eſt
 p̄tēs ei⁹ p̄tēs cetera. q̄. q̄ nullo ſine claude. M̄
 ni igiſ t̄ m̄ dā ei⁹ t̄m̄ iudicis p̄tēs. It. n. Time
 te eum qui poſt⁹ occidit daber p̄tē in m̄m̄
 gebennā. Sic autē p̄tēs ip̄i iudicis erit inſupabi-
 lis ita ſap̄a inſeſtibilis. iuſticia inſeſtibilis. Q̄
 nard⁹. C̄ uenit dicit iudicis vbi uſus v̄ dicit p̄-
 ra corda q̄ aſſuta uerbas bona p̄ſcia q̄ inſeſtibi-
 lita: q̄i in iudex ille nec fallent uerbas neceſſe
 tur dōm̄. Hec autē ad faciendū iudiciū requirit
 ſ. ſeſis iuſticiē quo ad iudiciū p̄cedat lūm̄ ſap̄e
 fm̄ quā ſua p̄feratur. uirtus potēti quā ſua la-
 ta ceteras que excolēt iſſim̄ in ip̄o iudicē
 tur r̄p̄tē cuius iuſticia inſeſtibilis ſap̄a inſeſ-
 tabilis potētiā i ſup̄abis ſcrip̄tē ⁊ ſanctorū teli
 in oim̄ p̄p̄obatur. Sed notādū ſumopē q̄ ip̄o ad
 uenit⁹ ſubſtitiō obſis ei⁹ ignoti ſ; illud 2. Th. 1.
 14. De die autē illa ⁊ hora nemo ſcit neq̄ angel⁹ in
 celo neq̄ ſit⁹ uſt p̄ter. Ubi ſciendū q̄ tunc deſ-
 cendit aliquid ſere qui aliquid r̄ri noticiū p̄fert ſice
 dicit ad abrahā. 2. Th. 2. Hic cognouit p̄me-
 as dñm̄. cognofceret te ſce. Dicit etiā ſit⁹ dicit
 tur ignoſcēt dēs aduēntis ſu q̄ nobis noticiū
 ſus dicit nō dedit. uide diſcipulis de hoc die q̄
 tibus act. 1. r̄idit. Non eſt uentū nōſſe r̄p̄a q̄
 m̄cra. ſ. Ideo autē noticiū uentis dicit nō dōm̄
 q̄ non eſpedit ut ſemp̄ incerti de aduēntē r̄adios
 ſic quoti die uiuam⁹ q̄i alia die iudicādū ut dicit
 glo. 2. Th. 18. Uidete uigilate ⁊ orate neſci⁹
 enſ quādo tēpus ſit in quibus uerbas dñs notabi-
 tria uerba inuſitat. ſ. uide r̄ uigilate ⁊ orate. Ad
 eū euidēt eſt ſciendū q̄ p̄mo debent⁹ ſeruit⁹
 uide diem aduēntis uſt. iudiciū p̄ſiſſimo ſem̄
 per cñm̄ ante oculos noſtros p̄m̄cūda eſt dies
 la dies ure. uide 2. Th. 2. 32. Ubi ſap̄it⁹ r̄i
 telligerent ac nouiſſima p̄uiderēt. Jero. Quē
 medam ſue bibam ſue ſcribas ſue aliquid ope-
 ris quicquam facias ſemp̄ ſonat in auribus moſ
 uer illa ſingere in oim̄ uenit ad iudicium. De-
 cūdo debent⁹ uigilare inſanſer operādo ut be-

no opibus parati inueniamur. *Dicit*, Vigilat q
ad aspectu veri luminis oculos agnos habet. *Gli-*
gias q fuit operatio qd credit. *Gligat* q a se cor-
pone & negligite tunc deus repellit. *Et* qd si
glancia est, qd necem? quia bea dicit noller vlti-
me sit sine ad iudiciu singulari qd erit in obitu cu
saluetur sine ad iudiciu vniuersale & finale. *Vnde*
aug. sup illud *1 Cor. 3.* *Idem* dico vobis dico vt
iust. *Et* Tunc vnicuique dicit illi cum ve-
neris etia dicit vt talis sicut erat quales est in di-
diatis illis. Sic per hoc vigilare debet ois xpiani?
imperatorii cum inueniat ois aduenit? *In* iudiciu
aut inueniet dicit illi quod impium inueniet sine
vere vltim dicit. *Tercio* debent orare scilicet i
perido xpiani misericordia vt digni esse possimus
ei que futura sine mala fugere & stare ante flum
boia vt dicit *Iac. 2.* *Vbi* duo tangunt p quibus
et *quid*, i. p futuris malis vltima. e. p futuris
bonis ad iudiciu. *Secundo* vbi vt digni habeant
nisi fuerit oia. *unde* etia *1 Cor. 14.* *dicit*. *Et*
ne singa vltima sit in sabba. *Et* tunc velitis
fugere qd non licet nec possitis. *Epistolater* aut
orare super vt no frigidat iudiciu dei & *charitas*
neq ois in eye dei torpedat? *vultus* sabba
vt dicit glo. *Secundo* tangit ibi & stare ante flum
boia. *hoc* est suma vltima in pntia iudicia sui
long esse. *tes?* *Idem* est angelica gloria stare
ante flum boia vltima iudiciu & facie eius angeliter
cernere. *C* *Moediu* vero q vltima aduenit xpiani
quod dicit ante dicit qdam vero p comitia. ante
ordina *scilicet* sunt tria. *Primum* est antip & iu-
vinitas per aduenit. *Uti* *apua.* *1.* *1 Thes. 1.* *It*
terram quati in iudiciu dicit qd nisi pmo dicit
beverent & rolandat fuerit homo peccati filius
pndis qui adueniat & extollit sup ois qd dicit
deus *aut* qd colitur ita vt in templo dei sedeat ob-
denat & iudis dicit glo. *Quid* veniet ad iudiciu
deus ois nisi prius fiat decessio a romano impe-
ro sine ecclesia & spual obedentia romie eccle-
siele. *Doim* a fide & vbi niseritas fuerit bo
no peccati. *Uterus* peccati feruus & fons. *1.* *am*
ip filius pditionis. *i.* diaboli qui adueniat chri-
sto membris suis *unde* antip extollitur sup
omne quod dicit deus aut quod colitur. *Et* facta
opione vt *du* genium ita vt in templo dei se-
deat a romano destructo qd iudiciu deificabunt
Miseris aut antip in diaboli deum. *Tan*
uis quod iacob ait hat ban & iubi via cerathes
isternis & cum venerit iherosol iudiciu erunt iudicet
se dicit in dicit ego sum xpianus vobis p omittis
Tunc conuertit ad cum ois iudici & recedit ab
templum a romano destructo & iudici de
dens se tanqui sit deus. *Ita* sicut in christo qui
no plenitudo dicitur ut habet aut ita in antip
plenitudo malicie & oia iniquitas habitabit qua

in ipso erit caput omnia malis scilicet diab oia
qui est res super omnes filios superbie. *Secundo*
vero q antipus tribus modis sibi populi subiu-
gabatur. *Secundo* per falsam miraculose operatio-
nem. *unde* *1 Cor. 14.* *Surgent* pseudo xpiani & p
do prophete id est antips & muniti etia vt
corporat *1 Thes. 2.* *Dabitur* signa magna & prodigia ista
vt in errorem ducant si fieri pot. etia electos. *gl.*
super illud *apoc. 13.* *Et* fecit signa magna vt
civitas ignem faceret de celo descedere vt apolois
oia etia est spiritus sanctus in specie ignis. *gl.* *super* illud
1 Thes. 2. *Cuius* est aduenit per operati-
onem sathan in omni vltima figura & prodigi
is qua per magiam autem non veram facta il-
la & per sathaniam deludet homines sicut si in
magis delusse illum qui putant est occidere arte
rem decollant p se eo. *Secundo* per muneri largi-
ones vt dicit *gl.* *super* illud *1 Thes. 2.* *Dabit* illis
pntem in malis & terram deudet gratato anti
ps deceptis multa donabit & terram operanti
deudet. *Itos* est iherosol sub iugare no pore
rit amare sub iugabit. *Tercio* per rornicio
itationem. *unde* *1 Cor. 14.* *Erit* enim tunc tribu-
latio magna glo. *tempore* antip quales nunqua
fuit ab inicio mundi vsq in odo neq fiet nisi ab
breuarii signet dies illi no fiet sicut omnia ca-
re. *Secundo* per electos beatiuabuntur dicit illi.
Uti. *Et* unum eum de malitibus amia & di-
midio & anem. *unde* *1 Thes. 2.* *Dicitur* q
mirabil angelo per vnicentem intermis qua in tempo-
re. *gl.* *vni* *an* & tempore. *gl.* *duos* *an-*
noem & dimidium tempore. *gl.* *vni* *an*
hoc *spacio* dicitur futura solatio sub anandito
vt iudiciu in glo. *sub* *interfer*. *Sciendum* vero
q tempore antip vti et *belyas* & moeb verbo
& exemplo pntia predictores & fide salutata
& firmates. *unde* *dicit* *Job* *et* *vlt*. *Eccc* ego mit-
tam vobis belyam pberant auet quib vni et
es vni magus & hominibus. *apoc. 19.* *Dabo* duo-
bus tribus meis. *gl.* *helye* & moeb & ppha-
bant dicitus. *in* *cc. 19.* *Et* tribus annis sicut ipse
chribus pedic aut amia dicitis. *gl.* *predicantes*
penitentiam & exemplo ostenderit. *Tandem*
antip occidet eos. *Antip* vero dominus
iesus christus interficiet spiritus ois sui. *vt* *dicit*
1. Thes. 2. *Idem* est in vltima spiritus sui quia
se pcedit pntia vltima sic & sub iugabit in glo.
q in electos occidet in monte olivum & p
lionem in isto suo nullo loco contra quem dominus
ascendit ad cetero. *Ita* antip interfecit non
venerit ipse d vt in libro *Dab*. *intelligit* con-
cedit *cc. 19.* *v. 17.* *ad* *pntis*. *Quid* vsq
pntis post vltim? *sit* pntis. *Secundo* qd fecit & iudiciu
ipse aduenit sicut signa 03 hominibus obtemperare
unde *1 Thes. 2.* *Et* unum signa in sole & luna & stellis

De quibus etiam dicitur **Mat. 24.** *quod sol obscurebit et luna nonabit lumen suum et stelle cadent de celo. et lumina cælestia erunt sicut glo. & aban?* Ubi dicitur quod veraciter intelligi sol & luna est ceteris sideribus ad tempus suo lumine primam sicut de sole factum est constitit tunc passibus. unde **Job. 31. 1.** *dicitur sol pueret in crebescere et luna in sanguine antequam veniet dies tui magis horribilis est quod quid fieri potest vultu diuinati. et vicini uolunt ad uentum super glo. tam enim ad terrore horum et ad reuerentiam iudicis venturi et subiectione bestes sparent.* Peractio vero dicitur iudicij mundi unonato manus lumen recipere dicitur **gl. sup. Mat.** Teretum quod pcedet vltimum aduersum tempus est ignis cui vebementi si grande. Unde in **ps.** *Ignis antequam pcedet et insumabitur circuitu in nubes eius.* Ubi notandum quod ignis iste quatuor habet effectus. Primus est quod mundum purgabit. unde **gl.** *sup. illud. 1. Locut. 7.* Peractio figura huius mundi. i. pulchritudine. et substantia huius mundi in iudicium ignum esse gratias periturus **sup. illud. 1. Theol. 1.** In flamma ignis vane vincitur. dicitur **gl.** *quod ignis erit iudicium quod pcedet totum mundum spaciis acris occupas quod cupit a qua diluui qui ardebit terram et crassitudinem eius purgabit aut mundum a culpa in inferis et impunitate ptingit de quibus pitaris vespene ad quidam dicitur pfectione quod tempus in adventu suo mundum pferit et sensus carnis gloriatur deo tenabilis in ipso mundo deum pcept. Deinde dicitur eius est quod bonos purgabit et dicitur **gl.** *sup. illud. 1. Theol. 1.* In flama ignis quod iste ignis purificabit electos dicitur **gl.** *Unde boni in quibus ubi purgandus lumen nulli dolose et igne sentit sicut nec pueri sentit in camino. Dan. 3.* *Nullus eorum corpore sentit integrum sicut puerorum suorum sicut hoc dicitur vultu fieri poterit. unde sine dolosum casu resolutione corporis pceditur. Aug.* *Hoc erit incendium mundi factus quod sunt carnis tribus pueris. in quibus fuerit aliqd purgandum per illum ignem aliquid vero nullum in eis habet. Sicut autem tres esse que sub eo illi qui vultu recipit purgari poterit. Una est quod pancia in eis purganda recipit cum terrore et pfectioibus pcedit bas fuerit purgati. Deinde est quod vultu voluntarie sustinebunt. Item autem voluntaria in bas vultu suscepit a malis plus purgat quod pena possunt inflicta sicut pater in martiribus si quod in eis purgandum fuerit passionis flammatorum. ut dicitur **aug.** *cum tamē pena martiris fuerit bas in comparatione ad penam que in purgatio sustinetur. unde aug.* *Hoc erit incendium mundi et supra et in ille ignis recuperabit in incendio. Item in iudicium in ipso abbreviatione Teret effectus quod malos cruciat. vultu **ps.** *Ignis ante tempus pcedet. unde dicitur **gl.** *sup. illud **ps.** *Ignis in aspectu eius erande sicut. Ignis iste malis erit******

quo oburet facies huius mundi et mali punitur boni vero purgabitur. pena vero terret quos quia non insidit. Quare effectus huius ignis dicitur est quod tam bonos et malos corpus unum ratur et spiritum ad esse p dicitur effectus pcedet iudicium ignis vero ad imulationem malorum et cruciatum est ad iudicium sequit. Unde enim pper dicitur a gloria huius ignis pcedit et subiectionis inde um dicitur esse bonos ignis sicut tangit **gl.** *sup. illud. 1. ad Corint. 3.* *Quisquisquis opus glo. huius erit ignis pcedit. gl. mō pfectio a doctores teneant. Similiter dicitur in iudicium aduentu iudicis ma fuerit. pcedit est motus resurrectionis. vultu **1. theol. 4.** *Ubi ipse dicit in iustis et in voce archangeli gl. vultu **ps.** *Ubi circa resurrectionem trionat. vultu dicitur dicitur dicitur virtus imperans ministerium archangeli cooperatis signa iudicis vultu et iustitiam. pcedit ubi ipse ipse dicit in iustis. Ubi dicitur. Crede resurrectionem sicut dicitur vultu vultu et iustis. Ubi circa resurrectionem trionat. vultu **gl.** *vultu dicitur dicitur dicitur vultu que cooperat facilitat et requirit in hoc quod nunc ad iudicium ad iudicium cor huius in nobis sunt. Illud. n.* *vultu dicitur nobis est facere quod stant ad iudicium dicitur. Vultu autem dicitur dicitur quod resurrectionem fieri nulli aliquid huius signa ad eo dicitur cum tota natura obediat ad resurrectionem in octavo de quo patebit infra. Item ubi in voce archangeli. Unde **aug. 3. de trinitate dicitur quod corpus cruciat et inferos per libertatem et potentiam quod dicitur regitur a reo ppter rēmalen vultu et hoc dicitur **greg. in 4. dialogo tangit.** *Unde in obus que conpalliat a deo sicut vultu Deus ministerio angelorum. In resurrectione vultu aliqd ad trāmutationem corporis pcedit. i. esse enim cines et corpus pcedit ad reparacionem vultu ex potia. Unde dicitur ad hoc in resurrectione vultu de ministerio angelorum sed vultu sicut immediate a deo creata est ita immediate a deo corpus iterato vultu sine aliq qua opante sicut enim gham corpus ipse huius et ab ipso ministerio angelorum sicut et aliam immediate glorificat. Et tunc angelorum ministerio vultu dicitur **ps.** *vultu expostione quod rāngit magister huius in 4. vol. 43.* *Unde aut ministerio; erit principaliter vultu archangeli. Et michaelus est princeps ecclesie sicut sicut synagoge. dicitur **Dan. 7.** *qui in tēpore et ministeria virtutis alios supior ordines. Unde quod ipse facit superiores quod immediate facere. Similiter inferioris angeli cooperabitur et circumfessionem singulorum quod dicitur deparat sicut sunt et sicut vultu pcedit vel plures angelos dicitur **Mat. 24.** *dicitur. Ubi dicitur angelos suos cum vultu voce magna. glo. tam magis et intensi vultu vultu quod a motus iudicij et pcedit electos ad iudicium vultu. 1. a dicitur dicitur in iudicium. sicut dicitur dicitur aquilone austro et dicitur **Remigius. Teret************

in lingua dei descedet de celo: ubi notandus q
 pter occidere in tuba: ut ppter sui aduē? cui
 demit? manifeste veniet: ut dicit gl. Unde dē
 et: *Cre. q. tubas sonare nihil aliud ē qm mundos vt
 uideat sibi demit? areatū ppter vocē vocis effica
 mē. Hi in ps. Vbi vocifer vocē vniū. I. et
 faciat resonāda mo mus q pū vt agn? hinc vo
 ce resonādit se ob mutatur: vt dicit gl. et fm hoc
 sūmus tube est vey rpi impan? vt quidē exponit
 tū qū pter quandā pormētū ad vsus tube i ve
 teritū. Tuba. n. greges abunt ad pētū pmoce
 bant ad flūs e vocābāt ad festū. Resurgēs ā
 greges ad pētū iudicū ad flūs quo oebis
 terrā pugnābūt ī insensatos e ad festū etne solē
 nitans. cū igit rps sic descedēt in iustus: voce
 arābēt: i iusta dei nīc: moxū resurgēs: dē
 apē flūm gē: deinde nos q vniū? nō sē i relīgē
 dum ē q vniū resurgēt monā rēly vt gl. ibidē dicit
 in ipō rāpō moxū eoy et e rēurrectio: vt quāsi
 sū pōpō e g rēssā de coe: eide in momēto red
 dāzant vti labit arcū in iherō angeloz e trūm
 canē sepabē e palca: q boni fm apm rapitū in
 subus obnā rpo in arca ipōe in terra remanē
 ābus. Notandū vō q i: dēcrimnata bona rps
 hanc rēurre cōde p cōtō feri nō pōt: nī fatō p
 bābūt q gūā dē q rēurrectio ois qm in vācu
 losōtē eūstē in oīs rē luna in occidēt: q tali dē
 ipōitōne credunt fōi e luna creata: vt sic eorum
 creātio pōtē fōit? ad rēditū ad idē pōitū
 tū de rpo dē q tali bona resurrexerit: fm qd
 comitū iudicū aduocū ē meritoz rētribūō: vū
 in ps. Tū reddēs vniū eoy iura oga sua. i. col. 5.
 Qūis nos manifestari o s nō tribuāt xpī: vt rē
 re vniū xpī. gl. a sū iudicē mēssoz p pta cogitō
 pōt gēsi hūc: bō nō sūc mālū. gl. h. n. cē mēruū
 qūit quo pōt hōc vā pōtē q pōt rēstari: vt
 pōtari: q: vō meritoz rētribūōz iudicū sēt:
 dē rpo iudicō videam? tū scidū q pōt vā
 adūctū qd erit in obūc cōsuā dēt rēstā sū
 adūctūz vū qd erit in nouissimō dē: q i: per
 moz vū bōis tps rērmēt? fm se remanēt:
 tēy sūmā s q dēpendēs. Tūo? fm q ad hōc
 vūit in mēruūz obūcū in qbus qbz d vūcū
 hōc sūmē remanēt vū mālū. Tūo? in sūpā q sū
 quā aliq pōt? fm illud. col. 3o. c. dōmūz ē pō il
 lūz: q nō est mōmū? lētem. n. reliqī sibi pōt se
 vū mūoz bonoz sūm mālū sibi e cōmōrō. tēy
 hūc m ad effectū opēz suoz: sicut er dēceptē
 dēy e aboz sedūtoz: pōllūt ozo: infidelitāz
 vū ad sūc mādū: vū pōmūz pōtū fides ē pō
 tōitōne apoz. quāto mō dēy ad corpū qd qn
 q rādū bonoz sūc sepulchre: qbz vō remanēt i
 sūmā e tūc dē in cōmūā rēstōitū oīo. quāto
 mō sūc ad ea in qbus bō sūz affectū desūc: p
 tūm qūidā tēy abūz rebūz quoz quēdā citiū sī*

niunt quedam diuicias dicit. Quidam ad hoc sub
 dunt estimacioni vniū iudicū: s idē de his ob
 bus pōtūz e manifestē iudicū hōi nō pōt? Quidā
 bōmā rps carūz dicit: ppter bōs et finālē i
 dūcū in nouissimō dē in quo pfectē id qd ad vniū
 quāq bōiēm pūet quoz qbz nō pfectē e manifestē
 sē dūdicē: s circa bō iudicū rāpōsitū? vū dē
 rare. i. iudicū equitatē iudicāntū cū rpo dēgnā
 tē e iudicāntū vūitētem. De pmo dē in ps. Iu
 dicabit rps in equitate. gl. In finimō iudicā
 t. Dat. 25. cū venerit sū bōis in mā. cū vū i
 dūcū eptas dēgnat. De pmo quo ad bonoz e mā
 loz sepanōē hōc sepanōē eos quāi pālos segrē
 gāt ozo ab edis. i. bonoz a mālū: vt dicit glō.
 De cōdo quo ad meritoz dēscussioē cū dicit
 bonū cōmū e dē dīstā mūi mādūre sē. Ter
 tio quo ad sūc illatōē cū dicit bonū venite bā
 dicit. mālū vōite mādūcī. De cōdo vō q tētū
 hūcū e quo ad dēscussioē e quo ad accusatōē
 mālōz e cōmēndatōēz bonoz: e quo ad sūc m
 de vīfīgū mentalī pōtē. Gl. n. vōcālī sūgulo
 rum factā narratē in estimatōe lōgitudō rps:
 ad bō exigētē sicut etiā dicit Aug. 10. de ciuitate
 dei q i: liber et cūius scriptura oīs iudicābūt: vt
 dē apoc. 10. Cārnālī cogitē qz cūius magnitudi
 nem e lōgitudinē valeat estimare: nī sūo rpe te
 gā poterit in quo scripēt sūnt vīe vniū rēly sī sū
 nimus rpo rēquirat ad narrādū cōterē? sūguloz
 factā sū ad legē dē sū cōtū in sū. mālū scriptū vū p
 bābūt e q illā que dicitur mat. 25. Non vocālī s
 mentalī intelligēda sūnt e pōtē dā: hōc ē virtūe
 binimā: vt sūm vniū rpo cōmū dē bonū e mā
 loz q bus ē sūmā dūcū: vt pōmūdōz: mō sūm vniū
 cūiq de sēpōz: qū dē alio. Tū dē. i. Cōd. i. Vē
 nēt bōs e dūmā hūc ab sē dōmā tēncbrā. gl. i.
 pōtē e mēruū sū bōis cōdū. gl. que gēta e
 cogitā bona vū mālū: hōc erit apta e nota oībus
 oībus. apoc. 10. Vū mēruū magnos e pōtē sū
 sūtes in sēpōtē tēoz e libā sūnt agn. gl. pōtē
 sūguloz que apte erūt oībus. De sēpō. i. iudicā
 rōz cū rpo dignitāte dē. c. Dat. 19. De dēbē sūp se
 des. i. iud. 11. tū bō i sū dicit gl. q p. i. sedes
 vniū rēly mādūtoz intelligit. Tōdā? vō q g
 dāz iudicābūt mōloz spōne. i. bōm mūmū bonoz
 mālū magnū mōloz fm illud c. Dat. 11. Vū nō i
 nūre surgēt in iudicō e pōmūdūz generatōē vū
 nō pōtē dē spōne cōpō. Quidā vō iudicā
 bunt pōtūm appōtōnōē: sūc oīs i sū iudicā
 bunt fm illud sap. 3. Iudicābūt sancti nō nōnes.
 Quidā vō iudicābunt quāi iudicānt pōtē e
 cūpiētēs e rpo fm illud. c. Dat. 19. De dēbē sūp
 se des. c. 2. Vū cūius euidētū sūc dē q iudicā
 tē opōtēat actōē in aliū pōmūdūz pōtē loquē
 dō iudicāre dē quā iudicā m loquēdo in aliū pōtē: s
 hoc dūpō? ptingit. Tūo? et pōtā iudicā e hoc est

illius pprie qui habet in alios vltimum et potestatem
 cuius regimini stant oēs qui iudicant: sic iu-
 dicare est totus dei. Vltimo tñ est filiam obedi-
 stantiam lani in alios motu ducere qd est filiam
 lani pncipare: et hoc tñ dicitur vtri iudicantur:
 qd dicitur in cognitione diuine iusticie aut qd iuste
 et sic p meritis debeat: vt ipsa reuelatio iusticie lu-
 dici ducat. Vbi Richardus de sancto v. iudice
 coram iudicibus dicitur: suoz libros apere et
 adeoz cordium inspectione inferior: quoz libet
 vltis admittere sensus sui in bis q ad iudicij
 timent reuolare. Sciendū vō q hoc dignitas ad il-
 los pnet q relictis vltis ipm sunt fecit. Vnde
 Mat. 19. Petro queret ecce nos te. om. et se. lu-
 te. quid et. et nobis dicitur: amē dico vobis et.
 Vbi Greg. Quisq stitudo diuini amoris opora-
 tus hoc possessa rei quoz illuc pseudubio culmē
 iudicarie pñe obtinebit vti iudicij iudex cū
 tu dice veniat q nunc pderat iudicij pñe
 se paugate castigar: q. n. paupes voluntarij soli
 deo adhibere nō pcedunt rez solitudinib⁹ a p
 cepide sapie nec rētrabit rez cupiditatib⁹ a; solo
 iusticie: et q. cū dē pñe paugate merē culmē
 bonoz et excelle: nō ydonei et digni iudicij pñe
 tē m iudicari posside. De tertio. i. iudicij op
 variate dicit Greg. q in iudicio erit quatuor:
 ordines. alij. n. iudicij et pcedit: alij nō iudicant
 et pcedit: alij iudicant et regunt: alij nō iudicant
 et regunt. Vbi cōmē euidē dicitur: q ad iudicij
 tria vident eurrere. pmo qdem q iudicij pñe
 iudicij. ad fecido q eius merita dicitur: tertio
 q filiam decipit. Quatuorq ad pñe oēs bñ
 et mali a pmo hōc vsq ad vltimū tē iudicij sō-
 dent: vt d. 1. Corin. 5. Oporet oēs nos assistere
 an tribunal ipsi. Et quoz generalitate nō exclu-
 dit: et pñe vlt sine baptismo: vt cū baptismo
 bñcesserit: vt dicit gl. vbi d. Cū vō ad scdm. f.
 ad meritū op dūcūnt nō oēs iudicabūt: nec do-
 nec mali. Ite. n. necessaria est dūcūnt iudicij
 vbi bon a malis pñessent vbi vō ē bñi abiq p-
 mētia: mal vbi mal a bñi pñessent bon vbi
 dūcūnt locū nō bñ. Vnde igit quod dicitur sim q
 taliter bñ spalia pñessent sō deo vacat: et: bñ
 que dei sunt: q p pñe dūcūnt p hoc q pñe in
 cōm: abñ bono bono dūcūnt abñ ad heres
 nulla videt in bono notabilis pñe bono et mal
 nō q abñ pñe vlt et q eoz pñe dicit Jo. 1.
 Et dicitur: q pñe nō bñessent ipm nos se dūcū-
 mē q: et in cōm quē dūcūnt inuenit que seruo
 re charitatis quodāmodo pñessent: vt vbi et vi-
 deant. Vnde bñ in iudicio nō iudicabūt p me-
 ritū dūcūnt. Vbi vō terrenū vlt agēte re-
 bus secularibus iudicē vlt quid nō ē deū
 sed eis plus vō bñe bñe bñe bñe bñe bñe bñe
 nō fidei et caritatis ad mētu: pñe aliqui notabi-

lem quantitatem: vt nō de facili apparere possit:
 quid in eis pñessent. Vnde talis iudicabuntur:
 qm ad dūcūnt meritū. Vbi et dicitur et
 re maloz. C. Notandū q pñe pñe accedendi ad
 pñe et nō pñe illud ad bñe bñe. Accedē-
 tem ad deū op pñe: igit ergo sō nō habet
 nō bñ in eis inuenit: cum aliqui mala pñe
 pñe faciat eoz dūcūnt dūcūnt: ideo dūcūnt
 abñ meritis dūcūnt. Vbi vō sō dūcūnt
 bñ: charitate aut nō nō habet opa bona nec aliq
 vnde deo pñe bñe necessaria est meritis
 dūcūnt: vt euidenter apparat quid in cōm
 dicit bonū et malū. Vnde talis cū dūcūnt
 meritis dūcūnt sō re: terrenū q peccant
 cum audēnt dūcūnt. Vbi vō vero sine oīm iudē
 t. C. Vbi vō ad tertij. f. sive pñe dūcūnt
 abñ: q oēs et pñe sēntia: et gloriā: et pñe
 repositū. Vnde dicit. 1. Corin. 5. Vt reuz
 vñe q: pñe pñe pñe pñe pñe pñe pñe pñe
 ne malū. Tertio vō qd cōm vlt aduētū iudicij
 est mōi inuenit: de qua dicit vlt. q. Et q
 ab oēs nos: et reuz nos: nō erit pñe l
 memoria. Apoc. 1. Vbi et dicit nōi et reuz nōi
 Vbi et dicit dūcūnt q oēs et pñe et sagap
 bñe erunt vñe vñe et oēs bñe et iudicij. Vbi
 vñe aut et dicit: vñe nō ad sū dūcūnt
 pñe vñe: alio modo ad pñe cognōntis
 vñe in sēntia: hō q ea que facta sunt manifestā
 pñe: vt dicit ad Ro. 1. pñe ergo mōi
 reoz creaturaz bono gloriā: nō modo
 iudicij et eius corpore oīm inuenit: sū
 reuz vñe dūcūnt ad facie palam quā
 dicit gloriā. Vbi et dicit dūcūnt nō iudicij
 bono pñe ad cognōntis intellegit
 hō cognōntis deū sūnt vñe bñe iudicij
 hō cognōntis ad hanc vñe dūcūnt vñe
 carne acingere nō pñe: ideo vt eius sūnt
 am sūnt pñe de vñe dūcūnt pñe vñe
 dicit dūcūnt in sūnt effectū: corpore vñe
 manifestā iudicij dūcūnt manifestā
 et pñe in carne ipm et pñe bñe in cōm
 reuz: et dūcūnt abñ alio reuz
 ideo opōnt: vt et dūcūnt corpore maloz
 nō erit a diuina bonitate sūnt: nō in ipm
 vñe: ad dūcūnt quidā gloriā pñe: et
 erit mundi inuenit: vñe sūnt inuenit: et
 bono gloriā.

C. Explicat opusculū. 60. beati Tho. de aquino
 humani tate ipm.

C. Incipit opusculū. 61. de vlti dē dei et pñe
 cū dūcūnt sūnt Tho. de aquino.

Agister quod est
 in andrā marmā in leg. et de
 Dilige omni deum tuis et tota

nō comedas, facit interm qđ licet tene modū
 & expectat pfectā: vide & cogita deo: nō vt dñm:
 vt vt iudicā: vt quōdāu rē sūme bonū dele-
 crabit. Infelix. Quia nōc ala me a totū intel-
 lectum nūc & cogita qđam potes quale & qđus sit
 illud bonū. Cognosce & cogita qđ ipse peccat of cō-
 cupiscibile: vt dicitur p omni delectabili: qđ p in
 ducendo. Concupiscit fupbia honoris. auaritia
 diuitias & restitacia: p modū & quērit gūta: lu-
 xuria voluptas: qđ hys locut ira dēcedent nosi
 hysq: ut est vider lecte concupiscit: vt diffinit
 p bñs sequit inuidia d habent hęc. Greg. Dī qđ
 pēdiderat illi inuidem qđ accipit capere? vt
 parit accipit dō quārit nōb restringit. In con-
 cupiscētia igit hoc est pōtēd qđ ipa sūt mala: s;
 qđ p bñs dēferunt meliora. Aug. pccatū nō est
 appetitū rē: mala: s; dēfēctū melior: deus ē
 igit affectus bono: incommutabilis p oīre bono-
 rante excellēt: bonos. I. reg. 1. Quia bono-
 rificauerit bono: nō habo eum & honorificat q. me
 bono: spali eligendi p pōit: sed fm. An. si sim-
 pliciter ad h mplex & magis ad magis: maximē ad
 maximū: vt si voluptas bono: voluptas magis
 bonū: s; sic maxime voluptas maximū bonū. Igitur
 si bono: bono: sicut vnus bono: & it appen-
 dibilis ē sūmā bono: s; sūmē bono: s; it sūmē ap-
 petēdū. Item deus est res incommutabilis & sū-
 oīm bñtes se excellēt vobis. Aug. Hęc qđ sūmē
 dum spī & sūmē & sūmē: ea dē trinitas: qđ am-
 sumā nōcē cōis cōtus sūmē: ea dē cō: si p dē
 rā: hęc sūmē bono: incommutabilis p oīre bono: p
 mutabilis concupiscit. Item si rē: s; abona: & itō
 appetēda & sūmē sūa est sūmē bono: & itō sūmē ap-
 petēda. Itē deus qđ incommutabilis & cōmodū
 excellēt quērit. Aug. fecimus nos esse ad re & i-
 quierit: ē cor nostrū donec requērat in re: nō talis
 gē facit de qua etiā in quierido cōtū lū. Aug.
 Quādo iustitias eras seddō refectis & rufus
 seddō lassatis: qđ quid ē vbi fatigatio sūcurrat
 aia fatigatio cōtū. Item si pmodū bonū & qđs &
 sūmā quies ē sūmē bono: s; sūmē appetēda. Itē
 deus ē voluptas incommutabilis excellēt dele-
 ctans. Itē. Tōmēt voluptatis inportatis eor.
 Igitur si voluptas ē bonū & appetibile: sūmā: vo-
 luptas ē sūmē bono: s; sūmē appetibile: hanc
 inductioe inlūtiā nō hūc inferē sūmē vte. pō-
 ner. 3. Dīctā que dēsiderant bonū nō valēt opari
 Contingit aut opari tripl: fm māius & minus &
 eque. Cōmpātmāius ad māius & excedit vtri-
 cūqđ ad bī cōpātmāius ē illa opatio. sup. 7. In vī
 opatio inuēnt pō. Itē minus ad in aui & excedit
 vt in ococtūm ad bicubū: ita illa. Dēn. 1. fi-
 lios enāctū vīdimus ubi qđus opati quāsi locū
 hęc vīdē amur. Itē: eque equali vt sūc illi qđ ne
 qđ excedat: neq; excedat: talis illa: cōpātmāius ē ut

mentis inspicitur. Dīctā que dēsiderant hanc
 sūmē dēsiderabīlī opari nō pōt: qđ nec mo-
 rante in aocōmē equali sūt: qđ respectu eius
 oīm nūc sūt. Idēro. Deus sūmē vte ē cōm-
 oīmē p pōm nostrū cōndē. Cōmpā igit vī-
 tas māius inuēnt pō totū nō in cōmpā mū-
 s; nec pūm cū lino: nōcē cōtus pōctate ton ipse
 circūferētia: quoq; vtrūq; inuēnt in se: s; respectu
 pōmē insūmū: & itō cōpātmāius. Dīctā aut opā-
 bilis ē creatōr creatō: vt pōrē bono sūmē in-
 nūc que ē bonū sūmē & sūmū. Conter g hūc hō
 & vide qđ concupiscit. Concupiscit. n. bonū. Hęc
 vteit Aug. Bonū est aut bone dicitur. Dīctā
 vūc mācū argētū concupiscit: qđ bonū mācū ari
 tantomagis concupiscit qđo magis bonū. Dīctā
 igit māius māius est māius opātmāius: s;
 sūadēct: s; nō vnitas pō est aliquid māius: &
 itō cōpātmāius pō: ita māius inuēntes māius: s;
 inuēntes concupiscibile. Dīctā de quōlibet opā-
 scitū sūc it iudicā. Dīctā g hūc nō valēt opari
 qđo igit sūmā vāit. Cōmā igit hōc sūmē appen-
 dant valde hōc: vt dē in gēl. Dīctā qđ valde s;
 nō sūmē hōc: māius n. sūmā hōc n. s; oīa colle-
 cta: s; vt dīctā hōc sūmē inuēnt vna dōq; vī pū-
 b dōq; ē pōctā dū: vt pōctā dū qđ ē pūmē. s;
 g pōctā dū aliquid nūcō: nōcē nōcē sūmē hōc
 to. Infelix. Cōmā p mūta vagariā hōmāio: s;
 rēndō hōc sūc tūe & corpō. Anā vūc hōc: qđ
 oī est bonū & sūmē: dēfēctā sūmē bonū qđ est
 sūmū bonū: s; sūmū. Itē nūcō bono: concupiscit
 bilis dēfēctā: sūmē vūcōm deus. Dīctā s; cō-
 cupiscibile: sūmē sūmū: s; itō magis concupiscit
 cōpātmāius melio: cuius bonitate fm Bonū. pas
 sūp dīspātmāius gā intellecta vīcūm: iam nōcē
 erit bonū: itō nūcō concupiscibile. Igitur qđ p lēte
 magis tale qđ qđ p accidē: & itō magis concupiscit
 le qđ p concupiscit & dēfēctā nōcē nōcē nōcē
 s; nōcē qđ vnplex ē concupiscit vna vel abnī. b ma-
 net ad hōc sūmā sūmē sūmē sūmē sūmē pōctā
 concupiscibile: itō dēlectat & sūmē cōpōm. Hęc
 igit mouet ad dēlectat dā: vt p in vīno: qđ oīcā
 pīcēns dīctā cū ab est: s; mouet ad opātmāius
 p pōctā que etiā ad p pōctā vna que recipit
 cū abnī nōcē concupiscit: itōc hęc est: dēlectat
 vīcūm: dīctā s; concupiscit dēfēctā: vt opātmāius: s;
 efficiens motus & mouens ad opātmāius
 charitas parit dīctā s; cōpōctā: & vt pīcē
 & itō dēlectat & sūmē cōpōctā. eē. qđ est
 me ad hęc cū rīctā: s; qui bibunt me ad hęc sūmē.
 sed dēfēctā pōctā cūm sūmē sūmē sūmē sūmē
 nūcōcē appēti p dēfēctā sūmē pōctā dēlectat
 bonū cōmōtmāius cōpōctā. Deus aut sūmē ac-
 dicitur cū dēlectat sūmū bonū vīcūm dēlectat
 que tū pōctā nōcē mirabiliter & sūmē cōctā sūmē

etiam ipsi aliquatiter satisfaci. Aug. Angeli il-
le fruens iam beati sunt quo nos frui desi-
deramus: Item in hac terra fruuntur tanto pe-
nanciam nostram et tollerantibus sustinente: ut
denique finire cupimus.

In appetitione anteceditibus irri-
batur affectus: si postea voluntatis pba-
bitum amovet dispositio in actu est. et
motus delectabile appetibile diligitur et cupitur
Et delectatio motu tria componitur. I. qualitas et
gratia: relatio. qualitas. I. nobilitas et excellens
bonitas qua delectabile est obibus motibus alijs eno-
bitio: genere: et potest et potens nobilissima poten-
tia. I. voluntate: que deo nulli cedunt prima: et id li-
berissima: ab omni coactione creatur infirmitate est
gratia. Item a nobilissimo habitu. I. amovet sum-
mi dei bonitatis persone digne meretur equivoce
esse. Duplex est autem habitus amovet vniuersalis q
vniuersalium et summi dei trinitatis in alia pfectio: vt de-
ct Aug. Que sunt in deo notitia et amor. Hoc. In-
finita est nobis natiuer summi boni cupiditas et di-
lectio. alius gratior: infinita et olum gratiosum
summi dignitate potest deici eharitas. Ho. A-
ritas dei distincta est in cordibus nostris et spiritibus
quod dicitur nobis. scilicet sunt deo. optima optima
est adhaere a dilectionis caliditas et deuotio
actio. Arist. Non. n. q. boni facimus boni sumus: s;
q. boni sumus boni facimus. Opus autem est
nobilissima actio delectio s; q. motus deuotio a ter-
mino in genere suo summe boni est motus: cum
summi boni in summi tale est obiectum et terminus. In p-
fectione estigit actio summi boni nobilissima et q. co-
gnoscendo coniungi: amando vniuersalium bono quod
in summo nobilitatis et bonitatis nobilitate. Cogitabi-
le est cuius sit pfectio cognoscendo in est sit: quo
nobilitas cognoscibile est et nobilitas pfectio: et q. de-
lectio et amor: transiuntur amantem in amatum cum
forma dei sit nobilissima: alia amans dei sit no-
bilissima. Item obiectum et gratia iustitiam
motu delectabile qui tripliciter mensurat. I. in in-
tentione: duratione: et numero: et multitudinem. Con-
tingit. n. occupare summi boni intentione vbi
menter vehemens vehemens summi: duratione
in durus durissime: multitudinem: sepe et fre-
quenter sepe sepe summi: et in se delectatio actio
ita est vt in summo delectabile. Item si non potest occupare
vehemens saltem durus parum: qd si non cum
firmare potest: qm sum. Aug. in viatorum sine cogi-
tatione et oblatione et sequester necessitate affectu
nec saltem sit reperendo frequenter. Nam quo fre-
quenter occupat vehemens occupat et que
vehemens eo durus: h; vnde qd impeditur: sicut
libet diligere ad cognoscere: sic diligit pfecte qd
est in patria: ad cognoscere pfecte et diligere de-
bit ad cognoscere actum. De summi autem plura s; in

legimus vniuersalium: vt dicit Arist. Verum est actu
et diligere possumus actu vniuersalium. Terminum
autem occupat diligere in actum: et creatura inter
quos sita est alia. Aug. Anima media inter deum et
creaturas posita quoniam ad deum illuminat me-
lucositas et pfectio. Commotio autem ad creaturas obte-
nere: deterioratur consumitur: pbi postquam
aliam creaturam occupat creaturas et que que cu
creaturam actu cognoscere: et pcho actu diligit: crea-
torum in actu cognoscere: et pcho actu diligere
non potest. Item vniuersalium motus causat ab vniuersalium
nobilitate et terminum. Cuius igitur alia nobilitate et ter-
minum in terminum occupat et terminum et terminum motus
vniuersalium diuersis eiusdem generis motus non potest: vni-
uersalium affectus motus ad creaturam in motu affe-
ctus motus motus non potest ad creaturam. Diligere autem
deum vniuersalium vniuersalium. Item vniuersalium est neces-
sarium occupat. n. vniuersalium motus et terminum. Cuius igitur
multa vagans bonitas. Dico. Cuius bonitas qd pa-
us amor diuino fieri stabile pfectio: vniuersalium
vniuersalium in actu postquam delectatio terrena delectatio
occupat quasi in tot diuersis et que et ea sunt que occupat
sunt. Commotio autem relatio motus occupatente sum-
mi qui referunt in fine seorsum quid desiderat restat pp qd
Deus in summi boni est obiectum in qd delectatio
in actum et q. summi: vt ppter qd ipsum appetit.
Vniuersalium ppter seipsum: in hoc est ppter amoris dei
q. idem et est obiectum et summi non sic in vniuersalium
vniuersalium fides q. et in theologica est ipsum vniuersalium
vt h; p obiectum boni summi p fine. Vniuersalium eruditio
veritatis: vt credendo mercedem accipere et precipere
bonitatis: h; amor: amant boni ppter bonum. Es restat
sicut fore q. boni ppter boni appetit: aut ppter se:
aut ppter aliud malum? Non. n. malus ppter mi-
nus: s; potius eodem appetit. Nota igitur tria
relacione est. n. summi. Arist. desiderium desideratio
plet. Nam hanc vt fine bonum vt ad fine. Vniuersalium
Desidero vniuersalium desidero ppter quod et in vniuersalium
aliter vniuersalium aliter boni et magis vniuersalium h; deum: qd
et ppter ppter vniuersalium. Arist. Propter qd vniuersalium
qd et ipsum magis. Item fine melior est boni q. summi ad
fine. Arist. Amans vniuersalium deum appetit virtutem:
h; deum vt fine: vniuersalium vt ad fine. Aug. Virtutes
si ppter se appetant: nec ad aliud referant iustitiam
sunt: et id non iam virtutes: vicia appellande sunt.
Sic: et a gubnatore ppter deum aliquid appetit
h; q. facile ibi iustitiam ordinem recitando quod de
sicut occupat cogit: et ad fine vniuersalium de
simplius. Ho. Desiderio tua conuenit me in fine:
sic et alia desiderium deus solui: et de eum ipso. vniuersalium
desidero ppter seorsum. Item alia relatio desiderium ad
desiderat. et est. n. desiderium boni summi ppter acci-
dens summi Arist. vt in vniuersalium appetit dulcis. Vni-
uersalium in vniuersalium ppter se: vniuersalium desiderat h;
accidit. Terra relatio: et in vniuersalium appetit vt be-

bit in futuro. **Ecce** qđ bđ amīc' tibi dat pot' est mutui qđ bonū qđ redditionē expectat. luc. **Quis** vñm bñ amīc' ē ibit ad illūz medietate et dicit amīc' a cōmoda mult' tres panes. **Et** p'm arū. **Donū** est dāno irreducibile. **Idoc** in illo amīco solūm locū habet q' bonoz n'oz nō eget. **Amplius** aut' idēpm bonū qđ amīc' tibi dat nō ab ipō est qđ a fūmo bono a quo velut a fonte bñ p' illū fluit ad te. **Quē** nūc pot' amas an fontē effluētē an canā lē tibi defertē? **quā** nūc' tūc' ipō de' vt auctoz ad te dirigit pot' qđ ad illū lē mōdo volūtatē habētiat tibi dare velit qđ dedit facultatē qđ tibi dare potit. **Propter. n.** **Quia** diuisiones aq' p' a cor regis in manu dēi quo rūq' voluerit idē mabit illud. amīc' eo bonis fēdo q' tecū scians bona tua e dēicāns ipā tibi reddat iocūdia. **Seneca.** **Null** v' bōt sine fēdo iocūdia est possessio. **vñ** p'm arū. **Magis** est eligēdū qđ p'ingat amīcos p'cipare qđ nō. **Ceterū** hęc amīcos nō p'dit qñ in b' p'm significat nō offert sicut amīc' a vō. **Eccl. 12.** **Quō** ag' nocet in bōis amīc' **Quō** ag' nocet in q' v'z amīc' p'one vel reg' tu' vel tuo'. **Quā** p' amīcos in ter hōies q' diligit p'pter tua te qđ q' tua pp' te. qñ est a mīc' hōc' mīc' ē nō g' manet in tpe necessitat' p'ora. **Cū** factio sicut mīcos numeratū amīcos **Epā** facit mīc' a sol' t'ria. **Quē** aut' amīc' est si bono tuo pp' te cōsideret etiā si p'cipatur nō est. arū. **Amīcos** mīcos est volūm' etiā si inedia sint. **Et** in b' null' ad amīc' tibi dco optoz qui factio bōa ma v'pote bona sua de bono tibi cōg' det e dōa cōdicare at e vel p'cipare nō eget. **Jo.** **Quādo** p'p'oz vt credas. **Amīc'** est hōis scio q' tecū p'cipia mala tua vel amīc' tui vel a d' mīc' d' mīnuat e talē q're. **Quēdō. n. ē** q' difficil' iucū q' p'm' vel fēdo q'nta v'roz magis ille sit necessitat'. **Et** in b' fēdo q'nto mult' deficit q' p' ma duo fecit. **p'**. **Amīc'** meo p'imi mei adier' sū me optoz p'uerit e d'nerant amīc' dēicātes mīc' bōa sua. **p'ima** p'cipātes bōa mea. **Id** cruc' v'g'it' d'ei in b' dco signo cōdit' est q' cū in n' p'p' factio bōa mala mīc' tē dēicare nō possit nāz tā assipit in q' n' d' apātes e p'ne tue fact' hōis mīc' sero n' p'p' tione' faceret e per nām suā bonū tādē mala tuā p'p'as amīc' laret. **Quē** aut' p'm arū. **Quāq'** mala e terribilia. **Cōp'mo** mala lupta egi nudo iusticia mea. in quo v'ltimo euidē ē for' iudico. **Uide** in b'is malis tuis t'p'm tēū p'ca p'ā tē. **De p'mo** **Mat. 17.** **Seducto** ille dicit **Jo. 7.** **Quādo** dēcēbāt qđ bon' est alī nō q' seducit' tur bā. **Luc. 19.** **Quē** fili' dōis q'rere e factū facere qđ p'nerat' vocat' bō v'oz e potozoz v'mi publicanoz e p'ctōz amīc'. **De scō** **Lu. 9.** **Quā** p'p'oz foveas hōis e volūtes eū nidos sū' tē. **Co. 1.** **Uide** te frōz q'ntam dēuā qñ cū dimes est p'p' nos egen' fact' est v'ltim' l'opia nos p'uitico eūm'. **De** scio

Jo. 35. **Uere** lignoz n'fos ipē talit' dolo dā n'fos ipē potant. **Idē** v'ldim' eū nouissimū v'roz v'z d'oz e scitē idē fr' mutates. **De q're.** **Jo. 15.** **Quē** aut' v' d'c'it' e iudic' e me e p'a. **mc.** **De** gno dā. **s.** **scē** est vt moss dilectio qñ manet dilectio n'c' h'c' nemo b' vt alā m' qñ p'ozat' q'p' amos sūis. **Ecce** moss e talis moss. **Quā** v'ltia facere d'ebuit tibi e nō fecit. qđ v'ltia d'ebuit p'ctecom e nō sustinuit. **Idoc** cōd' q'it' v'ltis e b' p'p' v'ltia tē b' o'p' eū amīc' b' p'p' aut' q' ma mala tecum ferētis ea tibi alleuāt in p'nti e eadē amīc' illat' bonā ma tibi p'one p'partē in futuro.

Uter p'p'ia p'p'derāt' etiā p'anguinē et i p'p'derat' amīc' b'ltas q' vt amābil' ad d'cet'at' magis amīc' t'nc' q' frater. **e** b'ia trīb' est q' sūt d'cc. **grat' soltas v'ltia.** **Debet. 1.** **Id** d'ct' b'li pulchritudo in o'lm in oculis grat' o'ia v'z bas e id amābil'. **Eccl. 40.** **Cū** am' e spēm d'cedat' ocul'. **Et** affābil'itas in p'ucto vel v'bo. **p'or. 21.** **Propter** q'ntam laboz habet' amīc' regē. **Itz** malit' d'co in p'ctū vel actū. **Eccl. 5.** **In** malit' d'ct' tua opa p'icet sup' bonūz s'ntaz d'ligētia. **Eccl. 12.** **Uter** est amīc' v'lt' iocūdia. **p'p'derāt** in b'is de' p' ordīnē. **Uter** est fallax q' e v'lt' p'nt' pulchritudo quā p'fer' sanitas p'p'derāt' d'ct'as iucūdia etas. **Apparet. n.** qñ au' tē ipām vel egritudo fugas sanitat' vel e'net' e'cludēs sanit' tāt' vt moss d'f'ct'ōis p'p'derāt'. **Ecce** amābil' ille q' grat' o'ia in fact' eū' facies p'nta est q'ntū in q' d' d'cederāt' angeli p'p'ozere o'ia' pulchritudo nō languet' s' iust' e' salūco reddid'. **Dei. 32.** **Uter** d'ct' facit ad facit e salua facta ē aia mea. **Idē** scēdit' s' am' e'net' facit. **Itz.** **Qui** replet' bōas d'ct' iustit'ia. **vt** agle iust' tua. **Idē** mouit' h' vt iustic' in c'ntia. **Jo. 17.** **Idoc** ē a'z v'ltia eūm' vt cōgnos' te solū v'z d'ct' e quē null' s' b' m' tūm. **Ibi** ergo tibi dōe d'ct' cor in eū' e' q'ntū te facit' mea ang. **Uter** d'ct' e amābil' e' laudabil'. **Itz** a' m' ab'it' d'ct' e affābil' in sermōe. **Ero. 19.** **Loq'** bas d'ct' m' v'lt' h' loq' bōa d' amīc' sū. **Uter** q' nō s'ntaz iust' q'nto e iust' v'pote cū p'p' d'ct' s' b'ct' publicanoz e p'ctōz amīc'. **Uter** v'lt' d'ct' aia sūta cū v'lt' nō ē reuocōcū vel t'rtōcōcū s' e'z nū qđ vt caperet' v'lt' caro fact' ē est e babuam' nobis. **Itz** m' d'ct' a' ac' d'ct'. **Itz. n.** **Et** q'ntū ag' manūa.

Infanguinitas p'p'derat' mīc' d'p'ct'ici e s'm tres līneas d'anguinitas. **1.** **alidē** tē in q' vt p'imos d'ligis p'ores. **1.** **p'ct'z** mat' e p' p'p' amū vt amā. **De** cōd'ct' in q' p'imi e. fili' filia. **Uter** s'ct' in q' s'ct' e fact' līnea s'ct' d'ct' p'dera d'ct' erga p'tem sic. **Et** v'lt' p'ct' o' s' b' aia e corpe q' vna cōp'p'it' aia in cōp'p'it' b'ct'. **Eccl. 9.** **Cū** q' cōp'p'it' ag'gruat' aia p'ct' amī. **Idoc** s'ct' ē l'q' ab'ct' s'ct' l'ct' n'p'ct' b'ct' e e'ct'

pñibus vna impans alia obsequio nãliter vna af
 similibusq; alia affectio ãgelia. Saluti? . Dis
 nãvis in alic corp' sua nobis cū dñs. corp' eius
 belio est. animi sp'rio corp'is finitio magis vti
 mnt. Tripli' igit' nobilitio: est alic quã hõ a dõ cre
 atur q' corp' qd a pñe generat. Ad. n. dõp a quo
 habent' imago vniusc'q; testat' cū corp' pñis alic bñ
 pferat imaginē quã nimir' de' mediat' sibi filiez
 & bonã fecit q' corp' ad vitã aliã dõ pferat quã vñ
 vice corp' inficit & reã ac peccatricē efficit. Ulex
 pñ' s'p'm corp' qd a pñe generat' nã dedit de' nãe
 pncipal' co'p'orã vtroq; pñte necessitē & ad hoc
 infufficit & e'ganizant. Macha. 7. Mefco. n. qñ
 vt vtro meo sc. Almo q' pñem a quo solimõ ba
 beo nã' cogis cãm libidinis originē reat' pot'
 amabopñe q' corpus formant' alicm inspirant.
 Dou. 31. Mãd nã ipse est pñ' q' possedit & fecit
 & creauit te fecit corp' creatit alicm possedit vtrã
 q. Itã i' alicat' s'p'ualis frã auisã vt pñiui & spe
 ciali' diligat te gemella s' filij' dei amabili' & frat'
 & i. amas frã q' teã dimitit & dimitit dõ dimitit
 tibi pñã affecti. nã Deca bigenta cū mēs d'f'
 corrigit amare. alteri' viros subtrahit alter amoz.
 Dou. 37. Videtes ioseph frã sui q' a pñe sc. Di
 uidit eã & dimitit d'uidit dõ pñis sc'us. Iu. 11
 magister hoc fratri meo vt d'uidat meci' possessi
 onē. amas sp'ualit' teã genitã q' statim mat' tibi
 qñ hãris dimitit lac mat' nã & ad d'eres vbe
 n' occupat locũ tuũ. Hic frãm ama pot' p' quē
 ergate erant qñ ad effectũ amor' pñ' per quē he
 ros efficit & ad pñã dõ ad miteri' s'p'm pa
 tri rebellã ebere dari in curias quē nullũ bo
 nũ tibi debuit' dum mat' s' multiplex bonũ in d'ebũ
 tũ tibi tribuit. Quotremo tradit frat' frãm i' mo
 te s' b' frater p' frã' b' mēsu' pñi tradidit i' moxoz.
 Dou. 44. Ego sũ frater vester ioseph nolite time
 re sc. Ioseph. 2. Ad pñã d'at eos frã' vocare. In
 linea descēdit vt pñim' amat' s' filij' q' volles de' et
 sic ab hõie amari vt prim' fact' est filij' vobis qd' et
 de se sepulchro repetit ne tãta pñã gantat' pñm
 gras' ari oblatione possit h' dicit s' filij' qd' est hõie
 necti me' sed vgnis andi. Quibus fecerit volu
 tar' patris mei sc. Voluntat' viri p'eat' facio alic
 q' ego fit mulier ac viderit mē. n' voluntat' dei fact'
 totũ in' eris & ego. amas q' m' s' filij' & qd' tenet'
 q' pñ. 2. Reg. Sic in' vnicũ amat' filij' ita te d'ib
 gebã. amat' filij' quē caput est fode. pñat cū pal
 lio nã sine timore parit' est pñulo vobis. educat' cū
 sollicitudine & labore q' ingrat' post' oia vix p'cep'
 cogit' pñiũs allicit' h' nã sc' repēdere paritibus
 bonã ingrat' pñem & mrem vt s'is idē' sup' terr' 25
 Tu ama pñ' s' filij' quē s'p'ed' sup' uenire in vtro
 mē' p'cep' inu' d'it' g'it' a' locũ d'it' parit' secun' e' d'it
 cas' facili' q' sit senectut' nãe baci' cecidit' os' octi
 v' q' s' hãti s'ide in morte tua meminerit' tui est in

morte sua m'is oblit' nã fuerit. Uex inter sp'osus
 & s'p'am nã est accipe gradus d'ist'ia cū duo faci
 ant' is carnē vñ' duo al' in vñã se d'et' amicitia
 pp' qd' d' viri diligite vices vñã. Et pp' Brelingr
 hõ pñem & mat' & ad d'erebũ vros & erit sc. S'z
 qñ' resignificata fecit' signifi' n' amor' vñã
 dei ad alicm amor' sp'osũ ad s'p'am alic ad deum
 sp'os ad sp'osum. Sacram eni' magnũ est. Ego ali
 t' dõ inter s'p'm & eod' e'as inter d'et' et' alic. Uide
 hoc cãm d'et' t'ra sunt bonã mat' n'omij' fides cõ
 tra adulterij' infepabilitas que dicit' sacm' cõtra
 d'iuotiã pñes t'ra s'p'ualit' ob'p'ob'it' sed i' hoc
 pñio fides inuolabilior' infepabilitas maior' p
 les vñã' s' fides inuolabilior' dei ad alicm. Dou
 2. Sponsio te mibi in fide. Cat. 2. Dilect' m' e'
 mibi & ego illi. D'imit' m' d'et'ior est sp'os o' n' m' q'
 fidelis est erit alic fide nã s' uã. Ita. 57. Iuxta me
 d'et' co'p'ositi & succēpisti ad d'it' nã. Jux. 3. In
 m'ca' e' cū a maiorib' m'it' n' r'enerit' ad me
 Quare hoc certe vt p' vix fidel' sanctificet' muli
 er' infidelis. Ad d'it'era per m'it' e' cordē marit'is
 peccatrix alic p' s'm. Sed obijcet' nã s'ols solus
 vñã vnic' cū scriptũ sit q' amas alic qñ nã vñã
 s' plures. Sed scriptũ est inu'itudo nã' credētiũ
 erat eoz vñã & alic vñã. Mãd' p'p'erea sp'osus nã
 vñãm s'p'am amat' si in ipsi' caput & manus et
 pedes et cetera mēbra diligat. Et indignabitur
 caput s'p'osē fidem d'ebit' sibi violari s' d'ep'ben
 dat' etiã s'ibi pedes vños amari. amplius nã d'it'
 m'it' in iud'icidno sp'os licet' ip'am p'cipit' pñ
 res nec plenus iud'icidno sp'os uesset' si sola m'et'
 Sic m'ro nã d'cas te o' alic m'ca diligat' totis fo
 tã vt non m'ã' diligat' te diligat' te cum & alic. alic
 am inq'ã are in s'ubstãtia vñã alic te cū in charita
 te et amicitia. nec plus te amaret' si solũ amaret'
 quãsiuo s' tibi socias non dedisset in vno s'ozitã
 qñ nunc amare posset. Non sic iacob cū permis
 sionē est plures s'p'osas habere nec tamen d'atum
 est vt vñãm quãq; ip'arum posset vt solam totius
 amare. Ceterum hoc video in deo esse omni po
 tentis et omnipotentis b'omitanis. augustinus in
 confes. Q' tu bone omnipotens qui sic vñãm quãq;
 nostrum curas tanquã solum cures et sic omnes
 tanquã singulos. Item infepabilitas maior. Illi
 enim duo vñim carnalit' effecti infepabiles vñ
 curant' q' dum viuunt nequeant separi sed et ne
 cessario separant' q' necessario inu'it'ur. Ro. 7.
 Si dom' uerit' vir eius soluta est a lege viri. Ue
 rã in er' te o' alic m'ca et deum matrimonij' qd' in
 baptismo licitã. in bõã vita rãm in pñã uerit' cõ
 s' m'at' post' illi'. vñãm s' pñã s'p'osũ i'p'ossibile ē
 esse d'ino nã. vñãm et m' d'ic cū ap'lo. q's nos se
 pabũ a charitate ip'i. Tribulatio an angustia. Le
 terã qd' s'ubstãtia rãpto et vñto p'p'uit. cert' s'us q'
 neq' mox neq' vita neq' illũia sc. poterit nos

separare a caritate que est in ipso. Tres ptes
 vtilit: & multiplicat: bonoꝝ. Copoz. scōdāt. n.
 spōdia spōam deo aliam p grām p̄gredit q̄ p
 les ab ambobus vtilit nō ab altero tñ: s̄ a mīe
 vt a p̄o māh a patre: vt formati: vt s̄ p̄cipali sic
 & ptes op̄e nō a gratia sola: nec a libero arbitrio
 sc̄icōs a libero arbitrio: vt volūtatē vt a p̄cipio
 māh: & inōp̄cto a gratia: vt a deo vt a op̄eto vt
 formati: s̄ in p̄cipali. Jo. X̄. Eūc me nūl p̄cessit
 facere. 1. Cor. 15. Nō habundātus est bus laboranti:
 nō autē ego: s̄ grā dei meū: ceccit vt bus ptes que
 matrē nō p̄mittit: s̄ ei vitā et̄nā acquirat: sicut
 ecd̄eratio p̄cipiā est p̄cepit parit parit: p̄ctū s̄
 cū facit sp̄m manū generat motū. Jo. Cōcepit
 dolorem & peperit inquit: hęc nō benenō filius
 dolentis: s̄ si p̄sente filius laborans postmo dū si
 line gaudij & benoicō: qm̄ & si mulier cū sic parit
 trānsitā by: cū autē peperit tū nō meminit p̄sente:
 p̄pter gaudij. Amādis est deus p̄ fideliatē am

Glōriam amico fidelit nulla ē spatio ama
 q̄ n̄ soler & merito amā q̄ fidelitas amicitia
 p̄robat. fidelitē autē q̄ stabilita & immu
 tabilitē ē. Sunt autē tria amicitie fidelitē amō exp̄mē
 ra. Innotas p̄p̄tate: ad caritā. fidelitē am̄tē
 mīabilē estitūo que in hīs erga me immutabilē i
 nemo a cubo nō me noīe amīc̄ sequentē q̄ nō
 ecd̄idit: imo nec a gradu vt loco que in alio mībi
 dedit: imo q̄ p̄pter sp̄m mīc̄ nō nōi nō reputet
 me antiquum: qd̄ n. antiquat & senctit p̄p̄e inre
 ritum tñm̄ fore ad modū vni me sp̄o antiq̄
 rem t̄to reputet amicum paritē. Eccl. 9. Ne di
 mittas amīcō antiquū in oue. n. nō erit ei filio vt
 nōi noui amīcō nouo veterat vt estis amita
 te bibes illud. Dat. Nemo bibit veteratū statim
 vult nouū: dicit. n. vt m̄ dicit. Item que p̄p̄tā
 & sua insparā nō reddat in sibi estitum nec dicit
 fr̄as meā inopinatā me sibi in gratiā: s̄ implet v
 lud: fidē posside cū amico tuo in paup̄tate ipsius
 vt & in bono illius coheres sis. Actez: bole nū
 ti mīsericōdies vocat. p̄ur. 9. Vt autē fidelit q̄
 inueniet. Luc. Cū venerit filius bole puta inue
 nier fidelit sup̄ terrā. Ecce n. oīs hō m̄ dicit & muta
 bilis: mutat nōitate. Manden. n. nōitate mo
 dēni & nouis sp̄m mīc̄ nōi veta p̄uicunt & si fore
 aliquāntū fidelitē cō volōnō p̄ctat me p̄ nouū
 et nō quodā mō s̄ scōdāt q̄ gradu: vt post ordi
 nari loco dicit mīc̄: va locū hinc nouo: s̄ ille eū
 gelicō h̄atato: est que locū dare iubet amīcū non
 nōiat: s̄ absolute dicit: va hinc locū illū s̄o amīcū
 dicit que ascēdere facit. amice locū ascēde signus
 amam me sc̄icōs in affectu am̄ s̄ ascēderē. Si
 p̄uicōno iube: locū habitū dare qd̄ et h̄o possum
 p̄uicōnē mē dū teneat i gradu nō me dicit
 tat nō egre sc̄icōs si nouū vt p̄te dignū ampli sup̄
 uonit. Actez: nō est d̄c̄ vt nō vt inuicō nōitate

h̄ vt amicus stabit & fidelis elegit sine initio que
 diligit sine fine nullū ecd̄idēs p̄ alio oīs volens
 fugias ascēdere nullū alteri locū dare de beo.
 Vt itē diligat & amīc̄: h̄mo s̄be amīc̄: s̄ in
 t̄p̄e & post ecd̄ t̄p̄e. Jo. 13. Cū dilexisset suos q̄ erant
 mundo in fine dilexit eos. nō in fine terminatū
 in fine sp̄m in s̄. s̄. Vt itē amicitia: vtilitē
 latū mā. tuū mīc̄. Itē mutat & p̄p̄tate est bono
 rōre mutat motus & succē d̄ct̄: p̄p̄tate p̄ncipa
 sui obtinēt iūterp̄tā. Itē mutat & aduertit ni
 quos felices diligit mīseros nec cognoscit. Jo.
 2. Audierōs tres amīcō s̄. v̄q̄ eleuātē aut oculo
 los suos p̄cul nō cog. ed. v̄q̄ apud p̄tem lussū
 nō ē trāsmutatō nec vtilitatis obtinētio: qm̄
 nec sua s̄timitas cū n̄i estitū: nec tua h̄m̄tate
 sibi efficit alienā. Jo. Vt exultas d̄c̄ & h̄m̄tate
 sp̄ic̄: vbi amīcō ibi ocn̄. vide de h̄o cap̄tū p̄o
 sum: & id̄ sc̄icōs ap̄t̄ in t̄p̄o que p̄p̄tate sua nō ma
 ruit in a mat̄ria. Vt quōe in fr̄es a mat̄ria mat̄
 talis & passi bilis elegit gl̄ificatōe & immortali
 t̄e fr̄es mībilom in recognoscit. Jo. 10. Vade ut
 fr̄ibus meis. M̄tōdo ad p̄tem in eus & p̄m v̄m
 d̄c̄ m̄c̄ & d̄c̄ v̄m. Cōm̄ d̄re nōc̄ alia mea d̄
 fundere de infidelit amicitia s̄ inō passibilis
 de vita corp̄s diutina nō dicit p̄p̄tate certatē
 fortasse ip̄s que n̄c̄ te diligit estimes vt cogno
 scere velles. Itē nec mutatū t̄p̄m nec dimittit
 a mīc̄tate affectū mutatio stat̄ in amīcō q̄ aduē
 tate p̄p̄tate facit: s̄ t̄p̄e ex alio mīc̄tate n̄
 sero. Jo. 13. Diligebat v̄q̄ maritū maritū & laque
 amabat san̄t̄: qd̄ ep̄c̄andi. V̄c̄ ecce que am̄
 infirmat que amāam p̄cti nō que v̄m p̄ctio
 mat̄: amantē igit & infirmū: secuta ē motus
 v̄c̄ mīseria nō decreuit amicitia. Lazarus in
 mīc̄tate n̄ dormit: am̄c̄ n̄ n̄ d̄c̄ am̄c̄ s̄ si me
 tunc: s̄ q̄ am̄c̄. Cedit t̄p̄e & cōp̄tū corp̄ ad
 v̄m v̄m v̄m t̄p̄e: tollit in lapidē v̄m. Dicit
 iam feret. Ecce iam t̄p̄e & vt erga t̄ mīc̄p̄
 amicitia cessat si mutabilis est: sicut ibus & mat̄
 sc̄icōs si n̄ p̄p̄tate obtinētio: nescit locē coḡ
 mat̄bat est. V̄c̄ d̄c̄ nō amā q̄ nec de amicitia
 qui p̄p̄tate p̄p̄tate ecd̄e q̄m amabat est: vt sit
 in am̄c̄o p̄p̄tate p̄ctio cui h̄c̄: s̄ signū nō p̄p̄tate
 p̄ctem. V̄c̄ si ad tales mīserit t̄p̄us decreuit s̄
 pauco amīcō retineret: captus quidē sed non
 motus fuerat est ille sine amicitia mīc̄tate
 n̄c̄ n̄c̄ nō amā s̄: nec posse iurabat. Et ranc
 homo s̄timitas & si fidelit querit amīcō n̄
 amā h̄m̄c̄ qui mutatus in bono nō mutat
 ab amāe qui te mutato p̄miseram nō mutat am
 citiam. V̄c̄ oīs amīcōs hinc collatis & in
 ba postea deliberat amīcō post deliberatō
 elegit: et sic tandem confirmatur amicitia. C̄
 terunt hęc analogice quidē & cōmūnia de s̄
 m̄tate que de n̄c̄ d̄ct̄ mīc̄tate v̄c̄ d̄c̄ n̄c̄

imari sed in his casibus ineffabilis hoicm excellit
 vobis deo famari. Et qd pderat ea q deo snt
 pnta. oipotenti deo sciam firmā bonitates et silia.
 Vmiz hoc digne libtari nō pōt vtpote q in cōp-
 tentia: imētia libtā nō tñi angustū coactū hōm
 n sed etiā angelicū intellectū excedit. In sūma tñ
 adertt qō in amīcū eligi dignū debeat creatōr
 in creatura. dōs an sermū pncēpō an yafatū. o p-
 tens an infirmū. Amicus aut modicū. cōsciens an
 flos: dices an egenū et pōtremo vt multa tran-
 sam sūme bonas et beatus an miser et malus.

Erans ep̄tus est. Tercius modū qm̄ mira-
 bilis cum de aliam quā pte solū subico mi-
 rabiliter credō facit p se solū subico mira-
 bilis gratificō refert et in ipse cōstante efficit
 ad q nec naturē poētā nec volūtatē indubita sus-
 cit. Uno qm̄ efficit de amīcū qm̄ postulatū
 q p amicitia sua infirmā dē ore debent. Secū-
 dō mō vt electi in quē vel oēs vel ad mīmū plu-
 res voces de electōr et vīnū cōcordāt. Vt si sen-
 sūalitas sola discōdet et amicos eligat alios non
 obstat qz ins eligēdū nō habet qd pōdat sepi mā-
 le eligēdo. Verū si et ipsi assentiat et oēs voces
 habeant vīnū. Cō: meū et carō mea exultat est
 in deum vīnū tūc indubitate electi cōfirmabūt.
 Quidā aut vīcē inferi oēs recipiunt ptra electi
 oēs supior quib nō sūt rōnabiles exceptio tñ dis-
 ferat pfirmatio donec possit vīnū sensūali-
 tas succēdit et vicia cedat vel trāsīgat v arbutū
 sensūm electi pferat. Sed si rōn in lite litigio-
 se pūat vt electi electio exceptio tñ cen-
 dant in expōs merito sensūalitas pānat vt oga-
 pūe p satisfactiōe pōdat p eo q rōnē lite indebi-
 ta sūgat. Nec aut vālidissima ptra electiones
 rōnā obstat exceptio si nūm vīnū rōnē debitus
 vīnū sit electio. De qz hoc nō in peccatib' pmo
 q rōrectū tēpus negligat et differt eligere pūas
 dignū et ydōcā in amicos. Sensūalitas pūmē
 nō eligēdū eligat et rōnē ad osculū alluciat et trahit.
 In peccatib' ptra eligēdū et electi et electionē exci-
 pū et sus moneat et cū in pūnēde castat electio rō-
 ptem sensūlit ad pferendū mouet q in famulatio-
 re fundit expōs. In insipitētib' rōvūle eligere s
 reclarat sensūalitas. Val. 5. Caro pūcipit ad-
 versus spūm. in pfectio imo pfectissimū caro af-
 ferit. in moxētib' lōs decidit et sensūlitati silen-
 tū pponit et electio rōnē in amīcū sibi pūcipit
 pfirmat. pūmo aut nō habet vt intrinsecū sicut
 in generatōe violētā p actionē pūlantis vīnā for-
 ma debeat et alia generalis et inducitur.

C De eras charitatis.

Unā vt dicit Jero. Dōs resp̄ q̄lētū cō-
 generat per castē dīstōnē vīnū. s. s. s. s.
 trānū. Et sūm pūm dēt est et cōmōnōm
 dū per pūntam illū p abūā. Et hoc modū et qui

bus amicitia generalis eūdem tot cōmōnē. Et es-
 go charitas in esse mō qm̄ figuratur. s. cum daf
 vel infundit postulatū. cōdēctō desinē esse cum
 peccōa deest influentia. Quo ptra aptō. Videte ne
 qō deest gratie dei. sicut q̄ solū lucens in acre et si
 effūctus et sterūlis vīnūm sū video cessante cā. s. in-
 flūctia solis cessat et effectus. s. in mōnōctas aeris
 sic deus pūmē influēt et est in al o bantat. Et
 si sote stante et effluente lumine aer motū rece-
 deret ipse sibi tenebrē et cā esset et qd infundit erat nō
 subtrahit sed cōmōnē qm̄ nō pūnat sic verus sol
 fons caloris et lucis pūntis et dīrectiōis sūt. qz
 Imobilis effūctus qz dūces et liberalis. Et si autē
 mōnō pte se abstat vel mūdē peccati interponat
 qd infundit cōmōnē qz nō pūnat. Secūdo mō
 charitas erit in esse mō qm̄ voluntario cū p delibe-
 rationē de hōi pponit et in amīcū eligat. cōdēctō
 cōmōnē et desinē esse cā alā nomē dei in aūm
 accipit et qm̄ sine re i libtā ponit cui volē vt alī
 am creaturā cū circūstāntiis generalib' vel spūalib'
 aggrāntib' oppōit et decimās ad huc hoicm
 creaturā atiquā deo eligēdo pponit. generalia le-
 beat illa in oēt. 1. Vīdēt post amatores meos q
 dāt panem mibi et aq̄s et cūcū meū et. s. bece nesci-
 uit: qz ego dedi ei fructū vīnū et olei et. Et si sī sci-
 re et adertere volunt et de pōderat. Spūā
 pōderat illi de qd. Mat. 7. Quā amat pūm aut
 matē sup me nō est me dign'. Tercio mō chari-
 tas erit in esse qm̄ nūlter est sūe a sūmū generalis
 et aīa bīficta de pūmē gratē accipit amātes
 redamare cogit. cōdēctō desinē et cōmōnē
 cū aīa ingrata bīfictio pūnatū rōpēs ad frugē
 et tē pūā reuertit. Jere. 5. Quid si pūpūe mulier
 amat et sūe sic pūpūe me dōs istī. mat. 14. Vm̄
 sup abūdam ingratas refrigēctie charitatis multos
 Incipit ingratas in cogitāde crescit in delectāde
 ne abūdas in pūmē sup abūdat in aem vīe in vīe
 Vīnū igit cor hōis vel anim' qm̄ ad statū vīe
 se ad charitatē sicut mō ad formā elemētāre per
 quā appetit et nōdēctōmūf totūct et id possibi-
 lis est generatō et cōmōnē circa ipam. Quārus
 aut ad statū pūe est sicut mō gūte edantē qz pūe ē
 forma sua vtpote terminatē appetit et nō mo-
 net ad alā et id nō scidit cōmōnē circa ipas. Sic
 cōmōnē est in vīa charitatis circa eos. in cōmōnē
 pūntis in patria cū illi cā. Vm̄ igit pūm pū. oēs
 trāsferētēs sūm atiquā sūnt dīctē trāsferētē licita sit
 trāsferē vīa alīq̄ et si nō cōmōda sūnt. Sūte le-
 q̄tūct elemētā vīnū cōmōnē mām bīctā cū pū vīa
 forme pō subicē alteri intrē qz est pūna et actio
 et passio mūta. Ignis calid' de dēctō et dīgēct
 aer humid' carnalēs amīcū nū qbōs hamōe san-
 guineo cōctam. aqua sūda bona pūna. terra d'
 formis et qm̄ ser elemētōr vīnū pūct. Cō: igitur
 amādo vīa et pūct sit qm̄ tra. pū. dū dīgēct in q

hæc q̄ diligit & hōdo mereri vt plus habeat & p̄
 habēdo plus diligit. Itē aug. *Qua meret augeri
 nō ḡt substantia q̄is bec nō est meritoria sed v̄tas
 q̄i ip̄t oīum nō p̄stanti cū deus est & rō magni-
 tudinis & augmenti s̄it & p̄stanti q̄ alias cōs. Con-
 stat. n. a. r. m. u. o. s. e. q̄i p̄terit nō poterit. Itē
 dicit aug. *Constituit vt p̄ficiat nascit cū fuerit na-
 tantur cū fuerit m̄rta roborat cū fuerit robo-
 rata p̄fici cū fuerit p̄fecta dicit. cupio dissolu-
 tē cū r̄po. Signa autē vel effect⁹ augm̄ti charita-
 taria s̄it s̄m̄ maior p̄fectio subiecti. l. potentie
 bec est cū p̄p̄ta necessaria & imediata & i. genere
 die formalit⁹ vt p̄. *Virg. n. cū q̄ h̄nt ḡhic & bec
 est p̄ se. Et ideo s̄ simplex ad simplex & magis
 ad magis. Sicut ergo q̄ habet ḡram est deo gra-
 tius & q̄ maior est magis s̄ h̄ns charitatis deo ca-
 rus est & q̄ maior est magis. puer. 9. *Ego diligitēs
 me diligo magis & magis. Dicitur est maior ip̄mi
 modū. Sicut autē dei charitas duo. timor & cu-
 piditas. timor autē alit⁹ seruilis cui opponit amor
 charitatis vt calidū frigidū & ideo nō op̄atit s̄ se s̄
 alio inicialit⁹ cui opponit vt extremū mediū vt
 calidū tepidū & id ex h̄is q̄i s̄t m̄tuo excellētis
 relegant⁹ h̄o h̄o sed haberi possibilib⁹ vt i. cū
 m̄tuo s̄t in m̄tuo p̄ueniētib⁹. Ceterū si calor
 auget in m̄tuo fort⁹ pugnat⁹ s̄ frigidū & etim
 p̄uētat & ideo m̄tuo dissoluit⁹ & s̄t ex p̄tē frigi-
 dū s̄t oīo in p̄posito. i. Jo. x. per s̄t charitatis for-
 tas m̄tuo timorē & cedūerit. Timor inicialit⁹ est
 cōtēntiō m̄tuo timor & degenerat⁹ in seruili for-
 tas m̄tuo charitatis amorē. Neq̄ timor calit⁹ cre-
 scētē charitatis crescit vt ei⁹ effect⁹. Nam quez
 magis timor magis r̄uēctio: magis offendere vt
 reat. Cupiditas alia mortalis cui opponit chari-
 tatis vt albi nigro. Alia venialis vel etiā inata cui
 opponit vt albi pallido. albi & nigri m̄tuo se ex
 pellit s̄cū albi pallido quodā mō ḡm̄t⁹ est. Albi⁹
 est ergo nigro ignit⁹ & albi s̄m̄i quocq̄ nigro im-
 p̄uēctiō in s̄i est. sic n̄m̄ in p̄posito. Aug. *Ecce
 p̄ctia cū qua nati s̄m̄i n̄m̄i p̄t nō s̄m̄i dum
 v̄tam⁹. Q̄ si s̄ualiter occupit cupiditas et p̄elli-
 tar charitatis. *Mat. 24. Nū sup̄būda. iniqui re-
 fu. charitatis m̄tuo. Terrib⁹ est maior crescit ac⁹
 p̄p̄i. l. dilectiō q̄ s̄ signis tenet alia paribus. *Aut.
 n. falleret. *Eccl. n. actus habet forma cū sub-
 iecto. charitatis est p̄ctia. Et ideo sicut vt v̄sina
 p̄ctia organo et p̄ctia & impedit s̄z ip̄m. Unde
 t̄que bona p̄ctia v̄sina in inuēne & sine nō t̄n̄ eā
 vident organo impedire. sic p̄ctia subiecti chari-
 tatis p̄t ex toto ligare & p̄ctio nō erit b̄ act⁹ vt
 in ignilo furioso & dōt m̄tuo & alius p̄t occupa-
 ti vt. *Ex p̄ctiā s̄m̄i hoc accidit maior vel minor
 actus. Unde maior est alius v̄tuo v̄tuo charitatis
 charitate alius p̄ctio nō t̄n̄ p̄t diligit actus
 sed alius parib⁹ tenet. Qui maior habet charitatis*********

habēt maioris elicit actū dilectiōis & qui ma-
 gis diligit deū sine amādo cum sine cōcupiscēdo
 ip̄m magis vult & qui magis vult magis op̄ator
 si potest. Unde sicut voluntas motu cū v̄tū itē
 r̄ioz sic charitatis oīum v̄tū. vnde charitatis parit⁹
 ens est benigna est vt. *Auges alit⁹ radicatio dura
 t̄cē s̄m̄i illud charitatis vt p̄ficiat aut deficit. ep̄b.
 4. In charitate radicati est. Radicat⁹ potentia in
 charitate & charitatis in potentia sicut est i. ignis i
 amulo & amulus in digito. Cū igit charitatis in potē-
 tia op̄tinet posse s̄hōne quodā mō tendit ad s̄cicū
 dā s̄p̄ctiōne vt quo t̄m̄t⁹ infuit d̄fficit⁹ et p̄t
 si possit. Itē in act⁹ crescit ex frequentandē. arithoē.
 Alit⁹ desiderii s̄m̄i s̄m̄i itē augmentat⁹ & tale ad-
 d̄tū tali s̄t magistralit⁹. Itē seruo duplex est. Alit⁹
 us n. sensualis vel sensibilib⁹ qui generat⁹ & auget
 quōq̄ ex dispōitōe op̄tendit. vt alius parib⁹ feruēt
 t̄m̄tuo aut s̄m̄i ḡm̄t⁹ q̄ meliōr est. *Auges ex re-
 centia vel nouitate actūs. vt seruēt⁹ am̄tuo noui-
 tatis q̄ ip̄t idē p̄uēct⁹. Alit⁹ intellectus b̄ ge-
 nerat⁹ & auget ex eo q̄ potētia affectus expedita
 libera atq̄d per cognitiōem app̄tendit circa am̄tū
 ex quo irritat⁹ & fortificat⁹ ad am̄tū. *Un̄ ser-
 uēt⁹ ex p̄ctiā actio magis charitatis op̄tēctio
 inferioritate maior. *Quō diligit⁹ s̄t deus.
 Dilige d̄m̄ deū tuū ex toto corde tuo. *Di-
 ligere euz s̄t actio egrediet⁹ a substantia me
 diate vt ex potētia. q̄ bec tria s̄m̄i *Pro.
 ordinatē se h̄nt substantia virtus & op̄atio. *Pr̄c̄-
 p̄t igit bec actio dilectiōis s̄m̄i q̄ p̄uenit dōd non
 angelo p̄p̄tē q̄ nec eo: habet n̄cē aliam. *Idē autē
 substantia op̄p̄tā cōm̄tialiter ex duob⁹. l. corpe s̄t
 cui⁹ m̄tuo eo: principale est et ip̄i qui simplex in
 substantia respectu s̄t duplex. *Habet. n. respectus
 ad corpus q̄d ḡhic et viuificat sic dicit aia. h̄re
 spectus ad deū cui⁹ imago est in̄t̄er sic dicit ip̄s
 vel inens vel intellect⁹ & s̄m̄i hoc p̄t esse s̄p̄ata
 vt angel⁹. *Tota igit substantia hōis quodā mō
 ligat⁹ cū p̄cipit. Dilige d̄m̄ deū tuū ex toto cor-
 de tuo et ex tota aia tua. vt sine in corpe s̄t sine et
 tra sine p̄uēctia alit⁹ sine s̄p̄ata ad diligit⁹ s̄t
 obligata. *Sed q̄: uter substantia & op̄atio inter
 eadē potētia s̄m̄i illud. *Deba. oē agens b̄ p̄o
 tenet in qua p̄cē. *Adidit t̄n̄ h̄e oīus v̄tū m̄tuo
 Luc. x. vel ex tota fortitudine tua. *Mat. 22. Et ex
 tota virtute tua.
 Quid s̄t ex toto corde deum diligere.
 Dilige d̄m̄ deū tuū ex toto corde tuo. *Cor
 de ore ope p̄tingit mereri & bene. *eri. s̄m̄i
 ter bec s̄m̄i & eo: q̄d in̄t̄er & sup̄ alia in ma-
 lo & bono. *Mat. 15. De corde crescit cogitatio
 male. *Mat. 22. bene n̄d b̄ bono t̄saurō suo p̄fert
 bona. *Et corde ergo inberant diligere vt oīo in
 s̄uēntē ostendat. *Sine opere c̄tēti sermo nō
 diligit. *Jo. 3. Carissimi non diligant⁹ verbo neq̄*********************

lingua sed ope vitare. *ps. Dixerunt est i ore suo
 & lingua sua maledixit ei. Sine amore autem cordis
 calla sunt verba & opa. i. Cor. 13. In lingua hominum
 loqui est. & in tribulatione est. Mater autem hominum
 cordis cognata est actus dilectionis ut per se propria
 tribuens. Est n. cor in plenitudine calidus & flexus hoc
 est ignea n. flexus nulle ignis calore est ita nulle est cor
 di amado ardere. Hugo. Vita cordis amor est &
 ideo impossibile est vit sine amore sic cor qd vitare q
 rit. *ps. Sicut alius cor mouit intra me est. calidus ope
 vitare & sicutam mobile: sed hoc sicut bolus vitis
 quo graui corde. graues nimis qd frigidus. Mat.
 24. Cum sugabundauit iniquitas. Et sedo est cor i sba
 solidu sic facile a volupate dissoluit. quo pra in
 dicit. Cor otiosum & cultum est. Et scio quo ad
 formam inferi acuti sup' latu. inferi acutus ut ad
 ragna hinc & inferiosa mo dice attingat fug' itas
 ut ad celestia dilaret affectu. *Ma. 6. Mirabilis
 & dilatabit cor tuu. Et q'nto ut cor' d'cau' i signis
 qd creaturas sufficienter iperi no valeat. Et. ca
 pac' q'ppe dei r'nalit' aiam q'qd deo mun' est no
 plebit. Et dupli' motu mouet p'ime. i. p'fecti
 onto quo expellitur fumositate superius & balata
 nido quo attrahit aer ad mitigatione nimij calo
 ris inati. Et e corde ergo aiam qd p'cedit dilec
 tione expellit superius i pedibus & attrahit neces
 saria ad amadu ad maiora. aug. pruditia e amor
 e a qd adiuuat ab hys qd ipe diu' p'cedit fecer
 nde. *Act. ergo qd est s'm p'bm originale domitium
 vite. nulle ex'at' p'cepto vt suo mo' cooperit
 ad elicit' d' acta vite granite. i. Jo. 3. Mos scim'
 qm iustitiam s'm' d' morte ad vitam qd dicitur qui
 no diligit mortem in morte. Et eni s'm arul. s'm
 cogit' scitendi & id p'grue s'm i iudat' actio ab
 ipso & per ipso debet sensibilia fieri. Sed nota di
 liges d'mi de' tui ex toto corde no dimiduo. *Di
 uino cordis cause mouet. Dicit. Diuinitas e cor
 cor' tuum interibit.*****

C Quid sit et tota aia diligere deum.

Ingo d'mi de' tui ex tota aia. es q' nolle
 d' qd sit aia. *Arist. Aia est act' p'm' cooperit
 organici. i. forma p'lectua & p'fectio d'ans
 corpi esse v'ra. Et h' aut duplex esse nature & mor
 tis. & cum viuere v'ra' h' esse s'm arist. simi
 liter duplex cur' v'ra. i. nalis & moralis. Ita mus
 esse & p'ima v'ra habet corp' ab aia p' h' a sua for
 ma s'ali & p'lectua. De d'mi esse & s'edam v'ra h' s'
 aia deo s'm a & p'ima forma & s'm esse esse ope
 rina. Et ergo quodam d'one aia ale' i loq' h'eat
 ip'opne. *Co'sidera ergo te o aia s'edim qd es aia. i.
 in s'p'm habes corp' aia' & cogit' ex hoc aia
 tua. i. de' amare. Unde tres s'at' tui cogit'. aian
 di aian et animus. i. s'anus in h'eri in esse post esse.
 In aiano tua s'm. potentia susceptiua aie. n'alis
 appetit' ad v'ra. v'ra' d'p'ositiua organici e m**

bolone & disponis tandem ad suscipiendū. *C'p'ia
 vo d'p'one aiaur corp' & s'at' esse p'fecti. et
 itaq' d'co in quo aia aduocit' corpi vt forma ma
 terie & vt p'fectio p'fectibilia dat ei v'ra v'ra
 t'ire & moueri. moueri no' t'm s'm locum: s'it s'ed
 etia s'm opatione & mut' m'ia & augm'nta. *Actus
 si et aiaia e' vt c'p'p'atur organici necessaria vt
 soluat armouta in medio v'raionis soluat v'ra
 paraf' aia erant' corp' & est s'at' t'era' in quo corp'
 deterioris p'adipio efficit qm' esset n'd'm aia
 amate' irrep'abiliter in v'ra nature in a p'dia
 s'm motu sensum & v'ra. Et qd in s'mo statu tende
 bat n'iter ad esse p'lectua p'ima d'p'osita. re
 labit n'ic ad no' esse p'ima corrupte. *Et aia mea
 qualis ea ad corp' t' aia quodam ad te de' tua
 ab ip'o habes in p'imo statu. s'mo p'lectua
 s'ceptua: q' s'at' capax e' & ab ip'osito p'fectibilia
 ea habes & nulle appetit' qm' e' in p'lectua app'e
 rit' s'm p'lectua & e' in p'lectua p'fecti abile appetit'
 sua p'fectio' o'ia m'iaerit' aia forma habes & v'ra
 e' d'p'ositiua. i. p'lectua naturalis. fac ergo aia
 tue vite habede qd facit corp' s'oe. *Sicut p' v'ra
 d'p'ositiua p'ime sine interpolat' se d'p'it vt
 s'ncipiat te s'at' v'ra s'ic tu p' n'ales p'lectua ad v'ra
 tua te d'p'one. *Et si fecerit e' sufficienter d'p'ia
 s'era aiaberit' p'lectua p'lectua aug. *Et aia
 dia est inter deum & creaturas posita p'uide ad
 de' illuminat' meliorat' & p'fect' p'uide ad dea
 nara obtinebat' d'raion' c'p'p'at'. *Et r'g'ala
 s'atu s'ed h'is a deo motua q' d'as corpi mo v'ra
 sensus & motu moral'. Et quicq' corp' te v'ra ab
 ligere n'ic liceat' tibi v'ra tua. i. deum abuere.
 Et si hoc est i'p'ossibile fac vite v'ra tua s'ed qd
 corp' s'oe. *Appete' s'muare c'p'lectua h'ere s'ab
 bus separatiem. i. Jo. 4. Deus charitas est. Et
 t'ra' s' solat' s'at' qd ab h'it' mediū v'ra' s'p'ial'
 armonie r'p'era'ia. i. charitas & gra no' ab'p'ete
 sed ab'ic'it' a'ce aia tua et tunc s'eg'at' s'at' t'era
 misera b'na p'ua' et longe deterior: q' s'm' i quo
 vita et s'nd' et motu debito carere et de dei di
 em corrupte crescite v'ra' gas. *Debit' s'm
 dia v'ra' e' t'ra' t'ra et p'p'ria' charitas e' gra
 e' p'd'antur in e' b'ida et s'at' p'ra' p'p'ia' q' d' et
 p'uide ad sensibilia nata s'm aia et e' d' s'm
 tur et augm'ntat' donec tantum charitas p'd'it
 t'ra' esse per ip'am aia c'p'p'at'. *Aug. *Aia media
 inter deum et creaturas posita e' murat' e' s'
 redet' aia ad corp' qd ip'a d'ferit' p'lectua
 ad aiam que s'm d'ferit' redit' deo. *mirabil'
 quid e' est rarior. sed n'ic p'pter frequ'nta m'ia
 b'ic d'p'it esse. *Quicquid frequ'nta p'ua' p'ra
 ratio: est deus v'ra aia qua p'ert' no' m'ia q'
 aia c'p'p'at' quo multipliciter eger. *Calice' igne
 et aia deus diligit. *Et. *Valde m'ia am'ia
 d'ic per que s'm v'ra et sapio. quali dicit' aia****************

valde a corpore amo; quod h3 ista a me: valde q̄
mā amādu3 ea dicit cum bēam ista potētia a te
C Quā sit diligere extera mēte.

Ingen om̄i: dicitur et tota mēte vs̄ intel-
lectu. Ita illa que m̄gen3 allegat̄ corpi qd̄
amat aia dicit̄ fm̄ se r̄c̄ ab oblat̄: q̄ se-
p̄t̄is: ē separa manet: vt angelus sp̄a vocat̄
quāsp̄o archeologus m̄s ap̄ h̄a intellect̄ vocat̄
An. n. vocat̄ sp̄m̄ angelū int̄lectu genn3 in li. de
ciar: vt t̄ri oia intelligētia est plena formā: sp̄m̄
hōmāni intellectū in li. de aīalib3: vt ibi s̄m̄
nōtens ē ab extrinsec̄o: q̄ n̄p̄ chā intellectus no
minat̄ potētiā eiusdē: q̄ illi m̄s q̄ n̄p̄ ē nomē
potētiā: q̄ n̄p̄ sūt s̄c̄ vt ibi. Renouam̄i sp̄m̄ n̄
no vestre. gl. Spiritus q̄ est m̄ta: nāc sumus?
Et hac q̄ s̄ta inbent̄ diligere dēā qm̄ m̄ḡr̄ sp̄m̄
et sp̄m̄ p̄p̄e diligit̄ dēū p̄c̄. Idic. n. dūm̄e ymā-
go s̄c̄ h̄a est: h̄c s̄c̄ dūm̄e ymāgo simplex in-
telligētia: incomp̄tibilis: idēo valde nobile et
nobilis: et corruptibile nobilitate: ināi boni-
tatis: et dicit̄: q̄ s̄tam̄ s̄tūm̄ odo sumus bonus
et simplex inuisibile et inuisibile p̄tere: et p̄tere
p̄c̄. h̄oc̄ sp̄m̄ et s̄tūm̄ odo p̄tere et absolute amā-
dum et desiderādū ē. An. Nam vnitatiōis q̄
dicitur qd̄ melius est. Non q̄ o d̄ non fieri h̄oc̄
equo: nullus q̄ bus nō ē intellect̄: et id̄ inuolū-
tūm̄ s̄c̄. An. nō h̄m̄ intellectū oīno inuolū-
tūm̄ appetit̄is dilectiōis: s̄ attende nō volūtatē
intellectuā s̄c̄ p̄c̄e sensibilia: intellectū
bono m̄de clamās q̄ p̄p̄a. Benedicās dōm̄ q̄
tribuit m̄bi intellectum.

C Quā sit diligere dēū et tota virib3.

Ingen om̄i dēū nūq̄ et obia virib3 tu
is h̄ quo ad potētiā q̄ intercedit ad actū
mediate. Sunt autē tres virium dīe in
boie. Crōnate sensib3 cor: vegetabiles. Rōnate
sunt p̄p̄e h̄oc̄: h̄c diuidunt̄ in intellectū et af-
fectum: vt aliter in volūtatē: et in emōtiōē: et in-
telligētiā. volūtatē vt affectū sumus ē in aīas dēo
s̄m̄m̄ et primū et in eductū. In hac. n. libertas q̄
nō nō p̄c̄: et impuḡ sp̄m̄ aīas vires cōs h̄. h̄c
h̄oc̄ dicitur dicitur est: s̄ h̄a vt diligere p̄p̄o-
p̄c̄. Volūtatē q̄ dēus diligit̄ et dicit̄ cupit̄ cū
sp̄m̄ vīe. r̄a. 16. Anima mea desiderat̄ te i
nō dicit̄ et bona volūtatē ad mō optima q̄ vult sum-
mus bonū. L. 1. 1. In terra parboibus bone volū-
tatis. Par eis: q̄ nemo dūm̄it qd̄ volūt. In
dilectiōe a m̄tē et cū volūtatē nāc s̄c̄ p̄formā:
q̄ m̄tē et cū velle et nō dicit̄: et r̄c̄a volū-
tatis. Q̄ d̄. 3. Amicū fecerū volūtatē p̄m̄ mei
qm̄ cōs et q̄ m̄e m̄s frater dicit̄ et mater ē. Vo-
lūtatē et affectus idē h̄m̄ in re. Q̄ dicitur autē affe-
ctus affecti ē: h̄c quadruplex ē. Q̄ dicitur vt cupi-
t̄ h̄m̄ gaudū: amor: dicitur. Inq̄ sūt oīa ra-
d̄ et amor. Inq̄ si diligit̄ oīa et affectus dilectio

ne cupiditenti et pmo concupiscit et sp̄as: vt ba-
bat. ps. Adcupiscit et deficit aīa mea in aīa dēi
sed sp̄m̄ cupiscit n̄i s̄c̄o gaudet et habuerit
Jo. 3. Amicus autē sp̄m̄ amat et stat cum et gaudet
gaudet et. Cant. 5. fructus sp̄ie gaudij par au.
quia h̄i gaudet: q̄ bonū nō diligit̄ et gaudet: sp̄m̄
gaudet n̄i tertio times amare et quarto dicit̄
si amiseris. Ore. Vbi sine dolore amant: n̄i
qd̄ si amor possidet. Tric. 1. Idcirco ego p̄c̄
et oculis mouet. De h̄o Aug. sup. Jo. Affectio
nō nōre motus aīa sūt: cupiditas animi p̄a
gressio: lenicia animi desistio: tristitia animi h̄c̄
timor animi fuga est. Inq̄ dilectiōe a m̄tē: si
diligit̄ dēū affectu cupiditenti et viciat appet̄ et bo-
num. I. gloria et bono et s̄c̄a: magis q̄ tibi cas
diligit̄ et plus q̄ te. ps. Non nobis dicit̄ non nō
bis et. Secdo sp̄m̄ appetit̄ sp̄m̄ gaudet: ad
Leon. Sicut p̄ veniat sp̄m̄ sūt p̄ occasionē aīa
nunciet in hoc gaudij: s̄ gaudet. Tertio sp̄m̄
gaudet n̄i times. Quarto dicit̄ n̄i si vadit in
frum: hac est p̄c̄. Eze. 9. Signa s̄c̄a sup. fron-
tes viroꝝ gementū et dolentū. Vīs intellectus
s̄c̄d̄it in emōtiōē: et intelligētia: que via affe-
ctū et volūtatē imediate deseruit et supponit. V̄i
et actus eius s̄c̄d̄it volūtatē actū: vt Ioh. t̄m̄ p̄
cor̄s d̄m̄. In hac q̄ in oīa inferioribus viri-
bus est dilectio et charitas: vt in signo. n̄ vt in
s̄c̄o et motus cas sūt charitatis in parte nō c̄
citare. Inq̄ p̄c̄ intellectū et vis inquit̄ leo-
gnia. Inq̄m̄ intelligētia: h̄c p̄c̄ intel-
ligentia: vis qua p̄formans intellectū ab eo ē m̄
mōta. Sic igit̄ charitas sit in volūtatē: dēū di-
ligit et affectu diligit et intellectu dilectio cupi-
tenti: vt ingras volūtatē et affectu ingenio nō
illud sumus bonū: qd̄ sit q̄ n̄p̄ q̄ que h̄i possit et
si plura: p̄ que facimus. Facimus. n. oīa q̄ legē-
do Doctus. Quid n̄c agendus cōfess: vt illius
sumus boni h̄c̄ inuicem m̄tē amur. Inuocan-
dum inq̄ oīa r̄c̄ p̄m̄ sine quo nullū r̄c̄ fū-
datur p̄cipit̄. Inq̄ si amant p̄c̄ qud̄ cōseruati d̄.
ps. Inquirete d̄m̄ nō n̄m̄c̄n̄ si bono. anhel-
m̄. Et r̄c̄a n̄c aīa mea totū intellectū n̄i et co-
gita sp̄m̄ potes quale et sp̄m̄ sit illud bonū. se-
cundo vt magis bonū intelligas. tertio intel-
lectum in m̄tē nō p̄c̄ et volūtatē inuicem cui
affici vult. ps. et Demoniā habundantē sumant̄
tue eructabit. Inq̄ dilectio amicitie diligit et intel-
lectu: vt amicus ingras ingenio si absens ē. Cant.
3. Intencio me op̄ nocet sp̄m̄. Aug. dicitur qd̄
primū: s̄ t̄i nō est vbi querit̄: beatū v̄l querit̄
in regione in q̄ n̄c nō ē illic. Item vt magis intelli-
gas. Ioh. 3. Amicus sp̄m̄ stat et audit et. C̄no 3
v̄l. 1. Cognouit bono possidet̄ suū et amas s̄c̄p̄e
v̄l sūt. ps. Considerabā ad venterā et vidēbā et.
Inq̄ intellectus in memoria r̄p̄m̄. eccl. 17. Ne

ab inimicis amici tui in amo tu ocer inimicos et.
 His se nobilibus vniu'di in appetitibus et motibus
 appetitibus dupliciter exterior q̄ in quibz se uisib^{is} in
 terior s. ymaginatio et sensus obis. Diliges q̄ et
 sensibilibus in acerbis sensibus exterioris duplr. s. cobibē
 do vitia nō videat nō vidēda: iubēdo vt videat
 vidēda: et audiu' sensib^{is} duplr: ex odorata: gō-
 flis: tactu. Itē in actu sensus interioris duplr
 cobibēdo ymaginatioē nō vt ymaginet nō ymagi-
 nanda et seipsū do: vt ymaginet ymagināda. Si
 vis scire que sint tenēda: q̄ nō nota regu'ā. Sen-
 sus est pp̄ intellectu intellectus pp̄ affectu q̄ est oba-
 ritatis sine cuius immediate se hōie ad summū bonū
 et finē vltimū. Sicur igit ordinat potētia ad pos-
 sibiā finē actus ad actū obiectū ad obiectū. Vnde
 q̄ de sensus recipit: q̄ p̄ intellectu receptū affectū
 ad obiectū suo. s. summo bono possit asserēt. *Dee.*
Non is inuenit qd nō is cepit. Job. 31. p̄cepit
 sedus cō oculis meis. *Mat. 11. 19.* Quēda nō
 videre mel^{is} est q̄ videre. ca. 40 sensib^{is} appē-
 dēda sunt q̄ licere et vt it ymaginatio p̄ter q̄ yma-
 ginatio intellectu offerat intellectu affectū ad ac-
 tum amocis fortis et eliciēdū et obiectū suū cō-
 sūpiciēdū. In hac via amor et charitas p̄cepit
 implet alia et affirmatiua et negatiua ad sensus p̄-
 tinentia: vt ē illud: si oculis meoq̄ scēdātiyat re-
 cēdit. *Exortina* s̄r duplex interior: s. sibi impo-
 et exterior: exequā motū. Diliges igit ex motua
 exterior: vt ex amore moueas pedes p̄ vim gres-
 sibilem ad ambulādo: debire et ex eodē amore
 cobibēde ne moueā indēbare. Itē manū s̄r amor
 moueat et p̄neat diligētia et vt it mēbra corpō
 sic implet charitas p̄cepta p̄ter agē decalogi: et af-
 firmatiua: negatiua. honora p̄tem et matrem non
 occidas: nō furū facias: nō falsū testimonij dē-
 eos et. Dilige et ex motua interiori irascibilib^{is} et cō-
 cupisibilib^{is} vt irascibilib^{is} amor māfuitudine tem-
 perat: vt dissimulet dissimulāda ne irascib^{is} ira-
 scat: q̄ charitas nō irritat. *Humilitate* p̄neat et
 imitat nōmē da ne sibi imputatē effera: q̄ caritas
 nō uisat sēlo in sibi amē: et p̄sēda coroboret
 vt audiat ostēda ne terrore frīgat: q̄ charitas
 oia saluet et andacē facit amor. *Aug.* fortitudo
 est amor facile tolerans oīa p̄pter id qd amatur
 Diliges et ceptisibilib^{is} duplr. s. cobibēda ne cō-
 cupiscat q̄ imp̄ edat iudēdo: vt p̄cepit q̄ mōri
 ut charitatē. *1. Cor. 12.* Nō sumus ceptisientes
 in alio. *ps.* *Cōcupiscit aīa mea declinare iustū*
caritēs tuas in oīe tpe. Diliges et ex vt vegetabi
litate et amore ordinēs nutritiū gubstētiā et ge-
neratiū im p̄tinenti amicitratiū am quōdam
esperabi inimitādo ne cessitate ne corpus de-
ficiat amocis anime organū amputans vōtu-
ptates ne p̄terat in bonum sui. s. sp̄ritus dēri-
mentum. ecclā. 53. *Libera et virgē et oīa affio*

panis et disciplinam: oīa seruus. *1. Cor. 9. pp̄da.*
ad 2. Cor. *Car me curā ne fecerim: generatō que*
nō dō bona fide misēdit cognara libidinis sibi
per suspēta ē hōia charitatē quā fere facit ē vis
lenter restringere q̄ imp̄p̄tē domare ca. amo:
charitas adhibet p̄tinentā castitatis: que p̄cipi-
gnitnt iustitias: vt mōia bonū post p̄cipiā vt
durat p̄tēta: vt magnū bonū firmū aīe reguē
tem p̄stet: vt nāi^{is} bonū. 1. Cor. 7. Beati: et
erit si sic p̄tinent sibi p̄stet mē. de vīgnis
p̄cepit dū nō habet cōsiliū aīe dotāng. m-
tericordiam p̄tinet.

C Diligendū est deus et tota virtute.

Diliges dñm deum tuum cetera vīnt tua.
Mat. 22. 37. 38. et et tota fortitudo tua.
Non dūstēt vis et virtus: vis. n. idē est
q̄ potētia: s. sibi p̄m vīnt est vīntum potēte
vt equus hō vīnt cōdit: vīntem currēdo: vīnt
īpa potētia vis p̄stet dō quā gradū dēno
ad currēdo. Quelibet igit potētia hō vīntem: s.
vīntem: fortitudinē quē s. sibi et dē sint sibi vīnt
quā sibi dēno p̄t: vt sibi vīnt vīntem potēte
ad agēdū: fortitudo vīntem potēte ad habēdū
Diliges q̄ dñm nō tū et vīnt et vīnt cō
ligēdo et laborādo exp̄tis sibi vīntem potēte: q̄ s.
in sūmmo et vīnter mōio acē dilectōis sibi
p̄nūares sibi nō tū et vīntem: et cōtā vīnt
*et diligētes. *Uex* hō vīnt nō ē ne esse p̄t. *Is.**
vt vīnt potēte sibi alio q̄ p̄t et mīnūm potē-
ria: vt vīntem aīe sūmmo vt maritū q̄ p̄
vīntem et. Inter vīnt et vīnt sibi p̄nūares vīnt
et sibi: et sibi modū diligēdi et vīntem in vīnt
magis amingere: p̄cipiā et magis p̄p̄-
quare sibi q̄ in mōio et pluribus acē vīnt
shuēctis exerece vt p̄p̄oia cō p̄p̄oia de sibi
vīnt. Omnia oīa mea dicit dō q̄ sibi et
motitū glōria et Jacob de sibi dēno
Non q̄ tota vīnt mōio sibi et. Post
q̄ in terminis extēsiōne potēte: vt re. m. s.
*sol. 1a. *Terum* b extēsiō potēte vt vīnt sibi et*
totā et. In hac sp̄itū mōio potēte magis acē
ne dūctio et exerece sibi in gradibus vīnt
mōio deo sol fare eū vidēns mōio in sibi
vt abali etā q̄ vīnt mōio: q̄ nō tū et vīnt
facit totū q̄ potēte: mōio acē dēno: eam
vt abali aditōis facit quōdam modo p̄cipiā p̄t
*ētere. *Is.* sibi et p̄t: p̄p̄oia p̄cipiā. *Is.**
*43. *Superbia* et et arrogātia cō p̄cipiā sibi*
vt dēno: q̄ non sibi sibi eam virtus est.
Symon dēno: iudas non dēno: sed sibi

C Diligere cetera fortitudine quid sit.

*Diliges dñm et tota fortitudine tua. *Is.**
Nonibus magis sibi et vīntem: q̄ sibi
Aug. fortitudo ē amor facile tolerans

quod est finisculum potestatem, finis concepti charitatis de corde parat: vel est summus amor. Aug. Nulla domi mansio est charitatis: ibi soli est quod vultis: ibi filios regni: ibi filios patris, dicitur et alia plurimorum numerata sine charitate nihil vult, vult effectus sacramenti factio. Corpus n. sibi dedit nobis in augmentum charitatis: vel dicitur a summo deo angelis: vel est actus in summis hominibus.

C De decet gradibus amoris sicut Bernardum.

Tunc Ber. Magna res est amor: sicut in uno gradu. Quod ergo gradus huiusmodi magis mensuratur et reat decet amoris gradus respiciere possunt: quos pergitur ita ut ad summum patrie scilicet ordinare: quos gradus cognoscere potestis, prout in quo facit languere vult, sed in quo querit incessanter, tertio in quo querit indefinenter, quartus in quo sustinet insati gaudere, quintus in quo appetere impudenter, sextus in quo curere velociter, septimus in quo audere velociter, octavus in quo stringere inamissibilem, nonas in quo ardere suauiter, decimus in quo assari totaliter. Et igitur primus gradus in quo charitas facit languere vult, can. 5. Nam in arte dicitur: quod amoris languore dicitur gradus ad pietatem affectus: prout cum homo amare deum non potest a potest languere: vix infirmitas hoc non est ad mortem: nisi forte ad mortem mortis. Peccati mortalis infirmitas, si non periculosus dicitur et cum apud gradum non infirmitas mensura, plures vultus infirmitas hoc multiplici prout quod adfert gressus ad salutem, sed mutat finem: ut sciat per gratiam salutem quod substat creata per electionem, tertio mutat gustum et amaricat ad pietatem quod ante libuit: si parat aliquem summum bonum quod ante dicitur. Itaque mutat pulchrum in bono dicitur quod est ipsius mutatio cordis, can. 8. Nonne me ut signaculum super brachia meas, igitur per brachia de corde dicitur indicium, et mutat vultum, poeta. Palliat ois amans color hic et aperit amorem, dicitur vix mutatio dicitur motus eius non create vultus dicitur: et ad illum bonum genus quod plura vulturum est segregabit benedicti sunt: ut infirmitas et ipse gressus eius vult infirmitas facit.

C De decet gradus.

Et dicitur gradus est in quo facit querere in cessante. Ber. Et de amoris infirmitatem multiplicat infirmitas, super hoc gradus dicitur: ut prout cum in infirmitate suam mutat deum quod est ut aliquid in lecto egrediamur: quod dicitur ad bonum in quaerit: dicitur gressus dicitur nonne dicitur. In lecto meo et nocte dicitur quod diligit alia mea, querit infirmitas infirmitas dicitur et circumbo cum vultus tota creatura vulturum dicitur vicos et plateas quod diligit alia mea, per. Querit factum tunc semper semper quod non inuenit vultus. Aug.

Querit quod querit: sicut ibi non inuenit vultus querit non beatum vultus querit in regione mortis non est in heretico, vultus nec vultus. Et alia mea si super ter et cum vultus diligit querit vultus signa dicitur dicitur. Prout quod hunc petere non tenet ibi dicitur. Ita, per. Deus inuenit non et dicitur nobis illa inuenit vultus sua super nos et inuenit non: ut cognoscamus in terra vultus sua, sed scilicet interrogare vultus ad inuenit dicitur dicitur. Mat. 1. Vultus quod natus est rex iudeorum, can. 3. Inuenit me vultus nam quod diligit alia mea vidit, tertio in nullo quod a regno alia est dicitur: sicut nona transire ad alia dicitur oculis dicitur et dicitur dicitur querit inuenit vultus illa quod inclinatur se et vidit in monam vultus dicitur finem et angelis nec aliquid ipse nec dicitur inuenit: sicut inuenit interrogat dicitur vultus ab ipse se querit: sicut. Et querit Maria vidit vultus suum, can. 3. Prout cum pertransire eos inuenit quod diligit alia mea.

C Tertius gradus.

Tertius gradus est in quo amor facit operari indefinenter. Ber. Prout est amor dei oculis, operari n. magna si est aut operari tunc est amor: non est, tunc peractio dicitur dicitur dicitur et in opera. Beatus vultus inquit peractio dicitur dicitur in quod dicitur enim caput inuenit vultus nomen quod dicitur vultus vultus in mandatis quod amat. Dilectio n. promissio est filia gratia et in peractio timore. Ego inquit in pulchro dicitur dicitur et dicitur timore. Timor est amor: sicut vultus posterior dicitur dicitur: et in quod timet caput nomen in mandatis ego impudens. Amor est amplius vultus et amplius facit. Nec primus quid gradus sine opere dicitur: sicut vultus dicitur dicitur. Super hoc n. gradus alia prout pedes dicitur tripliciter: cum operari magna et reputat quia, operari inuis et reputat pauca, operari dicitur et reputat bona: et vultus et pauca dicitur per amoris magnitudinem.

Ber. 1. ad: mens vultus est vultus dicitur: si peractio non tenet per amore. Nec mixtum si amor multa opera pan careputer dicitur mandata: et si multa facit plura non cupit quod in mandatis quod caput nomen. Si peractio ad dicitur dicitur ad quod peractio potentia non reputaret multas de se dicitur dicitur vultus mille lineas dicitur potentia ad infinitas dicitur amor: violentior est ipse posterior. Nec mixtum si non reputet amor opus magnam non amari n. aliquid magnam: et amari nihil. Seneca. Cogere peractio amari principat nihil est mirabile cum magno nihil est magnam magnam autem est quod magnam amoris peractio. Ber. Quia magnam peractio charitatem in agitur et quod modica modicum est quod nullas multas. Aug. Vultus inuenit alio habet charitatem peractio et quod dicitur charitatem. Nec mixtum si non reputet se amor: dicitur dicitur multo elapsio, peractio cum hoc appetat semper et sine fine facere. Nam 1. dicitur peractio eius est ipse est: sicut ad finem dicitur: vultus nunc sunt quod in dicitur tertio gradu pedes peractio non in

hoc tertio gradu deficient: paucitas nō ē charitas q̄
 opa sua numerat: et milia pos q̄ pōderat: et ma-
 gna: et difficultas: breuitas amor q̄ mēsurat: et lon-
 gas: et vōe gtoriosi gradū calcat: cui ola bñ fecerit
 dicere serui iusticie sum? Dehōdā quippe: et ai-
 eir. **Sec.** facit in ope bono minor amor: vcl: fran-
 dem min' amor: sicut sed ē si nō sit desia in opando
 caueat supbia in reputandō. **C. Quart' gradus?**

Quartus gradus ē in quo amor: facit susti-
 nere in fatigabil. **Ang.** Quarta graui et i-
 mania facilia ē ppe nulla facit amor. **g.**
 supbia. **Joē. n.** Tunc et quo tu nō vteq̄ gradus
 sit molestia mori vincit cā vis amocia. **Moco**
fm an. vltimū est: et in actum inter terribilia et sa-
 luenda. **Igni** si vincit amor: moerē: et infatigabi-
 liter sustinet. **q̄to magis** ea q̄ circa moerē: verū b
 gradus eleuat' valde et p̄dictio fat' altior: et id' acē
 hō rano. **Hā** ē ille sequat' amocia: q̄ ola reliq̄rat
 bñ respōdēdo clanger depurat' faciat: in moerē
 ascēderat in b' gradu stare se credit: p̄mōsus: i-
 que' tēci in carcere: et in moerē ire: sed cadē nocte
 patit' q̄ non dā in eo pedē potuerit: p̄bano q̄des
 dilectōis est: vbi nō ē opis: s; validior: p̄bano susti-
 nentia tribulatioēs. In b' gradu ep̄tio dñs sp̄aliū
 sentia meminit. **Idere. 1.** Recordat' s; nō mīse-
 rans adolecentiā mīr' charitat' despōdatōis tue
 q̄ secula es me in deserto: meminit inq̄ et vlti-
 ma b' amocia. **p̄a.** Cū ip̄osum in tribulatioēs: vltis
 gradus vlt' vltis ē et necessari': q; fm **Ar.** Diffici-
 le facili magis et ignōdā **Q̄dign.** n. amant' cum
 idēmas qd nō ē facile amere.

C. Quintus gradus.

Quintus gradus amoris ē in quo facit ap-
 petere ipsū dñr. **Igni.** Hoc b; impatiēs
 amor: vt q̄ desiderat quasi luente se cre-
 dit. Amor: impatiēs nō accipit et difficultate re-
 me dīnē: q; et impossibilitate solari. Amor: in-
 patiēs q̄ amat nō pōt nō videre. **Himig.** n. vbi
 amor sibi oculis: si cor in nātibus appetitus vehe-
 mentis cauat manitio et gustatio. **Stomachus**
 existentiēs ē et nātūū appetit: q; s; cō: et vide-
 ri: et odorari ptingat appetit' crecit. **Ar.** Vide-
 re q; aliquos q̄ famelicē letari odore cibos: q; s;
 cibos appetibiles fuerit ali quā p̄gustans imi-
 ratur appetit' a nigri' sic ita ex manita a bono sen-
 sibili et mutabili et p̄gustans aliquid bonū muca-
 bile pedē cū impetu eleuat' de quarto gradu quā-
 tum cogit etiā impatiēs appetere fm **idē.** **Idē**
 eduntine ad hoc clarit' imo b' nō nō charit: sed ē
 volūtas pati' sūmū bonū b; et vlt' vlt' occupat
 et desit. **p̄a.** Concupit' et desit ala meā atria
 vbi. Accipe rachel' impatiēs desiderij extipar
 Da mihi inq; libere alioq; in moio: s; impatiēs
 na dēre vidi moerēre vidi se me nō memini
 qd vita carnis: qd molit' moerē. **Monne** s; ipa-

triter desiderat q̄ mitas etiā vitā abiecit si de-
 sideriū nō optineat n' talis nō ē q̄ s; huc eo qd ap-
 petit esse: et s; illo carere: s; vide ala meā meā
 vult illa: nō des' qd q̄ dany fuerit monit: mo-
 tua est. n. in paruo **Sec.** ramū. **Ar.** Quāto impati-
 entia et vehemētia tibi est appetit' dī quo dato nō
 moueris: s; vige incerta. **Dicit** q̄ laudabit i
 hoc gradu impatiēs aliam mū bonū mēdēs
 tu mihi q̄ dicit sibi. **Da ergo** te mihi alioq; mo-
 riar. **C. Sextus gradus.**

Sexto gradu facit currere velocit'. **Ber.**

i. Qui amat ardentius currit velocit' appē-
 bendit citius. **Magis** in alto gradu famē
 patiunt: vt cū se recitat vt terra gēdare et circū-
 eant ciuitate' long'. **v. vniuersis:** nec tñ circūeant
 s; circūcurrūt: vt in creaturis nō nō facit: sed
 post creatōē descendit ad hunc gradū p̄tinē dō
 Quādam modū desiderat certū ad sōn. a. ita de a.
 m. ad te de. f. a. m. a. v. f. v. **Velox** ē cū vlt' p̄ger
 animus: desiderat q̄ vt animus ille de quo in par.
 n. **Desideriū** occidit pigri: desiderat vt firmus
 ille q̄ vult eum in s; q̄do currunt. **idē.** s;
 ne inigiate cucurrēt et dicit. **Curios** itē curis
 a sūmo deo dō vlt' ab vmo surti. **E. vltimū.** n. qd
 ad curē dā vitā s; dō. **ec. ec. 1. oc. c.** **Igni** si vlti-
 r auerit vt certū ad fontes ad q̄ si in b' desiderij
 si in siti currerit et vlt' rursus a sūmo vlt' deo
 sum gog in grē inuenies vlt' s; q̄ gog fontē
 aqua. **f. cōp'gnus** qd q̄na cē nō a p̄bō et
 s; qua cē nō nō igni s; q̄ aer s; quo aqua s; qua
 terra. **pmus** sōns impidissim': vltimū: nobi-
 lissimū. **Idē** si trācurrēt velocit': et curis ar-
 reno dixerit ab vmo surti: inuenies alia gog
 gō s; vlt' vlt' gog fontes aqua. **pmo** nūm'.
 1' vegetabile. 2' insensibile. 3' rōnale. 4' s; **Sam** s;
 ray. **Intelligētia** et angelū. **pmus** impidissim'
 vltimū: impidissimū. **si** in b' gradu fuerit: q̄
 cū mōt bibet: s; subito gustu quodā mō p̄bō et
 exp̄cō: q̄ firmus bonū nō s; et idē s; nō s; s;
 eant vlt' vlt' et dicit. **Quāto** et mē ad deum
 fōnt' vltimū.

C. Primus sōns.

p. Primus sōns a sūmo bono deo dō vlt' vlt'
 et currit occidit et cōp'gnus in dōne
 celos distinet. **f. cōp'gnū** cristallinū dē
 rēti et celū planetas. **Igni** vt dicit **Ar.** **Objecta**
 mū cū forma cū dōm a cū et passioē. **ferē** tēp'
 dī mēba. cōs s; cū de ip̄a sunt accidit: vt b
 et efficit dō fonte nūm'. **Idē** s; vlt' sōns s; p̄bō
 p̄bō vltimū fundi nō inuenit: q; cristallinū et
 cōp'gnū ignis: vltimū. **De ip̄o** et qd inuenitū
 berant et rursus accidit et s; fonte sūmū et
 mēba s; cū intellectū parabola bāntim: et de
 vmo rōnale motus bāntim: et p̄bō et vlt' vlt'
 forme' vltimū hāntim et mathematice. **ar.**
 sciam libū de celo et mūdo bāntim p̄bō. **Idē**

flora vegetabilis una genere generali in multa
 quibus generalis balterna. Sic et sub diuisis in
 sp̄s speculatifimas plures et penicinaseras am
 pl̄s in indidina, in diuisa sine no mero, arif.
 in diuisa. Sic aut noia finita, nec vero infinita
 in diuisa et quoniam impossibile est infinita per
 manere impossibile est e bone fontem cōbere.
 Igne ala non defuerit post bec infinita dōdit
 sed ad eaput fontis cursum dōgit et sursum vt sub
 iis trāire possit. nūmā n̄ p̄dictos tres sed et font
 ne potatōes etiā hui' fontis vtas et riuos cum
 magno appetu bibētes. Bibit. n. p̄mo p̄bus
 nūmā h̄ limpidissimo cōs hui' substantie p̄bus ali
 q̄ d̄ntē et nūmā h̄ p̄bus pura sp̄culatōe cōtēns.
 Sic arith. biby et nūmāliby de plāis ali
 in p̄nāt. Bibit et eadē vna in p̄e aliter me
 d̄ q̄ sp̄culatōis intēdit ad op̄. sic m̄cer in
 teruore berbani de quō aliq̄d biberat et alijs
 scribēda p̄p̄nāt. Sed et galien' et p̄ocras n̄bas
 p̄p̄nāt vt vegetabilis nūmāliby qui nō habuerit
 p̄t in quō haurit de ip̄o puro nature. Quin
 im̄ p̄ncipie quōs de p̄o nō sustinet in diā
 tes fallim p̄o et cōmauerit sicut ip̄i biberit
 sic in vasis liby itōy alij miserūt. Bibit post
 hoc artificia mechanici post et eodē fontame
 eodē mō et ordine quo de fonte p̄mo. De eodem
 fontame q̄ non de limpidissimo vt p̄bi nec de
 grossissimo vt cupidi sed de medio bibere sūt cō
 hēti. Eodē etiā mō q̄ deponēdo appōndō p̄o
 nō dōfacit de lignis lignis sicut potatō: mēda
 nō p̄ fontis de lapidibus lapidatō. Eodem
 etiā mō q̄ nūc s̄bam mutādo vt in materia trāse
 nec nūc rari accidētia alterādo vt in mā p̄ma
 nite. Eodē etiā ordine q̄ vt bibit ante qui de li
 nosia facit alius post qui de s̄ba panū regit ter
 cius adhuc potētias quō de p̄bus vt q̄ p̄ponit.
 Bibit scio cupid' et eodē fontame eodē mō eus
 etiā s̄ris arduitate eadē mētabilitate eadē cō
 bēndi impossibilitate qua p̄mo. P̄mū aut ad au
 gnētū s̄ris multū facit et as ipsā delectabilitate.
 fontis autēntas substantie vegetabilis mirabi
 lis cōmētās et diuersa vtilitas virtutū nūmā
 vtēntās et delectabilia speciositas color mirabi
 lis diuersitas et allectas s̄ntas odor in radici
 bos in florib' in fructib'. Ideo p̄dit uulterū
 gū q̄ cōter palestrū vni et ad vt eodē suare et vt
 d̄ et occupi et de d̄it vni et ip̄e comedat. Sic si
 sic ad fontē vni se iam nō eruant nō in facta et re
 cia qd facit curua et infecta. P̄mū vt et hūm
 bibēdo bibit. Et mirabile ip̄i liby qd nō dēdit nū
 rābiles qd arō addidit arō inq̄ nō nū per indu
 s̄riā delectare necessitari s̄ p̄ curioficare s̄p̄nāz
 h̄idēz voluptari sed et vclā s̄p̄s in s̄rre
 erant. Quid et go m̄z s̄ s̄licunt bec. et timent
 Nam vni fontis ignāz. p̄ delectū s̄bi s̄mpe

die et ad bibendū inclināt carnalitas nisi erigant
 et ad trācurrēdū et p̄dāt s̄mētās a charitāe.

¶ Fons tercus.

Equit p̄mo fontis tercus in dōctā p̄e
 o: p̄mo et figura figurā numerūq̄ posteri
 o: p̄mo et substantia sensibilia q̄ p̄ er nutri
 tiū et generatū s̄bi cō vegetabilē eodē sed i ip̄
 a nobis oēs geminā riuū p̄p̄i d̄nt. s. potētia ap
 p̄ocūta et motua. Sic fontis tercus in ota mul
 t̄plex in s̄mā et cum substantia sic eā sine subiectūz
 sic fontis accidētū. fund' abōdina accidētūz s̄
 fontis iste p̄fundus generū et sp̄z et indidina cum
 latitudine. r̄pas numeri trāitē et p̄mo genera
 r̄pas latitudie vtq̄ ad mūdū terminū sic cap' dō
 Quidis n̄i i q̄mō p̄ncipalia capita fontis iste s̄
 s̄biā substantie. s. in reptilia grossibilia naturā
 volatilia. fontis iste ḡno nobilitas tāto potētior
 delectabilior. Accedit ergo s̄biū di tres potē
 tores s̄biū etiā h̄c eripit q̄ ab alijs nec d̄i faci
 q̄. Et recipiūt a fonte erupit s̄biū forma fontū
 nū d̄stinctio de quē s̄mo haurit p̄o quo: um
 vt arif. s. fontis h̄c gūlis d̄nt d̄nt d̄nt in
 m̄cer q̄ in alijs fontib' sed p̄mo haurit et āplius
 p̄p̄nāt scribēda liby magis de alijs. alij de
 fontis et fontis. alij de fontis et v̄gilia. aliam de
 morte v̄gilia. Cū aut s̄m ambrosia. Quid mōz
 ga s̄ de d̄rio. in osomū effect sic fontis v̄mū
 delecter in cōbibus h̄c in d̄o m̄cerūz bibē
 do sed vel bec eripit gustādo. bibit ea quā n̄c s̄t
 d̄ntia. Et eodē qd fontame sed inferi' bibit
 cū p̄mo m̄cer p̄nteris sensibilia s̄m p̄mētāz
 et d̄c d̄mētāz ip̄z ad eus rōnā s̄biū. bibit i libo
 rica p̄p̄nāt in p̄actia. Bibit et eodē fontame
 artificē mechanici modū et ordinē et gradū h̄c
 Quid in p̄p̄nōdo appōndō deponēdo murā
 do et alternādo. ordinē s̄m p̄mo posteriorū n̄z
 gradū s̄m sub et sup. q̄m ad dignū aut. Nā alij bi
 bēnt artē sensibilia p̄fēdi alij capē di alij occi
 dēdi. alij ad eum p̄p̄rādi. Quid' alij in ordine
 succēdi et p̄m alij p̄o s̄ngulū singulas rapi
 unt et qd biberūt in theatra p̄mūt in p̄actia.
 Quid' q̄ alij de p̄mo alij de pellib' alij de ceo
 n̄b' alij de ossib' alij de alijs p̄b'. Quid' alij
 reip̄s alij de p̄mo alij de pellib' alij de ceo
 n̄b' alij de ossib' alij de alijs p̄b'. Quid' alij
 et nō vtq̄ necessaria. qd p̄ p̄e vtilitūz p̄ ma
 ion p̄e s̄gna qdā vero penē s̄p̄ificia facten
 tes et vana vt talos et cōsumilia. Ad fontē v̄m
 mū v̄mū alie cupid' potatō: accedit qui nulli p̄
 penatur' substantia sensibilia alio s̄nt. sensib' hau
 rūt. et quāstā ambir et sp̄sali avaricia ad h̄c d̄
 qdā et et carnali cupia ad s̄m d̄. Quāz autē
 sic s̄ris avaricie s̄nt p̄b̄nt et rapine et p̄p̄sali
 sic qui carnaliter s̄gna s̄ d̄o carni s̄nt
 p̄didit appetitū. De s̄nter et mōz potatōes
 p̄m et medi et mergitur v̄mū. nā q' volūt v̄

accipit remediū pangratia q̄ legitur et ligat. Q̄ia
 alim vno habemus de quo Ro. 8. Propterea illo
 suo nō peccat. quō aut nō cum illo cū nobis bona
 sint. Ideo igit dimittere nō debuit. q̄ si dimisit
 non sic dimittimus. sic rediit expectamus et
 sic ferocipim⁹. C. Roma gradus charitatis.

Quo grad⁹ est in quo facit ardere suavi-
 tatem nō sēs q̄ calet ardet nec sēs qui ardet et
 bene ardet et bñ ardet q̄ suavit ardet. Ro-
 ma ergo cōgrūe ardores et dñana mēsañli. et s; b
 p̄cedente mēsa. Deigo ardoris est calor. nā
 cō ardore est calidū sed nō cōdoro. Calor autē ē
 qualitas cōgrūa inter p̄mas et em̄dātes q̄itates
 nobilitati. nā inter furias in quōs homogenea cō
 p̄gria cōterogenea dūgregat q̄ s̄m se dīreate s; b
 nō mediate frigiditatis opponit q̄ deosum mo-
 mentū bōgenā dūgregat cōterogenea. p̄gregat. Et
 est calor cōgrūe q̄grū nūlio s; in q̄grū accitit vel
 additit? ille q̄grū p̄uētis q̄grū dūduētis. s; b
 bene aut calor sp̄m? est amor et b̄ duplex. dñi? ina
 r? al? addit? nūte duplex. al? p̄uētis et b̄ est cha-
 ritas al? dūduētis et id sp̄m dūdeperans et ille
 cupiditas. Quāne ergo hoc q̄ritas sp̄m? amor i-
 ter p̄mas sp̄s q̄itates p̄ma et nobilitati. l. cor.
 13. Quāne hoc est charitas. p̄mo sursum mouet
 vultus. aug. Unagratia de illo p̄dere ad locus
 sūstendit. p̄sdā q̄ntis et olei et viuētū sūter ca-
 lidus s̄m se sursum lapidus et grauiū etiam deorsū
 q̄ dū est p̄dā? in corpib? hoc est amor in sp̄m? b̄
 Et hoc motus q̄ amor nūlio inchoat charitas cō
 sūnt que nō p̄mitit sp̄m q̄tere extra deus sic
 calor ignē cū a corpore extra nūlem et locū p̄pū
 aug. sicuti nos dñe ad te et inq̄eritū est calor nūm
 duēte req̄erit sic. Itē cōterogenea s̄m calor dū
 gregat. cōterogenea vāide sp̄m et corpalia cōmu-
 p̄nūte et incorruptibilia p̄pūte et sp̄alia dūfendat
 ergo hoc calidū charitas s̄a. Sed bōgenā cōgrūe
 gregat singlō sp̄m a corpāib? segregatū cū sp̄m? se-
 p̄ore. l. Cor. 4. Etū adhibet deo vñ sp̄m est p̄u-
 sēnt incōruptibile incorruptibili a cōmptūbilib?
 segregatū. f. alam b̄ b̄ctas incōruptibili p̄mo
 bono. Itē p̄pūte a sp̄m? segregatū p̄pūte et
 eterno. aug. sūge te eterno et eterno. Itē er-
 go sicut in malib? ita et in moralib? tras sū. f. frigidit
 tepor et calor et tepidū est mediū inter extremā q̄
 oppositū et s̄ia. Per tepidū est nā s̄a frigidū
 ad calidū sic tepidū laudabile aliq̄ntū. bonū
 q̄ritas est et dūp̄sio ad generationē calidū s̄a nō
 sufficit q̄ frigidū in ip̄o nō in onē sed remittit. au-
 gu. Itē motus frigidus nū in calore. frigidū ē s̄a
 nū calū p̄pūte amonia erga. tepor s̄a? s̄e gra-
 tare. calor s̄e graui facit. vñ p̄mo frigid? cōpul-
 sūm a dño p̄uētis et motus. Et b̄ per tepidū redi-
 tas a calidū ad frigidū sic cōmptūbile. Alpo. 3.
 Quā tepid? et incipit te quo mere de oē meo .

Itē in calidū tres sūt dīuerse artes. f. calidū feruō
 et ardēs. Calor incū feruō incrementū. ardor cō
 p̄lemētū. Deserēt ergo vñ in ar? et mū. nā feruō
 est calor vāide intensiō. Ardor est feruō sūme i-
 tensiō. Calor ergo positū feruō in sp̄m? in
 do: in sūptario calēt incupitēs s̄a. Concūte
 cor mē cūtra nō feruō p̄cētentes. Ro. 12.
 In vñ feruōes dño feruētis. ardent p̄cēt. s̄a. Im-
 medū ardēt meā et ardēt ignis. in ardore iam
 et nūe p̄mo ignis s̄ma et forma eū est. Et ip̄-
 mo m̄rba. Ignis est in fine caliditas. Sūt autē
 tres sp̄s ignis s̄m arit. f. carbonis nā terra. s̄m
 in m̄a acra luc in m̄a p̄pūte. Tres ergo sūt
 ardore vñ s̄m tres itas. f. p̄mētū actiōis
 et p̄pūtiōis. Deat p̄mētū habet ardor car-
 bonis vbi est ignis in m̄a terra. Itā. Si ablatū
 dñā fōdes nūc s̄m et tangunt? ibi in lauerit de
 me dō et in sp̄m dicit et sp̄m ardoris. Quēta in b̄
 itas. f. p̄le inuētū nō dñū tepēre. pauci vñ
 calidū a pauciora feruēt pauciora ardēt
 dēctē p̄cētū ardoris a magaliū de qua
 d̄reg. Incendū plent maria p̄tū rubigūes q̄ ar-
 det vāide p̄ a nonis ignis. d̄reg. Quē quo dōto
 re ardet et s̄ere intercupas nō erūt cōit. Itē ita-
 tūe p̄dētū in uāere bonē actiōis by ardōes
 s̄mē q̄ magaliū sūm dēctē et de carbone qdē na
 seque p̄tē s̄m nobilitat est in m̄a clarior in forma.
 Quēta in hoc itas inuētū non cōs ardet sed
 quōdā tepidū alios calidū p̄ paucos feruōes a
 rīū moō ardēt de gbus Luc. 14. Itēne cor n̄
 ardēt erat in nobis de iū d̄no. lo d̄ref in via et
 ap̄tore s̄m. Et dē ibi et d̄ctē d̄ctē s̄m d̄ctē et
 et qd? est ardet. vide in hōe d̄no. f. motū et actū
 in motū p̄dēra s̄m? p̄uētū. quō ibat quo-
 sū. q̄es et d̄ctē p̄ctū. q̄ ip̄a die. quō in emāu. l
 numero p̄ctis d̄ctē. p̄pūte. Itē d̄ctē d̄ctē
 quō parit et nū p̄uētū est: vñ mē? est d̄ctē
 s̄m? esse s̄v nū. Et n. quō calidit? si nō calit
 fiet q̄ vñ? singularis est. quō ardet in p̄ctē d̄
 hūlis d̄ctē al et d̄ctē p̄ctū inge nō et magaliū
 in se hūm d̄ctē d̄ctē. Itē n. nū die nō in m̄o et
 s̄m. n. d̄ctē in t̄ctē h̄ctē quō vadit. Itē
 m̄m: d̄ctē d̄ctē p̄ctū. Itē in emāu q̄ d̄ctē
 p̄ctū d̄ctē s̄m? s̄m. Itē eū quō d̄ctē in p̄ctē
 re m̄ d̄ctē d̄ctē m̄ d̄ctē et a d̄ctē d̄ctē
 s̄m. Itē ar? et triplē d̄ctē. f. qd cogit ar-
 det qd d̄ctē ar? qd facit ar? Cogitabant
 aut p̄ctē ar? et id triplē nō locutur gauden-
 tes. vñ amabilē et c̄ctis tristes p̄ctē ar. vñ
 nō de vāis aliq̄? sed de b̄ctis obis q̄ acciderit
 f. de p̄ctē d̄ctē. Itē d̄ctē. Itē. g. qd de m̄do s̄m
 et ideo de m̄do loquūt. Et ibidē in facto b̄
 sp̄m? p̄ctē m̄m? p̄ctē ar? et b̄ctis f. f. f. f. f. f.
 accidit que p̄ctē d̄ctē induit. Itē m̄m? s̄m
 vñctē d̄ctē s̄m? p̄ctē ar? et vadit incipit non

quod est sola oppositio: ut patet in speculo et specie
 quod est in speculo et potest in cera et sigillo. Specula
 similitudo fieri potest inter distantia. sed solum iter
 unum. Quia si quis in speculo cognoscens. se
 quod affectu amantissimus. illa cum magis dei est
 quo eius capax et percipere esse potest. Capax cognos-
 cendo magis amando. Quia si quis intellexit. procedit
 affectu cogitando magis necessario. necesse est ut
 percipere dei capax intellexit. deo ut specula
 similitudo si percipit affectu a deo percipit cera sigilla.
 In primo diversificati similitudo et sic perceptio
 vel inchoatio: et duplici. scilicet. scilicet. receptio
 ne et distantia recepti. tria ad minus. Quia in reci-
 piendo recipit ad hoc et aptus sit ad plenum et eundem
 recipi similitudo. Item in aere sit terminari quod de-
 fiat in aere et ideo licet plenus in ipso recipiat ipse
 quod ipse medietate desinat ad specula vel ad oculum
 non minus eundem est in speculo. Quia aut sit in ipso patet
 sic. Si a b c d aer medietate originis non in a speculo in
 dno potest esse ipse in speculo nisi per se facta et sit
 in medio. Sed ut stabile: quoniam non mobile vel
 fluidum potest deficere in aqua quod licet eundem similitudo
 recipiat ipse recipit per motum est integrum re-
 presentat ut fracti quoniam ut motu. Tercia ut
 totum quod dicitur in terra et quolibet opaco corpore
 videtur recipit in visibilibus non ipse. Quia nec in speculo
 in visiva parte alia cognitiva diuine ipsi non recipit
 est quod aerea per vacuum interminata vniuersa
 non. Ita non sic cogit andes bonum quod vane sit
 non. Quia non subiecta est esse creatura. sed. Quia
 non vana est aere bono vana. Est quod aqua per motu
 et fluxum in habitans. ang. Cogitantes vana
 sunt voluntas. Est quod terra opaco et indeter-
 minatissimum omnium malitiam sed in futuro erit
 in speculo quod vana est excludit plenus et termi-
 nus veritas. fluida aere si licet quera habitans.
 Non enim erit in cogitantes voluntas et vna au-
 ga. Opacoque absterget et signat terra reddet
 mundissima impuditas. De qua. Non magis coe-
 de quod ipse deus videtur. Quia aere et species
 plenus et speculo recipit et causat etia diversificati
 similitudo. Quia quoniam magis distantia a magis si-
 militudo. Quia a. facies resolat et tota ipse veri-
 tas in speculo etia distantia sed in nullo distantia ple-
 nus ipse distantia. Quia non potest in nullo quod mu-
 lare magis per se ipsum. puer et sic paleas.
 Quoniam videt rem sub triangulo cuius anguli est
 omnia basis in re vna. Et eodem modo in speculo recipit
 distantia. Quia non est: quod res habet distantia rone
 magis. Item aut rone forme que simplex est et
 distantia ipse sit. Et longina aut a materia et spe-
 cie causat contractum distantia. Quia aut
 magis distantia speculo magis occurrit licet termi-
 nate sub quibus per se speculatus et quo non sunt
 tunc distantia: et tanto magis recipit species. vni-

de potest esse possibile quod duo cum speculatus specie
 aliquam recipientem vna recipiat et recipiat totas
 aliud non totam et tamen ipse magis recipit quod pri-
 mu. Item in opposito et si in deo non sit quantitas
 materialis est et quantitas virtualis vel potest magis
 sitas et specula glorificati intellectus cum distantia
 sit et finitus non potest recipit infinite. Tota ergo ipse
 vna recipit et facit est simplex sit non habet
 partem et partem sed recipit et non ipse infinite quanti-
 tate recipit sed ipse aliquam capacitatem recipit
 tis. Et licet in alio speculo resulat de facie. Et
 plenus dicit vna et in ipse minus vel magis
 distantia recipientis et recepti est maior vel minus
 per actum distantia. Sed ergo minime distantia ple-
 nissime recipit. Et medietate distantia non specula lo-
 calis et aptitudinis. Item. Distantia est magis circa
 deum diuine est magis alio distantia et lucidiora sit
 et magis illuminata que in plenus sunt de lu-
 minis. Et non accipit hoc localiter sed ipse diuina
 similitudo et propinquitate. Quia quod regulariter
 in operibus. Quia quod quod cognoscit et in
 quoniam ergo recipit de facie speculatus terri et specula-
 ritate intellectus et in signat et ipse facit causat
 dem profunditas motus et eere affectus et sic simi-
 ludo distantia cum alia ipse intellectus et affectum
 in deum transformant. Quia ergo deum in
 quo amor facit assumant totaliter vna sera-
 phim est qui sita sunt excellenter et potest quibus
 in summo edentes angeli distantia quod ponit deo.
 Angelus est imago dei. magis distantia oculum
 speculo etia clarissimum aculeum locum in
 edamantur. Quia quod distantia deere suscipit se
 pulchritudine est omnia distantia magis recipit
 dere facit in se distantia sitas. Item distantia ar-
 titer in ostentatione plenus artis sue speculum
 vna clarissimo clarissimum terri et partus et pa-
 te puritate et puritate quoniam magis sub deo se
 que intelligi. de huius speculi formam de ber. Item
 dicit fecit huius imaginem bonam tunc in ea vnde ar-
 titer ostendit magister pietatis magis fed rursus
 et ubi inuincibiliter potest aliud nobilissimum ineffa-
 biliter in vna et diuine plene assumpti et eodem
 et a summe et imediate summe facit dicit ipse plenus
 summa et totali distantia recipit. Item in deus
 dicit et a deo signat: sed deus vna persona genuina
 non. Item distantia est ipse bala bene genita et si
 in angelus de seraphim dicitur de seraphim et sum
 de thronis summo distantia summo de seraphim
 dicitur bala summo de praeconibus summus de vir-
 tutibus summus de archangelis summus de
 angelis. Quia magis distantia per multa cognos-
 tionem et inuincibiliter recipit et aliquali similitudo

rudine reperitur ab oibus hīs et facies a specula
 tio nō fm̄ in dīctō dīe cōmū vōritatē sed dīfferen
 tē q̄ritatē fm̄ capacitatē et aptitudīe se dīversita
 tē. Quāvis ergo in d'vō nō sūt dīctālia oīa et id
 idē vīritas et essentia simplex tamen essentia vī
 ritas est infīnīta. Et quo accidit vt etiam cognō
 scēditur sicut et apprehēditur nō sūt et id infīnītas
 vīritatē totū cognoscit et amat q̄ simplex sed nō
 totaliter q̄ nō infīnīte. doc. n. sōli eius cui? tanta
 sapia quanta vīritas quā tū sē nouit quantum est et
 tantum se diligit q̄m cognoscit. Vīdo. Trinitas
 sibi sōli nota est et boni aspectus. Quā sūt nō ita et a
 matas sibi infīnīte hūanitatē assumptē et sibi infīnī
 te sed sibi sōlīte simpliciter et absolute. hūanitatē
 vō infīnīte sōlīte p'ceptū. In cōparatōe ad oēm
 creaturā. Dīo. n. creature est et sicut hūanitas il
 la in cōdō cognoscēdo et dilīgēdo quodāndē mī
 nūte excessit que ad ip̄m et infīnītas vīritatē p̄so
 ne accessit. Intelige igit specula nonē sibi nouitū
 dīuersio gradū facit aliquid re dīpēta et repētan
 tia. Vltimū repētabit vire facit fm̄ qd̄ est h̄ non
 vere quāta est q̄ et cōntiam nati et cōntiam et nū
 meq̄ et figurā oculorū genas facit latitudinē mē
 tum et frontē lōgitudinē terminat. Vīa beel se
 cūdo nō p̄tra sed maiora nec sīmo p̄tra h̄ ma
 p̄tra sic cōno in p̄pōtō. In lī recipit dīna essentia
 pōtūa bonitas et oīa cōntālia trinitas p̄sonarū
 et oīa ad bēdūmē factūa. Sed et ip̄m et eandē
 recipit et nō p̄tra sed in uocā q̄ maiora est sed nō
 nō infīnīte infīnīta recipit q̄ et ip̄m finitū est. In g
 aut vīritatē oīe est sōlī et in cognō sicut dilecti
 one est oīe est et terminū dīuine sīlitudinē. Vltimū
 ip̄m a cōmūto meli? q̄ sūt hunc infīnītas vīritatē
 trāscedit ibi per copulā admittit vīri oīe creatu
 ra cōdūdit cū mīnītas sibi sōli et hōi aspecto notā et
 per p̄so amata est dīctī. P̄so sōlo igit a amōre de
 cīmū gradum fecit q̄ infīnītas cognōtōe et dilecti
 one amato nō quidē equatū sed quodā mō totaliter
 similitudī cui ip̄m p̄sonaliter vīritatē. Quā mī
 rabīlīter inter a et c b mēdūm intercessit p̄sona sēs
 glōsīfīme vīritas que in cognōtōe dō et dīlīctōndē
 oīum quādē creaturā p̄sonarū cōntatē in cōntā
 bīlīter excessit. sed ad p̄sonē in create vīritatē rōna
 bīlīter non accessit. C De dilectione primī.

Init oīe cui? ignis est in syon. Ecclesia mī
 lītatē. per fidē specularē et camin? i hēru
 sālē in ecclesia trāsptāre iam p̄sēt vīdēte
 Dīe ignis ita locus ignis non tū vax? locū nec
 camin? cōntatē. Dīctō d' aug. Quāqueq̄ rē suo
 pōdēre ad locum suū tendit. pōdēs aut ignis ser
 su. ignis ergo amōre hīc est q̄ vīdēter illū q̄
 vīdēter. illū vī mītrīf hūc. hūc vero monēt il
 lūc. Trento. l. De ecclesīo mīstī ignē in oīb? mēdīs
 Et in e. 30. b. 8. Ignis de mīstīo cōmūm accipi
 tur et daf mīnū vīrī līncīs mōdī. Ignis vero in

seruīs et ignis super? q̄ dōcī et in vīa amari? ip̄a
 ma amabim? Sed hīrū sōlīm? p̄pōtō ignis lo
 cus. et ideo p̄pōtō. Diliges dōm deū tuū et dī
 mīdatū fm̄ ang. hoc implere nō possunt? cōntē
 ignis locus. Sed ideo accipim? et ad caminū
 tendere sciam? vbi totaliter ardēdo mandam
 qd̄ hīc accipim? et seruare incipim? sine dōmō
 implēam? Vltōa ergo quinq̄ dōmōs illū ignē
 Et in materia nobilitē. in forma cognoscibīlīa in
 quāitate magī. in vīrūe incingūbīlīa. in pa
 dere stabīlīa. p̄sīmū quidē amō et impatīa ignē
 in caminō est et in mī nobilitē cum et mīstī qd̄
 dōmō quē tunc se amabim? et nū lī amem? aut
 q̄ ip̄e sūt vel ab ip̄o in ip̄o fm̄ ip̄m vā dīp̄m h
 bīe vero dīuī erōq̄ ignis sūt dīuīte mīe. Vltōa.
 aliud amār et hoc qd̄ est cū amōre hoc mī mō
 rīa. Vltōa ergo quōd alij p̄ mī ignis sīmū bonū
 larem cōdō cōpōnt. alij tōmōnes alij stramē
 na. alij ligni vīdīa. alij carbonēs. Vltōmōs
 mī hōi tōmōdū q̄ vīcī et p̄tā et ea que bēdū
 sūt ardet et dilīgī. Vltō hīc ignis sēd? tūm
 infīctō quāntū calefaciō. In mī affectū? amō
 rū p̄pōtō sūt in pabulū ignis cēpītes terrēdīs
 l. p̄pōtō bonorū. Itē alij de stramīn? et calēna
 q̄ vacū sūt ignē facit et vānos bonorōs dilīgī
 Ignis stramine vīrībīlīa qd̄ dīctī h̄ turabīlīs
 est cognoscit. in mōtō sīmū in alīs p̄pōtō
 p̄mō mōtō. In clara fame fecit vīrī p̄
 aspectū et repēte nō mī sautilla nīgra et mīdīte
 nī. Quā sic vent? dilīgī et et loc? et mōtō nō
 possit. sūt. Vltō in p̄mū superat. aut et cōntā sūt
 cedū? vībīlīa. Et mīstī et cōcō nō erāt q̄m mōtō
 mōtō? loc? et. Vltōmū et dī de sūmō et mībīlīs
 q̄ nec sine pena tractari p̄t incēdīs facit. Vltō
 cūdi et hūdi q̄ vīdīctā ardet et p̄tēs alioq̄ mō
 ter p̄pōtō. Itē alī ligna vīdīa mōdū q̄
 vīctō et sīlōs nīmō ardet et dilīgī. Et ignis
 mī generat et facit aut denigrat et oītes cog
 nōtōs vōbē mīter deturpat. Itē alij carbonī? in
 re cōdō sūt affe cōdō nū nīant q̄ bonos hōes
 dilīgī et mōce carbonī in oculis camalū nī
 sūt et d' aspect. sed sicutate laudabīlī et alioq̄ dō
 nīmō ab ignē sūt aprīssīmī. Vltō et autē et de
 igne carbonī caput frāgī nū sūt affe. Quā
 tōq̄ capū infīmī bīlīte fracta sūt et quādī p̄
 colam infīmī mōdū q̄ sine sale dīctōmō
 bonos hōes dīlīctū et ip̄o cēpētū et came cō
 mōtō. Vltō in caminō p̄tīe ignis in mī no
 bīlīte est vbi p̄tō d' dilīgī in sūpō. sūt sūt et
 hū nī d' sūt q̄ in p̄mō. Deu. 4. De nō igit
 p̄mōta est. Cōdō rē mī igne nī tū agrī dīp̄
 tī debeat. deus nō nō sōlī amat sed et amat et quā
 ardentē amat ip̄e est mī ignē nūmō. sed q̄
 dēntis amat ip̄e est ignis p̄mōta. sūt nō hō
 cōq̄ in agnō infīmī p̄pōtō p̄mōta. Itē est et

ignis in se; ma cognoscibilis: q; nō in cōterib⁹ se-
 getur: h̄ est in se rāma cōspicua apert. cōf. 8. for
 net: et motu dilectio. Lampadae esse lapidea
 ignis sup̄ illamq;. Adodo q̄des ignis charitatis
 enere coquois inuictib⁹ est a deo: vt t̄ ip̄m hōsp̄i
 si domus lateat: v̄ tr̄i sup̄ legē coedis aliq̄ d̄ igne
 charitatē d̄at: t̄ timef aliquid nō est v̄bi est:
 t̄ coedio nōm̄ q̄ p̄sumit est v̄bi in v̄itate nō ē.
 Ec̄. Sunt autē atq; lapides t̄ opt̄ eoz in manu
 dei: v̄ in se nō v̄ri a moe an odio dignus sit
 Item in q̄titate magnus mō paz cognoscimur
 t̄ iō paz diligim⁹: t̄ iō puum igniculū hōmua v̄t
 magnitudi: vt signa in exēcb. r. p̄cepte d̄if
 v̄ro quid datus erat lineis d̄icta. Sume ignē de
 medioray: quē sunt in cherubin t̄ ignis ille
 fuit iusta rotā t̄ eadē die cherub manu de medio
 cherubin ad ignē gerat inter cherubin t̄ dedit in
 man⁹ eius q; iudicia erat lineis q; acceptis ignis
 fuit: t̄ apparuit in cherubin silēdo t̄ man⁹ d̄ois
 h̄mōp̄na eoz. Cherubin plenitudo sc̄ie. Cher-
 ub̄ h̄mō b̄ō ignē mēsurat: v̄t manū plenā d̄at:
 q; paz cognat: iō p̄ta dilectio. 1. Col. 13. V̄t
 cognosco t̄ p̄t. h̄ cū venerit qd̄ p̄ferum ē enacu-
 atib⁹ qd̄ et p̄t est: n̄c p̄fete videbim⁹ p̄fete a-
 mam⁹ h̄: v̄benēdit ardebit⁹. Ios. 17. Rotay
 fua eis nomē d̄at: nota faciū: vt dilectio qua d̄i
 lecti me in ip̄is sit t̄ ego in ip̄is. nec m̄z si
 una gnis ignis effici v̄bi de tot coedis milib⁹ quāsi
 fua labibus an ois flāma effundit: t̄ in v̄roz
 ignē charitatē in cōfute pfundit. Q̄ si m̄erim ple-
 nam nō cherub mēsurat: vt v̄tudo quatuor: ad
 hoc d̄e op̄. 1. vt v̄ri finis lineis in d̄namur
 ingrediamur iusta rotas item⁹. Et h̄o igit v̄r v̄rū
 t̄re p̄fante d̄uere lineis p̄nēntie: p̄cedere in
 interiora p̄fice: fua iusta rotas scripturē t̄ aliq̄ d̄
 igne accipies quo accepto egredieris: alio mē
 des. Itē in v̄itate legitur q̄d̄ ignis est cāminū
 ignis charitatē est cū v̄tudo q̄des valde: h̄ n̄c
 ingub̄ d̄it: t̄ q; frequēter extinguit n̄c p̄nēntia
 ignis: n̄c in d̄atā ignis cū v̄t d̄it necessa-
 riā v̄t d̄it d̄at. eol. Si d̄e d̄e t̄ lingua boni
 si op̄t extinguit ignis: si ignē ardetē extinguit
 q̄ fuit d̄a. f. p̄p̄ta ut q̄des mō d̄y q̄o in fumo:
 n̄c h̄y quāsi in camino v̄roz ignis extinguit ē
 nota can. 8. Alique multe nō poterit extinguere
 charitatē: nec flamma obm̄t. Et h̄o h̄e q; aliq̄
 p̄d̄o n̄c ignis f. q; sit durade p̄p̄nēntia: h̄ ē qd̄
 d̄it ap̄. Charitas n̄c h̄y exēdu. Itē in p̄d̄e
 flab̄te. P̄nd̄ d̄n̄ale qd̄ rē ad locū p̄p̄tū icinar
 in eodē loco rē fuit: t̄ cū illū gelere nō p̄mittef:
 et igit lapidē quē p̄d̄ogūfū: coctum moueri c̄-
 tre accipit geres: sic ignis semp in motu eris t̄ sp̄
 h̄o p̄d̄ere furtis rē d̄e in oū d̄re: p̄oz fū eodē
 p̄d̄ere fūe ad p̄p̄tū stabilitatē. Itē ab aliena
 m̄i aboluitur t̄ p̄p̄ta p̄nēntia in actōe fua v̄ntoz

inter se h̄y. Nam est spera sua fm diuersas māo
 fontē p̄d̄itōe diuersas: t̄ diuersis p̄d̄itōibus
 multiformit diuersificat in actōibus. Hinc n̄ d̄-
 pedis n̄c expedit: t̄ fm h̄ in o⁹ eius n̄c tardior
 n̄c velocior: n̄c minus n̄c angēf: t̄ ex h̄ actus
 eius n̄c debitor n̄c fortis. Sic si cōno ignis a
 motu p̄d̄us sūi mouet t̄ agit: donec in camlo
 patre fuit. Sic h̄ charitas mouet ad opa q; que
 fūit v̄tūf: t̄ sic ē meritū sūi sūi sine op̄e in a
 man p̄tita d̄lectat: t̄ sic ē p̄tū meritū. Sic glo-
 cus motus t̄ actus t̄ passus. V̄t ignis charitatē t̄
 mouere h̄y t̄ moueri p̄t: mouere h̄y: vt d̄cū est
 ad opa: moueri ē p̄t q; sp̄bus mouit: motu
 generatōe de nō esse ad c̄: motu corrupōe de
 esse ad nō c̄: motu angm̄tū cū m̄e d̄it: in oū v̄-
 minū d̄it: cū habet⁹ p̄ p̄tū coceptus in p̄tēde
 mino: reuertit: motu alteratōe v̄t cū expedita
 feruet: vt impedita coepit: t̄ fm h̄ in motu quem
 efficit: t̄ in actū quē efficit fortis v̄t debitor est.
 V̄tū h̄y patit ignis in sua spera charitas in pa-
 tria. In camino h̄ p̄tū locus t̄ stabilitatē v̄bi p̄-
 d̄ere fua ignis ille fuit: vt nec moueat v̄terius:
 nec moueat. V̄t. n̄. ibi v̄ter⁹ mouere h̄y ad opa
 rōne d̄itū cū h̄y beatificatōe h̄y p̄ fruitōe in d̄i
 d̄itū h̄y: nec in mouerē p̄t q; nec generatōe n̄c h̄y
 d̄re: nec cocepti in habere: nec augeri in mouerē
 nec m̄m̄ in m̄m̄ ebus: q; nec illa de p̄p̄tātia
 ad ep̄p̄tātia m̄e d̄ere q; a motu angm̄tū: nec
 illi p̄i d̄e d̄ere p̄ ip̄i d̄erim̄tū: h̄y nec altera-
 rī p̄t cū nec impediri nec expedit v̄t d̄e h̄y semp
 eoz expedita in eodē flām in eodē actū in eodē
 feruet: stabilitatē ignis cupiditatē. De q; d̄at. 15.
 Et h̄it angeli t̄ p̄p̄tātia m̄e d̄e de medio iusto-
 rus t̄ m̄itē eoz in camino ignis. ibi erit fctio t̄
 fctio d̄ctus. h̄ erit r̄m̄ t̄ labib⁹ gaudētū: ibi
 penat̄ ardet coepa d̄n̄atoy: m̄m̄ igne legitur
 bilis gēber. h̄ fuaiter ardet sic bonoz sp̄atū
 igne interm̄i stib̄is amicitia. Q̄ si mō resp̄icere
 d̄e oculis coedis h̄is erit ille resp̄icē: q̄o et c̄ri
 resp̄icēt sine timore gaudētē de camino palati
 regalī illos miserō sine spē d̄itē in camino
 carceris gēber alio.

o Et cū d̄ n̄c h̄it est h̄it. Diligē primū ta-
 tem sicut resp̄ic. silēdo est r̄y: d̄n̄m̄
 eadē qualitas. Et d̄atū igit primū ē quo inbe-
 mur diligere d̄cū: sc̄m̄ q; primū qm̄ duo m̄-
 d̄atū sunt numero d̄itā t̄ ordīne d̄itā nō s̄bz: in-
 bendi: h̄ cū implēd̄: qm̄ illud primū t̄ illud s̄m̄
 nō fm f̄oz t̄ p̄tēntia in ip̄e: h̄y in dignitate t̄ ne-
 cessitate: q; d̄ignis p̄tū m̄e d̄e t̄ fructu alū
 diligimur: h̄ q; eius v̄maginē d̄cū q; h̄m̄ mul-
 ta n̄ p̄nēntia t̄ silēdo m̄d̄atū sc̄m̄ cum s̄mo

precepta taceant. In statu q: quæda platos est alia
 seductio nō in pōtione. Nam aliud vobis aliud
 seruetur p̄fessione. aliud clerico caluad laycos
 in forma. aliud b̄uitate aliud p̄mp̄tes: et sic de
 alijs b̄onim differētijs: mandata primū ḡn̄ale
 h̄c sc̄dm s̄c̄le illi s̄ sine d̄ct̄ et distinctōe ob̄legas
 eōdem rōnalem p̄cip̄itōes et libere arbitrio v̄t
 nos. l. 3o. 3. Qm nō obligat manet in monte. nullus
 excipit om̄ino nec angelus: nec b̄d. h̄b̄ic generalī
 nullū derogat sp̄ale nec sc̄la generale ē in subiectō
 sed latū etiā in obiectō. Generale respectu eorū
 q: etiam amare latū respectu eorū que iubet
 amari. Ita. Nam mandata nō nisi in s̄c̄lo. Latū
 mandata charitas ē in qua sunt nulli e angustia in q̄
 viuētia lex pendet et p̄p̄tete. Sicur̄ ḡl̄f̄ oīs b̄d
 sine exceptōne iubet diligere: ita et om̄is diligi-
 b̄onethicus c̄n̄c̄us amicus et inimicus. Diliget
 primū tuū sicut teip̄m. Diligens. Vos benigni
 vos am̄i amicos mei diligite inimicos v̄os: sicut
 paganos: sicut hereticos oīs amate ergo oīs be-
 nignitate. Et cum terra sit v̄m̄c̄n̄sio. l. in ten-
 gam latū p̄tendit. latū mandata charitas: et nō p̄
 iudicij d̄ct̄: ad v̄m̄ctōes a mandatis nō extendit.
 Itē mandata primū lucidat: vt s̄ interfectioe nō
 eḡat: vt p̄teritō in simplicit̄ plenius q̄ sapit̄ri-
 bus liquet. et b̄ ad d̄ct̄am mandatorū: vt legunt
 otiositate: vt ambiguitate difficultat̄. s̄: sc̄dm ē
 sic b̄c̄ lucidat v̄t d̄ct̄e nū ob̄iectū p̄tendit d̄m̄ctōe
 ac magis q̄ expōtōe indiḡt̄. Ita. Preceptum
 d̄ct̄ lucidat illuminat̄ oculos. Itē mandata p̄m̄s
 p̄m̄ct̄: vt sine nō b̄at: et hoc ad d̄ct̄am sp̄alium.
 Tapia est sicut que vt relapsat p̄tpe: vt ea in q̄-
 bus q̄tq̄ disp̄t̄at: vt mutant̄ in tpe: vt mandata
 de s̄b̄o: vt terminant̄ cū tpe: vt mandata de
 s̄b̄o: vt pat̄t̄ia. latū ab̄soluam̄ est vidētes
 erimus quod credimus tenētes quod speramus
 credere q̄ et sperare v̄lētus nō cogomur et si-
 mo bono fructus nū de cetero mali p̄ amicum
 sc̄dm aut̄ s̄c̄le est b̄n̄ct̄a ad q̄ legamur in via vt
 ab̄soluamur in patria. ad q̄ b̄c̄ tenemur et tpe
 vt tenemur illud: cui post q̄ t̄p̄e in eternitate: et
 tunc apt̄ius cogitamus cū a p̄teritō ab̄s̄ ab̄solue
 remur. p̄ter. 17. Qm̄ tpe diligit q̄ amicus ē: s̄
 nō semp̄ credit q̄ s̄d̄ct̄s est. i. Cor̄n. 13. charitas
 nūq̄ erodit. Et h̄i op̄s̄ at̄q̄ual̄ quale fit mada
 s̄m̄ primū: et b̄c̄ q̄ s̄c̄le fit sc̄dm: q: vt b̄n̄ct̄er
 ep̄t̄logē vt̄ est p̄ceptū ad d̄ct̄am p̄l̄iōgē: vt̄
 q: p̄ceptū d̄m̄ct̄ ad d̄ct̄am humanā: vt̄ r̄q̄
 m̄ct̄ale ad d̄ct̄am c̄rim̄ct̄al̄iū: vt̄ r̄q̄ n̄le ad
 d̄ct̄am p̄l̄iōgē: vt̄ r̄q̄ ab̄solūti ad d̄ct̄am ad-
 d̄ct̄ional̄i: vt̄ r̄q̄ affirmatiuā ad d̄ct̄am negatiuā
 m̄ct̄: vt̄ r̄q̄ generale ad d̄ct̄am sp̄al̄iū: vt̄ r̄q̄ lu-
 cidam ad d̄ct̄am ob̄ quorū: vt̄ r̄q̄ p̄p̄ct̄um ad
 d̄ct̄am sp̄al̄iū. C̄r̄. Cum c̄ct̄a facta c̄q̄s d̄ct̄-
 a s̄c̄le p̄m̄s p̄ceptū q̄ de dilectōe quā de singu-

lari mandato d̄ct̄a dicit: b̄ est p̄ceptus meū: et di-
 ligat̄e inuicē et. q: quicq̄ p̄ceptū in sola chari-
 tate soluat. p̄cepta q̄ b̄n̄ct̄a et iusta s̄nt et v̄n̄
 multa p̄ b̄n̄ct̄itate q̄t̄ v̄n̄ in radice dilectōis.
 Diligens primū tuū sicut teip̄m. primū ad
 d̄ct̄e quo teip̄m diligere debet̄e p̄r
 que sunt primū tuū ex teip̄o cognoscit. Di-
 ligere aliq̄e d̄ct̄e et bonū ḡl̄f̄ diligere sc̄p̄m
 est sc̄p̄i velle bonū. s̄ refer̄ nō modicū q̄ bonū
 mihi velle: et v̄t et quō velle: q̄ ob̄iectū ter-
 minat̄: quo cogit p̄cip̄it̄er quo modus ip̄s velle
 fouet. p̄m̄ct̄ in ob̄iecto distinguit̄: aliū est
 bonū heredit̄ q̄d ē p̄m̄s et s̄m̄m̄ bonū: id diligit
 sc̄p̄m p̄: s̄ sine v̄lōdū. aliū creatū q̄d b̄ bonū ē:
 q: a s̄mo bono p̄nat̄ vt a p̄r et ad ip̄s refert̄ vt ad
 finē. sc̄l. i. V̄lōdū d̄ct̄a q̄t̄erant: erat velle
 bona. D̄ct̄o. D̄p̄m̄ct̄ op̄m̄a addocer̄ q̄m̄a h̄
 hoc bonū: s̄ que d̄a analogica p̄ueniētia multa
 t̄i d̄ct̄a. Nam p̄m̄s bonū ē bonū c̄n̄ct̄ial̄ sc̄dm
 p̄cip̄it̄at̄. p̄m̄s s̄m̄s. sc̄dm ad finē. p̄ fructū
 et id d̄ct̄ p̄ter se appetit̄: et v̄lōdū. Aug. s̄m̄
 ē amose al̄cui rei inherere p̄p̄ct̄as. sc̄dō v̄lōdū
 et id p̄ aliū appetit̄. Aug. v̄lōdū id q̄d in v̄n̄
 n̄ct̄a refert̄ ad optimū id q̄ fructū ē. vt̄ in v̄n̄
 l̄o: o. d̄. V̄lōdū s̄m̄ te magis q̄dā min⁹ v̄lōdū
 et v̄lōdū s̄m̄. v̄n̄ct̄a in sc̄l̄ct̄is: s̄m̄ v̄lōdū
 et id p̄ter se v̄lōdū: q̄d s̄c̄le p̄ aliū aut̄ v̄lō-
 dū: et p̄ hoc aliq̄ aliū d̄ct̄a c̄m̄ct̄a: et in v̄lō-
 dū: et aliq̄ nō p̄ter se: s̄ p̄ aliū v̄lōdū. Bo-
 num aut̄ creatū aliud n̄ct̄a: et fortū: aliū ḡt̄
 aliud ḡt̄: quo quodlibet m̄plex est cognoscit
 si a ḡn̄ct̄ ad sp̄e d̄ct̄at̄: s̄ bona bec oīs q̄t̄
 nō s̄m̄e bona s̄ magis et min⁹ recipiūt: et re ḡt̄
 v̄n̄ct̄a: et c̄t̄o mel⁹. It̄o s̄mo bono p̄m̄ct̄
 Bonū aliq̄d s̄m̄plex bonū. aliū s̄ q̄d vt q̄d bonū
 ē cū d̄ct̄a m̄ct̄a d̄m̄ct̄a: vt bonū n̄le v̄lō-
 v̄lōdū. M̄ct̄a p̄ r̄ct̄a: q̄ diligit̄ s̄. It̄o s̄m̄ bonū
 velle: velle s̄m̄ bonū s̄m̄plex est diligit̄ se s̄m̄plex
 velle s̄m̄ bonū s̄m̄plex q̄d est diligit̄ se s̄m̄ q̄d. v̄lō
 ḡt̄a. Bonū ē aug: vt d̄ct̄ Aug. Bone d̄ct̄a d̄
 n̄ct̄a p̄fessione. Velle s̄m̄ s̄m̄plex et d̄m̄ct̄a ē bo-
 num s̄m̄ velle: nō t̄i est hoc s̄m̄plex diligit̄: sed
 t̄i s̄m̄ quidq̄: et bonum velle: bonum est s̄m̄
 quod bonum b̄c̄ nō v̄lōdū nunc nō semp̄ b̄c̄e
 bene v̄nti nō c̄n̄ct̄at̄ ab̄ct̄m. Q̄m̄ aut̄ ē glo-
 riam s̄m̄ velle cū hoc s̄m̄plex bona s̄m̄plex est
 diligit̄. Et q: bona creatū malū opposit̄ iunct̄
 multa s̄nt bona: multa et mala. Aliud enī est ma-
 lum c̄n̄ct̄al̄ d̄ct̄a. Quom̄ quodlibet mul-
 t̄plex vt p̄ter p̄ct̄icam. Et s̄ct̄a est bonum
 bono melius. Ita et malum malo p̄ius. Et est
 malum aliq̄d simpliciter: aliud secundū quid
 C̄. Nota ergo necessitas ad v̄n̄m opposit̄um
 est recessus ab alio. Unde si me diligens bonum

mibi volo psequer mali oppositum mibi nolo
 e sicut inter bona q̄ mibi volo: qm̄ dā ppter se. q̄
 dā ppter alia appeto: quedā magis: q̄dā minus
 volo ita e iter m̄ alia q̄ nolo: qdā ppter se: qdā ppter
 alia: quedā magis: qdā minus fugio. Et dicitur v̄
 dicitur. v̄. f. celi e m̄ dū: qm̄ vni dicitur vni
 oppositū alteri est cognitio: cog. v̄ ceteros. Nota q̄
 e i qd̄ d̄ diligere p̄m̄ odire: sicut q̄ bonū sibi velle
 v̄ malū sibi nolle ē se diligere: ita bonū sibi nolle
 e malū sibi velle ē se odire. nū si oppositū de ap-
 positio: e ppositū de ppositio. Sicut aut̄ h̄c media
 ta bec duo v̄tra neutri p̄ medio: sicut velle enot
 le mediū dicitur: nec velle: nec nolle. Et sicut volen-
 do sibi bonū simplr: v̄ s̄m qd̄ v̄liger se simplr:
 v̄ s̄m qd̄ diligere: ita bonū tale v̄ tale nō d̄do e
 malum simplr: v̄ s̄m qd̄ volēdo ptingit se odire
 simplr v̄ s̄m qd̄. Vbi aut̄ p̄biter dicit eadē me d̄
 s̄ nō eodē mō: s̄ atq; simplr atq; s̄m qd̄: vt p̄
 q; et h̄ op̄eē abus d̄nt̄ s̄m qd̄ eiger simplr e
 eiger: e cōuerso ab̄ simplr e i s̄m e cōiūtinger s̄
 qd̄. sic aliq̄ simplr me diligēs s̄m qd̄ odio. aliq̄
 e cōuerso. de p̄mo. In. 14. Sicut venit ad me e
 odit e. Adhuc aut̄ e aliam s̄m. C̄re. Vbi alia no-
 stram odin us e e appetitū fragilitas e e de
 siderio nō accēssum. Jo. 12. Qui odit aliam suā
 in s̄ m̄ dō in v̄tā eternā custodit eā: quā nisi s̄m
 plīcter diligeret ad tr̄i bonū nō custodierit. De
 sc̄to p̄. Qui diligit in gratiā odit aliam suā. Jo. 12.
 Qui amat aliam suā p̄det eā. Mag. Vbi amare ne
 p̄det: notā amare in hac v̄tra e p̄det: v̄tra eina
 eū diligit se s̄ sibi velle bonū s̄m multiplicet velle
 multiplex ē diligere. Triplex aut̄ velle distinguit
 Mag. sup̄ illud apo. velle mibi ad acēt. Et si enim
 velle nāc velle vicij e velle gr̄e. velle nāc p̄ se i-
 potens nec sufficit ad meritū: sed vincit a velle
 vicij nū velle gr̄e s̄merit: s̄ velle vicij fugat et
 velle nāc liberat. Igit̄ s̄m triplex velle triplex est
 dilectio. s̄. nāc libidinosa e gratuita. p̄ma idēte
 remō de q̄ ap̄te. V̄c mo v̄nq; carnis suā odin b̄nt:
 s̄ m̄rit e h̄uer eā. sc̄da mala de q̄ ap̄te. In nouis-
 simis dieb⁹ inflabit̄ ip̄a p̄ciosa e cr̄is h̄icō: s̄
 s̄p̄m am̄ct̄. tertia bona de q̄ d̄. Dilige primū
 tuū sicut te ip̄m: v̄q; qd̄ libet velle qe m̄mū e p̄
 quid diligit b̄gnitū. Et si n. n̄m p̄siderare dupl̄
 p̄mo vt suē est: s̄ s̄ velle nāc. sc̄do vt delibe-
 ramur: e h̄ velle rōnale. Vbi dama. d̄stinguit
 voluntatē duplīcē. Vbi aut̄ q̄ volum⁹ nobis b̄a
 nāc: sicut e v̄nere: e intelligere e s̄ s̄ q̄ nō pos-
 sumus nō velle: e rōnate: q̄ possum⁹ aliq̄ velle:
 e aliq̄ nō le. Itē vicij aliud sensibatq; aliud rōne
 e s̄m s̄ velle vicij dupl̄ velle v̄litate sensibatq; v̄
 v̄litate rōne. Itē q̄ dupl̄. s̄. gratia data e gra-
 tiam s̄c̄ta. v̄ e dupl̄ velle gr̄e. De q̄ d̄nt̄ ip̄-
 sis velle s̄c̄ p̄m̄it d̄as in diligere. Quos p̄-
 mium ē pure nāc s̄ indifferē eā: q; ppter nāc:

nec laudamur: nec vitupamur. Item necessitas
 est q; p̄c̄te nāc e nō b̄t se ad opp̄ct̄ā ad a-
 teritū d̄eterminat. Vbi sicut necessitatē ē ama-
 re sequit q; impossib̄le ē nāc se odire. Mag. sup̄
 lud Jo. v̄. Docet quo tu nō v̄tā am̄ct̄: v̄tra
 petro s̄merit̄ abs̄lut̄. Itē eō est rōnabile: s̄
 fieri: e quodam m̄stanti: q; sequit nām eōm.
 de qua d̄icit. nā ingrimus desiderare qd̄ m̄t̄.
 melius aut̄ eē q̄ nō eē: e eū ēt quod d̄ bonū e
 oia nāc bonū appetit̄ oia ita mō se diligit. Se-
 cundū deliberatū est sine rōnate h̄ p̄m̄ eina
 rōnalis ingrimo talis se diligere se s̄ p̄m̄ nām
 cuius trāgressio sufficit ad d̄meritū: h̄ ob̄stru-
 ta p̄ se nō sufficit ad meritū: Et q; p̄one rōnalis
 b̄t se ad opp̄ct̄ā b̄ m̄ possum⁹ nāc diligit possit
 e odire: vt p̄ m̄ in h̄o q; bonū qd̄ nāc necessitū s̄
 b̄i volit̄ b̄ e de deliberatōe nolle e malū oppositū
 sibi volit̄ volit̄ vt q; s̄c̄ p̄m̄ occidit v̄tā nōtra
 e montē v̄litate. nāc legē se odit de trāgressio
 e de coipe m̄m̄t̄ p̄ccatōs. s̄ s̄t̄ ois h̄oies s̄m
 d̄ri. nām s̄re desiderit̄: e q̄ quidā ignōnti est
 clat. Quia v̄o nā q̄ s̄t̄ in sua rōnate: e ite
 gr̄itate: s̄ v̄tā e e cōmptā e e cōmptē eia
 surgit velle vicij quo sibi h̄ bonū vult v̄tā
 diligit se libidinose. vult m̄ sibi bonū sensibile
 vt honores e vitio fugit: d̄m̄tas e vitio au-
 ritas: voluptas e vitio carnalis eōcupis: s̄ de
 alio: e bec quidē s̄ta b̄a s̄ rōne q; bona appetit̄
 e delectat̄ adeps: s̄ nāc rōni mala: q; v̄lcom-
 entia. V̄. n. rōnate nō h̄o s̄m̄t̄ b̄t̄ b̄a b̄e
 ctanda ē s̄ p̄oia b̄a. s̄. intelligit̄ b̄t̄ a q̄ s̄
 avertit̄ e at̄ ita fr̄uda e q; querit̄: s̄ i p̄ccatō
 male se amat: e verit̄e odit s̄ diligit: q; p̄ v̄
 necit̄ q; p̄t. Jo. 12. Qui amat aliam suā p̄det eā.
 Hoc. Sicut d̄o m̄t̄ p̄tes a reb⁹ s̄m̄t̄ eōct̄ā
 nāc eam̄t̄ā captat̄: nec intelligit̄ quātā p̄t̄
 v̄o int̄it̄ faciat̄ s̄e gen⁹ burnamū rōnate a
 bus p̄sare volūt̄ e v̄t̄ dignitatē v̄am s̄m̄
 que q; detradit̄. V̄. s̄ e q; eōt̄ q; bonū ē idē
 q; eōt̄ p̄t̄ e s̄ p̄oios e v̄lūm̄ nāc b̄a v̄
 e iudicat̄ e d̄t̄ v̄t̄ m̄t̄ p̄oia v̄a cr̄it̄ am̄t̄
 m̄t̄it̄. Mag. in p̄st̄. bonū qd̄ amat̄ a deo: s̄ qd̄
 ad illud bonū nō referit̄ qd̄ bonū ē: s̄ am̄t̄ s̄
 ruz erit iuste: q; iniuste am̄t̄ de deo illo a quo ē
 quicqd̄ bonū e h̄: q; semp̄ accēssus ad v̄m̄ q;
 possit̄ q; r̄cessio a reliquo qd̄ s̄ am̄t̄ m̄ v̄o
 mibi bonū sensibile nolo: e fugio malū opp̄ct̄
 vt b̄t̄ it̄e cōt̄ p̄p̄ct̄at̄ e s̄ s̄ta. Et si igit̄ tenes
 diligere quo libidinose me diligo cū sine cōct̄
 rōne p̄ vicijū sensib̄litate bec bona sensib̄a
 mibi volo nō s̄m̄ cr̄it̄ am̄t̄ nāc necessitatē
 p̄t̄ eia op̄t̄ne v̄litate: s̄ s̄m̄ acēssum
 v̄litate voluntate. Quarta eī cū v̄t̄ eia
 nō vicijū p̄sentit̄: e hoc se diligit q; p̄na v̄-
 p̄t̄at̄ bec oia sibi nō ad v̄t̄ d̄t̄: s̄ ad fr̄udē

caligandum improbe occupant. sag. 1. Venie-
re fructus bonis que sunt. vitiaque bonis mala e-
st peccata: prima veniale: ideo comestibile. sed
mortale ad peccatum. Sic est amor sui qd dicit
Aug. qd est fundamentum caritatis de aboli. Et eo. n.
q. dicitur puto ansece nimis se amant. boni
excellentiam oderat sibi appetuit: sic eterne ad
salem comestibilem sibi et suis imitatoribus ichoa-
rit. Item de b. dicit. dicit qd sicut in bono qd de-
fidiam facit minor amor dei: sic fructus natus
amor sui. fructus. n. facit inope dei qd vires sibi
grate eo qd diligens se vult sibi bonis comodi p vi-
tium accidit. v. op. ad. vult sit ppria caritatis
volens sibi bonis laudis qd viciis vane gloriae. Ca-
nendas igit vult et talis amor qd mala incitat et
boni vitiat. Cetero gratia sibi vitata reparat et elicit
caritatem et plicet impedit. Duplex autem est gratia
gratia dicitur: hoc multiplex est sibi et alii accipere p
gratia dicitur gratia virtutis informis. Alia gratia fa-
ciens: et gratia caritatis: hoc vera gratia de qua bene
primo homo deo gratias efficit. Quamvis qd dilige-
re est sibi velle gratias dare cum ratione nati-
lem et nam rationalem virtutis adiuuat: et in alios et
reformare circumstantias ad utilitatem qd viciis
an additas abicit et bonis abigit ipem velle sit
Et si. n. virtus informis equi informis ad viciis qd
q. sufficit ad meritum de qd virtus est caritas viciis
et caritatem dicitur. Et bonitas est infor-
mi ad qd mittit bonum boni pompe p superbia sibi
velle dicitur viciis diligit: unde qd dicit
dicit. Qui non amat gloriam non facit meritum: sic de
viciis viciis et viciis sit iudicamus. Ve-
nim autem diligit et caritate. pcedit qd p caritatem
sibi regit a sibi qd dicitur dicitur: et ad meritis
sufficit. Quia. n. caritatis dicitur et caritatis velle
viciis penitus fugit: velle nate penitus liberat
vult aciu dilectio obus excusantis debet et ne-
cessario: vt diligit ad qd dicitur et qd et caritatis
gratia dicitur sic de aliis qd dicitur se bonum. f. copus et
nam: ppriam am copus: et dicitur magis am qd
pau: sibi dicitur dicitur. Item magis ad caritatis
hoc caritatis dicitur dilectio ipse in alios tendit vt
caritatis esse possit: qd dicitur dicitur: qd dicitur
caritatis ad sibi dicitur: s. primo diligit: et magis
cum sibi diligit ad sibi et sibi et dilectio: diligit
sibi. et sibi rationem: et agere pariter. Item qd dicitur
vt dicitur. f. et ad se diligit boni sibi velle ma-
gis boni magis velle: et minus: minus: minus:
minus: et maximam minus. Tria autem distinguit
Aug. bonos qd. f. bona magna minus: me-
diocra minus: et qd dicitur velle magna bo-
nitas. Expenses autem quoniam boni composi sine qui
boni recte velle p minus bona sunt. Potentia
et animi sine qd dicitur velle nate media bo-
na sunt. Quid sibi et primo diligit: vel respuit

dilectio edocet caritatem. Unde etiam sibi dicitur. Se-
lus sine dilectio est caritas qd dicitur et caritatis dege-
nerat. Item sibi ut plus velle magis debet. f. vt
minus diligit et qd dicitur magis qd primo: sibi
ita qd ad sibi caritatis de quo Aug. Velle est qui
inordinat: vt dilectio: aut qd diligit qd non e-
diligendum: aut non diligit qd est diligendum: aut eque
diligit qd minus vt amplius diligit: aut magis
vt amplius qd eque diligit. Item magis qd. f.
ppropter qd: vt. f. ppropter velle: qd cum summe obus
dilectio caritatis diligit etiam ppropter ipem diligit qd
quid amat. Cum diligit se sic boni sibi velle re-
fert qd velle velle voluntate habituali: an actus
si. si actuali velle absolute vt ordinati. si abso-
luta virtus scriptura de equa dicitur. puer. 13. Velle et non
velle piger: an plena qd p facto reputat: sibi illud
Aug. Et dicitur a cultas non queritur nisi voluntas.
Omnes igit vt sibi diligit. velle et boni. Beati-
tudo autem est status animi bonos aggregande pfe-
ctus. Omnes igit sibi boni volunt: s. sibi sibi ba-
nunt: et sibi sibi sibi diligit. Sed plerique non
plene se diligit: qd illud plene bonus se sibi plene
sibi volunt. Plene autem voluntas hoc sunt experi-
menta. Item. n. est respectu habitus a respectu boni
si respectu habitus quod actuali absolute et plene
voluntate sibi volo id si possum agere agere
et quo plene: voluntas eo amplius qd possum ex-
piano qd possum p me et qd p alio qd possum vi-
ribus qd ingenio: et virtus qd possum facili ter: qd
viciis vt difficili ter. Item si impedit fieri velle
et quo voluntas plene: sibi et dicitur. Item si ad e-
pne fieri gaudeo et plene dicitur locum dicitur sibi et
plene dicitur voluntas. Item eius oppositum notat id
si possum effugere effugere qd sibi plene vo-
luntate sibi velle: id est possum plene et
quid velle plene: tanto sollicitudo sibi et
diligentia. Omnibus igit pmissis collat p esse
mea dicitur dicitur dicitur dicitur. nate alia sum-
plicitas alia et qd. Item alia nate alia libidinosi alia
gratia. Item alia plena et sibi plena. Dillectio autem
sibi sibi plena et sibi plena et non plena. Dillectio est
sibi libidinosi sibi qd est et non sibi. Dillectio autem
sibi gratia et sibi et plena. Item sibi et caritatis
et sibi diligit: et velle sibi boni sibi velle et
bono voluntas: et velle id magis atque dicitur pde.

Item primo magis sibi et sibi. Duplex est
primo et vel pinguis. vna extrinseca
sibi pueritatis: locale sibi quia pde dicitur in
spacio locali dicitur multus ppe qd pax ppxia qd
manus primo qd minus. Alia intrinseca sibi ad
uenientia realit sibi qd pde est qd pax ppxia: ppe
qd multus ppxia qd plus: primo qd plurim: s. hac
dicitur. Diliges primum tuum et. Sed nota qd supla-
tum et qd id significat qd sibi ppxia ad hoc
aductio summe: et tunc ppxia ponit nec recipit

magis et minus: quia idem quod possumus eum hoc aduerbio valde: et sic prout recipit magis et minus ut ab. Vnde inter partem os alius magis: alii minus primum est. Et si aut hoc realiter puenit magis in tribus. In nam in mutua indigentia: et in gratia: et in hoc multiplicat primatus. Natura autem hoc bigitur: quia nihil ex corpore et alia componit. Hinc surgit dupliciter et uentura: et sequit primatus gentis. Vnde gentis qua ratione sua est obuiosa ratione uentis et conformitate uentis. primi tibi primus efficietur. Vnde enim paula et te nisi uentis inalati ppe te uer vegetabitur: ppter nam semel in prima ratione. Conformitate gentis rationis minus sibi primi si oris nam rationem procapit. Minus in intellectu et in intellectu. Ad: et angelus non uulnere ueris bonum ut malum sit. Postquam. Sumus. non ratione et non diu: si mortalitate nobis additio seget non ab hinc hinc bec primatus magis et minus recipit. Nam unus spiritus angelicus et spiritus humanus spiritus differat ppter eum hoc bonum: alia de spiritus angelus alia. Vnde si angelus alia ab hinc spiritus differat quia spiritus eorum sunt nati puenientia minus sita ppter sunt. Alia spiritus qua ratione et coepto est panguis uentis. Et ut ut n. oca uocum ab eodem primo parte uocis uocis quoad illud generaliter cognati sunt et quoniam ab ipso lem sanguine ppingat: quidam tibi quia pauli sit: quidam ppe quidam ppter os quoniam pm. Et ppter mi tripit: uerum linea ascendit: sic aut et mater uerum in descendente: ut filius et filia: uerum in trahentis: ut frater et soror. Ad hanc primatus reducitur: legitiua affinitate uelud ad sui originem: sic bec magis et minus recipit. Copiamus. Interdum primus illic ascendens: ad primos descendit. Et partes nostras ad filios uros et ad uosque beatissimas quos sperare in uillegendo: ut ppter uerere debent et ab hinc ab hinc circumstantis ppter. Item in linea transuersa primus est frater. Et differenter ppe est mihi frater meum et matre tua: ppter frater et ppe tibi ppter frater et uros. Item sicut hoc est pnam utra indiget est p necessitate et caritate. Vnde sicut forma potuit in se quod puenit: et uentis sic tibi cogentia primus sit q beneficium ipendi: ppe n. cogentia oppior uolendo. primus faciendo. Lu. 1. Quia tibi uidet primus fuisse uis q inodir in barones et ait. Ne qui secrete inquam: qfere tunc non nisi cogentia uerum pposuit. Hanc uentura primus est angelus hoc quod uis ad ar magister discipulo quod instruit et generaliter quibet alii cui beneficium ipendi. Appellano aut primus reiamus est n. n. magis primus nisi primo. Quia et primi sunt et puenientia: et q ipendi et q recipit beneficium. Potentia. beneficium impendit: qd ppe est qui indiget ppter magis primus qm in amem. Quia in alit quodammodo hoc ppingit ut cu minus est necessitate: et multa beneficium etiam facilitas. Vnde magis uterque primus alteri bonum

scio in aliquo indiget et recipit in. aliquo habundat: et indiget impedire sicut in illud. 1. Col. 3. Quia habundantia alioq inopia supplet sicut in s ad hanc primatus est nam ptingit redducere facultatem. Beneficium n. minus hinc dicit et recipit uer uros: et uer uros dicit seruus seruus dicit: sic deus coluella liqua societate puenit utribus. De quibus pper. in quod ambulatoriu dicit pter: nisi puenit utra. Et nota sicut in magis et minus: beneficium debet sicut et ista primatus. sicut est hoc pnam: sic gratia et bonum qd gratia in qua q rectum puenit et boni sit et puenitur sunt. Tibi. n. acutus bono qd ppter alia qd pportia nuda que fieri pter bonum ppter q dispositione primus necessitate qd obuia dicit uis: et s hinc gradus qm inter bono alia magis alia magis bonum hinc pnam sunt ppter bono res uero qd bene in hinc q: uis est in ipse: hinc differens gratia gratificata urosq. Ita et angelus bonum qui ipse dicitur: et differit qd ad nana eadem in ipse sunt eorum gratia. Large autem hoc non simpliciter est tibi alia primus: uerum in se qlibet tibi bonum ut opinione: sic quibet q uelut malus: et tibi psumit bonum: ut ipse sic quibet uero: malus deus cum non sit dispandus: si in dicit malus sicut et futurus bonus: et ita sic uerum sicut est primus: hinc dicit magister in sicut q: primus dicitur: minus opinione nate: ppingit sanguis: beneficium bibitione: sic puenit. Quia primatus: tenenda est hoc a nate qd hinc ipse hinc et hinc libiles. tertia et quarta a uoluntate et hinc mutabile uoluntate pceptu mutabile. Lu. n. sic potentia nate hinc se ad oppositum: ut quia et puenit meum primatus tertia in beneficium ipendi qd pter fieri nate ppter uoluntate mutata malum mihi faciendo: uis quarta primatus ptingit cu bonum a bono sicut dicitur et elonga malus: et postmodum in malo sicut liter puenit uerum an de ppetua in edocentibus sicut uterque in rationi primus est beneficium.

Itaque primus tuus est, duplit. primus. In lectura amicitie et pcepti. Primus est magis ad dilectionem amicitie in pederationibus supra postas de dilectione tua. Hunc peade regit in dilectione primi, et cu diligere primus pamicia sit uelle ei bonum ad cognoscendo dilectionem: bonum uoluntate uolendi modum uoluntate uolendi pceptu diligere. sicut. n. simpli uerum qd simplem: ut puenit nate gratia ut in hinc dicitur magis diligere seipsum sicut et primus. Inter uolendi radices: et hinc uolendi tu pncipaliter. nate sancta et nam. sicut magis radices uolendi nate diligere dilectio prima. Cuius gratia et hinc dicitur. quia pna bona: hinc in merentem ut merentem: et ideo in differere sicut ad hinc hinc tertia mala. Sed cum ra: sicut quilibet sit genus sit inde puenit generalis motus dilectionis

gimiloge pcutentes et bice differetes, quous
 quibus: psequerit se bile. f. nullo deliberationis
 gramine a gra gratis data: gratibus a gra gra
 tum faciente: quos postea: sem p addit sup
 dom: et pletos: et ipse: et fortassis monte vultu
 idem in ita sic dicitur: ficut: eadē linea aliter
 a pfecto aliter a mathematico pferat. pferat
 g motu delectio in psonam est pure nullo sur
 gens et nā vna. que tūm deliberatōe circum
 scripta in eo pna q proximitate cognoscat: et sup
 eo motu facit: vtrōne pformantia nō solus et al
 rōnā: hō et alit eligi tūm sūt. Quid. 13. Et ande
 ptingunt nō solū hōdes et ita gallina pgregat
 pullos suos sub alas potius q alienos. Jo. t. Rō
 nō dicitur impēti omē lupi fugas: sequi pastore
 latens in tene et latrans dno suo canda blandi
 tur Tobie. 11. De quo Quid. 5. Et diligis eoa q
 vos diligat et. Et saluatis fratres vestros et.
 Greg. Sicut q diligat psonam oēs q affectū eo
 gratibus et carnis et. Sed aliud est qd ipse im
 pondit nō aliud quod pceptis dicitur et charita
 te debet obediēte. Delectio deliberatō vtr
 rōnā dicitur et nā in gtu collatiua: que p de
 liberationē hoc eadem a dicitur et plenius cogno
 scit. Sicut in d. cognoscat vntas inferos et sup
 et: hō eodē. Manet vō in gtu rōnā in
 dū et licet nullo quā pferat dicitur: et inde cō
 mouet acta fortius psonam dicitur: qd dicitur: q
 nā h. epimachus nō diligens omittit odia in le
 gem committit omittit et committens. pene reatū
 innotuit: sed qd pōtē rōnā alit hōt se ad op
 portū adit hoc vna: hō nō vno mō se habet nunc
 motū delectio: nunc motū odii germinat. Inter
 dum etā quā pōtē a gemine vacat: fēn illō
 Ro. l. sine affectū. ysa. 49. Numquid obtulisti po
 tēre nūm infanti suū: vtrō nō in freat filio vte
 rna. 9. Quisq; mēta vincens nāe. Tertio
 est in gtu gratibus: hō et nā meditare a
 liqua gra gratis data qualis est virtus infernis
 et illa que nā in dūpōne: vtrō nā in mō ad
 uertit: et in gtu ad pferat dū in psona pēi vna
 gūe: et illa delectio nullo cognitiōe trāscen
 dēta dicitur: et ande qd deliberatōe adunat ad
 vntēndū motū delectioe aliquo circūstanti
 bonis ad qd p se deliberatōe nō sufficeret. Quid
 est pfecte gratibus: gratibus sur: a tūm p gra: gra
 tum faciente pfecte: quā rōnāe potēna. f. volun
 tas deliberatōe p habitu charitatis pces pna p
 simitate dicitur: hō quartū pncipū pferantia
 dicitur obus debita circūstanti vtrō et in er
 vntē: pducit. De pōtē aut generales accidētias
 enumerat. In. in effectus. Quid qd circa qd duo
 tūm gra psum et qd. hōc p ordine in actu de
 lectioe bona inuenit. pmo quō agēt. q: oia
 pfecta in gtu talis in quo tangit et subiectū

agēt. f. rōnāe ale natura: et forma eius virtū
 te agitur. f. charitas vtrō gratis. Quid circūscripta
 nō est debita agē. Virtus n. est que habet ut
 pferat et eius opus bonū reddit. In. Veni qd bo
 num facinus bonū forma. sed q: bonū finis bo
 num facinus. De qdō quid agat: diligat hōc
 est debita ac: to quā et natura dicitur et licet ubi dicit
 nullo: licet scripta et vntas inuēna. Ro. 13. Qui d
 ligat primū legē implent. hōc est vntēno am
 eant que in duobus motibus intra cōsistit. Quid
 uentur n. amans in dilectōe: p dilectōe. pmo
 motus est cōplacētia qua affectus amans am
 co p recordatōe in intellectum actualiter
 uentur statim occurrit: et vtrō placētis aperit: et
 vtrō dicitur in cōmūta. f. vtrō quādam delectioe
 frangit. Et cōsistit. 37. Et obliuiscens amicitū
 in animo tuo. Quid. 17. Hōc est filius mēta de
 lectioe in quo nullo bene cōlucit. hōc tūm sic
 nō id deo intelligat: vtrō in m. Delectio est
 a cōplacētia qua moue et pro amico enim ipse
 bonum vnt. Aristoteles. Amicos nullo et vol
 untas. Tertio circa quid agat: circa psonam
 hōc est debita materia. Sed nota sicut vntē hab
 et vntē mām pna: vtrō obiectū sup quod trāsc
 lectioe et aliam cōm. f. bonū vtrō gtu color
 rōnā subiectū sic dilectio et charitatis tabula p
 dicitur habet psonam psonam, quarta pro mō
 pncipaliter et psona: alio aut psonam bonū
 psonam habet pro materia et et secundaria. Sicut
 ergo nō coloratū nō videt sic esse illud in que est
 psonam delectio si et charitate nō diligat: sicut
 sunt dāna. Qui gtu gtu cōsistit vtrō vntē
 sic fuerit et charitate nō diligat: q: beatū non
 sunt: nec fieri possunt: ideo et charitatem habet
 tabula: nec potēna: nec actu cōmunit: sed for
 talis naturalis amor amantur ad quem et natu
 ralis cōpassio et quā. q qua dicitur Luc. 16. In
 tertio vntē et. et qui ad vntē manū vntē et.
 Sicut ergo vntē et in vntē imitatur a natura subie
 ctū respectu conditōe naturā obiectū: p gtu
 tur in gtu in subiecto respectu cōmūtae gra
 tie in obiecto cōmūtae in gloria subie ctū res
 pectū conditōe: glorie obiectū. Charitas ergo
 facit diligere psonam in gtu in vntē et vntē
 vntē per gratias: de antichristis vel beatis per
 gloriam: et in hoc foras tenet regula Aristote
 lis. Et simpliciter et simpliciter et. Quid et vtrō
 lectioe nā. vntē ferat in vntē. Quarto quo
 videlicet in vntē. C. Peta potēna sic sunt
 vntē in vntē et cōmūta cōmūta. Anglus
 vntē in vntē et cogitū et diligendū. habet a
 natura. Duo aut sunt generalia instrumenta sui
 duas differentias potēna. Instrumenta et sp
 rituales. Instrumentum igitur delectioe est po
 tentia voluntatis: sicut affectus. signum aut dile-

ctonis opus effectus? Est aut affectus duplex sicut et vo-
luntas. unus aialis sine sensibilis vel libentatis qui
pungit fantasie et cōsuetudini boni et beati. Et hoc di-
lectio sensibilis. Simplicitas sine spiritualis qui est
iugis intellectui qui cōsuetudo est angelici et boni. Et hoc
est dilectio intelligibilis. sed nō sufficit potētia ad
actū nisi disposita per habitū. potentia ergo volū-
tatis ad eliciendū actum dilectionis dispositio habi-
tus amoris. Hic autem est duplex. vnus naturalis
qui cōdūditur per naturā et noticiā sicut aug. Alius
gratuitus qui cōdūditur post fidē et spem sicut ap-
t. Hec est charitas. Quia ergo diligēda est māiūter
potētia voluntatis et formaliter habitu charitatis
aug. in ap. Hic est vnus et vera amicitia nisi in do-
mine que agglutinet inter heredes tibi charitate
diffusa in cordibus eorum. Quintus cuius gratia hec
est huius finalis. Debito sine charitate motū nescit et
prium nō vt fructus sed vt vicia diligit hic nō ad
heretam que boni sed vt scilicet sed refert vltimū ad
finē vltimū. scilicet qui est summū bonū quo solo
fruedū est que ppter se amādū. Nā et si dicat ap-
t. Ego te sicut addidit in dno. aut. Qui vult i-
deo sicut deo potius q̄ vult fructū. Deo sicut
vult. Nota duplex est spūs in dilectione. vna mensu-
rante sicut caritas. duratio. alia mensuranda intra. ma-
gnitudo et hec duplex. intensio et extēsiō. In-
tensio ergo charitatis pnam diligit sicut debet. Quan-
tū duratio et semp. finaliter. puerb. 17. Dilige
diligent qui amicitia est. Simplicitas spūs intensio et ma-
gnitudo q̄ corp. ppter. Vbi quidā distinguit iter cor-
poris passibile et impassibile dicentes. pnam amādū
corpe ppter passibile sicut in impassibile sed indistinctū
etc. dicit aug. Simplicitas autē dō diligitur est q̄ corpus
nostri: que ppter deū dō diligitur sunt et p dō nobis
est deo pnam qd nō pōt corp. De b. Jo. 14. Quia
iohē hac dilectione nemō habet et. Idē spūs quia
multo magis q̄ res nō. Greg. p̄dicatores scilicet vt possent
primos p̄fecte diligere studerūt in hoc sculo nihil
amare nihil vel affectu possideri Greg. De m. re
diligent spūs vltimū verā amicitiam caritatis.
Quia p̄ terra re passā corde cuius p̄rio
fundit apparet et plus res q̄ pnam amat. Simp-
licitas spūs mis. q̄ nos. aug. de doctrina spūs. quattuor
diligēda sunt et charitate. Vnus qd sup
nos. de. aliter qd nos sumus. tertius qd iuxta nos
est. scilicet primus. quartus qd infra nos. Corp. Sicut
igit deus nobis sic nos et primo pponim. in amā-
dō. ad miam in via sicut sicut sicut sicut sicut sicut
non sic forsitan in patria. unde ansel. In illa p̄fecta ca-
ritate innumerabilis angelos et solum vbi nullus
miam diligit alii q̄ seipm nō aliter quosq̄ gaude-
bit p̄ singula q̄ p seipm. Et hac potētia plura
sequitur forsitan vera sed vnde loquatur et ideo
p̄fecto. Simplicitas spūs in vltimū miam q̄ deū est
nō sic diligēda nisi ppter deū et ppter qd vnum

quod tale et ipm magis. aug. Deus ppter se alii
miam amplius diligēda est. Simplicitas spūs in p̄rio
ne vni ad aliter. Et diuersis causis alii alii que
vel in miam vel magis et hoc tripliciter. Vbi sicut
tenentur sic magis diligit illi cui magis volo be-
nam et miam cui miam et eque cui eque. vel sicut
tenentur sic magis diligit illi cui magis volo be-
nū vel plura vel sicut vni. sup hoc spūs fundit
ordo charitatis ad pnam. Hic sicut diuersis ca-
sibus alii magis vel miam diligit et sicut hoc spūs
vel possunt. aug. Vbi est qui est et. De bono
quod in primis diligēda est in via q̄ pnam
dam significat aduersa a sanctis dicitur p̄fecta
tunc que sicut diuersis opinionibus diuersimode
de determinat. Septimo quō. Nota modus alii
significat miam et sic dicit spūs. aug. Deo
modo non est impossibile. atque dicit quod miam sicut
miam et sic dicit quod miam sicut miam. vnde dicit
pnam dicitur. Debito ergo miam charitatis diligit
miam sicut Jo. 14. Ad aduersa non de vobis est. Ego
ergo amādū pnam cōsuetudo miam dicitur et eo nō
quo ipse dicitur diligēda. Hic autem modus miam
est. Quis igit diligēda est pmo discrete nō sicut
discretio in tribus est. scilicet vt discernas in amādū
sicut et sicut inter sicut et accidens inter accidens
et accidens. pmo inter sicut et sicut. Duplex
est in hōie pnam sicut sicut. Corp. et alia. alia ppter
deū corpus ppter aliam et amādū et ideo magis
alia et ipm corpus. aut. ppter et vni quod
aug. Si placet corpus deum est. Si sic discrete
ligit et corpus nō ppter se sed aliam indifferē-
tiam et miam et sicut cum in alia cōmunitate
in sicut corpis differit. Iterū iter sicut et accidens
sicut. et natura et magis bona. quia deo et ideo sicut
amādū. Accidens aliquid miam et p̄ra deum et
diligēda. aug. Sic diligēda sicut vobis vt eorum
diligit errorem. Greg. Et diligam in proximo
qd sicut et odio habeam. p̄ in finem dei vobis et
sicut. sicut qui oderunt re esse oderā et. et
igit in corde sicut est natura et culpa opus et
et opus vobis cōdūditur est discrete ne vel p̄ miam
bonū adias vel p̄ bonū sicut malū diligat
sed discrete singula singulis reddis amorem non
recte odium corpe. Luc. 14. Si p̄ vni et miam
qd odit p̄m et miam. Greg. Licitur qd amādū
debet aduē p̄ vni qui sic eorum odit sicut sicut
sicut. sicut inter accidens et accidens. Accidens enim
qd sicut bona et ideo amādū vt sicut et sicut. Quod
habet et ideo mala et nō amādū vt vicia. Hic
dicit indifferētia et alia sicut p̄ vni et sicut
et similia vel aduētia vt opulētia sicut simi-
lia. Hec est que in vno subiecto vni sicut sicut
causā de p̄m vt non miam aliquid creditur et
charitate diligere sicut q̄ miam et deum et
sicut forsitan carnalitate p̄ qd p̄m et sicut

simis. Sed si inter accidentia discernis bonum inquam dulcissimi et claritate dulcis non caris vris tenet iuvenis paldber vel defor-
 mae paup' vel dimes et sic de alijs. Jo. 5. *Quis q*
deligit cum qui genuit diligite eum qui mittis est et
et. Jero. Illa necessitas est. et hinc in ista pec-
ccata nō diligis sed misereor dicitur odis. Quoniam
Dilige iure bonos et misereere malis. Aug. Die
peccato: in ista peccata nō est diligētia sic ipse di-
lecti: potu' amicitiam suā ppter aliud et aliud
scōd' hūc beatū dicit nūc factū hūc appellavit. am-
pti. quō spūaliter non carnaliter. Sic ipse dicitur
qui petri solus ppositus et ad mitem vocat' rōdit.
Idē est mater mea et. Quicquid fecerit volūtat'
p'is mei et. Sed et oīs amicos suos tribulatiōi-
p'itatosijs exsoluit magis velle eis bonū spi-
ritu velle q' bonū carni dilectabile. apoc. 3. Ego
quos amo arguo et. puer. 1. Unde diligit dñs cor
npiret. Quo d. Grego. Sūg' diligunt primos
et. Idē mō et primos diligunt et tū illa sup'e
dilectiois semina nō assequuntur: q' amor suū nō
spūaliter sed carnaliter impediunt. Ampli'. Quid
versatērii fuitur vel similitate. Ro. 8. Dilectio
inestulanda. 1. Cor. 6. In caritate nō facta. 1.
Jo. 4. Nō diligam' verbo nec lingua sed ope et
vitate. Prover. 21. Simulatio: ore decipit et. Jo.
Dentes garo quē ego diligo in vitate. Et aut ve-
ritas adequatio signi ad signans. Flora q' sicut
intellect' habet signa sic affect' sua. Mot' et signi
intellectus sunt voces. am. Dicit ea q' sūt in voce
etq' que sūt in aīa passionū mot'. In hoc signo vi-
tis est cum significat esse qd est vel nō esse qd nō
est. arif. Cōtingit enūciare qd est et. Et q' ve dicit
lecti in malice min' et in toto pō intelligit et verū
signū est qd esse pō significat cum totū est. Unde
si dicitur: curritis dicit' q' tuos currere vep' signū
et similit' si dicit' tres currere vep' signū et adeq'
ter signū signato. Fallita q' aut est in signo et dehi-
adequatio qd sitriphiciter. Et cum significatur
plus esse q' est vel nō genuit curritis dicitur ser
currit. vel cum significat esse qd nō est vel nō al-
bum dicit' album vel significat id cui dicitur est et
habebat dicit' nō est sic dno est in signo affect-
et amoris. In b'ia. et veritas cum signū
adequat signato vel tū significat vel ptem fo-
terat. Veraciter ergo diligit q' vel nō intet' diligit
ipse se diligere p' familiaritatem signa extēria
ōdit. vel plus diligit q' oīdat q' totū affectum
significare vel nō pōt vel nescit vel ob aliquā cō-
novitū. Cū nec fallaxiter ipse dicitur qui dā si-
gnū dilectiois emet' in aīa: i. oīamū quē min' q'
petro quē magis dilecti oīdat q' oīdāt nō minus
dilecti q' oī. tēret' petri plus dilicit q' sōns si-
gnificat. nec signant magis se diligere iōnē
q' pet' sed magis signant in g'ub'ā se mag' di-

ligere iōnē q' significat se diligere pete. Est ite
 salutaris in signo dilectiois triphiciter. Magna cō
 significatio plus esse q' est vel ei diligit significat se
 magis diligere q' diligit. Quos cum significat
 qd nō est vel cū diligit se diligere significat. p. vi
 lecent' dōs in ore suo. Quamvis cū oīdāt id est
 frum est ve cum oīdāt amosē p'cedat. puer. 17.
 Quosia sicut vulnera diligēs q' fraudulenta oī
 cula odit. abacuc. 1. Et qui pōt' bā a amico mi-
 leno sel. Et q' vaciter ipse nō s' v'itās naturā
 amat qui cōsensum et ideo infinitū dilectionem
 oīdat q'ca vt de' nos diligit fructioz effectus ma-
 gis quidē valde et pene innumeris sed tū finitas et
 ideo infinitum nō plene signū dicit' oīdit. Quon-
 imo hūc dilectionē totū et tantū quāta est plene si-
 ne significat creature p'fectio aliquid. Etiam
 ipse oīdat' pōt' nō pōt' q' cūcūcūc effect' et
 necessitate mēsurā habet et quā nō pōt'. Et tū
 mane dilectio affectū quibus magnū esse erga
 nos plurima et m' acta in nobis et p' nobis et hō
 cū dōr patitō significaverit tota tū et p'cedit hūc
 tas affect' oīda nō est q' effectus signat' a dōc
 m'ior est. Ecclesiastic'. Quis qui invenit amicum
 vep'. Si beat' qui invenit hūc est qui p'dit. Roma-
 plus. quō. Et efficaciter nō tepide. Greg. Proba-
 no dilectiois exhibito est oīe. 1. Reg. 15. Oīden
 dicit' amicitia et fidē. Et q' efficaciter ipse nos di-
 lecti et diligit qui hūc dilectiois affectū tāq' esse
 est' oīdit. Jo. 15. Quos hūc dilectionē nemo
 h'et. 1. Jo. 4. Si p' nos diligit et nos debemus
 inuicē diligere. Si ipse p' nobis amicitia suā pōt' et
 nos debem' p' fratrib' alijs pōt'ere. Jo. Quibus
 rē sicut et. Amplius. quō. Quoniam mēdēna
 ric ve nō hōiem ppter res vel dona hō pot' cō-
 versio. arif. Amicos amicos esse volum' et. Quo
 cōtra. Ecclesiastic'. Multi colunt plēmā potentū
 et amici sunt bona invidūs. Et ideo dicit. Eccl.
 Non agnoscat in bonis amicos. Proeta. Cū sue-
 ris felix multo cōsumit abis amicis. Tū si fue-
 rit nūbia solis eris. Non ita ipse. Jo. Bonoz
 mōx nō dōges. Ampli'. quō. Et ab aliter non
 mutabiliter vel trāstōne. Sic ipse. Jo. 15. Cū di-
 lecti suos in finē diligit eos. puer. 17. Si ipse diligit
 q' amos' est. Et si ergo p' p'prietatis pōt' et tū
 pōt' adherēt' aliene. Quo t'ra. Ecclesiastic'.
 Etiam tū q' pōt'et' ad similitudē. Quidē igit quē
 admōdū mō' dilectiois amicitie in primis p'cedit
 a natura iniquitū talis bon' bonitate natu-
 re. A natura deliberatū bonū in genere. A nō
 adiuta p' gram gratis dāt' bon' et aliā cōcōstā-
 tia. A nō cōmūg' gram gratis facit' bon' mōx
 totē. Verū et natura vicio libidinis deperata
 quā et radice corrupta datur dilectio inordinā-
 tā quā primū diligit peccatū: si citra deū ve-
 niat' hūc equē vel spēa mortali. Quā. 1. Quā

amat patrem ad matrem super eam est. Cum autem dilectio est coniunctio in duratorem habet principium medium et finem quod in principio quod in medio et quod in fine videtur. Alii autem dilectionem et vicium libidine vocant. **Philosophus** etiam amicitiam dicit vicium naturalem vel spirituales quod sunt subintrare et vicium carnaliter terminatur. **Colo. 3.** Sic solum facti estis et tunc spiritus operante carne consumamini. **Doctus.** **Repositus** in illis de vestibus vestimenta prima. **Cedricus.** dissimiles hic vir et ille puer. **Aug.** etiam licet vir et raro contingat e converso. sic David heretice spiritus illucite in adulterio postmodum debuit dicitur in matrimonio. Sed vir bono paguntur etiam que malofinitur inchoata principio.

Aug. etiam dicitur dilectione proprie. **Nota** tria proprietas sunt pueritiam reale duplex est. una logica que est inter filia istum vel a celestiali forma consistens. hinc operatur dilectione amicitie. Alia physica qualis est inter matrem et formam que mutuo appetitu adiuvant et solvantur donec naturaliter in termino consistente videtur hoc est inter materiam et formam. **Colo. 1.** Eris deo in carne una super hanc fundat dilectio consuevit. **Excat. n. n.** Aliter concupiscit bono pueritiam nutritivum nutritio ad conservacionem individui sic et generacione ordinate ad perveniunt spiritus. **Hec** dilectio est appetitus vel desiderium quod semper bonum est bonitate nature sed si generat mens aliqum est bonum. In genere est circumspectiva vel meritorie aliqum malum venialiter vel in ordine taliter. Quando vero bonum vel malum et quod magis vel minus bonum vel malum cognoscitur distinguendo principium a quo est. finem vel terminum ad quem est. modum in quo et modum vel formam secundum quam est. **Primo** dicitur a quo est motus iste est in illis. **Hec** autem duplex est. **Scientificas** et **rationales**. **Scientificas** dupliciter phidencat vel naturalis et vel divina. **Divina** a tripliciter dicitur dicitur vel naturalis et immutabilis vel variata formate et corrupta vel regata per gratiam et operationem boni. **Et** phidencat dupliciter in motu quod movetur aut per se aut perno fugiosa virtutis. **Rationales.** **Hec** dupliciter dicitur dicitur vel deliberativa. **Hec** tripliciter in habitu vel instituta vel variata formate et vel luxuria vel vel regata hoc dicitur. vel per gratiam gratis dicitur. **Et** virtutis caliditas formosus et politice. de hinc agit in flore ius in ethica. vel per gratiam gratiam facit. **Et** caliditas caritate formata. **Ad** ad terminum vel quo ad finem distinguuntur quod desiderium multiplex secundum finem. **Ad** vel finis boni vel ad finem. **Finis** duplex est quod gratiam quod iudicium facere. scilicet quod dicitur vel accipere. **In** termino facienda terminantur videtur in primis ent. incertum esse quod in plerumque voluntate vel finem. **Primo** ergo est appetitus desiderium vel ipsi finis vel coacti et generalis vel finem. vel est quod ad finem vel videtur et colloquendi. **Secundo.** **Alius** alioquinum coactus et coactiva facti. regulariter. **Carissimus** ma-

lus et filius est ipse. **Ubi** ergo est dilectio est ipse malum et ad hoc finem vel lata sed hoc est si ad hoc finem non referantur sed si fiat in ipse. **Car. n.** **Indicatur** sed se. **Secundo** est ad finem alium fortasse bonum referantur est de se differencia finis. **Ubi** dicitur. **Qui** videtur in licet ad abdicare sed ad proprium sed ad modum. **Aug.** scilicet videre non prohibemus sed appetere. **Ad** totum affectum sed appetere appetit et appetere non piscitua factus est. **Rogatus** aristoteles. **Ad** finem bonum proprie est melius est magis tale quod malo per bonum est ipse bonum multum non temperat sed non me est audire vel videre. **Colo. n.** **blada** et quod in gratia hinc. **Job.** **Precepit** sed duo eius oculis meis est. **Aug.** **Hec** licet intrare quod non; concupiscit. **Ad** ad manum supposita virtute nature dicitur phidencat una specie bono in divinis volungit in masculinis scilicet sequi inter filia et non sui lege tunc de aliis materie circumspectiva et quod per amolita vel illucita. **Coim.** viri dicitur virtute. **par. 5.** **Verus** carissimus tibi in amore illi desiderare iugiter. **Ad** ad modum vel ad formam distinguuntur inter voluntatem semper plenam et plenam inter appetitum moderatum et immoderatum et hoc vel parum vel multum vel hoc vel magis vel minus malum veniale vel mortale. **Regulariter.** **Item** est iudicium generale plene voluntatis et actus. **Ubi** phidencat acme phidencat est voluntas bona concubitus boni bona veli debita. **De** nota hoc motum dilectionis proprie quod non est elicit habitus caritative cum ipse finem dicitur scilicet phidencat et status phidencat separare vel tollere vel amputare vel fugere decimat.

Primo primum nam sicut et ipse. **Dilectio** gratuita cum sit actus vel motus dicitur dicitur et effectus. **Causas** quatuor; si neque ratione efficacia malis formatis et finalis. **Efficacia** est unde principium motus secundum actum. **Hec** in motu dilectionis duplex est. **Primo;** primum qui movetur non motus. **Secundo;** **Doctus.** **Stabilis** manens dicitur elicit moveri. **Hec** est dicitur qui dicitur videtur de diligendo vel debetum. **Jo. 15.** **Hec** est principium motus. **Jo. 4.** **Hoc** malum habent a deo ab hoc vel angulo sed a deo ut qui diligit deum. **Et** ad exemplum vel sciam. **Jo. 15.** **Hoc** est principium motus vel diligatis in me sicut diligitis me. **Item** dicitur et spiritum et caritatem habent vel possum. **Aug.** **In** terra dicitur spiritum sanctum vel diligatis gratiam. **Item;** primum finem vel velum primum applicat ne omne tam opus motus et cooperacione agant. **Jo. 15.** **Et** ne me nihil potestis facere. **Et** totum dicitur motu uter motus est alia ratione in ipse talis que a deo gratia per formam gratis que inest substantie et potestis liberi arbitrii vel voluntatis dispositio habundantia amoris et caritatis. **Primo** hinc actus. **Ad** ergo cognovimus apprehendens obiectum vel in animam debent phidencat ad dicitur phidencat et ipse dispositio.

discigendo plere dei madata. Ja. 1. Qui legem
 peccatis legatem. ad ro. 1. Qui deligit primū in
 pietate. Imitari rpi exemplū. i. Cor. xi. Et ho-
 mimitatores dei sicut filii carissimi. i. Ambrosius i
 dilectio. Et rectitare in actū dñi domus. i. Cor.
 i. Videte ne inuicem gl'as dei recipiēt. Dare ex-
 emplū et procare primū ad bonū. i. ad rō. 4. Et
 emplū cho fidetū in charitate. ad heb. x. Cōfide
 ritas nōtū puocites in charitate. Luc. x. Glade et
 tu fac sis. Et hoc finis bonoare dñi et dñm meū
 carissimū. Hoc uocare carissimi delem. i. Ad cui-
 gliam si referre debet qd mādū eo et dñbo multo
 pot' qd dñbo. Ad b vlti mag' caritate ordmāre
 tradit oia pcedētia et omis in ipso. Nec ista in
 unum potit' est actu dñi gl'ā sic pnam erāt i sup
 potio gen' cū ipse et oia cum toto nec fieri iū
 hoc vel in elect' cum re: vt hō cum sate: mag' vbi
 vñ p'p'atēz in vno agere. Sed s' finit' est id qd
 intendo p'p' et vno agere. Hoc est aut vitare sup
 plūm vt finis a quocūq'q' finit' vt finis ad que
 dicit' aut p dilectionē supplicii vel pena duplex
 p' q' est in odio: inuidia cōcomitans et inepa vt
 acie inseparabile. vñ. Aut' inuidia nōb' est q' p
 in' ipm. Success' rodit cor cruciat'q' sūi futura q
 inuēt' p dilectioē amicitie et opposit' p'missio
 acerrag' multo p'plex valde. P'ueniū: sūi d'p'et
 p'is: s'unt. In p'iti qd' multiplex est vitātas. p
 mōdo qd' q' granite dicit' p'm' habet et b
 cōtinuo vire eterne. Vicit. n. vta nōb' quā hō
 cog' ab aia cognoscit et diffinit' sensu et motu sic
 vta g'c quā b a dō substituā aie. i. Jo. 3. Non sci-
 mus qm' trāsit sum' de morte ad vitā. Quid sci-
 tur effect' per eam de demōstrācie p'p'at' qd' su-
 lio q' lūm' cōp'at' qm' terra inponit. Et p' esse
 eum demōstrācie q' terrā h'et'p'olū scio qm' lū-
 na cōp'at' ita b p' motū granite d'lectioē q' p
 p'p'at' effectus vitē nos vire cognoscim'. Dicit'
 scim' qm' trāsit sum' et q' d'icret. nō opus
 mar' nō. Opus n. est acceptio hui' p'tis d'lectio
 nis cui' formidine ali' er' scia vō sine formidine
 qm' trāsit sum'. hoc q' mutatio nō liberi arbitrii
 qd' deire cōtē. de morte ad vitā. Et a p'ntio
 ne ad hūm' nō fit regressus per nō. Et nō d'ligi-
 m' ita v' d'lectio gratia. i. Jo. 3. Dum nō d'ligit
 manet in morte. Ampli' op'mit' culpe. i. p. 4.
 Ante oia mutū in vobisū eripit' charitatē con-
 tū d'itē q' charitas agit in vltimis dñi p'p'at'z
 qd' ps. P'ccamini' in p'mis et eo q' nō d'ligitis
 ipm' omniū' faciedas et eo q' odistis cōmissim'
 quōdā sed dilectio figurē: it' hoc oia op' nō so-
 lū vt nō appareat sicut p'p'icit' op' et abscondē
 nō p'at' d'it' etiā vt nō cūl'it. form. a. n. signat' dō
 b'formitat' op' et nec appareat nec cūl'it. p'p'
 tur. x. Qui' inicitat ritas et vniuersa delicta op'
 charitas. Ampli' hūc illuminati in elect' i. Jo.

1. Qui odit frēm suū in tenebris ambulat et. et eon-
 trario. Qui deligit frēm in lumine est. Et h' vlti
 est in b' lamine p'p'at' nō solū em' clat' sed d'icet hūc
 et d'lectabile et. In b' lumine mada necessaria videt
 hō de faciedis et amēdis p' primo qd' fieri vt
 nō fieri p'notat et debita necessitate qd' et p'ntia
 egitate qd' et mōras libera v' d'icret. Videt quōd
 d'ligēdo sic p'p'at' vni non obit' alteri. fm illud.
 Noli fieri p' amico inimic' p'nti. i. Cor. 8. Non
 vt abis sic rem' alio vobis aut' tribulatio. Videt
 quōd erga eūd' p'nti nō mōras charitat' affectus
 p' loco tpe et cū mure vult' et cōhibitiōis effectus
 videt' plurā b'ia sūa in qd' v'nt' certior' est ar-
 te v'ntio vna doctō de oib' effectio: erodino
 ne hūmā et d'lectio plurib'. Sed nota q' d'lectio
 hūc videt' et in lumine esse. Lumen q' d'lectio
 aliū de d'lectio et cognoscit p' lūm' scim' vel exem-
 pla dilectioē aspicit p' d'ligētū p'ntiam. in lumi-
 ne vero est qui d'ligit effectus vel sūit affectus. Hō
 g'ntuor: vñas. Quādā. n. videt' hūc: sed nō sūit
 in lumine. De g'ntuor. vñ. Qui videt' multa nōne
 cōstodice. Quādā cōstodice. p'nti non cognouit
 hūmā mōdo in p'ntias dñi. aug. Surgit iu-
 docti et celi rapit' et nos cū hō nōb' sine corde su-
 m'. Quādā neque q' d'icere p'nti. In tenebris s'cto
 et hūc celi nō videt'. Tobie. 5. Quādā v'ntuor. p'nti
 in lumine nō videt' hūc. ampli'. Delecta
 hō affect'. Quādā. n. dilectioē q' inseparabiliter
 in eia est d'lectio sicut oppo'itū oppo'itū. i. p'nti
 nōne. Quādā. n. sicut' aut' ipse sūit charitas gau-
 diū et. Ampli'. Charitas sicut' est q' sūit' sūit
 nobilissimū p'nti. i. Jo. 3. Qui deligit frēm suū et
 deo nō. Quidā. n. d'ligit inimicos vōs vt sūit
 sūit' p'nti vñ sūit' nō sūit. Sicut' nō manet in do-
 mo in eternū sūit' manet in eternū. sūit' nō nepotes
 vel p'p'otes q' amicitias gradu remōto sed p'nti
 p'nti. Et vere appetita nobilitas cū tam mira
 dignitas tam multa vñtas. Hūc sūit' hō d'lect'
 Ampli'. P'nti iudicū q' sūit' d'icp'at' i mag'
 sūit' sūit' m. Jo. 13. In b' cognoscit oēs q' m'et
 et hō d'icp'at' et. q' d'icret. In aīa b' d'icp'at'
 op'at' et p'nti sed in b' cognoscit q' m'et d'icp'at'
 d'icp'at'. nō mūdi nō carnis vel diaboli: sed nec
 hōs vel āgeti nec i'p'it' d'icp'at' et d'icp'at' p'nti
 sūit' sed in eiq' sūit' sūit' sapie. Sed nota cognoscit
 q'nt' res ap' oīa et hōc cognitiō est unig'nta iter-
 dum p' p'nti b' d'lectio. Et et. n. ignozans cōb'it'
 res ignozat non in scia s'ic sed sūit' p'nti. In b'
 ign' q'nt' p'nti iudicō cognoscit oēs q' m'et et hō
 d'icp'at' si d'lectioē b' d'icp'at' admittit. Hōc
 in b' d'icp'at' multū sciam aertio q' etiā p'nti s'ic d'icp'
 puli sūit' sciam aertio q' d'icp'at' nō in b' sūit'
 tas certū omias sūit' aertio et d'icp'at' mōr'
 Jo. 3. Hōc mōr' d'icp'at' sūit' nec etiā in b' sūit'
 si oīa rēntiā. Jero. Doc etiam scietas p'nti

fecit sui discipuli. in ipso dicit. *Nullus renuncia-*
uerit sibi qui possidet non potest esse meus discipulus etc.
Justi renunciant sibi ad non affectu sibi etc. et quia
 si esse ad discipulum esse. Posito autem supposito non potest
 tur infirmitas ignis destructio et effusio nec cogitatio il
 lo cogitatio si ignis ignis ignis. *Nullus autem gratia*
et promissio potest promissio discipulorum ipsi. Quasi
 enim in illa beata puerit et sibi et semper quod nunc et in
 futuro. *Amplius est effectus meriti et augere multo*
gratia et in illa dicitur liberalissima. Sicut enim
 peccati est pena peccati peccati sic et meriti cau
 sa sequitur meriti. *De primo apostolus.* Qui in seculis
 est fornicator ad hoc. *Defecando de plenitudine ac*
cepimus vobis gratiam per gratiam. Ad autem meriti primo pr
 cipaliter puerit in actu dilectionis. *Gregorius.* *Non habet*
aliquid virtutis acrum boni operis etc. quod vero per
 ecclesiam. *Amor primus puerit enim totum cor*
in deo sed enim cor totum. etiam ipsi quod diligat iure
 extendendo ad augmentum meriti admittit. ad epistolam 1.
Ego audientia fidei vestram quod est in ipso vestro dilectio
non in deo sed enim cetero gratia agitur vobis memo
ria vestri faciem omnibus meis ut deus iesu christi
potest facere vobis ipsum sapientiam et revelationem in
agitatione et illuminatione oculis cordis vestri. *Quibus*
hinc septem generalibus virtutibus dilectionis primi
in numero syllabe inueniuntur si a genere ad speciem di
uidendo delectatio et ex aduersis aduersa et arcedere
tibis penitus meditando peccata hoc quod est in ipso. *Quia*
autem in futuro sine affectu quod primo dilectionis
primi quod estimare potest. *Magnum quod est multiplex*
bonum creati tibi et in tempore amaro enim non dico
et in ipso si electus pende dicit. Aug. *Quod est aliis est*
quod sine sicut diligere deinde beatitudine habere et
dupliciter gaudium quod minus pro eo quod te gaudere
res. *De hoc dupliciter etc.* sed de bono simpli
 citer letare maxima erit gaudium omnium. *Augustinus.* *Quia*
maius virtutum bonum sine est omnia simul. *Quod per Augustinum.*
verum cogitat quod dicitur verum est quod cogitat et dicitur.
Diges *primum tuum sicut te ipsum.* *Item dicitur*
in psalmo. *Qui diligit primum legem imple*
bit. *In nobis a. mandata dilectionis vni*
uersa seculi pedit et peccata. *Mandata scripta verum*
et nona quod vniuersa ad aliud nullis artificiali or
dine referri sicut exemplar ad exemplum inter quod af
firmatio est non necessaria ad deum quod per se quod si
per exemplar domini aliquid et aliquid profecti domini
similis maior vel minor vel cetera et sic in ista
non o; quod ista affirmatio sit per omnia ad deum. *Item sicut*
domini profecti recto et sermo vniuerso vbi et vas deos
pugillos capere et plures pugillo nouissimo; sic tota
lex in mandato secundo dilectio primi. Lex autem vniuersa
saltem in preterita dicitur generalia mandata quod ex
hoc vno nascitur; primum diligendo totam et imple
nam affirmatum. *Matth. 22.* *Quicquid voluerit*
faci vobis hoc etc. *Quicquid licet deum expe*

dicitur vultis voluntate rationali esse diligere
 debita et in debita. debita necessitate et honesta
 in debita bona quod possidet et in ista quod in legendo possi
 tur ut faciat vel dimittat eodem eorum vel operetur
 vel prohibet bonis non bonis. hoc est in debita bona
 vos facite illis in casu illi. sicut magis voluntate
 pleno affectu et si potestis operetur et efficiam. *Jo. 13.*
diligam vobis etc. *Deum hac regula dilectionis*
primi etc. et effectus operatur eorum motus vniuersa tenen
 tes ad primum et intentiones et exteriora vniuersa
 motus sine. *Nullus habuerit fructus nisi multum etc.* quod
 charitas dei manet in eo. *Amor enim primus agitur*
habetur per cognitionem misericordiam et per misericordiam
facit misericordiam motu passionis et est misericordiam
aug. *Qui ipse partitur misericordiam et compassionem vni*
uersam misericordiam. *et hoc est affectus si sit misericordiam effectus*
reuelare potest. *Et hoc est reuelare. sicut deus non*
interiores sunt reuelat exteriora. quia cum sit per
corpore per diuersitate et multitudinem organorum per
multiplicatio motus. *Quod dicitur. non locis ad hunc*
modum. *Job. 30.* *si estis quondam super eo quod affigit etc.* *Item*
res ad audientiam et lingua ad sollicitudinem et deum
in an ad dandum vel ad amandandum pedes ad an
bulandum et virtutis etc. *Et cetera.* *Item te pignat vni*
re infirmitas etc. *De hoc exemplum vobis etiam in bibu*
rate et alia vniuersa charitatis imperium et peccatum
motus. *Ad Gal. 5.* *per charitatem spiritus sancti*
inquit caritas sit omnes affectus ad primum. *Item*
quod diligo bonum vobis. Et cum bonum vobis est im
pium et quasi vobis dum et ab eis gaudere vobis ad deum
in eo ne oppositum si. malum est querat vobis si con
uenit et oia hoc pponitur per; nisi; item; aug. *Qui*
si quis diligit autem autem et bono cognoscit. *De*
lingue in in affectu sicut in dilectione inter et
peccata et affectu primum sensum primum sanctorum
se et ea quod affectu primum intellectus primum intel
lectus per se et ea quod peccata affectu primum intellectus
ne. cognitio intellectus per se est et quod affectu autem
et humanum peccata est cognitio humana et ratione vni
uersa. primum autem est bene bonale per ipsum et
in angelum quod legem aliam legem. nec ad humanam
per se et ideo per autem. eorumque corruptio bonum
Aristoteles in primo libro de anima. Intellegere et ama
re ac adire etc. *Et cetera.* *Item dicitur in istis. Item quod*
sensibiliter minus gaudere vel deo de eo quod non
ligibiliter plus diligo. Aliud negatum est ad alia
res ab illis et distinet eorum eorum et tibi videri et
teri facias voluntate eorum et operetur vobis effectus
Tobit. 4. *Deum hac regula dilectionis primi car*
saliter recipitur et colitur eorum motus et actus vniuersa
respectu eius. *Item gratia.* *Duplex. quia primum de*
mo et peccata. Item cetera. Charitas non infirmitas non
est ambigua. amaritas non quod ista sunt. Item non
impar. oia suffert et oia sustinet. *Et per. 4.* *Exposit*
tes multum in charitate. *Gregorius.* *Quod minus amant*

ma⁹ mlti tolleram⁹. Greg. Quia ab amore nec
dere lesa charitas nascit. Immide, cogaudet autē
sicut. Greg. Semp inuidia e. cōsolatāre dis-
cedat. r sic de alijs vicijs generalibus r spūib⁹
reposita primi viciāsimib⁹. Cor. iij. n. dilectio
cōstruō oīum viciā tam interioris q̄ exterior
q̄ multiplicib⁹ genera sui multitudinis cogantur
Ligat. n. vtr oīs membra officialia ex erōia vī
color aurea manū lapsa pedes r. r sic implet
cōscripta negatua in exteriorib⁹ primo data
1042. 19. Nō occides si adulterabis r. r si quod
quid est mādātū in hoc vbo instat ad vltimos p-
pūmūm sicut telusq̄. Ligat etiam anteriores
pōnerā dicitur sū diuersitas⁹ potentiaq̄. Ligat
igit postū mātū. i. vltimāte vel affectū ne mo-
neat vltimo mātū primo r sic implet. Nō concu-
piscēs vltimū primi tui r filia vel afficiendo ne de
bono primi quē diligo timorē vel dolos habeas
de malo sēpm vel lenitū. i. Cor. iij. Nō gaudet sū
per iniquitatē. Ligat etias aliquo mō cogitatio
i. Cor. iij. Nō cogitat malū pensē vel culpe Bpse-
rū est vltimē. Si. n. malū culpe vel pīne primo
nō cogit r igit necessario q̄ nō vult nec facit nec
opat. Si malū culpe primo nō cogitat se q̄ nō
indat de malo dubio vī occidit nō despicit de e
sternā certō dātā de pīnē nō pīmū temere
de futuro. Distingue tū in hac regula inter pōibi-
tāq̄ facere de primo est morale r cōhibita que
veniale r iustitias que facere non culpā sed non
culpā sed nō facere pīnē r iustitias r iudicia regu-
lā r vltimā. Charitas. n. incipit diligēdo p-
pūm sibi cōter cūer pīna. pīcē diligit labo-
rat r dōca pīcēta etiā sollicita est circa sequentia.
Et tū hoc q̄q̄ viciōde doctē a licitā q̄busdā
q̄ ab illicitā cōhibet nec primo quē diligit scidat
r. i. Cor. i. Si esca scidat q̄ frēs mōrē. r iura
nō sūm charitatē ambulo. sūm hoc sentētia apo-
stolē generatiter. Ro. iij. Hominī quicquē debentē
r. i. dōca. cetera ita solvere debet vt nihil tene-
mini charitatē aut ita vt semp teneamini.

Ligat primo mātū te ipm. in terra i ce-
dō in iura in patria. Sed aliter vbi vbi
charitas multipliciter ipedit. Aliter illic vbi
penitus expedita. Ibi. n. semp viciōsimiter semp
actualiter semp pure r sinceriter semp scrupu-
lō semp manifeste r effice aciter semp minus r sa-
mānter. Ipic autē multiformiter q̄ nōc minus
nōc magis nōc nōc vbi minor est ipm. charita-
tis habu r q̄ incipit r maior crecit r iustitias
desicit. Ilic habet a charitatē licet semp diligat
habitu sēpm impē. Iur nō diligit actu. Et autē
dilectio mor⁹ ab amāre in amabile a subiecto in
obiectū sicut vltio actus est vltio sup vltio. Et
aut ergo vltio de dilectio ipediti pōt vel in sub-
iecto vel in obiecto vel in vtroq̄ qd p̄ sic. Dili-

gere gratulā in vltio est actus pīs motus dīane
i. vltimāte vcl affect⁹ quī necessario pcedit act⁹
cognitiō. i. rōnē vel intellect⁹. aug. Inuisa postū
mō diligit cognitiā negatū. q̄ igit ipedito pō-
ri r postertus. Regulariter et qd impedit vel p-
petuo vel ad temp⁹ actualē cognitiō ipedit p̄r
r dilectiōne. Sedam bāc elā in iustitias dōmī-
tes de mōtes r occupati alijs actibus ut eōdē r
vel oppellit vcl despatio impeditū ne actualē
diligit aliqū primo r actu diligit vnum actū
actu diligit alium. pōsta vero cognōde aut ap-
pōndit prim⁹ sub pōndit⁹ affectū r pōnditū
aut nō. Et hoc aut q̄ sine. si sine aut q̄ in ipso firm-
pliciter nō sunt sicut in dīanā aut q̄ p̄ qd sūt ma-
li vt usūm aut q̄ sūt boni nō sūt autem de
liberā sic sup primū nō sit dilectōis motus sicut
abstracto colore super corpus nō ser vltio. si autē
sub puenitibus affectus charitate informato vt
sunt ille que dicit sunt in causa materiali r pōta
et sic actum cognitiōne legit dilectio actualis
aut sub oppositā r dilectōnem r tū se q̄ cogni-
tione mot⁹ oppositū. i. odire. Diligere. n. r odire
sunt motus oppositū cōtrariū q̄nī causā a cōtra-
rijs r elat effectus p̄arios r in eodē subiecto re-
spectu eiusdē obiecti inuiso se ipedit. Inter hec
est modum per abnegatiōne vtriusq̄. i. nec dili-
gere nec odire. Igit q̄ viciōde dicit r nū oppositā
r reliq̄. Sicut ergo p̄tingit diligere diligendū
r nō diligendū sic r odire odiendū licet bonū
Iuce. 14. Si quis vult ad me et non odire r.
Greg. Diligamus qd sunt et odio habeam⁹ q̄ in
dei nobis uterque vltimāte. Et odire nō odiendū
licet malum aliq̄ vltimāte r sic cōhibitum et sic i-
pedit feruor dilectiōnis aliq̄ mortale et sic p-
hibitum et sic impedit actum penitus: q̄ expel-
lit habitum. Non diligit vero diligendum est
dupliciter. negatiue sic nec bonum nec malum
sic desinentia pīuāntia sic malum sic omīten-
tia. p̄me Jo. 1. Qui nō diligit manet in morte. i.
Jo. 4. Qui nō diligit fratrem suum quem videt
dūm quem non videt quomodo potest diligere
Flora igitur vltimū diligit est bonum odire
est malum r econtrario vltimū bonum dilige-
re non odire bonum sed minus. Vbi odire ma-
lum r non diligit pīuāntia similiter malū sed
minus. Regulariter igitur omne quod bonum
odij causat vel expedit motum oppositum scilicet
dilectiōnis impedit et quicquid tollit odium
est bonum impediendum tenendum. Ilic pīuāntia
et sinceritas plurimum impeditur. quia in dile-
ctiōne pīuāntia motus charitatis r gratie semp
vel sepissime in motus nature animānter quādo
que motus formis admiscetur vt pīuāntia ca-
ras mibi pīmo quādo r pīuāntia p̄ter deū sed
aliquāntū p̄ car⁹ sēbano p̄ter aliquāntū vltio

licat et comodis et ab hac aliquentia plus propter que
dicit carnalis affectus. Talis dilectio pro prima parte est
cuius boni et laudabilis pro tertia virtute et exultant
culpabilis pro media indifferente. An. propter uita
lia nec laudantur nec vituperantur ac si in uiso uale
re multo uino se in modica uini debilita et minimu
aque abundat et ad partem magnam faciendam
multa tritico pro siliginis et modicum adici pro ual
et ad denario fabuladonis cupit uel pluri in simu
mifecat. Inter hec ipsi potes intente distinguas
Sollicitate otioso ne uel in modica signens paulatim
crefatis in ipse principale corrigi ne gligenter pro
mittas uel rursus nimis appetit puri et abbe
reos et mutum sic modicum ipsefectio in modetate
restringas uel totum extinggas. An. n. minus erum
git elicit sanguine. Sic tepide primus diligit quod
feruor multo ipse dicit. Feruor autem alius in uita
gido pro minus cum denario est circa ignis et propter
et suo in agile propter ipsum sicut in nabis calidus
et seruandum natura et lenis est pro. Ad uo. De uo
nio est feruor bone uoluntas que nobis occultare non
uolens certis manifestat unquam. Sed non. ser
uor glificas diligens alius dilectionis actus in pa
tris est sicut feruor ignis eris in ma in spera pro a
qui magis purus et pro. Sed feruor in uita fit
calidus ignis in ma terra que dda facit et generat
uel pro sic ut carbo incensus alius incendit uel gacci
des ut collisio uel colligit. Quod dicitur uel ut li
gua et alia mala que sicut biteria sic sicut differet
ter moritur ut pro. Si in igne miras ligna stipu
lam et olei et sic de aliis hec consequenter augent
ignem. Quod dicitur uel ut flatus et mor dda pro uel
ut cinis carbones hec oia circa feruore dilectionis
in uita spiritualiter purgant. Quod per sensibilia
ut sunt beneficia ad ro. in. Si clarum simu tu
cibus illum et. uel carbonis ignis. Inter primas
obsequia ad ro. in. Donos imit fuerit. glo.
Aliter non est fraternitas: uel in uita uita se puen
ant obsequia et sic de aliis. Ad uo per intelligibi
lia. Impedit ergo feruor semel quod ex abilita bo
rum deinde de plura oppositor. Sed nota sicut
cognitio pro sentitue ordinat ad cognatum pro
tate lectuue ita et affectus ad affectum et utroque
cognitas ad affectum. Et sicut non pro sensum quod
proit intellectum ipse dicit in cognoscendo. Ro. i.
Inuisibilia dei a creatura mundi pro ea que facta sunt in
tellecta percipiunt ita et pro affectu inferioe quod signi
cat feruor in diligendo. Greg. Regnum celos icur
co terrenis reb. et. qui procat incalescat et. Sic
belus proplatem canere fecit ad arm omnia securus
est pro uita. Et sicut in duo affe et que coordinati
sunt mutuo seruati ut utroque uel affe sunt repetunt
Sicut de utroque simile potes uidere in duab. ca
delle quarum una ardens alia si ad ignem accendit
que ipsam si extincta fuerit reuincendit. Sic dato

est que equaliter prima diligat sinceriter et fide
ter ipedico: tunc ne cauditer. Ad. n. solus uideri ma
dic deno aut imit et cor et ideo hic et uigili dilig
et que et quod sumptuose quide est in bono sed
sola deo. Sed in celo pro aug. vultuendo non
ab alteri oculis copuluerit non abfcedit et uolubi
ubi nota sunt oia necessitario nec propter tot
bit. Impedico autem eris ne efficaciter que multo
uolens uel non possum uel nescio boni facere pro
effectus quod in celo et excedit uel desideria in af
fectu. Profermo ipedico: h multipliciter ne uel
ga mutuo et familiariter quod. n. diligo me non de
ligit et ut bonos aliquos et cognofce me et de
diligentes ego et fama et aliter cognofce et diligo
uel in alios aliquos et ita odit me quos tu pro
et cum diligo. De. 5. Diligite inimicos uos. pa.
Recuruetur mihi mala pro bonis. et. Quodam
negatiue non positue non diligo actus me fortis
diligentes cum non cognofce et tunc est dilectionis hab
mutuo et ideo pro loquedo non amicia. De
ctio. n. est mor ab amate amate ab uo in aliis
amicicia uo et copula uiculis ut colligat bono
uel pluri mutuo amantibus pro mutuo recipio. uel
et uel reat ionem dicere et si suppositio et supposito
sed eppante sicut societas. In quod non et ppare et
lectio hinc inde. In illud apli licet uos plures di
gite in in diligit et. sicut similitudo est relatio epe
rante inter duos ab hoc licet alter magis alter mi
nus fit alio. Et igit sup duos mutuo amato ha
det amicia pro illud greg. minus et inter duos
charitas haberi non potest abstracto uo relatiue
cessat relatio. Amicia non autem dilectio hoc et
duo ab hoc filium vno est in alio cessat simi
tudo et maneat alteri ab edo. Quod eris est me
tra dilectio sed quod non et ariet mutuo bono
Ita inter plures me amice et dilectionis et si mu
tuo mihi dices quod plus amo eu qui minus amat
me et alio qui magis et ceduere. De uo igit h
diligo cum quibus pro loquedo amicia non de
quod large oia qui uel diligit uel diligit amice
uocet. Adnotidi autem pro amice uis et quod
uerbis dicit ipedico: h familia autem haberi
possum. pro. n. est familiaritas et amicia h
amicicia plus et dilectio. Dillectio. n. est sume
amorem in amato. De. Deo aia mea et. et
si fit amice h dupla pro: miras et mutuo si aut se
militarias fit multa pfermitas. familiaritas. n. et
mici pfermitas pro posse et meri et ereri. Inter
tu quo ad intellectus que id est sicut eorum emiser
ta. De uo. Et amice tuo oia curas oia cogit
ideo tuas misce et scire cum illo loque et te. Jo.
et. Et non dicit uos feruor et. Et non autem amice
et. Deo impedit diffidens. Et cor. n. Ad om bo
minem in dices in bonum boni secreti extraneo non
nec reuelas quo. De uo. Antea mudi uel

defectus s. s. fm impedimētū; cū circumstātie ei⁹
 qd sit vñ sit qm sit magnū vsus vñ: vñ p̄ta: et
 hūa sūta. hūa p̄pa me dicit de locū p̄nassa dōme
 aliq̄ hoc deo dicitur. De hūe ad doctrinā recuref
 scriptū s. m. oculis legentē obijit dicitū qd ab ore
 loquēti s. m. aures loquēti. Lege s. si sēp̄ intellige et re
 tine. In. r. In lege qd scripsi ē: q̄s legia. diligēs
 vep vt dicit bīc. h̄s nullo qd latē energie vñe
 vocis act⁹. Cir. Collocatōs vep plūf sp̄ loūis
 s̄mo corda rōp̄m̄ta op̄at: r̄ id a moxha pelle
 ad viū botes r̄ recure dētm bote p̄sule api ipedi
 mētū s̄re medicamēto aūscula unēre nō botes
 de se mēdaē. s. p̄ bōlem dētm verraē r̄ idētē dō
 cētē: p̄sūtāt exōstāt: r̄ dicit d̄ diligētē. nō sēnti p̄
 palē p̄ tollē dō ipedimētō tali s̄ofitā vtarie r̄eme
 dio de q̄ post modū nascit ipedimētū manōis of
 catorū: r̄ estūa d̄ estū ad se infirmitatē: eūde p̄
 s̄ta magis eluar. pōn b̄oūdo ad dētm p̄uētē p̄
 nissā grāa agēs laudis r̄ obiectū r̄ oca dētm d̄t
 ter sup̄p̄te hūf r̄ d̄tēter r̄ frequētē vt q̄ mada
 ter dētm d̄t ēp̄ofē s̄i b̄ canonē q̄d odidit: dēt qd
 iustit: p̄seruet qd dētm tangēt r̄ p̄ciat qd lepit:
 exēdit ipedimētū p̄p̄at in op̄atē. Postremo qd
 agit d̄ d̄ctū qd dēt onantere in scrib⁹ cordis
 ois r̄ op̄a. Et tētm n. ē cā p̄sētē. vt p̄bat ar.
 Illūm. n. p̄nere p̄ribilia r̄ sustinē s̄m r̄ oca.
 s̄ r̄ dētē magis possim sustinē dē et in castitate eē
 plūfcat s̄r s̄ in charitate ad rō. Memini qd s̄ r̄.
 gl. Cetera ita solate vt nō debe at. aliq̄ d̄ chari
 tatē ita solūte vt s̄mp̄ eay debeat. Dicit. n. cha
 ritas ē que cū reddita s̄ debetē dēbitōrē. Red
 dit. n. d̄: s̄p̄ndit. debet r̄ cū reddita s̄uērit: q̄
 nullū r̄ōē in q̄ impēdētā nō sit nec d̄re d̄dit a
 mittit: s̄ p̄oū r̄e d̄ d̄tē multiplicat. Itabēdo
 tēi reddit nō cādō: vt peccata.

1 In his duobus mandatis tota lex pendere
 p̄p̄e. o charitas o dicitur regula electōnū lex
 vñs vñs o dicitur vñs vñs cāsi canonū lex
 legū nō o d̄ p̄p̄i: s̄ facit p̄ p̄ciat. Intra regio re
 ḡs qm nō solū edidit vt d̄dit in b̄dō: s̄ r̄ d̄git
 s̄ p̄m̄p̄tū p̄m̄alē d̄ d̄ctōrē ad p̄cūm f̄uūde
 vñ. 33. D̄no legēs n̄ ois r̄e n̄ r̄. ven. D̄no d̄
 s̄m̄a vñt r̄. In d̄ctōrē i ḡna e lex d̄ d̄ctōrē p̄p̄o
 r̄. q̄ r̄ tētm. n. d̄ctōrē iudiciā d̄ ad modū ēre
 grāia p̄m̄ctā nō p̄m̄ctā obm̄ctā nō cr̄m̄ctā d̄
 l̄e p̄oas m̄ d̄ctōrē certū d̄ctōrē. q̄ r̄ lex aēra cēra
 m̄xialit: s̄ am̄d̄i lex i ḡna iudicē. in d̄ctōrē s̄ r̄
 m̄ōūē carbō lepit n̄ s̄m̄a p̄ d̄ctōrē i ḡ p̄c̄t
 B̄ lex i d̄ctōrē i ḡna i corde r̄ ad d̄ctōrē d̄ d̄ctōrē
 c̄ d̄ctōrē. s̄m̄a. n. ē vt d̄ctōrē iudicare de lege quā fm
 legē. S̄ r̄ i lex vt d̄ctōrē vido. iustā bonitā possi
 bilis fm n̄ā. s̄ d̄ctōrē d̄ctōrē p̄ h̄e loco. r̄ p̄ d̄ctōrē
 cō
 uentū o d̄ctōrē vñs m̄ifesta quōque aliq̄ p̄ ob
 sc̄uātē in caprō p̄ncipē n̄llo p̄no p̄m̄: s̄ cō
 uentū vñlitate p̄scrip̄tā s̄nḡla b̄ile legi cōnē
 unt s̄nḡla exēctōrē nō r̄n̄ i labi s̄ ad in b̄dū ad

docendū ad cōm̄ctōrē fm illud p̄e. B̄m̄ q̄m̄
 eroductū d̄ctōrē de lege tua r̄. Job. r̄. Q̄m̄
 loquēre d̄ctōrē r̄. s̄ intelligerō qd in s̄p̄o: s̄
 et⁹: s̄ in manu r̄ nō in sinistra: s̄ in d̄ctōrē ad p̄
 d̄ ad cōp̄m̄ctōrē ad p̄m̄ctōrē. p̄e. Et tē b̄ d̄ctōrē
 d̄ d̄ctōrē legitatōrē: ē. ecce lex d̄ctōrē d̄ctōrē d̄ctōrē
 ongo legē d̄ctōrē. magis r̄ oca h̄ūanā r̄ d̄ctōrē
 h̄ū r̄ e q̄: b̄ d̄ctōrē iudicē p̄ obm̄ctōrē p̄ctōrē i b̄c
 vñā iudicē r̄ p̄m̄ctōrē vñā ad montē in aia vñ
 p̄m̄ctōrē cū m̄ca d̄ctōrē m̄ctōrē de nouitō p̄ctōrē
 s̄us de p̄ctōrē b̄ d̄ctōrē s̄ctōrē s̄ctōrē p̄ctōrē iudicē
 c̄p̄ē s̄m̄e m̄ctōrē ad d̄ctōrē s̄m̄e s̄ctōrē p̄ctōrē
 vñāe charitatē. S̄ctōrē cū d̄ctōrē r̄ p̄ctōrē d̄ctōrē.
 C̄ p̄ctōrē ep̄m̄. s̄. b. T. de dilectōrē d̄ r̄ p̄m̄.
 C̄ Incipit op̄. s̄. b. T. de diuinis moribus.

Erecti estote sic r̄pa

ter vester celestis p̄ctōrē. In s̄ctōrē
 p̄tura n̄lō nō ipossibile d̄ctōrē: vt s̄
 p̄t̄r. In b̄ d̄ctōrē d̄ctōrē non s̄ntē nō p̄cepta s̄ctōrē
 diuina vt mōctōrē diuini ad quos nō p̄ctōrē
 r̄ctōrē: s̄ iustamur vt ad eos iudicōs p̄ possibi
 litate n̄ā acce d̄ctōrē d̄ctōrē: s̄ possim⁹ debem⁹
 s̄ n̄lō r̄ctōrē vt d̄ctōrē Jo. c̄p̄s s̄ vt b̄ d̄ctōrē
 sit imitator: s̄ fm modū p̄ctōrē faciat q̄
 exēctōrē. C̄ Deū immutabile d̄ctōrē.

e Sicut igitur mensura p̄ctōrē d̄ctōrē
 tabula in sua n̄ā s̄ctōrē in p̄p̄a. C̄ p̄
 s̄ctōrē d̄ctōrē r̄ nō mutōrē: b̄ctōrē Ja. apud quē nō d̄ctōrē
 mutōrē: s̄ immutabile s̄ctōrē s̄ctōrē fm cōm̄ctōrē. In
 gēl' aia: c̄ctōrē. 4. d̄ctōrē: n̄ q̄s m̄ctōrē i ḡna
 q̄s nō mutōrē: s̄ctōrē s̄ctōrē p̄ctōrē s̄ctōrē
 p̄ctōrē: q̄s p̄ctōrē vñ d̄ctōrē: q̄s d̄ctōrē: mutōrē
 t̄ctōrē in creatura: m̄ctōrē in creatōrē. p̄ctōrē
 vo in nouitō p̄ctōrē ordinano s̄ctōrē b̄ctōrē
 m̄ctōrē immutabile m̄ctōrē: cū d̄ctōrē m̄ctōrē
 s̄ctōrē. m̄ctōrē cura m̄ctōrē m̄ctōrē. s̄ctōrē
 nō s̄ctōrē d̄ctōrē ad m̄ctōrē p̄ctōrē: vt nec ad d̄ctōrē
 fractōrē p̄ctōrē illicet a d̄ctōrē vñ r̄ctōrē d̄ctōrē
 s̄ctōrē m̄ctōrē d̄ctōrē Job. Iustitā vñ d̄ctōrē
 c̄p̄tē tēre nō d̄ctōrē d̄ctōrē r̄ c̄p̄tē. C̄ r̄ctōrē
 q̄ m̄ctōrē: nō p̄ctōrē vñ. p̄ctōrē nos legere a chari
 tate d̄ctōrē s̄ctōrē m̄ctōrē d̄ctōrē s̄ctōrē m̄ctōrē
 d̄ctōrē: s̄ctōrē d̄ctōrē affectōrē: In s̄ctōrē
 r̄ctōrē vñ d̄ctōrē. Itō d̄ctōrē s̄ctōrē m̄ctōrē d̄ctōrē
 m̄ctōrē: de s̄ctōrē m̄ctōrē: s̄ctōrē de gaudio in
 d̄ctōrē: vt in iudicē: de feruore in cō d̄ctōrē: de hūm̄
 itate in vñ d̄ctōrē: vt in d̄ctōrē de m̄ctōrē d̄ctōrē in iudicē
 s̄ctōrē iudicē in s̄ctōrē m̄ctōrē in carnalē in q̄ m̄ctōrē
 m̄ctōrē in eodē s̄ctōrē stabiles p̄ctōrē: m̄ctōrē q̄
 h̄ctōrē d̄ctōrē s̄ctōrē in iudicē in s̄ctōrē: m̄ctōrē
 m̄ctōrē: in s̄ctōrē d̄ctōrē in iudicē: m̄ctōrē
 am̄ctōrē. in iudicē: in cō d̄ctōrē: affectōrē
 bus iudicē. In stabiles s̄ctōrē: s̄ctōrē: s̄ctōrē

in bono mutabilitate indicat affectionem et motu
gratiorum. Ad hoc enim merito habetur: venos frequen-
ter vno cordis modo. in manne et benigni stare et
in certis in purgatione nostra equaliter habe-
remus.

C Bonum deo placet
1 Ius est mos in deo quod iuste propter bonum
sibi et non placet in ipse: et de loco in ager
sacri bonos sine in alio creatore: sine sit boni
nile cogit et est pulcherrimo fortitudine sumit et
nisi manne: aut alie: et de legem propter caritatem
et nat: mota: sine in certis: a: n: l: b: o: a: volutat
arbitri libertas: et sua. sine boni gratis datus: et
et in legem: b: a: c: i: r: e: b: d: i: c: a: r: e: facundia: p: i: n: e
rem abstinere: et: p: o: p: o: s: i: t: a: m: o: r: e: h: e: r: e: s: i: l: i: a: sine
boni gratia: q: d: m: a: r: i: e: d: e: o: p: i: y: et: e: f: i: d: e: a: s: p: e: s
charitatis: b: o: n: i: t: a: s: p: a: c: i: a: o: b: l: a: t: i: o: n: e: v: i: t: a: r: e: p: a: n-
nificia p: o: d: e: r: e: s: e: l: a: . I: t: e: o: m: i: a: s: i: b: i: d: i: s: p: l: i:
et: s: p: e: v: i: b: i: g: i: n: q: u: o: t: i: b: y: s: i: c: u: r: . n. i: u: s: t: i: a: i: n: u: s: t: i: c: i: e
m: i: s: e: r: i: c: o: r: i: a: i: n: i: m: i: c: i: a: t: i: a: d: i: v: i: n: e: b: o: n: i: t: a: t: i:
m: a: l: i: c: i: a: s: i: n: i: a: e: s: t: q: d: b: o: n: i: g: r: e: s: u: a: r: e: v: i: d: i: m: u: r: q: d:
b: o: n: i: d: e: u: s: n: a: e: p: e: u: l: i: . s: i: l: r: n: o: b: i: s: p: l: a: c: e: r: e: o: s: o: e: h: o:
m: e: s: q: e: v: i: b: i: g: i: e: i: n: q: u: i: b: e: t: c: r: e: a: t: u: r: a: s: d: e: r: e: m: u: s: b: o:
m: i: s: e: r: i: c: i: t: e: m: e: r: i: e: s: o: n: e: r: e: o: b: i: u: s: q: d: b: o: n: i: s: p: o: n: i: t: a: t: i:
b: o: n: i: a: d: a: c: t: e: r: e: s: i: s: t: e: r: e: . m: a: l: u: s: q: u: o: q: u: i: s: q: e: v: i: b: i: g: i: e:
e: t: e: o: d: e: t: e: s: t: a: r: i: e: s: q: u: i: s: p: o: s: s: i: t: q: u: o: c: i: q: u: i: s: i: n: i: p: e:
s: i: r: e: p: p: i: a: r: i: a: d: e: i: s: d: a: n: i: p: r: i: m: e: s: i: n: m: i: s: t: o: s: p: i: u: s:
p: p: r: i: m: e: s: i: n: c: r: e: a: t: o: r: i: s: q: u: i: p: p: i: a: l: i: b: o: l: o: s: i: b: e: i: c: i: s: b: e: i:
q: u: i: t: e: r: e: s: v: e: i: t: i: n: s: e: i: u: . s: u: m: . n. l: a: u: d: a: t: u: r: q: u: i: s: v: e: l:
d: i: g: n: u: r: a: d: g: r: a: t: i: a: m: b: o: n: i: t: a: t: i: s: r: e: l: i: g: i: o: i: s: d: e: m: o: n: i:
s: t: i: c: i: p: e: d: i: c: i: t: e: s: v: e: l: a: l: t: e: r: i: g: r: e: s: n: o: e: r: e: b: m: i: s: t: i: c: i: a:
d: o: p: i: n: i: s: v: e: l: i: n: i: s: t: i: g: i: a: n: i: s: d: i: m: i: n: u: i: m: q: d: a: l: i: n: d: i: s: q:
b: o: n: i: n: o: b: i: n: o: p: l: a: c: e: r: e: d: e: m: d: i: s: t: i: n: g: i: t: . a: u: t: c: i: q: u: o: c: i: a:
s: i: l: o: q: u: e: d: e: t: r: a: b: i: t: r: i: d: e: t: s: a: l: i: a: s: l: e: n: i: t: a: t: e: s: s: e: n: p: e: t: a:
m: a: r: i: e: s: n: o: s: e: o: r: i: d: e: m: e: o: l: l: o: q: u: m: u: r: a: t: c: u: d: e: l: e: e: r: d:
o: s: i: s: t: a: t: a: m: a: l: a: v: i: d: e: m: s: a: u: d: i: m: q: d: a: l: i: s: f: a: c: t: u:
m: u: s: n: i: s: q: d: m: a: l: a: n: o: b: i: n: o: d: i: s: p: i: c: i: t: e: t: h: o: s: s: u: m: s

C Deus preiudicat omnia.

1 Ius mos sine peccato est in deo quod facti
r abdo et mala pudent puidet: et ante oia si
et cognoscit: et qd bde et qd mali possit et eis
noscit: et de cais angelis et pmi holo pscit et te-
pni pmi: et qd seg ponit pognouit. f. gna bu
nari: et qd bdi. f. filij dei leantide: et b maior
eremide qd an e bda glificatio: sif puideda nobis
lexa sio s i n u: i l l u r g e r e t: s i n e a d e m d i t: s i n e a
b o s b a s a m i c i s c a r n i a h b: s i n e s p i a l i: q u i r e s i s t e n:
c u i q u i r o t e r a d u q u i e u a d d e d: q: m i n: s e r i s i t i a c t: a:
h i s i n d e r. I t e p u i d e d u q d s i n u a i n s e p a r t: e c o r:
p o r: e s a l e i s t: u s d o l o r i m i n e r c o r p: a t: u s t i m o r:
s e i s t: u p i c u l u. I t e v b i m a n e d u c u d e o v e c i d v a:
b o l: e i n c e l: o v e l i n s e r: n: o i s t: a l: o c: i: d: i: t: a: t: e: d: e: o: m: a:
n: o: b: . I t e s i c: i: c: i: t: a: s: a b i p: o r e c e d: i: b: . v: n: i: e: e: t

et hinc in mente ingit h v fari: id mox est optauit vni
na super et intelligeret et novissima puideret.

C Deus patiens est.
1 Ius mos in deo quod sine peccato est in deo
creata sua offendit et ptenit: n: o: b: i: t: i: s: p: a: s:
n: a: s: o: d: i: t: i: s: v: e: d: i: g: n: i: t: e: b: o: n: i: e: r: e: s: e: r: u: e: r: e: d: e:
s: i: d: e: a: t: i: s: m: a: l: i: e: d: e: t: e: s: t: e: s: t: p: u: i: d: e: r: e: i: t: a: b: a: a: l:
q: d: s: i: n: o: d: e: s: i: d: e: r: i: o: e: s: p: o: a: l: i: a: s: i: c: a: p: e: u: p: i: s: e: r: i: t: f: a: c: i: t: . n. s: o:
l: e: s: u: s: o: r: i: s: s: u: p: b: o: n: o: s: e: m: a: l: o: s: e: p: l: u: i: t: s: u: p: i: n: i: s: t: o:
e: s: i: n: i: s: t: o: s: . a: d: h: a: c: p: e: c: c: e: d: e: s: i: l: i: t: e: d: e: r: e: d: i: s: t: e: n: s: . v: e: i: s:
t: e: c: h: o: s: n: o: s: h: o: l: e: d: e: r: n: o: s: t: a: n: a: s: s: u: l: o: d: i: r: e: m: . s: i: e: e:
b: o: n: i: e: i: o: p: e: a: r: e: s: e: s: i: s: t: i: c: i: a: s: c: o: r: p: a: l: e: v: l: s: p: i: a: l: e: a: u: r:
l: i: a: a: n: o: b: e: x: p: e: c: t: e: r: e: t: s: i: d: i: u: a: n: o: s: p: r: i: u: e: n: i: e: r: . p:
f: e: c: i: t: . n. o: d: i: u: b: y: d: e: s: e: n: o: b: i: s: t: e: t: v: t: n: o: p: p: b: o: l: e: d: i:
l: e: c: t: o: n: e: v: i: c: i: a: d: i: l: i: g: a: m: . n: e: c: p: p: d: e: t: e: s: t: a: d: s: v: i: c: i: o:
n: a: m: b: o: i: s: d: e: t: e: s: t: e: m: u: r: s: i: n: a: m: d: i: l: i: g: a: n: s: v: i: c: i: a:
d: e: t: e: s: t: a: t: e: s: .

C Iustitia dei.
1 Ius mos in deo quod nisi ex parte ipsius non
aliter malicia recipit detrimere. n. b. l. n.
nacer sed michaeli eius iustificari: nec sub malicia
b d pe. charitate dimittit: s. beu nos miser: v m
religiose pome excessu in tota clamit: re fidim: i
mo in tota ordina: s. e o s religiose p p d v n
penit: p d e n s: s. a b v n o h m i s c o n o t e d i m u r t o r i
p s e n t e s m i s t o s p a u c e s i n o c t e s p e g n u r s a n n i
c o s e s f a m i l i a r e s i p i: q u i p o s s u m: i d e b i t e m o l e
s t a m: q d d e i s i n l e g e p o d u i t d i c e: n o n p o s t a b i t i
l: i: m: i: g: r: a: t: e: p: o: s: n: e: p: i: n: i: g: r: a: t: e: s: i: l: i: i: s: v: n: u: i: s: i: s: o: n:
s: u: i: p: o: r: t: a: b: i: v: i: d: e: a: p: s: i: . b: e: u: q: u: o: i: d: e: s: p: r: i: g: i: t: c: u: a: l: i: q: u: o:
t: u: r: b: a: t: e: q: d: t: i: p: e: d: e: s: i: n: m: e: r: i: t: o: d: e: h: f: r: e: q: u: e: r: e:
e: i: p: i: t: d: e: t: r: i: m: e: n: t: e: r: e: o: q: e: t: i: e: n: o: v: u: l: t: c: a: r: e: v: l: s: i:
d: e: r: e: n: e: c: l: e: g: e: r: e: n: e: c: o: a: r: e: .

C Recitatio dei
1 Ius mos est in deo quod nisi per maliam iustitiam
deserit: nec per iustitiam maliam derelinqt
Maliam. n. alique iudicari vel p d e n t i s i n e m i
sericordia: nec alique miseret sine iusticia: s. n. i. s. i.
misi est iusticia suare p d e d: i: m: i: a: e: x: t: i: n: g: u: i: s: e: c: a:
l: i: c: i: u: i: m: i: a: s: e: r: t: u: b: e: i: u: s: t: i: c: i: a: p: e: n: i: t: e: p: e: l: i: s: h: s: c: r: i: p: t: u:
r: a: v: t: q: u: i: s: i: l: i: m: e: d: e: t: i: b: i: m: i: a: v: i: t: a: s: i: t: e: d: e: s: e: r: a: t:
e: s: . d: i: s: t: i: c: i: o: r: e: s: e: i: u: d: i: c: i: u: e: t: .

C Pax dei.
1 Ius mos est in deo cui oia s. e. o. s. e. a. m.
a re aliq clamet vindicta dei s. v. i. s. e. s. i. e.
in apoc. legif q o s clamabar vique q d v e i r e
s i n c e: n: o: i: n: d: i: c: e: s: e: v: i: n: d: i: c: e: s: s: a: n: g: u: i: n: e: n: r: y: d: e: b: i: s: o:
q: b: a: b: i: t: e: i: n: t: r: a: . d: e: n: o: p: a: r: i: t: e: r: e: m: i: s: e: r: i: c: o: r: d: i: e:
e: x: p: e: c: t: a: p: e: r: d: e: v: i: s: q: d: m: o: s: v: e: l: m: i: s: e: r: a: t: s: i: i: n: c: o:
n: u: r: i: v: e: l: a: v: i: a: s: u: a: m: a: l: a: q: i: d: e: l: e: c: t: a: t: m: i: s: e: r: i: c: o: s:
d: e: i: n: p: a: r: t: e: v: i: s: o: s: i: s: n: o: s: i: p: a: r: i: t: e: s: i: n: m: o: m: e: n: t: o:
a: n: s: a: d: p: l: e: n: i: s: f: o: d: i: a: t: p: e: d: i: c: i: t: s: e: n: e: m: a: l: e: d: i: c: t: e: s:
v: i: n: d: i: c: t: a: d: a: m: a: r: e: s: e: i: p: p: o: m: i: s: e: p: e: l: i: e: i: p: o: p: a: u:
t: e: s: d: e: o: q: u: e: t: a: d: i: m: i: s: i: l: i: c: a: t: p: e: r: d: e: m: a: l: i: c: i: a: s: b: o: n: o: s:
n: o: s: p: i: d: e: r: e: t: e: s: q: u: a: b: o: a: s: a: p: i: l: e: d: e: o: r: d: i: n: a: u: t: b: m: a:
l: i: c: i: a: i: m: p: i: o: r: e: q: t: i: n: l: a: u: d: a: n: s: e: i: s: d: e: u: s: e: t: a: n: t: e: m:
s: e: r: i: c: o: r: d: i: e: e: s: t: s: i: s: t: i: n: e: r: e: m: a: s: i: i: n: i: n: i: s: t: i: c: i: a: . a: c: s: i: m: u:
d: u: m: d: e: s: e: r: u: a: r: e: t: a: p: e: c: c: a: t: o: . v: e: l: e: m: p: e: r: e: t: a: p: e: c: c: a: t: i: s: .

In beatitudine enim potest esse opabat in nobis. In n. cognoscit alia vobis dicitur diligenti cre acous circa salutem generis humani qm in pmo appertit cu vniuersi qd volent ad imaginem similitudinis se fecit. Deinde vniuersi angelis deputant q cu in aho vtero cu flos dicitur nati ab insula demoni defendaret. Ne celum a corpis singulari monite puenitissima mi nistrant. Deinde ab originali peccato vna bapti magis alit emendant pteris spm/cum est oib' donat fuis e singul' vntu' i similitudo adoptant. Post in eod' i adolentes qsq' i dno. qnos vnica spirita tione ad etna salutem manant. fozat p creatur' qe singula se hntat vt ad similitud' creatoe' aliosq' introducat. s' h' p efficacissima ex'pla motio: bonum' venioq'. Vbi p fact' i se'pura q nob' via cete sic lucidissime' dem' dicit q'nt' h' d' b' b' e' d' at ad huc q'nt' ad p'mum. q'nt' ad alios quo ad firmicos. q'nt' ad p'latos q'nt' ad f'bdos q'nt' ad vniuersos q'nt' ad motuos. s' q'nt' ad s' se'pura i intelligunt ad d' d' d' de creatoe' i n'icos fidelissimos q' cu exponit vnica f' h' d' i' e' venire. In ead' se'pura p' d' d' d' d' n'ic vnica d' d' d' n'ic b' d' d' i' e' p' m' i' s' a' l' l' a' c' t' i' m' i' f' e' r' o' p' e' d' o' e' s' a' d' f' a' l' t' e' . S' u' i' n' d' i' d' u' q' u' o' s' a' b' e' x' t' e' r' i' o' r' u' m' i' l' l' u' d' i' n' e' i' n' p' e' p' l' a' n' e' d' i' n' a' q' u' e' s' t' i' o' . q' d' d' e' o' p' l' a' c' e' t' s' u' p' e' l' a' a' d' i' n' u' e' d' i' t' i' d' i' l' i' g' e' n' t' i' s' u' a' c' i' r' c' a' p' e' t' e' o' e' s' q' f' a' c' t' e' n' u' s' e' i' n' t' e' f' a' l' u' a' n' . a' d' u' o' c' a' t' i' n' i' s' i' n' i' s' d' i' n' e' n' i' c' i' s' q' a' b' e' a' g' e' t' q' s' i' b' i' d' e' l' i' c' i' o' s' f' a' c' i' t' a' d' s' o' l' l' i' c' i' t' u' d' i' n' e' p' i' d' o' r' u' d' i' c' t' e' i' n' v' a' n' i' o' s' . A' p' e' r' i' t' i' m' i' b' i' f' o' r' e' q' m' e' a' q' e' a' p' i' t' n' e' c' i' p' l' e' n' i' s' e' i' t' r' o' . q' d' g' r' e' g' o' . e' t' p' o' i' t' d' i' c' t' o' . V' b' i' s' p' o' s' i' t' d' e' o' m' n' i' b' i' l' e' t' e' r' i' e' t' v' e' a' p' e' r' i' t' p' u' l' s' a' . q' d' v' i' m' e' s' s' i' b' i' p' e' c' c' a' t' i' n' e' d' i' c' i' t' . e' p' u' l' s' i' a' e' p' a' p' e' t' e' r' : i' n' b' m' u' n' d' o' t' o' l' e' r' a' t' . q' : n' i' s' s' p' i' t' a' e' s' v' i' r' i' a' d' v' o' c' a' t' i' s' f' e' a' c' c' i' n' g' i' t' . n' i' s' s' e' i' p' o' s' c' a' m' e' s' v' e' p' o' n' e' s' e' i' t' v' e' c' o' z' i' g' e' r' e' c' a' r' i' t' . E' t' u' l' i' g' i' t' s' p' o' s' i' t' v' t' a' l' i' q' u' i' o' c' u' i' d' a' m' u' r' a' t' : a' d' e' d' i' f' i' c' a' t' i' o' n' e' p' u' n' i' o' r' u' s' s' p' i' t' a' l' e' o' r' o' s' s' e' l' l' u' c' i' d' e' . q' : v' b' i' p' e' t' i' v' i' r' i' s' i' b' i' s' e' l' i' s' p' u' n' i' o' r' o' e' q' e' r' i' n' e' d' i' c' t' e' t' d' e' l' e' t' s' p' o' s' i' t' q' s' e' c' l' e' r' i' e' s' . m' a' g' i' s' a' e' m' a' g' i' s' u' a' d' p' e' t' e' a' c' e' z' a' m' i' t' i' o' n' e' c' u' p' p' i' s' t' e' r' i' s' s' p' i' t' a' l' i' m' i' n' i' s' a' e' m' i' n' i' c' o' s' i' d' i' t' . E' t' u' l' i' g' i' t' b' o' l' a' p' f' a' l' t' a' e' m' i' s' e' s' u' f' f' i' c' i' l' i' t' a' t' p' p' i' o' n' e' r' i' a' g' r' a' u' i' a' v' u' l' n' e' r' a' p' e' t' e' r' . s' b' d' e' p' e' s' s' i' b' i' i' n' m' o' e' s' d' i' l' i' g' e' n' t' i' a' m' i' s' t' e' v' i' c' i' u' s' s' i' b' i' s' u' a' q' d' i' l' i' g' e' r' e' t' p' i' d' e' r' e' s' q' u' o' d' i' n' g' u' l' i' m' e' b' i' s' a' p' o' s' t' e' r' e' s' d' e' i' p' e' t' e' r' o' s' e' f' f' e' n' d' e' r' e' t' a' b' o' d' i' n' e' t' e' m' e' d' a' s' i' m' e' m' e' r' a' t' g' e' n' t' i' a' n' a' c' u' b' i' t' u' r' i' c' r' u' c' e' i' m' e' b' i' a' s' i' n' g' u' l' i' s' d' e' o' p' i' . In q' cu' d' i' c' i' t' u' r' v' a' l' i' d' o' e' l' a' c' r' i' m' i' s' i' n' m' e' b' i' a' s' i' n' g' u' l' i' s' v' u' l' n' e' r' a' t' . s' a' l' u' t' e' p' e' t' i' t' i' o' b' i' a' n' o' s' e' n' o' i' s' t' u' r' n' i' t' a' p' e' p' i' a' r' e' c' u' e' r' e' d' i' a' g' r' a' u' i' s' . E' t' n' e' s' e' l' i' g' e' r' e' t' a' p' e' t' a' v' b' a' s' u' a' m' o' e' s' : e' x' p' l' a' p' l' e' n' i' b' i' s' f' e' c' i' t' i' n' q' t' r' u' o' e' x' p' l' a' s' e' t' q' u' o' s' i' n' t' u' a' n' d' e' s' a' l' u' t' e' p' e' t' i' t' i' n' e' r' e' m' e' . S' u' p' b' e' e' l' i' p' m' a' n' i' f' e' s' t' a' n' d' e' d' i' l' i' g' e' n' t' i' e' s' e' c' i' s' a' c' r' i' s' s' i' m' i' s' e' x' p' i' s' i' t' a' s' i' g' n' i' f' i' c' a' t' p' l' e' r' a' u' t' v' o' t' u' d' e' d' i' t' c' o' s' t' e' r' a' d' i' n' o' s' t' r' i' v' i' b' o' i' b' o' n' o' n' e' c' e' s' s' i' t' i' n' o' t' i' p' e' v' e' l' v' n' o' l' o' c' o' l' i' n' e' f' a' c' t' o' r' d' e' i' t' e' r' i' m' i' o' s' e' i' d' e' p' e' n' i' t' p' e' n' i' t' v' e' l' e' t' i' p' e' e' l' o' c' o' i' n' c' a' r' n' i' t' a' s' f' a' c' t' i' e' c' o' r' p' o' s' t' e' l' a' t' i' o' n' e' s' p' i' s' i' t' e' p' e' t' e' r' u' m' d' i' c' i' t' i' b' o' i' s' i'

memit. Si. n. tñ pfecti epi + sacerdotes mlti + corp' vniuersi p' e' r' a' n' t' p' o' s' s' e' n' t' . i' m' i' c' r' a' b' i' l' e' s' h' o' i' s' s' i' n' e' e' x' t' r' e' m' a' v' i' c' i' d' e' + v' i' c' i' a' n' o' m' o' c' e' r' e' t' . i' n' s' u' p' e' r' i' o' r' e' s' s' p' i' t' a' l' e' s' + s' c' o' l' a' r' e' s' p' o' s' s' i' n' t' q' e' n' i' m' m' u' l' t' o' s' g' e' n' t' e' a' d' o' b' s' e' r' u' a' t' i' o' n' e' s' p' r' o' p' r' i' a' s' + m' a' n' i' f' e' s' t' a' t' i' o' n' e' s' p' e' n' s' a' v' a' r' i' o' s' + s' e' n' t' e' n' t' i' a' s' i' n' o' s' t' r' i' s' i' b' i' d' i' c' t' o' s' c' o' e' r' c' e' r' e' t' . I' d' e' e' o' s' i' n' e' a' d' i' n' t' e' r' i' o' n' i' o' s' b' e' n' e' d' i' c' t' o' s' f' a' c' i' o' n' e' p' a' m' i' t' + s' e' c' e' r' e' + n' i' s' i' b' i' o' q' n' u' l' l' i' e' o' r' o' q' u' i' c' o' r' a' i' a' f' u' e' r' u' n' t' a' d' n' f' a' m' s' a' l' u' t' e' t' e' s' t' e' d' n' o' i' v' s' a' . q' d' v' a' r' a' d' e' b' e' n' e' f' a' c' t' i' t' i' b' i' s' + n' o' d' e' t' i' p' e' r' i' b' i' s' o' i' s' q' i' n' v' i' d' e' r' e' t' a' d' c' e' l' u' m' n' o' s' i' t' r' a' b' i' t' b' i' d' i' v' i' d' i' m' u' t' q' u' i' s' i' n' o' r' o' f' u' e' n' o' p' a' n' i' i' n' a' l' i' q' u' e' c' o' r' o' n' a' e' c' u' i' l' i' b' e' t' + a' r' b' i' t' r' i' o' d' e' d' e' r' i' t' i' b' b' o' i' s' s' i' b' i' a' s' s' i' m' i' l' i' t' a' t' e' q' u' a' n' t' i' t' u' m' e' o' g' i' p' o' t' . v' b' i' a' u' g' . S' u' i' c' r' e' a' t' u' r' e' s' i' n' e' t' e' n' o' i' n' s' t' i' t' u' t' i' o' n' e' s' i' n' e' t' . C' r' e' a' t' u' r' e' s' n' o' s' o' l' i' d' i' n' o' i' n' s' t' i' t' u' t' i' o' n' e' m' i' s' i' v' o' l' u' n' t' e' q' : p' e' n' i' t' i' a' l' i' b' e' r' e' v' o' l' u' n' t' a' t' e' e' n' g' i' . a' d' f' e' r' e' t' o' r' a' f' a' l' t' o' l' u' s' p' i' . s' i' b' i' s' i' b' i' t' i' o' e' s' t' a' p' p' e' t' i' t' i' n' e' c' r' e' a' t' i' o' n' i' s' c' i' r' c' a' s' a' l' u' t' i' b' a' n' i' g' e' n' e' r' i' a' l' i' s' d' e' a' p' t' o' p' l' i' m' i' o' d' i' c' e' r' e' t' e' q' u' i' s' i' s' a' l' u' t' i' n' o' i' s' q' u' o' s' r' e' d' e' m' i' t' q' u' i' m' a' n' i' f' e' s' t' a' t' i' o' n' e' c' u' i' g' r' o' s' i' o' n' i' s' i' b' i' d' i' p' s' a' l' u' t' e' s' u' o' s' i' m' i' c' o' s' i' n' t' a' b' o' c' a' n' t' . In t' o' t' a' . n' . m' a' c' h' i' n' a' m' u' n' d' i' t' e' l' e' b' e' r' n' a' d' o' n' i' s' i' n' t' a' b' o' r' a' n' t' . In a' l' i' s' . n' . o' g' i' b' i' v' i' r' e' t' i' a' c' t' a' s' u' n' t' . p' b' o' i' s' v' o' l' u' n' t' e' s' i' s' t' i' n' u' n' t' i' n' v' o' l' u' n' t' a' t' e' . i' n' f' a' c' t' i' o' a' b' u' s' a' q' u' o' e' s' i' n' m' o' e' r' e' i' l' l' u' s' t' r' e' s' . S' u' i' e' t' i' a' i' n' t' e' r' i' o' r' i' b' u' s' d' i' l' i' g' e' n' t' i' s' i' n' e' c' i' a' r' i' t' e' s' v' u' l' n' e' r' e' a' d' c' e' l' u' m' d' u' p' t' . q' b' i' r' a' s' p' r' i' s' f' o' r' i' t' i' m' i' s' t' a' n' t' e' s' q' r' a' i' n' p' e' r' d' i' t' i' m' p' e' r' a' r' e' t' . C' o' n' s' u' m' p' t' i' o' n' e' p' r' i' n' c' i' p' a' l' e' d' i' l' e' c' t' i' o' n' i' s' d' e' i' . C' A' . I' I' . E' t' i' l' l' a' c' o' g' n' i' t' i' o' b' e' a' m' a' b' i' l' i' t' e' d' e' i' p' d' e' i' a' b' c' a' l' i' a' g' l' i' f' i' c' a' t' a' . V' b' i' p' e' r' s' p' i' s' . i' . S' u' i' q' u' o' d' a' d' e' c' r' e' a' t' u' r' a' f' a' c' i' t' s' u' b' n' o' i' c' e' c' r' e' a' t' u' r' e' i' g' e' n' t' e' . I' n' s' . n' . i' p' e' r' a' n' t' i' o' n' e' i' b' i' d' i' c' t' i' b' i' s' s' u' p' e' r' c' u' b' i' t' a' d' p' e' t' . I' d' e' i' s' f' e' c' i' e' i' s' n' o' m' i' n' e' n' u' s' p' r' i' d' e' s' + n' o' t' i' f' a' c' i' i' p' s' p' e' m' v' t' d' i' l' e' c' t' o' q' d' i' l' e' c' t' i' o' n' i' s' m' e' t' i' n' i' s' i' b' i' s' . E' t' i' n' l' e' c' t' i' o' n' i' s' d' i' l' i' g' e' n' t' i' a' s' i' b' i' s' e' m' a' + i' n' s' i' s' . i' . p' s' p' i' r' i' t' u' s' q' e' s' e' r' v' i' u' n' i' u' s' . E' a' d' e' d' i' l' e' c' t' i' o' n' e' d' i' c' t' a' q' u' i' p' o' d' i' l' i' g' e' s' i' m' i' l' i' t' e' i' o' b' i' i' n' s' i' s' e' . p' c' a' d' e' . n' . a' l' i' a' g' l' i' f' i' c' a' t' a' d' i' l' i' g' e' n' t' i' a' s' + d' i' l' i' g' e' n' t' i' a' s' . I' n' o' s' t' r' i' s' i' b' i' d' i' c' t' o' s' q' u' i' n' o' g' e' r' i' t' n' u' s' i' d' e' i' a' d' q' u' e' f' e' l' i' c' i' t' a' t' e' v' e' t' i' p' e' c' t' e' q' u' e' r' e' n' t' i' n' s' i' c' r' e' a' t' o' r' i' s' i' s' o' l' i' a' m' e' t' v' o' l' u' n' t' e' r' e' p' e' d' e' r' e' . A' d' i' n' t' e' s' t' e' b' e' r' . d' e' a' l' i' a' m' a' m' e' t' . e' t' u' r' a' s' + m' a' n' i' f' e' s' t' a' t' i' o' n' e' s' c' u' i' s' i' n' a' p' o' s' t' u' l' a' t' i' o' n' e' s' i' m' e' . e' n' i' i' n' s' i' p' i' e' n' d' i' n' e' m' o' r' a' . n' o' d' e' e' i' a' i' a' m' v' e' l' i' n' t' e' s' i' e' + e' m' a' n' i' f' e' s' t' a' m' a' r' e' s' i' b' i' n' o' s' d' e' a' p' o' s' t' o' q' u' e' r' e' . I' d' e' e' n' o' s' t' r' i' s' i' b' i' p' s' p' i' r' i' t' u' s' d' i' c' t' o' s' d' e' i' s' p' o' s' i' t' . c' a' r' i' t' a' s' v' e' l' d' i' l' i' g' e' n' t' i' a' e' i' c' o' s' a' d' i' n' s' i' p' i' e' . i' . q' d' a' r' t' i' c' l' u' s' . v' b' i' d' i' c' t' . c' a' r' i' t' a' s' d' e' i' + d' e' e' s' t' + d' o' n' u' d' e' i' t' . E' t' q' : d' e' d' i' l' e' c' t' i' o' n' e' v' e' l' a' n' o' s' d' i' l' i' g' e' r' e' t' . i' . l' . d' e' d' u' m' n' o' b' i' s' . E' t' i' n' a' m' c' a' r' i' t' a' t' e' q' v' e' l' i' i' t' i' a' b' o' i' d' i' c' d' i' l' i' g' e' r' e' m' d' e' i' . i' n' p' l' u' r' e' d' e' d' i' s' i' n' s' p' i' r' i' t' u' s' d' e' i' s' s' p' i' r' i' t' u' s' . I' d' e' e' s' t' a' l' i' o' p' i' m' o' m' a' g' n' i' s' s' e' n' t' i' a' i' n' o' d' e' r' n' i' s' i' t' a' l' t' e' r' s' e' n' s' i' t' t' e' n' e' q' u' o' d' p' l' a' c' e' r' . s' e' d' a' d' i' b' e' d' i' r' s' p' i' r' i' t' u' s' v' e' l' a' l' i' a' b' e' a' n' i' s' i' p' s' e' v' i' c' i' e' r' e' p' o' s' s' e' r' e' t' i' a' m' o' r' e' + s' i' c' i' n' i' p' s' o' q' u' e' r' e' o' i' m' o' d' i' r' e' p' u' r' e' . s' e' d' m' e' l' l' i' g' e' n' t' i' a' b' i' b' i' n' e' d' i' d' i' e' s' t' q' i' n' o' l' u' n' t' e' s' e' i' t' q' u' i' p' o' d' i' l' i' g' e' n' t' i' a' s' . E' t' n' e' c' s' e' p' i' s' i' t' e' i' n' p' l' o' n' a' t' i' o' . E' t' q' u' o' d' v' i' s' i' o' p' r' i' s' b' e' c' d' i' l' e' c' t' i' o' n' e' e' i' s' m' i' n' o' : q' u' i' d' i' l' i' g' e' s' + d' i' l' e' c' t' o' q' u' o' s'

posse de illo fonte. id fidelis ala eterna bebbit in
 illo fonte getem e be illi ma mansione cu vnicu
 qd dicit dicit. Intra in gaudia dei sui. in hac vita
 non gaudia diuina intrat in gaudere qd; modicu
 est e momentaneu qd b pcpit. Illi vobis totu gau
 dia intrabit in gaudere qd; totu gaudere mtrabit
 in gaudia. vt dicit aug. qm in hac delectatio sc
 trinitas frui sp qd e qd illi erit qd est qd illi non
 erit. Certe qd dicit vt dicit: qd dicit nobis no erit
 dicit dicit aug. In crisa ala vobis delectatio in co
 ntra vitione delectabit vult? dei de qua dicit gl.
 sp ps. Quia vitione nihil delectabit? q; sp ama
 bant quod sp videtur. In castra e delectatio qd
 dicit aug? si possent mali maller et in pena e deus
 videre qd est et pena e deus no videre. Illa n.
 facies delectabit mirabilia e e plena gratie. In
 quos pena dicit cuius delectat et in manu facit qd
 vna facilla in medio maris extinguere. illi ni
 mis delectabit in vultu compositu ibi ppi in qu
 tate bnd pe. angeli delectant pppioce vbi dicit d
 filera ponit gl. dicit. Tanta e eius q p nobis pas
 sit et qd dicit postior: vt et angelic vultus in
 celo et filia eterna felicitate ptece no totu. Inco
 plis deitas in agnoscit q; alumpite et huma
 nitat e claritate sp alio. gaudet. Sed cur cer
 net et facit delectat e m qd cerere cessant ai
 si q pcpatio diuine ptece adeo angelos bnficat:
 vt qd eius vita glia faceret: sp eius dulcedine qd
 non intrabitur clarit. ibi qd dicit vultus: et be
 sic qd clarit e sp faciant. de qualitate dicit
 Greg. Ne sit in delectatio amara a sania. me aut
 in facitate sit fastidia a san delectat. Delecta
 tio sine labore q; delectatio facetas comitat
 et facit sine fastidio: quia facetas et delectatio
 qd accendit: ita singla fonta singula lacrie singula
 gntz sanguine q tpe passiois pulla venter dicit fa
 ct delectant singla angel e sancti gerchit spall
 delectatione eterna. de bac facie passibili e mox
 tui vultu oim dno de discipulo. Beati oculi qvi
 dent et. q beatissimi sine oculi q pntue gl osam
 quod facit in vultu. Postquam de claritate vultus
 ibi qm in codice scriptu est. In relluce de fuge
 bit singla coq; p sanctos: sicut et sic in hoc mul
 to amplius qd dicit e ala lucidior lucidi corp? ba
 bebbit. in hoc singula angel clariores st sole. Qm
 ala claritate pgregat; excelsis claritas vultu
 ptece dicit clarissima excelsis nocte tenebosa
 vultus celestis ne eget sole: neq; luna: neq; sicut
 q claritas vultus illi qm tunc in apoc. illu
 minabit ei. Quibus illi agni e candor: lucis etne
 ptece illi fac macula: vt dicit illi. sp q oim dicit
 ad ptem. quos dedisti mihi vultu: vt vbi ego sum
 et illi sit mecu: vt videt claritate me q; e ibi dicit
 gl. Claritate qui dedisti mihi deo singla ad frui
 tum eternali. sicut in hac vita pntue deberemus

frui deo tanq; re plenissime ppta in oibus operi
 bus: ab oia opa in oibus bonis: ad oia bona.
 Id b. n. tolle rfa. filius dei bat? e oia ope ad
 fruendi. magna cecitas e munda stulticia e in mi
 tis qd dicit deo querit pntue ad deo sup irat fre
 quet et deum delectat: quotidie in oione ad de
 um clarat epulans cu ipsi su vbi; qm filii te
 plu dei vult e de? veracit habet; in eis cu ala tpo
 rum sit sedes dei in qua pntue regeret. qd vult
 vult stulticia querit in mra fons scilicet qd b re d
 su: aut qd vult vti pot in mro qd querit: aut qd ed
 fontat cibo qd appetit: non gustat. Sic de vna
 claritate iuri dicit sp qd dicit: qd nunq; fruunt: e ala
 opa eius minus pfecta sunt.

C. De mra principale vnioms q deum. CA. IIII.

Dei vni deo p deo cu plectadines e
 i motus dei non incessant tenere vt bte de
 nolit cu diuine voluntat: e ex pta ibi qd
 sanctissimi pfecta cu singla vntu bus e dno
 spulans cu p ordinatib; dei eterna pntue cu qd
 diuine pntue sapie bonitatis: veritatis: et totu di
 uine e beatitudine pelopes efficit. Deo vno pri
 gurata est in u. regu vbi ala Jonarbe pcurata e
 ale dicit e dilecti est qd ala sua: qd dicit ala
 sic deo pntue qd e obabile pcpit p gratia quod
 deus p mra: qd deo p dicit vnicuq; fidelis. sicut
 tu me cu semp es e mea ciuitas sunt. Jng singla
 electi sunt dei iura qd in ps. dicit. Ego dicit de
 electi. beo vnioms deus ala ad deo filii qd
 id nam alumpitibus ala: vrg spam eand tran
 sret ad vnioms diuina bte vnioms imperant si
 lius dei in oione deuotissima de es ad ptes. Vi
 cut tu pl in me e ego in te: vt e ipsi in nobis vnioms
 sunt: iteru ego in eius tu in me. vt sint claritatis
 in vnioms ibi est pntua vnioms: vbi pater e filius vni
 oms: filius et filius caput eccle cu mchris suis. i.
 cu omq; fidelibus ad paterna tranit vnioms.

C. De mra principale vnioms ad deum.

Beati vnioms deo ad deo: ale vnioms ale
 i fidelis ale cu deo no b; im copolatis: qd
 ingret fidelis alam pntue ad deo: qd q
 deus sit. de qua dicit dicit. Jng vultu vos. In
 morte vnioms extremo inducto gaudis vnioms
 toller a vob. videre ibi pntue aliud e qd dicit
 alam inseparat vnioms deo pl. Quidam ale e qd
 nemo autem delectabit vnioms nall vnioms: vt p
 dicit est sanca trinitas. In mudo vnioms ad deo
 miserabulis e modico est q mra in code sum p
 manet deie. Jng q et facili lenissim e pntue
 a deo penit? ppa qd mra a familiaritate dei peris
 veniat? longat. et qd vntu mra suspndam
 effat ad illa beatu vnioms. quatas putas delecta
 tionem ala fidelis tenet in illa beatissima vnioms q
 tanta pcpit familiaritatem in deo recordande. de q
 ps. Nequit polari ala mea in aliquo mra: vnioms

audire: vñ cñ ipſis puerſum: vñ cñ eis federe q̄ nun-
 q̄ ipſe p̄ſe eñ vñ vñs p̄mittunt ſi q̄ſes cogi-
 tur dñs: et cñ b̄ gr̄aia ſibi crecet affliccio ipſis qui
 deſert: oia in cr̄amēta p̄ conuicti ſicut ſunt ſup-
 ſta em̄mēta e cogēta in ſtra. Idēs nunq̄m in vi-
 ta ſua p̄ſta doctrinā ſibi amittit: vñ ſanoē exēp-
 lā vñ occaſionē aliquā ad peccā dñs ſp̄ e vñ q̄ſes
 p̄ſe deſuadet v̄ p̄hib; q̄m p̄t bec eñ vñ a ſigna-
 tur odij. Qui vñ delectabilē cogitat de peccā vñ
 m̄ſta loq̄ vñ de ipſa loq̄: aut vider delectabilē
 deſignāta vñ ſibi libētē ſedet vñ exēcōſ: vel
 aliquos exētat doctrina p̄ſio auxilio: aut ſano-
 re cōplorē vñ aliquas occaſione ad peccā deſe-
 cōſ em̄ a poſtū p̄hibet aut deſuadet q̄ſp̄ de ille nul-
 lateras ad huc odit peccā. Ita aut in hac v̄ta b̄
 addicere v̄tutes amare e bona opa: vñ ſtatū ſci-
 re in eterna v̄ta. Illi q̄ exēcet ſe in optima v̄ta-
 tum nec em̄ amat v̄tutes, ille ſolus amat v̄tutes e
 age v̄tutes q̄ nō p̄p̄ timorē alioſ: p̄ne: nec p̄p̄
 ſanoē vñ placētū homi: nec p̄p̄ter aliq̄ ſp̄ale in
 cr̄ā ſp̄ale e ſimp̄ p̄ter deū in bonis opib; con-
 ſanoē exēcet q̄ p̄ v̄tutes optinēdis inſeſtant
 totū m̄ſta ab-ſtat q̄ m̄te vebemētē affligit eo q̄
 in v̄tutibus inſeſtantē creſcere nō ſcūt: e q̄ bo-
 na opa ſm̄ volunt aut ſcūt: ſm̄ ordinaudē: dñm
 ſmp̄ e v̄dij nō p̄ſta e v̄tutēter agr̄atūſ oib;
 ipſa e gr̄a e v̄tutes v̄tutibus: in v̄tutibus opib;
 ſanoēter exēcetibus q̄ oia impedimēta v̄tutum
 e bonoſ opes q̄m v̄tutē fugiunt nūſta e v̄tutibus
 quacūq̄ occaſione retrahit: nec bona opa cūſp̄ p̄-
 hibet vñ deſuadet: ſ; oia ad b̄ p̄mouet doctrina
 p̄ſio e auxili; e cōplē m̄ſta p̄ſioſ oſentibus
 deſiderijs q̄m p̄t. quāto ampli; q̄ſ in amore
 v̄tutū e odio v̄tutū creſcit tanto ſe p̄ſectioſ eſſe
 cognoſcat in hac v̄ta p̄ſta ſumma. Ibi etiam alia
 v̄ta in b̄tudinē m̄ſta q̄ b̄tudinē b̄tudinē b̄tudinē
 p̄ſiam ipſam b̄ p̄ gr̄am b̄ impetrant dñs ipſe dī-
 cēt. Iſter quos deſuſi m̄ſta v̄t: vñ ego ſm̄ e
 ipſi ſua m̄ſta vñ vñ deſt claritatē m̄ſta quā
 deſuſi m̄ſta e deſuſi eia. Claritas a p̄e ſilio colla-
 ta eſt eterna b̄tudinē quā deſuſi ſingulis electio-
 nis. Deus aut ſanoē p̄t em̄ in b̄tudinē: q̄ oē
 bonū in v̄tutē n̄ſt e eterna ſm̄ ſe b̄ e nullus ho-
 minē eſeſcipiē. quere eſt: nullus bono m̄ſta
 auxilio: aut cōſilio in dīp̄ eſt n̄ſt bonū ſibi deſit
 e nemo quicūq̄ bonū ſibi auferre poſſit n̄ bonū ſi-
 aut ſibi in v̄tutē eſt: n̄ aut ſibi ſi cōſta ex ſacili
 deſuſt e e n̄ em̄ cogi p̄t: q̄ oſ eſt e nemo
 ſup̄ſit e nemo ſi equaliſ e e am̄ſtorbari p̄-
 q̄ m̄ſta ſm̄: n̄ſt ſi p̄terit eſt aut ſurūſ
 ſi p̄ſe. ſingula hōſ p̄t e ad b̄tudinē v̄tam
 in hac b̄tudinē alia v̄ta ſi eſt deſt ſi n̄ſta
 in dīp̄ creature. Nam eſt bonū in ſe p̄t eſt eſt

tinēt aut nemo aliquid bonū auferre p̄t p̄m̄tes
 re deſt oſta. gaudij v̄tū nemo tollit e vobis. gan-
 dius ſic eſt v̄tū deū in illa b̄tudinē. Itēſ gan-
 dius ſic cogere p̄t: q̄ n̄ſt aduerſitatē ſi v̄t. n̄
 oia aduerſa ſup̄ant. ſi n̄ſt mutari p̄c̄nā ſi in
 eodē ſanoē b̄tudinē e ſicut ben in hac v̄ta alia
 m̄ſta n̄ſt in eodē ſm̄ p̄m̄ter ſi p̄m̄ter
 ſi p̄ in timorē e cōſio de amore in odij e cōſio de
 bono in malū: e cōſio de ſaciliſtatē ex ſacili a-
 more v̄tutē vñ ſanoē cogit ex ſaciliſtatē ſi ſi
 ſerf. Indiget et p̄tūe p̄ſio e auxilio angelorū e
 homi e n̄ſt bonū p̄ ſe b̄: nec q̄ bonū p̄ ſe p̄t: o
 m̄ſta alia ſi ſup̄are vebemētē ad illa b̄tudinē eſt
 ap̄lo dīcēt. Deus me liberabit de corpore morte
 huius: eſt dñm: q̄m veniā e apparebo ante faci-
 em dei mei.

Primum ſp̄iale laudis p̄ deū.

CA. V.

Ibi etiam alia laudat deū et cōſue v̄tūſ
 ad b̄. n. creatā e vñ dicit dñs v̄ſa. Iſp̄ſi
 ſi ſi ſm̄ m̄ſta m̄ſta m̄ſta m̄ſta m̄ſta
 ad b̄ m̄ſta eſt dñs. Laudare deū q̄m p̄ oſentē
 ad huc ſignaleſtatē ad huc dignoſ e oſtaude. ad b̄
 m̄ſta Jo. in apocal. Laudare dicit deo noſtro:
 oſa ſanoē em̄. Italaſa erit p̄ deū v̄tūſ ſi
 m̄ſta deū p̄ q̄ eſt m̄ſta deū oſa angelū laudat
 eſt ſanoē in p̄ſta: q̄ v̄tūſ h̄ſ eſt in q̄m
 eſt creatura: ſi aut e ipſi, bec laus eſt ſanoē am̄ſta
 ſanoē m̄ſta v̄tūſ: eſt aut quā facit ſi p̄ ſi ſi
 q̄ ſi faceret p̄ ſe ſiam quāto creatioſ dignoſ: e
 ſanoē: ita laus eſt ſanoē reſectioſ aut nulla ſi vñ de-
 lectatio: vñ dicit caſtūſ oſ: h̄ſ eſt laus p̄dicit ab ſanoē
 eſt m̄ſta oſeruoſe eſt charitatē: eſt m̄ſta delectatōſ
 ad deū. oſta ſanoē v̄tūſ v̄tūſ ſanoē v̄tūſ
 lingua iubilatioſ in deſeſta: vñ dicit Ber. Ibi eſt
 ſanoē e angelū p̄dicit deūſ laudat eſt dñs: ſi
 eſt dñs in cogitōſ e amore ita eſt dñs laude. b̄
 opus laudis dñm non ad ſanoē: nec elongat a
 de oſeſ generalit laudat ſi ſanoē ſi ſanoē p̄m̄
 um ſanoē ſanoē opa eſt p̄m̄ter ſanoē ingertit eſt
 in hac v̄ta: e bec eſt ſanoē: laus deū n̄ſt e opatio
 ſanoē e remuneratōſ: vñ dicit caſtūſ. ſi p̄ſe. Et cepe
 p̄m̄ muneris e ſanoē nemo laſſat. In laude v̄o
 deū ipſe ac eſt m̄ſta: vñ dicit gl. q̄ d̄ ſi p̄ſta
 C. Secundum ſp̄iale laudis ad deum.

Ita illa dicit ſanoē inſanoē p̄ſiam de-
 ſanoē in deū e ad deū: ſi dñs alia v̄tūſ
 eſt eſt deo: q̄m in laude deū ſanoē m̄ſta:
 idēſ ſanoē h̄ſ eſt m̄ſta ſanoē appetit eſt m̄ſta
 eſt eſt laudē. hanc laudē p̄m̄ p̄m̄ter v̄ſa.
 Tota die ac nocte n̄ſt eſt laudēſ n̄ſta
 C. Tertium ſp̄iale laudis ppter deum.

Ibi etiam anima laudat deum ppter de-
 um. h̄ſ eſt anima ſanoē in laude deū
 ſanoē delectatione magna conuictam eſt
 poſſet. Philiſtineſ tamen ſi dñm deſiderat

effectus sinceritas q̄dā bonoꝝ & velleꝝ ip̄so
 nunciū ab alia pondērat tāto alia deo grātoꝝ effi-
 nantē q̄to eliponenti deo fit grātoꝝ tāto fit elip-
 toni semp p̄pinq̄uoꝝ tibi n̄h alia grātoꝝ diuine
 sapieꝝ que in alijs creaturis cōueniētiſſimē et ſu-
 gila dona reddūt & diſtribuit q̄ p̄ ſingula dona a
 angeloꝝ & ſeduoꝝ & beatoꝝ plas reddūt q̄ ſi ip̄ſa
 ſola p̄cepſſet. & potius ſingula dona cō vult in ſu-
 gila q̄ etiam ſe ſola: ſicut nemo in aliqua parte
 corporei n̄ h̄eoꝝ aliquid velleꝝ q̄ diuina p̄uidē
 n̄ ordinant teſte apo. In vno corpore multa mē-
 bra h̄entur oīa autē mēbra eū dē actū n̄ h̄ent
 corpus t̄p̄i m̄ſiſſi quod ē eccle. et d̄ m̄ſiſſe an ge-
 ſe & ſancit̄or ex diſtinctiōe bonoꝝ p̄ſiſſiſt. In
 ſtōti corpus cōt oculos v̄l manus v̄bi corp⁹: Et
 ſi v̄bi n̄ habet̄ oīa dona: officia v̄bi cōt ex-
 deſta. Neq̄ti ſequit̄ ex hoc q̄ aliam ip̄ſoꝝ affecti-
 ſe p̄m̄i acci dētalē. i. grātoꝝ quā h̄y ex donis
 alioꝝ q̄ ſi ſiſt. i. grātoꝝ quā h̄y ex donis p̄p̄iſe:
 cum erō vno ſtali magis de artifice q̄ ex oībus ac
 eodem alioꝝ: & ex parte quā p̄ſiderit ordinatēꝝ
 n̄ ſapientiffimā & optimā vult ſingula dona cō
 in ſingula potius q̄ in ſe ſolū: q̄ ex ea parte q̄ bo-
 nim p̄p̄iſt n̄ aliter in agis appetit q̄ alioꝝ potius
 velleꝝ oīa ſe habere q̄ alioꝝ. ſ; v̄bi grā ſuperat
 n̄m: fidelis alia diuina ordinatēꝝ magis q̄ p̄
 p̄ſam v̄ſitātē amplectit̄.

C Tertium principale grātoꝝ actionis p̄pter deū.

Hi etiā anī a grātoꝝ actō deo p̄pter deū.
 I. Hō. n. fidelis alia p̄cipali a d̄ grātoꝝ agē-
 dum ſibi mouebit: eo q̄ ex grātoꝝ actōe
 grātoꝝ deo efficiat: ſ; pure mouebit ex diuina largi-
 tate et q̄ ſola dona & ſtuerit ab im̄o & ſtuerit ab-
 q̄ ſine: q̄to alia n̄ m̄ſiſſe ſibi & magis deo incedit
 in grātoꝝ actō citato beatoꝝ erit: illi beatoꝝ
 d̄n̄t p̄cipali n̄ incedit: & tanto eius beatiſſimo
 eōtan p̄cedit: & t̄to do gl̄iſiōt. Ibi alia grātoꝝ agē-
 deo: q̄ ei v̄maginē ſancit̄e im̄itatio n̄ p̄ſiſſit iuxta
 illud. Signat̄ eſt ſup̄no gl̄iſiōt vult̄ in d̄ſe. Et
 q̄ ip̄ſiſſi actō eius donis ſuis & oībus virtutib⁹ in
 bapt̄iſmo p̄ſiſſit & q̄ ei cōpoſet & ſanguine ſuo de-
 lectab̄ ſibi ſepe reſc̄it: & ei ſacr̄i ſcriptur̄i p̄ſiſſit
 diuina n̄m occurr̄it ſiſſit oīem v̄ſitātē ſuā
 m̄ſiſſit: Indicanē nobilitatē & v̄ſitātē oīz do-
 noꝝ demonſtrant v̄l certiffimā ad ceteris eſt
 deo: p̄cipali ſancitiffima ſibi x̄p̄i & q̄ ſine menſ
 ſuis fidē ſp̄ſam in ſibi dedit qua credere poſſet ſi
 ex ſcripture p̄miſſiſſe m̄ſiſſe oīſiſſe & docer̄it.

C Quartum principale cōgratulationis p̄ deum.

CA. VII.

I Hi etiā alia p̄p̄iſe p̄gratū d̄o in oībus
 op̄tibus ſuis p̄oꝝ & magnificā oībus in di-
 ſiſſe circa bonoꝝ & in alioꝝ in oībus in oībus ſuis
 p̄ſeſſiſſe: in oībus cōp̄ſiſſe ſibi x̄p̄i ſancitiffimū
 in oīſi beatiſſimē & p̄ſeſſione ſua que cōſiſt̄ in

potentia: ſapientia: bonitate: eterna: & ſineſa &.
 Similit̄er i oībus n̄ ſiſſe. n̄a hoc oīſi a p̄ſi-
 cta p̄ſeſſiſſe in a m̄ deo cōgnofcit. & hoc grātoꝝ
 ſiſſe erit p̄ deū d̄ ſiſſim in quo ſolo vere gaudere
 deo poſſim⁹: q̄ ſolus b̄i placit⁹ patris ſemp̄ ſi
 mo p̄ſeſſit & p̄ſeſſit: ſiſſe ip̄e teſt̄. que placita ſunt
 ei ſiſſe ſemp̄: paſi d̄ dicit de oībus alijs. Et ſi
 de diuinitatē &. v̄ſi ad v̄m̄. ſi ſiſſe t̄p̄m. & De
 lomon. Num v̄ſi ex oībus rep̄ti qui ſup̄ſe d̄o
 patri p̄ oīſi & in oībus cōplacēt. Ad d̄ſe autē
 n̄ ſiſſe.

C Secundum principale gratulandi ad deum.

I Deo p̄gratūto v̄bi em̄ certiffimē dicit ſi
 b̄ d̄m̄ erit ad oīſi p̄pter delectatōēꝝ que in
 ip̄ſa eſt. Si n. em̄ a corda eſt v̄ſi cor in-
 ueſtigare n̄ poſſet qualem delectatōēꝝ h̄y anſi
 in p̄gratūto deo. Expectat̄or p̄gratūto deo d̄
 redēp̄tēde generis humani ad quā inuolat d̄ſe ac
 ſiſſe oīa amico d̄ſe. Cōgratūto ſibi oīa
 q̄ inueni d̄ſe q̄ ſiſſe. Et agne p̄ditio ſi
 it totius generis humani a p̄gratūto deo ſepatio.
 De agne ſiſſe inueni t̄p̄i p̄ſiſſe certiffimē
 lat̄ōis recuperat̄. Et notabile ē q̄ n̄ dicit ſe em̄
 ſiſſe inueniſſe: ſ; p̄ſeſſe ſanguine & aſpera p̄ſiſſe
 genus humani cōgratūto: q̄ inueni d̄ſe d̄ſe ſalu-
 rem generis humani q̄ inueni eueꝝ reputat̄ tali
 m̄ ſe poſſe boleꝝ a p̄ſeſſe v̄ſeſſe ſiſſe berare &
 d̄ſe d̄ſe eterna ad quā erant fuerat reuocare
 Similit̄er notabile ē q̄ etiam oīſi angeloꝝ quo
 catat cōgratūto d̄ſe de agne: n̄ h̄oꝝ ſiſſe q̄
 ſi h̄oꝝ d̄ſe d̄ſe eſt & tota ſaluſ diuina in ip̄ſo in-
 uenitēde dependet: & quā ſine ip̄o beatus eſt n̄
 poſſet.

C Tertium principale p̄gratūto p̄pter deum.

Hi etiā alia p̄gratūto deo n̄ p̄pter ſe: ſ; ſ; pure p̄pter deū. Tanta n. puritate alia ſiſſe
 ſiſſe in cōgratūto deo q̄ potius v̄ſi
 ip̄m eſt beatus. q̄ ſiſſe deo beatus ſiſſe alia ſiſſe
 m̄ſiſſe d̄ſe q̄ ſiſſe deo ſiſſe ſe ip̄e eſt deo alia
 m̄ſiſſe d̄ſe & p̄ſeſſe d̄ſe. In oīſiſſe
 bis ſep̄tē mēſiſſe p̄ſeſſe deo ip̄e eſt eſt efficiēda
 m̄ſiſſe formalis & ſiſſe. Ip̄e eſt cauſa mouens
 aſam ad cognofcendū ad im̄itandū ad fruēdū
 viuendū lau dādū: grātoꝝ agendū: & cōgratūto
 d̄m̄. Similit̄er ip̄e eſt m̄ſiſſe d̄ſe totū quod p̄
 uocare p̄t aſam ad cognofcendū amandū &.
 hoc eſt ſapientiam &. Item ip̄e eſt eſt formalis in-
 formans alioꝝ qualiter ſe habet debeat in deo co-
 gnitione amare &. Similit̄er ip̄e eſt ſiſſe ad quē
 tendit d̄ſe cognitiō &. De huiſe ſep̄tē potēſi in
 cōſiſſe d̄ſe Salomonis. Sapientia diuina eſt
 cauſa ſibi domi & d̄ſe colinas ſep̄tē. Domus
 eſt eſt imperiū creatio ſep̄tē colinas creatio ſe
 p̄ſeſſeſſe p̄ſeſſeſſe grātoꝝ in qua p̄ſiſſe p̄ſeſſeſſe
 vera beatiſſimē. Similit̄er autē v̄ſiſſeſſe ſe ſiſſe

De modo confitēdi ⁊ puritate conscie

bere ⁊ ebeat in hac vita: vt ad illam beatitudinē
perueniat ⁊ ebeat auctū eius dicitur. Tantiū desiderii
tibi esse vt in hac vita perueniendi ad quod factus
es: tūc dicitur: q̄ nondū ibi es: ⁊ tātalū timor q̄ nō
punitice q̄ nullū debet sentire leticiā: nisi tūc de
his que dant sp̄s ⁊ amantū p̄ueniendi. Ad hoc pec
dicta vt versū m̄tio nostra: ⁊ totū negociū no
strum in hac vita: sicut feniā sicut fidei bus amir
tit dicitur in tua dicitur. Negociamini dñi vno
singulū de p̄missis sibi negotio singulū indica
re. Dicitur ergo te dñe p̄pter oīm beatitudinē
tibi inuēti: p̄ta cunctis dicitur in hac: m̄tera
vita in p̄dicta crescere de bota in bota: vt mani
festet abundantia glorie tue per infinita secula
seculorum. Amen.

Confessio opusculum .63. b. x. de beatitudine.
Conceptus opusculum .64. titulus vj. abellus de mō
ostendi ⁊ de puritate p̄sentie.

Noniam funda

a mentū ⁊ inna virtutū omniū ḡit
ac sp̄ualis p̄sentis p̄cipius est
dicitur puritas ac cordis mun
dicia ad quā p̄cipaliter: p̄cipue
per par lac verā ac integrā ⁊ p̄fectā p̄sentionē
p̄ctōm accedat nobis q̄ vocati sumus ad statū
ḡit: ad aq̄rendas virtutes ac vitanda vicia de sus
sidiēti p̄sentione: ac modo ostendi: vt docet vi
ros ad hanc p̄sentionē electos cū summa v̄tū
⁊ s̄lli cūctūque optima p̄te ceteris moralibus
p̄cipaliter est videndum.

Confessio debet esse pura.

e Stigil p̄mo videndū q̄ confessio debs
parā: q̄ p̄tā debet simplr dicit absq̄ du
plicitate ⁊ exultatione: sicut bonū ⁊ credit ea mani
festa esse corā deo. Hec debet ⁊ r̄ba dicit palliā
tia: aut cooptentia: vt m̄mūtia p̄tēti: sicut faci
unt m̄lti magnas p̄bilacteria ⁊ byssonas lon
gas dicentes ante q̄ p̄ctā explicēt: vt sic p̄ illas
ostēdant se inimo culpabiles de p̄ctō: q̄ quidē
p̄ctū in sine illos verborū sup̄fluous excludunt.
Vidēda sunt igit sup̄flua ⁊ excusatoria verba: sed
pure dicit p̄tāna ac simplr ⁊ cauta. Similiter
non de dicit q̄ cadat in infantia alium: aut q̄
possit p̄bere p̄sentis occasionē turbatū: ⁊ aliq̄
aut m̄mū p̄ctāna. Cū si expediret nolire p̄ctā
aliter ⁊ ostendo p̄tāna taliter explicēt q̄ p̄ctō
suo nullo mō p̄t intelligere p̄sonā cū qua peccasti
nec possit venire in noticiā cōp̄tice in p̄ctō: sicut
si videris p̄ctō occasionē peccādi cū peccauit nō
debeas nolire: s̄ sufficit tibi dicere fui cū p̄m̄rē
di tale p̄ctū cūdam p̄sonē. **C** Vera.

e Confessio de esse vera: ita quā nulla falsitas
dicat fateri: nec aliq̄ dubiū affirmat: s̄
certa vt certa ⁊ dubia vt dubia sunt dicit

dare: s̄ q̄ p̄sentis nō dicitur. Dico meū cuiq̄ si so
ci tale quid: aut si dedit m̄mū turbatū: taliter
dicitur talē p̄ctū si p̄sentis: s̄ sic simplr factus ⁊
sic ⁊ p̄p̄tū sic ⁊ sic: habet voluntatē deditur
faciēdi talē p̄ctū: nō dicitur nisi q̄ nō potat: vt
q̄ ⁊ nō dicit: vt q̄ nō dicit: vt q̄ nō dicit: vt q̄ nō dicit.
Sunt itē q̄dam q̄ nesciunt: aut verē dicitur
nō curare ⁊ sperare care p̄ctā agere m̄mū in p̄ctō
one quā facit dicitur quēda generalitē ad quāda
cautelā q̄ bus cōp̄tēdant p̄ctā oia que fecerunt.
Dicitur. n. dico cuiq̄ meū de quā p̄sentis mea
male custo dicit. v. v̄tū dicitur: vt. q̄ tū si inuē
garet de quōlibet p̄te inuērit nō ostēditur
aliter p̄missis illos p̄ctō: vt maxime p̄ctō cō
fessi fuerint: ⁊ sic dicitur etiā de sep̄e viciō capta
libus: cū tū nō ostēditur in obsequio: sicut v̄
ba cog. Tali q̄ modū ab hīs maxime p̄ctō cō
fessi ⁊ v̄tū dicitur: dicant vera ⁊ necessaria ⁊ di
mutant falsa ⁊ sup̄flua. sicut an p̄sentis dicitur
sep̄os examinet ⁊ dicitur p̄mo oia viciōna ⁊ graua
que p̄ certa memorie se fecisse: ita q̄ si bona sua
sp̄t aut cū quosq̄ multatē m̄mū. s̄ postea
p̄t dicere ḡntia ⁊ lenia que nō p̄t sp̄t explic
re: sicut sunt cogitatio ociose verba ociose negi
guntia: p̄ ḡntia circa cōnes: amissio t̄p̄es ista
cō cordis viciōna horas: vt ostendo integrā
br̄tū: vt sup̄flua cura de corp̄e tō rebus pa
libus turbatōne lēus ⁊ p̄m̄rē indiciū leue alie
ni cordis: sicut t̄p̄es p̄m̄rē q̄ ad p̄m̄rē ⁊ v̄tū
m̄mū ostēdit de obis q̄ dicitur factus aut
aut fieri facere ḡntia: ⁊ hīs filia que ⁊ cū sic
v̄tū ab oia infirmatē p̄t in numero dicitur
ran: s̄ p̄m̄rē expedit ea quōdā dolere cōlacie:
aut q̄ p̄m̄rē infirmatē alie recognoscet ⁊ in b̄v̄
tate debita p̄manet. **C** Integra.

e Confessio de esse integra: vt eis p̄tā q̄ b̄s
in memoria: s̄ oblitus fueras p̄ctā
m̄m̄ recordario integre p̄sentis nec dicitur p̄m
v̄m p̄sentis ⁊ p̄t aliter: q̄ nullomō deo dimid
facile illi q̄ ḡntia dicitur p̄sentis ⁊ vt reputari
m̄m̄ boni p̄m̄rētes h̄manā v̄tū dicitur q̄ dicitur
fatis: ⁊ p̄m̄rētes laudē curatōne q̄ m̄m̄
p̄ctō m̄m̄rētes p̄ctō puritas. sicut si oblitus ⁊ q̄
v̄tū aliqua p̄ctā ⁊ postea dicit sequitū: vt alia de
recordario si p̄ctō deo recurrere ad eius p̄ctō
rem: vt ⁊ dicitur alia potes h̄tē copā aut oblitus
quā sufficiat tibi bona volūta: q̄ si nō er oblitus
s̄ et m̄m̄rētes ⁊ verē dicitur oblitus: vt oblitus
p̄ctā aliq̄ p̄ctā tenentia recurrere ad bonū p̄ctō
fatis: s̄ si via recurrere ad v̄tū tenentia p̄ctā
p̄ctā sua p̄sentis: illud q̄ bus oblitus: s̄ cū
postea m̄m̄rētes p̄m̄rētes p̄sentis facta ⁊ tenentia
v̄tū de m̄m̄rētes aut h̄m̄m̄rētes quā oblitus
v̄tū intelligere p̄sentis tuo q̄ p̄mo integre
s̄ p̄sentis. **C** Locut.

Item obsequio debet esse plenatq; obsequere circumstantias aggravantes pctā que sunt locis in quo peccati q; gratius est peccare in ecclesia aut in loco sacro q; in domo & gratius est cogitare aliqd in bonetia qm dicitur malitias et obsequere qm dicitur qm scribitur. et gratius est respicere vlt tangere alio impudico coeopio hōis sub pānis qm manu vlt pedē q; magis invidiosū dele catio est hōe sic facies differentiam inter locum & locum.

Tempus.

Tempus in quo peccasti q; gratius est ca teri a missa vcl octavi in die d' sabbato vlt in festo sabbati q; in die alio simpliciter gratius est quodamq; pctm in magna sollemnitate q; alio tē pore: et gratius est nō escare oīoni vlt delectatū in lingua: vlt relaxari in gula qm hōmo d; obsequere vlt die quo homo committit q; in alio tēpore.

Locum quo.

1. Ramus est dicere & facere aliquod coram eo q; pot est s' sumere occasione peccidi q; illud dicere & facere occulte. et gratius est simulare se et patientē habēdo irā in corde q; ostendere se et turbatū sicut est: nō vando tū alicui p hoc turbatū m: vlt mali excepti occasione: vt dicitur Cre. Et id nō sufficit dicere sui iratus de vbo mihi dicit: s; d; dicere & addere & simulatū me est pūdicem in verbis & signa exteriora q; vt reputare humiliat vbi erā supbus: ita q; cū illa simulatōe addidi mē dicitur ad irā quā occultatū. ad hoc est gratius tangere bēnā oculū o q; ipsam in eodem loco tēpore compede: q; ille in modo tangēdi est magis impudicus. Cū nō sufficit dicere nēq; bēnā impudicid op; tē dicere loci coeopio quem tēpignifi f. manus vlt pedes super pānis vlt ad nudū: dicitur modum. f. cum erit manu vlt cū pede et.

Modo quo contrahit.

2. Quomodo ibi maius est pctm vbi maior mo ra contrahit: sive sit delectatio copulatiue mentalis: sive irascive odiositas q; mentis aut in unum diligēter est mora examinanda in pctō cogitatio: q; vidēdus est si in ipsa mora succubat sensualitati pñtēdo in opus volitare. vel libera talis pōtēte tūc nō est minor culpa q; si pctm ope pfectiss: q; sic voluntas p factor reputat. Si aut succubat rō pñtēdo in delectatōe sensualitati tūc in q; nō vult in opus procedere: s; vult tūc interior in delectatōe voluptari: tunc s; ibi nō sit plen' cō sensus: nō est ibi pctm mentalit' dicit aug. s; ē minus grāte q; pñm vbi est pñsūs in delectatōe: et in opus. Ex vō in nouit' stetur: s; ibi fadit morā inuare: q; f. nescit vlt nō pot expellere: tūc dicit occasione vari: s; hōis bec s'nta satis vlt loqd' hōar in peccat' carnalibus: sive carnalibus: pot' etiā notificari in homicidio: et in alijs multis peccatis. Quicquid aut' sit expedit p'ccē mīde fa

cere predictā examinationē in quibusdam cogitationibus viciosis morose multū gerant.

Quotiens.

3. An gratius est facere quodcumq; pctm cū corde aut cū aliquo sensu cogitatio bis & semel: id est si potes recordari debee specificari vlt cō cogitationē malā aut motū libidinōsū in carne: et voluntatē faciēdi aliquod pctm: aut quotiens iteratū respicere in facit alicuius ppter delectationē vltis: aut quotiens turbasti aliquē: aut murmurasti: sic de alijs qd' si nō es memos de numero die bona fide s'm q; indicas te toties iterasse pctā. Et attende q; cogitatioes lenes & leuia vba nō sunt nōro expellenda nisi cōt' occasioes alicui' grāte pcti: vlt vici aut cōt' de se in alio genere sēp' viciōs capitationē. sicut ppter aliquas cogitatioes leuē hōe n' m' longi d'stractōes mētie in otione vlt in p'salmodia credo q; boni est' explicari si effug memos: ppter magnū dēpendiū qd' facit. Et ppter aliqd' vōm solaciōis: vlt leuē aliqd' turbatū: aut oīes aliq' mala supbia aut aliqd' malū. sic d; specificari p'nt' malū ipm' effectus: sic q; talia otiosa & leuia sunt specificanda qm p'nt' cācurrat aliqd' grāte viciō: vlt delectatō: aut d'at alicui mē peccidi. Sufficit q; dicit' ill' oīs d'stractōes mētie habitās in otione: et in oīd' p'nt' cogitatioes leuē facit dicendo. dico mel' cōsp' d'emi in la d'stractōe & mēte cogitāde quā bū in otione audido missa & b'ndictō bonas ppter cogitatioes inuolūes & otiosas in g'bus cor: me' nimis occupat: sic q; ibi nō sui mētra vlt debui & p'nti. Cogitationes aut viciōs pcurat & cū delectatōe recepit: oīs sunt explicatōe. s'nt' p'nt' hō' q'nt' ad hāra tē: morā & viciō: vlt sup' dicit'. Cogitāde vō q; d'lectōis male & viciōs: si nō sunt inuolūes pcurate nec est delectatōe recepte: nec cū in oīs hāre in corde: nec delectatōe occidit' oīem d' p'nt' cū & potius in p'nti: aut p'nt' occasioes s; d'cto vnerit: et receperit & d'p'lectatū būlū in illis: et itaq; tē s'nt' it: vt p'ntiū expellit: aut expellit pcuratū occupatōe in ledē aut in mēditatōe s'nt' tale: d'ico nō sunt pñtēde: q; nō s'nt' in illis hō nō offendit: s; multū meret' tū q; pugil pugnator: et viciōs. vnde dicit'. Ille p'nt'at' b'nt' q; hāram vt cepit cogitare cogitatioes inuolūes & addit ad pctā. i. r'pm. Et de die qdam tales cogitatioes cōstent' potius ad laudē & vanā glām: vt oīes reputet eos spūales cū tā tā cōt' occidit' & in p'ntione r'cedat: q; s'nt' p'nt'at' d; sic s'nt' p'nt'at' ostēdere p'ntem. vltā les sunt thesauri dei latrones: q; vane gl'e appetitōes: et id pena latronū sunt puniti. vlt de talibus cogitatioes q; bus sic resiliū' dicit' ap'ls q; de ne facit cum temptatōe. potius q; ideo dicit' q; homo talibus resiliū' meret' & id intelligit' q; d' gni sunt suspēdo q; sunt sp'cie d'artaria: aut p'

De modo confitendi & puritate conscientie

tendi sibi aut alteri? & de colorate q̄ sibi deo sunt
agra manifestat & aperitur maliciose & sub velo.

C De moribus vane glorie.

Uta grati? est habere vanam gloriam de gra
spūali a deo accepta q̄ debetis epe man
ali. Et p̄terit b̄s de vana gl̄a aut spūali
aut corporali & grati? dicit de bono spūali alteri?
q̄ de bono corporali ipsius. q̄ p̄m̄ dicitur est de iudi
cia fraterne gratie q̄ est penit̄ in spūali q̄ est ir
remissibile. Sed s̄ dicitur: et simplici peccatorum
dia & id nō sufficit dicere volui de bono alteri? p̄
pter multū sed debet specificare si de bono spūali
si vel spūali. Et eadē rōne grati? gaudere de spū
tuali dāno primū sicut de peccato q̄ fecit aut s̄
spū infamata aut q̄ amittit deū q̄ quā habebat
q̄ gaudere spūali dāno ip̄i. Causedū n̄ est q̄ sit p̄
teraria p̄sentū penit̄ vane gl̄ie de gra spūali ne for
te incurras maiore vanam gloriam in p̄tendo illis
beneficē. Nā vādo intelligere p̄fessionē b̄n̄i vana
gl̄ia q̄ fuiti vilius curare v̄l m̄ssa p̄dicare. v̄l lau
darē q̄ b̄n̄ p̄dicauerat. q̄ et p̄p̄os accipere vana
gl̄iam sicut peccatum vane gl̄ie q̄ dicitur: et hoc
reputat et spūalem. Debet igit̄ curare explicare
p̄fessionē tuo glam tibi a deo datā in dōne seu la
crimis & bonis modis. Potes n̄ dicere sic. Duxi
corē vel audire missam vel p̄dicare feci actū ali
quē p̄pter quē p̄one aliqua me vidētes rogauit
q̄ crederet me habere aliquā spūalem glam ibi
dem. Et q̄ in ip̄a cogitāde habui p̄p̄tatiā & cō
sentium nec volui id eo me accūso. Vel sic. App̄e
tinē q̄ aliquis sic crederet me habere eū nō habere
et ad hoc credendū feci aliquos act̄s s̄mulatione
ne & idē intelligas de alijs p̄ctis. Vel certe p̄ter
aria vanam gloriam quā b̄n̄i in exorcendo aliquos
act̄ virtuosos. Sufficit tibi nō explicādo dicere
feci aliquē actū p̄pter quē nō apperui in totū lau
dē deo sed p̄t̄ v̄t̄ q̄ nō solū v̄t̄ reputari ab
illo cui feci vel duxi quā bonus sed et etiā apperui
et alijs publicaret. Et nota q̄ cogitantes de va
na gl̄ia nō sūt p̄tende nisi q̄ est tibi p̄p̄tatiā & cō
sentium & electatio morosa. Et aut q̄ veniat
cogitatio eadē debere venire & ex hoc latim dif
plicet tibi q̄ veniat. ac p̄ b̄n̄i t̄m̄ occurrit ad deū
vel ea respellat aut fat̄ se p̄tendere nō sinat̄ se cer
tuo q̄ in eis nō peccat̄ sed p̄t̄ q̄ ea cōtōnā cog
nit. Dic ergo statim in corde tuo q̄ sent̄ eas. De
in aduersioni meū h̄t̄e. v̄l dōne v̄t̄ p̄t̄o: n̄de q̄
me. Et causa q̄ne p̄ b̄n̄i d̄p̄t̄m̄ d̄p̄t̄m̄ se sent̄
p̄t̄e fac cogitatio de dimittis aliq̄ bonū op̄us
sepe v̄l inceptū penit̄ et quo p̄ncipale motiū
ē bonū h̄t̄e d̄p̄t̄ m̄t̄ facit̄ credit̄ q̄ spūi d̄p̄t̄
tic q̄ facit credere q̄ p̄m̄i q̄d aḡ q̄ i dōne act̄
b̄n̄i cogitādo vana gl̄ia. Nā dicit̄ q̄ dicit̄ q̄
s̄m̄i nec p̄pter te facio nec facere volo illud bo
nū nec p̄pter te dimittit̄. v̄l d̄p̄t̄m̄ d̄p̄t̄m̄ habes

intra cogitādo? aliq̄ p̄p̄tatiā & cōsentium to
leas & pure p̄t̄m̄. nec p̄p̄t̄ hoc colles & bono
pter deum p̄p̄t̄m̄ incepto. sed p̄p̄t̄ vana
& p̄t̄m̄ orādo deū v̄l cōf̄d̄m̄ q̄p̄s. Et
ad̄m̄aturat̄ ea p̄t̄m̄: s̄m̄i d̄p̄t̄m̄ de vana
gl̄ia sicut s̄t̄ q̄d̄ quib̄libet boni q̄i facit̄ aut d̄
cunt sine ip̄a. sic p̄t̄m̄ v̄l nō delectans in le
quō d̄ multū de deo aut de vana spūali dōdō
has sub ip̄e caritate q̄ p̄t̄o sub b̄n̄o car
ritatis later dulce v̄t̄m̄. sed puro esse. sc̄m̄s
& magis expedit̄ obliuiscere te & illere a bonis. ne
forte curādo s̄m̄i q̄ m̄s tua ad hoc ege
t̄m̄ & s̄m̄i necessaria est lingue tue dōne illa
p̄t̄m̄ m̄ corde tuo fluctuare nō cessat. Alioq̄
d̄m̄ s̄m̄i & s̄m̄i. lo alios rui d̄m̄i s̄m̄i
Et igit̄ crede nō docere & curar eadē est. cōp̄
t̄m̄. Et s̄m̄i cessans iniquitab̄ vel magna. v̄
rōnabili cōgruētia loquēdo occurrit t̄m̄ loquē
dū est taliter q̄ utare sicut & alios vidētes argu
re & docere. Et q̄ tibi etiā nō v̄t̄m̄ sp̄s vane glo
rie. cupit̄ p̄ h̄c mediū loquēdi reputaberis b̄n̄i
& d̄m̄. Et etiā occurrit tibi loq̄ q̄ t̄m̄
vel q̄ de locū d̄ b̄n̄i t̄m̄ & p̄t̄m̄. H̄t̄e d̄
n̄ tibi remediū nisi p̄fessionē purā & lacrimas ad
hibere s̄ h̄c male dicti p̄t̄m̄. Et s̄m̄i v̄t̄m̄
t̄m̄ d̄ n̄ timore de peccatis s̄m̄i t̄m̄ d̄ v̄
cili p̄t̄m̄ neglas q̄ quoniam ab ip̄o se nouerit in
p̄t̄m̄ nec v̄t̄m̄ v̄t̄m̄ d̄m̄i m̄t̄m̄ s̄p̄
s̄m̄i s̄m̄i v̄t̄m̄ plus p̄m̄ d̄m̄i s̄m̄i t̄m̄
& d̄m̄i s̄m̄i p̄t̄m̄. Sic n̄. v̄t̄m̄ d̄m̄i s̄m̄i
sp̄s ille cū expellit̄. Et t̄m̄ p̄t̄m̄ d̄m̄i t̄m̄
rat̄ v̄t̄m̄ de pura chemi d̄m̄i p̄t̄m̄ p̄m̄
d̄m̄i certe si te s̄m̄i vulnerat̄. n̄ timorā sine
p̄fessionē de te q̄ ip̄m vult̄. **C** De obedientia

T est sciendū q̄ grati? est esse in obedientia
& vel irruerent patri v̄l matri p̄p̄o q̄
illi cui nō sic tenet obedientiā vel rōnabili
exhibere. Et grati? est curbare v̄t̄m̄ s̄m̄i
h̄t̄m̄ aut d̄m̄i eip̄m q̄ d̄m̄i v̄t̄m̄. Et
grati? est p̄dicare v̄t̄m̄ p̄m̄ religiosi ad aliq̄
p̄t̄m̄ q̄ est s̄m̄i p̄fessionē q̄ v̄t̄m̄ p̄m̄ s̄m̄i
inducere ad idē p̄t̄m̄. Et grati? est inspicere v̄t̄m̄
iuuenē sp̄dicare religiosi; mulierē q̄ s̄m̄i
s̄m̄i beatū gram nō inuenerit q̄ nō s̄m̄i
et idē d̄m̄i gram s̄m̄i v̄t̄m̄. n̄ p̄t̄m̄
grati? concupiscere v̄t̄m̄. Idē idē intelligi de
factis & quocūq̄ actu & v̄t̄m̄ p̄m̄. De p̄m̄
p̄t̄m̄ d̄m̄i d̄m̄i s̄m̄i d̄m̄i d̄m̄i. v̄t̄m̄
p̄t̄m̄ d̄m̄i nō b̄n̄i cōf̄d̄m̄ v̄t̄m̄ aut d̄m̄i
raui plure & aspectū in facie cōf̄d̄m̄ d̄m̄i
p̄t̄m̄ & imāginandū p̄m̄ d̄m̄i s̄m̄i
d̄m̄i p̄m̄. Et si de v̄t̄m̄ sic expedit̄ d̄m̄i
consiglio de v̄t̄m̄ p̄m̄ d̄m̄i p̄m̄ ad p̄t̄
cū & te factis aut p̄m̄ d̄m̄i libidinis ba
bua & allocutio vel appropinquandē ad cor?

Alicui? ¶ De intentione habita in peccato.
 ¶ **R**esponsum est facere quod dicitur peccati cum intentione peccandi seu peccandi aliquem aut simile aut aliquid aliud peccati quod et faciendum sibi ipsi aut et in nomine defectu alicuius vel facias ipsi de se ipso aut non reputari propter mundum habere vel aliam similitudinem. Sic si fecerit aliquem cum oculis aut manibus versus aliquem vel aliquam personam vel pueros res eam ad malum et sic de aliquo peccato invidiose scio non est in bono faciente sed est in peccato occurrere. Sic quidem peccatum non sufficit proferri nisi explicitum in intentione in alicuius. Talia recte assilantur de membris sunt in membris quod dicitur alio peccato per quas salute ipsa sanguine sui effundit. Sic de seipso de peccato peccati est diligens proferri non est in gratia nisi peccati simpliciter sicut est illud cum occasione plura alia peccata sunt commissa. Unde si studiosus fecerit aliquem defectum talem non quod aliter sit culpatus de hoc et non crederet nisi in oculis sed primum est hunc peccatum. Unde si de seipso vult meditari verba iniuriosa peccati non aut incommittit plura alia meditantia. Sic peccata non vult meditari primum primum primum. Et hoc factum suspicio de alio vel facta in hunc positio sup. aliquid aut oculis est oculis aut turbatio aliquid inter aliquos. Et hoc est ista quod ex parte primo sunt eductus debet cum primo principio peccati primum explicari.

¶ De occasione et causa peccatorum.

Responsum de plenitudine peccatorum est de hoc non solum circa hunc peccatum vel illud etiam occurrere et casus peccatorum propter quod incommittit ipsa peccata. Et quod negligeris ea vitare sicut potest et faciat. Invidiosus autem est hunc vitare dicitur de quod te cum peccato accusas et non excuses sicut quod facit imponere culpa diabolo. sic eum quod dicitur scriptura deceptat me. Dicitur. n. me tunc temptat de ratione peccati me sentit nec peccati me defendere vult modo. Sed ista non est peccati nec excusatio est peccati: imo est excusatio sui et accusatio diaboli in quod forte non est culpabilis. Unde. n. est peccati fit semper excusatione diaboli nec excusatio est a demone. Sed si beatum iacobum. vultusque scriptura tur a culpa sua abstractus vel ille est. ¶ **V**ultus ergo meum dicitur demum me sedere ad tale peccatum quod sit peccatum quod sola sua culpa deperit peccandi. Et id est dicitur committitur me similitudinem ad tale peccatum propter quod sui negligeris in committendo me in committendo ad hoc. Et hoc ipsum peccatum et sui negligeris in committendo me committendo et dicitur aliquid necessarium sicut semper et ponit. Unde propter negligeris et malicia mea primum ipsum peccatum potest eligere servare diabolo sicut et cum meo si suggerit. quoniam ipsius modo primum non facere inspirat. Unde vult imponit culpam primo sicut fecit ad quod dicitur deo. mulier quam dedisti mihi sicut dedit mihi de ligno et comedi. Dicitur. n. quod pluma tibi insitens mihi rogabo bla-

diendo et tunc bona dabo quod mihi de mundo potui ser se defendi sic quod oportuit me sentit peccati. Aliqui dicunt quodam dicit mihi tanta malum de quod quod fecit me marmurare de illo et illa despectus. sed hoc est viciosa peccati. Sic ergo sic de primo cum videri est ipse quod locum et certisiam quoniam quod pluma est mihi in malis et piculosa et sentit affertur cordis ad ipsam personam aut ipsi ad me non esse purum non sicut deum. sed potest sicut in aspectu et in peccati eius habere nimirum peccati et sentia est et hoc me pro habere imaginatio ipsa de illa cum libidinosa motu carnis et apperit de hoc bibe fugere est nihilominus in fecit voluptate carnis in tantum quod ad tale actum veniunt cum ea unde me et ipsa illa quod. De seculo sic dicit. Sic dicitur aliquid qua mala de quod pluma facit et credidi quod credidisset bona si audisset propter levitatem cordis mei et defectu caritatis et qui debui propter murmuram et excusare in corde meo oia de quo ille marmurabat ego ista; marmuram cum illo affirmando malum de quo dicebat vel addendo ad illud quod dicebat ac per hoc dedit sibi occasione magis marmurandi. Et nota quod hunc non de quo murmurat nota re necessarium de quo marmuravit nec personam de quo marmuravit quod. Et alio notatio est in excusatione sui vel in infamia primum. Et sic te accusas de turbatione primum aut de turbatione habita et aliquid peccati propter defectum eius non debet excusare aliquid defectum ne pluma dicitur habuisse venabiles casus turbationis et sic videtur mihi peccati aut meo et locum hoc. Dicitur. n. quod quod dicitur in peccati vici fieri tale defectu vel audiri dicitur tale. Unde de vici sui vult turbat quod erat et bono dei. Et bono moris et in malis excipit aliquid. Sed hunc prope quod dicitur non te simplici laudat et nisi peccati propter hoc peccati tui quod forte videris alicui defectu et non tui qui forte sunt gravis quod iste defectus alteri quod despectus peccati tui debet ad ipsam et in tantum dedit te fuisse turbatum propter amorem dei et peccati cum in sermo turbat propter seculum tuam et quod non habeat caritatem primum et non primum aliquid primum turbat. Sic ergo dicitur. Unde vult dicit fieri vel dici aliquid quod iudicium esse malum et forte esse peius quod si propter malicia mea quod non primum me excusare facit vel intentionem dicitur vel facit officium poterit et debet non sui in hoc ad excusandum illi vel ad excusandum ipsum sicut debuit et caritate. sed magis sui amor et in tam si ipsum committendo et iudicando ipsum et appetendo statim puni non est vel habere patrem puniendi cum et si accidit mihi propter duriciam cordis mei. Et quod non cognosco pacem et dei quod supponat me in gravi ore peccati absque illa punitione et sic de alia. Dicitur aliquid de claritudine in peccati dicitur. per quod despectus hunc condidit me a tali re vel contra

decedendo et accedendo in multis operatio⁹ viciose occupato in nimia cura et sollicitudine nec non spualium et cogitatio te exorquando plus ppter auaricia et delectatione q ppter necessitate. Con fessio et pccatiora quibabuit semp ad operadu bonu et sollicitudini qd hinc ad pcedendz marium qd ponat. in hoc fuit vitamea in hinc expedi d pameu. Ubi ergo cao vitamea et supra meacio pccatio delectatio carnis in ee et qd mibi autulit qd nubi reliquit p fobicatione et pceditna q vobis tot amo delerunt. pbo vobis qmataru vita eterna amitt deum et acquisit in forma pccati gaudia infinita et lucrat firm lametra eterna. pcuratorum sum societate sedz et angeloru et mensi fieri sociuū infernoy. Considera ergo o sia mea quale te fecit deus q: ad imaginem et simi litudinē suā et mō sic eo demigrata pccis nec aliq virtutē in te agnosca. Considera in te potē? ima gine pccationis tui q te deprimat colozē supbie q: le haurit: auaricie: vane glie inuidie: accidie: et gratitudinis et negligentie. odij et vindictie. Tibi laali cōsēptum dei et appositū amorē fecit te in dicit ptra primū ad marimardū indicadū decipendū de pccatione dū pccatū detrahendū et aliq defectū pcedendū et magnania victa nō videndū. Vide ergo o sia mea nū et pccatione ad genuā. Actum placitū et viciā et lametū et clam co hūilitē et senctit ad vlm. Delice in furore tuo arguas me et. O dūtere mei deus scīs et.

C. De cogitationibus inbonestis.

Terius dubitat si cogitationes bonelle sine exterioris explicatione. Credo q hoc facere sit puritate et pccatōis et magni meriti s; nō credo esse necessitatē semp nisi qd ex nimia mora facta in cogitande illa homo se nitet se inclina ri ad sanctū et pccatōis cogitatu si oportunitatē haberet s; vellet aut si pollueret ex illa vobemēti cogitande morosa. Ita si inordinate afficeret ad aliqā psonā et de ipsa matru molestaret in cogitande bōdo mot⁹ carnis et imaginando hīc ali quos actus ipudicos cum ipsa psona. Hōc n. affe ctū inordinatū debes expungere cō cogitationibus et motib⁹ carnis pccatū viciōdo et ipō affectu sic. Hābit affectū sensuale et inordinatū ad qdaz mulierē vel quēdā iuuenē talis pccatōis et hūc affectū ceppi et pccatū hābita in aspectu et collo cando ac pccatū corpali ipō de ipō vel de ipsa habi tate viciō⁹ aut multo tēte imaginandē turpē respiciēdo cū oculis corporeis vel mētia facit vī sūa pccm corpis eius et imaginādo cum ipsa psona habere amplect⁹ et oscula vel talē agum in ipudicum et in hoc feci motū per magnū spaciū habendo ibi mot⁹ carnis libidinoso. Et spūaliter ac cūta muba in ofone cūlido aut miffam dicendo et semp sui negligent ad labozidū pposse ad ex

pellidū talia per potētā ppter nimia delectatio nē quā habebat ibi de nec coram s; dū potu refrē nare oculos ab aspectu illi psonē qd hūi pūm et quicūq; igat talia et tal mō cogitatio et affect⁹ erpūm erit viciōsus ab eū cito liberaret dūmō est talis pccatōe primaret ofone et cōludū sensū q: demōn nō pōt sustinere hūilitatē pure pccationis cum sit supbus et hūmīdas et ole hūilitatis et mūdi cie hūmīdas. Et id nō est mētia et faciliōr ad euadēdū rēpōndēs supbie et luxurie et cōs cogitatu eno viciōsus cum hūo circūstāntz pccatū⁹ in carne vel in mente sepe et clare detegere cōfessio ri et tolicna expūtere quociens renouant.

C. De motibus carnis.

Quidā est q motus in carne qui nō potē et cogitatio ipudica ab ipō voluntate et sine causā. J. vltis vel auditus sine aliqua cā extrinseca imbonesta sine cubo pūit et nimia repletioe pūm facta in cibo et potu. Quidā tū pu tant q pōnt ex nimia vigilia qd pōt esse mētia qd pūat etia q nō pccat etia et aliq cā pccatā. Et id os hōc in esse pccum in dicta quo ad qūitatez et gēnitate. qd de talib⁹ motib⁹ ptra voluntatez et cum duplicitate. Nā mira corp⁹ vltur cā. q: s; Jero. venter et genitalia pccatū sunt. Et hoc intelli go qd nō a cā exteriori et sic oportet cauere ipm ab aspectu et colloctūde et ab appositione pso maris in quaz pūta sensū et sensūaliter delectari aliqū ille qui videt metus nūis feret viciōsus. Et quō sit seculy pccari tales mot⁹ pccatōes sine cā viciōsa quoz impantia videt cā. Dum iamē per ipō nō turbet amos et delectatū puritatē in corde. corpali castitas nō maculat. Si vō pcc dunt a cā viciōsa pccatū sunt etia loc⁹ et ipō mo ra pccata in eas et viciōsus omnis sicut supra de et rēstantis pccatū dicitū est. Hōc n. sufficit gnānt bicere culpā de motib⁹ sed debes dicere sic. Idū esse in ecclesia vel in ofone vel dū audire mū sam aut pccatione cogitatu talē acum supem aut habui memoriā alicu⁹ psonē cū aspectu tā habui vñ pccatum aut inordinatū a motem. aut aspen in ecclesia talē psonā cum pccatōis ipudica cuius cā habui mot⁹ carnis ipudicos teritōs et p tā tā motū. Et si viciōsi illi aliq verba gratiosa pūit aut fecisti aliq seruitū maliciose vel. J. haberes pccatū libidinosam et mot⁹ carnis p malo nē motū corū pccari debes maxime si verbū dū viciōsus aut seruitū nō fecisses sic pure mō de ill⁹ pūta delectationē nō habuisses. C. De pccato familiaritatis dīarum vel mulierum.

Quidā māt viciōsi negige⁹ vel agnoscut affectus suos viciōsus et pccatū nō carit cō fieri cū in viciōsus sunt puritate et cum suo viciōsus eritū et ipō erpūde. Nō pccari tere nō mēdo qmūta nimis afficū ad se ipō

Demodo cōsuetudinē ⁊ puritate cōscientie

qdā ad aliq̄s p̄sonas: qdā ad bonitate: qdā ad vīnitias p̄pales. Et q̄ hoc sunt q̄d m̄r̄ v̄ter deū salam id eo null̄ t̄ habēo aliqd̄ sed p̄dāne p̄dri v̄ia vel p̄fice nec habere purā oīuū ⁊ maxime q̄si est carnalis affectio ad p̄sonā ⁊ de hoc m̄tudo loqū mō. Itā talis affectio multo sp̄siales sub specie amicitie sp̄sualis a statu oīone p̄dit ⁊ im p̄ditur. Itē est in genitō o m̄tē p̄sūtera oīone m̄tus ⁊ oīa iustit̄a ⁊ d̄sp̄gēns ⁊ affectō p̄ris oō m̄ in m̄tē generat ⁊ crearet. Nam sicut oīo pura m̄tē purificat ⁊ illuminat: leniscat: fortificat: ⁊ i p̄ngiat: sic carnalis affectio ⁊ in m̄da m̄tē m̄ficut ⁊ obfcurat: p̄sūta debilitat ⁊ siccit ⁊ corpus eiusdē in aledicōnib̄ sp̄sual̄. Et q̄si sp̄sual̄ bono lo quō p̄pter quos ista scribo nouerunt ip̄i q̄ h̄i carnalis affectio sic obfū p̄sūta ⁊ d̄nōsa est tamē p̄niciofa est magis m̄tē q̄ p̄uerfā cum p̄sona q̄ sp̄sual̄ videt n̄ q̄na coz p̄ncipū videt esse p̄nā frequē m̄ familiaritatis boni effūc̄ id p̄cūla v̄olētable detrimētū ⁊ m̄ali occurrū bono co lose dep̄cū. Itē qd̄ familiaritas q̄ro plus cre sc̄ritate plus infirmat p̄ncipale motū v̄tūū q̄ puritate maculat. Itō n̄ de hoc statim p̄p̄dit q̄ sagittar̄ a p̄ncipio nō mittit sagittā v̄nena tas sed sōt̄ aliq̄libet vulneratē ⁊ amōr̄ augmētantes. Ad tū sō in beuū deuenit v̄tiam nō ve lud angēl̄ sicut ceperat̄ sicut alloquū: videt̄ sedē anq̄ carne veritas se n̄nuc̄ int̄rūm ⁊ seip̄i aut m̄tē q̄uūsi p̄mēdandis ⁊ ac verba blanda coriō q̄ vidēt̄ et p̄ma deuoride p̄cedere. Et n̄ de v̄n̄ incipit app̄dere alteri p̄ntiam cozpalem q̄ forma vel sp̄s cozpis in v̄tūū m̄te cōcep̄ta incitat eos ad v̄olē dū p̄cū cogit̄ que in m̄tē eiō p̄ntia m̄talis sicut sp̄sual̄ de uocō paulatim p̄uertit in cozpalē ⁊ carnalē ⁊ sic ip̄os m̄tēs q̄ lo lebāt in oīone eius deo abq̄ solatioē log n̄c̄ t̄ter se ⁊ deū. Alter ponit alteri cozpalē effigē q̄ velat ⁊ obtendit: p̄ntēs sibi p̄ta facit dei coz facie creature: ⁊ nō m̄m̄ d̄oū dū est cū b̄i p̄mū erroz capere ⁊ emēdare deberēt in ip̄i p̄ntis nutritioē erroz otōrū aliqd̄ iudicē q̄ m̄tia ca ritate p̄cedere aut merito p̄ntē ⁊ sibi inuicē mē tates referūt q̄ in oīone v̄n̄ alteri p̄ntat̄ magis eiō detētable ac si p̄ se inuicē cozare cogit̄ gra et v̄tute diuina ac p̄ hoc cōsolatioē simplici sēn sualem quā b̄t in illaz p̄ntatē de se inuicē facta in oratione p̄dēt̄ estumant ⁊ affirmant ac affe runt esse sp̄sual̄ bonum ⁊ diuinam. Quales autem illufionē recipiūt a sagittar̄ sup̄padi etō sp̄sual̄ mutare q̄ carnis fidē adhibēt d̄nō m̄ntat̄ alī esse detētable ⁊ quasi impossibīle decla rare. Et m̄m̄ āns in oīone p̄sūta ⁊ rep̄ntatē m̄talis caloz q̄ d̄i ignitū a sagittar̄o d̄o illatus q̄i credidit ⁊ dicit esse ignē caritatis ⁊ sp̄sual̄ m̄t̄ in illum v̄olēt̄ p̄tingere sp̄m̄ v̄nū sp̄m̄ alteri ⁊

vinculo caritatē cū de sit ignis libidinosi amor̄ pur̄ sequit̄ manifestant ⁊ n̄ debent̄ se tanq̄ sp̄sual̄ v̄nū posse secuti: ac p̄ntat̄ simul deū atq̄ in hoc t̄p̄e nō p̄dē sed lucrāt. Et demodo deo in solitō ⁊ caritate mirabiles adinuenit quos p̄ntat̄ simul colloquē ⁊ frequēt̄ allegēt̄ v̄n̄ alteri cas v̄tutes ac necessitate dep̄ntat̄ t̄ in veritate n̄bi aliqd̄ sit cū n̄m̄ q̄m̄ rōi sic cūbit. Sic itaq̄ carnalis cozpā sēo sp̄sual̄ cre cat t̄p̄e qd̄ olam p̄uenit̄ oīne exp̄dēre ac sp̄i renouat̄ occupare n̄c̄ in buluismōi familiaritatis ⁊ colloquū p̄dūt ⁊ sic q̄ d̄olēt̄ est alioquō nes d̄na ep̄ carnalib̄ p̄m̄tates. Amodo n̄i mo ra ferocina cogit̄ aut alia lenitabū cū nō p̄t ab iuicē d̄cedere ⁊ sic imit̄e tristē d̄cedit. Itē in tristitia est certum m̄ iudicū q̄ carnis vinculo s̄ allegat̄ ⁊ p̄ v̄tutes oīe ⁊ p̄ntatē d̄ne ⁊ carnalib̄ ⁊ diaboloica d̄cernit̄. Venit̄ q̄si sic null̄ exponit̄ p̄ntis ⁊ multa mala incurant d̄ū coz obtinet̄: atq̄ p̄cēt̄e iudicat̄ tanq̄ sp̄sual̄ b̄ s̄ba qd̄ est laica que fieri nequim abq̄ p̄ntis ⁊ peccato. Putant̄ m̄tē esse nō multa de hoc calato carare. Itē est tacere nō valeo quā aliq̄ liter referat̄ in actū q̄ nō loq̄ a t̄p̄e: ista s̄ba cōn gerūt. Tādē sp̄sual̄ p̄dicti q̄si se d̄cedit p̄ntit̄ v̄t̄ se sic familiaritatis q̄si se d̄cedit coz p̄ntis referat̄ s̄b̄m̄m̄cōi in h̄m̄m̄ cozdas artō rē q̄ sp̄sual̄ carit̄ atq̄ appellat̄. Sed in h̄e r̄e raridē amōr̄ est s̄m̄i p̄ntis q̄: et si s̄ba cōt̄ s̄ ḡte q̄ m̄tēs coz vulnerat̄ mortalit̄ ac v̄nē n̄t. Et q̄ sup̄ oīa videt̄ n̄bi b̄o d̄d̄ deo angel̄s b̄o: ac demō d̄ fuerit vel aliq̄ sp̄sual̄ n̄c̄ si r̄n̄ h̄m̄m̄ s̄b̄re q̄ in excausōnē sic libidinis p̄ s̄p̄sual̄ d̄cedere se h̄m̄m̄cōi s̄b̄m̄m̄cōi ma gra sententiā de deo. Et n̄bi aliqd̄ iudicē esse n̄i qd̄ d̄i caritatē d̄cedit̄ ad s̄ba secur̄ m̄tē d̄i ⁊ p̄ntis p̄ntat̄. Itē m̄m̄ q̄ t̄p̄e arch̄ ⁊ a b̄reca. Et n̄ s̄b̄ v̄tutes v̄t̄ affert̄ qd̄ aliq̄ ad loq̄ aut facere debent̄ n̄i q̄s ea a p̄ntis p̄cedere p̄t vel p̄cedit. Itē illo aut n̄bi p̄cedit n̄i m̄ si s̄b̄i qd̄ v̄t̄e bonit̄. Et n̄. ad sp̄sual̄ detactib̄ oīntis: aut q̄si bonos inde leḡ d̄nt: ⁊ q̄ v̄tutes aut q̄ n̄ditas n̄bi ad salutē vel altem v̄t̄hos tact̄ facias vel paritias. Itē p̄ntis q̄si ad libidinis caritatē q̄si s̄b̄ p̄ntis v̄t̄ h̄m̄m̄ m̄tē inferat̄ sp̄sual̄. I. am̄ b̄o d̄ s̄ba n̄c̄ p̄ntis cide fecit̄. q̄ v̄t̄ demōes p̄ntit̄. Quē itaq̄ demōntas tua mulier p̄p̄ntis a facie v̄t̄ p̄ntis v̄t̄ d̄cas d̄lectat̄ carnis libidinosā ac q̄si ⁊ p̄ntatē d̄nā. Itē d̄ q̄ s̄ra p̄ntis de s̄b̄ b̄ m̄tē q̄ demōntas nequicū tua p̄ntis s̄b̄ntē Itē itaq̄ s̄ra carissimi nō in cōgruē t̄p̄e ep̄i s̄b̄ d̄nta. v̄t̄ s̄ra v̄ntis q̄ s̄ b̄ v̄ntis oīa affectio sub celo sp̄sual̄ acq̄sita s̄m̄e sp̄sual̄ puritate p̄ntis ⁊ cozdas m̄diciā v̄t̄ sic d̄c sagittar̄ q̄ v̄t̄o

sancti bigne qd vir pot aboleri de mente si alieni sunt applicata. **P**ropter qd tales plene qd diu sic haec agna pcedit qd nisi pure + integre pferat. cogit qm motu despectabile in psona pspali veracitatis totius de genere plene + integre confitetur qd verum exprimit aliqd circumspectus ta li affectu inerat qd vel tacet vel exprimitur per sece verba verba pcedit dicitur in motibus sic occupant mētia qd psona circa psonā dilectā stiones i cōfict actio in se un agnates nupca desparvāta ex plactia cordis i memoria + aspe amittit qd nē negat in entidō et pōnam velle qd qd qd expimf. **P**ropterea sepe marit desolat aure vellent mutare si possent sic qd tristes sunt accidit si frequēter tā rōne affectuō vident in se mēte qd rōne pcedit sic hystere de qd ipūmet pntant. **S**ed qd psona cō ipū deberet qd re me dicit spūales carnes + pntos ac expōs. qui sol vnt illam egrotā finem + curas eius agrotare + congruat rem eadē adhibere. non solum nō faciunt sed pōnt si seruet ad aliquem tales per amere ipūm etiam sequant nec revertant ad ipūm. **R**erunt ergo confiteos vdoctos sim ples qd nec motu dicitur nec elo et agnoscūt accidit sicut agna adhibere medicinā. **S**ed de hac mē dicitur sufficiat vt p bām dicitur vbi pōri similitudine incedere + fugere quāto tam peche fumbit ac mēte ipūm qd mēte qd fugēdo vntat. **S**atis n. pōter qd haec figura penitus leuans vngula ac discipulum suffragere + osare qd nō fugit psonā + omi occasione despicitur nū quā carat ab illo morbo sed magis augebitur illud vntus. **P**ropter qd sedimur auribus sine cō sili beas iero. **D**e ista. sciam quā vides hū con uersant mente diligendē cogitū frequētia. **S**ana tūc libidinis in vntandē mēte qd + mūdus am mulierib⁹ nō meli⁹ qd fugēdo vincit qd cum certō vntō + motu qd possit resistere huic mē vōpe nisi per fugā. **E**t. **A**bi si mulier potuit vnt ere et qui iam erant para dīto nō est mitg si eos impediat quā dōd ad paradīsum parcerit + adē **S**olus cum sola nō sedas in secreto abiqz arbitra reite. **E**t utq. **M**si hō eodē recto cō muliere mēris neci pntia caritate pōdāt qd necitū spūe leuans nec falomne sapientia. **S**i fōste di ca. 15 corpus in oculis et. dicitur qd dīo dīst vnt cur hū an apūm ac etū cras ardere facit. **S**ed dicit. **D**ēs vntus qd + pntas aut eqū ter vnt qd aut equaliter ignota. **I**ō hū ang. **D**ē **S**ermo breuis + vntū tam mulierib⁹ et libidinis **H**oc mē qd functiones fuerit nō min⁹ caudē. **D**uo tū functiones fuerit nō magis auctū + libidē pntū bīdī fermdū imfecte se vnt ipūm libidinis erede in hū. **E**t pūm ipō. se quos nō mētōs. **S**edros libani. **L.** pntandis atūmne bōtes gre

glariete. i. magnos pntos eccle sub hac spēce censuisse repperi de quoqz casu nō magis pnter bā qd iero. tā bō. sicut etā urber. **S**icut dicit cō uertatū cum muliere + pntis qd vnt pnter. **E**t illo qd hō mētū nō sūpntidē pntas sē dōdū mētō eg. **T**olle mētū scām sē dōdū qd vnt hū pntē sē dōdū vnt. **C** De verbis oculis.

Clendi qd verba vntōsa + graua dicitur **S** + pntē dā pnt dīo agnos + cum circūstā tū + occaltū + ex dōd. **D**e murmuratio ne qd sic qd mētā despectōne abūm si pnter hā bes. **D**e vnt vnt vnt falte pnter quā eām. **I** pp odū qd vnt dicit indurū vt iduce cogitū aliqū ad b vel despectū ex hoc si abūm ex b no cūm vel abūm auditi generatū dicit de illo de quo dicitur vel aliq mātē ac dicit aur velle acci dere desideratū. **N**ō ergo sufficit dicere multiā eno murmuratū + de multiā mētā ex ples nō tā dicit despectū de quo murmuratū si i vnt. **N**ec nomē pntē dicit dicit hūas pnt agnātū pntū sicut si de pnt mō de sed vnt de pntō pp quā eās **E**t si despectū dicit falte pnter debet despectū + pnt nū cui fallit ipūm. **E**t debet reuocare cogitū illis cogitū pp pntē mētē si despectū ille cōt gra uis. **S**ūt mē qd vnt mētō pntē dicit pnter pntē pntē qd fecerit hūas vt de qd murmuratū vnt. qd ipū pntē reputat mātē qd ab ab⁹ vel qd ab⁹ odio vnt vt b iudicē mētō pntē. **S**ed hoc est vntōse dicit. qd debet in cordib⁹ hūas repu tare + pntē dicit odire pntōse est pntōse qd si la persona quā mētū ex pntōne nōlare pntōne qd mātē ad hū pntō factū vt placit pntō p sonā exprimit de qua murmuratū aut offen dent mētō mētō re aut ipedēdo eās bonū qd sicut illā pntē despectū dicit pntō. **N**ā graua pntent sic pntendē qd pntē obfctō qd pntentē p rīmū dupliēter pntē qd faciunt pntōse de pntē cato gaudere quod contentur + de mētū quānt alteri in ferre + sequitur qd non doleat de pecca to quod contentur sed potius gaudet putan tes per hoc cupere bntolentiam confessionis. **Q**ue grauis qd detractio est. **E**nomiam detractio quoddam bonū dicitur spirituale oculum. **S**i cut quando aliquis audit aliquem laudari de ali qua vntē + fiducia conatur auertere de corde lau dancio aut quolibet audientis illam bonā opi nionem que habetur de illonegādo illud + pntē despectus illius declarando aut pntōritā appellā do. quā dicit qd que quid facit pro hūana lau de facit. **D**oe nū vntūm facit ppter mūdā aut vntūm gloriam. **I**llam detractio querit laudari super alios + pntōne super illum qui dicitur : aut timet mētū repōrtari qd ille qui laudat. **E**t inde omni graue peccatū qd affectū mētōs aut expūmne aut tribulatōē aut casū illius de cu.

De modo cōsistendi et puritate cōscientie

laude trahatur. Et statim sūt p̄p̄ositi ad audien-
dū hoc de ipso cum gaudio q̄ v̄tūcū nōm̄ulos s̄pi-
rituale pulsas qui nōdū pacisū receperunt. Qui
dam autē ex nō murmurātes de trahūt de alijs
ne et ipsi despicantur aut murmurēt de ipsis appe-
runt nō illud ab alijs fieri. Et oīa talia cū metuis
et carnis sunt p̄fēda integre. **C De mēdacia.**

Et duplicitate q̄ vocat̄ mēdaciū. q̄dā est q̄
lingua et interior nō cōcordāz: facit intel-
ligi et credi q̄ non est. Tales duplicitates
sunt q̄nq; p̄ditioe sicut fuerūt iuda q̄ dicit. aut
rabbi. Jisi mel in ore gereret retro pungere d̄runt
sicut se cit iudas. nō p̄t̄ oīculū fecit capi xpm.

C De simulatione.

Et simulatio q̄ est in verbis signis et opib;
cruentiorib; aut s̄rili est in mēte. Hoc
est p̄cipu; v̄p̄ocret. Et alī simulatio fal-
sitas v̄tūcū depicta. vel vicisū verbis et actib;
v̄tūcū optam. Simulatio in verbis est q̄ dicit
te insipientē v̄tūcū et p̄ hoc h̄silio reputaris
et cum hoc felicitas ut sic nō credat nec reputet
q̄ appen et v̄tūcū et insufficiente putari et cōtra
nō combāns si talis reputaris. Et si ergo h̄siliat
in v̄tūcū signis in mēte. Dissatio in opte est q̄ si
acutus v̄tūcū et agras fama solū. Simulatio
in signo est q̄ si fecerit honestas in sensib; et cor
est plenu; inhonestas et nec trahit q̄ ab opem q̄
carer oportunitate et v̄tūcū. Sic q̄dā religio de
die q̄ videt v̄tūcū sancti et boni sensus su-
cō valde p̄p̄ocret. et marie in officio et in choro
inclinatōes p̄fēdas et s̄silia facēdo q̄ de nocte nul-
la signa deuotiois audiant dum non sentiat se vi-
den. Sic q̄dāse maiores abstinentē vt religio
appareat et iudicatur. Aliqui crerit apparere pati-
entes subsistēdo qui tamē plenu; et tristitia do-
lent de inania eis facta. Et sic oīs v̄p̄ocrita est si-
mulatio duplex et fallax et per oīs p̄ditio et inimi-
cus v̄tūcū. Et id q̄ h̄t v̄tūcū multa sunt. Intra
alia cum diligētī exaltare de bēt in cōfessioe tuo
mere v̄tūcū s̄rili. Mēdacia sunt s̄silia s̄p̄o p̄fē-
da. Quēdā sunt alijs neq̄ et hoc grauiora non no-
tis. Quēdā deliberate p̄tata grauiora illis q̄ p̄fē-
ritura casu. q̄dā iocosa ad gaudio. p̄ocret q̄ in a
v̄tūcū. factio sunt artāda. Qui v̄o dicit mēdacia
p̄ quādam in aduētū. sicut narrātes bibosia aut
malis aut plūc loquētes. debēt p̄tenti q̄ nōsunt
falsa. Qui v̄o in p̄dicatōib; narrat miracula nou
v̄a aut b̄sionē de v̄tūcū seu fabulas. aut textus
sanctē scripture trahunt indebite vt coarctat v̄ba
male faciūt et p̄tenti debēt. q̄ tot v̄tūcū sunt
in sacra scriptura q̄ p̄t dicit q̄i. mendacior eget
deus. Adulatio vt verba blātoris ad optacū
dū p̄fēta vel vt omēdes vel vt beniuol; nar vel
vt seruā recipiat sunt p̄fēda tanquā menda-
cia ex p̄mēdo intentionē quā habuerit in p̄dic-

et potissime q̄ aduētū gentib; cogit et actib; ma-
nū et oculor; vt ostendat affectionē et p̄p̄ocret
ad aliquē q̄ talis oīs mēdaces et falsi.
C Eruditione v̄tūcū ad oīa s̄silia p̄fēda.

Et alī s̄p̄o mēti p̄tenti studet s̄m̄el in
die exare quōdē expēditū et v̄tūcū
singulas horas cogitudo in q̄bus s̄silia
q̄bus p̄fēdas. qd cogitasti. qd fecisti. qd audisti.
qd fecisti. vt cognoscas et relatorōes lingue cordis
et sensū in quib; quotiens offendisti. et de dō
alijs mēz offendēdi et sic ordina in mēte tua s̄silia
ea s̄silia in tuis; p̄m̄isse q̄ memō; exphobis
oīs. quō; s̄silia memō; et illa plenas p̄tata et
ordinare repetit in mēte tua. nec te p̄tenti nō
exaltatōe exerceat; q̄ pas et leticia mēti q̄ id
p̄tenti. excedit oīs mēdaciū gaudis qd it ab opem
s̄silitate magna et cum multa trianglaris et ammi
istū modū volueris ostendare. sicut in paucis de
lūdre vt panca possis te colere et p̄tenti. **M**ēdā
re dicit opem s̄silia. p̄tenti in t̄p̄tatioib; et v̄tūcū
s̄silia et exerceatōe cui sepe p̄tenti et agas oīs
de s̄silia clare et lucide et simulatōes q̄bus mēdā-
tis. **V**t ille caritatis et b̄silia d̄fēret et intelligit
sic q̄ possis ad ipm; d̄fēret te currere et sicut tibi
remedii adhibere. **A**līter autē si cecus cecus du-
tum p̄tenti. ambo in fouē cadunt. **A**līter mēdā
obtinēda necessaria est tibi s̄silitudo. q̄ est via p̄-
maria ad cordis mūditatē et t̄tata ad cōfessioem.
Et si te religiose. si pacē s̄silia h̄t mēdā
eris. v̄tūcū. **C**ella q̄dā celi tibi sit q̄ cetera cetera
h̄t legas hic oīs mēdāris crimina p̄tenti.
Patē in cella focis alī plerūma bella. **E**t autē
ca secularis fugē p̄tenti s̄silia potes. nō p̄tenti
v̄tūcū aut necesse. **E**t p̄tenti et p̄tenti
tes i corde p̄tenti tibi cetera q̄ possis et oīs
s̄silia dei et p̄tenti. et debet amare te cum cetera
cendo. **D**ic in aduētū mēti mēdā q̄ sine
s̄silia dei p̄tenti est te s̄silia peccato libet
ri. **E**t s̄silia dōm p̄tenti s̄silia ipm; rogat
ris in cōfēte te in aliq̄a p̄tenti incidat. nō tamē p̄-
pter hoc desistas a bono p̄tenti tibi opand; q̄
deus p̄tenti vt cognoscas te infirmū et p̄tenti
uno auxilio indigere. mēdā; boni p̄tenti ipm; possit
p̄tenti s̄silia cupias et p̄tenti. **P**ropter q̄
oīs semp; eare te nō desicere. ille autē sem; possit
q̄ non cessat bene facere et mala vitare ostendat.
Et alī ab incipio bono desiceres eo q̄ in cōfē-
te nō exaudis nō est signū q̄ s̄silia cetera q̄ est
p̄tenti puritas caris p̄tenti. cui est amara cogit
tio p̄tenti v̄tūcū. ad qd cetera v̄tūcū b̄silia
tis. q̄ mēti in bono p̄tenti et facit v̄tūcū p̄tenti
de oīs iudicis et p̄tenti s̄silia oīs oīs
creaturas et te. **D**um. n. in v̄tūcū te s̄silia
oīs oīs p̄tenti. nullū adū. nullū amicitias. p̄tenti
gaudio de palliōibus et penis cōp̄tenti q̄

consolationibus carnalibus: quæ tibi video ista me
 nasse esse: vultis: deest autem piculosa. Et si oia pacter
 postea dicitur: nihil peccati timens, nihil te p-
 ter dei officium nihil temeris culpa periret: quæ co-
 grino et accorato sumptibus q̄ accorati p̄ mēz mē-
 dia: in solitudine et mētales otiose accipit neces-
 sitatē. vāquūq; ad hāc puritate: puenire affectat
 hāndū velut maris olea mēditare amplectet.
 tibi licet de s̄ hinc oia sermōne sic te quotidie
 gerat q̄ oī ociositate vitia oīq; hūmana ve-
 recidia postp̄ oīa et despecta ad purā et integritatē
 splēd̄ p̄sōnāc nūc te pparat et disponat.
 C. **Q**uidus cognoscit eandē seipm.

Dilectio q̄ vult ad sui p̄sōnā cognoscere
 p̄ cito et facilius venire ac p̄sōnā pacē p̄sō-
 p̄sōdere. Primo cor: sui p̄sōnā oī amō-
 re et affectū sensualit̄ a quālibet p̄sōnā et re sp̄ali sic
 gūna dei et cor: sui nullū sit nec dū impediat: et
 nihil dīgat et dei: et tunc talis affectio non erit
 mētales impediat: hāc adiūta et coaptano. Secūdo
 quāt cor sui ab amore in ordinatū ad s̄p̄m: vs
 quō sit sui et latro bonitas et laudis appetitō ali-
 quā de hōie que de bēt sōla deo s̄mp̄r. mētales
 terrenū appetit: nūc p̄ dei seruitiū: et voluntate alie
 s̄p̄r p̄m: abnegat p̄p̄ nū voluntatē cupit alie
 nū velle p̄m q̄ sui p̄sōnā: nec a voluntate di-
 acinis p̄missiōne aliis suis discor: der. Tertio ad
 s̄p̄sōnā hūmilit̄ frequenter se exercet in omni
 p̄sōnā delicta te ipm arguēdo de negligentia
 p̄p̄ia et negotia. De negligentia q̄dem se arguat si
 cor: hōis dū cūl odinat: si ipm sui mun: h̄
 exp̄dit: si p̄sōnā in fine de busi nō rediit. Ad hoc si
 negligentia in orōne: et in lectōe: et boni op̄is exercitō
 ne quocq; vni nō sufficit sine altero. Ad hoc si fuit
 negligentia ad agendū prius q̄ p̄missiō ad resiliendū
 s̄p̄sōnā: a deo p̄missiō ad p̄sōnā dū in bonis
 sui oīa. De p̄p̄ia autē se respōndat cogitādo
 si in se vitat: aut vitat p̄p̄ia et voluptas appeten-
 do vultus: et mollia et cibaria sup̄bia vestimenta
 delictiosa: et oblectamenta luxuriosa et oīa in gmo-
 moui h̄i sup̄bia. Itē si vitat in se vitat p̄p̄ia
 mōstiat appetitō facit oculta dei: aut creatur
 videt p̄sōnā hōie p̄sōnā: et hūc que oīa pec-
 cāt et auaritia. Itē si in se vitat: aut vitat p̄p̄ia
 vāquūq; appetitō hūmilit̄ fauor: v̄ bonos em
 laudē p̄p̄ia ḡm. hoc oīa que facit hōie in vāni
 hūc sup̄bia a quocūq; et maxime sup̄bia qui d̄
 ambulat in vitate cori deo et hōibus in cunctis
 bonis op̄ibus suis et ordinare cor: verba et opa in
 laudē dei et edificatiōne p̄m et vilitatē sui nūc
 q̄ deus vitarens appetitō. De negotia vōle ar-
 gū cogitādo si in se vitat: aut vitat iracūdia in
 verbo in alio: v̄ in exteriori signo: si aliquis ad
 iracūdia p̄uocauit. hoc aut vitat nō p̄t co-
 cōsū p̄p̄m v̄ viciat: et v̄. h̄ p̄sōderet quid me

nit p̄ p̄m mortale ac p̄ hoc bonitātē dei atten-
 dat et p̄mētū que ipm sustinuit vsq; mūc nec
 adhuc est dīnat: v̄ cum iuste possit ac poterit
 quōdā mortale deliquit. Cum q̄ veritas ingre-
 ditur aliam: tūc p̄mētū de cocōmpādo et sur-
 sum efficit humilit̄ et mētales: v̄ cor dūq; ip̄s
 efficit pius et cōp̄sōnū. Hec aut virtus ingredit̄
 sōlūmodo in cor: mūdatū. Itē cogit̄ si in se vi-
 uit: aut vitat negotia iuste q̄ de bono s̄p̄r p̄m
 statū: et de malo sōcūdat q̄ v̄ viciū dūrecte dīdit
 s̄p̄sōnā. Et id est mūdatū oī p̄m in s̄p̄sōnā
 cor: quod de mētales: q̄ s̄p̄m est in. **Q**uā
 An oculis tunc nō est q̄ ego bonū sum. Et idē
 p̄m h̄ nō remittit in hoc seculo: neq; in futuro.
 Itē cogit̄ si in cor: v̄ sit nequitia a cordē q̄ cō-
 s̄p̄r et tēdo bēt: aut cor ociositate nūc: aut et
 timore: v̄ dolore alicuius mali. Et ter b̄ ocium
 pellit̄ sup̄bia maligne cogitādo blāp̄sō-
 mie diffidit̄ de deo: et finali despecto. Ad hāc
 s̄p̄sōnā venit in solerte dedin: et qui te negi-
 gat in bonis exercere: et ip̄s sui v̄ vilit̄ exp̄de
 re: ne cōd̄ ḡm et viciōsis abicōsios appetitō
 excellē bonos. talis q̄ appetit sup̄bia: h̄
 sufficiente nūc h̄: quod appetit: h̄ q̄ peius est
 in se dei iudicio tēto magis ad yma trahit. Itē
 magis seip̄s oī conuertit et p̄uocāt et alie s̄p̄r
 di s̄p̄r. Itē q̄ b̄ viciū vitare desiderat iudeat
 oculi curare ac vitio et cogitō ligare p̄p̄ia: co-
 rans occasiōnes p̄sōnā: et sunt amor: ḡm et
 imoderantia viciōsis p̄p̄ bas duas cō: et p̄m p̄
 s̄p̄ia p̄p̄ia sunt. Et hōie occasiōnes venit in
 dei sup̄bia et ḡm. Itē s̄p̄r sancti p̄sōnā
 ḡm de b̄ seculo ad deserta p̄ illud viciū acridie
 q̄ inficit et dissipat oī bonū statim armis t̄p̄ante:
 et occupatō et p̄mētū ne ociositatē radice v̄ hōie
 mali incurrit et s̄p̄p̄ mūc bant.

C. Peccatorum origo.

Omnium viciōrum caput v̄ inicit̄. I.
 ingrātudo. Duplex. n̄. r̄ d̄. I. timor
 male humilit̄ et amor in ale inflāmant. Triplex
 fontē est. I. p̄p̄ia carnis et oculor: et sup̄bia vite
 s̄p̄sōnā caput et sup̄bia: itē: imūdat: acci d̄a: a
 vāria: gula: luxuria: inter q̄ sunt. 2. p̄rā sp̄sōnā
 et bono carnalita. Cum tū p̄m in mortale nō sit aliū
 q̄ recessus a deo p̄p̄ia p̄ceptum in se: v̄ in suo
 p̄cepto. Cōtēp̄tus autē dei sit sup̄bia: ḡm necessē
 ē: v̄ oīa p̄m mortale cōp̄ s̄p̄m at viciū a sup̄bia
 q̄ v̄o nūc p̄mētū dei v̄ sui p̄ceptū: q̄ aliq̄
 a b̄p̄o timet p̄dere: aut v̄let ac gerere: id ē q̄
 p̄m actuale trahit exigit ab hac dupli radi-
 ce aut amoris aut timor. Sic aut timor: b̄ oīū
 ab amor: q̄ nullū timor p̄dere: nūc q̄ amat: et id
 amor: et timor: ab eodē fontē: et q̄ amor: inordina-
 tus ē respectu boni sp̄sōnā: et illud ē interi: et cōtē-
 ptia et exēti: pecunia inferi: carnis laetitia: id tris

sanitas pefi qbus putet defu offensuz dñm dñi stati
 emomat poffitione fm sui poffiditate s noticijs
 habiti de offensa: t bñm dñi sollicitudine suam dñi
 eoz mundu s psciam purã ã signi pgruñ s eudẽs q qf
 m̄ vci electos filios opuret. vñ p̄tuo aia seure
 p̄e dñe. Dñe dilecti decore dñm tuu. l. m̄diciã
 ãe mee: loci habitandis ḡe tue. i. puritate p̄cie
 v̄s q: in v̄titate tua p̄stãti dñm puritate mee
 v̄nẽ: s in iusticia appare bo puri: m̄dus in p̄se
 em mo s iaciabo: cū apparuerit gl̄a tua. ad quam
 nos p̄ducit ip̄e deo q̄ vivit s regnat r̄.

C. Explicat opu .64. dñi m̄diciã s puritate p̄cie.

C. Inap̄ opusculi. 65. de officio sacerdotis.

Mia sacerdos offiã circa tria p̄ci
 piãt: v̄tãt: v. circa dñm
 rñ offiã celebratõ eccl̄asticã: p̄ sacro
 ram collationẽ s ppli instructõẽ. s h̄
 abus aliq̄ p̄ordinẽ s̄i b̄curat ad laudẽ s gl̄am
 dei: s salutatoris dñi n̄i s̄i v̄tãtẽ s cõem v̄tãtãtẽ s
 marie simpliciã sacerdotiã eruditõẽ. pur occuret
 nobis: ex inspatẽ dñi s de sc̄is s sc̄is patrũ s san
 ctarum cõstitutiõũ regal̄i meã s s̄ibũ s describe
 mas.

C. De bonis canonici.

Divina qdem officia in .7. horis cano. di
 stinguũt. l. matutina: p̄mã: tertia: sexta: no
 na: vespa: s p̄terocm. Idã. .7. horas s̄i sc̄idõ
 quolibet die dño reddẽ bonis operibũ: vt. q̄. d.
 p̄s mane: et de ce. mil. p̄s. m̄i cõ infirmõ in
 quo casu excusat. q̄. d. clerici v̄ctũ. Et quo p̄ q̄
 nõ d̄y m̄dicere horas s̄i v̄na cõvenciant q̄dã faci
 unt s matut: s̄i singlas horas dicat s desinere. S̄i
 v̄o nullo ip̄e dñi m̄to detẽ: dñis operibũ s̄i nõ
 p̄ reddẽ reddat postea q̄n̄ p̄sit. ar. de do. s. p̄m.
 c̄i dilecti. Debet s̄i ip̄as reddẽ in eccl̄a s̄i p̄d. In
 ita illud. In eccl̄is b̄ndicite de sc̄: alb̄ reddat vbi
 q̄: b̄ndicẽ q̄n̄ p̄mode poterit. Ad haf. .7. hor: ast̄e
 nec sacerdos: s̄ aliq̄ clerici p̄stũtũ in sacris ordib̄
 sue b̄nt b̄ndicũ s̄i nõ. s oẽs illi q̄ p̄p̄sũt eccl̄a
 s̄iã sup̄dã in quocũq̄ ordĩne sint. ar. et de pol.
 c. l. s ad b̄v. l. 2. S̄unt aut eccl̄astici reddũ: depu
 titi: vt et eis s̄iã t̄ent q̄ in eccl̄a reddũt dño divi
 tiõ offiã: vt et de cle. nõ re. in ce. v̄ p̄. c. c̄i ad b.
 s de v. l. bo. c. e. c̄i ad of. In nõ v̄o s̄iã offi
 c̄iã dñi q̄s eccl̄a se p̄o: mare d̄y eccl̄e m̄iciã. l. me
 nepoti. vt de cõ. d. l. dñi d. s. 12. d. de die. l. die
 bus n̄ dñiciã. s̄. p̄s. s. 9. lectões. s. 9. p̄s. d̄icim̄
 v̄s dieb̄ min̄ s̄õr̄ n̄b̄: s p̄st̄ia. s̄. p̄s. s. 1. lec.
 In septiana v̄o p̄st̄ia: s in septiana p̄st̄. 3. p̄s.
 c. 3. lec. d̄icim̄. In v̄o q̄ in alijs dieb̄ n̄m̄s. 3.
 p̄s. s. 3. lec. celebrare v̄olũt: et ex regia sc̄õẽ p̄m
 s̄i et saludo s negligẽtia p̄dãt b̄ sac̄. s de cõ. d. l.
 5. in die resurrectõis. nec debẽt p̄terminã offiã
 mortuo q̄ die s̄iã solũs non ip̄e d̄y: vt et de ce.
 mil. ḡd. l. c. i. c̄i creatura. massas qdẽ nullus cele
 brat nisi ieiun̄ s̄i sel in die excepto die natalis dñi

in quo tra s̄iã celebrant: vt de p̄e. d. i. nocte
 nativitat̄ sc̄. S̄i v̄o necessitas im̄eat: puta: q̄: os
 sc̄idõẽ celebrare p̄ de sc̄ito v̄t p̄ sc̄idõẽ v̄t ieru
 timo: s p̄ die t̄ẽ s̄iã celebrare vt de cõ. d. i. suffi
 cit. s et de ce. m. i. p̄st̄ia. Debet aut̄ v̄o sc̄idõẽ
 p̄st̄idẽ d̄ic̄itos postq̄ acceptit loci eucharistie
 sac̄m et illis sumẽntiã eodẽ die s̄iã missã debue
 rit celebrare: q̄: si v̄na p̄st̄ionẽ eodẽ die p̄cipet
 possit p̄ ea celebrare v̄tãtã nõ ieiun̄: vt et d̄ ce.
 mil. et p̄e v̄a. Debet aut̄ sc̄idõẽ postẽ in sacri
 cõ missẽ panẽ azamũ infermetatũ. l. hostiã d̄ pu
 ro sumẽto nõ de alio blado: v̄ v̄nũ aq̄ murtũ: vt
 de p. d. l. in sac̄o. s d̄y p̄õnẽ de v̄no s̄iã m̄
 nõ de aq̄ vt et d̄ ce. mil. p̄ncticos. et quotiẽs cele
 brat sc̄idõẽ totũs sanguinẽ s corp̄ dñi accipiat:
 vt de cõ. d. i. relatu. p̄aret aut̄ sc̄idõẽ calicẽ q̄ se
 v̄t p̄f ip̄o p̄st̄e v̄t faciat pari cõã se s̄i p̄mittat v̄
 lo sc̄olari s̄iõti ne omittat v̄nũ v̄t aq̄ã et obli
 vidẽ: s̄iã p̄st̄ia s̄iã s̄iã fecerit. S̄i v̄o nõ b̄at v̄nũ
 s̄iã v̄na m̄nãra in calicẽ p̄m̄ere: s̄iã exp̄s̄io
 aq̄ murtũ p̄st̄ere. vt de p. d. l. c̄i ec̄ crumẽ. missã
 n̄ celebrat in ieiunio in hora. 9. altas missas cele
 brat in mane ab auro v̄s p̄ ad tertã: vt de p. d.
 i. ieiun̄ s̄. c. solit. Celebrat aut̄ i eccl̄a: s nõ in alijs
 lectis: vt de p. d. i. s̄iã c̄i nõ aliq̄. S̄i v̄o cogat necesse
 necessitat̄ pura q̄ ã in itinere s̄iã celebrare s̄iã dño
 na t̄i q̄ b̄at sup̄ altare tabulã p̄ ep̄m p̄st̄eratũ: vt
 de cõ. d. i. p̄cedim̄. s̄iã illa tabulã ec̄ lapidã
 nõ lignã. vt de p̄e. d. i. l. altaris. Calicẽ v̄o in quo
 p̄st̄idẽ d̄y ec̄ auro: argenteo: v̄t s̄iã: vt de p. d. i.
 i. calic. Corpãle v̄o d̄y ec̄ albũ nullo colore tinctũ
 vt de p. d. i. l. p̄st̄io. Debet s̄iã oia istã. l. calicẽ:
 ves̄es s̄iã s̄iã in gbus sacrificiã p̄st̄eratũ s̄iã
 p̄ ep̄m b̄ndicũ: vt de cõ. d. i. c. i. vt et sacra vn. c̄i
 venissent. q̄ postq̄ facerit m̄mã v̄tãtã sup̄ta
 p̄burã s̄iã c̄m̄era in loco m̄ido iactã: vt de p̄dib̄
 tr̄iscuntã nõ cõtingit: vt de cõ. d. i. l. altaris pal
 la. Debet aut̄ sc̄idõẽ cruce ad altare c̄i ec̄ ebraz
 q̄ in illo m̄st̄io passio ip̄i rep̄atã in memoriã
 dñice passiois: s̄iã in reuerentiã passiois ip̄i fa
 ctus sc̄idõẽ de sc̄a cruce vt de cõ. d. i. 3. cruce dñi
 s. c. sc̄idõẽ. Debet aut̄ sc̄idõẽ v̄ba canonis missẽ ab
 illo loco q̄ p̄st̄idẽ ip̄i patere v̄s in finẽ p̄st̄eratiõis
 c̄i s̄iã diligẽtia s̄iã sollicitudine p̄st̄ere vt nõ erret
 in eis s̄iã om̄itret aliqd̄ ibi: nec reiteret: cetera
 que p̄cedãt s̄iã q̄m̄ s̄iã de solẽntiss̄e missẽ: s̄iã
 illa s̄iã de s̄iã missẽ: v̄t pote in q̄ b̄nt p̄st̄eratio cog
 nis s̄iã sanguis ip̄i ill̄ om̄issio nõ s̄iã p̄st̄eratio vt
 de p. d. i. p̄mã in altari. Debet s̄iã sc̄idõẽ p̄st̄idẽ
 totã formã v̄bo illoy in p̄st̄eratiõẽ p̄mã. l. v̄s b̄
 s̄iã. n. corp̄ m̄ciã: s̄iã sc̄. l. q̄: in factõẽ p̄st̄eratiõẽ cog
 nis ip̄i s̄iã ip̄e dñi n̄ ip̄a s̄iã in altari t̄i man̄ sa
 cerdos c̄i angelo sumens: vt de cõ. d. i. 1. quid sit
 sanguis. Sacerdos se reuenerẽt inclinẽt adora
 rans verum corpus ch̄isti: Et postea c̄m̄et in

altum spectante populo: vt popo sit adorat. Alias si an psecratione eleuare faceret ydolatrie popo spm ydolatria deiger. Debat aut sacerdos iu-
me accellus qm pñit e cōfirmat sacrm eucharistie in missa e qm ponat hñd ad infirmu cōuandū: vt eñ de cel. mi. sane. r. c. l'as. s. si bñhallentaliquid de sanguine labat illud h pdr: s si ceciderit in ligno yllapide: vt in terra radat illud facerdes r pburat: s int' altare abfcedat. Si vō ceciderit in pan nuz laner illud trib' viciobis sume' locurū in cali ce s ponat pñus iuxta altare vt de eñ. d. l. si per negligentia. Debet aut abfñmē a celebrande si h3 pñiam mortalē nisi pñteaf p': vt. l. q. i. sacer dos. Si vō ex culpa sua ceciderit in pollutib3 no curat: pnta qz cogitauerit penit et delectat: s ex h pollut' d3 abfñmē donec pñteaf. Si vō sine culpa sua: puta ex nāc fugiuitate eodē die celebra re pdr. Si vō ex alia leui ca: puta ex fugiuitate potide: seu ingurgitate eodē die abfñm: h3 nisi iuni neat necessitas: nō hēat alim sacerdotē: vt d. cō. d. l. d. te flant ientū. Abstineat ēt sacerdos si sit i notoria fornicatō: vt. i. d. qui seilit: qz peccat ipe moxat celebrādo: peccatū qz andū missam ab eodē: vt. i. d. null' clericoy. r. c. questū. Abstineat aut oino si sit suspēsus vñ interdicit' aut excedi eat: qz officiet irregulari p. Et qz talis suspē sus est q' ad se: s q' ad alios peccat q' a tali recipit ecclesiastica sacra scilicet si tñ sit ligat' minorū excoi catōe nō est suspēsus q' ad alios: s i3 ipe peccat i pferendo ecclesiasticū hōm: nō h peccat in b: qz ex fide ab ipō recipit: vt eñ de cle. ex. m. si celebrat. de cōba. cle. s. mu. vñ. Et ppter b qm cōs qz sacer dos cōuac excoicatio i vōis vñ in alia faciat se ab solut' a quocūqz sacerdote si pdr. Si vō sacerdos in ipa celebrande recordat alieui' pñi mortā cō fiteat si pdr vt sicut pñteaf s pñciat. Si vō nō pdr pñteri nihil omni' pñciat: qz graui' peccaret si de luderet popm: vt eñ de ce. mif. c. cū b hōie. Si vō in ipa celebrande sacerdos incidat i alio passio ne nō possit pñcere ali' sacerdos i capiat vbi ipe dī misse s pñciat: vt. 7. q. i. mib. Debet et sacerdos hēc seclare in missa qz iuner ipō: qz illud offm facē nō pdr sol'. eñ de h. pñ. p'pōit. imo d3 hēc vōos si pōt ad mu' vt illa saluatio dñs vobiscū vñceat. eñ de cō. d. l. b. quocqz. pdr aut sacerdos p pecunia celebrare s lecare opas suas ad mu' vñ men sey vñ ad dñe: sicut voluerit si ad b nō tenet rōe bñ facit vñ officio: vt eñ de pñ. signatū. r. i. q. 1. d. barti tē: qz si tenet nō pdr sine pctō pecuniā pctē: vel aliq' mō engere: vt eñ de v. cū in eccle corpe tñ spōce oblati pōt pecuniā redire: vt. i. q. 1. d. spio. Et sacerdos p dñconū fecit sine nō pdr ex pacto erigere: nec pñia pctē vt. i. q. i. placuit vt vñuqz qz h3 p dñconū aliqnaqz eccleaz pōtqz: ad b non tenent: s i v olūt solucere soluat qz in talib' pñe-

tum sacerdos possit fecerit sui offm libe' s abso lute pōt illō pctē ad solutū illō s supio' pñciat. eñ de fr. ad audientias. Tñ nō pōt sacerdos illa in tendē celebrare vñ officiare: vt ex b pecuniā pē quas qz peccaret mortalit' nō sit symonia vt eñ de v. r. tua nos. Pecunia gñō d3 eñ eā celebrādi: s occasio exēti' s inducē. cā. n. d3 eñ id ad qm ta lia s inducē: seu iulituta. Si vō offerētōe hēat coruptū intētiōē credētes talia optinē p pccā nō ob ē sane intētiōē sūdoqz vt. i. q. i. l. iudicē. r. tñ qz sacerdos iustēde sua vñ in vñ pecuniā nō offeri dat. Caneat aut sacerdos ne recipiat oblatōes p defuncto excoicatio: vt pñso vñ qz de cō. eñ. vñ in pōt mortali notorie: qz p talib' nō d3 curare. r. d. l. cā. oblatōes. r. l. 3. q. 1. p oblatō'. Si vō in pñfide vñ fidei de cō. eñ h sit in inferno: qz dicitū tñ h3 osare p ipō quōs nō possit pñcere ei. l. 3. q. 1. nō timent'. Tales. n. nō dñt sepelli' in cimiteria eccle: imo si possēt vñcēmi sepulci debēt e pma rari s eici eñ vñ miteri eñ de sepelēdo sacra. a miteria in qb' corpa mortuoy excoicatioz s sepē ta debēt recōdillari: pñone aq bñdicte: sicut hñ dedicatōib' eccleaz: eñ de cō. eñ. vñ vñ. pñm. Soti etnē carbolici sepelēdi s apud eccleaz vñ dētes cūtes s redētes eodē p ipō: vt. l. 3. q. 1. nō etimē'. Cū autē celebrare quotidie vñ re uerētia aliqz: aliqz abfñmē sit mel' sacerdoti b rel que mēdiō fuit: vt faciat in q' deo credit magis vñ mel' placē s ponit ex pñā de iacob s cōmū ne quoy vñ placuit recipiēdo. aliter pp reuerētiā abfñmēdo dieb' dñe nō sū dign' vt itres b rems mēi. de eñ. d. l. 1. quotidie. s sicut mulier qz pñi mē hñm s vñ h' cōuacit s itare eccleaz ex deuote nō ē phibēda: s i ex reuerētia vñ abfñmē ē laudā da: vt. 5. d. ad ei' vota. Et negligētia tñ nō h' sacerdos d3 omittit: vt eñ de ce. mif. cū creatura.

C De sacramentis ecclesiasticis

v Iob officio ecclesiasticis vidē dñ ē b sacri ecclesiasticis qz sunt. 7. s. baptism' s pfirmatō pnia: eucharistia: extrema vñctio: ordō: pñsioz seu mīsmōnū. s p' de bap'tino qz ordine fōitē necessarios ē. l. 7. d. vey. Et n. ianna fū dām tus facioz. eñ de pñ. nō bap. veniē: vñ h3 gōmū so bap' ordinat' nō recipit caractē: vt. i. q. i. h gō plingerit: vt h3 gō pñ: de s b dēderet se nō ē bā pñsatus d3 bap'tizari: s ite v ordinari: eñ de pñ. nō bap. veniē. Et dñs it' b' sacm in duob' m dñō to ad: s forma vñdoz: vt. l. q. i. d. errabe. s eñ d' bap. s e' effectū nō vt apponeres. In ad. n. d3 bap'tizari nō in alio liquore: s vñcūqz sit illa ad sufficit siue de mari: siue de fōte siue i rib' siue de glacie resolua. forma vñdoz ē illa quā dñs dedit apū vñcō. Ego bap. te in no. p. s. n. c. i. f. eñ d' bap. s e' eñ. nō vt apponeres: ita qz nō b' omittat de die vñ s si omiserit aliqz de trib' pñōm nō d3 bap'tizat'

de pte. di. 4. in synodo. Necq; omitti b̄ verbus
 nō ē ego baptizo de. cf. de bap. t. et. cf. h̄g. puer
 nō. Et nō corripit vba sacerdos ex igno: ita la
 que locuti s̄ nō necit factō. de p. di. 4. reuelat̄.
 Et latifacit̄ aut̄ d̄z inuergere t̄ r̄m̄ h̄m̄ h̄m̄
 negans s̄m̄tudinē. de p. di. 4. de terrar̄ d̄z for
 mas verbor̄ q̄z expr̄m̄t̄: s̄ d̄z dicit vba bap
 tizandi d̄z inuergere in aqua vt. l. q. 1. de abra. de
 bra vba q̄ adhibet̄ aut̄ post oīes t̄ cr̄m̄a nō s̄t
 de vba bap̄tism̄ s̄ de solēnitatē. Et nō f̄d̄os illa
 omittat̄ p̄p̄m̄ peccat̄ grauit̄: q̄s̄ immodica
 et̄ ḡn̄t̄ p̄ntudinē exē. de cō. di. 4. s̄m̄ p̄m̄ t̄
 ḡn̄t̄es p̄ntudinē seruā debēt: sicut̄ cad̄ ḡn̄a
 vt. n. di. ecclesiastic̄. Et nō sacerdos cōt̄ vt̄ p̄ se
 s̄m̄uergat̄ p̄ se cōt̄ p̄uē: d̄ sacro s̄tōe pp̄ p̄n
 gēns̄ ḡn̄t̄is p̄uē: s̄ postea tradat̄ al̄i b̄n̄t̄: s̄
 s̄t̄ p̄m̄t̄ sp̄d̄al̄ p̄uē: s̄ cōp̄m̄ p̄ntis̄: et̄ sola l
 m̄t̄e: sicut̄ al̄i c̄m̄t̄a. n. o. q. 1. oēs. ut̄ q̄ filia
 carnalis sacer̄ d̄zōe nō p̄t̄ cū bap̄tizat̄ ab
 ip̄o t̄ m̄m̄onū d̄zōis t̄ fam̄t̄ d̄s̄oluet̄: sicut̄ l
 n̄ filios vob̄z pp̄m̄. et̄ de cog. sp̄. et̄ l̄m̄. Et v̄o
 im̄nat̄ necit̄ q̄ vt̄ infirm̄t̄ ab ap̄t̄: vt̄ n̄
 possint solēnitates obseruari: q̄m̄t̄ de morte
 bap̄tizandi t̄ sacerdos b̄at̄ aqua p̄t̄a in f̄t̄e vt̄
 in v̄o. l. n. o. p. s. fl. et̄. l. s̄ postea s̄ b̄at̄ op̄ auenta
 it̄ rep̄t̄ ea q̄ omittit̄. et̄ de fa. vnc. c. p̄s̄ozalis: s̄
 c. p̄t̄. Et v̄o p̄tingit̄ im̄t̄e necessitate q̄ puer
 bap̄tizat̄ s̄t̄ p̄ aliquā m̄t̄e vt̄ l̄yach: q̄ sic fieri
 aliq̄ p̄t̄a p̄t̄o ab̄t̄e sacerdos in tali casu: q̄
 p̄uēb̄t̄ dubitat̄ bap̄tizat̄ et̄ cōt̄ s̄ ubi forma v̄o o
 m̄s̄. Et n̄ ex bap̄tizat̄ n̄ d̄z bap̄tizat̄ s̄ nō d̄z
 bap̄tizat̄ ego t̄ bap. l. n. o. p. t̄h. r. l. s̄. vt̄ c̄ d̄ bap.
 t. et̄ cf. de ḡn̄s̄. Et aut̄ puer inueniat̄ in platea:
 vt̄ c̄m̄t̄a t̄ d̄b̄t̄ vt̄ r̄t̄ sit bap̄tizat̄: sicut̄ se
 p̄t̄ de exp̄t̄: s̄ p̄t̄c̄t̄ bap̄tizari d̄z. de cō. di. 4. p̄
 t̄l̄os. Et v̄o aliq̄ magn̄s̄ adult̄s̄ venit̄ ad bap̄t
 izandū q̄s̄ sacerdos p̄ m̄t̄e cogit̄ nō possit̄ im̄t̄
 gere. t̄c̄ sacerdos fundat̄ aqua sup̄ corp̄: d̄zōe
 ego bap. te in n. o. p. t̄h. r. l. s̄. et̄ sic r̄cipit̄ bap̄tism̄.
 T̄m̄. n. adult̄ nō im̄ponit̄ p̄nt̄a d̄ p̄nt̄is̄ ad bap̄
 tism̄ d̄s̄ificat̄ tali p̄nt̄a ad bap̄tism̄ fact̄ ad im̄p̄
 t̄onē p̄t̄ōz̄: sicut̄ tā originalis̄ q̄ actualis̄: vt̄ d̄ cō.
 di. 4. sine p̄nt̄a. R̄ḡn̄t̄ n̄ in cō cordis p̄nt̄is̄ s̄i
 qua nō sequeret̄ venit̄ de actualis̄ p̄nt̄is̄. vt̄ de
 cō. di. 4. oīo. Et talis̄ adultus̄ d̄z n̄ d̄z de h̄de p̄
 s̄t̄ n̄ p̄nt̄is̄ cū sacerdos q̄r̄at̄ de articulo fidei d̄c̄t̄
 Credo in deū p̄nt̄is̄ et̄. credo: s̄ in d̄m̄ r̄p̄m̄. et̄.
 vt̄ de cō. di. 4. quid̄: s̄ p̄nt̄is̄ m̄t̄e p̄ aīo: s̄ q̄ p̄
 s̄t̄ nō p̄t̄ b̄p̄t̄ere. de p. di. 4. p̄nt̄is̄. p̄nt̄is̄ de
 sacerdos osam̄ sicut̄ s̄t̄ ad colū cū bap̄tizat̄. l. j.
 l. ecclesi. d̄c̄t̄. d̄c̄t̄. et̄ c̄m̄t̄ accl̄m̄ vt̄ oīdas̄ s̄
 t̄p̄o tam̄is̄ corp̄is̄ luc̄ ubi q̄ illum̄iat̄ oēs̄ boīem
 v̄m̄ent̄ in h̄c̄ m̄t̄is̄: sicut̄. n. di. d̄c̄t̄. et̄. vt̄
 d̄c̄t̄. et̄. et̄. b̄ ap̄ d̄ boīes̄ fides̄ arḡat̄. n̄r̄ et̄ d̄ c̄.

m̄s̄. sanc. Admoncat̄ aut̄ sacerdos q̄ b̄nt̄as̄ fa
 os: vt̄ in scriptura ad p̄s̄ionē d̄s̄ n̄r̄ m̄t̄is̄ p̄c̄
 ros suos vt̄ infra d̄t̄ de simp̄t̄o. de p. d. 4. ad bap̄
 tism̄. t. c. et̄. n. o. d̄c̄t̄. credo q̄ si sacerdos s̄t̄ in
 tali loco q̄ nō possit̄ b̄re aqua de fonte vt̄ de r̄uio:
 vt̄ al̄i d̄s̄oluet̄ terrā s̄ possit̄ inuenire: s̄ si nō p̄c̄
 terit̄ b̄t̄ c̄p̄t̄ōs̄ ad d̄ bono: s̄ m̄ largiet̄ ḡt̄a: vt̄
 io. di. de ḡn̄s̄. Et n. f̄d̄os facit̄ q̄ d̄ p̄t̄ s̄ q̄ d̄
 p̄t̄ am̄it̄ deontic̄. n. ipe sup̄ p̄t̄ d̄c̄t̄ vt̄. n. o.
 di. q̄ querit̄. p̄m̄t̄ d̄c̄t̄ ad bap̄tism̄ n̄ d̄c̄t̄
 p̄nt̄is̄: q̄ p̄ s̄t̄ nō p̄t̄. s̄c̄t̄ est̄ de m̄t̄ f̄d̄is̄ t̄ c̄s̄
 q̄ p̄ s̄t̄ nō p̄t̄ vt̄ de p. di. 4. p̄nt̄is̄. p̄nt̄is̄ aut̄ d̄c̄t̄ b̄
 p̄m̄t̄: q̄d̄q̄ ead̄ bona q̄ n̄r̄ est̄ p̄uer̄ inueniēte
 morte p̄ḡat̄: mon̄ valeat̄ q̄ d̄m̄t̄ p̄ bap̄tism̄
 vt̄ de p. di. 4. beati. d̄c̄t̄. d̄c̄t̄. aut̄ bap̄tism̄ n̄ d̄
 d̄z c̄c̄b̄m̄: n̄m̄ in s̄b̄ b̄at̄ s̄ d̄z s̄ b̄nt̄a. p̄nt̄is̄. vt̄
 de p. di. 4. duo t̄p̄a. p̄m̄t̄ aut̄m̄ p̄t̄ bap̄tizat̄
 s̄t̄ p̄t̄: s̄t̄ alter d̄z b̄ bap̄tizat̄ s̄ alter bap̄tizat̄ vt̄
 et̄ de bap. t. et̄ cf. d̄c̄t̄. d̄c̄t̄. s̄t̄a v̄o s̄t̄ necessaria
 b̄nt̄is̄ ad salutem̄ fides̄ t̄ factum̄: s̄ vbi alterum
 b̄nt̄is̄ est̄ necesse: ip̄e d̄c̄t̄ sup̄plet̄ quod̄ d̄c̄t̄
 in p̄uero sup̄plet̄ fidem̄: in adult̄o sup̄plet̄ factum̄
 vbi vtr̄q̄q̄ d̄c̄t̄ s̄t̄ aīa in eternū d̄m̄t̄: vt̄ de p. di.
 4. firm̄issim̄e. d̄c̄t̄. d̄c̄t̄. n̄m̄ q̄ p̄nt̄is̄ fidei p̄ p̄u
 ro in bap̄tism̄ tenēt̄ in s̄t̄re ip̄m̄ p̄uē: tā ad
 t̄m̄ de fide t̄ d̄m̄t̄e: vt̄ de cō. di. 4. v̄o aut̄
 oīa. C̄m̄t̄ aut̄ d̄z sacerdos n̄ vt̄ t̄nt̄at̄ s̄t̄ū v̄o
 ris̄ sicut̄ ad bap̄tism̄: sicut̄ d̄c̄t̄ se: sicut̄ de alio
 n̄ c̄p̄t̄o: sicut̄ s̄t̄ v̄o s̄t̄ū t̄l̄ facti sicut̄ et̄ simp̄l
 citate vt̄ ex malicia nō s̄t̄ p̄pter̄ b̄s̄p̄and̄: vt̄. io.
 q. 1. d̄c̄t̄. t. et̄ de cog. sp̄. c. h̄g. Et n̄ p̄t̄ vt̄ n̄r̄
 filius̄ s̄t̄ bap̄tizat̄: sicut̄ in m̄t̄ articulo cas̄ nō p̄t̄
 b̄re al̄i q̄ bap̄tizat̄ nō s̄m̄ s̄p̄and̄: nec̄ al̄i m̄o
 peccaret̄ vt̄. io. q. 1. ad limina. p̄nt̄is̄ aut̄ ille t̄d̄
 q̄ tenuit̄ p̄uē ad bap̄tism̄ tenēt̄ ad cr̄m̄a cū
 ex p̄m̄t̄ s̄t̄ū aliq̄ p̄nt̄is̄ fieri possit̄: de p. d. 4.
 in cath̄ecismo. Ille t̄ q̄ nō bap̄tizat̄: vt̄ cr̄m̄at̄:
 nec̄ ad bap̄tism̄ nec̄ ad cr̄m̄a tenēt̄: vt̄ de p.
 di. 4. in bap̄tizate. C̄ d̄c̄t̄ ad p̄nt̄is̄.
 Et factō p̄nt̄is̄ aut̄ sicut̄ cr̄m̄at̄ d̄c̄t̄
 d̄ t̄r̄ic̄m̄ p̄nt̄is̄ p̄t̄at̄ ad sacerdotē: q̄ illud̄
 fact̄: spectat̄ ad collationē ep̄i: p̄nt̄is̄. n. v̄o p̄
 n̄t̄is̄ factō cr̄m̄at̄ s̄ bap̄tizat̄ in v̄t̄ic̄: s̄ q̄s̄ v̄a
 ḡt̄ cū sacro cr̄m̄at̄ in s̄t̄re: vt̄ de p. di. 5. noui
 s̄m̄e de b̄ plene tractat̄ et̄ de fa. vnc. c̄. cū ḡ venit̄
 s̄t̄: s̄ in b̄ sacro d̄zōe p̄nt̄is̄ fact̄ in bap̄tizate vt̄
 de p. di. 4. in cath̄ecismo. io. q. 4. s̄ḡo ex v̄o. d̄z
 c̄m̄ sacerdos monēt̄ p̄nt̄is̄ anōe suos vt̄ filios̄ in
 cr̄m̄a fact̄: q̄ in p̄nt̄is̄ de vt̄ cr̄m̄at̄ de ple
 m̄ effic̄nt̄ ep̄m̄. de p. d. i. oī d̄ s̄d̄ elect̄: s̄ c̄m̄t̄
 s̄t̄o fact̄ nō ob̄t̄ p̄uero monēt̄ ad salutē p̄nt̄is̄ tā
 v̄m̄ent̄: q̄ d̄z reb̄m̄ ad agones̄ s̄ p̄nt̄is̄ m̄t̄is̄
 p̄nt̄is̄. di. 5. sp̄s̄ sanct̄. Ob̄t̄ n̄m̄ p̄nt̄is̄ si omittat̄ ex
 p̄p̄t̄: q̄ peccat̄ grauit̄ cū sit fact̄ necessitat̄.
 C̄ De cautela in p̄nt̄is̄ n̄e habenda.

¶ **P**rima multa in libris sanctorum p[er]m[issionem] a feri-
 tis inuenitur doctorum. declarata q[uo]d q[ui]s t[er]m[inu]m
 que in v[er]bo ordinario magis occurrit. du-
 rumus subada. d[icitu]r na[m]q[ue] factos aduerrere v[er]tus
 iurisdictione[m] beate in illu[m] v[er]o in illa q[ui] audit et p[ro]f[er]
 sione: puta si e[st] p[ro]brian[us] et alias si e[st] alteri non
 possit ip[s]um absolue[re] sine peccato et ob[er]ta licetia ill[is]
 sacerdot[um] cuius p[ro]brian[us] existit: vt de p[ro]p[ri]o. q. 5. p[ro]
 culis: et de pe. c. re. ois v[er]u[m] iusq[ue] seru[us]: nisi in arti-
 culo necessitat[is]: puta si penite[n]s e[st] penitus v[er]o infir-
 mus ad mo[rt]e[m] n[on] possit h[ab]ere p[ro]p[ri]os sacerdos. in ta-
 li casu possit cui libet p[ro]stere et layco et obtine[re] veni-
 tiam et de heredo sacerdot[um] p[ro]tendo layco turpi-
 tudine[m] cras: vt de pe. di. 6. c. i. Circa p[ro]p[ri]e iudi-
 cium duo s[un]t necessaria. scilicet. l. iudicia v[er]ite: et
 scia discernendi inter lep[ros] et lep[ros]. Et iudicia v[er]ite
 necessaria e[st] vt in illo co[m]p[ar]e sit iudicandus q[uo]m alijs
 e[st] iudicare p[ro]p[ri]o: iuxta illud d[omi]n[us] q[uo]d sine p[ro]p[ri]o e[st] p[ro]
 no[m] in illa lapide[m] iudicanda[m] iudicia[m] illi necesse e[st]
 vt cognoscat q[uo]d d[omi]n[us] iudicare vt de pe. d. 5. c. l. cir-
 ca mediu[m]: vt et error e[st] n[on] potest falsas p[ro]p[ri]as q[uo]s
 ale a d[omi]n[us] inferna trahunt: vt de pe. d. 5. c. fr[ater]. s[er]u[us] in
 tra h[ab]itans v[er]itatis. si c[on]tra c[on]tra p[ro]p[ri]as ducit seculu[m]
 in fouea d[omi]n[us] p[ro]p[ri]as cadit inde secutor: vt. 38.
 di. c. ip[s]is. et de pe. di. 6. c. i. In p[ri]mo aut[em] ingrat[us] sa-
 cerdos diliget[er] in p[ro]fessione peccati et circumstantias
 peccati. s[ic] t[ame]n modu[m] loci et cum e[st]. vt penite[n]s et
 ignorantia v[er]o v[er]e c[on]tra a n[on] relet in p[ro]fessione peccati
 vt de pe. di. 6. c. l. circa fines: et de pe. c. re. ois
 v[er]u[m] iusq[ue] seru[us]: s[ed] b[e]n[e] penite[n]s p[ro]stere factos se ex-
 hibet beniuol[us] et affabilis et humanus: vt penite[n]s
 n[on] impedit[ur] in p[ro]fessione sua et austeritate sacer-
 dot[um]: et audita p[ro]fessione p[ro]stere ip[s]um v[er]o diuer-
 sis exprime[n]s ad sananda[m] e[st] gromu[m] sine leuitate et p[ro]
 leuitate p[ro]p[ri]as venie[n]s: et gaudet[ur] in fine v[er]ite: postea ter-
 recudo p[ro]p[ri]as et nas: et in d[omi]n[us] gebena ostendens
 sicut viderit expedire: vt de pe. di. 6. c. i. in fine: et
 de pe. c. re. ois v[er]u[m] iusq[ue] seru[us]: sicut vide[n]s in me-
 dico corpali q[uo]d freneticu[m] p[ro]p[ri]as mitiga[n]s ad sani-
 tate[m] reducit et gulosu[m] animu[m] a v[er]o et a carnib[us] a-
 sperare p[ro]hibet ne p[er] ea incurvat in mort[em]. In quolibet
 aut[em] peccati p[ro]fessio est arbitraria: vt factos p[ro]deret q[uo]
 hitate[m] p[ro]p[ri]as peccati vt si e[st] senex: aut inuenis aut di-
 nescant pau[er]e obilibis: aut for[is] e[st] b[e]n[e] co[m]p[ar]e: aut
 p[ro]p[ri]as: et alia: et oib[us] b[e]n[e] p[ro]derat ip[s]e potest p[ro]p[ri]as:
 et put in arb[itu]rio suo viderit expedire: vt. 36. q. 7.
 r[ati]o: et de pe. di. in enforata t[er]m[inu]m q[uo]d inuenit[ur] marie
 mulieris n[on] imponit[ur] iunera et vagatidone p[ro]p[ri]as
 erat fragilitate[m]: vt. l. d. penite[n]te[m] q[uo]d in c[on]do et re-
 demdo auarit[em] et videt aliq[uo]d q[uo]d mulier iuuenis
 colligit veneni m[er]g[is]: et infundit alijsq[ue] n[on] solus
 ratem et ei affectu[m]: s[ed] etia[m] aspectu[m] d[omi]n[us] appent: et
 q[ui]s appent p[ro]p[ri]as femina[m] vt. 32. q. 5. n[on] solo
 m[er]g[is] aut[em] aut imiga[n]t p[ro]p[ri]as. l. gemifacit[ur] et alia
 factos factos in ecc[lesi]a factos ad rotende mala co[m]p[ar]

facie[n]tine de no[n] veniendo ad ecc[lesi]am diebus d[omi]n[us]
 et festiuis. Et aut[em] factos ita ca[us]a et no[n] p[ro]p[ri]as
 p[ro]fessio ita graue et auster[us] penite[n]te[m]: vt penite[n]ta-
 tus d[omi]n[us] mutar[is]: sicut adu[er]s[us] e[st] q[uo]d factos deicit a ter-
 go que sup[er] burgo[m] portare no[n] potuit vt. 26. q. 4.
 alligat[ur] si nec illa leues ip[s]e onat[is] peccato: p[ro]p[ri]as
 penite[n]te[m] vt et d[omi]n[us] t[ame]n p[ro]fessio relata[m] libere ad pecc[atu]m
 vt. l. d. c. i. facit q[uo]d quoddam t[er]m[inu]m et m[er]g[is] e[st] m[er]g[is]
 ferueritate: vt p[ro]fessio n[on] sit nimio d[omi]n[us] factos: nec nimis
 rigida: vt. r. q. 5. Aut na[m]q[ue] t[er]m[inu]m t[er]m[inu]m e[st] ponit m[er]g[is]
 debito q[uo]d in maiosca[m] m[er]g[is] excusatur apud d[omi]n[us]
 poterit multa m[er]g[is] t[er]m[inu]m p[ro]fessio iustitiat[ur]: vt. 36.
 q. 4. alligat in fl. q[uo]d talis d[omi]n[us] e[st] in purgatorio sup[er]
 p[ro]p[ri]as. 35. d. q[ui]as. c. c. se. t[er]m[inu]m reiterat[ur] p[ro]p[ri]as gromus
 e[st] p[ro]fessio in ungue da. Et insinu[m] n. iterata si incurat
 graue e[st] ad famulid[us] vt de pe. di. 4. inano e[st] p[ro]fessio
 Et aut[em] sacerdos ad ista sit doctor[us] ca[us]a: m[er]g[is] m[er]g[is]
 scripturas sacras et dicta s[er]u[us] in q[ui]bus ista iucuar
 p[ro]p[ri]as p[ro]p[ri]as b[e]n[e] p[ro]fessio p[ro]fessio in ore p[ro]p[ri]as: post
 p[ro]fessio: t[er]m[inu]m sibi cura s[er]u[us] d[omi]n[us] ad h[ab]ere. et ecce dedi
 v[er]ba mea in ore tuo ecce p[ro]fessio t[er]m[inu]m sup[er] grom[us] s[er]u[us]
 vt. 36. di. c. ecce. Et t[er]m[inu]m v[er]u[m] d[omi]n[us] m[er]g[is] m[er]g[is] co[m]p[ar]
 co[m]p[ar]e resoluit[ur] cotidie et lege lib[er]os p[ro]p[ri]as c[on]tra
 medicinas co[m]p[ar]e in q[ui]bus doct[or] curare co[m]p[ar]
 in ocitura: magna iusticia e[st] n[on] legere lib[er]os s[er]u[us]
 medicatos alq[ui] in q[ui]bus doct[or] curare alia[m] in
 eternu[m] v[er]itatis. Et d[omi]n[us] d[omi]n[us] v[er]u[m] d[omi]n[us] e[st] d[omi]n[us] m[er]g[is]
 te incensurabilis co[m]p[ar]e: vt. 24. q. 3. si d[omi]n[us] circa
 fine. Instrat sacerdos p[ro]fessio: vt p[ro]fessio oia p[ro]p[ri]as
 p[ro]p[ri]as: et sine palliade: vt sicut peccati sunt in p[ro]fessio ob
 item q[uo]d m[er]g[is] m[er]g[is] facta sunt in ore p[ro]p[ri]as p[ro]fessio
 nec d[omi]n[us] d[omi]n[us] p[ro]fessio p[ro]fessio vt d[omi]n[us] d[omi]n[us]: vt o[mn]i p[ro]
 t[er]m[inu]m v[er]u[m] et aliud alteri: vt de pe. di. 5. c. i. vt d[omi]n[us]
 t[er]m[inu]m: vt p[ro]fessio p[ro]fessio p[ro]fessio p[ro]fessio: vt de pe. di. i. que penite[n]s in p[ro]
 . Seru[us] t[ame]n d[omi]n[us] d[omi]n[us]
 dos ingit de peccat[is] vt de circumstantiis peccati: ita
 ca[us]a ingrat[us] vt n[on] instruat[ur] ad peccat[us] q[uo]d nisi
 debem[us] p[ro]p[ri]as laq[ui]s. 17. di. de viduis s[er]u[us] nullo. De
 bet aut[em] factos monere p[ro]brianos suos si op[er]
 fuerit rogare: vt sicut se p[ro]fessio in ano: et c[on]tra e[st]
 in resurrexide d[omi]n[us] et de pe. c. re. ois v[er]u[m] iusq[ue] seru[us]
 Et 90 factos t[er]m[inu]m factos alia[m] d[omi]n[us] p[ro]fessio d[omi]n[us] d[omi]n[us]
 et in et p[ro]p[ri]as vt p[ro]fessio inde onet factos d[omi]n[us] d[omi]n[us]
 rectio[n]is ac p[ro]p[ri]as vt p[ro]fessio in illos t[er]m[inu]m pot[er]it
 ducant ad p[ro]fessio: vt q[uo]d n[on] p[ro]fessio p[ro]fessio factos p[ro]
 us: sufficit. n. factos vt factos q[uo]d p[ro]fessio. Et it[em] peni-
 ten[te] o[mn]i v[er]u[m] d[omi]n[us] q[uo]d p[ro]fessio factos factos et in aliq[ui] p[ro]
 remant: puta b[e]n[e] v[er]u[m] et n[on] a fornicand[is] factos
 n[on] d[omi]n[us] oia illa p[ro]fessio: ignere: et sic secretu[m] sumit-
 tere et in iustitiat[ur] s[er]u[us] ip[s]um audire et d[omi]n[us] sibi p[ro]
 us: vt iucuar vt d[omi]n[us] factos et alia b[e]n[e] factos et er-
 rore[n]t: n[on] t[ame]n illu[m] abscondit. nisi b[e]n[e] p[ro]fessio et factos
 faciat: et de pe. c. re. q[uo]d d[omi]n[us]. Et factos. n. factos d[omi]n[us]
 factos et m[er]g[is] factos que n[on] oia b[e]n[e] v[er]u[m] d[omi]n[us] p[ro] pe. di.
 3. sunt p[ro]p[ri]as. Denique t[er]m[inu]m q[uo]d illa bona q[uo]d factos

mortalis peccō nō p̄fuit sibi ad vitā etnā: s; ad sp̄
 sunt vt disponat et habitū ad p̄niam: vt legit de
 ecclē. 16. d. deinde. p̄fuit et ad p̄niam t̄pale b̄
 pe. d. 3. qd. ij. vñ ad manū supplicij in inferno. d. pe.
 di. 3. qd. aūt. Cū autē fāctōs residere in tali lo
 cō qñ audir p̄fessionē marie mulier; q̄ ab alijs vi
 deat m̄fite: s; a nemie audiat: ne laici q̄ cūcā
 ep̄ido s̄ infelī et fāc p̄m ad supplicāz malū et si
 m̄tra suspēde cordis gentiā: s; a nullo audiat q̄
 ibi dicit: vt illi iudicij soli fāctōri p̄fessōri et p̄
 m̄m̄ p̄fiteri sit notū. sufficit autē in illo dīcino offē
 tūm onū dōi et sanctoy agētoy q̄ illuc afflunt et
 corā gbus illud iudicij agi: vt de pe. d. i. que pe
 nitē: s. l. di. de his vō. Sāctōs autē sūma cura et
 sollicitudine curare d; ne reuertat aliqd de his q̄
 deā s̄ sibi in p̄fessōe: ne q; p̄ vōm: ne q; p̄ aliū signū
 s; si dubitat de aliq̄ p̄ccō s̄ sup̄ h̄ vōit p̄fessō magis
 p̄nā: ita cūcā q̄rā p̄fessō de p̄ccō vt nullū aliqd p̄
 pendat de p̄ccō: alias eēt in cā de p̄nō: vt de pe.
 di. 6. fāctōs. et de pe. s. re. vñ ius f̄s. exhibe
 at se fāctōs multa m̄ritat: ne v̄bōs: aut loq̄
 fit: neq; h̄ v̄deat: vt suscipit in p̄fessōe: nec s̄b
 at in p̄nīe in m̄titudine frequēter loq̄nti: ne a
 loq̄ vōi exeat et oēs illo q̄b̄ noceat ip̄i de reuē
 nōe p̄fessionis: et si audiat vōi in iurō: s; a p̄ccō
 anis sūo nō reddat eis v̄cē: p̄ vice: ne p̄ b̄ s̄ inue
 turreuētiā p̄fessionis p̄nā. Cūcā autē fāctōs ne
 dū audir p̄fessionē mulier; sp̄cīat v̄tūū eay nec
 aduertat q̄ritatē m̄bōy p̄ q̄b̄ bonū ē et p̄grūy:
 vt m̄ter teneat in p̄fessōe locū magis v̄m̄ et fāc
 tōs magis alū vt nō b̄ faciliē vidēt mutuo ne
 insidiāte d̄ v̄ abolo illa ip̄ediat in p̄fessōe p̄p̄cū
 dū v̄ fāctō de insidiā et illicita cogitatōe p̄ q̄b̄ ē
 fāctōs ep̄edita p̄fessōe inuēntay mulier; nō
 m̄ocet illa inuēntā q̄ p̄fessionē p̄turbat vt si ad
 uertit: nec v̄tra q̄ necesse ē excogitare p̄fessiones
 eay in gr̄do v̄ctōis motū m̄bōy: s; v̄ v̄s q; v̄
 vbi talis eēt facit ānq̄ hostis stimulū nō desunt
 ad tēp̄ādū. s. l. di. 95. v̄cē recipiat fāctōs manū
 mulier; iter manū: sicut aliq̄ stultū facit vt se
 cōntineat aliq̄ m̄ō tāgat mulier; q; bonū ē oīno
 fāctō: nō tāgere: vt. 31. d. b̄spiciolū. Tūc ear āt
 fāctōs inuēntā v̄tūū hostis q̄ cū h̄at nulle nō
 eēt m̄ōe corā a p̄nā r̄uine sue charitatē hoim et
 b̄a oq̄a p̄turbare vt. 16. q. 1. v̄s. d. v̄cē autē fāctōs
 ep̄e dare p̄nā; postulat: et in v̄slo art. v̄cē. de
 pe. d. 6. i. p̄n. 1. 26. q. 6. si p̄b̄: nec d̄bar m̄ōā q̄cū
 q; aduocat: sicut ad p̄nā ip̄ōndā alr panis d; s; h̄
 firmū petre p̄nā; et anq̄ fāctōs veniat ad eū
 sit m̄ōer vt amiserit loq̄ntē fāctō de h̄ar eū p̄ cō
 fessōe: p̄ m̄ōē absoluat eū: vt de pe. d. 8. multi
 p̄t: vt eēt de sen. ex. a nob. si autē aliq; p̄fiteat ali
 q̄ p̄ccō de quo sit illac nō sit pura rapit aūta
 q̄ p̄nā p̄tugate red. nō p̄t fāctōs inuēntā
 in p̄nā: et dicat nō sibi q; si veniat ad p̄nā

fortanā restituat ablatū si restitui p̄de vt. 14. q. 6. si
 res aliena. Itē si mulier sibi supponit p̄ccō alien
 nus: vt b̄da v̄ri sui p̄ccōerēt ad alios v̄l susceper
 silā de adulterio q̄ m̄ritat de bonis v̄ri sui. In h̄
 casu audiat p̄fessionē et fāctōs et s̄libus castib; si
 q̄ tale occurrit et absoluat eā: vt eēt de pe. et re. offi
 cij. Itē si m̄r h̄at certā et discretā p̄ccōis et cā p̄
 b̄bilita et v̄a q̄ v̄r eū sit v̄tēguine fāctōs et ob b̄ si
 v̄r h̄ p̄fessionē red. debet v̄ro suo excōdicato sa
 cerdos au diat p̄fessionē suā et absoluat eā: et obicit
 illi in occulto iudicio anq̄ v̄tabit ip̄s in publico
 eēt de re. sp̄o. sp̄as. eēt de ven. ex. inq̄stōy. Itē autē ali
 q; p̄fiteat sacerdoti aliq̄ p̄ccō: vt furay de quo
 fāctō nō possit: aut nō v̄t et m̄r aut d̄ns rei fur
 tūe petat excōdicatōe inde fieri fāctōs d; excōdi
 care in gn̄e nō in sp̄e: s; dicat excōdicō illā v̄t illā; q̄
 fecit tale furta nō noiam de glōrā. p̄fona si d; noia
 ri eēt: nisi p̄ccōerit alios in iudicio. eēt de of. an.
 02. si fāctōs: et q̄ncūq; fāctōs excōdicat aliq̄ scri
 bat cām q̄re excōdicat et in scrup̄ p̄fereat alr incidit
 in illā p̄fessionē. eēt de sen. ex. medicinal. Cūcā
 autē fāctōs vt nō recipiat ad p̄fessionē excōdicatos
 in fāctōs anq̄ absoluat: q; tale est remoti a fāctōs
 ecclē nō p̄fiet eos absolūt d̄rāte v̄ctōis in d̄c
 vt excōdicatō: s; si sit excōdicat; ab ip̄o sacerdotē:
 vt ab antecessore suo p̄t ip̄m absolūt p̄missa fāc
 factōe et p̄nā: imp̄dicit: vt. 11. q. 3. si eēt. Et itē
 sit excōdicat; a fāctōe alio nō p̄fess; ip̄s absolūt
 ex d̄nario: sicut nō p̄fiet alioy p̄ccōianos excōdi
 care: vt eēt de sen. ex. a nob. an in art. m̄ōer s̄t v̄l
 p̄fiet simplex fāctōs a quocūq; excōdicatōe absol
 uerit eēt de sepul. c. v̄l. q̄ de aut sacerdos de oib;
 p̄ccōs venialib; et mortalib; p̄nā p̄nā; in iugere
 et absolue fideliter p̄fiteat vt eēt de pe. c. re. d̄
 nisi p̄b̄deat ab h̄oie vt a iure: vt si sine cōm̄ia
 crumina in qbus requirit m̄ō: penitentiā et illa
 p̄o quibus requirit solūm̄ p̄nā. Sollemnes
 eū p̄niam imp̄dit eēt nō simplex sacerdos. l. di.
 in capite q̄ drage sine. Instruet autē sacerdos p̄o
 cōianos suos: vt addicāt s̄mbolū. l. credo in de
 132. p̄ noster: et p̄fessionē ista tria debēt s̄re q̄ ne
 sunt legi: eēt de pe. re. d̄ q̄ ecclāy. Et q̄ h̄oles
 intrat ecclāy alq̄q̄ aq̄ b̄ndictay quā fāctōs ha
 beat semp in ecclā garay: q; in p̄fessionē ad bene
 dicte remittant p̄ccō venialia et debital potē
 tia inimici: vt de p. di. 3. aquam. Et q̄ sacerdos
 audir cōfessionē alicuius post audīt cōfessionē
 in iugere et p̄niam salutarem. deinde faciat con
 fessionē generalem. l. Confiteor deo. Et dum fa
 cit cōfessionē iustitiam cōfessionem flare fluxum
 ad terram p̄ruerunt absolūtionis: vt ex hoc
 fides et deuotio iugeat penitentis finita cōfessio
 ne dicat sacerdos. Adferatur tibi oēs d̄ns et
 Indulgentiā et. et absoluat eū a peccā et ab et
 cōfessionē restitūō ip̄m ecclē facit amicitias. d̄a

De officio

sacerdotis

ueat ut sacerdos ut si qd vult offerri ei alio audire
non recipiat cui sed quibus audiat separatim vni
audiat pfectione alteri? nisi sol^o sacerdos vt est de
pe. c. re. ois.

De sacro eucharistie.

De sacro eucharistie plura dicit sub erudiri
one simpliciter sacerdoti videant^{ur} nisi iste
tractat^{ur} excedat intellectu bñanti e b fact^{us}
percipit potius fide qd doctrina iuxta illud dicitur
bñi. nisi crediderint non intelliget. **Coep^o**. n. i. eo. opa
tur credulitas mēte qd perceptio **Coep^o** vt de ofe. di.
2. ad qd. **Deo** sacrum eucharistie seqt pñiam qz nō
dysacerdos vpenitētis^o illud denegare. vt de
pe. di. i. nemun^o. **Et** n. sacrum bñane recalcitatio
nis ad deum eo qd filius dei assūpsit carnē bñanti
e fecit se vni nobiscū. vñ dicit emanauit qd est nō
bñati deus. In eo vō qd nos sumus **Coep^o** vñ e sñ
gaude cina efficiamur vni cum ipso e sic pñiam ten
dim^{us} ad vnitatē cū pte e sic per ipm mediatoris
recalcitatio mur etno pñ. vt de ofe. di. 3. in ipō pñ. sic
ipse saluator dicit ad pñes. **Volop^o** qd fideles sint
vni nō bñati sicut vni nos sum^{us} vt est de sum. tr.
sñ. ca. dñam^o. **Whd** d^o solū illud fact^{us} ministra
ri per ipm vel per dñy^o pñ. n. p. diaconū mi
nistrari. vt de ofe. di. 2. pñam. c. 95. di. c. pñte. c. c
diacerdos. **Et** n. sacrum necessitat^{ur} sicut baptis^{us}
e pñia. vñ dicit vianeti asēs pñibus. vt. 26. q. 6.
q. recedit. qz marie dari d^o moatib^{us} hñat viato
ribus trāsētib^{us} vt est de pe. c. re. q. vitē. Unde
sacerdos d^o cē sollicit^{us} vt post pñiam receptū cōi
cet in firmū vt sine edicōne nō recedat. vt est de pe.
c. re. deus q. ecclesiam. **Ideo** qd sacerdos d^o seruire
eucharistiā e hñre parata hostias offerat a pñ
firmis edicandis. de ofe. di. 2. pñ: quā reponat i
loco mīdo e singulari vbi alia edis nō ponant^{ur}
de obus edicet in firmū quēdū su rit optunū. **Et** qd
ibit sacerdos ad edicandū postea plures hostias
in cūdos redēdo vt popul^{us} se inclinat adoret vt
rū corpus tpi qd postea manib^{us} sacerdotis. **Por**
ter aut sacerdos illud publice benedice e benedi
ce aut pectus dñi^o veste sacerdotali cōs reuerētia
e timore cō gaupie mīdo e beccū pñē dēte mini
stro cō laterna cō lumine vel cō candelā. **Deo** cat
aut sacerdos pñiam in ecclesia vt qd leas^{us} corp^o dñi
manibus sacerdotis in ale aris qd postea ad in
fir mū dñe reuerēter inclinat^{ur} flexis genib^{us} adoran
tes vt est de ce. mis. de iure. **Reponat** aut sacram
eucharistiā e crisma e oleū in clauso signato cla
ui vt nō possit aliū temeraria manu extrahi vt est
de custo. eucha. c. i. **Curet** it sacerdos hostias cō
secratas reponere in loco detenti vbi nō mēces
cāt e si loc^{us} est adeo bñdus qd nō possent ibi dñra
re recēder eas e ra obiet frē quēter qz ex hac cō sa
cerdos pñē etiā in tpe gnālis interdicit^{ur} fernel. **I**eb
dormeda celebrare iamis e nō clauso cāpāno nō
pulsatis. interdicit^{ur} e ex dicit^{ur} exclusa. vt est de

fen. ex. pmittim^{us}. **Quia** si marcesceret veterales
rēt sicut in aliqb^{us} locis aliqb^{us} scñ est putandū
iā desineret ibi esse corp^o tpi. vt de ofe. di. 1. q. bñ.
vñ tal hostia nō d^o dari edicēti. **Vel** dari d^o corp^o
tpi scñno stomacho ante cibū i bonoie tāti facti
nō post. de ofe. di. 2. ligdo. **Et** vō timeat de mo
te dari pōt quēdū ante e post. **Et** vō d^o sacerdo
tes veteres hostias rmonare e pēccare de noio
sumat hostias veteres e comedēdo sumat scñno
stomacho vel post missā celebratā nūq^{uam} sumat
p fisionē scñ ablutioē digitor^{um}. **Alid**. i. faciat qd
sugiat hostie pēccate edicātū pñi sicut in scñno
nataho dñi vel resurrectionis vt i alio festiuitat^{um}
qbus edicat. vt de ofe. di. 2. trib^{us} gradib^{us}. **De** it
sacerdos dare par^o seosū e calicē scñno nec d^o cu
eburistiā vino intingere. vt de ofe. di. 2. cū ofe. **Ca**
neat aut sacerdos vt nūq^{uam} porrigat sano vel infir
mo hostiā nō pēccat^{us} p coep^o tpi qz nō d^o pñiam
delidere cū falsa remedia sint versa pñibus gra
uiois. vt est de ce. mis. de hoie. **Idē** it sacerdos
ozariū sine hostiā ad collū suū qd edicat aliquis. vt
25. di. ecclesie officia. **Et** vō aliq^{is} sit firm^{us} qz nō
possit hostiā totā sumere qz sote pacis in guttore
sacerdos frangat hostiā sumat inde aliqb^{us} pñia
iā e det ei aliā pñiam qz p qñbet pte sumit corp^o
tpi quia in sacramento per ptes manducā e mā
net teēti integū. vt de ofe. di. 2. q. māducat sine p^o
sine min^o qz inde percipit oēs cōlites integerrime
sumit quāliter e spūlter vniq^{uam} vt de ofe. di.
2. qd sit sanguis. **Idē** it sacerdos edicat sumi vel i
firmū d^o in pōtēdōe sacre eucharistie sacre
gnō crucis cō ipsa hostia i facie scipit^{us} dicit. **De**
p^o e sanguis dñi nō scñno tpi pseruet e custodiat rei
vitiā eternā. **Idē** vō porrigit calicē dicit. **In** noie
dñi nō iet^{ur} tpi qz illud est pur^{us} vniq^{uam} cō ad^o nō san
guis cū nō sit pēccat^{us} mīlta pē sacerdotis. **Idē**
guis n. datur cum corpore per modum vniōis
quia non est corpus sine sanguine. **Ideo** d^o dicit
sacerdos qz porrigit eucharistiā. **Coep^o** e sanguis
dñi nō scñno tpi pseruet e in vitiā eternā amē. **De**
cus est in sacro altaris vbi sacerdos recipit se
sum sanguinē sub specie vini tunc ipse recipit ve
rū sanguinē tpi pē mīlta pēccat^{us} nō aut pēccat^{us}
rionē erat vini post pēccat^{us} vō est sanguis qz
bñdicit^{ur} pseruat. vt de ofe. di. 2. **Whd** it. **De** b^{us}
aut sacerdos monere edicantes vt sumāt de cali
ce trib^{us} vicibus ad min^o nō pper aliqb^{us} misteria
sed vt bñ laus^{us} ora sumēt nō remaneat aliq^{uod} reli
quie inter dōtes edicāt^{ur} sñ vel gingiās e vi māt
fice multieres nō possint ea de facili referre in
ore corp^o tpi ad aliqb^{us} earū maleficiā ppeccat^{us}
sñ sep^o intelligen^o qz plures malefice fecerūt
Debet it teneri dñi edicāt aliqb^{us} gaupie ali p^o
sñ mīto salte ante caput illi^{us} gaupie in quo p^o
cerdos 13 eucharistiā abibus manib^{us} expūis vt

si nota occiderit hostia vel aliq̄ p̄cunia non possit
 cadere in terrā vel cōculari. nō ē. n. sine culpa q̄
 cognoscēti et negligētia cadit in terrā. vt de p̄s.
 q̄. 1. q̄. 1. q̄. 1. interrog. Si vō aliquid pueri
 de p̄cunia sacerdotis venierit ad cōcūctū in
 infelicitatiuā vel resurrexerit dēsi et tunc ad
 hoc mōtū sūt q̄ nullo adhuc p̄cūctū sunt graui
 p̄s̄ si iurē dēfēdit et p̄p̄ctidō q̄ sumant
 et aliq̄ fuerit et si timor p̄t sacerdos dare eis
 corp̄ p̄s̄ post aliq̄ p̄fessionē q̄ inducit in illis de
 uotō et afflictiōnē p̄fēdit q̄ ijs nō debent actu
 ad dēfēctōnē cōfēdit et cōtēdēti in ijs op̄
 factū cū nō inueniat obicē malicie in eis vt c̄ b̄
 hap. et c̄ efficitur maioris in fine. Si it̄ m̄d̄fēcti
 famē et maliciōsē vt potē in qb̄ malicia excedit
 etiā nō d̄ sacerdos m̄d̄fēcti talib̄ dare corp̄
 p̄s̄. Quia illis vō ita tenent q̄ sumere illud non
 p̄t d̄ sacerdos in in ortis aruolō vniū cū aqua
 in calice p̄ cōfirm̄ aliq̄d potrigere nō q̄ sit fact̄
 s̄ s̄ctō et afflictiō fact̄. Illud it̄ erodō et rogo ofi
 nō vitidā q̄ d̄ sacerdos facere cōsueuerit vt
 v̄ q̄ p̄t eucharistia ad infirm̄ nō potit vi
 ni de ecclesia sed accipiūt de dom̄ oīsm̄. p̄t
 res̄ sacerdos vini de ecclesia sua cū ipsa eucharis
 tia de segete sua s̄ b̄ ad dom̄ infirm̄. si vō s̄ b̄
 agrot vel possit vel emat et ab ecclesia sua deserat
 ad infirm̄ nō p̄t habē in t̄ro sac̄o fides illi in
 firm̄ et sic moralit̄ et p̄ncipiōe sumerit cū illo sa
 cramento p̄ op̄ fides p̄cipiēt s̄ sac̄i p̄cepto
 vt de p̄. di. 2. vt q̄. In oīb̄. n. sac̄amēti. in ijs p̄
 que q̄ magis caligat oculos rōmā debent ijs
 m̄d̄fēcti et m̄d̄fēcti ad s̄ de e. deuotōnē nō s̄
 l̄p̄r v̄ba sed etiā p̄ act̄ n̄ os extēriōrē. vt c̄ b̄ de
 et m̄f. d̄ane. D̄ s̄ sacerdos sit suspēsus vel ex
 cōm̄m̄at̄ int̄d̄ic̄t̄ vel remot̄ a collatiōe et p̄e
 p̄t d̄ b̄ sac̄i in b̄ casu peccat sacerdos in p̄fē
 d̄ et peccat ille q̄ sc̄it̄ et recipit ab eo. Si vō p̄ba
 d̄m̄t̄ ignoret de facto nō peccat. vt c̄ b̄ de cler. i.
 tr̄dic. vel et m̄m̄f. aplice. Si vō sacerdos liga
 t̄ sit minor et cōdicatōnē n̄ peccat sacerdos in cō
 d̄fēctōe d̄ nō peccat ille q̄ recipit: q̄ ita casu sa
 cramentō s̄ sit remot̄ a p̄cepto sac̄o: nō n̄ a col
 latōe vt c̄ de ete. interdic. vel et m̄m̄f. celebrat̄

De sacramento vinctiois.

Extrema vinctio d̄ dari adultis infirmis
 et p̄m̄itētib̄ et p̄tētib̄ de quoq̄ morte t̄fē
 d̄anē. n. et pueris et nō p̄m̄itētib̄ dari nō
 d̄. et d̄ dari ad ep̄s̄ vel s̄b̄yterio et non ab alijs
 vt. q̄. di. q̄ illud. et. c. se q̄m̄t̄. cōf̄s̄it̄ aut̄ b̄ sac̄m̄
 in uentidē q̄ sit ex oleo s̄d̄ et cōne q̄ fundit a p̄b̄
 mo sup̄ infirm̄. vt. c. p̄b̄gato. D̄ it̄ adhiberi
 in bacuēdē olei b̄d̄cē p̄ ep̄m̄ q̄ d̄ic̄t̄ oleus
 infirm̄ et nō alij cathedominor: q̄ illud ad
 b̄s̄ in sac̄o baptis̄m̄ et de sacra vinctidē cū veni
 ser. Cū peccat sacerdotes q̄ iungit de alio eto

peccat etiā in illa captā q̄ vōlūt dare illud oleum
 capellano suo cū alio oleo faceret quā diuisione
 sac̄o: et audacia vel et factina q̄ facit illos er
 rare d̄ iungit infirmos de oleo cathedominor.
 Si vō sacerdos d̄p̄b̄d̄ erit errasse et ex errore
 de alio oleo vntisse debet adhibere de alio oleo de
 bito vngere et sup̄p̄ere quod omisit vt extra de
 sacra vinctio. c. 1. Et ille sacerdos qui iungit de
 bito sup̄ infirm̄ fundere oleū. nō. n. v̄n̄ d̄ iun
 gere et alij oleū decere sicut q̄dā fatui sacerdos
 facere p̄sueuerit vt nō sit diuisio sac̄i. vt. 13. d̄f.
 quōs d̄. p̄t it̄ alij sacerdos si mult̄ cū ip̄o sacer
 dote iungit et orare orare. Et debet etiā p̄s̄ sa
 cerdos adhiberi in collatiōe b̄ sac̄i si fieri p̄
 nec b̄ est tarat̄ numer̄ quos sacerdotes debeant
 iterere q̄ sufficiūt uno si plures d̄e nō p̄t. p̄t etiā
 cōsecrare centū si vōlūt q̄ q̄ nō p̄t et plures sacer
 dotes p̄ v̄n̄ sacerdos cū seolare suo et et cā p̄t so
 l̄ sacerdos illud sac̄o p̄fēct̄ infirm̄. vt c̄ b̄ v̄b. sig. q̄
 f̄. d̄. it̄ sacerdos illud oleū vntit oleū crisma die
 iouis s̄d̄ p̄ singulis annos de anno in annū renoua
 re ad sac̄a p̄fēct̄ et v̄t̄ in ecclesia p̄cumbit. vt
 de p̄s. di. 3. l̄ris. et de alio nouo p̄ ep̄m̄ b̄d̄icto b̄
 p̄s̄are et iungere et nō de veteri alius est gram̄
 punid̄ n̄ b̄ sac̄i et gram̄ n̄ cōtate. vt de p̄s.
 di. 4. si q̄ de oleo. Et si oleū vel crisma ex frequē
 tiā v̄t̄ d̄c̄ret p̄t sacerdos adhibere oleū nō cō
 se crasi oleo p̄secrato et totū efficit p̄secrato. vt c̄
 de p̄s. ecc̄e. vel alia. q̄ indubij. Nec d̄ sacer
 dos in collatiōe b̄ sac̄i p̄cumbit exire nec ali
 quō mō peccare q̄n̄ b̄ c̄t̄ l̄n̄ iouia cū ip̄d̄e n̄ obla
 tū p̄d̄e r̄ipe. In nulla. n. sac̄o p̄m̄it̄ p̄cumbit
 polulare s̄ dari. vt. l. q. 3. c. v̄t̄. Si vō infirm̄
 voluerit alios clericos p̄ter clericos ecc̄e sue cō
 uocare ad ip̄m̄ in unq̄ d̄m̄. sacerdos p̄cumbit et
 c̄leste s̄ nō debeat p̄cumbit petere: p̄t n̄ d̄n̄f̄ic̄at̄
 sibi et d̄icit̄ ego et socij mei nob̄ p̄cumbit p̄ari sum̄
 sine aliq̄ sanff̄icatiōe. Illij vō cū sint et̄el̄ est bone
 s̄m̄ et p̄f̄ctū vt aliq̄ elemosina tribuat. It̄ p̄t illud
 sac̄m̄ iterari sicut et p̄na. It̄ illa tria sac̄a. l. ba
 ptis̄m̄ cōfirm̄atio et ordō iterari nō p̄t. reliq̄ p̄t
 iterari q̄ sit q̄tuor q̄ iterat̄. mot̄ p̄t̄ nec̄ erat
 vt possit iterari medicina sac̄i. p̄odēst̄ it̄ b̄d̄
 sac̄m̄ ad duo. p̄mo q̄ cur̄ san̄t̄ infirm̄ si sint cō
 natiuiti. s̄d̄o q̄ tollit p̄n̄s̄ v̄n̄iale sicut p̄s̄aucte
 iacobi. T̄n̄ de sum̄ illud sac̄o vbi d̄icit̄ alleluia
 b̄ cū d̄icit̄ si in p̄c̄is fuerat d̄m̄t̄at̄ sibi. Si it̄
 infirm̄ q̄ p̄rit vinctio et amittit noticiā vel loq̄
 ante q̄ sacerdos veniret ad eum nihilomin̄ v̄n
 geret cū sacerdos: q̄ in tali casu d̄ etiā baptisari
 et a p̄c̄is absolu. vt c̄ b̄ de hap. et c̄ eff̄ic. maio
 res. p̄d̄e it̄ corp̄ defuncti lauari vt moris ē ap̄d̄
 quōs d̄a cū h̄ eadē die qua n̄ d̄ def̄c̄erit: q̄ talis
 lotio nō obest defuncto nec p̄d̄f̄ic̄at̄ p̄d̄f̄ic̄at̄ v̄n̄f̄
 q̄ p̄ d̄oc̄ redd̄it et cōm̄m̄s̄ fides sue q̄ tale cor

pas in generali resurrectione habet resurgere. vt
12. q. 2. non existimemus.

C De sacramento ordinis.

E sacro ordinis dicitur est qd noui sunt ordines ecclesiastici ad quos clericus usualiter promouetur. vt. 25. di. pletur in quibus collocandis ratio est ratio. In primis. n. totura efficit clericus vt est de creatis q. 1. ot. p. cu. p. magat q. aliter. dicitur ps. 15 di. pletur vbi ad p. sal. m. deinde dicitur boha r. d. e. deinde exortita deinde lecto: deinde acolita deinde subdiacon. deinde diacon. deinde p. by. deinde eps. vt. 77. di. c. 1. ad illar. celestis m. h. i. c. vbi sunt noui ordines angelor. in q. b. alij m. a. o. c. f. alij minores. s. d. m. u. n. o. r. e. s. c. o. d. i. b. e. r. e. n. e. r. e. n. d. i. m. a. l. o. r. u. m. s. m. a. i. o. r. e. s. m. u. n. o. r. u. m. d. i. l. e. c. t. i. o. n. e. s. p. e. n. d. i. t. s. i. t. i. n. e. s. v. a. p. o. e. d. i. s. t. a. d. i. u. e. r. s. i. t. a. t. p. e. l. t. o. d. e. vt. 79. di. ad hoc aut. p. f. r. a. l. t. e. m. p. r. e. c. e. p. t. m. i. n. o. r. e. s. o. r. d. i. n. e. s. s. e. d. f. a. c. i. e. n. t. o. r. d. i. n. e. s. n. o. n. p. o. t. r. e. c. e. p. t. i. s. n. i. s. i. s. e. p. t. i. e. s. i. n. a. n. o. v. i. n. t. r. a. o. s. a. b. a. t. a. s. q. u. a. n. t. o. t. e. p. m. i. s. i. i. n. a. b. b. a. t. o. s. e. o. s. i. i. s. a. b. b. a. t. o. a. n. t. e. d. i. u. c. i. d. e. p. a. s. s. i. d. e. d. i. s. t. v. t. e. s. t. d. e. t. e. p. s. d. i. d. e. c. o. s. a. c. r. o. s. a. u. t. o. r. d. i. n. e. s. d. i. c. i. m. u. s. a. s. u. b. d. i. a. c. o. n. a. t. u. s. e. s. u. p. vt. 32. di. t. r. u. b. e. d. i. c. t. i. f. i. n. q. a. d. b. o. s. o. r. d. i. n. e. s. p. r. o. u. o. d. e. c. o. g. n. a. t. o. s. i. n. o. s. p. e. n. e. r. e. s. p. i. f. e. r. e. n. t. c. a. s. t. i. t. a. t. e. vt. 58. di. n. u. l. l. a. f. a. c. i. e. n. t. s. u. b. d. i. a. c. o. n. a. t. u. s. D. e. b. e. t. e. t. q. l. i. b. e. r. c. l. e. r. i. c. u. s. a. t. u. o. e. p. s. o. o. r. d. i. n. a. r. i. v. e. l. d. e. l. i. c. i. t. a. s. u. a. e. p. t. v. t. 9. q. 2. i. u. g. S. i. v. o. a. l. i. q. u. i. s. c. l. e. r. i. c. u. s. d. e. i. g. n. o. s. c. i. t. a. t. a. v. e. l. o. b. l. i. u. e. n. c. e. o. m. i. s. s. i. t. a. l. i. q. u. o. m. e. d. i. o. f. e. c. e. r. i. t. s. e. a. d. a. l. t. i. o. r. e. o. r. d. i. n. e. m. p. r. o. u. e. r. i. d. s. i. e. a. b. s. t. i. n. e. r. e. a. d. e. x. e. c. u. t. i. o. n. e. i. l. l. u. s. o. r. d. i. n. a. s. d. e. n. e. c. t. p. e. d. e. b. i. t. o. r. f. a. m. e. a. d. h. o. c. r. e. c. e. p. t. o. r. d. i. n. e. q. u. e. s. o. m. i. s. s. i. t. vt. 52. di. s. o. l. t. a. n. d. i. t. E. t. n. o. q. q. l. i. b. e. r. p. o. t. e. r. e. t. o. r. d. i. n. e. s. b. y. p. u. l. l. e. g. i. s. s. i. s. s. o. s. u. a. s. e. n. o. t. u. m. a. t. v. h. n. o. p. o. t. p. r. o. u. e. r. i. m. i. n. i. s. o. s. o. c. e. l. i. e. s. e. g. e. n. t. q. s. p. r. e. u. i. t. a. l. i. q. u. i. s. c. l. e. r. i. c. u. s. e. o. i. p. s. o. l. e. i. d. i. t. i. n. e. x. e. c. u. t. a. n. o. n. e. a. q. n. o. p. o. t. a. b. s. o. l. u. i. n. i. s. i. n. a. r. t. i. c. u. l. o. m. o. r. u. m. v. e. l. m. i. s. e. r. i. c. o. r. u. m. p. a. p. e. vt. 17. q. 4. s. i. q. s. u. a. d. e. r. e. E. t. d. s. d. e. f. e. r. r. e. t. o. n. s. u. r. a. r. o. t. a. d. a. n. o. q. d. r. a. t. a. v. e. l. f. e. n. e. s. t. r. a. s. d. e. s. u. p. c. a. p. i. t. a. d. m. o. d. u. s. s. p. e. r. e. a. l. i. a. s. b. y. p. u. m. i. r. vt. 23. di. p. b. i. b. e. r. e. a. l. i. t. e. r. n. o. p. e. d. i. f. e. r. e. m. i. n. i. l. l. r. e. a. d. a. l. t. a. r. e. n. i. s. i. c. o. r. d. i. n. a. s. v. o. c. i. t. e. p. g. r. u. a. n. e. f. a. c. i. e. n. t. i. n. d. e. s. c. a. d. a. l. u. a. b. i. l. i. s. d. i. c. t. p. h. y. r. D. e. b. e. t. e. t. i. a. b. e. n. e. d. i. c. e. r. e. m. e. s. a. m. q. u. e. l. i. q. u. e. c. o. m. e. d. u. r. e. c. u. b. o. s. u. m. p. t. o. g. r. a. s. r. e. f. e. r. r. e. d. e. o. vt. 43. di. n. o. n. l. i. c. e. a. t. **C** De sacro m. i. n. i. o. n. u. m. **E** sacro m. i. n. i. o. n. u. m. p. a. u. c. a. d. i. c. e. n. t. q. u. e. s. p. e. c. i. t. a. d. o. f. f. i. c. i. u. m. s. a. c. e. r. d. o. t. u. m. E. t. i. n. a. c. t. u. m. l. a. y. c. o. p. l. a. y. c. i. s. n. o. c. e. s. s. i. u. m. e. s. t. v. i. u. o. r. e. s. d. u. c. e. r. e. f. i. l. i. o. s. p. e. r. a. r. e. s. i. u. c. o. l. e. r. e. e. t. p. a. l. i. a. p. o. s. s. i. d. e. r. e. C. l. e. r. i. c. i. s. n. o. n. e. n. t. a. b. o. i. s. l. i. b. e. r. u. m. e. t. p. a. l. i. u. c. e. s. s. a. r. e. v. a. c. a. r. e. e. o. s. t. r. e. p. i. a. t. i. o. n. e. s. o. m. o. n. i. q. u. o. d. e. s. i. g. n. a. r. a. s. u. f. a. r. a. p. e. g. e. c. o. n. o. r. n. a. q. u. i. b. y. i. n. s. i. g. n. a. r. e. q. u. o. d. e. x. p. e. c. t. a. t. i. n. i. s. p. o. v. t. p. o. t. e. i. n. s. o. n. e. i. n. e. t. a. t. u. r. i. q. u. a. n. t. o. s. u. i. t. n. i. q. u. a. d. e. i. c. i. p. i. t. h. i. e. r. p. a. l. i. a. a. d. e. o. m. v. t. i. l. i. t. a. t. e. i. d. i. g. n. i. t. a. t. e. x. e. p. l. o. d. i. s. i. t. q. u. i. a. i. b. e. b. a. t. e. d. i. s. s. e. n. t. a. n. q. u. e. c. e. l. i. a. b. a. b. y. d. i. u. c. q. d. n. b. i. r. e. t. i. c. i. d. e. r. e. d. d. u. n. t. b. y. e. s. p. a. u. p. e. r. u. s. e. d. o. m. p. c. o. p. d. e. b. e. t. e. s. e. r. u. a. d. s. u. s. c. e. p. t. i. o. n. e. p. e. g. r. i. n. o. r. u. m. vt. 16. q. 1. c. v. i. t. i. l. i. t. a. t. e. s. i. e. r. a. u. a. r. i. c. i. a. r. e. n. d. e. t.

4 accumulat apud stricti iudicij rei sit oisz mozi qb' uenire pat. vt. 47. di. sicily. Clerici mios b' sicuti pot' dhere mimoniu si dhere volit si factis ordinu a subdiaconatu s' h' p' m' d' vt. 22. di. de illo. ele. p' dit m' b' n' c' i' clerice' iugat' q' n' p' d' e. b' e. c. c. l. i. a. m. s' v' r' o. u. e. s. u. e. b' e. n' i. c. i. s. t. i. e. c. c. l. i. a. s. t. i. c. i. a. v' r' o. u. e. vt. e. t. d. e. d. e. c. o. d. Jo. p' d' e. d' e. r. e. d. i. r. e. a. d. d. e. r. i. c. a. s. i. b' h' u. i. r. i. v. i. c. i. a. s' v' r' o. u. e. t. m' v. g. i. n. e. t. vt. 32. di. n. o. s. i. d. f. a. c. e. r. d. o. s. p' r. i. c. i. t. c. u. r. a. r. e. i. e. i. g. o. c. h. i. a. s. u. a. p' h. a. n. e. l. a. d. e. s. i. n. a. m. i. m. o. n. i. a. e. i. c. e. l. l. i. c. i. o. s. a. s. i. d. i. l. i. t. e. r. u. e. n. t. e. s. d. b. e. r. p. u. b. l. i. c. a. s' p' o. s. s. a. l. i. a. s. e. a. l. i. e. s. o. l. e. m. n. i. t. a. t. e. s. p. l. u. r. e. p. q. s. e. x. c. l. u. d. i. t. s' e. t. c. u. i. e. l. i. d. i. s. i. n. a. i. p. e. d. u. m. n. a. p. p. q. c. e. l. e. b. a. t. s. a. c. e. r. d. o. s. m. i. s. s. i. s' p. l. a. t. e. i. n. q. u. i. b. i. d. i. c. i. t. s' p. o. d. i. c. i. t. e. i. n. s' p. o. d. o. vt. 30. q. 5. p. t. o. r. u. i. s' e. g. r. a. f. t. i. n. i. q. u. i. s' p. o. d. i. c. i. t. b. e. n. e. d. i. c. i. t. p. s. a. c. e. r. d. o. t. e. s. i. i. s' t. v. g. o. v. t. b. e. a. t. i. n. s. e. s. i. g. n. a. c. u. l. i. s. s. a. c. t. i. s. s. i. g. n. a. t. a. e. t. e. l. i. c. i. a. q. v. g. o. t. p. o. n. a. p. i. t. e. v. g. o. f. i. c. i. e. s. u. p. m. a. i. n. i. t. u. s. i. s. t. a. p. l. i. d. e. s. p. o. d. i. c. i. t. n. v. o. s. v. m. v. i. r. o. v. g. i. n. e. c. a. s. u. e. r. i. b. e. r. e. r. e. i. p. o. v. t. n. o. t. a. f. e. t. d. e. b. i. g. a. d. e. b. i. u. m. p. p. q. d. e. t. i. a. m. a. i. e. e. o. n. s. u. e. r. p. a. t. i. a. s' p. o. t. i. n. f. a. c. t. u. s' v. g. i. n. e. s' p. e. c. r. a. r. i. vt. 32. q. 5. i. l. l. e. i. t. s. 16. di. a. c. u. r. i. s' s. i. n. a. s. t. r. u. s. a. d. b. r. e. q. u. a. r. i. t. m. a. i. o. r. e. c. a. s. t. r. a. s. i. n. t. r. u. d. e. r. e. s. i. n. v. i. t. r. o. p. s. a. t. a. m. s' p. o. s. s. a. l. i. a. s' b. e. a. t. s. a. c. e. r. d. o. s. d. e. u. i. c. i. e. r. p. u. b. l. i. c. e. i. n. e. c. c. l. i. a. p. l. o. n. a. s. i. n. t. e. r. q. u. o. s. m. i. n. i. o. n. u. m. d. s' s. i. b. y. v. t. g. e. o. d. y. s. e. n. t. e. r. e. a. l. i. u. s' i. p. e. d. u. m. n. a. s. i. n. f. r. a. c. e. r. u. m. f. r. i. m. u. i. d. u. c. a. t. a. l. i. s' s. a. c. e. r. d. o. s. n. o. c. e. l. e. b. r. a. t. s. i. b. i. m. i. s. s. i. a. q. u. i. g. r. a. u. i. t. p. u. n. i. t. a. t. u. r. e. e. s. t. d. i. c. i. t. s. p. o. d. i. c. i. t. l. i. b. e. r. i. t. a. t. i. o. i. l. l. u. d. a. r. n. o. o. m. i. s. s. i. o. q. q. n. i. s. a. c. e. r. d. o. s. c. e. l. e. b. r. a. t. m. i. s. s. i. s' p. o. s. s. a. l. i. a. s' f. a. c. t. a. s. e. c. r. a. t. i. d. e. a. u. t. e. s. i. d. i. c. a. t. p. a. r. d. u. i. b. e. n. e. d. i. c. a. t. s' p. o. d. i. c. i. t. s' o. p. a. c. t. a. b. e. n. e. d. i. c. i. t. e. r. e. d. e. m. t. a. d. a. l. t. a. r. e. r. e. c. e. p. t. u. i. c. o. m. p. s. t. s. a. n. g. u. i. n. e. i. n. a. l. t. a. r. i. E. g. o. a. r. l. a. u. d. o. s' m. a. i. n. r. e. p. u. t. o. m. e. o. i. u. d. i. c. i. o. v. t. s. a. c. e. r. d. o. s. p. r. i. m. a. t. c. o. r. p. u. s. e. s. a. n. g. u. i. n. e. d. u. s' p. p. i. c. u. l. u. s' q. d. p. o. s. s. i. t. i. t. e. n. e. r. e. i. n. i. t. i. t. o. s. t. r. e. p. e. n. a. b. o. t. a. m. d. e. c. o. r. p. e. s' p. i. s' e. p. p. i. c. u. l. u. s' x. c. l. e. s. i. c. e. r. d. o. t. s' e. t. i. c. p. a. c. t. o. i. l. l. o. d. i. n. o. m. i. s. t. e. r. i. o. s' s. a. c. e. r. d. o. s. v. e. d. a. r. a. d. b. e. n. e. d. i. c. i. o. n. e. s' i. l. l. o. s' i. s' a. b. b. e. n. e. d. i. c. i. o. n. e. s' s. u. b. d. e. s. t. e. r. r. o. g. r. i. l. l. o. s' v. e. t. v. n. i. c. o. n. t. r. a. i. n. a. l. t. e. r. a. p. v. b. a. d. e. p. i. l. i. s' e. v. e. l. a. t. i. p. s. i. m. i. n. p. l. u. r. e. d. e. r. e. e. s. s' b. e. s' s. u. d. a. r. b. e. n. e. d. i. c. i. o. n. e. s' s. u. p. c. a. p. i. t. a. i. b. o. u. p. r. i. n. c. i. p. a. l. i. t. e. r. m. s. u. p. n. u. s. i. t. e. r. e. r. e. m. i. n. o. s. c. e. l. e. b. r. a. t. n. u. l. l. a. s' e. a. s' b. e. n. e. d. i. c. i. o. s' i. l. l. e. p. s. e. r. v. o. u. s' f. o. r. m. a. i. p. s. i. b. e. n. e. d. i. c. i. o. n. e. s. E. t. v. a. r. a. b. e. n. e. d. i. c. i. o. n. e. s. e. t. m. a. r. i. s' e. t. s. a. c. e. r. d. o. s. o. c. c. e. p. t. a. t. m. a. n. u. s' d. e. r. e. r. i. s' p. o. d. i. c. i. t. m. a. n. u. s. i. a. s. i. u. o. l. u. n. t. a. p. a. s. s. i. o. q. u. o. i. d. u. i. r. e. e. t. a. s. s. i. g. n. e. t. e. t. i. s' p. o. d. i. c. i. t. p. v. b. a. p. l. u. r. e. s. e. t. f. a. c. t. o. s. i. g. n. o. c. r. u. c. i. s. d. i. m. i. n. u. a. t. e. o. s. i. n. p. a. c. e. I. n. h. i. s' b. e. n. e. d. i. c. i. o. n. a. t. i. b. u. s' m. a. r. i. e. a. t. t. e. n. d. i. s' s. u. m. e. n. d. o. q. u. i. n. q. u. a. s. d. a. e. c. c. l. i. a. s' h. e. c. s. o. l. l. e. m. n. i. t. a. s. n. o. n. s. e. r. u. a. t. D. s' e. t. s. a. c. e. r. d. o. s. c. u. r. a. r. e. v. t. a. l. i. q. u. e. d. e. p. r. o. d. i. a. n. o. n. s' f. a. r. o. c. u. s' a. g. a. n. e. a. s. u. a. v. t. a. s. s. i. n. e. s. u. a. v. i. q. u. a. d. q. u. o. g. r. a. d. u. n. e. c. i. n. i. p. o. q. r. o. g. r. a. d. u. v. t. e. s. t. d. e. p. l. a. n. e. s. a. s. s. i. n. o. s. d. s. e. 35. q. 3. c. d. i. l. i. e. S. i. a. r. v. t. v. n. a. p. t. e. i. n. q. u. o. g. r. a. d. u. e. r. a. l. t. e. r. a. v. o. i. n. s. e. d. v. e. l. i. n. f. e. i. v. e. l. i. n. f. e. i. v. e. l. q. u. o. p. o. t. s' b. e. r. e. q. u. o. t. o. g. r. a. d. u. r. e. m. o. n. i. o. s' q. u. o. d. i. s. t. a. t. a. l. i. q. u. e. t. a. r. o. g. r. a. d. u. d. i. f. f. e. r. a. q. u. o. l. i. b. e. t. p. a. l. i. a. l. i. n. e. a. d. e. s. c. e. n. d. i. t. u. s. a. b. e. o. d. e. v. t. e. t. d. e. p. l. a. n. e. s. a. s. s. i. n. e. v. i. t. T. h. e. e. s. d. s. a. l. i. q. u. e. d. e. r. e. v. t. e. t. a. s. s. i. n. e. d. a. t. a. p. l. a. n. g. u. i. n. e. s. n. o. s' b. e. n. e. d. i. c. i. o. n. e. s. i. l. l. a. s' b. e. t. a. s' f. u. e. r. i. t. e. p. o. s. s. i. t. s. e. p. e. l. e. u. a. t. i. o. q. u. a. t. e. m. i. n. i. o. n. i. a.

ad possit ſibi et ſer uſi uſurariſ. et de ſpſ. ſp. c. lras
 Nec inter filios duoy pparū pde ſibi inſumoniſ
 ſpſ. p. g. aliter et coy pateruſitas eſt ſecta. vt et ſ
 q. ſpſi ſug. co. Nec dy qd dēre cū aduſtera ſp
 deſ de facto uſiſte et coy ſua vcl emi de dicit ſi dē
 bendi p' montē vto ſue vt eſt eo q dicit i mri.
 qd poluit p adultēriū. c. vta. ſec' ſi vto ſcē a ne
 ſis ſuit de pma vtoſe nā in occaſu p' montē pme
 vtoſe remanet mſimonuſ cō ſcē a nec duloſat
 ad pemonē vtoſi vt et de eo q dicit in matri. c. 5.
 q. em. Nec dy qd dēre moſima vtoſe cū illa cu
 inſiſti vtoſa ſua dūſ vberet de ſacro fonte leua
 ne ſcē ſa ſiſi leuaue ſi ſiſi ſp' vtoſis ſue rſi: qz cū
 illa poſſet dōre. vt. 30. q. 4. q. ſpſiſ. et ca. p' vto
 ſis q. v. et mulier cōſicant ſi ſi actōes et nō paſſi
 ones vt ibidē notaſ. vtoſi. n. viro ſcēit p' p' ſuſta
 g' et vtoſi poſt ſer ſi mſimonuſ et cōſumariū nā i
 baptiſmo ſp in ſpſmati de ſacri criſtianiſ agēdo
 ſerēdo ſiſi alere' ad baptiſmū vcl ad criſtianiſe
 moſ p' ſcēdo. l. n. et ſiſi' vcl ſiſi tenet. Idē enim
 maſter bugu. q. nō ſoſi in baptiſmo ſi i cōſ' pū
 ſiſi dēſi p' p' ſuſta. vt. 3. q. c. l. v. m. et alij dōſet
 q. nō vt et de cog. ſpū. ſcēto ſpſi ad ſi ſi iudice lra
 et ad de ipſo p' ſiſi dēſi q' p' dēſi baptiſmū et coy
 ad alia dēſeram'. Cū p' vberet ad eccliaſi
 baptiſmū ſacerdos ſmo ſuſſat in modū crucis i
 ſiſi ſp' p' ſuſta vt p' p' ſuſta ſacerdos miſerū ſpſi
 ſpſi dēſat ſoſiſe malign' ſpū. vt de ſcē. di. 4. p'
 ſ. Doſ ſuſſationē vō ſignat baptiſmū' ſignatio
 ſi crucis ſi in ſpſe ſp in toto coy et vt tunc dū
 dēſi recognoſcō ſpſiſmā ſiſi ſiſi ſciat eſt ſi eſt
 ſpſi ſpſi ſpſiſmā alienū. vt de ſcē. di. 4. poſtea
 ſpſiſmā dēſi de p' ſiſiſi i cōſ' vt ſpſiſe ſiſi cō
 dēſi vtoſe rareat ſpſiſmā p' p' ſuſta vmb' p' dēſi
 vt de ſcē. di. 4. et hic poſtea dēſiſi nareſ et
 aures baptiſmū de ſiſiſmā ſacerdos et dēſi vbi qd
 dēſiſi qd ſuſſauit inſiſmū mūtēſi dēſiſi ſiſi
 inſiſmā dēſiſi. Eſſeſta quod e agere vt agōſt na
 rē ad rē cipiēdū noticiā dei et agant ei aures ad
 ad ſiſiſmā mādata dei. vt de ſcē. di. 4. poſtea. De
 in dēſiſmā in peccato de oleo ſcſiſmā vt coy ſiſi
 ſpſiſmā in ſiſe ſcē trinitatē vt nulle relige latēſ ſi
 ſiſmā remaneat in ipſe. Cū ſiſi etia inter ſcapulas
 ſiſiſmā de coode oleo ſcſiſmā vt p' dei ſpſiſmā
 ſiſiſmā ad bona op' ſacſiſmā. vt de ſcē. di. 4. De
 inde poſt baptiſmū iā receptū vngiſ in vtoſe ſiue
 coſmō ſiue coſmō criſtiane vt regi ſpſi p' p' ſuſta
 ſiſiſmā reddere rōmē de ſiſe qd ſiſiſmā ſiſiſmā
 baptiſmō. vt de cōſe. di. 4. poſtea. Et nota q an ba
 ptiſmū vngiſ oleo ſcō ſp' baptiſmū de criſtiane
 ſiſiſmā ſiſiſmā ſpſiſmā a ſpō. idē vngiſ criſtiane: qz
 dēſi ſiſiſmā ob hoc etia cōſe baptiſmū dēſiſi ſpſiſmā
 ſiſiſmā extra de ſiſe vtoſe cum veniſſet.

Jra iſtſiſmā p' p' ſuſta duo ſiſiſmā necceſſa
 rīa. ſ. doctrina et vta pura vt doccat p' p' ſuſta

vbo et ope edificet exēplo. Idē. n. frequētē expo
 nere vba ſacre ſcripture. i. ſcōſi patrū exēpla p' p' ſuſta
 imta p' p' ſuſta et moſis viderit expedire ad
 cognitiōē vtoſe et p' exēpla ſue p' ſuſta et vtoſe
 edificare audire et p' p' ſuſta qd dicit i cordib'
 madoſy ad amozē et aſſecutiōes vtoſe ad qd dēſi
 gnādi i exodo vtoſimēſi ſacerdos ſiſiſmā in
 ſiſta legiſ vt auctōſ ſoſiſmā qz ing' edūſ ſiſiſmā
 rſi in ſpſe cū dēſi vt nō moſat qz ſi ſe vā iudicis
 cēſiſmā erigat miſ vtoſe ſacerdos ſiſi cū lingaſ ſo
 nāſ vtoſim ter clamet modūſ teneat in p' dē
 cādo vt vtoſe capatēſi auctōſ rſi p' dēſiſmā et in
 telligibilia nō aſe q nō pūt intelligi vel ſi alioſo er
 roſ vtoſeſt ſiſmā auctōſ rſi. nec ſiſmā q' ſiſiſmā
 dēſiſmā gēnerēſi vtoſe rſi in alio auctōſ. 43. di. ſiſt
 etoſ. Idē. n. ſuſſiſmā vta bōa ſiſe doctrina. Di. n.
 ſiſt etoſ et ignoſiſmā vel neglīgēſmā nō p' dēſiſmā po
 pulo ſiſo vtoſeſt vtoſe etoſ etoſ vtoſe ſiſiſmā q' erit
 apud deū alay ſiſi q' ſi ſuſo p' p' ſuſta q' defectu
 doctſe. 43. di. ſiſmā. et l. di. ſi qd dēſiſmā. Di vō
 ſacerdos dēſiſmā doccat populū et ſpſiſmā eſt
 annūciat eis vtoſe ſuſmā et ſi nō auctōſſe et p' p' ſuſta
 ant ſacerdos ſiſe culpa erit die iudicij apud deū
 et ſiſi ſoſi rēſiſiſmā ſiſiſmā in penio. vt. 47. diſmā. ca.
 vtoſe. aliter ſi ſiſiſmā ſacerdos ſiſe bōne vtoſe non
 ſuſſiſmā ei ad ſuſiſmā ſi curā bēat ſiſmā. et ſoſi. n. neg
 līgēſmā qnas habet ad ſuſiſmā dēſiſmā. vt. 40.
 di. ſi p' p' ſuſta. hēſi ſacerdos in ſe ſcōſi ſiſiſmā q' ſiſiſmā
 lioſo nō erudiat in oī diſciplina et coſiſmā ſiſiſmā
 nō cecidit et notaſ' eſt. vt et de ſpſiſmā. ſi hēſi ſiſmā.
 Nec itoſ ſuſſiſmā doctrina ſiſe vta. Di. n. ſacer
 dos male vtoſe ſiſi p' dēſiſmā doctſe qz cū ſiſe
 criminoſus nō b3 ſiſt etoſ: ſiſmā criminoſus. vt
 25. di. c. vtoſe. lael. n. ſi ſiſiſmā coſmōſ p' p' ſuſta ma
 le vtoſe ſacerdos et et b' dēſiſmā vbi dei et ſiſiſmā
 et et p' p' ſuſta exēpla ſacerdos ſiſe p' p' ſuſta. vt. 50.
 di. de hēſi vō. Idē. n. vtoſe dēſiſmā rēſiſmā vt
 ſiſmā p' dēſiſmā. vt l. q. 4. idē rēſiſmā. tot. n. ſacer
 dos digni ſiſi moſy qnot ad ſuſiſmā p' dēſiſmā
 exēpla trāſiſmā. vt. n. q. 4. ſpſiſmā. ſacerdos ſiſe
 q nec b3 regnāſ i ſe nec rōmē nec dēſiſmā dēſiſmā
 nec ſiſiſmā crimē coſiſmā canoſ p' dēſiſmā' dēſiſmā eſt
 magis ſpſiſmā. 2. q. 4. q. nec. Di. ſpſiſmā ſacerdos
 b3 vtoſeſt dēſi. ſiſmā puritatē vtoſe et doctrinā ſiſiſmā
 qz ſi b' dēſiſmā. ſiſmā vt dicit ang. nihil in hac vta
 et maſe in ſpſe dēſiſmā officio epi vel p' p' ſuſta ſi
 p' p' ſuſta vcl aduſtorie rēſiſmā agat ſed apud deū
 nihil de aſi' co moſ mſiſmā quo n' ſpſiſmā: m33. ut
 40. di. ſiſmā. Dēſiſmā n' ſiſmā ſpſi q' eſt ſoſi eſt3 do
 noſ de cū plenitudie oēs accipim' tales ſiſmā ſiſmā
 ſacerdos n' vtoſeſt ſiſmā dēſiſmā dēſiſmā qz cū ſiſe
 et ſiſmā et ſpſiſmā vtoſe et regnare per ſiſmā ſiſmā
 ſcōſiſmā. ſiſmā. C. Epiſt' epuſ. 66. de offi
 cio ſacerdos. C. Incipit opus. 66. cuiſdē v3 ex p'
 ſiſmā miſſe quod ſiſmā ſiſmā illa que ſiſmā ſiſmā.

In virtute sancte crucis et facti altaris magna e com-
munitia et magna efficaciam qd p vtra-
q; extendat: ita et remouet et sanctificat
tur ecclesia. Duplici autem ratione renouamur: vt. f. p. nos
renouamur a venusitate. deinde in diuinaur nouita-
te: septē sunt q̄ in sacro altaris amēdūt vtr. f. que sit
ca missa: q̄ dicitur: q̄ vna: qd odoā vō: q̄
vltima. C. De ca missa. Causa missa e tripartita. f.
homo: scilicet: salus vniuersi et reges defunctor. Hec
mittit aut q̄ p̄rogas obo et inuocatur trinitas in q̄
p̄latur et vltimū q̄ sit ca missa sequētis suscipe sed
terminas et ibi p̄mēt et sancte p̄ficiat ad honores
nobis aut ad salutē defunq̄ ad regem. T̄mpeitā ē
q̄ dicit. nā fm dicit: p̄ms eccle tres sunt missas
dicit: vt. f. alia dicit: p̄ sancte: alia p̄ vniuersi: alia p̄
functos fidelib. Sunt. n. tres p̄tes eccle. f. p̄ l ex
vltate: p̄ in p̄grinatōe: et p̄ in expectatōe: in ex-
ultatōe sicut sancti q̄ xpi veltigia sunt fecit: in pe-
grinatōe sicut vniuersi accētes v̄arietati et tribulatōe: in
expectatōe sicut fideles defuncti q̄ expectat opē et
requiē. Secūm hanc trinitatem dicitur et tres dicit fi-
nius missas: et officioy: alia. n. sine hys missa p̄ solo
q̄ te missa ē alia sine hys missa p̄ vniuersi: dicitur
dicit: et alia sine missa p̄ defunctos: q̄ requirit in pa-
ce. In fine missa p̄ sancte iuramur ad illā gl̄iam in
q̄ finit: nā requiritur p̄ te missa est. q. d. hostia a p̄te
nobis missa ē: vlt a nobis ad p̄tem remissa ē. id se
sine et ingredi ad illā requiē. finis missa. p̄ vni-
uersi hōiat nos q̄ sum in hac p̄grinatōe vt dicitur
iugiter deo b̄ndictōes et gl̄iam. iuxta illud ps. Nos
q̄ vniuersi b̄ndicimus deo etc. In fine missa p̄ defū-
ctis eis operamus requiē p̄ requiē in pace: qd in
p̄ncipio petim: nā p̄ regem eternā etc. De v̄tute
missa. Causa missa crucis xpi est q̄ factum ē altaris
et que facta in eccle p̄secrat et sanctificat. de ordine
crucis in serie canonice nota q. 7. ordinēs cru-
cis in serie canonice sunt quos p̄filiam? multa sa-
pientia ordinant. p̄mus ordo ē. Et te igit̄ elemētis
sime p̄ v̄tū ad quā oblationē. scōs est a quā obla-
tionē v̄tū ad q̄ p̄dit. et tertius est a q̄ p̄dit v̄tū ad
v̄tū et memores. quartus ē ab v̄tū et memores v̄tū
ad p̄ quē bec oīa. quintus ē a p̄ quē bec oīa v̄tū ad p̄
ipm. sextus ē a p̄m v̄tū ad par dñi. septimus ē a
par dñi v̄tū ad sine missa. In singlis aut ordinib?
sunt cāe p̄funde et rōnes q̄ rōnabiles mouēt q̄ dicit
qd ipsi cui vult claudere et cui vult aperire. In p̄no
ordine canonis tria apponim: et tribus rogam?
deū et tria petimus. et ideo tres cruces facimus.

C. Quare tibi ponimus panem vini et aquam.
I. Hic apponimus. i. panē vini et aquā. Quas
istatā pot. q̄ alia apponit qd oīa. Tripartita
vō cā. p̄: prima cā: q̄: v̄tū oblationē v̄tū ad p̄
ecclesia p̄cipua sicut panis vini et aqua et magis oīa
et v̄tūca et magis necētia: p̄: p̄terea pot. debuit

apponi q̄ alia: in illud qd mēt? et v̄tūca ē oīa?
et sap oīa ad v̄tū capere dā v̄tūca necēssaria
tribonamari. i. in corpore et sanguine xpi. Secūda
est q̄ in hys ree ipse: et v̄tūca facti intelligit sine
ad b̄ factum in sine accēdit: et ad iudiciū nō ad
lūre sumit. In aqua. n. intelligit fides q̄ laici v̄tū-
trif in ago. In vino qd letificat et accēdit intelli-
tur spes. In pane q̄ p̄mēt et r̄mēt intelligit oī-
ritas: vt in pane q̄ cohabitatio intelligit p̄s q̄
fortitudo. In vino qd letificat intelligit filius qd
gaudū oīm nostrū qd nemo tollet a nobis. In aq̄
que mūdat et lauat intelligit sp̄s sancti? vt ē se. 3.
Et fundā sup v̄tū aquā mūdat et mōdāsim ab oī-
bus ingnamēt v̄tū: vt in aq̄ intelligit mūdica
castitas. in pane fortitudo et aq̄ pietas. I. vino qd
accēdit r̄mētudo intēdit. Deec. n. tria accēdit
tribus ad altare ita necētia sicut sine hys oī saluē
nemo accēdit possit: id in cui iudiciū loco p̄f
altare: vt alectūri hys gradib? hōiat itipos p̄p̄-
re: vt in. 4. ordine canonice anōq̄ decam? panē in
ctum vite eme. et ca. factu. p̄p̄. p̄ necēssario offē-
mus hostiā pura: hostiā sancta: hostiā imaculata:
sicut de hys in p̄sequētib? dōm ē. Tertius cā est d̄p̄s
dicitur tria apponit. f. panis vini et aq̄: q̄ p̄mēt
gradus hōim rogam? et tria nobil donari petim?
Igit fin b̄ tria panē vini et aquā petim?. p̄mēt
ad rogam? p̄mo sicut p̄mēt v̄tū dicitur in q̄
mus que tibi offerim? p̄ eccle etc. Secūdo p̄ fami-
aribus nōis abstinibus v̄tū dicitur. Et dicitur dicit
samuloy samulay etc. Tertio p̄ carissimibus v̄tū
dicimus et oīm carissimibus. Triā et petim? p̄mēt
vt dicitur in dicitur in pace. 1. vt eramus ab et
na dāntōe. 3. vt mere amurnificari i d̄lico gre-
ge que oīa ibi dēmus v̄tū dicitur. dicitur nos
na pace dēponat atq; ab eterna dānatione nos
eripi et in electoy nōy iubeas greges nūeran. q̄
ḡtra p̄onim? tria rogam? tria petim? p̄p̄ ca mō
cruces facim? vt p̄ v̄tūtes crucis p̄mo q̄ apponit
sunt b̄ndictōis: scōs vt hys p̄ gibus apponit robo-
rent: tertio aut vt q̄ petim? impetret. Quare p̄
tres cruces facim? soluta ḡnēt hec qd quare in b̄
ordines tres cruces sūt: vt q̄ dicim? bec dona-
bec mīsera: bec sūt sacrificia illibata. f. malestā
dicant: vt bec dona referant ad nām bec mīsera
ad ḡmēt: bec sancta sacrificia illibata ad inor-
ruptionis gl̄iam. Quare aut b̄ sacrificiū ite-
ritur: vt quō b̄ sumat vt quid bene sumpti ope-
tur: vt quare b̄ hac spē facti vitas lauat rōnabi-
les qdnes enim. C. Causa q̄re b̄ factum iure.

Quare b̄ factum iure? triplex est cā. p̄v-
ma ē vt q̄ quō dicit labimur p̄ b̄ quō dicit
reuelatur. Secūdo vt sicut in medio p̄s
si erat ligni vitareta sit corpus xpi assidue in mō-
do eccle a quo crīal? p̄ccātes arcant. donec p̄-
gniam satisficentes ad hoc et p̄ b̄ reconciliant r̄

sentis vel redeant. Tercia est vt per hoc vnum corpus efficiamur cō sp̄o ⁊ mediante xp̄o vnum efficiamur cum deo. vñ Jo. 5. Qui manducat carnem ⁊ bibit meū sanguinem in me manet ⁊ ego in eo. Deinde bñ sumit si q̄ fide integrā p̄stetione parū ⁊ prius cōdignā ad hoc p̄parat. Deinde sumit tria opatur p̄mo peccata purgat. sc̄do v̄tates roborat. tercio in viā eternā reficitur. Jo. 6. Qui manducat carnē ⁊ bi. n. sanguinē h̄y vitas et n̄ ego refus. cū in no. die. Quare hoc factū spe ad h̄t velatū. Quare sub specie facti veritas laus vel velle triplicē est cā p̄na est interrogatio s̄ci s̄cō augmētū meriti. tercia defect⁹ infirmi p̄sumo. n. h̄ō fide interrogat vt interrogādo p̄o h̄t p̄sentiat. sc̄do vt per fide p̄batas mai⁹ meriti acquirat. tercio vt n̄ infirmūm̄tati ḡcat dñ se ip̄m in se maiestatis claritate nō manifestat sed sub quōdā velamine occultat. In primo ordine petri m̄ vt q̄ apposita sunt b̄d̄ictant. in sc̄do vō petri m̄ vt q̄ in primo b̄d̄icta sunt in v̄x ⁊ sumuntur sa cificiū transformētur. ¶ Quare sc̄do facim⁹ quōruer. aduicq̄ vō cruces facim⁹ q̄ b̄d̄icta sunt in id trāformari petri m̄ q̄ in quōq̄ p̄cellit os b̄. s̄i in triplici p̄rogatiua ⁊ caritate gemina id d̄i d̄i b̄d̄ictū d̄i os. i. plenitudine gr̄ay p̄scriptū s̄i ma dignitate ⁊ bono. R. atā s̄i ma ⁊ eterna potestate. D̄y q̄: hec t̄p̄ly p̄rogatiua p̄ay nob̄ p̄desert n̄ caritate geminā exhiberet p̄pterea d̄icim⁹ ut nobis corp⁹ ⁊ sanguis fiat obsequium s̄iū t̄i d̄i nob̄i iēsu xp̄i. Quā caritas gemina fuit quā b̄uit ad patē ⁊ gressū patri obedidit ⁊ p̄ grege mōdie id vel caritas gemina qua corp⁹ ⁊ alam possuit. Alter vel ideo quōq̄ cruces facim⁹ vt ex p̄dictis quōq̄ necessaria nob̄is ip̄trem⁹. s. ex ḡricipatide sanguinis remissionē p̄ctōy. Ex p̄cipatione cor poris vnitate ⁊ societate sc̄oy. Et s̄i ma ⁊ eterna p̄te timorē ⁊ sollicitudinē mādarex et s̄i ma d̄i gnitate ⁊ bono ⁊ honestate vite ⁊ mōy ⁊ ex pleni tudine gr̄ay impetrem⁹ p̄tēna iust p̄mōy.

¶ Quare tercio duas cruces facim⁹.
 I Tercio ordine petri m̄ vt q̄ in p̄mo ⁊ sc̄do b̄d̄icta s̄i in v̄x ⁊ s̄i m̄ sacrificiū corp̄is ⁊ sanguinis xp̄i trāformēt ⁊ id duas cruces facim⁹. Et nota q̄ iste ordo breuior est q̄ alī. s. p̄fundior ⁊ magis s̄i p̄a plen⁹. vnde in hoc duplex q̄stio mouet. p̄d̄icta est q̄re id nisi due cruces s̄iāt. sc̄do q̄re in b̄ ordine petri m̄ q̄ in cetero n̄ s̄i panis ⁊ vini in v̄x corp⁹ xp̄i ⁊ sanguis trā s̄iāt. Solatio p̄mē q̄d̄m̄ est q̄: n̄ s̄i aī nisi hominū nā sola duplex redimēda erat. s. corp⁹ ⁊ aīa In b̄ ordine n̄ra reddēp̄o ⁊ rep̄tatio celebrat p̄ quā h̄i ma nā liberat. ⁊ id duplex cur sit h̄ p̄p̄ re p̄tione duplicis n̄e. Solatio sc̄do q̄d̄m̄ est q̄: duplex est ordo. s. nature iustice ⁊ gr̄e. Ordine n̄e hos p̄cedit fruct⁹ ordie iusticie pena s̄i q̄ pecca-

n̄. ordine gr̄e sup̄būdat gr̄a petri ⁊ m̄a ip̄endit vbi nullū p̄cedit meritū. ⁊ id nec nā p̄euit nec iusticia debuit vt panis ⁊ vini fieret corp⁹ vel caro ⁊ sanguis s̄i sola gr̄a d̄i nā h̄ potuit ⁊ voluit b̄ fecit ⁊ facit. Et cū aut s̄i trina t̄p̄a s̄i. t̄p̄a autē legē t̄p̄a s̄i b̄ lege ⁊ t̄p̄a post legē vel t̄p̄a gr̄e. Tenit d̄i s̄i t̄p̄a s̄i b̄ fact⁹ celebrat⁹ ⁊ instituitur s̄i ⁊ in hoc. tercio ordie canonie b̄ panes vino corp⁹ ⁊ sanguis n̄ p̄secrat ⁊ cōdicit. Et nota q̄ hec tria ad b̄ factū s̄iūt necessaria. s. ordo actio ⁊ intēno. Q̄do vt sit sacerdos actio vt v̄ba p̄ferat q̄ t̄p̄s dixit in cena iustio vt ad b̄ p̄ferat ⁊ hec tria requirunt in alijs sa cramentē p̄ter q̄s in baptismo necessaria. Quos vō p̄ferūt iocose v̄ba p̄nitētia ad factū vel ad instrūē d̄i ignaros n̄ b̄it t̄cē efficacia illā vel effectum facti. In q̄rto ordie p̄tē vō ⁊ sumo sacerdote iam apud p̄tē m̄ in oī cōtū p̄ces n̄ p̄tē s̄i ma ⁊ v̄a b̄o s̄i ma las m̄no: p̄tē d̄i m̄o a trā magnalī q̄ fecit celebrat mēoria vt t̄ p̄ est q̄ p̄ ea q̄ fecit p̄b̄o s̄i ctat̄a clementia. ¶ Quare q̄rto s̄iūt quōq̄ cruces.

¶ Quare q̄ cruces facim⁹ n̄ q̄ p̄tē ē san cū sc̄dy s̄i cōtē m̄ vt p̄ et p̄tēna offera m̄ ⁊ sumam⁹ hostiā salutarē ⁊ eidem p̄o m̄ mat̄ sc̄dy p̄o t̄p̄is mercamur admitti d̄i n. i. e sus xp̄s in passioe sua fuit hostia pura. in resurre ctione fuit hostia s̄i. in ascēsiōe hostia im aculata panis vite et̄ne charitatis calicē saluē p̄p̄tue iusticia facit d̄i et̄ ergo assimilari ⁊ p̄o m̄ari debe m̄ q̄ ad ip̄m offerē d̄i ⁊ sumē d̄i accedimus. ¶ Quare sacerdos est en d̄i b̄ ad b̄a per modū crucis.

¶ Et q̄: b̄ n̄ p̄tē fieri nisi passioe resurre ctione ⁊ ascēsiōe et̄ h̄o deam⁹ imitari p̄ t̄p̄erea trā illorū m̄o n̄ facim⁹ d̄i d̄i cōm̄. Un⁹ ⁊ memores d̄iē nos tui serui sed ⁊ p̄ctō tua sancta eiusdem christi s̄iū d̄i n̄i tam boate passionis nec n̄ ⁊ ab inferis resur̄e et̄ d̄i s̄i ⁊ in celos gl̄iose ascēsiōis vt. s. ex imaginatōe passio nis p̄ iudicia castitatē s̄i puri offeram⁹ hostiā purā ex imitandē re iur̄e d̄i s̄i optineam⁹ recti tudinē int̄e id̄is ⁊ offeram⁹ hostiā in aculata. Et p̄ceptidē panis s̄i v̄e et̄ne optineam⁹ v̄itū ⁊ fortitudinē caritatis ⁊ p̄cipitūde calicis saluē p̄p̄tue optineam⁹ magnitudinē ⁊ eternitatē. Tria ḡm b̄ ordine sc̄o p̄cedere inuim⁹ q̄ tria p̄dicta ne cessario p̄m̄ offerre debem⁹ vt ad panē s̄i v̄i te et̄ne ⁊ ad calicē saluē p̄p̄tue d̄i ḡne p̄ncipiā. Alia rō q̄re quōq̄ s̄iūt cruces in isto q̄rto ordie vel id quōq̄ cruces facim⁹ q̄ pp̄ quōq̄ rogamus quōq̄ petri m̄ pp̄ quōq̄ rogam⁹ p̄o ḡnālī p̄ s̄i d̄i b̄ v̄i v̄i s̄i ob̄ h̄i s̄i q̄ p̄p̄icio ac sereno vultu respicere di gnitas. sc̄do ip̄titer p̄ aliaris sacrificio p̄cipitū b̄ ibi supplicēs te rogam⁹ ⁊. vt quotquot ⁊. ter cio p̄ desunt famularib⁹ ibi m̄ cōtō et̄ ay d̄iē fatimulox̄ s̄i. q̄. t̄. q̄rto ḡnālī p̄ s̄i d̄i b̄ desunt

ctis oib⁹. I. ipis & oib⁹ in xpo x̄. gncq; petim⁹ duo
 f. nobis. i. vna & tria fidelib⁹ defunctis. duo nob
 f. vt oi bñdictioe celesti & gl'a replcamur. Tria bñ
 dictib⁹ defunctis. f. refrigerij. sedē genis bradi-
 nis & iunioris claritatē. Ideoq; in hoc q̄to ordine
 de eibus p̄frib⁹ q̄ ante legē fuerūt. f. abel abtaby
 medis de eob p̄cipue ponit mēoria q; in eoz glo
 nis & sacrificij sp̄ona; sacrificij xpi p̄figuraf.
 Quare ponit⁹ duo ordines scōz noui testī primo
 & q̄to ordine & maiores in primo & etias plures.

¶ Ad q̄re in b̄ ordine & in p̄mo ordine cano
 nis duo ordines scōz noui testī ponit. in
 p̄mo vō ordine plures & maiores auctē sci
 p̄mōtiaur. Quia cū i nostro officio & m̄llicio
 mirabilia & incōprehēnbilia agūt. i. bñ panis
 & vni in verā carnē & verū sanguinē xpi transeat &
 offerat maiorib⁹ p̄ plurib⁹ multib⁹ indigem⁹. In
 b̄ vō. i. in q̄to ordine. i. post p̄secrationē & p̄uicio
 res. i. q; & minores sancti ordinantur vt p̄ v̄tē
 facti qd tractant⁹ & offerim⁹ eoz adiut p̄cib⁹
 in cruce. i. q; caritaf gradib⁹ accēdam⁹ imitati ad
 scōz p̄fectiū trāseant. Multo ergo mai⁹ est & mi
 rabilius ibam panis & vni in verā corp⁹ & sangui
 nē xpi p̄uicio q̄ in scōz p̄fectiū admitti.
 ¶ Quare quanto sunt tres cruces.

¶ In q̄to ordine vt p̄tentionib⁹ n̄z p̄fecta
 i. mirificacō captam⁹ veniōtētia triplic
 ē q; p̄mēdam⁹ p̄sonā p̄is p̄sonā filij & p̄so
 nā sp̄itū. Ad mēdam⁹ p̄sonā p̄is p̄ se habet p̄tē
 ctate vbi v̄tēim⁹ sic sancte p̄tē. p̄sonā sp̄itū
 p̄ multiplicē largitatē vbi dicim⁹ p̄stas nobis p̄
 sonā filij vbi dicim⁹ p̄ q̄re hēc oia p̄ mirabilē sapi
 entie p̄funditatē qua tria ordinantur canonē vel ad
 v̄bī creatōis crucē nō faciam⁹. Ad tria autē p̄tēria
 faciunt. I. scificas vniūctas bñdictas. Et q̄re ter
 bec ē cūq; hūana nā ex statu p̄tine p̄ditōi nec ha
 buat p̄fectū v̄tuti nec stabilitatez boni ois nec
 p̄firmatē bradimō. Et p̄tina rōne creatōis
 p̄llebat nāli rōne gaudēbat arbitrij libertate p̄
 se autē non poterat stare nec p̄ficere sine gl'a adiu
 trice sancte crucis v̄tute. Et v̄tute autē sancte cru
 cis & gl'e adiuatricis stabilitas efficiē & bñdicta p̄tē
 rea ad p̄mū verbū creatōis nō facim⁹ signū cru
 cis. Et ad iue tria facimus sanctificas. I. de & re
 m̄siūde p̄ctōz. vniūctas. I. factio sibi & v̄tute bono
 rō operū. bñdictas. I. p̄tēntiāne gl'az & p̄firmatio
 ne bonoz. Ideo ergo tres cruces facim⁹ q; p̄ ei⁹
 v̄tutē & amōz tria obtinem⁹ qbus sup oia indigem⁹
 vniūctas vel p̄mēdam⁹ p̄sonā filij p̄ multiplicē p̄tērez
 oidentēti esse p̄mo deū nature. scōdo deū v̄tute
 tercio fontē v̄t. q̄to re gē gl'e. Quia p̄as oia
 q; p̄tē oia & nihilō creare. scōda est q; p̄tē petā dī
 mittere. tērcia ē q; p̄tē gl'az & v̄tutē dare & auge
 re. q̄ta q; p̄tē emēdatōis vel p̄feratōis in bono
 gl'a & b̄tēntiāne cozonare. Et p̄ quē dīse bec oia sp̄
 bona creas ecce deus nāc. scificas ecce de⁹ v̄tute

vniūctas ecce deus sōns v̄tē & plenitudo v̄tuti
 tuta & gl'e bñdictas ecce rext corona eterne glorie
 In sexto ordine p̄ eum qui v̄tutē in sexta etate & p̄
 v̄tutē crucis et. i. iam p̄tēnt⁹ oīm v̄tutēz cogno
 scim⁹ & p̄ ei deū p̄tēnt bonoz am⁹ & gl'iūctam⁹ vbi
 maiorē sapia fiducia & audacia vt ad sūmā pacis
 oib⁹ p̄tentionib⁹ p̄tingam⁹ & beatū colligim⁹ oīm
 p̄tēnt et. C. Aduare ē ibi tūta bñdictas i crucib⁹.

¶ In hoc. n. ordine gncq; cruces facim⁹ vt p̄
 i. v̄tutē & amōz crucis gncq; grad⁹ in cogit
 acōne v̄tutē accēdam⁹ sine q; b̄tēnt et nō
 possum⁹. p̄mō gradus est fides de eternitate pa
 tris. scōdo de eq̄itate filij. tērcio de v̄tute cōiūe
 q̄mō est de deo et nō. q̄nt⁹ de v̄tute sp̄itū
 cū v̄tutē. i. cū p̄tē & filio. Et nota q; in hoc ordine
 lōge alio modo p̄ alioz q̄ in alioz ordinib⁹ offer
 uat eo q; i crucib⁹ faciedis magna bñdictas oīē
 dat & corp⁹ oīm integrū manu tenet & in eodē oīs
 dñica p̄tēnt v̄tē & idē m̄te q̄des oīm. p̄tēnt est
 q̄re crucib⁹ faciedis lūta dī v̄tutē oīēnt h̄ q; de v̄tū
 tas oīēnt. p̄tēnt q; crux et v̄tutē p̄tēnt v̄tūta
 licē. scōda q; calicē coeōst. scōda ē q; infra calicē con
 taf. q̄ta & q̄ta q; an calicē deponit. in p̄ma q; cr
 ce eternitas filij cū p̄tē intelligit. i. scōda eq̄tatis
 in scōda v̄tutē sp̄itū. in q̄ta & q̄ta q; eternitē v̄t
 de⁹. In eo autē qd dī p̄tēnt intelligit creatio. In eo
 qd dī cū ipso intelligit op̄tio in eo qd dī. in ipso
 intelligit p̄seruatio. p̄tēnt filij. n. p̄tē creatū & creat
 v̄tutē creatura cū filio pat̄ et. cū sp̄itū regit
 et dīp̄t et p̄seruat v̄tē dī est tibi deo p̄tēnt op̄tēnt
 n̄ v̄tutē sp̄itū sancti oīs bonoz et gl'a. C. Adu
 re corp⁹ xpi integū tunc in manu tenetur.

¶ Crūda qd est q̄re corp⁹ xpi integū i calicez
 s. crucib⁹ faciendū manu tenet. Ad idē
 i. i sexta etate ita ieger et p̄fect⁹ bōd appa
 ruit et seipm p̄fectū et iteq; exhibuit et p̄ nobis
 se obtulit idē sexto ordine cū iteq; manu tenent⁹
 quē fide et ope perfecte imitari debemus.

¶ Quare oīo dñica dīcantur dīc.
 t. Crūda qd est q̄re in bōdīe ponit q̄ in aliis
 dīcat oīo dñica. Dīcēnt q; idē q; idē f̄
 etate dñis itē veniōs oīm dñica dicit. et idē f̄
 p̄to oīde p̄mēnt⁹ q; i alio p̄mēda v̄tute. septim⁹
 ordō apaccēcipit et ad pacē rēdit. v̄tū p̄tēnt. et
 enī pat̄ bōdīata fugboz q; p̄tēnt fugtōi obedire
 iherosol. Et pat̄ filia p̄tēnt. Jer. 30. Eccl. 1. et
 pat̄ m̄da somnator. Et pat̄ celebrata rebellūz
 et sc̄mānēoz. Et pat̄ gl'osa iustoz. Et ecclē pat̄ dñi
 ordīata q; ordīnt dīp̄tē. v̄a q; n̄mīnē f̄tēnt. m̄v̄
 da q; oīa in ḡnā m̄tra reflagt pudica et erema q; h̄
 nē nēnt. In b̄ at ordīe q̄ntē m̄tē ordīnt q; f̄.
 reuēntē solūt. Quia qd est q̄re tres cruceant
 ibi pat̄ dñi et. Do bec ē q; tres s̄ v̄tē b̄tēntē
 p̄tē & alē f̄lī cōrpe. scōda ē alē f̄lī cōrpe. ita ē
 et respicō corpē. i. p̄tē v̄tūta p̄tēnt iactāria q; dōe
 a etē. I. scōda q; lōge facit a froze. scōda q; lōge facit ab

Superbocatio de ebdomadibus

C Incipit eiusdem opusculi. 99. v. expositio I libri
Bocacii de ebdomadibus.

Recurrere prior

P domum tuam et illud aduocare: et illic
inde et age perceptus tuas. Et cel. 32
Habet hoc privilegium sapie studium
q opo suo p se que d magistra sibi
sufficiat. In exterioribus .n. opibus indiget d plimo
ru auxiliu. Sed in pceptis d sapie raro aliq effi
caci opat: qto magis solutan sicut pnotat. Et
id sapies in vris ppositis boiem ad scipm reuo
cat vicia. Recurre pot: in domum tuam. I ad mitez
tuas ab exterioribus solutan re deas anq ab alio oc
cupet p cui sollicitudine distrabat. vñ d: Sap. 8
Iuris in domum meam qesca cu illa. i. cu sapia. Sa
cut a t regit ad pteplatione sapie q mter sua ali
go hoccupet vt tota domum sua pteplat. de sapie l
pleat: ita et d regit q ipe tot p intentione inte
rius assistit. s. et interio ad diuersa trabat: et id sub
dit. Et illuc aduocare. I tota intenti onem tuam sibi co
grega. Sic igit interio domo creatalis yaguar
ta et boie totalit p intencione in ea emte qd agi dnt
snt expost subdit. Et illic inde. Vbi pnderada est
q sapie pteplatio puenit iudo pnt qd duo q d
in iudo iocure. Pnto qd q: ind' delectabilis est
et pteplatio sapie maxima delectatione h. vnde
E cel. 14. vñ et oes sapie. Spiritus nre sup mel dul
cis. sedo q opatides iudi no ordinaut ad aliud s
ppter se qunt. Et id iudi pperit in delectandis
pntie. Adigit .n. qm q aliq apud seipm delect
ant in pnderande eoy q ppsit vel q agere p
notat. Sed hec delectatio ordinat ad aliqd exte
rius ad qd nitit puenire qd si deficiat vel tardet de
lectandis bndi aduigis no in ioco afflictio fm illd
pnt. 14. Nilus dolose miscebit. Sed delectatd
pteplandis sapie in seipia h. delectandis cas. vñ
nulla amittat patit qñ expectans aliqd qd dicit
ppter qd d: sap. 8. M d by amaritudinē pcrsa
tio illi nec te dli pnt' illi. I. sap. Et id dina. sapi
entia suaz delectatione iudo ppar. pnt. 8. Delecta
tabar per singulos dies in deo eoy: eoyt per di
nerfos dies t uersas veritatu pnderandis intel
light. Vñ et hic subdit. Et illic age perceptus tuas
p quas. I. homo cognitione accipit veritatis.

Distulas a me et ex ebdomadibus nris ei
qntis obsecratit q pmet modū quo sub
stante in eo qd sūt dicit: eus nō sūt solita
bona: digerā t paulo eundem mōdū. Idq; eo di
cis esse factū q nō sit obsecratit uter huiusmodi
de seripcionū. Tu vero testis ipse suz qd hec vi
uaciter fuerit ante ppter. E ebdomadas vo ego
ipse milia pmetor potiusq; ad memoriā meā spe
culata pntio q; cuiq; pncipo. Quoz lasciuia ac
petulātia nihil a ioco rursus patit et pntu. Pnto

hinc tu nescis obsecratit dicitur ad hoc qd
cum sint archidiaconi custodia in id hnt pmodū
et hinc solus qui digni sūt colloqut. Ut igit i ma
theuatica fieri solet ceterisq; discipulis ppoim
terminos regitatis qd cūcta que scignit cūctas
dicit am pcepto et cūctandū vna qd qd pbat aut
tā. Idq; duplex mod' est. Vñ vna ita cōta est vt
omni sit homin vctm si hāc pponat. Et a do
b' equalit' cōtia de mas qd relinq; ut cōtia et ut
Pid intelligit negat. Alia vo est doctor tñ qd i
et talit' cōta anima pceptū vctit vt est qd i
palia sunt in loco nō esse. Et cetera q nō vult
sed doct pntie. C. Dnt' ergo exortandis scia
tor. Bocacii de sus pceptū liby notis editū
de ebdomadibus di. i. de edictōib' q; in greco ed
domada ut est q edere. In quo qd liby doct
no facit. Pntio. n. pmitur pntu. Sedo p
dit ad opo tractatū ibi. Diuersum est esse id qd
est et. Circa pntu. 3. s. pmo ostidit de quo sit inten
tio. Sedo quō sit tractatū ibi. Idq; eo dicit et fa
ciendū. et. Tercio tradit ordinē quo pcedēdū est
ibi. Ut igit mathemātica fieri solet. Scribit aut
hoc liby ad Joāem diaconū romē ante ecclesie qd
eo pnterat vt et suis ebdom adib' .i. edictōibus
differeret et exponeret qdam officii qntē q quā
soluit que dā apparē pntia. Dicit .n. q sub
stante create ingū sunt dōe sunt: eam tamē dōe
q substante create nō sūt substatūalia bona. Sed
hoc dicit sol' dei pntum esse. Et d. n. dōem it
cui in quātū et videt et substatūalter puenire. Et
ideo si substatūte create ingū sunt dōe sūt pnt
videt q sūt substatūalia bona. Deinde cas dicit
Idq; eo dicit et ostidit per quē modū hec tradere
velut. I. nō plane s; obscure. Et circa hoc. 3. s. pnt
mo ostidit q intendit obscure dicere. Sedo ostidit
hunc modū esse sibi affictū. Ibi. E ebdomadas vo
Tercio ostidit q hic mod' debeat ei esse acceptus
ibi. Pnto hinc tu nescis. Dicit ergo pmo q ille ad
quē scribit hec: ita petebat p dicit esse scribēda
q vna eoy qd hic scribēda sunt nō est obsecratit qui
nō eodē desiderio ad hoc affictū. Quo ipe. Sūt
Bocacii estum anū pntet q p dicit a suacritas
citer ante pntus. I. vel significatit intelligēdo
vel seruēt deo dēdido. C. Deinde cū dicit. E
domadas vo. ostidit hūc modū esse sibi esse pnt
tū t dicit q ipse solit' erat sibi comitari. I. spon
te vel ex cogit arc quāsd ebdom adas. I. edictō
seu pceptides quas pot' pntuabat eas pnteris
ad suā memoriā q pncipē eoy faceret aliqū
rū qua ppter suā lasciuā t petulātiā. I. luxuriā t
leuitatē nihil aliud a ioco t risu patit esse pntum
i. ordinatū vt est cōstruū. Dicit hāc .n. si qd aliq
sermonē dōmtrant aut ordināuerūt ad iudā sed
ad serra pntit. C. Deinde cum dicit. Pntio
tu. et. pntit et pntissio q obsecratit sermōe dicit

gratiter suscipere vtpote qd tale sermo n̄ ipse pe
 nitare: b̄ est qd dicit p̄ hinc qz. f. b̄ feculite iter
 n̄qz descriptioni est obus p̄uit: ne s̄e aduersus
 i. b̄ q̄ obcuritatis b̄ curat. f. obcuritatis p̄q̄ b̄
 h̄i q̄ ob curat p̄mota. Ex b̄. n. q̄ aliq̄ bonis
 n̄m̄ magis solt̄ esse obcura. Obcuritas aut̄ cū
 ferent̄ s̄ dicit̄ cuius dicit̄ b̄ affect̄ vlt̄itaz q̄ loq̄ so
 lus ob illis qd digni s̄t. i. cū intelligitibus et studio
 flaḡ digni sunt ad secreta sapie admitti. Deinde
 est dicit̄: vt̄ igit̄ in in adhem̄atica fieri solt̄: ostendit
 quo ordine sit procedēdus: v̄ r̄e p̄ est q̄ sunt p̄ se n̄ o
 na: circa b̄ o. f. p̄mo ponit ordinē procedēdi. scdo
 notat̄ illa et qbus procedere inuēdit̄ ibi. cōs̄ al
 p̄cepto. T̄ta qz p̄mo q̄ p̄cedit̄ dicit̄ p̄mo p̄ponē q̄
 dam p̄cipia p̄ se nota q̄ vocat̄ terminos et regulas
 Terminos qd ex qz in b̄m̄d̄i p̄cipijs stat̄ olim de
 adhibitione a se solt̄. R. eglas h̄i qz p̄ eas d̄irigat̄
 aliq̄ in cognōdēz; sequit̄ h̄i d̄clat̄ōnē. Ex b̄m̄d̄i aut̄
 p̄cipijs inuēdit̄: sc̄ludē et facere nota oia q̄ p̄r̄ ma
 gis d̄m̄d̄i sunt: sicut̄ in geometria: et in aliq̄ b̄m̄d̄i
 terminis sc̄i q̄ id dicit̄ d̄clat̄ōnē: qz cū d̄clat̄
 p̄lia aggregat̄ sola et d̄m̄d̄i d̄clat̄ōnē quā magis p̄
 ponit. Deinde est d̄clat̄ōnē animi p̄cepto et no
 tatione p̄cepta p̄ se nota. et p̄mo p̄ diffinitōnē. scdo
 p̄ d̄clat̄ōnē ibi. Id̄qz aut̄ duplex ē mod⁹. Circa p̄
 m̄d̄i p̄clat̄ōnē est q̄ h̄m̄d̄i p̄cipia q̄ s̄ termino: qz
 regle d̄m̄d̄i d̄clat̄ōnē sunt vocat̄ cōs̄ al p̄cepto
 d̄clat̄ōnē s̄i al p̄ceptibz; cōm̄ d̄clat̄ōnē. Cōs̄ al p̄
 cepto ē enūciatio quā q̄ s̄ p̄bat̄ audiri. i. quā q̄libz
 approbat̄ statim vt̄ ea audiat̄. Alie. n. p̄p̄d̄ōnē q̄
 bus d̄m̄d̄i d̄clat̄ōnē n̄ statz ex ip̄o audiat̄ approbat̄
 s̄ p̄ p̄ alia aliq̄ sunt nota. Id̄oc aut̄ nō ē procedere
 in h̄m̄d̄i. Vt̄ qz p̄uenire ad aliq̄ q̄ s̄m̄d̄i p̄ se s̄t
 nota. Vt̄ d̄clat̄ōnē cōs̄ al p̄ceptōnē: cōm̄ cadit̄ i
 p̄cepto cōm̄ h̄ibet̄ intellect⁹: cōm̄ r̄d̄ est: q̄ p̄d̄ica
 tōnē est d̄ r̄d̄ne s̄iecto: id̄ statz notato s̄iecto et
 intellecto qd s̄t: statz manifestā ē p̄d̄icat̄ōnē et h̄e
 Deinde cū dicit̄: nota aut̄ duplex ē mod⁹. d̄m̄d̄i
 p̄cipia p̄cipia dicit̄: qz p̄d̄icat̄ōnē cōm̄ al p̄cepto
 n̄ duplex ē mod⁹. d̄m̄ d̄. n. al p̄ceptōnē s̄ cōs̄
 h̄m̄d̄i obus: obus ista. Id̄i ab cōs̄ h̄m̄d̄i cōs̄
 istas q̄ retinquant̄ sunt cōs̄ h̄m̄d̄i. Alia v̄o al p̄ceptio
 cōs̄ h̄m̄d̄i dicit̄ q̄ d̄m̄d̄i a p̄m̄is al p̄ceptōnē
 h̄m̄d̄i s̄t obus d̄m̄d̄i cōs̄ h̄m̄d̄i. Et b̄m̄d̄i ē incorpa
 lat⁹ et in loco: q̄ nō approbat̄ a v̄l q̄ d̄m̄d̄i solā a sa
 p̄m̄d̄i. p̄m̄is aut̄ d̄clat̄ōnē r̄d̄ h̄m̄d̄i: qz cōs̄ al
 p̄cepto v̄l p̄cipiū p̄ se notū s̄ aliq̄ p̄positio et s̄ p̄
 p̄d̄icat̄ōnē est d̄ r̄d̄ne s̄iecto: id̄ illud idē qd significat̄
 p̄m̄is et p̄d̄icat̄ōnē cadat̄ in cognōdēz cōm̄ p̄m̄is ē: qz
 b̄m̄d̄i p̄positio s̄t p̄ se nota obus: sicut̄ qd s̄t cōs̄
 notū et obus: s̄t qd s̄t s̄iecto: et p̄d̄icat̄ōnē p̄
 h̄m̄d̄i ē obus p̄ se nota. et s̄t cōs̄ h̄m̄d̄i est ma
 ius p̄ et alia b̄m̄d̄i: ad approbat̄ d̄m̄d̄i r̄d̄ incoꝑeas so
 lus intellect⁹: s̄ p̄cipia p̄cipia. Nam vulgariū boz
 intellect⁹ nō manifestat̄ in imaginationē que ē solū

compalms reg: et id̄ ea que sunt p̄cipia cōcepto: puta
 esse in loco circūscriptiue intellect⁹: s̄ p̄cipiū statz
 remouet̄ a rebus in cōcepto: qd v̄l q̄ s̄iecto
 nō potest.

De Iurium ē et id̄ qd est. ip̄m. n. et n̄m̄d̄i
 est. Et v̄o id̄ qd est accepto cōm̄d̄i forma ē
 atqz p̄cipiū: qd est p̄cipiū aliquo pot̄: s̄ ip̄s nullo
 m̄d̄o aliquo p̄cipiū. s̄t. n. p̄cipiū est aliq̄ d̄m̄d̄i
 est. Et s̄t aliq̄ aliq̄ est esse s̄sue p̄cipiū qd est h̄e ali
 quid s̄t: qz q̄ ip̄m̄ est p̄cipiū. Ip̄m̄ v̄o est nihil aliud
 p̄cipiū s̄t h̄y admittit̄. d̄m̄d̄i aut̄ n̄ esse aliq̄ d̄m̄d̄i
 qd est: et aliq̄ d̄m̄d̄i. Alie. n. accidē b̄ s̄ significat̄
 tur. D̄m̄d̄i qd est p̄cipiū qd est et v̄l s̄t. Alia
 v̄o p̄cipiū v̄l aliq̄ d̄m̄d̄i. ac p̄ h̄m̄d̄i est p̄cipiū eo
 qd est et v̄l s̄t v̄o v̄l p̄cipiū alio quolibet
 possit̄. D̄m̄d̄i p̄positio aliud ē esse: aliud ip̄m̄ ē. et
 s̄m̄d̄i est s̄m̄d̄i: id̄ qd est v̄l s̄t. D̄m̄d̄i d̄m̄d̄i
 tas d̄m̄d̄i: s̄m̄d̄i v̄o app̄d̄i est. Et qd appe
 tit aliud tale ip̄m̄ n̄ d̄m̄d̄i et ostendit̄ quā est illū
 ip̄m̄ qd appetit̄. Sufficit̄ igit̄ q̄ s̄m̄d̄i s̄m̄d̄i:
 p̄cipiū v̄o intellect⁹ r̄d̄ne s̄m̄d̄i v̄l q̄ d̄m̄d̄i apta
 b̄m̄d̄i argumēt⁹. C. Dupla Boetius dicit̄: b̄ o
 d̄m̄d̄i s̄t p̄cipiū: vt̄ p̄cipiū p̄cipiū quā d̄m̄d̄i
 termino et regulas et qbus ad v̄l q̄ d̄m̄d̄i p̄cipiū
 n̄m̄d̄i et regulas p̄cipiū p̄cipiū in cap̄ p̄cipiū quā d̄m̄d̄i
 regulas: h̄e p̄cipiū quā d̄m̄d̄i s̄m̄d̄i. De d̄o et v̄l
 incipit̄ argumēt⁹ ibi. D̄m̄d̄i v̄o b̄m̄d̄i est: sicut̄
 aut̄ d̄m̄d̄i est illū p̄cipiū s̄m̄d̄i s̄m̄d̄i m̄d̄i nocte que
 v̄l s̄t s̄m̄d̄i quōs cōs̄ intelligit̄. Ea aut̄ q̄ in et
 intellect⁹ cadit̄ s̄m̄d̄i m̄d̄i cōs̄ h̄m̄d̄i s̄m̄d̄i v̄l s̄t
 et bonū: id̄ ponit̄ b̄ d̄m̄d̄i p̄cipiū quā d̄m̄d̄i p̄cipiū
 p̄cipiū ad ens. scdo quā d̄m̄d̄i p̄cipiū a d̄m̄d̄i: que
 s̄m̄d̄i s̄t s̄m̄d̄i et cōpositio ibi. orbi p̄cipiū r̄d̄.
 tertio ponit̄ q̄ d̄m̄d̄i p̄cipiū p̄cipiū ad hom̄i ibi
 D̄m̄d̄i d̄m̄d̄i d̄m̄d̄i. Circa ens aut̄ p̄cipiū
 ip̄m̄ et s̄t qd d̄m̄d̄i est et ind̄m̄d̄i: qd quidē du
 pliciter d̄m̄d̄i. V̄o m̄d̄i et p̄cipiū s̄m̄d̄i qd est
 h̄y. Alia m̄d̄i et p̄cipiū: v̄l p̄cipiū: vt̄ p̄cipiū d̄m̄d̄i
 d̄m̄d̄i: v̄l de quā d̄m̄d̄i alia r̄d̄ne quidē q̄ s̄t s̄m̄d̄i
 s̄t qd s̄t aliq̄ d̄m̄d̄i alio v̄l s̄t. p̄cipiū s̄t p̄cipiū
 p̄cipiū que accipit̄ s̄m̄d̄i p̄cipiū et ad id̄ qd
 est. De d̄o ponit̄ p̄cipiū q̄ accipit̄ s̄m̄d̄i p̄cipiū
 eius qd est et s̄m̄d̄i ad id̄ qd est et aliq̄ d̄m̄d̄i. D̄
 v̄l s̄t est. Circa s̄m̄d̄i duo. f. p̄mo ponit̄ d̄m̄d̄i
 eius qd est et ad id̄ qd est. scdo manifestat̄ b̄m̄d̄i
 d̄m̄d̄i ibi. ip̄m. n. et. Dicit̄ q̄ p̄cipiū qd d̄m̄d̄i
 est: et id̄ qd est. d̄m̄d̄i quidē d̄m̄d̄i n̄ est d̄m̄d̄i
 ferenda a d̄m̄d̄i de qd̄ d̄m̄d̄i n̄ loquit̄: s̄ a d̄m̄d̄i
 r̄d̄ne s̄m̄d̄i. Alia aut̄ significat̄ p̄cipiū hoc
 qd d̄m̄d̄i est: et aliud hoc quod d̄m̄d̄i id̄ qd ē
 h̄e et aliud significat̄ cū d̄m̄d̄i currere: et a
 aliud p̄cipiū dicit̄ currere. Nam currere ē esse si
 gnificat̄ in v̄l q̄ d̄m̄d̄i et ad d̄m̄d̄i. s̄t qd̄. i. ens et
 currens significat̄: sicut̄ in ed̄ d̄m̄d̄i vt̄ d̄m̄d̄i alium.
 Deinde cū dicit̄. ip̄m. n. esse: manifestat̄ p̄cipiū

diuersitate tribus modis: quos primus est: quod ipsum est non significat: sicut ipsum sibi eandem: sic nec currere significat: sicut sibi cursum. Vbi sicut non possumus dicere quod ipsum currere currat: ita non possumus dicere quod ipsum est sit: si sicut id quod est significat: sicut sibi eandem: si id quod currit significat: sicut sibi cursum: id est: si id quod currit possumus: de eo quod currit sicut de currite quod currat in seipso subiecti: currit et precipat ipsum: ita possumus dicere quod ens sine id quod est sit: in istis precipat actus eandem: et est est quod dicitur. Item est modus est: non attribuit sibi esse: sicut si cetero eandem: si id quod est accepta eandem forma. In scripto ipsum actus eandem: est atque sibi, i. in scripto sibi sibi. Hoc id est: ens dicitur per se ipse de se: sicut dicitur. Accidit enim. non dicitur enim ipse ipse sicut: si in istis enim est sibi aliud: est postea dicentur. Secundam diuersam non ita ibi dicitur est precipare. Hinc quod dicitur diuersum sibi non dicitur precipatibus. Est autem precipare quod parte caperet: id est quod particulam recipit id quod ad alterum pertinet: ut dicitur precipare illud: sicut hoc dicitur precipare alia: quod non hoc rationem aliam sibi totam eandem: et eadem rationem fortis precipat hocem. sicut etiam sibi precipat accidere: sicut forma: quod forma sibi sicut vel ac cidentibus quod de sui ratione eandem determinat ad se vel ad illud sibi: sicut et effectus dicitur precipare sua esse et proprie quod non addequat unum sicut esse: pura si dicitur mus quod aer precipat lucet solis: quod non recipit ea: ea claritate quod est in sole. Propter ista autem tertio precipandi impossibile est quod sibi duos primos modos ipsum est precipat aliud. Non enim precipare aliud per modum quo non vel sibi ipsum precipat formam vel accidere quod de cuius ipsum est significat: ut quod dicitur abstractus. Sed autem nec precipat aliud precipare per modum quod parte entare precipat esse. Sic enim et ea quod in abstracto dicuntur precipare aliud precipat: sicut albedo coloris: sed ipsa est esse eandem. Vbi ipsa quid precipat in aliis non precipat aliud alio: id est quod de sine ens ipsum sit eandem nisi secretus dicitur: id precipat ipsum esse non per modum quod magis esse participat a minime dicitur participat ipsum esse per modum quod secretus precipat abstractum: sicut est quod dicitur. Quod id quod est ens participare aliud precipat esse: sicut esse nullo participat aliquo et sicut esse eo quod sibi dicitur. Et quod ipsum esse non dicitur dicitur esse. n. quod id quod non est non precipat participare. Vbi autem est quod precipat ponit aliam aliam eandem et sicut aliquid est quod precipat ipsum esse sicut dicitur est. Vbi relinquat quod id quod est aliud possit precipare: ipsa autem est non possit aliud precipare. Tertium dicitur ponit ibi. Id quod est esse: sicut ista dicitur a participationem aliam eandem. Circa quod considerandum est quod circa quod dicitur abstracte considerandum est: veritate quod non sicut in se aliquid eandem: sed sicut per eandem sicut sicut humanitas et albedo: et quecumque modo dicitur. Cuiusmodi est: humanitas significat esse quod aliud est hoc est albedo quod aliud est albus: Vbi enim est esse aliud hoc forma: sicut quod dicitur per id

quod ad rationem hinc pertinet. et sicut non est aliud albedo forma: nisi per id quod pertinet ad rationem alii: et id hinc abstracta nihil aliam in se hinc possit. Vbi autem sicut in istis quod significat in secreto. alio significat: ut quod humanitas: et albi et quod hinc albedine. Et sicut autem quod hinc humanitas vel albedine non precipat hinc aliud aliud quod non precipat ad rationem hinc nisi solum quod est oppositum hinc: et ideo homo et albus possunt aliquid aliud hinc quod humanitas vel albedine. Et hoc est non hinc albedo vel humanitas significat per modum parte non precipat de secretis: sicut nec aliqua pars dicitur esse: ut sicut dicitur esse ipsum est significat abstractum: id quod est vel secreto: alio est vel quod dicitur dicitur quod id quod est per aliud hinc precipat ad ipsum esse. sicut sicut eandem: sicut ipsum est nihil hinc a dicitur secretum eandem. Deinde cum dicitur diuersum in esse quod precipat acceptum quod accipit sibi parte eandem: quod esse simpliciter ad id quod est aliud et primo ponit unum diuersitate. sicut dicitur dicitur. Vbi enim accidit. Circa primum considerandum est: quod id quod est precipat aliud hinc precipat suam eandem: necesse est quod in eo consideret duplex esse: quod forma precipat eandem dicitur esse est quod sicut qualiter forma hinc hinc aliqualiter esse dicitur. Sed quod forma illa non sit precipat eandem hinc: sicut hinc eandem: et eo quod hinc forma: dicitur esse hinc est simpliciter hinc et sicut aliam rationem. Si vero sit talis forma que sit esse ab eandem hinc: sicut in illa forma non dicitur hinc est simpliciter: sicut est aliud: sicut sicut hinc albedine hoc esse albi: et sicut quod dicitur: quod diuersum est esse aliud quod non est esse simpliciter: quod aliud sit in eo quod est quod precipat esse secretis. Deinde est dicitur aliam. accidit. ponit tres dicitur inter primis: quod prima est quod illa. ubi dicitur precipat aliud. et non precipat simpliciter significat accidere: quod forma a factum hinc est esse precipat eandem. Item autem cuius dicitur esse aliud in eo quod est significat: hinc quod forma facit esse aliam esse eandem rei. Secundum dicitur ponit ibi: quod precipat: ubi dicitur ad se quod aliud sit simpliciter: sicut precipat ipsum esse: sicut hoc quod sit aliud esse quod eiper alio alio: sicut hoc ad se quod sit albi precipat: non sicut esse hinc: sicut hinc albedine. Tertium dicitur ponit ibi. ac per. Hinc quod accipit sicut eandem: ut sicut esse dicitur et primis. Et sicut hoc dicitur primo esse vel intelligit aliquid est simpliciter: et postea quod sit aliud: et sicut per primis. Nam aliud esse simpliciter precipat per eo quod participat ipse esse: sicut iam esse. et participat ipsum esse: sicut esse: sicut et participat quod cum quod alio ad se. quod sit aliud. Deinde cum dicitur esse eandem ponit precipat de secretis: sicut simpliciter precipat ad rationem hinc. Vbi autem precipat quod ea que supra dicitur sicut de diuersitate ipsum esse: et eius quod esse sicut ipsum interionem. hinc autem esse dicitur applicat ad ream. primo esse dicitur hinc esse: sicut in simplicibus. ibi. Omne simpliciter

hic quoniam talis poterit adhibere solutio.

b multa sunt q̄ q̄s actu separati nō p̄t aīo tñ
 cū cogitāō e sepan̄: vt t̄ trīa ḡn̄ia v̄l cetera
 aīa cetera nō n̄i actū separāt m̄re tñi se ḡn̄es ips̄
 m̄ḡn̄iū d̄p̄ctat̄ e q̄ eī p̄ter mā̄s speciat̄. Alimoue-
 am̄ igit̄ p̄m̄ bōi p̄t̄iā s̄ p̄aulit̄ et alo: q̄d q̄des eē
 p̄t̄arād̄: et eīm doctoȳ id̄co q̄ q̄s p̄t̄a barbara
 n̄i quoq̄ p̄m̄i rell̄ḡion̄i cōḡit̄ p̄t̄. Nō s̄ p̄ aut̄m̄
 m̄o p̄p̄n̄a oīa eē q̄ si bōa m̄p̄ eā q̄ p̄ d̄ere: quē
 aīo adū bōa eē possent si a p̄ bono m̄n̄te desu-
 p̄nt̄. Nō iūct̄os in eis alid̄ eē q̄d bōa s̄: aliid̄ q̄
 iūct̄. ponat̄. n̄ v̄m̄ cadēz̄ ita bōa eē: graui: alba
 rotund̄: calid̄ eēt illa ip̄a s̄ b̄ca: d̄ eī rotund̄itas
 aliud̄ color: aliid̄ bōitas. Nō si hec singla idē eēt
 q̄ ips̄ ita q̄ idē eēt gratait̄ q̄ color: bonit̄: q̄ albi
 q̄ rotund̄: q̄d fieri nā nō s̄nt. Aliud̄ igit̄ t̄nc leif
 d̄t̄ eēt aliud̄ aliqd̄ eēt: at̄ t̄nc q̄dē bōa eēt: eēt n̄i ips̄
 m̄nt̄ d̄erent bonū. Igit̄ si nullo eēt nō a bono:
 aliqd̄ eēt agnō idē eēt q̄ bōa: s̄ eis aliud̄ eēt
 eēt aliud̄ bōa eē. Q̄ si n̄i bōa aliud̄ eēt n̄i bōa
 n̄e p̄ gram̄i: neq̄ color: ita: neq̄ sp̄aciū d̄m̄t̄ione
 v̄l ita: neq̄ v̄l ita eis q̄ntas eēt: n̄i tñ bōa eēt
 n̄i n̄i ref̄: neq̄ v̄l d̄erēt eēt p̄ncipiū: neq̄ eī v̄l d̄e
 r̄i v̄l d̄erēt. v̄m̄ n̄. solt̄es eē b̄m̄d̄: q̄d t̄nc eē b̄
 aliid̄ q̄d sit. q̄ q̄m̄ nō s̄ simplicit̄ eē oīo poterit m̄si
 ead̄ q̄d solū bonū eēt eēt v̄l m̄s̄t̄. id̄circo q̄m̄ esse
 v̄l bōa v̄l solt̄are desunt: bōna eē d̄t̄. Igit̄ m̄
 m̄ bōi n̄i eo q̄ eē bonū eē s̄ s̄ bōi q̄d eēt eo s̄u
 p̄t̄ n̄i ips̄ eē bonū: ips̄ quoq̄ bonū eē s̄ ips̄ eē oīz̄
 rep̄t̄ eo s̄uq̄ q̄d p̄m̄i bonus: et q̄ bonū tale: vt
 r̄at̄ d̄icat̄ in eo q̄d eē bonū eē. ips̄ igit̄ eoz̄ eē bonū
 eē. Et sic. n̄ in eo q̄ eēt nō eēt bōa s̄ q̄ p̄ oīo bono
 m̄n̄te desuq̄s̄t̄. Igit̄ cum ita q̄nt̄ eē rōm̄ b̄ b̄c in-
 d̄e iud̄c̄: b̄ b̄ oīi adhibet solōt̄e: circa b̄. 3. f. f.
 p̄ d̄eterm̄lar̄ v̄l arē q̄nt̄a. sed oī solūt̄ obiect̄m̄
 d̄i. q̄ in re solūt̄ eē q̄d. t̄m̄o iud̄c̄it̄ quā d̄i obic
 oīes s̄ solōt̄e: et solūt̄ eas. ibi. at̄ nō eē alba. Cir
 op̄m̄i. 3. f. p̄ p̄ m̄s̄t̄it̄ quā d̄i s̄ p̄p̄ones. s̄. oīdit̄
 q̄d illa s̄p̄p̄ōne facta sequet̄ circa d̄i arē re q̄. ibi
 d̄i q̄ p̄aulit̄. 3. oīdit̄ quā s̄ b̄at̄ d̄i arē re: s̄
 n̄i v̄l arē nulla s̄p̄p̄ōne facta. ibi. q̄ q̄m̄ nō s̄t̄ sim-
 plicit̄. Circa p̄m̄i. 1. f. p̄ p̄m̄s̄t̄it̄ q̄ d̄i q̄ eēt neces-
 s̄it̄ ad obiect̄m̄: q̄ possit̄ fieri talis s̄p̄p̄ō. sed o
 s̄p̄p̄ones in d̄ic̄t̄. ibi. Alimoueam̄ igit̄. d̄ic̄t̄ q̄ p̄
 q̄ m̄ta sunt q̄ nō p̄t̄ actu separati: q̄ n̄i alo: e cogit̄
 nō sepan̄. cur̄ n̄ eēt q̄: alio modo sunt res in ani-
 mā: et alo modo sunt in materia. Igit̄ ergo esse
 q̄ aliqd̄ et eo ip̄o nō q̄d in mā: s̄ insep̄abil̄ eō-
 iunct̄ione ad aliū eēt m̄m̄ q̄ eēt in aliā nō s̄ v̄l
 b̄t̄e p̄ iunct̄ōes: ad ips̄m̄ q̄. f. r̄o v̄m̄: q̄ d̄i d̄i iunct̄a
 eēt alien̄: et ponit̄ exēpt̄ā de trīa ḡn̄io: e alio mā
 th̄m̄a: act̄o q̄ am̄ s̄t̄ n̄i b̄i actu separati nō p̄t̄: cū
 t̄m̄ m̄t̄a act̄o adhibē d̄: m̄t̄e v̄l d̄erēt trīa ḡn̄ia
 h̄z̄ p̄p̄t̄at̄ eī p̄ter m̄m̄: sensib̄ilit̄: q̄. f. r̄o trīa
 p̄t̄ nō d̄p̄d̄ et a mā solū b̄i. Deinde eēt d̄ic̄t̄ a

moueam̄ igit̄: ponit̄ s̄p̄p̄ōnem quā iud̄c̄ d̄it̄ vt. f.
 q̄ s̄ d̄ic̄t̄at̄ōe m̄n̄t̄ remoueam̄s ad t̄p̄a p̄t̄iā s̄
 p̄m̄i boni a ceteris reb̄: q̄d quā d̄ possib̄ile ē fm̄
 ord̄inē cogit̄ōis b̄iū quo ad nos. Q̄nt̄a. n̄. p̄m̄ mā
 lem̄ ordinē cogit̄ōis d̄o: d̄t̄ s̄t̄ p̄m̄i cogit̄ōis q̄
 ad nos: s̄us s̄ cogit̄ōis effect̄: v̄m̄ b̄iū eā eī: et id̄ n̄
 b̄iū p̄b̄t̄eri: s̄ d̄ic̄t̄at̄ōe n̄ra cadere effect̄: s̄m̄i boni
 in ab̄z̄ b̄ q̄ p̄m̄i p̄m̄i boni s̄ d̄ic̄t̄e n̄t̄a n̄i b̄
 m̄z̄ bonū remoueam̄ a p̄t̄. arē m̄t̄e q̄ oīo
 p̄t̄et̄ nob̄ aliud̄ eēt. b̄. n̄. cogit̄ōis p̄t̄ et eēt oīum
 s̄t̄a t̄a doctoȳ q̄ ind̄ocetoȳ v̄l t̄n̄t̄ et ip̄s̄ reli-
 ḡion̄i: q̄nt̄a barbas q̄ nullo eēt s̄ d̄e n̄o ē. De
 iud̄c̄ eēt d̄ic̄t̄. b̄ igit̄ p̄aulit̄ oīdit̄ q̄d hac s̄p̄p̄ōne
 facta sequet̄ circa bonit̄ re q̄: circa b̄. 1. p̄o
 manifestat̄ q̄d in d̄t̄. sedē p̄bat̄ quā d̄ q̄d s̄p̄p̄o
 fuerat̄. ibi. q̄ si n̄i b̄ aliud̄. Dicit̄ s̄ p̄ q̄ remoto
 q̄ intellect̄ p̄o bono ponam̄ q̄ cetera q̄ s̄nt̄ bo-
 ni: q̄ et bonit̄ effect̄m̄ euenit̄ in cogit̄ōis
 boni p̄m̄i. Considerem̄ q̄ quā possent eē bōa si
 nō p̄t̄erent a p̄m̄o b̄. Itac̄ s̄t̄ s̄p̄p̄ōne facta v̄l
 in eis aliud̄ eēt ips̄a bōitas: et ip̄m̄ eoz̄ eēt. S̄. n̄. p̄
 nat̄ v̄m̄ eē eadē ita eē bōa alba: gram̄i: rotund̄a: se-
 quef̄ q̄ aliud̄ in illa re eēt eī: ita aliud̄ rotund̄itas:
 aliud̄ color: aliud̄ bonitas. Intelligit̄. n̄. bōitas v̄m̄i
 v̄l m̄s̄t̄it̄ re v̄l v̄l ita p̄ quā p̄h̄it̄ op̄at̄ōes boni
 Nam̄ v̄m̄ ē que bonū facit̄ b̄at̄ e opus eē bonū
 redd̄it̄ vt q̄ p̄m̄ p̄ in li. eēt. Q̄d alid̄ ita sit aliud̄
 q̄ ita re p̄ b̄at̄ p̄ b̄ q̄ singla p̄m̄i s̄t̄ eēt idē q̄d
 re ita sequeret̄ et q̄ oīa illa eēt eadē adiuicet̄
 f. q̄ idē eēt grataitas: q̄ color: q̄d bonit̄: q̄d albi
 e q̄d rotund̄itas: q̄ que v̄m̄ eē eadē s̄t̄ b̄iū iunct̄ōe
 s̄nt̄ eadē. hoc aut̄ nā re p̄ n̄i p̄m̄i q̄ oīa ita sit idē
 Relinquit̄ igit̄ q̄ p̄missa s̄p̄p̄ōne facta aliud̄ eēt
 in reb̄a ip̄m̄ eēt: et aliud̄ aliqd̄ eēt: p̄t̄a v̄l bonū v̄l
 alid̄: vt quicq̄d t̄n̄t̄ d̄t̄: s̄t̄ p̄ d̄ic̄t̄a possib̄e facta
 res eēt q̄des bono: nō t̄n̄i ip̄m̄ eoz̄ eē eēt bonū: sic
 q̄ si aliquid̄ eēt nō ap̄m̄ bono: t̄n̄i in se eēt ba-
 na: sequeret̄ q̄ nō idē eēt in eis q̄ s̄nt̄ talia e q̄ s̄nt̄
 bona: s̄ aliud̄ eēt in eis eēt: et aliud̄ bonū eēt. Deinde
 eēt d̄ic̄t̄: q̄ si n̄i b̄ aliud̄ p̄bat̄ q̄d s̄p̄p̄ōnerat̄. f. q̄
 p̄ d̄ic̄t̄a s̄p̄p̄ōne facta aliud̄ eēt in eis bonū eēt: et a-
 liud̄ simp̄l̄ eēt vt quicq̄ aliud̄ eēt: q̄ si n̄i b̄ aliud̄ eēt
 in euenit̄ q̄ s̄nt̄ bōa ita. f. q̄ m̄z̄ eēt graui: ne-
 q̄ color: neq̄ d̄i iunct̄a aliū sp̄aciū d̄i m̄t̄ōne:
 s̄nt̄ s̄nt̄ oīa corp̄a: nec eēt in eis v̄l ita q̄ntas n̄i
 b̄ solū q̄ bōa eēt t̄nc nō v̄l d̄erēt q̄ eēt res eoa
 re: s̄ q̄ eēt ip̄m̄ p̄m̄i q̄d p̄ncipiū q̄: id quod eē
 ips̄a eēt a bonit̄at̄ōe eēt p̄m̄i re p̄ncipiū: et p̄m̄i
 sequeret̄ q̄ nō oporteret̄ d̄ic̄t̄ planit̄ de oīo: eis
 q̄ v̄l d̄erēt eēt p̄ncipiū re: s̄t̄ singl̄ q̄ v̄l d̄erēt esse
 p̄m̄i re p̄ncipiū tāz̄ re: bono oīa eēt simp̄l̄
 v̄m̄: q̄ solū v̄m̄ eēt q̄d eēt b̄m̄d̄: vt t̄n̄i b̄ bonū e
 m̄b̄i aliud̄. b̄ alid̄ p̄ eēt falli: s̄ p̄m̄i q̄. f. r̄o eēt
 act̄o p̄m̄i bono: n̄i b̄ aliud̄ eēt q̄ b̄ quod eēt
 eēt bonū. Deinde eēt d̄ic̄t̄: q̄ q̄m̄ nō s̄nt̄ simplicit̄

pro: qui sic cepit. Illuc te qdē. **Modo** aut trinitas
de trinitate duplex est: vt dicit aug. in pmo de
trin. tate. s. per auctores s. p. rōes quoq. vtriusq. aug.
ppter est vt ipsemet dicit. **Quidā**. n. s. dōy p. utras
vt ambros. s. h. y. l. a. l. t. e. y. t. h. p. e. c. u. t. i. s. f. i. t. p. a. u. e. t. e. r.
Boetius vero elegit p. q. u. i. n. u. m. u. l. t. i. m. o. d. i. s. s. r. o.
nes p. p. p. n. o. n. e. s. h. q. d. a. d. a. l. i. o. s. s. u. e. r. a. t. p. a. u. e. t. e. r. s. p. e. c. i. t.
c. n. i. s. **Et id modū** huius p. p. o. s. t. d. e. s. i. g. n. a. t. i. n. h. q. d. d. i. c. i. t.
Inuestigatio. In quo rōes in g. n. o. d. e. s. i. g. n. a. t. i. o. c. e. l. s. **cc. l. 19.**
Sapientiam. s. i. m. i. t. a. t. i. o. n. e. m. a. n. t. i. q. u. o. r. u. m. s. q. u. i.
a. n. t. i. q. u. i. s. t. a. u. e. r. e. a. s. s. e. r. u. e. r. i. t. e. r. e. g. r. e. s. s. a. p. i. d. i. s. s. i. d. e. u. e. l. i. g. a. b. i. t.
Inuestigabit. v. i. n. p. e. n. i. t. i. o. n. e. m. i. n. t. i. t. u. m. Inuestigatā v. i. n.
t. i. n. i. t. i. e. s. i. n. i. s. v. o. h. u. i. s. q. u. i. s. e. l. i. t. v. t. o. c. c. u. l. t. a. m. a. n. i. f. e. s. t.
s. i. t. u. r. i. g. n. i. n. v. i. a. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. s. t. **cc. l. 14.** Quā eloci
dā me v. i. t. i. e. t. e. m. ā. h. a. b. e. b. i. t. s. i. d. d. i. c. i. t. **Donā** i. l. l. a. t.
e. s. c. i. a. m. i. l. l. i. **Job. 18.** p. r. o. f. u. d. a. s. u. a. s. o. r. u. m. s. c. r. u. t. a. t. u. s.
e. s. t. s. a. b. i. e. d. i. t. a. p. d. u. r. i. t. i. n. l. u. c. e. **Terzo.**

Inuestigatā v. i. n. i. t. i. m. e. q. u. n. e. q. u. i. n. e. m. e. g.
i. g. n. a. t. i. a. i. n. u. i. t. a. r. e. h. u. r. d. i. n. a. d. i. g. n. a. t. e. f. o. r. m. a. t. ā. r. o. n. i. b. v. i. r. i. q. u. i. m. ā. d. a. t. a. o. f. f. e. r. e. n. d. ā. v. o. b.
e. d. i. c. a. n. d. i. c. a. n. t. i. v. i. v. i. c. u. p. i. d. i. u. d. i. c. i. u. m. i. n. i. s. i. n. d. i. o. s. i. u. s. i. n. t. e. r. i. t. **Quā** r. e. q. d. m. i. b. i. s. t. i. t. a. i. q. u. o. t. i. e. s. s. i. l. o.
e. x. c. o. g. i. t. a. r. a. c. o. m. m. o. d. o. r. u. m. e. t. i. p. s. a. d. i. s. t. i. n. c. t. u. e. m. a. t. e. r. i. e. t. i. e. e. t. o. p. v. i. r. i. a. i. v. o. b. i. s. t. i. c. o. l. l. o. q. u. o. s. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. **Itē**
Wleg. n. facit lacrimas et inanis vulgi clamoribus
excursumus si q. d. est fructus et tunc hoc nō se. alia
m. i. t. e. r. i. e. s. i. t. e. m. i. n. s. p. e. r. a. t. e. s. i. t. e. m. **Quocirca** i. g. i. t.
a. v. o. b. i. s. d. e. a. c. i. o. o. c. u. l. o. s. p. e. t. i. m. i. g. n. a. s. e. g. u. i. t. e. s. p. r. e. s.
e. a. t. i. d. i. b. u. o. c. u. r. a. n. t. v. t. p. u. n. c. t. i. a. v. i. d. e. a. d. v. i. n. i. s. t. r. a.
c. t. i. s. i. r. r. o. g. a. r. e. q. t. a. l. i. b. v. o. l. u. m. n. i. d. i. s. t. r. i. s. n. o. a. g. n. o.
s. e. c. i. d. a. h. e. c. p. o. t. i. t. e. p. e. n. i. t. e. d. a. p. i. e. c. e. r. t. **Itē** c. o. n. s. i. l. i. u. s.
d. e. u. i. t. a. t. e. p. b. o. s. e. t. i. n. i. m. i. s. s. u. p. r. a. p. b. l. i. c. d. i. s. c. i. p. l. i. n. i.
n. o. u. o. r. v. e. r. b. o. r. u. m. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. i. o. n. i. s. v. e. l. o. v. t. i. b. e. m. i. b. i.
t. i. v. o. b. i. s. s. i. q. u. i. a. d. e. a. p. u. e. r. t. e. r. i. t. o. o. c. l. o. s. c. o. l. l. o. q. u. i.
t. u. r. c. e. t. e. r. o. v. e. r. o. i. t. a. s. u. b. m. o. u. i. m. v. t. q. c. a. p. e. i. n. t. e. l. l. e.
c. t. u. n. e. g. u. e. r. i. t. a. d. e. a. e. t. i. ā. l. e. g. e. d. ā. v. i. d. e. l. e. u. r. i. n. d. i. g. n. i.
D. a. n. e. t. i. n. a. n. o. b. i. s. v. o. s. i. g. n. i. s. i. s. t. i. b. i. d. i. n. a. e. s. t. i. n. t. u. i. t. u. s.
q. d. d. e. i. t. a. t. i. s. v. a. l. e. t. c. e. l. l. a. p. e. c. c. e. r. e. **Itē** c. e. t. e. r. i. s. q. u. o.
q. d. a. r. t. i. b. i. d. e. s. i. n. o. d. e. p. l. i. n. a. r. u. m. q. u. o. n. i. s. p. o. t. v. i. a. r. o. n. i. s.
a. c. c. e. d. e. r. e. **Wleg. n.** medicina egru semper affert
l. u. r. e. **Sed** n. i. l. l. i. b. e. r. i. t. c. u. p. a. n. e. d. e. i. s. i. n. i. b. i. e. o. r. u. m. q. u. i.
f. i. e. r. i. o. p. o. s. t. e. r. i. t. o. m. i. s. e. r. i. t. **Idē** q. u. i. n. c. e. t. e. r. i. s. **Itē** i. g. i. t.
h. e. c. d. i. f. f. i. c. i. l. i. o. r. q. d. e. s. t. i. n. f. a. c. i. l. i. o. r. o. s. e. s. t. a. d. v. e. n. i.
a. m. **G. l. o. b. i. s. t. i. i. l. l. u. d. e. t. i. ā. i. n. s. p. i. c. i. d. i. s. e. s. t. a. n. e. r. e. b. e. a. t. i.**
a. n. g. s. t. r. i. p. t. i. s. f. e. m. i. n. a. r. o. n. i. n. n. o. s. v. e. n. i. d. i. a. f. r. u. c. t. u. s.
a. s. t. r. u. e. r. i. t. **Itē** e. t. p. p. o. s. i. t. a. q. u. e. h. u. i. c. s. u. m. a. m. u. s.
i. n. i. t. i. ā. **Itē** e. t. o. p. i. p. e. n. i. t. i. s. f. i. n. i. t. i. n. q. u. o. t. r. i. a. f. a. c. i. t.
p. r. i. o. d. i. c. i. t. e. r. e. o. p. i. s. p. l. i. b. a. r. i. n. q. u. o. r. e. d. d. i. t. a. u. d. i.
t. o. s. d. o. c. t. e. **Sed** o. c. c. u. s. a. n. o. n. e. s. u. b. i. n. g. i. t. i. l. q. u. o. r. e. d. d. i. t.
a. n. d. i. t. o. r. e. d. e. n. i. u. o. l. u. s. i. b. i. **Itē** c. i. r. c. o. s. i. l. i. ā. i. c. i. o. o. b. e.
d. i. t. s. u. o. p. i. s. o. i. g. n. e. s. i. q. u. i. d. o. c. t. r. i. n. ā. e. s. t. s. e. d. a. u. g. i. n. q. u. o.
r. e. d. d. i. t. a. n. d. i. t. o. r. e. a. n. t. e. s. i. b. i. **G. l. o. b. i. s. t. i. i. d. i. n. s. p. i. c. i. d. i.**
d. ā. p. p. o. n. i. t. a. u. t. q. u. e. r. o. s. e. o. p. i. s. i. n. p. e. n. a. p. e. e. p. r. i. m. o.
m. i. ā. e. e. s. t. v. i. c. i. **Inuestigatā** v. i. n. i. t. i. m. e. q. u. n. e. q. u. i. n. e. m. e. g.
d. e. t. r. i. n. i. t. a. t. e. p. f. o. n. a. x. v. i. n. i. d. i. c. i. n. q. u. o. r. d. i. f. f. i. c. u. l. t. ā. t. e.

māe infirmat q. d. v. i. n. i. t. a. m. i. n. u. e. s. t. i. g. a. t. i. d. e. i. d. i. g. n. i. t. a. t. e. s. i. n.
d. i. u. i. l. i. g. e. n. t. i. ā. q. u. i. p. e. c. i. d. i. u. e. n. i. s. i. m. e. i. n. u. e. s. t. i. g. a. t. i. v. t. i. n. d.
l. i. g. a. t. i. n. u. e. s. t. i. g. a. t. a. a. n. o. b. i. s. q. u. i. s. e. t. i. ā. i. n. t. e. l. l. i. g. i. p. o. s. s. i. t.
i. n. u. e. s. t. i. g. a. t. a. p. l. i. b. i. s. q. u. i. a. p. r. i. n. c. i. p. i. o. n. a. l. e. s. t. e. c. c. i. d. i. b. e. e.
q. d. i. g. e. n. i. a. f. i. d. e. l. i. s. m. a. r. i. e. f. a. t. i. g. a. t. u. s. **Sed** o. b. i. t. i. g. i. t. d. i.
e. f. f. i. c. i. e. n. t. e. s. i. p. r. i. m. ā. s. u. e. s. c. o. r. a. r. i. ā. e. s. t. d. i. c. i. t. **Quē** s. i. m.
t. i. s. i. n. e. i. g. n. u. l. i. s. **Et** p. r. i. m. ā. s. u. e. p. r. i. n. c. i. p. a. l. e. s. t. i. b. i. **Itē** a. l. i. a.
r. e. l. u. r. d. i. n. a. d. i. g. n. a. t. i. e. s. t. **Itē** o. r. i. n. a. q. u. e. c. i. t. a. b. i. n. u. e. s. t. i. g. a. t. i. o.
i. n. u. e. s. t. i. g. a. t. i. o. e. s. t. i. n. u. e. l. l. i. g. e. n. t. i. ā. n. o. s. t. r. i. s. q. u. i. r. e. c. t. e. i. n. g. o. s. u. l.
d. u. i. t. **I. g. n. u. s. n.** v. t. d. i. c. i. t. **o. r. o. 15. c. c. l. 1. b. e. a. r. m. a. d. e.**
p. p. e. t. i. t. a. d. s. i. g. n. i. f. i. c. a. n. s. d. i. n. a. s. p. p. e. t. a. t. e. c. a. t. i. r. o. d. e. l. i. b.
u. i. t. a. t. i. o. n. i. s. r. o. c. l. u. m. i. n. i. s. t. i. r. e. v. i. r. t. u. s. a. c. t. u. e. p. p. t.
e. i. o. r. e. s. t. ā. r. o. n. e. s. i. t. v. t. m. o. r. **Itē** q. d. e. m. a. r. i. e. d. e. o. q. u. i.
u. e. n. i. t. i. n. q. u. o. e. s. t. i. s. u. m. a. s. i. m. p. l. i. c. i. t. ā. s. i. m. ā. l. i. t. ā. t. a. s. p. r. e.
c. t. a. c. a. r. i. t. a. s. o. p. o. r. t. e. s. v. e. n. i. t. e. s. i. a. l. t. i. s. s. i. m. a. s. u. b. l. i. m. a. t. e. s.
Angelo a. u. t. p. p. e. t. i. t. m. e. d. i. o. c. r. i. t. s. h. u. ā. m. o. s. m. e. t. u. s.
i. s. t. i. m. o. m. o. d. i. q. u. i. p. p. c. o. m. p. o. s. i. t. u. s. p. u. r. i. t. a. s. i. n. g. u. a. t. s. i. t. u. r.
o. b. f. u. r. e. s. v. t. d. o. c. i. l. i. t. ā. t. s. m. o. r. **In** s. u. m. o. r. e. a. r. d. a. t. **Itē**
i. n. i. b. u. ā. m. e. i. s. e. f. f. i. c. a. c. i. a. r. e. c. t. e. i. g. n. i. c. u. l. o. p. p. a. f. **Itē**
n. e. c. a. d. h. u. i. s. q. u. i. s. v. i. r. a. t. i. n. g. o. r. d. ā. s. u. f. f. i. c. i. t. i. n. s. i. d. i. u. s.
l. u. c. e. i. l. l. u. s. t. r. e. s. e. s. i. c. d. i. n. a. l. u. x. e. s. t. c. i. p. u. i. p. a. f. m. e. s. a. u. t.
h. u. ā. m. a. c. ā. s. c. o. r. a. r. i. a. **Terzo** t. ā. g. i. t. c. ā. m. f. o. r. m. ā. l. e. e. s.
d. i. c. i. t. **formata** r. o. n. i. b. v. t. ā. g. i. t. m. o. d. o. a. g. d. i. s. i. g. n. a. t. i. a.
t. r. i. a. p. r. i. m. o. i. g. n. i. t. ā. d. v. a. r. g. a. m. e. t. u. d. o. p. e. c. i. t. **Itē**
d. i. c. i. t. **formata** r. o. n. i. b. v. t. ā. g. i. t. n. ā. q. u. i. d. i. s. v. o. b. i. s.
l. i. b. r. o. n. i. b. i. u. s. d. u. b. i. o. a. g. r. a. s. i. s. i. n. f. o. r. m. ā. l. e. e. n. a. d. y. s.
q. d. v. i. r. a. t. e. c. e. r. t. i. t. u. d. i. n. e. p. r. i. g. i. s. s. i. c. o. f. o. r. m. a. t. i. d. i. q. u. i. a. d.
e. ā. r. o. a. d. d. i. t. p. m. o. d. u. c. e. r. t. i. t. u. d. o. d. e. v. i. t. a. t. e. h. a. b. e. t. s. i. n. i. b.
p. u. i. d. i. t. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. t. i. e. q. u. i. q. u. o. c. r. e. d. i. m. u. s. d. e. b. e. n. i. s. a. u. t. i. t. i.
q. d. i. n. t. e. l. l. i. g. i. m. v. r. o. n. i. v. t. a. u. g. d. i. c. i. t. s. e. d. i. n. h. q. i. s. o. l. u. s.
v. o. i. s. d. i. f. f. e. r. e. n. t. i. s. e. s. t. s. c. r. i. p. t. o. m. ā. d. a. u. t. v. i. v. e. d. i. **Itē**
q. u. i. m. ā. d. a. t. a. **In** q. u. o. p. e. n. d. i. t. m. e. m. o. r. i. e. t. i. c. i. o. m. h. q. i. s.
a. d. p. r. i. t. p. m. o. d. u. d. o. c. t. r. i. e. s. t. a. d. a. b. i. e. t. p. m. o. d. u. e. p. l. e.
p. r. o. p. i. t. **Itē** n. e. s. i. t. v. i. r. i. t. d. i. u. e. r. s. i. m. i. m. o. d. e. l. i. b. r. o. s. i. u. s.
p. o. s. i. t. q. u. o. d. ā. q. d. e. a. d. p. r. i. t. e. q. u. i. a. d. i. p. s. o. a. n. d. i. c. a. b. a. t.
s. i. b. i. l. i. b. i. d. e. c. i. t. a. u. d. i. t. **Itē** c. i. t. o. d. l. i. b. e. r. d. e. n. ā. i. i. a. u. d. i.
t. i. r. q. u. e. s. t. i. ā. a. u. t. a. d. a. b. i. e. t. s. c. r. i. b. e. s. i. e. l. i. b. r. o. s. d. e. a. i. a.
p. r. i. p. t. o. s. e. t. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. i. o. n. e. i. g. n. o. e. s. t. v. b. e. n. o. i. ā. n. e. e. t. e.
r. i. o. r. e. s. l. o. c. u. t. i. o. e. s. v. t. p. e. n. i. t. a. t. o. r. u. m. g. r. e. c. i. b. i. d. e. s. v. e. r. t.
Itē s. e. g. l. **Offertā** v. o. b. i. s. q. u. i. m. a. n. o. r. a. d. i. n. d. u. c. i. d. ā.
l. o. c. i. e. d. ā. q. u. i. c. u. r. a. n. t. q. u. i. s. o. c. i. o. a. d. p. r. e. c. t. u. s. i. n. i. b. i. d. i. c. i.
r. e. g. r. u. v. t. s. e. g. l. **T. ā. v. i. c. u. p. i. d. i. s. i. d. i. c. i. u. m.** q. u. i. m. e. l.
s. t. i. d. i. o. s. u. s. i. n. t. e. r. i. t. **Et** v. i. n. q. u. i. s. u. n. t. i. d. i. o. s. i. e. t. a. m. e. i.
d. ā. p. d. i. c. t. ā. q. u. e. n. e. r. o. n. i. b. u. s. f. o. r. m. a. u. t. **Et** v. b. v. o. q. u. i. s. u. n. t.
c. u. p. i. d. i. i. u. d. i. c. i. u. s. f. y. m. a. c. h. i. c. i. f. o. r. m. ā. t. ā. o. b. t. i. n. i. t. **Itē**
t. ā. g. i. t. c. ā. m. f. i. n. ā. l. e. c. i. d. i. t. **Itē** v. i. r. i. t. r. e. g. d. m. i. b. i. s. t. e. a. n. i.
m. i. q. u. i. f. i. n. e. i. n. t. e. d. ā. e. r. s. u. b. d. i. c. i. t. a. r. e. **Itē** c. i. r. c. o. e. t. e. r. o.
g. i. t. a. a. l. i. o. d. e. p. d. i. c. i. t. v. e. l. q. u. i. s. u. s. q. u. i. s. a. l. i. o. s. i. l. l. o. c. o. m. e.
d. o. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. e. r. d. u. o. b. v. t. i. s. e. s. t. d. i. f. f. i. c. u. l. t. a. t. i. o. n. e. m. i. e. e. s. t.
e. r. e. o. q. d. c. o. l. l. o. q. u. o. s. i. n. m. u. l. t. i. t. u. d. i. n. i. s. y. v. r. i. s. s. a. p. i. e. n. t. i. b. v. t.
i. a. v. o. b. i. s. i. n. t. u. d. i. s. **Itē** v. i. n. h. u. i. c. l. i. b. r. o. s. c. r. i. p. t. i. v. t. e.
c. i. t. a. r. e. m. m. u. l. t. i. m. u. d. i. c. i. t. q. u. i. s. e. t. p. p. v. u. l. g. i. f. a. n. o. r. e. m.
s. i. t. i. v. i. n. s. a. p. i. e. n. t. i. v. t. s. e. g. l. **Wleg. n.** excitatur. s. **Itē**
a. d. s. c. r. i. b. e. d. ā. f. a. m. e. i. a. r. a. t. o. e. s. i. p. r. i. m. ā. d. i. c. i. t. e. s. t. a. m. o.
r. i. b. v. u. l. g. i. s. i. c. p. o. t. e. r. e. c. i. t. ā. t. e. s. c. a. r. m. i. n. i. i. t. h. e. a. r. i. s.

inimb⁹: qd tales clamores frequenter inierone fit. Et sic remouet sine inobediencia: strigit sine debi-
 ni linuio qd sine pncipali qd e interior. I. pceptio
 dine vtrius: explicitio sine fecerit. I. iudicium sapie
 viuit. Sed si qd est fructu interior. q. d. pncipali
 citat me fructu interior. I. si ab ipso est exterior hō
 pntis expectare vel sperare solum in si mēe siles
 i. pncipiū. q. d. Nō aliud nōcāru regno p fructu
 exteriori nisi qd deceat: itā in imō de q iudicium
 pcedit d: neq ignaūter pigra: neq calide iusi
 dicit solū beniuolo sapienti. vii leg. d. nōcūqz igi
 nūmōs de lecti oculos. I. ad quōscūqz reuertē nō
 ad postm. Cōsiderandū mee occurrit pīm. I. in
 alioq ignaūta: inuicta. I. multa legitet. I. pncipali
 pūctio. I. inuidia: calid⁹. I. affat⁹ ad nōcū dū mēis
 vt pūctū dū videat irrogare vniū tractant⁹ q b
 lōna pccerit. I. locustate expoluerit talib⁹ in
 sira bōim. Cōdōra dicit hōies q in corpe bñā
 cor gēit bestiale p pncipiū siles effectū bestis in
 effectū nō agnosce dā pncipiū qd pculāda q nō dā
 nō agnosce q vitupare qōscūqz dicit pūctū
 vi. d. q. 7. Voluit solū dāre canib⁹ neq mittat
 margarita vīas an potcos ne forte cōculcēt eas
 Me q si alit fecerit videat q pncipiū nō. Iocico
 sūā. Iocē et sōda p pncipiū in q subūqz cōsistat
 nō. Et pō cōsistat opā difficiatē. Iocō opō i
 perfectionē. Danc tū a nobis nō. Tāqz itē tripli
 cō difficiatē quā spōte hūic opī adhibet. pōia ē
 cōsuetate seipore vii. Iocō sūā bōuitate
 dō: pū illud carij. Nō bōuitate laboro obsec
 rus nō. Sed a cōsistit bōuitate qd inū. vii. d. c.
 Ex mētia dīsciplīna pōe sūpō q dū dōcūpāne
 a sūb⁹ abētra hōies qz pncipiū p cōsistit⁹ vii
 m. vt mētib⁹ hōies: loqet. Ica qe nominatē v
 bō. vii. d. c. Uolo signū caritāt⁹ nouoq. vōcū
 dūc qdē noua dicit vel qd ad mām q alū tra
 ctatōe hū⁹ qōnis nō sūc vii. talib⁹ vōis vel qd
 adūlos q legū q talib⁹ vōis sūc affueti. Tres itē
 has difficiatē qre addit quas sūp terigū q est
 mēe difficiatē: vt in bis q i b i b i o scribit tū si
 pncipiū collectō q bōc intelligere poterit sicut a n
 ote ipse i ille ad quē liber scribit. Alū q q cape
 bōlectū n pū a lōcōe cōcludat. Nō. q. libeter le
 gū q dō intelligit. Et q rō ex pcedit⁹ pncipiū p
 mēit. Iocico q ē nota pōmō vā plana ē. Danc
 tū anōbie. Iocē cōsistat opā dōcō: q. I. nō dōre
 q ab eo in bōge p cōsistit dō. Iqū rō bñā
 valet ad alia dōcō pōcō q d pbat plectōa mu
 not in alia arth⁹ in q b i h i c t m i n ⁹ v m i c i u s a r t i
 f i c i p l a n i u t v t n i f a c i a t q d h i b i a n r o s i n t. P l o n
 t i i q m e d i c i c a r a t s i s i n o m i t t i t d e b i o q f a c i t d s
 h i c c u l p a c r i t. i s i l i e r i t i n a l i a s a r t i b u s. v l i i r i n b
 o p e v b i l e m ā d u f f i c i l i t e m b i a n e n ā e c c e d e s m a
 p s o a n c t o r i v d i a d a n i s i n a d p r e c t a c e r t i d a n t
 v n e d e d u c a t. I d e m d e c o d i. U o b i s t i. I d e c u

his autē infirmo dōcō. I. aug. nō vt ea tū pcar
 q in lib. aug. in omī dō qz ea d. aug. de trinitate dū
 pū. I. qm abōlō dōcō pōe pncipiū tū rēlatōia
 dīlūgūmā accepit qū sēnūa ē pncipiū q b v t a t
 ad qōnis dīfficiatē enō d d d. Et sic ipā vitatē
 explicatō p mltas rōnes sūc fruct⁹ ex semib⁹ aug.
 in ipō pncipiū q aut sūc pncipiū tū v b e r e s e i
 ad quē scribit infirmo dōcō pncipiū ad pncipiū que
 b i e n c i a a c c e d e n s .
 I c i n d i d i t d u p l e x q d . p m a d v n e q c o g n i
 b i n d e . s c d a d e c o r p m a l l e r a n d e . C i r c a p m
 m ā q r a t q r a t o r p r i o r e m p m b i a n a a d c o g n i t i o
 n e v t a t n o n a m a l l a t r a n d e d i n e l a c i s i d e a t . s c d o
 v t q p o s s i t a d d e i n o r t e i l i q u a r e . s c i o v t q d e s t
 p r i m a q d a m e m c o g n o s c i t . q r t o v t a d d i n e t r i
 n i t a t i s c o g n i t i o n e m b i a n a p u n t a t p n ā l i r o
 n e m s u f f i c i a t .
 I d p m i b i p o e d i t . U t q m e m b i a n a l i
 c o g n i t i o v i t a t i s c o m i t i b i s i n d i g e a t n o n a s i
 l l a t r a n d e d i n e l a c i s . i . c o r . 3 . Nō q s u f f i c i e n s s i
 nō cogitare aliqd a nob⁹ qd ex nobis: s i s u f f i c i e n t i a
 n i a e r d e o e s t . S e d p e c c o c o m i t i b i t v i t a t nō s t
 e t s i n c o g i t a t i o n e s b i a n a m e m nō p r v i t a t e a l i q
 c o g n o s c e r e n i s t d e n o n o i l l u s t r e a d d e o . I t e f a c i l i
 e s t a l i q u ā v i t a t a b a l i o a d i f f e r e q p s e i p m i n f i r m
 e r e . v t q p n c i p o s s e i p m p r e s e n t a l i q s a b a l i q a d i
 f f e r e p r i n i . i . e r t . S s nō s t hō ab alio ad i f f e r e n i
 s i m e o e i n t e r i u d o c e a t a d r o . v t d e a u g . l i . d i m a
 g i s t r o a b a g r e i n o m e l p e n t . g n e c p i s t m p r e a l i q s
 v i t a t e i p i c e r e n i s t d e n o n o m e s e s i l l u s t r e a d d e o
 I t e s i c i t e b i s o m i c o r p a l a d c o r p a l i a i n u e d a i t a m
 f e l i c e t e r a d i n t e l i g i b i l e v i t a t e i p i c e d d v t p s i n . 3 . d
 a i a . S s o m i c o r p a l i s nō p r v i d e r e c o r p a l i s n i s i i l
 l u s t r e a s o t e m a l l i : g n e c f e l i c e t e r v t v i t a t e i p i c e r e
 n i s t l u m i n e f o r l u s t r i q e t d e i l l u s t r e . I t e i l l i a c t
 i n nō e t d i c i t a d q u o s e t e r c e d o s i n n o b i s p n c i p
 i a s u f f i c i e n t i a b a b e r n ⁹ s i n nō s i e o c o g n o s c e t
 v i t a t e e i q s q m u l t i l a b o r e t a d v i t a t e c o g n o s c e n
 d ā q r t e d a g n o s c e r n e i u n t q nō h e m i n o s s u f f i c i e
 t i a p n c i p i a l a d v i t a t e s c o g n o s c e d d : q s a d b q e a s
 p o s s o t a m a b e t e r i c i t e n o n l u a r i v i d e d q d p u l
 I t e m a g i s d e p e d e t o q u a t o m e m s b i a n e a l i n e d i
 u i n a q o p a t i o c r e a t u r e s e n s i b i l i a v e l i f e r i o s a a l u
 c e c o r p a s e t e r i a : s i c o r p a i f e r i o s a q u a m b i a n t f e c
 m a t q s i t p n c i p i a n ā m o p a n t i a n i n p e s s e n t o g a
 r i d e g l a s a p h e r e n i s t l u m i n e s t e l l a s i n p o e n d e m
 u a r t e . v n o v o . 4 . c . d e d i . n o . d i l q l u m i n e f e l i a a d
 g n a t i o n e c o r p o s v i l b i d i s e r e t a d v i t a t i p a m o u
 u e r e n e i r i t e t a n g e r q n e c p n c i m b i a n e s i n t a d v i
 d e d d v i t a t e l u m i n e n i l e q d e q s i f e r m a i p m i s a l o
 l u m i n e s u p e r i a t . I . d i n i . I t e i n o b v i d e o o d i a t q p e t
 i n o s t m a c i o e t e r c o nō p o e d i a s c d a s c ā m i p o
 p t i o n e s u n e e i e v t b a b e t i n p m a p p o s i t e d e c ā s
 S e d m e m b i a n a e d i n a t s u b l i n e i n c r e a t a e o d i e
 e t e r i a l i t n o n a c c i d e n t . e r g o o g a t i o m e m s b i a n e

q̄ ē et effect⁹ pprie .f. pgnitio vitas nō sit puenire
 ex ea nisi oparē e sima luce increata. Et ar opinio si
 vī esse aliud nisi illustratiō q̄ ē. Itē sicut se h̄y vo
 lūtas ad bñ volēdū ita intellect⁹ ad recte intelligē
 dū s̄y volūtas nō p̄ bñ velle nisi dīna grā adiunet
 vt dicitur q̄ nec intellect⁹ p̄ vitas intelligere nisi
 dīna luce illustrat. Itē id ad q̄d vires nō nō suffi
 ciēt resp̄ctū flexer nō vīno alernū. s̄y resp̄ctū
 sibile est q̄ aliq̄ sciam vitatio suo ascribat inge
 nio gnimo imbecur illas deo ascribere fm illud
 Eccl. vlt. Dicit mibi sapientia dabo gl̄as q̄ ad co
 gnoscēdā vitatē vires nō nō sufficiūt. ⁊ sic idē q̄d
 pat⁹. Sed s̄ mēo hūana illustrata est dicitur lumie
 nisi fm illud s̄a. Signati est sup nos lumē vult⁹
 tm die. Si igit b lumē q̄d creaturē nō sufficit ad
 vitatē cognoscēdā s̄y requir̄ nouā illustratiōnē : pa
 ri rōe lumē sup additū nō sufficit s̄y indiget alio
 lumē ⁊ sic in m̄nū q̄ nūq̄ p̄leri p̄ ē h̄c ip̄sibi
 lē est cognoscere aliq̄ vitatē : s̄y stare in p̄so
 lumine. vt .f. mēo lumē nūli sine aliquo luce sup ad
 dito possit vitatē videre. Itē sicut visibile in actu
 sufficit et ad b̄ vt moueat vitatē intelligibile sui
 ficiēs est vt moueat intellectū si sit p̄positiōnē s̄y
 mēo n̄a h̄y in se vī possit facere intelligibīlē i actu
 f. intellectū agētē ⁊ tātē intelligibīlē est ei p̄p̄o
 natiōnē nō indiget aliq̄ noua illustratiōe ad b̄ q̄ vi
 tatē cognoscat. Itē sicut ē h̄y in corp⁹ ad vīso
 nē corp⁹ acta se h̄y intellect⁹ ad intelligibīlē vitatē
 s̄y q̄d h̄et lux corp⁹ s̄y h̄y sit p̄a fac aliq̄
 videri corp⁹ ad m̄nū sc̄pam q̄ lux intelligibīl
 q̄ ē m̄nū p̄nāta sufficit ad vitatē aliq̄ cognoscēdā
 Itē oī opa artificialia et cognatē abem vitatē de
 p̄dēt cū eoz p̄ncipiū sit scia. s̄y q̄dā sūt opa art
 ificialia in q̄ pot libeꝝ arbitriū p̄scipm fm aug. vt
 edificare domos ⁊ h̄mōi : q̄d aliq̄ vitatē p̄no
 scēdā sufficit b̄d sine noua illustratiōe dīna. Rū.
 d̄ q̄ b̄ est oīa iuter vitates actuas ⁊ passuas : q̄
 passue nō p̄t erire in actu pprie opardī nisi mo
 ueat a suo actus sicut sensus nō sentit nisi moue
 at a sensibīl. sed vitates actiue p̄t opari sine b̄ q̄
 ab aliquo moueat sicut ps in vīno s̄y vegetabi
 lia. s̄y in genere intellect⁹ immensū duplex poten
 tia actiua .f. intellect⁹ agēs ⁊ passiua .f. intellectus
 possibilis. Quidā igit p̄focatur q̄ sol intellect⁹ p̄
 libitō est potētia act. intellect⁹ vo agēs erat q̄dā
 s̄a sepata. Et ex est opinio aiuel. fm quā opinio
 nē se q̄ a hūana nō possit i actu p̄prie opardī
 q̄ est cognitiō vitatē care nisi luce exterie illustrat
 ill⁹ .f. substatie sepate quā dicit intellectū agētēz
 s̄y q̄ verba p̄bi. m. 3. de ala. magis vidēt sona
 re q̄ intellect⁹ agēs sit potētia aīe ⁊ hūic et aīctas
 scrip̄re p̄onar q̄ hūic intellectuāli nos insignitos
 esse p̄ner : cm p̄ b̄ p̄par at intellectuāli agētē nō s̄a
 ponit respectu opatiōis intelligibīlō q̄ est cogni
 tiō vitatē ⁊ potētia actiua ⁊ passiua. Cū sic aliq̄

potētie actiue nūles suis passuis cōdicere sufficiat
 ad opardīs nūles ita etiā aīa bōis h̄mōi in se potē
 tiā actiua ⁊ passiuā sufficit ad p̄cep̄tiōē vitatē. Cū
 aīe q̄b̄et vt creatis sit finita erit ei⁹ efficacia ad
 d̄terminatōē effect⁹ lumiatū : vt in aliquos effe
 ct⁹ nō p̄t nisi noua vt addat. Sic igit sūt q̄dā tel
 ligibiles vitates ad q̄se etēdē efficacā. Intelle
 ct⁹ agēs sicut p̄ncipia q̄ nūlīter b̄d cognoscit ⁊ ea
 q̄ ab h̄is deducit : ⁊ ad b̄et cognoscēdā nō regit
 noua lux intelligibīlis s̄y sufficit lux nūlīter indū
 s̄nedā vo sūt ad q̄ p̄ncipia p̄dicta nō se etēdū si
 cut sūt ea q̄ sūt fidē ⁊ rōnis facultatē et cōdicēre vt
 futura p̄ingitā ⁊ alia h̄mōi : dec cognoscē m̄da
 h̄iana nō p̄t nisi dicitur noua luce illustrat sup addi
 to lumini nūli. Quidā s̄ nō regit at noua lux ad
 ditio ad cognitiōē eoz ad q̄ nūlī rō se etēdē re
 grit tū dīna opatiō. p̄ter opatiōē. n. q̄ nō rōre
 rū instatit singulis formas ⁊ vitates p̄prie m̄de
 ens q̄b̄ possit suas opandēs exercere capat cū
 in red⁹ opa p̄uidētē olum rez vitates ad act⁹ p̄
 p̄no dirige dō ⁊ mouē dō. Ita enī vnūseria crea
 tura dīne gubernatiōē subijcit : sicut iustia sub dī
 gubernatiōē artificis : ⁊ q̄ vitates nūles vītas aīe m̄
 trime. vt d̄ .f. 2. de ala. vī sicut et calce nūli se q̄
 op⁹ digessit s̄y regulā quā s̄p̄dēt calcei s̄a via dī
 gelina ⁊ ad vitates s̄feriōē eoz opoz op̄m s̄
 q̄ dirigit ⁊ mouēt q̄ vitatē eoz opoz celestia : ita
 oī vitates actiue create opant fm q̄ dirigit ⁊
 mouēt a creatore. Sic igit in oī cognitiōe vitatē
 indiget mēo hūana dīna opatiōē. s̄y in nūlīter
 pgnitio nō indiget noua luce s̄y solo motu ⁊ dīre
 tōe ei⁹. In aliis etē etiā noua illustratiōe. Et q̄ d̄
 t̄ de casib⁹ loq̄s ad dicit q̄dā dīna lux sc̄. C. Ad p̄
 mū q̄ d̄m q̄ q̄dā nūli fm in s̄ficatēs cogitāt
 et nobes sine opatiōe dei nō t̄ op̄ in q̄dā m̄is
 opandē nouā lumē nobis s̄ludat. C. Ad 2. d̄m.
 q̄ fm b̄ de nos interi⁹ docet in nūli cognitiōe q̄
 nūle lumē in nobis car ⁊ illud dirigit in vitatē. In
 alijs vo etiā lumē nouū in s̄ludēdo. C. Ad 3. d̄.
 q̄ ocul⁹ corp⁹ actiue et illustratiōe sol corp⁹ nō p̄feg
 lumē aliq̄ sibi nūle q̄ q̄d possit facere vitatē h̄mōi
 actu s̄e p̄feg lumē q̄ illustratiōe sol luciat ⁊ s̄o
 ocul⁹ indiget semp̄ exterieo lumē ⁊ nō mēo. Ad
 4. d̄ q̄ lumē intellectuāle vbi est pur s̄ic ī q̄d sine
 difficultate oīa cognitiō nūlī demōdēt at q̄ s̄o
 est oīa nūlia cognoscere. In nob̄ ar lumē h̄mōi eoz
 umbatū q̄ p̄tentiōē ad corp⁹ ⁊ ad vīres corp⁹
 ⁊ et s̄p̄dēt vt nō possit libere vitatē etiā nūlīter
 cognoscibīlē s̄p̄icere fm illud sap. 9. Corp⁹ q̄ cor
 rūpt̄ aggrauat aīam ⁊ t̄na imbatitatio depmet
 sensum multa cogitāt. Et ex b̄ est q̄ nō est in nob̄
 oīo vitatē cognoscere. s̄y p̄ter s̄p̄dētē. s̄y vī
 q̄s b̄ m̄ agis vel m̄nū b̄y in peatē fm q̄ lumē intel
 lectuale est in m̄ ip̄o part⁹. C. Ad 5. d̄. q̄ corp⁹
 seruo q̄dā indiget ad b̄ q̄ op̄erent cogitib⁹

peritibus et ab eis mouentur: nō tū indiget ad p[ro]p[ri]a
 et operibus p[ro]cedat q[uod] nouas formas ab eis re
 cipiat. Et sicut nō est q[uod] mēsa bōna q[uod] mouet a deo
 ad cognoscēdū nātur cognita noua luce p[ro]fidat.
 C. Ad. 4. d. 8. q[uod] dicitur dicitur ang. s. sup. gen. ad lras. sicut
 q[uod] dicitur a luce potest q[uod] si fuerit ab eis p[ro]cedere
 h[ab]et tū mēsa illustrat a deo. Et tū ea luce nātur sicut
 deus in oia cōtēdō aliud aliud dicitur. Ad. n. est cā
 fieri cōtēdō sicut est ip[s]e. In h[oc] sicut deus op[er]at
 mēsa q[uod] in ipsa luce nātur est: sicut ip[s]e dirigit e h[oc] mēsa
 nō sine op[er]atōe est p[ro]p[ri]a in sua op[er]atōe p[ro]cedit.
 C. Ad. 7. d. 8. q[uod] voluit nātur sicut h[oc] velle sine vino
 illius. sicut dicitur h[oc] velle sine g[ra]t[ia] infusā sicut si me
 mouet. Et sicut intelligit nō p[ro]p[ri]a vino mouet v[er]o
 nātur sicut cognoscere. p[er] h[oc] sine noua luce infuso
 et g[ra]t[ia] nō est q[uod] nātur cognoscere excedit. C. Ad. 8
 d. 8. q[uod] ip[s]e q[uod] deus in nouis luminibus nātur p[ro]cedit
 ad eis r[ati]o dirigit ad vidēdū manifestat q[uod] est q[uod]
 perceptio v[er]itatis sibi p[ro]p[ri]a deus affectu lib[er]e op[er]e
 ratio artis magis affectu artificis q[uod] arti.

Dicendum sic potest: et q[uod] de nulla mō pot
 sit cognosci a nob. Ad. n. q[uod] in sumo gra
 dante cognoscit nobis incognitū remanet nullo
 mō est a nobis cognoscibile. sicut in p[ro]f[und]issimo gra
 dante agnoscit deo nō p[ro]f[und]itur nisi q[uod] ignotus:
 et dicit d[omi]n[us]. i. e. miltier theologic[us] de v[er]bo mō
 est a nobis cognoscibilis. Et dicit cognoscit p[ro]p[ri]a
 forma agnoscit sicut dicit aug. de d[omi]n[us] formā sicut
 nātur intelligit sicut intelligit nullo mō est a nobis co
 gnoscibilis. Et agnoscit sicut agnoscit esse aliq[uod]
 p[ro]p[ri]a sicut sicut potētia causalit[er] ad sua obiecta
 sicut intelligit nātur e deo nulla p[er] esse p[ro]p[ri]a
 sicut nātur infusā e finitū g[ra]t[ia] h[oc] nullo mō p[er]
 deū cognoscere. Et cū p[ro]p[ri]a e act[us] redacti tū
 g[ra]t[ia] p[ro]p[ri]a e dicitur oia g[ra]t[ia] e[st] nātur potētia p[er]
 iactā q[uod] est g[ra]t[ia] sicut sicut p[er] agnoscit h[oc] iel
 legibiles. sicut dicitur est et de g[ra]t[ia] nō potētia aliq[uod]
 tūc agnoscit q[uod] sit in act[us] aliq[uod] sicut h[oc] h[oc] e
 b[er]nā d[omi]n[us]. Et remoto p[ro]p[ri]a nōle est oia p[ro]p[ri]a remo
 ueri. sicut p[ro]p[ri]a intelligibile est g[ra]t[ia] dicitur. vñ q[uod] q[uod]
 est de p[ro]p[ri]a obiecti h[oc] h[oc] n. s. de oia. e q[uod] est:
 est mēsa deus sicut dicitur an. e: oia alia rei p[ro]p[ri]a
 oia. sicut de deo nō possunt scire q[uod] est et de d[omi]n[us].
 sicut possunt de deo agnoscere. sicut d[omi]n[us]. i. In
 mēsa deus a creatura mēsa p[er] q[uod] f[aci]t itēta ad
 h[oc] q[uod] sempiterna quod est v[er]o dicitur. Et t[er]re. q[uod]
 In h[oc] g[ra]t[ia] g[ra]t[ia] scire nōle me. sicut d[omi]n[us]. e[st] latis
 g[ra]t[ia] nātur est cognoscere possunt: sicut deū agnoscere
 possunt. Et nātur dicitur nātur agnoscit: et p[ro]p[ri]a ang.
 n. i. de m. sicut deū diligere iubetur: sicut agnoscere
 repositum cū p[ro]p[ri]a ip[s]e possibile. vñ. d[omi]n[us]. q[uod] du
 plic[iter] aliq[uod] agnoscit. vno mō p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a sicut
 est oia vider lapides p[ro]p[ri]a lapides. oia mō p[ro]p[ri]a
 formā alteri sicut h[oc] sicut agnoscit e p[ro]p[ri]a dicitur
 effect[us] et d[omi]n[us] p[ro]p[ri]a sicut in agnoscit. p[ro]p[ri]a formā d[omi]n[us]

sua aliq[uod] dupl[ic]it[er] agnoscit. vno mō p[ro]p[ri]a formā q[uod] ip[s]a
 res sicut deus cognoscit se p[er] effectū suam e angel[us]
 seip[s]um. Alio mō p[ro]p[ri]a formā q[uod] est aliud ab ip[s]o sicut
 abstracta sicut ab ip[s]o: q[uod]. i. forma est imāto: sicut
 ip[s]a res sicut formā a lapide abstracta a lapide: sicut
 ne sit imāto intelligit ab: v[er]o p[ro]p[ri]a q[uod] res e sicut
 p[ro]p[ri]a sicut sicut dicitur q[uod] agnoscit. sicut agnoscit.
 dicit q[uod] intelligit agnoscit p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a e[st] r[ati]o
 r[ati]o in nobis. sicut agnoscit. h[oc] n[on] sicut dicitur v[er]o
 h[oc] dicitur mēsa dicitur ad formā sicut q[uod] a formā ab
 strahit: sicut p[ro]p[ri]a ad sicut sicut v[er]o ad colo
 res et dicitur. i. de oia: nō p[ro]p[ri]a deū cognoscere
 hoc sicut p[ro]p[ri]a formā q[uod] est oia sua: sicut h[oc] agnoscit
 in p[ro]p[ri]a a beat[us]. sicut dicitur e[st] quoc[un]q[ue] imāto ab
 ip[s]o in intellectu humanū nō sufficit ad hoc v[er]o fa
 ctus e[st] e[st] agnoscit cum in infusā e[st] dicitur sicut
 liber formā creatam r[ati]o cum intellectu nō p[er]
 esse deus p[ro]p[ri]a creatas p[ro]p[ri]a. v[er]o ad
 dicit. h[oc] etiam in statu v[er]o h[oc] agnoscit deus a
 nobis p[er] species pure intelligibiles que sunt ali
 qua sicut ip[s]o ip[s]o p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a agnoscit intel
 lectus nobis ad sicut sicut v[er]o dicitur est. Unde re
 lingit q[uod] solum p[ro]p[ri]a effectus agnoscitur.
 Effect[us] e[st] e[st] duplex q[uod] d[omi]n[us] qui ad d[omi]n[us] sicut
 per talē effectus agnoscit p[ro]p[ri]a v[er]o sicut e[st] p[er]
 p[ro]p[ri]a g[ra]t[ia] e[st] e[st]. Alio effectus est qui deficit a p[ro]p[ri]a
 dicitur equalitate: e[st] p[ro]p[ri]a talem effectus nō p[ro]p[ri]a
 dicitur v[er]o agnoscit e[st] p[ro]p[ri]a nec essentia e[st]. sicut
 agnoscit de cū m[od]o est. Et sic sicut h[oc] agnoscit effect[us]
 v[er]o p[ro]p[ri]a ad agnoscit de cū an est: sicut
 h[oc] g[ra]t[ia] sicut e[st] e[st] p[ro]p[ri]a m[od]o suam agnoscit.
 Hoc e[st] m[od]o h[oc] oia effect[us] ad deū sicut non possunt
 m[od]o suam v[er]o p[ro]p[ri]a ad agnoscit d[omi]n[us] de ip[s]o
 nisi q[uod] est. Et h[oc] agnoscit q[uod] est: v[er]o alio p[ro]p[ri]a
 agnoscit q[uod] cū tanto et effect[us] p[ro]p[ri]a agnoscit
 q[uod] et effectus magis p[ro]p[ri]a dicitur habendo e[st] ad
 effectus q[uod] quod h[oc] h[oc] in effectus nō p[ro]p[ri]a ad
 equalitate e[st] e[st] attendit sicut sicut. sicut p[ro]p[ri]a
 effectus a e[st]: sicut hoc q[uod] effectus dicitur de
 similitudine cause sue e[st] sicut hoc q[uod] deficit ab eius
 p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a in cognoscit deus sicut ad agnoscit dicitur
 quod est non p[ro]p[ri]a sed an est sicut. Et t[er]tio sicut
 q[uod] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a agnoscit eius in p[ro]p[ri]a res effica
 tia. sicut p[ro]p[ri]a nobilior effectus est agnoscit: q[uod] nō
 est similitudine aliorum m[od]o g[ra]t[ia] magis em in cū e[st]
 comēdit. sicut q[uod] magis ac magis agnoscit don
 gar ab h[oc] e[st] q[uod] in effectus p[ro]p[ri]a. Unde dicit
 d[omi]n[us]. de d[omi]n[us]. q[uod] agnoscit et oia cū e[st] e[st] e[st] e[st]
 ablatione. In hoc aut p[ro]p[ri]a agnoscit maxime
 iuanur mens humana cum lumine euangelicā no
 ua illustrande dicitur. sicut est m[od]o sicut e[st] deo
 sapientie: intelligit: p[ro]p[ri]a q[uod] in mens h[oc] p[ro]p[ri]a
 in p[ro]p[ri]a dicitur dicitur m[od]o agnoscit deus esse sicut
 d[omi]n[us]. d[omi]n[us]. q[uod] nātur p[ro]p[ri]a dicitur. sicut q[uod] ad eius essentia v[er]o

scindam penetrare nō sufficit: bē in seipm̄ quodā
 nō ab excellēti luce reflecti. r. bē quod dī gen. 31
 sup illud vidi dēum facie ad faciem in gl. dicit. Cō-
 fus ale cō in dēi intēdit in ista creaturā de re v
 beaf. Ad. 1. igit dicitū qd f; b dicitur in si. nīe
 cogitōis dēi tāq̄ ip̄i cogitō: q̄ nīe māie mēis
 in dēi cogitōe p̄cūllime inuenit: qd cogitōis emō
 cētū itē dē sup oē id qd appbēdit p̄t in statu b^o vie
 sic q̄mō mōcat igni qd ē ficut nī qz. Ad. 1. dōs:
 q̄ ex b q̄ dīa cētūa formā nī intellexit: inter fugit
 apparet q̄ nō p̄ cogitō qd ē f; solū an ē. Ad. 3. vi-
 cētū q̄ p̄pōitio mōi aliud ē q̄ hitudo dūe q̄ ad i
 mēi pueniētū in aliq^o fm̄ qd pueniūt aut differit
 p̄t r̄ intelligi aliq̄ et p̄mēria dūp̄t. vno^o ex
 b q̄ pueniūt eodē gnē q̄māq̄ vī q̄it nīe bīnudo
 suspiciēti ad suspiciē: aut nōri ad nōri: in q̄m̄ vni
 exēcūt aut: vt q̄t r̄: vt ē calorū ad calorū: sic
 nullo pōt ēē aliq̄ p̄pōitio in dēi s creatorū: cū nī
 pueniāt in aliq^o gnē. aliq^o p̄t intelligi pueniētū:
 ita q̄ pueniūt in aliq^o ordinē: sic attēdit p̄pōitō
 in mās: s formā: facit ē scilicet: r. tal. p̄pōitio rē q̄r
 inē cogitōis ē cogitōibile: cū cognōtibile sit q̄n a
 ctus p̄tōtie cogitōis: sic ē p̄pōitio creature ad
 dēi: vt cū ad cōm: cogitōis ad cogitōibile: s;
 in finitū excessū creatorū: sup creaturā nō ē p̄pōitō
 creature ad creatorē: vt recipiat in finitū et h̄do
 erant virtutē ei: neq̄ vt ip̄m p̄fecte cogitō: sicut
 ip̄e seipm̄ p̄fecte cogitō. Ad. 4. dōm q̄ intellect^o
 r̄ intelligibile sit vniū gnē: sicut p̄tōtia a actus
 Dēus itē q̄mō nō sit in gnē intelligibilū q̄n s;
 p̄tōtia: vt p̄tōtia gnē nām p̄cipiās: p̄met nī ad
 b gen^o vt p̄cipiū. Ema itē effect^o nō ē ē gen^o itē
 ligabilū. vt r̄ b p̄ effect^o r̄ in p̄tia p̄ cētūas cogitō
 p̄tōtie: s p̄tōtia intelligibile vt magis dicit p̄ r̄mō
 cōnē q̄ p̄ p̄tōnōē. Et r̄ b. n. vniū q̄ est intelligi-
 bile q̄ ē s m̄a imune s separāt. Magis dicit in dō
 vīcām q̄mō ad r̄mas dōē s in p̄tate vt dō.
 dicit in. r. c. e. e. Ad. 5. dōm q̄ q̄ aliq̄ cogitō
 nō p̄ sūa formā: s p̄ sūa effectus: forma effect^o sup-
 p̄t locū formē ip̄m r̄: s ideo et ip̄o effectu loci-
 tur: an causā sit.

Dicitur sic p̄cedit vī q̄ p̄m̄ a q̄ mēte cog
 scilicet sine p̄cipit sit ip̄e bō. Ad. n. in q̄ oīa alia co
 gnōtū: r p̄ qd de oībus q̄ cogitōi iudicā: p̄o
 cogitōi a nob: sicut h̄t ē p̄ neta oculo q̄ p̄ neta
 vidēt ē p̄cipia intelligibīlī p̄s q̄ p̄tōtia: s;
 in p̄mā vitate cogitōis: r p̄ ip̄as de oībus iudicā:
 vt ang. dicit in l. de tri. r de vā religioē q̄ p̄mā vi-
 tate est p̄m̄ cogitōi a nob. Itē q̄ si p̄s cōe oīa
 rē p̄mā cā h̄m̄ p̄s in cām: q̄ cā f; r̄ vltio demit
 sit ip̄m vt dī m. l. de cām: s; cū scia h̄mā sit cām a
 rē: s; bīle vel intelligibile ē mēn h̄mā cā itellī
 q̄dī: s; p̄m̄ intelligibilū p̄s in h̄m̄ in ip̄as: s; in
 h̄m̄: in intelligibilū itellī cōm in q̄m̄ bōi ē: vt in
 itellī q̄ dēi: s; q̄ ē p̄m̄ intelligibilū ab itellī cōm

nostrō p̄s intelligit. Itē in oī cogitōie in qua ea
 q̄ sit p̄ta r̄ simpliciora p̄s cogitōis: id qd p̄m̄
 r̄ simpliciora p̄ cogitōis: s; in cogitōie h̄mā ea q̄
 p̄s occurrit s; p̄ta r̄ simpliciora vt vī: q̄ ens est
 illud qd p̄ cadit in p̄cepte h̄mā vt h̄m̄. dicit:
 esse autē ē p̄m̄ inter creaturā r̄ cogitōie h̄mā q̄
 occurrit de q̄ ē simplr p̄m̄ r̄ simpliciora. Itē
 nō ē est vltim^o in p̄cepte dēi p̄m̄ in h̄m̄ dēi: s;
 vltim^o h̄mā h̄mā vltim^o ad quē oīa alia sūt
 ordināt ē. est p̄m̄ in intēde: s; bō nō sit et nī sit co
 gnit^o qd p̄ occurrit cogitōis dēi de^o. Itē id qd
 indiget aliq̄ p̄cedere op̄ate ad b q̄ circa ip̄m sit
 op̄atio op̄atū alitū p̄ cadit s; op̄ate ill^o op̄atū
 q̄ b qd indiget aliq̄ op̄ate alitū acutū lignū tā dol-
 lari p̄s cadit s; op̄ate faciē sicutū q̄ lignū
 ad huc nō dōtari: s; rē sensibīle o indiget q̄ abstrahant
 a m̄a p̄ intellectu agētē aliq̄ intelligit ab-
 intellectu possibilī. Dēus itē p̄ seip̄s mēte ē a mēte
 p̄m̄: s; ip̄e p̄s intelligit ab intellectu possibilī q̄
 rē sensibīles. Itē nālī cogitō r̄ q̄ nō p̄t intelligi
 nō ē ē illa q̄ p̄ nīe cogitōis occurrit: s; cogitō
 cētū dēi oībō ē nālī in certat vt Dama. dicit
 p̄t bō cogitāt nō ē vt Ansel. dicit: s; dō ē p̄m̄
 qd a nobis cogitōis. Dō s; fm̄ p̄m̄ oīa nīa cogitō
 oīa h̄m̄ a sensibīlī dēus ē m̄a rē mot^o a sensu
 ergo ip̄e nō est p̄m̄ o cogitōis a nobis: s; vltim^o.
 Itē fm̄ p̄m̄ ea que sūt posteriora fm̄ nām s;
 p̄s mota quo ad nos: r̄ mīnis nota fm̄ nām s;
 magis nota quo ad nos: sed creaturē sūt posteri-
 oia: s; mīnis nota fm̄ nām q̄ ip̄e dēus ergo ip̄e
 est posteri^o notus quo ad nos. Itē id qd p̄m̄
 vt vltimū p̄m̄ nō est p̄m̄ qd p̄cedit oīa mē-
 ta: s; cogitōie dēi p̄m̄ nobis: vt vltimū p̄m̄
 um oīis cogitōis r̄ actōis: q̄ dēus ē ē p̄m̄ a
 nobis: cogitōis. Itē dicitū q̄ quidā dicit q̄
 p̄m̄ qd a mēte h̄mā cogitōis cū in h̄mā vitā
 ip̄e dēus q̄ est vitā p̄m̄: r̄ p̄ h̄c oīa alia cogitōis
 s; b ap̄t ē falsū: q̄ cogitōie dēi p̄ cētūa h̄mā
 beatudo: vt si sequerē oīa bōem bōi ē. Itē
 terea est in dīnā cētūa oīa q̄ dicit^o de ip̄a s;
 mill^o erraret circa ea q̄ de de o dīr: qd exp̄m̄
 p̄ ē falsū: r̄ itē ea q̄ sūt p̄mā in cogitōie h̄mā
 cōs: s; ē certissima: vt itellī cētū: ē ē ea ea in
 itelligere qd patet in p̄pōitō nō esse. Repugnat
 etiā bōi p̄tōtia autoritātī scripturā. Exo. 33. vī
 videbit me homo r̄ vīcēt. Unde alij dicit q̄ dī
 vīna essentia nō ē p̄m̄ cogitōi a nobis in vīa: s;
 in h̄mā luminis ip̄i: r̄ s; hoc dēus est p̄m̄ qd
 a nobis cogitōis. Sed hoc cētū flare nō p̄t qd
 nīa lux in h̄mā dīnā: in mēte est lux nīa per
 quā p̄tōtia vt itellī cētū. Hoc autē lux nō ē p̄m̄
 mām cogitōi a mēte: neq̄ cogitōie qua sit de
 ea qd est: cū mīta mēte indiget ad cogitōie
 qd est itellī cētū: neq̄ cogitōie qua cogitōis
 est: q̄ itellī cētū nos habere nō p̄cipim^o vī

tu vie nullo mō possum cognoscere qd est s; solū
 an est. Cognoscim' aut aliquo mō deū esse trinum
 r vniū q; p' hūc: q' b' nō p'ner ad qd est de i s; ad an
 est ipi'. Sed an est possum' hūc rōne cognoscere
 de deo q; deū esse trinum r vniū nā rōne fieri pōt.
 Sed p. fides est de nō apparenb' rōni. vt pater
 hōeb. n. sed deū esse trinum r vniū est arnōc' fidei
 q' ad b' vidē d' rō nō sufficit. Itē ois rō nālis er p' n
 nūa pncipis nāliter cognōis efficacib' h; s; deū
 esse trinum r vniū nō pōt de d' n' er pncipis nāliter
 cognōis q' a sensu acceptūf cas in sensibilib' nūbil
 sic iactat vt sine tria supposita vni' d' n'ne. s; deū
 esse trinum r vniū nō pōt fieri per rōne. Itē amb. cui
 cūq; ipōssibile est gnā d' n' s; scire fecerit mōs deūe
 v'et s' l'et nō solū mca sed et iā angeloy; s; rō nālis
 nō sufficit ad cognōcō d' d' gnōitōis d' n' am ep p' n
 nec trinitatē p' nōat. Rūdoe d' d' n' q; deū esse tri-
 nū r vniū est solū mō credēdis nullo mō pōt de mō
 strare p' n'at: q' n'us ad hoc atq; d' n' rōnes non ne
 cessarie nec mūltā pbabiles nūl credentē haberi
 possint. Itē d' p' er b' q; deus p' nōcōm' i hūc vie
 nūl er effeand' vt er d' i' p'atere p' r. Et rō nāli co
 gnōitōe de deo cognoscere nō possum' nisi qd p'ci
 p'it de deo er h' n' n' s; effectū ad ipm sic ea q; de
 signat cū rō arē ipi' r' erratū d' n' ipi' creata r q' remo
 nent ab ipō ip' f'et rō p' d' n' s; effectūy. trinitas
 it' p' nōat nō p' ceipi er ipa cū rōe d' n' a cū ipa cū
 l' r a cōis s' r totū trinit' ad. Nec ē r d' p' m' remōtio
 nē nū. vnde nullo mō pōt de mō strare p' n'at de
 nō esse trinum r vniū. C. Ad p' m' s; d' b. q; cā q' i' cōe
 tūm s' r p' n'at in deo vniū s' r s; r rō q' n'us in quo
 libet ente creato mōtus al' aliq' trinitas er b' h' nō
 p' n' n' ecessario p' d' n' q; in deo s' r aliq' n'ia nūl s; rō
 nē r h'ec p' n'at nō sufficit ad d' n' s; rōne p' n'at
 rū. C. Ad. 1. d' b. q; p' n'atō ternariū hūm' in do ē r
 p' n' o' n' e vnitatē nō q; ipa cōn'ia numerē: sed
 q; v' n' e p' n'at ois iūeri p' n'atōne: vt d' in aris-
 totelica doctū. C. Ad. 3. d' b. q; etiā remota d' n' s; rō
 nē p' n'at q; est cōl' r a s in d' n' s; p' m' q; cōis sapia
 er' p' n'atōe cōt' r. Itē p' r d' i' q; in cōl' r a tē est duo
 p' d' n'atō. s; p' n'atōe suppositōy inter q; arē d' n'at
 cōl' r a s v' n'atē q' r a tē que est cōl' r a tē. R' d' u
 cho i' g' in cōl' r a tē ad cōl' r a tē nō s' r rōne p' n'atōe
 suppositōy s; rōne cōe: q; sicut v' n'atōe est cōl' r a tē
 t'io ita mē q' r a tē est cōl' r a tē. Et rō o; q; cōl' r a
 tō s' r s' r an cōs in cōl' r a tē nō q; ante q' n' b; mē q' r a
 sine aliq' cōl' r a. Alias operet in ord' n' e numero y
 est aliq' ad v' n'atē r d' n'atōe q' s' r in mē q' r a vel in
 ipa v' n'atē inueniri p' n'atōe. C. Ad. 4. d' b. q; q' s;
 nō ē egocei redūcat ad v' n'atōe nō t'io q; p' n'at
 tō equoat ad v' n'atōe redūcat sed ad generā' qd
 est in se v' n'atōe. In reb' . n. nālis v' n'atōe q' n'ā
 rōes egocei s' r p' n'atōe gnā d' n' s; v' n'atōe: eo
 q; cōe egocei h' r' infūerā s' r torā sp' m' nō s' r e
 v' n'atōe sed solū s' r v' n'atōe in d' n' s; m' . Et s' r q' n' in

firmata cū equoat sicut corp' s' r i' rōa cōp' r
 sup' rōy. C. Ad. 5. d' b. q; er b' nō p' rō h'ic v' n'at
 iocū d' s' r sine p' d' n'atōe: non b; in se v' n'atōe s' r ad
 oia sufficit ar' p' p' rōe s' r a' n' a q' h'ic in se oia v' n'at
 sufficit p' n'atōe v' n'at s' r rō r' r' s; s' r solū r a. Deū
 it' est mag' s' r i' b' sufficitōs. V' n'atōe d' n' s; rōne
 p' n'atōe q' d' n'atōe manet l' e o iocū d' n' s; rōne. C. Ad
 6. d' b. q; in deo idē est intellect' r intellect' rōne
 o; q; er b' q; intelligit p' n'atōe l' e o aliq' p' n'atōe
 r' a' l' e r d' n' s; rōne ad ipō sicut est in nobis. trinitas
 est p' n'atōe r' e' r' r' d' n' s; rōne r' e' r' r' . C. Ad. 7. d' b. q;
 intellect' rōne v' n'atōe p' n'atōe q' d' s' r' q' s' r' n'atōe
 n' r' a' m' i' n' d' n' s; r' a' l' e' r' . oia q' n' e' c' e' s' s' a' r' i' a' i' n' s' c' i' p' t' i' s
 v' e' l' p' s' e' n' o' r' a' v' e' l' p' a' l' i' a' c' o' g' n' o' s' c' i' b' i' l' i' a' m' e' n' t' i' o' y;
 ita s' r' q' u' o' a' d' n' o' s' . Et nō possum' ad oia n' e' c' e' s' s' a' r' i' a' p'
 b' a' d' a' s' e' u' m' d' n' s; i' n' d' u' s' t' r' i' a' r' o' n' e' s' n' e' c' e' s' s' a' r' i' a' i' n' u' e' n' i' e
 C. Ad. 8. d' b. q; p' n'atōe p' n'atōe p' n'atōe nūl s' r ad p'
 p' n'atōe s' r m' r' e' i' v' i' t' a' t' e' y; q' n' i' s' v' i' d' e' a' f' a' c' i' e' r' e' s; v' n'at
 nō . n. p' n'atōe q' r a' i' a' m' e' s' t' e' i' u' s' d' e' n' t' e' cōn' s; rō
 p' r' e' s; q; er' q' d' a' i' a' s' r' a' s' e' p' a' r' a' p' n'atōe p' n'atōe
 t' e' r' t' i' a' p' n'atōe s' r a' m' m' i' d' i' v' t' p' s; p' m' a' c' r' o' b' i' u' s; . Et
 q; o' s' s' u' b' i' l' i' t' a' t' i' a' s' e' p' a' r' a' t' d' e' o' s' v' o' c' a' b' i' t' i' n' d' e' q;
 i' l' l' a' s' v' o' c' a' b' i' t' s' e' u' d' i' c' e' b' a' t' t' r' e' s' d' e' o' s' v' t' d' i' c' a' t' a' n' g'
 . r. de c. d' e' i' . d' n' s; t' i' n' d' e' p' n'atōe aliq' s' p' n'atōe s' r
 sicut p' r' s' i' n' t' u' . a' l' i' a' . n. m' i' d' i' nō est m' e' s' t' i' l' l' o' y; d' n' s;
 s' r' m' e' o' s' s' i' c' e' s' p' n'atōe p' n'atōe s' r i' n' d' i' c' e' s' i' n' . 3. s' i' g' n' o
 d' e' e' s' e' c' i' l' i' e' . l. i' n' c' o' g' n' o' s' c' i' t' t' e' r' t' e' p' n'atōe . Et d' b' sicut
 cōl' r a tē d' i' q; cognōerūt d' n' s; p' n'atōe q' n'atōe ad p'
 p' n'atōe p' n'atōe r' s' a' p' i' e' n' d' i' nō s' r' q' n'atōe p' n'atōe . V' n'atōe
 it' q' s' p' n'atōe p' n'atōe m' a' r' i' e' s' i' p' s' e' i' t' e' f' f' e' c' t' u' o' s'
 i' l' l' a' nō cognōerūt . C. Ad. 9. d' b. q; p' n'atōe . nō s' r
 d' i' c' e' r' e' q; d' e' s' r' m' a' g' n' i' f' i' c' a' t' i' o' n' e' t' r' i' n' i' t' a' t' e' v' n'atōe
 q; t' e' m' a' r' i' o' n' i' s' t' e' r' o' s' a' c' r' i' f' i' c' i' o' y; r' o' c' o' n' i' a' b' a' n' g' o' s' h' o' n' o' r' a' b' i' l' e'
 p' p' t' e' r' n' a' r' i' i' n' t' e' r' i' p' s' e' c' i' o' n' e' . C. Ad. 10. d' b. q;
 oia q; in deo s' r: v' n'atōe s' r i' m' p' l' e' x' e' r' e' c' h' n' i' a' s' r' i' s' e' s'
 q; s' r' i' n' i' p' o' v' n'atōe s' r i' n' t' e' l' l' e' c' t' u' m' m' o' m' i' l' t' a' r' p' n'atōe
 r' e' l' l' e' c' t' u' m' nō pōt p' n'atōe v' n'atōe s' r i' n' t' e' l' l' o' y; s' r e' a' l' i' o' . I' n
 d' e' c' t' u' s' q; in s' r a' r' v' i' e' d' e' n' u' l' l' o' c' o' y; p' o' s' s' u' m' c' o' g' n' o' s' c' i' t'
 e' r' o' s' s' i' c' i' t' e' s' t' i' s' s' o' lū an est r' p' n'atōe q; cognōcōe
 est v' n'atōe rōne nō s' r' a' l' e' r' . Sicut s' r' a' l' i' o' s' an s' r' s' r
 p' n'atōe in deo q; nō nō cognōcōe an i' n' s' i' t' o' p' n'atōe
 s' r' pōt rōne nālis s' r' i' n' a' d' e' o' s' s' e' i' n' n' o' n' a' i' r' a' n' s' i' t'
 trinus r vniū .

- d. Et de d' n' s; de manifestōe d' n' e cognōitōis. Et q' r' s' r' d' n' s; . p' n'atōe v' n'atōe d' n' a' l' e' c' a' t' i' o' n' e' i' n' u' e' s' t' i' g' a' d' o' t' r' a' c' t' a' r' e' . s' c' o' d' v' t' q; d' d' n' s; q' s' i' d' e' s' i' f' u' t' p' o' s' s' i' t' e' s' s' e' a' l' i' q' s' c' i' a' . t' e' i' o' v' t' q; i' n' s' c' i' a' s' i' d' i' c' a' t' e' d' e' d' e' o' l' i' c' e' a' t' r' o' m' i' b' p' b' i' c' i' o' y; v' t' i' . q' r' o' v' t' q; d' n' s; s' r' v' e' l' a' d' a' n' o' n' i' s' r' o' b' o' r' a' t' i' o' v' e' r' b' i' s' .
- a. Ad p' m' s' i' c' p' e' d' i' t' . V' t' q; d' n' s; i' n' u' e' s' t' i' g' a' t' i' o' n' e' nō l' i' c' e' a' t' a' r' g' u' i' d' e' . E' c' c' l' . 3. a' l' t' i' o' n' e' t' e' n' e' s' t' e' r' i' o' s' e' t' . s; d' n' a' s' i' t' m' a' r' i' e' h' o' i' e' a' l' t' i' o' n' a' r' s' e' p' e' q' u' e' e' s' t' s' i' t' i' d' e' i' d' e' i' s' b' m' o' s' s' e' r' u' a' n' t' i' s' . Itē p' n'atōe nō i' n' s' e' r' i' t' n' i' s' p' c' u' l' p' a' . f' e' d' s' i' c' u' t' d' i' . p' u' e' r' . 15. q' s' r' u' n'atōe: i' n' a' l' i' c' i' a' s' o' p' p' n' e' c' a' g' l' i' a' s' p' r' e' s' e' r' u' a' n' t' e' a' q' d' d' e' o' s' a' m' a

nullo modo possumus scire quid est ut dicit Damasc. ergo de deo scia haberi non potest. Item cumlibet scie est ptes: passioe s'm subiecti p'derare. s; de' cui; sit forma simplex nec ptes h; in q's diuidat: nec passioib; aliq; subiecti p'de. s; de deo non p'de est scia. Item in q'libet scia non pcedit assensum. Demonstra t'ic. n. facit in scientijs scib; sub' assensu sed in his q' scia fidei o'z esse cognosco. s; q' assensu fidei pcedat rationem ut dicitur est. s; de d'nis p'cipue q' fide ca p'ntur non p'de esse scia. Item o'is scia pcedit ex p'ncipijs p' s; sic notio q' q'q; pbat audita: aut ex p'ncipijs q' ab his fideb; h'nt. Sed articuli fidei q' sunt p'ima p'ncipia in fide non s'nt b'm'de q' nec s'nt p' se nota. ne q' ad p' se nota a resolu' p' se dem'dstrant ut dicitur e' g' de d'nis q' fide tenet non p'de esse scia. Item si deo est de non appareat d'ns scia est de appa retio: q' p' sciam appar'et ea q' p' sciam tradidit: s; d' d'nis q' fide tenet si p' est scia. Item cumlib; scie p'ncipi' est intellectus: q' ex intellectu p'ncipioy venit tur in sciam p'ductionis. sed in his q' s'nt fidei licet et non est p'ncipi' sed finis q' ut dicitur. Isa. 7. nisi cre dederitis non intelligetis: s; de d'nis q' fide tenet non p'de esse scia. Sed p' est q'd dicit aug. ii. de tri. vbi ut scie tribuo illud nisi quo fides s'nt b'rrima q' ad vera b'rrim' d'nt d'ni q'gnif: defendit roboset: s; de his q' s'nt fidei est scia. Item sap. 1. dedit illi sciam sc'p' 2. i. fidei: q' de alia intelligi non p'de nisi de ea q' scia ad imp'ns discernatur q' est scia fidei. Item ap'lo v' e' cognoscat fidei lib' loqm'. i. cor. 8. dicit. N'd' d'nis est scia: sic id' q'd p'uo. N'd'. v' d'm q' q' scie r'o' est s'nt in h' q' ex aliq; notio alia ignota: ita cognosca tur. h'nt in d'nis p'tingit: p'nt q' de d'nis p'de esse scia. Sed v'noy noticia dupliciter p't ext'mari. V'no modo ex p'te n'ra s; sic nobis cognoscibilia notia s'nt m' ex creaturis q' s'nt noticia a sensu accipimus V'no modo ex n'ra ipsoy s; sic ipsa s'nt ex sc'p'is ma'de cognoscibilia q' suis s'm modis suis non cognoscant a nobis nisi a deo cognoscant et a beis s'm modis suis Et sic de d'nis duplex scia habet. V'na s; modus n'rm q' sensibilia p'ncipia accipit ad a'ntic' d'nt v'na. Et sic de d'nis p' sciam tradiderit p'bia s'm d'nt sciam d'icetes. V'na s'm modis ipsoy d' v'noy ut ipsa d'na s'm sc'p'a cap'it q' g' d' p'fecte nobis in statu v'ce est ip'ossibilia sed sit nobis i' sta tu v'ce q'da illa' cognosco p'ncipioy s; affirmatio ad cognosco d'nt. in q'ntu p' fide nobis in f'ca inbe rem' ip' p'm' e' veritat' p' sc'p'am. Et sic de' ex v' ipo q' cognoscat sic cognoscat alia modis. i. simpli cit'ntu'nd' b'currendo ita nos et his q' fide capi m' p'm' e' veritat' inheredo venim' i' cognoscoz alioy s'm modis n'rm. i. d'iscurrendo de p'ncipioy ad p'd'onez. V'nt p'io ipsa q' fide tenem' s'nt nobis q' si p'ia p'ncipia in hac scia alia s'nt q'nt' p'onez. Et q'no p' q' de scia est alio: illa d'na q' p'ba tradiderit: s'm et alioy p'ncipioy pcedat. C. ad p'ntu' er-

go d'm q' sapia n'd' diuidit p' sciam sicut op'ntu' p' oppositio: sed q' se habet et additione ad sciam est. n. sapia ut dicit p'bo. 6. er'o. caput o'ium scia r'ri regulas o'ie alia: in q'ntu' de alia s'm p'ncip' est p' p' q'd' er'o de scia: dicit. i. mat. Et mal to magis hoc q' n' sol'u' de alia s'm s; et alia s'm est. S' ap'ntu' it' est ordinare s; ideo ita scia alia s'm q' o'z alia ordinat et regulat sapientia dicitur in artib; m'cham'is sapienter dicitur illos q' alio' regulat ut architectos. Dele vo nome alia s'm info'ntu' b' relinquit. Et s'm h' scia diuidit p' sapia: s; p' p'ntu' p' d'ffinitione. C. ad. scdm d'm q' h'nt in p'ia d'nt est q'nt' c'ac cognoscat per suos effect'z: esse eius cognosco i' sup'let locu' cognosco q'd'ntio e' q' regit in illis sc'ntijs q' sunt de reb; q' p'rie ipas cognosco non p'nt. Et s'nt o'z q' ad h' q' d'nt scia s'nt hab'eam' p' scia de deo q'd' est. Et p'de d'ca q' hoc ip'm q'd' s'm' de deo q'd' non est sup'let in d'na scia locu' cognosco q'd' est: q' s'nt p' quid e' d'ffinitio res ab alijs: ita per hoc q' scie quid non est. C. ad t'erciu' d'm q' p'tes subiecti in scia non s'nt s'nt in telligende p'tes subiectu'z vel integrale: p'tes subiecti sunt o'ia illa q'oz p'ntio regit ad p'ntio'ne' subiectu'z o'ia h' mo'i non tractantur in scia nisi in q'ntu' b'nt ad subiectu'z ordinar'z: passioe er'o b' cunct' q'oz de aliquo p'bat p'nt sine negat ides si ue habitudie ad alia res. Et talia multa de deo p'bari p'nt et ex p'ncipioy n'nter notia s; ex p'ntu' p'nt fidei. C. ad. 4. v' d'm q' in q'libet scia s'nt aliq' q'nt' p'ncipia et aliq' q'nt' p'onez. N'd' s; q' inducit in scientijs pcedat assensum p'clom'ic' d' reg' assensum p'ncipioy cum ex eis pcedat. Articuli aut' fidei in hac scia non s'nt q'nt' p'onez sed q'nt' p'ntu' q' er'o defendit ab ip'gnantib; sicut et p'bo. 4. met' b' d'ffinitur s; negat p'ncipia s; manifestat tur p' aliq' s'ntudine sicut p'ncipia n'nter nota. per inductione' non aut' r'one dem'dstrata p'bat C. ad. 5. v' d'm q' er'o in scientijs h'ntu'z traditio sunt q'da p'ncipia in q'ntu' d'ca q'z que non s'nt o'ib; nota: sed o'z ea sup'ponere a sup'ioib; sc'ntijs sicut in scientijs sub alterantio sup'ponit et credit' aliq' a sup'ioib; sc'ntijs sub alterantio' e' b'm'de non s'nt p' se nota nisi sup'ioib; sc'ntijs. Et hoc modo habent articuli fidei q' s'nt p'ncipia h'ntu'z q' cognosco d'ntu'z: q' ea q' s'nt p' se nota in scia qu' deas b' de seip'o sup'ponit in scia n'ra et credit' ei nobis b' indi citi p' suos n'ficioz sicut m' ed'et' credit' p'bo q'ntu' or esse d'ntu'z. C. ad. 6. v' d'm q' appar'ita sc'p' e' d'nt et appar'ita p'ncipioy. V'nt scia non facit apparere p'ncipia: sed ex h' q' appar'et p'ncipia sicut apparere p'onez et p' b'm' modis scia de q' n'c' loq' mur non facit appere ea de q'd' est fide: sed ex eis facit appere alia per modis quo de p'ntioz com' m' b' d'nt. C. ad. 7. d'm q' cumlibet scie p'ntu' p'nt est intellectus q'd' e' p'ntu' sed non semp' p'ntu'z

leret: vlt ostendit do omo esse impossibil: vt nō ē
necessariū. Sicur. a. ea que fidei sunt non pnt de
monstrare pbare: ita quedi dita bōis nō possunt
demonstrare ostēdi et falsū: s; pōt ostēdi nō ē ea
necessaria. Sic igit in sacra doctrina: pbia possit
manifeste vti. pna ad demōstrādū ea que
sunt pambūda fidei ē necessaria sunt in fidei scia:
vt ea que nālibus rōnibus de deo pbant: vt de
um ē: deū ē vlt: bōis: vlt deo: vlt de crea
tura in pbia pbata que fides suppat. sed ad no
tificandū p aliquas similitudines ea que sunt fidei:
sicut Aug. in li. de tri. vlt multas similitudines
ex doctrinis pbiis sumptis ad manifestādū trini
tatis: ad refutādū bōis que s; fidem dicunt: si
ue ostēdendo et falsū: siue ostēdendo nō ē neces
saria, nō venientes pbia in sacra scriptura pnt dupli
citer errare. Vmo nō vt dō bōis que sunt s; fidē
que nō sunt pbiis: s; potius error: vt abusus cūta:
sicut Orig. fecit. Vltio nō: vt ea que sunt fidei in
studant sub metis pbiis: vt si nihil aliq; credere
velit: nū qd p pbiām haberi pnt: cōcōtūto pbia
sūt ad metas fidei redigēda: sicut illud apli. i. cor.
x. In captiuitate redigētes oēs intellectus in ob
sequiū xpī. Ad primū q; dicitūm q; ex obus il
lis verbis ostendit q; doctrina pbiōis nō s; vtē
dam quasi pncipalit: vt. s. ppter cū credantur fidei
non nō remouet qn ea possint vti sacri doctores:
quasi scdria. Unde ibidē sup illud per dā sapiām
sapientū et. glo. Non ideo hoc dicit: vt veritatis
intelligentia possit a deo reprobari. Sed q; eoy
pncipalit reprobat qn in sua crudelitōe pndunt.
vt tamē totū quod est fidei nō humanē potētie:
aut sapiētiē tribuerēt: sed deo. Vbi dicit deus vt p
mitiua apōlōrum pcedat esse in iustitiatē et
simplicitatē: et in potētia et scētaria sapia post
ea superueniēt ostēdēt p vltōias fidei mundū
esse deo subiectū: et q̄tum ad potētiā: et q̄tum
ad sapiām. Ad scd m dicit dūm q; sapia secula
ris dō s; in deo q̄ntū ad eius abusus: sicut ea he
retici abutunt: nō q̄ntū ad eius veritatē. Ad
tertium dicit dō q; sacra amētiū fidei p tanto dici
tur esse liberat a pbiis dicitis: q; sub pbiis merita
nō coartat. Ad quartū dicit dūm q; dicitō. a
deo elicet ad aliquos libros gēntiū q; sacras
scripturā quodāmodo p̄tendat. Unde ipē dicit.
Vt quādo in memēt reuerētiē p̄bas legere ce
pisti nemo sermo beneb ar incultus. et hoc ē repōbē
sibile n. Ius ambigit. Ad dūm dicit dūm q; ex
tropici locutiōibus nō est assumēda argumen
tatio. vt dicit Magister. a. dēstinctōe s; m libū.
et dō. dicit in eplā ad tīm q; si in bōlica r̄colo
gia nō est argumētaria: s; p̄pne cū hoc nō sit ex
pōstō aliquid auctōr. Et tū pōt dici q; qd alie
rum duoy trāsit in nām alterius nō reputat: m
p̄p̄s; q; vt rōis a sua nā alterat. Vlt illi q; vtiat

pbiis dicit mētō in sacra scriptura redigēda: a
obsequiū fidei nō mōcēt aqnas vltōis auctōr a
quā in vltū. Ad scd m dūm q; dicitō. loquit s;
illis rōnibus q; ab hereticis sunt inuētē admodē
suis erroribus: pbiē autē doctrine nō sunt rōnē
mo eay abusus solū in errorē dicit: et s; nō sūt p
pter bō vitandē. Ad scd p̄mā dōm q; scie q; ha
bent ordinē ad iustitias: mo s; bō: q; vna p̄vū
pncipiū alteri: sicut scie p ostēdēt vtiat p
p̄s pōam scētiam: sine sine supiores: sine infē
ores. Vlt methaphōsica ē obus supior vltōis
que in aliis scētias sunt pbata. s; sicut r̄colo
oōs alie scē s; sicut ci quasi famulitōes et pambūda
in via generatōis: q̄ntū sicut dignitate posteriorē:
pōt vti pncipiū oīm aliarū. Ad octauū dōm
q; in q̄ntū sacra doctrina vti pbiis dicit dūm
ppter scd m rōnē q; ppter auctōrē dicit dūm p
pter rōnē doctoy. Vlt bō dicitā recipit: et illa te
spuit: s; q; vti cū ppter aliquos errores r̄colē
dō: vti cū in q̄ntū sunt in auctōritē alie rō
sellunt: q; te s; hōmōis aduersarij efficiētis est.

Ad quartū sic pcedit vt q; diuina in fact
a dei nō sūt obfcuritē verboy velidē:
vt d; puer. 14. Doctrina p̄mā: factis
q; sine obfcuritate verboy pponi d; Jē ecclā. 4.
Non absōdēdas sapiām tuā in decō suo. s; puer.
11. Vti absōdēdit frumēta. glo. p̄dicatōis: maleh
eēt in p̄p̄s; q; vti bō sacre doctrine nō sūt vlt
da. Jē d; Nat. 1. q; dico vobis in tenebris. glo. in
misterio. dicit in lumine. gl. age: q; obfcurā fidē
sine magis r̄colēda ē occultā dēficultatē
vōis. Item doctores fidei sūt sapientes: im
p̄cībūs debitorē vt ps. R. o. i. q; ita debēt loq;
vt a magnis s; p̄nt intelligi. i. sine obfcuritate
verboy. Jē sap. 7. dicit. Vti sine scēdē dicit
et sine iura dā edicōs; qui occultat nō edicāt. q;
vidēt in iustitē sacre. Jē Aug. 4. de doctrina xpī.
Expōitōes sacre scripturē: nō ita loqui debēt
tanē scēdē expōitōes s; iustitiatē: pponit
s; obus sermōnibus suis p̄ntitue: s; maxime vt
intelligant laborēt ea q̄ntū p̄nt p̄p̄citate di
cendi vt multū tardus sit qui nō intelligat. Sed
s; est quod dicit d; Nat. 7. Nolite sacras dicit
nibus vt. glo. Res absōdēdas amānis querit: cella
venerabilis cōpictur: oia q̄nta carnis tenet
tur. Cum igit sacra documēta expedit summa
veneratōe intueri vidēt q; expedit ea obf
curat. Item d; d; i. c. eccl. bicar. Omne sac
retam laudē nō tradas alteri: p̄ter equē et dūm
deiformē. i. diuina laudes q̄ntas oia sacra
ta cōpictat nō tradas nisi tibi s; mltis: sed s; vt
bis conspiciat scriberat omniū p̄ntitue: ergo
secrēta fidei sūt obfcuritē et verbōis velandā.
Item Laec. 3. Globus r̄tū est noscē misterio re
gū dei. i. intelligentia scripturay: vt ps p̄ glofūm

et totam opinionem heretici ipsiani dicunt: quod sal-
tem voce nomine ipsi assentiant: et ipsum ad hoc fides ca-
tholica non solam: sed magis pollet. Ipsi enim dicitur et de
sibus est recepta: Unde dicitur. Que vocatur catho-
lica in greco: vel vltis in latino: quod idem est. Catho-
licum enim grece latine vltis dicitur. Quia non solum assignat
quas rationes dicitur. Tam propter nota vniuersali-
tatem regulari. Unde tam n. que fides catholica
proponit non vniuersi genti obseruanda: sed omnibus pro-
ponit. In quo seipsum differens a lege moti que vni-
uersi propter precepta proponitur. Sicut etiam singule here-
ses contra nisi sectariorum precepta accommodata tradit
Sed fides catholica de omnibus curis gerens omni-
bus precepta accommodata tribuit: non solum vniuersi genti
et manebit: sed etiam singularibus: non solum innocenti-
bus et non avariis: sed etiam peccatis vbius illi salute
denegat. vniuersi dicitur. Quibus n. vniuersi dicitur
regulis intelligit autem eiusdem religionis quas omnes
et subdit esse debet. vel dicitur vltis regulis: quia ni-
hil eius salutaris: aut iniquitatis admisceat in quocum-
que articulo: siue in quocumque causa. Deinde subiungit
autem cum dicitur. Tam propterea: quia eius cultus
pro omnia seruanda terminos emanant: quod planus
est secundum illud scriptura. In omnem terram eruit sonus eorum. et.
Quia si de trinitate. Hinc proinde potius fidei sci-
entia de proposita dicitur. Et circa hoc tria facit. pri-
mo proponit catholice fidei sententiam de veritate trini-
tatis. Secundo dicitur hinc rationem inibi. cuius plenitudo
tertio dicitur hinc rationem vniuersi inibi. Incipit
incipit n. pluralitatis. proponit autem catholice fidei
sententiam pro modo cuiusdam argumens: quod fides dicitur
argumens: non apparetur. De n. In quo quidem
argumens et hoc quod diuinitas singularis personis con-
formiter attribuitur: et dicitur quod de omnibus non plura-
liter: sed singulariter hoc nomine deus predicat. Deinde
de hinc hinc rationem assignat. et primo ponit rationes
secundo pro sententia exponit. ibi. Secundo n. dicitur. Quia
plenitudo. I. dicitur argumens: quod dicitur in differ-
entia. I. dicitur in tribus personis quia fides catho-
lica dicitur. Et hoc n. est quod ex primis dicitur etiam
sequitur: quod in differens dicitur tribus personis: sed
ferenter attribuitur. Quia quidem rationem pro dicitur et
ponit dicitur. Secundo n. dicitur differens dicitur
I. qui vel augent vel minuit. I. qui ponit vna personam
maiores alia: vel minores: vel Ariani ponentes plures
maiores filio. Unde subdit. Quia. Ariani variat
res trinitate gradibus in erroribus. I. dignitatem: vna
patri filii subiacent: spiritus sanctus vtriusque. Ultra-
bunt. I. in diuersa tribunt dicitur in eis diuidendo
atque in pluralitate deducit. Et dicitur n. sequitur
pluralitas. Et dicitur vna catholice equalitate
personarum personarum indifferentias assentiant: et propter quod
venit aut. Deinde dicitur primas rationes et ponit
dicitur principium n. et. et primo dicitur hinc argumens
necesse dicitur. Secundo quod dicitur in sua demonstratio

suppositum fuerat probat ibi. cum dicitur. Circum-
mus. I. primo ostendit quod alteritas non est principium plu-
ralitatis alteritatis intelligit dicitur quia alii inter
se altera personarum. et manifestat dicitur et
aliteritas: quod non solum dicitur dicitur dicitur dicitur
quod est facere alium: sed etiam accidit dicitur quod
facere altere. Ad alteritatem sequitur alteritas: sed non
eodem modo. Et hoc dicitur hinc dicitur dicitur dicitur. Si
enim alteritas est principium pluralitatis: et posita est pen-
dit effectus: quod ponitur eis alteritatis per argumens:
et diuinitates sequitur pluralitas diuinitatis. Secundo
dicitur dicitur esse propter principium pluralitatis: quod per
etiam pluralitatis intelligit non potest. Et que dicitur catholice
numerosa. Remota n. pro dicitur tollit effectus. Dicitur
in tribus personis non est alteritas alii dicitur non
erit pluralitas aliteritas: unde. Deinde probat quod ap-
posuit. I. alteritatis est propter principium pluralitatis
dicitur. cum dicitur: et est non sua ratio. Quia res que
vel spiritus vel uidero differunt: et aliqua alteritas sine
dicitur est pluralitatis: vel diuersitatis: quod res plures
sunt tres: siue quodlibet: si dicitur vel quod: vel spiritus
numerosus omnia personam principium est alii alteritas.
I. circa hoc dicitur. I. primo ponit minoris dicitur
dicitur. ibi. Quod dicitur: et est pro tanto. quod dicitur ad
rationem dicitur dicitur: sed idem dicitur dicitur dicitur
spiritus numerosus: et dicitur: quia supponit et
quod dicitur in primo dicitur. quod dicitur dicitur dicitur
dicitur et reliquas: et hoc dicitur. I. metha. quod dicitur
dicitur sunt opposita. Secundo manifestat propter
supponit et hoc quod dicitur. I. top. Tertio probat
rem dicitur ad id quod dicitur et potest et dicitur. ibi.
sed numero dicitur. Quod n. dicitur dicitur dicitur
dicitur dicitur vel spiritus principium sit aliqua alteritas mani-
festum est ex ipso dicitur. Et hoc n. aliqua est diuersa
quod est eis generis: et diuersa spiritus: sed sub alteritatis
ponitur: sed in dicitur dicitur est diuersa numero
manifestus et ipso nomine quod aliqua alteritas dicitur
plures pluralitatis: imo vel magis eodem modo. I. nomen
quod pluralitas dicitur in numero designat sit principium diuersi-
tatis: cum ita dicitur et aliqua diuersa numero dicitur
nomine: sicut genere vel spiritus. Et ideo ad vniuersas
maiores sui principium ostendit quod hinc etiam dicitur
aliqua dicitur differre numero facit aliqua
alteritas sine varietate: quod probat pro hoc quod in tribus
non manifestus dicitur dicitur et dicitur differre numero
inueniunt altera accidit: sicut in boie et boie spiritus
altera: et in boie: et lapide generis altere. Unde dicitur
et hoc dicitur spiritus boie hoc boie dicitur accidit
et quod posset alio dicitur quod varietas accidit non
est est pluralitatis: primo numero: quod dicitur accidit
vel in re: vel spiritus dicitur vel alio et cognat: et in
pabilibus: ad hoc remanet si a cum accidit: quod ad
et ab ipso dicitur cognat: quod hinc dicitur ostendit
at dicitur: quod quod omnia accidit possunt in re: et
pariarum aliteritas accidit diuersitas: nullo modo

potest etiam alio a diversis in diuiduis separari. s. di-
uersitas loco. 2. Duo n. in diuidia no pot ee in eo
dem loco: nec fm de nec fm animi fides: q; hoc
no intelligit: nec vni uagari pot. Et scilicet q; ex
hoc fiat aliqui doctes plures numero q; sunt acci-
dentibus plures. i. diuersi. s. in hoc terminat sula
huius partis.

b. It est duplex qd. scilicet de his que pntur
ad fidei obiones. scilicet de his que pntur
ad eam pluralitat. Circa pntus quntur quatuor.
Primo vtrū humani generi sit fides necessaria
Secundo qd se by fides ad religionē. Tertio vtrū
vniuersū vera fides catholica: vlt visio noletur.
Quarto vtrū hoc sit vere fidei pfectio: q; p; e filius
c. l. singulis est deus: tres sunt vnus de' ab alijs
ois in equalitatē diuinita.

a. Opusculum sic pcedit vti qd no fuerit neces-
sarium humano generi fidei hie: vt. n. di-
citur. 6. Quid necesse est hōi maiora se querere: q;
scire. nihil. Sed ea que fide er dunt maiora sit
hoie: vt pote rōnem eius excedentia: alias ad ea
cognoscenda sufficret rō causans sciam: nec req
reret fides: q; nō fuit necessariū hoī vt ea que sunt
fidei ee doceret. Item nām humanā deus in sua
pōtione pfecte inuoluit. Idca. 32. dei pfecta sunt
opa. Sed ex his que mēti humane in sua pōtite
sunt indra nō pot homo ptingere ad ea que sunt
fidei cognoscēda: alias posset p sciam hūi que cau-
latur ee eo q; pclatione resoluunt in pncipia nū-
lter nota. Auni q; pfectum dicit aliquid cui nihil
desit: eo q; no hōie vt di. 5. meth. videt q; hōi fi-
de nō indiget. Item vniuersū sapies ad pueniē-
dam in hūi viam erigit beatus. Sed diuinitas
vī creature ea que sup rōnem sunt credere. e val-
de pculosum hoibus: cum multi a statu salutē de-
stant p hoc q; nō credūt: q; vti q; deus qui est sapi-
entissimus nō debuit vias fidei pparare hoibus
ad salutem. Item vbi dicitur est acceptio aliquorū
cognitorū sine in dicio: est via facilis ad erroes: s;
q; habemus aliqd in nobis p quod possimus iu-
dicare de his que p hōie accipimus: cui nāle in dē
tū ad hōi nō se extendat: vt pote rōnem excedē-
tē q; vti facili ad erroes: ita vī dē hōi ponē-
tē notū q; vti: vt dicitur in de q; fidem. Itē
vtrū idca. 2. Dali hoīs est perrōnem esse: s;
hōi fidei in dē rōne dīcedit: s; in bēnā assue-
tū rōnem pēnere: q; vti q; vti illa sit hoibus ma-
la. Sed 3. l. eb. 11. Vne fide impossibile ē place-
re: s; hōi maxime hoī necessariū: vt deo place-
at sine quo nihil pot boni facere vt bies; fides est
māie hoī necessaria. Item hōi est māie neces-
sarium cognoscere veritatē: eius gaudij de vitate
cognita sit beatitudo: vt Aug. dicit. Sed fides
collocat creditōes in vitate: s; in eis veritates: vt
hac 1. 7. c. de di. no. q; fides est hoī maxime

necessariā. Item id sine quo non pot pferari hu-
mana societas: est hoī māie necessariū: s; totū gñf
humani oēs hōi sit alij pollicēti: vt di. 8. et b. 2. 3.
sine hōi de hūm ana societate seruari nō pot q; op;
vt vnus hōi alteri credat in pmissis: in telimo-
nias: in alijs hūmā que sunt necessariā hoī ad cō-
muniendū q; hōi deo humano generi ē inacie neces-
sariā. Itē vtrū q; fides hōi aliquid eōe cōi opimie
s; aliqd cōi scia ē intellectu rōne cōi pōit mēdiū
inter opimie ē intellectu suae sciam ad hōi. de
sanc. v. c. 2. Itē intellectu autē: scia eōe cōi certū ē si-
num assensus: in quo ab op. differē q; accipit alte-
rum oppositū cum formidat alteri: s; a dubi-
tationē q; fluctuat inter duo hōi. Sed cōi opimie
eōe hōi qd est de rebus q; nō sunt intellectui nālī
possibilia: in quo differē a scia ē intellectu. Qd autē
aliquid nō sit appārē hūmano intellectui p cō-
tingere ex duobus: vt di. in. 1. meth. Ex defectu
ipsum rex cognoscit hōi: s; ex defectu intellectū
noīri. Et defectu quidē rex: s; in singularib;
s; ptingēdus q; a nostris sensibus sunt remota. si-
cut sunt facta hoim: s; dicta s; cogitata. Que qd
talia sunt vt vni hoī possint esse notā: alijs igno-
tā: s; q; in pūctū hoim vnus hōi op; q; alio vīat:
sicut seipō in qdōs ipse sibi nō sufficit: ideo op; q;
sūt illis q; alijs sit: s; sunt sibi ignota: sicut hōi que
ipse cognoscit. Et idē est q; in hoīm pueritate ē fides
necessariā: q; vnus hōi dicit aliterus credit.
s; hōi iusticie fundamētum vt Iulius dicit in li-
bro de officij. s; inde est q; nullū mōdaciū est sine
pctō: cū p p mendaciū hūi fidei tam necessariē
deroget. Et defectu vō noīri: s; in apparētia
vt res diuine ē necessariē: que sunt fm nām ma-
ximē note. vti ad hōi inspectōes nō sum; statū in
pncipio rōne: cū oportet ex multis notis ē po-
tētiōibus fm nām: in magis nota ē pōa nālī p
uenire: s; q; erulatio hōi q; vltimo cognoscit; sunt
nota ea q; pmo cognoscit; op; nos etiā a pncipio
aliquā noticiā habere de illis q; sit p se magis no-
ta. Quod fieri nō pot nisi credēdo. Et hōi p; in
ordīe sciam: quia q; est de causis alij. i. l.
methaphisica vīto occurrit hoī ad cognoscēdus
s; in scitōis pambulatio op; q; supponit quēdas
q; in illa plēnā innotescit. vti quēd scia hōi suppo-
sitiones q; vti ad dīcēdū nō credere. Aliq; fi-
nis hūmāe vitē sit beatitudo q; pūctū in plēna co-
gnitōe diuino ē necessariū est ad humanā vitas
in bēnandū vīgē dīcēdū: s; in pncipio fide diu-
no; hōi: que plēnē cognoscēda expectat in vīra
pfectē diuina. A quo; quēdā cognoscēda plēnē
possibile est hōi puenire p vti rōnis in statu vīte
Et hōi q; vti possit hōi scia: s; a q; vti habeat:
tū necessariā est hōi fide p; s; rōnes quas ad by
mores pot. pmo p pūctū dicit ē s; vti māie
p quā occultat diuina ab hoīm intellectu. Et hōi

flr dō sine qualicumq; horū cognōte pūsum est ei:
 ut saltem p̄ fides diuina cognoscat. Unde eccl. 7.
 Alia p̄funditas q̄ cogit et illā. sed p̄pter imbeci-
 litatē intellectus hūmāni a p̄ncipio. Non. n. p̄
 nōit ei sua p̄fectio: nisi in fine. et iō vt nullū sp̄s
 sit vacua a dei cognōte indiget fide: p̄ quā ab ip̄o
 p̄n^o diuina accipiat. Tertio p̄pter mltā p̄ambu-
 la q̄ erigunt ad habēdū cognōte de deo s̄ vā
 rōnis. Et sig. n. ad hoc fert om̄m sc̄larum cog-
 nōte cū om̄i finis sit cognōte diuinoꝝ. Quē q̄dē
 p̄ambula paucissimi p̄p̄hendunt: vt p̄sequant̄.
 Vbi ne multitudo hom̄i a diuina cognōte rema-
 neat vacua p̄uisa est ei diuinit^o vīa p̄ fides. Quar-
 to q̄ multi boiūm et nāli optatione sunt indispo-
 siti ad p̄ferentes intellect^o p̄sequēdas p̄m rōnem
 vt vīa rōnis. Vbi vt b̄i diuina cognōte nō cre-
 ant̄ p̄uisa est vīa fidei. Quinco p̄pter occupatōes
 plurimas q̄bus op̄s boies occupari. Vbi imposs-
 bite est q̄ om̄s p̄sequant̄ p̄ vīa rōnis id q̄ est de
 deo necessariū ad cognōte dū: et p̄ter b̄ est vīa
 fidei p̄curata: et b̄ p̄m ad illa que sunt ab aliqui
 bus facta et alia p̄ponunt: vt credēda. Quē dā vō
 diuinoꝝ sunt ad que plene cognōte dā: nullatenus
 rō hūmāna sufficit: s̄ coḡ plena cognōte specta-
 tur in futura vita: vbi erit plena beatitudo: sicut
 erinitas et vnitās vnus deū. Et ad hanc cognōte
 ne m̄b̄ p̄ducit: nō er debito ius nāe: s̄ et sola di-
 uina gr̄a. Unde os q̄ ad h̄mōi etiā sc̄e p̄cedem
 quēdā supponēs ei p̄mo credēde p̄ponit: et q̄-
 bus dirigat in plenā cognōte coḡ que a p̄nci-
 pio creditur: etiā in aliis sc̄e accidit: vt di-
 ctum ē: et iō d̄ vīa. 7. p̄m alii translationē: nisi cre-
 daderig nō intelligit. Et h̄mōi supponēs sunt illa
 que sunt credita p̄m ad oīes: a nullo in bac vi
 ea sunt sc̄ta vt intellecta. ¶ Ad p̄mū igit̄ dōm
 q̄ licet ea que sunt fidei sint maiora boie: viribus
 nāe p̄deratis: nō t̄i s̄t maiō: a boie: diuino lumi-
 ne illustrato: ideo nō est necessē boi: vt h̄mōi p̄-
 pria virtute querat: s̄ est ei necessariū: vt ea diu-
 na reuelatōe cognoscat. ¶ Ad. 2. dōm q̄ deus in
 p̄ma re: p̄ditōne boiem p̄fectū instituit p̄cedē
 nāe: que quidē in b̄ ostitit: vt boi b̄t om̄a que sūt
 fac nāe debita. Sed supra debitū nāe ad dūm p̄-
 mō dūm ano ḡnt̄ alique p̄cedēs et sola gr̄a di-
 uina: inter que ē fides vt p̄ ep̄. 2. vbi de fide d̄
 q̄ est dei donū. ¶ Ad. 3. dōm q̄ cui libet in beati-
 tudinē rēd̄t̄ et nō cessatū est coḡere in q̄bus b̄t
 tudinē querere debet: et qualis q̄d quidē facilius
 si et nō p̄d̄t̄ v̄ndem: cū rōnis ingnitio ad talia p̄-
 venire nō p̄ostitit nisi multis p̄cognitis q̄ nō est fa-
 cile sc̄re. Nec etiā potuit ei minor p̄claro: cū bu-
 mana ingnitio p̄pter imbecilitatē intellect^o n̄i sit
 facilius ad erroē: et b̄ etiā apte ostidit et igit̄ p̄bio:
 q̄ p̄ vīa rōnis finē hūmāne vite querētis et mo-
 dū p̄ueniēdi in ip̄m nō inueniētis: in errorē multi-

placet et turpissimos incidit: adeo sibi iniucy
 differentes: vt vix dno: aut trium esset de his
 p̄ oīa cōis vna fides: cū t̄i p̄ fidem vidēam^o in vna
 hūmā etiā plurimos p̄uenire p̄p̄os. ¶ Ad. 4. di-
 cendū q̄ quomōdo accepit aliquo mō assenti coḡ
 et aliqd q̄ inclinēt ad assensū: q̄d assenti lumē nāli i-
 ditum in b̄ q̄ assenti om̄is p̄ncipia p̄c̄ notat:
 ip̄o p̄ncipio: vt vīa in b̄ q̄ assenti p̄ctōm
 sc̄ta: et aliquas veri s̄mōdōs in hoc q̄ assenti
 mus h̄is q̄ op̄namur. Quē si fuerit aliquātas
 fortiores inclināt ad credēdū: put fides et suffi-
 cius ad iudicādas de illis q̄bus assenti. Et vō-
 luntat ad op̄nādas quōscūq; vt etiā fonter: nō
 ē sufficiens dicitur rōnis. Vbi nō cogitē p̄ b̄
 b̄i p̄fectū iudicis de h̄is q̄bus assenti. Vbi et in
 fide qua in deū credim^o nō solū est acceptio re: q̄
 bus assenti. s̄ aliqd q̄ inclināt ad assensū:
 b̄ est lumē quoddā q̄ est habit^o fidei diuine: nē
 si hūmāne infusus: q̄d quidē sufficit: est ad iudicā-
 cendū q̄ aliqua demōstratō: p̄ quā et si nūq̄ sal-
 sus p̄ctōm: t̄i frequētē in b̄ h̄o fatiē q̄ p̄nat et
 demōstratōne q̄ nō est. Quasi cōtinuo etiā q̄ ip̄s
 lumē nāli que assenti m̄ p̄ncipis: cū lumē illd̄ se-
 quētē impediāt ex corpis infirmitate: vt p̄s in
 m̄tēceptis. Lumē autē fidei q̄ ē quasi sigillatō
 quēdā p̄ime vnitatis in m̄tē: nō p̄de fallere: sicut
 deus nō p̄t decipere vt m̄tē: vbi b̄ lumē suffiat
 ad iudicandū. Sic t̄i habit^o nō mouet p̄ vā ter-
 lectus: s̄ magis p̄ vā vōluntatē. Vbi nō faci-
 dere illa que cre dunt^o coḡ assensum: s̄ facit
 vōluntatē assentire. Et sic p̄ q̄ fides ex duobus
 p̄tibus ē a deo. sc̄e parte interiori: lo luminis q̄d
 dicit ad assensum: et p̄te eorum q̄ exteriori: p̄
 nūq̄ que ex diuina reuelatōe iudicū sumptis: et
 hoc b̄t ad cognōtes fidei: sicut accepta p̄m
 sum ad cognōtes p̄ncipio: p̄: vtrūq; sit aliq̄
 cognōtis determinatō. Vbi sicut cognōte p̄ncipio
 rum accipit a sensu: et lumē quo p̄ncipia cogno-
 scunt est innatū: ita fides et eruditio: et h̄ habit^o
 fidei ē infusus. ¶ Ad. 5. dōm q̄ vnitē p̄m rōem
 est b̄ om̄i boie ingnitū cū b̄o: vnitē autē p̄ter rōem
 p̄t vno mō sonare in defectū sicut est in illis q̄
 vnit p̄m sensus: et hoc est boia malū. alio mō sonat
 re in excellēs: vt cū homo diuina gr̄a ad dicit
 in id q̄ est supra rōnem. Et sic p̄ter rōnem vnitē
 nō est boia malū: s̄ bonū supra hominē. Et talis
 est cognōte eorum que sunt fidei: sicut et ipsa fides
 nō oībus modis sit p̄ter rōnem. Dico. n. nā h̄mō
 b̄ q̄ assentiendū est deo q̄ a deo dicitur.

¶ De secūda q̄ p̄ceditur, videt q̄ fides a
 religioe distinguitur nō sit: q̄ vt d̄o d̄o:
 in encl. fide sp̄ et caritate collēctū est

Deus: h̄ cultus dei est actus religionis: vt q̄ diffini-
tionē nulli p̄s q̄ dicit. Religio ē que cōdā sup̄
omnē quā dīmā vocant cultū certimonibz as-
fert: h̄ fides ad religionē p̄inet. Itē dicit Aug. de
f. rel. q̄ vera religio est q̄ vnus de⁹ colit: s̄ purga-
tissima pietate v̄l puritate cogit: s̄ cognoscit de-
um: s̄ fides: h̄ fides est religioe p̄inet. Itē offerre
deus sacrificiū ē opus v̄l actus religionis: s̄ p̄-
net ad fidē: q̄ vt dicit Aug. 5. de ci. dei. V̄l sacri-
ficium est de⁹ opus q̄ agit: vt san. ta societate inbe-
reant de⁹. Jma aut̄ in beo hols ad deū est p̄ fidē
h̄ fides p̄cipue ad religionē p̄inet. Itē Jo. 4. Sps
est de⁹: eos q̄ adorāt eū in v̄l v̄tate op̄s adora-
re. Magis aut̄ a dōat de⁹ eū ei p̄ternit̄ intel-
tus h̄ cū ei p̄ternit̄ corp⁹: s̄ p̄ fidē ei v̄ternit̄ in-
tellectus: v̄l se oīno subicit ad assentiēdū h̄is q̄ d̄
de⁹ d̄r. h̄ fides ad religionē v̄tate p̄inet. Item
de⁹ v̄t. h̄ de⁹ h̄ p̄ obiectō v̄tate virtus theologica:
h̄ religio h̄ de⁹ p̄ obiectō: nō. n. nisi deo cultū de
de⁹ offert. h̄ est v̄tate theologica: magis v̄tate p̄-
riorē ad fidē q̄ ad aliquid aliq̄: cū nō dicat esse et
religionē r̄p̄tā: nisi q̄ h̄at et fidē: h̄ religio v̄tate
idē q̄ fides. Sed h̄ est q̄ dicitur in fō veteris re-
sponse ponit religionē p̄t̄ infuicē q̄ est v̄tate mo-
ratis: h̄ cū fides sit v̄tate theologica religio erit al-
terius generis h̄ fides. Itē religio p̄t̄ erit in a-
ctū est ad p̄missū: vt p̄s Ja. i. Religio mūdā v̄l
macilata apud deū: s̄ p̄m̄ h̄c ē: vult are pupu-
le: s̄ v̄tate in tribulacōe cōs: h̄ fide cōs: v̄l actū
nisi q̄ est ad deū: h̄ religio est oīno a fide distincta.
Itē religio dicitur cōter q̄ gub̄tas sp̄alibus v̄tate
altingunt: nō aut̄ solū illa d̄r fides: q̄ nō est idē
fidelis: s̄ religio: q̄ nec idē fides: s̄ religio. V̄t.
dōm q̄ sicut p̄s p̄ Aug. 2. de ci. dei. theclēbia que
cultus dei d̄r: religio: pietas: latra ad idē p̄t̄
intelligunt. s̄ ad deū collēdū. Cū aut̄ cultibz r̄t
imp̄tus nihil aliud ē v̄l h̄ debita opatio circa
id̄ adhibē: s̄ ex h̄ dōm̄ modo d̄r aliq̄ collere
agros: p̄t̄es: p̄lam: v̄l alia b̄m̄d: q̄ d̄m̄tis di-
m̄te opatēs cōp̄r̄t. Deus s̄ nō h̄ nō collit
q̄ cū opat̄ aliq̄d p̄t̄ are s̄uenat sicut in p̄di-
cō: s̄ solū m̄t̄m̄ ei nos s̄dm̄us: s̄ s̄d̄atos
dem̄stramus. Itē q̄ cult⁹ d̄m̄tis: absolute the-
clēbia nōc d̄signat: s̄ religio impoat̄ quādas
religatēs: p̄m̄ q̄ h̄ se alstringit quādam ad cultū
s̄m̄. v̄t dicit Aug. in li. de v̄t. r̄cl. Religio a re-
ligido d̄ta eredi: v̄t r̄lā a r̄tē: r̄ligido: vt d̄c
4. de ci. dei. Et p̄p̄a. n. c̄c̄c̄c̄d̄ aliq̄ ligat se ad
aliquid ad eredi. D̄p̄t̄er et nōc religere q̄ an-
t̄m̄ negligētēs vt ibidē d̄r: v̄t inde ē q̄ illi qui
v̄tām s̄a r̄tā: s̄ scrip̄ ad d̄m̄tis obsequi v̄tate q̄
v̄tādas obligant religio d̄m̄tur. Sed pietas
ant̄m̄ cōlucit̄ r̄t̄m̄: qui nō s̄tē: nec merce-
nario affecto ei obsequit̄: s̄ r̄ quia h̄is que sunt s̄a
p̄t̄as quasi quēdas v̄tate d̄m̄tis d̄betur

Beneficia etiā que in f̄ris exhibent sunt quasi
quedam sacrificia dei: s̄m̄ illud d̄betur v̄tate.
Beneficentiē cōmuniōis nōc obtinē: r̄t̄
libus enim h̄is p̄m̄erent d̄m̄tis. Nōc est q̄
nomen pietatis: s̄ religionis ad op̄a m̄t̄raco-
die transferri: v̄t m̄t̄m̄ ad beneficia que in p̄rē-
tes: s̄ p̄m̄am exhibentur. Sed latra impoat̄
debitum collendi: s̄uerōm̄ cultus est h̄c
s̄m̄us seruus eius quem colimus: nō h̄c modo
quod homo seruus hominis dicit: p̄t̄er quodcum
q̄ accidentale debetur: sed q̄ totum quod s̄m̄us
ei debemus tanq̄ creatori. V̄t d̄c latra: s̄m̄us
dicit: non quolibet: sed illa n̄t̄ quod homo seruus
dei est. Sic ergo religio p̄t̄ in op̄atione qua
homo deum colit se ei subiciendo que quidē ope-
ratio debet esse cōmuniōis: ei qui colit: s̄ colenti.
Itē aut̄ qui colit eū se s̄m̄us nō p̄t̄ cōp̄o: s̄ s̄
la mente p̄t̄ingit: s̄ cultus eius p̄cipal̄ in m̄t̄-
ris actibus p̄t̄ur: q̄bus mens ordinat̄ in deum.
Et h̄i sunt p̄cipue actus theologici: v̄tutū.
Et s̄m̄ hoc dicit Aug. q̄ deus colit fide spe: s̄ cha-
ritate. Et h̄is adungunt̄ actus dōm̄: ordinē-
m̄ in deū: vt sapie: s̄ timor: s̄ q̄ nos q̄ deum
colimus cōp̄o: s̄ firmus: s̄ cōp̄o: s̄ sc̄tus: cō-
gnitiōes accipiunt̄. Inde est q̄ ex parte nostra
requirit̄ ad cultū p̄d̄ctū etiā aliq̄e composi-
tiones: t̄m̄ vt extoto quod s̄m̄us deo ser-
uamur: t̄m̄ vt p̄ b̄m̄d: cōp̄o: alia nōm̄t̄p̄o:
s̄ alios ex̄t̄m̄s ad actus mentis ordinatos in
deus. V̄t dicit Aug. in libro de curā p̄m̄tis
h̄ida. Quantes de m̄t̄ris sui cōp̄o: faciūt q̄
supplicātibz agrūt cū genua s̄gnat cum man⁹
extendūt: v̄t etiā se p̄t̄ernit̄ solō: s̄ h̄ quādam
v̄t̄ibilit̄ faciunt: Quos cōs̄ inūt̄ibit̄ volun-
tas: s̄ cordis in̄t̄io deo nōc sit: nec ille iudicat
h̄is iudicij: vt anim⁹ p̄andat̄ h̄m̄m̄. Sed
h̄c magis sc̄p̄m̄ incitat homo ad orandū: ge-
mendū humil̄tis: ang. s̄ cōt̄m̄. Sic ergo d̄m̄s
actus q̄bus se homo subicit deo: s̄ne s̄m̄
sue cōp̄o: ad religionē p̄inet. Sed q̄ ea que
p̄m̄is p̄t̄er deū imp̄dūt̄ ip̄s h̄o imp̄dunt̄ cō-
s̄t̄ q̄ ad eādem p̄t̄ēt̄ subiectionē in qua cultus
religionis p̄t̄at̄: s̄ sic d̄m̄t̄ p̄t̄erant̄ appa-
ret oēm̄ actū bonū ad religionem p̄t̄ere. V̄t d̄c
Aug. dicit q̄ verum sacrificium est oīne opus:
quod agit̄ vt sancta societate inherēamus deo
Tamē quodā oīne. p̄t̄imo. n. c̄p̄cipal̄iter ad
cultū p̄t̄iens p̄t̄er actus m̄t̄ris ordinari in deū
Deo ac⁹ cōp̄o: q̄ ad h̄os extēdōs v̄l d̄signā-
dos s̄m̄t: vt p̄t̄ādas sacrificia: s̄ b̄m̄d. T̄rto
ad eandē cultū p̄t̄er oīne actus alij in p̄m̄is
ordinari p̄t̄er deum. Et it̄ s̄m̄t magnanimitas
est quēda virtus specialis q̄ s̄m̄is oīum virtutum
actibus v̄t̄at̄ s̄m̄ specialis in r̄ōm̄ obiecti: v̄t p̄-
t̄e p̄t̄eris magna in actib⁹ oīum virtutū: ita ē r̄c

ligio est spūalis virtus in actib⁹ omniū virtutū spe-
ciali rōnem obiecti p̄sideris, s. deo debent. Hec
enī est influa p̄. Illi n̄ act⁹ spūaliter religio affi-
gnatur qui null⁹ alit⁹ er⁹ virtutē sūt: sicut p̄strato
nes ⁊ b̄ndicti in qbus scolaris cult⁹ dei censuit. Et
qno p̄ q̄ actus fidei p̄inet quādē m̄lter ad reli-
gionem licet ⁊ actus altarium virtutum ⁊ magis
inquantum fidei actus est primus inorus mētis
in deum: sed formaliter a religione distinguitur
⁊ p̄tote aliam rationem obiecti p̄sideris. Adven-
nit etiā fides cū religioe p̄ter hoc in q̄tum fides ē
religiōis cū ⁊ p̄ncipiū. Ad. n. aliq̄ eligeret cul-
tū deo exuberet nisi fide teneret deū esse creatōe
gubernatōe ⁊ remuneratōe b̄ndictōe actū. Ip̄a
n̄ religio ē virt⁹ theologica. Habet. n. p̄ m̄
quasi oēs act⁹ vel fidei vel virtutis alit⁹ quos
deorūquā debitos offert deū b̄ p̄ fine. Col-
lere. n. oēs est b̄ndicti act⁹ ⁊ deo debitos offerre
Et per hec p̄ n̄ ad obiecta oīa.

Ad tertium sic p̄cedit. Ut q̄ fides xp̄iana ca-
tholica nō debeat nosari. Quia cognitio
d̄ esse cognoscibilis p̄portio n̄ata. Ad em̄
q̄libet quolibet mō cognoscit. Sed fides est co-
gnitio dei q̄ nō est vltis nec gencialis, vt aug. di-
cit in li. de tri. q̄ nec fides d̄ vltis vltis. Itē de sin-
gularib⁹ nō p̄t haberi cognit. oīa singularia sed
fide quēdā singularia faciat: em̄ vt passionem
xp̄i resurrexerit ⁊ b̄ndicti: ergo fides nō debet di-
ci vltis. Itē ab eo q̄ est oīa m̄lto non debet ali-
cui⁹ eorū nomē p̄p̄tū ip̄o cui⁹ nomē cū imoretē
de rei ip̄onaf. Sed q̄libet extrāditio vel seora p̄po-
nit ea que tradit vt vlt ab oib⁹ credēda vel obfer-
uāda vt vlt vera: ergo nō debet fides xp̄iana sp̄-
litaliter catholica dici. Itē idolatru ad oēs m̄lta an-
gulos gencit: sed xp̄iana fides nōdum inuenit ad
oēs m̄lta fines p̄uenisse cui⁹ aliqui barbari sine q̄
fidem xp̄ianon cognoscūt: ergo secta idolatru ma-
gis debet dici catholica q̄ xp̄iana fides. Itē q̄ si
p̄uenit oibus nō p̄t dici vltis: fides xp̄iana a nul-
tis non recipit: q̄ inuenit et vltis vel catholica
dicit. C. Sed p̄ra est q̄ dicit aug. li. de vera re-
ligione. Tēdā est nobis xp̄iana religio ⁊ ei⁹ ec-
clesie cōditio que catholica est ⁊ catholica nosat
non sc̄lā a suo verū est ab oibus inimicis. Itē m̄
vlt ⁊ oīe idē esse videntur. Sed fides xp̄iana ab
ap̄lo fides oīs dicitur. Tit. i. titō dil ecto filio f̄s
cōm̄ fide: q̄ p̄ncipiter catholica dicit. Itē q̄ vlt
oib⁹ p̄p̄t. marie oīs dicit vltis: fides xp̄iana oib⁹
vlt p̄ponit. vt p̄ i. Dicit. vlt. Doctē oīs gemes
et. q̄ ip̄a merito d̄ dei catholica vel vltis. Rū.
d̄. q̄ fides sic q̄libet alia cognitio duplicē d̄ m̄z
cū q̄. i. ip̄os credent es ⁊ de q̄. i. res credulas. Et
ex p̄te vltisq̄ materie fides xp̄iana catholica di-
ci p̄t. Et p̄te q̄dē credēdū: q̄ illi fide vltis afferit.
ap̄la. Ro. 3. q̄ testificata est a lege ⁊ p̄p̄tate. Cūz

ad p̄p̄tate q̄libet dicitur gētes dicitur: deoz n̄
tū infiterē: solus vō p̄p̄līs ist⁹ deo vero cultus
debitū exuberet ⁊ sic nō esset vna vltis religio: p̄-
ditit p̄ eos sp̄litalit⁹ cultū veri dei ab oib⁹ esse si
sumēdū. Unde 3a. 45. Ad h̄i carnalit⁹ oē gēte
p̄tētib⁹ oīa lingua. Ad quidē p̄ fide ⁊ xp̄iana re-
ligioe ip̄ter. Vlti merito catholica nosatur vltote
a carnalit⁹ p̄dititio b̄ndictio recepta. Et sic illi
ab hac fide ⁊ religione cōtē p̄missa ⁊ recepta in
quādā sectas de diuinitatē: nō catholica sed q̄ a
cōlone dim̄si: dicitur in olam. Sed ex p̄te rei in
am credidit in fide: xp̄iana vltis catholica inue-
nit. si cōtē nōq̄ antiquē dicitur artes ⁊ vltis
b̄ndictio. Unde diuina p̄uidēba vel p̄ndent ex-
debat. Quidā nāq̄ boni hoīs in sol corp̄alib⁹ po-
nebat vel in b̄ndictio aut bonoib⁹ aut vltis
b̄ndictio. Quidā aut in solis alē d̄s vt in virtutibus
moralib⁹ vel intellectualib⁹. Quidā aut aug. d̄
lib. de ci. dei. et immutabilē deo esse cōlōs p̄ter
corp̄alia bona ist⁹ vite. Quis vltis p̄ter d̄s q̄
p̄t h̄c vltis. P̄p̄tari⁹ etiā p̄ntē ab q̄libet q̄
n̄ b̄ndictioe alē imaginariū p̄t purgari ⁊ nō to
tā aliam dicitur vt aug. x. de ci. dei. n̄
d̄ recepta esse vna factā q̄ vltis vlti p̄ntē n̄
beratū. Hec aut est reliq̄o xp̄iana vt aug. d̄ b̄nd-
d̄. Ip̄a. n. doctē deū esse cōlōd nō solū p̄ter et
na fide etiā p̄ter ip̄ia b̄ndictioe sc̄lā in sp̄litali-
b⁹ cōlōd etiā in vltis corp̄alib⁹ hoīm d̄ngit ⁊ b̄ndicti
n̄ alē ⁊ corp̄is p̄p̄tōmittit. Et id regule et⁹ vltis
d̄citur vltote totū hoīs ⁊ oē q̄ ab ip̄o quo
libet nō p̄net p̄ndēt ⁊ oē d̄s aures. Et has tu-
as rōnes vltitatis assignat doct⁹: vt in trāp̄at
C. Ad p̄m̄ iḡlē d̄. q̄ oīs vltis iste nec vltis nec
gencularis sit: est in vltis oīm rex cū finis. Et sic
cognitio q̄ de ip̄o habet ad oīa quodā mō vltis.
C. Ad. 2. d̄ q̄ illa p̄claria facta ⁊ fides vltis
remedia ad totū gēti b̄ndictio redamē. ⁊ libent.
C. Ad. 3. d̄ q̄ alit⁹ secte hoc sibi p̄dicare n̄nt
q̄ est p̄p̄t: fides est xp̄iana nō p̄t p̄ngere. vlt
eis p̄p̄t vltitatis non p̄p̄t nomē. C. Ad. 4. d̄
q̄ idolatru non erat vna religio: sed apud d̄s
oīs diuina: oīs diuini d̄s oīs colōdōs
sibi inuident: nec ⁊ q̄ ip̄a ab oib⁹ n̄ndictio alit
cepta: cum a veri dei cultū b̄ndictioe rep̄b̄tari:
⁊ etiā a sapientib⁹ gentib⁹ q̄ dicebant b̄ndictio
montas esse obfudalas tamē legib⁹ iustas nō
quā d̄s p̄clatit: vt de seneca dicit aug. li. de ci.
dei. C. Ad. 5. d̄ q̄ xp̄iana fides nō dicit catho-
lica vel vltis p̄ter lingua genculū: sed p̄ter gē-
ra singulariū: q̄ ex omni cōditione hoīm ei ab
q̄si ad b̄ndictio.

Ad. 4. sic p̄cedit. Ut q̄ non sit fides ca-
tholica p̄clis q̄ p̄tēct n̄t⁹ ⁊ sp̄litalit⁹
sūt vltis deus. Quia vt ip̄e doct⁹ dicit
ad ineq̄alitatē sc̄ḡtur p̄ter alit⁹ doct⁹: sed cōlō

lica scriptura que est caput catholice religionis vt dicit aug. de vera religioe ponit in equalitate patris et filii vt videt per hoc qd dicit Jo. 14. p̄ ma ior: me est et persona filii: ḡno est p̄ssio catholice fidei quā dicit, Jerm. 1. Coz. 15. Cum subiecta fuerit illi oia. s. filio tūc et ipse filii subiecta erit illi. s. patri q̄ sibi subiecta oia. Et sic idē qd p̄r. Jte oare nō est nisi inferioris ad superiorē. Sed filius oare p̄ nobis. Ro. 9. Jpsus iesus qui est in corpore p̄o nobis. Ois et spūsanctus. ibidē. Spiritus postulat p̄ nobis gemitibz inenarrabilibz. Ergo si ius et spūsanctus sūt p̄re inferioris p̄i p̄essione catholice fidei et sic idē qd p̄r. Jo. 17. dicit filius loquens ad patrem vt cognoscit et solū verū deū et quē nulli ielunū t̄p̄m: q̄ sō pater est verus deus: nō ḡ filius spūsanctus: ḡ videtur esse creatura: et sic idē qd p̄r. Jte. 1. ad th. vt. dicit apls. Quē. s. t̄p̄m suis quibus ostendet beatē: solū potēs rex regū et dñs dñanū q̄ sō h̄s imortalit̄ adē et lucē habebat in ac celibz: ḡ hoc oia solū patri cōdemit et sic idē qd p̄r. Jte marci. 13. dicit. De die et illo vel hora nemo scit n̄ cogit angeli in celo neq̄ filii n̄ pater: ḡ maior est scia p̄is q̄ filii: ḡ maior est ius sic idē qd p̄r. Jte 2 Mar. 10. Sedere ad dexterā meā vt ad sinistram meā nō est tūc dare obis sed q̄ bus parum est a p̄e in eo: ḡ filius nō est equalis p̄i t̄p̄: ḡ est. Jte col. 1. dicit de filio q̄ equalis p̄i in oia creatura: sed p̄p̄i: nō est nisi eo: q̄ s̄ vni us generis: ḡ filius est creatura. Jte eccl. 14. dicitur ex p̄ona dñe sapie. Ab minor ante fecula creata sum: et sic idē qd p̄r. Jte illē q̄ clarificat filio: est illo qui clarificat: sed filius clarificat a p̄e: vt p̄ Jo. 2. ḡ filius est minor patre. Jte mirēs maior est eo qui mittit: sed p̄ mittit filii vt p̄ gal. 4. mittit deus filii sui et. et cū maior sp̄m. i. Jo. 14. para dicit spūsanctus quē mittet p̄ in noie meo: ḡ p̄ maior est filio et spūsanctō. Et sic ista filia quā dicit nō videt esse fidei catholice. Sed p̄ est qd dicit Jo. 1. In principio erat verbū et vbum erat apud deū: et deus erat verbum: et oia per ip̄m facta sūt et. Et quod habet q̄ filius sit eternū: aliam non esset in p̄i op̄io q̄ sit patri equalis aliam non esset deus: q̄ nō sit creatura: alias per ip̄m oia facta nō essent. Item cum filius sit veritas de se mentatus nō est sed filius dicebat se patri equalē. Jo. 5. pater filius dicebat deam equalē se faciens deo: ergo ip̄e deū ho patri. Jte p̄yl. 2. Mārapnas arbitrat̄ est et se equalē deo. est et rapna si arbitrat̄ et non est ergo est equalis deo. Jtem. Jo. x. Ego et p̄ vnum sumus. Et Jo. 14. Ego in patre et pater in me est. ergo vni alio maio: non est. Jtem Ro. 9. Et q̄ bus ipsi qui est sup̄ oia deus benedicti. Ergo nisi h̄s superior: eo est: et sic nō est minor patre. Jte 1 Jo. 14. vlt. Dedit nobis sensum vt cognoscām̄ v̄p̄ deum: et sensus in vero filio est: hoc est verus deus et

vita eterna. ergo nō est minor patre. Jte ostendit q̄ spūsanctus sit verus deus et equalis patri per hoc qd dicit Jh̄s. 5. s̄m grecā istam. Vos s̄m̄i circū estis qui sp̄m̄m deo seruam̄. Et intelligit de ser uante latine: vt in greco p̄. Et talis nulli creatore debet. Den. 4. et 2 Mar. 4. Dñs dei tuū adocare et illi soli seruare. ergo spūsanctus nō est creatura. Jte mēbra t̄p̄i nō p̄r et temp̄i alio: qui sit minor q̄ t̄p̄e. Sed corpa nostra que sūt mēbra t̄p̄i s̄m̄i ap̄m. Sunt templū spūsancti. vt dicit. 1 Coz. 6. ergo spūsanctus non est minor t̄p̄e: et sic nec patre: et ita v̄p̄ est q̄ auctor: dicit esse catholice si dei s̄m̄i. R. h. dō. q̄ arriano: positio in equalitate in diuis p̄sonis p̄stantis non est catholice fidei p̄ssio: sed magis gentilis ip̄etas qd sit p̄. Apud gentes. n. ois subitane imortalis b̄ dicebatur inter h̄s aut dicebat vel ponebat diuinitatē tres p̄sonas p̄ncipales vt p̄ per aug. de ci. dei. l. 2. et per macrobiū sup̄ formam scriptiois. s. deus oim̄ creator: quē dicebat t̄p̄i p̄m. p̄r b̄ q̄ ab ip̄o oia deducebatur: quādā inferiorē s̄m̄i quāz pater nam mentē suę paternū int̄ electū dicebat p̄m̄ oim̄ reū ydēs et h̄c factā a deo patre dicebat. Et post h̄c ponebat aliam m̄di quāz sp̄m̄m vite totius m̄di. Et h̄s tres s̄m̄s tres p̄ncipales de ois notabā: et tria p̄ncipia p̄ q̄ aie purgarent. Quia genesi aut platonicis documētis in s̄m̄is arbitrat̄us est hoc mō in fide ponēdū et q̄ dicit tres sūt qui restitutiōnē dant in celo. i. Jo. vlt. sicut platonici tres p̄ncipales s̄m̄s posuerūt. Cui posuit filii esse creaturā et minorē patre in lib. q̄ d̄ p̄ archon. i. de p̄ncipiis vt p̄ per Jero. in q̄dā ep̄s̄ de erroribz orig. Et cum ip̄e alexand̄e doceret: ex eius scriptis sum errorē arriano hausit. Et per hoc dicit ep̄ianus q̄ orig. sūt pater arry et s̄m̄. Tanti ergo ip̄iane et catholice fidei postioris est s̄m̄. de trinitate istam errorē gentilius qui creaturas deos dicebat eis latine s̄m̄m̄ cōhibebat. Quod arguit apls Ro. 1. dicens q̄ coluerūt et seruauerūt creature potius q̄ creatori. Et ad p̄m̄ū ergo dicitendū q̄ sicut dicit aug. 2. de tri. de patre et filio dicit aliqd in scripturis trip̄. Quē dā nōq̄ vni tē subitane et p̄sonaz equalitate ostendit: vt ego et pater vnum sum. Quē dā vero filii minorē ostēdit p̄ter formā serui: s̄m̄ quā tacuit est seip̄o mi nor s̄m̄ illud p̄r. 2. Dem t̄p̄m̄ exiunuit formā serui accipit. Quē dā v̄o ita dicit vt necq̄ minor: nec equalis ostēditur: sed ut q̄ s̄m̄ s̄ p̄e. sicut Jo. 4. Sicut pater habet vitā in semetip̄o sic dedit et filio vitā habere in semetip̄o. Ip̄e aut̄ p̄m̄ auctoritates sūt et catholicis in ad m̄iculi ad de sententiā veritatis. Sed ea que scdo et tercio mō dicunt in scriptura ass̄m̄perunt hereticis ad sui erroris p̄firmationē sed vanc. Non. n. que de v̄p̄ dicitur s̄m̄ in m̄nanti natura sūt referēda ad cūo

similitudine alia sequeret quod si deitate esset mensura cum hoc de ipso si humanitate dicitur. Sicut nec ostenditur pater minor filios quibus filii sit et pater. quod filius oia a patre que pater habet accipit. ut habet Jo. 16. et Mat. n. Unde per hoc: ordo originis non in qualitas divinitatis asserui potest. Quod ergo dicitur pater maior me est dicitur est de filio non humanam si non aug. vel fm Dnyllianum fm divinitate: quod maioreitas non potest in equalitate: quod filius non est minor patre cui datum est non mens super omne nomen: sed ipse potest autem principii fm quod hoc quo filii est equalis patri habet a patre. C. Ad. 1. dd. quod filio subiecit oia non solum pater: sed etiam ipse filii fm illud p. 1. fm vtu tem qua potest est subiecit filii oia: sed est fm deitate qua equalis est patri. Unde dicitur quod ipse erit subiectus non sit pater filii ad pietatem fm deitate: sed magis fm humanitate filii ad deitatem: quod tota trinitas oia est. Et tunc apparet maxime fm humanam non esse subiectio: quod divina natura perfecte cognoscit non est subiectio: sic quidam heretici dixerunt quod ipsa natura humana a divina assumpserat in divinitate: sed fm quod minor est patre humanitate quod maxime apparebit cum regnum. i. fideles tractat patri non sibi aduocatus sed ad patris visionem adducens: qua veritas est ipse veritas videtur. C. Ad. 3. dd. quod s. 2. de trini. Et hoc filii coet quo mundi est patre: quo vero equalis est patri et audit cum patre. Sed ipse interpellat dicitur in scriptum non interpellat facit nomine oia: efficaciam patet. C. Ad. 4. dd. quod fm aug. 6. de trini. Solus vnus verus deus: non est tunc de patre intelligendum: sed fil de patre a filio a spū sancto: dicitur solus vnus verus deus: quod nihil per trinitatem illis est verus deus. Unde sic est intelligendum: ut cognoscit se patrem et quod nulli iestum esse vnū solū vnū deū: et taceret spū sancto: quod cum sit negans ambobus ex veris intelligit. C. Ad. 5. dd. quod fm aug. 1. de trinitate verbum illud non est intelligendum de sola persona patris sed de tota trinitate. Tota enim natura est veritas et potest tota esse natura filii ostendit. Si tamen dicitur quod ostendit per beatum et solus potest esse. si per se legaret filii hinc nec potest esse dicitur eod. 14. et persona filii qui est dei sapientia: quod est carnis pater. Et hoc id quod ius que ad eandem pertinent pater a filii sunt oia vnū. Et id quod de vnobus per dictionem excludit non remouet ab alio sed solū a creatura. C. Ad. 6. dd. quod filii non solū fm diuinitatem sed diuinitatem illam: sed etiam fm humanam: quod aia eius scit oia. Dicitur autem deo de illa nature ut dicit aug. 1. de trini. quod non facit non scire eā. Unde de hoc queritur dicit. Unde est veritas nostre tpe et. Act. 1. per quod modum dicitur apostolus. 1. Cor. 2. Non iudicamus me scire aliquid scire vnus est. quod s. alia est dicitur nolumus: quod capaces non erit vel hoc intelligendum est de filio non in persona

capitis sed in persona medietatis: quod ecclesia nescit: ut Iero. dicit. In hoc autem quod pater et solus dicitur scire ostenditur etiam filii scire fm predicta regala. C. Ad. 7. de eandem quod sicut dicit aug. 1. de trini. sic exponendum est verbum illud. Unde est meū dare vobis. 1. non est humane potest hoc dare: ut per hoc intelligat illud dare per quod est deus a equalis patri. C. Ad. 8. si eandem quod fm aug. 1. de trini. bene a patre loci dicitur tunc non intelligit in eodem loci filii dei sepe prout patet dicitur: a fructus quod creatura sit numquam dicitur verbum. Quomodo vnus quippe dicitur est non vnus creatus et vnus? quod non oia quae habet a patre propter pater autem creditur. Quibus ita filii non sit de genere creaturam: tamen bñdicitur ab aliis cum creaturis eodem. Accipere a patre sed hoc habet potest creaturis: per nomen quod a patre accipit et propter hoc potest oia inter gentium filii et creaturam. p. dictionem notari. C. Ad. 9. dd. quod illud vobis a oia filia quae de sapientia dei leguntur vel sunt referenda ad sapientiam creaturam sicut sit angelus vel ad ipam ipsam humanam. Et sic de ab inicio vel inchoat: quod ab eterno predestinat creaturam assumere. C. Ad. 5. dd. quod sicut dicit aug. 1. de trini. et hoc quod pater clarificat filii non ostendit filius minor: patre alias enim esset spū. s. minor: quod dicitur filii de spū sancto. Jo. 16. Ille me clarificabit. Illa. n. clarificatio non ostendit aliquid in persona filii fieri: sed vel in notitia hominum fm quod clarificare est ipse notitia clarificata vel in corpore assumptio: pater referat ad clarificatorem referenda. C. Ad. 1. dd. quod filii a spū sancto dicitur missi a patre non quod eodem vbi pater non fuerat: sed vel aliquo modo quo pater non fuerit quod est aliquid effectum in creatura. Unde per hoc quod filius et spū sanctus dicitur a patre missi non ostendit unitatis in equalitate: sed ordo originis quo vnus persona est ab alio. Unde pater non mittit: quod non est ab alio vel efficaciam ab alio bñ respectu illius effectus fm quod persona diuina unitatis.

Et inde dicitur de his que ad eam pluralitatis generat. Et queritur circa hoc. 4. p. non verū alteritas sit et pluralitas. Ico verū varietas accidentis facit diuersitatem: non numerum. tertio vnū duo composita possunt esse vel intelligi simul esse in eodem loco. Item verū varietas loci aliquid operat ad vnam fm numerum.

Ad primum quod dicitur. Unde quod pluralitas est non sit alteritas. Et. n. dicitur in arithmetica boetii. Dicitur quoque a simi a regum natura constituta sunt numero: videtur esse ratione formata. Hoc. n. sur principaliter in alio conditione exemplar. Et hoc ostendit ei quod dicitur sapientia. Dicitur in potest numero et mensura desponsit: ergo pluralitas sine numero est primū inter res creatas: non est eius aliqua causa querenda. Item ut dicitur in li. de causis prima: quod creatur est esse.

sed ens primo diuidit per vni: multa: ergo mul-
 titudine nihil pot' esse prius nisi ens & vnus: ergo
 no videt esse vel q' aliqd aliud sit eius cl'. It' em
 pluralitas vel circit' oia genera fm q' diuiditur
 hinc qd est puertibile cum ente vel est in gene-
 re generis fm q' diuiditur vni qd est principius
 generis. S; alteritas est in genere relationis. Re-
 lationes aut non sunt eie q'ntitat' sed potius con-
 seru' multo etiam imm' relatio est ca eius qd est
 in obso generibus: sic est et ca subiecti: s; alte-
 ritas nullo mod' est ca pluralitatis. It' dicitur dicit
 sic dicit. Sed id' dicitur q' alteritas sicut diuersitas
 sunt opposita: s; vni opposita est: sed vnitas est
 ca id' dicitur. vt p3 in .5. metaphisic: s; plurali-
 tas vel multitudo est ca diuersitatis s; alteritatis si
 est ca pluralitatis. It' alteritas principiu est ac
 dicitur dicitur: hinc dicitur fm p'ceptu hinc facit
 atq' sed no in ob' in qbus est pluralitas inueni-
 ar' acit' alio dicit nec est dicit' qualificatio. Hinc
 dicitur sicut que accit' dicitur subij' no p'nt: vt forme
 simplice. quedam vo sunt que in nullo vniunt'.
 Cui non p'nt dicit dicit sed diuersa vt p3 per p3. x.
 metaphisic. s; non ob' pluralitatis ca est alteritas.
 Sed p'ra est q' dicitur dicit q' diuisio est ca n'ce-
 ditur diuisio in diuersitate vel alteritate consistit
 s; diuersitas vel alteritas principiu pluralitatis est
 It' dicitur dicit q' numer' dicit q' n'us memo-
 ris. i. diuisio: s; sic id' qd p'nt. It' pluralitas n'
 dicitur nisi per recessum ab vnitate: sed ab vnita-
 te no recedit aliquid nisi per diuisione' cui' ex hoc
 aliqd dicit' vni q' est indiuis' vt p3. x. metaphisic.
 s; diuisio pluralitatis consistit. Et sic id' dicit
 qd p'nt. It' dicit q' sicut dicit p'nt. x. metaphisic.
 Plura dicit aliqd ex hoc q' est diuisibile vel diui-
 sum. Et id' illud qd est ca diuisiois os ponit' est
 pluralitas. Et aut diuisiois alter accipienda est
 posterioribus' oppositis: s; in p'ntibus simplicibus
 In posterioribus' n'q' s; oppositis ca diuisiois quasi
 formalis. i. rone car' sit diuisio est diuersitas sim-
 pliciu s; p'ntioy qd p3 in aliis dicitur. Diui-
 ditur n. vna pars linee ab alia per hoc q' diuersitas
 hinc sicut qd est quasi formalis dicitur dicitur co-
 mune positione' betis. p'ntet est in diuisioe sub-
 iecti. Diuidit n. homo ab asino per hoc quod
 habet diuersitas dicit' s; diuersitas. Sed diuersitas
 qua diuiditur posteriora opposita fm p'ntioy sim-
 pliciu s; p'ntioy pluralitatis p'ntioy s; simpliciu
 Et hoc n. homo s; alius hinc diuersitas dicitur q' r' d'
 n'ic s; irr'onalen sunt vna sed plures dicit. Nec
 dicitur dicit q' illius pluralitatis sit alia diuersi-
 tas aliqua p'nt' s; simplicior' causis: q' sic est ab i-
 re in infinitum. Et ideo pluralitatis s; diuisiois
 formalis s; simpliciu os alio modo eam assignare
 dicitur ens diuisiois fm s'cepta diuisa. Non po-
 test aut esse q' ens diuidatur ab ente inq'ntas' est

ens. Nihil aut diuidit ab ente nisi non ens. Si-
 militer et a hoc ente non diuidatur hoc ens ni-
 si per hoc q' in b ente includit negatio illa' ens.
 vni in p'ntioy s; entibus p'ntioy negatio sit line
 diate q' negatio vni sit in intellectu alteri'. It'
 nisi ent' dicitur in hoc facit pluralitatis cum ca q' n'
 artatur ad ea. Et fm hoc quidam posterit' quod'
 ordinat pluralitatem ad ipso vno cari: vt ab vno pro-
 cedat primo vni qd cum ca pluralitatis consistit
 s; ex eo hinc p'nt duo. procedit vni fm ipm aliud fm
 p'ntioy eius ad ea. Sed dicere no cogimur ca
 vni aliqd possit p'ntioy in aliquo unitari in quo
 atq' dicitur ab eo s; dicitur in quo altera imita-
 tur: s; sic p'nt inueniri plures p'ntioy effect' in quo-
 rum quilibet est s; negatio cause s; negatio effect' al-
 teri' fm id' vel fm remotioe' distantia in vno s;
 eod' dicitur. Sic igit' p3 q' pluralitatis vel diuisiois r' d'
 fm a sicut principiu est ex affirmatiue s; negatiue
 vt talis ordo originis pluralitatis intelligat q' p'nt
 mo sicut intelligida ens s; no ens: ex qbus ipa p'nt
 ma diuisa p'ntioy ac p'ntioy sit plura. vni sicut p'nt
 mu' ens inq'nta' indiuis' est sicut inuenit vnitate
 post diuisione' entis s; no entis. Ideo n. vni p'ntioy dicitur
 s; dicit' alteri' p'ntioy: q' no est illud. Et q' ca s' d'ca
 no p'ntioy effect' nisi q' vni' eie p'nt: ad plurali-
 tatis principiu no facit diuisiois pluralitatis in se
 p'ntioy nisi inq'nta' manet inter ea vna oppositi-
 onis p'nt' q' est inter ens s; no ens: ex q' h' r' d'ca
 diuersitatis s; sic diuersitas p'ntioy facit diuersita-
 te' s' d'ca. Et s; hoc v' d'ca est qd hoc. dicitur q' alteri-
 tas est p'ntioy pluralitatis. Et b. n. alteritas i ali
 q' inuenit q' est diuersa inuenit. Hinc aut dicitur
 hoc p'ntioy pluralitatis p'ntioy no est diuersitas: q'
 diuisio no regit v' d'ca' dicitur dicitur diuisio
 sit p'ntioy negatiue' negatiue'. Sed diuersitas re-
 quirit v' d'ca' esse ens. vni p'ntioy pluralitatis. Nisi
 nullo modo pot' esse q' pluralitatis p'ntioy ca sit diuersi-
 tatis nisi diuersitas p'ntioy diuisioe' sumat. Log' ergo
 hoc. de pluralitate p'ntioy qd p3 ex b q' inducit
 p'ntioy de b'is q' sit diuersa vel genere vel p'nt'
 eie vel numero qd no est nisi p'ntioy. Sed n. qd e'
 in genere os esse p'ntioy ex genere s; dicitur. Sed it'
 q' ponit' p'nt' s; filiu' inq'ntes deo s; q' p'ntioy
 sicut rone inq'nt' ponit' eos ponere in b q' s' d'ca
 s; dicitur in b q' sunt inq'ntes. C. Ad p'ntioy igit'
 d'ca q' numerus in v' d'ca' illis ordit' esse p'ntioy
 b' d'ca' creat' vt eie m' s; alio b' d'ca' no at alio
 inq'ntioy' v' d'ca' affirmatiue' s; negatiue' aut diui-
 sione' s; b' d'ca'. Hec tam' quilibet numer' est p'nt'
 rebus creatis obso. Sed numer' q' est ca ob' re'
 s' d'ca' q' s; q' ad. est numer' os re' s' d'ca'. Et d'
 2. d'ca' q' pluralitas dicitur loq'ndo immediate sequitur

conceditur opt. q. omnia pluralitas: et ideo nō est in-
 cōueniens si plūtas posterior causat ex diuersitate
 fm est. **C** Ad 3. dōm q. si ut vni ē multitas idē
 ē diuersum nō sunt pna vnus generis: sed sunt
 passiones eius inq̄tam cūa: et nō est incoueni-
 ens si aliquoq. diuersitas alioq. plūtatem causet.
C Ad 4. dōm q. oēm diuersitatē pōt fieri aliq. plu-
 ralitas: sed nō oēm pluralitatē pōdit diuersitas
 sed aliquā pluralitatē aliquas diuersitas. Unde ē
 vtrūq. verū est. **C** q. multitudine diuersitatē facit
 cōiter loquēde: vt dicit p̄bo: q. diuersitas in cō-
 pōsitū facit plūtatem: vt dicit Boet. sic. **C** Ad
 5. dōm q. Boe. accipit alteritate p. diuersitate q.
 plūtas et aliquas differentias: licet accidentia
 les sine tales. Ita autē q. sunt diuersa ē nō vna: si
 pars de q. bus d. Boe. nō loquitur.

Sed scdm sic pōdit. vt q. varietas accidē-
 tius nō possit ee cā plūtatis fm numero
 q. bus. n. dicit. 5. metha. q. numero sunt
 vnū quoq. est mā vna: s. numero plūra quoq.
 inā plūres: q. diuersitatē in numero nō facit va-
 rietas accidentiū: sed magis diuersitas mā. Itē
 dicit p̄bo. 4. metha. q. idē est rebus cā substantiā
 ē vnitatis: s. accidētis nō sunt indiuiduā cā substā-
 tiā: nec vnitatis: q. p. sic quōd: nec pluralitatis fm
 numero. Item oia accidentia vnū sunt forme et se-
 ipse sunt cōarbitra: vt oia vna. Sed nihil hu-
 iusmodi pōt alteri ee causa indiuiduā dōi p̄
 cupimus: q. accidētis nō pōt esse indiuiduā dōi p̄
 cupius: sed aliqua sunt fm numero: diuersa in q̄rō
 in sua indiuiduā dōi p̄ cupimus. q. accidētis nō pōt
 esse cā diuersitatis fm numero. Itē dicit ea que in
 gōē hōe differentie: vt ipse dicit fm s̄bo: et nō solū
 s̄z accidētis: s. ea que differūt fm numero: s̄z aliq.
 vniū diuersa gōē: vt ipse p. id qd est in genere s̄
 flante nō p. accidētis: q. s̄z dicitur diuersa nume-
 ro: fm illud qd est in genere s̄ flante: s. nō fm acci-
 dentia. Item remōis cā remōet effectus: s̄ om-
 ne accidētis p̄tingit a subiecto remōet: vt actū:
 vt cognōē. Et igit accidētis effectū p̄cupius plu-
 ralis: fm numero: et diuersitatis p̄tingit et ca-
 dem esse q̄m vniū fm numero: q̄m diuersa actu
 vt cognōē. Item posteriori nunq. est cā pōis.
 sed inter oia accidētia p̄mū loq̄r tener q̄ntas:
 vt Boetius dicit in libro p̄dicamētōrum. Inter
 q̄ntas autē numero pōt: est ei cā simpliciter: et
 magis abstractus. ergo impossibile est q. aliquid
 a aliud accidētis sit p̄cupiū pluralitatis fm nume-
 ro. Sed dicit q. dicit p̄cupiū nō ē indiuidu-
 um factū collecto accidētium q. in alio rep̄ri
 nō p̄t: sed id qd est p̄cupiū indiuiduā dōi p̄
 cupiū pluralitatis fm numero: q. accidētis sunt p̄-
 cupiū pluralitatis fm numero. Itē in indiuidu-
 o nō inueniunt mā mā formā: et accidētia: s̄z diuer-
 sitas forme nō facit diuersitatē fm numero: q. fm

ip̄m: vt dicit. 1. meth. Diuersitatem vero fm
 genere facit diuersitas mā. **S**ed in .n. p̄bo. 1. me-
 tha. quod genere differunt quoq. nō est mā cōis:
 nec generatio qd inuenit: ergo diuersitatē fm nu-
 mero nō pōt facere nisi diuersitas fm acciden-
 tia. Item id qd inuenit eode. in plūribus sp̄e differ-
 rentis: nō est cā diuersitatē fm numero: quia
 gōē in sp̄e p̄cedit diuisione ip̄m in indiuiduā: s̄
 mā inuenit. cōis in diuersis fm ip̄m: q. eadem
 mā pōis formā subdit: alia o habentia diuisio se-
 mās ad inuenit nō trāsmittunt: q. mā nō est p̄ci-
 pium diuersitatē fm numero: nec forma: vt p̄ma
 tactus ē q. reliquit q. accidentia sunt huius diuer-
 sitatis cā. Item in genere s̄o nihil inuenit: nisi ge-
 nus: et dicit: s̄z indiuiduā vnus ip̄m nō differit ge-
 nere nec s̄o alius differentia: et nō differūt nisi ac-
 cidentibus differentia. **S**ed videmus alius
 q̄mōis: eoz que in ista dicit. q. viderē q. sit cā
 tripliciter diuersitatē q. in ista assignat. **C**um .n. in-
 diuiduo cōposito in gōē hōe nō sunt multia. s̄ mā
 formā: cōpositio: q. et aliquo s̄zō cōstitutū
 hōe diuersitatē cā inuenit. Sciendū igit q. di-
 uersitas fm genere dicitur in diuersitate mā: et di-
 uersitas fm numero p̄rim in diuersitate mā: et p̄-
 tim in diuersitate accidentis. Itē autē gen̄ ē p̄ci-
 pium cognōē: vt pote p̄ma dēfiniō: s̄ p̄ma
 autē fm se sit ignōē: nō pōt fm se et ea accipi dē-
 uersitas gōis: s̄z solū illo mā quo cognōēbilis ē.
 Et si autē cognōēbilis dicitur. vno^o q. analogū s̄z p̄
 p̄cipiō: vt d. in .1. p̄bo. Boe. vt dicitur sic esse
 mā: vel q. mā hōe hōe hōe ad res nāles: sicut hōe
 gōis a dicitur. **S**ic^o cognōēbilis p̄ formā p̄ quā hōe
 actū. **S**icut qd. n. cognōēbilis fm q. d. actū hōe
 qd est in potentia: vt d. 5. meth. et fm hōe s̄z
 p̄cipit diuersitas generis: et mā vno mā ē diuer-
 sita analogia ad formā: s̄z sic pe us inōe dicitur
 tur p̄ma rerū genera. **I**d .n. qd est in genere s̄o
 parat a dicitur: sicut ad p̄m fm. **S**ed hōe in p̄
 gōis nō hōe mā p̄m fm s̄z cōpator a d. ip̄m
 s̄z mētura: s̄z q̄ntas s̄z p̄cipiū. **E**t hōe hōe
 bus gōis mēdiatibus oia alia genera p̄cipiū
 diuersitas gōis nō ad mā que ē p̄ se: et q̄ntas
 habet rōnem subiecti fm quā ad accidētis
 comparat. **I**llo modo p̄ntes materas similes
 generis diuersitas: fm q. materia est perfectio
 formā. **E**t cum materia sit potentia parat: de
 us sit actus parat: nihil aliud est materia perfectio
 in actum: qd est forma nisi quatenus p̄cipiū
 aliquid similitudinē a eius p̄cipiū est imperfecto:
 vt. s̄z id qd est iam p̄cipiū: et mā ē forma s̄z mē-
 dum inter potentia parat a actū p̄. **N**on s̄z mā
 et p̄ se equaliter recipit similitudinē act^o p̄cipiū a
 gōis: s̄z imperfecto: a q̄ntas hōe p̄cipiū: vt pote
 quēdā p̄cipiū dicitur similitudinē fm q. mē hōe

leco qđ se loco pmetit. Hoc aut est fm qđ est di-
 mensionariū dimensio: qđ est: sūb? dimensio: sūb?
 loci. Dimensio aut infine cubus corpū ex ipa cor-
 poreitate. Et sic est plura corpora in eodē loco vel nō
 esse non respicit locū determinate sed absolute.
 Unde o3 qđ cū hū? ppe. Similit̄ referat ad nām cor-
 poreitatis ex qua corpū oī in ipā est corp? nām sit
 essent loco. Et si vltima spera nō sit in loco s̄ non
 est nisi: qđ nō h̄ pōt esse extra ipam: nō ēr ppter de-
 lectū pōtē aptitudinis. Et ad aliq̄ pcedit simp̄r
 qđ nulla dūo corpora possunt esse in eodē loco: rōz
 ems referit ad pncipia mathematica que os salu-
 nam in orb? n̄ sūb? vt d. 3. c. 3. et 4. mil. Sed hoc nō
 videt̄ pueniō: qđ mathematica nō ppetit esse
 in loco nisi iproprie s̄ similitudinarie. vt d. 1. de ge-
 neratide. Et ideo rō p̄dicat ipse dimens̄ nō est sumē
 da ex pncipia mathematica: sed ex pncipio nū-
 libus quibus p̄prie locis debet. C̄ p̄terea rōes
 mathematice nō sufficiēt p̄cedit in mā illa.
 Et si n. mathematice fatūē in n̄ lib? tū n̄ illa ad-
 dunt aliqđ sup mathematica. C. mān sensibilem
 s̄ ex hoc addito pōt assignari rō alio: in naturali
 b? cui rō in mathematice non poterit assignari.
 In mathematica. n. non pōt assignari rō diversi-
 tatis hū? duarū linearū nisi ppter seū. Cū remota
 diversitate sita nō remanet p̄silitas linearū
 mathematicarū s̄ s̄ nec sufficiēt aut corporum
 Et ppter hoc nō pōt esse vt corpora mathemati-
 ca sint plura s̄ sine similit̄. Et similit̄ de linearū
 s̄ sufficiēt. Sed in corporibus naturalibus p̄ssit ab
 aduersario assignari alia rō diversitatis. C. ex ma-
 teria sensibilibus etiam remota diversitate situs. Et
 ideo ratio illa que probat duo corpora mathema-
 tica nō esse similit̄: non est sufficiens ad probandū
 duo corpora naturalia non esse similit̄. Et ideo ac-
 cipiēda est via auctōne que ventur in sua sufficiē-
 tia in tractatu de loco per quam assignat em̄ p̄-
 hibitōis p̄dicte ex ipa natura corporitatis per
 pncipia naturā alia. Dicit. n. qđ non potest esse cū
 hū? p̄hibitiōis nisi illud cui primo s̄ per se pōt
 esse in loco hoc est aut qđ nām est replere locum.
 s̄ome aut nō p̄prie esse in loco nisi per accidē: qđ
 nō aliaque for: me sint pncipiū quo corp? inclina-
 tur ad hunc vel illū locum. Similit̄ nec matē-
 ria per se considerata: qđ sic intelligitur p̄ter oīa
 alia genera vt dicitur. 7. methaphi. Unde opo-
 tet qđ materia secundū qđ subicit ei per qđ habeat p̄
 mō apparatiōē ad locum hoc p̄bebat. Cōparat̄
 aut ad locū per subicit dimensio: s̄. Et ideo ex na-
 tura matērie subicte dimensio: s̄ p̄bebat p̄tra
 corpora esse in eodē loco. Op̄ter. n. plura ē cor-
 pora in quibus forma co: poreitatis uenientia diui-
 sa que quidē nō diuidit nisi per diuisiones matē-
 rie. Cū? diuisio est sit sūb? per diuisiones de rōe
 quā est sita impossibilē est hāc matēria esse diuisi-

ta ab illa nisi qđ est distincta fm se: qđ non est
 qđ duo corpora possunt esse in eodē loco. Cū illa
 duo corpora essent vnus corpus qđ est impossibile.
 Cū igit in acria dimensio: s̄ subiecta uenientia in
 quibus corporibus os quolibet duo corpora p̄be-
 ri et ipa: natura corporitatis simul sint in eodē
 loco. C. Ad fm̄ igit dō. qđ dicit p̄t dicit aliqua
 p̄fessio nō intelligibilis. Vno mō ex p̄te intelligi-
 tis qui dicitur me. lectu sicut hoc p̄fessio. In tri-
 bus p̄sonis diuisus est vna cōmū. Et hū? p̄o-
 sitio nō os qđ ip̄t et contradictionē. Alio mō ex p̄te
 ip̄t p̄fessio: s̄ hoc duplici. Vno mō qđ ip̄t et
 p̄fessione absolute. sicut rōnale est rōnates: hū?
 modi nullū miraculo verificari p̄t. Vno mō qđ
 p̄fessio p̄fessione aliquo mō sicut illa. C. Vno mō
 reddit ad vtrū virtute. C. p̄prie em̄ ponat per hoc
 qđ dicit motus omni pncipio vite desinitur
 Et talia p̄t verificari miraculo fugiōi virtute ope-
 rate. Et similit̄ est in loco p̄fessio. Dicit. n. duobus
 corporibus nō in eodē loco possit p̄te aliqua natu-
 ralis cū diversitate: s̄ inuicem sic diuisus pōt
 esse ignis in vna in situ in sua distinctio: s̄ p̄fessio
 re: sic miraculo fieri s̄t duo corpora esse in eodē
 loco. C. Ad. 1. dō. qđ quicquid sit illa co: poreitas qđ
 est remouet a corpib? qđ sit tamē plūm̄ ē qđ co-
 poreitas ab eis nō remouebit. Et ideo nec cū
 naturaliter p̄be: s̄ aliqđ eog similit̄ est cū alio in
 eodē loco: sed s̄ s̄ miraculose hoc esse poterit qđ
 sim: s̄ cū alijs corpib? in eodē loco. C. Ad. 3. dō. qđ
 hū? ē corp? qđ itas qđ d. vt dicitur. dicit et autē
 augū. aut lucē nobis igit ipm̄ qđ p̄t et hū? lucē
 p̄diuidit p̄tra acriam aquā s̄ terrā. C. Ad. 4. dō m̄
 qđ tres species ignis a p̄bo assignare sic sunt intel-
 ligēde: vt per lucē intelligat ignis in p̄prie mate-
 ria em̄ dato em̄ vt quidā dicunt qđ ignis in p̄-
 pria spera non lucet. lucis. n. non est lucet: s̄ qđ
 eius p̄cipitate alia lucet. Et s̄ ignis s̄ in p̄-
 pria spera non lucet: tamen em̄ participatiōe
 alia fulgentia sunt. p̄ter flammā aut intelligitur
 ignis in materia acria: per carbones in matēria
 terrea. In materia aut aqua nō p̄t ignis in
 uatefere int̄t̄m qđ ignis in acria habeat: quia
 aqua habet omnes qualitates oppositas igni.
 C. Ad quintū dicendū qđ in ferro ignito non sint
 duo corpora sed vnū corpus: habens quidem
 species ferri sed aliquas p̄prie: ita ignis. C. Ad
 sextum dicendū qđ si pensatur elementū in cor-
 pore mixto rem: neve fm suag formas sublat̄ na-
 les: non tamen ponitur esse plura corpora in actu
 illas nullū corpus mixtū est vtrū vnū ē plū-
 ra p̄t: et vñ actū. p̄dicitur: et vñ opinio cō-
 m̄tacois. s. c. 3. et 4. mil. qui hāc opinioē amēne.
 Improbū aut elementor̄ formā in mixto non re-
 manere nec totū alter corāpi sed fieri ex elementis
 mediū formā in ip̄t̄ suspiciūt magis s̄ mō. 23

discipinabilis: in diuinis intellectus hinc veritari
 oportebit: neq; deducit ad ymaginabilem potest
 ipsam inspicere formam. **¶** Propositum supra Boet. in 3.
 catholice fidei de ymnate trinitate: rōnem sine p
 sensu. **¶** Hinc intēdit pcedere ad ingitōne p
 dicitur: q; p m finiam pbi. i. mēb. **¶** Hinc scilicet q;
 ingere modū scilicet. adeo pā bec diuidat in duas
 in pma ostēdit Boe. modū p p nūz bndi ingitōis
 quē de rebus diuina. in scōs vō p m modū pā
 signat pcedit ad ppositū ingrendū. ibi. **¶** Que vō
 forma. pma diuidit in duas. pmo ponit necessaria
 rō ostēdit modū ingitōis. scōo modū pgrū ingi
 tōis pōtū ostēdit. ibi. **¶** Nam cū res. dicit igit erō
 pbat hanc eē sūam catholice fidei de ymnate tri
 nitatis: in dñaz qd rōnem ymitat. **¶** Ergo. aduerbi
 um exortū dicit: ingrediamur. i. ingram? inter? ipa
 mūma rez pncipia pōderat: eē vītātē quali ve
 lēz et absōditū pōderat: eē b mō pueniētū. **¶** Cū
 dicit. **¶** Et vñ quodq; dicitōz dicitur? dicitur? ut p
 ostē intelligit atq; capi. i. p modū quo possit intelli
 gi et capi. **¶** Dicitur hec duo: qz modus quo aliq; dicitur
 ostēdit d; pgruere et rebus et nobis. **¶** Hinc. n. reb;
 pgruere ostēdit nō p off; nūz pgruere nobis nos
 capē nō possent. **¶** utpote res diuine et nā sua hūt
 q; nō cogitant nūz intellectu. **¶** Cū si aliq; vellet a
 liter se q; ymaginātionē nō pōderat nobis nos
 scit intelligē: qz ipē res nō sūt sūt intelligibiles. **¶** Si
 autē aliq; velit res diuinas p seipās vidē: ea cer
 titudine pōderat: sicut pōderat nūz scilicet
 et demōstratōes mathematicas: nō possit b mō es
 pēre ppter defectū intellectū sui: quā iperes sūt
 p m sūt b mō intelligibiles: q; modus pgrū eēt in
 gitione sūt et obseruādis pbat in dūctōe auctā
 tem pbi in. i. etbi. cū dicit. **¶** Nā sicut opus dei
 vī ab Aristō. in pī etbi. **¶** Erudit hōes eēt vñ qd;
 qv et ipm eēt. i. p mō dū pgrū ipius rez: ita de eo
 fides capē tēptare. **¶** Hinc. n. de oibus pōe equalis
 certitudo et euidētia demōstratōis seruari: sūt
 b pba pbi in. i. etbi. **¶** Discipulan. n. eēt intē
 tū dūcē ingere circa vñ quodq; gen? in gītū nā
 rei recipit. **¶** Deinde cū dicit. **¶** Nā cū tres: inquiri
 modū pgrū sūt ingitōis q; distinctōes: a modis
 qui in alijs scitōis seruāt: qz mod? d; eē pgruere
 rei de qua eēt pferatō: id diuidit b pō in. i. pō
 enis diuina scilicet p m res de qbus dēterminat
 scōo ostēdit in oīs singlis reb? pgruere. ibi. **¶** In nā
 libus igit. **¶** Circa primā. i. f. pmo ostēdit de qbus
 pōderat nā pba. scōo de qbus mathematica
 ibi. **¶** mathematica. **¶** tertio de qbus pōderat diuina
 scia. ibi. **¶** theologia. **¶** tēc. dicit q; bene dēn eēt q; vñ
 quodq; vītātē de eo d; fides capi. **¶** Nam cū tres
 sūt ptes speculatiue. i. pbi. b dicit ad dñaz etbi
 q; eēt oganica sūt ptes: in oibus regit? modos
 pōderat mōe. **¶** Sicut aut tres ptes pōderat pba sūt
 nā ptes: mathematica diuina: sūt theologia. **¶** Cū

nūz sūt tres ptes: nā ptes que ē vna de tribus ē in
 motu in abstracta. i. vītātē eēt pōderatio circa res
 nō mobiles: a nā nō abstracta: qd pbat p exēpla vīt
 p m sūt. **¶** Quod aut dicitur hōz motus forma: mōe
 pōderat: sic ē intelligē dū. ipm ppositū et mā et for
 ma sūt p mōi b; mōi sūt debnā vītātē forma
 in mā p mōi eēt pncipiū motus. **¶** Et eadēz pōder
 ratio de rebus q; sūt mōiles: eēt p m q; sūt mobiles
 Deinde exponit d; qbus sūt mathematica. d. ma
 thematicā ē sine mōe. n. i. sine motu? et mobilis pō
 deratōe: in quo a nāli differt in abstracta. i. pōde
 rat formas q; p m sūt eēt nō sūt a mā abstracte: in q;
 puenit cū nāli: qd qd sūt expōit: hec. f. **¶** mathēma
 tica speculatōe formā sine mōe: p b sine motu: qz
 vbi aliq; motu? eēt mōe: vītātē. i. mēb. **¶** Et mō
 eni quo bīt mām ibi ē sine motu: et sic ipsa speculatio
 mathematica ē sine mōe et sine motu: q; forme. i. d
 qbus mathē. **¶** Speculatō eēt sūt in mā nō pōt ab
 his separari p m eēt: s; p m speculatiōem sūt separabiles.
 Deinde ostēdit de qbus ē diuina. ibi. **¶** Theologia. i.
 tertio pā speculatiōe q; d; diuina: vītātē. vītātē p
 m apba ē sine motu. **¶** In quo puenit cū mathēmati
 ca et differt a nāli abstracta. f. a nā atq; inseparabi
 lis p que duo differt a mathematica. **¶** Res. n. diuina
 sūt p m eēt abstracte: a mōe et motu: s; mathematica
 nō abstracte: sic ē pōderatōe separabiles: s; res dicit
 inseparabiles: qz nihil ē separabile: nisi qd eēt pncipiū
 vītātē res dicit nō sūt pōderatōe separabiles: a mōe: s;
 p m eēt abstracte: res sūt mathematica eōdem: s;
 pbat p dei sūam de qua diuina scia pōderat pnci
 paliter: vītātē et notat idē. **¶** Deinde cū dicit. **¶** In nāli
 bus ostēdit q; modus sūt pgrū pōderat p m. **¶** Et
 circa b. i. f. pmo ostēdit mōe pgruere singulis rei
 um pōderat: eēt b p m pōderatōe retinēt d; p m
 tioni. scōo exponit vītātē modū q; eēt p m p m
 ingitōis: eēt b dupl. p mō remouēdo id qd eēt im
 pedimētū. ibi. **¶** Neq; o; in dñaz deducit ad yma
 gines: vītātē de eis iudicādis sēq; m iudiciū yma
 ginatōis. scōo ostēdit id qd eēt p m. ibi: s; p m
 tūm ipam inspicē formā sine motu et mā cū? p d
 tides p mōt exponit ingrediens ad ppositū qd nēs.
¶ Et eēt duplex qd pma de diuisione specia
b lue scie q; in sra ponit. scōa de mōis quos
 speculatiue scie attribuit. **¶** Circa p mōz que
 runf. 4. p mō vītātē pueniēs diuino q; diuinit spe
 culatiua in bas tres ptes nāles: mathematicā: et di
 uinā. scōo vītātē nāli pba sūt de his q; sūt in motu et
 mā. tertio vītātē mathematica pōderatōe sine mo
 tu et mā. quarto vītātē diuina scia sūt de his que
 sūt sine mōe et motu.
a **¶** Id p mō sic pcedit: vītātē pōderatōis in
 eōdem: in bas tres ptes diuinas. **¶** Par
 tes. n. speculatiue sūt illi habet? q; p mō et p mō
 platiū pōderatōis: pba in. e. etbi. ponit q; scitōis
 aie quod d; pō cūf. pōderatōis pōderatōis

l. sapia. scia: intellectusq; illa tria sunt ptes specu-
larium: et non illa que infra ponunt. Item Aug. di-
cit. 8. de ci. nei. q. ronalis pbia que est logica s; spe-
culativa pbia v; pculativa pmet: et igitur mēto-
ne de ea nō faciat v; dūmō multificat. Item est
ter dūmō pbia in 7. arte liberalis inter qua-
necq; nūlū necq; dūmō pmet: s; sola ronalis et ma-
thematica. s; nūlū et dūmō nō debuerunt poni p-
ter q; specularium. Item scia medicum maxime v;
alia opantur: tū in ea ponit vna q; specularium:
et alia pntia. s; eadem ronalis in vbus alijs scien-
tijs opantur aliqua pō est specularium: ita debu-
it in hac dūmōne fieri mēto de causa siue mo-
rali. s; nūlū sit actus ppter partes q; specularium
Itē miscia medicum quod pō pbia est: et sunt que
dam alie artes q; dicitur mechanicę: vt scia de a-
gricoltura et alchimia: et hōmō. Cum igitur sit sine
opantur nō v; q; debuerit nūlū absolute s; spe-
culativa poni. Item ronalis nō d; dūmō p parē: s; dū-
mō scia v; est: vt totū respectu pbię et mathe-
maticę: est s; scia illa q; partes illius scie. s; dū-
mōne cuius s; scia est ens: cuius pō est s; mobi-
lis quā pōderat nūlū: s; nūlū quāntas quā obide-
rat mathe maticę: vt ps. 3. meth. s; scia dūmō nō
d; dūmō p nūlū et mathematicā. Itē in scie de-
uidum sicut res: vt dicit. 3. de alia. Sed pbia est
de ente. Et in cognito ente: vt dicit Dyon. in
epistola ad polycarpi. Cum q; ens pmo dūmōr i po-
tentijs et actijs vñ et multaq; pbię et accidēs
videt q; per hōmō debent ptes pbię distingui.
Itē in multis alie dūmōne sunt entis: de quib;
sunt scie magis eētiales quā alie p mobile et im-
mobile: q; abstractā et nō abstractā: vt pte p cor-
pore et incorporeā: aliam et iustitiam: et alia bu-
iusmodi: s; dūmō partū pbię magis d; actus p
hōmō dūmō p nūlū que hic tangunt. Itē miscia
scia a qua alie supponit d; esse pō: cūq; oēs alie
scie supponunt a scia dūmō: q; eua ē pbare p-
cipia alia q; debent sciam dūmō alia pōderare.
Item mathematica pō occurrit adificā d; nā
hęc q; mathe in arica facit pō adificāre pueri:
nō alie nūlū nūlū pueri: vt dicit. 6. et bi. Et de
quid antiquos hōmō in adificādo scie nūlū
se dicit obferuat: vt pmo logica: deinde mathe-
matica. et ronalis naturalis pōderat adificāre
nūlū: tandē quidē scie boie et hōmō: s; mathe-
maticā nūlū scie pōderare debuit. s; q; hęc dū-
mō sufficē sit pbię p pbię. 6. meth. vbi dicit q;
nec erunt pbię scie theozce mathematica: pbię ca.
et theologa. Item. 1. pbię et cōter fm pbię ponit
res mō scia: qui est ad has tres vidēt pme-
re. Item de pbię scie in pncipio alia q; hęc
dūmōne vñ. Itē dōm ptheōtica sine specu-
larium scie: in s; pbię alie opantur: siue pō-
distinguit q; specularium pō sine dūmōne quam
pōderat pntia alie vnam pōderat ordinat

in opationem tanq; in fine: et sic dicit pbię. 3. s; alia
q; differūt adimitte fines in. 1. mēta. dicit q; si-
ma specularium et veritas sine opatione sine pntia
et actio. Cum igitur opatione in s; mō et pntia
nataz opz pntiaq; sciaz nūlū et res illas que
a nostro opere fieri pnt: vt eaz cognio in opatio-
nem quam in fine ordinari possit. Itē pntia nūlū
vt sciam nūlū opz esse ref q; a nostro opō-
nō sunt. Vbi eaz pōderat in opatione ordinari
nō pōderat in fine: s; mō rerum dūmōne
opz scias specularium distinguit. Sciendū q; q;
habitus vt pōderat pntia distinguit: nō
distinguntur pntia quilibet dūmō obiectum
sed pntia illas que sunt per se obiectum in s;
tum sunt obiecta. Et sic. n. alia vt plantaz accide-
sensibili: in s; mō et sensibile: et ideo pntia hōmō
sunt s; scia s; mō. s; magis fm dūmō colozā
sunt: et s; opz scias specularium dūmō p dūmōne
colabūt in s; mō sine specularium. Specularium
hōmō fm q; est obiectū specularium pntia aliqd
obpnt et parte pntie intellectus: et aliqd et p-
te habitus scie quo intellectus pntia. Et parte
q; intellectus componit et q; sit in s; mō: quia
ipse intellectus ē in s; mō. Et parte vñ scie pntia
et q; sit necessarius scia de necessario et vt pbię
simo pntia. Quia autē necessarius in s; mō
in s; mō est immobile: q; q; q; mō et in s; mō
in s; mō possibile est: et nō est: vt simpliciter: vt fm
quid: vt dicit. 1. meth. Sic igitur specularium q; est ob-
iectū specularium scie pte obpnt separare: a mō
et a mō: vt applicatō ad eas: nō fm ordinē re-
motionis: et a mō: a mō scie specularium dūmō
gūt. Quod igitur specularium que dependēt a mō
fm esse: nō nūlū in mō esse pnt: hęc distinguit
q; dependēt que dā a mō fm esse: et intellectus hōmō
ita in quoz dūmōne ponit mō sensibilia. Unde
sine mō sensibili et scie nō pnt vt in dūmōne bo-
mō opz accipit cōmō et cōmō de bis est pbię
vt sciam alia. Quod d; vt sunt que hōmō dependēt
a mō fm esse: nō fm intellectus: in eo dūmō dūmō
nōmō nō pnt fm sensibilia: vt hōmō et nūmō
et de bis ē mathematica. Quod d; vt sunt specu-
larium q; dependēt a mō fm esse: sine mō et pnt
sue nūlū fm mō: s; dūmō dūmō et angustiam
quodam sunt in mō: et in quodam nō: vt hōmō
ta: potentia et actus: vñ et nūlū: hōmō de q;
bus dūmō est theologa. dūmō scia: pōderat
cognio in ea est dūmō. alio nōle dūmō pntia
et a. trāscēdē: q; p pbię dūmō da occurrit nōlū
q; hęc et sensibilia pnt in insensibilia dūmō
re dūmō pbię pntia scie alie ab ea pntia
pntia accipiet et sciam. Non est autē possibi-
le q; sit alie que res que fm intellectus dependēt
a mō et nō fm esse: intellectus hōmō et de scimō
lia est: s; nō est quartū gēmo pbię pter pntia
C. Ad pntia igitur dūmō q; pbię. 6. et bi. pntia

de habitibus intellectuales in ignis sunt virtutes intellectuales. Dicunt autem virtutes in ignis p-
 fectus intellectus in sua operatio. Circa. n. est que
 boni facit bonem: et opus eius reddit boni: et id
 est qd dicitur in ope p-cti per boni habitus: specu-
 lativas dicitur facit boni virtutes. Et sic autem alius
 modis quo p-cti speculativa p-cti p-cti intellexi
 qd est virtus p-cti p-cti quo aliqua et scilicet nota fuit
 et alius qd cognoscunt oculi dea et h-cti p-cti p-cti
 demonstrat: sive demonstratio p-cti et ex casu in se
 motibus: sicut scilicet: sive et casu alius in se: sic sapia
 Cum autem distingunt scilicet: ut sint virtus quidam: op-
 p-cti p-cti dicitur distinguit. i. p-cti res et qd
 sunt scilicet: sic distinguit h-cti in metaphisica tres
 p-cti p-cti speculative. C. Ad. 1. dicit qd scilicet specu-
 lativa ut p-cti in p-cti metaphisice sunt de illis quo-
 rum cognitio qd querit p-cti scilicet. Res autem de q-
 bus est logica non querit ad cognoscendum p-cti p-cti
 s-cti ut admittit quod addit ad alias scilicet. et id logi-
 ca non p-cti sub p-cti speculativa quasi p-cti p-cti
 p-cti quasi quoddam reductum ad ea p-cti p-cti specu-
 lativam suam in se. s. illi logicos: et definitio: et
 alia boni qd in speculativa scilicet indigem?
 sicut in p-cti Boet. in comento sup-cti p-cti non tam
 est scilicet qd scilicet in se. C. Ad. 3. dicit qd. 7. libera
 res artes non sufficiunt et dividit p-cti theoreticas.
 sicut dicit Augustinus de civitate dei. in 3. sui dicitur
 p-cti in se qd dicitur alia p-cti: qd dicitur p-cti
 erudient qd p-cti dicitur vobis: et id in tri-
 um et quadratum distinguit: eo qd dicitur qd
 dicitur vobis vobis alia ad secreta p-cti introcat. In
 p-cti p-cti sonat verba p-cti qd dicit in 1. m. qd mo-
 das scilicet debet queri ad scilicet: considerat: h-cti
 dicit qd logica que docet modum scilicet dicitur
 quis ante oculos alia scilicet ad scilicet: ad quas p-cti
 trinum. Dicit etiam in 4. etiam qd mathematica p-cti
 scilicet a p-cti: non autem p-cti que expertinetur re-
 quirit et que dicitur intelligi qd p-cti logica: deinde ma-
 thematicas dicitur ad scilicet: ad quas p-cti
 trinum. Et ita h-cti qd dicitur vobis p-cti alia ad alia
 p-cti dicitur disciplina. Et id est h-cti inter ceteras
 scilicet artes dicitur: qd non solus h-cti cognoscit h-cti
 aliquid quod est in se dicitur ipse: sicut ut abstractum
 p-cti et solentem formam: sicut: mensurare: me-
 lodiam: sicut: cursus: sicut: copulare. Et h-cti
 dicitur: vobis h-cti opus: sicut: cognoscit h-cti: sicut scilicet
 vobis: vobis non est h-cti: vobis non est h-cti: vobis
 vobis: vobis non est h-cti: vobis non est h-cti: vobis
 scilicet: vobis non est h-cti: vobis non est h-cti: vobis
 scilicet: vobis non est h-cti: vobis non est h-cti: vobis
 scilicet: vobis non est h-cti: vobis non est h-cti: vobis

ut dicit Augustinus. de ci. dei. C. Ad. 4. dicit qd sicut
 dicit Augustinus in p-cti sive meth. aliter distinguit theo-
 reticam et practicam cum p-cti dividit in theoreticam et p-cti
 aliter cum arte dividit in theoreticam et p-cti
 in medicina. Cum. n. p-cti vel artes p-cti theoreticam et p-cti
 cum distingunt op-cti accipit distinctio: et ex fine
 ut p-cti dicitur id qd ordinat ad operationem. the-
 oreticam ut qd ordinat ad scilicet cognitionem veritatis
 hoc est in se cum in se dividit p-cti totaliter: artes
 qd in dicitur p-cti respectu ad h-cti. dicitur
 ad quod tota humana vita ordinat. ut. n. dicit Au-
 gustinus. de ci. dei. et vobis vobis. Nulla est h-cti alia
 ea p-cti: sicut ut sit p-cti. Unde duplex felicitas a
 p-cti ponat: vna p-cti et altera felicitas: ut p-cti
 x. et. sicut in p-cti in duas p-cti dicitur mor-
 talium dicitur p-cti: et ratione dicitur p-cti
 scilicet. Cum vobis dicitur artes quod speculativa: h-cti
 p-cti h-cti respectu ad aliquos p-cti sine illis
 armis: sicut si dicitur agriculturam esse artem p-cti.
 dicitur vobis theoreticam. Et sic medicina dividit
 in theoreticam et practicam non arte dicitur dicitur sicut in
 dicitur. n. tota medicina sicut p-cti: ut p-cti ad
 operationem ordinata: sicut dicitur p-cti dicitur qd
 ea que in medicina tractantur sunt p-cti vobis
 ta ad operationem. Illa. n. p-cti in medicina dicitur p-cti
 et h-cti modos operationum ad sanandos: sicut qd talibus
 apostem artibus sunt talia remedia adhibenda. theo-
 retica vobis de illa p-cti que docet p-cti et quibus h-cti
 dicitur in operatione: sicut p-cti: sicut qd virtutes sunt
 tres: qd genera res boni sunt tot. h-cti non est h-cti
 actus actus scilicet aliqua pars dicitur theoretica qd p-cti
 h-cti pars h-cti speculativa scilicet ponat. C. Ad. 5. dicitur
 dicitur qd aliqua scilicet sit alia dicitur. vobis
 ut p-cti ipse: qd. i. sicut eius est aliqua pars sub
 lecta illa: sicut planta est quedam pars corpus h-cti.
 Unde et scilicet de plantis p-cti sub nati scilicet: ut p-cti
 illo modo dicitur vna scilicet sub alia: ut et h-cti
 alternata qd. i. in superioribus scilicet assignat. p-cti
 quod coram de quibus scilicet in scilicet inferioribus: qd
 sicut musica p-cti sicut arithmetica. Medicina igitur
 tur non ponit h-cti p-cti ut p-cti. Subiectum n. medi-
 cine non est p-cti subiecti scilicet nati sicut in illa ratione qua
 est subiectum medicine. Quis. n. corpus sanabile
 sit corpus naturale. In n. tri est subiectum medi-
 cine: p-cti est sanabile a natura: sed p-cti est sanabile
 per artem. Sed qd in sanando que sit per artem:
 ars est manifestatur: qd et aliqua naturalis vir-
 tute sanata perficitur auxilio artis: unde est qd p-cti
 p-cti quod de operatione artis op-cti accipere: et p-cti
 p-cti: et in rebus naturalibus. Et p-cti de medicina
 subalternat p-cti: et eadem ratione alchimia
 et scilicet de agricultura: sicut in boni. Et sic res
 que qd p-cti sicut et sicut omnes partes eius est spe-
 culativa. Quis alique operi alique subalternat et
 C. Ad. 6. dicit qd quis sicut alique scilicet: sicut p-cti

entis: quod est effectum metaphisice: nō tñ opz
 q̄ alie scie sint p̄ces et? Accipit. n. vnaquaqz scia
 ram vna p̄cem entē fm sp̄ales modū p̄siderādi a-
 aliā a mō quo p̄siderat ens in metab. Cū p̄pe lo-
 quēdo sim illius nō est p̄ abstractū metaphisice:
 s; hac rōne p̄siderata ip̄a est sp̄ialis scia aliq̄ p̄dmi
 fa. Sic aut̄ potest dicitur ip̄ius scie: scia que ē de
 potētia vt̄ de actū: vt̄ q̄ est de vno: aut̄ aliq̄ h̄mōdi
 q̄ illa h̄nt eundē modū p̄siderādi est ente de quo
 tractat in metab. C. Ad. 7. dōm q̄ ille p̄ces entis
 erūnt eundē modū tractādi est ente cōi: q̄ etiā
 ip̄a nō depēdēt a m̄: s; id scia de ip̄is nō distin-
 guitur a scia q̄ est de ente cōi. C. Ad. 8. dōm q̄ il-
 le dīversitates re y quas obiectō tāq̄ nō s; dīe
 p̄c̄e eay inq̄tas s; scibiles: s; nō penes eas sciendū
 dīstinguit. C. Ad. 9. dōm q̄ q̄us scia dīctā sit
 p̄ma oim sciaz: n̄llr tñ quo ad nos alie scie s; p̄o-
 res. vñ dicit Aui. in p̄m̄ sue metab. Dōdo illi scie
 est vt̄ adfcat p̄ sciaz n̄lles in q̄buscūq; m̄lta de
 terminata ḡnō illa scia vñ s; vt̄ ḡnāto s; corruptū
 s; motus s; h̄mōdi. Vñ etiā post metaphisicaz. In
 dīget. n. bec scia ad cognitiōes s; vt̄ sepatay cog-
 scite n̄m̄: s; ordinē oibū celēstū: q̄ nō est pos-
 sibile sine astrologia ad quā tora mathe. p̄tīngit.
 Illie vō scie sint ad bī esse ip̄m̄ vt̄ m̄lta: s; mo-
 rales: s; h̄mōdi. Accēt nō q̄ sit circūmā: q̄ ip̄a sup
 ponit ea q̄ in alijs obz cū ip̄a aliqz p̄ncipia p̄b3
 q̄ p̄ncipia que accipit alia scia. s; n̄llr a p̄ia p̄bia
 nō p̄bat ea q̄ idē p̄mus p̄ba accipit a n̄llr: s; p̄b3
 tur p̄ aliq̄ p̄ncipia p̄fic n̄ore: s; sic p̄bo p̄m̄ nō p̄bat
 p̄ncipia que tradit n̄llr p̄ncipia q̄ ab eo accipit:
 s; p̄ aliqua p̄ncipia q̄ se nota. s; sic nō est aliq̄s
 circūmā in dīstīnēde. It̄: et crea effect̄ sensibiles et
 q̄bus pot̄dunt n̄lles demōstrādes s; notēdo q̄
 ad nos in p̄m̄: sed cū p̄ eos p̄enim̄ ad cognōdes
 cūm̄ p̄m̄az: et illa apparebit nobis p̄ter qd̄ il-
 loz effectū et q̄bus p̄babunt demōstrāde: q̄
 s; sic scia n̄llr aliq̄ ad dū scie dīctā: s; tñ p̄ eadē
 p̄ncipia notificant. Et inde ē q̄ Boe. ponit vlt̄o
 sciam dīctā: q̄ ē vlt̄ima q̄ ad nos. C. Ad. x.
 dīctā q̄ q̄us n̄lles p̄bia post mathematīcay dī
 scēda occurat eo q̄ vlt̄a ip̄m̄ dōctūm̄ indīgēt
 expōnēto et p̄: tñ res n̄lles est sine res sensibiles
 s; n̄llr n̄llr magis note s; res in abstracīe a m̄
 sensibili abstracīe.

a Idē sc̄m̄ sic p̄cedit. vt̄ q̄ scia n̄lles nō s; b
 h̄io que sunt in motu s; m̄. Materīa. n. ē
 indiuiduādo p̄ncipū: s; n̄llr scia est de indī-
 duādo de solio vlt̄ibus fm̄ s; iam gl̄atens que
 p̄cūt in p̄osphīro: s; scia n̄lles non est de h̄io q̄
 sunt in m̄. Item scia ad ītellectū p̄uēt: s; ītel-
 lectas cognoscit abstrahēdo a m̄: s; p̄dōb̄ m̄de
 q̄ de h̄io que nō sunt a m̄ abstracīe a n̄llr scia esse
 p̄t. Item in scia n̄llr agī de p̄mo motoz: vt̄ p̄3
 d. p̄b3. sed ip̄e est īmūdo ab oim̄ n̄llr scia n̄lles

nō est de h̄io solum que sūt in materia. Item de
 scia de necessarijs est: sed de quod mouet m̄tus
 h̄mōdi est p̄tīngēt: vt̄ p̄bat. 9. mat̄. q̄ n̄llr scia
 p̄t̄ esse de rebus mobilibus: s; si nec scia n̄l-
 lis. Item n̄llr vt̄ mouet. Dōmo. n. vñ nō la-
 natur: s; b̄ homo: vt̄ dī in p̄m̄ metab. Sed oīs scia
 de vlt̄ibus est: s; n̄llr scia nō est de h̄io que sunt in
 motu. Item in scia n̄llr determinat de quādam
 que nō mouent: sicut est aīa: vt̄ p̄bat in p̄ncipio b
 ala: s; terra vt̄ p̄bat in. 1. cel̄ s; m̄lta: de oīs forme
 n̄lles nō sunt: nec cōzspūnt: s; eadem rōne non
 mouent: nisi p̄ accidēt: vt̄ p̄bat in. 7. metab. q̄ nō
 oīsa de quibus est p̄bia sunt in motu. Item oīs
 creatura ē mutabilis cū n̄llr mutabilis s; deo cō
 uenit: vt̄ Aug. dicit. Si igit̄ ad n̄llr p̄inet p̄de-
 ratō b̄ h̄io s; sunt in motu: et erit p̄siderare de oīs
 bus creatur̄ q̄ exp̄esse fallit et apparet. S; p̄-
 tra ad p̄biam n̄lles p̄inet de rebus n̄lles de
 terminare: sed res n̄lles sunt in q̄bus est p̄ncipū
 motus. Vñ cōm̄ aut̄ est motus op̄z ē m̄m̄: vt̄
 dicit in. 1. metab. q̄ scia n̄lles est de h̄io que sunt in
 motu s; m̄. It̄ de h̄io que sunt in motu s; m̄ oīs
 esse aliq̄ sciam sp̄cialitay: alias nō esset p̄-
 ces traditio p̄bie que est cognitiō entis. Sed m̄
 la alia scia sp̄cialitay est de h̄io: q̄ nec mathe-
 matica nec metaphisicaz: de h̄io est scia n̄lles
 Item hoc apparet ex h̄io que dicit p̄bō. 5. metab.
 s; 1. p̄bō com̄. C. q̄ dōm q̄ p̄pter difficultatē
 h̄mōdi q̄m̄ dicitur sciam s; p̄t̄o ponere v̄dēt.
 Cum. n. vt̄ dicit p̄bō p̄mo mat̄. C. Credo et cīa
 sensibilia sēmp in futurū est fm̄ opinīōē. Crant̄:
 Eractit̄: s; ita estimauerit sciam de ip̄is esse non
 potest: post p̄siderat̄ s; h̄io a sensibilibus sepatas
 de q̄bus essent scie s; darent dīstīnēdas: s; b̄ dese
 ens accidit et eo q̄ n̄ dīstīnt q̄ est p̄ se ab eo q̄
 est fm̄ accidēt: s; id fm̄ accidēt fallit p̄ter q̄
 sapīent̄ vt̄ dī. 1. cel̄. vt̄ aut̄ p̄bat in. 3. metab. cū
 in n̄ sensibili īm̄uat: s; ip̄m̄ ītegrū. 1. p̄p̄t̄
 et rō. 1. formā et p̄ se quādē ḡlatur s; cōm̄p̄t̄ ip̄m̄
 p̄p̄t̄ens: nō aut̄ nō sūt forme: m̄: s; p̄ accidēt. Vñ. a.
 fit domus et h̄io hanc domū vt̄ ibi dicit. Vñ q̄
 aut̄ p̄t̄ p̄siderat̄ sine cibus h̄io que tñ p̄
 p̄parant: s; id forme s; rōes rez s; h̄mōdi in motu et
 scitū: pat̄ in se p̄siderant sine motu sūt. Et de
 de scia sūt scie s; dīstīnēdas: vt̄ ibidem p̄bat dī
 cit. Vñ aut̄ scie sensibilibus s; h̄mōdi sūt dīctā super
 cogit̄ de aliquay s; h̄mōdi sepatay a sensibilibus:
 vt̄ ibidem p̄bat. Vñ m̄m̄ aut̄ rōnes s; p̄-
 siderat̄ scie que sunt de rebus cū considerēt ab
 eo in motu: op̄z etiā q̄ p̄siderent ab eo īm̄m̄ q̄
 cōp̄t̄ motus rebus mobilibus. Cum aut̄ oīs
 motus tpe īc̄laret: s; p̄mus motus fit motus
 calis quo remoto nullus alius motus īc̄laret: q̄
 fm̄ hoc fit aliquid mobile q̄ est h̄io: sicut. Hoc
 aut̄ se quē rem ip̄am mobile fm̄ q̄ est indiuidua

tas nam existentē sub dimensionibus designa-
tis. Vbi qd qd omēs rōnes sūm quas de rebus mo-
bilibus potest esse considerant ab alijs mā signatas ab
qz obno bis que pfectū mān signatā. Non autē
ab alijs mān d signatis: qz ex eius nomine dependet no-
nā forme dē qz determinat sibi mān, et id nō hominis
quā significat diffinitio sūm quā pcedit scia pside-
ram sinebis carnisbus: et bis obno bis. Non autē si
ne carnisbus et obno bis abfolute, et qz singularia in
dactū in sū rōne mān signatā: vti a vō mān edez
vt dī. 7. met. id p dicitā abftractio nō dē forme a
mā absolute: s; vti a pnculari. pōssūt igitē bndi
rōne sic abftracte dupl piderari. Vno nō sū
sē: sic piderant sine motu et mā signatā: et b nō i-
nem in eis nisi sūm eā qd bnt in intellectu. Alio
sūm qd ppat ad res qoz sūm rōnes que qdem
residnt in mā et motu: sic sūm pncipis cognoscē
dī illa: qz oēs res cognoscit p sūas formā. Et ita p
bndi rōnes imobiles: sine mā pnculari pside-
ramē dī cognitiō in scia nāli de rebus mobilibus
et māibus eā aiām existentib;. C. Ad primū igitē
vōm q mā nō est indiuadūbis pncipis: nisi sūm
qz est dī dīmē sionib; signatū: et sic etiā scia nā
lia a mā abftrahit. C. Ad. 2. vōm q forma intel-
ligibilis ē quidditas rei: obiectū autē intellectus ē
qd vt dī. 3. de aīa. Quidditas autē ppositi vti vt
hoīs vti aīalis includit in se mān vōm: nō pncu-
larit: vt dī. 7. met. Vti intellectus cōdit abftra-
hita mā signatā et p dicitūbus eius. Non autē a mā
cō in scia naturalis: quia etiā in scia nāli nō pside-
ram mā: nisi in ordine ad formā. Vnde etiā formā
pncipis est de cōsideratione nālis qz mā. Ad
3. vōm q de pmo motore nō agit in scia natu-
rali tanqz de subiecto: vti parte subiecti: s; tanqz
de termino ad quē naturalis scia pducit. Termi-
nas autē nō est de nā rei cuius est terminus: s; ha-
bet aliquā habitudinē ad rem illā: sicut terminus
linee nō est lineas: s; vti aliquā habitudinē ad eas.
Ita et motor: pncipis vti aliquā habitudinē ad res
nāles: est tñ alterius nature ab eis. Vbi dicit. n. ha-
bitudinē ad eas in sūm influit eis sūm: et sic
cadit in p dicatione nālis nō sūm ipm. s; in sūm
moto. C. Ad. 4. vōs q scia ē de aliqz dupl vno
pmo et pncipalr. et sic scia est de vibus rōnibus
sū per quas fundat. Alio modo est de alijs b scia dā
noē: quasi p reflectionē quāday: et sic de rebus il-
lis est quarū sūm ille rōne: in sūm rōne: illas
applicat ad res etiā particulares quā sū admū
culo inferiorū virtutū. Ratione. n. vniuersali
vniuersalitate: et re scita: et vt me. scindā. p dē
vōm. n. hōīs rōnem pōssūm iudicare de hoc vt
de illo. Rōnes autē vti res sūnt oēs imobiles: et
ideo sūm ad b oīs scia de necessarijs est. sed
rerum quarū sūnt ille rōnes quēdam sūnt neces-
sarie et imobiles: quēdā ptingēs et mobiles et qz

tus ad hoc de rebus ptingētib; et mobilibus vi-
cunt esse scie. C. Ad. 5. vōm q quā vōm mo-
ueatur: est tñ nō res mobilis. C. Ad. 6. vōm q aīa
et aīa forme nāles quā nō moueāt pfermouent
tā p aīa scie: sūm sūnt pfectiones rerū mobili-
um: et sūm b cadunt in cōsideratione nālis. Terra
aīa sūm sūm sūm sūm moueāt qd accidit et in sū-
tum est in loco naturali in quo quiescit p eandē
nām p quā moueāt ad locū: tñ partes eas mouen-
tur ad locū qz sūnt et locū pncipis: et sic terra rōne
quiescit totū: et motus partū cadit in p dicatione
ne nālis. C. Ad. 7. vōm q mutabitur aīa que cō-
pōnit oīs creaturā non est sūm aliquid motum
naturalē: sed sūm dependēt ad deū: a quo si de-
fererent deficerēt ab eo q sūnt. Dependētia autē
illa pncipalr ad p dicatione mētib; pncipalr potest
qz naturalis. Creaturā autē spūales nō sūnt mutabi-
les: nisi sūm electionē et talis mutatio nō pmet ad
nālem: vti magis ad diuinum.

¶ Tertium sic pcedit vti q mathematica
p dicitur nō sit sine mā de his que bnt eē
in materia. Cū. n. veritas p dicitur in adē-
tione rei ad intellectū: p dicitur qz omēs res aliter
p dicitur qz sit scia p dicationē. Vti qz res
que sūnt in mā p dicitur sine materia in mathe-
matica eius cōsideratio est scia: et sic nō erit scia:
cum oīs scia sit veritas. Item sūm p dicitur pmo posse
rōnes cuiuslibet scie et p dicitur subiectū et partē
subiecti: s; oīs mān sūm et mā par est: qz non
pōt esse qz aliqua scia p dicitur de his que sūnt in
materia ab alijs qz mān p dicitur. Item oīs li-
neae recte sūnt eandē spē: s; in mathematica cōsi-
derat lineas rectas numerādo illas scia nō p dicitur
triangulū et quadrangulū: qz p dicitur lineae
a sūm qz differēt numero et pueniēt spē: sed pnci-
pium differētū his que sūnt ipm pncipium est mā
vt ex supradictis p dicitur materia p dicitur a mathe-
matico. Itē nulla scia que pncipis abftrahit a mā
demonstrat p eā mālem: s; in mathematica sūnt
aliquae demonstrātes que nō possunt reduci: nisi
in eā mālem: sicut oīs demonstrātes aliqd de toto
et partibus. p dicitur. n. sūnt mā totius: vt dī. 1.
phy. Vti et in scio posteriorū reducūt ad eā mā-
lem demonstratio qua demonstrat qz angulus qui
est in semicirculo est rectus: et eo qz vtiqz part
eius ē semirectus: qz mathematica nō oīs abftra-
hit a mā. Itē monū nō pōt esse sine mā: s; mathe-
maticis d; p dicitur motū: qz cū motus mēsurat
sūm spātū et eandē rōne et scie vti p dicitur qz ita
spātū qz pncipalr ad mathematicam: et qz ita sūm
in oīs: qz mathematica nō oīs dimittit p dicitur
p dicationē māe. Item astrologia quēdam p mathe-
mancē est: s; scia de spā mota et de p dicitur
et musica in qua qz sūnt p dicitur de motu et
rebus mobilibus: qz mathematica nō abftrahit to-

raiter a mā e motu. Item nāla cōsideratiō tota est circa mām e motū: quēdā cōsideratiō de mōstrānt cōiter a mātōr mātōr e nāla: puta vtrū ter ra sit rotunda: vtrū sit in medio celi: gñō pōt eē q̄ mathēmatica abstrahat cōra a mā. It dicit q̄ abstrahit nā a mā scībīlī. **I.** Ad vāria scībīlīa est mā p̄cularis: q̄ scībīlī p̄cularīum est a qua cōra sic abstrahūt: m̄ arībīlīa a p̄sideratiō nō dō dicit magis abstrahit q̄ alīā aliq̄ scīra. Item p̄bō in. 1. p̄b. dicit t̄ra est negōcia. p̄ est de mōbīlī e cōm̄p̄tībīlī. scōm̄ de mōbīlī e. In cōm̄p̄tībīlī. It. t̄rrū d̄ īmōbīlī e. cōrōm̄p̄tībīlī. p̄. aīe est nāle. scōm̄ mathēmaticū. t̄rrū d̄ vīnū v̄t p̄bōlōm̄ e. **te** p̄ōt in gñō almagestī: gñō mathēmatica d̄ īmōbīlī? **Sed** d̄ est p̄bō dicit in. 4. meth. Item q̄ d̄ r̄es sūt que d̄ r̄es sūt in mōtū: nō t̄n recipiūt in sū dīffīnīōne mām e cōm̄p̄tī: in d̄ dīffīr̄ a s̄m̄o: s̄ p̄bīc̄ ē de oībus entībus p̄sideratē: q̄ p̄ de s̄ r̄es eē p̄tem alīquā: e hīc ē mathēmatica cū ad nullā alīā p̄tīneat. Item ea q̄ sūt p̄ōa s̄m̄ īntellectū p̄t̄ s̄ne p̄ōstīōnīs? p̄sideratī. s̄ mathēmatica s̄ p̄ōa nālībūs que sūt in mōtū: mā. p̄b̄d̄. n. ē eē addītīe ad mathēmatica: v̄t d̄ in. 3. celi e mūdī q̄ mathēmatica p̄sideratō p̄t̄ eē s̄ne mōtū mā ē? ad eīdēntīā hūmō q̄ r̄es cōp̄ s̄cīr̄e q̄ō īntellectos p̄sū s̄ opatiōne abstrahere p̄t̄. **Sed** d̄ d̄ m̄ igit s̄m̄ p̄bī. 1. de alā: q̄ duplex ē opatiō īntellectos: vna q̄ d̄ īntelligētia īndīffīnībīlī q̄ cōgīr̄it de vnaquaq̄ re d̄ cō. Alīa eē que opom̄ e. d̄ īndīdīt. ē. enūncīatiōne negatīvā: v̄t affirmatīvā s̄m̄ mōdō: h̄c quīdē d̄ne opatiōne d̄ d̄ r̄es q̄ sūt īmōbīlī d̄ cō. **I.** s̄m̄ a quīdē opatiō respīcīt īp̄s nām rei s̄m̄ quā alīqua res īntellecta alīquē gradū ī ī ambōus opīnatē: s̄ne s̄ r̄es eē p̄tēta: v̄t r̄es alīq̄: s̄ne īncōp̄tā: v̄t p̄ v̄t accidēs. **Sed** opatiō respīcīt īp̄m eē r̄es q̄ quīdē r̄es r̄es eē ag gregatīve p̄ncīpīe r̄es īncōp̄tā: v̄t īp̄m s̄m̄ p̄līc̄ nām rei p̄comīttat: v̄t ī īscībīlīs īmp̄līcībus eē: s̄ r̄es īntellectī eēt eēt s̄ opōm̄at r̄es p̄ q̄ s̄m̄ h̄c scōm̄ opatiōne īntellectī abstrahē nō p̄t̄ v̄rē qd̄ s̄m̄ r̄es p̄m̄t̄ eēt: q̄ ī abstrahēdo s̄ quīdē eē s̄p̄atō s̄m̄ īp̄s eē r̄es: s̄eēt s̄ abstrahē d̄ r̄es ab abstrahē d̄ d̄ r̄es nō eēt albus: s̄ quī s̄co s̄p̄atōm̄ eē ī r̄. **Uī** s̄ s̄m̄ r̄ē h̄d̄ e albedo s̄ s̄m̄ r̄egatīvā: cū īntellectos s̄ r̄es. **I.** d̄ cū opatiōne īntellectos v̄rē abstrahē nō p̄t̄: m̄ī eā q̄ s̄m̄ s̄m̄ r̄ē r̄egatīvā: v̄t eī d̄ h̄d̄ nō eēt albus. s̄ s̄m̄ s̄m̄ opatiōne p̄t̄ s̄p̄are ca que s̄m̄ r̄es s̄p̄atā nō sūt: nō cū oīa s̄ alīqua. **Cōs.** n. vnaquaq̄ res s̄ īntelligībīlīa s̄m̄ q̄ eī actū: v̄t d̄. 1. m̄ est. op̄s q̄ īp̄ā nō s̄ne q̄m̄ d̄ r̄es r̄ī īntelligat: v̄t s̄m̄ q̄ eē actū quīdē s̄c̄r̄e accidit d̄ īp̄s: s̄m̄ s̄ s̄ r̄es s̄m̄ p̄līcībus: v̄t s̄m̄ id̄ qd̄ eī actū eīdēntīat s̄c̄r̄e p̄p̄ō s̄ r̄e p̄ r̄es s̄ r̄es: qd̄ eī eī cō lōcō actū: s̄m̄ ī mā ḡm̄a e bābīnā d̄ eē s̄m̄ r̄es q̄ actū

ḡ gnatiōne locatī: s̄ eī d̄ d̄ eē quo vnaquaq̄ nā suam rōnē m̄ forīc. **Uī** ḡ hoc qd̄ p̄m̄t̄ r̄ō nāe p̄ qd̄ īp̄ā nā īntelligī h̄s cōdīcē: d̄ eēt d̄ r̄es adā līquīd alīud: t̄m̄c̄ p̄t̄ q̄ nō īllā s̄ne īllō alīo īntelligī nō p̄t̄: s̄ne s̄t̄ p̄m̄t̄ eē alīa quā p̄ eēt īntelligī t̄cīlīō: s̄c̄r̄e nō p̄t̄ īntelligī s̄ne īntellectū alīū: q̄ īdā quo p̄b̄s r̄ōnē ī p̄cōdīs d̄ eēt d̄ eēt qd̄ eē aquo alīa eēt alīud: s̄c̄r̄e s̄t̄ p̄m̄t̄ a p̄ mō dō quo s̄m̄a p̄m̄t̄ īntelligī s̄ne cōp̄tā: v̄t accidēs s̄ r̄es cōdīcē s̄m̄ nō p̄t̄ īntelligī s̄ne nā s̄c̄r̄e eēt s̄m̄ r̄ē s̄p̄atā: s̄c̄r̄e p̄ nō p̄t̄ īntelligī s̄ne īntellectū alīū: q̄m̄ īllā r̄elatiō īntemant ī d̄ d̄ r̄es r̄es. **Sed** v̄t ab alīo nō d̄ eēt d̄ eēt s̄m̄ id̄ qd̄ p̄m̄t̄ r̄ōnē nā: s̄c̄r̄e v̄t nō p̄t̄ ab alīo abstrahī: p̄ īntellectū: v̄t s̄ne eē īntelligī: nō s̄c̄r̄e s̄m̄ r̄ē s̄p̄atā s̄m̄ r̄ē: v̄t h̄d̄ eē lapīdē sed eēt s̄ s̄m̄ r̄ē p̄m̄t̄ s̄m̄ r̄ē: s̄ne ea p̄m̄t̄ ea quā p̄t̄ totū p̄m̄t̄: s̄c̄r̄e s̄c̄r̄e p̄t̄ īntelligī s̄ne s̄m̄ a: alīa s̄ne p̄ eē: s̄ nō cōdīcē: s̄ne eēt s̄m̄ r̄ē īntem̄a p̄ mōdū quo s̄m̄a p̄m̄t̄ īntelligī: accidēs s̄ r̄es cōdīcē: s̄c̄r̄e albedo p̄t̄ īntelligī s̄ne h̄d̄ eē r̄es r̄es. **Sed** igit īntellectos dīffīngit v̄t ab alīo r̄es alīo: alīer s̄m̄ opatiōne: q̄ s̄m̄ īllā que cōp̄m̄t̄ eē v̄t d̄ īntelligī v̄t m̄ ab alīo nō p̄t̄ īntelligī v̄t alīū nō īntellectū. In opatiōne v̄t alīo īntelligī qd̄ eē v̄t quō d̄ d̄ dīffīngit v̄t ab alīo dū īntelligī quīdē īntellectū īntelligī de alīo nō p̄t̄ eēt nec p̄ s̄t̄ ab eē s̄p̄atā. **Uī** illā dīffīnīōne p̄p̄t̄ eē nōmē s̄p̄atōnīs: q̄ p̄m̄a r̄ē. **Sed** eēt d̄ īntelligī recte d̄ abstrahīō: s̄ t̄m̄c̄ q̄ eē a quo v̄t s̄ne alīo īntelligī s̄m̄ īntellectū. **Item** a. d̄ īntellectū a lapīdē abstrahī s̄ alīa abq̄ īntellectū lapīdīs īntelligat. v̄t cū abstrahīō nō p̄t̄ eē p̄p̄t̄ loq̄ndō: nō p̄m̄t̄ s̄m̄ r̄ē s̄m̄ d̄ r̄es mōdō p̄m̄t̄ īntellectū p̄d̄ r̄es. **I.** quā p̄ totū p̄m̄t̄ īntelligī s̄m̄ a e mā duplex ē abstrahīō: vna q̄ s̄m̄a abstrahīō ī mātīa qua totū e p̄bīs. s̄m̄a īntellectū p̄t̄ abstrahī a mātīa cōm̄t̄ r̄ō nō d̄ eēt a tālī mā. **Uī** illā alīa mā nō p̄t̄ s̄m̄a abstrahīō īntellectū a qua s̄ne eēt r̄ōnē m̄ d̄ eēt. **Uī** cū oīa accidēs p̄p̄t̄ ad s̄m̄a: s̄c̄r̄e s̄m̄a eēt mā: e cōm̄p̄tīvā ad s̄m̄a: īmp̄ōssībīlē ē alīquā tālī r̄ō m̄ā s̄ r̄es s̄p̄atī s̄c̄r̄e accidēs aduenīr̄e s̄c̄r̄e quodam cōdīcē. **I.** s̄m̄ p̄m̄a aduenīr̄e ē d̄ r̄es: d̄ eēt quāntīs: p̄m̄t̄ p̄m̄t̄ eēt motus. **Uī** quāntīs p̄t̄ īntelligī īntellectū īntelligī ī ī ea quāntītes s̄m̄ bīlīs a quā d̄ m̄tīa s̄m̄ bīlīs: e s̄c̄r̄e r̄ōnē s̄m̄a s̄m̄a nō d̄ eēt quāntīs a mā s̄m̄ bīlīs sed īntellectū nō. **Sed** illā n. r̄es eēt accidēs hūm̄ nō remānē: m̄ īntellectū p̄p̄bīlīs: eē q̄ s̄m̄ bīlīs potēnē nō p̄m̄t̄ v̄t ad s̄m̄a īntellectū. **Sed** de hīs abstrahīō eē m̄tīa eēt quāntīs: qd̄ p̄t̄ d̄ r̄es: eē quāntīs t̄cō p̄m̄t̄ v̄t s̄m̄a: e m̄tīa. **Item** eēt nō

a quibusdam partibus abstrahi pot. Sunt, n. que
dam ptes a quibus totus nō dependet, qñ. s. hoc ē
effectori tali qđ ex talibus ptebus pponit sicut fit h
pñtaba ad vitam t mētē ad elemētā, s. tales ptes
dicunt spēt s forme sine quibus totus intelligi non
pōt cū ponant in eādem vā mōde. Quēdam vō par
tes sunt que accidunt toti in qđam hōiōē sicut
semicirculus se h3 ad circulū. Accidit, n. circulo q
sumat p dūsiōē due eius ptes equales vī ine
quales vī etiā plures. Ptes aut accidit triangulo
q in eo designat̄ tres lineę q; et b̄ triangulus est
triangulus. Dicit̄ ē p se ppet̄ hōi q inueniat̄ i eo
aiā rōnalis r corpus pñctū ex .4. elemētis. vñ s̄
ne hīs pñctū hō intelligi nō pōt: s̄ h op3 p omi in
dūsiōē hōi vñ sunt ptes spēt r forme s̄ digit?
pes manus: r hōiōi sūt pnt̄ intellectū hōis. vñ
ex illis nō ēnūcialis hōis nō dependet: vñ sine hīs
intelligi pōt: sicut, n. hēat ptes: sicut nō dīmō po
nant pñctus ex aiā rōnalis: corpe pposito ex .4.
elemētis p pñctū pñctiōne quā regit talis forma
est hō. Et hęc ptes dicunt̄ ptes m̄e que nō p onfi
tur in dūsiōē totius: s̄ magis cōmōerēt ita se
bit ad hōem dō ptes signate: sicut hęc aiā: r h̄
corp? r s̄ hō: r hōiō. Idē, n. ptes sunt ptes m̄e
que gdem sunt ptes forme r platonis: nō tñ hōis
in qñm est hō: r ideo pōt abstrahi p̄ intellectū
ab illis ptes: r talis abstractio ē vñ s̄ pñctari.
r ita sunt due abstractōes intellectū: vñ q̄ nō dēt
vñiōi forme r m̄e vñ accidēt: r sicut r hęc est
abstractio forme a nā sensibili, aliā q̄ nō dēt vñ
oi totus r ptes: hęc rōnis abstractio vñ s̄ pñctari
que ē abstractio totus in qua pñctat̄ ab
solute nā aliqna fm̄ suā rōnem ēnūcialē: ab oibus
ptribus que nō se partes spēt: s̄ sunt ptes accidētā
les. Non aut̄ inueniunt̄ abstractōē eis oppositē
qñs p abstrahat a toto vñ nā s̄ forma: q3 p non
pōt abstrahi a toto p̄ intellectū si sit de ptes? m̄e
in quā dūsiōē pñct̄ totū vñ pōt etiā sine toto
ē si sit de ptribus spēt: sicut lineę sine triangulo vñ
līa sine pñctabā: vñ elemētū sine mixto. In hīs aiā
que fm̄ ē p̄t esse dūsiā magis h3 locū segatiōis
abstractio. Dicit̄ aut̄ cū dicit̄? forma s̄ abstrahi a
mā nō intelligit de forma hōi: q3 forma hōis r
mā sibi correspondēt dependēt adinūē: vñ vñ
sine aliō nō pōt̄ intelligi: q3 p ptes actus in p
pñctā sūt s̄ intelligit de forma accidētali: que
est qñtas r figura: a qua quidē mā sensibilia p in
tellectū abstrahi nō pōt: cū qñtate? sensibiles
nō possunt̄ intelligi nō p̄ intellecta qñtas: cū p̄t
in superficie: colore: nec etiā pōt̄ intelligi esse sicut
mētis actus qđ nō intelligit qñm: r substantia
aiā que ē mā intelligibilis ē pōt̄ sine qñtate. vñ
pñctat̄ s̄ hōis sine qñtate in magis pñctat̄ ad ge
nus segatiōis q̄ abstractio. Et igit̄ in opat̄ de
intellectu s̄ p̄t̄ abstractio inuenit̄. vñ fm̄ opat̄

tionē intellectus pponit r dūsiōē que separā
dūsiōē: s̄ hęc ppet̄ scie dūm: sine nēt̄ hāp
ce. alia fm̄ opñctōē quā s̄ formā qđ dūtas rex
que ē abstractio a mā sensibili: r b̄ ppet̄ inethāi
sicut certia fm̄ oppōit̄ vñ s̄ a pñctari: r b̄ p
tit etiā pōt̄: r est oibus oibus scis: q3 mōi scia p
terminat̄ qđ est p accidētā: r accipit qđ est p se. Et
q3 quidā nō intellexerūt dūm dūct̄ vñ mōi
a p̄mo in cōdit̄ in cōdit̄: vt pōt̄ m̄e m̄e
ca r vñ a sensibilibus? separā: vt pythagorici pla
tonici. C̄ Ad p̄mū igit̄ dōm q̄ mathematicus
abstrahēs nō pñctat̄ aut̄ q̄ sit. Non, n. intelligit
lineā esse sine mā sensibili: s̄ pñctat̄ lineā r eius
passiones sine pñctat̄ m̄e sensibilia: r sic nō
ē dūsiōnā inter intellectū r rē: q̄ fm̄ rē it̄ qđ
est de nā lineā nō dependēt ab eo qđ facit m̄m ēē
sensibile: s̄ magis cōmōerēt: sic p3 q̄ abstrahētū
nō est m̄e dūm vt de .3. p̄t. C̄ Ad .3. dōm q̄ mā
le nō solū dī cuius pōt est mā: s̄ etiā it̄ qđ in mā ēē
h3 fm̄ quā modū lineā sensibilia m̄e quod dā
dicit̄ pōt. Unde p̄ hō nō pñctat̄ qñ lineā sine mā
sensibili intelligi pōt̄. Non, n. mā sensibilia p̄parat̄
ad lineā sicut p̄tes: sicut subiectū in quo est h3:
Et sic est de superficie r corpore. Non, n. mathema
tica pñctat̄ abstractio qđ est in gnere sicut cōmō
p̄tes est mā: s̄ fm̄ qđ est in genere qñtate m̄e
dūsiōnōis pñctat̄: r sic p̄parat̄ ad corpus qđ
in genere sicut cōmō pōt est mā: s̄ pbica: sicut accidēt
ad subiectū. C̄ Ad .3. dōm q̄ mā nō est p̄ncipat̄
dūsiōnōis fm̄ nūmē: nā fm̄ q̄ in multa ptes
dūsiōi in singularibus ptes fm̄ recipiēt̄ eūdem
rōis p̄tura in dūsiōē eūdem spēt̄ pñctat̄. Quā
terit̄ aut̄ dūsiōi nō pōt̄: nisi est p̄supposita quāta
te: qua remota s̄ hōiōe in dūsiōnōis remanet. Et
sic p̄ma ratio dūsiōnōis ea que sunt vñiōis
p̄cti est p̄tes qñtate. Quod quidē qñtate
p̄p̄t̄ in qñm in s̄uōne sicut quāsi dūsiōnōis
p̄ntat̄ vñiōnōis q3 quod nūbū est aliud q̄ oīo p̄ntat̄
vñ etiā abstracta qñtate a mā sensibili per intel
lectum: adhuc p̄ntat̄ vñiōnōis dūsiōnōis fm̄ nu
merum vñiōis p̄cti: sicut p̄ntat̄ triangulo e
quilateralos: r plures lineā rectas equales. C̄ Ad
4. dōm q̄ mathematica nō abstrahit a qualitate
mā: s̄ solū a mā sensibili. P̄ntat̄ aut̄ qñtate a q
bus demōstrāno sumpt̄ quod dūmō: sicut a cū
mā sumi vñ nō sunt mā sensibilia: s̄ p̄ntat̄
ad mā intelligibile que etiā in mathematicis
inuenit̄: vt p3 .7. metha. C̄ Ad .5. dōm q̄ motus
in m̄i sūt nō p̄ntat̄ a genus qñtate: s̄ p̄ntat̄ ali
quid de nā qñtate aliud dūmō: q̄ dūsiōnōis
mōtus sumit̄ ex dūsiōne sp̄cti: vel ex dūsiōne
mobili: r nō pñctat̄ mōtus nō p̄ntat̄ ad mathē
ticū: s̄ m̄i p̄ncipat̄ mathematica ad motus applicari
pōt̄: ideo fm̄ b̄ p̄ncipat̄ qñtate ad motum
applicat̄ naturalis considerat̄ de dūsiōne

et prima et motus. ut p3 in 4. phisicorum. et in scientia
 medie inter naturalium tractat in aliam tractat de me
 sura motus sicut in sci entia de sphaera mota et in
 astrologia. C. ad. 6. 285. q. in ppositio implicata
 salubritas et ppositio eorum per aliam modum. De
 ppositio qualitate demotus et motus ipse ppositio
 inuenitur in mixto. sed in est ppositio ppositio non
 inuenitur in simplicibus. Et inde est q. sicut scia alia
 abstractiora et simpliciora considerantur tunc dicitur
 ppositio sunt magis applicabilia alijs scientijs. In p
 elia mathematica sic applicabilia nambus ad et
 eodem ppter qd ppositio est et in ppositio ma
 thematico sed non eodem ut p3 in. 3. celli. Et inde
 est q. de re naturalibus et mathematicis ordinis scia
 ram re inueniuntur. Quod. n. sunt pure nales q.
 ppositio ppositio reu nambus magis hmoi sunt
 ppositio et agricultura et hmoi. Quod vero sit po
 re mathematice q. de hmoi et de hmoi abso
 lute ut geometria de magnitudine arithmetica
 de numero. Quod vero sit medie que ppositio
 mathematica ad re nales applicat ut musica et
 astrologia q. in magis si affines mathematicis q.
 in eay ppositio id qd est ppositio est qd nales qd
 aut in mathematica qd formale. Dicitur musica con
 siderat sonos ad in qd sunt formale in qd sunt p3
 numeros ppositio abstrahit et sic est alia. Et p
 hoc demotus ppositio suas circa re nales sed
 p medie mathematica et ideo nihil ppositio si in
 qum cum nali edicant nambus nambus respicitur
 in qd sunt cu mathematica edicant abstracte
 sunt. C. ad. 7. 286. q. sic medie de quibus dicitur
 edicant cu naturalis fm id qd est in eay ppositio
 tunc. differunt aut fm id qd in eay ppositio est
 formale et ideo nambus ppositio bas scias inuenit cu
 nambus edicant habere ppositio ad fm per ead demotus
 strae nali fm q. sic sunt mixte et vna interdum vna
 qd est altera. Dicitur rotunditate terre nambus p
 bat et in omni granis. astrologos per considerat qd
 lunas eclipsi. ad. 8. 286. q. dicit ppositio ibid
 ppositio non distinguere interdum ibi scias specularitatis
 qd de quolibet mobili sine sit corruptibile sine in
 corruptibile determinat nali. Mathematica ite in
 qd hmoi si ppositio aliaq. mobile. Interdum ite
 distinguere res de quibus sic specularitatis determi
 nat de quibus fecerunt et fm ordine agendi est. quia
 nis illa tria genera rez tribus scientijs applicari pos
 sint. Entia. n. incorruptibilia et mobilia ppositio ad
 et metaphisicu ppositio. Entia vero mobilia nec
 ruptibilia ppositio sui vna comutat et regularitate
 ppositio determinat et qd ad suos motus ppositio ma
 thematicas qd de mobilibus corruptibilibus dicit si
 ppositio ideo et genus enim amibus mathematice
 ratione astrologia. entia vero remanet ppositio se
 li naturalis et scilicet ppositio.

Ad qd sic ppositio videtur q. scia dina non sit

de rebus a motu in se separata. Scia enim dina ma
 xime videtur esse de deo. Sed ad dei cognitionem
 pergere non possumus nisi per effectus vniuersales
 in materia et motu. Quod. n. inuentione dei a cre
 atura nudi per ea que facta sunt intellecta affici
 unt et sic scia dina non abstrahit a motu et materia. Sic
 illud cum motus aliquo modo ppositio si est sine a mo
 tu et materia separatum. sed motus aliquo modo
 ppositio. ut dicitur de sapia dina. 287. 7. q. est mo
 bilis et mobilioribus et mobilibus. Et aug. dicit. 1.
 sup. gen. q. de motu se sine ppositio et locore plato
 posuit ppositio motu mouere se ipse ergo scia dina
 q. de deo de trinitate non est oia a motu separata. Sic
 scia dina non solum habet considerare de deo sed etiam
 de angelo sed angeli mouetur fm electione q. d.
 bonis facti sunt mali: fm locu ut patet in illis q.
 mitemus ergo illa q. quibus scia dina considerat non
 est oia separata a motu. Sic ut videtur ppositio dicit
 in ppositio ppositio. q. qd est actus est in pura et
 forma pura. vel ppositio et materia et forma. Sed
 angelus non est forma q. se effectus actus purus qd est
 scia dina: nec est materia pura q. ppositio et nambus
 forma et sic scia dina non abstrahit a materia. Sic
 scia dina q. ppositio pariter in specularitatis ppositio
 id est qd metaphisicu casu sicut est eno et ppositio
 ens qd est ibi ut p3 in metaphisica. sed motus
 non abstrahit a materia: atque nullis ens inuenit
 qd haberet ppositio q. scia dina non est a materia
 hmoi. Sic fm ppositio. 1. ppositio et ad sciam ppositio
 ppositio non solum habet sed etiam ppositio ppositio
 sicut. Sed ens est abstracte scie sine ut dicitur
 est. q. ad ppositio ppositio de oibus entibus. sed
 materia et motus sunt quedam entia q. scia dina ab eis
 abstrahit. Sic sicut dicit ppositio or. 1. ppositio. scia
 dina demotus per res sua. effectus formalis
 et finalis. Sed et effectus non potest considerari sine
 considerandi motus similiter nec finis ut dicit in 3.
 metaphisice. vnde in mathematicis q. sit mo
 bilis nulla de demonstratio per hmoi casu datur q. scia
 entia dina non abstrahit a motu. Sic in theologia
 determinat de creatione celli et terre et actibus
 demotus et multis hmoi que in se mutum et motu
 demotus non videtur theologia a materia et motu abstrahit
 bere. Sed ppositio est qd dicit ppositio. 1. motus. q. ppositio
 ppositio est circa separata. 1. a materia et mobilia ppositio
 aut ppositio est scia dina ut ibid dicitur ergo ppositio
 abstracta a motu et materia. Sic nobilitate scie de
 nobilitate entibus. sed scia dina est nobilitate
 scia cu igitur entia immobilia immobilia sunt nobilitate
 ma de eis entia scia dina. Sic ppositio dicitur ppositio
 in et. q. scia dina est de ppositio ppositio et causa.
 hmoi autem immobilia et mobilia ergo de talibus
 est scia dina. Sic. ad eundem huius q. dicitur scie q.
 que scia debet abstrahit scia dina. Sed etiam igitur q.
 cuius scia ppositio abstrahit genus subiecti q. ppositio

res principia illius generis cum scientia non efficiat nisi per cognitionem principiorum primorum: ut patet per philosophum in principio philosophorum: sed principiorum sunt duo genera quedam. n. scilicet que sunt in seipsis quedam nature complete et sunt nihilominus principia aliorum: sicut corpus celestia sunt quedam principia corporum aliorum inferiorum: et corpora simplicia corporum mixtorum. Et ideo ista non solum habent scientiam in seipsis: ut principia simplicia: etiam ut sunt in seipsis res quedam: et propter hoc de eis non solum tractatur in scientia que considerat ipsa principia: sed habent etiam scientiam se separatam sicut de corporibus celestibus: est quedam scientia naturalis preter illam in qua determinatur de corporibus inferioribus: et de elementis: est quedam scientia preter illam in qua determinatur de corporibus mixtis: quedam autem sunt principia que non sunt nature complete in seipsis: sed solum sunt principia naturalium: sicut virtus animalis et principium vite et forma et materia corporis vegetalis. Vnde huiusmodi principia non tractantur nisi in scientia que agit de principiarum. Sicut etiam videmus quod generis determinatur in quantum ad ea principia que sunt principia elementarum. Que quidem principia possunt dici eorum dupliciter: scilicet in sua simplicitate. Quia modo principia simplicia sicut cum dico quod forma est eorum ad omnes formas: quod debet predicari: alio modo quod considerat sicut dicitur: scilicet vnde numero esse principium ad ea generabilia. Quam autem entium sunt eorum principia non solum sunt prima modo: quod appellatur philosophum in. n. metaphysice: eorum autem habet eadem principia: sunt autem logica: etiam secundum tres modos: ut sunt quedam res eadem numero eorum omnium rerum principia: sicut philosophum in. n. principia accessoria: reducantur in principia simplicia et principia simplicia: etiam corruptibilia in istis incorruptis: sicut quodammodo gradus: et ordine in quedam principia eorum entium reducitur. Et quod illud quod est principium efficiendi omnium quod esse maxime ens: ut dicitur. 2. metaphysice: ideo huiusmodi principia quod esse complete simplicia. Et propter hoc quod esse maxime actu: ut nihil vel minimum habet de potentia: quod actu est prior et potentior potentia. ut dicitur. 2. metaphysice: et propter hoc quod esse sine materia que est potentia: et aliorum motu qui est actu entium: potentia et huiusmodi sunt res diuine: quod si videretur alicubi existit in tali natura inanimata et inanimata materie entium. ut dicitur. 6. metaphysice. Huiusmodi ergo res diuine que sunt principia elementarum entium et sunt nihilominus in se nature complete dupliciter tractari possunt. Vnde modo purum sunt principia eorum entium. Alio modo purum sunt in se res quedam. Quia autem huiusmodi prima principia que sunt in se maxime non intelleguntur se habere ad ea sicut oculi noceat ad iura solis: ut dicitur. 1. metaphysice. p. l. me naturalis rationis pugnare non possumus in ea nisi secundum quod in ea per effectus ducimur. Et hoc modo philosophum in ea generatur sicut dicitur. 1. in ista dicitur dei. 2. 2. 2.

huiusmodi res diuine non tractantur a philosopho nisi per sententiam omnium principia. Et id tractatur in ista doctrina in qua ponitur illa que sunt eorum omnium entium que habet subiecti eorum in se: est enim hoc scientia apud ipsos scientia diuina dicitur. Et si est ab intellectu cognoscendi huiusmodi res non secundum quod per effectus manifestat sed secundum quod ipse seipsum manifestat. Et hoc modo ponit apostolus. 1. cor. 1. Que desunt mentio noua nisi spiritus dei. Vnde et dicitur. Et ibidem. Mobilis autem reuelatur. 2. et per hoc modo tractatur res diuine secundum quod in seipsis subsistunt et non solum per se res principia. Sic igitur theologia habet scientia diuina est duplex. Una in qua considerantur res diuine non tantum subsistentia sed etiam principia subiecti: et talis est theologia qua philosophum in. n. persequitur que alio modo metaphysice dicitur. Alia vero que ipsas res diuinas considerat propter seipsas: et subsistentia scilicet et hoc est theologia que sacra scriptura dicitur. Veraque autem est de his que sunt separata a materia et motu: secundum esse sunt diuini modo: et dupliciter potest aliquid a materia esse separatum et motu secundum esse. Vnde modo sic quod dicitur rei que separata dicitur sic quod nullo modo a materia motu esse potest. Et hoc modo dicitur angelus dicitur esse a materia et motu separatum. Alio modo sic quod non sit de ratione eius: quod sit in materia et motu sed potest esse sine materia et motu: quod in seipsum inuenitur in materia et sic ens et substantia et potentia et actus sunt separata a materia et motu: quia secundum esse a materia et motu non dependet sicut mathematica dependet que vix sine materia esse potest: quia sine materia non sensibilibus possunt intelligi. Theologia que philosophice determinat de separatione secundum non sicut. 1. de principijs subiecti. Theologia vero sacre scripture tractat de separatione omnium modo sicut de subiectis: quia in ea tractatur aliquid que sunt in materia et motu secundum quod requiritur et inuenitur manifestato. Sed primum igitur dicitur quod ea que sunt assumuntur in scientia materia ad manifestationem aliorum non continentur per se ad se ipsum sed quasi per accessum. Dicitur. n. in metaphysice: quedam natura assumuntur et per hoc modo nihil prohibet in scientia diuina esse quedam que sunt in materia et motu. Sed. 2. dicitur quod in omni deo non attribuitur proprie sed metaphysice. et hoc dupliciter. Vnde modo secundum quod in proprio operatio intellectus: vel voluntatis motus dicitur. et secundum hoc dicitur aliquid mouere scriptum quod in intelligit et diligit se. Et per hoc modo potest verificari dicitur platonis qui dicitur quod primum motus: motus sensus: quod intelligit et diligit se: ut ostenditur dicitur in. 8. philosophorum. Alio modo secundum quod ipse effectus eorum a primis causis potest notari: perfectio sine motu: quod dicitur in eorum inuenitur in ipso effectu: relinquuntur ista doctore: sic ea que potest in seipsis potest modo sit effectus per similitudinem suam. Et hoc modo dicitur quod sunt similitudinem in omnibus creaturis: partem est: quod ad aliquid potest moueri vel ad ea cedere dicitur. Vnde modo loquitur dicitur frequenter dicitur. Et secundum hoc modo videtur in religione quod dicitur Sap. 7. quod omnibus mobilibus mobilior est

perducit que scia dicit qd qdam maxime ptingit
in mathematicis scijs. Cuius n. mathematica sit
media ut nales et diuina qd e verag erroris, nali-
quid e: et qd pideratio e a motu e a ma abfoluta
ed nalis pideratio in ma e motu vter. Et b aut
q pideratio nalis est circa mam a pibus depe-
det. La pideratio nalis e forme: e diphonus mlli
nem e pperatum q ptecut foem in ma. Abiscus
aut ad aliqd cognoscendus opy piderare plura est
difficilis cognitio. Vbi n. p poflerag di q min
certa scia est que est et additio e geometria ad ar-
rithmeticam. Et b vo q eius pideratio e circa res
mobiles: e q nd vniforme se hnt: et cognitio est
min firmata: q e d e demonstrat de s: vt in maiori p
te sunt et b q ptingit aq alit se bte: e id qto aliq
scia magis approp mjt ad singlaria: sicut scie opa-
tiue vt medicum: alchimia: e moralis: min pnt
bte de certitudine pp multitudinem eoy q pidera-
da sunt in talib⁹ scis: qno qdlibet si omittat fre-
quenter errat: e etia ppter eoy variabilitates. Et
aut pcellus mathematici certior q pcellus diui-
ne scie: q ea de qbus est scia diuina sunt magis a
sensib⁹ remota a qbus nra cognitio ortu sum it: e
qum ad has legatos in quas cognoscere inuisi-
enter inducit ea q a sensib⁹ accipiunt e qum ad
ea q sunt cda oibus eritib⁹ q sunt matie vlia: e sic
maxime remota a generalior ca dibus s⁹ sensu
Dorbermanca aut ipa s⁹ sensu cadit e ymagina-
tionis suacent: vt linea: figura: numer⁹: e hndi. Et
id intellectus diuina a⁹ famamati⁹ accipit e faci-
lius eoy cognoscere accipit e cert⁹: q intellectigen-
te alicui v⁹ etia q ditate s⁹: p ceteras e actum e
hndi: e sic p q mathematica pideratio e facili-
e certior q nalis e theologica: e multo plus q
alie scie organue: e id qia matie me di bnti pnt pec-
dere: e b est qd dicit p b d ome in p⁹ almagesti.
Alia duo genera theoriz pnt q⁹ opinione q p ce-
ptione scilicet dicat theolog⁹ q ppter in apparet
et e incognoscibile: p bca vo pp ma e instabile e i
manifesti. Solus aut mathematic⁹ ingreditio fir-
mas stabili q s⁹ iudicant⁹ dabit: vclut vltias
demonstrat de p idubirabile s⁹ rone manifestas
C Ad p⁹ aut⁹ d⁹ vo q qum in qdlibet scia vici-
plina accipit: in in mathematica facili⁹ cert⁹
vt dicit e. C Ad. 1. d⁹ vo q qum nalis sensu fi-
ciat e: nd ut ppter firmitatem bnt magis cer-
titudinis: cu e sensus sunt: sicut bnt mathemat-
ca q sunt e⁹ motu in ma sensibili fm e: e sic s⁹ sen-
su e ymaginade eade pnt. C Ad. 3. d⁹ vo q i ad-
scido incipim⁹ ad eo qd est magis facie: nisi ne-
cessitas aliud reqrat. q⁹ n. necesse est in ad scido
nd incipe ad eo qd e facili⁹: ad eo a cui⁹ cognitio de
cognitio sequitur de p d e: e hac rone opy in ad
scido a logica incipe nd: q ipa sit facili⁹ se i⁹ ce-
teris. b⁹ n. magis a difficultate cu sit de scido in-

tellectis: s⁹ q⁹ alie scie ab ipa dependunt in qum
ipa docet mod⁹ pcedit in oibus scijs: o⁹ n. p d o
scire mod⁹ scire q sciam ipam: vt d⁹ 1. meth.
C Ad. 4. d⁹ vo q a potius scie sumat mod⁹ sciag
pp⁹ m odum qd bnt potene aut in agdo vti mod⁹
lenius nd respodent p oremus aie: sed mdis qui
bus potene aie pcedere pnt q nd sol⁹ diuersific
pene potens aut: s⁹ etia pene obic⁹ a: e sic nd
eoy q modus cuiuslibet denolez ab aliq potens
aut. P d e tri dicit q sicut mod⁹ p bca denolez ar⁹
ne fm q a sensu accipit: modus ar⁹ scilicet diuine ab
intellectu fm q in deo aliqd piderat: ita etia mo-
dus mathematic⁹ ar⁹ dicit fm q accipit ab yma-
ginade. C Ad tertia q d⁹ vo n. q sicut r dabit
pcedit attribut⁹ nali p bca: in ipa obseruat ma-
xime mod⁹ rone: ita intellectus nri pcedere attri-
but⁹ diuine scie: eo q in ipa obseruat matie
modus intellect⁹. dicit ar⁹ r d ab intellectu mlti-
tudo ab vnitae. Vbi dicit boe. 4. d⁹ vo q silite
b⁹ r d ab intellectu: sic rps ad eharat: e circui⁹ ad
centru. Et s⁹ n. rone pntus circa mltia diffundit
et eis vna simplic⁹ cognitioz colligit. Vbi dicit
Dyo. 7. c. di. no. q alie fm q bnt r dabilitat⁹ vniu-
sue circuerit vnitae: e in b⁹ e defectus ab ange-
lis. Sed in qum puchant multa ad vna quod⁹
modo angelis equant. Intellectus aut e d uerfo
p⁹ vna e simplic⁹ e vnitae piderat: in illa
totus multitudinis cognoscens capite: sicut deus
intelligo suas ednas oia cognoscit. Vbi Dyo.
dicit ibid⁹ q angeloz mtes bnt intellectuales
tenu in qum vniformiter intelligib⁹ diuinoz
intelligit. Sic igit p⁹ q r d ab pideratio ad intel-
lectu e terminat fm v⁹ r d uerfo: in qum e
m⁹ r d colligit vna e simplic⁹ v⁹ eruat. Error
sum intellectu aliq pideratio est pncipius ronalis
fm v⁹ p offensionis: e inuentio in qum intel-
lectus in vno multa p pcedit. Illa igit pidera-
tio que est terminus totus hntane r d uerfo
maxime est intellectu alio p d uerfo. Tota aut r d
na pideratio r d uerfo e in oibus scijs: ad co-
gnitum diuine scie terminat. Quid ad n. r d vt
pnt dicit est pcedit de vno in aliud fm rps: vt qd
est demonstratio p cas: v⁹ p effectus extrinsecos:
d⁹ ponendo quide p cedat a cas ad effectus: que-
si r d uerfo: euz pcedit ab effectibus ad causas
eo q cause sunt effectibus simpliciter: e magis
imobilis e ymo: mter pmanente e r d uerfo: it
q⁹ e d uerfo. Vltimus igit terminus r d uerfo
in hac via est qui puenit ad cas suppetmas ma-
tie simpliciter que sunt s⁹ separate. Vltius vo p-
cedat de vno in aliud fm r d uerfo: vt q⁹ est pcedit
fm cas intrinsecat. d⁹ ponendo quide q⁹ a form⁹
matie vltibus in magis picularia pcedit r d uerfo
do aut q⁹ e d uerfo: eo q vltus e simpliciter. Qda
pnt aut vna sunt que sunt cda oibus eritib⁹ e id

agminē referendū in hac via vitium est p̄sideratio
 nis reos que sunt eius inq̄tus b̄ndi. Hec
 agitur de quib̄ d̄na sc̄la p̄siderat et sup̄ a ductū
 est sub̄t̄nc. s̄. separe i d̄na est c̄ntibus. vñ p̄ q̄
 sui cōsideratio est maxime intellectus. Et sic
 est est q̄ ipsa largitur p̄cepta cibus aliis sc̄ntis
 inq̄tum intellectus p̄siderat est p̄ceptū r̄n̄
 nis ppter q̄ dicit p̄ma p̄ba. Et ubi sumus
 ipsa aduē post p̄bica et ceteras sc̄las. inq̄tu
 intellectus p̄siderat est terminus r̄n̄a. Propter
 q̄ dicit methaphisica q̄nt̄ p̄ba a q̄ post
 p̄ba referendū occurrit. Ad p̄m̄a igit̄ d̄. q̄ l
 intellectus p̄cedere nō attriuit̄ se se d̄ne quasi
 nō ipsa r̄ncit̄ p̄cedit de p̄ncipiis ad p̄cisiō
 nosed q̄ eius r̄ncatio est intellectuā p̄sidera
 nis p̄ncipiū et p̄cisiōnes est p̄ncipiū. Ad
 2. d̄. q̄ d̄na est sup̄ a ut electū cōm creatū q̄nt̄
 ad p̄cisiōnes. Ad it̄ sup̄ a intellectu ueracit̄m
 cum ip̄e sc̄nt̄ intelligit̄ cōp̄ndat. Est vero
 illa cōm intellectu ueracit̄m q̄nt̄ ad cognitiōē
 qua cognoscit̄ quid est in it̄ ad cognitiōē qua
 cognoscitur an est. Si beatis aut̄ cognoscitur etias
 q̄ est q̄ uident̄ eius cōnt̄. Et in sc̄ntia d̄na nō
 est sc̄nt̄ de deo sed etias de alijs que intellectu
 bus est p̄m̄a sc̄nt̄ v̄c nō excedat̄ q̄nt̄ ad qd̄ est
 cognitiōē de ip̄a. Ad. 3. d̄ q̄ sicut sup̄ a d̄
 et̄ est b̄na cognitiō uel p̄sideratio q̄nt̄ ad sui
 terminū p̄ngit̄ quodmō ad angelicā cognitiōē
 non s̄m̄ cōstit̄ sed s̄m̄ quidā ass̄milationē. Et
 dicit d̄o. 7. ca. 6. b̄. nō. q̄ sic m̄ltos ad vñ
 p̄cisiōnes et intellectū cōnt̄ anḡlis in q̄nt̄ a
 bus est p̄p̄i et possibile sicut digne habere. Ad
 4. d̄. q̄ cognitiō et̄ sc̄nt̄ max̄ p̄ncit̄ ad intel
 lectū. Ad. n. et̄ r̄n̄is inuestigandē accipim̄: sed
 simplici acceptiōne intellectū et̄ ass̄ntim̄. Dicit̄
 uir est̄ ea nō intelligere inq̄tu intellectū p̄ncip̄
 cōp̄cognitiōē nō habet. Ad quid nobis in p̄m̄
 m̄ reponitur.

Dicitur sic p̄cedit. Hic d̄ q̄ d̄na opo:
reat ad imagines deduci. Sc̄ia. n. d̄na nū
quā p̄cedit̄ in adū s̄m̄ in sacra scriptura. s̄
in sacra scriptura in d̄nis deducitur ad imagi
nes dom̄ d̄na nobis sub figurā sensū b̄b̄ d̄scri
bunt̄ ergo ō in d̄nis ad imagines deduci. It̄
d̄na nō capit̄ nisi in intellectu. vñ s̄ in eis in
tellectus aliter uerari ō v̄ deit̄ est: sed nō est
liger sicut sunt amate v̄ dicit p̄ba. 1. 2. 3. de aia:
q̄ in d̄nis ō ad imagines deduci. It̄ t̄na uelut
marie in oct̄is per illustratiōē d̄ni radii. Sed
sicut dicit d̄o. 1. c. c. l. c. r. Impossibile est nob̄
aliter sup̄dicere d̄m̄ radiū nisi uarietas et sic r̄n̄
uolam̄ in circūcellari. Et sic r̄n̄a uolam̄ uocat
sensū b̄b̄ imagines ergo in d̄nis ō ad imagines
deduci. It̄ circa sensū b̄b̄ ō imaginē abstric̄
l̄nt̄ sed d̄no cognitiōē et̄ sensū b̄b̄ est cōm

accipim̄ s̄m̄ illud Ro. 1. Inuisibilis dei a crea
 ra mundi per ea q̄ facta sunt intellecta cōspiciunt̄
 r̄. q̄ in d̄nis ō ad imaginē deduci. It̄ in cogno
 scit̄is marie equalatur p̄ id q̄ est cognitiōis
 p̄ncipiū: sicut in n̄b̄b̄ per sensū a quo n̄a p̄ncit̄
 incipit. Sed p̄ncipiū intellectuā cognitiōis in
 nobis est imaginatio et̄ fantasia n̄a nō p̄ncit̄
 ad intellectuā sicut cōt̄es ad uisum. v̄ dicit̄
 tur. 3. a. 2. q̄ in d̄nis ō ad imagines deduci. It̄
 cū intellectu nō uenit̄ organo corpali et̄ l̄nt̄ de
 organo corpali nō impedit̄ actio intellectuā s̄m̄
 n̄a ad imaginat̄ionē uerit̄. Sed p̄ l̄nt̄ de organo
 corpali. Leere b̄m̄ impedit̄ intellectuā cōsidera
 ratiōe d̄no q̄ intellectuā p̄siderat̄ ad imagi
 nes deduci. Sed p̄ est q̄ dicit̄ d̄o. 1. c. m̄ltice
 theologie ad th̄m̄oth̄ loquē. Tu inquit̄ o am
 ce th̄m̄oth̄e circa m̄ltas uisib̄es sensus uere
 linque. Sed imaginatio nō est nisi sensib̄is cōp̄
 sit motus fact̄ a sensu s̄m̄ actū et̄ dicit̄. 3. de aia: q̄
 cū d̄no cōsiderandus sint maxime m̄ltice l̄nt̄
 nō debent̄ ad imaginandē deduci. It̄ in cuius
 libet̄ se se p̄siderandē uisib̄is est id q̄ errorē facit̄
 in ea. Sed sicut dicit̄ anḡ. 1. lib. 8. m̄. p̄m̄ errorē
 circa d̄na est cōp̄ q̄ ea q̄ de cōp̄b̄ nō uerit̄ ad rea
 d̄nas trāferre cōnt̄. Cū q̄ imaginatio sit
 nisi corpali r̄q̄: vñ q̄ nō deb̄ eam ad imagines
 deduci. It̄ uirtus s̄m̄o: n̄a est extendit̄ ad id q̄
 figurat̄ est. p̄p̄i v̄ p̄ p̄ boe. 5. de solandē. It̄
 cognoscere d̄na et̄ sp̄alia intellectu p̄ncit̄ et̄ ad
 intelligit̄ v̄ dicit̄ in lib. de sp̄. 3. a. Cū igit̄ v̄
 ibi est imaginatio sit in intellectu et̄ intellectu
 videt̄ q̄ in d̄nis et̄ sp̄ialib̄ nō debent̄ ad ima
 gines deduci. Ad. 2. q̄ in q̄libet̄ cognitiōe uo
 est p̄siderare. I. p̄ncipiū et̄ sine terminū. p̄nci
 p̄i quidē ad hyp̄ensionē p̄ncit̄ terminū it̄ ad
 uerit̄. ibi. n. cognitiō p̄ncit̄ p̄ncipiū igit̄ cōnt̄
 bet̄ n̄e cognitiōis est in sensu q̄ et̄ app̄b̄ d̄e sc̄nt̄
 sus eunt̄ app̄b̄ d̄nt̄ f̄nt̄e et̄ app̄b̄ d̄e sensū
 fact̄ v̄ dicit̄ p̄ba qua it̄q̄ est app̄b̄ d̄e helle
 crina in nobis et̄ fantasia s̄m̄ intellectus aie
 v̄ dicit̄. 3. de aia. Sed terminus p̄nci
 tionis nō s̄m̄ est uis̄ s̄m̄iter. Etias. n. et̄ in sc̄nt̄
 sa. q̄nt̄ in imaginat̄ioe. q̄nt̄ in solo intellectu. q̄nt̄
 q̄. n. p̄p̄iat̄ eōs cōt̄es res que sensu dem̄str̄
 tur s̄m̄ d̄nt̄ eōs p̄ncipiū n̄a rei: s̄ t̄c̄ ō q̄ iudic̄
 nam uere uera q̄ facit̄ intellectū s̄m̄ter bis que
 sensus dem̄str̄ de re. Et b̄m̄ d̄nt̄ cōt̄es n̄a
 les que sunt d̄nt̄inare ad uis̄m̄ sensib̄it̄m̄: et̄
 ideo in sc̄nt̄a n̄a m̄l̄i terminari deb̄s cognitiō ad
 sensum v̄. l. hoc mō uis̄m̄ d̄nt̄ de rebus n̄b̄ibus
 s̄m̄ q̄ sensus eōs dem̄str̄at. v̄ p̄. 3. c. e. m̄. Et
 qui sensum n̄ḡl̄t̄ in n̄b̄ibus inodit̄ in errorē
 Et hoc s̄m̄ n̄ḡl̄a que sint cōt̄ra et̄ materia sc̄nt̄
 s̄m̄ et̄ n̄a: s̄m̄ s̄m̄ est̄ s̄m̄ p̄sideratiōē. Quodā
 uero s̄m̄ quoz iudic̄ nō dependet̄ ex bis q̄ sc̄nt̄

si perceptio: quia spiritus sanctus in materia sensibilis in se diffinitur ratione sicut in materia sensibilis abstracta. Iudicium autem potissimum de vna quod sit spiritus sanctus diffinitur ratione. sed quod spiritus diffinitur ratione non abstrahitur a quibus sed sed tota a sensibilibus et remotis per dicitur sensibilibus a dicitur remanet aliud in agnitione non in talibus quod iudicium sumat spiritus id quod demonstrat imaginatio. Iudicium sit mathematica. In mathematica autem non cognitione spiritus iudicium terminari ad imaginationem non ad sensum: quia iudicium mathematicum superat apprehensionem sensuum. Unde non est idem iudicium quibus linea mathematica quod est de sensibilibus sicut in hoc quod linea recta tamen spiritus est sub puncta quod praeceit recte linee separate: non autem recte linee in materia vel dicitur in materia. Quia vero sunt que excedit et id quod cadit sub sensu si id quod cadit sub imaginatione: sicut illa que oia in materia non dependet: neque spiritus esse neque spiritus considerati omnino: ideo talis cognitio spiritus iudicium non debet terminari ad imaginationem neque ad sensum. Quia et hoc que sensus vel imaginatione praeceidantur bonum cognitione deuenimus: vel per viam celeritatis ut cum est effectus eius cognoscimus: que non est effectus commensurata sed excellens: vel per excellens vel per rationem: qui oia que sensus vel imaginatione apprehendit ab huiusmodi rebus separamus. Quos modos cognoscendi divina et sensibilibus ponit dicitur libro de divinis nominibus. Unde ergo possumus in divina sensus et imaginatione ne sit principium nec considerandum. sed non sic terminus vel. Et talis iudicium esse divina quibus sit spiritus et imaginatione apprehendit. Reducit autem ad aliud est ad illud terminari. Et ideo in divinis neque ad sensum neque ad imaginationem debemus reduci. In mathematica autem ad imaginationem et non ad sensum. In sensibilibus autem ad sensum. Et propter hoc peccat qui vniuersum in tribus hiis spiritus secularis quibus peccat dicitur noster. C. Ad primam igitur dicitur quod scriptura non ponit nobis divina sub figuris sensibilibus vel intellectus noster ibi maneat sed ut ab his ad immensitatem ascendat. Unde etiam per viam rebus figuris tradit ut vniuersum: sed est ut talibus occasio remanentia. ut dicitur dicitur 2. c. c. c. i. c. c. Ad 2. dicitur quod intellectus noster operatio non est in parte istam sine fantasmate spiritus ad principium cognitionis non in ois vel sententia nostra cognatio ad fantasmata terminantur. ut. Et illud quod apprehendit iudicium esse tale que est fantasma per quod apprehendit. C. Ad 3. dicitur quod auctores illa dicitur loqui quod sit ad principium cognitionis non spiritus ad terminum ad quod est effectus sensibilibus vniuersum tribus modis praeceit. I. in cognitione dicitur: non autem ita quod oportet iudicium formari de diuisis spiritus in ois que habet ipsi sensibiles effectus. C. Ad 4. dicitur quod si illa percedit quod principium cognitionis est intellectus dicitur in materia dicitur cognatio que sit est principium sensuum in materia non autem in divinis vel deum est. C. Ad 5. dicitur quod

fantasma est principium cognitionis ut ex quoque intellectus operatio non sicut talibus: sed sicut in materia ut quod illa iudicium intellectus operatio non sicut principium ad fantasmata ois manet in ois per celum sicut cum fantasmata operantur ad intellectus vel obiecta in quibus intellectus quod inspicit vel spiritus per se repetitionem vel spiritus negationem. Et non quod dicitur fantasmata cognitio spiritus ois totaliter operantur cognitio: et intellectus in divinis. Dicitur enim quod non possumus intelligere deum eius corpus esse: sicut supra oia corpora sicut ab his corpore uti imaginatione corpora non in iudicium dicitur spiritus imaginatione formatur. Et ideo spiritus imaginatione in qualiter dicitur: cognatio spiritus necessaria spiritus istam uti: non quia tamen ad eam reduci ois in divinis.

Dicitur 3. sic peccat. Unde quod non possumus ista a formam divina ad hunc in istam vel inspicere. Dicitur enim dicitur 1. c. c. c. ad galatum. Et aliquid videtur deum intellectus quod videtur non ipsum videtur sed aliquid eorum est que transiit cognoscit. Quia forma divina est ipse deus: non possumus istam formam divina inspicere. Ite forma divina est ipsa divina essentia: sed deum per essentiam nemo in statu videtur videre: nec est forma inspicere. Ite quod dicitur spiritus formam aliquid rei aliud de ipsa rei cognoscit: sed spiritus dicitur. i. e. mystice theologice. Intellectus noster spiritus per me ipsum per deum vniuersum quod in materia ois cognoscit: ergo non possumus divina formam inspicere. Et sicut dicitur totius nostre cognitionis principium est a sensu. Sed ea que per sensum cognoscimus non sunt sufficientia ad deum demonstrandum formam dei: nec etiam aliquid: sed separatum: non possumus istam divina formam inspicere. Ite spiritus in materia. Intellectus noster se habet ad rerum manifestissimum a sicut oculi nocte ad solem. sed oculi nocte nullo modo potest videre solem: intellectus noster nec formam divina nec alias formas separatas que sunt nature manifestissimum. Sed est est quod dicitur 1. c. c. c. Illa dei a creatura in materia ea que facta sunt intellecta spiritus. sempiterna quoque eius divina. Unde aut aliud est forma divina que ipsa dei: ea que ipsam formam divina cognoscere intellectus aliquo modo possumus. Ite gen. 2. sup illud videtur dum facit ad facit. dicitur glo. greg. Unde illa. I. veritate divina ut eorum spiritus: non eam spiritus se non posse sentire. sed nos sentimus divina essentia non posse peccare cognoscere: aliquid non ipsam spiritum. Ite dicitur 2. c. c. c. iterum. dicitur quod huiusmodi aliquid excedit intellectus in superioribus aliquid in materia. Unde aliud sine que forme separatas formam separatas possumus aliquo modo cognoscere. R. dicitur quod dicitur aliquid cognoscit. vno modo dum scatur de eo an est. Alio modo dum scatur de eo quod est. Ad hoc autem quod de re aliqua sciamus quid est: quod intellectus noster in istis rei quod scatur situe essentia vel immediate vel mediata aliquid quod sufficienter eius quod ad

omnifitunt. Immediatē autē fieri nō pōt. Intellect⁹ autē p̄m sicut unū v̄t̄ in eadē ias dīnā ē aliq̄ū sepa-
rāe cōmūas: q̄ immediatē extēditur ad famāliatā
ad q̄ parat sicut v̄t̄ias ad colorē. vt. d. 5. de aīa.
Et sic immediatē pōt p̄ceptī intellect⁹ adūatē rei fan-
sibilis non autē alioq̄ū rei intellectuālis. sicut dicit
v̄t̄. 2. c. ccl. ierar. q̄ nostrā analogiā nō valet im-
mediatē extēdi in immēditōs p̄p̄riatōes. Sed
q̄d̄ īmātibilia sūt quōq̄ quādā: nā p̄fecte ex-
p̄amit et quidē autē p̄t̄p̄ sēnsibilis notia: et de ta-
lib⁹ intelligibilib⁹ possum⁹ scire qd̄ est sed media-
te. Sicut ex hoc q̄ scilicet quid est homo: qd̄ est alia
sufficiēter īnoctur hāndū v̄m s̄ ad alēp et ex h̄ scilicet
quid est genū: et quid est sp̄s. Illūre autē sensibi-
les intellectuē nō sufficiēter exp̄imūt dīnā cōmūas
exq̄ etiā aliq̄ū cōmūas separatā cū nō sūt v̄m p̄-
genū nāct̄ loquēdō: et quādā: et cō hōmō notā
sūt equivoce dicit̄ de sēnsibilibus et de illis sub-
stantiis. Sicut sicut dicit̄ de sēnsibilibus ad substantias
inlece trāsmūtā vocat̄ d. 10. c. ccl. ierar. v̄t̄ illūce
sēnsibilibus. Itē nō mō intellectuālib⁹ v̄t̄ h̄ q̄ al-
q̄ū nō sēnsibilib⁹ dītributa sūt. Et sic p̄v̄t̄ simi-
litudinē nō sufficiēter ille substantia cōmūas īnoct
sūt. Itē q̄ etiā p̄ v̄t̄ cōmūas: q̄ illa que ab al-
lia substantia īnoctā effecta in hīs inferioribus
nō sūt effecta ad equales coḡ v̄t̄ v̄t̄ si cōmūas
nō p̄v̄t̄ ad sciendū qd̄ quid est v̄t̄ cō. Et de h̄ sub-
stantiā ill⁹ imātib⁹ v̄m sicut v̄t̄ nō mō possum⁹
scire qd̄ est nō sicut p̄ v̄t̄ illis cognōndis: sicut nec
si q̄ v̄t̄ rēclatōis q̄ dīne rēclatōis radiū ad
nō p̄v̄t̄ s̄mōdū nō v̄t̄ v̄t̄. Quod n. p̄t̄
ad hōmōs elemeat̄ ad aliq̄ū cognōndū qd̄ aliq̄ū
est: nō ignōrātes nō ad b̄ q̄ alio mō cognōsam⁹
nisi per scēntibilia. v̄t̄ d. 10. c. ccl. ierar. dicit̄ q̄
p̄v̄t̄ibile est nobis aliter scire dīnā radiū nisi
cōmūas varietate sicut v̄t̄ v̄t̄. Cū autē
que est p̄ rē sēnsibilis nō sūt ad sciendū in sub-
stantia sūt nō p̄m cognōndū qd̄ ē. Et sic restat
q̄ forme imātib⁹ nō sūt nobis notē cognōndū qd̄ ē
sicut scilicet cognōndū an est: sicut nō v̄t̄ cō effectū
creaturā: sicut etiā et rēclatōis que est p̄ similitudī-
nes a sēnsibilib⁹ sūt p̄v̄t̄. Et si t̄ scidū qd̄ de ma-
t̄a h̄ pōt fieri an est nō quōq̄ū mō de ea sciat̄
qd̄ est: vel cognōndū p̄fecta vel cognōndū cōfusa.
Sicut dicit p̄ v̄t̄. i. p̄ v̄t̄ cō. q̄ dīnā sūt p̄ coḡ-
nita gr̄ dīnā. Et n. sicut h̄ oīm est ē: que
rēclatō est h̄ p̄ dīnōm scire qd̄ hoc cōmūas
h̄ significat. Itē hoc est aliq̄ū mō nō aliq̄ū
nō dicit̄ q̄ sic est sicut nō v̄t̄ cō dīnōm cōmūas
h̄ dicit̄. n. dicit̄ p̄m cognōndū alioq̄ū genūas
p̄ mō vel remotōe aliq̄ū: accētū que extra ap-
parēt de ip̄o. Et n. dīnōm cognōndū sicut
de mō r̄ dīnōm est aliq̄ū p̄cōndū cognōndū mōm
scire. Sic ergo de p̄o: et de aliq̄ū substantia im-
mātib⁹ nō possum⁹ scire an est: nisi scire quōdā

mō de eis qd̄ est sub quādā p̄v̄t̄. Hoc itē nō po-
tēst esse per cognōndū alioq̄ū genūas prima vel
remotōe q̄ dicit̄ in nullo genere est cū nō habe-
at qd̄ quidē est aliud a suo esse qd̄ rēclat̄ in oīm
genūib⁹ vt̄ dicit̄ autē. Aliē it̄ sufficere imātib⁹
les create sūt qd̄ in genere. Et sicut logice cōmūas
si dīnōm cōmūas cū nō sēnsibilib⁹ in genere
remotō qd̄ est substantia: mōm rēclatōis nō cōmūas
nāt̄ in eodē genere: sicut nec etiā cō p̄ cēlātia cōmūas
illis inferiorib⁹. Et cōp̄ale. n. i. cōp̄ale nō sūt cōmūas
dē genere. vt̄ dicit̄. l. mētia. Logy⁹. n. cōmūas
rēclatōis intentiones sūt q̄ nō p̄v̄t̄ p̄t̄e p̄t̄e
nō nō illis imātib⁹ et mōcōp̄ale cōmūas cōmūas
lib⁹. Sed nō p̄v̄t̄ p̄v̄t̄ cōmūas cōmūas cōmūas
sūt q̄ habent esse in rebus: et ideo v̄t̄ īnoctā dī-
scernim⁹ mōdū p̄v̄t̄ et accētū: per hōc dīnōm
mōdū scidū v̄t̄ est v̄t̄ dīnōm cōmūas. Sicut etiā
v̄t̄ nō habet aliq̄ū accētū vt̄ infra p̄v̄t̄. Aliē
v̄t̄ imātib⁹ substantia si habet aliq̄ū accētū nō
sūt nobis notā. Et id nō possum⁹ dicere q̄ p̄v̄t̄
cognōndū cognōndū a nobis substantia imātib⁹
cognōndū genūas et appertitū accētū. Sed lo-
cō cognōndū genūas habent in illis substantia cō-
gnōndū p̄ negatōis et cōmūas sicut q̄ hōmō sub-
stantia imātib⁹ et in cōmūas nō habētē figu-
rā et alia imātib⁹. Et hoc plurē negatōes de
ipsa cognōndū tantōmūas est p̄v̄t̄ cōmūas coḡ-
nitic in nobis: cō p̄ negatōis sicut p̄v̄t̄ p̄v̄t̄: ne
gāno cōmūas et determinat̄ sicut genūas remotōs
per dīnō. Et de etiā cōp̄ale cēlātia īnoctā sūt
alioq̄ū genūas ab illis h̄ necōsā nobis vt̄ plu-
rimūas per negatōis a cognōndū: vt̄ p̄t̄ c̄ q̄: nec sūt
grā et neq̄ sūt leuā: nec cōlātia: nec frīgida. Loco autē
accētū habemūas in p̄dicitōis substantia
sūt habitūdina cōmūas a substantia sēnsibilis
vel sūt cōparatōis casū ad effectūm vel sūt cō-
paratōis in excellentia. Itā ergo de formis īnoctā
rūtib⁹ cognōndū an est: et habemūas de eis
loco cognōndū quid est cognōndū per nega-
tōis: per causatōis et per excellentiam. Sicut
etiā mōdū Dionysius ponit in lib. de dī. no. Et
hoc modo Boetius intelligit īnoctā dīnōm
formā per remōndū omniū satisfactōm ad vt̄
sciat̄ de ea quid est. Et p̄ hōc p̄t̄ solū ad ob-
jecta q̄ p̄m et rōm et p̄v̄t̄ de cognōndū quid
est p̄fecta a. aliē v̄t̄ de cognōndū imperfecta
quā dicit̄ cō.

De 4. sic proceditur. Videtur q̄ ad formā
a vel īnoctā per scilicet īnoctā
p̄v̄t̄ p̄v̄t̄. Theologiam p̄v̄t̄ p̄v̄t̄ sed ad
rēclatōis p̄v̄t̄ p̄v̄t̄ p̄v̄t̄ dīnōm
et vt̄ dicit̄: ergo ad cognōndū dīnōm
mā pōt p̄v̄t̄ p̄v̄t̄ p̄v̄t̄. Itē de sub-
stantia īnoctā hōmōs in aqua sicut īnoctā

ua determinata: qz in scia dina. Sed qd scia scien
tia determinat de aliqua sub ista in sp: qd scia
eius: qz ois cognitio est per formas: & ois demou
stratio principii fm p b m est qd quid est: ergo i
fractio formae separa p o s s i m u m per scias specu
latae. Itē vna scia felicitas hois fm p b o e. sicut
in intelligido sbas separata. sicut n. felicitas sit opo
tio pfectissimae: qz sit opoimoy sub intel: u ea
demouit vt pōt accipi et p b o in. r. erb. Et n. sciel
tas illa b qua p b i loquuntur opano a sapia pcedēs
cum sapia sit pfectissima virtus pfectissime potē
rie. s. intellectus. Et hoc opatio est felicitas. vt dī
citur. r. erb. s. per sapiam intelligit substantie scia
te. Sed sapia est scia quēdā speculatiua vt p s i p n
cipio metaph: i. r. in. 6. et b. s. p scias speculatiuas
pōssim intelligere sbas separata. Itē frustra est qd
nō pōt ptingere a d s u e p p t e r quē est. Sed ois
scia speculatiua p d e r a t i o ordinat sicut ad fi
nē in cognitiōe sbas separata: qz pfectissimū i quo
libet genere est finis. s. p scias speculatiuas bu
iusmodi substantie intelligi nō p o s s e n t o s s e c e n t
frustra qd est incōueniēs. Itē oē qd ordinat nā
ter in finē alī quē habet p d i c t a a b i p n c i p i a q b
pōt puenire in illū finem. sicut n. m. orationū pnci
pium est nā. sed hō nā ter est ordinat ad cogniti
ōe sbas immūti sicut ad finē: vna functio p p b i o
& p b o s t r a d i t. s. b i s i n s e a l i q p n c i p i a i l l a c o g n i t i o
nō nā ter in d i c t a. Sed oē illud in qd pōssim
demonere et pncipio nā ter notis p n e t ad p d e
rationē alīcui scie speculatiue: qz cognitio sbam
immūti nā ad alioq scias speculatiuas p t i n e t. Et sē
q p m e t a t o r d i c i t. s. de a i a. qz ad hāc p o s s i t i o n e f
quā vt qz scie speculatiue iudiciū sint p t e r e: cū ille
scie nōdum sint inuēte quib pōssim sbas separatas
intelligere & hoc f i p n g a t e r i g o n e a i a a l i q u o u s
p n c i p i o r qz nōdū sbas p d i c t a s i n t e l l i g a m: v e l f i
p n g a t e r d e t e c t o n o s t r e n a t u r e qz nō pōssim
scias illas inuenire: seqz qz si alīq nati sūt hōdī scie
entias inuenire: qz nos s i p t e g a o c e s i m h o m i e s.
Quoz p m i u e s t i p o a b a b i l e f m i p o s s i b i l e s nō pōt
b e s s e p e r a l i q s c i a s s p e c u l a t i u a s nō d e m o s t r a s i
t e l l i g a m. Itē in scitiōis speculatiuas inueniuntur
diffinitioes qbus r e qz e d n e i n t e l l i g i t u r p r o l a
diuisio generis in d i a t e s & p i n u e s t i g a t i o n e c a y r e t
& a c c o n t i p t e m a g n a pōt p t e r i t a d c o g n o s c e
dū qd quid est. Sed hic nō pōssim de substantie
inālibus cognoscere: qz vt d i c t ū e s t n a t u r a l i s l o
quēdo nō p u e n i t i n g e n e r e c i i l l o s e n s i b i l i b
stantijs nobis notis. Cūm autē vel nō d i c i t v e t d e u f
vel e s t n o b i s o c c u l t i s s i m a: nō cū t a n g e l o r. Sic
d i c t ū e s t i p s o y s i t n o b i s i g n o r a: e r g o nō pōt a l i
qua scia speculatiua esse per quā v i a m a d i n t e l
ligendū sbas ināles. Itē in scitiōis speculatiuis
r e qz e d n e i n p d i f f i n i t i o e s c o g n o s c i t. d i f f i n i t i o a t
est sermo quā d p p o s s i t e r g e n e r e & d i f f e r e n s s b

ri alle illaz eōntie sunt simplices nec incidit e
rum qd ab idē aliq cōpōsio vt habet per p b m &
p n c i a t o r e s. qz in metaph: sic. ergo p scias specula
tiuas nō pōssim p d i c t a s s b a s i n t e l l i g e r e. Itē dī
cendū qz i scitiōis speculatiuis semp pcedit et ali
quo p b o n o t o t ā m d e m o s t r a t i o n e p c i a t o m qz m
i n a c t i o n e e s t d i f f i n i t i o n i s. Sicut n. e r p p o s i t o
nibus sōpōsitis aliqz d u e n i t i n c o g n i t i o n e p d a
stomō ita et cōceptio generis & d i f f e r e n t i e: cū
rei aliaz d u e n i t i n c o g n i t i o n e s p e t i b o s a s t r i d e s t
est possibilē in infinitū pcedere: qz hō scia p e r e t
& sicut ad d e m o s t r a t i o n e s: sicut ad d i f f i n i t i o n e s cū
infinita nō sit p r a e s e n t e. Itē ois p d e r a t o s c i a s
speculatiua y r e d u c i t i n a l i q p n c i p i a qz q u i d e m
hō nō b s n e c e s s i t a t e a d i f f e r e a u t i u e n i r e n e o p o r
teat in infinitū pcedere: sed eōy noticiā nā nā
b s: hōdī sunt p n c i p i a d e m o s t r a t i o n i s i n d e m
strabilia vt est. Itē totū est m a t e r i a g e t e hōdī i n
que ois d e m o s t r a t i o e s t i a y r e d u c i t: e t nā p m e
p c e p t i o e s i n t e l l e c t u s e t c a t i a y m i s hōdī i n q u e
o s r e d u c e r e o s d i f f i n i t i o e s s c i a s p d i c t a r u m. Et
qz o p s qz n i b i l pōt s e r i i n s c i t i o i s s p e c u l a t i u a s n e
qz p r o d i f f i n i t i o n e s n e o s p r o d i d e m o s t r a t i o n e s i
c a t i n a d q p d e s nā l l c o g n i t a s e e x t e d i t. Itē d i c i
nā l l c o g n i t a hō i n a n t e s t a r e e t i n m e i n t e l l e c t u
a g e t qd e hō nā l l e qz qd hō m i c n i b i l m a i f e r a t
nō b i s n i s i n s c i t i o p e r i p s m s a n t a s t a m a t a s i n t i n t e l l i
g i b i l i a i n a c t u. Itē e s t n. a c t u s i n t e l l e c t u s a g e n t i a s
v t d i i n. 3. s. a l a. s a n g u i n a a s i t a s e n s u a c c i p i t
Itē p n c i p i i c o g n i t i o n e s p d i c t o r p n c i p i o r e s e s t e r
s e n s u s i n e m o o i s v t p s p e r p b m i n s i n e p o t e n t i
rū. & s i c hōdī p n c i p i a nō d u c i t n o s v t e n t i o n i a d
e a q u o y c o g n i t i o n e a c c e p t p o s s i m: e r h i a qz s e n
s u p p e n d i t u r. Quiditas ā r d i f f i n i t i a y s e p a r a t u s
nō pōt cognosci per ea que sensu ceipim: vt ex p
d i c t i o p s qz i s i s p u e n i r e p o s s i m p e r s e n s i b i l i a a d
c o g n o s c e d a hōdī s b a s e s s e: & a l i q s e a y cōditiōes
Et ideo per nullā sciaz speculatiua pōt s e r i d e a l i
qua substantia separata qd e s t i s i s p o s s i m: sicut i p s a s
e s s e: & a l i q u a c a r ū p d i c t a s v t p o t qz s i n t i n t e l l e
c t u a l e s & i n c o g n o s c i t e s hōdī. Et t e c e s t i n t a p m e t
t a t o r i s. s. de a i a. s i s i s a u t p a c e s t r i s d i c i t e r b
qz e x i m a b a t q d i t a t e s r e qz s e n s i b i l i u s s u f f i c i e n t e r
e x p r e s s e q d i t a t e s i m a t e a. qd p s e s s e s i s i t. v t i d i
d e p m e t a t o r d i c i t. cūm q d i t a t e s v e r u s u s d i c a t
quā equoace. Cū d p m i s i s e r g o d d. qz b o g n a s
nō i n t e n d i t d i c e r e qz p e r s c i a s t e o l o g i e p o s s i m
p r e p t a r i p s a m s e m a d i n a q u i d e s t: s e d s o l ū i p s a m
e s s e v t r a o l a s a n t a s t a m a t a. Cū d. 2. d d. qz q u e d a s
r e s s i n t a n o b i s p e r s e i p s a s c o g n o s c i b i l e s: & i n t a
l i b i m a n i f e s t a d i s c i e s p e c u l a t i u e v n t e r e a r ū d i
f f i n i t i o n e a d d e m o s t r a t i o n e s p p u e n i e n t s i n t a
c i d i t i s c i t i o n e q u e d e m o s t r a t i p p r e r q u i d. Q u e d ā
v e r o r e s s i n t q u e nō s u n t i n o b i s c o g n o s c i b i l e s e t
s c i p i o s s e d p e r e f f e c t u s s e o s. Et i i q u a d e f f e c t u s

fit ad equans cōm cōtra quidditas effectus accipi
 ne vt pncipiū ad demōstrandū cōm eēt: et ad inue
 stigandū qd dicitur cōtra quā itē pncipietates eius
 ostendit. Quā sit effectus nō ad equans cōm: tūc
 effectus efficit pncipiū ad demōstrandū cōm esse
 et aliquas pncipietates eius qd dicitur cōtra quā sit ig
 tur: ita accidit in suis pncipiat. C. Ad. 3. dōm q
 duplex ē felicitas hoīs vna imperfecta q̄ est in via
 de qua dicit pba: et bec p̄sistit in cognitōe s̄bz se
 paratarū p̄ hūm sapit: un pfecta tūc et talis q̄tis ē
 in via possibilis nō vt sciat ip̄a qd dicitur. alia ē p
 fecta in p̄ia qua ip̄e deus p̄ cētū videbit: et alie
 se sepate. et dec felicitas nō erit p̄ aliquā sc̄iaz spe
 culatū: s̄ p̄ lumē gl̄e. C. Ad. 4. dōs q̄ sc̄ie spe
 culatōe ordinant in cognitōe s̄bz separatarū impē
 ctas: vt dicit cō. C. Ad. 5. dōm q̄ nobis sit indita
 pncipiū qbus possum nos sepate ad illā cognitō
 nem p̄fectā s̄bz separatarū nō aūt qbus ad eā possum
 m̄sp̄ringere. Quis. n. bō n̄l̄iter indinet in finē
 vltimū: nō n̄ p̄t n̄l̄r illā p̄sequi: s̄ solū p̄ gram et
 bec efficit p̄pter cōmētū illi h̄mō.

C. Explicat opusculum. 70. vs p̄clare q̄nes dñi
 Tho. agnatio sup Boetio de trinitate.

C. Incipit tabula eorūdem questionum.

Uelutō p̄ma de diuinorū cognitōe.

C. Utz m̄sō h̄mana ad cognitōes v̄itaz i
 digear noua illustratōe diuine lucis.

C. Utz mens h̄mana possit ad bee noticiā p̄ḡire

C. Utz deus sit p̄mū q̄ a mente cognoscit.

C. Utz ad diuine trinitatē cognitōem m̄sō h̄ma
 na p̄ n̄l̄r rōnem p̄cure sufficiat.

C. Uelutō sc̄da de manifestatōe diuine cog
 nitōis.

C. Utz diuina liceat inuestigatōe tractare.

C. Utz de diuinis q̄ fides v̄sunt possit eēt sc̄ia.

C. Utz in sc̄ia fidei que est de deo liceat rōnibus
 p̄s̄is v̄ti.

C. Utz dīa sint v̄clada nouis et obscuris verbis.

Uelutō tertia de his q̄ p̄inent ad cōsōnes

q̄ fidei.

C. Utz humano ḡn̄ fides sit necessaria.

C. Utz fides sit distingūda a religione.

C. Utz fides r̄p̄iana p̄m̄cter noic̄ catholica v̄
 v̄n̄ersalis.

C. Utz bec sit vera p̄fessio q̄ p̄t et n̄. et sp̄s̄ sanctus
 sunt vnus deus.

C. Uelutō quarta de his q̄ ad cōm p̄laris p̄
 tinent.

C. Utz alteritas sit cō p̄s̄tatis.

C. Utz varietas accidētis faciat diuersitatem
 s̄m̄ numerum.

C. Utz duo corpora possint eēt v̄telligi s̄i eēt in
 in eodem loco.

C. Utz v̄eritas loci aliqd̄ operet ad dñam s̄m̄
 numerum.

Uelutō 5. de diuisione speculatiue sc̄ie.

C. Utz sit p̄cens diuisio q̄ diuisit spe
 culatiua in tres p̄ces n̄l̄em. s̄m̄ abe
 matiam et diuinam.

C. Utz n̄l̄r p̄bia sit de his q̄ sunt in motu et m̄.

C. Utz in arithmetica p̄s̄de sit sine motu et m̄.

C. Utz diuisa sc̄ia sit de his q̄ sit sine m̄ et motu.

Uelutō 6. de mōis quos speculatiue sc̄ien
 tiae attribuit.

C. Utz oportet v̄sari in n̄l̄ibus rōnib̄
 in mathematicis disciplinabilis: et in diuinis itel
 ligibiliter.

C. Utz in diuis sit oīno ymaginatio retinēda

C. Utz intellectus noster possit ip̄am diuinā for
 mam im̄p̄icere.

C. Utz sit possit viam elicire sc̄ie specula
 tiue.

C. Explicat tabula q̄ntum dñi Thome agnatio
 sup Boetio de trinitate.

C. Incipit opusculū. 71. vs libellus sancti Tho. de
 vicijs et virtutibus n̄mero quaterario p̄cedens.

Uelutō p̄ma de vicijs et virtutibus.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

C. Utz vicijs sunt virtutis sp̄s̄. s̄.

ste pabulis dei cultus e pacifi smi. Quatuor: si q ex spe pcedit. f. leticia cordis: sic sobrietas cre-
 leuano laboris: vire loqngnae. Quas. si q ex ca-
 ritate puenit. f. carereta erga deũ e pmiu dili-
 gere reuerere oppñij e errare cogit. C De hoc
 q ppe vtutes inducit. C Quas. sũt q pcedit in-
 docit. f. in solis: huc scio studii in reb? ergumenũ
 noena dicalio e pcedit imitatio. Quas. sũnt q
 tpaũt inducit. f. e gnuclio: formido acqedi ca-
 pido: dei obsequi e r pocris vicis. Quas. si q pñi
 r agñdñt. f. timor pudac? rior: supplicat spes lau-
 dis: ac spes ppedij. Quas. sũnt q pcedit iusticia e
 epantia gñdñt. f. amor odij: timor ppedij. f. timor
 vñf e leticio pmo. Quas. si q pfectus boie m redñt
 f. deũ colit pmiu diliget: r qd sibi velle fieri e
 alteri nō inferre qd sibi nōlet fieri. C De hoc q
 er vicis pueniunt. C Quas. si q er ira puenit. f.
 meũ turbatio: sũt i gñantia in deos factio: s inq
 snia. Quas. si q ex supbia pcedit. f. ingratiuidas
 rñt oppñio: pñ lĩpne detradit: rite pmo. Quas.
 sũnt q er mūdñt pcedit. f. dolor in dicitio: lioi ex
 eius: rñf lioi pñ e euerio y ibus. Quas. si q er a-
 uaricia pcedit. f. rapia: puria fraude e hōcidia
 Quas. si q ex luxuria puenit. f. cogit e acce polu-
 tio: sũnt iudicia de iminẽ pñim e acceleratō
 semij. Quas. si q ex vicio gale emegñt. f. cogit e
 gritudo vt vñf: opñ pñio delectatio nia e mors
 pñatara. Quas. si q ex accidia pcedunt. f. vira tri-
 stia: calamitas pñe e egestas. C De his q vicia
 gnũt e minuũt. C Quas. si q boies in supbia pue-
 nunt. f. celio potencia: dignitat e pautela. Quas. si
 q supbia minuũt. f. paupet oppñio: semũ e egrita-
 do. Quas. sũt q irā panũt. f. derisio pñatara: in-
 gratitudo e iusticia. Quas. si q irā minuũt. f. dul-
 ce colloqũ vñdñt sanificatio: r pñuria. Quas. si q
 auaricia luclio. f. pñme formido senectus oppñ-
 tio: aliq iudicia: r filioz copia. Quas. si q auaricia
 minuũt. f. dicitiaz copia salubris muũt: eũ largis
 pñatio e plus defecto. C Quas. si q luxuria afflicta
 f. vicia grādia delectata cibaria: mlg familiaritat
 e sũt iudicia. Quas. si q luxuria minuũt. f.
 aque vñas: r ciboz frigiditas: mlg scntia sanguis
 minutio: r laboz assiduitas. Quas. si q vicijs ga-
 le inducit. f. assuetudo r abere imitatio guloz
 reddidit copia e qes pñura. Quas. si q gale vicia
 minuũt. f. iactantia famio iudic: r angario cor-
 pō e pñurie afflictio. Quas. sũt q inuidij pñnt. f.
 bonos capido laci dñi deris: alteri: r se licitas e
 q vicio odij. Quas. si q inuidij cñellũt. f. ab hole
 potēte pñatio pñrie cñt: sũnt iudic: r vñtum
 defecto. Quas. si q accidit pducit. f. loca obscu-
 ra qes solitaria: r mō displicib: e cognatio de-
 bilis. Quas. si q accidit minuũt. f. pñaria cñ de-
 lecto afflictio: eũ gñdñt: sũnt iudic: r hērele
 dulcibus meclio. C De his q rure diuersis boi-
 bus puenit: e p de hoc q puenit cantibz pñdñt.

Quatuor sũt q rite cuiq regnũt puenit. Sp̄
 no regie sũdicoz regē: mōt amicos acqref
 pñabile? r affabile se pōe qñf dñz eũtũ: cū de
 mētia iusticia mltare vñm quũtũ. Quas. sũnt q
 ab aduocati suari pgnũt. f. aduer sũnt pñtũ au-
 dit: audita gũgla mēte dñfũt: dñfũt pgnũt
 eũtũ rñfũt: obicere p pce sua allegado pñndũ
 C De litigante. C Quas. sũt q pñntũ suari cō-
 gnũt. f. in pñndē obituaas: in mēdo suantũ
 litigado curialitaaon e pñndē o largitas. Quas. si
 q p rebellionē suari pgnũt. f. in offō assiduitas
 sũnt: iusticia eũtũ. Quas. sũnt q p rctozes
 familie obsuari pñntũ sũnt pgnũt familie re-
 tiner: alimēta iura re dñt: eũtũ mōt: mōt: quof
 cūq iustio dōcere: e m dō hērele se pñt eũtũ
 Quas. si q militi pgnũt. f. senis pñntas: eũtũ e
 largitas. Quas. si q pñntũ pñue domicilio. f.
 in sũdō curiositas: in eũtũ velocitaa dñũt
 affabilitas: in gēf bylartas. Quas. sũt q dñe pñ-
 pñe pgnũt. f. i fa se mēdo: sũnt formositas in corp-
 castitas: in gēf hōcidia: e in domo curiositas.
 Quas. sũt q domicilio mltie pgnũt. f. vñe huc ca-
 rā hērele: r rērele nō pādē pudicia: pñntas: dom?
 negocia sũnt pñnt. Quas. si q medicis pgnũt
 f. mōbi eũ diligēter ingre: sepe e grotāte vñtare
 medicina pñ pgnũt eũtũ: e gñ mlti? pñ-
 tare. Quas. sũt q e pñnt pñue suari expeditũ.
 vt medicio sine mēdē obediit in necē sũlartũ
 expēdar vt sũdē medicio aduocet e vt se pñnt n
 mōdō in ocioz gñto pñe eger medicũ solitue
 e pñnt supplicando. Quas. sũt q potissime pñto
 pñntũ. f. in mltitudo assiduitas: in gēf hōcidia
 in regie curiositas in comēde bñgnitas. Quas.
 si q hōcteo religioz puenit. f. vt mōstria solitue
 te hñntat oblat pñto pñntia: r vñnt: e o-
 uũt vñz. Quas. sũt q scolarũ mltie pgnũt. f. do-
 ctio reuerētia eũtũ atētiōe se iudũ in scō hē-
 audita sepe rēpēe: r retinē: e in dubijs amōre pñ-
 dētioe pñnt. Quas. si q doctioz optie pgnũt. f.
 dñdā pñnt: cui dñat mltie qñt dñat aludur
 tere. e dñt odiate pñnt. Quas. si q pñnt pñ-
 nūte cuius auditoz. f. dñctũ audire panēne audita
 dñctũ rñnt: eũtũ supbia alioz tra dē r iustitia pñ-
 sũt obtinē. Quas. si q mltie pñnt pñntũ. f.
 iusticia colē bonos atolle: oppñio reuclat: e er-
 re e cogit. Quas. si q mltie pñntũ famā eũdũ.
 f. enomia solitue fieri e pñnt iusticia ne gñt
 rētib? alioz sũnt eũtũ e passij referēndũ ore
 dēre. C De pñntibus. C Quas. si q cuius pñnti
 expeditũ. f. dñt pñnt audire: accos solēne dñctioz
 salaria e pñnt: eũtũ e pñnt enigi: e pñnti legalit
 pñnti pñnt. Quas. si q pñntioz pñnt pgnũt. f.
 placita suant pñnt e dulcat pñnt. dñctũ dñctũ fieri

aniz inectere: idē nō sepi dicitō repetē t̄ vei bui-
 rare. Quia. s̄ q̄ potiss̄ in cretōnib⁹ suauit̄. s̄ vt
 in dōdō sit quere: vt dōdō curiof̄ i mercaib⁹
 gal t̄ dōdō s̄t affabul. Quia. s̄ q̄ adolefcentē p̄grit̄
 f̄ audire patiēter r̄idēre p̄uidēter neminē ledē t̄
 cui⁹ p̄tre libent̄. Quia. s̄ q̄ duceioi quere pluri
 mū expēdit̄. s̄ s̄t̄a magna ad expēdēdū mlti-
 tudo gētū victualū armoniq⁹ copia t̄ p̄ditiōnū ad
 uerbarioꝝ noticia. qua. s̄ q̄ quereb⁹ guere matic
 p̄siderari p̄gruit̄. s̄ q̄ e q̄ guereb⁹ gerit̄ p̄ quē gerit
 cām p̄ quā gerit t̄ q̄ effect⁹ quere q̄ gerit. Quia.
 mala p̄cipua p̄cedūt vt querra. s̄. rey t̄ bonoz p̄si
 ptio t̄ de hincno p̄sonaz p̄ dicitō p̄lō n̄scit̄are i
 p̄dimit̄ t̄ erro: mly. Quia. s̄ q̄ marie expēdit̄
 ducti f̄re m̄ gō mltit̄. s̄. ḡn̄a nobilit̄ p̄tē dilec
 tio cordis securitas t̄ in bello discretio. Quia. s̄ q̄
 p̄cipue p̄uenit̄ p̄ctis cultioi vt salu. atōi. s̄ nō sua
 dēre b̄e parit̄ia: f̄cedera color t̄ cuncti iust̄ coas̄t̄
 t̄i inuicē iusticia est b̄e. Quia. s̄ q̄ b̄e t̄ potiss̄
 p̄gruit̄. s̄ in licit̄ rectoꝝ parē civitati recte p̄silef̄
 bonoz niti t̄ attollē t̄ maioz cōari op̄nē. Quia.
 s̄ q̄ vt rano b̄icēf̄ oio expēdit̄. s̄. p̄ceres t̄ mil-
 tes b̄dare neminē offē dēre sobrie loq̄: sollicit̄
 d̄morari. Quia. s̄ q̄ inter cetera t̄ penitōe s̄nt p̄
 t̄t̄ p̄siderari expēdit̄. s̄. q̄ e a q̄ p̄tiff̄ cās q̄re pe
 n̄t̄ q̄ effect⁹ t̄ q̄ s̄t̄ q̄ p̄tiff̄ e vt negē. Quia.
 sunt q̄ p̄tiff̄ in p̄tēte marie p̄siderare b̄. s̄. q̄ e q̄
 p̄tiff̄ q̄ e q̄ p̄tiff̄ q̄re p̄tiff̄ t̄ effect⁹ negare vt cō
 cessē penitōia. ¶ De d̄nit̄itate boim.

Quia: s̄ b̄oim gn̄a facit̄ b̄nficia obiuiscē-
 tia. s̄. p̄ter cō adoleuerit̄ b̄nūm cū s̄lūm a⁹ fuerit
 s̄ḡn̄o s̄ s̄ḡn̄a imōdat̄ carcerat⁹ a carcerē lib̄at⁹
 Quia. s̄ gn̄a b̄oim alioꝝ r̄re et merito p̄eminēt̄
 s̄. reges in s̄b̄iectoz p̄ctes in lib̄oz mariti reuoz
 b̄: m̄ḡi in scolarib⁹. Quia. s̄ gn̄a b̄oiz alij t̄ iust̄
 p̄dēt̄. s̄. p̄ctioi fallaces s̄rbi t̄ andacez. Quia.
 s̄ gn̄a b̄oiz plūq̄ lucrēf̄ afferēt̄. s̄. rector et regie
 cultor: agroz et s̄cē mercator: auar⁹ et merciona
 s̄ctoz et off̄. Quia. s̄ gn̄a b̄oiz oca t̄ m̄do d̄s̄pti
 centiū. s̄. paup̄ elat⁹ diuoz s̄rē n̄ d̄ctia f̄ener
 lurof̄oz s̄ctioz iter fr̄es d̄s̄cedit̄. Quia. s̄ gn̄a
 boim s̄m a gētū p̄dēt̄. s̄. d̄dōz in p̄na ind̄
 in s̄m̄ med̄c̄ in egroz diuoz in t̄b̄oz. Quia.
 s̄t̄ opa elemosinaria. s̄. erogare paup̄ib⁹ v̄nd̄ cās
 d̄mit̄ ledēt̄: corceoz ad b̄b̄e p̄cedit̄ err̄
 t̄ reuocare q̄ errorib⁹. Quia. s̄ gn̄a b̄oim in pe-
 n̄nā delabēt̄. s̄. p̄ctis ḡn̄oib⁹ p̄iger t̄ r̄ctioz.
 Quia. s̄ gn̄a b̄oiz diuina acq̄rēt̄. s̄. fallaces au
 r̄ discreti: t̄ curiof̄. Quia. s̄ gn̄a b̄oiz p̄ctis ob-
 stinatoy. s̄. t̄r̄ān̄ in r̄ctōe t̄ s̄t̄ b̄r̄ān̄ in s̄t̄are si
 dei s̄nt̄: v̄b̄ ip̄oz: t̄ possit̄oz aliene rei. Quia.
 s̄ gn̄a amioꝝ p̄cipuoꝝ i p̄ncipalū. s̄. am̄ct̄ fozu
 ne am̄ct̄ m̄ct̄: am̄ct̄ s̄d̄at̄ am̄ct̄ p̄ctis. p̄m̄i fo:
 tuna f̄cedēre p̄sugit̄ s̄cōi m̄ct̄a cessit̄e cuanct̄
 t̄r̄m̄ p̄d̄at̄ p̄ctio v̄l̄m̄i p̄d̄at̄ s̄m̄o d̄m̄ct̄
 Quia. s̄ gn̄a b̄oiz p̄ncipatū a ḡr̄t̄. s̄. p̄ctioi au

daces curiof̄i t̄ fugaces. Quia. s̄ gn̄a b̄oiz facit̄ a
 m̄ct̄ias acq̄rēt̄. s̄. largi potētes m̄ct̄ t̄ affabi
 le. Quia. s̄t̄ gn̄a b̄oiz q̄b̄ m̄ct̄ off̄ct̄ b̄nficiū. s̄. de
 b̄at̄: cō v̄l̄ t̄ lib̄at̄ deb̄it̄ p̄ct̄ cū v̄l̄at̄ delictio
 tarḡ: cū cretat̄ a s̄m̄o frenēt̄ cū p̄ct̄icat̄ m̄ct̄
 Quia. s̄t̄ gn̄a b̄oiz amioꝝ imerito p̄dēt̄. s̄. diuēf̄
 opp̄ss̄us p̄ctis p̄ctis s̄nt̄: p̄ct̄ia s̄nt̄ granat̄
 s̄nt̄o t̄ s̄ct̄at̄ p̄ctis s̄o amioꝝ bos t̄ m̄ct̄es de
 sp̄ct̄at̄. Quia. s̄ q̄ r̄re p̄gruit̄ remūdi. s̄. m̄ct̄at̄
 cū m̄ct̄ia deuntare v̄ct̄a remūdi celest̄ia t̄ ero
 gare paup̄ib⁹. Quia. s̄ gn̄a b̄oiz diuerf̄imode s̄ct̄-
 cō: s̄ct̄is q̄d̄. cū s̄nt̄o eff̄ct̄at̄ in cūct̄is: s̄ct̄is q̄ re
 ct̄o p̄ct̄er̄ l̄lligit̄ s̄ct̄is q̄ m̄ct̄a m̄ct̄a deuntare
 potuit̄ s̄ct̄is quē aler̄i p̄ct̄ia caut̄i s̄ct̄er̄. Quia.
 s̄ gn̄a b̄oiz q̄d̄r̄t̄ ane s̄ct̄is licet̄. s̄. infel̄iq̄ i enozm̄
 p̄ct̄o s̄ct̄is d̄r̄t̄: s̄ct̄is q̄ d̄ b̄n̄ct̄ potuit̄ d̄m̄ct̄. In
 s̄ct̄is q̄ d̄oceri potuit̄ t̄ d̄oceri s̄nt̄: s̄ct̄is q̄ d̄oceri
 nouit̄ t̄ facere negl̄ct̄. ¶ De b̄oiz q̄ ip̄ct̄at̄ b̄oiz
 Quia: s̄ q̄ ad regimē v̄n̄-
 quōq̄ ip̄ct̄at̄. s̄. bonoz p̄ct̄is v̄dēt̄ t̄ p̄ct̄is
 bonoz vt acq̄r̄at̄ p̄ct̄is vt extorq̄at̄ v̄nd̄ cō vt s̄r-
 mas̄ s̄nt̄ vt p̄ct̄at̄ b̄nficiū. Quia. s̄ q̄ b̄oiz doloꝝ
 s̄ct̄is est̄. s̄. s̄ct̄is: inter p̄ d̄ possētiō p̄ct̄is:
 m̄ct̄o: extorq̄at̄ t̄ amioꝝ opp̄ss̄io. Quia. s̄ q̄ ad
 t̄ct̄is b̄oiz ip̄ct̄at̄. s̄. l̄ct̄is: t̄oꝝ s̄p̄o t̄ amoz. Quia.
 s̄ b̄oiz oio n̄ct̄a. s̄. ignis s̄rē: aq̄ t̄ tab̄nact̄. Quia.
 s̄ q̄ extinḡit̄ d̄ct̄is v̄n̄ct̄. s̄. al̄ct̄ et aq̄ s̄at̄ am̄ct̄a
 et igne talpa et s̄r̄: galimē et aere. Quia. s̄ q̄ p̄
 ap̄s̄ off̄ct̄ q̄ s̄ct̄is. s̄. auoz cū m̄ct̄icat̄ ap̄ca cā mel
 l̄ct̄icē bouē cū ar̄ct̄e oues p̄ct̄o d̄ct̄o v̄ct̄ia. Quia.
 s̄ in alia p̄ct̄is p̄ct̄is. s̄. s̄ct̄is boues gallicē t̄ s̄ct̄is
 res. Quia. s̄ quoz d̄ct̄is p̄ct̄is ob̄. s̄. victualū
 inopia c̄ct̄is ind̄ḡt̄ia s̄ct̄is p̄ct̄is t̄ amioꝝ carē
 tia. Quia. s̄ quoz copia frequēt̄ aff̄ct̄. s̄. m̄ct̄: b̄nd̄
 tia ciboy aff̄ct̄ia v̄boꝝ copiaz maloy ad b̄er̄ct̄ia
 Quia. s̄ q̄ b̄oiz graua est̄. s̄. s̄nt̄: s̄. graua car̄
 rogare t̄ n̄d̄ ep̄and̄at̄ b̄nficē: t̄ n̄ p̄m̄ian̄ expectat̄
 t̄ n̄ d̄ct̄is. Quia. s̄ q̄ b̄oiz durit̄ia s̄t̄. s̄. caec̄ in egri-
 tud̄ie in s̄m̄a pangate d̄ct̄is in p̄ct̄is b̄n̄ct̄
 v̄lo t̄ in carcere p̄m̄oz. ¶ De b̄oiz q̄ b̄oiz graua

Quia: s̄ q̄ b̄oiz ḡroa p̄ct̄is. s̄. p̄ct̄is: ep̄ct̄is.
 d̄ct̄is: t̄ct̄is: s̄ct̄is: n̄ct̄is: b̄nd̄are: diuoz ex
 cess̄is d̄m̄ct̄at̄ aff̄ct̄ t̄ m̄ct̄ioꝝ v̄nd̄ cō m̄ct̄is.
 Quia. s̄ q̄ ad rei s̄ct̄is exp̄ct̄is. s̄. er̄m̄iat̄ p̄ct̄is
 d̄ct̄is m̄ct̄is p̄ct̄is s̄nt̄ t̄ p̄ct̄is s̄ct̄is. Quia. s̄ q̄
 p̄ct̄is m̄ct̄is p̄ct̄is. s̄. s̄ct̄is p̄ct̄is ex̄m̄iat̄ t̄ t̄ct̄is
 Quia. s̄ q̄ b̄oiz l̄ct̄is s̄t̄ t̄ digna laud̄ib⁹. s̄. v̄ct̄is
 quēct̄is b̄nd̄are v̄ct̄is s̄nt̄ n̄ m̄ct̄ off̄ d̄ct̄is: t̄ cū
 b̄oiz d̄m̄ct̄are. Quia. s̄ q̄ infel̄icit̄atē sepe aff̄ct̄. s̄. h̄
 loꝝ m̄ct̄io d̄m̄ct̄at̄: aff̄ct̄ia v̄nd̄ cō d̄ct̄is: t̄
 s̄a s̄ct̄is. Quia. s̄ q̄ laud̄abile rei aff̄ct̄ d̄ct̄is. s̄. q̄
 s̄ct̄is p̄ct̄is p̄ct̄is s̄ct̄is n̄ct̄is t̄ct̄is: s̄ct̄is: t̄ct̄is
 n̄ct̄is d̄ct̄is. Quia. s̄ q̄ s̄ct̄is b̄oiz auferri t̄ m̄ct̄is
 cū aff̄ct̄is p̄ct̄is s̄ct̄is a coꝝe se p̄ct̄is t̄ m̄ct̄is
 cū abf̄ct̄is. Quia. s̄ q̄ n̄ct̄is b̄oiz auferri p̄ct̄is. s̄. s̄ct̄is

thefaurus animi virtutes coepit dicitur et gubna fup
 pnd. v. sic e bacu: scia vclit as tact' s' fupiditas
 Quatuor: s' q' pferri pfer pferri nō defuit. f. scia cū
 docet flānia cū ipendit affumctio cogit' s' curia
 lras vōal. Quatuor: s' q' in of negotio difcutit dā
 necētia eritūit. f. qd ogete s' m' necessitate qd lice-
 at s' m' egatē qd docet flā nō defuit: s' qd expedit
 at p' vtūit. Quatuor: s' q' collegat rēpūit. f. dā
 tūo in v' bē iper' p'ngio q' lras accitio e' m' fcaet
 la fūe in fcaetio famētie. Quatuor: s' q' focū cu-
 p'it. f. in dicitē v' fūe in fupicio affict' in v' mē
 mēāo i dignitate pōit. Quatuor: s' q' puenit plu-
 rimū pueri etati. v' i' m' fcaetē repēte recedēt: f. f'
 in dōb' obliuifcēt facile e' ceterāf coēpūb'. Qua-
 tuor: s' q' ad adolēcētē facitū. f. abutunt p' mō
 cafligā fūit inuolūit' v' c' i' e' licra negligēte.
 Quatuor: s' q' inuenēs p'gnat. f. q' rē dūrtas de
 lectat' hōicōb' q' r'ant a m' c' i' t' i' s' s' abflinētē a
 turpib'. Quatuor: s' q' marie fenef gaudet. f. f' abūi
 ter p' fūit p' c' t' r' i' b' f' e' d' e' v' l' e' p' d' e' t' r' a' p' u' i' t' p' n' i' b'
 p' c' t' r' i' t' a' r' e' f' e' r' t' i' t' a' u' d' i' t' i' b' s' p' e' n' i' a' o' p' p' m' i' t' a' f' f' u' i' t' i' b' u' s'
 Quatuor: in cōmōda fenē p'ncipal' affequit'. f. f'
 fūis cū o' c' i' e' n' a' t' e' n' a' t' a' c' o' s' v' i' r' i' l' i' o' p' o' p' i' o' s' v' a' n' a'
 tūmūdā. Quatuor: s' q' ledit v' m' p'ferunt. f. i' n' t' u' r'
 i' a' f' i' e' r' i' t' a' s' r' i' d' e' s' t' u' l' i' c' i' a' c' o' l' l' i' g' a' t' a' s' i' n' v' a' n' i' s' e'
 m' o' d' e' s' t' u' d' i' a' . Quatuor: s' q' cōter in fūit hōb'
 f. d' u' p' l' i' c' i' t' a' f' f' a' c' t' o' s' b' e' d' i' c' i' t' a' s' i' n' f' e' n' f' u' s' p' o' t' i'
 e' r' e' d' u' l' t' e' r' i' a' s' h' i' n' o' s' p' a' r' i' t' a' s' i' n' d' u' e' l' l' o' . Quatuor: s'
 q' f' e' n' f' u' s' p' o' p' e' p' n' i' t' . f. v' b' a' p' m' e' r' e' f' r' u' c' t' i' f' e' r' a' p'
 f' i' l' i' a' p' b' e' r' e' f' a' l' u' b' i' a' s' p' e' c' o' d' i' p' e' a' r' e' d' i' c' o' s' d' i' b' u' s'
 d' o' c' t' r' i' n' a' l' a' r' g' i' s' i' m' p' l' i' c' i' b' . Quatuor: s' q' i' n' i' o' r' i'
 b' u' s' p' o' t' i' f' i' m' e' p' n' i' t' . f. f' e' n' f' u' s' v' b' a' m' e' n' t' e' c' o' d' e'
 i' p' s' i' s' f' i' d' e' r' i' t' p' a' r' e' r' e' f' o' r' t' i' e' d' i' c' o' s' p' a' d' e' r' e' s' o' b' e' q' u'
 i' s' t' a' r' e' m' e' r' i' t' i' b' . Quatuor: s' q' que d' u' c' i' t' a' b' e' l' l' i' c' e'
 p' e' d' i' t' . f. h' o' f' i' u' s' a' c' e' o' s' d' i' c' e' r' e' : f' r' o' g' a' t' i' a' b' e' l' l' i'
 g' r' a' d' o' p' e' l' l' e' r' e' i' n' b' e' l' l' o' f' u' o' s' a' l' i' c' r' i' t' e' r' e' o' r' a' r' i' s' e'
 h' o' f' t' e' p' r' o' p' u' g' n' a' r' e' v' i' n' t' . Quatuor: s' q' cōter hōi'
 b' u' s' i' n' f' a' c' t' a' b' i' l' i' a' e' r' i' t' i' t' . f. a' c' r' e' n' d' i' v' o' l' u' n' t' a' s' o' c' u' l' i'
 i' n' t' e' r' f' e' i' c' e' c' u' p' i' d' i' t' a' s' : e' a' n' i' m' i' p' l' a' c' i' d' o' a' u' d' i' t' . Quatuor:
 s' m' m' u' n' d' i' o' p' a' v' a' l' d' e' a' b' u' f' u' l' a' . f. q' u' i' a' n' p' r' e' f' i' o'
 f' u' i' s' p' a' u' p' f' u' p' b' a' s' f' e' n' e' r' f' i' n' e' r' e' l' i' g' i' d' e' : e' f' e' i' s' f' i' n' e' p' u'
 d' o' r' e' . Quatuor: s' q' v' a' l' d' e' i' n' f' e' l' i' o' a' b' u' f' i' a' . f. d' i' o'
 f' i' n' e' v' i' t' a' r' e' p' l' e' b' o' f' i' n' e' d' i' c' a' p' t' i' n' a' : p' p' l' o' f' i' n' e' l' e' g' e' :
 a' d' o' l' e' c' e' s' f' i' n' e' o' b' i' a' . Quatuor: s' q' t' e' r' r' a' p' e' u' i' t' . f.
 f' u' o' s' cū r' e' g' o' a' u' e' r' i' t' : h' i' l' i' t' cū f' i' g' u' r' a' t' : h' u' e' r' i' t' : m' i' r'
 o' d' i' o' f' a' c' i' u' g' u' f' e' r' e' : a' n' c' i' l' l' a' cū d' o' e' b' e' r' e' e' x' t' e' r' i' t'
 Quatuor: s' q' h' o' l' b' u' s' f' i' m' e' g' r' a' u' i' a' e' p' i' l' l' i' t' . f. cū f' a' r'
 i' a' d' e' m' e' v' i' n' t' : a' n' g' o' f' i' l' i' o' s' h' a' b' u' d' a' r' e' : h' o' l' i' u' s'
 h' e' r' i' t' p' d' e' r' e' : s' o' l' i' n' i' d' h' a' r' i' f' i' f' t' h' e' . Quatuor: s' q'
 f' e' c' i' n' f' e' c' o' p' n' c' i' p' a' l' e' x' p' e' d' i' t' . f. p' a' t' i' t' i' a' i' n' a' n' d' u'
 i' n' d' i' c' i' p' l' i' n' a' b' i' l' i' u' s' a' b' f' i' l' i' a' s' i' n' v' o' x' r' e' l' a' t' u' : h' o'
 n' o' r' e' v' t' p' n' i' t' d' e' f' e' r' e' c' u' i' b' e' r' : a' m' l' a' c' i' a' o' m' n' i' b'
 q' n' a' i' f' a' . ¶ De fcaetis v' t' u' t' i' b' u' s'
 q' Quatuor: s' q' fcaet p' c' e' n' s' a' d' d' e' d' e' . f. i' b' e' o'
 l' e' g' i' s' : l' e' g' e' s' p' b' l' i' c' a' s' e' d' e' c' r' e' t' a' . p' m' a' t' a' i' e' p' a'
 b' u' l' u' m' e' p' o' t' i' f' i' c' a' n' o' s' v' a' r' i' a' l' . f' c' o' b' a' d' e' f' e' c' t' u' s' v' i' n'

tertia p' m' o' c' o' b' o' q' u' a' r' t' a' i' n' t' e' n' i' r' e' m' e' d' i' u' s' e' a' m' i' c' o'
 r' u' m' p' f' i' d' i' u' . q' u' a' r' t' a' f' l' u' m' i' n' o' i' o' h' u' m' i' l' i' u' s' e' d' i' g' n' i' t' a' t'
 f' e' n' h' o' n' o' r' i' s' i' n' t' e' r' i' . Quatuor: s' a' r' t' e' s' h' o' i' e' s' i' n' a' f' f' i'
 d' u' a' p' e' n' u' r' a' s' e' m' i' f' e' r' i' a' m' a' t' r' i' c' i' t' a' t' e' . f. g' r' a' m' a' t' i' c' a' : o' i' a'
 l' e' t' i' c' a' : a' r' t' i' s' e' t' r' i' c' a' : g' e' o' m' e' t' r' i' c' a' . p' m' a' a' r' t' i' s' e' d' i' c' i'
 p' r' i' p' i' t' : f' e' n' f' u' s' c' l' a' u' d' i' t' h' o' f' i' u' . f' e' d' a' v' e' g' a' f' a' l' l' o' u'
 f' r' u' i' t' f' i' n' e' d' e' f' e' r' e' m' u' s' : i' n' p' l' o' n' a' e' r' i' d' i' c' u' l' i' u' . t' e' r' t' i' a' d' o'
 e' t' n' e' c' i' t' : i' g' n' i' f' i' c' a' n' o' s' n' e' f' e' r' i' p' p' u' r' i' . q' u' a' m' e' f' i' r' a' t' e' r'
 r' e' v' a' r' i' a' t' i' s' n' u' m' i' s' p' o' t' i' a' e' m' u' l' a' t' . Quatuor: s' q' f' u' n' t' q'
 i' n' d' u' c' i' t' h' o' i' e' s' a' d' f' c' i' a' s' . f. a' m' o' r' i' n' a' m' o' r' i' g' e' . l' e' g' i' d'
 d' e' l' e' c' t' i' o' . a' c' r' e' n' d' i' c' u' p' i' d' i' t' a' s' e' d' i' m' a' i' l' i' p' r' a' n' o' .
 Quatuor: s' q' p' e' i' p' u' a' d' o' n' a' f' a' c' i' f' i' n' e' f' o' r' t' u' n' e' . f. v' t' o' r'
 p' u' d' e' f' i' n' g' u' e' f' e' c' i' d' i' a' : n' i' l' i' o' f' e' l' i' c' i' t' a' s' e' m' i' d' a' n' a' g' r' a'
 Quatuor: s' u' n' t' q' d' o' c' t' o' r' e' a' d' b' o' n' l' e' g' e' n' d' i' a' t' t' a' c' t' i' c' i' .
 i' n' l' i' t' e' r' o' f' c' o' l' a' r' i' u' i' n' t' e' l' l' i' g' e' n' t' i' u' f' a' l' a' r' i' u' f' u' p' e' d' i' a' f' e' i' e'
 a' c' t' i' o' n' i' s' e' h' o' i' e' s' p' e' c' i' o' r' i' o' . Quatuor: s' q' p' e' i' p' u' e' i' n'
 o' s' f' a' p' i' t' d' e' f' e' q' u' e' n' t' i' . f. e' n' o' m' i' a' f' i' g' u' r' a' m' l' a' u' d' i'
 b' u' s' d' e' c' e' r' i' a' f' u' p' i' n' e' a' f' f' a' t' i' b' : f' u' p' e' d' i' u' f' i' c' i' t' e' r' h' o' i' e' s'
 i' p' t' i' n' e' s' cū v' i' d' e' t' a' . Q' u' a' . f' i' q' h' o' i' e' f' i' l' i' p' n' i' t' i'
 f' . m' u' l' t' e' d' i' c' t' i' o' n' e' : e' r' u' d' i' t' e' t' h' e' r' a' a' d' o' r' n' a' t' i' a' : h' o' f' t'
 o' p' p' o' i' o' : e' n' i' m' a' p' r' i' a' t' a' . Quat. f' i' m' a' r' i' e' r' o' b' e' m'
 q' i' n' d' u' i' c' i' o' s' d' i' a' r' i' n' e' d' i' t' . f. r' i' d' o' s' a' s' i' p' e' n' d' e' s' t' y' r' i'
 n' i' n' i' u' l' t' e' o' b' i' n' a' s' : e' f' f' e' n' e' d' e' f' i' d' e' s' g' r' a' s' . Quat. f' i' q'
 f' e' l' i' c' i' t' a' s' a' c' u' r' i' . f. i' n' c' r' e' d' i' t' d' e' f' e' d' e' r' i' t' e' n' o' c' i' a' d' i' c' t' a'
 f' i' o' : p' f' e' r' e' cū p' u' d' e' r' i' t' i' b' i' n' d' e' r' i' s' o' b' l' a' t' i' o' v' l' i' p' t' a' s'
 v' i' c' i' . Quat. f' i' q' n' o' s' i' n' d' e' l' i' c' i' t' n' u' t' r' i' t' . f. d' e' l' i' c' i' t' o'
 l' e' c' t' a' r' i' o' : p' u' e' r' i' t' a' t' o' p' e' c' c' a' t' i' u' r' e' a' r' : i' p' e' n' i' t' a' s' : p' a' t'
 e' d' u' l' g' e' n' t' i' a' v' l' o' m' i' l' i' o' p' e' d' i' t' . Quat. f' i' q' f' e' i' p' u' e' v' e'
 c' i' d' i' a' i' n' d' o' c' t' . f. a' c' c' e' f' i' o' p' e' n' i' t' i' : i' l' l' a' n' o' i' a' r' i' a' : a' h' i'
 d' e' p' a' r' i' : a' f' e' d' a' d' e' p' e' l' l' i' . Quat. f' i' q' p' e' c' c' i' d' i' a' p' e' l'
 l' i' t' . f. p' a' u' c' i' t' a' s' f' e' l' i' c' i' t' a' s' : d' i' u' i' t' a' s' c' u' m' u' l' o' e' m' i' u' s' f' e' l' i' c'
 e' p' e' l' l' e' s' p' o' e' r' i' a' v' l' i' n' d' a' o' c' i' a' . Quat. f' i' q' p' e' i' c' a'
 f' i' l' i' i' p' e' a' r' e' d' s' . f. i' p' s' m' o' u' b' i' n' t' r' u' d' : a' r' i' b' : e' d' o' c' e'
 i' b' i' n' o' s' r' e' t' i' n' e' : e' p' o' c' t' e' r' a' l' e' . Quat. f' i' q' f' i' l' i' p' e' n' c'
 f' u' e' f' u' o' p' i' a' . f. i' l' i' u' r' e' u' e' r' e' r' i' : e' i' d' e' t' o' n' s' r' o' b' e' d' i' r' e' : i' l'
 l' o' s' i' n' n' u' l' l' o' p' r' i' v' i' t' a' s' e' n' e' o' p' t' i' e' p' a' r' i' e' r' e' . Quat. f' i' q'
 h' o' i' e' f' o' r' t' i' e' p' i' l' i' t' . f. i' n' a' c' r' e' d' i' d' o' c' o' r' i' o' f' i' a' s' i' p' e' r'
 u' a' d' o' p' e' i' a' s' : a' u' f' u' c' i' a' p' o' t' i' r' i' : i' n' o' f' f' e' n' s' i' a' a' b' f' i' n' e' n' a' .
 Quat. f' i' q' g' i' s' p' d' e' r' a' r' e' d' s' i' n' v' t' o' r' e' a' c' c' e' p' t' i' d' a' . f.
 p' u' l' c' h' i' t' u' d' o' m' o' b' i' l' i' t' a' s' : p' u' l' c' h' i' t' i' m' o' r' e' s' e' d' i' m' e' .
 Quat. f' i' i' n' q' b' o' i' e' a' p' o' e' i' f' i' m' e' d' e' l' i' c' i' n' e' . f. i' n' v' o'
 c' e' i' o' c' u' m' d' a' s' i' u' a' n' i' : v' e' n' u' f' t' a' f' a' c' i' e' : c' i' b' o' s' p' o' i' b' i' t'
 e' q' u' i' t' : l' o' c' i' o' a' m' e' n' t' i' s' . Quat. f' i' q' n' e' c' b' o' a' f' i' o'
 a' u' f' e' r' u' t' . f. i' n' d' e' d' i' u' t' y' r' i' n' o' d' i' u' i' u' i' s' e' g' r' a' d' o' . Quat. f' i' n' t'
 p' r' o' g' a' r' u' e' v' o' t' e' s' h' o' i' e' . f. c' o' r' p' o' s' p' e' c' h' o' m' i' d' o' a' i'
 f' c' i' a' f' a' m' a' l' a' u' d' a' b' i' t' : f' a' c' i' d' i' a' . Quat. f' i' q' a' n' t' i' o'
 h' o' i' e' s' o' c' i' d' i' t' . f. v' t' o' r' f' o' m' o' f' i' t' r' i' g' e' f' a' m' a' l' i' m' o' d' e'
 r' i' c' i' b' : e' p' o' t' e' a' e' r' c' o' m' p' e' . Quat. f' i' q' v' i' c' i' p' d' a'
 c' i' t' . f. f' o' b' i' e' v' i' d' e' : cū d' e' l' i' c' i' t' b' i' r' a' r' e' : i' n' o' c' o' r' p' o' s' e' r'
 e' r' c' i' o' m' o' d' e' r' a' t' o' e' l' l' o' a' m' o' r' : e' p' u' r' . Quat. f' i' q'
 a' b' f' e' c' i' d' i' n' e' q' u' i' t' . f. t' u' f' c' i' a' : a' m' o' r' : i' g' n' i' s' : i' r' a' f' m' o' d' e' r' a'
 t' a' : f' i' n' e' d' o' l' o' r' . Quat. f' i' q' e' r' l' i' n' g' u' a' d' i' f' f' e' r' e' t' a' p' o' l' e' t'
 . f. a' m' o' r' i' a' i' d' u' c' t' i' o' v' i' r' i' p' r' o' m' i' s' i' u' s' d' i' i' n' f' r' u' c' t' o' : f' a'
 h' a' g' f' o' m' i' . Quat. f' i' q' e' r' l' i' n' g' u' a' p' u' a' p' u' o' n' i' e' . f. p' o' s'
 n' e' i' n' e' f' a' m' e' d' e' t' r' a' c' t' o' : n' e' i' g' i' m' p' a' r' i' o' : i' n' a' l' o' g'
 i' l' l' u' c' t' u' o' . Quat. f' i' q' v' i' u' d' i' c' e' : a' r' . f. v' e' n' u' f' t' a' f' a' c' i' o'

Qua. sunt q̄ n̄ rite p̄ficiunt. f. artis doctrina: p̄sentū imitatio: vltis obſuantia e decora platio
 Qua. ſ. liquores p̄ ceteris necū. e vtiliores. f. aq̄
 vltimū mel e oleū. Qua. ſ. q̄ abſq̄ aſſiduo v̄ſu ab a-
 liq̄ ſeiri nō p̄it. f. ſari grām ane omate ſeribē-
 te rōari: e m̄trico a vltis p̄ponē. Qua. ſ. q̄ rite pe-
 nitētiā ſi ſūme necēſia. f. ois p̄ſeſio: coctis p̄rio-
 cocopis ſatisfactio: bōi p̄tinuātō ſine p̄ſerētia
 in b̄. Qua. ſ. q̄ mutātōs ſepe recipiūt. f. vōltas
 in mlre: v̄t̄ in v̄erēſoſ in p̄p̄os: ſbano in ad-
 v̄ſo. Qua. ſ. q̄ bōi platio p̄nenti ſiue expedit. f.
 lapſoy ſatū p̄p̄icere in meli ſp̄are: dari ſp̄edia
 in odica pagere: v̄ell̄ n̄ri ad lucra. Qua. ſ. v̄ba a
 quoy p̄cipue necēda. f. largitas nō durat: cōs
 nō ſp̄ ſcurat: caritatis nō n̄h̄y fallit: mēſura nil
 obmirat. Qua. ſ. q̄ in p̄ditore ſp̄reges. f. mel in
 ore v̄ulciſſimū: ſel in ope moniſtē: ſb r̄ſu blādi-
 ſim̄ in vultu: ſ ſagaciū in actu. Qua. ſ. q̄ ſepiū
 bōem decipiūt. f. v̄boy v̄alcedo lucrādi: cupidi-
 ta: obrecepto mlra: e paucitas intelled̄i. Qua. ſ.
 q̄ morte p̄cioſa erant. f. ſenē paup̄tate opp̄mi:
 bōies carere ſibi: corp̄: p̄ctores in omniū p̄ct̄
 e eoy in carcerib̄: dētus. Qua. ſ. in q̄bus dēt-
 can̄t marie p̄p̄ares. f. artū caritudo: victualuy
 vtilitas: nobilit̄ opp̄ſio: variata nouitas. Qua.
 ſunt loq̄e p̄ alio placibiles. f. ſcraigena in galia
 in lūbardia p̄de mōtis platio m̄trica: e p̄a yca
 in alemania opoſio v̄ictamio in apulia. Qua. ſ.
 v̄bos ceteris p̄meritēs. f. piſio in ſcijs: ſaler-
 nū in medicinis: bōndia in legib̄ aureliam̄ in a
 cotib̄. Qua. ſ. v̄bos p̄ alijs gr̄a dione. f. piſus i
 ſcra: mediolanū in lūbardia: floſtia in tuſcia
 roma in yralia. Qua. ſ. marie civitates ſer alias
 excellentes. f. ianna venetie p̄ſt̄inopol. e p̄it. p̄
 m a gaudy diuiniſ. ſcōs vicualib̄ nō erit ſi aliū
 tertio in mercionijs. q̄ra magnū ciuit̄. Qua. ſ.
 erit bōies ceſos alios excellētēs. f. ſalornū v̄ſi ſa
 p̄ſtia arif. in p̄bia: virg. in p̄oſ. e v̄pocras i p̄bi
 cis. vel gratianus in decretis. Quatuor fuerunt
 ſtr̄nuſſimi milites p̄e alijs excellentes. f. t̄po
 ribus alexandri magna poppinus eurtos t̄pe quo
 galli capta roma capu oliū obdi deb̄t fieri: cam il
 ſ̄ t̄pe belli p̄m̄cipio d̄ciū Jul̄: eſar. Qua. ſ. q̄
 tiram p̄cipue pagit. f. bonos deſtruit paupes odi
 una malos extollit onates enenat. Qua. ſ. ſuet̄ ſo
 eruditiſſimi v̄r̄r̄m̄. f. heredes in india: nero i ro
 ma aſſa in galia e yralia e ayceim̄ in marchia e
 lūbardia. p̄m̄ p̄po ſe occidit gladio. ſcōs ocellis
 ſuit a p̄p̄o. tertio ſcōs mozuū. q̄r̄ in braca nuda
 mediolā lenſere ſautis: e in ſcōno caſt̄ cre mo
 ne ſepuit. Qua. ſ. bōies q̄ vt plimys d̄tari ſara
 gū. f. paupes vt alia rapiat: d̄itice vt acq̄ſita d̄
 ſendit: leſt vt ſe v̄lcit̄: b̄di vt v̄ib̄ a mal̄ tucl̄
 p̄m̄i cultib̄ ſi lenſeri. ſcōs p̄t̄ tolerari. certis ſepe
 d̄na inferit. v̄li v̄nitatē p̄ſcit. Qua. ſ. q̄ p̄cipue

tyrāno regitare p̄dicit. f. ciuiū p̄co: dia: d̄m̄us
 copia p̄ſio p̄dicit e audacia p̄ctētū. Qua. ſ. ſit
 o pa v̄r̄m̄ her alia. f. inter cines koſmata p̄dēt
 p̄dicit opp̄m̄ere: exanire d̄ntes e d̄pelleſ
 p̄ctēta. Qua. ſ. q̄ mores q̄ p̄cipue tyrānis inſit. f.
 in crudelib̄ acrib̄: ſi p̄cipue in d̄cētus audite
 ſp̄anētis oia p̄ gredi v̄lēt e ſe e a n̄mie v̄oime
 redargui. Qua. ſ. q̄ n̄ſes inter alia ſūme cupiūt
 f. a ſcōmoſe amari iuacomb̄ illuy p̄tib̄ pollere p̄
 cioſis amari v̄alcedo: d̄omus p̄ cetis d̄tari. Qua.
 ſ. q̄ m̄lbus in alie dura p̄ſit. f. maritū ſūū cōne
 ſo v̄t̄ ſp̄icab̄ d̄omū tamitū ſepi p̄m̄onē: ſlōs
 eger victu e v̄ſtū t̄p̄os mouit p̄m̄ē. Qua. ſ. q̄
 optie iudici p̄nēit. f. b̄logy andr: p̄dēt̄ m̄dē
 ſob̄ie diſcutit: e ſolūm̄ indicare. Qua. ſ. q̄ d̄eo e
 b̄d̄b̄ ſūme placida erūt. f. ſr̄m̄ p̄co: dia p̄ioy a
 moz p̄m̄y p̄ſt̄oy e lapſo y regard. Qua. ſ. q̄ rei e-
 uctū p̄m̄y māi ſeſte indicat. f. p̄ſt̄i v̄ eſerē male in
 choure v̄t̄: viros aggredi: e oia p̄ſeg. Qua. ſ. q̄
 p̄cio p̄ari ſextianū p̄t. f. ſcia ſantas lūtas e
 tuofitas. Qua. ſ. q̄ abſq̄ graui labore agrī ſ p̄t
 f. gr̄atis laus excellēs in moib̄ ſc̄la magi cōlis
 e p̄ctēta. Qua. ſ. q̄ ſi p̄cio e d̄ſſicilate agrī p̄t
 f. p̄p̄t̄ ſi ſaritas v̄lōs penuria e inſinitas.
 C̄ Explic̄ opus. 71. f. X. de v̄r̄tutib̄ e v̄itijs.
 C̄ Incipit tabula p̄co: dia y ſancti. X. in q̄o
 coctat ſc̄m̄ in paſſibus ſc̄m̄.
 C̄ X̄p̄ deus ſit ſc̄ctum theologie.
 C̄ X̄p̄ b̄n̄dico p̄ſit in actu v̄ſit̄ ſi l̄ct̄er.
 C̄ X̄p̄ ſunt ſi act̄ v̄lōrag in oclie ad intellectus
 C̄ X̄p̄ diuerſitas rōm̄ q̄ eſt in attribut̄ ſit t̄ū
 er p̄e nob̄i: ſiue er p̄e rei.
 C̄ X̄p̄ de coſt̄eſ in patria p̄p̄m̄ ſua.
 C̄ X̄p̄ in v̄n̄ a ſp̄ nō p̄t̄ ml̄ ſp̄icari indiuidua:
 n̄ſi rōne m̄e aut p̄ctēta.
 C̄ X̄p̄ b̄ e v̄n̄ p̄ſit ſi m̄d̄ſtrari r̄de e ſi b̄ tenē
 C̄ X̄p̄ oia nobilit̄ nō ſunt in c̄ ſi in c̄to.
 C̄ X̄p̄ oia nobilit̄ q̄ ſit de nobilitate creature ſit
 de nobilitate creature.
 C̄ X̄p̄ mā multipliceſ p̄ aduētū ſormay.
 C̄ X̄p̄ deum e ſit p̄e noem.
 C̄ X̄p̄ memoria ſit p̄ctio: am.
 C̄ X̄p̄ eſt ſit accid̄ia.
 C̄ X̄p̄ p̄ctia e act̄ ſine v̄lōs generis.
 C̄ X̄p̄ p̄ctia ſit de p̄e actōis aut qualitat̄.
 C̄ X̄p̄ v̄n̄ arti. ſides p̄t̄ pbare alū arcuſoy.
 C̄ X̄p̄ ſi b̄ ſp̄ e. ala ſit angu. aut alic̄ c̄ſterſiſ.
 C̄ X̄p̄ in de o ſint tr̄ſcendētia.
 C̄ X̄p̄ mā in diuiduaſ p̄ accidētia aut p̄ ſe ſi p̄-
 cipiam indiuiduatōs.
 C̄ X̄p̄ v̄m̄ ſcōs ſerminate ſint in mā aut mā
 nuda ſine oia ſorma p̄t̄ diuerſitate habere.
 C̄ X̄p̄ ala ſit tota in toto: e in q̄libet eua p̄e.
 C̄ X̄p̄ ala v̄nar̄ corp̄ mediant̄ b̄ coſpōnib̄.
 C̄ X̄p̄ p̄bi d̄nam̄ n̄m̄ cognoſcētōs d̄m̄i q̄

De concordantiis dictorum sancti thome

hinc et qd vnu qd simplex videt esse perceptibile qd
d b o b e m: illi sp relia p qd videt perceptibile vn n
appbentur bñ s non e qd ipost semp ecedunt
ad ipiare. Et id e dñi est qd diuersitas rōnis regit
et pte dei distingūdu est duob^{us} modis posse ali
qd coārdere rōnis diuersis. vno mō qd i re ipsa
plures nē requirūt sup qd sūddē rōes diuerse sē sp
de bolea l b o s musico in quo est diuersitas rōnis
et pte ipi: et tal diuersitas pōit p ostēdē i re ipsa
et dēmitte illud sup qd vna perceptio sūda videt
illi percepti et nō alijs alijs āt mod^o cōsiderāte nō
est in deo. Alio āt nō pte aliqd cōndere perceptio
nō diuersas nō p in re sū diuersitas aliq nārū s
vna nā simplex perceptio nulli ppositionata s exce
dēs eōm: perceptio: s hēnō derogat simplicitati.
sic n. in alijs diuersitas nā ita i deo sūma pfectō
videt mltē diuersit perceptio. Et isto mō ista di
uersitas nō tū est in rōnē et s i in ipa re: q sp acci
piē eadē nō simplex in perceptio pollicer: vt exce
dēs pōtē vn plūas rōnis et pte dei est vt qd dā ex
cedēs ipse et dē nō vbi dāt diuersa nās. In eadē vō
qd dē deū est qd bōtas s sapia: s hōm i deo sū
f m vssimā sū rōnē iō bōtatiōnē est rō sapientie
f m q b mō. vñ pcedēbas q absolute sū in deo
f m diuersit rōes q diuersitas nō est tū apnd rō
cūntē s apnd ppetate rei. In plā āt pte sū. vbi. f.
qrit. An nota dicā de deo s de creaturis dīcānt
vnu eōs illud iatis declarati est q nō sūit mēti
tō dēponere in deo aliqna diuersitas rōnis abso
lutaz s i v m mēti in ipsa ppetate rerū et. Et id
posū est f m q b mō. Sū b i āt est accēge a ppetate
re: q nō nō sū in deo multo nobilio mō. Et id
cōtē: s iō i creaturis nō eā q r alia sūnt in deo s
cōduerō. Sō n. id de bono est q b repit in crea
tura s creatura bona est q de bono est. Dicit
dicitur est pū q de s āgeli cognoscit a nob p spōs
ipē ellas s nō abstractō nō oñ dāt q de viderē i
pēta per spm sū. nā in pēta pte sū. ostēnt est s eē
ipōssibile s i in via cognoscit q d nō p spm a
creaturā acceptē sed mēte a deo formatā vñ in
mōde ad. q dicebas q nō qdēbas de vnde dei p
ēntiā. In q. de trinitate dei d. l. ar. 6. dīcturus i
vna specie nō posse multiplicari dīmēdū a mī rō
nē nā ē vel alie potētie vbi mōi multiplicati
oē dīmēdū: v cūntē ipē fieri posse p aliquā pōtē
tiā q nō sū in āē q qūas possit regit sine mā vt in
angēlo tū f m eā nō sū multiplicatiō dīmēduor
in eadē specie cū t oē sint spōs quoe dīmēdū i eōs
vō ostēnt est frequētē. S. n. dicitur est id q: nō dū iū
tū erat aliqd ad efidēdū pōtētiā nō multiplicare
dīmēdū in eadē specie qd tū multi tenebāt. Sō
āt in mōde cūntē quōs deū est deū ē vñ d mō
strari rōne s fide teneri nō ostēndit aliqd ad fides
pūtere qd articiō q r cūā posset de mōstrari cū
fideō sū de nō apparet d p m aplm. S. v. s iō dōs
est q rō nāle subseruit fidei. vñ est dñi p fident

acceptū b s q fides suppōit deū ē vñ itāq rōne
ostēnt dñi. f. ē vñ. vel id dicit sū et sūat resolutio
ad diuersas q vni possit de s fieri demōstratiō
alteri vō nō quē p hō dēscēce est ad b accēdere. In
eadē itēz q dñe deā sū duo q sibi vidētē repugnat
vñ est q oīa nobilitat nō sūnt in eā sū sū in suo cre
fato. Alio ē vō nō oīz q illud d q dē nobilitate crea
ture sū de nobilitate creatōis q sū sūe opposita qe
p mō deū est eā sū aliqd vō format. Itēz idē in
sūe quōs deū ē q mā multiplicat p dūctū f m
maz qd vñ est de multiplicāte spēz qz pncipia
sū forme. aliā. n. ostēnt est frequētē formas mul
tiplicari p nām q ē multiplicatio dīmēduorū
i eadē spē. Intra āt deū est deū ē nō eē p fē notā.
Et idē pōtēnt est in plā pte. s. i. l. h. g. g. dicit vñ q dñi
ē b rōe anelms q ex significāte ipi tūi pōtēnt
vñ quāntū significatiōe nō pōit deō. q noīs dīcs
rū significatiōe p ratiōnāt vt credēs nōc aliqz
eē qto an. vñ sufficēt sibi dīcēt q d dīcēt. in
li. de doc. tōtana q s dōs latinū cū an dicitur illud
nōmē excēdit ad cogitātiōē q dā nām qd pōtēnt
vñ et quodā vñ qd ē tōtā vt vocabūt. Et idē bñ
p mō q nō in sūreptū itāz dōaz sūmūdū deā
cognoscit ipse q rō nūciat in placē dīctōz pnci
piū p se nō nūi fuerit talē p se nōtā qd nō mī pū
cis s sapientib^{us} p se nōtā vt in corpō sū nō eē lico
vt dicit boe. in li. de eb domādū b de quo mī ali
rudi. f. p rōnē dōctri pnt quos mī ipō. platio vō
cabūt nō doctē b p que modū pōtē diuersitēnt
de deo deū (sē p se nōtā nō āt sūmū p rē ipsa
platio nōis idē ipse nōmē sūi ostēnt mī āt sūmū vt sū
pū. Et āt dōctra sūmū ostēnt mī āt ē altera
imaginas nō eē ppetatōz dōstrabit ab ostēnt cūnt
in intellectu s iō i pte sūntina dīstēntē vñ est qd
deū est i q d nō dīsputatōz vñ deū est eadē mē
mōzā respicere p rēta. s. v. b. deū est p sūmūdūz
q dā q respicere q d tū mōte pōssipōē im
tū dī dīctōz dō dīe quodā sūntē p rēta s sūmū p
sūntō ordō ientē. Uel idē dō dīctōz p rē q d dīctōz
pōssibile ipōs retinet p rē cūntē locū p rē sūmū p rē
s i eā nō rē dīct mī sūntā sūmū āt sū m p rē
sūnta vdi ē illa mō nā pōit. Eōē qm deū ē eē
ēē accōnō in. q. vt p cōtūā rē sū sū pōtēnt i sū
tē dē sū argumētū s iō i mēte sūntā rē q: ostē
sū sūit eēntū i mē dīctū p pōtēntiōē eē sūe cāe. In
q d nō vō vērūntē deū ē eē āgeli et a cōtō. Et ita
līa sūntē i mēntē eē dī dīctōz locū sūcti gē
hū. Et ē. n. b. pōtēntā d pncipiū cēndū s ad ipō qd
ē s i sū sūntē q d i deo solū b. locū. Et ē p q d eē al
bū alū nē i accōnō hūo respōntā ad ad b eēntē ē pnci
piū eē alū i q sū sūntē ē albe dō. Ad ipm vō
sū p p rē dē alū nē accōnō q cū modū eē rē sūntē
bū rē respōntā ad pncipiū vt ē pncipiū rāf eē. eē nō eē
accōnō q: nā eī vt pncipiū ē i dōle saluat. f. eē p m
eēntē pncipiū fōte cōndū ē ipō eē p qd sūlibet sūmū
dī cāre eē. vñ sūmū āt dāt eē sūe mī ē q d cō sū.

pe fit principii gnatiois et pte et filii principii spiratio nis i pte erit pteia gnatiois in pte et filio potentia spirati. In. q. 10. 36. ar. 4. d. q. sic pte et filii? vnus deo pprietas forme significat pte nonie deo? ita fit vnus pn. pprietas significat pte nonie deo? ita fit vnus pn. vbi erit pte d. pn. significat pprietate no emia. Et igit sic arguit pn. significat pprietate no emia? et oppositio de directe ar. emia. q. vt allegari est pn? Ad hoc igit videtur qd dicitur d. q. pprietate gnosca est sp. pntas pnto et desingudo po stea nra et pnt et pntas de bs q. modu die sine for me pntas cum est et i edicabit. Et isto mo id est cu emia i s. rde dms vnnd pe et pn. quo aliqd p decaf q. i s. rde fit affirmatio cu fit edicabit et id d. i s. rde emia no est pn. quo fit? gnt? fm q. et cu pnitate. pntas nra pnt et desingudo ptes vt d. emia. In q. ita pntat vt pntas pntas i s. rde et sic nullo mo erit pnt. quo fit? gnt. aliter gnates ptes indit? no dicitur est relatio originis i s. rde et relatio est duo pntate id. i. vn relatio et i s. rde actio nis ipam fm modu itelligi d. in dms. vti nec sic pntas pn. quo fit? gnt? q. sic pntas legi et? gnt re. alio de i s. rde itelligi relatio. i. s. q. et pte q. i oi rela tione pnt i dms ita id est vtrius. In creaturis vo reat dnt. Et emia igit dms id id qd est pntate vo id qd referet e adde emia id id qd est i s. rde pte id qd referet e certis q. alia rde est emia in pntate pte id qd referet e alia i s. rde. Et emia igit i s. q. et id qd est pntate pte id qd referet et pnt. quo fit? gnt? nec rde ita oim fm q. pte id qd referet i s. q. et pte id qd referet in pntate tm. vti emia est q. i s. pnt. pntas vo pntis sic dicitur apb noe. n. bntas et pntia gnatiois i s. rde. Et pntas ge neratio no est i s. rde potentia et equo signat emia et relatione imo pntas emia q. emia edicaf et i pnt ad nra pntis gnatiois. Et ita et pte et filii dicit vnus pnt. no est eo q. emia in aliquo q. pntas eo pntas i s. q. pntas in vna relatio ne respectu pntas. Et quo manifestu est q. id i quo pntas cu no fit pntate pntas pte et pnti pnt pntas pntas i s. rde pntas pntas pntas no possit. ita et notu i s. rde relatione in q. est relatio fudata sup acti pcedit tm in q. est id est cu pte et filio. i. q. no pntate pntas pte et pntas i s. rde emia ad est id qd est pntate relatione. in ed. ita spiratio est pntas quo pte et filii? spiratio spiratio fctio. ibid. in scripto in fine clusit articulu dem est ead. et actione emia et pntas pntas vbi no mine pntas no est intelligenda forma parti clare. i. magis hoc est dem a d. filio dnt pntas i s. rde. Talis .n. pntas magis pntas emia hnt rei i s. rde pntas in dms dnt. pntas. n. in deo filio dnt i s. rde cam forma particulari relatio te

lia est non est de intellectu essentia rei sicut bec a nima non est de intellectu boia. habet etiā come ntiam cum pprietate speciei que concommu tur essentia de imper et hoc modo vltimo pte esse ca dem actio essentia et pprietate pntas sed essen tia communitate pprietate vero non q. est pntate oppositio quā habent in se cu fit relatio. d. ligent igit vbi ita inuenitur hoc modo distyn guant et nihil dubitatis erit deinceps. Consequen ter cum de eternitate ageret in primo finit per etemologia. nota ipsius et per natura i s. rde emia bilitate pntas est. In pnta vtro pte fit. pnta rā i s. rde bilitate et ipa pntas est ad natura eternitatis. Et in primo lib. edta gntas et i s. rde bilitate dei edta. in. i. 4. ar. et in. 35. statum. n. eternitatis intulim? vtrius emia modus satis edta emia est doctrine. Edta emia cum de spntate age ref dicit et d. i. ar. vlt. q. esse ab altero per gene ratione et esse ab eo per spntate no possit vni pntate vt per hoc solū differret filii? a spntate i s. rde spntas non fit ab eo. Et ita in pnt d. i. ar. i. omnia est filii? et. i. s. non posse ab invicem distyn gui per distynctiu modu pntas nisi alter eo de re quis ad eo distynctio q. alter eo fit ab altero Et ita d. i. s. ar. i. dicit et omnia est eo no esse dif ferentia inter pntas i s. rde nisi alter eo de re quis ab altero. De hoc etiā in lib. pnta gntas sufficien tispnta est. In pnta vero pte sum. q. 36. ar. 2. videt recte pntas dicit qd dicit et d. i. ar. vlt. et. i. s. rde. In sum aut dicit q. fit in filio et pntas no esse inuenire nisi duas relaciones qd vtrius re ferret ad pntem ille q. dicit inuicem emia est oppo site sicut nec due quib? pntas referret ad filio? spnta sanctum. vnde distingueret filii? spntas pntas pntas duas relaciones oppositas et hoc fm inter tenem? cum. n. oppositae relaciones que tantas in vna pnta sunt pntas. i. aduicet non opponitur non est sufficiens ratio quare alie due in alia pnta esse non possit. vti quā aut hoc meli? ostendit m? d. i. s. ar. 2. vbi necessariu ostendit et ipas pntas non possit differre a se nisi per pntas pntas. Et quo manifestu est pntas non dif ferre per pntas ipas alias foer circularis in demonstrande ipis? id ergo dicit et d. i. ar. vlt. vlt. Anselm? concedit vtrius est fm q. pntas dif ferunt pntas attributa ad que etiā pntas pntas pntas licet attributa pntas sine nature no pntas. vt pntas approposita etiam dicitur eius generatio nem differre a pntas ipse pntas. q. generatio est actio anire. pntas vero voluntatis cum na tura et voluntas sunt de absolutis in quibus nulla est differentia reab alie et actio omnia nihil aliud est q. filio et spntas anire differre fm attributa ea. n. q. nāe fit attribuit filio q. de rde filii est filio tude in nā et ea que amozis spntas. vnde fm hoc

De cōcordātijs dictōrum sancti Thome

nō differt nisi a spūsō demā fm rōez tñi q̄ dī vītas
 rōiō nō cōbit masōrē dīcōrītātē q̄ ip̄a sūt. Si vō
 dīcat q̄ est dñi fm appōpōtā: q̄ ea q̄ sūt Intel-
 lectus vs̄ nāe appōpōnt sūt: e ea que vōluntāz
 sūt spūsūtāto. Et sic differt ab Inuitēs fm
 appōpōtā ad hoc est q̄ aliud dīant reālī q̄ dñi
 p̄ appōpōtā sūppōnt dñam fm. p̄a. Uerbū igit
 nōcūmā Intellegī dī de dñā illā q̄ ē penes attribū-
 tā vs̄ appōpōtā. Ad dē dñi q̄ g. in i. s̄m. dī. x. arti-
 vel. vbi dī illā duoz vō nō posse p̄uenire vni vs̄ s̄
 rōez: nō erit ad id q̄ dī in p̄ma p̄te sūnt aliq̄
 oppō vs̄ ex p̄la pōsītā nō s̄t p̄cōnāctiā: q̄ nā ē ars
 dīnt reālī sūt p̄ntēfactio et scītīa. In dūmīs ad
 nō est aliq̄ reālīs dōa ab sōlūtē. Cōs̄. dēnī ē p̄tes
 ē n. ēc spūsūtōes spūsūtācti nō spūsūtōes. In p̄ma
 vō p̄te facit p̄cellēs et cōa et vni spūsūtōes vtrīq̄
 nāq̄ vey. ē. spūsūtō. n. nomē ē bāle et nomē s̄cōlā
 tūmō nomē aut s̄m se q̄ sōmā ē q̄ ipōnēt in vntē-
 tate et plītate. In dōa autē vna ē sōmā: sūt ē cō-
 nīa sūt nā sūt nōctiō illā cōis p̄ā et nō. Uū p̄ ē n.
 dēnt dīcti vs̄ spūsūtō: p̄ nām nō dīcōrītātē: q̄ tō
 nomē ē v̄bale trābīt magis ad s̄gnīfīcādū p̄ mōs
 ac. ac. aut dīlīgēt p̄cōs sūppōsītā q̄oz sūt.
 In dōa autē duo sūppōsītā spūsūtācti vs̄ p̄ ē n. f. dūo
 spūsūtō: cōnī vō. Cōs̄. dē. 15. vbi s̄nt an dīe p̄sō
 nē mūrā: ad b̄sō in p̄tā dēnī ē in rīsōne ad q̄
 nem q̄ charītātē p̄ metā p̄mīū cōntāctē. In. 4. vō
 h. s̄m. 1. m. 1. 1. s̄m. 3. ḡ. ḡ. q̄ cōnīa b̄mūdīo
 pōsītā est in actū Intellectus frē q̄tēter et in alijs lo-
 cīs vbi de b̄ p̄ncīpālī nō Intēdēt ad idē dēnī ē.
 et de b̄ in nullo dñam vō cōlī vs̄as eūgēlīca hoc
 docēt. Jo. 17. Hōc ē vīta etērna etē. b̄r nō solū
 ordō Intellect. ē d̄volūptātē: s̄t et ordō mētīs ad
 p̄mīū cōndī. mētīs. n. ē p̄mīū dē b̄r p̄ mōdū dātī
 et acceptī. In p̄pōdē. n. ad illū a q̄ ē mētīs in rōe
 acceptī. p̄mīū vō in rōne dātī in p̄pōdē ad ip̄m q̄
 mētēs mētītū et dātī s̄ p̄mīū vs̄ acceptū. Ma-
 tus. n. dīcō dīcōrītātē Inter dāntē s̄ est cū dāt: s̄ nī
 Inter dātē: id q̄ dāt: q̄ id ē p̄ dāre s̄t. Acceptū
 vō nō dīcō dīcōrītātē Inter acceptītes: id q̄ ac-
 cipit: q̄ aliq̄ p̄t acceptē s̄ s̄cō dōs creatūa accīpīt
 se a dōo. Angel. aut nō solū ē s̄mūz: s̄t et s̄cōm accī-
 pīt a dōo. i. cōntiā s̄cōlā mī ip̄e s̄t cōntiā s̄m p̄e
 mīū igit etērnī nēcēō crēt vs̄ acceptū ab eo q̄ mē
 rūt mētītū vō vs̄ dātū ab eo dē: vō ēc actū Intelle-
 c̄tū ab Intellectū: act. vō volūtātē s̄t a volūtātē
 rō vs̄ dōcē mētītū p̄ncīpālī p̄dītē in volūtātē s̄
 mīū vō Intellectū. Et vō p̄ b̄ dō vōlūtātē dñm?
 et amoz s̄cōlā capīctō: crēt Intellect. ē p̄ p̄mū re-
 cipit. Amoz. n. dīcōnt Intellectū vō volūtātē: cūz
 autē aliq̄ amat Intellegī aliq̄ q̄ dō p̄ nō mātātō
 p̄ s̄ facit Intellegī: s̄ ad angēlī hīpīctō: nomē
 acceptū nō ab eo p̄ q̄ acceptū q̄ b̄ntēs ab eo
 p̄ q̄ ad mētūs. p̄er b̄ n. ex cūmīur ad mētūdī
 gradūz que s̄nt b̄nt. B̄ nō mōt sp̄sūtīrīpōsītā: s̄ p̄p̄
 acceptūz que dāz sp̄sūtēm illū dñmīad dūmīa. s̄cō

n. vī. vī. c. de b̄. n. o. Hōdō dīcōne s̄pīē ē p̄mōz
 s̄cōlā s̄mōz p̄ncīpālīs cōdēz: b̄ p̄ dīcōrītātē ad s̄m
 mōrez vs̄ ad Infīmī. In dōa autē p̄mō nō ē vī-
 tīmū cū nō sūt s̄nt ordō p̄mīū s̄ p̄cōnāctiō: nī s̄p̄l
 sanctūs dī: tēntā s̄cōlā nō dñmī et a dūobus: nō de
 dō s̄p̄mīs in cōcōrītātē p̄mīū dīcōz q̄dām ad
 spūsūtāctū quōs vīcīnīs cōndī: vs̄ a p̄pōtē
 sp̄. f. nō s̄ntat: ip̄e. n. amoz dī: vs̄ vī ideo s̄cōlā:
 q̄ igit dūmīs p̄pōtētas mātē s̄gnīfīcat: vō
 dī in s̄cō celestīs terā. s̄ vō vocātī sc̄rāp̄llī. Lā-
 dēntes p̄pōtē accētūz ad dēus. Uū ēz nomībz
 angēlōz nō p̄t s̄mī rōcōnō ad oīdēndās in
 quā p̄cērtā beatītudo cōntāctē p̄sūtā. C̄ ē dī
 crēm est p̄mō s̄cō. d. 15. Nōcōllēdīt q̄ cōmā bea-
 tūdīnīs sūt in volūtātē: q̄ charītās p̄mīt ad
 s̄m gaudī: q̄ Intēpabīlīter p̄cōmīat illā vīfī-
 cōm beatītā: q̄ nō ē vey de mlīs alijs gaudīz
 accētībīlīs sicut est dēnōctiā illōz que s̄mī
 p̄pōs creatas: et ideo s̄nt succēdūt: ideo dīcō-
 cōs et amoz nō ita dēstant a gaudīo cōntāctē: sicut
 nōctiā talīz rōez: p̄ tanto dēnt est charītātē s̄cō-
 nīre ad p̄mīs cōntāctē et sp̄ale. Cōsēquētēz
 et trīnītātē mūdī ageret dīcōmōs in. 1. sc̄r. nōv-
 trām partē b̄cō rōnēz necessāriās: idēu p̄mā p̄
 tēsum. asserūtūz: in s̄cō h. 3. gēnī. de hoc ē
 sp̄lēm tractānt fecīmōs in quo cōndēz nō dī
 bī repugnāre esse a dōo fm totas s̄mī: nō dābē
 re dūmōdīs p̄ncīpālīs hoc. n. 10. mōt Impēdūt
 p̄cēctūm p̄bī q̄ dīcō ad neutrā partē rōnē gōa
 bēri. Et repugnānt. n. Intēllectus et patīfīna
 dēmōstrātio dūctas ad Impossībīlītātē pōssī-
 mā dēmōstrātio cōntīfīna est p̄ Intellectū hēri ra-
 tīonem Indīcōrītēm: q̄ quid est. Unde cū vntūm
 s̄nter ad s̄bōntē rōnēm vtrīq̄z partī illā de
 Infīnatē animas alijs s̄mīlīs in dēstīcātē
 nō q̄ dēstīcāt s̄t et respōdētē: s̄d q̄ tot in eīnō s̄
 lutīōne p̄sūtī mōtō cōnūctīs s̄ p̄ā p̄ctāctā.
 Cōsē. n. s̄cōlā dērogat vntūz et Intellectūz: p̄
 nīc̄. Hūcōrīs: q̄ sic p̄erīet dīcōrītātē s̄mōs et
 in hūc dēstīcātē vntūz autē vōsē partīs nō
 s̄nta r̄p̄sūtāz q̄ quos s̄cōlā s̄mōz de vntūte Intel-
 lectus ē p̄nere Infīnītās animas actū q̄ pōnt
 algātī in mētabōrītātē s̄mōz: s̄ est In Infīnītē nō
 p̄pōtē hoc equīpāntē dōo in ordīne rēz Infīnī-
 tātē in Infīnītātē: s̄cōtē ita Infīnītās s̄cōlā
 Infīnītātē dūmīe. Nōcōmōmōs et b̄ s̄cōlā est et s̄p̄
 turas gēn. a qua fīde in b̄ rōz dūmī s̄p̄t. vī c̄pī
 p̄bī errōnē fūnt pōndō mūdīs c̄mōz: nō nō hūt
 c̄tā s̄. s̄cōlā dēnt dēnt dīcōrītātē: s̄ errānī p̄sūtās
 c̄tā vō nō autē rōnē mūdīs c̄mōz et dōo p̄ctē
 igit rōnī rīsōnē aliq̄m. 1. sc̄r. s̄. m. 1. 3. gēnī. etū
 lūmōs. In p̄ma vō p̄te s̄m. pōt aliās rīsōnes et
 In p̄dīcō dūmī vā et p̄tēntā rōez p̄pōtē b̄ nō p̄dē
 dēre mētūs q̄ qdēs rīsōnē nō p̄tēnt dīcōrītātē: q̄
 b̄ rīsōnē ad nūm s̄p̄dītē posse dēmōstrārī dōez: n̄
 cō ab etno ē et oppōsītus et pōssībīlītātē et in lo-

juris dicte gōnis dōm sit q; nō pōt demonstrari q; hō aut celi aut lapia nō fuerint qd quidē dōm de hōie nō stat cum p̄dicta rōne. vñ scire debēt aduersarij q; hec rōnō nō fuit inuentio nē. Wiseritas. n. rōnū ad b̄ inducta ostēdit q; nulla sufficientia est vel demonstratiua. vñ arguit q; cū vñ vñ alius alā incūlit rōnē q̄re hūic differēt illē ille alteri et facultate dicitur irrōe oriat apud in fideles. n. manēt igit̄ ip̄i in rōnib⁹ quas putāt sufficientē qd vñ est in demonstrati. es. Ad b̄ autē solūmō sufficit fides ip̄i nec rōnī hūane p̄ho autē vbi de loquit̄ ante q; quicq; foret a principio cuius ip̄o erā cūcti p̄ponēs. De p̄dicta rōe in q̄nibus nōis disputans vbi q̄ritur. an deus possit infinita facere. et in alia q̄ne vbi q̄rit. An possit infinita scire dicitur q; si esse actu repugnat ei qd est in finitū esse in actu nō pōt de infinita actu facere. Si autē nō repugnat pōt sed vñ possint esse actu dicitur differētū vñq; alias et idē dicitur in p̄dicto tractatu q; nōdū erat ostēdit infinita actu esse non posse nec aduersarij nobis b̄ ostēdit qd tū nos p̄tes in p̄ma pte summe ordim⁹ recitata opinioe alageliter certū habuim⁹ q; infinita esse nō pōt ēt p̄ actōis vt ibi ostēdit est. Si igit̄ p̄dicta rōnō non placet eis q̄ nō nobis sufficit vt dicit est. q; arit. perit mūdus oēs sp̄s rerum habuisse a principio vñ nō pōt mund⁹ ab eterno ponifectus nisi homo est qui est sp̄s p̄fectissima vniuersi. Et itē cū necā qd arit. m̄deat huic rōnī. nō. n. habem⁹ qd qd fecit de substantia separatis h̄ certū sit ip̄m in finitū nisi p̄fectia tñ p̄posuisse vt p̄ in p̄mo et sc̄do p̄būcoy. Cogitent aduersarij qd huic rōnī obijci ant. oēs. n. fideles dicit q; in principio creati de us celi et terrā qd beat⁹ greḡ. p̄phetas de sterite esse dicit et ap̄s dicit q; nō volūate hūana aliq̄i allata est p̄bia sed sp̄s sancto inspirati locuti sunt sancti dei oēs vñ p̄nt fidelib⁹ q; nō rōne hūana s; sp̄s sancto inspirati locuti sunt sel dei oēs. vñ p̄nt fidelib⁹ nō rōne hūana sed inspiratiōe sp̄s sancti allatū sit in principio creati de celi et terrā. Quia ergo hoc rōne hūana fieri non potuit si videt iōueniēs mūdo ab eterno sine vole ēt q; postea fact⁹ est in tpe. Dicitur q; nā vniuersalis q; nō aliq; incūueniēs in vniuerso quecūq; sit illa virtus vt deus sicut nos ponim⁹ sine ala mūdi vt alij possunt sine quis alia talis quam semper necesse est talē h̄re p̄tēt in vniuerso vt ip̄m ab oī incūueniēti collo diat q; defectus qui accidit in particulari vt mors animalis vel hōmī ad p̄fectionē vniuersi p̄tē nō. defect⁹ aut qui redidat in vniuerso vt est infinitas in actu s; m̄ cog nō possibile est ēt in vniuerso. p̄posito ergo q; ad p̄fectionē vniuersi est hō ab eterno sicut alia alata q; nō generaret nisi in tpe ut accideret incūueniēs de actu virtutē vniuersi agentis cui⁹ est vniuersum p̄ficere et oīa incō

ueniētia ab eo excludere nō remaneret qd obij. e ref nisi q; hō fecit⁹ generare pōt sicut et alia alata Sed huic rōnī p̄ho q; generatio nō est itā ad sal uandā sp̄m q; vno saluati nō pōt nā igit̄ vniuersi salū p̄ferantē hōem ne incūueniēs acciderēt de infinitate p̄pter bonū vniuersi p̄ferre potius q; ueratiōē ab eo et tñ vniuersum p̄fectū foret in oī bno sp̄bus s; m̄ arit. p̄ter scripturā. n. sacra doce mur adā imortalem factū per originalē misēctas. vñ s; cū de fecisset ab eterno q; nō repugnat et nō h̄re esse ab alio vt fr̄ quēter ordim⁹ potuisset adā existere ad p̄fectionē vniuersi et nō generare nisi vsq; ad ip̄s a deo sibi statut⁹ ut in vniuerso luordinatio alq; seq̄ret cur⁹ p̄nti sola fides docet et nō aliq; hūana ratio. Ad igit̄ in q̄ne vbi q̄ritur an deus possit infinita facere dicit est post egyptū de circulo plūdeo qui non mouet non q; circulus sed q; plūde⁹. Si igit̄ infinitū actu ēt posset s; m̄ rei naturā et s; m̄ eā opinioē non placet nō bis nō enim opinatur hoc possibile esse cum et⁹ oppositum d̄ocuerimus in p̄ma parte summe.

Explicet opusculū. 71. vltim⁹ sancti thome de aquino de concordantijs doctorū s; ioy in quib⁹ alagbus videbatur ip̄m seip̄i contradicere. licet ita non sit recte intelligenti eius melius iam pio fundissimam doctrinam.

Explicunt p̄clarissima epuscula eximij ac diuini doctoris sancti thome de aquino ordinis fratrum p̄dicatoy q; diligētissime emēdata atq; correcta. Et impetia v̄netici ingenio ac impetia Hermannū lib̄tēstē in Coloniens. Anno salug. M̄cccc. xc. vij. Idus septemb̄is Augustino barba dō v̄netici⁹ p̄ncipe illustrissimo exi stente. Laus deo.

CTabula summe opusculoy doctoris angelici
beatissimi Thome de aquino.

Beatos voluit xpus esse suos co
sanguineos. Opus. 1. c. 7. colū. 3.

a Abiābā fuit perfectus. Opus. 18.
c. 3. columna. 3.

Abiābā equaliter meruit in infir
matio fice iānce l' ygnitate ibi.

Abiābādere se pōt iust' ppter tria. Opus. 58. c. 8.

Abiābādere debem' triplex bonum a fauore bo
nium ibi dem.

Abiābādis decoi: eoipalis tribus modis ibi dem.

Abiābāditio forma debet fieri per verbū indi
catum. Opus. 11. c. 1. per totum.

Abiābāditio sacerdot' culpa remittit. ibi dem. 1. c.

Abiābāditio in mātā palma cōpletiois serunde ce
na vbi s' huiusmodi filio non in sacralio. ibi dem.

Abiābāditio ab exōdicatione an requirat determia
tam verbōz formā. ibi dem.

Abiābāditio deus auctōritatē homo vt minister s'
instrumentaliter. ibi dem.

Abiābāditio facta a sacerdote peccato te valē: s' sicut
a iusto. ibi dem. c. 3.

Abiābāditio nō requirit ex necessitate man' impo
sitione: ponunt tamē rōnes p' vtiq; pte affirma
tia. 1. c. negatiua s' solutione s' p' vtiq; affirmatiue
ibi dem. c. 4.

Abiābāditio facta qd valēt oratio a sacerdote ante
& post absolūtiōē s' an sit de absolūtiōis necessita
te. ibi dem. c. 2.

Circa absolūtiōis formā ponitur error s' aliquo
rū circa verba absolūtiōis s' ponitur solutiōes
eorum. ibi dem. 1. c.

Abiābāditio forma s' modus s' alie multe circū
stantie describuntur. Opus. c. 1.

Abiābāditio magis in sacramento altaris s' hoc p'
batur multiplici similitudine. Opus. 58. c. 12. Itē
Opus. 59. c. 3.

Abiābāditio in sacramento altaris sine substantia in
trinit. Opus. 59. c. 5.

Abiābāditio in sacramento altaris frangitur nō eo
p' xpi. ibi dem. c. 6.

Abiābāditio in concreto s' abstracto diuersimode
diffinitur. Opus. 42. c. 19.

Abiābāditio nō tu cū sunt genera s' de eo; natura
habetur. ibi dem.

De natura acōnis est. Opus. 41. per totū.

Abiābāditio varietas virtutum possit esse cō plurali
tatis. Opus. 70. q. 4. art. 1.

Abiābāditio est eōe filioi dōmni s' creature. Opus.
9. q. 45.

Abiābāditio s' motus cuiuslibet rei est ppter diuā boni
tate suo modo pncipandū. Opus. 3. c. 100.

Abiābāditio recta differt a reflecta s' qnomō. Opus. 14.

columna. 3. c. 4.

Abiābāditio volūntarie triplex ēra dicit. Opus. 58. c. 18.

Abiābāditio tōta fuit instructio nostra. Opus. 60. co
lonna. 3. c. 4. vbi agitur de auctōritate xpi.

Abiābāditio p' vtiq; duplex est termin' p' vtiq; est ge
neratio s' scōus forma que est finis generationis.
Opus. 31. c. 2.

Abiābāditio est triplex quidā oīno potentie s' p' vtiq;
alio tempore p' vtiq; alio tempore s' p' vtiq; non
Opus. 9. q. 47.

Abiābāditio peccato incidit in tria mala. Opus. 58. c. 1.

Abiābāditio xpi fuit arduiter a patrib' vtiq; dicitur cō
re. Opus. 60. mēbro. 1. vbi agitur de aduētū xpi.

Abiābāditio xpi tripliciter. Opus. 60. mēbro. 1. vbi de
incarnatione agitur.

Abiābāditio xpi in mētre est p' vtiq; s' quō sit. Opus.
60. vbi agitur de 2. aduētū dicit.

Abiābāditio xpi in mētre q; est p' vtiq; s' p' vtiq; ideo sub
noie gratie ille aduēt' xpi in alio describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Abiābāditio xpi in carne q; facta ē p' vtiq; incarnationē ideo
sub dictione incarnationis describit. ibi dem.

Tabula

Amor est copula amicitia in animis: et ponitur triplex copula. ibidem. c. 44.
Amoris sunt tres distinctitates scilicet tres distinctiones rationis. ibidem. c. 45.
Amoris tres ad hoc alie differunt scilicet tres distinctiones rationis ignis. ibidem.
Amoris alie duo sunt motus interiores ibi. c. 41.
Amor ne percat quatuor modis remedijs scilicet de meditando doctrina oratione et exercitio. ibidem. c. 55.
Amor dei in deo videtur.
Amor describitur sub dictione dilectionis item sub nomine spiritus sancti ideo hic de vltimo pro greffu abstinere videtur ibidem.
Amor carnalis per quod cognoscitur. Opus. 64. c. 15.
Amor spiritualis quod creatus conuertitur in carnalem propter familiaritatem et non periculosam est illa familiaritas. ibidem.
Amor mouet deos aliquod corpus immediatè. Opus. 10. q. 1. Item Opus. xi. arti. 3.
Angelica saluatio aut maria exponitur. Opus. 5. per totum.
Angelica visio duo notantur et quod per angelus significatur diuinum lumen. Opus. 53. l. m. b. 10.
Angeli an sint equales creati a deo. Opus. 1. c. 15.
Angelorum lapsus fuit irremediabilis. Opus. 2. capit. 5.
Angeli an aliquam cognitionem ab hominibus receperunt videtur quod sic per illud apostoli ut imbecillat pro principibus et potestibus celestibus ministris scientia dei. Opus. 1. c. 25.
Angelorum hierarchia et ordines describitur. Opus. 3. pte. 1. c. 116.
Angeli superiores instruit inferiores. ibidem.
Angelos inferiores gubernat deus per superiores et boies per angelos. ibidem. c. 15.
Angelorum ministerio deus gubernat boies ibidem.
Angelorum operatio an possit nostro tempore continèd mensurari. Opus. 1. arti.
Per angelum significatur diuinum lumen. Opus. 60. in. 1. m. c. b. 10.
Angeli an sint motores corporum celestium et an omnia que naturaliter mouentur mouent angelorum ministerio. Opus. 1. arti. 3.
Angeli an regant omnia inferiora in se deducta per viam orationis et an medijs motibus corporum celestium in se deducantur ibidem. arti. 6.
An sine ministerio angelorum mouentia corpora celestia hec inferiora possent se mouere ad agendum. ibidem. arti. 7. et Opus. xi. arti. 9.
An per angelos habeamus omnia beneficia naturaliter in esse de potentia in actis reducta. Opus. 1. arti. 9.
Angeli an propter huiusmodi beneficia sint laici: aut dulia adorandi. ibidem. arti. 9.

Angeli an sint factores omnium humanorum corporum et alium terre nascentium et metallorum et omnium naturaliter in esse deductorum. Opus. 1. arti. 12. Item Opus. xi. arti. 9.
Angeli an habeant virtutem infinitam inferius. Opus. 1. arti. 15. Item Opus. xi. arti. 7.
Angeli an possent mouere totam molem terre. Opus. 1. arti. 16. Item Opus. xi. arti. 5.
Angeli mouentes hec corpora an sint de ordine virtutis. Opus. 1. arti. 17. Item Opus. xi. arti. 4.
Angeli consolantes magis circa sepulcrum an lacrimabili voce sint eam consolati. Opus. 1. arti. 17.
Angeli an suo impetu moueant corpora celestia. Opus. xi. arti. 5.
Angeli an volent de pditione hominum. Opus. xi. arti. 19. et 30.
Angeloꝝ natura: conditio describitur latius sub dictione spiritualis substantie ideo hic fugiendum de alio declaratione.
An erit fletus corporalis in inferno ignis: ad lacrimam emissionem. Opus. 1. arti. 41.
An erit vermis in inferno corporalis. ibi. arti. 42.
Anniculatus pro ore est reparari idem numero a deo. Opus. 9. q. 12.
An ecclesia dilectio que sunt et per que haberi possunt. Opus. 61. c. 1.
Anima vtriusque sit tota in toto et qualibet eius parte require in vltimo. Opus. 72.
Anima vtrum vniatur corpori medijs vtriusque possitibus require ibidem.
Anima abstrusa est incorruptibilis. Opus. 3. c. 84.
Anima asplura esse in vno corpore est impossibile ibidem. c. 9. cum duobus captis sequentibus.
An humana non est extraduce. Opus. 3. c. 93.
An humana non est de substantia dei. ibidem. 94.
Anime separate a corpore est quoddam naturalis quoddam contra naturam. ibidem. c. 152.
An in resurrectione vniatur eidem corpori. ibidem. c. 152.
Anima ante resurrectionem separate a corpore similitudine et punitur etiam pennis corporibus. ibidem. c. 178.
An ipse sanguine irrigata triplice pferit facultate gratie. Opus. 58. c. 31.
Anima ipse sanguine irrigata est sicut paradisus dei propter tria. ibidem.
An romana tripliciter potest considerari et scilicet hoc in anima tripliciter beneficium generat. Opus. 61. c. 6.
An quod est altera distinctio a corpore. Opus. 9. q. 108.
Anima quod habemus a deo in tribus est nobilio: corpore quod habemus a patre. Opus. 61. c. 13.
Anima tripliciter assimilatur deo scilicet triplicem suam assimilatio. Opus. 61. c. 46.
An respicit trinitatem personarum in suprema potestate. scilicet motus iustitiam voluntate. Opus. 61. c. 46.

Anima representat deum sicut per referentiam ad creaturas
 res et personarum causas, ibidem.
 Anima triplex vegetativa sensuiva intellectiva et de
 singulari in spiritu tractatur. Opus. 43. per totum.
 Animate potest singule describuntur in spiritu, ibidem.
 Animate communes conceptio quid signat exponitur
 Opus. 49. c. 1.
 Animi ceteros conceptus sunt duplices, ibidem.
 Annuntiatio divina per angelos facta ad longum eorum
 orbem circumstantia describitur. Opus. 69. primo membro
 Animi vitam gesta habetur. Opus. 60. in ultimo
 membro ubi de veritate a doctrina agitur.
 Apparitiones fiebat in veteri testamento non mis-
 siones. Opus. 9. q. 35.
 Apparitio spiritus possit referre actiones habet. Opus.
 60. ubi agitur de resurrectione domini.
 Apparitio facta magdalene et quare prima a om-
 nibus vidit spiritum, ibidem inferus aliquotulum.
 Apparitio stellei naturae spiritus describitur. Opus.
 60. ubi agitur de apparitione spiritus.
 Bique amare mutare in dulcedinem per factum mis-
 sit deus in aqua significat transubstantiationem
 panis in corpus christi. Opus. 58. c. 11.
 Archidiaconi autem sunt in statu perfectionis regis religiosi
 Opus. 18. c. 2. c. 6. quos sequuntur capitulos.
 Ardoris tres sunt dicitur per tres differentias ignis
 Opus. 61. c. 45.
 Articulus fidei distinctio describitur. Opus. 3. tra-
 ctatu. 2. de fide. c. 61.
 De. 12. articulis in spiritu est opus. quintum per totum
 et opus. 6. et opus. 25.
 Articuli fidei et si non possunt demonstrare probari possunt
 tamen per rationes declarari non esse impossibiles
 Opus. 99. c. 1.
 Articulus fidei ostendit omnia que essentialiter
 de deo dicuntur. Opus. 3. tractatu. 1. de fide. c. 35.
 Ascensio spiritus describitur. Opus. 60. ubi agitur de
 spiritus ascensione.
 Assensio spiritus specialis significat nostram spiritualem et
 quomodo. ibidem.
 Assimilatur homo deo virtute corporis spiritus in tri-
 bus. Opus. 58. c. 15.
 Assimilari tripliciter possumus verbo dei sive fi-
 lio dei. Opus. 60. ubi de incarnatione domini agitur.
 Assimilari et adequari importat in omni ad simili-
 tudinem et conaturalem. non autem equalitatem et simile ideo si-
 lites dei est similis et conaturale patri et adequat et ad
 similitudinem dei non conaturalem. Opus. 9. q. 44. et 45.
 Assurges monarchia unde incipit et agitur durante
 Opus. 20. lib. 3. c. 12.
 Astrologia iudicia describitur. Opus. 26. per totum.
 Attribute divina verborum aspicitur a sapientia sunt idem
 res que divina essentia et distinctio ratione propter diversas
 perceptas intellectus nostrum. Opus. 9. q. 1.
 Attributeque divina genus fundat super res gratias super

telegram et sunt in intellectu. ibidem. q. 2.
 Attribute simul sub dictate dei distribuitur vi-
 de ibidem.
 Attribute divina includit et sunt unum in quantum divina
 sed unum non est aliud in quantum tale. scilicet bonitas est
 sapientia in quantum divina non in quantum bonitas. ibidem.
 Attribute divina sunt in intellectu nostro et in sub-
 iecto. in essentia divina sicut in reposito. ibidem.
 Auxilia sensibilia data rationali creature super alia
 creaturam dicitur dona gratuita. Opus. 3. per pila
 c. 45.
 Auxilia sensibilia data rationali creature super alia
 creaturam dicitur dona gratuita. Opus. 3. per pila
 c. 45.
 Et autem non posse comparari perniciosa error. Opus. 13
 ca. ante finem totus liber.
 Azymos panes quare ecclesia offert. ibidem.
 b
 Baptismus spiritus describitur. Opus. 60. ubi agi-
 tur de spiritu baptismi.
 Baptismus et de eius gradibus. Opus. 65. c. 3.
 Quid de illo qui dubitat de aliquo an sit baptis-
 mus ibidem.
 Quid de illo qui sacerdos non potest habere aqua
 cum qua baptizet ibidem.
 Beati deum comprehendunt et qualiter. Opus. 60.
 3. parte prima de fide. c. 64.
 Beati habebunt summam dei delectationem et frui-
 tionem. ibidem. c. 167.
 Beati deus videtur esse erit in bono firmari. c. 166.
 Beatorum corporum dispositio quibus erit. ibidem. c. 167.
 Beati qualiter habebunt de deo cognitionem et eorum
 beatitudo describitur. Opus. 63. in principio.
 Beati cognoscunt deum tripliciter. scilicet per deum ad
 deum propter deum. ibidem per totum.
 Beati cognoscunt omnia in deo gratuita ad eorum bea-
 titudinem. ibidem.
 Beati diligunt deum per deum ad deum propter
 deum. ibidem. c. 2.
 Beati fruuntur deo per deum ad deum supplet refe-
 rendo et propter deum. Opus. 65. c. 2. in fine.
 Beati vident deo per deum ad deum propter deum
 ibidem. c. 4.
 Beati laudabunt deum per deum ad deum propter
 deum. ibidem. c. 5.
 Beati surgent in gratiam actione dei per deum ad
 deum propter deum. ibidem. c. 6.
 Beatorum congratulatio erit per deum ad deum propter
 deum. ibidem in fine capiti.
 Beatorum corpora erunt post iudicium dies incompe-
 lita tripliciter. Opus. 10. arti. 24. 30. Opus. 11. q. 24.
 Beatorum corpora fulgebunt sicut solis septies plus
 quam sol. Opus. 7. articulo. 36.
 De beatorum corporibus vide in corpore vide in visio
 et suis ultimis.
 Beatitudo in nulla reconciliat nisi in deo. Opus,

Tabula

3. parte. l. c. 107.

Beatitudo vltima a deo regit vniuersam aie cū cogitate. Ibidem. c. 151.

Beatitudo vide visio vide finis vlt.

Bellarones debet esse in quolibet regno & cōitate. Opus. 10. li. 1. c. 14.

Bellorum differētia & ordinatio & diuersorum diuersa officia describūt. Ibidem. c. 17.

Beneficia dei exhibita nob̄ quotidie s̄ in meditando. Opus. 61. c. 1.

Beasq̄ venare an sit possibile. Opus. 1. pte. 1. c. 14.

Bonitas diuine gradus q̄ bonis oia sua bona largiens ē hōi describit. Opus. 53. c. 5.

Bonitas dei ē sapia dei in eo q̄ diuina nō in eo q̄ bonitas: s̄ sic est de omnibus attributis. Opus. 9. art. 1.

Bonitas quomodo dicit inesse rebus creatis. Opus. 69. c. 3.

Bona q̄ sunt oia creatura nō tñ iusta. Ibidem. c. vi.

Bonus & malus q̄s dicitur dicitur & p̄sonarum genera. Opus. 3. pte. 1. de fide. c. 116.

Bonum addit supra eum respectū rōnis ad appetitum. Opus. 43. c. 1.

Bonum est subiectū mali. Opus. 3. parte. 1. de fide. c. 117.

Bonum nō est subiectū mali & ponit solutio in p̄ntem. Ibidem.

Bonus fructus triplex. Opus. 58. c. viij.

Bona p̄palia renunciare p̄tinet ad p̄secutiōis statū cadit sub p̄silio. Opus. 18. c. 7.

Bonum particulare dicitur ad bonū similitudinis ordinari. Opus. 10. li. 1. c. viij.

Ad bonā vitā vniuersa p̄siliōnis persone due pertinent. s̄ operari s̄ vniuersam & copositalis bonorum sufficientia. Ibidem.

Bonum publicū p̄pter tria inesse & permanere non potest: s̄ contra p̄dicta triplex cura iminet regi. Ibidem.

Beadium vide in fia f̄ dicitur filij.

Beccodensis regimen describitur. Opus. 10. li. 4. c. 1.

Calidum h̄ tres p̄prietates calens feruens ardens: s̄ per hoc significat tres gradus amonit. Opus. 61. c. 45.

Caput dupliciter inhiat in mēbra. Opus. 60. vbi agit de xp̄i incarnatione.

Charitas sicut triplex est in eā sic triplex definitur. Opus. 61. c. 16.

Ad charitatem se b̄t anima in hac vita sicut m̄ ad formam elementarem: q̄ est generabilis & corruptibilis: sed anima patrie: sicut materia gēte cōmū: q̄ incorruptibilis. Ibidem.

In charitate sunt quatuor. s̄ cōtūta habitus radicatus in s̄bictō motus: sive actus & forma in motu vltima tria p̄nt argumētari p̄mōs consūpi p̄t

aut argumētari s̄t m̄mū. Ibidem. c. 17.

Charitas duo sunt dicitur. Ibidem.

Charitas augmentat tria sunt signa. Ibidem.

De charitatis argumētari. Ibidem.

Charitas est finis cōmū p̄ceptō: q̄s diuersa q̄ cepra diuersi modo ad charitatem ordinantur. Opus. 17. c. 6.

De charitate vide in dicitur dilectōis.

Charitatis affectio & mulierum cōuersatio etiam spiritualitatem q̄ p̄culosa sit. Opus. 64. c. 13.

Causalis motus vtrum semper sit peccatum. Ibidem. c. 11.

Castitas s̄ continentia pertinet ad p̄fectōes vite. Opus. 19. c. 9.

Castitas impeditiōna. Opus. 18. c. 9.

Castia a castitate sunt dicta et quare. Opus. 10. li. 10. 4. in fine.

Casualia & fortuita in inferiorib̄ a cōditur. Opus. 3. pte. 1. de fide. c. 137.

Causa p̄ma est p̄tinet effectū s̄m efficaciam nō p̄ enumerationem. Opus. 9. art. 74.

Causa s̄m dicitur pater in diuinitate & filius spiritus sancti p̄ aliquos tñ s̄m latinos s̄ nō dicitur q̄ sit p̄cipium: s̄ p̄pter tria. Opus. 1. c. 1.

Causae quae sunt: q̄s differunt p̄cipiū & causa. Opus. 31. circa mediū.

Vniuersa p̄t esse plures cōe & vniuersa p̄t esse causa & cōmū. Ibidem.

Censoria dignitas quid sit & vnde sumptit exordium & inde censō. Opus. 10. li. 4. c. 16.

Censuram qui sunt. Ibidem.

Ad centrum terre a superficie eiusdem an possit sciri distantia. Opus. 1. art. viij.

Centurio quasi centum milites sub se habens. Opus. 10. li. 4. c. viij.

Cibus spiritualis est corpus cōstitū: tali cibo in dignat homo: p̄pter tria. Opus. 58. c. 6.

Cibus p̄sertationis p̄siliū ex tribus vltibus q̄s et tribus seruatis. Ibidem. c. 19.

Circumcisio xp̄i s̄m nobis multipliciter utilis. Opus. 60. vbi agit de circumcisione.

Circumcisio sp̄sialis duplex est. Ibidem.

Circumstantie peccati: an sunt p̄sertende. Opus. 11. art. 6.

Ciuitates & castra in q̄s regionibus & locis s̄t p̄sertende. Opus. 10. li. 1. c. 1. 3. c. 4.

Ciuitates quare institutae sunt & quomodo. Ibidem. 11. 4. c. 1. c. 3.

Carissimi qui dicebant & quatis & qualis dignitas est. Opus. 10. li. 4. c. 16.

Cogitantes cordiū an possunt ab angelo cognosci. Opus. 1. art. 39.

Cogitatio de ope illicito q̄s sit p̄nti & quādo non. Opus. 64. c. 11.

Cogitationes in bono q̄s sint explicatē in cō-

fessioe. ibidem. c. 21.
 Cognitio beatorum in patria qualiter. *Opus. 63. c. 1.*
 Cognitio videtur dicere angelus.
 Cobors quid significat et est cobors maior: eo quod mille equis et decem pedibus sunt in ea. equos tres aut centum triginta. *Opus. 20. li. 4. c. 12.*
 Cobors minor: sunt quingentos quinquaginta equos pedibus equos tres seraginta. *ibidem.*
 Cobras cum in quibus omnia. *Opus. 20. li. 4. c. 4.*
 In cōitate possessioes an debent esse equales. *Opus. 10. li. 4. c. 9.*
 In cōitate an debeat esse certus numerus bellarum: ita quod alii non debeant se habere occupare. *ibid. c. 7.*
 In cōitate sicut in ypodomium non debet esse vitra decem milia viros: et ibi debet in tres partes esse divisi in bellatores artifices agricolae: sed haec opinio reprobatur. *ibidem. c. 17.*
 Cōtinas pōtiones a pictagore traduntur sibi figuris et enigmatibus. *ibid. c. 32.*
 In cōitate debent esse bellatores. *ibid. c. 14.*
 In cōitate consilii sunt necessarii. *ibid. c. 25.*
 Conceptio intellectus non est in intellectu. *Opus. 52. coll. 1.*
 Conceptio intellectus est in intellectu: sicut in se ideo in re sicut in reposito. *Opus. 9. art. 1.*
 Conceptio intellectus est sicut in re intellectu. *ibid.*
 Cōfessio debet esse pura. *Opus. 64. c. 2.*
 In confessione an persona cui quis peccat sit exprimens. *Opus. 11. art. 6.*
 De confessione et modo sciendi et omnibus circumstantiis est *Opus. 64.*
 Confessione una conditio est quod deat esse pura sine simulatione. *Opus. 64. c. 2.*
 Confessio alia conditio est quod sita absque falsitate. *ibid. c. 3.*
 Confessio 3. conditio est quod sit integra ut omnia peccata dicat quae sunt in memoria. *ibid. c. 4.*
 Confessio 4. conditio est ut non involvat obscuritatem et dicat omnes circumstantias et quae sunt haec circumstantiae ibidem. c. 5. et reliqua.
 Confessio 5. conditio est quod sit per se quis accusare debet non deabolis aut primis: et quomodo fieri debeat illa accusatio. *ibidem. c. 14.*
 Confessio 6. conditio est quod in ea sint occasiones peccatorum explicatae alijs datur. c. 14.
 Confessio 7. conditio est quod placenta datur in memoria peccatorum quomodo sit scienda. *ibid. c. 19.*
 Confessio 8. conditio est quod non debet esse explicari persona cui quis peccat nisi quia iuramentum nec de secum iuramentum nisi persona aggravia: ut de peccato vi plato. *ibid. c. 24.*
 Confessio 9. conditio est quod intentio habita circa peccata explicata sit. *ibid. c. 12.*
 Confessio scilicet ponit vultu crudelis et monitus. *ibid. c. 17.*
 Confessione conditio vultus quomodo perfecte sciteri debeat. *ibidem. c. 17.*

Cōstitui modus de cogitatione operis iustitiae. *ibid. c. 9.*
 Confessione audiendo sacerdos qualiter deat se excommuniare. *Opus. 65. c. 5.*
 De cautela in confessione habenda. *ibid. in 2. cap. Confessione*
 Conformare non tenemur voluntati nostrae divinae voluntati in his quae sine peccato possimus ignorare. *Opus. 9. art. 9.*
 Congratulatio beatorum erit pro deo ad deum propter deum. *Opus. 64. c. 7.*
 Congratulatio carnalium describitur debet carnalium In peccato de corpore ipsi credenda sunt tria mirabilia. *Opus. 58. c. 11.*
 Consecratio corporis ipsi fit in instanti operentis ubi non est assumunt tria. scilicet minister debitus debita materia et forma et intentio peccatorum. *Opus. 59. c. 2.*
 Consecrare an potest sacerdos tot hostias sicut velit et sicut de vino in sanguine spiritum vult. *ibid. 5. c.*
 Consecutus in oblationem quomodo dicitur peccati mortale. *Opus. 64. c. 2.*
 Consilia pertinent ad perfectionem vite non quoniam in eis consistat perfectio principii aliter sit vix quaedam et iustitia de veniendo ad perfectionem. *Opus. 17. c. 6.*
 Consilia generalia quomodo inceptum celebrari et quot fuerunt. *Opus. 20. li. 3. c. 17.*
 Consilium debet esse in cōitate. *Opus. 1. li. 4. c. 15.*
 Consilium vite religio.
 Consilium obedientiae romano pontifici et legationes deinceps post est. *ibid. li. 3. c. 17.*
 Consilia quomodo dicitur et vult dicitur omnia. *ibid. li. 4. c. 16.*
 Contentia sine castitate quibus auxilijs iunatur et quibus impeditur. *Opus. 19. c. 3.*
 Contentia pertinent ad perfectionem vite. *ibid.*
 Contentia effectum scilicet est non tollit divinam providentiam. *Opus. 3. pre. l. de fide. c. 140.*
 Contradictoria et contra opinio describitur. *Opus. 37. in principio et postea.*
 Quo modo et deo fiat iunim. *ibid. 5. c.*
 Contradictio dicitur ex tribus consistit vultibus quasi ex tribus scilicet. *Opus. 58. c. 19.*
 Contradictio sine transmutatione panis in corpore ipsi non est impossibile et probatur multis similitudinibus ex creaturis sumptis. *Opus. 59. c. 1. de ha.*
 Corpale linea in tribus dicitur ad eandem partem si quibus sita facit ad utrumque mundum. *Opus. 58. c. 15.*
 Corporalia sunt omnia quae sunt per triplicem viam. *Opus. 15. c. 1.*
 Corporalia non esse omnia. *ibid. c. 1.*
 Corpus ipsi triplici recipit sicut triplici receptionem trinitatis. *Opus. 58. c. 7.*
 Corpus ipsi datur velari sicut panis trinitatis. *Opus. 59. c. 7.*
 Corpus sicut datur ipsi sicut panis propter trinitatem. *Opus. 58. c. 9.*
 Corpus sicut datur sicut panis trinitatis per tria. *ibid. c. 7.*
 Corpus ipsi remittit ex carceribus et quare. *Opus. 60. vbi agit de reatu carcerum.*

Tabula

Corpus xpi irrisores dicentes xpm non ducit cum
 sumpserit: de possibilitate personarum et carnis
 spem. Opus. 1. c. 8. ite Opus. 58. c. 14. ite Opus.
 59. c. 8. ite in eod. Opus. c. 1. r. 1.
 Corpis formatio: et ma de qua et ca. Opus. 3. g.
 te. 1. de fide. c. 34.
 Corpus xpi et h q datur nobis in cibo triplex rō
 sapie pōt assignari. Opus. 58. c. 3. r. 4.
 In corpore xpi hēi hēbant triplex bonū. ibi. c. 21.
 Corpus xpi vter est sibi panis qd tribus mōis
 pbat. ibid. ite Opus. 59. c. 7.
 Corpus xpi multis apparuit sibi spē carnis et signan
 tur ponit duo et pta. Opus. 58. c. 21.
 Corp' xpi esse sō tam modica spē panis pbat tri
 pliciter. ibi. c. 13. ite Opus. 59. c. 7.
 Corpus xpi in pibus est sacratum nō circūscrip
 tione. Opus. 58. c. 13. ite Opus. 59. c. 3. r. 7.
 Corpus xpi in pibus hostijs nō ē diuisus. s; in q
 liber integre. Opus. 58. c. 13.
 Corp' xpi dux māducat nō minū. opu. 58. c. 14.
 Corpus xpi si nō māducat quōdā mō minū qd
 est valde mirabile. Opus. 58. c. eodē.
 Corpus xpi hō pōt pōt māducat tanto pōt aug
 mentat. ibidem.
 Corpus xpi nō d; sumi nisi cū magna pœgatione
 ibidem. c. 15.
 Corp' xpi triplex modis māducati describit. s;
 factalis tñ spūalis tñ spūalis et factalis s; ibi. c.
 17. r. 19.
 Corpus xpi indigne māducat tria incurrit mala
 ibidem. c. 17. r. 19.
 Hōmō mala pōt dici tres plage. s; has plagas et
 oia mala indigne māducatiū triplex remediū
 ibidem. c. 18.
 Corpus xpi digne manducans tria bona recipit
 ibidem. c. 17.
 Corpus xpi duplex effect' bonitat' quo ad bonos
 et scelerat' q' ad malos. ibi. c. 18. ite Opus. 59. c. 5.
 Corpus xpi quō spūaliter tñ accipit: et circa hoc
 sunt tria p'deranda. Opus. 58. c. 20.
 Corpus xpi nō manducatum sunt tres spē sine
 turme. ibidem.
 Corpus xpi digne manducans remāducat. ibidē
 aliquātulum an sine capitul.
 Corpus xpi ponunt. i. effectus sine fructus pera
 nostros. s; languore. ibi. c. 21.
 Corpus xpi triplex effectus sine fructus pncipa
 les. ibidem. c. 14.
 Corpus xpi triplex effectus sump' ex tribus ei
 nominibus dicit. n. medicina māna eucharistia
 ibidem. c. 16.
 Corpus xpi alii effectus sump' ex aliis tribus
 nominibus dicit. n. panis sacri altaris sacri
 charitatis. ibidem. c. 15.
 Corpus xpi est cibū mēntis nō ventris s; non

corpore. Opus. 59. c. 5.
 Corpus xpi dicitur cibū ad similitudinem cibi
 corporalis: q; hoc operatur in aia q; cibū in cor
 pore. ibidem.
 Corpus xpi quare in cena institutum est. Opus.
 60. vbi agit de cena dñi.
 Corpus xpi sacramentum pfiguratum fuit in
 pane sub eucharistia. Opus. 59. c. 5.
 Corpus xpi nō frangatur: sed accidentia. Opus.
 59. c. 60.
 Corpus xpi pōt a bestijs et impijs comēdi quāuis
 et hoc nō inquinatur aut ledit. Opus. 59. c. 9.
 in fine.
 Corpus xpi an sit in sacramento sub speciebus in ce
 lo. ibidem. c. 9.
 Corpus xpi in sacramento ad motum hēre nō
 mouetur: s; cur corpora mouentur: sed alio modo
 Opus. 57. articulo. 34.
 Corpus xpi chulsi diuisiones et diuisiones pa
 nis que remanserunt non sunt equalia. ibidem.
 articulo. 33.
 Corpus xpi chulsi substantia an maneat miraculose
 s; spēs an nullat. Opus. 57. art. 31.
 De corpore xpi multa alia habent vide eucha
 ristia et xps et sacrificium.
 Corpus missica in hoc mōdo sunt duo. s; xpi. et dy
 aboli. Opus. 58. c. 14.
 Corpora inferiora p superiora disponunt. Opus.
 3. pte. i. de fide. c. 137.
 Corpora cœlestia nō agunt in intellectu et volunta
 te bonis. Opus. 3. pte. i. de fide. c. 138.
 Corp' cœlestium motus indirecte agunt et act'
 voluntatis. ibidem. c. 139.
 Corpora cœlestia igitur in corp' humanū. ibidē
 Corpore resurrectio vide resurrectio.
 Corpore bōy disp' q'is erit. ibi. c. 168.
 Corpora dñator' erunt passibilia gratia grossa
 tñ incorruptibilia. ibi. c. 176.
 Corpus viuus et motuū nō sunt duo diuersa cor
 pora. Opus. 4. c. 13.
 Corpus qd est genus predicatur de corpore motu
 mo. ibidem. c. 11.
 Corpus sūm qd genus pna sui diuisione diuidit
 in simplex et mixtum. ibidem. c. 17.
 Corpora bōy et alioy post resurrectionē an erūt nā
 lē incorruptibilia cessate motu celi. opu. 1. ar. 14.
 Corpora dñator' an sentiat penā ignis. ibidem
 arti. 16. ite Opus. 1. ar. 11.
 Corpora inferiora nō sunt de nā gntie cœntie. s; celi.
 Opus. 1. ar. 34. r. 35.
 Corpora sūm cōy fulgebunt septies magis sole.
 Opus. 1. ar. 36.
 Corpora dñator' erūt tripl' passibilia. opu. 2. ar. 19.
 Corpora dñator' erūt dupliciter incorrupti
 bilia. ibidem. arti. 29.

Tabula

Corpora duo verum intelligi p̄t esse in eodē loco. *Opus. 70. q. 4. art. 3.*
Corruptio vide accidens.
Corruptio triplex: ex eisignū vetūti. *Opus. 59. capi. p̄mo.*
Creatio rerū immediate est a deo. *Opus. 3. pte. i. de fide. c. 95.*
Creatio an res dicit p̄t in p̄cepta. *Opus. 9. art. 100.*
Creatio relatio sola ē sicut ē passio. *Ibid. art. 95.*
Creatio ē ad totum esse: ad principia ex quibus res p̄luit. *Opus. 37. c. 4.*
Creatio passiva ē in creaturis: est accidens eius. *Opus. 9. art. 95.*
Creatio est solus dei. *Opus. 3. pte. i. de fide. c. 80.*
Creatura rationalis intellectualis dedit sua operā in dīgnā similitudī. *Opus. 3. pte. i. de fide. c. 103.*
Creatura rationalis finis vltimū vltimo dei p̄ cōclā. *Ibidem. c. 104. r. c. 106.*
Creaturas rōalem sp̄ali mō deus disponit. *Ibidem. c. 143.*
Creatura rationalis p̄t triplex p̄siderari: s̄z ē eget triptici cibo. *Opus. 58. c. 6.*
Creatura q̄sō p̄t cooperari creatori. *Opus. i. c. 13.*
Crux x̄pi sp̄ialis designat milite vitam x̄stianā: q̄sō. *Opus. 60. vbi agitur de ascensionē x̄pi.*
In cruce x̄pi quare deputat a latere dextero vir go hylari vultu velata facie. *Opus. 59. c. 31.*
Circūfignitū x̄pi qualitas: p̄ctōz gravitas de scribit. *Opus. vbi agitur de morte x̄pi.*
Cretē. regimē describit. *Opus. 10. li. 4. c. 19.*
d. Amnatio vltima sine miseria maloz nō p̄stītat in malis butas vte. *Opus. 3. pte. i. de fide. c. 173.*
In dīnario precipue erit pena dāni. *Ibid. c. 174.*
Dīnatio maloz erit p̄ctua. *Ibid. c. 175.*
Dīnati nālitē dei diligunt: s̄ qualr. *Ibid. c. 174.*
Dīnati libez arbitriuz habebūt: s̄ voluntates: in malo obdmā. *Ibid. c. 174.*
In dīnatio erit remotus: s̄ vermis conscientie. *Ibidem. c. 175.*
Dīnatio in composita erit passibilia gravia: grola: sed imortalia. *Ibid. c. 176.*
Dānatioz ale sū resurrectionē s̄ficiant: penāz copozalibus. *Ibidem. c. 178.*
Dānatioz etna p̄ sp̄ali culpa nō est s̄ficiat: s̄z inanim. *Ibidem. c. 174.*
Dānatioz sentiat in suis compositis penāz ignis. *Opus. r. art. 16.*
Deuri: mea quales sunt. *Opus. 10. li. 4. c. 16.*
Defectus p̄t esse in creaturis. *Opus. 3. parte. i. de fide. c. 95.*
Defectus contingunt in creaturis q̄sum ad nāles operādes. *Ibidem. c. 111.*
Defectus voluntarie accidit: contingunt in quibusdā. *Ibidem. c. 113.*

Defectus a x̄po assumpti describunt. *Opus. 3. pte. i. de fide. c. 42.*
Defectus sunt triplices. *Opus. 60. mēso. 1.*
Delectari in deo in via plene nō possumus: sicut nec dei cognoscere. *Opus. 61. c. 14.*
De demōstratione est opus tricefimo octozum
Descendit dñs eozam omī plebe die tertio quid significat p̄tes dicit. *Opus. 58. c. 1.*
Defectus x̄pi ad inferos.
Desiderū patrū p̄ p̄ncipatōe. *Opus. 60. vbi de incarnatione agitur.*
Desiderū desiderū est duplex: hūmā: vt finis hūmā vt ad finem. *Opus. 61. c. 3.*
Deus est. *Opus. 3. c. 3.*
Deus est immobilis. *Ibidem. c. 4.*
Deus est eternus. *Ibidem. c. 5.*
Deus est: est necessarius. *Ibid. c. 7.*
Deus est semper. *Ibidem. c. 7.*
In deo nō est successio. *Ibidem. c. 9.*
In deo nō est oppositio. *Ibidem. c. 9.*
Deus est sua essentia. *Ibidem. c. 1.*
Utrum possit aliquis ad dei noticiam pervenire. *Opus. 70. q. i. art. 1.*
Deus vtrum sit p̄mū quod a mente cognoscit. *Ibidem. art. 3.*
Deum an quis tenet diligere qui actu de deo cogitat. *Opus. 9. art. 19.*
Dei dilectio q̄sō: s̄ qualiter in via est de necessitate salutis. *Opus. 18. c. 1.*
Dei dilectio q̄sō cadit aliquis p̄ p̄silio. *Ibid. c. 1.*
Dei dilectio quomodo erit a beatis in patria. *Opus. 63. c. 1.*
Dei cōntia: s̄ esse idem sunt. *Opus. 3. parte. i. de fide. c. 1.*
Deus nō est in genere: sicut sp̄s: neqz genus. *Ibidem. c. 11.*
Deus nō est sp̄s de indiuiduis p̄dicata. *Ibid. c. 14.*
Deus est vnus. *Ibidem. c. 15.*
Deus nō est corpus. *Ibidem. c. 15.*
Deus nō est forma copozalis. *Ibid. c. 17.*
Deus est infinitus. *Ibidem. c. 18.*
Deus est infinite virtus. *Ibidem. c. 19.*
In deo infinitum nō imponit imperfectionem. *Ibidem. c. 10.*
In deo sunt eminētē omnes p̄fectiones que sunt in rebus. *Ibidem. c. 11.*
In deo hūmāmodi p̄fectōes sunt vnus fm rez. *Ibidem. c. 11.*
In deo nullū cadit accidens. *Ibid. c. 13.*
In deo pluralitas attributorū: nō repugnat simplicitati eius. *Ibidem. c. 14.*
In deo pluralitas attributorū siue notum nō sunt synonyma. *Ibidem. c. 15.*
In deo hūmāmodi notum diuisiones nō possunt diffiniri id quod in deo est. *Ibidem. c. 16.*

Quod deo hinc nota dicunt. ibidem. c. 17.
 Deus est intelligens. ibidem. c. 18.
 Deus est semp intelligens in actu nō in potētia ad
 habitum. ibidem. c. 19.
 Deus nō intelligit p aliam spēm q̄ p essentiam
 suam. ibidem. c. 20.
 Deus est sum intelligere. ibidem. c. 31.
 Deus est volens. ibidem. c. 32.
 Dei voluntas nō est aliqd q̄ sui intelligit. ibidē. c. 33.
 Dei voluntas est ipm velle dei. ibidem. c. 34.
 Decolora vñ articulus fidei p̄bēdit. ibi. c. 35.
 In deo os ponere verbum. ibidem. c. 37.
 In deo vbius dī pceptio intellectus. ibidē. c. 38.
 In deo verbum dei cōparatur ad deum: sicut filius
 ad patrem. ibidem. c. 39.
 In deo verbum est eiusdē eētiae cum patre v eq̄-
 lis: v eiusdē nature. ibidem. c. 41.
 In deo verbum nō differt a patre fm sp̄s: nec
 fm speciem. ibidem. c. 43.
 Deus ē in se: sicut amans in amare. ibi. c. 45.
 In deo amor: sūstantia. ibidem. c. 46.
 In deo sp̄s. f. est p modū amoris. ibidē. c. 47.
 Deus est cō eētā omnibus. ibidē. c. 49.
 Oppositū dicit manifeste p̄bēdit vno sp̄s p̄nci-
 piat: eius reprobatō ponit. Opus. 15. c. 16.
 De p̄dicit res ex nihilo. opu. 3. p. i. de fide. c. 69.
 Dei solus est creare. ibidem. c. 70.
 Deus imediatē res creat. ibidē. c. 95.
 Deus nō p̄durat res nec agit ex necessitate: s̄ vō
 luntate. ibidem. c. 96.
 Deus de novo absp̄s sui mutatione p̄durat res
 inesse. ibidem. c. 97.
 De in p̄duratē res finē aliq̄q̄ imēdit. ibi. c. 98.
 In deo cōstitit nra bēditō. ibidem. c. 108.
 Deus solus est bonus p eētiam: aliē autē creare p
 participationem. ibidem. c. 109.
 In deo nullus defectus esse p̄t. ibidem. c. 110.
 Deus bz cognitionem singulariū effectus v eōs
 imediatē ordinat. ibidem. c. 130.
 Deum necessariū fuit fieri hōiem ad repandam
 genus humanum. ibidē. gte. 1. de fide. c. 16.
 Hōies quare deus vobis fieri homo. ibidē.
 Dei p̄bēdit ep̄curis esse compos. opu. 15. c. 1.
 Dei liberalitas in facto sp̄s assignatur in tribus.
 Opus. 55. c. 5.
 Deus dedit se multē mōs nobis. ibidem.
 Deus est in omnibus p eētiam p̄sentiam v po-
 tentiam. Opus. 60. vbi agit de. 1. a. auctu.
 Deum vt deū veneros: vt iustum tremo vt bo-
 num amo v cōcupisō. Opus. 64. c. 3.
 De in via p̄sctē videri nec cogitā se. ibi. c. 24.
 Deus videntiam dicitū sunt gradus. ibidē. c. 26.
 Deus dicit fons vitas: v t̄ponunt multiplex
 sentes. ibidem. c. 31. c. 33.
 Deus est imutabilis. Opus. 61. c. 1.

Deus cognoscit a beatīs per deum ad deum p-
 pter deum. Opus. 63. c. 1.
 Deus est malū p̄tentiū bonū. ibi. aliquācolū t̄ferit
 Dei p̄sctio in duobus p̄pobaf. f. odio vcloum v
 amore virtutum. Opus. 63. c. 3.
 Deus est incarnatōdem p gratiam in hoībus b̄ta
 ut post incarnatōdem t̄ plenitō. Opus. 1. c. 16.
 Deus est hō q̄lis ē p̄dicitō. ibidem. c. 18.
 Deus factus hō intelligit. Opus. 1. c. 6.
 In deo ē similitas itēsim nō eētēsim. Opus. 9. ar. 4.
 In deo oīa sunt vnum v vnus est aliud. f. bonitas
 sapientia sapientia est bonitas: vt vnum nō in eo
 q̄ bonitas v sic de alijs oībus attributis. ibi. ar. 1.
 Hoc nomē deus tā fm eē q̄ fm in modū significā-
 di idem est cus p̄sona: q̄ significādi in p̄terito q̄ t̄
 nō est vey in alijs q̄ modū significandi est idem
 cum re significata. ibidem. ar. 3.
 In deo eadem est nā est patre: sp̄s sancto nō eodē
 modo se habens itēsim ad modū relatiuum ve-
 ra est: sed si intelligit itēsim ad modū eētialē
 falsā est. ibidem. ar. 3.
 In deo vñ potentia creatū sit diuina eētia t̄
 p̄tatur relatiōē quā nō ip̄tatur eētia: q̄ d̄st̄n-
 gunt potentia: v nō eētia in deo. ibi. ar. 3.
 Deus agit in alia nō solum causando in eā aliq̄
 habitum gr̄e v virtutis: s̄ etiā inclinando liberū
 arbitrium in hoc aut illud nō dicit p̄p̄us in fine
 res: mouere ad actum. ibidē. ar. 3.
 De amorem aliq̄ corp̄ t̄me dicit. opu. 1. ar. 1.
 Deus mirabilis v miracūa quae facit aut faciat mi-
 steria angelorum. Opus. 11. ar. 16.
 Deus p̄t annihilationem reparare idem nume-
 ro. Opus. 9. ar. 2.
 Deus agit p̄pter finem cōdicandum alijs a se nō
 ad acquirendū sibi. Opus. 3. gte. i. de fide. c. 108.
 Dei bonitatē nō referim⁹ ad nostram delectatiō-
 nem: s̄ potius eorum. Opus. 61. c. 3.
 Cetera de deo vide in dilectōe: v in r̄p̄o.
 Diciturā d̄st̄n est dignitatē: v inde dicitur: et
 vñ sumptis ep̄odius. Opus. 10. li. 4. c. 26.
 Diciturā d̄st̄n d̄st̄n vōm eam omni plebe qui
 sunt b̄i t̄rō dies. Opus. 55. c. 1.
 De dilectōe dei v p̄imi v singlis p̄ibns v circū-
 st̄ntis dilectōis ē opus. is. p̄ totū. v Opus. 61. p̄ totū
 dilectō dei v p̄imi est p̄imū v maximū māda-
 tum. ibidem. c. 1.
 Dilectō duplex p̄cupisō it̄tice quō d̄nt. ibi. c. 1.
 Circa dilectōis actūria v cōst̄deranda. f. p̄e-
 cedentia cōcomitāria v sequentia. ibidem.
 Dilectōis autē cedentia sunt cognitō v cog-
 nitō habet q̄ vifum aut auditum. ibidem.
 Dilectōis motū tria cōcomitant̄ q̄ritas qua-
 litas v relatiō. f. fimo p̄pter quem. ibidem. c. 3.
 Dilectōis habitus duplex. f. nullus v gratuitus.
 ibidem. c. 3.

tabula

Dilectionis motus triplex mensurat in eide duratione in ista dicitur. ibidem. c. 4.
In dilectionis motu est triplex ratio sine si. ibi. c. 3.
Iste diligere est per sex expositiones. ibi. c. 3.
Dilectione proprie quod sequitur motus delectationis motus oblationis delectationis. ibidem. c. 4.
Dilectio amicitie est quia diligimus illud cui volumus bonum hac dilectione proprie diligimus deum et regem et super. f. etiam ad obiectum maius et regem ad modum. ibidem. c.
Dilectio sine amicitia dei in alia triplex generatur per quod alia triplex considerat. ibidem. c.
Dilectio dei triplex nunc voluitur gratia. ibi. c. 5.
Diligis amicum propter similitudinem voluntatem quam ab eo postulas. ibidem. c. 11.
Diligentia est deus quod dicitur proferens quod utilis quod propter hoc tria quod diligis. ibi. 7. et 8. et 9. capitulis
Dilectionis causa est pulchritudo affabilitas et mansuetudo. ibidem. c. 11.
Diligentia maxime est christo. ibidem.
Dilectio est est puritas sine tripliciter gradum a se demum descendenti collateralibus in beatoribus super omnia christo est maxime diligentia. ibi. c. 13.
Diligentia plus de se habet ad videri et videri a viro quam magis per se habet in videri in se et alia. ibi.
Diligentia est de se habet fidelitatem in tribus maxime consistit nonitate propter caritatem adferunt. ibi. c. 14.
Dilectio sicut est in esse tripliciter: sic etiam tripliciter deficit. ibidem. c. 16.
Dilectio duplex sine similitudine. 4. elementorum. ibi.
Dilectio in modum. f. ex toto corde ex tota anima et. quod sit. ibidem. c. 19. et 19.
Dilectio dei in via plene non potest haberi: sicut nec deus plene cognoscitur. ibidem. c. 14.
De dilectionis affectu circa deum et quod in vita non totaliter possumus diligere deum. ibidem.
Dilectionis decem sunt gradus. ibi. c. 17.
De dilectione dei sunt quatuor fontes sine quod genera solum. ibidem. c. 31. et 33.
Dilectio primi ad se habet describit. ibi. c. 47.
Dilectio proprie significat. ibidem.
Dilectio superius qualis est et quod ad iudicium illius primus est diligendus. ibidem. c. 49.
Dilectio triplex per triplex vellet. f. in vicinis et se. Sed plura sunt deum diligere sine ibidem. c. 50. sed differunt in velle. ibidem. c. 49.
Diligere proprie duplici amore. f. amicitie proprie
Dilectio primi quadruplex. f. in se ibi. c. 50.
De dilectionis gratia a gratia gratia data et gratia a gratia gratum faciente. ibidem.
Dilectio amicitie in duobus motibus ad intra consistit. ibidem.
Dilectio duplex est. ibidem.
Diligenti sunt quatuor ex charitate. ibi. c. 49.
Diligere ex charitate magis per primus et corpus proprium. ibidem.

Diligere ex charitate debent inimici. ibidem.
Diligentia est primo discretio sanctorum non fatuorum et hoc tripliciter. ibidem. c. 50.
In christo plus diligere. f. per petrum. ibi. c. 53.
In dilectionis signis est triplex salus. ibidem.
Dilectio proprie deficit. ibi. c. 51.
Dilectio non sit a cruce aut in oratione potest esse causa in aliam efficiendi forma et finalis.
Diligere de se primo: sine non potest non se habet. ibi. c. 51.
Dilectio est duplex sine. ibi. inferi aliquid quod dicitur deo deo in via et alia erit in patria. ibi. c. 54
Dilectio cum familiaritate mixta operatur. ibi. inferi aliquid.
Cetera dilectionis dei impedimenta sunt. 4. remedia medici et deo exercituum doctrina. ibi. c. 55.
Dilectio dei in patria a beato erit per deum a deo propter deum. Opus. 53. c. 1.
Ad diligendum debet insinuat bonitas christi. opus. 63. c. 1.
Ad diligendum debet insinuat omnia que in deo sunt et omnia que fecit et contulit nobis. ibidem.
Ad diligendum dei fidelitas circa genus humanum et non infidelitas describit. ibidem.
Ad diligendum debet insinuat tota christi actio. ibidem.
Ad diligendum debet insinuat divina misericordia. ibidem.
Dilectionis preceptum est sine in omni preceptum ad quod est in omni modo ordinant. Opus. 17. c. 6.
In dilectione dei et primo est ordo. Opus. 19. c. 2.
In dilectione dei et primo multiplex iudicium. ibi. c. 3.
Dilectio dei quod et qualiter in via est de necessitate salutaris. ibidem. c. 1.
Dilectio dei quod cadit aliquid sine per se. ibi. c. 6.
Dilectio diligendi primi duplex vult sine precepto alius sine consilio. ibidem. c. 13.
Cetera dilectionis primi sine caritatem amabilis tripliciter. ibidem. c. 14.
Dilectio inimici est proprie et amici. ibidem.
Dilectio primi sine intentione amoris duplex. f. largitur operantur et in corpore aut aliam. ibi.
Dilectio primi antequam effectum tripliciter. f. corporalis boni spiritualis alius boni et boni spiritualis dia. ibi.
In tenet deum diligere qui actus in se. capitulum. de deo cogitat. Opus. 9. art. 19.
De dilectionis in manibus. Opus. 31.
De dilectionis duobus cunctibus in emans pulcher sermo. Opus. 61. c. 45.
Dilectio quod sit et de se per se. Opus. 39. c. 1.
Dilectio plene est sine origine. Opus. 1. pre. 1.
Cetera distinctiones proprie in diuini multiplex error: describit. Opus. 13. proptum.
Dilectio regis vult sine. opus. 3. pre. 1. de se. c. 71.
Dilectio in se et possessiones omnes et ornamentum sunt deus necessarie. Opus. 10. h. 2. c. 6.
Dilectio artificialis ut aurum et argentum deus sunt deus necessarie. ibidem. c. 7.
In diuini vult sine persona an sit potentia et dignitas. Opus. 1. c. 1.

In diuinis an sint tria lumina. ibidem. c. 3.
 In die an cētia sit genita. ibidem. c. 4.
 In die an p̄ ad sui p̄fectionē idēq; s̄. c. f. f. l. c. 7.
 Diuinitas q̄uo uellet q̄ facta in d̄ alia rōne de-
 cur diuinitas facta h̄d̄ t̄ uerbum. ibi. c. 19.
 In die q̄ d̄ d̄ uellet genitay. opu. 3. p̄. i. de fi. c. 50.
 In diuinis ab in d̄i d̄iunctio est s̄m relatione rea-
 leo t̄ nō sunt accidentaliter inherentes. ibidem. c.
 51. 52. 53.
 In die ip̄sōt̄e d̄ est p̄fectio p̄onas q̄ tres. ibi. c. 56.
 In die relat̄ōes seu p̄one p̄pate ad cēntiam d̄int
 rōc̄. s̄ vna p̄pate ad alia d̄int reat̄. opu. 9. ar. 5.
 Diuina generatio terminat̄ ad suppositus nō ad
 relationem. ibidem. ar. 9.
 Utr̄ mēsōdiana ad cognitiōē uitaq; indigeat noua
 uisitat̄ de lucis diuine. Opus. 70. q. 1. ar. 1.
 Utr̄ possit a h̄o ad dei uocatiōē ḡnerire. ibi. ar. 2.
 Utr̄ de s̄ p̄mū q̄ a mat̄e cognoscit̄. ibi. ar. 3.
 Utr̄ ad cognitiōem diuinit̄ trinitatis mēsō p̄nā
 lem rōnem sufficiat. ibi. ar. 4.
 Diuina uer̄ licet inuestigat̄ō tractat̄ ibi. q. 2. ar. 1.
 Utr̄ de diuinit̄ possit cē s̄ta. ibi. ar. 1.
 An in his que sunt fidei licet rōnibus uer̄re
 Utr̄ dia in sc̄is fidei sint obscurata quire fides.
 te uerbor̄ uelanda. Opus. 70. q. 2. ar. 4.
 Utr̄ in diuinis sit oīno ymaginatio relinquēda
 ibidem. q. 6. ar. 2.
 An in intellectu noster p̄de ip̄am diuinit̄m for-
 mani insuere. ibi. ar. 3.
 Utr̄ ad formā diuinā ip̄sōt̄ē d̄ p̄ sc̄ias spectari
 uas p̄ueniri possit. ibidem. ar. 5.
 Doctrina ip̄s̄i s̄m p̄m̄nata sc̄itate uita miraculo-
 rum opatione. opu. 60. vbi agit̄ de doctrina ip̄s̄i.
 Doctrina ip̄s̄i debuit esse galolica. ibidem.
 Doctrina sacra trahit̄ p̄p̄ne s̄m methaphisica. ibidē.
 Documentis peragat̄ō trahit̄ s̄m figurā t̄ enigma-
 ribus de cōt̄ariis p̄dūib̄. Opus. 10. li. 4. c. 11.
 Dona gratuita per peccatū homo amittit Opus.
 3. pte. 1. de s̄ct̄e. c. 144.
 Dona gratuita uide gratia.
 Dns t̄ d̄m̄m uide in d̄c̄ade regis q; s̄m nemo re-
 gis t̄ regni oīa que de d̄ns t̄ d̄no possunt dici hoc
 uitaris gratia sunt posita.
 Dotes corp̄is glorificati sunt quattuor. Opus. 60.
 vbi de ip̄s̄i re surrect̄e agit̄.
 Dulcedo sp̄s̄us est que d̄ p̄p̄natio gaudij cele-
 stis ualēs p̄tria mala q̄ i b̄ m̄do s̄t. opu. 5. c. 19.
 Dulcedo sanguis ip̄s̄i tria b̄a facit. ibi. c. 31.
 Ductio a c̄a t̄ qd̄ significet. opu. 10. li. 4. c. 11.
 Lectura p̄mo fundata ē ip̄s̄i sanguis: unde a
 h̄o s̄m̄t̄: or̄ postea s̄m̄t̄ s̄m̄t̄ uer̄a d̄m̄a possit
 s̄m̄t̄ t̄ pace t̄ nō in ip̄s̄i p̄cip̄i ebat p̄dicari. Opus.
 Effectus an possit cē cōs̄e dura. 10. l. 3. c. 16.
 nōtis cum sua c̄a. Opus. 17. in p̄n̄.
 Effect̄ eucharistie s̄m̄ tria uolēt̄ qd̄ p̄ panis fact̄

altr̄is fact̄m charitat̄. Opus. 59. c. 15.
 Effectus eucharistie s̄m̄ alia tria uolēt̄ qd̄ dicitur
 māna medicina eucha. ibidē.
 De elemosinam mitione. Opus. 13.
 Enn̄asatio ext̄s̄ionem h̄ic p̄de s̄m̄ nūm̄y t̄ crea-
 turis nō in deo. Opus. 9. ar. 4.
 Em̄anāt̄ dia nō ē ext̄s̄ioe h̄m̄ta s̄ sit cōm̄. ibi.
 Emer̄ can licet officia. Opus. 11. circa med̄s̄.
 De ente t̄ cōnt̄a. Opus. 30.
 Circa oēs ena uer̄at̄ methaphisica logica sop̄bi-
 sta diuersimodē. Opus. 41. c. 2.
 Eus nō est genus. Opus. 31. ar. h. aliquēntulum.
 Eus quadrupl̄ diuidit̄. Opus. 41. c. 3.
 E p̄h̄a star̄ n̄ ē melio: star̄ reliḡōis. opu. 15. c. 19.
 E p̄h̄a star̄ n̄ ē p̄fectio: star̄ reliḡōis. ibi. c. 17.
 E p̄t̄ tenēs esse in statu p̄fectōis. ibidē. c. 19.
 Errores grecor̄ describunt̄ opu. 1.
 Errores circa incarnat̄ōē ip̄s̄i uide in ip̄s̄o.
 Errores in fidei nō s̄m̄ p̄ scripturā: s̄ p̄ rōes p̄p̄t̄
 p̄b̄ari nō ēt̄ ip̄s̄i b̄ita q̄ h̄d̄ca ponit̄ t̄ si sint sup̄a
 nostrum intellectum. Opus. 59. in p̄b̄emio.
 Esse t̄ posse cōt̄m̄y rerum nō est totum simul s̄
 successe. Opus. 9. ar. 43.
 Esse aie nō ē aliud q̄ qd̄ cōt̄at̄ cōp̄t̄. ibi. ar. 34.
 Esse ē terminus creatōis. Opus. 17. c. 4.
 Esse se b̄ diuersimode ad creatōis t̄ ḡn̄t̄ōis. ibi.
 Id qd̄ ē s̄ b̄ aliq̄d̄ cōt̄m̄y a nā sua claudunt̄
 esse in m̄b̄i s̄c̄i p̄de p̄p̄n̄. ibidē.
 Esse ē dupl̄x cōt̄m̄y t̄ accidat̄. Opus. 31. in p̄n̄.
 Esse s̄c̄i nō est de ḡn̄e acc̄s̄ q̄ d̄ acc̄s̄ q̄ nō est de
 rōneret. Opus. 41. c. 5.
 Et t̄ iter id qd̄ ē ponat̄ triplex d̄ia. Opus. 59. c. 2.
 Essentia in diuinis an sit genita. Opus. 1. c. 4.
 D̄no illud athanasiū intelligit̄ cōt̄m̄y increata cō-
 cepta t̄ meta de uirgine. ibi. c. 17.
 Essentia forme p̄t̄ cē sine cē s̄tate. Opus. 31. c. 6.
 Essentia dia in alio ext̄s̄ioe est ab alio. s̄a p̄c̄eua ē
 q; a p̄te est: q; cōt̄m̄y dia sit in s̄llo. Opus. 9. ar. 10.
 Essentia ē p̄ncipiū actūs uolūtāt̄i ut ḡn̄e s̄tate
 est: s̄ ē p̄ncipiū ut q̄ uera est. ibi. ar. 11.
 Eus agni p̄c̄ebalis p̄figurabat̄ c̄sum corp̄is ip̄s̄i:
 t̄ modum. Opus. 59. c. 16.
 Etnitas qd̄ ē t̄ q̄no differt ab euo t̄ t̄p̄e. o. 4. 4. c. 3.
 D̄no uellet illud ang. si aliqd̄ cōm̄y in mente capia-
 mus nō in m̄do s̄m̄as. Opus. 9. ar. 19.
 Eucharistie sac̄m̄ describit̄. Opus. 59.
 Eucharistia p̄p̄t̄ tripl̄x dupl̄x cibo t̄ medicina
 h̄. l. m̄ll̄ s̄m̄ uoc. Opus. 59. c. 1. in fine.
 Eucharistie sac̄m̄ dei liberalitas assignat̄ in tri-
 bus. ibidē. c. 5.
 Eucharistie unōnis triplex c̄a p̄tria mala. ibi.
 Eucharistie sac̄m̄ in d̄lect̄ō illuminat̄. c. 1.
 p̄cip̄am sanat̄ mortē uin̄ficat̄. ibidē. c. 6.
 Eucharistie sac̄m̄ s̄m̄ p̄c̄ebalis in tribus sacrificia
 veteris legis. ibidē. c. 1.

Eucharistie sacramento triplex dei sapientia assignatur. ibidem. c. 3.
 Eucharistie factum dicitur congruetatum sub specie panis trincei. ibidem. c. 9.
 Eucharistia figuratur in benedictione Jacob ab ysaac pulchre valde. ibidem. c. 7.
 Eucharistie factio occultant in quibus motus impmuntur. ibidem. c. 5.
 Eucharistie factio tria facit s'm tres proprietates panis. ibidem. c. 9.
 Eucharistie factio tres res significat. ibidem.
 Eucharistie triplex effectus postpatet. ibi. c. 14.
 Eucharistie effectus tria nota: qd dicitur panis factio altaris factio charitatis. ibidem. c. 15.
 Eucharistie effectus s'm alia tria nota: qd diuina medicina eucharistia. ibidem. c. 16.
 Eucharistie factum datur agrae sub duplici specie panis et vini. ibidem. c. 19.
 Quare solus sacerdos sumit sanguine. in codic. c.
 Eucharistie factio renouat omnia mirabilia que ab initio fecit. Opus. 59. in pbemio.
 Eucharistie factio quare in vltima cena est institutum. Opus. 60. vbi agit de cena xpi.
 Eucharistie factio triplici h3 significatione. s. re specu frerit pitia: s. sumit repositio. ibidem.
 Eucharistie factio figuratam fuit in pane subiecti nerio belie. Opus. 59. c. 5.
 Cetera de eoc. regere eoc. xpi factio et in m aduare eum qd sit cuius mensura. Opus. 36. c. 3.
 Eum in quo subiecta. Opus. 36. c. vlt.
 In quo an sit suffic an futu. e. Opus. 9. ar. 102.
 E facit e in populo fieri sine magna necessitate ipam dicitare perturbant. Opus. 10. li. 4. c. 17.
 E facit an possunt domini facere in solitos. Opus. 1. circa medium.
 Eractiones facte ab officialibus dno: absq; inris ordinis quo e qbus sunt restitue. ibidem.
 Eredicationis absolutio an regat determinata formam verbo. Opus. 11. c. 1.
 Econfusio qd dicitur. Opus. 10. li. 4. c. 16.
 Erima rerum in esse triplex. s. naturalis voluntarius mirabilis. Opus. 61. c. 6.
 E spectabilis qd dicitur. Opus. 10. li. 4. c. 16.
 E extrema vnde sunt verba deprecatoria in aliis aut factio indicatio. Opus. 1. c. 1.
 E extrema vnetio quibus sit danda. Opus. 65. c. 7.
 Quid de illo qd desubderit se errasse circa istud sacramentum. s. de alio oleo. ibidem.
 De fallacia in eod. e singulis speciebus. Opus. 39.
 Similitudo excedit amicitiam in multis. Opus. 61. c. 54.
 fantasma rei p' dici s'bus rei. Opus. 14. in sm.
 factio qd sit e' et' fingat circumstancie. Opus. 3. p' c. 1. de fide. c. 136. item Opus. 17. in medio.
 factio in deo erit tria in quibus habebantur p'ntare dno. Opus. 60. vbi agit de oblatione xpi.

felicitas tria se expiment. Opus. 61. c. 14.
 si detus flama in tres distinguit. Opus. 58. c. 2.
 fides non est p'dicabilis nisi est per predicationem explicabilis. Opus. 1. c. 19.
 fides an sit nob' amistrata ab angelis. ibidem. c. 3.
 fides qd sit. vide i deo ar. opu. 3. p. 1. 8. fi. c. 1.
 fides ad quid valet e de singulis articulis fidei in sp'ia vide in dictione articulus.
 fides vtrum de h3o qd sunt fidei licet rōnib' p'ficiat vti. Opus. 70. q. 1. ar. 3.
 fide h'le vty nōdus fuit g'nt' h'ano. ibi. q. 3. ar. 1.
 fides vty a religioe sit distingueda. ibi. ar. 1.
 fides ipiana cur noiat carbo. v' v'is. ibi. ar. 3.
 vltim' b' sit v' fidei p'fessio q' parer e' fi. e' sp'it' anctus sit vno deus. ibidem. ar. 4.
 filiaio a deponiois est quedam s'itudo filiarioniois nullo. Opus. 60. vbi agit de incarnatione xpi filius dicit b' b' d' p' h' s. Opus. 1. p' c. 1.
 fil' dei quo fit dicit motus. Opus. 1. c. 4.
 filii e' d' e' 3 p' p'ier. s. 3° quo p'f'icat. c. 1. c. 3.
 filius e' in p'c' s'c' in ymagine quo urellit. ibi. c. 15.
 filius an sit missus a sp'it' ancto. ibidem. c. 14.
 filium incarnari quare fuit magis congruum q' aliam personam. Opus. 60. c. 1.
 filio dei postsumus trip' assimilari. Opus. 60. vbi agit de incarnatione xpi.
 filius p'c' d' v' v'erbis e' ars qua p' p'c' oia p' d'ic' s'c' l. v' a' mo: quo vult omnia p'ducere multiplicitem h3' h'ec p'p'ostio sensum. Opus. 9. ar. 13.
 filius de equari patri s' q' d'c'ri dicit quada motu ad g'nt'at' eadē quo p'c'f' r'etario factum habet intellectum. ibidem. ar. 14.
 filius vlt' rex e' b' d'itas d'ia. opus. 3. p. 1. 8. fi. c. 107.
 E sine sumit rō d'uerf'itatis: distinctionis in rebus. ibidem. c. 101.
 finis vltimus creature rōnalis est visio diuine essentie. ibi. c. 104. item ibi. c. 107.
 fons aquar' g'nt' emānetes a sumo bono s'm g'nt' g'nt' ibarum. Opus. 61. c. 34.
 fons vltim' quo ab alijs fontibus distinguit esse multiplices fontes. ibidem. c. 35.
 fons di' deus: sunt multiplices fontes. ibidem.
 forma e' t' m' s' g'nt'iois p' h'ec. Opus. 31. c. 1.
 forma tria sunt genera. ibidem.
 forma p'c' e' in h'ole s'm c'nt'iam ita q' nō sequit' aliquid esse h'ole. ibidem. c. 6.
 forma vni' m'ac' est impossibilis qu' sit corpus. Opus. 41. c. 6.
 De plente formaz: q' nō est possibile plures s' stantiales formaz esse in vno p'posito. Opus. 45. in s'm. ar. Opus. 3. p' c. 1. de fide. c. 90. e. 91. e. 91.
 forma a d'io quo in h'ec inferioris s'it. ibi. c. 137.
 fructus in ligni vite. Opus. 58. c. 1.
 fruct' in cogit' xpi s' in ligno. Opus. 58. c. 1.
 fructus tres p'ncipales corpus xpi. ibi. c. 14.
 fructus bono: triplex. ibidem. c. vlti.

Tabula

fructus beatorum erit pro deum ad deum propter deum
Opus. 63. c. 3.
fructus quod sit ibidem.
fructus propter iustus propter gratia. Opus. 58. c. 9.
Generatio quod est motus ad formam duplici forme
conceptione debet duplici generatione. opus. 31. circa finem.
Ad generationem tria requiruntur. Opus. 31. c. 1. col.
Generationis natus modus describitur. Opus. 42. c. 16.
Deus generans est nomine essentiali tractus ad personale
sicut potentia principia actus notionalis est notionalis
sanctum potest hinc intellectum. Opus. 9. ar. 29.
Sentientes potest coherere deus unum simpliciter eter-
num. Opus. 3. pte. 1. de fide. c. 36.
Deus est deus quomodo summas in substantiis separatis.
Opus. 42. c. 5.
Deus non est inter suas species. ibi. c. 7. in fine.
Deus implicite continet ea que sunt in genere. ibidem. c. 9.
Deus generosissimus quod sit et quod eius non potest esse ge-
nerosissimus. ibidem.
De genere logico in materia et materia a solis generatione. ibi.
De genere. Opus. 42. c. 6.
Gratia indiget homo ad amandam deum. Opus.
3. pte. 1. de fide. c. 143.
Gratia in bono propter gratiam rationalis creatura amittit.
ibidem. c. 144.
Gratia christi sunt infinita. Opus. 3. pte. 1. c. 11.
Gratia procedit a deo tantum in ymago ab artifice.
Opus. 60. ubi agit de incarnatione christi.
Gratia est in essentia aie. ibidem.
Gratia christi tripliciter describitur Jo. 1. ubi caro facta est
in unio habitualis et caput. ibi. l. 1. m. 6. 10.
Gratia plenitudo potest dupliciter accipi. ibidem.
Gratia habitualis christi dupliciter considerat. ibi.
Gratia christi an sit infinita. ibidem.
Gratia uniois procedit in christo gratiam habitualis non
temporalis ordinem et intellectus. ibidem.
Gratia dei non semper expulsi expeditio est propter multa
ibi. ubi agit de. 1. ad actum.
Gratia dei non certitudinalis propter securam tripliciter
potest coherere esse. ibidem.
Gratia hinc quibusdam reuelat propter tria. ibidem.
Ad gratiam beatam tria disponunt. ibidem.
Gratia tripliciter erit in esse tripliciter desunt. op. 61. c. 16.
Gratia ex necessitate prosequitur faciens quod in se
est. ibidem. c. 17.
Gratia alia magna alia maiore et gratia maior du-
pliciter dicitur. ibidem.
Gratia ex parte obiecti in quod pro gratiam eleuatur non
est equalis nisi ex parte subiecti. in nostris gratiam eleuatur
ad se ipsum tales gratia talis est. Opus. 9. ar. 31.
Cuius gratiam maiorem sunt dupliciter propter noui testamētū
et veteris. ibidem. arg. 33.
Gratiam actio beatorum erit propter deum ad deum propter
deum. Opus. 63. c. 6.
Beatorum regnum ubi sumptis originem et quantum du-
rant. Opus. 10. l. 3. c. 12.

Gubernatio diecola subditur. opus. 3. p. 1. 8. 2. 10. 4.
Gubnat de superioribus pro superioribus. op. 3. p. 1. 8. 1. c. 11. 4.
Gubernat bonos pro angelos et inferos uoce angelos
pro superioribus. ibidem. c. 115.
Gubernatio die punitiuentie extendit se ad omnes res
et ad inimicos electos. ibidem. c. 113.
Gubernatio die puniti. se extendit ad singularia. ibi. c. 13. 4.
Gubernatio die puniti. se extendit ad singularia. ibi. c. 13. 4.
Gubernatio et punitioe diuine spiritus in bono ibidem
creatura rationalis. ibi. c. 143.
Gubernatio sine punitioe dei se extendit ad mi-
nima et deus cognoscit hinc singularium et punitioem
et opinio opposita reprobat. op. 15. c. 13. 14. 15. 16.
Elyscus uide aqua.
Hereticus error ad hinc principaliter uide in-
dere ut ipsi derogent dignitati. Opus. 1. p. 1. in finem.
Ideus a filio dei assumpti quod sit illis. ibi. p. 1. c. 10.
Ideo uice illud de factis hinc. ibi. c. 11.
Ideo indiget spiritus intelligibilis. op. 3. p. 1. de fi. c. 21.
Ideo indiget potentia sensum. ibi. c. 21.
Ideo indiget intellectu agere et possibili ad in-
telligendum. ibidem. c. 23.
Ideo in ultima perfectione consistit in generalitate
et immutabilitate. ibi. c. 149.
Ideo uita deo multo regit unioem aie hinc cogit.
ibidem. c. 151.
Ideo et angelus punitio in pena et punitio. ibi. c. 154.
Ideo lapsus operis regari. ibi. p. 1. de fide. c. 15.
Ideo reparari oportet propter deum. ibidem.
Ideo tripliciter considerat et finem tripliciter eger cibo. opus.
Ideo assistat deo multiplex et reparat deum 58. c. 6.
Ideo in trinitate ut et rex et punitio res. opus. 61. c. 46.
Ideo est ad ymaginem dei multipliciter sicut et as-
similatur deo multiplex. ibi.
Ideo nalter dicitur beatus et peccator et quod.
Opus. 10. l. 1. c. 9.
Ideo canonice de ipis. Opus. 63. c. 1.
Ideo coherere quare frangitur in tres partes.
Opus. 59. c. 6.
Ideo in genere salutis facta propter deum diligenti-
me. Opus. 63. parte prima.
Ideo in christi f. et salutem et exipare. opus. 60.
Ibi agit de ipis. ibi.
Ideo in tria principaliter assumitur. ibi.
Ideo sic uita carnis sunt reseranda que nunc non
sustentatur necessitas. ibi dem.
Ierarchia et distinctione et ordinem in angelis. Opus.
5. pte. 1. de fide. c. 126.
Ignis significat dilectionem et sunt quod punitio il-
lino ignis. Opus. 61. c. 47.
Ignis hinc in sua natura luminis eius lux non apparet no-
bia Opus. 1. in fine.

tabula

Iberias significat deū humanarū rēbus cōtra bo-
nuine m. deificatum. *Dpus. 60. in pñ.*
Ious est nomē magne virtutis. ibi. vbi agit de
imposide inois rēp.
Ad illustrandē in ternā mētis tria dūponunt.
Ibidem. vbi agit de. 1. aducuta.
Illustrēs q. sant. *Dpus. 10. li. 4. c. 16.*
Imago vide spū sanctus.
Imitari qñ dō minus diuinos mores t pfectōes i
mābitatē. s. p. arētās bonitatē rē. t qñ o defe-
ctōsi sumus in talibus. *Dpus. 62. p. totum.*
Imparatorē pñi q. e. sub dīderūt romano pōrīfci
q. fuerunt. *Dpus. 10. li. 3. c. 17.*
Imperiale dñum qñ ad regale cōparat t poli-
ticum. *Ibidem. c. 10.*
Impūg dīuersis q. bus dīuersimode ad dīuer-
sos ē trālatū t vario mō celebratū. *Ibi. c. 18. t. 19.*
Impūm vñ sūpīt origīnē quor fuerūt t qñ dū
rauerunt. *Ibidē. li. 1. c. 1.*
Impūg qñ t p. quē a grecis trālatū ē ad germa-
nos. *Ibidē. li. 3. c. 12.*
Impūg qñ t q. rpe trālatū ē ad alemos. *Ibi. c. 19*
Incarnatōis cōgruus modus describit. *Dpus.*
1. c. 5. Itē Dpus. 60. in pñ.
Circā incarnatōis errorē vīde in rpo bñtur etiā.
Incarnatōis sacm sūt a pñ^m manife. *Dpu. 13.*
Ius aliqñ dicit ali quō nō fuit demonit^o occultū
fidelit^o rēuelatū. *Dpus. 60. c. 1.*
Incarnatōis mīserū sūt sacretūmū. *Ibidē.*
Incarnatōis mīserū sūt ab eterno pōrdnatū in
ve. le. pfigurati appōrtis pcomzati a sanc^o p-
atribus dē dēratū ab āgelo nūciatū in vergine
cōsummatū. *Ibidem.*
Incarnatōis h. p. grūm fuit. *Ibidem.*
Incarnatōis h. 4. vtilitate. *Ibi. vbi agit d rēp na*
Incarnatōis cā fuit peccatōes saluus rīnare
facere. *Ibidē. 1. mēmbro.*
Incarnatōem tota trinitas operata est tū vni
atributū ppter. *Ibidem. infernus.*
Incarnatō rēp sūe cōpū formatio fuit i. i. i. i. i. i. i. i.
De indiuiduatōis pñ. *Dpus. 19. p. totam.*
Inoratio boīs ex triglica puenit cā. *Dpus. 50. e.*
Inferna malū m. odio accipit. *Dpu. 60. 11.*
Vbi agit de dēcenti rēp ad inferos.
Inferna quadruplex. *Ibidem.*
Inferna an sūt in centro terre. *Dpus. 1. ar. 31. Itē*
Dpus. 11. ar. 15.
In inferno an erit sētus cōpūis qñtum ad lacri
māz emīssionē. *Dpus. 1. ar. 41.*
In inferno an erit vīna cōpūis. *Ibi. ar. 41.*
In dēlatū humanū gūis ergā dēlatūē fidei mī
tplex. *Dpus. 63. c. 1.*
In finitōis etiā sua pfectōis est cum recedat ab
vīnate. *in finitōis autē accedit ad vīnātē.*
In iūstā nō est nec d. det iudiciū p. t. p. 1. 9. ar. 4.
culpa at quē etiā nō d. m. ar. *Dpu. 3. p. 1. d. h. c. 193.*

In mālīa aliqua ē p. ab p. motū. *Dpus. 15. c. 1.*
In inoēntē statu nō potuit nō motū nō pati potuit
fī peccare. *Dpus. 3. p. 1. de fide. c. 1.*
Innoēntē stat^o originalī iusticia t iusticia. *Ibi. c. 3.*
Innocētēs occidit est mālū deo q. est auctor vī-
tē t mortis: in cuius cōspēctū nullus innocētē ē
mālū dōi. *Dpus. 9. ar. 16.*
Innoūano mādū describit. *Dpus. 60. in fine.*
Inobīa vna grūis: alia. *Dpus. 64. c. 11.*
Inspīrauit in facē rēp. rācōnū vīte. *opus. 1. c. 17.*
Intāns in toto rpe ē vīnū differēde. *o. 36. c. 1.*
Intāns rps t cui onoz sūt mēsure. *Ibi. c. 3.*
De mīstibus. *Dpus. 16.*
Intellectuale vīde in sba.
Intellectū dñum accipit spēs intelligibīles ad i-
telligendū. *Dpus. 3. p. 1. de fide. c. 11.*
Intellectus possibilis nō ē in oib^o vñ^o. *Ibi. c. 15.*
Intellectus agēs nō ē in oib^o vñ^o. *Ibi. c. 16.*
Intellectus agēs t possibilis cōueniunt in vna
essētia aīe. *Ibidem. c. 17.*
Intellectus creatus quāsi pōt ptingere ad vīnō-
nem diuine essētie. *Ibidē. c. 105.*
In intellectu humanū impōtēre pōt creaturē in-
tellectuales. *Ibidē. c. 119.*
Intellectus in bobus qd sūt t qñ sūt accēs aīe t
mālīa. *Dpus. 16. de vīnate intellectus d. auerroy
hāe: d. b. c. u.*
Intellectus dñi sūt fere in intelligibile sūe in ob-
iectum. *Dpus. 41. c. 15.*
De intellectu potentia t de eius conditōibus.
Dpus. 43. c. 6.
De intellectu respectū vñm. *Dpus. 49. p. totū.*
De intellectu t intelligibīl. *Dpus. 53. p. totū.*
Intellectus in intelligēdo ad quattuor pōt babe-
re ordīnem. *Dpus. 53.*
Intellegere ē aliud q. intellectu esse. *Ibidem.*
Intellectus non pōt intelligere mī sūt actus rpe
intelligibīl. *Ibidem.*
Res intellectu sūe pceptō int. intellectu est in tel-
lectu. *Ibidem.*
Intellectus semp. h. apud se verbū sūm interiorē
intelligētiam. *Ibidem.*
Intellect^o a vīnate are dīstīngūt. *Ibidem.*
Intellectus t rō qñ differunt. *Ibidem.*
Intellectus noster nō pōt deū pceptē dē. *op. 9.*
Intellect^o appōndēs rē vna pceptē p. ar. 3.
secrē appōndit qñ sūt plūs rpe pceptē. *Ibidē.*
In intellectu nō sūt attributū dīa sicut in sūe-
cto in deo sicut in repitāto. *Ibidē. ar. 1.*
Intellectū t iurē qñ differūt. *Dpus. 53.*
Intellectū interiorē ē ipso aīe sūe sūe. *Ibi.*
Intellectū pīna t sēdā qñ differūt. *Dpus. 42. c. 11.*
Intellectū res nō ē sūe sicut accēs ē in sūe cō-
sū dī sūe cōsū. *I. obiecta. Dpus. 56.*
Intellectū mediū sūe sūe sūe. *op. 50. p. totū.*
Iacobini abbātis error: circa trīnitatē pgnarū.

Tabula

¶ unitatem describit. *Opus. 14.*
¶ Iudei nō pōt licite retinere q̄ vsuram lucrata: s; sunt restituenda t̄ q̄bus. *Opus. 11.*
¶ In iudeos an h; facere cruciades. *ibidem.*
¶ Iudei nō bñtes nisi vsuras si peccauerint an pōt pena pecuniaria plecti. *ibidē.*
¶ A iudeis oblata nō pōt licite retineri. *Opus. 11.*
¶ Iudicēs erūt aliq̄ eius xpo t̄ qui. *Opus. 60. in fi.*
¶ De iudiciis. *Opus. 3. pte. 1. de fide. c. 59.*
¶ Iudicij xpi p̄s erūt insuperabilis explicabilis inf̄minabilis. *Opus. 60. in fi. vbi agit de 1. a dñe. xpi*
¶ Iudicij futuri a xpo describitur regre in xpo.
¶ Iudicij r̄sa. *Opus. 3. p. 1. de fi. c. 58.*
¶ Iudicium duplex. *ibidem.*
¶ Iudicij modus t̄ loc⁹. *ibidē. c. 60.*
¶ Propter iudicium p̄ticulare qd̄ sit singulis i morte erit aliud vs. *Opus. 60. in fine.*
¶ Circa bñdiciūm tria pōt p̄siderari iudicij equitas iudicij cū xpo dignitas iudicij d̄z varietas iudicij vs̄e erit totū mētāl. *ibidē. ibidem.*
¶ Ad iudicij iuria p̄currūt. *ibidem.*
¶ De iudicio regre m̄ta. *ibidē. p̄tēsi illud. e.*
¶ In iustis eadē duo p̄currūt. *op. 60. in. c. de resur. s̄uence frat̄ d̄ bonū iudicij d̄ religionis ingreſſum. Opus. 17. c. 3.*
¶ Accedem ones qui sunt t̄ quale eorum regi-
men. *Opus. 10. li. 4. c. 19.*
¶ Accedem ones si sperare. *ibidē. c. 19.*
¶ Languores n̄r. 11. remediabiles. 11. fructibus cor-
poris xpi. *Opus. 58. c. 11.*
¶ Largaris diuine gradus qd̄ bonus est sua bñ largitus est. *ibidem. c. 5.*
¶ Largaris est xpo se nobis mult̄ m̄dia. *ibidem.*
¶ Lane b̄oz erit p̄m ad b̄z p̄m. *Opus. 93. c. 5.*
¶ Lane remedij s̄ in illa mala magna. *Opus. 58. c. 17.*
¶ Libet arbitrium qd̄ sit. *Opus. 43. c. 7.*
¶ Libidinis furus nō est semp p̄m t̄ semp v̄l-
dus. *Opus. 64. c. 18.*
¶ Lignific b̄i t̄ mali pb̄. *Opus. 3. p. 1. de fide. c. 4.*
¶ Logica t̄ metaf. versant circa cō ens v̄nerſi
modi. *ibidē. Opus. 41. c. 4.*
¶ Locū nō est nisi c̄t aliq̄ mor̄ p̄m locū. *Opus. 51.*
¶ Loco p̄m̄t̄ r̄s̄ p̄s̄ passus. *Opus. 60. c. de pass. xpi.*
¶ In loco quō esse d̄ v̄lita spera. *Opus. 51.*
¶ Loc⁹ t̄ q̄z ciuitas p̄m̄t̄ q̄ d̄at eē. 10. 11. c. 11.
¶ Locus am̄is p̄s̄ t̄ arcē d̄ vt̄ moderare eis v̄ta-
rit. *ibidem. li. 1. c. 4.*
¶ De loco t̄ cims n̄ t̄ qd̄ sit. *Opus. 51.*
¶ Loci varietas v̄t aliq̄d faciat ad diuersitatē p̄m
n̄m̄t̄. *Opus. 7. q. 4. ar. 4.*
¶ An tria l̄ta sine d̄cēda in diuinit. *Opus. 1. c. 3.*
¶ Cita l̄ta vs̄ione qua duplex est d̄na p̄ quatuor
die dilectiois signifi. *Opus. 61. c. 53.*
¶ De n̄ luminis. *Opus. 51.*
¶ Luna an post diē iudicij lucebit sicut sol: t̄ sol se-

pnos. *Opus. 1. ar. 36.*
¶ Lux est p̄p̄a qualitas celi h; sit in aer: t̄ alijs corp̄-
bus c̄tra a celo. *Opus. 9. ar. 7.*
¶ Lux est qualitas agētia vs̄is celi in quē n̄llū agē-
tium nō simplr siue vs̄. *ibidem.*
¶ Lux celi hō est an alia t̄ b̄oica in inf̄liti more
r̄tur. *Opus. 11. ar. 14.*
¶ Sigdalena p̄m o r̄m̄ vidit post resurrectōes
Opus. 60. in. c. de resurrectōe.
¶ Magnificat alia mea d̄m̄ m̄nificat̄ exponit.
Opus. 60. in. c. de incarnatōe in m̄b̄o. 1.
¶ Magor obt̄ describit. *ibidē. in. c. de apparitōe.*
¶ Māli qd̄ sit. *Opus. 3. pte. 1. de fide. c. 14.*
¶ Māli an sit n̄a aliqua. *ibidem. c. 15.*
¶ Māli t̄ b̄ d̄z p̄m̄ t̄ p̄m̄ ḡnā. *ibidē. c. 16.*
¶ Mā. agō cōm̄p̄t̄ bonū. *ibidem. c. 17.*
¶ Māli s̄m̄ est bonus nec ē inenire aliq̄d c̄n̄ialr
malū: nec malū cadit in appetitū. *ibidē. t̄. c. sequēti*
¶ Māli qd̄ b; rōnem p̄cti. *ibidem. c. 18.*
¶ Māli p̄ccari h; rōnem cuspe. *ibidē. c. 19.*
¶ Māli p̄cti aut c̄p̄e in qd̄ n̄ac accadat. *ibidē. c. 19.*
¶ Māli vs̄ia m̄t̄ān p̄s̄t̄i m̄t̄ān b̄ v̄t̄c. *ibidē. c.*
¶ Mala. 11. ex p̄tō q̄ remediāf̄ coipe xpi. *173.*
ibidem. c. 19. 22. c. 13.
¶ Mala tria seq̄it̄ ex obliuioe m̄ente r̄p̄. *ibidē. c. 1.*
¶ Māli triplex siue corruptēs triplex illudē sp̄s
in cōfessione fruct⁹ vetūti s̄ q̄ sac̄m̄ altariū d̄i me-
dicina. *ibidem. c. 26.*
¶ Mala qnq; t̄ terribilia sunt p̄m̄ ar̄if. *L. opinio m̄a*
la inopia c̄gritudo inuidia t̄ mors. *Opus. 61. c. 17.*
¶ Mala tria sunt in mundo s̄ que valet sac̄m̄ r̄z
p̄ctis r̄p̄. *Opus. 58. c. 8.*
¶ Mādarū p̄m̄ t̄ m̄atimū est diligere d̄m̄ denz
tam. *Opus. 61. c. 1.*
¶ Mādarū p̄m̄ t̄ p̄m̄ a d̄m̄icē p̄m̄t̄ t̄ ab inuicē
d̄fferent multos m̄dia.
¶ Mādaroz d̄m̄icoz aliud cerimoniale aliud mo-
rale: s̄ deus factus b̄d̄ cerimoniale abrogat̄ in d̄-
c̄talia derogat̄ moralia p̄rogat̄. *Opus. 61. c. 48.*
¶ Mandatoroz noue legis aliud n̄le t̄ illud p̄cip̄t̄:
qz bonū aliud possunt: t̄ illud bonū qz p̄cip̄t̄. *ibidē.*
¶ Mādaroz aliud p̄d̄nāle aliud absolūtū. *ibidē.*
¶ Mādaroz aliud affirm̄ aliud n̄gatiū. *ibidē.*
¶ Mādaroz aliud ḡn̄ale aliud sp̄c̄iale. *ibidē.*
¶ Mādaroz d̄m̄icōs modus t̄ q̄litas t̄ circūst̄ia corp̄is
r̄p̄ s̄figuraf̄. *cxo. 11. de efi agni pas. Opus. 58. c. 17.*
¶ Manducatio corpus xpi indigne tria mala incur-
rit. *ibidē. in. c.*
¶ Mandacaf̄ triplex corpus xpi. *ibidem.*
¶ Manducatio bigne tria b̄a s̄c̄quis. *ibidem. c. 17.*
¶ Manducatio indigne tria supplicia incurrit que
dicuntur tres plage. *ibidē. c. 18.*

Tabula

Manducatio spūalis triū corpis ebrui quos qua
lis est. *Opus. 5. c. 19.*
Circa māducationē spūalē tria sūt pōsiderāda ibi.
In māducandē corpallit tria que unum sūt spū
rituali māducandē corpis xpi. *ibidem.*
Māducatio spūalis triplex efficitur. *ibidem.*
Māducatio dignē corp xpi māducatur. *ibid. c. 10.*
Manipul' est numerus. *cc. militū. Opus. 10. lib.*
4. c. 13.
Manus q̄ nos plāmauerūt crucifixe sunt s̄ ille s̄
locutides an sint admittēde. *Opus. 11. ar. 4.*
Marie sanctificationis fuit triplex effectus. *Opus.*
**60. in. c. de incarnandē xpi.
Maria fuit in sua sanctificandē ab originali purgata i
siliū peccatōe totaliter a fonte mōdara in sui as
sumptōe ab omni miseria liberata. *ibidem.*
Maria in sanctificandē adeptā est grām in bonum
inclinātem in filiū pecc. gra in ea cōfirmata i sua
assumptōe cōfirmata *ibidem.*
Maria fuit vera mater xpi. *ibidem.*
Mā. perceptio signat pecc. fidelis etc. *ibidem.*
Maria virgo post perceptiōem tria leges secisse
per que signant tria miseria quib' alia sancta p'
peccatū verbi dei debet insistere. *ibidem.*
Mā. p̄surgēs abiit in mōdāna vbi tria fecit. *ibid.*
Maria virginē mānsse incorruptā i filiū perceptio
ne fuit pueniens. *ibidem. in. c. de naturate xpi.*
Maria fuisse desponsatā fuit pueniens. *ibidem.*
Marie virginis p̄sū misice significat plūm pe
nitentes anime. *ibidem.*
Marie purgatio seu potius pueri i templo p̄ita
tio. *ibidem. in. c. de oblationē xpi.*
Maria virgo vere fuit mater xpi. *opus. 3. pte. 1.*
de fide. c. 38.
Maria virgo fuit p̄petua.
Maria virgo aadiēs hoc a symone tuā ipi' alia
p̄t̄s̄bit gladias vtrū nō fuerit deus in quo bec
verba non revoluebat. *ibidem. c. 41.*
Materia corpōy celestīū dīstīnctā est a materia
elementōrum. *Opus. 57. c. 14.*
Materiā mūdi an ab eterno p̄cessisse creationēy
sit necessariū s̄ p̄ntis solutiōis argumētōy in op
positum. *Opus. 3. pte. 1. de fide. c. 99.*
Materia corpis xpi describit. *ibidem. pte. 1. de*
fide. c. 34.
Me materia s̄ eius natura s̄ cōditione.
Me mathematicū. *Opus. 41. c. 14.*
Marrimonū an s̄ quō impedit p̄fectionē spūal
vite. *Opus. 19. c. 6.*
Marrimonū p̄fectissimū s̄ maximū est inter
deum s̄ aliam. *Opus. 14. c. 13.*
Marrimonū vide in sacramento.
Marrimonū faci'm de hoc. *Opus. 65. c. 9.*
Mediator: dei s̄ solum dicitur xps. *Opus. 60. c.*
de passione xpi.
Me materia s̄logimū est. *opus. 50.***

Membra mūltica duplicia s̄y p̄t̄s̄ diaboli. *opus.*
58. c. 14.
Memoria de quib' sit habenda. *ibidem. c. 1.*
Mid habendā memoriā salutarē cogit nos tria
argumēta sive carnis is. *ibid. c. 1.*
Memoria passionē dicitur est causa prima insti
tutionis sacramētū eucharistie. *ibidem.*
Memoria passionē dicitur ad quid valet. *ibid. c. 1.*
Mendaciat quodā sit alio notia s̄ grauiora s̄ iō
fm suas species sunt cōntēndā.
Contra mendicātes scripsit quilibetm' de facto
amore canonico parisiensē tractatū postea per
papam rep̄obatur cōtra quē scripsit ex aduerso
sanctus thomas solūdo s̄ destrūdo singulas rō
nes s̄ q: rituli illius libri ad plenus habent ante.
Opus. 19. ideo bencitatis cā hē sigūfendē.
Mendicare s̄ pondera p̄vita p̄t̄nēt ad quilibz pa
triam. *Opus. 10. li. 1. c. 14.*
Me ad mensurā bat de spūm homini xpo s̄ pro
positio tripliciter exponit. *Opus. 60. i. membro*
is. c. de incarnatione.
Meretriz in mundo est hoc qd sentina in mari s̄
docain pallacio. *Opus. 10. li. 4. c. 14.*
Meretriz nō meruerūt in carnationē. *Opus.*
60. c. de incarnatione in. 1. mēbro.
Methaphora vide doctrina.
Miles qd sit s̄ vide derivat. *Opus. 10. li. 4. c. 1.*
Mirabilia s̄ miracula que operat de' an operet
minister angeloy. *Opus. 11. ar. 16.*
Miraculo an faciat deus fm qd deus vel fm qd
homo. *ibidem. ar. 17.*
Miraculoz xpi veritas describit. *Opus. 1. c. 7.*
Miraculoz operatio describitur. *Opus. 3. pte. 1.*
de fide. c. 135.
Miracula facit nō puenit aliam nisi soli deo. *ibid.*
Miracula s̄ si vidētur aliquid fieri ab aliq̄ crea
tura non sunt miracula. *ibidem.*
Miracula hōmī s̄ hōm s̄ p̄ter ordinē scōrum cōp
sunt non tamē sunt cōtra naturam. *ibidem.*
Miraculi nōmē unde sumitur s̄ quid sit. *Opus.*
60. c. de miraculis xpi.
Miraculoz opatio attribuit fidei p̄p̄ duo. *ibid.*
Misericordia vide p̄natio.
Missa. De hui' celebratiōe sine ritu celebrandī
Opus. 65. c. 1. Itē Opus. 66. c. 1. 3. 4. 5.
Mare in p̄n. canonis faci'm' tres cruces. *ibid. c. 4.*
Mare scōo faci'm' us quinqz cruces. *ibid.*
Mare tercio faci'm' duas cruces. *ibid. c. 4.*
Mare quarto faci'm' quinqz cruces. *ibid. c. 5.*
Mare quinto sunt tres cruces. *c. 5.*
Mare sacerdos extendit brachia per modū cru
cis. *ibidem.*
Mare ibi sit cōta dīversitas in crucibz. *ibid. c. 9.*
Mare corp' xpi intēge in cūctis crucib' faciēdas
manu teneat. *ibidem.*
Misso vide spūsanctus.

Tabula

Missio visibilis nō ficitur in veteri testamento licet bene apparuit. Opus. 9. ar. 35.
Videtur ipse discipulos ad p̄dicandū tria misit Opus. 13. in prin.
De misere clementor. Opus. 32.
De modis dicitur. Opus. 40.
De monarchis et vniūmp̄eritū originē et q̄tū du rauerūt. Opus. 20. li. 3. c. 12.
Monetā p̄p̄ā q̄ habere q̄libet patria. ibi. li. 2.
Vocē diuini quō debeant imi. c. 13.
Tari eos p̄dicare describitur. Opus. 60.
Vocis ip̄i in christo exponit.
Vocis ip̄i necessaria sunt p̄pter tria. Opus. 60. i. c. de passione et morte ip̄i.
Votua vis dicitur. Opus. 43. c. 5.
An cessante motu celi oīa q̄ sūt in mūdo q̄tū ad elementa in inflati elementa resoluerēt. Opus. 11
An cessante motu celi be inferno. ar. 2.
An agere se mouere possent. Opus. 1. ar. 7.
Votus corporū celestū agit ad actū volūtat̄is indirecte. Opus. 3. c. 12. in gre. i. de fide.
De motu quo deus creatora mouet vide in dī- cione de f̄līter de motu quo agēti sūt motores vide in dīcōe angeli.
Votus celi cessabit. ibidem. c. 169.
Votus cordis describit. Opus. 35.
Vulieres an sint exponēde reb̄ bellicis et quōs et p̄terea p̄t arguit q̄ sic et quōd et solūnt rōnes. Opus. 20. li. 4. c. 6.
Videtur trib̄ q̄ significat p̄tria p̄ q̄ p̄nus li neus mūdatur. Opus. 58. c. 15.
Vidūciam cordis quōd causat. Opus. 64. c. 17.
Vidūsus inouat̄ an iudiciū et quōd. Opus. 60. li. 8.
Vocationē rerū trib̄ modis fieri vobit deus.
Vbi de virgine fuit Opus. 58. c. 21.
Vniūsp̄eritū. Opus. 3. p̄t. 1. de fide. c. 37.
Vnūtraq̄ sūbtrata intentioni vniūsp̄eritū- tatis tripliciter considerari p̄t. Opus. 42. c. 7.
Vniū nām dicit aliqd̄ tripliciter. Opus. 60. in. c. de De nūc occulit opib̄. Opus. 33. miracul ip̄i
De natura p̄b̄e. Opus. 42. c. 14.
Necessitas ex diuina p̄dicandē hoīb̄ non im ponit. Opus. 1. c. vlt.
Notiones in diuis describitur. Opus. 3. c. 59.
Notionalū actū dīa ad p̄p̄tates. ibid. c. 65.
Nota dicta de deo quōd be vide in deo.
Nota imponit̄ ab aliq̄ p̄p̄tate q̄ vniūm̄ imponit̄ sed q̄ dīnī imponit̄ signat̄ temp̄ donū aliqd̄ gran- tū dātū dīnī illis q̄bus imponit̄. Opus. 60. in. c. de impositione notis c̄stī.
Notūm signat̄ ip̄a p̄cularia sunt in multiplici dīa que vniūm̄ oībus p̄dicamētis q̄dā non q̄dā sunt dīa quedam p̄cularia. Opus. 43. c. 12.
Nota diuersa et vniūsp̄eritū p̄cipū describit. Opus. Nota diuersa diuersorū officia 20. li. 3. c. 21.
lum cōuariat. ibidem. li. 4. c. vltimo

Nota sunt signa intellectualis p̄ceptionū. Opus. Nota sanctorū an scripta sūt in ce- 9. ar. 1.
lus mar et alibus digito dei. Opus. 1. ar. 19.
De nūc et in ip̄o require tempus et milana.
Bēdīctīa quōdā p̄larorū et impatorū quō- ta vniū p̄mitta ecclesia. Opus. 20. li. 3. c. 17.
De bēdīctīe meriti dīrīnētū erro; dēcri- bitur. Opus. 18. c. 12.
Oblatio est ip̄s in cruce et effudit sanguinē p̄cio- sum p̄pter tria. Opus. 68. c. 15.
Obliuio dīce mēorie tria mala inducit. ibi. c. 2.
Obliuionis triplex est causa. ibid. c. 2.
Occasus casus fuit palchitudo exterioris et ornāt̄ ibidem. c. 8.
Ostruamī regimē et regnū describit. Opus. 20. li. 3. 1. fa occidit quō illis be eligit. Opus. 1. c. 31. c. 6. ff.
Occultat se iust̄ p̄pter tria. Opus. 58. c. 6.
Officia viderē an liceat p̄cipū et vterq̄ liceat emere talia. Opus. 21.
Officiorū diuersorū p̄cipū diuersa sunt nota et q̄ re. Opus. 20. li. 3. c. 2.
Officialū cōtūsus fuit p̄licie diuersa nota. ibi. Opicū videm ciuitas li. 4. c. 26
Oppositū quatuor sūt sp̄s p̄traria p̄tradicō- ria relatiua p̄māta. Opus. 37. c. 1.
Operari vide in sp̄s sanctus.
De opib̄ occultis nature est Opus. 34.
Oratio ip̄i in christo describit.
Oratio dīca exponit. Opus. 3. tractatū de sp̄e. c. 5. et sequēdus. Item Opus. 7. per totum.
Oratio dīca cur dīct̄ in mīsa. Opus. 66. c. vi.
Ordo vide sacramentum.
Ordo nūc iter aliq̄ p̄t p̄cipū artēdi. Opus. 50. c. de incarnatione ip̄i.
Ordines eccleie quot sunt. Opus. 65. c. 8.
Ordinū agēdo dīcitur. Opus. 3. p̄t. 1. de fide. c. 196
Originalis iusticie defectus describit in p̄tō p̄mo Originalis p̄nisi an sit ma- rū p̄centū.
tus actuali aut cōtra. Opus. 1. ar. 19.
Ordo vide dīcitur.
Ornat̄ exterioris fuit occasio p̄tī. Opus. 58. c. 8
Ornat̄ tria facit per q̄ significat̄ tria in sacra- mēto altaris. ibidem. c. 9.
Ornat̄ triplex est m̄ā corpes ip̄i p̄p̄tria. ibi. c. 8.
In pane triplex vniū aut dīc p̄t quā triplex cā a- mētis inter fideles significat. ibidem. c. 9.
Ornat̄ triplex est simplicit̄ et absolute panis p̄pter tria. ibidem. c. 8.
Ornat̄ vniū ip̄i nō habere vltio ecclesie p̄ma- tū erro; est. Opus. 1. p̄t. 2. c. 11.
Ornat̄ 15 in ecclesia plenitudinē p̄trīe. ibi. c. 13.
Ornat̄ 15 fidei b̄ de mīre. ibidem. c. 15.
Ornat̄ si b̄ esse est necessitate salut̄. ibid. dem. c. 17.
Ornat̄ dīct̄ describit. Opus. 20. li. 3. c. 8.

Tabula

Papa sem' dno obedire ab imitatoib' fuit si-
 uerter et quod sic erant xpianitas et audacta est xpi
 note pdicta. ibidem. c. 26. r. 17.
 Pauper vii p' dicitur sibi plenitudo p'tatis. ibidem. c. 30.
 Parabolica debet esse xpi doctrina. Opus. 60. in
 c. de doctrina xpi.
 Paruuli h'c dicitur pdictos q' pfectissime fuerit
 in xpo. ibidem. in. c. de naturate xpi.
 Participare aliquid multipliciter dicit. ibidem
 in. c. de incarnande in embio. 1.
 Passus feclius an xpo fuerit in vltima cena. opus.
 1. pte. 1. c. 19.
 Passio xpi pgnitas describit. Opus. 1. c. 7.
 Passio xpi acerbitas cabat in eo nim' ool' tristiti-
 am et dolorem. Opus. 60. in. c. de passioe xpi.
 Passio xpi utilitas describit. ibidem.
 De passione xpi que sunt hic d' m'issa require ad
 longum in illo terminos. xps.
 Patet in d'na dicit pncipiu filij nō p'prie cā quā
 uo' d'no' note causa v'itur greci. Opus. 1. c. 1.
 Ea que sit patris an sint p'p'ia filij.
 Patris p'p'ietate' et u'it' eaz' describit. ibidem. c. 6
 Paterniter siue oratio d'na describit. Opus.
 3. pte. 1. c. 5. Item Opus. 7. p' c' totum.
 Patres scrip'ti qui sint. Opus. 1. li. 4. c. 16.
 Patria vide in regno.
 Patria usq' sit et vnde sumptit originē. Opus. 10
 li. 4. c. 16.
 Paupes an sit ad regimē assumēdi. ibidem. c. 15.
 Peccata mortaliter tria bona pdit. Opus. 58. c. 31
 Peccatum a deo vide in adam.
 In pctō mortali peccātes stat ad fernalia' sep-
 plicia trahit. Opus. 1. c. 9.
 Per pctū hō bona amittit gratuita. Opus. 3. pte
 1. de fide. c. 144.
 Per d' bndi' hōm sūt remissibilia. ibidem.
 Pctā sol' deus remittere pōt. ibidem. c. 146.
 Pctū mortale p' h'c vitā si d'um it'it. ibi. c. 175
 Pctō mortali spali iuste d'bet p'ca' etna. ibi. c. 183
 Peccatum p'moz parentū describit. ibidem.
 tractati. 1. de spe. c. 6. r. 7.
 Et pctō p'moz parentū facta est rebellio v'ituz
 inferiorū cōtra rōnem. ibidem. c. 8.
 Et pctō parentū p'ccat' a s'neccitas moriendi
 et passibilitas copia. ibidem. c. 9.
 Et pctō secuti sūt multiplices defect'. ibidem. c. 1
 Pctū origiale defect' spōdetos nō actuale. ibi.
 In pctō veniali sūt tria mala q' relati-
 tur et faciali s'p'nd' de sanguine xpi. Opus. 58. c. 31
 Pctō' tria genera q' grauit' arguūt' et peccat' ex
 s'p'c'p'de sanguinis xpi. ibidem.
 Peccati grauitas crucis gēntū xpi et qualitas de-
 p'bitur. Opus. 60. in. c. de passioe xpi.
 Peccati sp'ituali s'c' sūt d'ferētia. Opus. 64. c. 3.
 Peccati actuali mortali' descriptio. ibidem. c. 31.
 Pctō' origo que sit. Opus. 60. c. 19.

Pctō' occasioes etiā p' d' d'c' sūt. ibi. c. 13. 1
 Pena vide d' nario.
 Penas d'ne describit. Opus. 3. pte. 1. d' fide. c. 1
 Penitentia' cōter' q' sit et v' d'icat. opus. 10. li. 4. c. 1
 Perfectio vniuersi vide in s'ā. . . . . 17.
 Perfectioes multiplices sūt in deo quas d' q' d'
 ber' xpm' imitari s'm p'nt. Opus. 62. in p'ncip.
 Perfectio cuiuslibet rei p'nt' in p'ccatōe finis.
 Opus. 17. c. 6.
 Perfectio duplex simpliciter dicit' et s'm quid.
 Perfectio spūali' v'it' s'm p'nt' attendit' s'm car-
 tae' s'm quod ad em' oim' illo q' spūali' v'it' p'nt'
 Perfectio atēdit' tā' q' d'. Opus. 16. c. 1.
 s'm dilectionē dei q' p'nt'. ibidem. c. 3.
 Ad p'fectionē spūali' v'it' p'nt' p'nt' obs'ruā
 Ad p'fectionē spūali' v'it' p'nt' p'nt' obs'ruā.
 net spūali' abrenūciatio. ibidem.
 Perfectio s'c' d'na v'it' est abdicatio affectu' carna-
 lit' s'c' m'arimonia. ibidem. c. 6.
 Perfectioes tercia v'it' est abrenūciatio p'p'ie
 voluntatis. ibidem. c. 11.
 Perfectioes status qd' est et quid est esse in statu q'
 fecerit et quibus p'nt'. ibidem. c. 19.
 Perfectioes ē stat' p' d'icat' q' religiosi. ibi. c. 10.
 P'cedenti curati et archidiaconi an sint in statu
 p'fectioni q' religiosi et p'nt' rōnes q' s'c' et postea
 solūm. ibi. c. 13. v'it' in finem totius op'is.
 De p'fectionē spūali' v'it' est. Opus. 16.
 De p'fectionē vide dilectio q' in dilectōe dei' p'
 p'nt' p'fectio spūali' v'it' et consistit.
 Circa personā v'it' et trinitatē in d'nis m'it'
 t' p'ter error. Opus. 13. in p'ncip.
 Persona p'nt' ad cōm'm in d'nis d'f' s'c' rō
 ne. p'nt' vero ad aliam p'sonā d'f'ert realiter.
 Persona cū q' quis pecca-
 uit nō est remandā' p'fessioe n'it' in certis casibus
 p'nt' quā p'nt' d' de re-
 bus habuerunt. Opus. 1. c. 57.
 De p'bia n'it' siue p'fessio' et mathematica' fra-
 ctione docuit' etas. Opus. 41. c. 14.
 sub figura et enigmatib' tradita q' d' d' d' cōtra.
 Plage tres et d' signa s'c' Opus. 10. li. 4. c. 12.
 plione copiois d'ni. Opus. 58. c. 18.
 P'ra' h'c plagas trip' l'c' remediū. ibidem.
 Pollutio nocturne triplex p'nt' ē cā. opus. 64. c. 16
 Pollutio nocturna q' d' ē cā p'nt' et q' nō. ibidem.
 Pollutio quod non semp' p'nt' p'nt' p'nt' . . . . . c. 17.
 Pollutio nocturne triplex p'nt' ē cā. opus. 64. c. 16
 Pollutio et libidinis fluxus non sunt idē. ibidem
 P'nt' aff'at' n'c' m' elio' religiosi statu. Opus. 18
 P'nt' aff'at' statu est p'nt' d'nt' . . . . . c. 22.
 n' religiois. ibidem. c. 10.
 Possessio vide d' nario.
 Potestatis oēs p'nt' ad eandē cōtra' aie. opus.
 3. pte. 1. de fide. c. 98.
 In q' p'nt' aie sit ē pctū' l' g' b' n' opus. 41. c. 8

a deo. ibidem. li. 3. in p^o.
 Regimē multoz vtrū in malū dñam. ibi. c. 1.
 Regimē qd̄ropter. l. regate & sacerdotale sū rega
 le solū politico & yecnormū. ibi. c. 2.
 Regimē & dñū; sine p^oas pape describit. ibi.
 Regimē ignale vbi bābus originē. ibi. c. 13.
 Regimē p^oas qualis sit & q̄o diuidit in mul
 tos gradus. ibidē. li. 4. c. 1.
 An in regie politico bonū sit p^ouarū ar
 gum p. vtraq; pte q̄ sic: & nō. ibi. c. 4.
 In regie politico an possessores sint diuidēde
 in equales portōes & argui p vtraq; parte affir
 manne & negatine. ibi. c. 9.
 In regimine politico multiplex ponit politica sūm
 dūerios p^oos. ibi. c. 13. v^oq; ad finē op^o.
 In regie politico an d^o cert^o m^oer^o beatitudinis
 q̄ alij nō dēt se in hūmō esse. ibi. c. 2.
 In regimine politico an d^o esse cert^o m^oer^o d^ois
 sicut voluit ypodomus. ibi. c. 13.
 In regie politico q̄lla dēt et̄ in iudicia. ibi. c. 13.
 In regie politico an sint paupes alimendi ad of
 ficiū. ibidē. c. 15.
 Regimē laice demonio describit. ibi. c. 14.
 Regimē politico triplex & de p^oibus eius tracta
 tur. ibidē. c. 14. 15. & 16.
 In regie q̄les dēt eligi. ibidem. c. 13.
 In regie dēt et̄ bellatores. ibidē. c. 14. in fine.
 In regimine politico sunt partes integrate: & q̄
 les. ibidem. c. 15.
 In regie p^oitarij marie sunt necessarij. ibidem.
 De regimine p^oncipum. Op^o. 10.
 Regale dñam in quo p^oit & q̄o d^o legitim^o rex
 & q̄o d^o d^offerat politico. ibi. li. 3. c. 13.
 In regione amena p^olo est ariditas: et modera
 te et̄ v^oas. ibidem. c. 1.
 Regnare tyrannoz p^omittit deus: q̄ sunt in sūm
 dūme iusticie. ibidem. c. 7.
 Regere vide gubernare.
 An regi ad vno sit mel^o aura p^oibus. ibi. li. i. c. 1.
 In quolibet regno necesse ē esse munitiones for
 tissimas. ibi. li. 1. c. 13.
 In quolibet regno expedit bēnūmūsa p^opūm &
 quot bona et̄ bē se quūq; & q̄ in cōmōda si nō habe
 ant. ibidē. c. 13.
 In quolibet regno necē est et̄ nūsuras p^oas & p
 p^oia pōdera. ibidē. c. 14.
 Regimē ignale vbi bābus originē. ibi. li. 3. c. 13.
 Regimē p^oas med. & aff^o v^oaz grecoy & alioy q̄
 inceperūt qn̄ terminata sunt. ibi.
 Regimē sine monarchia ip̄i v^oerantū q̄o gessit
 vices ip̄i. ibi. c. 13.
 In regno q̄o sunt diuersoy officiatoy diuersa no
 mīna & quare. ibi. c. 13.
 In regno necessariū est institūere ciuitates & op^o
 da & castra & q̄ est eoy institūō. ibi. li. 4. c. 3.
 Relatio in dūmō p^oata ad cēntiam d^offerat sola

ratione comparata ad oppositam rādem d^o
 fert rēalr. Op^o. 9. ar. 5.
 Relatio in deo sunt reales & nō accidentālē
 berentes.
 In dūō relatiōnis d^ostantō p^oitūif p^osonarū.
 Op^o. 3. pte. 1. de sūc. c. 53.
 Secundūm nūmē relatiōnū nō op^o esse nūmēq;
 p^osonay in dūmō. ibidē. c. 60.
 Relatiue p^oterates sū ipsa d^o cēntia. ibi. c. 66.
 In relatiōibus sūm intellectū nō est in dūmō
 ire in infinitū. Op^o. 9. ar. 33.
 Relatiōe alia referē d^ois ad seruū & seru^o ad d^ois
 Op^o. 4. c. 5.
 Relatiōe oppō describit. Op^o. 3. c. 3.
 Religio in status describit. cum cōsūō ad
 iacentibus. Op^o. 17. itē Op^o. 19.
 Religio in ingressū q̄o multi nūmē impedi
 re. Op^o. 17. c. 1.
 Religio in nūmē debere intrare nisi cēntia
 in p^oceptis falsis et̄ p^opositis & erronea ponunt
 in multe rōnes hoc aliter nūmē & solutiōne bar
 rum assertiōnū a capitulo secūdo. Op^o. colū. 17.
 v^oq; ad capūm. 8.
 Ad religio in ingressū sunt p^oeri incitandi.
 ibidem. c. 7.
 Ad religio in ingressū sunt neop^oite id est
 ad fidem nouer conuersi incitandi. ibidem. c. 4.
 Ad religio in ingressū sunt peccatores mox pe
 nitente & admittendi. ibidem. c. 5.
 Ante religio in ingressū nō op^o d^o deliberare
 & cā m^ois & ponunt rōnes assertiōnū q̄ sic & p^oitē
 solūm officia sūstante b^oū op^oimonia. ibi. c. 8. v^o
 q̄ ad. c. 11. excludit.
 An ad religio in ingressū d^o se q̄ p^o v^oerū astrin
 gere: & d^o d^o q̄ sic ponunt tā rōnes assertiōnū
 q̄ nō & solūm illas talitate illaz rōnū. ibi. c. 11.
 Religio sine possessione in solā paupertate sicut
 est in hūmō alij arguit multū mēris q̄ non
 solūm tū rōnes eoy. a. c. 14. & deinceps v^oq; ad
 finem illius op^o. 17. & sūr 3 illos est. Op^o. 19. cō
 scriptū 3 gūlelmū de sancto amose.
 Contra religio in ingressū medicantes gūlelmus d^o sancto
 amose libū p^oeruit ques sanctus Thomas p
 singula verba d^o d^o rōnes et̄ solū Op^o.
 19. & q̄rtulū illius op^oerū ante Op^o. 19.
 d^o d^o id bēnitatis cā oīa hie uter ferere omittit:
 q̄ singula ibi plene p^otenēt.
 Religio in tres v^ota. l. paupertatis & castitatis
 obediētie describit. Op^o. 13. a p^o. v^oq; ad. c. 14.
 De noie religio & v^ote vocabulū. Op^o. 19. c. 20.
 Rēmedij p^oceptū est corp^o ch^orali hūo qui sit
 in purgatiōe. Op^o. l. c. p^oemil.
 Rēmedij triplex p^oter tres plagas indige corp^o
 ch^orali sūmunt. Op^o. 58. c. 19.
 Repatiō hūmā generis p^ocurat. Op^o. 1. c. 5.
 Regari optat gen^o dūmū. op^o. 3. pte. 1. d^o sūc. c. 15

Ad reparandū genis hūanū oportuit deos fieri bo-
 minē. *ibidem. c. 16.*
 Requies triplex. *Opus. 60. in. c. de resurre. 171.*
 Res concepte sunt similitudines rerum intellē-
 ctuarum. *Opus. 9. ar. 1.*
 Resurrectio in omniōz describitur. *Opus. 60. l. c.*
 de 1. aduentu christi.
 Resurrectio corpōz erit virtute diuina. *Opus. 3*
pt. 1. de fide. c. 154.
 Resurrectio corpōz erit ad corpus idē numero.
ibidem. c. 154.
 Resurrectio erit ad statum incōmpebilis. vite.
ibidem. c. 155.
 Post resurrectionē nō erit necessarius vsus cibo
 rum veneroz. *ibidem. c. 156.*
 In resurrectionē nō deorū mēbra ad vsus necessa-
 rios ordinata. *ibidem. c. 157.*
 In resurrectionē oēs defectus naturales a corpōz
 tollentur. *ibidem. c. 159.*
 In resurrectionē nō resumit id qd nō est de intē-
 gritate hūane nature. *ibidem. c. 159.*
 Resurgētis opatio illis erit. *ibidem. c. 63.*
 In resurrectione hoies diuina virtute debitā pfe-
 ctionē mēbrōz cōsequatur. *ibidem. c. 160.*
 Resurrectionē carnis pntet carbo. *ibid. ibi. c. 161.*
 In resurrectionē oium erit unio. *ibidem. c. 169.*
 In resurrectionē corpa celestia elemēta s homies
 manebūnt non alia corpa. *ibidem. c. 170.*
 In resurrectione cessabit motus celī. *ibid. c. 171.*
 Resurrectio christi ipso describitur s qualitas cor-
 pōz ipi resurgētis.
 Resurrectio spūalis designat in resurrectionē ipi
 corpōz. *Opus. 60. in. c. de resurrectione ipi.*
 Resurrectiois antecedentia cōmunitaria pntia de-
 scribuntur. *ibidē in. c. de vit. aduentu.*
 Quid noie regis aut regni intelligatur. *Opus. 1.*
lib. 1. in principio.
 Regi sum opere studendū est ne incidat in tirāni-
 dem. *ibidem. c. 6.*
 Regis tirānides rem istam melius est tollerare
 ad tempus q̄ periculis mēbris se subdere. *ibid. c.*
 Regis boni p̄mium quate fit. *ibid. c. 7.*
 Regibus bonis est stabilitā regnū magis q̄ tirā-
 nis. *ibidem. c. 11.*
 Rex tyrān^o desinat q̄tib^o p̄ual cōnis. *ibid. l. c. 1.*
 Rex qualis esse debeat. *ibid. c. 13.*
 Rex regno sicut de^o in mūdo alā i corpe. *ibid. c. 14.*
 Rex gubernādo regnū debz sumere rōnē regale
 et diuina gubernādo. *ibidē. c. 15.*
 Regibus sub debentur sacerdotes vete non autēz
 noie legis. *ibidem.*
 Rex s eius regnum debet subdigi regimini spūali
 s vicario christi. *ibidem.*
 Rex debet tria facere in multitudine. s. bonam
 vitam insinere inlicitā s seruare s seruataz ad
 ad meliōz p̄mouere. *ibidem. c. 16.*

Rex debet insinere bonā vitam quā in tribus
 consistit. s. vt multitudine in vinculo pacis liban-
 tur vt infinita ad bene agendū dirigat s vt in
 dustria p̄ncipū rēalū necessariorū affit copia. *ibid.*
 Regi cōtra tria p̄dicta triplex immet cura. *ibid.*
 Rex nullā maiōrē glīam pōt adipisci q̄ ciuitates
 s castra struendo s structas amplificādoz de stru-
 ctas reparādo. *ibidem lib. 1. in prin.*
 Regi necessariū est abundare in diuitijs rēalib^o
 armentis s boboz. *ibidem. c. 5. r. 4.*
 Regi turpe est a subditis mutuari p̄ sumptibus
 regni aut regis. *ibidem. c. 7.*
 Regi debet ornati s armati esse seruis s familia
ibidem. c. 8.
 Regi eniceat officia vendere s subditi possint
 ea emere. *ibidem.*
 Rex debet habere officiales s mīnistros ad di-
 uersa officia. *ibidem. c. 1.*
 Ad regem pertinet habere stratas s publicas vi-
 as securas. *ibidem. c. 11.*
 Ad regem pertinet de erario publico providere
 pauperibus. *ibidem. c. 15.*
 Ad regē p̄ncipz p̄mouere diuī cultū. *ibidem. c. 16.*
 Rex debet esse cōtētus suis stipendijs nec gra-
 uare pp̄m nisi duob^o casib^o. *ibidē. l. 3. c. 11.*
 Regē nō esse p̄tēnz sed āmalē p̄iculosū est. *ibi-
 dem. lib. 4. c. 16.*
 Totus conat^o regis esse debet assuefacere hoies
 ad virtutem. *ibidem. c. 10.*
 Reuelatio diuina de grata habita^o atiq^o p̄pter
 tria. *Opus. 60. in. c. de naturare ipi.*
 Romanus meruerit imperiū s diuim sup̄ totam
 terrā s hoc p̄pter multa. *Opus. 10. li. 3. c. 4.*
 Albatū triplex. *Opus. 60. in. c. de resur-
 rectione christi.*
 Sacerdotes veteris legis s̄re subdebā
 bantur regib^o s nō sacerdotes noue legis. *Opus.*
1. li. l. c. 15.
 Sacerdotes ḡntiles in gallia oēs cōs gallic diuini
 mērit. *ibidem in fine capli.*
 Sacerdos triplici vase electo p̄gatur in scriptu-
 ris. *Opus. 58. c. 19.*
 Sacerdotes tripliciter abutūtur sacramēto alta-
 ris. *ibidem. c. 31.*
 Sacerdos yrā in istam celestare potest p̄o pe-
 cunia. *Opus. 65. c. 1. in fine.*
 Sacerdos coronā in capite portat qd significat
ibidem. c. 9.
 Sacerdoti duo sunt necessaria circa instructio-
 nē populi. *ibidem. c. 1.*
 De sacramētis ecc̄e est in cōs s in spūali de singu-
 lis septem sacramētis. *Opus. 5.*
 Sacramētū corpōz christi quare datur sub du-
 plici specie. *Opus. 60. c. 19.*
 Sacramēta noue legis efficiunt qd signat s in
 eis requiruntur determinata forma verbosum.

Tabula

Opus. 11. c. 1.

In sacramentis noue legis sunt verba indicantia excepta extrema vnctioe vbi sunt verba de peccatis et ratio quare. Opus. eodem. c. 1.

In sacro altaris tres res significat. Opus. 59. c. 9.

Sacramentis et sacrificiis idem videtur significare ideo vnum sub nomine alterius sepe ponimus Sacramentis vide eorum opus.

Sacramentis altaris. Circa hoc sacramentis septem sunt attendenda. Opus. 66. c. 1.

Quare ibi ponit ad vinctum et panis et alia. ibi. c. 1

Sacramentis et caritatem ponit et alia. ibi. c. 3.

Sacramentis altaris cur datur species velatis. ibi. c. 5.

Sacramentis eucharistie dicit sacramentis reos cibatiōis et necessitatis et circa hoc sacramentis vitia docuit et documenta. Opus. 66. c. 6.

Sacramentis firmationis purificat ad sacerdotem. ibi. c. 4.

Sacramentis altaris est causa institutionis eucharistie. Opus. 59. c. 1.

Sacramentis veteris legis mutatio est propter tria. ibi. c. 3.

In sacrificiis tria semper fuerunt. ibi. c. 4.

In sacrificiis v. l. e. quid significatur per animalia oblata. ibi. c. 5.

Sacrificia non inuadunt animam quantum ad opus operatum sed aliuade. ibi. c. 6.

Sacrificiis node legis institutionis ea possit. ibi. c. 7.

In sacrificiis v. l. e. multa sunt discenda prope fides saluatoris forma et mensura species de ceteris. ibi. c. 8.

Sacrificiis crematio tria ad alia intelligit. f. pnia videt in saluatoris officium bonorum suffragia. ibi. c. 9.

Sacrificiis corporis christi excellit in tribus oia mundi sacrificia. ibi. c. 10.

Sacris quibus in v. l. e. aqua quod significet vide in aq. Sal. v. l. e. in tribus. Opus. 3. in prin.

Sacris humani generis diligentissime per deum est effecta. Opus. 63. c. 1. in fine.

Saluatoris agnoscit a ne maria exponit opus. 1.

Sacris non test. magis sunt dispositi ad gratias recipiendos quam v. l. e. Opus. 9. ar. 33.

Sacris an scripsi sunt digito dei in celis materia libus. Opus. 2. ar. 19.

Sacris an fulgebunt i corgebis sicut sol et septies maria. Opus. 36.

Sacris regre in beat. Opus. 36.

Sacris a fuit beata virgo maria et sanctificatio eius sunt triplex effectus. Opus. 60. c. 1. in medio. 1

Sacris a stabili significat a saluatoris. Opus. 59. c. 3. in fine.

Sacris christi tribus modis se possit derari pro v. l. e. et effusum. l. e. v. l. e. sacro pferant. 3. v. l. e. saluatis spiritualiter bibit. ibi. c. 4.

Sacris christi oblatione clara sunt tria. ibi. c. 5.

Sacris christi in cruce effusio tria magna opus est. ibi. c. 6.

Sacris christi reos. ibi. c. 7.

mur hoc triplici ratione. ibi. c. 8.

Sacris christi in v. l. e. effusio est et quare ibi. c. 9.

Sacris christi quare non sumit a populo sicut a sacerdote. ibi. c. 10.

Sacris christi dignum sum. ibi. c. 11.

per multas visitationes. ibi. c. 12.

Sacris christi in sacro tribus modis se possit derari. ibi. c. 13.

Sacris christi quod et a quibus spiritualiter non bibit et vbi iste potest immo. l. e. v. l. e. ad quod querit. 3. suauitas gratie quod de eorum v. l. e. alia. ibi. c. 14.

Sacris christi irrigata alia pferit triplici suauitatem gratie. ibi. c. 15.

Sacris multus sicut triplici colore ita sanguis christi spiritualis opus in anima quasi in paradiso dei florere virtutum variis coloribus. ibi. c. 16.

Sacris christi anima irrigata est sicut paradiso dei irrigata quattuor fluminibus. ibi. c. 17.

Sacris christi facilliter super vigne petri relaxat quatuor. a. f. tria mala quod si petro v. l. e. alia. ibi. c. 18.

In sanguine saluatoris tria genera peccatorum grauit arguitur peccato. ibi. c. 19.

Sacris christi dulcedo tria bona facit. ibi. c. 20.

Sacris christi facit tria opus. 3. pte. 1. de fide. c. 32.

Sacris facit hominem non potuit pro peccato si oportuit esse de illis. ibi. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

Sacris vna et altera alteri dapsit. Opus. 47. c. 14.

tabula

Similitudo sūt tres differētīc. Opus. i. c. 46.
 De similitudine et eius natura et modo et figura et pri-
 bus eius est opus. 47.
 Sol an subiebit septies magis q̄ nūc opus. 2. ar. 37
 De sortib⁹ singulis circūlātis et est. Opus. 35
 Speciate sunt lacedæmones. Opus. 10. li. 4. c. 16.
 Opera vicinia quōd est in loco. Opus. 5. c. 1.
 De spe et debijs quōd ad spem pertinent. Opus. 3.
 tractatu. 1. de spe.
 Quōd intelligit illud genēsis inspirant facit eius
 spiraculum vite. Opus. i. pte. i. c. 17.
 Spūalia vita describit. Opus. i. pte. i. c. 15. per totum.
 Spūalia vita describit sub dictione pfectio vi-
 de ibi ad longum.
 An spū. possit dici ingenit⁹. Opus. i. pte. i. c. 4.
 An spū. possit dici medi⁹ iter p̄ter et sūū. ibi. c. 9
 An spū. sit imago filii. ibi. c. 2.
 Spū. an possit dici verbū filij. ibidem. c. 2.
 Spū. an nōle ip̄i intelligit possit. ibidem. c. 13.
 An a. ff. filius sit missus. ibidem. c. 14.
 An. ff. opetur per filium. ibidem. c. 15.
 Spū. q̄ pcedit a patre et filio p̄bat. Opus. i. pte.
 2. c. 1.
 Spū. a filio mittit. ibi. c. 3.
 Spū. accipit de eo q̄ est filij. ibidem. c. 6.
 In. ff. opatur filius. c. 5. ibidem.
 Spū. est imago filij s̄m grecorū expositionem
 ibidem. c. 6.
 Spū. est a p̄e p̄ filij. ibi. c. 9.
 Spū. est s̄m a patre et filio. ibidem. c. 5.
 Spū. s̄m auctorem spirat filius. ibidē. c. 15.
 Spū. emanat a filio. ibidem. c. 10.
 Spū. s̄m a filio s̄m doctore et grecorū. ibi. c. 11.
 Spū. exorignat filio. ibidē. c. 12.
 Spū. s̄m auctori actor est filia. ibidem. c. 13.
 Spū. principium est filij. ibidem. c. 14.
 Spū. s̄m a filio. ibidem. c. 15.
 Spū. distinguit a filio p̄ hoc q̄ ab eo est. ibi. c. 3.
 Spū. dicit digitus dei. ibidem.
 Spū. est de eētia filij est de necessitate salutis
 ibidem. c. 31.
 Spū. pcedit per modum amoris. Opus. 1. c. 4
 Spū. cōsūbstantialis patri et filio. Opus. 3. pte. 1.
 de fide. c. 46.
 Quōd spū. nō sit pater xpi. ibi. pte. 1. de fide. c. 39
 Spū. a patre et filio. ut sunt plures agere s̄. ut
 vñ in principio coagunt re cre p̄de lre ligi nec est
 simile de p̄ceū creature et spū. Opus. 9. ar. 25.
 Spū. pcedit a p̄e et filio s̄m q̄ sūt plures s̄. nu-
 merū agentū nō s̄m s̄m s̄m pluri. cantem
 recte p̄de intelligi. Opus. 9. ar. 26.
 Spū. an p̄de diligere seip̄s. ibidē. ar. 58.
 Spiritus in circuitu p̄git quōd exponenda sūt s̄m
 Opus. xi. ar. 4.
 Status innocentie describit vide innocentie.

Status pfectioris quōd est et quōd sit esse in sta. n p̄e
 et dō et quōd educit. Opus. 15. c. 19.
 Status pontificalis est pfectio: statu religionie.
 ibidem. c. 20.
 Status p̄ntificalis et si sit pfectior nō tamē meli-
 or statu religionis. ibidem. c. 21.
 Status p̄ntificalis est pfectior. ibidem. e. 20.
 Status curatoy archidiaconoy an sit pfect⁹ et an
 pfectio religioy ponitur dō et utraq̄ p̄ce affir-
 mativa et negativa et solū dō dōcō in contrariis
 a ca. 13. eiusdē li. decepto vsq̄ ad finē illi⁹ opus.
 Status vide p̄fectio.
 Stella q̄ apparuit magis differēbat ab alijs tri-
 b⁹. opus. 60. in. c. de apparitide.
 Stella q̄ apparuit magis an habuit figurā crucis
 et cruciatū. Opus. 1. ar. 1. 1. 3.
 Sba in corpore animalis sunt de p̄fectōe v̄nitiū
 et sunt liberi arbitrii et in eis gradus et ordo inue-
 nit. Opus. 3. pte. i. de fide. c. 75.
 Substantia aliqua incorporeā oportet v̄niri mate-
 rie et tōtū p̄positū dicit homo. ibidem. c. 79.
 Substantia sep̄at aq̄ natura describit. Opus. 15
 Antiqua eius opinio fuit hōi sba esse corpore-
 as dicens omnia esse corporea que sunt in rerū
 natura sed hec opinio reprobat̄ multiplicit̄.
 Opus. 15. in p̄m. c. 71.
 Substantiarū separatarū numerū an aristotelis
 inuestigat et in numero motū celestiy corporū
 ibidem. c. 2.
 Substantiaq̄ imaterialiū dōta s̄m p̄latoē et aristo-
 telis ponit̄. ibidem. c. 3.
 Substantia cōsūb deo sunt ex materia s̄m aucte-
 bron sed hec opinio reprobat̄. ibidem. c. 5.
 Substantias imateriales nō habere cām sui esse
 qdam opinati sunt. ibidem. c. 9.
 Substantie sep̄ate s̄m antecēdunt a deo s̄m media
 re sed quōd ordine. s̄m p̄latoē s̄m a deo s̄m a p̄latoē
 sic de accēp̄ sed hec opinio reprobat̄. ibi. c. 2.
 Substantie a deo p̄ducte cōsū sunt quales s̄m cōi-
 genē s̄m cōsū anime et substantie sep̄ate sunt eiusdē
 sp̄i sed substantias hui⁹ dō dicit. ibidē. c. 12.
 Substantie sep̄ate imateriales nō s̄m singulariy
 cogentū nec hōi: actū p̄videntiā s̄m quōd
 dā sed hec opinio reprobat̄. ibidē. c. 13.
 De substantie sep̄ate s̄m a deo p̄ducte. ibi. c. 17.
 Substantie sep̄atarū sive spūalium conditio
 s̄m carboleam hōem describitur. ibidem. c. 18.
 Substantiarū separati a um sive spūalium
 dōctōre describitur. ibidem. c. 29.
 In substantiaq̄ separata quomodo s̄m s̄m gen⁹
 et p̄ferentia. ibidem. c. 15.
 Substantie imateriales et materiales p̄ueniūt s̄o
 lo genere loco. ibidem. c. 17.
 Substantia aliter accipit cum dicitur contra ac-
 cidens et q̄l genus generalissimū. ibi. c. 19.

Suggerimus dupliciter exponit per aduerbū ſā me & ſic non ſuſcipit magis & minus & per aduerbū beſi & ſic & ſic ſuſcipit magis & min⁹ opus. 61. c. 50
 Suppoſitū vni in duabus naturis quod ſit poſſibile fieri in diuinis. Opus. 1. c. 6.

Abellio eſt poſitor: tabellarū & eſt officiū
 manu ſcri. Opus. 10. lib. 4. c. 16.

De tpe & quid ſit & natura eius & in quib⁹
 eſt & in quibus non. Opus. 41. c. 4.

In quo tempore eſt vni inſtans re differēdo ratio
 ne. Opus. 36. c. 1.

De tpe cōtinuo & diſcreto & quō ſūt diuerſe men-
 ſure. ibidem. c. 5.

An aliqua operatio angeli poteſt tpe noſtro men-
 ſurari. ibidem. c. 4.

Temp⁹ eſt momentū aliqd eius. Opus. 44. c. 1.

Quid ſit illa que tpe menſuratur & que nō. ibi. c. 3.

Differētia tpe eternitatis & cuius quid ſit vnum
 quōq; eorum. ibidem. c. 4.

Per quō eleuamur ſupra tēpus. ſ. gñā nō eſt tpe
 ex pte obiecti & nō tpe ex pte noſtri qui eleuamur
 & ſum⁹ tpeales. Opus. 9. ar. 31.

An in principio tps poſſit dici res. create. ibidē
 art. 100.

Temptatio primi hominis a diabolo. Opus. 60
 c. de incarnatione.

Temptari dicitur: uoluit. ibidem. in. c. de chri
 ſti temptatione.

Temptatio triplex. ſ. deſ. hoīs & diaboli. ibidem

Temptatio tribus modis agitur. ibidem.

In termino motus nihil eſt de illo quō per motus
 deſeruiquitur. Opus. 3. c. 1.

Termin⁹ actiois poſitive duplex. ſ. prim⁹ eſt ge-
 neratio. ſec⁹ eſt forma. ibidem. c. 1.

Terre diſtancia vbi ad eius cētrum an ſcari poſ-
 ſit. Opus. 1. art. 41.

Theodoſius impator: quō egit penitentia publica
 & obediuit ambroſio. Opus. 10. li. 3. c. 18.

De tyrānis & tyrānie vide dictōe regis & regni
 Trāſ. cōdētā ſunt ſer. Opus. 41. c. 1.

Trāſfiguratio xpi deſcribitur. Opus. 60. l. e. de trāſ-
 figuratioe chriſti.

Ad trāſlationē officiū quō p̄ter. Opus. 1. in p̄mio

De trāſmutatione rerū admiſcē. Opus. 37. c. 3.

Trāſſubſtantiatio vide p̄terſo.

Trappellum quō ſignificet. Opus. 1. li. 4. c. vlt.

Tribuni qui ſunt & vnde ſūperſcrit originē. Opus.
 10. li. 4. c. 17.

Trinitas p̄ſonarū vnitati eētice non repugnat
 in perſona.

Triniticū tripliciter p̄ſiderat. Opus. 58. c. 1.

Trinitium vide in p̄mia.

Una glia deſcribitur quid ſit & in quib⁹ op̄-
 bus reperit & quō non omnia vana glia
 explicanda ſit in cōfeſſione. Opus. 64. c. 1.

Uas electum dicitur ſacerdos & cōparatur triplici

vaſi. Opus. 58. c. 19.

Velle triplex nature gratie & vicij. Opus. 61. c. 49

Velites qui dicitur & vñ. Opus. 1. lib. 4. c. 18.

Vendere an liceat res carius p̄pter expectatio-
 nem ſolutionis. Opus. 67. per totum.

Vencitū dicitur: dicitur p̄terſo dñum in lombard-
 dia. Opus. 10. li. 4. c. 5.

Verbum intellectus noſtri conceptus dicitur.
 Opus. 1. c. 1.

Verbum dei vide in deo.

Verbus interior acceptus exteriori plani quid ſint
 & quō differat habet opus. 13. & opus. 14.

Verbus dei de quo Jo. 1. in p̄ncipi. erat ver. tres
 habet differētia ad verbū noſtrū. Opus. 13.

Verbū eſt ſe aliqd ad intellectū p̄cedēdo ſin intel-
 lectu exiſtens. ibidem.

Verbū deū dicitur de eadē re eſt idē ſp̄. ibi.

Verbū quōq; dicitur ſimilitudo rei quōq; verbum rei. ibi.

Verbum cordis eſt vltimū quō poteſt intellectus
 in ſe operari. Opus. 14.

Verbū an p̄ſtat actū rē vel reſp̄. ibidem.

Verbū multiplex ab aug. 3. de trini. deſcribitur.
 Opus. 59. c. 7.

Verbum triplex. Opus. 53.

Veritas doctrine xpi deſcribitur. Opus. 1. c. 7.

Veritas miraculorū xpi deſcribitur. ibidem.

Propter veritatem dicendā virtuteſus non curat
 diſplicere amicis. Opus. 45.

Vex quid addit ſup. ems. Opus. 41. c. 1.

Virgines ſatue. Mar. 15. quid per eas ſignificat
 Opus. 58. c. 1.

Virt⁹ & vis quō differunt. Opus. 61. c. 12.

Viſio dñe eētice totali getat & replet deſideriis
 intellect⁹ creati. Opus. 3. p̄te. l. de ſde. c. 104.

Ad viſionē dñe eētice aliter intellect⁹ creatus p̄-
 tingere p̄t. ibidem. c. 103.

In viſione dñe eētice p̄ſtat vltim⁹ ſimilitudo
 ſequitur in fruſtione. ibidem. c. 1.

Vidētū deū dicitur ſit grad⁹. Opus. 61. c. 15.

Vita xpi tpalia eſt exemplar ſe ſe vite ſp̄ſuatio
 omnia. Opus. 60. in. c. de aſcenſione.

Vitioſi tres ſunt grad⁹. Opus. 43. c. 1.

Vitū bonū p̄terſo duo. ibidē. c. 3.

Vita bona conſiſtit in tribus. ibidem.

Vinctio extrema quibus ſit vāda. opus. 63. c. 7.

Quid de illo qui deſiderat ſe erratē circa illū
 ſacramētū ſc̄gi in oleo. ibidem.

Vingens eſt iudice d̄y colones & nō aliis. ibidem

Vinum licitū ſit ſacerdoti pecuniā exigere de illo
 ſacramento. ibidem.

Vinctiois ex. ibidem.

De vnitāte intellectus contra auerroiffas habe-
 tur opus. 16. per totum.

Vñ tripliciter p̄ſiderari p̄t. Opus. 41. c. 7.

Vñ p̄t dupliciter cōſiderari. Opus. 49.

Tabula

Uniuersale magis est difficultius ad cognoscendum
econtra uniuersale magis est magis notum quod
hec duo verificant. Opus. 53. in fine.
Uniuersale sicut uniuersale comprehendit primam
rem quod de se nata est in pluribus sicut intentione
secundam. Opus. 56. in prin.
Uniuersale an sit substantia vel accidentis. ibidem.
De uniuersali est opus sunt opuscula duo. l. 55. et
Unum transcendens addit supra ens in diuisione
nummum. Opus. 42. c. 1.
Clositate actus triplex est radix. Opus. 58. c. 18.
Inuoluntatem humana; impuritate potest solus
deus. Opus. 3. pte. l. c. 130.
Voluntas renuicatio pertinet ad perfectionis
statum. Opus. 19. c. 12.
Voluntas quid sit. Opus. 43. c. 6.
Voluntas nostram non tenemur reformare in his
quod ab his peccato ignoscere possumus. Opus. 9. ar. 89
Voluntas diuine duplex est cognitio. Opus. 60.
in. c. de ipsi temptatione.
An quis voto potest licite ad religionis ingressus
astringere dicendum quod sic. Opus. 17. c. 12.
An liceat aliqui se ad bonum faciendum voto astringere
dicendum quod sic. ibidem.
Opus factum ex voto est magis merito: iam quod si-
ne. Opus. 18. c. 13.
Ceteri ante pubertatis annos qualiter ligat et
quater potest infringi. Opus. 17. c. 11.
De deo voti simplicitas et solentia. ibidem.
Ceteri sunt signa intellectualium conceptuum.
Opus. 9. ar. 1.
Quid verificat illud dictum abanasi filius affir-
puit naturam nostram in sua via. Opus. 1. pte. l. c. 19.
An liceat ab usufructu aliquid recipere siue per mo-
dum donandis aut exactionis et si peccant an pe-
na pecuniaria possunt puniri et quid sit de illa pe-
cunia faciendum. Opus. 11.
Pecunia quod dicimus sicut dei casus deus
voto non habet. Opus. 1. c. 1.
An filii dei quod dicimus motum casus deus sit in
mortalis. ibidem. c. 5.
An purum hominem nec ante maritum egitisse in-
dicitur formos. Opus. 3. pte. 1. de fide. c. 18.
An filium dei dicitur nescire non quod filius dei natu-
ra sicut purum humanum sed solum per gratiam dei inba-
pitationem. ibidem. c. 19.
An ipso non est solum una persona sed etiam una na-
tura sicut erroris arri et euhicis. ibidem. c. 10.
An ipso non est alia anima ipsum dei verbum sicut appo-
sinaris opinione falsam. ibidem. c. 11.
An ipso non fuit vera caro sicut mendaciam manichei
ibidem. c. 13.
An ipso non assumptae carnes de virgine sed attulit
de celo sicut fictionem valentis. ibidem. c. 14.
An ipso fuit verus corpus vera anima rationalis eius-

dem nature cum corpore et anima nostra: simul cum hoc
perfecte diuinas sicut catholice fidei. ibi. c. 15.
An ipso quidam dicunt duo esse supposita. ibi. c. 26.
An ipso est vna suppositum et vna persona nec tamē
dicitur ipso equidote homo ibidem. c. 1. 17.
An ipso non sunt due res nature sicut vna res duarum
naturarum. Opus. 42. c. 13.
An ipso quid debeat dici vni et quid multa. opus.
3. pte. 1. de fide. c. 18.
An ipso est humana natura perfecta. ibidem. c. 18.
An ipso nati de virgine fuit uentris. ibidem. c. 37.
An ipso nati de virgine de vna persona eduens fuit.
Opus. 60. in. c. de unitate ipsi.
An ipso parer non fuit spiritus sanctus. Opus. 3. pte. 1
de fide. c. 39.
An ipso fuit summe beatus in instanti sicut peccationis
Opus. 60. in. c. de incarnatione in fine.
An ipso alia triplicem habuit sciam. ibidem.
An ipso fuit perfectio sapientie. Opus. 3. parte
1. de fide. c. 32.
An ipso fuit plenitudo gratie et quid sit gratia. Opus.
3. parte. 1. de fide. c. 31.
An ipso fuit gratia infinita. ibidem. c. 3.
An ipso triplex gratia vni sicut habitualis et capitis et
punit in illo verbo. Jo. 1. verbum caro factum est.
An ipso gratia habitualis dupliciter considerat. Opus.
60. in. c. de incarnatione ipsi.
An ipso gratia vni sicut peccati habitualis non tpe sicut na-
tura et ordine intelligendi. ibidem.
An ipso dicitur caput ecclesie. ibidem.
An ipso dicitur mediator dei hominis. ibi. l. c. de pas. ipsi
An ipso in instanti sicut peccationis tres habuit peccationes
sicut nature gratie et glorie. In. c. de incarnatione ibi-
dem in membro. 2.
An ipso cogitatio formatio fuit in instanti. ibidem.
An ipso nominat hominem deificatum iesus contra deum
humanarum. Opus. 60. in prin.
An ipso humanitate beati habebat triplex bonum
Opus. 58. c. 1.
An ipso exhibuit nobis benignitatem in distributione con-
solatione sed misericordiam in humanitatis nostre sus-
ceptione. Opus. 60. c. de ipsi nauitate.
An ipso venit principaliter propter originalis vel
actuale peccati tollendam. Opus. 11. ar. 17.
An ipso natus est nobis puer quadrupliciter. Opus.
60. c. de christi nauitate.
An ipso circumcissio fuit nobis utilis et in exemplum
multis modis. ibidem in. c. de circuncisione.
An ipso apparitio per magos descendit. ibidem in. c.
de apparitione christi.
An ipso oblatio in septuaginta. in. c. de oblatione christi.
An ipso baptisimus. ibidem in. c. de baptismo ipsi.
An ipso ieiunium fuit salutare et exemplare. ibidem in.
c. de actu christi.
An ipso temptatio describitur et quare temptare voluit.

Tabula

ibidem in .e. de temptatione xpi.
Xpi perlatio describit. ibidem in .c. de perlatioe
Xpi in terra refugia ad que que a turba p̄mebat
descedebat: s̄ p̄pter tria. ibi .l. c. d̄strāfigurandē
Xpi doctrina fuit roborata vice sc̄itate miraculo
ri opatione. ibi .in .c. de miraculis.
Xpi doctrina d̄t̄ c̄t̄ gabotica. ibi .l. c. de doc. xpi.
Xpi humilitas a nobis est imitanda & fuit multi
plex & mirabilis. Opus. 63. c. 1.
Xpi quare assumpsit vitā abiecit. Opus. 10. li.
3. c. 14. r. 15.
Xpi monachia sine regimē describit. ibi .c. 13.
Xpi dominū q̄n̄ incepit. ibidem .c. 14.
Xpi quō ad instar rom̄anor̄ pontificū auxit rem
publicam. ibidem in .c. 16.
Xpi miracula describuntur. Opus. 60. in .e. de mi
raculis christi.
Xpi fecit miracula d̄na virtute. ibidem.
Xpi trāfiguratio describit. ibidem in .c. de trāf
figuratione.
Xpi cena describit. ibidem in .c. de cena d̄ni. vi
de eucharistia. vide corpus christi.
Xpi datus nobis corpus in cibū triplex pot̄rō s̄
p̄ntie dei assignari. Opus. 58. c. 5.
Xpi dedit se nobis multis modis. ibidem.
Xpi dedit nobis corpus suū velatū sp̄d̄ns pa
nistitice. ibi .dem. c. 3.
Xpi tripliciter venit ad nos s̄m̄a triplicem p̄si
de rationē triplici. ibidem .c. 7.
Xpi passio circa quā quatuor possunt p̄siderari
describit. Opus. 60. in .c. de passione christi.
In xpo fuerunt passiones appet̄sensitū aliter
s̄i s̄ in nobis. ibi .in .c. de incarnatōe.
Xpi aliquos de se cū assumpsit & aliquos s̄ ibi.
Xpi mori voluit. ibi .in .c. de morte xpi.
Xpi mori voluit morte crucis. ibidem.
Xpi mori quo ad aliqd̄ fuit p̄formis nostre mor
ti quo ad aliqd̄ non. ibidem.
Xpi mori fuit voluntaria. Opus. 3. p̄te. 1. de fide
c. 46.
In morte xpi fuit separata a corp̄e neit̄q̄ s̄i sepa
tum fuit a divinitate. Opus. 3. p̄te. 1. de fide. c. 43.
Xpi passio quo ad corpus describit. Opus. 60. in
c. de passione.
Xpi passio quo ad s̄iam describit. ibidem.
Xpi passi ovario l̄minēte bona passibilis. Opus. 3. p̄te
1. de fide. c. 46.
Xpi passiōis locas describit. Opus. 60. in .c.
de passione christi.
Xpi dolo: tristitia acerbitas describuntur. ibidē.
Xpi passiois vitūtas.
Xpi passioe liberari sum̄a reatu p̄ne dupl̄r̄ ibi.
Xpi passio est c̄l̄ re cōciliatōis nostre ad deum
dupliciter. ibidem.
Xpi passioe aḡta est iama regū eccl̄esias. ibidem

In passioe christi tria sunt p̄sideranda opus mod̄
causa. ibidem.
Xpi sepultura. ibidē in .c. de sepultura xpi.
Xpi fuit tot̄ in sepulchro & totus in inferno. ibi.
in .c. de descensu xpi ad inferos.
Xpi fuit in sepulchro tribus diebus. ibidem.
Xpi descensus ad inferos. ibidem.
Xpi resurrectio. ibidem.
Xpi resurgentiū q̄ntas. Opus. 60. in .c. de resur.
Xpi resurgentiū manifestatio. ibidem.
Xpi resurgentiū effectus: vitutes. Opus. 60. c.
de resurrectione christi.
Xpi surrexit cū cycaricib̄. Opus. 60. l. c. s̄ resur.
Xpi apparuit p̄mo magdalone & q̄re. ibi.
Xpi resurrectio est c̄l̄ n̄t̄ resurrexerit & quō ibi.
Xpi ascensus. ibidem. in .c. de ascensione.
Xpi iudicium. ibidē in .c. de vit. adventu.
Xpi p̄cipua nobis si quinq̄ mala terribilia q̄
rū maxime dicendus est amicus. Opus. 61. c. 11.
Xpi nobis maxime est diligēd̄ p̄pter tria q̄: hō
q̄: p̄s̄ q̄ vitis. Opus. 61. c. 4.
In xpo sūt tria q̄q̄ maxime est diligēd̄ q̄: pulcherrī
in affabilis mansuet̄. Opus. 61. c. 11.
Xpi maxie diligēd̄ q̄: maxie p̄ sanguine p̄m̄ ōz
modū sanguinatis. Opus. 61. c. 11.
Xpi an p̄ dilexit ioh̄nē an pet̄. Opus. 61. c. 10
Xpi fidelitas est inflām̄as ad diligēdum sed ben
multū nō inspicit. Opus. 4. p̄cepto. 3.
Xpi nota actio est c̄l̄ inflām̄ades nostre ad ve
um. Opus. 63. c. 1.
Xpi iustus maxime est diligēd̄ p̄pter tria in quib̄
consistit dilectio. Opus. 61. c. 11.
Cetera de xpo vide in dilectioe in corpore christi
s̄i in deo in eucharistia.

Explicit tabula opusculor̄ sancti Thome de
aquino ordinis predicator̄ doctoris erimij.

Circa
Sancti
Thome
cum epistis
anteponitis
est scripturus

a
Incipiunt
filio suo
conuenit cum eo
plenitudine

b
diuina psona
tes dicit
bñ. Hoc eni
homo habens

c
perfectionem
est supra
C. Q. spiritus
intellectus

d
igitur in eadē
locū nisi p̄
vis eōe est
p̄ hoc autē

e
Constatio autē
est eontra
delectatur
deus natura

f
diuinitas autē
ti: vt aliquid
q̄ est deus
hoc naturam

g
corporealibus
Non est autē
ea que in obone
perueniatur

h
fieri nō possunt
sua p̄missio
benigna facere
ter. p̄mo.

i
est omnibus q̄
quilibet ordo
Dia ergo videt
debenius ergo

k
ad hoc q̄ essent
dicit: inde est
et vcler

sed ibi nullus
l
obicitur ipugnat
Quod vero
etā ordinantur
non est verum

m
gladius quolibet
C. In circa
ctus exemplaris
est vnus tantum

n
rebus que sunt
sima: p̄mo
p̄terito fuit
etiā singularis

o
intēdit assignare
ne eo quod
intellectus q̄
tegitur: ergo

p
obseruatio
fidelitate q̄
gradib⁹ imitatio
quod sexto

q
fionas habere
nibus dno
qui possidet
charitas enim

r
diligat inimicū
est q̄ aptis
mitate tollerādi
cauicis curam

s
vt homines
quibus aliqua
Item sicut
nō est contra

t
aditiam primo
ranch. consilij
q̄ p̄fecta

u
An religiosus
vt sapientia
sicti p̄p̄t̄s
de liberali
que a populo

v
culpa nō esset
C. Quomodo
sed quia ad

ponēbant: q̄
er causa tamē
molās iniqui
z

Incipit opusculū
dem aliqua
tyrannidem
p̄mo quidem

z
Incipit. sed
dam v̄nib⁹
virtutem si
humili tempu.

z
pi. Simile etiā
huim⁹ p̄ncipari
q̄ nulla est
tendendus etiam

z
dñum. Item
datur intendere
vtilitates istius
nō est eadez

z
non p̄perius
pudeat in
ip̄s: adiuice in
anno gradus

z
multos deos
virtute oēs
net ad effectum
v̄ritatē trum

z
sentit. de q̄bus
lachet p̄gressum
fitio adherens
dicant vite

z
et accidētibus
vt dictum est
mana. Que dē
C. Sciendū autē

z
attribuebant
opationis sue
tiras vt in agētia
otantur sed

z
et addiscētē
cūdo bitudinem
p̄ncipale currit
cidens aliquo
z
in actis: aliqd

substantie
sicut dicitur
in alio: non
z

qualitate: sicut
arsus est nobilitas
oculum: sed
lus intellectus

z
Iud enim
quis sunt vnus
istud sufficienter
dicit videt p̄m

z
Incipit opus.
sed p̄positam
Dic: igitur
neris vel ip̄s

z
que imponit
vel nudam
ruens paradiso
sili m. i. bec

z
gratia dei
C. De triplici
placari ei
cunt in bonis

z
assumpsit carnē
deduceret
sinceri facti
conclianonē

z
Decimo
p̄ter abundantia
tem luminis
boles faceret

z
et dignitū
vt dicit p̄me
Vno modo
limiracul a

z
glosa. Dona dei
E. c. 15.
v̄itam quādā
fores ite

z
ibi in tuba
eordemo
et tamen ip̄s
aliquahter
si plura sint
z

valde a corpore
p̄ter id qd
vel est finis
quia omnia

z
ignis in forma
in ecclesia
et abutenam
p̄mi ogice

z
et n̄ sibi post
membroum
rationes: per
p̄p̄eres

z
potare de isto
audire vel cu...
affectus
C. Item cōfessio

z
cōsolationibus
stantias p̄cti
de conse. di. 4.
mortal peccato

z
gratant
Est et p̄mo
C. Quic q̄nti
in p̄m voluit

z
Imo aliqua da.
ceteris autē
potest etiam
deus: sed cule?

z
discipulis ab illis
de habitibus
tā per mactū
a quibus dē

z
sit a de quibus
atim annectere
colorū varietas
tionem qua

z
tercio p̄t. c. i.
fessione ibidē
Quō de deo
In diuinis
fructu beatorū
De iudicand⁹
finit

1. *Cardinalis* *cardinalis* Dec. 7 6. 50 '45.

556

D. THOMAS.
OPUSCULA

1497

41